BIBLIO[illegible]TRALĂ S[illegible]J

Pusear

Nr. 1. Sibiiu, Marţi 3/15 Ianuariu 1889. Anul XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

După 36 de ani.

Plini de bucurie ne grăbim a face[illegible]cut, că acéstă gazetă a nóstră va eşí la [illegible]ur cu începutul lunei lui Ianuariu **1853** sub [illegible]ne de **„Telegraful Român“.**

Tendinţa acestei gazete va fi: a[illegible]rtăşí poporului român din politică, industrie[illegible]erciu şi literatură, idei şi cunoscinţe practice **[illegible]trivite cu timpul, şi amĕsurate [illegible]uinţelor lui,** a-l învĕţa, ca sĕ-şi cunós[illegible]siţiuné şi drepturile, ce-i sunt asigurate în [illegible]a-l lumina asupra intereselor, care taie în[illegible]privată şi publică a lui, şi a-i mişca acti[illegible]iterilor fisice şi morali; a dá direcţiune [illegible]piri[illegible] lui cătră tot ce contribue la înaint[illegible]é şi [illegible]voltaré sa, şi a-l convinge[illegible] prin [illegible]nătăţiré stărei sale materiali şi morali pót[illegible]unge la cultură şi fericire. Acéstă tendenţă, Telegraful Român nu o va perde ni[illegible]dată din vedere, va sta în cea mai strînsă le[illegible]ă şi armonie cu principiele cele nestrămut[illegible]ale monarchiei, **cu aşeḑĕmintele ei f[illegible]amentali, cu paza cea sfântă a dr[illegible]lui din lăuntru şi din afară,** cu ţine[illegible]a strînsă a ordinei, cu respectul religiosităţii [illegible]l moralităţii, şi cu temeiul liberei desvoltă[illegible]e care se bucură tóte popórele din stat. Î[illegible] marginile acestor momente mari şi însemnă[illegible] pe care se raḑimă siguranţa şi tăria monar[illegible], şi fericiré publică şi privată a popóre[illegible], care se află sub scutul legilor ei, „Telegra[illegible] Român“ se va mişca liber în drumul, ce[illegible] însemnat spre a ajunge la scopul, ce şi l'a[illegible]pus, de a învăţá şi a folosí pe poporul romă[illegible]

Acésta este în conturi generale [illegible]grama ḑiariului nostru.

La schimbaré anului fie-care om p[illegible]t, 'şi trage sémă cu staré sa, şi cu îngrigire se î[illegible]bă: ce am făcut în trecut, ce voesc, ce trebue [illegible]fac în viitoriu.

Datoriu este sĕ o facă acésta p[illegible]cistul, care s'a supus sarcinei grele, de a lum[illegible] pe poporul seu.

Datori suntem se o facem acésta[illegible]u deosebire noi actualii lucrători la ḑiariul „Teleg[illegible]ful Român“, care şi a luat o problemă atât de[illegible]ré, care de 36 de ani cu sfinţenie a observat [illegible]rginile, între cari i s'a dat sĕ se misce, şi a căr[illegible]viaţă a fost un lung şir de suferinţe.

Aşa este făcută inima omului, [illegible] mai cu plăcere petrece la lucruri, cari sunt n[illegible] puţin posomorîte.

Posomorît este presentul, pos[illegible]rît viitoriul, şi posomorît trecutul nostru.

Mai puţin posomorît ne este t[illegible]tul. El este icónă viuă a activităţii nóstre de [illegible] de ani.

Puteré nóstră a fost totdeuna convingerea, că am pus cea mai bună părticică din inima nóstră, ca sĕ împlinim problema, la care ne-am supus acuma 36 de ani.

În timpuri fórte critice a vĕḑut lumină ḑiariul nostru.

Erau multe şi feliurite trebuinţele poporului nostru, avé lipsă de crescere politică, industrială şi comercială, era sĕtos de producte literare, căci raḑele de lumină şi căldură ale spiritului timpului au fost ajuns şi la inima poporului nostru.

Se simţia necesitaté de un organ, care sĕ împărtăşéscă poporului român cunoscinţe politice, **potrivite cu timpul şi amĕsurate trebuinţelor lui.**

Se simţia necesitatea de un organ, care în tendenţa sa totdeuna sĕ aibă în vedere **aşeḑĕmintele fundamentale ale monarchiei şi paza cea sfântă a dreptului din lăuntru şi din afară.**

Acésta în parté politică.

Şi de 36 de ani „Telegraful Român“ cu sfinţenie a observat acéstă programă a sa.

A împărtăşit poporului român cunoscinţe politice, potrivite cu constelaţiuné politică, şi amĕsurate cu trebuinţele lui.

Condus de convingeré, că poporul român are trebuinţă de învĕţătură în cele politice, ḑiariul nostru dela început a luat posiţiune hotărîtă în politică şi nu s'a pus pe frase moderne, că el nu face politică, ci interpretêză numai curentul politic din popor.

Stindardul „Telegrafului Român“ cu falâ a fâlfăit totdeuna.

Cu era dualistică s'a început o nouă fasă şi în politica românilor din Ungaria.

Ḑiariul nostru totdeuna a pledat pentru acceptarea terenului, după-cum ni s'a creat, şi din capul locului a condamnat pasivitatea, ca mijloc politic, care nu ne póte duce la scop.

Nu s'a putut uní cu programa „Telegrafului Român“ abstinenţa politică, de aceea cu perseveranţă am susţinut stindardul, fiind în cele din urmă combătuţi chiar de ómenii, cari sprigíniá cu mult zel pre nemuritoriul fundator, care au dat viaţă ḑiariului „Telegraful Român“.

Nu va întârḑia ḑiariul nostru însĕ nici în viitoriu a apĕrá cu tótă tăria interesele bisericei nóstre, şi acésta o va face faţă cu ori şi cine, şi o va face chiar şi faţă cu fii bisericei nóstre, când acestia se vor înrolá şi mai departe în şirul vrăşmaşilor bisericei nóstre.

In locul politicei sterile va continua ḑiariul nostru a întărí biserica, a luminá pe popor, spre a rĕmâné cu inima sa cea bună pe lângă biserica şi scóla sa, îngrădindu ne înlăuntru, ca cu atât mai roditóre sĕ ne fie activitaté politică la timpuri mai oportune.

Biserica gr. or. şi ḑiariul „Kolozsvár.“

IV.

Încă câte-va cuvinte şi am terminat

Mi cade destul de greu, că în cadrele acestor întimpinări trebue sĕ ating şi cestiuné confesională, încât adecă merită de a se numí cestiune confesională, paralela făcută de ḑiariul „Kolozsvár“ între biserica română ortodocsă şi biserica română gr. catolică.

Ómenii, cari iubesc adevĕrul, fie ei români, fie strĕini, sunt de mult în clar cu aceea, că românii din Transilvania au aparţinut până la anul 1700 la biserica rĕsăritului, că au avut metropolia lor în Alba-Iulia şi bunuri ţinĕtóre de aceea metropolie, confiscate mai târḑiu de principii calvini ai Ardélului.

Nu avem deci în respectul acesta mare necesitate sĕ mai rĕsfoim nici „Vechea metropolie“ de dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, nici critica şi contra critica dlui canonic Moldovan din Blaş.

Cunóscem noi cei gr. ortodocsi ca şi cei neortodocsi rĕul, ce ni s'a făcut prin desbinaré în cele confesionale, luptăm cu consecinţele acestui rĕu şi în cel din urmă sat, când voim sĕ ne ridicăm o scólă sau sĕ stabilim un salariu învĕţătoresc, şi Dómne, ce bine le vine la socotélă starea acésta a nóstră, celor ce nu ne iubesc, şi celor ce nu fac nici un secret din bucuria, ce o simt, vĕḑêndu-ne aşa — desbinaţi. Alta este însĕ cestiuné pusă de cei dela „Kolozsvár“. Sĕ ḑice, că noi gr. orientalii suntem sanguinici dela fire, pe când cei gr. catolici sunt tăcuţi; — noi neiubitori de muncă şi ceialalţi activi — şi aceste apreţieri ca şi când ar fi eşit anume la ivélă, ca din ele sĕ se pótă trage şi consecinţele, că adecă noi ca sanguinici suntem uşor aplicaţi spre rĕsvrătiri, pe când ceialalţi ca mai domoli şi tăcuţi, ei sĕ sciu folosí de cuvintele scripturei „rabdă până în sfêrşit şi te vei mântuí:“ E tréba celor din Blaş sĕ accepte sau nu epitetele puse în contul lor, pe noi acésta nu ne privesce, ne privesce însĕ temperamentul românilor preste tot şi acela e tot unul şi acela şi şi la cei gr. or. ca şi la cei neortodocsi, şi împărţiré temperamentului românilor după confesiuni tradéză numai intenţiunea cea rea de a defăimá pe fii bisericei nóstre.

FOIŢA.

Documente pentru limb[illegible] şi istoriă.

Ḑiariu despre consiliul imperial [illegible]mulţit din anul 1860 de episcopul Andreiu b[illegible] de Şaguna.

(Urmare).

19. Vineri, în 8 Iuniu, şedin[illegible] Obiectele despre Grundbuchs-Ordnung şi despre A[illegible]gleichs-Verfahren, în treburi de ereditari. Obiectul [illegible]pre Grundbuchs-Ordnung a dat prilegiu conte[illegible] Bercoti de a provoca o discusiune foarte inte[illegible]santă, la care şi ministrul de justiţie a luat parte şi s'a încheeat cu aceea, ca un comité de 7 memb[illegible] sĕ se aleagă în înţelesul Geschäftsordnungului, [illegible]a-ce s'au şi făcut, veḑi „Wiener Z.“ 137, 138. I[illegible]ă sĕvêrşirea acestora a venit rêndul la obiectu[illegible] despre Ausgleichs-verfahren în treburi de ereditari, [illegible]cí încă s'a sĕvêrşit treaba cu alegerea unui comité [illegible]e 7 membrii şi şedinţa s'a disolvat, ceea ce a ţin[illegible] 4 oare.

20. Sâmbătă, în 10 Iuniu[illegible] slobodit preşedintele un cerculariu cătră acei se[illegible]tori imperiali, cari nu sunt membrii comitetelor, c[illegible] aceea, că aceia se pot îndepărta dela Viena pe 14 ḑile, de vreme ce operatele comitetelor înainte de 14 ḑile de abia pot fi elaborate şi sĕvêrşite. Unii dintre senatori s'au şi folosit de aceasta îngăduială, ducêndu-se la casele sale; dar eu am rĕmas în loc din pricina prea învederată, adecă a îndepărtărei cei mari a Sibiiului dela Viena, ocupându-me într'aceea cu prelucrarea opului meu despre istoria bisericească.

21. Luni, în 18 Iuniu 1860 am căpătat dela presidiul consiliului imperial înmulţit însciinţarea despre aceea, că Joia viitoare în 21 Iuniu la 11 ceasuri se va ţiné şedinţă despre Ausgleichs-verfahren şi despre Grundbuchs-comité.

22. Joi, în 21 Iuniu a fost şedinţă, substratul a fost Ausgleichs-verfahren şi Grundbuchs-Comité. Substratul cel dintâiu nu s'a putut pertracta, căci baronul Lichtenfels, carele ar fi trebuit sĕ refereḑe a absentat din şedinţă din pricina bolnăvirei sale. Deci s'au luat în desbatere Grundbuchs-Comité, şi adecă alegerea de un membru la acest comité în locul contelui Bercoti, carele a ieşit din comitet, căci părerea sa rĕmase în minoritate. Obiectul acesta pe cât se părea la început de neînsemnat, pe atât în decurgerea vorbirilor s'a făcut foarte însemnat, pentru-că cosiliarii unguri l'au tras la terenul naţional, ḑicênd, că limba, în carea sĕ se ducă aceste cărţi sĕ fie ungurească şi la acelea popoare neunguresci, căci în aceasta se învoiesc toate naţiele şi fiind-că ungurii şi în şedinţele trecute au vorbit despre limba lor, ear consiliarii din celelalte naţii până acum n'au fost vorbit despre limbă: pentru aceea acum au vorbit şi ei şi adecă polonii, croaţii şi eu din partea naţiei române, pentru egala îndreptăţire a tuturor naţielor şi a limbilor lor. Veḑi „Wiener Zeitung“ Nri 148, 149, 1860.

23. Luni, în 20 Iuniu căl. nostru sosì la Viena patriarchul şi metropolitul Iosif Raiacici, şi s'au sălăşluit la otelul „Maisel“. Marţi în 21 Iuniu i-am făcut curtenire şi am înţeles dela el pricina venirei sale la Viena, că adecă va sĕ se plângă împĕratului pentru nedreptăţile, care le iscusesce ierarchia din partea unor amploiaţi de frunte, precum a ministrului conte Thun şi fostul gubernator al Croaţiei, contele Coronini. — Patriarchul a avut audienţă la împĕratul Joi în 23 Iuniu şi într'altele a cerut voia dela Maiestatea Sa de a putea aşterne o petiţie cu episcopii si consilierii imperiali, cari se află de faţă la Viena şi adecă cu episcopii dela Bucovina Eugenie (carele în treaba noului lor gimnasiu din Suceava şi a iconostasului pentru biserica lor catedrală din Cernăuţi se afla la Viena), dela Timişoara Samuil Masirieviciu şi cu mine, apoi cu domnii Andreiu Mocionii din Banat şi baronul Petrino, din Bucovina, — ambii consilieri imperiali.

(Va urma.)

211.

E drept, că noi în biserică avem sistemul representativ acum de 20 de ani, și acest sistem póte sĕ fi produs ómeni mai scrutători, spirite, cari cercetéză, voesc sĕ scie, sĕ vadă sĕ se convingă, cum merg trebile bisericei, scólei și altor instituțiuni, dar acésta nu are de a face nimica cu viața din stat, împregiurarea acésta nu are sĕ supere pe nimené, ea se mărginesce curat numai la viața nóstră bisericéscă. Dar d nii dela „Kolozsvár“ trebue sĕ scie, că multă nemulțămire esistă din acest punct de vedere la gr. catolici, cari nu sciu nimica, nu aud nimica despre cele ce sĕ fac și cum se fac.

Câtă amărâciune nu a produs la ei numai de numirea de funcționari mai înalți bisericesci, și dacă acéstă amărâciune nu află espresiune în coloanele ḑiarelor, sau dacă află, se face cu mare reservă, este a se atribuí unor împregiurări, ce nu aflu necesar de ale ventila cu acésta ocasiune.

Décă în Blaș s'ar desvoltá mai multă activitate așa pe „tăcute“, noi n'am avea decât sĕ ne bucurăm de ea în tótă sinceritatea; lucrurile însĕ par a nu fi tocmai așa.

Scóle au și ei ca și noi regulate cu salarii corespunḑĕtóre, cum le avem noi, dar pot susțíné, că avem chiar și mai bune ca ei, pentru-că ei nu au parochii de acele puternice, cum avem noi în ținutul Brașovului, Sibiiului, Sebeșului, Orĕștiei; și greco-catolicii, cari nu sunt preocupați de confesionalism, recunosc însiși, că așa este.

Va se ḑică pe terenul scolar, nu concedem, că ei pot sta mai bine ca noi, deși cum accentuasem nu ne ar păré rĕu, ci din contră ne ar păré bine, de o emulațiune nobilă!

In ce privesce cultura clerului peste tot nu voesc sĕ fac asemĕnări, conced însĕ că clericii gr. cath. au din vechime mai multe înlesniri pentru o crescere corespunḑĕtóre, de cât ce le avem noi, cari abia de douĕ — trei decenii ne aflăm în țara nóstră, puși în condițiuni mai favorabile, de cât cum erau ele pe timpii asprelor prigoniri politice.

Viața dela sate însĕ, neconvenirea cu ómeni de carte, părăsirea lecturei, influințează asupra preoților dela sate, — cari sub alte impregiurări ar fi fost ómeni de salon, în mod fórte intensiv și acésta se observă cu atât mai mult, cu cât pregătirea teoretică e mai mare. Acésta o scie ori ce om nepreocupat.

Că Blașul a edificat „Conventul“ nu e mirare, dacă consistoriul din Sibiiu ar fi dispus de atari venite, dacă salariul metropolitului nu ar fi de 6--8 ori mai mic cum e al celui din Blaș, de sigur, că și noi edificam póte un gimnasiu în Sibiiu ori alte institute culturale superióre.

Dar noi totul ce avem, este din sudórea nóstră, adunat din fundațiuni anume lăsate bisericei de archierei și așa nu i va cuprinde mirare, că noi nu am putut face până acuma mai mult ca cât am făcut și cât facem, pentru seminariu, pentru institutul pedagogic, ca sĕ retăcem de spesele, ce le avem cu sistemul representativ la noi și cu trimiterea tinerilor pe la universități

Că episcopul dela Gherla ar fi ridicat gimnasiul din Năsĕud este o poveste și póte nici cel ce o ḑice n'o crede, dar îi convine sĕ o ḑică. Cine dintre români nu scie, că acela e ridicat din fondul grănițăresc, pe care nu episcopul Gherlei l'a creat.

Mișcarea literară la români recunóscem cu toții, că peste tot cam stagnéză și acésta stagnéză și în Sibiiu și în Blaș și pe airea. Avem pré puțin public, care ar cetí și plătí productele literari, dar avem și prea puțini bărbați, cari sĕ fie scutiți de grijile de tóte ḑilele, și sĕ pótă lucra în ticnă, sĕ aibă avere, se nu fie siliți sĕ pórte oficii pentru pânea de tóte ḑilele și dacă d. e. a lucrat în Blaș T. Cipariu, el a fost unic în feliul seu și seclul al XIX-lea cu greu va mai produce ómeni ca el.

Sĕ ne lase deci cei dela „Kolozsvár“ în pace, sĕ nu se ocupe de afacerile nóstre în mod tendențios, ci sĕ se ocupe cu deplină cunoscință de causă și cu mai multă bunăvoință, și aceasta în veci nu ne va supĕra.

Articulii publicați însĕ în forma, cum au vĕḑut lumina, trădéză pe deoparte necunoscință de causă, pe de altă parte ură contra bisericei nóstre, contra capului ei și contra constituțiunei nóstre, și acésta e ce m'a indemnat sĕ le reduc la valórea lor.

Un deputat congresual.

Revista politică.

Nici în a treia conferință, ce o a ținut partidul guvernamental în cestiunea proiectului pentru armată nu s'au putut termina tóte afacerile. Desbaterile din acésta conferință, fórte lungă, asupra proiectului, spriginit din partea guvernului cu amenințări d'a se provoca chiar o crisă ministerială, presentéză cestiunea în un colorit caracteristic și sunt o dovadă puternică despre importanța cea mare, ce se dă proiectului și din partea partidului liberal.

Ministrul Tisza a mai accentuat încă odată categoric, că nu e în stare a pune în vedere concesiuni ori compromise, și astfeliu se crede, că proiectul, cu tóte tulburările, ce lea provocat chiar în partidul liberal, va fi primit fără, sau cu puține modificațiuni; ear oposițiuné, carea se bucură, că va secera isbânde, se va mulțămí cu resultatul sguduirilor, ce l'a produs în tabera liberală.

Cea mai mare impresiune asupra tuturor partidelor din Ungaria o a produs în tot casul vorbiré ministrului de culte și instrucțiune publică, a contelui Csáky. Chiar organele oposiționale cele mai rafinate și în special „P. Napló“, care ḑi de ḑi aruncă săgețile cele mai ascuțite și mai înveninate asupra ministrului de culte și instrucțiune publică, din causa ordinațiunei lui în cestiunea limbei germane, e silit sĕ presenteze pe ministrul Csáky ca pe un bărbat cu bun cumpĕt, care 'și păstréză liniscea și răcéla cuvenită chiar și între cele mai tumultuóse inscenări parlamentare și care are curagiul a-și da espresiue sentimentelor sale, chiar și convins fiind, că prin aceea va provoca tulburări sgomotóse.

Vorbirea ministrului Csáky, o aprețiază și foile din Austria din tóte punctele de vedere, dându-i o însemnătate deosebită. „Fremd. blatt“ bunăóră ridică laude mari bărbatului, carele a sciut sĕ rupă odată cu politica lui „Nichts-Deutsch“, carea în timpul din urmă prinsese rădăcini afunde în monarchia austro-ungară. Cestionata fóie guvernamentală merge și mai departe și ḑice: precum s'a delăturat din partea ministrului ungar ținuta anti-germână, tot astfeliu este timpul ca sĕ o delăture și conducĕtorii partidelor naționale din partea dincóce a riului Laita. Slavii bunăóră ar trebuí sĕ premérgă cu esemplu, căci se vor face servicii nu numai statului, dar mai ales întregei națiuni, prin aceea, că tinerii se cresc și în limba germână. Și precum în Ungaria s'au priceput mai bine lucrurile, se pretinde ca și aici ele sĕ fie tot așa de bine înțelese și sĕ se afle bărbați, cari sĕ arunce în pulbere politica trecutului anti-germână.

Din capitala monarchiei se comunică ḑiariul „Daily Cronicle,“ că atașatul militar la ambasada rusécă din Viena, Zujew, s'a re'ntors din Petersburg, unde a petrecut timpul concediului, și a fost împuternicit din partea țarului, a împărtășì monarchului nostru pacinicile intențiunei ale domnitoriului rusesc. Țarul sĕ fi declarat, că voesce sĕ vadă delăturată ori ce primejdie, ce ar pricinuí o încurcătură și un conflict între Rusia și Austro-Ungaria. El asigură, că cât timp politica orientală a monarchiei nóstre va fi resonabilă, nu va pregeta a nutrí bune relațiuni și va delutura ori ce pericol „Köln. Ztg.“ care reproduce acest comunicat al fóiei englese, 'l însoțesce cu următórea notiță: Dacă sunt adevĕrate scirile ḑiariului „Daily Cronicle“ atunci acésta este, dacă nu o dovadă, cel puțin un simtom îmbucurătoriu, că politica lui Bismarck d'a împăca interesele rusesci cu cele austro-ungare ș'a ajuns încât-va scopul și că vorbirea principelui cu țarul a avut róde îmbucurătóre, rupêndu-se astfeliu larva unei politice false. Dacă Rusia și Austro-Ungaria s'au înțeles asupra Bulgrriei și celorlalte țĕri din Orient, — asupra „Hecubei“, precum o numesce diplomația germană — atunci mai spuzesce numai un jar în Europa, care amenință cu aprinderea lumei: Necesitatea rĕsbunărei vecinului din vest; acésta însĕ s'ar nimicí de sine în fața unei înțelegeri cu Rusia.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Nyárad Sz. Benedic, 24 Decembre, 1888. Mult stimate domnule redactor! Cu multă reverință Ve rog a da publicitășii în prețuitul ḑiariu „Telegraful Român“ următórelor șiruri:

De 36 de ani curge durerosul proces urbarial al Nyárad Szentbenedicenilor, cu fósta lor Dómnă, proprietărésa Grof Toldolagi Mihályné, născută Bethlen Iohana.

Incă nu s'a uscat bine negreala din o fóie română în care se publicase unele din suferințele Nyárad Szentbenedicenilor, ḑic numai unele, căci din 1852 până în anul curinte 1888 nici istoriograful cel mai iscusit, n'ar fi în stare a scrie tóte suferințele și nĕcasurile lor.

Din 320 suflete români în Nyárad-Szentbenedic, abia au rĕmas 102 suflete, ceialalți au fost siliți a părăsì comuna și a-și căuta nutremênt fiilor sei; tóte casele din viile Turḑii, Vințului de jos, Aiudului, Silvașiului, Teiușului etc. sunt pline de români din Nyárad-Szentbenedic.

Contesei Toldolagi Mihalyné i-a succes a pustí tot sufletul românesc din Nyárad-Szentbenedic cu curtenii ei, ca martori mincinoși, făcênd pe toți românii din Nyárad-Szentbenedic fără moșii.

Unicul român din N.-Szentbenedic, Iosif Nico, care din etate de 8—10 ani a servit tot în Bălăuseriu la dl Zöldi Antal și prin multă strădanie și crușare adunat puțini bani, și căsătorindu-se tot la useriu cu Anna Obraz, după trecerea câtor-va i-a venit dorul a se reinturna în comuna sa na- N. Szentbenedic, și-a cumpĕrat puțină moșie, edificat casă și celelalte edificii necesare și în de 13 ani le-a folosit în linisce și fiind stră- nic inainta din ḑi în ḑi și ducé o economie nósă.

Contesa Toldolagi Mihályné n'a putut rí, ca unicul acesta român sĕ fie în linisce în Szentbenedic. Ci în anul trecut, 1887, l'a in- at și pe el în proces, punênd causa ca el și te de 1848 au fost iobagiu, și au purtat pro- urbarial cu ea, și dând de martori pe dl notariu al Zilahi Albert, Iánosi Ferencz, Incze Solomon, Mihály, Kebelán Mihály, Gáll Marton, Gáll y, Dosa László, Losonczi Miklos, — afară de toți maghiari, domni, și cei mai de frunte pro- ari în comună.

e acestia judecătoria din Mureș Oșorheiu în 2 bruariu a. c. i-a ascultat, și toți au fasionat, că acesta Iosif Nico a fost iobagiu, ci altul.

ăci acesta Iosif Nico, după-cum arată atesta- tu botez s'a născut numai la 1840 Ianuariu 15 ḑi din etate de 8—10 ani a servit tot în Bă- lău la dl Zöldi Antal și numai în anul 1874 a eară in N. Szentbenedic și puțina lui mo- șiu upă-cum arată contractul intabulat, o au cum- pĕr l și cu muierea lui Anna Obraz.

când Iosif Nico, de care contesa își aduce ami au fost alt Iosif Nico, acela a rĕposat în Decembre 20 ḑile, de el n'a rĕmas nici o ave când s'a luat casul mortului la jud. cerc. din Oșorheiu, chiar contesa Toldolagi Mihályné a su is cu mâna sa proprie, că Nico Iosif din N. tbenedic a murit fără avere și au rĕmas de e copii orfani, 4 feciori și 2 fete și pe acel Iosif co 'l sciu comunele invecinate, că perḑêndu-și erea ochilor, 8 ani a trăit numai din cerșit și cerșitul și-a nutrit copii.

esa Toldolagi Mihályné, vĕḑênd, că după fasiun martorilor mai susamintiți nu poate câștiga esul, a amânat cu aducerea sentinții până către lui August a. c. și până atunci și-a informat servitori de ai ei.

A ia traesc din sfĕrmiturile domnei, cari de Dḑeu se tem și de ómeni nu li rușine. Acestia 3 băr și 3 femei au fasionat fals, ei au mărturisit curăment, că nu Iosif Nico cel mort au purtat pro urbarial cu contesa, ci acesta, care e în viață. e e sufletul unor astfeliu de ființe rătăcite?

Ju atoria din Murĕș Oșorheiu în urma falselor inmațiuni, au adus sentința: Că Iosif Nico din N. ntbenedic e indatorat în termin de 8 ḑile a p Contesei Toldolagi Mihályné o sumă de 248 fl. camăta după acest capital din 1878 cu 6% de ă și spesele procesului peste 100 fl.

În na acestei sentințe s'a făcut apelație la tabla re că din M. Oșorheiu și s'a arătat toate greșelile nise în sentință

În c ra celor două judecăți uniforme la timpul seu s făcut apelație și la Înalta Curie din Budapesta, 28 Novembre st. n. a. c. s'a trimis apelația dela bla regéscă din M. Oșorheiu la Înalta Curie în apesta și s'a arătat pe larg toate greșelile com din celea douĕ sentințe.

Se sp ză dela Înalta Curie, că fiind luminată prin Sân Duch, sĕ schimbe celea douĕ sentințe aduse com lui Iosif Nico, sĕ nu fie sedusă și Înalta Curie, a cá pe un om mort de 18 ani (1870 Decembre 2 și a silí pe alt om viu, care pentru-că pórtă nune celui mort sĕ-i plătéscă și restanțiile urbariale r ase de cel mort.

Tóte j nalele din patrie și străinătate sunt rugate a pri și a da publicităței in prețuitele sale colóne aces puțintele șiruri scrise din suferințele N. Szentbenedicenilor, ca onoratul public cetitoriu sĕ vadă ce căi s'a ruinat averea românilor, și din ce ca au fost siliți a-și părăsí comuna.

Judecata Inaltei Curii regesci îmi țin de datorință sânta e calea publicității a o aduce la cunoscința ono ului public cetitoriu.

Un N.-Szentbenedicean nĕcăjit.

Varietăți.

* (Felic tări de anul nou.) Ca în toți anii așa și în nul acesta, cu ocasiunea anului nou aprópe toți a orii consistoriali și un numĕr considerabil de o ațiori s'a presentat sub conducerea Preacuvioșiei e dlui archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu c orativ spre a l felicita pe Escel. Sa I. P. S. D rchiepiscop și metropolit. La frumósa vorbire conducĕtoriului deputațiunei, Escelenția Sa a accentuat și de astădată, că numai pe lângă bunăințegere intre factorií chemați ai da mână de ajutou va puté sĕ satisfacă grelei sale chemări și spréză, că divergințele din trecut pe incetul vor dipăré cu totul.

* (Contra ordinaţiunii ministrului de instrucţiune Csáky). Comuna bisericéscă reformată din Hód Mező—Vásárhely în şedinţa presbit. din 7 l. c. a luat hotărîrea a înainta o adresă superintendentului districtual, conform căruia sĕ nu se esecute ordinaţiunea ministrului de culte şi instrucţiune publică, referitoare la limba germână, căci prin aceea s'ar vătăma spiritul şi cultura naţională şi s'ar promova interesele germanismului. Comuna numită susţine un gimnasiu superior, şi e lucru caracteristic, că tocmai direcţiunea scoalei a fost încredinţată cu redactarea adresei.

* (Cas de mórte.) Din Viena se împărtăşesce, că deputatul român din al doilea corp electoral al marilor proprietari din Bucovina **Nicolae** cav. de **Grigorcia**, a rĕposat în vêrstă de 51 de ani.

* Inscrierile la universitaté din Cluş pe semestrul al doilé se fac până în 22 Ianuariu. Din 23 Ianuariu până la 25 înscrierile se pot face numai prin decanul respectivei facultăţi; ear până în 1 Februariu numai cu permisiuné rectorului.

* (Monument lui Leo Thun.) În Viena s'a constituit un comitet pentru a ridicá rĕposatului fost ministru de instrucţie, Leo Thun, un imposant monument în arcadele curţii celei mari dela universitate. Actualul ministru de instrucţiune Gautsch, a preliminat pentru acest scop o sumă anumită din visteria statului.

* (Generalul Anghelescu.) In ultimul numĕr al ḑiarului oficial din România s'a publicat decretul, prin care generalul Anghelescu, condamnat prin sentinţa Curţii de justiţie, perde rangul de general şi dreptul de a mai ocupá funcţiuni publice.

* (Un accident la teatru Naţional din Bucuresci.) O mare nenorocire era sĕ se întêmple în séra trecută la teatru Naţional, scrie „Democraţia". Intre actul II şi III, după-ce orchestra cântase cântecul naţional „Murĕşanca", o grupă de tineri de pe galerie începură sĕ strige: „bis". O altă grupă de oameni, cari numai beţi au putut fi, începură a face observaţiuni tinerilor, din care causă se născù o discuţie aprinsă între aceste două grupe. Unul din ómenii cei beţi a luat pe un tinĕr şi l'a aruncat preste grilagiul galerii. Acel tinĕr s'a acăţat. Spaima era mare. Pompierii întinseră o funie şi nenorocitul tinĕr scăpà. Făptuitoriul a fost arestat, ear representaţiunea s'a continuat.

* (Ţĕranii rĕsculaţi). „Epoca" din 30 Decembre scrie: Guvernul a hotărît în principiu, ca pentru anul nou sĕ agraţieze pe ţĕranii rĕsculaţi, cari au fost condamnaţi de curţile cu juraţi şi de tribunalele corecţionale; sĕ amnestieze pe aceia dintre ţĕrani, cari sunt arestaţi şi aştéptă sĕ fie judecaţi.

Decretul de agraţiare şi de amnestiare a ţĕranilor va fi probabil iscălit de dl Vernescu mâne şi presentat în acela şi timp Maiestăţii Sale pentru a-l subsemna.

* (Esposiţiunea universală din Paris.) Spre a se acoperí cheltuelile secţiunei române la esposiţiunea universală din Paris, 1889, guvernul român a autorisat o loterie de: 111 losuri câştigătóre în valóre de 60,000 lei; două losuri de 2,000 lei; opt losuri de câte 500 lei; şi 100 losuri, cari dau drept la o călĕtorie la Paris, dus şi întors, valabil pentru o lună de ḑile, şi 2 fotoluri de orchestră la două teatre din Paris Preţul unui bilet de loterie 1 leu.

(Rectificare.) Dl G. Jóndrea ne rógă a inregistra şi pe dna *Ana S. Pop* cu 2 fl. în şirul contribuenţilor publicaţi în „Mulţămită publică" din Nr. 133 a. tr., care din greşală a rĕmas afară.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foăiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1888, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Din public.

O cestiune arḑĕtoare.

Vécul, în care trăim, pórtă numele onorific de „vécul luminilor". A fost reservat âcest nume vécului nostru, pentru-că multe şi valoróse sunt progresele, la cari a ajuns omenimea în acest interval.

Isvorul tuturor progreselor este scóla. Dacă aducem însĕ în legătură durata necurmată a timpului cu posiţia şi cu problemele scoalei, ḑĕu, că trebue sĕ dăm espresiune adêncă mirării nóstre: cum, de a ajuns acest véc aprópe la încheerea lui şi instrucţiunea scolară sĕ persevereze încă, în cea mai mare parte, tot în stadiul ei unilateral, necomplet, precum se află el în realitate până în ḑiua de aḑi!

Scóla, după întocmirea ei de aḑi, nu cultivă pe omul întreg. Tóte obiectele ei de învĕţământ — limbi, aritmetică, istorie, geografie etc. desvóltă, ageresc şi îmbogăţesc numai spiritul. Puterile corpului rĕmân însĕ nedesvoltate pentru trebuinţele vieţii practice. Mânile — cele mai nobile instrumente ale corpului, servitórele cele mai fidele ale omului — nu capĕtă deprinderile corĕspunḑĕtóre cu chemarea lor la lucrătoare pentru agonisirea mijlócelor de traiu.

Scóla poporală are hotărîta chemare, de a pregătí pentru viaţa practică pe fiitorii lucrători, cari compun massa cea mare a poporului.

Poporul nostru în partea cea mai mare este lucrătoriu de pămênt. El îşi poate agonisí numai roduri de ale pămêntului.

Pămêntul însĕ produce multe plante foarte folositoare chiar şi fără de a le îngrigí şi cultiva omul. Sĕ ne aducem numai aminte câtă întindere de pămênt este acoperită cu arbori de tot feliul, cu răchiţi (mlajă), cu papură (spetează), cu pipirig, cari pentru popor nu au nici un preţ, sau cel puţin nu au valoarea, care ar trebuí sĕ o aibă pentru trebuinţele vieţii sale. Multe din aceste producte cuprind locul de geaba şi împedecă pe agricultor a-l cultiva aşa, după-cum pricepe el; pe acelé însĕ deşi îi stau gata spre serviţiile sale, nu le folosesce, pentru că nu scie a le folosí.

În timpul cel lung al iernii nu are cu ce se ocupa ţĕranul nostru.

În acest timp el consumă numai, fără a agonisí nici măcar în parte aceea, ce-i trebue atunci pentru traiu. De urît, în lipsa lucrului, caută a-şi omori timpul cu petreceri în crişmă, de unde îşi ia începutul traiul rĕu în familie şi câte şi mai câte fărădelegi. De se îndoesce cineva despre acésta, îl rog sĕ cerceteze puşcăriile şi sĕ caute timpul păcătuirei acelor nefericiţi, cari sunt nevoiţi a se sălăşluí acolo pentru anumite timpuri scumpe chiar pentru subsistinţa şi bunăstarea lor şi a familiilor lor.

Óre fi-ne-va noue dată a mai îndurà timp îndelungat astfeliu de neajunsuri? Puté-vom óre nădăşduí şi noi la schimbări de îmbunătăţire în acésta direcţiune, după-ce popórele, ce ne încunjură, sunt deja departe înainté nóstră! Şi óre mare greutate sĕ fie a se întregí instrucţiunea scolară prin întroducerea lucrărilor practice, a deprinderii mânilor spre a se puté folosí cu succes la tóte trebuinţele vieţii?

Cu neputinţă nu este nimica, căci aceea ce nu póte unul, pot de sigur, mai mulţi împreună. Caracteristica timpului de faţă este asociarea puterilor. Minuni s'au făcut şi se fac prin asociaţiuni.

Rĕzimat pe aceste ponderóse împregiurări, îmi iau voie prin aceasta a apela la bunul simţ de apreţiare al tuturor Domnilor colegi, preoţi şi a întregii nóstre inteligenţe, sĕ binevoéscă a nu pregeta, a oferí binevoitoriul lor sprigin în favorul lucrului de mână sau a industriei de casă, în scólele poporale şi la poporul nostru. Grele sunt timpurile şi prea maştere au fost şi sunt împregiurările, între cari a trăit şi trăesce mult cercatul nostru popor.

Suntem avisaţi numai la puterile nóstre propri, şi dacă ne vom codí a contribuí noi din al nostru pentru noi înşi-ne, dela cine óre sĕ asceptăm jertfe pentru înaintarea aspiraţiunilor nóstre de progres?

Nu se recer jertfe mari şi simţitóre.

Sĕ înciripăm o reuniune generală română sau mai multe reuniuni în cercuri mai înguste. Fie-care român de bun simţ va binevoí a se înscrie ca membru al unei astfeliu de reuniuni, contribuind cu ce póte, dar în casul cel mai rĕu, cu solvirea tacsei de membru, şi atunci va puté fi mângăiat în sufletul seu, că şi-a împlinit o datorie sfântă faţă de acésta întreprindere, a cărei lipsă ne arde la degete.

„Reuniunea germană pentru lucrul de mână," după o esistinţă abia de 8 ani, a cuprins terenul de activitate nu numai între graniţele imperiului german, ci chiar şi preste acesté asupra statelor vecine. Congresul acestei reuniuni din anul trecut, ţinut în München, a dovedit o admirabilă putere de viéţă cu mari şi frumóse producte ale activităţii ei. Insu-şi guvernul central imperial german a sărit într'ajutoriul acestei reuniuni, căci ministrul de interne dl Herrfurth a esmis cu datul de 25 Septembre, 1888, un ordin circular pe la toţi presidenţii guvernelor provinciale ale Germaniei pentru spriginirea problemelor reuniunei amintite spre întroducerea lucrului în tóte institutele de crescere. Îmi permit a reproduce aci acest ordin spre a se vedé în ce termini părintesci se esprimă ministrul în acéstă afacere:

„Reuniunea germană pentru lucrul de mână" a cerut spriginul meu pentru promovaré problemelor sale. Eu satisfac bucuros dorinţelor acestei reuniuni, pentru-că esperinţele, făcute deja pe acest teren, au dat dovadă, că lucrul de mână, prin conduceré la lucrările practice, póte devení un mijloc fórte eficace al educaţiunei, mai vêrtos însĕ în institutele publice de crescere şi de corecţiune. In multe locuri s'au format deja societăţi pentru întroducerea pretutindenea a lucrului de mână, — s'au înfiinţat scóle de lucru, s'au ţinut cursuri pentru pregătirea învĕţătorilor în acéstă direcţiune. Şi eu consider instrucţiuné lucrului de mână ca un obiect, carele merită spriginirea organelor oficióse pentru folosul cel mare al seu. Din acest motiv am şi dispus întroduceré lui, între altele şi în institutul de crescere şi de corecţiune, înfiinţat de curênd în Wabern. Dorinţa mea este, ca lucrul de mână sĕ fie de o potrivă îmbrăţişat şi întrodus nu numai într'alte asemené institute precum sunt: asiluri pentru orfani, institute de orbi, etc., ci chiar şi în cercurile private. Spre scopul acesta apelez cu tot respectul la o seriósă conlucrare a Préonorat Domniei vóstre şi sum nutrit de firma speranţă, cum-că succesele pipăibile şi atât de îmbucurătóre, la cari a ajuns reuniunea susnumită prin întreprinderile sale vor fi întêmpinate cu aceea-şi atenţiune, care li se cuvine, spre binele şi fericirea poporului. Străduinţele acestei reuniuni sunt aprobate chiar şi în cercurile cele mai depărtate; acésta a dovedit-o din destul atât congresul din Magdeburg, ţinut în August anul trecut (1887) cât şi cel din München, ţinut în Septembre a. c. (1888).

M'a-şi bucura mult, fiind încunosciinţat la timpul seu despre resultatele ulterióre pe acest teren.

Tótă jurnalistica germană împreună cu cele mai multe foi a le statelor dimpregiur sprijinesc şi îmbărbătează ne contenit şi cu deosebită însufleţire acéstă importantă întreprindere cultural-economică.

Şper, că nu ni se va lua în nume de rĕu, căci îmi permit la acéstă ocasiune cu deosebit respect a dá espresiune dorinţii şi rugării mele şi a altor prietini ai întreprinderii des pomenite, ca Preaonoratele redacţiuni ale foilor nóstre sĕ binevoiască a cugetá asupra cestiunei şi câştigându-şi convingere dréptă despre acésta, sĕ binevoiască a ne sta într'ajutoriu cu preţuitele lor deslușiri, sfătuiri şi încurăgieri, căci sciut este, că o vorbă încurăgietóre, adresată luptătoriului, îl oţelesce pe acesta, îi îndoesce puterile şi-i uşuréză învingeré.

Imi iau voie a ruga cu deosebit respect pe toţi domnii colegi, preoţi şi alţi bărbaţi ai inteligentii nóstre sĕ binevoiască a-şi esprima pe acéstă cale preţuitele păreri, că în ce mod ar aflamai corespunḑĕtoriu cu împregiurările diferitelor ţinuturi unei reuniune de feliul celei amintite mai sus?

Eu, la timpul seu, îmi voiu permite cu plăcere a-mi esprima modestele mele vederi în acéstă privinţă.

Braşov, 1/13 Ianuariu, 1889.

George Moian,
învĕţătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Ianuariu, 1889.

Buda: 4 82 8 6 75

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.60	101.60
Renta ung. de hârtie	93.50	93.65
Renta de aur austriacă	111.65	111.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	144.20	144.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.70	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Sorţi ungureşti cu premii	130.50	130.50
Sorţi de stat dela 1860	141.75	141.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	882.—	885.—
Obligaţiuni de credit austr.	308.—	310.—
Galbin	5.69	5.65
Napoleon	9.56	9.54
100 marce nemţesci	59.25	59.25
London pe (poliţă de trei luni)	120.97	121.10

Nr. 1213—1888. [1] 1—3

EDICT.

Ana Bastea mărit. Stângu, carea de 4 ani a părăsit cu necredință pe legiuitul ei soțiu Nicolae Stângu, ambii de religiunea gr. or. şi din Cincul mare, fără a se scí ubicațiuné ei, se provócă prin acésta, ca conform ordinului Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 22 Novembre a. c. Nr. 5938. a sĕ presenta înainté subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni de ḑile, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru-că la din contră în procesul divorțial încaminat din parté soțului ei Nicolae Stângu., se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorească în cause matrimoniali.

Agnita, 20 Decembre, 1888.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita
Sabin Piso, prot.

Sz. 43/1889 polg. [3] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által közhirré tétetik, hogy Grof Haller János, Grof Kálnoki Félix, Guténau Nándor és Guténau Károly birtokosok által beadott kereset folytán Héviz község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalási határnapul **1889 évi Márczius 26-ik napjának dél elötti 9 órája** Héviz község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetek a a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Héviz község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 január 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 81/889 plg. [2] 1—3

Hirdetmény.

A mihályfalvi általános tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnők választás és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1889-ik évi február 18 án d. e. 11 órára tüzöm ki**, Mihályfalva községébe a kőzségi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát meg akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1889 január 9.
A királyi törvényszék kiküldött birája
Kelemen,
eljáró biró.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental!

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 10—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 15—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10 59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕș-Ludoș	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	--	5,38
Sighișoară	—	9·61

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Redactor provișoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 2. Sibiiu, Joi 5/17 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori 12 cr.**, — **de trei ori** 15 cr. **rêndul cu litere garmond** — **și timbru de 30 cr.** pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Botezul Domnului“ numĕrul procsim va apăré Marți în 10 Ianuariu v.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1888, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

P. T. domni abonați, cari nici până la al 3-lea Nr. nu-și vor înnoi abonamentul, espedarea foiei li se va sista.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 6344 Scol.

Notă oficială.

Inaltul ministeriu reg. ung de culte si instrucțiune prin rescriptul seu din 29 Novembre a. c. Nr. 37415 notifică, *că pe învĕțătoriul rom. cat. Horváth István dela pusta Tarja, judecat la închisóre de 6 luni pentru crimă*, l'a eschis dela cariera învĕțătoréscă; ceea ce se aduce la cunoscință organelor nóstre scolare.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 15 Decembre, 1888.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 4 Ianuariu.

În primul numĕr, cu care diariul nostru a întrat în anul al 37 al vieții sale, încât ne-a fost posibil, ne-am marcat linia de conduită, arĕtând calea, ce voim sĕ urmăm pe viitoriu, și pe terenul de activitate, pe care mai cu sémă ne vom mișca.

Cu devisa pe stindardul nostru de a da poporului român cunoscințe potrivite impregiurărilor, cunoscințe, cu cari mai ușor 'și póte ușura sórtea, vom urma în cele viitóre direcțiunea indigitată, și în prima linie vom avé in vedere binele bisericei, pășind cu moderațiunea și tactul, care ne a condus până acuma în intréga nóstră lucrare, avênd în vedere impregiurările, între cari trăesce poporul nostru.

Și am greșí tare, dacă nu am avé în vedere impregiurările, între cari trăim, căci în critica situațiune actuală, un pas pripit, un pas neprecugetat, un pas forțat, ușor ne póte duce la contrariul, dela cea-ce am intenționat.

Voind sĕ băgăm viață în instituțiunile nóstre bisericesci, în prima linie trebue sĕ ne intrebăm, cari sunt organele din parochie, căci ele sunt osia în jurul căreia se invêrte róta organismului nostru bisericesc, care este gradul de cultură al poporului nostru, care este starea lui finanțiară, căci noi pas de pas trebue sĕ facem apel la punga credincioșilor nostri.

În fine nu ne este ertat sĕ perdem din vedere lumea, care ne incungiură, nu ne este ertat sĕ perdem din vedere factorii, cari pas de pas ne stau în cale, și ne impedecă mersul regulat al afacerilor nóstre, și acesti factori sunt de multe ori așa de puternici, încât spre a ne conserva poporul, trebue sĕ facem concesiuni în detrimentul progresului.

În sensul legei fundamentale a bisericei nóstre, organul principal din parochie este comitetul parochial. În mâna acestui organ este pusă așa dară sórtea bisericei nóstre, căci el e chemat sĕ esecute conclusiunile sinodului parochial, luate la propunerile făcute tot de el. În faptă însĕ în intréga metropolia nóstră, cu puține escepțiuni, factorul principal este preotul și învĕțătoriul, ca unicii ómeni, crescuți la institutele nóstre teologice-pedagogice, ca unicii, cari sunt familiarisați cu constituțiunea nóstră bisericéscă, și dicem, ca apostoli, crescuți la sinul bisericei, și trimiși sĕ dea viață instituțiunilor nóstre bisericesci, și sĕ le desvólte în direcțiunea creștinéscă, pe care cu tótă puterea o apără organele superióre de influințele stricăcióse, cu care concurg toți aceia, cari nu voesc binele bisericei.

Preotul și învĕțătoriul este deci până acuma sufletul în parochie, ei sunt *spiritus rector* al tuturor afacerilor, și rolul comitetului parochial și în cele din urmă cel al sinodului parochial este: sĕ dea formă constituțională lucrărilor inițiate și conduse de preot și de învĕțătoriu.

Acésta este convingerea nóstră, basată pe esperința de mai mulți ani, basată pe cunóscerea lucrurilor. Și adaugem îndată: suntem fericiți, putênd constata, că bine este așa, deóre-ce, precum în trecut, așa de present, și póte incă și în viitoriu, preotul și învĕțătoriul sunt și rĕmân adevĕrații apostoli ai culturei și ai desvoltărei nóstre naționale bisericesci.

Și cu acésta 'și vor trage bine séma toți, câți au la inimă fericirea poporului nostru, și nu vor mai arunca cuvinte nesocotite chiar și în adunări bisericesci, că preoțimea stă în calea desvoltărei nóstre culturale.

In cele următoare vom esamina situațiunea preotului și a învĕțătoriului din tóte punctele de vedere, ca sĕ vedem încât le-am asigurat esistența, ca sĕ și pótă continua solia apostolică, apoi vom trece la alți factori, cu cari trebue sĕ ne facem socotéla.

Revista politică.

Împotrivirea dietei ungare contra proiectului militar se presentă cu mai mare forță și îndărătnicie, decât după-cum se credea la începutul desbaterilor.

Abstrăgênd dela conclusele aspre, cari s'au luat de ambele partide oposiționale, resistința, ce o află proiectul și în sinul partidului liberal, nu s'a putut îndelătura nici până adi.

Ce-i drept, în conferința partidului s'a luat hotărîrea, ca proiectul regimului sĕ se priméscă de obiect la desbaterea specială, dar că nu va suferí modificări, încă nici acuma nu se scie.

Rapórtele desbaterilor din conferință înfățișéză situațiunea cu mult mai seriósă, decât cum s'a anunțat prin telegrame și pun în vedere crisa ministerială. Din aceste rapórte este evident, că resistința în partidul liberal, condusă de deputatul Iuliu Horvath, se concentréză mai ales asupra §-ului 14, conform căruia regimului îi stă în putere sĕ mărescă, ori nu contingentul recruților în decurs de dece ani, după-cum vor cere împregiurările.

Resistința puternică pare a fi muiat chiar și pe ministrul Tisza, carele după-cum se anunță din capitala regatului, ar fi hotărît a face oposițiunei o concesiune în privința mult discutatului § 14. Organul d-lui Tisza „Nemzet,“ sulevând aceasta cestiune, arată și modificarea, ce s'ar putea, face fără a se schimba în un mod așa de esențial, care ar recere o înțelegere și cu regimul austriac.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Diariu despre consiliul imperial înmulțit din anul 1860 de episcopul Andreiu bar. de Șaguna.

(Urmare).

Patriarchul și-a și compus o petițe și a chemat în 28 Iuniu la sine pre dișii trei episcopi și pe cei doi consilieri imperiali la consultație. Aci s'a procetit conceptul compus de către patriarchul sêrbesc, carele numai pe episcopul Timișoarei l'a mulțămit, eară pe ceealalți nici decum, pentru-că era întocmit într'un înțeles, care, după convingerea episcopilor și consiliarilor de nația română este spre vătĕmarea canoanelor și a obiceiurilor, ce le-a avut nația română din vechime în viața sa din afară bisericească, și adecă conceptul sus atins cuprindea în sine 1-lea: o rugare pentru centralisația strînsă a bisericei întregi, dela care se atârne jurisdicția cea mai înaltă asupra tuturor eparchiilor și a fondurilor tuturor eparchiilor și centrumul ei sĕ fie Carlovițul și sinodul de acolo, în care sinod sĕ se aleagă toți episcopii; a 2-a: rugare pentru ținerea sinodului cu toți episcopii din Austria, care sinod sĕ hotărească obiectele pentru un congres național, carele apoi s'ar și ținea pe basa privilegielor nației sêrbesci și s'ar chema și cați-va deputați din eparchiile Ardealului, Bucovinei și Dalmației. După-ce s'a procetit conceptul întreg, carele încă și alte puncte afară de cele pomenite cuprindea în sine, care euací le trec cu vederea, căci au fost mai puțin însemnate, — episcopul Bucovinei, Eugenie, numai decât s'a declarat a nu se putea mulțămí nici cu centralisarea, nici cu sinodul din Carloviț, căci clerul și poporul eparchiei sale doresce o constituire a eparchiei lor după canoane și cu privire la împregiurările locale de acolo, precum și recâștigarea averei și a administrației ei în mâna sa dela guvern.

Tot în înțelesul acesta s'a descoperit și baronul Petrino, ca eparchiot al diecesei Bucovinene, făcând și nisce înfruntări asupra politicei, ce au observat Carlovițul până acum, și dicênd, că Bucovinenii n'au încredere în sinodul Carlovițului, căci acest sinod, deșí a dat lor până acum numai un episcop sêrb, totuși eparchia lor este așa săturată cu acest un episcop sêrb, încât nu mai dorosce, ca sĕ mai aibă mai mult vre-un episcop dela disul sinod, pentru-că episcopul acesta sêrb a predat bunurile și averile bisericesci bucovinene guvernului civil în administrație. El, baronul Petrino, mai adause, că el și astădi își aduce aminte, cum tatăl lui în casa proprie a înfruntat pe episcopul sêrb, anume Vlahovici, pentru aceea, căci a subscris instrumentul predărei averei bisericesci în mâna guvernului, carele încă și astădi ține la sine averea eparchiei lor și nu vrea, ca sĕ o predea îndĕrăpt, deși eparchia a petiționat pentru aceasta. În urma acestora a dis lăudatul baron Petrino, că acei episcopi ai lor au fost mai buni, pe cari dela guvern i au căpătat, decât episcopul acela sêrb, pe carele l'a trimis lor Carlovițul, de aceea lucră acuma eparchia Bucovinei de a se organisa potrivit posiției sale, ca ea sĕ-și aleagă episcopul seu și sĕ administreze averea religionară, dar nu sinodul sêrbesc dela Carloviț; după-ce baronul Petrino toate acestea și acestor asemenea adevĕruri le-au vorbit, și-a descoperit cugetul seu și dl Andreiu Mocioni, că nația română nu se poate mulțămí cu cuprinsul dísei petiții, căci doresce a fi coordinată, dar nu subordinată nației sêrbesci, și nu ca sĕ depindă dela sinodul din Carloviț în cele bisericesci; pentru aceea a propus lăudatul domn Mocioni, că deocamdată sĕ se ceară voia dela guvern, de a se putea ținé adunarea obstească bisericească din toate eparchiile și deputații din partea preoțească și mirenească sĕ se aleagă după numĕrul impopulației a fiecărei eparchii. Propunerea aceasta o au primit și episcopul Bucovinei, baron Petrino și Eu, dar pa

Scirile din Praga anunţă, că sesiunea dietală a Boemiei se va închide în Sâmbăta viitóre. Dieta se va mai ocupa cu statutul bancei ţĕrei; lex kviczala, şi proiectul despre scóle nu se vor pertracta în acésta sesiune.

Luni s'a deschis dieta 'prusiană de împĕratul Wilhelm. In vorbirea de tron s'a accentuat mai ales îngrigirea, ce li se pune în vedere deputaţilor pentru afacerile interne şi delăturarea tuturor relaţiunilor încordate dintre deputaţi.

Deputaţii îşi vor puté împliní misiunea cu atât mai uşor, cu cât relaţiunile imperiului cu tóte statele strĕine sunt bune, ér împĕratul în visitele sale pe la domnii strĕini s'a convins, că putem spera, că pacea europénă va fi manţinută încă multă vreme. Bine cuvêntările păcei se arată în mod eclatant în îmbunătăţirea stărei economice, a industriei, şi a claselor muncitóre.

Cu mare încordare se aştéptă enunciaţiunile cancelariului german, carele s'a esprimat, că e necesar, ca însu-şi sĕ vorbéscă în parlamentul german despre afacerile esterne. Totdeodată se asigură, că principele de Bismarck a conferit mult cu deputaţii parlamentului asupra cestiunei coloniale şi s'a esprimat, că şi în acésta cestiune va lua cuvêntul în parlamentul german.

Cu cât se apropie mai tare ḑiua alegerei în departamentul Senei, cu atâta mai mare şi mai vehementă devine agitaţiunea. Foile republicane parisiene prepară tóte mijlócele spre a îndupleca pe conducĕtorii diferitelor partide la înţelegere şi unire şi astfeliu a asigura candidatului Jaques isbândă. O bună impresiune asupra republicanilor a făcut un articlu publicat în „Jurnal de Débats," datorit lui Iohn Lemoinne, care 'şi dă tótă silinţa pentru a întărí tabăra republicanilor. De altă parte foile boulangiste şi monarchiste conjură pe toţi francesii a se aduna în jurul lui Boulanger, care îi va duce la victorii, restaurênd monarchia.

Mai îngrigitóre sunt scirile, ce sosesc din Petersburg. Rusia se pregătesce mereu de rĕsboiu şi e remarcabil, că numai după ce pregătirile s'au efeptuit, se publică în fóia oficială, că se vor efeptuí. De astă dată se semnaléză; că în urma unei ordonanţe imperiale cele 20 batalióne de apĕrare din Rusia europénă s'au preschimbat tot în atâtea regimente de apĕrare, ér infanteria de reservă s'a sporit în mod remarcabil.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Viena, 2/14 Ianuariu, 1889. În timpul din urmă se pare, că cercurile monarchiei nóstre au dat cu totul uitărei desvoltarea lucrurilor în peninsula balcanică şi le au lăsat, ca ele sĕ-şi urmeze cursul lor.

În adevĕr însĕ lucrul nu stă tocmai aşa. Ori-ce mişcare şi ori-ce acţiune din peninsula balcanică este urmărită cu ochi de argus, căci monarchia nóstră are cele mai vitale interese în Orient şi ele trebuesc cu mare precauţiune câştigate, ér apoi cu aceea-şi precauţiune păstrate.

Că la părere nu se mai fac atâtea manifestaţiuni şi în publicistică nu mai urméză feliu de feliu de esposeuri, însoţite de comentarii, acésta 'şi are causa într'o pracsă nenorocósă, ce a trebuit sĕ o facă cercurile monarchiei nóstre.

Sunt próspete, şi ne aducem bine aminte de desele călĕtorii, ale regelui Milan la Viena, de simpatiile, cu cari era întimpinat, şi de primirile oficióse, ce i se făceau; şi tot aşa de bine cunoscuţi ne sunt sĕrbătorescii articlii ai presei nóstre şi sionurile ridicate regelui sêrbesc pentru dibăcia sa politică şi pentru tăria, cu care conducea afacerile ţĕrei, nu ca un rege constituţional, dar mai ales ca un domnitoriu autochton; căci el singur representa pe Sêrbia, ér ceilalţi bărbaţi erau consideraţi ca ómeni, cari trăgeau la carul politicei regale, de voie, de nevoie.

Tóte acestea fenomene politice ale monarchiei nóstre, făcute cu scop d'a prinde tot mai bine în mréjă şi a hotărí voinţa regelui în favorul politicei austro-ungare, ş'au avut efectul lor, mai mult, sau mai puţin dăunos.

Partidele din Sêrbia, cari n'au nutrit aceste vederi şi cari alimentate de insinuaţiunile meschine rusesci, au început a-şi accentua tot mai tare voinţa, ér voinţa lor era şi voinţa poporului, care, când e vorba d'a alege între Rusia şi Austro-Ungaria, nu stă mult sĕ cumpănéscă, şi considerând după manifestaţiunile de până acum, se aruncă orbiş în braţele pravoslanicei, dela carea aştéptă munţi de aur, şi cu carea e înrudită prin sânge.

Lucrurile, pornite odată pe ogaşe firéscă, şi alimentate de curentul puternic, care voia cu ori-ce preţ sĕ scape Sêrbia din braţele Austro-Ungariei, s'au desvoltat cu o iuţală estra-ordinară.

Silinţele regelui d'a se împotriví curentului au rĕmas zadarnice, şi tótă dibăcia sa diplomatică, din care făceau paradă mai ales foile maghiare, n'a fost în stare nici măcar sĕ vindece marginile ranei.

Bărbaţii de încredere ai regelui, de tot puţini, au fost delăturaţi, perḑĕndu-şi simpatiile poporului, şi căḑuţi odată dela putere, le-a fost imposibil a mai lua frênele guvernărei în tumultuósele scene, ce se perondau des.

In faţa acestei situaţiuni critice, regele a căutat sĕ lovéscă cuiul în cap, şi sub pretecst, că neisbânda politicei sale provine din pricina reginei, la picióre le căreia se asterneau toţi, ale căror simţĕminte băteau pentru Rusia, şi sub alte pretecsturi, puţin motivate, a cerut divorţ.

S'a făcut şi acest nenorocit pas. Ca jertfă a tragediei a picat regina, căreia nu i-a rĕmas alta, decât sĕ şi ia ce are, şi sĕ plece în lume.

Momentul însĕ pare a fi fost de tot rĕu ales; căci lucrurile acestea s'au petrecut, pecând spiritele erau mai agitate şi în loc sĕ aibă isbânda visată, au avut efectul contrariu: ex regina sĕrbătorită prin Rusia în mod oficios şi partidele, respective aderenţii ei, s'au întărit, şi cu putere covêrşitóre şi-au continuat lucrările.

Nu e mirare deci, că regele slăbit în hotărîrea voinţii sale a făcut ultimul pas: a cedat, a chemat bărbaţi din tóte partidele, şi-a formulat o nouă constituţiune.

Cu noua constituţiune lucrurile nu s'au schimbat; din urnă a eşit aleşi la marea scupcină tot bărbaţi cu vederi protivnice, şi după anularea alegerilor prime, la a doua alegere, voinţa poporului s'a manifestat şi mai puternică în acest sens.

Radicalii sunt la putere, regelui i-a rĕmas: sĕ se acomodeze situaţiunei, ori sĕ-şi dea demisiunea.

i.

Varietăţi.

* (Distincţiune). Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a oferí generalilor adiutanţi F. m. l. Eduard conte Paar şi Leonida bar. de Popp, celui dintâiu coroana de fer classa I iu şi celui de al doilea decoraţiunea de rĕsboiu classa a II-a; totdeodată a încuviinţat bar. Leonida de Popp a purta ordul strĕin crucea mare pentru merite.

* (Balul reuniunei femeilor române de aici.) Pentru progresul nostru cultural, ce a luat avênt puternic mai ales în ce privesce crescerea fetiţelor nóstre în spirit naţional, fără îndoélă au un merit nedisputabil mai ales dómnele nóstre din Sibiiu, şi acestei împregiurări nu odată am dat espresiune în colónele ḑiariului nostru, şi cu plăcere o constatăm şi de astădată. Dênsele prin o lucrare neobosită, într'un timp relativ fórte scurt, au sciut acuira un capital frumos, şi respective, au sciut pune basa unei scóle român de fetiţe, ce astăḑi se póte priví ca o fală a naţiunei.

Dar alăturea cu progresele pe terenul instrucţiunei naţionale, a sciut sĕ ne ridice şi valórea socială, căci încă dela începutul constituirei reuniunea în tot anul a arangiat şi un bal, a cărui venit însemnat, din an în an a înmulţit capitalul reuniunei. A mărit însĕ acest bal cu deosebire capitalul nostru moral, ocupând locul cel de frunte între balurile de elită. Avem cele mai bune speranţe, că şi balul din acest an va avé tot resultatul favorabil din trecut în tóte direcţiunile, şi ceea-ce ne face, ca sĕ revenim asupra lui, e împregiurarea, ca sĕ atragem atenţiunea onoratului public mai ales asupra scopului, ce se urmăresce.

Ca petrecerea încă sĕ fie pe cât se póte de plăcută, după-cum aflăm, comitetul arangiatoriu s'a îngrigit, ca în pausă 12 tineri de ai nostri sĕ jóce în costum naţional „Romanul" şi „Bătuta".

* (Princesele muntenegrene în Viena.) Ambasadorul rusesc din Viena, principele Lobanow, a făcut o visită princeselor Miliţa şi Stana, ficele principelui Nicolau de Muntenegru, cari în urma unei invitaţiuni a ţarului călĕtoresc la Petersburg. Maj. Sa monarchul nostru încă le a făcut visită, mai înainte însĕ ministrul de esterne, cont. Kálnoky, a conferit cu ministrul muntenegrén, Bozo Petrovici.

* (Logodne princiare şi cununii.) Mostenitoriul din România, precum se anunţă, se va încredinţa cu o fică a mostenitoriului de tron al Angliei. Principele Alfonso de Bavaria s'a încredinţat cu princesa Louisa de Orleans. — In luna lui Iuliu a. c. se va serba în Petersburg actul cununiei marelui duce Paul Alecsandrovici de Rusia cu fica cea mai mare a regelui din Grecia.

* (Convenţia turco-sêrbă.) La 4 Septembre, 1886, se încheiase un arangiament provisoriu consular între guvernul otoman şi cel sêrbesc, cu privire la stabilirea de consulate în ţĕrile lor. De atunci până aḑi, dl Novacovici, ministrul Sêrbiei la Constantinopole, se silise sĕ dobândéscă consimţĕmêntul sublimei Porţi pentru încheerea unei convenţiuni consulare definitive cu Sêrbia.

Demersurile ministrului au ajuns la un acord complect cu guvernul otoman şi M. S. Sultanul a promulgat o iradea, care aprobă convenţia consulară elaborată între dl Novacovici şi Said-paşa, ministrul afacerilor strĕine. Convenţiunea acésta, care se compune din 40 articole a fost iscălită de părţile interesate ḑilele acestea. Astfeliu într'un timp mai scurt decât doi ani, ministrul Sêrbiei a isbutit sĕ încheie cu sublima Poartă trei convenţiuni: a tractatului de comerciu, aceea relativă la juncţiunea drumurilor de fer şi în sfêrşit convenţiunea consulară definitivă; scrie „Cur. Fin."

---

triarchul şi episcopul Masirievici nu; patriarchului nu i-a plăcut nici espresia aceasta: „Kirchenversammlung" (conferinţa mergea în limba germană) şi ḑicea, că o astfeliu de adunare nu se poate chema altfeliu decât „National-Congress", căci aşa stă în privilegiile naţiei sêrbesei, dela care El (patriarchul) nu se poate abate, „căci naţia l'ar ucide cu pietrii."

(Va urma.)

Mutarea bisericei.

— Anecdotă poporală —

Mare lucru isprăviseră nemţii într'un sat din Bacica. Zidiseră adecă şi ei o biserică, dar când fù gata, băgară de seamă, că nu e aşeḑată pe loc potrivit. Ce se facă sêrmanii ómeni? Lucraseră atâta amar de vreme, şi acum când trebuia sĕ se bucure de munca lor, vĕḑură, că de ar fi zidit biserica numai cu doi stângini mai la vale, ar fi fost cu mult mai bine.

Dar némţul e némţ, şi de vede, că a greşit ceva, nu se lasă odată cu capul, până nu-şi aduce tréba érăşi la cale.

S'adunară dar toţi nemţii la biserică şi se sfătuiră, că ce sĕ facă. Unul ḑicea una, altul alta, dar nu sciau, cum sĕ-şi mute biserica.

Chemară în sfêrşit pe un român, ca sĕ-i înveţe şi sĕ-i scótă din nĕcaz.

Şi românul venì bucuros. La sosirea lui nemţii nu mai sciau, ce se facă de bucurie; vedeau ei, că românul a păţit multe pe lumea asta şi de bunăsamă va scí sĕ-i scape şi pe ei de nĕcaz.

Românul vĕḑênd, ce e pofta nemţilor, după-ce se mai intórse în sus şi jos pe lângă biserică, ḑise cătră nemţi:

— Pretinilor, biserica vóstră trebue mutată chiar cu doi stângini mai la vale; de veţi face, cum ve spun eu, îndată o şi puteţi muta.

— Cum scii d-ta, pretine, ori şi ce te ascultăm numai ca sĕ putem muta biserica.

— Bine, ḑise românul, uitându-se la cojocul cel nou nouţ, cu care era îmbrăcat chinezul nemţesc; étă până ací trebue mutată biserica. Vom pune ací semn cojocul chinezului, apoi voi ve daţi toţi de lăturea ceealaltă a bisericei, şi care cu ce puteţi, unii cu pari, alţii cu mânile şi cu umerii sĕ impingeţi biserica până la locul, unde va sta cojocul.

— Drept are, strigară nemţii, apoi luară cojocul chinezului, şi-l deteră românului, care îl puse pe locul, până unde trebuia sĕ impingă nemţii biserica.

Şi se apucară, Dómne, nemţii de lucru. Care cu pari, care cu mânile şi cu umerii se puseră în partea din sus a bisericei şi toţi impingeau de biserică, încât de ostenélă curgeau sudorile pe ei ca apa.

Până-ce impingeau nemţii biserica, românul nostru se socotì una şi bună: luà cojocul, ce era pus ca semn, până unde sĕ mute nemţii biserica, 'l puse frumuşel subsuóră şi pe ací ţi-e drumul. N'a ḑis nici sănĕtate bună, nici n'a asteptat sĕ i mulţăméscă pentru sfat.

Nemţii impingeau şi impingeau de biserică, de-ţi părea, că o sĕ-i apuce nu sciu ce, până ce unuia mai înţelept dintre ei 'i plesnì în minte sĕ se ducă sĕ vadă, cât de departe au mutat biserica şi că mai au óre mult până ajung cu ea la cojocul chinezului.

Când vĕḑù némţul, că cojocul nu e ca'n palmă, strigà:

Staţi, fraţilor, staţi! Staţi, că suntem gata, am mutat biserica destul, ba încă prea mult, căci am pus-o chiar pe cojocul chinezului.

Toţi nemţii alergară sĕ vadă şi când colo într'adevĕr era biserica mutată chiar preste cojoc, adecă cu ceva mai departe de semnul pus de român.

P. Stoica.

* (Tempestate). Din Bucuresci se semnaléză, că în urma unei fluşturături de zăpadă, carea a ţinut doue ḑile în continuu, reţelele drumului de fer sunt înecate în zăpadă şi comunicaţiunea întreruptă.

*) (Érăşi convenţiunea comercială cu România.) De nou s'a lăţit vestea, că pertractările pentru încheerea convenţiunei comerciale cu România se vor relua în cel mai apropiat timp. Cel puţin aşa afirmă mai multe diare. Că vor fi şi adevĕrate afirmaţiunile acestor diare, viitoriul singur e în stare a ne spune, după-ce toate scirile de până acum în aceasta privinţă au fost desminţite. De astădată dăm publicului scirea din diarul „Românul", că dl Tit Maiorescu va pleca la Viena pentru incheerea convenţiunei comerciale cu Austro-Ungaria.

* (Învitare.) Tinerimea română din Cojocna va arangia în 8 Ianuariu st. v. 1889 o producţiune de declamări şi cântări naţionale, împreunată cu joc, în folosul fundaţiunei scolarilor sĕraci, — la care cu tótă onórea învită pe toţi, cari se intereséză de sórtea, şi cultura poporului român.

Programă:

1. „Cuvênt de deschidere" de Teodor Ciortea paroch, 2. „Haidaţi fraţi într'o unire", poesie cântată de corul tinerimei. 3. „Sum român" p. de Vulcan, declamată de Vasiliu Bojan. 4. „Românul," p. de Marienescu, declamată de Maria Moldovan. 5. „Călĕtoriul şi sufletul," p. declamată de Susana Raţ. 6.] „Némul românesc," p. declamată de Ioan Raţ. 7. „La România", poesie cântată de corul tinerimei. 8. „Căpitanul Romano", p. declamată de Ioan Căprescu (Chesches) 9. „Şerpele şi Matca", p. declamată de Susana Suciu. 10. „Toma lui Mos", p. declamată de Ariton Căprescu (Chesches). 11. „Trei colorul", p. cântată solo de Maria P. Chira. 12. „Sila", p. declamată de Victoria Nemeş. 13. „Fata dorobanţului mort", p. declamată de Susana Cojocnean. 14. „Tudor", poesie cântată de corul tinerimei 15. „Sergentul", p. declamată de Vasiliu Moldovan. 16. „La armata română", p. declamată de Ana Raţ 17. „Ţiganul împĕrat", p. de Speranţă declamată de Nicolae Raţ. 18. „Vrăbiuţă de pe deal", p. cântată solo de George Cojocnean. 20. „Florea Curcanul," p. declamată de Gligoraş Raţ. 21. „Bĕtrânul," p. declamată de Ioan F. Rad. 22. „Incredete în tine române", p. declamată de Ioan Moldovan. Vorbire de încheerea producţiunilor de George Prigónă învĕţătoriu. Urméză apoi petrecerea cu jocurile naţionale: Căluşeriul şi Bătuta — şi joc liber.

La o óră după m. nopţii cină comună. După cină érăşi joc liber până diminéţa la 5 óre.

Cojocna, în 30 Decembre, 1888.

Oferte marinimóse se primesc cu bucurie şi se vor publica pe cale diaristică.

Pentru comitetul arangiator

George Prigónă,
dascăl şi arangiator.

* (O biserică în flacări). In nóptea dilei a treia de Crăciun, după-cum i se scrie diariului „Neue Fr. Presse" a ars întreg mobiliariul fórte bogat al bisericei „Trei Ierarchi" din Iaşi. Numai móscele sf. Paraschiva, cari au fost depuse în un sciriu de argint, au rĕmas nevătĕmate, deşi sicriul în parte s'a topit. Focul s'a escat, după-cum se crede, din o candelă, care a fost lăsată aprinsă preste nópte. Că în biserică e foc, numai diminéţa s'a observat, când a voit eclisieriul sĕ o deschidă. Atragem atenţiunea preoţilor nostri asupra casului acestuia, ca din el sĕ ia învĕţătură, sĕ nu lase vre o lumină ori candelă aprinsă în biserică, ci sĕ fie cu mare grijă, ca nu cum-va sĕ se pomeneaseă într'o bună diminéţă, că hainele, cărţile şi tot ce se află în biserică, sunt numai scrum şi cenuşă.

* (Calea vicinală Sibiiu-Făgăraş.) Adunarea comitatensă a comitatului Făgăraş din 15 l. c. n., carea a fost fórte bine cercetată, a votat în unanimitate şi în viu entusiasm suma de 700.000 fl. pentru construirea liniei de fer vicinale Sibiiu-Făgăraş.

* (Calea ferată Braşov-Treiscaune.) Comisiunea însărcinată cu acéstă afacere, în urma unei dispoziţiuni a ministrului unguresc de comunicaţiune, a ţinut o şedinţă, în care cu mici modificări s'a primit traseul plănuit pentru comitatul Treiscaune. O esenţială modificare s'a făcut la Baratuşi, Tomaifaleni şi Zabala, avênd a se face staţiunea lângă sat, ér nu lângă délul Zabalei. In Chezdi-Oşorheiu, pentru a se evita espropiarea şi dărîmarea de case, staţiunea are sĕ se facă la capĕtul sudic al oraşului. Inspectarea administrativă a distanţii va fi pe la mijlocul lunei Ianuariu. Ca un argument technic pentru o mai însemnată subvenţionare din partea statului e de amintit, că din punct de vedere militar se cer şini grele de 23 chilgr. de metru, ér nu de 20 chilgr., şi că staţiunile au sĕ se aşede într'o lungime de 400, ear nu de 300 metri; scrie „Gazeta Transilvaniei."

* (Societatea ungară etnografică.) Paul Hunfalvy ca preşedinte şi Anton Hermann ca secretariu a adresat un apel pentru formarea unei societăţi etnografice ungare. Scopul ei este între altele a studia originea, formarea, desvoltarea şi amestecul popórelor patriei, caracterul lor etnic şi antropologic, desvoltarea spirituală şi modul vieţii. Constituirea va avé loc în 27 l. c., la 11 oare a. m. în localitatea Academiei.

* (Complot contra principelui bulgar.) După-cum se anunţă din B.-pesta, în Sofia s'a descoperit o conspiraţiune contra principelui bulgar. Numĕrul celor, cari au jurat mórtea principelui e de 4 persóne. Procurătura din Sofia deşi a pus mâna pe ei, lucrul se ţine secret, spre a nu se provoca inscenări.

* (Timpul.) De astădată nu putem vorbí de „gerul bobotezii", care e presemn de vară bună şi bogată. Timpul e móle, atmosfera plăcută ca în dilele de primăvară!

* (Arestarea socialiştilor.) Poliţia din Viena a arestat în sĕptĕmâna trecută în suburbiile vestice un mare numĕr de socialişti, între ei se află şi conducĕtoriul renumit al lucrătorilor, Becker.

* (Bugetul rusesc). Bugetul rusesc pe anul 1889 arată următórele cifre: ordinariu 861.313,221 ruble ca percepţiuni şi 856.805,084 ca erogate. La estraordinarii: 29.698,845 venite şi 34.206,982 cheltueli. Venitele şi spesele totale bilanţéză cu 895.161,810 ruble. Cheltuelile pentru datoria statului sunt statorite cu 15.370,633 ruble mai puţin.

* (Têrgul de rîmători dela Severin). Direcţiunea acestui têrg publică situaţinnea pe diua de 16 Decembre. După acésta situaţiune rîmătorii, întraţi în têrgul dela 1 Aprile păna la 16 Decembre 1888, ating cifra de 14832. Din acestia 1565 s'au vêndut în interiorul ţĕri; 6576 s'au esportat în Austro-Ungaria; 47 a fost ucişi, ear restul de 6644 rîmători a rĕmas în sălaşe.

Preţurile sunt în urcare, variind între 80—85 bani chilogramul. Sănĕtatea vitelor este escelentă, şi este de remarcat, că dela 1 Aprile până acum nu s'a manifestat nici un cas de bólă.

* (Canalul Panama). O telegramă din Washington aduce următórea scire ameninţătóre din partea noului continent: Senatul statelor unite ale Americei, într'o şedinţă secretă, a primit cu 49 voturi contra 3 o moţiune, după care guvenul Uniunei va priví ori-ce legătură ori control a unei puteri europene asupra ori-cărui canal de navigaţiune după istmul Doric ori din America centrală ca o ameninţare a intereselor şi propăşirei Uniunei. Preşedintele republicei este rugat a aduce la cunoscinţă guvernelor europene acéstă resoluţiune.

* (Decret). Monitorul oficial din România publică decretul, prin care se deschide ministeriului de finanţă un credit de 26,000,000, pentru plata inmediată sau cel mult în termin de şese luni a biletelor ipotecare, esmise în vîrtutea legei din 12 Iuniu, 1877.

* (Turnul Eiffel.) După-cum scriu diarele francese, este aproape gata, dar la vedere arată o în clinare îngrigitóre spre o parte. Prin mĕsurări minuţioase însĕ s'a delăturat ori ce ingrigire; acsa colosalului turn nu se abate de loc dela linia verticală.

* (Clocirea óuĕlor.) Unul din cetitorii jurnalului de agricultură practică din Francia întrebà direcţia acelei reviste, de ce mai totdéuna nu reuşesce sĕ scótă pui de pasĕri, că mereu puii mor în ouĕ, sau chiar în momentul, când sunt aprópe de a eşì din găóce? Nu cumva sĕ fie causa acestui accident vênturile ţĕrei? — Rĕspunsul dat e următoriul: Până acum nu s'a aflat dacă vênturile violente, furtunile, au vr'o influinţă, şi pot aduce vătĕmare ouĕlor în clocire; se póte că comoţiunile violente sĕ ucidă sĕmênţa oului clocit de 8 ori 9 dile, dar nici-odată nu s'ar crede că furtunile sĕ omóre puiul aprópe de scos. Mai de grabă s'ar crede, că puiul în momentul eşirei din găóce móre din causa năbuşelei, a lipsei de aer respirabil şi de rĕcóre: probă clocirea artificială, unde puii mor de mare căldură şi lipsă de aer curat, mai rece, aprópe de finitul clocirei. Prin urmare, cuibariul, trebuind sĕ fie mai puţin cald în momentul eşirei puişorilor din ou, e bine a pune în toiul verei sub oue earbă cosită de curênd, urzici sau brazde proaspete. — Acésta recomandaţie e fórte naturală şi întocmită pe esperienţă: că la scóterea puilor o mare căldură se produce, care trebuind a fi înlăturată, vin în ajutoriu erburile próspete, cari absorbind căldura se usucă, ear puilor le dă în schimb rĕcórea lor.

* (Somnul pescilor.) Unul din naturalişti, şi anume englesul Carter, a făcut, nu de mult, cercetări foarte interesante asupra somnului pescilor. El află, că printre pescii, cari trăesc în apele dulci d. e. crapul, linul, precum şi alţi pesci, dorm periodic ca şi celelalte animale de pe uscat. Tot astfeliu şi mulţi pesci de mare sunt cuprinşi mai mult sau mai puţin de somn. Carter arată mai departe, că ştiuca nu doarme mai de loc sau de tot rar. Schimbările meteologice au mare influenţă asupra somnului pescilor. Ei dorm tot atât de bine diua, cât şi nóptea.

Bibliografic.

A apĕrut „*Transilvania*" Nr. 1—2 din 1—15 Ianuariu, 1889, cu următoriul sumariu: Cincispredece ani din activitatea Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. (fine). — Familia la diferite popóre. — Bibliografia ca recensiune. — Sciri dela scóla superióră de fete cu internat, înfiinţată de către Asociaţiunea transilvană. — Literatură. — Procese verbale ale comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţele dela 1 şi 6 Decembre n. 1888, şi 4 Ianuariu n. 1889. — Necrológe. — Bibliografia. — Posta redacţiunei — Anunciu de prenumeraţiune.

— A eşit de sub tipariu în broşură separată discursul d-lui Eugen Brote, preşedintele „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului," in care discurs s'a tractat despre „Ţinerea vitelor." Acésta broşură, se recomândă de sine prin cuprinsul seu instructiv. Preţul unui esemplariu 12 cr., şi se află de vêndare în Sibiu la „Institutul tipografic."

Din public *).

O întrebare.

Subscrisul am primit însărcinarea din partea mai multor tineri, cu cari acuma-i anul am fost membri ai reuniunei, şi cu cari am fost înfiinţat şi susţinut pe spesele nóstre proprii: „*Corul reuniunei sodalilor români*" din 8 Decembre 1887 n. până în 10 Martiu 1888, n., în care di am şi dat petrecere colegială împreunată cu joc în sala dela „Grand-Bierhalle". La această petrecere a întrat la cassă suma de *50 fl. 50 cr.*,**) din care subtrăgêndu-se spesele de *27 fl. 69. cr.* a rĕmas un venit curat de *22 fl. 81 cr.*, care sumă a fost hotărîtă a se depune la vr'o bancă şi numai spre folosirea corului a se întrebuinţá, ceea-ce nu s'a făcut până în diua de astădi..

Îndată după acéstă petrecere, escându-se órecari neînţelgeri s'a sistat corul, ba partea cea mai mare ne-am şters cu totul din reuniune, şi aşa a rĕmas ca cei, cari sĕ sterg sĕ-şi priméscă înapoi partea sa cheltuită pentru cor.

Subscrisul şi încă unul, care deja a părăsit Sibiiul, am fost chiar în persónă la dl preşedinte al reuniunei, dênsul ne-a dat dreptul a pretinde fie-care partea sa din fond, dară până în diua de astădi a rĕmas lucrul nerealisat.

Deci îmi permit în numele mai multora a întreba pe prea on. comitet al reuniunei: că ce este cu fondul, şi pe când vom putea primí fiesce-care partea sa cuvenită.

Noi ne-am decis ca din partea nóstră voim a cumpĕra cărţi şi recuisite pentru scolarii sêrmani din suburbiul inf., Pórta Turnului.

Sperez, că prea. on. comitet al reuniunei va dispune de astădată de timp şi va regula afacerea acésta cât mai curênd.

Pe lângă care rĕmân al preaonoratului comitet:

În numele mai multora:
Ilie Stanciu.
fost notariu al corului.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) A se vedé „Telegraful Român" Nr. 24 din 1888.

Loterie.

Mercuri în 16 Ianuariu, 1889.

Sibiiu: 9 56 32 90 58

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 15 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.55	101.70
Renta ung. de hârtie	93.75	93.95
Renta de aur austriacă	111.65	111.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	144.50	144 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.80	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.--
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	116.80	116.50
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi ungureşti cu premii	131.25	130.50
Sorţi de stat dela 1860	141.50	141.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	881.—	853.—
Obligaţiuni de credit austr.	312.30	313.20
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9.54	9.52
100 marce nemţesci	59.12	59.15
London pe (poliţă de trei luni)	122.70	120.80

Nr. 1213—1888. [1] 2–3

EDICT.

Ana Bastea mărit. Stângu, carea de 4 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei soţiu Nicolae Stângu, ambii de religiunea gr. or. şi din Cincul mare, fără a se scí ubicaţiuné ei, se provócă prin acésta, ca conform ordinului Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 22 Novembre a. c. Nr. 5938. a sĕ presenta înainté subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni de ḑile, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru-că la din contră în procesul divorţial încaminat din parté soţului ei Nicolae Stângu., se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorească în cause matrimoniali.

Agnita, 20 Decembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita

Sabin Piso, prot.

Sz. 43/1889 polg. [3] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által közhirré tétetik, hogy Grof Haller János, Grof Kálnoki Félix, Guténau Nándor és Guténau Károly birtokosok által beadott kereset folytán Héviz község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalási határnapul **1889 évi Márczius 26-ik napjának dél elötti 9 órája** Héviz község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetek a a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Héviz község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 január 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor*, jegyző.

Sz. 81/889 plg. [2] 2—3

Hirdetmény.

A mihályfalvi általános tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1889-ik évi február 18 án d. e. 11 órára tüzöm ki**, Mihályfalva községébe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát meg akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1889 január 9.

A királyi törvényszék kiküldött birája

Kelemen, eljáró biró.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental;

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 11—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 16—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserű. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18 —	**7.01** **7.11**	8.46 9.18	**1.51** **2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	— **11.15**	**10.34** —	5.26 —	6.56 7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriş	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuş	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaş	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaş	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.45**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apaţa	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.45 1.55	— **5.37**	— —	**9.52** —
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	— **4.10**	**10.12** —	2.32 **7.10**	— —
Feldioara	**4.56**	—	**7.31**	—
Apaţa	**5.37**	—	**8.14**	—
Ágostonfalva	6.07	—	**8.36**	—
Homorod	6.55	—	**9.12**	—
Haşfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighişoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaş	10.37	—	**11.47**	—
Copşa mică	10.59 11.16	— —	**12.02** **12.09**	— —
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaş	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuş	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2,56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluş	5.56 **6.37**	— 5.32	**5.—** —	— 8.—
Nadişul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireş	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04** **11.19**	8.42 8.47	— 10.50	4.03 4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	**4.49**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2. -
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	— 2.17	4.10 4.30	**5.45** 6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.09**	11.37
Şibot	—	**11.39**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuş	8.59	**1.16**	**1.26**

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42** **9.17**	11.39 12.31	7.38 6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	**6.40**
Petroşeni	12.30	**7.12**

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.12	**9.02**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.35**
Şeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneş	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	9.—	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneş	—	9.45	**10.50**
Şeica mare	—	10.20	**11.20**
Copşa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.21**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5,40** 6.—	12.55 4.58	**6.13** —
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	— 6.56	10.20 12.15	9.49 **10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 3. Sibiiu, Marţi 10/22 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se aflâ cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1888, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

P. T. domni abonaţi, cari nici pănă la al 3-lea Nr. nu-şi vor înnoi abonamentul, espedarea foiei li se va sista.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea une făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 6843 Scol.

Notă oficială.

Inaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică prin rescriptul seu din 19 Decembre a. c. Nr. 2071 pres. interḑice a se folosí în scólele medii şi pentru ori-ce categorie de scóle din patrie, precum şi a se procura pentru bibliotecile scólelor cartea scrisă în limba sêrbéscă, intitulată *„istoria ilustrată a poporului sêrbesc“* de Kosta Mandrovits, ca una ce póte escita ura nu numai contra naţiunii maghiare, dar şi contra monarchiei şi a casei domnitóre; despre ce se face notificare tuturor organelor nóstre scolare din archidiecesă spre scire şi conformare.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolar, ţinută la 22 Decembre, 1888.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 9 Ianuariu.

Situaţiunea de tot puţin, sau póte chiar nimica, nu s'a schimbat în decursul timpului în favorul preoţimei şi a invĕţătorimei nóstre, în ce privesce imbunăţirea sórtei lor materiale. Am făcut progrese imbucurătóre în punctul cualificaţiunei preoţilor şi învĕţătorilor, institutele nóstre teologice-pedagogice s'au ridicat la curs regulat de trei ani, şi este pusă în vedere deschiderea cursului de anul al patrulea. Aceste institute le am provĕḑut cu puteri didactice, cari cu nimica nu stau indĕrĕtul celorlalte institute de asemenea natură din patria nóstră.

Dela candidaţii de preoţie şi invĕţătorie cerem un grad mare de pregătire teoretică, anume candidaţii de preoţie trebue sĕ fie absolvat scólele medii, şi sĕ fie susţinut cu succes esamenul de maturitate. Dela candidaţii de invĕţătorie cerem, ca ei sĕ fie absolvat cu succes scólele inferióre medii.

Cu asemenea pregătiri întră fiitorii apostoli ai bisericei şi naţiunei nóstre în institutele teologice-pedagogice, unde în decurs de trei ani primesc cunoscinţe speciale pentru cariera de preoţie şi respective de învĕţătorie.

Eşiţi din institut, o sarcină grea astéptă pre preoţi şi invĕţători.

Aprópe pretutindenea preotul şi învĕţătoriul este singurul om de carte în comună. În afacerile bisericesci deci preotul şi invĕţătoriul este sufletul tuturor intreprinderilor, ei au sĕ iniţieze lucrările reservate comitetului, ei cele reservate epitropiei parochiale, ei trebuesc sĕ le conducă, ei trebue sĕ prelucre tot materialul, ei au sĕ prelucre pre membrii din comitetul parochial pentru tóte cestiunile bisericesci, scolare şi epitropesci, şi în fine ei au sĕ le şi esecute, dând lucrului forma constituţională, cerută de statutul organic.

Preoţii şi invĕţătorii însĕ nu au asupra conscinţii lor numai acésta sarcină, ci în comună ei sunt medicii, ei advocaţii, ei ajutătorii poporului în tóte lipsele lui, fiind ei responsabili de binele poporului.

Cu deosebire în aceste timpuri de grea ispită, insutit de grea este sarcina poporului, şi prin ea insutit de grea cea a preotului şi a învĕţătoriului, deóre-ce prelângă alte multe calamităţi de tot soiul, administraţia actuală incetul cu incetul pune prin comunele nóstre amploiaţi, cari nu cunosc limba poporului, şi preotul cu invĕţătoriul sunt chemaţi sĕ fie şi mijlocitorii între popor şi amploiat la comună spre a face posibilă o inţelegere în interesul poporului.

Au crescut deci în mod insemnat condiţiunile, cari se cer dela preoţii şi invĕţătorii nostri, au crescut în mod inspăimêntătoriu sarcinile, cari trebue sĕ le incărcăm pe umerii lor, nu au crescut insĕ condiţiunile de esistenţă asigurate preoţilor şi invĕţătorilor, mai mult, putem afirma, că ele sunt în vĕdită decadenţă.

În cele mai multe parochii preotul este avisat la neinsemnata porţiune canonică, şi la stola, cu care credincioşii îi remuneréză serviţiile prestate.

Învĕţătoriul este avisat la un salariu, care variază între 40—300 fl., şi acesta in cele mai multe locuri este repartiţiat asupra credincioşilor nostri.

Condiţiunile acestea sunt atât de modeste, încât abia asiguréză in mod onest esistenţa preotului şi a invĕţătoriului de pe o ḑi pe alta atunci, când se pot şi esecuta cu uşurătate.

In mare preponderanţă insĕ ele nu se pot esecuta, şi sunt multe plângerile în privinţa acésta.

Ce e mai rĕu, condiţiunile acestea sunt în decrescere pretutindenea din causa treptatei sĕrăcii a poporului nostru.

Decadenţa merge rapid, în mod inspăimêntătoriu, şi vedem de esemplu prin mărginime, că cele mai infloritóre comune, au ajuns la sapă de lemn, parochiile şi scólele nóstre sunt atacate în esistenţa lor, fiind siliţi credincioşii nostri sĕ ia lumea in cap spre a-şi căuta în alte ţĕri esistenţă mai de suportat.

Revista politică.

După lungi şi grele desbateri dieta din Budapesta a primit § 14, aşa după-cum s'a presentat în proiect. Deputatul Iuliu Horváth, carele a combătut acest paragraf în sinul partidului liberal, a cedat în cele din urmă străduinţelor sale, şi din vorbirea, ce o a ţinut, transpiră, că a voit numai sĕ-şi probeze vaḑa şi autoritatea, de care se bucură. Vorbirea sa a aflat însĕ reflecsul cuvenit, căci dieta o a primit cu o tăcere adêncă. Opositiunea s'a vĕḑut desamăgită în precisarea vederilor, ce le-a desvoltat numitul deputat; ér partidul liberal n'a aflat de consult al aplauda, căci pré multe înscenări a provocat în acest partid şi cu tóte, că stă în relaţiuni fórte intime cu şeful cabinetului, carele a pus cestiunea de cabinet, totuşi n'a încetat a se opune prin atacuri vehemente.

Deputatul Horváth declară anume, că el primesce proiectul in general, şi combate numai unele pasage din el; din acésta nu se póte trage însĕ consecuenţa, că ar voi sĕ trécă în tabĕra oposiţiunei. El, carele totdeuna e hotărit a jertfí materialicesce pentru sporirea armatei, nu vede greşala, ce a îndemnat pe cabinet a păşí cu acest §, atât în Ungaria, unde domnesc principiile liberale, cât mai ales în Austria, a cărei politică de şase ani încóce a avut un efect hotăritoriu în politica unguréscă şi numai acelei politici i se póte atribuí stirbirea dreptului constituţional.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Ḑiariu despre consiliul imperial înmulţit din anul 1860 de episcopul Andreiu bar. de Şaguna.

(Urmare).

Mai departe patriarchul şi episcopul Timişoarei nu s'au învoit nici în aceea, ca preoţii şi mirenii sĕ se aleagă după numĕrul împopulaţiei din fie-care eparchie, ci sĕ rĕmână împărţirea cea de până acum a deputaţilor, chemându-se câţiva preoţi şi mireni şi din partea Bucovinei şi a Ardealului, apoi au mai observat aceşti doi archierei sêrbi, că trebue a se face alegerea episcopilor prin sinod archieresc, căci aşa poruncesc canoanele, dar nu prin eparchii singuratice, precum aceasta vreau sĕ facă eparchiele române; la care Mocioni şi Petrino au rĕspuns, că dacă se poate face alegerea metropolitului sêrbesc prin preoţime şi popor, atunci de ce nu s'ar putea face şi alegerea de episcop român prin cler şi popor? La care au rĕspuns archiereii sêrbi, că aşa este în privilegiile sêrbesci. La care baronul Petrino au rĕspuns: că dacă este asupra canoanelor alegerea episcopilor prin mireni, atuncia trebue sĕ aibă şi românii metropolit, pe care preoţimea şi poporul sĕ-l aleagă, ear episcopii români sĕ se aleagă prin sinodul acestui metropolit român. Eu după-ce tot am tăcut am luat vorba şi am proiectat, că este neapĕrată lipsă ţinerea unei adunări obstesci a tuturor eparchiilor din monarchiă şi alegerea membrilor acestei adunări după numĕrul sufletelor din fie-care eparchie. Pe lângă toate că noi românii am motivat părerile noastre foarte bine şi după principiul egalei îndreptăţiri şi al frăţiei religionare, totuşi au căḑut acelea în pămênt sec, căci conferinţa o au disolvat archierei sêrbi cu aceea, că Joi în 30 Iuniu earăşi sĕ ne adunăm şi ei vor chema încă doi sêrbi la aceea conferinţă, căci acum au fost numai doi sêrbi, dar patru români la conferinţă. Joi în 30 Iuniu ne-am şi adunat earăşi — fiind din partea sêrbilor poftiţi DDlor Mnagenoviciu, din Sirmiu nobil, şi Maticiu, Maior auditor pensionat. — Conferinţa aceasta încă a ţinut trei oare, dar fără folos, căci partida sêrbească apĕra privilegiile sale şi vrea, ca aceste privilegii sĕ servească de basă pentru organisarea bisericei întregi din Austria, ear partea română pretindea o organisaţie pe basa canoanelor cu privire la viaţa bisericească de mai înainte a naţiei române. Ací earăşi multe înfruntări s'au făcut ierarchiei sêrbesci pentru abusurile şi supremaţia, care sêrbii se nevoiau ale refrânge, însĕ în zadar. În sfêrşit am vorbit eu ḑicênd, că pentru binele obştesc al ortodocsiei noastre aflu de mare folos o adunare obştească bisericească, şi ca aceasta sĕ se poată face fără vătĕmare de privilegiile sêrbilor, sĕ se ḑică în rugarea, ce s'ar compune, că adunarea aceasta obştească se cere acum în chipul acesta cu acel adaus, că aceea sĕ nu prejudiceze privilegiilor naţiei sêrbesci, prin urmare adunarea cea propusă de mine ar avea a se considera ca o adunare estra-ordinară. Românii s'au învoit, dar sêrbii nu, ci au rĕmas la „National-Congress“ al lor. Mai pe urmă am propus eu, doară ar fi bine, că din partea amêndoror naţii sĕ se aleagă câţi-va bărbaţi de încredere pentru desbaterea lucrurilor bisericesci. Românii şi în aceasta s'au învoit, dar sêrbii nu, şi aşa au rĕmas şi aceasta conferinţă fără sporiu. Însĕ partida sêrbească s'au putut convinge, că nu va putea subjuga şi pe viitoriu pe românii bisericesci, pentru-că purtarea Dlor Petrino şi Mocionii au convins pe sêrbii, ca românii vreau şi sciu sĕ apere dreptul lor bisericesc şi că numai coordinaţi vreau sĕ fie cu sêrbii, dar sub-ordinaţi nici decum nu se vor da lor.

Andreis de Mocioni, m. p.
Nicolaos A. Bar. Petrino m. p.

NB. Pasagiul acesta sub Nr. 23 au cetit DDlor Mocioni şi Petrino şi l'au aflat de tot potrivit celor întêmplate, de aceea au şi scris numele lor aicea.

Andreiu, episcop.

(Va urma.)

In cestiunea limbei deput. Horváth recunósce importanţa ordinaţiunei ministrului Csáky, nu discută, dacă ea a fost făcută şi la timp oportun. Limba germană se recere, ce-i drept, dela ori-ce om cult, dar acésta nu eschide ca în armata din statul ungar sě nu se practiseze limba maghiară, căci numai astfeliu va câştiga ea teren mai mare şi se vor face pe acésta cale progrese însemnate.

În conferinţa, ce o a ţinut clubul liberal după desbateri furtunóse s'a hotărît ca partea din proiect, referitóre la voluntari încă sě se priméscă fără modificări.

In dieta din Boemia desbaterile par de tot interesante. Cam pe neasteptate a păşit comisiunea ţěrei cu un proiect de lege cu privire la scóle. Proiectul intenţionéză o reformă radicală a scólelor din Boemia, mai ales în ceea ce privesce administrarea şi conducerea lor. Foile germane nu sunt mulţămite de loc cu acest proiect, căci el reguléză astfeliu starea lucrurilor, încât cehii pun mâna aprópe pe tóte scólele spre a le administra şi totdeodată asiguréză maioritatea voturilor cehe în representanţele, unde până acum germanii erau la putere. Inspectorilor scolari ai guvernului central li se detrage influinţa, ce o au esercitat, şi astfeliu regimul central nu va mai puté dispune ca până acum asupra scólelor din Boemia.

Desbaterile din parlamentul german se continuă fără însě ca cancelariul german sě fi ţinut vorbirea, mult asteptată, asupra politicei esterne şi asupra politicei coloniale. Ce-i drept, principele de Bismarck, a luat de şepte ori cuvêntul la desbaterile asupra politicei esterne, însě tóte acestea a fost numai atacuri scurte îndreptate contra liberalilor Bamberger şi Richter, cari au supus politica lui Bismarck unei aspre critici. In politica colonială îl silì Bamberger a susţiné o vehementă luptă, ceea-ce n'a cam prea produs o impresiune bună asupra aderenţilor lui Bismarck, mai ales din causa espunerilor logice şi a motivelor plausibile, ce le-a desfăşurat deputatul liberal.

E însě probabil, că cancelariul se va vedé silit totuşi a vorbí mai detaiat asupra politicei coloniale, când se va presenta proiectul, care va cuprinde şi bugetul reclamat. Acésta se afirmă cu atât mai vêrtos, cu cât ḑiarele oposiţionale germane au deschis în timpul din urmă o aprigă luptă contra politicei urmată până acum în acésta direcţiune.

După-cum i se împărtăşesce „Coresp. Polit.“ vorbirea de tron, cu care regele italian Humberto va deschide sesiunea camerilor italiene va fi fórte interesantă din punct de vedere politic faţă cu interesele francese. Regele va accentua în deosebi îmbunătăţirile, ce s'au întrodus şi ce se vor mai întroduce în acésta direcţiune.

Un fanatism confesional, plin de ură şi de intoleranţă, 'şi varsă din când în când veninul în colónele ḑiariului din Cluş „Kolozsvár“ asupra bisericii nóstre, făcênd comparaţiune între noi şi între românii gr. catolici din punctul de vedere al patriotismului, totdéuna în detrimentul reputaţiunei nóstre, a celor gr. orientali.

Noi până mai eri-alaltăeri credeam, că la redacţiunea numitului ḑiar se vor fi aflând conducětori liberi cel puţin de şovinismul confesional, dacă nu şi de cel politico-naţional; de acea pela încheerea anului trecut într'un ciclu de articoli am stat la vorbă cu dînşii în buna credinţă, că ei nu-şi vor închide ochii dinaintea adevěrului, şi vor vedé cât de rěu au fost păcăliţi de colaboratorul lor, când acela a pornit în ḑiariul lor cu calumnii în contra bisericii nóstre.

Acum însě un nou cap de operă al numitului ḑiariu, ce-l reproducem mai la vale, ne impune convingerea, că pentru „Kolozsvár“ este program, ca sě ne atace tot mereu biserica şi instituţiunile ei constituţionale invidiate de alta confesiune, care acelea nu şi le póte eluptá; ér scopul nu póte fi altul, de cât ca sě ne facă suspecţi în ochii celor dela putere, pe cari ar voí sě i induplece a ne sparge biserica, lipsindu-ne de instituţiunile, care ne-au dat o desvoltare bisericéscă, ce e drept anevoiósă, dar sigură, în scopul culturei religióse-morale.

Deocamdată lăsăm sě judece immediat publicul cetitoriu de ori-ce confesiune asupra invectivelor mai noue ale ḑiariului „Kolozsvár,“ care şi fără a le scuturá noi, se resfrâng şi cad ele de sine, ca pómele vermenóse, şi vom reveni la ele numai la casul, când impertinenţa ómenilor ne ar silí sě eşim din tóte reservele; atunci apoi ne vom face socotéla şi cu acei fraţi ai nostri dulci, cari, precum se vede, ne-ar înghiţí într'o lingură de apă — dacă ne ar puté.

Étă ce scrie „Kolozsvár“ în numěrul seu 16 din Sâmbăta trecută, sub titlul „Afacerea greco-orientalilor“:

> Érăşi o declarăm, că nu bucuros ne ocupăm cu acésta afacere.
>
> Noi din parte-ne n'am fi scormonit cestiunea, dar fuserăm siliţi.
>
> Acei patru articoli ai nostri în acésta cestiune a produs o adevěrată revoluţiune în presa română; cântându-şi şi presa din România hora sa. Ca şi când storci lămâia pe ostrigă, aşa s'au svêrcolit pěcătoşii; în atacurile lor s'a manifestat óre-care nervositate, în declaraţiunile lor ne-au acusat pe noi cu multe de tóte.
>
> Dar numai gr.-orientalii, şi gr.-orientalii cu toţii. Tribunistii, pentru-că le-am indigitat veleitatea confesională (felekezeti turpiság) şi intrigile, ér anti-tribunistii pentru aceea, căci le-am arětat lumii slăbiciunea.
>
> Însě gr.-catolicii nici un feliu de contra-declaraţiuni sau combateri n'au făcut. Acestía sciu într'adevěr, că tóte acelea aşa sunt, după-cum au fost espuse de noi. Ér negarea celor gr. or. nimic nu valoréză Căci violenţa, tendenţele antipatriotice dela ei provin, manifestându-o pe cea dintâiu faţă cu gr. catolicii, ér pe cea din urmă faţă cu instituţiunile nóstre constituţionale. Cum sě nu ḑică ei, că sunt nevinovaţi!
>
> „Telegraful Român“ a scris un op întreg în acest obiect, încercându-se a combate cele susţinute de noi.
>
> La timp oportun, când nu vom avé alta de lucru, îl vom face noi de ruşine pe „Telegraful Român“, şi aşa credem, că cu succes mulţămitoriu. Vom spune noi atunci multe adevěruri, care vor convinge lumea, că autonomia largă dată gr. orientalilor, nu face serviţiu bun constituţionalismului şi simţului patriotic.
>
> Cu acésta ocasiune, coregem numai o sucitură a numitei foi.
>
> „Telegraful Român“ afirmă, că e drept că „Tribuna“ lucră în direcţiune antipatriotică, dar biserica gr. or. nu stă nici într'o legătură cu ea.
>
> Acésta o recunóscem. Statutul bisericei gr. or. nicăiri nu amintesce despre „Tribuna“; aşa dară ca corporaţiune morală nu stă nici într'o legătură cu „Tribuna“.
>
> Însě nu trebue consideraţi de proşti toţi ómenii, dacă cine-va se face prost. Nu trebue crepat firul de pěr.
>
> „Tribuna“ este susţinută de un consorţiu. Consorţiul acesta apoi este în mâna greco-orientalilor.
>
> Sě-i vedem numai, cine sunt aceia: Nicolau Cristea, Zacharia Boiu, preoţi gr. or., membrii ordinari ai consorţiului; Dr. Crişan şi Barcian (Baresan) profesori seminariali şí consistori. Dumitru Cunţan (Kunezan), profesor seminarial, inspector şi spiritual din Sibiiu, din jurul metropolitului s'au alăturat la acestia protopopii şi preoţii gr. or. din Bârgău, Sělişte, Sighişoara etc. etc.; toţi acestia cu bani susţin „Tribuna“, prin urmare sě şi silesc sě o lăţéscă în tóte direcţiunile lumei, prin urmare sě silesc sě spriginéscă cunoscutele tendenţe nepatriotice.
>
> Nu este legătură acésta? Maioritatea din membrii unei corporaţiuni morale spriginesce o întreprindere nepatriotică.
>
> Accentuez însě, că de astădată nu vom tracta mai adênc acéstă cestiune.
>
> Ce e drept în consorţiul, care susţine „Tribuna“ sunt şi greco-catolici, — vre-o câţi-va. Aceştia însě în prostia lor, ca şi jidovii cu Messia, nu sciu ce fac. Aceştia nu observă, că se silesc a-şi pune ei înşişi laţul în grumazi, acel laţ, cu care sunt ei sugrumaţi în privinţa naţionalităţii, al simţului constituţional şi al confesiunei. În acel consorţiu nu este nici un preot greco-catolic, căci aceştia bine sciu, că în acea corporaţiune greco-catolicii clocesc numai óue de cuc, şi pe când vor eşí din găóce, ei înşişi se vor mira, ce jivini ciudate au eşit din óuěle, care se credéu, că sunt de porumb. Aceşti catolici ară şi samênă în ţarina greco-orientalilor, şi din sămênţă aruncată ei nu vor vedé nici un rod. Gârboveze-se deci sub acest jug, căci pentru al lor grumaz este el.
>
> „Tribuna“ nu rěspunde la articolul din „Telegraf,“ îşi dă însě silinţa sě facă fată veselă la argumentele aduse de noi, şi lumea sě crédă, că ea cu greco-catolicii e frate de cruce, şi că între cele două confesiuni nu este vraşbă.
>
> Insě este. In ḑiarele lor bisericesci greco-orientalii ḑi de ḑi tot mai aspru năvălesc contra greco catolicilor. Ḑiariul gr. or. din Arad „Biserica şi Scóla“ convinge despre acésta pe ori şi cine. Ea atacă convingerea religiósă a greco-catolicului, samênă neghină, ca sě pótă secera furtună.
>
> Despre aceasta cu altă ocasiune.
>
> „Tribuna“ însaşi din îndemn confesional a tăbărît asupra „Gazetei“ gr. cat. din Braşov, şi şi-a manifestat deosebita sa ură faţă cu ea. Şi ura acésta pe tóte terenele se manifestéză.
>
> Asta aşa nu e bine. Spiritul bisericei gr. or. trebue reformat. Din seminariul clerical şi din institutul pedagogic trebue dată afară „Tribuna“, şi foile politice maghiarofage. Pentru-ce sě se încépă cu acestea învěţământul? Trebue schimbat spiritul, care ameninţă autonomia bisericei greco-orientale, acésta e proprietatea bisericei; câţiva indiviḑi sě nu o pericliteze, sě nu pună în joc cel mai frumos drept.

Din desbaterile în dieta ungară asupra proiectului de lege militar.

In 14 l. c., punêndu-se la ordinea ḑilei continuarea desbaterei proiectului militariu, luà cuvêntul Em. Ivanka şi ḑise, că monarchia nóstră la încheerea alianţii cu Germania şi Italia s'a îndatorat nu numai a-şi păstra puterea armată, dar a o şi sporí. Inainte de 1848 şi pe timpul luptelor pentru libertate limba în comandă a fost cea germană, fără ca prin aceea sě sufere vr'o scădere patriotismul, vitejia şi sacrificiul de bună voie. Nici aceea nu se póte afirma, că acela, care nu scie unguresce, nu póte fi un bun patriot. Oratorul se învoesce cu reforma plănuită, referitóre la instituţiunea voluntarilor, şi voesce numai ca voluntarii sě nu fie prea molestaţi prin prea multe studii militare, deóre-ce oficerul din reservă, în timp de rěsboiu, are sě comande abia numai o companie. Tinerimei nu i se face un bun serviciu, când se agitéză contra învěţărei limbei germane. Cu privire la vorbirea contelui Apponyi declară, că § 14 dă espresiune mai precisă actualelor relaţiuni, decât după-cum a fost până acum, căci contingentul de recruţi este o basă cu mult mai sigură, decât starea de rěsboiu (Mişcări în stânga). Vorbitoriul se declară pentru proiect. (Aprobări în drépta).

Ferd. Horanszky impută mai întâiu comisiunei financiare, de justiţie şi armatei pentru lipsa de sinceritate, căci ele în rapórtele lor au trecut de tot uşor preste cele mai importante cestiuni. El se ocupă mai ales cu starea financiară şi economică; încât privesce starea armatei proiectul este cu totul nechiar şi întunecat. Numerii receruţi sunt nehotărîţi şi lasă multe îndoeli. Vorbitoriul e de părere ca sě se hotărască odată pentru totdeuna 4% pentru armată, mai ales fiind anul asentărei 21; căci cele 8% în cas de mobilisare dau un numěr fórte problematic. In timp de pace va consta contingentul din 280,000; ceea-ce faţă cu starea de până acum arată o sporire de 27—28,000; ér bugetul comun se va îngreuna astfeliu în fie care an cu câte 5 milióne (Aprobări în stânga). Şi formarea reservei de întregire va pretinde mai mult, decât s'a preliminat şi anume 800.000—900.000 fl. — Vorbitoriul mai accentuéză, că prin detragerea atâtor tineri puterea productivă a ţěrii sufere daune fórte însemnate; totdodată declară proiectul de necorěspunḑětoriu constituţionalismului şi legislativei. (Aprobări în stânga). Din punct de vedere al dreptului de stat chiar dreptul de a se vota contingentul recruţilor devine ilusoric. Cu privire la limbă vorbitoriul declară, că proiectul intenţionéză germanisarea, ale cărei efecte se vor şi vedé. Intre astfeliu de împregiurări el nu se teme de pericolele din afară, ci de sistemul şi de direcţiunea, care desbracă ţara de avere, de obiceiurile şi de vaḑa ei. De 12 ani ţara n'a fost dedată la alta făr la resignaţiune. Vorbitoriul din tótă convingerea şi cu tótă indignaţiunea combate proiectul, prin care se confişcă o însemnată parte din dreptul constituţional al naţiunei, şi care-i înjosesce vaḑa şi limba, o cutezanţa acésta, carea aduce aminte de tradiţiunile nebulóse ale timpilor vechi. (Aprobări viue şi éljenuri în stânga).

Ministrul honveḑimei, bar. Géza Fejérváry: Onorabilă casă (Sě auḑim). N'am avut de loc intenţiunea, ca sě vorbesc acum......

Paul Hoitsy: Ai căpětat permisiune dela Viena. (Mişcări în drépta. Larmă.)

Bar. Fejérváry: N'am rugat pe dl deputat Paul Hoitsy a-mi da permisiune (Aprobări în drépta.

Presidentul recércă pe deputaţi, ca sě nu mai intrerupă pe vorbitori, căci astfeliu de controverse strică prestigiul casei şi fac discusiunile imposibile. Dacă ele ar vení la modă, s'ar vedé necesitat a numí pe deputaţi după nume şi ai dojení (Aprobări in drépta.)

(Va urma).

Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Suntem noi românii un neam de ómeni mult, fórte mult pětrunşi de simţemêntul conservatismului, Şi în acésta zace tocmai puterea nóstră. Gata vom fi dar totdeuna a face altar de adorare din cele moştenite dela străbunii nostri, şi acésta din datorinţă necondiţionată către noi înşine, pentru impunerea individuaţităţii nóstre.

Amintesc aceste ca sě se vadă, că într'adevěr nu póte fi decât o mângăiere pentru ori ce suflet binesimţitoriu, věḑênd cum societatea română din Sibiiu, acum cel puţin, a urmat cu credinţă acestui spirit nobil.

Mai multe sěptěmâni de a rêndul suntem într'o continuă ferbere din justa preocupaţiune de a pune la cale o reuşită cât mai sigură pentru balul reuniunei femeilor române din loc ţinut la 19 a l. c.

Dacă vom reflecta la faptul, că acest bal ocupă locul celor dintâiu baluri de elită din Sibiiu, şi c a succes a se avênta la un nivel de a serví drep i-nevenită ocasiune de convenire socială pentru rităţile cele mai distinse, legat fiind de reuşita-i nimbul nostru naţional, nu vor mai trebuí înşirate pentru temeinicia preingririlor, prec despre vîrtutea şi curagiul persónelor angagiat onorul şi rěspunderea.

Comitetul reuniunei, onóre lui, n'a cruţat nici o ostenélă pentru buna reuşită. Şi cea mai dréptă rësplată i a fost un splendid succes, ce viu va rĕmânea în inimile nóstre şi drept încurajare pentru viitoriu.

Reclamă multe angajamente şi aranjamente un bal de posiţia acestuia. Şi trebue un spirit rar la tóte aceste. Şi era ceva ademenitoriu a vedé la tóte acestea îndreptând şi însufleţând cu cuvêntul şi fapta, cu gingăşia-i inăscută, d na presidentă a comitetului Reuniunei Maria Cosma, sufletul neadormit al comitetului, urmată şi ajutorată cu o stăruinţă nobilă din partea d-nei v.-presedintă Ioana Bădilă.

In colónele acestui preţuit ḑiar s'a dat deja on. public cetitoriu scurte informaţiuni despre scopul urmărit prin întreprinderea actuală.

Scóla română, şi ér scóla română e şi aci la mijloc, fiind venitul curat destinat în favorul scólei de fetiţe întemeiată şi susţinută de Reuniunea femeilor române din loc.

Scie astăḑi tótă lumea, că acéstă scólă a dat nascere şi scólei civile de fete susţinută de Asociaţiunea transilvană. Ne zace deci cu atât mai mult binele acesteia la inimă. Aşa ne putem esplica zelul lăudabil al femeilor nóstre.

La romani — străbunii nostrii — femeia juca un rol fórte hotăritoriu în educaţiunea naţională. Şi până au durat acésta purcedere adevĕrat naţională, până atunci romanii au fost puternici, au biruit lumea.

Nu póte fi dar decât un bun augur pentru noi şi viitoriul nostru, când vedem femeia română angajându-se la acésta operă măréţă, ajutorând şi promovând interesele institutelor de crescere.

În analele desvoltării nóstre culturale se va înregistra cu bucurie acest curent salutar.

Voiu trece acum se amintesc pe scurt decurgerea balului.

Seara la 8 óre în 19 a. l. c. sala dela „Impĕratul Romanilor“ era strĕlucit decorată şi iluminată. La întrarea în sală ocupa loc dna presidentă M. Cosma, în societatea dnei vpres. P. Bădilă şi dşoara I. Florian, încungiurată de altă parte de întreg comitetul arangiatoriu în frunte cu bravul seu president dl Dr. Octavian Russu.

Pela 9 óre se închegase binişor societatea, când se începuse şi dansul cu hora nóstră mult fermecătóre.

Un public ales şi numeros undula în largul spaţiu al salei, care de astădată se părea mult prea mică, ca se pótă mulţămi pe gentilele damicele ce fermecau privirile junilor răpiţi în focul veseliei.

Inocenţa amorului ne-a dat vesela ocasiune se vedem intrunite la un loc tóte trei naţiunile, ce constitue populaţiunea Transilvaniei, baremi în câteva óre de distracţii şi plăceri, dacă nu întru tóte şi a le suferinţelor. Aşa însĕ se póte pregătí o dorită apropiere. O! de ar fi cât mai dese ocasiuni.

Pela 10 óre în toiul petrecerei a sosit mult graţiósa Dómnă contesă Livia Mocsonyi de Foen cu consortele seu dl Comite suprem contele Andreiu Bethlen, în viile simpatii ale publicului asistent.

Dintre notabilităţile din loc civile şi militare, cari prin presenţa lor mult au ridicat nimbul şi valórea morală a balului, amintesc pe: Escelenţia Sa dl comandat de corp F. M. L. Anton Sveteney de Nagy Ohay; F. M. L. Baron Waldstätten; F. M. L. I. de Kocy; generalul Br. Pach; generalul Grof Schönfeld; generalul Victor Say; primariul orăşenesc Wilhelm de Hochmeister; preşedintele tribunalului A. Jánosy; colonelul brig. Babouczek; colonelul Radosevich; sub-colonelul A. nobil de Kassan; sub-colonelul B. Kovács de Kovászna; c. r. intendant suprem Aloisiu Menschik cu familia.

Mai amintesc, că intre óspeţii ce au venit din jur şi provincie pentru a luá parte la bal, de astă dată am fost onoraţi şi cu presenţa a lor doi dni din România adecă: dl medic Dr. Ţinţărean şi dl inginer Ioan Gheorghiu, ambii din Rîmnicul-Vâlcii. Dl Dr. A. Todea advocat in Reghinul săsesc şi dl Valeriu Bologa, dirigintele filialei „Albina“ din Braşov, cu stimabilele lor soţii.

Inainte de pausă, precis la 12 óre au întrat în sală sub conducerea dlui N. Benţa 12 juni căluşeri, voinici, unul ca unul şi ca toţi atâţa braḑi veseli de munte, cari sub intonarea marşului Mihaiu Vitézul încunjurând odată sala de a rotogolul şi apoi ocupând locul în mijlocul salei, între freneticele aplause ale publicului au jucat cu un foc şi o desteritate inăscută românului, jocurile naţionale „Bătuta“ şi „Romanul“.

Frumseţa jocurilor nóstre naţionale şi precisa lor esecutare precum şi pictorescul aspect ce presentă costumul naţional a stors admirarea publicului, ce s'a manifestat prin nesfêrşitele aplause.

Datorim o deosebită mulţămită tinerilor, cari ne-au procurat acésta plăcere şi în special bravului vătav, d-lui N. Benţa, care n'a cruţat nici o ostenélă pentru asigurarea succesului strălucit, ce la şi obţinut cu îmbelşugare.

Sub aceste impresiuni plăcute s'au continuat petrecerea şi cu mai multă vioiciune ca înainte de pausă, ce s'a încheiat abia în ḑiori de ḑi.

Sum sigur, că toţi cei presenţi s'a depărtat cu cele mai plăcute suveniri şi eu din parte-mi nu pot dorí nici când balului reuniunei femeilor române un succes mai strălucit.

Despre reuşita materială a balului vor vorbi — cred eu — elocuent la timpul seu cifrele.

Vle.

Varietăţi.

* (Promoţiune.) Din Lipsca ni se scrie, că dl Vasiliu Saftu, cler. abs. şi stip. al bisericei s. Nicolae din Braşov-Scheiu, Sâmbătă, la 7/19 l. c. a fost promovat de doctor în filosofie, la universitatea de acolo. Felicitările nóstre.

* (Invitare.) Comitetul arangiatoriu al reuniunei carpatine transilvane, învită la balul, ce-l va arangia Sâmbătă la 2 Februariu, 1889 în localul dela „Gesellschaftshaus“. O parte din venit se va alătura la fundul pentru ridicarea unui museu carpatin în Sibiiu. Biletele se vor primí Vineri şi Sâmbătă în 1 şi 2 Februariu dela 12—3 óre la dl Iosif Drotleff, unde sunt espuse şi modelele de costume, precum şi séra la cassă!

* (Necrológe). Subscrişii cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţă tuturor rudeniilor şi amicilor, cumcă mult iubitul lor: soţ, tată şi moş **Petru Cărstocea,** paroch gr. or. al Bacifalĕului din Săcele şi preşedinte al comitetului parochial şi comunal din loc, după un morb fórte scurt, împărtăşit fiind cu sfiintele taine, şi-a dat blândul seu suflet în mânile Creatoriului astăḑi la 5 óre p. m., în anul al 37-lea al preoţiei, al 40 lea al căsĕtoriei şi al 62-lea al vieţii sale pline de activitate.

Osĕmintele mult regretatului defunct se vor aşeḑa spre odichnă vecinică Sâmbătă în 7/19 Ianuariu a. c., la 12 óre din ḑi, în cimiteriul bisericei gr. or. din loc.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Bacifalĕu, 4/16 Ianuariu, 1889.

Maria Cărstocea născ. *Pârvu*, ca soţie; *Iancu Cărstocean*, advocat în Têrgul-Jiului şi *Petru Cărstocea*, comerciant în Buzeu ca fii; *Toma Frateşiu*, preot gr. or., ca ginere; *Constanţa Cărstocean*, ca noră; *Constanţa Cărstocean*, ca nepótă.

— Dr. *Atanasiu Şandor*, în numele seu şi al fiei sale *Anna* măr. *Petco*, precum şi în numele ginerelui seu Dr. *Lazar Petco*, advocat în Deva, şi a nepoţilor şi nepótelor: *Valeriu, Eugeniu, Olivia, Aurelia, Iulian, Anna* şi *Vilma*, cu inimă frântă însciinţéză mórtea fie ertatei **Iuliana Şandor** născ. **Fruscha,** a neuitatei sale soţii, resp. mamă, sócră şi bună, în urma unei scurte, dar mari suferinţe, în 17 l. c. séra la ½9 óre, în anul 64 al vieţii sale, şi al 47-lea de căsătorie fericită.

Osĕmintele rĕposatei se vor înmormênta in 19 l. c. la 2 óre după améḑi în cimiteriul gr. or.

Arad, în 18 Ianuariu, 1889.

Fie-i ţĕrîna uşóră!

— Jalnica familie Petru Coman *Mitrea*, îşi împlinesce trista datorie, a Ve aduce la cunoscinţă încetarea din viaţă a neuitatului soţ, tată moş şi frate **Petru Coman Mitrea,** proprietariu în Rĕşinari, adormit după indelungate suferinţe în Domnul aḑi la 4 óre diminéţa, în vêrstă de 48 de ani, împărtăşit fiind cu sf. Taine.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale repausatului se vor înmormênta Mercuri în 11/23 Ianuariu a. c. la 11 óre a. m. în cimiteriul bisericei gr. or. române din Rĕşinari spre eternul repaus.

Rĕşinari, în 9/21 Ianuariu 1889.

Maria Mitrea născ. *Droc* soţie; *Comşe Mitrea*, *Maniu Mitrea*, fraţi; *Maria* mărit. *Cioran*, *Teodora*, *Stana* şi *Petru* fii; *Maria Droc* sócră; *Şerban Cioran*, paroch gr. or. ginere; *Corneliu Cioran* nepot.

* (Rĕscularea ciangăilor.) Cetim în „Aradi Közlöny“ că Mercuri în Gizelafalva (o comună necunoscută în geografiile de până aci) a erupt o revoluţie, care dacă nu întrevenia gendarmaria la timp, avea sfêrşit tragic. Causa rĕsculării a fost incassarea tacselor coloniali, ce a revoltat intr'o mĕsură aşa de mare pe bieţii ciangăi, încât judele comunal Szöts Márton, care a fost concreḑut cu incassarea acestor tacse, numai prin fugă a scăpat de mórtea sigură.

In ḑilele trecute ceteam prin foile din capitală, că într'o colonie de ciangăi de lângă Panciova a erupt fómetea formal; mai anţerţiu ciangăii colonisaţi în giurul Devei se rentorceau în patria lor în masse şi ca vai de ei; de asemenea cei dela Ghioroc în comitatul Aradului nu şi mai află vatră sub picióre, stau sĕ se înnece în povóele podgoriei; tot resultate ale şovinismului, de care este băntuită întrégă viaţa soţială în patria nóstră.

* (Reuniunea pentru comerciu şi industrie din Braşov). Acésta reuniune va arangiá la Pasci o escursiune la oraşele cele mai mari orientale şi anume la: Bĕlgrad, Nisch, Salonichi, Sofia, Andrianopol, Constantinopol, Varna, Rusciuc, Giurgiu şi Bucuresci. Scopul este a se face cunoscut după putinţă cu relaţiunile locale orientale pentru industria ardelénă şi eventual a încheia legături de comerciu. Deşi scopul este pur comercial, totuşi pot lua parte şi alte persóne. Trenul separat va pleca din Budapesta la 20 Aprile. Petrecerea în Bĕlgrad va fi de o ḑi, în Sofia de ½ ḑi, în Constantinopol de 5 ḑile. Reînturnarea se va face din Constantinopol cu vaporul Lloyd via Varna până la Giurgiu şi de acolo via Bucuresci cu trenul. Cei cari vor lua parte primesc din Budapesta până în Constantinopol întréga provisiune, spre care scop se va lua şi un vagon pentru mâncare. Spesele de călĕtorie din Budapesta la Bĕlgrad, Nisch, Salonichi, Sofia, Constantinopol, Varna, Rusciuc Bucuresci până la Predeal: cl. I-iu 180 fl.; cl. a II-a 140 fl.; cl. a III-a 120 fl. Cei-ce iau parte la acésta călĕtorie, conform biletului se reduce preţul pe liniile ferate ungare cu 50%. Astfeliu costă tour şi retour: Din Braşov până érăşi la Braşov cl. I. 202·90; cl. II-a 156·10; cl. a III-a 131·50. Din Cluş până éraşi la Cluş cl. I 202·90; cl. a II a 156·10; cl. a III-a 135·50. Din Debreţin până érăşi la Debreţin cl. I 205·60; cl. a II-a 152·90; cl. a III-a 132·80. Din Arad până érăşi la Arad cl. I 202·50; cl. a II-a 155·80; cl. a III-a 131·30. Aceste preţuri se pot plătí şi în rate. Anunciurile şi banii se trimit la „reuniunea de comerciu şi industrie în Braşov“ până în 1 Aprile a. c., unde se capĕtă şi informaţiuni mai detaiate.

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii.

15—21 Ianuariu.

Duminecă: Paul, Ioan, Pansofiu. *Luni:* Petru, Peisip, Elasip, Neonila, Danact, Damascen. *Marţi:* Antoniu +, Teodosiu, Achila. *Mercuri:* Atanasiu, Ciril, Xeni, Marcian. *Joi:* Macariu, Eufrasia, Gregoriu, Vasiliu, Meletiu, Marcu, Arseniu. *Vineri:* Eutimiu +, Vass, Eusebiu, Eutichiu, Vasilid, Ena (Ina) Pena, Rema, Petru, Tirs, Leon, Ana, Zacharia. *Sâmbătă:* Macsim, Neofit, Zosima, Eugeniu, Valerian, Candid, Achila, Irina, Agne.

Rituale bisericesci.

Sâmbătă 14 Ianuariu: Eşirea praznicului Arĕtării; deslegarea lumiilor: nunte, ospeţe, petreceri publice, până inclusiv Duminecă, în 12 Februariu.

Duminecă, 15 Ianuariu: Octoich ton 6; Evang. Utreniei 9; Catavasia: „Pămêntul cel roditoriu“; la Liturgiă: Fericiri din Octoich şi Mineiu; Apostolul şi Evangelia Duminecii a 31-a după Rusalii; Irmos: „Cuvinese cu adevĕrat“.

Rapórte periodice.

a) dela parochii, b) dela protopresbiterate în archidiecesa Transilvaniei.

Copiile matriculelor parochiale pentru archivele comitatelor, termin *a*) 15 Ianuariu, *b*) 31 Ianuariu (Circul. consist. 21 Ianuariu 1886 Nr. 6703/1885. B.) — Resultatul discului metropolitan, termin *a*) 20 Ianuariu, *b*) 1 Februariu (Circul. presid. 22 Decembre 1888 Nr. 6924 Pr.) — Raţiociniile şi inventarele comunelor bisericesci pentru anul trecut şi bugetul lor pentru anul nou. — Tacsele archidiecesane dela părechile cununate în anul trecut.

Afaceri sinodale.

Sinódele parochiale ordinare se ţin în decursul lui Ianuariu, anunciate în biserică cu 8 ḑile înainte, într'una cu obiectele lor, care mai ales sunt: raţiociniile anului trecut, inventariul averilor, bugetul pentru anul nou, eventualele reclamări în contra listei membrilor sinodali publicate în biserică cel puţin cu 8 ḑile înainte de sinod, ş. a. (Stat. org.) §§ 7. 9. 12, 21. — Reg. par. §. 5) de sunt locuri vacante în comitetul séu epitropia parochială: acelea se întregosc prin alegeri în sinod, pentru restul periodului actual de trei ani.

Sinódele protopresbiterale ordinare se ţin în Dumineca I-a séu a 2-a din Februariu, convocate în tot casul cu 14 ḑile mai nainte, pe lângă indicarea obiectelor (Stat. org. §§ 42. 45. 50). Terminul preclus pentru acésta convocare în anul curent este Dumineca din 22 Ianuariu, eventual cea următóre.

Loterie.

Sâmbătă în 19 Ianuariu, 1889.

Timişoara:	89	68	61	52	7
Viena:	88	58	70	26	73

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.55	101.70
Renta ung. de hârtie	93.75	93.95
Renta de aur austriacă	111 65	111.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	144.50	144 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.80	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9.53	9.52
100 marce nemţesci	59.12	59.15
London pe (poliţă de trei luni)	122.70	12.808

Nr. 567. [4] 1–3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei a doua din Porceşti, protopresbiteratul gr. or al Avrigului, pe basa ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 25 Octobre 1888 Nr. 5389 B. prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acésta parochie sunt:

1. Din fundaţiunea Filipiană în bani gata	fl. 75.—
2. Din fundaţiunea Aleman Clóje . . , ...	fl. 10.—
3. Dela umblarea cu sfânta cruce în ajunul botezului şi în ḑiua crucii dela circa 180 familii à 50 cr.	fl. 90.—
4. Folosinţa pământurilor bisericesci	fl. 150.—
5. Venitul dela sântele Pasci	fl. 25.—
6. Venitul dela molitvele de preste an . . .	fl. 40.—
7. Venitul dela cununa anului	fl. 20.—
8 Stolele dela botezuri, cununii, înmormêntări, parastase, pomelnicile din postul mare, precum şi dela alte funcţiuni preoţesci, statorite tóte în şedinţa sinodului parochial estraordinar din 2 Octobre 1888 dau un venit anual circa de	fl. 212.—
Suma . .	fl. 622.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform dispositiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 22 Novembre, 1888

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea, prot.

Nr. 401. [5] 1—3

CONCURS.

După ce în urma concursului publicat pentru postul de capelan în parochia de clasa a II-a Mada nu s'a însinuat nici un concurent, pe basa ordinului Prévenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 28 Decembre 1888. Nr. 6765. se publică prin acésta concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitul parochial anual de 400 fl. v. a.

Concurenţii, cari vor reflectá la acest post, au a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sĕcărâmb, 31 Decembre, 1888.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II.

Sabin Piso, prot.

Nr. 506. [6] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţiu, pămênt de calitatea cea mai bună, pentru care va solvi preotul contribuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.
2. Casă parochială corespunḑĕtóre, lângă care se află şi supraedificatele necesare pentru economie.
3. Dela 75 familii câte una ferdelă nouă de cucuruz sfărmit.
4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr.
5. Stola usuată în tract.

Tóte acestea computate la olaltă dau un venit de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acésta parochie au a-şi asterne petiţiunile instruite conform stat. org. şi regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 19 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Sz. 81/889 plg. [2] 2—3

Hirdetmény.

A mihályfalvi általános tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1889-ik évi február 18 án d. e. 11 órára tüzöm ki**, Mihályfalva községébe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát meg akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1889 január 9.

A királyi törvényszék kiküldött birája

Kelemen,
eljáró biró.

Sz. 450/88 végreh. [7] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1888 évi 6345 számu végrehajtást elrendelő és a vizaknai kir. járásbiróságnak 1888 évi 1385 számu kiküldő végzése folytán Albina hitelintézet végrehajtató részére Moga Atenasziu és társai végrehajtást szenvedők ellen 380 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen biróilag lefoglalt és 440 frt. becsült ingóságokra a helyi kir. járásbiróságnak 1888 évi 1464 számu végzésével 380 frt. tőke, ennek 1888 évi junius hó 20-dik napjától járó 6°/₀ kamatai, s eddig összesen 38 frt. 26 krban megállapitot költségek iránt a további kielégitési végrehajtás elrendeltetvén. Ennek folytán az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében Dr. Russu Oktáv végrehajtató képviselő szóbeli jelentkezésre a 392/888 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103. §-ára, az árverésnek sorostélyi Aron Georg végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1889 évi Január hó 28-ik napjának délelötti 11 órája kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt 3 boglya széna, 1 ökör szekér, 18 hektó tiszta buza és 150 zsák csös kukuricza, a legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek melett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelöző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111. és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a késöbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Vizaknán 1889-ik évi Január hó 14 napján.

Eichner Károly,
kir. bir. végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
		7.11	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12,54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriş	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuş	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaş	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaş	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.45**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apaţa	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.45	—	—	**9.52**
	1.55	**5.37**	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.10	—	**7.10**	—
Feldioara	**4.56**	—	**7.31**	—
Apaţa	**5.37**	—	**8.14**	—
Ágostonfalva	6.07	—	**8.36**	—
Homorod	6.55	—	**9.12**	—
Haşfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighişoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaş	10.37	—	**11.47**	—
Copşa mică	10.59	—	**12.02**	—
	11.16	—	**12.09**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaş	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuş	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluş	5.56	—	**5.—**	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghirbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireş	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	**4.49**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.09**	11.37
Şibot	—	**11.39**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuş	8.59	**1.16**	**1.26**

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	**6.40**
Petroşeni	12.30	**7.12**

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.12	**9.02**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	**9.45**

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	**9·61**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.35**
Şeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneş	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneş	—	9.45	**10.50**
Şeica mare	—	10.20	**11.20**
Copşa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.21**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.13**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	**9.49**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 4. Sibiiu, Joi 12/24 Ianuariu 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1888, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

P. T. domni abonaţi, cari nici pănă la al 3-lea Nr nu-şi vor înnoi abonamentul, espedarea foiei li se va sista.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 11 Ianuariu.

În desvoltarea culturală a poporului, nostru ne am pus pe basa constituţionalismului. Am ales aşadară o cale anevoiósă, dara totdeodată şi sigură, pe care mergem înainte cu considerarea impregiurărilor, între cari trăim; trebue sĕ mergem înainte cu considerarea împregiurărilor

„Potrivit cu cunoscinţele poporului amĕsurat trebuinţelor lui“, acesta ne-a fost programul acuma 37 de ani, acesta ne este şi acuma. Amĕsurat trebuinţelor, şi amĕsurat putinţelor. Pe acésta din urmă trebue sĕ punem mare pond şi acuma, şi nu ne este ertat sĕ perdem din vedere un principiu esenţial din programa nóstră: potrivit cu timpul.

Putinţa poporului nostru încă nu s'a slăbit pretutindenea aşa, încât sĕ ne insufle ingrigirile, pe cari ni le însuflă rapida decadenţă materială pe mărginime.

Din puţinul, ce agonisesce plugariul, nostru bucuros întinde mâna pentru scólă, bucuros pentru biserică, numai sĕ nu fie desmêntat dela acésta prin ómenii, cari ar trebuí sĕ aibă în vedere numai progresul în general, şi nu alte consideraţiuni, din cari sĕ nu vadă cu ochi buni consolidarea bisericei nóstre.

Durere sunt mulţi factorii, cari lucră în detrimentul consolidărei nóstre în cele bisericesci, şi prin acésta mediat lucră contra înaintărei poporului în cultură.

Lucrarea acésta de unii se sĕvêrşesce cu scopul vĕdit, de a nu înainta noi în cultură, de a rĕmâné poporul în sĕrăcia sufletéscă, căci în ochii acestora tot românul, care scie carte, este considerat de un element destructiv în organismul statului, dacă el ţine la legea şi la limba sa.

La alţii altul este scopul, şi lucrarea contra consolidărei scólelor nóstre este numai mijlocul. De soiul acestor greutăţi este proselitismul confesional, ura neîmpĕcată şi înverşunată contra bisericei nóstre, care acuma a început a isbucní prin colónele ḑiariului „Kolozsvár“ din Cluş în formă de denunciaţiuni mârşave contra bisericei nóstre, identificându-o pe acésta cu unele tendenţe importate de un timp încóce în presa nóstră, cari au înveninat multe inimi nevinovate în şirul credincioşilor nostri.

Suntem chemaţi deci cu toţii sĕ ne incordăm tóte puterile, şi sĕ dăm pept cu tóte neajunsurile. Şi nu este lucru uşor sĕ reţini poporul dela ispită.

Avem esperienţe triste în privinţa acésta.

Operaţiunea contra scólelor nóstre mai cu sémă s'au făcut pe mai multe căi şi se continuă.

S'a ḑis poporului: Nu mai contribuí pentru scóla ta confesională. Vom face scólă comunală, pentru a cărei susţinere nu vei contribuí nimica.

S'a făcut scólă comunală, în multe locuri de stat, în ea nu se propune românesce nici un cuvênt, în contra dispoziţiunilor articolului de lege XXXVIII din 1868, şi credincioşii nostri pentru susţinerea ei aduc mai mari jertfe, decât cu scóla confesională.

Despre progres în o asemenea scóla nu vorbim la locul acesta.

În unele locuri sub cuvênt, că scóla nóstră nu corĕspunde recerinţelor legei, s'au pus imposite pe credincioşii bisericei nóstre pentru scóla de stat din aceea comună, şi poporul ani întregi a contribuit îndoit pentru două scóle, şi a fost o minune, cum nu a slăbit tăria poporului în credinţa sa despre învingerea causei drepte.

Sunt comitate, în cari dearêndul s'a sistat subvenţionarea scólelor din mijlócele comunei politice, şi representanţa comunală s'a supus în unele locuri din nesciinţă póte, în cele mai multe însĕ din frică.

Avem casuri, că antistia comunală dimpreună cu celelalte organe ajutătóre în loc de a da ajutoriu organelor nóstre bisericesci la încassarea salariilor învĕţătoresci, la cea a pedepselor pentru absenţii scolare etc, au desmêntat pe popor palam et publice sĕ nu dea nimica pentru scólă.

Cele mai multe comune le avem micste cu fraţii greco catolici. Incercările de a face îmbunătăţiri, fie la biserică şi în cele ale scólei sunt tot atâtea momente binevenite pentru tragerea credincioşilor nostri la apostasie. Şi pentru asemenea casuri nu avem trebuinţă sĕ alergăm prin Chiór, le găsim unde ne întórcem privirea, le găsim pe la Mercurea, Mediaş, Agnita, Reghin, le găsim şi prin giurul Cluşului, unde pănă şi cei mai inteligenţi preoţi se iscălesc numai „preot român.“

Şi dacă e vorba ca acéstă lucrare sĕ nu fie aşa pe faţă, atunci în faţa scólei nóstre se deschide o scólă de altă confesiune, care nu împlinesce condiţiunile legei, dar preste care trece ochiul ager al organelor de controlă. Pe noi ne pun pe foc pentru defectele dela a nóstră. Şi dacă voim sĕ îndreptăm, poporul ne întórce spatele, sub cuvêntul: dacă la vecinul póte fi rĕu, pentru ce sĕ nu pótă fi şi la noi.

Sibiiu 11 Ianuariu.

Opiniunea publică din Ungaria este fórte agitată. Ansă la acésta a dat ordinaţiunea ministrului de culte şi instrucţiune publică, privitóre la limba germână în gimnasii şi în legătură cu acésta şi proiectul de lege, ce se discută acuma în parlamentul ţĕrei, referitoriu la legea pentru apĕrarea ţĕrei. Luată ordinaţiunea ministerială în necs cu proiectul de lege din cestiune, nemulţămirea ar păré a fi motivată încât-va, — în realitate însĕ ordinaţiunea nu cuprinde mai mult decât legea pentru scólele medii din anul 1883.

Au trecut 5 ani dela aceea lege şi în cinci ani cercurile conducĕtóre ale instrucţiunei publice au făcut trista esperinţă, că prea sĕ pune pond puţin pe o limbă, cu care cultura maghiară stă în strînsă legătură, ca sĕ retăcem de legăturile politice între Ungaria şi cealaltă parte a monarchiei. Tinerimea şi oposiţiunea maghiară preste tot vĕd în mĕsurile luate o vătĕmare a limbei maghiare, şi acésta cu atât mai mult, cu cât în noua lege se recere pentru depunerea esamenului de oficer în reservă cunoscinţa limbei germane în scris şi vorbă.

Nisuinţa de a şi apĕra limba e o nisuinţă nobilă, şi justificate sunt tóte intreprinderile legali pentru

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Ḑiariu despre consiliul imperial înmulţit din anul 1860 de episcopul Andreiu bar. de Şaguna.

(Urmare).

24. Dela 21/9 Iuniu pănă astăḑi adecă pănă în 18/6 Iuliu nu s'a ţinut şedinţă, dar nici s'a putut scí, când se va ţiné, căci comitetul bugetului, primind numai aceste ḑile bugetele ministeriilor, încă nu e gată cu elaboratul seu. Astăḑi însĕ în 18/6 Iuliu am căpĕtat scirea oficioasă, că mâne la două oare după meaḑăḑi se va ţiné şedinţă plenară, a cărei obiect va fi: „Die Mittheilung eines allerhöchsten Handschreibens.“ Scirea aceasta a stêrnit în toţi consiliarii imperiali o gândire serioasă şi doioasă de a putea afla cuprinsul acelui obiect. Au fost şi la mine unii dintre consiliarii imperiali de a înţelege dela mine ceva mai deaproape despre obiectul şedinţii de mâne; însĕ eu încă nu le-am putut spune lor ceva hotărît, şi aşa se aştepta oara a 2-a de mâne cu cea mai mare încordare.

25. Joi în 19/7 Iuliu la două oare s'a ţinut şedinţa consiliului imperial înmulţit şi s'a procetit Handschreiben împĕratului, cătră preşedintele suslăudatului consiliu, archiducele Rainer, care aşa sună: Lieber Herr Vetter, Erzherzog Rainer! Ich habe beschlossen künftig hin die Einführung neuer Steuer und Auflagen, dann die Erhöhung der bestehenden Steuer und Gebühren-Sätze bei den directen Steuer und bei den Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden-Schriften und Amtshandlungen, endlich die Aufnahme neuer Anlehen nur mit Zustimmung meines verstärkten Reichsrathes anzuordnen und eine Ausnahme hievon bloss im Falle einer Kriegsgefahr insofern vorzubehalten, als ich mich mit Rücksicht auf die Verhältnisse zu einer ausserordentlichen Einberufung meines verstärkten Reichsrathes nicht bestimmt finden sollte.

Euer Liebden haben diesen meinen Beschluss dem verstärkten Reichsrathe zu eröffnen.

Wien den 17 Iuli 1860.

Franz Josef m. p.

După procetirea acestei hârtii împĕrătesci, preşedintele a descoperit consiliului că încunosciinţarea aceasta despre încrederea cea mai înaltă a Maiestăţii Sale nu poate sĕ dea prilegiu la desbateri, de aceea ḑice mai departe preşedintele, că înalt acelaşi este convins, cumcă toţi Domnii consiliari imperiali din simţ de mulţămire vor întona împreună cu el în strigarea: „Sĕ trăiască Maiestatea Sa Împĕratul!“

La care provocare a şi întonat tot consiliul de trei ori: Sĕ trăiască împĕratul, şi şedinţa s'a disolvat: „Wiener Zeitung“ Nr. 170, 1860.

26. În 3 Septembre căl. nou am primit elaboratul comitetului celui din 21 membrii stătătoriu despre toate bugetele statului cu aceea, că şedinţele plenare se vor începe în 10 Septembre căl. nou.

27. În 10 Septembre călin. nou s'a început pertractarea raportului comitetului de 21 membrii. În ḑiua aceasta s'au tractat şi finit bugetul casei împĕrătesci, al cabinetului, al consiliului imperial, al ministeriului din afară şi al ministeriului de cult. La acesta de pe urmă s'au ridicat observări serioase din partea acelor consiliari imperiali, cari nu se ţin de legea catolică. Aşa am cuvêntat şi eu în treaba bisericei şi a scoalelor noastre, precum şi baronul Petrino din Bucovina, Mocionii din Banat şi Masirieviciu, episcopul Timişoarei. Veḑi „Wiener Zeitung“ Nr. 214, 215, 216. — La imputăţiile făcute din partea baronului Petrino a rĕspuns ministrul cultului graful Thun şi aci s'au născut o dispută sanguinoasă, de aceea am vorbit şi eu despre scoalele confesionale şi profesorii ce se pun la aceste scoale. Cuvêntarea mea era îndreptată pentru denumirea însuşirilor scoalelor şi profesorilor confesionali şi aşa s'a pus capĕt disputei. În cuvêntarea mea cea dintâiu despre biserică şi scoală am îndreptat rugarea mea cătră Maiestatea Sa, ca sĕ binevoească a denumí I: o secţie deosobită la ministeriul de cult pentru trebile noastre bisericesci şi scolare, ceea ce sĕ se compună din bărbaţii nostri confesionali; II: a rênduí ca din visteria statului sĕ se dea ajutoriu şi noue spre scopuri bisericesci şi scolare; la chieltueala cea trebuincioasă pentru zidirea scoalei triviale şi reale din Abrud încă sĕ se prelimineze în bugetul ministeriului de cult pe a. 1860/61. (Va urma.)

a salva limba maternă de influinţele strěine, cari se vêresc în familii prin limba strěină, şi de aceea nu noi vom fi, cari vom combate nisuinţele maghiarilor de a-şi asigura drepturi pentru limba lor în armată şi pretutindenea, pe unde pot. Este insě vorba, că dacă maghiarii sunt atât de jalusi de dreptul folosinţii limbei lor, óre nu e just şi la loc ca şi ei la rêndul lor, sě concédă naţionalităţilor cel puţin aceea, ce ei le au garantat la 1868 prin legea naţionalităţilor, şi făcênd acésta ar intimpina, în lupta lor cu nemţii de dincolo de sigur spriginul tuturor popórelor şi din Ungaria şi din Cislaitania chiar, şi în acel cas ar fi siguri de reuşită. Conducětorii militari sciu fórte bine, că în Ungaria nu locuesc numai maghiari, sciu şi aceea, că celorlalte popóre le e tot una dacă e vorbă de a invěţá limbă strěină ori învaţă pe cea maghiară, ori pe cea germană, şi sciind-o acésta, contéză la maioritatea locuitorilor, făcênd prin acésta maghiarilor singuri nedreptate şi bătae de cap.

Recunóscem, că le cade greu maghiarilor a invěţá limba germană, dar ce sě ḑicem noi, cari şi noi suntem numai ómeni, când noi sub asemenea impregiurări trebue sě invěţăm şi limba maghiară, fără de care nu putem purta nici un oficiu public în ţéră, şi şi limba germană, fără de care nu ne putem procopsí pe cariera militară, şi ca voluntari tinerii nostrii vor trebuí sě servéscă doi ani de ḑile din causa necunoscinţii acelei limbi. La noi, la naţionalităţi însě nu se cugetă nimenea şi étă aşa numai ca prin un „lapsus linguae“ i-a eşit deputatului Pulszky printre dinţi, că dacă maghiarii combat limba germană în armata comună, la rêndul lor ar putea şi naţionalităţile combate limba maghiară în armata teritorială, şi atâta i-a trebuit, ca sě-şi ridice asupra sa atari imputări şi ameninţări chiar, ca sě părăséscă catedra, ce o ocupă ca profesor de drept. Noue nu ne a venit nici odată prin minte ideea ca sě cerem favoruri pentru feciorii nostri d. e. din armata teritorială, tot ce am cerut în interesul instrucţiunei feciorilor nostri a fost, ca oficerii sě pricépă limba feciorilor, ca prin acésta mai cu inlesnire sě pótă sě-şi insuşéscă cunoscinţele, ce se recer pentru un soldat, şi décă se ţine cont de acest postulat, se ţine cont de binele armatei, ér de se negligă, sě rěsbună amar negligenţa în casuri de imperativă seriositate.

Alta e însě cu limba germană. În armata comună servesc boemi, poloni, români, unguri, croaţi nemţi, slovaci şi câte alte némuri. În casul unui rěsboiu aceste trupe, cari în timp de pace sunt fiecare în câte un district separat, trebue intrunite la un loc, trebue sě coopereze la olaltă, trebue sě se pótă înţelege la diferitele recognósceri, şi aşa este indispensabil ca sě aibă un mediu, prin care sě se pótă înţelege cel puţin oficerii între sine, şi acel mediu în Austro-Ungaria aḑi nu póte fi altul decât limba germană, ca limba cea mai cultă între tóte limbile, ca limba, care este şi a casei domnitóre, şi aşa nu ne va prinde mirare, dacă şeful cabinetului unguresc nu a putut obţiné în acest respect inlesniri de sus, ci a fost silit ca sě facă cestiune de cabinet din primirea sau neprimirea proiectului, aşa după-cum el a fost primit decătră ceealaltă parte a monarchiei.

Luat însě lucrul şi din punct de vedere practic, maghiarii nu perd chiar nimica cu cunóscerea limbei germâne. Ea este deja o limbă, cu care póte străbate cineva chiar şi la America, şi dacă cineva scie limba germană încă nu urméză ca sě se lapede de naţionalitatea sa şi sě se facă german. Ungurii dela 1850—1867 au fost siliţi şi ei sě inveţe limba germană, dar pentru aceea nici unul nu s'a făcut german, precum nici românii, cari invaţă aḑi limba maghiară nu se fac maghiari.

E cu mult prea tare desvoltat aḑi principiul de naţionalitate şi se cultivă cu un feliu de fanatism la tóte popórele, decât ca sě pótă cuprinde cu limba teren şi simţemintele ori datinele unei limbi strěine, şi acésta e bine sě se scie mai cu sémă acum, când se fac atâtea forţări de desnaţionalisare şi când resultatele acelor forţări sunt de tot problematice. Este aşa ḑicênd neesplicabilă alipirea, ce se manifestéză aḑi la tóte popórele faţă de limba lor, de datinele lor, şi acésta impregiurare e de ajuns ca noi sě privim cu linisce la pertractările din parlamentul ţěrei.

Revista politică.

În focul luptei, ce se desvóltă în dieta din Budapesta cu privire la proiectul de lege militariu, s'au mai aruncat încă multe alimente, cari vor da încă mult de lucru părinţilor patriei şi va fi imposibil ca dieta sě-şi finéscă desbaterile la timpul obicinuit.

Deputaţii croaţi, precum se scrie din Agram, au plănuit un proiect, conform căruia modificările, ce se vor introduce în proiectul de lege în favorul limbei maghiare, sě se introducă tot aşa şi pentru croaţi. „Nemzet,“ ce-i drept, desminţesce acésta scire, însě îi trebue dată importanţa cuvenită, căci în cercurile din Agram s'au věḑut de mult desvoltându-se tendenţe în acésta direcţiune.

Ministrul preşedinte, dl Tisza, apare la începutul anului fórte bogat în proiecte de legi. Afară de marele proiect de lege, care tractéză despre reforma în administraţiunea finanţelor a mai presentat premieriul în 17 l. c. n. încă trei proiecte.

Cel mai important dintre aceste tractéză însě despre faptul nu prea îmbucurătoriu, că Ungaria trebue sě mai suplinéscă în suma speselor pe anii 1887 şi 1888 încă câteva milóne fl. Acésta sumă considerabilă provine din douě cause şi anume: întâiu, că conform creditului acordat de delegaţiuni cuota Ungariei atinge suma de 417,429 fl. 71 cr. Cu mult mai mare este însě suma a doua. Venitul curat al tarifului vamal a fost preliminat pro 1888 cu 18,642.206 fl. In adevěr însě el a fost numai de 8,754.750 fl; astfeliu, că Ungaria spre a-şi acoperí scăḑěmêntul de aprópe 10 milióne, e silită sě mai dea o contribuţie încă de 3,104.661 fl. 37 cr. — Al doilea proiect se referă tot la spesele ţěrei. Conform socotelilor finalisate pe anii 1885 şi 1886 are Ungaria a mai plătí pe anul prim 586.753 fl; ér pe al doilea 104.671 fl.; spre întregirea cuotei. — Al treilea proiect tractéză despre socotelile cu principatul Liechtenstein.

Atât foile monarchiei nóstre cât şi foile strěine au început érăşi a se ocupa mai cu dinadinsul cu politica austro-ungară în statele balcanice.

Foile din capitala monarchiei, şi în special „N. Fr. Presse,“ ocupându se în un lung articol cu acésta cestiune, vede în peninsula balcanică tot resultatul influinţii şi activităţii rusesci; mulţămită rěsboiului, ce la purtat ruşii şi românii contra turcilor.

Ministeriul din România e compus din astfeliu de bărbaţi, cari nutresc simpatii numai cu ruşii. Dela acesti bărbaţi e imposibil sě mai astepţi, ca sě facă lungi călětorii, sě se opréscă în Viena, unde ca dl Ión Bratianu sě caute tóte mijlócele spre a angagia şi România la puterile centrale, cari susţin pacea europénă. In Sêrbia domnesc radicalii, cari deşì n'au schimbat încă direcţiunea politicei esterne, au în vedere mai mult interesele rusesci; pecând în Bulgaria, episcopii, cari se bucură de întréga popularitate nu încetéză a sămêna ură contra principelui şi a se entusiasma pentru ruşi. Se mângăe însě numita fóie, că libera desvoltare, de care vréu sě se bucure aceste popóre tinere, care caută a li-o asigura Austro-Ungaria, e cel mai puternic scut, care nu va îngădui, ca influinţa rusécă sě strice intereselor austro ungare.

Organul „Times,“ ocupându se cu aceea-şi temă, ḑice: E fapt, că Austro Ungaria nu cere alt ceva dela statele balcanice, decât ca ele sě fie pacinice. Monarchia nu ţese intrigi, nu presentă candidaţi la alegeri, şi departe de a ameninţa independenţa acestor state, politica ei ţintesce, ca sě le dea viaţă şi sě le înfloréscă. Acésta o sciu destul de bine atât regele Carol, cât şi Milan şi principele Ferdinand şi în o mare crisă pot pretinde dela miniştrii lor a se pune în cele mai bune relaţiuni cu monarchia, dela care pot astepta sprigin, fără însě sě se témă de sub-jugare.

Din desbaterile în dieta ungară asupra proiectului de lege militar.

(Urmare.)

Bar. Fejérváry repetéză, că nu a avut intenţiunea a vorbí aici, dar fiind-că dênsul n'a auḑit alte ḑicêndu se, decât că tendenţa proiectului ar fi, ca sě desbrace naţiunea de avere, de constituţie şi de limbă (strigări în stânga: Aşa e!) se vede totuşi necesitat a vorbí.

Încât atinge afirmarea, că proiectul nimicesce starea financiară a ţěrei, dênsul o respinge. Pentru sporirea contingentului de recruţi s'a hotărît o anumită sumă, şi tot aşa pentru sporirea reservei de intregire; pentru cea din urmă adecă 88.000 fl. în anul prim, care sumă va cresce treptat, astfeliu, că la 1892 sě ajungă cifra de 200.000 fl. Conchemarea anuală a oficerilor din reservă şi a cadeţilor la eserciţiul armelor va costa 21,000 fl. Tacsele militare aduc suma de 400.000 fl. Sporirea contingentului de recruţi nu va avé de urmare şi sporirea efectivului armatei în timp de pace; ce-i drept vor fi asentaţi anual cu 7000 şi câte-va sute mai mulţi feciori, dar acésta nu sporesce cheltuelile, căci ele se pot economisa pe cale administrativă. (Larmă şi ilaritate în stânga.) Din acésta nu va resulta nici sporirea contingentului în timp e pace, căci ministrul de rěsboiu e indatorat, că o eventuală sporire necesară sě o facă cunoscut delegaţiunei la votarea bugetului. (Ilaritate în stânga).

In urma sporirei contingentului de recruţi şi numěrul celor cari se vor concedia va fi mai mare şi din economisările obţinute pe acésta cale se vor acoperí spesele, ce le recere conchemarea unui numěr mai mare da recruţi. (Aprobări în drépta). Vorbitoriul póte deci afirma, că acest proiect nu va duce naţiunea la sapă de lemn în privinţa financiară. Greutăţile în tot locul sunt mari, şi dacă domnii deputaţi voesc sě le schinbe, atunci trebue sě se înţelégă cu Europa. (Ilaritate şi aprobări în drépta).

Se ḑice, că proiectul desbracă naţiunea de constituţiune. Acésta se referă la § 14. Ce e acest § 14? El e ca ori ce lege, un compromis nu numai între representaţii poporului şi corónă, ci şi între legislativele ambelor state ale monrchiei. Un compromis e un resultat al pertractărilor. (Strigări în stânga: noi trebue totdéuna sě cedăm!); că noi totdéuna cedăm e o simplă afirmaţiune. In faptă a cedat şi celalalt stat al monarchiei, când s'a primit în § 14 următoriul punct: înainte de trecerea terminului de mai sus proiectele neschimbate ori modificate ale regimului cu privire la contingentul recruţilor sě se astérnă la timpul oportun legislativei. (Larmă în stânga estremă şi strigări: Ce e aceea); e întrebarea numai, dacă dreptul nostru constituţional e atacat prin aceea, că cedăm într'un punct. — Nu —; căci ce deosebire este între acest proiect de lege şi legea din 1868? Aceea, că acolo se vorbesce despre puterea armatei în decurs de 10 ani; ér aici se pune în vedere contigentul recruţilor. Aceea e una şi acea-şi. (Ilaritate în stânga). E tot una, ori că eu ḑic, stabilesc numěrul armatei cu 800,000 şi-mi trebue spre acest scop atâţa şi atâţa recruţi, ori că ḑic, propun pe an atâţa recruţi; pentru aceea puterea armatei e aşa şi aşa de mare. Deosebirea e numai aceea, că după legea cea veche regimul are la finea anului al 9-lea a asterne legislativei proiectul seu, pecând dupa noua lege, regimul are drept a o face acésta în primele luni ale anului al ḑecelea. (Mişcare în stânga) S'a atăcat prin asta în câtva constituţia. (Strigări din stânga estremă: se înţelege.) Nu obvine ceva, ce ar reclama o schimbare în decursul celor ḑece ani, regimul cere legislativei prelungirea legei din vigóre. Atât constituţiunea, cât şi spesele nu se schimbă de loc. (O voce din stânga estremă; (Hegedüs îşi clătină capul!) Fejérváry; Lasă sě şi-l clătine (Ilaritate viuă şi lungă.)

Intru cât privesce pericolul pentru limbă, mi-am spus părerile şi convingerile în acéstă cestiune. E drept, că dl deput. Thaly a condamnat pe colegul meu ministru, cont. Csáky la rug. (Ilaritate, Thaly: nu pe el, ci ordinaţiunea lui) pe când pe mine, nu sciu în urma căror consideraţiuni uşurătóre, m'a agraţiat. (Ilaritate.) Nime nu va nega, că o armată comună va apěra interesele monarchiei şi astfeliu şi ale ţěrei nóstre mai bine decât o armată în douě la început, ér mai târḑiu mai multe armate, cari sě formeze puterea armată a monarchiei. O singură armată trebue sě aibă însě o singură limbă, şi fiind-că popórele monarchiei până acum n'au învěţat unguresce şi limba de convenire a diferitelor naţionalităţi şi naţiuni e cea germână, aşa trebue ca acésta limbă sě fie limba în serviciul armatei. (Contraḑiceri în stânga). Este deci limba germană, limba oficiósă a armatei, atunci fie cine care voesce sě aibă un cerc de activitate, trebue sě-şi însuşéscă acéstă limbă spre a se putea folosí. (Aşa e în drépta, Sgomot în stânga). Şi fiind că voluntarii sunt chemaţi ca în cas de mobilisare sě ocupe locurile oficerilor, trebue sě-şi însuşéscă limba ca sě o pricépă şi sě poată face şi pe alţii sě i pricépă. (Aprobări în drépta.) De altfeliu în Ungaria se află puţini ómeni culţi, cari nu sciu germâna. De placul unora însě nu se póte sacrifica interesul statului. Un om inteligent, care se află un an în serviciu şi în decursul acestui timp aude şi se eserciază, trebue sě şi însuşéscă atâta din limbă, încât sě se pótă folosí în cestiunile cele mai necesare. (Aprobări în drépta).

Thaly: Va deveni german!

Bar. Fejérváry: Va deveni aşa dară acela, care vorbesce turcesce, turc (Ilaritate viuă şi aprobări în drépta)

E aşa dară constatat, că despre un pericol pentru limba maghiară nu poate fi vorba. Apěrarea patriei e primul lucru; celelalte încă nu le putem evita, dar pe alt teren. Despre o rămurire a militarismului nu póte fi vorba. Vorbitoriul se supune necondiţionat prea frumósei vorbiri a contelui Al. Apponyi, (strigări fortunóse în stânga: éljen Apponyi!) dar frumósa vorbire nu e de ajuns, trebue a aducă şi argumente palpabile. O vorbire aşa de frumóse ii pare ca un foc artificial; veḑi, dacă te uiţi, un pompos fenomen, dar îndată a şi perit şi a rěmas întunerec. (Aplause sgomotóse în drépta, ilaritate în stânga) Vorbitoriul recomândă proiectul. (Aprobări viue în drépta.)

„Kolozsvár.“

„Kolozsvár,“ fóia binecunoscută din Cluş, luându se după óre-care corespondent al seu din Teuş, povestesce în Nrul din Sâmbăta trecută unele lucruri picante despre preotul român (oláh pap, oláh pópa) din Galda inferióră, care picanterii în celea din urmă s'ar fi terminat cu un omor.

„Kolozsvár“ în reflecsiunile sale scurte, dar agere, cu care publică tragicul seu roman, face din casul acesta conclusiuni la caracterul şi cultura clerului inferior greco-oriental, dând astfel cetitorilor sĕ pricépă, că eroul romanului este un preot greco-oriental, apoi închee cu un apel la autoritatea bisericéscă superióră.

„Kolozsvár,“ care cunósce tóte referinţele bisericesci ale românilor din Transilvania, începênd dela actul sântei uniri până la diarele, care le cetesc seminaristii greco orientali din Sibiiu, — trebue sĕ scie, că comuna Galda inferióră, abstrăgênd dela vre o 5 reformaţi şi istraeliţi, este o comună curat greco-catolică, prin urmare şi preotul român de acolo este greco-catolic.

„Kolozsvár“ însĕ are inima şi politica sa propriă, şi casul, care după corespondentul seu, de sigur reformat ori israelit, ar fi sĕ se fie petrecut în comuna curat gr.-catolică Galda inf. îl crestéză în contul bisericii greco-orientale; va sĕ dică: „Kolozsvár“ continuă cât se póte de bine a demonstrá el însuşi, că este condus faţă cu greco-orientalii de un fanatism confesional, pe care noi i l'am recunoscut în Nrul nostru de alaltăeri.

„Kolozsvár“ deci este cu totul la programul seu, şi fraţii greco-catolici pot fi mândri, că au un organ valoros, cum este „Kolozsvár“, pentru propagarea spiritului şi nisuinţelor de înfrăţire, cu care ni se recomândă tot mereu; noi însĕ greco orietalii, cari ţinem mult la spiritul bisericii nóstre, la adevĕr şi dreptate, vom susţiné spiritul acesta chiar şi cu risicul de a ne strică nu numai cu cei dela „Kolozsvár“, ci şi cu unii sfătoşi ai nostrii, cari în dos şi pe faţă ne fac imputări pentru certe, sau — cum dic ei — „certuri“ confesionale, care noi nici odată nu le-am provocat, dar provocaţi — durere — nu le-am putut încungiura.

Varietăţi.

* (Iubileul Maj. Sale monarchului.) Conform jurnalului oficios „Wiener Abendpost“ s'a adunat spre scopuri filantropice, din incidentul iubileului de 40 ani al Maj. Sale, suma 16,180.244 fl.

* (Denumire.) Maiestatea Sa ces şi ap. reg. la propunerea ministrului preşedinte ung. a denumit cu préinalta resoluţiune din 8 Ianuariu a. c. pre episcopul Baciului Basilian Petrovics de administrator al archiepiscopiei şi metropoliei sêrbesci din Carloveţ.

Diariul „Srbski Narod“ scrie următórele: Alegerea a cădut pe un prelat sêrbesc, carele nu e numai demn de încredere, dar care se va scí afla mai bine între împregiurările actuale. Administraţiunea lui Petrovics însemnéză pacea şi concordia; el e un scut şi un credincios al ordinei şi al legilor, totdeodată şi un adevĕrat bărbat pĕtruns de spiritul religiunei gr. or. Toţi aceia, cari sunt credincioşi sinceri ai bisericei gr. or. şi amici ai ordinei pot consimţí din inimă cu denumirea, de care s'a făcut părtaş un adevĕrat şi vrednic prelat!

* (Dela Curte.) După scirile sosite din capitală s'a luat dispoşiţiunile, ca Maj. Sa regina Elisabeta sĕ plece dimpreună cu archiducesa Valeria la Budapesta în 31 Ianuariu; ér Maj. Sa regele va sosí numai în 6 Februariu. Mai târdiu vor sosí părechea princiară de corónă şi archid. Francisc Salvator. Petrecerea în capitala Ungariei va dura mai mult timp.

* (Necrolog.) Subscrişii cu inima înfrântă de durere aduc la cunosciinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor durerósa scire, cum-că préiubita lor fică, resp. soţie, soră, **Julia Stănilă** născ. **Rozsondai,** după lungi şi grele suferinţe şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului astădi Duminecă în 8/20 Ianuariu a. c. la 1½ óră după amédi, în al 26-lea an al vieţii şi 11 lună a fericitei sale căsătorii.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale préiubitei defuncte se vor petrece la vecinica odichnă Marţi în 10/22 Ianuariu a. c. după amédi la 2 óre în cimiteriul bisericei din Avrig.

Fi-ei ţĕrîna uşóră şi memoria neuitată!

Avrig, 8/20 Ianuariu, 1889.

Dr. *Ilie Stănilă*, soţ. *Iosif Rozsondai*, *Iulia Rozsondai* născ. *Schmidt*, părinţi. *Iosif*, *Carol*, fraţi. *Hermina*, *Emma*, surori.

* (Reorganisarea magistratului din Haţeg.) Din Haţeg ni se scrie: Duminecă la 8 Ianuariu v. s'a sĕvêrşit reorganisarea magistratului nostru şi s'a ales tot cei vechi în magistratură şi anumit: Ambrosie Bârsan, primariu; Alesandru Serafin, senator; Marcu Muntean, perceptor; Voss Nándor notariu; Nicolau Popescu, econom; Marcu Pop, esactor. Postul de căpitan de poliţie, pe care l'a avut până acum G. Balaş, devenind sub denumire a rĕmas încă vacant

Alegerea s'a întêmplat cu unanimitate, prin aclamaţiune, sub presidiul dlui v. comite, Barcsay Kálmán.

* (Defraudări.) Mai dilele trecute vice-comitele din Agram s'a sinucis din causă, că s'a dat de urma defraudărilor, ce le a comis. Acum se telegraféză tot din Agram, că s'a descoperit o mare defraudare în seminariul archidiecesan, ér directorul seminarial şi a făcut sfêrşit vieţii!

* (Inventiune) Ioan Sebeşan, orologieriu din Sibiiu, domiciliat acuma în Filipopol, caută un capitalist, spre a puté începe tabricarea unui orologiu inventat de dênsul şi menit pentru folosirea orbilor şi a surdilor. Inventatrorul afirmă, că noul orologiu de buzunar, consistând numai din 6 părţi principale e neasemênat mai uşor de construit şi prin urmare mult mai ieftin decât orológele de buzunariu cu repetiţie, care până acuma se folosesc din partea orbilor, şi consistă din vre-o 126 de părţi. Capitalul recerut din partea inventatorului e numai de 400 fl.

* (Mai multă grijă.) In o comună din apropiere mama casei, după-ce îşi culcà pe cei trei fii, puse lemne pe foc şi se duse în şedĕtóre. Scândurile dela cuptoriu luară foc şi în curênd casa se umplu de fum. Când femeia se întórse din şedĕtóre, află pe toţi pruncii morţi!

* (Comisiunea esaminătóre de advocaţi). Acéstă comisiune s'a constituit astfeliu în Murĕş-Oşorheiu. Preşedinte: vice preşedintele tabl. reg. ung. Iosif Schneider; suplent: procurorul suprem, Alesandru Vita. Membrii: judii dela tablă: Gavriil Dosa, Dr. Fr. Fabini, Gavriil Fekete, Andreiu Frêncu, Fr. Gyárfás, Iuliu Cosma, Iosif Pop, Sigismund Szentkereszty, Ludovic Szentkirály şi Emil Ziegler; din partea camerei advocaţiale: Stefan Bias, Iosif Blumenfeld, Oliver Csontos, Lud. Csongvay, Ión Daibucat, Acaţiu Darkó, Al. Dobal, Ión Nagy, Mateiu G. Pap şi Iuliu Schönstein.

* Restauraţiunea dela staţiunea de fer din Copşa mică (Kis-Kapus) se va licita la 1 Februariu n. Cei ce vor sĕ o ia în arêndă au sĕ-şi inainteze ofertele până la 25 Ianuariu.

Bibliografic.

Die „Romänische Revue“ das einzige in deutscher Sprache redigirte Informationsorgan der Romänen, herausgegeben von Dr. Cornelius Diaconovich, erscheint seit Neujahr in Wien.

Das seit Längerem fertiggestellte Heft I pro Ianuar 1889 wird nunmehr, nachdem die Direction den Vorschriften der österr. Pressgesetze entsprochen hat, versendet werden können. Dasselbe hat folgenden Inhalt:

„Zum Jahreswechsel.“ — „Ludwig Mocsáry über die Nationalitätenfrage in Ungarn.“ — „Die Sachsen in Siebenbürgen.“ (Zur Heltauer Abgeordnetenwahl.) — „Rundschau.“ (Era nouă von P. Carp. Der Mädchenmarkt in Siebenbürgen. — Die Macedo-Romänen in Wien.) — „Einiges über den Gang und die Entwickelung der theol und cler. Cultur in der Bucuvina.“ Von Isidor Ritter v. Onciul. — „Die Colinda, ihr Ursprung und ihre astronomische Bedeutung.“ Von S. Mangiuca. — „Dora d'Istria“ (Mit Porträt.) — „Geschichte der Romänen im traj. Dacien.“ Von A. D. Xenopol, bespr. v. P. Brostean. — „Bin Romäne . . . (Gedicht, deutsch und romänisch.) „Litteratur und Kunst.“ (Sieben ofene Briefe an König Carol von Romänien. — Die Serben und die romänische Litteratur.)

Die „Romänische Revue“ kostet jährlich 10 fl. für Oesterreich-Ungarn, 12 Mark für Deutschland und 20 Frcs. für das übrige Ausland.

Zuschriften und Geldsendungen für die Direction wolle man an die Hoftheaterbuchdruckerei I. B. Wallishauser, Wien, VIII Lenaugasse 19.

Nr. 369/1888.

Proces verbal

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 6 Decembre n. 1888.

Preşedinte: George Bariţiu. Membrii presenţi: Dr. Il. Puşcariu, P. Cosma, Z. Boiu, Elie Măcelariu, I. Popescu, I. St. Şuluţiu, B. P. Harşan, Nicanor Frateşiu, controlor.

Secretariu: Dr. I. Crişian.

Nr. 173. Înaltul ministeriu de interne, prin hârtia dto 24 Octobre a. c. Nr. 70171 întăresce alegerea întru preşedinte al Asociaţiunei transilvane, a dlui G. Bariţiu, efeptuită în adunarea generală ţinută în Arud la 5 şi 6 August a. c., ér alegerea întru vice-preşedinte al acelea-şi Asociaţiuni a d-nului archimandrit şi vicariu archiepiscepesc Nicolau Popea, efeptuită tot în numita adunare. nu o întăresce. (Ex. Nr. 341/1888.)

— Hârtia înaltului ministeriu sĕ ia la cunoscinţă, încât pentru partea referitóre la alegerea de vice-preşedinte, cu părere de rĕu, avênd a se face despre cuprinsul ei raport la procsima adunare generală a Asociaţiunei. Acest conclus se comunică şi dlui archimandrit şi vicariu Nicolau Popea.

Nr. 174. În necs cu cele cuprinse la punctul precedent al acestui proces verbal se hotăresce:

— Pentru casul, când dl preşedinte va fi împedecat de a funcţiona, îl va substituí în tóte drepturile şi îndatoririle sale, cuprinse în § 14 din statute, potrivit §-lui 30 din statute, membrul comitetului, dl Baron D. Ursu.

Nr. 175. Dumitru Moldovan, locuitoriu în Chinari, descendent din una din familiile fostei comune Tofalĕu, se rógă pentru un stipendiu din fundaţiunoa „Tofălénă“ pe séma fiului seu Ión, învĕţăcel de cismărie în Murĕşiu-Oşorheiu. (Ex. Nr. 350/1888.)

— Cererea fiind pentru anul acesta întârdiată, petentele se îndréptă la concursul, ce se va escrie în anul viitoriu, avênd a-şi instruí suplica conform stipulaţiunilor concursuale.

Nr. 176. Cererea învĕţătoriului Petru Stefóne Preda din Petrila, de a i se dona 5 volume din fóia Asociaţiunei şi anume câte un esemplariu din cursurile anilor 1881—1885. (Ex. Nr. 351/1888.)

— Nu se póte încuviinţa.

Nr. 177. Cererea învăţăcelului de ciobotărie Petru Muntén din Alba-Iulia, pentru un ajutoriu sau stipendiu, pre a-şi puté continua învĕţarea. (Ex. Nr. 352/1888.)

— Nefiind vacante stipendii cu asemenea destinaţiune, nu se póte încuviinţa. Petentele se îndréptă la concursul, ce se va escrie în viitoriu.

Nr. 178. Iuliana Iovescu, guvernantă la internatul împreunat cu scóla Asociaţiunei, prin hârtia dto 18 Novembre a. c, mulţămesce pentru oficiul, ce i s'a concredut, arĕtând, că spre începerea funcţiunei se va presenta în primele dile ale lunei Decembre a. c. (Ex. Nr. 354/1888.)

— Spre sciinţă, cu aceea, că numita d-ră şi-a început deja funcţiunea de guvernantă.

Nr. 179. Cu provocare la hârtia presidiului acestui comitet dto 29 Octobre a. c. Nr. 38 dl Dr. I. Raţiu, advocat în Turda, arată, pe basa actelor aflate în archivul comitatului Turda-Arieşiu şi în rĕmasul după reposatul advocat Anania Moldovan, din Turda, starea, în care se află afacerea dreptului de móră al Asociaţiunei în comuna Vidra, precum şi paşii, ce ar fi sĕ se întreprindă în viitoriu în acésta causă, dl Dr. Raţiu subşterne în alăturare şi actele provocate. (Ex. Nr. 356/1888.)

— Tóte actele referitóre la dreptul de móră al Asociaţiunei, în comuna Vidra se transpun dlui advocat Dr. I. Raţiu din Turda cu împuternicirea, de a representa Asociaţiunea şi a face toţi paşii de lipsă în afacerea acésta.

Nr. 180. Direcţiunea despărţĕmêntului IV (Sas-Sebeş) al Asociaţiunei, prin hârtia dto 22 Novembre a. c. Nr. 18 subşterne protocolul adunării generale a despărţĕmêntului, ţinute la 28 Octobre a. c. în comuna Săsciori, dimpreună cu lista despre banii incurşi dela membrii ordinari şi cu suma de 42 fl. tacse incurse.

Din protocolul adunării generale se vede:

a) că au întrat ca tacse dela membrii ordinari 40 fl. şi 2 fl. pentru diplome, ér dela membrii ajutători suma de 56 fl. 25 cr. cu totul 96 fl. 25 cr. v. a.;

b) că s'au preliminat pentru anul 1888/9 suma de 56 fl. 25 cr., pentru trebuieţele despărţĕmêntului, şi anume:

1. pentru cancelaria biroului 5 fl.

2 ca spese de călĕtorie la adunarea generală viitóre 15 fl.;

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 23 Ianuariu, 1889.

Brünn: 59 88 4 84 45

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.30	101.70
Renta ung. de hârtie	93.60	93.95
Renta de aur austriacă	111.35	111.50
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi unguresci cu premii	131.75	130.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.40	144 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.80	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Obligaţiuni de credit austr.	312 30	313.20
Galbin	5.76	5.63
Napoleon	9.54½	9.52
100 marce nemţesci	59.10	59.15
London pe (poliţă de trei luni)	120.65	120.80

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român .“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sěrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de aměnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověțuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite pověțuiri primite dela învěțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătěnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.‘ — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsěud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducětóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sěrbătóre, — care aréta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însě mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate aměsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douě limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strěine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sě o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheților, învěțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 1—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 5. Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1888, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea une făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 13 Ianuariu.

Am vĕḑut în cele de până acuma cu câte greutăţi avem sĕ ne luptăm pentru promovarea intereselor nóstre naţionale bisericesci. Cu aceste încă nu am trecut preste nĕcazurile, cari stau curmeziş în calea nisuinţelor nóstre spre progres.

În viaţa practică mai întimpinăm încă o sumă de pedeci, dintre cari de astădată ne vom ocupa numai cu cele mai arḑĕtóre.

Avem casuri concrete, că organele dela administraţiune se ingeréză în afacerile nóstre pure interne, şi sub deosebite pretecste cu călcarea dispoſiţiunilor din statutul organic eserciéză ele drepturi, cari sunt reservate competinţii organelor bisericesci.

Avem casuri concrete, că pentru ocuparea unui oficiu de învĕţătoriu pentru esemplu, s'au luat mĕsurile preparative conform regulamentelor nóstre bisericesci. S'a făcut alegerea în ordine, şi candidatul rĕmas în minoritate, vĕḑênd, că pe cale legală nu póte ajunge definitiv la acest oficiu, s'a adresat la organele statului, afirmând, că el este învĕţătoriu şi că autoritatea bisericéscă l'a amovat din oficiu.

Organele dela administraţiune, fără a-şi lua informaţiuni dela autorităţile competente bisericesci, au dat ordin organelor subalterne esecutive, ca pe învĕţătoriul cu pricina sĕ-l introducă în scólă cu putere brachială, şi tot cu aceea sĕ-l susţină în oficiu.

Autoritatea bisericéscă a intrevenit şi arĕtat adevĕrata stare a lucrului, că candidatul respectiv nu a fost ales, nici întărit definitiv la scóla din cestiune, prin urmare despre destituire nici vorbă nu póte sĕ fie, că însuşi candidatul a fost în curat cu posiţiunea sa şi numai după ce a vĕḑut, că pe cale legală nu póte ajunge la acest oficiu, a recurs la mijlóce nelegale.

Întrevenirea autorităţii bisericesci nu a avut resultatul dorit, căci organele dela administraţiune cu provocare la un ordin al domnului ministru nu şi-au revocat mĕsurile luate.

S'a cerut dela domnul ministru îndreptarea rĕului, şi a venit rĕspuns, că pe basa informaţiunilor primite dela organele comitatense susţine întru tóte mĕsurile acelora în casul concret.

Ni s'a creat deci o stare escepţională de lucruri, că ni se institue învĕţători definitivi nu după normele din statutul organic, ci după mandatele organelor dela administraţiune, şi plângerile nóstre contra acestor mĕsuri sunt desconsiderate cu provocare la informaţiunile primite dela organele, cari înşile au călcat în picióre legea, pe basa căreia trebue sĕ lucrăm noi.

Efectul acestor stări de lucruri este uşor de esplicat.

Deocamdată trebue sĕ accentuăm totala disolare a disciplinei în şirul învĕţătorilor nostri; starea umilită, ce s'a creat autorităţilor bisericesci prin acésta stare escepţională a lucrurilor, mai cu sémă în ochii poporului, care nu póte pĕtrunde în mĕduva lucrului, şi nu póte trage concluſiunile cele adevĕrate din umilirea, ce ni s'a creat.

S'a produs destrăbălare în sinul preoţimei din cestiunea ajutoriului de stat pentru preoţime, s'a clătinat autoritatea organelor bisericesci prin cestiunea nedeslegată încă a fondului de pensiune pentru învĕţătorii nostri confesionali, şi acuma după-cum ilustréză casurile concrete, cuţitul a ajuns până la os, fiind călcate în picióre disposiţiunile cardinale ale statutului organic, căci dacă comisiunea administrativă din comitat ne póte pune la scóle învĕţători pe viaţă, atunci nu mai avem trebuinţă nici de sinod parochial, nici de consistoriul archidiecesan şi metropolitan.

Sibiiu 13 Ianuariu.

Alegerea carierei pentru copii este o cestiune, ce preocupă pe mulţi părinţi şi le causéză mai cu sémă de un timp încóce mari ingrigiri. Şi nu fără cuvênt. Trăim în timpuri, în cari mulţi părinţi consumă partea cea mai mare a averilor lor cu crescerea copiilor şi de multe ori ajung la resultate triste. Sau le-au greşit cariera, sau apoi au îmbrăţoşat una, după care nu pot trăí şi nu pot avé mulţămire pentru jertfele aduse, nici părinţii, nici copii. În ḑile ca acestea cariera militară e cea mai sigură şi cu tóte aceste pré puţini români o îmbrăţişéză.

Datoria nóstră de publicisti este sĕ ne indreptăm privirile în tóte direcţiunile, cu cari credem a puté fi folositori némului nostru; şi de astădată vom atrage atenţiunea cetitorilor nostri asupra armatei teritoriale, numită a honveḑilor. Până la 1883 mulţi tineri de ai nostrii erau inrolaţi în armata teritorială la asentările generali, şi dacă acesti tineri erau studenţi cu câte 4—6 clase gimnasiale, ei după deprinderile în arme cu voiă, fără voiă, erau trimişi sĕ asculte cursul în academia Ludovica, de unde eşiau mai târḑiu ca oficeri. Atari oficeri români la honveḑi avem mulţi şi ei nu au de a se căí de óra, în care au fost asentaţi şi li s'a întrerupt studiul, pentru că chiar şi de ar fi terminat gimnasiul, studiile iuridice, filosofice sau ori-ce alte studii speciale, nu ar fi fost în stare sĕ ocupe o posiţie atât de onorifică ca şi aḑi.

La anul 1883 prin articulul de lege XXXIV s'a regulat prin statute misiunea institutului „Academia Ludovica“ şi încă s'a regulat în o formă, care pe noi tare trebue sĕ ne privéscă, pentru-că de atunci până aḑi românii nu au mai fost trimişi cuasi cu forţa acolo, şi de atunci nici nu am mai vĕḑut români, cari se iasă ca oficeri din acel institut, pentru-că ministrul de honveḑi înzădar a publicat concursul în fie-care an al lunei Aprile, ca sĕ se însinue cei ce vor sĕ îmbrăţoşeze cariera militară, căci nimenea, încât scim noi, nu s'a mai insinuat ca sĕ cerceteze acel curs, deşí sunt burse grătuite şi burse cu jumĕtate plata şi nu se recere decât 4 clase gimnasiale, corp sănĕtos, cunóscerea limbei maghiare şi germane şi se nu fie mai tiner de 14 şi mai bĕtrân de 16 ani. Sĕ admitem, că la bursele grătuite şi la cele cu jumĕtatea plată sunt preferiţi copii oficerilor şi nu rĕmân decât locurile de plată.

În acest cas credem noi, că părinţii, cari au sĕ speseze cu fii lor încă 4 ani cu gimnasiul superior, mai bucuros vor trebuí sĕ se decidă a spesá pentru cele 4 cursuri din academia Ludovica, fiind siguri, că după terminarea cursurilor în etate de 20 anii, copii lor au deja o posiţie, care în cariera civilă ori bisericéscă nu o pot ajunge nici la 30 ani, şi mulţi póte în întréga viaţă. Cu tot deadinsul trebue sĕ stăruim, ca părinţii mai cu dare de mână sĕ nu intrelase ocasiunea ce li se ofere de a-şi putea cresce din fii lor fiitori oficeri în armata teritorială, cari aḑi sunt în un rang şi o plată cu cei din armata comună, şi cari şi acolo pot face serviţii frumóse feciorilor nostrii, instruindu-i mai cu inlesnire în eserciţii şi făcêndu-le mai plăcută sórtea, până sunt în serviţiul activ. Sunt acum 6 ani de ḑile trecuţi, decând nu s'au mai insinuat tineri de ai nostrii ca elevi ai numitului institut, ci prefer mulţi a intrá în institutele pedagogice, ca sĕ devină în-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Ḑiariu despre consiliul imperial înmulţit din anul 1860 de episcopul Andreiu bar. de Şaguna.

(Urmare).

28. Vĕḑênd eu, că cuvêntarea din ședința din 10-lea Septembre s'a tipărit cu nisce greșeli în Nr. 215 al „Wiener Ztg.“ m'am rugat de președintele pentru îndreptarea lor, ceea-ce a și urmat în Nr. 216 al „Wiener Ztg. pag. 3619.

29. Marţi în 11 și Mercuri în 13 Septembre căl. nou s'au luat în pertractare bugetul militar al ministeriului din lăuntru, al justiției și al poliței, cu care prilegiu am propus ca fondele bisericesci sĕ se dea îndĕrăt episcopiilor concernente. Apoi am propus ca sĕ se modifice aceea din raportul comitetului, unde se ḑice, că la Tirol, Dalmaţia și Austria inferioară sĕ nu se dea mai mult ajutoriu din vistieria statului, și sĕ se ḑică, că după împregiurări sĕ se dea încă și altor provincii ajutorințe din vistieria statului, când vor avea vre-o lipsă temeinică. Apoi am mai adaos, că la întêmplarea, dacă nu s'ar primí aceasta a mea propunere, atunci votez pentru stergerea acestui punct din raport. Moţia aceasta a mea a dat prilegiu la desbateri serioase și a tras după sine nu numai stergerea acelui punct prin mine propus, ci încă și a altor 2 puncte din raport. Veḑi „Wiener Zeitung“ Nr. 216, 217, 218, 219.

30. Vineri în 14 Septembre căl. nou s'a pertractat bugetul ministeriului din lăuntru, la care prilegiu senatorul imperial dl Jacab din Gherla a espus slăbiciunile amploiaţilor de acuma și a descoperit, că poporaţiunea ardeleană doresce îndĕrăt cea de mai înainte împărţire naţională a ţĕrei. („Wiener Zeitung“ Nr. 220).

La care am observat eu, că astfeliu de împărţire a ţĕrei naţia română nu o poate poftí etc., la care apoi dl Jacab mi-a rĕspuns cu un entusiasm ḑicênd, că naţia română n'a avut lipsă de a-și cumpĕra cu sânge egala-i îndreptăţire naţională, despre care eu am pomenit în cuvêntarea mea din 21 Iuniu, căci românilor din partea ţĕrei li s'au dat egala îndreptăţire („Wiener Zeitung“ Nr. 221). Ear eu am cerut privat dela dl Jacab, ca sĕ-mi arete, unde este legea aceea a ţĕrei despre egala îndreptăţire a naţiei române? Dlui 'mi rĕspunse: că aceea este scrisă în inima fie-cărui ardelean.

Deci în ședința din 15 Septembre am rĕspuns public dlui Jacab și am arĕtat senatului imperial, că nu eu, ci dl Jacab a vorbit fără temeiu. (Wiener Zeitung Nr. 222). Şi la aceasta a mea vorbire a rĕspuns Jacab, dar fără temeiu. În aceste două ședinţe din 14 și 15 Septembre s'au făcut guvernului multe încriminări pentru mĕsurile guvernamentale în toate ramurile administrației publice, la care cu greu a fost guvernului de a se justifica, căci asupra fie-cărei justificății a urmat alte noue împutări, precum se vede din cuvêntările senatorilor imperiali.

vĕţători. Avem mare necesitate de invĕţători, suntem chiar strimtoraţi în unele părţi şi nu avem de unde sĕ-i luăm ca sĕ-i punem şi aplicăm în scóle, dar ierte-ni-se, dacă invităm cu tótă tăria ca pe venitoriu párinţii sĕ-şi indrepte privirile şi asupra acestei cariere onorifice, unica, în care protecţiunea nu jócă rol, ci fie-căruia i se face dreptate după muncă şi merit.

Primindu-se în fie-care an câte 60 de elevi şi dacă un insinuat anul acesta nu póte fi acceptat, el devine prenotat pe anul venitoriu şi dacă a depus esamenul cu succes bun, numai încape indoélă, că prin purtare bună, prin studiu serios şi prin insuşirea de subordinaţiune, care e o condiţiune principală la cariera militară, preste 4 ani, în etate de 18—19 ani, devine om cu posiţie, independent şi nu mai are lipsă de ajutoriul şi spriginul părinţilor, afară dacă nu voesce sĕ fie desfrênat, cea-ce nu e ertat se fie nici unui român, pórte el sabia, ori reverénda, ori ori-ce rang, ci vîrtuţile străbune: cruţarea şi moderaţiunea trebue sĕ-i fie stelele conducĕtóre în intréga lui viaţă. Vom serví bucuros cu indigitări speciale încât ni s'ar cere din vre-o parte, vom da cele mai amĕnunte informaţiuni, celor ce-i privesce cestiunea, şi dorim ca sĕ nu se neglige ocasiunea dată de a puté deveni câţi mai mulţi tineri de ai nostri frecuentanţi ai institutelor militare, fiind un tinĕr trecut de 16 ani — póte reflecta dacă nu e peste 17 ani, ca se fie primit în cursul II lea şi acésta se va indigita în cerere şi se va face evidentă din documentul de botez. Accentuăm incă odată, că servim bucuros cu indigitări speciale celor ce vor sĕ imbrăţoşeze cariera militară şi dorim ca glasul nostru în o cestiune aşa de importantă sĕ nu fie rĕsunat în pustie.

Revista politică.

In dieta din Budapesta se continuă desbaterile asupra proiectului în modul obicinuit de până acum.

Comentările foilor germane despre vorbirea, ce o a ţinut romanţieriul politic, Mauriţiu Jokai, în cestiunea proiectului pentru armata, sunt de tot caracteristice. Ele conglăsuesc adecă, că în vorbirea numitului deputat nu e decât multă fantasie. Că proiectul trebue primit cu asprimea sa faţă de voluntari, deóre-ce regele Stefan cel sfânt a primit coróna din Roma şi nu din Bizant, este o coclusiune de o astfeliu de cutezanţă încât numai predilectului romanţieriu i se póte ierta. Tot faţă cu instituţiunea voluntariatului a spus vobitoriul, că lipsa de oficeri s'a rĕsbunat de atâtea ori, şi cu tóte acestea ómenii mai persistă în vederile lor. Acésta s'a vĕḑut pe timpul lui Rákóczy şi tot aşa de bine şi în luptele din 1849; ér perderile francesilor la 1870 în partea cea mai mare numai lipsei de oficeri se pot atribuí.

El pledéză deci, ca voluntarii sĕ pótă face esamenul în limba „maternă“, căci nimic nu-i pasă, dacă celelalte naţionalităţi de dincolo de Laita ar forma şi ele pretensiuni. În Boemia şi Moravia limba socială e cea germană, tot astfeliu la judecătorii, şi nemţesce se învaţă la universităţi şi în scólele medii.

Voluntarii nostrii, cari servesc un an, trebue sĕ înţelégă limba germană; este însĕ o mare deosebire între a depune esamenul de oficer în limba germană şi a o înţelege. Cunoscênd cu toţii rolul important, ce l'a avut şi-l are spiritul german între noi, şi dacă considerăm şi aceea, că fără ajutoriul germanilor, maghiarii nu-şi pot împliní misiunea, nu póte sĕ fie vorbă şi nici măcar sĕ se presupună, că am nutrí antipatie faţă cu germanii.

„N. Fr. Presse“ nu încétă a accentuá, că romanţieriul şi când vorbesce despre Austria, vorbesce numai fantasie. Au nu scie numitul romanţier, ḑice cestionata fóie, că la trei universităţi germane nu se aude o vorbă germană şi că gimnasiile şi scólele reale din Austria sunt fórte multe, în cari limba germană forméză un obiect relativ obligat. N'a prins încă nici până acum de veste Mauriţiu Jokai despre ordinaţiunile în privinţa limbei din Galiţia, Dalmaţia, Boemia, Moravia, Silesia, Stiria, Carintia, Carniolia, cari alungă limba germană din localurile oficiale.

Drept e, că Jokai vorbesce cu uşurătate despre relaţiunile austriace, când strigă: Ce me dóre, dacă şi cehii vor pretinde, ca sĕ depună esamenul în limba cehă! Regimul austriac a svêrlit atâtea greutăţi preţióse preste podul corabiei, încât naia lor, dacă vor mai svêrlí şi acestea puţine, ce le mai au, nici când nu-şi va mai relua ecuilibru. De ce sĕ fiu eu mai german ca ministrul preşedinte austriac Taaffe?! La cea din urmă întrebare, ḑice numita fóie, credem totuşi a nu fi greu a-i rĕspunde. Nisuinţa contelui Taaffe se concentréză pentru susţinerea regimului seu.

Parlamentul german 'şi va reîncepe activitatea în 30 Ianuariu. Ḑiua, în care se va conchema însĕ casa magnaţilor, pentru a se pronunţa asupra proiectului militariu, nu se scie, ci după-cum stau lucrurile, pare a se întruní numai după finirea desbaterilor proiectului de lege în dieta din Budapesta.

După cum împărtăşesce „Bud. Corr.“ regimele intenţionéză, ca încă în anul acesta asentarea sĕ se facă conform proiectului celui nou. Fiind însĕ că în Ungaria se recer cel puţin 4 sĕptĕmâni până ce se fac pregătirile pentru asentare, se crede, că terminul legal nu se va observa, ci în anul acesta asentarea va urma cu mult mai târḑiu. Mai înainte de asentare e de lipsă însĕ ca ambele legislative sĕ voteze legea pentru contingentul recruţilor, carea se va înainta îndată după sancţionarea legei pentru apĕrare.

Dieta din Boemia şi-a încheiat perioda de 6 ani a legislaturei. Vorbirea de încheere şi articolii presei cehe ridică imnuri asupra succesului, ce l'au obţinut cehii în cei şase ani. Nu tot aşa de mulţămită e însĕ presa germană şi în special activitatea din sesiunea espirată a dietei a provocat în tóte cercurile germane o mare nemulţămire. Germanii se vĕd cu totul umiliţi şi aruncă mare umbră asupra cehilor, cari prin purtările lor forţate au silit pe germani sĕ ia posiţiunea, în care se află, şi sĕ se retragă cu totul dela activitatea legislativă.

„Monitorul oficial“ din Bucuresci a publicat ḑilele trecut decretul, prin care se amnestiază toţi ţĕranii rĕsculaţi, ér cei cari au fost condamnati se agraţiază. La alegerile parţiale pentru cameră s'au ales liberalii: Ión Bratian şi principele Nicolau Bibescu, au mai fost aleşi doi candidaţi ai guvernului şi doi conservatori liberali.

Despre demisiunea ministrului german Friedberg, „Corespondance de Vienne“ publică un articol, pentru a dovedí, că toţi aceia, cari s'au bucurat de încrederea împĕratului Frideric III, părăsesc unul câte unul arena politică.

In adevĕr, în primul rênd, acela pe care rĕposatul imperat îl consulta mai cu mulţămire, era ministrul de justiţie, dl de Friedberg.

Chiar în ḑiua, in care ḑiarul oficial al imperiului a publicat actul de acusaţiune în contra dlui de Geffken, ministrul justiţiei şi-a dat demisiunea, care a şi fost îndată primită. In adevĕr, că împĕratul Wilhelm II, voind sĕ arete, că apreţiază serviciile făcute de fostul ministru al justiţiei, i-a conferít crucea „Vulturului-Negru.“ Este deasemenea adevĕrat că, în cererea sa de a demisioná, domnul de Friedberg a invocat vêrsta sa înaintată şi starea cea rea a sănĕtăţii. Dar tótă lumea scie la Berlin, că cu tóte, că avé 75 de ani, ministrul justiţiei era încă în putere şi nu vêrsta nici sănĕtatea l'a făcut sĕ-şi dea demisiunea. Dar sĕ mai scie încă un lucru: că fostul ministru al justiţiei a contribuit, mai mult de cât ori-care altul, a menţiné drepturile lui Frideric III, în timpul când era vorba de a constituí o regenţă pentru a-l înlătura dela tron. Deastădată, ceea-ce a contribuit sĕ cadă ori ce proiect de regenţă şi sĕ asigure domnia suveranului liberal, a fost opunerea d-lui de Friedberg. Se scie deci de de mult, că retragerea sa era în princip hotorită, şi publicaţiunea făcută în ḑiarul oficial a confirmat-o, numai cestionata fóie aruncă multe învinuiri asupra cancelariului Bismarck, care atât în parlament, dar mai ales în cabinetul ministerial nu póte suferi pe cei, cari nu se lasă traşi pe calapodul seu şi cari se opun vederilor sale. Cu Friedberg, cu Moltke şi cu alţii, crede numita fóie, că nu s'a terminat încă nu mĕrul celor, cari vor demisiona din oficiu.

Convocare.

Subsemnatul birou al comitetului convócă prin acésta adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor din despărţămêntul Mercurei pe 29, 30 şi 31 Ianuariu 1889 st. v. în comuna Poiana.

Program:

1. Duminecă în 29/I a. c. participarea învĕţătorilor „în corpore“ la serviciul divin.
2. Deschiderea şedinţii prin presidiu.
3. Raportul comitetului.
4. Aplicarea conclusului adunării din anul trecut, ca fie-care învĕţătoriu sĕ fie pregătit cu o temă pedagogică sau prelegere practică.
5. Propuneri independente.

Pentru cuartire şi masă comună corpul învĕţătoresc local a luat mĕsurile de lipsă.

Sub durata sesiunei adunării se va arangia o serată literară împreunată cu joc.

Se va proiecta o escursiune prin Jina la Şugag.

Deóre-ce în adunarea acésta se va vota şi regulamentul intern al afacerilor despărţămêntului, dnii învĕţători sunt poftiţi, sub urmarea pedepsei prescrise, a luá cu toţii parte la acésta adunare, ér epitropiile parochiale sunt îndatorate a le solví diurnele prescrise.

Din şedinţa comitetului reuniunei învĕţătorilor din despărţămêntul Mercurei, ţinută la Poiana în 21 Decembre, 1888.

Emanuil Beşa, preşedinte.

Romul Pop, secretariu.

Vidi: *I. Droc.* protop.

Varietăţi.

* (Himen). Dl Romul I. Mircea, cler. abs. şi învĕţătoriu la scóla capitală din Sĕlişte, îşi va serba cununia cu d-şóra Paraschiva S. Sorescu, la 15/27 a l. c. în biserica cea mare din Sĕlişte. Felicitările nóstre.

* (Scóla de fete a Asociaţiunei). Aflăm de interes a reproduce din „Transilvania“ Nr. 1—2 următoriul comunicat referitoriu la scóla civilă de fete a Asociaţiunei transilvane.

„Pe semestrul prim din anul 1888/9 în cele patru clase civile se vĕd înmatriculate 73 eleve, éră în internat 43. In tot casul cifre respectabile acestea, dacă vom lua în consideraţiune, că în scurtul timp de doi ani e preste putinţă ca un institut nou sĕ ajungă la cunoscinţa tuturor claselor şi cercurilor interesate de el şi sĕ-şi întemeeze un renume, chiar şi în cas, când nu ar fi combătut de nici un adversar, pe faţă séu întru ascuns. Dela 1 Februariu înainte se primesc eleve în tóte clasele pe sem. II-lea, cum şi în internat, pe lângă condiţiunile cuprinse în regulament.

Cu cât se vor înmulţí elevele, cu atât şi spesele vor decresce. Din ḑiua, în care Asociaţiunea séu mai esact însa-şi naţiunea, va îngrigí de un fond sigur, din al cărui venit regulat sĕ pótă fi plătiţi profesorii, spesele internatului de fete pot sĕ scadă la 15 fl. pe lună, éră didactrul sau tacsa scolastică la 10 fl. pe an. Spesele internatului în acel cas fericit ar putea fi şi mai mici, dacă nu am scí cu toţii, că tinerimea de secs femeesc cere cu totul alte îngrigiri de natură delicată, care la tinerimea de secsul bărbătesc nici din auḑ nu sunt cunoscute.“

* (Cardinalul Haynald.) Secţiunea botanică a museului din Budapesta s'a imbogăţit într'un mod insemnat. Cardinalul Haynald a dăruit adecă pe séma numitului museu herbariariul seu. Acest dar însemnat preţuesce, după judecata ómenilor competenţi, 100.000 fl.

* (Starea sămênăturilor) După raportul ministrului de agricultură starea sămênăturilor se presentă astfeliu din 9—23 Ianuariiu: In Ungaria sămênăturile de tómnă sunt sub zăpadă în cele mai multe locuri. În stânga Dunărei ele sunt frumóse, în drépta au suferit din causa secetei. Şórecii de câmp încă causéză stricăciuni în multe locuri. Zăpada e subţire şi e de dorit încă multă ninsóre. Între Tisa şi Dunăre stau sămênăturile sub zăpadă, în drépta Tisei însĕ pămêntul e gol. Între Tisa şi Murĕş starea sămênăturilor e îndestulitóre. In Ardél e puţină zăpadă. Starea sămênăturilor e de mijloc. In Satmar se simt o mare lipsă de nutreţ.

* (Esposiţiunea asociaţiunei regnicolară a pompierilor.) După-cum ni se comunică din partea comitetului arangiatoriu, adunare generală a acestei asociaţiuni se va ţiné în anu acesta în Alba regală la 20—22 August, şi va fi împreunată cu o esposiţiune de diferite recuisite aparţinĕtóre acestei instituţiuni. Esponenţii vor avé s se insinue până la 31 Maiu a. c. n. Obiectele vo trebuí a se trimite comitetului arangiatoriu cel mul până la 31 Iuliu a. c. In privinţa transportului mi nistrul de agricultură, industrie şi comerciu dă fa voruri fórte mari. Celor interesaţi în causă bucuro le servim cu desluşiri mai detaiate.

* (Voluntariatul în România). După-cu scriu foile din România, dl general Manu, ministr de resbel, a eliberat un proiect de lege, privitori la voluntariatul bacalaureaţilor. După acest proiec terminul de şase luni s'ar mărí la un an. In cel din urmă trei luni voluntarii vor trebuí sĕ urmez cursuri speciale la scóla militară. Esamenul de ofi cer în reservă se va face după terminarea anului In cas de nereuşită la esamen, candidatul va av sĕ mai servéscă trei luni.

* (Pasporturile pentru vite). Ministru de finanţe, dl Tisza, a adresat o ordinaţiune muni cipiilor, în care se face cunoscut, că pasporturil de vite făcute în anul espirat, mai valoréză înc atâta timp, cât e de lipsă până la espirarea termi nului de un an. Prin acésta se nimicesce totde odată cuprinsul ordinaţiunei de mai înainte, confor căreia cu 1 Ianuariu a. c. trebuiau sĕ se facă blan chete noue pentru toţi, cari au pasporturi vechi pen tru vite.

* (Intrunirea meseriaşilor). In vedere proiectului de lege asupra meseriilor, lucrătorii d tóte breslele din România au început a se misc

discutând cu multă ardóre cestiunile cei privesce, şi dela cari depinde viitorul sorţei lor.

După mai multe întruniri pregătitóre, Dumineca, delegaţii mai multor societăţii de meseriaşi, s'au întrunit în localul „Unirea lucrătorilor constructori," spre a discutá asupra proiectului despre meserii. In urma unei vii discusiuni, toţi delegaţii, de comun acord au respins proiectul în total, luând resoluţiunea de a formulá un proiect nou pe basa păsurilor reale ale meseriaşilor.

Cu acésta ocasie se va cere şi modificarea legei camerei de comerciu şi industrie, precum şi cestiunea creditelor industriale şi a atelierelor comune.

Şedinţele delegaţilor vor continua regulat, în fie-care Duminecă, până ce tóte cestiunile vor fi discutate, după-care se va formula proiectul definitiv.

Terminată acésta lucrare, scrie „Românul" tóte societăţile vor fi convocate în şedinţa plenară spre a aprobá totalul lucrărilor, cari vor fi imprimate şi distribuite în tótă ţéră spre a puté lăsa timp tuturor celor ce se intereséză de sórtea meseriaşilor, a studia lucrarea, şi a o discuta prin presă sau intruniri.

* (Duelul Wahrmann-Szécsényi.) Afacerea acésta s'a pertractat la tabla regéscă din Budapesta. Se scie, că Szécsényi în duelul cu pistóle, ce l'a avut cu adversarul seu, a primit o rană mortală. Tribunalul l'a fost condamnat pe Wahrmann la 3 luni inchisóre, tabla însĕ a mărit pedépsa la 6 luni.

* (Din calendariu). Anul curent 1889 are 53 de Dumineci; din numĕrul total de 32 al sĕrbătorilor ficse şi mobile, 6 cad pe ḑile de Dumineci, ér celealalte 26 se impart astfeliu: Luni 4, Marţi 6, Mercuri 3, Joi 6, Vineri 3, Sâmbătă 4; Duminecile cu sĕrbătorile intr'una fac 79 de ḑile; rĕmân deci ḑile de lucru 286. — Ḑile de sĕrbători afară de Dumineci are Ianuariu 3, Februariu 1, Martiu 1, Aprile 3, Maiu 3, Iuniu 2, Iuliu 1, August 2, Septembre 2, Octobre 2, Novembre 2, Decembre 4.

* (Demonstraţiune.) Aḑi se ţine în Budapesta adunarea generală estraordinară a studenţilor universitari, cari au plănuit sĕ alégă pe deputaţii Apponyi, Irányi, B. Horváth şi Gab. Ugron, membrii onorari ai societăţii de lectură. În onórea deputaţilor amintiţi se va pune în mişcare un grandios conduct cu torţe.

* *Cum se face şi cum se reprimă o revoluţiune în ţéra românéscă* este titlul unei scrieri a dlui M. Kogălniceanu, care va apare in curênd. În broşura acésta eminentul nostru publicist şi bărbat de stat arată, că au fost casuri, în care administraţia nepricepută a actualului guvern a născocit revoluţie în sate fórte linistite, cari nu se gândeau măcar a se rescula şi că după ce a născocit revolta a reprimat-o cu cruḑime. Dl Michail Kogălniceanu arată modul barbar, cu care s'a reprimat revoltele în unele localităţi şi citéză casuri, în cari ómenii, cari se presentau pentru a da esplicaţiuni asupra bunelor şi linistitelor intenţiuni ale populaţiunei din sat, au fost ucişi fără cel mai mic motiv.

* (Înmulţirea estraordinară a tigrilor.) Locuitorii provinciei Batam, de pe insula Java, se vĕd constrînşi a-şi părăsí patria, din pricină, că tigrii s'au înmulţit aşa de tare în păduri şi prin munţi, încât locuitorii cu sutele, ér animalele cu miile, cad prada tigrilor. Regimul holandez sub a cărui stăpânire se află Java şi care, nu voesce despopularea insulei a trimis un numĕr mare de soldaţi spre a stêrpí bestiile şi a pus preţ de 200 fl. (400 fr.) pentru tot capul de tigru, prins ori omorît.

* (Cânele imperial.) Renumitul „Tyras", un préfrumos câne mare şi negru, soţ de promenade al cancelariului germân principele Bismarck, nu se mai află între cei vii. Cânia sa, ajuns la debilitatea estremă, şi a dat ultima resuflare în camera propriă a prédemnului seu stăpên, care din pietate a designat decedatului un loc de odichnă eternă în parcul seu.— Acésta tristă scire o luăm din „Aradi Közlöny", care însĕ şi-a uitat sĕ dedice marelui decedat un „*sit tibi terra levis.*"

Nr. 369/1888.

Proces verbal

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 6 Decembre n. 1888.

(Încheere.)

3. pentru un stipendiu unui academist din despărţământ 25 fl.;

4. ca spese neprevĕḑute 11 fl. 25 cr.;

c) că alegerea locului pentru adunarea generală viitóre se încrede subcomitetului, avênd acesta a considera şi invitarea din partea comunei Rĕhĕu. (Ex. Nr. 357/1888)

— Primirea sumei de 42 fl. v. a. se cuitéză. Hotăririle adunării generale, arĕtate la punctele *a*) *c*) servesc spre sciinţă, cu aceea, că membrilor noi li se va estrada diploma numai după-ce vor fi obţinut aprobarea adunării generale a Asociaţiunei.

Încât pentru hotărîrea cuprinsă la punctul *b*) referitóre la preliminariul pro 1888/9, se aprobă numai încât pentru spesele pentru cancelaria biroului cu 5 fl., pentru stipendiul de 25 fl. Spesele neprevĕḑute 11 fl. 25 cr. şi cele de călĕtorie cu 15 fl., nefiind usitate, nu se pot încuviinţa, avênd în urmare suma de 26 fl. 25 cr. v. a. a se substerne aici fără amênare.

În legătură cu aceasta, onorata direcţiune sĕ fie recercată a rĕspunde fără amênare la hârtiile acestui comitet dto 8 Aprile 1887 Nr. 145 şi 28 Martiu a. c. Nr. 56.

Nr. 181. Cu provocare la însărcinarea primită cu datul 3 Octobre a. c. Nr. 259 de a lua în samă şi de a collauda lucrările efeptuite de întreprinḑĕtoriul Avram Jancu casl aa aparţinĕtóre la lăsămĕntul după fericitul Avram Jancu, dl Mihail Andreica raporteazā: că până la repararea pe din afară a unui zid, tóte lucrările au fost sevêrşite în conformitate cu condiţiunile de licitaţiune; repararea zidului amintit nu s'a putut efeptuí din causa unei colne pline cu lemne ce a fost pe acel zid, care colnă însĕ în primăvara anului viitoriu se va muta de acolo, şi atunci întreprinḑĕtoriul va efeptuí şi acésta reparatură. Materialul folosit de întreprinḑĕtoriu până la scândurile folosite, care par a fi fost verḑi, e solid.

Încât pentru modul, cum ar fi sĕ se foloséscă casa, ca sĕ aducă ceva venit, comitetul ar fi sĕ se pună în conţelergee cu d-nul Mihail Gomboş, ori cu întreprinḑĕtoriul, ambii fiind vecini. Ex. Nr. 359/1888.

— Spre sciinţă, cu aceea, că întreprinḑĕtoriul Avram Jancu sĕ caute a îndeplini şi lucrările încă nerealisate; numai după-ce şi acestea lucrări se vor fi luat în sémă, i se va puté elibera şi restul din suma preliminată pentru lucrările din cestiune preste tot.

182. Se presentéză o socotélă a măiestrului mĕsariu Ardelean, in sumă de 2 fl. 80 cr. pentru unele reparaturi la uşile dela odăile de cancelarie a comitetului Asociaţiunei. (Ex. Nr. 359/1888).

— Suma de 2 fl. 80 cr. v. a. se asemnéză la cassa Asociaţiunei spre plătire.

Nr. 183. Presidiul raportéză, că încât pentru socotelele scólei Asociaţiunei pe anul scol. trecut, fostul director al acestei scóle, dl S. Albini nu le-a substernut nici în urma provocărei, ce i s'a făcut pe basa conclusului comitetului dto 8. Novembre a. c Nr. 348, deşi în conformitate cu acel conclus a fost ameninţat cu darea în judecată.

— *Se autoriséză biroul a luá un advocat şi a-i da aceluia materialul de lipsă, pentru de a constrînge pe dl S. Albini, pe calea judecătoriei sĕ facă socotéla, cu care este obligat ca fost directcr al scólei Asociaţiunei.*

Nr. 184. Au încurs la comitet tacse de membrii şi de diplome dela Savu Mateiu din S. Sebeş, Ioan Oncescu din Rĕheu şi comuna politică Rĕheu câte 5 fl. pro 1888 şi câte 1 fl. pentru diplomâ, Stefan Morariu din Săsciori 10 fl., Pavel Vulcu 5 fl. pro 1888, Alecsandru Dărăbanţ din Bistra 65 fl. ca restanţe pentru anii 1876—1888.

— Spre sciinţă.

D. u. s.

George Bariţ m. p., preşedinte. Dr. *I. Crişian* m. p., secretariu II.

Verificarea acestui proces verbal se încrede d-lor Ios. Şiuluţiu, Zacharia Boiu, Nicanor Frateşiu.

Se verifică.

Nicanor Frateşiu m. p. *Zaharia Boiu* m. p. *Ios. Şiuluţiu* m. p

---

Nr. 249/1889.

Proces verbal

al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 4 Ianuariu, 1889 n.

Preşedinte: George Bariţiu. Membrii presenţi: David Br. Ursu, Dr. Ilarion Puşcariu, Ioan Hannia, E. Măcelariu, I. Popescu, Z. Boiu, Parteniu Cosma.

Secretariu: Dr. I. Crişian.

Nr. 1. Dl Seb. P. Radu, prof. gimnasial în Blaş, carele de present petrece în Budapesta spre a se pregătí la facerea rigurósélor, se rógă sĕ i se permită a rĕspunde tacsa de membru pro 1888 după-ce se va reîntórce în Blaş, éră şi până atunci sĕ fie considerat de membru al Asociaţiunei (Ex. Nr. 373/1888.)

— Se încuviinţéză.

Nr. 2. Tipografia archidiecesană presentă 2 conturi, unul de 627 fl. 09 cr. v. a. pentru tipărirea şi espedarea organului Asociaţiunei „Transilvania" în anul 1888, şi unul de 6 fl. 70 cr. pentru tipărirea unor formulare şi a programelor pentru adunarea generală a Asociaţinuei din 1888. (Ex. Nr. 377 şi 378 ex 1888.)

— Suma de 627 fl. 09 cr. v. a. precum şi cea de 6 fl. 70 cr. v. a. se aviséză la cassă pentru a fi plătite: anumit 627 fl. 09 cr. din posiţiunea bugetului, menită pentru tipărirea fóiei „Transilvania", ér 6 fl. 70 cr., avênd a se pune în contul speselor neprevĕḑute.

Nr. 3. Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul VIII de învĕţământ al Reghinului, înfiinţaţă la 1882, se rógă a se da gratuit pe séma bibliotecei ei câte un esemplariu din fóia „Transilvania", de pe anii trecuţi. (Ex. Nr. 386/1888.)

— Cererea se încuviinţéză întru cât vor permite împregiurările.

Nr. 4. Ioan Ratiu, student de classa VI. gimnasială în Cluş, şi stipendist al Asociaţiunei, îşi motivéză sporiul făcut în studii în decursul I-lui cuartal al anului scolariu curent. (Ex. Nr. 387/1888.)

— Spre sciinţă.

Nr. 5. Dl profesor sem. G. Dima, avênd de a mai primí onorariul pe luna Iuniu a anului scol. 1887/8 în suma de 25 fl. v. a. pentru instrucţiunea în piano a 5 eleve din internatul scólei Asociaţiunei, se rógă, ca comitetul sĕ dispună a i se plătí numita sumă. (Ex. Nr. 388/1888.)

— Şi până se va finalisa afacerea cu depunerea socotelelor pe anul scol. trecut din partea fostului director al scólei Asociaţiunei, suma de 25 fl. v. a. cerută de dl prof. G. Dima, se asemnéză la cassă spre a fi plătită în contul raţiociniului scólei pe anul scolariu, 1887/8

Nr. 6. Aurel Pap, învĕţăcel de păpucariu în Deş şi fost stipendiat al Asociaţiunei, se rógă a i se acorda şi pe viitoriu ajutoriul avut, deórece el a părăsit pe măiestrul seu de mai nainte şi a întrat la altul din causa tractamentului rĕu, şi că nu era pus la învĕţătura meseriei, ci la alte serviţii, el însĕ nu avuse de scop a părăsí meseria, ci numai a se muta la alt măiestru, la care se pótă învĕţa, precum a şi făcut. La cerere învĕţăcelul Pap alătură şi o cuitanţă pentru rata din urmă, ce i-ar compete pe anul espirat 1888. (Ex. Nr. 392/1888.)

— Cererea se încuviinţéză, acordându-i-se petentului ajutoriul avut şi pentru viitoriu, cu acel adaus, că de acest ajutoriu se va puté bucura numai cu începerea dela 1 Ianuariu a. c. după-ce o parte din jumĕtatea a dóua a anului trecut o a petrecut acasă.

(Va urma.)

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii.

22—28 Ianuariu.

22 Duminecă: Timoteiu, Anastasiu. Manuil, Georgiu, Petru, Leon, Sioniu, Gabriel, Ioan, Parod. *23 Luni:* Clement, Agatangel, Maisima, Salaman. *24 Marţi:* Xeni, Paul, Paisirion, Teodotion, Vavila, Timoteiu, Agapiu, Macedoniu, Ermogen, Mamant, Filon, Filipic, Varsim, Zosima, Dionisiu. *25 Mercuri:* Gregoriu, † Pupliu, Maris, Medula, Apolos, Castin, Demetriu, Auxentiu. *26 Joi:* Xenofont, Maria, Arcadiu, Ioan, Simeon, Anania, Petru, Amona, Gabridel *27 Vineri:* Ioan †, Marciana, Claudin, Petru, Demetriu. *28 Sâmbătă:* Efrem, Paladiu, Iacob, Charis.

Rituale bisericesci.

Timpul liber pentru nunte ş. a. se continuă din 7 Ianuariu până iuclusiv 12 Februariu.

Duminecă, 22 Ianuariu: Octoich ton 7; Evang. Utreniei 10; Catavasia: „Pământul cel roditoriu"; la Liturgiă: Fericiri din Octoich şi Mineiu; Apostolul şi Evangelia Duminecii a 32-a după Rusalii.

Rapórte periodice.

a) dela parochí, b) dela protopresbiterate în archiḑiecesa Transilvaniei.

Copiele matriculelor parochiale pentru archivele comitatelor, termin *a*) 15 Ianuariu, *b*) 31 Ianuariu (Circul. consist. 21 Ianuariu 1886 Nr. 6703/1885. B.) — Resultatul discului metropolitan, termin *a*) 20 Ianuariu, *b*) 1 Februariu (Circul. presid. 22 Decembre 1888 Nr. 6924 Pr.) — Raţiociniile şi inventarele comunelor bisericesci pentru anul trecut şi bugetul lor pentru anul nou. — Tacsele archidiecesane dela pĕrechile cununate în anul trecut.

Afaceri sinodale.

Sinódele parochiale ordinare se ţin în decursul lui Ianuariu, anunciate în biserică cu 8 ḑile înainte, într'una cu obieetele lor, care mai ales sunt: raţiociniile anului trecut, inventariul averilor, bugetul peutru anul nou, eventualele reclamări în contra listei membrilor sinodali publicate în biserică cel puţin cu 8 ḑile înainte de sinod, ş. a. (Stat. org. §§ 7. 9. 12, 21. — Reg. par. §. 5) de sunt locuri vacante în comitetul séu epitropia parochială: acelea se întregesc prin alegeri în sinod, pentru restul periodului actual de trei ani.

Sinódele protopresbiterale ordinare se ţin în Dumineca I-a séu a 2-a din Februariu, convocate în tot casul cu 14 ḑile mai nainte, pe lângă indicarea obiectelor (Stat. org. §§ 42. 45. 50). Terminul preclus pentru acésta convocare în anul curent este Dumineca din 22 Ianuariu, eventual cea următóre.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 24 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.30	101.70
Renta ung. de hârtie	93.60	93.95
Renta de aur austriacă	111.35	111.50
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi unguresţi cu premii	131.75	130.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.40	144 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.80	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Obligaţiuni de credit austr.	312 30	313.20
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 51	9.51
100 marce nemţesci	59.10	59 15
London pe (poliţă de trei luni)	120.65	120.80

Nr. 567. [4] 2 -3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei a doua din Porceşti, protopresbiteratul gr. or al Avrigului, pe basa ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 25 Octobre 1888 Nr. 5389 B. prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acésta parochie sunt:

1. Din fundaţiunea Filipiană în bani gata . . . . fl. 75.—
2. Din fundaţiunea Aleman Clóje . . , ... fl. 10.—
3. Dela umblarea cu sfânta cruce în ajunul botezului şi în ḑiua crucii dela circa 180 familii à 50 cr. fl. 90.—
4. Folosinţa pământurilor bisericesci . . . . fl. 150.—
5. Venitul dela sântele Pasci . . . . fl. 25.—
6. Venitul dela molitvele de preste an . . . . fl. 40.—
7. Venitul dela cununa anului . . . . fl. 20.—

8 Stolele dela botezuri, cununii, înmormêntări, parastase, pomelnicile din postul mare, precum şi dela alte funcţiuni preoţesci, statorite tóte în şedinţa sinodului parochial estraordinar din 2 Octobre 1888 dau un venit anual circa de . . . . fl. 212.—

Suma . . fl. 622.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a şi substerne cererile concursuale instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 22 Novembre, 1888

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea, prot.

Nr. 506. [6] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţiu, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va solvi preotul contribuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.

2 Casă parochială corespunḑĕtóre, lângă care se află şi supraedificatele necesare pentru economie.

3. Dela 75 familii câte una ferdelă nouă de cucuruz sfărmit.

4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr.

5. Stola usuată în tract.

Tóte acestea computate la olaltă dau un venit de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acésta parochie au a-şi asterne petiţiunile instruite conform stat. org. şi regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 19 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Nr. 401. [5] 2—3

CONCURS.

După-ce în urma concursului publicat pentru postul de capelan în parochia de clasa a II-a Mada nu s'a însinuat nici un concurent, pe basa ordinului Prévenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 28 Decembre 1888. Nr. 6765. se publică prin acésta concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitul parochial anual de 400 fl. v. a.

Concurenţii, cari vor reflectá la acest post, au a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sĕcărâmb, 31 Decembre, 1888.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II.

Sabin Piso, prot.

Nr. 432. [10] 1—31

EDICT

Ana Lup gr. or. din Curciu, care de 18 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Mihailă Bârsă din Curciu, pribegind în lume fără a se scí ubicaţiuea ei, se citéză prin acésta, ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi decide şi în absenţa ei.

Mediaş, în 10 Novembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ión Chendi,
administrator protopresb.

Nr. 1213—1888. [1] 3—3

EDICT.

Ana Bastea mărit. Stângu, carea de 4 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei soţiu Nicolae Stângu, ambii de religiunea gr. or. şi din Cincul mare, fără a se scí ubicaţiuné ei, se provócă prin acésta, ca conform ordinului Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 22 Novembre a. c. Nr. 5938. a sĕ presenta înainté subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni de ḑile, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru că la din contră în procesul divorţial încaminat din parté soţului ei Nicolae Stângu., se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorească în cause matrimoniali.

Agnita, 20 Decembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Sabin Piso, prot.

Sz. 81/889 plg. [2] 3—3

Hirdetmény.

A mihályfalvi általános tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1889-ik évi február 18 án d. e. 11 órára tüzöm ki**, Mihályfalva községébe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát meg akadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1889 január 9.

A királyi törvényszék kiküldött birája

Kelemen,
eljáróbiró.

Nr, 672/1889. Vice-comite. [9] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anul 1889 pe tóte drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală, ce se va ţinea prin oferte scrise şi închise în **18 Februariu 1889 la 9 óre a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiiu în sala cea mică de şedinţă.

Se provócă deci toţi aceia, cari voesc a lua acésta întreprindere, a-şi subşterne ofertele lor vice-comitelui comitatului Sibiiu cel mult până la óra amintită a ḑilei deficte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu precum şi telegramele întrate ori şi când, nu se vor lua în considerare.

Pre cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie désupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formulariul şi conspectul de împărţire, cari ambele se pot primi dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue sĕ se alăture cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% dela suma preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care servesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişude furnisat, contractul de furnisare, condiţiunile specifice, formulariul de ofert, şi conspectul de împărţire, ce trebue alăturat acesteia, se pot cetí respective primí la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 19 Ianuariu, 1889.

Thalmann m. p,
vice-comitele comitatului Sibiiu.

Sz. 43/1889 polg. [3] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által közhirré tétetik, hogy Grof Haller János Grof Kálnoki Félix, Guténau Nándor és Guténau Károly birtokosok által beadott kereset folytán Héviz község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az arány kulcs megállapitása feletti tárgyalási határnapul **1889 évi Márczius 26-ik napjának dél elötti 9 órája** Héviz község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetek a a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Héviz község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 január 7-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök.
Zöld Gábor, jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 17—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Şatulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☛ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☚

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental!

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☛ Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☛ Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 11—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 6. Sibiiu, Marți 17/29 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sěptěmână, deschidem pe anul 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1888, sě-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea une fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 16 Ianuariu.

Cu cât bați mai mult ferul, cu atâta devine mai vênjos, și cu cât sunt mai mari greutățile, cari se pun în calea mersului nostru spre cultură, cu atâta mai mare trebue sě fie în noi dorința de a eșí invingětori, cu atâta mai evidentă trebue sě fie abnegațiunea, în interesul binelui comun.

Greutățile cele multe ne oțelesc puterile, lupta continuă cu elementele heterogene, ne face sě fim cu trezvie.

Condițiunea principală însě e, că noi sě fim una în defensiva, la care suntem condamnați, spre a puté apěra cu demnitate posițiunea, la care ne-au avêntat licurirea de sóre în ḑile mai puțin posomorite ca cele de acuma.

Nóue ne lipsesce acésta condițiune principală.

Mai mult, în timpul din urmă s'a făcut o ruptură formală și ómenii chemați din oficiu la lucrare neobosită și uniformă în interesul bisericei, au dat mână cu neamicii bisericei nóstre, nu le mai pasă de peirea bisericei, numai sě piară cu ea și acei oameni, pe cari o órbă pismă, o ură învechită i-a decretat de obiect al persecuțiunei lor.

Și de ani de ḑile se continuă o lucrare neobosită contra bisericei nóstre, și până mai în tómna anului trecut mijlocul principal, cu care s'a purtat acéstă luptă a fost și presa.

Se scie, că cu sistem s'a persecutat biserica, și s'a persecutat în un organ, cu care au stat și stau în legături bărbați de toată categoria, cari ar fi chemați a fi stâlpii unei desvoltări pacinice în biserică.

S'a tras în tină capul bisericii nóstre, s'au tras în tină toți ómenii, cari s'au lipit de el, și au lucrat pentru apěrarea intereselor bisericesci în aceste timpuri de grea cercare.

Fără frică de Dumneḑeu s'au colportat printre credincioșii nostri fel de fel de sciri sensaționale, s'au inveninat inima tinerei generațiuni, și cu sistem s'au înstrěinat ómenii de către biserica nóstră.

Și în modul cum vorbesce ḑiariul „Kolozsvár“ despre biserica nóstră a vorbit deja un ḑiariu românesc.

Pe noi tare ne-a durut lupta purtată în acest chip contra bisericei nóstre, accentuăm: lupta purtată contra bisericei nóstre.

In timpul din urmă s'a ivit o reacțiune contra pornirilor de a ne surpa biserica.

Ne pare bine de direcțiunea sănětósă, ivită în timpul din urmă, nu putem însě sě ne oprimăm durerea cea mare, pentru perderile causate prin atacurile din trecut, perderi, cari nu ușor se pot repara.

Indreptarea s'a făcut în urma intrărilor unor împregiurări esterne. Nu convingerea, că rěu și nedreptate s'a comis bisericei și dignitarilor ei, nu acéstă căință a fost motorul încetărilor persecuțiunei și tare ne temem, că dacă nu s'au schimbat ómenii, schimbarea împregiurărilor nu va avé viață lungă.

Ne dóre scóla, în care a crescut generațiunea mai tineră în decurs de vre-o cinci ani, și tare ne temem, că urmările ei se vor vedé în timpul cel mai scurt, atât la preoții și invěțătorii mai tineri cât și la poporul, amăgit în buna sa credința despre biserica sa

Intre asemenea condițiuni trebue sě lucrăm noi astăḑi, între asemenea condițiuni trebue sě băgăm adevěrata viață în instituțiunile nóstre bisericesci.

Ne vom lupta cu neajunsurile din afară, cu něcaḑurile dintre noi, și vom merge înainte, căci partea cea mai bună din viața nóstră în luptă și supěrare o am petrecut.

Vom avé de ținută: binele bisericei și mântuirea poporului nostru prin biserică.

Revista politică.

Zadarnic se sbuciumă întréga presă a maghiarilor guvernamentali, zadarnice sunt și vorbirile din cameră de a muiá posiția hotărîtă, ce o a luat oposițiunea contra proiectului de lege.

Espunerile presei guvernamentale servesc mai mult de material de comentarii foilor oposiționale, cari nu încetéză a strigá în gura mare: că pěcătosul adevěr vorbesce, că regimul actual nu s'a îngrigit nici măcar ca acum țéra sě posédă instituțiuni și tineri, cari sě pótă da mijlóce de ajuns pentru intemeerea unei armate naționale.

Și ceea ce n'a fost în stare regimul de până acum sě facă, va face oposiția într'o minută, când ea va ajunge la putere, căci pentru o armată națională va jertfí ori-care fiu al patriei, fie jertfele ori cât de mari.

Scenele turbulente, cari s'au petrecut ḑilele trecute și cari au ajuns până la provocări pe viéță ori pe mórte, nu s'au repetat de multă vreme în dieta ungară, și ele dovedesc, că oposiția caută acum tóte mijlócele nu atât a rěsturna proiectul, cât mai ales a ajunge cu ori-ce preț la putere; ori apoi a-și depune mandatul.

Focul luptei mai este alimentat și de întrégă junimea maghiară, care s'a pus în mișcare dintr'un corn al țěrei până în celalalt, și care nutrită prin ațițările presei oposiționale nu încéta a amenințá cu o sguduire socială, carea sě restabiléscă „patriotismul“ maghiar.

Desbaterile s'au început și în camerile din România și se continuă în modul obicinuit dela deschiderea lor sub actualul guvern. Proiectul înaintat de deputatul Blaremberg pentru reconstruirea porturilor france, a dat ansă la desbateri vehemente și tot odată pare a fi și causa unei mari scisiuni. Deputatul și președintele ales de conservatori, Catargiu, a susținut cu tótă tăria reconstruirea, pe când guvernul o desapróbă. Un pasagiu din vorbirea conducětoriului conservatorilor e destul, pentru a judecá cât de acută e cestiunea: In acésta cestiune mare, ḑise dl Catargiu, guvernul era datoriu a vorbí, mai cu sémă, când agenții sei pun cestiunea pe alt teren. Guvernul trebuia sě le spună sě se țină ḑe proiect, ér nu a vorbí de politică strěină, de interese, ce nu sunt în joc. Am luat cuvêntul, căci n'au voit sě l ia d-nii ministrii cu tóte, că au fost somați de d nii: Aslan, Kogălnicén și Ionescu. Eu voiu spune ministrului Carp: că cine sapă grópa altuia, cade întâiu el întrênsa. Noi nu cerem decât sě se aplice legea dlui I. C. Brătianu, dacă nici atâta nu puteți, duceți-ve sě vie Ioan Brătianu. Guvernul urméză tot politica lui Brătianu, noi cerem sě nu o urmeze, sě împlinéscă pacturile încheiate și sě pună țéra în posiția, ce i am făgăduit. Dacă nu face așa sě lase pe dl Ioan Brătianu, eu me retrag.

Cu tóte espunerile dlui Carp și silințele d'a pune capět crisei, ea se continuă. Din acésta causă foile guvernamentale din România și în special „Epoca“ nu incetéză a combate direcțiunea apucată de dl Catargiu: Nu am putut crede, că dsa, scrie cestionata fóie, fără prealabila ințelegere, fără a se es-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Ad Nr. 23 ex 1860.

Episcopul Șaguna scrie episcopului Hackman cerênd consensul în causa desfacerei ierarchice de Carlovitz.

Escelenția Voastră! Înaltpreasfințite Doamne Episcoape!

Fiind-că pătriarchul sêrbesc, Iosif Raiacici, a așternut o petițiune la Maiestatea Sa, prin carea dênsul, fără privire la contrapărerile și observările noastre, ce ni le-am fost făcut asupra descoperirilor lui, în cele două conferințe avute cu el aicea în Viena, — cere îndată în punctul cel dintâiu subordinarea episcopiilor noastre metropoliei Carlovițiane: așa la provocarea D. D. de Mocioni și baronului Petrino ne věḑurăm nevoiți, a face și noi o petiție în contra celei patriarchale, pe carea toți trei în corpore, adecă eu și susläudații doi domni împreună o înmanuarăm Maiestății Sale într'o audiență privată ieri în 11/23 August a. c. — Aceasta aflăm cu cale a o aduce la cunoscința Escelenției Tale, pelângă împărtășirea în copie a petiției pomenite aci în alăturare, spre sciință, cu aceea, că ne-am bucura, dacă prin aceea am fi nimerit și întocmai și cugetul Escelenții Tale.

Viena, 12/24 August 1860.
Pelângă care cu deosebită cinstire remân
Al Escelenții Tale
plecat serv.

Nr. 102. 1860.

Rěspunsul episcopului Hackman în același obiect.

Escelenția Ta, Preasfințite Episcoape, mie întru Christos iubite frate!

Stându-mi mulțime de lucru înainte, când am venit dela Viena acasă, și gătindu-me îndată spre visitația unei părți a eparchiei mele, care acum înainte de trei sěptěmâni am și început, éram silit, spre plăcuta scrisóre din 12/24 August, până acum a tăcé, și numai în taină a me bucura pentru cele mie descoperite. Cererea ce Escelenția Sa al nostru archiepiscop, a dat la Impěratul nu era de o potrivă cu cele de care Escelenția Ta și eu cu dl Mocioni și baron Petrino în adunare la Escelenția Sa am vorbit. Deci de mare nevoie au fost a descoperí împěratului și simțirile a românilor, ce prin Escelenția Ta și pomeniții domni s'au și făcut, și eu de acest pas fórte m'am bucurat, mulțămind Escelenții Tale pentru prietinésca însciințare. Reforma, de care în pomenita adunare era vorbă, este pentru biserica nóstră de neîncungiurată trebuință. Numai o bine întocmită ierarchie ar putea biserica nóstră în Austria așa a o întărí, că nici un dușman nu s'ar ispití ceva impotriva ei a întreprinde. Nui nici o îndoială, cum-că numai unul Dumneḑeu a păzit până acum biserica nóstră de a ei cădere. Spre ce însě suntem noi chemați, dacă n'am avea a fi a ei adevěrați episcopi, păstori, învěțători, povățuisori și apěrători? Nui cu bună seamă nici un Episcop între noi, fie el sêrb sau român, care preaprins n'ar dorí deplină unire și înțelegere întru toate. Ce folos însě, archiepiscopul nostru rěmâne și acum la aceiași socotință, ce din anii de apoi o avea aschimbându-o acum numai așa, că mai mult nu tăinuesee dorința sa, ca fundul religiei Bucovinei sě se întrebuințeze și spre folosul altor eparchii, mai ales celor sêrbesci, și cu bună seamă și celor românesci. Eu însě nici la una, nici la alta nu me voiu pleca, măcar că din tot sufletul doresc ca românii sě aibă nu numai a lor episcopi, ci și pre un al seu archiepiscop. Cine însě din doi archiepiscopi sě fie mai mare, nu este așa ușor de hotărît. Una este însě limpede adevěrul, că din unspreḑece episcopi în Austria, unul numai poate sě fie mai mare, carele ar avea sě ție cârma întregei biserici în monarchia Austriei, sub patriarchul Constantinopolei. Eu unul așa dogmatisesc, și sum sigur, plica măcar cu membrii partidului conservator se va despărțí de acei bărbați, cari au făcut gloria ministeriului seu și care toți sunt adi în ministeriul actual, precum și de tovarășii de lupte indelungate ca dnii: Vernescu, gen. Florescu, Al. Lahovari, gen. Manu etc.

Situațiunea în Bulgaria s'a inăsprit în un mod insemnat în dilele din urmă și conflictul dintre prelații bulgari și principe devine tot mai acut, mai ales, că și exarchul bulgar din Constantinopol a aprobat întru tóte posițiunea, ce o a observat episcopii bulgari contra principelui și respective contra guvernului. „Trebue sĕ cunosci venerațiunea credincioșilor bisericei ortodocse pentru cler, scrie „Correspondence de l'Est", trebue sĕ scii cu câtă convingere privesc ei pe representanții lui Ddeu pentru a înțelege, ce erórea făcut principele, când a pus sĕ se celebreze liturgia papistașă într'o biserică ortodocsă și cât de indignați au fost preoții bulgari. El scie, că Bulgaria nu iartă, că e catolic, decât cu mare nevoe, și cu tóte acestea indrăsnesce sĕ pună cultul seu mai presus de cultul național și sĕ espulseze pe episcopii din capitală ca pe nisce vagabundi. Stambulow în sens patriotic lasă pe prinț sĕ comită acte, cari sapă din ce în ce mai adênc absul dintre el și poporul bulgar. El nu se opune, căci voesce sĕ facă nepopular pe prințul Ferdinand, și sĕ-l rĕstórne de pe tron". — Nouĕ ni se pare, că îngrigirile prelaților bulgari sunt pré esagerate și ele mult sémĕnă unei porniri rusesci, cu pretecste rusesci; dar de altă parte nu putem ignorá, că Bulgaria a fost și în vechime mĕrul de céртă între papii dela Roma și patriarchii din Constantinopol, din carea céртă a urmat desbinarea totală a celor doue biserici, care până atunci erau unite în aceeași credință, au urmat dogmele nóue osîndite de episcopii orientului, și tóte fatalitățile imperiului creștinesc bizantin.

Cronică din Zarand.

Zarand, la 14 Ianuariu 1889.

Timpul móle și temperatura caldă a ținut până la 11 a lunei curente. Abia acum câmpul s'a îmbrăcat cu néuă. Cât va ținé, este altă întrebare. Gerul nu mai are putere, dice românul, căci s'a lungit diua. Sămênăturile de tómnă au iernat debil. Intârdiând ómenii în tómnă cu sămênatul, grâul nu a putut înfrățí de ajuns, a rĕmas rar, a dat puțin frig, a înghețat, apoi éră plóie, — aceste au făcut ca sĕ nu pótă prospera în de ajuns. Șórecii încă au stricat mult la sămênătură.

Încât pentru nutreț nu se simte lipsă până acum, deși otăvi în tómnă nu au fost de loc. Oierii, cari 'și iernéză pe aici oile au fost norocoși, nedând păna acum de loc fên la oi.

Bucatele: grâul, cucuruzul deși au fost puține în aceste părți, totuși prețurile sunt destul de scădute. Cucuruzul se vinde cu 80 cr. à 20 litre, éră grâul frumos cu 1 fl. până la 1 fl. 20 cr. à 20 litre, tot astfeliu mazerea, etc.

Vitele sunt eftine preste mĕsură. Chilogramul de carne e 24 cruceri numai. Las, că e slabă carnea, fiind-că cu greu se capĕtă vite grase de taiat.

Scumpi preste mĕsură sunt porcii. Porcii buni s'au vêndut în têrgul Bradului cu 70—100 fl. Chilogramul de carne de porc e 49—52 cruceri.

Mai scumpi sunt porcii de ținut.

Făcênd acéstă revistă economică, nu pot a nu amintí aci și împregiurarea durerósă că: poporul mai sĕrac a și început a luá bucate pre asceptare cu deosebire cucuruz — nutremêntul principal din aceste părți. În așteptare se ia cucuruzul până la Sântă-Mărie, în 15 August a. c., și se plătesce pentru 120 litre (un șinic în limbagiul de aici cu 8 fl. va se dică: sută la sută). De comun se îndătoréză ómenii cu cucuruz — până-ce încep la lucru primăvară. De aci înainte se ajută și cu brațul și susțin familia.

. . . .

In vre-o câteva comune a grasat difteritis, dar a încetat deja.

Crescerea populațiunei în acest ținut în anul espirat, după-cum m'am putut convinge din mai multe date statistice din parochii, are sĕ fie însemnată, cu tóte că în unele comune au grasat morburi.

Ceeace e mai bătătoriu la ochi este numĕrul mare al nascerilor de secsul bărbătesc față cu cel femeesc.

În Brad bună-óră au fost 84 născuți și 48 morți; au rĕmas din prunci 23 feciori și 11 fete. In comuna Grohot din 34 născuți sunt 21 feciori și 13 fete. Morți au fost numai 18 de toți. Casurile aceste le a-și puté îmulțí.

Cine vede traiul cel rĕu al poporului din Zarand, și de altă parte vede crescerea populațiunei, trebue sĕ stea uimit de acest joc al naturei Impregiurarea, că se nasc cu mult mai mulți feciori decât fete, trebue sĕ ne umple inima de bucurie. Aici este misteriul crescerei populațiunei nóstre din an în an în butul tuturor împregiurărilor sinistre, între cari viețuim.

Este popor de viață, ce în veci nu va perí, acela, în sinul căruia partea bărbătéscă arată un plus adese bătătriu la ochi, față de partea femeească. Numĕrul pruncilor nelegiuiți în comune este neînsemnat; pe când la orașe sunt mai mulți.

Vorbind de crescerea populațiunei nu pot a nu amințí un pĕcat, carele începe a se încuiba prin orășelele nóstre. Unele femei de témă ca sĕ nu crésca prunci, cércă tóte mijlócele a omorí fĕtul înainte de timp, până e în pântece. Și sĕ află fiinţe infernale, cari dau mână de ajutoriu în acest respect. Atrag atențiunea medicilor nostri asupra acestei impregiurări, fiind convins, că vor fi cu ochi destul de ageri asupra causelor, ce cașunéză ici-colea abortări.

Pĕcatul trebue combătut cu tótă puterea, căci el comis în multe casuri, ar fi un desastru cumplit pentru noi. Dacă românul dela sate nu se sparie cu ce sĕ-și țină 5—10 prunci, pentru-ce sĕ despereze unul dela orașe, unde ori și cum prelângă puțina carte ori vre-o meserie, traiul nu este tocmai așa de greu. In unire cu medicii în locul prim sunt chemați preoții a combate acest rĕu, ce se comite în ascuns, și cu cele mai mari precauțiuni ca nu cumva sĕ iasă la lumină . . . .

. . . .

Cu inceperea carnevalului s'au început ospețele, petrecerile sociale, ca si pe airea.

In Brad, românii vor avea un singur bal din partea corpului profesoral în favorul „fondului studenților morboși", dar acesta va fi pe la finitul carnevalului

In curênd se vor ținé sinóde parochiale în tract, apoi sinodul protopresbiteral.

La timpul seu voiu comunica, ce va fi de interes, spre a ve ținé în curent cu afacerile de pe aici.

Iuon.

Varietăți.

* (Distincțiune). Maj. Sa s'a îndurat prégrațios a ridicá pe episcopul de Cracovia Dunajewski, fratele ministrului austriac de finanță, la rangul de episcop-principe. Din acest motiv dieta provincială a Galiției a esmis o deputațiune, care sĕ aducă mulțămiri Maj. Sale.

* Invitare la balul, ce se va arangia de Pompierii voluntari din Dobra la 2 Februariu 1889 st. n. în „Hotelul la Husariu". Venitul curat este destinat pentru fondul reuniunei. Intrarea: à persónă 1 fl. à familie 2 fl. v. a.

Inceputul la 8 óre séra

Contribuiri marinimóse se primes cu mulțămire și se vor cuita pe cale diaristică. *Comanda.*

* (Petrecere.) Festivitatea arangiată de reuniunea „Eislaufverein" de Duminecă séra a avut o reușită strălucită. Era de prevĕdut acest resultat mai ales, căci érna acésta a nimicit de mai multe ori planurile numitei reuniuni Musica militară a esecutat piesele cu mare esactitate.

* (Felicitări). Printre mulțimile de felicitări, ce s'au trimis din tóte părțile țĕrei, fostului prim ministru, Ión C. Brătian, cu ocasiunea dilei onomastice se află și a M. S. regelui Carol de următoriul cuprins: Diua numelui D-tale îmi dă prilegiul plăcut a-ți trimite și din partea Mea și a Reginei căldurósele nóstre felicitări, urându-ți sănĕtate și fericire pentru familia Dtale.

„Pururea voiu păstra viuă recunoscință pentru concursul luminat și patriotic, ce mi-ai dat în acel șir de ani, în cari s'au săvêrșit faptele mai mari, înscrise ca o falnică podóbă în istoria nóstră națională."

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică publică concurs pentru ocuparea stațiunei de magistru postal în comuna Középfalva (Tiuza, comit. Solnoc Dobâca) pe lângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. léfa anuală e 150 fl.; 52 fl. paușal de cancelarie și remunerațiunea cuvenită pentru întreținerea unei cariole între Középfalva și Beclén.

Petenții au a-și înainta suplicile în termin de 2½ sĕptĕmâni.

* (Respectul Dumінecei). Sub acest titlu scrie „Epoca" următórele: Diarele parisiane ne aduc din America următórea interesantă comunicare:

Senatul statelor-unite este în ajun de a votá o lege, ce face riguros obligătóre odihna Duminecei pe tótă întinderea Uniunei tuturor ramurilor de activitate publică, între care se prevede, chiar odihna postei, a telegrafelor, al omnibuselor, etc.

Senatorul Blaine, fost candidat la președința uniunei, merge mai departe, cerênd ca sĕ înceteze chiar circulațiunea căilor ferate în diua Duminecei.

Evreii, totdéuna practici, în fața acestei dispozițiuni legislative au convocat un sahendrin de rabini spre a decide a se ținé Sabatu Dumineca, pentru-că ar fi prea dăunătoriu pentru afacerile populației evreesci a se ținé dóuĕ sĕrbători pe sĕptĕmână: Sâmbăta și Dumineca.

Acésta eminamente creștină și umanitară lege ne amintesce, că guvernul conservator la 1874 era sĕ céră camerilor votul unei legi rigurósе pentru paza și respectul sĕrbătorilor și luase mĕsuri printr'un regulament în desvoltarea legei asupra poliției rurale, ca respectul Duminecei sĕ fie absolut observat cel puțin în sate; ér în orașe dispusese, că ori ce feliu de comerciu sĕ fie prohibit Dumineca, escepționându-se acela de articole alimentare, care era pe jumĕtate autorisat, însĕ după sevêrșirea sfintei liturghii.

Dar, ce furtună îngrozitóre n'a provocat în opoziția liberală de atunci, acéstă disposiție de ordine publică.

Foile roșii, stîrnind cele mai josnice patimi ale lăcomiei de câștig al târgoveților, căutau prin tóte chipurile a provocá ura asupra guvernului pe care-l acusau de reacționarism și câte alte basaconii. Un diar, a cărui destrăbălare n'avea sémên, dar pe care ne îndeplinim o datorie creștinéscă a nu-l mai pomení, întru cât redactorul seu s'a pocăit și umilit d'atunci, regretând cu amărăciune atacurile, ce aducea cu acest prilejiu domnului Iesuit, adunând în jurui câți-va deșuchiați s'a încercat chiar a rĕsvrătí têrgul!.

Supunênd la cunoștință cârmuitorilor și legiuitorilor noștrii actuali dispozițiunea senatului american, le punem respectuósa întrebare, dacă nu s'ar cădé a se legiuí cât mai ne întârziat respectul Duminecei și îndrept credinciosul regat al Româniеi?

Punênd cestiunea, credem, că e și resolvată; căci batjocura și disprețul al ori cărui principiu de moralitate și umanitate, lăcomia de câștig în têrgurile nóstre, la care se dau în cea mai mare parte nisce têrgoveți strĕini de ném și de credință românéscă, este o adevĕrată rușine pentru societatea nóstră, ce ne înjosesce în fața lumei civilisate.

* (Conversiunea ungară.) Conform unui circulariu al ministrului reg. ung. de interne se atrage atențiunea municipiilor la avantagele, ce le oferă conversiunea, provocându-le, ca tóte obligațiunile rurale sĕ se depună la perceptorate ori la cassa statului până la 9 Faur a. c.

* (Invențiune). Unul dintre cei dintâiu elevi, cari cercetéză scóla militară din Bucuresci a inventat un aparat topografic fórte precis pentru mĕsurarea unghiurilor. Aparatului i se dă de acum o importanță așa de mare, încât ministeriul de resbel a hotărît ca sĕ se construéscă în strĕinătate pe spesele ministeriului.

* (Móștele sf. Paraschive.) La Iași se va deschide o listă de subscripțiune pentru facerea unui nou sicriu pentru móștele Sfintei Paraschive, a cărei raclă de argint a fost mistuită de focul ce distruse biserica „Trei Jerarchi", ér *móștele sfintei au rĕmas într'un chip cu adevĕrat minuat, neatinse de flacări.*

* (Fabrică de zahar în Ardeal.) Din Aiud se anunță, că comitelui Koloman Kemény i-a succes a esoperá ca fabrica de zahar sĕ se ridice în Aiud. In luna viitóre vor primí producenții săminţe

* (Pentru încuartirătorii de ostași.) Ministrul unguresc de honvedi a dat o ordinațiune, prin care stabilesce pentru anul 1889 tacsa ce este a se solví în prețul celor 28 decagrame (280 grame) carne de vită, ce proprietarii de cuartire au a le da ostașilor din armata comună și honvedilor, începênd dela sergent în jos, pe timpul, când acestia vor fi încuartirați la ei cu ocasiunea marșurilor. In sensul acestei ordinațiuni tacsa este stabilită astfeliu: Pentru părțile de dincolo de Dunăre 17½ cr., ér

---

că atuncea va fi strînsă unire între toți episcopii, ei vor păstra atuncea între sine dragostea cea frățéscă, ei vor ținé vîrtos și necletit una și aceiași mărturisire a credinții a ortodocs-catolicescei și apostolicestei biserici a rĕsăritului, și vor păzí atuncea una și aceiași disciplină bisericéscă. Până-ce nu voiu fi încredințat, cum-că această socotință a mea, se va primí în soborul, ce va sĕ se țină, ca o noimă, eu nici nu voiu mișca sĕ me duc unde-va la un sobor, spre a strica numai vremea cea scumpă. Neintemeindu-se tóte lucrările a soborului pe una ca acésta noimă, tóte sfătuirile (discussiones) ar rĕmâné atuncea numai ca o vorbă deșartă.

Aducênd acestea, pe prea cinstita scrisóre a Escelenției Tale din 12/24 August a. A. Nr. 24 spre sciință sum cu tótă ce se cuvine cinste, a Escelenției Tale. S. M. Putna la 14/26 Septembre 1860.

Plecată slugă și prietin

Eugenie m. p.,
Episcop.

pentru părțile de dincóce $18\frac{1}{2}$ cr., pentru părțile de dincolo de Tisa 16 cr., ér pentru părțile de dincóce 15 cr.; pentru părțile de dincóce de muntele Craiului (Transilvania) 12 cr., pentru Croația și Slavonia 15 cr., pentrn Budapesta $21\frac{1}{2}$ cr., pentru Pojon 26 cr., pentru Cașovia 21 cr., pentru Timișóra $19\frac{1}{2}$ cr., pentru Cluș 14 cr., pentru Sibiiu 15 cr., pentru Agram 21 cr.. și în fine pentru Fiume $23\frac{1}{2}$ cr.

* Pentru cetățenii din Sibiiu cari țin câni la casă, se face cunoscut, că dacă nu vor plătí darea recerută până la 15 Faur, se vor pune în aplicare dispositiunile statutului, referitóre la toți posesorii de câni. Plătirea dărei se póte face la direcțiunea de poliție înainte de prânḑ dela 11—12 și p. m. dela 3—5 cu esceptiunea Duminecilor și a sěrbătorilor.

Insemnătatea bibliotecelor parochiale.

> „Eu nu sum singur“ a ḑis un bărbat renumit arětând spre biblioteca sa.

În § 23 al statutului organic în punctul 17 se ḑice, că intre agendele comitetului parochial este și acesta: „A inființa bibliotecă parochială spre inlesnirea cetirei cărților folositóre“.

Reintemeietoriul și organisătoriul bisericei nóstre, marele Șaguna, cu spiritul seu preveḑětoriu nu a putut sě lase afară din opul seu măreț — din statutul organic — o cestiune așa vitală, cum este și inființarea de biblioteca parochiale. A trebuit însě mult timp ca idea sě se realiseze, ca literele fără viéță, așeḑate pe hârtie, sě devină o realitate cel puțin în parte până acum. Cei ce nemijlocit erau chemați ca sě aplice și sě realiseze în acésta privință statutul organic, sau că nu au cuprins cu mintea lor de ajuns însemnătatea acestei cestiuni, sau că indiferentismul ori apoi comoditatea nu i-a lăsat a lucra pentru realisarea ei.

Dar nu e aci locul de reproșare; și incă cu atât mai mult nu, cu cât lucrul deja s'a inceput. În unele parochii, bibliotecele parochiale sunt astăḑi fapte complinite. Un semn imbucurătoriu este, și de bun augur, că vedem inființându-se biblioteca parochiale nu numai în comune cu o bună stare materială, dar și la comune de munte, sěrace. Se amintescací în trécăt tractul protopresbiteral al Zarandului, unde de 4—5 ani s'a inființat mai multe biblioteca parochiale.

Cestiunea — vorbind în termini parlamentari — e pusă la ordinea ḑilei. În unele despărțěminte ale „Asociațiunei transilvane“ încă s'a lucrat și se lucră pentru inmulțirea bibliotecelor poporale.

Se amintescací d. e. despărțěmêntul Sibiiului și altele. Va se ḑică realisarea și inființarea bibliotecelor parochiale, ori vorbind cu un termin mai general de biblioteca poporale, preocupă pre toți românii fără privire la confesiune.

Acésta trebue sě ne umplă inima de bucurie, căci ori-ce suflet românesc trebue sě se bucure, când o idee salutară ne preocupă pe toți.

Dar sě întru în meritul temei!

Ce sunt bibliotecele parochiale? Étă prima intrebare, ce ni se pune ca de sine, și incă la locul prim. Sunt nisce colecțiuni de cărți cu cuprins diferit, menite pentru folosul crestinilor — fără deosebire de secs — care aparțin uneia și aceleiași parochii, fie aceea parochie gr. or. ori gr. cath. etc. Eu încât sciu, dacă biblioteca ar fi inființată, de către românii de ambe confesiunile, am putea o numí: biblioteca poporală română. Fiind in chiar cu ceea ce se ințelege sub biblioteca parochiale, sau mai general sub biblioteca poporale române; pentru care lucră despărțěmintele, și insași Asociațiunea transilvană. Dar sě trecem mai departe, sě vedem ce insemnătate are, mai ântâiŭ în general o bibliotecă, ca astfeliu se putem deslușí mai bine cestiunea din tóte punctele de vedere.

Un bărbat renumit, intrebându l cineva; cu cine se află? a rěspuns: „nu sum singur“ și arětă spre biblioteca sa.

În adevěr! O bibliotecă este o societate escelentă, cu carea 'și petrece omul, cât voesce, și cum voesce, se retrage din ea, când are voie, póte sě-i contraḑică acestei societăți, și póte sě o apróbe, dacă ii vine la socotélă. In acésta societate, in societatea cărților de una suntem scutiți, ea nu ne vatěmă. Dacă i ai o carte bună în mână, nu poți decât sě profitezi, dobandind cunoscințe noue, idei sublime, ceea-ce fórte cu greu aflí în societatea omenilor în timpul de aḑi, când mulțimea cu furie 'și vede de interesele private, lăsând la o parte interesele comune, faptele mărețe.

Apuci o carte rea la mână, de a căreia conținut nu te poți insuflețí, o ții cât vrei, și o pui la o parte când iți place fără ca sě-ți facă ea cevași obiecțiuni sau mustrări, pentru că nu ai fi tractat-o destul de delicat. Mai are cetitoriul și acel favor, că cartea fiind rea, nu ți impune ca sě adoptezi, ce e tipărit în ea. Ea te lasă dară în bună pace, și nu-ți face forță. Nu tot astfeliu se intêmplă, când ajunge omul la o societate rea; unde dacă nu poți scăpa, trebue sě mergi cu ea nolens volens. Scurt ḑis: insemnătatea unei biblioteca nu se póte contesta din nici un punct de vedere.

O bibliotecă ne prestézá cunoscințe noue, ne dă îndrumări pentru vieață pe tóte terenele, ne ține în curent cu spiritul timpului. Ea împreună trecutul cu presentul și ne dă îndrumări pentru venitoriu.

Prin acésta suplinesce în mod escelent, ceea ce noi în societate cu fórte mari greutăți am puté ajunge, ba unele lucruri ne ar fi imposibil a le cunósce, sau a auḑí de ele, décă n'ar fi bibliotecele, cărțile.

Bibliotecele folosite, ridică isvorul cultural atât al individului, cât și a persónelor morale, ce le posed. In America, unde biblioteclee au luat dimensiuni nepomenite, în bětrâna Europă, ele au produs și produc minuni.

Sě vedem acum în special, ce însemnătate pot sě aibă bibliotecele poporale.

In cele mai multe din scólele nóstre învěțămêntul e mai mult mechanic. Pré puțin se dedau elevii la cugetare, sunt mărginiți pruncii, — ințeleg cei din despărțěmintele superióre, — aprópe numai la ceea-ce se află în cărțile lor, și de aci încolo nimic mai mult. Afli prunci, cari părăsesc scóla de repetițiune, cari și sciu de rost, catechism, istoria biblică, geografia și câte tóte; dar dacă începi a discutá liber cu ei din ceea-ce li s'a propus; atunci veḑi cât sunt de mărginiți. Causa la acésta e și învěțătoriul, căci el nu a sciut sě descepte prin propunerile sale, interesul spiritual în elev, nu i-a dedat a cugetá de sine. In multe casuri însě învěțăcelul, fiind mărginit la cărțile sale de scólă numai, nu a avut ocasiune a-și lărgí orisonul cunoscințelor sale, și sě-și descatușeze spiritul, carele s'a legat pré mult de carte.

Lipsa de bibliotece parochiale face pré mulți elevi ca ei sě rěmână numai cu cele ce au învățat în scoală, și nu li se pune o basă solidă de aici, ca mai târḑiu ei de sine sě-și înmulțéscă cunoscințele spre calea cetirei.

Nu se desvoltă din destul gustul de cetire cu elevii în despărțěmintele superiori. Dar ce se ḑic eu? Chiar din gimnasiu es unii tineri, cari afară de manuale nu au cetit nimic. Aici firesce educătorii de profesiune pórtă tótă vina.

Bibliotecele parochiale sunt chemate deci primo loco spre a se da din ele cărți acomodate elevilor mai înaintați spre cetire și prin acésta a desvolta în ei încă de mici gustul de cetire.

Este un adevěr constatat, că la noi românii gustul de cetire încă e fórte puțin desvoltat. Adese vedem ómeni, spre rușinea lor fie ḑis, cari au trecut prin scoli, că după-ce es în viața publică se rusticesc înatâta, încât póte numai despre esterior îi mai cunosci, că au învěțat și ei ceva. Cu eșirea lor din scólă au incetat a mai cetí, a se ocupa mai departe și pe urmă se trezesc mai cu nimic din ceea-ce au învěțat în scólă. Dacă întrebi pe astfeliu de ómeni parte eșiți numai din scoală poporală, parte din gimnasii, pedagogii etc. că pentru-ce nu se mai ocupă cu cetirea? ți rěspund, că n'au cărți, n'au jurnale. O mulțime mare, chiar din inteligința care e chemată nemijlocit a conduce poporul, nu cetesce nimic. Și acésta neglignță o escusă cu sěrăcia, carea nu le permite a spendá anual câți va floreni pe cărți sau jurnale.

Acest motiv, cu care se escusă mulți de pe la orașe nu ar esista, sau cel puțin nu ar puté fi învocat, când ar fi în fie care parochie câte o bibliotecă parochială.

In locul al doilea deci, bibliotecele parochiale sunt chemate a desvoltá ulterior gustul de cetire în sinul unui popor, și a-i procura cunoscințele necesare pentru tóte trebuințele vieții publice.

(Va urma).

Nr. 249/1889.

Proces verbal

al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 4 Ianuariu, 1889 n.

(Încheere.)

Nr. 7. Direcțiunea despărțěmêntului IX (Simleul-Silvaniei) subșterne prin hârtia de dto 25 Decembre, 1888, Nr. 21 protocolul adunărei generale a despărțěmêntului, ținută la 6 August 1888 înainte și după prânḑ în comuna Domnin, dimpreună cu suma de 55 fl. întrați din tacse dela membrii ordinari. Din protocolul adunării se vede:

1. Că premiile stabilite în adunarea din anul 1887 s'au distribuit după cum urméză:

a) învěțătoriul din Basesci, Ioan Chira, a primit o vacă cu vițel;

b) învěțătoriul din Domnin, Ipate Todorén, a primit o scrófă cu 5 purcei;

c) învěțătoriul din Șimleu, Petru Longin, a obținut premiul de 20 taleri;

d) învěțătorii Nicolae Macsim, din Hureḑ, Ión Oltén din Pereceiu și Gavrilă Hossu din Crasna, a primit câte 10 taleri;

e) 32 elevi ai scólei din Domnin au primit cărți, batiste, ghete și recuisite de scris.

2. Că la formarea premiilor numite au contribuit:

a) G. Popu din Basesci cu o vacă cu vițel și cu o scrófă cu purcei;

b) Dr. I. Nichita cu 20 fl. v. a.;

c) institutul „Silvania“ cu 20 fl. v. a.;

d) Alimpiu Barbolovici, vicariu cu 10 fl. v. a.;

e) Demetriu Coroian, protop. cu 10 fl. v. a.;

f) Andreiu Cosma, dir. cu 10 fl., ér restul l-a suplinit despărțěmêntul.

3. Că s'au încassat cu ocasiunea adunării cu totul 60 fl. v, a. și anume: 55 fl. dela membrii ordinari vechi și noi, ér 5 fl. dela membrii ajutători; la cesti din urmă se adaugă și suma de 18 fl. întrați în decursul anului ca ajutóre.

4. Că s'a decis, că suma de 23 fl. întrați dela membrii ajutători, sě se lase la disposițiunea despărțěmêntului pentru promovarea scopurilor culturale ale aceluia.

5. Că adunarea generală viitóre se va ținé în comuna Tresnea, remênând, ca subcomitetul sě ficseze terminul ținerii. (Ex. Nr. 393/1888).

— Se adeveresce primirea sumei de 55 fl. v. a. cu aceea, că membrilor noi li se va estrada diploma numai după-ce vor fi obținut aprobarea adunării generale a Asociațiunei, și vor fi rěspuns și tacsa pentru diplomă de câte 1 fl. Conclusul referitoriu la distribuirea premiilor, precum și însemnarea celor ce au contribuit la formarea acelora, servesc spre plăcuta sciință.

Reținerea sumei de 23 fl. pentru scopurile despărțěmêntului se ia cu aprobare la cunoscință.

Nr. 8. Direcțiunea scólei de fete cu internat a Asociațiunei subșterne prin hârtia de dto 25 Decembre 1888 Nr. 321 procesul verbal al conferinții corpului didactic dela 22 Decembre 1888. (Ex. Nr. 1/1889.)

— Spre sciință: Conclusele speciale luate la singuraticele puncte din procesul verbal numit, se vor comunica cu direcțiunea institutului.

Nr. 9. Au întrat la comitet tacse de membrii dela Filip George din Alba-Iulia 5 fl. pro 1888; Tămaș Nicolau din Grindu 6 fl. pro 1888., Dr. Moisil din Năseud 2 fl. 50 cr. pro 1888., Gregoriu Pletosu din Năseud 2 fl. 50 cr. pro 1888., Pap Stefan din Mihalțiu 5 fl. pro 1888., Butnariu Zosim din Brașov 5 fl. pro 1888., Barițiu Jeronim din Sibiiu 5 fl. pro 1888., Tit Budu din Șugatag-sat 5 fl. pro 1889., Nicolau Frateșiu din Sânpetru 5 fl. pro 1888., Alimpiu Barbolovici din Simleu, Simion Aros din Simleu, Andreiu Cosma din Supurul de sus, Vasile Patcașiu din Hotovan, Teodor Pap din Ortelic, Florian Ciocan din Ceh, Ioan Pop din Domnin, Michaiu Borbeiu din Ghiboa, Vasile Mica din Odorheiu, Vasile Ghetie din Cuceu, Vasilie Pap din Selsig câte 5 fl. pro 1888., Nicolau Marin din Bistrița, Florian Ciocan din Ceh și Ioan Pop din Domnin câte 3 fl. pro 1889.

— Spre sciință.

Nr. 10. Avêndu-se în vedere, că practica observată până acum de a se încassa tacsele anuale restante dela membrii ordinari ai Asociațiunei prin mandate postale, trimise singuraticilor din centru n'a întimpinat consimțiul tuturor despărțěmintelor Asociațiunei, cerânduni-se din partea unora espres, ca sě se mențină usul din trecut; avêndu-se în vedere, că prin aceea, că o parte mare din mandatele trimise ni s'au retornat, fără a fi fost onorate de către adresați, causându-i se astfeliu cassei Asociațiunei numai spese; avêndu-se în vedere, că după unele din mandatele trimise ni s'a luat repert de timbru și că recursul nostru în acésta causă a fost respins din partea locurilor competente, de unde va urma, că susținêndu-se acésta practică și în viitoriu, vom avé sě ne așteptăm la spese și mai mari ca în trecut:

— Cassariul Asociațiunei dl Gerasim Candrea, primesce însărcinarea a studiá lucrul și a face comitetului la timpul seu propuneri relative la modalitatea, cum ar fi sě se însărcineze On. Direcțiuni ale despărțěmintelor sě încasseze dênsele cât mai îngrabă restanțele de pe anul trecut 1888, pentru ca sě-i fie comitetului posibil a stabilí definitiv lista membrilor ordinari cu tacsa anuală, și pentru a se puté scí, cui e a se trimite în anul acesta fóia „Transilvania“ în conformitate cu conclusul adus în adunarea generală a Asociațiunei ținută în Alba-Iulia.

D. u. s.

G. Barițiu m. p., președinte. Dr. *I. Crișian* m. p., secretariu II.

Verificarea acestui proces verbal se încrede dlor: Ioan Hannia, Parteniu Cosma, Ioan Popescu.

S'a cetit si verificat.

Sibiiu, în 5 Ianuariu, 1889.

Parteniu Cosma, m p. *Ioan Popescu* m. p. *Ioan Hannia* m. p.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Ianuariu, 1889.

Buda:	**10**	**15**	**29**	**62**	**20**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	$9.54\frac{1}{2}$	9.52
100 marce nemțesci	$59.12\frac{1}{2}$	59.10
London pe (poliță de trei luni)	120.70	120.65

Nr. 567. [4] 3 -3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei a doua din Porcești, protopresbiteratul gr. or al Avrigului, pe basa ordinului Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 25 Octobre 1888 Nr. 5389 B. prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acésta parochie sunt:

1. Din fundaţiunea Filipiană în bani gata	fl. 75.—
2. Din fundaţiunea Aleman Clóje . . , . . .	fl. 10.—
3. Dela umblarea cu sfânta cruce în ajunul botezului şi în ḑiua crucii dela circa 180 familii à 50 cr.	fl. 90.—
4. Folosinţa pământurilor bisericesci	fl. 150.—
5. Venitul dela sântele Pasci	fl. 25.—
6. Venitul dela molitvele de preste an . . .	fl. 40.—
7. Venitul dela cununa anului	fl. 20.—
8 Stolele dela botezuri, cununii, înmormêntări, parastase, pomelnicile din postul mare, precum şi dela alte funcţiuni preoţesci, statorite tóte în şedinţa sinodului parochial estraordinar din 2 Octobre 1888 dau un venit anual circa de	fl. 212.—
Suma . .	fl. 622.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform dispoziţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 22 Novembre, 1888

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea, prot.

Nr. 506. [6] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţiu, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va solvi preotul contribuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.

2 Casă parochială corespunḑětóre, lângă care se află şi supraedificatele necesare pentru economie.

3. Dela 75 familii câte una ferdelă nouă de cucuruz sfărmit.

4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr.

5. Stola usuată în tract.

Tóte acestea computate la olaltă dau un venit de preste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acésta parochie au a-şi asterne petiţiunile instruite conform stat. org. şi regulamentului pentru parochii pănă la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 19 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ioan Chendi,
administrator protopresbiteral.

Nr. 432. [10] 2—3

EDICT

Ana Lup gr. or. din Curciu, care de 18 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Mihailă Bârsă din Curciu, pribegind în lume fără a se scí ubicaţiuea ei, se citéză prin acésta, ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi decide şi în absenţa ei.

Mediaş, în 10 Novembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ión Chendi,
administrator protopresb.

Nr, 672/1889. Vice-comite. [9] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrişului (prundului) de lipsă în anul 1889 pe tóte drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală, ce se va ţinea prin oferte scrise şi închise în **18 Februariu 1889 la 9 óre a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiiu în sala cea mică de şedinţă.

Se provócă deci toţi aceia, cari voesc a lua acésta întreprindere, a-şi subşterne ofertele lor vice-comit-lui comitatului Sibiiu cel mult până la óra amintită a ḑilei deficte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu precum şi telegramele întrate ori şi când, nu se vor lua în considerare.

Pre cuvertul ofertului prověḑut cu 5 sigile şi timbrat după regulă e a se scrie désupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formulariul şi conspectul de împărţire, cari ambele se pot primi dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue sě se alăture cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% dela suma preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriş, pusă în conspectul de împărţire, care servesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrişu-de furnisat, contractul de furnisare, condiţiunile specifice, formulariul de ofert, şi conspectul de împărţire, ce trebue alăturat acesteia, se pot ceti respective primí la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 19 Ianuariu, 1889.

Thalmann m. p,
vice-comitele comitatului Sibiiu.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8,46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Cincia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10 59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.-
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8 59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.39
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul - săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0-

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 7. Sibiiu, Joi 19/31 Ianuariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Un telegram din Viena ne aduce deprimătórea scire, că **Alteța Sa ces. reg. principele de corónă Rudolf a încetat din viéță.** Telegramul sună astfel:

„Viena 30 Ianuariu. Din Meierling de lângă Baden, unde se dusese alaltăeri séra principele „de corónă Rudolf pentru o escursiune la vênătóre, ne vine sguduitórea scire, că Alteța Sa, probabil „în urma unei apoplecsie, fù răpit de o mórte repentină.“

Deprimați adênc de acésta tristă scire, în momentul acesta nu vedem cu ochii sufletului nostru alta, decât o durerósă consternațiune generală, pre carea o va produce casul cu totul neasteptat, nunumai la poporul loial, care întru tóte simte, sperézá și se închină împreună cu noi, ci și la celealalte milióne de sudiți credincioși de prin tóte plaiurile și unghiurile monarchiei austro-ungare, cu cari noi am emulat totdéuna în credința și alipirea cătră preaînaltul tron, îmbrăcat acum în doliu.

Fie, ca sincera condolență generală, iubirea și devotamêntul credincioșilor sudiți sě pótă mângăiá inimele rănite ale preaînalților părinți și a preabunei consórte věduvite!

Defectele inspecțiunei în scólele poporale.

Succesul în scólele poporale depinde în mare parte și dela inspecțiunea, de care se fac părtașe scólele. Adevěrul acesta recunoscut odată de toți pedagogii, a dat ansă bărbaților de scólă ca sě dea o insemnătate cuvenită acestei intrebări, că adecă este sau nu este de lipsă inspecțiunea scólelor și ea s'a resolvat cu aceea, că da, este de mare importanță pentru învěțământ, ca el sě fie controlat și încă pe cât de cu bunăvoință, tot asemenea și cu stricteță. Premise aceste în general, legea de instrucțiune din anul 1868 a pus scólele sub inspecțiunea ómenilor scolari, cari la noi sunt comitetele parochiale.

Noi în scólele nóstre am mers și mai departe și am decretat, că parochul este totdeodată și director local al scólei și cu acésta am voit cuasi ca sě scutim pe învěțători de a fi controlați de ómeni nechemați, ci cu totdeadinsul am voit ca preotul, ca om de carte, om de pricepere sě concurgă cu sfatul seu la imbunătățirea celor ce se țin de învěțământ, acela sě fie de folos pentru generațiunile, ce le crescem și din cari au sě devină fiitori cetățeni.

Aceea-ce noi am decretat este după impregiurările nóstre cea mai bună dispoziţiune, ce am putut risca, ca sě punem învěțěmêntul în mâna celor ce sunt și mai chemați sě ne facă servițíi și pe acest teren, și avem multe locuri, unde dispositiunea acésta a fost încoronată de cele mai frumóse resultate. Esceptiunile însě nu pot fi luate de base, și durere, că escepțiuni trebue sě numim aceea ce ar trebuí sě fie regulă generală.

Scólele nóstre, trebue sě fim drepți, sunt pré puțin controlate de organele inferióre, concredute cu acésta afacere.

În scaunele scolare, și respective comitetele parochiale, devin aleși ómeni — așa cum îi află sinodul parochial: onesti, buni, morali, dar fără pricepere pentru viitórele trebuințe ale némului nostru, și prin urmare nici nu ne va prinde mirarea, dacă constatăm, că afară de esamenele de vară, rar se pomenesce ca un membru al acelei corporațiuni sě dea pe la scólă, sě dea mână de ajutoriu învěțătoriului spre a și impliní gréua lui sarcină, ci dacă cumva dă vre-unul, o face atunci, când bietul învěțătoriu, silit de afacerile lui casnice și familiare absentéză, ca apoi sě-l pótă șicana cu arětări pe la inspectorul districtual și sě-i amărască ḑilele, și așa destul de amare.

Soiul acesta de inspecțiune este deci curat numai în detrimentul învěțământului, este chiar periculos pe unele locuri.

Cu totului tot altmintrea este de a se privi inspecțiunea din partea parochului ca director local. Directorul local, după părerea nóstră, ar trebuí sě fie, dacă nu mai mult, dar cel puțin odată pe sěptěmână în scólă, sě asiste la prelegeri, sě laude și incuragieze pe elevii diliginți, sě dojenéscă pe cei leneși și renitenți, sě se pună în conțelegere cu părinții, sě-i facă atenți la defectele băeților lor, ca sě i țină în evidență, sě le pună la inimă ca sě le cumpere cărți și recuisite de scólă și în chipul acesta s'ar ridica scólele nóstre la un nivel cu ale celorlalte popóre din țéră, ca sě nu ḑicem, le ar întrece chiar și după 10—20 ani; dómne, ce frumóse fructe ar culege preotul, învěțătoriul, națiunea, biserica, patria dela atari cetățeni impreteniți cu principiile morali crestine și și inarmați cu cunoscințele necesari unui econom dela țéră.

Nu este comună, în care sě nu se afle și câte un om mai cu dare de mână. Preotul careși pricepe bine chemarea sa, va stăruí ca atare om sě devină mecenatele băeților sěraci, sě-i ajute cu cărți și cu vestminte și étă că se mai cultivă și un alt simț, cela al facerei de bine la locul ce trebue se lățesc și prind rădăcini afunde în inimile băeților simțemintele de caritate crestinéscă și atari simțeminte nobilitéză inimile, imblânḑesc pasiunile, produc armonia între cetățeni, fără care aḑi nu se póte face nici o ispravă nici în familie nici în parochii.

Acum sě fim drepți! Sě pornim dela un capět al provinciei nóstre metropolitane până la celalalt capět și sě dăm laudă lui Dḑeu, dacă aflăm 10% atari directori, cari 'și pricep așa chemarea, cum am aflat a indigitá mai sus; ér 90% durere nu dau pe la scólă, nu spriginesc pe învěțătoriul, ba de se póte sub diferite preteste 'l șicanéză, și-l fac anume urgisit inaintea poporului.

Sacrificiile, cari le aducem pentru scóle nu vor da róde imbelșugate, până cei-ce din natura lucrului au primit asupra lor de bună voie de a controla învěțământul, de a fi învěțătoriului de ajutoriu cu fapte ori cu cuvêntul nu și face datoria, și acésta este un adevěr matematic ca ḑe dóuě ori doi patru.

A asteptá dela inspectorii districtuali lucruri mari, nu putem, până nu și vor face datorința inspectorii parochiali. În Holanda, țěrișóră cu o populațiune de aprópe 4 milióne locuitori, sunt 3724 scóle și împărțită în 94 de cercuri scolari, vine pe un inspertor districtual 35—40 de scóle, cu îndatorirea de a le cerceta cel puțin odată în an, și fiind toți bărbați de specialitate, fie-care accentuéză în rapórtele sale, că numai acolo póte constata progrese, unde inspectorii locali 'și věd de trébă. Belgia, țěrișóră și mai mică în ce privesce teritoriul, dar cu mai mulți locuitori și mai multe scóle sunt împărțiți inspectorii după cele 222 cantóne, și afară de acestia mai sunt și inspectori provinciali fără ca sě pótă face minuni acolo, unde organele comunale nu-și fac datorința, și de aceea accentuăm încă odată, că ar trebuí constrinși directorii locali la o mai încordată activitate, dacă e ca sě infloréscă și scólele nóstre vre-odată.

Acésta s'ar puté face dór mai cu efect dacă cronicele scolare s'ar purta în doue esemplare, dintre care unul ar trebuí trimis inspectorului districtual ca sě se convingă în fie-care lună, că cum ș'a făcut organul parochial datorința, ér consistoriul prin inspectorii districtuali sě fie informat în acest respect.

Numai așa s'ar puté vedé, că cum stăm cu scólele și unde e de îndreptat și de dat mână de ajutoriu, ér până atunci tóte conclusele sinodale și congresuale în respectul acesta sunt litere mórte.

Revista politică.

In Polonia se inscenéză însemnate mișcări și între conducětorii polonilor domnesc érăși ideile revoluționare, prin cari cred ei, că-și vor puté câștiga independența într'un rěsboiu, ce s'ar iví între statele vecine. De astă-dată se semnaléză scirea, că locotenența țěrei din Lemberg a fost încunosciințată din mai multe părți de un apel al unui comitet revoluționariu. Apelul, care a fost trimis conducětorilor poloni cere conchemarea unui congres polon în o țéră esternă. Ca obiect al desbaterei al acestui congres va fi: ținuta, ce va avé sě o observe națiunea polonă în casul unui resboiu între Germania, Austria și Rusia. Se dă cu socotéla, că în adevěr apelul e redactat de emisari rusesci și întréga agitațiune este o operă a reuniunei de binefacere slave din Petersburg.

Convențiunea vamală a monarchiei nóstre cu România pare a fi intrat în o nouă fasă, în care șansele pentru încheerea ei sunt mai favorabile. Foile din România, deși ating întrécât acésta cestiune, totuși în Viena i se dă o mare însemnătate și foile vieneze nu încetéză a-și da părerile, făcênd însemnate declarări. Regimul român ar așteptá numai reintórcerea în Bucuresci a consulului austro-ungar, cont. Goluhowsky, pentru a se începe pertractările cu tótă seriositatea. De basă la pertractări vor serví ideile desvoltate de ministrul de interne, principele Stirbey, cari sunt mai puţin aspre în condiţiuni, ca ale fostului ministru de agricultură, Aurelian.

Desbaterea proiectului de lege pentru Africa-ostică a dat ansă la vii şi vehemente discusiuni în parlamentul german. Deputatul Bamberger a vorbit cu multă însufleţire contra politicei coloniale, care numai desastre póte aduce Germaniei, ci o póte trage într'un conflict acut cu puterile interesante. Nici Germania nu va avé folos din acéstă politică, precum puţin folos are Francia în Tonking şi şi mai puţin Italia în Massuah.

Grelele rĕspunderi, ce s'au aruncat asupra capului cancelariului german, l'a silit în cele din urmă ca sĕ vorbéscă, accentuând, că nu prevede nici o oposiţiune din partea Angliei şi că Germania a lucrat şi lucră în bună înţelegere cu ea. De altcum principiul uman de a nimicí negoţul cu sclavii şi a pune base desvoltărei culturale este mai presus de jertfele materiale. Cestiunea este de tot inteţitóre şi jertfele, ce trebuesc aduse, sunt cu mult mai mari, decât după-cum s'a prevĕḑut.

Cu tóte declarările principelui de Bismarck, totuşi e mare îndoélă, că Anglia nu s'ar uita cu ochi rĕi la politica colonială a Germaniei. Ḑiariul „Nord Allg. Ztg“, a reprodus o telegramă a corespondentului din Londra, conform căreia regimul engles a hotărît ca contractul, după care nici o putere europénă sĕ nu aibă influinţă precumpănitóre în insulele Samoa şi nici sĕ îndrăsnéscă a cercá după o astfeliu de influinţă, rĕmâne în vigóre şi trebue respectat. Englitera şi Statele-Unite sunt înţelese, că cele inscenate de comisarii germani în Samoa nu numai că nu atacă literile şi spiritul acelui contract, ci totdeodată presentéză tot actul diplomatic de un lucru fără basă şi fals.

Scirile sosite din Berlin pun in perspectivă o oposiţiune şi mai puternică, decât care a fost până acum, şi cu care va avé sĕ lupte în viitoriu cancelariul german. De cât va timp nu se vorbesce decât de o întrunire, ce a avut loc la comitele Waldersee, care érăşi a început a lucrá contra politicei lui Bismarck. La acéstă adunare s'au aflat de faţă cei mai cu influinţă bărbaţi şi toţi au recunoscut influinţa cea mare, ce o are Bismarck asupra împĕratului, făcêndu-l responsabil pentru cele petrecute în timpul din urmă din causa influinţii sale prea mare la curte. S'a hotărît a se lucrá prin tóte mijlócele, asupra împĕratului pentru a se opune pe viitoriu ideilor cancelariului. Agitaţiunea antibismarciană promite a luá proporţiuni seriόse, căci este susţinută din tóte părţile dela curte. Chiar şi împĕrătésa bĕtrână, Augusta, şi norile sale au luat o parte din rolul conducĕtoriu al politicei antibismarciane!

Popularul general al francesilor, Boulanger, a umilit deocamdată érăşi pe tóte partidele republicane. Din lupta cea mare şi grea la alegerile din despărţământul Senei a eşit învingetoriu cu o maioritate covêrşitóre, precând candidatul republicanilor, Jaque, abia a întrunit 162.590 voturi, faţă cu generalul, carele a întrunit 244.070. In tot decursul luptei s'a observat o ordine şi o liniste neasteptată. Din incidentul victoriei, ce l'a raportat generalul, cabinetul se clatină şi Floquet a şi anunţat în o conferinţă sub presidenţa lui Carnot, că e gata sĕ demisioneze cu toţi colegii sei, dacă se crede, că prin demisionarea cabinetului s'ar înlătura greutăţile, ce se prevĕd. Se vorbesce chiar, că Kampenon va fi chemat pentru formarea noului cabinet. In Berlin şi Londra victoria generalului a pricinuit o impresiune deprimătóre.

Din desbaterile asupra proiectului militariu.

În şedinţa din 26, după-ce vorbiră încă: Országh, Petrich şi Meszlényi, finindu-se desbaterea generală asupra proiectului, luà primul cuvênt de încheere ministrul honveḑimei Géza Fejérváry şi ḑise, că dela început spune, cum-că nu se va ocupa cu viţuri, ci va vorbí numai curat la obiect. Că întrerupĕtorii vorbesc de patriotism — ḑise ministrul — şi 'l privesce ca şi un monopol, sciu, că şi cunoscinţa limbei o vor ţiné de un monopol însĕ, n'am sciut-o până acum. (Aprobări în drépta). În celelalte admit bucuros corecturi. Am auḑit în decursul desbaterei şi insinuaţiuni şi urgie. (Larmă în stênga estremă). La cele din urmă nu rĕspund, căci ele se reflectéză asupra acelora, cari le au întrebuinţat. (Strigări din stênga estremă: Ministrul president le-a întrebuinţat! — S'auḑim, s'auḑim! în drépta). După vorbirile auḑite s'a mai întărit convingerea mea cu atât mai mult. . . .

Efectivul de pace nu sufere nici o schimbare, cheltuelile remân acelea-şi, efectivul armatei însĕ se schimbă într'acolo, că se statoresce numĕrul de 800.000 ómeni, care până acum a fost numai fictiv, numĕrându-se la contingentul de recruţi şi alte elemente, precum: preoţi, învĕţători etc. Sporirea contingentului de recruţi nu învólvă nici sporirea efectivului de pace şi nici a cheltuelilor, dar asigură efectivul armatei, după-cum s'a intenţionat prin legea veche, despre care se póte ḑice, că acum s'a făcut un paş însemnat înainte.

În § 14 al proiectului nu vĕd nici o nimicire a constituţiunei. Asta a declarat o ministrul preşedinte. (Strigări din stênga estremă: Ve mulţămim.) Şi eu o am declarat clar şi în un mod cu totul nedubios. . . (O voce din stênga estremă: Szilágyi a declarat-o mai bine! — Strigăte din drépta: Pentru-ce nu tăceţi? — Strigăte tumultuóse în stânga estremă: Voi sĕ tăceţi! — Strigări în drépta: La ordine, la ordine!)

Presidentul (sună): Nu ve amestecaţi, nu-i ajutaţi, dl ministru va spune, ce are de spus. (Aprobări în drépta).

Bar. Fejérváry: Dl Szilágyi a ḑis, că nu putem înţelege §§ logic şi gramaticesce altcum, cât timp stabilirea contingentului de recruţi nu se contempléză a se lega pe un timp hotărît, ci pentru totdeuna. (Aşa e! în stênga). Poftiţi decí a-mi arĕta acésta afirmaţiune din tecstul proiectului. (Ilaritate în stênga. Aşa e! în drépta.) Szilágyi pare, că s'a rătăcit prin proiect. Trebuia sĕ umble prin proiectul, ce l'a presentat comisiunea şi afla calea mântuirei. (Aprobări vii în drépta.)

Ministrul arĕtà apoi, că şi insinuaţiunile şi hulele ridicate pentru dreptul de a votá contingentul recruţilor şi asupra reservei de întregire sunt neîntemeiate. În privinţa voluntariatului a ḑis, că espunerile sale au în vedere pe deoparte a umplé locurile góle de oficeri, pe de altă parte a îndemna tinerimea a se dedica acestei cariere. Noi am făcut din 1868 esperinţe, că puţini se anunţă pentru depunerea esamenului, şi că-şi ţin de onóre a nu se supune esamenului. (Mişcări în şirurile oposiţiei), ba a oprí şi pe alţii dela depunerea esamenului. (Larmă în stênga. — O voce: Aşa ceva n'a obvenit!) — Ceea-ce vorbesc eu, e adevĕrat, o pot afirma ori şi când. (Aprobări vii în drépta.) La început voluntarii au fost primiţi cu tótă prevenirea. (O voce în stênga: Da, Stefan Tisza!) Şi oposiţionalii! (O voce: Vadnay! Ilaritate în oposiţiune.) Acésta bună disposiţiune a trebuit sĕ se nimicéscă odată de aceia, cari nu s'au supus şi cari n'au lăsat pe alţii sĕ se supună esamenului. În limba germană n'au voit sĕ se supună! A devenit însĕ deputatul Revicky germân, căci a depus esamenul în limba germână?!

Revicky: Értă, eu n'am făcut de loc esamenul. (Éljenuri vii şi aplause în stênga estremă. Larmă.)

Bar. Fejérváry: Rog sĕrbătoresce pe dl deputat a me scusa, căci am greşit. (Ilaritate în drépta). Mai sunt însĕ şi alţii, cari au făcut esamenul, dar n'au devenit germâni. Eventualul al doilea an urmăresce un scop duplu: Întâiu, că face presiune pentru a depune esamenul de oficer. (O presiune cu prav de puşcă! în stênga!) Al doilea scop e, că dacă nu fac esamenul, cel puţin devin sub-oficeri bine instruaţi. (Strigări în stênga: Spre greutatea părinţilor!) Părinţii n'au sĕ supórte pentru asta nicí o greutate, căci acei voluntari vor petrece anul al doilea în casarmă pe spesele statului. (Larmă în stênga.)

S'a esperiat mai departe în decurs de 20 ani, că voluntarii, sĕ depună esamenul principial, ḑic principial, în limba germană. (Strigări din oposiţiune: principial?) Accentuez principial, căci nu ne putem abate încât basa limbei de serviciu sĕ nu o luăm în considerare. (Strigări din stênga estremă: Aici e buba). La obiectele mai grele se póte folosí limba maghiară. Nu póte fi deci vorbă de germanisare. La 20 Iuniu 1848 s'a înaintat parlamentului din partea lui Mészáros Lázár un proiect de lege despre instruarea de oficeri, care pretindea cunóscerea temeinică a limbei germâne. Noi nu cerem atâta. (Aplause vii în drépta, — larmă în stênga şi strigăte: Atunci se pertracta despre o scólă ungară pentru oficeri!) Da, şi totuşi se pretindea cunóscerea temeinică a limbei germâne. (Larmă în stênga estremă) Resping afirmaţiunile, că prin proiect s'ar intenţiona un absolutism militariu, s'au că ar transpira din paragrafii acestui proiect aşa ceva (Strigări din stênga estremă: e uşor a respinge). Resping şi acésta învinuire. (Ilaritate în stênga estremă). S'a întêmplat la învocarea lui Deak. Dar Francisc Deak a fost atât de înţelept, încât totdéuna se scia folosí de împregiurări şi resonul politic nici când nu l'a perdut din vedere (Aprobări vii în drépta.)

Contele Eug. Zichy: N'a fost vorba despre nimicirea dreptului! (Aşa e! în stênga.)

Bar. Fejérváry: Nici aici nu se tractéză despre nimicirea dreptului. Nu trebue sĕ uităm, că popórele monarchiei au fost concentrate de sórte printr-o iscusinţă mosaică. Aşa e! în drépta). Aceste popóre trăesc în pace şi linisce unele lângă altele. (Mişcări în stênga estremă); prin sădirea culturei naţionale în armată, s'ar sămêna sîmburile disunirei între diferitele corpuri ale armatei.

Oposiţiunea a afirmat, că între spiritul, ce domnesce în corpul oficerilor şi al soldaţilor e deosebire, şi că spiritul oficeresc e urgisit de feciori (E drept! în stênga). Asta nu-i adevĕrat, căci soldaţii de rênd sunt dela 25—30 de ani sub acei oficeri, sub cari au servit. (Miscare şi strigări în stênga: pentru oficerii maghiari).

Kol. Thaly: mulţi au fost puscaţi în anul 1859. (Larmă).

Bar. Fejérváry: Dacă dl deputat Kol. Thaly ar fi fost acolo, şi-ar fi primit partea (Ilaritate în drépta. Gab. Ugron: Ce fel de armată e, dacă nu-i nici maghiară, nici cehă şi nici polonă? Strigări în stênga estremă: cosmopolită, un mixtum compositum! Mişcări în drépta. Larmă. Strigări: S'auḑim). Armata este apĕrătoriul legitim al statului austro-ungar, ea are cea mai sfântă datorinţă a apĕra interesele tronului. (Aprobări vii şi aplause furtunóse în drépta). S'a esperiat, că servesc oficeri strĕini la regimente maghiare. De ce nu servesc însĕ maghiarii? Fiind-că şi atuncia, când e sĕ se depună numai esamenul de oficer în reservă şi mormăiţi, desmêntaţi pe tineri a-l face; şi numai oposiţiunei se atribue, că tinerii se feresc de a îmbrăţişá cariera militară. Maghiarul sĕ servéscă şi în armată la locul ce-i compete. (Aprobari în drépta — Acuma-i un sclav! în stênga!)

Dl Kol. Thaly mi-a reflectat de multe ori, că am pensionat pe Mariassy, căci el a pretins acésta, eu însĕ îi mai spun, că însuşi dl Thaly nu corĕspunde întru tóte datorinţelor patriotice şi naţiunei.

Kol. Thaly: Te provoc a mi-o dovedí!

Bar. Fejerváry: Eu pot serví cu fapte. (Strigări alărmĕtóre în stênga estremă: La ordine! Preşedintele sună! Am afirmat, că Thaly nu-şi împlinesce întru tóte datorinţele cătră patrie şi naţiune.

Paul Hoitsy: DTa servesci în o armată germână, nu da deci nimenui lecţiuni de patriotism. (Larmă. Preşedintele sună!.)

Bar. Fejérváry îmi demunstru afirmaţiunea: Dl deputat nu s'a îngrigit pentru înmulţirea naţiunei.

Kol. Thaly: Şi Francisc Deak şi Ludovic Tisza au avut greşelile acestea.

Bar. Fejérváry: N'a grijit dl deputat, căci ca ne însurat n'are nici un copil (Ilaritate în drépta, miscare în stênga. Strigări: asta n'o putem auḑí. Mulţime de deputaţi oposiţionali 'şi părăsesc locurile) . . . . . .

Nu-i lucru uşor a vorbí despre armata, ce o forméză o mulţime de naţionalităţi, trebue sĕ vorbim cu sânge rece şi cu mare iscusinţă politică, nu putem pune pondul numai pe o naţionalitate, şi când în ajunul rĕsboiului celui mai apropiat s'ar ventila cestiunea naţionalităţilor, trebue a o suprima îndată, căci numai la peire ne-ar duce certele. (Aprobări în drépta) Contele Zichy observă o ţinută sublimă, dar dela sublim până la la ridicol e numai un paş. (Cont. Zichy. Nu ne da lecţiuni!) Şi d-vóstră mi-aţi dat! Recomând proiectul. (Aprobări furtunóse în drépta, aplause şi éljen-uri)

Varietăţi.

* (Doliu.) Ca un trĕsnet ameţitoriu a cutrierat eri séra pela 6 óre prin tóte clasele locuitorilor cetăţii nóstre scirea telegrafică despre mórtea repentină a Alteţei Sale principelui de corónă **Rudolf,** care a produs o uimire şi consternaţiune generală. Detaiuri nu avem despre acésta lovitură neasteptată, şi scirea telegrafică este ţinută în termini mare parte lipsiţi de claritate. Casul trist însĕ în sine nu mai este obiect de îndoială; flamurile negre, ce se plécă doios pe edificiile publice ale cetăţii nóstre, ne vestesc destul de elocuent, că monarchul şi monarchia se află în doliu.

* (Audienţă.) Maj. Sa monarchul nostru a primit mai ântâiu în audienţă dintre membrii dela opera de curte pe renumita cânţăréţă română, Agata Bârsescu.

* (Cas de moarte.) Nestorul protopresbiterilor nostri din archidiecesă, P. O. D. Sabin Piso, protopresbiter al tractului Giógiu II, a suferit în ḑilele sale de adênci bĕtrâneţe grea lovitură. Iubita şi credinciósa sa consórtă *Elisabeta* n. *Coloşi*, în etate de preste 70 de ani, a părăsit cele pămêntesci, trecênd Luni în 16/28 a curentei la cele eterne, şi lăsând pre iubitul seu soţiu, şi pre numeroşii fii, nepoţi şi strănepoţi în mare doliu.

Rĕposata a fost un model de soţiă, de mamă şi de creştină ortodocsă. Priméscă întristata familie sincera nóstră condolenţă, ér rĕposatei sĕ-i fie ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată.

* (Din dieta ungară.) Camera din Budapesta a primit proiectul de lege militariu în general cu 267 voturi în contra 146. Deputaţii Iuliu Horváth, Iuliu Miklos şi contele Dominik Teleki au eşit din partidul liberal. Iuliu Horváth şi-a dat totodată demisiunea de vice-preşedinte al dietei. În decursul vorbirei, ce o a ţinut prim-ministrul s'au întêmplat scene turbulente ne mai pomenite. Partidele stau faţă în faţă, ca cei mai neimblânḑiţi duşmani. În Budapesta domnesce o mare agitaţiune. Scirile, ce sosesc din provincie semnaléză mari mişcări şi adunări de popor, cari protestéză energic contra proiectului de lege.

* (Stipendii.) Ministrul de culte şi insrucţiune a publicat 4 concurse de câte 150 fl. pentru studenţii de gimnasii ori scóle reale, născuţi în fosta graniţă militară bănăţénă şi lipsiţi de mijlóce materiale; ér de 100 fl., pertru un student dela gimnasiul din Panciova. Reflectanţii sĕ şi înainteze suplicele până la 15 Februariu respectivelor direcţiuni scolare.

* (Generalul Boulanger şi bursa). Alegerea generalului Boulanger în departamentul Senei a avut o influinţă deprimătóre asupra bursei. Bursa observă o ţinută reservată, căci nu se scie încă ce va mai provoca acésta alegere şi în camera din Paris.

* (Din camera României.) Camera a reales pe dl Catargiu de preşedinte, după ce s'au făcut mai multe pacturi între junimisti şi conservatori. De vice-preşedinte,în locul deputatului Blaremberg, care a presentat proiectul pentru reconstruirea porturilor france, s'a ales dl Pake Protopopescu. Socialistii fac mare propagandă şi provócă mari mişcări printre ţĕrani. Blaremberg e în fruntea mişcărilor.

* Constituirea societăţii academice „România Jună“ din Viena: Ioan Papanicol, Drd. med. president; George Stolojan, stud. fil. vice president; Nicolae Macsim, stud. techn. secretariu I; Vasiliu Tibinca, stud. med. secretariu II; I. Gr. Ţăran, student med. cassariu; Constantin Galin, stud. med. controlor; Ioan Scintilla, stud. forest. bibliotecar şi econom.

* (Cavalerii de cai.) Gendarmăria din Nocrich a întâlnit trei cavaleri pe cai infocaţi şi plini de spume. Unul din Cincul mare, altul din Ţichindél şi al treilea din Nucet. Neputându şi însĕ cavalerii legitima caii, pe cari călăriau, au fost puşi în cătuşi şi încuartiraţi la judecătoria din Nocrich.

* (Comerciul Englitereiîn 1888.) Importaţiunile atât din ecsterior cât şi din coloniile britanice au atins în 1888 o valóre de 386,582,026 lire sterline, în aumentare cu 24,617,015 lire asupra anului 1887.

Mărfurile esportate din Englitera s'au urcat la 233,733,937 lire sterline în urcare cu 12,319,752 lire asupra esportaţiunilor din 1887.

* (Dorinţa cea din urmă.) O femee tinĕră, fórte elegant îmbrăcată, se aruncà în ḑiua de 18 a l. c. în canalul oraşiului Tulusa. Nenorocita cu tóte sforţările date, n'a potut fi scăpată; după multe cercetări nevoióse, cadavrul ei fù găsit. Ea era soţia unui funcţionariu înalt. Înnecata, fù adusă în casa bărbatului ei. Pe masă se găsì o scrisóre, parfumată şi elegantă, în care ea justificà mórtea ei pentru-că croitoriul i-a stricat o rochie de bal, cu care a trebuit sĕ se ducă la bal în aceea séră.

La sfêrşit d-na Maronet rógă pe bărbatul ei, ca cel puţin hainele-i de înmormêntare sĕ fie confecţionate de un croitoriu mai bun.

Étă o dorinţă cu totul originală, dacă dorinţă o putem numí!

* (Legea pentru încurăgiarea industriei naţionale.) Cetim în „Curierul Finanţiar“ din Bucuresci. Dl inginer Beleş, care e însărcinat de ministeriul industriei, comerciului şi domeniilor sĕ cerceteze dacă fabricile din ţéră, cari se bucură de avantagiele legei pentru încurăgiarea industriei naţionale, continuă a fi în condiţiunile cerute, a constatat, scrie „România Liberă,“ până acum cu mulţămire, că fabricele din valea Prahovei nu numai că sunt încă în condiţiunile legei, dar că fac chiar progres.

Bibliografic.

„*Eticheta*“ studiu social, prelucrat după autori strĕini cu luarea în consideraţiune a împregiurărilor nóstre sociali, de Iosif Ioan Ardelén, paroch gr. or. Arad, 1889. Cuprinsul: „Eticheta în seculii trecuţi.“ — „Maniera bună ca înţelepciune a vieţii.“ — „Despre lipsa manierei bune.“ — „Tipul manierei bune.“ -- „Domnul.“ — „Dómna.“ — „Originea cuvêntului „etiquette“. — „Despre purtare.“ „Despre presentare“. — „Ţinuta.“ — „Despre îmbrăcăminte.“ — „Florile şi însemnătatea lor.“ — „Despre scrierea epistolelor.“ — „Despre căsătorie.“ „Despre economia casei.“ — „Despre botez.“ — „Despre ospitalitate.“ -— „Despre petrecerile publice.“ „Despre petrecerile de véră.“ —- „Despre doliu.“ — „Eticheta internaţională.“ — „Diverse.“ — „Adaus.“ „Încheere.“ — Acéstă broşură bogată şi necesară multora se vinde cu preţul de tot moderat de 60 cr. Venitul e destinat pentru reuniunea femeilor române din Arad şi provincie!

— „*Candela*“ fóie bisericéscă literară Nr. 1. I. Ianuariu 1889. Anul VIII. a apĕrut cu următoriul cuprins românesc: Istoria catechumenatului crestin. — Omiliele sântului Ión Chrisostom la epistola cătră romani. — Din cartea din Snagov tipărită de George Radovici în a. 1700. — Predică despre iubirea vecinului. — Cronică. —

Abonrmentul se face la administraţiunea jurnalului. Preţul pentru Austro-Ungaria e 4 fl. pe anul întreg şi 2 fl. pe jumĕtate de an pentru România şi alte ţĕri e 12 resp. 6 franci.

Insemnătatea bibliotecelor parochiale.

> „Eu nu sum singur“ a ḑis un bărbat
> renumit arĕtând spre biblioteca sa.

(Încheere.)

Bibliotecele parochiale mai au şi aceea-şi însemnătate, că de ele sĕ pot folosí atât cei sĕraci, cât şi cei bogaţi.

Nu fie-care om posede avere, ca sĕ-şi pótă forma o bibliotecă, sau şi dacă posede, nu fie care scie sĕ alégă din literatură ceea-ce e folositoriu pentru dênsul. Ceea-ce nu póte face o persónă privată pot sĕ facă persónele morale, corporaţiunile, tare uşor. Şi nu ar fi nici un lucru greu a vedé înfiinţate biblioteco parochiale în cele din urmă sate. — A spendá anual câţi va floreni pentru cărţi este posibil pentru ori ce comună parochială, numai ómeni cu inimă, şi cari sĕ se intereseze de progresul poporului sĕ nu lipséscă. Ce nu póte face unul, pot face mai mulţi împreună. Cruceriu cu cruceriu pus împreună ne dă florinul, tot astfeliu şi cu bibliotecele parochiale. Mulţi ómeni, multe pot face, dacă e voinţă. Dacă ómeni privaţi jertfesc cu sutele de floreni pentru cărţi, de ce sĕ nu pótă jertfí o comună?

Bibliotecele parochiale, ar da un impuls mai mare privaţilor a se interesá de literatură. Pentru-că dându-ni-se ocasiune a cetí şi a cunósce o carte, uşor se póte nasce în om dorinţa de a o posede.

Tot astfeliu şi cu jurnalele. Cetind astăḑi, cetind mâne, aşa se desvóltă gustul de cetire, şi odată desvoltat este şi el o patimă, însĕ nobilă, cum am numi-o, pe carea ar trebuí sĕ şi o însuşéscă fie-care om, care scie cetí şi scrie.

Bibliotecele parochiale ar fi, şi sunt unde s'au înfiinţat — un sprigin puternic al literaturei nóstre. Sunt peste 2000 comune române, în cari ar puté sĕ esiste câte o bibliotecă. Dacă aceste biblioteco din an în an s'ar sporí, atunci autorii nostri — mulţi puţini — câţi avem, nu ar trebuí sĕ aştepte cu ḑecile de ani până le trec opurile, — care nu ar trebuí sĕ lipséscă din nici o familie.

Ce sprigin puternic ar fi bibliotecele parochiale, şi pentru tinĕra nóstră ḑiaristică, carea cu rară abnegaţiune jertfind vieţi de ómeni, lucră pentru drepturile şi conservarea intactă a vieţii nóstre naţionale!

Prin înfiinţarea bibliotecei parochiale poporul nostru ar fi totdeuna în curent cu spiritul timpului şi astfeliu am puté progresá cu paşi mai repeḑi.

Bibliotecele parochiale — sunt un mijloc eficace pentru conservarea simţului şi a limbei românesci.

Se scie, că dintre români, mulţi cercetéză până sunt mici scóle strĕine, unde se lucră din tóte puterile pentru desnaţionalisarea nóstră. Nu aud vorbă română, nu cetesc românesce până sunt în scólă nimic. Educaţiunea le este strĕină cu totul şi mulţi simţesc mai mare atragere cătră limba ce au învĕţat o în scólă, decât cătră limba lor maternă. Consciinţa naţională s'a têmpit în ei. Cu deosebire o păţesc fetiţele nóstre, care cercetând scóle strĕine, când revin în familie sunt strĕine de acésta. Am auḑit în acest an un funcţionariu român plângêndu-se, că fetiţele sale dela un institut strĕin îi scriu acasă, că ele nu i pot cetí epistolele românesci — sĕ le scrie unguresce!

Este sciut, că educaţiunea din familie prin instrucţiunea şi educaţiunea de scólă póte sĕ sufere unele schimbări, şi încă tocmai contrari aşteptărilor nóstre.

Tinerimea crescută în scoli însĕ revine în familie. Dar aici totul e românesce, lipsesce însĕ familiei o bibliotecă. Ce e de făcut? Aici bibliotecele parochiale sunt un ajutoriu eficace spre a paralisá influinţele stricăcióse ale crescerei din scólă. Prin cărţi bune, cari noue nu ne lipsesc, uşor putem redá familiei, naţiunei, ceea-ce este a ei.

Cât pond se pune pe bibliotece poporale, se vede din activitatea febrilă, ce desvóltă „kultur egyleturile.“ Ele au luat mĕsuri şi unde studiază tinerimea română chiar pe sate, au înfiinţat pe lângă institutele de învĕţământ bibliotece, ca astfeliu mai cu succes sĕ pótă lucrá asupra tinerimei nóstre.

Şi apoi óre numai noi sĕ nu vedem însemnătatea bibliotecelor? Sĕ nu fie atâta putere în corpul nostru, încă june, ca sĕ ne putem ajuta la timp?!

Fiind cunoscută unui popor literatura sa, prin acésta consciinţa naţională câştigă în forţă, şi un atare popor nu este espus perirei. Fără biblioteco parochiale însĕ, poporul nostru nu va puté ajunge nici odată cu atâta uşurătate, la cunoscinţa literaturei sale — şi prin urmare consciinţa naţională va fi ţinută vie numai prin limbă, datine, port etc. Trecutul şi presentul unei naţiuni e depus în literatura sa. Bibliotecele parochiale sunt chemate a aduná la un loc acésta literatură.

După-ce am vorbit în destul despre însemnătatea bibliotecelor parochiale, sĕ vedem, ce cărţi are sĕ cuprindă o bibliotecă parochială?

La acésta întrebare nu putem rĕspunde decât în general, fără a ne dimite la specialităţi.

1. Primo loco, cărţile din o bibliotecă parochială au sĕ fie scrise în limba română.*) Cu privire la cuprinsul cărţilor sau jurnalelor, de sine se înţelege, că nu trebue sĕ dăm banii pentru ori ce op sau jurnal.

Relativ la acésta Kellner ne dă următórea îndrumare: „Fie care carte ori jurnal, care ne lărgesce orisontul spiritual, care ne face sĕ pătrundem mai afund în sciinţe, care ne încălzesce inima pentru Dḑeu şi binele omenimei, care ne cultivă simţul pentru tot ce e nobil, care-l face pe om mai destoinic pentru traiul vieţii — fie aceea carte scrisă pentru popor ori nu, merită ca sĕ o cumpĕrăm“.

La tótă întêmplarea va trebuí sĕ se ţină cont şi de critica, ce s'a făcut asupra cutărui op, sau apoi de judecata ómenilor competenţi. Chiar de aceea va fi consult ca inainte de a procura o carte sau un jurnal pentru biblioteca parochială, dacă învĕţătoriul, ori preotul nu o cunósce mai de aprópe, sĕ se informeze dela un om competent

Nu trebue sĕ uitàm, că sunt cărţi cu title atrăgĕtóre, cari pot sĕ fie un venin pentru popor. Amintesc ací d. e. Halinia (1001 de nopţi), după carea se întrébă aşa de des; apoi broşurelele, ce se ascund sub numele Bocaccio etc. etc.

De recomandat sunt în locul prim cărţile de un cuprins istoric. Ministrul fost, Sturza, la o ocasiune a ḑis: „Când biblia şi istoria nóstră naţională, vor pĕtrunde în fie-care casă română şi vor fi cetite de fie-care cărturariu, vom vedé reînălţêndu-se gloria română“.

In locul al doilea sunt de recomândat, studiile etnografice, făcute asupra poporului nostru, literatura poporală cu deosebitele ei specii, cărţile de educaţiune.

In locul al 3-lea vin cărţile, cari ne dau indrumări practice pentru viaţă d. e. cărţi de agricultură, pomologia, apoi cultura, schiţe de călĕtorii, novele, romane istorice etc. etc.

Atragênd atenţiunea sinódelor nóstre parochiale, ce se întrunesc, asupra înfiinţărei de bibliotece parochiale nu pot a nu me adresa către învĕţătorii nostrii, reflectând asupra cestiunei că: trebue sĕ se pună mare pond în scólă pre desvoltarea gustului de cetire; pentru-că altcum bibliotecele parochiale şi dacă se vor infiinţa, nu va scóte nime din ele cărţi spre cetire, şi banii daţi pe ele nu vor aduce róde. Sĕ ne zacă mai mult la inimă înaintarea poporului, şi atunci vom şi lucra ca elevii sĕ aibă atragere cătră carte, cătră cetire, şi după-ce es din scólă.

Insişi învĕţătorii şi preoţii au sĕ fie modele în asta privinţă. Ei şi sunt chemaţi în locul prim a pune basă la bibliotecele parochiale. *Iuon.*

---

*) Escepţiunile au sĕ fie rari.

Loterie.

Mercuri în 30 Ianuariu, 1889.

Sibiiu: **36 53 80 45 3**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Ianuariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 56¹/₂	9.52
100 marce nemţesci	59.22¹/₂	59.15
London pe (poliţă de trei luni)	120.80	120.75

Nr. 1271 [10] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Merghindél, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 67 familii române câte o mĕsură vechie à 16 copuri à 1 fl. fac . . . fl. 67.—
2. Dela 31 familii neuristice à 50 cr. fl. 15.50
3. Folosirea porţiunei canonice . . fl. 200.—
4. 98 familii câte una ḑi de lucru computate à 50 cr. . . . . fl. 49.—
5. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununii şi a altor funcţiuni de preste an . . . . . . fl. 69.12

Suma . . . fl. 400.62

Doritorii de a ocupá acéstă parochie au a-şi subşterne cererile concursuale instruite conform dispoziţiunilor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szt. Agotha) până la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot da mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita, 15 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valorόse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătênului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.' — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Man. 1 aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparandi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni. străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 2—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 8. Sibiiu, Sâmbătă 21 Ianuariu (2 Februariu) 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 692 Pres.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Inainte de a-şi face acest cerculariu al meu cursul seu ordinariu, iubitul cler şi popor archidiecesan va fi primit deja pe alte căi scirea deprimătóre: că Alteţa Sa ces. regéscă, principele nostru de corónă, clironomul dinastiei Habsburgice, archiducele *Rudolf*, în urma unei lovituri de apoplecsie a încetat din viéţă Mercuri, în 18/30 Ianuariu a. c. diminéţa între 7 şi 8 óre, în castelul din Meierling lângă Baden, în etate trecut de 30 de ani.

Pĕtruns până în adêncul sufletului de durerea, care acest incident prétrist şi neaşteptat o a produs de sigur în inimile tuturor cetăţenilor credincioşi patriei şi monarchului seu, vin din posiţiunea mea de archipăstoriu sufletesc nu ca sĕ pun în vedere iubitului cler şi popor mărimea perderii, ce o avem toţi din acest cas sguduitoriu, căci acésta perdere mare o cunóscem, şi încă mai mult de cât o am cunósce, o simţim toţi de o potrivă în sufletul nostru: ci vin sĕ caut a întruní pe toţi ai mei într'o lucrare, carea ar fi cea mai bună pentru a ne manifestá în acest cas deprimătoriu, ca elemente şi corporaţiuni bisericesci pururea credincióse dinastiei, simţemintele nóstre loiale, nealterabile.

In scopul acesta me adresez către onorabilele oficii protopresbiterale, şi prin ele către întregul iubit cler şi popor archiediecesan, recomêndând atenţiunei tuturora următórele svaturi şi îndrumări archieresci:

1. Până după înmormêntarea înaltului decedat, în fie-care ḍi diminéţă şi la améḍi sĕ resune câte un pătrariu de óră tóte clopotele bisericilor nóstre; ér pe edificiile publice: biserici, scóle, case parochiale şi alte institute bisericesci, câte un steag negru sĕ vestéscă casul trist şi condolenţa generală.

2. În ḍiua înmormêntării, carea probabil va fi Marţi în 24 Ianuariu (5 Februariu) a. c. sĕ se celebreze în fie-care biserică sânta liturgiă cu ecteniile acomodate pentru odichna sufletului repăusatului archiduce, principe de coróna Rudolf, la carea funcţiune sĕ asiste nunumai capii familiilor de ambele secse şi adulţii lor, ci şi tinerimea scolară absolvată pentru aceea ḍi întrégă dela órele de instrucţiune.

3. Sâmbătă, în sĕptĕmâna procsimă, eventual în ceea laltă, sĕ se celebreze în fie carea biserică parastas solen pentru sufletul înaltului decedat, la care anume sĕ fie invitate şi autorităţile locale.

4. Sĕ se întreprindă, unde numai se póte, sub conducerea comitetelor parochiale colecte benevole pentru înfiinţarea unui fond destinat anume întru memoria înaltului decedat, pentru spriginirea culturei tinerimei nóstre scolare prin stipendii periodice sau prin altfel de ajutóre mai mici séu mai mari, după împregiurări.

Étă un moment nou, trist cu adevĕrat, dar âmbietoriu, pentru a ne manifesta loialitatea, iubirea şi devotamentul, tot atâtea virtuţi ale nóstre vechi, către preaînalta casă domnitóre, şi totdeodată silinţele nóstre de a ne asigurá un viitoriu mai ferice, pre care îl credeam sĕ fie în mare parte legat de persóna înaltului defunct.

Facă-şi dar iubitul cler şi popor şi la acésta tristă ocasiune cu tótă inima, consciu de sine, datorinţa sa ca civi buni ai statului şi fii credincioşi ai bisericii, şi atunci reputaţiunea nóstră aprópe identică cu interesele nóstre, va fi susţinută pentru toţi timpii, buni şi rei, sub devisa: tóte pentru patriă, monarch, biserică şi naţiune!

Sibiiu, 20 Ianuariu, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, 20 Ianuariu.

Ca un trăsnet din ceriul senin a străbătut prin tóte unghiurile monarchiei deprimătórea scire despre mórtea moştenitoriului nostru de tron, a Alteţii Sale principelui de corónă, **Rudolf.**

Înspăimêntat şi cu fiori s'a întrebat suditţii credincioşi ai bunului monarch: este cu putinţă ca aşa de îngrabă sĕ se stingă o viaţă de om, tocmai în flórea juniei; este cu putinţă ca cu atâta vehemenţă sĕ se răpéscă din braţele soţiei, din sinul părinţilor, acela, care era chemat sĕ succédă pe tronul glorios al Habsburgilor; este cu putinţă, ca aşa fără cruţare sĕ se nimicéscă speranţele miliónelor de suflete, cari aveau ţintite privirile spre înflăcăratul om al sciinţii, care era chemat sĕ continue măreţa operă a prébunului Părinte, care era chemat sĕ pună nóue floricele în cununa nevestejită, cu care antecesorii sei au împodobit sceptrul dinastiei Habsburg.

Înspăimêntat şi cu reci fiori au primit popórele din monarchie durerósa scire, şi ceea ce l'a început se vorbia numai prin cercuri private şi cu un feliu de îndreptăţită sfiélă, s'a adeverit ca faptă împlinită.

Principele de corónă **Rudolf,** fala şi speranţa prébunului nostru monarch, a Maiestăţei Sale împĕratului şi regelui nostru Francisc Iosif I.; fala măreţei case de Habsburg, speranţa popórelor din monarchia austro-ungară, columna cea puternică a dinastiei, a tronului şi a patriei, nu mai este între cei vii, a căḍut în flórea juniei.

Principele de corónă Rudolf a fost dăruit dela Dumneḍeu cu eminente însuşiri, şi dintre familiele domnitóre nici un clironom nu se bucura de atâta alipire la suditţii sei, de atâta consideraţiune pe terenul sciinţelor şi al artelor, ca şi acest bărbat, pe care-l petrece la mormênt jalea întregei lumi civilisate.

Prelângă studiul neobosit pentru misiunea cea grea şi nobilă, la care era chemat, principele de corónă a avut timp şi pentru sciinţă şi arte, şi în literatura europénă numele lui este bine cunoscut.

În anii din urmă sub auspiciele dênsului a început a eşí la lumină măreţul op: Austro-Ungaria în descriere şi ilustraţiuni, un op de mare valóre, la care însu-şi principele de corónă a lucrat cu mare entusiasm, şi el a fost spiritul conducĕtoriu al acestei intreprinderi, până ce mórtea l'a răpit din acéstă vale a plângerei.

Milionele de ómeni au îmbrăcat doliu, şi jelesc pe acela, care era chemat sĕ continue ca domnitoriu măréţa operă a casei de Habsburg, fericirea tuturor popórelor din monarchia austro ungară.

S'a împlinit voia lui Dumneḍeu, s'a mutat la cele eterne moştenitoriul de tron, sdrobind tóte ilusiunile graţiosului nostru monarch despre fericirea popórelor sub înţelépta domnire a fiului seu, sdrobind fără cruţare speranţele nóstre ale tuturora cari cu mândrie priviam, cum se desvóltă nobila odraslă a casei de Habsburg, pe capul căreia era sĕ fie pusă coróna de domnitoriu.

S'a împlinit voia lui Dumneḍeu. În nemărginita sa înţelepciune a tăiat firul acestei vieţi tinere, şi noue nu ne rĕmâne, decât sĕ ne unim lacrimile cu cele ale prébunului nostru monarch, cu cele ale dinastiei, şi sĕ rugăm pe Dumneḍeu sĕ aibă în puternicul seu scut pe părinţii greu loviţi, pe familia principelui de corónă, o vĕduvă tinĕră cu vĕl negru pe faţă, o fetiţă, care mereu întrébă, unde rĕmâne tatăl ei, sĕ aibă în puternicul seu scut dinastia, şi pe popórele din acéstă monarchie greu cercată.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Respuns non lui Şaguna la rĕspunsul primit dela Hackman..

Escelenţiei şi Preasfinţiei Sale Părintelui episcop din Bucovina Eugen. Sibiiu, 6 Octobre, 1860.

Pre cât m'a îmbucurat scrisoarea Escelenţii Tale din 14 Septembre a. c. Nr. 102, vĕḍênd dintrênsa rêvna cea înfocată, ce o aveţi către binele obştesc al bisericei, despre carea nici când nu m'am îndoit; pe atâta mai mult cuvintele acele din lăudata-Ve hârtie, au desceptat în mine îngrigirea nespusă de mare, prin care ḍici Escelenţia Ta: că „Una însĕ este limpede adevĕrul, că din unspreḍece episcopi în Austria unul numai poate sĕ fie mai mare, carele ar avea sĕ ţină cârma întregei biserici în monarchia Austriei sub patriarchul Constantinopolei.“

Îngrigirea mea, ce mi-a pricinuit mie această cugetare a Escelenţii Tale, au produs în mine mulţime de gânduri, şi în sfêrşit mi-am adus aminte de cartea canoanelor, ce la anul 1800 s'a compus la patriarchia constantinopolitană, şi s'au intitulat „Pidalion“ adecă „Cârma,“ potrivit asemênării, ce face, sfântul Ioan Chrisostom bisericei cu corabia. (Precuvêntare. Pidal. faţa 3). Înaintea cărţii Pidalion precum este cunoscut şi Escelenţii Tale, stă o icoană înfăţişând o corabie pe mare, şi în corabie pe Christos ca cârmaciul, şi pe apostoli şi pe următorii lor ca pe vêşlaşi; despre corabia aceasta duhovnicească stă următoarea citaţie din sf. Ioan Chrisostom, tipărită sub aceea icoană a Pidalionului: „Prin corabia aceasta se închipuesce biserica sobornicească a lui Christos; a căreia temelie este credinţa cea ortodocsă a sfintei Treimi; eară scândurile şi grinḍile sunt dogmele credinţii şi tradiţiile; catargul este crucea; vêntrelele sunt nădeşdea şi dragostea; cârmuitoriul este Domnul nostru Iisus Christos; podarii şi marinarii sunt apostolii şi următorii apostolilor, şi toţi clericii, gramaticii şi notarii, învĕţătorii cei după vremi; călĕtorii sunt toţi ortodocşii creştini; marea este vieaţa aceasta; suflarea cea lină şi zefirul sunt suflările şi darurile duchului sfânt; vênturile sunt ispitele cele împrotiva ei; ear cârma ei, prin carea se îndreptează către limanul ceresc, este cartea aceasta a sfintelor canoane.

Eu după-ce am socotit mult despre icoana aceasta şi inscripţia ei din Pidalion, am venit la aceea convingere, că patriarchia constantinopolitană n'a avut cu punerea corabiei, şi a inscripţiei aceleia în fruntea condicei canoanelor alt scop, decât acela: ca sĕ arete, cum-că în religia noastră ortodocsă rĕsăriteană:

1. Domnul şi Mântuitoriul nostru Iisus Christos este capul şi cârmaciul, căci el a întemeiat, şi rĕscumpĕrat biserica sa cu scump sângele seu, ceea-ce este trupul lui;

2. Cum-că apostolii şi următorii lor sunt aceia în biserica lui Christos, ce sunt vêşlaşii într'o corabie.

3. Cum-că cârma bisericei este cartea cea aprobată a canoanelor sfinţilor apostoli şi părinţi.

Eu me încumet a Te ruga pe Escelenţia Ta, de a-mi da ertare, ca sĕ ḍic cu toată cucernicia, cum-că garanţia cea mai sigură pentru susţinerea în curăţenie a religiei noastre şi a canoanelor ei, apoi pentru întărirea strînsă a bunei înţelegeri între toţi archiereii din Austria, precum şi garanţia cea mai sigură pentru susţinerea ortodocsiei noastre în sfinţenie şi vaḍă atât înaintea creştinilor nostri, cât şi înaintea stăpânirei mirenesci, şi înaintea altora, carii nu se ţin de legea noastră, — ḍic garanţia cea mai sigură pentru toate acestea nu se poate afla în individualitatea trupească, fie ea înzestrată cu ori-ce titlu, ci numai şi numai în acea individualitate duhovnicească, pe carea însa-şi biserica cea mare dela Constantinopol o numesce cârma bisericei întregi, carea o efectuează sinoadele, la care se adună după firea obiectelor sau numai archiereii, sau şi preo-

Revista politică.

Mórtea neasteptată, ce a curmat viéţa clironomului, a pus în doliu întréga monarchie şi popórele, cari totdeauna şi-a manifestat fidelitatea puternică către casa domnitóre; pórtă în sinul lor jalea şi durerea, de care părtaşe s'au făcut membrii familiei imperiale; ér foile în ton sĕrbătoresc şi în articlii măreţi prémăresc memoria celui-ce intrunia în sine tóte speranţele fericirei popórelor şi a monarchiei.

În 28 Ianuariu era proiectată în Viena o conferinţă vamală austro ungară, a fost insĕ amênată din mai multe motive, între care cel mai principal e absentarea secretariului de stat, Matlekovici, care a fost reţinut din causa inteţitórelor afaceri parlamentare. Regimul ungar a presentat totdeodată protocolul din conferinţa vamală pentru ridicarea porturilor libere Triest şi Fiume.

Cu privirile incordate astéptă lumea deslegarea enigmei dela Paris. Generalul Boulanger n'a luat până acum nici o posiţiune mai bătătóre la ochi, cu tóte acestea cursul burselor din strĕinătate a scăḑut în mod insemnat, ér în Francia şi în special în Paris domnesce cea mai mare confusiune. Singur preşedintele republicei, Carnot, nu şi-a perdut sângele rece, şi la insistarea guvernului d'a demisiona, el l'a indrumat la răbdare, până-ce se va vedé desvoltarea ulterióră a lucrurilor. Şedinţele camerilor, cari s'au ţinut după alegerea lui Boulanger în departamentul Senei, şi la cari, mai mult din curiositate, au luat parte aprópe toţi representanţii puterilor, n'au fost aşa de furtunóse precum se astepta şi precum se presupunea.

Ori-cum se presentă situaţinnea, e lucru evident, că popularul general se bucură şi de mai mare popularitate şi nu numai la poporaţiunea, despre care se ḑicea, că-l venerézā fără sĕ scie pentru-ce, dar ultima alegere a dovedit, că generalul se bucură de consideraţiunea persónelor celor mai înalte din societatea francesă. Şi toţi aderenţii lui 'l urmézā orbiş, fără sĕ scie unde, căci planurile ce le urmăresce generalul şi aḑi sunt un lucru enigmatic, nimenea nu e în stare sĕ le arete; ér generalul însu-şi s'a ferit a şi le da pe faţă, observând o tactică dilemică; 'l urmézā însĕ mulţimea, căci nu e mulţămită cu actualele stări de lucruri, ce s'au creat în Francia.

Presa boulangistă iubilézā pe general intr'un mod cu totul caracteristic, pe când presa republicană nu încétă a aduce invective şi a prevestí pericolele, ce ameninţă republica din causa invingerei. Presa rusă urmăresce cu mare atenţiune desvoltarea lucrurilor din Francia şi se lasă în comentarii amĕnunţite, cu tóte acestea până acuma nu şi-a dat verdictul hotărit asupra alegerei. Mai rea impresiune a făcut victoria generalului în Berlin, unde ea e privită ca o primejdie a păcei şi al căreia resultat va fi un crunt rĕsboiu europén; ér „Norddeut. Allgem. Ztg.“ mai adaugă, că prin alegerea lui Boulanger a suferit republica parlamentară o lovitură puternică. „Post“ vede în acésta o sguduitură aşa de puternică a republicei, incât abia va mai puté sĕ-şi recâştige ecuilibru. Cestionata fóie crede însĕ, că dacă Boulanger vrea sĕ-şi ajungă scopul, trebue sĕ lucre cu o iuţélă mai mare la esecutarea planurilor şi sĕ nu astepte alegerile generale. Ce fel de cale vor apuca lucrurile, nu se póte spune; nu se scie nici ce ţinută va lua armata şi ministrul de rĕsboiu actual, carele a dat tot concursul seu pentru ca Boulanger sĕ ajungă ministru de rĕsboiu.

Vorbirea, cu care regele Italiei, Humberto, a deschis camera italiană, a făcut o impresiune deosebită în tóte cercurile conducĕtóre. Vorbirea sa se deosebesce însĕ de tóte vorbirile de tron, ce s'au ţinut până acum, încât regele ḑise adecă: „Pacea susţinută cu armele mai înşelătóre“ şi mai departe: „dacă regimul meu nu-şi va pune cea mai mare îngrigire pentru întărirea armatei şi marinei, el comite o tradare contra patriei.“ Posibil, că acestea le a accentuat regele, că sĕ presioneze asupra deputaţilor, ca ei sĕ voteze jertfele, ce se recer pentru armată. Cum-că Italia nu intenţionézā o politică rĕsboinică, încă se accentuézā în multe părţi ale vorbirei. E lucru caracteristic însĕ, că regele a numit deodată 50 bărbaţi în senatul italian.

Corespondenţe particulare
ale „Telegrafului Român.“

Nordul-Transilvaniei, 16/28 Ianuariu, 1889. Este ţără îndoélă o mare nefericire pentru un stat, când bărbaţii, cari sunt chemaţi al conduce, nu pot distinge între egala îndreptăţire şi între egala îndreptăţire politică a cetăţenilor.

De acésta nefericire au fost părtaşi şi românii, şi consecinţele le vedem cu ochii. După diploma din 20 Octobre 1860 — românii cu puţină scólă politică, în loc sĕ fi profitat de ocasiunea dată, de a se ridicá la naţiune politică, — de tóte se au ocupat în scurtul timp al duratei dietei din Sibiiu, dar nu s'au ocupat de a se scí afirmá ca naţiune politică, şi de aceea amare sunt fructele ostenelelor lor pentru românii de aḑi, — şi stând lucrul astfeliu, în loc ca sĕ caute ca sĕ se susţină în egala îndreptăţire decretată la 1868 pe basa principiului naţionalităţilor, au făcut esperimente în drépta şi în stânga, fără sĕ ţină cont, fără sĕ aibă în vedere puterea de resistinţă, ce o pot pune românii ca contrapond, şi de aci a urmat ca lucru firesc, că cei cu puterea în mână au profitat de posiţiunea lor tare şi le-au făcut ilusorie chiar şi egala îndreptăţire individuală, pe tóte terenele vieţii publice.

Acésta deci odată trebue sĕ o recunóscem, pentru că o datorim adevĕrului şi maturităţii nóstre politice.

Bine! óre starea acésta până e lumea sĕ dureze?

Bine! óre nu a venit timpul ca după esperimentări triste de 20 de ani, — de o jumĕtate de véc de om, sĕ vedem că spre ce abis mergem noi românii, şi că din acest abis nu putem eşi decât dacă vom relua firul activităţii întrerupte spre a ne asigura cel puţin egala îndreptăţire, care astăḑi e stirbită şi care sĕ póte stirbí şi mai rĕu de către cei dela putere, adaugênd la suferinţele nóstre seculari altele şi mai amari, pentru cari nu vor întimpina decât consimţĕmêntul naţionalilor lor. Partida aşa numită naţională este aprópe în desorganisare, membrii comitetului esecutiv, care nici până aci nu a putut face minuni, a părăsit postul lor, pentru ce, nu întrebăm; şi aşa noi, cei ce am fost pentru înaugurarea unei ere de pace, credem că ar fi la timpul seu, ca prin o ţinută activă românéscă sĕ stabilim alte relaţiuni mai bune între noi şi poporul dela putere, ca sĕ ne fie posibil ca între marginile legei sĕ ne desvoltăm liber, sĕ ne cultivăm limba, ca pe cel mai scump tesaur naţional, şi în fine sĕ fim priviţi ca cetăţeni egal îndreptăţiţi în scólă, în comună, în municipiu şi stat, al cărui bine şi prosperare toţi deopotrivă îl dorim, toţi îl promovăm, după putinţă şi după cât ne este dat sĕ o putem face ca popor de peste 3 milióne de suflete.

Este imposibil ca prin o ţinută conciliantă, dar cu deplină demnitate şi impunĕtóre sĕ nu putem obţiné cel puţin posibilitatea de a ne asigurá egala îndreptăţire individuală, posibilitatea de a ne vedé noi nejigniţi de trebile nóstre scolare şi bisericesci, şi aici deja avem un mare avantagiu, avantagiul de a da înainte, şi avantagiul de a ne cualificá cu timpul pentru de a ne puté afirma ca popor egal îndreptăţit cu celelalte popóre. Sunt între maghiari încă ómeni cari se ocupă şi ei cu referinţele între români şi ei, şi le află de tot nenaturale, sunt din ne norocire ce e drept puţini, precum puţini sunt şi între români, cari se nu-şi fi perdut speranţa, că lucrurile se mai pot îndrepta.

Ei bine, acesti puţini nu au sĕ se témă de convingerile lor, trebue sĕ ese cu ele la ivélă, trebue se facă încercări, şi dacă vor întimpina bunăvoinţă în tabera ceealaltă, nu au se sté cu mânile în sin, au se continue de a lucrá, ca sĕ se finaliseze lucrul odată şi se ia o altă direcţiune mai sănĕtósă, direcţiune, ce mult ar contribuí la ameliorarea stărei românilor, cari aḑi între aceste relaţiuni înăsprite nu numai că sunt preteraţi, căci sunt români, dar apoi pe la comasări se fac atari neîndreptăţiri, încât pot lua straiţa şi băţul, şi de acésta ar trebuí ca inteligința română sĕ fie îngrijată, dacă voesce serios binele şi ridicarea poporului din care a eşit. Se stăm cu mânile în sîn e pĕcat, pentru-că pĕcătuim în contra nóstră, contra némului nostru. *Moderator.*

Preoţimea nóstră şi afacerile comunale.

Este un adevĕr necontestaver, că preotul român este, şi trebue sĕ fie conducĕtoriul parochienilor sei în tóte acţiunile sale. Acest rol i se impune preotului român parte prin inteliginţa sa, parte prin poseţiunea sa în comună.

În tóte timpurile preotul român a împărtăşit sórtea poporului seu. Numai robotă n'a făcut preotul român, dar în schimb a trebuit sĕ facă alte serviţii dejositóre.

Când a suferit poporul nostru, şi preotul a suferit şi a fost umilit; când a avut poporul o ḑi de bucurie a avut şi preotul. Contrarii nostrii o sciu bine acésta. O sciu bine, că poporul dela sate, cu rari escepţiuni, urmézā şi ascultă sfaturile preotului lor, şi în timpul de astăḑi, când acesta este inspirat de bunul simţ al poporului. Tocmai de aceea, când a fost vorba de vre-o acţiune publică, cu carea voinţa poporului nostru avé sĕ se manifesteze, ḑiaristica maghiară a strigat unison: popii şi dascălii valachi, ei agită, ei sunt agitătorii. Şi tóte aceste din simplul motiv, că preoţimea nu a lăsat poporul pradă organelor administrative. Cu de aceste suntem dedaţi, şi astăḑi.

Dar sĕ ne întrebăm, ce rol şi unde mai póte sĕ agiteze preoţii, şi chiar inteliginţii, dacă póte fi vorba de agitaţiune?

În afacerile municipale, unde totul este la discreţiunea comitelui, unde suntem împreună cu maghiarii, lupta începe a devení şi aici ilusorie.

Nici un protopretor, nici un oficiu mai de dai dómne! Sub atari împregiurări, când întreg aparatul administrativ este în mâni strĕine, dela cari nu vedem nici un semn de bunăvoinţă, unde mai póte fi vorba de agitaţiuni? Unde de agitatori? Şi dacă totuşi perseverăm încă în luptă, speranţa unui venitoriu mai ferice ne îndéma la acesta. Credinţa, că în seclul al 19-lea un popor póte fi asuprit, dar nici decât omorît, trebue sĕ ne îndemne a susţiné lupta, încât e posibil, până când adevĕrul şi dreptatea va triumfa. Pentru că mai curênd ori mai târḑiu, dreptatea are sĕ triumfeze în tóte ţĕrile corónei habsburgo-lotaringice.

Un singur teren ne a mai rĕmas — unde lupta trebue susţinută cu tótă puterea, ba cu mai mult tact şi mai mult inimă ca până acum. Aici sunt afacerile comunale, unde este vorba de averea nóstră, direct — de noi înşi-ne.

Legea comunală, ce e drept, dă drept pretorilor a avé o înriurinţă deciḑĕtóre asupra juḑilor şi notarilor, acésta însĕ nu trebue se ne pună pe gânduri, când scim, că mare este numĕrul comunelor unde strĕinul sau cel de alta limbă puţin loc posede; éră masele române sunt compacte.

Cine este însĕ în fruntea maselor române, şi cine are sĕ fie, când e vorba de averea comunei, când e vorbă de pelea nóstră? — Rĕspunsul urmézā de sine.

Deşí am făcut progrese însemnate în decursul celor 4 decenii din urmă, — totuşi aflăm comune unde singur preotul şi învĕţătoriul sunt ómeni mai cu carte. Aici cine altul are sĕ conducă lupta faţă cu ingerinţa, ce-şi arógă de multe ori mulţi nechemaţi faţă cu afacerile comunale, decât preotul. Chiar şi în comunele, unde avem inteliginţă preotul, când e vorbă de apĕrarea dreptului poporului, trebue sĕ fie în primul loc, cu sciinţa sa şi cu autoritatea.

ţii, diaconii şi cei mai aleşi creştini, precum este firea lucrurilor pertractânde.

Cârma aceasta a ortodocsiei noastre este o urmare firească al acelui aşezămênt nou, pre care îl numim noi peatra cea de capul unghiului, cea-ce s'a făcut dela Domnul, şi este minunată întru ochii nostrii, pentru-că ea a întărit lumea creştină, carea nu se va clătí, nici se va biruí, de s'ar scula asupra ei ori ce puteri fisice şi trupesci, căci toate acestea sunt trecătoare şi adese-ori sie-şi contraḑicĕtoare, ear cârma duhovnicească şi puterea ei, sunt vecinice, şi pentru-că cârma aceasta este însuşi cuvêntul lui Dumnuḑeu, despre care a ḑis Christos: „că ceriul şi pămêntul vor trece, dar cuvintele lui nu vor trece.“ Mat. 24, 35. Sciind şi vĕḑênd noi astăḑi, că cuvintele lui Christos s'au susţinut până şi în ḑilele noastre, trebue sĕ mărturisim, că aceasta împregiurare risipesce ori-ce îndoială, ca cum adevĕrul cuvintelor Domnului ar puté înceta oarecând. Puterea cea silnică a păgânilor şi a stăpânirei lor n'au putut nimicí cuvintele lui Christos la început, când adecă numai 12 bărbăţi au fost rênduiţi de Christos spre lăţirea lor, şi toţi acestia, au fost asemenea între sine şi cu iubirea frăţească au eşit în tot pămêntul vestirea lor, şi până la marginile lumei cuvintele lor, şi când avea trebuinţă sĕ facă sau sĕ hotărască despre un lucru mai însemnat, se adunau la olaltă, şi chemând darul Duchului sfânt se sfătuiau. Cu atâta mai puţin putem noi astăḑi gândí că nu Christos, carele a făgăduit a fi acolo, unde doi sau trei se vor aduna în numele lui şi nu cartea aceea, carea biserica cea mare din Constantinopol o numesce şi o prescrie de cârmă, ci un archiereu dintre cei 11 ar avé a ţiné cârma întregii biserici din Austria, atunci biserica noastră într'adevĕr nu s'ar puté numí una sfântă sobornicească şi apostolească biserică, căci nu s'ar ocârmuí după chipzuială individuală a unui muritoriu, prin urmare s'ar lipsí de caracterul ei cel primitiv şi păstrat până în ḑilele noastre, prin care s'au apĕrat ea, de către feliuritele vijelii, ce se ridicaseră asupra ei din mai multe părţi cu o vrăşmăşie cumplită, dar pe ea n'au putut nimicí, pentru-că cuvêntul Domnului s'a păstrat, carele în veac nu va trece şi nici porţile iadului nu-l vor puté biruí pe el.

Toate acestea le-am scris eu, ca sĕ măturisesc Escelenţii Tale cele tainice ale minţii şi inimii mele, şi ca sĕ scí că pre Escelenţia Ta Te cinstesc şi astăḑi, precum Te-am cinstit mai inainte cu 25 ani, când am avut norocire a slují sf. Liturghie cu Escelenţia Ta ca protodiacon la Carloveţ. Primesce dar Avvo bune! aceasta a mea mărturisire, şi nu Te îndoí nici spre viitoriu despre cinstirea mea adevĕrată, cu carea pentru totdeauna remân.

Sistemul de corupţiune, deprădările, stórcerea până la os cât pe dreptul, cât pe ne dreptul, sunt astăḑi la ordinea ḑilei şi prin comunele nóstre. Aici preoţimea nóstră are o sfântă datorinţă a păşí cu tótă energia, şi între marginile legei a se luptá pentru popor. — Avem casuri triste, unde poporul nostru a perdut frumóse venite, singur din causa, că preotul n'a fost la culmea misiunei.

Astfeliu e lucru cunoscut, că dreptul trilunar de cârcimărit este un drept al iobagilor, din carele în multe comune venitul a incurs în lada bisericei nóstre. Organele comunale însĕ bine frumuşel au luat venitul dela biserică şi l'a dat la comună, unde apoi în multe casuri numai Dḑeu scie, unde se ascunde.

Unde preotul a fost om la locul seu, venitul şi astăḑi e al bisericei. A-şi puté aduce înainte ḑeci de casuri de prin comitate. Ce se mai ḑic apoi de înfiinţarea scólelor comunale? Ele sunt înfiinţate cu deosebire acolo, unde preotul nu a sciut, sau nu a voit sĕ intervină cu tótă resoluţiunea în favorul scólei sale confesionale.

Că contrarii nostrii şi astăḑi se silesc din tóte puterile a ne răpí şi micile drepturi şi venite, ce posedem, este un lucru de tóte ḑilele. Certele se caută cu lumina. Se amintesc o comună — Crisciorul. Biserica nóstră a folosit dreptul de cârciumărit trilunar în favorul scólei Acest drept a fost dona de iobagi după tóte formele legale. În acest an preotul — om harnic — publică licitaţiune ca şi în alţi ani. Dar cei plesnesce notariului prin cap! Işi pune carul în petri, ca sĕ nu se ţină licitaţiune, înfrică pe ómeni sĕ nu liciteze, sub cuvênt, că dreptul trilunar nu e al bisericei nóstre. Preotul însĕ urméză calea sa, licitéză trilunarul şi banii îi pune în lada bisericei. Notariul însĕ nu stă pe loc, face arĕtare la pretorele, că biserica nóstră folosesce un drept usurpat. Preotul impreună apoi cu protopresbiterul trebue sĕ vină sĕ-şi apere un drept al bisericei cel folosesce de ḑeci de ani neconturbată.

Aceste în ajunul rĕscumpĕrărei regalelor. Şi e faptă, că dacă preotul din Criscior şi protopresbiterul Zarandului nu erau ómeni la locul lor, astăḑi biserica ar avé mai puţine venite, şi nemulţămirea s'ar fi produs în sinul poporului. Sunt varii afacerile comunale, şi dacă nu e cine sĕ conducă poporul tot pe spatele lui merge, pe punga lui. Se mai amintesc ací numai de tacsele esorbitante, ce bunăórá iau unii notari, cu deosebire străinii la facerea de contracte, de inventare etc. deşí în concurse nu sĕ publică, cât sunt competinţele pentru contracte etc. Aici încă preoţimea este chemată a păşí pentru apĕrarea poporului.

Scurt: în afaceri comunali preotul are sĕ fie păstoriul adevĕrat al poporului, carele se scie conduce turma sa la păşune, dar sĕ o şi apere de lupi.

Pentru-ca sĕ pótă însĕ un preot intreveni în afaceri comunali trebue neapĕrat de lipsă sĕ cunóscă legea comunală şi ordonanţele ministeriale referitóre; precum şi alte legi, cari ating mai de aprópe poporul.

Numai aşa va puté intreveni cu efect şi va fi respectat.

Pretindem deci cu tărie, ca preoţimea nóstră sĕ studieze legea comunală şi impreună cu ea şi altele cei sunt de folos practic şi sĕ se intereseze cu deadinsul de afacerile comunale. Acésta nu póte decât se mărésca autoritatea unui preot. *Iuon.*

✝ Archiducele Rudolf.

Telegrama scurtă şi în parte neprecisă, ce ne-a adus deprimătórea scire despre mórtea repentină a Alteţii Sale principelui de corónă *Rudolf*, a produs cea mai adêncă durere în inimile tuturor cetăţenilor, şi tótă lumea se astépta se afle detaiuri despre acest deprimătoriu cas.

„Budapesti Közlöny“ publică acum un comunicat, după care nu este adevĕrat, că principele de corónă a murit de apoplecsie. Medicul Wiederhofer, care a fost chemat inmediat la Meierling, a constatat la cap o rană mare de împuşcătură. Păreţii şi ósele craniului erau în mĕsură mare sdrobite, încât mórtea a trebuit sĕ între momentan. Lângă pat în apropierea nemijlocită a mânei drepte era un revolver descărcat a cărui posiţie numai lasă nici o îndoială, că mórtea şi a făcut o archiducele cu mâna proprie.

Comunicatul constată mai departe, că archiducele în timpul din urmă a suferit de o iritaţiune nervósă, şi declară, că întêmplarea înfricoşată s'a putut sĕvêrşí numai într'o turburare momentană a minţii.

Inmormêntarea probabil că va fi Marţi după améḑi. Maiestatea Sa a refusat cu mulţămită ori ce representare a curţilor strĕine.

De principe de corónă se ḑice că va fi declarat fiul cel mai mare al archiducelui Carol Ludwig, Francisc Ferdinand.

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Maj. Sa monarchul nostru a distins pe fostul consul general al României la Budapesta, Alecsandru Farra, cu crucea cu stea a ordinului „Francisc Iosif“.

* (Din Budapesta.) Scandalurile inscenate în capitala Ungariei nu mai au sfêrşit. Poporaţiunea, agitată de studenţi şi de unii dintre deputaţii opoziţionali s'a conglomerat în numĕr mare înaintea edificiului şefului partidului liberal, Tisza, cu intenţiunea de a provocá un mare scandal. Miliţia însĕ, prinḑênd de veste, a prevenit şi numai în urma formării unui cordon puternic şi după mai multe răniri a putut face ordine. Tumultuanţii s'au îndreptat spre piaţa Francisc Iosif unde s'au continuat demonstraţiunile până în amurgul sĕrii. Pe vremea aceea mulţimea a început şi mai tare a se indesuí, şi a inmulţí scandalele de stradă. Căpitanul oraşului, care apărù călare în mijlocul tumultuanţilor şi-i provocă sĕ se retragă a fost primit cu fluerături şi cu petrii. S'a dat signalul de atac şi husarii au început a îmblătí cu sabiile în mulţime, care le rĕspundea cu petrii. Infanteria urma cavaleria şi închidea stradele. Mai mulţi tineri, buni gimnastici, se căţărau pe sus şi stêngeau laternele. Din mulţimea indesuită eşia din când în când strigate infiorătóre. Abia după meḑul nopţii se putuse miliţia retrage. Inaintea edificiului, unde se ţine dieta, mulţimea a asteptat pe ministrul Tisza sĕ-l priméseă cu fluerături şi numai miliţia a putut îndepărtă tumultuanţii agitaţi. Căpitanul Arany a primit lovituri grele. Contele Stefan Tisza şi Tibor Károly au fost scuipaţi de sus până jos. Husarii au rănit pe mulţi dintre tumultuanţi, dar şi ei au primit lovituri de petri.i Deputaţii liberali sunt încărcaţi de epitelele „tradători ai patriei“. Deputatul şi profesorul de universitate, Pulszky, mergênd în sala de prelegere şi voind a însciinţá, că din causa morţii principelui de corónă nu va ţiné prelegeri, mulţimea estraordinară de mare a universitarilor l'a îndesuit şi l'a primit cu „abzug“ trădătoriu al patriei. Abia după-ce interveni rectorul, putù Pulszky sĕ scape într'o odaie laterală.

* (Siguranţa publică!!) Baronul Plessen, consulul general al Germaniei la Budapesta, plecând la Viena şi-a luat cu sine din Budapesta şi ordurile. In Viena însĕ n'a mai aflat nici un ord şi mai multe din preţiósele sale în preţ de 500 fl. lipsiau. Un tinĕr elegant a vêndut atât ordurile cât şi preţiósele pe preţul de 50 fl. unui aurariu, care topise ordurile, dar însciinţă poliţia îndată ce a aflat de provenienţa lor.

* (Cas de mórte.) Cetim în „Telegraful român“ din Bucuresci: *Michail Stroescu*, a încetat din viaţă şi cu el românimea a perdut un om din acei rari, care a făcut din cultul naţionalităţii o lege nestrămutată a vieţii lor.

Michail Stroescu, român din Basarabia, despărţită prin rapt şi violenţă de patria mumă, voia a clădí cu banii sei scóle române în acea ţară română spre a luptá în contra rusificărei poporului român din care făcea parte, voia o universitate română cu proponimente în limba română, pentru-ca tinerimea, ce se adapă la studii înalte sĕ înveţe din nou limba română şi sĕ fie crescută în cultul naţionalităţii.

Nu i s'a dat însĕ voie şi atunci caldul patriot şi-a întors ochii spre românii din regatul român şi spre cei de peste munţi. El a oferit 100,000 ruble pentru a se clădí scóle rurale în ţară şi 50 000 lei Asociaţiunei meseriaşilor români din Braşov.

Acest român acum nu mai este, el a încetat din viaţă la Odesa.

Perderea pentru românii, nu numai din Basarabia, ci de pretutindeni, e fără margine Esprimăm durerea tuturor pentru acéstă perdere şi suntem siguri, că corĕspundem gândului neuitatului patriot, urând ca marele şi patrioticul seu esemplu sĕ găséscă mulţi imitatori.

Neconsolata soţie, d-na Elisa Stroescu, dacă dureri ca a sa se pot mângăia, va găsí mângăerea în faptul, că bunii români de pretutinneni plâng ca şi dênsa pe neuitatul ei soţ.

* (Un deputat dietal atăcat). Precum scrie fóia locală „Siebd. Tgblatt,“ deputatul ardelén Zay, a fost atacat în timpul scandalelor de stradă din Budapesta din partea husarilor. Respectivul a trebuit sĕ indure mai multe lovituri de săbii.

* (Imprumutul căilor ferate ungare). Subscrierea noului împrumut al căilor ferate ungare de 130 milióne fl. cu 4% s'a încheeat cu un resultat fórte satisfăcĕtoriu. Membrii familiei împĕrătesci încă au subscris sume considerabile. Operaţiunea o a făcut grupa Rotschild.

* Balul, ce era sĕ-l arangeze reuniunea carpatină astă séră, s'a amênat pe timp nehotărit din causa morţii Alt. Sale principelui de corónă.

* (Patrioţii din comitt. Huniedóra). Studenţii universitari din cott. Hunidórei la universitatea din Cluş au redactat o adresă deputaţilor cercului lor electoral, „prin care 'şi esprimă, respectul căci „părinţii lor“ au luptat contra constituţiei, combătênd proiectul de lege militariu!

* (Viaţă lungă.) La începutul lunei acesteia precum scriu foile din România, a încetat din viaţă Ióna, soţia lui Barbu Ciócă, judeţul Vêlcea, în vêrstă de 120 ani; ér în ḑiua din 9 Ianuariu a. c. a încetat din viaţă Barbu Roibu din comuna Lunguleţi, judeţul Dâmboviţa, în etate de 116 ani.

Din public.

Avis.

Pentru încurăgiarea ţĕranilor agriculturi la semênarea de trifoiu şi de napi de nutreţ comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului în şedinţa sa din 25 Decembre 1888, a votat o sumă pentru cumpĕrarea de seminţe de trifoiu şi de napi pentru a se impărţí în mod gratuit intre acei membri ai reuniunei, cari ar dorí a cultivá aceste plante.

Se provócă deci pe calea acésta toţi acei membri ai reuniunei, cari voesc a primí în mod gratuit atari seminţe, sĕ se însinue verbal sau în scris la comitetul central al reuniunei respec. la presidentul sau secretariul reuniunei, cel mult până la 20 Februariu 1889 st. n.

Sibiiu, 27 Ianuariu, 1889.

Comitetul central al reuninnei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

Eugen Brote,
president.

Stefan Stroia,
secretariu

444444

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii

29 Ianuariu — 4 Februariu.

29 Duminecă: Ignatiu, Filoteiu, Iperechiu, Aviv, Iulian, Roman, Iacob, Paregoriu; Silvan, Luca, Mociu, Sarvil, Vevea, Varsemeu; Afralt, Acecsima, Demetriu. *30 Luni:* (†) Vasiliu, Gregoriu, Ioan; Ipolit, Censurin, Avras, Felicos, Macsim, Erculin, Veneriu, Stirachin, Mina, Comod, Erme, Maur, Eusebiu, Rustic, Monogriu, Amandin, Olimpiu, Cipriu, Teodor, Tribun, Macsim, Archelau, Ciril, Sabain. *31 Marţi:* Cir, Ioan, Anastasia, Teodota Teoctista, Eudocsia, Victorin, Victor, Nicefor, Claudiu, Diodor, Sarapin, Papia, Trifina Elia. *1 Mercuri:* Trifon, Petru, Vendemian, Vasiliu, Timoteiu, Tion, Carion, Perpetua, Satir, Reucat, Satornel, Secund, Felicitate, Anastasiu. *2 Joi:* (†) Întimpinarea Domnului, Agatodor, Iordan, Gabriel. *3 Vineri:* Simeon, Ana, Adrian, Eubul, Blasiu, Azariu, Paul, Simion, Claudiu. *4 Sâmbătă:* Isidor, Nicolau, Abramiu, Ioan, Teoctist, Iasem, Iosif.

Rituale bisericesci.

Duminecă, 29 Ianuariu: a Vameşului şi Fariseului. Începutul Triodului, Octoich ton 8; Evang. Utren. 11; Melodiile Triodului: „Uşile pocăinţei“ ş. c. l. Catavasia: „Pămêntul cel roditoriu“ (ér nu „Deschide-voiu gura mea“, pentru-că acésta ar avé loc numai când ar fi eşit deja praznicul Intimpinării); la Liturgiă: Fericiri din Octoich şi Triod.

Luni, 30 Ianuariu: Sânţii trei ierarchi. Sĕrbătóre legată. Tóte cântările din Mineiu; Catavasia „Pămêntul cel roditoriu.“

Mercuri, 1 Februariu: Inainte-prăznuirea intimpinării Domnului. Deslegare la carne.

Joi, 2 Februariu: Intimpinarea Domnului. Praznic. Tóte cântările din Mineiu; Catavasia „Pămêntul cel roditoriu“; la Oda IX în loc de „Ceea ce eşti mai cínstită“. Irmósele catavasiei cu ripelele lor din Mineiu; la Liturgiă în loc de „Cuvine-se cu adevĕrat“: Irmosul prim dela Oda IX cu pripéla lui.

Vineri, 3 Februariu: După-prăznuirea Intimpinării Domnului (până inclusiv Joi, 9 Februariu); deslegare la carne.

Afaceri parochiale.

Matricule. Este o datină fórte rea, că unii parochi în loc sĕ scrie în matricule şi în estrasele matriculare luna cu litere, ei o indică numai cu cifre, după pragmatica oficiilor postale. Matriculele, ca documente publice, trebue sĕ fie de tot clare şi sigure. O mână malitiósă préuşor póte falsifica datul din matriculă sau estrase, dacă luna este notată cu cifre, d. e. din 4/2 póte face cu o singură trăsură 4/12, când apoi în loc de 4 Februariu ai sĕ cetesci 4 Decembre. — Parochului consciu de însemnătatea matriculelor şi de demnitatea oficiului seu, nu-i vine cu greu sĕ scrie nu numaí luna, ci şi ḑiua lunei cu litere, sau — ce este şi mai corect — ḑiua o scrie şi cu cifre şi cu litere, d. e. Februariu 4 (patru,) deasemenea şi anul, d. e. 1889 (una mie opt sute optḑeci şi nouĕ.)

Loterie.

Vineri în 1 Februariu, 1889.

Timişoara:	**9**	**74**	**4**	**62**	**55**
Viena:	**51**	**12**	**50**	**40**	**81**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 31 Ianuariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 57	9.54
00 marce nemţesci	59.25	59 20
London pe (poliţă de trei luni)	120.90	120.85

Nr. 1271 [11] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Merghindél, din protopresbiteratul Agnitei,se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 67 familii româneçcâte o mĕsură vechie à 16 copuri à 1 fl. fac . . .	fl.	67.—
2. Dela 31 familii neuristice à 50 cr.	fl.	15.50
3. Folosirea porţiunei canonice	fl.	200.—
4. 98 familii câte una ḑi de lucru computate à 50 cr.	fl.	49.—
5. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiişi a altor funcţiuni de preste an .	fl.	69.12
Suma . . .	fl.	400.62

Doritorii de a ocupá acéstă parochie au a-şi subşterne cererile concursuale instruite conform dispoziţiunilor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szt. Agotha) pănă la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot da mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita, 15 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 432. [10] 3—3

EDICT

Ana Lup gr. or. din Curciu, care de 18 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Mihailă Bârsă din Curciu, pribegind în lume fără a se scí ubicaţiuea ei, se citéză prin acésta, ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul ei se va pertracta și decide și decide și în absenţa ei.

Mediaş, în 10 Novembre, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului.

Ión Chendi,
administrator protopresb.

Nr. 401. [5] 3—3

CONCURS.

După-ce în urma concursului publicat pentru postul de capelan în parochia de clasa a II-a Mada nu s'a însinuat nici un concurent, pe basa ordinului Prévenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 28 Decembre 1888. Nr. 6765. se publică prin acésta concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitul parochial anual de 400 fl. v. a.

Concurenţii, cari vor reflectá la acest post, au a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Sĕcărâmb, 31 Decembre, 1888.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului II.

Sabin Piso,
prot.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 18—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităței,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Nr, 672/1889. Vice-comite. [9] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru asigurarea furnisării petrișului (prundului) de lipsă în anul 1889 pe tóte drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiiu se publică pertractare concursuală, ce se va ţinea prin oferte scrise și închise în **18 Februariu 1889 la 9 óre a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiiu în sala cea mică de ședinţă.

Se provócă deci toţi aceia, cari voesc a lua acésta întreprindere, a-și subșterne ofertele lor vice-comitelui comitatului Sibiiu cel mult pănă la óra amintită a ḑilei deficte pentru pertractare. Ofertele întrate mai târḑiu precum și telegramele întrate ori și când, nu se vor lua în considerare.

Pre cuvertul ofertului provĕḑut cu 5 sigile și timbrat după regulă e a se scrie désupra adresei limpede numele acelei linii sau părţi de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după ormulariul și conspectul de împărţire, cari ambele se pot primi dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofert trebue sĕ se alăture cuitanţa despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebue se constea cel puţin din 5% dela suma preţurilor, care le promite oferentul după cuantitatea de petriș, pusă în conspectul de împărţire, care servesce de basă la pertractare.

Bani gata sau obligaţiuni nu se primesc cu ofertul.

Conspectul despre împărţirea petrișude furnisat, contractul de furnisare, condiţiunile specifice, formulariul de ofert, și conspectul de împărţire, ce trebue alăturat acesteia, se pot cetí respective primí la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în órele ordinare de oficiu.

Sibiiu, în 19 Ianuariu, 1889.

Thalmann m. p,
vice-comitele comitatului Sibiiu.

„Haţegana“ asociaţiune de anticipaţiune și credit în Haţeg.

Contul bilanţului pro 1888.

Active.	fl. cr.
Cassa în numĕrar	62.—
în cambii	13268.—
în cambii cu acoperire hipotecară	3780.—
tacsa de înscriere	588,—
diverse conturi debitóre . . .	8.—
	17706

Pasive.	fl. cr.
Părţi fundamentale	8797.—
depuneri spre fructificare . . .	7246.56
interese transitóre anticipate . .	186.91
interesele părţilor fundamentale .	259.79
interesele depunerilor spre fructificare	193.13
spesele de fundare	588.—
diverse conturi creditóre . . .	8.—
profit curat	426.61
	17706.—

Haţeg, la 31 Decembre, 1888.

Ioane Baciu, cassariu. **Bontescu Mihály,** director. **Alesandru Serafin,** comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul bilanţului și confrontându-l cu registrele principale și aucsiliare ale asociaţiunei ţinute în bună regulă l-am găsit în consonanţă cu acelea-și și esact.

Haţeg, la 27 Ianuariu, 1889.

Paul Oltean. Marcu Muntean. Ioan Cornea. Avram Celegredean.

Contul profitului și perderilor.

Eșite.	fl. cr.
Interese la depuneri	193.13
Interese la părţile fundamentale	259.79
Interese transitóre anticipate . .	186.91
La chirie	80.—
Salare	72. –
Timbre	132.45
Mobiliar	228.24
Spese generale.	454.62
Profit curat	426.61
	2033.75

Venite.	fl. cr.
Tacsa de înscriere	588.—
Interese de escompt	1249.03
Provisiune	196.72
	2033.75

Haţeg, la 31 Decembre, 1888.

Ioane Baciu, cassariu **Bontescu Mihály,** director. **Alesandru Serafin.** comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul profitului și perderilor și conformându-l cu registrele principale și aucsiliare ale asociaţiunei ţinute în bună regulă le-am găsit în consonanţă cu acelea-și și esact.

Haţeg, la 27 Ianuariu, 1889. [13] 1—1

Paul Oltean. Marcu Muntean. Ioan Cornea. Avram Celegredean.

„Haţegana“ asociaţiune de anticipaţiune și credit în Haţeg.

Convocare.

Membrii asociaţiunei de anticipaţiune și credit „Haţegana“ sunt rugaţi a se înfăţoșa în numĕr cât de mare la

I-a adunare generală ordinară

care se va ţiné în Haţeg, la **3 Martie a. c. st. n. 10 óre ante ameḑi în localul Asociaţiunei.**

Obiectele la ordinea ḑilei sunt:

1. Alegerea unui președinte, unui vice-președinte, doi scrutinători și doi secretari.
2. Raportul directorului.
3. Raportul consiliului de supraveghiare.
4. Revisiunea raţiociniului, statorirea bilanţului, și a câștigului curat.
5. Alegerea comisiunei de supraveghiare.
6. Alegerea unui membru în consiliul administrativ, în urma abḑicerei membrului Nicolau Teodosiu.
7. Luarea de conclus cu privire la părţile fundamentale cedate de Iohann Heffner și Carl Koenn membrului Basiliu Şandor de Vist.
8. Desemnarea foilor în cari au a se publicá afacerile asociaţiunei.
9. Statorirea remuneraţiunei comptabilului si secretariului pro 1888.
10. Statorirea bugetului pe anul 1889 și salariul comptabilului.
11. Eventuale propuneri făcânde în sensul §. 72 din statute.
12. Dispoziţiuni pentru verificarea protocolului.

In cas, dacă nu se vor presenta membrii în numĕr recerut de statute, spre a aduce concluse valide, adunarea generală se va ţinea în **16 Martiu 1889 st. n. la 10 óre ante ameḑi,** când cei presenţi peste obiectele puse la ordinea ḑilei, vor delibera necondiţionat conform §. 70 din statute.

Din ședinţa consiliului administrativ ţinută în Haţeg, la 21 Ianuariu, 1889 st. n. [12] I—1

Bontescu Mihály,
director.

Ioane Tocaciu,
secretariu.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☞ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental!

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☞ Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 12—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 9. Sibiiu, Marţi 24 Ianuariu (5 Februariu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sambata.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Ianuariu.

Astăḑi se vor astrucá rĕmăşiţele pămêntesci ale Alteţei Sale principelui de corónă **Rudolf**, şi cu acésta se va terminá scena din urmă a unui act tragic, care este şi va remâné unic în istoria préinaltei case Habsburgice.

Suspinele miliónelor de sudiţi credincioşi se vor indreptá astăḑi spre burgul din Viena, ca sĕ se unéscă cu durerile sfăşietóre de acolo, şi sĕ petrécă pre junele „crăişor,“ speranţa căḑută a dinastiei şi a popórelor ei, în catacombele de sub mănăstirea părinţilor Capuţini, residenţi în metropola imperială.

Acolo va fi locul de vecinică odichnă al aceluia, care după cum este constatat în mod oficial, şi-a căutat el insuşi acésta odichnă, şi-a căutat-o în locul aceleia, pre care în celea din urmă nu mai putù sĕ şi-o afle nici în palatul imperial lângă tronul, care erá caşi al seu, nici în sinul părinţilor buni, carii il imbrăţişau cu iubire ca pre lumina ochilor lor, nici în mijlocul familiei sale mai ânguste, a căreia fericire erá dênsul, nici în societăţile elitei de curte, cărora el erá centrul de conversaţiune, nici pe braţele popórelor fidele, care il adorau.

Este casul acesta sguduitoriu de inimi dóră capriţul unei sorţi órbe, cu carea nu ne putem face sémă nici odată; este póte opera unei ursite rele, de care mintea şi puterea omenéscă nu se póte apropiá; este el pentru noi un ce neesplicabil, dóră mai mult un vis, decât realitate?

Ba nu! catastrofa din ḑilele trecute, oribilă, deprimătóre, consternătóre, este svatul nepĕtruns de muritori al acelei fiinţe préinalte, eterne, căreia au sĕ se închine toţi pămêntenii, cei puternici şi cei slabi, cei bogaţi şi cei lipsiţi, cei inălţaţi şi cei smeriţi.

Este ea o întêmplare, carea ne pune înaintea ochilor ca sdrobite şi sfêrmate barierele, ce în viéţa socială despart pe ómeni în diferite clase; este o admoniţiune, carea ne dă sĕ pricepem, că nimica este tótă strălucirea luméscă şi nimica sunt tóte silinţele omenesci pe lângă acea putere nemărginită, nevĕḑută, dar simţită, carea singură scie, în ce chip are sĕ i se facă voia, pentru ca omenimea în totalitatea sa sĕ se apropie tot mai mult către scopul, pentru care este creată.

In mijlocul meditaţiunilor nóstre asupra acestui cas trist şi asupra detaiurilor lui date în diferite versiuni, un glas dulce părintesc ne vine prin cerculariul archipastoral publicat în Nrul nostru din Sâmbăta trecută, ca sĕ ne ridice inimile deprimate, şi sĕ ne pună în acţiune ca „elemente şi corporaţiuni bisericesci pururea credinciόse dinastiei.“

Glasul acesta nu va suná în pustiiu, ci va aflá resunet în inimile întregului cler şi popor al nostru nestăpânit de spiritul discordiei; ne vom aduná astăḑi cu pietate la sânta liturgiă, ca în acest chip inimile nóstre sĕ le punem într'o legătură şi mai strînsă cu momentele funebrale, care se vor petrece în acelaşi timp în capitala vechiă a monarchiei.

Cu asemene pietate vom asistá Sâmbăta viitóre séu în cealaltă la parastasul solen, care se va arangiá după svatul archipastoral pentru sufletul inaltului decedat; apoi mai o lacrimă ferbinte asupra mormêntului lui, şi vor fi terminate tóte, numai umbrele lui blânde ne vor mai cercetá din când în când, pentru a-i dá tributul préměritat al „vecinicei pomeniri.“

Dar mai avem astădată şi la acest loc, sĕ apreţiăm cu multă recunoscinţă gândul bun al bunului nostru archipăstoriu, pentru a adăugá la pietatea nóstră către memoria neuitatului principe de corónă, binefaceri în special „pentru spriginirea culturei tinerimei nóstre scolare, prin stipendii séu altfel de ajutóre, mai mici séu mai mari, după împregiurări.“

Bună este, crestinéscă este datina poporului nostru, ca intru pomenirea morţilor sĕi sĕ dea milostenie celor lipsiţi. Decedatul principe de corónă a fost şi remâne cu sufletul al nostru al tuturora, şi ce milostenie mai bine primită lui Dumneḑeu am puté sĕ facem în memoria lui, decât dacă vom oferí obulii nostri sĕrăciei cei mai mari, carea se află pre la celea mai multe scoli ale nóstre confesionale?

Sĕ o facem şi acésta, conscii de noi şi de datorinţa, ce o avem „ca civi buni ai statului şi fii credincioşi ai bisericei“ şi apoi încă până a nu depune doliul imbrăcat la mórtea Alteţei Sale préiubitului principe de corónă, sub sigilul pietăţii, ce o păstrăm memoriei lui, sĕ imprimăm bine în inimile nóstre devisa din cercularul archipastoral: „Tóte pentru patriă, monarch, biserică şi naţiune!“

Revista politică.

Întréga monarchie suspină jalnic sub povara nenorocirei, ce o apasă prin mórtea clironomului, Rudolf. Informaţiunile ultime despre catastrofa întêmplată măresc numai păharul amărăciunei şi al durerei, din care a trebuit sĕ guste înalta familie împĕrătéscă şi cu ea popórele întregei monarchii. Parlamentele ambelor state ale monarchiei s'au întrunit numai spre a-şi da espresiune sentimentelor de durere, amênându-se deocamdată tóte desbaterile politice.

Scandalurilor politice de stradă, cari s'au inscenat în Budapesta, şi cari alimentate de aţiţările bărbaţilor din oposiţiune păreau a cuprinde un teren destul de vast, spre a se provocá o formală revoluţiune atât în capitală, cât şi în provincie, unde studenţii sunt conglomeraţi, încă le-a pus capet tristul eveniment. Cu tóte acestea nu e eschisă posibilitatea, că ele nu vor isbucní din nou, când se va desbate în special proiectul despre armată. Acésta temere e cu atât mai întemeiată, cu cât promisiunile, ce le-a dat deputatul oposiţional Ugron, că la desbaterea specială se va respinge proiectul, au întimpinat aprobările chiar şi a unor deputaţi, cari la desbaterea generală au votat mai mult pentru primirea proiectului, ca sĕ nu-şi pérdă pretenia d-lui Tisza. E întrebare însĕ chiar, că în urma tristului incident, mai ţiné-va dl Tisza cu atâta perseveranţă la proiect?

Penibila impresiune, ce o a produs scirea neaşteptată a morţii principelui de corónă atât în societăţile din monarchia nóstră, cât şi la curţile strĕine, se manifestă cu tótă tăria. Din tóte locurile vin adrese de condolenţă şi mórtea prinţului e comentată ca cea mai grea lovitură dată nunumai monarchiei Austro-Ungare, dar şi politicei esterne, căci în tóte cercurile, principele de corónă era privit ca un om nutrit de idei liberale şi tot deodată un adict credincios al păcei generale.

La Berlin s'au sistat atât petrecerile publice, cât şi desbaterile politicei interne şi esterne. Afară de casul, că în locul fostului ministru de justiţie s'a denumit de ministru secretariul de stat Schelling, alte afaceri mai momentuóse nu s'au întêmplat, de când vestea tristă a ajuns în Berlin.

Se pare, că contra principelui de Bismarck s'a format o adevĕrată cualiţiune nunumai în Berlin şi în imperiul german, dar şi în statele strĕine. Ḑiariul engles „Contemporary Rewiew“ publică un articlu sub titula „Dinastia bismarciană,“ în care se ridică multe atacuri contra bĕtrânului cancelariu, şi care au provocat o amară sensaţiune în cercurile din Berlin. „Standard,“ care reproduce câte-va capitole din acest articol, adauge în comentările, ce ce le face, că e inspirat de persóne inalte şi bine informate cu starea lucrurilor şi că are meniţiunea

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Episcopul Şaguna recearcă pe metropolitul Şuluţiu a conduce o deputaţiune naţională la împĕratul.

Escelenţiei Sale Domnului metropolit gr.-catolic, Alecsandru Sterca Şuluţiu conte de Kerpenis, la Blaş. Sibiiu, 4/16 Novembre, 1860.

Escelenţiă! Convins, că Escelenţia Ta nu eşti mai puţin petruns de cât mine de însemnătatea — de viaţă sau de moarte — naţională a ḑilelor în care trăim, şi că „acuma sau nici odată“ se cere dela noi, conţelegere, priveghiare şi conlucrare, îmi iau voia a face iniţiativa şi a me adresa către Escelenţia Ta.

Încercările, ce se vĕd că se fac din părţi Escelenţiei Tale sciute, spre paralisarea biletului de mână al Maiestăşii Sale din 20 Octobre a. c. emis pentru Transilvania, spre stergerea automiei Transilvaniei, spre unirea èi cu Ungaria şi temerea de succesul acelor încercări, naţiunea română nu-l poate priví altmintreni de cât ca o cestiune de viaţă sau moarte a sa.

În asemenea împregiurări grave, m'am înţeles cu bărbaţii nostri competenţi de aici, că ce ar fi de făcut? Şi am venit la convingerea aceea, că mergerea unei deputaţiuni respectavere la Viena, cu o ḑi mai curênd, este de neaparat.

Deci — fiind şi Escelenţia Ta cu Venerabilul Capitol de asemenea convingere — ce nu me îndoesc, vin — în numele meu şi al inteligenţiei noastre de aici a Te ruga pe Escelenţia Ta, ca ertându-ţi starea sanitară sĕ binevoesci a Te pune în fruntea deputaţiunii, a desemna şi pe unul dintre domnii canonici şi pe alţi 2—3 dintre bărbaţii inteligenţi mireni.

Din partea noastră va merge protopopul Popasu, d. d. Constantin George Ioan, Ioan George Ioan din Braşov şi dl Ioan Brote din Reşinari.

Întêmplêndu-se însĕ împregiurarea neasceptată ca starea sănĕtăţii Escelenţii Tale se nu Te erte nici decum la aducerea acestui sacrificiu; atunci Te rugăm pe Escelenţia Ta sĕ faci ce-Ţi va fi prin putinţă, ca în locul Escelenţiei Tale sĕ se pună în fruntea deputaţiunei Preasfinţia Sa Domnul episcop al Gherlei.

Deputaţiunea — după convingerea noastră ar avé de scop sĕ descopere dorinţele românilor în privinţa autonomiei patriei noastre, a constituirei ei viitóre şi în privinţa realisărei celor 10 puncte, ce am propus în senatul imperial.

Alătur Escelenţii Tale o rugare Maiestetică, ce mi-a trimis Dnul c. r. comisariu de prefectură Dimitriu Moldovan, care noi o am aflat bună.

Rog pe Escelenţia Ta de preapreţuita părere, de cele ce vei afla cu cale a dispune şi despre ḑiua plecării sau a Escelenţiei Tale — care tare ne am îmbucura — sau a preasânţiei Sale Dl episcop Alexi cu ceialalţi, ca sĕ sciu a porní şi pre ai nostri şi sum

Al Escelenţii Tale

plecat serv.

Metropolitul Şuluţiu încunosciinţează pe episcopul Şaguna despre resultatul deputaţiunii, ce o a condus la Maiestate.

Escelenţiă! După-ce din nenorocire bolnăvindu-me în Orĕştie, fuseì silit a păzí patul patrusprediece ḑile, a treia ḑi după ridicarea din aşternutul boalei, adecă în 4 curg. cu sufletul în buze, în nădeşdea lui Dumneḑeu îmi continuaì călĕtoria către Viena, şi după o călĕtoriă continuă de patru ḑile şi o noapte, în mai bune puteri de cum pornisem, sosì în 8 Decembre dimineaţa la 7 oare cu fericire in Viena.

Încă în aceea-şi ḑi a sosirei mele, adecă în 8 Decembre, am adunat pe toţi colegii mei şi deputaţii naţiunei — 20 la numĕr — şi ne consultarăm despre făcênḑii paşi, sĕ facă a isbucní din nou focul viu al discuţiei, ce s'a fost incins după mórtea impĕratului Frideric şi carea a fost un adevĕrat chin pentru Bismarck. Hulele ridicate asupra cancelariului sunt de tot grave şi dovedesc, că atât sistemul politicei lui de până acum cât şi planurile proiectate pentru viitoriu se vor sfêrşí cu o perdere grea, ce va trebuí sĕ indure imperiul german în viitoriul cel mai apropiat.

După o şedinţă vehementă şi agitată camera deputaţilor francesi a votat ministrului Floquet vot de încredere cu 300 voturi contra 240. Silinţele partidului republican au fost desperate în lupta mare, ce o a întreprins pentru a pune stavilă atacurilor, provenite din partea boulangistilor, împreunaţi cu bonapartistii, contra regimului. Astfeliu se presupune, că onórea republicei va fi salvată şi entusiasmul pentru Boulanger va dispăré din ce în ce, până când în cele din urmă, lucrurile 'şi vor luá cursul lor firesc.

† Archiducele Rudolf.

În anul 1858, la 25 August, 101 de tunuri au anunţat nascerea unicului fiu al Maj. Sale monarchului nostru, în Laxenburg. In 26 August Maj. Sa monarchul, făcênd cunoscut armatei nascerea prinţului ḑis în ordinul seu: „Voiu ca fiul dăruit mie din graţia lui Dumneḑeu dela întrarea sa în lumea acésta sĕ aparţină bravei armate, şi l numesc şef-colonel al regimentului meu de infanterie Nr. 19, care va purta numele „Kronprintz.“ Vĕduva generalului de Welden i-a fost doică, ér de educator a avut mai întâiu pe contele Gondrecourt, pe care mai târḑiu 'l înlocuì generalul Latour de Turmburg.

La început se ocupà cu limbile germană, cehă maghiară şi francesă, ér în 1872 'şi începu instrucţiunea în sciinţele militare. In 24 Iuniu 1877 a fost declarat de maiorén, ér la 1878 întrà în serviciul activ al armatei. In 1880 purta rangul de general şi contre-admiral. Un an mai târḑiu a fost numit comandant, ér 2 ani mai târḑiu, la 1883 purta rangul de locot.-feldmareşal şi vice-admiral. In 1888, creându-se noul post de inspector al armatei de infanterie, Maj. Sa 'l denumì în acest oficiu.

Ca om al sciinţii a purtat titlul de Dr. onor. în filosofie al universit. din Viena şi Cracovia, membru onorariu al academiei impĕrătesci de sciinţe în Petersburg şi al academiei reg. de sciinţe în Lisabona. A stat în legătură cu cei dintâi bărbaţi de specialitate şi in special se ocupa cu predilecţiune cu istoria naturală şi universală. Archiducele a întreprins mai multe călĕtorii, dintre cari trei în Orient. Impresiunile sale de călĕtorii le a espus in opurile intitulate: „O călĕtorie orientală“ şi „Cincispre-ḑece ḑile pe Dunăre.“ Opera sa mărétă însĕ era sĕ fie „Austro-Ungaria în scris şi ilustraţiuni.“

In 10 Maiu, 1880, s'a căsătorit cu princesa Stefania, fica regelui din Belgia, din care căsătorie s'a născut la 21 August, 1883, o fică, Elisabeta, pe care acum, conform testamentului seu din 1886, o făcù moştenitóre a tuturor bunurilor, ér pe Stefania de usufructóre pe viéţă!

Catastrofa dela Mayerling.

Despre catastrofa dela Mayerling dă „N. Fr. Presse“ următórele deslușiri: Luni în 28 Ianuariu n. plecà principele singur la Mayerling cu un fiacăr vienes. La Gaden calésca nu mai putù înainta, şi principele însuşi trebuì sĕ impingă la rótă, ceea-ce îi căşunà o obosélă mare. A ajuns în sfêrşit la Mayerling, mai mult pe jos, luà soupeul cu principele Filip de Coburg şi cu contele Hoyos. Se arĕta vesel, dar ḑise: Ne vom culcá îndată, am un catar mare şi trebue sĕ asud. In ḑiminéţa următóre se făcù vênătórea proiectată, dar principele nu luà parte, şi se scusà, că s'a rĕcit. La re'ntórcere 'l aflară tare vesel. Mi e mai bine, ḑise el, dar la dineul familiar tot nu pot merge, ḑise către Filip, salută mi părinţii, pe Stefania şi pe Liserl. Prinţul Coburg merse singur la Viena, în sală erau puţini adunaţi, şi când monarchul, veḑù pe prinţul Filip singur, sărì înainte emoţionat şi ḑise: Pentru Dḑeu, ce e cu Rudolf?! Prinţul 'l scusà; mai târḑiu venì şi Stefania, după-ce primì o telegramă dela archiducele Rudolf,ca sĕ ia parte singură la dineu şi sĕ-l scuse.

In Mayerling se afla principele, însoţit de cont. Hoyos. Séra cinară amêndoi. Apoi principele ḑise: Nu me simt încă destul de bine şi diminéţă des-de diminéţă trebue sĕ fiu la vênătóre. Cu acésta se retrase.

In diminéţa următóre, Mercuri în 30 Ianuariu, la 7 óre 'şi chemà pe camerierul seu Loschek şi pecând întrà acesta, principele era în pat şi îi dădù ordinele pentru vênătóre. Inceputul era proiectat pe 8 óre. Cu tóte, că camerierul se impotrivì dintâiu a se depărta de principele, acesta ii ḑise: Trebe însu-ţi sĕ pui tóte la cale, căci de nu se fac numai încurcăli. La $^1/_2$ 8 bătù Loschek la uşă, spre a-i anunţa, că totul se află în regulă. Nu primì nici un rĕspuns, mai bătù de vr'o câteva ori, dar cu acela-şi resultat. Către 8 óre venì principele de Coburg şi contele Hoyos la castel, Loschek le spuse, că Alteţa Sa trebue sĕ dórmă adânc, căci nu a rĕspuns nimic. Hotărîră sĕ mai astepte puţin, ş'apoi din nou sĕ încerce a-l desteptá. Dar nici la repeţile bătături energice nu primiră nici un rĕspuns şi începù a se manifesta un feliu de îngrigire. După puţin sfat hotărîră toţi trei a deschide uşa cu puterea şi după mai multe incordări le succese a stricá o aripă a uşei, şi astfeliu putură descuia pe dinlăuntru.

Priveliscea fu îngrozitóre. Principele zăcea în pat numai în cămaşa de nópte, trupul era tare aplecat peste marginea patului, cu capul în jos, ér mâna stêngă era lăsată mórtă şi atingea podinele. Pe buzele palide se vĕḑură câţi-va stropi de sânge.

Primul, care se apropià de pat, a fost camerierul. Când vĕḑù capul boţocănit şi buzele stropite de sânge, isbucnì în strigăt: *Jesus Maria*, Alteţa Sa cesară s'a înveninat cu strychnin. Toţi trei se retraseră îndată în odaia laterală şi se sfătuiră ca cont. Hoyos sĕ plece îndată la Viena şi sĕ ducă vestea. Principele Coburg şi camerieriul astéptă acolo comisiunea şi până atunci veghiază ca tóte sĕ rĕmână în starea, în care s'au aflat.

Lângă patul prinţului stetea o girandolă cu luminări aprinse. Când părăsì cont. Hoyos castelul, prinţul Coburg observà prin uşa crepată, că luminările au ars fórte mult şi flacările ameninţau a aprinde hârtia, cu care erau îmbrăcate sfeşnicile; spre a încungiura ameninţarea unui incendiu întrară cei doi încă odată în odaia mortului, stênseră luminile şi abia atunci cercetară cadavrul mai cu deamĕnuntul.

Capul era tare b'oţocănit. Din buze isvorì o vênă de sânge, care uda podinele. Abia acum observară, că în mijlocul frunţii se afla o rană de împuşcătură, că capul e crepat şi că în mâna dréptă, era înclestat un revolver. Acésta a nimicit ori-ce presupunere de înveninare.

Contele Hoyos trimise din Baden pe Dr Mühleitner la locul nenorocirei, ér el se duse mai departe la Viena. Ací hotărì sĕ spună mai întâiu impĕrătesei şi sĕ observe o astfeliu de isteţime, încât ea însăşi pe încetul sĕ afle de mórtea archiducelui; şi astfeliu spuse, că principele e fórte greu morbos. La inteţitórele stăruinţe ale impĕrătesei spuse, că e mort şi când impĕrătésa se depărtà sĕ spună şi impĕratului, mai ḑise: Am sĕ mai adaug ceva şi mai îngrozitoriu: Principele s'a înveninat.

Asta n'o voiu spune impĕratului, rĕspunse tare deprimat impĕrătésa. Abia către sară află impĕratul, că archiducele şi-a stîns însuşi viaţa. Persónele in credinţate din Viena cu cercetarea afacerei, constatară, că principele însuşi şi-a pus capĕt vieţii. După acésta 'l puseră în cosciugul dela Viena şi aşa 'l transportară acasă. Principele a scris mai multe epistole către Maj. Sa impĕratul rege, Maj. Sa impĕrătésa regina, archiducesa Stefania şi alţii. Principele de corónă s'a esprimat mai de multe ori, că va murí inainte de a ajunge sĕ domnéscă.

Cadavrul sosì la Viena pela 2 óre nóptea. Diminéţa, când membrii familiei se duseră sĕ rostéscă o mică rugăciune, archiducesa Stefania ameţì de doue ori. Durerea se póte închipuí, dar descrie nu. Joi la 6 óre séra s'a făcut obducţiunea în presenţa mareşalului curţii şi a Dr. Wiederhofer.

Cu acésta ocasiune s'a luat trupul de pe patul, în care a fost în nóptea trecută. După-ce l'au secţionat şi balsamat s'a îmbrăcat în uniforma de general şi-a fost aşeḑat în un cosciug de metal. Cu acesta l'au aşeḑat lacheii în sala cea mare de prânḑit, care légă apartamentele princesei de corónă cu cele, cari le au locuit defunctul. In mijlocul salei s'a aşeḑat patul de corónă. El e un catafalc învĕlit cu catifea négră şi pe el a fost aşeḑat cosciugul. La piciórele sicriului s'a pus un pupitru pentru călugării, cari se rógă, pe pupitru o cruce şi o căldăruşă cu aiasmă La stênga şi la drépta s'a pus încă doue pupitre, menite pentru membrii casei domnitóre.

Mai întâiu au pus pe sicriu o corónă princesa Stefania, apoi mica princesă Elisabeta. Membrii curţii încă au pus, între cari coróna impĕrătesei valoréză fórte mult. Cununi au sosit din tóte părţile, atât dela autorităţi politice şi militare, cât şi din partea societăţilor literare. Regele şi regina Belgiei se află în Viena. Scena a fost de tot mişcătóre la sosire. Monarchii s'au imbrăţişat şi sărutat de mai multe ori, ér lacrimile curgeau şiroiu. Telegrame de condolenţă au sosit dela: impĕratul german, preşedintele republicei francese, ţarul rusesc, regina de Anglia, regina de Spania, regele României, al Sacsoniei, Sêrbiei, Greciei presidentul statelor unite, papa etc. Principele de Wales sosesce incognito la Viena. Impĕratul german şi regele României, după-ce monarchul nostru le a mulţămit şi 'i rógă sĕ nu participe la inmormêntare, nici nu vor sosí în Viena.

Motivele sinuciderei nu se sciu încă, cu tóte, că mai multe manuscripte au rĕmas, ér şeful de secţiune Szögyenyi, care a fost încredinţat cu regularea tuturor afacerilor prinţului, a aflat până acum numai dispoşiţiuni private. In „Berliner Tageblatt“ scrie un bărbat cu vaḑă austro-ungar, că principele Rudolf s'a esprimat astfeliu, când a auḑit, cum-că regele Milan vrea sĕ demisioneze: Ori-ce principe are datorinţa sĕ rĕmână la locul, unde l'a pus providinţa, cu escepţiune însĕ, când un principe nu se mai simte destul de puternic a-şi împliní datorinţele, conform posiţiunei sale; atunci nu i rĕmâne alt ceva, decât sĕ demisioneze, ori sĕ-şi tragă un glonţ prin cap. Mai bine e a nu fi principe, decât un principe rĕu. Jurnalele vienese scriu şi următórele versiuni: Dela intimii curţii se istorisesce, că desbaterea proiectului de armată a provocat la curte mari sensaţiuni, şi anumit vorbirea lui Károlyi a provocat indisposiţie mare monarchului. Intr'o convorbire cu principele monarchul şi a esprimat neplăcerea faţă de ţinuta principelui şi s'a escat mari diverginţe de păreri. O altă versiune e, că n'a trăit bine cu socia sa Stefania.

Succesorul tronului.

Conform sancţiunei pragmatice ar fi sĕ urmeze pe tron fratele impĕratului: Carol Ludovic; dênsul precum se vorbesce, a abḑis. O telegramă din Viena impărtăşesce următórele în acésta privinţă: Archiducele Francisc Ferdinand de Este, fiul cel mai mare al archiducelui Carol Ludovic, a fost primit de mai multe ori în audienţă privată de către Maj Sa. Monarchul s'a esprimat, că-l privesce ca mostenitoriu al tronului. Archiducele Carol a abḑis în favorul fiului seu, Francisc Ferdinand. Archiducele nu va mai purtá numele de „Este“, ci acest nume va trece la fratele seu: Otto Francisc Iosif. Archiducele Francisc Ferdinand, care nu e căsătorit, va fi adoptat de Maj. Sa. Dênsul se va încorona ca rege al Ungariei, întocmai precum s'a întêmplat cu impĕratul Ferdinand.

Archiducele Francisc Ferdinand s'a născut în Graz la 18 Decembre, 1863, şi după finirea studiilor în 25 Aprile, 1876, fu numit locotenent la regim. 32; la 1882 avansă la supra locotenent şi în 26 Octobre ajunse căpit. la regim 4 de dragoni.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Onorate dle redactor! În primii sei numeri din anul, în care am întrat, ḑiariul „Tribuna“ sub titula „anul 1888“ făcênd o revistă generală despre cele mai însemnate evenimente din anul 1888, între altele vine şi la suspendarea protopopului Simeon Popescu. Nu me simţ chemat a suleva din ce motive şi cause a urmat suspendarea. Am cunoscut şi cunosc pré bine pe acest On. domn; şi eu ca un simplu preot din provincie, me închin sciinţelor şi cunoscinţelor acestui bărbat. Şi dacă me încumet a observá ceva din ţinuta P. O. d-sale ca protopop, apoi aceea se refere numai şi numai la ţinuta sa faţă de supremul seu cap bisericesc. „Tribuna“ în numĕrul 4 scrie şi afirmă negru pe alb, că protopopul Popescu a fost unul dintre întemeietorii „Tribunei“.

Stând acésta, étă ţinuta anticanonică a unui subaltern faţă cu superiorul seu! Au nu ḑice S. Scriptură (Fapt Apost. C 23 v. 5.):

„Că pre mai marele poporului teu sĕ nu-l grăesci de rĕu“. Cine nu scie câte invec-

---

Resultatul fù, că după stările împregiur pe lângă suplica adusă cu noi sĕ se mai facă şi a doua suplică, care s'a şi făcut din şese puncte momentuoase stătătoare — un op prea bun de dl secretariu Babeşiu, bărbat foarte zelos, compus — care mai târḑiu prin dl protopop Popasu în copie îl veţi căpĕta, ear cu ceealaltă suplică de mai nainte sĕ şi trimiseră trei deputaţi, cari se mijloceascā la cabinet audienţa la Maiestatea Sa.

Audienţa pe 10 Decembre ni se dede, însĕ nu deputaţiunei întregi în corpore, fără numai capilor aceleia şi representanţilor ambelor confesiuni, adecă mie şi domnului protopop Popasu.

Causa pentru-ce nu s'a primit în corpore toată deputaţiuea Ve-ţi afla-o mai târḑiu prin orala relaţiune a domnului protopop Popasu.

Eri — 10 Decembre a. c. — dară, luând cu noi ambele momentoasele petiţiuni furăm fericiţi a fi primiţi de Maiestatea Sa cu foarte multă şi chiar părinteasca îndurare, libera orala espuseţiune a rugămintelor nostre fù preagraţios ascultată şi la Maiestate şi la ministrul preşedinte graful de Rechberg, unde până astăḑi am umblat.

(Va urma.)

tive nu s'au aruncat prin ḑiariul „Tribuna“ asupra capului nostru bisericesc, adecă asupra Escelenției Sale d lui archiepiscop și metropolit?! Apoi dacă dl protopop Simeon Popescu se numeră între întemeetorii „Tribunei,“ ca protopop, și încă ca primul protopop *) în archidiecesă, făcea fórte bine, dacă ca întemeeitor al „Tribunei,“ nu suferia a se publica astfeliu de lucruri ne mai auḑite și ne mai pomenite asupra supremului seu cap bisericesc într'un ḑiariu întemeiat și de dênsul, căci mărturisesc, că astfeliu de grăiri de rĕu ale ḑiariului „Tribuna“ asupra unui prelat bisericesc au de urmări numai detragerea din vaḑa statului preoțesc, cărui aparține și dl protop. Popescu. Aceste urmări mai tare le simțim noi cei din provincie.

Cum se va delibera în causa suspendărei d-lui protopop Popescu, nu me simț nici pe departe chemat a me amesteca. Nu pot însĕ sĕ nu reflectez „Tribunei“ la cele ce ḑice în pasagiul din urmă din Nr. 4. anul curent, cu referință la tractul Sibiiului: „éră acum cu ajutoriul lui D-ḑeu a ajuns tractul Siibiului éră în schlendrianul, în care a fost sub administrația înaintașilor sei.“ Acésta afirmațiune a „Tribunei“ eu o consider de o manifestațiune a inimei cei rĕutăciόse **) acelor dela „Tribuna;“ acésta este partea cea rea a acestui ḑiariu.

Omul e muritoriu. Punem casul, că dl protopop Popescu, sau nu va mai voí a se re'ntórce, sau va trece din acésta lume, ceea-ce eu nici una nici alta nu doresc, fi-va și va remâné tractul Sibiiului un schlendrian?! Numai conlucrând în bună înțelegere vom puté cel puțin urma compatrioților nostri de alt neam, cari vedem, că din ḑi în ḑi progreséză cu pași repeḑi în cele bisericesci și naționale, pecând noi prin certe și frecări stagnăm.

Aceste le ḑice un preot dela sate aparținĕtoriu tractului gr or al Sibiiului ***). *Pp.*

Varietăți.

*** Astăḑi la 9 óre antemeridiane se va celebra în biserica nóstră din cetate sânta liturgiă funebrală pentru repăusatul principe de corónă Rudolf.**

* (Consistoriul metropolitan.) Intrunindu-se eri consistoriul metropolitan în ședință plenară, la locul prim a votat o adresă de condolență către préînaltul tron din incidentul trecerii din viétă a principelui de corónă *Rudolf*. Consistoriul a fost bine cercetat chiar și de asesori din îndepărtări mari, cum sunt: protosincelul Filaret Musta din Caransebeș, protopopii: Michail Popoviciu din Orșova, Georgiu Crăciunescu din Belinț, și alții; au lipsit însĕ ambii episcopi sufragani, cedând unor pedeci, care nu le-au putut delătură, însĕ și Présânțiile Sale s'au alăturat prin telegrame la adresa de condolență.

* (Bal.) Am primit o învitare la balul, ce erá sĕ se țină în Timișóra, arangiat de damele române în favorul scólei de fete de acolo; noi însĕ credem, că după catastrofa, care ne pune pre toți în doliu, balul acesta și altele ca el, se vor amâna pe timpuri mai vesele.

* (Himen). Dl Eliseu Dan, cleric abs. și institutor la scóla fundațională din Borgo-Prund, 'și va serba cununia cu d-șóra Maria Branea din Măereu la 10 Februariu a. c. în biserica nóstră din Măereu, la 3 óre d. m. Felicitările nóstre.

* (Necrolog,) Comitetul „Reuniunei femeilor române din Arad și provincie“ cu inima frântă de durere aduce la cunoscință trista scire, că *Hermina I. Popoviciu Dessean*, devotata și démna președintă a reuniunei femeilor române din Arad și provincie în urma unui morb scurt, dar plin de suferințe, a încetat din viață, astăḑi la órele 2 diminéța, lăsând în cel mai profund doliu neconsolabil a sa familie, nenumĕratele sale rudenii, — precum și reuniunea, pe carea o a presentat și condus cu zel și demnitate dela înființarea acestei reuniuni și până la ultima rĕsuflare.

Rĕmășițele pămêntesci ale defunctei se vor depune spre odichnă eternă mâne în 2 Februariu nou, anul curent, la 3 óre după améḑi.

In veci amintirea ei!

Arad, 1 Februariu, 1889.

* (Demisionare.) Din Budapesta se scrie: Când aflà președintele casei deputaților, că principele de corónă, Rudolf, însuși s'a sinucis 'și dedù demisiunea de președinte al casei deputaților, motivându-o, că e imposibil a stá în fruntea dietei ca un mincinos. Ministrul președinte a rĕspuns, că la inceput și el singur credea, că principele a murit de apoplecsie.

* (Președintele camerei române.) În urma insistărilor dlui Catargiu în demisiunea sa de președinte al camerei, camera deputaților din Bucuresci a ales de președinte pe dl Constantin Grădistén. Se vorbesce, că ca urmare a demisionării dlui Catargiu va fi și o crisă ministerială, eșind din ministeriu: Al. B. Stirbei, Marghiloman și Ghermani.

* (Magistrat în Lugoș). Lugoșul s'a transformat în oraș cu magistrat regulat. In ḑilele trecute representanța orașului a ținut alegerea magistratului, care se compune din următórele persóne, alese cu unanimitate: Árpád Marschovsky, primariu; Nevratil György și I. Popețiu, senatori; George Martinescu, fiscal; Podharczy, contabil; Hoban, cassariu; M. Lits, controlor; Bayer Ferencz, tutor orfanal; Huszarek, archivariu; Buchholz, veterinariu; ér de căpitan va fi denumit I. Král. Ne mirăm mult de acéstă alegere pistriță, în care strĕinii au ocupat aprópe tóte posturile grase, cu tóte că Lugoșul e oraș românesc!

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică de aici escrie concurs:

a) pentru ocuparea postului de magistru postal dela scaldele din Homorod. (comitatul Odorheiu), care post pelângă depunerea cauțiunei de 100 fl., pentru serviciul din lunile Iuliu și August e împreunat cu o remunerațiune de 100 fl și un paușal de cancelarie și transport preste tot de 20 fl.

b) dela scaldele din Tusnad (cttul Ciucului), care post pentru serviciul din 16 Iuniu până la 15 Septembre, pe lângă depunerea cauțiunei de 100 fl, dotat cu o remunerațiune de 275 fl. și un paușal preste tot de 75 fl.

Petițiunile de concurs sunt a se înaintá direcțiunei postale telegrafice de aici in termin de 3 sĕptĕmâni.

* (Urmările sĕrăciei.) Urmările sĕrăciei se perondéză des în statul nostru. În ḑilele trecute au prins gendarmii la stațiunea căilor ferate de stat din Ruttka 16 persóne, din cott. Szepușului, cari ș'au lăsat casa și masa (?) și au pornit la America. Gendarmii le-a aplicat macsima maghiară: *Extra Hungariam non est vita*..!

*(Despre alegerea lui Boulanger.) Din Paris se trimite următórea statistică curiósă asupra alegerei lui Boulanger. Petru generalul Boulanger s'au întrebuințat 400,000 placate, 100,000 gazete ilustrate, 500,000 broșure cu chipuri, 200,000 numeri din foile boulangiste; 1 milion cărți de visită, 50,000 protocóle, 1½ milióne esemplare de proclamațiuni, 3 milióne prospecte mici, 2 milióne ședuli de alegere și 200,000 alte feliuri de imprimări aurite!

* Dl doctor Asacky, celebritate europénă și profesor de clinică și chirurgie la facultatea din Bucuresci și-a dat demisiunea din postul seu. Precum se spune, dênsul va merge la Paris, pentru a și reluá locul printre profesorii facultății din Lille. Studenții de medicină, simțind perderea cea mare ce o sufer, au făcut totul pentru ca sĕ oprécă pe ilustrul bărbat în Bucuresci, dar silințele lor au rĕmas zadărnicite în urma decisiunei hotăritóre, ce o a luat dl Asaky. Depărtarea sa din Bucuresci o a pricinuit unele intrigi și greutăți, ce i-au țăsut unii din colegii d-sale.

Lucrul de mână.

În Nr. 1 din anul curent am publicat apelul dlui G. Moian, pentru formarea unei reuniuni cu menițiunea de a da un avênt acestui obiect, pe cât de necesar, pe atât și de rentabil.

Am așteptat, ca bărbați competenți și chemați a promová și cultivá terenul instrucțiunei în tóte direcțiunile sĕ-și ridice vocea în acest respect *pro* sau *contra*, dar până acum în zadar ne-a fost așteptarea. Credem însĕ, că n'am așteptat de ajuns, dar dacă în așteptările nóstre vom fi desamăgiți, nu vom întrelăsá a ne spune vederile nóstre la timpul seu.

Ni se pune la disposițiune spre publicare din partea dlui G. Moian, un apel a părintelui Iraclie Porumbescu din Bucovina, care dă însemnătatea cuvenită acestui obiect, și nisuesce a-l face cunoscut și în scólele din Bucovina, care apel îl aflăm de interes al reproduce în tótă estensiunea. El este de următoriul cuprins:

Stimate domnule!

Valórea și folosul, prin urmare și trebuința industriei de casă, în genere, éră în parte, industria împletirei de paie, de papură și de nuiele, sunt astăḑi nu numai de alte popóre, mai înainte în cultură decât noi românii bucovineni, ci și de ori-care om inteligent al nostru, recunoscute, și în Transilvania demnii învĕțători poporali din Brașov, George Moian și Candid Mușlea, cualificați pe deplin în împletirea sus ḑisă și „premiați“ publice atât în Transilvania cât și în România pentru industria împletirei, au și început deja de doi ani încóce a împărtășí cu multă îmbrățoșare din partea scolarilor și a tineretului de ambe secse, ba, și a domnilor învĕțători poporali, înșii, învĕțămêntul împletirei de paie, de papură și de nuiele cum și al împletirei de pĕr și al coloritului și lustratului paielor, papurei și nuielelor — și poporul nostru de peacolo a început deja a cunósce binele, folosul și chiar și câștigul material al acestui ram de industrie de casă și de mână.

Cugetând eu deci subscrisul ca fiu al poporului nostru de țară și ca preot al unei comune rurale la fapticitatea, că acestui popor al nostru tocmai acest ram de industrie, carele, cum ḑiseiu, e atât de folositoriu și de lucrătiv, nu-i e maică nici decum cunoscut; scriseiu la persóne competente din Cernăuți și le rugaiu sĕ-mi spună, de nu s'ar afla pe acolo cineva, carele ar scí împletirea de paie etc. și ar voí sĕ vină preste ferii încóce, la Frătăuțul nou, spre a învĕțá scolarii și scolărițele cum și pe alții adulți și adulte acea împletire. Mi s'a rĕspuns, că nu-i și încă mai puțin cineva atare, ce ar scí românesce. — Me adresaiu deci la dl Moian la Brașov, despre carele pomenì mai sus, și-i făcuì asemenea rugare, și domnialui avù bunătatea a-mi rĕspunde, că dintre elevii și elevele sale nu-s încă atari sau atare, ce ar puté învĕțá și pe alții; dară că a vorbit cu colegul seu dl Mușlea și acesta, deșì ocupat și acolo, însĕ din frățietate către noi, cești de aice, și din devotamêntu-i pentru împărtășirea sciinții împletirei și noue ar fi aplecat a vení preste feriile scolare încóce; dară sĕ i se facă acésta de timpuriu sciut, ca sĕ nu apuce a luá alt angagiament.

Imediat după primirea acestui rĕspuns mijlocì în conțelegere cu dl învĕțătoriu de aici o întâlnire și sfătuire asupra acestui obiect cu domnii învĕțători din Bilca, din Frătăuțul-vechiu, din Volcineț, din Baineț și cu domnișórele învĕțătóre din Bilca, și deaicea și la acea sfătuire ne înțeleserăm așa:

1. Recunóscem pe deplin trebuința și folosul cel mult și mare al sciinții împletitului de paie, de papură, de nuiele etc. și credem de sigur, că acéstă recunóscere a nóstră o împarte cu noi ori și cine din inteligința nóstră.

2. Sĕ mulțămim domnilor Moian și Mușlea pentru bunăvoința lor, cu care sunt d-lor gata a ne vení în ajutoriu și pe dl Mușlea sĕ-l întrebăm, sub ce condițiuni ar voí dlui a primí ostenéla venirei încóce și a împărtășirei învĕțămêntului împletirei aice pe timpul feriilor scolare.

3. Fiind-că în vederea planului învĕțămêntului respectiv, comunicat noue de dl Moian, o unică vacanță scolară nu ajunge întru a-și însușí învĕțămêntul întreg; sĕ-l estindem cursul acesta pe trei ferii.

4. Sĕ ne adresăm la domnii învĕțători și preoți și din celelalte comune ale nóstre, cu rugarea, sĕ îndemne, despre o parte, măcar câte pe doi sau trei tineri eșiți din scólă din comunele lor, ca sĕ vină încóce la învĕțătura împletitului, éră despre alta, sĕ ne vină atât din parte-le, cât și prin mijlocire dela comunele lor, cu ceva ajutoriu bănesc pentru remunerarea d-lui Mușlea, pentru spesele venirei și întórcerei d-sale, cum și pentru materialul de învĕțămênt. Și în fine

5. Insinuându-ni-se amatorii de învĕțămêntul împletirei sĕ facem despre întreprinderea nóstră însciințare la locul superior scolariu și politic al ținutului Rădăuțului.

Așiș la acéstă consfătuire noi presenții, în scopul speselor acestui învĕțămênt, am promis și garantat din partea nóstră suma colectivă de 40 fl., și domnii învĕțători și ambele domnisóre învĕțătóre au declarat, că și singuri și singure vor învĕțá împletitul. Vin deci acuma și venim a împliní punctul al 4-lea de aicea de mai sus și a Te rugá stimate domnule, sĕ binevoesci a reflectá asupra lui cu tótă părtinirea causei, comunicându-ți, că punctul 2 s'a împlinit și că dl Mușlea pretinde tacsa călei ferate dela Brașov până la Ițcani cu 12 fl. 70 cr. încóce și tot atâta înapoi și 40 fl. pentru darea învățămêntului de împletire în cinci sĕptĕmâni ale feriilor. Cuartir și viptul îl voiu da d-sale eu fără plată. Cei-ce vor vení la învĕțămênt, vor avé cuartir gratis pe la sătenii nostri de aicea. Ceva paie și nuiele, cât pentru anul acesta, vom grigí de aicea și din vecinătate; éră după primirea insinuărilor la învĕțămênt, de care poftesc a se face la adresa mea cât mai curênd, adecă cel mult până la finea lui Martiu a. c., îți voiu mai comunica și cele secundare, ce vor mai fi de lipsă.

Frătăuțul-nou, Ianuariu, 1889.

Iraclie Porumbescu,
paroch.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.90	101.–
Renta ung. de hârtie	93.60	93.95
Renta de aur austriacă	141.30	111.–
Galbin	5.76	5.63
Napoleon	9.56	9.54
100 marce nemțesci	59.22½	59.20
London pe (poliță de trei luni)	120.85	120.85

---

*) Nu înțelegem la ce se reduce acest „*primul*“? „Tribuna“ îi ḑice „*protopopul de model.*“ Red.

**) O ḑic și alții, o ḑice lumea, o am ḑis și noi. Red.

***) Multe s'ar puté scrie despre protopopul din cestiune, din care apoi s'ar vedé limpede tótă mărimea lui în contul „Tribunei“; noi însĕ ne am ferit până acum a ne ingera în afacerile forului competent disciplinar, și dacă totuși dăm loc de astadată corespondenței acesteia, o facem singur numai din specială considerațiune către onorabilul „preot dela sate,“ care, cum se vede este încântat de „*sciințele și cunoscințele acestui bărbat.*“ Red.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valorose, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.‘ — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 3—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil.: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 10. Sibiiu, Joi 26 Ianuariu (7 Februariu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

> Omul moral sat prin muncă, întărit prin bucurii intime de familie, află în sînul naturei mulțămiri, pe când înzadar le ar căutá airea.
>
> *Antonio Caccianiga.*

Este fără indoélă un mare câstig, când fii poporului, cari trăesc în nemijlocita lui apropiere, incep a pětrunde din ce în ce mai mult în viața poporului, si aprofundați odată în acésta materie, caută sě i vină în ajutoriu prin esperințele lor, făcute după multe combinațiuni, impreunate cu jertfe. Este însě un indoit câstig pentru poporul român, când învěțătorii dela sate nu se mai mulțămesc numai cu problema, ce o au, de a o resolví în marginile păreții or de scólă, ci 'și intind privirile în direcțiuni mai largi, în direcțiuni menite de a dá o nouă viață unui popor, care până bine de curênd a fost inapoiat în cultură, și inapoit și in bunăstarea materială, ca o urmare naturală a legăturei diresci, ce esistă între aceste două condițiuni nedespărțibile una de altă.

Atari simptóme imbucurătóre se ivesc când în o parte a țěrei, când în alta, și cu cât învěțătorii nostri vor fi mai accesibili pentru idei mărețe și practice, cu atât vom resolví mai ușor problema nóstră culturală.

Cum-că avem și noi probleme culturale este peste tótă indoéla, și în ḑiua, când vom încetá de a ne cugetá la misiunea, ce avem de a indepliní ca popor, ce voim sě trăim pre acest pământ, în aceea ḑi am decretat perirea némului nostru și stergerea lui din lista popórelor vii. Precum însě intre pěcat și virtute se manifestéză contrastele cele mai teribile, așa și intre ómenii iubitori de muncă și adevěr, este un contrast pipăibil, și cine sě nu scie, că aḑi mulțimea aparține celor ce se mulțămesc cu aceea, dacă au ce băga în gură și cu ce se imbrăca, fără sě se mai cugete la alții, cari sufer de fóme și golătate. Sunt prin urmare mulți fii ai pěcatului, mulți fii ai intunerecului și puțini sunt cei ce lucră în o parte și în alta pentru binele comun, atâta cât le permite cercul lor de activitate și puterile intelectuale și morale.

Chiar în un atare timp se ivesc invěțătorii nostri din Brașov „Moian și Mușlea“ și incep a face propagandă pentru de a introduce lucru de mână în scólele poporale, dându i acestui obiect importanța aceea, ce în adevěr o are acest obiect, și care până acì a fost trecut cu vederea la noi.

Cum că se începe a pětrunde în insemnătatea lucrului se vede de acolo, că s'a aflat unii ómeni dispuși a le face inlesnirile posibile, ca sě deschidă un curs, la care sě pótă participá și alți invěțători, ca așa sě se lățéscă la tóte centrele române lucrul de mână și prin ele apoi sě pótă străbate până la unghiurile cele mai depărtate, unde se aude graiul dulce al limbei nóstre.

Dl Moian nu se opresce ací, ci în inflăcăratul seu dor de a vedé pe români inzestrați cu tóte desteritățile, cari le pot inlesní traiul de tóte ḑilele, surprinde publicul cu ḑiua de anul nou prin un apel intitulat „*O cestiune arḑětóre,*“ care espune vederile sale în acest respect și dă totodată espresiune dorinții sale, de a vedé pe mai mulți intruniți la o lucrare atât de folositóre némului nostru. Eu am urmărit de mult cu cuvenită atențiune lucrarea dlui Moian, o lucrare pentru care merită sě fie rěscumperat din partea fie-cărui român cu recunoscință, dar věd, că incă este de tot isolat, věd că nu intimpină aceea aprețiare din partea publicului român, ce ar meritá intreprinderea dsale.

Ce o fi causa? Dar ce sě fie alta decât că: unul nu-l spriginesce pentru că e „Moian“, și el e numai un învěțătoriu, și apoi sunt alte capete dela cari sě invěțăm, nu vom luá noi prelegeri dela un dascăl; — altul pentru-că nu l pricepe, nu pětrunde în însemnătatea cea mare, ce o au desteritățile trupului și ale mânei pentru om în tóte mișcările lui de viață, și celalalt public mare, pentru-că nepăsarea, acest verme otrăvitoriu, róde ca rugina fierul la trupina nemului nostru și e o adevěrată calamitate pentru noi românii, că suntem atât de indiferenți, încât nici o idee mărétă nu prinde rădăcini afunde și îndepărtate, ci ea se mărginesce numai la un cerc rěstrins de ómeni.

Un general fără armată nu plătesce nimica, nu póte raportá nici o victorie, și consciu de acel adevěr, dl Moian se adreséză la preoții și învěțătorii nostri, ca sě-l sprigiméscă, sě se asocieze cu toții la o lucrare comună în interesul civilisațiunei poporului nostru.

Presa este calea, pe care ne putem intâlní, și pe acésta cale aflu de cuviință a da espresiune vederilor mele, când doresc, ca lucrarea intreprinsă de dl Moian sě fie încoronată de cel mai bun succes.

Modul, că cum sě se pună la cale generalisarea vederilor esprimate de dl Moian, deocamdată cred, că ar fi a se mărginí numai în cercul reuniunilor învěțătoresci, cari din bugetul, ce au la îndemână sě voteze unele sume pentru câte un învěțătoriu ori doi, cari sě se perfecționeze în lucrul de mână și acela sě-l întroducă în scólele unde sunt aplicați. Dacă reuniunile învěțătoresci nu dispun de atari mijlóce, au sě apeleze la despărțământul asociațiunei transilvane, care pe unele locuri, cum e d. e. al Silvaniei, deja au început a da premii învěțătorilor nostrii câte o vacă, scrófă cu purcei etc. — ca sě le dea mână de ajutoriu, și sum sigur, că comitetul central nu va puté decât sě apróbe o lucrare menită și ea a face mult pentru cultura poporului român. Activitatea reuniunilor învěțătoresci va trebuí deci sě se îndrepte cu tótă tăria în acésta direcțiune, înțelegêndu-se de sine, că învěțătorii nu trebue lăsați fără nici un sprigin moral din partea inteligenții nóstre, din partea preoților nostri și din partea tuturor ómenilor de carte și de inimă. În Bănat reuniunile învěțătoresci sunt corporațiuni respectate de toți fruntașii, — la noi în Transilvania, se pare că nu se pot ridica acolo, unde trebue sě se ridice, unde cu drept sě aștéptă dela ele sě se avênte.

Ca sě se înființeze o specială reuniune, cum e reuniunea pentru lucrul de mână în Germania și la noi, este o idee salutară în sine, dar după cele ce am accentuat în întroducerea acestor rênduri, e greu de a o realisá. Sunt prea puțini amici ai acestei intreprinderi aḑi și dacă la noi Asociațiunea Transilvană nu póte cuprinde teren cuvenit, deși e unica instituțiune națională interconfesională, e greu de a sperá în succesul întreprinderei inițiativei proprie.

Reuniunile învěțătoresci sunt prověḑute în legile nóstre bisericesci, sau mai bine ḑis, ar trebuí sě fie organisate și sě lucre din rěsputeri pentru interesele culturale, legate de scólă, și dacă vor cuprinde în cadrul activității lor și acest ram al economii naționale, căci o adevěrată economie națională ce se țintesce prin lucrul de mână, ele nu trec preste cercul lor de activitate, ci din contră pot ca atari recomândá consistoriului pe membrii ei — unul ori doi în fie-care an spre a fi ajutorat din partea consistoriului, ca sě-și pótă completá cunoscințele și sě le predea cu succes.

Singur dl Moian ne spune în apelul seu, că guvernul central german a venit în ajutoriu reuniunei de lucru de mână numai după 8 ani, va se ḑică, după-ce a věḑut, ce pot face cei cu inițiativa proprie.

La noi guvernul nu o sě-și bată capul cu lipsele nóstre speciale și așa autoritatea nóstră bisericéscă succesive va vení în ajutoriu lucrărei, deocamdată însě despărțěmintele reuniunilor în fruntea că-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Metropolitul Șuluțiu încunosciințează pe episcopul Șaguna despre resultatul deputațiunii, ce o a condus la Maiestate.

(Încheere.)

Apromisiunile și orala asecurare pentru deplina egalitate a drepturilor noastre din ambe mai sus pomenitele înaltele locuri fură deplin îndestulitoare; cu un cuvênt, tare odichniți și mângăiați ne reîntoarserăm cu acest bun resultat la sălașul nostru și-l împărtășirăm tuturor fraților și colegilor nostri deputați, cari mai nainte se aflau tare mâchniți, căci n'au fost toată deputațiunea în corpore primită.

Fruptul cel vor produce aceste promisiuni, timpul ne va arěta; atâta Ve încredințăm, că esposițiunile și cererile noastre la preaînaltele locuri fură cu o inimă deschisă, nesfiite și nepregetate, nimica remânênd neașternut și cu gura înaintea Maiestății și a ministrului președinte Graf Rechberg, ce am socotit a fi de lipsă și ce ni s'a věḑut, că poate tare sprigini interesele noastre naționali, — de unde discursul nostru acolo a fost preainteresant, care mai târḑiu prin dl protopop Popasu mai pe larg îl Ve-ți înțelege, neavênd acela-și în ângusta aceasta scrisoare loc.

Cu toate aceste cancelariul este — Kemény Ferencz — denumit și astăḑi și oficioas publicat; poate că nici aceasta nu se făcea așa, dacă boala nu mi-ar fi întârḑiat sosirea mea la Viena.

Totuși locul conferențelor este hotărît la rugarea noastră în Alba-Iulia.

Aici Ve închid spre revedere și un catalog al bărbaților, cari s'ar putea chema la conferență cu cancelariul la Alba-Iulia, făcut a seară cu grabă de adunarea deputaților, la care despre partea Escelenției Voastre, după-cum veți socotí, puteți face reflesiuni, și adaugere, după-cum aveți despre unul sau altul mai genuină cunoscință, ca înainte de a se începe conferențele în Alba-Iulia, sě avem gata catalogul bărbaților celer mai vrednici, din cari sě se poată alege consultatorii în pomenitele conferențe, nu atunci cu pripa sě nu scim pe cine sě alegem.

Despre aceste acuma am aflat de lipsă frățesce a Ve încunosciința cu acel adaus, cumcă cursul lucrărilor noastre și celor de până acum și acelor de ací înainte cu reîntoarcerea dlui protopop Popasu și a altor deputați îl veți înțelege mai pe lung și mai pe larg.

Despre alta cu deosebită frățească venerațiune și stimă rěmân

Al Escelenției Voastre
Viena, în 11 Decembre n. 1860.
umilit serv
Alecsandru St. Șuluțiu,
archiepiscopul și metropolitul Albei-Iuliei.

Catalogul provocat în epistolă.

Basil Papp.
Dr. Ioan Maior.
Alesandru Bohețel, adv.
Georgiu Barițiu, director.
Acsente Sever, propriet.
Ioan Bran de Lemény.
Gavril Muntean, director.
Demeter Moldovan, com.
Ioan Pușcariu, pretor.
Georgiu v. Domșa, consil.
Dr. Ioan Rațiu, advocat.
Dr. Iosif Hodoș, advocat.
Elia Măcellariu, consilier.
Iosif Pop, advocat.
Samuel Poruțiu, adj.
Iosif Gerendi, adj.
Spiridon Fetti, adj.
Amos Francu, notariu.
Georgiu Lica, căpit.
Ioane Purticille, căpit.
Const. G. Ioan, neguț.
etc.

Gavrile Man, adj.
Ioan Pipoș, pretor.
Demeter Boer, pretor.
Iacob Bologa, cons.
Florian Porțius, act.
Dionis Tobias, notariu.
Stefan Fülep, propr.
Georg Filip, concip.
Ioan Șipotariu, concip.
Nicolau Molnár, propriet.
N. Berghian, sec. (Belgrad.)
Ioan Zsippa.
Ioan P. Maier.
Alesandru Lázár
Paul Vasiciu.
Ioan Roman, notariu.
Eremia Para, secretariu.
Basil Bian, adj.
Georg Roman, asesor.
Eremia Mărginean, căpit.
etc. etc.

rora stă mai pretutindenea protopopul tractului, ar fi sĕ fie după a mea vedere, cele mai competinte organe, prin cari s'ar putea lucrá la generalisarea lucrului de mână în scólele nóstre, şi cuprinḑênd idea tot mai mult şi mai mult teren, s'ar putea apoi păşí la înfiinţarea unei asociaţiuni de soiul celei din Germania.

De sigur, că şi nemţii nu deodată au păşit cu asociaţiunea, ci mai ântâiu au câştigat ómeni, cari sĕ lucre pentru lucrul de mână în scólă şi noi atari ómeni nu-i putem luá decât din rêndul învĕţătorilor nostri şi ai preoţilor; şi până aḑi în Transilvania, deşi avem preste doue mii de atari bărbaţi, póte nu sunt încă 50, cari sĕ cugete aşa ca dl Moian şi totdeodată sĕ fie gata a se înrolá la atare întreprindere. *Un amic al învĕţătorilor.*

Revista politică.

Sub penibila impresiune, provocată prin trecerea pré de timpurie a clironomului la cele vecinice, şi care apasă ca o grea povară nu numai asupra popórelor monarchiei, ne consolăm în jalea adêncă cu vorbele bravului nostru monarch, adresate premieriului Tisza, vorbe cărora trebue sĕ le dăm însemnătatea cuvenită: Am perdut, — a ḑis monarchul cu inimă măhnită de durere, — am perdut tótă nădejdea şi credinţa, ce le am nutrit şi pe care le am pus în viitoriul fiului meu. Nimic nu-mi mai rĕmâne acum, decât sentimentul datorinţii, căruia îi voiu rĕmâné credincios, câtă vreme me vor mai purtá ósele mele îmbĕtrânite. *Pe acésta se pot basa credinciósele-mi popóre.*

Abia s'au aşeḑat la odichnă rĕmăşiţele pământesci ale clironomului Rudolf, şi foile vienese au şi început a se ocupa cu tótă seriositatea de succesorul tronului. În special vorbesc despre nepotul Maj. Sale monarchului, de Francisc Ferdinand, viitoriul principe de corónă. Se vorbesce chiar, că învingĕtoriul dela Custoza, archiducele Albrecht, ar stăruí mult pe lângă archiducele Carol Ludovic, fratele monarchului, ca sĕ nu abḑică la mostenirea tronului. Silinţele lui însĕ par zădărnicite; şi cu tóte că positiv nu se scie încă, dacă Carol Ludovic a abḑis, se susţine cu multă siguranţă, că ecesta va abḑice în favorul fiului seu, Francisc Ferdinand.

Foile din capitala regatului nostru, publicând amĕnunte asupra vieţii principelui, îl presentéză ca pe cel mai intim pretin al maghiarilor, şi ale cărui speranţe erau mai mult sĕ fericéscă Ungaria decât Austria. Altfeliu însĕ 'l presentă foile strĕine: ca pe un bărbat încălḑit de ideile cele mai liberale, care voia fericirea tuturor popórelor şi întărirea şi consolidarea întregei monarchii.

Precum se anunţă din cercurile parlamentare din Budapesta, clubul liberal abia a asteptat sĕ se intrunéscă, pentru-ca sĕ-l pună pe dl ministru Tisza la noue probe de foc. In şedinţa din 2 Februariu n. premierul a fost interpelat, că în urma încetărei din viéţă a principelui de corónă, n'a întrat vre-o schimbare în cestiunea proiectului pentru armată? Ministrul a declarat simplu, că după înmormêntarea archiducelui se vor continuá desbaterile asupra proiectului amintit, dar nu póte presentá cestiunea în altă formă ori sens şi nu va păşí nici cu modificări cât de mici în acésta afacere.

Germania 'şi continuă politica colonială fără a luá în consideraţiune gravaminele ridicate de unii dintre deputaţii parlamentului şi fără chiar a băgá mult în sémă dispoşiţiunile, ce le vor luá celelalte state interesate în causă, precum sunt: Statele unite şi Britania-mare. Se spune, ce-i drept, că deocamdată Englitera, urmând politicei premieriului Salysbury nu va păşí cu planurile pe faţă şi va lăsá sĕ vadă, ce atitudine ostilă vor luá Statele unite.

Wissmann nici n'a asteptat sĕ se priméscă cu tótă hotărîrea proiectul de buget pentru colonii şi a şi plecat la locul misiunei sale, luând pe lângă forţa brachială şi mai mulţi bărbaţi specialisti în diferite ramuri ale sciinţii. Iuţala, cu care s'au făcut tóte pregătirile, dovedesce destul de clar intenţiunile, ce le urmăresce bĕtrânul cancelariu al imperiului german.

In Francia pe lângă câte-va înscenări turbulente din incidentul alegerei generalului Boulanger sunt la ordinea ḑilei apreţierile presei. „Répub. Française" cere un regim puternic, care sĕ fie în stare a mântuí libertatea şi a sdrobí dictatura, dar un astfeliu de regim nu trebue căutat în regiunile radicalilor. „Journal des Débats" recomândă reîntórcerea la regimul centrului din stênga; ér „Matin" nu întârḑie a anunţá, că generalul va propune din nou disolvarea.

---

† Archiducele Rudolf.

Protocolul secţionărei.

Foile oficiale publică următoriul comunicat despre resultatele autopsiei medicale, făcută la 31 Ianuariu, 1889, în Hofburg-ul din Viena şi subscris de medicii fungenţi.

Păreri.

1. Alteţa Sa cesaro-regéscă, préinaltul principe de corónă a murit mai întâiu de tóte din causa sdrobirei craniului, precum şi a părţilor anterióre ale creerilor.

2. Acéstă sdrobire a fost pricinuită de o puşcătură slobodită spre partea têmplei drepte, din apropiere nemijlocită.

3. Lesiunea mai sus descrisă o a putut produce numai o impuscătură din un revolver de calibru mijlociu.

4. Numai incape indoélă, că Alteţa Sa ces. reg. însu-şi s'a impuşcat şi că mórtea a fost înstanee.

5. Prétimpuria concrescenţă a unor óse craniale, afunḑimea cea mare la ochi a grópei craniului şi a aşa numitelor „fingerförmige Eindrücke" din lăuntrul păreţilor craniului; aplanarea evidentă a undulăturilor creerale şi dilatarea camerei creerilor sunt stări patologice, cari de obiceiu sunt impreunate cu stări abnormale psihice şi cari prin urmare îndreptăţesc a presupune, că fapta s'a întêmplat în o turburare a minţii.

Cons. aul. Dr. E. Hofmann m. p., prof. de medicina forensă.

Prof. Dr. Hanns Kundrat m. p, conducĕtoriul institutului patologic-anatomic, ca obducent.

Profesor Dr. Hermann Wiederhofer m. p., med. curţii imp. reg.

Dela oficiul mareşalului suprem al curţii Maj. Sale ces. reg. apostolice.

„Fremdenblatt" din Viena, revenind asupra scirilor publicate în foile oficiale, le declară de false, şi scrie între altele şi următórele: Printre scirile diferite şi false, ce le aduc foile oficiale despre antecedentele morţii principelui de corónă şi în special despre detaiurile, publicate în „Wiener Ztg." asupra catastrofei înfricoşate a archiducelui Rudolf, dăm şi de scirea, că numai prin intervenirea specială a ministrului Tisza s'a descris pe deplin adevĕrata stare a lucrurilor, spre a se puté pune stavilă obiecţiunilor, ridicate din tóte părţile. Versiunea acésta însĕ, după-cum ni se afirmă din o parte de tot competentă este falsă, căci nu corĕspunde faptelor. Când sosì ministrul Tisza la Viena şi merse la contele Kálnoky, Maj. Sa a fost dat împuternicirea préinaltă ca sĕ se publice fără reservă adevĕrata stare a lucrurilor.

Duminecă séra la 8 óre s'a închis camera mortuară pentru publicul visitătoriu, ér Maj. Lor împĕratul rege şi împărătésa regina, apoi regele şi regina Belgiei s'au întrunit spre a-şi luá adio dela scumpul decedat. Tinera vĕduvă Stefania plânse amar şi picà la piciórele sicriului. Zadarnice au rĕmas mângăerile bĕtrânului nostru monarch şi ale mamei sale, Henriette. Scena a fost sgudoitóre; toţi isbucniră în plânsete. La 9 óre s'au făcut pregătirile pentru transportare; când s'a pus coperişul pe sicriu archiducesa Stefania a trebuit sĕ fie îndepărtată.

Foile vienese aduc mai departe următórele detaiuri: Fiind frecuenţa publicului fórte mare în capelă, împĕratul a ordonat sĕ se mai prelungéscă terminul pentru visitare. Rar se va mai fi vĕḑut pe stradele Vienei şi în special împregiurul capelei vr'o îmbulḑélă aşa de mare. Vestile despre ómeni striviţi, ba chiar şi morţi circulau în contínuu. Soldaţii, cari ţineau ordinea nu se puteau împotriví îmbulḑelei. Mai ales femeile leşinau. Mulţi s'au ales cu rane mai mult ori mai puţin grave. Pungaşii încă şi-au putut esecuta tare comod meseria. Pungăşii s'au făcut nenumĕrate şi poliţiei i-a succes a prinde chiar în flagranti.

Capela, în care a fost transportat trupul principelui era invălită în postav negru, ér în centru se afla insigniile austriace Désupra lor sta scris cu litere mari: „*Rudolphus*" şi mai jos: „*Princeps et archidux Austriae*", ér mai jos anul 1889 cu citre romane. Trăsurile feţii s'au schimbat mult. Cârpa albă, ce acoperia fruntea, a fost luată jos din ordinul monarchului, astfeliu, că publicul putù sĕ vadă rana produsă prin impuscătură. Se lăţise vestea, că faţa principelui e acoperită cu o mască de céră, dar acésta s'a putut desminţí mai târḑiu. Pĕrul principelui a fost peptenat în sus, aşa după-cum se obicinuia a-l purtá în viéţă. Maj. LLor au stat o jumĕtate de óră înainte de a se inmormênta şi s'au rugat.

Cununi au sosit din tóte părţile, intre cari mai elegante şi frumóse sunt a archiducesei Stefania cu inscripţiunea: *Dela a ta Stefania.* Părechia regală română a trimis o cunună imposantă din rose albe şi camelii, pe carea a pus o pe sicriu, consulul român, dl Văcărescu. Pe atlasul alb purta inscripţia „Carol. Elisabeta." Ujta Toda representantul iaponez a depus o cunună de mare frumseţe; tot astfeliu şi din partea universităţii vienese cu inscripţia: „Doctori principi." Presa francesă a trimis o cunună, care atrăgea mai mult privirile publicului. Ea avea un cuprins de 2 metri, compusă de camelii şi viorele şi purta inscripţiunea: „A l'Archiduc Rudolphe", apoi în litere de argint: „La France. La Presse Française". Numĕrul cununilor a fost aşa de mare, încât a trebuit sĕ se aşeḑe şi în odăile laterale, nepermiţênd spaţiul, unde era aşeḑat sicriul.

Varietăţi.

* (Serviciul Dḑeesc pentru archiducele **Rudolf**). După-cum am anunţat în Nr. precedent, Marţi la 9 óre, conform cerculariului Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit, în biserica din cetate s'a ţinut liturghiă, la care a participat întreg gremiul consistorial, elevii seminariali, în corpore, dimpreună cu corpul profesoral, deasemenea şi elevele scólei de fete a Asociaţiunei transilvane, precum şi un public numĕros din inteliginţa din loc. Sâmbătă la 10 óre se va ţiné părastas solemn.

* (Adrese de condolenţă.) Din incidentul morţii Alteţii Sale, archiducelui Rudolf, în şedinţa de Luni a representanţii oraşului Sibiiu, în care primariul a espus împărtăşirea acestui oraş la jalea înaltei case domnitóre, şi-a hotărit şi trimiterea unei adrese de condolenţă. De asemenea şi capitala Budapesta a redactat o adresă de condolenţă atât M. M. LL cât şi archiducesei Stefania. Tot astfeliu şi Cluşul!

* Ultima scrisóre a archiducelui Rudolf cătrá Szögeny sună: Ţi trimit aici codicilul meu, ia disposiţiuni în acest sens şi în sensul testamentului, făcut înainte cu doi ani în înţelegere cu soţia mea. Pulpitul mesei, ce se află în odaia mea de lucru, descu el cu acésta chee de aur; acolo afli manuscriptele mele, şi-ţi las voe a publica din ele, cari ţi convin. Eu trebue sĕ me despart de viéţă. Salută-mi pe toţi amicii şi cunoscuţii. Dḑeu sĕ binecuvinte iubita nóstră patrie!

* (Monarchia austro-ungară în scris şi ilustraţiuni). Maj. Sa monarchul s'a espriesprimat a continuá şi a finí acésta operă, începută de archiducele Rudolf. Protectoratul 'l va luá archiducesa Stefania.

* (Invitare.) Corpul invĕţătoresc dela scóla capitală gr. or. din Poiana, învită la „Serata literară", ce se va arangiá cu ocasiunea adunării generale a învĕţ. din tractul Mercurei la 30 Ianuariu, 1889 în edificiul scolei din loc.

Programă:

1. „Cuvênt de deschidere."
2. „June române," cântare cu elevii.
3. „Producerea şi esploatarea capitalului," disertaţiune practică.
4. „Dan căpitan de plaiu", declamare.
5. „Fiu iubit al ţĕrii", cântare cu elevii.
6. Importanţa femei în desvoltarea popórelor şi de ací necesitatea: „Educaţiunei femeilor."
7. „De ce nu-mi vii" (duet).
8. Petrecere cu joc.

Poiana, la 17 Ianuariu a. c.

Începutul la 7 óre. Intrarea de familie şi persónă 1 fl.

Suprasolviri în favorul bibliotecei scolare se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică.

Corpul învĕţătoresc.

* (Atestate de maturitate). „Românul" din Bucuresci scrie: Consiliul universitariu, însărcinat a se pronunţá asupra validităţii atestatelor de bacanlaureat libertate de liceele din Transilvania, s'a pronunţat pentru primirea lor. Bine a făcut, căci altfeliu ar fi creat multe greutăţi românilor de dincolo, cari numai au decât aici loc sĕ înveţe românesce studiile mai înalte. In consecinţă, cei 14 studenţi transilvanieni, veniţi pentru a urmá cursurile universităţii au fost admişi.

* (In onórea lui Ugron.) Oraşul Székely-Udvarhely a inscenat un conduct grandios de facle în onórea lui Gabriel Ugron pentru vorbirea sa din urmă contra proiectului militariu.

* (Demonstraţiune.) Scandalurile de stradă provocate de universitari în Budapesta nu puteau trece numai aşa fără sĕ şi aibă rĕsunet şi la conpatrioţii nostrii ardeleni. In Cluş universitării, urmând esemplul consoţilor lor, au stat sĕ-i întrécă. Abzug-urile la adresa regimului şi aderenţilor lui asurḑiau urechile şi tot aşa éljen-urile pentru oposiţiune. Nu s'au mulţămit cu spargerea ferestrilor şi cu intimida-

rea celor pe cari voiau sĕ-i nimicéscă de pe fața pămêntului, ci îndrăsnéla a fost așa de mare, încât pajura împĕrătéscă a fost luată jos, scuipată și călcată în picióre. Poliția a fost neputinciósă în fața furiei ce s'a manifestat. Tare ne mirăm de atitudinea celor ce sunt puși sĕ păzéscă bunăstarea publică!

* (Greutatea lui Bismarck.) In odaia de scaldă și de toaletă a cancelariului se află un aparat în formă de scaun, pe care ḑilnic 'și constată cancelariul greutatea și resultatul 'l înregistréză într'un mic libel, care se afla acățat de scaun Era un timp în care el cântărea aprópe 130 Kilgr, mulțămită însĕ prescrierilor profesorului Sweninger, greutatea scăḑù la 100 Klgr. La acésta greutate și voesce sĕ rĕmână cancelariul, și de multă vreme constată, că nici n'a mai crescut și nici n'a mai scăḑut.

* (O filială nouă a scólei române.) In urma invitărei dlui M. Piteiu cons. la curtea de apel, membrii societății „Scóla română“, cari locuesc în Cernăuți au hotărit în 15 Ianuariu ca sĕ se înființeze și în capitală o filială a scólei române. Comitetul ales e din 5 membrii în frunte cu dl Piteiu.

* (Contra difteritisului). Precum se anunță din Paris, morbul epidemic, difteritisul încă se va cura la ómeni cu mai mare ușurință ca până acum. In institutul Pasteur s'a aflat baccillus-diphteritis și contagiile lui.

Fabricațiunea și consumul beuturilor spirtuóse în România. — Direcțiunea contribuțiunilor directe din ministeriul financelor publică un interesant tablou asupra producțiunei consumației și ecsportului alcoolurilor și berei în România, în cursul lunilor Iuniu, August și Septembre.

Din acest tablou reese, că s'au fabricat în acest timp în fabricele permanente din țară 526,275 litri spirt cu o tărie de 3.993,474 grade și 500,566 litri bere.

In fabricațiunea acésta s'a întrebuințat 633.120 kgr. cucuruz, 434,515 kgr. orz și 290,417 kgr. sĕcară.

S'a scos din fabrici și s'a pus în consumațiune 3.150,117 litri spirt cu 26.941,893 grade și 802,977 litri bere.

Esportațiunea intră în aceste cifre cu 720,849 litri spirt și 35,550 litri bere; restul e consumat în țară. Prin urmare putem constatá cu plăcere, că comerciul nostru de spirt cu strĕinătatea are din ḑi în ḑi mai mare avênt.

În depositele fabricilor a rĕmas la 30 Septembre 2.119,865 litri spirt și 1 400,754 litri bere, contra 4.743,707 litri spirt și 900,188 beri la 30 Iuniu, 1888.

Tacsele percepute de stat în trimestrul Iuliu s'au ridicat la 1.767,888 lei, din care 1.608,003 pentru spirt la 159,885 lei pentru bere din fabricile permanente. „Curier. Financ.“

* (Diamantele corónei francese) Cetim în „Românul“: Ministrul instrucțiunei publice și al frumóselor arte a presenat, după-cum am anunțat deja, în unul din ultimele consilii de ministri, un proiect, care tinde a ficsá afecțiunea productului vênḑărei diamantelor corónei francese.

Iată câte-va detalii în acésta privință:

Vênḑarea diamantelor, efectuată acum doi ani, a produs un capital, care augmentat cu interesele din acéstă epocă represintă aḑi o sumă aprópe de 7 milióne.

D. Lockroy, propune de a se efectá acéstă sumă în modul următoriu:

2 milióne pentru a formá un fond museelor din tótă țara;

2 milióne pentru a acoperí cheltuelile, ce necesitéză construcția scólei naționale de arte de corative, care nu se mai póte menținé în localul ei din strada „Scólei de medicină;

2 milióne pentru scoli;

1 milion ca titlu de subvențiune societăților de ajutoriu mutual.

Consiliul nainte de a statuá, a trimes cestiunea spre a fi esaminată de fie-care ministru în parte și anume la cel de arte frumóse, la cel de comerciu, de interne și finanțe.

* (O lucrare de mare valóre.) Prea sfințitul Melchisedec al Romanului, întru tot venerabilul decan al episcopatului nostru, adênc mișcat de minunata scăpare a móștelor Sf. Paraschive din cel din urmă foc, ce i-a topit sicriul, s'a folosit de vacanțele Crăciunului spre a prelucrá viața Sfintei, insoțind-o cu o istorie a timpului privitóre la neamul românesc.

Noua operă a eruditului prelat-academician, pe lângă că va imbogățí literatura nóstră bisericéscă, este de o fórte mare însemnătate pentru istoria nóstră națională, intru cât dă la lumină un prețios document necunoscut până acum: O scrisóre a celui din urmă patriarch bulgar, fericitul Eftimie, către Vasile Vodă al Moldovei.

Ne luăm voia, cu acest prilegiu, a face o indiscrețiune: mai multe dómne venerabile din societatea inaltă a capitalei, cugetă a întreprinde în timpul marelui post un pelegrinagiu pios la Iași, spre a aduce inchinăciuni sfintei Paraschive, patrona Moldovei; scrie „Epoca“.

* (Iuțala drumurilor de fer.) Cu ocasiunea incidentului dela Borki, s'a căutat a se găsí causa desastrului, ca acea a pré marei iuțeli cu care mergea trenul imperial, și care de fapt nu era decât de 70 chilometre pe óră.

Dăm, după Morawski tabela comparativă a iuțelei trenurilor diferitelor linii și țĕri.

Englitera: Londra-Edimburg 75 chilometre pe óră.

Francia: Paris Bordeaux 68 chilometre pe óră.

America: New-York Rochester 67 $^1/_3$ chilometre pe óră.

Germania: Berlin Colonia 57 $^3/_4$ chilometre pe óră.

Austria: Timișóra-Viena 57 chilometre pe óră.

Italia: Ancona-Brindisi 47 $^1/_2$ chilometre pe óră.

Rusia: Petersburg Moscova 46 chilometre pe óră.

Spania: Irun-Madrid 41 $^1/_5$ chilometre pe óră.

Turcia: Bellova-Constantinopol 34 $^1/_2$ chilometre pe óră.

La o încercare de întrecere pe linia London-Edimburg din August a es, s'a ajuns la 120 chilometre pe óră, o iuțélă egală cu a celui mai îngrozitor uragan, și cu care s'ar putea face jurul lumei în 14 ḑile.

* (Aur antic.) În Septembre, 1887, au fost găsiți mai mulți drugi de fier în comítatul Treiscaune lângă părĕul Buzeu cu ocasiunea facerii șoselei. Locul se află aprópe în fața Țufalĕului, unde în 1840 au fost găsite patru toporașe (securi mici) de aur și obiecte de împodobit (giuvaere). Aurul găsit la Crasna e fórte însemnat. Nisce țigani și locuitoriul din Boroșineul mic, Rădoi Savu, erau ocupați cu spargerea petrișului, când găsiră 9 drugi de aur, lângă un povêrniș umed, abia la doi metri depărtare de drum. Țiganii, cari abia cunoscură valórea acestor drugi acoperiți cu nămol, împărțiră încă acolo lucrurile găsite, ér Rădoi Savu cumpără cu 2 fl. 40 cr. al nouălea drug rĕmas ca comun pentru toți. Mai târḑiu desgropă încă trei drugi. Aurul a ajuns trei drugi în museul național în schimbul unei despăgubiri corĕspunḑĕtóre, alți trei drugi în posesiunea contesei Mikes, proprietara locului, unde a fost găsit aurul. Tot aurul avea o greutate de peste șase chilograme aur curat. După semnele grafice gravate pe drugi, aurul e din vécul al cincilea.

* (Reorganisația regiei monopolului tutunurilor) Dl ministru al financelor din România va presenta ḑilele acestea proiectul de lege pentru reorganisarea regiei monopolului tutunurilor.

Bibliografic.

„Lumina pentru toți,“ revistă pedagocică apare în Bucuresci de doue ori pe lună, director Eniu Băltén, calea moșilor, Nr. 138. Abonamentul pe an 12 lei, cuprinsul Nrului 13 și 14 anul IV din 1—31 Decembre 1888 este următoriul: Pentru anul 1889, Direcția. — Sentințe și macsime pedagogice și filosofice, culese de I. Radulescu (Frășinet-Vlașca) și Christ St. Reverén. — Transformismul D Ionescu. — Este sau nu trebuinciósă religiunea? St. G. Carpen. — Obligativitatea învĕțămêntului în scólele rurale, A. M. Mihailescu. — Conferințele invĕțătorilor din Prahova Buzĕu, ținute la Ploești, în August a. c. — Limba română, studiu critic de prof. François E. A. Buison. — Donald — Conferințele învĕțătorilor din jud. Brăila. — Sciința la îndemână tuturor, s'au viața omului și a animalelor, Edem. — Scólele rurale de pe Domeniul corónei, Redacția. — Relațiunile dintre preot și învĕțătoriu. — Caetele de eserciții în scólele rurale, preot V. Diaconescu. — Statute pentru înființarea de biblioteci pe la scólele primare rurale din jud. Suceava. — Pedagogia sau teoria educațiuni, a metódelor și a disciplinei, de E. B. — Bibliografii.

Locuința și nutrirea vitelor.

Aflăm de interes a reproduce acest tractat după „Economia Națională“ din Bucuresci, pentru că se indigitează multe scăderi ce sĕ observă și la economii nostri:

Locuințele animalelor nóstre sunt în stare primitivă afară de unele localități, unde se găsesc coșare bine făcute, în restul țĕrii lipsesc aprópe cu desĕvêrșire. Într'un raport făcut în 1885 și înaintat dlui director general al serviciului sanitar, vorbind de starea coșarelor în județul Ialomița, arĕtam: „se póte ḑice cu drept cuvênt, că la țară vitele nici nu cunosc, ce va sĕ ḑică locuință (de sigur aci nu vorbesc de escepțiuni, ci de regulă), care dacă esistă, sunt rĕu învĕlite, ceea-ce face de pică, pot ḑice plouă pe animale, espunându-le la rĕcélă și umiditate, deci provocându-le reumatism și înflămătóre, fără ferestri (coșarele), înlocuite cu găuri; spărturi în tóte părțile, prin care se forméză curente de aer, deci espune animalele la rĕciri, mai cu deosebire în urma unui esercițiu, adecă când corpul e în transpirație (fără sĕ mai adaug aci, că crivĕțul își arată efectele mai rĕu ca afară). Pot ḑice, că în genere la țéră coșare nu esistă; puține esistă în bune condițiuni (esemplu în comuna Ciocănescii Sêrbi), celelalte sunt în condițiuni atât de rele, încât mai bine se conservă animalele pe acolo, pe unde nu esistă.“

Din cât cunosc restul țĕrii, a-și puté spune, că în mod general coșarele la munte sunt și mai numeróse și în mai bune condițiuni ca la câmp; că dincolo de Milcov sunt mai rele decât dincóce, din causă că și țĕranul este mai sĕrac (aci noi esceptăm coșarele posesorilor din Moldova, ca și ale arêndașilor din Muntenia). În genere pe unde esistă poporațiuni strĕine, coșarele sunt în bune condițiuni. Am vĕḑut sate locuite de sêrbi și bulgari în Ilfov, Mehedinți, Ialomița, unde orașele formau obiectul unei mai mari preocupări, ca însĕși casele, pe Bărăgan sunt stabiliți transilvăneni (mocani, cum se numesc aci) fie ca agricultori, fie ca economi de vite, de regulă acestia își fac coșare în bune condițiuni

Pentru vitele în cirezi, fie de strînsură, fie de prăsilă, se obicinuesc așa numitele perdele, zăvede, saiele. Prin perdea se înțelege un feliu de părete semi-cercular de trestie, așezat într'un singur rînd și cu vîrful în sus, ridicat spre méḑă-nópte, de unde de obiceiu bat vênturile reci, în care sĕ se adăpostéscă vitele érna. Aceste perdele pot fi libere și paiele sĕ se presere în mijlocul lor, pe jos, sau de obiceiu au iesle la póle, în care se dă nutrețul. Perdéua este primul stadiu dela sĕlbătăcie și nu constitue o locuință în adevĕratul înțeles al cuvêntului.

Alături cu perdeau vine zăvada. Ea este resultată din doi păreți de stuf reunit în unghiu ascuțit, spre méḑă-nópte fără inveliș (ca și perdeaua) și lăsând o deschidere mai mult sau mai puțin largă (după numĕrul vitelor) spre méḑă-ḑi. Fie-care părete e format de doue rênduri de stuf așeḑate unul cu vêrful sus, altul cu el în jos și ambele ținute atât pe din afară cât și pe dinlăuntru cu lațuri legate prin papură de nisce stâlpi, care asemenea sunt în ambele părți.

Prin sate se înțelege un fel de adăpost ceva mai înaintat și se înțelege o construcțiune cu trei păreți (despre rĕsărit, méḑănópte și apus, rĕmânênd deschisă spre méḑăḑi); făcută de gard de nuiele și acoperită, ca sĕ ḑic așa, pe din afară cu pămênt, spre a nu pĕtrunde vêntul. Acoperișul este în lungul saielei și în unghiu ascuțit, compus din câte un rênd de stuf din o parte și alta, ce se imbucă prin vêrfurile lor la mijlocul învélitórei, care este și punctul cel mai înalt al construcțiunii. În genere adăpóstele și cu deosebire saielele se fac cât mai în apropiere de locul adăpării, fie pe lângă ape curgĕtóre, fi pe lângă fântâni. Saiaua are totdeuna iesle, în care se dă nutreț vitelor.

Aceste feliuri de adăpóste este adevĕrat, că apĕra contra vêntului de Nord, dar óre numai acésta este menirea unei locuințe? Și apoi când se nimeresce o iarnă cum a fost cea din anul trecut 1887—88, care pelângă că a fost aspră, dar a predominat vênturile de Sud și Sud-Vest, la ce mai sunt de folos?

O altă nesocotélă este grămădirea în aceea-și locuință a boilor cu caii, oile, ba uneori cu porcii, de regulă însĕ cu găinile. Acésta nu numai că nu este higienic ca cestiune de desvoltarea miasmelor, dar sciut este, că animalele de deosebite specii se nelinistesc unele pe altele prin feliul deosebit de obiceiuri ce au fie-care din ele. Unde se mai adaugă, că cele care mănâncă mai repede (sunt din fire mai lacome) consumă și hrana celoralalte. Prin nisce instrucțiuni tipărite și rĕspândite în anul trecut în județul Ialomița, sfătuiam pe săteni a se lăsa de acest urit obiceiu, arĕtându-le, că lucréză contra bunei stări a tuturor vitelor lor.

Dacă acum trecem la modul cum scie poporul nostru sĕ se servéscă de vite, nu vom găsí decât: lăcomie, ignoranță, cerere de muncă disproporționată forțelor. Dacă pe ici — pe colo se găsesc ómeni ce fac escepțiune, sĕ nu se uite însĕ marea maioritate, care încarcă vitele cu poveri preste puterile lor și care, dacă bietele animale nu mai pot sĕ misce carul din loc, ia parul și dă, până când sau urmăresce carul, sau se rupe osia, sau cade animalul din jug ori ham. Nu e necesitate sĕ citez casuri; — faptul este prea general ca sĕ nu fie cunoscut de toți. Dacă ar fi numai casuri isolate, sigur n'ar avé o influință asupra rasei vitelor, cel mult s'ar mărginí la perderea acelor animale căḑute pe mâna unor ómeni cu rele deprinderi. Dar din nenorocire faptul este prea comun și de aceea îl citez, că avênd influință asupra degenerării rasei.

Cu deosebire vara în luna lui Iuliu la căratul grâului încarcă carul cu vîrf, ca sĕ isprăvéscă — ḑice țĕranul — mai iute; merge cu el peste țarine grodăóse (peste ărazde), pe drumuri rele, distanță une-ori de ḑecimi de chilometri. Câte congestiuni cerebrale pulmonare: câte insolațiuni nu causéză!

Nu le adapă la regulă. Aștéptă totdéuna puțul, care e cel mai aprópe de locul destinațiunii, când e la drum.

Nu înțelege, că vara trebue sĕ bea apă de mai multe-ori ca érna.

Nu le păzesce a se adăpà de prin șanțurile șoselei, de prin băltăcele, ce fac ploile prin locurile jóse.

In comunele, care nu au ape curgătóre pe imașuri sau pe lângă sat și au câte un lac adese infect în apropiere, preferă, decât sĕ stea sĕ scóță apă de pe la puțuri, sĕ le adape din acel lac.

Érna plécă la drum fără o pătură, pe care sĕ o pună pe vită, când a ajuns la locul de odichnă.

Igiena pielii este chiar necunoscută. Nici bou, nici cal, nu vede peria sau ţĕsala pe el; nici vre-o spĕlătură, când este plin.

Totul este negligat.

Unii însĕ au grijă a bate în bătătură un par, de care sĕ se scarpine vitele.

Din tóte însĕ alimentaţiunea la drum este cea mai disproporţionată cu munca, ce desvoltă.

In adevĕr se scie, că animalele în timp de mers nu numai cheltuesce mai multe materii azotate şi idrocarbonate ca de obiceiu, dar chiar, că muschii asimiléză o mai mare cantitate de azot decât în starea ordinară.

Cum se vor puté proveni aceste perderi, dacă vita şi la drum e hrănită ca şi acasă, cu paie şi coceni, fără sĕ i se dea ovĕs, orz, sau alte grăunţe, care sĕ conţină substanţele azotóse, proteice, în cantitatea necesară? Natural, că se va ruina fisiologicesce şi ruinându-se fie-care individual, rasa însa-şi va degenerá.

Posta Redacţiunei.

Dlui F. C. în Burjuc. Epistola Dvóstre o am transpus administraţiunei fóiei, pentru-că redacţiunea nu ve póte satisface cererei, neavênd nici o înriurinţă asupra administrarei fóiei.

Loterie.

Mercuri în 6 Februariu, 1889.

Brünn: **21 33 39 13 76**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 55½	9.54
100 marce nemţesci	59.12½	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	120.75	120.85

Nr. 1271 [11] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Merghindél, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 67 familii române câte o mĕsură vechie à 16 copuri à 1 fl. fac	fl. 67.—
2. Dela 31 familii neuristice à 50 cr.	fl. 15.50
3. Folosirea porţiunei canonice	fl. 200.—
4. 98 familii câte una ḑi de lucru computate à 50 cr.	fl. 49.—
5. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiişi a altor funcţiuni de preste an	fl. 69.12
Suma	fl. 400 62

Doritorii de a ocupá acéstă parochie au a-şi subşterne cererile concursuale instruite conform dispositiunilor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szt. Agotha) până la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot da mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita, 15 Decembre, 1888.

In conţelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 60/1889. [14] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu în *Tălmăcel* cu următórele venite:

1. Salariu 400 fl. v. a.
2. 4 stêngini de lemne pentru foc.
3. Cuartir natural.
4. Venitele statorite pentru lucrările private.

Reflectanţii cualificaţi au a-şi aşterue cererile până la 26 Februariu a. c. la subscrisul.

Sibiiu, 3 Februariu, 1889.

pretorul suprem
Fabritius.

„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Convocare.

Domnii acţionari ai *Institutului de credit şi de economii „Albina“* se învită prin acésta în vîrtutea §-lui 20 al statutelor societăţii la

a XVI-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Sibiiu la **29 Martiu 1889 st. n.** înainte de ameaḑi la **10 oare** în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcţiunei; bilanţul anului de gestiune 1888 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat, conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pe anul curent.
5. Alegerea a lor patru membrii în consiliul de Direcţiune în sensul §§-lor 36 şi 37 din statute.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voesc a participá la adunare în persónă, sau prin plenipotenţiaţi, sunt rogaţi *a-şi depune acţiunile şi eventual doveḑile de plenipotenţă, cel mult până Marţi în 26 Martiu a. c. st. n. 6 óre p. m. la cassa centralei în Sibiiu, sau la a filialei în Braşov.* [15] 1—1

Sibiiu, 4 Februariu, 1889. st. n.

Direcţiunea Institutului.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10 59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 11. Sibiiu, Sâmbătă 28 Ianuariu (9 Februariu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Majestatea Sa cătră popóre și armată.

Maj. Sa din incidentul rĕpausări Alteții Sale adrchiducelui **Rudolf** a emis cătră popóre și armată următoarele manifeste:

Cătră popórele Mele.

Lovitura cea mai grea, ce a putut atinge inima Mea de tată, perderea înlocuibilă a unicului Meu fiu scump, Me a pus în cea mai adêncă jale pe Mine, Casa Mea și popórele Mele cele credinciόse.

Sguduit până în adêncul sufletului, cu umilință Mi plec capul înaintea judecății nepĕtrunse a provedinții divine și cu popórele Mele impreună Me rog: ca Atotputernicul sĕ Mi dea tărie, a nu slăbí în conscienţiósa implinire a datorințelor Mele de Domnitoriu, ci urmând aceea-și direcțiune, a cărei neschimbată observare ca și întrecut și pentru viitoriu este asigurată, sĕ perseverez cu resoluțiune și cu deplină încredere în activitatea continuă pentru binele general și pentru manținerea păcei binefăcĕtóre.

M'a mângăiat consciința, că în aceste ḑile de cea mai amară durere sufletéscă Me sciu incungiurat de condolența cordială a popórelor Mele, esperiată totdeuna, și că din tóte părțile, din tóte cercurile, din apropiere și din depărtare, dela oraș și dela sat, primesc manifestațiunile atât de pĕtrunḑĕtóre și varii ale acestei condolențe.

Simțesc cu recunoscință internă, că legătura reciprocă de iubire și de fidelitate, care Me légă pe Mine și Casa Mea cu tóte popórele monarchiei Mele, în órele de o așa grea cercare, câștigă în tărie și consistență, și astfeliu simțesc trebuința ca în numele Meu și al împĕrătesei — regine, preaiubitei mele soții, precum și în numele greu lovitei Mele nurori sĕ mulțămesc din tótă inima pentru manifestațiunile condolenții pline de iubire la jalea Nóstră.

Cu acésta mulțămită adênc simțită implor împreună cu popórele Mele credinciόse ajutoriul cel milostiv a lui Dumneḑeu, pentru o mai departe conlucrare cu puteri unite pentru salutea patriei.

Dat în Viena, 5 Februariu. 1889.

Francisc Iosif m. p.

Ordin préînalt cătră armată.

Adênc întristatei Mele inimi i-a căḑut nețĕrmurit de bine, că în ḑilele de grea cercare, care o a mĕsurat asupra Mea provedința Dḑeéscă, am primit din partea armatei comune, din partea armatei marine și din partea ambelor armate teritoriale doveḑile nealterabilei fidelități, ale alipirei pĕtrunḑĕtóre și ale resignațiunei pline de pietate.

Intr'adevĕr în mod demn și cordial a dat espresiune membrii armatei Mele jelei și durerei lor pentru scumpul Meu fiu. Trimișii lor din cele mai indepărtate părți ale monarchiei Mele, cedând șóptei inimei lor, s'au grăbit la Viena spre a și manifestá pietatea față cu scumpul defunct, — ai da ultima onóre, și a da doveḑi despre aceea, că supĕrarea și bucuria patriei Mele totdeuna află viu rĕsunet în armata Mea comună, in armata Mea marinară, precum și în șirurile ambelor armate teritoriale.

Pentru aceea esprim tuturora cea mai adêncă a Mea mulțămită. Precum până acum, așa și de aci înainte inima Mea va bate fierbinte pentru fiecare membru din întréga Mea armată, cu mândrie privesc la armata Mea, și și în viitoriu îi rĕmâne consacrată întréga iubire și îngrigirea Mea.

Dat în Viena, 6 Februariu, 1889.

Francisc Iosif m. p.

Adresa de condolență

a bisericii greco-orientale române din Ungaria și Transilvania, la mórtea Alteței Sale, archiducelui clironom Rudolf.

Nr. 23 M.

Maiestatea Vóstr[illegible]esareă și apostolică-regéscă, Preagrațióse Dómne!

Plecându-me adênc înaintea provedinței dumneḑeesci, carea cu necuprinsă înțelepciune imparte grațiile și asprimea sa, cu inimă tristă, dar în speranțe nefrântă îndrăsnesc a depune la póla prea înaltului tron al Maiestatei Vóstre din partea bisericii greco-orientale române din patriă, condolența cea mai sinceră, căreia pe lânga reverență omagială și credință perpetuă i s'a dat espresiune în ședința plenară de aḑi a consistoriului metropolitan, asupra loviturei durerόse, carea deodată cu sguduitórea eșire din viéță a Alteței Sale cesaree și regesci, a clironomului de mari speranțe, archiduce Rudolf, a pĕtruns până în adênc inima Maiestatei Vóstre, prea grațiosului nostru monarch, a préînălțatei familii domnitóre, și a tuturor popórelor Maiestatei Vóstre fidele.

Dée atotputernicul, ca înțelépta domnire părintéscă a Maiestatei Vóstre sĕ aducă încă într'un lung șir de ani fericire popórelor credinciόse Maiestatei Vóstre, și realisarea posibilă a speranțelor mari regnicolare, ce erau legate de persóna glorificatului, sĕ stêmpere profunda durere generală, cu carea imprimăm pentru totdeuna în inimele nóstre triste memoria neveștedită a Alteței Sale clironomului, mutat dela noi așa de timpuríu.

Carele de altmintrea sum și perseverez cu celea mai profunde omagii de sudit.

Sibiiu, la 4 Februariu, 1889.

În numele bisericii greco-orientale române din Ungaria și Transilvania.

Miron Romanul, m. p.,
archiepiscop și metropolit.

M. 23 sz.

Császári és apostoli királyi Felség,

Legkegyelmesebb Ur!

Mélyen meghajolva az isteni gondviselés előtt, mely megfoghatatlan bölcseséggel osztja ki kegyeit és szigorát, bánatos, de nem csüggedő szivvel bátorkodom ama fájdalmas csapás felett, mely a nagy reményü trónörökös, **Rudolf** főherczeg Ő császári és királyi Fensége kebelrázó kimulta folytán Felséged, legkegyelmesebb Urunk, a fenséges uralkodói család és valamennyi hű népe szivét oly mélyen sujtotta, — a hazai görög-keleti román egyháznak a metropoliai consistorium mai egyetemes ülésén hódoló tisztelete és örök hűsége nyilvánitása mellett kifejezett legőszintébb részvétét Felséged legmagasabb trónja zsámolyához juttatni.

Engedje a mindenható, hogy *Felséged* bölcs atyai uralkodása még hosszu évek során át boldogitsa hű népeit, és a dicsőült személyéhez fűzött országos nagy remények lehető megvalósitása enyhitse az általános mély fájdalmat, melylyel a tőlünk oly korán elszállt trónörökös Ő Fensége hervadhatlan emlékét bánatos sziveinkbe örökre bevésük.

Ki egyébiránt legmélyebb jobbágyi hódolattal vagyok és öröklök

Nagyszeben, 1889, februárhó 4 én.

A magyarországi és erdélyi görög-keleti román egyház nevében

Román Miron,
érsek és metropolita.

Sibiiu, 27 Ianuariu.

În cele din urmă s'a închis și ușa dela cripta călugărilor capuțini, în care s'au pus spre odichnă vecinică rĕmășițele pămêntesci ale unicului fiu al prébunului nostru împĕrat și rege.

S'au închis ușa mormêntului, și cu ea s'au închis în acel sicriu rece tóte speranțele, care le lega monarchul nostru de fiul seu, ca următoriu pe tronul Habsburgilor, ca fiitoriu împĕrat și rege al monarchiei austro-ungare.

Timp de ani 30 și mai bine ochii préînălțatului împĕrat și rege al nostru au fost ațintiți spre nobila odraslă, eșită din cópsele lui. A zidit mărețe palate pe acéstă speranță.

Și moștenitoriul tronului crescea și se întăria cu duchul, crescênd in dar și înțelepciune dela Dumneḑeu și dela ómeni, cum clasic se esprimă evangelistul, și era sub privegherea părinților sei. Avea un scop bine precisat: esistența lui pe acéstă lume. Era născut pe tron, și după legile esistente se scia, că el va întrá în moștenirea tatălui seu. De aceea și crescerea lui a fost făcută cu deosebită considerare la misiunea cea măréță, care îi era reservată.

Și el crescea și se întăria, și cu el crescea și se întăria și speranța monarchului, și speranțele milióнelor de locuitori din monarchie.

Aceste speranțe o sórte nemilósă le-a nimicit intr'o clipă, le-a incuiat într'un sicriu si cu un ceremonial pompos, Marți le-au petrecut spre cripta călugărilor capuțini, unde le-au incuiat pentru totdéuna.

Dela acésta tristă datorință ceremonialul curții a dispensat pe Mama inaltului decedat, pre soția lui, și pe sora cea mai tineră, care a rĕmas sĕ sprginéscă în durerile ei pe Maică-Sa. Dintre cei mai de aprópe a rĕmas deci Tata, ca sĕ inghită până la fund păharul amărăciunei.

Și după-ce sicriul s'a așeḑat la locul de odichnă vecinică, atunci la despărțirea cea de pe urmă a căḑut Tata în genunchi lângă sicriul fiului, și cu o sărutare pe sicriul cel rece și-a luat ultimul rĕmas bun.

O sărutare pe sicriul rece, o sărutare dată de părintele neconsolat fiului seu, care era sĕ fie mândria bĕtrânețelor și fala dinastiei, o sărutare de despărțire la un asemenea tragic cas, la un asemenea sĕrbătoresc moment, ne dă prilegiu sĕ privim în inima cea sdrobită a prébunului nostru monarch.

Unde sunt lacrimi ca ale mele, unde este durere, ca durerea mea?

Sĕ dăm deci mortului și noi sărutarea cea mai de pe urmă, sĕ dăm balsam rĕcoritoriu acestei inimi de părinte sdrobite sub greutatea durerei.

Sĕ urmăm glasului archiereului, sĕ urmăm povețelor bunului nostru archiereu și la părăstasul solen, care se ține aḑi pentru vecinica odichnă a decedatului principe de corónă, **archiduce Rudolf**, sĕ ne rugăm pentru vecinica odichnă a sufletului lui, sĕ ne rugăm lui Dumneḑeu, ca sĕ întăréscă inima prébunului nostru împĕrat și rege spre a puté purtá acésta grea cercare.

Rugăciunile nóstre vor aliná durerile părinților, căci e dulce consciința, că în necazurile nóstre mai sunt inimi duióse, cari varsă lacrimi împreună cu noi.

Sĕ urmăm deci bunului cuget al archiereului nostru, sĕ ne înălțăm ochii cătră ceriu, de unde vine tot darul și tótă certarea, sĕ privim spre ceriu, la cel a tot puternic, la cel a tot sciutoriu, fără scirea și voia căruia un fir de pĕr nu pică de pre capul nostru, sĕ căutăm spre acela, care greu cércă pre cei iubiți ai sei, spre el sĕ ne înălțăm inimile nóstre, și sĕ-i cerem darul preste cei vii, și îndurarea spre cel mutat dela noi.

Veniți deci fraților, ca și noi în bisericile nóstre sĕ dăm mortului sărutarea cea mai de pre urmă!

Revista politică.

Marţi s'a încheiat o parte din actul tragic, de care a fost lovită monarchia austro-ungară, prin aşeḑarea rĕmăşiţelor pămêntesci ale archid. Rudolf spre eternă odichnă. Nu s'a pus prin acésta capĕt şi jalei profunde, ce a cuprins nu numai pe membrii curţii şi popórele din monarchia nóstră; ea va mai dura încă mult timp, şi acésta se accentuéză cu atât mai tare, cu cât acum, după mórte, se simte mai mult locul ce-l mare, ce-l lasă gol şi care, cine scie cine-l va înlocuí şi cum 'l va înlocuí. Nu s'a pus capĕt nici scirilor despre mórtea subită a clironomului, si lumea scie sĕ scótă la ivélă multe, de tot multe versiuni, cari le presentă, ca adevĕrate motive ale morţii. Cele rĕmase ḑela principe nu sunt suficiente sĕ împace curiositatea lumei şi diferitele presupuneri, ce se ridică din tóte părţile.

Foile vienese aduc per extensum întréga miscare, ce s'a putut observa cu ocasiunea înmormêntării principelui de coróná şi din ele apare şi transpiră în tótă claritatea iubirea nemărginită, ce o au nutrit vienesii pentru acela, care se sperá sĕ ţină frânele guvernării şi sĕ înalţe şi mai tare gloria casei habsburgice; ér scirile telegrafice sosite din tóte părţile, atât din monarchie, cât şi mai ales din capitalele statelor strĕine sunt o dovadă puternică despre simpatiile, ce au sciut sĕ-le câstige principele de corónă in tóte părţile. În tóte bisericile, nu numai în monarchie, dar şi în capitalele şi oraşele mai însemnate din strĕinătate s'au oficiat şi şi-au unit rugăciunile cu acelea, ce s'au făcut în biserica capuţinilor în ultimele momente sguduitóre de despărţire.

Eri, Vineri s'au început în dieta ungară din Budapesta desbaterile asupra proiectului de lege militariu. Lumea astéptă cu ochii incordaţi sĕ vadă resultatul acestor desbateri, mai ales acum, după-ce mulţi presupun, fără a luá în considerare asigurările d-lui Tisza, că premieriul va mai ceda din perseveranţa de până acuma, după casul trist de nenorocire şi că proiectul va eşí încă modificat. Lumea astéptă, bazându-se şi pe asigurările deputaţilor din oposiţiune şi prin afirmaţiunile deputatului Ugron, carele voind sĕ linistéscă furia junimei turbulente, a promis sĕrbătoresce, că proiectul se va respinge la desbaterile speciale. Cu acésta ocasiune nu putem trece sĕ nu dăm însemnătatea cuvenită unor miscări, ce s'au provocat în provincie. In mai multe cercuri electorale, alegĕtorii au fost convocaţi şi au hotărit sĕ provóce pe deputaţii lor, cari merg cu guvernul, că privitoriu la proiectul de lege militariu sĕ voteze contra lui.

Scirile, cari circulau în ḑilele din urmă în Paris despre o crisă ministerială, se adeveresc. Ministrul president Floquet, în urma invingerii raportate de Boulanger in departamentul Senei, 'şi dă silinţa sĕ compună un astfeliu de cabinet, care sĕ corĕspundă mai mult situaţiunei politice, care s'a manifestat de atâtea ori şi în camera francesă. In urma acestora presidentul republicei francese, dl Carnot, a şi primit demisiunea, ce şi-a inaintat o ministrul de iustiţie Ferrouillat, precum şi a subsecretariului de colonii de la Porte şi a şi denumit pe deputatul Paul Guyot Dessaigne de ministru al iustiţiei. Despre motivele, ce a indrumat pe numitul ministru a-şi da demisiunea se afirmă, că el nu s'a opus numai ministrului de esterne Goblet, dar precum se vede întregei maiorităţi a cabinetului pentru modificarea art. de lege 87 a codicelui penal. Acest articlu hotăresce, că ori ce atentat, care ar intenţioná a rĕsturná guvernul, sau a introduce o schimbare în regim ori a agitá pe civii contra autorităţii statului sĕ se pedepséscă cu mórte. In publicitate n'a pĕtruns insĕ nimic mai lămurit până acum asupra stărilor de lucruri.

Camera deputaţilor din România a hotărit amênarea desbaterilor asupra tuturor interpelaţiunilor şi sĕ se ocupe mai cu dinadinsul asupra proiectului de lege, referitoriu la vênḑarea moşiilor în loturi mici sătenilor.

† Archiducele Rudolf.

În 5 Februariu n. după améḑi masele publicului undulau greoiu pe stradele principale cătră Hofburg. Nu s'a mai vĕḑut de multă vreme atâta mulţime de lume, care îndesuită, astepta sĕ-şi ia ultimul adio dela principele de corónă; căruia înainte cu 7 anii îi urau viéţă îndelungată, când pe acelea-şi strade se întórse dela actul cununiei. Pe timpul acesta familia imperială petrecea încă lângă sicriul scumpului decedat. La 1 óră eşì miliţia la actul funebrariu, şi s'a început adunarea participanţilor la înmormêntare; apoi pregătirile pentru înmormêntare. La 3½ óre începù plecarea membrilor casei imperiale spre biserica capuţinilor. Intre cei dintâiu, cari au părăsit curteaa fost bĕtrânul archiduce Albrecht, archid. Elisabeta şi familia, urmară apoi archiducii Ludovic, Victor, Wilhelm, marele duce de Toscana şi în urmă archid. Carol Ludovic cu fii sei. Pe timpul acesta membrii mai restrinşi ai casei imperiale: împĕratul, împĕrătésa, Stefania, ficele împĕratului şi regele şi regina Belgiei petreceau ultimele momente împreună în apartamentele împĕrătesei. Aici se şi hotărîră ca împĕrătésa, princesa de corónă Stefania şi Maria Valeria sĕ rĕmână în capela iosefină, obosite fiind de strapaţele şi chinurile, ce le-au suferit în ḑilele din urmă.

Aprópe la 4 óre plecă şi monarchul, avênd în drépta pe princesa Gisela. Monarchul 'şi opria lacrămile cu o cârpă albă, capul descoperit 'l mişca din când în când, mulţămind publicului îndesuit, care 'l saluta. Când sosì monarchul la mănăstire, scena fù detot mişcătóre, întreg publicul din apropiere isbunì în plâns amar.

Conductul pe strade a fost grandios. Miliţia de onóre s'a presentat în cea mai strălucită ţinută, ér mulţimea şi mii de gemete ale publicului îndesuit însoţiau pe înaltul defunct. Când carul funebral ajunse înaintea porţii bisericei dela capuţini, lacheii luară sicriul, care fù primit de cardinalul Gangelbauer şi de preoţimea întrégă sub conducerea lui.

In biserica capuţinilor erau adunate somităţile strĕine şi locale; ambasadorii şi representanţii tuturor curţilor. Magnaţii maghiari erau în portul de gală Intre toţi mai mult atrăgea privirile representatul chinez, carele a venit din Berlin anume numai pentru înmormêntare, şi care era îmbrăcat în portul naţional din cele mai scumpe mĕtăsării. El nu şi descoperì capul, pe care avea o căciulă fórte bogat ornată.

Impĕratul urmá sicriul în biserică, avênd la braţ pe regina Belgiei şi sĕ puse in faţa altariului, apoi venì regele Leopold şi în sfêrşit membrii familiei. Impĕratul era pĕtruns de durere, dar se ţinù puternic făr a şovăì trăsurile feţii însĕ dau la ivélă tot, şi arătau, că monarchul încâteva ḑile a îmbĕtrânit fórte mult. El ţinea privirea aţintită numai pe cosciug. Când cardinalul intonà „Miserere“ capul monarchului căḑù pre mâni, regele Belgiei 'şi perdu consciinţa un moment, ér regina picà jos; publicul isbucnì în plânset.

După terminarea ceremonialului în timpul căreia monarchul îngenunchià lângă sicriu, lacheii ridicară de nou sicriul şi se îndreptară cu el spre locul de odihnă vecinică pe trepte la criptă. Monarchul se sculà apoi, şi însoţit de membrii familiei urmà sicriul pe drumul cel greu. In acest moment Maj. Sa se cutremurà odată adênc şi după ce în criptă cardinalul mai binecuvêntà încă odată rĕmăşiţele pămêntesci, se petrecù o scenă înfiorătóre: monarchul pĕtruns de durere căḑù în genunchi lângă sicriu, plânse amar şi sărută coperişul sicriului, în care erau închise tóte speranţele ce le nutria. Acest act provocà o mişcare sfăşietóre între membrii familiei, cari se uitau pre feréstră la cele ce se petreceau în criptă. Nu s'a mai pomenit ca un monarch sĕ petrécă mortul în criptă.

Finidu se la 4½ actul funebral, membrii familiei se rĕîntórseră, trecênd prin mulţimea îndesuită, care i au aşteptat cu capetele descoperite. Numai după mai mult timp a început publicul sĕ se mai rárescă.

Cevaşi despre cetit.

În numerii precedenţi ai „Telegrafului Român“ s'a vorbit despre bibliotecele parochiale şi despre cele poporale, — despre însemnătatea lor! Un bun cunoscĕtoriu al stadiului de desvoltare, în care ne aflăm, mi reflectă plin de satiră: „cine sĕ-ţi cetéscă cărţile din bibliotecă, sĕ le cumperi, ca sĕ le mânce moliile şi pulberea?“ — Ba! nu! observaì scurt şi îndesat. Sĕ nu fim pesimisti. Trebue sĕ cunóscem şi alte popóre în ce privesce desvoltarea gustului de cetire, şi apoi sĕ vedem, dacă avem causă a desperá, sau nu?

Fără îndoélă poporul german în general cetesce mult, gustul de cetire este desvoltat în grad mare — ḑicem noi. Étă însĕ, ce scrie o fóie germână în asta privinţă. „Magazinul unui librariu, este cu drept cuvênt, locul, unde patria mulţămitóre ţine încuiaţi şi prinşi ómenii sei cei mai ilustrii. Dacă Lessing, Schiller, Feuerbach ar fi inventat un nou vics de ciobóte, ei ar fi devenit bogaţi, graşi şi bĕtrâni; aşa au devenit mari şi au murit...... numai bogaţi, nu. În Francia întrébă pe servitoriul de casă şi-ţi va spune că: „Alesandru Dumas este om cu mult spirit.“ Intrébă apoi pe un servitoriu german cine e Gutzkow — şi el îţi va rĕspunde, că un servitoriu de casă. In asta privinţă germânul, cât şi austriacul stau departe în dĕrăptul francesilor, şi şi mai departe îndĕrătul englesilor, — îndărătul americanilor. Nu se dă un alt popor pe faţa pămêntului, carele sĕ cetéscă atâta cât americanul. Presa periodică în întrégа Germanie se ridică la cifra rotundă de 2500 jurnale, pe atunci în Statele libere ale Americei de Nord încă la 1870 apărean la 5858 de diferite ḑiare. Cetatea Chicago, înainte de încendiul cel de pe urmă avea 115 foi, mai multe ca Berlinul astăḑi.

Dela 1870 încóce, numĕrul ḑiarelor americane s'a ridicat preste 8000.

Gordon Bennet a vêndut primul esemplar din ḑiariul seu, pe un poloboc de ţinut farină, a murit însĕ ca proprietariu la ḑiariul „Herald“ şi milioneriu.

In America nu cetesce însĕ numai cel avut, sau literatul, ci gustul de cetire a pĕtruns în cele mai de jos straturi ale populaţiunei, ceea-ce se póte arĕta cu mii de esemple.

R. Elcho ne comunică interesante date în asta privinţă. Pe timpul resbelului civil american — dênsul petrecea între morboşii armatei de asediare dela cetatea Vicksburg. Lângă patul seu zăcea un soldat june din Minesotta. In o ḑi junele soldat începù a spune despre vila frumósă, unde a trăit el timp de 3 ani cu părinţii sei; dar pe carea o vêndù tatăl seu Junele a descris localitatea şi ţinutul ei, ca un paradis, din carele nu a lipsit nimic. R Elcho îl întrebà pe tinĕr, pentru-ce a vêndut tatăl seu bunul — acel mic Eldorado? Morbosul june, îi rĕspunse plin de confidenţă: „Localitatea frumósă — durere — a fost situată la un atare loc, unde nu puteam primí ḑiare, şi fără ḑiare totuşi nu póte trăí omul.“

Când s'a predat fortăréţa Vicksburg, asediaţii rupţi de fóme, nu întrebară pe cei ce aduseră proviant după: pâne, ci îi întrebară după ḑiare, prima dată. Fraser — omul scólei — engles, ne povestesce că: „Un student dela universitatea din Howard, pe timpul feriilor, mergênd în satul seu la biblioteca scólei, a cerut sĕ-i dea „Istoria căderei Niderlandei“. Custodele bibliotecei îi rĕspunse că: acésta carte o cetesce spălătorésă familiei lor!“ Studentul cere cartea apoi dela spălătorésă, acésta însĕ îi rĕspunde: „Cartea nu pot sĕ o dau, până nu o cetesc, că me entusiasméză.“ Eu voiu aduce-o odată cu cămeşile.

Pentru american lectura este aşa de neapărat de lipsă, ca şi améḑa sa, şi pe ambele le înghite cu asemenea poftă.

Cunoscutul călĕtoriu Hipeau naréză, cum în New-Iork o femeie bĕtrână, vindea lemnuşe, şi totodată cetia istoria lui „Longfelow.“

Americanul este un model, în ceea-ce privesce cetitul. Nu numai noue, dar şi altor popóre li se par mai multe naraţiuni şi fabule, cele ce se scriu despre americani, în ce privesce cetitul.“

Germanii, poporul cel cult, se plâng, că au rĕmas îndĕrĕtul altor popóre în ce privesce cetitul

Însĕ şi presa germână, cu deosebire cea pedagogică — deşí relativ — este sprigininită totuşi sĕ plânge de indiferentismul ómenilor de scólă, şi cele a celor chemaţi, ca sĕ divulge gustul de cetire în mai estinse cercuri.

O fóie germână bine redactată îşi ia adio dela cetitorii sei în următoriul mod: „Cât de amar m'am înşelat! Mulţi învĕţători nu au timp şi poftă a se ocupá cu mine, mulţi me refusară, pentru unii am fost pré ultramontan, pentru alţii pré liberal, pentru unii préomnilateral, pentru alţi unilateral. Cu inima sângerândă trebue sĕ constat, că amicii mei s'au împuţinat — ér librariul a devenit trist.“ Nu ne vom mai revedé.“

Nu mai vorbim de maghiari, cari în ce privesce cetitul nu stau mai bine ca noi, şi dacă fondurile de disposiţiune, ar lipsí ḑiaristica lor şi literatura am vedé-o redusă în mod necreḑibil. Cine a călătorit prin sĕcuime scie, că poporul acolo tocmai atâta cetesce cât şi românul. Mergi apoi prin oraşe, prin bibliotece, pe la librării, şi te vei uimí de ceea ce-ţi comunica librarii şi bibliotecarii.

Ei dară sĕ nu ne dóră pe noi capul de alţii. Sĕ vedem, cum stăm noi. Din masa mare a poporului nostru puţini abia acum au început sĕ cetéscă. Cărţile menite pentru popor — bune — avem puţine eşite în timpul din urmă. Dar totuşi s'a făcut un început. Este vorba însĕ de inteliginţă. Sĕ vorbim de învĕţători şi de preoţi şi alţi cărturari, cât cetesc acestia?

Rĕspunsul este greu de dat, şi ar fi un mare merit pentru cel ce ar puté arĕtá cu date valabile câţi preoţi d. e. câţi învĕţători, tot astfeliu câţi inşi din deosebitele branche ale inteliginţii nóstre cetesc? Când scim, că ḑiare ca: „Archivul“ dlui Cipariu, „Organul Pedagogic“ de Popescu, „Amicul Poporului“ de Roman, „Magazinul pedagogic,“ apoi „Scóla română,“ „Scóla practică“ a dlui Petri etc. etc. au apus din lipsa de abonenţi — deşí erau bine redactate — nu ne putem face altă conclusiune decât: că puţin s'a cetit la noi până în timpul din urmă.

Cum o duce ḑiaristica nóstră astăḑi, o scim cu toţii. Abonaţii sunt puţini preste tot. Călĕtoresci tracte protopresbiterale întregi, şi abia afli în tot tractul 10 – 20 ḑiare, éră cărţi mai noue apĕrute, sunt raritate, unde le poţi afla! — Semn, că cetitul la noi, nu numai că nu este o trebuinţă, dar încă este mult de făcut până va prinde rădăcini. Constatăm rĕul, dar nu desperăm. Suntem un popor june, sĕ ne cunóscem defectele numai, şi îndreptarea va urmá de sine, pe încetul.

Este un feliu de fermentaţiune astăḑi la noi, pare că toţi simţim, că trebue sĕ facem mai mult pentru literatură şi pentru ḑiarisistică în special. Dacă simţim cu toţii nu urméză decât ca cei chemaţi sĕ voéscă şi multe se vor face. *Iuon.*

Convocare.

„Reuniunea învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul al X-lea, Braşov,“ va ţiné adunare generală estra-ordinară pe ḑiua de 3/15 Februariu a. c. la 9 óre a. m. în sala de desemn din edificiul gimnasiului român de aici, la care sunt invitaţi prin acésta toţi membrii reuniunei a luá parte.

Obiectele de pertractat:

1. Desbateri asupra rapórtelor comisiunilor alese de adunarea generală ultimă a reuniunei, asupra Normativului scolariu.

2. Rectificarea unor acte ale adunării generale ultime a reuniunei.

3. Cestiunea editării fóei: „Scóla şi familia“ pe anul al IV-lea.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei, ţinută la 20 Ianuariu st. v. 1889, în Braşov.

Stefan Iosif, preşedinte.
Ión Dariu secretariu I.

Varietăţi.

* *(Parastas).* Astăḑi la 10 óre se va celebrá în biserica nóstră din cetate parastas solen pentru odichna sufletului Alteţei Sale, clironomului Rudolf, la care sunt invitate tóte autorităţile militare şi civile din loc.

* (Princesa de corónă) „Coresp. Pol“ aflá din isvor demn de încredere, că princesa Stefania nu va părăsí Viena. S'a esprimat însa-şi, că iubesce pré mult părechia împĕrătéscă şi pe fiica sa Elisabeta, Austro-Ungaria şi Viena, decât sĕ le pótă părăsí, nenorocirea, ce i-au lovit pe toţi a întărit şi mai mult legăturile iubirei.

* (Dela Curte.) După-cum se anunţă, Maj. Sa monarchul şi Maj. Sa regina şi archiducesa Maria Valeria vor vení Luni la Budapesta. Curtea va petrece în castelul dela Buda până în 19 Martiu a. c.

†

Pe când se afla Nr. precedent al ḑiariului nostru sub presă, primirăm trista scire, că protopresbiterul tractului Abrudului, **Ioan Gall,** a încetat din viéţă. Sub impresiunea durerósei sciri ne am pus întrebarea, nu o sĕ aibă sfêrşit aceste sciri?! Bărbatul, care abia a ajuns vrêsta ceva preste 50 de ani, care abia 20 de ani a lucrat în via Domnului cu atâta zel şi devotament, aşa curênd sĕ lase în jale eternă pe neconsabila sa soţie, pe fii sei, pe bĕtrâna sa mamă şi tóte rudeniile sale! In aşa scurte intervale sĕ perdem pe cei mai valoroşi protopresbiteri, cari, ca bărbaţi crescuţi şi devotaţi carierei lor preoţesci, au fost tot atâţa stâlpi puternici ai religiunei nóstre, în diferite colţuri ale archidiecesei, a căror lucrare în veci va rĕmâné binecuvêntată.

Rĕpausatul protopresbiter, fiiul protopresbiterului de odinăóră Iosif Gall din Cluş, încă ca tinĕr a fost raḑimul vĕduvei sale mame şi a familii întregi, pentru-că prin purtarea sa esemplară a sciut sĕ-şi asigure iubirea metropolitului Andreiu Bar. de Şaguna, care a devenit părintele familiei, şi în special protectorul ilustrului nostru bărbat, Dr. Iosif Gall, care astăḑi se află avêntat pe cea mai înnaltă tréptă socială.

Bunăstarea bisericelor din tractul Abrudului ne demunstră destul de evident, că protopresbiterul *Ioan Gall* a trăit cu trup cu suflet pentru fii sei sufletesci, şi meritele lui le vedem destul de apreţiate în sus şi în jos, căci dela inaugurarea erei constituţionale, 'l vedem ca deputat la tóte sinódele archidiecesane şi la tóte congresele, şi totodată ca asesor onorariu consistorial archidiecesan şi metropolitan.

O perdere simţită a îndurat deci biserica nóstră prin pré de timpuria mórte a acestuí vrednic fiu al seu, şi jalnica familie afle o consolare în durerea sa, că la a ei durere se asociază toţi, câţi l'a cunoscut pe neuitatul lor decedat.

Fi ei ţĕrina uşóră!

Din partea familiei primim următoriul: Necrolog.

Ioan Gall,

paroch ort. orient. în Abrudsat, protopresbiter al tractului Abrudului, asesor consistorial, deputat la congresul naţional bisericesc în Sibiiu, etc, etc.

după un serviciu conscienţios de 20 ani ca protopresbiter, şi plin de activitate pe terenul bisericesc, scolar şi naţional, în al 53-lea an al etăţii, şi al 28-lea al fericitei sale căsătorii, în urma unui morb greu de inimă, astăḑi la 9 óre diminéţa, fiind împărtăşit cu SS. Taine, şi-a dat nobilul suflet în mânile Creatoriului.

Remăşiţele pămêntesci ale scumpului şi neuitatului reposat se vor aşeḑá Dumineca în 29 Ianuariu st. v. a. c. în cimiteriul dela biserica ortodocsă-orientală din Abrud-sat spre repaus etern.

Cuprinşi de adêncă durere aducem acésta durerósă şi tristă scire la cunoscinţa tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor reposatului în Domnul.

Abrudsat, 26 Ianuariu st. v., 1889.

Ana Gall născ. *Popoviciu*, soţiă. *Ana* mărit. *Furdui* şi *Ioan Gall*, gimnasist, fii. *Carolina Gall*, vĕduvă protopopésă, mamă. Dr. *Iosif Gall*, membru în casa magnaţilor din Budapesta, *Iulia* mărit. *Ranta* şi *Nicolau Gall*, fraţi. *Romul Furdui* protopr. ginere. *Ioan Furdui* nepot. *Ecaterina Gall*, *Vasiliu Ranta*, jude reg. *Iosefa Ciura*, *Elena Dămian*, *Alesandru Ciura*, paroch greco catholic, cumnaţi.

* Cu ocasiunea parastasului ţinut Joi în biserica nóstră din grópă pentru Alteţa Sa principele de corónă, dl consil. gub. în pensiune, Elia Măcelariu, a împărţit la 500 soldaţi dela infanterie din reg. de aici câte un colac şi o luminare.

* (Mayerling). După-cum i se scrie lui „Budapester Tagblatt“ protocolul de obducţiune a lăsat multă îndoélă. Nici din Mayerling nu se pot afla amĕnunte despre catastrofă Servitorii dela castel şi personalul dela forestierie sunt separaţi şi hermetic isolaţi de ori-ce atingere cu lumea din afară.

* Ni se scrie din Agnita următórele: Din incidentul morţii Alteţii Sale principelui de corónă *Rudolf*, poporul român gr. orient. din Agnita printr'un stég negru, arborat pe biserică şi a manifestat durerea şi condolenţa sa, asistând Marţi în 22 Ianuariu în numĕr frumos împreună cu elevii de scólă la sevêrşirea S. liturghii pentru odichna înaltului defunct, cântându-i cu lacrimi în ochi. „*Vecinica pomenire*“. Cu acésta ocasiune, după o vorbire a preotului local, Ioachim Părĕu, despre trista şi jalnica întêmplare a prinţului de corónă — amĕsurat sfatului şi îndemnului părintesc al Escelenţiei Sale metropolitului nostru Miron Romanul, prin o colectă făcută la popor în bucate şi bani, s'a pus basă unui fond neatingibil in 20 de ani intru memoria rĕposatului principe, din ale cărui interese, la timpul seu, sĕ se ajute copii sĕraci cu cărţi şi recuisite de scólă

* (Bal.) Conform unei invitări, ce o am primit, Sâmbătă, la 4/16 Februariu a. c. ar fi sĕ se arangeze în Brad un bal, in favorul fondului morboşilor dela gimnasiul public român şi clasele elementare anecsate din Brad, care bal însĕ credem, că în urma doliului general pentru mórtea archiducelui Rudolf, în acest an nu se va ţiné.

* (Şedinţă scientifică.) Societatea studenţilor în medicină din Bucuresci, serbând Dumineca la 29 Ianuariu a. c. a XIV aniversare, va ţiné o şedinţă publică. In acéstă şedinţă preşedintele va face o dare de sémă asupra mersului societăţii în decursul anului espirat, ér dl Gh. Marinescu va intreţiné onor. public cu disertaţiune asupra Vaccinaţiunei anticholerice cu demonstraţiuni.

* (Cununa ţiganilor.) Din Pesta se anunţă: Capela ţigĕnéscă alui Pongraţ s'a bucurat de deosebita consideraţiune a principelui de corónă Rudolf. Pongraţ întrebà telegrafice la Viena, când sosì trista veste la Cluş, că póte pune şi banda lui pe sicriu o corónă. Şeful de secţiune Szögyeny a rĕspuns afirmativ şi că chiar Pongraţ în persónă o póte depune. „Primul“ s'a şi dus spre scopul acesta la Viena; cununa pórtă următórea imprimare: Pré înălţatului ei protector, capela lui L. Pongraţ. — Măria Ta! dipla unguréscă te va plânge!

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Nici când nu se dă învĕţătoriului o mai bună ocasiune de a face ceva în folosul scólei şi al elevilor sei ca la sĕrbătórea „Nascerei Domnului nostru Iisus Christos.“

Representaţiunea Iroḑilor din partea copilaşilor esercită un deosebit farmec religios nu numai asupra poporului nostru, ci chiar şi asupra strĕinilor.

Obiceiu vechiu fiind acesta, totuşi e nou pentru elevii unei scóle poporale şi un mijloc fórte frumos spre a aduná ceva pentru scopurile nóstre scolastice.

Din acestea îndemnări, împreună cu colegii mei din Hodac şi Ibănesci stându-ne în ajutor şi domnul notariu cercual N. Manţa, am instruat 9 copilaşi din acestea comune în esecutarea „cântecelor de Iroḑi“ cu scop ca din venitul, ce ar resultá sĕ întemeiem un fond din interesele căruia sĕ se înfiinţeze cu timpul o bibliotecă scolară pentru aceste doue comune!

Instruarea după-ce s'a sĕvêrşit împreună cu acesti copilaşi am colindat mai tot tractul protopresbiteral al Reghinului în decurs de 11 ḑile. Preste tot fiind bine primiţi 'mi ţin de cea mai scumpă datorinţă a esprimá şi pe acésta cale ale mele şi ale copilaşilor mie încredinţaţi cele mai călduróse mulţămite pentru ospitalitatea şi pentru marinimósele contribuiri în bani din partea următorilor préstimaţi domni şi dómne:

1. Din Ghurghiu: domnii: cav. de Pausinger 2 fl., A. Kaiser 2 fl., Crainic 1 fl., Walland 1 fl., Peleon 50 cr. la olaltă în suma de 6 fl. 50 cr.

2. Din Reghin: domnii Dr. Absolon Todea 4 fl., M. Cetăţan 1 fl., P. Barbu 2 fl. d-na E Scepul 50 cr., d-nii M. Orbonaş 2 fl., Dr. A. Ceuşan 2 fl., d-na M. Wawrina 2 fl., dna Agapia Crişan 1 fl., d-na Ecaterina Marinovici 2 fl., d-nii: Eugen Crişan 2 fl., Socol 2 fl., d-na Carolina Butean 1 fl., d-nii: Iosef Alzner 2 fl., M. O. Petru Uilăcan 2 fl., S. şi M. 3 fl. 70 cr., Georgiu Maior 1 fl., M. Pascu 50 cr. Eliseu I. Dan 1 fl., dşóra Maria I. Branea 1 fl., d-nii: Eugen Marinoviciu 1 fl., Wainrich 20 cr., P. Ciobotar 1 fl., dna Ana Vlad 70 cr., d-nii: Covács Carol 1 fl., Georgiu Pop 1 fl., şi Borzsovay Béla 1 fl., la olaltă în suma de 38 fl. 60 cr.

3. Din M. Cuieşdiu: Dna Anastasia Şandor 3 fl., d-nii: Georgiu Şandor 7 fl. 7 cr, Galacteon Şagău 3 fl., Dr. Andreiu Monda 2 fl., Petru Oltean 1 fl., Leo Popescu 1 fl., în biserică dela drept credincioşi cu discul s'a adunat 1 fl. 64 cr., la olaltă în suma de 18 fl. 71 cr.

4. Din Deda: d-nii: Ioan Popescu 1 fl., Iosif Popescu 1 fl., Iosif Fincu 1 fl., Petru Neagoş 2 fl. dna Elisa Stefan 1 fl., la olaltă suma de 6 fl. v. a.

5. Din Filea: dl Ciril Fulea 4 fl., economii: Gavril Truţa 1 fl., Simion Truţa 1 fl., Ión Bandilă primar 1 fl., Sandu Şandor 1 fl., Tóder Stoica 1 fl., Simion Cazan 1 fl. Simion Stoica 1 fl., la olaltă în suma de 11 fl.

6. Din Maierĕu: d-nii: Ioan Branea 1 fl., Ioan Branea epitrop 50 cr., Timar Gabor 50 cr., Petru Timar 24 cr., d-na Paraschiva Mureşan 50 cr., dl L. Iozsef 1 fl., d-na Fegyverneki 1 fl., d-nii: Gruzda 1 fl., Todor Branea 18 cr., Ilie Branea 50 cr., şi dl Simion Niculescu 1 fl., la olaltă în suma 7 fl. 42 cr.

7. Din Rĕstosnea: d-nii Dénes András 2 fl., şi la fie-care copil câte un cuţitaş frumos, Maroscher Mihaly 2 fl. şi la fiecare copil câte 10 cr., dl Ión Lado de Zakal 2 fl. şi la fiecare copil câte 10 cr., la olaltă suma de 6 fl.

(Va urma.)

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii

5 – 11 Februariu.

5 Dumineca: Agate, Teodula, Teodosiu, Polieuct, Antoniu. *6 Luni:* Vucol, Iulian, Fausta, Evilasiu, Macsim, Varsanufiu, Ioan. *7 Marţi:* Parteniu, Luca, Aprion, Petru Teopemt. *8 Mercuri:* Teodor, Zacharia, Marta, Maria, Licarion, Filadelf, Policarp, Macariu, Perget. *9 Joi:* Nicefor, Romano, Marcel, Filagriu, Pancraţiu, Petru. *10 Vineri:* Charalampiu, Porfiriu, Vaptos, Enata, Valentina, Paul, Anastasiu, Zenon. *11 Sâmbătă:* Blasiu, Zacharia, Teodora, Georgiu

Rituale bisericesci.

Dumineca din 5 Februariu a fiiului retăcit. După prăsnuirea Intimpinării. Octoich ton 1, Triod şi Mineiu după instrucţiunea dela finea Triodului după litera (З). La Utreniă: Polieleul, la care în loc de mărimuri se cântă Psalm 136 „La rîul Vavilonului“. Evang. Invierii 1. Melodiile pocăinţei. Catavasia: „Pămêntul cel roditoriu“ La liturgiă: Fericiri din Octoich Triod şi Mineu. In loc de „Cuvine-se cu adevĕrat“ Irmosul praznicului, Oda IX cu pripéla ei.

Joi, 9 Februariu: Eşirea praznicului Intimpinării.

Notă. In „Monitoriul“ nostru din Sâmbăta trecută am indicat Mercuria şi Vineria după Dumineca Vameşului şi a Fariseului ca ḑile deslegate la carne, şi la acésta am avut în vedere indrumările din Triódele nóstre şi celea din tipicele traduse din limba slavénă; nu putem însĕ ignorá, că după alte cărţi de ale nóstre, anume: după „Dreptul canonic“ de Şaguna şi după notele Pidalionului la Can. 69 Apost. celea doue ḑile deslegate ar fi Mercuria şi Vineria înainte de lăsatul de carne. Nu vom discutá aici argumentele pentru una sau alta, ci lăsăm, ca evlavia crestinéscă sĕ urmeze după pracsa locală din trecut, ca sĕ nu apară în acésta cestiune vre-o încercare de innoituri neadmise.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.80	101.70
Renta ung. de hârtie	94.15	95.20
Renta de aur austriacă	111.30	111.—
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi ungureşti cu premii	131.75	130.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.40	144.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.30	99.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	118.—
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 56½	9.54
00 marce nemţesci	59.12½	59.10
London pe (poliţă de trei luni)	120.75	120.85

Nr. 60/1889. [14] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu în *Tălmăcel* cu următórele venite:

1. Salariu 400 fl. v. a.
2. 4 stêngini de lemne pentru foc.
3. Cuartir natural.
4. Venitele statorite pentru lucrările private.

Reflectanţii cualificaţi au a-şi aşterne cererile pănă la 26 Februariu a. c. la subscrisul.

Sibiiu, 3 Februariu, 1889.

pretorul suprem
Fabritius.

---

312 sz. polg. [16]1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Szőrcsey Zsigmond kövesdi birtokos részéről beadott kérés folytán kövesd határának általános tagositása megengedhetösége kérdésében a tárgyalás **1889 Martius 18-án dél elött 10 órára** tüzetik ki kövesd községébe a községi iroda helyiségbe.

Ezen tárgyaláshoz összes birtokosok azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, miszerint a meg nem jelenö felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Február 1-én tartott ülésébŏl.

Nagy Lajós, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 18—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental;

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 12—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.–
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 12. Sibiiu, Marţi 31 Ianuariu (12 Februariu) 1889. *Anul* **XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Întimpinarea Domnului“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 4 Februariu v.

Nr. 942 Pres.

Cerculariu

către clerul şi poporul ortodocs din tractul protopresbiteral al Abrudului.

Prin mórtea onorabilului protopresbiter, Ioan Gall, venind în vacanţă oficiul de protopresbiter al tractului Abrudului, am aflat de bine a concrede în mod provisoriu administrarea tractului acestuia protopresbiteral onorabilului protopresbiter al tractului Câmpenilor, *Romul Furduiu.*

Acésta dispoşiţiune Vi-o fac cunoscută cu aceea archipăstoréscă indrumare: ca numitului onorabil protopresbiter Romul Furduiu. în calitatea de administrator al tractului Abrudului, sĕ-i daţi cuvenitul respect şi ascultare, şi în tóte afacerile, ce privesc oficiul protopresbiteral, către acelaşi administrator sĕ Ve intórceţi; impărtăşindu-Ve binecuvêntare archipăstoréscă!

Sibiiu, 28 Ianuariu, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop şi metropolit.

Sibiiu, 30 Ianuariu.

Numĕrul ḑiarului nostru din Sâmbăta trecută a trebuit sĕ fie balsam rĕcoritoriu pentru inima amărită a credincioşilor bisericei nóstre. In el s'a publicate la locul prim manifestul Maiestăţii Sale a prébunului nostru impĕrat şi rege către popórele din monarchie, manifest, care ne face sĕ privim şi mai adênc în inima greu cercatului nostru monarch. La locul al doilea a urmat manifestul către armată, care este temelia puterei nóstre, şi lanţul cel nestirbit încă, de care se légă alianţele încheiate în timpul din urmă în interesul susţinerei păcei.

Urméză apoi adresa de condolenţă a bisericei nóstre metropolitane, adresă înaintată spre tron în cele mai grele ḑile de cercare pentru prébunul nostru monarch ca Tată, adresă inspirată de doctrinele bisericei nóstre cu căldură îmbrăţişată de simţul de loialitate, care intre tóte impregiurările a fost forţa poporului român, a fost per escelentiam forţa nóstră a credincioşilor bisericei greco orientale române din Ungaria şi Transilvania.

Cu o admirabilă forţă sufletéscă a sciut suportá monarchul nostru durerea, cu care l'a cercetat provedinţa Dumneḑeéscă, şi în cele mai sĕrbătoresci momente, când fie-care om dă curs liber isbucnirei inimei, şi lacrimilor, cari uşuréză inima cea măchnită, Maiestatea Sa s'a ridicat preste alţi muritori şi şi-a împărţit inima, consacrând o bună parte suditilor sei.

Şi în momentele sĕrbătoresci, când a sărutat cosciugul, în care zac rĕmăşiţele pămêntesci ale Préiubitului seu unic fiu, în aceléşi momente trimite o sărutare părintéscă popórelor sale, mulţămindu-le pentru lacrimile, cu cari şi ele au petrecut la vecinică odichnă rĕmăşiţele pămêntesci ale Alteţii Sale, clironomului archiduce, Rudolf.

Mulţămita Maiestăţii Sale este balsam rĕcoritoriu pentru inimile nóstre, ale suditilor loiali.

Şi noi şi de astădată ne mărginim la acéstă apreţiare în general, şi momentul este cu mult mai sĕrbătoresc, decât ca noi sĕ analisăm importanţa politică a acestui manifest.

Cuvintele monarchului despre loialitatea reciprocă sunt cuvinte de adevĕrat Părinte iubitoriu, şi inimile nóstre vecinic vor fi recunoscĕtóre pentru importanţa, ce trebue sĕ o aibă mulţămirea Înaltului tron în asemenea ḑile de grea cercare.

Adresa de condolenţă este adevĕrată manifestaţiune a credincioşilor din metropolia nóstră. În ea s'a îmbrăţişat spiritul bisericei nóstre, care nu permite sufletului sĕ cadă în desnădăşduire, cu loialitatea poporului nostru român ortodocs, care nu vrea sĕ dea altora locul de ântâietate, aceste îmbrăţişate se apropie de sinul monarchului, şi una îi revócă în memorie puterea Dumneḑeirei, cu căile ei cele nestrăbătute, ér ceealaltă îi deschide inima unui popor, care se bucură deasemenea cu domnitoriul, şi varsă lacrimi la jelea şi durerile lui.

Archiereul nostru, capul bisericei din provincia nóstră metropolitană, într'un moment de nobilă inspiraţiune în mod clasic a sciut da espresiune durerei inimei nóstre.

Ne asociem şi aici glasului din adresa bisericei nóstre unde se ḑice:

„Dée atotputernicul. ca înţelépta domnire părintéscă a Maiestatei Vóstre sĕ aducă încă într'un lung şir de ani fericire popórelor credinciόse Maiestatei Vóstre, şi realisarea posibilă a speranţelor mari regnicolare, ce erau legate de persóna glorificatului, sĕ stêmpere profunda durere generală, cu carea imprimăm pentru totdeuna în inimile nóstre triste memoria neveşteḑită a Alteţei Sale clironomului, mutat dela noi aşa de timpuriu.

Sibiiu, în 30 Ianuariu.

Vineri s'a început desbaterea asupra proiectului de lege, referitoriu la armată, primit ca basă la desbaterea specială.

Încă nu se póte scí cu positivitate, că óre §§ 14 şi 25 vor fi primiţi, sau nu, de maioritatea legislaţiunei, tot ce sĕ scie e, că în ţéra întrégă s'a pornit o agitaţiune contra deputaţilor, cari au votat legea în general, care sémĕnă mult a terorism.

Este în genere tréba părinţilor patriei de a se pronunţá acum — după-ce spiritele s'au mai linistit încâtva, sĕ primésca pomeniţii §§, ori nu, la tot casul însĕ un compromis acum apare aprópe imposibil, după-ce legea a fost primită în Reichsrathul austriac intocmai.

Agitaţiunea pornită însĕ sémănă mult cu scandalurile de stradă, inscenate anul trecut contra lui Brătianu în Bucuresci şi ungurii, cari anul trecut nu au aprobat pe cei din Bucuresci, ar trebuí sĕ fie consecuenţi, şi sĕ nu decidă în lucruri afund tăietóre în viaţa monarchiei, discreditând de oparte armata în ochii cetăţenilor, inăsprind de altă parte relaţiunile intre civili şi militari, cari în urma urmelor tot nu sunt altceva decât fii ai patriei şi unii şi alţii.

Este însĕ o pornire de tot duşmănósă contra armatei comune cu deosebire în Ungaria, şi pornirea acésta este nutrită mereu prin organele oposiţiunei, cari nu pré aleg mijlócele, numai ca sĕ ajungă la putere.

In Ungaria şi în Austria fie-care partid trebue sĕ ţină cont de armată, ca de cel mai insemnat şi puternic factor, ce contribue la vaḑa monarchiei în lăuntru ca şi inafară. Greşit este deci tot cuvêntul nesocotit, ce iese din gura ómenilor, cari combat acésta instituţiune, pentru care fie-care nu ar trebuí decât sĕ aibă cuvinte de laudă. E drept, că armata absórbe pe mulţi cetăţeni dela munca lor pe ani de ḑile, e drept, că statul contribue mult, am putea ḑice pré mult chiar după sĕrăcia cetăţenilor lui, la susţinerea armatei, dar în timpuri de aceste critice, când tóte statele sunt inarmate din tălpi până în crescet, e posibil ca numai monarchia nóstră cea încungiurată de verigile cele tari ale panslavismului şi pangermanismului sĕ stea cu mânile în sin?

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Reflecsiuni ale episcopului Şaguna către metropolitul Şuluţiu asupra epistolei precedente.

Escelenţă! Mult preţiuita-Ve scrisoare din 11-lea ale curgĕtoarei o am primit şi dintrênsa toate am înţeles, sincer încă mărturisesc, că cuprinsul ei mi-a înmulţit întristarea şi sciu, că toţi care dintre bărbaţii nostri vor cunoasce cele scrise, aceea-şi întristare vor simţí în inimile lor, carea o am simţit şi eu. Me doare inima, că deputaţia nu s'a primit, pagubă că Escelenţia Ta n'ai scris oficiolatului supremului cameral împĕrătesc, arătându-i, că nu numai în membrii deputaţiei, ci în întreagă naţie va produce o mâhnire oprirea deputaţiei dela presentarea sa înaintea împĕratului, şi că neconcederea aceasta de tot va descuragia naţia în speranţa de a vedé dreptele sale dorinţe respectate, şi că toţi aceia puternici, cari şi până acuma săpau groapă naţiei române, vor căpĕta curagiu nou de a centinua intrigile lor ş. a. — Împregiurarea aceasta fatală, că deputaţia nu s'a lăsat înaintea împĕratului îmi vine de tot asemenea cu împregiurările anului 1848, când încă ni se ḑiceau vorbe frumoase, dar ce folos? ele au rĕmas vorbe, şi nici după 12 ani nu s'au făcut trup.

Oare sĕ mai aşteptăm alţi 12 ani! Vrăşmaşii s'au folosit cu opoşiţiile lor de 12 ani; însĕ noi puteam sĕ prevedem, că după 12 ani mai adênc vom zăcea în groapa goanelor. Eu rog pre Escelenţia Ta sĕ binevoesci a compune un memorial prescurt despre dorinţele naţionale, şi a-l preda împĕratului în audienţă privată, şi dacă n'ai pomenit la audienţa cea din 10-lea Decembre, că naţia este tristă şi batjocorită, căci deputaţia ei nu s'a învrednicit de faţa împĕratului seu, atunci sĕ binevoesci a pomení aceasta la cea dintâiu audienţă. În privinţa bărbaţilor nostri pentru conferenţă cu cancelariul voiu urma părerei Escelenţiei Tale; încă şi la treaba aceasta sum pesimist, căci me tem, că doară ne vor întreba pre noi, cari suntem capii bisericilor române, dar cancelariul cu gubernatorul vor face după placul lor, şi recomandaţia noastră va remâné pe jos, căci noi vom propune din parte-ne bărbaţi cinstiţi şi credincioşi naţiei, dar domnialor vor afla renegaţi români.

Noi stăm de tot rĕu, căci aud, că vrăşmaşii ar fi câştigat pe partea lor pe unii dintre acei români, cari se arată şi acum români buni, însĕ spionează după lucrările şi părerile românilor, şi apoi pentru bani toate le descopere duşmanilor; am cetit aseară şi denumirea contelui Miko de preşedinte al guvernului ardelean, pelângă care cu deosebită cinstire sum.

XIV.

Emanuil Gozsdu consultéză pre episcopul Andreiu baron de Şaguna, pre metropolitul Şuluţiu şi pre Georgiu Bariţiu, cum are sĕ representeze în calitatea de deputat la dieta din Pesta interesele românilor din Ardeal.

I. Adresa lui Emanuil Gozsdu către metropolitul Alesandru St. Şuluţiu.

Ţi este cunoscut, că la casa de sus a dietei Ungariei nu suntem mai mulţi de doi români, căpitanul Chioarului şi eu, toată greutatea dară în privinţa pretensiunilor naţiunei noastre, cade pe umerii nostri.

Fără îndoială va vení la desbatere causa naţionalităţei noastre, dară poate fi ca şi causa Unirei Transilvaniei cu Ungaria se va desbate.

Din Transilvania nu este nimenea la dietă, care se representeze causele românilor. — Eu a-şi afla de necesariu sĕ vorbesc pentru interesele românilor din Transilvania, nu din împuternicirea lor, ci numai ca un român, care sciu dorinţele lor, şi care trebue sĕ se intereseze pentru bunul de comun al naţiunei sale.

Drept aceea dară mi iau voia a ruga pe Escelenţia Ta, sĕ binevoesci a-mi descoperí macsimul, sau minimul pretensiunilor naţiunei române din Transilvania, Te rog însĕ sĕ ai înaintea ochilor, In cercurile decidĕtóre nu este nici un secret despre aceea, că cum cugetă ómenii la noi despre armată și tocmai de aceea nu credem, că se vor întêmplá modificări cu invoirea préinaltă, ci proiectul va trebuí sĕ devină lege așa, după-cum el e proiectat. Ce ar dice d. e. cehii, când în Translaitania s'ar face concesiuni maghiarilor cu privire la limbă, sau polónii, ori celelalte popóre, și tocmai din respectul către unitatea limbei, care este simbolul armatei, noi nu credem, că se vor întêmplá modificări; și dacă maioritatea parlamentului acestuia nu ar votá acesti §§ i vor votá altă maioritate și de aceea ține ministrul-președinte morțiș la părerile sale chiar și cu risicul de a se despărțí de vr'o 2—3 pretini, cari ca demagogi mari ar fi și cu găina grasă, și cu oue și cu pui, și pe acestia îi scie și premierul prețuí, după cât trag în cumpĕnă, mai cu sémă, când bine scie cui au de a mulțămí, că șed acolo, unde sunt.

Suntem deci în asteptare sĕ vedem ce sórte va avé proiectul, suntem însĕ și în mai mare nerăbdare sĕ vedem, că tocmai în dile de cel mai greu doliu pentru monarchie și popórele ei, scí vor fi ungurii stăpâni preste pasiunile lor, și scì-vor ei sĕ înădușéscă ascunsa lor ură contra armatei, ori sĕ vor dá de gol și prin acésta vor dovedí eclatant maturitatea lor politică. Noi din parte-ne stăm ca nisce spectatori pasivi deocamdată și strigăm numai din adêncul inimei nóstre, ca sĕ nu se jóce ómenii cu scânteile în jurul grămedilor de paie.

Revista politică.

Cestiunea proiectului de lege în dieta ungară deștéptă tot mai tare și mai mult atențiunea și interesul cercurilor politice.

Premieriul Tisza a petrecut în Viena până în diua, când s'au început desbaterile in dieta din Budapesta, și în soțit acolo de ministrul honvedimei a avut mai multe conferințe și convorbiri cu ministrul de rĕsboiu Bauer, cont. Taaffe și cu alți bărbați conducĕtori din Viena.

Se înțelege, că petrecerea ministrului Tisza și a lui Fejérváry în Viena nu se aduce atât în legătură cu mórtea clironomului, ci mai ales cu cestiunea proiectului de lege.

Un organ al conțelui Taaffe, discutând acésta afacere, accentuéză șansele, ce le va avé proiectul în dieta ungară, dar vorbesce totdeodată într'un ton nu tocmai favorabil pentru cabinetul d-lui Tisza. §§ 14 și 25 nici decum nu se pot basá pe spriginul poporațiunei maghiare, unde agitațiunile continuă contra lor; dar totuși dlui Tisza îi va succede prin iscusință, pe de o parte a asigurá acesti paragrafi din proiect, pe de alta parte a pune o astfeliu de stavilă opozițiunei, de carea, când sĕ va loví sĕ se sguduie din temelie.

În acela-și timp însĕ organul din Budapesta „Pester Lloyd" face o descoperire remarcabilă. Cestionata fóie dice, că recrutarea în anul acesta se va face tot conform legei celei vechi și că regimul se va îngrigí pe calea ordinațiunilor a pune în pregătire tóte cele necesare și cu privire la voluntari.

Se pare însĕ, că proiectul va mai da mult de lucru nu numai în dieta ungară, dar, că el va fi discutat din din nou și în parlamentul austriac. Acésta presupunere pare cu atât mai întemeiată, cu cât chiar organul oficios al d-lui Tisza sulevéză cestiunea în un mod, care a făcut mare sensațiune chiar și în cercurile regimului. „Bud. Coresp." declară, că deóre ce opozițiunea și o parte a opiniunei publice din Ungaria vĕd în § 14 un atac contra constituției, deși vedererile lor sunt ne întemeiate, totuși în urma curentului, ce s'a desvoltat, va trebuí sĕ se facă o modificare a numitului §; ea însĕ nu va fi așa de radicală încât sĕ provóce o îngrigire prémare. Din contră §-ul 25 despre voluntariat se crede, că se va primí așa, după-cum e el precisat în proiect.

„National Zeitung" din Berlin caracteriséză politica maghiarilor de fórte iscusită, căci ei totdeuna s'au sciut folosí de împregiurări în favorul politicei, ce o urmăresc. Mai ales s'au sciut folosí de desastrele, ce le a suferit casa habsburbică, pentru înmulțirea privilegiilor lor. Vorbind apoi de decedatul clironom, pune la îndoélă reușita proiectului militariu din simplul motiv, că maghiarii nu cunosc încă cine e Francisc Ferdinand și că în tot casul, dacă dl Tisza vré sĕ iasă cu proiectul téfăr prin șirele opozițiunei, va trebuì sĕ facă promisiuni mari în privința educărei archid. Francisc Ferdinand, încât viitoriul Ungariei póte fi asigurat.

Denumirea lui Guyot Dessaigne de ministrul al iustiției în republica francesă a provocat nunumai în Paris, dar mai în tóte centrele republicane mare sensațiune. Acésta ușor se póte închipuí, dacă vom ține cont de aceea împregiurare, că organul principal al boulangistilor „La Presse" îl privesce pe noul ministru ca pe un aderent alui Boulanger, carele până în dilele din urmă a aparținut cu trup și suflet partidei național-republicane. Cestionata fóie sĕ și grăbesce a felicitá pe premieriul frances, Floquet, pentru acésta alegere nimerită și bine meritată. Afară de aceea se sună, că numitul ministru este totdeodată și partisan al listei de scrutiniu și prin urmare și un aprig vrășmaș al proiectului pentru restabilirea alegerei de arondisare. Nu se sciu motivele, ce l'ar fi îndemnat pe dl Floquet sĕ alégă în cabinet tocmai acum un astfeliu de bărbat, când regimul are mai mare necesitate pentru întărire și consolidare. Lucrul rĕmâne o enigmă. Floquet însuși și-a adus inimicul în fortăréță; spre ce scop, vor dovedí dilele cele mai apropiate.

In camera română s'a deschis o vie discuțiune asupra propunerei deputatului Blaremberg, care pretinde ca fostul ministeriu Brătianu sĕ fie pus sub acusă. Propunerea este combătută cu multă energie din partea iunimistilor, și cu tóte că Catargiu și aderenții sei susțin propunerea cu tótă tăria, ea va fi totuși respinsă, judecând după ținuta diferitelor cluburi.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

S. Sebeș, 9 Februariu, 1889. Dle redactor! Inspăimêntătórea veste despre mórtea mostenitorului tronului, a principelui de corónă Rudolf, s'a lățit cu agerimea fulgerului nu numai în întrégă monarchia nóstră, ci în tótă lumea.

Jalea e cumplită și surprindĕtóre, căci fala și speranța monarchiei austro-ungare, moștenitoriul gloriosului tron al dinastiei de Habsburg a dispărut din acésta lume.

Lovitura e pré grea pentru bunul și grațiosul nostru monarch, carele pentru inima Sa cea nobilă și nenumeratele Lui bunătăți față de tóte popórele Sale, era iubit, venerat și adorat de toți; și intre cei dintâiu, cari au escelat totdeuna în acestea virtuți față de înaltul tron, a fost poporul român.

De când poporul român din monarchia de adi, Austro Ungaria, a ajuns sub domnia înaltei Case de Habsburg, de atunci pentru el dilele de bucurie ale Curției erau dilele sale de veselie, și doliul Curții, era jalea și întristarea sa.

Nici un popor din intréga monarchie nu e așa lipit cu trup și suflet de inălțatul impĕrat și rege și de înalta sa Casă ca poporul român. Pentru poporul român inălțatul imperat și rege e bucuria, mângăerea, scăparea și spĕranța sa.

Și de aceea cu prilegiul celui mai mare doliu, ce a putut fi până adi în Casa de Habsburg, poporul român a vĕrsat lacrămi și a făcut rugăciuni din inimă pentru repausatul archiduce Rudolf.

Aici în Sebeș, conform cerculariului Escelenției Sale domnului metropolit Miron Romanul, doue stindarde mari negre, vestiau tuturor marea jale; éră clopotele ambelor biserici gr. or. în fie-care di de doue ori sunau aprópe câte o óră.

Marți, în 5 Februariu n. s'a sĕvêrșit sânta liturgie in acele biserici indesate de aprópe întréga poporațiunea. Éră adi în 9 Februariu c. n. s'a sĕvêrșit sânta liturgie și parastas în biserica cea mare pentru odichna sufletului repausatului archiduce, fiind plină de autorități civile și militare, invitate de on. oficiu protopopesc, și de o parte din miliție, câți au putut încăpé pre lângă popor. Cântările atât dela s. liturghie cât și dela parastas au fost esecutate de corul bărbătesc de 4 voci, căruia spre onóre fie î dis, póte face laudă ori și cărei catedrale. Adaug o mică parantesă; lucru neesplicat ni se pare unora de aici și anume: onorata judecătorie regéscă, carea credem, că încă trebuia sĕ consimtă și sĕ dea prin semne espresiune doliului, nici nu a arborat vre un stindard la oficiul seu, nici nu a fost representată la serviciul divin prin nici un membru, póte va fi avênd motive de ce a lucrat așa, pre cari noi nu le scim și nu le cunoscem.

Pentru publicul strĕin aprópe intreg a fost surprindĕtoriu cântările corali și mulți au stat uimiți la audul lor, cu atât mai mult, că între coristi se observau și ómeni din popor.

In urma serviciului divin s'a impărțit coliva, dicênd fie-care: „In veci pomenirea lui." *Z.*

Varietăți.

* Maj. Sa monarchul s'a îndurat prégrățios a dăruí din șatula proprie pe séma comunei nóstre bisericesci din Balomir 100 fl.; ér pentru cea din Corna 80 fl.

* *(Parastas pentru archiducele* **Rudolf.**) Cu o solemnitate rară s'a sĕvêrșit Sâmbătă la 10 óre în biserica nóstră din cetate prin Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit parastas pentru odichna sufletului Alteții Sale, clironomului **Rudolf**, fiind asistat de Preacuv. Sa dl archim. și vicariu archiep. Nicolau Popea, Preacuv. Sa dl Dr. Il. Pușcariu, archim. și asesor cons., Preacuv. Sa dl Nicanor Frateșiu, protosincel și secret. cons., P. O. D. Ioan Hannia, prot. și dir. sem., Ioan Popescu, prot. și prof. sem, Ioan Ghibu, prot. și prof. sem. și diaconul Ioan Popoviciu.

Precis la 10 óre s'au presentat în frunte cu Escel. Sa dl F. M. L. Br. Szveteney de Nagy-Ohay generalitățile și șefii brangelor militare, vice-comitele G. Thalmann, primariul orașului de Hochmeister, precum și alte somități, care anumit au fost invitate prin Escel. Sa la acest act solemn, dar plin de durere și jale.

Corporativ s'a presentat gremiul consistorial precum și institutul nostru seminarial, scóla civilă

---

acea împregiurare, că când națiuni fac pace între sine, nu e consult sĕ se târguiască ca ovreii, sĕ mai pótă lăsa și din pretensiunile primarie, ci sĕ dică deodată atât pretind și de aci numai las nici o iotă! Eu am sperare, că și maghiarii deodată vor dice, cât vreau sĕ dee, — înainte de toate pot sĕ Te încredințez, ca maghiari din Uungaria nu sunt ca cei din Transilvania, acestora le e greață de compilatele și aprobatele Transilvaniei, acestia sunt convinși de ticăloșia maghiarilor Transilvanii.

Dacă ai avea bunătate a me însciința despre ultimatul pretensiunilor, Te rog sĕ binevoesci a mi-l comunica în forma de proiect de lege. (törvény javaslat alakjában).

Eu pentru națiunea română din Ungaria și Banat, cuget a propune următoriul proiect de lege:

1. A román nemzetnek egyházi és iskolai ügyei a szerbek egyházi és iskolai ügyeitől örök időkre el különöztetnek.

2. Tökéletes egyházi Autonomiája saját nemzetéből választandó Érsek alatt biztosittatik.

3. Érseküket Temesvároni székhellyel, ugy Verseczen, Karansebesen, Aradon és Nagy-Váradon székelendő püspökjeiket, egy az egyházi és világi tagokból hasonló számmal, választó kerületekben választandó 100 tagból álló nemzeti Zsinat szótöbbséggel választandjameg, s az ország Kormányának megerösités végett terjesztendi fel.

4. Az Érseknek, 20,000, minden püspöknek 10,000, minden helység lelkésznek 400 frt évi fizetés biztosittatik. — Nagyobb községekben 1000 lelken felül 100 frt, 2000 lelken felül 200, és igy tovább évi fizetésként az állam kincstárából biztosittatik.

5. Minden községben csak egy rendes lekész neveztethetik ki, szükség esetében káplánok alkalmazandók.

6. A román nemzet részére Temesváron egy Akademia állittatik fel, melyen minden tanulmányok magyar és román nyelven fognak előadatni.

7. A nevelési ügyet a nemzeti Congresus fogja intézni, a föfelügyelés az ország Kormányát illetendi.

8. A vallás és közoktatási ministeriumban egy osztály, egy államtitkár vezénylete alatt a román egyház és közoktatási ügyekért fog felállitatni, melyben az államtitkár, és valamennyi hivatalnokok a napkeleti orthodox román nemzetből fognak alkalmaztatni.

9. Minden községek, kerületek és vármegyék, melyekben a román nemzet absolut többséggel bir, a belkezelésében a román nyelv leend hivatalos.

10. Az ily megyékben a nem románok más nyelveni beadványaik elfogadtatnak, és azon nyelven beadottak határozattal ellátatnak.

11. Oly megyék, melyekben a román nyelv hivatalos, egymással román nyelven leveleznek.

12. Minden más hatóságokkal és a kormánynyal magyarul leveleznek, s onnan érkező magyar válaszokat elfogadni tartoznak.

13. A vallás közoktatási ministeriumban a román nemzet részére felállitott osztályánál román nyelven nyerendik.*)

14. Bihar megyének déli része, melyben a román lokosság tulnyomó számu, egy külön megyévé alakul, s a szerint fog kezeltetni, mint a többi román megye.

16. Minden felebbviteli törvényszékeknél román birák és előadók kellő számmal fognak alkalmaztatni.

15. A törvénykezés a román megyékben román nyelven fog kezeltetni.

17. A közigazgatási kormánynál román egyének kellő számmal fognak alkalmaztatni.

Dacă Escelenția Ta aï avea vre-o reflecsiune în privința §§-lor acestora, o primesc cu mulțămită.

Pe lângă acestea repețindu-mi rugarea, remân cu distinsă stimă și reverință

Al Escelenției Tale

Pesta, în 2 Maiu n, 1861.

serb aplecat
Manuil Gozsdu m. p,

---

*) Manuscriptul defectuos. Red.

de fete a Asociațiunei transilvane, membrii comitetului parochial și un numĕr considerabil de inteligință. Cântările rituale le a esecutat chorul seminaristilor nostri sub conducerea dlui prof. Cunțan, cu precisiune laudabilă. La finea parastasului toți cei presenți, domni și dómne, au gustat din coliva gătită cu mare gust, la care n'a putut lipsí un vin escelent, adevĕrat nectar, servit în păhărele mici. În curtea bisericii s'a împărțit poporului de rênd și sĕracilor pâne și vin, tóte din munificența Escel. Sale archiepiscopului nostru. Străinii au rĕmas încântați de frumseța clasică a ritului nostru.

* (Fond nou Rudolfin.) Am înțeles din isvor sigur, că Escelenția Sa archiepiscopul nostru metropolit a depus la consistoriul archidiecesan un capital de 200 fl. în scopul, ca cu acesta sĕ se facă început unui fond nou archidiecesan, destinat anume pentru înlesnirea tinerimei nóstre archidiecesane din clasele inferióre ale poporului, în instrucțiunea scolară. Fondul ar fi sĕ pórte numele „Rudolf" și sĕ fie un monument viu pentru decedatul principe de corónă, a căruia una dorință principală i-a fost de sigur cultura poporului.

* (Distincțiune.) Maj. Sa s'a îndurat pré grațios a dăruí crucea de cavaler a ordului „Francisc Iosif" veteranului protopresbiter *Petru Chirilescu* din Chitichaz, diecesa Aradului, pentru servițiul seu bisericesc plin de activitate in timp preste 50 de ani.

* (Audiență.) Monarchul a primit birourile ambelor parlamente din Viena care au venit sĕ-i esprime condolențele lor. M. Sa mulțămì în propriul seu nume, și în numele împĕrătesei regine și al princesei Stefania.

După raportul făcut de președintele în ședința reichsrathului, recepțiunea fù din cele mai atingĕtóre. Monarchul dise cu o voce înăbușită de lacrămi: Tóte popórele Austriei-Ungariei mi-au dat atâtea probe de iubire, decredință, de un patriotism adevĕrat și de devotament dinastiei, accentuez dinastiei, încât țin sĕ dic, că aceste probe de iubire au fost cu credința mea în Dumnedeu, cea mai mare consolațiune în marea nenorocire, ce m'a lovit. Cu tótă acéstă aspră lovitură a sorții voiu îndepliní conscienția datoria Mea de domnitoriu ca și în trecut.

In aceste dile de tristețe cât de mult am a mulțămí mult iubitei mele consórte. Nu pot sĕ ve spun îndestul, cât de mare sprigin a fost dênsa pentru mine, și nu pot sĕ mulțămesc în deajuns ceriului, că mi-a dat o asemenea soție. Cu cât veți rĕspândí acésta, cu atât ve voiu mulțămí mai mult.

* Dl Dr Sterie Ciurcu, medic român în Viena, bine cunoscut publicului nostru, de present sĕ află în Sibiiu, și e în cale a se reintóree la Viena spre a-și continua pracsa intreruptă.

* (Sinodul parochial ordinariu al parochiei Sibiiu-cetate.) Dumineca la 11 óre s'a ținut în presența unui numĕr considerabil de membri sinodul parochial ordinariu al parochiei Sibiiu-cetate, presidat de P. O. D. protopresbiter și dir. sem. Ioan Hannia, adm. prot. al tractului Sibiiului. Presidiul, deschidênd sinodul prin o vorbire acomodată, înainte de tóte aduce la cunoscința sinodului cerculariul Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit, esmis din incidentul durerosului cas al morții Alteții Sale archiducelui-clironom **Rudolf,** ce a atins în modul cel mai deprimătoriu inimile tuturor cetățenilor, și în special ale fiilor bisericei nóstre gr. or., cari priveau cu mândrie la fiitoriul lor Domnitoriu, și astfeliu durerea nemărginită, ce o a îndurat pré bunul nostru monarch și întréga Casă domnitóre a pĕtruns adênc și inima fiilor bisericei nóstre; se vede deci presidiul dureros îndemnat, ca sĕ învite pe sinod, ca și cu acésta ocasiune sĕ dea espresiune *prin sculare,* durerei sale ce o simte în urma acestei ireparabile perderi ce s'a și făcut inmediat cu cea mai mare pietate.

După-ce se constitue biroul și se statoresce definitiv lista membrilor sinodului parochial pe anul 1889, se cetesce raportul comitetului parochial prin notariul seu, dl ases. cons. Mateiu Voilean, ce atât în general cât și în special se ia spre sciință.

Predându se rațiociniul bisericei de pe anul 1888 spre censurare unei comisiuni, fiindu-că la finea anului trecut ambi epitropi și-au dat dimisiunea, se pune la ordinea dilei alegerea alor 2 epitropi, și 2 membri în comitetul parochial, spre care scop se suspinde ședința pe 5 minute; dupa deschiderea ședinții se aleg prin aclamațiune de epitropi dnii: Nicolau Nadasdi și Ieronim Barițiu, ér demembrii în comitet d-nii: Leontin Simonescu și Pantaleon Lucuța.

* (Mayerling.) Din Viena se scrie, că mobilile din castelul Mayerling, în urma dispozițiunilor préinalte, vor fi transportate la Viena, ér odaia, în care principele și-a pus capĕt vieții, va fi transformată în o capelă, în care se va oficiá în tot anul la diua morții un parastas. Ținutul Mayerling, și castelul vor devení proprietatea fundațiunei „Heiligenkreutz."

* Referitoriu la repausarea protopresbiterului I. Gall am mai primit urmàtoriul necrolog:

Ioan Gall, protopresbiterul rom. gr. oriental al Abrudului și parochul Abrud Satului, asesor onorariu în senatul epitropesc la consistoriul archidiecesan, deputat dela începutul erei constituționale al congresului național-bisericesc și al sinódelor eparchiale, membru al Asociațiunei transilvane pentru literatura poporului român, președinte la mai multe institutiuni culturale, directorele mai multor societăți minerale, membru și președinte al fondului pisital etc. etc., provĕdut cu SS. taine ale bisericei sale, Joi în 26 Ianuariu st. v. 1889 la órele 9 diminéța, după un morb de aprópe 5 luni de dile, în al 53-lea an al etății sale, ér al serviciului la altariul Domnului, ca paroch și protopresbiter al 29-lea, a încheiat viéța sa cea plină de activitate, pentru înaltul tron, patrie, biserică și națiunea sa.

Comitetul protopresbiteral în numele preoțimei și a poporului tractual, al cărui cap a fost defunctul, cu cea mai profundă durere, aduce acésta tristă întêmplare la cunoscința publică.

Conductul funebral, conform dispozițiunei sale și a jalnicei familie va urmá Dumineca în 29 Ianuariu st. v. a. c. la órele 2 după amédi, plecând dela locuința proprie a defunctului prin piața Abrudului cătră cimiteriul bisericei din Abrud-Sat, unde după finirea serviciului funebrale, amĕsurat ritului și tipicului bisericei române greco-orientale la înmormêntarea preoților, corpul pré mult meritatului și iubitului nostru defunct se va aședá spre eternă odichnă în mormêntul familiar.

Fie-i țĕrina ușóră și memoria binecuvêntată!

Abrud, la 26 Ianuariu, 1889.

Comitetul protopresbiteral al Abrudului.

* (Dela parastas.) Vinul, care s'a impărțit publicului elegant la ocasiunea parastasului din Sâmbăta trecută în biserica nóstră din cetate, are istoriόra sa. Escelenția Sa actualul nostru archiepiscop, a cumpĕrat la venirea sa aici, din lăsămêntul fericitului Șaguna, între altele și o bute de vin cam de 50 ferii ardelenesci, care era notată „Micăsas 1858." Acest vin Escelenția Sa l'a păstrat cu mare grige pentru-că el erá din același an cu clironomul Rudolf, și ca atare, abstragênd dela cualitatea lui escelentă, îl avea în mare preț. Venì însĕ catastrofa sguduitóre cu mórtea clironomului, si ce erá mai natural, decât ca o parte din vinul acesta sĕ fie adusă jertfă memoriei reposatului. Altcum autoritățile militare și civile și toți alții, cari l'au gustat, îi dădură tributul de laudă și fără ai cunósce speciala însemnătate.

* (Tiphus din pricina fómei). După-cum se anunță din Pojon, acolo sosesc sciri preste sciri din comitt. Arva, că a isbucnit tifusul din causa lipsei nutremêntului. O mulțime de ómeni au cădut jertfă.

* (Postal). Direcțiunea postală-telegrafică de aici escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Csik Karczfalva (cttul Ciucului), care pe lângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl., e impreunat cu o dotațiune anuală de 180 fl. și un paușal preste tot de 56 fl.

Cererile de concurs sunt a se adresá susnumitei direcțiuni în termin de trei sĕptĕmâni

* *(40 000 fl.)* Acésta sumă, destul de considerabilă, a pus în sĕptĕmâna trecută întréga capitală Ungariei în uimire. In cancelaria advocatului, Carol Eötvös, s'a presentat un tiner strĕin și elegant cu un pachet și întrebà după numitul advocat. Fiind însĕ Eötvös morbos, tinĕrul după unele deslușiri ale șefului de cancelarie, merse drept la casa advocatului și predându-i pachetul se retrase. Eötvös aflà, surprins, 40,000 fl. care erau insoțiți numai de o scrisóre cu urmàtoriul cuprins: On. dle, Te țin de cel mai onorabil om din Ungaria și te rog a restituí acesti 40,000 fl. cu rugarea ca în cestiunea falsificărei șecului se intrevii pentru sistarea cercetărei. „O dómnă care este mamă." Eötvös se duse și predete banii directorului dela banca comercială.

Bibliografic.

„Transilvania" Nr. 3--4 din 1—15 Februariu 1889 a apărut cu urmàtoriul sumariu: Baronul Nicolae Vesselényi bĕtrânul. — Material pentru istoria bisericéscă. — Bibliografia veche. — Cărțile întrate la concurs până în 31 Decembre 1888 pentru premiile academiei române și anume cel mare de 12,000 lei noi, ce se anunță la câte 4 ani și al statului de 5000 l. n. numit premiul Eliad. — Consemnarea contribuirilor colectate prin dl Parteniu Cosma dela 1 Iuliu până la 31 Decembre 1888 în favorul scólei civile de fete cu internat a „Associațiunei transilvane" în suma totală de 1088 fl. 11 cr. v. a., cari s'au adaus la colecta anterióră. — Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului.

Dare de sémă și mulțămită publică.

(Încheere.)

8. Din Toplița: domnii: Sbărcea Ieremie 2 fl., Simion Popescu 1 fl., Samuil Mihaiu 20 cr., Gaal A. 20 cr., Iakoby Gița 1 fl., Miklós Gyula 50 cr., Ioan Bobb 1 fl., G. David 30 cr., Urmánczy Ianos 2 fl., Ioan Popescu 2 fl., Georgiu Maier 2 fl., Gavril Maier 1 fl., Georgiu Popescu 2 fl., Giacomuzzi 1 fl. 80 cr., Roth János 1 fl., Kentelky János 50 cr., Kolbase Miklós 50 cr., Réty A. 50 cr., Réty Balas 50 cr., Sbărcea Petru 1 fl., Emiliu Vespremi 1 fl., Simion Sbărcea 1 fl., Teslovan Alecsandru 26 cr., Bucur Ioan 1 fl, N. Cristea 30 cr., Karácsony 1 fl, — la olaltă suma de 26 fl. 56 cr.

9. Din Mesterhaza: d-nii: Alecsandru Niculescu 3 fl., Radu Mateiu 1 fl., Ujica Vasilie 1 fl., — la olaltă în suma de 5 fl.

10. Din Poleți: Dl Zaharie Mateiu 3 fl. v. a.

11 Din Săcal: domnii: Michail Fulea 2 fl., Georgiu Duma 1 fl., Ioan Duma 1 fl., Vasile Mateiu 60 cr., Simion Cengerescu 40 cr., — la olaltă suma de 5 fl. v. a.

12. Din G. Hodac: d-nii: Zaharie Lup 1 fl., Leo Lup 1 fl., Alecs. Ternovean 1 fl., Iacob Flore 1 fl., Demetriu Lup 1 fl., Vasilie Lup 1 fl., Fejér Dumitru 18 cr; Harșan Gavril 20 cr., Frandes Flore 20 cr., Frandes Iuon 10 cr., Pop Florea 20 cr., Pop Gligore l. Constantin 24 cr., Fărcas Zaharie 40 cr., Fărcas Tóder 40 cr., Fărcas Florea 30 cr., Sofalvy Antal 40 cr. — la olaltă în suma de 8 fl. 70 cr.

13. Din Ibănesci: d-nii: Demetriu Cornea 1 fl., Ioan Racoțan 1 fl. 20 cr., Ioan Petru 1 fl., d-na Bucur Ana 1 fl., Todoran Ioan l. Vasile 10 cr., Dan Maftei 10 cr., Todoran Vasile a Mariei 31 cr., Demetriu Petru 1 fl., Suciu Vasilie 40 cr., Pețan Mateiu 20 cr., Todoran Meliton 50 cr., Franz Calcsics 1 fl., — la olaltă 7 fl. 81 cr.

Suma tuturor venitelor e de 150 fl. 20 cr. Din acésta sumă substragêndu-se spesele, ce s'au făcut cu pregătirea costumelor precum și cu cărăușiile, rĕmâne un venit curat de 70 fl.

Înainte de a arĕtá sfêrșitul acestei sume vin a mulțămi stimatului domn notariu Nicolau Manța și stimatei sale dómne pentru ajutoriul, ce ni l'au dat întru instruarea în cântări a copiilor și întru pregătirea costumelor, cari tóte s'au făcut în casa d-lor.

Venind a-mi da séma despre suma de 70 fl., ce a resultat ca venit curat, cu mare părere de rĕu trebue sĕ mărturisesc, că am fost împedecat întru realisarea scopului la început arĕtat chiar prin aceia, cari trebuiau sĕ-mi dea mai mult sprigin și ajutoriu.

Fiind-că unii dintre d-nii preoți din Hodac încă la început au voit sĕ zădĕrnicéscă tótă lucrarea nu sciu din ce interes, póte din ambițiune ca sĕ nu dic din rĕutate, ér după-ce sa sĕvêrșit odată cu multă ostenélă d-nii preoți Leon Lup și Alecs. Ternăvean nu numai că n'au voit a o primí în administrare, dar chiar au sfătuit pe părinții copiilor sĕ céră împărțirea întregului venit curat între copii; am fost nevoit a o face acésta.

La început m'am opus, fiind-că me durea inima, când vedeam o sumă atât de frumușică adunată cu atâta ostenélă în urma unei călĕtorii de 11 dile de iarnă, că se va alege nimica.

Dar ómenii poftitori de bani și învĕțați bine și de d-nii preoți mai înainte pomeniți me amenințau cu alte lucruri, ba chiar m'au provocat prin subjudele comunal Farcas Florea sĕ împart paralele, căci la din contră me vor acusa la judecătorie. Am tăcut și am împărțit. Am putut mântuí suma de 20 fl. calculându-mi diurne, căci almintrelea nu puteam scăpá.

Suma acésta de 20 fl., fiind-că Hodocenii au destui bani, am depus-o ca fundațiune pentru o scólă sĕracă, pentru scóla din Săcalul de pădure. Prin acésta scopul în parte mi l'am împlinit, ér on. public contribuitoriu cred, că va luá la cunoscință darea mea de sémă.

Astfeliu de lucruri se întêmplă pe la noi.

Pe cei conduși însĕ de adevĕrat zel pentru înaintarea poporului astfel de apucături nu-i va desgustá nici când dela muncă, ci i va oțeli mai mult. Căci precum întemeietoriul universității din Praga nu s'a disgustat când în urma colectei făcute în tótă țara s'a adunat suma de trei taleri, ci a esclamat „acesta e un capital frumos", astfeliu și noi avênd bunăvoința și marinimositatea publicului inteligent, vom stăruí din puteri spre ajungerea scopului. Celor mici de inimi, celor ambițioși și aroganți, celor rĕutăcioși și pătimași trebue sĕ le strigăm *„în lături"*, nu ne fiți spre pedecă în luptă pentru progres.

G. Hodac, 20 Ianuariu, 1889.

Vasilie Duma,
învĕțătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Februariu, 1889.

Buda: **46 64 73 2 24**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 9 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 56	9.54
00 marce nemțesci	59.12	59.10
London pe (poliță de trei luni)	120.85	120.85

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sěrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de aměnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověțuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite pověțuiri primite dela învěțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătênului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.‘ — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsěud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducětóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěțători și preparandi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sěrbătóre, — care arěta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însě mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate aměsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douě limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strěine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sě o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheților, învěțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeéșca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [9] 3—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania. ☜

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 13. Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Februariu 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 508 Scol.

Notă.

Conform emisului Escelenţiei Sale, dlui ministru de culte şi instrucţiune publică din 4 Ianuariu, 1889 Nr. 49,167/1888 se aduce pe calea acésta la cunoscinţă publică: că învĕţătoriul greco-catolic din Domaşina (Ungaria superióră) Andreiu Kopcsa, condamnat judecătoresce pentru furt, este oprit dela cariera învĕţătoréscă.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 26 Ianuariu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 3 Februariu.

In cadrul constituţionalismului nostru bisericesc este provĕḑut sinodul protopresbiteral ca corporaţiune cu larg cerc de activitate, ca corporaţiune chemată a dá şi ea impuls pentru activitate în interesul bisericelor şi al scólelor, ca corporaţiune eşită din sinul sinódelor parochiale şi chemată a regulá afacerile din protopresbiterat, reservate competenţei ei.

Funcţionarea regulată a sinódelor protopresbiterale este semnul cel mai învederat, că instituţiunile nóstre bisericesci acuma după 20 de ani au început a luá o formă concretă, şi credincioşii noştri, conscii de binefacerile acestora, conscii de sfera de activitate reservată acestei corporaţiuni, numai órbecă prin întunerec, ci lucră cu resoluţiune pe terenul legal în interesul bineprićeput al bisericei nóstre.

Statutul organic în § 45 provede ţinerea sinodului ordinariu protopresbiteral în prima sau în a dóua Duminecă din luna lui Februariu.

Precând ḑiariul nostru va ajunge în mânile onorabililor cetitori în cele mai multe centruri protopresbiterale va trebuí sĕ se afle întrunită acéstă corporaţiune pentru împlinirea agendelor ordinare.

Salutăm deci, din tótă inima salutăm întrunirea acestor corporaţiuni, şi rugăm pe Dumneḑeu sĕ în drepte cărările singuraticelor sinóde protopresbiterale, ca conform dispoşiţiunilor din § 46 al statului organic cu frica lui Dumneḑeu şi în modestie sĕ ia mĕsurile de lipsă pentru regularea afacerilor din protopresbiterat, şi conclusele luate sĕ fie basate pe instituţiunile bisericesci, pe ordinaţiunile archieresci, ale consistoriului şi sinodului eparchial.

Nu fără óre care îndreptăţită sfială reprivim la trecutul de 20 de ani al constituţionalismului nostru bisericesc cu privire la sinódele protopresbiterale.

Şi trebue sĕ spunem acuma, căci nu ne mai e ertat sĕ tăcem, fără a pĕcătuí contra datorinţelor de fii adevĕraţi ai bisericei nóstre, trebue sĕ o spunem, că în multe locuri sinodul protopresbiteral puţină activitate a desvoltat, şi n'am ajuns încă nici atâta încât sĕ străbată în credincioşii nostri consciinţa despre importanţa acestei corporaţiuni în organismul nostru bisericesc.

Sunt protopopiate, în cari sinodul protopresbiteral încă nu a fost convocat nici odată la şedinţă, sunt protopresbiterate, în cari sinodul protopresbiteral, convocat de mai multe ori, nu s'a putut apucá de lucru, deóre-ce n'au fost membrii în numĕr de ajuns.

Trebue sĕ constatăm deci, că în multe părţi credincioşii nostri încă nu a ajuns acolo, ca sĕ cunóscă importanţa acestei corporaţiuni, nu a ajuns acolo, ca sĕ cunóscă de ajuns drepturile şi datorinţele, cari isvoresc din constituţiunea bisericei nóstre, şi acésta se observă în parochie, se observă la organele din protopresbiterat.

Constatarea acésta ne dóre, însĕ trebue sĕ o facem cel puţin acuma după 20 de ani, trebue sĕ ne ocupăm cu cestiunea, şi sĕ căutăm, cari sunt causele acestei triste apariţiuni, de unde provin ele şi cum se pot delăturá

Reservând unui studiu special acéstă importantă cestiune, cu ocasiunea acéstă salutăm sinódele protopresbiterale, cari în sesiune ordinară trebue sĕ se întrunéscă mâne, sau de mâne în 8 ḑile, le salutăm din inimă, ca rêndunelele, cari ne prevestesc primăvara cu flori, cari promit un seceriş bogat.

Revista politică.

Legislativele ambelor state din monarchia nóstră şi-au reînceput activitatea, sistată pe câte-va ḑile prin actul tragic, ce a îndurat casa domnitóre

Cu redeschiderea dietei din Budapesta s'au redeşteptat însĕ érăşi spiritele revoluţionare şi s'au pus în mişcare din nou scenele întêmplate la desbaterea generală a proiectului de lege militariu.

Curentul acesta atât este de înrădăcinat şi de puternic încât nici chiar sosirea monarchului în Budapesta n'a putut sĕ-l domoléscă.

Premierul Tisza a trebuit sĕ indure batjocure şi a fost intimpinat de „abzug“-uri tocmai în momentul cel sĕrbătoresc, când adecă insoţia pe regele, care a venit la Budapesta, ca sĕ şi mai uite din jalea sa amară; şi aceste scene s'au repetat premierului, apoi ministrului Fejérváry şi altor deputaţi guvernamentali la parlament, pe când oposiţiunea a fost primită cu vii strigări şi sbierături de „éljen“.

Nici chiar Maj. Sa n'a fost cruţat de acest curent. In o convorbire cu Andrássy, acesta i-a spus verde, că casa magnaţilor va respinge de sigur proiectul. Îl va respinge, a ḑis monarchul, dacă vei agita în continuu. Şi Andrássy a rĕspuns, că de agitat nu va agitá, dar din partea sa desigur 'l va respinge.

Vestile aduse de foile din capitala regatului se confirmă tot mai mult, că adecă dl Tisza a început a se înmuiá faţă cu curentul puternic şi a început a cedá din ceea-ce mai n'ainte susţinea morţiş şi făcuse chiar cestiune de cabinet.

O telegramă din Budapesta anunţă, că ministrul preşedinte a declarat în conferinţa partidului liberal, că deşí are firma convingere, că § 14 nu stirbesce întru nimic drepturile constituţionale, totuşi luând în considerare diferitele obiecţiuni scrupulóse chiar în sinul partidului liberal, referitóre la constituţiune şi acestea aprobate de întrégă „ţéra“, dênsul nu se mai opune, dacă se va ḑice şi hotărît, că contingentul de recruţi, votat, are valóre pentru ḑece ani.

Acésta ocasiune a folosit-o si deputatul Gajáry pentru a scóte drepturi şi croaţilor şi anume privitoriu la § 25 din proiect. Dênsul a pretins adecă, că dacă în Ungaria se pune atâta pond pe limba germană, şi limba croată sĕ se ia în considerare în mod corĕspunḑĕtoriu, întru cât adecă îi privesce pe croaţi, ambele, aceste espuneri s'au primit cu unanimitate şi astfeliu se speră, că se vor mai molcomí şi şirurile oposiţiunei.

Maj. Sa monarchul a primit pre presidenţii casei magnaţilor şi a dietei cari i-au esprimat condolenţa pentru nenorocirea, cea mare, ce a trebuit sĕ o indure. Cuvintelor monarchului trebue se le dăm insemnătatea cuvenită: Numai credinţa în cel Atotputernic, a ḑis monarchul presidentului casei magnaţilor, şi spriginul puternic, ce mi l'a dat adorata mea soţie, precum şi manistaţiunile cordiale şi mişcătóre de condolenţă ale popórelor 'mi pot oferí mângăere şi putere pentru implinirea datorinţelor de domnitoriu. Cred şi sperez, că casa mag-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Nr. 286—1861.

Metropolitul Șuluțiu consultează pe episcopul Șaguna, ce părere ar fi a se da lui Emanuil Gozsdu ca membru al casei Magnaților asupra cuprinsului epistolei precedente în causa intereselor Românilor din Ardeal.

Escelență! Bine-Ți vei aduce aminte Escelenția Voastră, că adunarea noastră națională 1-a, 2-a, 3-a și 4-a Ianuariu a. c. în Sibiiu ținută, aducêndu-și aminte, ca și după aceea se pot iví la mijloc multe momentoase lucruri în treaba națiunei, cari ar aștepta grabnica lucrare și promoțiune, și în întêmplări urgente ca acestea, neputându-se mai adese ori sau națiunea sau toată inteligința ei aduna, și-a dat votul de deplina încredere în Archipăstorii sei, și în ședința 1-a și a 4-a a denumit o comisiune permanentă sub conducerea și presidiul nostru, primind asupra sa solidaritatea în toate lucrările ambilor sei archipăstori, ce le-au făcut și le vor face în interesul națiunei române, dându-ne în sesiunea a 4-a bărbați permanenți lângă noi, până când națiunea română își va câștiga dreptul seu de națiune politică.

În urma acestei hotărîri, venindu-mi în ḑilele acestea mai proaspete de dealaltăeri și de astăḑi două cărți prea interesante în causa națiunei noastre, una dela Ilustritatea Sa Domnul consiliariu imperial Andreiu de Mocioni, eară alta dela Ilustritatea Sa supremul comite a comitatului Crașeului Manuil Gozsdu, îmi iau îndrăsneală ambele acestea cărți în copie Escelenției Voastre cu aceea rugare ale comunica, ca sĕ binevoiți ascultând și membrii comisiunei permanente a cărora cea mai mare parte este în Sibiiu, a ve da în privința ambelor acestor cărți cât se va putea mai îngrabă părerea, ca sĕ fiu și eu în stare ale da fără zăbavă rĕspuns.

În cartea Ilustrității Sale Andreiu Mocioni și în actul resignațiunei sale de deputat, care din mai multe gazete îl cunoascem, aflu trei principiuri prea solide, de cari dacă s'ar ținea toată națiunea strîns și statornicesce — după părerea mea — doară mai îngrabă am reeșí cu recunoascerea naționalității, limbii și a altor postulate ale noastre la cale.

Unul este, că românii la dietele țĕrei, până când sĕrbătoresce nu se va recunoasce prin o lege positivă naționalitatea și limba noastră, și așa deputații români în acelea nu ar putea figura ca deputații națiunei întregi române, n'ar avea de ce alege și trimite deputați.

Al doilea principiu, că toate pasurile, care sunt de a se face în causa națională, cu una înțelegere și unitis viribus a românilor din Ardeal și a celor din Ungaria și Banat, ca așa postulatele românilor ar insufla mai mare respect și ar avea mai mare ponderositate.

Și ca conțelegerea aceasta comună națională sĕ se poată și efectuí și trece în realitate.

Al treilea principiu ar fi, ca sĕ se ceară și sĕ se esopereze prin dieta din Ungaria, sau și prin dieta sau guvernul Transilvan un congres general al tuturor românilor din Ungaria, Banat și Ardeal, în care românii consultându-se, sĕ determineze condițiunile, și sĕ arete toate dreptele sale postulate, cu cari ar putea încheia frățietatea și ar putea primí unirea.

Eară Ilustritatea Sa Gozsdu consideră causa românilor din Transilvania deschilinită de a românilor din Ungaria, și după-cum mi se pare mie, simburile cărții Ilustritatei Sale supremului comitete Gozsdu ar fi ca sĕ scie, că anumit românii din Transilvania ce postulate ar avea, dela cari nu s'ar mai putea abate, că têrg nu se mai poate face și sub ce feliu de condițiuni ar voí a se uní Transilvania cu Ungaria? și acestea sĕ se formuleze și sĕ se dea înainte în formă de proiect de lege, ca Ilustritatea Sa — venind la tapet în dieta Ungariei și unirea Transilvaniei — nu ca representantul bărbat al națiunei române din Transilvania, fără simpliciter ca bărbat român se poată propune, postulatele și condițiunile românilor transilvanieni, cu cari s'ar putea învoí la unirea Transilvaniei cu Ungaria, când s'ar lua la desbatere în dieta Ungariei.

Eară în privința Ierarchiei ortodocse resăritene precum și a administrațiunei și esistinției politice a românilor din Ungaria și din Banat ne împărtășesce 17 §§-fi de lege, cerênd-ne reflecsiunile ce le-am avea asupra lor.

naţilor îmi va uşurá acésta sarcină, şi la realisarea acestor intenţiuni îmi va sta şi în viitoriu în ajutoriu. Preşedintelui casei deputaţilor a rĕspuns: Cu ajutoriul lui Dḑeu nu voiu şovăí în implinirea datorinţelor, şi astept ca şi casa deputaţilor, în acest timp posomorit, cu prudenţă sĕ spriginéscă intenţiunile mele şi ale regimului, care are intréga mea incredere, spre realisarea scopurilor, de un interes general şi pentru binele patriei şi al monarchiei.

Acusa ridicată asupra ministeriului Bratianu, de deputatul Blaremberg se desbate în camera României cu mare vehemenţă. Spiritele par de tot pasionate şi păşirea energică a guvernului pare a avé puţin efect. Foile, cari mai înainte combăteau din resputeri ministeriul Bratianu, şi cari au şi contribuit mult la căderea lui, acum sunt fórte reservate şi se mărginesc adeseori simplu a încadra scirile făr a le face comentarii. Sĕ crede, că se va esmite o anchetă, care sĕ studieze mai de aprópe causa şi tot deodată sĕ vină cu date hotărîte: câtă responsabilitate cade pe fie care ministru. Miscările socialiste iau dimensiuni tot mai mari şi guvernul se pregătesce a le pune capĕt prin mijlóce escepţionale. Tóte opintirile guvernului însĕ par zadarnice, pănă ce nu se va îmbunătăţí sórtea ţĕranilor!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Rĕşnov, în 30 Ianuariu, 1889. On. domnule redactor! O rubrică nouă s'a deschis în timpul din urmă în ḑiarele nóstre. Voind a-mi arĕtá părerile mele la cele cuprinse în acéstă rubrică, îmi permit a Ve rugá pentru ospitalitatea colónelor preţuitului ḑiariu, ce redactaţi.

Avem sórtea nefericită de a fi în tóte îndăreptul altora şi nici nu e de mirare, pentru-că noi am început a gustá binefacerile luminei cu libertate abia de 40 de ani. In faţa acestui adevĕr ar trebuì sĕ ne opintim cu puteri nu numai îndoite ci chiar insutite, pentru-ca prin alergare sĕ putem ţiné pas cu naţiunile, ce ne încungiură. Cu tóte acestea sunt multe de făcut, cari trebuesc luate din capet atât de noi, cât chiar şi de mulţi din vecinii nostrii. Una dintre aceste afaceri este lucrul de mână în scólele poporale. Acésta este rubrica cea nouă a ḑiarelor nóstre, pomenită mai sus.

Cu vie mulţămire am cetit în mai multe foi ale nóstre articolul „O cestiune arḑĕtóre“, subscris prin neobositul domn George Moian, binecunoscut publicului român prin stăruinţele sale pentru rĕspândirea industriei de casă la popor:

Insufleţit în mare mĕsură pentru idea d-lui Moian de a formá reuniuni spre spriginirea pe tóte căile a lucrului de mână, am adus în vorbă acéstă afacere pretutindenea, unde am avut vre-o întâlnire cu colegi de ai mei sau cu alţi ómeni pricepĕtori, şi pot mărturisí cu depiină satisfacţiune, că nu am aflat pănă acum nici măcar o singură voce, carea sĕ aducă vre-un motiv în contra.

Toţi ca într'un glas au accentuat necesitatea apucării acestui lucru cu tótă seriositatea şi tótă tăria. Pănă acum am stat numai pasivi la încercările, ce s'au făcut în privinţa acésta de unii colegi de ai nostri şi mai vêrtos de d-nii Moian şi Muşlea. Sĕ primim şi noi angagiamentul de a întrá în rêndul dlor. Succesele cele mari, la cari au ajuns d-lor pe lângă mijlóce slabe, ne pot servi de dovadă destul de puternică, cum-că lucrul nu e greu de făcut.

Sĕ ne punem şi noi pe lucru, pentru-că învingerea greutăţilor va fi cu atât mai uşóră, dacă va fi munca împărţită între mai mnlţi muncitori. Sĕ avem numai bunăvoinţă şi atunci vom merge sigur înainte.

Tóte împregiurările nóstre naţionale ne forţéză cu tótă tăria a începe o activitate seriósă pe terenul acesta. Cu multă dibăcie dovedesce acésta şi dl Moian în cartea sa „Lucrul în scólă“ asupra căreia atrag atenţiunea tuturor colegilor spre a se lămurí şi familiarisa cu obiectul lucrului de mână.

Esprim părerea şi dorinţa tuturor colegilor mei, cu cari am discutat în privinta acésta, ba cred, că nu greşesc, dacă ḑic, că totalitatea întrégă a învĕţătorilor nostri vor consimţí cu mine, ca sĕ lucrăm cu toţii în cercurile cunoscuţilor nostri în favorul lucrului de mână, sĕ înfiinţăm societăţi sau reuniuni spre scopul acesta, sĕ colectăm ajutóre în bani pentru de a puté înlesní ţinerea cursurilor de vară pentru învĕţători, atât prin d-nii Moian şi Muşlea cât şi prin alţi colegi pregătiţi în lucrul de mână.

După împregiurările nóstre am venit la convingere, cumcă reuniunile amintite le putem întemeia numai sub auspiciile bisericei în fie-care protopopiat sau şi câte 2—3 protopopiate la olaltă. Membrii ai acestor reuniuni póte fi fie-care individ, care voesce a dá ceva ajutoriu reuniunei, de care sĕ ţine spre scopul lucrului de mână. Inspecţiunea supremă asupra reuniunilor sĕ o aibă Prea Venerabilul Consistoriu.

Cu multă bucurie amintesc aici, cumcă prea onoratul domn protopop al tractului nostru al Branului, Traian Meţian, după-cum sum informat, a şi avut înţelegere cu mai mulţi preoţi despre paşii ce se vor luá, în privinţa acésta.

Un impuls îndoit de mare s'ar da acestor întreprinderi, când s'ar luá disposiţii oficiale din partea prea Venerabilului Consistoriu, şi acésta sperăm, că va şi urma; căci Măritul Consistoriu archidiecesan din Sibiiu, după-cum sum informat pregătesce cestiunea lucrului de mână deja de câţi-va ani de ḑile, cu multă îngrigire.

Ar fi de dorit, că ce va fi de făcut, sĕ se încépă cât mai curênd, ca sĕ se pótă face posibilă ţinerea unui curs pentru învĕtători în vara viitóre, care curs sperez, că şi dl Moian îl are în vedere.

Încheiu în speranţa unui succes pe deplin mulţămitoriu în cestiunile sus pnmenite.

Primiţi etc *St. Proca,*
învĕţătoriu diriginte la scóla capitală din loc.

Blăşel, la 1 Februariu v. 1889. Domnule redactor! Era Luni în 23 Ianuariu a. c. pe la 10 óre a. m. când am primit Nr. 8 din „Telegraful Român.“ Îndată mi-a atras atenţiunea cerculariului de sub Nr. 692 Pres. a Présânţitului nostru archiepiscop şi metropolit — carele ca totdeuna în tóte întreprinderile — aşa şi în casul acesta trist deprimătoriu a sciut drept îndreptá cuvêntul adevĕrului cătră fii sei cu cuvinte adevĕrat păstoresci, după devisa: „tóte pentru patrie, monarch, biserică şi naţiune!“

Cetind cerculariul am conchemat momentan comitetul par., care a luat cu supunere fiéscă cerculariul spre sciinţă, dispunênd ca numai decât sĕ sune clopotele, vestind trista mórte a Alteţii Sale archiducelui Rudolf.

Pela 3 óre d. a. s'a ridicat şi stégul negru pe turnul bisericii.

Era un ce mişcător auḑind clopotele sunând a jele şi vĕḑênd stégul negru, dar şi mai sfăşiitoriu când se vedéu ici-colea câte un grup de ómeni vorbind despre tristul eveniment şi aruncându-şi privirea spre stégul negru din turn, ḑicéu: noi am avut mare nădejde în feciorul împĕratului, dar iată că l'a luat Dumneḑeu.

Marţi la 24 Ianuariu adecă în ḑiua înmormêntării, s'a celebrat s. liturghie, rostindu-se şi ecteniile prescrise pentru odichna rĕposatului archiduce.

După rugăciunea de amvon s'a cântat pe podobie glas 5 „Odichňesce Mântuitoriul nostru etc. etc.“ Aci jalea şi-au ajuns culmea! Poporul, atât bărbaţi, cât şi femei, au vĕrsat lacrămi de condolenţă pentru préînaltul defunct.

Mulţime mare de popor a luat parte la s. liturghie precum şi copii de scólă în corpore.

Nu pot sĕ nu amintesc că între cei de faţă, cari au asistat la s. liturghie — am vĕḑut şi pe dl notariu al nostru Szönyi Árpád.

La recercarea oficiului parochial, dl notariu a interḑis pentru ḑiua întrégă întrarea ómenilor în cârcimă.

În tótă după améḑa în acea ḑi clopotele au dat tristul semnal, că astăḑi se petrece la cele eterne clironomul nostru.

La dorinţa comitetulni par. parastasul s'a amânat pe Duminecă, când era de prevĕḑut, vor luá parte şi mai mulţi ómeni, ceea ce s'a şi întêmplat, credênd, că prin acésta nu se alteréză cu nimica însemnătatea actului.

Duminecă ómenii au alergat cu mic cu mare la s. biserică, asistând la s. liturghie şi pe urmă la slujba parastasului.

Parochul local Z. Sas, cu cuvinte pĕtrunḑĕtóre a accentuat tristul cas ce ne au intrunit pe noi intr'un numĕr atât de mare la s. biserică, după care s'a depărtat fie-care cu faţa intristată şi inima mâchnită ḑicênd: „Dḑeu sĕ-l ierte“!

Acésta este scurta descriere a ceremoniilor în memoria Alteţii Sale archiducelui Rudolf sĕvêrşite în comuna nóstră, pre care ve rog la espresa dorinţa a mai multor poporeni se o publica-Ţi în colónele „Telegr. Rom.,“ ce ave-Ţi onóre al redacta.

I.

Convocare.

Membrii comitetului central ai reuniunei învĕţătoresci rom. gr. or. din „districtul S. Sebeşului“ anume: P. T. Domni Ioan Popescu prof. în Sibiiu, Alesandru Tordoşan protpr. în A. Iulia, Elie Savu, Avram David, Samoilă Roşu şi Elie Moga învĕţători în S. Sebeş, Emanuil Beşa şi Romul Pop învĕţ. în Poiana, Ioan Frâncu învĕţăt. în A. Iulia, Georgiu Babeş învĕţăt. în Mercurea, Basiliu Pop învĕţăt. în Sasciori şi Ioan Floca învĕţăt. în Rehĕu se invită prin acésta la şedinţa comitetului, ce se va ţiné la 9/21 Februariu, 1889. în localul scólei rom. gr. or. din S. Sebeş la 10 óre a. m.

S. Sebeş, 1/13 Februariu 1889.

Z. Murĕşan,
v.-preş. reuniunei.

Varietăţi.

* Maj. LLor petrec în castelul din Budapesta. Primirea, ce li s'a făcut a fost cât se póte de cordială şi corespunḑĕtóre ḑilelor triste, ce au ajuns inalta curte. Publicul fórte numĕros a făcut mari ovaţiuni. Luni vor fi audienţe generale. Curtea va petrece mai mult timp în capitală.

* După o scire primită eri séra din Caransebeş, Preasânţia Sa dl episcop Ioan Popasu s'a bolnăvit fórte periculos de Bronchitis. Dumneḑeu sĕ-i apere scumpa viéţă şi sĕ ni-l redea cât mai ingrabă sănătos, ca sĕ pótă fi încă mulţi ani un stêlp bun al ortodocsiei şi un decor viu al bisericii nóstre!

* (Archiducesa Stefania.) Ministrul de interne a esmis următórea ordinaţiune circulară: Maj. Sa ces. reg. apost s'a îndurat prégraţios a ordoná, că vĕduva după Alt. Sa principele de corónă archiducele Rudolf sĕ se intituleze în următoriul mod: Alteţa Sa ces. reg. dómna vĕduvă princesă de corónă, archiducesa Stefania. — Archiducesa va pleca dimpreună cu mica Sa fică la castelul din Miramar.

* (Parastas.) Din Braşov ni se scrie: Îndată ce sosí sguduitórea scire, direcţiunea gimnasială dispuse, ca sĕ se arboreze un stindard negru pe edificiul institutului; apoi în urma cerculariului Escelenţiei Sale Părintelui archiepiscop şi metropolit Miron, oficiindu se Marţi în 24 Ianuariu st. v. în biserica sf. Nicolae din Scheiu sfânta liturghiă pentru repausul sufletesc al inaltului decedat, tinerimea scolară condusă de întreg corpul profesoral a asistat la acest act solemn, sĕvêrşit de venerabilul Părinte protopop I. Petric. Totodată în aceea ḑi s'au sistat prelegerile.

Sâmbătă în 28 Ianuariu st. v. s'a celebrat cu mare pompă parastas solemn pentru odichna eternă a archiducelui decedat. La acest act într'adevĕr mĕreţ şi impunătoriu au asistat autorităţile militare şi civile din loc, tinerimea studiósă, întreg corpul didactic, eforia scólară şi alţi onoraţiori fruntaşi români şi strĕini, precum şi popor.

Biserica era îmbrăcată în doliu. La locul obicinuit se aşeḑă o colivă conform ritului bisericesc. Serviţiul divin s'a celebrat de părintele protopop I.

Eu pe Escelenţia Voastră Ve fac atent mai cu samă asupra punctului al 3-a a proiectului acestuia.

După toate acestea acum eu cam pe scurt mi-a-şi descoperí părerea.

Dacă nu m'a-şi teme, că s'ar amâna lucrul ad graecas calendas, şi poate prea târḑiu am ajunge scopul, sĕ putem căpĕta pentru o comună înţelegre un congres general a tuturor românilor din Transilvania, din Banat şi din Ungaria, aşa cât pănă atunci dieta Ungariei, şi ar face propusele sale pasuri pentru unirea Transilvaniei cu Ungaria — la care este temere nu cum-va şi Maiestatea Sa, mai pe urmă silit de cercustări sĕ se învoiască, aşi fi cu totul de planul şi simţemêntul Ilustrităţii Sale Andrei Mocioni.

Ear dacă ve-ţi socotí şi Escelenţia Voastră, că s'ar putea întêmpla, ca pănă-ce am putea dobândí congres naţional general, dieta Ungariei presentând că românii nici pro nici contra, definitiv nu voesc a se declara, sĕ-şi iee la pertractare unirea Transilvaniei cu Ungaria, şi esoperând la aceea şi consensul Maiestăţii sĕ o şi efeptueze „de nobis sine nobis“; pentru o securitate mai mare, ca sĕ nu ne bage de vină că morţiş am tăcut şi nu ne-am dat postulatele şi condiţiunile, cu cari am voí sĕ se facă unirea şi înfrăţirea; atunci n'aşi afla a fi rĕu lucru sĕ cercăm mijloc şi sĕ facem şi acela pas, ca sĕ trimitem Ilustritatei Sale snpremul comite a Caraşului Manuil Gozsdu toate postulatele şi condiţiunile noastre, cu cari am fi plecaţi a ne învoí şi în unirea Transilvaniei cu Ungaria, rugându-l şi spunându-i limpede, că acestea proiecte Ilustritatea Sa numai ca adevĕrat român privat din Ungaria, dar nu ca împuternicitul spre aceasta bărbat sau deputat a naţiunei române din Ardeal poate sĕ facă.

Pentru casul acesta eu dară Ve aclud şi un proiect de lege, ca sĕ-l desbateţi înainte, şi se ve faceţi observaţiunile cari le a-ţi putea avea.

Tare bine ar fi, dacă barem o parte mai mare a comisiunei noastre permanente, ne-am putea aduna spre sfătuire în causa aceasta aşa de momentoasă pentru naţiunea noastră, că prin corespondenţi cu scrisori cointelegerea se întêmplă şi mai târḑiu şi nu aşa deplin ca cu gura.

Eu dacă a-ţi afla şi Escelenţia Voastra de bine, cu toată slăbia puterilor trupesci pe seara ḑilei aceleia — adecă pe 7/19 Maiu a. c. seara, când ve-ţi ţinea congres în Sibiiu, unde vor fi mulţi bărbaţi români adunaţi, m'a-şi repeḑí şi eu spre consultare la Sibiiu, şi aşi chema şi pe unii membrii ai nostri, cari se ţin de comisiunea permanentă sĕ se afle pe ḑiua aceea la Sibiiu.

Aşteptându-Ve fără întârḑiere rĕspunsul, cu osebit a frăţescei veneraţiuni şi stimului cult rĕmân

Al Escelenţiei Voastre

Blaş, 9 Maiu, 1861.

umilit serb

Alesandru Sterca Şuluţiu m. p.,
archiepiscopul şi metropulitul Albei-Iuliei.

Petric, asistat de parochul V. Voina şi părintele Craiovian.

Rĕspunsurile la liturghiă le-a esecutat corul bisericesc cu o precisiune şi esactitate admirabilă; dovadă viă despre zelul laudabil al coriştilor sub conducerea distinsului nostru dirigent şi profesor de musică vocală dl N. Popovici.

După sĕvêrşirea liturghiei sĕ ţinù parastas. La acest act corul intonând cele douĕ imne obicinuite a se cânta la inmormêntări: „Céta sfinţilor“ şi „Plâng şi mi tânguesc,“ produse în publicul adunat o astfeliu de impresiune, încât ici-colea puteai cetì de pe feţele asistenţilor tristeţea şi adênca mâhnire.

Astfeliu îşi manifestară românii din Braşov simţemintele lor de doliu profund pentru perderea ireparabilă, ce a îndurat o Augusta Casă Domnitóre şi în special familia preaiubitului nostru împĕrat şi rege. *S.*

* (Parastas pentru archiducele *Rudolf.*) Din Cetatea de baltă ni se scrie: Sâmbătă s'a servit prin prot. nostru, N. Todoran, un parastas fórte solemn pentru odichna sufletului Alteţii Sale Rudolf, la care a luat parte un numĕr fórte mare de popor, comitetul parochial şi scolarii în corpore, precum şi parochi rom. cath. şi ev. luth. din loc.

* (Cas de mórte.) Tinĕrul paroch din Câmpuri A. Tulia la 30 Ianuariu a. c. a fost greu lovit de sórte, răpindui nemilósa mórte pe iubita sa soţie *Ana Tulia* născ. *David*, care a lăsat în cea mai mare jale pe soţiul seu, pe un mic orfan, şi tóte rudeniile sale.

* (Puşca Manlicher.) Guvernul german a recunoscut de bună acésta armă, care cu ḑiua de eri s'a întrodus şi la regim. staţionat aici; „şi a comandat la fabrica Steyr 500.000 de pusci. Nu se scie încă dacă ministrul de rĕsboiu austro ungar va concede numitei fabrici a esecutá comanda, căci încă nici până acum nu e asigurată provisiunea de arme pentru armata comună austro-ungară.

* (Schimbări diplomatice.) In corpul diplomatic român se vor face mai multe schimbări şi anume: Principele Ghica, representantul României la Petersburg va demisioná din post din causa sănĕtăţii sdruncinate; ér în locul dênsului va urmá actualul preşedinte al senatului din Bucuresci, generalul Florescu, carele şi în anul 1876 se afla în aceaşi misiune la Petersburg.

* (Telefon între Viena şi Pesta) Ministrul unguresc de comunicaţiune s'a adresat către ministrul de comunicaţiune austriac, declarând, că este gata a-şi da învoirea pentru construarea unei linii telefonice între Budapesta şi Viena.

* (Academia maghiară.) În anul espirat a dat academia maghiară 20.211 fl. onorare pentru scrieri; pentru remuneraţiuni 5,300 fl. pentru cercetări, studii de călĕtorie şi ajutóre 4,150 fl ; pentru intreprinderi scientifice 18,110 fl.; pentru imprimări 33,221 fl. şi pentru arte 2186 fl. Întréga sumă e de 132 767 fl. cruceri. Averea academiei s'a mărit în anul trecut cu 48,213 fl. şi 2100 galbeni austriaci.

* (Invĕţămêntul poporal în Ardél, Banat şi ţara unguréscă). Din raportul ministeriului unguresc de instrucţiune pe anul scolariu 1886—87 estragem urmatórele date:

Numĕrul scólelor poporale în anul 1887 a fost de 16.538 în 12,699 comune, din anul 1869 a crescut numĕrul scólelor cu 2738. Între aceste 16.538 scóle au fost 16 301 scóle elementare, 74 scóle poporale superióre, 13 scóle de fete superióre şi 150 scóle civile. Statul a intreţinut 783, comunele 1880 confesiunile 13. 673 scóle; celelalte au fost scóle private (171) şi scóle intreţinute de reuniuni (31). După raportul numeric al comunelor şi scólelor s'ar puté presupune că fie care comună are una ori mai multe scóle. Dar nu-i aşa. Numai 10.612 comune (cam 83·5 procente) au scólele lor, 1787 comune intreţin câte o scólă poporală numai în legătură cu alte comune, şi 300 comune încă n'au scóle. In 1869 erau însĕ 1598 comune fără scóle.

Numĕrul copiilor obligaţi la scólă a fost în 1887 de 2,377,558, dintre cari 1,929,377 au cercetat scóla; deci n'au primit instrucţiune 448 181 copii obligaţi la scóla, adecă 188·5 din 1000. In 1869 din 2,284,741 copii obligaţi la scólă, au cercetat scóla numai 1,152,115, aşa că atunci n'au primit instrucţiune 1,132,626 copii obligaţi la scólă.

Numĕrul învĕţătorilor a fost în anul 1887 cu totul 24,148. Aḑi se vine de un învĕţătoriu 71—72 copii obligaţi la scólă şi 62 de copii cari cercetéză scóla. Din acesti 24.148 învĕţători au fost 21.015 (87%) cu diplomă şi 3133 (13%) fără cualificaţiune de învĕţătoriu. Numĕrul învĕţătorilor a [illegible] din 1869 cu 2330, adecă cu 340%.

In [illegible]garia se vine o scóla medie tot la 77.000 locuitori, [illegible] când în Austria numai la 88.000 locuitori se vine o asemenea scólă. De fapt însĕ în Austria totuşi sunt mai dese aceste scóle, deórece acolo se vine o scóla tot la 1200 km., în timp ce în Ungaria se vine o scólă numai la 1600 km. Mai fie-care oraş din Ungaria cu 20.000 ori mai mulţi locuitori, are sau o scólă medie sau civilă. Ungaria are 8 oraşe cu peste 35.000 locuitori, avênd fie care oraş scólă medie; 10 oraşe cu câte 25—35.000 locuitori, care au 9 scóle medie; 17 oraşe cu câte 20—25.000 locuitori, dintre acestea 15 au scóle medii, ér 2 numai scóle civile; 19 oraşe cu câte 15—20.000 locuitori, dintre acestea 14 au scóle medii, 2 au numai scóle civile, ér 3 n'au nici scóle medii, nici civile.

Dintre 40 comune cu câte 10—15 mii locuitori n'au nici scóle medii, nici civile 12, şi dintre 164 comune cu câte 5—10.000 locuitori sunt lipsite de asemenea scóle 117.

De aici se vede, că Ungaria sufere încă mari lipse de asemenea scóle. Sunt şi oraşe de acelea, unde se afla câte 2—3 gimnasii, dar scólele reale, ba chiar şi cele civile lipsesc cu totul în unele oraşe, cum este Eperjeşul, Beszterczebánya, Sigetul-Marmatiei, Papa, Rosenau, Şemniţiu, Satmar-Németi, Miscolţiu, Cluş, Têrgul-Mureşului.

Gimnasii, scóle reale şi scóle civile sunt numai în Caşovia, Oradea-mare, Braşov, Seghedin, Timişóra, Arad şi Budapesta; în 11 locuri sunt gimnasii şi scóle reale, în 19 locuri gimnasii şi scóle civile, în 83 locuri numai gimnasii, în 5 numai reale, în 40 numai scóle civile.

Cu totul Ungaria are 151 gimnasii cu 1053 clase şi 28 scőle reale cu 224 clase.

Cronicele scolare.

Cred, că nu e fără interes a ne ocupa puţin cu cestiunea cronicelor scolare şi nici inoportun nu este, deóre-ce acum la finea semestrului prim al anului scolariu curent putem destul de bine sĕ ne ocupăm de acésta cestiune şi sĕ ne pronunţăm asupra ei.

Ḑic unii, că cronicele scolare au fost introduse numai pentru controlarea învĕţătorilor. Acésta însĕ nu póte fi adevĕrat, căci dóră de aceea sunt directori şi inspectori scolari, ca ei sĕ controleze pe învĕţători.

Cronicele scolare au altă menire; ele sunt controla planului de invĕţămênt şi planul de învĕţămênt este controla lor. Cum? Planul de învĕţămênt prescrie materialul, ce are a fi predat în ori şi care scólă. E evident, că la compunerea planului de invĕţămênt nu se pot luá în considerare împregiurările locale ale fie cărei scóle singuratice şi de aceea în multe scóle nu se póte realisá întru tóte planul de învĕţămênt. Normativul nostru scolariu a prevĕḑut acésta şi de aceea a prescris ca în fiecare scólă sĕ fie o condică, în care sĕ se inducă pensul din fie-care óră, pentru ca sĕ se vadă intrucât se póte aplicá planul de învĕţămênt, şi întrucât nu. Ér acésta nu se póte vedé decât la finea unui semestru, ori la finea anului.

Voind deci a vedé intrucât am putut satis face planului de învĕţămênt d. e. în semestrul espirat, nu avem decât sĕ luăm cronica scolară, sĕ vedem ce şi cât am percurs din fie care obiect de învĕţămênt şi apoi sĕ comparăm acésta cu planul de invĕţămênt. Ér vĕḑênd, că nu am satisfăcut planului, sĕ căutăm care este causa şi aflându o sĕ ne dăm silinţa a o delătură pe viitoriu. Confrontarea cronicei cu planul de învĕţămênt la finea semestrului mai are şi acel folos, că ne arată apriat ce şi cât am percurs în semestrul prim şi ce mai avem de percurs în semestrul următoriu. In acest înţeles cronica scolară servesce de mijloc de a se controlá învĕţătoriul pe sine insuşi şi îi servesce de dovadă, că şi-a implinit datoria.

Dar pentru ca cronicele scolare sĕ-şi ajungă scopul, ele trebuesc purtate conscienţios. Purtate în feliul cum am vĕḑut în multe scóle, ele nu sunt de nici un folos, sau cel mult pot serví drept dovadă despre puţinul interes al invĕţătoriului faţă de scólă, ori póte chiar şi despre nedestoinicia şi necualificaţiunea respectivului individ, care fără drept pórtă frumosul nume de invĕţătoriu. Se scrie d e. în cronică: Luni 25 Oct. 8—9 Limba rom. cetire, 9—10 Comput: adiţiune, 10—11 Geografie: Transilvania. Acum poftim şi te înţelepţesce de aci. Ce s'a cetit în óra de limba română? Cum şi la ce scop ai ajuns prin acea cetire? In óra de comput ce fel de factori au servit la adiţiune? In óra de geografie, ce ai luat sau ai vorbit despre Transilvania? etc. La tóte aceste întrebări nu aflí în cronică nici un rĕspuns. In feliul acesta nu are nici un înţeles a purtá cronica scolară şi e pagubă de hârtia şi de cernéla, ce se strică cu ea. Trebuia sĕ se spună apriat ce şi cât se percurge din singuraticele obiecte de invĕţămênt.

După părerea mea cronica scolară ar trebuí purtată în următoriul mod:

La începutul anului scolariu scriu pe pagina primă a cronicei manualele, ce le folosesc elevii; urméză apoi impărţirea órelor. Impărţesci apoi câte 2 pagini ale cronicei în atâtea rubrici verticale, câte obiecte de invĕţămênt se propun în scólă, făcênd mai ântâiu o rubrică mai ingustă pentru insemnarea septĕmânilor. Désupra fie-cărei rubrici scriu câte un obiect de învĕţămênt. La finea fie-cărei sĕptĕmâni apoi te puni şi scrii la rubricele respective materialul, ce 'l ai percurs din fie-care obiect de învĕţămênt, dar precis şi nu în termini generali, insemnând eventual Nrul piesei şi pagina manualului.

In chipul acesta se póte uşor realisá ceea-ce prescrie Normativul scolariu §§ 101 şi 102, unde se ḑice: „Obiectele singulare de invĕţămênt au se intre în legătură unele cu altele intregindu-se:“ si: „corpurile invĕţătoresci .... vor distribui pensele pe semestre şi pe sĕptĕmână şi ḑile pentru fie-care clasă sau despărţĕmênt.“

Purtându-se cronica în feliul amintit uşor se póte vedé cum şi intrucât s'au adus în legătură diteritele obiecte de învĕţămênt, ér la finea anului scolar, respective la începutul anului următoriu se vor puté cu atât mai bine distribuí pensele pe semestre şi septĕmâni, aducênd singuraticele obiecte de inveţămênt în şi mai strinsă legătură unele cu altele. Distribuirea penselor pe ḑile încă s'ar puté face, dar este de puţin folos practic. Aşi dorí ca aceste rênduri sĕ indemne şi pe alţii a cugetá asupra lucrului şi a şi esprima în public vederile lor, căci numai aşa vom puté progresá. *I. P.*

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii

12—18 Februariu.

12 Dumineca: Meletiu, Maria, Marin, Antoniu Saturnin, Plutin, Christea. *13 Luni:* Martinian, Achila, Prischila, Eulogiu, Simeon. *14 Marţi:* Aucsentiu, Maron, Avramiu, Filemon, Georgiu. 15. *Mercuri:* Onisim, Maior, Eusebiu. *16 Joi:* Pamfil, Valent, Paul, Selenciu, Porfiriu, Iulian, Teodul, Elia, Ieremia, Isaia, Samuil, Daniil, Maruta, Flavian, Romano. *17 Vineri:* Teodor, Marianna, Aucsibiu, Teostirisc, Mina, Marcian, Pulcheria *18 Sâmbătă:* Leon, Paregorin, Agapet, Piuliu.

Rituale bisericesci.

Sâmbătă, 11 Februariu: Pomenirea tuturor morţilor. Parastas general cu ritualele din Triod.

Dumineca din 12 Februariu, a lăsatului de carne. Meditaţiuni asupra venirei a doua a lui Christos, ca judecătoriu. Octoich ton 2, şi Triod. Ale Mineiului se pun tóte la Povespertine. La utreniă: Polieleul, ş. a. ca în Dumineca trecută. Evangelia Invierii 2. Melodiile pocăinţei. Catavasia din Triod: „Ajutoriu şi acoperitoriu.“ Celea-lalte ca de rênd, combinat Octoichul cu Triodul.

Luni, 13 Februariu: Începutul sĕptĕmânei albe, a brânzei. Cu acésta ḑi se începe oprirea dela carne, tot deodată şi timpul oprit pentru nunte şi petreceri publice, care duréză până la Dumineca Tomei.

Mercuri şi Vineri în sĕptĕmâna acésta deslegare la brânză, unt, óuĕ, pesce, ca şi în cele-lalte ḑile.

Sâmbătă 18 Februariu: Pomenirea tuturor cuvioşilor, cari au escelat prin abnegaţiune cu gândul la Dumneḑeu.

Afaceri parochiale.

Treceri confesionale. Legile civile (Art. LIII: 1868) prescriu până în detaiuri formalităţile, care trebue observate la trecerea dela, o confesiune la alta; cu tóte acestea se întêmplănu arare ori, că neobservându-se formalităţile prescrise, se zădărnicesce întreg actul trecerii, de multe ori cu mare pagubă a celor ce voiesc sĕ trécă. Se recomândă deci, ca preoţimea se revină mai ades la cetirea articolului provocat, pre care îl póte aflá reprodus în „Studiul pastoral“ edat la anul 1872 de archiepiscopul şi metropolitul Andreiu Baron de Şaguna, § 58 din care va aflá într'altele: că despre amêndoue declaraţiunile de trecere trebue sĕ se dea atestate separate, cu care convertentul se presentă la parochul, al cărui parochian are se fie pe viitoriu, ér parochul acesta face cunoscut parochului demai nainte al convertitului casul trecerii.

În atestat trebue se fie evidentă ḑiua declaraţiunei şi numele parochului, căruia convertitul a făcut declaraţiunea de trecere în presenţa a doi martori anumiţi. Atestatele sunt scutite de timbru.

Biserica nóstră recomândă, dar nu impune nimenuí dogmele şi disciplinele sale; de aceea preoţimea nóstră nu are sĕ facă greutăţi acelor parochieni, cari urmând convingerii lor individuale ar voí se trécă la o altă confesiune; tot aşa insĕ ar fi de dorit sĕ urmeze prin reciprocitate şi preoţimea altor biserici.

Loterie.

Mercuri în 13 Februariu, 188

Sibiiu:	**71**	**28**	**62**	**52**	**37**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Februariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon.	9 59	9.56
100 marce nemţesci	59.30	59.25
London pe (poliţă de trei luni)	120.30	120.25

Nr. 414/1888. [16] 1—3

EDICT.

Arseniu Dobrén gr. or. din Dobra, născut în Făget, carele de 4 ani și 10 luni a părăsit pre legiuita sa muiere Maria născută Crainic din Dobra, fără sĕ se scie ubicațiunea lui, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela datul de fațā sĕ se înfățișeze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorțiu a femeiei lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, 16 Octobre, 1888.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

„Sebeșana“ Institut de credit și de economii, societate pe acții în Sas-Sebeș.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „Sebeșana“ sĕ invită prin acésta în vîrtutea §-lui 18 al Statutelor societății la

I-a adunare generală ordinară

care se va ținé în Sas-Sebeș **la 31 Martiu a. c. st. n.,** la **2 óre** p. m. în localul scólei române greco-orient. din loc.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunei.
2. Raportul despre încheiarea compturilor și raportul comitetului de supraveghiare.
3. Statorirea bilanțului și hotărîri asupra distribuirei și plătirei câștigului curat.
4. Ficsarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
5. Alegerea a trei membri în direcțiune.
6. Alegere a 3 membri ordinari și 2 suplenți în comitetul de supraveghiare, pre durata de 3 ani.
7. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari în sensul §§. 20 și 21 din statutele societăței voesc a participá la adunare în persónă sau prin plenipotențiați sunt rugați, a-și depune acțiunile și dovedile de plenipotență cel mult pănă în 30 Martiu a. c. st. n. la cassa institutului în Sas-Sebeș.

Sas-Sebeș, în 11 Februariu, 1889. [17] 1—1

Direcțiunea institutului.

Nr. 60/1889 [14] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu în *Tălmăcel* cu următórele venite:

1. Salariu 400 fl. v. a.
2. 4 stêngini de lemne pentru foc.
3. Cuartir natural.
4. Venitele statorite pentru lucrările private.

Reflectanții cualificați au a-și așterne cererile pănă la 26 Februariu a. c la subscrisul.

Sibiiu, 3 Februariu, 1889.

pretorul suprem
Fabritius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru adjustarea bisericilor și capelelor cu cele ce sum provĕdut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental!

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altariu și de părete, candele.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 14—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.--
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8 59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița-Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕș-Ludoș	—	—	—	1.11

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	--	5,38
Sighișoară	—	9·61

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	[illegible]
Ghiriș	[illegible]	[illegible]

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidicee[illegible]e.

Nr. 14. Sibiu, Marţi 7/19 Februariu 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

†

Preasânţia Sa, episcopul

IOAN POPASU.

1808—1889.

Nr. 1406 Pres.

Circulariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Cu durere aduc la cunoscinţa iubitului cler şi popor archidiecesan: că Présânţia Sa domnul episcop al eparchiei Caransebeşului **Ioan Popasu,** eri, adecă Duminecă în 5/17 Februariu a. c. la 2 óre după meḑul nopţii, în urma unui morb greu de patru ḑile numit bronchitis, a repăusat în Domnul.

Iubit şi stimat de toţi, cu linisce în sufletul seu şi cu mângăere în inima sa a putut repăusatul sĕ trécă din lumea acésta în etate preste 80 de ani şi după serviţe mai bine ca de 50 de ani aduse bisericii şi naţiunei sale, căreia a fost devotat cu o rară abnegaţiune şi cu multă bărbăţiă.

Biserica nóstră ortodocsă română din Ungaria şi Transilvania înbracă doliu în faţa acestei perderi mari; ér în special archidiecesa nóstră deplânge în adormitul nu numai pre un archiereu devotat inaltei sale misiuni, ci şi pe fiiul seu préiubit de odinióră, a căruia memoriă ni-a rĕmas tuturora neştérsă încă de pe timpul, când fericitul escelá ca protopresbiter al Braşovului prin silinţele lui nefrânte întru lăţirea luminei şi preste tot întru apĕrarea intereselor nóstre naţionale bisericesci.

Las, ca iubitul cler şi popor archidiecesan sĕ afle însuşi modul cel mai corĕspunḑĕtoriu pentru a dá adormitului în fericire preasânţit episcop tributul recunoscinţei prémeritate; din parte mi anunciându ve casul acesta trist, me mărginesc a îndrumá pe iubita preoţime parochială, ca numele aceluiaşi părinte episcop sĕ l petrécă în diptícele morţilor, pentru a i păstrá pentru totdeuna memoria deosebi şi în sântele sale lucrări la altariul Domnului.

Sibiiu, 6 Februariu, 1889.

Miron Romanul,
archiepiscop şi metropolit.

Sibiiu, 6 Februariu.

Un stindard negru arborat eri pe la órele 11 înainte de améḑi la reşedinţa archiepiscopéscă ne a dat primul semn, că biserica greco-orientală română din Transilvania şi Ungaria este în doliu.

Da aşa este. Biserica nóstră a îmbrăcat haine de jale, căci eri a închis ochii pentru totdeuna în reşedinţa episcopéscă din Caransebeş capul acestei diecese, nestorul archieriilor nostri, venerabilul prelat **Ioan Popasu.**

O telegramă sosită aici alaltăeri ne-a anunţat repentina bolnăvire a episcopului Ioan Popasu, şi inima nostră a fost cuprinsă de mare nelinişte. Aveam în vedere etatea înaintată a fericitului în Domnul, căruia i-a fost dată sĕ-şi serbeze aniversarea de 80 de ani a nascerei sale. Acésta impregiurare ne insufla mari ingrigiri, ne mângăiam insĕ cu dulcea speranţă, că fisicul cel tare al rĕposatului va mai puté resistá încă şi la acéstă bolnăvire, ne mângăiam cu speranţa, căci unde este mare pericolul, acolo este mai mare şi speranţa, voind adecă a oprimá în noi şi cugetul unei posibile catastrofe.

In interval de 24 de óre ne sosesce însĕ telegrama a dóua, care ne vestesce, că episcopia nóstră din Caransebeş este vĕduvită, căci a bineplăcut lui Dumneḑeu sĕ cheme la sine pe cuviosul seu, sĕ cheme la locaşurile cele vecinice pe venerabilul bĕtrân, care după o frumósă etate de preste 80 de ani, consacrată binelui bisericei şi naţiunei, cu inima liniscită a rostit cuvintele bĕtrânului Simeon: Acum slobozesce pe robul teu stăpâne, după cuvêntul teu, în pace, căci vĕḑură ochii mei mântuirea.

S'au închis ochii trupesci ai venerabilului archiereu Ioan Popasu, s'au închis pentru totdeuna, şi ochii nostri sufletesci cu mândrie se resfaţă asupra operelor acestui bărbat, care s'a făcut nemuritoriu înaintea românilor în general, şi cu deosebire înaintea nóstră a românilor greco-orientali de sub coróna Sântului Stefan.

Stêlp puternic al ortodocsiei, apostol învăpăiat al culturei poporului român, fericitul în Domnul o viéţă întrégă a fost cu mintea şi inima la locul seu, şi repetăm, liniştit a pronunţat cuvintele: „Acum slobozesce stăpâne.....“

Luptă dréptă a luptat, şi acuma Dumneḑeul puterilor l'a chemat la odichna cea vecinică.

Biserica nóstră din Braşov i-a deschis porţile, pe când era încă tiner, şi increderea archiereului de pe atunci, a fericitului Ioan Moga, i-a deschis teren de activitate, punêndu-l în fruntea protopopiatului din Braşov.

Şi fericitul cu nobilă învăpăiare s'a pus la lucru şi ca prin un farmec a adunat în jurul seu pe bravii nostri neguţători Braşoveni. Şi în timp relativ fórte scurt s'a ridicat pomposul edificiu al gimnasiului nostru din Braşov, care vecinic va glorifica numele protopopului Ioan Popasu.

Încrederea monarchului şi cea a fericitului archiepiscop şi metropolit Andreiu baron de Şaguna a pus în mâna vrednicului protopop, mai apoi archimandrit Popasu cârja eparchiei Caransebeşului, a eparchiei de Dumneḑeu scutite, i-a pus în mână toiagul păstorirei.

Şi în interval de preste 50 de ani Ioan Popasu, n'a încetat a slugí la altariul Domnului, în interval de aprópe 25 de ani toiagul păstorirei nu a căḑut din mâna lui, gonind lupii, cari voiau sĕ sfăşie turma şi domolind pe cei de rea credinţă, cari voiau sĕ facă smintélă între fii credincioşi.

Dumneḑeu sĕ i facă odichnă în locaşurile cele vecinice!

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Aclusul I, la adresa precedentă.

Prea onorate şi prea amate dle unchiu!

Grăbesc a-ţi împărtăşí, că fraţii nostri români din Lugoş şi cercul lui, m'au ales de ablegat pentru dieta maghiară în Pesta, însĕ fiind-că eu remânênd credincios principielor mele politice şi naţionale, nici decum, nu me simţ îndreptăţit a merge la dieta unguerească din Pesta, şi acolo când se vor desbate trebile naţionalităţilor, a începe şi eu a lucra în numele amatei mele naţiuni, fără de a-i cunoasce adevĕrata dorinţă şi postulate, am aflat de lipsă a resigna această misiune onorabilă, respicând în resignaţiunea mea motivile, cari me îndemnară la acest pas necesariu.

Însciinţându-Te amate unchiule despre treaba aceasta, am onoare a-Ţi trimite copia resignaţiunei mele, şi a Te ruga precum sĕ binevoesci a-mi face cunoscut statul trebilor noastre naţionale de acolo, fiind-că eu atâta din amóre cătră amaţii connaţionalii mei din Ardeal, cu cât şi din privire la devisa cea *„viribus unitis“* doresc ca toate păsurile noastre, cu cât e cu putinţă sĕ se facă în conţelegere, fiind natural, că numai cu astfeliu de modru vom puté ajunge scopul nostru dorit.

Recomândându-me amiciţiei Tale remân cu amoare şi reverinţă Al Teu

fiu aplecat şi connaţional sincer
Andreiu m. p.

Aclusul II la adresa precedentă.

Proiect de lege pentru naţiunea română din Transilvania.

§ I. Az Erdélyi Román Nemzet ezennel Ünepélyesen és törvényesen negyedik önálló Nemzetnek Erdélyben a Magyar-Székely és Szász külön és önálló Nemzetek sorába és Rangjába ezeknek eddig is élvezett és ezután is élvezendő előnyével, felvétettnek ismertetik el, és törvényesen nyilatkoztatik és az ő biztoságáért és megnyugtatásáért mind azon Erdélyi Aprobatalis és Compilatalis ugy a Magyar Országi Verböczi és a Corpus Jurisba eléforduló 1848-ik elötti törvények, különösen pedig (şi aici apoi sĕ se specifice oare câteva legi de acelea mai memorabile) melyek a Román Nemzet becsületének Nemzeti önállóságának, szabadságának, tökéletes jogegyenlőségének akár mi modon s akár közvetlen vagy közvetlenül tavolról is derogálhatnak vagy praejudikálhatnának örök időkre végképpen ezennel eltöröltettnek, és töröltetteknek nyilatkoztatnak.

§ 2. A Román Nemzet nyelve egyenlőjoggal, szabadsággal és elönyökkel birjon a Magyar nyelvvel ugy a városi, megyei és az ország legmagassabb hatóságok publica administratiojában, mint az ország gyülésekben is.

§ 3. Az Erdélyi Román Nemzetnek mint önálló Nemzetnek száma azon proportioval biztositattik, melylyel Ö a Haza Terhét földbirtok és adó adás vérreli és életelli Védelmezés által szemben a többi vele lakó 3 Nemzettel mindegyiket külön tekintve képviseli és hordozza.

§ 4. Ezen proportioval biztosittatik az Erdélyi Román nemzetnek azon Nemzeti Tisztviselők száma is, kik az Ország legalsóbb jurisdiktion elkezdve ugy mint a legmagasabb Dikaszteriumoknál alkalmazandók lennének.

§ 5. Az Erdélyi Román Nemzet a maga képviselői Contingensét és a 3-ik § értelmében megállapitandó számát az Országos Gyülésekbe önállólag, és a többi Erdélyi Nemzetek beleszólása és folyása kirekesztésével választja meg.

§ 6. Az Ország Gyülés mikor országos Cardinalis Hivatalokra Tisztviselőket választatni, és azokra a Román Nemzet fiaiból arra alkalmas egyéneket a a 3-ik és 4-ik §§-ok szerint alkalmazni akarna mindenkor respektálni és elfogadni fogja a Nemzet követei nagyobb része által, azon Román Egyéniségekre nézve teendő Ovását, kikbe a Román Nemzetnek tökéletes bizadalma nincsen és az olyanakat semmi ürügy alatt fel venni hivatalokra nem fogja.

Revista politică.

Lucrurile, ce se petrec în capitala Ungariei iau din ḑi în ḑi o faţă tot mai posomorită şi devin tot mai neînţelese.

Pe când soldaţii rănesc de mórte pe inscenătorii tulburărilor, poliţia arestéză, şi tribunalul îi judecă la pedepse destul de aspre, desbaterile în dietă se perondéză în modul cel mai violent şi cu o pasiune de ură ne mai pomenită.

A fost destul, ca preşedintele casei deputaţilor sĕ comunice vorbele monarchului în şedinţă, pentru-ca oposiţiunea, carea cu ori-ce preţ caută a dá lovitură de mórte actualului guvern, sĕ isbéscă şi mai vehement.

În însufleţirea sgomotosă a stângei, Ugron a acusat guvernul, cá se ascunde la spatele corónei, că dejosesce corónă prin corteşirea, ce i-o face şi că o bagă şi pe ea în luptă.

Vorbele monarchului nu trebuia preşedintele sĕ le aducă obiect de desbatere, în timpul acesta atât de posomorit; ér ministrul Tisza, care caută sĕ esploateze în folosul seu ḑilele de jale şi de durere ale monarchului, trebue tras la rĕspundere.

Rĕspunsul premierului, precum şi al preşedintelui casei în loc sĕ mulcoméscă spiritele agitate, mai tare le a înverşunat, aşa că ura a început a se manifestá în modul cel mai oribil.

Atitudinea oposiţiunei e hotărîtă şi cu întărirea ei cresce politica scandalósă de pe stradă. Deputaţii oposiţionali au proiectat mari inscenări, punêndu-se înşişi in fruntea maselor şi pregătindule un teren cât se póte mai vast. In faţa acestui curent puternici, amĕninţările capitanului oraşului par zădarnice, ér interpelaţiunile, ce s'au ridicat contra atitudinei poliţiei sunt numai alimente, cari nutresc şi mai tare inscenările turbulente.

Foile vienese, comentând situaţiunea din capitala Ungariei, se întreabă, că cine va trage folos, dacă actualul ministeríu va picá.

Ómenii oposiţiuuei sunt pré vehemenţi, ḑice „N. Fr. Presse“ pentru-ca sĕ pótă sta în fruntea ţĕrei. Ce i drept, Apponyi, are mare farmec în dietă, n'are de cât a face cu ochiul lui Pista Károlyi, pentru-ca acesta, prin vorbele cele mai îndejositóre sĕ-i arunce pe toţi în gunoiu, ne mai ţinênd cont de persóne şi ne avênd nemic sfânt sub sóre. Cade Koloman Tisza, va suferí constituţionalismul ungar cu mult mai tare, decât dacă s'ar primí o sută de §§, precum e şi mult discutatul § 14.

În Francìa domnesce crisa ministerială. Învingerea generalului Boulanger în departamentul Senei a dat deci o lovitură simţită fostului cabinet frances.

Acésta apariţiune, deşi se prevedea, a fost cam pe neaşteptate şi de aceea lucrurile au întrat în o mare încurcală.

Numai preşedintele republicei, Sadi Carnot, carele nu-şi perde uşor sângele rece mai stă ca stêlp încă nemişcat, care caută sĕ împace în modul cel mai corĕspunḑĕtoriu lucrurile.

Se vorbesce, că Méline, actualul preşedinte al camerei va lua sarcina a formá noul cabinet, care sĕ se bucure în cameră şi de maioritatea deputaţilor.

Esistinţa noului cabinet însĕ se dispută de pe acum; căci Méline, n'a jucat rol politic mai însemnat şi e mare deosebire între el şi Floquet, carele a fost şi este un bun orator şi iscusit politic.

În Germanìa încă se prevede o crisă ministerială, ale cărei cause însĕ până acum au stat ascunse, dar cari încep a se iví ici şi colo. Cancelariul Bismarck pare copleşit de bĕtrâneţe şi atitudinea lui energică şi hotărîtă din când în când în faţa situaţiunei, pare ca un fenomen, care în curênd va apune.

În faţa situaţiunei esterne, Germania va mai cheltuí sume considerabile pentru sporirea armatei. La ordinea ḑilei e sporirea şi intărirea artileriei, spre care scop se vor pretinde credite estraordinare.

In parlamentul prusian se desbate proiectul scolariu, conform căruia în scólele populare se va predá instrucţiunea din religiune sub inmediată priveghiare a păstorilor sufletesei. Se vor aplicá la scóle numai astfeliu de învĕţători, cari sunt probaţi în acest studiu şi contra cărora nu s'au ridicat învinuiri din partea preoţimei.

După lungi şi vehemente desbateri în camera României, acusa deputatului Blaremberg contra ministeriului Brătianu a fost respinsă cu un unic vot. Blaremberg va aduce din nou proiectul de acusă, din care se vor omite punctele politicei, şi astfeliu se crede, că va întimpiná consensul maiorităţii.

Concubinatul între crestinii nostri.

Acésta bólă molipsitóre, care a străbătut în tóte clasele poporului — atât la inteliginţă, cât şi la poporul de rênd, este atât de periculósă, de ameninţă dacă va mai dura mult, a delătura mai de tot căsătoriile legale. Simţul moral în privinţa acésta este timpit cu totul şi mijlócele, cu cari s'a lucrat până acum în contra acestui rĕu vĕdit, s'au arĕtat cu totul insuficiente.

Dacă ne întórcem îndĕrĕt ca sĕ aflăm acel timp neferícit, când au început a se iví şi între crestinii nostri acésta insoţire sĕlbatică, atunci putem constatá cu tótă posivitatea, că el nu póte fi cu mult mai înapoia anului 1860, când tinerii nostri inrolaţi la miliţie nu se puteau căsătorí după lege, până ce ajunceau etatea de 32 de ani, când 'şi dobândeau dimiterea de tot din armată. Pe timpul acela încă ca tiner de vre-o 12 ani sciu în comuna mea natală vre-o 4 casuri ca primele concubinări.

Ca semn caracteristic despre dimensiunile ce a luat acésta bólă între crestinii nostri va fi de ajuns, dacă voiu aretá, că într'o parochie de 500 suflete, intre 18 prunci născuţi în anul 1888 sunt născuţi 7 din pat ilegitim.

Rĕul esistă şi ia dimensiuni tot mai mari între poporul nostru — sĕ ne opunem lui; — dară care sunt armele cu cari sĕ-l combatem? Ce arme póte avea un preot pentru combaterea acestui rĕu decât singură arma cuvêntului? Este de ajuns arma cuvêntului pontru combaterea acestui rĕu? Eu rĕspund, că nu!

Dacă preotul va cercá prin cuvêntări ţinute în biserică în contra concubinatelor, în loc sĕ şi ajungă scopul, mai tare se va depărtá de el, căci aceia, care trăiesc in concubinat nu vor mai vení nici la biserică. Concubinaţi au părinţi, cari simţindu-se şi ei atinşi prin cuvêntările preotului, vor face şi ei ca cei dintâiu. Crestinii nostri cam preste tot de un timp incóce cercetéză slab sf. biserică.

Ar mai rĕmâné preotului mijlocul de a eschide pe concubinaţi dela împărtăşirea cu unele daruri bisericesci d. e. dela miruit, anaforă etc., dară nu sciu, care dintre preoţi stă aşa de solid, ca sĕ se pótă şi folosí de acestea mijlóce bisericesci? şi se nu-şi atragă ura la o parte mare din poporenii sei; éră folosul moral n'ar fi nicăirea; căci cel culpabil nu numai va părăsí de tot biserica, dară se va nasce în el şi disgustul pentru tóte lucrurile bisericesci şi cu perderea şi disgustul acelora către biserică, perde preotul şi pe alţii, precum am arĕtat mai sus.

Esistinţa preotului, esistinţa bisericei chiar şi a scólei este legată la noi strîns de bunăvoinţa şi atragerea poporului către acelea. Ţi-ai instrĕinat, ai disgutat o parte din popor dela biserică, apoi te poţi uita ca prorocul Eremia la ruinarea Ierusalimului, cum ţi-se ruinéză tóte, pe rênd, fără ca se afli sprigiaul, ce-ţi trebuesce.

Mai rĕmâne acum eschiderea concubinaţilor din sinodul şi comitetul parochial.

Dacă vom considerá însĕ interesul cel slab cel arată poporul nostru către instituţiunile nóstre bisericesci în unele locuri, putem afirmá cu siguritate, că, şi mijlocul acest este fórte problematic. De câte ori se întêmplă, că sinodul parochial nu află nici 10 persóne pentru comitet şi 2 pentru epitropia parochială, cari sĕ se devoteze cu trup şi suflet pentru chemarea lor, şi cari sĕ priméscă cu destulă bunăvoinţă aceste oficii onorifice, ci mai bine absentéză dela sinod numai sĕ nu fie silit a primí aceste deregătorii şi astfeliu concubinaţii nu şi vor face mulţi scrupuli din aceia că sunt — sau nu membrii în sinodul parochial, căci nu au încă ambiţiunea recerută.

Sĕ punem casul, că tóte acestea nu s'ar întêmplá şi venim sĕ eschidem pe concubinaţi din sinodul parochial. Nu este óre şi aci sinodul, care decide asupra listei membrilor? Ce face preotul dacă sinodul nu vrea sĕ eschidă pe concubinaţi din sinodul parochial şi el se opune conclusului sinodal? Poftim atunci preotule! şi-ţi pâreste sinodul la consistoriu, şi vei vedé ce întimpinare afli la poporul teu!

Acestea tóte sunt lucruri fórte delicate şi acolo, unde ele se pot duce în îndeplinire după litera legei şi după cum pretinde interesul şi moralitatea publică, putem sĕ le numim numai casuri escepţionale.

Sĕ vede dară din cele espuse până aci, că tóte armele şi mijlócele, de care dispune un preot pentru stêrpirea concubinaţiunilor devin ilusorie, faţă de rĕul ce ameninţă a ne copleşí.

Este constatat ca rĕul esistă, şi avem fie-care sântă datorinţă a i ne opune, după cum ne dictéză mintea sănĕtósă, înţelepciunea şi esperinţa, aşa însĕ ca sĕ nu stricăm causei mai mult decât am putea îndrepta, în firma speranţă, că dóră tot va vení timpul, când şi alte puteri şi autorităţi mai însemnate vor vení sĕ sprigínéscă modestele nóstre puteri întru ajungerea scopului dorit, pe care nici când nu este permis al perde din vedere, aducêndu ne aminte de chemarea, la care suntem chemaţi şi de cuvintele Mântuitorului: „Păstoriul cel bun sufletul şi-l pune pentru oi“ *Un preot gr. or.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă Halmagiu, 31 Ianuariu, 1889.

Érna. — Maghiarisarea în comitatnl Hunedórei. — Halmagiul. — Scóla română. — Scóla maghiară. — Baia de Criş şi spitalul înfiinţat şi susţinut de români.

E bun proverbul românesc că: érna n'o mâncă lupul.“ De vre o câte-va ḑile a căḑut multă néuă, munţii nostrii sunt bine îmbrăcaţi. Nutreţul a început a se căutá mai bine. Este temerea ca nu cumva dând ploi, sĕ se topéscă néua deodată şi se producă esundări în valea Crişului. Contra calamităţilor naturei insĕ nu te pré poţi apĕrá, şi românul îşi ḑice: „o fi ce va vrea D-ḑeu.“

Avem noi însĕ alte calamităţi, cari ne ameninţă viéţa nóstră. Nici în un comitat maghiarisarea cu forţa, şi pe tóte căile posibile nu s'a pronunţat cu atâta putere ca aici. Pe streiu, unde poporul nostru este atât de înapoiat, scólele comunale, şi cele de stat s'au înmulţit în numĕr considerabil şi ccea-ce ne pune pe gânduri este împrejurarea, că la ruinarea scólei nóstre confesionale se lucră în mod sistematic. Tot aşa pe Cerna. Huniedóra — cu dulcele ei reminiscinţe — aḑi nu o cunosci, şi ţi se rumpe inima de durere, când veḑi pline scolile de stat de băeţi români; éră scóla română până acum şi-a schimbat învĕţătorii din an în an ca şi ţiganii.... sit venia. Dar atâta nu erá de ajuns. Pe încetul pe Valea Mureşului în sus maghiarisarea a început a-şi lăsá urmele sale, Ilia, Dobra jalnica Dobră, îşi are astăḑi scólă de stat, românii o cercetéză, în timp ce mulţămita unei negliginţe nescusabile învĕţătorii români nu şi primesc regulat salariele.

În munţi maghiarisarea încă a început a-şi vêrí rădăcinile. Direcţiunea ei este Valea-Crişului alb. Halmagiul — orăşel românesc — mai înainte cu scóle bune normale şi scólă de fetiţe, e în decadinţă, astăḑi are scólă de stat, cu învĕţătoriu şi învĕţătorésă, pentru câteva familii de jidov şi pentru câţi-va funcţionari; éră acum pruncii dela scóla română se împuţină şi se înmulţesc la scóla maghiară. Şi ce e mai dureros, în senatul scolariu sunt şi români fruntaşi.

Scóla română decade — fiind-că învĕţătorii nu s la culmea misiunei lor; éra şeful tractual al Halmagiului, punêndu-şi mâna la ochi, vĕḑênd nu vede şi auḑind nu aude.

In Baia de Criş! Ce se ḑic despre acésta ruină — odinióră centrul comitatului românesc Zarand.

Aici esistă numai scoli maghiare góle de prunci. Şi dacă n'ar fi o judecătorie singulară şi pretură, Baia de Criş — nu s'ar deosebí de cel din urmă sat. Casa comitatului — fost Zarand — apoi un spital, ne spun că aici au fost odinióră ómeni cu inimă, cari au lucrat pentru binele poporului din Zarand, pe tóte terenele. Dar sĕ me opresc puţin aici! Ţinutul Baiei de Criş e curat românesc, şi numai în Baia de Criş şi Brad sunt puţini maghiari. Pentru acest ţinut spitalul din Baia de Criş, a fost un bine nepreţuiver. Morboşii alergau din tóte părţile Zarandului. Şi multe morburi neliniştesc poporaţiunea sĕraca. Cu deosebire în aceste părţi, unde locul e puţin productiv, şi ómenii sunt mulţi băeşi, morbositatea e désă. Spitalul însĕ cu têmpul va fi rĕu cercetat din partea morboşilor Zarandului. Cei mai mulţi vor fi siliţi a merge la alte spitale. Şi étă pentru-ce!

Până la 1882 la spital a fost un Dr. de medicină. Drul Erdeli, român Spitalul era în cea mai bună ordine, morboşii aveau cu cine sĕ se înţelégă. Organele administrative însĕ şi fruntaşi comitatului l'au constrêns pe Drul Erdeli a părăsí spitalul, fiind că era prea bun român, şi asta nu le convenia puternicilor ḑilei. A fost adus apoi un medic maghiar, carele de asemenea poseḑênd în cât-va limba română şi putêndu-se înţelege cu morboşii — aprópe toţi români, spitalul a fost destul de frecuentat. Ei, dar medicul nu a jucat după comandă şi astăḑi şicanat, a trebuit sĕ părăséscă spitalul, întrând la miliţie. De presente funcţionéză la spital un medic, carele românesce nu scie altceva fără numai: „ce dóre la tine?“ şi în colo nici o bombă mai mult. Nemţesce încă vorbesce rĕu.

Va se ḑică la un spital susţinut numai din punga românului, morboşii sĕ nu se pótă înţelege cu medicul plătit de ei. Aşa se pregătesce buna înţelegere între români şi maghiari. *(i).*

Convocare.

În sensul § lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se convócă prin acésta pe ḑiua de *Duminecă în 24/12 Februariu 1889. la 3 óre după a. m.*

a XVII adunare generală ordinară

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (Strada Cisnădiei Nr. 7).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Revisiunea raţiociniilor pe anul 1888.
3. Alegerea unui membru în comitet.
4. Propuneri eventuali.

Toţi p. t. membrii ai reuniunei sunt rogaţi a participá la acésta adunare generală.

Sibiiu, în 15/3 Februariu, 1889.

Maria Cosma, presidentă. Dr. *Octavian Russu*, secretariu.

Telegrame de condolenţă

cătră consistoriul eparchiei Caransebeşului.

Din partea Esc. Sale Dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul:

(espedat 5/17 Februariu)

Pĕtruns de durere me unesc cu bunii nostri Caransebeşeni în doliul ce-l îmbracă la mórtea bunului lor archiereu. Dḑeu sĕ l încununeze cu cununa drepţilor şi sĕ iea în scutul seu eparchia vĕduvită.

Din partea consistoriului archidiecesan in Sibiiu,

(espedat 6/18 Februariu)

Consistoriul archidiecesan întrunit aḑi în şedinţă plenară, Ve însoţesce în durerea, cu care petreceţi pe bunul vostru archipăstoriu la mormêntul, preste care posteritatea cu gratitudine va împletí din însĕşi meritele lui cununi neveşteḑitóre.

Varietăţi.

* (Şedinţă plenară a consistoriului archidiecesan). După-cum suntem informaţi, în şedinţa plenară a consistoriului nostru archidiecesan ţinută eri, s'a petrecut mai multe acte importante.

Inainte de tóte Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit în termini aleşi şi pĕtrunḑĕtori a dat espresiune şi cu acésta ocasiune durerei generale ce o simte poporul nostru, credincios dinastiei, pentru regretabila mórte a Alteţii Sale archiducelui clironom *Rudolf*, şi invită pe consistoriu a-şi esprima condolenţa sa prin *sculare*, ce s'a făcut cu cea mai mare pietate.

La locul al doilea s'a notificat rĕposarea P. Sale dlui episcop *Ioan Popasu*, carele fiind un fiu al archidiecesei nóstre, pe lângă meritele sale neperitóre ca episcop al diecesei Caransebeş, are fórte mari merite şi pentru archidiecesă, unde a petrecut o parte însemnată din viaţa sa atât în gremiul consistorial, cât şi ca protopresbiter al tractului Braşov I, şi astfeliu Escel. Sa invită pe consistoriu, ca condolenţiei sale se dee espresiune prin *sculare*, ḑiccênd ca vecinică sĕ-i fie pomenirea, manifestându-şi condolenţa sa consistoriului din Caransebeş şi pe cale telegrafică.

In locul al treilea notifică Escel. Sa rĕposarea unuia dintre cei mai zeloşi protopresbiteri, adecă a protopresbiterului tractului Abrudului şi ases. consistorial *Ioan Gall*, pentru perderea căruia consistoriul de asemenea şi a esprimat condolenţa prin sculare.

S'a luat apoi intre altele dispoşiţiuni, ca locurile devenite vacante în decursul anului trecut ale deputaţilor sinodului archidiecesan sĕ se intregéscă.

* (Sciri personale.) Alteţa Sa archiducele Francisc Salvator, fiitoriul ginere al Maj. LLor petrece în Budapesta. Contele Kalnoky, ministrul de esterne, încă a sosit în capitala Ungariei, unde va petrece mai mult timp. A avut o lungă audienţă la Maj. Sa monarchul şi mai multe conferinţe cu ministrul Tisza. Mai mulţi membrii din personalul de esterne au fost chemaţi la Budapesta.

* (Himen.) Dl Stefan Rusu cler. abs., 'şi va serbá cununia cu d şóra Rozalia Hodoşiu Dumineca la 12/24 Februariu la 3 óre p. m. în biserica nóstră din Iclandul mare.

* (Cas de mórte.) Dl C. Stezar căpitan c. reg. în pensiune şi fost cassariu şi asesor consist. în decurs de mai mulţi ani, a indurat o grea lovitură a sorţii, răpindu-i nemilósa mórte Sâmbătă la 6 óre d. m pe mult iubita sa soţie, după un morb scurt abia de câteva ḑile. Rĕposata a fost un model de inimă bună, ceea ce o vor scì mai bine numeroşii nostri preoţi, cari au primit alimentarea în seminariu în decurs de mai mulţi ani din mânile defunctei. Dovadă despre stima, de care s'a bucurat până în cercurile mai estinse ale societăţii de aici e numĕrul considerabil al publicului distins ce i-a dat ultimul onor, distingêndu-o şi insuşi Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit prin presenţa şi binecuvêntarea sa archierésca.

Priméscă neconsolabilul soţiu şi sincerile nóstre condolenţe.

Din partea familiei următoriul Necrolog:

Constantin Stezar, ces. regesc căpitan în pensiune, în numele seu, al sócrei sale dómnei Francisca Ulman, vĕduvă de perceptor, şi a tuturor rudeniilor, aduce cu inima plină de durere trista scire, că mult iubita soţie resp. fiică

Iosefina Stezar născ. **Ulman,**

după grele suferinţe de 6 ḑile în etate de 62 ani, a încetat din viaţă, consacrată binelui familiei sale, în 4/16 Februariu a. c. la 5½ óre séra, dându şi nobilul seu suflet în mânile Creatoriului.

Remăşiţele pământesci ale scumpei defuncte se vor petrece spre odichnă vecinică Luni în 6/18 Februariu la 4 óre d. a. în cimiteriul rom.-catolic din Sibiiu, la carea se invită toţi amicii şi cunoscuţii.

Sibiiu, 5/17 Februariu, 1889.

* (Cas de mórte.) Dl *Ioan Moldovan,* fost primariu orăşenesc al opidului Ocna Sibiiului şi hutman-diriginte în pensiune la saline a rĕposat la 2/14 Februariu a. c în etate de 90 de ani în Ocna.

* (Parastas.) Din Făgăraş ni se comunică că, conform cerculariului Escelenţiei Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit s'a celebrat de M. O. D. Iuliu Dan adm. protopresb. în biserica gr. or. din Făgaraş, un parastas solemn pentru sufletul adormitului clironom Rudolf La acest act jalnic şi sĕrbătoresc a fost de faţă Ilust. Sa comit. suprem M. Horváth cu întreg personalul comit., judecătoria cerc. r. ung, corpul oficerilor de vênători şi honveḑi, staţionaţi acolo, directorii bunurilor erariale, personalul învĕţătoresc al scólelor de stat, cu un cuvênt tóte oficiolatele şi institutele publice. Cântările le a esecutat înv. Ludu din Beclean, Lepedean din Făgăraş şi not. Băcilă din Beclean.

* (Direcţiune financiară în Făgăraş.) Deputaţiunea esmisă din comitatul Făgăraşului şi constătătóre din Ilustritatea Sa comit. suprem Michail Horváth, M. O. D. admin. protopopesc Iuliu Dan, protonot. comitat. Ioan Turcu, Dr. Iancu Meţian şi ingineriul comitatului a plecat aḑi la Budapesta, pentru a cere la locurile competente, ca cu ocasiunea organisărei de nou a direcţiunilor financiare şi comitatul Făgăraş sĕ şi aibă direcţiunea sa.

* (Avis.) Balul pompierilor voluntari din Dobra, anunţat pe 2 Februariu a. c. din causă cunoscută s'a amênat pe *23 Februariu st. n.*, despre ce P. T. public se încunoscinţéză cu tótă stima.

Dobra, la 13 Februariu, 1889.

Comanda.

* (Din Budapesta.) Conform apelului deputaţilor oposiţionali Dumineca la 2 óre întréga populaţiune a capitalei ungare a fost în picióre. La demonstraţiuni au luat parte peste 70,000 persóne şi precum au fost promis deputaţii oposiţionali s'a păstrat cea mai bună ordine, încât poliţia, în decursul manifestărilor a rĕmas cu totul pasivă. Inaintea localităţilor clubului oposiţiunei moderate şi indepedente s'au rostit vorbiri inflăcărate contra regimului. Mulţimea indesuită percuse stradele, purtând stéguri, şí strigând „éljen"-uri la adresa regelui, „abzug"-uri ministrulu Tisza. In faţa castelului regelui stégurile se plecară şi mulţimea îşi descoperì capetele şi isbucni în strigăte frenetici de „éljen"-uri pentru regele. Se mai ţinură apoi câteva vorbiri şi mulţimea se înprăstiá fără mare greutate. Ordinea a ţinut-o deputaţii oposiţionali şi studenţii universitari.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică de aici escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Ciucia (cttul Cojognei), care post pe lângă depunerea cauţiunei de 200 fl. e impreunat cu o remuneraţiune anuală de 480 fl. şi preste tot un pauşal de 156 fl., afară de pauşalul pentru transport, ce se va statorí ulteriόre.

Petenţii sĕ şi astérnă suplicele bine instruite la direcţiunea postală telegrafică.

* (Un rĕspuns.) Aducêndu-se unii dintre tumultuanţii din Budapesta înaintea tribunalului, judele întrebà pe unul: Dar pe dta cine te-a adus acolo? — Am venit involuntar. Ai svêrlit cu petrii. — Nu. — Poliţia te-a aflat cu petrii in buzunare. — Le-am luat numai, ca sĕ nu mai aibă alţii cu ce svêrlí!

* Ministrul reg. ung. de agricultură industrie şi comerciu opresce d'a se mai importá din Rusia vite, aparate economice, vesminte etc. din pricina bólei orientale, ce bântue vitele din Rusia.

* (Oficeri ḑin România la scóla militară geografică din Viena.) Guvernul român a fost recercat pe ministeriul de resbel austro-ungar ca sĕ concédă a frecuenta scóla militară de geografie doi oficeri din armata română. Ministeriul incuviinţând cererea, oficerii români se află în Viena, unde vor cerceta cursul numit.

* (Convenţiunea vamală.) Scirile, că contele Goluchovski, representantul austro-ungar la guvernul român din Bucuresci, a fost imputernicit sĕ reincépă negoţierile în cestiunea convenţiunei vamale între Austro-Ungaria şi România, se confirmă şi din partea cea mai competentă. Greutatea cea mai mare o face cestiunea vitelor cornute ale României.

* (Anticităţi romane.) Ministrul unguresc a acordat şi pe anul 1889 pentru desgropările, ce se fac la Gradiste, odinióră Sarmisegetusa, 500 fl.

* (Logic.) Un ţigan mergênd măndru pe stradă, cu o furcă de fer în mână, se pomení, că un câne îl inhaţă pe furiş de picior. Ţiganul nici una, nici doue, îi trage un vangheluş cu córnele furcii, încât cânele rĕmase tins. Românul, stăpânul cânelui, ocărênd pe ţigan, îi ḑise: D'apoi bine Pralo, pentru ce n'ai mângăiat pe cânele cu códa furcii. Aşa l mângăiam, dacă şi el m'ar fi muşcat, cu códa fù rĕspunsul ţiganului.

* (Statistica pământului.) Pe pământ se vorbesc 3064 limbi şi locuitorii aparţin la peste 1000 religiuni. Secsul bărbătesc este aprópe în numĕr secsului femenin. Vêrsta mijlocie e de 33 ani. Un pătrariu din locuitorii pământului mor mai nainte de 17 ani. Dintre 1000 locuitori numai unul ajunge etatea de 100 ani şi numai 6 trăesc 65 ani. Sunt ceva peste un miliard de locuitori pe pământ, dintre cari mor la an 35.214.200; pe ḑi 96.480; pe oră 4.020., pe minută 60—67 şi pe secundă 1. Se nasc pe an 36.792.000, pe ḑi 100.800., pe óră 4.200 şi pe minută 70. Cei căsătoriţi trăesc mai mult ca holteii, de asemenea cei cumpĕtaţi şi sirguitori mai mult, decât îmbuibaţii şi leneşii, cei civilisaţi mai mult ca ceilalţi. Ómenii mari de regulă trăesc mai mult ca cei mici Numĕrul persónelor căsătorite faţă cu cei necăsătoriţi se rapórtă ca 75:100. Cei născuţi primăvara sunt de constituţiune mai robustă, decât cei cari au venit pe lume în celelalte anotimpuri. Casurile de nascere şi de mórte se întêmplă mai cu sémă nóptea. In fine mai adaugem că dintre toţi locuitorii numai a patra parte din genul bărbătesc sunt apţi a purta arme.

Bibliografic.

„Convorbiri Literare" Nr 11, Bucuresci, 1 Februariu, 1889, a apărut cu următoriul sumariu: G. Crainicén. Din imperiul ochilor. — V. A. Ureche. Biserica din cetatea Neamţu şi Domniţa Rucsandra — Cir Oeconom. La Gura sobei; sunet metafisic (poesii). — Wilhelm de Kotzebue Lascar Viorescu trad. de A. (urmare) — V. M. Burlă. Despre originea dacilor. — I. Negruzzi şi D. R. Rosetti. Zeflemele, revistă umoristică in trei acte (Actul I.)

„George Lazar" revistă pentru educaţiune şi instrucţiune, anul 11 Nr. 10 Bârlad, Ianuarie 1889, a apărut cu următoriul sumariu: Spiru C. Haret: Localele de scoli primare. Propuneri, regule şi consilii practice pentru clădirea şi dotarea lor. — V. Simionov: Rolul sciinţelor în educaţiune. — C. Hamangiu: Un dar. Peste un secul. De vină. (poesii) Gh. Ghibănescu: când s'a aplicat alfabetul cirilic la scrierea limbei române? — Miopia în scólă, după Dr. G. A. Lindner. — Notiţe literare şi scientifice. — Buletin pedagogic. — Un document românesc din 7236 (1628) Februariu 23.

Mulţămită publică.

Subsemnatul me simt datoriu a aduce pe acéstă cale căldurósa mea mulţămită stimaţilor domni şi dómne, amicilor şi cunoscuţilor mei şi iubitului meu popor pentru simţemintele de condolenţă atât de viu manifestate prin participarea atât de numĕrósă la inmormêntarea iubitei mele soţii precum şi prin scrisori de condolenţă.

Câmpuri, 4 Februariu, 1889.

Alesandru Tulia
par. gr. ort.

Din public.

Convocare

la adunarea generală a reuniunei pentru ajutorarea arestanţilor din comitatul Sibiiului.

Pe basa împuternicirei din şedinţa de constituire, în înţelesul statutelor reuniunei pentru ajutorarea arestanţilor din comitatul Sibiiului, aprobate la locurile mai innalte, ḑiua adunărei generale o designez pe 10 Martiu a. c. 10 óre a. m. în sala şedinţelor tribunalului.

Astfeliu am onóre a învitá pe toţi onoraţi membri fundatori şi ordinari, ca cu considerare la importanţa obiectului sĕ se presenteze într'un numĕr cât se póte de considerabil.

Obiectele adunărei generale:

1. Alegerea preşedintelui;
2. alegerea unui comitet de 30 membri pe 3 ani.
3. alegerea unei comisiuni revĕḑĕtóre de 3 membri şi
4. eventuale propuneri:

Fiind-că pentru o activitate a reuniunei cu succes, afacerea cea mai importantă va fi alegerea preşedintelui şi a comitetului de 30 membri, cari vor fi chemaţi a resolví agendele reuniunei în decurs de 3 ani, precum şi alegerea din sinul seu a oficialilor, pentru aceea am onóre a rugá pe P. T. membri, că pentru consultare asupra alegerei preşedintelui şi a comitetului şi preste tot a agendelor adunărei generale, sĕ binevoéscă a participá la o conferenţă în căncelaria mea presidială la 3 Martiu a. c. n. 10 óre a. m.

In fine observ, că învitări separate nu se trimit, şi că statutele tipărite în limba maghiară, germână şi română stau la dispoziţiunea membrilor la mine.

Sibiiu, 1 Februariu, 1889.

Alesandru Jánosi.
preşed. inter.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Februariu, 1889.

Timişoara:	29	69	86	8	59
Viena:	24	4	35	31	26

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 59	9.57
100 marce nemţesci	59.30	59.25
London pe (poliţă de trei luni)	121.35	121.25

Nr. 414/1888. [16] 2—3

EDICT.

Arseniu Dobrén gr. or. din Dobra, născut în Făget, carele de 4 ani şi 10 luni a părăsit pre legiuita sa muiere Maria născută Crainic din Dobra, fără sĕ se scie ubicaţiunea lui, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela datul de faţă sĕ se înfăţişeze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorţiu a femeiei lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, 16 Octobre, 1888.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

„ARDELEANA" institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „Ardeleana" societate pe acţii, se invită în vîrtutea §-lui 18 al statutelor societăţii la a

III-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Orĕştie la **23 Martiu 1889 st. n. după amédi la 2 oare** în localul institutului (Strada Domnilor Nr. 12).

Obiectele puse la ordinea ḑilei sunt:

1. Raportul direcţiunii despre starea intreprinderii preste tot şi despre resultatul gestiunii anului din urmă în deosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale şi asupra împărţirii profitului curat.
4. Ficsarea marcelor de presenţă pentru anul viitoriu.
5. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 28 din statutele societăţii.
6. Esmiterea a doi acţionari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acţionari, cari în sensul §§-lor 20, 21 şi 22 din statutele societăţii doresc a participá la adunare în persoană ori prin plenipotenţi, sunt poftiţi a-şi depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă la cassa institutului cel mult până la 22 Martiu st. n. la 12 oare antemeridiane.

Orĕştie, la 15 Februariu, 1889 st. n.

[18] 1—1 **Direcţiunea.**

---

312 sz. polg. [16] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Szörcsey Zsigmond kövesdi birtokos részéröl beadott kérés folytán kövesd határának általános tagositása megengedhetösége kérdésében a tárgyalás **1889 Martius 18-án dél elött 10 órára** tüzetik ki kövesd községébe a községi iroda helyiségbe.

Ezen tárgyaláshoz összes birtokosok azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, miszerint a meg nem jelenö felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Február 1-én tartott üléséböl.

Nagy Lajós, elnök. *Zöld Gábor,* jegyzö.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. —
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa-Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 15. Sibiiu, Joi 9/21 Februariu 1889. *Anul XXXVI.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.**

Sibiiu, 8 Februariu.

Ori cât de des ne-am întreține asupra cestiunei ținerei, sau nețînerei ședințelor sinódelor protopresbiterale, totdeuna venim la conclusiunea, că ori-ce întrelăsare este o greșală, care se resbună amar în viața nóstră bisericéscă, în tóte fasele ei de desvoltare.

Sunt, nu e vorbă, o mulțime de greutăți cari sĕ pun în calea acestor întruniri, dar nici una nu e de natură de a nu puté fi invinsă, numai bună voință, zel și dragoste pentru de a aduce jertfe pe altariul bisericei, și tóte se pot face.

Este un avantagiu de neprețuit în acțiunea sinodalităţii, că multe cestiuni se limpeḑesc, multe cause pendente se aduc în stadiul actualității, li se dă forma cuvenită și se pun la calea cea adevĕrată. Așa ne închipuim noi, că au cugetat legislatorii bisericei la anul 1868, când au decis, ca în fie-care an sĕ se țină câte un sinod protopresbiteral tractual, în care președintele sĕ facă un raport detaiat despre starea tractului, despre scóle, despre averile bisericilor, căci numai revărsându se lumina asupra lucrurilor, ce se țin ascunse la întunerec, sĕ póte sperá o îndreptare a lor. Un rĕu fără îndoélă mare bântue în biserica nóstră și cu înmulțirea concubinatelor.

Acest rĕu discutat în sinódele eparchiale și congresele naționale nu póte fi stêrpit nici odată cu efect, dacă sinódele protopresbiterale nu vor luá ele causa în mână. Ele vor cunósce mai bine isvorul acestui rĕu, ele deci trebue sĕ se pronunțe limpede și curat și sĕ arete forurilor superióre unde este buba.

O parte din ómenii nostri află causa rĕului în organele administrative, cari nu dau mână de ajutoriu parochilor de a stirpí acest rĕu. Admitem și acésta și avem și casuri concrete, unde în adevĕr organele administrative au protegiat ilegalitatea prin nisce forme, cari în veci nu pot fi aprobate de moralitatea publică.

Rĕul însĕ trebue căutat la isvor, trebue căutat în parte și la oficiile nóstre parochiale, cari la încheerea contractului pentru bunele învoiri, nu dau îndigitările necesari și esplicările de lipsă atât părinților cât cu deosebire nupturienților.

Cine sĕ nu scie, că cestiuni de avere formézâ cea mai mare parte a discordiei, ce se nasce între cei nou căsătoriți și dacă întrebarea acésta, care canonicesce, e drept, nu se ține de oficiul parochial, dar din punct de vedere practic totuși de acolo se ține — s'ar fi deslegat în tóte amĕnuntele ei, fie prin nisce documente în scris, fie prin predarea averei promise — am fi avut cu un cas mai puțin de cértă și cu un eventual concubinat mai puțin în statistica bisericei nóstre.

Din cértă vin invective reciproce și maltratări, din aceste se nasce ura, și étă un substat de proces divorțial, care nu ar fi fost nici când, dacă ómenii erau capacitați, ca sĕ fie în limpede cu obligămintele, ce le iau asupra lor.

Un paroch cu esperințe, va scí numai decât, că isvorul rĕului, unde este, și prin o intervențiune grabnică și energică nu va suferí ca cei ce din motivul acesta caută a trăí rĕu între sine sĕ continue a trăí în certuri, ci, prin cuvinte blânde, prin sfaturi scóse din esperințele sale, le va pune în vedere urmările acestei stări destrăbălate și cu concursul părinților trupesci și sufletesci, numai decât va pune stavilă rĕului, ca sĕ nu prindă a se înrădăciná, și în special va căutá sĕ stêrnéscă simțul de rușine în ómenii tineri, ca sĕ fie ei încredințați și convinși, că acésta stare le detrage mult din vaḑa și creditul lor moral în societatea omenéscă. Poporul nostru din norocire încă nu e așa stricat, ca sĕ nu pună nici un pond pe cuvintele parochului și eventual pe ale unor membrii mai de frunte din comitetul parochial, și așa vom scutí o familie dela decădință și dela nenorocirile, ce sĕ țin legate lanț de atari ómeni desperați și năcăjiți.

Dacă însĕ rĕul nu este de a se căutá în cestiuni de avere, nici în alte cestiuni de mâna a doua, ci în lucruri seriόse, și în adevĕr neaplanabile pe calea pacinică, atunci nu remâne decât calea desființărei căsătorii în mod grabnic, până părțile încă sunt în stare morală, până au respectul cuvenit de biserică și de instituțiunile ei. Multele șicane au impins pe mulți la concubinat și tocmai ca sĕ se incungiure acele șicane, congresul nostru bisericesc a votat regulamentul de procedură, în care a dat voie forului prim a decretá procedura protocolară, ca cea mai ușóra și mai puțin costisitóre.

Așa au creḑut legislatorii, că e bine, și în unele părți așa sĕ și urméză și unde se urméză așa concubinatele nu se inmulțesc, ba nici după nume nu sunt cunoscute, partidele despărțite încheiă o altă căsătorie și continuă a trăí în ticnă și a-și asigurá și mijlócele de traiu pentru ei și familia lor în mod onorabil.

Departe de a invinovățí pe cineva, constatăm numai, că pe unele locuri din nenorocirea partidelor, ce nu viețuesc ori nu pot viețuí la olaltă s'a făcut si se face adevĕrată speculă. In atari locuri nu se întrébă cel ce are de a se întreba, cari îi sunt venitele din tacsele de cununii, căci acelea sunt legali și normate ci se întrébă, că câte procese de divorțiu are sau póte sperá a avé la an, căci acele sunt impreunate cu venite grase și nenormate, la fie-care câte póte stórce și nu se crede a fi responsabil nimenui.

Vin și cause, cari cu greu se pot finalisá, trebue timp, trebue cernute bine până sĕ-și facă omul o idee clară despre ele, dar acolo, unde numai din causa banilor se ține un proces pendent și nu se resólvă pe calea sa e un adevĕrat pĕcat și preoțimea nóstră nu are sĕ pĕcătuéscă contra fiilor ei sufletesci, dacă vrea sĕ se țină legăturile de iubire și respect între păstori și cei păstoriți. E complicat aparatul nostru bisericesc, dar nici decât nu e de așa ca o causă licuidă sĕ nu pótă fi terminată în un an, doi, tot ce e mai mult e abus și din abusuri se nasc cele mai multe concubinate.

Sĕ nu trecem tot în contul altora tóte pĕcatele, sĕ fim drepți.

Sinódele protopresbiterale, ar trebuí sĕ îngrigéscă, ca luând cunoscință din rapórtele protopresbiterilor despre atari neajunsuri, ce privesc întreg protopresbiteratul, fie în ce privesce moralitatea publică, fie în ce privesce afacerile scolare și epitropesci, sĕ afle remediile necesare spre indreptarea rĕului, și inșiși membrii acestei corporațiuni, fie care la locul seu, sĕ lucre conform principiilor statorite în sinod pentru sanarea rĕului. Așa pricepem noi chemarea întrunirilor nóstre bisericesci, fie acelea de ori ce categorie vor fi.

E mare și frumos drept pus în mânile sinódelor protopresbiterale și cei chemați a le convocá, dacă nu le convócă sĕ tem de lumină ca sobolul, și de aceea ținem morțiș ca ele sĕ se întrunéscă, sĕ esercite controlul serios și sĕ facă ca constituțiunea nóstră cea frumósă sĕ fie un corp plin de viață, ér nu o literă mórtă în paginile cele de hârtie a le statutului organic.

Revista politică.

În casa deputaților din Budapesta se continuă desbaterile proiectului de lege militariu în forma și chipul obicinuit de până acum.

Deputații săsesci, după-cum a accentuat deput. Cristianului Filtsch, incă s'au angagiat la luptă, considerând marea importanță, ce trebue sĕ se pună pe § 14 al proiectului, și care atinge cestiunea constituțională.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rĕspunsul metropolitului Șuluțiu către Emanuil Gozsdu la scrisoarea publicată mai sus in causa românilor din Ardeal.

Illustrissime și Mult Stimate Domnule Supreme Comite! Mult stimata scrisoarea Ilustritatei Tale din Pesta în 2-a Maiu a. c. către mine îndreptată, în 9 a curgĕtoarei luni cu bucurie îndoită o am primit.

Cu bucurie îndoită ḑic: pentru-că noue documente aflu întrênsa, că în nobilul pept al Ilustritatei Tale locuesce un simț adevĕrat și curat național, care face multă onoare unui adevĕrat fiu a națiunei noastre.

De altă parte vĕd, că acest nobil simț național pentru fericirea națiunei noastre nu-l ții țĕrmurit numai între marginile Ungariei, și singur numai pentru frații nostri din Ungaria, dară-l lățesci preste toată și întreaga națiune română, care este și în Transilvania.

Primesce Illustrissime și Mult Stimate Doamne! pentru acest mult prețuit, și noue de obsce tuturora multă mângăere și bucurie făcĕtoriu simț, adênca și frățienățieasca mea mulțămire! pentru-că vĕd, că foarte logice și înțelepțesce cuprinḑi și judeci causa națiunei noastre, care este și trebue sĕ fie numai aceia-și și comună întregei națiuni din ambe acestea patrii Ungaria și Transilvania.

Credeme Illustrissime Doamne! că nici altmintrelea națiunea noastră nu se va putea fericí, nici va putea eșí la limanul cel dorit, numai așa, dacă vor lucra cu puteri unite și nu se vor despărțí cu interesele și postulatele sale, carii nu pot fi nici la românii din Ungaria, nici la cei din Transilvania numai comune și acelea-și, carii asigurează naționalitatea și limba ei.

Illustrissime Doamne! fiind obiectul mai sus stimatei scrisori a Ilustritatei Tale către mine date, foarte momentuos, și care atinge interesele a întregei națiuni române din Transilvania, la care eu singur un definitiv rĕspuns, pe care Ilustritatea Ta cu siguritate sĕ te poți rĕḑima în dieta Ungariei nu pot cu acest prilegiu da: am aflat cu cale mult prețuita scrisoarea și dorul Ilustritatei Tale al substerne desbaterei comisiunei noastre naționale, a căreia presidiu adunarea națională ținută în 1/13—4/16 Ianuariu a. c. în Sibiiu, l'au încredințat ambilor sei archierei de ambele confesiuni române, care cât mai curênd — și precum socotesc eu în 15/27 a lunei curgĕtoare — adunându-se, celea de lipsă și drepte aici hotărîndu-se, Ilustritatei Tale au oblu din sesiunea mai sus lăudatei comisiuni naționale, au prin mine fără de întârḑiere, în formă de proiecte de lege, ți se vor comunica; pe carii apoi Ilustritatea Ta, ca pe voia și adevĕratele postulate a națiunei române din Transilvania te vei putea cu securitate rĕḑima.

Până atunci eu îmi iau libertate a-ți trimite 11 esemplare din cuvêntarea mea ținută în conferențele regnicolare din Alba-Iulia, dintre cari unul ținêndu-ți pe seama Ilustritatei Tale, celelalte sĕ le poți dăruí zeloșilor deputați români, cari se vor afla la dieta Ungariei, în care, dacă bine și cu atențiune se va cetí, mai cu samă pe paginile 21, 22, 24 și 25 se va vedea, și principiumurile, și dreptele postulate cu toate fundatele sale cause a națiunei române din Transilvania; pe lângă cari cred, că se va învêrtí și judecata comisiunei noastre naționale, și dela cari anevoie se va face o altă abatere — ci totuși rĕspunsul deplin al da, rĕmâne de a întregul judecații lăudatei noastre comisiuni naționale.

(Va urma.)

Şi pe când numitul deputat s'a declarat pentru primirea proiectului în forma, ce i s'a dat mai în urmă, deput. Braşovului Zay, a polemisat mult cu premieriul Tisza.

Nu se scie încă sórtea acestui §, dar se aşteptă cu mare incordare vorbirile deputaţilor oposiţionali.

Posiţia hotărită a oposiţiei şi apucăturile regimului în privinţa §-lui 25, referitoriu la voluntari, au desteptat mari bănueli în popórele Cislaitane.

În special presa cehă a inceput a se ocupa într'un mod de tot serios cu acésta cestiune şi a declarat pe faţă, că dacă maghiarii vor puté stórce concesiuni la § 25, atunci proiectul din nou va ventí la desbatere în dieta din Austria şi acele concesiuni va trebuí sĕ li se facă: cehilor, polonilor, românilor, rutenilor şi slavonilor.

În faţa acestei situaţiuni este fórte greu a dá espresiune despre sórtea, ce aşteptă pe proiectul militariu în casa deputaţilor, şi totodată despre cestiunea de cabinet, de care se vorbise.

Foile vienese, ocupându-se cu rĕspunsul, ce l'a dat monarchul preşedintelui casei magnaţilor, şi fac comentariile lor; şi astfeliu „N. Fr. Presse“ spune, că monarchul a vorbit apriat, că proiectul, ce l'a presentat guvernul corĕspunde intenţiunilor Maj. Sale şi că tóte atacurile oposiţionali, cu cari lovesc în regim, lovesc şi în corónă.

„Presse“ linguşind apucăturile maghiarilor, ḑice, că sunt un popor dinastic, şi care e făcut de a domní, el işi va înţelege misiunea şi nu va mai căutá ca prin scandale sĕ amărĕscă ḑilele regelui. Oposiţiunea crede, că va fi în stare sĕ distrugă partidul lui Tisza, dar vorbele monarchului sunt tocmai o dovadă şi o garanţă, ce spriginesce şi consolidarea partidului şi temelia cabinetului.

Foile strĕine, în special cele englese şi austro-ungare, urmăresc cu mare atenţiune desvoltarea lucrurilor din România şi la timp nu intârḑie cu verdictele.

A provocat o adevĕrată consternaţiune în strĕinătate incercarea pe tóte cărările a despopularisá pe Ioan Brătianu şi a i răpí cele din urmă fire de putere.

Numai în sensul acesta se esplică şi incercările şi curentul puternic, ce s'a desvoltat de a pune sub acusă ministeriul lui Brătianu.

Şi dacă privesce cineva operile acestui mare bărbat, ḑice „Temps“ trebue sĕ trécă cu disgust pelângă cei ce caută a-l rĕstigní, ca pe lângă nisce copilandri, cari ajungând la putere, vréu sĕ arete, că au puterea în mână.

„Pester Lloyd,“ lăudând faptele lui Brătianu, numesce actuala politică o meşteşugire ruséscă. Blaremberg prin proiectul seu a voit pe de oparte sĕ scape pe Rusia de urgia românilor, fiind-că le a luat Basarabia, pe de altă parte însĕ tot cu acela-şi motiv sĕ învinovăţéscă pe Brătianu, ca pe un trădătoriu de patrie; pe când, sciut lucru e, că campania făcută la 1878 a avut de scop adnecsarea Basarabiei la Rusia.

In Sêrbia lucrurile s'au schimbat érăşi în spre rĕu. Insuşi persóna regelui e ameninţată, şi în complotul, ce s'a format contra lui, s'au descoperit chiar bărbaţi de încredere şi conducĕtori ai radicalilor.

Scirile din Bulgaria sunt mai liniştitóre. Guvernul a luat tóte mĕsurile, ca din incidentul cu disolvarea sinodului sĕ nu se însceneze tulburări şi conflagraţiuni. La recercarea ecsarchului bulgar din Constantinopol, ca sĕ se întrunéscă sinodul, guvernul a rĕspuns, că are mai întâiu în vedere depunerea celor doi episcopi, şi numai apoi o conchemare a sinodului.

---

†

Présânţia Sa, episcopul

IOAN POPASU

1808—1889.

In Nr. precedent am indigitat în general, că românii bisericei gr. or. şi-a pus doliu nou.

Pe unul dintre cei dintâi fruntaşi ai sei, carele în timpuri de grea cercare şi mari ispite şi-a jertfit întréga sa viaţă pentru binele némului românesc, pentru evangelie şi biserica sa, i-a bine plăcut Atotputernicului D-ḑeu, a-l chemá, după unse bĕtrâneţe, în locaşurile sale, unde drepţii vecinic se odichnesc, bucurându se de mărirea Tatului.

Rari nantes in gurgite vasto, a ḑis strămoşul nostru Virgil, şi noi privind aḑi, după mórte, măreţele fapte şi strălucitele succese, ce au încoronat viéţa înaltului defunct îi aplicăm cu mândrie vorbele strămoşului.

Credem a fi de interes a arĕtá pe scurt şi cu acésta ocasiune unele date mai insemnate din viaţa vrednicului decedat, deşí abia a trecut un an şi ceva, când cu ocasiunea iubileului de 50 ani al preoţiei sale, am publicat şi noi unele schiţe biografice din viaţa sa.

Adormitul în Domnul, episcopul **Ioan Popasu**, s'a născut la 20 Decembre, 1808, în Braşov, din părinţi tare evlavioşi, Ioan şi Stana, cari au venit la Braşov din Vălenii de Munte.

Arĕtând încă de mic copil mare aplecare spre studiu şi nefiind pe vremea aceea scóle corĕspunḑĕtóre, unde sĕ-şi însuşéscă cu temeiu elementele necesare, învĕţà carte românéscă dela unchiul seu Costache Petrovici, carele mai târḑiu trecù în ţéra românéscă.

Tinĕrul prunc, carele crescea în moravuri bune, întărindu-se cu duchul adevĕrului, cercetà apoi scóla „grecéscă“ din loc. Fiind gimnasiul săsesc din Braşov în flóre, ascultà studiile gimnasiale la numitul institut, de unde trecù apoi la Sibiiu, finind aici după doi ani gimnas. rom. cat. La anul 1832 terminà facultatea de filosofie din Cluş, şi se înscrise la cursul teologic la Universitatea din Viena, care-l terminà după 4 ani.

Înzestrat astfeliu cu armele sciinţii, episcopul de atunci Vasilie Moga, îl aplicà ca secretariu la episcopie, dar în urma stăruinţelor inteţitóre ale tinerului, îl hirotonì întru presbiter la biserica cea mare a Sfântului Nicolae din Braşov.

Din acelmoment începură a rĕsărí faptele şi vredniciile înaltului defunct. Încă în acelaşi an (1837) după doue luni dela hirotonie fù hirotesit întru protopresbiter şi instalat ca protopop al tractului al II-lea Braşov şi un an mai târḑiu a ajuns protopop al tractului prim al Braşovului.

În prima linie, harnicul protopop 'şi îndreptà activitatea pentru întemeerea scólelor şi înflorirea lor, atât în Braşov, cât şi în comunele de sub conducerea dênsului. Pedecile cele mari, ce i se puneau în cale, mai tare l'au oţĕlit în luptă pentru luminarea némului seu şi i-au dat puteri înoite în rêvna sa păstoréscă.

La 1851, după multe şi mari jertfe, s'a ridicat în *gróveri*, un loc până atunci mlăştinos, pomposul edificiu, mândria întregului ném românesc, gimnasiul mare român, cu 8 clase, scólele capitale, reale şi comerciale, la cari aḑi se adapă din isvorul sciinţelor peste 800 de tineri, şi din care au eşit mulţi fruntaşi şi conducĕtori ai poporului nostru. Opera acésta măréţă a mânilor sale, va stá vecinic falnică mărturie a vrednicului protopop.

Iubit şi respectat de némul seu, şi avênd încrederea şi iubirea celor de sus, după restaurarea metropoliei şi reînfiinţarea eparchiei Caransebeş, prin diploma imperială din 6 Iuliu 1865, archimandritul şi protopopul Ioan Popasu fù denumit episcop al numitei eparchii.

In 15 August, 1865 fù chirotonit în biserica din Rĕşinari de metropolitul Andreiu bar. de Şaguna, asistat de episcopul Aradului Procopie Ivacicovici, ér în 31 Octobre s'a instalat sĕrbătoresce pe scaunul episcopal.

Activitatea sa în acésta calitate o arată opurile mânilor sale, cari le lasă după mórte: biserica, scóla, măreţele institute, ce le-a ridicat, şi bunăstarea eparchiei, în carea a păşit ca în casa cea mai sĕracă. A fost episcop după cuvêntul apostolului Pavel: rêvnitoriu de vîrtuţi, tréz, fără prihană, cuviincios, prudent şi harnic a învĕţá.

Ca bărbat politic, nemuritoriul episcop 'şi are vredniciile sale, pe cari istoria le va înregistrá cu mândrie în paginile ei. E destul sĕ amintim, că românii de multe ori şi-au încredinţat sórtea lor în mânile sale şi de multe ori îl aflăm în şirul celor cari conduceau deputaţiunile la Maj. Sa pentru redobândirea drepturilor românilor.

Tot la acest loc publicăm şi Necrologul edat de consistoriul eparchial al Caransebeşului, care e următoriul:

Prea Sânţia Sa întâiul episcop român gr. or al diecesei Caransebeşului

IOAN POPASU,

membru al casei magnaţilor ţĕrii, membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, întemeetoriul reuniunei învĕţătorilor dela scólele confesionale gr. or române din diecesa Caransebeşului etc. etc.

provĕḑut cu sfintele taine a încheiat viaţa sa devotată bisericii, naţiunii şi patriei sale Duminecă în 5/17 Februariu 1889 la 2 óre diminéţa după un morb numit bronchitis scurt de 4 ḑile în al 81-lea an al laboriósei sale vieţi.

Consistoriul eparchial cu cea mai adêncă durere aduce la cunoscinţă publică acésta tristă întêmplare.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale marelui Apostol al bisericei şi neobositului lucrătoriu pe terenul instrucţiunei poporului se vor aşeḑá spre vecinică odihnă în biserica sfântului Ioan din cimiteriul gr. or. al Caransebeşului, *Marţi în 7/19 Februariu a. c. la órele 2 d. a., celebrându se mai nainte s liturghie la órele 9 a. m. în biserica catedrală din loc.*

Parastasul se va celebrá Duminecă în 12/24 Februariu a. c. la 10 óre a. m. în biserica catedrală.

Oh! cine din noi nu va deplânge astăḑi acésta perdere grea!

Caransebeş, în 5/17 Februariu, 1889.

Consistoriul eparchial.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Nocrich, în 4 Februariu, 1889. Domnule redactor! Indemnat de simţul patriotic şi pĕtruns de lovitura adênc intristătóre, pe care ni o a infipt până la inimă vestea despre neasteptata mórte a prinţului de corónă „Rudolf“, iubitul fiiu al bunului nostru împĕrat şi rege, me silesc a pune şi eu după putinţa bĕtrâneţelor câteva rênduri pe hârtie.

Îndată-ce am aflat despre tristul cas, mi-am ingrigit poporul întocmai în consonanţă cu purcederea confraţilor luterani, cari fac maioritatea oraşului, am lăsat la timpul seu a se trage şi în turnul bisericii nóstre clopotele o jumĕtate de óră, precum şi confraţii luterani au făcut, după care a doua ḑi făcênd serviţiu dumneḑeesc pentru sufletul neuitatului principe de corónă „Rudolf“. La fine prin o vorbire cătră popor am desfăşurat însuşirile cele nobile ale inaltului defunct, după cât au putut cuprinde puterile mele de sciinţă şi de cunoscinţă, folosindu-me prelângă altele şi de purtarea Alteţii Sale înaltului principe, manifestată cu ocasiunea vênătórelor de urşi pe la Gurghiu cu badea „Nichita“, plănuitoriul vênatului, la a cărui inmormêntare nu a pregetat Alteţa Sa a trimite solul seu, ca sĕ asiste la înmormêntarea aceluia; dovedind prin acésta o iubire mai pre sus de inchipuire.

Aceste însuşiri nobile de sciinţă şi de iubire a pĕtruns inimile ascultătorilor mei, vărsând lacrămi bărbaţi şi femei, întocmai ca la anul 1873, adecă la mórtea neuitatului archiepiscop Andreiu baron de Şaguna.

Presentând în urma tuturor acestora şi cerculariul Înaltprésânţiei Sale domnului nostru archiepiscop şi metropolit Miron, care din cause neprevĕḑute mi-a venit mai târḑiu, astăḑi după serviţiul divin am slugit şi parastasul pentru Alteţa Sa. Şi în urmă mai rostind câteva cuvinte am dat cetire istorisirei după fóia vieneză „N. W. Tageblatt“, scenei mişcătóre de inimi, ce s'a petrecut la inmormêntarea prinţului de corónă Rudolf, în care se ḑice: „Când carul funebral, care ducea rĕmăşiţele pămêntesci ale prinţului de corónă ajunse pe piaţa Lobkovitz, atunci cuprinse ca şi un fior mulţimea, care în profundă tăcere vedea apropiinduse imposantul şi tristul conduct. Deodată se sparse spalierul între doi soldaţi şi inaintea lor se aruncà în genunchi în momentul, când trecea carul funebru, un moşnég în imbrăcăminte ţĕrănéscă, al cărui suman alb se deosebia atât de mult de hainele negre de jale ale mulţimei, ce mergea pe lângă car.

Moşnégul îşi făcù cruce şi privia cu mânile ridicate după carul cu mortul până-ce nu l'a mai vĕḑut. Atunci îşi făcù încă odată cruce şi se sculà în picióre, luându-şi ér locul la spatele celor doi soldaţi, cari il lăsaseră sĕ trécă ér inainte. Bĕtrânului ţĕran îi curgeau lacrămile. Din intêmplare se afla între privitori un domn, care recunoscù în moşneag şi pe portul lui un ţĕran român. La intrebarea acestui domn spuse bĕtrânul, că el vne din munţii Ardélului, unde a petrecut odată pe bunul fiu al impĕratului la vênătórea de urşi ca gonaciu. După vênătóre — ḑise moşnégul mai departe — mi-a dăruit bunul domn o sută de zloţi, şi ḑise cătră mine „Moşule ia acesti bani, dar rĕmâi acum binişor acasă: că tu esti prea bĕtrân, ca se te mai ostenesci ca gonaciu la urşi. La urma urmelor te va mânca odată ursul, pentru-că numai poţi fugí“. Şi acum în Joia trecută vine deodată fiul meu din Gurghiu acasă şi-mi spune lucru de inspăimêntat, că bunul fiu al impĕratului a murit. Veḑi dle, cum am auḑit eu asta am plâns, şi am plecat la Viena fără scirea muierii şi a fiului meu cu suta de zloţi ce mi-a dăruit drăgălaşul domn, am venit se vĕd îngropăciunea lui.“*)

Acésta istorisire tare plăcută ca şi manifestul bunului nostru impĕrat şi rege, pe care încă l'am publicat au stors de nou lacrămi din ochii ascultătorilor, intonând la urmă cu toţii: „Dumneḑeu sĕ erte pe reposatul prinţ de corónă „Rudolf“, ér pe bunul nostru împĕrat şi rege sĕ-l ţină Dumneḑeu încă mulţi ani impreună cu scumpa sa soţie regina nóstră spre a mai putea conduce in pace popórele sale.

G. Maier,
paroch gr. or.

Un echo,

la apelul dlui G. Moian, la cestiunea arḑĕtóre.

Motto: „Meseria e plug de aur.“

O intreprindere mai binefăcĕtóre, cu deosebire pentru poporul sătén, carele se ocupă mai numai cu economia de câmp, şi carele în timpul de érnă până acuma nu scia cu ce sĕ se ocupe, nu póte fi ca introducerea lucrului în scólă, unde se dă de timpuriu ocasiunea cea mai bună a se familiarisá copii cu pregătirea lucrurilor celor mai necesarii în viéţa de tóte ḑilele. Lucrul în scólă, va serví nu numai spre desvoltarea şi întărirea corpului, ci totdeodată va înlocuí jucăriile copiilor de până acum şi pe viitoriu va pregăti terenul şi pentru îmbrăţişarea altor meserii mai perfecţionate, şi cu timpul sperăm a ajunge şi noi cu lucrările mânilor nóstre, unde sunt astăḑi celelalte popóre mai înaintate în cultură şi în industrie.

---

*) Noi i ḑicem susnumitului ḑiariu: Si non e vero, e ben trovato. Red.

Mai înainte curentul scientific nu permitea a propune în scólă, decât obiecte pentru luminarea minţii, unii pedagogi din timpul de faţă însĕ aflând defectul instrucţiunei de până acuma, a introdus şi locrul în scólă, nu numai ca mijloc spre desvoltarea şi claritatea elevului de scólă, ci şi spre câstigarea de dibăcie spre a se scí folosí de mânile sale la lucrările cele mai necesari pentru subsistenţă, ca părăsind scóla, în casul cel mai sinistru, sĕ-şi pótă câştiga pânea de tóte ḑilele prin lucrul mânilor sale, folosind totodată timpul cel pretios cu lucru folositoriu.

Resultatele şi progresele făcute în direcţiunea acésta în statele cele mai înaintate în cultură şi in industrie au fost preste asteptare, splendide; dacă Germania, Francia, Anglia, Belgia, Italia şi Austro-Ungaria, cari atât în cultură, cât şi in industrie rivaliséză intre sine, se intereséză de industria populară, nu e nici o mirare, că chiar şi statele cele mai puţin inaintate în cultură şi în industrie încă a introdus deja lucrul de mână în scólă d. e. Rusia, Sêrbia; ce vom pute ḑice de noi?

După cât mi aduc aminte, bravul invĕţătoriu din S. Jude, dl Petru Grama, a fost cel dintâiu, carele dela anul 1884 încóce nu numai, că a introdus lucrul în scóla sa, ci a deschis şi cursuri, la cari deşi n'au participat mulţi învĕţători, din causa neajunsurilor şi necasurilor, totuşi au fost imbucurătóre!

Între elevii dlui P. Grama la cursul din anul 1886 paremi-se, sĕ numerau şi dnii George Moian şi Candid Muşlea invĕţători în Braşov. Acestia prin zelul, activitatea şi perseveranţa esemplară pe lângă desterităţile câştigate dela dl Grama, înmulţindu-şi cunoscinţele din ramul industriei de casă şi pe cale privată dela bărbaţi de specialitate au deschis cursuri sistematice cu tinerimea din Braşov in anii 1887, 1888, precum şi un curs public pentru instruirea învĕţătorilor în anul 1887, resultatele acestor cursuri au fost preste asteptare escelente.

Mica esposiţiune de obiecte lucrate la cursul învĕţătorilor din anul 1887, surprindea, într'un mod fórte impunătoriu. Dênşii într'un interval de 6—7 sĕptĕmâni au propus sistematice 1. împletitul cu papură; 2. impletitul scaunelor cu trestie; 3. impletitul cu nuele; 4. impletitul cu pae; 5. impletitul cu pĕr; 6. coloritul; 7. poleitul; 8. auritul obiectelor şi mobilelor şi al 9-lea albinăritul.

Intelegința română, jurnalistica şi toţi bărbaţii iubitori de progres 'şi esprimau recunoscinţa faţă de domnii Moian şi Muşlea. Esposiţiunea din Craiova a industriaşilor din ţéră prin juriul seu pentru obiectele espuse de d-nii Moian şi Muşlea făcute de dênşii şi elevii dênşilor, esprimându-şi nu numai recunoscinţa sa prin diplomă de onóre, li-a conferit ambilor dnii Moian şi Muşlea pentru progresele în industria de casă: *Medalia de aur.* O satisfacţiune morală bine meritată, — o recunoscinţă încurăgiătóre binecalculată.

Dl Moian insetat a-şi însuşí cât mai multe şi perfecte cunoscinţe în ramul acesta; în anul trecut in lunile Iuliu Novembre a participat la cursul industrial din Lipsca, şi în lunile următóre a cercetat scólele industriale din cele mai renumite oraşe ale Germaniei, a participat la congresul industriaşilor în München şi despre tóte cunoscinţele câstigate a edat un manual — Lucrul în scólă, — care merită tótă considerarea.

Ar fi un pĕcat neiertat, a nu ne interesá de sórtea poporului nostru,, şi a nu ne folosí de isvorul şi de subsistenţa in aceste ḑile pline de greutăţi, când avem în mijlocul nostru bărbaţi pregătiţi spre scopul acesta, şi resolvaţi a da tot posibilul succurs.

În impregiurările,'în cari trăim suntem destul de precar, tractaţi de strĕini şi cu destulă asprime, ér materialminte, scăpătaţi; trebue deci sĕ căutăm a folosí puterea nóstră spre tot ce e necesar şi folositor pentru cultivarea şi bunăstarea nóstră, ca pelângă activitate onestă, sĕ putem suportá greutăţile timpului.

Poporul nostru, păstrătoriu, muncitoriu ca nici unul altul, moral, încă neînfiectat de alte defecte; din causa timpurilor vitrege, a rĕmas mai în urma altor popóre conlocuitóre.

Astăḑi, ca nici odată, este chemarea conducĕtorilor a îngrigí de sórtea poporului, ca poporul totdeuna sĕ scie folosí timpul cu lucru, şi ceea ce va lucrá sĕ lucre bine şi ostenéla sa se fie remunerată.

Folosind timpul cu lucruri bune, se va îmbunătăţí şi starea lui materială; lipsa şi neajunsurile se vor depărtá din casele nóstre, şi mulţămirea şi bunăstarea vor fi vestmintele de sĕrbătóre ale poporului nostru.

Avem din sinul poporului bărbaţi înzestraţi cu frumóse sciinţe şi cunoscinţe, preoţi, învĕţători şi alţi intelegenţi, sĕ punem dară cu toţi umĕr la umĕr şi sĕ lucrăm cu zel neobosit pentru luminarea şi bunăstarea poporului, ca fiesce care cu demnitate sĕ corĕspundă chemărei sale.

Sĕ procurăm poporului ocupaţiuni, ca prelângă munca onestă sĕ-şi pótă câştiga cele de lipsă*).

După cum este cunoscut din rapórtele jurnalistice dela sinodul arch. din Sibiiu din anul trecut, dl. Moian a şi asternut Venerabilului sinod un plan detailat despre industria poporală. Sinodul arch. l'a transpus Venerabilului consistoriu, ca acesta la procsima sesiune sinodală sĕ vină cu o propunere în merit, şi nici nu dubităm, că Venerabilul sinod în procsima sesiune va hotărí finalminte întroducerea lucrului în scólă.

Spre a da un avênt şi mai puternic acestei cestiuni de aşa mare însemnătate, după a mea părere ar trebuí:

a) în tóte tractele ppresbiterale sĕ se înfiinţeze sub scutul Venerabilului consistoriu arch. reuniuni pentru industria populară însistând, ca toţi preoţii invĕţătorii, intelegenţii, şi alţi poporeni sĕ se facă membrii, dând tot succursul moral şi material;

b) ca în comunele, unde învĕţătoriul n'ar posede dibacia a propune lucrul în scólă, acolo cu spesele reuniunei sĕ se trimită în dumineci şi sĕrbători învĕţători ambulanţi;

c) ca tóte reuniunile sĕ insiste pentru formarea de cursuri speciali, pentru promovarea şi familiarisarea industriei de casă în popor;

d) la adunările generale a reuniunilor învĕţătorilor totdeuna sĕ se aranjeze câte o mică esposiţiune de obiecte lucrate de învĕţătorii cei mai deprinşi cu elevii lor în scólă;

e) ca Ven. consistoriu sĕ binevoéscă încă de timpuriu a proiectá statutele reuniunei industriale şi a le împărţí tuturor oficiilor protopresbiterale şi parochiale spre conformitate.

Nu me îndoesc, că fraţii preoţi şi învĕţători, cari deşí au destule greutăţi şi nĕcasuri a suportá, totuşi cunoscênd lipsele şi împregiurările, vor da posibilul ajutoriu, ca sĕ dovedim prin fapte, că ne interesăm de sórtea poporului nostru, şi merităm pe drept frumosul nume de conducĕtori.

În fine fie-mi permis a aminti, că după-cum sum informat, în sinodul procsim protopresbiteral din tractul Branului precum şi al Braşovului se va propune înfiinţarea reuniunei industriale, şi sper, că toţi p. t. membri ai sinódelor cu bucurie vor primí întruparea acestei idei salutare pentru viitoriul poporului nostru.

Prin voinţă — la putinţă,
Prin cercare — la dedare
Cu acestea bunăstare.

Iosif Comanescu,
paroch gr. or.

Varietăţi.

*** În memoria repăusatului présânţit episcop diecesan al Caransebeşului Ioan Popasu, Sâmbătă, în 11/23 a curentei, la 10 óre antemeridiane, se va celebrá în biserica parochială din cetatea Sibiiu, parastas solen.**

* Maj. Sa monarchul a iertat pe 115 condamnaţi de restul închisorii; la 11 condamnaţi li o a redus, ér la 69 li o a uşurat, iertându-le ḑilele de post.

* (Sciri personale). Archiducele Albrecht, inspectorul general al armatei a sosit în Budapesta, însoţit de colonelul Schönaich; totdeodată a venit ministrul de rĕsboiu F. Z. M. baron de Bauer şi şeful statului Maj. F. Z. M. baron de Beck.

* Princesa de corónă vĕduva Stefania dimpreună cu fica Sa Elisabeta a plecat din Viena la Miramare. Inainte de plecare a primit visitele membrilor casei imperiale. Dela mórtea archiducelui Rudolf n'a dat nici o audienţă oficială decât primariului Vienei, carele a dat espresiune bucuriei vienesilor, pentru-că archiducesa s'a hotărît a rĕmâné şi mai departe în Viena.

* (In amintirea episcopului Ioan Popasu.) Cetim în „Gazeta Transilvaniei“: Din nou fâlfăe stégul negru la scólele centrale române, la bisericile române din Braşov şi la casina română. Sunt semnele de doliu pentru meritatul şi mult iubitul prelat, rĕposat în Caransebes. Aḑi diminéţă (Marţi 7 Februariu v.) s'a ţinut un serviţ bisericesc solemn în biserica Sf. Nicolae, la care a luat parte junimea studioasă împreună cu corpul profesoral. Serviciul dumneḑeesc a fost oficiat de părintele protopop I. Petric şi de parochul B. Baiulescu. Cântările au fost esecutate de corul condus de profes. N. Popovici. După terminarea liturghiei, păr. protopop cetí molitva de deslegare, éră corul intonà: „In veci pomenirea lui.“ Bradul Popasului, plantat cu ocasiunea jubileului de 50 de ani ai preoţiei rĕposatului încă este în doliu. Ca representanţi la înmormêntarea ilustrului rĕposat s'au trimis d nii: V. Voina, I. Lenger şi G. Navrea.

* (Himen.) Dl Ioan Strĕvoiu cler. abs. şi învĕţ. în Zernest, îşi pa serba cununia cu dşóra Anastasia Coleş, Duminecă la 12/24 Februariu a. c. Felicitările nóstre.

* (Necrolog). Corpul didactic dela scólele medii greco-orientale române din Braşov comunică trista scire despre perderea stimatului seu coleg **Iosif Fericean**, carele a încetat din viéţă la 5/17 Februariu după un serviciu prestat scólei cu zel şi devotament în curs de 26 de ani, în etate de 59 de ani.

Braşov, în 6/18 Februariu, 1889.

Fie i ţĕrina uşóră şi memoria eternă!

* (Generalul adjutant locot. mareş. campestru bar. de Pop.) Din Budapesta i se scrie ḑiariului „N. Fr. Presse“ următórele: După un serviciu continuu de 8 ani ca general adj. şi ca conducĕtoriu al cancelariei imperiale F. M. L. baronul de Pop sufere în un mod ingrijitoriu de nervositate încă de vre-o câteva luni, din care causă şi petrece în Tirolul de sud. Esprimându-se însĕ medicii, că pentru restabilirea sănĕtăţii mai trebue sĕ petrécă acolo mult timp, dênsul a cerut ca sĕ fie demisionat din postul, ce-l ocupă şi sĕ capete concediu pe un an de ḑile. Dacă se va întêmpla în adevĕr una ca acésta, continuă numita fóie, atunci armata sufere o perdere ireparabilă în mult iubitul şi capacitatul general, carele s'a distins prin cele mai înalte însuşíri şi al cărui caracter póte fi tuturor model.

* Căsătoria mostenitoriului de tron rusesc cu princesa Alix de Hessa e aspru combătută de unele foi germane şi anume din motiv confesional. „Kreutz Ztg.“ scrie: Încredinţarea nu e încă perfectă şi depeşile respective intenţionéză numai a provocá sensaţiuni în opinia publică protestantă din Germania. Când s'ar adeverí aceste sciri, ar fi acésta o lovitură contra bisericei evangelice şi a onórei germane. Nici când nu s'a întêmplat ca o princesă ortodocsă ori catolică sĕ-şi schimbe credinţa pentru o corónă, numai sĕrmana biserică evangelică sĕ fie silită a suferí aşa ceva într'un timp, când Rusia caută sĕ nimicéscă credinţa evangelică!?

Mulţămită publică.

Pentru participarea cea numĕrósă şi spendarea multelor cununi, puse pe sicriu. la înmormêntarea scumpei mele soţii, **Iosefina**, celebrată în 6/18 Februariu a. c, aduc prin acésta sincera mea mulţămire tuturor amicilor şi cunoscuţilor, atât p. t. Domnilor şi Dómnelor respective.

Servéscă acésta tot de odată spre sciinţă tuturor amicilor şi cunoscuţilor afară de Sibiiu, cu deosebire acelora, cari în seminariul Andreian, unde defuncta pe timpul acela, purtase mai mulţi ani economia casnică, o numiau „mama nóstră“.

Sibiiu, 8/20 Februariu, 1889.

Constantin Stezar,
căpitan c. r. în pensiune.

Rectificare.

In articolul nostru prim din Nr. trecut 14, dedicat reposatului episcop **Ioan Popasu**, ocure numele „Ioan Moga“ ca al episcopului de pe timpul, când fericitul *Popasu* şi a început cariera bisericéscă în Braşov. Fie care cetitoriu va fi aflat numai decât, că acolo în loc de „Ioan“ trebuiá sĕ se pună „Vasilie“; cu tóte acestea mulţămim preaonoratului protoereu I....., care grăbí cu multă bunăvoinţă a ne face atenţi la acésta „greşélă de pénă“, pre carea noi de asemene grăbim a o rectificá. Red.

Loterie.

Mercuri în 20 Februariu, 1889.

Brünn: **37 77 34 9 44**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/o	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 58½	9.57
100 marce nemţesci	59.27½	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	121.25	121.35

---

*) In fabrica de scaune a fraţilor Hornung din Codlea mai înainte cu 3—4 ani nu se afla nici un român. Astăḑi se află mai mulţi bărbaţi şi femei, cari îşi câstigă frumóse parale după ostenéla lor. Multe femei practiséză împletitul cu trestie la scaune, lustruitul, şi curăţitul scaunelor în casele lor, făcêndu-şi cele de lipsă şi în casă şi pelângă aceea câştigând pe ḑi şi câte 40—50 cr.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.‘ — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților noștri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [9] 4—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania. ☜

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 16. Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Februariu 1889. *Anul XXXVI.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Februariu.

Grelele impregiurări, între cari trăim, sunt vina la locul prim, că instituțiunile constituționale nu se pot desvoltá în mod natural și normal, și acésta se póte aplicá atât în viața statului, cât și în viața bisericéscă.

Trăim intre impregiurări de tot grele, și la greutatea lor se mai adaugă și o stare anormală a lucrurilor, atât în viața statului, cât și în cea bisericéscă. Și aceste impregiurări pretutindenea se valoréză, pretutindenea lasă după sine urmele lor, pe cari omul pricepetoriu din depărtare le cunósce.

La locul acesta nu reflectăm la situațiunea politică, care de astădată nu ne preocupă, reflectăm însĕ la multele greutăți interne ale nóstre, pre cari noi le scim mai bine, căci noi ne isbim ḑi de ḑi de ele, și de multe-ori nu scim ce cale sĕ apucăm, ca din rĕu sĕ nu ajungem în și mai mare rĕu.

Frumósa constituțiune a bisericei nóstre încă nu a ajuns sĕ se prefacă în sânge și carne la poporul nostru. Nu a ajuns încă la gradul acela sinódele parochiale, ca ele sĕ se scie validita în spiritul statutului organic, și dacă sinódele parochiale nu sunt încă fortăréța cea neatăcabilă în biserica nóstră, nici sinódele protopresbiterale nu sunt la înălțimea misiunei lor, căci noi nu ne putem închipuí o activitate intensivă a sinódelor protopresbiterale fără a fi ajuns sinódele parochiale la cunoscința chemărei lor în parochie.

Proporțiunea trebue sĕ fie dréptă între aceste doue organisme în constituțiunea nóstră bisericéscă, progresele arĕtate în parochie trebue sĕ fie pe aceeași tréptă și în protopresbiterate.

Durere, până acuma lucrul nu se arată așa, în acéstă privință sinódele protopresbiterale nu au făcut progresul puțin de tot arĕtat în sinódele parochiale.

Noi scim aprețiá cu tótă seriositatea greutățile de tot soiul. Una nu o putem ertá însĕ nimenui, și acésta este lipsa de bunăvoință, care s'a manifestat până acuma la neținerea sinódelor protopresbiterale și la puțina lor activitate. Și în cele mai multe casuri lipsa de bunăvoință este causa puținelor resultate de până acuma.

Sunt nu e vorbă și casuri de acelea, unde protopresbiterul respectiv, îngreunat de povara anilor și legat de casă prin cas de grea bólă n'a putut întrupá în sânge și carne instituțiunea cu sinódele protopresbiterale, aceste însĕ sunt puține, și rĕului se póte încă ajutá.

In cele mai multe casuri însĕ putința nu a fost causa, că sinódele protopresbiterale nu s'au ținut și nu au desvoltat activitatea cerută, căci noi avem casuri concrete, că esistă comune, cari de ḑeci de ani nu au vĕḑut pe șeful tractului, sunt comune, în cari de ḑeci de ani nu s'au ținut în regulă sinóde parochiale, nu alegerea comitetului parochial, a epitropiei parochiale în sensul statutului organic, sunt comune, în cari protopresbiterul de ḑeci de ani nu a eșit la fața locului pentru statorirea salariului de învĕțătoriu, ameliorarea emolumentelor preotului, pentru regularea constituirei organelor din parochie în sensul statutului organic, pentru revisiunea socotelelor bisericesci, pentru susținerea sufletului în poporul amărit și asuprit până la desperare.

Intre asemenea împregiurări nu e mirare, că statutul organic nu a făcut încă nici primele începuturi, nu e mirare, dacă ómenii încă nu au venit la consciința de sine ca corporațiune în sinul parochiei, inzestrată cu drepturi și datorințe, dela împlinirea cărora atêrnă binele bisericei.

Mergem și mai departe.

In viața de tóte ḑilele obvin și casuri, că oficiul protopresbiteral delătură normativele congresuale și sinodale, și susține obiceiurile vechi, pactând cu ómeni și făcênd contracte la instituirile de învĕțători, la sistemisarea dotațiunei lor, abandonéză caracterul confesional al scólei, pune învĕțători de altă confesiune, și dacă acestea le am observá nu la ómeni, cari voesc sĕ se cualifice prin asemenea activitate la oficiul de protopresbiter, îngrigirea nóstră nu ar fi atât de îngrigitóre.

Asemenea neajunsuri sunt curat interne, provin dela noi, și dela noi atêrnă, ca ele sĕ fie delăturate cu o di mai nainte în interesul desvoltărei normale a instituțiunilor nóstre bisericesci.

Sĕ avem curagiul de a ne mărturisí pĕcatele, căci fără recunóscere și adevĕrată, sinceră mărturisire nu póte fi îndreptare.

Despre alte neajunsuri cu altă ocasiune.

Revista politică.

Scirile, că întreg personalul politic și diplomatic austro-ungar din capitala monarchiei a venit la Budapesta se aduc în legătură și cu proiectul de lege militariu, ce se desbate în dieta ungară.

In acésta legătură se aduce și visita lungă, ce o a avut conducĕtoriul oposițiunei maghiare, Appony, la Maj. Sa.

Demonstrațiunile politice de stradă, deși precum se spune s'a păḑit cea mai bună ordine, totuși se vede, că a provocat mare consternațiune în inima monarchului, care și așa este destul de amărîtă.

După o telegramă din Budapesta, monarchul ar fi hotărît, ca sĕ părăséscă capitala Ungariei, în cas când din nou s'ar mai înscená astfeliu de demonstrațiuni.

Conducĕtorii demonstrațiunilor însĕ par a nu șováí de loc din ținuta lor și vor sĕ strĕmute terenul demonstrațiunilor și în locurile mai principale ale țĕrei.

Numai așa se póte esplica și faptul, că în congregațiunea comitatensă a Pojonului s'a hotărît cu o maioritate covêrșitóre, ca sĕ se demonstreze contra proiectului de lege militariu.

Vorbirea fulminantă, ce o a ținut contele Zichy, fost ministru, a fost lucru zadarnic de a puté abate pe membrii congregațiunei din hotărîrea lor, căci la propunerea preotului Kisfaludy d'a se respinge proiectul, au votat 116 contra 43 aderenți ai contelui Zichy.

Presidentul republicei francese voia sĕ aibă un ministeriu al așa numitei concentrațiuni republicane, și pentru aceea a și chemat pe Méline, care e stimat de tóte partidele și care a fost ales aprópe în unanimitate de președinte al camerei, ca sĕ formeze noua combinațiune ministerială.

Și ca sĕ nu apară că ministeriul lui ar fi un inimic inverșunat al celuilalt, ci numai ca un ministeriu de transiție, Méline s'ar fi mulțămit cu portofoliul ministeriului de agricultură.

Insĕ bărbații s'au convins, că acésta în adevĕr numai la părere s'ar puté accentuá, deóre-ce Méline a chemat în ministeriu pe Rouvier și i-a imbiat chiar postul de ministru de interne.

Prin acésta s'a tradat tot lucrul, căci ministeriul, ce era sĕ se formeze, era privit de un ministeriu oportunistic și astfeliu nu trebue sĕ ne prindă mirarea, că asupra lui au năpădit nu numai foile radicale, dar chiar și ale oposițiunei moderate.

Foile radicale ḑiceau, că ar fi un „ministeriu Ferry fără Ferry“ și organul lui Clémenceau nu-i prorocea nici o activitate, căci durata lui era mărginită la vr'o câteva ḑile; ér „Journal des Debats“ scrie, că prin combinațiunea Méline-Rouvier s'ar continuá numai politica dela 1881—1885, o politică, ce insuflă neîncredere și nemulțămire.

In fața acestei situațiuni însu-și președintele republicei, Carnot, pare a nu scí ce cale sĕ mai apuce. Deocamdată voesce a observa atitudinea camerei și în special a stângei. Se vorbesce de o

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

Rĕspunsul metropolitului Șuluțiu către Emanuil Gozsdu la scrisoarea publicată mai sus in causa românilor din Ardeal.

(Urmare)

Atâta cu durere aflăm — și aceasta cu inima deschisă trebue sĕ o mărturisim, cum-că deși sunt postulatele națiunei române din Transilvania — și bine sĕ fiu înțeles, că din Transilvania, unde românii pe lângă maghiari, și pe lângă toate celelalte națiuni la olaltă computate cu numĕrul stăm ca 3 la 1 — prea drepte, și națiunea noastră cu toată sinceritatea se apropie, și vrea a încheia cu nobila națiune maghiară pentru toată vecia o adevĕrată amiciție și statornică frățietate, totuși împrumutata aceeași frățească aplecare a maghiarilor nostri din Transilvania, numai în frase, și în vorbe frumoase, da goale, însĕ nici în foile lor celea periodice a patriei precum e „Kolozsvári Közlöny“-ul, nici în organisarea dicasteriurilor, sau a comitatelor în faptă nu o aflăm, ci din contră, când ei și pe la dicasteriuri, și pe la comitate, așeaḑă individue de partea noastră, sau nu în cuviinciosul și proporționatul numĕr, sau de același feliu, în cari nu națiunea română, ci numai maghiarii au încrederea, se fac frații nostri maghiari transilvani înaintea românilor foarte tare suspicioși, cum-că ei n'au cuget curat de a se înfrățí cu românii, numai cu paguba cea mai grea a naționalității noastre române, și subordinarea intereselor ei, intereselor supremației egoistice a naționalității lor, și de aceea românii nu le pot crede, că au cuget curat către dênșii, pentru-că vĕd, că și în foile sale celea periodice maghiare din Transilvania, și și din Ungaria nu primesc, și nu dau la lumină și la cunoscința publicului maghiar doririle și postulatele națiunei române, cari se cuprind in cuvêntările și scrisorile bărbaților acelora, în cari națiunea are deplină încredere, ci ei primesc și publică numai scrisorile și articulii renegaților, cari înaintea românilor sunt în mare discredit, și cari miserabil lingușindu-se maghiarilor, ca sĕ dobêndească deregătorii — precum și dobêndesc — vênd și jertfesc în propriul seu interes, cuviincioasele interese a națiunei noastre, și prin aceea amăgesc, înșală și duc în rĕtăcire și opiniunea publică a națiunei maghiare, și o fac, ca statornicesce până în ḑiua de astăḑi, sĕ ignoreze voia, adevĕratele dureri, și postulatele celea cuviincioase a națiunei noastre române, și sĕ socotească, că numai o reacțiune și fracțiune mică a națiunei noastre nu ar accepta legile și uniunea din 1848; din care ignoranță și rĕtăcire, fără îndoeală națiunea maghiară se vrea deștepta, dacă minteni după conferințele regnicolare din Alba-Iulia, cuvêntările bărbaților de partea națiunei române, la acelea-și conferințe regnicolare chemați, gazetele maghiare per extensum le vrea lua în coloanele sale, și le vrea publica, și nu le vrea contemna, și ignora, precum au făcut.

Illustrissime Doamne! poți cu siguritate și în Casa magnaților, și în Casa deputaților dietei Ungariei tuturor spune, că din asemenea fapte, și din mai sus arĕtatele cause; românii din Ardeal nutresc o neîncredere mare în toate vorbele și apromisiunile celea splendide a fraților sei maghiari din Ardeal, pentru-că acelea cu faptele lor nici într'o consonanță nu stau, și numai una speranță le mai remâne, ca nobila națiune maghiară din Ungaria, — care cum credem, din egoismul fraților sei maghiari din Ardeal, nici o parte nu voiesc a lua — va îndrepta — lucrurile, și respectând dreptele postulate a națiunei noastre din Transilvania, va da impuls și îndreptariu și maghiarilor din Transilvania.

(Va urma.)

convocare a [illegible]ustrelelor partide din stânga pentru consfătuiri spre a se pune cât mai ingrabă capĕt crisei ministeriale.

Aḑi intră din nou în activitate parlamentul engles. Şedinţele promit a fi furtunóse, căci se vor îndreptá interpelaţiunile politice ale lui Parnel asupra politicei greşite a lui Balfour. Oposiţiunea are de cuget a se uní cu conservatorii regimului pentru a susţine lupta mai cu succes.

†

Présânţia Sa, episcopul

IOAN POPASU,

1808—1889.

Publicăm în cele următóre cercularul consistoriului eparchial din Caransebeş, emis din incidentul reposării Présânţiei Sale episopului *Ioan Popasu,* precum şi programa înmormêntărei.

Nr. 97. B ex. 1889.

Pré On. Părinţi Protopresbiteri şi Administratori protopresbiterali, Onorată Preoţime eparchială, iubit popor credincios al diecesei gr. or. române a Caransebeşului.

Biserica şi naţiunea română, în deosebí diecesa nóstră de Dumneḑeu scutită a îndurat o grea perdere. — Bunul şi pré iubitul ei archipăstoriu

IOAN POPASU

nu se mai află între cei vii.

Un morb scurt, dar fórte acut, a tăiat firul unei vieţi pline de fapte măreţe aḑi diminéţă la 2 óre în al 81-lea an al vêrstei, după o lucrare de peste 50 de ani la altariul bisericei şi al naţiunei, în al 24-lea an al conducerii pré blânde de archiereu. Cíne va puté sĕ descrie în tóte amănuntele meritele acestui bărbat, carele ne fu trimis de provedinţa dumneḑeéscă ca un mêntuitoriu? Cine va puté sĕ descrie câtă bărbăţie, câtă abnegaţiune a trebuit sĕ aibă acest bărbat al provedinţii, când la ocuparea scaunului episcopesc n'a găsit decât numai neşte ruini? Cine va puté sĕ enumere faptele lui sĕvêrşite pe terenul cultural, naţional şi bisericesc? El a fost Mesia poporului românesc din diecesa acésta, care fusese apăsat, asuprit din multe părţi. *El a fost păstoriul cel bun, carele îşi pune sufletul seu pentru oile sale.* — El a căutat sĕ adune turma cea împrăştiată de vitregimea timpurilor.

Dar neobosit, cum era, a căutat s'o asigure şi pentru viitoriu prin diferite mĕsuri, ce mintea sa înaltă, inima sa nobilă, esperinţa sa fórte bogată i le dedea la îndemână.

Şi când prébunul Dumneḑeu l'a luat din mijlocul nostru, noi nu putem sĕ uităm pe acela, carele cu drept cuvênt a putut ḑice despre sine: *luptă bună m'am luptat, cursul am sfêrşit, credinţa am păstrat şi acum astept cununa dreptăţii, care mi-o va da Domnul judecătoriul cel drept!* (*II Tim. 4. 7. 8*).

Aceste ne impun noue celor ce am gustat timp îndelungat din fructele bunătăţii prévrednicului şi bunului Archiereu şi Părinte, ca cu aceeaşi iubire, cu care ne-a iubit el, sĕ-l iubim şi noi; veniţi cu toţii sĕ deplângem mórtea acestui rar bărbat. Sĕ-i arĕtăm din apropiere şi din depărtare, că scumpă ne-a fost viaţa lui şi că mult am fi dorit sĕ-l avem încă în mijlocul nostru.

De aceea consistoriul eparchial spre a-şi arĕtá ădênca durere pentru perderea acestui scump tesaur al bisericei şi naţiunei române ordinéză:

1. În tóte bisericile din diecesă sĕ se tragă clopotele 9 ḑile dela primirea acestui circulariu şi adecă de 3 ori pe fie-care ḑi;

2. Pe bisericile si edificiile scólelor nóstre sĕ se pună stég negru.

3. In tóte bisericile sĕ se sĕvêrşéscă Duminecă în 12/24 Faur a. c. parastas pentru odihna adormitului întru Domnul, la care parastas după tragerea clopotelor va asistá clerul şi poporul credincios;

4. Parastasul acesta sĕ se repeţéscă în ḑiua, când va fi un an dela reposarea venerabilului adormit adecă în 5/17 Faur, 1890;

5. Până la întregirea conform Statutului organic a vĕduvitei catedre episcopesci se vor cetí la tóte ss. liturgii ecteniile morţilor: *„pentru odihna sufletului reposatului servului lui Dumneḑeu archiereului nostru Ioan“*, éră scaunul archieresc sĕ se ţie în întreg acel rĕstimp acoperit cu vĕl negru;

6. In locul Archiereului nostru în ecteniile pentru cei vii se va pomení: *Înalt Prea Sânţia Sa metropolitul Miron.*

Astfeliu On. preoţime, şi iubit popor! sĕ sĕrbaţi aducerea aminte a acestui mare archiereu rugând pe Domnul: ca *„sĕ aşeze sufletul lui în loc de odihnă, în loc de verdéţă, de unde a fugit tótă scârba, întristarea şi suspinarea“*, éră pe noi sĕ ne lumineze, întăréscă şi în viitoriu cu darul seu cel préînalt.

Totodată sĕ aduce la cunoscinţa onoratei preoţimi şi a credinciosului popor, că consistoriul eparchial în puterea dispoşiţiunilor statutului organic §§ 98, 118 alinea 2-a a luat cârma diecesei şi va conduce afacerile bisericesci, scolastice şi fundaţionale sub presidiul asesorului ordinar consistorial mai bĕtrân din senatul bisericesc Filaret Musta, protosinghel episcopesc, care va subscrie tóte actele consistoriale; drept aceea tóte hârtiile oficiale şi private au a se îndreptá către consistoriu şi presidiu.

Caransebeş, din şedinţa plenară a consistoriului eparchial, ţinută la 5 Faur, 1889.

Consistoriul eparchial
Filaret Musta m. p.,
preşedintele consistoriului.

Programa

înmormêntării Présânţiei Sale a Domnului episcop Ioan Popasu în ḑiua de 7 Februariu 1889 st. v.

1. Preşedintele consistoriului însoţit de membrii consistoriali întîmpină la gară pe Présânţia Sa domnul episcop al Aradului la sosirea trenului de diminéţă şi îl conduce la reşedinţă, unde se vor începe ceremoniile funebrale înainte de 9 óre a. m. în sunetul clopotelor.

2. La 9 óre a. m. conductul funebral va plecá dela reşedinţa episcopéscă înaintând până la biserica catedrală, făcênd trei stări: 1) La crucea mare din piaţa principală; 2) La institutul teologic-pedagogic; 3) La crucea din strada bisericii.

3. Ordinea conductului funebral:

a) Conductul îl deschide tinerimea dela scólele elementare din loc (fetele apoi copii), formând cu membrii societăţii pompierilor din Caransebeş două rênduri paralele (şpalir) în frunte cu crucea mare şi praprorii. Pompierii vor purtá făclii.

b) Corpul purtătorilor de cununi designaţi de către tinerimea institutelor, ori de către corporaţiuni pentru purtarea cununelor.

c) Copii în strihare cu sfeşnice, ripiḑi, cruce şi prapor.

d) Cântăreţii: Tinerimea institutului pedagogic şi teologic urmată de corul societăţii române de cântări şi musică din Caransebeş.

e) Preoţii afară de funcţiune cu insignii de doliu.

f) Pontificantele precedat de diacon şi preoţii funcţionători, îmbrăcaţi în ornate bisericesci.

g) După preoţimea funcţionătóre urméḑă sicriul purtat de opt preoţi îmbrăcaţi în ornatele bisericesci. Inaintea sicriului trei preoţi purtând crucea defunctului, mitra, cârja, encolpionul. Alăturea cu preoţii funcţionători şi cu sicriul se postéză în şpalir cei ce póртă maşalele şi făcliile.

h) După sicriu urméză rudeniile, membri consistoriului şi ai sinodului eparchial.

i) Delegaţii dieceselor surori.

l) Representanţii autorităţilor civile şi militare.

m) Deputaţiunile protopresbiteratelor şi ale comunelor bisericesci, alte corporaţiuni şi poporul.

4. După depunerea sicriului în biserica catedrală, se va celebrá sânta liturgie.

5. La 2 óre d. a. se va face serviciul înmormêntării în biserica catedrală.

6. Sicriul se va transportá apoi cu conductul în ordinea de mai nainte până la biserica sântului Ioan din cimiteriu (1 stare la cruce).

7. După serviciul aşeḑării în mormênt se va depune sicriul în mormêntul provisoriu săpat în mijlocul bisericii.

Caransebeş, în 6 Februariu, 1889.

Consistoriul eparchial.

La cestiunea lucrului de mână.

„Technologia nu trebuesce privită numai din punctul de vedere a interesului material.“ *Herbart.*

I.

Impulsul puternic, dat de unii învĕţători zeloşi ai poporului nostru, cu scop de a înduplecá societatea românéscă ca sĕ-şi dea concursul seu binevoitoriu, în interesul unei cultivări complete a tinerei generaţiuni, merită o deosebită consideraţiune a tuturor factorilor nostri culturali-sociali. Faţă de cestiunile, cari privesc educaţiunea şi instrucţiunea, nu-i este permis nici unui laic, ca sĕ arete nici chiar neinteresare decum un indeferentism vĕdit, deóre-ce atari cestiuni trag mult în cumpĕna progresului nostru cultural.

Ai pus educaţiunea unui popor pe base solide şi sănĕtóse, cu acésta i-ai dat înlesnirile cele mai posibile de a inaintá acolo, încătr'o îl duc aspiraţiunile şi aptitudinele sale firesci. N'ai făcut-o acésta, atunci l'ai lipsit de prima condiţiune a unui adevĕrat progres, atunci înzadar te sbuciumi ca sĕ-l ridici pe teren economic, comercial, industrial, chiar scientific s'au pe terenul artelor. Nu incape indoélă, că sciinţele şi artele pot înfluinţá în mod fórte binefăcĕtoriu educaţiunea, atât a unui individ cât şi a unui popor, întocmai după cum acele pot sĕ producă şi contrariul dela acésta.

Cu tóte că educaţiunea este condiţionată de mai mulţi factori, totuşi eu nu a-şi puté sĕ nu pun scóla în rêndul celor dintâiu şi nu mai puţin instrucţiunea din scólă, căreia nu-i este permis sĕ se mărginéscă în a umplé numai magasinul spiritual, fără a căutá totodată ca în acela sĕ se aducă ordine, sistemisare, sĕ fie pus fie care nutremênt spiritual la locul seu, aşa încât posesorul aceluia sĕ-l aibă la disposiţie, ori de câte ori va cere trebuinţa. Când o ai făcut acésta şi n'ai perdut din vedere nici calitatea nutremêntului, nici ordinarea lui după raportul de coordinaţiune şi subordinaţiune, atunci sĕ scí, că ai pus posesorul acestuia pre o cale dréptă, cu alte cuvinte, poţi avé liniscea, că i-ai pus o bună basă educativă.

S'ar păré comparaţiunea acésta prea cutesată, dar în faptă lucrul cam aşa ni-l putem inchipuí atunci, când instrucţiunea este condusă după un spirit metodic-psichologic.

Constat deci şi ací importanţa învĕţămêntului în educaţiune, şi nu pot sĕ fiu aplicat a căutá scuse pentru vre-un indiferentism faţă de acesta, ori şi din care parte ar vení el. Şi fiind-că este vorbă de a întregí planul de învĕţămênt, cu un nou obiect de învĕţămênt, se cuvine sĕ dăm puţintică atenţiune acestei noue idei, carea tocmai acuma planéză pre suprafaţa gândirilor nóstre. Nu dóră pentru-că idea acésta ar fi numai de eri alaltăeri, merită epitetul de nouă, ci pentru aceea, fiind-că ea abia acuma începe sĕ captiveze tot mai multe spirite şi sĕ-şi facă drum pentru intrarea sa în viaţă. Bine scim noi cu toţii, că deja de mult se tot ventiléză întroducerea „industriei de casă“ (?) în scólele nóstre poporale şi cu ocasiuni private, şi în public atât în scris cât şi cu cuvêntul. Chiar sinodul nostru archidiecesan s'a ocupat în mai multe rênduri de cestiunea acésta şi domnul profesor seminarial Dr. Barcian ni-a dat într'o broşură*) o idee clară asupra scopului acestui obiect nou, punêndu-ne în posiţie de a cunósce situaţiunea lui în timpul present şi trecut la diferite popóre presente şi trecute.

S'a desbătut şi rĕsbătut asupra obiectului din cestiune şi lucrul tot a rĕmas baltă.

Atunci a fost pornit impulsul dela centru către periferie, acum s'a prefăcut miscarea centrifugală în o mişcare centripetală. În fruntea acestei mişcări s'au pus dl învĕţătoriu Moian şi consoţii, cari atât teoretice, cât şi practice au cercat sĕ documenteze necesitatea lucrului de mână pentru scólă. Ba pentru a avé o basă solidă susnumitul domn a cercetat şi cursul de lucru de mână din Lipsca, care se ţine în tótă vara, şi acum păşesce cu tótă energia pentru înfiinţarea unei „reuniuni“ de natura celei din Germania, ca cu ajutoriul acesteia sĕ punem odată în practică idea, carea, de atâta timp ne muncesce.

Mi se pare însĕ, că şi acuma se bate tóca la urechia surdului, mi se pare, că încă tot mai viéză apatia cea veche faţă cu acésta cestiune. Aşi dorí sĕ remân un profet mincinos, dar tare me tem de contrariul.

Fi-va sau nu va fi apelul dlui Moian incoronat de succes, un lucru este însĕ mai pe sus de tótă indoéla: idea nu va murí si deşí se va ascunde sub spusa ocupaţiunilor ḑilnice, ea va apáré éraşi şi va incercá sĕ se validiteze în şirul celoralalte idei, de care e dominată gândirea poporului nostru. Ce sĕ i faci, aşa este sórtea unor idei, ca sĕ le trebuéscă mult timp şi multă ostenélă până ce apucă sĕ domineze consciinţa unui popor, unei naţiuni. Cu câte nu s'a intêmplat astfeliu pe tóte terenele vieţii; prin câte peripeţii n'au trecut ele; câte nuanţe de luptă, nu ne presintă ele în desvoltarea lor istorică şi în urma urmelor, dacă în ele au fost incorporat adevĕrul, au trebuit totuşi, ca sĕ şi facă drum prin spini şi polomidă, până la o cale netedă şi óblă.

(Va urma.)

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul a presidiat în Budapesta o conferinţă, la care a luat parte tóte căpeteniile militare, chemate anume spre acest scop. Resultatele conferinţii sunt încă necunoscute.

* Parastase pentru archiducele Rudolf Din Alba-Iulia ni se scrie: Marţi în 24 Ianuariu a. c. s'a celebrat în biserica gr. or. din Alba Iulia (maieri) sf. liturghie pentru odichna sufletului înaltului decedat principe de corónă Rudolf, ér Sâmbătă în 28 Ianuariu liturghie şi parastas, la care a asistat Ilustritatea sa Francisc Novac cons. reg. primariul oraşului; P. O. D. Iosif Rosca, căpitan al oraşului, dimpreună cu toţi oficianţii dela magistrat, mai mulţi oficeri, precum şi un public numĕros. Cu deosebire Ilustritatea sa Francisc Novac a rĕmas încântat de frumseţă ritului nostru şi de ţinuta démnă a tinerului nostru preot Florian Rusan.

— Din Mărişel primim următórea corespondenţă: În biserica nóstră de aici încă s'a ţinut parastas, pentru Alteţa Sa decedatul prinţ de corónă Rudolf. După finirea serviţiului prescris la parastase, parochul local Alesandru Sava, după-ce în un stil popular descrie pe scurt viaţa decedatului prinţ, prin o vorbire pĕtrunḑĕtóre descrie catastrofa întêmplată în 18 Ianuariu călind. vechiu la Meierling, care vorbire, a stors lacrămi din ochii celor de faţă, ér la finea vorbirei, luând cerculariul Escel. Sale Înalt Présânţ archiepiscop Miron Romanul îndreptat cătră popor în causa acésta, şi conform recomândării ce Inalt Présfinţia Sa o face, de a se face colecte întru memoria înaltului decedat, rógă pe cei de faţă ca cu ocasiunea acésta, se dea spre acest scop, fiesce care pe cum ìi dă mâna, pentru a se puté înfiinţa un fond, cu menirea de a se cumpĕrá cu vremea cărţi şi alte recuisite de învĕţământ pe sama copiilor mai lipsiţi.

---

*) Lucrul de mână în scólele de băeţi şi în institutul pedagogic de Dr. D. P. Barcian, Sibiiu, 1885.

Cu care ocasiune séu şi adunat o sumuliţă de bani, avênd a se mai continuá colectele până în 22 Februariu. Parastasul servit sau împărţit, apoi in mici bucăţi între popor, cu care ocasiune fiesce care rostea cuvintele, „D ḑeu sĕ l ierte.“

Ioan Ghicu,
învĕţătoriu gr. or.

— Din Órda de jos de asemenea ni se scrie, că zelosul nostru preot Laurenţiu Cutean, îndată ce a primit cerculariul Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a convocat comitetul parochial, care a decis ca sĕ tragă clopotele de 3 ori pe ḑi, sĕ se arboreze stindardul negru în turnul bisericii, parochienii sĕ fie avisaţi prin membrii comitetului despre ţinerea liturghiei şi a parastasului, ce în sensul cerculariului s'a ţinut pentru odichna sufletului înaltului decedat, cu mare solemnitate, cetindu-se şi cerculariul Escel. Sale. În fine s'a decis a se face colectă pentru fondul menit pentru ajutorarea copiilor sĕraci, înfiinţat din durerosul incident prin Escel. Sa. Mult póte face un preot zelos şi într'o comună mică şi sĕracă!

* *(§ 14).* După o lungă şi grea luptă, ce o a susţinut partidul liberal faţă cu oposiţiunea, mult discutatul § *14* s'a primit precum l'a modificat dl ministru Tisza, cu o maioritate covêrşitóre.

* Poetul Michail Eminescu, precum scriu foile din România éraşi sufere de morbu-i cunoscut. Bóla distinsului poet s'a agravat într'un mod fórte îngrigitoriu, încât sunt puţine speranţe de a se mai reinsănătoşá. Deocamdată a fost internat în casa de sănĕtate publică a doctorului Şuţu.

* (Pĕrerea contelui Iuliu Andrássy despre demonstraţiuni.) Corespondentul vienes al ḑiariului „Temps“, carele a fost în Budapesta, în o convorbire cu contele Andrássy despre demonstraţiunea cea mare, ḑice, că contele s'a esprimat aşa: Astfeliu de demonstraţiuni se potrivesc de tot puţin cu datinile şi caracterul ungurilor şi provócă de cele mai multe ori delicte. El nu credea, că din demonstraţiunile de Duminecă va eşí ceva lucru serios şi observà, riḑênd, că pe când era ministru president, şi a fost tractat cu o demonstraţiune, a dat ordin, ca tóte pompele de apă sĕ stea gata pregătite şi la îndemână, ca sĕ se aplice mulţimei un duş bun. Mai bine cu apă, decât cu foc; o împroşcătură de apă împrăscie deodată mulţimea; nu se varsă nici un sânge şi cei mai mari sberători se retrag udaţi şi riḑênd. In privinţa agitaţiunei pentru armată a ḑis: Unui om gros îi trebuesce un cal ţapăn, dar nu doi slabi, ca sĕ pótă călărí, tot astfeliu un imperiu mare ca Austro Ungaria are lipsă de o singură armată puternică!

* Cetim în „Tel. Rom.“ din Bucuresci: D. Dr. Assaky a început cursurile sale. Eruditul om de sciinţă, sciind bine că intriganţii ignoranţi şi invidioşi nu s'au potolit şi nu au desarmat faţă cu junimea studiósă, care a apĕrat tenace progresul facultăţii nóstre de medicină, a declarat studenţilor, că remâne în ţéră, însĕ cu condiţie ca corpurile legiuitóre sĕ facă dreptate, satisfăcênd cererile legitime, ce i s'au pus.

* (Tinerimea ardelénă.) Telegrama, ce o au adresat universitarii din Cluş lui Kossuth e de următoriul cuprins: Tinerimea *Ardélului* totdeuna s'a rugat pentru tine şi tu te rogi pentru *patria nóstră maghiară!* Pentru drepturile nóstre vom luptá până la cel din urmă; patria va *trăí* cât timp veghezi tu asupra ei. -- E de notat, că acésta tinerime, nu vrea sĕ aibă nimic comun cu cea din Budapesta. Ea este a *Ardélului!*

* (Biblioteca regelui Mateiu Corvin.) In Constantinopol s'a deschis biblioteca regelui Mateiu Corvin, care a fost luată de turci, când au ocupat cetatea Buda. Pentru prima dată s'a deschis acest tesaur istoric şi s'a conces europenilor a o cercetá. Nu mai încape îndoélă, că în ea se vor aflá multe acte referitóre la români.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Catră femeile române!

Din însărcinarea onoratului comitet al Asociaţiunei transilvane, comitetul „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ prin apelul seu, adresat încă sub datul de 15 Ianuariu, 1888 „Femeilor române,“ a pus în lucrare — pentru scopurile instrucţiunei în scoala civilă de fete a Asociaţiunei transilvane colectarea de diferite lucruri de mână, sĕvêrşite de femei dela sate, care ar puté serví drept modele la instruirea în lucrul de mână.

Pentru-ca colecţiunea intenţionată sĕ fie cât se póte de amplă, afară de apelul publicat prin ḑiarele române, comitetul a rugat atât pe on. subcomitete ale Asociatiunei transilvane, cât şi mai multe dame din diferitele părţi ale patriei de succursul lor, trimiţindu-le liste pentru colectarea de atari obiecte şi conscrierea donatorilor lor.

Terminul pentru încheiarea acestor colecte s'a fost defipt pe 30 Aprile n. 1888, care termin însĕ, fiind ceva cam scurt, prin avisul de dto 3 Maiu 1888, publicat asemenea prin ḑiare, s'a prolungit până la 1 Septembre n. 1888, ca astfeliu cel puţin cu începutul anului scolastic curent sĕ se pótă pune în aplicare modelele colectate.

În urma acestora ni-a şi venit din mai multe părţi obiecte apte pentru scopul intenţionat, care s'au şi predat deja on. direcţiuni a scólei civile a Asociaţiunei pentru folosinţă.

Considerând însĕ cât de importantă este colecţiunea de atari modele cu caracter original naţional pentru instrucţiunea în lucrul de mână în scólele de fetiţe, ér prin scóle pentru întrégă industria de casă a femeii române, şi avênd în vedere, că tocmai acum e timpul, când femeile române dela sate se ocupă îndeosebi cu lucrul de mână, şi astfeliu on. dómne, pe care le-am fost rugat de colectante, cum şi preste tot „femeile române“ au cea mai bună ocasiune a îmbogăţí colecţiunea de pânăací cu lucruri de mână femeesci dela sate, fie acelea mici bucăţele de ţesĕturi, chindesituri, ori cusĕturi, cari în sine compun un întreg, apt de a serví ca model, — subscrisul comitet a aflat de bine a decide, ca colectarea sĕ se continue şi mai departe până la 1 Aprile n. 1889.

Sunt rugate deci tóte femeile române pricepĕtóre de lucru, şi în special dómnele colectante, ca cu considerare la importanţa scopului urmărit, până la terminul susamintit sĕ mai contribue, respective sĕ colecteze fie-care după putinţă atari modele, care sunt apoi a se spedá nefrancate la adresa subscrisului comitet, alăturându-se totodată de cătră colectante şi listele, ce li s'a trimis

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 1/13 Decembre, 1888.

Maria Cosma, *Dr. O. Russu,*
preşedintă. secretar.

Mulţămită publică.

Pentru modelele din diferitele lucruri de mână colectate, respective oferite pentru scopurile scólei civile a Asociaţiunei transilvane în urma apelului nostru din 15 Ianuariu, 1888, comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu îşi ţine de plăcută datorinţă a esprimá pe calea acésta mulţămita sa:

Domnului colectante: Ioan Petric, protopresbiter gr. or. din Braşov;

d-nei oferente Luisa Popescu din Braşov;

dlui colectante Alecse Verzea, paroch gr. or. din Satulung;

d-şórelor şi dómnelor oferente din Satulung: Emilia Petru Manole, Maria I. Popa, Alesandrina N. Popa, Elena Verzea şi N. Băzărea din Turcheş;

dómnei oferente şi colectante Maria Căluţ n. Găetan din D. St. Mărtin;

domnului colectante: Avram Pĕcurariu, proto presbiter gr. or. din Ilia;

domnişórei oferente: Carolina I. Oprean din Têrnăviţa;

d-nei oferente N. Dima Nistor din Glodgileşti;

dlui colectante: Ioan Coşeriu, advocat din Alba-Iulia;

d nelor şi d-şórelor oferente din Alba-Iulia: Maria Coşeriu, Lucreţia Coşeriu, Helena Cirlea, Maria Daniello Eugenia Pop, Cornelia Cirlea, Victoria Cirlea şi Octavia Vişa din Zlatna; Rosalia Şerban din Alba Iulia; Antonia Marciac din Alba Iulia;

d-nei colectante şi oferente: Carolina de Orbonaş din Reghinul-săsĕsc;

d-nelor şi d şórelor oferente: Finica Cosma din Petelea; Maria Butnar din Petelea; Olga Schwarz din Linţ; Agapia Crişan din Reghinul săsesc şi Helena Colbasi din Craifalĕu;

d nei colectante şi oferentă: Sabina Todea din Reghinul-săsesc;

d nelor şi d şórelor oferente: Aurelia Popescu din Topliţa rom., Ana Târnăvén din Hodac, Maria Pascu din Reghinul-săsesc; Theresia Major din Reghinul-săsesc şi Maria Precup din Solovestru;

d-lui colectante: Ioan Şandru, senator din Sighişóra;

d nelor oferente: Calipsa Şandru din Sighişóra; Maria Leicu din Sighişóra şi Maria Chiş din Boiumare;

d nei colectante şi oferentă: Sofia Beleş din Radna;

d nei colectante şi oferentă: Eleonora de Lemény din Sĕlişte;

d nelor şi d-şórelor oferente: M. Stoica din Sĕlişte; Paraschiva Florian din Sĕlişte şi Aurelia Florian din Sĕlişte;

d-nei colectante şi oferente: Ana Gall din Abrud;

d-nelor oferente: Ana Ivascu din Abrud; Ana Furduiu din Câmpeni; Paraschiva Rosca din Turnişor şi Ana Rosa din Topârcea;

d-nelor colectante şi oferente: Cornelia Bredicean din Lugoş; Aurelia Beleş din Arad;

d nei colectante şi oferente: Iulia Bocşan din Curtici;

d nelor şi d şórelor oferente: Iulia Bocşan din Curtici; Iulia Plasia din Sâmbăteni; Antonella Roşescu din Pecica română; Constanţa Popa din Pecica română; Iulia Ioşa din Pecica română; Elena Ardelean din Pecica română şi Emilia Ciorogariu din Pecica română;

d-nului oferente: Toma Frateşiu, paroch gr. or. din Bacifalĕu.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 1/13 Decembre, 1888.

Maria Cosma, *Dr. Russu,*
preşedintă. secretariu.

Din public.

Convocare.

Pe basa conclusului comitetului central din 25 Decembre, 1888, şi în conformitate cu §-ul 20 din statute, am onóre a convocá

I-a adunare generală ordinară

a *„Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“* la Sibiiu pe *5 Martiu 1889 st. n. la 2 óre d. a. în sala mică a comitatului* (strada Morii Nr. 8) cu următoriul

Program:

1. Presentarea raportului general al comitetului central, pe lângă aşternerea raţiociniului pentru anul 1888 şi a proiectului de buget pe anul 1889.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor reuniunii.
3 Discurs ţinut de d-nul profesor Demetriu Comşa despre „cultivarea liveḑilor şi a fênaţelor.“
4. Autenticarea protocolului a unării generale.

Sibiiu, în 10 Februariu, 1889.

Presidentul reuniunii.

MONITOR. 6

Calendariul sĕptemânii

19—25 Februariu.

19 Duminecă: Archip, Filemon, Apfia, Macsim, Teodot, Esechiu, Asclepiodota, Rabula, Eugeniu, Macariu, Conon, Filotia. *20 Luni:* Leon, Saduc, Visarion, Agaton, Cindiu, Plotin. *21 Marţi:* Timoteiu, Eustatiu, Georgiu, Ioan, Zacharia, Mauriciu. *22 Mercuri:* Atanasiu, Antusa, Talasiu, Limneu, Telesfor, Varadat, Blasiu. *23 Joi:* Policarp, Ioan, Moise, Antioch, Antonin, Gorgonia, Clement, Tei, Zebina, Polichroniu, Damian. *24 Vineri:* † Ioan. *25 Sâmbătă:* Tarasiu, Alesandru, Regin, Ipatiu, Antoniu, Teodor, Marcel.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 19 Februariu, a lăsatului de brânză. Meditaţiuni asupra căderii lui Adam în pĕcat şi a urmărilor acestei căderi. Octoich ton 3, şi Triod. Ale Mineiului se pun tóte la Povespertină La Utrenià: Polieleul, ş. a. ca în Duminecile trecute. Evangelia Invierii 3. Melodiile pocăinţei. Catavasia din Triod: „Ca pre uscat trecênd.“ Celealalte ca de rênd, combinând Octoichul cu Triodul. La Proscomidiă se scot două agneţe separate pentru liturgia de Mercuri şi Vineri, cari apoi se sânţesc astaḑi intr'una cu sântele ḑilei, şi inmoiate puţintel cu vinul prefăcut în sângele mêntuitoriului, se păstrézà bine într'o cutie anumită până în ḑiua liturgiei celor inainte sânţite.

Luni, 20 Februariu: Începutul postului mare de patruḑeci (paresimi), care se intinde până inclusiv Vineri în 31 Martiu, ér de aici până la Pasci se continuă ca postul sântelor patimi, preste tot cu asterneri (metanii) şi ingenunchieri, afară de Dumineci şi Sâmbete.

Mercuri, 22 Februariu: Liturgia celor inainte sânţite, după tipicul ei special.

Vineri 24 Februariu: Aflarea a doua a capului sântului Ioan premergĕtoriul. Sĕrbătóre deslegată. Ritualele ei se pun în Dumineca premergĕtóre sau în Sâmbăta ce urmézà. Astăḑi se face liturgia celor înainte sânţite ca de rênd.

Sâmbătă, 25 Februariu: Amintirea sântului martir Teodor Tironul şi a minunei cu grâul fiert (colivă.)

Notă. In decursul postului mare, afară de Dumineci şi Sâmbete, se folosesc după raţiunea timpului odóre negre la tóte ritualele bisericesci.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6$^{0}/_{0}$	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 57$^{1}/_{2}$	9.57
100 marce nemţesci	59.17$^{1}/_{2}$	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	121.25	121.15

Nr. 65. [20] 1—3

EDICT.

În urma cererei Annei Achim Simeon din parochia gr. or. Mohu şi pe basa ordinului consistorial dela 31 Ianuariu a. c. Nr. 540., Ioan Slav asemenea din Mohu, carele de patru ani cu necredinţă a părăsit pe susnumita Anna Achim Simeon, legiuita lui soţie, fără a scí locul petrecerii lui, se provócă ca în termin de şase (6) luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului, pentru-că la din potrivă procesul divorţial intentat se va pertractá şi hotărí şi în absenţa lui.

Sibiiu, 10 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopp.

Nr. 414/1888. [16] 3—3

EDICT.

Arseniu Dobrén gr. or. din Dobra, născut în Făget, carele de 4 ani şi 10 luni a părăsit pre legiuita sa muiere Maria născută Crainic din Dobra, fără sĕ se scie ubicaţiunea lui, prin acésta se citéză ca în termin de 6 luni dela datul de faţă sĕ se înfăţişeze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorţiu a femeiei lui se va pertracta şi decide şi în absenţa ui.

Scaunul protopresbiteral gr. or al tractului Dobrei.

Dobra, 16 Octobre, 1888.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 100 [19] 1—1

Publicaţiune.

In sensul § lui 124 din procedura în cause matrimoniale din 1878 se aduce la cunoscinţă publică: că Ioana Pavel din Avrig, prin sentinţa Prévenerabilului consistoriu archidiecesan din 31 Ianuariu 1889 Nr. 499 B. este legal despărţită de pribegitul ei bărbat Nicolau Tulban, asemenea din Avrig.

Avrig, 5 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☛ **In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.** ☚

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental!

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de pârete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☛ Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☛ Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 15—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 19—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. **Ca semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriş	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuş	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaş	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaş	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.45**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apaţa	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.45	—	—	**9.52**
	1.55	**5.37**	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	**4.56**	—	7.31	—
Apaţa	**5.37**	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireş	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.09**	11.37
Şibot	—	**11.39**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuş	8.59	**1.16**	1.26

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	**6.40**
Petroşeni	12.30	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	**9.45**

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.12	**9.02**

Timişoara —Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.35**
Şeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneş	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneş	—	9.45	**10.50**
Şeica mare	—	10.20	**11.20**
Copşa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.21**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.13**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 17. Sibiiu, Marți 14/26 Februariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Februariu.

Am stat până acum mai mult numai ca nisce privitori ai scenelor, ce se petrec în parlamentul Ungariei fără de a ne fi pronunțat fața de decadință parlamentară, ce o observăm pe întrégă linia. Datoria de publicisti nu ne permite a mai persistá în rolul de spectatori indiferenți, pentru că nu ne póte fi indiferentă nici noue ținuta politică a membrilor tuturor nuanțelor din parlament, și în special nu ne e tot una, dacă deputații săsesci se ivesc ca din senin ca apěrători ai constituțiunei maghiare, până când bine scim, că ei până acum au fost aceia, cari nu au făcut nici un secret din atitudinea lor în ce privesce constituțiunea Ungariei, care le e după plac numai până la un punct, până la punctul în care legea electorală le asigură progative în fundul regiu, ca sě domineze asupra elementului preponderant, al românilor, de pe acel teritoriu.

Noi am constatat și cu alte ocasiuni, că sasii ca esclusivisti, totdeuna au căutat sě tragă folóse numai pentru ei, pentru interesele lor specifice săsesci, și nici când nu le-au venit în minte sě se cugete, că cercurile ce le representă în parlament, sunt cercuri, în cari elementul român e considerabil.

Dacă românii cu pasivitatea lor nu ar fi inlesnit sasilor în fundul regiu posițiunea, ađi póte ar putea fi și un român în parlamentul Ungariei, care sě-i dea de gol, sě le cetéscă în cărți.

Domnii Filtsch și Zay vorbesc ca si cum în țéra Bârsei nu ar fi nici un român, ca și cum patria ar fi în pericul, dacă nu o ar mântuí dlor, ca stâlpi puternici ai constituțiunei maghiare, fără sě aibă acel tact bun, ce sě recere dela un ales de pe un teritoriu, unde sunt, dacă nu mai mulți, desigur tot atâța români, cari au stat cu mânile în sîn până ce s'a ridicat la trépta de mandatari ai națiunei săsesci, ceea-ce la din contră numai cu greu ar putea fi acolo, unde sunt.

Tot acésta ținută o observă și deputații ardelenesci maghiari, eșiți din urne, unde românii dau maioritatea covêrșitóre a alegětorilor.

Parlamentarismul deci e în decadință, invectivele ce-și aruncă în fața unul și alt deputat contra celuialalt, nu sunt decât nisce urmări triste ale corupțiunei, ce se fac la alegeri.

Am cerut în nenuměrate rênduri în presă ca sě se modifice legea electorală, pentru ca aleșii sě fie espresiunea maiorității cetățenilor, nu s'a făcut, nu cercetăm de ce și pentru-ce, ađi věd toți maghiarii cei cu minte și judecată, că parlamentarismul este în decadință, că aleșii nu representă pe totalitatea alegětorilor și mai puțin pe totalitatea cetățenilor nepětați și cu óre-care avere și de aceea se nu ne prindă mirarea, dacă omnipotența ministerială merge până acolo de se opune cu dorințele deputaților, căci în prea multe casuri, și în special în Ardél, deputații nu toți representă voința alegětorilor. La sasi le dă mâna sě se bată cu pumnul în pept, că ei sunt stêlpii constituției ungurescí până va stá legea electorală din 1874, tot asemenea pot sě se mândréscă și deputații din comitatele ungurescí cu maiorități românesci, dar vocea lor nu trage în cumpěnă, e lipsită de basa, care se numesce increderea generală, și dacă se atacă constituțiunea, acésta sě se atribue curat numai legei electorale celei nedrepte din Ardél, care face ilusorică posibilitatea de a se esprimá prin ea voința poporului, ci se esprimă numai voința unor ómeni, ce nu sunt și nu pot fi opiniunea publică. Judece lumea cum va judecá, una stă, că nedreptatea nedreptate nasce, și că forța nu póte fi pusă peste legile eterne ale dreptului. Românii ađi forțați de impregiurări nu sunt acolo, unde ar trebuí sě fie, și nedreptatea se rěsbună amar.

Cu drept đicem deci, că constituțiunea maghiară nu e ađi apěrată cu succes, pentru că parlamentul nu este espresiunea sinceră a cetățenilor și în óra a 11-a mai venim sě le o mai spunem incă odată, sě facă dreptate tuturor, dacă vor sě nu secere urgie pentru disposițiunile, de cari au făcut ei părtași pe români dela introducerea erei constituționale încóce.

Revista politică.

Tot mai mult începe a se face lumină în politica, ce o urmăresc partidele din casa deputaților din Budapesta.

§ 14 în special a dat prilegiu a se deslănțuí multe vederi, căci în desbaterile asupra acestui § s'a putut vedé atitudinea, ce se observă din partea partidelor.

Pentru noi, cei din Ardél, lucrul mai important e atitudinea deputaților sasi, cari s'au věđut *necesitați* a apěrá constituționalismul, contra violării lui, despre care însě premieriul s'a esprimat, că nici cât nu e periclitat, și acésta a confirmat-o și organul săsesc local.

Acésta ținută a deputaților sasi a făcut o bună impresiune în partidele oposiționale și în special între membrii, cari speréză că vor formá noul cabinet ministerial.

Vorbirile deputaților sasi au fost primite cu vii și sgomotóse „éljen“-uri din partea oposițiunei, ér contele Apponyi, ca sě pună vêrf și sě verse rêvnă în deputații săsesci a aflat de cuviință, că la un banchet sě golécă până în fund păharul de vin în sănětatea sasului Filtsch, ales deputat în cercul electoral al Cristianului.

Declarațiunea, ce o a făcut domnul ministru Tisza în casa deputaților, că ori și ce împregiurări s'ar ivíeste hotărît a rěmâné la postul seu, cât timp sě mai póte sprigini pe maioritatea dietei n'a produs tocmai bună impresiune în clubul Apponyi-Polonyi, cari caută cu ori-ce preț a mătură și apoi a afumá cu rěșină pe urma ministeriului Tisza.

Tocmai de aceea însě e puțină speranță, că tumulturile și scandalele din parlament și de pe stradă vor încetá.

La banchetul, care a intrunit pe intréga oposițiune a vorbit bětrânul Horváth, fost ministru de iustiție în cabinetul lui Andrássy, ca și un ficior tiněr, insuflând coragiu tuturor celor ce voesc salvarea patriei și carea nu se face decât prin nimicirea cabinetului tisaist; ér contele Károlyi a strigat, că lozinca în Ungaria o compun numai trei vorbe: „onórea patriei“; „jos cu Tisza“, „trăéscă regele.“

Despre desvoltarea lucrurilor în Ungaria, foile berlineze se esprimă în un mod fórte nefavorabil. Ele věd în acésta politică o daună pentru alianța triplă.

Mare sensațiune a făcut mai ales proiectul lui Pázmándy de a se forma o ligă ca cea francesă à la Déroulede, în care berlinezii nu věd numai o manevră oposițională, ci o dovadă a simpatiilor pentru francezi.

„Nat. Ztg.“ e de părere, că tumulturile din Roma au o mare asemênare familiară cu cele din Pesta. Acolo vor sě rěstórne pe Crispi, ca pe cel mai adict spriginitoriu al alianții triple, ér aici pe Tisza, carele a desvoltat multă activitate la încheerea acestei alianțe.

Și în Roma ca și în Pesta și-a dat mâna spre acest scop radicalii democrați, șoviniștii, feudalii și clericalii. Tótă acțiunea lor tradéză nisuințele tulburătorilor păcei europene, voind sě inaugureze în anul secular al revoluțiunei franceze evenimentele de acum o sută de ani.

Ceea-ce nu i-a succes presidentului camerei francese, Méline, a face cu sěptěmânile, i-a succes senatorului Tirard. Acesta peste nópte și ca din senin a format o combinațiune ministerială, care a și primit aprobarea președintelui Carnot și astfeliu Francia a mai trecut prin o crisă ministerială. Actualul ministeriu crede a satisface asteptărilor tuturor partidelor republicane.

Camera României a votat cu 101 contra 41 voturi darea în judecată a ministeriului Ioan Brătianu

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rěspunsul metropolitului Șuluțiu către Emanuil Gozsdu la scrisoarea publicată mai sus in causa românilor din Ardeal.

(Încheere.)

Fii încredințat Illustrissime Doamne! și poți încredința cu siguritate ambe casele parlamentare a Ungariei și pe cei mai bravi și liberali bărbați ai Ungariei, cumcă națiunea noastră română din Transilvania, nu sunt nepretinii unirei Transilvaniei cu Ungaria; ei cugetă la o adevěrată înfrățire și împăciuire cu națiunea maghiară; și pe fundamentul acestei, doresc a confăptuí și conlucra întocma cu națiunea maghiară la o patrie comună independentă, tare și inflorită, și cred că spre dobêndirea unui scop așa sânt și mare, Ungaria, nu cea mai puțină putere, nici cel mai mic moment ar dobândí, dacă și-ar alipí și și-ar asocia sieși și pe națiunea română Transilvană, prin care națiunei maghiare pentru tot viitoriul, numai tărie și folos, și nici un scăđěmênt nu i s'ar cășuna.

Ci nobila națiune maghiară trebue înainte sě scie, că aceasta adevěrată înfrățire a acestor naționalități, și acest mare folos, care din aceeași nu singur numai pentru națiunea română, da mai mult pentru națiunea maghiară ar resulta, numai așa se pot dobândí, dacă dreptele postulate a națiunei noastre se vor respecta și prin legi positive în diete facênde înainte se vor asigura.

De aceea te rog pe Ilustritatea Ta sě manifestezi dietei Ungariei, că până atunci, până când acestea postulate drepte a națiunei române din Transilvania, și prin dieta țěrei Ungariei, și prin cea dintâiu ținêndă în Transilvania dietă nu se vor asigura, sě nu urgălueacă și sě nu precipiteze, sau cu sila — înainte de escontentarea postulatelor române — fără voia și consensul acestora sě esecuteze unirea Transilvaniei cu Ungaria, ca înțelepțesce ne putem cu toții teme, ca aceea silnică unire, nu va aduce nici pentru națiunea maghiară, nici pentru cea română, da nici pentru ambele acestea patrii Ungaria și Transilvania, mai bune și mai dulci frupte, decât făcuta silnică unire a Transilvaniei și a partiumului cu Ungaria la anul 1848.

Nu socotească parlamentul Ungariei, cum-că legile dietei Ungariei și a Transilvaniei din 1848 ar fi făcut destul, și ar fi împlinit dreptele postulate a națiunei române.

Nu Illustrissime Doamne! n'au făcut destul, n'au odichnit pe români, și causele pentru cari acelea legi din 1848 neodichnesc și nemulțămesc tare pe națiunea română, și pentru cari acelea nu se pot primí de fundament al libertății și esistenții sale naționale prin o necondiționată primire a unirei Transilvaniei cu Ungaria; cu toate condițiunile, cu cari ar putea națiunea română primí dorita unire a Transilvaniei cu Ungaria, eu pe larg le-am desfășiurat în cuvêntarea mea ținută în conferințele regnicolare din Alba-Iulia la 11 Februariu a. c., care Illustritatea Ta per extensum le vei afla în aceea-și a mea cuvêntare, mai vêrtos dela pagina 18 până în capět, dela care națiunea noastră nici cu un preț nu se va abate.

Sě nu înșele dar pe parlamentul Ungariei representațiunile unor comitate din Transilvania (carii încă nici bine organisându-se, în contra protestațiunilor mai numěroșilor români au început a stăgí și a urgăluí chemarea lor la dieta Ungariei, și efeptuirea unirei Transilvaniei cu Ungaria) sě nu creadă, că acestea s'ar face cu învoirea națiunei române, nu domnul meu, acestea 's fapte silnice a egoismului maghiarilor nostri din Transilvania, cu cari pe cât de tare înșală și pe parlamentul Ungariei, pe atâta mai tare esacerbeasă și pe națiunea noastră, și îi dă fundament și causă nouă de a nutrí în inima sa neîncredere în toate cuvintele și apromisiunile celea frumoase ale maghiarilor nostri.

sau a „ministrilor anume responsabili din cabinetele Ioan Brătianu“.

Totodată s'a ales şi o comisiune de anchetă constătătóre din 6 conservatori-liberali şi din Blaremberg.

Procedura maiorităţii la alegerea comisiunei a fost greşită, ḑice „Epoca“, căci art. 17 din legea pentru responsabilitatea ministerială spune clar, că cel ce a iscălit o propunere de dare în judecată, nu póte sĕ facă parte din comisiunea de informaţiuni. Abstragênd dela tecstul legei mai e consciinţa, care 'ţi impune datoria sĕ te recuzi dintr'un proces, în care ai apucat de ţi-ai dat hotărirea într'un mod făţiş şi pasionat.

La cestiunea lucrului de mână.

II.

Trebuind deci sĕ recunóscem sórtea, la carea sunt espuse aprópe tóte ideile mari, vom puté uşor sĕ înţelegem, de ce nu prinde rădăcini introducerea lucrului de mână între obiectele de învĕţământ. In cele premergĕtóre am avut în vedere sórtea acestei cestiuni cu respect mai cu sémă la poporul român. Vom aflá, dacă vom căutá mai departe, că ea dela ivirea ei a fost supusă unui curs fórte neregulat şi adeseori percurgênd un spaţiu fórte lung, s'a reîntors apoi lăsând după sine un loc fertil, érăşi la isvorul, de unde plecase, ca sĕ îmbunătăţéscă şi terenul ţinutului de acolo.

Ideia lucrului de mână în scólă o aflăm esprimată de Comenius şi Ratich, metodicii vécului al 17-lea în Germania, o aflăm chiar practicată în scólele lui Franke în vécul următoriu, în scóla nu a aristocraţiei, ci a clasei mai de rênd. Ea însĕ nu străbate în viéţa scolară, ci remâne mai mult teorie, căci încercările lui Franke sunt mai mult de natură privată şi nu pot captiva marea mulţime.

După atâta timp de odichnă, căci eu abstrag dela grădinile de copii, a cărui părinte Froebel, basat pe Pestalozzi, imediat sĕ baséză şi pe Comenius — abia acuma vedem cu cât zel şi perseveranţă sĕ lucră de scóla germână în direcţiunea validitării acestei idei. Şi óre ce i-a îndemnat spre acésta muncă înteţitóre?.... Ruşinea, că a observat pe Svedia, cât de parte a ajuns cu aşa numitul învĕţământ „Slögd.“

Ei au observat, că acésta l'a înşirat deja între obictele de învĕţământ şi au trimes atât Germania, cât şi Austria (Viena)*) ómeni cari sĕ înveţe dela poporul svedian. Ḑic ruşine, deóre ce e ruşine, ca tu sĕ afli mai întâiu ceva şi în urmă sĕ te ia alţii dela spate şi sĕ tragă folosul ei, nelăsându-ţi póte nice chiar dreptul de prioritate. Altcum póte sĕ nu le cadă rĕu germanilor pentru acésta, deóre-ce chiar ei sunt aceia, cari mai cu sémă s'au folosit de dreptul (?) usurpării pe aprópe tóte terenele vieţii intelectuale şi fisice, şi tot ei sunt aceia, cari cred a aflá idea în cutare literat sau om de sciinţă de al lor, ca nu cumva sĕ se pótă atribuí cuiva vre-un merit cât de mic, nice chiar meritul de a fi esprimat mai întâiu ceea-ce ei au pus în pracsă, i-au tras şi-i trag folosul. Spre ilustrare voiu amintí numai aci, că spre esemplu idea fundamentală a „darvinismului“ o scormonesc din scrierile lui Goethe, din „Critica raţiunii pure“ a marelui filosof german Kant.

Sĕ ni se permită acéstă digresiune făcută cu scop de a vedé cât de ambiţios póte sĕ fie un popor pe pretensiunea de a fi considerat cel mai inalt pe trépta culturală a omenimei. Câtă forţă de luptă póte sĕ zacă în acésta ambiţiune?

Sĕ nu putem noi trage óre şi de aci o învĕţătură?!

Constatez, că esistă miscarea amintită şi de mine mai sus chiar şi în apelul d-lui Moian, în Germania, nu pot însĕ sĕ las neamintită şi impregiurarea, că acésta diferesce cel puţin în sferele mai înalte pedagogice de cea din Svedia şi anume diferesce chiar în urmărirea scopului acestui nou obiect de învĕţământ.

Motivul, de care au fost conduşi cei din Svedia, nu a fost pedagogic, ci un motiv curat, isvorit din necesităţile vieţii poporului svedian. Ómenii pĕtrunşi de binele poporului au observat, că acesta petrece o grămadă de timp în neactivitate, în sările cele mari de érnă şi neavênd ocupaţiune, începe a sĕ moleşi cu tot feliul de viţii, de aci tendenţa de ai ajuta pre calea scólelor poporali. Corifeii pedagogici din Germania ḑic: noi nu voim acésta, fiind-că noi nu ţinem la principiul, că scóla poporală nu are sĕ pregătéscă tinerimea pentru viaţă direct, de aceea nici nu cerem, ca copii nostri sĕ iasă măestrii deplini din scólă, ca îndată sĕ-şi şi pótă câştigá pânea de tóte ḑilele cu acésta; noi voim sĕ se dea în scóla poporală numai o cultură generală, căci pentru cea specială avem şi trebue sĕ avem scóle de specialitate, unde sĕ se pregătéscă omul pe deplin, ca sĕ-şi şi pótă împliní cariera cu conscienţiositate, dela împlinirea căreia atêrnă în mare parte resolvirea problemei sociale.

Este vorba, care din aceste douĕ direcţiuni sĕ póte considera ca representanţa adevĕrului? Rĕspunsul la acésta întrebare este diferit, după punctul de vedere, din care judecă omul cestiunea presentă.

Pentru ómenii aceia, cari tóte lucrurile le judecă din punctul de vedere al folosului real, practic, pentru filosofii aceia, cari pe terenul practic, al faptelor sau pe terenul moral sĕ închină materialismului*) sau mai scientificesce vorbind, eudemonismului, optimismului, le mai convine direcţiunea practică a svedilor sau preste tot a acelora, cari lucră în sensul scólei svediane. Nici decât însĕ pentru aceia, cari sunt de firma convingere, că direcţiunea ideală în judecarea lucrărilor şi faptelor omenesci este singura garanţă pentru trăinicia unei societăţi; pentru filosofii aceia, cari se închină idealismului în etică; cred că precum un individ aşa şi un popor lipsit de ideal este osîndit sĕ péră în vecinicia timpului. Martoră le este acéstă istoria trecutului, care vorbesce destul de elocuent în sensul părerii lor. Mai luând acuma în considerare şi opiniunea pedagogilor de renume, carea pare a încliná cu totul în favorul celor din urmă, şi mai băgênd de sémă şi la aceea, că în materie de scólă prima autoritate decisivă sunt pedagogii de profesiune numai încape nici o îndoélă, că adevĕrul sĕ află pe partea acelora, cari nu sunt conduşi la introducerea lucrului de mână în scóla numai de interese materiale.

Şi cum că aceste doue direcţiuni se manifestă deja şi în Germania şi că chiar cursul de vară din Lipsca nu prea arată a tractá cestiunea din punct de vedere educativ mi sĕ pare a fi adevĕrat după o scólă de natura acésta pe carea am avut ocasiune sĕ o vĕd cum e arangiată în Saxen Weimar de chiar unul, care şi-a însuşit cunoscinţele la numitul curs. Acolo am avut ocasiune sĕ vĕd, cum sĕ sciu pregătí obiecte folositóre din lemn, drot, hârtiă, dar repet mai numai folositóre pentru trebuinţele casnice, cu singura escepţiune a unei camere obscure, carea stă în legătură cu instrucţiunea din fisică.

Chiar nici în Germania nu este cestiunea destul de matură şi nici aici în Weimar nu era o scólă ce ar fi introdusă în organismul scólei tradiţionale, ci o singură probă făcută de cetate, la carea nu erau obligaţi toţi elevii, prin urmare tot numai o încercare de natură privată.

Aşa stau lucrurile în Germania, deşí este de lăudat zelul „Reuniunii pentru lucrul de mână“, dar e vorba, că de o consolidare nu se póte vorbí.

(Va urma.)

---

*) Veḑi: Der Handarbeits-Unterricht etc. von Ioseph Urban et cons. Wien 1885.

*) Trebue făcut distincţiune între materialismul aci înţeles şi între materialism, ca principiu scientific întru esplicarea naturei şi omului cu tot ceea-ce se ţine de ele. Ignoranţa adeseori le confundă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mateiaş, în 9/21 Februariu, 1889. Domnule redactor! Rugăciunile sĕvêrşite în bis. nóstră gr. orient. din Mateiaş din 24 şi 28 l. tr. pentru odichna sufletului rĕposatului archiduce, principe de corónă *Rudolf*, urmate de o cuvêntare — întocmai ca şi plóea peste pămêntul însetat — au influinţat mult asupra poporului numĕros, ce a fost de faţă. Nu sciu ce alt prilegiu aşa de momentos ar mai fi putut fi, care sĕ fi putut îndemná pe acest popor sĕrac la o jertfă benevolă, acum în aceste timpuri, când cea mai mare parte din popor duce lipsă şi de cele mai necesare ale casei.

Însĕ din acest prea trist incident, pĕtruns fiind de durere acest popor, după ce — în sensul cercularului Escelenţiei Sale I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul din 20 Ianuariu, a esecutat cu tótă pietatea cele trei puncte din acel cerculariu, mai întreg poporul a contribuit, nu din prisosinţă (acésta nu e aici), ci chiar din filerii cei din urmă, care în bani, care în bucate, la înfiinţarea fondului „Rudolf“, menit de a se procurá din el cărţi pe séma elevilor sĕraci de scólă, când se va urcá la suma de 600 fl. v. a.

Dacă toţi copacii cei urieşi s'au desvoltat din câte o mică sămênţă, apoi speranţa ne nutresce, că pe lângă o bună administraţie şi acest mic fond în curênd îşi va dá rodul seu spre mângăerea şi recompensa urḑitorilor, şi ruşinarea avarilor prea tare de inimă şi de urechi.

Subscrisul în numele comitetului parochial, mi ţin de datorinţă a aduce şi pe acéstă cale mulţămită celor ce şi-au împlinit datorinţa creştinéscă, contribuind pentru un scop filantropic, la a cărui ajungere mult a contribuit zelosul primar comunal, Ioan Cociş; ér celor tari de inimă le poftesc mai bună moralitate.

Ioan Brotea,
preot.

Varietăţi.

* (Parastas.) Sâmbătă la 10 óre n. s'a servit prin Escel. Sa I. P. S. Dl archiepiscóp şi metropolit parastas solen pentru odichna sufletului fericitului în Domnul episcop **Ioan Popasu**, fiind asistat de Preacuv. Lor: Nicolau Popea, archim. şi vicariu archiep., Dr. I. Puşcariu, archim. şi ases. cons., Nicanor Frateşiu, protosincel şi secretariu cons., P. O. D. D.: I. Hannia, prot. şi dir. sem., Z. Boiu, prot. şi ases. cons., I. Ghibu, prot. şi prof. sem şi diaconul I. Popoviciu. La acest parastas a luat parte întreg gremiul consistorial şi un numĕr considerabil din inteliginţa din loc.

* *(A XVII-ea adunare generală a reuniunei femeilor române din Sibiiu.)* În ton sĕrbătoresc şi cu obicinuita-i iscusinţă a bineventat Dumineca la 3 óre dómna presidentă, Maria Cosma, pe distinşii şi numĕroşii membrii, cari s'au adunat în localurile casinei din loc. Rêvna şi zelul, cel desvóltă acésta reuniune şi în deosebi comitetul ei, pentru realisarea scopurilor, ce le urmăresce, le a documentat raportul interesant, ce l'a cetit dl secretariu Dr. Oct. Russu, şi pe care sperăm al publicá şi noi.

Programa şedinţii s'a esecutat în cea mai bună înţelegere, dându-se absolutoriu comitetului pentru raţiociniul din 1888, şi alegêndu-se de membru în comitet d na Ana Lucuţa, în locul d-nei Alecsandrina Mateiu, care şi a dat demisiunea din cause sanitare.

Buna impresiune, ce a provocat în publicul ascultătoriu raportul comitetului şi preste tot desbaterile adunărei s'a manifestat cu atâta tărie, încât Precuv. Sa dl archim., Dr. Il. Puşcariu, n'a putut resistá indemnului intern, fără a dá espresiune sentimentelor de bucurie ale publicului pentru zelul şi devotamentul, cu care lucră reuniunea, comitetul şi în special dómna presidentă la realisarea mĕreţului scop: crescerea *românéscă* a fetiţelor nóstre. Indemnat în special pentru puternicul sprigin, ce-l dă acésta reuniune Asociaţiunei transilvane, prin aceea, că adună modele de diferite lucruri de mână dela ţĕrancele nóstre, pe séma scólei civile de fetiţe, precum şi pentru strălucitul succes moral şi material al balulului, despre care strĕinii se esprimă atât de favorabil, propune ca sĕ se esprime comitetului şi în special d-nei presidentă mulţămită protocolară. Acest moment a fost de tot mişcătoriu. Dómna presidentă Maria Cosma observá, întreruptă de frenetice aplause, că femeile române şi-au împlinit numai o *sfântă datorinţă*, carea pururea o vor urmărí, cât timp mai *esistă* mamă şi femee română. Reuniunea e mândră pentru laudele, ce i se ridică, dar meritele şi succesele se atribue în prima linie membrilor ei, cari cu atâta zel o spriginesc şi se intereséză de afacerile ei. Lucrând în concordie, cu sfatul şi cu înţelepciunea tuturor membrilor, lucruri şi mai mari se pot produce.

A procurat câte-va momente plăcute acésta adunare, în viforul ispitelor, ce ne bântue, şi condeiul istoric va înregistra cu multă recunoscinţă activitatea acestei reuniuni, care e unul dintre factori cei mai distinşi ai desvoltărei nóstre culturale. *—br.—*

* (Archiducele Francisc Ferdinand.) Precum se anunţă din Viena, archiducele Francisc Ferdinand va ven í în Budapesta, unde va rĕmâné, cât timp curtea imperială va petrece in capitala regatului. Archiducele ar voí sĕ vină în atingere şi sĕ cunóscă personalităţile din cercurile conducĕtóre ale Ungariei.

* (Reuniunea higienică.) Ministrul reg. ung. de interne a aprobat sub Nr. 7098 statutele reuniunei higienice a comitatului Sibiiu.

* (Recrutarea.) Amênându se recrutarea pe timp nehotărît, ministrul honveḑimei a făcut acésta cunoscut tuturor iurisdicţiunilor, tot deodată a re-

---

Multe, care îngustimea acestei hârtii nu le poate toate cuprinde, a-şi fi avut ca la un adevĕrat naţionalist, de a-ţi mai comunica, însĕ cred, că acestea încă — cari până ce ţi-am putea din comisiunea naţională permanentă, definitivul rĕspuns, la preţiuita-ţi carte trimite Illustritatei Tale, ca unui bărbat înţelept şi pătrunḑĕtoriu îţi vor fi destule.

Până atunci asigurându-te despre osebitul meu stim şi multă preţuire, am onoare de pururea a remânea.

Al Ilustritatei Tale
umilit serb

Blaş, în 20/8 Maiu, 1861.

Alecsandru St. Şuluţiu m. p.,
archiepiscopul şi metropolitul Albei-Iuliei.

Collect. I. c. d. P.

înapoiat planurile diferitelor iurisdicţiuni şi comande referitóre la asentare, provocându-le a le aşterne numai când se vor recere şi în conformitate cu instrucţiunile, ce le vor primí ulteriore.

* (Starea sămênăturilor.) Conform raportului ministrului de agricultură sămênăturile de tómnă se afla mai în tóte locurile sub zăpadă. Gerul dela 9 şi 12 Februariu a causat mari daune pe unde sămênăturile sunt încă abia rĕsărite şi pe unde zăpada e subţire. Sămênăturile mai din bună vreme sunt cu mult mai frumóse ca cele târḑii şi promit seceriş mănos. In general însĕ nu trebue sĕ ne facem mari speranţe de un seceriş pré bogat. Nutreţul pentru vite încă e fórte simţit în multe locuri şi de cumva érna va fi târḑie, nutreţul vitelor se va scumpí în mod considerabil.

* (Invitàre.) Societatea diletanţilor maghiari din Sibiiu va arangiá la 1 Martiu a. c. n. în sala dela hotelul „Impĕratul romanilor“ o serată declamatorică împreunată cu joc, în favorul fondului înfiinţat în Cluş pentru ridicarea unui monument regelui Matia.

* „Cavalerism.“ Afacerea de onóre între deputaţii Géza Polonyi şi Dr. Carol Pulszky s'a terminat pe „cale cavalerească.“ Glónţele pistólelor descărcate au fost abătute de „vênt“ din direcţiunea lor „normală“, şi astfeliu cavalerii au scăpat téfări fără a-şi periclitá cât de puţin viéţa!

* Despre demonstraţiunile din Budapesta se scrie din capitala Ungariei ḑiariului „Berliner Tageblatt“ următórele: Dela sublim pănă la ridicol e un singur pas; tot aşa de indepărtat e lucrul îngrozitoriu de cel comic. Modul şi chipul cum s'au înscenat demonstraţiunile din Budapesta au un gust deosebit şi s'au făcut astfeliu, ca sustratul lor se fie subiectul unei operete politice. E lucru neinţeles însĕ cum regimul face pact cu oposiţiunea când scie că ea umblă sĕ-l discriditeze. Eată cum s'a întêmplat lucrul. Un arangeriu apărù la şeful poliţiei şi se escá urmatoriul dialog: Pretine! Noi voim sĕ arangem Duminecă o demonstraţiune mare contra regimului“. — „Precum ve place.“ — „Bine dar voi se nu ne şicanaţi, ori conturbaţi.“ — „Nu se va întêmplá.“ — Am lipsă însĕ şi de un numĕr de poliţisci, cari sĕ ne deschidă drumul şi sĕ călărĕscă în fruntea demonstranţilor“. Ii veţi avé, „câţi vĕ sunt de lipsă?“ — „Deocamdată, 40 vor fi destui.“ — „E bine, poliţaii vĕ stau la disposiţiune“. — „Noi vom strigá însĕ şi „jos cu Tisza“. „Precum ve place; adăugaţi numai şi: „trăéscă regele“. — „Fórte bine, vom strigá şi: „trăéscă regele“. — „Aşa dar tóte sunt în ordine“. — „În cea mai bună ordine“! — „D ḑeu cu voi“! „Apere-vĕ ceriul!“ Astfeliu se terminară negoţierile între conducĕtoriul demonstraţiunei şi între şeful poliţiei. Tocmai în acelaşi stil decurse conductul cel mare.

* (O întimpinare.) Domnul preot gr. cath. Alesandru Têrnovean din Hodac, ne trimite o întimpinare mai lungă, din care ar resultá, că faţă de d-sa nu se pot susţiné cele afirmate de dl V. Duma, în darea de seamă publicată în Nr. 11 şi 12 ai ḑiariului nostru, în ce privesce instigarea, ca banii adunaţi cu colindatul sĕ se împartă copiilor, cari au umblat a colindá cu numitul invĕţatoriu. La acésta intimpinare se aclude şi o declaraţiune subscrisă de mai mulţi inşi.

* (Delphi în licitaţiune.) Guvernul grecesc ar fi dispus a vinde terenul unde a fost odinioară oracolul Delphi şi unde aḑi se află satul Castri pe 80,000 dolari Statelor unite pentru a face desgropări.

* (O dilemă caracteristică). Dacă e sĕ dăm creḑĕmênt foilor helveţiane, un morariu din cantonul Aargau a întimpinat o dilemă caracteristică. Omul din cestiune posede o móră la cotitura unui rîu mare, ale cărui riuleţe secundare erau cunoscute încă din vechime, că aduc şi aur. In anii de mai nainte se practicá acolo negoţul cu scóterea aurului pănă s'a sistat, din causă, că nu se mai plăté sĕ se mai spele aur. Morariul nostru ţiné şi multe gâsce. Intr'o ḑi tăià una din ele şi află în guşa ei o masă de metal; uimit mai tăià încă una, şi află şi în guşa aceleia mai tot atâta metal. El presupuse, că va fi aur şi ca sĕ se încredinţeze mai bine merse cu el la aurariu sĕ l esamineze. Era aur. Morariul nu scie acum ce sĕ se facă. Sĕ-şi taie tóte gâscele, ori sĕ le ţie, ca pe nisce desgropători de aur?!

* (Turnul Eiffel.) Uriaşul turn, ce se clădesce la Paris va fi gata in curênd. Ingineriul Eiffel a ḑis către corespondentul engles al ḑiariului „Pall Mal Gazette,“ că pănă la finea lui Fabruariu se vor terminá lucrările şi că acum nu mai întimpină nici o greutate. Lucrătorii se inmulţesc cu înălţarea turnului şi plata le cresce din ḑi în ḑi. Afară de un băiat, carele a căḑut din înălţime şi a murit încă acum 2 ani, nu s'a mai periclitat nici o persónă. Turnul a ajuns înălţimea de 296 metrii. Bărbatul, ce va arborá tricolorul frances pe vêrful turnului, va şedé tot aşa de sigur în vêrful lui, precum şede un bĕtrân în fotoliu.

* (Rĕstignit). In satul Zimleansk de pe Don s'a ivit o sectă religiósă de un fanatism lugubru. Prorocul acestei noue religii propagă, că pentru mântuirea sufletului crestinul trebue sĕ indure negreşit tóte durerile, ce a suferit fiiul lui Dumneḑeu pe pămênt. In ajunul Crăciunului trecut acest proroc a ordonat discipulilor sei sĕ-l restignéscă pe o cruce, cea-ce acestia au şi făcut Prorocul Avacum a fost rĕstignit pe o cruce mare, făcută espres şi ridicată pe piaţa satului. Primariul Nastezin, spĕriat de entusiasmul, ce a cuprins pe consătenii sei cu ocasiunea acestei ceremonii religióse oribile, a dat fuga din sat la Cercask, unde denunţà faptul autorităţilor. Când însĕ sosí la Zimleansk Stanovl, prorocul Avacum a şi murit pe cruce.. Guvernul provinciei pentru a potolí miscarea religiósă a ordonat sĕ se administreze fie-căruia din săteni câte 100 vergi, femeilor câte 25, ér discipulii prorocului sĕ fie arestaţi. Ceea-ce s'a şi făcut imediat. Au potolit vergile entusiasmul religios sau nu, ḑiarele ruse nu ḑic nimic?!

Statutele reuniunei din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanţilor.

La recercare publicăm în cele următóre „Statutele reuniunei pentru spriginirea arestanţilor“ din din comitatul Sibiiului.

I. Titlul, sigilul şi reşedinţa reuniunei.

§. 1. Titlul reuniunei e: Reuniunea din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanţilor.

§. 2. Sigilul reuniunei e rotund cu următórea înscripţiune: „Reuniunea din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanţilor“, în mijlocul căreia sĕ póte cetí numĕrul anului 1887.

§. 3. Reşedinţa reuniunei e Sibiiul.

II. Scopul şi cercul de activitate a reuniunei:

§. 4. Scopul reuniunei este: a uşurá rentórcerea în viéţă civilă a arestanţilor — eliberaţi din închisóre preventivă şi a celor toşti dejudecaţi — lipsiţi de avere, a-i conduce pe calea binelui şi a-i susţiné întru acésta, totodata de a ajutorá după putinţă familiile inocente ale acelora.

§. 5. Reuniunea, pentru ajungerea scopului seu alege astfeliu de modalităţi, dela cari în casul subversant se póte asceptá mai cu siguranţă un resultat şi anume:

a) împărtăşesce pe arestanţi în instrucţiune religiósă-morală, elementară şi economică; sau promovéză instrucţiunea dată de organele statului prin acuirarea unei biblioteca acomodate şi prin alte mijlóce;

b) cercetéză — între marginile regulamentelor esistente pe arestanţi prin un esmis al seu cu scop de a cunósce relaţiunile lor sociale şi materiale, de a eruá modalitatea potrivită a ajutorărei şi mai ales pentru a-i pregătí la eliberare şi a-i instruá;

c) celor eliberaţi le câştigă lucru;

d) îi provede cu instrumente de lucru;

e) pentru acuirarea materialelor de lucru le asigură prin garanţa sa un credit până la o sumă anumită şi pe un restimp de cel mult un an; sau cu acelaşi scop le dă pe cel mult un an un împrumut fără interese;

f) şi ănă când ş'ar puté afla de lucru le dă adăpost şi vipt, şi în cas de bólă îngrijesce de vindecarea lor, spre care scop îi aşéḑă la singuratici ori la familii demne de încredere;

g) îi provede cu îmbrăcămintea de lipsă, ori le rescumpĕră vestmintele zălogite;

h) le dă pănă la locul, unde intenţionéză a se aşeḑá, bilet de drum şi cheltuélă;

i) în casuri escepţionale vrednice de o deosebită atenţiune dă odată pentru totdeuna în o sumă ori în mai multe rate un dar bănesc;

k) susţine legături personale cu cei ce vieţuesc pe teritoriul reuniunei prin membri aleşi de părtinitori, ţine în evidenţă purtarea lor şi în cas de lipsă îi spriginesce în mod potrivit:

l) pe cei, cari intenţionéză a se aşeḑa pe teritoriul unei asemene reuniuni afară de acoperirea speselor de drum (h) îi recomândă în atenţiunea aceleia;

m) familiilor lipsite ale celor deţinuţi în arest preventiv, ori dejudecaţi şi fără avere, în urma unei esperienţe nemijlocite a reuniunei ori a recomândărei respectivului oficiu politic, în casuri vrednice de o deosebită atenţiune, dă odată pentru totdeuna în o sumă ori în mai multe rate un dar în bani.

În anumit cas sĕ póte folosí conform împregiurărilor respectivului şi stărei materiale a reuniunei unul sau mai multe din aceste moduri de ajutoriu.

Dacă reuniunea nu speréză ori nu póte câştigá prin un contact nemijlocit cu altă reuniune ocupaţiune acomodată pentru indiviḑii, ce sunt de a sĕ ajutá: se adreséză spre acest scop şi la altă reuniune de ajutorare.

Durata ajutorărei şi a supravegherei o determină conform împregiurărilor şi după buna sa chibzuélă comitetul de direcţiune.

§. 6. Sfera de activitate a reuniunei se estinde asupra teritoriului tribunalului reg. din Sibiiu, respective asupra indiviḑilor deţinuţi în închisorile (temniţele) esistente pe acest teritoriu ori eliberaţi din acestea, eventual asupra familiilor lor, fără deosebire de etate, sex şi religiune, pănă când petrec pe teritoriul reuniunei; totodată asupra acelora, cari deşi liberaţi în alt loc intenţionéză a se aşeḑá pe teritoriul acestei reuniuni, presupunênd, că toţi acestia cari cer ajutoriul reuniunei, sunt avisaţi la el şi conform esperienţii imediate a reuniunei, sau a recomândărei unei reuniuni de o asemenea natură sau a oficiului încredinţat cu inspecţiunea nemijlocită a închisórei respective — dau speranţă de o purtare bună stabilă.

III. Condiţiunile întrărei în reuniune.

§. 7. În reuniune póte întra ori cine fără deosebire de etate, sex şi confesiune, dacă, corespunde condiţiunilor cuprinse în statute.

IV. Membrii reuniunei.

§ 8. Membri reuniunei sunt:

a) protectorul reuniunei;

b) preşedintele onorar;

c) membrii onorari;

d) membri fundatori şi

e) membri ordinari.

Protectorul, presidentul onorar şi membri onorari ai reuniunei îi alege adunarea generală dintre aceia, cari şi-au câştigat deosebite merite pentru reuniune, ori în general pentru cestiunca penitenciară.

Acestia au tóte drepturile membrilor ordinari şi în şedinţele comitetului de direcţiune au drept a vorbí şi a votá.

Supuşii strĕini sĕ pot alege de membrii onorari ai reuniunei numai cu învoirea prealabilă a Escelenţiei Sale dlui ministru de interne reg. ung.

Membru fundator e: carele plătesce la cassa reuniunei odată pentru totdeuna 10 fl. v. a. ca sumă fundaţională fără condiţionarea unei meniri speciale.

Prin solvirea fundaţiunei, membrii fundatori întră în drepturile membrilor ordinari fără nici o altă îndatorire.

Membru ordinar e: carele în trei ani cosecutivi solvesce o tacsă anuală de câte un florin.

Membri ordinari au în adunarea generală fără escepţiune drept de cuvênt şi vot şi sunt alegĕtori.

Eligibili sunt însĕ numai membrii de sex bărbătesc maioreni şi cu caracter nepătat.

V. Tacsele membrilor, plătirea lor şi încetarea calităţii de membru.

§ 9 Membrii ordinari ai reuniunei scriindu-şi cu mâna proprie numele în lista de subscriere, se deobligă, de a solví în fie-care an anticipative, trei ani dea rêndul la cassa reuniunei câte un florin.

§. 10. Calitatea de protector, preşedinte onorar, membru onorar fundator încétă numai cu mórtea respectivului respective prin disolvarea corporaţiunei.

Membri ordinari se consideră după espirarea celor trei ani obligători din nou pe trei ani îndătoraţi, dacă cel puţin 6 luni înainte de espirarea celor 3 ani nu-şi însinua în scris la president intenţiunea de-a eşí din reuniune.

VI. Venitul reuniunei.

§. 11. Venitul reuniunei îl forméză:

a) sumele fundaţionale plătite odată pentru totdeuna prin membri fundatori (§ 8.);

b) cuotisaţiunile anuale ale membrilor ordinari (§ 8.);

c) fundaţiunile făcute întru scopurile reuniunei eventual interesele ori venitele acelora.

d) venitele representaţiunilor teatrale, concertelor, prelegerilor, seratelor şi a altor representaţiuni de binefacere arangiate în favorul reuniunei;

e) daruri dela privaţi şi corporaţiuni (membrii ajutători);

f) ajutoriul, ce eventual l'ar oferí statul.

Aceste venite se pot folosí pentru acoperirea speselor reuniunei prevĕḑute în statute. (Va urma.)

Posta redacţiunei.

Dlui „Patriotul“ în P. Din incidentul unui cas concret, bucuros revenim asupra meritelor parochului Dvóstre, dar aşa în general nu o aflăm de consult a sĕ face, căci a-şi face datorinţa de bun părinte sufletesc, e datoriu se o facă tot preotul. Altfeliu ne servesce spre plăcere lăudabilul zel al parochului Dvóstre. Manuscriptul se conservă deocamdată.

Dlui „Un participante“ în A Corespondenţa pentru Nrul de astăḑi ne-a sosit prea târḑiu. Se va publica în Nr. următoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Februariu, 1889.

Buda: **88 45 51 24 59**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.75	101.65
Renta ung. de hârtie	94.15	95.20
Renta de aur austriacă	111.20	111.50
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9.57½	9.55
100 marce nemţesci	59.17½	59.10
London pe (poliţă de trei luni)	121.15	121.10

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi strĕinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sĕrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita ideé, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.‘ — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăţiuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanḑi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiţă istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în douĕ limbi — română şi latină, tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [9] 5—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 18. Sibiiu, Joi 16/28 Februariu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Februariu.

Cu o maioritate impunătóre a primit camera Romăniei a doua propunere pentru punerea domnului Ioan Brătianu sub acusă. Stăm deci în faţa unui fapt împlinit, ale cărui consecuenţe nime nu le póte prevedé. S'a pus sub acusă cabinetul liberalilor, şi s'a şi ales comisiunea, care are sĕ cerceteze singuraticele puncte din acusa ridicată de conservatori contra liberalilor.

Un lucru este constatat până acuma, şi asupra acestuia nu mai incape nici o indoélă. Punerea sub acusă a ministeriului liberal este un act de rĕsbunare, purcésă din ură personală contra lui Ioan Brătianu, şi o lovitură puternică a cabinetului actual, care a combătut din tóte puterile propunerea pentru urmărirea cabinetului Brătianu.

Încă dela eşirea domnului Ioan Brătianu din ministeriu am accentuat modul neobicinuit al eşirei lui. S'a despărţit de putere un bărbat probat, care a condus afacerile ţĕrei sale între situaţiunile cele mai grele tot cu glorie, s'a depărtat dela putere, precând maioritatea camerei era grupată impregiurul lui, s'a depărtat între impregiurări, putem ḑice anarchice, pecând demonstraţiunile de strade, înaintea şi în lăuntrul palatului luau un caracter periculos, şi rĕscularea ţĕranilor era considerată ca pusă la cale de mâni strĕine.

Capul statului nu a chemat la putere pe vechii conservatori ai domnului Catargiu, ci a concreḑut formarea cabinetului unui bărbat conciliant, care are legături cu o samă de bărbaţi inteligenţi, cari s'au desfăcut de partida vechie conservătóre, şi formau un grup literar, dela care acuma şi cabinetul lor şi-a luat numirea de guvernul junimistilor.

S'au escris alegeri noue, şi sub firma acestui guvern conciliant s'au făcut alegerile, candidând şi conservatorii vechi cu programa guvernului Teodor Rosetti. Îndată după alegere conservatorii şi-au arătat tendenţele de a luá ei frâul, şi prima lovitura o au dat guvernului la alegerea preşedintelui în senat, candidând contra guvernului pe generalul Florescu, a doua o au dat-o în cameră, scoţind de preşedinte contra candidatului guvernului pe conducĕtoriul lor, Lascar Catargiu.

Punerea sub acusă a cabinetului Ioan Brătianu este cea mai aspră lovitură dată guvernului, şi cestiunea este disolvarea corpurilor legiuitóre, şi apelul la alegĕtori.

O va face guvernul junimist, s'au dóră în ḑilele procsime se va retrage spre a lăsá sĕ facă domnul Lascar Catargiu acésta în situaţiunea creată, nu mult împórtă.

Persecuţiunile politice nicăiri nu se fac cu atâta vehemenţă ca şi în România De aceea ele şi produc adevĕrată indignaţiune în intrégă Europa.

Persecuţiunea contra guvernului Brătianu se înţelege a produs indignaţiune nespus de mare, şi întrégă presa europénă o consideră de cel mai mârşav atentat, care se póte îndreptá contra unui bărbat de stat.

N'a trecut încă nici o lună, de când ḑiarele din România publicară biletul regelui, prin care a gratulat domnului Ioan Brătianu din incidentul ḑilei lui onomastice dela 7 Ianuariu.

Dela 1876 începênd România a făcut progrese, pe cari alte state nu le fac sute de ani, şi tóte acestea sunt legate de numele lui Ioan Brătianu. Luase guvernarea ţĕrei în momente critice, când flacările învăpăiate se ridicau până pe vîrfurile Balcanilor. Făcù o campanie dintre cele mai anevoióse, armata română năvălesce asupra leului din Plevna, şi stórce admiraţiunea Europei.

Vine tractatul din Berlin cu luarea Basarabiei, vine greutatea cu regularea Dobrogei, vine cestiunea Dunărei, situaţiuni, care de care mai încurcate, şi nobilul patriotism al domnului Ioan Brătianu învinge greutăţile acestea.

Urméză imbunătăţirile interne, regularea instrucţiunei publice, imbunătăţiri în starea ţĕranului, promovarea industriei naţionale, ridicarea comerciului, şi provocarea de conflicte cu statele vecine la încheerea convenţiunilor vamale, tóte cu considerare la imbunătăţirile interne, rĕscumpĕrarea liniilor de căi ferate, şi inmulţirea lor, şi ca corónă la tóte ḑilele de veselie ale românilor: proclamarea regatului şi încoronarea.

Tóte aceste lucrări sunt legate de guvernarea de 12 ani a domnului Ioan Brătianu, şi ca rĕsplată ce vedem?

Patriotul inflăcărat, socotit intre cei fărădelege, bărbatul de stat pus pe banca acusaţilor, şi tractat ca un mişel de representanţa naţiunei intregi.

Noi nu ne-am amestecat nici odată în cele ale fraţilor din regatul România. Inregistrăm şi deastădată faptele şi le esplicăm, după cum le esplică tótă lumea, si trebue sĕ mergem şi noi cu părerea lumei, care în punerea sub acusă a guvernului Brătianu vede un sistem de persecuţiune nedémnă de o ţéră liberală, care uresce despotismul.

Revista politică.

Comentariile foilor strĕine despre ţinuta politică a oposiţiunei din Budapesta au avut efect puternic asupra conducĕtorilor oposiţiunei maghiare.

Contele Apponyi şi deputatul Helfy s'au vĕḑut necesitaţi a protestá contra scirilor inregistrate de presa strĕină, cari trebuesc privite numai ca nisce insinuaţiuni rĕutăcióse. În Ungaria nu esistă partid, au ḑis numiţii deputaţi, carele în politica esternă sĕ nu observe de cel mai cardinal punct alianţa monarchiei nóstre cu Germania şi Italia.

Măgulit de aceste declaraţiuni neasteptate din partea ambelor partide oposiţionale, premierul Tisza n'a putut resistá sĕ nu dea espresiune bucuriei, când vede oposiţiunea, păşind cu atâta resoluţiune pentru alianţa cu cele două puteri mari vecine. Acésta alianţă, a adaogat dl Tisza, este intemeată pe base cu mult mai solide, decât ca suspicionările presei strĕine sĕ-i pótă stricá câtuşi de puţin, căci ea nu se baséză numai pe simpatiile naţiunilor respective, dar mai mult pe interesele cele mari, ce légă aceste state atât de strîns unul cu celalalt.

Cu acésta ocasiune dl Tisza a accentuat şi strălucitele succese ale activităţii guvernului în timp de 14 ani, de când ţine în mână frênele guvernării, succese, cari mai bine se vedesc, dacă privim la consolidarea statului unguresc, la restabilirea creditului financiar şi în special la politica internă şi esternă, ce o a urmărit.

In parlamentul austriac după pregătirile cele multe s'au început desbaterile bugetare. Cluburile stau gata de luptă, dar faţă cu maioritatea covêrşitóre, ce a stiut sĕ şi câştige guvernul intr'un timp de tot scurt, opintirile oposiţiunei par zădărnicite. Foile oposiţionale combat cu vehemenţă atitudinea dreptei, carea s'a lăsat sedusă de guvern pentru câteva concesiuni, şi astfeliu a dat arme noue guvernului a se intărí.

Retragerea ministrului de rĕsboiu german, Bronsart, precum spun scirile berlineze, va urmá în ḑilele cele mai de aprópe, Bronsart şi-a şi luat rĕmas bun înaintea feriilor parlamentare dela cei mai mulţi deputaţi din provincie. Ca motiv al retragerei se afirmă acum cu tótă positivitatea, că se consideră diferinţele cele mari, ce s'au iscat între dênsul şi între şeful statului maior cont. Waldersee cu privire la proiectul pentru artilerie. Aceste diferenţe s'au incordat şi mai tare prin păşirea principelui de Bismark pe partea generalului Waldersee.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Rĕspunsul episcopului Şaguna către Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei către metropolitul Şuluţiu, în causa românilor ardeleni.

Illustrissime Domnule comite suprem! Cuprinsul mult stimatei epistole a Illustritatei Tale din 1 Maiu c. n. 1861 este aşa de momentos, încât cerêndu-mi-se rĕspuns, silit sum a-l împărţí în mai multe puncte ca sĕ pot da deplin rĕspunsul poftit.

Inainte de toate trebue sĕ observez, că fiind eu slujitoriul altariului lui Dumneḑeu şi îmbĕtrânindu-me în chemarea aceasta grea, şi vrênd a corĕspunde ei am atâtea grigi şi ocupaţiuni oficioase, încât nu-mi ajunge timpul, ca sĕ me ocup cu cele lumesci, la care, dacă şi iau parte ici-colea, aceea o fac mai mult la rugarea eparchioţilor mei şi cu privire la aceea împregiurare, ca cele lumesci sĕ nu înrîureze în treburi bisericesci spre dauna religiei şi a păcii din lăuntru a ei, şi ca cu acela prilegiu sĕ predice moralul, fără care nici o societăte nu poate propăşí în deslegarea problemei sale sociale spre mulţămirea cerinţelor drepte ale timpului modern. — Eu sperez, că Illustritatea Ta, carele me cunosci mai mult de 30 ani, şi scii viaţa mea, nu vei trage la îndoială adevĕrul acela, că caracterul meu se potrivesce cu chemarea mea. Pe lângă aceasta descoperire sinceră trec acum la rĕspunderea punctelor din sus lăudata-Ţi epistolă şi adecă:

I. Illustritatea Ta ḑici drept, că la casa de sus a dietei numai doi români sunteţi: Illustritatea Ta şi Illustritatea Sa Dnul căpitan suprem al Chioarului. — Aşa este; însĕ românii ḑic, că ar fi putut fi şi mai mulţi români la casa de sus a dietei, când guvernul constituţional ar fi lucrat aşa sincer precum sunt sincere principiile cardinali în constituţiune, şi dacă guvernul ar fi avut privire la împregiurările locale-naţionale din comitatele: Arad, Becheş, Bihor, Satu-mare, Timişoara şi Torontalu? Fiind-că guvernul a păşit unilateral cu zelotipie specifico-naţionale, cu predilecţiune către naţionalitatea ungureasca şi cu rutina ruginită, dar nu cu patriotismul general, n'a adeverit alta, decât aceea, că El se interesează numai de naţionalitatea ungurească, dar nu şi de o Ungarie obştească, carea pe lângă unguri mai are români şi slavi pe pămêntul seu, — carii toţi aşa doresc cultura şi susţinerea limbei lor, ca şi ungurii, şi carii toţi aşa au drept a pretinde garantisarea şi întrebuinţarea limbei lor, ca şi ungurii.

Dar de ce nu s'au dus la dietă episcopii nostri din Arad, Timişoara şi Verşeţ? doară, că ce sunt de naţia sêrbească? Aceasta nu-i poate escusa; ei sunt datori ca episcopi, sĕ meargă la dietă, şi acolo ca epscopi sĕ apere interesele naţionale ale creştinilor sei, căci aceste sunt în strînsă legătură cu interesele bisericesci, deoare-ce limba poporului este limba bisericei în ortodocsia noastră. Preoţimea şi poporul ar trebuí, sĕ provoace pe episcopii sei, a merge negreşit la dietă!

II. Illustritatea Ta binevoesci a ḑice: „că fără îndoială va vení la desbatere causa naţionalităţii noastre, dară poate fi, că şi causa uniunei Ardealului cu Ungaria se va desbate. Ce se atinge de causa naţionalităţii, — naţiunea română, — precum sciu eu convingerile ei —, are a observa: că aici nu e nimic mai bine, de cât a lua pildă dela unguri, şi cât doresc ei pentru naţionalitatea lor, atâta sĕ dorim şi noi pentru a noastră naţionalitate. — Sĕ nu Te sparii Illustrissime! de aceasta descoperire. Când în Ungaria aveţi lege positivă pentru egala îndreptăţire politică, pentru perfecta reciprocitate între religiile creştine: atunci nu este nimic mai firesc, ca egalitatea reciprocă perfectă şi între naţiunile patriei comune.

Dieta nu este alcătuită sub titlu de representaţie a naţiei ungurescí, ci sub titlu de representaţie a municipalităţilor patriei obstesci, şi acesti representanţi sunt chiemaţi a înainta binele obstesc al tuturor factorilor patriei pe basa egalei îndreptăţiri şi a reciprocităţii politice, confesionale şi naţionale, căci numai decât moara patriei rĕu va măcina, cum unui factor dintre cei numiţi i se va causa vre-o vătĕmare. Sânte ar fi fost legile dictate din a. 1848, dacă părinţii acolo adunaţi n'ar fi pĕcătuit asupra naţiilor.

(Va urma.)

Preşedintele Carnot a subscris decretul noului cabinet frances constătătoriu din următorii bărbaţi de stat: Tirard, preşedinte şi ministru al comerciului; Constans, de interne; Rouvier de finanţă; Thauvenet, de iustiţie; Falliéres de instrucţiune; Faye, de agricultură; Yves Guyot, al afacerilor publice; Freycinet de rěsboiu; Jaure, de marină, ér de esterne e Spuller un vechiu pretin a lui Gambetta.

Mesagiul de tron, cu care s'a deschis parlamentul din Anglia, constată, că relaţiunile cu statele strěine sunt amicabile. Operaţiunile din Egipt au avut resultat favorabil şi s'a ajuns intrucât va scopul urmărit. Regina n'are motive a se teme, că tulburările din apropierea Suakimului se vor repeta din nou. Negoţierile cu Tibetul n'au avut resultat favorabil: se speră însě, că nu vor fi de lipsă noue operaţiuni militare. In privinţa afacerilor dela Samoa se va ţiné o conferinţă la Berlin, la care vor participá şi Statele-unite. Sumele considerabile, ce le au votat statele strěine pentru pregătiri rěsboinice, dovedesc o mare nesiguranţă a lucrurilor şi Anglia încă va fi necesitată sě voteze sume de tot considerabile pentru intărirea marinei.

Mórtea lui Ioan cel bun, primul episcop român ortodocs al diecesei Caransebeşului.

Aflăm de interes a reproduce după „Fóia diecesană“ descrierea momentelor din urmă a fericitului în Domnul, Prásânţiei Sale Ioan *Popasu*.

Bunul nostru archipăstoriu în timpul din urmă nu era totdeuna bine dispus sufletesce. Deja în preséra ḑilei sale onomastice din acest an la salutaţiunile şi gratulaţiunile tinerimei clericale şi pedagogice, ale profesorilor şi ale corului vocal, apoi ale membrilor consistoriului a rěspuns în un mod fórte semnificativ, neîndatinat. Cuvêntul seu de mulţămire improvisat, ca aprópe tóte cuvêntările sale, altcum plin de spirit şi de rară dicţiune, intreţesut de multe sfaturi bune folositóre, l'a început marele decedat cu cuvintele: „*Intre multele picături de amăriciune, ce se strecóră ḑilnic în inima unui episcop ort. român, devotat chemărei sale, mie unuia î-mi face mare bucurie, vĕḑêndu-ve astăḑi adunaţi împregiurul meu*“ etc.

De atunci voia perfectă bună nu i-s'a mai reîntors.

Din optimist, cum fusese în tótă viaţa sa, devenise acum pesimist. Cu tóte acestea cauta, ba putem ḑice grăbia în acurata şi conscienţiósa împlinire a datorinţelor şi în esecutarea tuturor lucrurilor, ce îşi propusese a le sěvêrşi.

Luni în 23 Ianuariu vechiu s'au început esamenele semestrului prim la institutul teologic. A lipsí dela asemenea esamine nu-l răbdá firea lui, şi martori sunt profesorii şi toţi învěţătorii din diecesă, că el era în stare, — pecât numai îi permitea alte agende oficióse şi starea sănětăţii altcum robuste, — sě asiste ḑile întregi la esamenele teologilor, preparanḑilor şi la conferinţele învěţătoresci. Cei tineri oboseau de multe ori şi el totuşi nu perdea pacienţa.

In aceea ḑi Luni asistà la esamene dela 8—12 $^{3}/_{4}$ de óră. Reîntors acasă a început a se vaetá de durere de cap şi resufla cam greu. Se vede, că se recise.

În ḑiua următóre deşí nu se simţia încă bine, — dinastic, cum era din crescet până în tălpi, — participà în biserica catedrală la liturghia de morţi pentru defunctul principe de corónă Rudolf. Ḑilele următóre deşí indisposiţiunea nu încetase şi resuflarea devenise ceva mai grea: nu-l puturăm cu nici un preţ reţiné, de a nu asistá şi mai departe la esamene, éră Sâmbětă în 28 Ianuariu v. în o ḑi nefavorabilă, frigurósă şi umedă a oficiat în persónă cu asistinţa clerului local parastasul solemn pentru susamintitul principe Rudolf, şi cetind singur rugăciunea de deslegare, tot publicul pios din biserică observà, că vocea préiubitului episcop nu mai are puterea, lustrul şi metalul seu de mai nainte. Vocea, lui sonoră de mai nainte slăbise şi se lupta cu resuflarea. Reîntors în reşedinţa sa n'a mai eşit din casă. Afecţiunile asmatice cresceau rapid şi în mod însuflătoriu de cea mai mare grige.

Medicul casei împreună cu altul din armată consultaţi constatară, că pacientul este atacat de morbul de plumâni numit în sciinţa medicală cu terminul technic *bronchitis.* Cu consentimentul pacientului, care era încă în deplină consciinţă, se telegrafà după medicul Dr. Alesandru Stefanovici, protofisicul oraşului Timişóra, carele este versat în morburile interne, şi în care pacientul avea mare încredere. Dr. Stefanovici constatà şi el morbul *bronchitis,* adăogênd totdeodată, că copii atacaţi de acest morb, arare-ori scapă cu viéţa, bětrânii însě mai nici când. Cu tóte precautele şi prescrisele consiliului medicilor morbul înainta rapid. Morbosul de Vineri diminéţa deliréză şi începe a-şi perde consciinţa şi graiul devine neînţeles. Sâmbătă diminéţa îi era mai bine. Începuse sě facă după datina lui glume, ca sě facă voie bună celor ce îi vedea adênc întristaţi în împregiurul lui, Sâmbătă după prânḑ însě a început de nou sě delizeze. Vorbea tot despre afacerile diecesei; de repeţite ori a ḑis tare: *Tóte afacerile diecesei rěmân în regulă şi în rêndul cel mai bun după mine.* Mult vorbea în fantasia sa şi despre instruirea internă a vilei diecesanc din băile erculane, despre edificarea seminariului şi a casei diecesei cumpěrăte în tómna trecută în Caransebeş, idei cu ale cărora realisare se ocupase în timpul din urmă. La 12 óre din nópte Sâmbětă spre Dumineca încetà delirarea şi a început agonia morţii, însě fără convulsiuni, fără cea mai mică luptă a început a adormí ca un copil în cel mai strict înţeles al cuvêntului, resuflând, rar tot mai rar, până când la 2 óre în faţa protopresbiterului Andreiu Ghidiu, a secretariului Ioan Bartolomei şi a asesorului referinte dela senatul epitropesc Traian Barzu şi a altor casnici încetà de a mai resuflá, închise ochi şi gura pentru vecinicie. Astfeliu îşi dădu nobilul seu suflet în mânile Creatoriului, după-ce mai nainte fusese prověḑut prin numitul protopresbiter cu merindea pentru vecinicie, cu sântele taine.

Din faţa acum rěposatului se oglindá mai mult decât până acum blândeţa şi bunătatea. Din faţa rěposatului, care nu s'a schimbat deloc 3 ḑile, cât a fost espus, ceteai fericirea internă, prémărirea şi parcă voia sě ḑică: „*me simt fericit, că împlinindu-mi în lume cu credinţă chemarea, me věd acum scăpat de multele něcasuri; căutaţi, voi următorii mei, de a le purtá mai departe.*“ Despre temuta catastrofă se telegrafà încă Vineri In. P. Sânţitului metropolit şi Prea Sânţitului episcop al Aradului şi ambii au recomandat prin telegrame inmediat a se face tóte cele posibile pentru salvarea bunului părinte.

Tóte au fost îndeşert. Catastrofa a fost inevitabilă din din causa bětrâneţelor, cari nu au mai putut resistá vehemenţiei periculosului morb.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Abrud, 10/22 Februarin, 1889. Scirea tristă despre mórtea pré timpurie a protopresbiterului gr. or. al Abrudului, *Ioan Gall,* rěspândindu se în tóte părţile, încă în ḑiua morţii, rudeniile, amicii şi corporaţiunile din loc şi depărtare s'au grăbit cuprinşi de jale a-şi esprimá simţěmintele de stimă şi pietate faţă de rěposatul, plângênd încetarea lui din viéţă şi impărtăşind în durere condolenţe întristatei familii.

Acestea s'au věḑut în următórele:

Prin telegrame de condolenţe:

Escelenţia Sa Inalt Présânţitul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, împărtăşind binecuvêntare pentru odichna sufletului rěposatului şi mângăere jalnicei familie orfană; P. O D. D.: Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit; Nicanor Frateşiu, protosincel; Zacharia Boiu, asesor consistorial; Préstim. familie Parteniu Cosma; Préstim. familie Ioan Popescu; Il. Sa dl Eliă Măcelariu, consilieriu; Préstim. familie Dr. Ioan Crişian; Préstim. familie V. Ranta; Il. Sa dl Dr. Iosif Gall; Préstim. domn Dr. Absolon Todea; On. D. Damó Vilmos; Préstim. familie Dr. Stoica; O. D. D.: George Damian, paroch, George Oprea, paroch şi Ioan Rusu, student.

Depuneri de cununi:

„*Pré bunului, iubitului şi neuitatului soţ şi părinte, Ioan Gal, protopresbiter*“ „Ana Gall născ. Popoviciu, soţie, Ana măr. Furdui şi Ioan fii, şi Romul Furdui, ginere“; „*Iubitului fiu, frate, cumnat, odichnă*“, Carolina Gall, mamă, Iulia, soră şi Vasilie Ranta, cumnat“; „*Scumpului nostru frate, şi cumnat*“, „Dr. Iosif Gall, frate şi Caterina Gall, cumnată“; „*Neuitatului meu amic*“, „Nicanor Frateşiu“; „*Neuitatului amic, Ioan Gall*“, „Familia Filip“; „*Préstimatului naş, asesor consistorial,*“ „Gherasim Candrea şi soţia Maria;“ „*Neuitatului nostru amic*“, „Familia Ivascu“; „*Scumpului nostru defunct*“, „Joe şi Michail Cirlea“; „*Neuitatului nostru nănaş*“, „Victor Bariţiu şi soţia Elena“; „*Tristă suvenire*“, „Florentina şi Ioan Têrnovean“; „*Salutarea cea din urmă*“, „Familia Bălossu“; „*Ultimul adio*“, „Familia Lobonţiu“; „*Suvenire*“, „dela Iuliana Vasiu“; „*Iubitului nostru naş*“, „Familia Todescu“; „*Demnului seu protopresbiter, Ioan Gall*“, „Preoţimea tractuală“; „*Vrednicului păstoriu sufletesc Ioan Gall* protopresbiter“, „Comitetul bisericei gr or. a Abrudului“; „*În semn de recunoscinţă şi iubire protopopului seu, Ioan Gall,*“ „Nicolau Băieşan preot şi poporul din Bucium Isbita“; „*Bine meritatului preşedinte în semn de recunoscinţă*“, „Auraria“; „*In memoria bine meritatului seu preşedinte*“, „Casina română“; „*Neobositului ei patron în semn de pie memorie*“, „Reuniunea femeilor române“; „*Stimatului nostru patron*“, „Învěţătórele şi elevele dela scóla reuniunei“; „Societatea Concordia“; „*Veneratului director Ioan Gall, în semn de stimă şi pietate*“, „Societăţile minerale: S. George, Şiuluţiu Pincu şi Băltesti.

Prin deputaţiuni:

Preoţimea tractuală prin comisiunea condusă de On. paroch în Abrud Dionisiu Adamoviciu presentând şi o adresă de condolenţă; Comitetul parochial gr. or. din Abrud sub conducerea membrului Iosif Draia primariu; Direcţiunea şi acţionarii institutului de credit „Auraria“ respective inteligenţa română din Abrud, sub conducerea prea on. Domn director Alesandru Filip, presentând şi o adresă de condolenţă; Societatea minerarie „Concordia“, sub conducerea préon. domn director Alesandru Danciu, presentând şi o adresă de condolenţă; Societatea minerarie „Şiuluţiu“ „Pincu“ şi „Băltesti“, sub conducerea préon. domn Dr. Simeon Caian; Comitetul reuniunei femeilor române sub conducerea Préstim. dómne vicepreşedintă Ana Filip.

Înmormêntarea.

Cel mai sfăşietoriu şi cutremurătoriu act a mutării omului din acésta lume a deşertăciunilor, a trebuit sě se în eplinéscă la 29 Ianuariu v. la 2 óre p. m. pe lângă vărsarea multor lacrămi mai ales la închiderea cosciugului.

Acésta s'a arangiat, după sěvêrşirea ritualelor îndatinate la casa mortului, cam precum urméză

1. In frunte mergea preotul Nicolae Băieşan îmbrăcat în ornament bisericesc negru şi ducea crucea négră, pe care se aflá cununa din partea preoţimei tractuale.

2. Acestuia urmá conductul societăţii minerarie „Concordia“, avênd în frunte o flamură négră mare şi frumósă purtată de 3 indiviḑi Acest conduct impunător se aflá sub conducerea bravului director Alesandru Danciu.

3. Urmà apoi epitropul primariu George Balta purtând cununa presentată de comitetul bisericei gr. or. din Abrud-Sat în numele lui şi a poporului păstorit sufletesce de rěposatul.

4. Acestuia urmà praporii bisericesci şi sf. icóne şi alte insignii bisericesci îndatinate la aceste ocasiuni.

5. După aceste urmà publicul constătătoriu din inteliginţa şi popor din loc şi jur, însě fórte impresionat, căci petrecea la mormênt pe acela pe care îl iubea şi merita sě fie cu dênsul în acésta lume.

6. Urmà corul cântăreţilor şi acestuia 14 preoţi, toţi în ornamente bisericesci de doliu şi cu un ornament deosebit în frunte care era asesorul consistorial Zacharia Boiu din Sibiiu, care într'adevěr împodobesce sěvêrşirea ritualelor nóstre bisericesci.

7. In apropierea acestora undula tristul cosciug, care nu se vedea de mulţimea cununilor şi care se purtá de membrii comitetului parochial şi preoţime. Cosciugului urmá jalnica familie, abătută de întristare şi cuprinsă de suspine.

8. Acestora urmá partea cea mai mare a publicului, pe care abia îl cuprindea spaţiul stradelor şi care cu lacrămi în ochi căutau spre cel ce inima lui îl îndemna sě plângă.

Astfeliu arangiat tristul cortegiu a mers prin piaţa Abrudului şi a ajuns la biserica gr. or. din Abrud-sat, la care servise rěposatul.

Ajungênd la acésta s'a aşezat cosciugul înaintea sf altariu şi s'a început sf. sluşbă, care este fórte frumósă pentru preoţi, şi la care a asistat abia inteliginţa, deóre-ce spaţiul bisericei nu mai puté cuprinde şi pe ceealaltă parte a publicului.

După finirea ceremonialului bisericesc sě desfăşurà publicului ceremonialul vieţii rěposatului cu privire la activitatea sa şi la jalnicile relaţiuni a mutărei lui din acésta lume prin elocuentul rost al neîntrecutului orator asesor consistorial, Zacharia Boiu.

După acestea rěmăşiţele pămêntesci se dedură celui, din care a fost, adecă pămêntului.

Precum se ascundea cu trupul în sinul pămêntului protopresbiterul Ioan Gall, aşa se mărea golul, unde fusese el şi care gol, cu drept cuvênt numai acum se află, că nimenea altul, precum el, nu-l va umplé. De aceea şi pentru acésta e jalea tot aşa de mare, precum a fost şi este jalea şi pentru trecerea lui din acésta lume în cealaltă.

Aşa suspinând trebue sě ḑicem:

Memoria protopresbiterului Ioan Gall, fie neuitată, sufletul lui odichnit, celor rěmaşi mângăere şi ajutoriu dela Dumneḑeu. *Un participant din loc*

La cestiunea lucrului de mână.

III.

După tóte cele premise uşor ne putem dá séma şi despre aceea, pentru-ce óre la noi se pare atât de apatică lumea faţă cu obiectul de faţă. Singurul motiv este de a se căutá acolo, că încă opiniunea publică nu este pe deplin dumerită asupra scopului acestui obiect şi apoi mai este şi natura poporului nostru fórte conservativă de a se pune în cumpěnă, carea de altcum mult ni-a păstrat individualitatea nóstră naţională, intactă de influinţe esterne. Cum-că în adevěr mulţi nu sunt lămuriţi de ajuns asupra scopului lucrului de mână ne putem convinge de acolo, că cei mai mulţi motivéză întroducerea lui în scólă, cu lipsa de ocupaţiune a poporului în sările de érnă şi a fost numit chiar de primul propunětoriu în sinod industriă de casă*). E evident că acestea secundéză svedilor.

Este ce e drept mare trebuinţă de a ajutá poporului nostru din partea acésta şi al ferí de petrecerea timpului în crişma jidanului, unde se pot incuibá multe viţii, de cari nu spre onórea nóstră fie ḑis, nu e cruţat poporul nostru. Me întreb eu şi rog sĕ se întrebe fie care, ne vom puté ajunge noi pe calea acésta scopul?.. Me tem, că resultatele vor fi tot aşa de mari ca şi cum sunt cu gră dinaritul prin mijlocirea scólei. Alte sunt căile pentru ajungerea acestor scopuri, şi nu scolile.

---

*) Sinodul din anul 1878.

Scóla şi-a resolvit problema atunci, când a sciut sĕ stîrnéscă în elev interes faţă de tot ceea ce se petrece în jurul lui, când a sciut sĕ-l pună pe calea de a se însufleţí pentru tot ce e bun, adevĕrat şi frumos.

Mânecând dela acest principiu putem conchide şi referitoriu la lucrul de mână, că acela nu are de a serví direct folóselor reale şi trebuinţelor ḑilnice, ci are de a servì scopurilor educaţiunei. Greşesc deci toţi aceia, cari pun cestiunea pe un povîrniş atât de periculos.

Ne póte cineva obiectá, care póte fi deci motivul pentru ca sĕ se introducă lucrul de mână în scólă. Am spus o la începutul scrierii de faţă, că este completarea obiectelor, adecă: umplerea unei lacune; acésta a mai spus-o poporului nostru şi alţii înainte de mine şi o repet şi eu aici.

Pedagogii de mult au strigat: o cultivare armonică a omului; şi cu tóte acestea glasul lor a fost glasul celui ce strigă în pustiă, căci lumea pedagogică abia acuma începe a înţelege.

Motivul spus pe scurt este ca sĕ dăm şi mânei omenesci însemnătatea ce i compete; ca unul din cele mai de frunte organe pentru cultura vieţii intelectuali. Spiritului i-se dă nutrĕmênt de ajuns, corpului încă prin introducerea gimnasticei şi numai biata mână sĕ rĕmână neconsiderată; cu tóte că mâna este acel organ, care produce astăḑi opere măreţe, la privirea cărora nu se mai póte sătură ochiul omenesc! Sĕ reflectăm numai la operele de artă şi ne putem incredinţá despre valórea mânei omenesci: „Ea ḑice Herbart, ocupă locul de frunte după limbi, prin carea sĕ ridică omul peste animale.“ *)

Singur motivul acesta este de ajuns spre a recunósce necesitatea lucrului de mână fără de a mai amintí şi alte motive etice şi psichologice, cari vorbesc în favorul lui.

Suntem deci convinşi despre necesitatea lui şi suntem în parte convinşi şi despre aceea, că lucrul de mână nu are sĕ pregătéscă direct trebuinţele poporului. Noi voim ca fiul ţĕranului nostru, când ese din scólă sĕ scie umbla cu săcurea, cu firezul, cu gilăul, cu dalta etc, va se ḑică sĕ şi câştige o desteritate a mânei şi sĕ preocupe feliurile lucrărilor ţĕrenesci. Dacă va avea apoi aplicare spre vre-unul din ramurile acestea, atunci chiar talentul lui il va duce cu forţa spre a se ocupá cu obiectul lui de predilecţiune, înzadar vei incerca sĕ-i pui pe deci, căci: „naturam expellas furca, tamen usque recuret.“

Constatând acésta, ne putem pune şi aceea intrebare, óre este posibil sĕ ajungem noi pe calea indicată de dl Moian adecă: prin infiinţarea unei „reuniuni“ de natura celei din Germania?

Eu cred, că nu, mai cu sémă dacă acésta ar intenţioná nesce cursuri de vară aranjate intru folosul învĕţătorilor, pentru-că atunci uşor ne-am puté abate dela scopul adevĕrat şi prea uşor putem cădé la erórea de a căutá tóte numai pentru folosul real. Din contră eu cred, că numai introducêndu se o scólă practică *regulată* pe lângă seminariile pedagogice şi făcêndu-se acolo pracsă regulată de toţi preparanḑii, special de cei din anul al treilea în fiecare obiect de invĕţămênt şi prin urmare şi la acesta, vom puté sĕ-i deschidem pórta şi în scóla poporală. Un conducĕtoriu luminat de principiile pedagogice, metodico psichologice va scí ingrigí ca sĕ se păstreze nealterat caracterul educativ a invĕţămĕntului în scóla acésta practică**).

Nu i vorbă se póte infiinţa şi „reuniunea“ numită, dar sĕ nu sperăm pré mult dela dênsa, ea póte se ne aducă mari serviţie, nici decât insĕ aceea ce se intenţionéză, dacă nu se va face inceputul acolo, de unde póte sĕ se lucre cu mai mult efect.

Stăruinţa dlui Moian este démnă de lăudat şi merită sĕ fie luată în deosebită consideraţiune de autorităţile nóstre scolare superióre.

Se sperăm deci, că societatea românéscă va pricepe glasul, ce i se strigă dela pólele „Têmpei“, şi că nu va trece mult timp pănă-ce vom fi în stare a observá şi resultatele pipăibile în direcţiunea acésta. Dorim. Aşa se fie. Dr. *Petru Şpan.*

Varietăţi.

* (Parastase pentru archiducele *Rudolf.)* Din Rohia (protopresbiteratul Solnocului) şi din Lelese (protopresbiteratul Devei) ni se scrie, că în inţelesul cercularîului Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit serviciul Dḑeesc şi parastasul pentru odichna sufletului neuitatului nostru clironom s'a ţinut cu mare festivitate, cetindu-se în ambe locurile şi câte o poesie ocasională, compuse de parochi respectivi, adecă de parochul Aron Cosma din Rohia şi de parochul Ambrosiu Muşa din Lelese.

* (Vice-president.) Casa deputaţilor a ales în locul deputatului Iuliu Horváth de vice-presedent pe deputatul Alecsiu Bokros.

* (Concediu.) Bar. Leonida Popp, adjutant general al Maj. Sale monarchului, precum se anunţă din Viena, insinuându se din nou pentru un concediu de un an, Maj Sa monarchul i l'a acordat, esprimându-i tot deodată şi recunoscinţa pentru meritele, ce şi le a câstigat, cât timp a fost în serviciu.

* (Logodnica principelui A. Battemberg.) In acela-şi timp, când se anunţă, că fostul principe al Bulgariei e pe cale de a se logodí cu artista dela opera din Darmstadt, Iohana Loisinger, se scrie din Berlin, că principesa Victoria, sora actualului împĕrat, se va logodí cu principele Carol, moştenitor al tronului svedian. Se ḑice, că chiar regina Victoria ar fi pus la cale acésta căsătorie.

* *Constituirea comitetului societăţii studenţilor români din Zürich* pe anul 1889/90 s'a efeptuit astfeliu: Presedinte G. Dunca; vice preşedinte C. Balş; casariu I. T. Angelescu; secretariu M. Mateescu; actuar G. Ventura şi bibliotecar I. D. Luizescu, toţi studenţi la politechnicul de acolo.

* (Un pictor nebun.) Cu ocasiunea morţii archiducelui Rudolf, împĕratul a dăruit unui tinĕr pictor, David Moser, în etate de 18 ani, 20 de napoleoni, pentru-că a desemnat minunat de bine pe principele pe patul seu mortual.

Tinĕrul pictor însĕ, fie că a lucrat cu multă pasiune, fie că l'a emoţionat adênc tragedia moştenitoriului de tron, d'atunci a căḑut în melancolie, ér acum de câte-va ḑile a nebunit.

* Dl Dr. Asaky, ne mai putênd resistá şicanărilor şi atacurilor vrăşmaşilor, a plecat cu trenul fulger la Paris şi a promis, că nu se va mai reîntórce în ţéră.

* (Sporirea armatei române.) Armata română se va mai sporí cu un regiment de linie, care a şi început a se formá în Bucuresci din recruţi; apoi cu patru companii de genii, dintre cari 2 vor staţioná în Galaţi, ér 2 in Buzeu.

* (Meetinguri.) Patrioţii din Cluşiu au ţinut Dumineca în 24 l. c. nou o adunare imposantă, în care sau rostit vehemente discursuri contra § 25 al proiectului de lege militariu. Limba germană sĕ o înveţe cei ce voesc sĕ studieze pe Goethe şi pe Schiller; în Ungaria, care e patria pripegilor nu mai are se-şi spargă nimenea capul cu ea. In urmă se primesce propunerea lui Felméri, prin care adunarea fără colorit politic rógă pe deputaţii cluşeni, ca sĕ lupte şi sĕ voteze contra § 25, ca nu cumva limba maghiară sĕ fie în pericol şi junimea sĕ sufere.

Asemenea meeting a avut loc şi în Maros-Vásárhely, unde s'a primit resolutiunea advocatului Kutty, de a se adresá atât cătră casa deputaţilor, cât şi cătră casa magnaţilor spre a nu se primí § 25. Tot astfeliu s'a întêmplat în Cinci biserici, Kaposvár şi alte locuri.

* (O adresă lui Kossuth.) Tinerimea din Aiud a trimis lui Kossuth următórea depeşă: Bĕtrânule sfinte! Junimea ungară se entusiasméză şi astăḑi pentru ideile tale. In aceste ḑile triste binecuvêntarea lui Dumneḑeu sĕ mângăe sfântul teu cap.

* (Mórtă din causa unui ac de cap.) *„Le Memorial“* din Deux-Sévres raportéză, că o tinĕră de 20 de ani, nepóta unui primariu, a murit în urma unui trist şi ciudat accident. Ea şedea pe un fotoliu şi ţinea pe genunchi o copiliţă, pe care o făcea sĕ jóce, când sĕ dede deodată pe spate şi rĕmase în nemişcare. Un ac de pĕr îi pĕtrunsese în cap şi atinsese fără îndoială creerul cel mic. După 2 ḑile nenorocita copilă a murit din causa acestui accident.

* (Puşca Manlicher) Negoţierile între guvernul german şi ministeriul austro-ungar s'au terminat. Fabrica de arme va furnisá pe séma Germaniei pănă la finea anului 1889 250.000 pusce Armele se deosebesc încât-va în confecţionare de cele austro-ungare, fiind mai trainice şi mai perfecte. Ele şi costă mai mult decât cele austro ungare.

* (Concurenţa de vin.) Vinurile austro ungare, care se esportau în Egipt au întimpinat un concurent puternic în vinurile italiene, cari se căută fórte tare în Egipt. Italia ş'a îndreptat negoţul cu vin în Egipt în urma conflictului vamal, ce l'a avut cu Francia

* (Mama unui condamnat.) Din Pesta se comunică următórele: Pe când erau audienţele generale, se înfăţişéză înaintea monarchului şi o mamă a unui soldat Ioan Moritz, care îşi omorîse pe tatăl seu şi a fost condamnat la mórte prin sentinţa trib. militariu. Femeea spuse monarchului cu lacrămile în ochi, că are numai pe acest fecior şi o fată, care zace bolnavă şi carea va murí desigur, dacă va auḑí de mórtea frate seu; ér ei încă nu-i rĕmâne alt-ceva, decât sĕ móră. Monarchul o ascultà viu emoţionat şi i-a făgăduit, că i va ajuta!

* (O femeie urieşe.) Mai ḑilele trecute a murit la Baltimora femeia cea mai grasă din lume, anume Winnie Johnson. Din momentul morţii sute de curioşi au năpădit în odaia mortuară, trecênd în defileu pe lângă cosciugul ei. Acésta femee cântărită, trăgea nici mai mult nici mai puţin decât 849 libre. Cosciugul a trebuit sĕ fie construit într'adins; el mĕsura unspreḑece picióre şi trei degete în lungime, şi trei picióre şi şase degete în lăţime. Apoi a trebuit se fi întărit cu benţi de fer pentru-ca se nu se descheie sub greutatea enormă; la cele patru colţuri ale cosciugului s'au pus făşii de oţel. Opt ómeni, cei mai puternici din localitate, abia au putut se ridice cosciugul. Pentru a-i scoborí corpul în grópă, a trebuit se întrebuinţeze macaraua! grópa ce i s'a făcut e cea mai mare din câte s'au făcut pănă acum în Baltimora. Winnie era născută în Henri (Kentuky) şi chiar în copilăria ei era celebră pentru desvoltarea ei fenomală. La cinci-spreḑece ani se mărită cu un óre-care Johnson cu care avù mai mulţi copii, dar tocmai la douĕḑeci de ani începù sĕ se ingraşe în mod estraordinariu şi cu atâta repeḑiciune încât părinţii, bărbatul şi chiar ea se spăriară şi voiră a luá precauţiuni. După puţin timp dela aceea dată se vĕḑură siliţi a lărgí uşile casei, a întărí scările a mai pune o duşunea pe jos prin odăi întărite cu grinḑi de frică a nu se cufunda. Şi sĕ îngrăşá astfeliu în fie care an mai mult pănă ajunse greutatea de 849 de libre.

Bibliografic.

A eşit de sub tipariu *Raportul general* al comitetului central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului despre activitatea sa şi starea reuniunei pentru periodul dela 28 Februariu pănă la finea anului 1888.

— *„Biserica Ortodocsă Română“*, revistă periodică eclesiastică, anul al XII-lea Nr. 11, are următoriul sumariu: Adresa I. P. Sânţitului metropolit al Moldovei şi Sucevei. — Condica a mea de casă. — Interpretarea canonului 61 al sinodului ecumenic din Trula. — Sĕrbarea anului nou. — Scrierea Ierochimonahului archimandrit Chiriac Rômnicean. — Istoria bisericei. — Ateismul şi caritatea. — Cuvênt pentru mórte. — Despre formele şi caracteristica predicămêntului bisericesc. — Donaţiuni. — Statistică eparchiei Argeş pe anul 1887. – Sumarele şedinţelor st. sinod.

— *„Romänische Revue“* II Heft, Februar. Direction: Wien, VIII., Alserstrasse 27, a apărut cu următoriul sumariu: „Das Jahr 1888.“ — „L. Mocsáry über die Nationalitätenfrage.“ (Schluss) — „Einiges über den Gang und die Entwickelung der teologischen und clericalen Cultur în der Bucovina.“ Von Isidor Ritter von Onciul (Fortsetzung.) — „Vom romänischen Landvolke.“ Nach A. I. Odobescu von M. Przyborski. — „Die Colinda, ihr Ursprung und ihre astronomische Bedeutung“. Nach S. Mangiuca (Forts.) — „Sunt român . . . .“ — „Rundschau.“ Die medicinische Wissenschaft in Romänien. — Das Märchen von Argir und Helene. —

— A eşit de sub tipariu *„Naşa Trina“*; operetă comică într'un act de Dr. G. Vuia; musică de Ales. Dorn. O arie, un cor bărbătesc şi un cor micst de composit. rom. Acésta „operetă“ s'a jucat în anul 1888 de „reuniunea română de cântări şi musică din Oraviţa“, de 2 ori în Oraviţa, ér odată la „băile Herculane“. Acţiunea se petrece într'un sat lângă Oraviţa.

Mulţămită publică.

Direcţiunea scólei capitale române gr. or. din Rĕşinari vine prin acésta a-şi esprimá publice cea mai profundă mulţămită Préon. D. Dr. Daniil Popoviciu Barcianu, profesor seminarial în Sibiiu, carele a bine voit a trimite pentru biblioteca scólei nóstre „Dicţionariul român-german şi german-român“ de Sab. Pop. Barcianu, odin. paroch gr. or. în Rĕşinari, asesor consistorial etc., revidat şi completat de P. T. D. Dr. D. P. Barcianu în dóuĕ părţi.

Asemenea am primit încă din anul 1883 şi ni se trimite regulat şi în anul curent prin P. On. redacţiune *„Biserica ortodocsă română“* revista periodică eclesiastică din Bucuresci.

Aceste fapte generóse le aduc la cunoscinţă publică pre lângă esprimarea celei mai sincere mulţămite.

Rĕşinari, 12 Februarie, 1889.

C. Hămbăşan,
director scolar.

---

*) Päd. Schriften Herbarts II Band 628 Veḑi şi Bergner Materialien zur speciellen Päd. pag. 237.

**) Veḑi Nrii 34 şi 36 a „Tel. Roman“ din 1887.

Statutele reuniunei din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanţilor.

(Urmare)

VII. Conducerea reuniunei.

§. 12. Reuniunea se conduce prin adunarea generală, preşedintele şi comitetul de direcţiune.

VIII. Adunarea generală.

§. 13. În primul pătrar al fie-cărui an sĕ ţine adunare generală anuală ordinară.

Adunare generală estraordinară se póte ţiné din cause speciale de câteori o considerĕ de lipsă preşedintele ori comitetul de direcţiune; sau de câteori o cer acésta cel puţin ḑece membrii în scris.

Adunarea generală o convócă preşedintele şi la acésta pelângă defigerea locului şi obiectelor — învită cel puţin cu 15 ḑile înaintea terminului ficsat, pe toţi membrii prin ḑiarele locale.

În adunarea generală astfeliu convocată, membrii presenţi totdeuna pot aduce hotăriri valide fără privire la numĕrul lor.

IX. Obiectele adunărei generale.

§. 14. Obiectele adunărei generale sunt:

a) deciderea asupra raporturilor anuale a comitetului de direcţiune despre activitatea sa şi a comisiunei pentru censurarea socotelelor, şi darea sau denegarea absolutoriului;

b) alegerea protectorului, a preşedintelui onorar, a membrilor onorari, a preşedintelui şi alor treiḑeci membri ordinari aleşi ai comitetului de direcţiune (24 §.).

Protectorul, preşedintele onorar şi membrii onorari sĕ aleg pe viaţă, şi anume la propunerea comitetului de direcţiune sau a unui membru — cu aclamaţiune, ér la cererea alor 5 membri — cu votare secretă.

Preşedintele şi membri aleşi ai comitetului de direcţiune se aleg pe 3 ani cu aclamaţiune sau la cererea alor 5 membri cu votare secretă.

La alegerile cu votare, sĕ recere totdéuna maioritatea absolută a voturilor. Votarea se face cu şedule.

Membrii repăşiţi se pot realege;

c) deciderea asupra modificărei statutelor;

d) esmiterea unei comisiuni de scrutiniu constătătóre din trei membrii;

e) pertractarea şi deciderea asupra propunerilor şi moţiunilor, ce cad în sfera de activitate a reuniunei.

Propunerile şi interpelaţiunile membrilor reuniunei menite pentru adunarea generală, sunt a se predá în scris preşedintelui cel puţin cu trei ḑile înaintea adunărei generale. Propunerile insinuate ori predate mai târḑiu sau chiar sub durata adunărei generale, afară de casul când adunarea generală hotăresce desbaterea lor immediată, sunt a se defige spre pertractare lă procsima adunare generală.

f) Alegerea unei comisiuni de 3 membri pentru censurarea socotelelor, care revĕḑênd raţiociniile anuale raportéză despre resultatul activităţii sale.

Acest raport e de a se presentá deodată cu raportul anual adunărei generale ordinare şi pe basa acestuia adunarea generală absólvă ori trage la rĕspundere pe cassar, controlor şi comitetul de direcţiune.

g) Votarea eventuală de onorarii pentru oficialii reuniunei.

§. 15. Pentru a luá concluse valide se cere maioritatea absolută a voturilor membrilor presenţi în adunarea generală.

Votarea de regulă e pe faţă, dar la cererea alor 5 membri ai reuniuniunei póte fi secretă.

Fiind voturile egale, votul preşedintelui decide.

Prin plenipotenţiaţi nu se póte esercita dreptul de vot.

Modificarea statutelor are sĕ fie propusă unei adunări generale conchemate anume spre acest scop, ér pentru ţinerea acesteia şi pentru decisiune validă sĕ recere la terminul întâiu presenţa unei terţialităţi din totalitatea membrilor locali. Dacă la primul termin nu se întrunesc în asemene numĕr, la al doilea cei presenţi aduc hotăriri valide fără privire la numĕrul lor.

Capacitatea de a aduce cloncluse — normată aci — sĕ refere numai la adunarea generală convocată pentru modificarea statutelor.

Conclusele adunărei generale, cari intenţionéză modificarea statutelor, înainte de efectuire sunt a se subşterne înaltului ministeriu reg. ung. de interne.

Procesul verbal al adunărei generale îl verifică preşedintele şi doi membrii designaţi prin adunarea generală dintre cei presenţi.

Tóte agendele neînşirate aici sunt concreḑute comitetului de direcţiune cu îndatorirea, de a raportá ulterior adunărei generale.

§. 16. Dreptul de inspecţiune îl eserciază înaltul guvern reg. ung. eventual prin un esmis al seu.

X. Oficialii reuniunei.

§. 17. Oficialii reuniunei sunt:

preşedintele,
vice-preşedintele,
secretariul,
cassariul,
controlorul şi
economul.

Pe preşedinte îl alege adunarea genorală, ér pe vice-preşedintele, secretariul, cassariul, controlorul şi economul ii alege comitetul de direcţiune din sinul seu pe trei ani cu maioritatea absolută a voturilor.

Oficialii nu pot pretinde nici o remuneraţiune, dar adunarea generală póte sĕ voteze — conform venitului şi stărei favorabile a reuniunei — oficialilor singuratici onorarii corespunḑĕtóre.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 27 Februariu, 1889.

Sibiiu: **87 21 9 20 74**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.68
Napoleon	9 57¹/₂	9.55
100 marce nemţesci	59.15	59.10
London pe (poliţă de trei luni)	121.15	121.--

Sr· 1195. polg. 1889. [21] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy a nagydisznódi határ általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást Neokel Péter és társai nagydisznódi lakosok kérelme folytán elrendelte s ennek határnapjául a nagydisznódi községi irodába **1889. April 15-én délelötti 10 órát tüzte ki.**

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelent felek ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 február 21-én tartott üléséből.

Jánosi Sándor,
el ök.

gróf *Lázár,*
jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	**2.—**	3.10	**6.18**
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriş	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuş	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaş	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaş	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.45**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apaţa	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.45	—	—	**9.52**
	1.55	**5.37**	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.10	—	**7.10**	—
Feldioara	**4.56**	—	**7.31**	—
Apaţa	**5.37**	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighişoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaş	10.37	—	**11.47**	—
Copşa mică	10.59	—	**12.02**	—
	11.16	—	**12.09**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaş	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluş	5.56	—	**5.—**	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghirbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireş	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	**4.49**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2. -
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.09**	11.37
Şibot	—	**11.39**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuş	8.59	**1.16**	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	**6.40**
Petroşeni	12.30	**7.12**

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.12	**9.02**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	**9.45**

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	**9·61**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.35**
Şeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneş	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	**9.17**	**10.24**
Loamneş	—	**9.45**	**10.50**
Şeica mare	—	10.20	**11.20**
Copşa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.21**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.13**
	6.—	4.58	—
Reghinul - săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	**8.—**
Oşorheiu	—	10.20	**9.49**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	**2.18**
Cerna	**2.39**
Uniedoara	**3.08**

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 19. Sibiiu, Sâmbătă 18 Februariu (2 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1750 Plen.

Cerculariu

către oficiile protopresbiterale ale tracturilor: Sibiiu, Agnita, Avrig, Mediaş, Giógiu I, Giógiu II, Turda, Lupşa, Cluş, Bran şi Făgăraş.

Prin acésta se dispune: ca în acelea locuri de deputaţi la sinodul archidiecesan, care după ultimele alegeri din anul trecut au devenit vacante, sĕ se alégă deputaţi noi sinodali pentru restul periodului present sinodal de trei ani, anume:

1. în cercul *Sibiiului*, în locul repăusatului Iacob *Bologa*, un deputat mirén;

2. în cercul *Giógiului*, în locul deputatului Dr. Nicolau *Olariu*, renunciat, asemenea un deputat mirén;

3. în cercul *Turdei*, în locul deputatului Silvestru *Moldovan*, renunciat, şi în al repăusatului Anania *Moldovan*, doi deputaţi mireni;

4. în cercul *Branului*, în locul repăusatului Dr. Nicolau *Pop*, un deputat mirén.

La alegerile acestea supletorice sunt de a se observá esact instrucţiunile publicate prin cerculariul consistorial din 1 Februariu 1888 Nr. 852 Plen. §§ 11—25, care însĕ în cercurile: *Sibiiu*, *Giógiu* şi *Bran* au sĕ fie aplicate numai la câte un deputat, precum sunt şi locurile vacante numai câte unul.

Sinódele parochiale au sĕ se întrunéscă pentru acestea alegeri *Dumineca* în *12 Martiu* vechiu a. c. premergênd convocarea lor conform §-lui 9 din Statutul organic cu 8 ḑile mai inainte: ér bărbaţii de incredere au sĕ se adune pentru actul scrutiniului la locul central al cercului electoral, cu o sĕptĕmână mai târḑiu, adecă *Dumineca* în *19 Martiu*.

Comisari consistorial pentru actul scrutiniului sunt denumiţi:

1. pentru cercul *Sibiiu* asesorul consistorial Elia Măcellariu, consiliariu gubernial pensionat în Sibiiu;

2. pentru cercul *Giógiu* asesorul consistorial Dr. Ioan Mihu, advocat în Orĕştie;

3. pentru cercul *Turda* asesorul consistorial Dr. Rem Roşca în Sibiiu;

4. pentru cercul *Bran* Iosif Puşcariu advocat în Braşov.

Dispoşiţiunile speciale din punctele III şi IV ale cerculariului consistorial provocat mai sus, au valóre şi pentru acestea alegeri supletorice, în ceea ce privesce eventualele substituiri ale comisarilor consistoriali şi controla prescrisă pentru corectitatea actului de alegere.

Pentru publicarea şi esecutarea acestora, oficiile protopresbiterale concernente au sĕ spedeze cât mai curênd pe calea cea mai sigură câte un esemplariu al acestui cerculariu la fie-care oficiu parochial din acelea comunele matre ale tracturilor sale, care după noua arondare a cercurilor electorale publicată de aicia sub 7 Septembre 1887 Nr. 3414 Plen. aparţin unuia sau altuia din cercurile numite mai sus, acludênd pentru fie-care comună matre şi câte un esemplariu din formulariul de protocol electoral, care li se trimite de aicia în numĕr trebuincios.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 6 Februariu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop şi metropolit.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 17 Februariu.

Trebuinţele singuraticilor devin pre ḑi ce mergem tot mai numĕróse şi mai variate şi cer în mod imperativ, ca omul în faţa lor sĕ devie mai preveḑĕtor şi mai inarmat spre a puté sĕ le impace potrivit cu firea şi cu demnitatea lui.

Dacă stă acésta faţă de un singuratic, tot asemenea stă faţă de un popor, de o biserică şi de ori-ce corporaţiune cu chemare de a prestá serviţii pentru binele public.

Biserica nóstră are şi ea misiunea ei frumósă, sublimă ca şi alte biserici, de a inlesní credincioşilor ei mijlócele, spre a ajunge la un grad óre-care de perfecţiune, susţinênd spre acest scop scólele confesiunei din sudórea tuturor credincioşilor, potenţând din an în an numĕrul jertfelor, ce le póte aduce, avênd în perspectivă mulţămirea, ce are sĕ dobêndéscă pe urma ostenelelor sale.

În chipul acesta a suprimat multe alte trebuinţe, postpunêndu le pe tóte în interesul culturei credincioşilor ei şi cu tóte aceste progresul e târḑiu, e încet şi am puté ḑice, că nu e nici decât acela, pe care cu drept l'am asteptá.

Nu e acésta apariţiune tristă numai la noi, ea e tot asemenea şi la scólele de stat şi la celelalte confesiuni, toţi se plâng, că nu se face progresul cuvenit, toţi constată, că scóla poporală de aḑi nu înmulţesce contingentul numĕrului ómenilor de carte în popor, şi resultatele unei instrucţiuni se manifestéză în mod real tocmai prin aceea, că óre inmulţescu-se cetăţenii ce sciu cetí şi scrie, ori nu? şi dacă se inmulţesc, profită cei ce sciu cetí şi scrie de aceste bunătăţi în viaţa practică, petrec ei timpul liber cu cetitul, cu scrisul de notiţe şi intêmplări din viaţa de tóte ḑilele, ori apoi sunt indiferenţi faţă de cunoscinţele lor, nu se sciu folosí de ele, nu simt trebuinţă sufletéscă după indeletniciri de soiul acesta, ci caută a se indeletnicí tot în deprinderile vechi, tot în societăţile vechi, în timp de érnă tot la birt sau în intruniri, a căror aer e infectat de cele mai grosolane morburi sociale şi morale, spre paguba vĕdită a individualităţii lor, dar şi spre dauna intregei societăţi, din care fac parte, ca sĕ retăcem de nĕcasurile, ce se nasc în familiile singuratice, de miseria, ce li se causéză prin aceea, că capul familiei trăesce cu nepăsare în nelucrare şi în deprinderi rele, cari de multe-ori îi deschid uşile spre temniţă

Privind în actele iustiţiei se infioréză omul de nĕcasurile, ce se causéză la ḑeci şi sute de ómeni nevinovaţi din causa unui singur om pĕcătos, nu condamnatul sufere, ci sufere soţia, sufer copii cei incă nevêrstnici, sufer nisce bĕtrâni părinţi neputincioşi şi sufere comuna şi biserica în reputaţiunea ei.

De vreo 40 de ani am luat noi causa instrucţiunei în mânile nóstre, de 20 de ani este invĕţămêntul obligătoriu pentru toţi pruncii şi tocmai în rĕstimpul din urmă, generaţiunea născută şi crescută în acest period al renascerei şi al luminei stă pe o tréptă de tot inapoiată în cultura morală, fără cunoscinţă de trecut, şi fără de a se scí preocupá de viitoriu, fără nici o raţiune în activitatea sa de om, fără indemn spre muncă şi spre interesul de a dobêndí aceea, de ce are lipsă pentru sine şi pentru familia, care astéptă cu drept, ca susţinĕtoriul ei sĕ fie om tréz la minte, cruţătoriu şi activ.

Mijlócele paliative, de cari s'a folosit până acum tóte societăţile şi chiar şi biserica pentru de a infrâná pasiunile şi pornirile membrilor sei, nu au dus la resultate positive, increderea în autorităţi e sguduită, inimile ómenilor stau la indoélă faţă de respectul, ce datoresc bisericei, şi noi vedem numai în conlucrarea armonică a tuturor bisericilor o indreptare a relelor, de cari e bântuită societatea, sau de nu se póte acésta cel puţin o lucrare armoniósă intre bisericile române. Garanţii la indreptarea oamenilor le vom avé, când una ca şi alta va folosí mijlóce mai aspre pentru de a reţiné pe credincioşii lor în calea legală şi morală şi nu se va bucurá una, când un nemernic ce nu voesce sĕ-şi implinéscă datorinţele lui va aflá scut în sinul celeilalte biserici.

Nu am fost amici ai proseletismului confesional, l'am combătut totdeuna ca pe o apariţiune tristă şi am constatat nu odată chiar şi in colónele acestui ḑiar, că diferinţa confesională este o pedecă

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Rĕspunsul episcöpului Şaguna către Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei către metropolitul Şuluţiu, în causa românilor ardeleni.

(Urmare)

Timpul celor 13 ani trecuţi trebue sĕ producă în membrii dietei de astăḑi nimicirea unor idei ruginite, care corĕspund veacurilor antimarţiale, şi sĕ învie convingeri potrivite timpului modern, a cărui devisă este: Egalitate înaintea legii, dar şi egalitate in lege, şi prin lege. Sĕ nu Te sparii Illustrissime! de acestea, căci singuri ungurii cei mai mari ne-ar osîndí pe noi românii, dacă am lăsa, ca noi astăḑi mai puţin sĕ fim, decât ungurii în patria aceasta, ce e comună, a noastră şi a lor. Nu este aceasta nici o oposiţie asupra binelui patriei comune, ci este oposiţie asupra acelor espresiuni artificioase, care le întrebuinţează ungurii de 13 ani încoace în favoarea naţionalităţii lor şi spre sclăvia celorlalte naţii compatriotice; între acestea espresiuni artificioase ocupă locul cardinal aceea afirmaţie pripită de Deák, că naţia ungurească este suverană. — Ce urmează de aci? bunăseamă nu alta ceva, fără aceea, ca celelalte naţii sunt supuse naţii unguresci, — că naţia ungurească este stăpâna celorlalte naţii patriotice, şi că coroana patriei comune este proprietatea naţii unguresci, — în urmă, că ungurii sunt domni şi stăpâni naţiilor din Ungaria, şi că dela graţia naţii ungurescí atêrnă starea naţiilor române şi slave!

Pentru Dumneḑeu! când a avut naţia ungurească suveranitate? Naţia română aşa scie, că până la a. 1848 impopulaţiunea a fost împărţită în nobilime cu drepturi esclusive de a îmbrăca posturi publice, de a fi scutită de contribuţie şi alte greutăţi, şi în popor ţĕran cu obligaţiune de a purta toate greutăţile patriei. — Precum nobilimea a fost la olaltă de o potrivă fără deosebire de naţie: aşa şi poporul ţĕran a fost de o potrivă fără deosebire de naţie. Nobilii, toţi fără osebirea naţionalităţilor s'au cassat la a. 1848 de prerogativele lor, şi au împărtăşit poporul ţĕrean de egala îndreptăţire politică fără deosebire de naţii. Poate, că se ḑice, că prin legea din a. 1848 s'a decretat limba ungurească de oficioasă, şi aci s'a pus temeiu suveranităţii naţiei ungurescí? Însĕ argumentaţia aceasta aşa e de slabă, încât nu merită reflectare.

Me doare inima, că ungurii nu vreau sĕ scie, că noue românilor şi mai scumpă ni este coroana patriei noastre ca lor, — pentru-că coroana patriei ungurilor li este scumpă, căci este a patriei din timpii regelui S. Stefan, — dar noaue românilor coroana patriei ni este scumpă 1.) pentru aceea, căci aceea s'a dăruit principelui Ardelean Geza, când la ostenelele Ierarchiei române din Ardeal, ducêndu-se le Constantinopol spre primirea legei lui Christos, acolo dela Nănaşul seu o a căpĕtat în dar,*) — 2) că precum ungurii arpadiani, aşa şi românii Corvini au fost coronaţi cu coroana aceasta de regi ai ungurilor, şi românilor; 3) că cu coroana aceea şi astăḑi regii comuni ai românilor şi ungurilor în străvechia noastră patrie se coronează! şi aşa ḑicem, că coroana patriei noastre comune este suverană pentru români şi unguri, şi că şi astăḑi coroana aceasta e strălucită şi puternică pentru popoarele sale, care o apĕră de duşmanii ei, şi o vor apĕra ca o vistierie obştească a românilor şi a ungurilor, ca a unora, carii au făcut legătură de patrie comună cu Tuhutum beliducele unguresc, şi până acum n'au rupt-o, deşi din partea legislaţiunei antimarţiale s'au făcut multe nedreptăţi naţiunei române în puntul drepturilor politice, confesionale şi naţionale. De aci se vede, că românii au fost totdeauna alianţi credincioşi ai ungurilor. Acum se cere dară, ca aristocraţia şi inteliginţa ungurească sĕ nu transpună duşmănia sa asupra românilor pe terenul naţional, ci sĕ ne iubească, şi sĕ ne precunoască de cei mai puternică, ce se pune curmeḑiș în calea desvoltărei nóstre culturale.

---

* Veḑi din Istoria mea bisericească Part. II § 56 cu nota lui.

Este un principiu economic, că numai națiunile compuse din ómeni producĕtori pot esistá, și în discordie noi nu vedem esprimându-se puterea nóstră de producțiune, tóte aceste ca și cum ar fi puse la cale de o mână dibace și lungă spre a pregătí greutăți neinvingibile stăruințelor nóstre culturale.

O muncă de titani se recere, ca sĕ putem țíné pasul cu celelalte popóre, o stăruință de fer ca sĕ nu sucumbem sub povara incărcată pe umerii nostrii.

Sĕ punem cu toții umĕr la umĕr, ca sĕ desbrăcăm poporul de deprinderile cele rele, și inteligența nóstră sĕ premérgă în privința acésta cu esemplu.

Revista politică.

Vorbirea contelui Apponyi în casa deputaților din Budapesta este viu discutată nu numai în colónele ḑiarelor austro-ungare, ci a aflat rĕsunet și în statele strĕine.

Vederile leadĕrului oposiției moderate după părerea foilor oposiționale par de tot sănĕtóse în actualele împregiurări, și promit o desvoltare mai sănĕtósă și mai firéscă a lucruilor decât cum a fost cea de pănă acuma. Ele ḑic mai departe.

Statul nu mai póte esistá făr numai dacă se va face o reformă radicală a politicei interne, reformă, ce o reclamă actualele stări de lucruri, dar care nu se va puté efeptuí decât, când premieriul Tisza va părăsí conducerea cu întreg cabinetul.

Țara întrégă e nemulțămită cu politica internă, carea se baséză pe un parlamentarism fals, scos din urna corupțiunilor, cu care se indentifică guvernul d-lui Tisza, făr a representá însĕ o direcțiune hotărită, și astfeliu n'are drept a ḑice, că acest parlamentarism se baséză ve voința națiunei.

Națiunea a fost și este în tot momentul trasă pe sfóră și acum începe ia a se desteptá și vede cum în comitate întregi alegerile dietale bunăóra se baséză pe falsificări și violări.

Partidul seu și al stângei estreme este gata a susțíné ori-ce alt guvern, care ar fi în stare sĕ vindece relele, sĕ încete cu nemulțămirea și sĕ introducă reforme de îmbunătățire, atât în ramurile administrațiunei cât și ale tuturor afacerilor interne.

Amintesce și de vorbirea fulminantă a lui Tisza în 1875, în carea pledare, pentru fusiunea partidelor, dar s'a lucrat tocmai în direcțiuni contrare.

Importantele declarațiuni ale contelui Apponyi în cestiunea politicei esterne au produs bune impresiuni în Berlin și foile berlineze, cari mai nainte acusau oposițiunea pentru vederile politicei esterne, se grăbesc a înregistrá cu bucurie declarațiunile matadorilor oposițiunei și le consideră ca asigurări noue despre puternica alianță a puterilor centrale, dela carea atêrnă manținerea păcei europene. —

Vorbirea deputatului săsesc, Filtsch, pare a nu fi produs tocmai bune impresiuni în cercurile partidului național-săsesc.

Organul acestui partid, repetéză din nou, că nefiind nici un pericol și nici o violare a constituției, vorbirea deputatului puté remâné și nerostită, că în vorbirea lui Apponyi află o lingușire, care mușcă tare afund și care desigur nu va fi făcut favorabilă impresiune asupra deputatului Filtsch, considerând atitudinea lui politică de pănă acum.

Situațiunea în România devine tot mai încurcată. Conservatorii au dat parola, ca prin ori-ce căi sĕ ajungă la putere, nimicind actualul guvern. Semnalăm deocamdată, că desbaterile camerei s'au amênat pănă la 27 Martiu Se crede, că pănă atunci se va face mai multă lumină și guvernul va sci, ce atitudine sĕ observe, decum-va nu va urmá o disolvare a corpurilor legiuitóre și un nou apel la țéră.

Manifestul, cu care a pășit noul cabinet frances în camerile corpurilor legiuitóre a fost primit cu viu entusiasm.

Cabinetul, consciu de greutățile, în cari se află țéra, se mângăe cu speranța, că toți bărbații de stat, cari vor binele țĕrei, le vor dá sprigin puternic.

Cele mai importante cestiuni, ce sunt a se terminá în actuala sesiune parlamentară sunt mai ales doue: votarea bugetului pe 1890 și asigurarea sucesului esposițiunei universale, cu care ocasiune popórele culte si înnaintate 'și vor espune productele.

Cea mai de căpetenie preocupațiune a noului cabinet este, ca lucrând cu toții în unire sĕ se întăréscă un guvern al păcei și al progresului, așa precum l'ă dorit republica și precum 'l doresce și aḑi.—

In Italia situațiunea este de tot posomorîtă de când minstrul Crispi a presentat un proiect pentru urcarea dărilor. Camera deputațlor e fórte furtunósă și asigurările, că Crispi 'și va retrage proiectul, dar va înaintá tot deodată și demisiunea actualului cabinet s'au împlinit, și astfeliu Italia se află érăși în o crisă ministerială.

Mórtea lui Ioan cel bun, primul episcop român ortodocs al diecesei Caransebeșului.

În Domnul adormitul pe catafalc.

După-ce préiubitul și în veci neuitatul nostru archiereu și-a dat nobilul seu suflet, cei ce se aflau împregiurul lui numai decât încunosciințară despre acésta jalnică întêmplare pe asesorii consistoriali din loc și deja la 2 $^1/_4$ óre diminéța asesorii consistoriali s'au întrunit în numĕr complet, în reședința episcopéscă. Defunctul în presența asesorilor consistoriali a fost conform prescriselor din tipic îmbrăcat în tóte ornatele archieresci prin Pré Cuviośia Sa părintele protosingel Filaret Musta, protopresbiterul Andreiu Ghidiu, directorul dela teologie Dr. Iuliu Olariu și parochul local Ioan Stoian, apoi ridicat de pe pat de către asesorii consistoriali și așeḑat pe catafalc în sala cea mare a reședinții episcopesci.

Așeḑat mortul pe catafalc i s'a pus în mână crucea și pe pept evangelia, apoi se ținù prin părintele Musta, asistat de mai mulți preoți, serviciul pentru eșirea sufletului, care serviciu a fost fórte pĕtrunḑĕtorin de durere, căci glasul preoților funcționători se înădușa în lacrĕmi, ér asesorii consistoriali presenți ca fii ce și-au perdut pe scumpul părinte în jurul catafalcului priviau cu ochii plini de lacrămi la jertfa, ce au cerut-o dela noi Dumneḑeul viilor și al morților.

După acésta asesorii consistoriali la numĕr 13, diminéța la 4 óre se întruniră în ședință sub președința celui mai bĕtrân asesor consistorial ordinariu din senatul bisericesc, a dlui Filaret Musta. Președintele prin o cuvêntare scurtă, dar adênc pĕtrunḑĕtóre, aretà chemarea și datorințele Consistoriului diecesan în urmarea rĕposării a neuitatului episcop Ioan Popasu. Apoi se cetiră §§ din statutul organic, cari cuprind disposițiunile privitóre la afacerile consistoriali la mórtea archiereului. În ședința acésta, care durà până la 7 óre diminéța se luară tóte disposițiunile cu privire la înmormêntarea decedatului archiereu și la luarea inventariului averii rĕmase după în Domnul rĕposatul. Totodată Consistoriul a luat hotărirea a rĕmâné în permanență până după înmormêntare.

Des de diminéță a străbătut în tóte părțile orașului trista veste despre rĕposarea mult stimatului și iubitului archiereu și încă nu se făcuse bine ḑiuă până-ce reședința episcopéscă s'a și umplut de public, care a venit sĕ mai vadă pe scumpul decedat. La améḑi sala cea mare, unde era așeḑat catafalcul deja a fost decorată, îmbrăcată în negru și împodobită cu flori, cari iau fost fórte dragi rĕposatului. Deasemenea și treptele și pórtă a fost îmbrăcate în negru. Pe reședința episcopéscă, casa diecesană, institutul teologic-pedagogic, scóla poporală ambele biserici, la comunitatea de avere, casina româna și pe tóte crucile din oraș se puseră stéguri negre. Pe strada principală, unde se afla reședința episcopéscă se făcù o viua și neobicinuită mișcare de popor, toți cetățenii, fără deosebire, veniau sĕ dee espresiunea întristării lor. Căci, deși rĕposatul a fost român ortodocs din trup și suflet, el totuși în inima lui cea mare și nobilă au avut simțĕminte de stimă și iubire pentru toți, fie apărținut ei la ori ce naționalitate și religiune.

Duminecă, Luni și Marți până la înmormêntare s'a cetit prin preoți și clerici cei patru evangeliști și din sânta scriptură, premergênd la fie-care evangelist ectenia morților.

Deja Luni sicriul era acoperit cu o mulțime de cununi cu următórele inscripțiuni:

1. „Adênc jelitoriul Consistoriu diecesan. În memoria bunului archipăstoriu.“ 2. „Eforia scólelor române din Brașov. Întemeetoriului scólelor și primului ei fost președinte. Nemuritoriului episcop I. P. 7/II 1889.“ 3. „Biserica sf. Nicolae din Brașov. Binemeritatului seu fost protopop episcopului I. P. 7/II 1889.“ 4. „Orașul Caransebeș. Prébunului seu archipăstoriu.“ 5. „Das Officierskorps der Garnision Karansebes. Dem edlen hochverehrten Kirchenfürsten.“ 6. „Corpul profesoral. Institutul teologic-pedagogic.“ 7. „Tinerimea teologică gr. or. rom. Préiubitului ei păstoriu.“ 8. „Tinerimea pedagogică gr. or. rom. Pré iubitului ei păstoriu“. 9. „Reuniunea învĕțătorilor gr. or. rom. din diecesa Caransebeșului. Marelui învĕțătoriu, fundator și protector.“ 10. „Preoțimea protopresbiteratului Caransebeș. Prébunului și neuitatului archiereu I. P.“ 11. „Preoții și învĕțătorii protopopiatului Bisericei-albe. Neuitatului lor archiereu.“ 12. „Comitetul parochial gr. or. din Caransebeș. Prébunului și neuitatului archiereu I. P.“ 13. „Comuna bisericéscă gr. or. din Lugoș. Neuitatului archipăstoriu.“ 14. „Comuna bisericéscă gr. or. Nu te va mai uitá.“ 15. „Comuna Oravița mont. Neuitatului archipăstoriu.“ 16. „Societatea academică „România Jună din Viena.“ 17. „Comunitatea de avere bunului spriginitoriu.“ 18. „Casina română binemeritatului întemeetoriu.“ 19. „Reuniunea femeilor române din Caransebeș. Neuitatului protector.“ 20. „Societatea română de cântări din Caransebeș. Neuitatului ei protector.“ 21. „Ihren edlen Gönner und Ehrenmitgliede. Die Karansebeser Freiwillige Feurwehr.“ 22. „Personalul tipografiei și librăriei diecesane. Neuitatului întemeetoriu și mecenat.“ 23. „Dedicată de prima cassă de păstrare din Caransebeș.“ 24. „Din venerațiune Familia Stancovici.“ 25. „Emilia Bartolomei scumpului și în veci neuitatului ei vĕr. Ioan Bartolomei blândului și grațiosului seu episcpp.“ 26 „Nepótele, scumpului și neuitatului nostru unchiu. Protopresbiterul Andreiu Ghidiu neuitatului archiereu Ioan Popasu.“ 27. Dela d-na Manziarly o cunună admirabilă de camelii fără inscripțiune.

Înmormêntarea.

Înmormêntarea s'a întêmplat Marți în 7/19 l. c. după programul statorit de consistoriul diecesan cu o pompă rară.

Deși în scurtul timp numai puțini au putut avé cunoscință despre neașteptata mórte a capului diecesei, totuși deja Luni au început sĕ vină din afară protopopii, o mulțime de preoți, deputațiuni și credincioși. Ér Présânțitul Domn episcop al Aradului, Ioan Mețian, cu suita sa au sosit Marți cu trenul de diminéța.

Actul înmormêntării s'a început la 9$^1/_2$ de óre a. m. După finirea unui serviciu scurt, sicriul ce cuprindea rĕmășițele neuitatului archiereu a fost închis și ridicat pe mâni de către 8 preoți îmbrăcați în ornate, apoi coborît jos dinaintea porții reședinții episcopesci, unde conductul funebral era deja pus în ordine. La înmormêntare a pontificat Pré Sânția Sa dl episcop Ioan Mețian, fiind asistat de Précuviośia Sa părintele protosingel Filaret Musta, ieromonachul Augustin Hamsea, protodiaconul Ignatie Pap, diaconul parochial din Lugoș Partenie Pestean, toți protopopii și administratorii protopopesci, afară de unul, care a fost împedecat și circa 50 de preoți.

Din public a participat o mulțime de deputațiuni din loc și din afară. O deosebită și plăcută impresiune a făcut participarea Ilustrităţii Sale a d-lui episcop gr. cat. al Lugoșului, Dr. Victor Mihályi de Apșia cu secretariul seu Mihaiu Perian, precum și participarea capitlului gr. cat. din Lugoș prin representantele lui Ioan Madincea. Au mai participat și Ilustritatea Sa dl Dr. Alesandru de Mocsonyi. Dintre deputațiuni au participat Eforia scólelor gr. or. din Brașov prin o deputațiune constătătóre din domnii Ioan Lenger, advocat, parochul Vasilie Voina, Cristea Navrea, comerc. Dr. I. St. Ciurcu, medic. Comuna bisericéscă gr. or. română a Lugoșului prin o deputațiune constătătóre din 20 de persóne sub conducerea președintelui oficiului orfanal comitatens, Stefan Antonescu. Comuna bisericéscă a Rușavei; comuna bisericéscă Oravița-montană, precum și alte comuni bisericesci. Reuniunea învĕțătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului.

Protopopiatele încă au fost representate prin câte o deputațiune.

Dintre autoritățile și corporațiunile din loc au participat corpul oficiresc al regimentului ces. reg. Nr. 43 din loc. Representanța orașului Caransebeș. Funcționarii dela tóte oficiile judecătoresci și civile și profesorii dela scólele din loc. Au mai participat comunitatea de avere, casina română, societățile de cântări din loc „karánsebesi dal és zeneegylet,“ „Gewerbe-Gesangs-Verein.“ Societatea română de cântări și de musică din Caransebeș,“ reuniunea industriașilor, corpul pompierilor și „Kranken-Verein“.

Conductul funebral

În fruntea conductului mergeau copii dela scólele elementare și civile din loc, apoi corpul ducĕtorilor de cununi, Gewerbe-Gesangs-Verein, karánsebesi dal- és zeneegylet, elevii dela teologie și pedagogie și corul societății române de cântări, copii ministranți, apoi a urmat preoții funcționători. Crucea defunctului purtată de cel mai bĕtrân protopresbiter Alesandru Ioanovici al Jebelului. După acesta a urmat doi diaconi, apoi archiereul pontificatoriu sub baldachin, ér imediat înaintea cosciugului cârja episcopului rĕposat îmbrăcată în vĕl negru, purtată de către protopresbiterul Verșețului Ioan Popovici, mitra și crucea dela grumazi și encolpionul rĕposatului, purtate pe o tavă de argint de către protopresbiterul Mihaiu Popovici.

Apoi a urmat sicriul încungiurat de ambele părți de purtătorii de mașale. După sicriu a urmat rudeniile, membrii consistoriului și sinodului eparchial, apoi diferitele deputațiuni și stimatorii de ai marelui defunct Ordinea esemplară a susținut-o pompierii din loc, cari dealungul conductului au format un spalir, purtând torțe.

Astfeliu compus conductul la 9 $^3/_4$ óre s'a pus în mișcare spre biserica catedrală.

Conductul funebral s'au oprit până la biserică în 3 locuri: la crucea mare din piaț, la institutul teologic-pedagogic și la crucea din strada bisericii, unde s'a făcut stările obicinuite.

---

dintâiu și mai vechi alianți și frați, ceea-ce s'a pecetluit cu sângele fiilor și bărbaților de ambe națiuni, ai căror nepoți au moștenit diplomele nobile ale străbunilor sei, și documentează și astăḑi frăția românilor cu ungurii de pe câmpii rĕsboaelor cu dușmanii patriei. De aci apoi vine și aceea împregiurare, că nația română n'are privilegiu, căci este în străbuna sa patrie, dar nu așa nația săsească și sêrbească, care sunt „hospites“ și provĕḑute cu privilegii. Archivele țĕrei documentează, că prin comitate se întrebuința în vechime titlu de „Universitas Nobilium hungarorum et valachorum“; la astfeliu de faptă istorică nu se poate provoca nația sêrbă și săsească.

(Va urma.)

Adus sicriul în biserică fù aşeḑat înaintea amvonului şi după acésta îndată sě şi începù celebrarea sftei liturgii, la care a pontificat Présânţia Sa dl episcop Ioan Meţian, asistat fiind de mai mulţi preoţi. Liturgia s'a sfêrşit la 11 ½ óre a. m. Sicriul ce cuprindea rĕmăşiţele pămêntesci a-le scumpului decedat au rĕmas espuse în biserică pănă după serviciul de înmormêntare. Slujba înmormêntării s'a inceput la 2 ½ óre d. a., la care a pontificat érăşi Présânţitul domn episcop Ioan Meţian. La finea acestei slujbe Pré Sânţia Sa cu eunoscutai elocinţă făcù panegircul reposatului archiereu, în care se reoglindă fidel întréga viaţă şi actineobosită, ce au desvoltat o rĕposatul pe terenul bisericesc şi naţional.

Cântările funebrale precum şi cele liturgice le-au esecutat cu multă frumseţă corul elevilor institutului teologic-pedagogic diecesan şi societatea română de cântări din loc, sub conducerea profesorului de cântări Anton Sequens.

După finirea serviciului de înmormêntare, conductul funebral în ordinea descrisă mai sus a pornit spre biserica din cimiteriu. In biserica acésta, după-ce sau mai cetit o scurtă rugăciune, remăşiţele pămêntesci ale primului şi în veci neuitatului episcop român al Caransebeşului au fost aşeḑate spre odichnă vecinică în cripta provisorie din biserică înaintea uşilor împĕrătesci. După sĕvêrşire ceremoniilor bisericesci, tóte trei societăţile de cântări, ce au participat la conductul funebral a esecutat cu multă precisiune câte o cântare funebrală şi cu acésta s'a terminiat actul înmormêntării la 5 óre după améḑi.

Episcopia vĕduvită.

Primul episcop al diecesei Caransebeşului după restaurarea metropoliei nóstre gr. or. române, Ioan Popasu, după o viaţă îndelungată, plină de activitate pentru biserică şi pentru interesele culturale ale românilor a repăusat în Domnul la 17 Februariu a. c., prin ce diecesa Caransebeşului de iure et de facto a devenit vĕduvită.

Fie-ne iertat a ne ocupá în câte va şire de îndeplinirea scaunului vacant episcopesc din punct de vedere al procedurei ulterióre, şi din punct de vedere al calităţii unui episcop în Caransebeş.

I.

Atât după statutul organic § 98, cât şi după canonul 25 al sinodului ecumenic al IV ţinut în Calcedonia, trebue sě se îngrigéscă de o parte metropolitul bisericei nóstre, de altă parte consistoriul eparchial al Caransebeşului „ca în decurs de trei luni sě se alégă şi sě se chirotonéscă episcopul, dacă nu cumva o necesitate neesorabilă ar face, ca timpul dilaţiunei sě se prorogeze.“

Între impregiurări normale deci noul episcop al Caransebeşului trebue sě fie ales pănă la 17 Maiu 1889 st. n., adecă în trei luni dela repăusarea fericitului episcop Ioan Popasu. Şi deóre ce, după credinţa nóstră, nici Escelenţia Sa dl metropolit al nostru, nici Veneratul consistoriu din Caransebeş, nu vor întimpiná împedecări şi greutăţi de acelea, prin cari s'ar puté justificá prorogarea, terminului de trei luni, — este fără tótă dubietatea, că alegerea noului episcop se va puté întêmplá nu numai în terminul prescris, ci chiar şi mai nainte, adecă în Dumineca Tomii, după Sântele Pasci, la 26 Aprile c. n., când sinodul eparchial şi altcum în înţelesul statutului org. ar trebuí sě se întrunéscă spre pertractarea agendelor sale anuale.

Sinodul eparchial însě, care după statut trebue sě constea din 20 preoţi şi 40 mireni ca deputaţi, în moment nu este complet, deóre ce 5 locuri pentru deputaţi mireni sunt vacante.

După părerea nóstră, consistoriul diecesan ar trebuí înainte de tóte sě facă dispositiunile legale, ca alegerea deputaţilor mireni în cele 5 cercuri vacante sě se întêmple cât de curênd nu numai din motivul, ca prescrisele statutului org. în al cărui înţeles sinodul constă în o terţialitate din preoţi, şi în doue terţialităţi din mireni sě se susţină în tótă intregitatea, ci chiar şi din causa, că nici un cerc electoral nu póte fi eschis dela esercitarea dreptului seu constituţional de alegere, şi căci acésta o cere pacea, liniscea şi mângăerea credincioşilor nostri din cele 5 cercuri electorale.

Aceste alegeri însě cer timp, şi sunt legate chiar şi de unii termini stabiliţi în stat. org., drept aceea credem, că ar fi lipsă inteţitóre, ca Veneratul consistoriu al Caransebeşului sě fie conchemat cât se póte mai îngrabă, şi sě escrie alegerile deputaţilor mireni în cercurile vacante, ca aşa apoi sinodul eparchial completat sě se pótă întruní la 26 Aprile spre alegerea noului episcop.

Aflăm însě de imposibil ca tot atuncea sinodul eparchial sě fie în stare a se apucá şi de pertractarea agendelor sale ordinare prescrise în stat. org. pentru Dumineca Tomii *) şi anume:

Se póte prevedé înainte, că acest sinod eparchial va trebuí sě remână întrunit pe mai mult timp numai pentru causa alegerii, *) şi va trebuí chiar sě-şi suspindă şedinţele mai de multe-ori pănă când noul episcop îşi va puté ocupá scaunul, căci după alegerea întêmplată de loc va trebuí sě se ţină sinodul episcopesc: „pentru pertractarea canonică a actului de alegere a noului episcop“ (§ 104), apoi actul de alegere, negreşit prin o deputaţiune sinodală, **) are sě se subştérnă Maiestăţii Sale ces. reg. apostolice spre prégraţiósa întărire a alesului (§ 102), ceea ce de regulă se întêmplă prin intrevenirea Ministrului de culte şi de instrucţiune publică al Ungariei. Şi dacă Maiestatea Sa nu va denega întărirea alesului episcop: atuncea noul episcop se sânţesce prin metropolit şi se provede cu grammata metropolitană, şi numai după tóte acestea póte fi întrodus în funcţiunea sa archieréscă, va sě ḑică: se póte întêmplá instalarea.

Este deci evident, că sinodul electoral, va durá cu mult mai mult, decât un sinod regulat anual. ***)

De loc după instalarea episcopului însě precum credem, sinodul, va fi silit a şi suspinde érăşi şedinţele sale spre a puté pertractá agendele sinodului regulat anual, pentru-că trebue sě se dea timp noului episcop, ca sě pótă primí fundul instruct al episcopiei pe lângă inventar (§ 106), şi ca sě se pótă orientá cât de puţin despre proiectele şi lucrările, ce au sě vină la pertractare în sinodul regulat anual.

Acest sinod însě, amênat pe câte-va sěptěmâni ori luni, negreşit trebue sě se ţină încă în decursul acestui an şi nu se póte amêná pănă în anul viitoriu la Dumineca Tomii, pentru-că prin acésta s'ar face un precedent periculos atât pentru administraţiunea corectă şi legală a diecesei, cât şi pentru constituţiunea nóstră bisericéscă. Dacă sinodul însuşi cea mai inaltă corporaţiune a eparchiei se va abate dela dispositiunile stat. org.: putem avé temere întemeiată, că apoi în viitoriu şi alţii, in sus şi în jos, uşor vor puté alunecá a delătura stat. org. in părţile lui esenţiale ori neesenţiale, noi, deci trebue în prima linie sě stimăm viéţa nóstră constituţională bisericéscă şi sě susţinem şi în faptă şi cu tótă tăria cuvêntului dispositiunile acestei constituţiuni.

Sinodul deci, după instalare 'şi póte suspinde şedinţele sale pe un timp anumit, dar nu le póte amêna pănă la Dumineca Tomii al anului viitoriu.

Agendele anuale şi altcum sunt fórte multe, şi trebue sě mărturisim, că deşi de 20 ani ai vieţii nóstre constituţionale bisericesci multe s'au făcut bine, dar totuşi pré puţin spre a puté ḑice cu inima liniscită, că putem perde un an din activitatea legală. S'au zidit, cârpit, neteḑit multe, dar pré puţin s'a zidit din fundament, şi şi mai puţin s'a creat faţă de multele cerinţe spirituale şi materiale ale diecesei întregi.

(Va urma.)

Varietăţi.

* Ministrul reg. ung. al afacerilor publice şi de comunicaţiune în urma cererilor lui Mihail Horváth sen., Iuliu Horváth jun. şi Gavril Dănilă a conces numiţilor domni pe un an a face pregătirile necesare pentru construirea unei căi ferate vicinale dela staţiunea căilor ferate reg. ung. Homorod preste Fagăraş la Avrig.

* (Recunoscinţa archiducesei Stefania.) Archiducesa Stefania a trimis şefului capelei ţigănesci, Pongracz, o epistolă, în care ii mulţămesce pentru cununa, pusă pe cosciug, principelui Rudolf.

* (Regaliile). Legea pentru rĕscumpĕrarea regalelor e sancţionată încă din 20 Decembre. Ministrul de finanţe însě numai în ḑilele trecute a publicat ordinaţiunea, şi astfeliu mulţi cari au avut pretensiuni abia vor fi în stare sě le însinue pănă în 31 Martiu. Din aceste motive deput. Hodossy a interpelat pe ministrul president, carele a promis, că va înaintá un proiect, conform căruia se va prolungí terminul de insinuare pănă la 30 Aprile.

* (Principele Alesandru de Battenberg.) După-cum se anunţă din Viena, principele Alesandru de Battenberg a umblat de mult a întrá în armata austro ungară. În ḑilele din urmă i s'a conces, şi astfeliu va purtá rangul de colonel în armata activă şi va luá comanda peste regimentul de dragoni, staţionaţi în Galiţia.

* (Cas de mórte.) Din Sĕcărêmb ni se scrie, că propietărésa Elena Florea, născ. Argyan, la 22 Februariu a. c. a fost greu lovită de sórte, răpindu-i nemilósa mórte pe mult iubitul ei soţ *Daniil Florea*, lăsând în cea mai adêncă jale pe soţia sa şi pe 7 orfani ai sei, precum şi tóte rudeniile sale. Defunctul a fost unul dintre fruntaşii noştri din Sĕcărêmb. Fi-ei ţerina uşóră!

* Negoţierile administrative pentru calea ferată locală Braşov-Zernesci s'au îndeplinit sub conducerea comisariului ministerial. La pertractări au luat parte delegaţii comitatelor Braşov şi Făgăraş precum şi ale comunelor interesante în causă.

* (Vecsaţiuni.) Primim o corespondenţă mai lungă „De pe valea Teuşului,“ din care resultă, că ómenii noştri din acel ţinut sunt fórte tare vecsaţi şi şicanaţi mai ales cu tot feliul de amende în bani (trăsuri), aplicându se legea silvanală cu tótă rigórea şi pentru cele mai neisemnate prevaricări. Inţelegem şi noi, că faţă de dispositiunea poporului a devastá pădurile e chiar necesară o lege raţională silvanală, dar condamăm o aplicare a legii din partea organelor administrative, ce duce la sapă de lemn pe popor.

Ni se mai plânge corespodentul şi asupra purtări ilegale a unui esecutor de dare K., carele e o terórc formală pentru acest ţinut, făcênd multe asupriri poporului.

Indicăm de astădată aceste rele, ce bântuie poporul nostru în jurul Teuşului, şi atragem atenţiunea celor competenţi asupra delăturărei acestor neajunsuri, altfeliu vom fi siliţi a revení şi în concret asupra acestor împregiurări anormale.

* (Fundaţuni noue ale bar. Hirsch.) Baronul Hirsch a surprins érăşi lumea cu fundaţiuni. Anume a făcut o fundaţiune, al cărui venit anual e de 120,000 fl. şi care are sě se împartă între meseriaşii sĕraci din Viena Fundaţiunea se administrează de un comitet constătătoriu din trei dame şi un advocat. Tot spre promovarea industriei a destinat o altă fundaţiune pentru Budapesta, al cărui venit lunar e de 10,000 fl.; şi care de asemenea se va împărţí între mesariaşi sĕraci din Budapesta.

* (Obiecte găsite.) La direcţiunea poliţiei din Sibiiu se află mai multe portmoneuri găsite încă în anul trecut, cari conţin sume mai mari şi mai mici de bani; dar cari au rĕmas încă neridicate. De asemenea se află o mulţime de obiecte preţióse găsite în anul acesta.

MONITOR.

7

Calendariul sĕptemânii

26 Februariu — 4 Martiu

26 Dumineca: Porfiriu, Fotini, Anatoli, Foto, Fotis, Parasceva, Chiriachi, Iosi, Fotinos, Sebastian, Victor, Christodul, Ioan. *27 Luni:* Procopiu, Gelasiu, Talaleu, Stefan, Nesiu-Asclepiu, Iacob, Timoteiu. *28 Marţi:* Vasiliu, Proteriu, Nestor, Cira, Marina, Nimfa, Eubul, Baros, Auriciu, Cirana, Casian. (29) *1 Mercuri:* Eudochia, Domnina, Marcel, Antoniu, Silvestru, Sofroniu, Nestorian, Chareşiu, Nicefor, Agapiu. 2 *Joi:* Teodot, Esichiu, Coint, Nestor, Tribimiu, Parmena, Troadiu, Eutalia, Andronic, Atanasiu. *3 Vineri:* Eutropiu, Cleonic, Vasilisc, Teodorit, Zenon, Zoil, Piama. *4 Sâmbătă:* Gerasim, Paul, Iuliana, Gregoriu, Codrat, Acaciu, Stratonic.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 26 Februariu, I-a în paresimi. Serbarea ortodocsiei în cultul icónelor sânte. Octoich ton 4 şi Triod. La utrenia: Evangelia Învierii 4. Melodiile pocăinţei. Catavasia: „Adêncul mării roşie“. Liturgia Sântului Vasiliu cu Irmosul: „De tine se bucură“, şi cu pregătire pentru liturgia celor înainte sânţite.

Mercuri 1 şi Vineri 3 Martiu: liturgia celor înainte sânţite.

Afaceri parochiale.

Botez în casă privată. Ni s'a cerut sě ne pronunciăm la întrebarea: *Când póte parochul, şi când este el chiar datoriu sě boteze pe un băiat micutel afară din biserică, în casa părinţilor?* — Fără a ne ingerá în competenţa autorităţilor superióre bisericesci, care singure sunt chemate sě reguleze astfel de casuri, ne luăm voiă a respunde: că — după cunoscinţele nóstre canonice — botezul de regulă se face în biserică, ca tóte celea-lalte taine; dacă însě băiatul nou-născut s'ar afla cu sănĕtatea într'o stare abnormală, şi părinţii lui ar avé îngrigiri seriòse de rĕul frigului: parochul, după pracsa cum se urméză în casuri de bólă şi cu celea-lalte taine, nu numai póte, ci la cererea părinţilor este chiar obligat sě îndeplinéscă actul botezului afară din biserică, anume în casa părinţilor, sau în alt óre-care local scutit de frig şi pregătit pentru astfel de funcţiune după cuviinţă. De altmintrea fiind vorba de frig şi de rĕcélă, se înţelege de sine: că apa naturală, carea se folosesce la botez, dacă ea ar fi pré rece pentru fisicul baiatului crud, se póte stêmperá cu apă curată încălḑită în un vas curat, fără ca prin acésta sě se altereze esenţa materiei botezului. De asemenea se înţelege de sine: că parochul are sě se aştepte la urmări grele disciplinare, dacă cu vina lui ar murí óre-care băiat nebotezat, sau ar murí în urma tractării lui nesocotite la actul botezului.

---

*) Sinodul eparchial ordinariu trebue sě se ţină în regulă la timpul seu, anume pe timpul vacanţei scaunului episcopesc sub presidiul locţiitoriului. (§. 92.) Red.

*) Noi credem, că alegerea are sě se facă într'un sinod estraordinariu şi sub presidiu estraordinariu, fie ca el sě premérgă sau sě urmeze celui ordinariu, sau sě coincidă cu acesta. (Conf. §§. 92. 99. 104. 118). Red.

**) Actul alegerii îl aşterne la Maiestate sinodul episcopesc, respective metropolitul, după premérsa pertractare canonică. (§. 102. 104.) Red.

***) Doue sinóde de acestea electorale s'au ţinut pănă acum pe basele statutului organic, ambele în Arad. Nici unul n'a durat mai mult de cât o scurtă ḑi. După actul alegerii o întrunire din nou a sinodului electoral ar fi necesară numai când Maiestatea Sa n'ar întarí pe cel ales. Red.

Mulţămită publică.

Marea nóstră durere pentru mutarea dela noi la celea vecinice a bunului şi iubitului nostru soţ şi părinte, Ioann Gall, protopresbiter al Abrudului, nu ar fi aflat nici o alinare, perḑêndu-l pentru vecie, când ne era mai scump, dacă măngăitoriul cel ceresc nu s'ar fi îndurat a ne mai uşiora întristarea, ce ne a trimis-o, prin inimile celea nobile, în deosebi a Escelenţiei Sale Inalt Preasânţitului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, pentru părintésca îngrigire, şi ale binevoitorilor, amicilor, şi cunoscuţilor neuitatului nostru rĕposat, pe care le-a îndemnat a ne face acésta prin manifestăţiuni de stimă şi pietate faţă de rĕposatul, arĕtate prin frumóse cununi depuse pre casa lui vecinică, prin espresiuni de jale, comunicate telegrafice, cu graiul, prin adrese şi epistole; prin esprimarea simţitelor condolenţĕ faţă de noi, neconsolata şi jalnica lui familie.

Un balsam au fost acestea pentru inimile nóstre pline de durere şi jale precum şi mulţimea celor ce nu au pregetat şi pre un timp fórte nefavorabil a dá onórea cea din urmă scumpului nostru soţ şi părinte.

Intêmplându-se acestea, ne simţim prea recunoscĕtori şi rugăm pre toţi pe calea acésta a primi căldurósa şi respectuósa nóstră mulţămită, precum şi Vener. Domn asesor consistorial Zacharie Boiu. care din depărtare, în érnă grea, a ostenit sĕ fie conducĕtoriul acestui act jalnic.

Abrud, 8 Februariu, 1889.

Jalnica familie Gall.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Februariu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.67	5.63
Napoleon	9 57½	9.55
100 marce nemţesci	59.15	59.10
London pe (poliţă de trei luni)	121.20	121.15

Sr 1195. polg. 1889. [21] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy a nagydisznódi határ általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást Neokel Péter és társai nagydisznódi lakosok kérelme folytán elrendelte s ennek határnapjául a nagydisznódi községi irodába **1889. April 15-én délelötti 10 órát tüzte ki.**

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelent felek ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 február 21-én tartott üléséből.

Jánosi Sándor,
el. ök.

gróf *Lázár,*
jegyzö.

Nr. 58. [22] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al treilea invĕţătoriu la scóla gr. or. din Breţcu se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) 200 fl. din fonduri şi repartiţiune;

b) 50 fl. din venitul cantoral;

c) cuartir liber şi lemne.

Reflectanţii, cari vor avé a sĕvêrşí în fie-care a treia sĕptĕmână şi funcţiunile cantorale, 'şi vor asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

S. Sân-Georgiu, 31 Ianuariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 65. [20] 2—3

EDICT.

În urma cererei Annei Achim Simeon din parochia gr. or. Mohu şi pe basa ordinului consistorial dela 31 Ianuariu a. c. Nr. 540., Ioan Slav asemenea din Mohu, carele de patru ani cu necredinţă a părăsit pe susnumita Anna Achim Simeon, legiuita lui soţie, fără a scí locul petrecerii lui, se provócă ca în termin de şase (6) luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului, pentru-că la din potrivă procesul divorţial intentat se va pertractá şi hotărí şi în absenţa lui.

Sibiiu, 10 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr, or. al Sibiiului.

I. Hannia, administrator protop.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 20—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

„Hunedóra“ însoţire de anticipaţiune şi credit în Deva.

Convocare.

Domnii participanţi ai însoţirii de anticipaţiune şi credit „Hunedóra,“ se învită în vîrtutea §§-23 şi 24 ai statutelor la a

IV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Deva la **2/14 Martiu, 1889 la 3 óre d. a.** în localul însoţirii.

Obiectele puse la ordinea ḑilii sunt:

1. Alegerea unui preşedinte şi a unui vice-preşedinte, precum a doi scrutinători şi doi secretari.
2. Raportul directorului, cu privire la activitatea consiliului administrativ şi la starea cassei însoţirii pe anul 1888; raportul comisiunei de supraveghiare, şi hotărîrea asupra profitului curat.
3. Statorirea bugetului pe anul 1889.
4. Hotărîre asupra părţilor fundamentale nesolvite deplin.
5. Alegerea directorului şi a vice-directorului pe timp de 3 ani.
6. Alegerea celor 12 membri în consiliul administrativ pe timp de 3 ani şi a secretariului.
7. Alegerea comisiunii de supraveghere pe timp de un an.

În lipsa membrilor receruţi, de preste jumĕtate a părţilor fundamentele deplin solvite, — adunarea se va ţinea. în înţelesul §-lui 25 din Statute la 12/24 Martiu a. c. tot la timpul şi în localul indicat.

Domnii participanţi pot lua parte sau în persónă, sau prin plenipotenţiaţii lor cari asemenea au se fie participanţi fundamentali, (§. 26); nime nu póte esercita însĕ mai multe de 20 voturi (§. 10).

În adunarea generală numai părţile fundamentale deplin solvite vor fi admise la vot.

În timpul încheerii bilanţului însoţirea a avut 334 părţi fundamentale; în decursul anului 1888, au întrat 4 şi au eşit 2 (§. 49).

Din şedinţa consiliului administrativ al însoţirii „Hunedóra,“ ţinută în Deva, la 11/23 Ianuariu 1889. [24] 1—1

Ioan Papiu m p.,
v. director.

Nichita Luculeţiu,
secretariu s.

Contul bilanţului pro 1888.

Activa.	fl. cr.	**Passiva.**	fl. cr.
1. Cassa în numĕrar	1426.75	1. Părţi fundamentale	13906.—
2. În cambii	22362 05	2. Depuneri şi interese capitalisate	26855.45
3. In obligaţiuni	19007.—	3. Părţi ordinare	30.—
4. In mobiliar	214.20	4. Interese la părţi fundamentale.	18.71
5. Anticipaţiuni	62.—	5. Interese anticipate	359.42
6. Anticipaţiune de chirie	66.67	6. Fondul de reservă	808.83
7. Tacse de protest	4.15	7. Profit curat	1195.97
8. Losuri	31.56		
	43174.38		43174.38

Deva, la 31 Decembre c. n. 1888.

Ioan Lazariciu m. p., cassariu.
Ioan Papiu m. p., vicedirector.
Ioan Simionaşiu m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul bilanţului şi, confrontându l cu registrele principale şi aucsiliare ale însoţirii, ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact.

Deva, la 12 Februariu 1889.

Antoniu Cutean m. p. **Dr. Ioan Mihu** m. p. **Petru Drăgiciu** m. p.

Contul profitului şi perderilor pro 1888.

Spesele.	fl. cr.	**Venitele.**	fl. cr.
1. Interese la depuneri	1563.21	1. Interesele de escompt	3175.04
2. Remuneraţiuni	830.—		
3. Timbru.	29.35	2. Provisiuni	805.57
4. Contribuţiune.	367.25		
5. Diverse spese	385.—	3. Diverse accidenţe	687.67
6. Tacse de presenţă	97.50		
7. Chiria	200.—		
8. Profit curat	1195.97		
	4668.28		4668.28

Deva, la 31 Decembre c. n. 1888.

Ioan Lazariciu m. p. cassariu.
Ioan Papiu m, p., v.-director.
Ioan Simionaşiu m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul profitului şi perderilor şi, conformându-l cu registrele principale şi aucsiliare ale însoţirei, ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu acelea-şi şi esact. [23] 1—1

Deva, la 12 Februariu, 1889.

Antoniu Cutean m. p. **Dr. Ioan Mihu** m. p. **Petru Drăgiciu** m. p.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☞ **In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.** ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☞ Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 16—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 20 Sibiiu, Marți 21 Februariu (5 Martiu) 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Februariu.

Am accentuat mai de multeori, că spre a puté băgá viață în organismul constituțional al bisericei nóstre se recere mai pe sus de tóte bunăvoință, și o temeinică cunóscere a disposițiunilor din statutul organic. Acestea trebuie sĕ dea mâna una cu alta, căci dacă va lipsí una, cealaltă nu va puté produce resultatele dorite, în veci nu va vedé realisate bunele intențiuni ale legiuitorilor dela anul 1868.

În mare parte am și relevat unele lucruri, chemate a influințá mersul afacerilor nóstre bisericesci și nu am sciut, ce sĕ condamnăm mai tare, lipsa de bunăvoință pentru esecutarea disposițiunilor din statutul organic și regulamentele congresuale în spirit adevĕrat bisericesc, după-cum este normat, sau dóră necunóscerea esactă a acestor disposițiuni.

Sĕ rĕmânem în parochie deocamdată, și cu casuri concrete sĕ ilustrăm starea faptică a lucrului.

Regulamentul congresual dela 1878 în § 5 prescrie, că în fie care comună bisericéscă (parochială) trebue sĕ fie statorită lista membrilor sinodului parochial. Prescrie esact modalitatea facerei listei acesteia, prescrie adecă o conlucrare armoniosă a oficiului parochial cu comitetul parochial. Prescrie și calea instanțelor la un eventul abus sau întrelăsare, încât adecă consemnarea membrilor sinodului parochial se publică în biserică cu opt ḑile inainte de ținerea sinodului parochial ordinariu, la care se fac reclamările contra vre-unui neindreptățit sau pentru vre unul indreptățit, și dacă și sinodul parochial ar face abus, atunci se face recurs la consistoriul eparchial.

Disposițiunile acestea privitóre la consemnarea membrilor sinodului parochial sunt de mare importanță, deóre-ce se pot eschide dela participare la afacerile bisericesci tóte acele elemente, cari numai discordie fac în biserică, bine însĕ nimica, se pot eschide adecă acele elemente, cari cu nimica nu și împlinesc datorințele parochiale. Și este lucru notoric, că în sinódele nóstre bisericesci nu ómenii cei onesti, cu frica lui Dumneḑeu, cu inimă către biserică sunt aceia, cari fac gâlcévă, ci din contră aceia, cari numai la alegeri vĕd biserica, și atunci încă sunt conduși de tóte câte, numai de binele bisericei nu.

De altă parte corectitatea actelor sĕvêrșite pretinde acluderea consemnărei membrilor sinodului parochial, și în lipsa ei actul trebue sĕ fie nimicit, dovadă cele mai multe alegeri, cari din lipsa consemnărei pas de pas sunt dificultate.

La locurile, unde disposițiunile acestea se împlinesc, aflăm o urmă de mancități, cari încă aduc numai încurcătură. Am vĕḑut casuri concrete, că contra proiectului de listă cetit în biserică în terminul legal, s'au făcut reclamări deadreptul la consistoriul eparchial, și nu la sinodul parochial ordinariu, ca la instanța legală, provĕḑută în citatul § din regulament. Se înțelege, că până a sosit reclamarea la consistoriu, până sĕ trécă prin ședință, sinodul parochial ordinariu a trecut, și reclamantele din causa necunóscerei disposițiunilor respective, a rĕmas pe un an fără dreptul activ și pasiv în biserică, adecă el nu póte sĕ alégă, și nu póte fi ales, apoi nu póte luá parte activă la viéța bisericéscă.

Am vĕḑut în casuri de acelea, că consemnarea membrilor sinodului parochial nu se făcea la sfêrșitul anului solariu pentru anul viitoriu, ci ea se ținea deschisă peste tot anul, și de câte-ori se ținea sinod parochial estraordinariu, și se însinua vre un membru nou în parochie, deja prin faptul, că era însinuat în parochie se inducea în consemnarea membrilor sinodului parochial fără considerare la condițiunile din § 6. Stat. org., și fără considerare la § 5 din regulamentul pentru parochii al congresului dela 1878.

Casul din urmă a fost la biserica nóstră din Sibiiu-Cetate, până în sinodul parochial din anul trecut, când s'a pretins esecutarea citatelor disposițiuni, care apoi a dat ansă la cunoscutele atacuri în o parte a presei române de aici contra sinodului parochial dela acéstă biserică.

Nu vom imputá în casurile concrete lipsa de bunăvoință. Recurgem la necunóscerea legilor, și dacă necunóscerea o scusăm unor singuratici din protopopiatul cutare nu o putem scusá la un oficiu parochial, care ḑi de ḑi e în mână cu statutul organic, și cu regulamentul congresual pentru parochii.

Revista politică.

Mișcarea oposițiunei contra proiectului de lege militar nu s'a mai îmblânḑit de loc. In parlament sunt la ordinea ḑilei dialoguri, intreruperi și după scirile cele mai noue s'a constituit un comitet al neordinei, care sĕ organiseze scandaluri în mod metodic.

În „Egyetértés" a declarat Helfy (odinióră Heller), de o insultă a națiunei, dacă se va permite voluntarilor a depune esamenul numai în limba germană.

Desbaterile asupra acestui proiect vor mai durá încă multă vreme, dacă vom judecá după numĕrul considerabil al deputaților, mai ales oposiționali, cari s'au anunțat pentru a vorbí în decursul desbaterei.

După scirile cele mai próspete, sosite din Roma, se póte afirmá cu siguranță, ca tot ministrul Crispi va fi încredințat de regele cu reconstruirea cabinetului. Din ce partid va luá membrii pentru reconstruire incă nu se scie. Stânga a creḑut, că Crispi 'și va alege ministri noi numai din aderenții ei, de aceea a și primit demisiunea cabinetului cu viu entusiasm. In tot casul însĕ vor precumpĕní motivele politicei esterne și în special ale alianții triple, și Crispi va căutá a trage la sine astfeliu de bărbați în care va găsí totdéuna sprigin puternic în nisuințele sale.

Sĕptĕmâna trecută a adus Franciei un șir de evenimente de mare însemnătate.

Considerând la simpatiile reciproce între francesi și ruși, e ușor de priceput, că intêmplarea, ce l'a silit pe admiralul escadrei francese din Tadschura-Bai, ca sĕ atace Sagallo, în urma căruia au rĕmas morți cinci ruși puscați, cari se aflau în escursiunea lui Atschinow, a provocat in Francia o rea impresiune, mai ales, că în timpul din urmă simpatiile reciproce au devenit o dogmă politică.

Acest refren a voit sĕ-l foloséscă liga patrioților spre a ațițá poporațiunea contra regimului.

Deroulède a redactat o proclamațiune, în care 'și esprimă regretele despre acésta intêmplare și deschise liste de contribuiri pe séma familiilor celor căḑuți, inscriindu-se liga cu 1000 franci.

Regimul însĕ a fost de părere, ca sĕ nu sufere o astfeliu de acțiune, care compromite relațiunile de esterne ale Franciei și care urmăresce scopul: a pune șovinismul în servițiul generalului Boulanger. Guvernul are de cuget a desființá liga, a cărei problemă a fost: lucrarea pe tóte căile pentru revanscha contra germanilor, dar care acum și-a pus tótă influința sa pentru politica generalului Boulanger.

Deputatul Hubbard, aducênd cestiunea Sagallo la ordinea ḑilei, discusiunea a fost fórte remarcabilă. Ministrul de esterne, Spuller, a declarat simpatiile sale pentru Rusia și spuse, că regimul a primit din partea competentă și cea mai înaltă din Petersburg asigurarea, că Rusia recunósce dreptul și pașii intreprinși de Francia. A mai asigurat ministrul pe deputați, că nu se indoesce de loc în simpatiile Rusiei pentru Francia, și că francesii au fost necesitați a purcede astfeliu cu rușii călĕtori.

Bună impresiune a făcut și discursul escelent al fostului președinte de esterne, Goblet, în urma cărui camera cu unanimitate s'a alăturat la simpatiile, ce le a esprimat regimul față cu Rusia.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rĕspunsul episcopului Șaguna către Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei către metropolitul Șuluțiu, în causa românilor ardeleni.

(Urmare)

Ce se atinge de a doua parte a acestui punct, adecă de uniunea Ardealului cu Ungaria, ḑice națiunea română din Ardeal, că ea in aceasta uniune nu se poate învoí din pricina formei, cu carea s'a făcut aceea la anul 1848 din partea dietei dela Cluș. Nația română ḑice, că rumperea Ardealului de către Ungaria s'a făcut prin conjurațiunea celor trei nații: unguresci, secuesci și săsesci asupra nații și bisericei române; așia și uniunea de acum s'a făcut tot în acest chip, și numai atâta deosebire este, că acum numai naționalitatea română este periclitată și desprețuită. Fii bun Illustrissime! procetesce legile dietale dela Cluș din a. 1848 și Te vei convinge, că acolo numele „nației române," sau numele „român" nicăiri nu-l vei afla, așa încât aceea dietă ardeleană, hotărînd ridicarea regimentelor secuesci de graniță, de cele românesci nici pomenire nu face, numai ca sĕ ocolească numele de român. Dieta Ungariei din anul 1848, a fost mai patriotică, căci regimentele de graniță din Ardeal le tractează deopotrivă, — cele secuesci cu cele românesci, căci aceea dietă a Ungariei așa nu rênduesce din regimentele secuesci de graniță deputați la dietă, ca și din regimentele române din graniță, deșí pentru granița Banatului, Sirmiului, Slavoniei și Croației hotăresce, ca sĕ trimită deputați la dietă.

Apoi legea 1 din Cluș dice: că uniunea se face pe basa egalei îndreptățiri fără respect la naționalități. — Românii la aceasta ḑic, că în această lege nu se poate înțelege nația română, căci nu esistă nici o lege de mai nainte, carea ar fi declarat pe poporul român de nație, că apoi sĕ fie câștigat și drepturi naționale, precum le-au avut acele celelalte trei recepte nații. Acest adevĕr se documentează și prin legea Ungariei Art. VII din a. 1848, unde se face pomenire numai de iurisdicțiile unguresci, secuesci și săsesci, prin urmare românii ḑic cu durere, că de ei nicăiri nu se face pomenire, căci sunt socotiți de o gloată de popor, și se rênduesc și prin sus citata lege a Ungariei sub iurisdicțiile antimarțiale ale nației unguresci, secuesci și săsesci! Ce logică? Ce consecuență a principiului egalei îndreptățiri! —

Pe lângă toate mărturisesc, că românii ardeleni, când ar fi socotiți și tractați, după cum merită, n'ar fi contrari uniunei, pentru-că ei sciu, că legile țĕrei unguresci totdeauna au fost omenoase, eară cele ardelene au fost îndreptate spre batjocura românului, totuși nu se poate hotărí românul, sĕ accepteze uniunea prin o formă preiudicioasă pentru el, căci are caracter viril, ce și-a însușit în seculii sclăviei! Dar nici al doilea adevĕr nu-l pot trece cu tăcerea, că adecă partea cea mai mare a aristocrației unguresci și întréga birocrație săsească de aceea nu socotesc și tractează pe români, cum o merită, căci D-lor nu le place uniunea, dar nu cutează sĕ se opue ei, și așa le vine lor bine oposiția, ce o fac românii uniunei.

III. Mai depărte Illustritatea Ta binevoesci a ḑice: „că din Transilvania nu este nime la dietă, care sĕ representeze interesele nației române, și că afli de necesariu, sĕ cuvintezi pentru interesele nației române din Ardeal, numai ca un român, care scie dorințele ei și care trebue sĕ se intereseze pentru bunul comun al nației sale." Mai nainte de toate sunt datoriu a-Ți aduce mulțămită din partea nației noastre din Ardeal pentru aceste descoperiri, și Te încredințez, că nația română din Transilvania va sci prețuí ostenelele, ce le vei pune Illustritatea Ta la dieta Ungariei în favoarea ei. Aceasta cu cutezala cea mai cordială o vei putea face Illustritate, deoare-ce pretensiunile nației române din Ardeal nu sunt separatistice, nu vatĕmă pre nime, ci sunt patriotice, luate din spiritul și porunca timpului.

Aceste manifestaţiuni ḑice „N. Fr. Presse“ dovedesc din temeiu situaţiunea nesigură europénă. Rusia şi Francia se întrec în doveḑi de reciprocă amiciţie, şi în contra alianţei triple nu se află, ce e drept, o coaliţiune formală, dar o comunitate intimă politică în cel mai inalt grad, între francesi şi ruşi. Dacă i se va da acestui eveniment însemnătatea cuvenită în Berlin, Viena şi Roma, atunci trebue sĕ ne asteptăm la lucruri şi mai complicate şi nu trebue sĕ ne mirăm, că ministrul italian Crispi a trebuit sĕ-şi dea demisiunea cu întregul cabinet.

Episcopia vĕduvită.

II.

De mortuis nihil, nisi bene.

Fie iertatul episcop al diecesei Caransebeşului dela anul 1865 încóce, când şi-a ocupat scaunul episcopesc, a dat adese-ori şi multă dovadă despre zelul seu învăpăiat pentru binele şi progresarea turmei sale. Se scie, că dênsul a avut multă bunăvoinţă pentru ridicarea vaḑei, a puterei intelectuale şi materiale în diecesa sa, dar că în decurs de 24 ani ai păstorirei sale n'a putut face atâta cât a dorit, — se póte atribuí numai împregiurărilor nefavorabile, cu care a trebuit sĕ se lupte mai vêrtos de când diecesa se ocârmuesce pe basa constituţională.

Nu era destul, că pe credincioşii din diecesa Caransebeşului preste tot i-a aflat rĕmaşi îndărĕpt pe terenul cultural şi material, cu puţine scoli şi cu puţină avere; nu era destul, că era privit de un strĕin, de o venitură, precum poreclesc bănăţienii pe toţi românii, cari nu sunt născuţi în Bănat*) şi că prin urmare fie iertatul episcop în genere nu era îmbrăţoşat în întreprinderile sale cu amórea şi căldura recerută: ci afară de aceste mai era câte odată împedecat în esecutarea intenţiunilor sale salutare şi prin însuşi sinodul eparchial.

În acest sinod, de loc la a dóua alegere de deputaţi se formară partide peste partide, pro şi contra episcopului, va sĕ ḑică partide personale, la care plus-minus terenul bisericesc a servit numai de mijloc spre ajungerea unor scopuri anumite, care însĕ numai arareori erau bisericesci. Se formaserĕ cluburi separate şi organisate, dar aceste în loc sĕ înainteze interesele adevĕrate ale diecesei, au trecut chiar la personalităţi în desbaterile sinodale, şi împedecau ori-ce acţiune salutară şi de interes comun. A mai fost în sinóde apoi şi a treia partidă, deşí neînsemnata, dar cu atât mai numĕrósă afară de sinóde, — partida acelor bărbaţi serioşi, cari în sinóde şi afară de sinóde nu voiau sĕ scie nimica de personalităţi în causele nóstre bisericesci, şi avênd inaintea ochilor totdeuna numai adevĕratele interese ale diecesei, sbiciuiau pĕcatele, unde le aflau în mod obiectiv, şi voiau sĕ se pună pe o basă solidă atât administraţiunea cât şi sórtea diecesei. Acésta partidă însĕ, între împregiurările menţionate, cu încetul a fost silită a se retrage dela ori-ce activitate pe terenul bisericesc, şi a rĕmas retrasă până în ḑiua de astăḑi.

Noul episcop deci, care primind maioritatea şi întărirea preaînaltă, se va supune grelei sarcine de a ocârmuí diecesa Caransebeşului, va trebuí sĕ-şi tragă socotéla cu împregiurările cele grele, în care se află astăḑi diecesa.

Acel bărbat, care va avé voinţă şi destulă tărie sufletéscă de a conduce spre bine destinele acestei diecese: va trebuí sĕ fie înzestrat cu însuşiri de acele, care póte în alte locuri şi între alte împregiurări nu s'ar cere în mĕsură atât de mare.

După părerea nóstră deci: noul archiereu va trebuí — dacă va voí sĕ croéscă o sórte mai bună credincioşilor — sĕ fie nu numai adict bisericei, religios, moral şi invĕţat, ci cu deosebire trebue sĕ fie independent de ori-ce influinţă politică ori socială, şi sĕ nu lase a fi terorisat prin maioritate ori minoritate în acţiunile sale indreptate spre binele diecesei. Trebue sĕ fie în stare a apĕrá vaḑa bisericei constituţionale nu numai în sus, ci şi în jos faţă de cler şi popor, când va vedé tendinţe destructive. Binele comun al diecesei sĕ-i fie totdeuna înaintea ochilor şi sĕ aibă curagiul de a luptá totdeuna cu armele sciinţii şi a dreptăţii contra influinţărilor şi a lucrărilor stricăciόse.

Noul episcop va trebuí sĕ aibă mână de fer*) spre a puté ţiné bine în mânile sale frânele guvernării; sĕ nu plece după pofta pretenilor şi nepretinilor, ci numai după ceea-ce îi dictéză mintea sănĕtósă, morala şi interesele turmei sale.

Urméză din aceste, că noul archiereu trebue sĕ aibă simţ şi inimă pentru astuparea multelor neajunse ale diecesei întregi; sĕ aibă înţelepciunea împreunată cu energia; sĕ fie independinte de ori ce influinţă şi sĕ nu fie „homo primae informationis“. Trebue sĕ fie înainte de tóte drept în tóte acţiunile sale, fie vorba de amic, ori neamic, şi în urmă sĕ fie încungiurat numai de bărbaţi de aceia — atât în consistoriu cât şi in sinod, cari tot asemenea au simţ şi rêvna, şi sunt gata a aduce jertfe pentru causele nóstre publice eclesiastice.

Calităţi eminente cautăm noi cei ce dorim a inaugurá o eră nóuă în diecesă, în persóna noului episcop, fie el ungurian, bănăţian, ori ardelén, tênĕr ori bĕtrân, pentru noi este tot una, numai sĕ mĕsure cu cumpĕna drépta amicului şi neamicului, sĕ îndepărteze, sbiciuéscă pre cei ce-i va cunósce de egoisti şi vĕnatori ai intereselor private în acţiunile nóstre constituţionale bisericesci.

Dacă vom fi norocoşi a poté alege un astfeliu de episcop, atunci spiritul cel bun, învapăerea pentru interesele diecesei nóstre, şi jertfele laudabile materiale, ce le a aflat fericitul Popasu la braşoveni, vor reînviá şi în diecesa Caransebeşulni, sĕ vor ridicá şi aicea cu timpul lucrări monumentale pentru înaintarea culturei în întréga diecesă. El va fi chemat a stĕpâní şi a conduce destinele poporului cătră progres.

Sperăm, ca sinodul cel mai de aprópe al diecesei Caransebeşului, când se va întruní la actul de alegere al episcopului, va scí sĕ se înalţe la culmea ponderósei sale misiuni, şi punênd la o parte spiritul de partidă şi de personalităţi, nu va perde din vedere, că prin alegerea unui bărbat apt va depune pe mult timp în mâni bune sórtea şi viitoriul întregului popor din diecesă.

Un deputat sinodal.

---

*) O fac acésta şi alţii, nu numai bănăţenii, şi o fac destul de rĕu, pentru-că ura şi pisma, de care sunt inspirate astfeliu de insulte, nicăirea nu pot fi factori ai înfrăţirei şi consolidării. Red.

*) Lumea a început sĕ dea în dos mâna de fer, şi sĕ se conducă mai mult de lumina minţii şi de căldura inimei, de cât de alte forţe personale. Altcum noi în articolul stimabilului d. deputat sinodal sub „mana de fer“ nu înţelegem despotism, ci energie, şi astfeliu consimţim cu d-sa. Red.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă Sebeş, 16 Februariu, 1889. Dle redactor! Întâlnim ḑi de ḑi nisce apariţiuni în viéţa nóstră românéscă, care trebue sĕ ne pună la gânduri.

Pe de o parte întâlnim o sémă de ómeni, cari pun mai pe sus de tóte interesele lor proprii, acelora se inchină, pentru ele jertfesc muncă şi timp şi sunt orbiţi pentru tot ce se petrec în jurul lor.

În presă s'a ridicat des vocea contra atăror soiu de ómeni şi s'a cualificat după cum merită, şi credeam, că se vor puté stêrní în ei ambiţiunea nobilă de a pune mâna pe lucru şi pe inimă ca sĕ satisfacă justelor asteptări ale poporului şi a le connaţionalilor lor. Dar nu cu acest soiu de ómeni voesc sĕ me ocup de astădată, ci voesc sĕ constat un rĕu egal cu acesta, un rĕu ce se pare, că începe a luá dimensiuni tot mai mari, şi de care se vede sunt infectaţi mulţi ómeni tineri de ai nostri. Indată-ce părăsesc bancele scólelor, mulţi din acesti ómeni mici la suflet, nu au decât cuvinte de desaprobat pentru tot ce s'a făcut de bĕtrâni, de antecesorii lor. Nici umbra celor rĕposaţi nu le e sântă, nici memoria faptelor sĕvêrşite în ḑeci de ani nu le impune reserve, tot ce a fost nu a fost bun, tot ce s'a făcut e rĕu, e periculos şi inutil pentru biserică, pentru comună, pentru stat şi pentru tot cercul, în care s'au invêrtit ei.

Pentru ca sĕ dea şi mai mare applomb espectoraţiunilor lor divulgă faime în drépta şi în stânga despre activitatea, ce o desvóltă ei şi o pot desvoltá, şi când nici acésta nu mulţămesce mâncărimea lor de a deveni prémăriţi şi incărcaţi de laude, 'şi iua refugiu la ómeni de pénă, i rógă sĕ scrie în cutare şi cutare ḑiar, că ei şi au implinit o datorinţă oficiósă pe când póte altfeliu sĕrmanul om, e atât de neajutorat, atât de perples în afacerile lui, atât de abecist, încât te ia mila de el, când 'l veḑi sfărmându-se şi lăudându se în a sale neputinţe şi a lelui infirmităţi trupesci şi sufletesci.

„Ce face drépta ta, sĕ nu scie stânga“ e un verdict al sânţei scripturi şi în deosebi preoţii noştri, ar trebuí sĕ facă mult mai mult şi sĕ se laude pe sine mai puţin. Cunóscem ómeni cu puţină carte, ómeni, al căror nume nu a figurat prin nici un ḑiar, decând ocupă funcţiuni preoţesci, dar scim, că au infiinţat fond parochial, fond scolar, au ridicat edificii pompóse de scóle, au stăruit de au invĕţători cualificaţi şi bine dotaţi şi acestia au mulţămire în inima lor de a-şi fi făcut datorinţa, şi a puté ḑice aḑi mâne: „Acum slobozesce pe robul teu stăpâne.“ Bine, acestia óre nu sunt mult mai de preţuit ca cei ce se căciulesc, se rógă de alţii ca sĕ scrie în cutare ḑiar, că ei au făcut cutare şi cutare lucru, până când în fond nu au făcut decât datorinţa, ce le o impune oficiul lor, şi dacă da, óre nu e la timp şi la loc ca sĕ combatem acest rĕu, sĕ nu-l lăsăm sĕ prindă rădăcini?

Sufletele mari, ómenii cu inimă fac şi tac, ómenii de adevĕrată cultură intelectuală şi morală lasă posteritatea sĕ le judece faptele şi pe superiori sĕ-i distingă, după cum ei află cu cale, după cum ei sciu apreţuí şi judecá activitatea unui óm, dar nu se rógă de unul ori altul ca sĕ le descrie ori ce pas făcut, care în urmă e deobligat sĕ-l facă. Alte némuri încă 'şi au ómenii lor activi, aceia ies însĕ singuri la ivélă prin productele lor, se astepte şi ai nostri momentul, când se vor simţí în posiţie de a se ridicá ei pe sine!

Trebue sĕ tăiem în carne vie la cei ce trec preste marginile modestiei, în cei ce încă nu sunt în clar cu ceea-ce sunt şi cu ceea-ce pot prestá.

Strămoşii nostri nu au făcut aşa, cei ce au fost inainte de noi asemenea nu au fost plini de vanitate şi ar fi la rêndul seu, ca ómeni cu servitii de câteva luni ori un an doi sĕ lase pe alţii sĕ-i aprόbe dar sĕ nu trimbiţe în lumea mare cel mai mic lucru, ce au făcut, căci prin acésta devin ridiculi înaintea celor ce judecă cu mintea, ér nu cu pălăria.

Vero.

Varietăţi.

* Maj Sa s'a îndurat prégraţios a încrede comandantului corp. al doilea, Gust. bar. de König, conducerea agendelor inspectorului general de infanterie; ér pe Teodor Galgoţi de Galanta, comand. brig. a 9 de caval. l'a denumit comand. al divisiunei de caval. din Cracovia. — Persónele, cari au fost în serviciul archiducelui Rudolf, au fost absolvate de serviciu şi distinse cu diferite orduri. — Archiducesa Stefania 'şi va avé curtea cu personalul seu deosebit în Viena, unde are de cuget a petrece.

* (Himen.) Dl Ioan Turcu, proto-notariu comitatens în Făgăraş. şi a fidanţat de fiitórea sa soţie pe dşóra Eugenia Codru-Drăguşan din Sibiiu, fica fostului vice-comite în Făgăraş I. Codru-Drăguşan. Felicitările nóstre cordiale!

* (Adunarea generală a societăţii de lectură română din loc.) Duminecă la 4 óre d. m. s'a ţinut adunarea generală a societăţii de lectură (casina), în care s'au presentat rapotul comitetului şi raţiociniul anului trecut.

Inainte de tóte preşedintele Parteniu Cosma, în cuvinte adênc miscătóre constată, că în decursul anului espirat societatea prin nemilósa mórte a fost lipsită de 2 membrii distinşi ai sei, cons. aulic în pens. Iacob Bologa şi judele dela tabla reg. de asemenea în pens. Servian P. Barcian, şi invită pe membri, ca sĕ dea espresiune condolenţii lor pentru aceste perderi prin sculare, ce s'a făcut cu cea mai mare pietate.

Censurându-se raţiociniul anului espirat, acela s'a aflat în ordine, şi comitetului i se dă absolutoriul. Constatăm aci, că deşí un numĕr considerabil din inteligința nóstră ţine de a sa chemare a nu sprigini nici acésta instituţiune, societatea totuşi progreséză, resultând în bugetul anului trecut un escedent de 68 fl. şi câţi va cruceri.

S'a reales apoi în comitet tot membrii comitetului anului trecut, ér în un loc vacant s'a ales dl jude reg. în pens. Ioan Macsim; apoi s'a statorit bugetul anului 1889.

* (Hârtiile de 50 fl.) Ministeriul imperial face cunoscut următórele: Se reamintesce, că schimbarea notelor de stat à 50 fl. v. a. cu datul de „25 August 1866“ se va mai efeptuí numai până la 31 Maiu 1889 la ministrul imper. de finanţe pe lângă cererile, făcute în ordine.

---

modern, şi ţintează la un patriotism comun cu naţia ungurească spre binele patriei obstesci. Aşa dară naţia română nu face nici o oposiţie, pentru-că firea oposiţiei arată, că asupritoriul, dar nu asupritul face oposiţiă, — şi fiind-că naţia română joacă o rolă defensivă, nu se poate caracterisa ca reacţionară şi oponentă. Poţi Illustritatea Ta cu fruntea deschisă afirma, că împutările, ce se fac naţiei române din Ardeal, că ea este unealta partidei aşa numite reacţionare, este o scornitură machevialistică şi clevetă proastă. Sinopsisul aşteptărilor naţiei române din Ardeal, este perfecta şi reciproca egalitate individuală, politică, confesională şi naţională, dela care ea nu se lasă ale pretinde, ca şi altă naţie. Deci dacă Illustritatea Ta, şi Illustritatea Sa Dl supremul căpitan al Chioarului ve veţi hotărí a cuvênta la dietă în causa naţionalităţii române, — sĕ binevoiţi a o face aceasta pe basa perfectei egalei îndreptăţiri naţionale, căci numai aceasta poate întemeia fraţietatea şi dragostea împrumutată a naţiilor patriotice pentru toţi timpii viitori. În chipul acesta lucrând, veţi face patriei comune serviţiul cel mai credincios şi veţi fi siguri în contra ori-cărora împutaţiuni, pentru-că naţia română ve va mulţămí, căci a-ţi tălmăcit la dietă credincios cerinţele ei, ear naţia ungurească ve va lăuda, căci n'aţi tăinuit nimic înaintea ei.

(Va urma.)

* „Biserica şi Scóla“ din Arad publică mulţămită Magn. Sale marelui proprietariu Bernat Deutsch de Hatvan, carele a trimis 200 fl. pe séma scólei gr. or. române din Buteni. Tot numita fóie ne spune, că în şedinţa plenară a consistoriului eparchial Aradan s'a luat conclus a se adresá cătră delegaţiunea congresuală cu recercarea, ca sĕ ia cât mai curênd disposiţiunile pentru resolvirea causelor rĕmase pendente cu ierarchia sêrbéscă şi în special afacerea monăstirilor comune şi cestiunea despărţirei românilor din comunele mestecate.

* Invitare la adunarea generală a reuniunei higienice a comitatului Sibiiu, ce se va ţiné în *10 Martiu a. c. la 11 óre a. m.* în sala cea mare a comitatului.

La ordinea ḑilei:

1. Cetirea statutelor.
2. Alegerea funcţionarilor şi a comitetului.

Sibiiu, 3 Martiu, 1889.

Conte Andreiu Bethlen.

* (Demisiune.) Pe basa § 15 şi 39 ai art. de lege din 1882 s'a incuviinţat cererea de demisiune a medicului suprem din reservă Dr. Emil cav. de Puşcariu, eliberându-se totdeodată şi de serviciul, ce ar fi avut sĕ l facă în casul unei conchemări a glotaşilor.

* Comisiunea permanentă a representanţii municipale a comit. Sibiiu va ţiné în 7 l. c. la 9 óre a. m. şedinţă în sala cea mică a comitatului.

* Din Nyárad-Sânbenedic primim o corespondenţă mai lungă, în care din nou se enaréză, cum unui locuitoriu român de acolo cu numele Iosif Nico, i s'a intentat proces urbarial prin contesa Toldaloghi Mihályné, descris pe larg în o corespondenţă publicată în Nr. 1 al ḑiarului nostru din a. c., şi sĕrmanul om, la înalta Curie a fost respins cu recursul, după-cum se vede din sentinţa alăturată din defecte formale. Corespondentul nostru apeléză la marinimositatea publicului, pentru ajutorarea acestui nefericit om ajuns la sapă de lemn cu o familie numĕrósă, şi noi bucuros primim şi administrăm eventualele oferte, ce ar incurge pentru ameliorarea sorţii lui.

* (Broderia română.) Dl Alesandru Odobescu, profesor la universitatea din Bucuresci, precum spun foile din România, a fost primit în audienţă de Maj. Sa regina Elisaveta, cerêndu-i sĕ facă o lucrare asupra brodăriei române, pe care apoi Maj. Sa o va publicá în limba englesă.

* (Foile apărute în Ardél.) Numĕrul total al foilor apărute în anul 1888 în Ardél, după statistica direcţiunei de postă şi telegraf din Sibiiu, este de 56, dintre cari au fost espedate pe postă 1.870.595 esemplare. In limba maghiară au apărut 32 foi şi anume 6 politice în 590.596 esemplare; 6 cu conţinut local în 27.243 esemplare; 20 scientifice, beletristice şi de specialitate în 120.098 esemplare. — In limba germână 11, dintre cari 3 politice în 298.956 esemplare; 4 cu conţinut local în 46.474 esemplare; 4 de specialitate în 15.061 esemplare. — În limba română 13, dintre cari 4 politice în 650.220 esemplare; 2 beletristice în 17.748 esemplare; 6 de specialitate în 45 699 esemplare; una comică în 22.800 esemplare.

* (Viéţă lungă). In luna trecută a încetat din viaţă Maria lui Ioan Popa, veduvă, din comuna Coresci, judeţul Muscel, în vêrstă de 110 ani.

* (Cheltuelile pentru „Atena“ lui Phidias.) Din Atena se scrie ḑiariului „Republice Française“ următórele: Pe Acropolisul Atenei s'a făcut o descoperire de un interes fórte mare. S'a desgropat adecă o inscripţiune, care conţine o parte din socotelile, cari se referesc la opul artistic a lui Phidias, la statua de aur şi os de elefant Pallas Atena. Conducĕtorii lucrărilor adeveresc, că au primit dela vistieriu 100 de talanţi (cam 500,000 r.) Din acésta s'a vĕḑut totdeodată, că raportul aurului în valóre faţă de argint era şi pela anul 438 nainte de Cristos tot ca şi în timpul de acum.

Raportul general

al *„Comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu.“*

Onorată adunare generală! Despre viaţa reuniunei nóstre şi în special despre mersul afacerilor scólei elementare de fetiţe, susţinută de Reuniune, venim a ve presentá, pe timpul dela ultima adunare generală încóce, următoriul

Raport.

Ce privesce mai întâiu cursul afacerilor scólei ve potem asigurá, că scóla nóstră e în stadiul unei desvoltări continue şi îmbucurătóre.

Ne-a dovedit-o acésta şi esamenele pentru semestrul I al anului scol. curent, ţinute la 30 Ianuariu, 1889, sub presidiul delegatului şi bărbatului de încredere al comitetului, dl prof. seminarial Ioan Popescu. Resultatul acestor esamene a fost deplin îndestulitor şi le servesce spre onóre puterilor didactice, cărora e concreḑută scóla.

Obiectele de învĕţământ prescrise s'au predat conform planului statorit cu singura escepţiune, că pentru instruirea în lucrul de mână a statorit comitetul un plan nou, mai acomodat puterilor fisice şi intelectuale a elevelor din fie-care clasă, care plan s'a şi pus deja în aplicare.

Pentru augmentarea recuisitelor de instrucţiune s'a procurat între altele o maşină de calculat, construită după un sistem nou, inventat de învĕţătoriul I. Popoviciu.

Pe semestrul al II-lea, început la 7 Februariu a. c. s'au încris tot acelea 21 eleve, care au frecuentat şi în semestrul I şi anume: pentru clasa II 5; pentru clasa III 8; pentru clasa IV 8; — la olaltă 21.

Cu privire la viaţa şi activitatea reuniunei nóstre mai înainte de tóte plini de întristare trebue sĕ ve anunţăm, că în timpul scurt de abia 4 luni, cruda mórte ne-a răpit 6 membrii valoroşi, şi anume, membrii pe viaţă: Ioan Popasu, episcop gr. or. al Caransebeşului, Paul Dunca de Sajó, cons. gub. în pens. din Sibiiu, Iosefina Stezar, soţie de căpitan ces. reg. în pens. din Sibiiu.

Membrii ordinari: Elisabeta Piso n. Colbasi, soţie de protopop din Sĕcărêmb, Iuliana Şandor, soţie de profesor din Arad şi membrul ajutătoriu: Ioan Gall protopresbiter din Abrud.

In legătură cu raportul nostru ce vi l'am presentat la ultima adunare generală, referitoriu la modelele din lucrul de mână, colectate prin noi, la recercarea on. comitet al Asociaţiunei transilvane pentru scopurile scólei ei civile de fetiţe, avem onóre de a ve aduce la cunoscinţă, că o colecţiune, constătătóre din 117 piese am predat-o deja direcţiunei acestei scoli; sperăm, că acésta colecţiune se va mai puté îmbogăţi, ocupându se femeile române dela sate mai ales acum în timpul de érnă cu lucrul de mână, deci am şi făcut disposiţiuni, ca colectarea sĕ se continue încă până la 1 Aprile a. c.

Mijlócele, din cari se susţine reuniunea nóstră şi prin urmare şi scóla elementară de fetiţe, constau din tacsele solvite de membri, ofrande benevole şi din venitul petrecerilor arangiate de reuniune.

Petrecerile arangiate de reuniune au fost până acum balurile, cari s'au dat mai în fie-care an dela înfiinţarea reuniunei încóce.

Acestea baluri au avut fără escepţiune un succes atât material cât şi moral fórte favoritoriu. Tot asemenea potem constatá şi despre balul arangiat în ĕst an.

Deşi, ţinênd cont de pretensiunile publicului, de astădată am trebuit sĕ spesăm pentru arangiarea cu aprópe 50 % mai mult, ca în anii precedenţi, totuşi ne-a rĕmas un venit curat de 313 fl. 51 cr.

Un caracter adevĕrat românesc, ne-a succes ai imprimá balului din ĕst an, prin esecutarea jocurilor naţionale „Romanul“ şi „Bătuta,“ care au fost primite de întreg publicul cu viue aplause şi a contribuit mult la festivitatea sĕrii.

Nu putem trece cu vederea a nu amintí la acest loc despre binevoitoriul succurs şi sincera colegialitate, ce ne a manifestat-o „Reuniunea de lectură română“ din Timişóra, care punêndu-ne la disposiţiune costumele recerute, ne-a făcut posibilă representarea jocurilor naţionale sus amintite.

Ca tacse au incurs pe anul 1888 dela membrii ordinari 149 fl.; dela membrii ajutători 116 fl. — total 265 fl.

De membrii noi au fost primiţi, ca membrii ordinari cu tacsa anuală de 2 fl.: d-na Maria Curesco, soţie de căpitan ces. reg. în pens; Elena Lucuţa, soţie de căpitan ces. reg. în pens. Carolina Muntean, soţie de căpitan ces. reg. în pens. din Sibiiu; Ana Piso n. Stojan, soţie de protopresbiter gr. or. din Agnita; ér de membru ajutătoriu cu cuotisaţiune anuală de 2 fl.; dl Dr. Iustin de Colbasi c. r. protomedic din Lemberg.

Reuniunea numĕră deci astăḑi conform listei alăturată aci sub *A)*:

Membri onorari 6; membri fundatori 2; membrii pe viaţă 27; membri ajutători 32 (cari au solvit tacsa odată pentru totdeuna); membri ordinari 102; membri ajutători 82; — total 251; în comparaţiune cu anul trecut, în care numĕrul total al membrilor au fost de 232, resultă chiar şi după perderea a 8 membrii prin mórte, un plus de 19 membrii.

Ca ofrande am primit dela dl Nicolae Ivan, spiritual la corectoriul reg. din Aiud suma de 7 fl.; dela dl P. I. Kabdebo, bancar din Sibiiu 6 fl. 50 cr.; — total 13 fl. 50 cr.; ér dela dl Const. Dimian, preot gr. or. din Breţc broşura sa întitulată „Târna populară.“

Starea averii reuniunei a fost cu ultima Decembre 1888 următóre: fond inalienabil 3234 fl. 95 cr., fond disponibil 4857 fl. 79 cr., — averea totală 8092 fl. 74 cr., în comparaţiune cu starea averii cu finea anului 1887 de 8027 fl. 63 cr. se ivesce un crescĕmênt al averii reuniunei de 65 fl. 11 cr.

Revirementul total al cassei a fost 3,208 fl. 47 cr.

Combinând preliminariul speselor pro 1888 cu sumele erogate, resultă un supraerogat de 44 fl. 89 cr., care provine în prima linie din împregiurarea, că votându-se învĕţătoriului sub titlu de director un adaus la salariu de 100 fl., la adunarea gen. din 6 Martiu 1888 ni s'a dat un credit suplementar numai de 60 fl., adecă până la încheerea anului scolastic 1887/8, ér pentru lunile Sept.—Decembre din anul scol. curent, fiind învĕţătoriul instituit numai în mod provisor, nu am putut cere atare credit.

Ve vom rogá deci a ne dá îndemnisarea pentru suma supraerogată.

Sumariul alăturat la acest raport sub B, ne arată suma, ce au spesat Reuniunea spre scopuri scolastice, dela înfiinţarea ei până astăḑi, care face 10,520 fl. 62 cr., la acésta adăugênd suma averei actuale a reuniunei de 8092 fl. 74 cr. Reuniunea nóstră a acuirat în decurs de 8 ani considerabila sumă de 18,613 fl. 36 cr.

In fine ve aducem cu regret la cunoscinţă, că dómna Alexandrina Mathey, din causa morbului nu a putut primí postul de membru al comitetului, ce i-l'a oferit prin alegerea efeptuită în adunarea generală precedentă; va fi deci a se întregí din nou prin alegere acest post devenit érăşi vacant.

Terminând cu acestea raportul nostru, ne luăm voie a ve substerne următórele propuneri:

1. Sĕ luaţi acest raport la cunoscinţă;
2. Sĕ esaminaţi socotelile anului 1888 şi aflându le în regulă, sĕ ne daţi absolutoriul;
3. Sĕ daţi indemnisarea pentru supraerogatul de 44 fl. 89 cr. şi
4. Sĕ întregiţi prin alegere un loc vacant de membru în comitet.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 23 Februariu, 1889.

Maria Cosma,
preşedintă.

Dr. O. Russu,
secretariu.

O adevĕrată binecuvêntare pentru omenire, şi în deosebi pentru acei ómeni, a căror ocupaţiune reclamă şederea la un loc ori peste tot cari fac puţină mişcare, este apa amară de Buda *„Ofner Rákócy-Bittervasser“* a fraţilor Loser. Partea cea mai mare dintre cetitori va fi simţit durerile încueturei, provocate prin mistuirea neregulată a stomachului. Va fi căutat în zadar după unul sau alt mijloc, până-ce în cele din urmă li se va fi atras atenţiunea din partea unui pretin asupra apei amare de Buda şi carea, o minune a naturei! o mică sticluţă de apă amară, luată diminéţa, omul lucră cu atragerea de mai înainte, e bine dispus, are un apetit escelent, se află fórte bine şi din recunoscinţă, provocată prin efectul cel minunat al apei amare, recomândă acest léc universal şi escelent deaprópelui seu, care sufere. În cele mai depărtate unghiuri ale globului pămêntesc, pe unde locuesc ómeni civilisaţi veţi aflá apa amară ca un léc de casă indispensabil, şi acestei împregiurări se atribue, că fraţii Loser au ridicat depouri generale în tóte cinci continentele. Pentru demonstrarea apei escelente de Buda ne provocăm la valorósele preţuiri şi distincţiuni câştigate la cele 12 esposiţiuni şi anume: în Viena 1873, 1875, Szegedin 1876, Paris 1878, Sydney 1879, Székesfehérvár 1879, Melbourne 1880, Frankfurt 1881, Triest 1882, Budapesta 1885, şi Brusela 1888, precum şi la atestatele şi părerile celor mai renumiţi chemisti şi medici şi tot astfeliu la verdictul vestitului profesor din Londra Dr. C. R. Carol Tichborn, conform căruia „nu esistă isvor“ care sĕ ofere o bogăţie de săruri minerale şi sĕ întrunéscă astfeliu de calităţi escelente ca isvorul de Buda alui Rákócy“. Ca cea din urmă dovadă a escelentului şi singurului mijloc de cură a apei minerale nu putem lăsá nedescoperită şi împregiurarea, că — precum totdeuna se află pismuitori — astfeliu se află şi pentru apa neîntrecută de Buda şi pun în negoţ apă mai puţin tămăduitóre prin potrivirea etichetelor apei minerale; din care causă atragem atenţiunea publicului în interesul seu şi în special în interesul renumelui apei amare de Buda, şi îi recomândăm, că la folosirea apei sĕ ia bine séma la eticheta isvorului singur tămăduitoriu „Ofner Rákocy“.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Martiu 1889.

Viena:	**85**	**32**	**58**	**7**	**37**
Timişoara:	**26**	**66**	**4**	**30**	**12**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi ungureşti cu premii	138.75	138.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.50	145.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.60	99.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	119.—	118.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	94.75	101.65
Renta ung. de hârtie	94.40	94.50
Renta de aur austriacă	111.25	111.45
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Sorţi de stat dela 1860	141.50	141.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.69	5.63
Napoleon	9 58	9.55
100 marce nemţesci	59.20	59.15
London pe (poliţă de trei luni)	121.25	121.25

Cancelaria Negruţiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi strěinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de 2½—3½ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sěrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěţături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověţuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un diariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite pověţuiri primite dela învěţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.' — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăţiuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Carte conducětóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěţători şi preparandi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiţă istorică la fie-eare sěrbătóre, — care arěta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvântări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însě mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în douĕ limbi — română şi latină, tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strěine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sě o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învěţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — este 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului apost. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 15 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [9] 6—50

☞ **A se adresá la „Cancelaria Negruţiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,** ☜

unde se cumperă acţii dela bance cu preţurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 21 Sibiiu, Joi 23 Februariu (7 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Februariu.

Alianța celor trei puteri mari începe a se clătiná. Popórele s’au săturat sĕ mai asculte de comanda lui Bismarck și un feliu de nemulțămire generală se arată, când în o parte a Europei, când în alta. Sub atari împregiurări ómenii cu popularitate ca Crispi ’și trag séma cu opiniunea publică și prefer a se retrage din scaunile cele de barșon, decât sĕ impună tot mai multe și mai mari sarcini poporului. În acest sens interpretézá lumea crisa ministerială din Italia și căutând după alte motive, cu greu s’ar puté afla. Militarismul apasă ca un munte greu asupra popórelor; perfecționarea armelor și febrila activitate, ce se desvóltă în fabricile pentru érba de pușcă, au deșteptat în masele popórelor îngrigiri, cari nu mai pot fi suprimate nici prin vorbe frumóse, nici prin tăinuiri.

Consciința popórelor începe încetul cu încetul a se deșteptá și manifestá în contra planurilor puternicilor ministrii și în o bună diminéță, opunêndu-se ori-ce om, — fie el chiar și cancelariul de fer — acestui puternic curent, ușor ne putem trezí cu flacările unor rĕsbóe ori revoluțiuni asemenea celor petrecute acuma o sută de ani în Francia.

Indreptățite sunt jertfele, ce le cere statul dela cetățenii sei pentru susținerea instituțiunilor umane, îndreptățite sunt cele ce se recer ca cetățanul în schimb sĕ priméscă o administrațiune promptă și o iustiție dréptă și grabnică, dar enormele sume de bani, ce se dau pe tunuri și pusci nu află justificarea lor, decât în órba pornire de a se ucide om pe om, stat pe stat, vecin pe vecin, pentru-că așa cere afurisita de politică și interesele egoistice ale cutărui om ambițios, care — nu i pasă, — chiar și cu sânge, numai ca numele sĕ-i fie glorificat și prémărit în paginile istoriei.

Judece germanii pe idolul lor, cum vor vrea, prémărésca l cum le place, aducă·i jertfe, ce au mai bun, sângele fiilor lor, posteritatea însĕ se va înfiorá de auḑul numelui aceluia, care a sciut sĕ pună de ḑeci de ani Europa în arme din tălpi până în crescet și a adus sĕrăcia generală în tóte statele, le a înglodat în datorii, pe sute de ani, așa că și strănepoții vor avé încă sĕ asude și muncéscă pentru de a plătí datoriile statului, făcute sub comanda lui Bismarck, și de aceea nu ne mirăm, că italienii, au început a strigá „veto“ premierului lor, care în amiciția cea intimă cu cancelariul Germaniei se vede, că și-a uitat pe un moment e datorințele patriotice, ce le are către némul italian, către frații sei, și a urmărit orbesce planul de stórcere, ce i s’a comandat din Berlin.

Suveran este deci poporul italian, și în suveranitatea lui merge până acolo de scie impune voința lui chiar și unui ministru, altmintrea dibaciu și popular, — dând prin acésta sĕ înțelégă celor puternici, că nimica nu e stabil în lume, și că nici un ministru nu are dreptul de a despectá voința poporului.

La noi în Ungaria va mai trece multă apă pe Dunăre, până când popórele vor ajunge acolo, ca ele sĕ dicteze și guvernatorii sĕ respecteze voința poporului, nu a poporului maghiar, ci a popórelor, ce locuesc acest pămênt, pentru·că neîncredere domnesce între singuraticele popóre, neîncredere între sudiți și guvernanți, neincredere între cei de altă limbă, lege și rasă și acésta nefericită stare e de ajuns, ca ori·ce tiran mare, ori mic, sĕ pótă dictá, sĕ se facă stăpân pe opiniunea publică și sĕ tracteze copilăresce pe cei·ce asudă ḑi și nópte, ca sĕ pótă trăí de pe o ḑi pe alta, și sĕ pótă susțíné și statul, cu tóte sarcinile, ce le impune el.

Intrebatu-ne-am de multe ori pentru-ce atâta ură unul contra altuia pentru·ce se persecută om pe om, pentru·ce sĕ fie unul apăsat și altul desmerdat, dar până aḑi nu ne-am putut da sémă de aceste stări de lucruri, am rĕmas totdeuna cu rĕspunsul datori, și datori ne rĕmân și cei pe cari îi întrebăm, că până când are sĕ dureze acéstă stare de lucruri plină de serióse îngrigiri și plină cu sĕmințele, ce conțin germenii celei mai condamnabile porniri.

Parlamentul începe a-și perde autoritatea aceea, care trebue sĕ o aibă o corporațiune matură, popóre întregi sunt scóse din barierile vieții parlamentare și sunt silite ca sĕ vadă numai din depărtare scenele, ce se petrec acolo, unde obiectivitate și sânge rece ar trebuí sĕ domnéscă. Maioritatea nu mai are autoritatea morală de·a representá voința tuturor națiunilor și nu o a avut dela 1868 încóce, de când adecă ómeni calmi și cu esperințe bogate au făcut loc celor ce nu au altă ambițiune mai nobilă decât sĕ se țină la putere. E aprópe ridicol, că aceste stări de lucruri pot avé durate cu ḑecii de ani, este însĕ și mai de regretat, cum de nu se póte aflá o partidă mai însemnată, sau singuratici bărbați de stat în țéra acésta, cari sĕ vadă, că binele patriei este strêns legat de binele și de ticna singuraticilor cetățeni, și că maioritatea locuitorilor din Ungaria nu póte fi pusă pe vecie sub curatela șovinismului maghiar.

Rele servițíi am face patriei noi românii, dacă ne-am pune sĕ strigăm, că tóte merg bine și e mare mulțămire în țéră, și tocmai de aceea, ca ómeni ce iubim mai pe sus de tóte pacea și bunaînțelegerea între cetățeni, am dorí din inimă ca sĕ se schimbe actualele stări de lucruri, sĕ se înlocuéscă ura cu iubirea, frecările cu pacea și cu binecuvêntările ei, până nu se molipsesc tóte inimile de germenii otrăvitori ai discordiei, până se mai găsesc și între noi mulți ómeni gata a acceptá condițiunile cele mai moderate, sub cari esistința nóstră nu e periclitată, limba nu ne e persecutată și românul e privit înaintea omului de om.

Revista politică.

Desbaterile proiectului de lege militariu în casa deputaților din Budapesta ne au dat prilegiu sĕ ne lămurim în ținta, ce o urmăresc maghiarii; ér articulii foilor maghiare ne insuflă tot mai seriόse îngrigiri.

Și dacă ne aducem aminte de un emis al ministrului de resbel din anul trecut, conform căruia voluntarii se pot folosí și de limba maternă la depunerea esamenului de oficer, ușor ne esplicăm atitudinea hotărită și politica fraților maghiari.

Limba „maternă“ a provocat încă atunci mare resens în patrioții inflăcărați; foile au năpădit, ridicând hulă, ér acum din nou s’a dat ocasiune reacțiunei sĕ se manifesteze în tótă tăria ei.

Și sub pretecstul, că se periclită patria și interesele „națiunei“, opozițiunea a folosit tóte mijlócele și căile, a nimicí valórea acelui emis pentru Ungaria, pretinḑênd ca esamenul de oficer sĕ se facă numai în limba maghiară, și cel mult sĕ se „permită“ a se folosí și limba germană la depunerea esamenului.

Ér acésta atitudine hotărită o a observat opozițiunea, ca sĕ stórcă tot mai multe concesiuni pe séma maghiarilor, pecând celelalte naționalități, nici sĕ nu fie luate în considerare.

Și scopul urmărit e în parte ajuns. Maghiarisarea se va începe și pe linia acésta, ér celelalte naționalități vor avé sĕ indure asprimea nedreptății și în acésta direcțiune.

Numai așa putem comentá un comunicat al fóiei „Bud. Coresp.“, carele ne spune, că pentru supușii ungari se vor observá dispozițiuni cu totul diferite de ale supușilor austriaci față cu § 25 din proiectul militariu.

Nouele instrucțiuni norméză, că sudiții ungari se pot folosí la depunerea esamenului de *limba statului*; pecând față de sudiții austriaci se vor observá dispozițiunile instrucțiunei de până aeum, conform cărora esaminanții se pot folosí de limba lor maternă ori de altă limbă, în care se pot esprimá mai bine!

Dar pentru noi nedreptatea nu se mărginesce aici.

Un alt eveniment și mai dureros a provocat nemulțămire în poporul român, și care o simțim cu atât mai tare, cu cât el e menit a ne impedecá pe terenul cultural.

E vorbă de junimea română dela universitatea din Cluș, a cărei societate literară „Iulia“ a fost desființată încă acum patru ani.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rĕspunsul episcopului Șaguna către Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei către metropolitul Șuluțiu, în causa românilor ardeleni.

(Urmare.)

IV. Illustritatea Ta me provoci, sĕ-Ți descoperiu ultimatul, sau minimul pretensiunilor nației române din Transilvania, și îmi recomânḑi, ca sĕ am înaintea ochilor aceea împregiurare, că când fac națiunile pace între sine, nu este consult, sĕ se târguească ca evreii, sĕ mai poată și lăsa din pretensiunile primare, ci sĕ ḑică, deodată, atâta pretind și din asta numai las nici o iotă. Eu la acest punct rĕspund ca recapitulațiune de tot scurtă a celor mai sus ḑise: că adecă ultimatul sau minimul pretensiunilor nației române din Ardeal se țĕrmuresce asupra celor trei cuvinte din legile anului 1848: „Egalitate, frățietate și libertate,“ nu numai individuală — civilă, ci și națională și confesională. — Dela întruparea acestor principii atêrnă fericirea noastră a tuturor, a nației române, ungare și slave, și care nu le păḑesce, acela comite un pĕcat neiertat asupra patriei comune și asupra nației sale. — Eu tare cred, că bărbații națiunei ungare dela dietă vor da mână la întruparea acelor trei principii mântuitoare, când din datele statistice vor vedea numĕrul impopulației române de sub coroana patriei comune. — Când li se va aduce aminte alianța cea cu belliducele Tuhutum înainte cu *808* de ani, de atâtea mii de familii nobile din nația română, — de originea coroanei S. Stefan, și de dorul de astăḑi al nației române, de a trăí cu credință neclătită cu toate națiunile patriotice, și cu deosebire cu națiunea ungurească.

V. La cuvintele, unde îmi ḑici Illustritatea Ta, că un dignitariu înalt din nația ungurească s’ar fi descoperit într’acolo către Illustritatea Ta, că uniunea Ardealului este în mâna mea, și aceasta s’ar face, dacă o ași voí eu; părerea aceasta despre mine nu o pot primí, deși e de tot onorifică, căci la casul contrariu m’ași lăsa a me răpí de o deșărtăciune, carea nu atâta nației mele române, cât persoanei mele ar aduce o nespusă rușine, de care nime nu s’ar putea folosí. Apoi îmi iau cutezală a ḑice: că singur acel dignitariu nu a ḑis serios cuvintele acele despre mine, deoare-ce esperiența de toate ḑilele îi dă lui destule doveḑi despre aceea, că astăḑi nici un individ nu-și poate lingușí perfecta încredere a nației sale așa, încât sĕ ḑică despre sine, că ce va el, aceea va și nația sa. Kontele Széchenyi a trebuit sĕ moară, ca sĕ se facă idolul nației sale; însĕ unii vreau sĕ ḑică, că este întrebare, de aceea meritelor personale ale lui Széchenyi, sau unei idei, carea posteritatea a îmbrăcat-o în vestmêntul numelui lui Széchenyi, se fac ovațiunile presinte?

VI. În privința părerei, ce Illustritatea Ta vrei sĕ faci dietei pentru națiunea română din Ungaria și Bănat și a așterne, ca proiect de lege, cutez a Te ruga, a nu Te pripí cu aceea, pentru-că s’ar face o abnormitate mare. În genere am a observa: că nu este bine a mesteca treaba bisericească și scolară cu treaba naționalității, căci ele sunt două obiecte deosebite. De aceea trebue sĕ deosebim bine obiectele dela olaltă, căci amestecul lor ne-ar aduce pagubă și stricăciuni, care cu greu le-am putea direge. Pentru aceea îmi dau părerea mea despre proiectul menționat de lege ca despre două obiecte deosebite adecă despre biserică și scoală și despre naționalitate.

(Va urma.)

Acésta junime în dorul ei ferbinte a se cultivá a lucrat alte statute spre a intemeiá o noue societate „Minerva.“ Şi după trei ani de colindă pe la senatul universitariu, după-ce s'au făcut mai multe modificări, verdictul ministrului de culte în conţelegere cu ministrul de interne a nimicit pentru totdeuna planul d'a se mai intemeiá o societate literară pentru studenţii universitari români din Cluş.—

Între proprietarii mari din Bucovina se observă o mare mişcare.

La 11 Martiu se va face alegerea de deputat în locul rěposatului Dr. Grigorcea. Partidul naţional românesc a candidat pe procurorul dela tribunalul din Suceava cav. de Goian, carele are şanse mari de reuşită.

In faţa acestuia, partidul antiromânesc, voind a nimicí cu ori-ce preţ alegerea acestui bărbat, şi pentru a sparge şirurile partidului naţional a surprins lumea cu un candidat tot român de mare influinţă, bar. Eudoxiu Hurmuzachi.

In cercurile politice ale partidului naţional a făcut rea impresiune acésta candidare şi şi mai rea, dacă se va constatá, că în adevěr bar. Hurmuzachi 'şi susţine candidatura numai pentru a loví în partidul naţional.

Ca si monarchia nóstră şi statele strěine se ocupă mai ales cu afacerile, ce privesc politica internă şi o mişcare mai intensivă pe orisontul politicei esterne nu se observă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 15/27 Februariu 1889. Onorate domnule redactor! Duminecă, la 5/17 Februariu a. c. s'a ţinut aici adunarea generală, din ěst an, a asociaţiunei pentru spriginirea învěţăceilor, şi sodalilor români meseriaşi. Valórea acestei asociaţiuni şi-a lucrărilor ei este cu mult mai mare, decât sě me pot reţiné a nu scrie ceva despre dênsa.

Adunarea generală s'a deschis la 2 óre şi un pětrariu d. m. Vorbirea de deschidere a vrednicului şi binemeritatului preşedinte, a d-lui paroch Bart. Baiulescu a fost ca totdeuna, fórte emoţionată şi pětrundětóre. Trista scire a rěposării generosului fundator şi binefăcětoriu, Mih. Stroesco, pe de o parte, ér pe de altă parte critica posiţie, la care au cădut meseriaşi nostri dela închiderea vămilor prin tariful vamal autonom, au fost cele mai însemnate momente ale cuvêntului de deschidere. Caracteristic e, că amêndoue aceste momente sunt de tristă suferinţă; dureróse sunt ele pentru fie-care român, de sigur, dar mai durerόse pentru industriaşii noştri.

Din raportul comitetului sunt evidente următórele lucrări ale sale în decursul anului trecut:

S'au aşedat 73 învěţăcei la vr'o 23 de meserii diferite. Cu totul se află de present în Braşov 193 de învěţăcei, cari toţi (afară de 4—5, cari au fost aşedaţi la meserii numai în timpul din urmă) au cercetat parte scóla comunală de meserii, parte pe cea a statului. Tacse de scólă s'au plătit pe anul scol. 1887/8—98 fl.; 113 învěţăcei au fost ajutaţi cu haine, afară de cei 31 stipendişti. Spălatul rufelor s'a plătit la 31 de învěţăcei.

In casuri de bólă încă au fost ajutaţi copii, plătindu-se pentru ei la spital 173 fl., afară de alţii mulţi, cari — ne avênd loc în spital — au fost căutaţi gratuit de dl Dr. G. Baiulescu.

Spre a merge în străinătate pentru perfecţionare au fost ajutaţi 11 sodali. Sodalii au societate de lectură, unde se întrunesc séra, ocupându-se cu cetitul de foi speciale referitóre la meseriile lor, primite dela redacţiunea foii „Meseriaşul Român“; ei s'au mai ocupat şi cu cântări şi sub conducerea dlui prof. Pandeli Dima au arangiat 2 producţiuni, împreunate cu declamaţiuni şi joc de teatru. In acestea au fost instruaţi de zelosul nostru pretin al poporului, dl Stefan Bobancu, conredactor la „Gaz. Trans.“ Dl Bobancu a şi fost aclamat de adunarea generală ca membru onorar al ei, pentru însemnatele şi multele servicii, aduse la tótă ocasiunea în direcţiunea promovării problemelor asociaţiunei.

Referitoriu la sodali se constată faptul, că acestia se duc parte prin România, parte se împrăscie prin patria nóstră; în privinţa acésta prin urmare împlinesce acéstă asociaţiune unul dintre cele mai înalte probleme ale sale.

In adunarea generală se primesc mai multe propuneri de îmbunătăţire făcute prin comitet. Cele mai însemnate sunt acestea:

1. Sě se trimită adresă de condolenţă către dómna Elisa Stroesco în Odesa pentru perderea fericitului ei soţ şi mare binefăcětoriu al poporului nostru.

2. Sě se trimită adrese de mulţămită unor corporaţiuni, cari au spriginit prin ajutóre scopurile asociaţiunei.

3. Comitetul sě reguleze poliţele prin judecată — chiar, dacă debitorii nu o fac acésta de sine la timpul seu.

4. In casuri de bólă sau alte neputinţe sě fie ajutoraţi şi măestrii, întru cât vor ajunge isvórele de venite ale asociaţiunei. In scopul acesta s'a făcut şi o propunere din partea mai multor meseriaşi, care propunere s'a relegat la comitet spre meditare asupra ei.

5. Din considerare, că binefacerile asociaţiunei, ce se estind asupra multor părţi locuite de români, fără ca aceştia sě contribue nici măcar cu un ban pentru ajutorarea acestor scopuri înalte, se decide a se face apel, ca cel puţin din astfeliu de ţinuturi, de unde sunt trimişi aici copii la meserie, sě se facă membrii la acéstă asociaţiune, părinţii copiilor, sau comunele lor, sau şi alte persóne, cari se contribue barem cu tacsa de membri pentru societatea, carea lucră, ca sě fericéscă pe fii lor.

E mare greutatea înaintării in progregres, dacă ómenii némului nostru nu se insufleţesc, ca sě spriginéscă pe cei ce vor a lucrá in acéstă direcţiune.

Noi avem incă puţine corporaţiuni de binefacere şi de progres, dar acestea au mari şi grele misiuni Sě punem cu toţii uměrul, ca sě pótă urmărí scopurile lor cu mai multă uşurinţă, căci de nu vom face acésta, atunci nu numai că nu-şi vor puté impliní chemarea lor, dar vor imbrâncí şi vor cădé sub povara, ce le apasă şi cu ele impreună vom câdé şi noi cu toţii, ca jertfă a indiferentismului periciunei. *M.*

Preşmer, 19 Februariu, 1889. Dle redactor! Dl învěţătoriu din Braşov, G. Moian, cunoscut publicului român prin nobilele sale stăruinţe de a întroduce şi în scólele nóstre române lucrul practic de mână, a publicat în astăprivinţă un apel către preoţi şi învěţători şi către tótă inteliginţa română, cu rugarea, ca acésta cestiune sě se discute de publicul român, pe care-l provócă a stăruí pentru înfiinţarea unei reuniuni, carea sě aibă de scop întroducerea lucrului practic de mână în scólele nóstre.

O cestiune ardětóre sě fie acésta? Sě vedem! Noi cari trăim la ţéră în nemijlocita apropiere a poporului nostru, credem a cunósce tóte lipsele şi neajunsurile acestuia, şi prin urmare suntem şi datori a spriginí intenţiunile, cari au de scop delăturarea unor rele din mijlocul poporului nostru. E sciut, că mai în tóte părţile locuite de români, ţěranul român preste vară muncesce din greu la economia câmpului. Am dis preste vară, aci însě trebue sě se înţelégă lunile: Martiu, Aprile, Maiu, Iuniu, Iuliu, August, Septembre şi Octobre. Lucrul câmpului se începe de regulă prin jumětatea ultimă a lunei Martiu şi ţine pănă la finea lui Octobre, aşadară 7 ½ luni. Celelalte 4 ½ luni din an le petrece ţěranul român numai cu îngrigirea vitelor. Ocupaţiunea acésta din urmă, este pré neînsemnată, pré puţină, în timpul celor 4 ½ luni şi nu aduce ţěranului nostru mai nici un venit, căci după cunoscinţele mele în pré puţine locuri, şi numai ca escepţiuni se pot priví aceia, cari se ocupă serios cu crescerea raţională a vitelor ca se facă speculă cu ele. Cât de bine i ar prinde ţěranului nostru, dacă pe lângă îngrigirea vitelor preste érnă, ar mai avé îndemânarea a pregătí atât pentru trebuinţele lui economice cât şi pentru trebuinţele altora coşuri de nuele pentru bucate, coşuri mici mobile, târne de nuele, de papură şi de paie şi alte multe şi feliurite lucruri trebuinciόse, pe cari în loc sě şi le facă singur şi se facă şi de vêndare, le cumperă însuşi dela alţii, vênděndu-şi pentru aceste în multe casuri bucatele din gura copiilor. In tóte părţile se aud plângeri din partea ţěranilor nostri, că ei preste érnă n'au cu ce se ocupá, nu pot câştigá nimic, aşa încât ceea-ce adună preste vară abia, abia îi ajunge ca sě consume preste érnă. Şi astfeliu bilanţul ţěranului nostru la finea anului se închee, dacă nu cu deficit, apoi totdeuna tocmai pe tocma. Póte fi vorba în casul acesta de sporirea averei? Nu! Étă dară că cestiunea sulevată de dl G. Moian este o cestiune ardětóre pentru poporul nostru, fiind că-i pune acestuia în perspectivă înmulţirea averei sale.

Prin întroducerea lucrului practic de mână în scólele nóstre, nu va câştigá poporul nostru numai materialminte, ci va câştigá şi moralminte, căci ocupaţiunea, ce aduce folos îndulceşte viaţa omului, îi înalţă vada şi vrednicia şi-l apěră de multe rele. Am călětorit prin ţinuturi locuite de diferite némuri de ómeni, dar nicăiri nu am vědut, cu durere trebue sě o mărturisesc, cărcimele împěnate de ómeni în dile de lucru, ca în ţinuturile cu locuitori români. Causa? — Lipsa de ocupaţiune.

Cultura, ce o dăm noi adi copiilor nostri este nesuficientă, este unilaterală şi urmările păgubitóre ale acestei culturi le vedem cu ochii. Chiar istoria ne dă dovedi suficiente despre urmările triste ale unei culturi unilaterale. Educaţiunea spartanilor d. e. a avut în vedere cu deosebire desvoltarea forţelor trupesti, pecând grecii au dat tótá atenţiunea numai culturei spirituale: urmarea a fost, că ambele state numai esistă.

Nu pretindem ca copii nostri sě devină meseriaşi sau artisti pănă sunt incă scolari, ci pretindem ca ei sě-şi insuşèscă în lucrurile de mână o desteritate, care o pretinde chiar natura omenéscă.

Cum că lucrul de mână predat copiilor intr'un mod raţional, îi insufleţeste pe acestia cu mult mai mult şi la invěţătură, şi cum-că lucrul de mână le este copiilor o ocupaţiune de tot plăcută, acésta o póte apreţuí numai acela, care a incercat şi a vědut. In anul 1882 veniseră la scóla nóstră din loc doi copii, cari mai nainte cercetaseră o scólă maghiară, la care s'a propus şi lucrul de mână. Vědênd eu desteritatea, ce o aveau acei doi scolari în pregătirea lucrurilor, de cari se ocupau şi fiindu-mi ei la indemână, avênd cuartirul chiar la mine, mi-am propus sě fac o incercare cu lucrul de mână cu scolarii din despărţěmintele V şi VI. (La noi e o scólă cu trei invěţători şi fie-care are 2 despărţěminte.) Am destinat pentru lucrul de mână 2 óre pe sěptěmână afară de órele de prelegere. Şi lucrul mergea cu o insufleţire, ce nu o pot descrie. La finea semestrului resultatul muncei trupesci a scolarilor, era aşedat pe o masă deosebită în clasă, şi constă din: bastóne frumóse, cutii, fel de fel de cilindrice şi pătrate, coşuleţe ect. Reverenţa Sa Préonoratul domn protopresbiter tractual Ioan Petric, care presidase la acel esamen, a fost cu totul surprins de prestaţiunile micilor lucrători, şi ca sě-i incurageze cumpěrà singur mai multe obiecte, indemnând astfeliu şi pe publicul, ce era la esamen a cumpěrá din lucrurile espuse. Tóte lucrurile s'au vêndut. Ochii micilor scolari străluciau de bucurie, vědênd, că munca lor are preţ. La acel esamen au luat parte şi câţiva invěţători din comunele vecine, şi toţi 'şi dădeau părerile încă de pe atunci, cum-că introducerea lucrului de mână în scóle este de mare folos pentru scólă şi pentru poporul nostru.

Deci acum, când în mai multe părţi ale ţěrei avem şi invěţători mai mult sau mai puţin pregătiţi şi cunoscuţi cu lucrul de mână, credem, că a se mai amâná şi acum punerea în lucrare a acestei cestiuni ar fi un pěcat neiertat.

Préveneratul consistoriu archidiecesan ca inspectorat suprem de scóle credem, că cât mai curênd se va ocupá cu punerea în lucrare a acestei cestiuni in adevěr ardětóre şi astfeliu va da insemnătate practică cuvintelor apostulului Pavel: Sě ve nevoiţi şi sě faceţi ale vóstre .... şi sě lucraţi cu mânile vóstre, precum am poruncit voue ca sě umblaţi cu bună cinste către cei din afară şi sě nu aveţi lipsă de nimic.“ I. Tesal. 4, 11, 12.

Georgiu Ludu,
preot. şi înv.

Varietăţi.

* Maj. S'a s'a îndurat prégraţios a denumí în locul bar. L. Pop de adj. general pe generalul Bolfrass, încredinţându-i tot deodată şi conducerea cancelariei de cabinet.

* (Doliu de curte.) Cu diua de 5 Martiu n. a încetat doliul de curte aşa numit „doliul adênc“, şi s'a început doliul mai puţin jalnic, care va durá pănă în 4 Aprile n.

* *I-a adunare generală ordinară a reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului* s'a ţinut Marţi la 2 óre d. m. în sala cea mică a comitatului, intruniţi fiind un numěr considerabil de membrii. Cuvêntul de deschidere presidial a fost însufleţitoriu; ér desbaterile, cari au durat aprópe 4 óre dovedesc interesul, ce-l desvóltă membrii acestei reuniuni şi mai ales comitetul ei pentru progresul agriculturei. Din raportul general se vede, că acésta reuniune, care abia de un an esistă, numeră 9 membri pe viaţă, 162 membri ordinari şi 12 membri ajutători. Conform inventariului, averea reuniunei a fost cu 31 Decembre de 783 fl. 82 cr. După censurarea socotelilor, dându-se comitetului absolutoriu şi aprobându-se proiectul de buget pro 1889, a ţinut dl prof. sem. D. Comşa un discurs despre „cultivarea livedilor şi fênaţelor.“ Limba poporală, de care s'a servit în espunerile d-sale, a avut efectul dorit, căci după discurs s'a început o vie discuţie între toţi agricultorii de faţă.

* (Afacerea societăţii de lectură din Cluş.) Decisiunea ministerială, prin care studenţii universitari din Cluş sunt impedecaţi a-şi mai formá o societate literară sună în următoriul mod:

Statutele societăţii „Minerva“, pe care ascultătorii de limba română dela universitatea din Cluş şi-au propus sě o infiinţeze, cari mi s'au presentat de către senatul universitariu cu adresa sa Nr. 1144 din anul scolariu trecut, i le retrimit impreună cu hârtiile alăturate spre a luá dispoşiţiunile de lipsă, pe lângă aceea insciinţare, că după-ce ascultătorii dela universitatea din Cluş au deja cercuri de cultivare, în cari fie-care ascultătoriu dela universitate fără deosebire de religie şi de naţionalitate póte întrá ca membru, mai departe după-ce în Cluş esistă biblioteci literare şi sociale, institute şi reuniuni de binefacere pentru tóte clasele societăţii; ba de fapt funcţionézā în Cluş şi o filială a Asociaţiunei pentru promovarea literaturei şi a culturei române din părţile ardelene şi astfeliu esistenţa societăţii din cestiune e cu totul superfluă; după-ce în fine, considerând numĕrul cel mic al ascultătorilor universitari de limba romană şi tacsa pré neinsemnată, ce ar fi a se plătí de către membrii societăţii, acésta societate nu s'ar puté suţiné cu propriele ei puteri, din tóte aceste considerante am aflat în co-inţelegere cu dl ministru de interne, că statutele, în cari şi aşa unele puncte sunt neclare şi uşor ar puté da nascere unor abusuri, nu se pot aprobá.

Budapesta, 4 Februariu, 1889.

Conte *Csáky* m. p.

* (Statistica defraudărilor ce a eşit la ivélă pe anul 1888.) Foile din capitală publică în acest respect următórele date interesante: La cassele publice s'a comis defraudările: la oficiile postale 10,000 fl.; la oficiile de dare 87,000 fl.; la oficiile comitatense 36,000 fl.; la cassele orfanale 100,000 fl.; la casele militare 14,500 fl.; la cassele bisericesci 2000 fl.; la cassele comunale 17,000 fl.; la cassele vamale şi judecătoresci 3000 fl.; la ministerii 42,000 fl.; preste tot 311,500 fl. La cassele private s'a comis defraudările: la bănci şi institute de economii 393,000 fl.; la instit. de asigurări 39,000 fl.; la comercianţi 142,000 fl.; la fabricanţi 85,000 fl.; la privaţi 27,000 fl.; preste tot 686,000 fl. Suma totală a defraudărilor descoperite ar fi modesta sumă de: 997,000 fl.

* (Un dar impĕrătesei-regine.) Cu ocasiunea petrecerei Maj. Sale impĕrătesei-regine în Corfu, Maj. Sa a locuit în vila aşa numită „Braila“ Proprietărésa acelei vile, dna Braila, vĕḑêndu-se atât de onorată, a dăruit vila Maj. Sale.

* (Sórtea Sêrbiei e enigmatică). Ristici, în care regele şi-a pus întréga sa încredere, nu va fi numai şeful cabinetului, ci va fi numit şi membru al regenţii, fiind că regele are de cuget a se retrage dela cârma statului pe mai mult timp, din cause sanitare. Regele va petrece în Germania şi Austro Ungaria şi se crede, că acest act este o demisiune directă!?

* (Reacţiune.) Din incidentul dărei în judecată a ministeriului Brătianu, tótă ţéra e în mişcare. Din tóte părţile sosesc telegrame preşedintelui camerei, în care se protestéză contra procedurei camerei.

* (Tren de plăcere la Paris.) Cu ocasiunea esposiţiunei universale, biroul de espediţiuni din Braşov va întocmí în luna lui Maiu un tren de plăcere dela Braşov la Paris, cu preţuri scăḑute. Detaiuri se pot primí direct dela susnumitul birou.

* (Concurenţa pantofarilor.) In comuna Dörfl a inventat un aşa numit Ioan Schön cisme şi ghete confecţionate astfeliu, încât le măresci ori micşorezi după plac. Ele se recomândă mai ales turistilor şi celor ce sufer de ochi de găină.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ a apĕrut Nr. 5—6 Sibiiu, 1—15 Martiu, 1889 cu urmâtoriul sumariu: Sciri de doliu şi pentru membrii Asociaţiunei transilvane. — Baronul Samuil Bruckenthal. — Tractat de igiena publică şi de poliţia sanitară. — Românii din munţii apuseni. — O cestiune arḑĕtóre. — Proces verbal luat în şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în 15 Februariu n. 1889 — Reuniunea femeilor române din Sibiiu. — Mulţămită publică. — Consemnarea contribuirilor colectate prin dl Parteniu Cosma dela 1 Iuliu până la 31 Decembre 1888 în favorul scólei civile de fete cu internat a „Asociaţiunei transilvane“ în suma totală de 1088 fl. 11 cr. v. a., cari sau adaus la colecta anteriórâ. — (Urmare din Nr. 3—4). — Bibliografie.

— „*Lumină pentru toţi,*“ revistă pedagogică, apare în Bucuresci de douĕ ori pe lună, director Eniu Bălteanu. Calea Moşilor Nr. 138. Abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 15 şi 16, anul IV, 1—31 Ianuariu, 1889 are următoriul sumariu: Facere de abonament. Direcţia. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla primară, de V. Gr. Borgovan. — Transformismul. D. Ionescu. — Mişcarea pedagogică esternă. — Sciinţa la îndemâna tuturor sau viaţa omului şi a animalelor, Edem. — Dare de sémă asupra „Gramaticii limbii Române“ de d-na Sofia I. Stoenescu, Bucuresci 1888, V. Gr. Borgovan, profesor de pedagogie în scóla normală de institutori în Bucuresci. Limba română, studiu critic de prof. François E. A. Buisson. — Dracul în poloboc, C. Popescu. — Pedagogia sau teoria educaţiunii a metódelor şi a disciplinei, de E. B. Legendă, Christ D. Reverean — Proverbi strĕini, comunicate de I. Aristotel. — Sfêrşitul unei veveriţe, de preot V. Diaconescu, institutor. — Zig zag I. Aristotel. — Bibliografii. — Se caută un colaborator, Directorul. —

Proces verbal

al adunării a XVII generală ordinară a Reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută în 24/12 Februariu, 1889.

Presedintă:
Maria Cosma.

Notariu:
Dr. Octavian Russu.

Membrii presenţi:

Dómnele: Bădila Ioana, Benţa Anna, Bologa Lucia, Frâncu Anna, Popescu Elena, Popescu Luiza, Popescu Valeria, Pipoş Aurelia, Simonescu Sofia.

Domnişórele: Popescu Lucreţia şi Simtion Maria.

Domnii: Bariţiu George, Bariţiu Ieronim, Frâncu Amos, Frateşiu Nicanor, Dr. Colbasi Iustin, Dr. Moga Ioan, Dr. Nemeş Ioan, Petric Romul, Popescu Ioan, Popescu Iulian, Popoviciu Ioan, Dr. Puşcariu Ilarion, Dr. Roşca Remus, Dr. Span Petru, Tordoşan Victor şi Vătăşan Ioan.

1. Preşedinta, Maria Cosma, ocupând presidiul bineventéză pe membrii adunaţi, între cari cu viuă plăcere observă şi câţi-va membrii din locuri depărtate, şi dechiară a XVII adunare generală ordinară a reuniunei de deschisă.

2. Înainte de a procede la ordinea ḑilei, presidiul aduce la cunoscinţa adunării generale însemnata perdere, ce a suferit-o reuniunea dela ultima adunare generală până astăḑi, prin trecerea la cele eterne a valoroşilor sei membri pe viaţă: P. S. S. episcopul Caransebeşului, Ioan Popasu, Il. S. Paul Dunca de Sajo cons. gub. i. p şi a dómnei Iosefina Stezar, socie de ces. reg. căpitan i. p. din Sibiiu; — a membrilor ordinari: dómna Elisabeta Piso n. Coloşi, socie de protopresbiter gr. or. din Sĕcărâmb şi Iuliana Şandor n. Fruşa, socie de profesor sem. din Arad; şi a membrului ajutătoriu: domnul Ioan Gall, protopresbiter gr. or. din Abrud, pentru a căror perdere învită pe adunarea gen. a-şi da espresiune condolenţii prin sculare. — Se esecută.

3. Trecênd la ordinea ḑilei, sĕ cetesce raportul comitetului despre viaţa reuniunei dela ultima adunare generală încóce, care se ia spre scire

4. Cassariul reuniunei presintă raţiociniul anului 1888, cu bilanţul de pe acel an şi un tablou despre averea reuniunei.

Pentru esaminarea raţiociniului şi combinarea lui cu actele referitóre se alege o comisiune în persónele dómnei Anna Benţa, d-şórei Maria Simţion şi dlui Dr. Ioan Nemeş, ér şedinţa se suspinde pe 5 minute.

Redeschiḑêndu-se şedinţa comisiunea prin raportorul seu Dr. Ioan Nemeş, raportéză, că a aflat raţiociniul în tótă regula, deci pe basa propunerei acesteia, se dă comitetului absolutoriul pe anul de gestiune 1888.

5. Indemnisarea pentru supraerogatul de 44 fl. 89 cr. cu care s'a trecut bugetul pro 1888, se dă.

6. Urmând la ordinea de ḑi alegerea unui membru în comitet, presidiul suspinde şedinţa pentru consultare pe 5 minute.

După redeschiderea şedinţii sĕ păşesce la alegere prin votare secretă.

În urma scrutiniului se constată, că au votat 10 membrii cu drept de alegere şi au întrunit: 9 voturi dna Elena Lucuţa, 1 vot domnişóra Maria P. Simtion. — Presidiul proclamă deci de membru al comitetului pe dómna Elena Lucuţa.

7. P. Cuv. S. D. archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu cere cuvêntul, şi apreţiând îmbucurătórele resultate, atât morali, cât şi materiali, ce a raportat reuniunea, ţine, că aceste resultate sunt a se escrie în deosebi zelului şi activităţii desvoltate de către comitetul acesteia, prin urmare propune, ca: „adunarea generală sĕ esprime comitetului reuniunei mulţămita sa protocolară“, — care propunere adunarea generală o şi primesce cu unanimitate.

8. Neînsinuânduse alte propuneri, conform §-lui 17 din statute, se alege o comisiune de 3 membrii pentru autenticarea procesului verbal, în care sĕ aclaméză dómna Lucia Bologa, domnişóra Lucreţia Popescu şi dl Dr. Remus Roşca.

9. Presidiul, — premiţênd, că comitetal 'şi împlinesce prin activitatea sa numai o plăcută datorinţă faţă de angajamentul, ce a luat asupă-şi pentru promovarea intereselor reuniunei, şi în special pentru promovarea scólei acesteia, — mulţămesce membrilor presenţi pentru viul interes, manifestat şi cu asta ocasiune prin participarea lor numĕrósă, şi rugându-i de tot spriginul şi pe viitoriu dechiară a XVII adunare generală ordinară de încheiată.

Cu acestea adunarea generală s'a terminat.

Maria Cosma,
preşedintă.

Dr. *Russu,*
secretariu.

Cetit şi autenticat. Sibiiu în 18 Februariu (2 Martiu) 1889.

Lucia Bologa, *Lucreţia Popescu,* Dr. *Remus Rosca.*

Din public.

Insciinţare.

Conform decisiunei sale dto 27 Ianuariu a. c. subscrisul comitet, în şedinţa sa din 26 Februariu a. c. a esaminat cererile relative la sămênţa de trifoiu şi de napi, procurată de reuniune în scopul de a se distribuí gratuit între membrii, şi a decis a se face distribuirea între următorii membrii:

1. Nicolae Moisin în Sĕlişte 5 klg. sămênţă de trifoiu şi 1 ½ klg. sămênţă de napi.
2. Teodor Necşa paroch, Ioan Modran învĕţătoriu, Ioan Necşa şi Toma Ciòra economi toţi în Bungard la olaltă 8 klg. sămênţă de trifoiu şi 4 klg. de napi.
3. Petru Florian paroch în Racoviţa 5 klg. de trifoiu şi 1 ½ de napi.
4. Nicolae Roşca econom în Sibiiu 4 klg. trifoiu şi 1 klg. de napi.
5. Dionisie Calefariu paroch şi I. Morariu din Sărata la olaltă 5 klg. de trifoiu şi 1 ½ klg. de napi.
6. Ioan Pulca învĕţătoriu în Boiţa 5 klg. de trifoiu şi 1 ½ de napi.
7. Nicolae Opriş capelan, Ioan Opriş, Mafteiu Mihu şi Toma Coman economi toţi din Şura-mare la olaltă 8 klg. trifoiu şi 4 klg. napi.

Cu totul se vor distribuí deci 40 klg. sămênţă de trifoiu şi 15 klg. de napi, representând valórea procurărei de 33 fl. 10 cr. v. a.

Sămênţa oferită se póte luá în primire în órele de cancelarie în birourile Asociaţiunei transilvane (Strada morii Nr. 8).

Domnii împărtăşiţi cu seminţe sunt poftiţi a raportá comitetului despre resultatele obţinute.

Sibiiu, în 5 Martiu, 1889.

Comitetul de agricultură.

Statutele reuniunei din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanţilor.

(Urmare din Nr. 19)

XI. Drepturile şi datorinţele oficialilor reuniunei.

Preşedintele.

§. 18. Preşedintele representă reuniunea înaintea oficiilor publice şi faţă cu persónele, ce stau afară de reuniune; convócă adunarea generală şi şedinţele lunare eventuale estraordinare ale comitetului de direcţiune şi de regulă presidéză în acestea.

Esecută conclusele comitetului de direcţiune şi pe basa concluselor acestuia asemnéză tóte erogatele.

În casuri urgente, — în speranţa aprobărei ulterióre a comitetului de direcţiune — face disposiţiuni pentru ajutorarea unor eliberaţi ori pentru resolvirea altor cestiuni, ce nu sufĕr amânare.

Erogatele de acest soiu însĕ nu pot trece la lună peste suma de fl. 30.

Póte ori-când controla registrele, scrisorile şi cassa.

Are dreptul, de a substituí interimal pe ori care oficial al reuniunei în cas de împedecare; totasemenea are drept a suspendá din oficiu pe oficiali, ér despre acestea e dator a ra orta la procsima şedinţă a comitetului de direcţiune.

Preşedintele în conţelegere cu economul dispune de servitoriul reuniunei, îl primesce în serviţiu şi îl dimite. (28. §,)

Fiind preşedintele împedecat îl înlocuesce vicepresedintele; ér fiind împedecat acesta, un membru designat prin comitetul de direcţiune.

Preşedintele — cu învoirea comitetului de direcţiune — póte încredinţa o parte a agendelor sale permanent vicepreşedintelui, afară de acésta e în drept a reclamá la împlinirea chemărei sale succursul comitetului de direcţiune şi al ori cărui membru al reuniunei.

Vicepreşedintele.

§. 19. Vicepreşedintele înlocuesce pe preşedinte în cas de împedecare în întregul cerc de activitate al acestuia şi îndeplinesce aceea parte a agendelor presidiale, cari i le-a încredinţat preşedintele cu învoirea comitetului de direcţiune.

Secretariul.

§. 20. Secretariul redigéză procesele verbale ale adunărilor generale şi ale şedinţelor comitetului de direcţiune precum şi ori-ce fel de acte ale reuniunei, şi resólve conform îndrumării preşedintelui tóte esibitele.

Redigéză învitările pentru adunări şi pórtă întréga corespondenţă a reuniunei.

E păḑitoriul sigilului reuniunei. Tóte registrele şi actele reuniunei stau sub îngrigirea lui.

E supus immediat preşedintelui şi are a se conformá îndrumărilor acestuia.

Cassariul.

§. 21. Cassariul administréză cassa, în special;

a) primesce pe lângă cuitanţă şi administréză tóte venitele, ce întră în cassa reuniunei, şi eventual face disposiţiuni pentru încassarea lor;

b) e dator a presentá preşedintelui, controlorului şi comitetului administrativ ori de câte ori i s'ar cere socotelile cassei respective a raportá despre starea cassei;

c) nu póte ţiné în cassa manuală o sumă preste cea ficsată de comitetul de direcţiune şi nu póte efectuí nici o solvire fără asemnare presidială;

d) compune raţiociniile anuale;

Cassariul e supus imediat preşedintelui şi are a se conformá îndrumărilor acestuia.

Controlorul.

§. 22. Controlorul veghéză asupra tuturor perceptelor şi erogatelor reuniunei şi spre acest scop e dator a esaminá din când în când cassa şi socotelile de cassă.

Contra signéză asemnările de solvire.

§. 23. Economul împlinesce agendele, cari i le-a destinat comitetul de direcţiune şi cari i le încredinţéză din cas în cas acesta sau preşedintele.

E supus preşedintelui şi are a se conformá îndrumărilor lui.

XII. Comitetul de direcţiune.

§. 24. Comitetul de direcţiune constă:

a) din membri permanenţi,

b) din membri ordinari aleşi.

Membri permanenţi.

Membri permanenţi sunt: protectorul reuniunei, preşedintele onorar, membri onorari, preşedintele şi procurorul regesc al tribunalului reg. din Sibiiu, şi preşedintele reuniunei.

(Va urma.)

Posta redacţiunei.

Dlui „Interpelante“. Părerea nóstră e, ca se Vě adresaţi cătră Preaveneratul consistoriu archidiecesan; pentru astfeliu de afaceri publicitatea nu e remediul dorit.

Loterie.

Mercuri în 6 Martiu 1889.

Brünn: **27 26 43 41 4**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 58	9.58
100 marce nemţesci	59.17½	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	121.35	121.35

Nr. 1. [26] 1—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 20 Decembre 1888 Nr. 5747 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bětrânul paroch din parochia gr. or. Poiana de clasa a III-a, în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Acest post de capelan este împreunat cu jumătate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii şi inmormêntări . . . . fl. 250.—
2. Dela canóne, masle şi liturgii . . . . . . fl. 50.—
3. Dela botezul Domnului . . . . fl. 40.—
4. Din prescuri sfestanii şi iertăciuni . . . . fl. 60.—

Suma . . fl; 400.—

Doritorii de a ocupâ acest post sê-şi subşternă concursele cu documentele cerute de legile din vigóre până la terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 12 Februariu, 1889.

Romul Furdui, protopresbiter.

Nr. 58. [22] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al treilea învěţătoriu la scóla gr. or. din Breţcu se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) 200 fl. din fonduri şi repartiţiune;

b) 50 fl. din venitul cantoral;

c) cuartir liber şi lemne.

Reflectanţii, cari vor avé a sěvêrşí în fie-care a treia sěptěmână şi funcţiunile cantorale, 'şi vor asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

S. Sân-Georgiu, 31 Ianuariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 65. [20] 3—3

EDICT.

În urma cererei Annei Achim Simeon din parochia gr. or. Mohu şi pe basa ordinului consistorial dela 31 Ianuariu a. c. Nr. 540., Ioan Slav asemenea din Mohu, carele de patru ani cu necredinţă a părăsit pe susnumita Anna Achim Simeon, legiuita lui soţie, fără a scí locul petrecerii lui, se provócă ca în termin de şase (6) luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subscrisului, pentru-că la din potrivă procesul divorţial intentat se va pertractá şi hotărí şi în absenţa lui.

Sibiiu, 10 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr, or. al Sibiiului.

I. Hannia, administrator protop.

Sz. 563. polg. 1889. [25] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir törvényszék közhirré teszi, hogy Papp Márton s. t. birtokosok által beadott kereset folytán Sz. Szt. Ivány község ital mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi April hó 16 napjának d. e. 9 órája** Sz. Szt. Ivány község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Sz. Sz. Ivány község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1889 évi február hó 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnők. *Zakariás Ede*, jegyző.

Sr. 1195. polg. 1889. [21] 3—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy a nagydisznódi határ általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást Neckel Péter és társai nagydisznódi lakosok kérelme folytán elrendelte s ennek határnapjául a nagydisznódi községi irodába **1889. April 15-én délelötti 10 órát tüzte ki.**

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelent felek ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 február 21-én tartott üléséből.

Jánosi Sándor, elnök. gróf *Lázár*, jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalěu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalěu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murěş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murěş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murěş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orěştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8 59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orěştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9,11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 22 Sibiiu, Sâmbătă 25 Februariu (9 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Februariu.

La locul acesta de mult nu ne-am mai ocupat cu statele mici din Orient, după cum cu predilecțiune se esprimă ḑiarele din patria nóstră, cari în gradomania lor privesc cu dispreț la statele independente din fostul odinióră imperiu turcesc, respective legăturile acestuia de suveranitate De mult nu ne-am ocupat cu mersul lucrărilor în Bulgaria, cu afacerile regatului Sêrbiei, și abia odată am făcut o scurtă privire a mersului lucrurilor în România, când nu am putut retăcé un fapt, condamnat de întrégă presa europénă, urmărirea cabinetului Ioan Brătianu, pentru actele sěvêrșite în curs de glorióså guvernare de 12 ani.

O facem acésta acuma, căci stăm în fața unor lucruri împlinite, a căror importanță politică deocamdată nu o putem prevedé, dar cum-că ele vor avé e urmare mari și însemnate schimbări în timpul cel mai apropiat, despre acésta aḑi nime nu se mai îndoesce.

La locul prim în discusiunea politică stă astăḑi Sêrbia, și ochii ómenilor sunt îndreptați de astădată spre Belgrad, spre conacul regesc, unde nu se scie, ce s'a plămădit, și ce se va cóce.

In timp mai puțin de un an Sêrbia a trecut prin mari crise. Se vorbia pretutindeni de rapórte încordate între rege și regină, de o eventuală regență în frunte cu regina Natalia, fiind sdruncinată sănětatea regelui Milan, în urma cărei împregiurări doresce sě arunce de pe cap coróna de rege, care pentru el este numai greutate.

Lumea s'a trezit cu espulsarea reginei, cu luarea principelui de corónă dela ea, aducerea lui în țéră, și espulsarea ei și de pe terenul imperiului german.

In scurt timp a urmat despărțirea regelui Milan de către soția sa, regina Natalia, prin o sentință scurtă a metropolitului din Belgrad.

Și lumea nici n'a început a meditá asupra eventualelor urmări politice din acest divorț și regele Milan surprinde Serbia și pe întrégă Europa cu un manifest către poporul seu, în care îi promite din liberă voie o constituțiune din cele mai liberale, convócă o comisiune, care avù sě lucre proiectul de constituțiune, presidéză la lucrările obositóre ale acesteia, și omul bolnăvicios omul cu cugete de a se retrage dela grigile guvernărei desvóltă o activitate rară, documentéză o rară dibăcie în conducerea desbaterilor, delătuéză neințelegerile dintre diferitele partide politice, dă avênt el însu-și lucrărilor în spirit liberal constituțional, și pune prin acéstă rară dibăcie, și nespusă activitate, pune în uimire pe toți, cari vestiau, că regele Milan s'a săturat de domnie, că regele Milan e obosit.

Se convócă scupcina cea mare, primesce noua constituțiune în aclamări entusiastice, și în Sêrbia se inauguréză o nouă eră constituțională.

La acéstă lucrare gigantică partea mai însemnată a căḑut asupra regelui Milan.

Și la 2 luni după asemenea fapte mărețe, după atâta tărie sufletéscă, voință de a lucrá, și putință de a mulcomí spiritul de partidă, și a întruní tóte elementele la o lucrare salutară în folosul patriei, firul telegrafic ne aduce scirea, că regele Milan a renunciat la tron, că îndată fù proclamat de rege al Serbiei clironomul Alesandru, sub titlul „Alesandru I regele Serbiei,“ că s'a instituit o regență, pe timpul minorinității regelui, că sufletul acestei regențe este Ristici, acel Ristici, despre care mai cu sémă ḑiaristica dela noi până eri alaltăeri nu a încetat a strigá, că este avantgarda moscovitismului.

Pe neasteptate și ca din ceriu senin s'a făcut deci în Sêrbia o schimbare de sistem, a cărei importanță nime nu o mai trage la îndoélă.

Mersul politicei în Sêrbia dela rěsboiul din 1875 încóce s'a pus în strênsă legătură cu persóna regelui Milan. In special lui s'a atribuit política ostilă Rusiei și amică Austro-Ungariei Cu acésta s'a motivat și divorțul cu regina, s'a ḑis, că regina Natalia se află în legătură cu partida liberală, cu Ristici, care voesce sě ia rolul partidei inspirate de simpatii către Rusia.

Schimbarea acésta repentină a pus în uimire ḑiaristica dela noi. Vom vedé în ce chip se va da esplicarea, și cum se va desvoltá mersul lucrurilor în urma retragerei regelui, de persóna căruia erau legate tóte speranțele de a ținé departe de guvern persónele, cari în trecutul lor au dat doveḑi, că inima nu le stă departe de Moscva, care e centrul tuturor aspirațiunilor nutrite de slavii din peninsula balcanică.

Revista politică.

Aprópe *șase-ḑeci* de deputați mai sunt insinuați la cuvênt asupra §-ului 25 din proiectul de lege militariu și dacă vom considerá, că deputații partidului liberal din dieta din Budapesta vorbesc numai fiind mai mult provocați și ca sě respingă afirmațiunile din tabera vrășmașă, e evident, că aprópe toți deputații insinuați sunt opoziționali, cari au deschis o adevěrată luptă și gónă contra limbei germane

Căci impregiurul cestiunei limbei se învêrte acum tot aparatul combatenților, cu tóte că la început se credea, că cea mai mare stavilă o va formá anul al doilea, ce va avé sě-l facă voluntariul, în cas când n'ar fi în stare a depune esamenul de oficer în anul prim. Opoziția însě numai când si când mai amintesce de acésta pedépsă la voluntarii maghiari, ér bar. Fehérváry se felicită, căci în acésta direcțiune și a ajuns scopul.

De altcum ținuta oposițiunei bate și în altă parte. Combatenții proiectului de lege militariu vor sě trăgăneze prin multele vorbiri desbaterile până la 15 Martiu. Acésta ḑi e de însemnătate istorică pentru maghiari, și astfeliu se crede, că în acest timp, când totdeuna s'au înscenat mișcări, li se va dá ocasiune sě insceneze demonstrațiuni mari, nu numai în Budapesta, ci și în provincie.

Evenimentul mai important al ḑilei 'l forméză noua fasă, în care a intrat Sêrbia și cu carea a surprins intréga lume diplomatică și politică.

Dela nefericita despărțire a regelui, desvoltarea lucrurilor în mod normal în Sêrbia a fost imposibilă. Nici chiar mărețul op al regelui, revisiunea constituțiunei, pentru care a fost atât de glorificat, n'a avut nici o influință binefăcětóre asupra desvoltării lucrurilor în Sêrbia, din contră a grăbit numai abḑicerea regelui.

Comploturile cele multe, și situațiunea politică a țěrei, carea se isbia în voința hotărită a regelui d'a observá o altă politică, a silit pe suveranul Sêrbiei ca în ḑiua aniversărei regatului sě abḑică cu totul dela tron în favorul fiului seu Alesandru, carele încă, de când e despărțit de mamă sa, a căḑut în melancolie.

Bărbați ca Ristici, Protici și Belimarkovici, cari n'au stat departe de politica, ce o observa regina, forméză acum regența, până ce tiněrul rege — de 13 ani — va fi declarat de majorean, dacă până atunci nu se vor schimbá lucrurile și nu-i va succede casei Carageorgevici, detronată la 1848, sě ocupe érăși cârma țěrei.

Crisa ministerială din Italia încă nu s'a aplanat. După-ce Crispi a fost incredințat cu formarea noului cabinet, și după-ce s'a convins, că un ministeriu compus din stânga nu-i chiar favorabil intențiunilor lui se negoțiéză, ca sě se formeze un astfeliu de ministeriu, în care sě intre bărbați din diferite tabere. Se credea la inceput, că crisa se va aplaná în 24 óre, dar precum se vede au trecut mai o sěptěmână și încă noul cabinet tot nu e format. Trăgănarea se atribue în parte mare lui Crispi.

Cabinetul frances, Tirard, se pare a avé o durată mai lungă, decum i-o profețiseră foile francese la inceput. Acésta se póte afirmá cu atât mai vêr-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Rěspunsul episcopului Șaguna către Emanuil Gozsdu la o epistolă asemenea celei către metropolitul Șuluțiu, în causa românilor ardeleni.

(Urmare)

La partea dintâiu a acestui proiect de lege, carea tractează despre biserică și scoală, — observez, că este sciut, că legile din 1848 dau bisericei noastre autonomie în ocârmuirea sa, de carea însě nu s'a putut folosí până acum, pentru starea abnormă, în carea devenise patria dela 1849 — până la primăveara anului acestuia. Este sciut, că numai eparchia noastră ardeleană a ținut soboare eparchiale la a. 1850 și 1860, și eparchia Aradului la 1850, pentru regularea trebilor bisericesci pe basa canoanelor positive și a dreptului istoric, dar n'au putut sporí, căci celelalte eparchii române gem sub ierarchia sêrbească, carea amorțesce viața bisericească în preoții și creștinii români ortodocși, și așa numai puține comune bisericesci române din Banat au dat ministerului din Viena la anii 1850 și 1851 rugări pentru desfacerea lor de sub ierarchia sêrbească, și pentru devenirea lor în starea normală bisericească sub metropolitul lor național și sub episcopi naționali, — amĕsurat canoanelor bisericesci și dreptului istoric. Rugările acestea au rěmas nepertractate. În anul trecut 1860, vrênd patriarchul sêrbesc a mijlocí dela împěratul subordinarea totală și vecinică a nației române sub patriarchatul seu, eu, D. Mocioni, și Nicolae B. Petrino, am dat împěratului contra petiție, la carea împeratul a rênduit sub 27 Septembre 1860 sinod episcopesc, carele se elaboreze un proiect despre regularea referințelor bisericesci ale românilor și sêrbilor; tot deodată a denumit împěratul de comisariu pe Banul B. Sokcevich, carele are însărcinare, de a asculta pe oare câți-va bărbați români de încredere în privința bisericei. Baronul Sokcevich încă nu a împlinit comisia sa, dar nici sinodul episcopesc dela Carloviț nu s'a ținut. Într'aceea în toamna trecută consistoriul Oradiei-mare a recurs la cancelaria aulico-ungurească, rugându-se pentru afiliarea de metropolia restaurandă română, dar au căpětat resoluțiune negativă. Din această descriere istorică urmează, că dacă patriarchul sêrbesc a vătěmat prin pașul mai sus ḑis autonomia bisericei, — noi românii sě o susținem aceea cu consecuență. Românii ortodocși din Ungaria și Banat vor susține autonomia bisericei noastre dacă se vor pune în posesoriul legei 20 §. 2, 3 și 8 din a. 1848 și vor cere dela locoțiință voie de a ținea o adunare bisericească de deputați preoți și mireni pentru de a aduce treaba bisericei și scoalei la o normă canonică, și acolo vor face un elaborat, carele apoi sě se astearnă locoțiinței și cancelariei, sau dacă se va reînființa ministeriul, atunci ministeriului spre întărire. De sine se înțelege, că această adunare bisericească va desbate și puterile finanțiale, care creștini pot oferí spre acoperirea lipselor ierarchice, și încât acestea nu se vor afla de ajuns, vor petiționa pentru acoperirea celor neajunse din vistieria patriei. La treaba finanțială iau partea cea de căpetenie: reședințele și lefile archiereilor, ale personalului, ce se cere lângă archierei pentru ducerea trebilor eparchiale, apoi localitățile de institute teologice și pedagogice, și mai pe urmă lefile personalului profesoral la acestea institute. Apoi la această adunare bisericească s'ar desbate și s'ar hotărí și celelalte lucruri, ce se țin de dinlăuntrul bisericei, adecă numěrul și constituirea parochilor și capelanilor cu lefele cuviincioase. Sě-mi creḑi, că ne-am compromita prea mult, când am cere, că toate acestea dieta sě ni le hotărească fără influința bisericei, adecă fără sě fim noi tractat și hotărît acestea lucruri bisericesci, ce strins dela noi atêrnă. Și fiind-că eparchiele române din Banat și Ungaria fac partea intregitoare a metropoliei vechi române cu scaunul ei în Ardeal, carea timpii cei vitrigi o au impedecat, dar n'au putut a o nimicí; pentru aceea frații bănățeni și ungureni sě cheme la acea.

tos, că chiar camera s'a arĕtat, că vrea sĕ-l spriginéscă contra tuturor atacurilor. Astfeliu votul de incredere a fost o adevĕrată victorie a cabinetului. Cu o maioritate de 339 contra 195 s'a asigurat încrederea în guvern. Maioritatea a format-o republicanii, pecând în minoritate au rĕmas tóte celelalte nuanţe de partid.

La recercarea familiei rĕposatului protopresbiter I. Gall, publicăm cuvêntările rostite cu ocasiunea înmormêntărei

Cuvênt funebral

la inmormêntarea protopresbiterului Abrudului și paroch în Abrudsat etc.

IOAN GALL,

în Abrudsat la 29 Ianuariu 1889.

Și acum étă eu sciu, că mai mult nu veţi vedea faţa mea voi toţi, pe la cari am trecut, propoveduind împĕrăţia lui Dumneḑeu. Fapt. Apost. 20, 25.

Cu aceste cuvinte, simple și pĕtrunḑĕtóre, se despărţí órecând apostolul Pavel, servul cel însufleţit al lui Iisus Christos, de credincioșii sei din Efes, când trecea prin Milet și se pregătia, a se suí la Ierusalim, ca sĕ patiméscă și, precum presimţia, sĕ móră pentru evangelia darului, ce i se descoperise în mod atât de minunat. „Étă eu sciu“ — le ḑicea, — că mai mult nu veţi vedé faţa mea voi toţi, pe la cari am trecut, proveduind împĕrăţia lui Dumneḑeu!“ Éră ei la aceste cuvinte se umplură de adêncă întristare, și plecând genunchii lor se rugară împreună cu dênsul, și s'a făcut mare plângere între toţi, și căḑênd pe grumazii lui îl sărutau, și astfeliu între lacrimi 'l petrecură până la corabia, ce l primì și-l depărtà dela ochii lor. Astfeliu ḑise atunci Pavel credincioșilor sei, — astfeliu ne ḑici și tu, iubitul nostru frate, călĕtoriu la cele eterne, nóue tuturor, cari ne-am adunat astăḑi aici împregiurul teu. Pentru-că étă și tu ai ajuns la port, spre a te îmbarcá pentru Ierusalimul cel de sus; étă corabia cea strimtă și ăngustă a sicriului, ce are sĕ te ducă dela ochii noștri; étă mormêntul deschis, carele ca o mare neţĕrţermurită, plină de secrete, are sĕ te transpórte la malurile altei lumi, necuprinse de ochii nostri cei trupesci. Éră noi, la scirea cea tristă a ducerei tale dela noi, am venit de aprópe și de departe, ca sĕ ţi dăm sărutarea cea mai de pe urmă, sĕ plângem la sicriul teu lacrima cea ferbinte a despărţirei, sĕ plecăm pentru tine genunchii nostri, și sĕ-ţi cerem dela Domnul vieţei și al morţei călĕtoria fericită și graţiósă primire în lumea cea nouă, a spiritelor, ce te astéptă. —„Da“— ne ḑici și tu nóue astăḑi: „De acum nu veţi mai vedé faţa mea voi toţi, pe la cari am trecut, propoveduind împĕrăţia lui Dumneḑeu!“ Nu veţi mai vedé faţa mea voi, jalnicii mei familiari; tu scumpa, buna mea soţie, tu onorabila bĕtrâna mea mamă, voi plăpânḑii dragii mei copilași, voi iubiţii mei fraţi și soră, și voi toţi, de cari am fost legat cu legăturile cele dulci ale familiei! Nu, veţi mai vedé faţa mea voi, iubiţii mei fii sufletesci, blândul meu popor din Abrudsat, cărora 28 ani v'am vestit cuvêntul împĕrăţiei lui Dumneḑeu, v'am împărtășit ss. taine ale lui Christos, și v'am adus mângăerea cea făcĕtóre de minuni a rugăciune! Nu veţi mai vedé faţa mea voi, iubiţii mei fraţi în Christos, preoţii mei tractuali și conlucrătorii mei la opera cea sublimă a evangeliei, și voi, iubit popor credincios al al tractului Abrudului, cărora Dḑeu m'a învrednicit, a ve fi cap și înainte stătătoriu în cele bisericesci! Și cu un cuvênt, nu veţi mai vedé faţa mea voi toţi, între cari mi a fost rênduit a petrece viaţa mea pămêntéscă de 53 ani! Așa ne ḑici tu nóue, iubitul bunul nostru frate adormit, éră noi trebue sĕ-ţi remânem datori cu cuvêntul de rĕspuns, sau mai vêrtos rĕspunsul nostru este sărutarea buzelor tale celor îngheţate, plânsul, și suspinul dintru adênc. Căci vai! cum sĕ nu se întunece ochii nostri de lacrimi, cum sĕ nu înnece oftarea glasul nostru și durerea sĕ inunde inimile nóstre, când acest sicriu ne spune în tainica sa elocuinţă, că soţul nostru, fratele nostru, fiul nostru, părintele nostru, bărbatul cel distins al bisericei și naţiunei nóstre, protopresbiterul Abrudului Ioan Gall, nu mai este intre noi! Da! jalnici ascultători, nu mai este între noi, ci după cuvêntul cântărei nóstre bisericesci, étă se dă grópei, cu pétră se acopere, întru intunerec se sălășluesce, cu morţii se îngrópă, de tóte rudeniile și prietinii acum sĕ desparte!....

O ḑi amară, ne vine și noue a strigá cu dreptul acela Iov, o ḑi amară, căci ai venit așa curênd! O sórte tristă a omului pe pămênt, ca sórele vieţei lui sĕ se stingă adeseori, ca și aici, până când incă nu e séră! O despărţire cu durere, când sămênătoriul este răpit din agrul seu, pe când se află in cea mai frumósă activitate, la mijlocul secerișului, și nu ajunge a sĕ puté îndulcí și de fructele ostenelelor sale! O mórte, pare că am esclamá și noi cu înţeleptul Sirach, o mórte, cât de adênci sunt ranele tale, „cât de amară este pomenirea ta!“ Sirach 41, 1.

Așa ne tânguim noi, sĕrmanii muritori, întru amărăciunea sufletelor nóstre, când ca valurile covêrșitóre ale mărei ne împresóră mulţimea necasurilor aici pe pămênt, — așa cu deosebire la casuri ca cest de acum: triste, jalnice, sfășietóre de inimă, cari pentru un moment ne înfăţișéză viaţa pămêntéscă numai ca o deșertăciune, ba după tânguirea Eclesiastului din vechime, ca deșertăciunea deșertăciunilor.

Și cu tóte acestea, onoraţi jalnici ascultători, nu ne este iertat a zĕbovi la aceste cugetări atât de triste, atât de deprimătóre; nu ne este iertat, a aţintí ochii nostri numai la pămêntul acesta, carele adeseori ni se pare, că îngrópă tótă fericirea nóstră.

Nu, viaţa este un dar nepreţuit, dat noue dela însuși Dumneḑeu, ca prin desvoltarea puterilor nóstre trupesci și sufletesci sĕ cunóscem pe préinaltul nostru Creator, și cunoscêndu l sĕ-l iubim, și iubindu l sĕ urmăm preceptelor Lui, și prin cugete curate și fapte bune sĕ ne nisuim, a ne apropiá de dênsul, — a ne face desĕvêrșiţi, precum el însuși, Tatăl nostru, desĕvêrșit este.

Éră când, ca tóte făpturile Lui cele nenumĕrate în desvoltarea lor, suntem chemaţi din cele de aici, atunci sĕ fim convinși, că trecem, ca pe o punte nevĕḑută, la alte lumi, unde după cuvêntul Apostolului evangelist, cer nou și pămênt nou ne aștéptă, și sórele altei vieţi ne întimpină deja cu aurora sa. Da fraţilor! precum ângerul cel luminat dela mormêntul lui Christos a ḑis muierilor mironosiţe: „Ce căutaţi pe cel viu cu cei morţi?“ așa ne apare și noue întru întunerecul durerilor nóstre ângerul cel purtătoriu de lumină al credinţei nóstre crestinesci, carele, aretând spre Christos, începătoriul și plinitoriul acestei credinţe, ne ḑice cu cuvêntul Lui cătră învĕţĕceii cei înspăimântaţi: „Eu sum, nu vĕ temereţi!“ (Ioan 6, 20). Și tot asemenea: Eu sum calea și adevĕrul și viaţa: nimeni nu vine la Tatăl fără numai prin mine!“ (Ioan 14 6) Și érăși: „Eu sum învierea și viaţa: celce crede întru mine, de va și murí, viu va fi!“ (Ioan 11, 25). Da, Domnul și Mântuitoriul nostru și a tótă lumea, strigăm și noi cătră tine ca Marta aceea din Vitania, și întindem spre tine mânile nóstre, — da, și noi credem, că Tu ești fiul lui Dumneḑeu, carele ai venit în lume pentru mântuirea némului omenesc! Și noi credem, că precum Tu ai înviat din morţi întru mărirea Tatălui, așa și pe cei-ce au murit întru Tine, îi vei duce împreună cu Tine întru împĕrăţia Tatălui Teu, — că unde ești Tu, acolo sĕ fie și cei-ce Ţi-au servit Ţie! Și noi credem, că după cuvêntul Apostolului Teu, „dacă se va strica casa nóstră cea pămêntéscă a locașului acestuia, zidire dela Dumneḑeu avem, nefăcută de mână, vecinică în ceruri. (II. Cor. 5, 1.) De aceea Te rugăm pe Tine, Domnul și Mântuitoriul nostru, ca pe acest credincios servitoriu al evangeliei Tale, carele s'a luptat lupta cea bună pentru împĕrăţia Ta cea fericitóre, carele a plinit cursul seu și a păzit credinţa sa, sĕ-l învrednicesci a luá din mâna Ta și cununa dreptăţei, carea o ai gătit tuturor, celor ce iubesc arĕtarea Ta.

Dar înainte de ce apune dela ochii nostri faţa ta cea iubită, permite, o fericitul nostru frate, ca amicul teu din juneţe sĕ cerce a zugrăví chipul teu cel plăcut barem în câteva linii, precât îi permite mâna, tremurând de durerea despărţirei tale!

(Va urma.)

Varietăţi.

* (**Abḑicerea regelui Milan**). Despre abḑicerea neasteptată a regelui Milan se împărtășesc următórele: După sĕrbătorescul serviciu dḑeesc, care s'a oficiat din incidentul aniversărei proclamărei regatului, la care regele n'a luat parte, se duse Milan, încungiurat de întregul personal al curţii, ca sĕ priméscă felicitările tuturor representanţilor strĕini. Regele mulţămì corpului diplomatic, ḑicênd, că 'l măgulesc felicitările, dar sĕ-l scuse, că are mult de lucru și voesce numai sĕ-le spună, că el abḑice. Manifestul le va deslușí mai bine. Se duse apoi repede într'o odae laterală, unde se aflau membrii cabinetului, și conducĕtorii partidelor, afară de Garaschanin. Regele era însoţit de fiul seu Alesandru, care stătù de a stânga lui. Cu voce miscată cetì ucasul de abḑicere, proclamà pe fiul seu de rege și pe cei trei regenţi: Ristici, Belimarkovici și Protici. Atunci principele de corónă pășí dea dreapta regelui, ér regele îi ţinù o vorbire. Ingenunchià înaintea tronului și depuse jurământul de sudit înaintea fiului seu, îmbrăţișà pe urmașul seu, pe regenţi și sărutà mâna metropolitului, care binecuvĕntà actul. In vorbirea sa regele acontuà, că are multe, multe greșeli, cari vor rĕmâné asupra lui, dar urmările lor rĕmân asupra naţiunei.

* (**Iubileu de 100 ani.**) Academia regéscă ung. de drepturi din Oradea mare va serbá în 17 l. c. iubileul de 100 ani al întemeerii sale. Pregătirile făcute promit o serbare pompósă.

* (**Conferinţe ministeriale în Budapesta**). In capitala Ungariei se ţin conferinţe ministeriale. Spre scopul acesta a sosit în Budapesta ministrul președinte din Austria, cont. Taaffe, însoţit de consiliariul ministerial R. de Klaps; tot spre scopul acesta a sosit și ministrul pentru apĕrarea ţĕrei, contele Welsersheib.

* (**Afacerea profes. Dr. Babeș.**) „Pester Lloyd“ aduce următórele amĕnunte despre acésta afacere: De un timp încóce aflăm mereu în ḑiarele nóstre, comentată cestiunea acestui destoinic savant ungar din scóla lui Scheuthauer și Pasteur. Faptul e cunoscut cetitorilor nostri din rapórtele, pe care și noi le am adus, despre chemarea lui la Bucuresci și despre pripita sa resignare dela profesura din Budapesta. Acum, după-ce afacerea a ajuns prin cea mai din urmă fasă la un sfêrșit definitiv, ni se trimite dela o persónă, care stă aprópe de dl Dr Babeș, o espunere a genesei și a intregului curs al afacerii. Étă ce aflăm în aceea espunere: În anul 1887, când la recomandarea lui Pasteur, Drul Babeș a fost chemat de guvernul român sĕ organiseze plănuitul institut bactereologic din Bucuresci, el s'a adresat ministrului de culte, Trefort, cu întrebarea, că óre corect este, ca el — Dr Babeș — sĕ mérgă la Bucuresci, și dacă e corect, aplecat e ministrul Trefort sĕ i dea un concediu pe mai mult timp? Ministrul Trefort s'a aflat fórte măgulit, că un guvern strĕin cere pe un învĕţat ungar la indeplinirea unei așa de însemnate instituţiuni; ministrul s'a invoit pré bucuros și i-a dat Drului Babeș un concediu pe trei ani, care sĕ se reinoéscă din an în an, ba mai mult: ministrul a promis lui Babeș, că după împlinirea misiunii sale în Bucuresci, i se va deschide în patrie o catedră **ordinară** Babeș a fost, cum se scie, profesor estraordinar. Îndată-ce se va înfiinţá însĕ un institut mai mare bactereologic în Ungaria, Babeș are sĕ fie incredinţat cu organisarea aceluia. Dacă luăm în considerare, că acéstă chemare la Bucuresci a

---

adunare bisericeascā și pe eparchia Ardealului — proporţionat deputaţilor din celelalte eparchii. Astfeliu de representaţie o ai putea așterne Illustritatea Ta cu ceialalţi d. d. ablegaţi de legea și naţia noastră română la Înalta Locoţiinţă sau Cancelaria aulico-ungară, căci posedaţi încrederea coreligionarilor. Representaţia o a-ţi putea întocmí după cuprinsul recursului, ce am dat eu, D. Mocionyi și Petrino Maiestatei Sale in anul trecut și se află tipărit între actele soboarelor noastre ardelene pagina 91—94 și apoi eonceptul sĕ mi-l comunicaţi spre vedere.

Ce se atinge de a doua parte a proiectului de lege despre naţionalitate și limbă, provocându-me la cele ḑise sub II, III și IV Te rog pe Illustritatea Ta sĕ modifici părerea-ţi după basa egalei îndreptăţiri, căci altmintrea făcênd vei comite un pĕcat mare. Eu ca un prietin sincer trebue sĕ te rog, ca nici decum sĕ nu dai proiectul de lege despre naţiune și limbă după convingerea individuală Illustritatei Tale, ci esclusive după manifestaţiunile inteligenţii române, ce se află în broșure și jurnale,, — adecă după perfecta egalitate. Sau dacă această rugare a mea nu o ai putea primí, și ai fi provocat la dietă a Te enuncia: atunci Te rog, sĕ propui ţinerea unui congres naţional, carele sĕ formuleze modul și chipul egalei îndreptăţiri a naţiei și limbei române. Eu și a treia oară Te rog pe Illustritatea Ta, sĕ nu despreţuesci rugarea sincera a prietenului celui mai vechiu, carele totdeuna Ţi-a fost credincios și adict. Apoi în sfêrșit bine ar fi, când Illustrităţile Voastre a-ţi cuvênta la dieta ţĕrei în genere despre pretensiunile naţiunei române pe basa perfectei egalităţi, și nu a-ţi formula treaba, ci a-ţi lăsa-o, ca sĕ cuvinteze asupra ei și d. unguri, ca sĕ vedeţi părerea lor și sĕ formuleze ei concesiunile lor, că illustrităţile Voastre sĕ nu periclitaţi popularitatea, ce o aveţi la naţie.

Toate acestea le-am scris nu din patimă, ci din convingere, că așa și nu altmintrea simte inteliginţa naţiei române și le împărtășesc Illustritatei Tale în urma suscitatei epistole; pe lângă care cu deosebită stimă rĕmân

Sibiiu, în 29 Aprile (11 Maiu) 1861.

Al Illustritatei Tale

serv plecat
Andreiu m. p.,
episcop.

Collect. I. c. de P.

* (**Preţurile reduse.**) La 23 Martiu se vor da bilete tour și retour pentru Budapesta cu 50% reducere dela staţiunile: Sighisóra, Cluș, Copșa mică, Sibiiu, Cucerdea Maros-Vásárhely și Ghiriș Turda.

consciului şi a cunoscutului profesor în strëinătate prin recomandarea lui Pasteur, a fost fórte măgulitóre pentru el; considerând, că posiţia lui materială aici în patrie n'a fost nimic mai puţin decât briliantă, astfeliu nu poţi ḑice, că mergerea lui Babeş la Bucuresci a fost o faptă nepatriotică şi ingrată; nu nepatriotică, căci Babeş a declarat lui Trefort, că el după împlinirea misiunei la Bucuresci se va reintórce în patrie, ca sĕ-i ajute după puteri, afară de acésta Babeş e legat de patria sa ungară prin intime relaţii familiare. Dar nu merită nici a fi numit ingrat, deóre-ce tot ce a primit el cândva dela statul ungar a resplătit din ajuns prin serviciile sale de până acum. Scrisórea nóstră la sfêrşit constatéză, că Drul Babeş când şi a tras regretabilele consecuenţe din vocile pornite contra lui în presă şi când şi a dat el demisiunea ca profesor ungar, pe atunci concediul dat de Trefort încă nu espirase.

* (Un monument pentru impĕratul Iosif). Din Brünn se anunţă, că în curênd se va ridicá acolo un monument pentru impĕratul Iosif. Averea adunată atinge suma de 38,000 fl, la cari se vor mai adauge încă şi alte sume considerabile.

* (Palat comitatens în Deva.) La grelele imposite, ce apasă pe locuitori, se adaugă mereu. Comitatele au inceput a-şi ridicá palate, imprumutând sume enorme, cari trebuesc plătite tot din spatele poporului. După Sighişóra, vine Deva, de unde se scrie ḑiariului local „Siebb. d. Tgblt.“ că pentru suma de 160,000 fl., preliminată pentru edificarea casei comitatense au fost 21 de oferte, dintre care s'a primit a firmei „Oriolt & Endstrasser“ din Cluş. Suma de 160,000 fl., s'a oferit doue institute din Pesta a o imprumutá. Profesorului Alpar, i s'a votat un honorar de 6500 fl. pentru priveghiare. Edificiul va fi gata cu finea anului 1889. Tot deodată i se scrie numitului ḑiariu, că din comuna Vălcelele-bune au *emigrat 14 familii* în România. — Ce concordanţă!?

* A treia caravană austro-ungară va plecá la locurile sfinte în 21 Martiu a. c. din Triest şi va ajunge la Caipha, după-ce va cercetá Alecsandria şi Cairo la 1 Aprile a. c. Va cercetá Nazaretul, Cana, Ierusalimul, Betleenul, S. Ioan, Emausul, Jaffa. Durata intregei călĕtorii va fi de 45 ḑile. Întórcerea se va face prin Constantinopol ori Salonichi.

* (Mişcări în România.) Cu sosirea primăverei sunt in perspective mari mişcări socialiste în România. Din acésta causă s'au vĕḑut îndemnaţi ministrii de interne, de rĕsboiu şi de iustiţie a adresá subalternilor circulare contra crescerei propagandei. Ministrul de interne adecă recomândă cea mai mare supraveghere şi imediată arătare a uneltitorilor. Cel de iustiţie provócă tribunalele şi procurorii statelor a păşí cu cea mai mare asprime, ér ministrul de rĕsboiu, ordonéză, ca comandanţii de corpuri şi de garnisónă sĕ ţină trupe pregătite şi sĕ le pună la disposiţiunea autorităţilor în cas de lipsă.

(Fortificaţiunile României.) In comisiunea camerei a făcut cunoscut ministrul de resbel d l general Manu, că pentru completarea lucrărilor de fortificaţiuni e necesară suma de 70 milióne franci, preveḑêndu-se pe an câte 12 milióne Destăinuiri se vor face într'o şedinţa secretă. Generalul Briallmont e asteptat sĕ sosésca în Bucuresci.

* Contribuţie „naţională.“ Micul popor bulgar, abia scăpat de sub jugul turcesc, încércă şi el a cădé în estreme. Ce-i drept esemplu au pe maghiari şi pe Sêrbia, unde mai înainte cu vr'o câţiva ani se luase hotărîre, că pentru tóte firmele, ce nu sunt imprimate în limba statului sĕ se plătéscă o dare deosebită, dar aceste planuri nu şi-au ajuns scopul. In Bulgaria însĕ s'a adus o lege, conform căreia pentru ori-ce firmă, unde se face negoţ se plătesce, şi anume pentru cele în limba bulgară 3 franci pe an, afară de aceea încă 50 franci pe an, dacă firma mai pórtă inscripţiune şi într'o alta limbă ori nu e cu litere cirile. Neguţătorii români, greci şi turci, cari sunt fórte mulţi au hotărît a întreveni la consulate, ca sĕ nu fie scurtaţi în drepturi.

* (Puşca cu repetiţie in România). Se vorbesce despre transformarea puscilor din armata română Martini Henry şi Peabady Henry în puşcă cu repetiţiune. Tranformarea ar fi fórte uşóră prin anecsarea unui aparat şi astfeliu s'ar puté dá 70 împuşcături pe minut. Spre scopul acesta s'a şi făcut propunere în ministeriul român.

Statutele reuniunei din comitatul Sibiiu pentru ajutorarea arestanţilor.

(Încheere.)

Membrii ordinari aleşi.

Membri ordinari aleşi sunt: treiḑeci de membri ai comitetului aleşi prin adunarea gnnerală pe trei ani.

Dacă preşedintele tribunalului reg. ori procurorul, eventual amêndoi ar deveni prin alegere membrii ai comitetului, numĕrul membrilor ordinari aleşi sĕ póte înmulţí cu unul respective cu doi.

§. 25. Comitetul de direcţiune alege pe vicepreşedintele secretariul, cassariul, controlorul şi economul din sinul seu pe trei ani — cu aclamare ori la cererea alor trei membri ai comitetului prin votare secretă.

În casul din urmă se recere o maioritate absolută a voturilor.

§. 26. Comitetul de direcţiune conduce afacerile reuniunei. De sfera sa de activitate sĕ ţin tóte disposiţiunile, cari în înţelesul statutelor sunt de lipsă pentru ajungerea scopurilor reuniunei şi nu sunt reservate pentru adunarea generală.

Astfeliu: comitetul de direcţiune decide, cine are sĕ fie împărtăşit de ajutoriu; tot acesta decide în privinţa naturei, mĕsurei şi duratei subsidiului şi în privinţa alegerei persónelor părtinitóre. Tot la competenţa lui aparţine: dispunerea în privinţa administrărei averei şi facerea regulamentului intern, — cu un cuvênt face tóte disposiţiunile atât în sinul reuniunei cât şi afară de acésta, cari le consideră de necesare pentru inaintarea reuniunei. În deosebi are dreptul de a se adresá la alte reuniuni de binefacere, a le cere succursul şi a încheiá cu dênsele contracte de reciprocitate.

Acei membrii ai reuniunei, cari au primit în spriginul lor vre-un eliberat, sub durata spriginirei se învită la şedinţele comitetului de direcţiune, ca sĕ raporteze despre conduita spriginitului lor. Părtinitorii din provincie pot substerne aceste rapórte şi în scris.

§. 27. Pentru resolvirea agendelor sale comitetul de direcţiune, după vederile preşedintelui ţine de regulă o şedinţă în fie-care lună, ér în casuri, cari nu sufĕr amânare, preşedintele îl póte conchemá ori-când.

Învitarea se face prin ḑiarele locale.

Membrii presenţi în şedinţă pot aduce concluse valide fără privire la numĕrul lor.

Conclusele sĕ aduc cu maioritate de voturi.

Fiind voturile egale sĕ primesce opiniunea, pentru care s'a declarat preşedintele.

§. 28. în cas de lipsă reuniunea ţine servitor şi-i hotăresce plata, ce are sĕ priméscă din veniturile reuniunei.

XIII. Eserciarea dreptului de inspecţiune şi disolvarea reuniunei.

§. 29. Guvernul reg. ung. eserciază dreptul de inspecţiune prin procurorul suprem reg. din Murĕş-Oşorheiu ca delegat al seu, care din când în când visitéză toţi ramii conducerei şi administraţiunei, şi căruia sunt a i se trimite până la finea lunei Martiu a fie-cărui an şi raporturile anuale despre activitatea reuniunei, în doue esemplare.

Dacă reuniunea nu ar observá scopul şi procedura, respective sfera de activitate normată în aceste statute, — încât prin continuarea activităţii sale s'ar periclita interesele statutului sau interesele materiale ale membrilor reuniunei, guvernul reg. ung. o suspinde immediat, şi conform resultatului cercetărei ce e a se ordona după suspensiune, o disólvă definitiv sau eventual ii impune sub pedépsa disolvărei cea mai strictă observare a statutelor.

Adunarea generală numai atunci póte decide asupra disolvărei reclamate prin împregiurări, dacă propunerea de disolvare provine dela comitetul de direcţiune, şi dacă este motivată.

Rentru ţinerea adunărei generale convocate spre acest scop sĕ recere presenţa alor doue terţialităţi din totalitatea membrilor reuniunei. Dacă însĕ la adunarea generală nu s'ar presentá $^2/_3$ a totalităţii membrilor, după trei luni dela ḑiua acesteia e a se convocá o nouă adunare generală, în care membrii presenţi pot aduce decisiuni valide fără privire la numĕrul lor.

În ambele casuri pentru enunţarea conclusului de disolvare sĕ cere votul de aderare alor doue treimi din membri presenţi.

Conclusul, carele ţintesce la disolvare e a se asterne înainte de efectuire înaltului reg. ung de interne.

Totodată pentru casul disolvărei sĕ hotăresce, că averea reuniunei sĕ trécă în proprietatea fondului de reservă creat conform §-ului 3 a art. de lege VIII din anul 1887, adus întru modificarea §-lui 27 a art. de lege V din a. 1878.

Sibiiu, în 25 Iuniu, 1888.

Alexandru Jánosi m. p
preşedinte interimal.

44585 szám
VII.

Látta a magyar kir. belügyminister.

Budapesten, 1888 évi Julius hó 5-én'

A minister helyett

Lukács György s. k.
államtitkár

(P. H.)

Mulţămită publică.

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu îşi ţine de plăcută datorinţă a-şi esprima cea mai căldurósă mulţămită pentru ofrandele şi suprasolvirile, primite cu ocasiunea balului arangiat în favorul reuniunei în 19/7 Ianuariu 1889.

Anume am primit dela DD: Esc. Sa D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul 30 fl.; Nicolau Fekete-Negruţiu, mare proprietariu în Gherla 20 fl.; George Şandor, proprietariu din M. Cueşd 8 fl.; conte Andreiu Bethlen, comite suprem, şi Augustin Láday, jude dela Curia reg. din Sibiiu câte 7 fl.; Ioan Droc, protopop gr. or. din Mercurea şi dómna soţie, I. T. Hamrodi, comersant din Sibiiu, Ioan Hannia, director seminarial, Dr. Oscar Kabdebo, advocat, Alesandru Lebu, proprietariu, d-şóra Elena Petraşcu, directóră la scóla civilă de fetiţe, dl Nicolau Popea, archimandrit şi vicariu archiep., Dr. Absolon Todea, advocat, din S. Reghin, câte 5 fl.; Anton Demeter, comersante, Nicanor Frateşiu, protosincel şi secretariu consist., Mihail Kabdebo, bancar, Dr. Ioan Moga, medic, Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit, Victor Say, c. r. general-maior, dómna Frederica Süssmann, socie de medic, dl David baron Urs de Margina c. r. colonel în pens, toţi din Sibiiu, câte 3 fl. 50 cr.; Dr. Corneliu Moldovan, medic din Băiţa şi Mateiu Voilean, asesor consistorial din Sibiiu, câte 3 fl.; Ioan Bădilă, jude regesc din Sibiiu, Petru Bogdan, învĕţătoriu din Cristior, Dumitru Coltofean, protopop gr. or. din Breţcu, Parteniu Cosma, directorul instit. „Albina“ din Sibiiu, Ioan Ghibu, profesor sem. din Sibiiu, Petru Kabdebo, bancar din Sibiiu, Gustav Maetz, architect, din Sibiiu, N. N din Sibiiu, dómna Iosefina Paschevici n. Dunca de Sajó, dl Petru din Braşov, Sabin Piso, protopop gr. or. din Agnita, Ioan de Preda, advocat din Sibiiu, Dr. Remus Roşca, redactor din Sibiiu şi Ioan Todescu, preot gr. or. din Bucium câte 2 fl.; George Bariţiu, membru academ. rom. din Sibiiu, George Dima, profesor semin. din Sibiiu, Petru Drăgits, candid. de adv. din Deva şi N. N. din Sibiiu, câte 1 fl. 50 cr.; Dl Eugen Bran, candidat de adv. din Sibiiu, Constantin Bugarscky, comersante din Sibiiu, Basil Popp de Harsány, advocat din Sibiiu, Iuliu Hossu, subinspector de dare din Sibiiu, Gustav Iekim, comersante din Sibiiu, Aloisiu Menschik, c. r. intendant supr. din Sibiiu şi Stefan Stroia, v.-notar comitat. din Sibiiu, câte 1 fl.; Anonim din Sibiiu, I. B. din Alba-Iulia, I. Bardosi, sublocot. c. r. din Sibiiu, Nicolau Bobeş, funcţ. la Agent. „Transilvania“ din Cluş, Nicolau Henţiu, notar comun. din Sĕlişte, dómna Iulia Jikeli din Sibiiu, d-şóra Adele de Molnar, din Sibiiu, dl I. M. din A. R., N. N. din Sibiiu, N. N. din Sibiiu, N. N. din Sibiiu, N. N. din Sibiiu, N. N. din Sibiiu, d-şóra Lucreţia Popescu, profesóră la scóla elementară de fetiţe din Sibiiu, d-na Valeria Popescu, socie de funcţ. de bancă din Sibiiu, dl conte Max de Schönfeld, c. r. general-major din Sibiiu, Constantin Stezar, c. r. căpitan în pens. din Sibiiu şi Eremia Wellean, c. r major din Sibiiu, câte 50 cr. — Suma suprasolvirilor şi ofrandelor întrate 196 fl. v. a. Venitul brut al balului a fost de 711 fl. 50 cr., din care după subtragerea speselor de 377 fl. 99 cr. resultă un venit curat de 333 fl. 51 cr., adecă: Treisute trei-ḑeci şi trei floreni 51 cr. v. a.

Tot la acest loc venim a esprimá mulţămita nóstră „Reuniunei de lectură română“ din Timişóra pentru sincera colegialitate şi valorosul sprigin, cu care ne-a onorat prin împrumutarea costumelor de lipsă la representarea jocurilor naţionale „Romanul“ şi „Bătuta“, cari astfeliu au produs un efect strălucit.

Priméscă în fine mulţămita nóstră şi Comisiunea administrativă a capelei militare dela regimt. c. r. de inft. Nr. 31, pentru scăḑămêntul de tacsă în suma de 10 fl., oferiţi în favorul Reuniunei.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 15 Februariu 1889.

Maria Cosma,
preşedintă.

Dr. *Octavian Russu,*
secretariu.

MONITOR. 8

Calendariul sĕptemânii

5—11 Martiu.

5 Duminecă: Conon, Marcu, Iroida, Eulogiu, Eulampiu, Archelau, Ioan. *6 Luni:* Teodor, Constantin, Calist, Teofil, Vasoiu, Arcadiu, Esichiu, Macsim, Eufrosin, Iulian, Evul. *7 Marţi:* Vasileis, Efrem, Eugeniu, Capiton, Eteriu, Agatodor, Elpidiu, Nestor, Arcadiu, Paul, *8 Mercuri:* Teofilact, Paul, Ermi, Dion, Dometiu. *9 Joi:* † 40 martiri (anume: Chirion, Candid, Domn, Isichiu, Iracliu, Smaragd, Eunoic, Valent, Vivian, Claudiu, Prisc, Teodul, Eutichiu, Ioan, Xantu, Elian, Sisiniu, Angiu, Aetiu, Flaviu, Acaciu, Ecdit, Lisimach, Alecsandru, Elia, Gorgoniu, Teofil, Dometian, Gaiu, Leontin, Atanasiu, Ciril, Sacerdon, Nicola, Valeriu, Filoctemon, Severian, Chudion, Meliton, Aglai Urpasian, Cesariu. *10 Vineri:* Codrat, Ciprian, Dionisiu, Paul, Anecton, Crescent, Anastasia, Marcian, Michail. *11 Sâmbătă:* Sofroniu, Pioniu, Trofin, Talu, Epimach.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 5 Martiu, a II-a în paresimi. Amintirea Sântului părinte Gregoriu Palama, archiepiscop al Tesalonicului, celebru pentru agerimea minţii şi succesele mari intru apĕrarea ortodocsiei. Octoich ton 5 şi Triod. La utrenia: Evangelia Învierii 5. Melodiile pocăinţei. Catavasia: „Deschidevoiu gura mea.“ Liturgia Sântului Vasiliu cu pregătiri pentru liturgiile celor înainte sânţite. La apostol şi evangeliă după ale Dumineci se pun şi ale sântului, anume apostolul şi evangelia din 13 Novembre.

Nota. Condacul Triodului, care lipsesce în multe ediţiuni românesci, e acesta: Ton 4. *„Acum timpul pocăinţei s'a arĕtat, inaintea uşilor e judecata; sĕ ne deşteptăm dar postindu-ne, sĕ aducem lacrĕmi de umilinţă cu faceri de bine strigând: greşit-am mai mult de cât ce e năsipul mării, ci iértă-ne Făcĕtoriule a tóte, ca sĕ dobândim cununile celea neveşteḑitóre.“*

Mercuri 8 şi Vineri 10 Martiu: liturgia celor înainte sânţite ca de rênd.

Joi 9 Martiu: Sânţii 40 de martiri, pre cari i-am numit mai sus în rubrica calendariului, după isvóre slavene. Sĕrbătóre deslegată,

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Martiu 1889

	Viena	B.-pesta
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9 59½	9.58
100 marce nemţesci	59.85	59.35
London pe (poliţă de trei luni)	121.55	121.55

Nr. 58. [22] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al treilea învĕțătoriu la scóla gr. or. din **Brețcu** se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) 200 fl. din fonduri și repartițiune;

b) 50 fl. din venitul cantoral;

c) cuartir liber și lemne.

Reflectanții, cari vor avé a sĕvêrșí în fie-care a treia sĕptĕmână și funcțiunile cantorale, 'și vor asterne cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei-scaunelor.

S. Sân-Georgiu, 31 Ianuariu, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 17—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Sz. 986/889 plg. [26] 1—3

Hirdetmény.

A szászsárosi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **év April hó 6-ik napjának dél elött 9 órájára** tüzöm ki Szász-Sároson a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint egyik vagy másik fél meg nem jelnése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros 1889 márczius 5-én.

Incze Domokos,
eljáró biró.

Sz 960/1889 plg. [27] 1—3

Hirdetmény.

A hondorfi — általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 4-re d. e. 10 órára** tüzöm ki, Hondorf községbe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljàró biró.

Sz. 959/1889 plg. [28] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 5-re d. e. 10 órára** tüzöm ki a kir. törvényszék ülési nagy termében, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

LACHERDĂ
próspĕtă și sărată
per kilogram 1 fl. 60 cr.
[29] 1—1 **Weinanger Nr. 8.**

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 21—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilităței,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01** **7.11**	8.46 9.18	**1.51** **2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireș	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	— **11.15**	**10.34** —	5.26 —	6.56 7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriș	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vințul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuș	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaș	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copșa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaș	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighișoara	**5.45**	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apața	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Brașov	9.45 1.55	— **5.37**	— —	**9.52** —
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiș	—	**9.36**	1.45	—
Brașov	— **4.10**	**10.12** —	2.32 **7.10**	— —
Feldioara	**4.56**	—	**7.31**	—
Apața	**5.37**	—	**8.14**	—
Ágostonfalva	6.07	—	**8.36**	—
Homorod	6.55	—	**9.12**	—
Hașfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighișoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaș	10.37	—	**11.47**	—
Copșa mică	10.59 11.16	— —	**12.02** **12.09**	— —
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaș	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuș	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vințul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriș	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluș	5.56 **6.37**	— 5.32	**5.—** —	— 8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04** **11.19**	8.42 8.47	— 10.50	4.03 4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕș-Ludoș	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.-
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	— 2.17	4.10 4.30	**5.45** 6.--
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborșin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕștia	—	**11.09**	11.37
Șibot	—	**11.39**	12.—
Vințul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuș	8 59	**1.16**	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vințul de jos	12.30	**4.10**	—
Șibot	1.01	**4.43**	—
Orĕștia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliș	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaț	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42** **9.17**	11.39 12.31	7.38 6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	**6.40**
Petroșeni	12.30	**7.12**

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timișoara	9.12	**9.02**

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	**6.41**
Hațeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	**9.45**

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	--	5,38
Sighișoară	—	**9·61**

Copșa mică—Sibiu

Copșa mică	—	2.29	**4.35**
Șeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneș	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneș	—	9.45	**10.50**
Șeica mare	—	10.20	**11.20**
Copșa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oșorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheța	**3.35**	10.50	3.58
Ludoș	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireșteu	**5.21**	12.36	5.53
Oșorheiu	**5.40** 6.—	12.55 4.58	**6.13** —
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	— 6.56	10.20 12.15	9.49 **10.20**
Nireșteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoș	8.51	2.02	**12.06**
Cheța	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 23 Sibiiu, Marți 28 Februariu (12 Martiu) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Februariu.

Este cu mult pré important pasul, ce l'a făcut regele Sêrbiei Milan, decât ca sĕ nu-l facem și de astădată obiect al cercetărilor nóstre.

Mari sguduiri trebue sĕ se fi petrecut în sufletul regelui Milan încă de când a venit la consciința faptelor sale cele mai recente.

Pus în conflict cu regina Natalia el a instrĕinat inimile a mulți credincioși ai sei și când a rupt din brațele mamei pe fiul seu, tótă lumea a condamnat purcederea lui aprópe brutală. Nemulțămit cu aceea, că a sdrobit inima unei soții și mame, nemulțămit, că a umilit pe o regină și o a făcut sĕ umble din o țéră în altă, departe de ce i este mai iubit, de pământul țĕrei, pe care l'a apĕrat ea prin munificența ei și prin vindecarea ranelor celor căḑuți de glónțele turcesci și pe urmă de a le bulgarilor, regele Milan a stors prin puterea sa de rege dela metropolitul Sêrbiei o sentință de divorț anti-canonică, ca așa sĕ facă imposibil soției sale de a se mai folosí de numele și titlul, ce i compete.

Era óre posibil, ca după tóte aceste sĕ nu se descepte și la regele consciința de om, sĕ nu-l mustre pentru cele ce a făcut; și puté el mai departe fi pe tron, acolo sus, unde patimile omenesci trebue sĕ fie nevĕḑute de ómeni și de supuși, ori apoi a trebuit sĕ alégă calea, care o a ales, sĕ se despartă de înălțimea, — unde l'a pus sórtea și nascerea, și sĕ continue a trăí ca om, și sĕ tragă tóte consecințele purtării lui celei de tot fără păreche in istoria regilor.

Noi ḑicem, că regele Milan, și-a perdut titlul de drept din punct de vedere moral la tronul Sêrbiei, indată-ce a fost capace de fapte ca cele enarate mai sus.

Mai vin însĕ și considerațiunile politice în cumpĕnă. Poporul sêrbesc are și el ca tóte popórele mici speranțele și aspirațiunile sale. Începută odată dărăburirea Turciei, era natural lucru, ca și sĕrbii sĕ pretindă, ce credeau că li se cuvine după dreptul istoric din teritoriul usurpat de forța majora.

Ajunsă Serbia într'o stare normală ca stat, regele Milan a provcat resbelul între sêrbi și bulgari, fără nici o causă binecuvêntată, de unde urméză că nici ca politic, dar nici ca beliduce regele Milan, nu a dovedit destoinicie destulă, și în urma acelei nedestoinicii a instrĕinat pre popor dela sine, l'a aruncat în datorii, l'a lovit în mândria sa națională, ér regele ca sĕ se susțină pe tron nu a mai făcut nici un secret din alipirea sa către cel mai puternic vecin, către Austro-Ungaria.

Deoparte obligămintele luate față de Austro-Ungaria, dealtă nemulțămirea poporului sêrbesc de a fi aservit economicesce acestei puteri, și în fine de a nu-și puté realisá programul unității naționale, adusese pe regele în o poziție atât de critică, încât a preferit a impărtăși și el sórtea soției sale, ca cel puțin sĕ salveze interesele dinastiei Obrenovici, lăsând cârma, în mâna probatului seu regent de odinióră Ristici, până va deveni fiiul seu maiorén, și mai imbogățit în esperințe din pățăniile tatălui seu, care a devenit imposibil pe tron.

Revista politică.

Proclamațiunea regenții sêrbesci a făcut bună impresiune în cercurile politice atât în Sêrbia cât și în strĕinătate. Ea e de următoriul cuprins:

„Sêrbi! Istoria tinĕrului nostru regat inregistréză aḑi un eveniment deosebit și de cea mai mare insemnătate. Maj. Sa regele Milan I în urma unei dorințe de mult nutrite, a abḑis în mod sĕrbătoresc de tronul regesc și în puterea legilor, garantate în constituția țĕrei, a înzestrat cu coróna de rege pe fiul seu minorén. Istoria amintesce puține casuri, în cari domnitori, a căror nume e legat de multe fapte glorióse, sĕ părăséscă tronul. De 17 ani, de când regele Milan a început a domní ca domnitoriu, a câștigat Sêrbiei progrese și vîrtuți insemnate. Atunci încă stat vasal, Sêrbia are a mulțămí regelui, că ș'a câștigat independența și a devenit regat. Regele a lărgit hotarele regatului, instituțiunile statului le a împrimat cu sigilul progresului statelor moderne din Europa. Și dacă în decursul domnirei lui sunt a se inregistrá și acte deprimătóre, ele sunt legate în mod natural de sórtea acelora, cari sunt chemați a dá soluțiune celor mai grele afaceri ale statului; dar nepărtinitoriul istoriograf va trebuí sĕ se convingă, că regele Milan și-a câștigat dreptul recunoscinții statului sêrbesc. Patria nóstră trebue sĕ privéscă cu părere de rĕu, depărtarea unui rege dela domnire, care e în flórea puterei sale și a dovedit în esperiența afacerilor statului, că e înzestrat dela natură din abundanță cu cele mai strălucite calități spirituale. Noi trebue sĕ deplângem, că stăruințele nóstre și ale regimului au fost zadarnice de a delăturá acest act. Voința regelui Milan a fost hotărîtóre și precum pănitóre.

Sêrbi! Pe tronul Sêrbiei șade astăḑi un rege nou. Pe basa hotărîrilor scupcinei e mai înainte, din anul 1833, apoi pe basa adunărei naționale din 1858, 1868 și 1869 precum și pe basa art. 57 din legea fundamentală de stat, coróna regéscă precum și tóte drepturile regesci le moștenesce fiul regelui Milan, principele de corónă Alecsandru, ca al cincilea din familia Obrenovici. Maj. Sa regele Alecsandru I a ocupat aḑi tronul glorios al strămoșilor sei, spre a continuá misiunea, ce provedința d-ḑeéscă o a încredințat vrednicii dinastii naționale Obrenovici. Fiind regele Alecsandru minorén, regele Milan, la abḑicere, conform art. 70 din dreptul constituțional, a încredințat pe trei regenți cu esecutarea drepturilor regesci, până ce Alecsandru I va fi maiorén.

Sêrbi! Alegerea regelui Milan cade asupra celor subsemnați. Pâșind noi la împlinirea nouei misiuni, am depus în presența Maj. Sale regelui Alecsandru și a tatălui seu, a regelui Milan, jurămêntul constituțional, în care noi ne-am obligat a fi credincioși regelui Alecsandru și a domní în sensul constituțiunei și al legilor țĕrei. E în datoria nóstră a păstrá tronul tinĕrului rege neatins, și noi suntem hotărîți a urmărí acésta țintă neînfrânți și fără considerare la pedecile meschine; și în acésta putem contá la spriginul întregei națiuni, căci pe ea cade sarcina, a-și cresce singură domnitoriul. Tinera odraslă a Obrenovicilor, care va trăí în mijlocul poporului, încungiurată de iubirea și supunerea națiunei sale și asemenea tuturor celorlalți domnitori din familia Obrenovici, va fi însuflețit de spiritul patriotic și convins de tóte cerințele naționale, crescut și însuflețit pentru binele și idealul națiunei. Conform spiritului liberal garantat prin instituțiunile constituționale, regența regéscă își va împliní datorința, stând d'asupra ori-cărui amestec de partid. De aḑi încolo, nu mai aparține nici un regent nici unui partid politic. In aceea-și mĕsură însĕ în care noi lucrăm cu cea mai mare bunăvoință, respectând constituțiunea țĕrei, ne simțim și îndreptățiți a pretinde, dela toți și dela fie-carele respectarea legilor fundamentale ale statului.

Sêrbi! Noi suntem deplin convinși, că pe acéstă cale, ce ar conduce la o desvoltare pacinică și pe carea nu ne amenință nici un pericol din afară, ne veți întimpiná în modul cel mai cordial. Noi avem datorința sĕ purtam grijă, ca nu numai aceea amiciție, ce o a câscigat regele Milan patriei sale, sĕ se conserve, dar încă sĕ o rămurim și întregim prin relațiuni bune cu popórele și prin respectarea intereselor internaționale. Noi nu prevedem greutatea împregiurărilor, sub care noi primim misiunea atât de onorifică pe cât și de grea a regenții regesci. Avênd noi însĕ voința hotărîta și seriósă, a ne împliní acéstă datorință, sperăm, cu credința în D ḑeu, a ajunge la

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Părere incidentală a lui Georgiu Barițiu, dată lui Emanuil Gozsdu în aceeași causă a românilor din Ardeal.

Illustrissime Domnule Comite suprem! Ilustritatea Voastră a-ți binevoit a-mi face onoarea cu totul neașteptată, denumindu-me membru onorar al comitatului Caraș, carele este norocit a Ve avea de comite suprem.

Eu din parte-mi până în acest moment nu am observat nici simpla lege a curtoasiei, ca sĕ Ve mulțămesc cu tot respectul pentru distingerea, ce mi a-ți făcut Ilustritatea Voastră și carea me îndatora cu atât mai vêrtos spre mulțămită, cu cât aceeași mi-a fost mie și familiei mele o rĕsplată pentru suferințele și persecuțiunile de 11 ani, din causa, că avusem pĕcatul, ca sĕ fiu mai român decât era ertat a fi sub sistema trecută.

Nu voi cerca vre-o scusă pentru prea lunga-mi tăcere; atâta totuși îmi iau voie a observa, că pe la Martiu a. c., pe când dl protonotariu A. Vlad mi-a comunicat denumirea, tocma eram pregătit a călĕtori în sus, unde eram sĕ câștig prea dorita ocasiune de a Ve mulțămí în persoană. Alte împregiurări grele m'au împedecat dela aceea călĕtorie. Acum, când vin a Ve aduce Ilustrității Voastre respectuoăsa mea mulțămită în scris, îmi iau totodată voie a Ve încomoda și cu o rugăminte privitoare deadreptul la causa națională a românilor, de carea vedem că Ilustritatea Voastră Ve interesați în, gradul cel mai înalt.

Mai decurênd auḑiu, cumcă DVoastră aveți trebuință a vedea dorințele și pretensiunile românilor transilvani formulate întocma precum le vor ei; pentru-ca sĕ cunoască toată lumea voia și nevoia lor, cum se ḑice în termini vulgari. Ve mulțămim din toată inima pentru aceasta grijă generoasă ce purtați de națiune și de soartea aceleea-și.

Încât pentru formularea precisă a pretensiunilor românesci, teamă îmi este, cum-că aceea-și nu se va putea face nicăiri cu autenticitate, cum am ḑice, decât numai într'un congres național general, asemenea celui sêrbesc, asemenea unei camere consultative, ale cărei concluse sĕ nu fie nici influințate de sus, nici de gloate, nici precipitate.

Cele mai cumplite dificultăți, după a mea opiniune, se cuprind în două cuvinte: Uniunea și limba.

Ad I-um. Mai nici un român transilvan nu ḑice: Nu vreau absolut uniunea țĕrei mele cu Ungaria; ci mai toți ḑic: Mai bine moarte decât o uniune, însoțire, căsătorie așa oarbă, ale cărei condițiuni sĕ nu le cunosc eu de aici de acasă, din patria noastră și care sĕ nu fie stipulate prin o lege fundamentală constitutivă, sau adecă prin contract formal de stat; eară nu așa cum s'au precipitat totul în Iuniu a. 1848 între furci, împușcături și temnițe, tocma ca în Francia pe la 1791/2—4/5, când striga: la fraternité ou la mort.

Ad II-um. Cu limba până atunci nu va fi nici decum odichnă, până când viitoriul ei — prin urmare și al națiunii qua talis — nu se va asecura după modelul Elveției, sau în casul cel mai rĕu, după al Belgiului. Un arangiament de felul acesta nu ar putea detrage întru nimic demnității coroanei, nici ar vătĕma de loc interesele altor națiuni. Ci ungurii din Transilvania pricep foarte greu așa ceva; preste aceasta caracterul lor este preste mĕsură diferitoriu de al adevĕraților maghiari din Ungaria. Acesti de aici — esceptis escepiendis — sunt neasemênat mai mărginiți în ideile lor, mai egoisti în inimile lor, mai puțin generoși și totuși trufași de perit; preste aceasta partita așa numită austriacă din Transilvania între ungurii aristocrați este tot aceea, care a fost înainte cu 160—100—50 ani s. c. l., adecă aceea ce întoarce mantaua după vênt. Deci pe acestia nu-i póte capacita altul, decât numai cei mai geniali și totodată mai onesti capi ai partidei libelimanul dorit, norocoşi. Incepem cu noul rege pe tron şi cu noua constituţie a statului o nouĕ viaţă, cu o nouă eră de lucru serios şi de economie, şi nisuim din tóte puterile a deschide afacerilor naţionale şi binelui naţional o epocă plină ne binecuvêntări. Făcênd întrebuinţare naţională de libertatea naţională şi păstrând pacea internă şi ordinea de drept în stat, vom oferí serviciul nostru încordat pentru întărirea păcei şi precum acasă tot astfeliu şi în şirul celorlalte popóre balcanice vom rĕmâné un element al ordinei.

Sêrbi! Provedinţa D-ḑeascǎ voesce, ca Sêrbia în ḑile grele istorice sĕ afle un non isvor de viaţă sub lucéfărul casei Obrenovici. Sĕ ne unim cu toţii împregiurul tronului seu glorios, împregiurul vlăstariului tinĕr, ca atunci, când sĕ va apropia ḑiua, cu sentimeutul adevĕratei mândrii sĕ-i putem predá o Sêrbie pacinică, norocósă şi desvoltată. Trăéscă tinĕrul rege al Sêrbiei! Trăéscă Alecsandru! Trăéscă Sêrbia! Regenţii regesci: Ioan Ristici, Costa Protici Ioan Belimarkovici."

Ori cât de favorabilă apare însĕ acésta proclamaţiune, comentările foilor sunt de tot nefavorabile, şi acésta cu atât mai vêrtos, că nu se sciu adevĕratele motive, pentru cari regele Milan a abḑis. Foile rusesci se laudă, că abḑicerea e un succes strălucit al politicei rusesci, şi că Milan a trebuit sĕ abḑică, dacă a voit sĕ rĕmână fiul seu în locu i, căci altcum uşor se puté suí o alt casă pe tron. Tot foile rusesci nu incétă a amenințá, că în curênd va vení şi rĕndul regelui României, Carol, sĕ părăséscă ţéra. Şi e lucru caracteristic, că tóte aceste espuneri se potrivesc cu ale foilor berlineze, cari glăsuesc pe acelaşi ton.

Foile monarchiei nóstre îl deplâng deocamdată şi-l condamnă pe Milan, căruia, cât era pe tron, nu încetau ai ridica sionuri, atribuindu-i calităţi estraordinare de domnitoriu!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Braşov, 24 Februariu, 1889. Dle redactor. Vineri în 3/15 Februariu a. c. „reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X lea Braşov" a ţinut adunarea generală estra-ordinară. Din programa acestei adunări precum şi din raportul comitetului central se vede, că adunarea a avut spre desbatere următórele 3 puncte:

1. „Desbateri asupra rapórtelor comisiunilor alese de adunarea generală ultimă a reuniunei asupra Normativului scolariu."
2. „Rectificarea unor acte ale adunărei gen. ultime."
3. „Cestiunea editări fóiei „Scóla şi Familia" pe anul al IV-lea".

Relativ la punctul prim s'au cetit tóte trei elaboratele comisiunilor şi pe urmă se concred comitetului central cu îndrumarea, ca acesta sĕ le studieze, sĕ facă un estras din ele şi sĕ le unifice după buna chipzuéla sa, şi după aceea sĕ se aştérnă M. consistoriu archidiecesan. In privinţa actelor de sub punctul 2 adunarea generală ultimă a reuniunei amintite alese din sinul seu o comisiune ca sĕ le verifice, deórece însĕ comitetul central a considerat verificarea ca nejustă şi neobiectivă, le a supus adunării gen. presente spre rectificare, care s'au şi au tenticat de acésta.

Cu privire la cestiunea editărei foii „Scóla şi familia" pe anul al IV-lea adunarea, luând în considerare restanţele cele multe pe cei 3 ani de până acum ai fóei în sumă de preste 1000 fl. a decis, ca fóia cu Nrul 12 din acest an sĕ înceteze deocamdată de a mai apăré până-ce se vor încassá restanţele de abonamente. Cu ocasiunea acésta membrul V. Bude pentru zelul şi activitatea comitetului redacţional şi în special a dlui redactor I. Dariu, propune şi adunarea votéză numitului comitet mulţămită protocolară.

Inainte de încheere membrul George Proca face următórea propunere de sine stătătóre, pe care creḑêndu o de un interes general, o înregistrez aici în tocmai. Ea sună în modul următoriu:

Propunere: E dovedit, că lucrul de mână este o parte întregitóre a instrucţiunei scólelor poporale şi prin punerea lui în rêndul celorlalte obiecte de învĕţământ, cunoscinţele teoretice scientifice ale scolariului prind basă mai solidă, inteliginţa fie-cărui individ devine mai bogată, mai puternică şi mai aplicabilă în viaţa de tóte ḑilele.

Prin aplicarea scolarilor la pregătirea cu mânile lor proprii a unor obiecte trebuinciόse, devin ei înşişi mai îndemânatici la tóte lucrările, de cari au lipsă în viaţă, îşi însuşesc vedere mai clară şi pricepere mai ageră, ba devin în mare mĕsură iubitori de scólă şi de tot felul de ocupaţiuni, vor fi prin urmare feriţi de lene şi de urmările cele triste ale ei, şcolarii îşi vor cunósce puterile lor şi se vor convinge, că şi ei sunt membri folositori în lume, pentru că şi ei înşişi pot face câte ceva singuri şi cu atât mai mare va fi siguranţa, sporiul şi înaintarea în lucrările lor de mai târḑiu.

Părinţii vĕḑênd, cum-că copii lor aduc dela scólă lucruri folositóre pentru trebuinţele casei şi vĕḑênd, că afară de cele aduse dela scólă nu pregetă, ba din contră caută cu mult interes a face şi alte lucruri, necesare în casă şi în economie, vor spriginí scóla şi problemele ei cu mai multă căldură ca până acum, îşi vor trimite copii la scólă mai bucuros şi în urma acéstei absenţiile scolare vor fi mai rari, — vor jertfí cu multă dragoste din al seu pentru unele sau altele trebuinţe scolare, — vor întêmpiná pe învĕţător cu mai multă iubire, sĕ va lăsa mai uşor îndemnat a-i îmbunătăţi sórtea, carea în împregiurarile de aḑi nu se póte schimbá spre bine numai din causa rĕcelei, ce o are poporul faţă de învĕţători. Însuşi învéţătoriul, dăpă-ce 'şi va câştigá îndemânarea cuviinciόse în diferite specii de lucru, se va scí ajuta şi pe sine mai uşor în necasurile şi lipsele vieţii, ba în lucrul de mână îşi va aflá un mijloc de distracţie şi de recreaţie, plăcut şi folositoriu totodată, ba chiar şi aducĕtor de câştig. — În tóte ţĕrile şi la tóte popórele cătuşi decât înaintate în cultură ba chiar şi la unele popóre mai puţin culte — precum e Sêrbia, lucrul în scólă este deja de mult pus în rêndul obiectelor de învĕţământ al scólelor lor.

Numai acela mai póte arĕtá îndoială despre necesitatea şi folosul lucrului de mână în scólă, care nu a cugetat nimic asupra acestei cestiuni. Folosul e cu atât mai mare, căci e constatat, cum-că prin practica lucrului greutăţile învĕţământului scad atât pentru învĕţători cât şi pentru scolari într'o mĕsură considerabilă.

Invĕţătorii au fost şi sunt începĕtorii şi motorii tuturor afacerilor referitóre la crescere şi instrucţiune. Cade în datoria nóstră a pâşí şi noi aici cu tótă stăruinţa şi siguranţa bărbătéscă a face tot, ce cere dela noi chemarea cea înaltă a nóstră, ca sĕ nu fim apostrofaţi ca unii, cari nu ne împlinim chemarea sau ca unii, cari deşi ni-o cunóscem, dar nu vrem a o împliní. Noi aici cari formăm acéstă reuniune, sĕ ne ţinem şi de ambiţie şi de onóre a fi ca şi până acum între cei dintâi la muncă seriósă acolo, unde e vorba de înaintarea problemelor scolare.

Pe basa acestor motive subsemnatul propun următoriul conclus: „Adunarea generală de aḑi a reuniunei învĕţătorilor români din districtul X Brasov însărcinéză pe comitetul seu central, a înaintá o rugare la Prévenerabilul consistoriu archidiecesan din Sibiiu, ca sĕ binevoiască a dispune cele de lipsă pentru pregătirea nóstră, a învĕţătorilor, prin anumite cursuri în lucrul de mână şi a întroduce acest obiect practic şi folositor în rêndul celorlalte obiecte de învĕţământ ale scólelor nóstre".

Braşov, 3/15 Februariu, 1889.

George Proca.

Adunarea cu unanimitate primesce acéstă propunere în tot cuprinsul ei. Cu acestea adunarea se închee.

D.

Cuvênt funebral

la inmormêntarea protopresbiterului Abrudului şi paroch în Abrudsat etc.

IOAN GALL,

în Abrudsat la 29 Ianuariu 1889.

(Urmare.)

Protopresbiterul Ioan Gall s'a născut la anul 1836 în Cluş, unde taică-seu Grigorie, fost paroch şi protopop acolo, odichnesce şi acum în faţa bisericei sale, sub frumosul monument, ce i l'a ridicat pietatea fiilor sei. Studiile gimnasiale şi-le a făcut în oraşul seu natal, şi perḑênd de timpuriu pe părintele seu, nemuritoriul nostru Andreiu, — căci pretutindeni aflăm urmele lui cele binefĕcătóre, — ii deveni şi lui şi fratelui seu mai tinĕr Iosif si întregei familii orfane al doilea părinte. Sub acest nobil patronagiu, tinĕrul Ioan terminá studiile teologice, servì anii sei de pracsă ca învĕţătoriu şi ca cancelist la episcopie, şi se pragătì cu sirguinţă către statul preoţesc. După aceea păşind la trépta căsătoriei cu démna sa consórtă, şi o — cu ce durere o ḑic, de acum înainte veduvă! — Anna, fiica fericitului paroch şi protopop al Abrudului Absolon Popoviciu, în curênd şi devenì succesorul aceluia în parochie şi protopopie. Ér cum a purtat el aceste nobile oficii in restimp de 28 ani, nu e de lipsă sĕ o spună cuvintele, căci o mărturisesc faptele. Biserica acésta, carea el cu doioşie o numia raiul seu pămêntesc, şi carea de aḑi înainte în deşert caută a mai vedé faţa lui cea veselă şi a mai auḑí glasul lui cel dulce, biserica acésta, ḑic, precum şi tóte bisericile tractuale în frumósă înflorire, scólele în progres imbucurătoriu, averile bisericesci prin bună administraţiune în continuă crescere şi sporire, poporul întărit în credinţă, preoţimea înaintând în cultură şi luminare, poporul ţinut în pace, linişte şi bună armonie cu pastorii sei sufletesci, pretutindeni viaţă, activitate şi înaintare, parochia centrală din Abrudsat şi protopresbiteratul Abrudului, prin cari a umblat el propoveduind cuvêntul lui Dumneḑeu, unele din cele mai frumóse flori în cununa cea scumpă a bisericei nóstre strămoşesci, étă în puţine cuvinte activitatea publică bisericéscă a parochului şi protopresbiterului Ioan Gall! Şi tot asemenea cu laudă pomenirea lui ca membru al consistorielor, sinódelor şi congreselor nóstre, ca luptătoriu şi apĕrătoriu al drepturilor cetăţenesci ale iubitului nostru popor în deobşte, şi cu deosebire ale poporului din munţii apuseni, pe care l'a iubit din tot sufletul seu, ca membru al Asociaţiunei nóstre transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, ca împreună — intemeetoriu şi protector al reuniunei femeilor romåne din Abrud, Abrudsat şi giur, şi cu un cuvênt pretotindeni, unde se tractá de sórtea poporului nostru, a bisericei nóstre. O fie dar, ca Domnul, carele ţi-a fost încredinţat în viaţă atâţi scumpi talanţi, acum când ii readuci Lui sporiţi, înmulţiţi, duplicaţi, sĕ te întimpine şi pe tine ca pe servii cei credincioşi din evangelie, cu fericitoriul cuvênt: „Bine slugă bună şi credinciósă, preste puţine ai fost credincios, preste multe te voiu pune: întră intru bucuria Domnului teu!"

Dar étă către séră este şi s'a plecat ḑiua; şi nici tu, iubitul nostru călĕtoriu, nu mai poţi remâné cu noi, nici noi nu te putem însoţì mai departe, ori cât de strins ne-ar lega iubirea unii de alţii; pasă dar în calea veciniciei, în carea aḑi ori mâne, când va binevoì Tatăl a ne chemá, şi noi îţi vom urmá

Deci dar iubiţii mei din scurta viaţă de pe pămênt, rĕmas bun, iubiţilor, vóue tuturor! Rĕmasbun înainte de toţi şi de tóte ţie, buna, credinciósa, înţeléпta mea consórtă, soţia mea cea nedespărţită în calea cea mai frumósă a vieţii mele pămêntesci, ţie celei mai greu lovite de săgéta acestei despărţiri! Tu, scumpa mea soţie, prin silinţa ta cea neobosită, prin chivernisirea cea înţeléptă a casei tale, ţinênd calea cea mai bună a modestiei, moderaţiunei şi cumpĕtului, prin zelósa, sincera spriginire a soţului teu întru buna crescere a pruncilor nostri, grijind împreună cu mine pentru cei vii şi plângênd alăturea cu mine pentru puişorii, cari au sburat din braţele nóstre la cuiburile ceresci, — şi cu un cuvênt, prin simţemintele tale cele nobile şi nisuinţele tale cele laudabile ai adeverit cuvêntul înţeleptului împĕrat din vechime, că femeea vrednică este cunună de aur pe crescetul bărbatului seu. O buna mea soţie, cât de repede, ca nisce visuri, ca umbre, ca neluciri fugitive au sburat, pare-că, pe dinaintea ochilor nostri cei 28 ani ai fericitei, préfericitei nóstre căsătorii! Şi étă, iubita mea, când după ostenelele vieţei nóstre cugetam sĕ ne odichnim şi noi puţintel la umbra pomilor sădiţi de noi în grădina acestei vieţi, étă mâna cea nevĕḑută a morţii vine deodată a tăiá firul frumósei nóstre convieţuiri, — ca sĕ se plinéscă şi aici cuvêntul cel serios al cântărei nóstre bisericesci: „Când dobândim lumea, atuncea în grópă ne sălăşluim!" Pe mine, scumpa mea, Domnul me chiamă la altă viaţă, fără durere, fără întristare, fără suspinare, şi eu urmez; éră tu rĕmâi aici, în lumea valurilor şi a durerilor, spre a luptá şi mai departe lupta vieţei. Este grea, o sciu, lupta acésta, chiar şi când ambii soţi stau împreună, mână în mână, umĕr la umĕr; cu cât mai grea, când are sĕ o pórte unul singur! Dar precum până acum, aşa mai vêrtos de aici înainte stăi tare în credinţă, îmbărbătéză-te, întăresce-te; ḑi cu Psalmistul: „Partea mea esti Dómne, ḑisam sĕ păzesc legea ta!" (Ps. 118, 57). Continuă întru buna chivernisire a casei şi familiei tale, fii mama sĕracilor şi mângăitóre celor necăjiţi, iubesce casa lui Dumneḑeu şi pórtă grijă de dênsa şi în venitoriu, ér salutara reuniune a femeilor din munţii nostri urméză a o conduce cu devotamentul indatinat, spre mângăerea şi ajutorirea iubitului, bravului nostru popor. Şi cu acestea încredinţându-te lui Dumneḑeu, tatălui vĕduvelor şi al orfanilor, şi iubirei fiilor şi fraţilor nostri, te rog cu lacrimi, a primí ultima mea sărutare şi mulţămită pentru tóte

---

rale moderate din Ungaria, sau altul nimeni pe pămênt.

În momentele, când era sĕ încheiu primiiu dela unul din Părinţii archierei copia celor 17 puncte ale Ilustrităţii Voastre pe lângă provocare, ca membrii comisiunei noastre permanente sĕ ne aflăm pe 19/7 Maiu la o conferenţă în Sibiiu.

Deocamdată nu pociu ḑice mai mult, decât că, dacă dieta Ungariei ar primí în legea fundamentală a statului asemenea puncte, dênsa cu atâta încă ar câştiga foarte mult simpatiile românilor.

Cred cum-că românii nostri transilvani încă-şi vor formula preste puţin postulatele lor.

Am onoare a fi şi a me subscrie cu cea mai distinsă stimă şi respect.

Braşov, 13/1 Maiu, 1861.

Al Ilustrităţii Voastre

serv prea plecat

George Bariţiu,

comproprietariu şi director al fabricei de hârtie mechan. din Zerneşti.

nenumeratele ostenele şi jertfe, ce, uitând gingăşia fiirei femeesci, ai făcut pentru mine, şi a mi da pentru tóte câte ţi-aş fi greşit în preascurta nóstră viaţă conjugală, iubitórea ta iertare şi deslegare Rĕmas bun, iubită Annă, incă odată rĕmas-bun, până când Tatăl va binevoí, a ne dá ḑiua cea mare a revederei întru împĕrăţia sa cea de sus şi fără de sfêrşit!"

Acum ochii mei te caută pe tine, iubita, buna mea maică: unde esti? Vai, gârbovită de intreitul jug al bĕtrâneţelor, al vĕduviei şi al durerei pentru suferinţele iubiţilor tei, între cari petreci, tu trupesce nu poţi fi astăḑi aici, la însoţirea cea tristă a fiului teu mai mare, dar inima ta, dorul teu, durerea ta sunt aici, căci ce durere e mai mare, decât a îngropá părinţii pe copii lor! Iţi mulţămesc, onorabila, buna mea maică pentru nesecata iubire, îngrigire şi abnegaţiune de tine, cu carea după mórtea bunului nostru tată, cu încordarea tuturor puterilor tale, ba ca pelicanul din tradiţiune cu sângele peptului teu ne ai crescut pe noi, mulţimea de copi mĕnunţei, rĕmaşi în giurul teu, şi ne ai scos la lumina ḑilei, spre a putea deveni membri folositori ai societăţii omenesci. Acum eu fiul teu mĕ despart de cele de aici, dar étă de aḑi încolo fiii tei: étă aici o jalnică vĕduvă, ca şi tine, étă aici orfani în lacrimi, precum am fost rĕmas şi noi la mórtea tatălui nostru: o fii de aici încolo şi mama lor, precum ai fost mama nóstră, şi ve iubiţi şi ve spriginiţi şi ve mângăiaţi intru Dumneḑeu unii cu alţii! Şi cu acésta rugare sărut încă odată mânile tale cele onorabile bĕtrânesci, şi te rog de materna ta iertare şi binecuvêntare.

Dar voue, iubiţii, doriţii mei copii, ce cuvênt se ve adresez? Ţie, iubita mea Annă cu onorabilul teu soţ şi drăgălaşa vóstră floricică, ţie micul meu Ionel, scolărelul meu cel brav, carele credeam sĕ fii óre când mângăerea mea şi odichna bĕtrâneţelor mele, şi pe care venirea cea repede a morţii nu mi a permis a te mai puté stringe odată la inima mea! Rĕmas-bun iubiţii mei, scumpii mei, din partea tatălui vostru, a cărui faţă de aḑi incolo nu o veţi mai vedea! Da, tatăl vostru pământesc, după rênduéla lui Dumneḑeu, ese astăḑi din mijlocul vostru; dar tatăl ceresc, carele primesce pre orfani şi pre vĕduve sub scutul seu, intru nemărginita sa indurare va purtá grijă şi de voi, dacă vĕ veţi arĕtá vrednici de iubirea Lui. Acelui preaindurat părinte ceresc ve încredinţez dar, iubiţii mei, rugându-l cu umilinţă, ca sĕ fie cu voi, sĕ lumineze minţile vóstre, sĕ indrepteze inimile vóstre, ca sĕ remâneţi dépururea în căile cele bune şi bineplăcute Lui. Temeţi-ve de Dumneḑeu, — acesta este începutul şi sfârşitul a tótă înţelepciunea, temeţi ve de Dumneḑeu şi păziţi poruncile Lui cele mântuitóre, ascultaţi şi mângăiaţi pre buna vóstră mamă, urmaţi învĕţăturilor părinţilor vostri, şi prin faptele vóstre cele bune onoraţi memoria adormitului vostru părinte.

Şi acum iubiţii mei prunci, rĕmas bun, şi dupla binecuvêntare Tatălui nostru din ceruri şi a părintelui vostru pământesc sĕ fie cu voi!

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Dela Curte.) După asigurările cele mai noue, Curtea împerială va rĕmâné în Budapesta până pe la míjlocul lunei lui Aprile şi scirile, că Curtea va părăsi Budapesta la finea lui Martiu se desmint.

* Consistoriului eparchial plenariu din Caransebeş, ţinut la 25 Februariu, precum scrie „Fóia diecesană" i s'a comunicat, că după adormitul episcop nu s'a aflat testament. S'a constatat în acésta şedinţă mandatele vacante de deputaţi la sinodul eparchial şi s'au luat disposiţiuni pentru întregirea lor. La provocarea Escelenţiei Sale Înalt Preasânţitului Domn archiepiscop şi metropolit, Miron Romanul, i s'a substernut statul autenticat al întreg personalului, aplicat la consistoriul diecesan, impreună cu regulamentul provisoriu al afacerilor interne consistoriali. Cu privire la terminul convocărei sinodului eparchial estraordinariu pentru alegerea noului episcop, proiectând Escelenţia Sa părintele metropolit Dumineca a 5 a a paresimilor, adecă 26 Martiu (7 Aprile) a. c. Consistoriul s'a învoit la acest termin, dacă Escelenţia Sa, care voesce a conduce în persónă sinodul eparchial electoral, află acest termin mai practicabil. — Tot numita fóie scrie, că rĕposarea episcopului diecesan *Ioan Popasu* o a adus la cunoscinţă înaltei case de magnaţi a dietei ungare Escelentia Sa preşedintele ei, custodele corónei, Iosif Szlávy în şedinţa ţinută în 6 Martie n. a. c. prin următórele cuvinte: „Defunctul a servit mai mult decât o jumĕtate de secul bisericei sale. Meritele lui câştigate prin înfiinţarea de scoli, prin ridicarea culturei spirituale a preoţimei subalterne aşi meliorarea stărei ei materiale îi vor conservá pentru totdeuna memoria cu gratitudine la credincioşii lui. Casa magnaţilor esprimă ca decis la protocol condolenţa sa despre încetarea din viéţă a acestui prelat. (Aprobări)".

* (Distincţiune.) Maj. Sa monarchul a numit pe general maiorul şi comandantul brigadei de infant. 59, Teodor Seracin cavaler al ordinului imperial Leopoldin, în conformitate cu statutele acelui ordin.

* (Esamen de cualificaţiune preoţesc.) După cum suntem informaţi, pentru depunerea esamenului de cualificaţiune preoţesc la terminul din 25 l. c. s'a insinuat cu totul 10 clerici absoluţi, cari toţi a depus esamenul cu succes bun.

* (Rĕscumpĕrarea regalelor) La timpul seu am fost anunţat şi noi, că terminul pentru însinuarea pretensiunilor proprietarilor de regale, după legea adusă în acest respect a fost defipt pe 31 Martiu a. c. n. Guvernul însĕ s'a convins, că acest termin e prea scurt, ca proprietarii sĕ-şi pótă acuira datele necesare în acésta privinţă, şi astfeliu a aflat de necesariu a asterne dietei un proiect de lege, ca acest termin sĕ se prolungéscă până la finea lui Aprile.

* Ex regina Natalia se pregătesce a vení în Bucuresci, unde va petrece mai multă vreme. Se spune chiar, că se va duce la Belgrad, unde póte va rĕmâné mai multă vreme. Colonia sêrbéscă din Bucuresci, face pregătiri grandióse pentru primirea reginei Natalia!

* (Faptă nobilă.) Principesa Alina Stirbeiu condusă de nobila intenţiune de a da avênt puternic progresului literariu, a dăruit academiei române sumă de 200,000 lei. Banii acestia sunt destinaţi pentru premii oferite de academie.

* (Proces de presă.) Cetim în „Luminĕtoriul": „Un amic al nostru din Arad ne aviséză că s'ar fi pus în curgere la tribunalul de acolo un proces de presă contra nóstră pentru doi articoli apăruţi în anul acesta în „Luminătoriul". Scirea ni se trimite ca fundată, asteptăm deci cu răbdare tóte urmările, despre cari vom ţiné în curent pe onor. nostri cetitori."

* (Familia Caragheorghevici.) O mare mişcare se observă printre membrii acestei familii de pretendenţi la tronul Serbiei.

Ţarul a esprimat dorinţa de a vedea pe ginerele prinţului Nichita. Acesta sosesce la Petersburg chiar sĕptĕmâna viitóre.

Prin cercurile coloniei ruse se vorbesce mult de un resbel apropiat. La legislaţiunea rusécă sau concentrat peste 70 de muntenegrini, cari se espediază în mici grupuri la Necotin, toţi acesti muntenegrini au paşapórte ruse.

* Adunarea generală a reuniunei higienice din comitatul Sibiiului, ţinută eri, s'a constituit, alegêndu şi de preşedinte pe cont. Andreiu Bethlen; vicepreşedenţi: vice-comit. Gustav Thalman şi directorul de bancă Parteniu Cosma. Secretari: Dr. Conrad, Dr. Moga şi Dr. Süssmann. În comitetul constătatoriu din 14 membri dintre români s'a ales: Ioan Hannia ppresb. şi dir. sem., Russu ppresb., Elia Macelariu consil. guvern. i. p. şi Dr. Aurel Brote, dir. de bancă. Reuniunea numĕră 492 membri, dintre cari, ordinari 285 şi estraordinari 207.

* Reuniunea pentru ajutorarea arestanţilor şi-a ţinut Duminecă adunarea generală, constituindu-se pe basa statutelor aprobate. Reuniunea numĕră până acuma 330 membri, dintre cari 24 fundatori, 126 ordinari şi 180 ajutători. De preşedinte al reuniunei s'a ales de finitiv dl Alesandru Jánosi, ér în comitet dintre români: d. d. Parteniu Cosma, care a fost încredinţat şi cu redactarea proceselor verbale în limba română. Corneliu Tobias, Dr. Ioan Nemeş, Macelariu, Atanasiu Cimponeriu şi ConstantinBugarski. Averea reuniunei e de 545 fl. 77 cr. S'a şi decis înfiinţarea unui asil pentru prinsoneri.

* (Pedépsă aspră pentru vĕtĕmare de onóre.) Juriul din Cluş a pertractat Joi procesul de presă intentat de N. Barta, redactorul ḑiarului „Ellenzék contra domnului I. Korbuly, redactorul ḑiarului „Erdélyi Hiradó," pentru vătĕmare de onóre şi calumnie, şi declărându-l juriul pe acusat de vinovat, tribunalul i-a dictat o pedépsă de 6 luni închisóre, 50 fl. amendă în bani, şi purtarea speselor procesuale.

* (Dragoste săséscă.) Un corespondent de al nostru din Sas-Sebeş, ne comunică într'o corespondenţă mai lungă, că în jurul Sebeşului s'a lăţit absurda faimă, că un preot român, voind sĕ sparie pe un om, care afirmative ar fi aflat o comóră cu bani, spre acest scop s'a îmbrăcat cu o piele de ţap, şi acum pielea de ţap s'a lipit de trupul seu. O absurditate ne mai auḑită; dar fraţii nostri sasi, cu bunăvoinţa, cu care ne sunt, n'a întrelăsat a eternisá acésta absurditate într'o poesie şi mai absurdă, ce ni se comunică şi noue, şi care s'a împărţit la lume şi ţară. Ne mărginim de astădată a constatá acest fapt plin de dragoste frăţéscă al conlocuitorilor sasi, căci auḑim, că poliţia — conscie de chemarea sa — urmăresce faptul, şi la timpul seu vom comunicá şi resultatul cercetărilor.

* (Arestare.) In Berlin a făcut mare sensaţiune arestarea fără de veste a măiestrului de eserciţiu al principelui de corónă german. Motivele sunt încă necunoscute.

* (Staţiuni pentru armăsari.) Pentru anul curent vor fi staţionaţi armăsari pe teritoriul comitatului Sibiiu în comunele: Şelimber, Slimnic, Brad, Mercurea, Roşia, Nocrich şi Chirpĕr; în fie-care comună va fi un armăsariu cu tacsă de 2 fl. şi unul cu tacsă de 1 fl.; — ér în Sibiiu vor fi staţionaţi 2 armăsari cu tacsa de 3 fl., unul cu 2 fl., şi unul cu 1 fl.

* (Noue edificii pompóse în Bucuresci.) Foile din România spun, că în primăvara asta se va pune fundamentul măreţului edificiul al museului, bibliotecii, archivelor şi academiei române din Bucuresci, după planul architectului Schmieden din Berlin. Aceste planuri au fost espuse la Berlin în salonul societăţii de architectură şi belearte şi au fost unanim aprobate de ómenii cunoscĕtori. Edificiul va fi situat pe chieul Dâmboviţii în locul numit odinióră grădina „Mimi".

* (Importul productelor brute animalice.) La o adresă a camerei comerciale şi industriale din Braşov în acéstă privinţă, ministrul unguresc de agricultură, industrie şi comerciu a încunosciinţat pe numita cameră, că numai pentru importarea productelor brute animalice de provenienţă rusă, întru cât ele nu sunt eschise dela import ori dela transit, e necesară o deosebită încuviinţare ministerială. Deci producte brute animalice din România şi Bulgaria se pot importá liber sub condiţiunile cuprinse în § 41 al legii veterinare, ér din Serbia în sensul § 1 al. 2 din ordinaţiunea de esecutare a legii veterinare scrie „Gaz. Transilv."

* (O căsătoria care costă 42 milióne.) Căsătoria impĕratului Chinei costă 52 milióne de lei.

Se pare că tesaurariatul imperial, neputând aduna acésta sumă, cu tot apelul adresat vice regilor, s'a luat hotărirea de a se adresa la un sindicat de bancheri englezi, care li-au dat cu imprumutare treiḑeci milióne de lei.

* (Cât de greu sĕ fie un om?) Celebrul antropolog frances, Dr. Broca, e autorul şi editorul unei scrieri despre mărimea şi greutatea, ce sĕ o aibă omul. După vederile sale trebue sĕ aibă atâţa klgrami în greutate, câţi centimetri mĕsóră în înălţime, abstrăgênd un metru. Un om aşa dară care e înalt de 1 metru şi 83 centim. trebue sĕ cumpănéscă 83 klgrame.

* (Mort a fost şi a înviat.) „Familia" în Nr. seu de Duminecă ne surprinde cu scirea, că în cercul electoral al Geógiului a devenit vacant un loc de deputat pentru sinodul archidiecesan prin mórtea dlui advocat Dr. Nicolau Olariu din Sibiiu; — de unde vor fi luat colegii dela „Familie," acésta scire nu scim, fapt e, că mulţămită lui Dḑeu, dl Dr. Nicolau Olariu se bucură de cea mai deplină sănĕtate.

Posta redacţiunei.

Dlui Teodor Simoc paroch în Bosna. Noi aflăm, că reproba celor presenţi e satisfacţiunea cea mai completă, pentru purtarea necuviinciósă a părintelui vicariu gr. cath. Alimpiu Barboloviciu din Simleu faţă de O. Dta, şi astfeliu nu aflăm de consult a deschide cale personalităţilor în ḑiarul nostru. De celelalte lucruri ţinem cont.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Martiu 1889.

Buda: 66 43 54 1 7

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.65	101.90
Renta ung. de hârtie	94.10	94.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.75	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.75	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115.—	115.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.90	145.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.40	99.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	119.—	119.--
Sorţi de stat dela 1860	141.—	141.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	104.—	104.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.—	104.—
Sorţi ungureşti cu premii	138.75	138.50
Renta de aur austriacă	111.25	111.45
Obligaţiuni de credit austr.	312.30	313.20
Sorţi de regularea Tisei	121.28	135.88
Acţiuni de bancă de credit ung	306.—	300.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.25	99.50
Galbin	5.69	5.65
Napoleon	9 62	9.58
100 marce nemţesci	59.47½	59.50
London pe (poliţă de trei luni)	121.85	121.90

Cancelaria Negruţiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi strĕinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sĕrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valorόse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanḑi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiţă istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în două limbi — română şi latină, tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 6—50

A se adresá la „Cancelaria Negruţiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acţii dela bance cu preţurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 24 Sibiiu, Joi 2/14 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Martiu.

Cu ocasiunea aniversării sale de 80 de ani pontificele Romei, Leo XIII-lea, a rĕspuns capitulului cardinalilor şi prelaţilor prin o alocuţiune, care este semnificativă din multe puncte de vedere, şi care revarsă multă lumină asupra stărilor interne ale bisericei apusene.

Papa dela Roma nu este şi nu póte fi mulţămit cu posiţiunea umilită, în care se află adi.

Strimtorat de către potestatea statului, prinsonieriul din Vatican numai în suveranitatea şi independinţa papală vede fericirea credincioşilor sei, nisce idealuri aceste, cari nu se vor puté realisá decât cu căderea regatului italian, reinfiinţat după multe sacrificii de sute de ani şi după vĕrsarea sângelui celor mai buni fii ai Italiei şi Franciei.

Pe papa tóte aceste puţin 'l genéză. Se aliază bucuros cu cei mai încarnaţi duşmani ai catolicismului, cu protestanţii Germaniei, se ar aruncá bucuros în braţele Rusiei pravoslavnice, numai sĕ-i succédă a redobêndí vechea putere, care nu se unesce nici odată cu principiile profesate de Christos şi apostolii sei.

Biserica e ofensată, esclamă papa în alocuţiunea sa, şi acţiunea cea grea trebue începută din nou, contra usurpătoriului, carele este regele Italiei şi dinastia de Savoya, trebue început un „bellum omnium contra omnes“, o luptă pe viaţă şi mórte pentru de a dá archiereului în loc de cârja archieréscă, comanda supremă peste o armată, dispusiţiunea asupra unui teritoriu, care în veci nu vrea sĕ fie decât pămênt italian şi ai cărui sudiţi numai cetăţeni ai liberului regat italian vor sĕ fie şi sĕ remână. Este dată parola de acţiune filerii lui Petru nu se vor mai folosí pentru misiuni de increstinare a păgânilor şi intórcerea lor la cultul crestin, ci se vor folosí pentru de a incepe o luptă crâncenă, o luptă, care nu se unesce, nu s'a unit nici odată cu principiile evangelice profesate de biserica lui Christos, şi cine vede pornirea acésta agresivă a bisericei catolice, va înţelege mai bine desvoltarea primatului papal, scisiunea provocată de papa între biserica rĕsăritului şi apusului, şi tot acestei porniri va trebuí sĕ atribue şi ivirea reformaţiunei ca a unui „mallum necesarium“, pentru de a corego abusurile cele condamnate de morala crestină şi de insuşi fii bisericei apusene, pe cari nu îi molipsesc pĕcatul şi nu îi părăsesc încă speranţa de a se puté pune capĕt unei porniri aşa de fatale, cum era emisiunea biletelor pentru iertarea pĕcatelor pentru bani.

Suntem şi noi, pentru ca biserica sĕ aibă vada ei neştirbită, reclamăm în mod imperativ ca statul sĕ nu se amestece în trebile interne ale bisericei, ne opunem cât putem violenţelor şi călcărilor de legi, combatem asuprirea, cerem şi pretindem ca sĕ se lase bisericei modul de a-şi intocmí trebile ei, şi un stat care se pune în conflict cu biserica nu pricepe chemarea sa, încât adecă biserica, 'şi vede de trebile ei, fără de a se amestecá în trebile statului.

Este însĕ mare deosebire între noi, biserica rĕsăritului preste tot şi biserica apusului, acésta nu se mulţămesce cu aceea, că capii singuratici ai diecESELOR şi provinciilor metropolitane, dispun de averi ca regii, nu se mulţumesce, că are influinţă în stat, cum nu o are nici o societate pe lume, asta nu, aceste sunt nimica, averile grămădite, véda, tóte sunt nimica, ci cere sĕ fie putere mare, sĕ dicteze impĕraţilor, sĕ i umiléscă, capul bisericei sĕ fie mai mult un general şi beliduce.

Judece lumea cum va voí, ridice-se ori ce hulă asupra bisericei rĕsăritului, dar ea nu s'a folosit de atari principii scălciate, ea a fost totdeuna compatibilă cu statul şi cu principiile de stat, a rĕmas pe lângă misiunea ei fără care statul nu pote sĕ esiste, misiune de a dá credincioşilor invĕţături în direcţiune sănĕtósă, şi nu a cerut nici mai mult nici mai puţin, decât ca statul sĕ nu o impedece în misiunea ei civilisătóre.

Biserica apusénă a mers cu mult mai departe.

Nu s'a creat o lege în stat, unde ea sĕ nu fi cercat, nu în interesul tuturor sudiţilor, ci în interesul fiilor ei, sĕ stórcă prerogative şi încă prerogative, cari erau egali cu fericirea unuia şi asuprirea celuialalt. De s'a regulat cestiunea recrutărei, acolo a fost clerul catolic, care a pretins prerogative pentru clerul seu, şi a uneltit ca acele prerogative sĕ nu se acórde şi celorlalţi clerici de alte confesiuni, lucruri aceste, ce caracteriséză din de ajuns spiritul evangelic al apusenilor; de a fost vorba de regularea învĕţămêntului, l'a reclamat numai pentru sine, ér ceialalţi sĕ fie puşi sub tutela statului, ca şi când catolicul ar fi mai bun cetăţén ca altul, ca şi când catolicul, căci e catolic ar prestá mai multe servicii în bani şi sânge ca acatolicul.

De a fost vorba de secularisarea averilor mânăstiresci, ori bisericesci, acolo a fost clerul catolic pentru de a se secularisá la toţi, numai catolicii trebuiau sĕ fie un „nolli me tangere“, şi trebuiau scutiţi sêrmanii, interesele lor ocrotite, ca aşa sĕ dea lumei sĕ inţelégă, că numai biserica catolică e unica mântuitóre de suflete, celelalte nu au dreptul de esistenţă, trebue persecutate, sterse de pe faţa pămêntului.

S'a schimbat spiritul acela? Nu! Tot aşa e şi adi, şi bine sĕ luăm aminte.

Revista politică.

Apreţierile fóiei rusesci, „Novoie Vremja“ despre politica rusécă în peninsula balcanică şi în special, afirmaţiunea îndrăsnéţă, că în curênd va vení rêndul regelui Carol din România sĕ-şi ia catrafusele şi sĕ plece, au provocat mare resens în cercurile conducĕtóre din România.

Şi o parte din presă a şi luat posiţiune hotărîtă faţă cu aceste meschine insinuaţiuni, combatându-le în mĕsură şi în tonul cuvenit şi apărênd demnitatea poporului românesc şi vada regelui seu, aşa precum trebue sĕ o facă o presă patriotică.

Suntem ceva mai copţi la minte, scrie „Românul“ decât sêrbii şi bulgarii în relaţiunile nóstre cu imperiul ţarilor, pentru a ne perde sărita dintr'o singură propositiune făcută de diarul rus. Am cunoscut pe ruşi sub tóte feţele dela 1711 încóce, şi am fost siliţi în deosebite moduri pentru a-i studiá în tóte arĕtările lor.

Poporul românesc, care a preferit sĕ fie rĕstignit provisor pe semiluna otomană decât sĕ se usuce pentru vecie, ca cruce muscăléscă, nu se va schimbá adi în fire şi în gândire, adi când scie măcar cu puţin mai mult decât în vechime. Dar dacă se duce regele, cine sĕ vie şi sĕ domnéscă asupra poporului. Hotărîrea desperată a regelui Milan trebue căutată în disensiunea, ce esista între rege şi popor, între voinţa unuia şi aceluilalt, nu era unire, şi suveranul a trebuit sĕ se plece inaintea voinţii naţionale, cu ajutoriul căreia suise treptele tronului acum 22 ani, nici decum însĕ în recéla pronunţată a relaţiunilor sale cu Rusia. Panslavistii în fanatismul lor cred dór, că un popor 'şi póte jertfí adi demnitatea şi individualitatea sa, făr ca un cutremur înfiorătoriu sĕ nu sgudue şi pe provocătoriu şi pe provocat. Rĕndurile din „Novoie Vremja“ sunt o însolenţă şi cine le-ar dá măcar umbră de credĕmênt, sunt nisce suflete perdute.

„Novoie Vremja“ scrie „Epoca“ în termini mai blândi, sub cuvênt de a se plânge de o închipuită învrăjbire şi avĕnd aerul a dorí, ca Rusia sĕ cultive cu România relaţiuni cordiale, caută tocmai a înăsprí bunele relaţiuni esistente. Asemenea procedeuri tind a înstreiná simpatiile nóstre pentru vecinii nostrii şí fie încredinţat organul rus, că toţi românii vor fi de acord a protestá în contra nechibzuitei sale pretensiuni, de a schimbá prin influinţe strĕine forma de guvernament în România.

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

I.

In una din serile năduvóse ale lunei lui August povestiau într'o grădină dela sate trei persóne tinerele. Grădina, deşí după moda cea veche, era tocmai aşa de minunată ca şi casa cea din cărămidi roşii, căreia aparţinea. Două fete şi un june mai mare, un voinic lat în umeri — se aflau împreună. Junele era îmbrăcat într'un costum de mătasă cenuşie, costum de vênat, ér tovareşele sale purtau toaleta de séră. Junele se scusa din resputeri, că se află încă tot în îmbrăcămintea de diminéţă.

— Lucrul stă astfeliu — dise el — am avut de lucru cu sortarea şi arderea epistolelor şi am cugetat, că dacă isprăvesc cu acésta astădi, voiu puté rĕmâné mâne, înainte de a încredinţá vêntrelele luciului mărei, mai îndelungat la d vóstră.

— Mie îmi place acest îmbrăcămênt vechiu, vere Jack, — dise cea mai tinerică dintre copile, — şi când te vei reîntórce din Australia, — ca milioneriu — ai sĕ fii întru tóte chiar cum esti acum: sĕ porţi tot acest costum de mătasă şi sĕ nu laşi sĕ-ţi crésca barba, pănă când vei fi îndepărtat, căci de nu, nu numai că nu voiu vorbí cu d-ta, dar nici nu me voiu uitá la d-ta.

— Audi acolo, Felicia — dise Jack suridênd. — Mai auditai óre-càndva vre o tirană atât de tinĕră, vorbind astfeliu? Ei, Deborah, eu nu-ţi pot făgăduí, că în călĕtoria mea nu voiu purtá barbă, dar îţi promit sĕrbătoresce, că me voiu reîntórce făr de barbă. Îţi convine acésta?

— Da, Jack. Dar nu uita nici primirea, ce ţi se va face, dacă nu ţi vei ţiné cuvêntul dat; e tréba d tale, că după ce te vei duce, vei purtá barbă séu nu vei purtá, — dar sĕ scii, că eu me voiu cugetá la dta numai aşa, cum esti acum: fără barbă, dar cu musteţe.

— Se înţelege, dacă îţi vei luá ostenéla a gândí la mine! — dise Jack cu glas lin şi privind mai bine faţa cea suridĕtóre şi picantă a tinerei copile.

Felicia rise la început de nebuniile lor. Dar nu preste mult ea deveni seriósă. Se sculà şi deodată apucà cu paşi repedi pe cărăruşca, care conducea chiar acasă. Trecù tiptil preste coridor şi sala de primire şi se aşedà la feréstra deschisă spre a inspirá aer curat, a cărui lipsă începuse sĕ o simţă. Jack şi Deborah dispăruse pe călicica, pe care înaintând ajungi în grădina cu póme. Ei grăbiseră atât de tare, aşa, că Felicia de abia putù observá conturile costumului alb, ce învĕluia drăgălaşul trup al Deborei. Felicia se aşedà la feréstră şi îşi astupà faţa în amêndouĕ mânile.

— Şi nici pentru tótă lumea nu mi-ar fi trecut prin cap aşa ceva! — bălbăì ea. — Ce órbă, — ce órbă am fost eu totuşi! El iubesce pre Deborah, pe mititica şi tinerica Deborah — şi eu. —

Preste o jumĕtate de óră pe cărarea din grădină grăbiau paşii Deborei şi ai lui Jack, ér vocea lor păruse a se fi schimbat cu totul.

— Felicia! unde esti? — strigà Deborah îndată ce intrară în chilia, unde se obicinuiau a prândí. — Ce întunerec e aici!

— Aici — la feréstră — rĕspunse Felicia, surprinsă, că glasul ei era de tot liniştit.

— Avem sĕ-ţi împărtăşim ceva nou — dise Jack suridênd, apucând într'aceea braţul Deborei şi împletindul cu al seu. Vei puté ghicí, cu ce te surprindem?

— Eu aşa – aşa cred — rĕspunse Felicia încetinel. — Lui Jack paremi-se i-ar plăcea sĕ-mi fie nu numai vĕr, dar şi frate.

— Ah! iubita mea Felicia! — strigà Deborah, grămădind la sărutări pe fruntea surorei sale. — Cum ai putut ghicí? Eu însu-mi n'am sciut pănă acum — pănă ce mi-a spus Jack.

— Martorii înţeleg uşor cele ce vĕd şi aud — rĕspunse Felicia, încercând a se arĕtá nepăsătóre.

Luând în considerare însĕ scirile grave, ce ne sosesc din România, că adecă sunt în perspectivă mari mişcări şi că sĕ iau tóte mĕsurile spre a prevení, trebue sĕ presupunem, că lucrurile nu stau tocmai pe o basă normală. Şi presupunerea apare cu atât mai întemeată, că tocmai acum s'a întrodus o dispoţiune gravă în noul proiect de cod miltariu şi anume: Declararea stărei de asediu în tímp de pace se face prin decret regal.

E lucru uşor de închipuit, că după lucrurile premerse în Serbia sĕ circule feliu de feliu de vesti. Unele din ele însĕ posibil, că se vor şi realisá. Astfeliu se spune, că regina Natalia e pe drum cătră Belgrad, ér ex-metropolitul Mihail se va reintórce din esilul moscovian. Aceste sciri sunt hotăritóre pentru directiva politicei sêrbesci.

Verdictul presei eoropene e variat. Foile berlineze vĕd în schimbarea de tron şi o slăbire a tronului şi a regatului, ér foile englese, secundând pe cele francese, vĕd un succes al politicei rusesci. Un corespondent vienes alui „Times" prevede chiar în viitoriul cel mai apropiat pusă alternativa pentru Austro-Ungaria: Sau ocupă Belgradul, sau se suie pe tron principele Petru Caragheorgevici.

De altcum lucrurile în Serbia se desvóltă deocamdată pe cale normală. După manifestul de abdicaţiune a urmat proclamaţiuuea regentilor şi apoi ordinul lui Milan cătră armată, în care 'şi ia rĕmas bun, punĕndu i la inimă a nutrí şi fiului seu aceeaşi credinţă, de carea el s'a bucurat.

Ministrul de interne, Tauschanovici, a esmis un circular cătră prefecţi, ca sĕ observe cea mai mare imparţialitate în agendele lor, făcêndu i responsabili comform constituţiunei. Regimul, ḑice numitul ministru, stă pe basa celui mai fidel constituţionalism, şi se pretinde acésta prin urmare şi dela tóte organele statului.

În cercurile radicale domnesce mare veselie şi mulţămire, că în cele din urmă le a succes a avé în fruntea afacerilor un ministeriu pur radical. Mai puţin insufleţiţi sunt liberalii, cari n'au nici un portofoliu, cu tóte, că regenţa se compune din membrii din sînul lor. Cum că progresivistii sunt fórte mâchniţi, o documentéză limbagiul organului lor „Videlo," carele aduce verdict aspru, dar potrivit, asupra abḑicerei regelui.

Senatul frances a discutat proiectul de lege despre drepturile şi datorinţele senatului, în cas când ar fi chemat a se constituí un tribunal al statului spre a judecá asupra atentatelor contra siguranţii statului. Dacă proiectul devine lege, regimul va avé o armă puternică în mână contra aspiranţilor la dictatură şi în special contra boulangismului. Prin un decret al regimului s'a ridicat pedépsa ducelui d'Aumale, rechemêndu-se în ţéră şi prin acésta se crede, că încă se vor face încercări de a urmărí o nouă politică spre intărirea guvernului.

Cuvênt funebral

la inmormêntarea protopresbiterului Abrudului 'şi paroch în Abrudsat etc.

IOAN GALL,

în Abrudsat la 29 Ianuariu 1889.

(Incheere.)

De asemenea ve ḑic ultimul durerosul meu adio vóue, iubiţii mei fraţi şi soră împreună cu scumpii vostri familiari, cumnaţi şi cumnate, nepoţi şi nepóte, şi tuturor rudeniilor şi celor de mai aprópe ai mei, mulţămindu-ve pentru frăţésca vóstră iubire, şi rogându-ve, a mi-o păstrá aceea şi după ducerea mea dintre voi, şi pentru iubirea mea a împărtăşí cu dênsa şi pe jalnica mea soţie şi pe orfanii mei prunci, cărora ve rog ferbinte a le fi părinţi şi fraţi în locul meu.

Şi acum îndrept glasul meu spre voi, onoraţii iubiţii mei fraţi în Christos, preoţi tractuali şi iubit popor din Abrudsat şi din tot protopresbiteratul Abrudului, cari după darul lui Dumneḑeu, a-ţi fost familia mea a dóua, spirituală. De acum înainte, fraţii mei, fii mei, — după cuvêntul Apostolului, nu veţi mai vedé faţa mea voi toţi, cu cari am conlucrat după puţinele nóstre puteri la venirea pe pămênt a împĕrăţiei lui Dumneḑeu.

Nu voiu mai conduce adunările vóstre bisericesci, nu voiu mai cercetá bisericile, scólele şi casele vóstre; ér vóue îndeosebi, bunul, ascultătoriul meu popor din Abrudsat, nu ve voiu mai serví cele sfinte întru acésta drăgălaşă biserică, la acest dumneḑeesc altariu, pe care ca vĕduva din evangelie, astăḑi, la despărţirea mea, depuń cu inimă curată drept semn al iubirei şi pomenirei mele puţina jertfă, ce o veţi primí din mânile rĕmaşilor mei.

Ve mulţămesc, iubiţii mei fraţi şi fii, încă odată pentru ascultarea, increderea şi iubirea vóstră, ve rog a păstrá unitatea credinţei şi a dragostei întru legătura păcei, şi lăsând parochiei şi protopresbiteratului binecuvêntarea mea, rog pe Tatăl ceresc cu archierescul cuvênt al Domnului şi Mântuitoriului nostru Iisus Christos:

„Părinte sfinte, păzesce i pe ei întru numele Teu!" (Ioan 17, 11).

Şi cu acestea încheind debilul meu cuvênt din urmă cătră voi, ve rog pe toţi: onorabili representanţi ai oficiilor bisericesci, civile şi militare, onoraţi concetăţeni şi compatrioţi de tóte confesiunile şi naţionalităţile, pe fraţii şi conlucrătorii mei dela societăţile minerare: Concordia, Şuluţ, Rod, Pincu s. c. l., dela institutul „Auraria," dela reuniunea femeilor române şi celelalte numeróse societăţi, cărora am aparţinut, în fine pe toţi şi tóte, pe cari iubirea lui Dumneḑeu şi a deaprópelui v'a întrunit la acéstă jalnică festivitate, la carea invitătorii mei a fost clopotele bisericilor, ve rog, ḑic, sĕ primiţi cordiala mea mulţămită pentru dragostea vóstră şi sĕ-mi daţi frăţésca vóstră ultimă iertare şi deslegare.

Şi acum, fraţii mei în Christos, ve invit pe voi, ca încheind acéstă sĕrbătóre a lacrimilor, cu cântări duhovnicesci, cari au fost deapururea mângăerea sufletului meu, sĕ me petreceţi la locul de odichnă, ce însumi mi-am ales aici în acest pămênt sfinţit, lânga casa lui Dumneḑeu, căreia am servit, lângă inimiórele cele curate ale iubiţilor mei copii adormiţi de mai nainte; şi ca óre când apostolii dela margini, adunaţi în satul Getsimani, sĕ îngropaţi corpul meu cel muritoriu, redând pămêntului partea sa. Ér pe Tine, Domnul meu şi Dumneḑeul meu, căruia cu smerenie am servit la acest sânt altariu al Teu, pe Tine Te rog cu umilinţa făpturei cătră făcĕtoriul, a fiului cătră părintele seu, primesce duchul meu in preasfintele Tale mâni creatóre, şi me invrednicesce a serví Ţie şi la altariul Teu cel nefăcut de mână, în biserica Ta cea ceréscă, în Ierusalimul cel de sus, unde incungiurată de cetele cele fără de numĕr ale sânţilor şi drepţilor din véc, şi prémărită de corurile ângerilor şi archangelilor, cheruvimilor şi serafimilor Tei, locuesce mărirea Ta cea necuprinsă şi neapropiată. Amin!

Zacharia Boiu,
ases. cons.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Mikoujfalu, 26 Februariu, 1889. Domnule redactor! Joi la 16 Februariu st. v. a. c. s'a ţinut sinodul ordinariu al protopresbiteratului Treiscaunelor. Me voiu mărginí pe scurt a raportá decurgerea aceluia.

După săvêrşirea ceremonialului bisericesc obicinuit, şi după constituirea biroului, P. O. D. protopresbiter D. Coltofean a dat cetire raportului anual despre starea, în care se află protopresbiteratul. Din acel raport s'au putut constatá cu plăcere, că concubinatele au scăḑut cu 30 de inşi. Sĕ admitem, că aici este meritul P. O. D. protopop, care a păşit energic în contra estirpărei acestei cangrene.

S'au constatat, că scólele pe lângă tóte greutăţile progreséză. Despre starea materială a singuraticelor parochii a lipsit raport mai detaiat, fiind-că din multe parochii încă n'au incurs raţiociniile, s'a constatat insĕ cu plăcere, că tóte parochiile 'şi au fundaţiunile lor, şi e de insemnat, că cele mai multe fundaţiuni sunt în bucate şi au de intimpinat greutăţi cu purtarea raţiociniilor, după formula ca cu bani. Ar fi fórte de dorit, ca Măritul sinod archidiecesan sĕ găséscă vre-o modalitate pentru simplificarea acelora

S'au decis a se face o colectă in protopresbiterat în favórea unui sau a doi învĕţători, cari se pótă merge la cursurile de a invĕţá lucrul de mână în scólă; s'au mai pertractat apoi şi alte obiecte de interes general.

P. O. dn protopop Spiridon Dimian, întrebà pe presidiu despre stadiul, în care se află cestiunea referitóre la fondul de pensiune al preoţilor din archidiecesă, şi că este speranţă ca în sinodul archid. din anul curent se va finalisá acésta cestiune? Presidiul, fiind şi deputat al sinodului archidiecesan, a binevoit a ne dá unele deslușiri, însĕ că în anul acesta s'ar decide definitiv cestiunea, nu are speranţă. In urma acestei deslușiri nu ve puteţi, dle redactor, inchipuí indignaţiunea, ce s'a produs între membrii.

Şi întru adevĕr trebue sĕ se indigneze ori şi care preot, vĕḑênd cum alte confesiuni sĕ silesc a asigurá buna stare a preoţimei sale, ér biserica nóstră autonomă, care cu întreţinerea sinódelor şi congreselor nóstre a vĕrsat sute de mii, a făcut fórte puţin, căci acei câţiva §§-fi puţin asigură îmbunătăţirea stărei celei amărite a preoţimei nóstre. Şi acum, când aceea cere, ca pe conta sa sĕ i se facă cel puţin un fond de pensiune, ca în vreme de nenorocire, când familia îşi perde pe capul de familie, sĕ nu remână orfani şi vĕduvile pe uliţă, şi sĕ nu fie silite a molesta pe unii şi alţii cu cerşitul, şi totuşi Măritul sinod archidiecesan faţă de acésta cestiune de mare importanţă sĕ remână indiferent, şi parcă cu intenţiune caută motive de a se trăgăná de pe un an pe altul; apoi de loc sĕ nu ne mirăm dacă preoţimea nóstră începe a fi indiferentă şi cu nepăsare de multe cestiuni.

Am însĕ mare speranţă, că preste puţin timp va dispăré téma, de care suntem cuprinşi cu fondul de pensiune al preoţilor din archidiecesă. *C.*

Bucerdea-vinósă, 9 Martiu 1889. Domnule redactor. Binevoiţi a dá loc următórelor rênduri în preţuitul ḑiar ce a-Veţi onóre al redigiá.*)

In sensul statutului org. §. 12 s'a convocat sinodul parochial cu 8 ḑile înainte pre ḑiua de 28 Ianuariu 1889 v. în Bucerdea vinósă, pentru îndeplinirea agendelor sale. Ḑiua prefiptă sosesce şi cu ea toţi parochienii maioreni, de sine stătători, nepĕtaţi, cari 'şi împlinesc datorinţele parochiale şi alţii se presentéză la sfta biserică pentru a asistá la serviciul divin şi pe urmă spre a esaminá şi aprobá raportul general despre averea mişcătóre şi nemişcătóre a bisericei, scólei, fondurilor şi raţiociniul anual, precum şi un proiect de buget despre spesele, ce va sĕ le aibă biserica şi scóla pre anul viitoriu.

După-ce dl preşedinte, părintele Teodor Pop deschide şedinţa, pune la ordinea ḑilei la cererea mai multora, cetirea listei membrilor îndreptăţiţi la votare, se cetesce, ér eu observ, că sum lăsat, ori uitat afară şi numai decât întreb pe dl preşedinte, că pentru ce sum lăsat afară din lista ómenilor de omenie? la ce mi se rĕspunde scurt şi franc, că nu mi implinesc datorinţele parochiale prescrise in § 6. Caut §-ul respectiv şi nu înţeleg pentru-ce sum lăsat afară, că eu sum maiorean, de sine stătătoriu, nepĕtat şi că mi împlinesc datorinţele parochiale şi de nou rog pre dl preşedinte al sinodului a me chiarificá Mi spune, că nu mi am plătit feria de vin drept stola dsale, ceea ce nu este adevĕr, că martorii adeveresc contariul.

Se pune la ordinea ḑilei cetirea raţiociniului anilor 1883—1888, ear eu susţinêndu mi dreptul de membru al sinodului, la rêndul meu, întreb şi cer deslușiri la punctele cetite. Dl preşedinte vĕḑênd, că eu vreau a chiarificá pe ómeni, arătându le starea faptică a lucrului, află de bine a disolvá şedinţa, amĕnêndu o pănă când cei dela locurile competente vor decide causa.

Nu sciu cu siguranţă, dacă domnul preşedinte al sinodului a referat amintitul cas domnului protopresbiter tractual, dar trecênd mai mult timp la mijloc fără de a se învestigá din partea celor chemaţi conform normelor prescrise, încep a me con-

---

de cele petrecute. — De altcum ve gratulez din tótă inima şi sperez, că veţi fi fericiţi.

— Trebue sĕ-mi permiţi un sărut frăţesc — strigà Jack voios, — spre a sigilá sincerile tale gratulaţiuni.

Felicia se dete la oparte şi deşì era cam palidă totuşi suridea.

— Trebue sĕ rezervi de aci înainte tóte sărutările tale pentru Deborah — observà Felicia, netezind cu dragoste mâna surorei sale.

— Dealtcum cele petrecute remân în secret — adause Deborah confidenţial — pănă-ce se va reîntórce Jack în pace. Bunica de bună sĕmă ar avé ceva de escepţionat, din pricina vêrstei mele pré fragede, căci — intorcându-se spre Jack — eu abia sum de 16 ani şi jumĕtate dle Jack Tfolliott, cu noue ani mai tineră decât d-ta! Ai considerat acésta împregiurare?

Tfolliott bolborosì câteva cuvinte neînţelese şi apoi tăcu.

Felicia se sculà şi părăsì chilia fără veste. Deborah şi Jack, cari erau pré mult ocupaţi cu sine înşişi, se înţelege, nu observară acésta. Felicia fugì în chilia sa de dormit, încuià uşa, deschise feréstra şi se răzimà cu capul pe crucea ferestri, rĕsuflând din greu, deóre-ce pulsul ei bătea tot mai des, sângele i circula tot mai repe e, resuflarea îi devenise tot mai greóie.

— Har ceriului! — şoptì deodată, — Jack se îndepărtéză nu preste mult! Ah! acésta me mângăie. Cu timpul me voiu dedá. Ah Jack! Jack! — şi cu un suspin greu, care părù ai liniscì durerea, se repeḑì în pat şi îşi ascunse faţa palidă sub straiul cel alb ca zăpada. (Va urma.)

---

*) Dăm loc acestei corespondenţe, pentru-că nu vrem sĕ suprimăm eventualele juste plângeri ale credincioşilor noştri contra neobservărei dispoşiţiunilor fundamentale ale stat. org., dar noi preste tot mai bucuros vedem, dacă în asemenea casuri se caută remedii la autorităţile competente bisericesci şi nu pe calea publicităţii. Red.

vinge, că domnul părinte nu și-a făcut sânta datorință pur și simplu din causă, că întrevinind cei dela cârmă sânția sa se dă de gol.

Me interesez mult de socotéla acestui sinod, că în el obvine socotéla materială a scólei, pe care am onóre a o representá ca președinte al senatului ei. Me intereses cu atât mai mult, că un șir lung de ani este, de când acest sinod n'a decurs în tótă a sa regulă, că dl părinte totdeuna pândia momentele, când ómenii cunoscětori de lucru erau absenți, astfeliu apoi cu ómenii d-sale și făcea socotelile după voe și plac.

In forma acésta s'a nimicit începutul unui fond scolar pus în a. 1879 (și alții următori), la care atât eu, cât și părinții mei am contribuit duplu față cu alții, care fond s'a concredut comitetului parochial, a-l fructificá, cu interesele căruia adi ne am puté susținé scóla fără arunc în sat, și despre care adi nici urmă nu este.

Astfeliu va fi stând lucrul și cu administrația averei bisericeșci, de aceea cuget, că amână dl părinte acésta dare de sémă.

Comitetul parochial, nimenea nu va puté documentá, că s'ar fi ales când-va formalminte. Actualii membri sunt provisorice denumiți din partea d sale, pe cari îi schimbă după împregiurári și trebuință, ba chiar a îndrăsnit e raportá venerabilului consistoriu, încă în anul trecut, că cu comitetul stă lucrul în regulă. Un mare neadever, că tótă comuna scie, că conform publicărei d-sale în biserică în anul acesta a avut de gând a-și alege după formă comitetul parochial.

Stând lucrul astfeliu, ușor mi-am putut închipuí pricina, pentru care am fost uitat cu voia afară din rêndul celor îndreptățiți la sinod, că acolo nu trebuia om pricepětoriu și cărturariu după părerea d-sale, ci de aceea numai, cari nu sciu ce va sě dică consciința datoriei, de aceea numai, cari formézā partea cea rea a societății omenesci, și cari uneltesc mereu, ca lumina sě rěmână ascunsă sub obroc.

Că dl părinte încă aparține acestora vreau sě dovedesc și prin următórele: Venerabilul consistoriu archidiecesan precum totdéuna, așa și în anul acesta s'a îngrigit pentru-ca învěțămêntul sě nu stagneze și ne denumì pentru scóla nóstră un învěțătoriu de tot lăudat, în persóna dlui Avram Igna, care numai dela 1 Decembre st. v. intrând în activitate a și pus o basă solidă scólei nóstre, — raportând un resultat deplin îndestulitoriu din tóte ramurile de sciință cerute în scólele poporale, ceea ce dl părinte intr'un șir lung de ani, ce a figurat ca învěțătoriu, n'a putut. Tot dl Igna — în scurt după-ce s'a presentat în comuna nóstră — si-a format un cor pentru esecântului din vr'o 50—60 scolari de repetiție și de cutarea tóte dilele, prin care frapézā pe om, cresce inima auditorilor și pare că flămând iar tot asculta, și totuși un om de tótă încrederea mi-a descoperit, că ar fi dis dl părinte că: „Dl învěțătoriuar fi bine sě nu opăcéscă cantorii, că sě pré amână slujba.“

Sânția sa nu vrea sě scie de desfătarea și plăcerea ómenilor, când aud o cântare esecutată de un cor bine compus, unde melodiile curg fie-care la locul cuvenit. Repet, dl părinte nu se pré bucură de înaintarea scólei nóstre, ca dovadă servéscă-mi și aceea, că dl părinte în anul present scolariu încă n'a ținut nici una óră de religie cu scóla de repetiție.

Ciriac Nestor.

Cestiunea concubinatelor!

(i) In „Telegraful Român“ s'a tractat de repețite ori despre concubinate. Cestiunea, fiind-că taie afund în viața poporului nostru, merită sě o studiăm și tractăm din tóte punctele de vedere.

Cu cât mai bine vom cunósce cestiunea, cu atât mai ușor se vor puté luá remedii contra sanărei acestui rěu, carele pe di ce merge ia dimensiuni mari, așa încât i se pare omului, că cu cât mai mult înaintăm în cultură și civilațiune, cu atât concubinatele devin mai dese.

Este un fapt constatat, că concubinatele sě înmulțesc atât în opide, cât și pe sate. Deosebirea numai este, că în opide concubinatele sunt fórte dese și multe, pecând la sate nu au luat dimensiuni așa înspăimântătóre, ba avem comune, unde concubinatele sun fórte rari, și chiar lipsesc în unele.

Că sunt mai dese concubinatele în opide, este un lucru fórte ușor de esplicat. — In opide opiniunea publică nu ține atâta cont de viața privată a unuia sau altuia. Puțin îmi pasă, că ce mâncă cineva, ce bea, și cum 'și arangiază locuința.

Cu anii ómeni din același cuartir trec unii pe lângă alții — fără de a se interesá unul de altul mai deaprópe. Opiniunea publică puțin, sau chiar de loc nu eserciază óreși careva înfluință asupra vieței conjugale, cu atât mai puțin asupra vieții, ce-și petrece cineva în concubinat; dacă nu obvine ceva ca totul estraordinariu.

În opide, unde multă lume e adunată, pe lângă cei buni trăesc și o mulțime de ómeni, cari puțin își fac din morală. — Nu așa pe sate. Aici opiniunea publică controlézā mai bine viața individilor. Omenii sciu până la aměnunte modul de viéță a cutăruia sau cutăruia. Acéstă controlă a totalității, rușinea de a nu fi arětat cu degetul pe stradă face ca concubinatele sě fie mai rari. Simțul moral în popor — preste tot — este mai bine conservat, ca în orașe. Omul din popor scie de pěcat — omul de oraș, are alte idei despre pěcat, și despre moral.

O altă împregiurare, ce trebue sě notăm mai este că: în comune unde poporațiunea este curat română, concubinatele sunt mai rari ca acolo, unde românii sunt amestecați cu deosebire cu reformați, cari nu țin atâta lasânțenia căsětoriei.

Premițând aceste sě vedem, cari pot sě fie causele concubinatelor, și cum s'ar puté lucra contra stêrpirei concubinatelor.

Causele concubinatelor pot sě fie multifarii.

1. Puțina energiă, ce o desvóltă o mare parte din protimea nóstră pentru stêrpirea casurilor de concubinat, ce se ivesc în comună. Nu mai puțin pórtă vină și comitetele nóstre parochiale, cari au datorința a veghiá asupra moralului poporului.

2. S'au controlat prea puțin pănă acum casurile de concubinat în parochii, datele statistice de prin comune, ce se dau sunt fórte mance sau lipsesc cu totul, astfeliu că dacă ar fi numai atâtea casurile, câte se arată în rapórtele protopresbiterale, am fi fericiți, vorbind în general.

3. Puțina pregătire, ce au unele din fetele nóstre pentru viața conjugală, și măritagiul prea de timpuriu.

4. Nu se regulézā în destul afacerile de zestre între nou căsětoriții.

5. Spesele enorme, ce se causézā în procesele divorțiale — din partea unor oficii protopresbiterale.

6 Ținerea așa numitelor „găzdoi“ din partea preoților celibi la greco-catolici, éră la noi din partea preoților, cari au avut nenorocirea sě rěmână věduvi.

7. Frica de a încheiá taina căsětoriei și de a cresce prunci; precum și încheerea de căsětorii între persóne, ce diferesc mult în etate.

8. Puținul sprijin — ba aprópe indiferentismul cel observă organele administrative la desfacerea concubinatelor. —

Vom analisá pe rênd aceste cause ale concubinatelor — unele mai depărtate, altele mai de aprópe; dar în fine tot cause, ce dau ansă la concubinate.

Este un fapt constatat, că în o parochie, unde parochul este la culmea misiunei sale, viața morală a poporenilor sei îi atrage atențiunea deosebită a aceluia.

Multe sunt ocasiunile, unde un paroch cu inimă póte vorbi la inima poporénului seu. Am audit adese tânguindu-se parochi, că li se înmulțesc în comună concubinatele! Am făcut întrebarea, că de câte-ori a chemat la sine parochul pe cei ce au trăit în concubinat? A pândit vre-o ocasiune, că sě le pótă vorbi în față? I-a făcut vre-odată personal atenți la pěcatul ce comit, și la rěul ce propagă?

Pe câtí inși i-a adus înaintea comitetului parochial atragênd atențiunea acestuia la faptele lor? A luat comitetul parochial, eventual vr'o decisiune față de cei ce trăesc în concubinat? Nu, și érăși nu! Și ce e mai de căpetenie lucru: óre s'a adus vr'o dată înaintea comitetului, câte casuri de concubinat sunt în comună, și anume cine trăe sc în concubinat?

Étă tot atâtea întrebări, la cari nu putem rěspunde decât negativ. Adecă cei chemați a împedecá prin autoritatea lor concubinatele nu au avut și nu au energia recerută, nu au pășit cu tótă franchețā și resoluțiune.

Apoi bine! dela cine sě pretindem noi sě ne arangeze casele nóstre, dacă noi înșine, cei chemați șovăim, și nu dăm pe lucru cu tótă puterea? Preoți cu crucea în frunte! Pășiți numai resoluți fața de concubinate, căci poporul nostru încă nu e depravat, cel puțin în Ardél, moralul poporului e superior față de acelor din Ungaria. Nu e vorbă, predica va avé o mare influință; dar mai mult va puté lucrá un preot și eventual comitetele parochiale, dacă se vor adresá direct către persónele, ce trăesc în concubinat, arětându-le rětăcirea.

Esistă un rěu la noi. Sě pune puțin preț pe datele statistice la concubinate. Multor preoți le vine mai bine la socotélă a face arětare la protopresbiterul despre 2—3 părechi, decât a specificá tóte casurile; unii însě nu raportézā nimic. Mai anțerț într'un sinod protcpresbiteral, raportând protopresbiterul despre numěrul concubinatelor, un membru mirén ii reflecta: „La mine în comună sunt mai multe concubinate, decât se arată în întreg protopresbiteratul.“

Raportul se ia spre sciință, și cu aceste se finesce causa cu concubinatele. Datele sunt false, decisiuni meritóre, pentru stêrpirea acelora nu se iau, și lucrul rěmâne baltă. Cel mult dacă se decide sě se facă arătări la pretorele! Și pe urmă din tóte se alege nimica. Étă ce am pretinde noi aici: datele statistice sě se facă cât mai esacte, sub amenințare cu pedépsă față de preoți negligenți. Mai departe sě se arete din partea preoților concernenți, ce disposițiuni au luat față de concubinați. Concubinanții sě fie citați la oficiul protopopesc ca sě se vadă, ce e causa concubinatului, și despre tóte sě se facă raport prin protopresbiterul sinodului ppresbiteral. Astfelíu am puté aflá isvorul rěului. (Va urma).

Avis.

Adunarea generală a „reuniunei române din Sibiíu“ se va țíné *Luni la 18 Martiu st. n. a. c. la órele 6 séra în localul menit pentru probe,* (în localitățile Seminariului), cea ce se aduce la cunoscința p. t. membrilor.

Sibiiu, în 13 Martiu, 1889

Direcțiunea.

Varietăți.

* Princesa de corónă věduva Stefania, precum se anunță cu siguranță, va petrece vara acésta în castelul dela Laxemburg. Oficianții de curte au și primit ordin sě facă pregătirile necesare. Princesa rěmâne până prin mijlocul lunei lui Aprile în Miramare, decum va însě timpul va fi de tot frumos și favorabil va rěmâné până în dilele de Maiu. Membrilor din direcțiune, cari lucrézā la opul: „Austro-Uugaria în scris și ilustrațiuni“ le-a adresat câte o epistolă, în care îi rógă ai împărtășí esperințele lor și lucrările noue, ce le au făcut.

* (Aședarea definitivă a cadavrului Archiducelui Rudolf). Cu privire la aședarea definitivă se vor luá disposițiuni încă în sěptěmâna acésta. Cosciugul numai e acoperit decât de cununile membrilor familiei împěrătesci. Celelalte cununi au fost delăturate și se vor arde. Imbuldéla publicului în cripta capuținilor continuă. Abstrăgênd dela aceea, că mulți visitatori rup floricele și frunze din coróne, ca sě le ia de suvenir, s'au descoperit în timpul din urmă și casuri de hoții. De pe multe pantlici s'au rupt ornamentele de aur și din cununa de lauri de argint, ce o a trimis regimentul rusesce al cărui șef a fost archiducele, lipsesc multe frunde!

* Congregațiunea comitatensă estra-ordinară a cttului Sibiiu s'a ținut în 11 l. c. sub presidiul comitelui suprem, cont. Andreiu Bethlen. S'a hotărît trimiterea de condolență pentru rěposarea archiducelui; s'a respins cererea comitetului pentru ridicarea unui monument regelui Matia, și a dat espresiune protocolară consimțirii pentru proiectul de lege militariu, așa precum l'a presentat guvernul. S'au ales apoi membrii în comisiunea administrativă, permanentă și verificătóre.

* Din Aiud ni se scrie: În 7 Martiu s'a subscris la Budapesta contractul pentru ridicarea unei fabrici de zăhar în Aiud.

Cu ocasiunea adunărei comitatense din 12 Martiu, care a decurs în ordine, și după-ce comitele suprem a dat un banchet, la care au participat vr'o 400 persóne, séra i s'a adus un conduct de torțe. Intre participanți am vědut și vr'o 80 de români, plugari din Aiud, în frunte cu tricolorul unguresc, pe lângă alți cetățeni unguri de aici.

Parochul primar reformat al Aiudului a dat espresiune mulțămitei lui și a populațiunei, că comitele suprem priu influința lui a sciut sě câstige pentru Aiud un stabiliment, care are sě dea un impuls la o nouă viéță pe terenul economic. Comitele a rěspuns, că datoria sa a fost de a ocrotí interesele Aiudului și ale comitatului.

Conductul dela casa comitatului, s'a dus la casa orașului. Aici era sě se țină altă vorbire, dar vre-o 300 de tineri din colegiul reformat i-a întêmpinat cu abzug Tisza, abzug Fejérvári etc. și așa s'a născut o gălăgie, cum nu pré e dată omului sě vadă în tóte dilele. Habent libelli sua fata!

* (Noue uneltiri în contra gimnasiului din Beinș). Din Pesta i se scrie „Gaz. Trans.“: „Ministrul de instrucțiune voesce cu tótă forța sě introducă limba maghiară ca limbă de propunere în gimnasiul din Beinș și vrea al silí pe episcop sě mai demisioneze de acolo vre-o câți-va profesori. Se vede, că ministrul unguresc nu s'a mulțămit cu demisiunea celor trei profesori de astă tómnă, ci cere noue jertfe.“ Scirea acésta este fórte gravă, dice numita fóie, asteptăm informațiuni mai aměnunțite!

* (Alegere de deputat). Alegerea de deputat pentru parlamentul austriac în cercul electoral al doilea al marilor proprietari din Bucovina s'a făcut în 11 l. c, întregindu-se astfeliu locul devenit vacant prin mórtea Dr. Grigorcea. In privința alegerei se telegrafézā din Cernauți diariului „N. Fr. Presse“ următórele: După o luptă mare și neobicinuită în țéra nóstră a fost ales cu 67 voturi candidatul partidului român, Leo cav. de Goian, procuror de stat la trib. din Sucéva. Pe fostul capitan de district, bar. Eudocsiu de Hurmuzachi au cădut 59 voturi din partea partidului autonomistic de compromis și din partea liberalilor. Bar. de Hurmuzachi, care după naționalitate e român, e fórte iubit și de neromâni pentru persóna sa conciliantă și intențiunile sale liberale. Nou alesul caval. de Goian este un aderent înfocat al sistemului de regim actual.

* (Viață lungă). In luna trecută a murit în orașul Călărași femea Drăgana Nedelcu Brângaciu, în etate de 103 ani; ér în diua de 14 curent, a incetat din viață și soțul seu Nedelcu Brângaciu, în etate 105 ani. Acesta din urmă n'a fost nici odată bolnav greu în viața sa.

— In diua de 19 Februariu, în cătunul Potocénca, pendinte de comuna Bobesci Bălăcéna, județul Ilfov, a murit Maria Dumitrache în vêrstă de 105 ani.

* Direcțiunea scólei naționale de mine din Paris a convenit a primí se esamize în laboratórele sale probele de ape minerale dela Călimănești, Govora, Căciulata, Bivolari, etc. Acésta dl Carnot, directorul numitei scoli și frate al președ. republicei francese, de și este cu desĕvêrșire interḑis ori-cărei esaminări de ape strĕine, a făcut o însĕ în vederea simpatiilor dintre ambele națiuni și ca concesiune pentru numĕrul cel mare de tineri, cari se instruesc la scólele francese; scrie „Telegraful Român.“

* (Pușca cu repetițiune Manlicher.) In decursul sĕptĕmânei trecute s'a împărțit pușca cu repetițiune la trupele corpului 12 de armată. In sĕptĕmâna acésta se vor face și esercițiii de tir, după-ce va fi premers instrucțiunea deplină pe la diferitele companii. Cu pușca acésta se póte ținti până la 2500 pași. Baionetul e cu mult mai mic decât cel vechiu, cam ca un cuțit de ucis, avênd prăsele de fag. Esercițiii vor face în acest an cu pușca Manlicher toți reserviștii, și cei cari ar fi scutiți în anul acesta, ei însĕ vor face numai 7 ḑile.

* (Sultanul și Academia maghiară.) Academia a hotărît de curênd a înaintá sultanului o adresă de mulțămită, căci la recercările lui Bambery a conces, ca membrii academiei maghiare sĕ caute documente și date referitóre la maghiari, în biblioteca, ce până acum o a ținut tot închisă. In o ședință a comisiunei istorice s'a și cetit adresa de mulțămită, acompusă în limba turcéscă și maghiară.

* (Societatea „Pester Lloyd“. Conform raportului adunărei generale, venitele din prenumerațiuni arată o urcare în anul 1888 de 10.000 fl.; ér venitele din anunciuri s'au urcat cu 5000 fl. Ḑiarul a adus venite în total de 396.527 fl. Erogatele au tost de 347.007 fl.; remânênd venit curat deci de 49.520 fl. în comparație cu al anului precedent e cu 12.162 fl. mai mare.

* (Cărbuni din valea Jiului.) La însărcinarea ministrului unguresc de comunicațiune, direcția căilor ferate unguresci a esaminat calitatea cărbunilor de pământ din valea Jiului, întru cât adecă se potu folosí la încălḑirea locomotiveloru și căldărilor de vapor. Direcțiunea a constatat, că acesti cărbuni sunt cei mai buni în Ardél, Bănat și téra ungurésca, în ce privesce insușirea de a încălḑí și de a arde, dar în privința puterii de desvoltare a vaporului îi întrec cărbuni dela Cinci-biserici și Salgó-Tarjan.

Loterie.

Mercuri în 13 Martiu 1889.

Sibiiu: **14 52 26 82 12**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Martiu 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.15	101.25
Renta ung. de hârtie	93.65	94.05
Obligațiuni urbariale transilvane	104.75	104.75
Obligațiuni urbariale tem.-băn.	104.75	104.75
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115.—	115.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	146.—	145 76
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.20	99.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	119.—	119.--
Sorți ungurești cu premii	137.25	137.25
Renta de aur austriacă	111.40	111.50
Obligațiuni de credit austr.	312.30	313.20
Sorți de regularea Tisei	127.—	126.—
Acțiuni de bancă de credit ung	306.—	300.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99,25	99.50
Galbin	5.69	5.65
Napoleon	9 63	9.50
100 marce nemțesci	59.25	59 50
London pe (poliță de trei luni)	122.22	122.10

Nr. 1. [26] 2—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 20 Decembre 1888 Nr. 5747 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch din parochia gr. or. Poiana de clasa a III-a, în protopresbiteratul Câmpenilor, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Acest post de capelan este împreunat cu jumătate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii și inmormêntări	fl. 250.—
2. Dela canóne, masle și liturgii	fl. 50.—
3. Dela botezul Domnului	fl. 40.—
4. Din prescuri sfestanii și iertăciuni	fl. 60.—
Suma	fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și subștérnă concursele cu documentele cerute de legile din vigóre până la terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 12 Februariu, 1889.

Romul Furdui, protopresbiter.

---

[30] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de móșă in comuna Sadu, se escrie prin acésta concurs, carele e impreunat cu următórele emolumente:

a) salariu fics 60 fl. v. a., solvibili în rate cuartale din cassa alodială.

b) cuartir liber;

c) 2 stângini de lemne;

d) dela fie-care nascere câte 50 cr.; móșa însĕ e indatorată a cerceta pe chendela în 8 ḑile după nascere.

Dela reflectante la acest post se pretinde ca ele sĕ fie móșe diplomate. Acelea cari vor produce diplomă dela institutul de moșit din Cluș vor fi preferite.

Cererile au a se inaintá la primăria comunală cel mult până în 25 Martiu 1889.

Sadu, in 25 Februariu, 1889.

Primăria comunală.

Savu Dregiciu, primariu.
Const. Popovici, notariu.

---

[34] 1—3

EDICT.

George Albu din Mosna, carele de 3 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Maria Urdă din Mosna, fără a se sci ubicațiunea lui, se provócă prin acésta, a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, in termin de un an și o ḑi, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru că la din contră, în procesul divorțial incaminat din partea muerii sale Maria Urdă, se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătorésca în cause matrimoniale.

Mediaș în 25 Februariu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului.

Ioan Chendi,
adm. protopresb.

Sz. 986/889 plg. [26] 2—3

Hirdetmény.

A szászsárosi határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **év April hó 6-ik napjának dél elött 9 órájára** tüzöm ki Szász-Sároson a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint egyik vagy másik fél meg nem jelnése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros 1889 márczius 5-én.

Incze Domokos,
eljáró biró.

Sz 960/1889 plg. [27] 2—3

Hirdetmény.

A hondorfi — általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 4-re d. e. 10 órára** tüzöm ki, Hondorf községbe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljàró biró.

Bilanțul anual

din 31 Decembre 1888 al societății

„ALBINA“ Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrar		57,330.26
Monetă		702.82
Cambie de bancă		2,109,477.22
Împrumuturi pe hipotece:		
a) în scrisuri fonciare	1,090,947.38	
b) în numĕrar	94,314.73	1,185,262.11
Credite cambiale cu acoperire hipotecară		295,762.43
Credite fixe		86,248.40
Avansuri pe efecte publice		92,300.35
Credite de cont-curent		117,520.53
Împrumuturi pe producte		27,633.39
Casa institutului, realități dela gara Brașov și diverse realități de vênḑare		136,959.32
Efecte publice		283,674.75
Efectele fondului de garanță ale scrisurilor fonciare		222,394.17
Efectele fondului de pensiuni ale funcționarilor institutului		30,452.90
Mobiliar	7,684.45	
după amortisare de	708.65	6,975.80
Depuneri la bănci și diverse conturi debitóre		93,025.82
		fl. 4,745,720.27

Passive.		fl. cr.
Capital social		
3000 acțiuni à fl. 100		300,000.—
Fondul de reservă al acționarilor		66,466.—
Depuneri pentru fructificare		2,864,397.96
Scrisuri fonciare de 6% în circulațiune	861,300.—	
Scrisuri fonciare de 5% în circulațiune	210,000.—	
Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune	3,100.—	1.074,400.—
Fondul de pensiuni al funcționarilor		30,483.90
Dividende neridicate		1,440.—
Cambie de bancă reescomptate		260,570.11
Avansuri dela banca austro-ungară		55,000.—
Interese anticipate pro 1889		39,013.09
Diverse conturi creditóre		3,884.78
Profit curat		50,064.43
		fl. 4,745,720.27

Sibiiu, 31 Decembre, 1888.

I. Hannia m. p., membru al direcțiunei.
I. Popescu m. p., membru al direcțiunei.
P. Cosma m. p., director esecutiv.
Iosif Lissai m. p., comptabil-șef.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanțul present și confrontându-l cu registrele principale și ausiliare ale societății ținute în bună regulă, l-am găsit în consonanță cu acelea-și și esact.

Sibiiu, în 9 Martiu, 1889. [33] 1-1

Comitetul de supraveghiare:

Dr. **Aurel Brote** m. p.
N. Frateșiu m. p.
Cornel Tobias m. p.
I. Crețiu m. p.

„ARDELEANA“ institut de credit și de economii, societate pe acții în Orĕștie.

Contul bilanțului.

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrar		3,744.33
Cambii de bancă escomptate		228,989 14
Imprumuturi pe hipotece		46,981.75
Imprumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară		40,374.—
Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți		28,877.50
Imprumuturi pe efecte publice		293.--
Mobiliar:	512 fl. 54 cr.	
după amortisare de 10%	51 fl. 25 cr.	461.29
Spese de fundare	338 fl. 52 cr.	
după amortisare de 20%	67 fl. 70 cr.	270.82
Diverse conturi debitóre		630.94
		350,622.77

Passive.	fl. cr.
Capital social:	
1500 acțiuni à fl. 50 —	75.000.--
Fondul de reservă	6,112,13
Fondul pentru ajutorarea funcționarilor	318.—
Depuneri pentru fructificare	176,444.63
Cambii de bancă reescomptate	74,847.24
Dividende neridicate	25 —
Interese anticipate pro 1889	3,982.32
Diverse conturi creditóre	947.89
Profit curat	12,945.56
	350,622.77

Orĕștie, la 31 Decembre, 1888.

Iosif de Orbonaș m. p., membru al direcținnei.
Samuil Pop m. p., membru al direcțiunei.
Dr. Ioan Mihu m. p., director esecutiv.
Aurel Popovici-Bărcianu m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanțul present și confrontându-l cu registrele principale și ausiliare ale societății ținute în bună regulă, l-am aflat în consonanță cu acelea-și și esact.

Orĕștie, la 10 Martiu, 1889. [32] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Dr. Stefan Erdélyi m. p.
Nicolau Popoviciu m p.
Laurian Bercianu m. p.

Sămânțăria (negutătoria de semințe),

carea de 21 ani se bucură de cel mai bun nume, a lui

LUDOVIC RESCHNER în SIBIIU, Sporer-Gasse Nr. 4.

în edificiul superintendentului evangelic — are onóre a încunosciințá pe P. T. domni economi, agricultori și pe întreg publicul, că are mari cantități de sămânță pe ales de **trifoiu, érbă, napi, legumi,** precum și **sămințe de flori încolțite și próspete,** oferindule în cantități mari și mici cu prețuri moderate, și se rógă de o frecuență mare. [31] 1—2

Catalóge se espedéză gratis și franco la cerere și sĕ pun ori-cui la disposițiune.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 25 Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Martiu 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Martiu.

Am dat mare importanță schimbărilor produse în timpul mai próspĕt în Sêrbia, și le am adus în legătură cu mersul politicei generale în peninsula balcanică. Situațiunea creată se consideră ca resultat al politicei rusesci, și ca începutul unei noue ere atât în Sêrbia, cât și în Bulgaria.

O coincidență esistă, acésta nu se póte negá, și presa europénă nu și o póte esplicá, decât ca stând în strînsă legătură un lucru cu celaltalt, și ca eșite în cele din urmă din unul și acela-și isvor.

Conducĕtoriul partidei oposiționale din Bulgaria, Zancov, a avut fericirea de a fost primit la țarul în audiență privată. Despre audiența avută, rusofilul Zancov, a făcut o referadă și o a publicat prin ḑiare numai cu câte-va ḑile înainte de a renunciá regele Milan la tronul Sêrbiei.

In raportul ḑiaristic se cuprind doue lucruri, plângerile bulgarilor presentate puternicului țar de domnul Zancov, și rĕspunsul țarului.

De interes este părerea țarului despre starea lucrurilor în Bulgaria, și de observat e, că autenticitatea comunicatelor nime nu o a tras la îndoélă, de unde în general se crede, că cele comunicate s'au făcut cu prealabila încuviințare a autocratului rusesc.

Părerea țarului este, că în scurt timp bulgarii însiși vor vedé calea greșită, pe care umblă, că ei insiși din indemn propriu se vor scí scutura de principele Ferdinand, bunăóră cum au făcut cu fostul principe Alecsandru în vara anului, 1886. Apucați odată pe calea acésta, dela care atârnă fericirea lor, bulgarii vor convocá scupcina cea mare, și atunci Rusia va pășí cu trei candidați, dintre cari representanța principatului suzeran va alege pe unul, și cu calea acésta se vor restabilí legăturile de părinte și fii supuși și adicți dintre țarul rușilor și poporul bulgar, pentru a cărui eliberare de sub jugul păgân s'a vĕrsat atâta sânge rusesc în rĕsboiul oriental din 1877.

O voce autorisată vorbesce așadară în numele țarului rusesc, provócă la o nouă revoluțiune internă în Bulgaria, și face interesantă descoperire, că cea-ce nu a voit sĕ facă Rusia în decursul anului 1887, va face acuma, va pășí adecă cu candidații sei pentru tronul bulgar, și va ridicá pétra de móră, care apasă greu asupra Europei.

Este lucru positiv, că cabinetele europene au avut cunoscință despre cele ce se petrec în Sêrbia; este lucru cunoscut, că puterile europene au fost avisate despre cele ce se vor intêmplá în Sêrbia.

Comunicatul domnului Zankov se aduce deci în strênsă legătură cu renunțarea regelui Milan, care era persónă ingrată la țarul rusesc. La cârma afacerilor în Sêrbia este un bărbat, care n'a făcut secret din simpatiile sale către Rusia. Comunicatul autorisat prorocesce o asemenea schimbare în Bulgaria, care ar facilitá și Rusiei o abatere dela politica de până acuma față cu Bulgaria.

Prin acésta însĕ se ajunge tocmai dorința puterilor europene, cari în frunte cu Germania nu odată au propus Rusiei politica, care ni se pune acum în perspectivă.

In acéstă lumină privită cestiunea, ea ni se pare ca inadins cioplită pentru linistea spiritelor, și asigurarea păcei europene, după care insetéză popórele din Europa.

Revista politică.

Desbaterile în dieta din Budapesta se continuă în modul de până acum, și § 25 din proiectul de lege militariu promite încă multă discuțiune, considerând discursurile cele lungi, ce parcă într'adins le făuresc oposiționalii.

Sbuciumările oposițiunei de a sdrobí actualul ministeriu par de tot zădărnicite în fața consolidării, în care se află partidul liberal.

Vestile respândite, că ministrul Tisza ar demisioná, și că s'ar face apel la țéră sĕ alégă deputați la dietă, disolvându se actuala cameră, se desmint, și opozițiunea trebue sĕ se mulțăméscă cu concesiunile câstigate prin ținuta sa hotărită și prin gălăgia cea mare, cu care voesce sĕ sparie pe membri actualului cabinet.

În parlamentul austriac sunt la ordinea ḑilei desbaterile speciale asupra bugetului. Câți va deputați oposiționali s'au distins prin discursuri fulminante și tot deodată cam aspre la adresa guvernului, ér foile oposiționale grăbesc a inregistrá scirea sensațională, că până la urma urmelor se va pomení cu deficit, ér nu cu prisosință, precum avuse indrăsnéla sĕ o anunțe acésta ministrul de finanță.

Acésta o deduc numitele foi din impregiurarea, că se fac amandamente și alte proiecte, ce nu erau prevĕḑute în buget.

Astfeliu este construirea unei linii ferate dela Jaslo la Nzeszow, dar mai cu sémă noua cuotă pentru puscile cu repetiție va formá o sumă considerabilă, care va preschimbá plusul de buget în minus.

Regentul Ristici a desfășurat programul, ce-l va urmá regența atât în politica internă, cât și în politica esternă.

Despre relațiunile Sêrbiei cu Austro-Ungaria, ḑice ea, trebuesc sĕ se baseze pe interesele naturale și pe logica faptică a lucrurilor; relațiunile, dacă nu cumva se înșală, vor continuá a fi bune.

Deocamdată putem fi mulțămiți cu aceste asigurări mance, ḑice „N. Fr. Presse,“ desvoltarea mai departe a lucrurilor ne va arĕtá, ce înțelege dl Ristici prin „logica faptică“ a lucrului și dacă ministeriul radical consimte cu acésta logică faptică.

Decând e actuala regență, s'a agrațiat mai multe persóne dela pedépsa cu mórte și e remarcabil, că chiar și persóne radicale de mare influință. Grațiarea a urmat însĕ în urma intervenirei regelui Milan, carele a voit sĕ asigure prin acésta mai mult iubirea sudiților către fiul seu.

Vederile politice ale persónelor din regență, precum i-a caracterisat activitatea de până acum, sunt diferite. Ristici, primul regent, pare a observá o politică mai mult indiferentă, Protici, înclină spre Austro-Ungaria ér Belimarkovici e hotărit, că nutresce simțeminte rusesci. Regenții țin ḑilnic consultațiuni și decisiunile se fac numai cu consimțĕmêntul lor; unul fără de altul nu aduc hotăriri. Se vorbesce însĕ, că mai mulți progresisti ar fi aruncați în prinsóre și că asupra metropolitului Teodosiu, care a adus sentința de divorț se esercită o astfeliu de presiune, încât curênd va trebuí sĕ și dea demisiunea.

După cum asigură „Pol. Coresp.“ consilierul de stat Alimpie Vasielievici a călĕtorit la Yalta, incredințat fiind din partea regenții cu o scrisóre, prin care 'i face cunoscut reginei Natalia urcarea pe tron a fiului seu, Alecsandru.

Noua constituire a cabinetului italian, precum se asigură din Paris a provocat acolo bună impresiune, deóre-ce se crede, că politica Italiei va observá de acum încolo cumpĕtul cuvenit față de Francia. Foile germane inregistréză sciri parisiene, cari pe basa depeșilor din Roma aduc informațiuni, că Crispi, carele afară de președinte al cabinetului mai ocupă doue portofoluri, cel de interne și cel de esterne va cedá portfoliul de esterne secretariul de stat Dainiani, și astfeliu se va face o esențială schimbare în politica esternă, apropiindu-se mai mult de Francia. Casul cel dintâiu al acestui presemn în acésta direcțiune va fi recunoscerea capitulațiunilor din Tunis.

FOIȚA.

La parastasuri.!

. . . . . Și dacă totuși Lamartine se încumeta, în rĕsfățat-ai fantasie, a me definí cu vorbele: *Borné dans sa nature, infini dans ses voeux, l'homme est un Dieu tombé, qui se souvient des cieux,* o face și el, sub presiunea umilinții, rĕstălmăcite în firea omenéscă.

Purtând titlul pretensiv de „tată“ și „creatoriu“ și atribuindu-ți epitetele celei mai înalte perfecțiuni, pentru fabulósa-ți esistență, n'ai avut alte motive de cât sĕ me faci rob orb întêmplărilor, sălaș ispitelor, disputându-mi tótă clipita esistința.

Ér pentru-ca amărăciunea sĕ n'aibă sfêrșit și și mai tare sĕ simt actul rĕsbunărei tale, mai condamnat la vecinicie, începutul necunoscutelor, ca sĕ am dór motive a me poreclí, că sum chipul și asĕmênarea mărirei tale celei „nevĕḑute“ și „necuprinse.“ Dar de unde sciu eu, că dromedariul, putêndu-te închipuí, nu ș'ar însușí egoismul pĕcătos a fi chipul și asemênarea ta; ori că prin continua transformare, nu-și va însuși vre-odată acéstă „putință.“

Și atunci chipul mărirei tale, fie chiar după spirit (?) — !! De ce n'ai condamnat încai biata fire omenéscă — nu numai sĕ i puni precept — sĕ fie și pururea de tot sĕracă de „duch“, că cel puțin închipuita fericire pare a se sălășluí mai bucuros în creerii trândavi și abia deșteptați din starea lor primitivă!

Ai voit póte, ca sĕ mĕsur cât mai esact diferența, născută prin cădere, și gândindu-me la ceriuri, sĕ am motive multe, tot mai multe de umilință și în viforul ispitelor, ce sunt înlănțuite de clipele vieții, în care n'am sciut, când am intrat, dar simt, că sunt, sĕ alerg la limanul teu, învĕlit în negura necunoscinții, și care nu sciu de se află la rĕsărit, unde speranțele încep sĕ apună, ori l'a apus, un'e ele stau însghebuite în marea uitărei.

Ori liman e grópa dinainte-mi, ce-și ride de mine, joc hazardios al ei, și din care îndată-ce am început a eșí, continuu a me pogorí și sălășluí, căci ți-a plăcut sĕ me stăpânéscă ea.

Ori apoi limanul e înfricoșata-ți judecată înaintea căreia voiu stá umilit, ér ochiul teu crunt me va priví ca pre un criminal și slugarnicile-ți cete nevĕḑute și tainice, ca sĕ dea satisfacțiune voei tale, me vor aruncá în geenă, unde verdictul teu m'a condamnat, ca în continuu flăcările sĕ-și afle aliment în jocul lor rĕsfățat, ér tu sĕ te veselesci de priveliscea lor, întorcându-ți fața la sfășietórele-mi strigate și suspine..; și atunci de ce sĕ nu fiu eu stăpân pe câteva clipe, până simt durerile și chinurile vieții pămêntesci, de ce sĕ nu gust câteva momente din fericirea pămêntéscă, așa precum o pricep și o simt. . .; și apoi decât sĕ mai suport dureri și sĕ fiu rob orb întêmplărilor mai bine un glonț trimis crerilor, avisându-i, că m'am înscris în cartea întunecată a necunoscutelor și plăsmuirile lor, acolo nu-mi sunt spre trebuință — — —!! . . . . dar —. . binecuvêntat momentul, în care ai sădit scânteia de viață a creerilor de au conceput ideia Dumneḑeirei, așa precum se tălmăcesce în creștinism. Căci ori-ce „ești tu, carele ești“ plăsmuirea ființii tale, care cu firele tainice a năsădit întêmplările și a lănțuit părțile lumei într'un chip atât de armonios, încât tóte spun mărirea puterei tale, îmi e necesară; dacă necesar este ca sĕ esist.

Și pentru ce a-și învidiá conceptele de cea mai înaltă perfecțiune, cu cari te ai sciut împodobí, dacă bine sciu, că d'odată cu umilința mai înzestrat cu însușirile d'a me puté avêntá sĕ observ cărările divine; și pĕtruns de impresiunea frumseții me apropiu de tine, perfecționându-me și eu, precum Tu însu ți mi-ai poruncit.

Și dacă omenimea alérgă spre urmărirea acestui ideal la „unitatea comună“, óre nu tocmai prin acésta se manifestéză iubirea Ta nemarginită în iubirea ei, căci voesci sĕ péră rĕul din omenime în fața perfectibilității sale.

Alegerea de episcop în Caransebeş.

Fiind ḑiua alegerei de episcop pentru diecesa Caransebeşului defiptă deja, credem, că ni se cuvine şi noue a ne ocupá de acésta cestiune.

Tóte celelalte ḑiare românesci, ba şi unele din România au început a face combinări şi a se interesá de actul important, ce ne stă înainte, în ton variat, când serios, când mai puţin serios, când ridicol chiar.

O temere însĕ şi-a aflat deja espresiune în tóte foile, că adecă: póte fi posibilă ingerinţa guvernului la alegere, şi dacă nu s'ar alege o persónă grată, aceea n'ar obţiné préînalta întărire provĕḑută în § 104 al statutului organic.

Noi credem, că rĕu, fórte rĕu fac aceia, cari deja de pe acuma se ocupă de acésta gogoriţă.

Guvernul n'are nici un drept sĕ se amestece în alegerea de episcop în biserica nóstră autonomă, şi nu credem sĕ afle plăcere nici un guvern într'aceea, că încă înainte de a cunósce dorinţa diecesei respective, sĕ lucre pe sub mână, căci altmintrea nu se póte nici închipuí, într'acolo, ca se iriteze spiritele şi sĕ provóce reacţiune şi nemulţămiri, ba nici aceea nu credem, ca fără motive fórte ponderóse, sĕ aibă curagiul un guvern care este la inălţimea chemărei sale, a face propunere la Tron, ca sĕ refuse întărirea celui ales şi propus din partea sinodului episcopesc spre întărire.

Dacă foi strĕine de biserica şi limba nóstră se ocupă de cestiunea, carea numai pe noi ne privesce şi mai deaprópe numai pe diecesa vĕduvită, şi se dimit până la a recomandá şi a defăimá persóne, nu urméză ca şi noi sĕ ne prindem pe cleiu şi stând de vorbă cu ele sĕ facem, ce fac inimicii bisericei nóstre, lăudând pe unele şi hulind pe altele persóne din demnitarii nostri bisericesci, căci ni se póte întêmplá ca cei ce au cuvêntul din urmă la actul de alegere sĕ se foloséscă chiar de argumentele nóstre contra nóstră, cum s'a mai întêmplat în scurtul timp, de când avem biserică autonomă.

Cine a fost mai mult, şi a consequenti trebue sĕ susţinem, că mai pe nedrept cârtit şi tras în tină din partea fiilor sei sufletesci, decât rĕposatul episcop Popasu? pe carele în urmă tot cei ce-l defăimau mai nainte, l'au aflat de demn sĕ-l cheme în fruntea metropoliei, ér astăḑi, când el nu sĕ mai póte bucurá de tributul recunoscinţei, îl numesc „Ioan cel bun“!

Nu jurnalistica este chemată sĕ cualifice pe cineva de episcop. Dacă voiesce, pună-se pe terenul principiilor, presente-ne idealul unui episcop bun, dar nu se atingă de persóne.

Cei chemaţi toţi sunt ómeni, cari tot atât de bine sunt pĕtrunşi de însemnătatea lucrului, ca ori-care jurnalist, ba ei cunosc şi împregiurările şi neajunsurile locale, ei, deputaţii sinodali toţi sunt ómeni inteligenţi şi fii bisericei vĕduvite, ei pot cunósce şi pe acele persóne, cari pot vení în combinaţiune la alegerea de episcopi; se le dăm pace, ca independenţi de ori-ce impresiuni esterne, sĕ-şi tragă informaţiuni pe căile ce le vor afla dênşii de convenabile, ca apoi la timpul seu sĕ-şi pótă dá votul cu tótă liniscea sufletéscă, după-cum le va dicta mintea şi înţelepciunea lor.

Totul ce aflăm noi de indispensabil este, ca deputaţii sĕ se coadune cel puţin cu o ḑi înainte de alegere la Caransebeş, ca acolo nepreocupaţi nici de o persónă sĕ se întrunéscă în conferinţă, sĕ discute frăţesce şi fără patimă între sine calităţile ce le cer dela episcopul lor, sĕ descopere între sine neajunsurile, ce esist în diecesă, pentru că nu se póte negá, că ori-cât de regulate se afirmă a fi rĕmas trebile diecesei după rĕposatul, neajunsuri tot sunt ele şi acolo, şi încât privesce spiritul constituţiunei nóstre bisericesci, dóră mai mari decât în alte diecese, apoi după-ce vor fi în curat cu tóte, esamineze pe rênd însuşirile persónelor, cari pot vení în combinaţiune la demnitatea de archiereu, şi dacă se póte întrunéscă-şi voturile în accea persónă, pe carea o vor aflá de mai aptă pentru conducerea diecesei, ca apoi când vor fi chemaţi la urnă, sĕ-şi manifeste voinţa cu tótă demnitatea în vot unanim.

Un vot unanim şi negarnisit cu veleităţi politice nici pro nici contra, trebue sĕ impună în tot locul.

Nu putem încheiá fără de a luá notiţă şi de absurditatea, sĕ nu-i ḑicem altmintrea, ce aflăm în o corespondenţă de „La Temisiu“, publicată fără nici o observare în „Luminătoriul“ Nr. 17.

Eată tecstul:

> Dacă vom considera, că guvernul astăḑi ar pretinde un candidat din partida politică a liberalilor magiari, ni aducem aminte când se alese Popasu de metropolit, eară de altă parte vom lua în consideraţiune, că noi dorim sĕ ferim biserica de politică şi că in afacerile nóstre bisericesci ni s'ar puté se întimpinăm multe desplăceri şi neînţelegeri cu un episcop de politică.“
>
> „Urméză din acestea casul sau întrebarea, că óre între cercunstanţele actuali, nu ni-ar fi de ajuns episcopii cei avem, pentru a îndeplini hierotonirile în provincia metropolitană, remânênd administraţiunea la consistorie, pe principiul de responsabilitate depus în statutul organic, fără îngerinţa cea autoritativă şi neresponsabilă a părinţilor episcopi“.

Pĕcat că nu şi-a subscris şi numele acest „ocoş“ ortodox, cum ḑicea fie iertat Popasu, ca sĕ vedem cui avem sĕ ne închinăm?

Da dece se „consideri“ Dta, ceeace nu este admis se consideri?

Spune-ne Dta, carele precum se vede bine cunosci „principiile“ depuse în statutul organic, care principiu, — se nu vorbim de § că cu acestia nu te prea ocupi — al st. org. admite posibilitatea, ca guvernul se pótă „pretinde“ un „candidat“, carele aparţine la vr'o partidă politică?

Dar admiţind acésta, şi admiţind şi aceea, că după statutul nostru organic ar fi permis, ca noi se ţinem o diecesă vĕduvită până când ne place, ce cugeţi? până când ar trebuí se asceptăm cu intregirea scaunului episcopesc din Caransebeş?

Cel puţin până când ar cădé ministeriul actual, fie asta 1, 2, sau 10 ani.

Dar atunci ar vení alt guvern, póte al conservatorilor. Acesta încă ar „pretinde“ un „candidat“ din partida sa. Ţi-ar convení un asemenea candidat? De sigur nu!

Ai mai aştepta până ar vení „Kossuthisti“ la putere. Şi acestia ar „pretinde“ candidat de al lor. Eară nu ţi-ar convenì.

Creḑi că după „Kossuthisti“ ar urma partida „naţională“ la putere? Cât eşti de „ocoş“, tot nu presupunem despre Dta că îţi faci astfeliu de ilusiuni.

Şi în fine manevra asta a nóstră cu ce ar fi mai puţin „politică in biserică“ decât a guvernului.

După Dta, între împregiurările în cari trăim nu întratâta ingerinţa guvernului este daunósă pentru biserică, cât „ingerinţa cea autoritativă şi neresponsabilă a părinţilor episcopi“ pe carii ai voi sĕ-i suferi numai pentru-ca se „îndeplinéscă hirotonirile în provincia metropolitană“, va se ḑică numai o maşină de a face „popi“ ţi-ar trebuí d-tale în metropolie, în colo consistoriile vor fi destul de cu minte se mérga dup-cum le vei porunci d-ta şi cei de vederile anarchistice ale d-tale.

Dar cugetatai la „posibilitatea“, că până când ni-ar convení se alegem episcop? se móră şi cei doi archierei ce-i mai avem. Cine ar „hirotoní atunci pe preoţi?“

Şi sĕ mai punem o întrebare: pentru-ce stăruesc Timişenii aşa mult ca se capete şi ei o episcopie, dacă şi episcopii câţi îi avem li se par pré mulţi?

Veḑi absurditatea unde duc astfeliu de „sfătoşii“ fără nici o socotélă?

Cetesce dle § 98 apoi § 121 p. 11 din statutul org. şi vei vedé, că legea nóstră bisericéscă nu permite ca un scaun episcopesc sĕ fie vĕduvit mai mult decât trei luni, şi cugetă apoi serios, încât privesce ingerinţa guvernului în biserică, când ai fi mai espus sĕ o simţi, dacă ţi-ai respectá sau dacă însuţi te-ai lăpădá de constituţia ta bisericéscă?

Recunóscem că ne-am ocupat pré mult de acéstă ideă scrintită, dar cetitorii ne vor scusa cu indignaţiunea ce trebue sĕ-i cuprindă şi pe dênşii, când vĕd că asemenea lucruri pot fi date publicităţii fără nici o reflecsiune din partea redacţiunei, pe carea o ţinem de seriósă şi destul de iniciată în afacerile nóstre bisericesci.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mărginime, 28 Februariu, 1889. Dle redactor! Grelele împregiurări, în cari trăim, me silesc sĕ prind condeiul în mână.

Era un timp, în care noi mărginenii, părea-că suntem mândria acestei ţĕri. Banul se făcea de tot uşor, şi fiind sarcinile uşóre, nu e mirare, că comunele din mărginime şi-au ridicat cele mai frumóse biserici, şi scóle, înzestrându le cu fonduri măricele, şi punênd astfeliu basa temeinică desvoltării în viitoriu.

Ómenii erau entusiasmaţi pentru binele comun şi o parte a prisosului o jertfiau bucuros ca sĕ lase urmaşilor moştenire o viaţă démnă de vécul, în care trăim.

Aḑi însĕ dacă ne uităm în aceste comune, se desvălesce înaintea ochilor nostri o icónă, zugrăvită în colori de tot mohorîte.

Causa e uşor de priceput. Banul, care atunci se făcea atât de uşor, aḑi pare că-i îngropat in fundul pămêntului, ér dacă şi de acolo îl scoţi cu mare anevoe, eşti necesitat a te despărţí de el, căci sarcinile sunt fórte grele.

E sciut lucru însĕ, ca la noi banii se făceau prin economia de vite şi în special oieritul era plugul cel mai bun al mărginénului.

Aḑi însĕ pare, că chiar acest ram al economiei, de care ómenii nostri nu se pot despărţí cu capul odată, a devenit o plagă pentru ei, ruinându-i total.

Lâna nu mai are preţul de odinióră, căci pe la noi sunt mai cu sémă numai oi bârsane, neputênd celelalte soiuri resista influinţelor climatice, şi astfeliu lâna celorlalte soiuri de oi ne face mare concurenţă; brânza s'a ieftinit, ér seul nu se mai caută de loc.

Economul însĕ e datoriu sĕ plătéscă scump păşunatul, scump nutreţul de preste érnă, care e adese ori fórte rĕu, şi afară de aceea statul s'a îngrigit ca pentru oi sĕ se plătéscă şi dare destul de considerabilă.

Până era graniţa deschisă, greutăţile atât la economia de vite cornute, cât şi la oierit nici nu se băgau în sémă. Pe şesurile întinse ale României păsceau turmele noastre de oi pe preţuri uşóre, ér economii de vite aduceau mulţi bani din ţéra românéscă in ţara nóstră. Pururea era prin munţii nostrii o frecare şi o activitate viuă, şi ómenii, puţin speculanţi, ajungeau la stare bună, vĕḑênd cu ochii.

Dară abstragênd dela greutăţile dela vamă, care au dat nascere aşa numitelor contrabande, şi cari adeseori nimicesc total materialminte pe cei-ce se încumetă a face contrabandă; sunt afară de acestea sumedenia de ordinaţiuni, pe basa cărora se fac şicanările cele multe şi înşelătoriile cele mari. Işi póte cineva închipuí, cât de departe au ajuns lucrurile, când unui econom de oi i se numĕră, când trece turma, tóte oile şi trebue sĕ se întórcă cu tóte éraşi înderăpt. Sau când plécă cu turma din România sĕ producă certificat dela autorităţile competente, cu câte capete a plecat, şi că în locul din care a plecat şi în locurile de prin pregiur, ori pe unde a trecut, nu graséză vr'o bólă de vite; pe care are sĕ-l arete autorităţilor vamale. Acésta în sine e o bună disposiţiune, dar e de notat, că certificatul n'are valóre făr pe vr'o câteva ḑile. Şi apoi dacă bunăóră plécă o turmă de către Dunăre, ea are cale cu sĕptĕmânile, şi certificatul nu are nici o valóre. Işi póte închipuí cine va pedepsele şi sumele enorme, ce se descarcă cu aceste disposiţiuni pe capul mărginenilor.

Din unele locuri s'au întreprins paşii necesari şi s'au băgat plângeri la locurile competente, au fost chiar comisiuni, pentru retragerea acestor disposiţiuni, cari ne nimicesc total, dar până acum ele n'au avut efectul dorit, au rĕmas zădărnicite; astfeliu, că pare din tot lucrul, că sistematic şi cu plan se uneltesce pentru nimicirea nóstră în privinţa materială.

Sĕ nu se mire deci nimenea, dacă o sémă de ómeni, cei dintâi fruntaşi odinióră, au scăpătat, dacă comunele cele bogate şi înfloritóre din márginime vor ajunge în curênd la sapă de lemn, şi dacă poporaţiunea emigrează în mase şi se aşaḑă în România, părăsindu-şi casele, astfeliu, că în comunele nóstre au rĕmas o mulţime de curţi pustii cu casele şi grădinile lor, ne avĕnd cine sĕ le stăpânéscă.

Sĕrăcia a lăsat secerea, ea a început sĕ coséscă prin mărginime, şi dacă vom considerá, că mărginimea forméză o parte considerabilă din teritoriul acestei ţĕri, putem uşor pricepe daunele cele mari, ce le îndură şi va avé sĕ le îndure statul nostru.

Étă motivele pentru-ce nu e entusiasm şi însufleţire, pentru ce viéţa pare amorţită şi dăm îndărăpt în tóte direcţiunile.

Mie nu-mi yine sĕ cred, că chiar statul ne-ar fi pus cuţitul în cóstă şi l'ar îndreptá spre inimă, ca sĕ

Vecinicia, — vorbă grea şi întunecată, dar cunoscêndu-mi misiunea, ea apare atât de limpede şi de uşóră, şi-mi sădesc însu-mi simburele mândriei, căci me ai învrednicit a fi cea mai înaltă creatură a mânilor tale divine, cu care ai înfrumseţat pămêntul.

Şi fiind puterea ta, Dumneḑeul şi Domnul meu, esprimată în legile tainicei firi, pentru-ce n'aşi păḑí judecăţile tale şi n'aşi umblá în cărările, ce mi le-ai deschis în lumea necunoscutelor.

Óre atunci judecata cea de apoi nu-mi va păré uşóră, căci tot Tu ai pus alăturea cu geena, fericirea vecinică în împĕrăţia ta, unde durere şi întristare nu este, întocmai precum mi-ai pus alternativa la începutul „vieţii“ mele: a-mi alege viaţa ori mórtea.

Voiu trăí pentru acest ideal, chiar necunoscut sĕ-mi fie, el e pré frumos, voiu trăì sĕ ajung unse bătrêneţe, ca voinţa mi liberă, elementul moral, sĕ-l ridic la vîrtute.

Acésta me întăresce lăuntric, şi deşi sum, precum ḑice Lamartine, un Dḑeu căḑut, voiu priví la ceriuri, restălmăcindu-i vorbele cu clasicul poet german: *„Auf den Himmel muss man bauen .—. Nur der Himmel fügt das Ende!*

I. B.

ne nimicéscă, mai ales nu, căci economia de vite şi în special oieritul mai numai mărginenii îl pórtă la noi în Ardél şi de aceea încheiu de astă dată, atrăgênd atenţiunea celor chemaţi, ca sĕ afle căi şi mijlóce a ne scăpá din ghiarele miseriei până mai e ceva de scăpat, căci si aşa mult, tare mult timp ne trebue pănă ne vom pune în picióre, precum au fost odată; deci: videant consules! *U.*

Cestiunea concubinatelor.

(Încheere.)

Ar cugetá omul, că la noi, unde se pune un aşa mare pond pe taina căsătoriei, feţele, ce păşesc la acésta taină, îi cunosc însemnătatea ei în viaţa de tóte ḑilele. Durere însĕ, că nu este aşa. Cu deosebire vedem fete măritându-se, cari nu au idee despre conducerea unei economii de casă; fie că păşesc pré de timpuriu la taina căsătoriei; fie că în casa părintéscă nu s'au dedat a purtá economia de casă.

După-ce s'au încheat căsătoria — noua femeiă dă de greutăţi, nu se pricepe la una, nu la alta, bărbatul însĕ pretinde. De aici apoi neplăceri, certe, pe urmă disolvarea căsătoriei — şi fórte adese-ori urméză în atari casuri concubinatul. Din datele statistice, ce mi-au venit la mână de vr'o câţi-va ani, m'am putut convinge, că sĕ mărită fete de câte 14—15 ani. Se află medici, cari pe bani dau atestate, despre deplină desvoltare corporală.

Sĕ ne închipuim, acum ce femeie va fi o băiată de 14—15 ani, care pe sate a umblat póte tot la vite, éră în oraşe a fost la scólă. Cum va purtá acésta economie de casă şi cum va scí representá ea pe stăpâna casei. — Este de ajuns ca bărbatul sĕ fie ceva-şi om uşor de minte, şi rĕul de grabă vine. În atari casuri cu greu se încopcie o viaţă fericită; de cele mai multe-ori divorţul urméză, éră dacă acésta se tragănéză, una sau alta parte va trăí în concubinat.

Aici ne putem ajutá şi ar fi de dorit ca: părinţii sĕ nu mărite pănă atunci fetele lor, pănă când nu sciu conduce economia casei. Trecerea de 18 ani cel puţin a fie-cărei june, ar trebuí sĕ fie o condiţiune a măritagiului. Preoţimea nóstră ar trebuí cu tótă puterea sĕ desmânte pe părinţi, ca sĕ nu-şi mărite ficele prea de timpuriu, si chiar în interesul bine înţeles al lor şi al ficei lor.

Cu ocasiunea încheerei căsătoriei — deşi se ḑice că noii paşinḑi la căsătorie, numai din iubire curată, păşesc — şi nu sunt cu consideraţiuni la averi, totuşi cele mai multe certe în familiă, divorţiuri, si în fine concubinatele, provin din neregularea deajuns a cestiunilor finanţiare. La căsătorie mirele în modestia sa ḑice, că nu-i trebue nimica, după-ce s'a căsătorit dă de o lipsă, apoi de alta, pe urmă se descarcă asupra soţiei şi-o trimite acasă la părinţi după avere. Odată întrată cérta în familie cu greu se complanéză.

Sĕ se reguleze deci cestiunile finanţiari şi preotul sĕ facă atenţi pe miri a-şi regulá totdeuna afacerile în scris; pentru-ca sĕ nu se dee ansă la neplăceri din causa averei.

După-ce în o familie liniscea a dispărut, şi nu este cale ca căsătoriţii, din una sau alta causa sĕ o mai ducă la olaltă, divorţul motivat, nu ar trebuí sĕ fie împedecat.

Îndată-ce unui divorţ i se pun pedeci, fie din renitenţa unei părţi, fie din partea oficiului protopresbiteral, concubinatul întră la mijloc. In cele mai multe casuri, dacă e bărbatul om cu avere, îşi duce găzdóe sau mai bine ḑicêndu-i concubină

Sunt şi oficii protopresbiterale, la cari sĕ fac adevĕrate specule din câte un divorţ. Sĕ întrébă adese cât sĕ plătéscă actorul sau actora, şi numai după-ce s'au făcut têrgul apoi sĕ începe divorţul. Suplicile, cari din când în când merg pe la Ven. cons. ne confirmă aserţiunea. Nu este stabilită o tacsă pentru divorţ*); de aceea fie-care trage — după-cum 'l lasă inima şi după-cum póte plătí partida. Ei dară sunt, şi sunt dese casuri, unde partida nu póte plătí, cât se cere!

Atunci divorţul sĕ tragănă cu anii. Cele mai multe concubinate provin de aici.

Despre rĕul, ce provine din causele concubinatului sub punctul 6 nu voiu sĕ vorbesc, facă şi fie care sémă cu sine.

Nu inculpăm, nu arĕtăm cu degetul, nici nu aruncăm cu pétra asupra unui atare preot, 'l compătim însĕ.

În opide cu deosebire sunt mulţi flăcăi bĕtrâni, cari dedaţi cu viaţa comodă, fug de legăturile familiari, şi-şi caută distracţii în concubinagiu.

Aici numai statul, póte ar dispune de mijlóce, punênd tacse asupra unor atari indiviḑi. Dar mai mult ar puté face opiniunea publică — şi ḑiarele umoristice în specie.

Prin comune nu arareori auḑi, că junele cutare a „furat“ pe cutare fată dela părinţi, adecă a dus'o cu vestmintele numai dela părinţi. Causa este sau că părinţi fetei nu au voit sĕ mărite fata după X. Y., sau apoi că nu au fost în stare a suportá spesele şi cheltuelile cununiei **) şi ale ospĕţului.

Trăesc câtva în concubinat, şi apoi contrag căsătoria legală.

Este sciut, că mulţi dintre ţĕranii nostri se înglódă în datorii, cu ocasiunea ospeţelor. Fac spese, cari s'ar puté încunjurá. Mulţi juni prefer mai bine a trăí câtva timp în concubinagiu, dacă nu pot acoperí spesele ospeţului. Ar fi de dorit ca ospeţele sĕ se facă cu deosebire la ómeni mai sĕraci în cerc mai restrins, şi sĕ fie împreunate cu mai puţine spese. Cât de mult am puté lucrá aici, dacă s'ar ţiné scóla cu adulţii!!!

În fine ce se ḑic de organele administrative? Ele sunt indiferente, rĕu voitóre faţă de noi; de aceea sĕ nu ne facem nici un capital din indiferentismul lor. Sĕ cercăm cat vom puté a ne ajutá noi, pe noi.

Istoria va înregistrá odată, că organele statului nostru nu au fost la înălţimea misiunei lor — din contră au pus tóte în mişcare, ca sĕ înnece ori-ce avênt, şi ori-ce aspiraţiune nobilă din partea nóstră.

Cestiunea concubinatelor ar trebuí sĕ preocupe mai de aprópe preoţimea nóstră, carea în locul prim perde prin înmulţirea concubinatelor. Este dureros, când cetesci, că în protopresbiteratul cutare numĕrul căsătoriilor încheiate a fost 150 la an, éră concubinaţi au fost 151 părechi. Forurile nóstre bisericesci, ce stau în nemijlocita atingere cu poporul ar puté mult lucrá în asta privinţă numai bunavoinţă şi energie se cere dela conducĕtori.

Varietăţi.

* (Personal.) Eselenţia Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, cu trenul de séră va plecá la Budapesta în afacerile fundaţiunei „Gozsdu.“

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul nostru va reintórce visita împĕratului german în vara viitóre. După trecerea doliului de curte de trei luni, care va fi la 5 Maiu, Maj. Sa va denumí de urmaş pe fratele seu, Carol Ludovic. Acésta din urmă o dăm după alte ḑiare, cu tóte că — precât scim noi — moştenitoriul de tron nu are sĕ fie denumit, ci el de sine vine la rênd după sancţiunea pragmatică.

* (Regina Natalia.) Precum se anunţă din Belgrad, regenţa a propus, ca regina Natalia sĕ-şi pótă cercetá pe fiul seu, însĕ deocamdată numai în presenţa unui regent. Visita o póte repetá din trei în trei luni.

* Camera advocaţială din Cluş face cunoscut, că în urma cererei proprii a dlui advocat din Câmpeni, acum asesor consist. Gerasim Candrea, a fost sters din lista acelei camere.

* (Duel.) Între regentul Belimarkovici şi între şeful statului major, Miskovici, s'a escat un confiict, în urma căruia Belimarkovici a fost provocat la duel Cercurile înalte eserciază o mare influenţă, ca sĕ se evite duelul.

* (Alegere de deputat.) In locul rĕposatului Dr. Grigorcea s'a ales deputat la dieta Bucovinei din cercul al doilea electoral al marilor proprietari, Dr. Stefan Stefanoviciu, candidatul partidului de compromis.

* Din Bucuresci se anunţă, că ministrul de finanţe a presentat camerei un proiect, prin care sĕ se modifice statutele băncii naţionale, întroducându-se valórea aurului în loc de a argintului.

* (Demonstranţii dejudecaţi.) In 12 l. c. s'a publicat verdictul contra celor 33 demonstranţi, prinşi cu ocasiunea scenelor tulburătóre contra proiectului de lege militar. Verdictul s'a adus în faţa publicului, 11 dintre demonstranţi au fost declaraţi de nevinovaţi, pe 21 i a condamnat la pedépsă de 10 fl. şi pe unul la 15 fl., pentru conturbarea linistei. Tribunalul n'a luat în considerare acusa autorităţii şi din motiv, că demonstraţiunile politice sunt permise. Aşa se esplică, că cei prinşi au scăpat atât de uşor.

* (Sinucideri). De cât va timp sinuciderile se repeţesc mereu. In ḑilele trecute s'a sinucis un mare aristocrat; ér acum se cumunică din A.-Iulia, cá comandantul reg. 62 de inf., colonelul Zathuretzky, a fost aflat mort. Doue glónţe de revolver s'au fost găsit în pept şi unul în frunte. Scirea acésta a provocat mare sensaţiune, mai ales, că numitul colonel se bucura de stima tuturor şi era o persónă plăcută. După dênsul a remas o mulţime de epistole, în care 'şi ia rĕmas bun. Causele sinuciderei pănă acum nu se sciu!

* (Pod peste Murĕş.) Planul pentru construirea unui pod peste Murĕş la Murĕş-Şoimuş s'a aprobat din partea ministrului de comunicaţiune.

* (Fapte jidovesci.) Poliţia din Odesa a arestat pe comisionariul de grâne Solomon Grimberg, sub denunţarea că acest onest comerciante în loc de grâne ar fi comisionat la Constantinopole nisce fete rutene, ce prin înşelăciune le aducea din fundul provinciilor la Odesa. Ultimul transport vêndut în casele publice din Stambul se compunea din 8 copile, pe care evreul le-a cules prin satele din apropiere de Nicolaef. Ambasada rusă din capitala Turciei a remis o notă guvernului otoman, rugândul a dispune ca sĕ se facă o perchisiţie prin tóte casele publice, pentru a stabilí numĕrul fetelor ruse, vêndute de evreii din Rusia.

* (Încălţăminte cu care se póte umblă pe apă.) In America i-a succes unui anume C. W. Oldreive se umble cu piciorul pe riul Hudson dela Albano la New-Jork o distanţă de vre-o 230 chilometri, pe care a percurs'o in 4½ ḑile. El pórtă pe apă un fel de încălţăminte inventat de el insuşi, care este făcută din lemn de cedru, căptuşit pe dinăuntru cu tablă de aramă. Lungimea acestor ghete este de 5 urme şi de o urmă lăţime. In mijlocul lor este un loc potrivit pentru picior, éră spaţiul care remâne gol este închis hermetic. Sub talpă sunt trei vâsle mici care 'şi schimbă posiţiunea lor după cum calcă piciorul, cufundându-se şi ridicându-se pe suprafaţa apei si astfel se produce o mişcare asemenea acelor lopeţi, care sunt mişcate de rótele vapórelor.

Bibliografic.

„George Lazar“. Revistă pentru educaţiune şi instrucţiune, apare odată pe lună. Fie-care numĕr conţine 40 pagine. Anul II. Nr. 11 Februariu 1889 are următoriul sumariu: Spir C. Haret: Instrucţiuni relative la construcţiunea localelor de scólă, (urmare). — V. Simionov: Rolul sciinţelor în educaţiune (urmare şi fine.) — C. Hamangiu: Gândului (poesie). — G. Constantinescu Rîm: Causele venirei grecilor în ţĕrile române. — Gh. Ghibănescu: Originea alfabetului cirilic. — Buletin pedagogic şi Bibliografie.

Posta redacţiunei.

Dlui D. N. în A. Referitoriu la sinodul protopresbiteral din tractul D-vóste, am publicat deja un raport, care eshauriază destul de bine materia.

MONITOR.

9

Calendariul sĕptemânii

12—18 Martiu.

12 Duminecă: Teofan, Gregoriu, Finecs, Simeon. *13 Luni:* Nicefor, African, Pupliu, Terentiu, Abib, Christina. *14 Marţi:* Benedict, Alecsandru, Euschemon. *15 Mercuri:* Agapiu, Plisiu, Romil, Timolau, Alecsandru, Dionisiu, Aristobul, Nicandru, Manuil. *16 Joi:* Sabin, Papa, Ioan, Roman, Alecsandru, Anin, Christodul. *17 Vineri:* Alecsiu, Pavel, Teostirict, Marin. *18 Sâmbătă:* Ciril, Trofim, Eucaprion, Maria.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 12 Martiu, a III-a în paresimi. Închinarea venerabilei cruci. Octoich ton 6 şi Triod. La utrenia: Evang. învierii 6. Melodiile pocăinţei. Catavasia: „Dumneḑeescul Moise“. La Docsologia cea mare se face închinarea crucii, la care act preotul se îmbracă în tóte ornatele. Liturgia sântului Vasiliu cu pregătire pentru liturgiile celor înainte sânţite. În loc de „Sânte D-ḑeule,“ se cântă: „Câţi în Christos v'aţi botezat“.

Notă. Închinarea crucii se continuă Luni, Mercuri şi Vineri la I-a óră canonică.

Mercuri 15 şi Vineri 17 Martiu: liturgia celor înainte sânţite.

Observaţiuni stilare.

x Fie-care rugare sau raport către superioritate trebue sĕ se facă cu observarea regulelor bunei cuviinţe, între care se recomândă mai ales: ca la fie-care act, fie el cât de scurt, sĕ se ia o cólă întrégă, chiar şi când numai una pagină ar fi scrisă; apoi tecstul actului sĕ nu trécă pe pagina a patra, sau dacă a trecut, atunci sĕ se pună ca învĕlitóre (paliu) mai o cólă cusută de ceealaltă; în fine pe pagina rubrului sĕ se lase loc gol de ajuns în partea deasupra pentru datul presentei şi numĕrul protocolar, ér din jos la călchiu pentru alte note de ale registraturei. Nu se cuvine sĕ se adreseze la oficii publice rugări sau rapórte în formatul epistolelor private, nici pe hârtiă prea mare, ci se cade, ca cóla albă desfăcută sĕ fie lată de 42, şi înaltă de 34 centimetri, va sĕ ḑică, sĕ aibă formatul de rênd al hârtiei de cancelariă.

x Rubrul, care se pune pe esibitele adresate forurilor, are sé indice cât se póte în puţine cuvinte meritul (obiectul) esibitului, şi astfel sĕ facă protocolistului înlesnire la înregistrarea actului. La acésta se atrage atenţiunea acelora, cari nepricepênd natura rubrului, pun pe esibitele lor rubruri defectuóse, cum este d. e. acesta „rugarea lui *N N.* în afacerea *„scrisă în lăuntru“* sau *„precum în lăuntru“* cea ce nu corespunde scopului, şi este mai bine sĕ lipséscă rubrul întreg, décă respectivul nu scie sĕ indice pe scurt obiectul rugării sale.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.40	101.65
Renta ung. de hârtie	94.20	94.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.75	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.75	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	115.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	146.—	146.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.30	99.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.85	99.75
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9.62	9.60
100 marce nemţesci	59.42½	59.40
London pe (poliţă de trei luni)	121.85	121.90

---

*) Pănă la un cruceriu nu, dar tacsele sunt normate. Red.

**) Acésta nu se póte admite. Red.

Nr. 1. [26] 3—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 20 Decembre 1888 Nr. 5747 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch din parochia gr. or. Poiana de clasa a III-a, în protopresbiteratul Câmpenilor, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Acest post de capelan este împreunat cu jumătate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii și inmormêntări	fl. 250.—
2. Dela canóne, masle și liturgii	fl. 50.—
3. Dela botezul Domnului	fl. 40.—
4. Din prescuri sfestanii și iertăciuni	fl. 60.—
Suma . .	fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și subștérnă concursele cu documentele cerute de legile din vigóre pănă la terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 12 Februariu, 1889.

Romul Furdui, protopresbiter.

Nr. 112. [35] 1—1

Publicațiune.

Amĕsurat prescrierei Regulamentului pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale §. 124, se aduce la cunoscință publicá, că legătura căsătoriei între Maria I. Comșa din Bungard și Pavel Șoneriu din Coveș, prin sentința consistorială dela Februariu 1889 Nr. 1580, este de tot desființată.

Sibiiu, 2 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

I. Hannia, adm. protop.

Sz. 959/1889 plg. [28] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 5-re d. e. 10 órára** tüzöm ki a kir. törvényszék ülési nagy termében, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

Sămênțăriă (negutătoriă de semințe),

carea de 21 ani se bucură de cel mai bun nume, a lui

LUDOVIC RESCHNER în SIBIIU, Sporer-Gasse Nr. 4.

în edificiul superintendentului evangelic — are onóre a încunosciință pe P. T. domni economi, agricultori și pe întreg publicul, că are mari cantități de sămênță pe ales de **trifoiu, érbă, napi, legumi,** precum și **sămințe de flori încolțite și próspete,** oferindule în cantități mari și mici cu prețuri moderate, și se rógă de o frecuență mare. [31] 2—2

Catalóge se espedéză gratis și franco la cerere și sĕ pun ori-cui la disposițiune.

Sz. 563. po'g. 1889. [25] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir törvényszék közhirré teszi, hogy Papp Márton s. t. birtokosok által beadott kereset folytná Sz. Szt. Ivány község ital mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi April hó 16 napjának d. e. 9 órája** Sz. Szt. Iván község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Sz. Sz. Ivány község elöljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1889 évi február hó 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zakariás Ede,* jegyző.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 18—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vințul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuș	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaș	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copșa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaș	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighișoara	5.45	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apața	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apața	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Hașfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighișoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaș	10.37	—	11.47	—
Copșa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaș	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuș	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vințul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriș	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluș	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireș	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.49
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița-Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕș-Ludoș	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.09	11.37
Șibot	—	11.39	12.—
Vințul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuș	8.59	1.16	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.12	9.02

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7,46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	--	5,38
Sighișoară	—	9·61

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.35
Șeica mare	—	3.02	5.05
Loamneș	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneș	—	9.45	10.50
Șeica mare	—	10.20	11.20
Copșa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireșteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oșorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 26 Sibiiu, Marți 7/19 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Martiu.

Am nisuit totdeuna sè căutăm a face lumină în afacerile bisericei nóstre și ne va serví spre mângăere, dacă prin o serie de articli eșiți din péna unui zelos fiu al bisericei nóstre, vom înfățișá cu succes adevěratul progres din viața nóstră bisericéscă, precum și relele, ce stau curmeziș în calea progresului nostru de a aduce biserica în stare închegată, în stare normală și conformă cu dorințele celor mai buni fii ai ei, cu dorințele celor ce nu cruță nici muncă spirituală, nici jertfe materiale de a vedé biserica ridicată pe piedestalul cel mai înalt și mai binefăcětoriu.

Etă articolul:

În fața sinodului procsim archidiecesan.

I.

Românii din Ardél în lipsa unui alt teren de activitate sunt siliți din ce în ce mai mult a-și îndreptá privirile lor asupra bisericei, de care se alipesc cu trup cu suflet, ca către o instituțiune, ce are înriurire binefăcětóre asupra vieții lor.

Nici nu se póte altmintrea. Conscii de responsabilitatea actelor lor, umiliți de nenorocirile trecutului fatal, în care lumea din afară a nimicit tendințele de a se mișcá liber și de a-și asigurá liniscea vieții prin instituțiuni trainice, românii s'au grupat cu toții la o lucrare armonică pe terenul vieții bisericesci, și după o muncă de peste 20 de ani, este bine ca sě reasumăm, ce s'a petrecut în acest timp mai cu sémă acum, când ne aflăm în fața procsimului sinod, ca în modul acesta sě înfățișăm cetitoriului starea faptică a bisericei și ce ar mai fi de făcut sè se facă în mod nimerit și priincios bisericei.

Doudeci de ani în viața unui popor, în viața unei biserici sunt un picur în mare, sunt un minut din eternitate și de aceea în istoriă întâlnim epoce de sute de ani, în cari omenimea lâncedesce, sciințele stagnéză fără sě lase urme adênc gravate posterității, fără ca contimporanii sě pótă crestá la rěvaș unele momente, cari sě asigure acelei epoce timpul unei isbândi mai puternice și mai de viață.

Sute de ani înregistrăm și noi în viața nóstră bisericéscă, cari s'au perondat și succedat unii pe alții făr sě ne fi lăsat cel puțin mângăerea de a scí în mod fidel cele petrecute, ca sě retăcem de miseriile, cari le am moștenit în decurs de deci de ani, de suferințele, de zăpăcelile și asupririle, cât am stat sub ierarchia sêrbéscă așa, că e mirare, cum de au putut resistá credincioșii nostri atâtea atacuri și atentate, ce s'a făcut la sufletele lor, și nu au părăsit cu toții legea străbună. Tóte aceste trebue sě le ținem în vedere, de toți factorii trebue sě ținem cont, ca sě scim aprețiá după adevěratul merit isbândile cucerite în restimpul cel mai nou, de 20 de ani, căci numai așa vom judecá imparțial, numai așa vom scí sě continuăm opera cea grea a desvoltărei nóstre bisericesci, când vom fi în clar cu tóte ce a fost și ce este adi și ce ar putea fi, dacă cause neatêrnătóre de factorii interni, cause esterne, nu ar fi și ele responsabile de resultatul acțiunilor nóstre.

Vom începe cu cultura clerului nostru, ca a unui factor însemnat în viața nóstră bisericéscă.

Sunt încă mulți dintre noi, cari scim și cunóscem mulți preoți bětrâni, cari nu și-au făcut studiile lor nici în un liceu ori gimnasiu, ci au fost ridicați la trépta de preoți din necesitate, ca sě se pótă împăcá trebuințele sufletesci ale credincioșilor.

Numěrul acestor preoți s'a împuținat, ei sunt de tot rari, și locul lor îl ocupă adi parte mare bărbați trecuți prin gimnasii, cari și-au făcut studiile lor în seminariul nostru Andreian, cu curs regulat de 3 ani de dile, în care timp au avut ocasiune a se înarmá cu armele cunoscințelor, ce se recer pentru un conducětoriu al unei parochii. Succesele dobândite în restimpul din urmă în ce privesce cultura clerului, vom puté dice, că sunt mulțămitóre și ele ar fi și mai îmbucurătóre, dacă preotul, ajuns în parochie, nu ar avé a luptá cu atâtea greutăți, dacă nu ar trebuí sě se ocupe cu tot deadinsul de necesitățile traiului de di, și de mijlócele, prin cari sě-i fie posibil a se susțíné pe sine și familia.

Este deci o strînsă legătură între cultura spirituală și între avere, acest motor principal al tuturor acțiunilor omenesci, și de aceea, nu lipsa de bunăvoință, nu zelul unuia sau altuia e de vină, că nu face progrese în cele sociale și în cele literare, ci curat numai sěrăcia, lipsa de mijlóce, cu care luptă o parte considerabilă din preoții nostri, fără ca sě le stea în putere de a-și puté ameliora sórtea lor.

Poporul a sěrăcit și sěrăcesce pe di ce merge, prestațiunile către stat, comitat și comună s'au înmulțit în mod înspăimêntătoriu și așa puținele prinóse de cari se bucură preotul, pentru serviciile sale încep a scădé și a fi cunoscute mai mult după nume, ér venitele stolare după epitrachil cum sunt: cununii, botezuri și îngropăciuni, trebue sě-le încasseze, când póte și de multe ori sě facă dungá preste ele din causa, că are și el inimă, vede, că nu are de unde le scóte.

Da chiar și când aceste venite ar încurge regulat, póte un om sě susțină din ele casă, familie și copii la scólă? diare și tacse de membrii la diferite reuniuni? de unde în mod imperativ resultă, că preoții nostri se dau după economie, pentru acésta jertfesc timp și muncă, negligă studiul, negligă ocupațiunea lor principală, cartea, și se trezesc după un timp óre-care cu cercul lor de vedere strêmtorat, că conecsiunile cu conscolarii s'au întrerupt, nu mai e nimica din omul de odinióră, ce promitea a fi un stêlp al bisericei, un apěrătoriu înfocat al dreptății, un luminatoriu al poporului, totul e stins din el, ambițiunea, focul acela divín ce inspiră pe ómeni și i îndémnă la activitate, consciința de a deveni factor în lume, tóte aceste pentru el sunt nisce idei fără valóre, lumea o privesce din punct de vedere material și natural, din punct de vedere: „nervus rerum“, pentru cealaltă lume nu esistă, decât o lume, în care fie-care e datoriu a-și câștigá traiul de adi pe mâne pentru sine și familie.

Din cele constatate până ací ne vom esplicá fórte ușor motivul, ce a induplecat pe sinodul archidiecesan în ședința sa dela 6/18 Maiu 1888 a modificá § 79 din regulamentul seminarial, că adecă pentru venitoriu sě se priméscă la cursul teologic și tineri cu 4 clase gimnasiale si cursul pedagogic, căci la din contră numěrul prescris de 90, nu se póte completá cu tineri absoluți de gimnasiu și de cei cu 6 clase, și rěul este de a se căutá numai în dotațiunea cea miseră a parochiilor. Am rěsfoit bugetul consistoriului archidiecesan pe anul 1889 și nu am aflat decât 2 posițiuni pentru dotațiunea clerului, una la fondul Rudolfin, înființat de Escelenția Sa archiepiscopul nostru cu 7 mii floreni, și una la fondul bisericilor cu 2 mii floreni sub titlul: „Ajutoriu bisericilor sěrace!“ In marginile acestui buget e drept, că cu greu și încet vom ajunge a amelioră parochiile sěrace din diferite părți ale archidiecesei, dar începutul ar trebuí făcut prin cumpěrarea de pămênt, cel puțin în fie-care an pentru 9 parochii, în cari nu se póte ocupá parochia în lipsa de dotațiune corespundětóre.

Numai atunci suntem în drept a pretinde ca tineri maturisanți sě vină la clerică, când le am asigurat în parte un venit din parochie, după care sě pótă trăí Până atunci tóte propunerile de a se sistá cursul estraordinar se lovesc de stânci puternice, în fața cărora vor amuțí totdeuna motivele celor ce cer o cultură mai înaltă pentru clerul nostru, osêndit în parte mare a trăí din venitele stolare, cari sémênă mult cu o cerșitorie modernă.

Sinódele nóstre vor trebuí pentru viitoriu sě se ocupe cu totdeadinsul de ameliorarea sorții preotului, dacă e ca se avem o sucrescință inteligentă în cler, dacă e ca sě se sisteze cursul estraordinar, și în fine dacă e, ca se putem țíné clerul nostru la

---

FOIȚA.

Felicia.

Din englezesce.

I.

(Urmare din Nr. 24.)

Felicia și Deborah remăseseră prea de timpuriu orfane. Ele locuiau la buna lor. Trei ani după călětoria lui Jack în Australia murí și buna Gerard. Copilele se mutară acum la mătușa lor. O femee avută, věduvă și fără copii. Mătușa Brooke era pré fericită. Sarcina de a îngrigí de două frumseți ca nepótele ei, era deosebită onóre pentru ea. Ba și observase věduva, că societatea ei este cu mult mai încântătóre, de când sosiră nepoțelele. Felicia și Deborah, cari la bunica lor tráiseră ceva cam retrase, se bucurau de asemenea de schimbarea petrecută. Și și puteau sě se bucure, deóre ce frumseța lor causa deosebită plăcere ori cui, cine numai convenia cu ele.

Jack Tfolliott avuse sě întimpine în Australia multe greutăți. Se convinsese pe deplin, că norocul nu se află nicăiri fără trudă și muncă. După 5 ani Deborah primí o epistolă dela el. Jack împărtășia iubitei sale, că afacerile lui îi merg spre bine și-și esprimă speranța preste puține luni a se reîntórce în Anglia. „Privesc ca sosit timpul — scria el întraltele — când voiu puté numí pe mica și drăgălașa Deborah de a mea.“ Se plângea totodată, că Deborah e ceva cam nepăsătóre, deóre ce i scrie pré arareori. Atribuia acésta împregiurare lipsei de timp. „Desigur petrecerile necontenite și triumfele secerate — închee el — îți răpesc tot timpul, așa încât nu-ți mai prisosesce nici chiar pentru a-mi scrie câte o epistolă mai lungă, după cum te obicinui-ai mai nainte!“

Esteriorul Deborei se schimbase pré puțin, de când Jack i spusese, că o iubesce. I se rotunziseră încâtva formele și mai crescuse ceva. întraltele nu diferia întru nimic, acum de atunci. Felicia trecuse printr'o metamorfosă radicală. Copila drăgălașe și sulegetă luase chipul unei femei frumóse de minune și se deosebia de Deborah așa de tare, cum numai se pot deosebí două surori între sine. Deborah era scundă în statură, avea teint brunet și nisce ochi mari și negri, și un nas și bărbie, cari dovediau sburdălnicie. Felicia înaltă și blondină; fața ei ca o rosă, ér cosițele ei blonde și lucsuriose acoperiau fruntea ei cea albă, de sub care priveau nisce ochi ca doi luceferi de séră In rîsul ei cel drăgălaș și în ochii cei vineți — albastrii se zăria puțină melancolie. Dar acésta avé farmecul de ai potențá frumseța și a nebuní bărbații. Felicia și Deborah triumfaseră în două sesóne. Ele împărțiseră numeróse corfe tuturor celor ce le făceau oferte mai serióse. Deborah devenise cochetă, cu tóte acestea povestia lui Jack cu francheță tóte aventuriile și cuceririle sale, ér Jack își cugetà, că până va face ea așa, lucrul nu e periculos. El privia în francheță o nevinovăție naivă. Felicia nu cocheta cu nimeni, drept aceea junii și umblau în ruptul capului după ea și se nisuiau a se asigurá de simpatiile și favórea ei; dar zădarnic, căci ea refusa pe fie-cine într'un mod blând și dulce — propriu ei.

Intr'una dintre după amedile sesonului al doilea se aflau, din întêmplare, amêndóuě surorile acasă. O raritate ne mai pomenită, deóre ce învitările li se grămădiau în fie care di. Felicia ședea nepăsătóre, răzimată într'un fotel dinaintea ferestrii deschise și privia în părěul, ce se estindea vis a vis de casa mătușei Brooke. Mânile ei împletite i se slobeziseră în pólă, ér gândurile, ca nisce sirme telegrafice, sburau departe, departe . . . asupra locuitorilor din London.

Deborah se întinsese pe sofă și se prefăcea, că cetesce. Dar că nu cetia, se vedea chiar și după carte, pe care o ținea întórsă în mâni. Se vedea, că n'o intereséză. Nu peste mult ea întrerupse tăcerea, ce le cuprinsese de vr'o câteva minute, și, conform obiceiului femeilor, începură a vorbí. (Va urma).

posițiunea și rolul, ce i compete în societate și în paralelă cu clerul altor confesiuni.

Părerea mea e, că preoțimea în locul prim ar trebuí dotată în mod corĕspundĕtoriu, și nu numai cu venite stolari, căci acele sunt mai mult nisce onorari pentru servicii ocasionale și nu se pot priví de isvóre de venit pentru un om în timpul de adi, de aceea nu voiu aprobá nici când ca aceste onorarii sĕ se urce, ca astfeliu sĕ sparie pre credincioși, ci voiu stăruí până numai unde voiu puté în scris și în intruniri, ca preoților sĕ li se asigure venite sigure din pământ, sau din fundațiuni cu bani, după cari sĕ tragă cât de modeste interese; și e vorba de generațiunea actuală, pentru că preste 70—80 ani, fundațiunea „Pantaziană“ are chiar acésta menițiune, ca sĕ capete preoțimea nóstră anumite salarii ficse, ba în ințelesul testamentului marelui fundator Gozsdu, póte vení timpul, ca și din acésta fundațiune sĕ capete preoțimea nóstră órecare dotațiune. E vorba deci de present, și eu aflu o mare greșală în practica intemeerei fundațiunilor în trecut, că ele au sĕ-și reverse binefacerile departe în viitoriu.

Stăm dar fără indoélă, in ce privesce cultura clerului mult mai bine în proporțiune cu salariile, decum am puté pretinde, și plângerile nu se îndreptézá de astădată contra culturei generale a preoților, ci contra acelor piedeci, cari 'i silesc sĕ abandoneze cartea și tot ce a invĕțat, ca sĕ lupte de pe o di pre alta pentru a se susținé pe ei și familiile lor.

Sunt nu e vorbă și parochii bune, bine dotate, ocupate de preoți mediocri și mai puțini ca mediocri, dar despre aceste rele deocamdată tac, fiind ele, legate strins de viață nóstră constituțională și incât-va și de abusuri comise cu ocasiunea, când unul sau altul a fost provĕdut cu atestat de cualificațiune bun, mai cu sémă, când notoric a fost, că respectivul aspiră la parochii bune.

Aruncă o umbră asupra vieții nostre constituționale nesmintit, când un candidat slab devine ales în o parochie de frunte și altul cualificat, trebue sĕ concurgă la o parochie de clasa III-a, ca sĕ se ingrópe cu neajunsuri de tot feliul.

Aceste rele cam sporadice, deși fac multă amărăciune, dar ele din norocire nu sunt generalisate, și dacă s'au intêmplat ici-cólea, opiniunea publică și-a dat verdictul seu condamnator și pe urzitorii i-a scris pentru vecie în cartea négră.

Revista politică.

Diua de 15 Martiu s'a sĕrbătorit în multe părți ale Ungariei cu mare însuflețire din partea „patrioților“ maghiari

Mai importantă din punct de vedere politic este însĕ sĕrbătorirea, ce s'a făcut în Budapesta din partea partidului independent. La banchetul dat, matadorul Irányi a vorbit cu mare foc pentru principiile, ce le urmăresce partidul și pentru bietul Kossuth, care trăesce în esil. Renumitul orator Carol Eötvös, sĕrbătorì într'o vorbire fulminantă pe conducĕtoriul Irányi, sub a cărui înțeléptă priveghiare se conservă națiunea maghiară și prin ale cărui străduințe s'a putut deschide în parlament o adevĕrată luptă pentru drepturile „națiunei“ în armată.

Asupra deputaților a făcut o adêncă impresiune, când vorbitoriul studenților a accentuat în estas: Conduceți-ne, noi suntem gata; dați semnalul și vom murí.

Președintele a adresat lui Kossuth o telegramă de cuprinsul următoriu: Partidul independent și al a. 1848, întrunit la serbarea de 15 Martiu, 'și ren próspĕtă cu recunoscință, mare patriot, meritele tale neperitóre. El rógă pe Atotputernicul ca sĕ te țină încă mult în putere și sănĕtos, ca sĕ-ți vedi patria neatêrnată și fericită. Tinerimea a trimis telegrama următóre: Tinerimea adunată la sĕrbătorirea dilei naționale de 15 Martiu dă espresiune credinții și supunerei celui mai mare maghiar, bĕtrânului esilat, pentru a cărui viață se rógă ferbinte cătră Atotputernicul și pentru ale cărui principii este gata sĕ se lupte până la ultima rĕsuflare.

Proiectul de lege militariu dă ansă încă la viue discusiuni. Deputații din partidul liberal abia pot sĕ ajungă din când în când la cuvênt și, și atunci sunt întrerupți, fluerați, ér asupra ministrilor se descarcă o mulțime de batjocoriri.

Din fanatismul oposițiunei se vede însĕ, că pe celelalte naționalități nici că vreau sĕ le considere. Deputatul Thaly a afirmat cu mare durere că: esistă naționalități, n'ar mai esistá; dar de acolo nu urméză, că oposițiunea, trimisă la dietă din partea maghiarilor, sĕ lucreze pentru valachi și slovaci, cari trimit în dietă ómeni de ai guvernului.

Importantă este și declarațiunea deputatului Caransebeșenilor, Mocsáry, într'o polemică cu Berzeviczy. Între generalul Doda și între el nu esistă nici o legătură, alegĕtorii l'au trimis pe el în dietă, ca sĕ represinte interesele patriei, dar nu ale alegĕtorilor Acésta se vede și din scrisórea, ce-i o adresat-o Caransebeșenii, în care se esprimă cele mai cordiale simpatii pentru națiunea maghiară. El stărue de alt cum ca tinerii sĕ facă esamenul de oficer în limba, în care a absolvat gimnasiul.

Foile oposiționale din Austria au năpădit cu mare vehemență contra contelui Taaffe, carele intr'o vorbire fulminată a accentuat, că trebuesc respectate drepturile tuturor naționalităților și că dênsul e gata sĕ pedepséscă cu cea mai mare asprime pe funcționarii statului, cari n'ar lucrá in acest sens, deóre-ce autoritățile sunt pentru popóre, ér nu popórele pentru ele.

Acéstă vorbire a făcut cea mai bună impresiune în cercurile conducĕtóre ale diferitelor naționalități din Austria și de aceea ușor se póte esplicá furia foilor pangermane. Intre alte motive, acestea indică chiar pe basa vorbelor lui Taaffe, că în Boemia bunăóră, cehii nu voesc sĕ scie nimic de germani, și de aceea acestia au și fost siliți a părăsí bancele parlamentare.

Camera deputaților din Paris a consimțit cu 317 voturi contra 219 urmărirea judecătoréscă a celor trei deputați, cari sunt conducĕtorii ligei. Maioritatea o a format republicanii, ér în minoritate au fost tóte nuanțele de boulangisti, monarchisti și unii dintre radicali. Ațâțările diarelor boulangiste contra acestui demon al guvernului n'au avut nici un succes, căci poporațiunea nu se mai agitéză așa de ușor, în urma dispozițiunilor prevenitóre, ce le a luat regimul.

În parlamentul german, carele și-a reinceput activitatea în dilele trecute s'a presentat proiectul pentru întărirea artileriei, care s'a și dat la secție. Diariul „Fres-Ztg.“ aduce o tabelă despre urcările, ce s'au făcut pentru întărirea armatei din 1872 și pentru care se cere o sumă de 9456 milióne marce, ceea ce se vine pe fie-care cap al poporațiunii de 47 milióne, 201 marce.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Timișóra, 4/16 Martiu, 1889. Suntem cu mult pré puțini la numĕr noi românii din Ardél și din Ungaria, sunt mai neînsemnate puterile nostre decât, ca sĕ putem da pept cu tóte greutățile, ce se pun în calea nóstră, și de aceea este mare necesitate ca sĕ ne concentrăm și grupăm cu toții la o activitate încordată spre a puté ținé cont de progresele, ce le face lumea și cu ea conlocuitórele popóre. O risipire a puterilor nóstre séména mult cu nisce grăunțe aruncate în pustiu, ca sĕ nu aducă nici un fruct, spre marea bucurie a celor ce nu ne iubesc, dar urmăresc cu un feliu de sistem tótă mișcarea nóstră, voind cu ori ce preț sĕ remână între noi germenele discordiei.

Deastădată se folosesce un incident binevenit, vacanța scaunului episcopesc din Caransebeș, și sĕ scot la ivélă nume mai multe — puse în paralelă, ca sĕ se atragă atențiunea celor chemați și nechemați în afacerile nóstre bisericesci. „Budapesti Hirlap“, diar jidano-maghiar, a deschis colónele sale corespondentului seu, dlui Dr. Réthy László, ca sĕ preocupe lumea, sĕ scótă la ivélă pe candidatul, care i ar conveni mai bucuros d-sale!

Este dl Dr. Réthy László de confesiunea greco-ortodocsă? Nu! Este d-sa — credincios al episcopiei Caransebeșului? Nu! Cu tóte aceste a apucat péna în mână, a dat cu socotéla, că în giurul cărei persóne se grupéză ardelenii, în giurul cui se grupéză cei mai inteligenți factori, și că cine este candidatul ascuns al teologilor. Privit lucrul din acest punct de vedere, sinodul electoral din Caransebeș, care sĕ va ținé la 7 Aprile, sub presidiul Escelenției Sale I. P. S. metropolit al nostru, deja ar fi împărțit în 4 tabere, cari stau față în față unele cu altele, părăsind interesele diecesei și promovând după putință alegerea candidatului lor la scaunul episcopesc. Deastădată nu voiu și nu pot a prémărí pe unul dintre candidați și a hulí pe celalalt, căci admițând, că acesti patru bărbați ar aspirá la scaunul episcopesc, toți patru sunt în serviciul bisericei, toți patru ocupă funcțiuni cardinali în biserică și toți sunt înzestrați cu eminente calități, — dar mulți chemați — puțini aleși, — numai unul din acesti dignitari bisericesci póte fi alesul sinodului, minoritatea se va supune maiorității și sinodul episcopesc își va dá verdictul seu, dacă alesul din punct de vedere canonic póte ocupá scaunul episcopesc, sau nu?

Nu póte fi vorba numai de cei 4 candidați sulevați în diariul „B. Hirlap“, pot sĕ fie și alți bărbați binemeritați, pot sĕ vină în combinațiune protopresbiteri vĕduvi, competenți serioși la acésta dignitate, nu putem scí de acum, că cine va concentrá în sine încrederea alegĕtorilor, — tot ce scim e, că alegĕtorii trebue sĕ fie pĕtrunși în prima linie de interesele diecesei, și atunci alegerea va fi ușóră, luptele nu pot avé loc.

Ochii alegĕtorilor vor trebuí sĕ se ațintéscă în linia primă într'acolo, unde vor crede, că află un suflet nobil și blând, care sĕ scie grupá în jurul seu tóte elementele la lucrare mai bună și mai salutară, om neangajat în lupte de partid, cu încredere în sus și în jos, bărbat de inteligință superióră și caracter, care nu a făcut mult svon în lume, a lucrat ca literat și ca amploiat al bisericei sale, — a respectat pe superiorul seu, ca iubitoriu de pace, o a lățit, numai unde a putut, și dacă pe atare bărbat ar cădé sórtea, diecesa ar continuá pe calea progresului, sfedile nu s'ar încuibá, disciplina bisericei nu s'ar sdrunciná și o eră nouă, o eră de lumină și de binefaceri s'ar revĕrsá preste de D-deu scutită eparchie a Caransebeșului. Înainte de tóte trebue deci puse tóte în cumpĕnă și numai după-ce s'au ventilat tóte cestiunile, numai după ce s'a limpedit situațiunea, sĕ se pășéscă la actul e alegere.

Garanța cea mai bună, că se va face o alegere nimerită, o avem fără îndoélă în tactul cel bun și probat al conducĕtoriului actului de alegere, și nu ne îndoim, că ori cât de constituțional este Escelenția Sa, nu va întârdia, nu a octroá, dar a recomândá sinodului modalitatea cea mai bună, ca sĕ se resólve causa cu demnitate și conform cu interesele diecesei și ale bisericei preste tot.

Impregiurări, că cutare candidat este bănățén, ungurén sau ardelén, nu pot fi luate în considerare de un corp matur, cum e representanța sinodului electoral și numai copilăresce trebue sĕ se tracteze ori ce cestiune, ce s'ar sulevá din atare punct de vedere.

Pe scaunul episcopesc a ședut până aci un ardelén, dar nimenea nu va puté sĕ tragă la indoélă, că el nu a fost din óra, în care a prins cârma diecesei în mâna cu trup și suflet bănățén. E și ridicul a aduce atari motive la acte atât de importante acum în seclul, când ómenii nu se mai întrébă, că de unde e cineva, ci cine e? ce calități întrunesce? și când postul de episcop e o dignitate împreunată cu mare responsabilitate, când episcopul are sĕ muncésca alăturea cu asesorii sei, se lucre de multe ori mai mult ca acestia, și sĕ sufere de multe ori imputări nemeritate de la credincióșii sei in viața nóstră constituțională, fără ca sĕ aibă de multe ori mai multă ticnă de viață, decât ca un simplu muritoriu.

Mai mult, unde e vorba de dat, episcopul trebue sĕ fie adi în frunte, și de aceea cel ce se decide a fi aspirante serios la un scaun episcopesc, trebue sĕ fie decis a jertfí tótă viața și munca sa pentru scopuri publice și umanitare. Așa e sórtea episcopilor nostri — ea nu e de invidiat și mai ales în o diecesă, care luptă încă cu greutățile începutului. Deci „Videant consules“. *Bănățénul.*

Procesul de presă P. Cosma contra redactorului „Tribunei.“

Sibiiu, 18 Martiu n. 1889.

Onorată redacțiune! Ca totdeuna față de mine, și de astădată, „Tribuna“ pentru a seduce pe publicul seu se folosesce de mistíficări, contând la credulitatea și la simplicitatea cetitorilor sei. Un lucru acesta ofensătoriu pentru cei serioși și agitătoriu pentru elementele necópte

Bunacuviință îi impunea tăcere în causa organelor sale interne cât timp cestiunea este înaintea judecătoriei, ea însĕ pentru a doua óră se face judecătoriu în causa proprie și încércă un feliu de presiune, deși scie bine, că nu are de lucru cu persónă carea îi pórtă frica, numai ca sĕ me suspiționeze pe mine, și eventual sĕ-și pregătésca o aureolă de martiriu național.

Sub titlul: „*Nepotul metropolitului Miron Roman contra „Tribunei*“ în Nrul seu 49 din 2/14 a l. c. publică următórele:

„În sfêrsit e chiar realitate: am primit actul de acusare al dlui „Cosma Párthén“ și terminul pentru pertractarea procesului ficsat pe 27 n. l. c.“

„Care va se dică, curtea cu jurați magiară din Cluș e chemată sĕ judece — și încă față cu „Tribuna“, — ce fel de „influință“ eserciéză nepotul și aprigul spriginitoriu al „patrioticului“ metropolit Román Miron în sinul societății române“.

„Nu stăm nici un moment la îndoială cu privire la resultatul juridic al procesului, al celui dintâiu pe care un român l'a susținut, față cu un organ național român la curte cu jurați magiară“.

„Dl Cosma Párthén, cel cu „materialul bun“ și așa nu pune temeiu pe opinia publică a românilor“.

Aceste lacremi ale „Tribunei“ și-au și avut în câtva efectul, încât în „Tel. Român“ din Bucuresci

Nrul de Dumínecă 5 Martiu cetim deja un echou, — şi mai cu sémă dacă verdictul juriului va fi nefavoritoriu pentru acusatul îşi va mai aflá şi în altele, căci avem noi destui învĕţăcei de ai „Tribunei“ prin România, cari continuă pe acolo opera „personalitătilor“ curmată încâtva aici dela metamorfosa din Octobre a. tr.

Dar fiind-că ómenii nu cam ţin sémă de cele întêmplate nainte de ani şi luni, ci sĕtoşi de lucruri sensaţionale gustă numai presentul, Ve rog sĕ-mi daţi voie a restituí adevĕrul în ḑiarul D vóstră pentru cei ce vor sĕ-l cunóscă.

Totul este mistificare, ce publică „Tribuna“ cu privire la procesul meu de presă.

Nu „nepotul metropolitului Miron Roman“ a intentat proces de presă ci eu, carele nu sum „nepotul“ metropolitului; şi *nu contra „Tribunei“* ci contra autorului necunoscut al articulului incriminat, ér încât redactorul „respunḑĕtor“ al ḑiariului, în care s'a publicat acel articul, n'ar voí sĕ descopere pe autorul, pe basa legei de presă şi a responsabilitătii sale contra redactorului actual.

Deci Cosma n'are proces de presă contra „Tribunei“.

Şi dacă „Tribuna“ află, că e „cel dintâiu cas acesta pe care un român l'a susţinut faţă cu un organ naţional român la o curte cu juraţi maghiară“ ceea-ce nu este adevĕrat, eu susţin că casul acesta este cel dintâiu în statul nostru, când un redactor în proces de presă intentat *pentru calumnie şi vătĕmare de onóre* nu descopere pe autorul, ci înaintea judelui de instrucţiune négă că însuşi ar fi autorul, dar primesce respunderea pentru dênsul.

Din calumniarea şi vătĕmarea onórei altuia nu vor se profiteze redactorii, şi sĕ nu şi inchipuéscă nimene, că fiind judecat pentru altul din asemenea motive, va deveni martir naţional, ca bunăóră în materiă de politică faţă de procurorul statului, ci efectul unei astfeliu de „abnegaţiune de sine“ este fórte puţin măgulitoriu pentru respectivul „martir.“

Nu va avé sĕ judece curtea cu juraţi maghiară „faţă cu Tribuna“ pentru că „Tribuna“ nu este acusată, ci faţă cu dl Septimiu Albini, căci acesta este acusat, şi nu pentru ca sĕ judece „ce feliu de influinţă eserciéză nepotul şi aprigul spriginitoriu al „patrioticului metropolit Roman Miron în sinul societăţii române.“

Ci că: óre a comis acusatul faţă cu mine calumnie şi vătĕmare de onóre sau ba? prin articulul publicat în Nr. 189 al „Tribunei“ din 2 Septembre 1888, prin care, me presentéză pe mine înaintea publicului român, ca pe unul carele „demoralisez“ scóla de fete a Asociaţiunei transilvane, carea pentru mine şi pentru persóne cu crescere căştigată în scóla mea, „nu are un scop de educaţiune, ci este o instituţiune, în care se pot remunerá serviciile personale, prin vre-un post salarisat“ etc. etc.

Nu sciu ce înţelege „Tribună“ sub resultatul „juridic“ al procesului, despre care ḑice, că nici un moment nu stă la îndoială, dar eu o pot încredinţá că mi-ar veni fórte la socotélă dacă ar fi posibil ca un juriu de români se judece în causă, ca se vaḑă odată „Tribuna“ cum le plac românilor personalitățile fără cumpet, ce şi aflau adăpost în colónele ei? şi sum sigur că judecata românilor ar fi mai aspră faţă cu dênsa, decât a juriului compus numai din magiari, cărora numai bucurie le pot face certele personali între români.

Dar asta este imposibil astăḑi în statul nostru, şi „Tribuna“ şi toţi cei de o părere cu dênsa, atunci, când condamnă pe acei români, carii pentru vătĕmare de onóre şi calumnie, comisă pe calea presei cércă satisfacţie pe calea provĕḑută în lege, adecă pe calea judecătoriei de presă, sub cuvênt, că judecătorii nu sunt români, susţin un principiu fórte periculos, carele în urmările sale ar duce acolo, ca „Tribuna“ şi tóte ḑiarele de pănura dênsei sĕ pótă calumniá şi atinge onórea fiecărui român fără nici o frică de mâna justiţiei, căci pentru calumniat nu ar esista justiţie, ér calumniatorul s'ar bucurá de imunitate elementară.

Asta imunitate apoi ar creá o societate românésca de carea sĕ ne ferésca Dumneḑeu.

Nu este adevĕrat nici aceea, că procesul meu ar fi cel dintâiu pe care un Român l'a susţinut faţă cu un organ naţional român la o curte cu juraţi maghiari.

Procesul de presă al dlui Hannia contra „Telegrafului Român,“ pe când era dl Cristea redactorul, s'a pertractat înaintea juriului din Sibiiu, carele după lege încă era maghiar; apoi încă nici aceea n'am cetit, ca dl Crişan sĕ şi fi depus procesul ce nainte demine îl intentase „Tribunei.“

Incât privesce frasa, că eu „nu prea pun temeiu pe opinia publică a *„Românilor“* nu este adevĕrat. Eu stimez fórte mult opinia publică a *„Românilor“* şi cu acésta nici odată n'am venit în conflict; facă bine „Tribuna“ însĕ şi fie mai modestă, când este vorbă de sine, şi nu se identifice cu „Românii,“ căci acéstă patenta numai ea însĕ-şi şi-o a dat. Cu invectivele personali ale „Tribunei“ nici când nu s'au identificat românii, din contră acelea au produs numai disgust şi dispreţ în pieptul fiecărui român adevĕrat, ceea-ce o a şi simţit „Tribuna“ pănă când a ajuns la „capitulaţia“ din Octobre a. tr. *Parteniu Cosma.*

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Despre durata petrecerei curţii imperiale în Budapesta nu s'au luat disposiţiuni şi astfeliu nu sĕ scie apriat, când va plecá la Viena. În personalul curţii archiducelui Francisc Ferdinand d'Este a întrat şi capitanul de cl. I al stat. maior Béla Bartal, astfeliu, că archiducele se va deprinde a conversá şi în limba magiară. O comisiune a curţii a făcut inventariul după tot ce a rĕmas de principele de corónă la castelul dela Mayerling. In curênd se va luá inventariu şi la castelul de vênătóre dela Gurghiu.

* (Monument în Bucuresci). Capitala României în curênd va fi împodobită cu un nou monument, care va fi cel mai măreţ, căci el se ridică în amintirea viictoriilor câştigate de bravi oştenii în luptele din rĕsboiul 1877. Guvernul român precum spun foile de dincolo, va esmite în curênd o comisiune de architecţi, cari sĕ cerceteze locul, unde sĕ se ridice şi forma, ce sĕ i se dea măreţului monument.

* Invitare. Joi în 9/21 a. l. c. d. m. la $^{1}/_{2}$4 óre comitetul reuniunei higienice va ţiné şedinţă în sala cea mică a comitatului cu următoriul program: *a)* împărtăşiri, *b)* disposiţiuni în privinţa întrebuinţărei cotisaţiunilor în sensul §-lui 4 din statute şi *c)* eventuale propuneri.

* Institutul de credit „Hermanstädter Boden-Credit Anstalt“ a dăruit reuniunei higienice din cott. Sibiiu 20 fl., pentru promovarea scopurilor ei salutare.

* Din Giógiul de sus ni se scrie: Preotul gr. cath. de acolo Antoniu Repede, în 4 Martiu a. c. séra a fost prins, că umblă cu cheie clandestină în pivniţele de vin a le bisericei gr. or. de acolo. Intrevenind gendarmăria oficios, nu fără hesitări, soţia numitului preot a predat cheia respectivă. Legea urmăresce faptul mai departe. X.

* (Esposiţia dela Paris.) Din Bucuresci au plecat pănă acum 3 vagóne cu producte române la Paris. Bilete de loterie s'au vĕndut 270,000 şi au mai remas sĕ se împartă încă 30.000, La esposiţiune se vor espune şi productele de literatură a tuturor femeilor, cari au scris, formând o bibliotecă separată internaţională, ér opurile vor fi arangiate, după cum ele sunt scrise în limba francesă, italiană, spaniolă, română, germână ect.

* (Deputaţi cu diurnele zălogite.) Precum sĕ anunţă din Budapesta, dintre 452 membrii ai casei deputaţilor au zălogit diurnele în sumă de peste 1000 fl. 49 de partidul liberal şi 32 din oposiţiune, la olaltă 81. Dacă zălogirea duréză mai mult decât trei luni, toţi deputaţii, a căror diurne sunt zălogite au a-şi depune inainte mandatul, dacă nu vor sĕ şi l pérdă cu sila.

* (Cogres didactic.) Al VI congres al corpului didactic din România, precum spune „Democraţia“ se va ţiné la Iaşi în ḑilele de 3, 4, şi 5 Aprile. Se va discutá cestiunea: „organisarea scólelor normale primare“. O reducere de 50 la sută pe calea ferată română e asigurată ori cărui participante. Inscrierile se fac la secretariul C. Dobrescu, prof. la licel sf. Sava.

* (Luptă cu taurii). Ministrul de interne frances a conces unei trupe spaniole a se produce la esposiţiunea dela Paris în lupte cu tauri. Acestea vor fi de tot interesante. Ministrul însĕ a conces numai sub condiţiune, ca sĕ nu se verse sânge.

* (Viéţă lungă). In luna trecută a încetat din viéţă locuitoriul Ioan Căşieriu din comuna Blăgesci, judeţul Băcău în etate de 105 ani.

Bibliografic.

„Romänische Revue,“ politisch-litterarische Monatsschrift. Herausgeber: Dr. Cornelius Diaconovich. Direction: Wien, VIII., Alserstrasse 27. Inhalt: Ioan Popasu. (Mit portrait). S. 129. — Einiges über den Gang und die Entwickelung der theologischen und clericalen Cultur in der Bucovina. Von Isidor Ritter von Onciul. (Fortsetzung) S. 137. — Das Trajanische Dazien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius, von P. Brostean. S. 146. — Die Colinda, ihr Ursprung und ihre astronomische Bedeutung. Nach S. Mangiuca. (Schluss). S. 156. — Das Lied der Schäfer. Nach J. B. Muntenescul von L. V. Fischer. S. 174. — Die „Vlachen“ des Kekavmenos, byzantinischen Geschichtsschreibers des 11. Jahrhunderts und die „Provincia Latinorum“ id est Moro-Vlachorum des Diocleates aus dem 12. Jahrhundert. Von Sim. Mangiuca S. 178. — Rundschau. Die Vereinigung der romänischen Fürstenthümer. S. 186. — Die königl. romänische Armee. S. 187. — Das bacteriologische Institut in Bucuresci. S. 189. — Das literarische Rumänien. S. 192.

Cestiuni scolare.

— *„Tactul pedagogic“*. —

(i) În viaţa de tóte ḑilele auḑim fórte adese ori vorba „tact“.

De esemplu ḑicem: archiereul cutare conduce adunările bisericesci cu mult „tact“. Gentlemanul cutare, ḑicem, că are un „tact fin“ în viaţa socială. Vorbim de tact în musica vocală, în musica instrumentală, vorbim de „tact“ în politică. Vorbim însĕ noi cei-ce ne ţinem şi trăim după scólă mai mult despre „tactul pedagogic“. Şi cu óre-care satisfacţiune vorbim despre învĕţătoriul cutare că posede „tactul pedagogic“. In viaţa scolară, în instrucţiune şi educaţiune „tactul pedagogic“ jócă un rol fórte însemnat, şi este unul dintre mijlócele cele mai de frunte, carele promovéză progresul în scólă. Chiar de aceea cred, că va fi la locul seu a vorbí recte a scrie puţine despre „tactul pedagogic“ cât e posibil în cadrele unui ḑiar.

Ce înţelegem sub „tact pedagogic.“ Étă prima întrebare, ce ni se impune. Este cu greu a formulá o definiţiune precisă. Asta o lăsăm pe séma marilor psichologi, eu însĕ voiu dá numai o formulă, din carea uşor sĕ se pótă înţelege ce este „tactul pedagogic“?

Capabilitatea unui învĕţătoriu de a puté afla, şi de a scí pune in lucrare, în relaţiunile sale cu elevii, totdeuna, chiar şi în cele mai dubióse casuri numai ceea-ce este mai bine şi mai priincios pentru prunci, o numim „tact pedagogic“.

A posede tact pedagogic este o recerinţă cardinală pentru învĕţătoriu. Este sciut că: în educaţiune nu ni se dau regule pedagogice, după cari sĕ ne putem orientá în tóte împregiurările.

Regulele sunt generale, şi obvin casuri singuratice, unde regulele pedagogice generali nu le poţi aplicá; în alte casuri învĕţătoriul tocmai trebue sĕ se abată dela regula generală şi sĕ lucre tocmai contrariul, dela ceea-ce în genere e recunoscut de bun. Aici numai „tactul pedagogic“ al învĕţătoriului e în stare a aflá ceea-ce e priincios pentru elevi. Fără tact pedagogic, învĕţătoriul pe lângă cea mai mare bunăvoinţă nu va puté promova în de ajuns instrucţiunea şi educaţiunea. El va fi totdéuna nĕtâng în alegerea mijlócelor şi va pune după ḑisa scripturei: „vin nou în foi vechi, şi vin vechiu în foi noi“ — în loc de a lucrá din contră.

Fără tact pedagogic, învĕţătoriul procede de multe ori numai pe nimerite şi comite erori neiertate.

Şi durere! că deşi tactul pedagogic este o recerinţă cardinală pentru un învĕţătoriu totuşi, el nu este aşa general precum s'ar asteptá, şi precum ar fi de dorit. Lipsa de tact se póte observa numai decât, dacă întrăm în o scólă şi-l observă pe un învăţătoriu în órele sale de propunere.

Este d. e. o totală lipsă de tact a veni şi a pedepsí pe un prunc cu ocasiunea esamenului. Este o totală lipsă de tact a tot declamá elevului că e stricăcios fumatul, precând tu însuţi esti cu sugara în gură. Este lipsă de tact pedagogic când un învĕţătoriu la tóte ocasiunile tractéză cu sarcasm sau ironie pe elevi, sau apoi cu cuvinte de batjocură; şi cu deosebire batjocură merită imputare atunci, când se face asupra unor elevi, cari au póte unele defecte corporali d. e. e chior, sau orb de un ochiu, sau e schiop un elev. Aici trebue sĕ fie un învĕţătoriu cu cea mai mare precauţiune. Ca elev pe clasa a II-a normală îmi aduc aminte că învĕţătoriul ne pusese nume de batjocură la tótă clasa şi pe aceste ne strigă.

Mi aduc bine aminte şi aceea cum -mi făcém plan sĕ-mi rĕsbun asupra lui când voi fi mare. (Va urma.)

Posta redacţiunei.

Dlui învĕţătoriu Vasiliu Duma în Hodac. Intimpinarea Dvóstre nu o putem publica, pentru-că nu vrem a ne pune fóia în serviciul pasiunilor de personalităţi. Publicul nepreocupat în afacerea respectivă trebue se aibă păreri în favorul Dtale şi acésta e destulă satisfacţiune pentru Dta.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Martiu 1889.

Timişóra:	**88**	**41**	**80**	**35**	**19**
Viena:	**53**	**14**	**85**	**67**	**88**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6$^{0}/_{0}$	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4$^{0}/_{0}$	101.40	101.65
Renta ung. de hârtie	94.25	94.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.75	104.75
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9 62$^{1}/_{2}$	9.60
100 marce nemţesci	59.52$^{1}/_{2}$	59.40
London pe (poliţă de trei luni)	122.—	121.90

Nr. 215. [36] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Ghijasa inferióră, din protopresbiteratul Agnitei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 164 familii câte o mĕsură cucuruz à 1 fl. . 164 fl.
2. Folosirea porţiunei canonice . . . . 160 „
3. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununei şi a altor funcţiuni de preste an . 76 „

Suma 400 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-şi substerne cererile concursuale, instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szent-Agothá) până la terminul sus indicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita 11 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresb.

---

[30] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de móşă in comuna Sadu, se escrie prin acésta concurs, carele e impreunat cu următórele emolumente:

a) salariu fics 60 fl. v. a., solvibili în rate cuartale din cassa alodială.

b) cuartir liber;

c) 2 stângini de lemne;

d) dela fie-care nascere câte 50 cr.; móşa însĕ e indatorată a cerceta pe chendela în 8 ḑile după nascere.

Dela reflectante la acest post se pretinde ca ele sĕ fie móşe diplomate. Acelea cari vor produce diplomă dela institutul de moşit din Cluş vor fi preferite.

Cererile au a se inaintá la primăria comunală cel mult până în 25 Martiu 1889.

Sadu, in 25 Februariu, 1889.

Primăria comunală.

Savu Dregiciu, primariu.
Const. Popovici, notariu.

Nr. 113 [37[1—3

EDICT.

Maria I. Frăţilă din Bungard, carea de şepte ani a părăsit cu necredinţă pe bărbatul ei Achim Spânu din Gusteriţă, fără a se scí ubicaţiunea ei, se provócă prin acésta, ca în termin de şase (6) luni şi anumit până la 6 Septembre a. c., sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru-că la din contră, procesul divorţial intentat de Achim Spânu, se va pertractá şi hotărí în înţelesul prescriselor în vigóre.

Sibiiu, 3 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopp.

Sz 960/1889 plg. [27] 3—3

Hirdetmény.

A hondorfi — általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 4-re d. e. 10 órára** tüzöm ki, Hondorf községbe a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

Sz. 986/889 plg. [26] 3—3

Hirdetmény.

A szászsárosi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **év April hó 6-ik napjának dél elött 9 órájára** tüzöm ki Szász-Sároson a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint egyik vagy másik fél meg nem jelnése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék nevében.

Erzsébetváros 1889 márczius 5-én.

Incze Domokos,
eljáró biró.

Sz. 959/1889 plg. [28] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot folyó **évi Április 5-re d. e. 10 órára** tüzöm ki a kir. törvényszék ülési nagy termében, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Erzsébetváros 1889 márczius 2-án.

Kelemen,
eljáró biró.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, rāgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 21—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Şatulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. —
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu — Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul - săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa-Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 27 Sibiiu, Joi 9/21 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1919 Plen.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei.

Alăturatací sub ·/. se transpune din oficiu un esemplariu din „Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter,“ votat de congresul nostru naţional bisericesc în şedinţa dela 11/23 Octobre 1888 sub Nr. prot. 136, publicat şi edat în tipariu din partea consistoriului metropolitan spre păstrare în archivul protopresbiteral şi strînsă observare din partea tuturor organelor bisericesci şi a particularilor, pe cari îi póte priví acest regulament.

Pentru singuraticele comune bisericesci, pentru organele bisericesci în general şi pentru particulari, cari doresc a avé acest regulament în ediţiune separată, se va trimite supletoriu un numĕr proporţionat de esemplare pe lângă un anumit preţ, cu care sĕ se acopere spesele tipariului. Pentru-ca acest regulament sĕ pótă intrá în viaţă îndată cu ḑiua de astăḑi pentru archidiecesa nóstră, se publică totdeodată în fóia tipografiei archidiecesane „Telegraful Român“, ca în organul destinat pentru publicaţiunile oficiale ale consistoriului archidiecesan cu aceea, ca prin publicarea cerculariului present sĕ se atragă atenţiunea organelor subalterne şi în special a oficiilor parochiale asupra acestui regulament.

In fine se observéză, că regulamentul acesta conform conclusului congresual Nr. 128 trebuia sĕ între în vigóre pentru întréga provincie metropolitană încă la 1 Ianuariu a. c.; dar fiind-că edarea lui într'o formă corespunḑĕtóre scopului şi oficiositâţii, precum s'a făcut din partea consistoriului metropolitan, nu s'a putut procurá mai curênd, publicarea lui a trebuit sĕ sufere întârḑiere, ceea-ce în viaţa practică pentru archidiecesă nu va avé urmări în detrimentul ordinei legale.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan ţinută la 6 Martiu, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

În faţa sinodului procsim archidiecesan.

II.

Este, se vede, reservat seclului al XIX-lea, ca sĕ ridice învĕţămêntul poporal pe o tréptă mai inaltă, cum a fost până ací. Sistemul feudal ingropase multe talente, scóse pre mulţi ómeni de sub binefacerile culturei şi îi osândise ca sĕ trăéscă fără sĕ scie de ce şi pentru ce! Între acesti ómeni nenorociţi s'au numĕrat şi românii din Ardeal. Scolile nu mai după nume erau cunoscute, poporul osândit la sclăvie auḑia numai Dumineca şi în sĕrbătóre serviciul divin în limba sa, era o stare jalnică, a cărei urme mai sunt încă aḑi pe multe locuri, ba chiar şi ţinuturi intregi.

Totul ce s'a făcut deci, s'a făcut aşa ḑicênd, d'acapo, căci putem riscá asertul, că abia după anii 1850 au început şi românii a cugetá la scóla poporală. Cugetele lor s'au lovit încă de nisce stânci puternice, de lipsa de puteri didactice, cari se pregătéscă invĕţătorii, şi de lipsa de institute pedagogice.

A fost părintéscă ingrigirea nemuritoriului Şaguna, ca sĕ-şi indrepteze privirile şi în direcţiunea acésta, trimiţênd tinerii cei mai aleşi în strĕinătate, ca sĕ se perfecţioneze şi apoi sĕ ocupe catedra de profesori la institutul pedagogic, şi toţi invĕţătorii câţi îi avem aḑi, îi avem pregătiţi tot de acesti dascăli ai dascălilor. O căutătură preste actele sinodului din anul trecut e de ajuns, ca sĕ se confirme acésta.

Cu era mai blândă a anilor 1860 au început a rĕsărí ca din pământ scólele române, a se inălţá edificii scolare, ca în ele se încépă misionarii români, dascălii eşiţi din institutul pedagogic şi teologic o lucrare mănósă, pentru care vor fi recompensaţi nu de ómeni, nu de lume, care e rea, ci de generaţiunile viitóre, cari vor pĕtrunde mai bine însemnătatea scólei poporale şi vor scí mai bine apreţiá greutăţile inceputului.

Cărţi didactice apar una după alta, una mai bună ca alta şi mai instructivă, şi poporul însetat de dorul după carte, oferesce obolul seu, se entusiasméză pentru scólă ca pentru o instituţiune divină.

Erau unele ţinuturi, în cari cu fanatism se lucra pentru scólă şi pentru adjustarea ei internă şi esternă.

Dar focul învăpăiat în anii aceia binecuvêntaţi de Dḑeu, începe a se domolí, şi a face loc temerilor de tot soiul, suntem amăriţi şi necăjiţi şi pe acest teren în multe forme, şi tóte aceste au avut drept urmare, că în timpul din urmă nici a suta parte nu s'a făcut, cât cu drept asteptăm sĕ facă poporul pentru scólă. Acestor suferinţe avem se atribuim, că mai avem 242 scóle necorĕspunḑĕtóre şi că în 141 de comune sunt case cu chirii pentru scóle.

O aparinţă şi mai tristă e, că numĕrul invĕţătorilor provisori intrece încă pe cel al celor definitivi, o impregiurare acésta, care trebue sĕ pună pe gânduri pe cei ce sunt chemaţi a dirige afacerile scólelor.

Departe sĕ susţin, că toţi învĕţătorii provisori, în numĕr de 472 nu ar fi cualificaţi, dar impregiurarea acésta e de ajuns, ca sĕ vedem, că nu avem un stat învĕţătoresc, că intre acesti provisori sunt mulţi clerici absoluţi, cari aḑi mâne devin aleşi de preoţi, prin urmare sunt numai în formă transitorică invĕţători, până le vine bine şi părăsesc cariera cea spinósă şi grea de invĕţători.

Causa la acésta o aflăm în parte şi în salariile necorĕspunḑĕtóre şi în posiţiunea cam umilită, care e reservată învĕţătorilor nostri din Ardél. In alte ţĕri a fi invĕţători, e a fi în post de onóre, la noi durere, în multe părţi nu e aşa.

Preoţii sunt de multe ori jaluzi de popularitatea lor, ori de trecerea lor şi ingreunéză de multe ori posiţiunea învĕţătorilor, ér la popor s'au inmulţit pe unele părţi aşa numiţii semidocţi, cari se uită peste umĕr la invĕţătoriu şi punêndu-i în vedere, că ei l'au ales, trag consecinţe, că tot ei 'l pot amová, lucruri, ce e drept imposibile aḑi, dar destul, că contribue la sguduirea autorităţii învĕţătorilor.

Dar cum sĕ şi aibă invĕţătorii nostri multă trecere, când în calcul mediu luat se vine pe unul salariu de 170 fl. la an, va se ḑică aprópe numai 15 fl. la lună! şi ca sĕ pótă devení invĕţătoriu nu numai că se recer câteva clase gimnasiale, dar şi preparandia, tot lucruri aceste, cari vor trebuí încâtva sĕ sufere schimbări, de e vorba sĕ creăm un stat învĕţătoresc, cum se cade. Ridicarea salariilor este o cestiune de prima necesitate.

In timpii din urmă abia au eşit la an 25 de pedagogi absoluţi. Ce este acest numĕr în proporţie cu numĕrul scólelor, ce se inmulţesc, cu al învĕţătorilor, ce se pensionéză şi mor? Trebue deci făcute tóte inlesnirile ca tinerii nostri sĕ alerge la preparandie, şi dacă e vre-o necesitate mai intensivă, e de a o face acestora posibilă cercetarea pedagogiei în interesul bine priceput al culturei poporului.*)

Dacă e sĕ regenerăm poporul, sĕ-l facem sĕ fie un popor consciu de drepturile şi datorinţele lui, trebue sĕ scótem dascăli din pământ, sĕ le asigurăm esistinţa, sĕ-i omenim şi sĕ le ocrotim interesele, sĕ-i apărăm de tóte primejdiile şi în fine sĕ le dăm ce e al lor, sĕ le lărgim cercul de activitate, ce se

---

*) Consistoriul respect. sinodul nostru archidiecesan a creat 29 stipendii pentru elevii dela pedagogie. Red.

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

I.

(Urmare.)

— Nu-ţi pare bine Felicia — ḑise ea — c'am refusat a merge aḑi după pâne la partea din grădină „Lady Lawon“? Ah! e ceva desfătătoriu a mai avé din când în când şi câte o óră liberă.

— Ai dreptate! — rĕspunse Felicia cu ochii închişi de jumĕtate.

Nu că dór a-şi avé dreptate, sau că a-şi voí sĕ lenevesc, deóre-ce datoresc cel puţin ca jumĕtate de duţină de epistole — adaugă sora cea mai tineră.

— Deborah! ai rĕspuns la epistola cea din urmă a lui Jack?

— Nu!

— Şi mai deunăḑi încă i ai rĕspuns numai câteva cuvinte.

— N'am putut mai mult, — n'am avut timp.

Preste câteva minute ér se făcuse o linisce penibilă, pe care o întrerupse Felicia, continuând vorbirea.

— Sci tu, că căpitanul Wyatt în fie-care ḑi din sĕptĕmâna acésta şi a petrecut la noi şi că aḑi mergem împreună la operă?

— Ei,.. şi? — întrebà Deborah, acoperindu-şi faţa cu cartea, aşa, că Felicia n'o putù vedé.

— El nu vine pentru mine,.. nici pentru mătuşa Catherina.

— Voesci sĕ ḑici, că eu — eu a-şi cochetá cu căpitanul Wyatt? ḑise Deborah într'un ton ceva cam sfios şi nefiresc. — Şi eu a-şi puté sĕ-ţi fac tot acésta observare, dar cu o altă persónă. Colonelul Wolwerton încă ne-a fost óspele de tótă ḑiua. Sau el a venit la noi, sau l'am întâlnit pe cale — ealtcum şi el cercetéză aḑi opera dimpreună cu noi. Dacă cochetezi cu col. Wolwerton, de ce sĕ nu cochetez eu cu căp. Wyatt?

— Deborah! eu n'am cugetat nici când, că tu îmi vei face imputări pentru cochetare. Nu mi este obiceiul a cochetá. — Felicia tăcù apoi, şi numai după un interval continuà cu vocea sa cea liniscită: — In sesonul din urmă col. Wolwerton mi-a făcut un ofert de căsătorie, dar eu l'am refusat. — I-am spus cu tótă seriositatea, că n'am de gând a me căsătorí nici cu el, nici cu alt-cineva. El însĕ n'a voit sĕ ia în considerare refusul meu, ci mi-a ḑis, că până când voiu fi necăsătorită nu va încetá a sperá, şi nu mi a folosit nimic nici observarea, că tótă atenţiunea sa observată faţă de mine este zădarnică. N'a-şi fi amintit aceste nici când, dacă n'a-şi voí ca tu sĕ mai presupuni lucruri atât de neadevĕrate despre mine. Şi apoi pe lângă tóte, Deborah, tu uiţi, că eu sum liberă, nu sum fidanţată, chiar şi dacă a-şi fi cochetat.

— Este pretutindeni cunoscut, că căp. Wyatt este unul dintre cei dintâiu curtisani ai Londonului — ḑise Deborah, riḑind ceva cam neobicinuit. — El nu se va lăsá păgubit.

— Admit acésta despre căp. Wyatt, — reflectà Felicia, — dar nu uita, că nici chiar curtisanii cei mai teribili nu sunt nevulnerabili. Wyatt n'a tractat cu tine nici odată aşa ca cu alte femei. El te iubesce, şi dacă un bărbat de feliul seu iubesce. . . .

Într'adevĕr eu nu înţeleg, cum poţi tu sci, ce zace ascuns în inima lui Wyatt — întrerupse Deborah cu vocea pré nesigură.

— Sĕ nu uiţi iubita mea, că eu n'am intenţia a pândí sau a spioná ceea ce faci tu. Aşa ceva nu-mi trăsnesce prin cap. Dar, cu tóte aceste, când şi când nu pot trece cu vederea ceea-ce se întêmplă. În una din serile din urmă d. e. când mătuşa Catharina te ascepta, până-ce ţi finì valsul, tu trecuşì pe lângă noi ca şi când nici nu ni-ai observá şi ne lăsaşì sĕ aşteptăm ceva cam îndelungat. Tu îi şoptise-şi ceva — nu sciu ce, dar mi se părea, că el te privì aşa după cum nu l'am vĕḑut privind altă femee — cum nu privesce un bărbat la o femee, aibă trecere la popor şi chiar şi în sus la superiori. Aşa vom creá stat învĕţătoresc, aşa vom stârpí un rĕu, care aḑi e general, şi póte sĕ se generaliseze şi mai tare, şi putem sĕ venim acolo, că vom face edificii de scóle, vom face şi salarii şi nu va avé cine sĕ se urce pe catedră, şi o atare impregiurare ar fi armă de ajuns în mâna contrarilor scólei confesionale.

Revista politică.

Cestiunea abdicărei de tron în Sêrbia se lămuresce cu încetul, dar totuşi se lămuresce. Enunciaţiunile ministrului president şi totodată ministru de esterne, Sava Gruici, sunt de mare însemnătate Cerculara numitului ministru a întimpinat adecă în Berlin o primire amicală, în Viena fidelă, ér în Petersburg plină de bunăvoinţă. Espunerile lui Sava Gruici despre politica esternă arată, că ea a întrat într'o altă ogaşe, şi astfeliu ele vor urmá direcţiunea recerută de consimţĕmêntul tradiţional al patriei şi al poporaţiunei. Ceea-ce se înţelege sub consimţemêntul tradiţional, o pricep fórte bine cercurile conducĕtóre din Viena şi Budapesta, şi de aceea se şi ḑice, că circulara a fost primită cu fidelitate. Foile monarchiei comentéză de altfeliu circulara în tóte amênuntele ei.

Echoul rusesc încă n'a rĕmas înapoi faţă de cele ce s'au întêmplat în Sêrbia. În espunerile lor despre desvoltarea lucrurilor din Sêrbia, foile rusesci dau espresiune celei mai înfocate dorinţe, de cari sunt cuprinse.

„Novoie Wremia“ ocupându se cu scirile despre amestecul regelui Milan în afacerile regenţii, despre regina Natalia şi despre politica esternă a Sêrbiei, ḑice, că e imposibil ca regenţa sĕ pótă îndepliní voia regului Milan, chiar silindu-o, căci ea nu e responsabilă lui Milan, ci noului rege.

Dacă regenţa şi ar uitá de aceasta, îi vor aduce aminte ministrii Gruici şi Tauschanovici. Reîntórcerea reginei Natalia şi a metropolitului Mihail în Sêrbia este numai o întrebare a timpului; în principiu ei n'au lipsă a face politică; prin abḑicerea regelui Milan şi prin delăturarea partidei austrofile a progresistilor, politica lor póte rĕmâné şi la o parte.

Milan nu mai are drept sĕ se amestece în afacerile Sêrbiei; el este îndatorat ca primul supus al regelui Alecsandru, sĕ se conformeze hotărîrilor regenţii.

Aceste espuneri ale fóiei rusesci le ilustréză şi fóia sêrbéscă din Belgrad „Sviet,“ carea mai adauge, cu atitudinea lui Ristici în afacerea divorţului n'a fost îndreptăţită. „Moskowkija Wiedomosti“ promite regimului sêrbesc spriginul Rusiei, dar şi Sêrbia trebue sĕ se reîntórcă pe calea sa istorică, dela carea s'a abătut Milan, înfluinţat de Austro-Ungaria. Indatoririle de mai înainte ale regelui faţă cu Germania şi Austro-Ungaria nu trebuesc recunoscute şi alte noue încă nu trebuesc sĕ se facă. Momentul actual e de mare importanţă, şi diplomaţia ruséscă nu trebue sĕ-l uite neesploatat.

Din Cetinie sbóră scirea, că principele Petru Carageorgevici a sosit acolo încă de o sĕptĕmână. In faţa situaţiunei, creată în Sêrbia, tóte planurile şi dispoşiţiunile, ce le a luat, referitoriu la o călĕtorie, s'au amênat deocamdată şi are de cuget a nu părăsí Muntenegrul.

In legătură cu acésta pare a stá şi împărtăşirea fóiei „Pol. Coresp.“ din Petersburg, unde în cercurile aprópe de curtea imperială se vorbesce, că curtea ruséscă intenţionéză a dăruí principelui Nicolau de Muntenegru câteva mii de pusci „Cuming“ şi muniţiunea pe mai mulţi ani. Planul se va esecutá îndată-ce numita puşcă va fi întrodusă în armata ruséscă.

Conferinţele dela Samoa se vor începe cel mult la prima Aprile în Berlin. Comisarii americani sunt pe drum spre capitala imperiului german. Instrucţiunile date de către Statele-unite nu par favorabile pentru germani. Statele-unite vor restabilirea unui domnitoriu în Samoa, care sĕ fie încungiurat de consilieri din partea Statelor-unite, apoi de ai Engliterei şi Germaniei. America stăruesce însĕ ca mai întâiu sĕ se introducă status quo ante. Dacă principele Bismarck s'ar opune, atunci statele unite vor trimite deadreptul corăbii, cari vor adnecsá insulele şi va domní asupra lor după plac.

Cuvênt funebral *)

la inmormêntarea protopresbiterului Abrudului şi paroch în Abrudsat etc.

IOAN GALL,

în Abrudsat la 29 Ianuariu, 1889.

Tristă adunare! Raporturile, ce au esistat între familia mea şi a reposatului de o parte; legăturile de amiciţie, de muncă şi de luptă într'un timp de 17 ani, de altăparte, me îndémnă ca în acestea împregiurări triste şi pline de doliu sĕ iau cuvêntul.

Dacă dară voesc şi eu cu vocea mi debilă a riscá câteva cuvinte la acésta mare perdere a bisericei, a patriei şi a naţiunei: Ve rog sĕ fiu ascultat.

Tristi ascultători! A-ţi fi cugetat d vóstră numai înainte cu câteva luni, că astăḑi ne vom adună aci spre a dá ultimele onoruri unui amic, carele înainte cu câte va ḑile în flórea vieţii se bucura de o deplină sănĕtate?

A-ţi fi creḑut d-vóstră, că prot. Gall are şĕ-şi ia adio astăḑi dela iubita i familie, dela iubitul seu popor şi dela nenumĕraţii sei amici? N'am fi creḑut nici unii tristi ascultători! Étă dară s'a adeverit ḑisa eclesiastului, carele enunţase cuvintele că: „Cu adevĕrat deşertăciune sunt tóte.“

Deşertăciune sunt tóte tristi ascultători; sănĕtatea nu este decât un nume, gloria o aparinţă, averile şi plăcerile un ce trecătoriu, éră viaţa un vis, o flóre carea diminéţa în reversatul ḑiorilor se desvóltă, preste ḑi împráscie parfumul celor din împregiur, éră séra după apusul sórelui se vestejesce, cade si se astupă în pămêntul, din carele a rĕsărit. Totul este dară deşertăciune în noi.

Şi óre totuşi tristi ascultători! aşa sĕ fie, aşa sunt a se înţelege ḑisele eclesiastului, că omul făcut după chipul şi asemenarea lui Dumneḑeu sĕ nu fie decât o umbră! că omul pentru a cărui mântuire fiul tatălui s'a pogorit din ceriu, şi a cărui mântuire a plătit-o cu sângele seu: sĕ nu fie decât o nimica? Nu, şi éră nu tristi ascultători!

Deşertăciune este omul numai încât privim cursul vieţii nóstre mortale, privind însĕ viéţa nóstră din punct de vedere a judecăţii din urmă, atunci totuşi trebue sĕ recunóscem, că este în fiinţa omenéscă un ce sublim, un ce nemuritoriu; pentru-că numai la acésta esistinţă sublimă şi neperitóre se referesc érăşi cuvintele eclesiastului, care a ḑis: „Teme-te de Dumneḑeu şi împlinesce poruncile sale, pentru-că acela va esaminá tot ce ai făcut în viaţă, bine séu reu.“

Aşadară, dacă este un dincóce, unde tóte sunt deşertăciune, este şi trebue sĕ fie tristi ascultători şi un dincolo, unde cei ce şi-au împlinit datorinţele în acéstă lume deşértă şi plină de valuri faţă cu familia, biserica, patria şi naţiunea, şi faţă de apró pele seu, 'şi vor aflá o adevĕrată recompensă pentru tóte acestea, vor aflá adevĕrată odichnă.

Din pămênt este făcut corpul omului şi în pămênt se va întórce, după chipul şi asemenarea lui Dumneḑeu este sufletul nostru şi la Creatoriul seu trebue sĕ rentórcă, sufletul omului bun şi drept, pentru că éră şi numai aşa se póte esplicá ḑisa sântei Scripturi: „Deschise sunt drepţilor căile la viaţa eternă.“

Acum tristi ascultători sĕ aruncăm numai o scurtă reprivire asupra trecutului, ce luminéză viaţa şi activitatea decedatului nostru amic, sĕ vedem, că óre împlinitu şi a datorinţele sale ca tată de familie, ca preot şi protopop, ca patriot şi român? Nu am sĕ fac eu elogiul decedatului meu amic. Vorbéscă jertfele şi suferinţele cele multe, ce le a avut repausatul în familia sa cercată de atâtea ori de morburi epidemice ca diphterica; vorbéscă faptul, că a sacrificat tot pentru a dá copiilor sei o educaţiune esemplară în familie şi învĕţătură mai înaltă în scólă, şi acestea fapte învederate apoi ne vor convinge, că tatăl de familiă şi-a cunoscut misiunea şi şi-a împlinit cu scumpĕtate datorinţele.

Ca preot şi protopop sĕ aruncăm o scurtă privire asupra nemărginitei iubiri, ce i-a manifestat iubitul seu popor totdeuna până şi în acestea impregiurări triste şi pline de doliu, sĕ aruncăm o privire asupra activităţii sale ca protopopul unui tract împrásciat pre văli şi déluri, pre carele pre lânga risicul vieţiei l'a visitat, l'a lăsat în cea mai bună ordine, întreţinênd cu colegii sei subalterni celea mai cordiale relaţiuni amicali, bucurându-se totdeuna de stima şi respectul acelora, şi îndată ne-am convins, că repausatul şi aci şi a împlinit cu scumpĕtate datoria.

Ca patriot şi român sĕ aruncăm o privire peste activitatea dênsului ca director al subdespărţĕmêntului Asociaţiunei transilvane, ca membru în sinódele şi congresele bisericesci, ca delegat în mai multe conferinţe naţiunali, şi cu toţii ii vom dá tributul de recunoscinţă ca unui bun patriot şi bun român.

Acum iubite amice! tu pleci; — pleci din acéstă lume, în carea viaţa nóstră nu este altă, decât o continuă luptă pentru esistinţă! pleci din casa ta ospitală, unde aşa de multe ori ne-ai adunat în giurul teu, împărtăşind cu noi cu toţii fără deosebire de clasă şi categorie, tóte celea ce Atotputernicul ţi-a dat după cruntă muncă şi labóre.

Mergi iubite! şi spune acelora, a căror învĕţături te au condus, pe calea ce ai percurs-o pentru binele familiei, al bisericei, al patriei şi naţiunei, că semênţa, ce au sĕmânat-o dĕnşii a încolţit, cresce şi se cóce, şi promite fructele cele mai bune.

Mergi amice şi după atâtea suferinţe crunte, odihnesce-te cu drepţii în pace, căci memoria ta va fi pastrată cu scumpĕtate în inimile nóstre.

Alesandru Filip,
advocat.

---

*) Din lipsa de spaţiu întârḑiată. Red.

Regulament

pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

§. 1. Devenind un tract protopresbiteral vacant, consistoriul eparchial are a se îngrigí, ca acela sĕ se intregéscă definitiv cel mult în decursul unui an dela devenirea lui în vacanţă.

§. 2. Spre acest scop consistoriul dispune nainte de tóte a se întregí numĕrul membrilor sinodului protopresbiteral electoral, cu considerare la §. 39 din Statutul organic, după care astfeliu de sinod constă din numĕr îndoit de membri, anume: în protopresbiteratele, cari numĕră preste 20,000 suflete, constă din 20 membri clericali şi 48 mireni; ér în protopresbiteratele, unde numĕrul sufletelor este mai mic de 20,000 suflete, sinodul electoral constă din 16 membri clericali şi 32 membri mireni.

§. 3. Membrii ordinari ai sinódelor protopresbiterale, aleşi pe un period de trei ani, se folosesc în decursul acestui period de mandatele lor şi la alegerea de protopresbiter, formând o jumĕtate din membri alegĕtori; ér cealaltă jumĕtate se alege ad hoc, adecă numai pentru actul alegerii de protopresbiter.

§. 4. Deodată cu alegerea membrilor ad hoc se póte efeptuí şi alegerea membrilor ordinari în locurile, cari prin mórte ori în alt mod vor fi devenit vacante; însĕ aceste alegeri supletorie ale membrilor ordinari au valóre numai pentru restul periodului sinodal, ér mandatele membrilor aleşi ad hoc espiră cu întrarea alesului protopresbiter în activitate.

§. 5. Tóte alegerile de membri la sinodul electoral decurg după normele stabilite pentru alegerea membrilor sinódelor protopresbiterale.

§. 6. După-ce s'au efeptuit alegerile pentru sinodul protopresbiteral electoral, concernintele administrator protopresbiteral compune lista tuturor membrilor, separând pe cei ordinari de cei ce sunt aleşi numai ad hoc, şi însemnând la fie-care: cercul electoral, categoria, adecă dacă e preot, sau mirén, caracterul, adecă ocupaţiunea séu starea civilă, şi în fine locuinţa cu anumirea postei ultime; lista acésta apoi o substerne numai decât la consistoriul eparchial într'una cu protocólele electorale ale noilor membri sinodali.

---

dacă n'o iubesce într'adevĕr. Iubită Deborah, nu ţi spun aceste cu plăcere, dar sciu, că nu ţi le spune nime altul. Părerea mea este, că tu nu te porţi omenesce nici faţă de Jack, nici faţă de căp. Wyatt. Dacă ai sci tu numai ce mare nefericire pregătesci atât pentru tine însuţi cât şi pentru ei.

Felicia tăcù deodată, căci Deborah scăpà cartea din mâni şi îşi ascunsese faţa şi suspinà atât de jalnic, încât i se făcu milă de ea. Sora mai mare grăbì numai decât şi se uită, ce e cu Deborah.

— Ceţi este, iubită Deborah? strigà ea. — Ah! nu plânge! Eu n'am vrut sĕ te nefericesc. Linişteştete . . . totul e nnmai o fantasie nebunéscă din partea mea!

— Nu, nu — grăì Deborah — eu sum cea mai nenorocită fată depe faţa pămêntului, căci iubesc pe Wyatt din tótă inima şi din tot sufletul, ador chiar şi pămêntul pe care l calcă el. Ah! a fost tirănie, a consimţí fidanţarea mea cu Jack, deóre-ce eu am fost încă pré tineră! Am fost numai copilă, ce am sciut eu, ce este iubirea?

Felicia rĕmase liniştită, confusă şi fără a fi în stare sĕ gráéscă barem un cuvênt.

M'am încercat în séra din urmă sĕ împărtăşesc lui Wyatt, că sum logodită, adăugà Deborah, dar când ajunseiu la adecă, mi se părea că vorbele mi stau, mi se opresc în glican, nu putém esprima cea ce dorisem. El 'mi spuse, că me iubesce, şi eu l'am lăsat sĕ se depărteze cu gândul, că sum liberă, că el me póte peţí şi eu pot consimţí cu acésta.

— Iubită Deborah! veḑi dacă fidanţarea ta ar fi cunoscută, atunci tu n'ai avé de ce sĕ te nĕcăgesci dar tu scii, că nici chiar mătuşa nu scie nimic despre acésta.

— Dacă a-şi fi cugetat, că lucrul o sĕ ajungă aşa departe, a şi fi spus de mult lui Wyatt cele întêmplate, dar afacerea s'a tot amânat de aḑi pe mâne şi numai de câteva ḑile am observat, că noi ne iubim reciproc. Ah! Felicie, ce sĕ fac?

— Trebue sĕ i spui, Deborah, încă astăḑi, sau îi spun eu. Nu-i ertat sĕ mai rĕmênă lucrul astfel, ḑise Felicia îngrigiată.

— El nu-mi va ertá nici când! Sermana Deborah erupse érăşi într'un plâns, care umplù ochii Feliciei cu lacrimi de simpatie

Chiar în momentul acesta o trăsură se oprì înaintea porţii şi fetele auḑiră de dóuĕ ori bătând în pórtă.

— Felicie! aceea trebue sĕ fie mătuşa Catharina, ḑise Deborah, sărind repede. Spune-i, că durerea de cap me împedecă a mi părăsí chilia.

Ah! Felicie, cum voiu petrece eu séra acésta? Colonelul Wolwerton şi Wyatt vin la tine, după-cum tu bine scii. Şi Deborah fugì pe trepte în sus.

(Va urma.)

§. 7. Comitetul protopresbiteral sub presidiul ordinariu, compune concursul la postul vacant de protopresbiter, și-l substerne consistoriului eparchial spre aprobare și publicare.

§. 8. Convocarea comitetului protopresbiteral spre scopul atins în § 7 se póte face pentru accelerarea agendelor încă înainte de a fi terminate tóte alegerile pentru sinodul electoral.

§. 9. În publicațiunea de concurs, care e de a se face în fóia destinată pentru publicările oficiale ale eparchiei, se espun emolumentele legate de postul protopresbiteral și de parochia protopresbiterală, precum și cualificațiunea normată prin Statutul organic și prin concluse congresuale, care se recere dela concurenți, și carea trebue sĕ fie documentată.

§. 10. Terminul concurselor e de a se pune astfeliu, ca acela sĕ nu fie mai scurt de 30 de ḑile, dar nici mai lung de 45 de ḑile, computate dela prima ḑiuă, ce urméză după publicare.

§. 11. Aspiranții la postul protopresbiteral se îndrumă în publicarea de concurs: ca concursele instruite cu tóte documentele necesarie sĕ le substérnă în terminul preclus la consistoriul eparchial.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

§. 12. Concursele întrate, după ce se vor împrotocolá, ce petrec într'un conspect separat, provĕḑut cu următórele rubrici: 1. Nrul curent. 2. Datul presentei. 3. Numele, caracterul și locuința concurentului. 4. Anii etății. Studiile pregătitóre, afară de cele teologice. 6. Studiile speciale teologice. 7. Anii serviciului. 8. Observări recomândătóre. 9. Alte reflesiuni.

§. 13. Pentru actul alegerii de protopresbiter consistoriul denumesce un comisariu consistorial din cler, căruia după espirarea terminului de concurs îi transpune simplu tóte concursele întrate, într'una cu conspectul lor.

Totodată transpune și parochiei centrale o consemnare a concurenților, cu provocarea, sĕ iee mĕsurele necesarie, ca la candidare sĕ-și pótă validitá eventualul vot colectiv, provĕḑut în conclusul congresual Nr. 129 din 1881.

Comisariul consistorial nu póte fi nici membru al sinodului protopresbiteral, nici concurent la postul de protopresbiter în tractul, în care conduce alegerea.

§. 14. Comisariul consistorial înainte de tóte convócă comitetul protopresbiteral la locul central al tractului, și cu acela constată cualificațiunea concurenților și compune lista de candidare, eventual espune la protocol motivele, pentru cari unul sau altul din concurenți nu se află cualificat, și primesce dela comitetul parochiei protopresbiterale eventualul vot colectiv al sinodului ei parochial cu privire la candidați.

Toți concurenții, cari întrunesc cualificațiunea, au se ntre în lista de candidare.

§. 15. Dacă după concursul publicat se află chiar și numai un concurent cualificat, comisariul consistorial, cu considerare la §. 42 din Statutul organic, convócă cu 14 ḑile mai nainte sinodul protopresbiteral electoral la locul central al tractului, anumind ḑiua și óra, în care se va începe actul sinodal.

§. 16. Convocarea sinodului se face prin cerculariu din partea comisariului consistorial. Acest cerculariu se publică în fóia destinată pentru publicările oficiale ale eparchiei și se trimite fie-cărui membru al sinodul sub adresa proprie pe lângă carte de inmanuare sau recepisă postală, tot așa și parochiei protopresbiterale.

§. 17. Actul alegerii de protopresbiter îl efeptuesce sinodul protopresbiteral sub presidiul comisariului consistorial. La acest sinod sĕ recere, sĕ fie de față maioritatea membrilor, observându-se esact prescrisele §§-lor 43, 44, 46, 47, 48, 49, 51, 52 și 53 din Statutul organic.

§. 18. Sinodul electoral alegêndu-și notariu provisoriu înainte de tóte efeptuesce verificarea acelor membri ai sei, cari încă nu sunt verificați. La verificarea membrilor ordinari participă numai membrii ordinari ai sinodului; ér la verificarea membrilor aleși ad hoc, participă toți membrii sinodului.

Reclame contra verificării sau neverificării vre-unui membru se decide îndată în sinod, — la care act, dacă voturile sunt egale, decide votul comisariului consistorial. Contra conclusului adus membrul neverificat póte însinuá și dá gravamen, care gravamen se alătură la protocol. Sinodul apoi, după-ce și-a ales notariu definitiv, ia cunoscință despre lista celor cualificați, combinată în comitetul protopresbiteral și eventual o întregesce și corege, dacă s'au călcat disposițiunile §-lui 14; după aceea alege din sinul seu trei membri în comisiunea de scrutiniu și în fine pășesce la alegere secretă prin ședule.

Sinodul convocat pentru alegerea de protopresbiter, nu póte întrá în discusiunea altor obiecte afară de cele, ce sunt în strînsă legătură cu însași alegerea.

§. 19. Fie-care alegĕtoriu póte votá numai pentru unul dintre candidați, prin urmare pe ședulă are a fi scris numai numele unui candidat; ședulele cu mai multe nume se privesc de nule, ér voturile date persónelor, cari nu sunt cuprinse în lista de candidare, nu se consideră

§. 20. Votarea se face la apel nominal după lista membrilor, fie aceea compusă după cercuri sau în rênd alfabetic. După-ce s'a cetit odată lista membrilor, și cei presenți și-au dat votul, se mai acórdă un restimp de jumĕtate de óră pentru venirea și votarea celor-ce vor fi absentat la prima cetire; ér după decurgerea acestui restimp votarea se încheie, dacă nu s'au presentat alți votanți.

§. 21. După încheiarea votărei, președintele comisariu sub controla comisiunii de scrutiniu, mai ântâiu numĕră, apoi desface ședulele de votare una câte una și cetesce din fie-care numele candidatului scris în ea, după aceea predând ședula comisiunei de scrutiniu spre controlare, acésta numĕră voturile, ér președintele comisariu enunță resultatul, care se petrece la protocol.

§. 22. Dacă la locul al treilea al candidaților, cari au întrunit mai multe voturi sunt doi sau mai mulți cu voturi asemenea, între dênșii decide sórtea, care se va esecutá numai decât în fața sinodului.

§. 23. Încheiându-se protocolul sinodului electoral, ședulele de votare se adună la olaltă, se pun sub cuvertă, și se sigiléză cu sigilul parochiei locale, cu al comisariului președinte și al unui membru alegĕtoriu; apoi se alătură la actele electorale într'una cu eventualul vot colectiv al parochiei protopresbiterale.

Cu acestea terminându-se actul electoral, protocolul se autentică sau în fața sinodulni electoral sau prin o comisiune alésă anume pentru autenticare.

§. 24. Comisariul consistorial substerne inmediat întregul act electoral consistoriului pentru a denumí pe unul dintre cei trei candidați, cari au întrunit cele mai multe voturi.

§. 25. La cas, când tóte voturile se vor fi dat numai unui candidat, sau se vor fi împărțit numai între doi, remâne la buna socotință a consistoriului a denumí pe cel ales, respective pe unul din cei doi, sau a ordina alegere nóuă cu concurs nou.

Decisiunea consistoriului, prin care ordină alegere nóuă, trebue sĕ fie bine motivată.

În cas de a doua alegere, consistoriul are a se îngrigí, ca tractul vacant protopresbiteral sĕ se întregéscă definitiv cel mult în șeșe luni dela anularea alegerei prime; dacă însĕ și a doua alegere va fi avênd asemene resultat: consistoriul, pe cât nu are escepțiune din punct de vedere al cualificațiunei, denumesce pe unicul ales, respective pe unul dintre cei doi presentați.

§. 26. Contra actului de alegere efeptuit în sinodul electoral protopresbiteral, părțile interesate, adecă candidații, alegĕtorii și parochia protopresbiterală, în termin de 14 ḑile dela ḑiua alegerei, se pot folosí de recurs de nulitate la consistoriul eparchial, însĕ numai pentru defecte de formă, adecă pentru abatere dela normele prescrise. Consistoriul decide asupra recursului înainte de a procede la denumire, și dacă l'a respins, póte decide inmediat și în meritul denumirei.

Conclusul de denumire al consistoriului în merit nu este apelabil, însĕ pentru defecte de formă, adecă în casul, când nu s'ar fi observat regulele de procedere prescrise în Statutul organic și în regulamentul presinte, — părților interesate, adecă candidaților, alegĕtorilor, și parochiei protopresbiterale, se admite în 14 ḑile apel, resp recurs de nulitate la consistoriul metropolitan.

La cas de recurs, esecutarea conclusului consistorial se suspinde până la resolvirea definitivă a gravaminelor de nulitate prin consistoriul metropolitan.

Influințarea aspiranților asupra alegĕtorilor în modul oprit prin conclusul congresual Nr. 119 din anul 1878 forméză cas de nulitate.

Nr. 136. Congr. 1888.

Votat de congresul național-bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania, în ședința din 11/23 Octobre, 1888.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Dr. **Remus Roșca** m. p.,
notariu general congresual.

Varietăți.

* (Dela Curte.) După ce Curtea imperială va plecá din Budapesta, va petrece numai în Viena și scirile, că s'ar duce la Laxenburg se desmint. — Regele Milan petrece la Budapesta, unde a fost primit de monarchul nostru. După o călĕtorie pe la curțile europene, va face o escursiune la locurile sfinte.

* (Alegere de episcop.) Consistoriul eparchiei Caransebeșului, pe basa literilor Escelenției Sale I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit dtto 20 și 25 Februariu a. c. Nr. 48 și 53 Metr. și in vîrtutea disposițiunilor §§-lor 90 și 98 din Statutul organic, convócă și dechiară de convocat sinodul estraordinariu al eparchiei Caransebeșului pentru alegerea de episcop diecesan *pe Dumineca a V a din paresemi*, adecă *pe 26 Martiu (7 Aprile) a c. la biserica catedrală din Caransebeș, la 10 óre antemeridiane.*

* Invitare. Onorați domni membri din comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu sunt invitați la ședința ordinară, ce se va ține *Marți în 14/26 l. c. la 3 óre d. m*, în localitatea Asociațiunei transilvane.

* (Act de binefacere,) Comitetul și oficiul parochial din comuna Dezna, eparchia Aradului, esprimă o mulțămită publică economului Teodor Beldea și soției sale, cari au donat pe séma comunei bisericesci 370 fl. v. a.

* (Impămêntenire.) La 4/16 Martiu a votat senatul din Bucuresci recunóscerea de cetățén român a dlui Dr. Emil Puscariu.

* (Atentat.) Alaltăeri un student din Budapesta, realist, și totdeodată voluntar, Kálmán Samorczil, a insultat pe deputații din partidul guvernamental și a pălmuit pe dep. G. Rohonczy, ér acesta a tras cu revolverul asupra lui rănindu-l ușor. Acéstă împregiurare a provocat mare sensațiune și tóte cluburile au anunțat conferințe în acéstă afacere.

* (Consulat român în Paris.) Ministrul de esterne român a înființat la Paris un oficiu consular.

* (Institutul de bactereologie.) Institutul bactereologic, care până acum a stat sub dependența ministrului de interne, precum scriu foile de preste munți, va trece dela 1 Aprile sub dependența ministrului de culte și instrucțiune publică. Conform statisticei lunare a tratamêntului atirabic în luna lui Februariu s'au tratat 22 ómeni mușcați de animale turbate. Din raportele sosite din provincie toți câți au fost tratați la acest institut până acum s'au reînsănătoșat; doi indiviḑi însĕ, cari n'au voit sĕ se supună tratamentului au murit turbați. Dl Dr. Babeș ține des prelegeri publice, la cari asistă totdeuna public de tot numĕros și ales. Se vorbesce, că dl Dr. Babeș încurênd va fi medaliat din partea regelui.

* (Pré puțin preț pe viéță). In 12 a l. c. un finanț dela vamă a tras cu pușca asupra unui locuitoriu român din Rĕșnov, pe care nimerindul în céfă a căḑut îndată mort. Nenorocitul a fost tată la 6 copii, cari au rĕmas fără pic de bucătură!

Cestiuni scolare.

— *„Tactul pedagogic“*. —

(Urmare.)

Lipsă de tact este și atunci, când prunci fórte simțitori îi înfrunți în fața clasei întregi, în loc de a o face acésta între 4 ochi. Lipsă de tact este și aceea, când eu și lucrurile mele sunt murdare; éră pe elevi îi pedepsesc pentru-ca sĕ fie curați. Lipsă de tact e când eu 'mi bat joc de limbagiul ce-l folosesc părinții acasă, când în darea ocupațiunilor pe acasă nu țin cont de împregiurările familiari, când trimet vorbe necuviinciόse părinților pruncilor pe acasă.

Lipsă de tact este, când în scólă încep a dejosí pe pruncii unei națiuni, față de alții prunci de altă națiune, ceea ce cu deosebire o pățim noi românii în scólele maghiare.

Din cele înșirate până aici se póte vedé, că sfera „tactului pedagogic“ este fórte estinsă, și s'ar puté aduce mii de esemple înainte. Nu este o ḑi în scóla poporală, unde sĕ nu aibă de a face un învĕțătoriu us de tactul pedagogic. Cu deosebire se póte observá tactul pedagogic a unui învĕțătoriu la aplicarea remunerațiunilor și a pedepselor, în aflarea mĕsurei potrivite de a ține pe elev în disciplină și totodată ai lăsá și libertate de a se desvoltá în individualitatea sa; în alegerea materialului de învĕțămênt, în procedură la tractarea aceluia, în darea și coregerea ocupațiunilor de casă și de scólă.

Cum își póte însuși un învĕțătoriu „tactul pedagogic“? La acésta întreb are cei mai mulți pedagogi susțin, că: „tactul pedagogic“ este o însușire naturală a învĕțătoriului, pe carea prin studiu serios și prin o esperință îndelungată, o putem cultivá, dar nu ne-o putem însuși, dacă nu o avem dela nascere. Nici când un învĕțătoriu lipsit de tact pedagogic nu va puté pĕtrunde în spiritul elevilor sei, și nu-și va puté formá o judecată sigură despre individualitatea lor și despre facultățile lor spirituale individuali, și conform acelora sĕ-i tracteze.

De tact face învĕțătoriul întrebuințare nu numai față de elevi, ci și față de părinții elevilor, față de poporul din comună, față de colegii sei și față de superiori.

In referințele sale față cu părinții, un învĕțătoriu trebue sĕ fie totdeuna amicabil și prevenitoriu, totdeuna sĕ fie gata a dá părinților informațiuni despre pruncii lor, și la cas de lipsă sfaturi, cum au sĕ tracteze părinții pe fii lor. Sĕ nu cerce învĕțătoriul ca sĕ molesteze pe părinți cu sfaturile lui, cu deosebire învĕțătorii tineri, trebue sĕ fie fórte precauți. Sĕ nu-și pérdă nici odată învĕțătoriul cumpĕtul chiar și atunci, când dă de obstacule și nu este întêmpinat cu bunăvoință din partea părinților. Liniscea sufletéscă sĕ și-o păstreze totdeuna.

Cu deosebire delicată e pusețiunea unui învĕțătoriu, când dă absențiile scolari, și părinții devin pedepsiți pentru absențiile elevilor.

Și încă mai critică devine posițiunea învĕțătoriului, când directorul scolar sau antistia comunală iau partea părinților asupriți, aruncând tótă vina pedepsei asupra învĕțătoriului. In têmpul de astăḑi când organele administrative fac ce vreau și cum vreau în ale scólei, nu arare-ori se întêmplă ca învĕțătoriul se vină în conflict cu părinții, în urma întrigelor organelor comunali administrative cu ocasiunea dărei absențiilor. In atare împregiurare învĕțătoriul cu buna trebue sĕ se nisuiască a convinge pe părinți, că el nu pentru vre o rĕsbunare, nu pentru-ca sĕ le facă daună a dat absențiile, ci chiar pentru binele pruncilor lor de o parte; éră de altă parte pentru împlinirea conscențiósă a oficiului seu. Se întêmplă cu atari ocasiuni, că învĕțătoriul póte sĕ fie ofensat în onórea sa din partea părinților pruncilor.

În atare cas are sĕ facă arĕtare superiorității sale, cu carea stă în directă atingere, ca acésta sĕ întrevină, pentru a nu lăsa pe învĕțătoriul sĕ fie batjocorit. De sine se înțelege, că aici trebue mare precauțiune, și mijlócele estreme pentru a ne luá satisfacțiune cuvenită, sunt a se întrebuința în cel mai estrem cas. Precauțiune trebue se avem de o parte ca sĕ nu dăm ansă părinților, a-și formá opiniunea, că învĕțătoriul este neajutorat — când e ofensat — de către dênsa; ér de altă parte se cere precauțiunea, pentru-ca sĕ nu producem amărăciune în popor, și sĕ nu sĕ de e ansă părinților a ḑice, că învĕțătoriul a mers pré departe în căutarea satisfacțiunei.

(Va urma).

Loterie.

Mercuri în 20 Martiu 1889.

Brünn: **86** **26** **56** **24** **9**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 19 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%, ...	—.—	—.—
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	$9\,62^{1}/_{2}$	9.60
100 marce nemțesci	$59.47^{1}/_{2}$	59.45
London pe (poliță de trei luni)	121.85	122.—

Cancelaria Negruţiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi strĕinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de 2½—3½ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sĕrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Sĕténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblíoteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanḑi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiţă istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, strâbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în douĕ limbi — română şi latină, tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referute de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 7—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruţiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☜

unde se cumperă acţii dela bance cu preţurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 28 Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Martiu 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În fața sinodului procsim archidiecesan.

III.

Dacă privim conspectul general despre scólele din archidiecesă, presentat sinodului archidiecesan din anul trecut, este imposibil ca sĕ nu ni se umple inima de durere, vĕḑênd, că în unele părți scóla de tóte ḑilele e cercetată numai de 38% din cei obligați a cercetá scóla. Acesta e minimul, ce ne bate la ochi, ér macsimul este de 87 și 88%. Va se ḑică, pe cât de îmbucurătoriu progres se face în părțile Brașovului, Sibiiului și Sighișórei — pe atât de rĕu stăm mai ales prin centrul Transilvaniei.

Superioritatea scolară se va fi convins, că acolo unde în fruntea tractului stă un bărbat zelos, un om ce-și iubesce némul și legea sa, un om, ce sacrifică timp și muncă pentru oficiul seu și pentru agendele împreunate în acel oficiu, acolo se împărtășesc de razele binefăcĕtóre ale culturei și ale luminei aprópe toți fiitorii cetățeni, pe când acolo, unde cel chemat sĕ fie în frunte cu cuvêntul și cu fapta, sĕ îmbărbăteze pe cei slabi, sĕ animeze pe cei căḑuți, — petrece în nepăsare și în o pĕcătósă stare indiferentă, acolo merg tóte anapoda, acolo nu e scólă, nu e salariu, nu e învĕțătoriu de dai dómne.

Venerabilul consistoriu pune în fruntea raportului seu în vedere, luarea de mĕsuri energice față de organele, ce împedecă cursul regulat al trebilor scolare și o energie în acest respect se pretinde chiar.

Cu scóla de repetiție pare că stăm și mai rĕu, în general vorbind și aici, nu atât învĕțătorii pot fi făcuți responsabili, cât mai cu sémă preoții, cari încă ar trebuí sĕ dea mai des pe la scólă, sĕ țină chiar și prelegeri, sĕ arete părinților prin cuvêntări ocasionali starea importantă a scólei de repetițiune, care pe lângă aceea, că feresce pe elevi în etatea cea mai periculósă de multe rele, îi feresce de societăți blăstemate, pune temeiu la adevĕratele cunoscințe, de cari are lipsă omul în viața practică.

Scrierea de epistole, enararea faptelor din istorie, cunoscințele din economie se acuiră numai în acésta scólă mai cu temeiu, și fericit e poporul, ce are în fruntea sa un preot și un învĕțătoriu, care sĕ-l împinteneze pentru de a trage folóse din acésta instituțiune, care în cele mai multe părți figuréză numai pe hârtie, e numai în conspectul general, făr ca în realitate sĕ poți dá de urmele acelei scóle, atât de necesară poporului. S'ar puté scrie în respectul acesta o broșură, ori o carte voluminósă, cadrele unui ḑiar însĕ nu permit a înșirá tóte avantagiile împreunate cu scóla de repetițiune și tóte desavantagiile legate de neobservarea prescriselor normativului și legilor din vigóre în acest respect. Ce e drept, scóla o face învĕțătoriul și directorul, și bine ḑice latinul: *„qualis rex — talis grex“* — cum e păstoriul, așa e și turma.

Tot în sarcina învĕțătorilor cade ca sĕ participe și ei la întrunirile învĕțătoresci, ca sĕ nu rĕmênă numai cu cele învĕțate în institutul pedagogic.

De multe ori lucrurile în pracsă sunt altmintrelea ca în teorie, de multe ori cele învĕțăte nu se pot aplicá pretutindenea în unul și același chip, unul e modul de tractare cu copilul din oraș, unul cu cel dela munte, unul cu al plugariului, altul cu al oficialului, meseriașului etc. și tóte aceste le află învĕțătorii conversând între sine pretinesce și ca frații în adunările reuniunei.

Nici materia de învĕțămênt nu póte fi preste tot locul una și aceia-și, mai multe cunoscințe din comput se recer la băeții de prin părțile, unde ómenii trăesc din negoț, mai multe din grădinărit, unde ómenii sunt plugari, mai multe din istorie, unde pămêntul a fost scăldat cu sânge de om, și de tóte acestea învĕțătoriul va țineé cont în cariera lui cea grea.

Unul învață dela altul, unul 'și comunică esperințele altuia, așa se completéză materialul pentru învĕțămênt, un învĕțătoriu de profesiune e întocmai ca meseriașul cel isteț, care nu se mulțămesce numai ca sĕ scie dá o formă anumită unui obiect, ci îi dă când o formă, când altă, după trebuințele practice. Este însĕ de lipsă ca pentru durata conferințelor, învĕțătorii, cari 'și părăsesc economia lor, familia lor sĕ aibă provisiune cuviinciósă.

Și acésta s'ar puté regulá fórte bine prin un conclus sinodal, care sĕ fie obligătoriu pentru întrégă archidiecesa și prin acésta și reuniunile nóstre ar devení mai cercetate, interesul pentru ele ar devení mai mare și resultatele mai fecunde ca și cum au fost până ací.

Atunci putem pretinde cu dreptul, că la convocarea presidiului sĕ vie toți învĕțătorii, sĕ participe mai activ la consultări, sĕ țină prelegeri și sĕ se stîrnéscă un feliu de coalițiune între ei. Numai delăturând defectele arĕtate, numai ameliorând salariile, numai menagiând pe învĕțători și spriginindu-i, putem asteptá, sĕ se formeze cu timpul un stat învĕțătoresc, ér copii învĕțătorilor de pe la meserii și scóle trebue din princip împărtășiți cu ajutóre și stipendii, un stimul puternic acesta, ca sĕ remână un om pentru întréga viață învĕțătoriu și sĕ nu caute ḑi de ḑi după altă funcțiune, după altă ocupațiune, mai rentabilă și mai ușóră.

Aceste trebue sĕ le accentuez față de învĕțători și față de trebuințele scólelor deocamdată, ca sĕ se pună în lucrare cu o ḑi mai curênd. Cei harnici premiați, ajutați, cei leneși împintenați la lucru.

Sistemul de ambulanță, de a umblá din o comună în alta trebue cât se póte mărginit, și de se póte, sĕ i se pună chiar stavilă, căci dóue mutări sunt egale cu un foc, și învĕțătorii nostri sunt și așa destul de sătui de neajunsuri.

Cel mai mare pond trebue sĕ se pună ca învĕțătoriul sĕ trăéscă în bunăînțelegere cu preotul, sĕ mérgă mână în mână unul cu altul și atunci resultatele din scólă vor fi cu mult mai mari, decât când 'și consumă puterile în diatribe și certe personale. Mică subordinațiune nu strică, așa aduce posițiunea învĕțătoriului cu sine, dar de ací nu urmĕză ca învĕțătorii sĕ fie slugi plecate ale preotului, căci cine nu scie fi stăpân preste convingerile sale, cine nu scie sĕ se impună prin un caracter firm, nu ne va învĕțá nici copii, cum dorim noi și trebue sĕ doréscă ori ce părinte, care 'și iubesce copii.

Revista politică.

Asupra capitalei ungare s'au descărcat érăși furtuni violente. Afacerea deputatului Rohonczy a provocat scene cu mult mai vehemente și mai tulburătóre, decât cari s'au petrecut până acum.

Studenții și-au reînceput demonstrațiunile de stradă și deputații partidului liberal sunt huiduiți și batjocoriți în ḑiua mare pe drum, atribuinduli-se și epitetul de „asasini.“

In dietă leaderii partidelor oposiționale au aliment de interpelări, ér deputații oposiții, rostesc discursuri infocate, făcênd responsabil pentru tóte acestea pe ministrul president Tisza.

In ședința din 20 l. c. s'au petrecut cele mai furtunóse scene, cari au lăsat o impresiune fórte penibilă. Deputatul Craicik, luându-se la certă cu violentul Polonyi l'a apostrofat, strigându-i: Tu cine ești, ești un mișel miserabil, esti un bădăran!

Aceste scene vor formá de sigur substratul unor lungi și vii discusiuni, cari par anume bine venite pentru oposiție, ca sĕ se mai pótă prelungí desbaterile asupra proiectului de lege militar.

In fața acestei situațiuni nemulțămirile în provincie cresc mereu și mai ales la economi și agricultori, cari au ficiori la sorți, dar nesciind încă

FOIȚA.

Felicia.

Din englezesce.

I.

(Urmare.)

— Cum te afli tu cea cu durerea de cap? — întrebà mătușa Brooke pe nepóta sa cea mai tineră îndată-ce întrá în sala de prânḑit, unde dineul se începuse deja. Te simți destul de tare, încât sĕ poți petrece cu noi împreună séra acésta?

— Da, mătușă Catharina, sum pe deplin sănĕtósă — ḑise Deborah, îndată, ce ocupá loc lângă colonelul Wolwerton, după-ce îl salutase și pe acesta și pe căp. Wyatt.

Deborah fù în decursul dineului cât se póte de tăcută. Causa adevĕrată o scia numai Felicia. Ceilalți atribuiau acéstă liniște, neîndatinată ei, durerei de cap. Când cei doi gentlemani intrară în salonul damelor, aflară numai pe cele două fete. Felicia tocmai își acăța o rosă galbină în gulerul rocului, ér Deborah 'și alegea o păreche de mănuși, care corespundeau mai bine vestmêntului ei pistrițiu.

— Mătușa Catharina va fi cel mult în ḑece minute gata — ḑise Felicia, — și până atunci..!

— Până atunci — o întrerupse colon. Wolwerton, un om înalt, de o înfățișare elegantă, cam de 40 ani, cu un pĕr ceva cam cărunt, — tocmai e binenimerit, ca d-ta, d-șóră Tfolliot, sĕ ne cânți pe „Euridike.“ Nu, eu nu voiu primí refusul d-tale, și nu-ți va remâné altceva decât sĕ-mi asculți rugarea!

Felicia întrá cu col. în chilia vecină, ér Deborah remase singură cu iubitul ei, perdelele, cari despărțiau chiliile de olaltă se sloboziră, așa că ambele părechi erau cu totul despărțite una de alta.

Căp. Wyatt era un bărbat pré frumos. Blondin cu teintul ceva cam pălit, mustețe brunete și nisce ochi negrii închiși, cari te străpungeau cu privirea. Suleget și înalt, așa încât era într'adevĕr model de soldat. El se propì de brâul caminului, rĕsucind la mustețe și privind cu zimbet suriḑĕtoriu, cum se nĕcăjesce Deborah, cu îmbumbarea mănușilor. Mânile ei tremurau așa de tare, încât ea nu puté găsí nici chiar bumbul.

— Scusă-me — ḑise căp. Wyatt oferindu-și serviciile sale și grăind ceva cam încetinel; — într'adevĕr e o crudelitate din partea d-tale, că n'ai venit aḑi după améḑi la partia din grădina „Lady Lawon“. Dta ai sciut, că eu voiu fi acolo, — căci ți-am spus-o în séra din urmă. Ce ți-am făcut, că ești atât de neamicabilă față de mine.

— Căpitane Wyatt — începù sĕrmana Deborah — de pe a cărei obraz dispăruse ori-ce urmă de cochetărie; privì apoi în fața lui, și ochii ei se umplură cu lacrămi.

Căpitanul Wyatt în momentul acesta nu se mai putù rețineé... deabia va fi mai fost consciu de cea ce face... o strinse la pept și îi sărutà buzele.

— Iubita mea! șoptì el apoi. — Deborah, spune-mi, me iubesci?

In acest moment se auḑiră nisce pași, venind repede pe coridor. Wyatt nu mai avuse timp sĕ lase pe Deborah dela sine, căci abia se deschise ușa și pe pragul ei și apărù Jack Tfolliot, logodnicul Deborei. Musica Feliciei se sfêrșì cu tonuri neharmonice și cu un strigăt sĕlbatic. Deborah se clătina și desigur ar fi și căḑut la pămênt, dacă căp. Wyatt nu era de față, ca sĕ o țină în brațele sale.

Jack intrà în chilie.

— Predă-mi-o mie — ḑise el ceva cam rĕstit căp. Rihard Wyatt.

— Cu ce drept? — întrebà căp. cu mândrie.

— Cu acela, ce-l am ca fiitoriu bărbat al ei, — rĕspunse Jack scurt și precis și Wyatt i-o și predete.

— Jack! adu-o în bibliotecă — ḑise Felicia ceva cam agitată. — Spune mătușei Brooke, că numai decât sĕ vină încóci — strigà ea unui servitoriu, care stătea uimit de cele ce se petrecuseră.

Preste câteva minute, când intrà Felicia în salon, aflà pe col. Wolwerton frunḑerind printr'un album, ear căp. Wyatt în desperarea sa privia spre feréstră afară. El devenise așa de serios, ca și când s'ar fi schimbat cu totul. El se întórse spre Felicia, când acésta intrà în salon, dar col. Wolwerton fù cel ce scirici despre aflarea Deborei.

— Har Dlui, îi este mai bine — rĕspunse Felicia cu voce tremurândă, — dar ne a dat de lucru până ce ne-a succes a o face sĕ-și vină în fire. A când va fi asentarea, nu sciu cum sĕ-şi impartă lucrul.

Judecând, că mai sunt încă o mulţime de deputaţi oposiţionali insinuaţi la cuvênt şi că asentarea va fi abia la vre-o 4 sĕptĕmâni după sancţionarea legei, trebue sĕ presupunem, că ea se va amêná fórte târḑiu.

În parlamentul vienez încă se observă o discuţie mai viuă şi nu aşa monotonă ca până acum. La ordinea ḑilei este bugetul ministrului de culte şi instrucţiune publică. Aderenţii proiectului scolariu a lui Liechtenstein şi-au strins rêndurile şi caută tóte mijlócele de a eşí trimfători, mai ales că în acésta sesiune voesce ministrul, ca sĕ se isprăvéscă şi cu acésta cestiune. Foile clericale au dat signalul de alarmă şi au deschis focul luptei, care va fi de tot anevoiósă.

Camera română din Bucuresci a terminat discusiunile asupra celui mai important proiect presentat de guvernul iunimist şi adecă asupra vênḑĕrei bunurilor statului în loturi mici ţĕranilor, şi acum mai rĕmâne ca şi senatul sĕ-şi dea consimţemĕntul.

Votarea numitului proiect a fost o dorinţă gegerală şi mai ales a ţĕranilor, căci neavênd ei destul pământ, plătiau scump traiul vieţii.

El se consideră şi de o prevenire a unei eventuale rescóle a ţĕranilor, ce se presupunea cu cea mai mare siguranţă.

Tot odată se afirmă, că cu tóte apucăturile, ce le eserciază leaderul conservatorilor, Catargiu, pentru a împedecá cursul normal al desbaterilor şi a nimicí actualul guvern, proiectele de buget se vor votá cu mare maioritate, şi astfeliu statul român va fi ferit de o eventuală crisă ministerială. Acésta s'ar puté întêmplá însĕ, când ministrul Vernescu ar părăsí guvernul şi în urma somaţiunei lui Catargiu s'ar alăturá la partidul acestuia.

Călĕtoria ex-regelui Milan pe la curţile europene este comentată în diferite moduri. Din intenţiunile lui se vede, că voesce a rĕmâné şi mai departe sub influinţa politicei austro-ungare şi că afacerile sĕ-şi urmeze cursul de mai nainte. Foile rusesci 'şi fac însĕ haz din tot lucrul acesta şi numesc pe „pravoslavnicul“ rege un cerşitoriu, care se căesce. E remarcabil, că tocmai pe când Milan a părăsit Belgradul, conducĕtoriul partidei radicale, carele a fost condamnat la mórte şi agraţiat de regenţă, a plecat din Bucuresci, sĕ-şi ea rolul în fruntea partidului cel representă.

Din Berlin se sciricesce, că Anglia ar fi aplicată a se aliá la politica Germaniei, avênd mai ales în vedere politica alianţii triple. Scirea se confirmă şi prin aceea, că împĕratul german a învitat pe moştenitoriul Angliei la Berlin şi că visita se astéptă pe ḑilele sĕrbătorilor de pasci.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Şona, 8 Martiu, 1888. Dle redactor! Ve rog sĕ binevoiţi a dá loc în preţuitul ḑiar ce redigiaţi acestei *repriviri asupra zidirei bisericei gr. orientale din Şona.*

Comuna Şona, situată pe malul drept al Oltului în marginea cea mai estremă a comitatului Têrnava mare, spre sud, apărţinĕtóre până la anul 1883 la protopresbiteratul Cohalmului, ér de atunci încóce în urma arondărei celei noue, la protopresbiteratul Făgăraşului, a fost din vechime o comună curat românéscă, care după-cum spun bĕtrânii satului încă de mult îşi avé biserica sa, mare, frumósă, din material solid, şi destul de spaţiósă pentru a puté cuprinde în lăuntrul seu intréga comună. Acésta biserică, care esistă şi astăḑi şi încă în bunăstare, a fost făcută sub patronagiul şi prin cheltuiala unui binefăcĕtoriu, Dumitru Ciurcu din Braşov, ceea-ce se póte vedé din inscripţiunea, care se află pe frontariul altarului şi unde se pot cetí şi astăḑi următórele: *„Cu ajutoriul Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duch începutusau a se zidì acésta sfântă biserică şi a se zugrăví acest frontariu în ḑilele Inălţatului impĕrat Francisc I şi fiind tutor Dumitru Ciurcu din Braşov. Preoţii satului: popa Mihaiu Raita, popa Ioan Solca, popa Bucur Raita şi popa George Raita, anul 1817.“* Dar acéstă biserică prin vitregitățile timpurilor de tristă memorie a trecut în posesiunea celor de confesiunea gr.-cath.

Credincioşii ortodocsi, remânênd în modul acesta fără biserică, n'au voit cu nici un preţ a şi părăsí religiunea strămoşéscă, ci din contră, ţineau serviciul divin intr'o casă privată, până când şi-au cumpĕrat şi ei o biserică de lemn din Cincu mic, în care s'a sĕvêrşit serviciul divin până în anul curent. Acésta bisericuţă însĕ, nefiind corĕspunḑătóre, mai ales mai târḑiu, după ce poporul a inceput earăşi a se inmulţí, conducĕtorii parochiei, în conţelegere cu poporul hotărîră a se pune pe lucru şi a formá un fond din care cu timpul sĕ se pótă zidí o nouă biserică. Acésta s'a şi intêmplat, numai cât la inceput acest lucru mergea de tot încet, căci poporul nostru pe lângă aceea, că era puţin, mai era şi sĕrac. Ocupând însĕ la anul 1866 parochia actualul paroch Ioan Raita, fiiul fostului paroch de acelaşi nume, acesta numai decât, ca un harnic şi zelos paroch, n'a pregetat a intrebuinţá tóte mijlócele posibile pentru sporirea fondului, parte prin contribuire proprie şi parte prin colecte şi ajutóre. Dintre colecte amintim cu mulţămită pre cea făcută în protopresbiteratele: Sibiiu, Făgăraş şi Braşov, prin intrevenirea Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan, din care colectă s'a sporit fondul cu preste 250 fl.; ér dintre ajutóre cel mai însemnat a fost cel de 100 fl. v. a. donat spre scopul zidirei bisericei nóstre de mult induratul şi prégraţiosul nostru monarch.

Prin aceste şi alte ajutóre şi colecte, parte de pe la strĕini, parte şi mai ales de pre la creştinii nostri din comună, cari vĕḑênd interesul şi zelul cel neobosit al parochului şi al comitetului parochial întru sporirea fondului, nu întârḑiară la timpul seu a contribuí după putinţă cu filerul lor, s'a sporit fondul până la suma de 1,500 fl. v. a.

Cu acéstă sumă deşí neînsemnată, când este vorba de zidirea unei biserici, fiĕ cât de modeste, cutezà bravul preot în conţelegere cu comitetul parochial a se gândí serios la ridicarea unei noue biserici, cu atât mai vêrtos, că împregiurările politice ale comunei, erau acuma mai favorabile pentru asemenea lucru, ca ori când altă dată. Deci în primăvara anului 1886, conducĕtorii acestei parochii, încredinţaţi în ajutoriul lui Dumneḑeu şi în bunăvoinţa proprie, puseră la cale pregătirea planului pentru noua biserică, care plan dimpreună cu preliminariul de spese, a cărui sumă se ridicà păna la cifra de 6,8'1 fl. 27 cr., şi cu contractul încheiat cu interprenorul, înaintându-se Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan din Sibiiu, sĕ şi aprobà de către Prea Venerat Acelaşi. Astfeliu în primăvara anului 1887, după ce şi Inclitul oficiu pretorial din Cohalm, ca diregătoriă politică şi-a dat consensul, comuna nóstră bisericéscă, Şona, începe la fundamentul bisericei de mult dorită, pe teritoriul cel mai frumos din comună, pentru asemenea lucru, pe o colină departe din uliţa mare cam de 100 metrii. Acest teritoriu încă s'a donat bisericei de către parochul actual şi de mai mulţi vecini, rupênd acest loc chiar din grădinile lor. Inainte de Sf. Pasci cu 2 sĕptĕmâni (1887) s'a celebrat serviciul divin pentru punerea petrei fundamentale, la care serviciu a luat parte aprópe întréga comună. După acésta s'a lucrat apoi neîntrerupt până prin luna lui Iuniu, când parte din causa lucrului câmpului, parte şi mai ales din causa lipsei de bani, a trebuit sĕ se întrerumpă zidirea, acuma de jumĕtate gata din zid S'au cercat după ajutóre în drépta şi în stânga, dar în zadar nu se căpăta, sau cel puţin nu se căpĕtau atâtea, cu cât sĕ se pótă continua zidirea bisericei. In acéstă stare critică vine înţeleptul şi diligentul epitrop Bucur Hegeduiaş cu idea, că óre nu ar fi aplicat poporul notru gr. or. a lucrá o parte din pămêntul erariului, care se află aprópe de hotarul comunei nóstre pentru bani şi apoi aceşti bani sĕ între în fondul bisericei? Acéstă ideie salutară, fiind acceptată şi de către preot şi comitetul parochial se comunică poporului, care numai decât o primì şi se învoiră cu toţii sĕ lucre numaî şi numai sĕ se pótă continuá zidirea bisericei, care acuma era lucrul cel mai sfânt, ce zăcea la inima fie cărui parochian

Numai decât s'a încheiat contract cu erariul şi s'a luat lucru de aprópe 1000 fl. v. a pro 1888 şi adecă: cosirea şi legarea, resp. adunarea a câtorva table de pămênt sămênate cu grâu, sĕcară, ovĕs şi măzeriche. La început poporul era cam îngrigiat, dar cu ajutoriul lui Dḑeu l'au gătat. Acésta sumuliţă a fost fórte bine venită, căci în primăvara anului 1888 s'a continuat lucrul cu puteri noue, astfeliu, că pe la începutul verei aceluiaşi an, biserica era gata din zid şi acoperită, remânênd numai tincuitul. Veḑênd conducĕtorii, că edificiul este aprópe de finit şi că ori ce întârḑiere în continuarea edificării ar puté fi numai în detrimentul bisericei şi al confesiunei nóstre în general, împrumutară cu cambiu subscris de membrii comitetului parochial în frunte cu parochul, 1000 fl. v. a. dela cassa de economii şi credit „Furnica“ din Făgăraş, apoi neajungênd nici acésta sumă mai împrumutară tot în modul acesta încă 600 fl. v. a. dela altă cassă din Făgăraş, numai şi numai sĕ se pótă gătа biserica, care cu ajutoriul lui Dḑeu s'a şi finit în tómna anului espirat. Astfeliu într'un timp relativ fórte scurt, adecă de un an de ḑile, prin concordiă şi bună înţelegere s'a ridicat un edificiu bisericesc, care nu unei comune neînsemnate, cum este Şona, dar chiar unui orăşel ar face onóre.

Pentru adjustarea şi împodobirea din lăuntru s'a meritat mult, fie iertată rĕposata dómnă Elena Mihăescu din Bucuresci, care a donat pe séma bisericei nóstre 6 icóne mari, — 4 între uşile împĕrătesci, una a hramului la iconostas şi una pe frontariul altariului, tóte în preţ de preste 500 franci; de altfeliu mulţămita pentru aceste s'a publicat încă din anul trecut, tot în acest preţuit ḑiariu.

In cele din urmă putem ḑice, că meritul cel mai mare în afacerea zidirei acestei biserici se cuvine parochului actual, Ioan Raita, şi epitropului Bucur Hegeduiaş, despre cari ḑic parochienii şi cu drept cuvênt, că singuri au lucrat pentru biserică mai mult decât toţi ceealalţi parochieni; mai departe se cuvine meritul unui N. N., care nu voesce sĕ i se scie numele, precum şi învĕţătoriul Ioachim Călin, care după esemplul vĕduvei din sf. Evangeliă a jertfit tot, cât a putut pentru binele şi prosperarea bisericei nóstre, urméză apoi ceialalţi membrii ai comitetului parochial şi în fine poporul credincios.

De unde sĕ vor plătí cele1600 fl. v. a., cu care a rĕmas dătóre biserica casselor numite mai sus, precum şi cele 400 fl. v. a. cu care mai datoresce biserica încă interprenorului, nu se scie, dar avem firmă speranţă, că în casul acesta, ni se va acordá vre-un óre-care ajutoriu şi din partea Pré Venerabilului Consistoriu archidiecesan din Sibiiu, spre care scop s'a înaintat o rugare încă din anul trecut.

Adevĕrat, că multe cheltueli şi ostenele costă mai ales pe unii, acésta biserică, cari nu sunt însemnate pe hârtiă, dar în fine mulţămita ceriului, care ne a întărit şi ne-a ajutat; ér conducĕtorilor, cari s'au bine meritat pentru acésta biserică le dorim, ca sĕ trăéscă încă mulţi fericiţi ani, şi cu acela-şi zel şi bunăvoinţă sĕ lucre şi mai departe spre binele, înaintarea şi înflorirea naţiunei, bisericei şi a scólei.

Un membru al sinodului par.

Varietăţi.

* (Audienţă la Majestatea Sa.) Joi în 9/21 Martiu a. c. a fost primit de Maiestatea Sa în audienţă Escelenţia Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

* Maj. Sa monarchul nostru va primí în curênd în audienţă pe representantul sêrbesc, care va predá notificarea suirei pe tron a regelui Alesandru I.

* (Vênătórele dela Gurghiu.) După presemnele de până acum, se pare că castelul, ce l'a avut principele de corónă la Gurghiu îl va primí un alt membru tot din familia imperială. Contele Szécsenyi va vení în persónă la Gurghiu, când se va luá inventariul.

* (Alegerea unui membru în representanţa fundaţiunei „Gozsdu.)“ După cum ni se scrie din Budapesta în locul rĕposatului membru din representanţa fundaţiunei „Gozsdu“, Iacob Bologa, s'a ales cu vot unanim dl Parteniu Cosma, dir. esec. al „Albinei“ din Sibiiu.

* (Cas de mórte.) Din Tilişca ni se comunică durerósa scire, că barnicul nostru capelan şi învĕţătoriu din Tilişca, *Vasile Iosof*, s'a mutat la cele eterne eri în 10 Martiu, în cea mai frumósă vrêstă de 34 ani, lăsând în mare jale iubita-i sa soţie şi numĕrósele sale rudenii. Fi ei ţĕrina uşóră!

* (Un incident unic în feliul seu în dieta din Budapesta). Mercuri a fost o şedinţă de tot agitată în casa representativă din Budapesta cu ocasiunea desbaterei proiectului militariu, ce s'a sfêrşit cu un adevĕrat scandal, care sigur 'şi va avé continuarea. Pe când deputaţii şi publicul părăsiau sala

---

fost adênc emoţionată atât ea, cât şi noi toţi, când am vĕḑut, că vĕrul meu vine deodată. Noi credeam cu toţii, că el se află în Australia.

— Me mir, că nu v'a avisat despre sosirea sa, — observà col. Wolwerton.

— Ne a avisat, — rĕspunse Felicia, — dar epistola sa s'a perdut. Aşa este Deborah, că n'au primit-o? Mătuşe, Deborah, se rógă sĕ o scusaţi, că aḑi séră nu póte cercetá opera dimpreună cu d vóstră; îi pare fórte rĕu, dar între împregiurările de faţă trebue sĕ remânem acasă.

— Desigur, despre acésta suntem convinşi şi noi — rĕspunse colonelul. — Vino Wyatt sĕ nu mai reţinem pe d-şóra Tfolliot. Sper, că sora d tale va fi până mâne pe deplin restaurată. Nópte bună!

Felicia dete mâna cu amêndoi. Dar când 'şi luà rĕmas bun dela căp. Wyatt se simţì necesitată a grăí câteva cuvinte.

— Dle căpitan! Te rog nu te supăra pre Deborah, értă-i căci într'adevĕr. —

— Creḑi dta, o întrerupse el cu întristare — că ei îi pasă de aceea, că o voiu ertá eu sau ba? Amantul ei s'o mângăie! Incât me privesce pe mine, eu nu me mai uit la ea. E ceva nespus de greu, ce rĕu îmi vine, după-ce ia de atâta timp me pórtă de nas! Spune-i, că eu o voiu uitá, ca şi când nici n'ar fi esistat vre-o dată ceva legătură de iubire între mine şi ea!

(Va urma.)

în tumult, un student din clasa a VIII reală, Coloman Samorzil, ce sĕ coboria de pe galeriă, audind pe deputaţii din partidul guvernamental, că vo besc în mod dejositoriu despre deputaţii din oposiţie, a strigat: „Éljen Eötvös“; deputatul guvernamental Iványka la acésta îi observă: Arangiaţi i şi conduct de torţe, studentul într'un ton necuviincios i reflectă, că o sĕ-i şi arangiăm; acest incident a iritat şi inverşunat tot mai mult pe deputaţii presenţi, ba deputatul G. Rohonczy i-a tras şi câteva pălmi studentului, dar studentul reculegându-se i a rĕspuns tot cu aceléşi argumente plausibile, ce a iritat pe Rohonczy înt'run astfeliu de mod, încât scoţîndu-şi revorverul din busunariu a tras asupra studentului şi la vulnerat uşor înt'run picior, apoi deputaţii presenţi, care cum au apucat, nu l'a slăbit din dragoste. Acésta sa întêmplat în foişorul casei representative, 3³/₄ óre d. m. adecă diua, la anul Domnului, 1889, în secolul civilisaţiunei, deci credem a fi de prisos ori-ce caracterisare a situaţiunei şi a timpului în care trăim. Tinerimea se înţelege de sine, că a şi început cu demonstrările, şi probabil, că până la restabilirea ordinei pre legerile la universitate se vor sistá un timp óre-care. Majestatea Sa a plecat la Viena.

* (Luminătoriul supĕrat.) In Nr. 26 al diariului nostru din incidentul unei corespondenţe scurte publicate în Nr. 17 al „Luminătoriului“ sub datul „La Timiş“, ne am ocupat şi noi în tesă generală de importanta cestiune a alegerei de episcop în Caransebes, şi ne am espus vederile nóstre liberi de ori ce preocupaţiune, combătênd ideile scâlciate ale corespondentului respectiv, acum vine „Luminătoriul“, şi în Nr. 19, în o notiţă scurtă, reflectând la acest articol, cu o trăsătură de pénă, dechiară de „absurde“ conclusiunile nóstre.

E lucru de apreţiare, dacă într'adevĕr noi am susţinut „lucruri absurde“ séu corespondentul „Luminătoriului, — dar, dacă colegii dela „Luminătoriul“ vreau se fie imparţiali, apoi era corect, ca se reproducă barem esenţa vederilor nóstre, ca astfel cetitorii „Luminătoriului“ se scie despre ce e vorba, acésta o cere logica sănĕtósă, şi noi aşa am şi urmat.

De parte de noi ca în acésta importantă cestiune se provocăm vre-o animositate, dar aceea încă se ni-o ierte colegii dela „Luminătoriul“, că e mai uşor şi mai comod a stigmatisa decât a combate.

* (Anticităţi.) Din Alba Iulia ni se scrie: În o grădină ce se află pe locul aşa numit „clasii“ a dispus societatea archelogică din acest oraş, ca sĕ se sape în mai multe locuri şi au dat în adêncime cam la 2 metri de mai multe lucruri din anticitate. Au aflat mai multe canaluri, fundamenturi, cari judecând după modul, cum sunt zidite, te fac a crede, că acolo trebue sĕ fi fost un loc de scaldă. E de tot frumósă suprafaţa edificiului, care e formată în 8 unghiuri şi e pardosită cu mosaicuri în 8 şi în 4 unghiuri; 8 unghiurile sunt roşii, ér 4 unghiurile sunt negre. Au aflat mai multe ţevi făcute din lut, cam de 80 cm. de lungi în forma ţevilor nóstre, ce le folosim la cuptóre, numai cât au pe la mijloc câte o gaură; alte ţevi sunt în 4 cornuri, lărgimea e ca şi a celor rotunde, dar în lungime nu numĕră mai mult ca 20 cm. Au aflat mai multe cărămidi cam de 30 cm. de lungi şi 20 cm. late, pe cari se află un semn în forma unei inimi sau a unei frunde apoi e scris: L E G XIII. G. (Legion XIII Germanica); au aflat şi bucăţi de marmură, ce face pe societate ia sperá, că dacă vor fi norocoşi a aflá marmura cea mare, vor aflá mai multe inscripţiuni folositóre.

De sigur că în acel loc vor puté descoperí încă şi mai multe lucruri, cari vor aduce mare serviţiu istoriei.

* (Deprinderea cu armele.) Conform unei ordinaţiuni a ministrului honvedimei la deprinderile de arme din anul acesta vor luá parte toţi reservistii, cari au fost asentaţi în anii 1880, 1882 şi 1884, precum şi reservistii, cari n'au fost la deprinderile de arme din anul trecut. Dintre reservistii de cavalerie vor luá parte la esercitiile de arme în primăvară numai fostii voluntari. Pe basa dispositiunilor instrucţiunei de evidenţă însĕ cei ce au motive pot fi scutiţi dela esercitiile din anul acesta. Tot odată face cunoscut, că timpul, ce cineva îl petrece în spital pe timpul esercitiului, nu se va computá, ca timp al deprinderilor, ér pedepsele se vor esecutá după esercitiul cu armele.

* (Maghiarisare cu forţa.) In Hunedóra are de gând reuniunea de maghiarisare din Cluş sĕ înfiinţeze un asil de copii. Ministrul de cult a oferit anual 100 fl., tot atâta s'a obligat a dá şi oraşul.

* Academia română şi-a deschis sesiunea anuală în Mercurea trecută.

* (Duel.) In urma vorbelor ofensătóre s'a întêmplat şi duelul între deputaţii Polonyi şi Kraicic, ambii au scăpat téfári, căci glónţele, duse de vênt au luat alte direcţiuni.

A apĕrut de sub tipariu în tipografia archidiecesană din Sibiiu cartea

„Documente pentru limbă şi istoriă“

ilustrată cu *portretul episcopului Vasiliu Moga*, cu *icóna ruinei mănastirii din Sâmbăta de sus* şi cu mai multe *facsimile* după scrisori vechi, edată de archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu. Opul acesta, ce constă din 26 cóle, se vinde în librăria tipografiei archidiecesane din Sibiiu cu preţul de **2 fl. 50 cr.**

Bibliografic.

„*Convorbiri literare*“ Nr. 12 din 1 Martiu 1889 a apĕrut cu următoriul sumariu: „Raportul lui Barbu Ştirbei către Kisseleff“ (urmare). — Virgil Oniţ. „Tanda şi Manda“. — D. C. Olanescu „Cântece de Languedoc; X. „Cântece de Harem“ (poesii). — Wilhelm de Kotzebue „Lascar Viorescu“ trad. de A. (sfêrşit). — I. Negruzzi şi D R Rosetti „Zeflemele“ revistă umoristică în trei acte (Actul II.) — „Notiţă literară.“ — Alesiu V. „Poesii poporale.“ — „Bibliografie.“ — „Tabla de materii.“

„*Lumină pentru toţi,*“ revistă pedagogică, apare în Bucuresci de doue ori pe lună: director Eniu Băltean, calea moşilor Nr. 138, abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 17 şi 18, anul IV, 1--28 Februariu, 1889. Sentinţe pedagogice, adunate de Edem. — O cestiune pedagogică, după R. Niedergesaese. — Sciinţa la îndemâna tuturor sau viaţa omului şi a animalelor, Edem. — Transformismul D. Ionescu — Cine e de vină, că din atâţi băieţi trecuţi prin scoli se aleg nisce ómeni de nimic? Filalitis. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla primară, de V. Gr. Borgovan. — Dispositiuni frumóse pentru scóla rurală sau un revisor scolar model, M. Mugescu. — Pedagogia sau teoria educaţiunii, a metódelor şi a disciplinei, de E. B. — Academie şi academie, Academicus.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Programa lucrărilor.

1. Raportul secretariului general despre activitatea academiei în cursul anului 1888—89.

2. Alegerea comisiunei pentru esaminarea lucrărilor făcute în cursul anului 1888—89.

3. Alegerea comisiunei financiare pentru cercetarea compturilor pe anul 1888—89 şi pentru combinarea bugetului pe 1889—90.

4. Decisiune pentru primirea donaţiunei domniţei Alina Ştirbei de 200,000 lei. (Art. 7 lit. *n.* Statute).

5. Decisiunea pentru primirea şi regulamentarea legatului Iacob de Neuschotz de 20,000 lei (Art. 7 lit. *n.* Statute).

6. Decisiune pentru primirea şi regulamentarea donaţiunei Alesandru Constantin Bodescu de 5345 lei 60 bani. (Art. 7 lit. *n.* Statute).

7. Regulamentarea întrebuinţărei veniturilor din legatul Ioan Fĕtu.

8. Raportul comisiunei însărcinate cu facerea esplorărilor la Cucuteni.

9. Raportul comisiunei permanente a bibliotecei.

10. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea publicaţiunilor presentate la concursul „Marelui premiu Năsturel“ de 12,000 lei şi al „Premiului Eliade Rădulescu“ de 5000 lei, pe 1889.

11. Raportul comisiunei însărcinate cu cercetarea lucrărilor presentate la concursul „Premiului Lazar“ pe 1889: „Studiul vinurilor în România.“

12. Raportul comisiunei financiare asupra compturilor pe 1888—89.

13. Raportul comisiunei însărcinate cu esaminarea lucrărilor făcute in anul 1888—89.

14. Determinarea subiectului, ce este a se pune la concursul „Premiului Lazăr“ de 5000 lei pentru 1893.

15. Determinarea subiectului, ce este a se pune la concursul „Premiului Heliade-Rădulescu“ de 5000 lei pentru 1894.

16. Alegerea de doi membri ai academiei în secţiunea literară în locul rĕposaţilor G. M. Fontanin şi T. Cipariu.

17. Alegeri de membrii onorari şi corespondenţi.

18. Cestiunea ortografiei. Scrierea lui *u* mut final.

19. Alegerea comisiunei de 9 membri pentru cercetarea publicaţiunilor, cari se vor presentá la concursul „Premiului Năsturel“ de 4000 lei şi la al „Premiului Lazăr“ de 5000 lei, pentru 1890.

20. Alegerea comisiunei pentru cercetarea lucrărilor, cari se vor presentá la concursul „Premiului Heliade-Rădulescu“ de 5000 lei pe 1890: „Istoria scólelor în ţĕrile române în prima jumĕtate a secolului XIX până la 1864.

21. Alegerea comisiunei pentru cercetarea publicaţiunilor, cari se vor presentá la concursul „Premiului Asociaţiunei Craiovene“ de 1500 lei, pe 1890.

22. Formarea bugetului pentru anul 1889--90.

23 Alegerea preşedinţilor şi vice-preşedinţilor secţiunilor. (Art. 14 Statute).

24. Alegerea delegaţiunei pentru anul 1889—90.

25. Raportul secretariului general asupra lucrărilor Academiei în acésta sesiune.

Mulţămită publică.

Corpul învĕţătoresc dela scóla rom. din Avrig cu plăcere îşi împlinesce datorinţa sa, de a mulţămí şi pe acésta cale tuturor Préstimaţilor d-ni şi d-ne, cari cu ocasiunea petrecerei scolare arangiată în 30 Ian. a. c. au binevoit a contribuí, cu obolul d-lor, în favórea elevilor sĕraci, dându le astfeliu ajutoriu şi impuls, ca şi ei sĕ se pótă folosí de mărele binefaceri ale scólei, gustând din mierea cea dulce a învĕţăturei pentru viaţă.

Acesti marinimosi d-ni sunt: Ioan Cândea prot. 3 fl., Dr. Stănilă medic cerc. 1 fl., Constantin Prie preot 1 fl., Victor Vulcan preot 1 fl., fam. Bergleiter 1 fl., fam. Keserü 1 fl., d-na A. Ilincea 1 fl., dl Zerbes maşinist 1 fl., Ilie Coman not. 1 fl., I. Fliter not 1 fl., E. Bălăban 1 fl., Anton Cosma comerciant 1 fl. 50 cr., N. Paraschiv 1 fl. 20 cr., A. Goschler 1 fl., N. Clain preot 1 fl., M. Szotyori 1 fl., I. Macsim fost not. 1 fl., I. Iordachie înv. 50 cr., V. Cândea 60 cr. Macsim Ilie ped. 50 cr., I. Domşa înv. 50 cr., Hausinger 50 cr., Szöcs 50 cr., I. Nicolae înv. 40 cr., I. Răduţ 40 cr., S. Berghia 30 cr., I. Vlad 20 cr., Ath. Sebişan 20 cr., M. Racota 20 cr., G. Thulban 10 cr., St. Bucşa 10 cr., cu totul au încurs deci 24 fl. 70 cr. Din cari substragêndu-se spesele cu 11 fl. 67 cr, rĕmâne un venit curat de 13 fl. 03 cr., din cari se vor cumpĕrá cărţi şi recuisite scolare şi se vor împărţí între elevi spre folosire.

In numele acelor elevi, cari odată vor binecuvêntá pe binefăcĕtorii lor, priméscă încă odată acei Préstim. domni căldurósele nóstre mulţămiri.

Avrig, la 4 Martiu, 1889.

Pentru corpul învĕţătoressc
Nicolae Clonţa,
direct.

---

4 24-
24
48

MONITOR.

10

Calendariul sĕptemânii

19—25 Martiu.

19 Duminecă: Chrisant, Daria, Claudiu, Ilaria, Iason, Mauros, Panchariu, Diodor, Marian, Demetriu. *20 Luni:* Niceta, Alecsandra, Claudia, Eufrasia, Matrona, Iuliana, Eufimia, Teodosia, Rodian, Acvila, Lolion, Manuil, Miron. *21 Marţi:* Iacob, Toma, Filimon, Domnin, Cirila, Serapion. *22 Mercuri:* Vasiliu, Drosida, Eutimiu. *23 Joi:* Nicon, Georgiu, Dometiu, Luca. *24 Vineri:* Artemon, Zacharia, Martin, Parteniu. *25 Sâmbătă:* (†) Bunavestire, Senufiu, Pelagia, Teodosia.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 19 Martiu a IV-a în paresimi. Amintirea Sântului Ioan dela scară, a căruia serbare în Mineu este pusă la 30 Martiu. Octoich ton 7 şi Triod. La Utreniă: Evangelia învierii 7. Melodiile pocăinţei. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“ Liturgia Sântului Vasiliu cu pregătire pentru liturgiile celor înainte sânţite. La apostol şi evangelia dilei se adaugă şi ale sântului, anume: apostolul din Duminеca 26, ér evangelia de Marţi, în a patra sĕptĕmână după Rusalii.

Mercuri, 22 Martiu. Liturgia celor înainte sânţite la timpul seu. Séra privighiare cu Utrenia dilei următóre. Canonul cel mare al Sântului Andreiu Criténul şi al cuviósei Mariei egiptene.

Vineri 24 Martiu: Inainte-prăznuirea Buneivestiri. Liturgia celor înainte sânţite la timpul seu, combinând Triodul cu Mineul. Séra priveghiare cu Utrenia dilei următóre, la care se combină ale praznicului cu ale Acatistului din Triod. Polieleu. Antifonul de rênd. Evang praznicului. Canonul praznicului şi al Acatistului. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“ Patruodariul din Triod nu se cântă acum, ci în Joia premergĕtóre la povespertină. La oda a IX pripelele şi troparele praznicului şi troparele din canonul Acatistului, cu irmosul praznicului la fine.

Sâmbătă, 25 Martiu Bunavestire. Praznic. Deslegare la pesce. Utrenia premerge la privighiare Vineri séra. Liturgia Sântului Ioan. În loc de „Cuvinese cu adevĕrat“ se cântă Irmosul dela canonul praznicului Oda IX cu pripéla ei.

Observaţiuni stilare.

Ӿ După definiţiunile statutului nostru organic, consistoriul metropolitan este organul suprem pentru întrégă provincia metropolitană, şi este un for cu totul separat de consistoriul eparchial, respective archidiecesan nu numai în ceea-ce privesce competenţa lui, ci şi în totalul organismului seu. Deci greşesc aceia, cari vrênd sĕ se adreseze către consistoriul archidiecesan, folosesc în esibitele lor titulatura de consistoriu „metropolitan“ în loc de „archidiecesan“, aplicând rĕu numirea acésta aşa, cum ea se folosesce în alte biserici, organisate altfeliu.

Ӿ „Prodirector“ şi „propretor“ scriu unii, în loc de „protodirector“ şi „protopretor“, ceea-ce este greşit, pentru că formativul „pro“ în limbile latinice este identic cu „vice“ şi esprimă o subordinaţiune, chiar în contrast cu elinicul „proto“; d. e. „prodirector“ este subalternul sau suplentul directorului, va sĕ dică un vice-director sau subdirector; pe când „protodirector“ este identic cu directorul ordinariu sau suprem sau primariu. In acest raport stau între sine şi nomenclaturile de protopretor şi propretor, protonotariu şi vice-notariu, consul şi proconsul. Dealtmintrea este sciut, că nomenclaturile de „protodirector“ şi „protopretor“ nu sunt în firea limbei latine, şi dacă totuşi le folosim, acésta o facem, ca sĕ avem o posibilă traducere a terminului întrodus în limba oficială maghiară ca „főigazgató“ şi „főszolgabiró“.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9 61½	9.60
100 marce nemţesci	59.45	59.40
London pe (poliţă de trei luni)	121.75	121.70

Nr. 30 [40] 1—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune parochială Simeria (Piski) şi filia Repaş se escrie concurs preoţesc pe basa înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 5 Iuliu 1888 Nr. 2967 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt următórele:

1. Dela matera Simeria $7\frac{1}{2}$ jugere pămênt arătoriu de clasa I-a şi 2 cimiterii.
2. Dela 86 familii câte una ferdelă veche de 16 copuri cucuruz smicurat.
3. Stolele usitate.
4. Dela tótă familia câte o ḑi de lucru.

Dela filia Repaş:

5. Un pămênt arătoriu de 1 jugĕr.
6. Un fênaţ de 1 car de fên.
7. Dela 30 familii câte 1 ferdelă veche de grâu.
8. Stolele usitate.
9. Dela tótă casa o ḑi de lucru.

Tóte acestea aduc un venit anual de 415 fl. v. a., şi care se pot vedé la acest oficiu protopresbiteral.

Din acest venit jumĕtate este al neputinciosului paroch Manasie Teodor sen.

Doritorii, cari voesc a ocupá acéstă staţiune preoţéscă sĕ-şi astérnă cererile lor instruite conform legilor din vigóre în terminul sus scris la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 19 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul şi sinodul parochial dela Simeria şi filia Repaş.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 149 [41] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Uroiu cu filia Cărpeniş de clasa a III-a în protopresbiteratul Geógiului I se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Casă parochială cu grădină de legumi . . . . fl. 44.—
2. Porţiune canonică: *a)* dóue locuri arătóre de 4 cară cucuruz; *b)* un loc de dóue ferdele sămênătură de grâu; *c)* un loc pentru 1000 fire curechiu; *d)* dóue cimiterii cu pomi; tóte cu venit anual de . . . . . fl. 97.—
3. Dela 140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmat à 1 florin . . . . fl. 140.—
4. Venitul stolelor regulate . . . . fl. 153.60

Suma fl. 434.60

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au de a-şi indreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul susindicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului I.

Hondol, 20 Februariu, 1889.

Vasiliu Pipoş,
protopresbiter.

---

[30] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de móşă in comuna Sadu, se escrie prin acésta concurs, carele e impreunat cu următórele emolumente:

a) salariu fics 60 fl. v. a., solvibili în rate cuartale din cassa alodială:

b) cuartir liber;

c) 2 stângini de lemne;

d) dela fie-care nascere câte 50 cr.; móşa însĕ e indatorată a cerceta pe chendela în 8 ḑile după nascere.

Dela reflectante la acest post se pretinde ca ele sĕ fie móşe diplomate. Acelea cari vor produce diplomă dela institutul de moşit din Cluş vor fi preferite.

Cererile au a se inaintá la primăria comunală cel mult până în 25 Martiu 1889.

Sadu, in 25 Februariu, 1889.

Primăria comunală.

Savu Dregiciu, primariu. *Const. Popovici,* notariu.

Nr. 104 [42] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă debilitatul paroch din comuna Zdrapţi, se escrie în urma venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 22 Novembre 1888 Nr. 4986 B. un nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele arĕtate în concursul dintâiu.

Concurenţii au sĕ-şi instrueze cererile conform dispoşiţiunilor legei din vigóre şi sĕ le astérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului parochial al comunei Zdrapţi, ţinută la 30 Ianuariu a c.

In conţelegere cu oficiul protopopesc gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 215. [36] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Ghijasa inferióră, din protopresbiteratul Agnitei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 164 familii câte o mĕsură cucuruz à 1 fl. . 164 fl.
2. Folosirea porţiunei canonice . . . . 160 „
3. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununei şi a altor funcţiuni de preste an . 76 „

Suma 400 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-şi substerne cererile concursuale, instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szent Agotha) până la terminul sus indicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita 11 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 109 [39] 1—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Pascea gr. or. din Sărata, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de 8 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Cândea gr.-or., asemenea din Sărata, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei ei, se citéză prin acésta a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Avrig, 13 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 113 [37[2—3

EDICT.

Maria I. Frăţilă din Bungard, carea de şepte ani a părăsit cu necredinţă pe bărbatul ei Achim Spânu din Gusteriţă, fără a se scí ubicaţiunea ei, se provócă prin acésta, ca în termin de şase (6) luni şi anumit până la 6 Septembre a. c., sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru-că la din contră, procesul divorţial intentat de Achim Spânu, se va pertractá şi hotărí în înţelesul prescriselor în vigóre.

Sibiiu, 3 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopp.

Nr. 168/1889. [43] 1—3

EDICT.

Teodor Mocan, gr. or. din Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elisaveta născ. Ioan Comă, gr. or. tot din Sĕlişte, fără a se scí unde petrece, — conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu 1889 Nr. 1056 B. — se provócă a se presentá la subscrisul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui

Sĕlişte, 8 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Nr. 120 [38] 1—3

EDICT.

Toma Relea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresbiteratul Avrigului, care mai bine de patru (4) ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie, Ioana Iacob, gr. or. tot din Sebeşul inferior, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei lui, se citéză prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Avrig, 18 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

---

[34] 2—3

EDICT.

George Albu din Mosna, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Urdă din Mosna, fără a se scí ubicaţiunea lui, se provócă prin acésta, a se present înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, in termin de un an şi o ḑi, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru-că la din contră, în procesul divorţial incaminat din partea muerii sale Maria Urdă, se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătoréscă în cause matrimoniale.

Mediaş în 25 Februariu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. protopresb.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţ e, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acrealǎ, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 21—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Schutzmarke.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☞ **In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.** ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ **Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.**

☞ **Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.**

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 18—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 29 Sibiiu, Marţi 14/26 Martiu 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În faţa sinodului procsim archidiecesan.

IV.

Ar fi o uşurinţă neiertată, dacă biserica nóstră nu s'ar cugetá a se ingrădí cu tot feliul de instituţiuni trainice, cari sĕ-i asigure esistinţa. Ar fi insĕ şi mai mare uşurinţă, dacă ea nu ar căutá tóte căile şi mijlócele pentru de a asigurá acestor instituţiuni viitoriul prin fundaţiuni anumite, nesupuse fluctuaţiunilor politice, ori altor schimbări neprevedute, şi mulţămită lui Ddeu, în fruntea bisericei până acum au stat şi stau astfeliu de factori, cari nu au lăsat nici o ocasiune nefolosită, pentru de a realisá una din cele mai grele probleme: asigurarea de averi, dela cari e condiţionată în prima linie esistinţa instituţiunilor umane.

Ţinênd cont de aceste postulate, factorii chemaţi a organisá biserica nóstră au ţintit cu tot deadinsul ca sĕ-i acuire şi mijlócele necesari pentru de a susţiné aceste instituţiuni chemate a promová causele credincioşilor în tóte direcţiunile, şi după impregiurările nóstre, după greutăţile începutului şi după proverbiala sĕrăcie a némului nostru e mare mirare, că adi numĕrăm 14 fundaţiuni administrate în centru, tóte cu meniţiuni şi scopuri de binefacere şi susţinerea organismului nostru bisericesc.

Dar nu despre aceste sĕ vorbesc la acest loc. Aceste se administréză după regule anumite, sunt controlate de ochi ageri, de ómeni inţelepţi şi pĕtrunşi toţi unul ca unul de însemnătatea unei administraţiuni corecte. Cu totului tot altmintrea se are lucrul în afară, în parochii.

Compuse sinódele parochiale din ómeni în maioritatea lor nesciutori de carte, fără pricepere, uşor se lasă a fi conduşi de interese personale, de interese de rudenii, şi numai în linia a doua vin a se considerá interesele publice. De aci resultă, că de multe ori la alegerea de epitropi nu cade sórtea pre tutindenea pe ómenii cei mai onorabili, pe cei mai cu mâni curate, ci se intêmplă pré adeseori de sórtea cade pe câte un om, căruia nici crucerii adunaţi cu discul dela credincioşi nu i sunt sânţi destul, ca sĕ nu se atingă de ei. Sunt rari aceste casuri, dar sunt din deajuns, ca sĕ li se atragă atenţiunea celor ce conduc actul de alegere al comitetului şi epitropii parochiale, ca sĕ privegheze cu ochi de argus, că in ale cui mâni se depune spre păstrare şi ingrijire averea bisericei şi a scólei.

Fără avere, fără bani, adi nu se póte susţiné nici una nici alta. Biserica ca corporaţiune morală are şi ea trebuinţele şi obligămintele ei către stat, către societate şi către sine însuşi. Pentru obligămintele către stat se îngrigesc alţii, ca sĕ le implinéscă, înţeleg aici ecuivalentele şi alte prestaţiuni, dar pentru ca sĕ-şi împlinéscă obligămintele către societate şi către sine însuşi trebue în prima linie sĕ ingrigim noi, fie-care parochian. Risipa şi administrarea greşită impedecă pe biserică de a şi puté împliní obligămintele către sine şi către credincioşii sei, şi în acest respect nu avem mult de a face combinaţiuni. E de ajuns ca sĕ vedem, cum în multe locuri nu e scólă, nu e salariu învĕţătoresc, nu sunt obiectele necesari în biserică, ca sĕ ne convingem, că aici dăm de urmele unei administraţiuni greşite şi pĕcătóse, şi érăşi e de ajuns sĕ vedem pe alte locuri scóle frumóse, salarii de învĕţători, fond parochial, biserică curată, cum se cuvine sĕ fie o casă alui Ddeu, ca sĕ ne convingem, că aici averea bisericei a fost administrată bine, cei chemaţi au avut mâni curate, pricepere şi inimă pentru causele publice.

In timpul din urmă consistoriul archidiecesan în raportele sale către sinod a nisuit a străbate tot mai mult ca sĕ afle adevĕrata stare a averilor bisericesci şi scolari, şi a nisuit ca sĕ aducă în ordine unele pĕcate vechi ale administraţiunei, întroducênd regulamentul pentru administrarea averilor.

Nisuinţa acésta a dat de multe şi grele pedeci, căci numai aşa ne putem esplicá, că încă nici de pe anii 1883 şi 1884 nu sunt complete tóte raţiociniile, spre a se fi putut dá absolutoriile, ér din 1885 sunt o mulţime de restanţe, ba sunt tracturi protopresbiterale întregi, din cari nu s'au asternut nici un raţiociniu pe 1886.

Aparinţa acésta tristă trebue sĕ o căutăm negreşit şi la organele parochiale, dar de regulă trebue sĕ o căutăm la şefii tractuali. Dovadă e, că unde acestia 'şi pricep chemarea, lucrurile sunt în bună regulă, unde acestia din *comoditate* ori nepricepere, parte şi din slăbiciuni de bĕtrâneţe, nu pot alergá prin comune, nu pot da înviaţiuni cum se cade, se întroduce pe încetul un feliu de risipă, şi averea bisericei de mai multe ori ajunge în pungi strĕine, decât acolo, unde e destinată. Mai mult. Epitropii sunt şi ei ómeni muritori, eredii lor nu au nici un document despre erogate şi percepţiuni, se trezesc încurcaţi în procese aşa, că atari stări de lucruri înstrĕinéză pe cei mai buni fiii ai bisericei de către biserică, ér simţul de caritate crescinéscă prin o administrare destrăbălată se tempesce cu totul.

Bine! sĕ nu se pótă pentru Ddeu afla remedii, ca fie care paroch cu finea anului sĕ şi pregătéscă raţiociniul despre câteva sute de floreni?

Şi óre nu e dauna bisericei cu mult mai mare din întrelăsări cu anii, decât dacă protopresbiterul ar eşí la faţa locului, şi ar aduce odată lucrurile în regulă?

Eu cred, că la tóte aceste pórtă vina în mare parte şi pré marea indulginţă a superiorităţii, faţă de cei ce nu-şi împlinesc datorinţele.

De e ca se întroducem odată regulă, consideraţiunile de tot soiul trebue sĕ încete. Cei ce nu au plăcere sĕ muncéscă, trebue înlocuiţi cu ómeni activi şi iubitori de ordine.

Titluri la recunoscinţă nu pot avé ómenii disordinei, ómenii, cari nu vor, ori nu pot se-şi împlinéscă oficiul. Se fac daune bisericilor, se fac daune credincioşilor, anulând interesele pe deci de ani, sĕ nasce dubietate în administraţiune, ómenii încep a a clătiná din cap, a suspiţioná chiar, şi în cel mai favorabil cas se produce o stare apatică faţă de promovarea intereselor materiale ale bisericei.

Intrunurile pe la sinódele protopresbiterale şi şi alte ocasiuni sunt bine venite a se dá instrucţiune celor ce nu sciu una ori alta, — tóte se pot face cu ómenii de inimă şi cu bunăvoinţă. Ar fi încă de dorit mult ca sĕ se întroducă şi în parochii un feliu de control mai serios, bucatele trebue prefăcute la timp în bani şi banii depuşi la cassa de păstrare séu la ómeni cu ipotecă sigură, ér nu date bucatele ér pe bucate, o ferdelă pentru dóuĕ, căci nu acésta e chemarea averilor bisericesci şi modul de a se înmulţí.

Şi mai greşită e administraţiunea cu vinul. Ce sĕ dicem de esemplu, când vine consistoriul după 4 ani şi întrébă pe epitropie, că unde sunt drojdiile dela atâta vin? dacă s'a făcut vinars, unde s'a computat, căci bine scim, că atare marfă are căutare bună pe satele nóstre şi că pivniţele bisericelor au ajuns a fi cercetate aprópe ca birturile. Dacă parochia are vin tómna, trebue vêndut, banii depuşi vor aduce cu mult mai mult, ca după-ce s'a tras vinul, după ce s'a impuţinat de jumĕtate şi e mestecat cu alte fluidităţi mai eftine.

Vinul însĕ în primăvéră se dă pe alt vin, o védră pentru 2 de must şi în tómna venitóre ajung tot acolo, unde au fost în cea trecută, raţiociniul nu se póte face; darăe de recomandat, ca prin o instrucţiune specială sĕ se reguleze administrarea averilor parochiale, că adecă cui se póte da împrumut? cât? sub ce condiţiuni? pe câtă vreme, ca sĕ nu trécă capitalele dela debitor la eredi, dela moş la nepot, şi în fine târgurile cu naturaliile au sĕ încete odată pentru totdeuna. Aşa se va sporì averea bisericei, raţiociniile se vor puté face în regulă din an în an, pedecile vor încetá şi cu ele va încetá demoralisarea celor mai buni crestini ai nostri.

Este pré important acest subiect, ca sĕ nu continuu în acésta materie în numĕrul procsim.

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

II.

(Urmare.)

Trecuseră cinci sĕptĕmâni dearêndul. Vestea despre logodnica Deborei Tfolliot cu vĕrul seu Jak păruse a încetá cu totul. Ea numai era obiectul interesărei amicilor, cunoscuţilor şi inimicilor lor. La început se vorbise fórte mult despre acésta afacere. Unii erau de părere, că Deborah totuşi se va măritá după vĕrul ei Jak, deóre-ce căp. Wyatt e om cu mult mai multe pretensiuni şi aspiraţiuni. El era considerat in tótă privinţa de pré avut, pré frumos şi pré bun pentru Deborah. Alţii din contră susţineau sus şi tare, că Richard Wyatt şi Deborah totdeauna au cochetat unul cu altul. Dar ori ce se vorbia despre Deborah, totuşi o invidiau cu toţii, deóre-ce Jak agonisise o sumă aşa de mare de bani, încât nici nu scia, ce se încépă. El era de minune frumos, şi incă tot tinĕr, avea manieri atrăgĕtóre şi inainte de tóte era, după-cum se păré, cu totul credincios logodnicei sale.

Deborah cercetà după rentórcerea amorezului ei mult mai multe societăţi ca ori şi când altădată. Numai pré areori se afla singură cu Jak; ridea şi juca cu un zel ne mai pomenit. Dar deşì la aparinţă ea se afla fórte fericită, totuşi nu trecea nici o nópte, în care ea se nu plângă de ajuns. Odată după rentórcerea dela un bal, întrà Felicia în chilia ei. Ea aflà pe sorusa mai tinĕră, zăcênd trântită pe pat în costumul de bal, suspina şi plângea, ca şi când şi-ar fi urit viaţa. Felicia devenì adênc intristată de cele vĕdute şi îi părea cu atât mai rĕu, de óre-ce făcuse tóte esperinţele acestea. Felicia imbrăţişà pe Deborah, o sărutà cu lacrimi simpatice şi o mângăie, aşa numai cum putù.

— Ah! Felicie! nu mai pot suportá — numai pot suportá! Despreţuirea lui me pĕtrunde până în adêncul inimei şi el e atât de nelinistit, atât de supĕrat! El şi-a ţinut cuvêntul, Felicia — da, el n'a uitat ce a dis, şi mai bucuros ar murí, decât sĕ devină necredincios. Din aceea séră nici n'a mai vorbit cu mine, nici nu mi a strins mâna; şi dacă me vede, despreţuirea lui faţă de mine este atât de evidentă în ochii sei, încât eu nu mai pot suferí privirea lui. A-şi vrea, a-şi voí sĕ me numĕr între cei morţi!

Felicia nu sciu, ce sĕ dică. În iubirea ei faţă de Jak şi Deborah şi în simpatia pentru Wyatt rĕmase cu totul fără simţ, fără graiu.

Jak Tfolliott însĕ era nelinistit şi neindestulit, neindestulit cu Dehorah şi cu sine însuşi. Deborah prospicia atât de rĕu, încât nu mai sĕmĕna nici cu sine insuşi. Deşì după esterior ea era mai uşuratică la fire ca alte fete, cu cari Jak convenia, totuşi i se dădeau şi ocasiuni, în cari se convingea, că Deborah a plâns şi că veselia ei e numai prefăcută, spre a nu i arĕta lui suferinţele ei. Ea era totdeuna amicabilă faţă de el. Observase însĕ, că ea se feresce cât numai se póte de a fi singură cu el, şi că dela întórcerea sa, ea nici odată nu-l sărutase din bunăvoinţă şi indemn propriu. O schimbare deosebită se întêmplase în purtarea ei, cea ce-l încredinţa pe el a crede, că inima ei nu mai bate pentru el, ci pentru altcineva. Jak aflà şi aceea, că cap. Wyatt, care mai nainte era un óspe de tóte dilele, a încetat de a mai cercetá casa dómnei Brooke. Jak observase şi aceea, cum Wyatt şi Deborah intradins, se incungiură unii pe alţii, când se intâlnesc órecum din întêmplare. Din tóte aceste conchise Jak, că trebue sĕ fie ceva în lucru. I se păria dealtcum, că şi simţemintele sale s'ar fi cam schimbat şi îi părea rĕu, că căldura şi iubirea sa de mai nainte faţă de Deborah s'a mai rĕcit şi a devenit ceva nepăsătóre. Adese se ocupa cu gândul, ce frumósă şi drăgălaşă a devenit vara Feliciei şi era curios, că óre intr'adevĕr se va măritá după colonelul Wolwerton. In acest stadiu al deliberaţiunilor sale, sĕrmanul Jak nu se putù reţiné de a nu suspiná, când 'şi aduse aminte, că el e logodnicul Deborei şi că totul merge cam pe dos.

Revista politică.

Grelele lupte parlamentare și furtunile, ce s'au descărcat asupra capului ministrului Tisza, pare al fi obosit în cele din urmă pe premierul ungar și l'a îndemnat a-și asigurá basele cabinetului prin o reorganisațiune radicală.

Nu se scie încă definitiv, carî membrii din cabinet vor părăsí cu totul ministeriul, și cari vor fi înlocuiți, pre-cum se ascunde și adevĕrul motivelor, ce ar fi îndemnat pe dl Tisza a-și reconstruí cabinetul și a aduná în jurul seu alți bărbați

Fapt e, că abḑicerea ministrului Fábinyi s'a primit, și pentru ocuparea acestui portofoliu cele mai bune șanze le are Desideriu Szilágyi, ér conducerea interimală a ministeriului de interne s'a concreḑut ministrului Baross, aducêndu-se în combinațiune de secretariu de stat la acest ministru Desideriu Bánffy, actualul comite suprem al comitatului Solnoc-Dobâca.

Din comentările foilor reese, că reconstruirea cabinetului era mai de mult intenționată, și anume îndată după desbaterea generală a proiectului de lege millitariu s'a simțit necesitatea, dar tristul eveniment întêmplat în casa domnitóre a fost deocamdată causa, că reconstruirea s'a amânat.

Se ḑice, că premieriul avea sĕ supórte pré multe sarcini, și că întréga rĕspundere cădea asupra capului seu, și acésta s'a vĕḑut mai ales din desbaterile de până acum, unde numai ministrul președinte și din când în când ministrul honveḑimei și de cult îndrăsniau sĕ înfrunte atacurile vehemente ale oposiției, pe când atitudinea celoralalți păré mai mult comodisătóre.

Se crede, că prin nóua reconstruire nu au întrat numai puteri noue și mai viguróse în cabinet, cari mai cu suces îi vor apărá esistența, dar că întreg partidul liberal se întăresce pe basele solide, pe care s'a aflat, și că astfeliu va fi mai puțin espus d'a se retrage și a lăsá altui partid rola conducĕtóre în legislativă.

E lucru caracteristic însĕ, că pe când partidul liberal s'a premenit esențial, oposiția moderată s'a retras cu totul de a mai vorbí contra proiectului de lege militariu, stergêndu-se toți deputații, cari au fost insinuați la cuvênt și rĕmênênd astfeliu numai câți-va deputați din stênga estremă.

Hotărît nu se scie nici acum pentru-ce oposiția a surprins lumea cu atitudenea ei tocmai în momentul, când se spera, că va dá în cap ministeriului Tisza. Unii pretind, că prevĕḑêndu-se căderea cabinetului actual, contele Apponyi a voit sĕ se arete, că e demn și capabil d'a stá în fruntea guvernului. dar aserțiunea lor cade prin evenimentul ulterior al reconstruirei cabinetului, și mai ușor se póte presupune, că vĕḑênd oposiția, că cu tóte gălăgiile și scandalurile inscenate, nu-și ajunge scopul, pentru a nu și perde cu totul din reputațiunea ei, a retirat în fața puterei covêrșitóre, ce o eserciază premieriul Tisza, atât in sus cât și în jos.

Membrii partidului independent în o conferință a lor a votat încredere vehementului deputat Polonyi, carele în o ședință a camerei a atăcat în mod aspru pe dl Tisza, pentru că a lucrat din resputeri la construirea unei linii ferate prin Biharia. Violența terminilor și peste tot amenințările numitului deputat și ale altor radicali au provocat indignațiune chiar și între deputații oposiției, luând chiar ei partea dlui Tisza, și astfeliu dând un feliu de vot de blam deputatului Polonyi.

În parlamentul vienes s'au finit desbaterile asupra centralisărei ministeriului de instrucțiune, cari desbateri au semênat mult cu cele pentru proiectul confesional și s'au început desbaterile singuraticilor posițiuni în bugetul ministrulul de instrucțiune. Din desbaterile de până acum s'au lămurit mult atitudinea diferitelor cluburi față de proiectul lui Liechtenstein, și desí ele n'au ajuns încă la scopul urmărit, ministrul de instrucțiune Gautsch s'a esprimat, cel puțin indirect, că nu va mai opune atâta energie contra partidului clerical.

Agitațiunile acestui partid cresc, și ele sunt alimentate de fóile clericale, cari reclamă cu energie dreptul bisericei asupra scólelor și accentuéză ḑilnic restabilirea puterei lumesci a papei.

Cu tóte asigurările de pace, ce se fac, pregătirile pentru un înfricoșat rĕsboiu se continuă cu mare stăruință. Era vorba în ḑilele trecute despre formarea unui nou corp de armată în monarchia nóstră, și anume în Galiția. Nefiind însĕ mijlóce și timp de ajuns, până la realisarea acestui plan s'a hotărît a se staționá încă un corp de armată în Galiția și anume sórtea a căḑut pe corpul al 10-lea din Brünn.

In timpul acesta Rusia încă lucră cu mare energie la întărirea armatei. Pe lângă împrumuturile cele mari, ce le a fost făcut, umblă după împrumuturi noue, întărindu-și atât armata continentală cât și flota.

Germania, care a votat sume enorme pentru întărirea artileriei, a trimis pe Herbert Bismarck la Londra pentru a intrá în legături de alianță cu Marea-Britanie, în parlamentul căreia se desbate tocmai acum un proiect de credit enorm pentru sporirea flotei și construirea de întărituri, la margiea insulei, spre a o apĕrá de un eventual atac.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor rom. gr. ort. din districtul S. Sebeșului pe anul scol. 1888/89 se va țíné în opidul Mercurea în ḑilele din 13/25 și 14/26 Aprile a. c. cu următórea

Programă:

1. După invocarea spiritului sânt, Joi în 13 Aprile la 10 óre a. m. deschiderea adunării;
2. Constatarea membrilor presenți;
3. Raportul comitetului despre activitatea sa în decursul anului acestuia;
4. Raportul comitetului privitoriu la temele întrate dela despărțĕminte;
5. Alegerea unei comisiunei pentru censurarea acestor rapórte
6. Religiunea în cursul V și VI — și prelegeri practice din materialul acestor cursuri;
7. Cetitul și scrisul după cartea I de I. Popescu — și prelegeri practice;
8. Cum e de a se intuí „Geografia și Istoria“ în cursul I, II și III din scóla poporală;
9. Cari sunt cele mai potrivite poesii, ce sunt a se cântá cu elevii în scólă;
10. Modalitatea introducerei lucrului de mâna în scóla poporală;
11. Decidere asupra tacselor și pedepselor restante;
12. Statorirea bugetului pe anul 1889/90;
13. Propuneri de sine stătóre.

La acésta adunare generală se invită toți membrii, precum și toți amicii și binevoitorii causei scolare; éră on. oficii parochiale, respective epitropiile parochiale vor binevoí a se ingrigí de solvirea diurnelor și viatic pentru membrii reuniunei.

S. Sebeș, în 17 Martiu, 1889.

Comitetul central:

Z. Mureșan,
v.-președ.

Ilie Moga,
notariu.

Varietăți.

* (Personal.) Escelenția Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit cu trenul de Duminecă dimineața s'a reîntors dela Budapesta.

* (Chirotonire.) Duminecă diminéța s'a chirotonit întru presbiter dl Stefan **Rusu**, teol. abs., ales paroh în comuna **Nasna** (tract. Murĕș-Oșorheiu.

* Metropolitul Teodosiu din Belgrad a conchemat pe episcopii sêrbesci la o conferință, unde vor deliberá asupra situațiunei, în care se află Sêrbia prin abḑicerea regelui Milan. Episcopii au fost primiți de regență. Toți espulsații sêrbi, în urma unui emis al regenții, se pot reintórce în patrie. Regele Milan a plecat din Viena la Belgrad, de unde va călĕtorí preste Sofia la Constantinopol, unde va fi primit în audiență de sultanul.

* (Incunoscințare.) Dl G. Moian ne rógă a publicá următórele: Broșura mea „Lucrul în scólă I încercări și propuneri“, procurată prin postă costă 50 cr., în care se cuprinde și porto postal de 5 cr. La 10 esemplare, procurate deodată, se adaugă încă un esemplar ca rabat. Porto postal însĕ este a se trimite deodată cu costul cărților procurate. Acésta se vede îndemnat a o face din incidentul, că până acuma i s'au trimis comande fără de a se adauge și costul cuvenit pentru porto-postal.

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu publică concurs, pentru ocuparea postului de magistru postal în Ascileul mic (cttul Coșocnei), cu care post pe lângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. e impreunată o remunerațiune anuală de 150 fl. și 52 fl. paușal de cancelarie, și un paușal de transport, ce se va statorí ulterióre.

Cererile de concurs sĕ se înainteze direcțiunei postale numite în decurs de 3 sĕptĕmâni.

* Societatea geografică română și-a ținut ședințele în anul acesta sub conducerea Majestății Sale regelui. Dl Ionescu-Gion a cetit un studiu despre geografia în cronicarii români, dl Barbu Constantinescu a vorbit despre țiganii din Europa și în special despre cei din România; ér dl Urechia a dovedit, că industria și comerciul în secolii trecuți s'au purtat de români și nu strĕini, ce fals se susține din mai multe locuri Dl major Năsturel a conferențat despre „heraldica română“, ér dl căp. Gurița despre „masivul harțului“.

* (Fortificațiile în România.) Esecutarea lucrărilor fortificațiilor dimpregiurul Galațului vor începe în primăvara acésta sub conducerea dlui general Pencovici, comandantul divisiei din Galaț.

* (Comasarea.) Comasarea pe hotarul Brașovului și Codlei nu se va esecutá deocamdată, deóre ce tabla regéscă din Murĕș Oșorheiu a anulat sentința tribunalului din Brașov, în urma căreia la cererea proprietarilor Ioan Königes și soții era sĕ se întêmple comasarea. Tabla regéscă a luat drept motiv, că proprietarii, cari au cerut comasarea, nu posed $^1/_3$ parte din pămêntul de comasat.

* (Desaprobare.) Măestrii români din Alba-Iulia au întemiat o societate spre a se puté ajutorá în cas de bólă și tot deodată a și promová scopurile, ce taie în ramul lor, prin conveniri și petreceri — Ministeriul unguresc însĕ n'a aprobat — precum se comunică din Alba Iulia statutele acestei societăți din motiv, că în orașul respectiv sunt spitale destule și că măestrii români s'au asociat singuri.

* (Ḑece porunci pentru crescerea copiilor.) Maria Landmann estrage din pracsa făcută următórele 10 porunci pentru crescerea copiilor: — 1. Cresceți însuți copii tei. Nici un ajutoriu strĕin, ce ți-l iei în casă, nu ți va puté în adevĕr ajutá la acésta. Cine vrea sĕ créscă copii, trebue sĕ-i stăpânéscă, respective sĕ se bucure de o deplină autoritate în ochii lor. — 2. Ocupă ți copii. Lasă-i sĕ se jóce, ori se lucreze, dar nu-i silí. Un copil silit e supĕrăcios, spiongiu și neiscusit; unul care se ocupă în mod firesc e plăcut, bun și norocos. — 3. Lasă pe copii sĕ lărmuéscă. Nu pretinde ca in ocupațiunile lor sĕ fie tot liniștiți. Dacă e ca un copil sĕ se desvólte sănĕtos în privința corpului și a spiritului, trebue sĕ și întrebuințeze membrele după plac, apoi sĕ vorbéscă, sĕ rîdă, sĕ strige, sĕ-și deștepte fantasia, nu numai privind lucrurile, dar și producênd. Natural, că tóte la timpul și la locul lor. Așa dar al 4-lea: lasă copii în odaia lor, dacă ai visite. Iubirea materna te face sĕ-i presentézi óspeților, sĕ-i puni sĕ se producă cu cunoscințele lor și sĕ-i lași a fi lăudați și admirați în presența lor. Acest lucru însĕ pentru óspeți nu e tocmai plăcut, ér pentru copii primejdios. Ei vor devení egoisti, închipuiți, lăudăroși, în fața óspeților nu se pot mișcá după voie, și șed siliți. Dacă totuși vre-i a-i presentá, durata sĕ fie fórte scurtă și sĕ nu devină obiect de discutat. — 5. Nu-ți lăuda ori dojeni copii în fața strĕinilor. — 6. Ține strict la ordine, însĕ îngădue din când în când, dacă e necesitate. — 7. Fii consecuent și împreună asprimea cea mai mare cu o a devĕrată blândețe. Nu dojeni ori pedepsi pe copii pentru lucruri de nimică, ca și cum ar fi comis mari greșeli, dar nici greșelile mari nu le lăsa nepedepsite; ai oprit ceva, ține strîns la precept. — 8. Copii nu sunt obiect de jucărie. Nu i tracta ca pe atari și nu lăsa pe alții sĕ i tracteze. Ei n'au venit pe lume ca sĕ-ți împlinéscă dorințele, nici sĕ-ți lingușască egoismul, ori pentru a țíné ție sau altora de urît, ci pentru voința lor. Din acésta urméză: — 9. Copii sunt în anumite împregiurări persónele principale în casă, dar 10. Acésta sĕ nu o observe!

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

Domnilor colegi! Inainte de a ve presentá relațiunea anuală despre activitatea desvoltată de Academie de la ultima sesiune generală încóce, am onóre a ve aduce la cunoscință, că în cursul acestui an Academia nóstră a perdut pe doi dintre membri sei onorari: George **Ioanid** și Iacob de **Czihack**.

George **Ioanid** a încetat din viață la 27 Novembre anul trecut. El a fost unul din vechii profesori ai colegiului Sf. Sava. Scóla a fost câmpul de activitate al vieții sale. Dintre scrierile publicate de Ioanid cea mai însemnată este „Dicționarul elino-românesc“ tradus după al lui Scarlat D. Vizantie și tipărit în doue volume mari în anii 1864 și 1869.

Intrecerile Goodwood erau sĕ se țină nu preste mult. Sesonul din Londra trecuse deja, când deodată o ocasiune bagatelă avea sĕ convingă pre fidanțatul Deborei, că între fiitórea soție și intre căp. Wyatt a esistat ceva, ce e mai mult decât o singură pretinie. Când într'o séră Jak, cu Deborah la braț părăsise opera, deodată alergà către ei cap. Wyatt. Voind sĕ se scuse cu un suris pentru nedibăcia sa privì la Deborah și risul de pre buzele sale dispărù la moment. Jak simțì, cum tremurà mâna copilei în brațul seu, și când o privì era palidă, ca mórtă. Iunele proiectà numai decât ceea-ce el târḑiu a și esecutat.

In diminéța următóre Jak primì vestea, că Deborah din causa durerei de cap ar fi impedecată a participá în societatea dómnei Dauver. Ea îl rógă sĕ-i spună, că merge dênsul cu dómna Brooke și Felicia acolo, sau cum voesce a dispune? El se va duce singur, fù rĕspunsul seu. (Va urma.)

Doctorul Iacob de Czihack, născut la 2 Ianuariu 1800 la Aschaffenburg în Bavaria, a venit la 1825 în Moldova, unde a fost profesor de istoria naturală la Academia din Iaşi, medic-sef al miliţiei Moldovei şi protomedic al Moldovei. La 1833 a fundat societatea de medici şi naturaliști, şi la 1834 museul de istorie naturală din Iasi*). Era vice-preşedinte al Societăţii de medici şi naturalişti din Iaşi, membru al societăţii de sciinţe naturale Senencken bergică din Frankfurt încă dela anul 1830, şi al mai multor alte societăţi învĕţate. El a publicat mai multe lucrări scientifice, dintre cari însemnăm aici următórele:

Florae Moldavicae species ac genera hucusque excursionibus explorata ac secundum Linnaei systema ardinata Mns. Maji 1836; în „Flora“ bot. Zeitung, Jahr XIX (1836) Bd. 2 Bleiblätter p. 59—74.

Istoria naturală ântâia óră în limba românéscă de doctorul medicinei şi cavaler Cihak. Iaşi 1837. Op dedicat Alteţii Sale principelui domnitoriu Michail Sturdza.

In colaboraţiune cu Dr. Iosef Szabo: Heil-und Nahrungsmitel, Farbstoffe, Nutz-und Hausgerätte, welche die Ost-Romanen, Moldauer und Walachen, aus dem Pflanzenreiche gewinnen; in „Flora“ (1863).

Manual pentru învĕţătura soldaţilor din compania sanitară a óstei Moldo-române. Iaşi 1859.

Iacob de Czihack a fost unul dintre acei strĕini, cari venind în ţéră s'au indentificat întru tóte cu trebuinţele ei şi au lucrat cu căldură la desvoltarea sciinţelor între români. El a dat probe de un patriotism vrednic de tótă stima şi iubirea nóstră. Recunoscêndu-i aceste merite societatea academică română l'a ales membru onorar al seu la 1872. Imbĕtrânind a părăsit Moldova şi s'a întors la Aschaffenburg, unde şi-a petrecut anii bĕtrâneţei şi a încetat din viaţă în vêrstă fórte înaintată la 29 Novembre stil nou anul trecut.

(Va urma.)

Cestiuni scolare.

— „Tactul pedagogic“. —

(Urmare din Nr. 27 şi încheere).

Un deosebit tact pedagogic se recere unui învĕţătoriu faţă de poporaţiunea în mijlocul căreia, şi la a căreia scólă, propune. Invĕţătoriul trebue sĕ o scie, că el primo loco trăesce pentru scólă şi după scólă.

In locul al doilea pentru poporatiunea in sinul căreia se află şi carea 'l susţine. Va trebuí deci ca învĕţătoriul sĕ cunóscă prea bine lipsele poporului seu în tóte amenuntele lor; şi acésta nu o va puté face trăind singur ca cucul, ci venind în atingere cu poporul la anumite ocasiuni. Nu urméză însĕ ca el sĕ fie pretutindenea şi părtaş la tóte. Acésta ar aduce cu sine ca scóla sĕ devină un lucru lateral. Este un lucru cunoscut că, cu cât un învĕţătoriu 'şi va negligá mai mult oficiul seu, cu atât influinţa sa educativă, stima şi încrederea părinţilor 'l va părăsí mai mult. Centrul activităţii unui învĕţătoriu este scóla sa. Ambiţiunea, gloria nóstră stă în a avé o scólă bună. Activitatea pe alte terene este lucru secundariu pentru un învĕţătoriu. Negligându-şi un învĕţătoriu scóla, — el 'şi negligă norocul şi alungă liniscea sufletéscă dela sine. Sĕ nu uităm, că amestecêndu-ne în tóte nu putem impune în nimica; şi este mai mult a face paşi soliḑi pe un teren, ce ni l'am ales, decât a ne acăţá de alte lucruri — de câte tóte — şi a rĕmâné locului. Scóla are sĕ recomânde pe un învĕţătoriu, ea are sĕ-i câstige popularitatea din partea poporului.

Sĕ nu umble însĕ un învĕţătoriu a-şi câstigá popularitatea pe alte căi şi cu alte mijlóce. Cu deosebire sĕ se feréscă de o popularitate falsă. Nu odată am avut ocasiunea a auḑí ómeni ḑicênd de învăţĕtoriul lor, că e om bun şi nu e fălos de ei; şi acésta din motivul, că învéţătoriul merge în cârcimă împreună cu toţi slabii, bea cu toţi câţi îi închină, glumesce şi şi petrece cu ei pănă în ḑori de ḑi.

Pe un învĕţătoriu, care posede numai atâta tact şi popularitate — şi durere se află de acestia — 'l veḑi în scurt timp pe aceea-şi tréptă intelectuală cu cei ce-şi petrece, cu ómenii cei mai de rênd. In urmă e despreţuit chiar de către aceia cu cari 'şi petrece. Ei 'l batjocoresc mai ântâiu. Un atare învĕţătoriu 'şi pregătesce el mormêntul, şi provócă însuşi dispreţul ómenilor de bine. — Popular devine un învĕţătoriu în sensul adevĕrat — când el este stimat. Stima însĕ nu ne-o putem câstigá decât împlinindu-ne datoria, şi arĕtându-ne totdéuna a fi ómeni cu caracter solid.

Sĕ se feréscă un învĕţătoriu a se face per „tu“ cu tótă lumea cu carea vine în atingere. Sĕ-şi aibă totdeuna înaintea ochilor macsima: „sĕ nu te faci nici când per „tu“ cu un om pre al cărui caracter nu poţi contá, şi pe care nu-l cunosci pe deplin“. Sĕ nu ne facem per „tu“ cu ómeni, cari nu se bucură de un bun renume. Este sciut, că cel ce-ţi este per „tu“ 'ţi póte aruncá mai uşor în faţă ori-ce grobianitate; decât altul, cu care nu stai aşa de aprópe.

Un deosebit tact şi multă reservă se recere dela un învĕţătoriu, ce a ocupat o staţiune nouă. Se întêmplă ca noul învĕţătoriu, necunoscênd ómenii şi jurstările comunei, devine în societatea unor ómeni, cu nume rĕu, cari vreau sĕ se reabiliteze prin societatea învĕţătoriului. In atare cas partea mai bună a ómenilor din comună se înstrĕineze de către el, şi-l tractéză cu neîncredere; ceea ce îi face greu împlinirea oficiului seu. — Va trebuí deci ca învĕţătoriul, sĕ cunóscă mai ântâiu ómenii şi relaţiunile locale, şi după acele sĕ se orienteze; căci e mai bine a rĕmâné neutral, decât a încliná spre o parte sau alta.

Cu multă prevenire şi tact trebue sĕ se pórte un învĕţătoriu faţă de convingerile religióse ale poporului — în sinul căreia trăesce.

Sĕ se feréscă un învĕţătoriu a defăimá, sau a atacá convingerile religióse a poporaţiunei, chiar şi în cas când nu le împărtăşesce, căci aceste numai conflicte pot nasce.

Nu trebue sĕ ne aretăm pré liberali, şi sĕ resonăm pré multe despre cele religióse — când stăm faţă cu poporul. Este sciut apoi, că nimic nu provócă pasiunile în grad aşa mare, ca frecările şi disputele religióse şi politice. Aceste nu pot sĕ producă decât nelinisce în spiritul învĕţătoriului şi cu deosebire atunci când ele au întrat şi în sanctuariul scólei, şi au ajuns şi la cunoscinţa pruncilor. Scóla trebue se fie un loc de linisce, unde nu are sĕ străbată lupta de partidă. Chiar de aceea, învĕţătoriul nu are sĕ se facă un reformatoriu în cele religióse, nici agitator în cele politice.

Abstragênd dela împregiurarea, că învĕţătoriul trebue sĕ posédă încrederea părinţilor pruncilor, ceea-ce nu-i va fi cu putinţa ca om de partidă; el nu va avé nici liniscea recerută, luând parte activă prelângă una sau altă partidă. El 'şi va câstigá pe acésta cale nu numai inimici, ci chiar şi daune materiale une-ori.

Emiţênd aceste păreri — sum departe de a ḑice: că învĕţătoriul sĕ nu-şi aibă convingerea sa, sau că el sĕ-şi schimbe părerile sale după-cum suflă vêntul de puternic*), din contră, învĕţătoriul în eserciarea drepturilor sale civile precum şi în împlinirea datorinţelor sale are sĕ fie model pentru poporaţiune, trebue sĕ păşéscă ca tótă resoluţiuneas sa „dacă e lipsă, şi de folos“ ḑice Lessing.

Mult tact se recere în combaterea superstiţiunilor, prejudeţelor şi a credinţii deşerte. A începe o luptă contra acestora — nefiind bine armat cu armele sciinţii, şi a *unei esperinţe îndelungate*, însemnéză a întărí încă pe ómeni în ale lor, în loc de ai abate dela ele. Invĕţătoriul va trebuí sĕ studieze cu deamenuntul obiceiurile şi moravurile poporului, precum şi superstiţiunile şi credinţele deşerte, cu cari poporul a trăit de sute de ani. — Pentru-că începênd combaterea lor, lesne ne putem treḑí cu o oposiţiune cruntă contra nóstră, care numai rĕu ne póte causa. — Sĕ nu crédă un învĕţătoriu, că lucruri, cari au esistat sute de ani, se pot schimbá într'un moment. Cu deosebire învĕţătorii tineri sĕ se feréscă a păşi deodată ca reformatori, chiar la începutul carierei lor.

Sĕ lase ca timpul sĕ vină la fie-care lucru. Altcum lesne póte sĕ producă frecări în comună, şi póte sĕ-şi audă imputări, ḑicêndui-se: „nici nu scim cine-i şi de unde-i, şi el are sĕ ne reguleze“.

Nu arare-ori se întêmplă învĕţătorilor, că li se fac din partea părinţilor pruncilor presente, sau deosebite învitări. Aici trebue sĕ fim érăşi cu multă băgare de sémă. Trebue respins ori-ce present ori învitare, dacă sĕ scie, că aceste sĕ fac cu intenţiune, că învĕţătoriul se fie obligat a face apoi alte serviţe.

Nu convine cu demnitatea unui învĕţătoriu, ca el sĕ se facă dependent, şi sĕ-şi pérdă libertatea de acţiune pentru nisce presente bagatele.

Sunt însĕ ómeni, cari fac presente învĕţătoriului, cu cea mai bună intenţiune, fără a asceptá vre-un contra serviţ. A refusá primirea astor fel de presente ar puté sĕ producă ofensă, şi lesne ar puté vení la idea, că învĕţătoriul e superb, şi nu voesce a-şi face cu nimenea de lucru. Mai bine e, ca învĕţătoriul sĕ arete că nu pune pond deosebit pe presente sau învitări şi atunci cu timpul vor încetá de sine. Trebue bine sĕ ne-o însemnăm, că cei-ce nu te mai lasă de subsuori, totdeuna lucră cu reservă, şi urmăresc un scop óre-carele.

Incă ceva înainte de a finì acest tractat. In comunele nóstre învĕţătorii încă tot mai sunt — pe aiurea priviţi cu óre-şi care dispreţ. Ba se întêmplă adese, că la alegeri fiind partide, învĕţătoriul póte sĕ fie întimpinat chiar cu ură, şi sĕ i se cerce pe tóte căile ai afla vre-un cusur. In atari împregiurări se recere mult tact dela învĕţătoriu. El nu va avé sĕ şi pérdă pacienţa, şi sângele rece, cu atât mai puţin curagiul. Sĕ nu se amestece în nimic pănă la domolirea spiritelor, ci se-şi împlinéscă în scólă datoria cu sânţenia. Pre încetul ómenii vor începe a se înteresá de el, cum trăesce, ce face, cu ce se ocupă? şi cunoscêndu-l mai de aprópe de om harnic — din inimici vor deveni amici, din despreţuit, ce era, va deveni stimat. Acest resultat la tot casul va fi îmbucurătoriu, şi el numai pe acéstă cale sĕ póte impune. Ferice de învĕţătoriul, carele posede tact pedagogic, pentru el spinósa carieră de învĕţătoriu devine încununată de cele mai frumóse resultate.

Bibliografic.

„Helveţia şi Wilhelm Tell,“ studiu de Dr. A. P. Alexi. — Braşov. Tipografia Alexi 1889. — Preţul (?).

— Dl caval. Isidor de Onciul, profesor la facultatea teologică a universităţii c. r. Francisco Iosefină din Cernăuţi, caruia îi datorim mai multe lucrări valoróse pe terenul bisericesc, a înmulţit literatura nóstră teologică cu un nou op de mare însemnătate şi reclamat chiar de împregiurările, în cari trăim. El este întitulat: *Manual de întroducere în sântele cărţi ale testamentului vechiu.* Octav mare de 428 pagine, editura autorului; preţul 4 fl şi aprobat de I. P. S. archiepiscop şi metropolit al Bucovinei, Silivestru. *Partea ântâia* a cărţii cuprinde afară de notele întroducĕtóre: Substanţa sf. scripturi sau bibliologia: — Onomatologia generală; — cărţile canonice; — celelalte cărţi ale bibliei; — cărţile istorice; — cărţile profetice; — cărţile poetice. — *Partea a doua*: Autoritatea cărţilor sânte: autoritatea dogmatică; — auteritatea istorică; — Obiecţiuni în contra autorităţii cărţilor t. v. — *Partea a treia:* Istoria păstrării şi interpretării cărţilor t. v.; — limbile originale ale cărţilor t. v; — forma din afară; — mijlócele păstrării testului; — traducerea cărţilor în alte limbi; — traducerile orientale; — traducerile ocidentale; — esplicarea cărţilor t. v. — Adaus: Cărţile necanonice: de cuprins istoric; — profetic; — didactic şi poetic. — Cărţile condamnate. — Opul nu e numai pentru studenţii, cari vor sĕ-şi câştige un titlu academic, ci precum autorul ne spune, el e menit mai ales pentru preoţime, dela care se recere, ca mai mult ca ori şi când sĕ fie aḑi înzestrată cu armele sciinţii, ca turmele lor încredinţate sĕ nu sufere daună. Cartea este scrisă în un stil bun românesc, limbă frumósă, fluentă, şi plăcută. — Sperăm, că d-l autor ne va dá ocasiune a anunţá şi partea a dóua a lucrări d-sale. —

Mulţămită publică.

Puţina inteligință din comuna Petrila fără deosebire de naţionalitate şi confesiune, fiind convinsă că: „unirea e putere,“ s'a hotărit în carnevalul trecut a arangiá o petrecu joc, din al cărei eventual venit sĕ se procure cărţi şi alte recuisite de învĕţămênt pentru elevii sĕraci dela scóla română de confes. gr. or. şi cea de stat din colonia numită „Lonia,“ din Petrila, şi cuvêntul trup. s'a făcut: căci în 6/18 Februariu a. c. s'a constituit în comitet, alegêndu-şi de preşedinte pe dl notariu cercual Marcu Moldovan, de cassariu pe dl ingineriu Ingnátz Novack, notariu dl Fekete József, éră membrii în comitet: Ioan Preda par., Fekete Máté notariu, Valeriu Josan concepist notarial şi subscrisul, carì spre scopul numit am deschis o listă, cu care s'a adunat frumósa sumă de 97 fl. 20 cr. ca supra solviri, éră séra la cassă au mai incurs 18 fl. 20 cr., cu totul suma 115 fl. 40 cr. v. a., din care substrăgêndu-se spesele de 48 fl. 20 cr., resultă un venit de 67 fl. 20 cr., cari s'au împărţit egal la scólele numite; cu plăcere public numele pré stimaţilor domni şi dómne, cari au binevoit a ne întinde concursul material şi moral: A. Berger 60 cr., A. Berkovics G. 50 cr., Dr. Botenstein 1 fl., Borbáth József 1 fl., Bősz Gyula 50 cr., Avram Brânduşa 1 fl., Bruchner F. 50 cr., A. Bokor 40 cr., Buday Antal 2 fl., Banik I. 50 cr., Császár Stefan 50 cr., Dombora L. 2 fl., Ehrnberger B. 50 cr., Eisen H. 50 cr., Eg. A. 40 cr., Erdély Gyula 50 cr., Eisler A. 50 cr., Dr. Fabini 50 cr., Fabro Luigi 1 fl, Fekete József 1 fl., Fekete Máté 1 fl., Fitz E. 1 fl., Fitz M. 50 cr., Fischer I. 50 cr., Gaal S. 50 cr., Grosz J. 50 cr., Gerberth G. 1 fl., Goro Ede 1 fl., Goro Ferencz 1 fl., Görög G 50 cr., Gyorke F. 1 fl., Grosz Herm. 4 fl. 50 cr, Grossék N. 50 cr., Gütt G. 1 fl., Hahner R. 1 fl., Héjas I. 1 fl., Herczeg S. 1 fl. 50 cr., Hercz A. 40 cr., Imrich M. 40 cr, Jakabfi R. 80 cr., Janky G. 1 fl., Ivanovics I. 50 cr, Junger S. 50 cr. Kapcza Gyula 1 fl., Kailing M. 1 fl., Kinczig I. 50 cr., Kiss N. 50 cr., Klein M. 50 cr., Costea Z., 1 fl., Cubata 50 cr., Kohn L. 50 cr., Kreffli M. 50 cr., Lengyel A. 50 cr., Lesco K. 1 fl., Luther I. 1., fl. Mikó A. 1 fl., Milojkovics L. 1 fl., Marcu Moldovan 5 fl., Mülle 1. 60 cr., Martina N. 50 cr., Mircse D. 1 fl., Mesco L. 1 fl., Nagy M. 50., d-na Novac 2 fl., Oprea I. 50 cr., Agolczer V. 1 fl., Pecol A. 50 cr., Pischler K. 50 cr., Pik S. 50 cr., Polgár L. 1 fl., Preda I. 1 fl., Pruzsina I. 1 fl., Puj Árpád 2 fl., Preda P. 1 fl., Pelger M. 50 cr., Radik St. 1 fl. 50 cr., Ridvald I. 50 cr., Ruder I. 20 cr., Rudolf I. 50 cr., Roth J. 1 fl. 50 cr., Rfeint F. 1 fl, Schmid E. 50 cr. Schvilgin 1 fl. Schneller I. 1 fl., Steiner V. 1 fl., Steiner D. 70 cr., Stern A. 50 cr., Stern H. 1 fl., Socol B. 40 cr., Stanca A. 1 fl., Simionch 50 cr., Szucher I. 40 cr., Schwemhammer St. 50., Sandor G. 50 cr., Schmider 1. 1 fl., Stelner 50 cr., Tallátsék F. 3 fl., Turczer A. 50 cr., Toman E. 50 cr., Guttman 50 cr., Ullman L. 1 fl., Vach I. 1 fl., Vajna Victor 1 fl., Wagner 50 cr., Weber B. 50 cr., Weisz A. 1 fl., Venczel A. 50 cr., Vigh N. 1 fl., Wein G. 50 cr., Chirca S. 50 cr. Zlatzki I. 1 fl., Josan Val. 1 fl., Zurbuk I. 1 fl., Zoller I. 1 fl. 50 cr.

Subscrisul îmi împlinesc una dintre cele mai plăcute datorinţe, când în numele comitetului parochial, şi al micuţilor mei elevi miseri, viu a aduce şi pe acéstă cale profunda nóstră mulţămită şi recunoscinţă pré stimaţilor domni şi dne contribuitori, în genere, éră in special d-lui notariu Moldovan, ingineriu Novack şi stimabilelor d-nelor soţii, cari nu au cruţat nici ostenelele nici jertfe materiale atâta cu decorarea salei, cât şi cu altele, dându-şi tótă silinţa ca petrecerea sĕ aibă acel resultat moral şi material, éră elevilor dela ambele scóle a le procura cele necesare, bucurie şi mângăere. Priméscă mai departe sincera nóstră mulţămită stimaţii domni Fekete Máté, Valeriu Josan şi Ioan Preda, cari cu bucurie s'au angagiat pe un timp umed şi friguros a umbla cu lista de subscrieri.

In cât pentru partea nóstră de bani, subscrisul în conţelegere cu dl director scol. local Ioan Preda, am împărţit în 2 Martiu a. c. între elevii dela scóla nóstră 38 Abcdare românesci, 10 abced. maghiare-române, 10 istoria biblică, 8 gramatici, 5 istoria patriei, apoi pentru scólă şi elevi alte recuisite în preţiu de 4 fl. 80 cr. Suma 20 fl. 90 cr.; éră restul de 13 fl. 70 cr., ce-l mai posedem încă îl vom folosí numai spre scopuri scolare.

Petru Stefóne Preda,
învĕţătoriu.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Martiu 1889.

Buda: 16 29 25 19 38

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.71	5.65
Napoleon	9 60½	9.60
100 marce nemţesci	59.42½	59.40
London pe (poliţă de trei luni)	121.70	121.70

---

*) Dr. A. Fĕtu „Despre încercările fácute pentru desvoltarea sciinţelor naturale în România“. Discurs, în „Analele Soc. Acad. Tom V. p. 2. pag. 83“.

*) Acésta ar fi o laşitate, ca sĕ nu-şi aibă convingerile sale; dar cu buna ordine şi cu recerinţa unei disciplìne necesare nu convine se *demonstreze*, sĕ facă pe *agentul* în serviciul unei sau altei partide, ér dacă o face, sĕ-şi facă sémă şi cu urmările. Red.

Nr. 30 [40] 2—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune parochială Simeria (Piski) şi filia Repaş se escrie concurs preoţesc pe basa înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 5 Iuliu 1888 Nr. 2967 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt următórele:

1. Dela matera Simeria 7½. jugere pămênt arătoriu de clasa I-a şi 2 cimiterii.
2. Dela 86 familii câte una ferdelă veche de 16 copuri cucuruz smicurat.
3. Stolele usitate.
4. Dela tótă familia câte o ḑi de lucru.

Dela filia Repaş:

5. Un pămênt arătoriu de 1 jugĕr.
6. Un fênaţ de 1 car de fên.
7. Dela 30 familii câte 1 ferdelă veche de grâu.
8. Stolele usitate.
9. Dela tótă casa o ḑi de lucru.

Tóte acestea aduc un venit anual de 415 fl. v. a., şi care se pot vedé la acest oficiu protopresbiteral.

Din acest venit jumĕtate este al neputinciosului paroch Manasie Teodor sen.

Doritorii, cari voesc a ocupá acésta staţiune preoţéscă sĕ-şi astérnă cererile lor instruite conform legilor din vigóre în terminul sus scris la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 19 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul şi sinodul parochial dela Simeria şi filia Repaş.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 149 [41] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Uroiu cu filia Cărpeniş de clasa a III-a în protopresbiteratul Geógiului I se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Casă parochială cu grădină de legumi	fl. 44.—
2. Porţiune canonică: a) dóue locuri arătóre de 4 cară cucuruz; b) un loc de dóue ferdele sămênătură de grâu; c) un loc pentru 1000 fire curechiu; d) dóue cimiterii cu pomi; tóte cu venit anual de	fl. 97.—
3. Dela 140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmat à 1 florin	fl. 140.—
4. Venitul stolelor regulate	fl. 153.60
Suma	fl. 434.60

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au de a-şi indreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului I.

Hondol, 20 Februariu, 1889.

Vasiliu Pipoş,
protopresbiter.

---

[30] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de móşă in comuna Sadu, se escrie prin acésta concurs, carele e impreunat cu următórele emolumente:

a) salariu fics 60 fl. v. a., solvibili în rate cuartale din cassa alodială:

b) cuartir liber;

c) 2 stângini de lemne;

d) dela fie-care nascere câte 50 cr.; móşa însĕ e indatorată a cerceta pe chendela în 8 ḑile după nascere.

Dela reflectante la acest post se pretinde ca ele sĕ fie móşe diplomate. Acelea cari vor produce diplomă dela institutul de moşit din Cluş vor fi preferite.

Cererile au a se inaintá la primăria comunală cel mult pănă în 25 Martiu 1889.

Sadu, in 25 Februariu, 1889.

Primăria comunală.

Savu Dregiciu, primariu. *Const. Popovici,* notariu.

Nr. 104 [42] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă debilitatul paroch din comuna Zdrapţi, se escrie în urma venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 22 Novembre 1888 Nr. 4986 B. un nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele arĕtate în concursul dintâiu.

Concurenţii au sĕ-şi instrueze cererile conform disposiţiunilor legei din vigóre şi sĕ le astérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului parochial al comunei Zdrapţi, ţinută la 30 Ianuariu a c.

In conţelegere cu oficiul protopopesc gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

---

[34] 3—3

EDICT.

George Albu din Mosna, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Urdă din Mosna, fără a se scí ubicaţiunea lui, se provócă prin acésta, a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, in termin de un an şi o ḑi, computate dela prima publicare a acestui edict, pentru-că la din contră, în procesul divorţial incaminat din partea muerii sale Maria Urdă, se va procede după prescrisele § 123 din procedura judecătoréscă în cause matrimoniale.

Mediaş în 25 Februariu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. protopresb.

Sz. 563. po'g. 1889. [25] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir tőrvényszék közhirré teszi, hogy Papp Márton s. t. birtokosok által beadott kereset folytná Sz. Szt. Ivány község ital mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi April hó 16 napjának d. e. 9 órája** Sz. Szt. Ivány kőzség házához tűzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél valamint Sz. Sz. Ivány kőzség előljáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir törvényszéknek 1889 évi február hó 18-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnők. *Zakariás Ede,* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18 —	7.01 7.11	8.46 9.18	1.51 2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	— 11.15	10.34 —	5.26 —	6.56 7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45 1.55	— 5.37	— —	9.52 —
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	— 4.10	10.12 —	2.32 7.10	— —
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59 11.16	— —	12.02 12.09	-- —
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56 6.37	— 5.32	5.— —	— 8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04 11.19	8.42 8.47	— 10.50	4.03 4.47
P. Ladány	1.15	10.08	.1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. –
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	— 2.17	4.10 4.30	5.45 6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42 9.17	11.39 12.31	7.38 6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40 6.—	12.55 4.58	6.13 —
Reghinul - săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	— 6.56	10.20 12.15	9.49 10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Mur̆eş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa-Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 30 Sibiiu, Joi 16/28 Martiu 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În faţa sinodului procsim archidiecesan.

V.

E lucru natural, că rĕscumpĕrarea regalelor încă trebue făcută de obiect al cercetărilor nóstre. Avem din norocire câte va comune bisericesci, cari au eserciat dreptul de regal pentru anul întreg, avem unele cari au folosit numai pătrariul de an, şi avem multe, cari au anumite ḑile din regal. De basă la rĕscumpĕrare sĕ ia darea fasionată de respectivii proprietari, dar basa cea mai sigură este la tot casul contractul, ce s'a încheiat cu respectivii arêndatori.

Darea nu corĕspunde totdeuna venitului fasionat, pentru-că proprietarii au trebuit sub titlu de reparaturi la edificii şi sub alte titluri sĕ fasioneze mai puţină dare, decât cu cât au fost esarêndat regalul. Vor trebuí deci parochiile nóstre ca la insinuările pentru validitarea dreptului sĕ-şi acuire acele documente, şi adecă contractele de esarêndare, începênd cu anul 1881 de e sĕ nu pérdă sume considerabile, şi acésta e uşor, dacă arêndatorii sunt în viaţă. Contractele ca sĕ-şi aibă forma lor, vor trebuí sĕ fie vidimate de oficiul protopresbiteral.

O diferinţă de 80 fl de esemplu ar aduce un favor sau defavor de 800 fl., şi aşa nu pot ca sĕ nu reflectez la acéstă împregiurare, care e cea mai actuală, şi la care preoţii nostri au sânta datorinţă ca sĕ fie cu mare atenţiune, dacă e sĕ nu aducă rĕcélă şi neîncredere între popor şi preot. In atari casuri, poporul sĕ razimă pe preot şi ar fi dureros, ca sĕ se trezéscă cu drepturile ciungărite şi răpite.

In unele părţi preoţii alérgă de sĕptĕmâni pe la protopopul, acesta promite, că le va dá inviaţiune, dar până acum aştéptă înzadar după inviaţiuni şi în urmă se pot trezí uşor, că a trecut şi luna lui Aprile, — terminul preclusiv pentru insinuări.

Numai puţină avere este plasată în păduri Cu introducerea cărţilor funduare o parte mare din complecsurile pădurilor bisericesci s'au petrecut în cărţile funduari sau ca avere a comunei, sau ca avere a bisericei, fără sĕ se pună şi caracterul confesiunei, sau apoi unii ómeni din rea credinţă ori nesciinţă, nu cercetăm, au scris *disunitus egyház* — din care apoi fraţii de altă confesiune au revindecat şi pe séma lor drepturi. Terminul pentru reclamări au trecut, în unele părţi s'a ordinat segregarea şi cele mai multe parochii au drepturi pendente pe la tribunale din causele amintite mai sus.

Dacă era în fruntea parochiei un om cu minte, limpede şi iniţiat şi în atari soiuri de agende, procesul ulterior ar fi încungiurat şi cu el spesele şi amărăciunea credincioşilor, vĕḑêndu-se stirbiţi în drepturile lor.

Nu putem fi deci destul de cu ochi ageri, nu putem recomandá din destul, ca ómenii nostri sĕ caute sĕ pună în fruntea afacerilor lor ómeni luminaţi, ér dacă nu au de unde, sĕ impună acelora, cari sunt, dar nu sunt la culmea misiunei lor, ca sĕ întrebe ómeni esperţi până nu se sapă la temeliile averilor bisericesci de tóte părţile.

Şi fiind-că nu ne putem dispensá de a face de obiect al cercetărilor nóstre acest ram de avere, trebue ca sĕ stăruim cu totdeadinsul, ca cărţile funduari sĕ se rectifice, deóre-ce numai pe atare basă se póte esoperá planul de esploatare.

Venerabilul consistoriu a emis în respectul acesta multe circulare, dar mĕsura acésta s'a arĕtat în multe părţi nesuficientă. Trebue făcute responsabile tóte organele, cari negligă atari afaceri şi constrinse ca până la un anumit termin sĕ presenteze estracte autentice din protocolul funduar despre starea pădurilor, la care sĕ se alăture şi planul de esploatare. In modul acesta sĕ va sci cu siguritate, că în anul acesta s'a tăiat atâtea lemne, acele s'au vêndut la licitaţiunile publice cu atâta, şi averea bisericei s'a înmulţit cu o sumă de atâţa bani. Am ḑis şi ḑic şi acuma la acest loc, că nu averile din centru au mare lipsă de control, căci acolo sunt organe cu deplină încredere, dar o controlă seriósă trebue în parochii şi în special cele economice nu se pot controlá din de ajuns nici o dată. Auḑim, că în cutare parochie la cutare an s'a pus basă la un fond scolar, aḑi înzădar căutăm după urmele lui; biserica cutare a avut regal de câ rcimă, aḑi e pe ascuns trecut la comuna politică; pădurea cutare a fost mare şi frumósă désă şi promitea venite bune, aḑi e tăiată, e ciungărită, nu e lemn acolo, nu sunt bani în cassa bisericei şi fondul stă tot unde era cu câţiva ani mai nainte, dacă nu cumva a scăḑut din bunăvoinţa vre-unui fiu avar al bisericei şi de aceia au şi alţii şi nu putem fi nici noi scutiţi. Regulamentul pentru administrarea averilor nu va aduce fructele dorite până nu vom avea ómeni cu mâni curate şi cu pricepere în fruntea afacerilor bănesci. Cu forme multe nu se sporesc averile, ele se vor sporí însĕ cu controlă binevoitóre, cu ómeni de omenie şi pĕtrunşi de însemnătatea averilor publice.

In acest sens dorim sĕ se controleze cestiunea regalelor, în acest sens dorim sĕ se reguleze averile de păduri, sĕ se esopereze planurile de esploatare şi sê se adaugă cruceriu de cruceriu ca din ei sĕ putem sĕ acoperim trebuinţele culturale.

Fără avere nu putem prosperá, nu e mod sĕ putem dá înainte, nu e mod sĕ ne ridicăm, unde voim; deci mai pre sus de tóte cerem o controlă binevoitóre, ér încât ar fi compatibil cu principiile depuse în statutul organic, ar fi de dorit, ca în comunele, unde sunt averi, ce trec peste o mie de floreni, sumele ce trec sĕ se încépă a se administrá din centru, după un regulament anume. Fundaţiuni scolari, fonduri parochiale şi pentru clădiri de biserici însĕ ar fi în interesul parochiilor şi în interesul bine priceput al sporirei şi gijirei averilor, ca sĕ se depună spre administrare în cassa centrală.

E drept, că în acel cas oficiul de cassă şi comptabilitate din centru ar trebuí înmulţit cu personalul de lipsă, dar acésta s'ar puté face fără greutăţi, pe când prin comune administrarea de regulă se face greşit şi cu daune materiali şi de multe ori şi morali. Atât în respectul administrărei averilor bisericesci şi scolari.

Revista politică.

Reconstruirea cabinetului d-lui Tisza, despre care luasem notiţă în numĕrul trecut, s'a efeptuit încâtva.

Fóia oficială „Budapesti Közlöny“, publică trei autografe ale monarchului şi anume: unul la adresa ministrului de iustiţie Fabinyi, prin care luându-se în considerare starea sanitară a ministrului, îl absólvă de oficiul de până acum, esprimându-şi recunoscinţa pentru zelul şi devotamentul, cu care a condus afacerile acestui resort. Il încredinţéză însĕ cu conducerea provisore a ministeriului păna la alte disposiţiuni. Al doilea autograf e la adresa ministrului de interne Orczy, pe care-l ridică din acest post, ér prin al treilea autograf încredinţéză pe ministrul de comunicaţiune Baross cu conducerea interimală a ministeriului de interne.

Cât timp au mai fost însinuaţi la cuvênt deputaţi din partidul radical, scenele din dietă s'au perondat tot în modul obicinuit de mai înainte.

Deputatul Ugron, prin un discurs vehement ţinut între aplausele frenetice ale oposiţiei a provocat pe premieriul Tisza, care scie plecá cu mare linguşire genunchii înantea tronului, sĕ părăséscă guvernul, căci e numai primejdie pentru naţiune.

Ugron pe basa vorbelor archiducelui Albrecht pretinde ca armata sĕ se organiseze conform dualismului şi astfeliu sĕ-şi aibă Ungaria armata ei proprie, căci acest principiu corĕspunde politicei urmărite de Ungaria. Individualitatea naţiunei trebue încă desvoltată, pentru a-şi ajunge scopurile, ce le urmăresce; şi în

---

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

II.

(Urmare.)

Dómna Brooke şi Felicia tocmai părăsiau casa, când cineva dă Deborei de scire, că Jak Tfolliot a sosit.

— Te rog, Deborah nu te derangia din pricina mea -- ḑise Jak. Cum te afli cu durerea ta de cap?—

— Destul de rĕu — rĕspunse ea, ceva cam surprinsă, deóre-ce el îi dete numai mâna.

A-şi vorbí ceva cu tine Deborah despre o afacere, care ne intereséză de aprópe pe amêndoi. Ai destulă tărie, ca sĕ poţi convorbí niţel cu mine? Nici, că te a-şi întrebá, dar mi se dă aşa de rareori ocasiune a fi singur cu tine.

— Jak! eu sum pe deplin în stare a te ascultá, ori ce-mi vei spune.

— Scii, că noi suntem de cinci ani fidanţaţi — începù el numai decât.

Deborah trăsărì, şi o roşéţă vióie 'i acoperì faţa.

— Da, eu sciu — ḑise ea ceva cam domol.

— Nu creḑi, că a sosit timpul ca noi sĕ ne căsătorim? — adaugă el mai departe, fără multe circumscrieri şi frase.

— Da, dacă poftesci — ḑise ea de tot incetinel, aşa încât el trebuì sĕ se plece ca sĕ o înţelégă.

După aceste şópte, Jak se sculà numai decât de pe scaunul, ce-l ocupa.

— Iubita mea Deborah! — ḑise el, — nu vreau sĕ cer dela tine o astfeliu de jertfă Drept aceea am venit aḑi aici, ca sĕ-ţi spun, că eu te desleg de ori ce indatorire faţă de mine. Poţi deci sĕ te măriţi după cine voesci.

Deborah nu-şi mai putù reţiné plânsul. Jak se retrase la o parte şi o lăsà sĕ plângă atât numai, cât îi place.

— Sêrmana mea Deborah — ḑise el — netezindu-i pĕrul cu blândeţe. Vei scii, că noi ambii inainte de acésta cu cinci ani am comis o greşală mare; eu sum cu mult mai vinovat decât tine, deóre ce eu am fost cu mult mai bĕtrân. Trebue sĕ fi fost ceva cam smintit, că altcum nu a-şi fi permis unei copile, cum esti tu, sĕ se logodéscă cu mine, deóre-ce tu erai cu mult pré tineră, decât ca sĕ te pot cunósce. Vreau sĕ reparez, ce am greşit atunci şi sĕ te las érăşi în deplina ta libertate de mai nainte. Încrede-te în mine, iubita mea, şi spune-mi sincer: „Este iubire reciprocă între tine şi Wyatt?“

— Da, este — şoptì ea cu glas de abia înţelegibil.

— Sum un nebun prost! — ḑise el suspinând. De mult am putut eu observa din epistolele tale, că tu ai încetat a me mai iubì. Eu voiu călĕtorí mâne şi tu n'ai de ce zăboví a face cunoscut, că între noi a încetat ori ce legătură. Wyatt érăşi se va rentórce la tine.

— Nici când! — suspinà Deborah, şi începù a povestì apoi tóte cele ce se petrecuseră între ea şi Wyatt. El nu voesce sĕ audă nici o desluşire şi epistola ce i-am trimis'o, mi-a retrimis'o, fără a o desface. A ḑis Feliciei, că nu voesce sĕ me mai vadă, nici sĕ mai vorbéscă cu mine.

— Acésta a fost într'un moment de iritaţiune. El te va ertá de sigur.

— Nici când — repetà Deborah, lipsită de ori ce speranţă.

— Ei, eu trebue sĕ me indepărtez. Aşa-i, că dómna Dauver este o rudenie de a lui Wyatt?

— Da, şi în parte de aceea nu m'am dus eu aḑi séră acolo.

— Pe ce vreme te vei culcá?

— Nici decât inainte de a se întórce mătuşa Catharina şi Felicia. Ele mi au spus, că se vor intórce mai de timpuriu. Şi apoi ce-mi folosesce, că me culc, dacă nu pot dormí?

— Ei, sperez, că nu din pricina mea te nĕcăjesci şi apoi, dacă 'ţi vine mai bine la socotélă şi dacă aceea te linistesce, atunci ascultă, ce-ţi spun eu. Eu te iubesc încă — dar numai ca vĕr. Nópte bună, iubita mea, pregătesce-te spre a auḑí óre cari noutăţi imbucurătóre.

armată, este cel mai bun teren de desvoltat. Pentru-ce sě fim conduşi de şepte milióne de germani, când naţia maghiară a dat atâtea doveḑi de înaltă literatură şi artă. Popórele cislaitane şi-au sciut asigura drepturile lor şi au sciut luá atitudine hotărîtă contra violenţii limbei lor prin atacurile limbei germane. Maghiari ar trebuí sě ia esemplu, şi în armata ungară sě fie limba maghiară, precum preste vre-o 5 ani în armata din cislaitania limba germană va fi scósă cu totul din armată.

Pentru-ca naţiunea maghiară sě nu mai fie urgisită, trebue sě avem o armată de pedestri, ér pentru-ca guvernul sě nu mai fie primejdia naţiunei şi a parlamentarismului, trebue sě-şi ia catrafusele şi sě nu se mai opună dorinţelor naţiunei, şi sě-şi plece genunchii naintea tronului.

Echourile scandalurilor din dietă se repetéză pe bulevardele capitalei. De astă dată însě nu din partea studenţilor universitari, pe cari par că i a opărit ordinaţiunea ministrului de cult, că la cas, când s'ar continuá scandalurile, va închide pe anul acesta universitatea, ci mai ales din partea poporaţiunei aţâţate. Poliţia a păşit cu cea mai mare asprime şi ajutată de miliţie face arestări în mase considerabile.

Cu tóte acestea însě §§ 24 şi 25 din proiectul de lege militar s'a votat cu o maioritate covêrşitóre şi oposiţia se póte mulţămí cu scandalurile inscenate.

Foile din România înregistréză presemne de rěscólă printre ţěranii nemulţămiţi cu sórtea lor. Pentru prevenirea acestor fenomene periculóse, pledéză foile române ca toţi cei chemaţi şi competenţi sě se pună pe lucru şi acum, după-ce s'a votat proiectul de lege pentru împărţirea bunurilor între ţěrani sě se şi efeptuéscă cu cea mai mare grăbire, pentru-ca ţěranul sě aibă unde lucrá şi de unde sě agoniséscă.

Foile parisiene se ocupă cu fostul deputat al Metzului în parlamentul din Germania Antoine, carele a fost cel mai infocat frances, şi carele cât timp a fost în parlamentul german, a sciut sě apere interesele francesilor din Alsaţia şi Lorena cu mare demnitate, permiţêndu-şi a vorbí chiar în limba francesă în camera germană. El a părăsit însě Germania şi s'a reintors în Francia, unde preşedintele republicei, Carnot, n'a pregetat a-i iscălí decretul de împământenire. Primirea în Francia a fost de tot însufleţitóre. In cuvêntările de bineventare deputaţii francesi l'au numit deputatul de fer, care a căutat sě vindece rana, ce-i s'a făcut Franciei, prin răpirea Alsaţiei şi Lorenei.

Despre politica generalului Boulanger s'a esprimat Antoine în următoriul mod: Nu pot înţelege, cum generalul şi-a părăsit epoletele pentru un rol politic. In Alsaţia tótă lumea era boulangistă, chiar şi Antoine, dar acum a trecut tótă furia acésta. Alsaţienii cunosc nume „revanşa“ şi în loc de a se consacrá acesteia, generalul a părăsit-o pentru rolul politic. Dacă a-şi fi german, m'a-şi bucurá de politica lui Boulanger, că ia pricinuesce Franciei numai slăbirea forţelor.

Regimul frances a consimţit cu proiectul, conform caruia alegerile pentru cameră se vor face din trei în trei ani şi a şi început a lucrá pentru punerea în aplicare a acestui proiect. Alegerile se vor începe în luna lui Octobre.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Valea-Almaşului, 8 Martiu, 1889. Dle redactor! Corespondenţa publicată despre sinodul protopresbiteral al tractului Treiscaunelor, me îndémnă ca se revin pe scurt şi eu asupra lucrării sinodului protopresbiteral al nostru din tractul Uuguraşului, care lucrare cred, că va obţinea aprobarea atât a autorităţilor nóstre bisericesci, cât şi a posterităţii.

După-ce M. O. D. adm. prot. Pavel Roşca, prin o cuvêntare acomodată şi pětrunḑětóre făcù evident perderea cea mare ce a suferit protopresbiteratul nostru prin rěposarea vrednicului nostru protopresbiter *Petru Roşca,* curênd după sinodul protopresbiteral din anul trecut, a indigitat apoi dispositiunea Escel. Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, ce la propunerea comitetului protopresbiteral a binevoit a face pentru interimala administrare a protopresbiteratului, ér în linii generale a indigitat şi agendele ce-şi ascéptă resolvirea la acest sinod.

Constituindu-se biroul prin alegerea dlui paroch, Ioan Andreiu, de notariu, s'a efeptuit verificarea membrilor sinodali aleşi în cercurile devenite vacante dela ultimul sinod încóce.

S'a cetit apoi raportul comitetului protopresbiteral despre activitatea sa în decursul anului espirat, care s'a luat spre sciinţă, ér raţiociniul pe anul 1888 esaminându se, s'a aflat întru tóte corect şi esact, şi s'a statorit şi bugetul anului 1889.

Din raportul comitetului este evident într'altele, că ereḑii defunctului nostru protopresbiter drept recunoscinţă pentru serviciile preoţimei tractuale prestate cu ocasiunea înmormêntărei, au pus la dispositiunea comitetului suma de 25 fl. spre întrebuinţare, după buna sa aflare, — şi sinodul a aflat, că acésta sumă mai corěspunḑětoriu se va întrebuinţa, dacă se va decretá de basa unei fundaţiuni, ce se pórte numele în veci neuitatului nostru protopresbiter „*Petru Roşca*“.

Acésta sumă este mică şi neinsemnată, dar am firma speranţă, că prin contribuiri benevole în curênd se va mărí până la suma de 500 fl., când conform destinaţiunei acestei fundaţiuni, din interese, se va puté conferì deocamdată un mic stipendiu, tinerilor din acest protopresbiterat, cari se vor aflá la vre-un institut cultural. Aşa cred, că într'un mod mai bun, nici că se puté întrebuinţa acesti bani, şi cred, că acest conclus va afla şi complăcerea donatorilor.

Cu plăcere trebue se amintesc despre raportul general al M. O. D. adm. prot., care împărţit în 3 părţi, adecă în ce privesce afacerile: bisericesci, scolare şi epitropesci, întocmai ca un părinte bun ce-şi iniţiază pe ai sei în tóte afacerile de interes, ne-a înfăţoşat starea afacerilor protopresbiterale în o icónă viuă, ce a dat ansă la desbateri interesante în cât pentru indreptarea neajunsurilor ce se mai ivesc intr'o privinţă sau intr'alta, şi mai ales cu privire la stirpirea concubinatelor, a acestei cangrene, ce începe a róde la trupina moralităţii, în care respect atât de slab suntem spriginiţi de organele competente civile.

Preste tot însě, — mai ales în ce privesce afacerile scolare şi epitropesci, constat cu bucurie, că suntem pe calea progresului, deşi în aceste părţi sěrace, avem se ne luptăm cu multe neajunsuri de tot soiul.

S'a decis în fine, ca din considerare, că de câţi-va ani încóce la o bisericuţă mică de pe teritoriul comunei gr. cath. Fizeş, aşa numita „Mănăstirea din Stâmba“, la 15 August, adecă la sěrbătórea „Adormirei Maicii Domnului“ se ţine serviciu Dḑeesc cu mare svon, la care se ademenesc a luá parte şi unii dintre credincioşii nostri, aşa s'a decis, ca M. O. D. adm. prot. se facă dispositiunile necesare, ca pe viitoriu tot in aceea ḑi, sě se ţină un serviciu Dḑeesc festiv şi la biserica nóstră de acésta categorie din Bălan, adecă la Mănăstirea veche de acolo, ca astfeliu întru nimic se nu rěmână nemângăiaţi nici credincioşii nostri, dacă s'a întrodus acest obiceiu din partea gr. cath

Primiţi etc. *Un membru sinodal.*

Convocare.

A doua adunare generală a despărţământului învěţătoresc din tractul Mercurei, — în sensul § 18 din regulamentul afacerilor interne, avênd a se ţiné în feriile S. S. Pasci, — pentru anul acesta scolastic comitetul o convócă pe ḑilele de 11 şi 12 Aprile a. c. st. v. în Apoldul superior, cu următoriul

Program:

1. Participarea învěţătorilor „în corpore“ la serviciul divin, învocarea Duchului Sânt inmediat după eşirea din biserică, întrunirea în şedinţă şi constatarea membrilor presenţi.
2. Raportul comitetului.
3. Incassarea tacselor şi pedepselor restante şi curente.
4. Religiunea în cursul V şi VI; prefigerea materialului de percurs şi prelegeri practice din acest material.
5. Cum e de a se intuí geografia şi istoria în cursul I, II şi III-lea.
6. Alegerea poesiilor mai acomodate pentru cântat în scóla poporală.
7. Necesitatea întroducerei lucrului de mână în scólă şi modul de a se înzestrá învěţătorii cu cunoscinţele necesare spre acest scop.
8. Producerea membrilor cu vre o temă pepedagogică sau prelegere practică, în sensul § 21 din regulamentul afacerilor interne.
9. Interpelări şi propuneri independente.

Pentru binele şi prosperarea despărţământului este recercat a luá parte la acéstă adunare fie care membru, — la cas contrar, fiind espus urmărilor celor mai funeste, cu deosebire pentru că adunarea nóstră este inmediat urmată de adunarea generală a reuniunei; ér on. oficii parochiale sunt rugate a dispune epitropiilor respective provederea învěţătorilor cu diurnele şi viaticul cuviincios.

Poiana, la 12 Martiu, 1889.

Comitetul tractul.

Emanuil Beşa, preşedinte.

Romul Pop, secretariu.

Varietăţi.

* (Deprinderile de arme.) La deprinderile de arme din anul acesta în corpul 12 de armată vor lua parte la garnisóna din Sibiiu trei batalióne din reg. de inf. Nr. 31 precum şi dintre feciorii bat. de vênăt. Nr. 23; la Braşov doue bat. din reg. de inf. Nr. 2; la Cluş trei bat. din reg. de inf. Nr. 51 şi un bat. de inf. din reg. Nr. 63; la Murěs-Oşorheiu un bat. din reg. Nr. 62 şi unul din reg. Nr. 63; la Orěştie doue bat. din reg. de inf. Nr. 64; la Sebeş un bat. din reg. Nr. 64; Odorheiul sěcuesc un bat din reg. Nr. 82.; la Făgăraş bat. de vênăt. Nr. 28. Deprinderile reg. 2 de husari se vor ţiné în Sibiiu şi ale reg. 3 de hus. în Braşov. Timpul deprinderilor e dela 11—17 Aprile şi dela 24 Aprile până în 6 Maiu.

* (Reuniunea higienică din Sibiiu.) In şedinţa comitetului, ţinută la 21 l. c. n. s'a luat între altele şi următórele decisiuni: 1. Tipărirea lucrărei întitulate: „Beţia şi urmările ei“; o lămurire pentru popor prin întrebări şi rěspunsuri. 2. Comitetul face cunoscut, că reuniunea împărtăşesce lămuriri în cestiuni higienice. Intrebările în scris au sě se îndrepteze la secretariatul reuniunei (Sibiiu, casa comitatului). 3. Comitetul a hotărît ca pentru promovarea îngrigirei de sănětatea copiilor sě arangeze la vară în o ḑi anumită o concurenţă cu premii pentru copii. Suma tuturor premiilor, ce se vor distribuí s'a ficsat până la 100 fl Pentru esecutarea acestei concurenţe va fi încredinţat un comitet arangiatoriu, constătătoriu din d nii: Ioan Billes, Dr. Konrad, Dr. Moga şi Dr. Süssman. 4. Secretariatul se însărcinéză a face preparativele corěspunḑětóre şi necesare spre a se uşurá ţinerea de prelegeri populare higienice şi respective a se esecutá. 5. Pentru a vení în ajutoriu prin tratament medical copiilor, ai căror părinţi sunt lipsiţi de mijlóce, s'a votat deocamdată suma de 250 fl. Pentru combaterea lăţirei bólelor sifilitice s'a votat 100 fl. Cu esecutarea měsurilor acomodate se însărcinéză secretariatul. 6. Sě se adreseze o rugare către în-

---

Către 11 óre se rentórse Jak la casa dómnei Brooke, dar de astădată el nu era singur.

— Ea e în salon, Wyatt, — ḑise el colegului seu — vreau sě-ţi permit numai jumětate de óră, iubite amice: Jak deschise apoi uşa şi privì apoi în lăuntru spre a se convinge, dacă intr'adevěr Deborah e acolo încă, îmboldì apoi pe Wyatt, închise uşa după el şi se retrase în chilia de billard spre a fumá o sugare.

Wyatt rěmase câteva momente nemişcat şi privì cu nisce ochi plini de compătimire la Deborah. Ea zăcea înt'run fotel, în care după-ce plânsese de ajuns, adormise. Urmele lacrămilor se vedeau încă în faţa ei. El întrà în casă şi ingenunchià lângă ea. Luà apoì mâna ei, apěsà pe ea buzele sale, strigând întracea încetişor numele ei.

Ea se mişcà neplăcut din somn şi şoptì cu un suspin cam trăgănat:

— Te-ai rentors, ca sě-mì faci imputări?

Deschise apoi ochii ei şi privì cu surprindere asupra lui. Respirarea îi devenise din ce în ce mai scurtă şi în momentul următor se şi aflà în braţele lui Wyatt, care îi acoperise faţa cu sărutări.

— Sêrmanul meu amant, ce crudelă am fost eu faţă de dta!

— Dar dta me erţi pentru acésta, da Richard?

— Eu — rěspunse el — trebue sě te rog de ertare.

Că Jak s'a dus la dómna Dauver, că el a întâlnit pe Wyatt şi a căutat a vorbì cu el, că el a apărat causa Deborei, că a părăsit apoi sala dómnei Dauver şi au venit la olaltă până în parcul „Lane“, tóte aceste le auḑise Deborah numai mai târḑiu. De astădată era mulţămită cu aceea, că Wyatt o iubesce.

Trecuse aprópe o óră, când Jak întrà deodată în salon.

— Ei, acum — strigă el — v'aţi înţelepţit şi voi odată?

— Nu sciu, ce ai spus lui Richard, de l'ai induplecat sě o facă acésta — reflectà Deborah linistită.

— L'am făcut atent asupra favorurilor, pe cari el le va perde, dacă va persistá pelângă capriţiul seu — reflectà Jak ceva cam laconic. Deborah, eu aud vocea mătuşei din ambit. Ce de timpuriu s'a rentors! Nu-ţi e ţie, iubita mea, frică?

— Ah! ce va ḑice mătuşa Catharina? Ascundeţi-me unul dintre d-vóstre!

— Lasă sě ţi ascund faţa după umerii mei — ḑise căp. Wyatt.

— Sě me duc şi se deluşesc afacerea, tu şoldane? întrebà Jak riḑênd.

— O te rog! iubite Jak, dacă esti atât de bun!

— O fă acésta, iubite Jak, — repetà Wyatt cu un ris vesel. (Va urma.)

altul ministeriu, ca sĕ se concédă, ca banii de pedepse, ce întră la comune pe basa ordinaţiunilor esistente sanitare, sĕ se pótă întrebuinţá din partea reuniunei de higienă.

* (Procesul de presă al dlui Parteniu Cosma.) După cum cetim în „Tribuna“, redactorul acestei foi, carele a luat asupra sa rĕspunderea pentru un articol, ce pentru dl P. Cosma învólvă vătĕmare de onóre şi calumnie, în urma pertractărei procesului de presă ce s'a ţinut eri, la 15/27 a. l. c. înaintea jurului din Cluş, juriul cu 9 contra 3 voturi l'a declarat pe acusatul de vinovat, ér tribunalul i a dictat o pedépsă de 1 lună închisóre, 100 fl. amendă în bani şi 52 fl. spese procesuale.

* (Demonstraţiunile în Budapesta.) S'a constatat în cele din urmă, că conducĕtorii demonstraţiunilor şi scandalurilor de stradă din Budapesta sunt dintre studenţii de universitate mai ales ovrei. La universitatea unguréscă propun 73 profesori jidovi şi numĕră 1165 ascultători de ném ovreesc, dintre 3576 universitari. La politechnic sunt înscrişi 201 ovrei.

* (Demonstraţiuni în Cluş.) Tinerimea universitară maghiară din Cluş nu vrea sĕ rĕmână nimic neimitat. Se mişcă cei din Budapesta, de ce n'ar face şi Cluşenii aşa. La mai mulţi aderenţi ai guvernului li au făcut demonstraţiuni Tumulturile de altcum au fost tot ca de obiceiu: s'au început şi s'au finit cu „Abzuguri“!

* (Procesul de presă al „Luminătoriului.“) Cetim în „Luminătoriul“: „Recercarea judelui investigătoriu din Arad, pentru începerea investigaţiunei, a ajuns la trib. reg. din Timişóra. In 19 ale curentei a fost citat redactorul nostru la judele investigătoriu de aici pe ḑiua de 20 ale curentei. Articulii încriminaţi sunt Nrii 89 şi 90 din anul trecut, respective articolul de Crăciun, ce tractéză despre „pace şi bunăvoinţă,“ şi cel de anul nou, carele reamintesce anul 1789 şi desvoltarea libertăţii popórelor. Acusa ridicată de vestitul procuror reg. Parecz se întemézá pe § 172 din co dice şi cântă pe cunoscuta, ruginita şi scârbósa córdă de agitare „la ură în contra maghiarilor“ („izgatás a magyarok elleni gyülöletre.“) Numai de nu i-ar pocní odată córda acésta numitului procuror.

* (Nenorocire pe Murĕş.) Dumineca trecută era Mureşul în crescere repentină, când o luntre încărcată cu petrii, plutind dela Lalaşint spre Arad se lovì în podul dintre Lipova şi Radna cu atâta putere, în cât luntrea se sparse la moment şi înnecà sub sine pe doi luntraşi români, pe când alţi trei luntraşi scăpară ca prin minune.

* (Mortalitatea în Sibiiu.) Din 4—10 Martiu n au murit în Sibiiu 13 persóne, între cari şi un strĕin. Computat la an, se vin tot 32 morţi la 1000 locuitori.

* Comitetul comunităţii de avere a graniţelor năsĕudeni în urma stăruinţelor de fer ale comisariului regesc Bánffy s'a desfiinţat. Averea va fi administrată de representanţi ai comunelor şi de 12 bărbaţi numiţi de guvern şi se vor puté împărtăşí din ea nu numai graniţerii, ci toţi locuitorii din cele 45 comune. Alegerile representanţilor comunelor s'au şi făcut sub ochii de argus ai solgăbirĕilor, numai năsăudenii au resistat până acum de n'au ales. Nu scim ce se va alege cu vreme din averea, ce şi o au câştigat grăniţerii năsĕudeni cu sângele lor în luptele pentru tron şi patrie.

* (Cultura vermilor de mătase în România.) Cetim în „Curierul Finanţ.“: Primim îmbucurătórea scire, că pe domeniul corónei Gherghiţa din Prahova şi Dobrovăţ din Vaslui, s'au făcut mari plantaţiuni de duzi. Prin acésta administraţia domeniului corónei voesce sĕ dea o impulsiune pentru crescerea gândacilor de mătase şi pentru a ridicá acéstă industrie érăşi la trépta de înflorire, în care se aflá odinióră.

Pentru a popularisá şi mai bine lucrarea, dl Ioan Kalinderu va publicá sĕptĕmâna viitóre o broşură scrisă într'o limbă şi formă populară, care va fi rĕspândită în tóte cercurile din ţară.

In acéstă privinţă dl Kalinderu nu face decât sĕ esecute voinţa suveranului, care e fórte dispus a vedé cultura gândacilor de mătase, recăpătându şi în România vechea reputaţiune.

* (Plată în aur.) Deputaţii şi senatorii camerilor române au fost încunosciinţaţi, că cu 15 Martiu începênd, tóte diurnele li se vor plătí în aur. In sĕptĕmâna acésta încă se vor începe a se face la cassieria centrală din Bucuresci tóte plăţile funcţionarilor numai în aur.

* Raportorii operilor întrate în concursele academiei române: dl Urechiă asupra operilor dlui Odobescu, Speranţă şi Carpen-Georgescu; dl Quintescu are de cercetat novelele d-lui Duiliu Zamfirescu; Părintele Melhisedec a fost însărcinat cu darea de sémă asupra Istoriei românilor de Al. D. Xenopol; dl Iacob Negruzzi, are „O călĕtorie în ţéră românéscă“ de Elena Didia Odorica Sevastos precum şi alte scrieri teatrale; dl A. Roman are de cercetat scrierea d lor Teofil Frâncu şi George Cândrea, intitulată „Moţii din Ardél“ scrie „Românul.“

* (Bandă de falsificatori) Consulatul general austro-ungar din Scutari a descoperit o bandă de falsificători, care se ocupa cu falsificarea de note de 5 fl. Doi pictori cari veniau din Muntenegru, şi anume austriacul Franz Jurici şi Guiseppe Radija din Scutari au fost arestaţi. Banda constă din albanezi, din desertori austro-ungari şi din indiviḑi suspecţi din Muntenegru.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare.)

I. Şedinţele de peste an.

Şedinţele sĕptemânale au fost ocupate cu diferite cestiuni scientifice şi cu cetirea unui însemnat numĕr de memorii, precum şi cu discusiuni asupra intereselor materiale ale Academiei.

—Voiu enumĕrá în scurt lucrările, cari s'au cetit, sau cari au fost presentate Academiei, precum şi comunicările cele mai însemnate ce i s'au făcut.

In şedinţa dela 13 (25) Maiu membrul corespondent al Academiei, dl Ioan Calenderu a cetit un „Studiu asupra legei celor XII Tabule.“

In şedinţa de la 4 (16) Novembre dl A. Odobescu a cetit memoriul seu despre „Ornamentele în formă de cap de bou şi anume despre rhytonul de argint descoperit la Poroina şi aflat actualmente în Museul de anticităţi din Bucuresci“.

In aceeaşi sedinţă colegul nostru dl. V. A. Urechiă a cetit un memoriu despre „archimandritul Vartolomeiu Măzărénul“, care în secolul trecut a desvoltat o însemnată activitate literară, rĕmasă până astăḑi cu totul necunoscută.

In şedinţele din ultimele patru luni, dl Urechiă a presontat o serie de comunicări şi memorii asupra mai multor cestiuni din istoria naţională, lucrări pline de interes şi sprijinite pe documente în cea mai mare parte nepublicate până acum. Iată lista acestor comunicări şi memorii:

Pe file de ceaslov (Note istorice manuscrise din anii 1788—1799).

Sigilul têrgului Pétra (Judeţul Némţului).

Document referitoriu la limba română (Hrisov dat de Miron Barnovschi Moghilă Voevod la 20 Septembre 1626).

Documente dintre anii 1769—1800 relative la ocupaţiunea ruséscă a lui Rumianţov.

Documente noue din ani 1820—1831; acte oficiale schimbate între administraţia ruséscă şi metropolitul Moldovei şi divanurile ţĕrei.

Despre unele documente autografe ale metropolitului Moldovei Varlaam.

Despre mănăstirea din Cetatea Némţului şi despre domniţa Ruxandra, fica lui Vasile Lupu.

Despre nisce relaţiuni manuscrise asupra invasiunei rusesci dinaintea păcei dela Cuciuc-Cainargi.

Despre un moratoriu dat de Ioniţă Sturdza Vodă la 1825 Iuliu 28, pentru plata datoriilor vornicului Visilie Rosetti.

Serie de documente istorice dintre cele mai însemnate din archiva mănăstirei Némţului.

Memoriu despre Stefan Tomşa.

Memoriu despre nouele documente, probând înrudirea vornicului Bucioc cu Cantacusinii şi cu Vasilie Lupu.

Documente relative la Bogdan Voevod, tatăl lui Stefan cel Mare.

In şedinţa dela 9 (21) Septembre bibliotecarul Academiei a făcut o relaţiune asupra unui document autograf scris românesce de Petru Vodă schiopul la 1586 Maiu 15, document, care se află în archivele statului la Veneţia şi pe care dl Bianu l'a presentat în facsimele fotografic. Tot în acea şedinţă d-sa a atras atenţiunea Academiei asupra unor preţióse documente din archivul imperial de stat din Viena, documente dela diferiţi domni ai Moldovei din secolul XV, scrise în limba slavonă şi de o deosebită însemnătate.

În luna Ianuariu Academia a primit dela dl Ioan Bogdan, care se ocupă cu studii slavice, o lucrare asupra documentelor dela Viena amintite mai sus. Acest tinĕr studios şi activ a trimis şi o altă lucrare de o însemnătate deosebită, care este descrierea manuscriselor slavo-române din biblioteca imperială dela Viena.

Academia a luat decisiuni ca memoriile presentate sĕ se publice în „Anale;“ o parte din ele s'a tipărit şi ve sunt cunoscute, ér celelalte se vor tipărì în cursul anului viitoriu.

La 14/26 Octobre s'a presentat Academiei un memoriu al d-lui Ioan Otescu asupra postulatului lui Euclid. Lucrarea s'a trimis spre cercetare secţiunei sciientifice.

In ultima şedinţă ordinară, ţinută la 3/15 Martiu, dl membru corespondent St. C. Hepites, a presentat spre a se publica în „Anale“ lucrarea sa: „Studiu asupra climei Bucurescilor în anii 1885—88. Partea I. Lucrarea s'a trimis spre cercetare secţiunei scientifice.

În şedinţa dela 13/25 Ianuariu dl Urechiă a comunicat Academiei descoperirea unei interesante peceţi vechi a oraşului Roman. Pecetea se afla pe un document dat de autoritatea acestui têrg la începutul secolului XVII şi constă dintr'un cap de lup, avênd împregiur legenda în limba latină, gravată în litere monachale. — Academia a esprimat dorinţa ca acest document dimpreună cu importantul seu sigil sĕ se procure în original sau în fotografie.

În şedinţa dela 10/22 Februariu s'a presentat Academiei o nouă publicaţiune despre călĕtoria în China a spătarului Nicolae Milescu, publicaţiune făcută în limba rusă de dnii P. A. Sîrcu şi A. Ivanovski dela St. Petersburg. Dl Haşdeu a analisat cuprinsul acestei publicaţiuni şi a vorbit despre greşala făcută de unii scriitori, între cari şi dl Sîrcu de a crede, că Milescu a fost grec de neam.

Cu aceeaşi ocasiune dl I. Bianu, membru corespondent, a atras atenţiunea Academiei asupra relaţiunilor lui George Stefan Voevod ca regele Suediei şi a adus la cunoscinţă, că a mijlocit ca sĕ se procure copii de pe documentele privitóre la aceste relaţii, cari se vor afla în archivele suedeze.

Colegul nostru dl V. A. Urechiă, la 23 Septembre, a vorbit despre mormintele vechi din Biserica Sf. Nicolae dela Iaşi, deschise cu ocasiunea lucrărilor de restaurare. Academia a procurat informaţiunile oficiale despre obiectele vechi găsite în aceste morminte.

Voind a luá şi dênsa parte la serbarea înaugurărei statutei lui Miron Costin, marele cronicar şi om de stat al Moldovei din secolul XVII, care s'a ridicat la Iaşi prin stăruinţele neobosite ale dlui V. A. Urechiă, Academia a însărcinat pe colegul nostru dl N. Ionescu sĕ o represinte.

(Va urma.)

Dare de sémă.

Provocat de un distins fiu al naţiunei nóstre, care din poşiţia sa înaltă socială s'a ocupat totdeuna cu mult zel de interesele culturale-naţionale, am întreprins în favorul bibliotecei gimnasiului român din Bitolia o colectă de cărţi pe la autorii, ce se află în Sibiiu, şi resultatul acestei colecte este următoriul:

1. Preacuv. Sa dl archim. şi vicariu archiepp. Nicolau Popea a donat:

a) „*Vechia Metropolià* ortodocsă română a Transilvaniei, suprimarea şi restaurarea ei“ de N. Popea;

b) „*Contra critică* la critica dlui I. M. Moldovan“, de N. Popea.

2. Preacuv. Sa dl archim. şi asesor cons. Dr. Ilarion Puscariu a donat:

a) „*Isagogia*“, adecă întroducere în cunoscinţa cărţilor sântei scripturi, de Dr. I. Puşcariu;

b) „*Principii* din pedagogia generală“, de Dr. I. Puşcariu;

c) „*Foişóra* „Telegrafului Român“ din anul 1876;

d) „*Foişóra* „Telegrafului Român“ din anul 1877;

e) „*Aurora Română*,“ organ beletristic şi literar al societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina, din 1882;

f) „Adunarea rapórtelor dela directorii districtuali de scólă în archidiecesa greco-rĕsăriténă din Ardeal în anul Domnului 1865;

g) Despre necesitatea promovării şi protecţionării meseriilor între români, de Bartolomeiu Baiulescu;

h) „*Sunete* şi *Rĕsunete*, cercări poetice de Zacharia Boiu;

i) „Kurzgefasste „*Gramatik*“ der romänischen Sprache für Militärs;

k) „Manual de limba română, de G. C. Bellissimus;

l) „*Dişertaţiune*“ asupra temei: Invĕţătoriul şi instrucţiunea fundamentală. de Georgiu Bellisim;

m) „*Orele libere*“ de I. c. d. P.

3. Reverendisimul dn. Ioan V. Rusu, prot. gr. cath. a donat:

a) Elemente de istorie şi geografia veche după W. Pütz, de I. Rusu.

b) Elemente de istoria Transilvaniei pentru învĕţători şi scólele poporale române, de I. Rusu;

c) Carte de lectură pentru clasele gimnasiali inferióre, de I. Rusu.

P. O. D. Ioan Popescu prot. şi prof. sem. a donat: „Psychologia empirică“ de I. Popescu.

Tóte aceste cărţi s'au trimis prin subscrisul direcţiunei gimnasiale din Bitolia.

Sibiiu, 14/26 Martiu, 1889.

Dr. *R. Rosca*,
red. „Tel. Rom“.

Loterie.

Mercuri în 27 Martiu 1889.

Sibiiu: 74 9 30 1 58

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 26 Martiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6$^0/_0$	—.—	—.—
Galbin	5.71	5.65
Napoleon	9 60$^1/_2$	9.59
100 marce nemţesci	59.42$^1/_2$	59.35
London pe (poliţă de trei luni)	121.70	121.70

Nr. 205. [44] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Unguraşului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto. 24 Maiu 1888 Nr. 2289 B. sĕ escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice cu grădină parochială şi a cimiteriului a cărora estensiune e de 16 jugere 670 orgii fênaţ şi arătoriu, a căror venit anual s'a constat în 320 fl.

2. Birul anual 48 vici cu grăunţele (vica cea mică) sau 48 fl.

3. Ḑile de lucru cu palma 64 cu mâncarea dela preot, computată ḑiua în 30 cr., aduc o sumă de 19 fl. 20 cr.

4. Îngropăciuni şi cununii aduc un venit anual de 22 fl. 80 cr.

Tóte venitele, computat şi venitul dela Botezul Domnului şi sânţirea pastilor, aduc un venit anual de 412 fl. 20 cr.

In fine pădure de lemnărit 2 jugere.

Doritorii de a cocurge la acésta parochie au de a-şi înainta suplicile lor instruite conform Stat. org şi regulamentului pentru parochii în terminul sus arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Unguraşului.

Fizeş Sânpetru, 1 Martiu, 1889.

Pavel Roşca,
adm. protopresb.

Nr. 215. [36] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Ghijasa inferióră, din protopresbiteratul Agnitei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român".

Venitele parochiale sunt:

1. Dela 164 familii câte o mĕsură cucuruz à 1 fl. .	164 fl.
2. Folosirea porţiunei canonice	160 „
3. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântelor taine a botezului, cununei şi a altor funcţiuni de preste an .	76 „
Suma	400 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-şi substerne cererile concursuale, instruite conform dispoşiţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (posta Agnita, Szent Agotha) până la terminul sus indicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai de aprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Agnita 11 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 113 [37[3—3

EDICT.

Maria I. Fräţilă din Bungard, carea de şepte ani a părăsit cu necredinţă pe bărbatul ei Achim Spânu din Gusteriţă, fără a se scí ubicaţiunea ei, se provócă prin acésta, ca în termin de şase (6) luni şi anumit până la 6 Septembre a. c., sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subscris, pentru-că la din contră, procesul divorţial intentat de Achim Spânu, se va pertractá şi hotărí în înţelesul prescriselor în vigóre.

Sibiiu, 3 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. protopp.

Nr. 109 [39] 2—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Pascea gr. or. din Sărata, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de 8 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Cândea gr.-or., asemenea din Sărata, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei ei, se citéză prin acésta a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Avrig, 13 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA."

A XX-a adunare generală ordinară

va avé loc **Dumineca în 2/14 Aprile a. c. la 3 óre după prânḑ** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5.)*

Obiecte de pertractare sunt

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1888.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Alegerea comitetului de supraveghiare.
5. Propuneri incurse.
6. Sortiri de obligaţiuni a fondului de întemeiare.

[45] 1—2

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriş	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuş	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaş	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaş	**4.21**	–	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.45**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apaţa	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.45	—	—	**9.52**
	1.55	**5.37**	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	**4.56**	—	7.31	—
Apaţa	**5.37**	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10 24	—
Sighişoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaş	10.37	—	**11.47**	—
Copşa mică	10.59	—	**12.02**	--
	11.16	—	**12.09**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaş	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuş	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluş	**5.56**	—	**5.—**	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghirbo ı	**'7.14**	—	—	9.02
Aghireş	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	**10.50**	4.47
P. Ladány	**1.15**	**10.08**	**1.33**	**7.30**
Szolnok	**3.29**	**11.51**	**3.29**	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2. -
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.09**	11.37
Şibot	—	**11.39**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuş	8 59	**1.16**	1.26

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	8.50

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.12	**9.02**

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.35**
Şeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneş	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneş	—	9.45	**10.50**
Şeica mare	—	10.20	**11.20**
Copşa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.21**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.13**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	**8.—**
Oşorheiu	—	10.20	**9.49**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 31 Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Martiu 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

În faţa sinodului procsim archidiecesan.

VI.

Nu pot terminá seria acestor articoli fără sĕ accentuez marea importanţă, ce o ocupă la noi în biserică protopresbiterii.

Conform practicei, protopresbiterul este organul de căpetenie, care e chemat a esecutá ordinile consistoriului.

Responsabilitatea pentru tot ce se face şi nu se face cade în prima linie asupra acestui organ, de aici marea încredere, ce trebue sĕ o aibă şi consistoriul în acest organ, şi şi oficiile parochiale imediat supuse protopresbiterului. El e medicul, prin care credincioşii singuratici şi corporaţiunile nóstre îşi validitéză drepturile lor în biserică, el dă în prima linie adăpost instituţiunilor nóstre bisericesci, de el se încăldesc scólele, sub priveghiarea lui se ridică bisericile şi se ocrotesc averile.

Nu e mirare, că în vechime ei s’au numit choro episcopi, şi nu e mirare, că în timpurile nóstre, au început a şi aţintí ochii sinódele, cari au ales episcopi, asupra ataror bărbaţi, cari în calitatea de protopresbiteri au corĕspuns acestor postulate, spre ai ridicá la trépta de episcopi, ca pe nisce bărbaţi oţeliţi în lupte şi în muncă, destoinici în administraţie şi mai pre sus de tóte îmbogăţiţi în esperinţe şi în simţeminte, cari rar se dau pe alt teren de a se apropiá de inima cuiva.

Şi pe cât de frumos lucru e, când biserica numĕră atari bărbaţi, înzestraţi cu atari însuşiri, tot pe atât de dureros şi de trist este, când numĕră unii, cari nu corespund postulatelor împreunate cu acest important post.

Cu ḑecii de ani ţin procese divorţiale neterminate, ca sĕ dea ansă la concubinate, cu ḑeci de ani nu ies prin comune, ca sĕ vadă bisericile, scólele şi averile acestora; se aruncă în un feliu de neactivitate, din care nici ţipetele celor ce sufer, nici şóptele celor ce vor sĕ i impintene la fapte, nu află resunet în inimile lor. E puţin numĕrul acestor ómeni, dar durere, sunt şi de acestia, din care causă stima şi onórea, de cari se bucura representanţii oficiului protopresbiteral a început a scădé, a început chiar a fi considerată de o demnitate, la care se póte adăpostí ori ce om, dacă din norocire au rudenii şi alţi factori sau alt aliat spre al ridicá acolo, unde nu·i e locul.

Fórte salutară e dispositiunea, prin care se dă episcopului şi consistoriului dreptul de denumire în atare dignitate, şi bine era de se folosia consistoriul de acest drept în unele casuri mai bine ca până aici.

Când pretind ca protopresbiterii sĕ fie activi, muncitori şi sĕ se convingă la faţa locului de tóte amĕnuntele, sĕ fie în fruntea tuturor intreprinderilor, nu pot intrelăsá, a nu accentuá, că tot atunci ar fi la locul seu, ca sĕ se facă disposiţii, ca ei sĕ şi fie dotaţi corĕspunḑĕtoriu.

Indată ce am decis, ca centrul fie cărui protopresbiterat sĕ fie cutare şi cutare oraş, fără voe se şi impune de datorinţă, ca sĕ îngrigim ca protopresbiterul sĕ fie dotat cum se cade. In cele mai multe centre cum e Murĕş-Oşorheiul, Deşul, parochia protopresbiterală e egală cu a nu avé nici un venit, ér venitele din tacsele de cununii nu pot fi de ajuns ca pe un bărbat, ce şi-a jertfit jumĕtate viaţa sa cu studii, sĕ l constringem ca şi în venitoriu sĕ lupte cu miseria şi cu lipsa, căci atunci nu póte avé nici voe de lucru şi nici autoritate recerută.

Juḑii dela tribunale au dat rugări în masse ca sĕ li se urce salariile, căci nu pot trăí cu 1600 fl., protopresbiterii de ai nostri în multe locuri, unde parochia centrală nu aduce nimica, nu pot contá la venit ca un cancelist dela judecătorii. Sĕ căutăm dar în tot modul ca un protopresbiter sĕ aibă cel puţin venit de 1200 fl, dar în schimb sĕ pretindem, ca el sĕ lucre, sĕ fie un organ, care funcţionéză regulat, care ţine şedinţa la timpul normat cu comitetul, scaunul şi sinodul protopresbiteral, care sĕ nu pregete a fi present la esamene, sĕ nu pregete a luá parte ca conducĕtoriu la reuniunile învĕţătorilor, sĕ nu întârḑie a pregătí raţiociniile din parochiile subordinate lui, cu un cuvênt sĕ implinéscă tóte agendele, ce se ţin de sfera sa de activitate, făr sĕ fie imboldit la acésta, făr sĕ astepte ca candidaţii la parochii sĕ urgeze întregirea parochii sau escrierea de concurs pentru postul de învĕţătoriu, capelan etc., ci tóte sĕ le facă, avênd consciinţa, că aceste tóte se ţin de oficiul seu, şi ori ce intrelăsare aduce cu sine disciplinarea şi amovarea din post, ca a ori cărui amploiat aḑi, care nu-şi implinesce chemarea cu scumpĕtate.

Nu cred, că sinodul archidiecesan, nu a venit de mult la convingere, că un protopop harnic ne póte apĕrá interesele, şi un protopop neapt şi comod ne póte periclitá, póte aduce confusiune în intreg organismul şi ceea ce strică el, nu se póte de multe ori repará în veci.

Sĕ se pretindă deci, ca sĕ se aplice regulamentul de procedura disciplinară asupra celor cari împedecă cursul regulat al afacerilor bisericesci şi sĕ fie înlocuiţi cu ómeni de orḑine, — ér tot atunci sĕ se caute ca protopresbiterii după munca lor, după agendele lor, cari s’au sporit şi înmulţit în timpul din urmă sĕ fie remuneraţi, căci de nu, lesne ne putem trezí, că un paroch cu parochia de classa primă, dacă ar avea tóte însuşirile pentru un protopresbiter, dacă ar fi energic şi deplin cualificat, nu-şi lasă postul seu pentru un protopresbiterat, fără nici un venit sigur şi mai cu sémă nu-l lasă atunci, dacă nu-i convine şi nu·i place sĕ fie omul treburilor nemorali, sĕ-şi facă venite neiertate, de ce sĕ ne feréscă Dḑeu biserica, ca în sinul ei sĕ nu se incuibe ómenii trebşórelor.

Sĕ căutăm deci la funcţionarii acestia cardinali în biserică: capacitate şi probitate, iubire de muncă, dar totodată sĕ le asigurăm modul de traiu cinstit prin dotaţiune corĕspunḑĕtóre — şi am făcut mari servitii bisericei, o am pus pe base solide şi vom înregistrá în curênd regenerarea instituţiunilor nóstre. Atât în faţa procsimului sinod archidiecesan.

Un fost deputat.

Revista politică.

Cu tóte că §§ 24 şi 25 s’au primit cu o maioritate de peste o sută de voturi, stările din Budapesta par totuşi a nu-şi luá încă cursul lor normal.

Stradele sunt ocupate de poliţai şi miliţie, şi ordinea se face numai cu forţa brachială. Lupta pe stradă a început-o acum lucrătorii, cari reclamă drepturi şi ameninţă, că vor luptá cu fanatism pentru dobândirea drepturilor.

Scenele şi conflictele sunt dese din acésta causă, şi poliţia numai cu mare greutate póte împrăsciá pe tumultuanţi. Se pare, că se află şi astfeliu de ómeni, cărora le vin bine la socotélă scandalurile şi cari nu întârzie a aruncá în tot momentul uleiu pe foc. Înaintea clubului liberal şi în apropierea dietei cordónele de poliţai şi soldaţi se întăresc mereu. Se crede însĕ, că starea acésta de lucruri nu va mai durá mult, cu tóte, că oposiţia şi-a pus de gând a-şi realisá planurile prin ori şi ce mijlóce.

În cercurile parlamentare şi politice din Cislaitania a provocat mare sensaţiune resignarea rectorului magnific, Eduard de Suess, dela posiţia sa. In istoria universităţii vienese acesta este al doilea cas, că un rector magnific declină de bunăvoe dela sine onórea de a mai stá în posiţiunea înaltă, în care se află.

Nu greşim, dacă căutăm motivele resignaţiunei în simţul de datorinţă conscienţiósă şi în caracterul acestui bărbat. Ca unul dintre cei mai distinşi membri ai oposiţiei liberale germane, d l Suess va luá cuvêntul la proiectul de lege pentru scólele popu-

FOIŢA.

Felicia.

Din englezesce.

II.

(Incheere.)

Risul fu general. Când Jak desluşì afacerea, mătuşa Catharina era pré fericită şi gratulà nepótei sale din inimă sinceră.

Felicia rĕmase mută la auḑirea şi vederea celor petrecute şi nu creḑuse nici decât, că veselia lui Jak, sĕ nu fie numai o prefacere.

— El jócă o rolă, prin care ’şi póte ascunde intristarea sa — cugetà ea, şi fù convinsă, când dómna Brooke părăsì biblioteca şi Jak suspinà din greu, că acest suspin este menit a esprimá durerea sa internă pentru perderea Deborei. Dar Jak în momentul acesta uitase cu totul de Deborah. El privì cu frică la Felicia, cum acésta ’şi desbumbă mănuşile. Ea era postată sub candelabru. Lumina de gaz lucia chiar pe pĕrul ei cel blondin, carele strălucia ca aurul, precând grumazul ei cel alb ca laptele şi braţele cele frumóse, deveniseră şi mai frumóse prin contrastul, ce se formase între aceste şi haina ei cea négră.

Felicia privì în sus, ér Jak suspinà. El se mirà, cum a putut fi atât de orb, când dintr’odată i-a strălucit adevĕrul, că el o iubesce.

— Sum o fiinţă nefericită — cugetà el — de óre ce după tóte cele petrecute ar fi absurḑitate, chiar şi numai a gândí, că ea me iubesce. Dar din faţa ei strălucia afabilitatea. Se întórse deci spre ea, îi dete mâna şi ḑise: adio Felicie! Eu me voiu depărtá mâne cel puţin pre restimp de o lună. Nu cred, că te voiu mai vedé înainte de plecare.

— Dḑeu cu tine — reflectà ea surprinsă şi el nu scia, că fie-care puls a ei devenise tot mai rapid, decând Jak ţinuse mâna ei pentru câteva momente în mâna sa. Până la rentórcerea dtale noi vom părăsí Londonul, de sigur ne vom duce la moşia mătuşei Catharina în comuna „Buxton Hall.“

— Am promis lui Wyatt, că ’i voiu fi frate de mire — ḑise Jak -- şi astfeliu me voiu presentá la timpul cuvenit la ospĕţul căsătoriei. Adio Felicie, rĕmâi în pace şi până atunci!

— Fii sănĕtos! — îi rĕspunse Felicia. Ce tirănie din partea lui Wyatt, a chemá pe Jak de frate de mire — ’şi cugetà Felicia.

* * *

Trecuseră patru luni decând Deborah şi Wyatt se căsătoriseră. Şi ei încă tot călĕtoriau pe continent. Buxton-Hall era plin de óspeţi şi între ei se aflà şi Jak.

Felicia nu puté înţelege pe Jak. Jak acum plesnia de vesel, ce era şi abia trecea un moment şi el era de tot intristat. Că ea va avé cândva de a face ceva cu acest temperament schimbăcios, la acésta nu se cugetase ea nici când. Ea îi atribuia schimbarea acésta ca provenind din pricina perderei Deborei.

Într’o ḑi venì Jak în catul prim fluerând. La aparinţă era pré vesel, dar îndată ce intrà în chilie, vĕḑù, cum Felicia şede la cuptoriu, ’şi incălḑia un picior şi povestia cu col. Wolwerton, care deasemenea era óspe de casă. Fără a ḑice barem un cuvênt, Jak ’şi luà pălăria, deschise uşa şi eşì afară. Afară ploua de rupea.

— Jak! unde te duci în acésta vreme ticălósă — ’l întrebà Felicia.

— Afară, — rĕspunse el într’un ton ceva cam necioplit — cam dur. Rógă pe mătuşa Catharina, ca sĕ nu me astepte cu prânḑul. Şi cu acésta dispărù.

— El nu mai este cel de mai nainte, de când a rupt legăturile de logodire cu sora mea, — ḑise Felicia, suspinând.

Către sfêrşitul sĕptĕmânei viitóre se indepărtaseră mai toţi óspeţii dómnei Brooke, afară de Jak. Intr’una din serile acelei sĕptĕmâni, când Felicia se duse în bibliotecă, spre a-şi aduce o carte, ce o uilare și e posibil, că va luá o atitudine hotărîtă contra declarațiunilor mai próspete ale ministrului de instrucțiune Gautsch. Pentru ca sĕ nu stea sub nici o influință a ministrului și pentru a nu vení în conflict cu el, mai bine s'a retras dela rectorat, cu tóte că prin acésta retragere a perdut totdeodată și mandatul de deputat pentru dieta țĕrei, Austria-inferioră.

Cu ocasiunea ḑilei de 14 Martiu, ḑiua aniversărei regatului României, foile române aduc articoli însuflețitori. Ele înregistréză starea tristă din trecut, intunerecul, în care a înotat țĕrile române până ce principiile libertății au spart zidurile întunerecului și poporul se desvóltă bucurându-se de deplină lumină, privind cu mândrie la coróna pusă pe capul regelui și la independența, cu carea s'a încoronat tot deodată țéra.

Tot cu ocasiunea acestei ḑile s'a petrecut un act de mare însemnătate, nu numai pentru politica României, ci pentru întréga politică europénă. Guvernul a anunțat în camera senatului intronisarea clironomului, Ferdinand de Hohenzolern, carele făcêndu-și studiile militare în Germania, va vení în țéra, unde va petrece în continuu. Prin acest act s'a asigurat dinastia Hohenzolern pe tronul României.

Desvoltarea lucrurilor din Italia a luat cu totul o altă direcțiune, de cât cum a fost ea până acum. Ministrul Crispi, carele părea neinvins în planurile sale, a trebuit în cele din urmă sĕ cedeze și sĕ supună voința sa voinții comune a italienilor.

In o scrisóre, ce o a adresat representantului italian la Berlin, îl recércă a intreveni pe lângă principele de Bismarck și al asigurá, că cu tóte schimbările, ce s'au făcut, Crispi va nisuí sĕ susțină politica de până acum. A fost însĕ nevoit în urma hulilor, ce s'a ridicat asupra-i mai ales din partea comercianților și a negutătorilor, ca sĕ între în pertractări cu Francia.

Simpatiile italienilor către francezi, suprimate încât-va prin pășirea energică a lui Crispi, au început a se manifestá cu o îndoită tărie. Simptonul cel mai plausibil e alegerea lui Imbriani în Bari ca deputat. Poporațiunea fără deosebire de clase a apreţiat programul acestui radical și l'a ales aprópe cu unanimitate. El este cel mai infocat vrășmaș al Austro-Ungariei și aprig luptătoriu contra alianții triple. Alegerea acestui bărbat în Bari dă mult de cugetat, deóre-ce se consideră, că prin acésta Milanul, Genua, Bolgna și cele mai bogate orașe vor luá posiție și mai ostilă ca până acum contra politicei lui Crispi.

Călĕtoria contelui Herbert Bismarck la Londra se comentéză în diferite moduri. Foile englese nu vreau sĕ scie, că trimisul Germaniei ar fi însărcinat ca sĕ induplece pe Anglia a intrá în legătura puterilor aliate centrale. Se presupune deci, că el s'a dus mai cu sémă în afacerea politicei coloniale și a conferințelor pentru Samoa, mai înainte de a se ține ele în Berlin.

Imbunătățirea stărei preoților nostri.

(*i*) De pe la anul 1853, dar cu deosebire dela anul 1860 s'a vorbit, și s'a scris mult despre îmbunătățirea stărei materiale a preoțimei nóstre. In realitate însĕ puțin s'a înaintat starea materială. Venitele preotesci în loc de a cresce, în proporțiune cu cualificațiunea preoților nostri, în proporțiune cu spesele ce se recer până-ce devine un tiner preot și în fine în proporțiune cu pretensiunile, ce-și face societatea nóstră față de preot, ca conducĕtoriu al poporului, scad pe ḑi ce merge.

Timpurile cele bune au trecut. Traiul preoților nostri devine tot mai cu greu. Și dacă stăm sĕ judecăm drept, și dacă ne punem întrebarea, că óre s'au făcut pași serioși în parochii pentru îmbunătățirea starei materiale în general? atunci rĕspunsul trebue sĕ l dăm negativ, vorbind în general. Ici colo, s'a mai făcut câte ceva în cutare și cutare comună, dar casurile sunt sporadice numai.

Mulți au asteptat și astéptă și astăḑi ca forurile nóstre superiori sĕ pășéscă odată cu un proiect și sĕ facă dispoziţiuni pentru ameliorarea stărei materiale a preoților. Așteptările pot sĕ fie juste astăḑi după 20 de ani de constituțialism bisericesc. Comunele, comitatul, statul a luat mĕsuri pentru îmbunătățirea stărei materiale a funcționarilor. Ar fi timpul ca și biserica nóstră sĕ ia mesuri de acum înainte pentru a îmbunătăți starea materială a preoților. Au nu e lucru trist și deplorabil a vedé câte un preot cu maturitate, teolog absolut, în câte o parochiă cu câte 400 fl. venite la an; pe când un scriitoriu pa la judecătorii are câte 600 fl., pe lângă o pregĕtire de 4 clase, și chiar și mai puțin?

Pe când asteptările multora sunt îndreptate spre forurile nóstre superiori bisericesci, ca ele sĕ intrevină pentru ameliorarea stărei preoților, pe atunci trebue sĕ ne punem întrebarea, óre ce au făcut comitetele nóstre parochiale, parochii, ca președinți ai lor? Ce au făcut sinódele parochiale, vorbind în general? Ce au făcut comitetele protopresbiterale și sinódele protopresbiterale, după un constituționalism de 20 de ani? Ce propuneri, ce proiecte s'au făcut față de ameliorarea stărei preoților? Ce proiecte, ce material au administrat aceste consistorielor nóstre, pentru-ca aceste sĕ pótă vení înainte cu un proiect general, basat pre informațiunile date din partea celor ce în fie-care ḑi vin în atingere cu poporul, trăesc în mijlocul lui, îi cunosc lipsele, dar tot odată și dispositiunile, ce domnesc în popor, față de o dotare mai corĕspunḑĕtóre a preoților nostri.

Deși nu putem negá, că ici colo s'au făcut câte ceva; totuși avênd în vedere întrégă preoțime în general rĕu dotată, putem afirmá, că ce s'a făcut e un picur de apă în mare. Fundațiunile, cari sunt menite spre acest scop 'și vor dá ródele lor pré târḑiu pentru preoțimea din present.

Nu numai, că a sosit timpul, ca sĕ ne îngrigim de dotarea preoților mai corĕspunḑĕtóre, dar mi se pare, că deja suntem în óra a 11-a.

Timpul ne intețesce. Corporațiunile nóstre bisericesci inferióre sĕ pună în lucrare dispositiunile statutului organic. Preoții, protopresbiterii, căci despre dotarea lor e vorba; ca interesați în primo loco, sĕ misce tóte petrile, sĕ se conțelégă sĕ se pună în atingere cu poporul până mai e timp.

(Va urma.)

Adunarea generală a „Albinei."

Sibiiu 29 Martiu n. 1889.

Aḑi la 10 óre s'a deschis și la $11^1/_2$ óre s'a terminat adunarea generală a Albinei.

Depuse au fost 546 acțiuni dela 151 acționari, cari representă 212 voturi, presenți au fost 23 de membri, cari representau 416 acțiuni și 173 voturi.

Adunarea a decurs în cea mai frumósă ordine și tóte propunerile direcțiunei s'au primit cu unanimitate.

La primul loc adunarea a dat espresiune prin sculare adêncului regret pentru perderea reposatului seu membru de direcțiune și președinte al aceleia Iacob Bologa, aprobând dispositiunile luate la timpul seu de către direcțiune ca pentru sala ședințelor sĕ se procure portretul defunctului.

S'a esprimat mulțămită direcțiunei și i s'a dat absolutoriu.

Dividenda s'a staverit cu *fl. 10* de acțiune, adecă 10% dela capitalul nominal, fondul de reservă s'a dotat cu maximul statutar 15% în suma de *5260 fl. 03 cr.*, ajungênd prin asta acest fond la cifra de 71.726 fl. 03 cr., (după statute are sĕ se doteze numai până când va ajunge cifra de fl. 100,000); la fondul de pensiuni al funcționarilor s'au votat 3000 fl., din valórea cassei institutului s'a amortisat 3,311 fl. 60 cr.; ér spre scopuri de binefacere s'au votat *2103 fl. 84 cr.*, care s'au distribuit astfeliu:

1. Scólei de fete a Asociațiunei transilvane pentru acoperirea trebuințelor curente 500 fl.
2. Asociațiunei transilvane pentru crearea a lor 10 stipendii à fl. 50 pentru eleve de ale internatului împreunat cu scóla sa civilă de fete 500 fl.
3. Scólei elementare de fete a Reuniunei femeilor române din Sibiiu 200 fl.
4. Reuniunei române de cântări din Sibiiu 50 fl.
5 Reuniunei higienice din comitatul Sibiiu 100 fl.
6. Reuniunei pentru înfrumsețarea orașului din Sibiiu 50 fl.
7. Reuniunei carpatine transilvane pentru înfiinţarea unui museu carpatin transilvan în Sibiiu 25 fl.
8. Gremiului comercial din Sibiiu pentru înfiinţarea unui curs practic de comptoir 30 fl.
9. Reuniunei pompierilor din Sibiiu 40 fl.
10. Reuniunei pentru înfrumsețarea orașului din Brașov 50 fl.
11. Reuniunei de cântări și gimnastică din Brașov 50 fl.
12. Reuniunei pompierilor din Brașov 40 fl.
13. Fondului pentru ajutorarea studenților morboși dela gimnasiul român din Brașov 50 fl.
14. Scólei elementare de fete a Reuniunei fe femeilor române din Abrud 50 fl
15. Nenorociților prin foc din comuna Sadu, dați deja, 200 fl.
16. Nenorociților prin esundări din Ungaria (Josziv), dați deja, 50 fl.
17. Fondului studenților miseri dela gimnasiul din Blaș 50 fl.
18. Reuniunei sodalilor români din Cluș 68 fl. 84 cr.

Miscarea cassei în decursul anului 1888 a fost intrate: 9, 747,358 fl 18 cr., Eșite: 9,731,950 fl. 73 cr. **total: 19 479,308 fl. 91 cr.** cu *4,147,719 fl. 76 cr.* mai mult ca în anul precedent, ér profitul curat a fost: **50,064 fl. 43 cr** cu aprópe 7000 fl. mai mare ca în anul precedent.

In direcțiune s'au realeș dnii: Elia Macellariu și Petru Nemeș, în locul reposatului Iacob Bologa s'a ales dl Dr. Ioan Moga, ér în locul dlui Gligor Mateiu, carele a abdicat, dl Leontin Simonescu.

Credem, că la tîmpul seu vom puté publicá și raportul direcțiunei către adunarea generală, carele conține date fórte interesante cu privire la desvoltarea acestui institut românesc, primul de acéstă natură la români, carele însă bătênd calea necunoscută a încuragiat și pe alții, încât astăḑi mai în tóte părțile avem câte un institu de bani, și tóte prosperéză.

De ne-am puté lăudá și pe alte terene cu asemenea succese!

Varietăți.

* (Dela Curte.) Sĕrbătorile sf. Pasci le va petrece înalta Casă domnitóre la Ischl în un mod cât se póte de linistit și de retras. Apoi Maj. Sa împĕrătésa regina va plecá la Wiesbaden, unde va începe cura sub priveghierea Dr. Mezger.

* Ministrul de cult și instrucțiune, cont. Albin Csáky, a emis o circulară către toți inspectorii și directorii de scóle din Budapesta, care s'a și afișat la tóte scólele, ca sĕ atragă atențiunea scolarilor asupra grelelor urmări, ce le vor avé sĕ le supórte aceia, cari vor luá parte la demonstrațiuni. Pedepsele se vor dictá fără nici o considerare și vor fi de tot aspre. Eliminarea pentru totdeuna din institut încă se numĕră între eventualele pedepse.

* (O reuniune industrială). Din Murĕș-Oșorheiu se scrie ḑiariului „Sieb. DTgbtt" următórele: Pe basa unui emis ministerial a fost conchemată pe 17 l. c. o adunare generală a industrașilor spre a întemeá aici o reuniune industrială generală. Spațiul salei fù câte va minute după 2 óre de tot umplut, vre o 200 de industriași trebuiră sĕ stea pe afară. Lázár, directorul de poliție a deschis adunarea prin o frumósă vorbire, cetì rescriptul

---

tase acolo, află pe Jak, stând cu mânile în buzunar și privind pe feréstă afară.

— N'am sciut, că te afli aici — ḑise ea nisuindu-se a vorbí ceva cu el. Am venit numai ca sĕ-mi iau un roman.

— Te rog Felicia! astéptă numai un moment am sĕ-ți spun ceva. Aḑi diminéță am primit o epistolă din Australia. Un coleg al meu, cu care trăisem acolo, 'mi scrie și se'ncércă a me convinge ca sĕ me rentórc érăși la el. Tăcù apoi și nu cutezà a se uitá în fața Feliciei, temêndu-se, ca nu cumva sĕ nu se pótă stăpânì și se vorbéscă ceva bădăranie — póte chiar se ḑică, că el o iubesce.

— Și — ai de gând sĕ te rentorci? —

— Da; m'am și decis sĕ plec în luna următóre — adaugà el. Am fost timp așa indelungat departe de Anglia, încât imi pare acì a fi ca perdut. N'am pe nime, cine sĕ me iubéscă, cine sĕ se intereseze de remânerea sau indepărtarea mea.

— Și ce creḑi — îl întrerupse Felicia, — pentru-că Deborah a fost așa de órbă, vor fi și altele așa? Ah Jak! eu — eu te iubesc. Lacrămile reținute năvăliră apoi ca un povoiu. Felicia voì sĕ părăséscă chilia, dar Jak o prinse și o reținù în brațele cele vênjóse.

— Te rog, Jak! lasă-me sĕ me duc — strigà ea — Ce am ḑis? Ah! lasă-me! N'am sciut, ce am ḑis, Jak! N'am ḑis aceea serios.

In loc de a o lăsa, Jak o stringea și mai tare la peptul seu.

— Mulțămită cerului pentru aceste vorbe Felicia, — șoptì el, — căci eu m'a-și fi dus, fără a ḑice vre-un cuvênt! Eu cugetam, adorată copilă, că iubesci pe col. Wolwerton!

Ah! Jak! ḑise ea, când el îi sărutà buzele ei cele dulci. 'Mi e rușine! n'a și mai cutezá nici când a privì în ochii tei! Ah cum — cum am putut grăì așa ceva!

— Dar ai ḑis serios Felicia. Nu-ți e totuna că me duc sau rĕmân!

— Dacă te duci — ḑise ea, — trebue sĕ me iei și pe mine cu tine! Și după o pausă — me iubesci într'adevĕr Jak, sau numai din compătimire?

— Pentru acésta întrebare esistă numai un rĕspuns, — ḑise el. Ér rĕspunsul fù mulțămitoriu.

August, 1888. *P. O.*

* (Viéță lungă) In decursul lunei trecute au murit în România mai mulți ómeni, cari au trăit peste o 100 de ani. „Epoca" ne spune, că în 22 Faur a încetat din viéță Maria Bondarescu în etate de 129 ani. Până în césul din urmă a fost sănĕtósă și s'a ocupat cu torsul, are un fiu care a împlinit anul al 80 lea.

ministerial și decisiunea magistratului, conform căruia s'a conchemat adunarea. Ca primul vorbitoriu s'a anunțat adv. Kuti, care predà, ca sĕ se amâne adunarea pe alt timp și sĕ se țină în alt loc, de óre-ce sala abia cuprinde 500 de indiviḑi, pe când în oraș sunt preste 900 industriași. După acésta voì sĕ vorbéscă Samuil Szöllösi. Nu scosese însĕ nici o vorbă, când isbunì un strigăt teribil: „Jos cu el!“ „Jos cu eroul trotoarelor“. De géba sunà președintele, de géba se nisuia Kuti sĕ împace spiritele. Szöllösi voì încă de câteva ori sĕ vorbéscă, dar strigătul se repetà: Afară cu el. Sĕ svêrlim pe cânele îndĕrĕtnic pe feréstră, el a numit odată pe cetățeni câni ș. a. Szöllösi numai scóse nici o o vorbă. Cum a eșit din sală și câte ghionturi a căpĕtat până s'a strecurat prin mulțime și a luat fuga cu o trăsură, nimenea nu póte spune; destul că a zăcut în pat câteva ḑile. Cu acésta activitatea adunării s'a încheeat!

* (Afacerea Rohonczy.) Cu investigațiunea scenei întêmplate între studentul Samorzil și Rohonczy, a fost însărcinat judele de instrucție Dr. Haupt. Acesta s'a dus la locuința studentului, carele încă tot mai sufere și carele a declarat, că lucrul stă în tocmai precum s'a scris prin ḑiuare.

* Vestitul vătav al tălharilor de cai, Anton Nemes Nagy, care de un șir de ani a fost gróza Alföldului, a fost prins în Seghedin pe neasteptate decătră un polițaiu. Vătavul, vĕḑêndu-se tradat, nu a încercat sĕ scape, ci s'a rugat sĕ nu l încătușeze, că el a venit de bunăvoe sĕ se predea autorităților politice. Mai mulți soți din céta lui, înțelegênd, că vătavul lor se află la rĕcóre, au venit la Seghedin și s'au predat. Cu acest prilegiu s'a descoperit, că mai mulți proprietari din Seghedin erau sufletul bandei de tălhari.

* (Trebue sĕ-ți ajuți.) In Continecut, unde Dumineca e oprit a călĕtorí, un arêndaș pornì cu famlia sa la țéră. In mijlocul drumului e oprit de un drumariu, care cu legea în mână ii poruncì sĕ se întórcă și sĕ l însoțéscă la judele. „Dómne feresce, dragul meu“ rĕspunse arêndașul, dacă legea opresce a călătorí Dumineca, și dacă e sĕ o ținem, atunci trebue sĕ ne supunem cu tótă smerenia. Eu nu voiu mai mâna caii nici înainte și nu me voiu întórce nici îndărăpt, ci voiu rĕmâné pe locul acesta până Luni. Drumariul înholbă din ochi și vĕḑêndu-se păcălit o luà la picior; ér arêndașul după ce îl perdu din zare și continuá calea.

* (Un nou concurs de frumsețe.) Concursurile de frumsețe sunt la modă. Mai ântâiu Parisul, apoi Spaa, după aceea Turinul și Milano și în curênd și Niza, și-au avut fie-care concursul lor de frumsețe. Și orașul Catana a voit sĕ aibă și el un concurs, dar a pățit-o. Nenorocirea a vrut ca în actualele frămêntări, în care se află Sicilia, sĕrbările sĕ nu fie băgate atât de mult în sémă. O singură concurentă s'a înfățișat, și după multă deliberațiune, comitetul i-a acordat unicul premiu, ce au fost decernat. Comitetul cât și concurenta au fost fluerate. Victima fiascului este o blondă neapolitană, numindu-se Maria Castelani Poveratta.

* (Perirea lumei.) E deja mult de atunci, de când Edgard Poë, în una din novelele sale cele frumóse, a preḑis și a descris cum lumea se va distruge prin ciocnirea pămêntului cu o cometă.

Acuma un bĕtrân, fost profesor germân declară în modul cel mai formal, că catastrofa e acum iminentă și că ea chiar se va produce în anul 1897. Acest trist savant, fost profesor la universitatea din Iena, asigură, că la acésta dată, nu tocmai departe, tótă viața vegetală și animală va disparé și va perí în același timp de pe planeta nóstră. Causa, după el ar fi căldura intensă. Un comet care a visitat deja sistemul nostru planetar în anii 1868, 1875 și 1880 se va apropiá în 1897 atât de tare de pămênt, că îl va preface în scrum. Ce preḑicere teribilă pentru bieții omeni!

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare.)

II. Publicațiunile Academiei.

Tipărirea volumelor din „Analele“ Academiei a fost în acest an întârḑiată din causa dificultăților, pe cari le-au întimpinat mostenitorii rĕposatului și regretatului nostru tipograf P. Ispirescu în continuarea conducerei atelierului, pe care el li l'a lăsat moștenire. Acum lucrurile, fiind aduse la bună ordine, sperăm, că se va repará în curênd întârḑierea causată publicațiunilor nóstre.

Partea I din Tomul X al analelor, cuprinḑênd „Partea administrativă și desbaterile anului 1887—88“, este aprópe terminată. In acest volum, conform decisiunei luate în sesiunea trecută, se tipăresce și „Bibliografia publicațiunilor periodice române“ întocmită de dl Alexandru Pop, archivarul Academiei.

Volumul acesta fiind al ḑecelea din seria „Analelor“ de la transformarea societății academice în Academia română, este util și necesar ca la sfêrșitul lui sĕ se afle un „Indice alfabetic“ pentru tóte volumele anterióre. Acest indice s'a făcut întreg de către personalul cancelariei și în curênd se va tipărì.

Din partea II a aceluiași tom din „Anale“, s'a tipărit aprópe întreg volumul destinat memoriilor secțiunei istorice. In volumul acesta se cuprind până acuma următórele memorii:

Didachiile sau predicele mitropolitului Antim Ivireanul, tomul II studiu de P. S. S. Ep. Melchisedec.

Studiu asupra legei celor XII Tabule de Ioan Calenderu.

Dela Tobolsk până în China. Note de călĕtorie de spătarul Nicolae Milescu 1675. Traduse după un tecst grecesc de G. Sion.

Archimandritul Vartolomeiu Măzărénul (1720—1780) Notiță biografică și bibliografică de V. A. Urechiă.

Sigiliul têrgului Petrei (Județul Némțului). Notiță istorică de V. A. Urechiă.

Pe file de ceaslov. Note istorice de V. A. Urechiă.

Document referitoriu la limba românéscă. Comunicațiune de V. A. Urechiă.

Documente dintre 1769—1800. Comunicări de V. A. Urechiă.

Documente relative la anii 1800—1831. Comunicațiuni de V. A. Urechiă

2. Din Istoria lui Heredot, în traducerea premiată a dlui D. I. Ghica, s'au tipărit în cursul anului cólele 9—12, ajungênd până la cap. 107 din cartea I.

3. Colecțiunea de „Basme și cântece poporale macedo-române“ adunate de rĕposatul nostru coleg Dr. Obedenar este tipărită încă din anul trecut, însĕ nu s'a dat publicității.

Un glosar complet al tecstelor cuprinse în acest volum este indispensabil pentru completarea publicațiunei; acest glosar fiind cea dintâiu lucrare de acest feliu asupra dialectului macedo-român, trebue sĕ fie fórte desvoltat și amĕnunțit, dând nu numai lista cuvintelor cu sensurile lor, ci și numeróse esemple, din cari sĕ se vaḑă întrebuințarea diferitelor cuvinte și forme în proposițiune.

Dl I. Bianu, care a îngrigit facerea publicațiunei, a întocmit acest glosar; mai este însĕ necesar ca lucrarea sĕ fie supusă unei minuțióse revisiuni înainte de a se dá la tipariu, cea-ce se face în viitoriul an academic.

4. Au rĕmas a se tipărí în cursul anului viitoriu:

a) Flora Dobrogei, de dl Dr. D. Brândză.

b) Țĕranul Român, de dl Gr. G. Tocilescu.

c) Catalogul monumentelor epigrafice și sculpturale din museul de anticități de dl Gr. G. Tocilescu.

5. „Psaltirea Scheiană“. — în sesiunea trecută Academia a hotărit a primí asupra bugetului seu cheltuelile, cari sunt necesare pentru publicarea de către dl I. Bianu a prețiosului tecst românesc vechiu al Psaltirei cuprins din manuscrisul Nr. 449 provenit din bibliotcca dela Scheia. Tomul I al publcațiunei este terminat; în el se cuprinde întreg textul reprodus în facsimile fotolitografic și însoțit cu transcrierea în litere latine tipărită și așeḑată în fața paginelor facsimilate. Lângă acéstă transcriere s'au tipărit, pe marginea paginelor, variantele, cari resultă din comparațiunea tecstului cu cel publicat de Coresi în Psaltirea slavo-română dela 1577. Tomul al II-lea, cu care se va terminá publicațiunea, este în preparațiune; el va cuprinde un studiu paleografic și ortografic asupra prețiosului manuscris, o cercetare asupra originei acestei traduceri, adecă asupra originalului, de pe care ea s'a făcut; o grupare sistematică a particularităților fonetice și gramaticale a limbei tecstului si un glosar al cuvintelor întrebuințate în întreg tecstul.

6. „Nunta la români“. — Premiul Eliade a fost acordat în sesiunea trecută manuscriptului despre „Nunta la români“, presentat de d-ra Elena Sevastos. Tot atunci, luându-se în considerare valórea și interesul, pe care îl avea și un alt manuscript despre același subiect presentat de colegul nostru d-l S. Fl. Marianu, i s'a acordat de Academie o încuragiare.

Amêndoue aceste lucrări, avênd a fi publicate de Academie, s'au trimis autorilor, cel dintâiu spre a fi revĕḑut, și al doilea spre a fi revĕḑut și completat. D-ra E. Sevastos a supus întreg manuscrisul seu unei revisiuni totale și l'a trimis spre a fi tipărit. In curênd vom primí și manuscrisul dlui Marian revisuit. In acest mod amêndoue se vor puté publicá în cursul anului viitor.

7. Din „Etymologicum Magnum Romaniae“ s'a publicat a 2-a făscióră din Tomul II. Cu acésta făscióră, care a fost anunțată în sesiunea trecută, publicațiunea a ajuns până la cuvêntul „Ariciu“.

Cruda durere, care a lovit pe iubitul nostru coleg Hașdeu, pe învĕțatul și agerul cercetătoriu al bogățiilor limbei nóstre, prin perderea unicei sale fiice de un talent estraordinariu și de o eruditiune rară, l'a pus în neputință de-a continuá în cursul acestui an lucrarea sa pentru întocmirea marelui monument, pe care el, după augustul îndemn al M. S. regelui, a început sĕ-l ridice limbei românesci.

Sperăm, că îi va vení tărie de acolo unde este tótă puterea, ca-i va vení mângăere de acolo unde este eternul isvor de mângăere pentru cei cari sufer, și astfeliu întărit și mângăiat va regăsí întru sine puteri îndeajuns ca sĕ continue marea sa lucrare pentru care românii îi vor binecuvêntá memoria departe în viitoriu.

Cu tóte acestea și în cursul acestui an dl Hașdeu a continuat cu adunarea materialului, remânêndu-i prin urmare numai sarcina redacțiunei.

8. Aceea-și durerósă causă a împedecat pe dl Hașdeu sĕ termine Vol. II al publicațiunei sale despre „Psaltirea“ lui Coresi. Interesantul program al cuprinsului acestui volum l'am adus la cunoscința d-vóstre în raportul, pe care am avut onórea a vi-l presentá la începutul sesiunei trecute. In cursul anului s'a făcut pentru acéstă publicațiune mai multe reproduceri din cele mai vechi tipărituri românesci din secolul XVI. Sperăm, că în anul viitoriu se va tipărí întreg volumul acesta, care va aruncá multă lumină asupra activității literare a românilor în secolul XVI..

9. „Schimbul publicațiunilor“. — Academia a continuat a rĕspândí publicațiunile sale dăruindu-le mai mai multor instituțiuni, unde ele pot serví la studiile scientifice și la rĕspêndirea cunoscințelor, mai ales între tinerime.

Atfeliu publicațiunile nóstre au fost dăruite următórelor instituțiuni românesci de instrucțiune și de cultură:

1—2 Scólelor normale superióre din Bucuresci și Iași.

3. Bibliotecei Carol I din Buzĕu.

4. Bibliotecei Stei Mănăstiri Némțului și Secul.

5. Reuniunei învĕțătorilor români din ținutul Reghinului în Transilvania.

Academia a voit a luá și dênsa parte la serbarea centenariului al 8-lea al universității din Bologna, și a trimis spre acest scop — publicațiunile sale pentru biblioteca acelei vechi și celebre universități.

S'au stabilit noue relațiuni de schimbul publicațiunilor cu următórele institute scientifice:

1. Societatea istorică și literară polonă din Paris.
2. Societatea Carpatica ungară dela Löcse.
3 Universitatea din Giessen.

(Va urma.)

MONITOR.

11

Calendariul sĕptemânii

26 Martiu — 1 Aprile.

26 Dumineca: Gabriil, Batus, Virca, Arpila, Abip, Agna, Ria, Egatracs, Escoos, Sila, Sigița, Suiril, Seimble, Terme, Filga, Ana, Alas, Varis, Moico, Mamica, Virco, Animais, Codrat, Teodosiu, Manuil, Stefan. *27 Luni:* Matrona, Ciric, Anania, Paul, Eusichiu, Ioan, Vruchiu. *28 Marți:* Ilarion, Stefan, Filip, Teoprepiu, Macedon, Amfilochiu, Ducsul, Cronid. *29 Mercuri:* Marcu, Iona, Varachisiu, Eustatiu, Sosten, Apolo, Cefa, Epafrodit. *30 Joi:* Ioan, Ioad, Euvuli, *Zacharia. 31 Vineri:* Ipatiu, Acaciu, Avda, Beniamin, Melandru, Blasiu, Stefan. *1 Sâmbătă:* Maria, Macariu, Gerontiu, Vasilid, Achaz.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 26 Martiu, a V-a în paresimi. In anul acesta se serbéză astăḑi soborul archangelului Gavriil și eșirea praznicului Buneivestiri, pecând altfel ar fi sĕ se celebreze cuviósa Maria egipténa, a căreia amintire remâne sĕ se facă la rêndul Mineului în 1 Aprile, însĕ și atunci numai la povespertină, pentru nepotrivirea cu ale Sâmbetei lui Lazar. Octoich ton 8 și Mineul. La Utrenià: Evangelia invierii 8. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“ La oda IX. Ceea ce esti mai cinstită“. Liturgia Sântului Vasiliu cu pregătire pentru liturgia celor înainte sânțite.

Mercuri 29 și Vineri 31 Martiu: Liturgia celor înainte sânțite la timpul seu.

Sâmbătă, din 1 Aprile a lui Lazar. Inceputul cărții patimilor (Strastnicul) Tóte din Triod. La Utrenià: „Soborul cel ângeresc“. Catavasia: „Apa trecêndu-o“. La oda IX în loc de „Ceea ce esti mai cinstită“ se cântă irmósele și troparele canónelor cu Irmosul Catavasiei la fine. Liturgia Sântului Ioan. In loc de „Sânte Dḑeule“ se cântă „Câți în Christos v'a-ți botezat“.

Notă. În „Monitorul“ nostru din 4/16 Martiu, la Dumineca a III în paresimi, s'a pus din gréșélă „Câți în Christos“ în loc de „Crucii tale“. Mulțămim onorabilului părinte N. Fr, care ne a făcut atenți la acésta greșală, și rugăm pre toți cei ce se intereséză de ritualele nóstre, se nu le pară cu greu a-și face observările lor, când s'ar întêmplá se aibă óre-care îndoiélă sau sĕ afle, că în comunicatele nóstre s'a strecurat vre-o greșală, bunăóră ca în casul acesta.

Observațiuni stilare.

Ӿ Când ne adresăm către autoritățile sau oficiile nóstre bisericesci, superióre, coordinate sau inferióre, nu este trebuință, și nici nu se cuvine sĕ ne folosim de indicativul confesiunei „gr. oriental“, pentru-că acésta notă se înțelege de sine, și are loc numai când ne adresăm către óre care autoritate sau oficiu străin. Așadar parochul nostru când se adreséză către consistoriul nostru, n'are sĕ se subscrie astfel „N N. paroch gr. oriental, ci simplu numai „paroch.“ Sub escepțiune vin adresele de pe coverte, când vre-un act se spedéză pe calea postală, unde se admite, ba chiar se cere indicativul confesional pentru orientarea oficiilor postale. Se înțelege de sine: că în estrasele matriculare, în atestate sau alte documente, care nu se dau la anumite adrese, indicativul confesional de asemenea are loc.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 Martiu 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.70	5.65
Napoleon	9 58	9.59
100 marce nemțesci	59.20	59.30
London pe (poliță de trei luni)	121.25	121.50

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ɖiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ɖi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tót nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi străinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ɖiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de 2½—3½ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sĕrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor,* culese din ɖiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ɖiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ɖică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ɖiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886. Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanɖi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnatata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiţă istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi. 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în două limbi — română şi latină, tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţin, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recrute de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneɖeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ɖeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 7—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☜

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 32 Sibiiu, Marţi 21 Martiu (2 Aprile), 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Martiu.

În parlamentul ţĕrei se continuă încă desbaterea asupra proiectului militar. Lupta de trei luni continuă în parlament, în colónele ḑiarelor, în cluburi parlamentare şi în cele din urmă şi pe strade se vede, că a secat puterile pentru resistenţă ulterióră cu mijlócele de până acuma. Se crede, deci că cel puţin acuma, după patru luni, se va trece odată peste acest proiect, şi va vení la ordinea discusiunilor rêndul pe alte lucruri, de interes mai mare pentru cetăţeni, cari vor permite, ca şi noi sĕ ne ocupăm cu cursul din parlamentul ţerei.

S'a început a se lucrá în comisiuni şi a se desbate bugetul diferitelor secţiuni.

Pre noi mai mult ne va interesá bugetul ministrului de culte şi instrucţiune publică, căci în legătură cu el vedem raportul ministrului despre mersul învĕţămêntului, şi ni se dă ocasiune sĕ constatăm principiile, după care noul ministru de culte contele Csáky, crede, că e consult sĕ conducă moştenirea primită dela antecesorele seu.

Enunciaţiuni mai detaiate vom auḑí când cestiunea va fi la ordinea ḑilei în parlament. Până acuma avem unele enunciaţiuni făcute în comisiuni de referentul acesteia, de secretariul de stat dela culte, şi de insuşi ministrul. De importanţă mare ni se pare a fi declaraţiunea făcută în general de către ministrul de culte şi instrucţiune, în cestiunea arḑĕtóre, care cere o vindecare grabnică, vindecare radicală: starea miseră a invĕţătorilor din patrie.

Inainte de a indigitá aceste enunciaţiuni, pre cari le am considerat de importante, voim sĕ accentuăm, că direcţiunea de până acuma în politica urmărită de ministeriul de culte şi instrucţiune cu nimica nu s'a schimbat nici spre bine, nici spre rĕu.

Vorbind în special de noi, trebue sĕ constatăm, că din bugetul statului scólele nóstre nu se impărtăşesc nici cu un cruceriu, sêrmanilor nostri învĕţători nu li se întinde nici un ajutoriu, autorităţii bisericesci cu nimica nu i s'a uşurat posiţiunea cea de tot grea în susţinerea scólelor confesionale, din contră unele mĕsuri luate de către organele dela administraţiune — ḑicem noi cu rea credinţă — lovesc deadreptul în instituţiunile nóstre bisericesci, şi guvernul la informaţiuni unilaterale s'a aflat indemnat a onorá cu aprobarea sa aceste mĕsuri esceptionale.

Dacă vom considerá casul citat şi mai escesul de zel al unor domni inspectori de scóle, cari se simt indemnaţi a da ordin organelor dela administraţiune pentru închiderea scólelor nóstre fără a avisá cel puţin despre acésta pe oficiile nóstre protopresbiterale sau pe consistoriu, atunci uşor putem trage conclusiune, că lucrurile în loc de indreptare dau spre mai rĕu.

Noi însĕ nu o facem, ci rĕmânem la constatarea: că până acuma nu am observat un curent spre bine.

Sperăm însĕ, că un asemenea curent se va încercá cel puţin, şi noi cu bucurie vom salutá începutul, căci între impregiurările actuale şi un mic început este semn bun.

Sĕ trecem insĕ la tema nóstră, căreia voim sĕ i dăm loc aḑi.

Condus de curentul de până acuma, esclusivist şi nejustificat, raportorul secţiunei despre scólele poporale din raportul ministerial, deputatul Szathmáry constată, că statul nu sacrifică destul pentru regenerarea culturală şi naţională, şi că trebue sĕ sacrifice spre acest scop mai multe parale, deóre-ce nu se scie, câtă vreme mai este destinată de sórte pentru neconturbata consolidare internă. Şi ca sĕ nu se crédă, că domnul raportor inţelege starea învĕţămêntului la tóte naţionalităţile din patrie, îndată apucà de crestet scólele de stat, cărora trebue sĕ le facem loc printre celelalte, dând chiar din mâni şi din picióre.

Pe un punct de vedere mai ecuitabil se pune domnul ministru de culte şi instrucţiune publică, care recunósce, că starea învĕţătorilor este de tot miseră, că trebue sĕ se introducă o imbunătăţire, şi că acéstă imbunătăţire numai atunci va fi posibilă, dacă şi institutele de învĕţămênt confesionale vor fi ajutorate din partea statului.

Acésta enunciaţiune a domnului ministru de culte şi instrucţiune publică este pentru noi o dovadă, că în cercurile normative ómenii au ajuns la convingerea, că curentul de până acuma nu a fost în stare sĕ producă ródele binefăcĕtóre, pre cari şi le au închipuit bărbaţii din fruntea afacerilor dela culte şi instrucţiunea publică.

Tractarea masteră a scólelor confesionale s'a putut face în interesul unei idei urmărite cu fantasia unui om esaltat şi fanatisat în o anumită direcţiune, nu s'a putut face insĕ în interesul bine priceput al cetăţenilor statului.

O abatere dela direcţiunea de până acuma nu mai salutară póte sĕ fie, şi noi enunciaţiunea domnului ministru o considerăm de un început bun, o considerăm ca o rêndunea, care tocmai la începutul primăverei ne anunţă ḑile mai senine, mai luminóse, mai călduţe pentru scólele şi pentru sêrmanii nostri învĕţători.

Revista politică.

Paragrafii proiectului de lege militariu se votéză cu mare grabă şi cu o maioritate covêrşitóre. Amandamentele şi apucăturile oposiţiunei menite mai mult a mai prelungí desbaterile, destul de întârḑiate, nu se iau în considerare.

Cu tóte acestea însĕ oposiţiunea stă nestrămutată în atitudinea de până acum. Se vorbesce chiar, că s'au înscris éraşi o mulţime de vorbitori ai oposiţiunei; ér dacă la proiectul acesta nu-şi vor ajunge scopul, cred că vor dobândí isbânda la desbaterile bugetare.

Presa oposiţională, secundând pe deputaţii din oposiţie, varsă pară de foc contra partidului liberal şi a dlui Tisza, căci pregătesce primejdia şi nenorocirea ţĕrei. Ar fi timpul ca cel puţin acum, după ce politica guvernului nu mai stă în nici o legătură cu politica „naţiunei“, dl Tisza sĕ părăséscă conducerea şi sĕ pună capĕt rolului politic şi atât de desastruos, ce l'a urmat.

Prin politica lui s'a încuibat şi a prins rădăcini adênci germanismul, care trebue stirpit cu desăvêrşire, spre care scop tinerimea sĕ fie la culmea chemărei sale, demonstrând contra tuturor instituţiunilor germane; ér cetăţénul ungur, care se bucură de atâta libertate şi e protegiat de autoritatea statului, sĕ nu vorbéscă decât în limba statului, dacă e ca sĕ se cureţe ţéra de relele, ce o ameninţă.

Desbinarea, ce o a provocat conservatorii dlui Catargiu devine mai gravă. S'a luat hotăriri ostile contra guvernului, pe care caută sĕ-l nimicéscă cu ori ce preţ. Ministrii Lahovary, Vernescu şi Manu, cari au aparţinut conservatorilor, provocaţi fiind sĕ demisiuneze au rĕspins somaţiunea conservatorilor şi astfeliu guvernul iunimist-conservator dispune de o maioritate suficientă pentru ca sĕ pótă presentá în cameră proiectele bugetare, după a căror desbatere se va finí sesiunea parlamentară. In faţa desbinărei definitive a dlui Catargiu s'a format un partid iunimist-conservator, care merge mână în mână cu guvernul şi astfeliu esistenţa guvernului nu pare nici decât periclitată.

Mişcările socialiste din Germania au dat mult de lucru în timpul din urmă principelui de Bismarck. In consiliul federal s'au presentat acum dóuĕ proiecte de lege, cari au provocat mare emoţiuni nu numai între cercurile socialiste, ba chiar între cele conservatóre.

E vorba adecă, ca sĕ se suprime cu totul puterea socialistilor şi spre scopul acesta s'au pregătit proiectele de legi, cari nu numai că vor produce

---

FOIŢA.

O partie de şac.

după *I. M.*

Trecuseră deja opt luni şi jumĕtate, de când durà acésta partie de şac.

Dar ce feliu de partie fù acésta! De când esistă jucători de şac, nu a avut păreche. Cei mai renumiţi şachisti din lume se angagiaseră la luptă şi anume pentru prima şi ultima óră.

O luptă, ce nu a esistat până atunci! Tom Penny în contra lui Ionathan Pym, Anglia contra Americei. Raportorii din ambele părţi ale Oceanului Atlantic se mobilisară în tótă forma şi Clio de pe piedestalul ei înalt, 'şi ascuţia deja condeiul spre a gravá pe tablele sale eterne resultatul acestei lupte de giganţi.

Pre care parte va fi învingĕtoriul, pre care invinsul? Emoţiunea „Clubului electric“ din New York şi cea a „Clubului Escentric“ din London se potenţară încă prin fanatism.

Acest matt era sĕ fie unic în feliul seu şi era decis, ca sĕ nu se mai reincépă nici când. Era un feliu de duel fără cruţare, în urma căruia numai unul puté se remână în viéţă. Şi caracterul precum şi ambiţiunea neimblânḑibilă a ambilor jucători erau pré bine cunoscute, decât ca cineva sĕ se indoéscă, că óre carele dintre ei 'şi va călcá promisiunea făcută.

Altcum a costat fórte multă ostenélă spre a-i induplecá la susceperea acestui duel. După ce i-a succes impresariului Corneliu Kwiek care concepuse ideea arangiării acestei lupte, de a-i câştigá în principiu pentru susceperea ei, s'a ivit o altă întrebare de o insemnătate subordinată, care însĕ erá aprópe sĕ zădărnicéscă tótă intreprinderea, şi acésta cestiune era, unde sĕ fie teatrul de luptă.

În Anglia? Nici-odată, Jonathan Pym nu s'ar fi învoit la aşa ceva odată cu capul. In America? Tom Penny era gata sĕ se inăduşéscă de furie în ḑiua, când au fost atât de temerari de a-i face o atare propunere. Ei erau de părerea, că ori ce pas de prevenire faţă cu celalalt invólvă în sine o slăbiciune, o recunoscinţă involuntară a inferiorităţii proprie, de aceea nu voiau nici unul sĕ cedeze odată cu capul. Şi în adevĕr era şi óre care reson în lucru, ceea ce ambele părţi erau aplicate a recunósce fără ceva reservă? Era dară vorba sĕ se caute un espedient, dar cum şi unde era de aflat?

In posiţia critică, în care se afla impresariul acesta se decise a angagiá o nae, care se staţionéze în mijlocul oceanului, în depărtare egală dela ţĕrmul american şi englez, şi pe care avea se convină ambii contrari. Naea în ḑile fără de vênt se ancoreze ca un ponton, ér în timp furtunos sĕ facă evoluţiunile de lipsă şi acésta până atunci, până când se va finí partia prin matt.

Doue flotile, una americană şi una englesă erau destinate sĕ aducă provisiunile şi cărbunii de lipsă; éră spesele sĕ se supórte în părţi egale de ambele cluburi, adecă „electric“ şi „escentric“. El însĕ, Corneliu Kwiek, 'şi reservase monopolul prisosurilor sau remasurilor şi se mulţămì cu un procent din sumele angagiate în acele ca provisiune.

Ori cât de ingenios era conceput acest plan, totuşi au fost siliţi sĕ abḑică de esceptarea lui. Cine puté se scie, cât va durá o partie dintre doi rivali atât de puternici, precum erá renumitul Ionathan Pym şi nu mai puţin savantul Tom Penny. Póte că vre o jumĕtate de an sau mai mult! In un atare interval însĕ oceanul puté uşor sĕ causeze primejdii mari, un ciclon puté sĕ se ridice cu furia indatinată, care se arunce pe ambii contrari renumiţi în adêncul mării spre a-şi duce în deplinire partia în pântecele vre unui monstru maritim.

Trebuia sĕ se cugete la alt espedient şi acela s'a şi aflat după multă bătaie de cap. (Va urma.)

mari şi însemnate modificări în codul penal, dar se modificà în mod radical şi libertatea presei; căci guvernului ii va stá în putere a suspendá, respective suprimá pe un timp óre-care aparţiunea unei publicaţiuni.

Din acésta causă foile germane au început un aprig rĕsboiu contra principelui. Un corespondent berlinez scrie în privinţa acésta urmatórele: Cancelariul a trăit în bună armonie până acum cu presa germană, care în totdeuna îl susţinea în contra atacurilor, ce le îndreptau vrăşmaşii lui. De când s'a întêmplat însĕ, că s'a dat publicităţii înt'ro revistă periodică: „Ḑiuariul lui Frideric al III lea“ presa a fost condamnată, ea i-a venit primejdiósă, şi a ḑis cancelariul 'mi e duşmană, deci trebue sĕ o urmăresc cu ori-ce preţ, s'o sdrobesc cu totul şi sĕ o fac imposibilă de a mai face ceva în contra mea.

Popularul general Boulanger va fi în curênd urmărit pe cale judecătoréscă. Actualului guvern i-a suces a luá tóte mĕsurile pentru urmărirea acelorá ce agitéză în favorul lui şi mai pre sus de tóte pentru a împedecá de aici nainte ca sĕ se mai submine la autoritatea guvernului şi la constituţia patriei.

Spre scopul acesta senatul frances a acceptat proiectul de a se constituí în mod estraordinar în tribunal şi a judecá pe deputaţii respective senatorii, cari ies prin procedura lor peste marginile bunei cuviinţe şi a legei.

De când cu abdicarea regelui Milan relaţiunile dintre Muntenegru şi Sêrbia par a nu mai fi aşa de încordate ca şi până acum. Principele de Muntenegru, Nichita, a adresat însu-şi un rĕspuns regenţilor, care conţine pasage de tot măgulitóre şi promite, că prin schimbarea, ce s'a făcut, se va introduce totdeodată şi o apropiere perfectă între Sêrbia şi Muntenegru. Foile sêrbesci se bucură fórte mult de enunciaţiunile principelui muntenegrén şi ḑic că sunt un bun augur pentru viitórea politică orientală.

In şedinţa camerei englese dl Sidney Buxton a depus la biroul camerei o propunere, al cărei scop ar fi autorisarea guvernului de a chemá într'un congres pe tóte puterile mari din Europa, congres, care sĕ se ţină la Londra şi în care sĕ se discute asupra mijlócelor, prin care comerciul cu sclavii se fie stirpit odată şi pentru totdeuna.

Secretariul de stat Sir Fergusson în faţa acestei propuneri a declarat, că Englitera deja de mult şi-a dat tóte ostenelile ca în unire şi cu ajutoriul Germaniei sĕ opréscă negustoria cu sclavii, ce se face în Africa orientală.

Negustoria acésta, a ḑis Sir Fergusson a şi fost deja în ultimele luni interḑisă cu tótă hotărirea şi s'au şi luat intru cât a fost posibil mĕsuri contra negustoriei cu sclavii. In privinţa Germaniei încă sĕ póte afirma că dênsa nu numai că nu înlesnesce acest negoţ, ci îl impedecă pe unde are putere.

Ministrul president Salisbury a şi făcut o invitaţiune puterilor maritime din Europa pentru a se intruní în congres cu scop de a se discutá asupra comerciului cu sclavii. Belgia a primit invitarea. Intervenind însĕ în acest interval afacerea Samoa, discuţia cestiunei sclavilor s'a întrerupt.

Guvernul a declarat apoi, că este gata a primí propunerea dlui Buxton, dacă acésta se va modificá în sens ca guvernul Engliterei sĕ fie rugat a face numai propunerea către puteri şi numai după-ce acestea aderă, sĕ fie invitate la congres la Lontra.

Dl Buxton schimbând tecstul propunerei sale, camera o a primit.

Imbunătăţirea stărei preoţilor nostri.

(Incheere.)

Cine a urmărit cu atenţiune publicarea concurselor pentrn parochii în „Telegraful Român“, a putut observá că sunt tracte protopresbiterali, unde abia afli 2 — 3 parochii cu venit de 600 fl. v. a., éră cele mai multe sunt cu 400 fl. v. a. de multe ori trase de pĕr, şi tot pe atâtea sunt sub 400 fl. v. a.

Dar apoi din ce constau şi aceste venite?

Cele mai multe sunt venite după epitrafil, cari din an în an scad. Porţiuni canonice sunt rari, şi cu deosebire numai la ţară, precând în munţi aceste lipsesc cu totul.

Ba ce e mai rĕu — cu deosebire în munţii apuseni — lipsesc cu totul şi casele parochiali, astfeliu apoi la îndeplinirea posturilor de parochi, tinerii cualificaţi din alte părţi nici nu pot competá, neavênd, unde sĕ-şi plece capul. Şi chiar dacă vre un tinĕr cu pregătire se încumetă a se aşeḑá în o atare comună, după câtva timp îl veḑi schimbat în tóte. Din tiner, ce promitea a fi un bun paroch în via Domnului, îl veḑi şi pe el că urméză antecesorilor sei, negligă ori ce ocupaţiune intelectuală, şi se dă cu totul traiului sătenilor.

Numai rari sunt casurile, unde tinerii cu 8 clase şi în parochie slabă sĕ se mai ţină totu şi de spiritul timpului, în carele trăim.

Urmările unei rele dotaţiuni e consecuenţa, că o parochie slabă nu se póte ocupa prin tineri cu bună pregătire, de unde urméză stagnarea poporului în cultură. Unde au lipsit în continuu parochi bravi şi cu tragere de inimă şi s'a succedat parochi, cum a dat Dḑeu, poporul din comună a remas cu totul neglés, şi esploatat de toţi câţi buni şi rĕi.

Fără o bună dotaţiune a preoţilor, poporul nostru în veci nu va avé buni conducĕtori Sĕ privim numai la saşi, cum sunt dotaţi preoţiilor? Rĕspunsul e: bine. Urmările sunt, că poporul săsesc îl veḑi disciplinat, îl veḑi progresând. In frunte însĕ veḑi preoţimea săséscă.

Ei dară de unde sĕ câştigăm venitele, cum sĕ dotăm preoţimea nóstră? suntem sĕraci. Dările sunt multe şi grele. Alte neajunse nu şi le mai póte acoperí poporul, decum sĕ mai creeze nóue venituri pentru dotarea preoţilor.

Dacă până aici ar fi ajuns poporul nostru — comunele nóstre bisericesci, încât în 20—30 ani sĕ nu-şi pótă dotá preoţimea sa, amĕsurat oficiului greu, ce pórtă un paroch, atunci am fi la marginea prăpastiei şi numai bâţul cerşitoriului ne-ar mai lipsí. Scriitoriul acestor şire trăesce în un ţinut, unde poporaţiunea e mai sĕracă, şi trăesce aprópe numai din lucru mânilor, şi totu-şi a vĕḑut înfiinţându-se fonduri de către acesti ómeni sĕraci. Are braţe de lucru românul. Nu e leneş. Acesta e destul capital. Sĕ-l scim numai atrage pre ţĕran, şi se te vaḑă, că-l conduci la lucruri bune; éră în cas de nĕcaz îl ajuti, şi e în stare sĕ ţi dea sufletul din óse . .

Spre a se face un început serios întru dotarea preoţilor, şi spre a se puté face un proiect de dotaţiune — pentru toţi preoţii cu venite mai puţine de 600 fl. v. a. ar fi lipsă, cred — după modesta-mi părere, de următórele date statistice:

1. Câte comune gr. orientale române sunt, în cari parochia nu are nici edificate pentru paroch, nici porţiune canonică, şi dacă mai sunt în comună şi indiviḑi de altă religiune? şi de ce religiune.

2. Câte sunt parochiile, în cari lipsesce numai porţiunea canonică, şi dacă e parochiă micstă, sau nu?

3. Cât este numĕrul total al sufletelor, şi cât face venitul parochului — computat mediu — după venitele din ultimii cinci ani?

4. Este parochia în părţile muntóse, sau la ţérá — la şes. —?

5. Câte sunt parochiile, în cari sĕ află atât porţiuni canonice, cât şi superedificate pentru paroch? Cât este de mare şi cu cât s'ar puté esarendá porţiunea canonică — eventual cât venit aduce porţiunea canonică?

6. De ce fonduri dispune biserica — eventual cât face averea bisericei în bani, obligaţiuni, sau în pămênturi?

7. Câte sunt parochiile cu 600 fl. v. a venit anual.

8. Câte sunt cu 800 fl. v. a. şi mai mult.

9 Ce pregatire are parochul din cutare parochie?*)

Avênd odată adunate aceste date statistice am avé o oglindă — în carea s'ar vedea starea parochiilor din Archidiecesă; şi totodată dacă parochul din cutare parochie o merită sau nu parochia!

Pe basa acestor date am scí în cari parochii este mai mare lipsa pentru dotarea parochului, unde e periclu mai mare? Unde trebue sĕ se dea ajutoriul mai curênd?

Până aci ar merge lucrul, căci bani nu se recer încă. Unde-ţi sunt isvórele de venit pentru dotarea preoţilor? — Unele esistă, cele mai multe trebue sĕ le infiinţăm. Dar cum?

Pentru dotarea preoţilor sunt: fondul Rudolfin şi „Ajutoriul pentru bisericile sĕrace“, votat de sinod. Cu venitele destinate pentru dotarea preoţilor din fondul Rudolfin şi din „ajutoriul pentru bisericele sĕrace“ ne am ajuns puţin scopul.

Noue venite s'ar puté câştigá:

1. Din venitul parochiilor rĕmase vacante. Parochul administrator se fie constrins a dá jumĕtate pentru „fondul parochial“ din aceea-şi comună menit pentru dotarea preotului. Usul, ce a esistat până acum, că parochul administator se tragă tot venitul din parochiă trebue sters. Esceptiune sĕ se facă numai acolo, unde au rĕmas minoreni de fostul paroch. Atunci nu ar mai sta multe parochii cu ḑeci de ani tot sub administratură.

2. Prin epitropia parochială la un timp acomodat de preste au sĕ se facă colecte printre credincioşi.

3. Fie-care paroch — conform venitului din parochia sa sĕ doneze 2% pentru „fondul parochial“.

4. Din ajutórele, ce se împart preoţilor — sĕ se cumpere numai realităţi, éră ad personam bani sĕ nu se dea pre venitoriu, ca până acum.

5. Fie care cleric, care se va căsĕtorí cu o fată de mirén, va avé sĕ dea pentru „fondul parochial“ unde se face paroch d. e. suma de 50 fl. v. a

6. Fie-care paroch, carele are o parochie cu mai mult de 400 fl. venit — şi-şi va căpĕta capelan, va avé sĕ solvéscă la „fondul parochial“ din comuna sa suma de 25—50 fl. v. a.

7. Tinerul, carele vine în archidiecesa din diecesă. dacă are pregătire mai puţină de 6 clase — va avé sĕ solvéscă la „fondul parochial“ unde sĕ face preot suma de 50 fl. v. a. Asemenea tinerii, ce părăsesc archidiecesa.

8. Din fondurile archidiecesane sĕ se voteze minimul 3000 fl. anual — din cari sĕ se procure pămênturi în cele mai lipsite 15 parochii.

9. Pedepsele, ce se dictéză din când în când asupra preoţilor sĕ se destineze numai pentru înmulţirea fondului parochial!

Fondurile parochiale — vor avé sĕ créscă până la 2000 fl. minimul şi numai atunci din interese sĕ se dea preoţilor, salare.

Am scris aceste şire cu scopul, că mulţi chemaţi din via Domnului sĕ tracteze acésta cestiune momentósă, cât se póte mai adânc; şi astfeliu sĕ pregătim materialul, din carele forurile nóstre se pótă luá ce vor afla bun, — şi dotarea preoţilor sĕ pótă vení cât mai iute pe tapet în sinóde ca proiect de lege.

---

*) Aceste date tóte sunt în evidenţă la consistoriu, póte numai nu în acésta ordine. Red.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul este asteptat pe Mercuri în capitala monarchiei Viena, unde va depune şi nou alesul metropolit ortodocs din Herţegovina, Serafim Petrovici, jurămêntul; generalul adj contele Paar, a făcut dispositiunile necesare pentru sosirea monarchului la Viena. Se anunţă însĕ, că Maj. Sa se va reintórce încă Joi la Budapesta. Visita, ce intenţionéză sĕ o reintórcă la curtea imperială din Berlin, se va face numai după ce va trece doliul de curte.

* (Alegere de deputaţi sinodali.) După rapórtele primite în locurile devenite vacante în decursul anului trecut, pentru restul periodului curent s'a ales de deputaţi sinodali mireni: în cerc. I al Sibiiului dl Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu; în cerc. VIII al Geógiului dl Alecsiu Olariu advocat în Deva; şi în cerc. XI al Turdei dl Alecsandru Danciu, proprietariu şi director de mine în B.-Cerb şi dl Dr. Petru Span, prof. la scóla civilă de fete a Asociaţiunei transilvane în Sibiiu.

* (Cas de mórte.) Nemilósa mórte ne răpí ér un preot venerabil, care 38 de ani a servit la altariul Domnului, 38 de ani a alinat suferinţele credincioşilor din parochia Nocrichiu, şi 31 de ani a administrat protopresbiteratul Agnitei, spre mulţămirea superiorităţii bisericesci şi a poporului nostru din tract, zidind biserici şi scóle, şi infrumseţându-le. Rĕposatul a fost iubit de poporul seu, căci i a sciut vorbí la inimă, i-a sciut susţiné religiositatea şi moralitatea, acestea daruri nepreţióse ale poporului nostru de pe malurile Hârtibagiului, cu cari şi-au putut emancipá şi asigurá o esistenţă onestă.

Ne împlinim numai o sântă datorinţă către biserica nóstră, când apreţiăm în puţinele cuvinte de mai sus activitatea credinciosului ei servitoriu în un lung şir de ani.

Din partea familiei ni se trimite următoriul anunţ funebral:

Subscrişii în numele lor, al tuturor consângenilor, al amicilor şi cunoscuţilor cu inima frântă de durere aduc la cunoscinţă, jalnica scire, că prea iubitul, bunul şi scumpul lor soţ, frate, părinte şi moş, preotul *Grigoriu Maier* dela Nocrichiu, fost administrator protopopesc, după o bólă de 8 ḑile grea şi plină de suferinţe, împărtăşit fiind cu sfintele taine 'şi-a dat nobilul seu suflet in mânile Creatoriului Joi în 17 Martiu a. c. la 8 óre séra în etate de 77 ani.

Rĕmăşiţele pămêntesci se vor aşeḑá spre eternă odichnă Dumineçă în 19 Martiu a. c. la 11 óre a. m. în cimiteriul gr. or in loc.

Nocrichiu, în 18 Martiu, 1889.

Neconsolabila-i familie.

Maria Maier născ. Armeneiu soţie, Mateiu Maier frate, Sofia vĕduva rĕposatului preot Leicu, Maria căs. Zaharia. Anna căs. Moldovan fiice, Ioan Teconţa, Ioan Zaharia şi Nicolau Moldovan gineri, Artemiu, Eugeniu, Valeriu, Aurelia, Ioan, Sofia, Maria, Silvia, Octaviu, Valeriu, Emil şi Livia nepoţi şi nepóte.

* (Pasapórte.) Ministrul de interne a încunoscinţat pe tóte municipiile, că pasapórtele pentru Turcia vor trebuí de acum încolo subscrise de consulul general turcesc din Budapesta. Pelângă tacsa pasaportului va trebuí sĕ se astérnă deci şi tacsa de vidimare, care face 2 fl. 40 cr.

* (Reuniunea „Typografia“). Comitetul acestei reuniuni învită pe Sâmbătă în 6 Aprile n. la o petrecere împrennată cu joc în sala „La împěratul Romanilor“ pe toţi membrii, amicii şi sprigінitorii ei. Biletele de întrare se pot căpětá Vineri şi Sâmbătă înainte de prânḑ, dela 9—12 óre şi după prânḑ dela 2—6 óre la dl G. A. Gross, precum şi séra la cassă. Intrarea de persónă 50 cr; o logiă mare 3 fl.; una mică 2 fl.

*(Contra demonstraţiunilor din Cluş.) Ministrul de culte şi instrucţiune a dat ordin, conform căruia, dacă demonstraţiunile studenţilor nu vor încetá, se va inchide universitatea; ér contra celor cari au demonstrat s'a introdus o aspră cercetare disciplinară. Ministrul de interne Baross a ordinat primariului din Cluş, ca pentru împedecarea demonstraţiunilor sě ia cele mai aspre měsuri.

* (O întimpinare.) Dl paroch Teodor Pop din Bucerdea vinósă ne trimite o intimpinare la atacurile îndreptate contra dsale prin corespondenţa dlui Nistor Ciriac publicată în Nr. 24 al ḑiarului nostru. Noi care scim, că părintele T. Pop este unul dintre cei mai de valóre preoţi din tractul Albei-Iulei, din capul locului nu-i am dat cestiunei nici o importanţă, şi vedem că afacerea astăḑi s'a şi aşternut la locul competent; pentru aceea, ca sě se evite ori-ce personalităţi de o natură mai acută, publicăm numai reflecsiunile păr. Pop făcute în general, căci casurile concrete aparţin apreţieri forurilor nóstre bisericesci competente în afacere. Dl T. Pop ḑice:

In „Telegraful Român“ Nr. 24 a apărut un articol dat din Bucerdea vinósă de domnul Ciriac Nestor, care în lipsa totală de alte ocupaţiuni, sě ocupă cu persóna mea, vrênd sě me stropéscă în faţă, însě mi-a stropit numai vestmintele; faţa mi a rěmas curată. Nu pot suferí însě nici vestmintele mele stropite de un „Ciriac Nestor“, ci cu permisiunea Préonorat Dvóstre voiu sě-i reflectez numai următórele: Declar din capul locului că astfeliu de frecări personale mi-a fost şi mi sunt fórte urîte, pentru-că nu pot aduce on. public cetitoriu nici un folos, ci numai greaţă şi disgust.

Dealtmintrinea actele privitóre la acéstă afacere s'au espedat în 2 Februariu 1889, la locurile competente.

* „Ardeleana,“ institut de credit în Orěştie, a ţinut adunarea sa generală la 23 Martie. Profitul curat de 12,945 fl. 56 cr. s'a impărţit astfeliu: Pentru interese de 5% după capitalul social vechiu 2000 fl., pentru dividendă de 5% la acţionarii vechi 2000 fl., pentru fondul de reservă 1094 fl. 55 cr., tantiemă la oficiali 328 fl. 36 cr., pentru scopuri filantropice şi culturale 770 fl. 19 cr., pentru fondul de ajutorare al funcţionarilor 682 fl., remunerarea la membrii în direcţiune şi comitetul de supraveghiare 700 fl., dotare estraordinară la fondul de reservă 4793 fl. 32 cr., profit transportat în contul anului curent 577 fl. 14 cr.

* (Un dar deosebit.) Din Weissenhöhe se scrie, că croitoriul de acolo, Iosif Tilinski, a trimis de ḑiua împěratului german ca dar un graur dresat, carele flueră hymnul naţional prusian, mai multe signale ale armatei de infanterie şi rěspunde la următórele întrebări: graure, unde esci? Aici, aici! Mândru graur! da, da. In Joia trecută primì numitul croitoriu din cabinetul secret al împěratului o epistolă, în care îi face cunoscut, că i s'a primit darul şi 'i trimit în schimb 60 mărci.

* (Orcan.) Un orcan infricoşat a bântuit insulele Samoa. Năile de rěsboiu germane „Adler“ „Olga“ şi „Eder“ au fost nimicite şi cu ele o mulţime de matrozi şi soldaţi.

* (Puscă nouă.) Prusianul, Fasorke, a inventat o nouă puscă de o construcţiune fórte simplă, dar cu care s'ar puté dá 65 lovituri pe minut, producêndu-se fum de tot puţin şi detunătura fiind slabă. Supusă esaminărei ministrului de resbel german a produs resultate bune şi posibil, că se va întroduce în armată.

* (Calea ferată M.-Ludoş—Bistriţa.) Cu 1 Maiu n. c. se va introduce pentru calea ferată vicinală M.-Ludoş—Bistriţa un nou tarif al preţurilor de călětoriă pe classa a II a şi a III-a, în sensul acestui tarif, se va urca.

* In onórea membrilor Academiei române va da regele Carol în sěptěmâna acésta un prânḑ.

* (Un clopot de argint) curat şi greu de 10 punţi (160 kg.) se va turna, precum spune „Russki Curie“ în Charkov în amintirea nenorocirei dela Borki. Ideea de a susţiné în modul acesta amintirea de mântuirea familiei împěrătesci rusesci, a dat o archiepiscopul din Charkov, Ambrosiu, care a numit şi un comitet spre a primí argintul pentru clopot în bucăţi din obiecte ce nu se mai folosesc ş. a. Clopotul împěrătesc — aşa se va numí — se va aşeḑa în lăturea din afară a catedralei din Charkov, şi anume în direcţiunea locului nenorocirei, către calea farată Charkov Asov. In fie-care ḑi la óra când s'a întêmplat nenorocirea, se va trage clopotul 5 minute, altfeliu nu se va trage nici odată, şi acésta ca sě scie fie care locuitoriu din Charkov, în a cui amintire sună clopotul. Cel care va trage acest clopot îşi va primí léfa sa din interesele unui capital elocat pentru totdeuna spre acest scop. Se crede că clopotul va fi mai greu de 10 punţi, deórece se astéptă ca donaţiunile în argint sě întrécă mult cantitatea ficsată.

* (Amanta lui Milan.) In pomposul castel aşa numit Topcider din apropierea Belgradului trăesce de câţiva ani o tiněră damă, a cărei frumseţă nu de mult încă era admirătă şi la Pesta. De când acéstă perfectă frumseţă s'a dus în Sêrbia, ea nici un moment nu a părăsit castelul dela Topcider încungiurat cu ziduri înalte, şi afară de Milan nici un muritoriu nu a putut sě se laude cu aceea, că ar fi fost primit de ea. Ḑiarele strěine spun, că în cercurile intime dela Belgrad şi Pesta se vorbesce acum fórte mult despre acéstă amică a ex regelui Milan S'a ḑis între altele, că abdicarea regelui Milan ar fi în fórte strînse relaţiuni cu sentimentele, ce regele Milan ar avé către acéstă dómnă, şi că dênsul ar fi părăsit tronul pentru a se devotà dênsei. Nu se póte însě da creḑěmênt acestei afirmări. Dómna acésta este fica unui amploiat de gară, şi atât ea, cât şi alte doue surori ale sale sunt de o frumseţă înaintea cureia rěmâne uimit ori şi cine. Cea mai mare se logodì cu un bărbat, Samoskeöy Géza, dar care nu putù sě o ia de nevastă, căci în urma unei aventuri a sa a trebuit sě fugă din ţară. A doua soră se mărità după un profesor de limba francesă şi englesă, dar luând-o de nevastă a făcut cea mai mare greşală de limbă, căci neputênd sě ţină trăsura pentru nevasta sa, acésta fugì cu un bogat cavaler. Cea de a treia — despre care e vorbaací — este şi cea mai interesantă şi cea mai norocósă dintre tóte. Se mărità după un membru al familiei Tömöy, care în curênd după-ce o luà, făcù bunětatea — pentru nevasta sa — sě móră şi sě i lase un venit anual de şase mii floreni, ceea ce nu era destul pentru o damă, care voia nu numai prin frumseţa sa sě fie vestită, dar şi prin toaletele şi pompa cu care trăesce. De aceea nu refusà propunerile unui alt domn, care-i asigurá o viaţă lucsuósă, dar pe care îl părăsise îndată ce făcù cunoscinţă cu Milan. Acésta îndată ce a věḑut o, s'a înamorat de ea şi mergênd la Belgrad, i-a scris la scrisori una mai sentimentală decât alta, pănă-ce acésta a şi venit şi s'a instalat la palatul din Topcider, unde se puté mândrí, că e adorată de un rege.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare.)

III. Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetări istorice,

Din colecţiunea de „Documente istorice“ se tipăresc în acest an dóuě volume deodată, cari amêndoue se apropie de sfêrşit:

1 „Tomul II, partea 1“, cuprinde documentele adunate de Eudoxiu Hurmuzaki pentru anii 1451--1575. Din acest volum s'a tipărit pănă acuma 52 cóle, cari conţin 385 documente.

2. „Tomul I, partea 2“, cuprinde documente din anii 1346—1450, adunate şi coordonate de către dl. Nic. Densuşian. S'a tipărit pănă acum 74 cóle, cari conţin 475 documente. In acest volum se tipăresc şi preţiósele documente în mare parte înedite, cari au fost procurate din archivele generale dela Moscva în facsimile fotografice prin stăruinţele colegului nostru dl N. Kretzulescu, si între cari se află vechile tractate ale domnilor români, Munteni şi Moldoveni, cu regii Poloniei; cele scrise în limba latină se publică esact în tecstul lor original, cele slavone în tecstul original, însoţit cu traducere latină şi cu bogate note, pe cari le-a făcut anume pentru acéstă publicaţiune învěţatul slavist dl E. Kaluzniacki, profesor la universitatea din Cernauţi.

3. Cercetarea şi decopiarea documentelor istorice în Archivele de Stat de la Veneţia se continuă prin dl Cecchetti, directorul acestor bogate archive. După arětările d-lui Cecchetti în scurt timp se va terminá tótă lucrarea, si atunci vom avé o esplorare completă a tuturor documentelor, privitóre la istoria nóstră, cari se află în aceste archive. Academia a adunat prin esplorarea lor un bogat şi preţios tesaur de documente, cari completéză colecţiunea strinsă de nemuritoriul Eudoxiu Hurmuzaki.

4. In biblioteca St. Marcu şi în alte colecţiuni din Veneţia se fac de asemenea cele din urmă cercetări de documente privitóre la români prin dl C. Soranzo,

5. In archivele de stat de la Florenţa se află numeróse documente privitóre la români. Delegaţiunea, dorind-şi a se face şi acolo o esplorare completă pentru istoria nóstră, s'a adresat la dl prof. Paoli dela Florenţa, fost director al archivelor pănă acum doi ani. D-sa a binevoit a luá asupra-şi însărcinarea de a dirige cercetările şi de a face sě se decopieze pentru Academie tóte documentele privitóre la români. Avem speranţa, că prin aceste cercetări se va îmbogăţì colecţiunea Academiei cu multe preţióse documente.

6. Sunt fórte cunoscute relaţiunile, pe cari Marele Hetman al Poloniei Ioan Zamoyski le-a avut cu ţĕrile românesci; se scie, că el a făcut rěsboiu în Moldova în contra lui Mihaiu Vodă Viteazul, că a pus şi susţinut cu puterile sale pe Eremia Moghilă la tronul Moldovei şi pe Simeon Moghilă la al Monteniei. Pănă acum însě documentele lui Ioan Zamoyski nu s'a publicat. Pentru istoria nóstră, şi în special pentru deceniul din urmă al secolului XVI şi pentru cel dintâiu din secolul următoriu XVII, sunt de o însemnătate capitală, căci prin ele se va aruncá o mare lumină asupra epocei lui Mihaiu Vodă Viteazul şi a domnilor din némul Moviliştilor. Bibliotecariul Academiei a obţinut permisiunea de a se copía pentru noi tóte documentele lui Ioan Zamoyski, privitóre la istoria nóstră naţională. Delegaţiunea a dat spre acest scop autorisaţiunea sa pentru-ca cheltuelile, ce se vor face cu cercetarea documentelor şi facerea copiilor sě fie purtate de fondul publicaţiunilor Hurmuzaki. Colecţiunea nóstră se va îmbogăţí prin acésta cu o fórte preţiósă serie nouă de documente, cari vor contribuí mult la luminarea gloriósei epoce a lui Mihaiu Viteazul.

7. Pe lângă cele 20 caiete de câte 10 pagine de documente copiate din archivele ministeriului afacerilor strěine din Paris, pe cari le-a presentat dl A. Odobescu la începutul sesiunei trecute, d-sa a mai adaus lu acéstă colecţiune încă alte 10 caiete. Indată ce se va procurá cantitatea de copii îndestulătóre din acéstă serie de documente, se vor tipărí, spre a se termina al III-lea volum din suplementul la colecţiunea Hurmuzaki.

8. Dl profesor G. Gelcich dela Ragusa continuă cu cercetarea şi copiarea documentelor din archivele ragusane, cari privesc istoria românilor.

9. Colecţiunea de documente istorice Hurmuzaki are astăḑi 14 volume tipărite, în cari se cuprind 7738 documente, precum se vede din următórea tabelă:

Volumul		Anii	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adause de Academie.	
	I. p. 1.	1199—1345	92	553	—	553	
	I. p. 2.	1346—1450	74	475	—	475	(sub presă)
	II. p. 1.	1451--1575	52	385	385	—	„ „
	III. p. 1.	1576—1599	79	443	341	102	
	III. p. 2.	1576—1600	76	563	—	563	
	IV. p. 1.	1600—1649	93	629	629	—	
	IV. p. 2.	1576—1650	91	732	—	732	
	V. p. 1.	1650—1699	72	362	362	—	
	V. p. 2.	1650—1699	54	475	—	475	
	VI.	1700—1750	90	355	355	—	
	VII.	1750—1818	76	308	308	—	
Suplem.	I.	1518—1780	135	1414	—	1414	
	II.	1781—1814	101	988	—	988	
	III. fasc. 1.	1709—1812	50	56	—	56	
Volume	14.		1135	7738	2380	5438	

10. In depositul Academiei se mai află următórele serii de documente adunate şi gata de tipariu pentru a completá colecţiunea Hurmuzaki:

Documente adunate, coordonate şi adnotate de dl N. Densuşian pentru anii 1200—1575,

Documente copiate din archivele de stat din Veneţia mai ales din anii 1500—1750,

Documente procurate din colecţiuni polone privitóre mai cu sémă la anii 1500—1700.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 30 Martiu 1889.

Viena:	**16**	**65**	**69**	**51**	**4**
Timişoara:	**15**	**33**	**7**	**51**	**4**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Martiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.95	103.10
Renta ung. de hârtie	94.65	94 50
Renta de aur austriacă	111.75	111.40
Obligaţiuni de credit austr.	304.25	304.10
Sorţi de regularea Tisei	129.50	129.—
Acţiuni de bancă de credit ung	312.—	311.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.50	99.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	120.—	120.--
Sorţi ungureşti cu premii	149.75	142.50
Sorţi de stat dela 1860	142.25	142.50
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	104 95	104.75
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.95	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	115.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	104.95	104 75
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea ḑecimei de vin	99.85	99.75
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Galbin	5.71	5.65
Napoleon	9 57	9.57
100 marce nemţesci	59.17½	59.20
London pe (poliţă de trei luni)	121.10	121.50

ad Nr. 226. [46] 1—3.

CONCURS.

Pe basa părinţescei ordinaţiuni a Venerabilului consistoriu archidiecesan din 1 Novembre a. c. Nr. 4894 B. pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Murĕs Ludoş, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela 44 familii câte o ferdela cucuruz sfârmit à 80 cr. fl. 35.20
2. Tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . . . fl. 17.60
3. Folosirea porţiunei canonice $8^1/_2$ jugĕre arătoriu şi fênaţ, socotit jugĕrul cu 6 fl. . . . . . . fl. 51.—
4. Venitele stolari computate după venitul celor cinci ani din urmă . . . fl. 30.—
5. Venitul jumĕtate din cimiteriu . . . . fl. 6.—
6. Folosirea grădinei parochiale à 4 fl. . . . . . fl. 4.—
7. Pănă la reedificarea unei case parochiale mai corespunḑĕtóre parochul va locuí în una din casele bisericei, care va fi mai acomodată spre acest scop . . . . . fl. 15.—

Tóte aceste emolumente dau un venit anual în sumă de fl. 158.80

In fine se observă, că Venerabilul Consistoriu prin decisul din 9 Septembre 1886 Nr. 3700 B. s'a îndurat a pune în perspectivă un ajutoriu pentru acéstă parochiă.

Doritorii de a ocupá numita parochie, au a-şi subşterne cererile de concurs la oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu, instruite cu documentele prescrise în regulamentul pentru parochii.

Murĕş-Ludoş, 9 Martiu, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conţelegere cu comimitetul parochial.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 274. [47] 1—3

CONCURS.

Pe basa părintescei resoluţiuni consistoriale dto 3 Ianuariu 1889 Nr. 6996 B. ex 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă protopresbiterul Galacteon Şagău în Idicel cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“ — pelângă următórele emolumente:

1. Folosirea casei (2 odăi, tindă şi cămară), curţei, superedificatelor economice (graşd şi şură), a grădinei parochiale şi a porţiunei canonice, constătătóre din 4 jug. 131°☐ agri, — 2 jug. 470 °☐ grădină, — 8 jug. 324 °☐ liveḑi (fênaţ), — 4 jug. 911°☐ păşune, — 9 jug. pădure şi 1 jug. 527°☐ neproductiv, — computate în bani . . . . . fl. 100.—
2. Dela 320 familii române, câte 1 felderă (16 cupe) cucuruz sfârmit à 1 fl. . . fl 320.—
3. Dela 336 familii câte o ḑi de lucru cu palma . . fl 84.—
4. Dela 16 familii neorustice à 40 cr. . . . . . fl. 6.40
5. Venitul stolar . . fl 94.—
6. Alte prestaţiuni sigure . . . . fl. 50.—

Suma . fl. 654.40

Doue din cinci părţi a sumei de 654 fl. 40 cr., adecă 260 fl. 16 cr. le capĕtă alegêndu-l capelan.

Superedificatele parochiale se oferesc fiitoriului capelan, pentru care ofert va fi îndatorat a prestà barem câte o óră la ḑi în cancelaria protopresbiterală.

Petiţiunile concursuali, instruite în sensul legilor vigente bisericesci, sunt a se subşterne subscrisului, — posta ultimă Maroş Vécs în Idicel.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 9 Martiu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 138 prot. [48] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 10 Ianuariu 1889 Nr. 6909 B. 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Bărbat din Şercăiţa, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 149 fl. 33 cr.

Doritorii de a competá la acest post sĕ-şi aştérnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.
In conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. protopopesc.

Nr. 205. [44] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Unguraşului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto. 24 Maiu 1888 Nr. 2289 B. sĕ escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice cu grădină parochială şi a cimiteriului a cărora estensiune e de 16 jugere 670 orgii fênaţ şi arătoriu, a căror venit anual s'a constat în 320 fl.

2. Birul anual 48 vici cu grăunţele (vica cea mică) sau 48 fl.

3. Ḑile de lucru cu palma 64 cu mâncarea dela preot, computată ḑiua în 30 cr., aduc o sumă de 19 fl. 20 cr.

4. Îngropăciuni şi cununii aduc un venit anual de 22 fl. 80 cr.

Tóte venitele, computat şi venitul dela Botezul Domnului şi sânţirea pastilor, aduc un venit anual de 412 fl. 20 cr.

In fine pădure de lemnărit 2 jugere.

Doritorii de a cocurge la acésta parochie au de a şi înainta suplicile lor instruite conform Stat. org şi regulamentului pentru parochii în terminul sus arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral al tractului Unguraşului.

Fizeş Sânpetru, 1 Martiu, 1889.

Pavel Roşca,
adm. protopresb.

Nr. 30 [40] 3—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune parochială Simeria (Piski) şi filia Repaş se escrie concurs preoţesc pe basa înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 5 Iuliu 1888 Nr. 2967 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt următórele:

1. Dela matera Simeria $7^1/_2$ jugere pământ arătoriu de clasa I a şi 2 cimiterii.

2. Dela 86 familii câte una ferdelă veche de 16 copuri cucuruz smicurat.

3. Stolele usitate.

4. Dela tótă familia câte o ḑi de lucru.

Dela filia Repaş:

5. Un pământ arătoriu de 1 jugĕr.

6. Un fênaţ de 1 car de fên.

7. Dela 30 familii câte 1 ferdelă veche de grâu.

8. Stolele usitate.

9. Dela tótă casa o ḑi de lucru.

Tóte acestea aduc un venit anual de 415 fl. v. a., şi care se pot vedé la acest oficiu protopresbiteral.

Din acest venit jumĕtate este al neputinciosului paroch Manasie Teodor sen.

Doritorii, cari voesc a ocupá acésta staţiune preoţéscă sĕ-şi astérnă cererile lor instruite conform legilor din vigóre în terminul sus scris la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 19 Februariu, 1889.

In conţelegere cu comitetul şi sinodul parochial dela Simeria şi filia Repaş.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 104 [42] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan lângă debilitatul paroch din comuna Zdrapţi, se escrie în urma venerabilei resoluţiuni consistoriale dto 22 Novembre 1888 Nr. 4986 B. un nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele arĕtate în concursul dintâiu.

Concurenţii au sĕ-şi instrueze cererile conform dispoşiţiunilor legei din vigóre şi sĕ le astérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului parochial al comunei Zdrapţi, ţinută la 30 Ianuariu a c.

In conţelegere cu oficiul protopopesc gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 161. [49] 1—3

EDICT.

Iacob Drăgoiu, gr. or. din Aciliu, care au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Măria născ. Vasilie Meţ, gr. or. tot din Aciliu, fără a se scí unde petrece, conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu a. c. Nr. 1782 B.— se provócă a se presenta la subsemnatul oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contra procesul divorţial, intentat asupra-i de soţia lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 16 Martiu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter

Nr. 109 [39] 3—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Pascea gr. or. din Sărata, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de 8 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Cândea gr.-or., asemenea din Sărata, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei ei, se citéză prin acésta a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Avrig, 13 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

A XX-a adunare generală ordinară

va avé loc **Dumineca în 2/14 Aprile a. c. la 3 óre după prânḑ** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5.)*

Obiecte de pertractare sunt

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1888.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Alegerea comitetului de supraveghiare.
5. Propuneri incurse.
6. Sortiri de obligaţiuni a fondului de întemeiare.

[45] 2—2

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☞ **In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.** ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ **Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.**

☞ **Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.**

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 19—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Nr. 33 Sibiiu, Joi 23 Martiu (4 Aprile), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători de Sâmbătă „Bunavestire“ Nrul procsim va apărĕ Marţi în 28 Martiu.

Sibiiu, 22 Martiu.

Incă câteva ḑile ne despart de importantul act al alegerei de episcop în eparchia vĕduvită a Caransebeşului.

Sunt grele timpurile în care trăim, biserica are acum ca nici odată trebuinţă de un păstoriu luminat, de un bărbat ales şi de caracter firm, şi deací greua rĕspundere asupra tuturor celor ce sunt chemaţi cu votul lor, ca sĕ dea o soluţiune bună acestei intrebări. In un stat, cum e al nostru, biserica póte în marginile constituţiunei bisericesci sĕ se desvólte în cursul ei normal, numai dacă alesul va scí impăcá trebuinţele credincioşilor în tóte direcţiunile, şi se va ferí, cât se póte, de a provocá vre-un conflict cu statul şi organele lui.

E grea acéstă problemă, e de multe ori aşa de grea, încât trebue sĕ ne mirăm adese ori de abnegaţiunile şi reservele, ce trebue sĕ şi le impună episcopii nostrii în dragul bisericei şi în dragul reputaţiunei, de care biserica nóstră se bucură şi s'a bucurat totdeuna înaintea tronului, şi inaintea tuturor ómenilor de bine.

A cultivá aceste virtuţi, e datorinţa celor inferiori din cler, a le promová din tóte puterile şi a fi preste tot locul cu sfatul şi cu cuvêntul cel înţelept, e aḑi datoria episcopului român.

E atât de fină graniţa, care desparte aḑi postulatele reale şi cele închipuite ale poporului, încât numai un ochiu ager, o inteliginţă superióră, o inimă, ce bate cu căldură pentru tot ce e salutar, scie sĕ o distingă, de ací urméză, ér in mod firesc, că ochii alegĕtorilor vor trebuí sĕ se întórcă spre un atare bărbat, care a fost un şir de ani mai lung aprópe de isvor, aprópe de un conducĕtoriu inţelept şi de un cârmaciu probat.

De multe ori teoria nu e de ajuns pentru-ca omul sĕ aibă rutina recerută pentru de a representá biserica în şi afară, şi în mod imperativ se cere, ca sĕ fi vĕḑut multe, sĕ fi asistat la multe şi sĕ şi fi contribuit la multe acte importante, cu votul seu, cu sfatul seu şi cu energia sa. Dacă vom căutá că unde e aḑi posibil a se adăpá omul de atari cunoscinţe şi esperinţe, e uşor de aflat, numai desbrăcare de ori ce preocupaţiune se recere. Dispunem de atari feţe bisericesci, cari au dat doveḑi despre destoinicia lor în tóte funcţiunile bisericesci, unde după impregiurări a fost chemate. Noi suntem ridicaţi cu mult mai tare preste ori ce preocupaţiune sau chiar pasiuni, — ce le combatem cu energie unde se ivesc, — când e vorba de interesele generale ale bisericei, şi scim apreţiá, ce e de apreţiat.

Avem dignitari bisericesci, cari n'au stat departe de biserică, ci de un lung şir de ani în bine şi în rĕu a prestat servicii frumóse bisericei şi metropoliei, şi cari prin caracterul lor, prin sciinţele lor şi prin posiţiunea lor ar fi cei mai competenţi de a ocupá scaunul episcopesc.

In sinodul electoral sunt intruniţi o parte considerabilă din cei mai de frunte bărbaţi ai românilor gr. or., ei vor avé a decide, noi însĕ nu ne am putut dispensá de datoria, ce o avem faţă de biserică, când se află în ajunul unui act atât de important.

Pentru-ca actul în sine sĕ impună, este de o necesitate imperativă, ca el sĕ afle espresiunea sa în unanimitatea voturilor. Ori ce scisiune, ori ce partid se ar arĕtá pe faţă ori în ascuns, vor causá greutăţi, şi e bine ca sĕ nu se dea nici cea mică ansă contrarilor bisericei nóstre de a se amesteca în trebile ei interne.

E imperativ necesar, ca animosităţile de ori ce natură sĕ se evite şi bunainţelegere sĕ predomnéscă la esecutarea acestui act important

Votul sinodului episcopesc va fi substernut la locul seu, şi o alegere unanimă nu póte intimpiná decât simpatiile tuturor factorilor chemaţi a ratificá şi sancţioná acel act.

La o parte deci cu intrigile şi cu machinaţiunile, la o parte cu cugetele reservate şi cu interesele de ori ce natură, căci biserica doresce pacea, doresce sĕ realiseze marele program, ce l'a desfăşurat Christos, program, care pe stindardul seu nu sufere decât bunainţelegere şi frăţietatea.

Diecesa Caransebeşului e cu mult pré tineră, instituţiunile ei mult pré plăpânde ca sĕ sufere sĕ se incuibe în sinul ei spiritul de partid, acel spirit distrugĕtor, care róde afund la temelia bisericei.

Diecesa Caransebeşului prin aceea, că va alege pe unul dintre dignitarii cei mai vrednici, va dá probe invederate, că nu a avut în vedere altceva decât binele bisericei, ori pe carele va cădé sórtea, trecutul însĕ la nici un cas nu póte fi desconsiderat.

Ne am dat părerea nóstră, am spus ce dorim, la rêndul seu alegĕtorii ne vor aprobá ori nu, noi ne am făcut datoria, şi dacă un atare bărbat va intêmpiná consensul sinodului electoral, diecesa Caransebeşului va continuá în pace şi în ticnă opera ei de desvoltare spre binele şi spre fericirea credincioşilor sei.

Deci inimă curată!

Revista politică.

Printre desbaterile din camera deputaţilor din Budapesta s'a sulevat şi cestiunea asentărei celor născuţi în 1865 şi s'a hotărît, ca aceia sĕ nu mai ajungă la asentare. După terminarea desbaterilor asupra proiectului militariu, regimul va presentá încă o sumedenie de proiecte, mai mult ori mai puţin însĕmnate.

Intre elaboratele, cu care regimul va păşí şi le va aduce la ordinea ḑilei în dietă se numĕră: proiectul pentru rĕscumpĕrarea liniilor ferate ungare, ungare-galiţiene şi de vest; prelungirea terminului pentru ridicarea porturilor libere Triest şi Fiume; proiectele de buget; reforma administraţiunii financiare; dreptul de ereditate; procedura procesuală; proiectul despre responsabilitatea judecătorilor; — preste tot vre-o treiḑeci de proiecte mai are sĕ discute şi sĕ resolvéscă dieta definitiv.

Şi dacă oposiţiunea nu va observá o politică mai conciliantă ca cea de până acum, regimul va trebuí sĕ îndure multe greutăţi, şi sesiunea dietală sĕ se prelungéscă.

Regimul ungar a acceptat în general şi proiectele regimului austriac despre separarea socotelilor reţelelor căilor ferate austriace şi ungare din sud şi a făcut nu mai câte-va modificaţiuni, pe cari regimul austriac le studiază acum.

Deputaţiunea regnicolară croată şi-a început conferenţele sub preşedintele Bukotinovici şi a discutat asupra tuturor afacerilor mai importante, ce cad în sfera de activitate a ei, şi cari sunt mai oportune.

Desbaterile bugetare din parlamentul vienes apar de tot interesante. Principele de Liechtenstein şi a pus tóte puterile pentru a-şi ajunge scopul în cestiunea scólei confesionale. Vorbirea sa fulminantă, carea a entusiasmat pe deputaţii clericali, a avut sĕ întimpine însĕ o stavilă de tot puternică în cuvêntul aprigului conducĕtoriu al cehilor tineri, Gregr.

Ministrul Gautsch, atăcat óre-cum indirect în vorbirile deputaţilor, cari nu aderéză la proiectul lui Liechtenstein, că voesce sĕ compromită esistenţa înfloritóre a scólei austriace prin ridicarea la lege a proiectului lui Liechtenstein, pentru scóla confesională, a rĕspuns de tot emoţionat şi rĕspunsul seu se deosebesce esenţial, de cel care îl dete cu câte-va ḑile mai nainte.

Ministrul a accentuat, că nu primesce acusele deputaţilor, şi că ar face bine deputaţii, dacă i-ar dá timp sĕ se acuse însuşi. Din acésta enunciaţiune transpiră un feliu de abatere a ministrului dela ho-

FOIŢA.

O partie de şac.

după *I. M.*

(Incheere.)

Acest espedient 'l oferí clubul electric, care şi de astădată a dovedit, că merită numele de impreunătoriu al lumei vechi cu cea nouă. Şi aşa s'a întêmplat, că Jonathan Pym şi Tom Penny în decurs de opt luni şi jumĕtate s'au luptat pe cale telegrafică o luptă teribilă pentru câstigarea gloriosului titlu de „Campionul universal al nobilului joc de şac.“

Din douĕspreḑece în douĕspreḑece óre telegrafa Tom Penny la Jonathan Pym:

„Fugariul alb trage câmpul 15.“

Şi din douĕspreḑece în douĕspreḑece óre rĕspundea Jonathan Pym lui Tom Penny:

„Trage regina câmpul 27.“

Şi în fie-care interval de aceste douĕspreḑece óre impresariul Corneliu Kwiek, care remăsese în New-York, primia câte douĕ sute şi cinciḑeci până la trei sute de telegrame, ce conţineau oferte de prinsori enorme, şi pre cari dênsul îndată le resolvia cu rĕspunsul, că s'au aflat persóne, cari le primesc. Unspreḑece scriitori, ce erau ocupaţi la dênsul permanent, conduceau cărţile şi socotelele, şi de diminéţa până séra rĕsfoiau nesce registre colosale, în cari erau induse în şiruri infinite cele mai gloriόse nume din aristocraţia englesă alăturia cu cei mai avuţi neguţători de porci din America liberă. Şi schimbul de depeşe, provenitoriu din acésta luptă internaţională, a fost atât de mare, încât trei societăţi acţionare pentru cablele submarine, ce se aflau la uşa bancrotului prin acest noroc neasceptat au scăpat de ruină.

Din cincispreḑece Octobre anul 1887 partia rĕmase timp îndelungat nedecisă. Cătră finea lui Decembre însĕ Tom Penny era atât de slăbit şi şansele lui Jonathan Pym se ridicaseră aşa de tare, încât posiţia lui se privia de neatacabilă. Dar cam pre la mijlocul lui Ianuariu campionul engles prin o stratagemă genială 'şi recucerise întreg terenul; şansele lui Pym scădeau, precând ale lui Penny cresceau puternic. Cătră finea lui Martiu éră reluase Penny conducerea, şi acum, cu cât devenia terenul de luptă mai ângust, cu atât şi peripeţiile rĕsboiului deveniau mai accelerate şi mai decisive.

În acest stadiu însĕ se schimbară şansele luptei din ḑi în ḑi în mĕsura, în care invingerea, cel puţin la aparinţă, se inclina acum pe partea lui Tom, acum pre partea lui Jonathan, ér partisanii acestora acum se simţiau ridicaţi la culmea triumfului, acum aruncaţi în abisul desperărei.

În 25 Maiu însĕ s'a intêmplat, că campionul american a fost fericit a face o trăsură genială, provenită din o inspiraţiune supremă, care e în stare a sigilá chiar şi sórtea. Când a primit Tom Penny acésta telegramă, sudori rĕci începură a-i curge pe frunte; el însĕ nu voia sĕ se predea, ci şi-a mai indelungat agonia încă cu cinci ḑile. In 30 Maiu i se părea, că éră îi mai lucesce o raḑă de speranţă, ultima trăsură a contrariului seu se părea, că-i deschide o pórtă de mântuire . . . O atare greşélă în momentul decisiv! Era cu putinţă?

Tom Penny cercetà situaţiunea mai de aprópe. Nu era sigur, că subverséză o greşélă; trăsura putea fi şi o stratagemă de tot fină. Ce inchipuire avea sĕ-şi facă despre acésta, ce decisiune sĕ ia? Insĕ ori era stratagemă ori greşală, el era silit sĕ între pe pórta deschisă. De era greşală, atunci Jonathan Pym e perdut; de era însĕ o stratagemă, atunci Tom Penny e invins definitiv. In ḑiua, când Tom şi-a redigiat telegrama sa, un presimţĕmênt incepu sĕ se furiseze în inima lui, cum că adecă şi-a jucat nebuna carte, pe care a pus totul.

O óră mai târḑiu, când Jonathan Pym a deschis telegrama rivalului seu, un suris de triumf se iví pe buzele sale.

— Domnilor, ḑise el cătră colegii sei din club, pe mâne după espirarea alor douĕspreḑece óre, camtărîrea, ce o a avut mai înainte, de a sprigini proiectul principelui de Lichtenstein.

Foile cislaitane comentéză mult enunciaţiunile ministrului, însĕ cu óre care dubiositate scot conclusiunile la care ar ţintí ministrul. In tot casul însĕ interpelaţiunea adresata ministrului pentru demisionarea rectorului magnific dela posiţia sa inaltă, ce o ocupa la universitatea din Viena, a causat mult sânge rece şi a aflat mare resens în ministrul cultelor şi de instrucţiune.

Regimul însĕ numai cu anevoe se va învoí sĕ se despartă de ajutoriul clericalilor, de óre-ce acestia, dacă vor întrá în alianţă cu stânga, póte opune o resistenţă gravă şi póte face o astfeliu de oposiţiune, încât regimul sĕ fie silit a se premení. Cele mai multe foi vienese asigură însĕ, că esistenţa regimului nu este aşa de acută şi că dacă el va perde sprigĭnul clericalilor, va aflá amici în celelalte partide, cari pană acum i au făcut oposiţiune.

Sgomotile rĕspândite, că principele de Bismarck s'ar retrage cu totul dela activitatea şi din oficiul statului, s'a desminţit pe neaşteptate tocmai prin rostul bĕtrânului cancelariu în parlamentul german, şi au pus în o amară desilusionare pe toţi aceia, cari se ocupau cu acésta întrebare şi cu combinaţiunile eventuale. Cancelariul a esprimat şi aceea, că povara anilor, ce-i apasă umerii, nu i mai permit, ce e drept, a conduce ca şi pănă acuma atâtea agende, pentru care îl făcea responsabil imperiul, dar că de acum înainte se va ocupá numai cu conducerea politică a Germaniei şi aşa crede, că în acéstă direcţiune, deşi bĕtrân, totuşi va puté prestá servicii ca cel mai harnic politic şi diplomat al statelor europene.

Impĕratul Wilhelm al doilea are de altcum mare devotament cătră bĕtrânul seu cancelariu, onorându-l chiar cu presenţa sa la masa principelui, unde au fost invitaţi toţi bărbaţii de valóre germani, afară de matadorii liberariloru. Impĕratul s'a esprimat chiar, că contra obiceiului moşului seu, el va căutá cât mai dese ocasiuni, ca sĕ pótă convení cu bărbaţii Germaniei.

Ex-regele Milan a fost primit în audienţă din partea sultanului şi sultanul i-a reîntors visita. Comentările foilor sêrbe despre acésta întâlnire sunt favorabile şi promit o schimbare esenţială spre bine a relaţiunilor Sêrbiei în politica orientală, ce se va urmá.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucerdea-vinósă, 19 Martiu 1889. Pré onorate domnule redactor! S'au introdus tipăriturile cunoscute pentru purtarea raţionielor şi administrarea averilor bisericesci, scolare şi fundaţinnali încă de mai mulţi ani, şi durere, că încă pe unele locuri sunt necunoscute, ori pré puţin cunoscute şi cosiderate, din causă că poporul, comitetele şi chiar şi epitropiile (nu din rĕutate, ci din obiceiui înrădăcinat în trênşii, că acelea raţiocinii se pot face şi pe mai mulţi ani, tot odată ca şi mai nainte) nu pun preţul cuvenit pe acelea tipărituri. Deci când are sĕ se întroducă o reformă nóuă fundamentală, atunci nu e destul numai preotul, ba nici chiar numai protopopul, ci e de ne apărată trebuinţă esmiterea unui comisariu dela cârmă, cu deosebire în locurile acelea barem, unde se simte mai mare necesitate; acolo se facă observări rigurose preotului, comitetului, şi epitropiei parochiale, pentru acurateţa după tipăriturile întroduse a tuturor afacerilor bis. scol. şi fundaţ. Unde se simte necesitate, a esplicá, îndreptá, admoniá, mustrá, apoi a pune un termin anumit pentru îndreptarea neajunsului aceluia. Unde biserica, scóla, şi fondurile nu au contrari rafinati, acolo şi preotul póte face fórte mult; dară unde din nenorocire sunt şi de aceia, cari pe faţă te linge, în dos te frige, cari vîră intrigă, şi discordii, fac separatism etc. etc. acolo tótă silinţa şi diliginţa preotului de ar fi esemplară şi totu-şi se paraliséză; cine nu scie? cine nu cunósce, ce reutăţi mari au făcut totdeuna: invidia, intriga, discordia etc. etc. Acele se aşaḑă durere! pe capetele cele mai luminate şi mai meritate, cum se aşaḑă lăcustele pe locurile şi câmpiile cele mai fructifere şi le pustiesc, dacă nu se caută mijlócele necesarii, medicina cuvenită.

„Concordia parve res crescunt, discordia maxime delabuntur.“ Acésta este o ḑicere pré adevĕrată. Deci sĕ se întroducă ordinea în tóte afacerile nóstre bis. scol. şi fundaţ. în modul sus arĕtat; căci acea e inima lucrurilor. Se se intrebe poporul, sĕ se cerceteze: cine năzuesce la progres sau regres? cine e bine sau rĕu voitoriu şi făcĕtoriu, ori numai împedecătoriu al intereselor biser. scol. şi fundat.? Sĕ se convingă Pr. Ven. nóstre autorităţi prin vedere şi auḑ nemijlocit în mijlocul poporului, despre tóte cele necesarii. Se face aşa! avem sĕ privim cu bucurie la progresul afacerilor nóstre bis. scol. şi fundat., nu se va urmá astfeliu! atunci aceste afaceri vor merge tot mestecate şi ne deplin lămurite. Indată însĕ ce s'ar delăturá pedicile aflate, tóte afacerile ar luá altă faţă cu totul.

In fine mi iau libertate a mai observá că: fiind-că administraţiunea averilor bisericesci constă nu numai din bani, ci şi din bucate, grâu, cucuruz şi vin; aşa dară pentru o mai mare acurateţă şi uşorinţă ar fi de lipsă, dacă s'ar aflá de bine şi s'ar puté a se mai înmulţí rubricile în „Jurnalul de casă“ şi „Contul capitalelor“ cu cuprinderea bucatelor şi a vinului. De altmintrinea deşi sunt acelea tipărituri cam grele, dară căutând la simburul lor, sunt fórte bune. Ar trebuí ca cei ce nu le înţeleg bine la sinódele protopresbiterale sĕ le mai discute şi cérnă între sine, instruindu-se şi îndreptându se unii pe alţii.

Teodor Pop.

Raportul Direcţiunei.

Onorabilă adunare generală!

Cu un cas trist sunţem necesitaţi sĕ începem raportul nostru despre anul espirat.

Unul dintre stêlpii cei mai puternici ai acestui institut, acea figură simpatică, carea de ani 14 încóce la tóte adunările generale ve saluta din scaunul presidial, ilustrul bărbat, dl consiliar aulic **Iacob Bologa**, la 30 Maiu 1888 a încetat din viaţă.

Pe decedatul îl deplângem nu numai ca pe un bărbat integru, carele, ca puţini muritori, a avut fericirea de a-şi scí câştigá stima şi încrederea binemeritată a tuturor cunoscuţilor sei, dar şi ca pe unul din fundatorii acestui institut, carele dela constituirea consiliului de direcţiune în continuu a fost unul din cei mai valoroşi membri ai aceluia, şi ca atare dela început pănă la 30 Iuliu 1874 a substituit pe preşedintele, ér dela acéstă ḑi până la óra morţii sale a fost însuşi preşedintele consiliului, pe carele spre mulţămirea tuturor l'a condus cu înţelepciune şi cu tact, lucrând cu tot zelul la prosperarea institutului, carele erá mândria lui.

Consiliul de direcţiune, şi-a ţinut de a sa sântă datorinţă a dá espresiune durerei sale din acel incident regretabil, într'un mod demn de memoria decedatului, dispunênd într'altele: ca înmormêntarea sĕ i-se facă pe spesele institutului, ceea-ce însĕ familia rĕposatului n'a primit, reservându-şi pentru sine aceea onóre — apoi ca sĕ i se procure portretul în oleu pentru sala de şedinţe, ceea-ce se află în lucrare.

Credem deci, că suntem si interpreţii simţemintelor dvóstre, când ve rugăm, sĕ binevoiţi a dá espresiune la procesul verbal viului regret, ce cu toţii îl simţim pentru durerósa perdere a decedatului, şi că aprobaţi disposiţiunile luate în consiliul de direcţiune din acest trist incident.

Prin hârtia sa din 21 Ianuariu a. c. domnul Gligor Matei, érăşi un membru vechiu al direcţiunei, încă a abdicat de postul seu, din motivul, că în urma etăţii sale înaintate i-a slăbit vederea.

Doue locuri au devenit deci vacante în consiliul de direcţiune, în mod estraordinar, dela adunarea generală precedentă încóce, pe cari direcţiunea în puterea §-lui 37 din statute le-a îndeplinit în mod provisoriu prin substituirea dlor Dr. Ioan Moga şi Leontin Simonescu; în adunarea presentă însĕ veţi binevoí dvóstră a le întregí prin alegere definitivă.

Aceste premise trecem la operaţiunile institutului.

Deşì nu se póte afirmá, că crisa generală economică ar fi încetat cu totul în anul espirat, precum n'au încetat în părţile acestea nici miseria comercială şi industrială, urmată din rĕsboiul vamal cu statul vecin România, afacerile nóstre totuşi s'au desvoltat în mod îmbucurătoriu şi am realisat un profit curat cu fl. 7000 mai mare decât în anul precedent, deşì am redus interesele în mod considerabil mai la toţi ramii de operaţiuni.

Mai la vale urméză tabloul complet al operaţiunilor institutului, din carele ve puteţi convinge despre progresul obţinut special la fie-care ram; — cu satisfacţiune ve atragem însĕ şi la acest loc atenţiunea, asupra depunerilor spre fructificare, cari au ajuns la considerabila sumă de aprópe **trei milióne,** şi a crescut în anul espirat cu fl. 379,000.

Un succes acesta aici, unde mai esist numeróse alte institute de bani, vechi şi bine consolidate, cari tot acelea interese dau deponenţilor, cari dăm şi noi, — carele trebue sĕ ne umple de mulţămire pe toţi, căci este dovada cea mai eclatantă despre reputaţiunea, de carea se bucură institutul nostru la publicul mare, este fructul încrederei eluptate cu muncă neîntreruptă şi cu soliditatea nóstră recunoscută de toţi factorii competenţi, carea ne vom nesuí sĕ o susţinem şi merităm şi în viitoriu.

Mişcarea operaţiunilor nóstre este următórea:

Depunerile:

Cu finea anului 1887 erau la institut 3081 depuneri în sumă de	fl. 2.485,513 82 cr.
în decursul anului 1888 s'au mai făcut 1416 depuneri în sumă de	fl. 2.306,040 76 cr.
Deci starea totală a fost de 4497 depuneri în sumă de	fl. 4.791,554 58 cr.
Din aceste s'au ridicat 973 depuneri în sumă de	fl. 1.927,156 62 cr.
remânênd starea lor cu 31 Decembre 1888 de 3524 depuneri în sumă de .	fl. 2.864,397 96 cr

cu fl. 378,884 14 cr. mai mult decât în anul trecut.

(Va urma).

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul a făcut visită cardinalului Haynald. Cardinalul tocmai se afla la masă dimpreună cu sora sa, când i se anunţà, că monarchul îl cercetéză. Maj. Sa întrà în odaia de mâncare şi rugà pe cardinal sĕ nu se incomodeze. A fost apoi dus în salonul de primire, unde a petrecut un pătrariu de óră. Maj. Sa i-a dat poveţe ca sĕ se cruţe cardinalul, care e reconvalescent, până ce morbul va dispără.

* (Cas de mórte.) Familia domnului Dr. Ioan Moga a suferit o grea cercare. Cruda mórte i-a răpit pe fetiţa a patra, *Anicuţa*, în frageda etate de abia 5 ani. In faţa bólei difteritis zadarnice au fost tóte lacrimile şi grija mamei, zadarnice tóte încercările părintelui ei de a o scăpá din ghiarăle morţii.

Priméscă întristata familie sincerile nóstre condolenţe.

* (Cas de mórte.) Un anunţ funebral ne aduce scirea tristă despre perderea éră-şi a unui preot tinĕr, *Alesandu Tulia* din Câmpuri-Surduc, carele a fost unul dintre cei mai inteligenţi şi zeloşi preoţi din protopresbiteratul Iliei. Pe rĕposatul, vĕduvit abia de 7 sĕptemâni, pe lângă vĕduvita sa parochie îl deplânge minorénul seu fiu Emilian, mama sa Susana Tulia născ Bogdan, şi fratele seu Teofil Tulia not. cercual precum şi alte numeróse rudenii.

Fie-i ţĕrina uşóră!

* (Biserica greco-română din Budapesta). In cele din urmă dl ministru de culte şi instrucţiune publică, cont. Albin Csáky, a numit paroch la biserica greco-română din Budapesta, pe Ioan Georgides, reservându-şi însĕ ministrul dreptul de al denumí definitiv în acest oficiu pe numitul preot numai după-ce 'şi va fi însuşit bine în vorbire şi scris limba maghiară. Suntem curioşi a scí, dacă

---

pionul engles 'şi va fi subscris singur sentinţa de mórte.

Şi el 'şi espedà telegrama sa, precând colegii sei erupseră într'un hurrah tunătoriu, care făcù de se cutremurară ferestile dela „electric club.“

In ḑiua următóre membrii dela „Escentric club“ din London“ asteptară înzadar pe campionul lor Tom Penny, căci acesta nu se presentà la óra indatinată, de aceea ei trimiseră o deputaţiune la locuinţa lui. Membrii acesteia se rentórseră sdrobiţi. Tom Penny fù aflat pre padimentul chiliei, lovit de aplopexie; mâna lui stringea cu nervositate depeşa dela New-York, cari îi sigilase sórtea.

. . . Deja de douĕ óre asteptá Jonathan Pym în sala cea mare din „Electric club“ din New York lângă şacul seu şi incungiurat de elita aderenţilor sei, telegrama de rĕspuns a rivalului seu invins.

Ce se insemneze acésta tăcere? Sĕ fi capitulat óre renumitul Tom Penny în óra ultimă şi de aceea denégă trimiterea depeşei, prin care 'şi recunósce căderea?... La cugetul acesta fruntea lui Jonathan Pym se încruntà. El avea lipsă de acésta telegramă, căci singur şi numai aceea era în stare de a finí partia . . . . fără de acéstă telegramă mattul remânea nefinit şi ori cât de sigur era triumful seu, i-ar fi lipsit sigilarea aceluia, pe carea era în stare sĕ o dea numai şi numai ultima trăsură a lui Tom Penny.

Ce, el sĕ-şi véḑă aşadară răpită incoronarea carierei sale şi sĕ fie lipsit de titlul glorios de primul campion de şac din lume, pentru care el ca un Yankee şi şachist adevĕrat, era în stare sĕ şi dea ḑece ani din viéţă? Acest titlu mult invidiat, sublim şi glorios sĕ-l scape prin tradarea unui rival neloial?

Şi la acest cuget Jonthan Pym incepù a-şi smulge barba cu degetele nervóse şi devenì palid de mânie. In acest moment intrà un servitoriu, ce-i aduse pe o tasă o chârtie impăturată.

— O depeşă pentru Jonathan Pym, ḑise el.

— Ad'o iute! ḑise şachistul, intinḑêndu-şi mâna.

El apucà telegrama, o deschise şi cetì cu voce tare:

— *„Rivalul dtale e mort!“*

Chârtia îi scăpà din mână şi căḑù pe padiment, de unde o ridicà un membru de al Clubului.

— Nu e destul cu atâta, ḑise acesta, trebue sĕ dai şi un rĕspuns la acésta!

— Aici e rĕspunsul meu, replicà Jonathan Pym.

Şi apucând hârtia, scrise sub şirul: „Rivalul d-tale e mort“ aceste douĕ cuvinte: „Şi eu!“

După acésta scóse un revolver din busunariu şi-şi trase un glonţ prin cap.

G. D.

acest preot scie românesce, căci unguresce sigur va învěţá, dacă i va simţí trebuinţa.

* (Convocare) P. t. domnii membri fundatori, ordinari şi ajutători ai „Reuniunei de cântări şi musică a plugarilor români din Câmpeni“ prin acésta se convócă la şedinţa ordinară a adunărei generale, ţinêndă la 7 Aprile c. n. 1889 órele 3 p. m. în localul scólei normale gr. ort. din Câmpeni.

Obiectul:

1. Raportul comitetului.
2. Raportul cassarului.
3. Alegerea funcţionarilor.
4. Inscrierea de membrii noi.
5. Propuneri.

Câmpeni, 15 Martiu, 1889.

Ioan Motora, preşed. reuniunei.
Nicolau Corcheş, v.-preşed. reun. ca notar ad hoc.

* (Moştenitoriul tronului român.) Precum scrie „Epoca“, principele Ferdinand, presumtivul moştenitoriu de tron al României va sosí în Bucuresci la 3 Aprile a. c. st. v. Se va cere şi se va votá din partea corpurilor legiuitóre în sesiunea de tómnă lista civilă a clironomului. Guvernul român a voit ca acésta listă sě se voteze încă în sesiunea actuală, dar Maj. Sa regele şi-a esprimat dorinţa sě se amâne. Se vorbosce, că principele se va instalá în Iaşi, ér nu în Bucuresci.

* (12 membri regalişti). Guvernul a numit din partea sa pe următorii 12 membri regalişti în comitetul administrativ al fondurilor năsěudene: Bodó Kálmán, jude cerc; Jakab János, fiscal comit. Elia Burduhos, not. com; Vasilie Grozea, preot gr. cath.; Florian cav. de Porcius; Dr. Emil Filipan, medic cerc; Vasilie Pap, jude reg.; Gregoriu Pletos prof. gim.; Vasilie Onigaş, învěţ; Anton Georgiu, ampl. comit; Stefan Vărărean, ampl. cott; Procopiu Cutean, ampl. cott. Observăm, că guvernul nu numai că a numit şi negrăniţeri, dar chiar şi bărbaţi de naţionalitate strëină.

* (Dela Caransebeş) Dumineeă la 10 óre a. m. s'a ţinut parastas în biserica sf. Ioan Botezătoriul pentru sufletul adormitului archiereu Ioan Popasu. Alegerile supletorii la sinod s'au făcut, însě de astădată nu în liniscea cea bună de pănă acum, ci precum se spune, spiritele au fost fórte agitate. S'au presentat şi câte 15 candidaţi în un cerc electoral!

* (Manevrele de tómnă.) După disposiţiunile de pănă acum Maj. Sa monarchul va asistá la esercíţiile de arme ale corpului de armată din Gratz, cari se vor ţiné dela 4—7 Septembre împregiurul Adelsbergului; va călětorí apoi monarchul la esercíţiile de arme ale corpului din Timişóra, cari se vor ţiné în împregiurimea Aradului din 8—12 Septembre; şi în urmă va asistá monarchul cu o suită deobosită la manevrele corpurilor 9 din Iosefstadt şi 10 din Brünn, cari se vor ţiné dìn 11 pănă în 14 Septembre în localităţile: Zwitau—Mährisch—Trübau—Chrudim—Chrast.

* (Proiectul de lege militariu). După 12 $1/_2$ sěptěmâni s'a terminat discutarea proiectului de lege la a doua cetire; în sěptěmâna acésta el va ventí la ordinea ḑilei şi în casa magnaţilor din Austria, unde se va discutá, astfeliu, că pe la finea sěptěmânei va puté fi remis camerei deputaţilor, ca sě primésců şi modificările făcute la § 14. Se crede, că proiectul se va sancţioná cât de curênd şi astfeliu se va puté decide sporirea contingentului de recruţi pe anul 1889 şi că asentările se vor puté efeptuí pe la începutul lunei lui Maiu.

* (Act marinimos.) Dl profesor de musică dela scólele nóstre medii din Braşov, Nicolau Popoviciu, a arangiat o serată musicală-declamatorică cu studenţii din numitele scoli. Succesul atât cel moral cât şi material a fost de tot mulţămitoriu. Suma, ce a încurs s'a adăugat la fondul studenţilor miseri, după-ce au fost împărtăşiţi mai mulţi elevi sěrmani cu ajutóre considerabile!

* Comisiunea pentru educarea poporului a cott. Sibiiu în şedinţa din 28 l. tr. s'a constituit din nou sub preşedinţa vice-comitelui. In urma retragerei preşedintelui de pănă acum a rev. dn protopresb. I. V. Russu s'a ales de preşedinte Ilustr. Sa dl Ignatiu Ninger, abate şi preot al cetăţii Sibiiu, ér de secretariu dl Petru Domanjai învěţ. rom. cath.

* Têrgul de vite de prăsilă, subvenţionat de comitatul Sibiiului se va ţiné şi în anul acesta cu ocasiunea têrgului de vite în Sibiiu. Vitele frumóse vor fi premiate; totodată se atrage atenţiunea, că se vor afla mulţi cumpěrători, mai ales, că au început a se căutá vitele de rasă bună şi că preţurile vor fi urcate.

* (Léfa juḑilor). Cererile pentru sporirea lefei juḑilor sosesc din tóte părţile la guvern şi la dietă. In un studiu, ce l'a făcut Dr. Iuliu Vlasici, substitut de proc. suprem, documentéză cu date positive din organisaţiunea judecătorésců a altor state, că în Francia, Germania, România, Svedia, Belgia şi chiar în Sêrbia etc. juḑii sunt mai bine plătiţi decât la noi; în Francia bună-óră un preşedinte are 20,000 franci salariu.

* (Turnul Eiffel din Paris.) La banchetul, ce s'a dat în ḑilele trecute pentru terminarea uriaşului turn s'a arborat un tricolor uriaş de 300 metri. Representaţii consiliului comunal, au urcat pănă la restauraţiunea cea mai înaltă. La banchetul la care a luat parte lucrătorii şi óspeţii invitaţi, împărtăşì ministrul president Tirard, denumirea lui Eiffel ca oficeriu al legiunei de onóre.

* (Le-au venit minte!) Junimea maghiară universitară din Cluş a hotărît în şedinţa din 31 l. c., că nu va mai luá parte în corpore l'a demonstraţiuni, cât timp ele vor degenerá în scandaluri şi eroisme de trotuar. Cam târḑiu le-a venit minte; dar e bine şi aşa!

* (Maghiarisări.) Precum se telegraféză din Budapesta ḑiariului „N. Fr. P.“ în comuna Erşi din apropierea capitalei locuitorii sêrbi de acolo au provocat în biserică scene sgomotóse, din causă că preşedintele a hotărît, ca serviciul dumneḑeesc sě se ţină de 2 ori pe sěptěmână în limba maghiară. Au trebuit sě se aducă gendarmii, şi când magiarii au părăsit biserica, pe stradă au fost intimpinaţi decătră sêrbi cu insulte şi cu aruncări de petri. Un băiat lovit în cap cu o pétră, a fost dus de acolo plin de sânge. Dóue femei sêrbe şi un individ, care a aruncat cu petri, a fost arestaţi decătră gendarmi; locuitorii germani ai localităţii încă au demonstrat în contra serviciului divin maghiar părăsind biserica în mod ostentativ dar liniştit.

* (Semne de rěsboiu.) Ministrul de rěsboiu român a cerut 15 milióne franci camerei pentru continuarea fortificaţiunilor. Camera a discutat cestia în şedinţă secretă. — Generalul Radetzky a inmanuat ţarului un memorand, în care spune, că întăririle, ce s'au făcut nu sunt duravere şi că banii cheltuiţi, n'au adus nici un folos.

* (Agenţie telegrafică naţională.) Guvernul român a luat iniţiativa infiinţării unei agenţii naţionale telegrafice în Bucuresci. „Agenţia Havas“ nu va mai stá dar în serviciul oficios al României.

* (Esposiţie de flori.) Grădinarii braşoveni intenţionéză arangiarea unei esposiţii de flori în Braşov încă în luna acésta.

* (Podul peste Dunăre). Dl Mihail Cogălnicean a adresat ministrului de lucrări publice o interpelare privitóre la construcţiunea podului de peste Dunăre. Acéstă interpelare a fost desvoltată în şedinţa camerei de Joi. Interpelatorul, după ce a demonstrat marele avantage ale podului proiectat, a cerut sě i se rěspundă categoric, dacă guvernul e hotărît sau nu se construéscă acest pod. Necesitatea acestui pod, ḑice dl Mihail Cogălnicean, e cu atât mai mare cu cât s'a cheltuit milióne pentru construirea unei linii ferate între Bucuresci şi Fetesci şi Făurei-Slobozia în scopul de a legà România cu Dobrogea şi a oferí comerciului local şi internaţional o cale directă şi fără transbordamente până la Marea Neagră, adecă pănă în cunoscutul nostru port Constanţa. Dl Cogălnicean a mai adăogat, că fără asest pod liniile nóstre ferate vor cădea în categoria liniilor de interes local. In lipsa d-lui Al. Marghiloman ministru de lucrări publice reţinut la Senat, dl ministru *Petre Carp* a rěspuns d lui Cogălnicean, că guvernul recunósce importanţa podului şi că la anul viitoriu va incepe lucrările pe care *e fórte hotărît ale esecutá.* Dl Carp a terminat prin a ḑice că studiile sunt deja făcute dar studiile definitive nu sunt încă terminate, deórece ele sunt strîns legate cu acele ale portului Constanza. Dacă am věḑut în cursul acestei sesiuni parlamentare vre-o interpelare mai la timp şi mai utilă pentru ţéră, apoi de sigur este aceea a dlui Cogălnicean privitóre la podul peste Dunăre. Am fi dorit cu tóte acestea ca eminentul om de stat sě fi desfăşurat cu ocasiunea interpelării sale întréga politică a căilor nóstre ferate, spre a produce dela tribuna parlamentului *lumina* ce ne silim a face prin articolul intitulat: *România şi căile ferate Balcanice,* publicat în capul ḑiarului nostru de astăḑi. Se vede însě că bětrânul om de stat a voit deocamdată se vadă părerile guvernului în punerea jalónelor, pentru a desfăşurá în a doua reprindere corpul întreg al afacerei.

Ori cum ar fi, constatăm cu o vie mulţămire, că dacă în guvern *principele Al. Stirbeiu* a fost cel dintaiu care s'a pětruns de noua şi gréua posiţiune ce creează României deschiderea liniilor balcanice, în parlament dl *Michail Cogălniceanu* este cel *dintâiu* care a dat alarmă că liniile române nu trebuesc lăsate în categoria liniilor de interes local scrie, „Cur. Financiar.“

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare.)

IV. Donaţiuni, legate şi fonduri.

In decursul acestui an averea academiei s'a mărit în mod considerabil prin noue donaţiuni.

1. Principala donaţiune, ce avem de înregistrat este aceea de 200,000 lei făcută de princesa Alina Stirbeiu. La liberalităţile sale anterióre pentru alte institute de cultură, Domnia Sa vine acum şi-şi légă numele de acela al Academiei nu numai prin însemnătatea materială a donaţiunei sale, ci totodată prin disposiţiunile bine chibzuite, cari o regulamentéză. S'a făcut demersurile necesare la guvern pentru ca academia sě fie autorisată a primí acéstă donaţiune, şi dimpreună cu votul d-vóstre care va aprobá decisiunile luate de academie în şedinţa ei din 24 Februariu şi de delegaţiune, veţi binevoí a esprimá în mod solemn princesei Ştirbeiu eterna recunoscinţă a acestui înalt institut de cultură pentru generosul şi patrioticul act ce a desěvêrşit.

Étă actul de donaţiune în întregul seu:

„Act de donaţiune“.

Dorind a da unei părţi din averea mea o întrebuinţare folositóre naţiunei, m'am decis sě fac academiei române o donaţiune de douě sute mii lei.

Fac acest act în credinţa, ce am, că academia va fi totdeauna purtătórea desvoltărei morale şi intelectuale a poporului românesc. Am creḑut, că e bine sě dau acestei donaţiuni o destinaţiune mai ales istorică, fiind-că cunoscinţa esactă şi amenuntă a istoriei naţionale este fundamentul adevěratului patriotism, care pricepênd binele şi progresul sěvêrşit, relele şi nevoile suferite, arată cetăţénului calea ce trebue sě urmeze cu încredere şi cu siguranţă. Dar am creḑut, că pentru a întărí din ce în ce mai mult cultul binelui, capitalul ce dăruesc póte serví totodată din timp în a încuragiá lucrări menite a ridicá simţemintele morale şi creştinesci ale poporului, precum şi scrieri avênd de scop a desvoltá mintea, inteliginţa, judecata şi inima tinerimei.

Fac acest act însufleţită de dorinţa, ca România sě-şi asigure viitoriul, obicinuindu-se cetăţenii a făptuí numai cele plăcute lui Dumneḑeu, a rěmâné totdéuna pe calea virtuţei şi a-şi îndepliní necontenit cu sânţenie şi cu tărie datoriile către patrie.

Decid deci următórele:

1. Fac academiei române donaţiunea capitalului de douě sute mii lei prin depunere la cassa de consemnaţiuni, depuneri şi econmii a una sută mii lei în rentă perpetuă a statului 5 % şi una sută mii lei în rentă amortibilă a statului 5 % şi prin predarea în mânile autorităţii legale a Academiei a recipisei acelei case sub Nr. 89,717.

2. Acest capital va face parte din averea Academiei, va purta denumirea de „Fondul princesa Alina Ştirbeiu“, va fi aşeḑat totdéuna în efecte publice ale statului român, va remâné în veci neatins şi se va administrá de autoritatea legală a Academiei.

Îmi reserv însě, pe cât timp voiu trăi, de a me folosí eu de venitul anual al acestui capital, adecă de cupónele de dobânḑi scăḑute ale efectelor menţionate mai sus, cari mi se vor remite în fie-care semestru la scadenţa lor de cancelaria Academiei. Îmi mai reserv ca cumpěrarea de efecte noue în locul efectelor, ce vor eşi la sorţi în cursul anilor sě se facă cu participarea mea. Indată după mórtea mea însě, aceste reserve încetéză cu desěvêrşire, şi Academia va întrá imediat în folosinţa venitului acestei donaţiuni.

3. Venitul anual ce acest capital va produce prin procentele lui după mórtea mea se va întrebuinţá în modul hotărit prin acéstă donaţiune şi nu va puté căpětá o altă destinaţiune.

Academia are însě dreptul a face prelevările sale asupra acestui venit, fără ca ele se pótă vre-o dată trece peste norma actuală, adecă peste 15 procente a venitului.

(Va urmá.)

Loterie.

Mercuri în 3 Aprile 1889.

Brünn: 57 7 38 60 67

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.10	103.10
Renta ung. de hârtie	94.90	95.—
Renta de aur austriacă	111.50	112.—
Obligaţiuni de credit austr.	304.25	304.10
Sorţi de regularea Tisei	131.25	131.—
Acţiuni de bancă de credit ung	312.—	311.50
Imprumutul drumurilor de fer ung	145.25	145.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Galbin	5.71	5.65
Napoleon	9.56$1/_2$	9.57
100 marce nemţesci	59.10	59.15
London pe (pliţăo de trei luni)	120.55	121.25

Nr. 282. [50] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din Prihodiste-Tătăresci se escrie, în urma ven resoluţiuni consistoriale dto 31 Maiu 1888 Nr. 2173 B. al 3-lea concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele publicate în concursele de mai înainte.

Cei ce vor concurá au a-şi aşterne cererile, instruate conform legilor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Din şedinţa comitetului parochial greco-oriental din Prihodiste-Tătăresci, ţinută la 21 August, 1888.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 10 Februariu, 1889.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 205. [44] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Unguraşului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto. 24 Maiu 1888 Nr. 2289 B. sĕ escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice cu grădină parochială şi a cimiteriului a cărora estensiune e de 16 jugere 670 orgii fênaţ şi arătoriu, a căror venit anual s'a constat în 320 fl.

2. Birul anual 48 vici cu grăunţele (vica cea mică) sau 48 fl.

3. Ḑile de lucru cu palma 64 cu mâncarea dela preot, computată ḑiua în 30 cr., aduc o sumă de 19 fl. 20 cr.

4. Îngropăciuni şi cununii aduc un venit anual de 22 fl. 80 cr.

Tóte venitele, computat şi venitul dela Botezul Domnului şi sânţirea pastilor, aduc un venit anual de 412 fl. 20 cr.

In fine pădure de lemnărit 2 jugere.

Doritorii de a cocurge la acésta parochie au de a şi înainta suplicile lor instruite conform Stat. org. şi regulamentului pentru parochii în terminul sus arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral al tractului Unguraşului.

Fizeş Sânpetru, 1 Martiu, 1889.

Pavel Roşca,
adm. protopresb.

Nr. 149 [41] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Uroiu cu filia Cărpeniş de clasa a III-a în protopresbiteratul Geógiului I se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Casă parochială cu grădină de legumi	fl. 44.—
2. Porţiune canonică: *a)* dóue locuri arătóre de 4 cară cucuruz; *b)* un loc de dóue ferdele sămênătură de grâu; *c)* un loc pentru 1000 fire curechiu; *d)* dóue cimiterii cu pomi; tóte cu venit anual de	fl. 97.—
3. Dela 140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmat à 1 florin	fl. 140.—
4. Venitul stolelor regulate	fl. 153.60
Suma	fl. 434.60

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au de a-şi indreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geógiului I.

Hondol, 20 Februariu, 1889.

Vasiliu Pipoş,
protopresbiter.

№ 120 [38] 2—3

EDICT.

Toma Relea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresbiteratul Avrigului, care mai bine de patru (4) ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie, Ioana Iacob, gr. or. tot din Sebeşul inferior, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei lui, se citéză prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Avrig, 18 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 168/1889. [43] 2—3

EDICT.

Teodor Mocan, gr. or. din Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elisaveta născ. Ioan Comă, gr. or. tot din Sĕlişte, fără a se scí unde petrece, — conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu 1889 Nr. 1056 B. — se provócă a se presentá la subscrisul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui

Sĕlişte, 8 Martiu, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 22—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. **Ca semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 34 Sibiiu, Marți 28 Martiu (9 Aprile), 1889. *Anul XXXVI.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Alegerea de episcop.

Referitoriu la resultatul alegerei de episcop din Caransebeș ce s'a efeptuit eri am primit următoriul telegram:

Caransebeș, 8 Aprile 11 óre a. m.

Vicariul archiepiscopesc **Nicolau Popea** *ales cu 52 voturi din 55.*

Felicitările nóstre sincere!

Sibiiu, 27 Martiu.

În metropolia nóstră se petrec tocmai acuma lucruri de mare importanță pentru sănĕtósa desvoltare a instituțiunilor nóstre culturale-bisericesci, cari noue nu ne pot fi indiferente, nu putem trece preste ele, fără ale dá atențiunea binevoitóre, care ele o merită.

Tocmai în momentul, când punem pe hârtie șirurile acestea, diecesa surоră a Caransebeșului prin representanții sei este întrunită în sinod estraordinariu, ca sĕ și alégă pe capul seu bisericesc, căruia sĕ-i pună în mână cârja și toiagul păstorirei, mirésa este tocmai în lucrare de a-și alege Mirele seu, pe care-l va încoroná cu mitra archieréscă, al cărui creștet va fi încoronat spre a puté purtá cu bărbăție greutatea păstorirei turmei credinciόse, care în aceste ȡile de grea cercare recere neadormită priveghere, deosebită bunătate de inimă, și trezvie împreunată cu resoluțiune bărbătéscă, căci sunt mulți lupi, multe strungile, prin cari voesc sĕ străbată și sĕ spargă turma.

Sunt deci la ordinea ȡilei lucruri de mare importanță în biserica nóstră, și acésta esplică pentru ce nu am putut urmărí cu mai multă precauțiune discusiunea în secțiunea pentru lucrurile ministeriului de culte și instrucțiune publică din statul nostru, cari lucruri sunt de o deosebită importanță pentru noi toți, cari urmărim activitatea organelor statului pe terenul cultelor și al instrucțiunei publice.

In un numĕr premergĕtoriu al ȡiariului nostru am luat act despre o declarațiune a domnului ministru de culte și instrucțiune publică în cestiunea îmbunătățirei sórții învĕțătorilor, care îmbunătățire după părerea domnului ministru numai atunci se va realisá, dacă se vor întinde ajutóre și scólelor confesionale, respective învĕțătorilor aplicați la scólele acestea.

Este o cestiune, pe care viitoriul o va deslegá, este o cestiune de viață îmbunătățirea sorții învĕțătorilor, și după cum ni se presentézá starea fondului de pensiune învĕțĕtoresc al statului, ea a ajuns la stadiul, încât se póte pune în practică cu óre-cari prospecte de succes.

Asteptăm descoperiri mai detaiate în discusiunea publică în parlament, când va fi pus la ordinea ȡilei bugetul domnului ministru de culte și instrucțiune publică.

Și până atunci însĕ trebue sĕ accentuăm două lucruri, cărora s'a dat espresiune în secțiunea parlamentară pentru lucrările instrucțiunei publice și și în presă.

Fondul de pensiune a ajuns în acel stadiu, încât intratele pot fi reduse în parte mare, și eșitele, respective sumele provĕȡute pentru pensionarea învĕțătorilor, pot fi urcate.

Din acéstă stare a lucrurilor ni se pun în perspectivă dóue cestiuni de importanță: regularea fondului de pensiune actual și imbunătățirea sorții invĕțătorilor dela scólele civile.

De interes este pentru noi cestiunea, că se pune în vedere o revisiune a articlului de lege XXXII din 1875, adecă legea pentru pensionarea învĕțătorilor dela scólele elementare, față cu carea biserica nóstră a luat posițiune, care nici până acuma nu este regulată, nu este finalisată.

După cât se scie, stadiul actual al cestiunei e, că consistoriul metropolitan la indrumarea primită dela congresul național bisericesc, a făcut representațiune la domnul ministru de culte și instrucțiune publică pentru a se permite metropoliei nóstre înființarea unui fond de pensiune pentru invĕțătorii români greco orientali. La acéstă representațiune până acuma nu a sosit nici un rĕspuns.

In timpul din urmă organele dela finanțe au primit ordin, ca dela comunele nóstre bisericesci sĕ încaseze cu ori-ce preț cuotisațiunile la fondul de pensiune al statului, incepĕnd dela anul 1874 cu procentele obveniende. Sunt așadară în curgere esecuțiunile pentru o sumă considerabilă asupra comunelor nóstre bisericesci.

Dacă ar fi sĕ tragem conclusiuni din aceste semne, vom ajunge sĕ credem, că și cea din urmă rază de speranță pentru câștigarea fondului de pensiune confesional a dispărut.

Ar fi de interes a se arătá în cifre, cu ce sumă am contribuit noi până acuma la fondul de pensiune, și ce sume s'a dat pentru pensionarea învĕțătorilor nostri. Acésta se va face, credem noi, însĕ și până atunci noi considerăm de actuală cestiunea cu fondul de pensiune al învĕțătorilor nostri confesionali.

Revista politică.

In sĕptĕmâna acésta se va desbate proiectul de lege militar în casa magnaților. După presemnele de până acum judecând, el nu va dá ansă în casa magnaților la atâtea animosități și încăerări ca și în camera deputaților.

Comisiunea casei magnaților a primit proiectul fără nici o modificare, mai ales în urma unei vorbiri escelente a contelui Andrássy pentru primirea proiectului.

Vorbirea acestui mare bărbat de stat a provocat o bună impresiune în tóte cercurile conducĕtóre. El a accentuat, că luptele și sbuciumările oposiției nu ținteau la alt ceva decât, ca sĕ pună în conflict statul maghiar cu coróna, carea ii este un lucru atât de sfânt.

Ér referitoriu la limbă a ȡis contele: Eu nu împărtășesc vederea, că o națiune ar suferí daună, când ea e necesitată sĕ învețe și o altă limbă, eu vĕd în acésta chiar un avantagiu al acelei națiuni, mai ales pentru maghiari, cari mult, fórte mult au învĕțat dela germani și cari numai imitând pe germani au putut ajunge, unde se află astăȡi.

Limba germană este un idiom, care trebue păstrat, căci avem trebuință sĕ ne înțelegem tóte pоpórele monarchiei prin ea, cu atât mai important trebue sĕ ținem la acest idiom în armată, carea nu se póte desbiná, dacă voim o monarchie tare și puternică.

La mulți le trebue armată independentă, făr a judecá, că prin promovarea acestei idei se fac ridicoli înaintea lumei, ér față de patrie trebuesc priviți ca nisce trădători, deóre-ce legile esistente nu sufer ca cineva sĕ-și bată joc și sĕ atace armata comună. Judec însĕ, că cei mai mulți, cari au promovat aceste idei, ar fi cei din urmă, cari le-ar și realisá, luând în considerare împregiurările, în cari trăim, atât interne cât și esterne.

Avem puțin timp, și trebue sĕ ne întărim cât mai tare armata, ér sĕ nu o slăbim prin desbinări, căci în cele din urmă tóte trăesc pentru mórte; chiar și pacea. Timpul, care ne desparte de rĕsboiu devine din ce în ce mai scurt și ȡi de ȡi ne prevestesce apropierea unui înfricoșat rĕsboiu. Din aceste motive ușor se póte convinge ori-cine, că idea unei armate independente trebue abandonată cu totul, căci realisarea ei e periculósă, nu atât monarchiei, cât mai ales Ungariei, carea nu s'a putut desvoltá nici politicesce și nici în privința militară decât mergĕnd mână cu Austria.

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

Sunt unele momente în desvoltarea vieții omenesci, cari au imprimat nesce urme atât de adênci în cultivarea vieții ei spirituali, încât acele nu arareori trec pragul consciinții nóstre și devin un obiect predilect al ocupațiunei nóstre mentali. Aceste nu se pot nici decum asemĕná banului unui avar, carele numai atunci se crede fericit, când póte sĕ se desfăteze la privirea luciulu ide aur, sau de argint, și dincontră se simțesce tare nefericit, când nu póte sĕ aducă jertfa cuvenită, mult prețuitului lui idol. Mai vĕrtos însĕ se pot asemĕná acelor monete circulătóre, cari percurgĕnd țĕri și mări strălucesc de pipăitul mânei omenesci, și pornind două se întorc mai mult de patru ori două, ba chiar și de nouĕ. Ele sunt prin urmare un capital viu, care fructifică continuu și din a cărui fructe nu se indulcesce numai posesorul aceluia, ci toți aceia, cari fie direct, sau indirect, pot vení în combinațiune, la operațiunea de lipsă, pentru a resultá fructificarea dorită.

Cămătariul de profesiune, — nu chiar în înțelesul vulgar al cuvêntului, după care acela este condamnat de principiile morali, — nu pune monetele ca sĕ ruginéscă, nu-și inzestréză magasinele și hămbarele cu cereale pentru ȡeci de ani, ca acele sĕ fie espuse pradă gârgărițelor sau altor insecte stricăciόse, ci le espune vederei ómenilor, ca atât el, cât și acestia sĕ pótă trage un folos din intrebuințarea lor.

Acésta comparațiune — dacă mi se póte permite — a-și cutezá a o aplicá și față cu amintirile, despre cari mi am propus, cu acésta ocasinne, se dau un raport amenunțit onoratului public și mai cu sémă ómenilor, cărora cu deosebire le zace, sau trebue sĕ le zacă la inimă sórtea scólei și a învĕțătorimei nóstre. Dacă au drept nemții, când susțin, că nu armata lor a câstigat invingerea dela Sedan, ci scóla lor; dacă e adevĕrat proverbiul nemțesc: *„Die Hälfte Deutschlands lehrt und die Hälfte lernt"*, atunci tot atât de adevĕrat trebue sĕ fie și aceea, că nici pre noi nu ne va póté sĕ ne ridice nici o altă bravură, decât bravura de a deveni superiori în cultură vrășmașilor nostrii naturali.

De altcum curentul general în opiniunea omenimei a signalisat de mult adevĕrul: nu mai mult acela va fi mare și tare, care va fi în stare se pótă purtá armatura cavalarismului medieval, ci acela, care va stá mai sus, pre trépta culturală a omenimei. Este, ce e drept, signalisat acest adevĕr și totuși spre batjocura vécului nostru, bugetele ministeriului de finanțe sunt de ȡece și sute de ori mai grase, decât bugetele ministeriului de culte și instrucțiune publică; totuși societatea omenéscă, încă n'a ajuns la atâta maturitate, încât sĕ aprețieze lucrurile după adevĕrata lor valóre și sĕ nu se lase a fi orbită de luciul și zingăritul armelor. Mie mi se pare, că cu tótă buciumarea acelor pretinși invĕțați, cărora, animați de nesce resultate mari la părere, dar mici la realitate, le place a crede, că mintea omenéscă va străbate tainele cele mai adênci ale naturei omului și dumneȡeirei, totuși siliți vom fi cu toții sĕ recunóscem neputința și slăbiciunea omenéscă, siliți vom fi cu toții sĕ recunóscem, că esistă anumite margini a cunoscinții nóstre, despre cari cu marele învĕțat berlinez Duboi-Raimond sĕ ȡicem și noi „ignoramus et ignorabimus." Altcum este neesplicabil faptul amintit în legătură cu progresul nostru cultural, despre care ne place atât de mult sĕ vorbim.

Mi se pare, că idealul „pace eternă" visat încă de marele Kant și dorit de mulți alți contemporani de ai nostri, în curênd nu se va puté realisá.

Sĕ mi se permită acéstă disgresiune, vîrită în șirul ideilor aici desvoltate, precum și reintórcerea la firul intrerupt. (Va urma).

Aflându-ne uniţi, tóte tractatele de alianţă ne vor fi o povară de tot uşóră, ér vecinii bucuros ne vor întinde mâna. Şi aşa pot încheiá cu cuvintele memorabile ale marelui cancelariu că: Şi monarchia austro-ungară nu se teme de nimenea de cât de Dumnedeu, — întru cât ea nu caută a-şi încorporá pămênt strěin, ci a păstrá aceea, ce are. A combate acest sistem urmărit pană în dilele aceste, însemnéză a comite cea mai mare greşală în politica esternă şi internă.

Reconstruirea ministeriului ungar întimpină încă multe şi mari greutăţi, decum se credea la început. Foile din capitala Ungariei spuneau, ce-i drept, că îndată după întórcerea monarchului în Budapesta se va formá noul cabinet. Dar încă nici pănă astădi nu se scie cu positivitate, că cine vor fi persónele încredute ale dlui Tisza. Mai mulţi dintre aderenţii dlui Tisza au declinat dela sine ca sě între în minister, numai Szilágyi e aprópe hotărit, că va primí portofoliul de iustiţie.

Guvernul din Austria stăruesce, ca atât casa magnaţilor cât şi a deputaţilor sě termine cât mai îngrabă cu desbaterile asupra proiectului de lege militariu, deóre-ce voesce, ca încă în luna acésta sě se voteze contigentul recruţilor şi asentările sě se încépă cu prima lui Maiu.

In România érăşi bântue crisa ministerială. Intreg cabinetul şi-a dat demisiunea şi înţelegerile pentru formarea unui nou cabinet sunt de tot anevoióse. Motivul demîsionării ar fi, că ministrul iustiţiei a numit la curtea de casaţie o persónă nu pré meritată şi fără a se consfătuí cu ceilalţi ministrii la denumire. Se pare însě, că acest motiv nu e suficient, ci el trebue căutat în starea dubiósă, ce a adus Catargiu guvernului prin deslipirea totală şi prin atacurile îndreptate contra lui. Incercările de pănă acum a formá un nou cabinet au rěmas zadarnice, nevrênd regele a negoţiá cu Catargiu, care acum se bucură de mulţi aderenţi. Dl Ioan Ghica, ambasador la Londra, a fost chemat pe cale telegrafică din partea Maj. Sale regelui, ca sě vină la Bucuresci.

Preşedintele republicei francese a subscris decretul în puterea căruia senatul se va constituí în tribunal. In acestea dile popularul general frances rătăcesce prin lume, temêndu-şi esistinţa. In Brusela nu e sigur, şi camera francesă a cerut estradarea lui cu o maioritate de preste 150 voturi. El e acusat nu numai de atac contra guvernului, dar mai ales, că a stat în legături cu inimicii statului, provocând corpul al doilea de armată ca sě se mobiliseze. Membrii ligei încă a fost luaţi la instrucţie şi cu un fanatism rafinat au cerut, că şi ei sunt culpabili de aceleaşi delicte ca şi generalul. De altcum nimenea alţii nu se mai entusiasméză pentru Boulanger, — un cas mai mult despre nestabilitatea popularităţii şi mai ales a popularităţii false.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucerdea-vinósă, în 19 Martiu, 1889. Domnule redactor! Nimenea nu are drept a se indoí, că lista membrilor îndreptăţiţi la sinodul parochial este de fórte mare importanţă, este de cea mai mare însemnătate.

Regulamentul pentru parochii în § 5 ne dă o desluşire scurtă. Stat. org. în § 6 éră ne spune, cari parochieni pot luá parte în sinod, însě mai special, mai detaiat, nici în un loc nu ni se arată; aşa se nasc dubietăţi, căci unii 'şi esplică şi inţeleg § 6 a stat. org. în un chip, alţii în altul, éră alţii se ţin simplu numai de literele din acelea 2 rênduri. Deci eu a-şi fi de părere ca bărbaţii nostri competenţi sě cérnă prin o sîtă cât de désă acest § 6.

„Maioreni“ şi „de sine stătători;“ fie-care trebue sě inţelégă aceste cuvinte; dar cuvintele: „nepětaţi,“ „cari 'şi implinesc datorinţele parochiale“ au lipsă neapěrată de esplicări mai speciale şi mai amĕnunţite. Aşa de esemplu: beţivii, adulterii (desfrênaţii), injurătorii, furii, calumniătorii, criminalii, concubinaţii, vătămătorii de autoritatea preotului, invěţătoriului sau altor persóne bisericesci; păgubitorii bisericei, scólei; neascultarea, nesupunerea la legile şi cercularele nóstre bisericesci şi scolari, inděrětnicii, defraudătorii bunului bisericesc, scolar ori chiar şi a privaţilor, asupritorii, jurătorii strêmbi, tulburătorii şi impedecătorii în ori şi ce afaceri bisericesci-scolare şi fundaţionale, desmêntătorii dela implinirea ori cărei fapte bune, rěuvoitorii şi cari nu aduc nici un folos bisericei, scólei şi fondurilor, cei ce ţin procese contra intereselor bisericei, scólei şi fondurilor; apoi ar urmá cei ce nu cercetéză biserica în un anumit timp, cari nu plătesc competinţele preotului şi învěţătoriului pentru serviţii; cari nu vreau sě se ţină de rênduiala făcută şi obicinuită în parochie, cari nu plătesc regulat stola şi simbria preotului; cari nu plătesc interesele după banii ori bucatele primite imprumut dela biserică ori scólă; cari indémnă la trecerea dela biserica sa la alta, şi altele multe de acest feliu.

Ar trebuí deci specificate şi clasificate după mărimea şi greutatea lor; d. e. N. N. pentru faptele cutare se scrie în clasa cutare şi sě şi pérdă dreptul de membru pe un an; X. Y. pentru cuvintele ori faptele cutare sě şi pérdă dreptul pe un period întreg. La cas de repeţire, sě se compute duplu, triplu etc.

De sine se înţelege, că tuturor acestora trebue sě premérgă priveghiarea şi admoniarea respectivilor din partea comitetului în inţelesul Stat. organ. § 23 p. 13.

Sunt casuri concrete, în cari cutare om pretins ca mare inteligent, afirmă sus şi tare, că el are viéţă nepětată, şi că-şi implinesce datorinţele parochiale, pentru-că nu-şi vede fapta sa figurând anume în vre-o lege; de aceea aflu de mare necesitate specificarea casurilor, anumit, cari denégă dreptul cutărui individ de a puté fi indus în lista celor indreptăţiţi la sinodul parochial.

Scim, că parochiile sunt fundamentul esistinţiei unui popor întreg, şi dacă alte legi cer comentarii şi esplicări amĕnunţite, apoi cu cât mai mult şi mai vêrtos o cere acésta legea fundamentală, care privesce parochia în special şi totalitatea în genere.

Teodor Pop,
paroch gr. oriental.

Raportul Direcţiunei.

(Urmare.)

Escomptul de cambie:

Starea portofoiului cu finea anului 1887 era de 7508 cambii în valóre de	fl.	1.774,281 22 cr.
în decursul anului s'au mai escomptat 23199 cambii în valóre de	fl.	5.921,879 75 cr.
Starea totală a portofoiului a fost prin urmare de 30707 cambii în valóre de	fl.	7.696,160 97 cr.
din aceste s'au rescumpěrat în decursul anului 20783 cambii în valóre de	fl.	5.586,683 75 cr.
remânênd starea portofoiului cu finea anului 1888 de 9924 cambii în valóre de	fl.	2.109,477 22 cr.

faţă de anul trecut o crescere de *fl. 335,196 — cr.*

Suma dubióselor amortisate în bilanţ din portofoiul de cambie este de fl. 3768 36 cr.

Creditul hipotecar:

Împrumuturile pe hipotece au stat la finea a. 1887 din 1540 obligaţiuni în sumă de	fl.	1.086,938 15. cr
în anul 1888 s'au mai acordat 430 obligaţiuni în sumă de	fl.	179,300 — cr.
a resultat prin urmare un total de 1970 obligaţiuni în sumă de	fl.	1.266,238 15 cr.
în decursul anului s'au achitat 107 obligaţiuni în sumă de	fl.	175,290 77 cr.
şi au rěmas cu 31 Decembre 1888 1863 obligaţiuni în sumă de	fl.	1.090,947 38 cr.

o crescere de *fl. 4009 23 cr.* faţă de anul trecut.

Aceste pretensiuni sunt asigurate prin hipotece de un areal preste tot de 68,422 jugere, 1486 orgii □ în valóre de fl. 5.109,000 — cr. fiind cuprinse aici şi edificiile.

Scrisuri fonciare de 5%:

Cu 31 Decembre 1887 au fost în circulaţiune în valóre de	fl.	135,000 — cr.
în decursul anului s'au mai emis	fl.	75,000 — cr.
starea cu 31 Decembre 1888	fl.	210,000 — cr.

Scrisuri fonciare de 6% (sistate):

Cu 31 Decembre 1887 au fost în circulaţiune în valóre de	fl.	916,900 — cr.
din care s'au sortat	„	55,600 — cr.
remân prin urmare cu 31 Decembre 1888 în circulaţiune	fl.	861,300 — cr.

Credite ficse (sistate):

Au stat cu finea anului 1887 din 338 împrumuturi în sumă de	fl.	94,424 60 cr.
din aceste s'au rescumpěrat 31 împrumuturi în sumă de	fl.	8,176 20 cr.
remânênd cu 31 Decembre 1888 307 împrumuturi în sumă de	fl.	86,248 40 cr.

în comparaţiune cu anul trecut o scădere de *fl. 8176 20 cr.*

Credite cambiale cu acoperire hipotecară:

Starea cu finea anului 1887 au fost de 37 împrumuturi în sumă de	fl.	191,472 43 cr.
în decursul anului s'au mai acordat 79 împrumuturi în sumă de	fl.	115,720 -- cr.
Deci starea totală a fost 116 împrumuturi în sumă de	fl.	307,192 43 cr.
din aceste s'au replătit 1 împrumut în sumă de	fl.	11,430 — cr.
remânênd starea lor cu 31 Decembre 1888 115 împrumuturi în sumă de	fl.	295,762 43 cr.

faţă de anul trecut o crescere de *fl. 104,290 — cr.*

Împrumuturi pe efecte:

Starea cu 31 Decembre 1887 a fost de 197 împrumuturi de	fl.	69,650 40 cr.
în decursul anului s'au mai dat 153 împrumuturi de	fl.	87,495 25 cr.
resultând un total de 350 împrumuturi de	fl.	157,145 65 cr.
din cari s'au achitat 143 împrumuturi de	fl.	64,845 30 cr.
remânênd la finea anului 1888 207 împrumuturi de	fl.	92,300 35 cr.

faţă de anul trecut o crescere de *fl. 22,649 95 cr.*

Credite de cont curent:

Starea acestui ram a fost cu finea anului 1887 de 23 împrumuturi în sumă de	fl.	107,874 05 cr.
în decursul anului 1888 s'au mai acordat 17 împrumuturi în sumă de	fl.	198,735 21 cr.
făcêndu-se total de 40 împrumuturi în sumă de	fl.	306,609 26 cr.
din care s'au restituit 7 împrumuturi în sumă de	fl.	188,928 73 cr.
remânênd cu finea anului 1888 33 împrumuturi în sumă de	fl.	117,680 53 cr.

o crescere de *fl. 9806 48 cr.* faţă de anul trecut.

Imprumuturi pe producte:

Starea cu finea lui Decembre 1887 a fost 15 împrumuturi în sumă de	fl.	25,804 47 cr.
în decursul anului s'au mai acordat 26 împrumuturi în sumă de	fl.	88,083 93 cr.
totalul 41	fl.	113,888 40 cr.
din aceste s'au rĕspuns 19 împrumuturi în sumă de	fl.	86,255 01 cr.
remânênd cu 31 Decembre 1888 22 împrumuturi în sumă de	fl.	27,633 39 cr.

o crescere faţă de anul trecut de *fl. 1828 92 cr.*

(Va urma.)

Convocare.

Subreuniunea invěţătorilor rom. gr. ort. din tractul Cohalmului 'şi va ţiné adunarea sa generală tractuală în dilele de 11 şi 12 Aprile a. c. st. v. în comuna Ungra, pe care timp onoraţii membrii ai acestui subdespărţământ, precum şi alţi binevoitori ai scólei sunt rugaţi a luá parte în numěr cât se póte mai frumos.

Programul obiectelor de desbătut:

Şedinţa I-a, Marţi în 11 Aprile, 1889 a. m.

1. Asistarea în corpore la serviciul divin.
2. Deschiderea şedinţii prin presidiu.
3. Apelul nominal.
4. Modul de procedură practică la tractarea frângerilor decimale, cu care se insinuă invěţătoriul primariu din Caţa, Ioan Neguliciu.
5. Religiunea. „O lecţiune practică din tractarea tipurilor caracteristice, pentru anul al III de scólă, ţinută de parochul şi invěţătoriul provisoriu din Mateiaş, Ioan Brotea.

Şedinţa a II-a, Marţi în 11 Aprile p. m.

6. Cetirea şi autenticarea protocolului din şedinţa primă.
7. Folosul, care-l aduce scóla în viéţa popórelor, disertaţiune de invěţătoriul din Ştena, Naftanailă Pulca.
8. O lecţiune practică din pomologie de invěţătoriul din Ungra, Ioan Roşca.
9. (Seara) O producţiune literară.

Şedinţa III-a, în 12 Aprile a. c. a. m.

10. Cetirea şi autenticarea protocolului din şedinţa a II-a.
11. Încassarea tacselor restante şi raportul casariului pe periodul de 3 ani.
12. Raportul bibliotecariului.
13. Constituirea comitetului subreuniunei pe o nouă periodă de 3 ani.
14. Propuneri diverse.

Din şedinţa comitetului subreuniunei invěţătorilor rom. gr. ort. din protopresbiteratul Cohalmului, ţinută la 20 Martiu 1889 st. v.

Nicolau D. Mircea, preşedinte.
Ioan Roşca, secretariu.

Varietăţi.

* (Intimpinarea Escel. Sale la Arad.) După-cum cetim în „Aradi-Közlöny,“ Escel. Sa dl archiepiscop şi metropolit în călětoria sa spre Caransebeş, — unde a plecat cu trenul de Joi séra, — la gara din Arad a fost intêmpinat de Preasânţia Sa dl episcop Ioan Meţian şi de alţi mulţi onoraţiori şi membri ai gremiului consistorial.

Despre sosirea la Caransebeş cetim în „Fóia diecesană“:

„Escelenţia Sa I. P. S. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a sosit împreună cu protodiaconul Dr. Crişan Sâmbătă cu trenul de diminéța în Caransebeș și îndată după sosire a asistat la o liturgie particulară oficiată de un preot în capela reședinței episcopesci. Atât la gară, cât și în reședința episcopéscă Escelenția Sa a fost salutat și bineventat prin președintele și membrii consistoriului eparchial din loc. Starea sănătății Inalt Preasânției Sale alterate în timpul din urmă cu tótă obosela lungei călĕtorii, inaintéză spre bine intru bucuria fiilor sei sufletesci.

* (Conversiunea ungară) In aceste ḑile va publicá grupul casei Rothschild operațiunile privitóre la continuarea conversiuni ungare. Operațiunea actuală se referesce la împrumuturile în aur, dar care nici de astădată nu va puté fi terminată. Imprumutul intreg 4 $^1/_2$ percente, precum se scie, e împărțit pentru două emisiuni, dintre cari prima emisiune în sumă de 130 milióne fl., s'a și estradat. A doua emisiune în sumă de 52 milióne fl., care era sĕ urmeze acum, după un conclus recent al grupului, s'a dividat érăși în două părți, astfeliu că se va estradá deocamdată numai 30 milióne fl. Acésta împărțire s'a făcut din motivul, că împrumuturile englese din 1871 și al doilea împrumut al căilor ferate de ost se vor achitá abia în 1 Octobre 1889 și 1 Ianuariu 1890.

* (Typografia.) Producțiunea corală, împreunată cu joc, ce o a arangiat reuniunea de cântări „Typografia“ în sala dela „Imperatul roman“, Sâmbătă séra a avut o reușită îndestulitóre. Corurile, conduse de dirigentul P. Herman au esecutat cu mare esactitate punctele numeróse și alese ale programului, încât au întimpinat aplausele frenetice ale publicului și au fost rechemați se le repeteze și câte de trei ori. Jocul după producțiune a fost de tot însuflețit și a durat până în ḑori de ḑi.

* (Deputațiunea regnicolară.) Eri, Luni, și a început deputațiunea regnicolară în Agram desbaterile meritorice asupra raportului referentului, cu privire la afacerile regnicolare dintre Croația și Ungaria. Resultatele acestor desbateri vor servi de basă la compunerea nunțiului.

* (Ḑiar nou). „*Gutinul*“ este numele unui ḑiar social, literar și economic, ce apare în fie-care Mercuri în Baia-mare sub redacțiunea d-lui Gavriil Szabó, și care costă pe anul întreg 4 fl. pentru monarchie. Felicitàm pe frații nostri din părțile Satmărene, că li-a succes a intemeiá acest ḑiariu, pentru-că mai mult, ca în ori care parte, în aceste părți e de lipsă sĕ se cultive gustul de cetit.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal, împreunat cu oficiu telegrafic, în Dicső-szent-Márton (cott. Têrnavei mici.) Doritorii de a competá la acest post, care e împreunat cu o léfă de 1050 fl; 145 fl. spese de cancelarie, 257 spese de inmanuare și 10% din venitul brut al telegramelor, au a depune o cauțiune de 600 fl; și a-și asterne suplicele la numita direcțiune în termin de 1 $^1/_2$ sĕptĕmâni.

* (Rectorul universității din Viena.) După-ce fostul rector magnific, Eduard Suess, și a dat demisiunea din motiv, că fiind în oposițiune, în casa deputaților trebuia sĕ ia atitudine ostilă față de ministrul cultelor, s'a ales în 3 Aprile cu unanimitate Dr. Victor de Lang, profesor de fisică. Noul rector e de 51 ani, a fost un vrednic membru al academiei de sciințe și se bucură în strĕinătate de o bună reputațiune, ca membru al mai multor societăți scientifice.

* Starea sĕmĕnăturilor în Ungaria.) Conform raportelor sosite la ministrul de agricultură din Budapesta, semĕnăturile tomnatice, cari au fost sĕmĕnate de timpuriu au iernat bine și sunt verḑi și frumóse. In multe locuri se vĕd însĕ pete negre și pămêntul gol; acésta provine din pricina șórecilor celor mulți, cari au stêrpit semințele încă din tómnă. Sĕmĕnăturile întârḑiate sunt de tot slăbuțe, și le trebuesce un timp favorabil spre a se puté reculege. Mai slabe sunt sĕmĕnăturile în Transilvania, escepționând numai vr'o trei comitate. Lipsa de nutreț nu se prea simte.

„*Victoria*“ institut de credit și economii, societate pe acții în Arad. — Acest institut și-a început activitatea în prima Novembre 1887 cu un capital de fundare de 100.000 fl., din care s'a solvit 98.680 fl. Depuneri, precum arată raportul direcțiunei, au întrat în primul an de gestiune — 1 Novembre 1887 până la 31 Decembre 1888, 159.149 fl. 90 cr. și s'au ridicat 42.804 fl. 96 cr.; s'au escomptat 665.810 fl. 85 cr; achitându-se 477.459 fl. 88; circulațiunea cassei a fost în total de 1,622.199 fl. 55 cr.; dintre cari 814.184 fl. 38 cr. întrate, și 808.015 fl. 17 cr. eșite. Profitul curat a fost de 9012 fl. 74 cr. din care se dă 5% interese de capital în sumă de 5000 Pentru scopuri filantropice și culturale a votat adunarea generală: pentru Alumneul diecesei gr. or. române din Arad 60 fl.; pentru zidirea academiei de comerciu 50 fl., și pentru ajutorarea elevilor dela scólele gr. or. din Arad 20 fl. Pe lângă tóte greutățile inceputului, din cifrele arĕtate resultă un frumos progres, ceea-ce ii justifică necesitatea și ii asigură esistența.

* (Urmările fanatismului). Secta nazarinenilor începe a se înmulți și în Banat. Un bun creștin și harnic econom, om cu vaḑă din Uzdin a întrat în acéstă sectă. In fanatismul seu religios a bătut până la mórte soția, copii și pe sócra sa cu o bâtă grósă, căci n'au voit sĕ între și ei în acéstă sectă. In turbarea sa a amenințat pe toți locuitorii, că-i va nimicí de nu-i vor da pace, și se ruga lu D-ḑeu sĕ-i trimétă toiagul, cu care póte nimicí pe necredincioși. Abia gendarmăriei i a succes a pune mâna pe el și s'a constatat acum, că în urma fanatismului celui mare a fost atins de alienație!

* Barba cea mai lungă din lume o pórtă un sculptor Louis Coulon, locuitor în Montiuson. Barba lui mĕsură 2 metri și 32 centimetri și cu tóte că este căruntă, tot mai continuă sĕ créscă, el pórtă barba sa, sau înfășurată împregiurul brațului, sau împregiurul gâtului în formă de șal. Până acum au primit diferite propuneri dela impresari, pentru ca sĕ se espue la vederea publicului, el însĕ totdeuna a refusat.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Urmare).

4. Venitul capitalului menționat, după-ce se vor scóte din el prelevările Academiei, se va întrebuința în modul următoriu:

a) Trei ani de a rêndul venitul se va întrebuința pentru publicațiunea de documente de ori-ce natură, privitóre la istoria românilor.

Acésta publicațiune se va face după tóte cerințele artei diplomatice.

Suma, cu care se vor remunerá acei învĕțați, cari vor lucrá sub autoritatea Academiei la acéstă publicațiune, nu va trece peste 2500 lei anual și se va plătí proporțional după colile, ce vor eșí dela tipariu, astfeliu că d. e. venitul fiind de 10.000 lei, tipogtafia cerênd pentru o sută coli o plată de 7500 lei, remunerațiunea cólei va fi de 25 lei, luați din cei 2500 lei destinați pentru acest scop.

b) La fie-care al patrulea an dintr'un ciclu de 12 ani venitul se va întrebuințá, în întregul seu, pentru a se premiá și a se tipărí cea mai bună scriere românéscă privitóre la istoria națională, la religia și morala creștinéscă, la usul scolarilor din scolile primare sau secundare. Scrierea va trebuí sĕ aibă un minimum de 30 cóle de tipariu garmond. Ea se va tipărí în una mie esemplare, cari vor aparține autorului, fiind acesta datoriu a depune gratis la Academie 200 esemplare.

5. Premiile se vor decerne de Academie conform cu statutele ei constitutive.

Publicațiunile menționate vor purta titlul „Publicațiunile fondului princesa Alina Știrbei“.

6. Venitul celor trei ani ai publicațiunei de documente va trebuí cheltuit pe deplin în fie-care an, astfeliu ca anual sĕ iasă la lumină câte un volum.

Venitul anului de premiu, care prin neacordarea premiului va rĕmâné neatins, va mărí fondul general al donațiunei, după-ce se vor fi întrebuințat 20 procente din el pentru achisițiuni de documente istorice pentru Academie.

7. Inceputul ciclului de premii va începe trei ani după mórtea mea cu o bună carte de lectură pentru scolile secundare. Acéstă carte va cuprinde în întâia parte descripțiuni ale naturei și ale puterilor naturei, și în a doua parte narațiuni despre evenimente istorice însemnate și despre viața bărbaților celor mari ai națiunei române sau a altor popóre. Descripțiunile sau narațiunile vor fi sau bucăți originale, sau traducțiuni bine făcute. In tot casul alegerea se va face din tot ce literatura românéscă sau strĕină posedă mai clasic și va avé în vedere desvoltarea iubirei naturei și a simțemintelor patriotice și virtuóse.

Ciclul va urmá după trei alți ani cu o scriere despre principiile morale și creștinesci, de care trebue sĕ se conducă părinții în educațiunea copiilor lor. Acéstă scriere va arătá în mod metodic legile morale, care trebue sĕ conducă pe om în viață, și mijlócele ce trebue întrebuințate de părinți și de crescĕtori, pentru ca germenii cerințelor morale sĕ fie desvoltați și întăriți treptat în inima copiilor și a tinerimei, pentru-ca voința acestora sĕ fie îndrumată cu constanță spre tot ce este bun și virtuos, precum și spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului, în fine pentru-ca copii și tinerimea sĕ fie de timpuriu astfeliu conduși, ca germenii celor bune sĕ nu fie slăbiți într'ênșii, ér germenii celor rele sĕ nu fie oplosiți și încuragiați.

În fine ântâiul ciclu de 12 ani se va terminá după alți trei ani cu istoria României dela fondarea Daciei până la finele secolului present pentru usul și întărirea simțemintelor patriotice a tuturor cetățenilor, In acéstă istorie trebue sĕ reiasă firul conducĕtoriu al desvoltărei statului român, greutățile ce poporul a avut de învins, suferințele, ce a indurat, efectele înfricoșate ale dominațiunilor strĕine, luptele ce el a purtat pentru a susținé naționalitatea sa neatinsă, redeșteptarea némului românesc, dovedită prin luptele eroice interne și esterne susținute mai ales dela începutul secolului, încununată prin independența redobândită și regatului înălțat de virtutea românéscă însăși, asigurată pentru vecie, precum va da Dumneḑeu, prin succesele și progresele ce poporul va desĕvêrșí neîncetat.

În ciclurile următóre de 13 ani academia va ficsa temele ce vor fi a se trata menținêndu-se însĕ todeuna în intențiunile esprimate de mine la articolele 4 și 7 ale presentului act.

Rog pe Academia română sĕ priméscă acéstă donațiune și sĕ o desvólte în cursul anilor cu aceași iubire pentru mărirea și întărirea patriei, cu care eu însumi o constituesc.

Dată în Bucuresci, în 22 Februariu st. v. anul una-mie opt-sute-opt-ḑeci și nouĕ.

(Va urma.)

MONITOR.

12

Calendariul sĕptemânii

2—8 Aprile.

2 *Duminecă:* Tit, Amfian, Edesiu, Policarp, Gregoriu. 3 *Luni:* Niceta, Elpidofor, Diu, Bitoniu, Galie, Iliriu, Paul. 4 *Marți:* Iosif, Georgiu, Ferbuta, Pupliu, Platon, Teona, Simeon, Forvin, Zosima. 5 *Mercuri:* Claudiu, Diodor, Victor, Victorin, Papiu, Serapion, Nicefor, Teodul, Agatopod, Teodora, Didim, Termu, Pompiu, Zenon, Macsim, Terentiu, Georgiu. 6 *Joi:* Eutichiu, Platonida, Gregoriu. 7 *Vineri:* (†) Vinerea mare, Caliopiu, Georgiu, Rufin, Acuilina. 8 *Sâmbătă:* Irodion, Agav, Ruf, Flegont, Asincrit, Ermu, Celestin, Paisilip, Ioan.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 2 Aprile a Floriilor sau stîlpărilor. Deslegare la pesce. Tóte ritualele din Triod. După vespertina premérsă Sâmbătă, se aduc stîlpări la biserică, cântând chorul scolarilor troparul ḑilei. La utrenie: Polileu, Evangelia ḑilei. „Învierea lui Christos“ nu se cetesce, ci numai psalmul 50, sub a căruia cetire preotul cădesce stîlpările puse înaintea altariului, apoi cetesce rugăciunea pentru binecuvêntarea lor, și în urmă la sărutarea evangeliei le imparte poporului. Catavasia: „Aretatu-s'au isvórele adêncului“. La Oda IX în loc de „Ceea-ce esti mai cinstită“ se cântă troparele din canonul ḑilei și irmosul catavasiei. Liturgia Sântului Ioan cu pregătire pentru liturgiile celor înainte sânțite. Antifóne. În loc de „Cuvine-se cu adevĕrat“ se cântă irmosul canonului dela Oda IX.

Luni 3, Marți 4, și Mercuri 5 Aprile: liturgiile celor înainte-sânțite la timpul lor cu evangelii.

Joi 6 Martiu. La utrenie: evangelia ḑilei; Catavasii: Irmósele dela canonul ḑilei. Liturgia Sântului Vasiliu împreunată cu ale vespertinei. La proscomidie sĕ ia un agneț separat din o prescură mai mare, care astăḑi se sânțesce drept cuminecătură pentru cei bolnavi după rêndul celor înainte sânțite, éră Marți în sĕptĕmâna pascilor se uscă după tipic. În loc de Cheruvic „Cinei tale.“ În loc de „Cuvinese cu adevĕrat“ irmosul dela Oda IX. La cuminecare și în loc de „Sĕ se umple gurile“ se cântă „Cinei tale.“ După liturgie se face pela mănăstiri spălarea piciórelor. Séra priveghiare cu utrenia ḑilei următóre, la care se cetesc evangeliile patimilor. Óra I canonică remâne pe altă ḑi.

Vineri, 7 Martiu. Diminéța: Órele canonice. Liturgie nu se face. După améḑi: se pregătesce mormêntul simbolic; urméză Vespertina ḑilei următóre cu evangeliă; la docsa stichóvnei se scóte din altariu icóna de pânză a înmormêntării și se pune pe mormêntul pregătit; urméză immediat Povespertina cu canonul de plângere, care în Triódele nóstre lipsesce, dar se póte afla în „Tipiconul“ edat la Buda, 1826, cu binecuvêntarea metropolitului Stratimiroviciu; se închee oficiul acestei ḑile cu sărutarea icónei înmormêntării.

Sâmbătă, 8 Martiu. Utrenia la 1 óră după meḑul nopții. Cântările celor trei stațiuni. Evangelia și canonul ḑilei cu irmósele lui fără „Ceea-ce esti mai cinstită.“ La docsologia cea mare preotul se îmbracă cu tóte odórele, apoi se încungiură biserica, cu icóna inmormêntării. La 10 óre antemeridiane se cetesc órele canonice. După améḑi Liturgia Sântului Vasiliu cu vespertina ḑilei următóre. „Câți în Christos v'a-ți botezat.“ După apostol preotul îmbracă odóre luminate în locul celor negre. Anticheruvicul „Sĕ tacă tot trupul“. În loc de „Cuvinese cu adevĕrat“ se cântă Irmosul dela Oda IX.

Loterie.

Sâmbătă în 6 Aprile 1889.

Buda: 16 22 85 61 47

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Renta de aur ung. de 4%	103.25	102.75
Renta ung. de hârtie	94.90	95 80
Renta de aur austriacă	111.30	111 25
Obligațiuni de credit austr.	304.25	304.10
Sorți de regularea Tisei	132.50	132.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	312.—	311.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.25	145.25
Galbin	5.72	5.65
Napoleon	9.57	9.55
100 marce nemțesci	59.14	59.10
London pe (plițăo de trei luni)	120.70	121.—

Nr. 244 [51] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de cl. III din Cheia, protopresbiratul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela umblarea cu sf. cruce în ajunul botezului dela 90 familii întregi şi 30 vĕduve à 2 fl. şi 1 fl. . . .	210 fl.
2. Dela circa 3 cununii à 7 fl.	21 fl.
3. Dela 20 botezaţi à 1 fl.	20 fl.
4. Dela 14 morţi à 3 fl. şi 1 fl. 50	33 fl.
5. Folosirea curţii bisericei ca livade	16 fl.
6. Din fondul bisericesc în bani gata	100 fl.
Suma	400 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post, vor avé de a-şi asterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, pănă la terminul sus indicat.

Zernesti, 28 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 342 [52] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Marpod, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela inmormêntări şi sĕvêrşirea sântetelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an . . .	68 fl. 55 cr.
2. Un adjut permanent din cassa alodială de	40 fl. — „
3. Una competinţă de lemne computată în	12 fl. — „
4. Cuartir, folosirea grădinei şi tóte supraedificatele economice care se computà cu . .	40 fl. — „
5. Folosirea à 12 jug. ca porţiune canonică cu un venit anual de .	220 fl. — „
6. Dela 52 familii câte o ḑi de lucru computată à 50 cr. . . .	26 fl. — „
Suma	406 fl. 55 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor St. Org. şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent-Ágotha) pănă la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai deaprópe din partea subsemnatului oficiu protopresbiteral

Agnita, 12 Martiu, 1889

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei

Sabin Piso,
prot.

Nr. 159 [56] 1—3

CONCURS.

Pe basa decisului Preaveneratului consistoriu archidiecesan ddto 15 Novembre 1888 Nr. 4246 B. se escrie concurs pentru intregirea parochiei a doua din Rechita şi filia Strugariu de clasa a III-a cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

1. Dela 135 familii câte o ferdelă de cucuruz în grăunţe de 16 cupe vechi şi un adaus la ferdelă de 25 cr. cari computate în bani dau suma de.	fl. 169,37
2. Câte o ḑi de lucru de familie, socotite à 50 cr.	fl. 67.50
3. Dela umblarea cu cu s. cruce în ajunul botezului à 50 cr.	fl. 67.50
4. Dela folosinţa unui fênaţ	fl. 3.—
5. Dela venitele stolare regulate fără considerarea altor prestaţiuni accidentale	fl. 96.50
Suma	fl. 403.87

Aspiranţii, cari vor sĕ reflecteze la ocuparea acestei parochii, au a-şi aşterne rugările instruite conform legilor în vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul de sus. Concurenţilor le stă în voe a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă în biserica din comună.

Rechita, în 12 Februariu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

---

ad Nr. 226. [46] 2—3

CONCURS.

Pe basa părinţescei ordinaţiuni a Venerabilului consistoriu archidiecesan din 1 Novembre a. c. Nr. 4894 B. pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Murĕs Ludoş, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela 44 familii câte o ferdela cucuruz sfârmit à 80 cr.	fl. 35.20
2. Tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru à 40 cr.	fl. 17.60
3. Folosirea porţiunei canonice 8½ jugĕre arătoriu şi fênaţ, socotit jugĕrul cu 6 fl..	fl. 51.—
4. Venitele stolari computate după venitul celor cinci ani din urmă . . .	fl. 30.—
5. Venitul jumĕtate din cimiteriu	fl. 6.—
6. Folosirea grădinei parochiale à 4 fl.	fl. 4.—
7. Pănă la reedificarea unei case parochiale mai corespunḑĕtóre parochul va locuí în una din casele bisericei, care va fi mai acomodată spre acest scop	fl. 15.—

Tóte aceste emolumente dau un venit anual în sumă de fl. 158.80

In fine se observă, că Venerabilul Consistoriu prin decisul din 9 Septembre 1886 Nr. 3700 B. s'a îndurat a pune în perspectivă un ajutoriu pentru acéstă parochiă.

Doritorii de a ocupá numita parochie, au a-şi subşterne cererile de concurs la oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu, instruite cu documentele prescrise în regulamentul pentru parochii.

Murĕş-Ludoş, 9 Martiu, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 274. [47] 2—3

CONCURS.

Pe basa părintescei resoluţiuni consistoriale dto 3 Ianuariu 1889 Nr. 6996 B. ex 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă protopresbiterul Galacteon Şagău în Idicel cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“ — pelângă următórele emolumente:

1. Folosirea casei (2 odăi, tindă şi cămară), curţei, superedificatelor economice (graşd şi şură), a grădinei parochiale şi a porţiunei canonice, constătătóre din 4 jug. 131°☐ agri, — 2 jug. 470 °☐ grădină, — 8 jug. 324 °☐ liveḑi (fênaţ), — 4 jug. 911°☐ păşune, — 9 jug. pădure şi 1 jug. 527°☐ neproductiv, — computate în bani	fl 100.—
2. Dela 320 familii romăne, câte 1 felderă (16 cupe) cucuruz sfârmit à 1 fl. .	fl 320.—
3. Dela 336 familii câte o ḑi de lucru cu palma .	fl. 84.—
4. Dela 16 familii neorustice à 40 cr.	fl. 6.40
5. Venitul stolar . .	fl 94.—
6. Alte prestaţiuni sigure	fl. 50.—
Suma	fl. 654.40

Doue din cinci părţi a sumei de 654 fl. 40 cr., adecă 260 fl. 16 cr. le capĕtă alegêndu-l capelan.

Superedificatele parochiale se oferesc fiitoriului capelan, pentru care ofert va fi îndatorat a prestà barem câte o óră la ḑi în cancelaria protopresbiterală.

Petiţiunile concursuali, instruite în sensul legilor vigente bisericesci, sunt a se subşterne subscrisului, — posta ultimă Maroş Vécs în Idicel.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Reghinului.

Idicel, 9 Martiu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 138 prot. [48] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 10 Ianuariu 1889 Nr. 6909 B 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Bărbat din Şercăiţa, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 149 fl. 33 cr.

Doritorii de a competá la acest post sĕ-şi aştérnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. protopopesc.

Nr. 161. [49] 2—3

EDICT.

Iacob Drăgoiu, gr. or. din Aciliu, care au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Măria născ. Vasilie Meţ, gr. or. tot din Aciliu, fără a se scí unde petrece, conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu a. c. Nr. 1782 B.— se provócă a se presenta la subsemnatul oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contra procesul divorţial, intentat asupra-i de soţia lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 16 Martiu 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter

Nr 120 [38] 3—3

EDICT.

Toma Relea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresbiteratul Avrigului, care mai bine de patru (4) ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie, Ioana Iacob, gr. or. tot din Sebeşul inferior, şi a pribegit în lume fără a se scí locul ubicaţiunei lui, se citéză prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Avrig, 18 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Cu **140 fl.** v. a.

le plătesce acţiile institutului de credit şi economii „ALBINA“ (împreună cu cuponul plătibil la 1 Iuliu 1889)

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla. — Szamos-Ujvár.

[53] 1—3

Pentru oieri!

Pe hotarul comunei Slimnic e păşunat pentru **800 până la 1000 oi** şi se dă în arêndă dela începutul lui Septembre a. c., până la Sf. George st. vechiu. — Informaţiuni mai detaiate se capĕtă în cancelaria comunală.

Oficiul comunal.

[55] 1—3

Acţiile

institutului de credit şi economii

„TIMIŞIANA“

împreună cu cuponul plătibil în 1 Maiu a. c. le cumpĕră cu

60 florini bucata

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla — Szamos-Ujvár.

[54] 1—3

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 35 Sibiiu, Joi 30 Martiu (11 Aprile), 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile Iuniu al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1889, sĕ-şi innoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Cuvêntarea de deschidere a sinodului electoral din Caransebeş.

Venerabile sinod diecesan!

Bărbatul acela, care a fost chemat de provedinţă sĕ conducă destinele diecesei nóstre caransebeşene încă dela inceputul ei, carele a adunat aicia puterile morale şi materiale, ce erau de trebuinţă pentru o desvoltare salutară a vieţii bisericesci în acéstă tinĕră diecesă, carele a pus în lucrare în acéstă parte a metropoliei nóstre instituţiunile bisericesci regulate prin statutul organic al bisericei nóstre naţionale, carele a presidiat şi condus tóte sinódele acestei diecese dela inaugurarea vieţii nóstre constituţionale bisericesci, carele a participat la tóte actiunile de importanţă ale metropoliei nóstre şi care pănă la rĕsuflarea sa cea de pe urmă a rĕmas devotat binelui comun şi în special al diecesei sale: bunul, înţeleptul, activul şi energiosul episcop al bisericei nóstre de aicia Ioan **Popasu**, nu se mai află între noi, el astădi şepte septĕmâni, la 5/17 a lunei trecute Februariu în urma unui morb scurt a încetat din viaţă şi rĕmăşiţele lui s'au dat odichnei eterne.

Ca metropolitul provinciei nóstre bisericesci, căruia instituţiunile bisericesci mai vechi şi mai nóue impun pentru astfeliu de casuri anumite sarcini, anunţ Venerabilului sinod în mod oficial decedarea primului seu episcop diecesan, fiind convins, că fie-care membru al acestei venerabile corporaţiuni bisericesci se va întruní cu mine în sincera condolenţă, ce o esprim din incidentul perderii acestui eminent şi prébine meritat ierarh al bisericei, şi rĕdicându-şi cugetele sale la celea inalte, me va însoţí în esclamaţiunea: Eternă amintire, eternă fericire bunului archiereu Ioan Popasu!

Anunţ astfeliu casul acesta ca totdeodată punctul de mânecare al mĕsurilor, ce s'au luat în conformitate cu dispositiunile canonice şi statutare ale bisericii nóstre pentru intrunirea acestui sinod diecesan estraordinariu în scopul de a şi alege episcop, credênd, că în considerarea terminului canonic de trei luni, în care se cade sĕ se indeplinéscă scaunul episcopesc vacant, apoi în considerarea agendelor, care pentru astfeliu de casuri sunt puse în sarcina metropolitului, şi în fine în considerarea impregiurărilor, în care ne aflăm cu iminentele mari sĕrbători ale bisericei nóstre şi cu sinódele ordinari eparchiale de asemenea iminente, terminul ficsat pe diua de astădi pentru intrunirea nóstră aicia va întêmpiná aprobare din partea Venerabilului sinod.

Étă am indicat incidentul, care ne a intrunit aicia în diua de adi şi scopul pentru care ne-am întrunit. Esperienţele bogate din trecut, cu care mai ales acum are sĕ-şi facă sémă fie-care membru al acestui Venerabil sinod, şi vederile luminate pentru asigurarea unui viitoriu, care sĕ corĕspundă justelor nóstre aspiraţiuni crestinesci vor află modul cel mai bun pentru indeplinirea misiunei importante, ce o are Venerabilul sinod la acésta ocasiune

Am avut fericirea nu numai de a constatá, ci totdeodată de a şi admirá la mai multe ocasiuni, devotamentul şi prudenţa, cu care corporaţiunile nóstre bisericesci au resolvit în modul cel mai binecuvêntat multe din cele mai grele probleme din viaţa nóstră bisericéscă. Eu sper, a-şi puté dice, sunt sigur, că şi la acéstă ocasiune, Venerabilul sinod în devotamentul seu pentru a asigurá vĕduvitei diecese desvoltarea ulterióră în interesul binelui comun şi în special al bisericei nóstre naţionale, misiunea sa şi-o va împliní aşa, ca resultatul ei sĕ intimpine aprobarea atât din partea sinodului episcopesc cât şi la préînaltul tron al Majestăţii Sale prégraţiosului nostru monarch, căruia ca prébunului părinte al tuturor popórelor sale, D-deu sĕ-i conserve, incă de aici înainte mulţi ani fericiţi.

Premiţênd acestea şi renoindu-mi rugăciunile evlavióse către atotputernicul D-deu, pentru-ca cu préînalta sa înţelepciune sĕ ne lumineze şi conducă în agendele nóstre, declar sinodul estraordinariu electoral al diecesei Caransebeşului de deschis.

Sibiiu, 29 Martiu.

Ne lipsiau încă în momentul, când am luat condeiul sĕ scriem aceste rênduri, sciri amĕnunte despre alegerea de espiscop în diecesa surorǎ a Caransebeşului, ajunsă la vĕduvie prin trecerea la cele vecinice a archiereului prim al acestei eparchii, a nestorului archiereilor nostri, Ioan Popasu.

O telegramă scurtă ne-a anunţat resultatul alegerei de Luni, ne a adus scirea îmbucurătóre, că Preacuvioşia Sa vicariul archiepiscopesc, archimandritul *Nicolau Popea* este bărbatul, căruia representanţii diecesei surori voesc sĕ-i pună pe cap corónă de mire al eparchiei, în mână cârja puterei archieresci şi toiagul păstorirei asupra turmei credincióse, care dorind doresce o inimă blândă, un cap luminat, un cârmaciu probat în convingerea ortodocsiei sale, şi o mână tare şi braţ înalt spre a puté conduce naia prin marea viforósă, carea tot mai ameninţătoriu se ridică asupra bisericei nóstre.

Biserica prin representanţa sa legală s'a pronunţat. Ne închinăm înaintea votului bisericei.

Ca ochii inimei lor representanţii diecesei surori au căutat pre bărbatul chemat a conduce naia bisericei, şi au sciut aflá pe alesul Domnului.

Au avut în considerare gravitatea actului, constelaţiunile date, cu cari trebue sĕ ne facem sémă mai pe sus de tóte, le-a fost sfântă reputaţiunea bisericei nóstre ortodocse române din Ungaria.

Manifestaţiunea inimei lor este démnă de importanţa actului sĕvêrşit, démnă de curăţenia inimei bărbatului, pentru care ei s'au pronunţat, démnă de reputaţiunea bisericei, démnă de inima cea nobilă, tactul cel fin şi plin de inţelepciune al archiereului-metropolit, care a condus acest act de gravitate, ce din nou a documentat buna reputaţiune a bisericei nóstre.

Şi actele de importanţă aşa se sĕvêrşesc, şi ele aşa sĕvêrşite insuflă stimă, insuflă iubire, mai pre sus de tóte insuflă incredere, încredere în reputaţiunea bisericei nóstre.

Şi o asemenea démnă, o asemenea conscie, o asemenea bărbătéscă manifestaţiune sunt în stare sĕ facă toţi ómenii de bine, cărora le zace la inimă numai şi numai interesul bisericei.

Şi noue ne cade bine, că putem dá espresiune, adevĕrată espresiune bucuriei ce a cuprins întrégă biserica nóstră la măreţul act sĕvêrşit de representanţa legală a diecesei Caransebeşului, în sinodul estraordinariu, intrunit pentru alegerea noului cap al diecesei.

Din 55 voturi indreptăţite la alegere, 52 s'au grupat în jurul Preacuvioşiei Sale, a domnului ar-

FOIŢA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

Amintirile din fruntea cercetărilor de faţă sunt şi ele atari momente în desvoltarea vieţii mele spirituale, încât vrênd nevrênd, me silesc sĕ me ocup cu ele şi sĕ le comunic şi altora, spre a fi sciute şi folosite după putinţă.

Dacă 'mi revoc în memorie tot timpul vieţii mele, de atunci, de când sum în stare sĕ o fac, adecă: timpul pruncieí mele în locul meu natal şi la scóla de acolo, timpul de scólă la un neam strĕin de naţiunea nóstră, timpul din gimnasiu, din seminariul Andreian şi chiar universitatea din Viena, trebue sĕ mărturisesc, că relativ nici unul nu m'a impresionat astfeliu ca şi ultimul timp al studiului meu.

A dis, ce e drept un pedagog, Jean Paul, dacă nu me inşel — că un copil invaţă în primii trei ani mai mult, decât în cei trei ani de universitate. Se póte, că are dreptate, incât privesce acumularea materialului brut, nu va fi avênd dreptate, când vom luá în considerare ordinarea acestuia şi producerea unor potenţe in gruparea lui. Timpul dela scóla magiară, căci de o atare e vorba, a trecut fără a lăsá altă amintire decât **batjocura** şi **tractarea brutală**, de care ne invredniceam toţi românii; ér gimnasiul a produs în mine convingerea, că mult timp, cu un mechanism grozav, mult este incătuşat bietul spirit al elevului în „şablonismul“ eredit dela moşi şi strămoşi, mult fórte mult se păcătueste contra desvoltărei naturali a spiritului, şi că se reclamă cu necesitate imperativă o reformă radicală.

Încât privesce petrecerea mea de doi ani la universitatea din Viena, unde aveam sĕ me lupt grozav cu greutăţile limbei şi cu lipsa de pregătire suficientă, pentru a puté urmărí mersul sciinţii, pot totuşi sĕ declar cu linisce deplină, că acest timp a inceput a deschide orisonul vederilor mele, a sciut provocá în mine consciinţa unei mari deosebire intre trecutul şi presentul meu de atunci, şi a sciut sĕ-mi dea aceea sămênţă a inspiraţiunei faţă cu educaţiunea şi instrucţiunea omenimei, care m'a pus in posiţie sĕ me sciu orientá în mersul pedagogiei din Germania, deşi în mare parte eram deja orientat încă din seminariul Andreian.

Transpune-te deci iubite cetitoriu în dispositiunea mea sufletéscă, cu care am trecut graniţa Germaniei şi apoi ascultă sĕ-ţi spun entusiasmul, ce l'am observat la tótă suflarea nemţéscă, chiar şi la ómenii, ce stau departe de scólă. Dar cu cât mai vêrtos la ómenii de scólă, cu cât interes povestesc invĕţătorii despre elevii lor, despre progresul făcut la cutare studiu, despre datinele şi obiceiurile acelora, ce relaţiune esistă intre elevi şi invĕţătoriu, câtă iubire reciprocă, ce legătură, ce viaţă adevĕrat familiară. Nu este vre o ocasiune binevenită, pe carea invĕţătoriul sĕ nu o esploateze în folosul elevilor sei. Nu este vre-un viţiu incuibat în vre-unul din elevii sei, despre cari invĕţătoriul sĕ nu pótă avé cunoscinţă direct sau indirect, căci acolo tótă lumea sĕ intereséză de scólă şi de tot ceea ce stă în vre-o legătură cu acésta.

Acest tablou, în liniamente generali, l'am atins faţă cu starea dela scólele nóstre, unde invĕţătoriul — onóre escepţiunilor — nu pórtă rola de părinte, ci de corporalul, care conform reglementului, pretinde supunere órbă, pretinde autoritate oficială, sĕ consideră pe sine pe o tréptă inaltă şi-şi ţine de sub demnitate a se demite cu un elev de al seu la vorbă.

El este şi trăesce cu elevul seu, numai până ce se află la óră, deací incolo — calea Domnului, pentru el elev numai esistă. Nu-l privesce şi nici nu caută sĕ-l privéscă, ce se intêmplă cu acesta pe stradă, în ce societate se mişcă, ce atmosferă social-morală domnesce în familie. Ce e drept, nu stă în puterea invĕţătoriului a reformá viéţa familiară şi socială a omenimei, dar' dênsul este chemat prin cachimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, care din fragedă tinereţe şi până acuma şi-a pus viaţa sa în serviciul bisericei, a fost în nemijlocită apropiere a capilor metropoliei nóstre, cunósce tóte părticelele organismului nostru bisericesc, şi rolul lor, ca intregul sĕ funcţioneze în mod normal, cunósce tóte greutăţile, cu cari ne luptăm, cu cari trebue sĕ ne luptăm, şi este nestorul eminenţilor nostri bărbaţi din cinul monachal, cari se pregătesc special pentru gréua misiune de archiereu în biserica nóstră română orientală din Ungaria.

Interesele bisericei au condus pe Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit al nostru, ca desconsiderând infirmitatea trupéscă, de care tocmai acuma este cuprins, sĕ alerge la reşedinţa episcopiei surori şi sĕ conducă în persónă actul alegerei noului episcop. Interesele bisericei au condus pre representanţii diecesei surori, când umĕr la umĕr, inimă la inimă şi-au manifestat dorinţa de a pune coróna de mire al bisericei pre crescetul vicariului archiepiscopesc, a archimandritului Nicolau Popea.

Ne inchinăm votului bisericei.

Revista politică.

Stéua ministrului president, Tisza, ce părea, că s'a ascuns în urma evenimentelor întêmplate în dieta Ungariei, rĕsare érăşi tot aşa de luminósă pe orizontul politicei, ce o a urmărit până acum, ér sbuciumările oposiţiunei a întunecá cu totul şi a nimicí şi ultima rasă au rĕmas zădarnicite.

După atâtea lupte vehemente şi insulte ad personam, premieriul ungar păşesce cu aceea-şi resoluţiune şi cu acelea şi forţe, de cari s'au bucurat în timpul din urmă al politicei sale şi decât cari alt premieriu după principele de Bismarck, nu s'a putut bucurá.

Şi dacă totuşi luptele parlamentare din sesiunea actuală par a fi muiat pe premieriu şi al fi silit la o reconstrucţiune ministerială, acésta este un act diplomatic, ca asfeliu sĕ aibă forţe nóuĕ pentru realisarea principiilor, ce le urmăresce.

Căci bărbaţii, cari vor intrá în cabinetul dlui Tisza sunt elemente probate, cu o lungă pracsă în resortul afacerilor în fruntea cărora vor stá, cari se bucură de o bună reputaţiune în tóte cercurile conducĕtóre şi cari numai după multă resonare, trăgêndu-şi bine séma cu tóte împregiurările, au primit condiţiunile, sub cari pot sĕ ocupe portofoliuri în cabinet.

Cu deosebire se pune mare pond pe întrarea în cabinet a profesorului de universitate Desideriu Szilágyi, nu atât din motivul că ca deputat a aparţinut totdeuna partidului liberal, ci pentru importanţa persónei sale. Desideriu Szilágyi nu mai esistă nici o îndoélă, este unul dintre cei dintâi oratori şi vorbitori ai casei deputaţilor, un politic liberal, care-şi pune cele din urmă forţe pentru realisarea principiilor, ce le urmăresce.

Încă în sĕptĕmâna acésta se crede, că vor depune jurămêntul Maj. Sale, cont. Juliu Szapáry ca ministru de comerciu, secret. de stat Dr. Ales. Weckerle ca ministru de finanţă şi prof. Desideriu Szilágyi ca ministru de iustiţie.

In timpul din urmă s'a adus în combinare pentru de a ocupá un portofoliu în ministeriu şi persóna contelui Andreiu Bethlen, actualul comite suprem — administrator al comitatului Sibiiu, care însĕ a declinat dela sine ori-ce combinaţiune, până când nu-i va succede a realisá un pact de procedere conciliantă între sasi şi guvern, despre ce organul local săsesc ḑice, că nu are nici o cunoscinţă.

Vorbirea contelui Andrássy cu privire la proiectul de lege militar e comentată de tóte foile monarchiei. Ea a fost un adevĕrat duş de apă rece peste speranţele înfocate şi mari ale oposiţiunei şi efectul ei e cu atât mai puternic, cu cât nu se póte admite, că contele ar fi bănuit de un mameluc.

Atacurile sale ridicate contra idei de se a înfiinţá o armată comună, sunt îndreptate totdeodată şi contra ideei unui stat maghiar independent şi dovedesc, că contele Andrássy vede întărirea şi consolidarea monarchiei numai şi numai în susţinerea dualismului.

După multe combinaţiuni şi informaţiuni, ce şi le a tras regele român, s'a hotărît a încredinţá cu formarea noului ministeriu pe cei mai aprigi luptători contra partidului liberal şi anume pe Lascar Catargiu şi Demetrie Brătianu.

Fiind însĕ, că cu tóte sforţările leaderul conservatorilor nici în unire cu dl Dimitrie Brătianu nu se póte răḑimá pe o maioritate solidă, se crede, că se vor disolvá camerele şi se va face apel la ţară pentru o nouă alegere.

Cei şepte conducĕtori ai ligei patriotice au scăpat cu o pedépsă de tot uşóră. Acusa principală, că stau în fruntea unei societăţi secrete a căḑut şi n'a tras după sine nici o condemnare. Conducĕtorii ligei au fost pedepsiţi numai cu 100 franci şi spesele procesuale, căci au luat parte la şedinţele unor reuniuni, cari n'au fost primit autorisare din partea statului. Acest verdict neaşteptat a umplut de mâchnire foile germane, cari sperau, că conducĕtorii ligei vor fi cu totul paralisaţi în acţiunea lor.

Membrii comitetului naţional boulangist părăsesc unul câte unul pe generalul lor iubit şi se retrag. In sĕptĕmâna trecută s'au retras mai mulţi deputăţi, cari nutriau vederile lui Boulanger şi cari erau membrii în comitetul central. Generalul petrece încă tot în Brussela, de unde a adresat alegĕtorilor sei manifeste.

Ducele de Nassau a venit încă în sĕptĕmâna acésta la Luxemburg pentru a primí regenţa marelui ducat. Proclamaţiunea către popor e şi redactată, întârḑierea publicaţiunei se esplică: că ducele de Nassau nu e tocmai aplicat a luá cârma ducatului. El s'a esprimat de mai multe ori, că i-ar părea rĕu de mórtea lui Wilhelm III-lea; stăruinţele împĕratului german sunt însĕ mari şi ducele încă trebue sĕ se conformeze intenţiunilor lui.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Caransebeş, 27 Martiu, 1888. Resultatul alegerei este deja cunoscut din comunicatul telegrafic, voiesc acum pe scurt sĕ descriu actul alegerei.

Sâmbătă inmediat după-ce a sosit Escel. Sa I. P. S D. archiepiscop şi metropolit s'a ţinut s. liturgie în capela din reşedinţă, la care a asista Escel. Sa şi alţi membrii din gremiul consistorial. Tot în aceea ḑi séra la 7 óre s'a sevêrşit priveghierea, la care a pontificat însuşi Escel. Sa, ce a durat până după 10 óre séra. Duminecă la 9 óre s'a celebrat s. liturgie prin Escel Sa, asistat de mai mulţi preoţi, la care serviciu Dḑeesc a luat parte toţi deputaţii sinodali. După terminarea s. liturgii s'a celebrat parastas solemn pentru odichna sufletului rĕposatului episcop Ioan Popasu, ér după aceea s'a făcut chemarea Duchului Sânt.

La 2 óre d. m. s'a deschis sinodul, fiind presenţi aprópe toţi deputaţii sinodali. Şedinţa I a fost scurtă; după ce Escel. Sa prin escelenta vorbire, ce-mi iau voie a vi-o comunicá *) a declarat sinodul electoral de deschis, s'a constituit biroul, apoi s'a presentat actele electorali despre alegerile supletorice, ce s'a transpus comisiunei verificătóre şi apoi cu acestea şedinţa I s'a încheat.

Şedinţa a II-a s'a ţinut tot Duminecă la 7 óre séra, şi la ordinea ḑilei s'a pus verificarea deputaţilor aleşi supletorice. La 2 acte electorale au fost proteste. Verificarea unui deputat s'a amênat, pentru că s'a arĕtat de lipsă investigarea; la al 2-lea act electoral atăcat prin protest asemenea s'a propus investigare, deputatul ales însĕ — fiind present — a declarat, că renunţă dela mandat, dar sinodul totu-şi a decis ca sĕ se investigeze asupra abusurilor indigitate în protest.

In privinţa alegerei s'a ţinut conferinţă şi aprópe toţi deputaţii s'au declarat pentru Preacuv. Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea.

Astăḑi la 9 óre s'a deschis şedinţa a III-a pentru efeptuirea actului alegerei, şi resultatul e, că dintre 55 deputaţi presenţi 52 voturi a întrunit dl vicariu şi archim. Nicolau Popea, ér 3 voturi dl protosincel şi prof. gimn. din Arad, Iosif Goldiş.

Timpul fisic nu-mi permite ca sĕ me estind mai pe larg în apreţierea şi descrierea acestui act important, observ însĕ pe scurt, că tot actul electoral a decurs în o ordine şi cu o demnitate esemplară ca nici unul altul, ce fără îndoélă este a se atribuí în locul prim neintrecutului tact de conducere al Escel. Sale, şi ţinutei demne şi salutare a deputaţilor sinodali, avênd în frunte nisce bărbaţi atât de vrednici ca Mocsonyescii, decorul naţiunei nóstre!

Coresp.

Raportul direcţiunei

institutului de credit şi economii „Albina", cetit în adunarea generală a XVI, ţinută la 29 Martiu, 1889.

(Încheere).

Monetă.

Starea cu 31 Decembre 1887 a fost	fl.	4,144 93	cr.
în decursul anului s'au mai cumpĕrat de	fl.	84,667 90	cr.
totalul .	fl.	88,812 83	cr.
din aceste s'au vêndut	„	88,110 01	cr.
şi au rĕmas cu 31 Decembre 1888 .	fl.	702 82	cr.

Mişcarea cassei în decursul anului 1888:

Întrate, la centrală 6.264,489 fl. 86 cr., întrate la cursuală 3.482,868 fl. 32 cr., suma întratelor 9.747,358 fl. 18 cr.

Eşite, la centrală 6.258,902 fl. 24 cr., eşite la sucursală 3.473,048 fl. 49 cr., suma eşitelor 9.731,950 fl. 73 cr. — Totalul 19.479,308 fl. 91 cr.; cu 4.147,719 fl. 76 cr. mai mult ca anul trecut.

Din bilanţul general al anului 1888 resultă că:

Suma activelor institutului este cu 478,375 fl. 47 cr., ér suma venitului brut cu 16,045 fl. 59 cr. mai mare ca în anul premergĕtoriu.

Subtrăgênd din venitul brut al anului de	fl.	307,918 62	cr.
totalul eşirilor cu	„	257,854 19	cr.
resultă un profit curat al anului de .	fl.	50,064 43	cr.

cu fl. 6843 — cr. mai mare ca în anul trecut.

În sensul §-lui 36 din statute se consideră de ieşiţi din consiliul de direcţiune domnii Elia Macelariu şi Petru Nemeş.

Veţi binevoì deci a îndeplirí prin alegerea 4 posturi vacante.

Cei ce vor devení aleşi în locul dlor Elia Macelariu şi Petru Nemeş vor obţiné mandat cu durată de 6 ani, mandatul celui ce se va alege în locul dlui Iacob Bologa va espira în anul 1894, ér al celui ce se va alege în locul dlui Gligor Mateiu în 1891.

Profitul curat de			fl.	50,064 43 cr.

propunem conform §-lui 62 din statute, sĕ binevoiţi a-l distribuí în modul următoriu:

1. 5% dividendă după capitalul social de fl. 300,000.—			fl.	15,000 — cr.
2. Restul de			fl.	35,064 43 cr.
sĕ se împartă cum urméză:				
a) 15% la fondul de resrvă (§. 62 a) (maxmimul statutar)	fl.	5,260 03 cr		
b) 10% tantiemă pentru membrii consil. de direcţiune (§. 62 b)	fl.	3,506 40 cr.		
c) 2% tantiemă pentru directorul esecutiv (§. 62 c) . . .	fl.	701 28 cr.		
d) 1% tantiemă pentru dirigentul filialei din Braşov (§. 62 c)	fl.	350 64 cr.		
e) 1% tant. pentru deleg. direcţiunei la filiala Braşov (§. 62 c)	fl.	350 64 cr.		
f) 2% tantiemă pentru oficialii institutului (§. 62 d) fl. 701 28 cr. plus remuneraţiune fl. 778 72 cr. .	fl.	1,480 — cr.		
g) 6% pentru scopuri de binefacere (§. 62 e)	fl.	2,103 84 cr.	fl.	13,752 83 cr.
3. Din restul de			fl.	21,311 60 cr.
h) supradividendă acţionarilor	fl.	15,000 — cr.		
i) fondului de pensiune al funcţionarilor	fl.	3,000 — cr.		
k) amortisare din casa institutului (Strada Baier Nr. 1. . . .	fl.	3,311 60 cr.	fl.	21,311 60 cr.

Pe basa acestei distribuiri dividenda anului 1888 se ficséză cu 10% adecă cu fl. 10 de acţiune.

Fondul de reservă al acţionarilor cu adausul propus de noi va ajunge la cifra de fl. 71, 726 03 cr., ér fondul de pensiune al funcţionarilor la fl, 33,483 90 cr.

Terminênd, ne luăm voie a substerne raţiociniul tipărit şi distribuit deja între D-vóstră cu tóte conturile sale, şi a Vĕ rugá, ca după ce veţi fi ascultat şi raportul comitetului de supraveghiare sĕ binevoiţi:

I. a luá spre scire raportul acesta;

a aprobá bilanţul încheiat la 31 Decembre 1888 şi

---

*) Se publică în fruntea fóiei. Red.

---

riera sa, ca sĕ contribue la ameliorarea stărilor rele sĕ pregătéscă tinera generaţiune, pentru o stare ideală dorită de toţi moraliştii idealismului etic şi chiar de toţi ómenii ideali. Est modus in rebus, ḑicem şi noi aci cu latinul. Unui invĕţătoriu de calitatea şi forma mai sus amintită, scóla i se pare o povară, de carea când scapă pare că a scăpat de straiţa diavolului, căci numai aşa ne putem inchipuí tânguirile lui cele amare asupra multelor óre şi asupra puţinului timp de ferii.

Apoi sĕ te mai miri atunci de adversiunea, cu carea merg copii la scólă, apoi sĕ nu-ţi poţi tu esplicá bucuria ce o simţesc acestia, când prin o impregiurare neprevĕḑută, fie ea de natură tristă sau voiósă, sunt scăpaţi de órele de prelegere!? mai bine ḑis de instrucţie, carea de sigur la acestia nu o ar găsí.

Cum póte sĕ fie scóla pentru băiat un loc de petrecere şi bucurie, la carea se alerge, ca oile mărsióse *) la sare, când ea chiar pentru invĕţătoriu este sarcină grea şi neplăcută? (Va urma).

---

*) Un termin din munţii apuseni, care indică setea oilor, boilor etc. după sare.

a dá consiliul de direcţiune absolutoriu pentru gestiunea sa pe anul espirat;

2. a primí propunerea nóstră cu privire la distribuirea profitului curat;

3. a dispune asupra sumei destinate spre scopuri de binefacere;

4. a ficsá preţul marcelor de presenţă pe anul curent;

5. a alege patru membri în consiliul de direcţiune.

Din şedinţa consiliului de direcţiune ţinută la 11 Martiu 1889.

E. Macellariu, vice-preşedinte I. — *P. Cosma,* director. esecutiv ca notariu.

Raportul comitetului de supraveghiare.

Onorată adunare generală!

Esaminând subsemnatul comitet de supraveghiare atât contul profitului şi perderii, precât şi bilanţul institutului de credit şi economii „Albina“, a aflat tóte posiţiunile în deplină consonanţă cu registrele purtate cu tótă esactitatea.

Ne luăm voie a Vĕ propune, a aprobá computul anual pro 1888 şi a dá direcţiunei absolutoriul.

Cu proiectul direcţiunei precedent, în privinţa împărţirii profitului curat suntem de acord.

Sibiiu, în 9 Martiu, 1888.

Dr. *Aurel Brote* m. p. — *Nicanor Frateşiu* m. p.
Corneliu Tobias m. p. — *Ioan Cretiu* m. p.

Varietăţi.

* (Dela curte). După disposiţiunile de pănă acum familia imperială-regală va părăsí Sâmbătă Budapesta şi se va aşeḑá la Ischl. In Linz s'au făcut disposiţiuni pentru petrecerea de vară a casei domnitóre.

* (Alegere de deputat sinodal.) Dupăcum — binişor târḑiu — ni se comunică din Zerneşti, în cercul Branului s'a ales de deputat sinodal dl Dr. Ioan Meţian, mare proprietariu în Zerneşti.

* Ministrul de iustiţie în conţelegere cu ministrul de finanţă face cunoscut, că tóte copiile depe cartea funduară şi hârtiile referitóre la desdaunarea regalelor sunt scutite de timbru.

* (Producţiune.) Reuniunea de cântări de aici „*Männer-Gesangverein*“ astăḑi de séră la 8 óre va arangia un concert cu program bogat şi variat, în sala „Geselschafthaus“. Capela orăşenéscă încă va esecuta 7 piese. Sala şi cassa se deschid la 7 óre séra.

* (Dela academia română) În şedinţa de Sâmbătă după améḑi a academiei dl Bariţiu a făcut cunoscută opera d-lui Dr. Torma, profesor la facultatea din Budapesta, asupra vaselor ceramice. Opera e de o deosebită însemnătate pentru partea aceea a istoriei nóstre, unde se vorbesce despre continuarea romanilor în Dacia pănă la Aurelian. Tot în aceea şedinţă dl Cobâlcescu a cetit o dare de sémă despre composiţiunea munţilor din Maramurĕş.

* (Un deputat condamnat.) Tribunalul corectional din Roma a condamnat pe deputatul Costa la trei ani închisóre din motivul, că s'a opus autorităţilor pentru siguranţa publică şi le a insultat cu prilegiul demonstraţiunilor, inscenate de către oposiţiunea italiană.

* (Advocat nou.) După cum ni se comunică din Deva: dl Dr. Alesandru Hossu a depus cu succes bun censura de advocat în M. Oşorheiu, şi-şi va deschide cancelaria advocaţială în Deva. Felicitările nóstre amicale!

* Constituirea societăţii studenţilor în medicină din Bucuresci. Din Bucuresci ni se împărtăşesce, că susnumita societate s'a constituit astfeliu: Gh. Marinescu preşedinte; I. Buda şi P. Popescu v. pre şedinţi; M. Manicatide secretariu general; S. Besnea cassariu; C. Popescu bibliotecariu; A. Carnabel, P. Flor şi N. Crivetz secretari de şedinţe.

* (Procesul de presă „Ellenzék—„E. Hiradó.“) Curia regéscă a aprobat sentinţa tribunalului, prin care Iosif Korbuly, redactorul dela E. „Hiradó“ a fost condamnat la 6 luni închisóre comună pentru vătĕmarea de onóre.

* (O întimpinare.) Faţă cu o notiţă publicată în Nr. 26 a. c. al ḑiariului nostru, dl preot gr. cath. Antoniu Repede din Geoagiul sup., ne declară, că cele susţinute faţă de dênsul sunt nisce lucruri scornite şi neadevĕrate.

* (Fondul grăniţăresc năsĕudén.) In 6 l. c. n. s'a ţinut prima şedinţă, conchemată de com. reg. bar. Bánffy. In acéstă şedinţă dl adv. Danilă Lica din Bistriţa a cetit o declaraţiune, care a subscris-o mai mulţi membrii şi în care se protestéză pentru nedreptăţile comise, prin cari se atacă disposiţiunile literilor fundaţionale sancţionate de monarch. Doi membri aleşi au demisionat, mai mulţi membri au declarat, că nu vor mai luá parte activă, pănă nu se va regulá pe calea dréptă administrarea averei grăniţerilor.

* Dl Ioan Bratianu şeful partidului liberal a fost ales deputat în Muscel, întrunind o maioritate covêrşitóre.

* (Congresul sêrbesc). Comisiunea congresuală sêrbéscă, terminându-şi afacerile pentru periodul acestei sesiuni 'şi esprimă dorinţa, ca congresul general sĕ se concheme cât mai îngrabă pentru alegerea patriarchului şi regularea afacerilor bisericesci. Consistoriul metropolitan va ficsá terminul convocărei şi se va notifica la locurile préînalte; convocarea sinódelor eparchiale din Carloviţ, Pacratz şi Baci încă se urgéză. In Carloviţ s'a proiectat ridicarea unei reşedinţe a patriarchului şi a unui gimnasiu.

* Tinerii academiei de comerciu din Cluş au luat hotărirea, ca în continuu sĕ pórte haine „maghiare,“ făcute din postav indigen. In locul pălăriilor de tot feliul au hotărit a purtá calpacuri, cu colorile cele vechi ale Ardélului.

* (Fabrică de celulosă) Fabrica de celulose, a şi început a se zidí la Zerneşti. Societatea acţionară, care a luat acésta intreprindere şi a deschis biroul în Braşov.

* (Icóná.) Precum scrie „Democraţia,“ dl Hitrovo representantul pelângă legaţiunea rusă din Bucuresci a adus din partea ţarului o icónă pentru metropolia din Iaşi.

Bibliografic.

A apĕrut în broşură: *Adunările generale ale Reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinute la 23 Octobre (4 Novembre) 1888 şi 12/24 Februariu 1889.*

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1889.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1888—89.

(Încheere).

2. Rĕposatul Iacob de Neuschotz, bancheriu din Iaşi, a lăsat Academiei prin testament suma de 20,000 lei în bilete de bancă. Donatoriul a dispus în testamentul seu că:

Acest capital va face parte din fondurile Academiei. Veniturile lui vor fi prevĕḑute în bugetul anual al Academiei şi se vor afectá pentru premii autorilor de opere ce, după apreţiarea Academiei, se vor admite ca bune şi folositóre.

3. Dl Alesandru Constantin Bodescu, consilieriu al Curţii imperiale, curator onorific al gimnasiului din Chişinĕu şi comandor al mai multor ordine, locuind în oraşul Bălţi în Basarabia, a făcut Academiei o donaţiune de 2,000 ruble în hârtie, pentru cari s'a realisat suma de lei 5,345 bani 60. Dl Bodescu, făcênd Academiei acéstă donaţiune, i-a lăsat deplina libertate pentru a hotărí întrebuinţarea ei.

Delegaţiunea, în conformitate cu art. 85 al. 3 din Regulamentul Academiei, a decis a se primí donaţiunea princesei Alina Stirbei, legatul Neuschotz şi donaţiunea Bodescu. In urma acestor decisiuni s'a obţinut autorisarea regală, cerută de lege, s'a primit sumele dăruite şi s'a capitalisat în efecte publice. Remâne acum ca Academia, conform disposiţiunei din art. 7, lit n. din statute, sĕ dea aprobarea sa definitivă asupra primirei legatului şi donaţiunilor, cari i s'au făcut şi sĕ regulamenteze întrebuinţarea legatului Neuschotz şi a donaţiunei Bodescu.

4. Succesiunea Ioan Fĕtu, a fost pe deplin regulată în urma decisiunilor luate de Academie în sesiunea trecută. Legatele speciale, a căror esecutare cădea în sarcina Academiei ca legatară universală, a fost date la destinaţiunile indicate prin testament. Delegaţiunea a luat cuvenitele mĕsuri spre a se vinde sau a se închiriá móra cu vapor, care represintă o însemnată parte din valórea totală a legatului Fĕtu şi care de mai mulţi ani stă în nelucrare.

5. S'a regulat de asemenea definitiv succesiunea rĕposatului Dr. Obedenar. Acţiunea judecătoréscă, care se intentase pentru anularea testamentului n'a ajuns la nici un resultat. Înalta Curte de Casaţie a recunoscut validitatea testamentului, şi astfeliu succesiunea a rĕmas aşa cum rĕposatul nostru coleg a voit-o prin testamentul seu. Validitatea testamentului, şi prin urmare drepturile Academiei, au fost apĕrate înaintea Inalţii Curţi de către dl advocat Vasilie Brătian, care a binevoit a luá gratis asupra-şi acéstă sarcină.

V. Colecţiunile sciientifice.

În fie-care an colecţiunile Academiei fac un progres statornic; ele cresc neîncetat şi devin un tesaur din ce în ce mai preţios pentru studiile scientifice şi mai ales pentru studiul istoriei politice şi literare a românilor. Cu cât importanţa colecţiunilor cresce, cu atât cresce şi numĕrul acelora, cari vin sĕ le cerceteze şi sĕ facă cu ajutoriul lor studii din diferite ramuri ale sciinţii. Putem priví cu o deosebită mulţămire la progresul însemnat făcut în acéstă privinţă. Prin stăruinţele îndelungate şi prin însemnate sacrificii colecţiunile Academiei au ajuns astăḑi a fi cele mai preţióse din tótă ţéra. Crescerea lor şi importanţa, la care a ajuns reclamă sacrificii şi mai mari pentru a fi bine instalate şi bine organisate şi pentru ca se pótă cât mai mult contribuí la scopul pentru care sunt făcute, de a puté fi adecă cu înlesnire puse la disposiţiunea tuturor acelora, cari ar fi doritori de a lucrá în câmpul sciinţei. Sĕ sperăm neîncetat, că puţin mai avem de aşteptat până sĕ vedem Academia şi colecţiunile sale instalate bine şi definitiv într'un local potrivit cu bogăţia şi cu însemnătatea lor.

Comisiunea bibliotecei ve va dá amĕnuntele pentru crescerea colecţiunilor în anul trecut.

VI. Concursurile.

In acéstă sesiune Academia are a dá următórele douĕ premii pentru publicaţiuni făcute în anii trecuţi:

1. „Marele premiu Năsturel“ de 12,000 mii lei, destinat acelei cărţi românesci cu conţinut de ori-ce natură, care se va judecá mai meritorie dintre cele publicate în anii 1885—1888.

2. „Premiul Statului Eliade-Rădulescu“ de 5,000 lei, care este a se dá cărţii românesci cu conţinut literar, care se va judecá mai meritorie între cele publicete în anii 1887 şi 1888.

La concursurile acestor douĕ premii s'a presentat următórele publicaţiuni:

a) Pentru marele premiu Năsturel:

1. A. D. Xenopol, Istoria românilor din Dacia Traiană. Vol. I. Iaşi 1888.

2. A. I. Odobescu, Scrieri literare şi istorice. Vol. 1—III, Bucuresci 1887.

NB. Dl Odobescu a trimis pe lângă acéstă publicaţiune şi: „Atheneul român şi clădirile antice cu dom circulariu.“ Bucuresci 1888.

b) Pentru premiul Eliade Rădulescu:

3. A. Philippide, întroducere în istoria limbei şi literaturei române. Iaşi 1888.

c) Fără indicaţiune specială:

4. C. de Stamati-Ciurea, Opuri dramatice, Tomul I. Cernăuţi 1888.

5. St. G. Carpen, un sistem de învĕţământ românesc. Bucuresci 1888.

6. Dr. I. C. Drăgescu, Igienă şi medicină poporană. Constanţa 1888.

7. N. Mihăescu, Frumósa Valentina. Poemă. 1888.

8. D. Zamfirescu, Novele. Bucuresci. 1888.

9. Elena D. O. Sevastos, Călĕtorie în Ţéra românéscă. Iaşi 1888.

10. G. Sion, Suvenire contimpurane. Bucuresci 1888.

11. Th. D. Speranţia, Anecdote populare. Bucuresci 1888.

12. T. Frâncu şi G. Candrea, românii din munţii apuseni (Moţii). Bucuresci 1888.

13. D. Iancovici, reforma agrară. Brăila 1888.

14. P. S. Aurelian, Elemente de economie politică. Bucuresci 1888.

15. P. S. Aurelian, esploatarea moşiilor prin meteiagiu. Bucuresci 1888.

16. M. M. Drăghicean, Mehedinţii, Studii geologice, technice şi agronomice. Bucuresci 1885.

17. I. P. Florantin, Horea, roman original Iaşi 1885.

18. I. P. Florantin, Estetica. Partea II. Iaşi 1887.

19. I. P. Florantin, Grădina de copii. Ediţiunea II. Iaşi 1887.

20. I. P. Florantin, Metodul nou de abecedar. Iaşi 1888.

21. I. P. Florantin, Metoda nouă de a învĕţá aritmetica. Ed. II. Iaşi 1887.

22. I. P. Florantin, Metoda nouă de a învĕţá desemnul Ed. II. Iaşi 1887.

23. I. P. Florantin, Aritmetica elementară. Partea IV. Iaşi 1888.

24 I. P. Florantin, Recreaţiuni fröebeliane. Iaşi 1888.

3. La concursul „Premiul statului Lazar“, de 5,000 lei, pentru acest an a fost publicat ca subiect: Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic şi al composiţiunei lor chimice. Nici o lucrare nu s'a presentat în manuscris, în condiţiunile arĕtate prin publicaţiunea Academiei; s'a presentat însĕ următorea carte tipărită: I. Popp, tratat vinicol, Bucuresci 1888.

Tóte publicaţiunile presentate în terminul regulamentar la concursurile acestor trei premii s'au trimis comisiunilor cari a fost alese în sesiunea generală trecută şi însărcinate cu studierea lor.

Secretariul general:
D. Sturdza.

Posta redacţiunei.

Dlui protopresb. G. S. în I. Ve apreţiem zelul, dar disposiţiunile luate pentru ţinerea esamenelor pot deveni de interes public numai pe lângă un raport despre *resultatul* esamenelor. Altfeliu Ve atragem atenţiunea, că ar fi de dorit, ca comunele bisericesci se nu devină prea însărcinate cu spese prin atari comisari şi delegaţi cum s'au întêmplat mai anii trecuţi în protopopiatul Sibiiului. Folosul sĕ fie îmbinat cu practicul.

„Mai multor plugari“ în Rachitova. Dacă sunt adevĕrate cele comunicate despre preotul DVóstre, credem că îşi va şi luá pedépsa dela forul competent. Astfeliu de lucruri nu se pot publica.

Loterie.

Mercuri în 10 Aprile 1889.

Sibiiu: 55 33 70 73 75

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.53	5.60
Napoleon	9 49	9.50
100 marce nemţesci	58.60	58.50
London pe (poliţă de trei luni)	119.90	120.—

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8^0. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătênului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8^0 mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8^0 mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8^0 mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8^0 e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8^0, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 8—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 36 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Aprile, 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile Iuniu al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Martiu 1889, sĕ-și innoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 31 Martiu.

Plângerile, ce le auḑim din tóte părțile ne impun de datorință sĕ cercetăm incâtva, cari pot fi causele de poporul părăsesce patria în masse mari, și sĕ duce în alte țĕri și în special în România, ca sĕ-și câștige pânea de tóte ḑilele.

Este o aparință acéstă tristă în feliul seu și cu cât ia dimensiuni mai mari, cu atât ar trebuí ca guvernul și societatea sĕ ia mĕsuri, ca sĕ pună stavilă acestei stări, nu prin ordonanțe de a i oprí, dar prin aceea de a face țĕranilor mai plăcută și mai de suferit sórtea aici.

Rapórtele din tóte părțile despre emigrări inspiră ingrigiri serióse, căci cetățenii cei mai robusti, bărbații în vrêsta și în anii cei mai buni părăsesc pe timpul de vară patria, ca sĕ caute câștig și muncă în alte țĕri, căci cu câștigul de aici nu mai pot plătí dările cele mari, nu-și pot ținé casa și nu-și pot îmbrăcá și hrăní copii.

Am făcut de obiect al cercetării acésta impregiurare, și trebue sĕ mărturisim, că nu dările, cari apasă de o potrivă pe cetățeni pot fi causa de a ajuns poporul la marginea ispitei și e silit a-și părăsí patria, ci mai mult rĕmășițele cele dureróse ale erei feudale sunt și pot fi adevĕratele cause ale emigrărilor. Rĕmași înapoi în cultură, storși până la mĕduvă de organele administrațiunei celei vechi, ómenii nu și au creat stabilimente culturale, căci nu au avut de unde, nu au întrodus un sistem de traiu pe la casele lor mai rațional, nu s'au aplicat nici unul la meserii, cì toți s'au mărginit pe lângă pămêntul strămoșesc, și așa înmulțindu-se ómenii, s'au împuținat părțile de pămênt de așa, că nu mai e mod sĕ-și pótă acoperí trebuințele, și așa încurcați în datorii cu camete grele, au ajuns o parte însemnată la starea de proletariat, care aduce cu sine emigrarea în alte țĕri, unde câștigul e mai mare, și unde împunêndu-și unele reserve în modul de traiu, póte agonisí atâta, cât după munca de o vară, póte tómna reîntors în patrie, sĕ-și acopere trebuințele, ce le reclamă statul și comuna dela el — mai cu înlesnire ca și dacă ar fi rĕmas acasă. Un atare om însĕ nu dă înainte. El nu e cetățénul acela, pe care sĕ póte răzimá statul, biserica și comuna, e omul moros și alungat de sórte, omul ce duce cu sine dorul în sîn de a se reîntórce la vatra părintéscă, dar duce cu sine și un feliu de ură contra patriei lui mamă, care în mod atât de mașter a sciut a se îngrigí pentru binele și fericirea lui.

Se mai adaug și alte calamități la atari soiu de ómeni. Copii lor părăsiți pe luni și de multe ori pe ani intregi de tatăl lor, părăsiți de lume, neiubiți de nime, nespriginiți și neajutorați, orfani în înțelesul strict al cuvêntului, devin mari, dar crescuți în o atare stare, devin ómeni fără căpĕtuiu, ómeni fără crescere religiósă și morală și ca atare nu pot deveni nici decât ómeni de cari sĕ se bucure nici o societate. In chipul acesta perondându-se o generațiune ori doue, ne vom trezí, că o parte considerabilă din popor, o parte bună din fii bisericei nóstre, devin un element netrebnic, un element periculos chiar; și tóte aceste nu ar fi fost sĕ fie, dacă erau impărtășiți de razele binefăcĕtóre ale culturei, dacă se invredniceau a invĕțá o meserie, după care sĕ pótă trăí onest, și care sĕ-i facă posibil ca sĕ ocupe un loc mai de cinste și societate.

Óre sĕ fie indiferentă acésta stare de lucruri pentru stat și organele lui?

Óre sĕ nu vadă oblăduitorii comitatelor, că unde duce o atare pornire, ce provine, ce e drept din nisce pĕcate vechi, din plătiri nebune pentru rĕscumpĕrarea decimelor viilor, din aruncuri grele pentru ca sĕ se ridice în orașe maghiare casarme și alte stabilimente de pe spatele poporului, ce nu e în stare sĕ le supórte, — și din comasări făcute în interesul aristocraților și evreilor, ce se inmulțesc ca ciupercile.

Noi credem, că matadorii comitatelor ar trebuí sĕ fie fórte ingrijați de atari stări de lucruri, căci în urma urmelor și moșiile lor rĕmân nelucrate, comuna rĕmâne fără ómeni muncitori, cu femei și bĕtrâni neputincioși, cu copii, cari impregiurări nu pot sĕ fie de folos nici unui stat, nici unei societăți, căci pretutindenea acestia sunt clasa de ómeni, ce înșiși au lipsă de ingrigire, ce trebue sĕ o pórte bărbații cei robusti, cari în unele comune lipsesc cu desĕvêrșire.

Pentru-că cei ce părăsesc aḑi patria între aceste impregiurări grele sunt românii, — maghiarii nu au sĕ se bucure, căci cine scie, că dacă vor durá încă câțiva ani aceste stări economice și sociale nu va vení rêndul și la ei, — și atunci patria nóstră comună o vor stăpâní cei ce nu au vĕrsat sânge pentru ea și pentru apĕrarea ei.

Aḑi ei sunt favorisați de sórte, când statul, când comitatele, când tóte dicasteriile îi favoriséză, îi spriginesc și le pun mâna subsuori, ca sĕ nu pice, dar singuri nu sunt în stare sĕ cultive acest pămênt, singuri nu pot dá brațe de apĕrare țĕrei, singuri nu sunt în numĕr de ajuns ca sĕ pótă fi stăpâni pe acest pămênt, și de aceea e bine, ca sĕ se uite în jurul lor, sĕ caute la români, cari au fost loiali cetățeni și muncitori escelenți, sĕ nu-i lase sĕ părăséscă patria, sĕ le inlesnéscă traiul și sórtea, făcêndu i și pe ei părtași de beneficiile, de cari se bucură alți cetățeni, căci de nu, patria singură va avé daune ireparabile.

Suntem contrari pronunciați ai emigrărilor poporului, cerem ca poporul sĕ rĕmână aici, dar nu putem pretinde ca sĕ rĕmână și atunci, când bucătura cea din urmă se vinde la tobă și el cu copii rabdă fóme, din causa unei administrațiuni rele.

Revista politică.

În urma multor desbateri și scandale tumultuóse, cărora le-a dat ansă proiectul de lege militariu, asentarea se va face în anul acesta pentru Ungaria începênd abia cu ḑiua de 10 Maiu.

In țĕrile Cislaitane, precum am fost luat notiță într'un numĕr premergĕtoriu, contingentul recruților se votéză încă în sĕptĕmâna acéstá și cu începerea lunei lui Maiu se purcede la asentare.

Causa, pentru care la noi se mai amână asentarea cu 10 ḑile provine de acolo, că după votarea contingentului, ministrul Fejérváry va trebuí sĕ împărtășască autorităților o mulțime de instrucțiuni, pentru ca asentarea sĕ se facă în tótă regula, conform nouelor dispositiuni ale legei și conform împărțirei Ungariei; un alt motiv e, că ministrul honveḑimei intenționéză a trimite comisiuni duple la asentare

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

De lipsă este sĕ combatem rĕul acolo, unde 'l aflăm și l simțim, dacă mai póte fi vorba de o adevĕrată înaintare a nóstră. O tăcere în natura acestui obiect este un glonț de tun, eliberat asupra cultivărei nóstre. Aici póte sĕ fie vorba numai despre feliul și modul combaterei și dacă ici colea se fac greșeli, sĕ se ierte acelea, căci ómeni suntem și încă pĕcătoși, și sĕ ni se descopere ele cu bunăvoință și nu pe ascuns, conform naturei lucrative a sobolului.

Reflecsiunile aceste sociali-morali sunt abstrase pe basa concretului și ca atari sĕ pot potriví pentru tóte locurile și timpurile așa și pentru nici una din ele. Cel ce se va păré atins de ele, îl rog sĕ pună mâna pe inimă și sĕ apuce calea pocăinții, dacă nu doresce sĕ fie greșéla a doua și mai amară decât cea dintâiu.

Închipuesceți deci! iubite cetitoriu! cât de mare va fi fost surprinderea mea, atunci, când m'am vĕḑut transpus într'o atmosferă așa de limpede și curată; mi se părea intocmai ca călĕtoriului, care ajuns pe câmpia intinsă de un vifor puternic, este silit sĕ rĕmână sub singura adăpostire a cerului liber, dară, care apoi érăși singur el póte sĕ guste aerul curățit de diferitele miasme periculóse; mi se păré după ḑisa românului, că me aflu intr'o altă lume.

Transpune-te deci cetitoriule numai pentru câteva momente în situațiunea mea psichică și 'ți vei puté lesne esplicá ideile din fruntea acestui referat, căci ḑice poetul: *„Wer den Dichter will verstehen, muss in Dichters Zeiten gehen“* *).

Nu póte deci sĕ se minuneze nimenea, dacă eu cu o deosebită predilecțiune povestesc despre locul acela și me simțesc bine, chiar și atuncia numai, când aud, că se vorbesce despre el.

Drept aceea, ca o urmare naturală a celor mai sus amintite este și studiul meu de față, care doresc sĕ aprindă și în alții flacăra iubirii și inspirațiunii de a sĕ ocupá de educațiunea omenimei și a merge la isvor după hrană, ér de altă parte ca un impuls spre o mai mănósă lucrare pe terenul acesta.

Acum sĕ mi se dea voie a începe sĕ pĕtrund mai afund în scopul și mijlócele lui adoptate spre realisare, după-cum eu le-am putut aflá parte din timpul activității mele de acolo, parte din teoriile desbătute cu deosebite ocasiuni. Sĕ póte, că se vor aflá unii, cari și ei au gustat din studiile inalte și vor incercá sĕ reducă valórea studiului meu, obietându-mi, de ce mai viu, cu astfeliu de lucruri, căci dóră bine sciu ei, ce sunt seminariile dela universități, căci dóră și ei au mirosat ceva pe acolo, deși nici odată n'or fi fost activi sau și dacă vor fi fost, nu cu suflet și trup, cum trebue sĕ fie. Apoi óre n'or vĕḑut ei seminare istorice, filologice, linguistice nóue, archeologice, de limbi orientale, ba chiar și pedagogice etc.; apoi dóră n'or vĕḑut ei laboratóre zoologice, fisice, chemice și nu sciu ce însémnéză acésta! nu sciu ei óre, că una sau doue teme lucrate se critică mai mult de profesor și studenții mai mult tac etc.

Abstrag dela laboratore, unde în adevĕr este, se face studiu în tótă forma, dar despre celelalte cutez sĕ afirm cu poetul: *„Grün ist alle Theorie und Grau des Lebens goldner Baum.“* *)

Se póte, că și din acele trage omul folos, mai cu sémă, dacă îl pot interesá, dar în cele mai multe casuri póte sĕ obvină chiar contrariul dela acésta, cel puțin acéstă impresiune au lăsat în mine.

Nici odată însĕ acolo, unde pracsa este încopciată de teorie, căci după o lege psichologică, lucrul acela, pe carele omul l'a intuit prin mai multe şi astfeliu asentarea însaşi abia se va puté face în decurs de patru sĕptĕmâni.

---

*) Cine vrea sĕ pricépă un poet, trebue sĕ se scie transpune în timpul impregiurărilor sociali și disposiția lui sufletéscă.

*) Ori și ce teorie este verde, dar arborele auriu a vieții este mai mult suriu.

Referitoriu la construirea cabinetului „N. P. Journal“ n'are cuvinte sĕ mulţăméscă premieriului, căci s'a hotărît a şi acuirá puteri noue. Cestionata fóie doresce însĕ un brav ministru de interne în interesul administraţiunei mai înalte; căci trebue sĕ ne crédă ministrul president, adauge fóia, că ţara e obosită şi sătulă de administraţiunea rea de până acum şi doresce o altă administraţiune, care sĕ-i asigure desvoltarea materială şi etică în linisce şi care sĕ nu-l jăfuéscă. Fie-care cetăţén simte aḑi, că din pricina relei administraţiuni referinţele interne sunt slăbite aşa de tare, încât ţéra nu póte sĕ aspire la nemica nici în lăuntru şi nici în afară. O desvoltare firéscă va mărí însĕ prestigiul ţĕrei şi acésta condiţionéză în prima linie dela un bărbat probat şi bun şef al ministeriului de interne, un bărbat cu idei moderne şi totdeodată şi cu putere înzestrat pentru a pune in practică şi a-şi realisá ideile.

Vorbirea contelui Andrássy e la ordinea ḑilei în ḑiaristică. Foile oposiţionale nu încétă a o condamná ca pe o furtună, care voesce sĕ nimicéscă cu totul rasa maghiară de pe faţa pământului, ér cele lalte foi ale monarchiei ii dau cuvenitul atribut contelui, căci a sciut precumpăní în aceste împregiurări grele.

In Berlin vorbirea contelui a provocat o impresiune de tot favorabilă. „Nord Allg. Ztg.“ organul cancelariului Bismarck, reasumĕnd într'un articol de fond vorbirea lui Andrássy, ḑice, că contele s'a năsuit însufleţit de patrioticele sale simţeminte sĕ manţină puterea Austro Ungariei şi unitatea monarchiei. Verdictul competent şi autoritativ a vrednicului conducĕtoriu al politicei austriace va delăturá desigur falsele representaţiuni şi descoperiri ale unor fanatici din partidele oposiţionale. In întréga Germanie, carea vede întărirea Austro Ungariei numai în unitatea şi susţinerea puterei sale armate, precum şi în dualism, vederile contelui au aflat viu rĕsunet şi Germania se alătură la ele.

Cu tóte sfărţările guvernului austriac şi silinţele ce şi le dă contele Taaffe d'a isprăví cu desbaterea bugetară înaintea feriilor de pasci, lucrurile merg de tot anevoios deşi se ţin şedinţe şi séra.

In una din şedinţele trecute s'a inscenat o miscare caracteristică şi carea a provocat o penibilă impresiune în cercurile conducĕtóre. Deputatul Türk, aducĕnd în legătură cu vorbirea sa şi alianţa dintre Germania şi Austro-Ungaria s'a esprimat în modul urmatoriu: Dumneḑeu sĕ apere pe Germania, ca sĕ nu fie când-va avisată a cere ajutoriul Austro-Uugariei. La acéstă declaraţiune neasteptată s'au ridicat toţi conducĕtorii partidelor, preşedintele, ministrul de rĕsboiu şi au condamnat espunerile lui Türk. Se aştéptă acum cu mare încordare verdictul presei germane.

Despre proiectatele întâlnirii ale monarchilor centrali şi despre reintórcerea visitelor la curtea berlineză se anunţă din Berlin, că regele italian Humbert s'a hotărît a călĕtorí la Berlin în jumătatea a dóua a lunei lui Maiu; ér monarchul nostru îi va întórce visita abia între 10 şi 16 August. Despre întâlnirea acestor trei monarchi la un loc încă nu se vorbesce nimica.

Crisa minsterială din regatul vecin român nu s'a aplanat. Lascar Catargiu, n'a format încă noul cabinet conservativ.

Desvoltarea lucrurilor din România se petrece sub ochii rusesci cu cea mai mare atenţiune. Tóte mişcările sunt comentate în Rusia şi foile felicită încă de pe acum diplomaţia ruséscă, carea a sciut încurcá şi aici iţele astfeliu, că capul statului va fi necesitat în curĕnd sĕ apuce calea regelui sêrbesc Milan.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Agnita, în 27 Martie v. 1889. Sinodul protopresbiteral al tractului Agnitei s'a ţinut eri, Duminecă, în 26 în opidul Agnita. Fiind-că meniţiunea unei corespondenţe nu este a descrie în detail tóte amĕnuntele, me mărginesc a descrie decurgerea acestui sinod numai în liniamente generale, lăsând detailurile biroului sinodal.

După-ce a premers convocarea conform prescriselor stat. organic, Duminecă des de diminéţă, cei mai din depărtare încă din ḑiua precedentă, fie care membru sinodal a plecat către Agnita cu inima voiósă şi plină de dor de a-şi puté face dătorinţa în acésta corporaţiune salutară, unde nu suntem de nimica împedecaţi a ne manifestá dorinţele şi a lucrá ca ele sĕ fie şi realisabile spre binele şi prosperarea instituţiunilor nóstre bisericesci scolare.

Şeful tractului P. O. D. Sabin Piso spre a economisá timpul cel preţios menit pentru ţinerea sinodului au îngrijit ca serviciul bisericesc sĕ încépă cât s'a putut mai de diminéţă, pe care l'a sĕvêrşit dênsul, asistat de mai mulţi preoţi dintre membrii sinodului.

După finirea s. liturghii şi învocarea s. Duch s'a sĕvêrşit parastas pentru sufletele decedaţilor, mult meritaţilor, şi vrednicilor nostrii bărbaţi: *Andreiu Baron de Şaguna, Emanuil Gozsdu,* şi *Dumitru Andronic,* despre ale căror merite pentru biserică şi credincioşii nostri gr. or. dl protopresbiter a vorbit către publicul asistent în cuvinte populare, dar bine alese în cel mai pĕtrunḑĕtoriu mod.

Sĕvêrşite aceste rituale pe la 10 óre a. m. toţi membrii sinodului au urmat pe şeful lor, adunându-se în sala opidană, pre care ca totdéuna aşa şi de astă dată ospitalii Agniţeni au pus-o la disposiţiunea sinodului nostru. Ajunşi ací păr. protopresbiter ocupând locul presidial printr'o cuvêntare fórte bine nimerită, salutând pre membrii sinodului de bună venire, învitându-i ca în iubire şi armonie frăţéscă sĕ conlucre la resolvirea problemei, pentru care sunt aleşi şi chemaţi, deliberând după cea mai bună consciinţă a lor asupra obiectelor deja cunoscute fiecăruia; şi astfeliu fiind şedinţa deschisă sinodul constituindu-se a purces la desbaterea obiectelor destinate pentru el.

Cetindu se apelul nominal s'a vĕḑut, că doi dintre cei mai vrednici membrii ai sinodului au trecut din viaţă şi anume *Ilustritatea Sa dl consilieriu Iacob Bologa* şi fostul administrator protopopesc Gregoriu Maier, cărei triste împregiurări sinodul i-a dat espresiune prin sculare pe lângă acésta sĕ se ia act la protocol.

Intre multele concluse, ce s'au adus la acest sinod amintesc: Sporirea fondurilor parochiale şi înfiinţarea lor în tóte parochiile din tract, sporirea fondului protopopesc, îmbunătăţirea salarelor învĕţătoresci, şi solvirea regulată a acelora învĕţătorilor, delăturarea pedecelor pentru cercetarea regulată a scólei din partea elevilor, stêrpirea concubinatelor, şi votarea unui ajutoriu pentru învĕţarea lucrului de mână.

Nu pot ca sĕ nu amintesc ţinuta démnă, vorbirile şi zelul membrilor sinodali — partea cea mai mare ómeni tineri, desteritatea la referade, darea propunerilor făcute în scris, preste tot o purtare, care merită a se numí parlamentară, apoi aderarea lor la aducerea concluselor bune şi salutare, un semn bun acesta, care dovedesce inteliginţă şi pĕtrundere în spiritul legei nóstre constituţionale; şi în fine stima şi iubirea către şeful tractului, care încă contribuie fórte mult, şi face posibilă purtarea sarcinei cei grele şi nerecompensate materialminte, ce trebuie sĕ o ducă cu răbdare şi abnegaţiune.

Asfeliu putem constatá cu multă plăcere şi bucurie, că dacă tóte şedinţele sinódelor nóstre protopresbiterale vor decurge după esemplul acestuia avem cele mai bune speranţe de a progresá pre tóte terenele.

Terminate tóte agendele oficióse pe la 6 óre séra, membrii sinodului după o muncă obositóre de 8 óre continuă s'a retras într'o odaie la o masă comună ferită de ochii publicului spre o mică recreare. La acésta însĕ au fost onoraţi cu presenţa de către primariul opidan M. Lang, un om fórte simpatic şi cu multă bunăvoinţă către români şi alt membru onorabil din primărie, judele de Steinburg şi subjudele Avedig, dela judecătoria cercuală din Agnita, toţi ómeni populari şi fórte onesti. Acésta petrecere animată a durat aprópe dóue óre, cu care ocasiune s'a vorbit despre multe lucruri bune şi frumóse; apoi luându-şi fie-care rĕmas bun dela Agnita a plecat către casă, ducĕnd cu sine cele mai plăcute suveniri. *Corespondentul.*

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit cu trenul de aḑi diminéţă a sosít din Budapesta, unde a participat la desbaterea proiectului de lege militariu.

* (Noul ministeriu). Fóia oficială a publicat absolvarea ministrilor: Fabinyi, Szécsenyi şi a ministrului Tisza dela conducerea provisoriă a ministeriului de finanţă şi a publicat denumirea cont. Szapáry de ministru de comerciu, Dr. Ales. Weckerle de finanţă şi a lui Desideriu Szilágyi de iustiţie. Noii ministrii au şi depus jurămêntul înaintea Maj. Sale monarchului.

* (Cas de mórte.) Parochul nostru *Iosif Condor* din Mănăsturul unguresc, protopresbiteratul Clujului, a încetat din viaţă la 22 Martiu a. c. în etate de 37 ani, lăsând în doliu pe mama sa bĕtrână, neconsolabila sa soţie, şi 3 fii minoreni, precum şi pe rudeniile sale.

* (Monument în amintirea luptei de pe câmpul pânei.) Monumentul, care sĕ eterniseze faptele vitejesci ale lui Paul Chinezul şi Báthori se aflá gata încă din tómna anului trecut la gara din Jibot (Alkenyér). Reuniunea istorică şi archieologică din comitatul Huniedórei intenţionéză sĕ arangeze pe 30 Maiu n. a. c. serbătórea desvălirei monumentului. Episcopul romano catolic sĕ fie rugat a concede ţinerea unei misse pentru mântuirea sufletelor celor căḑuţi în bătaie; ér archiepiscopul şi metropolitul nostru sĕ fie învitat ca sĕ ia disposiţiuni a se ţiné cu acésta ocasiune o vorbire şi în limba română Vorbirea festivă o va rostí Dr. F. Solyom Fekete, carele va predá monumentul representantului căilor ferate ungare de stat.

* (Incuragiarea artelor). In România s'a format o societate din bărbaţi şi dame, cari vor sprigini elementele tinere artistice In comitetul damelor e alésă de preşedintă d-na Elena Ferichide.

* Marţi în 28 curent, óra 1 p. m. Academia a ţinut şedinţă solemnă şi s'au făcut următórele lecturi:

D. G. Bariţiu: Proiect de ecsilarea românilor locuitori pe un teritoriu cu saşii, şi strămutarea lor în Valahia mică. D. Gr. Cobălcescu: Observaţiuni asupra faunei neocomiane din basinul superior al Dămboviciórei. D. A. Odobescu: Figurele de patrupede androcefale în antichitate şi în biserica Sf. Niculae din Dorohoiu. D. Grigorie Stefănescu: Dare de sémă despre lăcrările asociaţiunei britanice pentru înaintarea sciinţelor în sesiunea din 1888. D. Gr. G. Tocilescu: Comunicaţiuni arheologice, numismatice şi epigrafe; un decret (psefisma) al senatului şi poporului din Tomi, privitoriu la regularea apărărei cetăţii, descoperit decurênd. Masca de bronz dela Hârşova. Tesaurul de bronz dela Sopâlnaca şi bucăţile de aur cu ştampile dela Buzĕu.

* (*Hermannstädter Männer-Gesangverein.*) Producţiunea acestei reuniuni despre care am amintit în Nr. trecut a avut un succes strălucit. Corurile au esecutat punctele programului bogat cu cea mai mare esactitate, ér singuraticii debutanţi au obţinut deplina mulţămire a publicului şi cu ea nesfêrşite şi furtunóse aplause. Fără indoélă, că dirigentului acestei reuniuni, dlui Jahn, îi compete recunoscinţă, pentru buna conducere. Capela orăşenéscă, carea a contri-

---

sensuri, nu se perde aşa uşor, ca cel intuit prin un singur sens şi concretul totdeauna se intipăresce mai uşor, decât abstractul.

Seminariul, despre care vorbesc, eu este o instituţiune scientifică-culturală, pe când ale nóstre — fie de ce natură şi caracter vor fi, stau departe în perfecţiune.

Étă scopul unui astfeliu de seminariu espres prin cuvintele: *Das akademisch-pädagogische Seminar hat einerseits der Fortentwickelung der pädagogischen Wissenschaft, andererseits der praktischen Ausbildung wissenschaftlich strebsamer Lehrer zu dienen*“ *).

Aici este destul de apriat spus, ce urmăresce acest seminariu şi este destul de chiar încât sĕ pótă pricepe şi un laic decum un alt om, cu pretenţiuni de erudiţie. Seminariul voesce sĕ facă din tótă sciinţa şi o putinţă, necesară pentru viéţă, voesce ca sĕ şi aibă şi invĕţătoriul laboratoriul seu, ca sĕ nu fie silit a eşí în viéţă cu totul strĕin, intocmai după-cum o pretinde acésta statul dela toţi oficialii sei, intocmai după-cum o au acésta clasa medicilor, chemicilor, anatomilor, fisiologilor, juristilor, technicilor, agronomilor, silvicultorilor etc.

Dacă este în drept a o pretinde acésta statul pentru toţi cei învĕţaţi, mult mĕ mir, cum de nu o cere şi dela invĕţătoriu, când sciut este, ce a ḑis Plato despre politica statului: politica statului cea mai bună este, de a luá în mâna sa educaţiunea tinerimei, fiind ea cuprinsă chiar şi în legile lui Licurg. Ḑisa lui Plato, ce e drept, s'a putut potriví fórte bine faţă cu împregiurările de atunci, astăḑi insĕ, când complicaţiunile problemelor culturali sunt atât de mari, nu se astéptă numai dela stat luarea unei iniţiative şi nici nu ne am puté noi dorí o astfeliu de intocmire, ci nu arareori impulsele pornesc dela un individ singuratic, sau dela o colecţiune de indiviḑi. Acésta şi este starea adevĕrată şi semnul unei pĕtrunderi adênci a problemelor sociale.

Dela tótă lumea sĕ se céră pracsă numai dela un invĕţătoriu nu? ca şi când dênsul, asemenea Minervei eşite gata din capul lui Jupiter, ar fi un om, ca ceialalţi ómeni. Este neesplicabilă acéstă logică.

(Va urma).

* (Pocăit). In afacerea de imunitate a deputatului Rohonczy a declarat numitul deputat, că afacerea va remâné o pată négră în istoria parlamentului ungar al cărui urḑitoriu este el. Se rógă prin urmare de dieta ungară, ca sĕ-l ierte, şi şi esprimă adêncul regret pentru cele întêmplate.

---

*) „Seminariul academic-pedagogic deoparte voesce a aduce serviţii desvoltării sciinţei pedagogice, ér de altă parte cultivării practice a celor învĕţători, cari se străduesc după sciinţă“. Materialien zur speciellen Pädagogik v. Tuiskon Ziller ed. III Max Bergner.

buit mult la succesul producţiunei, a fost şi de astădată la locul seu. Pe lângă succesul strălucit moral, judecând după publicul cel numěros, ce abia mai incăpia în spaţiósa sală, credem, că putem sě inregistrăm şi un venit material favorabil, care va fi un factor insemnat pentru promovarea desvoltării acestei reuniuni, ce mai ales în anii din urmă a dovedit din ce în ce tot mai mult progres.

* (Avis.) Direcţiunea telegrafică-postală din Sibiiu anunţă, că începênd din 4/16 a l. c. la staţiunea căii ferate Sebeşel (Kis-Sebes), ce cade între B. Hoidin şi Ciucia se va instituí oficiu postal. Cercul de inmanuare îl formézǎ Sebeşelul şi Sebeşul mare.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică publică concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Ghimeşul-Cicului (ctt. Cic), carele e împreunat cu o léfă anuală de 150 fl.; 40 fl. pauşale de cancelarie, 24 fl. pentru inmanuare; afară de acésta o competinţă corěspundětóre pentru intreţinerea unei cariolete, carea va circulá între Ghimeş, şi Szépviz. Reflectanţii au a şi asterne suplicele în termin de 2 $^1/_2$ sěptěmâni, avênd a depune şi o cauţiune de 100 fl. v. a.

* (O poruncă.) In legislativa Californiei s'a presentat un proiect, conform căruia toţi aceia, care vor mai purtá la teatru şi în localităţi publice pălării şi invălitori pré înalte ori pré largi sě se pedepséscă cu 5—6 dolari ori cu 2—6 ḑile închisóre.

* (Bilete noue pentru transport pe drumul de fer.) Ministrul unguresc pentru afacerile publice şi de comunicaţiune a esmis o ordinaţiţiune conform căreia din 1 Aprile a. c. începênd in ţěrile corónei ungare se vor introduce bilete de transport, cari vor fi imprimate cu timbrul erarial. Ele vor fi tipărite pentru căile ferate maghiare în limba maghiară şi germană, ér pentru cele ungaro-croate în limba maghiară croată-germană. Fie-care bucată în sine costă o jumětate de cruceriu plus marca imprimată. Astfeliu biletele cu marcă de 1 cruceriu vor costa 1 $^1/_2$ cr; cele de 5 cr. se vor vinde particularilor cu 5 $^1/_2$ cr. Pănă la 1 Iuliu se mai pot întrebuinţá şi biletele cele de pănă acum, dar din ḑiua amintită nu vor mai circulá decât bilete de transport cu marcă erarială. Cu punerea lor în circulaţiune se vor îngrigí staţiunile căilor ferate.

* (Alegere de oficiali în Baia-mare). La alegerile oficianţilor din magistrat în Baia-mare au reuşit numai strěini; nici un nume românesc nu figurézǎ; cu tóte acestea nu înţelegem cum „Gutinul“ felicită acéstă reuşită!

* (Studenţii demonstranţi) Conform unui ordin al ministrului de culte în conţelegere cu ministrul de justiţie directorii scólelor din Budapesta şi Cluş vor primí sentinţele tribunalelor pe basa cărora vor avé sě introducă cercetări disciplinare contra studenţilor, cari au luat parte la demonstraţiuni.

* (Un ucigaş). In cott. Selagiu, comuna Toth-Ujfalu, un ţěran, anume Hrbács Vendelin a tăiat cu cósa gâtul nevestei sale şi a îmbucătăţit cu securea pe doi copii ai sei, ér el s'a spênḑurat.

* (Viéţă lungă.) In ḑilele trecute a încetat din viéţă Radu Călin din comuna Bulbucata, judeţul Vlaşca în România în vêrstă de 110 ani. Călin a lăsat în comuna sa 60 de nepoţi.

* (Jude ucigaş.) Judele comunal St. Kundi din Hajdu-Németi, a înjunghiat în ḑilele trecute pe subordinatul seu, pe subjudele Paul Nyiga în urma unui schimb de vorbe. Subjudele, căruia cuţitul îi pětrunse inima, murì imediat! Ucigaşul s'a spênḑurat, după-ce a comis omorul.

* (Falsificătoriu de bacnote.) Precum se scrie din Timişóra, în Sân-Mihaiul român s'a descoperit înainte cu un an o bandă de falsificători de bacnote de câte 10 fl. Gendarmaria a prins atunci pe capul băndei I. Oszó şi pe cinci complici. Acum a fost prins şi Const. Pordan, care punea în circulaţiă bacnotele false. S'au găsit la el 10 mii de florini bancnote false, scrie „Pester Lloyd.“

* (Rectificare.) Alinia a 5-a din articolul de fond din Nr. precedent e de a se cetí cu următórea interpuncţiune: „Au avut în considerare gravitatea actului, constelaţiunile date, cu cari trebue sě ne facem sémă, mai pre sus de tóte le-au fost sfântă reputaţiunea bisericei nóstre ortodocse române din Ungaria“.

Bibliografic.

„Romänische Revue“ politisch-literarische Monatschrift IV Heft Wien, Aprile 1889 V Jahrgang. Inhalt: „Nationalismus und Wehrkraft.“ „Einiges über den Gang und die Entwicklung der theologischen und clericalen Cultur in der Bukovina.“ Von I. Ritter von Onciul. (Fortsetzung u. Schluss.) „Walach oder Vlach.“ Ethnologische Studie v. S. Mangiuca. „Das Trajanische Dacien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius II.“ Von P. Brostean. „Ein verlorenes Leben.“ Novelle aus dem romänischen des Ioan Slavici, deutsch von Leon Schönfeld (Bucuresci). „Rundschau.“ Die Vereinsfreiheit und die Gleichberechtigung in Ungarn. Der Etat 1889—1890 in Romänien. Die Einführung der Goldwährung in Romänien. Von der Klausenburger Universität. Politische Procese gegen die Romänen in Ungarn. Staatssprache und Muttersprache. Die Lage in Ungarn. Universitäts Profesor Dr. Victor Babeş. Etwas über die Vergangenheit und die Gegenwart der Bucovina. Der Abschluss de romänischen Tronfolgefrage. Der Schatz von Petrósa.

„Pedagogul Român“. Organ pentru trebuinţele învěţătorilor, a apărut cu următoriul sumariu: Un rěu în scólele nóstre poporale. — Casele de păstrare. — Espuseţiunea grădinelor scolare în Graz. — Starea învěţătorilor nostri. — Din viéţa învěţătorilor şi scolară. — Tabela de materii. — Titula.

„Lumina pentru toţi“ revistă pedagogică apare în Bucuresci de doue ori pe lună Nr. 19 şi 20 a apărut cu următoriul sumariu: „Facere de abonament“. „Macsime.“ „Mişcarea pedagogică esternă.“ „Didactica Magna.“ „Transformismul.“ „Din metodica sciinţelor în scóla primară.“ „Institutori din Bucuresci.“ „Principiul obligativităţii instrucţiunii şi aplicaţiunea lui (conferinţă ţinută în societatea „Scóla Nouă“ de către unul din membrii ei.“ „Conferinţe rurale.“ „Scólele de meserii.“ „Sciinţe la indemâna tuturor sau viaţa omului şi a animalelor.“ „Pedagogia sau teoria educaţiunii, a metódelor şi a disciplinei.“

Program

pentru têrgul de vite de prăsilă, ce se va ţiné Luni şi Marţi în 29 şi 30 Aprile 1889 st. n. în Sibiiu, cu subvenţiunea comitatului Sibiiu.

1. Spre scopul promovărei culturii şi a trecerei vênḑěrii de vite cu subvenţiunea comitatului Sibiiu se va arangiá în 29 şi 30 Aprile anul curent în Sibiiu un têrg de vite de prăsilă, împreunat cu distribuiriri de premii.

Têrgul de vite de prăsilă se estinde în anul acesta numai la vite cornute cu eschiderea de bivoli şi anume, numai vite de rasele următóre se admit (lasă) la têrg:

a) vite cornute de rasă din patrie.

b) vite cornute de rasă princigauă şi adecă:

1. Rasă curată.

2. Rasă bastardă (corcită) cu rasă din partie, dacă pe aceea se ved cel puţin semne caracteristice de rasă bastardă. Boi nu se lasă la têrg.

2. Timpul şi locul têrgului:

Têrgul se va ţiné cu ocasiunea têrgului de vite de primăvară şi adecă: Luni şi Marţi în 29 şi 30 Aprile a. c. st. n. în locul designat spre acest scop, în locul têrgului de vite din Sibiiu.

Têrgul se deschide (începe) în 29 Aprile la 10 óre ante améḑi, şi se încheie la 5 óre după améḑi, în 30 Aprile la 8 óre diminéţa şi se încheie la 4 óre după améḑi cu distribuirea premiilor. Depărtarea vitelor din locul de têrg înainte de încheerea têrgului se permite numai escepţionalminte cu concesiunea comitetului

3. Mânarea vitelor în têrg se face în ambele ḑile în timpul dela 7—8 óre diminéţa şi se încheie în 29 la 10 óre, în 30 la 8 óre. A dóua ḑi de têrg se pot mâná numai vitele deja lăsate la têrg în prima ḑi de têrg.

Vitele din Sibiiu se mână la întrarea la pod către uliţa lungă, éră cele din afară se mână la întrare pe drum spre têrgul de cai. De adusul şi dusul vitelor trebue sě se îngrigéscă posesorii pe spesele şi risicul lor.

4. Pentru fie-care cap de vită trebue adus pasaportul prescris de vite şi dacă se póte sě documenteze de câţi ani e vita, de ce rasă e, şi dacă o are de $^3/_4$ de an în posesiune.

5. Admiterea (lăsarea) la têrg: Asupra admiterii vitelor singuratice la têrg decide comitetul esmis spre acest scop la faţa locului cu ocasiunea mânării vitelor în têrg. Condiţiune la admiterea vitei la têrg e facultatea vitei de prăsilă, lipsa defectelor deosebite, curăţenia, şi îngrigirea visibilă acelora.

Contra decisiunei comitetului asupra admiterei sau respingerei, recurs nu are loc. În cas de admitere se dă numěr pentru fie-care cap de vită despre locul, unde sě stea, şi numai acolo se póte aşeḑá cu vita, şi a doua ḑi tot la locul numit are a se aşeḑá.

6. Aşeḑarea urmézǎ după împărţirile principali: 1 rase din patrie; 2. de rasă curată princigauă şi 3 vite bastarde de rasă princigauă, şi în fie-care din aceste împărţiri după subîmpărţiri tauri, viţei de tauri, vaci şi viţei de vaci.

7. Tacsă de piaţă nu se va plătí. Din contră şi cercetătorii têrgului de vite de prăsilă sunt datori sě plătéscă oraşului Sibiiu tacsele cuvenite de têrg.

8. De nutrirea etc. a vitelor în timpul têrgului trebue sě se îngrigéscă posesorul vitei, totuşi pentru paza vitelor sunt puşi îngrigitori în numěr de ajuns, cari se pot însărciná şi cu mijlocirea vênḑěrii.

9. Fie-care vită espusă trebue sě fie de vêndut şi preţul ei trebue sě-l spună proprietariul la mânarea în têrg pentru compunerea tabelei de stare.

Proprietariului îi stă în drept, sě mai lase din preţul escris. Fie care cas de vênḑare şi preţul vênḑěrei trebue sě se arete comitetului.

10. La dorinţa proprietarilor de vite mai bune de prăsilă se vor ţiné pe lângă rebonificarea speselor moderate licitări publice de vite aduse la têrg.

Licitaţiunile se vor ţiné la 2 óre d. a. prin comitet.

11. Premiile vor constá în anul acesta numai din bani gata şi se vor distribuí următórele premii in suma totală de 260 floreni.

A. Vite cornute de rasă din patrie:

a) Tauri de prăsilă de 2—5 ani: 1 premiu à 20 fl., 3 premii à 10 fl.

b) Viţei-tauri (tăurenci) dela 1—2 ani: 1 premiu à 10 fl., 3 premii à 5 fl.

c) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 15 fl., 3 premii à 10 fl.

d) Viţele dela 1—3 ani: 1 premiu à 10 fl., 3 premii à 5 floreni.

B. Vite cornute de rasă princigauă.

a) Tauri de 1 $^1/_2$—4 ani: 1 premiu à 20 fl., 2 premii à 10 floreni.

b) Viţei-tauri (tăurenci) dela 1—1 $^1/_2$ ani: un premiu à 10 fl., 2 premii à 5 fl.

c) Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 15 fl., 2 premii à 10 floreni.

d) Viţele dela 1—3 ani: 1 premiu à 10 fl., 2 premii à 5 floreni.

Premii numai acelor posesori de vite li-se pot conferí, cari sunt domiciliaţi (locuesc) în comitatul Sibiiu. Vitele, cari a doua ḑi de têrg nu se mână, éră precum şi acele, cari în asemenea calitate în anul preterit s'au premiat, sunt eschise dela premiare.

Cel ce concurézǎ cu vitele sale la premii, trebue sě dovedéscă în mod creḑibil, cumcă el însuşi a crescut vitele acelea, sau le posede de cel puţin $^3/_4$ de an.

12. Juriul de premiare. Asupra conferirei de premii decide juriul de premiare conform normelor statorite pentru premiare. Lista capetelor de vite premiate a doua ḑi de têrg se va publicá şi totodată capetele de vite singuratice premiate se vor însemná ca acele.

Sibiiu, în 3 Aprile, 1889.

Comisiunea comitatului Sibiiu pentru cultivarea vitelor.

Mulţămită publică.

Biserica greco-orientală din Galaţi în protopresbiteratul Făgăraşului, a fost surprinsă pre neasceptate în ḑilele acestea de post, când sě înalţă mai dese rugăciuni către Dumneḑeu, cu primirea unui felon (sfită) şi unui epatrafir, lucrate din matase curată fórte frumos, cari vestminte preoţesci s'au donat din partea Préstimatei cocóne Ana Hagy Moldovan din Braşov.

Informaţiunea, cumcă biserica nóstră din Galaţi este lipsită şi sěracă în tóte ale sale, a primt-o marinimósa donatóre dela onorata dómnă Maria Aiser din Făgăraş, prin carea subscrisul am şi primit vestmintele.

In numele poporului credincios al bisericei gr. or. din Galaţi priméscă Pré St. cocónă Ana Hagy Moldovan din Braşov, precum şi On. Dómnă Maria Eiser din Făgăraş cele mai cordiale mulţămiri publice. Dumneḑeu sě le rěsplătéscă fapta bună cu bine.

Galaţi, 30 Martiu, 1889 v.

Nicolau Aron,
capelan.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6 $^0/_0$	—.—	—.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.50	99.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	120.—	120.—
Sorţi unguresţi cu premii	149.75	142.50
Sorţi de stat dela 1860	142.25	142.50
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	104.95	104.75
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	104.95	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	115.—
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea ḑecimei de vin	99.85	99.75
Renta ung. de hârtie	94.90	95.80
Renta de aur austriacă	111.30	111.25
Obligaţiuni de credit austr.	304.25	304.10
Sorţi de regularea Tisei	132.50	132.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	312.—	311.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	145.25	145.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Renta de aur ung. de 4 $^0/_0$	103.25	102.75
Galbin	5.67	5.60
Napoleon	9.53 $^1/_2$	9.52
100 marce nemţesci	58.85	58.75
London pe (poliţă de trei luni)	120.40	120.10

ad Nr. 226. [46] 3—3

CONCURS.

Pe basa părinţescei ordinaţiuni a Venerabilului consistoriu archidiecesan din 1 Novembre a. c. Nr. 4894 B. pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Murĕs Ludoş, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegr. Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela 44 familii câte o ferdela cucuruz sfârmit à 80 cr.	fl.	35.20
2. Tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru à 40 cr.	fl.	17.60
3. Folosirea porţiunei canonice 8½ jugĕre arătoriu şi fênaţ, socotit jugĕrul cu 6 fl.	fl.	51.—
4. Venitele stolari computate după venitul celor cinci ani din urmă . . .	fl.	30.—
5. Venitul jumĕtate din cimiteriu	fl.	6.—
6. Folosirea grădinei parochiale à 4 fl.	fl.	4.—
7. Până la reedificarea unei case parochiale mai corespunḑĕtóre parochul va locuí în una din casele bisericei, care va fi mai acomodată spre acest scop	fl.	15.—

Tóte aceste emolumente dau un venit anual în sumă de fl. 158.80

In fine se observă, că Venerabilul Consistoriu prin decisul din 9 Septembre 1886 Nr. 3700 B. s'a îndurat a pune în perspectivă un ajutoriu pentru acéstă parochiă.

Doritorii de a ocupá numita parochie, au a-şi subşterne cererile de concurs la oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu, instruite cu documentele prescrise în regulamentul pentru parochii.

Murĕş-Ludoş, 9 Martiu, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 342 [52] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Marpod, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela înmormêntări şi sĕvêrşirea sântetelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an . . .	68 fl. 55 cr.
2. Un adjut permanent din cassa alodială de	40 fl. — „
3. Una competinţă de lemne computată în	12 fl. — „
4. Cuartir, folosirea grădinei şi tóte supraedificatele economice care se computà cu . .	40 fl. — „
5. Folosirea a 12 jug. ca porţiune canonică cu un venit anual de .	220 fl. — „
6. Dela 52 familii câte o ḑi de lucru computată à 50 cr. . . .	26 fl. — „
Suma	406 fl. 55 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor St. Org. şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent-Ágotha) până la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai deaprópe din partea subsemnatului oficiu ppresbiteral.

Agnita, 12 Martiu, 1889

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul ppresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 282. [50] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din Prihodiste-Tătăresci se escrie, în urma ven resoluţiuni consistoriale dto 31 Maiu 1888 Nr. 2173 B. al 3-lea concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele publicate în concursele de mai înainte.

Cei ce vor concurá au a-şi aşterne cererile, instruate conform legilor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Din şedinţa comitetului parochial greco-oriental din Prihodiste Tătăresci, ţinută la 21 August, 1888.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 10 Februariu, 1889.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 274. [47] 3—3

CONCURS.

Pe basa părintescei resoluţiuni consistoriale dto 3 Ianuariu 1889 Nr. 6996 B. ex 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă protopresbiterul Galacteon Şagău în Idicel cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“ — pelângă următórele emolumente:

1. Folosirea casei (2 odăi, tindă şi cămară), curţei, superedificatelor economice (graşd şi şură), a grădinei parochiale şi a porţiunei canonice, constatătóre din 4 jug. 131°☐ agri, — 2 jug. 470 °☐ grădină, — 8 jug. 324 °☐ liveḑi (fênaţ), — 4 jug. 911°☐ păşune, — 9 jug. pădure şi 1 jug. 527°☐ neproductiv, — computate în bani	fl	100.—
2. Dela 320 familii romăne, câte 1 felderă (16 cupe) cucuruz sfârmit à 1 fl. .	fl	320.—
3. Dela 336 familii câte o ḑi de lucru cu palma .	fl	84.—
4. Dela 16 familii neorustice à 40 cr.	fl.	6.40
5. Venitul stolar . .	fl	94.—
6. Alte prestaţiuni sigure	fl.	50.—
Suma	fl.	654 40

Doue din cinci părţi a sumei de 654 fl. 40 cr., adecă 260 fl. 16 cr. le capĕtă alegêndu-l capelan.

Superedificatele parochiale se oferesc fiitoriului capelan, pentru care ofert va fi îndatorat a prestà barem câte o óră la ḑi în cancelaria protopresbiterală.

Petiţiunile concursuali, instruite în sensul legilor vigente bisericesci, sunt a se subşterne subscrisului, — posta ultimă Maroş Vécs în Idicel.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Reghinului.

Idicel, 9 Martiu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 138 prot. [48] 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 10 Ianuariu 1889 Nr. 6909 B 1888 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Bărbat din Şercăiţa, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 149 fl. 33 cr.

Doritorii de a competá la acest post sĕ-şi aştérnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 Martiu, 1889

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.
In conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. protopopesc.

---

[58] 1—1

Publicaţiune.

Prin care se aduce la cunoscinţă publică, că Petru Michir din Braşov, este cu totul divorţiat de pribegita lui soţie Zoiţa Michir tot din Braşov prin sentinţa consistoriului din 14 Martiu 1889 Nr. 2046 B.

Braşov, 29 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protopresbiteral.

Nr. 235. [57] 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 7 Martiu a. c. Nr. 1830 B. Maria Ioan Pitiş din Stupini este divorţiată de pribegitul ei bărbat Nicolae Voicu Vulcănean, asemenea din Stupini.

Braşov, în 26 Martiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protopresbiteral.

Pentru oieri!

Pe hotarul comunei Slimnic e păşunat pentru **800 până la 1000 oi** şi se dă în arêndă dela începutul lui Septembre a. c., până la Sf. George st. vechiu. — Informaţiuni mai detaiate se capĕtă în cancelaria comunală.

[55] 2—3 **Oficiul comunal.**

Cu 140 fl. v. a.

le plătesce acţiile institutului de credit şi economii „ALBINA“ (împreună cu cuponul plătibil la 1 Iuliu 1889)

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla. — Szamos-Ujvár.

[53] 2—3

Acţiile
institutului de credit şi economii
„TIMIŞIANA“
împreună cu cuponul plătibil în 1 Maiu a. c. le cumpĕră cu
60 florini bucata
Cancelaria Negruţiu,
în Gherla — Szamos-Ujvár.

[54] 2—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru adjustarea bisericilor şi capelelor cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 20—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 37 Sibiiu, Marţi 4/16 Aprile, 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iuniu al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1889, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 2972. Pres.

Miron,

prin îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania, metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania, ş. a.

Iubitului cler şi popor al archidiecesei Nóstre transilvane, iubiţilor şi onorabililor deputaţi la sinodul archidiecesan: dar şi milă dela Dumneḑeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 şi 90 din statutul organic, convocăm, şi prin acestea declarăm de convocat sinodul ordinariu anual al archidiecesei Nóstre transilvane la biserica Schimbării la faţă din cetatea Sibiiu, **pe Dumineca Tomei** adecă **pe 16/28 Aprile** a. c. la 9 óre antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericesci, ér după acestea va urmá deschiderea sinodului în localele seminariului archidiecesan.

Sibiiu, 2 Aprile, 1889.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, 3 Aprile.

Raportul ministrului de culte şi instrucţiune publică se discută în secţiunea parlamentară respectivă, şi ḑiarele din capitală ne aduc ḑi de ḑi rapórte despre discusiunile asupra acestui raport.

Tot cu reserva de a câştigá vederi mai estinse despre starea învĕţământului public cu ocasiunea desbaterei raportului despre cele ale instrucţiunei în şedinţa publică a parlamentului relevăm la locul acesta unele lucruri, cari óre-cum anticipate au fost supuse la critică din partea presei, şi nu au fost tractate nici cu obiectivitatea, nici cu bunăvoinţa, care după natura lor o meritau ele.

A fost vorba despre scólele medii ale confesiunilor, cari în casul concret coincid cu cele ale naţionalităţilor, şi în special la scólele românesci se descoper mai multe defecte.

Dintre tóte cel mai esenţial ar fi sĕ fie pré puţina pregătire din limba maghiară, nepĕtrunderea în spiritul limbei şi al literaturei maghiare în acel grad, ca aceste sĕ se prefacă în trupul şi sângele elevului, şi aşa sĕ l lege de universităţile din patrie, sĕ-l invălescă în atmosfera, care dominéză cu totul opiniunea publică în statul nostru.

La acest resultat ajunge ḑiariul „Kolozsvár“ din Cluş, şi de aici pe deoparte trage conclusiunile, cari îi convine sĕ le tragă, de altă parte face prorociile, cari asemenea cadréză în programul, după care se dirigéză la noi în stat opiniunea publică.

Pré puţinele cunoscinţe din limba maghiară sunt causa, că elevii, care es din scólele medii române nu şi continuă studiile la univerţităţile din patrie, ci ei trec la universitatea din Bucuresci şi Iaşi se şi continue în mod firesc firul cunoscinţelor primite în gimnasiu, în aceea limbă, în acel spirit, şi în aceea direcţiune.

Consecuenţa acésta naturală se urméză în mĕsură aşa de mare, încât guvernul României în faţa gravitărei junilor români de aici spre universităţile din România s'a aflat indemnat a enunciá, că testimoniele de maturitate dela scólele medii din Ungaria indreptăţesc pre posesorii lor la primire în universităţile dela Bucuresci şi Iaşi.

Acésta este conclusiunea, la care ajunge ḑiariul din Cluş, şi prorocia este, că starea acésta nu va mai durá mult, vor murí adecă profesorii actuali, pre cari legea din 1883 pentru scólele medii i-a apucat în activitate, si aceia, cari vor urmá, vor scí bine ungurésce şi vor prepará pre elevi pentru universităţile din patrie.

Materialul acesta e bun pentru articolii tendenţioşi de ḑiare, e bun pentru aţiţarea pasiunilor, cari se ridică ca valuri, şi nu se alinesc nici acuma, după ce a trecut desbaterea proiectului de lege militariu, care a produs atâta agitaţiune, insĕ el intru nimica nu corĕspunde stărilor actuale de lucruri.

Ar fi măgulitoriu pentru România, când Bucurescii sau dóră Iaşii ar fi centrul, spre care alérgă tinerii din monarchia nóstră pentru perfecţionarea în studiile mai inalte.

Până acuma însĕ peregrinagiul se face spre Viena şi spre Germania.

Este tendenţios lucru a afirmá, că tinerii noştrii nu cercetéză universităţile din patrie pentru insuficienţa cunoscinţii limbei ungurescì.

Universităţile sunt destul de bine cercetate, în comparaţiune cu sĕrăcia poporului nostru şi cu prospectele de a-şi asigurá viitoriul aici în patrie, ele sunt incă pré impopulate.

Cum am ḑis, dacă voim sĕ aţiţăm pasiunile, atunci putem scrie şi neadevĕruri, căci spiritul timpului permite şi un asemenea negoţ.

Revista politică.

Proiectul de lege militariu s'a primit şi în casa magnaţilor, aşa precum s'a presentat după desbaterile din dieta ungară, şi după sancţionare a apărut şi în foile oficiale din Viena şi Budapesta.

Dintre membrii, cari au luat cuvêntul la desbatere însĕmnam pe superintendentul săsesc, Teutsch, carele a accentuat, că sasii sunt gata cu tot avutul lor sĕ lupte contra orientului, precum a făcut-o şi în trecut. Escelenţa s'a I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit al nostru, judecând mai adênc asupra constelaţiunei actuale, a ḑis următórele:

Un membru fórte stimat al corporaţiunei nóstre legislative, discutând în şedinţa de eri chemarea şi importanţa armatei monarchiei nóstre, si-a spriginit vederile cu citate referitóre la timpi pré de mult trecuţi, şi a accentuat într'altele cu deosebire: că şi după citatele sale oraculóse, direcţiunea, în care avem sĕ ne desvoltăm apĕrarea, este orientul.

Adevĕrat e, ilustră casă de magnaţi, că invasiunile duşmănóse, care în trecutul mai indepărtat ameninţau cu devastare pămêntul acesta locuit de noi, scumpa nóstră patrie, ni au venit mai cu sémă de către orient; pelângă acésta însĕ nici aceea nu se póte negá, că adeseori puterea de apĕrare a patriei nóstre a trebuit sĕ ia posiţiune şi faţă cu alte atacuri intentate din alte părţi.

Pentru fie-care patriot bun, fie el de ori ce religiune sau naţionalitate, datorinţa primă şi principală este, sĕ contribue cu tóte puterile la aceea, ca capabilitatea de luptă a puterii nóstre de apĕrare sĕ se potenţeze cel puţin până la aceea mĕsură, ca ea se pótă scutí cu succes monarchia şi în special patria nóstră faţă cu pericolele ce ar vení din ori ce parte, şi sĕ pótă asigurá pentru tóte eventualităţile vaḑa monarchiei austro-ungare faţă cu strĕinătatea. (Aprobări.)

FOIŢA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

De aci tendenţa unor singuratici de a repará greşéla făcută, de aci străduinţa de a face un seminariu academic, cu scólă practică, ca fiitorii învĕţători de gimnasii, directorii, inspectorii scolari şi până la ministeriul de culte mergênd, sĕ-şi pótă câstigá cunoscinţele de lipsă, cu cari inzestraţi, sĕ fie în stare a ocupá cu demnitate locul, unde sunt puşi. Nu voesc sĕ fac istoricul acestei tendenţe, ci me mărginesc a spune numai, că ea e mai veche, decât cred unii, dar la adevĕrată viaţă a fost adusă la Jena prin Brozska şi Stoy şi mai mult însĕ prin Ziller la universitatea din Lipsca. Cu mórtea acestuia a murit şi seminariul lui, dar nu s'a stins entusiamul, ce a sciut el sĕ l transplânte în peptul auḑitorilor, şi astăḑi o pleiadă de ómeni renumiţi sĕ fălesc cu numele lui, ideile lui au străbătut până la Carpaţi şi chiar preste aceía, până la pólele muntelui Ararat în Armenia, unde se găsesc elevi de ai lui, lucrând în spiritul lui.

Amêndoue seminariile ingropate, reinvie în tómna anului 1886 prin un elev de a lui Ziller, prof. Dr. Rein, cu reinviarea căruia me aflam şi eu la universitatea din Jena.

Evident fiind scopul acestor seminarii, se purced la arĕtarea mijlócelor şi căilor aplicate, intru ajungerea acestui scop.

Sĕ incepem deci cu enararea acelora.

Înainte de tóte 'mi permit a premite, că tóte seminariile amintite se mişcă pe basa pedagogiei lui Herbart, a cărei rădăcini sunt de a se căutá mai de aprópe la Pestalozzi, şi mai departe chiar la renumitul metodic din vécul al 17-lea Commenius.

Pedagogia herbartiană pentru ajungerea scopului educaţiunii, adecă: a cultivării unui caracter religios-moral, pune trei pârghii în mişcare: disciplina, învĕţământul şi educaţiunea directă, sau în inţelesul strict al cuvêntului, cu scop de al ridicá pe elev acolo, unde ţintesce idealul omenimei.

Ce e drept, vor fi esistat termini analogi acestora şi mai înainte, sau dóră incercări de natură privată a câte unui invĕţătoriu cu vocaţiune, cari taie în aceste trei ogaşe, dar a lipsit punctul de concentraţiune a acestor trei căi; ele şi-au urmat calea lor deosebită, fără a se ingrijí una de alta, uitându-şi, că ele 'şi îndréptă acţiunea spre unul şi acelaşi punct. Aşa a esistat disciplină şi incă pre unele locuri disciplina corporalului, de asemenea invĕţământ, dar érăşi numai de acesta, fără privire la cultivarea voinţii elevului şi admoniării şi pedepsei cu vorba şi cu fapta, de acestea incă pré multe.

A trecut insĕ timpul medieval, când închinarea la autorităţi era singura metodă scientifică, astăḑi lumea s'a desfăcut de cătuşele orbiei în ale sciinţii şi nu mult va trece, când va trebuí sĕ se desfacă de ori şi ce cătuşe, căci liber este făcut omul şi numai voinţii sale libere are sĕ se inchine.

Herbart a fost acela, care pĕtrunḑênd mai adênc în natura spiritului omenesc şi mai cu sémă în legile desvoltării aceleia, ne-a pus în posiţie de a cunósce şi mai bine mijlócele prin ajutoriul cărora putem sĕ ajungem lesne la ţintă. El ne-a dat scheletul şi următorii lui au inceput sĕ-l umple.

Pre principiile lui deci se baséză şi instituţiunea seminarielor academico pedagogice şi în sensul ideilor lui lucră acestea.

Herbartianii şi mai ales Herbart-Zillerianii, conscii de aceea, că numai acela edifică bine, care incepe dela fundament, s'au apucat aici de lucru şi au inceput sĕ reformeze scóla poporală, ca astfeliu treptat sĕ ajungă şi mai departe.

Spre scopul acesta au trebuit sĕ aibă în veḑere planul de învĕţământ, unde este materia alésă şi ordonată, apoi modul, cum acésta este de a se băgá în mintea copilului. Mai cu sémă Ziller şi următorii lui esceléză în punctul acesta şi nu se inde-

Când dar noi aicia ne consultăm asupra unui proiect de lege, al căruia scop este augmentarea puterii nóstre armate impusă de situaţiunea politică: eu nu me gândesc numai la pericolele, care se pot iví de către orient, pentru că după vederile mele noi cu acelea lesne putem isprăví, ci me gândesc şi la acelea, care după referinţele politice variabile se pot involburá şi din alte părţi pe orizonul patriei nóstre.

Ba, ori cât de mult stímez şi cu încredere deplină salut referinţele amicabile, care cultivate de mâni îngrigitóre există actualminte între monarchia nóstră şi între puternicul nostru aliat, imperiul german, care sunt asigurate pe timpi îndelungaţi şi care ne dau una din cele mai bune garanţe pentru o desvoltare salutară a vieţii nóstre de stat: eu doresc monarchiei nóstre o astfeliu de armată, carea sě pótă apĕrá vigoros interesele nóstre vitale de stat şi posiţiunea de mare putere a monarchiei nóstre eventual chiar şi faţă cu imperiul german.

Şi fiindcă proiectul de lege, care este sub discusiune, corĕspunde cât se póte mai bine scopului indicat: eu proiectul acesta, deşi în considerarea sarcinilor noue, care sunt legate de el, nu chiar cu bucurie, dar ca o instituţiune neevitabilă în sistemul nostru de apĕrare, îl primesc cu bună inimă, întocma, precum ni s'a presentat. (Aprobări).

In parlamentul din Viena s'au continuat desbaterile asupra proiectului de buget, dară nu s'au terminat, cu tótă silinţa, ce şi-a pus guvernul pentru terminarea lor înainte de feriile sĕrbătorilor de Pasci.

Vorbirea, ce a ţinut-o Türck cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militariu, în care a accentuat, că Dḑeu sĕ ferésca pe Germania sĕ nu fie necesitată la ajutoriul austro-ungar, a dat material de discutat foilor germane. Organul principelui de Bismarck rĕspunde următórele: În Austro-Ungaria şi anume în dieta din Cislaitania, proiectul de lege militariu, care a fost primit dimpreună cu amandamentul dietei ungare, a dat însă la un entusiasm politic antisemistului Türck, încât a făcut declaraţiunea grotéscă, că alianţa austriacă pentru Germania nu valoréză nimic. După diferitele proteste ale ministrului pentru apărarea teritorială, au urmat ale deputatului Plener, precum şi ale lui Rieger în numele clubului ceh, care a ḑis, că alianţa germană-austriacă este siguranţa păcei europene, el şi partida lui pledéză pentru acésta alianţă şi pentru acésta politică. Espunerile lui Türck au fost combătute şi de feudali precum şi de partidul naţional german, aşa dar chiar şi de amicii sei, astfeliu că putem ḑice, că Türck stă singur, espunerile lui nu valoréză ca şi ale unui om, care vede înaintea ochilor numai tot rĕu, şi ascunde binele cu intenţiune pentru a vedé numai rĕu.

Senatul frances s'a constituit în mod sĕrbătoresc în tribunal. Parte la constituire a luat aprópe toţi senatori şi demonstraţiunile monarchiştilor n'au putut de loc împedecá şi conturbá liniştea maturului corp.

Generalul Boulanger, carele a depus la o casă din Brussela 8 milióne de franci, a declarat, că aştéptă în linişte nouele alegeri şi că e sigur cum-că ţéra e pe partea sa. De altfeliu generalul a perdut mult din autoritatea, ce o a avut între ruşi, de când a plecat din Francia. Ḑiarele conservatóre panslaviste, deşi atacă actualul parlamentarism frances, recunosc, că generalul a perdut mult din prestigiul seu, fugind dinaintea iustiţiei ţĕrii sale, prin care a recunoscut, că e vinovat.

După multă trudă s'a constituit noul cabinet reacţionariu sub conducerea dlui Lascar Catargiu în următoriul mod: Lascar Catargiu preşedinte la consiliul de ministri şi ministru de interne; Al. Lahovary esterne şi ad interim la lucrări publice; Gherassi, justiţie; Gr. Păucescu, agricultură, comerciu şi domenii; Gh. Vernescu, finanţă; C. Boerescu, culte şi instrucţiune publică; Gen. Manu la resbel.

Foile democratice, liberale, iunimiste şi iunimiste-conservătóre au intreprins o adevĕrată gónă contra noului guvern. In cameră a declarat cabinetul, că în privinţa politicei esterne guvernul actual va menţiné bunele relaţiuni cu puterile mari europene, ér în politica internă va completá opera deja începută, va lucrá pentru intărirea şi desvoltarea ţĕrei, va face economii, echilibrând bugetele ţĕrei şi va apĕrá legalitatea. La o interpelare a dlui Tache Ionescu a rĕspuns Lascar Catargiu următórele: România nu trebue sĕ provóce pe nimenea, ea trebue sĕ fie bine cu tóte puterile din strĕinĕtate, căci ea are de mulţămit posiţia sa tuturor statelor, ea va păstra neutralitatea; cu espulsarea iconarilor ruşi consimte, căci preste ţéra românéscă, românii sunt stăpâni!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Zarand, 11 Aprile (30 Martiu) 1888.

Representanţa gimnasială. — Cause momentóse. — Comisariul Veres. — Sciri economice. — Comunicaţiunea la Abrud şi Deva.

Conform statutului gimnasial, representanţa gimnasială din Brad, 'şi ţine adunarea sa ordinară în 21 Maiu v. ḑiua de „Constantin şi Elena“ a fie-cărui an Adunări estraordinare se ţin, când cere trebuinţa, sau când obvine vre-un obiect momentos pentru gimnasiu.

In ĕst an s'a ţinut adunarea representanţii gimnasiale estraordinară la 23 Martiu v. a. c. Pentru astădată a fost pusă pe tapet cestiunea straformărei gimnasiului nostru, pentru-ca el sĕ corĕspundă întru tóte legei. Planul străformărei precum şi preliminariul de spese au fost făcute încă în vară de architectul Mazuchi, şi acum au fost presentate representanţii, împreună cu părerea comitetului gimnasial, carele a arĕtat venitele, de cari dispune fondul gimnasial, şi cât póte fondul sĕ prestee pentru straformare; totodată s'a substernut şi planul salei de gimnastică, împreună cu preliminariul de spese Planurile, cât şi preliminarele de spese au fost adoptate unanim de către representanţă, rĕmâne numai, că în timpul cel mai scurt sĕ fie substernute Venerabilului consistoriu spre revisiune şi aprobare, pentru-ca straformarea gimnasiului sĕ se pótă esecutá în decursul verei.

Spesele străformărei sĕ sue preste 4000 fl. v. a., tot astfel şi ale salei de gimnastică.

Ér încât pentru sala de gimnastică anevoie credem, că se va puté începe edificarea în acest an; deşi ar fi de dorit.

Cu începutul anului scolar 1889/90 gimnasiul de aici intră în al 21-lea an al esistinţii. Dintre profesorii, cari au fost aplicaţi dela început la acest gimnasiu 2 inşi funcţionéză şi acum. Pentru acesti doi representanţa au decis a-şi primí cu începutul anului 1889/90 al doilea decenale de câte o sută floreni; ér pentru un invĕţătoriu dela scólele normali, conform unui conclus anterior s'a urcat salariul cu 50 fl., după un serviţ de 10 ani.

Luni în 27 şi Marţi în 28 Martiu v. a. c. a cercetat gimnasiul din Brad directorul gimnasial, dl Veres Ignácz, în calitate de inspector scol. suprem. A participat în fie-care clasă în órele de propunere atât Luni cât şi Marţi. Domnul inspector, ca bărbat consumat în ale scólei, şi cu vaste cunoscinţe pedagogice, şi-a făcut notiţele sale în fie-care clasă, la fiecare obiect de învĕţământ, a esaminat ocupaţiunile scripturistice scolari şi domestice, apoi desemnurile elevilor, biblioteca gimnasială, colecţiunile fisicale, museul etc. Resultatul observărilor sale, în ce privesce metoda învĕţământului, şi progresul, precum şi defectele, ce a observat la întocmirea odăilor de învĕţământ, le-a comunicat în o şedinţă, ţinută cu corpul profesoral.

Nu a rĕmas nimic ce aparţine gimnasiului şi instrucţiunei sĕ nu fi fost observat din partea sa.

In ce privesce cursul învĕţământului în general s'a dechiarat mulţămit, éră în ce privesce odăile de învĕţământ, acele s'au aflat în parte puţin spaţióse faţă de numĕrul elevilor. Chiar din acest motiv însuşi fondurile gimnasiale, cunoscênd defectele, cari sunt, au luat disposiţiunile de lipsă, ca straformarea odăilor sĕ se efeptuéscă în decursul verei, ca astfeliu la începutul noului an scolastic, odăile sĕ corĕspundă intru tóte legei.

De vre-o dóue septĕmâni timpul e ploios. Crişul a esundat pe câte un loc. Locul este preste mĕsură plin de apă şi pentru aceea sĕmênăturile de primăvară nu s'au putut face de loc încă. Grâul de primăvară, alacul, ovĕsul, precum şi sĕmênatul de plante ierbóse pentru nutreţul vitelor nu s'a putut face şi precum decurge timpul nu e speranţă, că în scurt sĕ se ridice barometrul. Nutreţul începe a se gătá la economi şi arătura este tótă înapoi.

Preţul bucatelor este tot acela-şi ca şi în tómnă, scăḑut Dar ce folos, că poporul nu are bani şi omul sĕrac trebue sĕ ia scump cucuruzul pe aşteptare până la tómnă. Ceea-ce face mai critică situaţiunea muncitoriului sĕrac, e împregiurarea, că încă nu póte aflá lucru. Lucrurile de primăvară nu se pot efeptuí.

Astăḑi a fost aici în Brad têrgul de ţéră, têrgul s'au bulciul Florilor. Vite cornute au venit fórte multe. Multe vite rele, încât abia se mişca, şi numai puţine vite bune s'au putut vedé. Preţul vitelor se ridică, ce a fost bun s'a vêndut; deşí cumpĕrători — fiind timpul fórte urît — a fost puţini. Cu preţ mijlociu sunt oile şi caprele. Scumpi sunt porcii, şi preţul lor se manţine cu tărie.

Comunicaţiunea în urma ploilor continue e miserabilă şi sub tótă critica, încât e mirare cum mai stăm noi Zarandenii în atingere cu lumea dinafară. Spre Abrud comunicaţiunea e atât de grea, încât 'şi rógă omul mórtea, aflându se pe drum; tot astfeliu şi spre Deva, unde comunicaţiunea cu Zarandul este fórte frecuentă.

Vĕḑênd omul drumurile spre Deva şi Abrud i-se pare, că decând e lumea, mână omenéscă nu a lucrat la ele. Şi cu tóte aceste sume enorme se storc din pungile nóstre pentru drumuri.

Noi dăm totul, éră în schimb nu ni se dă nimic. Ţi-se pare, că săténul român de aceea e făcut, ca se lucre, sĕ-şi de ultimul cruceriu din pungă parte în dare, parte pentru aruncuri, cari sunt leghion; éră alţii sĕ se rĕsfeţeze din sudórea lui.

Este destul ca cineva sĕ vaḑă drumurile de comunicaţiune spre Deva şi Abrud, şi sĕ-şi pótă face o idee chiară despre starea în care se află administraţiunea politică în comitat; atât pentru acum. Astăḑi se ţine în Brad sinodul protopresbiteral al tractului Zarand. Ve voiu raportá în detaliu.— *i.*

Zĕrneşti, în 29 Martiu, 1889. Dle redactor! „Cine are meserie, are avuţie.“ Cestiunea ce preocupă de un timp încóce pe mai mulţi preoţi şi învĕţători români este introducerea lucrului de mână în scólele nóstre poporale, ca un mijloc, ce contribue în mod eficace la completarea învĕţămêntului popular şi prin acesta la îmbunătăţirea stărei materiale a poporului nostru.

Relativ la acest obiect atât de important pentru viaţa nóstră preste tot s'a scris mult şi s'au indicat motive plausibile, care constată până la evidenţă necesitatea, scopul şi folosul lui.

Mie puţine mi-au remas de ḑis deci, fără de a me lăsa în detaiul me voiu mărginí în general numai pe lângă cele următóre.

Décă privesce omul câte folóse trage el dela deosebitele fapturi, de care e încungiurat în natura cea vastă şi va cugetá serios asupra meniţiunei lor, se va convinge, că tóte acestea sunt făcute de pré înţeleptul creatoriu numai pentru om, şi câte alte folóse ar mai trage el, dacă ar scí sĕ le întrebuinţeze mai corĕspunḑĕtoriu“.

Cunoscinţele elementare la prelucrarea şi esploatarea raţională a productelor naturale în folosul omului ca şi alte sciinţe şi le póte omul însuşí cu temeiu în scólă şi încă în scóla poporală, a cărei chemare este de a pune basă la o cultură omnilaterală, căci numai astfeliu 'şi póte ajunge ca

---

stulesc cu sarbedele principii: dela uşor la mai greu, dela cunoscut, la necunoscut, dela aprópe la mai departe, ci pĕtrunde mai adênc în spiritul acestor espresiuni, cari nu se pot reduce nici la persóne, nici la obiect şi nici la spaţiu, ci la natura spiritului. Caută şi-şi află alte principii pentru alegerea, ordonarea şi predarea materialului: acele sunt găsite în teoria gradelor culturali istorice a concentraţiunei şi a gradelor formali.

Ce insémnă acestea, póte sĕ fie prima întrebare?

Teoria gradelor cult-istorice ne spune, că nu e tot una, a dá şi unui copil de şase ani şi unui de doispreḑece ani tot acelaşi nutriment, precum nu e tot una a nutrí cu lapte sau carne şi pe unul şi pe altul. Organismul corporal, fiind diferit, cere nutremênt diferit, asemenea cere şi organismul spiritual diferit nutremênt, după natura lui. Pentru fie-care etate deci, material adaptat firei, şi cumcă acésta este posibil, ne-o documentéză aceea lege istorico-filosofico-psichologică, carea ne spune, că individul în privinţa priceperei spirituali, urméză aceeaşi cale ca şi cum a urmat omenimea în desvoltarea ei, până-ce a ajuns la trépta culturală de astăḑi. Urméză deci firesce, se stabilesci aceste trepte, şi convins despre paralelismul individual general, se cauţi materialul din fie-care epocă şi sĕ-l predai epocei ei congeniali. O problemă acésta, la carea acuma se lucră în Germania cu tótă ardorea sufletului omenesc. Al doilea principiu ne spune, că incă cu acésta n'am terminat, ci mai trebuesce sĕ ne aducem aminte şi de aceea, că noi, ca persóne suntem una, că noi tot aceiaşi, tot acelaşi Dumitru, Vasilie, Pavel, etc. ne socotim ca şi pruncii, şi că îndată, ce n'ar mai fi acésta, noi nu mai avem loc în societatea omenéscă, ci avem a fi puşi în o societate nouă asemenea. Este deci o urmare naturală, ca noi sĕ ingrigim în planul nostru de invĕţămênt a uní, ce e de unit şi a despărţí, ce e de despărţit, pentru-ca sĕ nu pĕcătuim contra desvoltării spiritului. Principiul, care ne ajutăací se numesce concentraţiunea învĕţămêntului, carea diferesce grozav de părerile pedagogiei vulgare şi este basată în natura spiritului omului.

Închipuiţi-ve deci un plan astfeliu întocmit, unde fie care părticea este pusă la locul seu şi comparaţi-l cu un plan de al nostru, carele e de parte de o perfecţiune şi veţi aflá, că acolo este un organism, éră aici o aglomerare.

In acela vei găsí ordine, aici contrariul, acolo vei găsí sistem, aici lipsa aceluia, de ací cu drept numirea: de un plan de invĕţămênt sistem. (Va urma).

ținta supremă spre a conduce pe om mai departe pe calea perfecțiunei.

Dacă scóla poporală ar primí în programa sa și lucrul de mână reclamat atât din punct de vedere moral cât și material, elevii vor avé ocasiune a-și câștigá desteritate și gust pentru meserii pe cât de necesarii pe atât de neglígate la poporul nostru. Și câștigat odată gustul pentru învĕțarea acestui ram de sciință, scóla poporală după părerea mea și-a ajuns scopul și în direcțiunea acésta, remânênd ca meseriile sĕ se învețe apoi cu desĕvêrșire în ateliere.

Făcêndu-se acest început, poporul nostru va scí aprețiá mai bine folosul cel mare al meseriilor și va dispărĕ aversiunea, ce esistă încă și astăḑi față de ele.

Meseriile cu drept cuvênt sunt considerate de un motor principal al bunei stări materiale, dela care e condiționată cultura intelectuală. Apoi fără de aceste condițiuni nu vom mai puté susțíné lupta pentru esistință, ce se manifestéză cu atâta forță și mai curênd, ori mai târḑiu va trebuí sĕ sucumbem, făcênd loc altora, cari ne ocupă mereu terenul de sub picióre.

Este deci timpul suprem, ca sĕ nu mai stăm în amorțire, ci sĕ ne desteptăm cu o óră mai nainte, asociându-ne la idea cea salutară pentru întroducerea lucrului de mână în scólele nóstre, sĕ ne concentrăm activitatea și sĕ ne învolvăm cu toții sub flamura dlor învĕțători din Brașov G. Moian și C. Mușlea, cari cu un devotament rar militéză pentru realisarea lucrului din cestiune.

Nu sciu, ce ne ar mai puté împedecá de a nu pune cu toții umĕr la umĕr pentru un scop atât de măreț și sânt, decât póte detestabilul indiferentism, ce róde la rădăcina vieții ori-cărei națiuni, carea nu-și dă silința a se desbrăcá de el până când nu e prea târḑiu.

Mijlócele pentru realisarea scopului la care tindem, nu putem ḑice că ne lipsesc, numai voință se fie și e sciut, că unde e voință e și putință.

Cu bucurie constat la acest loc, ca idea sulevată de zelosul nostru învĕțătoriu G. Moian în apelul seu sub titlul: „O cestiune arḑĕtóre“ a aflat deja mulți aderenți ba chiar corporațiuni de valóre necontestabilă, cum sunt Reuniunea învĕțătorilor români gr. or. din nistrictul al X-lea Brasov și sinodul protopresbiteral al Branului, care au luat ditposițiunile necesare ca idea acésta sĕ se traducă cât mai curênd în faptă spre binele și folosul némului nostru.

Acestea premise, sper că Prea venerabilul consistoriu archidiecesan va luá în părintéscă aprețiare vederile espuse în acéstă materie cu respect la întroducerea lucrului de mână în scólele nóstre poporale.

V. B.

Convocare.

Despărțĕmeutul al III lea al „Reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul al X lea Brașov“ 'și va țíné adunarea sa generală Joi în 13 Aprile a. c. st. v. în localul scólei capitale gr. or. din Rĕșnov, anumit dela 9—12 óre a. m. și dela 3—5 óre p. m.

La acéstă adunare sunt invitați a luá parte toți p. t. membri ai despărțĕmentului precum și alți iubitori de progres.

Agende:

1. Deschiderea ședinței prin președinte.
2. Cetirea apelului nominal.
3. Desbatere asupra temelor propuse de On. comitet central: *a)* mijlócele prin care s'ar puté introduce lucrul de mână în scóla poporală; *b)* autoritatea învĕțătoriului în și afară de scólă și mijlócele de a o susțíné.
4. Propuneri eventuale.

Membrii, cari voesc a prelucrá vre-una din temele amintite sunt învitați a se insinuá la presidiu cu 8 ḑile mai nainte de terminul ficsat pentru ținerea adunărei.

Zĕrnești, în 29 Martiu, 1889.

Vartolomeiu Bude,
președinte.

Ioan Strĕvoiu,
notariu.

Varietăți.

* Maj. Sa monarchul nostru s'a indurat pré grațios a doná pe séma comunei bisericesci gr. or. din Semlacul-mare pentru ridicarea unei biserici suma de 280 fl.; ér pentru locuitorii păgubiți prin foc ai comunei Berivoi mici, 120 fl.

* (Dela Curte.) Maj. LLor precum și archiducesa Maria Valeria au plecat din Budapesta Sâmbătă séra cu trenul separat al curții și făr a stá în Viena au sosit la Ischl. Archiducesa Stefania petrece tot în Mira-mera. Mama Alteții Sale, Henrieta de Belgia a sosit acolo, se vorbesce că și regele Leopold 'și va cercetá în curênd fica. Archiducesa Stefania va mai petrece încă până pela începutul lui Maiu în Mira-mera, ér deacolo va sosi în Laxemburg.

* (Chirotonire). Duminecă în 2/14 Aprile a fost chirotonit intru presbiter teologul abs. Ioan Ințu, ales capelan în Perșiani, tract. Făgăraș.

* (Promoțiune.) Sâmbătă în 1/13 Aprile a fost promovat la gradul de Dr. în drepturi, cand. advocat. dl Nicolau Vecerdea. Felicitările nóstre!

* (Denumire.) De translator pentru limba română și germână pe lângă tribunalul din Deș a fost denumit dl advocat Aug. Muntean cu post sistemisat.

* (Marele premiu Năsturel-Herescu.) Academia română a decernut marele premiu Năsturel Herescu de 12,000, cu 20 voturi contra 4, dlui Alecsandru Odobescu.

* *„Sebeșana“*, institut de credit și de economii, societate pe acții în Sas Sebeș. Acest institut și-a început activitatea în Iuniu 1887 cu un capital fundațional de 15.500 fl. v. a. în 310 acții. Depuneri s'au făcut în primul an de gestiune 27.022 fl. 18 cr. Circulațiunea cassei a fost în total în anul prim de gestiune de 169.931 fl. 06 cr. v. a

Profitul curat a fost de 1880 fl. 12 cr. v. a. din care s'a decis în adunarea generală a institutului ținută în 31 Martiu 1889 a se dá 5% interese după capitalul fundațional și alte 5% dividende acționarilor. Astfeliu primul cupon la acest institut se va solví cu 10% adecă 5 fl. fiind acțiile de câte 50 fl. Cuponul în sensul decisiunei adunărei gen. se va solví și înainte de 1 Iuliu. Afară de aceea s'a dotat fondul de reservă cu sumă mai mare ca cea provĕḑută în statute, și s'a votat si spre scopuri filantropice 30 fl. v. a.

Opiniunea generală a acționarilor e de a se face încă o nouă emisiune de acții și încă dacă se póte în numĕr mai mare ca la prima emisiune, făcêndu-se firesce apel și la esterni.

* (Un proect de reformă al ministrului Baross.) Ministrul Baross pregătesce un proiect de reformă pentru liniile de fer ung. de stat, asemenea proiectelor Dr. Engel și Porrot. Conform acestui proiect prețurile călĕtoriei pentru persóne vor fi reduse în mod radical. Pentru cea mai lungă călĕtorie pe classa a dóua, bunăóră din Brașov la Bruck, se va plătí numai 6 fl. pre când acum se plătesce 41 fl.

* (Aplanare de divergințe) Intr'o corespondență publicată într'unul din Nrii anteriori dl Ciriac Nestor din Bucerdea-vinósă a arĕtat, că fără causă legitimă a fost lăsat afară din lista membrilor sinodali, despre ce a făcut arĕtare și la Preav. consistoriu archidiecesan, de unde ordinându-se cele necesari, eșind protopresbiterul în fața locului, în un sinod estraordinariu a fost susceput în listă — după-cum ni se scrie.

* (Metropolitul Mihail.) După sĕrbătorile sf. Pasci ex-mitropolitul sêrbesc Mihail e hotărit sĕ vină la Belgrad din Moscva. În calĕtoria sa va trece și prin Petropolea spre a mulțămì guvernului central rus pentru binevoitórea ospitabilitate.

* (Adresă de felicitare.) Tribunalul din Cluș a hotărit a trimite nou denumitului ministru de iustiție, Desideriu Szilágyi o adresă de felicitare.

* (Efectul legei ungare pentru losuri). Legea ungară pentru losuri a avut un efect puternic asupra losurilor țĕrilor strĕine. Losurile sêrbesci dela monupolul tutunului, cari vor fi eschise de pe piețele ungare au scăḑut aprópe cu 1 fl v. a. pe când losurile italiane ale crucii roșii, cari sunt notate la bursa din Budapesta s'au ridicat în mod considerabil astfeliu, că prețul lor se urcă până la 18 fl.

Dl proto-medic comitatens Dr. H. Süssmann, zelosul inițiatoriu al reuniunei hygienice din comitatul Sibiiului, ne recércă sĕ dăm publicității statutele acestei reuniuni, ce fiind și altfeliu de un interes public, în cele următóre le publicăm în tótă estensiunea.

Statutele reuniunei hygienice a comitatului Sibiiu.

(Reuniune pentru îngrigirea sănĕtății generale).

§. 1.

Titlul.

Reuniunea hygienică a comitatului Sibiiu. (Reuniune pentru îngrigirea sănĕtății generale).

§. 2.

Domiciliul Sibiiu.

§. 3.

Scopul.

a) Lățirea cunoscințelor hygienice între popor.

b) Promovarea îngrijirei sanitare la copii, și combaterea mortalității mari a copiilor.

c) A stăruí pe cale socială la delăturarea scăderilor hygienice îndeosebi a beției și a unor morburi contagióse, ce se ivesc pe teritoriul comitatului Sibiiu.

d) Preste tot a stăruí la îmbunătățirea stărilor hygienice în comitatul Sibiiului.

§. 4.

Mijlóce.

a) Câștigarea de membrii interesați pentru scopurile reuniunei.

b) Ținerea de întruniri și prelegeri poporale.

c) Edarea de scrieri hygienice poporale și lățirea lor la popor.

d) La cerere: darea de opiniuni în cestiuni hygienice.

e) Compunerea de proiecte: spre a saná și împedecá lățirea beției și a unor bóle contagióse; mai departe, esecutarea practică a acestor mĕsuri în propriul cerc de activitate, amĕsurat mijlócelor materiale disponibile.

f) Arangiarea de concurse pentru copii (esposițiuni de copii cu împărțiri de premii, în scopul promovării îngrigirei sanitare a copiilor.

g) Ajutóre pentru tractarea medicală a copiilor sĕraci, morboși din comitatul Sibiiu, eventual: prin subvențiuni materiale.

h) Atragerea atențiunei autorităților și a publicului asupra scăderilor comune hygienice recunoscute și asupra mijlócelor acomodate spre ajungerea scopului:

§. 5.

Membrii reuniunii.

Membrii reuniunei sunt: 1 ordinari și 2 ajutători.

Membru ordinar e, cine solvesce pe an 1 fl.; ér membru ajutătoriu cine solvesce pe an 50 cr. ca tacsă de membru.

Membru al reuniunei póte fi: fie-care persónă cu bună moralitate, care a ajuns al 18-lea an al vieții, și se deobligă a solví tacsa de membru.

§. 6.

Drepturile membrilor.

Membrii au drept a participá atât la adunarea generală a reuniunei, cât și la prelegerile ținênde, și a pretinde câte un esemplariu din publicațiunile edate de reuniune.

Membrii ordinari au dreptul de votare la adunarea generală și pot fi aleși în comitet și în birou.

§. 7.

Datorințele membrilor.

Membrii au a-și solví tacsele lor la începutul fie-cărui an, cel mult însĕ până la finea lui Martiu.

Mai departe e datorința fie-cărui membru de a promová după puteri scopurile reuniunei.

§. 8.

Conducerea reuniunei.

Reuniunea se conduce: *a)* de adunarea generală; *b)* de comitet; *c)* funcționari.

§. 9.

Adunarea generală.

În fie-care an se ține o adunare generală ordinară și adecă: încât numai e posibil în luna lui Maiu. Ḑiua se va anunțá publice prin președintele, cel puțin cu 15 ḑile înainte. Adunări generale estraordinare se pot convocá prin președintele în urma hotărîrei comitetului, sau dacă în privința acésta, 20 de membrii insinuă o propunere. Pentru ținerea unei adunări generale se recere, afară de membrii comitetului și de funcționari, presența cel puțin a 15 membrii; în cas contrariu e de a se conchemá o altă adunare generală cu termin de 8 ḑile, în care apoi cei presenți, necondiționat pot aduce concluse.

La aducerea de concluse valide se recere maioritate absolută. La cas, când voturile ar fi egale, decide votul președintelui. Protocolul ședinții sĕ subscrie afără de președintele și de secretari, încă de doi membrii esmiși spre verificare.

§. 10.

Obiectele adunării generale.

a) Alegerea funcționarilor și a comitetului;

b) Raportul comitetului despre activitatea reuniunei, și despre starea finanțială.

c) Esaminarea rațiociniilor.

d) Stabilirea preliminariului și a programului de lucrări pentru anul următoriu;

e) Propuneri: propuneri, ce cad în resortul lucrării, ori al intereselor reuniunei, făcute în scris și bine motivate, trebue insinuate la comitet, cel puțin cu 14 ḑile înainte de adunarea generală. Propuneri însinuate mai târḑiu nu se pertractéză, ci sĕ aviséză comitetului spre a referá asupra lor în procsima adunare generală.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 13 Aprile 1889.

Timișoara:	**52**	**39**	**36**	**66**	**34**
Viena:	**48**	**55**	**35**	**79**	**24**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 13 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.70	99.50
Renta de aur ung. de 4%	95 85	102.90
Galbin	5.66	5.60
Napoleon	9 51½	9.52
100 marce nemțesci	58.75	58.75
London pe (poliță de trei luni)	120.15	120.10

Nr. 244 [51] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de cl. III din Cheia, protopresbiteratul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela umblarea cu sf. cruce în ajunul botezului dela 90 familii întregi şi 30 vĕduve à 2 fl. şi 1 fl. . . .	210 fl.
2. Dela circa 3 cununii à 7 fl.	21 fl.
3. Dela 20 botezaţi à 1 fl.	20 fl.
4. Dela 14 morţi à 3 fl. şi 1 fl. 50	33 fl.
5. Folosirea curţii bisericei ca livade	16 fl.
6. Din fondul bisericesc în bani gata	100 fl.
Suma	400 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post, vor avé de a-şi asterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, pănă la terminul sus indicat.

Zernesti, 28 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 159 [56] 2—3

CONCURS.

Pe basa decisului Preaveneratului consistoriu archidiecesan ddto 15 Novembre 1888 Nr. 4246 B. se escrie concurs pentru intregirea parochiei a doua din Rechita şi filia Strugariu de clasa a III-a cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

1. Dela 135 familii câte o ferdelă de cucuruz în grăunţe de 16 cupe vechi şi un adaus la ferdelă de 25 cr. cari computate în bani dau suma de.	fl.	169,37
2. Câte o ḑi de lucru de tamilie, socotite à 50 cr.	fl.	67.50
3. Dela umblarea cu cu s. cruce în ajunul botezului à 50 cr.	fl.	67.50
4. Dela folosinţa unui fênaţ	fl.	3.—
5. Dela venitele stolare regulate fără considerarea altor prestaţiuni accidentale	fl.	96.50
Suma .	fl.	403.87

Aspiranţii, cari vor sĕ reflecteze la ocuparea acestei parochii, au a şi aşterne rugările instruite conform legilor în vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul de sus. Concurenţilor le stă în voe a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă în biserica din comună.

Rechita, în 12 Februariu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 161. [49] 3—3

EDICT.

Iacob Drăgoiu, gr. or. din Aciliu, care au părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Măria născ. Vasilie Meţ, gr. or. tot din Aciliu, fără a se scí unde petrece, conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu a. c. Nr. 1782 B.— se provócă a se presenta la subsemnatul oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contra procesul divorţial, intentat asupra-i de soţia lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 16 Martiu 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter

Nr. 168/1889. [43] 3—3

EDICT.

Teodor Mocan, gr. or. din Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elisaveta născ. Ioan Comă, gr. or. tot din Sĕlişte, fără a se scí unde petrece, — conform resoluţiunei consistoriale din 21 Februariu 1889 Nr. 1056 B. — se provócă a se presentá la subscrisul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui

Sĕlişte, 8 Martiu, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Sz. 1279/889 plg. [59] 1 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy id. Zeyk Jozsefné és társa birtokosok által beadott kereset folytán Panád község ital-mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi Május hó 20-ik napjának d. e. 9 órája** Panád község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. ut. 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetet a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél, valamint Panád község elöjáróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi Mártius hó 26-án tartott üléséből.

Nagy Lajos,
elnök.

Zakariás Ede,
jegyző

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 23—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 38 Sibiiu, Joi 6/18 Aprile, 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iuniu al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Martiu 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 5 Aprile.

In timpul din urmă s'au sulevat și discutat în presă cu viu interes unele cestiuni, chemate a realisá la noi óre-cari imbunătățiri pe terenul bisericesc și scolariu.

Sulevarea acestor cestiuni și interesul, cu care s'au discutat ele, au făcut asupra nóstră impresiunea, că bărbații de carte din sinul poporului nostru încep a căutá după noue mijlóce, prin cari, prelângă ocupațiunile de până acuma eredite dela strămoși, sĕ căutăm a ne susțíné, și a merge pași cu popórele conlocuitóre, atât în cele culturale, cât și în procurarea mijlócelor pentru traiul de tóte dilele.

Se discută cestiunea cu îmbunătățirea sorții preoților și a învĕțătorilor nostri, se discută cestiunea, cum putem dá poporului desteritatea la facerea de diferite lucruri folositóre, și cu acésta aducem în legătură o îndreptare a atențiunei lui spre meserii, ca sĕ nu fie întrégă massa poporului avisată la córnele plugului, care numai singur nu póte procurá mijlócele de subsistență, pe cari le pretinde spiritul timpului de adi, și multele necazuri, cari pe di ce merge se tot înmulțesc.

In amêndouĕ direcțiunile umblăm numai pe pipăite, nu scim de unde sĕ începem, nu cum sĕ inițiăm lucrarea, nu scim cum sĕ punem în practică ideile mult puțin cristalisate, cari le avem despre lucru, și nu scim unde vom ajunge.

Suntem deci cu o îndreptățită sfiélă acuma la început, și noi ne scim și esplică acéstă situațiune precariă.

Până acuma 40 de ani eram legați și de mâni și de picióre.

Nu póte fi deci vorbă nici de o desvoltare bisericéscă cu tendențe pronunțate pentru asigurarea unui viitoriu mult puțin îndepărtat.

Ne părea bine, că putem trăí de pe-o di pe alta, că ni se puteau acoperí trebuințele în cele sufletesci prin preoți de legea nóstră, a căror cultură de cea a poporului nu se deosebia decât numai prin darul preoției: de a sĕvêrșí cele sfinte, de a administrá tainele.

Sórtea poporului era tristă, de tot tristă, și de un avênt pe terenul industriei nici nu visau ómenii înainte de anul 1848, precum nici astădi nu viséză marea maioritate a poporului.

Este ușor de esplicat, pentru-ce până acuma un am putut face nimica pentru preoțimea și învĕțătorimea nóstră, pentru-ce nu am putut produce un curent în sinul poporului pentru îmbrățișarea meseriilor.

Cum că acuma trebue sĕ facem începutul, despre acésta nime nu se mai mai îndoesce.

Cestiunile, de cari am făcut amintire la inceputul acestui articol, sunt: formarea unui fond de pensiune pentru preoții nostri la vreme de bĕtrânețe, infirmitate, și pentru vĕduvele și orfanii lor, și introducerea lucrului de mână în scólele nóstre confesionale.

E timpul sĕ facem inceputul în interesul ambebelor cestiuni.

Noi nu pentru prima dată ne pronunțăm în cestiunile acestea. Am mai accentuat, că noi credem de neapĕrată trebuință regularea dotațiunei preoților mai întâiu, și numai după acéstă sĕ urmeze regularea referințelor în cas de infirmitate, bĕtrânețe sau la cas de mórte.

Și ne am simțí fericiți, când am puté produce un curent în direcțiunea acésta printre preoțimea nóstră, și am puté procurá o discusiune a acestei cestiuni.

Lucrul de mână forméză obiect de discusiuni și la consistoriu, și se va promová cu raport la sinodul archidiecesan. Asteptăm deci sĕ se pronunțe sinodul în direcțiunea acésta.

Un lucru voim sĕ fie constatat din capul locului.

Nu impărtășim vederile acelora, cari milatéză prelângă formarea de reuniuni atât pentru fondul de pensiune al funcționarilor bisericesci, cât și pentru introducerea lucrului de mână în scóle.

Asemenea corporațiuni fără basă în legea fundamentală a bisericei nóstre — mai ales în timpurile critice de adi — pot fi nisce incercări zadarnice, și în unele casuri și periculóse.

O basă mai largă de activitate ca cea din statutul organic nóue deocamdată nu ne trebue nici ca preoți, nici ca învĕțători.

Regularea dotațiunei preoților, a pensionării lor cu mai mari prospecte de trăinicie o póte face biserica.

Tot asemenea introducerea desterităților technice în scólă.

Greutățile începutului sunt multe și mari în tóte direcțiunile.

Nóue nu ne este ertat sĕ precipităm un lucru fără a cumpăní tóte impregiurările, căci un lucru făcut rĕu, produce disgust, descuragiare, de ce noi trebue sĕ ne ferim.

Mai pe sus de tóte: Sĕ ne ținem strîns între marginile statutului organic.

Revista politică.

Înainte de a intrá legislativele țĕrei în vacanța feriilor de sf. Pasci s'au presentat spre discutare proiectul de recrutare pe anul 1889.

Comisiunea pentru puterea armată a dietei din Ungaria a primit proiectul, după-ce el a fost bine motivat de ministrul honvedimei, bar. Fejérváry. Proiectul se baséză pe legea de armată, care s'a votat mai în dilele trecute de camera deputaților și de casa magnaților. Conform proietului contingentul de recruți pentru Ungaria se stabilesce cu 42.711 bărbați pe séma armatei comune și 12.000 pe séma honvedimei. Acesti numeri se vor votá, așa precum s'au ficsat; ér încât privesce contingentul recruților de intregire, numĕrul lor nu e ficsat și se vor asentá atâța, câți vor fi apți și respective câți vor fi de lipsă. Cei ce cad la sorți în anul acesta se recrutéză din 1868, 1867 și 1866. De un resultat strălucit al asentării nu póte fi vorba, deóre-ce sunt tot acei feciori, cari s'au infățișat la asentare și în anul trecut.

O bună impresiune a făcut în țĕrile Cislaitane o nouă instrucțiune a ministeriului de interne. Până acum poliția și autoritățile politice se ingerau la adu-

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

Acésta ar fi referitoriu la material, dar materialul mai trebue și trecut prin dinți și stomach, unde cu sucurile gastrice produce acțiune chemică, asemenea prin alte părți, până-ce a devenit sânge și póte ca sĕ ducă materiile asimilătóre în țĕsăturile celulare. Acum ce cugeți, ce i s'ar puté intêmplá stomachului, când l'ai incărcá cu petrii nebătucite, sau l'ai încărcá preste mĕsură, de sigur bóle grozave. Stomachului sĕ nu i fie ertat acésta, ér spiritului da. Pentru acésta e de ajuns sĕ-i dai materialul în porțiuni de aci și până aci și sĕ va îngrijí el de digerare.

Psichologia ne spune, că noi nu putem invĕțá nimica despre ce în noi nu se află nici o inrudire, deci caută a dá elevului lucruri, cari sĕ afle inrudire cu ceea ce e deja proprietate a spiritului. De altă parte ea ne spune, că nimenea nu se póte rádicá în vêrful casei, sburând prin aer, sau în vêrful vre-unui turn, ci numai pre o scară sau alte aparate, și acela, care ar incercá așa ceva, ar pățí ca și unul din poveste, care voind sĕ sbóre din un arbore peste un riu, ca sĕ fure din o grădină și-a făcut aripi de lemn, și încercând sĕ-și indeplinéscă planul seu, s'a scăpat printre clómbele pomului sfărâmându-și membrele; sau ca Icarius din mitologia grecă, care apropiându-se de sóre i s'au topit aripile de céră și-a cădut în marea numită după numele lui. Așadară și dela basă către vêrf. Aceste doue legi ací signalisate în liniamente generali sunt cunoscute în psichologie sub numirea de legile apperceptiunii și abstracțiunii. Fie-care învĕțământ este un proces a validitării acestora și acela, care nu-l validitéză, omóră spiritul. Câți vor fi óre, cari nu o fac acésta?....

Aceste sunt principiile, care le am aflat cu validitate pas de pas în seminariul din cestiune și pe cari prin câteva esemple me voiu încercá sĕ le fac cunoscute publicului românesc.

Sĕ urmăm și ací regula urmată până ací, adecă: sĕ ne ocupăm prima dată cu planul de invĕțământ, căci cestiunea acestuia este o cestiune cardinală în reforma invĕțământului.

Stabilirea planului am dis, că nu mai trebuesce lăsată arbitriului unui singuratic, sau a unei societăți, ci are sĕ fie condusă de anumite principii scientifice, altcum noi orbecăm în intunerecul unei ignoranțe grozave, ut esempla docent deja.

Acésta a inceput a se face deja de când s'a început în Germania mișcarea pedagogică Herbart-Zilleriană și Ziller mai cu sémă a fost urditoriul ei atât în seminariul seu din Lipsca, cât și în „Reuniunea pentru pedagogia scientifică,“ inființată de el, anume cu menirea acésta și cu caracter pur scientific. Acésta reuniune esistă și astădi și desvóltă în direcțiunea acésta o activitate, cum nu cred sĕ mai esiste la o a doua reuniune. Ea 'și ține adunările sale generali în tot anul la centre diferite, bunăóră ca Asociațiunea nóstră transilvană și desbate acolo asupra unei cărți anuale, carea cuprinde tractate scientifice, pedagogice și filosofice intru completarea planului-sistem de invĕțământ. Domnesce deci aici principiul: *„Prüfe und wähle“*. Altcum asupra acesteia, am fost publicat eu o dare de sémă încă pe când me aflam în Germania tot în fóia acésta.

Deși așa dară, esistă un feliu de unificare în planul de invĕțământ, totuși acésta póte sĕ fie numai incât privesc generalitățile, deóre-ce el va avé sĕ sufere schimbări, după locul natal, după naționalitate, confesiune, secs și chiar diferință de stări. Aici este lăsată o mare libertate spitituală corpurilor didactice, așa dară și la noi în Jena trebuia sĕ ne ocupăm cu planul de invĕțământ, și încă mult în general, deóre-ce acolo ne aflam mulți studenți din diferite părți ale lumei: Francia, Armenia, Norvegia, Transilvania și tot asemenea de diferite naționalități.

Noi aveam un termin hotărit pentru așa numitul „Teoreticum“ unde se tractau teme teoretice și se critica prelegerea practică de model, ce avea sĕ se țină de fie-care membru a seminariului în așa numitul „Practicum“ în fața tuturor. (Va urma).

nările publice, ce se arangiau de particulari, reuniuni și societăți; și în ingerința lor mergeau așa departe, incât nu arareori se intêmpla, că comisariul de poliție intrerupea pe vorbitoriu și disolvá adunarea, dacă i se părea ceva nepotrivit și necorĕspundĕtoriu cu legile esistente, respective ordinațiunile ministeriale. Conform instrucțiunei celei noue ministeriale, comisariul, poliția și autoritățile politice nu se mai pot ingerá, cel mult comisariul póte disolvá adunarea, dacă ea se ocupă cu lucruri, ce nu le permite legea, ori militéză contra politicei monarchiei și atunci insĕ are sĕ și baseze motivele disolvărei pe argumente legale și puternice.

La ordinea ḑilei sunt și comentările presei europene asupra cabinetului nou român. Foile monarchiei nóstre și anume cele vieneze dubitéză că Lascar Catargiu ar urmá politica de pănă acuma; mai bucuros cred, că actualul cabinet va face trebile Rusiei. „N. Fr. Presse“ dechiară chiar, că noul ministeriu este o ușă, prin cari au intrat unelte strĕine de a cârmuí și că România perde dreptul a se cârmuí singură. Panslavismul, alimentat de asociațiunea ortodocsă prinde rădăcini tot mai adênci și se revarsă asupra țĕrilor cu puterea, cu care s'a manifestat în timpii vechi. La acestea „Românul“ din Bucuresci mai adaugă: Din faptele trecute ale dlor Catargiu și Lahovary nici una nu vorbesce contra acestor sgomote. Voim declarațiuni netede, mari, hotăritóre, sĕ se spună, că România 'și va alege singură linia de purtare în Orient și sĕ nu dea numai vorbe banale.

Foile maghiare guvernamentale nu au deschis luptă aprigă. Jurnalul oficios „Nemzet“ presupune, că regele român se va fi ințeles cu Catargiu și Lahovary asupra politicei esterne; de altcum cestionatul ḑiariu vede în noul cabinet trei ministrii, cari au fost și în cabinetul trecut și acésta este o bună garanță, că politica României nu se va schimbá, ci va rĕmâné tot a cabinetului trecut. Nu tot așa vorbesc ḑiarele oposiționale, cari vĕd în actualul cabinet opera Rusiei dusă la indeplinire și pe Hitrovo ajuns la culmea scopului, ce l urmăria. În jurul lui Catargiu s'au adunat toți reacționarii și rusofilii 'și esprimă temerea ca nu cumva regele Carol, când a subscris numirea noului guvern sĕ și fi subscris si sentința sa, care e analógă cu a fostului rege sêrbesc.

Ḑiarele rusesci unanim esprimă sincera satisfacție din incidentul venirei la putere a ministeriului Catargiu, ér în cercurile guvernamentale, precum se anunță din Petersburg, a făcut o escelentă impresie, căci cu plăcere vĕd rușii că se operéză un revirement politic, capabil de a favorisá desvoltarea simpatiilor poporului român pentru Rusia, carea e fórte hotărită sĕ observe aceea-și purtare desinteresată ca pentru Sêrbia, și spre scopul acesta actualul cabinet e o garanță puternică, astfeliu, că ea n'are trebuință a contribuí la acest revirement prin nici un amestec în afacerile interióre ale României.

In urma formării noului cabinet radical, s'au format și mai multe grupe parlamentare. Fostul ministru, dl P. Carp, a format un grup așa numit parlamentariu constituțional, ér Blaremberg clubul liberalilor sinceri. Dl Carp a declarat, că nu va fi ostil contra guvernului, dacă caută guvernul a realisá proiectele inițiate și aduse de fostul guvern.

Spre completarea celor publicate referitoriu la alegerea de episcop din Caransebeș, aflăm de interes a reproduce după „Fóia diecesană“ raportul despre decurgerea acelui sinod estraordinariu electoral.

Sinodul estraordinariu

al eparchiei Caransebeșului pentru alegerea de episcop diecesan, convocat pe Dumineca a V-a din păresimi, adecă pe 26 Martiu (7 Aprile) 1889 la biserica catedrală din Caransebeș, prin dispozițiunea consistoriului eparchial plenariu din 1 Martiu a. c. Nr. 5 plen.

Ședința I ținută în 26 Martiu (7 Aprile) 1889.

La 7 óre în preséra ḑilei deschiderei sinodului eparchial, s'a ținut priveghere în biserica catedrală din loc, éră Duminecă diminéța la 9 óre Escelenția Sa Înalt Prea Sânțitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul a oficiat cu asistință numerósă în biserica catedrală din loc cu hramul s. Georgiu sânta liturgie, apoi parastas pentru odichna sufletului în Domnul fericitului episcop diecesan Ioan Popasu și în fine invocarea sântului Duch, la cari acte solemne au participat deputații sinodului eparchial.

După terminarea serviciului divin sinodul la 12 ½ óre esmite din sinul seu o deputațiune constătătóre din deputații Ioan Popovici și Ioan Cocora din cler, éră dintre mireni Georgiu Ioanovici, Constantin Radulescu, I. M. Roșu și Dimitrie Lința la Înalt Prea Sânția Sa părintele archiepiscop și metropolit Miron Romanul spre al învitá la deschiderea și conducerea sinodului.

Deputațiunea esmisă reîntorcêndu-se raportéză, că Escelenția Sa a primit cu plăcere învitarea și cu bucurie sĕ va înfățișá în mijlocul sinodului.

Sosind Escelenția Sa în sinod, între urări de „sĕ trăéscă“ ocupă locul presidial și cu învoirea sinodului provócă pe notarii sinodului ordinariu: Trifon Miclea și Ioan Cioloca din cler, apoi dintre mireni pe Ioan Bartolomeiu, Ioan Marcu și Simeon Popeț a-și ocupá locul lor la birou, designând într'una de notariu al ḑilei pe deputatul Ioan Marcu.

După-ce la apelul nominal se constată, că sunt presenți 55 de deputați și anume: Adam Filip, Barboniu Nicolau, Bartolomeiu Ioan, Babeș Vincențiu, Barzu Traian, Bredicean Coriolan, Broștean Petru, Budințan Ioan, Cioloca, Teodor, Cimponeriu Atanasiu, Cocora Ioan, Curescu Ilie, Drăgălina Patriciu, Gașpar Georgiu, Ghidiu Andreiu, Hațeg Titu, Ionaș Ioan, Ioanovici Georgiu, Ioanovici Alesandru, Lepa Ioan, Lința Dimitrie, Martinescu George, Marcu Ioan, Măran Ioan, Dr. Maniu Aureliu, Miclea Trifon, Mocionyi Antoniu, Dr. Mocionyi Alesandru, Mocionyi Zeno, Moldovan Simeon, Miulescu Paul, Musta Filaret, Nemoian Vasilie, Nemoian Ioan, Novac Iuliu, Dr. Olariu Iuliu, Popeț Simeon, Dr. Popovici George, Popovici George, Popovici Ioan protopresbiter, Popovici Ioan notariu, Popovici Stefan, Popovici Dionisie, Popovici Mihai, Popovici Ioan căpitan, Radulescu Constantin, Roșu Ioan, Szerb Georgiu, Sêrbu Ilie, Simonescu Leontin, Stiopon Petru, Stoica Isaia, Țeran I. E., Tisu Petru, și Velovan Stefan, éră absenți; Dr. Babeș Emil Crenian Antoniu, Oprea Ioan, Petric Iuliu și Spătariu Vladimir și după-ce astfeliu s'a constatat capacitatea sinodului de a luá decisiuni valide, Inaltul presidiu deschide sinodul prin cuvêntarea ce noi am publicat-o în Nr. 35 al ḑiariului nostru.

La cuvêntarea acésta primită cu viuă mulțămită din partea sinodului, deputatul V. Babeș rĕspunde următórele:

Escelenția Vóstră și Venerat sinod!

Eu cred, că încât privesce memoria rĕpausatului archiereu Ioan Popasu, pe care l'am perdut, după-cum s'a manifestat la timpul seu: meritele sale neperitóre și virtuțile sale însĕși îl vor face nemuritoriu. Pentru noi este neapĕrat de trebuință, precum a binevoit a accentuá și Escelenția Sa, ca sĕ dăm espresiune profundei nóstre dureri despre perderea adênc simțită a decedatului archiereu Ioan Popasu. Fac deci propunerea, ca întréga cuvêntare a Escelenției Sale sĕ se petrécă la protocol, éră din partea sinodului sĕ se ia conclus, în care sĕ se esprime durerea nóstră pentru marea perdere. Încât privesce sfaturile pré înțelepte, care ni le-a dat Escelenția Sa, eu cred, că noi le vom scí aprețuí și vom corĕspunde în tótă privința. Mai departe cred, că este o datorință a nóstră, ca sĕ felicităm pe Escelenția Sa, pe carele astăḑi avem fericirea al vedé în mijlocul nostru ca conducĕtoriu al actului însemnat de alegere, ce-l vom sĕvêrși, și așa îi ḑicem cu toții, ca bunul Dḑeu sĕ-l țină la mulți ani. (Sĕ trăéscă).

Sinodul în urma acestei propuneri decide, ca părintescile cuvinte ale Escelenției Sale adresate sinodului sĕ se întroducă din cuvênt în cuvênt la protocol, esprimând într'una sinodul cea mai adêncă durere pentru perderea Prea Sânției Sale a binemeritatului episcop diecesan Ioan Popasu, a cărui memorie se va păstrá din generațiune în generațiune.

Presentându-se raportul consistoriului diecesan plenariu ddto 24 Martiu a. c. Nr. 12 plen. despre încetarea din viață a în Domnul adormitului episcop desamintit și despre dispozițiunile luate de către consistoriu în urma acestei triste întêmplări, acest raport cetindu-se se alătură sub *A*) la protocol și asupra lui sinodul ia următoriul conclus: Acele părți ale raportului, care se refer la mórtea în Domnul repausatului episcop, la administrarea provisorie a diecesei și la dispozițiunile luate pentru convocarea sinodului eparchial electoral present, sĕ iau la cunoscință, éră celelalte părți, ce privesc inventarea averii remase și a fondului instruct mobil, sĕ derivă procsimului sinod eparchial ordinariu spre competentă afacere.

Mai departe presentându-se actele referitóre la alegerile supletorii de deputați pentru sinodul eparchial și anume a câte unui deputat preoțesc în cercurile vacante Brebul și Zgribesci, apoi a câte unui deputat mirén în cercurile Bocșamontană, Jebel, Fizeș, precum și acelor două mandate din cercul Ghilad, sinodul le predă comisiunei verificătóre constătătóre din deputații: Andreiu Ghidiu, Leontin Simonescu și Ioan Bartolomeiu spre censurare și raportare.

Înaltul presidiu comunică, că deputatul Iuliu Petric, fiind infirm, prin telegram cere concediu pentru durata acestui sinod. Asemenea și deputatul Ioan Oprea tot din causa morbului cere concediu pentru durata acestui sinod.

Sinodul acórdă concediile cerute.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat, la întrebarea Inaltului presidiu, sinodul decide ținerea ședinții procsime pe aḑi la 7 óre séra în sala comunității de avere, punênd la ordinea ḑilei raportul comisiunei verificătóre și astfeliu Inaltul presidiu ridică ședința.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Ioan Marcu m. p.,
deputat și notariul ḑilei.

Insciințare.

Subscrișii, ca sĕ putem dá onoratului public socotélă despre venitul balului ținut la 16 Februariu 1889 pentru înmulțirea fondului elevilor morboși dela gimnasiul din Brad, — rugăm și pe acei onorați domni, cari încă nu ni-au renapoiat listele de colectare sĕ binevoéscă a ni-le renapoiá pănă la finea lunei curente cu ori ce resultat.

Brad, 1/13 Aprile, 1889.

Vasiliu Boneu,
președinte.

Petru Rimbaș,
secretariu

Varietăți.

* (Pentru oficerii dela glóte.) Ministrul pentru apĕrarea teritorială a esmis o ordinațiune, referitóre la instrucțiunea oficerilor glotași, din care estragem următórele: Pentru designarea de oficeri la glóte (căci denumirea se face numai în timp de rĕsboiu) póte fi capabil ori cine, care a fost oficer și subofficer, apoi ori-care cetățén, carele a urmat cu succes un curs pentru instruarea viitorilor oficeri glotași. Reflectanții de ambele categorii trebue sĕ fie liberi de ori-ce serviciu militariu, nepĕtați, sĕ nu fie servitori și sĕ fie sănĕtoși. Oficerii de o dinióră și subofficerii au a și trimite cererile de designare la comanda districtuală de glotași din ținutul lor în fie-care an înainte de 10 Octobre, și dacă se póte sĕ o presenteze în persónă. Cei-ce vor sĕ participe la vre-un curs au a și le trimite nainte de 1 Maiu. Cererile sĕ fie înzestrate cu tóte documentele ce-i designéză posiția, la care a ajuns și îi determină persóna. Cursuri se vor țíné anual pentru infanterie în: Budapesta, B. Gyula, Dobrițin, Oradea-mare, Seghedin, Teresiopol, Verșeț, Lugoș, Cașovia, Mișcolț, Munkács, Sătmar, Pojon, Leva, Trencin, Neoplanta, Albaregală, Oedenburg, Cinci-biserici, Canisa-mare, Cluș, M-Oșorheiu, Sibiiu, Brașov, Agram etc., ér pentru cavalerie în Ardél se vor țíné în M. Oșorheiu.

* (Societatea pentru misiunea ortodocsă.) Acésta societate cu centrul în Moscva în anul 1887 a avut comitete în 37 de eparchii, afară de Moscva. Membri ordinari au fost 7742, din cari în comitete 5522, ér în consiliu 2220. In decursul anului s'au strêns prin comitete suma de 116.383 ruble, la care alăturându se banii strênși cu discul din biserici 31.573 precum și restul din anul precedent, capitalul cu 1 Ianuariu 1888 a fost de 686,714 ruble. O sumă considerabilă s'a destinat pentru misiuni și alte lucrări ale societății.

* (Dela Academia română). Academia română a ales membrii corespondenți pentru secțiunea literară pe dl Gion Ionescu; pentru secțiunea istorică pe dl Onciu, prof. la facultatea din Cernăuți, Al. Xenopol și din Banat pe dl P. Brostean, pentru secțiunea sciientifică pe Dr. Babeș, Dr. Istrati și Culian, profesor în Iași. Dintre premiile, cari le-a mai acordat academia sunt: premiul statului Heliade-Rădulescu de 5000 lei d-lui A D. Xenopol pentru primul volum din *„Istoria Românilor“*; apoi d-lor Teofil Frâncu și G. Candrea 2500 lei pentru cartea întitulată *„Românii din munții apuseni“*.

* (Esamen.) Esamenul elevilor din cott. Sibiiu, cari au urmat cursul teoretic de érnă și au fost instruați în ale economiei va avé loc Vineri în 19 l. c. la 9 óre a. m. în institutul economiei de instrucțiune (Têrgul vitelor Nr. 10.) Asistarea la esamen se concede ori și cui.

* (Poetul Eminescu.) Săracul Eminescu! Mai ḑilele trecute doctorii au semnat în stabilimentul d-rului Șuțu actul, prin care se constată din nou incurabila lui nebunie. Și acum se indeletnicesce cu facerea versurilor, scandează latinesce, aplică versurilor române cadența scansiunei latine, spune și povestesce lucruri cu o luciditate estraordinară și care te spăimêntă și apoi de odată firul logic al ideei se rupe, mintea i se întunecă, iuțéla vorbirei devine amețitóre și din când în când un rîs zănatic și lugubru însoțește năsdrăvăniele, în carele cel ce fù Eminescu bate óre întregi câmpii. Te cutremuri în fața unei astfeliu de ruini, scrie „Epoca“.

*(Demonstrațiuni.) Frecuentanții academiei montanistice din Șemniț au arangiat un chiari-vari la reîntórcerea deputatului orașului, Aureliu Pech. Ministrul Szapáry a îndrumat prin fir telegrafic direcțiunea institutului, ca sĕ purcédă cu cea mare asprime și sĕ întroducă cercetare disciplinară contra studenților, cari au luat parte la demonstrațiune.

* (Defraudare.) Din Arad se scrie, că la banca de comerciu și industrie s'a descoperit o defraudare de 335,000 fl. Scirea acésta a provocat mare sensație cu atât mai vêrtos, că până acum nu se scie, cine e defraudatoriul, se presupune însĕ, că defraudarea a comis-o rĕpausatul secretariu general.

Rudolf Bergner.

Savantul german, carele cu atâta rêvnă a căutat sĕ pĕtrundă în viața poporului românesc și ale cărui scrieri sunt o fidelă icónă, zugrăvită cu cele mai esacte colori, ne-a surprins cu o nouă scriere: *„Die Judenherrschaft in den Karpathenländer“*.

Scrierea, ce e drept, precum arată și titlul, nu ne privesce direct. Ne privesce însĕ indirect, și noi trebue sĕ o primim cu aceeaşi bunăvoinţă, cu carea autorul ar mântuí poporul nostru de peirea ce i-o pregătesce cu o rĕinţă deosebită némul ovreesc, carele ca o plagă s'a aşeḑat şi se sporesce prin locurile, în cari trăesc românii.

In cestionata scriere se oglindéză întréga viaţă socială-morală (?) a poporlui ovreesc cu tóte apucăturile, şarlătăniile, fanatismul şi murdăria lui.

Ca punct de mânecare începe cu ţinutul Marmaţiei, unde numĕrul jidovilor a crescut aşa de tare, încât se vine pe 9 locuitori unul. Ómenii se ocupă cu lucrarea pămêntului afară de jidovi, cari speculéză pe acasă, trândăvesc mult, dar totuşi sunt ei stăpâni, căci cumpĕră ieftin dela ceilalţi locuitori şi apoi le vênd pe preţuri pipĕrate, când lipsa ii inteţesce mai tare; astfeliu, că locuitorii pururea sunt datoraşi jidovilor. Jidovii, cari trăesc pe acolo, sunt mai toţi de secta ortodocsilor şi atât de fanatici în urmărirea scopului lor, încât dacă nu mai au în cătrău, ucid pe acela, carele se încércă sĕ le taie mijlocul mişĕlesc de câştig.

In Borşa, ḑice autorul, un jude român, cu inimă nobilă, vedea cu mare durere miseria conaţionalilor sei şi aflase mijlocul de a i scăpá din mânile jidanilor prin întemeerea unei bănci naţionale. Jidovii ii ispitiră planul. Se adunară ca de obiceiu în partea dinainte a sinagogei, ţinură o şedinţă secretă şi condamnară la mórte pe jude. Mai mulţi au fos numiţi sĕ esecute planul. Intr'o séră 'l pândiră pe câmp, năpădiră asupra lui şi-l loviră cu măciuci şi cu sĕcuri, până 'l lăsară mort tins! Şi ce a resultat? In prima instanţă au fost eliberaţi, în a doua instanţă condamnaţi, ér în a treia instanţă eliberaţi din lipsa de mărturii. Autorul condamnă aspru iustiţia maghiară, şi citéză multe casuri, în care nu s'a dat satisfacţiune pentru crime jidovesci. Mai vine apoi şi aşa numita „Alliance israélite“, carea dirige tóte şi carea nu lasă sĕ péră un suflet de jidov, nici măcar sĕ se atingă mână strĕină de el. A impus chiar ţĕrilor numita alianţă, ca sĕ priméscă în sinul lor seminţie de a lui israil şi sĕ se bucure de aceléşi drepturi ca bastinaşii ţĕrei.

Cei cari se ocupă cu vinderea de beuturi spirtuóse, devin mai curênd bogaţi, căci posed mijlócele cele mai multe de a înşelá Bietul om bea rachiul botezat şi adeseori veninos al jidanului, şi setea după rachiu aşa e de potenţată aḑi, încât mulţi ómeni 'şi dau tot avutul lor jidanilor, făr a-şi trage séma cu ei şi cu urmaşii lor. Astfeliu se esplică, că în câte o comună cărcimariul jidan posede adeseori mai multă moşie decât toţi locuitorii comunei, astfeliu se esplică că o mulţime de curţi şi moşii stăpânite odinióră de crestini cinstiţi, aḑi le stăpânesc jidovii, ér cei scoşi din avutul lor se mulţămesc a locuí în cocióbe şi colibi de bârne şi scânduri, ducênd buruieni la rimătorii jidanului pentru rachiu şi lucrând cât e ḑiua mai pe nemic moşia jidanului. Ajuns odată la parale, începe negoţ în mare, şi fiind spriginit, ii merge mai în tóte casurile favorabil; ér de voesce sĕ se aşeḑe la ţară, cumpĕră moşia baronilor şi a proprietarilor mari, şi astfeliu se esplică, că avem atâţa baronaşi sĕraci şi că numĕrul marilor proprietari crestini scade în mod înspăimêntătoriu, ér familiile magnaţilor se prăpădesc.

Şi e lucru caracteristic, ţĕranul înfruntă singur nĕcasurile, conaţionalii lui cel mult dacă 'şi dau ostenéla sĕ se bucure de miseria, în care se află, preotul nu se întrepune, amploiatul şi iustiţia nu esistă pentru ţĕran. Şi cine stă în potrivă? Un jidan?! Nu, ḑece, sute şi dacă e necesariu mii. Èrăşi sinagoga. Acolo se adună la fie-care „Schabes“, şi după terminarea ceremoniei se înţeleg. Are cineva luptă cu un „goj“, ori voesce sĕ-l nimicéscă pe crestin, stau la disposiţie tóte capetele înţelepte ale jidovimei spre a-i dá sfaturile cele mai mişelesci. Cea ce nu scie unul, scie altul şi resultatul acestei sfătuiri comune în adevĕr e o cale, prin care se caută ruinul ţĕranului. Aici autorul citéză vorbele lui Istoczy, carele a ḑis la procesul seu: Eu sum, precum trebue sĕ o mărturisesc, un om cu judecată sănĕtósă şi cu cunoscinţe şi cu tóte acestea abia m'am putut scăpá de acésta rasă. Cât de greu se va puté scăpá un biet ţĕran, care nu e altceva decât un nătărĕu simplu şi demn de compătimit.

Sporirea némului jidovesc o garantéză legea lor particulară, conform căreia ori cărui jidov ii stă în liberă voie a se despărţí de femeie, dacă n'a avut în decursul mai multor ani copii, de aceea şi ḑice autorul, că în întréga călĕtoria sa prin Marmaţia n'a vĕḑut decât o singură familie, unde nu erau copii la casă şi aici femeea se ocupa cu cărţile, da de noroc, ér bărbatul a fost un om prostănatic.

Mult se miră autorul, cum de statul ungar spriginesce aşa puternic acest soiu de ómeni, care caută tóte mijlócele sĕ se subtragă dela serviciul militariu, mutilându şi chiar membrele; ér prin feliu de feliu de apucături se subtrag dela sarcinile statului, denegând adeseori cea-ce posed.

In Transilvania numĕrul jidovilor e de 30,000 la aprópe 3 milióne locuitori; patria lor pare a fi Galiţia, unde locuesc 700,000 jidovi, adecă atâţa câţi în Germania dimpreună cu Anglia, Italia, Francia şi Bulgaria. De aici rĕsar şi vestiţii neguţători de fete; ér în Bucovina numĕrul se sporesce mereu şi cu acésta sporire şi pămênturile pică în mâna lor astfeliu, că 80% din pămêntul acestei ţĕrişóre îl lucréză jidovii. Afară de acésta a mai intervenit şi baronul Hirsch cu fabulósa i fundaţiune, care cresce pe fie care an cel puţin câte 10 mii tineri jidovi pentru industrie.

Icóna despre România e de tot posomorită — în special despre Moldova, unde tot negoţul e în mânile jidovilor şi oraşele mai însemnate sunt covêrşite de jidovime. In întréga Românie sunt ovrei tot la 7 ómeni unul.

Am relevat numai câte ceva din scrierea amintită a domnului Rudolf Bergner, scriere, care ca cele mai multe ale sale sunt impresiuni din călĕtoriile întreprinse.

Şi când recomând acésta scriere, care desvălesce multe pĕcate, nu pot întrelăsá ocasiunea sĕ nu atrag atenţiunea publicului asupra celoralalte opuri de mare valóre privitóre la noi, cari un german ni le lasă moştenire, care îmbogăţesc literatura germană, şi prin cari ne presentă lumei în haina albă şi curată a adevĕrului. *I.*

Statutele reuniunei hygienice a comitatului Sibiiu.

(Reuniune pentru îngrigirea sănĕtăţii generale).

(Încheere).

§. 11.

Comitetul.

Comitetul constă din funcţionarii reuniunei, mai departe din 15 membrii ordinari şi din un numĕr nehotărît de membrii estraordinari.

Membrii estraordinari ai comitetului se aleg din membrii ordinari ai reuniunei, domiciliaţi afară de oraşul Sibiiu. Comitetul se conchiamă la şedinţă prin preşedintele, din Octobre până în Iuniu cel puţin la 2 luni odată. Pentru aducerea de concluse sĕ recere presenţa cel puţin a 4 membrii din comitet afară de preşedinte. Când numĕrul membrilor presenţi nu ar fi suficient spre aducerea de concluse, sĕ convócă o şedinţă nóuă, în care, fără privire la numĕrul celor presenţi, sĕ pot aduce concluse.

§. 12.

Agendete comitetului.

Comitetul:

a) decide asupra activităţii reuniunei în tóte direcţiunile în sensul statutelor, şi esecută conclusele adunării generale;

b) provede candidarea funcţionarilor, şi alege membrii estraordinari ai comitetului pentru durata funcţiunei sale, îndeplinesce interimal posturile vacante ale funcţionarilor;

c) controléză cassa, esaminéză raţiociniile, face preliminariul şi programul lucrărilor spre presentare la adunarea generală, şi raportéză adunării generale despre activitatea sa.

§. 13.

Medicii reuniunei.

Medicii reuniunei sunt membrii acesteia, medici de specialitate, cari se declară gata a luá parte la lucrările reuniunei, ce cad în resortul lor. Ei împreună cu secretarii reuniunei, forméză un comitet de resort, căruia comitetul reuniunei de regulă îi cere opiniunea în cestiunile mai importante medicale. Lista nominală a medicilor reuniunei se publică prin comitet în tot anul.

§. 14.

Funcţionarii reuniunei.

Funcţionarii reuniunei sunt: Preşedintele, I-ul şi al II-lea vice-preşedinte, 3 secretari şi un cassariu.

Comitetul şi funcţionarii se aleg de adunarea generală tot pe câte 3 ani. Funcţionarii repăşiţi pot fi realeşi.

§. 15.

Cercul de activitate al funcţionarilor.

Preşedintele represintă reuniunea faţă cu diregĕtoriile, conduce activitatea reuniunei în sensul statutelor, supraveghéză esecutarea conclusiunilor adunării generale şi ale comitetului, presidéză în adunarea generală şi în şedinţele comitetului; supraveghéză averea reuniunei, emite avisările la cassă şi are dreptul a revidá ori când cassa reuniunei.

Vice-preşedinţii represintă pe preşedintele întru tóte.

Secretarii provĕd agendele reuniunei în sensul statutelor, îndeplinesc conclusele comitetului, privitóre la activitatea de resort a reuniunei, şi raportéză la comitet asupra acestei activităţi.

Cassariul administréză averea reuniunei şi compune raţiociniile.

§. 16.

Agendele medicilor reuniunei.

a) A ţiné prelegeri populare de conţinut hygienic;

b) a participá la compuneri de scrieri poporale hygienice;

c) a înaintá practica în tractarea medicală a copiilor morboşi sĕraci;

d) a participá ca funcţionari medicali la arangiarea concurselor de copii;

e) a sprijiní prin conlucrarea activă esecutarea practică a proiectelor primite de reuniune, cari servesc la delăturarea scăderilor generale hygienice din comitatul Sibiiu.

§. 17.

Venitele reuniunei.

Venitele reuniunei constau din: tacsele membrilor, din contribuirile voluntare, din ajutóre eventuale dela autorităţi, mai departe din sumele incurse în urma vênḑĕrii de scrieri de ale reuniunei.

Încât ar incurge la reuniune contribuiri ca fundaţiuni cu destinaţiunea: ca numai interesele sumei fundate sĕ se foloséscă spre scopurile reuniunei, atunci acele fundaţiuni împreună cu eventualele escedente sau cu venitele anuale ar formá averea reuniunei

§. 18.

Disolvarea reuniunei.

Reuniunea se disólvă, dacă jumĕtate din membrii comitetului, sau 20 de membrii ordinari ai reuniunei propun acésta, şi dacă acéstă propunere se primesce de douĕ terţialităţi a membrilor ordinari ai comitetului.

Mai departe dacă primirea propunerei pentru disolvare se ridică la valóre de conclus, prin adunarea generală anunţată cu 15 ḑile mai nainte. Conclusele referitóre la disolvarea reuniunei şi la întrebuinţarea averei acesteia au a se aşterne înaltului ministeriu de interne înainte de esecutarea lor.

§. 19.

Sigilul.

Aesculap cu inscripţiune în rond: „Reuniunea hygienică a comitatului Sibiiu 1889.“

§. 20.

Controla statului.

Conform punctului 9 a ordinului din 2 Maiu 1875 Nr. presidial 1508, în cas, când reuniunea s'ar abate dela scopul şi mijlócele stabilite în statute, respective dela cercul activităţii sale, încât prin funcţiunea sa mai departe s'ar periclitá statul, sau interesele materiale ale membrilor reuniunei, se suspende prin regimul regesc şi pe basa resultatelor cercetării urmate după suspensiune sau sĕ disólvă de tot, sau cu ameninţarea disolvării, sĕ constringe la observarea rigurósă a statutelor.

Nr. **7098**/VII.

Vĕḑute de ministru reg. unguresc.

Budapesta, 14 Februariu, 1889.

Pentru ministru:

Beniczky m. p.,
secretariu de stat.

Mulţămită publică.

Cu tóte vitregităţile timpului, românul nu întârḑie a da din când în când, espresiune prin fapte, iubirei, ce nutresce pentru protectórea naţiunei sale, pentru biserica sa. Astfeliu, în ḑilele acestea, domnul Nicolae Dobrotă, econom din Poiana, aflând despre trebuinţa bisericei nóstre de a şi procurá din nou unele cărţi rituale, cu multă mulţămire crestinéscă, a cumpĕrat însuşi pe séma bisericei nóstre ortodocse din Gârbova o „Evangelie“ bine adjustată cu preţul de 19 fl. v a. Me simt prea indemnat, pentru acéstă faptă cu adevĕrat creştinéscă şi démnă de imitat, sĕ-i esprim şi pe calea acésta mulţămita şi recunoscinţa mea şi a poporului parochial, implorând asupra donatorului şi familiei sale binecuvêntarea cerécsă.

Gârbova, la 31 Martiu, 1889.

Romul Pop,
capelan.

Loterie.

Mercuri în 17 Aprile 1889.

Brünn:	**57**	**88**	**82**	**24**	**89**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Aprile 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.70	102.90
Galbin	5.68	5.60
Napoleon	9 51½	9.52
100 marce nemţesci	58.75	58.75
London pe (poliţă de trei luni)	120.25	120.40

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acéstia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sĕténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblíoteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 9—50

☛ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☚

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 39 Sibiiu, Sâmbătă 8/20 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sântelor sĕrbători ale „Învierii Domnului“ numĕrul procsim va apăré Joi în 13 Aprile.

Sibiiu, 7 Aprile.

Ne desbrăcăm pe un moment de grijile vieții și de sarcinile cele grele, ce apasă pe umerii noștrii și îmbrăcăm haine de sĕrbătóre, căci biserica creștină e în ajunul sĕrbărei triumfului celui mai strălucit, ce a obținut și care i-a asigurat esistința eternă. Până va fi suflare de om pe pământ, învierea lui Christos va fi primită de ḑiua, în care pĕcatul e sdrobit prin idea de drept, intunerecul e alungat de lumină, tirănia și jugul de instituțiuni umane și blânde, cari dacă și aḑi numai în țĕrile libere de tot infloresc, ele sĕ vor impământení și în văile și délurile încântătóre ale dulcei nóstre patrii, ne vor face și pe noi sĕ gustăm aḑi, mâne, din pocalul acelei fericiri, ce o a pregătit Christos lumei prin invierea sa.

Au trecut XIX seculi, decând în fie-care an biserica crestină cu o adevĕrată inspirațiune de evlavie intonéză imbrățoșarea reciprocă ca condițiune, fără care nu e fericire pe pământ.

Actele, ce le sevêrșesce iubirea, sunt acte Dḑeesci, sunt acte asupra cărora ceriul revarsă binecuvêntările sale, ér actele cu pornire rĕutăciósă nu pot aflá binecuvêntarea celui prea Inalt, nu pot aflá nici aprețiarea ómenilor de inimă și de simț curat.

Credincioși bisericei, credincioși principiilor depuse în marea comóră, ce ne a lăsat Christos și apostolii sei, numai în frățietate, numai în adevĕrată dragoste vedem apropierea nóstră de Dḑeu, ridicarea némului omenesc din pĕcat, perfecționarea instituțiunilor cu menițiune culturală și ca credincioși acestui program ne ridicăm mai pe sus de tóte și strigăm și aḑi: sĕ iertăm tóte pentru înviere, — ḑicem fraților și celor-ce ne uresc pe noi. Sunt, nu e vorbă, ómeni, cari nu sunt impĕcați cu noi, nu voesc nici sĕ ne auḑă de nume, mai bine ne ar vedé sterși de pe fața pământului, dar datoria de crestini ne impune sĕ le iertăm și sĕ rugăm pe Dḑeu ca sĕ i lumineze, sĕ le deschidă inima, ca sĕ ne cuprindă și pe noi, sĕ ne imbrățoșeze și pe noi, precum noi gata suntem a le tinde mâna și inima, a i îmbrățoșá și a pune vĕl preste trecutul cel plin de mărăcini pus pe capetele nóstre ca pe al lui Christos, peste oțetul, ce am bĕut în loc de apă recoritóre sute de ani, numai și numai în dragul binelui și în dragul reputațiunei nóstre de ómeni concilianți și de ómenie.

Incât e pentru poporul nostru, nici o ocasiune nu o putem folosí mai bine ca ḑiua învierii, ca sĕ-i punem la inimă ca și el sĕ se nisuiască spre a reînviá din mórtea, în care se află acum, din amorțéla în care se găsesce — prin o purtare corectă, prin o viață morală, prin o economie strictă și mai pre sus de tóte dorim se fi prudent în tóte întreprinderile, în tóte acțiunile sale.

Scóla și biserica sĕ le considere ca pe nisce instituțiuni sânte, cari revarsă numai bine asupra némului nostru, și obolul seu sĕ nu-l foloséscă pentru beuturi stricăcióse sufletului și trupului, ci pentru crescerea fiilor, pentru îmbrăcarea și provederea lor cu cărți și cu tóte ce are necesitate familia.

Ḑilele de sĕrbătóre nu în ospețe și în beții, fără în conveniri alese, în sfaturi ințelepte sĕ le petrécă, ca așa ouele roșii, simbolul bucurii, sĕ nu se prefacă pentru mulți în negoț, în conveniri jalnice și durerióse, cari duc la prăpastii, duc la nefericiri și de multe ori spre ușile cele zăvorite ale temnițelor. O ochire în statisticele celor nenorociți va justificá pe deplin asertul nostru.

Sĕ ne luminăm deci pentru înviere, sĕ căutăm ca sĕ ne întocmim trebile scolari, bisericesci și alte trebi în mod rațional, în mod de a puté odată sĕ stăm cu fața senină înaintea lumei, ca popor ce ne pricepem chemarea, ce o avem pe pământ nea, ce ne e reservată în concertul popórĕlor conlocuitóre. Tóte aceste însĕ nu le putem face decât punênd umĕr la umĕr, ajutându-ne frățesce, spriginindu ne pretinesce și urmând perceptelor creștine, pentru cari a jertfit Christos viața sa, sângele seu cel nevinovat, a suferit chiar și chinurile cele cumplite, ca sĕ ne pregătéscă o lume mai bună, o lume mai fericită, o lume, în care omul sĕ ocupe locul ce i compete cu demnitate. Spre acésta sĕ nisuim ne e detorința totdeuna, dar mai pe sus de tóte la ḑiua învierei, ḑi de bucurie pentru toți cei ce au făcut binele și pentru cei ce și-au propus sĕ l facă în venitoriu, ca un mijloc puternic pentru ridicarea omului din sclăvia întunerecului și servitutei spirituale, în care se mai găsesce o parte însĕmnată din ómeni și o parte considerabilă din fii poporului nostru.

Revista politică.

Foile din patrie se ocupă încă tot cu urmările de formă, ce s'au întrodus în cabinet. De astădată lasă însĕ la o parte pe ministrii și și îndreptéză aprețierile asupra secretarilor, cari sunt mâna dréptă a ministrilor și cari jócă mare rol în resortul afacerilor, în fruntea cărora se află.

Deplâng pe secretariul Dr. Alecsandru Matlekovics, carele și-a dat demisiunea, îndată-ce contele Juliu Szapáry a luat agendele ministeriului de comerciu, industie și agricultură. Demisionatul secretariu a fost doueḑeci-și-doi de ani în serviciul statului și a fost un esemplu de funcționariu, carele cât i a permis puterile, a lucrat continuu pentru îmbunătățirea afacerilor patriei. Nu se îndoesc însĕ cestionatele foi, că urmașul seu, Fehér, va păși pe aceea-și cale și cu același devotament și tot astfeliu laudă și bărbăția noului secretariu dela finanță, a profesorului Dr. L. Lang, care e un bărbat cu multă esperință și a dat probe de capacitate.

Banul Croației, carele a petrecut în ḑilele trecute în Budapesta pentru afacerile și negoțierile deputațiunei regnicolare, s'a întors la Agram. Deputațiunea regnicolară ungară se va întruní îndată după sĕrbători. Nunțiul se traduce acum din limba croată în cea maghiară și îndată după terminare va fi trimis la Budapesta președintelui deputațiunei regnicolare croate, care 'l va transpune spre desbatere deputațiunei ungare. Referentul delegațiunei ungare, Dr. Falk, abia va fi în stare sĕ termineze elaboratul seu până prin August și așa cu tóte opintirile croaților, negoțierile abia se vor terminá pe tómnă. De o pertractare în decursul lunei lui Maiu nici vorbă nu póte sĕ fie, cu tóte că banul Croației a stăruit mult, pentru-ca în sesiunea de tómnă a dietei croate sĕ le pótă presentá spre desbatere.

Foile de preste munți inregistréză scrisórea principelui Ferdinand, moștenitoriul tronului român, ce a adresat-o senatului în urma înscrierei sale pe lista senatorilor. Pe lângă mulțămirile, ce le aduce, promite, că se va reîntórce în curênd în România, și se simte fórte deobligat către țéră și Maj Lor. Tóte actele sale vor fi însuflețite de cea mai adêncă iubire către patrie, pe care o va serví din tóte puterile, luând drept călăuză esemplul marilor sei domni din trecut, inspirându se de frumósele amintiri, ce le au lăsat, și avênd neîncetat sub ochi nobilele esemple ale regelui și reginei.

In Rusia se discută cu mare predilecțiune sórtea actualului cabinet român și foile rusesci pe întrecute scriu articoli, cari dă tot mai mult de gândit și din cari transpiră, că óre-cum actualul cabinet ar fi deobligat a rĕsplătí posiția sa prin realisarea unor insinuațiuni rusesci. Astfeliu ḑiarul „Grajdanin“ vorbind de conflictele, neînțelegerile și de disordinile, la cari a dat continuu loc starea actuală a navigațiunei pe, Dunăre ḑice, că noul cabinet din Bucuresci va pune capĕt la acésta stare de lucruri, instituind la Giurgiu o comisiune a statelor mărginașe, după cum s'a hotărît de conferința dela Londra în 1883,

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Urmare).

Era interesant a avé inainte-ți pre bietul practicant, palid, întremă, pre băieți de altă parte surprinși și pre directorul în fruntea practicanților, cari toți purtau câte un creion pe hârtie, de câte-ori bietul practicant scăpa câte ceva din gură, care nu se unia cu cerințele metodice. Ve puteți închipuí starea sufletéscă a unui astfeliu de practicant, când observa, că toți scriu, i se părea, că nu e din lumea acésta, dar apoi cu atât mai tare, când și el și elevii lui veniau în confusiune. Câte odată veniai la idea, că te afli intr'o sinagogă jidovéscă.

Deoparte tremă, și spaimă grozavă, manifestată prin schimele esterióre, de altă parte bufnire de ris și șușuire la ureche, cam cu cuvintele: „uită-te la el cum tremură, acuma s'a incurcat, aici a greșit, însémnăți etc.“

În fine cu chin și vai trecea omul preste lucru și după terminare ne despărțiam cu toții ca în obiectul acesta sĕ ne revedem în așa numitul „Criticum.“ Până aci era pace și linisce, noi vorbiam puțin despre prelegere, pentru ca sĕ avem cu atât mai mult ce vorbí în criticul, ce se ținea în totă Sâmbăta séra. Aici după-ce se verifica protocolul, se stabilia materia de învĕțământ pentru sĕptĕmâna viitóre, se căutău punctele de atingere, între feliurite materii, în scopul concentrațiunei, se discuta asupra mijlócelor de intuițiune și a escursiunilor cu elevii. Principiul era acolo: tot ce se póte intuí trebuesce învĕțat, la din contră nu; la noi ar fi întors: tot ce nu se póte intuí, trebuesce invĕțat la din contră nu.

Așadară acésta era o cestiune a planului de invĕțământ.

După isprăvirea acestor veniam la obiectul mult dorit și criticarea o incepea prelegĕtoriul cu o critică a sa proprie, apoi urma unul pus anume spre a criticá, așa numitul referent. La critica acestuia se incepeau observările celorlalți și câte odată sĕ ațițau spiritele. Némțul este răbdătoriu, dar când l'ai scos din țițini, devine furibund și nu arareori se întêmpla acésta, mai cu sémă, căci noi din semința latină aprindeam flacăra discuției. La început o cam rupeam nemțesce, dar tot nu ne dam, mai tărḑiu mergea și mai bine. Mai venia apoi și vița négră dela Ararat și altcum inteligentă și se fi vĕḑut mestecare de limbi, când auḑiai armenesce, când romănesce, când franțozesce, sfêrșindu-se câte un cuvênt. Toți ne petreceam de minune, și învĕțam de minune.

Directorul când vedea, că s'au aprins pré tare spiritele, arunca câte un duș de apă pre noi și noi ciuflicați, ne plecam capul spre pământ și dam mai mult urechii de auḑit, decât gurii de vorbit. Prin astfeliu de valuri trecând bietul practicant, în urmă scăpa cum vai de el scăpa, la limanul dorit și apoi ca sĕ-și redobêndéscă puterile perdute se „întăria“ cu beutura lui Chambrinus, care de altcum în decursul intregei discuții strălucea pre sticlele, sau canceele de pe masă, deși, nu ne pré venia sĕ ne indeletnicim cu ea mult, ca nu cumva sĕ scăpăm vre-o neghiobie din gură. Discuțiunea ținea dela 8 și până la meḑul nopții, când apoi întram în „Geselliger Teil.“ Sĕ fi vĕḑut aici, cum toți aceia, cari in discuție se păreau vrășmași, deveniau frați! sĕ fi vĕḑut cântările entusiasmătóre, vorbirile răpitóre.

In chipul acesta linistindu-se spiritele agitate din decursul discusiunii, treceau în alte stadii de disposiție și după-ce fie-care credea, că pentru o liniscire ar fi de ajuns, se depărtau cu toții pre la locuințele lor, dorindu-și revedere în teoreticum, practicum și criticum.

Fie-care se depărta cu consciința deplină, că și-a imbogățit încă cu ceva cunoscințele sale în direcțiunea invĕțământului educativ. Nimenea nu va puté sĕ se plângă, că timpul petrecut la astfeliu de conveniri ar fi fost un timp perdut, precum de multe ori se póte întêmplá cu astfeliu de conveniri chiar şi astfeliu a unificá sub unul şi acela-şi regim navigaţiunea dela Brăila până la Porţile de fer. E de notat, că până când au fost regimele trecute, afacerea s'a pus la dosar şi România n'a voit sĕ recunóscă acel tractat.

In Berlin încă se discută cestiunea noului cabinet român. Organul principelui de Bismarck combate afirmările articolului din ḑiuarul „Pays“, care a ḑis, că prin venirea lui Catargiu la putere, politica lui Bismarck în Orient a suferit un mare desastru. Acest articol ḑice „Nord. Allg. Ztg.“ se baséză pe presupuneri false. Germania n'are sĕ apere în România interese, precum a avut în Bulgaria, şi impregiurarea, că pe tronul României se află un hohenzollern, nu e încă un motiv destul de puternic, ca Germania sĕ păşască în contra interesului poporului german pe o cale greşită a politicei sale.

In Italia curentul contra ministrului preşedinte Crispi ia proporţiuni tot mai mari. Insuşi ministrul nu se mai arată aşa de energic ca până acuma şi foile italiane se întrébă cu drept cuvênt, dacă nu cumva ministrul făimos de odinióră a devenit códa ministeriului. Consternaţiunea e mare şi din causa, că starea financiară e de tot deplorabilă. Bugetul anului trecut se închee cu un deficit de 230 milióne şi pentru anul viitoriu se prevede un deficit de 96 milióne. Dările noue, ce sunt proiectate, nu vor puté acoperí nici pe departe deficitul, astfeliu, că statul va trebuí sĕ facă împrumuturi considerabile. Espediţiunile din Abisinia au adus până acum numai pagubă.

Generalul Boulanger se află în mare strêmtóre. Statul, dând în urma mai multor acte compromiţĕtóre, 'l urmăresce pe tóte cărările. In urma unor noue descoperiri s'au făcut peste 60 de arestări. Ómenii generalului, cari au scăpat la Brussela au ţinut sfătuiri ascunse şi au meditat asupra tuturor mijlócelor posibile de scăpare. Deputaţii, cari au aderat la general, au perdut aprópe tótă energia şi din conferinţele, ce le ţin, transpiră un feliu de neîncredere în politica, ce o urmăresc.

Sinodul estraordinariu

al eparchiei Caransebeşului pentru alegerea de episcop diecesan, convocat pe Dumineca a V-a din pĕresimi, adecă pe 26 Martiu (7 Aprile) 1889 la biserica catedrală din Caransebeş, prin dispositiunea consistoriului eparchial plenariu din 1 Martiu a. c. Nr. 5 plen.

Şedinţa a II-a ţinută în 26 Martiu 1889 la 7 óre séra.

Preşedinte: Escelenţia Sa Părintele archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

Notariul ḑilei: Trifon Miclea.

Protocolul şedinţii prime se cetesce şi se autentică.

Considerând, că e la ordinea ḑilei raportul comisiunei verificătóre, Înaltul preşidiu declară, că deóre-ce verificarea se întêmplă cu validitate şi pentru sinodul ordinariu şi că deputaţii acum aleşi, nu sunt aleşi numai pentru sinodul de acum estraordinariu electoral, ci pentru periodul încă nedecurs al periodului ordinariu, nu se simte îndreptăţit a presidiá sinodul la pertractarea verificării alegerilor supletorii şi poftesce sinodul a-şi dá consimţemêntul, ca verificarea sĕ se facă sub presidiul ordinariu.

Cu consimţemêntul sinodului Précuvioşia Sa părintele protosincel Filaret Musta ocupând scaunul presidial, comisiunea verificătóre prin raportorul ei Leontin Simonescu propune, ér sinodul verifică pe: Dr. Iuliu Olariu, deputat preoţesc ales în cercul Brebul, pe Georgiu Gaspar, deputat ales în cercul Zgribesci şi pe deputaţii mireni: Dr. Aureliu Maniu, ales în cercul Oraviţa montană, pe Traian Barzu şi Dr. Emil Babeş aleşi în cercul Ghilad, apoi pe Coriolan Bredicean ales în cercul Jebel.

Cu privire la alegerea lui Ioan Popovici în cercul Fizeş, considerând, că a întrat protest, pentru-că alesul s'ar fi folosit de mijlóce nemorale, amĕsurat propunerii comisiunei verificătóre, sinodul ordinéză cercetare prin consistoriul diecesan şi ţine verificarea în suspenso.

Fiind alegerea lui Ioan Nemoian în cercul Bocşa-montană atăcată cu 2 proteste din motivul, că fratele alesului s'ar fi folosit de mijlóce corumpĕtóre, comisiunea propune a se ordiná cercetare şi a se ţiné verificarea în suspenso. Declarând alesul Ioan Nemoian, că abḑice de mandat, sinodul primesce abḑicerea, ordinéză însĕ a se efeptuí cercetarea din oficiu, resp. a se derivá causa consistoriului díecesan spre competentă pertractare.

După aceea, reocupând presidiul I. P. S. Sa Părintele metropolit Miron Romanul, sinodul decide, că şedinţa procsimă pentru alegerea archiereului sĕ se ţină mâne la 10 óre ante-meridiane în biserica catedrală.

Şedinţa se încheie.

Şedinţa a III-a ţinută în 27 Martiu (8 Aprile) 1889.

Preşedinte: Înalt Prea Sânţia Sa Părintele archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

Notariu: Ioan Marcu.

Înaltul presidiu deschide şedinţa la 10 óre a m. şi designă de notariu al ḑilei pe deputatul Ioan Marcu.

Protocolul şedinţii a II-a se cetesce şi se declară de verificat.

Urmând la ordinea ḑilei însuşi actul alegerei de episcop, Înalt Prea Sânţia Sa P. metropolit la cererea mai multor deputaţi suspinde şedinţa pe 15 minute pentru combinaţiunile necesarii.

Redeschiḑêndu-se şedinţa la propunerea deputatului sinodal dl Constantin Radulescu se aleg de bărbaţi de încredere pentru scrutinarea voturilor deputaţii: Michail Popovici şi Dr. Aureliu Maniu, cari îşi ocupă locul lor la masa presidială.

După acestea se păşesce la alegere şi la apel nominal predau şedulele de votare în mâna presidiului următorii deputaţi: Adam Filip, Barboniu Nicolau, Bartolomeiu Ioan, Babeş Vincenţiu, Dr. Babeş Emil, Barzu Traian, Bredicean Coriolan, Broştean Petru, Budinţan Ioan, Cioloca Teodor, Cimponeriu Atanasiu, Cocora Ioan, Curescu Ilie, Drăgălina Patriciu, Gaşpar Georgiu, Ghidiu Andreiu, Haţeg Titu, Ionaş Ioan, Ioanovici Georgiu, Ioanovici Alesandru, Lepa Ioan, Linţa Dimitrie, Martinescu George, Marcu Ioan, Măran Ioan, Dr. Maniu Aureliu, Miclea Trifon, Mocionyi Antoniu, Dr. Mocíonyi Alesandru, Mocionyi Zeno, Moldovan Simeon, Miulescu Pavel, Musta Filaret, Nemoian Vasilie, Novac Iuliu, Dr. Olariu Iuliu, Popeţ Simeon, Dr. Popovici George, Popovici George, Popovici Ioan protopresbiter, Popovici Stefan, Popovici Ioan căpitan, Popovici Dionisie, Popovici Mihail, Popovici Ioan fost notariu, Radulescu Constantin, Roşu Ioan, Szerb Georgiu, Sêrbu Ilie, Simonescu Leontin, Stiopon Petru, Stoica Isaia, Ţeran I. E., Tisu Petru şi Velovan Stefan, preste tot 55 deputaţi presenţi, fiind absenţi 4 deputaţi şi anume: Crenian Antoniu, Oprea Ioan, Petric Iuliu şi Vladimir Spătariu, ér un mandat este vacant.

După-ce au votat membrii sinodali, Înaltul presidiu împreună cu cei 2 bărbaţi de încredere numĕră şedulele de votare, luând una câte una din urnă, în care s'a fost pus şi punêndu-le în alta nouă, ce a stat gata pe masa presidială, constată, că numĕrul şedulelor corĕspunde pe deplin cu numĕrul de 55 al deputaţilor presenţi, carii au votat.

După acestea Înaltul presidiu în vederea tuturor deputaţilor şi a bărbaţilor de încredere ridică din urnă pe rênd şedulele şi cetesce în auḑul tuturora numele scrise în ele, ér notarii sinodului însémnă în lista de scrutiniu voturile date şi în urmă încheêndu-se scrutiniul, Înaltul presidiu publică sinodului următoriul resultat al scrutiniului:

Pentru archimandritul şi vicariul archiepiscopesc din Sibiiu Nicolau Popea s'au dat 52 dc voturi, ér pentru protosincelul episcopesc din Arad Iosif Goldiş 3 voturi şi în urmare Inaltul presidiu declară între cutusiastice aclamări pe archimandritul şi vicariul archiepiscopesc Nicolau Popea de episcop ales al diecesei gr. or. române a Caransebeşului, avênd acest act electoral a se înaintá preasânţitului sinod episcopesc spre pertractarea canonică şi a se subscerne Maiestăţii Sale pentru prea înalta întărire.

Totdeodată Escelenţia Sa esprimă cea mai adênc simţită sinceră mulţămită a sa pentru buna înţelegere, ce au domnit în acest sinod electoral.

În privinţa diurnelor şi a viaticelor deputaţilor sinodali sinodul ia următoriul conclus:

Fie-cărui deputat fost present la acest sinod, compete diurne pe 2 ḑile à 3 fl., ér spesele de călĕtorie li-sĕ vor rebonicficá după modalitatea şi în sumele statorite în sinódele anterióre ordinare, spre care scop peste tot se recer 1194 fl. 79 cr., şi cu esecutarea acestui conclus este însărcinat consistoriul diecesan.

Terminându se aceste agende ale sinoduluí eparchial electoral estraordinariu, la propunerea deputatului Michail Popoviciu autenticarea protocolului şedinţii presente sĕ concrede unei comisiuni stătătóre din toţi acei deputaţi, carii se vor aflá la 4 óre după améḑi în Caransebeş şi Înaltul presidiu învită pe toţi aceşti deputaţi la terminul amintit în reşedinţa episcopéscă.

Protopresbiterul Ioan Popoviciu prin cuvinte bine alese şi adênc simţite mulţămesce Escelenţiei Sale Înalt Prea Sânţitului Domn archiepiscop si metropolit Miron Romanul pentru înţelepciunea şi bunătatea, cu carea a condus şi a terminat spre bucuria şi înaintarea bisericei nóstre acest act prea însemnat, rugând pre Atotputintele Dumneḑeu ca sĕ-l susţină mulţi ani fericiţi.

Escelenţia Sa Prea Sânţitul Domn archiepiscop şi metropolit prin cuvinte adevĕrat părintesci dă espresiune bucuriei sale, putênd constata, că principiile cele salutarie depuse în statutul organic le vede mereu desvoltându-se în favorul bisericei şi credincioşilor ei; — se bucură mai departe, vĕḑênd interesul cel viu manifestat de membrii sinodului şi frăţésca bună înţelegere, ce a domnit sub întreg decursul sinodului, mulţămind în numele bisericei sinodului eparchial pentru acésta bună înţelegere păstrată şi cu aeéstă ocasiune, declară acest sinod eparchial estraordinariu electoral de încheiat.

Comisiunea autenticătóre provĕḑută sub decisul de mai sus constătătóre din următorii deputaţi sinodali: Vincenţiu Babeş, Michail Popoviciu, Dr. George Popoviciu, Ilie Curescu, Dr. Iuliu Olariu, Isaia Stoica, Ioan Popoviciu, Stefan Velovan, George Martinescu, Dr. Aureliu Maniu, Coriolan Bredicean, I. E. Ţeran, Paul Miulescu, Andreiu Ghidiu, Dionisiu Popoviciu, Traian Barzu, Filaret Musta, Simeon Moldovan, Petru Broştean, Leontin Simonescu, Ioan Bartolomeiu şi Ioan Marcu adunându-se aḑi la 4 óre în reşedinţa episcopéscă sub presidiul Escelenţiei Sale P. metropolit a cetit şi autenticat acest protocol al şedinţii ultime.

Caransebeş, în 27 Martiu (8 Aprile), 1889.

Lucrul de mână.

Braşov, Joia patimilor, 1889.

Am cutezat a deschide discusiunea asupra temei de sus prin apelul de sub titula „*O cestiune arḑĕtóre*“, publicat prin Ianuariu a. c. în presa română.

Cu vie satisfacţiune îmi iau voie a revení asupra acestei teme, după-ce s'a confirmat din tóte părţile, cu tótă temeinicia şi cu multă insufleţire necesitatea prea simţită a intregirei instrucţiei scólelor poporale prin introducerea lucrului de mână în planul de invĕţământ al acelora.

Pentru scurţimea spaţiului acestor ospitale colóne me voiu mărginí de astădată numai pe lângă relevarea celor mai practice mijlóce, cari s'ar potriví mai bine cu impregiurările nóstre spre esecutarea problemelor lucrului de mână.

La punerea în lucrare a acestui nou şi prea important obiect de invĕţământ sunt a se deosebí doue momente mai insemnate:

a) Partea internă sau planul lui de instrucţie;

b) Partea esternă, economică s'au mijlócele materiale, trebuinciόse la punerea în mişcare a intregului aparat de lucrare.

Cele referitóre la punctul a) le-am arĕtat cu altă ocasiune şi la alt loc, unde se cuprinde şi o parte din cele referitóre la punctul b) şi anumit încât privesce practicarea lucrului de mână în seminariu.

Rĕmâne a vorbí despre partea economică a practicei lucrului de mână în scólele poporale singuratice.

Pecând compunerea planului de instrucţiune cade în sfera, de activitate a Preavenerabilului consistoriu, ca for suprem scolastic, pe atunci cade în datorinţa morală a fie-cărui fiu al naţiunei nóstre a oferí dinariul seu în cele materiale, spre promovarea scopurilor măreţe ale lucrului din cestiune, fie-care din ce are şi cât póte: bani, unelte, material de lucrat sau alte mijlóce ajutătóre. Spre scopul acesta preoţii, invĕţătorii şi alte persóne inteligente au duplă îndatorire: Mai întâi ca ómeni pricepĕtori, prin informaţiuni convingĕtóre despre binefacerile intreprinderei de faţă au a mijlocí induplecarea poporului prin jertfire benevolă, ér al doilea au a se îngrjí de administrarea conscienţiósă a tuturor contribuirilor, ca acestea sĕ-şi aducă folosul asceptat spre convingerea şi mângăerea contribuitorilor marinimoşi.

Tóte aceste se ajung prin formarea de societăţi în raionul protopopiatelor sub conducerea protopopului şi sub controla consistoriului. Membru al acestor societăţi póte fi ori-care crestin, care contribue din al seu cu ce póte pentru scóla de lucru. La adunările acestor societăţi se vor espune obiectele pregătite de copii în scólele, la cari va fi întrodus deja lucrul de mână. Poporul, vĕḑênd, că ce lucuri folositóre sunt în stare a face copii în scólă, se va simţí atras ca de un ce neesplicabil către scólă şi jertfesce cu tótă dragostea pentru acésta.

Numai atunci nu dă omul pentru un scop nobil, când nu e convins despre bunătatea lucrului, pentru care i-se cere ajutoriu.

Dacă contribuirile benevole vor fi şi administrate conscienţios, dacă se va face raport amĕnunţit la tóte adunările, despre tot ce s'a dat, cine şi ce a dat şi la ce s'a întrebuinţat, apoi dacă se va ridicá vaḑa dăruitorilor pentru bunăvoinţa lor, ómenii se vor oferí pe întrecute a sprijiní intreprinderea, carea va şi aduce binefaceri nepreţuite pentru tóte problemele scólei.

şi de natură scientifică. Acésta o póte vedé omul la generaţiunea mai inaintată, carea a fost activă în seminariul lui Ziller, intre cari se numĕră o pleiadă frumósă de ómeni cu gravitate pe terenul pedagogic. Despre generaţiunea, pre care o produce acuma seminariul lui Rein va dovedí viitoriul, intrucât acesta a sciut sĕ planteze în inima ei marile idei reformătóre, pe terenul educaţiunei şi instrucţiunei.

Pre lângă acésta instituţiune cu teoreticul, practicul şi criticul mai era şi acel obligământ a fiecărui membru: de a propune, cel puţin doue óre pe sĕptĕmână, din un obiect, pe care şi-l alege la inceputul semestrului. Acesta forma pentru dênsul laboratoriul seu chemic şi nu era ertat sĕ propună, inainte de ce-i se va fi aprobat prelegerea practică de către director, carea trebuia sĕ şi-o facă în scris pentru fie-care noitate metodică. Chiar şi în timpul propunerei era supraveghiat de învĕţătoriul de clasă, care era cualificat deplin pentru carieră.

(Va urma).

Prin astfeliu de menageare a poporului nu vom mai vedé lipsiri în scóle, ci acestea vor fi prea împopulate fără leac de forță din afară.

Aceste societăți vor contribuí din mijlócele adunate atât la introducerea și practicarea lucrului de mână în scólele comunelor singuratice, cât și la ajutorarea învĕțătorilor pentru participarea lor la cursurile speciale din centru.

Nu va fi practic a se adauge aceste probleme speciale în sfera de activitate a reuniunilor învĕțătoresci, și étă pentruce!

Reuniunile învĕțătoresci și așa au a se ocupá și a discutá partea metodică, didactică a lucrului de mână; dacă acum vor avé a se îngrijí tot ele și de partea economică a acestui obiect, adecă de ajutorarea învĕțătorilor pentru cualificațiunea lor și de adjustarea scólelor locale cu cele de lipsă pentru lucru, ḑĕu acésta n'ar fi echitabil. Destul îi este învéțătoriului a se ocupá cu metodica instrucțiunei și alții sĕ se îngrigéscă de partea materială a întreprinderei. Rolurile sĕ fie împărțite, căci numai așa vom puté lucrá cu suces.

In Germania s'au înființat mulțime de astfeliu de societăți, nu numai în cercuri mai mari, ci chiar și în comune singuratice. In mulțime de localuri publice se află așeḑate cutiuțe pentru contribuiri din partea óspeților pentru lucrul de mână ca și pentru alte scopuri culturale și de binefacere.

Bunăvoință și sĕ fie și puțină dragoste de a pune umĕrul la lucrări comune de progres, și tóte se pot face cu deplin progres!! *George Moian.*

Varietăți.

* (Asentarea.) Asentarea, precum se anunță din Budapesta, trebue sĕ se îndeplinéscă în ḑilele de 10 Maiu până în 20 Iuniu.

* (Ministeriul de comerciu.) Localitățile ministeriului de comerciu, industrie și agricultură din Budapesta în urma sporirei personalului au devenit pré strîmpte și din acest motiv s'au mutat. Ministeriul nostru de comerciu e organisat mai bine între tóte ministeriile din Europa; de cancelarii sunt întrebuințate 200 de odăi.

* (Têrgul de țéră în Sibiiu). In 23 a. l. c. n. se incepe têrgul de oi; în 29 de vite cornute și cai, ér în 3 Maiu va fi ḑiua têrgului. Cu acésta ocasiune va fi și premiarea vitelor de rasă bună menite pentru prăsilă, conform programei publicate în Nr. 36 al ḑiarului nostru.

* (Dela Academia română). Academia română a ales în ședința din Sâmbăta trecută biroul pe anul 1889-90 în următoriul mod: Dl Mihail Cogălniceau, președinte, ér vice preșidenți: P. S. Aurelian, B. P. Hajdĕu și N. Ionescu. Membru corĕspondent în secțiunea scientifică s'a mai ales dl Gogu, profesor la facultatea de sciință din Bucuresci. — Dl Al. Odobescu a dăruit academiei suma de 12,000 lei, adecă premiul „Năsturel-Herescu“ cu care i au fost premiat opul seu: „*Scrieri literare*“ apărute în trei volume.

*(Fondurile bisericesci naționale sêrbesci din Austro-Ungaria.) Cu finea anului 1887 suma totală a fondurilor bisericei ortodocse sêrbe a fost de 5,327.000 fl. 62 cr. Multe din fonduri sunt întemeeate de particulari cu scopuri particulare. Fondul nealienabil presentă suma de 1,761.188 fl. 91 cr., ér fondul clerical presentă suma de 2,005.045 fl. 82 cr.

* (Pré mult germanesce!?) In ședința comisiunei administrative a Clușului, inspectorul regesc a raportat, că în scólele confesionale de fetițe, limba germană e un studiu obligat, ceea-ce e un lucru de prisos și fără rost. După o desbatere mai lungă s'a hotărit, ca raportul inspectorului sĕ se astérnă la diferiții directori de scóle spre a-și face observările.

* (Foc.) Din Cetatea de Baltă ni se comunică următórele cu data de 3/15 Aprile: Astăḑi la $10^{1}/_{2}$ a. m., ḑiua têrgului de țéră, a isbucnit aici un foc înfiorătoriu, care alimentat de un vênt vehement, a distrus patru case și o șură. Mare noroc am avut, că a alergat mulțimea din têrg, și din tóte părțile a grăbit a localisá focul, căci altcum erau espuse flăcărilor curtea cu tóte supraedificatele parochiale. Preoții și ómenii din Chesler, Boian și Crăciunel a ajutat parochului nostru de a asigurat archiva protopresbiterală în biserică. Gendarmaria încă a purces cu mare energie. Paguba e destul de mare considerând sĕrăcia, în carea înotăm noi pe aici.

* (Cutremur de pământ.) Rapórtele din Depaix din insula Haiti anunță, că în ḑilele trecute s'a întêmplat un cutremur de pămênt înfiorătoriu. O mulțime de case au fost dărêmate, multe persóne omorîte și multe s'au ales cu rane grave.

* (Schimbări de nume.) Dintre 701 petenți, cari și-au cerut schimbarea numelor în anul trecut 186 au fost din Budapesta. După confesiune au fost evrei 339, romano-catolici 205, reformați 41, augustini 32, greco-catolici 28, ér gr. orientali 1 (unul și acesta țigan.) Intre multele nume schimbate aflăm unul astfeliu: din Engel (ânger) și l'a schimbat în ördög (drac)

* (Acții.) Acțiunile camerei de comerciu din Arad au scăḑut deodată dela 250 fl. la 50 fl. v. a.

* (Viéță lungă și fecunditate.) In comuna Carligele, județul Râmnicul-sĕrat, Uța, soția lui Ioan Gătej a murit în ḑilele trecute în vêrstă de 105 ani; ér în luna trecută soția lui Gavril Vicoiu din Vutcani a născut trei copii. Mama și copii sunt în deplină sănĕtate.

* (De ale timpului.) Se face primăvară tare târḑiu. Din mai multe părți ni se scrie, că economii din causa ploilor nu pot sĕmâna de loc; câmpul — fiind tot rece — înverḑesce tare încet. La munți ninge mereu, ba și pe noi ne cércă acest óspe nedorit. Sĕrbătorile sf. Pasci promit a fi friguróse.

Bibliografic.

„*Transilvania*“, foia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Nr. 7—8 din 1—15 Aprile, 1889, a apĕrut cu următoriul sumariu: Adunarea generală a reuniunii române de agricultură din Sibiiu. — Academia română. — Dela adunarea generală a băncei „Albina“ din 29 Martiu n. 1889. — Proces verbal luat în ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la 4 Martiu n. 1889. — Consemnarea contribuirilor colectate prin dl Partenie Cosma dela I Iuliu până la 31 Decembre 1888 în favorul scólei civile de fete cu internat a „Associațiunei transilvane“ în sumă totală de 1088 fl. 11 cr. v. a. cari s'au adaus la colecta anterióră. (Urmare din Nr. 5—6).

„*Candela*“ fóie bisericéscă-literară, Nr. 4 anul VIII, a eșit cu următoriul cuprins român: „Doctrina romano-occidentală despre satisfacțiune.“ „Necesitatea crestinismului, contrarii și apĕrătorii lui în doue secule de întâiu ale erei crestine.“ „Omiliele sântului Ioan Chrisostom la epistola către romani.“ „Predică pentru sĕrbătórea invierii Domnului.“ „Cronică.“

În legătură cu cele publicate în Nrul trecut asupra scrierei: *Iudenherrschaft in den karpathenländer*“ adaugem, că cestionata scriere se póta procurá cu *67 cr.*, (in marce postale) din Margburg (Hessen) editura „Reichs-Herold.“

Lucrul de mână la băeți.

Am dat preste tot curs liber discusiunilor în ce privesce introducerea „Lucrului de mână“ în scólele poporale, ca cestiunea se fie desbătută și bine aprețiată din tóte punctele, și astfeliu aflăm de interes se publicăm în cele următóre și un articol al directorului dela seminariul pedagogic din Lipsca, ce ni se trimite prin mijlocirea unui amic al fóiei nóstre; notăm totodată, că în Germania în anul acesta s'a luat în bugetul statului cu 14,000 marce mai mult ca pânăací pentru spriginirea lucrului de mână în scólele poporale.

Articol e următoriul:

Cine a urmărit cu băgare de sémă mișcarea, ce s'a făcut pentru crescerea tinerimei de secsul bărbătesc spre lucru, a putut observa, că aceea mișcare din an în an e tot mai mare și tot mai adênci rădăcini prinde. Nu mai mult ca de vr'o ḑece ani sa împământenit în cele mai multe state înaintate în cultură, e primită cu tótă căldura în țĕrile germane, slave și romanice de o potrivă. In Finia, ca și în provinciile ostice ale Rusiei, în Svedia, Norvegia și Danemarca, în Belgia, Holanda, Francia, Germania, Austro-Ungaria, Italia, Sêrbia, Anglia și America nordică, pretutindenea lucrul de mână este obiectul împregiurul căruia se învêrtesce discusiunea și activitatea bărbaților de scólă. La acestea nicăiri, afară de Francia, nu e vorba, ca lucrul de mână sĕ fie obligat în scólele poporale, ci lucrul de mână sĕ fie practicat atât în scólă, cât și afară de acésta numai pentru întregirea educațiunei tinerimei, fără vre-un scop de câștig. Acésta este mai ales idea conducĕtóre a amicilor acestei cestiuni în Germania. Dacă cestiunea lucrului de mână este o parte intregitóre a educațiunei, atunci e hotărît, că fără ajutorul învĕțătorimei nu póte fi resolvită. Fără cunoscința și activitatea învĕțătorilor nu póte prosperá acéstă importantă cestiune.

Purceḑênd dela acest principiu, reuniunea germană pentru lucrul de mână a înființat în Lipsca institutul pentru cualificațiunea învĕțătorilor, carele a ajuns la resultate fórte favorabile în cei doi ani ai esistenții sale. Cu cât se vor pregătí mai mulți învĕțători sistematic prin măestri harnici și prin bărbați cu scólă pedagogică, cu atât sunt câștigate mai multe puteri pentru conducerea instrucțiunei în scólele de lucru, în asilurile pentru copii și în alte asemenea institute de crescere. Nu trebue sĕ se pérdă din vedere nici odată, cumcă aceste institute urmăresc scopuri educative prin practica lucrului de mână.

Seminariul german pentru lucrul de mână se pregătesce spre nouă activitate, căci în anul de față va întocmí trei cursuri de instrucțiune: la *Pasci*, în *Iuliu* și în *August*.

In institutul pedagogic din Lipsca póte întra ori-care învĕțătoriu poftitoriu de învĕțătură pe 4 sau pe 8 sĕptĕmâni, cu cheltueli mici. In scurtul timp de instrucție va trebuí, veḑi bine, sĕ se încordeze tótă ḑiua mai mult decât ori când altădată pe timpul prelegerilor, dar pentru acésta își va însușí mai iute, ca ori când altă dată, cunoscințe în anumite specialități, folositóre și plăcute totodată. In sudórea ferbinte a lucrului duce o fericită viéță de student.

Măestrii aleși și probați îi dau direcțiune solidă pedagogică în specialitățile de lucru. Oratori vĕrsați îi dau odată sau de douĕ ori pe sĕptĕmână diferite lămuriri spirituale. Se împărtășesce de favor cu prețuri reduse la participarea diferitelor distracții de séră. Sute de scrisori au arĕtat deja conducĕtoriului institutului, cumcă învĕțătoriul consciu de chemarea sa și convins de valórea lucrului de mână își însușesce cunoscințele de lipsă în acest obiect nou în seminariul german pentru lucrul de mână.

După cum spune „Leipzig. Tgbltt“ Nr. 85 din anul curent, împĕrătésa Germaniei, fiind învitată a cercetat esposiția lucrurilor de mână a scolarilor și învĕțătorilor din Berlin.

Esposiția a fost întocmită în sala gimnasiului real al capitalei din partea reuniunei principale berlinese pentru lucrul de mână în scólele de băeți. Impĕrătésa a fost primită și condusă prin tóte despărțămintele esposiției. Esplicațiunile cerute de împĕrătésa au fost împărtășite de conducĕtoriul despărțământului lucrărilor de sculptură, de învĕțătoriul și conducĕtoriul scólei a 2-a de lucru la despărțământul lucrărilor de cartonagiu, — de învĕțătoriul și conducĕtoriul scólei 1-iu de lucru la despărțământul lucrărilor de têmplărit. Pe câti-va scolari presenți ii rugà împĕrătésa a-i da esplicațiuni despre modul confecționării lucrărilor făcute de ei înșiși I s'au dat împĕrătesei tóte informațiunile cerute atât despre lucrările învĕțătorilor, cât și despre scopurile și problemele generale, ce le urmăresce reuniunea. Impĕrătésa în timp de o óră observà cu viu interes tóte obiectele espuse, se esprimà fórte favorabil și cu deosebită bunăvoință despre prestațiunile scólelor de lucru și spre încheere a poftit bună prosperare în viitoriu reuniunei și stăruințelor ei celor atât de importante și vrednice de tótă recunoscința.

Observăm, că înainte de venirea împĕrătesei, visità esposiția mai întâiu ministrul de rĕsboiu.

MONITOR.

13

Calendariul sĕptemânii

9—15 Aprile.

9 (†) ***Dumineca pascilor.*** Eutichiu, Vadim, Abdisus. *10* (†) ***Lunia pascilor.*** Terentiu, African, Macsim, Pompiu, Olda, Iacob, Aza, Dima. *11* (†) ***Marția pascilor.*** Antipa, Trifina, Farmutiu. *12 Mercuri:* Vasiliu, Antusa, Dima. Protion, Mina, David, Ioan, Acaciu. *13 Joi:* Artemon, Demetriu, Macsim, Cindilian, Dada, Eleuteriu, Teodosiu, Zoil. *14 Vineri:* Martin, Ardalion, Tomanda. *15 Sâmbătă:* Aristarch, Pud, Trofim, Crescent, Vasilisa, Anastasia, Leonid, Teodor, Pausolipiu.

Rituale bisericesci.

In Dumineca pascilor 9 Aprile, Serbarea învierii Domnului, carea se începe cu incungiurarea bisericii pe timpul când începe a se lumina de ḑi. Preoții îmbracă tóte odórele, ca la liturgiă. Icóna mormêntului se pune pe altariu, apoi se face încungiurarea bisericii cu crucea, evangelia, icóna invierii, și cu lumini în mâni. La încungiurare se cântă stichira: „Invierea ta Christóse.“ După încungiurare se face afară înaintea portalului începutul Utreniei cu „Mărire sântei“ apoi „Christos a înviat“ și stichurile „Sĕ învie Dumneḑeu.“ După întrarea în biserică se ḑice Ectenia cea mare și îndată se cântă Canonul învierii cu ectenii la fie-care odă. Urméză celelalte ale Utreniei și între acestea cetirea cuvêntului ocasional al sântului Ioan Chrisostom. Liturgia după rêndul binecunoscut. După améḑi: Vecernia cu Evangeliă.

In decursul sĕptemânii luminate ușile altariului nu se închid de fel; oficiul divin se face după același tipic; cununii și parastase nu se fac; sânțirile de apă și înmormêntările se fac după tipicul special din Euchologion. Marți: uscarea cuminecăturii de preste an, pregătite în Joia mare. Vineri: sĕrbarea specială a isvorului de viéță al Născătórei de Dumneḑeu.

Eșirea la holde pentru sânțirea sĕmênăturilor este reservată datinilor locale.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Aprile 1889.

	Viena	B.-pesta
Galbin	5.68	5.60
Napoleon	9 51$^{1}/_{2}$	9.51
100 marce nemțesci	58.75	58.70
London pe (poliță de trei luni)	120.25	120.15

Nr. 282. [50] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din Prihodiste-Tătăresci se escrie, în urma ven resoluţiuni consistoriale dto 31 Maiu 1888 Nr. 2173 B. al 3-lea concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt tot cele publicate în concursele de mai înainte.

Cei ce vor concurá au a-şi aşterne cererile, instruate conform legilor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Din şedinţa comitetului parochial greco-oriental din Prihodiste-Tătăresci, ţinută la 21 August, 1888.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 10 Februariu, 1889.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 342 [52] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Marpod, din protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Venitele parochiale sunt:

1. Dela înmormêntări şi sěvêrşirea sântelor taine a botezului, cununiei şi altor funcţiuni de preste an . . .	68 fl. 55 cr.
2. Un adjut permanent din cassa alodială de	40 fl. — „
3. Una competinţă de lemne computată în	12 fl. — „
4. Cuartir, folosirea grădinei şi tóte supraedificatele economice care se computà cu . .	40 fl. — „
5. Folosirea a 12 jug. ca porţiune canonică cu un venit anual de .	220 fl. — „
6. Dela 52 familii câte o ḑi de lucru computată à 50 cr. . . .	26 fl. — „
Suma	406 fl. 55 cr.

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi substerne cererile concursuale instruite conform prescriselor St. Org. şi regulamentului pentru parochii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei (Agnita, Szent-Ágotha) până la terminul susindicat.

Informaţiuni despre starea acestei parochii se pot dá mai deaprópe din partea subsemnatului oficiu ppresbiteral.

Agnita, 12 Martiu, 1889

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul ppresbiteral gr. or. al Agnitei.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 159 [56] 3—3

CONCURS.

Pe basa decisului Preaveneratului consistoriu archidiecesan ddto 15 Novembre 1888 Nr. 4246 B. se escrie concurs pentru intregirea parochiei a doua din Rechita şi filia Strugariu de clasa a III-a cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

1. Dela 135 familii câte o ferdelă de cucuruz în grăunţe de 16 cupe vechi şi un adaus la ferdelă de 25 cr. cari computate în bani dau suma de.	fl.	169,37
2. Câte o ḑi de lucru de familie, socotite à 50 cr.	fl.	67.50
3. Dela umblarea cu cu s. cruce în ajunul botezului à 50 cr.	fl.	67.50
4. Dela folosinţa unui fênaţ	fl.	3.—
5. Dela venitele stolare regulate fără considerarea altor prestaţiuni accidentale	fl.	96.50
Suma	. fl.	403.87

Aspiranţii, cari vor sě reflecteze la ocuparea acestei parochii, au a şi aşterne rugările instruite conform legilor în vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul de sus. Concurenţilor le stă în voe a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă în biserica din comună.

Rechita, în 12 Februariu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 24—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sě falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sě se ia totdeauna. embalagia cu care sě învělesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra prověḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sě mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sě fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sě pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orěştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Pentru oieri!

Pe hotarul comunei Slimnic e păşunat pentru **800 până la 1000 oi** şi se dă în arêndă dela începutul lui Septembre a. c., până la Sf. George st. vechiu. — Informaţiuni mai detaiate se capětă în cancelaria comunală.

[55] 3—3 **Oficiul comunal.**

Nr. 244 [51] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de cl. III din Cheia, protopresbiteratul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela umblarea cu sf. cruce în ajunul botezului dela 90 familii întregi şi 30 věduve à 2 fl. şi 1 fl. . . .	210 fl.
2. Dela circa 3 cununii à 7 fl.	21 fl.
3. Dela 20 botezaţi à 1 fl.	20 fl.
4. Dela 14 morţi à 3 fl. şi 1 fl. 50	33 fl.
5. Folosirea curţii bisericei ca livade	16 fl.
6. Din fondul bisericesc în bani gata	100 fl.
Suma	400 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post, vor avé de a-şi asterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 pentru parochii, până la terminul sus indicat.

Zernesti, 28 Februariu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sz. 1279/889 plg. [59] 2-3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy id. Zeyk Jozsefné és társa birtokosok által beadott kereset folytán Panád község ital-mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi Május hó 20-ik napjának d. e. 9 órája** Panád község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. ut. 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetet a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél, valamint Panád község előjaróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi Mártius hó 26-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zakariás Ede,* jegyző

Cu **140 fl.** v. a.

le plătesce acţiile institutului de credit şi economii „ALBINA“ (împreună cu cuponul plătibil la 1 Iuliu 1889)

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla. — Szamos-Ujvár.

[53] 3—3

Acţiile

institutului de credit şi economii

„TIMIŞIANA“

împreună cu cuponul plătibil în 1 Maiu a. c. le cumpĕră cu

60 florini bucata

Cancelaria Negruţiu,
în Gherla — Szamos-Ujvár.

[54] 3-3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☛ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☚

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum prověḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

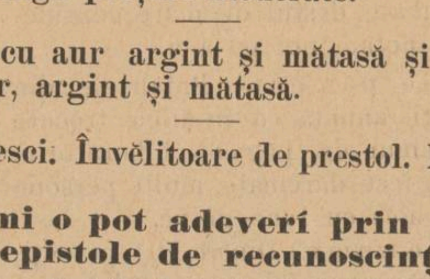

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☛ **Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.**

☛ **Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.**

Dantele bisericesci. Învělitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 21—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 40 Sibiiu, Joi 13/25 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Mărția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2557 Plen.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa ortodocsă română din Transilvania.

În necs cu regulamentul congresual pentru procedura la alegerea de protopresbiter, publicat deja sub Nr. consistorial 1919 Plen. din 6 Martiu a. c., congresul nostru național bisericesc în ședința sa dela 8/20 Octobre 1888 sub Nr. protoc. 111 a adus cu privire la cualificațiunea concurenților la postul de protopresbiter următoriul conclus:

La postul de protopresbiter numai acel concurent se póte candidá, carele va documentá:

a) că posede cualificarea prescrisă pentru concurenții la parochiele de I-ma clasă, prin regulamentul pentru parochii și că au depus esamenul de maturitate;

b) că a împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau scolariu cu succes deplin multămitoriu și că prin zelul și diligința sa, s'a distins în resultatul activității sale pe terenul bisericesc scolariu;

c) un aspirante din altă eparchie, numai cu prealabila învoire a consistoriului eparchiei, la care aparține protopresbiteratul vacant póte concurá;

d) un aspirante, carele a terminat studiile teologice în strëinătate, are së dovedéscă, că a depus esamenul de cualificațiune în eparchia sa;

e) pentru preoții în mod eminent binemeritați pe terenul bisericesc-cultural, anume pentru cei ce în decurs de mai mulți ani în serviciu, prin fapticul lor zel creștinesc și faptica lor capacitate intelectuală și morală au dovedit în mod recunoscut și de consistoriu o chemare estraordinară, lipsa de clase gimnasiale și de esamen de maturitate nu póte formá pedecă întru înaintarea la postul de protopresbiter, dacă nu sunt alți concurenți cu deplină cualificațiune.

Ceea-ce se notifică prin acésta și prin publicarea acestui cerculariu în diarul „Telegraful Român“ tuturor organelor bisericesci din archidiecesă și particularilor spre conformare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în 3 Aprile, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 12 Aprile.

Mai avem încă abia câteva dile, și cu ajutoriul lui Dumnedeu dăm în luna lui Maiu, luna secerișului pentru cele mai multe dintre scólele poporale.

Secerișul acesta intelectual ne înfățișéză terenul, unde a muncit statul învëțătoresc în decurs de 8 luni, ne arată soiul sëmênței, și fructul, bun, rëu, cum va fi, ne arată totodată și condițiunile, între cari s'a lucrat terenul, sëmênța după soiul ei, și multele schimbări climatice, cari și ele au influințat, ca ródele së ajungă la cócere.

Este neapërat de lipsă, ca autoritatea bisericéscă së aibă deplină cunoscință despre acest resultat al secerișului în scólele nóstre confesionale, și de aceea s'au și luat disposițiuni speciale privitóre la facerea esamenelor anuale.

Pentru astădată vom discutá cestiunea esamenelor anuale la locul acesta, ca së arëtăm, că și în diaristică esamenelor le dăm importanța, pe care o merită ele.

Normativul nostru scolariu pretinde, ca la finea fie-cărui an scolariu së se facă un esamen public și prescrie ca esamenul së se facă cu o cuvenită festivitate.

Invëțătoriul și directorul scolariu încă de timpuriu trebue së se pună în conțelegere cu comitetul parochial, și së designeze o di potrivită pentru facerea esamenului. La ocasiunea acésta vor fi cu deosebită considerațiune, ca spre scopul acesta së se designeze o di, în care părinții copiilor së pótă participá în numër cât mai mare la secerișul intelectual al micilor scolari. Së pun apoi în conțelegere cu protopresbiterul tractual, și acesta apoi combinéză terminul esamnelor pentru întreg protopresbiteratul. Ficsat odată terminul cu ințelegere reciprocă între comitetele parochiale și oficiul protopresbiteral, se face cunoscută în biserică poporului diua facerei esamenului, și se învită părinții së ia parte cât mai numeroși la esamen Și fiind-că oficiul comunal are o sumă de datorințe față cu scóla și are chemarea de a promová și el scopurile culturale, urmărite de scóle, trebue avisat și el despre terminul ținerei esamenului.

Oficiul protopresbiteral este organul chemat a dá autorității bisericesci informațiuni esacte despre cursul învëțămêntului. Spre a o puté face acésta, trebue, ca cel puțin odată pe an së visiteze fie-care scólă din tract, și la esamenul anual trebue së fie present, sau la casul de absolută neputință, trebue së fie suplinit prin un comisariu al seu, care apoi trebue së facă raport în scris despre resultatul esamenului.

Terminate tóte esamenele din tract sub presidiul protopresbiterului, sau la cas de împedecare sub cel al substitutului lui, protopresbiterul face raport la consistoriu despre resultatul esamenelor, arătând eventualele scăderi, și făcênd propunerile, cari le crede mai potrivite pentru delăturarea neajunsurilor.

Precum vedem normativele din vigóre au dispus o serie de mësuri pentru facerea esamenelor anuale, cari se vor începe în dilele acestea, și acésta nu fără cuvênt. Dacă voim, ca instrucțiunea poporului së dea înainte, dacă voim së ținem pas cu popórele conlocuitóre, atunci trebue së punem cu toții umër la umër, së facem cunoscute pe tóte căile disposițiunile sinodale privitóre la facerea esamenelor anuale, și së nisuim ca ele së fie observate atât de către organele din parochie, cât și de către oficiile protopresbiterale.

Și dacă vom ajunge, ca acestei cestiuni pretutidenea së i-se dea importanța, ce i-se cuvine, atunci am ajuns dóue lucruri principale: ne-am făcut o icónă fidelă despre mersul instrucțiunei publice, și am câștigat pentru școlă inima poporului, carele, dacă vede resultate, bucuros jertfesce pentru scólă.

Revista politică.

Întréga presă a salutat sërbătorile Sf. Pasci cu articlii măreți, în cari se propoveduesce pacea europénă pentru desvoltarea în liniște a intereselor statelor și pentru consolidarea lor. Triumful adevërului, câștigat prin multe suferințe ale mântuitoriului Christos së fie călăuza tuturor intreprinderilor și a acțiunilor popórëlor, ca creștinătatea së sigileze marea operă a misiunei sale prin acte demne de vécul luminilor, în care trăim, și së ștérgă pentru totdéuna falsul principiu, care ține încătușate adevëratele porniri și care conduce numai la desastrul omenimei.

Sfințenia sfintelor sërbători nici n'a fost conturbată prin sgomote și sciri sensaționale; politica a stat deocamdată pasivă și numai câte un ehou la cele întêmplate înaintea sf. Pasci a fost inregistrat, ca së nu amorțască cu totul iscusința diplomatică și pentru-ca parlamentele, cari încă nu și au putut terminá sesiunea së reiá șirul desbaterilor cu puteri próspete.

In parlamentul ungar se vor începe după vacanța sërbătorilor desbaterile bugetare, la cari guvernul va avé së îndure încă multe greutăți și șicane, de cumva oposițiunea nu se va lăsá de planul, ce l'a avut în vedere, de a nimicí pe ori ce cale și cu

FOIȚA.

Amintiri din seminariul academic-pedagogic de pre lângă universitatea din Iena.

(Încheere).

Afară de acésta mai totdeuna mai avea omul și óspeți, fie dintre praticanții seminariului, sau alți ómeni de scólă, veniți anume së ospiteze la seminariul nostru. Practicanții aveau dreptul, de a-și notá erorile observate și eventual a i le comunicá propunëtoriului, sau a le induce în un protocol, anume făcut spre acest scop. Aici érăși în scris cércă propunëtoriul së-și justifice modul lui de procedere, la care avea dreptul së-i rëspundă criticantele și neputându-se terminá afacerea intre ei, së aducea inaintea membrilor în critic și acolo se hotăra pe a cărui parte se află adevërul metodic.

Nici când insë nu degenera aceste reciproce critice, ci serviau numai și numai cultivării și aprofundării în materia de educațiune a respectivilor combatenți.

Acestea ar fi în liniamente generali organisarea învëțămêntului, căci a străbate mai afund nu cred de interes pentru scopul de față.

Dar viața unei scoli nu se oglindéză singur în invëțămênt, ci și în alte instituțiuni, făcute cu scop de a influințá direct spiritul elevului, cu scop de a-i dá voinții sale o direcțiune, spre tot ce e bun, adevërat și frumos.

Și în respectul acesta seminariul din cestiune póte serví de model.

Este sciut, că ceea-ce omul și a câștigat în timpul tinereții, impresiunile acesteia, datinele, moravurile bune, nu se perd nici odată, ci rëmân o proprietate a aceluia în tot decursul vieții lui. Sădesce deci dela inceput în inima elevului datini și moravuri bune, dacă voiesci, ca el së nu apuce căi rătăcite, căci prin acésta i-ai dat o stavilă puternică în contra rëului. Spre scopul acesta se avea mare grijă, ca disciplina së fie la inălțime cuvenită, së veghia asupra vieții elevilor și afară de scólă, se studia natura individuală, ba era chiar pus anume pre cine së studieze omul, din punct de vedere a talentului lui, a iubirii față de colegi, față de părinți, a atențiunei etc.

Asupra acestor observări se făceau notițe și din casuri speciale se abstragea reguli generale, referitóre la natura spiritului respectivului.

De câte-ori venia së se aplice o pedépsă mai insemnată, se discuta mult asupra greșelii făcute din punct de vedere pedagogic și asupra modului, cum aceea s'ar puté mai bine indreptá.

A face observări de acestea era binevenit timpul dintre óre, când elevii cu invëțătorii lor petreceau intr'o relațiune fórte intimă, ba chiar së jucau impreună și atunci spiritul elevului nu-și mai impunea reservele, cari de altcum și le impune.

Aici 'și descoperia el în tótă libertatea secretele inimei sale, cum se dice, și studiate acestea și mai ușor se puteau aflá remediile potrivite.

Pre lângă acea se făceau escursiuni depărtate afară de escursiunile dilnice, făcute în scopul intuirei geografiei, vre-unui monument istoric, chiar a distanțelor de spațiu pentru aritmetică, a formelor geometrice, a formelor estetice pentru desemn, căci acolo domina principiul: totul pre basa concretului. Escursiunile mai depărtate se făceau în ferii, vara în o direcțiune sau alta a Germaniei, cu scop de a cunósce ómeni și locuri diferite.*)

Tot asemenea së serbau tóte sërbătorile scolari, naționale, intr'un mod deosebit, pentru-ca acestea së sădéscă în inimile băeților simțeminte nobile, umane. În tótă Dumineca se adunau directorul, practicanții și elevii la scólă și acolo se făcea serviciu de scólă dumnedeesc, impreunat cu o predică acomodată priceperei acestora.

Acum după-ce în liniamente generali m'am incercat së dau o oglindă fidelă a vieții seminariului amintit, póte ori și ce om de scólă së tragă concl usiunile de lipsă față de instituțiunile nóstre de ori-ce mijloc pe premierul Tisza. Constatăm însĕ, că în fața reconstruirei cabinetului presa opozițională a încetat deocamdată cu atacurile și acésta se póte considerá de un presemn îmbucurătoriu, că la desbaterile bugetare nu se vor întêmplá scandale, ca și celea, ce le-am inregistrat cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militariu.

---

*) Asupra acestora încă s'a scris în fóia acésta pe larg.

Interesul principal al politicei esterne e ađi îndreptat asupra desvoltărei lucrurilor din România și asupra ministeriului Catargiu. Acest ministeriu a declarat, că creditul, care l'a votat camera pentru intărirea fortificațiunilor se va întrebuințá eschisiv pentru fortificațiunile indreptate contra Rusiei și „Ind. Roumaine", care se inspiră din cercurile guvernamentale cântă pe córdă pacinică, că România cu tóte pregătirile, ce se fac, va rĕmâné cu totului neutrală și nu va jucá rolul de provocătoriu. Situațiunea și relațiunile, ce le are România cu Austro-Ungaria și Rusia sunt cu totul pacinice și amicale, încât nu e temere de nici un conflict, și astfeliu ministeriul Catargiu se póte cu totadinsul dedicá afacerilor interne.

Acésta sună fórte frumos, đic foile vieneze, cei din Viena nu cam pré vreau sĕ dea însĕ credĕmênt acestor insinuațiuni. Cu Catargiu a ajuns la cârmă reacțiunea rusofilă și antimonarchică. Politica boerilor de acum se face pe aceeași córdă ca și în trecut și frumósele asigurațiuni, care le dă dl Catargiu nu trebue sĕ amețéscă și sĕ înșele pe nimenea și nici nu vor înșelá pe aceia, cari au privit cu atențiune manoperele schimbărei ministeriului.

Điarul rus „Nord" a deschis o adevĕrată polemică contra foilor germane, care consideră actualul cabinet român de un instrument al Rusiei. Rusia nu se póte mulțămí nici cu elementele, care-l compun acum, deóre-ce și acest guvern scobóră pe povêrnișul politicei germane. Numai când ar întrá în actualul cabinet bărbații Blaremberg și Mârzescu s'ar puté asteptá ca Rusia sĕ privéscă cu ochi buni sistemul de guvernare român.

Generalul Boulanger a petrecut în Brussela Belgiei un bun timp neconturbat de nimenea. In acésta cetate, incungiurat de amicii și aderenții sei au format planul conspirătoriu, pe care 'l vor urmá cât timp nu vor fi prinși și siliți ca sĕ se astêmpere. In urma intrevenirei guvernului frances însĕ, guvernul belgian a hotărit sĕ provóce pe general a părăsí Belgia, dacă cumva nu o va părăsí de bunăvoie. Astfeliu generalul se vede constrîns a călătorí mai departe. El va merge la Londra, de unde 'și va pune în lucrare tóte planurile, ce le urmăresce. Cei mai mulți dintre membrii comitetului național 'l urméză, rĕmânênd ca comitetul sĕ se intregéscă prin alte persóne, cari aparțin principiilor boulangiste.

Din Belgradul Sêrbiei se anunță, că representantul austro-ungar, Hegelmüller a fost primit de regență și a predat scrisórea credențională, în care se đice, că monarchul nostru asigură pe Sêrbia de cele mai intime relațiuni. Regentul Ristici a rĕspuns, că domnia tinerului rege se va distinge prin acte deosebit de simpatice pentru monarchul nostru. Regența e deplin convinsă despre resultatele binefăcĕtóre, ce resultă din raporturile amicabile reciprocității ale acestor doue state și că numai continuându-se pe acésta cale desvoltarea lucrurilor se va face în mod normal. Cât timp actualul representant austro-ungar va conduce diplomația la Belgrad, desvoltarea pacinică și normală a lucrurilor este asigurată.

---

atare natură și după putință sĕ lucre la o resolvare sănĕtósă a problemei seminarielor nóstre pedagogice.

In interesul progresului nostru cultural este neapĕrat de lipsă, sĕ ne punem tótă puterea în a ridicá seminariile nóstre la inălțimea, de unde mult bine póte sĕ se reverse asupra iubitului nostru popor.

Deci cu inimă și suflet, cu toții, la o lucrare armonică.

Dr. *Petru Șpan.*

---

* (Despăgubirea regalielor.) Ministrul de finanță prin un emis al seu a trage din nou atențiunea proprietarilor de regalii, ca sĕ-și însinue drepturile lor la direcțiunile financiare respective, cel mult până la finea lunei lui Aprile, căci cererile întrate mai târđiu nu se vor luá în considerațiune, ér consecuențele au sĕ le îndure posesorii de regale.

Tot odată recércă pe autoritățile administrative ca sĕ facă cunoscut emisul ministerial și sĕ intervină în afacere, dând spriginul lor. Actele se pot alăturá tare ușor, deóre-ce se recere numai o copiere fidelă de pe cartea funduară, carea se póte face în tótă bună vremea, stând cărțile funduare la dispozițiunea celor interesați.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Zarand, 2 Aprile v. 1889. La 30 Martiu st. v. s'a ținut în Brad sinodul protopresbiteral al tractului Zarand. Membrii au participat nu tocmai destul de numeroși, precum era de asteptat. Abia erau 20 inși din 36.

După îndatinata deschidere a sinodului, pelângă formalitățile recerute, s'a pus la ordinea đilei raportul asupra activității protopresbiterului în decursul anului 1888 precum și asupra stărei protopresbiteratului.

Fiind în raport multe date prețióse, îmi iau libertate a comunicá lucrurile esențiali, precum și conclusele luate de sinod relativ la unele date din raport.

In decursul anului a resolvit protopresbiterul tractual V. R. Dămian 472 piese, au remas neresolvite 15, între aceste 15 sunt 10 procese divorțiale, cari au remas nefinalisate. In raport protopresbiterul arată causele, pentru cari nu s'au resolvit procesele divorțiale.

Și anume: părțile nu presentéză la timp documentele recerute, nu aduc bani pentru timbre, martorii nu se presentéză la timp pentru depunerea fasiunilor etc. etc.

Presidiul aduce la cunoscința sinodului, că Venerabilul consistoriu archidiecesan cu dto 5 Sept. Nr. 2474 Plen. a aprobat înființarea fondului protopresbiteral a cărui menițiune are sĕ fie: „Acoperirea trebuințelor bisericesci și scolari din protopresbiterat"; nu a aprobat însĕ V. consistoriu detaliurile, ce le primise sinodul protopresbiteral în 1887. Intre aceste detaiuri era în locul prim ca: sĕ se cumpere căsi protopresbiterali din înființândul fond ppresbiteral, apoi sĕ se doteze protopresbiterul după ce va cresce fondul la o anumită sumă etc. Comitetul protopresbiteral a primit și a recomândat sinodului modificarea făcută de Ven. consistoriu.

In sinod însĕ 10 membri la numĕr contra 9 inși pe lângă modificarea consistorială au decis, ca din înființatul fond protopresbiteral mai întâiu sĕ se cumpere căsi pentru protopresbiter*).

La conclusele sinodului ținut în 14 Aprile 1888 încă n'a urmat resoluțiunea consistorială.

De aci raportul trece asupra stărei protopresbiteratului, și se împarte în 3 părți.

1. Partea bisericáscă, 2. Partea scolară, 3. Partea fundațională.

Din partea bisericéscă amintesc următórele:

In ppresbiterat sunt: 53 matre și 8 filii cu 42 preoți, 10 admistratori, și 4 capelani. In decursul anului s'au întregit doue parochii: Potinganii și Valeabrad, și sunt în perspectivă a se întregí încă 4.

Numĕrul familielor în ppresbiterat e: 8565 cu 37.133 suflete, cu un crescĕmênt de 600 suflete față de 1887. In 1888 a grasat morbul difteritis în 2 comune: Valeabrad, unde au fost cu 10 mai mulți morți ca născuți, éră în Bucuresci numĕrul morților a fost egal cu al născuților, în celelalte comune nascerile au întrecut casurile de mórte.

S'au născut: copii 799, copile 788, în total 1587, cu 104 mai mult ca în 1887.

S'au căsătorit: 328 părechi, cu 21 mai mult ca în 1887.

Au murit: bărbați 497, femei 460, total 957, cu 477 mai puțin ca în 1887.

Concubinate 34 părechi.

Copii nelegiuiți: feciori 34, fete 28, total 62, cu 2 mai puțin ca în 1887.

Sciu scrie și cetí: bărbați 1771, femei 531, total 2302, cu 75 mai mult ca în 1887.

Catechisare cu elevi dela scóle strĕine s'au ținut în Brad și Baia de Criș. Treceri religióse nu au fost.

Catechisare cu adulții nu s'au ținut nicăiri.

Preotese vĕduve în tract sunt 12. Starea bisericilor e bună. Planuri pentru edificarea de biserici noue s'au făcut în Cebea și Juncul de jos. S'au mai reparat biserici în doue locuri în Baița, și Blășeni.

Cimiteriile sunt în stare bună, afară de Blășeni Criș, Blășeni Plaiu, Sat Grosuri, Curechiu, Stanija, Șesuri și Pescera.

Partea acésta a raportului, sinodul a luat-o spre sciința, cu îndrumarea ca oficiul ppresbiteral sĕ întrevină cu tótă puterea, ca sĕ se întroducă catechisarea cu adulții; éră oficiile parochiale sĕ fie îndatorate a raportá până la 31 Decembre a fie-cărui an.

Partea scolară:

Au fost elevi obligați a frecuentá scóla dela 6—12 ani	1403 copii,	779 copile	=2182
dela 12—15	„ 594	„ 382	„ 976
total	1997 copii,	1162 copile	=3158

Au frecuentat scóla dela . . 6—12 ani	946 copii,	325 copile,	total 1271
„ . . 13—15	„ 195	„ 69	„ „ 264
Suma . .	1141 copii,	394 copile,	tolal 1535

In 1887 au frecuentat scóla dela 6—12 ani în total 2315, cu 133 mai mult; dela 13—15 ani în total 1087, cu 111 mai mult.

Preste tot au umblat la scólă în 1886/7 1584, cu 49 mai mult ca în 1887/8.

Edificii pentru scólă sunt 35 corĕspunđĕtóre și 4 necorĕspunđĕtóre.

Grădini de pomărit sunt 33, crescĕmênt de 2, din acele sunt 29 cultivate și 4 necultivate.

Loc pentru gimnastică e la 24 scóle. Averea mobilă a scólelor face 5.694 fl. Averea immobilă 20.475 fl.; suma 26.169 fl.

Venitul anual al scólelor e: 7175 fl.

Biblioteci parochiale se află în: Brad, Băița, Cebea, Criscior, Curechiu și Ormindea.

Învĕțători sunt: 39 inși, din cari 19 definitivi și 20 provisori. Suma salarielor face 7461 fl., un plus de 148 fl., față de anul trecut. Pe un învĕțătoriu se vine 191 fl.

Esamene la finea anului s'au ținut în tóte comunele afară de comuna Ruda. In cele mai multe comune esamenele s'au condus prin însuși protopresbiterul éră în parte prin comisari esmiși.

Resultatul esamenului a fost în 6 scóle „bun", în 25 suficient și în 2 slab. Scólă nouă a început a se edificá în Rovina.

Invĕțători negligenți în oficiul lor au fost 3 inși: Teodor Simedrea din Mestécăn, Andreiu Crepcea din Prihodiste-Tataresci și Nicolau Crăciun din Stanija.

Partea scolară sinodul o ia spre sciință pre lângă următórele concluse: pe venitoriu sĕ inducă în raport relativ la pruncii obligați la scólă următórele rubrici: a) pruncii obligați a frecuentá scóla dela 6—12 ani și dela 13—15 ani; b) câți prunci, câte prunce au fost eliberați — prin comitetul parochial — dela frecuentarea scólei; c) câți au fost immatriculați. Acest conclus s'a luat pentru controlarea datelor, deóre-ce în unele comune, comitetul a eliberat dela scólă cu ridicata. În altele s'a dat ca obligați a frecuentá scóla numai cei immatriculați; ceea ce este fórte greșit. De ací provine numĕrul cel de tot mic al acelor obligați a frecuentá scóla. Datele sunt mance — date de către oficiile parochiale. Căci dacă ele ar fi întru tóte adevĕrate, atunci ar fi lucru ne mai pomenit că la 37,000 suflete sĕ fie obligați a frecuentá scóla numai 3,158 inși.

Un alt conclus este ca: pre venitorii sĕ se facă în raport amentire și despre activitatea subreuniunei învĕțătoresci tractuale.

Relativ la învĕțătorii negligenți — altcum prea bine cunoscuți în tract — oficiul protopresbiteral a fost însărcinat a purcede cu tótă rigórea contra lor.

Partea fundațională.

Acéstă parte se ocupă cu rațiociniile și averile bisericesci.

Dăm și de aici părțile mai însemnate.

Rațiociniile bisericesci pe anul 1885 s'au substernut tóte la Venerabilul consistoriu spre revisiune și au fost provĕđute cu absolutoriu — afară de puține. — Sau substernut rațiocinii și de pe anul 1886, și câte-va au fost și aprobate.

S'a pus începutul „fondului protopresbiteral" al tractului „Zarand", carele de presente constă din 104 fl. 29 cr.; resultați din arangiarea unui bal.

Banii sunt depuși la „Huniadóra" institut de credit și păstrare în Deva.

Relativ la însinuarea dreptului de cârciumărit trilunariu ppresbiteral a dat indrumările necesari bisericilor nóstre. Doue comune bisericesci: Zdrapți și Crisciorul, cari au folosit ca proprietare regatul treilunariu, și au avut documentele recerute, au insinuat pentru despăgubire dreptul treilunariu de cârcimărit. În alte parochii venitul dela cârcimăritul treilunariu au incurs în lada bisericei; dar l'au dat în licitațiune organele comunale, ele au incassat arênda, și au transpus-o bisericei, aici comunele politice au însinuat dreptul de despăgubire, firesce amintind, că venitul a fost al bise- respective.

In alte parochii comuna politică, abusând de slabiciunea fruntașilor bisericei nóstre, a răpit dreptul trilunariu al bisericei, și venitul împreunat cu el, fără a mai întreba de fostii iobagi, cari singuri au fost în drept a dispune de venitul dela cârcimăritul trilunariu. Răpirea dreptului de cârcimărit trilunariu s'a întêmplat dela 1862 până pe la 1878. Mai sunt apoi câteva comune, unde vinderea de spirituóse au eserciat-o și o eserciază cine vrea. Nu au esistat regalii.

Averile bisericilor sunt:

1.	Realități	19,220 fl.	02 cr.
2.	Pămênturi	8,060 „	08 „
3.	Regalii	1,144 „	44 „
4.	Bani gata	4,773 „	63 „
5	Obligațiuni	59,953 „	55 „
6.	Fundațiuni scolari . . .	107 „	99 „
7.	Obligațiuni private scolari	2,314 „	16 „
8.	Ornamente	39,416 „	17 „
9.	Pasive	842 „	84 „
	Suma .	145,329 fl.	59 cr.
	Detragênd pasivele . . .	842 „	84 „
	Averea bisericilor face . .	149,486 fl.	75 cr.

O sumă destul de frumósă.

Visitațiuni în tract s'au făcut afară de noue comune. Între parochiile, cari arĕta mai puțin progres sĕ numĕră: Blășeni Grosuri, Blășeni Plaiu, Blășeni Sat, Herțegani, Pescea, Stanija, Ribiciora și Tomnatec.

Adevĕrul e, că în aceste comune preoți, nu sunt la culmea misiunei lor.

Raportul, în ce privesce partea fundațională s'a luat spre sciință, pe lângă conclusul ca pe venitoriu sĕ se facă evident în raport și interesele restante.

Din cele premerse se póte vedé, că raportul ppresbiteral a nisuit a dá o icónă fidelă despre starea bisericéscă, scolară și fundațională, el a făcut bună impresiune asupra sinodului.

Punctul cel din urmă de pertractare al sinodului a fost conclusul sinodal al tractului Sĕliște, în causa înființărei unui fond de pensiune pentru preoțimea gr. orientală. Sinodul protopresbiteral a luat spre sciință conclusul comunicat, nu a consimțit însĕ cu înființarea unei reuniuni preoțesci, avêndu-se în vedere, că cestiunea e pendentă la Consistoriul archidiecesan. Credința celor competenți de pe aici este, că o reuniune preoțéscă, nici când nu va fi în stare a înființá un fond de pensiune. Singur numai consistoriul archidiecesan și eventual sinodul archidiecesan va fi în stare a realisá un atare fond.

Cu acestea s'a finit sinodul.

De dorit ar fi ca pe venitoriu sĕ se facă amintire în raport și despre ședințele scaunului protopresbiteral precum și despre activitatea comitetului ppresbiteral în decursul anului, lucruri, cari pentru acum s'au trecut cu vederea.

În partea scolară se arată un crescĕmênt la salariile învĕțătoresci cu 148 fl. Bine ar fi sĕ se amintéscă pe venitoriu, unde anume s'a putut ridicá salariul învĕțătoriului și cu cât? Apoi cu cât e minimul salariului învĕțătoresc și în care comună, și apoi unde e macsimul salariului? minimul salariului este de notat; pentru-ca încât va fi posibil sĕ intrevină chiar și protopresbiterul pentru ameliorare.

Fiind vorba de resultatul esamenelor, chiar și pentru membrii sinodali este curios a scí, unde a fost resultatul „bun", pentru-ca sĕ se pótă țíné în evidență învĕțătorii buni cu numele, precum și comunele, în cari funcționéză atari învĕțători, căci dacă trebue sĕ crestăm pe învĕțătorii negligenți, tot astfeliu sĕ aprețiăm pe cei bravi.

---

*) Dacă ar fi đis în decisul consistorial, că spre acest scop fondul *nu* se póte întrebuința, póte ar fi justificată acésta remonstrațiune, altfeliu n'are sens. Red.

În fine fiind-că visitațiunile canonice se fac regulat și aprópe în tóte comunele, cred, că nu ar fi lucru greu a se constatá, unde funcționézǎ regulat organele nóstre parochiale precum: comitetul, epitropia, și sinodul parochial; căci tendența nóstră trebue sě fie ca sě vedem funcționând regulat întreg organismul nostru bisericesc, dela comitetul parochial până la congresul național. Numai așa vom dá viață instituțiunilor nóstre. *Corespondentul.*

De lângă Ciuc, în 10 Aprile, 1889. Onorate domnule redactor! In prețuitul ḑiar ce redigiați, s'a publicat o serie de articli în Nrii 26—31, a. c. sub titlu „In fața sinodului archidiecesan.“ Mare ne este mângăerea, când vedem, că se găsesc ómeni zeloși, cărora le zace la inimă binele și prosperarea bisericei nóstre, și interesându-se nu întrelasă a arătá neajunsurile ce trebue sě le îndurăm și a arătá mijlocul, modul de a se căutá după balsamul vindecătoriu.

S'au arătat cu cunoscință de causă neajunsurile, ce bântue biserica nóstră în acea serie de articli, puněndu-le în vederea sinodului procsim.

Se póte, că Măritul sinod archidiecesan va aduce concluse și decisiuni noue pentru indreptarea lucrurilor, dar ce folos, dacă se vor aduce unele disposițiuni, sau se vor mai creá câțiva § fi pentru stirpirea neajunsurilor, până când conclusele și legile aduse de congresele și sinódele nóstre remân literă mórtă.

Sě nu ne prindă mirarea, când vedem în concursele publicate pentru ocuparea parochielor tacsate casa parochială până la 50 fl. venit pe an și jugěrul de pămênt dela 15—20 fl. și ferdela mică de cucuruz cu 1 fl., ér stolele sunt ca un barometru, ce după impregiurări se ridică ca se pótă arătá venitul de 400 fl. ca se pótă corěspunde stipulațiunilor regulamentului pentru parochii? pe când dacă s'ar prețuí venitul parochial conscienţios póte abia ar dá venitul de 200—300 fl. la an; evident că în chipul acesta noi nu inaintăm, ci numai ne inșelăm.

Voesc sě-mi fac observarea cu deosbire la un pasagiu din acei articoli.

Étă ce ḑice autorul acelor serii de articlii la Nr. 31:

„Responsabilitatea pentru tot ce se face și nu se face cade în prima linie asupra acestui organ (protopresbiterul), de aici marea încredere, ce trebue sě o aibă și consistoriul în acel organ, și și oficiile parochiale inmediat supuse protopresbiterului, el e medicul, prin care credincioșii singuratici și corporațiunile nóstre iși validitézǎ drepturile lor în biserică, el dă în prima linie adăpost instituțiunilor nóstre bisericesci, de el se incălḑesc scólele, sub priveghiarea lui se ridică bisericile și se ocrotesc averile.“

Aceste afirmațiuni nu le contestézǎ nimenea, că nu ar avea acea sfântă chemare, și că după pracsa bisericei nóstre nu i s'ar impune atâtea greutăți unei singure persóne, ba mai fiind și paroch ai mai dá încă de lucru, ar trebuí protopresbiterii sě fie ómeni cu puteri estraordinari, ca sě-și pótă impliní sarcinele cu conscienţiositate.

După cât am putut pětrunde cu mărginita mea pricepere, tocmai aicia am găsit isvorul tuturor relelor, de suntem sěraci ca nimenea alții n'avem fonduri parochiale, protopresbiterale, afară de 4—5 protopopiate, unde se găsiau la cârmă ómeni zeloși, căci s'au dat o putere nemărginită protopresbiterilor, consistoriul nu crede numai protopopului, de unde a urmat, că protopopul în tractul seu a făcut ce ia plăcut chiar și cu ignorarea legei. Protopopul nu s'a genat a face cei place sciind, că nimenea nu l controlézǎ, nici avênd témă, că va fi denunțat inaintea consistoriului; căci care preot ar cutezá a face una ca acésta, sciind că va fi persecutat până la mórte.

Nu ne prinde mirarea dacă astăḑi după 20 de ani dela introducerea Stat. organic sunt parochi, care nici după nume nu-l cunosc; căci protopopul este chemat al pune în lucrare, ér preotul face cei demândă protopopul, dacă protopopul este un om comod sau nepăsătoriu, sau bolnăvicios, atunci tot protopopiatul este condamnat la neactivitate și nepăsare.

Ar fi de dorit a se căutá după mijlóce, prin care și protopresbiterul sě fie pus sub controlă în protopopiatul seu*); vor obiectá d-ni cetitori, că acolo-i comitetul și sinodul protopresbiteral, insě la acésta rěspund, că comitetul și sinodul se póte intruní numai, dacă are plăcere dl protopresbiter al convocá și și atunci are a vorbí la materialul, ce-l pune la ordinea ḑilei, că dacă rapórtele sunt esacte sau dacă cuprind starea întrégă a protopopiatului, și acea puțin 'l geuá, dacă cine-va ar obiectá că pe venitoriu sě fie mai complet. *C.*

Varietăți.

* (Dela Curte). Familia imperială-regală a părasit Ischl. Maj. Sa monarchul s'a reintors la Viena; ér Maj. Sa împěrătésa-regină a plecat la Wiesbaden dimpreună cu archiducesa Maria Valeria.

* Alteța sa ces. reg. archiducele Wilhelm, inspectorul general de artilerie, va sosí încă în decursul acestei luni la Sibiiu.

* (Invitare.) „Societatea de lectură“ pedagogico-teologică din Arad învită la „*Ședința publică*“ ce se va ținé în Dumineca Tomei la 16/28 Aprile a. c. cu următórea

Programă.

1. „*Sě se umple gurile nóstre*“ de I. Vorobchievici, esecutat de corul vocal sub conducerea dlui profesor N. Chicin.
2. „*Cuvênt de deschidere*“ rostit de v.-pres. Iuliu Iorgovici, teol. c. III.
3. „*Salt ardelenesc*“ de I. Mureșian, esecutat de corul instrumental sub cond. dlui prof. N. Chicin.
4. „*Un devotament familiei Hurmuzachi*“ poesie de A. Mureșian, — decl. de Al. Popovici, teol. c. II.
5. „*Serenadă*“ de K. Karasz, — cor vocal.
6. „*Despre capital*“ disertațiune de Virgil Ursu Negru, teol. c. III.
7. „*Ce te legeni codrule*“ de I. Vorobchievici, — cor vocal.
8. „*Echou seminarial*“ de N. Chicin, — cor instrumental.
9. „*Hodja Murad Pașa*“ poesie de V. Alecsandri, decl. de Aur. Givulescu, teol. c. I.
10 „*Doină*“ de Gr. Ventura, — cor vocal.
11. „*Fulger și trěsnet*“ de I. Ivanovici, — cor instrumental.
12. „*Lume lume*“ de I. Mureșian, — cor vocal.
13. „*Souvenir, Atacul Griviței*“ de I. Vollmar, — cor. instr.

Oferte benevole in favorul bibliotecii societății se primesc cu mulțămită și se vor cuitá prin ḑiare.

Arad, 29 Martiu, 1889.

Comitetul arangiatoriu.

* (Colonisări de ciangăi.) Ministeriul de finanță a vêndut din domeniile statului un complecs de pămênt pentru colonisarea a 150 familii de ciangăi în Ardeal și anume 100 familii vor fi așeḑate la Deva ér restul în Huniedóra. Sămênăturile s'au făcut încă din tómnă, casele sunt frumóse și ciangăii n'au decât sě se așeḑe dea gata. In modul acesta numai e temere, că ne vor părăsí. De n'ar păți-o numai ca țiganul, carele s'a așeḑat deodată pe pré multe perini.

* (Urmările demonstrațiunilor). Mai mulți ascultători dela institutul de agricultură din Cluș au fost eliminați, din causă, că au luat parte la scandalósele demonstrațiuni de strade

* (Rěmășag.) In ḑilele trecute a sosit aici un oficer staționat la garnisóna din Gratz. Dênsul s'a rěmășit pe 1000 fl. că va face pe jos distanța din Gratz peste Viena, Budapesta, Arad până în Sibiiu în 14 ḑile. Voiagerul a câstigat mia, căci a sosit încă în ḑiua a 13-a și după o baie bună s'a reîntors immediat pe calea ferată la Gratz.

* (Fond pentru țerani). Adunarea din urmă a preoților din districtual Cernăuți a decis înființarea unei bănci pentru ajutorarea țěranilor. Statutele băncii s'au și elaborat din partea comitetului constituit sub președința protopresbiterului districtual Ioan Olinschi.

* (O reformă la oficiul telegrafic.) O reformă de mult simțită se anunță că se va întroduce în oficiul telegrafic. Ea se referesce la telegramele, cari sunt duse din partea espreșilor și pentru cari trebuia sě lași la oficiul telegrafic 5 fl până ce venea avisul despre remunerațiunea dată espresului. Remunerațiunile se vor ficsá pentru întrégă țara și vor fi egale și astfeliu se vor delăturá multe neajunsuri.

* (Rosa de aur). Precum află ḑiarul „Figaro“ rosa, ce o a sfințit papa în Dumineca a treia a paresimilor, se va oferí de astădată archiducesei Stefania.

O colecțiune de documente.

A eșit de sub tipariu și se află de vênḑare în librăria archidiecesană din Sibiiu cartea întitulată: *Documente pentru limbă și istorie*, culese și publicate de Dr. Ilarion Puscariu, archimandrit, deputat congresual și sinodal, asesor consistorial referent, membru al representanței comitatului Sibiiu, membru al representanței cetății Sibiiu, membru pe viață al Asociațiunei transilvane pentru literatura poporului român, membru al comitetului central și directorul despărțământului III al acelea-și Asociațiuni etc.“

Tomul I. Sibiiu. Tipariul tipografiei archidiecesane, 1889. Format 8⁰ mare 400 pagine. Hârtie albă curată. Prețul 2 fl. 50 cr. v. a. Conține câteva ilustrațiuni și facsimile precum și portretul fericitului episcop român ortodocs Vasilie Moga: tóte bine lucrate.

Materialul cuprins 'l reasumăm precum urmézǎ:

1. *Codicele „Lazar“*, părți alese dintr'o colecțiune de manuscrise, aflate în biblioteca fericitului George Lazar.

2. *Odă* compusă de George Lazar cu ocasiunea logodirei împěratului Francisc I., la anul 1808.

3. „*Învěțatul popa Petru din Hodac,*“ un document din anul 1704, privitoriu la biserica română ortodocsă din Erdő-Szt.-György, în care preotul Petru din Hodac jócă un rol fórte insemnat, atât ca om isteț, cât mai ales ca om, carele se pricepe la feliurite „meșteșuguri“ bune.

4. *O serie de documente și date istorice* dintre anii 1783—1810, privitóre la biserica română-ortodocsă din Transilvania, în timpul, cât a fost condusă de episcopi — administratori impuși.

5. *Date și acte* de sub episcopul Vasilie Moga dintre anii 1810—1845.

6. *O diplomă din anul 1662*, dată de principele Transilvaniei, Michail Apafi, prin care se denumesce Daniil, de episcop preste partea de dincolo de riul Olt, declarându-se de episcop esemt de sub jurisdicțiunea metropolitului Sava Brancovici a cărui iurisdicțiune episcopéscă se estindea preste celelalte părți din Transilvania și Ungaria.

7. *Un chrisov dela Michail Apafi* din anul 1682 în traducere românéscă, făcută la anul 1828, în causa scuterei de ḑecime a preoților din scaunul Sibiiului.

8. *Date și documente privitóre* la istoria bisericei din părțile Oradei-Mari.

9. *Confesiunea credinții unitarilor*, după un document din anul 1752.

10. *Acte de sub împărětésa Maria Theresia*, privitóre la regularea referințelor între românii gr. or. și românii uniți.

11. *Istoricul* fundațiunei „Romantzai“.

12. *O serie de documente* dintre anii 1884-1861, privitóre la istoria națională și bisericéscă a românilor din Ungaria și mai ales din partea Transilvaniei.

13. „*Ruina mănăstirei dela Sâmbăta de jos,*“ observări relativ la sórtea mănăstirilor române, și câteva legende privitóre la mănăstirea dela Sâmbăta.

Afară de materialul indicat, cartea mai conține și unele observări din partea autorului, despre „împregiurările din afară, unde un document sau altul s'au aflat, s'au se póte aflá și vedé“. In fruntea fiecărui document se indică pe scurt cuprinsul aceluia: o înlesnire petru cei ce vor sě le foloséscă.

Materialul indicat la punctul 1. „așa numitul codice „Lazar“, e semnificativ pentru limba, în care este scris. Acésta ne reamintesce timpul de tristă aducere aminte al înrîurirei strěine, ce s'a esercitat asupra referințelor esterne și interne ale bisericei nóstre. Numitul codice nu este productul lui Lazar; Lazar numai l'a decopiat.

Documentul dela punctul 2, „Oda lui Lazar“, este espresiunea setimentelor subiective față cu casa domnitóre ale autorului, carele se identifică cu sentimentele obstesci ale némului seu.

Documentul întitulat „Invěțatul popa Petru din Hodac“ revarsă o raḑă de lumină asupra stării discreționare, în care se aflau românii ortodocși în secolul 17, și e semnificativ mai ales în vederea destăinuirii, ce ne face, că adecă numiții români, cu tótă vitregitatea timpurilor, nu erau cu totul lipsiți de ómeni „isteți,“ „întreprinḑětori“, „inițiați“ în feliurite meșteșuguri.

Documentele, pe care le-am indicat la punctele 4 5 6 7 8 10 11 și 12, sunt chemate a contribuí la delucidarea mai multor întrebări încă nedeslegate, privitóre la istoria bisericei române din Transilvania și Ungaria în vécul 17 și 18, și a întărí și mai mult aděvěrurile istoriei mai nouě a bisericei nóstre.

Materialul indicat la punctul 13, supus unei critice severe, póte sě facă și el servicii binevenite istoriografului.

Cele mai multe dintre documentele cuprinse în cartea de față sunt publice emanênd parte dela dicasterii bisericesci, parte dela dicasteriile statului; douě (pt. 1 și 2) sunt private, ér cel din urmă (pt. 13) aparține isvórelor așa numite tradiționale. (Aprețiarea valórei isvórelor de soiul din urmă este, ce e drept, una dintre cele mai grele chemări ale istoriografului, cu tóte acestea ele îi sunt binevenite).

Tóte acestea documente, precum și altele de feliul lor, culese și adunate la un loc, vor face la timpul seu bune servicii bărbaților de specialitate: de aceea nu mi pot ascunde mulțămirea față cu intențiunea autorului: de a continuá lucrarea începută.

In prefață analisând în mod obiectiv valórea unor asemenea colecțiuni de documente, precum e cea de față, autorul relevă în mod nimerit meritul, ce l au bărbații, cari, conduși singur numai de dorul nobil: de a-și pune puterile în serviciul interesului obstesc și al luminării, se supun unei lucrări de soiul acesta, fără — adaugem noi — a sě puté asceptá în cele mai multe casuri și la cuvenita rěsplată materială. Incât pentru acest punct deci me pot provocá cu tótă linistea la numita prefață, în care se arată, între altele, și fasele, prin care a trecut colecțiunea acésta, făcêndu se în același timp amintire și de persónele, care au sprigìnit pe dl autor în lucrarea sa.

---

*) In mod mijlocit este pus, pentru-că ori și cine e îndreptățit a face arětare contra lui dacă nu și implinesce oficiul în regulă. Red.

In urmarea celor arĕtate îmi face o plăcere deosebită a atrage atenţiunea On. public interesat asupra intreprinderei dlui archimandrit Dr. I. Puşcariu.

Sibiiu, în 21 Aprile, 1889.

Prof. *Crişian.*

Loterie.

Sâmbătă în 20 Aprile 1889.

Buda:	**85**	**84**	**81**	**70**	**87**

Mercuri în 24 Aprile 1889.

Sibiiu:	**37**	**13**	**55**	**1**	**46**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.67	5.60
Napoleon	9 50¹/₂	9.51
100 marce nemţesci	58.70	58.70
London pe (poliţă de trei luni)	120.15	120.15

Sz. 1279/889 plg. [59] 3 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy id. Zeyk Jozsefné és társa birtokosok által beadott kereset folytán Panád község ital-mérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalásra határnapul **1889 évi Május hó 20-ik napjának d. e. 9 órája** Panád község házához tüzetik ki, mely határnapra az összes érdekeltek a birt. rend. ut. 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztettnek meg, hogy a keresetet a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél, valamint Panád község elöjaróságánál megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi Mártius hó 26-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök.

Zakariás Ede, jegyző

Câştig uşor!

fără capital, fără cauţiune!

Se caută pe lângă **o provisiune însemnată, vêndĕtori vrednici** (capabili) pentru **un articol care se póte desface de tot uşor** în tóte cetăţile şi locurile **provinciei.** După o activitate probată se va plăti şi o léfă **ficsă lunară. Câştigul dilnic** e dovedit dela **5 fl. pănă la 10 fl.** Şi ca **câştig lateral** e fórte acomodat pentru tóte persónele, cari negoţiază cu partide private. Cererilor se va rĕspunde prompt şi sunt a se adresa la **cancelaria neguţătorésca „La Confidentia“ în Budapesta.** [60] 1—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☞ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☞ Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 22—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroidi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 25—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriş	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuş	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaş	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaş	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.45**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apaţa	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.45	—	—	**9.52**
	1.55	**5.37**	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	**1.14**	—
Timiş	—	**9.36**	**1.45**	—
Braşov	—	**10.12**	**2.32**	—
	4.10	—	**7.10**	—
Feldioara	**4.56**	—	**7.31**	—
Apaţa	**5.37**	—	**8.14**	—
Ágostonfalva	6.07	—	**8.36**	—
Homorod	6.55	—	**9.12**	—
Haşfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighişoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaş	10.37	—	**11.47**	—
Copşa mică	10.59	—	**12.02**	—
	11.16	—	**12.09**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaş	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuş	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluş	5.56	—	**5.—**	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghirbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireş	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	**4.49**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.09**	11.37
Şibot	—	**11.39**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuş	8.59	**1.16**	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	**6.40**
Petroşeni	12.30	**7.12**

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.12	**9.02**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	**9.45**

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.35**
Şeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneş	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneş	—	9.45	**10.50**
Şeica mare	—	10.20	**11.20**
Copşa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.21**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.13**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	**8.—**
Oşorheiu	—	10.20	**9.49**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 41 Sibiiu, Sâmbătă 15/27 Aprile, 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 14 Aprile.

Suntem în ajunul sinodului archidiecesan. Biserica nóstră ér e chemată prin representanţii sei, ca sĕ continue opera mărétă de a ridicá pe poporul nostru şi a l pune în condiţiuni onorabile, în condiţiuni, de cari sĕ nu mai profiteze absolutismul şi demagogia, ci numai ómenii reali, ómenii muncitori, aceia ce sacrifică viaţa lor, în serviciul causei sânte a némului nostru. Cu respect şi recunoscinţă pronunţăm totdéuna numele acelora, cari s'au intrunit cu un cuget şi simţire spre a ne dá o constituţiune bisericéscă, după care sĕ ne regulăm trebile nóstre, aşa cum ne convine, cum ne póte fi mai priincios şi cum corĕspunde mai bine trebuinţelor nóstre. Punem mare preţ pe constituţiunea bisericéscă şi am cerut şi cerem necontenit, ca ea sĕ se ingraveze mai mult în inimile nóstre decât în paginile statutului organic, şi astfeliu convinşi, că partea preponderantă a aleşilor clerului şi poporului nostru, sunt convinşi unul ca unul de trebuinţele celor ce i-a trimis şi onorat cu mandatul, credem că-şi vor da silinţa, ca tot mai mult şi mai mult sĕ contribue a satisface trebuinţelor reclamate de biserică.

Din rapórtele ce le va presentá Venerabilul consistoriu ne vom convinge mai bine, dacă biserica dă înainte, ori stagnéză, face progres, ori e împedecată în cursul desvoltărei ei prin ómeni nedestoinici, şi în genere prin organe, cari nu-şi cunosc chemarea, nu au inimă pentru binele şi fericirea poporului. Dacă calea cea dintâiu o vom constatá, bucurie va umplé inimile şi sufletele nóstre, căci de alte bucurii şi aşa nu suntem părtaşi decât, când putem vedé, ridicându-se colea o scólă, ici o biserică, câte un fond menit a dá urmaşilor nostri aceea, ce nouă nu ne a fost dat sĕ avem, mângăerea de a ne cultivá mai cu înlesnire, de a ne apropiá mai cu uşurinţă de isvórĕle cele bune şi dătătóre de viaţă ale sciinţii, de ómeni, cari sĕ se identifice cu propagarea şi respectarea preceptelor morali, cari sunt basa fericirei omenesci.

Şi mai mare ne va fi bucuria, când vom câstigá convingerea, că avutul nostru este pus în mâni curate, sĕ administréză în regulă şi că din acel avut putem tot mai mult şi mai mult sĕ îmbunătăţim sórtea acelora, ce trăesc în nemijlocita apropiere a poporului, cari lucră pentru de a i deschide ochii minţii şi ai inimei, ca în venitoriu sĕ nu mai fie românul ce a fost, unéltă órbă pentru scopuri strĕine, ci un popor consciu de drepturile lui cetăţenesci, un popor cu putere de viaţă şi cu ambiţiunea aceea nobilă de a se ridicá dacă nu mai sus, dar cel puţin acolo, unde sunt aceia, cari mult au contribuit la starea tristă, în care se găsesce încă în marea lui maioritate.

Lucrarea nóstră deci e o lucrare culturală, o lucrare ce trebue sĕ întimpine plăcerea şi apreţiarea tuturor ómenilor de bine, tuturor acelor ce iubesc ordinea, iubesc lumina şi condamnă intunerecul.

Avem mult de făcut, avem multe pĕcate vechi de curăţit, avem sĕ luptăm cu nenumerate pedeci, cari se pun în drumul nostru, dar pe tóte le vom învinge, încetul cu încetul, numai bunăvoinţă şi pricepere sĕ avem. În fruntea bisericei din norocire stă aḑi un bărbat probat, un caracter firm, o inimă nobilă, care bate cu căldură pentru binele credincioşilor sei şi pentru ridicarea lor, şi avem garanţă, că biserica sub atare cărmaciu va merge tot mai în spre bine, instituţiunile ei vor fi regulate după principiile cele mai liberali şi sănĕtóse, şi încât va fi posibil, în fruntea afacerilor pentru viitoriu din ce în ce vor devení ómenii cei mai onesti şi activi, cei mai zeloşi, şi cei mai cu pricepere.

Fără acestea condiţiuni nu putem dá în spre bine, şi e necesariu, ca toţi factorii sĕ se împreune la aceea lucrare, pe care archiereul conducĕtoriu al sinódelor nóstre de un lung şir de ani o a designat.

Conclusele ce se aduc, au sĕ fie o consecinţă a trebuinţelor şi intereselor bisericei, şi de aceea ele trebue sĕ fie apreciate de întrégă biserica, ér nu de nescari aspiraţiuni de partid séu de nisce esigenţe individuali, căci aceste de regulă aduc numai rĕu şi nutresc patimile.

Din norocire în timpul din urmă pare că s'a mai domolit spiritele, biserica îşi eserciază influinţa sa binefăcĕtóre peste tot locul, şi după putinţă sĕ nisuesce după un program bine precisat a împăcá multe trebuinţe, a aliná multe suferinţe şi a adăpostí pe cei mai buni fii ai sei, ale înlesní traiul şi indulcí viaţa, virtuţi aceste, cari se rĕsfrâng plăcut în ochii tuturor celor ce urmăresc cu interes viaţa nóstră bisericéscă şi nu sunt preocupaţi. În viitoriu ea va fi tot mai potinte, puterile ei vor fi tot mai mult şi mai mult raḑele binefăcĕtóre, ce le va revĕrsá, numai paciinţă trebue sĕ avem, şi sĕ cugetăm, că ce am fost înainte de acésta cu câte va decenii şi ce suntem aḑi. In trecut desconsideraţi, aḑi cu un cler destul de luminat; în trecut fără scoli, aḑi pe multe locuri cu nisce invĕţători, cari ar face onóre ori cărui popor cu stabilimente culturali de sute de ani, şi dacă tóte aceste sunt vĕdite, şi nu le póte trage nimenea nici cei mai neimpĕcaţi duşmani ai nostri la indoélă, datori suntem sĕ privim cu incredere la biserică, cu incredere la cei ce o conduc şi cu incredere în un viitoriu mai bun şi mai fericit.

Sporindu-se ómenii, cari cugetă drept, ómenii cari doresc cu sinceritate progresul, despotismul va rĕcí de sine, principiile de legalitate şi de iustiţie vor triumfá, căci vor găsí totdeuna intrepreţi şi aderenţi.

Privim deci cu încredere în viitoriu şi la lucrarea sinodului, ce se va intruní mâne, ḑicênd membrilor sinodali un „Bine a-ţi venit.“

Revista politică.

Decând cu intrarea noilor ministri în actualul cabinet al dlui Coloman Tisza nu se mai vorbesce decât de reforme radicale, ce au plănuit ale întroduce atât ministrul de finanţă, de iustiţie cât şi cel de interne.

Ministrul de finanţă, d-l Alesandru Wekerle a ţinut înaintea alegĕtorilor sei din Baia-mare o vorbire, în carea — în tocmai ca premieriul Tisza înaintea alegétorilor din Oradea-mare — şi-a desvoltat întregul seu program ministerial.

Noul ministru de finanţă umblă cu planuri mari: Reformă în administraţiunea finanţiară şi în întréga administraţiune politică cu scop de a se lărgí sfera de administraţiune a statului şi a se mărginí administraţiunea autonomă; reforma dărilor directe, conversiunea întregei datorii a statului, ridicarea losurilor şi restabilirea valutei.

Precum se vede ministrul desfăşură un program uriaş, încât abia i-ar fi cu putinţă al realisá în întréga durată a unui ministeriu; activitatea de până acum a dlui Wekerle însĕ este o garanţă, că deşi nu-şi va puté realisá întregul program, va realisá o parte însemnată a programului şi anume aceea, care recere mai mare urgenţă; în tot casul noul ministru va aduce o îmbunătăţire în finanţele Ungariei.

Desideriu Szilágyí, ministrul iustiţiei în scrisórea adresată alegĕtorilor din Pojon a ḑis, că dênsul vede politica practică a Ungariei hotărită prin lipsa în o absolută siguranţă a păcei; prin necesitatea pregătirilor de rĕsboiu precum şi prin reformele şi ordinea necesară la visteria statului. El părtinesce ori-ce jertfă, care promovéză desvoltarea politică şi economică a Ungariei; voesce însĕ ca reforma judiţială sĕ mérgă mână în mână cu cea administrativă; în

FOIŢA.

Un amic al ḑiariului nostru ne recércă se dăm publicităţii imnurile următóre, compuse de Iraclie Porumbescul, paroch în Bucovina.

Imnul bisericei.

I.
Când în ḑi de sĕrbătóre
Rugei clopot auḑim,
Toţi creştinii, mic cu mare (bis)
La biserici sĕ grăbim, (bis)
Pe Dumneḑeu sĕ-l slăvim.

II.
Frate, noi, căci lângă frate
In biserică când stăm
Şi cu inime plecate (bis)
Sfânta „slujbă“ ascultăm, (bis)
Mult, o, mult ne mângăem.

III.
Lumea-i de primejdii plină,
Neîncetat ce neîmbulḑesc;
Éră ruga cea creştină (bis)
Este un paloş îngeresc, (bis)
Relele nu îndrăsnesc.

IV.
Veḑi, mieluţi 'n timp de vară
La isvóre cum grăbesc,
Cum a setei ferbinţélă (bis)
A şi-o recorí doresc (bis)
Şi apoi veseli dănţuesc.

V.
Astfeliu omul în viaţă
Duce sete, duce dor
De întărire, de dulcéţă, (bis)
De un ceresc şi sfânt isvor, (bis)
Sufletul recoritoriu.

VI.
Şi în biserici isvoresce
Rîul cel dumneḑeesc,
Ce'ndulcesce şi'ntăresce (bis)
Pe tot omul crestinesc, (bis)
In amarul pământesc.

VII.
De aceea în sĕrbătóre
Clopotul când auḑim,
Toţi creştinii, mic cu mare (bis)
La biserici sĕ grăbim, (bis)
Sufletul sĕ ne'ntărim!

Iraclie,
paroch în Frătăuţul nou.

Imnul scólei.

I.
Ḑiua o face sfântul sóre,
Óchii trupului sunt sori;
Dar a minţii luminare
Se revarsă aḑi prin scoli (bis)

II.
Făr de sóre îi négră nópte,
Făr de ochi e ca în mormênt;
Insĕ mult mai tristă sórte
Este minţii ochi lipsênd (bis).

III.
O, şi biata ţĕrănime
Minţii ochi căci n'a avut,
A înşelat-o ori-şi cine,
Au înşelat-o, cum a vrut (bis).

VI.
Şi împĕratul, care este
La toţi binevoitoriu,
El de aceea şi doresce
Şi ţĕranul sĕ aibă scoli (bis).

V.
Sĕ aibă scoli, care i-or spune
Cum el are a trăí,
Ce drept are el în lume,
Cum de rĕu a se păḑí (bis).

VI.
Hai deci fraţi, hai sorióre,
Hai la scólă sĕ umblăm;
Cu a învĕţări scumpi odóre
Mintea sĕ ne-o înzestrăm (bis).

Iraclie,
paroch în Frătăuţul nou.

Imnul „Iordanului“.

I.
Strigă glásul în pustie:
„Calea domnului gătiţi!“
Deci cu psalmi de bucurie
Némuri, la Iordan grăbiţi!
Căci spre Iordan Christos astăḑi păşesce.
El sĕ se boteze prin Ioan voesce.
Calea-i deci i-o înmândriţi!

II.
Cel-ce sórelui dă rază
Lumei vecinic împĕrat,
Taină mare aḑi aşaḑă
Sĕ ne spele de pĕcat
Prin botez el astăḑi raiul ni-l deschide,
Prin botez el astăḑi iadul ni-l închide,
Fie în veci prélăudat!

III.
Ale apelor isvóre
Astăḑi cursul îşi opresc
Îngeri, lună, stele, sóre
Stau cu frică şi privesc;
Cum colo, la rîu, la rîu la Iordan
Spre a primí botezul vine la Ioan
Însuşi Domnul cel ceresc.

IV.
Treimea se înfăţişéză:
Tatăl, Fíul, Duchul sfânt;
Fiul, ca om se botéză,
Ḑuchul, ca porumb sburând,
Ér Dumneḑeu Tatăl din ceriuri grăesce
Cest ce se botéză, fiul meu el este
Ascultaţi de al lui cuvênt!

Iraclie,
paroch în Frătăuţul nou.

acésta vede concentrate tóte puterile naţiunei. In viaţa judiciară vrea sĕ ridice cel mai strict simţ de datorinţă şi spre scopul acesta va elaborá o lege disciplinară practică. Rolul principal al naţiunei se basézá pe păzirea egalităţii de drept, care a fost şi ideea miscărilor de eliberare în 1848. Intre cetăţeni nu trebue sĕ esiste pĕrete de despărţire, ci trebue, ca tóte religiunile, naţionalităţile şi tótă viéţa socială sĕ formeze în privinţa dreptului un singur mădulariu al organismului statului. In egalitatea tuturor cetăţenilor se află puterea naţiunei.

Căsătoria civilă încă vrea sĕ o întroducă facultativ; compromisul cu Austria 'l va respectá; decentralisarea tablelor e necesară şi tot asemenea introducerea unui nou drept de ereditate. In conţelegere cu dl Tisza va tăiá cu securea la rădĕcinile administraţiunei îmbĕtrânite, al cărui sistem numai e de loc practic, va înzestrá administraţiunea cu bărbaţi luminaţi şi va creá o administraţiune judiciară, a cărei instanţă ultimă sĕ fie un tribunal independent şi imparţial.

In fine promisiunile ministrului de interne, că va introduce o reformă îmbucurătóre se simţesc încă de pe acum. Fóia oficială publică absolvarea comitelui suprem din Ugocia. Astfeliu dacă numai împarte se vor realisá promisiunile noilor ministri, pe cari şi i a ales premieriul Tisza, se sperézá la o îmbunătăţire radicală a statului ungar.

In Viena domnesce mare nelinişte. Mai multe greve au repeţit escese şi demonstraţiuni turbulente, încât a trebuit sĕ se recuire o mare parte din miliţie. Urmările acestor scandale de strade sunt grave, căci mai mulţi cetăţeni zac greu răniţi, unii au murit şi tot astfeliu şi soldaţi.

Foile cehe vorbesc despre o împăcare a germanilor din Boemia cu cehii. Impăcarea ar fi luat asupa-şi sĕ o ducă la îndeplinire însuşi premieriul austriac, cont. Taaffe. Spre scopul acesta a şi făcut Taaffe o călĕtorie de sĕrbătorile sf. Pasci la Praga, unde a convenit cu conducĕtorii boemilor şi ai germanilor şi a început a pune basă unei înţelegeri. Efectul visitei lui Taffe s'a şi simţit îndată, deóre-ce unii dintre deputaţii germani, cari au fost primiţi de Taffe au şi început a propagá ideile de înţelegere. Cu tóte acestea însĕ foile germane nu vreau sĕ crédă, că s'ar puté face vr'odată proiectata înţelegere.

In Berlin circulă decât-va timp svonul, că imediat după terminarea sesiunei se vor urmărí pe cale judecătoréscă fracţiunea deputaţilor sociali democratici. La început nu se pré puneau temeiu pe aceste sciri, dar acum chiar organul principelui Bismarck se ocupă de acéstă cestiune şi espunerile lui sunt tare bătătóre la ochi.

Intre ministrul preşedinţe italian Crispi şi între ministrul de rĕsboiu Bertolè Viale domnesc mari diferenţe de păreri. Ministrul de rĕsboiu nu se învoesce de loc cu risipa, ce se face continuu pentru espediţiuni şi e încontra lor. Cele mai multe foi ii spriginesc espunerile şi premieriul se pare de tot isolat şi umilit.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Al VI-lea congres didactic.

Iaşi, la 6/18 Aprile 1889.

După-cum s'a comunicat la timpul seu prin ḑiarele românesci, al VI congres al corpului didactic din România liberă s'a ţinut în Iaşi, carele este a doua capitală a ţĕrei, în ḑilele de 3 4 şi 5 Aprile v. a. c. sub preşedinţa magnificului şi eruditului rector al universităţii din localitate, dl N. Culian, carele inmediat după constituirea biroului la însărcinarea congresului a redactat şi trimis o telegramă, prin care corpul didactic român îşi esprimă cătră regele Carol şi regina Elisaveta sentimentele profunde de devotament. La acésta telegramă a rĕspuns Majestatea Sa, mulţămind congresului pentru esprimarea ataror sentimente de aderinţă şi omagiu. După acest incident se trece la ordinea ḑilei.

Un numĕr insemnat de membri ai corpului didactic — mai cu sémă din Moldova — au luat parte la congres şi la desbaterile lui.

În ḑiua intâiu, 3 Aprile, la órele doue p. m. au urmat mai multe desbateri infocate, la cari au luat cuvêntul domnii: eruditul secretariu al congresului C. C. Dobrescu deputat la cameră, apoi Th. Ionescu, părintele archimandrit Dr. Conon Avramescul, Donici profesor predicator, Troteanu, Ghibănescu, Densuşean prof. universitar şi alţii.

In şedinţa II din 4 Aprile s'a continuat discuţiunile din prima şedinţă pentru unificarea scólelor normale. După lungi discuţiuni dl C. C. Dobrescu propune şi congresul votézá următoriul desiderat: Asupra intrebării puse în discuţiune: „Dacă trebue sĕ fie sau nu deosebire între organisarea scólei normale pentru invĕţători şi invĕţătóre şi acelei pentru institutori şi institutórele dela oraş, ţinênd socotélă de starea actuală a societăţii nóstre, care ne impune incă pentru mult timp un mod de pregătire deosebit al învĕţătorilor şi invĕţătórelor, de pregătirea institutorilor şi institutórelor dela oraş; avênd în vedere, că afară de predarea învĕţămêntului elementariu şi obligătoriu, misiunea învĕţătoriului şi învĕţătórelor este cu totul alta la sate decât a institutorilor şi institutórelor dela oraş; congresul corpului didactic din România e de părere, ca sĕ se organiseze 2 feliuri de scóle normale primare, unele pentru pregătirea învĕţătorilor şi învĕţătórelor dela sate şi altele pentru pregătirea institutorilor şi institutórelor dela oraşe.

A treia şedinţă la 5 Aprile a. c. Şedinţa s'a deschis la 9 óre a. m. şi au luat parte la discuţie dnii: Nădejde, C. C. Dobrescu, Atanasiu şi alţii, după care apoi preşedintele pune la vot următoriul desiderat, ce s'a şi votat de majoritatea membrilor: Congresul corpului didactic e de părere că: 1. Pentru cei ce voesc a intrá în scóla normală de învĕţători şi învĕţătóre sĕ se céră pe lângă calitatea lor de fii săteni, ca sĕ presinte un atestat de terminarea cursului primariu elementariu obligătoriu. 2. Pentru cei ce voesc a întrá în scóla normală de institutori şi institutóre sĕ se céră ca sĕ presinte un certificat de terminarea cursului de cel puţin patru ani a unei scóle secundare óre care. După acésta urmézá votarea pentru al 3 desiderat: „Congresul corpului didactic e de părere, că singurul mijloc, prin care se pot recrutá buni elevi în scóla normală (pedagogie-internat) de învĕţători şi învĕţătóre, institutori şi institutóre este concursul după programul de admisiune de mai nainte cunoscut şi publicat.“ Se votézá apoi după o desbatere scurtă al 4-lea desiderat: „Congresul corpului didactic din România es primă dorinţa, ca toţi elevii scólelor normale de ambe secse sĕ fie interni.“

Şi în fine urmézá al 5 desiderat, carele asemenea este votat cu mare maioritate de voturi: „In privinţa anilor de studiu ai scólei normale primare de ambe secse congresul corpului didactic crede: 1. Anii de studiu ai scólelor normale de învĕţători şi învĕţătóre sĕ fie cinci ani 2. Anii de studiu ai scólelor normale de institutori sĕ fie trei“.

Al 6 desiderat se votézá, cum urmézá: Congresul corpului didactic e de părere, că recrutarea membrilor corpului didactic al scólelor normale, sĕ se se facă în acelea-şi condiţiuni, ca şi la celelalte scóle secundare!“ Domnul Răşcan propune sĕ se protesteze contra persecuţiunilor clasei profesoresci în genere, propune dară renoirea desideratului din 1885, care are cuprinderea următóre: „Congresul considerând, că consiliul de administraţie al societăţii corpului didactic din Bucuresci a lucrat pentru a asigurá şi apărá stabilirea învĕţămêntului, autorisézá pe ḑisul consiliu se apere şi de ací înainte contra oricărei loviri, drepturile înscrise în lege ale tuturor învĕţătorilor, institutorilor şi profesorilor din ţéră.

După acestea învĕţatul secretariu al congresului dl C. C. Dobrescu, anunţă că viitoriul congres, se va ţiné la Bucuresci tot la 3. 4. 5 Aprile jul. şi se va discutá: Principiul după care va trebuí sĕ se organiseze programa scólelor primare normale.

Domnul preşedinte N. Culian, rectorul universităţii din Iaşi declară pe la óra 12 din ḑi desbaterile congresului terminate. La órele 3 p. m. s'a ţinut banchetul în marele Hotel Traian, la care au luat parte peste 70 de persóne. Masa a fost bine asortată cu mâncări alese, cu vin escelent şi serviciu prompt. S'au ridicat mai multe toasturi bine reuşite. Toţi duc dela acest congres scumpe suveniri din patria vestitului metropolit al Moldovei, Beniamin Costachi, din patria neuitatului domn al Moldovei, Stefan cel Mare!! *Ioan Dima Petraşcu,*

Munţii apuseni, a II-a ḑi de Pasci 1889.

> „Tot cel ce şi-a agonisit speranţa în Domnul, mai înalt este decât tot cel ce se întristézá“. (Din Antif. v. 4.)

Dle redactor! Tractul protopresbiteral al Abrudului prin rĕposarea protopresbiterului Ioan Gall e intreit în doliu. E in doliu, că a apus un conducĕtoriu dibace de pe terenul bisericesc, carele cu inţelepciunea sa au ţinut ortodocsia şi vaḑa ei la nivelul ce i compete; a apĕrat interesele religiunei străbune române fără pregetul sanĕtăţii sale în tóte direcţiunile; e în doliu tractul acesta, pentru că naţiunea română din acest tract şi din acesti munţi cu rĕposarea prot. I. Gall, şi-a perdut un puternic Nestor al ei; — e in doliu acest tract, căci e în grijeat ca sĕ afle persóna, care ar fi démnă de a ocupá în acest tract, acest post însemnat.

Despre meritele rĕposatului nostru prédemn protopresbiter nu voiu sĕ amintesc de astădată, pentru că la timpul seu în colónele acestui ḑiariu s'a accentuat cu colori destul de vii perderea, ce am indurat o, precum şi în escelentul panegiric al P. O. D. ases. cons. Zaharia Boiu, publicat tot în acest preţuit ḑiar. Voiu reveni pe scurt asupra întregirei protopopiatului, ce ne stă inainte.

Ne vine şi nóue a ḑice cu paraclisul din sânta Evangelie: „Dómne! om nu avem! Nu avem om ca păr. prot I. Gall, carele, când ni se tulbura orisontele bisericesc ori politic, sĕ ne scie consolá şi cu siguritate apăra de inimicii bisericei şi naţiunei nóstre. Dar nu desperăm, ci avem tótă speranţa în Domnul, căci insuşi ḑice prin gura profeţilor, „Tot cel ce şi-a agonist speranţa în Domnul, mai inalt este de cât tot cel se întristézá“; bun este Dumneḑeu în etern, carele s'a ingrijit de turma sa prin bărbaţi cu rîvnă pentru biserică şi naţiune, de când ne-au adus marele impĕrat Traian, până acum, în acesti munţi istorici, va purtá de grijă şi de aici inainte, căci cu puternica sa mână conduce sórtea tuturor ómenilor.

Tractul acesta protopresbiteral numit odinióră al Zlatnei a avut norocirea de a avé până acuma în fruntea sa tot bărbaţi harnici, precum a fost neuiprot Iosif Ighian, după aceea Absolon Popoviciu, ér în timpul din urmă zelosul şi bunul protopop I. Gall. Protopresbiteri, ca acestia se cade sĕ fie în fruntea acestui protopopiat insemnat, carele la vreme de nevoie, sĕ scie apĕra turma lui Christos. Se aude de unii, că ar avea ambiţiunea de a se înalţá la postul acesta, de şi nu sunt nici pe departe demni de a ocupá acest post insemnat în acesti munţi istorici, în cari poporul român cu atâta ferocitate şi au conservat religiunea străbună şi cu ea dimpreună naţionalitatea i nobilă. Nu-i vorbă, cu 2—3 escepţiuni, mai fie care preot din acest tract póte fi protopop precum sunt alţi protopopi; dar noue ne trebue un protopop cel puţin asemenea celor ce i-am avut.

Legislaţia bisericei nóstre pretinde ca un protopop sĕ fie inarmat cu gradurile înalte ale sciinţii.

Tot respectul sciinţii, dacă ar dăruí Dumneḑeu protopopiatul acesta cu un astfeliu de individ, precum prescrie legea în prima linie, cu toţii, cu braţele deschise 'l primim; dar apoi neaflându-se atari indiviḑi, de ceia mai de a 2-a mână, nu ne trebue strĕini, căci de aceia avem în abundanţă la noi acasă, sunt aici preoţi binemeritaţi la biserică şi naţiune, din a căror jertfe aduse ca fundaţiuni mulţi tineri nunumai din acesti munţi, ci şi din ţară se cultivă; preoţi, cari cu purtarea lor morală, a înmulţit averea şi vaḑa bisericei nóstre, a înmulţit şi crescut poporul ortodocs, sunt binevĕḑuţi chiar la strĕini.

Pentru aceea, fraţilor preoţi şi popor muntean bine sĕ băgăm de sémă, sĕ nu căpĕtăm în locul flórei celei frumóse urzică, ve rog sĕ nu ve angagiaţi la nimenea, sĕ comiteţi pĕcat contra bisericei şi naţiunei, căci acel pĕcat nu vi-l mai puteţi sterge, ḑic sĕ nu ve lăsaţi amăgiţi de nimenea, se ne rugăm lui Dumneḑeu, ca sĕ ne dea omul plăcut bisericei şi naţiunei, şi nu credem nici odată, că Inalt Escelenţia Sa prea iubitul nostru archipăstoriu şi Preaven. consistoriu, în carele avem deplină încredere, cu forţa sĕ ne impune pe cineva, căci cu forţa se împun destule poporului român din partea strĕinilor şi dóră nu vom mai fi asupriţi şi huiduiţi şi pe terenul bisericesc, sperăm cu firmitate, că vom fi lăsaţi a ne alege omul nostru după liberă voe şi convingere.

Dómne ajută şi ne dă omul Ţie plăcut.

Ortodocsul din munţii apuseni.

Varietăţi.

* (Himen.) Magnificienţa Sa dl deputat dietal Georgiu Szerb de Cuvin 'şi va serbá cununia cu dşóra Clarisse Geist din Budapesta astăḑi în Budapesta. Intre numeroşii gratulători priméscă şi din partea nóstră cele mai sincere felicitări!

* (Disolvarea camerilor.) Prin un patent préînalt, datat în Ischl, 19 Aprile, se disólvă camerile din Boemia, Dalmaţia, Galiţia, şi Lodomeria cu Cracovia, Corintia, Tirolul, Istria, Görz şi Gradişca şi s'a ordinat pregătiri pentru a se face nóue alegeri.

* (Moştenitoriul tronului român.) Principele de corónă Ferdinand, precum se anunţă, va vení în România la 20 Maiu a. c.

* (O broşură interesantă) *„Tiz milió oláh, magyar nemzetünknek töszomszédja ezer esztendő óta.“* (Ḑece milióne de români, vecinii naţiunei nóstre maghiare de o mie de ani). Sub acest titlu a apărut în Budapesta o broşură de Ieremias Torma, în care se schiţézá materialul şi ideile conducĕtóre, ce voesce ale desvoltá într'un *roman*, ce are sĕ apară sub titlul *„Zeina“*, ḑeiţa râmlenilor. Scopul acestui roman ḑice autorul e, a face cunoscută naţiunea română într'un mod atât de intensiv, cum nu o a făcut până acum nime.

Autorul indigită încă în acéstă broşură spriginul reciproc, la cari sunt avisaţi maghiarii cu românii ca popóre conlocuitóre, dar mai ales ca popóre vecine, şi condamnă curentul, prin care se stêrnesce ură între aceste naţiuni, precum şi pe filologii şi istoriografii, cari se încércă a ne denegá originea latină şi o aface acésta într'un limbagiu fórte acut unguresc, demonstrând prin forme gramaticale şi prin formaţiunea cuvintelor nóstre, că limba română stă mai aprópe de limba clasică latină decât ori care dintre celelalte limbi romanice.

După unele citate judecând, se vede a fi autorul din comitatul Bihariei, şi el are şi óre cari cunoscinţe din literatura şi scrierile nóstre istorice, dar nu le cunósce destul de temeinic. Se vede însĕ, că scopul ce-l urmăresce autorul e, a face afront mai ales şovinismului neofiţilor unguri, şi din acest punct de vedere il apreţiem.

* (Aniversarea C. A. Rosetti.) A patra aniversare a ilustrului român C. A. Rosetti a eternisat-o şi în anul acesta ţiarul intemeiat de dênsul prin articli, cari ne arată cu câte greutăţi şi lupte inverşunate se póte câştigá adevĕrata libertate. Numĕrul din 8 Aprile e un numĕr de lucs şi n'ar trebuí sĕ lipséscă din casa acelora, cari au auţit vreodată de C. A. Rosetti.

* Dl Stefan Albu, carele a fost condamnat la pedépsă de trei luni inchisóre de stat pentru doi articli, publicaţi în „Romänische Revue“, terminându-şi pedépsa s'a reintors din Vaţ la Reşiţa-montană.

* (Universitatea săsésca(. Alegerile deputaţilor pentru universitatea săsésca se vor face în 30 Aprile şi anume la Sibiu (2 cercuri), Nocrichiu, Mercurea şi Sebeş.

* (Universitatea vienesă.) Numĕrul ascultătorilor dela universitatea vienesă pe semestrul de érnă 1888/9 a fost de 6371, dintre cari 4803 ordinari şi 1568 estraordinari. Facultatea teologică au cercetat-o 243 (218 ordinari, 15 estraordinari,) filosofia 788; facultatea juridică 2185 (1292 ordinari, 893 estraordinari,) ér facultatea de medicină 3185. Dintre ascultători au fost 5940 din Austro-Ungaria şi 431 din strĕinătate. Ruşi au fost 186, români 92, 110 americani, 66 germani, 33 sêrbi, 41 englesi, 16 turci, 16 greci, 17 helveţieni, 13 italieni, 9 francesi. Asia e representată prin 10 ascultători, Africa 1, Australia 3 medicinisti.

* (Tulburările din Viena.) Tulburările inscenate în Viena s'au mai domolit în urma intervenirei energice a poliţiei şi a miliţiei. Tramwaiurile circuléză aprópe regulat. Paguba e considerabilă şi mai tare o simt jidovii, ale căror prăvălii au fost sparte şi jăfuite.

* (Castelul dela Gurgiu.) Intendantul suprem al curţii a luat dispoşiţiunile necesare pentru inventarea tuturor mobilelor castelului archiducelui Rudolf. Din Reghinul săsesc a venit la faţa locului o comisiune a judecătoriei cercuale, ér din partea curţii un advocat.

* (Scrisórea lui Stanley.) In şedinţa dela 8 l. c. a societăţii geografice din Londra s'a cetit şi scrisórea lui Stanley, despre care firul telegrafic adusese veste.

In unul din pasagele acestei scrisori, Stanley descrie modul de luptă al sĕlbaticilor africani. Intre altele acesti sĕlbatici, pentru a împedecá întrarea în ţéră a europenilor, făceau găuri în drum, găurile le umpleau apoi cu petri ori cu olane ascuţite, pe care le acoperiau apoi cu muschiu de arbori. Se înţelege, că cei din escorta lui Stanley, care erau fără cisme, se răniau grav, şi Stanley, povestesce, cum în prima ţi a călĕtoriei sale 10 din ómenii lui s'au bolnăvit de picióre.

Numai puţin interesant este şi acest pasagiu din scrisórea lui Stanley, în care descrie valea fluviului Arvini. Ţice, că plantele ce cresc acolo sunt de o mărime colosală, pe malurile fluviului se găsesc grămeţi de scoici de stridii, în aer fluturi şi alte insecte de o mărime neobicinuită. Timpul acolo este plăcut. Diminéţa mai totdéuna este céţă şi sórele abia pela órele 11 se póte vedé. Poporaţiunea indigenă sufere mereu de fóme. Africanii de aici sunt, spune Stanley, mincinoşi şi şireţi. Unul dintre ei l'a înşelat pe bietul Stanley de a avut apoi sĕ-şi scarpine céfa. Iată cum: el s'a presentat înaintea lui Stanley şi a spus, că în spre sud de Vandeja se află un lac numit Numana, şi i-a descris într'un mod cât se póte de viu întréga impregiurime a lacului. Stanley a plecat sĕ-l vadă. Dóuĕ ţile însĕ a umblat zadarnic, căci de lac nici pomenire. El nu esista decât în fantasia africanului.

Stanley arată apoi, cum indigenii îşi fac otrava, cu care ung săgeţile lor din nisce furnici mari roşii. Ei uscă aceste insecte, le piséză şi făina o amestecă cu oleu.

Bibliografic.

A apărut decurênd în Arad, cu tipariul tipografiei archidiecesane: *„Curs practic despre cultivarea pomilor şi afrăgărilor“* lucrată după alui Paul Gönczy, pentru învĕţători şi privaţi de Ioan Pop Reteganul, învĕţătoriu în Rodna veche. Preţul 30 cr. Acest op, care are şi mai multe ilustraţiuni, fiind scris într'un limbagiu poporal şi cuprinţênd multe indigitări practice şi folositóre pentru ramii numiţi în titlu, se racomândă de sine.

In Nr. 29 al ţiuariului nostru am fost luat notiţă despre apariţiunea opului *„Helveţia şi W. Tell“* de Dr N. Alexi prof. gimn. în Năseud. Acest op se póte procurá dela libräria „Concordia“ din Năseud, cu preţul de 60 cr.

„George Lazar“, revistă pentru educaţiune şi instrucţiune anul II Nr. 12, Martiu 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Spir. C. Haret: „Instrucţiuni relative la construcţiunea localelor de scólă“ (urmare.) — G. Constantinescu Rim: „Causele venirei grecilor în ţĕrile române.“ — Gh. Ghibănescu: „Valórea numerică a slovelor cirilice.“ — Aug. Frăţilă: „Din sintacsa limbei române. Construcţiunea acusativului preposiţional ca obiect drept.“ — S. M Haliţă: „Scoli normali.“ „Biblografie.“

Lucrul de mână.

Braşov, Sĕptĕmâna luminată, 1889.

Articolul prim din Nr. 38 al „Tel. Rom.“, care l-am cetit în urma espedărei articolului meu, din Nrul următoriu, referitoriu la cestiunea lucrului de mână, me indémnă a mai scrie câteva rênduri în privinţa acésta.

Din mai multe părţi am intêmpinat păreri atât pentru, cât şi în contra societăţilor spriginite de mine spre scopul înaintărei lucrului de mână. Nu am mai adus motive, prin cari sĕ-mi validitez părerea că pentru-ce susţin modalitatea infiinţărei de astfeliu de societăţi. Nu am mai motivat, ţic, pe de o parte din causa scurţimei spaţiului, ér pe de altă parte pentru-că acelea se înţeleg de sine.

Apriori constat, că eu am avut în vedere stat. org. al bisericei nóstre, carele, tocmai intre impregiurările sistemului politicei de aţi, ne este fórte scump, mai scump chiar decât lumina ochilor.

M'am esprimat pentru societăţi în inţelesul arĕrat, odată pentru-că pe calea acésta, e pré cunoscut, că ajungem la scop cu mai mare înlesnire; al doilea pentru că eram de convingere, că astfeliu de disposiţii ca mijlóce menite pentru promovarea problemelor învĕţământului scolar, incap în cadrul stat. organic, care garantéză autonomia metropoliei nóstre atât în cele eclesiastice cât şi în cele scolare. Prin esprimarea părerii mele în acésta direcţiune însĕ nu am vrut şi nu vreau sĕ susţin, cá dóră nu ar esistá alte mijlóce mai practicabile pentru de a puté ajunge la scopul dorit. Dar chiar când nu s'ar aflá alt mijloc de ajutorare, singur respectul şi sfiala, ce trebue sĕ o avem faţă de păstrarea nevĕtămată a statutului organic, dacă s'ar dovedí, că intr'adevĕr îi sunt jignitóre societăţile proiectate e de ajuns, sĕ me facă a abstrage dela acestea.

Eu am pus şi pun pondul cu totul pe alte momente, cărora le-am dat espresiune mai apĕsată în articolul meu de mai nainte.

Sciut este, că, pentru de a se puté întroduce practica lucrului de mână în scólele poporale, e de lipsă a se instruá mai intâiu învĕţătorii. Instruirea învĕţătorilor şi sistemisarea planului de instrucţie cade în sfera de activitate e organelor nóstre supreme scolare. Greutăţile, impreunate cu practicarea acestui obiect în scólele poporale singuratice precum şi ajutorarea în partea a învĕţătorilor spre a se cualificá cad în sarcina poporului. Sĕ se impună acum poporului sarcinile acestea numai aşa dea dreptul, acésta ar însemná ai escitá îndărătnicia acestuia faţă de scólă, în grad mai mare ca până acum, ar insemná a rĕcí şi instrĕina pe popor cu totul faţă de importanta nóstră intreprindere. Acésta ar fi deci o procedere imprudentă.

Dacă străbatem însĕ la inima poporului nostru pe calea convingerii, el va dá pré bucuros fără sĕ i cerem cu forţa.

Aici zace partea cea mai insemnată a intreprinderii.

Sĕ căutăm deci a apropiá pe popor de scólă, al face sĕ-i cunóscă folósele precum şi lipsele ei; astfeliu se va simţí indemnat a se inrolá la lucru pentru înaintarea problemelor acelora; atunci urméză de sine tragerea de inimă spre daruri benevole, dupăce este pe deplin convins despre bunătatea instrucţiunei preste tot şi în special a lucrului de mână, carele e cu mult mai aprópe de priceperea lui (a poporului) decât studiile teoretice scientifice. Am ţis „daruri benevole“, pentru-că contribuirile impuse, după-cum amintì maí sus nu duc de loc la scop.

Mai departe noi, cari formăm inteliginţa poporului, sĕ nu rĕmânem numai pe lângă împlinirea „afurisitei“ de datorinţe, impusă de oficiul, ce-l ocupăm, ci sĕ ne procurăm şi mângăerea, de a ne îngrijí de câte ceva folositoriu némului nostru pe altă cale, afară de cercul lucrărilor curente ale oficiului, şi atunci de sigur aflăm căi şi mijlóce, prin cari putem înlesní scóterea la liman chiar şi a celor mai complicate şi grele intreprinderi folositóre, prin urmare şi a intreprinderei din cestiune.

G. Moian.

„Candela“ din Cernăuţi în Nr. 1/13 Faur 1889 ţice la apelul d-lui Iraclie Porumbescu:

„Apelul Sânţiei Vóstre din urmă a eşit din inimă sinceră şi cu durere pentru popor. Facă Domnul, ca el sĕ destepte aceea-şi durere de inimă şi dor de înaintare în inimile tuturor, pe cari ii privesce. La noi astéptă lumea în asemenea lucruri iniţiativa de sus. Sânţia Vóstră aveţi marele merit a ve fi abătut dela acel curs sinistru de idee: fie-care în cercul seu sĕ pună mâna la ce e bun, frumos şi folositoriu. Atunci vom puté vorbí de întrarmare şi de înaintare. Lucrul e înveđerat, că tóte ne au găsit cu nepus în masă. Cu atât mai mult trebue sĕ incordăm puterile, dacă ne plângem şi acusăm trecutul, apoi e cu cale, ca sĕ le dăm dreptul celor ce vor vení după noi, a ne acusá şi pe noi, că am şeţut cu mânile în sîn“.

Un preot din Bucovina scrie părintelui Porumbescu cu datul de 24 Ian. v. a. c. între altele acestea: Cu adêncă emoţionare şi cu lacrămi de bucurie am cetit „Apelul industrial“ al d-vóstre, şi daţi mi voie sĕ Ve felicit strêngêndu-vĕ mâna cea scumpă şi părintéscă, care a scris acel apel, dovadă vecinică despre deosebitul simţemênt de iubire, ce-l pórtă păstoriul pentru fii sei sufletesci din întréga sa patrie.

Îmi voi face datoria în acéstă privinţă, ţii voiu îndemná pe crestinii din Clucurica din rĕsputeri ca sĕ trimită vre-o câţiva băeţi la scóla din Frătăuţi, care va remâné un punct luminos în trista istorie românéscă a scumpei nóstre Bucovine“.

Mulţămită publică.

La nou înfiinţatul fond pentru ajutorarea scolarilor sĕraci şi a scolarilor bolnavi dela scólele medii române gr. or. din Braşov s'au făcut următórele contribuiri: D-l Dumitru Popovici a binevoit a dăruí pe séma acestui fond venitul curat al concertului seu dat în Braşov, în sumă de 100 fl. 10 cr.; d-l Nicolae Popovici de asemenea a dăruit venitul curat al concertului corului bisericesc condus de dênsul în sumă de 67 fl.; d-l librariu editor H. Zeidner a dăruit suma de 5 fl.; în fine adunarea generală a institutului de credit şi economii „Albina“ ţinută în 29 Martiu a. c. a binevoit a votá pe séma fondului în cestiune suma de 50 fl. v. a.

Pentru tóte aceste marinimóse contribuiri subscrisa direcţiune esprimă în numele corpului profesoral cele mai sincere mulţămiri.

Braşov, 6 Aprile v. 1889.

Direcţiunea scólelor medii române gr. or. din Braşov.

St. Iosif, director.

MONITOR.

14

Calendariul sĕptemânii

16—22 Aprile.

16 Duminecă: Irina, Agapi, Chionia, Filic, Furtunat, Ianuariu, Septimin, Leonid, Charisiu, Nice, Galini, Calid, Nunechia, Vasilisa, Teodora, Michail. *17 Luni:* Simeon, Abdela, Chotazat, Fusic, Acaciu, Adrian, Agapit. *18 Marţi:* Ioan, Sava, Cosma, Atanasia. *19 Mercuri:* Ioan, Pafnutiu, Socrat, Dionisiu, Georgiu, Trifon, Simeon. *20 Joi:* Teodor, Victor, Zotec, Zinon, Achindin, Cesariu, Severian, Christofor, Teona, Antonin, Anastasiu, Zacheiu, Atanasiu, Iosaf. *21 Vineri:* Ianuariu, Procul, Soson, Faust, Desideriu, Eutichiu, Acution, Teodor, Filipia, Alesandra, Apolo, Isaaciu, Codrat, Macsemian, Anastasiu. *22 Sâmbătă:* Teodor, Nearch, Natanail.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 16 Aprile a Tomei, a doua în cinciţecimea dela pasci, numită şi Antipasca. Ritualele acestui prasnic din Penticostariu, ton 1. Utrenia se începe dela „Mărire sântei“ Polieleu. Evangelia invierii. 1. Catavasia pascilor „Ţiua învierii.“ La oda a IX în loc de „Ceea ce esti mai cinstită.“ Irmosul şi troparele din Penticostariu, şi celealalte dea rêndul. Liturgia cu „Christos a înviat“. Fericirile din Canon. Irmosul pascilor. In loc de „Vĕţut-am lumina“ se cântă „Christos a înviat.“ Ale Mineiului se pun astăţi la povespertină, ér preste sĕptemână se impreună cu ale Penticostariului.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Aprile 1889.

	Viena	B.-pesta
Galbin	5.65	5.60
Napoleon	9 49½	9.49
100 marce nemţesci	58.57½	58.65
London pe (poliţă de trei luni)	117.9)	120.25

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA“ în Sibiiu.

Bilanţ în 31 Decembre 1888.

Activa:			fl. cr.
Obligaţiuni needate			190,800.—
fl. 20,000 priorităţi ale I drum de fer transilv.	à fl. 98.80	fl. 19,760.—	
„ 14,000 4½% scrisuri fonciare ale institut. de credit fonciar ungar	à „ 100.—	„ 14,000.—	
„ 10,000 5% scrisuri fonciare ale institut. de credit fonciar ungar	à „ 101.75	„ 10,175.—	
„ 6,300 losuri pentru regularea Dunării	à „ 121.50	„ 7,654 50	
„ 7,200 obligăţii rurale transilvane	à „ 104.—	„ 7,488.—	
„ 2,000 5½% scrisuri ale institutului fonciar din Sibiiu I. emis.	à „ 105.—	„ 2,100.—	
„ 1,000 6% scrisuri ale institutul fonciar din Sibiiu II. emisiune	à „ 104.—	„ 1,400.—	
„ 7,400 6% scrisuri ale institutului fonciar din Sibiiu III. emis.	à „ 103.—	„ 7,622.—	
„ 7,000 5½% scrisuri ale institutului fonciar din Sibiiu IV. emis.	à „ 101.50	„ 7,105.—	
„ 8,000 scrisuri fonciari ale „Albinei“	à „ 101.50	„ 8,120—	
„ 2,600 acţii ale I. drum de fer transilvan	à „ 190.—	„ 2,280.—	
„ 500 scrisuri fonciare ale cassei de păstrare din Sibiiu	à „ 101.50	„ 507.50	
„ 300 rentă austriacă	à „ 82.20	„ 246.60	
„ 200 rentă austriacă în argint	à „ 83.10	„ 166.20	
Acţii diverso		„ 1,020.—	89,284.80
Portofoiu de cambii			2,772.84
Împrumuturi pe efecte			10,101.41
Împrumuturi pe poliţe			74,863.29
Împrumuturi pe poliţe de tontine			4,529.—
Depuneri în cassa de păstrare			172.26
Depuneri în cassa de păstrare ale fondului de pensiune			677.92
Pretensiuni la agenturi			58,093.—
Anticipaţiuni la inspectori şi diverşi			5,026.89
Debitori diverşi			19,908.11
Mobilii, table firmale şi tăbliţe			11,271.97
Spese de întemeiare			8,255.06
Provisiuni capitalisate			57,499.98
Realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5			43,000.—
Cassa			5,890.95
			582,147.48

Passiva:		fl. cr.
Fondul de întemeiare	fl. 300,000.—	
subtrăgêndu-se amortisarea	„ 9,200.—	290,800.—
Fondul de premii secţ. I		13,028.31
Fondul de premii secţ. II.	fl. 216,304.64	
Fondul de reservă pentru tontine	„ 44,829.99	
Transportul premielor secţ. II.	„ 6,814.16	267.948.79
Reservă pentru casuri de moarte însinuate		500.—
Reservă pentru daune de incendiu insinuate		538.20
Interese neridicate		2,481.05
Fondul de pensiune		677.92
Escedent reservat din 1887		660.67
Fondul de garanţă secţ. I.		1,991.34
Fondul de garanţă secţ. II.		2,677.14
Escedent secţ. I. pro 1888.		518.67
Escedent în secţ. II pro 1888		325.39
		582,147 48

Wilhelm Bruckner m. p. Dr. **A. Brote** m. p.

Conturile de sus şi bilanţul s'au aflat în consonanţă cu registrele respective.

Sibiiu, în 6 Aprile, 1889. [61] 1–1

Comitetul de revisiune:

C. de **Hannenheim** m. p., **George Mike** m. p., Dr. **Ioan Nemeş** m. p.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 26–52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia GustavJekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriş	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuş	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaş	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaş	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.45**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apaţa	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.45	—	—	**9.52**
	1.55	**5.37**	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.10	—	**7.10**	—
Feldioara	**4.56**	—	**7.31**	—
Apaţa	**5.37**	—	**8.14**	—
Ágostonfalva	6.07	—	**8.36**	—
Homorod	6.55	—	**9.12**	—
Haşfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighişoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaş	10.37	—	**11.47**	—
Copşa mică	10.59	—	**12.02**	—
	11.16	—	**12.09**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaş	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuş	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluş	5.56	—	**5.—**	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireş	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.09**	11.37
Şibot	—	**11.39**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuş	8.59	**1.16**	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	**6.40**
Petroşeni	12.30	**7.12**

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.12	**9.02**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.35**
Şeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneş	=	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	9.—	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneş	—	9.45	**10.50**
Şeica mare	—	10.20	**11.20**
Copşa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.21**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.13**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	**9.49**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	—	5,38
Sighişoară	—	9·61

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 42 Sibiiu, Marți 18/30 Aprile, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvêntarea

Escelenției Sale archiepiscopului-metropolit Miron Romanul la deschiderea sesiunei sinodului ordinariu al archidiecesei transilvane, la 16/28 Aprile, 1889.

Prêstimați domni deputați, Iubiți frați, iubiți fii sufletesci.

Ca totdeuna la adunările nóstre constituționale bisericesci, așa și astădată Ve salut prêstimați representanți ai clerului și poporului nostru archidiecesan, cu adevěrată caritate crestinéscă, carea cultivată din tóte părțile, intăresce legăturile spiritu ale dintre cei de o credință, dă impuls și puteri la o lucrare cu succes pentru realisarea scopurilor mari, mângăe, incurageză și indulcesce viéța omenéscă și ne face din ce în ce tot mai apropiați de idealele sublime ale perfecțiunei, cătră care inclinăm după indemnul natural innăscut în inima omului.

N'am indoiélă prêstimați domni, iubiți frați și fii, că și Domniile Vóstre la intrarea de ađi în sinodul nostru anual aduceți în pepturile Domniilor Vóstre acésta comóră a carității crestinesci, și că fructele ei frumóse, bune și folositóre le veți oferí la primul loc sântei nóstre biserici, ale căreia interese de conservare, de consolidare și de progres trebue sě le ținem totdeuna mai pre sus de ori ce alte considerațiuni, de ori ce alte referințe din viéța nóstră socială.

Unindu-ne astfeliu în virtutea carității, carea este elementul cel mai productiv al vieții crestinesci și desbrăcându-ne de tot feliul de preocupațiuni, care pot sě producă și sě nutréscă numai rěul discordiei cu tóte urmările lui stricăcióse: putem sperá, că ne va succede și la acésta ocasiune a ne face datorința, ce o avem ca servitori la altariul Domnului și ca representanți ai clerului și poporului archidiecesan, spre mărirea lui Dumneđeu și spre binele întregii nóstre biserici naționale.

In dorința mea ferbite, carea de sigur este și a Domniilor Vóstre, ca resultatele bune ale sinodului, în care ne intrunim astăđi, sě ne aducă în viéța practică fructe insutite spre binele comun, îmi redic și aicia evlaviósele rugăciuni cătră atotputernicul Dumneđeu, pentru-ca sě reverse preste acésta adunare darurile sale abundante; și cu acésta declar de deschis sinodul nostru archiediecesan ordinariu pentru anul curent 1889.

Sibiiu, 17 Aprile.

Sunt acuma đece ani, de când învěțătorii nostri, conduși de propriul lor interes de a sě asociá la o lucrare comună, au înființat reuniunile învěțătoresci și și-au elaborat statute, după cari sě-și conformeze planul de lucrare.

Era de tot natural lucru, ca autoritatea supremă scolară sě urmăréscă cu viu interes acésta mișcare spontanee, și veđênd, că în sînul corpului învěțătoresc sě găsesc mulți ómeni de valóre, ómeni iubitori de muncă și progres, după un timp óre-care a combinat de așa, ca conferințele învěțătoresci sě se țină deodată cu ședințele reuniunilor, lăsând, ca aceste sě-și reguleze afacerile lor sub conducerea președintelui lor, ales de ei, ér conferințele sě fie presidate de câte un comisariu consistorial, care de regulă a fost denumit dintre cei mai probați bărbați de scólă.

Succesive însě acésta practică s'a abandonat din partea consistoriului și au rěmas reuniunile cu un feliu de independență, au rěmas ca ele sě-și desvólte activitatea lor, și sě și urmeze cursul lor în adunările generale ale districtelor și ale despărțěmintelor, cari ar trebuí sě fie tot atâtea, câte tracturi protopresbiterale sunt în archidiecesă, deși pe hârtie sunt tóte așa.

De o lucrare mai intensivă și productivă nu dăm decât în vre-o 4 districte, celelalte sě par a fi osândite la nelucrare totală și un feliu de amorțală domnesce în unele părți în respectul acesta, care nu ni o putem esplicá, decât, că în fruntea afacerilor s'au octroat pe sine ómeni, cari nu sunt de profesiune dascăli și tot omul, ce nu este de profesiune dascăl, nu póte avé simț și plăcere de a sě ocupá în aceea měsură cu trebile scólei, după cum se ar recere.

Pentru-ca amorțala acésta sě nu continue a omorí în germene nisce instituțiuni tinere și cu frumósă chemare, este neapěrat de lipsă ca Venerabilul consistoriu sě ia causa reuniunilor cu tótă rigórea.

Nu voim sě đicem prin acésta, că dór s'ar fi negligat ceva din partea consistoriului în acest respect, nu, acésta nu ar fi nici drept, dar nici nu ar corěspunde stărei faptice a lucrului. Consistoriul nostru a făcut mult până acum pentru ca reuniunile învěțătorilor sě fie nisce societăți bine organisate și sě corěspundă chemărei lor, și dacă totuși în timpul scurt de đece ani, de când ele sunt în viață, nu au dat tóte róde mai îmbelșugate, nu s'au avêntat acolo, unde am dorí noi sě le vedem, causa sě o căutăm în afară, în despărțěminte și în districte, cari nu și au dat silință, ca sě emuleze între sine și sě atragă interesul și altor ómeni de carte și de inimă asupra lor.

Dar nici averile reuniunilor nu se folosesc așa cum ar trebuí. Unii din membrii plătesc tacsa destul de regulat, pecând alții o consideră și pe aceea de un lucru, care nu-i tocmai neapěrat de lipsă. Lipsele, cu cari luptă o mare parte din invěțătorii nostrii, justifică încâtva impregiurarea, că nu plătesc tacsele.

Suntem însě la început și luptăm cu greutățile lui și cine scie nu vom vení acolo, ca sě aceptăm părerea acelor invěțători, cari din capul locului au fost contra tacsei de membru, pentru-că între alte motive au adus și puternicul motiv, că sě dă ansă la suspiționări, la manipulări greșite și se perde mult timp cu rațiocinarea, pe când învěțătorii nu au sě se intrunéscă pentru ca sě facă rațiocinii, ci sě se perfecționeze, sě se facă atenți unul pre altul la o metodă ori alta, ca așa mai cu ușurință sě'și pótă impliní chemarea cea grea și cu mare responsabilitate. Nestabilitatea invěțătorilor, permutările din un loc în altul incă îngreunéză plătirea tacsei de membru și deși cu banii adunați se pot inființá biblioteci și sě pot premiá învěțători lipsiți, ori orfanii lor, totuși câstigul nu stă în proporție cu timpul perdut, cu animositățile, ce se nasc din o eróre ori altă, și în fine, reuniunile ca atari pot sě facă trebile lor pedagogice și didactice și fără averi. Aceste păreri emanate în una din ședințele prime de constituire la anul 1878 în Sibiiu au fost combătute și după normele aplicate la Sibiiu și la Brașov s'au stabilit pretutindinea tacsa de membru obligătóre pentru fie-care învěțătoriu, și acolo, unde s'a chivernisit bine, și tacsele s'au incassat în regulă bună, reuniunile și dispun de nisce sume frumóse, fără ca până acum sě fi făcut pentru membrii lor inlesniri de a le dá cărți de cetit, ori ajutóre în cas de morb și lipsă, după cum era vorba.

Stând lucrul așa, este érăși o urmare firéscă, ca tot Venerabilul consistoriu sě afle vre-o modalitate mai corěspunđětóre, pentru-ca banii reuniunilor sě nu fie un capital mort, ci o parte sě se pună deja în circulațiune, fie prin premii de cărți, fie prin ajutóre membrilor celor lipsiți, fie prin ajutóre la câte o scólă mai lipsită și mai sěracă din despărțěmênt ori din district, la care nu ar fi aparatele de învěțămênt, mașină de comput, tabele din

---

FOIȚA.

Trei seminariști în escursiune.

Era a treia đi de Pasci. Timpul cel frumos, care începuse cu điua „Învierii“ și care cu điua de Marți dedea semne, că are sě țină mai multă vreme, ne a decis pe trei seminaristi ca în 3 đile de ferii sě facem o mică escursiune până la Turnu-roșu, locul unde nebunaticul Olt apucă calea printre munți în spre România. Ne am luat deci fie care dintre noi câte un toiag de călětorie și fără multă pregătire am apucat plaiul, cum e vorba, per pedes Apostolorum, către ținta prefiptă, sciind folósele spirituale și corporale ale escursiunei, ce o vom face. Mergeam încet, rěmâneam și ne uitam la tot ce era de věđut și când simțiam, că călușeii au cam ostenit, ne lăsam jos pe érbă verde. Nu ne grăbiam, căci sciam noi, că graba strică tréba.

„Mergi încet, ajungi departe“, e o đicală românéscă, care la noi s'a împlinit. După o cale de vr'o 7 óre, eram deja ajunși în comuna Tălmăcel la venerabilul nostru paroch Sěcărea senior, care după recomandațiunea nóstră cu plăcere ne a învitat în casă și până la pregătirea unei cini, ne-a omenit cu o escelentă medicina, care ne-a luat ostenéla ca cu mâna.

Cinstea, cinste asteptă. Părintele Sěcărea religios, cum sunt toți preoții din vremuri mai bětrâne, pela 4 óre d. a. ne făcù atenți, că dênsul voesce sě mérgă sě facă vecernia.

„Bine, venerabile părinte“, rěspunserăm noi, „vom merge și noi cu Sânția Ta“, și plecarăm cu toții spre biserică.

Clopotul sunà și dimpreună cu preotul întrarăm în spațiósa și frumósa biserică, care în curênd se umplù de popor, semn că religiositatea în comuna Tălmăcel e încă în flóre, — laudă conducětorilor spirituali. Vecernia începù și noi nu ne puturăm subtrage a nu fi activi. Făcurăm deci pe cântăreții. După vecerniă făcurăm cunoscință cu vre-o câți-va fruntași ai satului, între cari amintim pe afabilul comerciant Nedelcu, în casa căruia ne am întrunit la o masă bogată și plină de vin „fără de preț“.

Cătră séră, după-ce am věđut și frumósa zidire scolară ridicată tot la stăruința zelosului paroch Sěcărea, am făcut o preumblare prin comună cu scop a cunósce posiția mai bine și apoi ne-am retras la părintele Sěcărea. Aci cătră órele 9 séra ni se serví o cină escelentă, în decursul căreia firesce n'au putut lipsí conversațiunile, cari de cari mai interesante și mai instructive.

Părintele Sěcărea scie se spună multe din timpurile mai vechi. După cină a urmat odichna. Patul oferit ne-a inoit puterile, așa că dimineața după o despărțire amicabilă puturăm continuá calea în spre Boița și de aci în spre vama Turnului-roșu. Intăriți de tractamentul păr. Secărea, mergeam cu sporiu, nesciind ce sě admirăm, riul, care pe ací se aruncă din stâncă în stâncă, cu un vuet asurđitoriu, sau cóstele cele prețipișe, ce se ridicau deasupra nóstră. Drumul bun ca pe masă și isvórele reci de pe marginea lui ne iuța pașii fără sě vrem. Cătră órele 10 eram deja în vamă, aci trebuia sě rěmânem mai mult, căci ținta călětoriei era deja ajunsă. Intrarăm deci în o ospetăriă.

Rola ospetariului nu o mai puté luá acum vr'un preot de ai nostri, căci nu era. Toți locuitorii din vamă sunt unguri romano-catolici, afară numai de ospetariu, care e român funcționar de vamă pensionat. Am fi trecut noi și vama, dară fiind-că ne-au lipsit pașapórtele, după o odichnă de vre o 2 óre, am trebuit sě ne intórcem înděrăt tot pe drumul, care venisem. Și lucru ciudat! Calea la reîntórcere ne părea mai lungă, în tocmai ca și sergentului vulnerat din poesia lui Alecsandri, care esclamà: „Vai lung îmi pare drumul acum la întors acasă!“ Nu e plăcut sě calce cineva un drum de 2 ori, mai ales când plécă în escursiune. Ajunși în Boița, o frumósă comună românéscă, am trecut Oltul cu podul comunei Porcești. Am făcut-o acésta din curiositate, că pe la noi nu sunt rîuri așa mari cari se fie trecute în acest mod.

Sórele trecuse de améđi și până la comuna Sadu, unde ne hotărisem a remâné preste nópte mai era o cale bunicică. Trebuia deci se ne iuțim pășii se nu mai zăbovim privind la ruinele din dealul Tălmaciului. Când era sórele pe sfințite eram și noi în Sadu.

istoria naturală, mape şi alte recuisite de invěţământ.

Acésta disposiţie ar avé drept urmare, că s'ar inmulţí numěrul membrilor ajutători şi póte că dacă nu şi alţi cărturari, dar de sigur partea cea mai considerabilă a preoţilor încă s'ar subscrie ca membrii ai reuniunei învěţătorilor şi de altă parte s'ar vedé, că şi învěţători din obolul adunat de ei şi pentru ei jertfescu o parte pentru scóle, cari au necesitate de jertfa lor.

Nu însě partea materială ne preocupă de astădată, ci mai mult partea didactică şi morală a acestor corporaţiuni. Ca ele sě se ridice şi acolo, unde stau fără pic de viéţă, e necesariu ca sě participe la şedinţele reuniunei un comisariu consistorial ca bărbat de scólă. Deja împregiurarea acésta e de ajuns ca şi preşedintele protopresbiter cu comitetul seu, se ţină mai mult cont de demnitatea acelor corporaţiuni, sě şi dea silinţa ca sě bage viaţă în ele, sě împiteneze pe membrii la lucru serios şi la ţinerea de prelegeri practice, ca nu cel ce a participat la atari şedinţe sě se alégă numai cu timpul perdut şi cu spese făcute făr se aducă cu sine acasă decât părerea de rěu, că şi-a abandonat familia pe câteva ḑile pentru un lucru bagatel şi de nimica. Numai trimiţêndu-se atari comisari va fi informat Veneratul consistoriu despre starea adevěrată a unor despărţěminte, cari acum se convócă aşa ca de clacă ca sě se ḑică în un raport că s'a ţinut şedinţă, până când în realitate nu au făcut chiar nimica, ba s'au întrunit spre ori ce alte scopuri numai spre scopuri didactice nu.

E dureros, că sě găsesc şi atari locuri, e şi mai dureros, că în fruntea unor despărţăminte stau ómeni, cari nu se interesédă, nici de reuniunea învěţătorilor ca şi de alte trebi, dar pentru tot ce e în lume, cum s'ar recere ca preşedintele sě fie alt om, cu alte vederi, cu altă inimă şi cu trup cu suflet pentru progresul acestei instituţiuni. Rêndurile aceste sperăm, că vor întimpiná apreţiarea factorilor chiemaţi a face lumină şi în acest respet.

Revista politică.

In urma pertractărilor ultime cu Rusia, papa dela Roma se simte re'noit în puteri pentru a puté sparge cătuşele ce-l ţin închis ca pe un prisoneriu în Vatican.

Astfeliu se esplică, că de câtva timp domnesce o agitaţiune febrilă între căpeteniile clerului catolic, agitaţiunea alimentată de sfântul părinte, cu scop ca sě se decidă odată cu sórtea sa îmbrăcată în haina umilinţii, decând italienii l'au desbrăcat de puterea luméscă şi l'au lăsat cârmaciu al bisericei, dar nu şi beliduce al armatei; şi sě înţelege, sě o decidă în favorul planurilor, ce le urmăresce.

Sunt mai bine de şase luni, decând în monarchia nóstra şi în special în ţěrile Cislaitane s'au început pregătirile mari pentru congresul catolic ce tocmai acum sě ţine în metropola monarchiei şi la care iau parte cele mai distinse persóne ale clerului catolic, şi deodată cu acestea pregătiri s'au propověduit şi ideile despre restabilirea puterei lumesci a papei. Ideile odată promovate, ele au fost comentate în chip şi feliuri şi presa claricală, care ducea isonul principal, nici n'a lăsat ocasiunea nefolosită pentru a convinge cât mai tare — lucru greu de convins de altfeliu — cât folos practic s'ar câştigá, când principele (?) bisericei, va fi totdeodată şi principele unei ostiri, înzestrată cu arme din crestet până în tălpi.

Nu scim încă decisul acestui congres, scim însě, că la congresul din Spania, ţinut în Madrid, cestiunea s'a discutat cu deaměruntul şi s'a hotărît, că e necesar restabilirea puterei lumesci a papei.

Papa însě pare a nu dá mult pe deciderile acestor întruniri, ele sunt privite numai ca nisce instrumente de agitaţie şi de a promová ideile. Vaticanul pentru-ca sě-şi ajungă scopul a întreprins paşi serioşi, intrând în negoţieri cu diferitele guverne şi aşteptând verdictul lor.

Până acum însě nu s'a esprimat din partea nici unui guvern o atitudine hotărîtă în privinţa acésta, şi după presemnele de până acum, cestiunea pare a fi pusă ad acta, până-ce timpuri mai favorabile vor concede, ca sě se ocupe şi cu Vaticanul şi sě aducă verdictul: de e sfântul părinte vrednic sě fie eliberat, ori de nu apoi sě móră cu acela-şi dor ca şi antecesorele seu. Scirile, că guvernul frances ar luá iniţiativa şi că ar spriginí planurile sf. părinte din Roma se desmintesc.

In sěptěmâna acésta s'a deschis în Francia sesiunea desbaterilor generale, carea precum se crede, de astădată va avea o durată scurtă, deóre-ce atât senatorii cât şi deputaţii se pregătesc a luá parte la festivităţile grandióse, ce se vor arangiá în Versailles şi în Paris cu ocasiunea deschiderei esposiţiunei universale. Afacerea cea mai interesantă asupra căreia se va desbate o va formá cestiunea, dacă provincia încă sě ia parte ori nu la festivitatea, ce s'a pregătit o sută de ani mai târḑiu după marea revoluţiune francesă, isvorul consolidărei ideei liberale şi al consolidărei statelor.

Se vorbesce, că regele italian va întórce visita la Berlin tocmai pe timpul esposiţiunei francese, şi acésta este destul, pentru-ca foile germane sě aibă material şi sě dea întreg lucrului un alt colorit. Foile berlineze au şi început a prémărí din acest incident politica germană şi succesul, ce l'a sciut ea câştigá la Roma, ḑicênd, că regele Humberto face cu acésta ocasiune totdeodată şi o demonstraţiune contra statului frances.

Dar aserţiunile lor află desaprobare chiar în presa italiană semioficiósă, care declară, că regele italian îndeplinesce numai un act de politeţă, care e datoriu al face, şi că astfeliu de idei, nici când n'au putut sě trécă prin capul monarchului italian, din contră inimile italienilor şi cu ele întrégă Italia nutresc cele mai mai intime sentimente de amiciţie faţă cu francesii şi au interese şi motive de a căutá sě mérgă mână în mână cu poporul frances.

Generalul Boulanger se află la Londra, însě el nu se simte aşa de bine ca in Brussela, deóre ce nu-şi póte desvolta tótă activitatea şi esecutá cu uşurinţă planurile sale. De aceea a şi promis, că din când în când se va reintórce în Brussela, unde 'şi are apartamentele sale separate, mobilate cu obiectele transportate din Paris. Generalul a făgăduit, că în curênd va intrá şi în Paris cu trofee şi că alegerile generale ii vor dá satisfacţia meritată pentru tóte nedreptăţile, ce le a suferit.

Un curent nu tocmai pacinicic, începe a trage din partea vestică. Germania cautā în tóte modurile a se asigurá contra Franciei. Spre scopul acesta a şi propus Angliei o închere de alianţă şi anume astfeliu ca Anglia sě i apere coloniile şi flota contra Franciei; ér Anglia a pretins drept preţ, ca ori ce înaintare a Rusiei spre Constantinopol sě se privéscă de casus belli.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa I, ţinută la 16/28 Aprile, 1889.

Inmediat după terminarea s. liturgii şi învocarea S. Duch, deputaţii sinodali intrunindu-se în sala cea mare a seminariului „Andreian", în scurt timp a sosit şi Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, asociat de mai mulţi deputaţi sinodali, cari s'au presentat la Escelenţia Sa pentru de a şi face onorurile.

După cetirea cuvêntărei de deschidere, ce o o publicăm în fruntea fóiei, carea a fost întimpinată cu însufleţite strigări de „Sě trăéscă", declarând sesiunea ordinară a sinodului archidiecesan pe anul 1889 de deschisă, presidiul învită pentru esecutarea agendelor interimali notariali pe următorii deputaţi: T. Herman şi R. Furduiu din cler; M. Voilean, D. David, Dr. I. Meţian şi Dr. R. Rosca dintre mireni.

Presidiul aduce apoi la cunoscinţă, că dela ultima sesiune sinodală în decursul anului a încetat din viaţa 4 deputaţi sinodali, anume: Iacob Bologa, Anania Moldovan, Dr. Nicolau Pop, şi în timpul mai recent Ilariu Duvlea, cari toţi au fost bărbaţi binemeritaţi ai bisericei nóstre, dar mai ales cons. aul. în pens. Iacob Bologa are merite neperitóre pentru promovarea intereselor bisericei nóstre, şi astfeliu cu durere aducênd aceste perderi la cunoscinţa Ven. sinod, crede a dá espresiune consimţemêntului general, ca condolenţii ce o simte sinodul, sě se dea espresiune prin sculare, — ce se şi face cu cea mai mare pietate.

Constatându-se, că membri sinodali sunt presenţi preste numěrul, ce se recere pentru de a se aduce concluse în merit, presidiul indigitând, că în locurile devenite vacante, consistoriul a dispus alegeri noue, înainte de a se purcede la alte agende, învită pe deputaţii nou aleşi sě-şi presinte la birou credenţionalele.

Credenţionalul deputatului Alesandru Danciu, trimis pe cale postală se presentéză prin presidiu, ér deputaţii Alecsiu Olariu, Dr. Ioan Moga, Dr. Ioan Meţian şi Dr. Petru Span 'şi presentéză credenţionalele personal.

La ordinea ḑilei se pune alegerea biroului definitiv şi a comisiunilor permanente prověḑute în § 9 din regulamentul afacerilor interne.

Pentru efeptuirea combinărilor necesare, şedinţa se suspinde pe câteva minute.

După redeschiderea şedinţii la propunerea presidiului în birou se aleg deputaţii.

Teodor Herman şi Iuliu Dan din cler, Mateiu Voilean, Daniil David, Dr. Ioan Meţian şi Dr. Remus Roşca dintre mireni, ér dintre aceştia presidiul denumesce de notariu general pe Mateiu Voilean.

Tot la propunerea presidiului în conformitate cu pracsa din trecut se aleg şase comisiuni permanente, astfeliu:

I. Comisiunea verificătóre.

Ioan Papiu, Avram Pěcurariu, Dr. Nicolau Olariu, Ioan Turcu, Dr. Ioan Mihu şi Pompiliu Pipoş.

II. Comisiunea organisătóre.

Dr. Ilarion Puşcariu, Ioan Hannia, Nicolau Cristea, Eliă Măcellariu, Dr. Aurel Brote, Parteniu Cosma, Iosif Puşcariu, Dr Ioan Mihu şi Dr. Absolon Todea.

III. Comisiunea bisericéscă.

Ioan Petric, Galacteon Şagău, Ioan Danciu, Gherasim Candrea, Ambrosiu Bêrsan, Dr. Ioan Moga, Georgiu Moldovan, Nicolau Cosma şi Simeon Dragomir.

IV. Comisiunea scolară.

Zaharia Boiu, Ioan Popescu, Vasiliu Dămian, Georgiu Dănilă, Ioachim Fulea, Liviu Lemenyi, Ioan Turcu, Dimitriu Lăcătuş şi Dr. Petru Span.

V. Comisiunea financiară.

Nicanor Frateşiu, Ioan Droc, Avram Pěcurariu, Dr. Aurel Brote, Rubin Patiţa, Alecsiu Olariu, Dr. Nicolau Olariu, Mihail Cirlea şi Liviu Lemenyi.

VI. Comisiunea petiţionară.

Ioan Papiu, Romul Furduiu, Ambrosiu Bêrsan, Zacharia Tătar, Pompiliu Pipoş şi Victor Tordoşan.

Presidiul presentéză următórele cereri de concediu:

a) a deputatului Alecsandru Danciu pentru întréga sesiune, din causă de morb;

b) a deputatului Iosif Orbonaş pentru întréga sesiune, din causa unor afaceri private de natură neamênaveră;

c) a deputatului Diamandi Manole pe întréga sesiune din causa de morb;

d) a deputatului Demetriu Coltofean pe 3 ḑile, din causa unui morb grav în familie.

Deputaţilor Iosif Orbonaş, Diamandi Manole şi Demetriu Coltofean, concediile cerute se acórdă, ér asupra cererei deputatului Alecsandru Danciu sinodul se va pronunţá după verificarea lui.

Prima întrebare ce ni-o pusem aci era, că unde avem sě remânem preste nópte, căci nu cunóscem pe nimeni aci. In vre-o ospetărie nu era consult, în casa vre-unui ţěran bucuros ér n'am fi remas, că nóue ne trebuia multe de tóte. „De bună sémă la preotul" respunse unul dintre noi, „sě întrebăm pe omul cel dintâiu cu care ne întâlnim cum chiamă pe preotul nostru şi acolo sě tragem. Cu acestea întrebare era resolvită pe jumětate.

Un copil de scólă, care se juca pe uliţă, ne conduse la casa simpaticului nostru preot Popovici. Ne recomândarăm ca seminarişti călětorí şi îndată furăm învitaţi cu tótă bunăvoinţa a luá loc şi începurăm a conversá cât din călětoria nóstră cât din viaţa seminarială preste tot. Ca preot cu cultură, părintele Popovici n'avé cuvinte a lăudá din destul intreprinderea nóstră şi ar dorí, ca seminariştii în timpul liber cât mai des se facă escursiuni de feliul acesta. Cina ce ni s'a servit şi patul, ce ni s'a oferit au corěspuns în adevěr culturei superióre a dlui Popovici. Stimabila sa soţie se pricepe de minune a întimpiná pe ospeţi şi a-i tractá cu bucate alese pregătite ca mâna proprie. Lauda unor atari preoţi şi unor atari preotese!

Dimineaţa, după-ce ni s'a servit o escelentă cafea după un rěmas bun dela inimă şi o esprimare de mulţămire din partea nóstră plecarăm din comuna Şadu însoţiţi de părintele Popovici, care la rugarea nóstră ne a arětat drumul, ce duce spre Cisnădie şi de aci spre Sibiiu. Până a nu eşí din comună am trebuit sě remânem în vre-o câteva locuri spre a priví devastările ce a causat comunei grósnicul foc din anul trecut. Te cuprinde fiori, când veḑi, strade întregi că au fost nimicite şi că până astăḑi se věd cărbunii, ne putênd a-şi zidí sermanii ómeni case noue. După-cum ne am informat, paguba causată prin foc se urcă la circa de 80,000 fl. şi colectele ce s'au făcut au fost numai ca un picur de apă în mare.

Joi la 12 óre eram deja în Sibiiu şi mulţămiţi de cele ce am věḑut şi am esperiat cu drag am intrat în seminariu, povestind şi colegilor nostri.

Trei ḑile pe drum şi sě nu spesezi nimic, ba încă sě trăesci domnesce, sě tot faci la escursiuni. Şi noi credem, că de aci încolo vor şi face de acestea seminariştii, căci ori unde bat li se deschide.

G. E.

---

* (Rusificare). Curatorul districtului de învěţământ Riga a făcut cunoscut, că în viitoriu va concede deschiderea de scoli urbane şi rurale, numai dacă se vor introduce în ele instrucţiunea în limba ruséscă.

Se presentéză actele electorale din cercurile electorale: I al Sibiiului; VIII al Geoagiului; XI al Turdei şi XIX al Branului.

Se predaŭ comisiunei verificătóre.

Se presentéză următórele esebite:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din şedinţa plenară de datul 3 Aprile a. c. Nr. 2987 Plen.;

b) raportul consistorial din şedinţa plenară dela 6 Novembre 1888 Nr. 2555 Plen., prin care se comunică rugarea comitetului protopresbiteral al tractului Iliei, pentru strămutarea locului central de alegere a deputaţilor sinodali şi congresuali dela Dobra la Ilia, în cercul VII electoral.

Se predau comisiunei organisătóre.

a) raportul general al consistoriului archidiecesan, ca senat strins bisericesc. din 23 Martiu a. c. Nr. 3007 B.;

b) raportul consistorial din şedinţa senatului strins bisericesc dela 22 Septembre 1888 Nr. 4694 B. în privinţa intregirei parochiei Chinceş cu filia Petrilaca.

Se predau comisiunei bisericesci.

Deasemenea se presentéză esebitele următóre:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din senatul scolariu din 23 Martiu a. c. Nr. 2808 Scol.;

b) raportul consistorial din 19 Ianuariu a. c. Nr. 252 Scol., prin care se transpun spre admitere ca manuale de scólă în clasele I şi II gimnasiale cărţile: Cartea de cetire latină pentru clasa I gimnasială; 2. Carte de cetire latină pentru clasa II gimnasială şi 3 gramatica latină pentru clasele I şi II gimnasiale compuse de profesorii Paul Budiu, Stefan Iosif şi Andreiu Bârsean.

c) raportul consistorial din 5 Ianuariu a. c. Nr. 6515/1888 Scol., prin care se comunică spre admitere ca manual de invĕţământ în scólele medii: „Geografia pentru scólele medii,“ tomul II, de Dionisiu Făgărăşan şi Andreiu Bârsean;

d) raportul consistorial din 5 Ianuariu a. c. Nr. 6514/1888 Scol., prin care se propune spre admitere ca manual în scólele poporale, cartea „Geografia patriei“ de Ioan Dariu;

e) raportul consistorial din 7 Iuliu 1888 a. c. Nr. 3335 Scol. in privinţa proceselor disciplinare ale învĕţătorilor;

f) raportul consistorial din 23 Februariu a. c. Nr. 1669 Scol. referitoriu la introducerea lucrului de mână în institutul pedagogic şi scólele poporale.

Se predau comisiunei scolare.

Se mai presentéză încă esibitele următóre:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din senatul epitropesc de datul 12 Aprile a. c. Nr. 3104 Epit.;

b) raportul consistorial din 1 Aprile a. c. Nr. 2720 Epit. despre starea proceselor fondurilor archidiecesane;

c) raportul consistorial din 15 Aprile a. c. Nr. 3105 Epit. cu care se astern raţiociniile fondurilor archidiecesane pe anul 1888;

d) raportul consistorial din 10 Februariu a. c. Nr. 1287 Epit. în causa pretensiunei fondurilor archidiecesane la Ioan Pipoş;

e) raportul consistorial din 5 Aprile a. c. Nr. 2988 Epitr. prin care se asterne bugetul pe anul 1890.

Se predau comisiunei finanţiare.

În fine se presentéză următórele petiţiuni:

a) rugarea comunei Felţa, pentru a i se iertá 1000 fl. din datoria, ce o are la fondurile archidiecesane;

b) rugarea parochiei Mada cu filia Steuni, pentru primirea lui Iosif Bogdan la cursul clerical estraordinariu;

c) rugarea mai multor inşi din Lăseu şi Grind, pentru de a nu se întărí de paroch Iosif Ocnean;

d) rugarea comunei Vidraseu pentru ajutoriu la renovarea bisericei;

e) rugarea comunei Feldióra din protopresbiteratul Avrigului, pentru întregirea parochiei;

f) rugarea comunei Bârla, pentru un ajutoriu de 150 fl la repararea bisericei;

g) rugarea preotesei vĕduve Maria Şuteu pentru un ajutoriu;

h) rugarea comunei Presaca, pentru adnecsarea la protopresbiteratul Albei-Iuliei.

Se predau comisiunei petiţionare.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 12 óre a. m. şedinţa se inchee la 1 óră d. m.

Varietăţi.

* (Deschiderea sinodului archidiecesan.) Deschiderea sinodului archidiecesan şi în anul acesta s'a făcut cu solemnitatea cuvenită. La s. liturgiă a pontificat Escel. Sa I. P. S. D. archiep. şi metropolit asistat de Preacuv. Lor: Nicolau Popea, archim. şi vicariu archiep.; Dr. Il. Puscariu, archim. şi ases. cons. şi Nicanor Frateşiu, protosincel şi secret. cons.; P. O. D. Zacharia Boiu, prot. şi ases. cons. şi I. Ghibu, prot. şi prof. sem., Dr. I. Crişian, protodiacon şi prof. sem. şi diaconii: Ioan Popoviciu, prof. şi Vasiliu Ghiţu. In decursul s. liturgii s'a chirotonit de diacon Ioan Oniga din Văleni, ér de preot Vasiliu Ghiţu din Micloşlaca.

După terminarea s. liturgii s'a sevêrşit chemarea Duchului sânt în presenţa numĕroşilor deputaţi sinodali.

* (Personal.) Escelenţia Sa comandantul de corp, baron de Sveteney a plecat dimpreună cu familia la Viena, unde va petrece mai multe ḑile.

*(O fată dispărută.) Din Făgăraş ni se scrie: In Vinerea Pascilor a dispărut dela móşa oraşului Făgăraş, de origine jidovoică, o fată cam de 13 ani, care a fost în serviţ la ea. S'a făcut arătare din partea bieţilor părinţi la poliţie şi la vice comite. Este curios lucru, că înainte de asta cu doi ani, tot cam pe timpul acesta şi tot dela numita móşă a dispărut ér o fată pe care apoi o a aflat la vre-o câteva sĕptĕmâni în Olt.

* (Comiţi supremi destituiţi.) Prin un préînalt autograf publicat în fóia oficială a statului nostru s'a destituit comitele suprem al comitatului Bars, Stefan Majláth, ér pentru acest post a fost denumit Ioan Kazy, deputat dietal; se vorbesce şi despre Stefan Beliczey, comitele suprem în comitatul Bichiş că şi-a dat demisiunea, ér în locul lui va urmá protonotariul comitatului, Ludovic Terényi.

* (Procesul de presă al dlui Parteniu Cosma contra S. Albini.) Cetim în „Tribuna“: Foile din Budapesta aduc scirea, că în 25 l. c. n. Curia a pertractat cererea de nulitate a redactorului. nostru S. Albini contra pertractărei curţii cu juraţi din Cluş, în care, acusat fiind de dl Partenie Cosma, a fost condamnat pentru vătĕmare de onóre la o lună închisóre şi 100 fl. amendă în bani. Curia a respins cererea de nulitate a dlui Albini şi astfeliu acesta în curênd va trebuì sĕ-şi facă pedépsa.

* Camera advocaţială din Braşov face cunoscut, că Ilariu Duvlea în urma morţii a fost sters din lista camerei şi ca conducĕtoriu al cancelariei e denumit Dr. Nicolau Motoc, advocat în Făgăraş.

* (Tauri de prăsilă.) Reuniunea de agricultură a comitatului Făgăraş, a cumpĕrat pe banii sei precum şi din ajutoriul oferit de ministrul de agricultură 9 tauri de prăsilă, pe cari ii va împărţí la comunele: Făgăraş, Voila, Lisa, Vaida rece, Herşeni, Bréza, Copăcel, Galaţi şi Şercaia Aceste comune vor avé sĕ plătéscă pentru tauri o sumă anumită în rate şi sĕ grijéscă de ei.

* (Statistica renegaţilor). Conform statisticei ministeriului unguresc de interne şi au maghiarisat numele în semestrul al II lea 546 de indiviḑi. După confesiune se împart astfeliu: 305 (adecă 55 %) jidani; 168 (30 %) romano catolici; 31 (5%) reformaţi; 14 (4 %) evangelici 16 (3 %) greco catolici şi nici un greco-oriental. În raport cu anii trecuţi numĕrul celor, ce-şi maghiariséză numele a scăḑut, spre durerea sovinişţilor.

* (Viaţa morală în metropola Kulturegyletului.) Ḑiariul „Kolozsvár“ se plânge amar despre viaţa scandalósă şi demoralisătóre din Cluş. In ḑilele trecute un tiner era gata sĕ şi ia viaţa, după-ce a trăit în desfrân cu chelneriţe. Intréga tinerimea se demoraliséză, căci Cluşul poşede 300 de birturi, dintre cari 42 pot stá deschise până la 2 óre după meḑul nopţii. In birturi sunt aplicate peste 82 chelneriţe, cari deşi sunt slab plătite, trăesc în lucs, lucru evident, că înşală cât pot pe tineri. — Pentru ce nu moraliséză Kulturegyletul.?

Starea învĕţămêntului poporal în Ungaria în anul 1887.

Din raportul al 17-lea ministerial substernut dietei estrage „Fóia diecesană“ următórele date:

Spre completarea celor comunicate de noi până acum în acésta materie ne permitem a mai estrage din al 17-lea raport ministerial substernut dietei următóre încă următórele date interesante:

In anul 1887 au fost 2.377,558 copii obligaţi de a frecuentá scóla şi anume: 1.735,138 pentru scóla cuotidiană, 642,420 pentru scóla de repetiţiune. Din cei obligaţi după naţionalitate au fost: magiari 1.168,037, germani 329,468, români 373,530, slavi 327,221, sêrbi 66,529, croaţi 45,305, ruteni 67,468. A frecuentat scóla: maghiari 984,487, germani 298,789, români 232,360, slovaci 278,833, sêrbi 53,382, croaţi 37,988, ruteni 45,525. Pe 100 locuitori cad 172·9 copii obligaţi de a frecuentá scóla. Din cei obligaţi băeţi au fost 1.216,726, fete 1.160,832. Din cei obligaţi au frecuentat scóla 1.929,317, n'au frecuentat 440,181. Deci din 1000 copii obligaţi de a frecuentá scóla au frecuentat-o 811·5, n'au frecuentat-o 188·5 copii.

După confesiune din 1000 copii obligaţi a frecuentat scóla: la luterani 897·8, la rom. cat. 870·4, la ev. ref. 814·5, la unitari 802·3, la mosaici 798, la gr. or. 684, la gr. cat. 620.

După limba maternă din 1000 copii obligaţi au frecuentat la germani 907·1, la slovaci 849, la maghiari 842, la croaţi 838·5, la sêrbi 802·4, la ruteni 674·8, la români 622·1.

In anul amintit în Ungaria au fost 12,699 comune cu 16.538 scóle. In unele comune au fost mai multe scóle, unele numai asociate au putut susţiné scóla. Au lipsit scóla cu totul în 300 comune.

Din scóle: de stat au fost 783, comunale 1880, rom. cat. 5386, gr. cat. 2147, gr. or. 1770, ev. ref. 2344, lut. 1437, unit. 45, israelite 544, private 171, susţinute de asociaţiuni 31.

În 16,538 scóle au funcţionat 24,148 învĕţători. 12861 scóle a fost cu un învĕţătoriu, 2063 cu doi invĕţători, 670 cu trei, 401 cu 4 inv. 204 cu 5 invĕţ. 115 cu 6 inv. 71 cu 7 inv. 51 cu 8 inv. 41 cu 9 inv. 22 cu 10 inv. 12 cu 11 inv. 9 cu 4 inv. 6 cu 13 inv. 3 cu 14 inv. 1 cu 16 inv. 4 cu 17 inv. 1 cu 18 inv. 2 cu 19 înv. 1 cu 23 învĕţători.

Din scóle au fost 8500 maghiare, 639 germane, 2440 române, 1368 slovace, 298 sêrbesci, 45 croate, 273 rutene, 11 italiene, 1031 germane maghiare, 559 romano-maghiare, 821 slovace maghiare, sêrbo-maghiare, 115 croato-maghiare, 294 ruteno maghiare, 5 germano-slovaco-maghiare, 2 bulgaro-maghiare, 9 romano-germane, 14 slovaco-germane,47 croato-germane, 2 romano-sêrbesci, 6 croato-vende, 2 ruteno slovace.

Raportul ministerial accentuéză, că tóte obiectele de învĕţământ prescrise în plan numai în 11,196 scóle s'au propus cu resultat indestulitoriu. Din punctul de vedere al progresului făcut în locul prim stau scólele de stat. S'au propus tóte obiectele cu resultat din 1000 de scóle de stat în 848·1; din 1000 scóle private în 830·4; din 1000 unitare în 810·2; din 1000 susţinute de reuniuni în 739·5; din 1000 comunale în 756·1; din 1000 israelite în 752·2; din 1000 rom. cat. în 742·6: din 1000 luth. în 740; din 1000 ev. ref. în 700; din 1000 gr. or. în 495·2, din 1000 gr. cat. 429·4 scóle. Şi aci cu durere trebue se observăm cum că raportul ministerial accentuéză, că scólele gr. cat. şi cele gr. or. stau pe gradul cel mai inferior. Mai bine de jumĕtate din acestea în privinţa resultatului instrucţiunei nu corĕspund recerinţelor legei. Raportul ḑice, că scólele gr. cat. şi gr. or., afară de religiune, scriere-cetire, comput şi limba maternă abia se mai propune ceva. Istoria patriei din 2147 scóle gr. cath. s'au propus numai în 796, geografia universală numai în 343, fisica in 345, istoria naturală în 540, constituţiunea în 241, desemnul în 243, caligrafia în 607, lucruri de mână în 18, industria de casă în 208, higiena în 162 scóle. Raportul amintesce mai departe, că limba maghiară nu s'a propus cu destul succes cu deosebire în scólele gr. cat., gr. or. şi în cele lutherane.

In 16,538 scóle au fost 24,125 sale de propunere şi prelângă tóte acestea, după-ce § 27 din legea de instrucţiune ḑice, că într'o sală de propunere se incapă 60 de scolari, aşa însĕ ca pentru fie-care scolar se vină 1 m^2 (pătrat) de loc şi după-ce cei 1.735,138 copii, cari frecuentéză scóla, pre basa amintită ar avé lipsă de 28,919 sale de propunere, decí ar trebuí ca sĕ se facă încă 4794.

Cu tóte recuisitele de invĕţământ necesarie au dispus 10,855 scóle, în care s'au aflat 151,999 colecţiuni de recuisite. Bibliotece scolare au fost 6690. In anul acesta susţinĕtorii scólelor pentru recuisite au spesat 226,290 fl. v. a.

Grădinile scolare s'au folosit pentru instrucţiune la 9030 scóle, scólă de pomărit s'a aflat la 10,328 scóle. Esercişiile de economie şi grădinărit s'au propus numai în 8469 scóle.

Se mai vorbim aici pe scurt despre învĕţători. Invĕţători, precum am vĕḑut mai sus au funcţionat 24,148, din cari 3,016 învĕţătóre. Ordinari au fost 21,245, suplenţi 2,903. Cualificaţi au 21,015, necualificaţi 3,133. Necualificaţi în proporţiune mai mulţi au fost la gr. cat. (613) şi la gr. or. (492.) Au sciut bine limba maghiară 15,448, au sciut atâta ca sĕ pótă propune 1,735, puţin au sciut-o 1,922, n'au sciut-o de loc 2,529 învĕţători.

In Ungaria salariul unui învĕţătoriu ordinariu după calcul mijlociu a făcut 471.74 fl. Salariul unui învĕţătoriu de stat face 567.21 fl.

In capitala ţĕrei salariul unui învĕţătoriu după calcul mijlociu face 1097 fl. în comitatul Hajdu 1205 fl. în Fiume 804 fl, în Bekes, Csanad, Csongrad preste 600 fl. In comitatele din ţinutul Transilvaniei cu deosebire în cele locuité mai cu sémă de români e sub 300 fl.

Scólele poporale superióre au fost 74 cu 755 scolari şi 2011 scolăriţe. La scólele acestea au funcţionat 301 invĕţători, din cari 142 invĕţătóre. Pentru susţinerea acestor scóle s'au spesat 244,478 fl. Scóle civile au fost 150 din cari 77 pentru fete. Numĕrul scolarilor au fost de 16,663, din cari 8067 fete. La scólele acestea au funcţionat 1031 profesori şi invĕţători. Susţinerea scólelor civile au costat 1.107,029 fl.

Scólele superióre de fete au fost 13 cu 1365 eleve şi 143 profesori. Spese cu scólele au fost 221.156 fl.

Preparandii au fost 71, din cari 25 de stat (7 de invĕţătóre) 24 rom. cat. (10 pentru invĕţătóre) 4 gr. cat. 3. gr. or. 4. ev. ref. 10 lut. 1 isrealită. La tóte preparandiile au fost 3624 elevi din cari 1165 eleve. Profesori au fost 683 din cari 332 ordinari, 83 suplenţi, 141 au dat óre şi 127 chatecheţi. Susţinerea preparandiilor au costat 894,478 fl., din cari 607, 249 fl., cele de stat 137,234 fl., cele rom. cat., 16,479 fl; cele gr. cat., 34,448 fl., cele gr. or, 35,796 fl, cele ev. ref., 43,922 fl., cele luth., 19,350 fl. cea israelită. In anul 1887 s'a estradat 1092 diplome.

Şi acum după-ce cuuóscem pre scurt starea invĕţămêntului fie-mi permis a vorbi ceva şi despre starea fondului de pensiune regricolariu al invĕţătorilor, care ne intereséză pe toţi.

Ca membrii ai fondului de pensiune regnicolar până la finea anului 1887 s'au inscris 14,062 invĕţători, ér 10,733 n'au fost primiţi. Tacsa s'a solvit după 18,162 staţiuni invĕţătoresci, n'au fost supuse tacsei 6633 staţiuni.

Preste pensiunea ordinară (250, 300, 400 fl.) şi-au asecurat mai mare pensiune cu 100 fl. 238 inv. cu 200 fl. 18 inv. cu 300 fl. 19 inv. cu 400 fl.

Invĕţători pensionaţi au fost	509
Vĕduve cari au căpĕtat ajutoriu . . .	1049
Orfani ajutoraţi . . '	1696
Escontare	11
Adaus la pensiune	9

Averea fondului a fost de 6,223,749 fl. 35½ cr. Din acestia au incurs 5,333,501 fl. 50 cr. Banii incurşí au fructificat in anul acesta 288,631 fl. 91½ cr. Spese au fost:

Pentru administrare . .	27,307 fl.	75½	cr.
Pensiune la 509 invĕţători	48,989 „	06	„
Adaus de pensiune la 9 inv.	651 „	63	„
Ajut la 1049 vĕduve .	89,540 „	94	„
La 1696 orfani . . .	46,518 „	75	„
Escontentare la 11 inv.	1,958 „	—	„
S'au adus la capital . .	62,691 „	50	„
Dare	976 „	28	„
Suma .	278,631 fl.	91½	cr!

Banii au fost elocaţi spre fructificare in modul următoriu:

a) In hârtii de valóre cu 5% 415,110 fl.

b) La privaţi cu 5½ şi cu 6% 4,918,391 fl. 50 cr.

Loterie.

Sâmbătă in 27 Aprile 1889

Timişóra:	**64**	**21**	**31**	**26**	**4**
Viena:	**2**	**59**	**55**	**36**	**11**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.66	5.60
Napoleon	9 48	9.49
100 marce nemţesci	58.47	58 50
London pe (poliţă de trei luni)	118.70	119.90

Nr. 274 [62] 1—1

Publicaţiune.

Prin care se aduce la cunoscinţă publică, cum că Paraschiva I. Gămulea din Braşov prin sentinţa Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 21 Martiu a. c. Nr. 2265 B este totalminte despărţită de pribegitul ei soţiu Nicolau Orghidan tot din Braşov.

Braşov, 14 Aprile, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I al Braşovului.

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Câștig ușor!

fără capital, fără cauţiune!

Se caută pe lângă **o provisiune însemnată, vêndĕtori vrednici** (capabili) pentru **un articol care se póte desface de tot uşor** în tóte cetăţile şi locurile **provinciei.** După o activitate probată se va plătí şi o léfă **ficsă lunară. Câştigul dilnic** e dovedit dela **5 fl. până la 10 fl.** Şi ca **câştig lateral** e fórte acomodat pentru tóte persónele, cari negoţiază cu partide private. Cererilor se va rĕspunde prompt şi sunt a se adresa la **cancelaria neguţătorésca „La Confidentia" în Budapesta.** [60] 2—3

Spre binevoitóre atenţiune!!

Am onorul a anunţá stimatului public şi îndeosebi onoraţilor mei muşterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuinţa şi **atelierul meu de pantofariu** pentru **dame, domni** şi **băieţi,** (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca şi în trecut, me voiu silí şi pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă preţurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoş,
pantofariu.

[62] 1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	--
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	--	—	1.11

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 43 Sibiiu, Joi 20 Aprile (2 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 Aprile.

S'au căpătuit sub aripele comitatelor multe elemente netrebnice, s'au dat pâne multor risipitori și prădători ai averilor private și publice. S'a dat de ḑeci de ani sume colosale pentru drumurile comitatelor, făr ca pe acele drumuri sĕ fie în stare de a umblá omul ḑiua la améḑi, și aceste stări de lucruri noi nu ne am îndoit, că odată vor trebuí sĕ înceteze. Actualul ministru de interne este, se vede, omul, care crede, că a sosit timpul, ca sĕ rumpă cu sistema cea veche și sĕ inaugureze o eră nóuă în administrație. Cel puțin mĕsurile ce le ia, ne îndreptățesc a crede acésta. Inceputul sĕ înțelege, că ministrul află de bine al face dela cap, cu delăturarea acelor comiți supremi, cari au tolerat abusurile, sau le a eserciat insuși, și cari au promovat corupțiunea în multe agende ale sferei lor de activitate.

Mĕsurile aceste energice pe ómenii ordinei, pe ómenii legalității nu i sparie de loc, ci din contră se vede, că presa întrégă ia notiță despre ele, ca despre lucruri, ce trebue sĕ se întêmple, dacă e ca sĕ nu se clătine din temelii increderea, ce trebue sĕ o aibă poporul în organele administrațiunei.

Numai cât noi nu putem crede, că prin mĕsurile aceste se vindecă rĕul din fundament, și nu credem până atunci, până nu se va face alegerea amploiaților mai dréptă Incepem a avé póte mai multă garanță în un ministru drept, decât în representanțele comitatelor, unde maioritățile sunt representate prin minorități, alese după normele cele mai condamnate de moralitatea publică, unde libera voie este sugrumată prin omnipotența solgăbirăilor, la comanda celor mai mari așa, că aḑi în comitate câte o clică este în stare a falsificá opiniunea publică, este în stare a jertfí interesele comitatului în dragul intereselor familiare și ale altor legături de coterie.

La scaunele orfanale este prea puțină evidență despre averea pupililor, orfanii deveniți maioreni nu au pe ce pune mâna, căci tutorii concrezuți cu administrarea averilor, nu dau rațiocinii cu anii, fundul instruct s'a prăpădit, dările au rĕmas în restanță, așa, că din multe averi frumóse s'a ales nimica prin părintésca neingrijire a scaunelor orfanale comitatense, ai căror amploiați în mare parte fac negoț și alte trebi, făr ca sĕ și fi făcut scrupuli de consciință din oficiul onorific, ce-l pórtă din grația omnipotenților comitatelor.

Indreptarea ori cât de târḑie va aduce ródele ei binefăcĕtóre, poporul va fi tractat mai uman, filerii lui destinați pentru drumuri vor fi întrebuințați pentru poduri și petriș, — și nu se va mai alege mere-pere din ei, — dacă ministrul actual va delăturá pe cei ce până acum au supt numai laptele și îi va înlocuí cu ómeni onesti, cu ómeni, cari au simț de dreptate, cari au ochi pentru pasurile poporului și urechi pentru vaetele lui.

Se înfioréză omul de lucrurile, ce s'au comis în unele comitate, cu deosebire unde poporul nostru este în mase mai mari, și mĕsurile draconice totdeuna au aflat spriginitori și apĕrători, motivându-se cu tocita armă, că românii sunt renitenți, că vre un agitator fără suflet îi ațîță, și așa trebuia sĕ se urmeze cu ei și nu altcum.

Îndată-ce se va introduce o administrație corectă, moralitatea publică are sĕ fie altfeliu ca aḑi, și iustiția va avé mai puțin de lucru, făcĕtorii de rele se vor imputiná, bunăstarea cetățenilor va prinde mai bune și mai trainice rădăcini. In special noi românii din Ardeal, am sta cu 50% mai bine în cele scolare, mai bine în cele bisericesci, în tóte privințele, dacă nu am fi fost fericiți cu câte o administrație, în care forța a primat droptul, nedreptatea a fost înlocuită prin acte nejuste, fără sĕ fi avut mângăierea, ca tiranii cei mici sĕ fi fost cândva desaprobați de cei de sus, de cei ce ar trebuí sĕ vadă mai bine și mai limpede lucrurile. Limba română din cancelariile comunali, contra legei positive, este dată afară de notariul comunei, care este pus, în multe casuri contra voinții poporului — anume din strĕini, cari nu cunosc firea și datinele românului și nu îi póte impăcá trebuințele.

Se fac insĕ tóte acestea după un plan bineprecisat și se pot face pe basa legei, dacă cel chemat sĕ o esecute are inimă de a o interpretá așa, cum convine intereselor de rasă, sau altor interese, pe cari alți muritori numai după multă bătae de cap și după o vreme óre-care le află și le pot scóte la ivélă.

Nu ne este dată sĕ scim, că cu era nóuă mai fi va posibil ca sĕ se continue cu abusurile ori 'și vor aduce aminte și oblăduitorii comitatelor și cercurilor anumite, că nimica nu este statornic pre pămênt și temându-și cojocul, vor ține mai bine sémă de dorințele poporului ca în trecut, și dacă vom fi fericiți a constatá, că dreptate are sĕ facă amploiatul și numai dreptate, atunci ne vom impăcá mai ușor cu aceea, că el e ungur ori sas, ca acum, când scim, că românul nu póte ajunge în oficii comitatense, numai pentru că face dreptate tuturor deopotrivă, și mĕsura acésta nu e binevenită celor ce au fost dedați numai sĕ comande și alții sĕ asculte și sĕ implinéscă ori e drept — ori nu.

Suntem în asteptare, și nimenea pe lume nu se va bucurá mai mult ca noi, dacă administrația va fi premenită cu ómeni, ce voiesc și iubesc dreptatea.

Sinodul archidiecesan.

Vom urmá și in anul acesta pracsei din trecut, și vom indigitá pre scurt lucrările sinodului terminate până când apare fóia, ca publicul nostru posibil se fie în curent cu desbaterile sinodale, urmând la timpul seu și raport special despre desbaterile sinodale.

Ședința a III a, ținută la 18 Aprile a. c.

Afară de raportul consistoriului în ședințe plenare s'a mai pertractat raportul consistoriului ca senat strins bisericesc.

Ședința a IV-a, ținută la 19 Aprile a. c.

S'a pertractat raportul consistoriului ca senat scolariu.

Raport mai detaiat.

Ședința a II a, ținută la 17/29 Aprile, 1889.

Ședința se deschide la 12 óre a. m. și cetinduse protocolul ședinții precedente, — se autentică.

Presidiul presentéză următórele esebite:

a) cererea de concediu a deputatului Simion Damian pe timp nedeterminat, eventual pe întréga sesiune sinodală, din causa unor împregiurări grave familiare,

b) a deputatului Octavian Sorescu pentru întréga sesiune, din causa unor afaceri urgente și neîncungiurabile;

c) a deputatului Ioachim Fulea pe 4 ḑile, din causa unor afaceri urgente și

d) a deputatului Ioan cav. de Pușcariu pe 5 ḑile, din causa afacerilor oficióse.

Concediile cerute sĕ dau.

Se mai presentéză următórele petițiuni:

a) a spiritualului la seminariul „Andreian“ Dimitriu Cunțan pentru a se regulá dreptul seu la beneficiu pentru agendele de spiritual;

b) rugarea comunei bisericesci Agostin pentru anecsarea la protopresbiteratul Cohalmului;

c) rugarea comitetului parochial din Batiz pen-un ajutoriu de 100 fl. pe séma scólei.

Se predau comisiuni petiționare.

FOIȚA.

Cuvênt funebral

rostit cu ocasiunea înmormêntărei parochului și fostului administrator protopresbiteral Grigorie Maier, de Ioan Alecsandru, paroch în Ilimbav.

Jalnică adunare! Incidentul pentru care ne am adunat astăḑi în acest edificiu sfânt — nu ca de obiceiu cu fețe vesele și ca sĕ intonăm și ascultăm imnuri de veselie, — ci ca sĕ ne esprimăm și mamanifestăm durerea inimei nóstre, este casul trist, și anume, trecerea din viață a preotului din acésta parochie Grigorie Maier.

Datorință avem, ca sĕ petrecem pe cei ce sĕ mută din acéstă lume la viața cea vecinică; și cu deosebire din datorință petrecem la mormênt pe acele persóne onorate, de cari sunt legate o mulțime de reamintiri și fapte bune.

De persóna, care acum zace rece înaintea nóstră sunt legate o mulțime de evenimente. Acest defunct, ocupând posițiuni înalte a adus servicii bune bisericei sale, națiunei sale și patriei sale. Și-a început activitatea sa cu funcțiuni modeste, mai întâiu ca învĕțătoriu, apoi preot și timp îndelungat a funcționat ca administrator protopresbiteral. Ca învĕțătoriu în Săcelele Brașovului și Poplaca a servit în acel timp, când nu aveam scoli regulate, când timpurile erau vitrige pentru noi românii, binefăcĕtórea rază a luminei de astăḑi abia licura.

In posiția acésta el a sciut sĕ-și împlinéscă datorința cu zel și abnegațiune spre mulțămire generală.

Devenind preot al acestei parochii, la anul 1848 luna lui Octombre, a format o scólă privată, în casa sa proprie, la carea mai mulți bărbați harnici din acest tract și-au trimis copii spre a primí instrucțiunea de lipsă. In acésta scólă privată condusă de dênsul, elevii căpĕtău înclinare a cercetá și alte scoli mai înalte, s'a făcut mai târḑiu învĕțători, notari, preoți și chiar și funcționari de rang și mai înalt. Prin acésta a făcut servicii bune bisericei sale, națiunei și patriei sale.

Recompensa pentru acestea servicii o va primí dela Dumneḑeu, căci aici pe pămênt nu află omul altă recompensă pentru ostenelele sale, de cât mulțămirea sufletéscă.

Pe acest rĕposat de multe ori l'am auḑit esprimându-se: sunt deplin mulțămit în sufletul meu fiind-că vĕd, că sămênța aruncată de mine n'a căḑut pe petriș, ci în pămênt bun, din carea a făcut ródă bună, din carea sĕ nutresc aḑi mii de suflete.

Ca păstoriul acestei turme cuvêntătóre s'a nizuit, ca din turma concreḑută păstoririi lui sĕ nu péră nici unul. Până în momentul când a ajuns sórele vieței sale a lucrat ca sluga cea bună și înțeléptă în via Domnului.

Consciu de cuvêntul apostolului, care ḑice: „Predică cuvêntul, stăi asupra cu vreme și fără de vreme, cértă, mustră și nu lăsa sĕ péră cel fără de lege în fără de legile sale; acestea mandate cuprinse în sf. scriptură, rĕposatul le-a păzit și îndeplinit cu scumpĕtate.

Dovadă despre dragostea, ce a nutrit rĕposatul față cu obștea acestei comune, și membrii ei față de el, este participarea cea numerósă la actul înmormêntărei sale. Vrednicia rĕposatului se documentéză și mai mult prin aceea, că nemuritoriul archiepiscop și metropolit Andreiu bar. de Șaguna l'a ridicat pentru meritele sale la rang de administrator protopresbiteral și Escelenția Sa actualul bunul nostru archiepiscop și metropolit l'a inzestrat cu semnul distincțiunei între preoți, cu brâu roșu. In calitate de adm. prot, întru cât l'a ajutat puterile sale corporale și spirituale — a lucrat în via Domnului cu tot zelul. Pe acest teren avea de a se ocupá cu mai multe afaceri. Era păstoriu al unei turme mai mari, pe carea o a cărmuit cu bun tact timp de 31 ani. In calitatea acésta avea sĕ stea în comuniune cu poporul de rênd, cu oficiile bisericesci subalterne și superióre și chiar și cu oficiile lumesci. Deși acum trebuia sĕ-și împartă puterile sale în diferite părți, totuși n'a slăbit, a lucrat pentru edificarea de biserici, în cari sĕ se preamărésca Dumneḑeu, ridicarea de scoli, isvorul cel sfânt din care sĕ se adepe o mulțime de ființe. Aceste institute s'a nizuit ale și înzestrá cu fonduri.

Tot prin dênsul s'a pus basa fondului protopopesc al acestui tract, pe care l'a înmulțit din an în an așa, că astăḑi a ajuns la cifra de 1409 fl.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei verificătóre, care prin raportorul seu Dr. Ioan Mihu raportéză asupra alegerilor supletorice, şi aflându se actele electorali în ordine, la propunerea comisiunei deputaţii: Dr. Ioan Moga, Alecsiu Olariu, Alesandru Danciu, Dr. Petru Span şi Dr. Ioan Meţian se verifică, şi deputatului Al. Danciu i se acórdă şi concediul cerut.

Cu acestea şedinţa se închee la 1 óră d. m.

Şedinţa a III a, ţinută la 18/30 Aprile 1889.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m. prin presidiul ordinariu, şi cetindu se protocolul şedinţii precedonte, — se autentică.

Presidiul presentéză următórele esibite:

a) raportul consistoriului archidiecesan referitoriu la convertirea hârtiilor de valóre efeptuită în anul 1886;

Se predă comisiunei financiare.

Se mai presentéză:

a) rugarea preotului Ioan Scurtu din Şinca-nouă pentru susţinerea ordinaţiunei consistoriale din 30 Octobre 1880 Nr. 3386 B.;

b) dóue rugări din Porumbacul superior pentru primirea lui Nicolau Bêrglezan în cursul clerical şi

c) rugarea comunei Balşa pentru un ajutoriu la edificarea scólei.

Se predau comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisătóre asupra raportului general al consistoriului archidiecesan din şedinţa plenară, care raportéză prin raportorul seu deputatul Dr. Ioan Mihu, şi la propunerea comisiunei, fiind raportul tipărit şi impărţit între deputaţii sinodali, acesta se privesce de cetit şi se ia drept de basă pentru desbaterea specială, şi se aclude la protocol.

Trecêndu-se la desbaterea specială, la propunerea comisiunei partea, carea tractéză despre numĕrul pieselor întrate, despre impărţirea acelora după resort şi referenţi, despre numĕrul pieselor neresolvite până la 31 Decembre 1888 şi a şedinţelor plenare ţinute în decursul anului 1888, — se ia spre sciinţă.

Referitoriu la punctul din raport în privinţa celor dispuse de consistoriul metropolitan şi cel archidiecesan din tristul incident al morţii Alteţii Sale principelui de corónă mostenitoriu Rudolf, comisiunea propune: ca aceste disposiţiuni sĕ se iee spre sciinţă, şi sinodul aderând la pasii făcuţi în numele provinciei nóstre metropolitane, dă şi din parte-şi cu acésta ocasiune şi la acest loc espresiune adêncei sale dureri faţă de tristul eveniment al morţii Alteţii Sale.

După-ce înaltul presidiu accentuéză şi din partea sa, că în faţa durerosului cas de mórte al Alteţii Sale, ce în modul cel mai deprimătoriu a atins inimile tuturor credincioşilor sudiţi, este pe deplin convins, că Venerabilul sinod este pĕtruns de acest simţĕmênt dureros, şi crede a fi în acord cu toţi membrii sinodului, dacă propune, ca din incidentul acestui dureros cas, sinodul sĕ dea espresiune simţĕmêntului seu de condolenţă şi totdeodată de loialitate prin sculare, luându-se despre acésta act şi la protocol, cea ce se şi face cu cea mai espresă pietate.

Punctul II din raport referitoriu la perderea, ce a suferit eparchia Caransebeşului prin rĕposarea mult meritatului episcop diecesan *Ioan Popasu*, la propunerea comisiunei, şi după-ce presidiul în câte-va cuvinte accentuază meritele notorice ale defuoctului archiereu, sinodul de asemenea 'şi esprimă condolenţa sa prin sculare.

La propunerea comisiunei punctul despre rĕposarea a lor 4 deputaţi sinodali, în necs cu conclusul, prin care sinodul deja şi-a esprimat condolenţa sa, — se ia spre sciinţă.

De asemenea se ia spre sciinţă punctul referitoriu la rĕposarea a lor 4 protopresbiteri.

(Va urma).

Revista politică.

Desbaterile în dieta Ungariei, cari au fost întrerupte din causa sf. sĕrbători de Pasci, s'au reînceput.

De astădată s'a presentat spre desbatere proiectul, care a reclamat mai mare urgenţă şi anume proiectul de recrutare Oposiţia din stânga estremă a observat şi acum atitudinea de mai nainte; conducĕtoriul Irányi a polemisat mult în contra proiectului şi a luat în furcă vorbirea fulminantă, ce o a ţinut Andrássy în comisiunea casei magnaţilor; sbuciumările lor însĕ au fost zadarnice, căci casa deputaţilor a primit cu o maioritate covêrşitóre proiectul de recrutare, aşa pre-cum l'a presentat guvernul.

Ministeriul din România Catargiu tot mai forméză obiect de discusiune în presa europénă. Foile ungare vorbesc cu mare sfiélă despre atitudinea actualului guvern, care nu o cunosc încă nici cei mai adicţi partisani ai d-lui Lascar Catargiu. „Pester Lloyd“ afirmă, că însuşi ministeriul nu e în clar cu posiţia, în carea se află şi carea se clătină în mod de tot nesigur. In tóte statele se subînţelege, că ministeriul sĕ fie dinastic şi cu credinţă regelui; dar în capitala României lucru se pare a fi chiar contrariu şi acésta sub impresiunea ce a făcut-o vorbirea primministrului în cameră, din carea transpiră un feliu de imputare ministrilor I. C. Bratianu şi P. Carp, căci au urmat politica, carea a voit-o regele. „Adevĕrul“ ḑice cestionata fóie, care nutresce multe simpatii pentru actualul guvern şi direcţiunea ce o urméză, spune publice, ca leaderul coservatorilor a comis o mare greşală, căci n'a pus ca condiţiune şi libertatea în politica esternă, carea nu se va schimbá, câtă vreme şede pe tron inimicul declarat al ţĕrei. Altă fóie şi anume „Democraţia“ aduce o scire şi mai sensaţională, după care actualul prim ministru a denumit de secretariu al seu pe pretendentul tronului Vogorides, care e cel mai antidinastic şi rusofil. Dacă scirea se adeveresce, numai încape îndoélă, că Hitrovo 'şi va face binişor trebşórele

In ḑilelele trecute se svonise, că guvernul a ridicat hotărîrea fostului ministeriu pentru espulsarea iconarilor şi jugănarilor ruşi, svon, care mai târḑiu s'a desminţit, dar care e mult comentat de presa rusă, care nu se mulţămesce numai cu atâta.

Ḑiariul „Grajdanine“ ridică protest, ḑicênd, că nu e suficient o simplă retragere a mĕsurilor de esploatare ale cabinetului Rosetti Carp contra neguţătorilor ruşi ambulanţi, e oportun ca guvernul român sĕ acórde pe lângă acésta Rusiei şi satisfacţie, scusându-se pentru insulta, ce i o a făcut Rusiei.

Călĕtoriei, ce o va întreprinde împĕratul german la Londra i se dă o mare importanţă politică. Ea e privită ca un act pentru apropierea, ce se va realisá curênd între germani şi englesi; scirei acesteia i se dă o importanţă şi mai mare prin împregiurarea, că principele Bismarck a învitat pe Salisbury, premieriul engles, la Berlin.

Ḑiarele rusesci nu vĕd cu ochi buni acéstă desfăşurare politică şi „Novoie Wremia“ ḑice, că deşí se fac pregătiri, cei doi bărbaţi de stat nu vor face nici o coaliţie contra Rusiei, ci se vor sfătuí numai asupra modului, cum, ar puté Germania sĕ scape din situaţiunea critică şi din încurcătura, în care se află. Rusia va puté deci sĕ-şi urmeze în linisce politica sa înaugurată încă de mai nainte, politică a cărui scop nu este de a jigní pe vr'un stat european, căci succesele dela Bĕlgrad şi Bucuresci ale rusofililor nu se datoresc agitaţiunilor rusesci, ci politicei slabe ce o face Austria în Orient. Contra acestor succese nu póte sĕ facă nimic nici Bulgaria, nici Germania, şi nici amêndoue împreună.

Lordul Salisbury şi-a deschis érăşi rostul şi a pronunţat un discurs la Bristol, căruia i se dă mare atenţiune în presă. Lordul a declarat, că guvernul a aflat de mare şi grabnică necesitate a sporí puterea armată a statului. Deşi Anglia intreţine cele mai cordiale relaţiuni cu tóte puterile lumei, dar se pot întêmplá schimbări de guvern şi s'ar puté iví în politica europénă schimbări tot aşa de grabnice, ca şi schimbarea timpului în vreme de vară.

Anglia prin urmare trebue a se pregătí şi a nu asteptá momentul, în care primejdia ameninţătóre ii bate la uşă şi care ar puté vení pe tótă întinderea teritorială dela Edera până la Loiara.

In acest discurs s'a mai accentuat situaţiunea rea, în care se află Irlanda, de unde încă ar puté fi nutrit pericolul şi transpiră totdeodată un feliu de înclinare spre alianţa puterilor centrale europene.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din tractul Haţegului, 15 Aprile 1889 v. Dle redactor! 'Mi iau voie a ve descrie în liniamente generale decurgerea şedinţii sinodului protopresbiteral al tractului gr. or. Haţeg.

Sinodul a fost convocat pe 13 Aprile st. v. a. c. în opidul Haţeg.

După invocarea duchului sânt P. O. D. protopresbiter Ioan Raţ a deschis şedinţa la 10½ óre a. m. prin câte-va cuvinte bine accentuate, desfăşurând intre altele şi causa, pentru care s'a abătut dela prescrisele statutului organic, referitóre la terminul convocărei acestui sinod.

A accentuat adecă, că decând s'a abătut dela terminul prescris în statutul organic pentru convocarea acestui sinod, a făcut esperinţă, că sinodul protopresbiteral este cu mult mai bine cercetat de membrii sei, ca mai nainte; şi a ḑis, că P. O. DSa 'şi esplică lucrul astfeliu: că fiind o terţialitate din membrii sinodului preoţi, adecă 12 preoţi-parochi, tot atâtea parochii ar rĕmâné în 1-a sau a 2-a Duminecă a lunei lui Februariu fără serviciu divin.

A 2-a impregiurare, care éră recomândă acésta abatere este, că comunicaţiunea este fórte anevoiósă pe acel timp în tractul Haţegului, cari impregiurări le a apreţiat şi sinodul*)

A urmat apoi punct I din program.

Raportul general pentru protopresbiterat, care s'a cetit de P. O. D. protopresbiter şi care s'a compus pe basa datelor statistice, ce i-au stat la disposiţie din parochiile tractului.

Nu me ajută memoria a raportá despre fie-care punct deosebit, fără mai mare impresiune au făcut asupra mea doue puncte din acel raport şi pe cât de imbucurătoriu a fost unul, pe atât de deprimătoriu a fost celalalt. Plăcut m'a impresionat constatarea aceea a raportului, că în anul 1888 mortalitatea a fost cu mult mai mică, ca numĕrul nascerilor; de tot neplăcut mi-a venit constatarea aceea, că numĕrul concubinatelor se sporesce grozav din an în an.

Preste tot luată impresiunea raportului a fost bună şi s'a putut vedé, că tractul prosperéză continuu sub conducerea cea inţeléptă a şefului; drept aceea la propunerea unui membru sinodal s'a şi votat mulţămită protocolară P. O. D. protopresbiter Ioan Raţ pentru conducerea cea înţeléptă cu atât mai vêrtos a ḑis propunĕtoriul sĕ ne arătăm încrederea nóstră faţă de şef, căci după-cum sciut este, sunt unii ómeni rĕuvoitori, cari voesc sĕ presente starea tractului nostru în colori negre.

La acestea tare potrivit a reflectat P. O. D. Ioan Raţ, că dacă este vre-un „Toma necredincios“ faţă de trebile din acest tract — faţă de greutăţile conducerii lui — sĕ vină se pună degetul şi sĕ se convingă.

După-ce s'a trecut şi preste punctul II din program, adecă preste intregirea unui loc vacant în scaunul protopresbiteral, a venit la ordinea ḑilei punct III, care a cuprins propunerea sinodului protopresbiteral al Sĕliştei pentru crearea unui fond preoţesc, transpusă acestui sinod spre sprigir.

Deşí în principiu nici unul nu a fost contra acestei propuneri salutare, abstragênd dela unele nedumeriri, cari şi le au manifestat unii membrii faţă de acésta infiinţândă reuniune, dar neaflându-o basată în statutul nostru organic, a trecut presteea la ordinea ḑilei.

Punctul IV din program a fost reservat pentru propuneri eventuale.

La punctul acesta un membru sinodal a întrebat pre P. O. D protopresbiter, că deóre-ce protopretorele cercului Hunedóra a făcut arĕtare la comisiunea administrativă a comitatului Hunedóra, că vina la decădinţa stărei morale a acestui cerc o pórtă în mare parte şi preoţimea română gr. cath. şi gr. or., nu ar fi bine ca în privinţa acésta sĕ vină cu o propunere, deóre-ce acésta e un blam pre preoţimea nóstră?

La acestea P. O. D. protopresbiter a rĕspuns, că tractul nostru prin acésta acusă nu se simte atins, prin urmare, dacă am vení sĕ ne escusăm numai ne-am incusá, sĕ lăsăm lucrul intru atâta, căci póte că va fi recercat Preaven. consistoriu archidiecesan spre cercetarea lucrului şi atunci se va vedé adevĕrata pricină.

După aceea făcêndu-se disposiţiune pentru autenticarea protocolului şedinţa se ridică către 1 óră p. m.

Un membru.

In societate cu preoţimea şi învĕţătorimea tractului, precum şi cu celelalte corporaţiuni bisericesci şi scolare, a fost totdeuna pacinic aşa, că s'a putut numí omul păcii. Prin tactul seu cel fin a sciut sĕ câtige inimile tuturor, şi sĕ aplaneze diferinţele escate între preoţi, învĕţătoriu şi popor.

Eată dară jalnici ascultători faptele acestui bărbat onorat de toţi despre care ḑice apostolul Iacob: „Din faptele tale arataţi credinţa ta“

Faptele sĕvêrşite a dovedit credinţa nutrită faţă cu Dumneḑeu, dragostea faţă de biserică şi alipirea către naţiunea sa. Nu suntem în stare ai recompensá ostenelele sale, dar vom rugá pre Dumneḑeu ca după faptele sale sé-i dea şi recompensa. In familia dênsului a fost până la óra morţii o proptea bună, un membru, dela care depindea sórtea celorlalţi. O lovitură ireparabilă a ajuns pe acéstă familie, carea cu durere adêncă îl petrece la locul cel de odichnă. O perdere însemnată sufere astăḑi şi parochia acésta, căci glasul cel dulce, armonios şi de multe ori cu bucurie şi plăcere ascultat nu va mai suná în acest edificiu sfânt. Consolaţiunile şi consultaţiunile date membrilor sei de casă şi membrilor parochiei sale, de astăḑi încolo vor încetá. Pentru tóte faptele sale bune se ve aduceţi aminte de dênsul voi toţi, care aţi fost fii lui sufletesci, sĕ urmaţi sfaturilor sale care le aţi primit dela dênsul, şi atunci arătaţi, că l-aţi iubit onorat şi recompensa ostenelele dênsului.

(Urméză apoi iertăciunile obicinuite. Red. „T. R.“)

---

*) Ori câte argumente sĕ fie pentru modificarea vreunei norme din statutul organic, astfel de modificare numai congresul o póte decreta. Red.

Raport general

al consistoriului archidiecesan despre activitatea sa în ședințe plenare dela sesiunea sinodală ultimă până în present.

Nr. 2987 plen.

Preavenerabil sinod archidiecesan!

Înaintea altor obiecte, ce aflăm de lipsă a le atinge în raportul nostru pentru anul 1888, dăm loc și de astădată părții statistice generale, privitóre la activitatea consistoriului în tóte resórtele sale, încât acea activitate se póte cunósce din cifrele despre numĕrul esibitelor întrate, împărțirea lor după referenți și resolvarea lor în ședințe.

Actele întrate la protocolul de esibite al consistoriului archidiecesan în anul 1888 dau numĕrul de 7407, care după resort se împart precum urméză:

Presidiale	309
Pentru ședințe plenare . . .	712
Pentru senatul bisericesc . .	2065
Pentru senatul scolariu . . .	2408
Pentru senatul epitropesc . .	1913
La olaltă .	7407

La referenți actele s'au distribuit astfeliu:

Asesorului consistorial Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit:

Plenare	341
Bisericesci	164
Scolare	385
Epitropesci	1
La olaltă .	891

Asesorului consistorial Zacharia Boiu, protopresbiter:

Plenare	35
Bisericesci	1239
La olaltă .	1274

Asesorului consistorial Moise Lazar, protopresbiter:

Presidiale	1
Plenare	2
Bisericesci	4
Epitropesci	669
La olaltă .	676

Asesorului consistorial Nicolau Cristea, protopresbiter:

Bisericesci	586

Asesorului consistorial Mateiu Voilean:

Scolare	2009

Fostului asesor consistorial Eugen Brote și asesorului consistorial Gerasim Candrea:

Plenare	303
Bisericesci	1
Epitropesci	1234
La olaltă .	1538

Observare: Dintre cele epitropesci, rațiociniile dau 703 numeri.

Asesorului consistorial și secretariu Nicanor Frateșiu, protosincel:

Presidiale . . . . ,	308
Plenare	31
Bisericesci	71
Scolare	14
Epitropesci	9
La olaltă .	433

Ședințe plenare s'au ținut în anul 1888: 15, dintre care 10 ordinare și 5 estraordinare.

Starea actelor restante ca neresolvite la 31 Decembre 1888 se presintă astfeliu:

La ases. cons. Dr. Ilarion Pușcariu	23
La ases. cons. Zacharia Boiu . . .	113
La ases. cons. Moise Lazar . . .	6
La ases. cons. Nicolau Cristea . .	51
La ases. cons. Mateiu Voilean . .	27
La ases. cons. Gerasim Candrea .	121
La olaltă .	341

În ce privesce restanțele la finea anului se observéză, că ele se refer mai ales la datele statistice, cererei de ajutóre ș. a., care de regulă se resolvéză după completare și ca atari restanțele sunt inevitabile.

Dintre causele mai momentóse, care au fost obiecte de pertractat în ședințe plenare ale consistoriului, numĕrăm următórele.

I. Fiind încunosciințat consistoriul archidiecesan, că consistoriul metropolitan, întrunit în ședință estra-ordinară, a esprimat și-a descoperit prin o adresă înaintea Majestății Sale, Preaînălțatului împĕrat și rege al nostru Francisc Iosif I, și înaintea Casei domnitóre în numele bisericei întregi din provincia nóstră metropolitană, adâncele sale regrete și condolența în fața tristului și durerosului eveniment al morții Alteței Sale, principelui de corónă moștenitoriu, Rudolf, consistoriul archidiecesan în ședința sa plenară din 6 Februariu a. c. Nr. 692 plen. și-a esprimat și din parte-și adânca sa durere pentru perderea neasteptată și a aderat întru tóte la pașii făcuți de consistoriul metropolitan în privința acésta; éră acum la rĕndul seu 'și ține de datorința sa a notificá acestea Preavenerabilului sinod archidiecesan.

II Față de perderea, ce a simțit eparchia Caransebeșului prin repausarea mult meritatului episcop diecesan, Ioan Popasu, consistoriul din ședință plenară a esprimat regretele și condolența sa.

III. Dela sesiunea sinodală precedentă până la sesiunea presentă au repausat trei dintre deputații sinodali, și anumit: Iacob Bologa, consilieriu aulic în pensiune, Dr. Nicolau Pop, profesor și conrector gimnasial și Anania Moldovan, advocat, care casuri triste le aducem la cunoscință Preavenerabilului sinod archidiecesan, pe lângă observarea, că în locurile de deputați devenite vacante prin aceste casuri de mórte s'au dispus alegeri supletorie.

IV. Tot prin mórte a perdut archidiecesa nóstră pe patru dintre cei mai activi și binemeritați protepresbiteri ai sei, anumit: pe protopresbiterul Ungurașului, Petru Roșca, pre protopresbiterul tractului Clușului, Vasiliu Roșescu, pre protopresbiterul Abrudului, Ioan Gall, care a fost totdeodată asesor consistorial onorariu în senatul epitropesc al consistoriului archidiecesan, și pe protopresbiterul emeritat Zacharia Boiu sen.

V. Ca un eveniment însemnat în viața nóstră bisericéscă din întréga provincia metropolitană, înregistrăm întrunirea congresului nostru național-bisericesc, la 1 Octobre 1888. Dintre operatele congresuale s'au comunicat pe calea consistoriului metropolitan:

1 „Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter“, votat de congres în ședința dela 11/23 Octobre 1888.

Acest regulament, din care un esemplariu autentic tipărit se asterne aici sub 1/. s'a publicat din sedința plenară a cosistoriului archidiecesan, dela 6 Martiu a. c. sub Nr. 1919 plen. și în necs cu acesta:

2. Conclusul congresual din 8/20 Octobre 1888 Nr. 111, privitoriu la cualificațiunea recerută dela concurenții de protopresbíter, care sub Nr. 2557 plen. din 3 Aprile a. c. s'au publicat în archidiecesă și care ací sub 2/. se comunică și Preavenerabilului sinod.

VI. Pe basa regulamentului congresual pentru procedură la alegerea de protopresbiter, consistoriul în ședința sa din 6 Martiu a. c. a pus la cale întregirea protopresbiteratelor vacante: al Brașovului I., Făgărașului, Mediașului, Abrudului, Clușului și Ungurașului, care, după îndeplinirea lucrărilor pregătitóre pentru alegere, se vor întregí în timpul cel mai scurt.

VII. Încât convertirea averii archidiecesane în papire sau realități, este dată prin conclusul sinodal din 1888 Nr. 54 în competința plenului consistoriului, atingem pe scurt la acest loc, că în urma articulului de lege dietal XXXII din anul 1888 s'a arĕtat necesitatea a convertí oblgațiunile urbariale de stat, cumperându-se în partea cea mai mare cu prețul lor hărtii nóue de stat. Modul mai în special, cum s'a urmat în privința acésta, se va espune din punct de vedere finanțiar, din partea senatuluí epitropesc.

VIII. Ajutórele din bugetul fondurilor archidiecesane pe anul 1888 s'au împărțit în următoriul mod:

a) Din fondul Rudolfin.

Suma disponibilă de 7000 fl. s'a conferit:

1. La 36 protopresbiteri și administatori protopresbiterali à 100	3600 fl.
2. La 2 protopresbiteri emeritați à 200 fl.	400 „
3. Ca ajutóre pentru 3 parochii protopresbiterale	505 „
4. Ajutóre pentru 34 parochi, administratori parochiali și capelani . .	1695 „
5. Pentru comune bisericesci . .	800 „
La olaltă .	7000 fl.

Un conspect special despre împărțirea acestor ajutóre se alătură sub 3/.

b) Din fondul bisericilor.

Pentru comune bisericesci întréga suma provĕḑută în buget 2000 fl.

O consemnare a comunelor împărtășite cu ajutóre din acest fond se alătură sub sub 4/.

c) Din fondul scolar eparchial.

Posiția bugetară 1200 fl.

1. Pentru comune bisericesci . .	100 fl.
2. Pentru învĕțători	1100 fl.
La olaltă .	1200 fl.

Conspectul despre împărțire în special se alătură tub 5/.

d) Din fundațiunea „Andronic“ pentru meseriași.

Posiția bugetară 6000 fl. Pentru suma disponibilă de de 4200 fl. din acéstă posițiune, publilcându-se concurs cu finea anului 1888 au întrat în terminul preclus cereri dela 198 învĕțăcei, 39 sodali, și dela 48 sodali în condițiuni a se face măestri.

Pe basa concursului s'au împărtășit cu ajutóre:

1. 88 învĕțăcei à 30 fl. . : .	2640 fl.
2. 8 sodali à 30 fl.	240 fl.
3. 13 sodali pentru a se face măestri à 100 fl.	1300 fl.
La olaltă .	4180 fl.
La care computându-se 51 învĕțăcei împărtășiți de mai înainte cu ajutóre à 30 fl.	1530 fl.
La olaltă .	5710 fl.

Consemnarea celor împărtășiți cu ajutóre pe anul 1888 se alătură sub 6/.

IX. Ca un obiect, care a dat un numĕr însemnat de esibite, pertractate în plen. se numĕră lucrările privitóre la constituirea parochiilor și a protopresbiteratelor pe periodul actual de 3 ani. Asupra recurselor întrate cu privire la alegerea comitetelor și epitropiilor parochiale s'au făcut cercetările de lipsă, care parte mare s'au finalisat, éră o parte mai neînsemnată sunt încă în curgere.

X. Proiectul de statut pentru crearea unui fond de pensiune pe séma preoțimei și a funcționarilor bisericesci din archidiecesă, transpus consistoriului archidiecesan prin conclusul sinodal din 11/23 Maiu 1888 Nr. 125, fiind sub pertractare la consistoriu, sperăm a-l puté înaintá Preavenerabilului sinod archidiecesan încă sub durata sesiunei presente sinodale dimpreună cu propuneri din partea consistoriului.

Cu acestea încheem raportul despre activitatea consistoriului în ședințe plenare în decursul anului 1888.

Convocare.

Membrii reuniunei învĕțătoresci rom. gr. or. a desp. Cluș, prin acésta se convócă la adunarea sa ordinară, ce se va țíné în 23 Aprile st. v. a. c. la Călata-mare în sala scólei române de acolo.

La acésta adunare sunt poftiți a luá parte toți binevoitorii înaintării scopului reuniunei nóstre.

D-nii membrii, cari voesc a predá ceva lucrare de cuprins pedagogic, sau a se produce cu ceva, sĕ binevoiască a se insinuá respective a o substerne O. D. președinte a reuniunei Tuliu Roșescu în Cluș, cel mult până în 18 l. c.

Agendele reuniunei vor fi:

1. Participarea cu toții la serviciul divin.
2. Deschiderea adunărei prin președinte.
3. Alegerea de președinte și notariu pe un period de trei ani.
4. Constatarea membrilor presenți și înscrierea de membrii noi.
5. Rapórtele: a cassariului și a bibliotecariului.
6. Disertare de membrul V. Teotelecan: „Despre conducerea socotelilor bisericesci privitóre și pentru învĕțători“.
7. Discusiune asupra metodului: „Cum trebue sĕ se propună mai cu înlesnire cetitul, scrisul în scóla populară,“ asemenea și computul cu Nrii până la 20.
8. Discusiune asupra modului: „Cum trebue sĕ se propună gimnastica în scóla poporală“.
9. Propuneri.

Defigerea locului pentru adunarea viitóre, și alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului.

Incheere.

Cojocna, în 10 Aprile v. 1889.

G. Prigónă,
pres. a reun. desp. Cluș.

Varietăți.

* (Dela Curte) Maj. Sa împĕrătésa-regina a inceput cura la Wiesbaden. In calĕtoria sa n'a fost primită oficios în urma disposițiunilor prénalte nici chiar în Wiesbaden. Maj. Sa se află în societatea fiicei sale Maria Valeria și a viitoriului ginere archid. de Salvator.

* (Avansamentul din Maiu.) Maj. Sa a denumit pe general-maiorul H. Pelican locot. de mareșal-campestru; general-maior pe Iosif cav. de Bruna com. brig. 28; colonel pe Avram nob. de Cassan la reg. 31. (Sibiiu); vice-colonel George Canic; maiori pe Ioan Cucera, Ioan Vornic; căp. cl. I în statul maior pe Arón Dimic, Pavel Mohora și George Dimitrovici; căp. cl. I la inf.: Const. Spilariu, George Popovici, Iacob Dolsac, Alesandru Busu, Albin Panianu, George Herman, Nicolau Bișu, Ioan Sagaican, Ioan e Ceala, Ioan Sertic, Ioan Jujan, Ioan Velic, Chiriac Băcilă, Vasilie Literat, Nicolae Dragomir; căp. cl. a II-a: Elia Nedelcu, Ioan Vajda; supra locot: Augustin Toma, Iosif Paldu, George Dênga, Ioan Cacic, Iosif Berlandrea, Ioan Prințu, Ioan Tărbuc, Antonie Durlac, Victor Petri, V. Plesnicariu, Ales. Bunaciu; căp. la cavalerie: Alesandru Alesandru, Adam Petricică, Iosif Servin; supralec. la artilerie: M. Țap; căpit la vênători: Ioan Pĕstêrnac și Ioan Poplăcean.

* (Distincțiune.) Maj. Sa s'a îndurat prégrățios a distinge în urma meritelor prestate ca comandanți ai subdespărțĕmintelor la trupe cu crucea de serviciu militariu pe capitanii cl. I: E. Mărginén și Vasile Șandor de Vistea.

* (Alegere de deputat la universitatea săséscă). După cum ni se împărtășesc, în Sas-Sebeș, s'a ales de deputat dl căpitan de poliție din S. Sebeș Ioan Piso.

MONITOR.

15

Calendariul sĕptemânii

23—29 Aprile.

23 Duminecă: (†) Georgiu, Valeriu, Anatoliu, Protoleon, Atanasiu, Gliceriu, Donat, Terinos, Lazar. *24 Luni:* Sava, Elisabeta, Pasicrat, Valentiu, Eusibiu, Neon, Leontiu, Longin, Duca, Nicolau. *25 Marți:* Marcu, Macedoniu, Nichi. *26 Mercuri:* Vasiliu, Glafira, Iusta, Nestor. *27 Joi:* Simeon, Ioan, Aristarch, Marcu, Zenon, Pupliu, Eulogiu, Lolion. *28 Vineri:* Iason, Sosipatru, Dada, Macsim, Cuintilian, Cercira, Zenon, Vitaliu, Eusebiu, Onisifor, Evod, Neon. *29 Sâmbătă:* Chizic, Teognis, Ruf, Antipatru, Teostich, Artema, Magnu, Teodot, Taumasiu, Filemon, Memnon, Aucsibiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 23 Aprile, a III-a în cinciḑecimea pascilor, a Purtătórelor de mir, intruna sĕrbarea sântului mare martir Georgiu. Ritualele din Penticostariu, ton 2 și din Mineiu. La Utrenia: Polieleu. Evangelia invierii 4. Catavasia pascilor. La oda a IX în loc de „Ceea ce ești mai cinstită“ se cântă Odele Canonului cu pripelele lor. Luminânda pascilor și a sântului. La Liturgiă: Fericirile din Penticostariu oda 3 și din Mineiu oda 6. Tropariul invierii și al sântului, Condacul prasnicului. Apostolul și Evangia Duminecii și ale Sântului, Irmosul pascilor.

Loterie.

Mercuri în 1 Maiu 1889.

Brünn: **57 28 41 70 17**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 30 Aprile 1889

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.68	5.60
Napoleon	9 47	9.46
100 marce nemțesci	58.30	58.35
London pe (poliță de trei luni)	119.40	119.55

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesiĭ, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari.; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați. 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1,50—2,50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 10—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 44 Sibiiu, Sâmbătă 22 Aprile (4 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a V-a, ținută la 20 Aprile a. c.

După-ce se presentéză cererea de concediu a deputatului Ioan Șandru pe 5 ḑile, ce se acórdă, și a petițiunilor: a preotesei vĕduve Elisabeta Fulea pentru un ajutoriu și a parochului Vasiliu Glodean din Bârseu, pentru primirea fiului seu la cursul estraordinariu pentru parochia Ardeu și fără cualificațiunea recerută, ce se predau comisiunei petiționare, — la ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei scolare, și la propunerea comisiunei se admit ca manuale cărțile presentate în ședința I, (veḑi Nr. 42 „T. R.“). Referitoriu la întroducerea lucrului de mână sinodul primesce următórea propunere făcută de Escelenția Sa Dl archiepiscop și metropolit: Se autoriséză consistoriul, ca pe base sigure sĕ pună în lucrare instruirea în deprinderi cu lucru de mână după liniamentele din propunerile sale și spre acest scop i se votéză un credit estraordinariu de 700 fl., în sarcina egală a fondului scolariu și a celui seminarial; avênd consistoriul sĕ raporteze despre resultate la sesiunea anului viitoriu.

S'a pertractat apoi raportul consistorial, prin care se transpun rațiociniile fondurilor archidiecesane, ce preste tot s'au aflat în ordine.

Ședința a VI a, ținută la 21 Aprile a. c.

După autenticarea protocolului se presentéză cererea de concediu a deputatului Georgiu Dănilă, pentru concediu pe întréga sesiune, ce se acórdă. Se presentéză apoi esibitele: Rațiociniile fondului tipografiei archidiecesane pe mai mulți ani, ce se predau comisiunei financiare; ér petițiunea representanții gimnasiale din Brad pentru un ajutoriu de 300 fl. pe 4 ani consecutivi, spre scopul zidirei unui local de gimnastică, și rugarea par. Ioan Popoviciu din Boholt pentru un ajutoriu de 50 fl. se predau comisiunei petiționare.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei financiare, și se raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc despre activitatea sa în anul 1888 și apoi s'a statorit bugetul pe anul 1890.

Raport mai detaiat.

Ședința a III a, ținută la 18/30 Aprile 1889.

(Urmare).

Punctul din raport despre intrunirea congresului la 1 Octobre 1888 la propunerea comisiunei se ia spre sciință cu aceea, că regulamentul pentru alegerea de protopresbiteri se ia spre sciință și se aclude la protocol, scoțêndu se din valóre tóte dispozițiunile sinodale, ce ar esistá în acésta privință.

Deputatul Nicolau Cristea în necs cu acésta face următórea propunere:

Până la o ulterióra deţĕrmurire, bine definită, pe base principiale canonice, a competenții sferelor din sistemul nostru metropolitan și până la stabilirea unui mod de procedere pentru publicarea și abrogarea regulamentelor, Prea Vener. congres sĕ fie rugat regulamentele ce le va aduce pentru tóte eparchiile din metropolie a le transpune sinódelor eparchiale spre publicare. Acésta pentru ca cu publicarea acelora, eventual sĕ se pótă abrogá altele de asemenea natură, aduse de mai nainte de sinódele eparchiale.

Vorbitoriul observă, că nu voesce sĕ vorbéscă din punct de vedere principial, ci numai al formei, fiind evident, că prin regulamentul din cestiune, care trebuia sĕ intre în vigóre la 1 Ianuariu a. c. se scot din valóre multe disposițiuni sinodale referitóre la alegerea de protopresbiteri, ba chiar și un regulament adus în acest respect și astfeliu se ivesc colisiuni, căci se abrógă disposițiuni sinodale, fără consensul forului competent, deci pentru evitarea a lor astfeliu de colisiuni, s'a vĕḑut indemnat a face propunerea de mai sus.

Presidiul observă pe scurt, că póte încă și în sinod, dar sigur susține, că propuneri de atare natură s'a ivit în sinul consistoriului. Înțelege fórte bine, ca dreptul autonom al fie-cărei părți din organismul bisericei nóstre sĕ se respecteze, dar acésta se póte referí numai la afaceri de caracter special, dar nu și la afaceri, ce trebue sĕ stea sub controla autorității supreme bisericesci, cum e d. e. și regularea protopresbiteratului: dacă s'ar acceptá propunerea dlui deputat N. Cristea, acésta ar insemná, că decisiunile congresului nostru național bisericesc până-ce nu se pronunță sinodul archidiecesan n'au valóre, ce ar involvá și un eventual *veto*, deci e evident, că unde ar duce în consecuență luarea unui astfeliu de conclus. Lasă însĕ la aprețiarea Ven. sinod, ca sĕ se pronunțe asupra cestiunei.

Dep P. Cosma observă, că póte susținé cu positivitate, că la introducerea tuturor regulamentelor congresuale s'a ivit și susținut atari propuneri. Este sciut, că în tótă lumea, legislatorul dispune și în privința promulgărei legei aduse, astfeliu e evident, că propunerea dlui dep. N. Cristea numai așa ar avé înțeles, dacă sinodul față de decisiunile congresuale ar avé și un veto. Congresul 'și are organul seu de esecutare, prin care se publică și pun in lucrare decisiunile sale, — dar și altfeliu, insuși sinodul nostru a trecut deja preste modalitatea propusă de dl deputat, la tóte regulamentele congresuale, ce numai s'a notificat sinodului, este așadară în contra propunerei dlui dep. N. Cristea, observă insĕ de încheere, că logica primirei acestei propuneri ar fi, că nici o disposițiune a sinodului n'ar puté fi pusă în lucrare, până nu s'ar pronunțá sinódele protopresbiterale și cele parochiale.

Dep. N. Cristea reflectând ca propunĕtoriu observă, că după-cum a premis, nu voesce sĕ discute cestiunea din punct de vedere principial, dar susține, că abrogarea unui regulament adus de sinodul archidiecesan, numai acestuia îi compete, și compararea resp. conclusiunea făcută cu organele inferióre bisericesci nu se póte susținé, pentru-că aceste sunt părți constitutive ale archidiecesei, ér de un veto, nici la un cas nu póte fi vorbă, și despre acésta nici nu s'a făcut amintire.

Punêndu-se la vot propunerea dep. N. Cristea, — nu se primesce.

Punctele VI, VII și VIII din raportul consistoriului referitor la împărțirea ajutórelor din fondul Rudolfin, fondul scolar eparchial, fondul bisericilor și fundațiunea „Andronic“, comisiunea propune a se luá spre sciință.

Deputatul R. Patița cere, ca aclusele referitóre la împărțirea ajutórelor din fondurile amintite sĕ se cetéscă, ér unii deputați sunt în contra de a se cetí, ce dă ansă la o desbatere îndelungată, la care a luat parte deputații G. Candrea, I. Turcu, R. Furdui, Dr. I. Pușcariu special accentuând, că consistoriul a fost și trebue sĕ fie cu considerare la tóte impregiurările, și nu póte avé în vedere, numai considerațiuni teritoriale; ér dep. V. Damian face următórea propunere: „În viitoriu, în conspectele despre cei impărtășiți cu ajutóre din fundațiunea „Andronic“, sĕ se facă evident, că după protopresbiterate câți au primit din fie-care protopresbiterat, și de ce categorie a fost ajutoriul“.

Presidiul observă, că în conspect sĕ se facă evident și comuna celui ajutorat.

Dep. L. de Leményi observă, că după propunerea dep. V. Damian o icónă fidelă vom avé, însĕ acésta d. e. la fundațiunea „Andronic“ nu se póte face după protopopiate, pentru-că sunt mai multe protopopiate, cari nu cultivă meseriile, află însĕ că ar fi bine, ca lista celor impărtășiți sĕ se publice pe cale ḑiaristică.

După-ce mai ia cuvêntul și dep. Dr. P. Span, care sprijinesce propunerea deputatului V. Dămian, punêndu-se la vot propunerea comisiunei, — se primesce, precum și propunerea dep. V. Dămian.

Punctul IX, la propunerea comisiunei, — se ia spre sciință.

Punctul X, referitoriu la stadiul, în care se află afacerea fondului de pensiune al preoțimei, comisiunea propune a se luá spre sciință.

Deputatul Liviu de Leményi doresce a scí, dacă proiectul de statut pus în perspectivă se va asterne sinodului incă în sesiunea actuală.

Presidiul numai atâta póte declará, că lucrul se află în desvoltare, și raportul comisiunei insărcinată cu elaborarea acestui statut, și preste tot a afacerei acesteia, până la datul acestui raport nu s'a presentat altfeliu dl referent al acestui obiect în consistoriu póte va puté dá informațiuni și mai indetaiu despre starea lucrului.

FOIȚA.

Clytia*).

O statuă de marmoră, artistic sculptată „Clytia“, a atras în timpul din urmă luarea aminte a a savanților vienesi și a óspeților strĕini din capitala imperiului nostru

Opera măiestrită ne presentă statua unei femei din idialismul elenic, o nimfă seducĕtóre, al cărei trup 'l împodobesc câteva ornamente strălucitóre de metal.

Acest product alui Renk representă pe soția atât de frumósă, ce numai în visuri se mai póte vedé, stând drept, și-și întinde mânile sale delicate și mai albe ca zăpada cu un dor învăpăeat de îndrăgire spre frumósele flori ale sórelui, cari par a se apropiá spre a i cuprinde mijlocul. Pe ea o chinuesc cele mai cumplite dureri ale dorului și-și întórce capul seu și grațiósa-i privire spre sóre.

Intregul tablou, ce zugrăvesce seducĕtórea iubire și necredința în căsnicie, e isvorul a o mulțime de mituri și de tradițiuni, ce se ivesc încă din cea mai întuncósă anticitate . . . .

Nu arare ori se vĕd hotărnicind agrii nostri cotóră gróse și lungi în vêrful cărora se află flori mari cu stele vinete, cari mereu 'și întorc fața după mersul sórelui, ca și cum l'ar rugá sĕ se cobóre la ele, până a nu se afundá în mare. E flórea sórelui.

Credința în vremile cele mai vechi — și aḑi la unele popóre despre aceste flori — e, că tóte sunt ómeni blăstĕmați și anume: cele albe, cari 's de tot puține, ómeni buni, ér cele vinete, și mai numĕróse, ómeni rĕi. La poporul german, mai cu sémă se face amintire de acestea. In Silesia se sună chiar de un cântec al unei fete, care a plâns șepte ani după amantul, ce murise în resbel și care ar fi dorit ca mai înainte d'a conteni plânsul — în loc sĕ-și alégă un alt amores — sĕ se prefacă în o flóre a sórelui; cu mult mai lămurit apare mitul despre mirésa blăstĕmată în cântecele fetelor din Pfalța superióră, ce de mult, de mult se cântă: Era odinióră o crăésă, decât care altă fată drăguță și frumósă nu era în întréga împĕrăție. Avea un mire frumos fără păreche. Cu tótă indrăgirea lor, necredinciosul o părăsì și îi nimicì norocul. Ḑiua și nóptea zăcea cuprinsă de durere și amărăciune, și isvórele de lacrămi nu mai încetau cu tótă silința, ce și-o dau fetele de prin pregiur spre a-i conteni durerile. Când era aprópe sĕ-și dea sufletul, ḑise: Moriu bucuros, căci pentru mine, el e perdut, totuși a-și voí ér sĕ trăesc, ca sĕ l vĕd, sĕ l vĕd neîncetat. Și servitórele, cari iubiau pe crăésa din tot sufletul, dar cari ar fi dorit sĕ-l aibă și ele amores, ḑiseră, că și ele ar dorí sĕ móră cu crăésa, dacă le-ar vedé el pe tóte cărările. Și ceriul împliní suspinurile crăesei și dorința fetelor, prefăcêndu-o pe crăésa în o flóre îmbrăcată în alb, ér pe celelalte în flori îmbrăcate în vênăt. Poetul H. Wintler cântă încă pela 1411 poesia: „Flori de virtute“.

(Va urma.)

---

*) Aḑi o asteroidă = o planetă între Mars și Iupiter.

Dep. Dr. Il. Puşcariu, ca referentul acestui obiect în consistoriu observă, că conclusul sinodului din anul trecut Nr. 125 s'a predat unei comisiuni, care a fost însărcinată din capul locului cu studiarea acestei afaceri, comisiunea şi-a inaintat raportul abia în timpul din urmă, şi pe lângă acésta în raport s'a reflectat numai în general la indigitările cuprinse în conclusul sinodal, şi astfeliu consistoriul a trebuit sĕ-l restitue comisiunei, ca sĕ vină şi sĕ arete cu date positive în cifre, intrucât fondurile archidiecesane pot concurge cu resurse pentru crearea acestui fond.

Dep. L. de Leményi după deslușirile primite observă, că e timpul suprem, ca sĕ se facă inceputul cu întemeerea acestui fond, pentru-că cestiunea se pertractéză deja de 6 ani, şi deşi recunósce, că sunt fórte mari greutăţi şi neajunsuri pentru întemeerea unui atare fond, cu tóte acestea nu le consideră de neinvingibile. Recunósce vorbitoriul, că partea esenţială e partea finanţială şi aici discusiunile nu vot avé loc, dar se pot stabilí unele principii, după cari s'ar puté realisá acésta dorinţă generală. Vorbitoriul apreţiéză şi recunósce, că nefiind preoţimea nóstră dotată în mod corĕspundĕtoriu, şi mai ales nefiind dotată cu salarii ficse, la încassarea cuotisaţiunilor s'ar iví greutăţi, ce póte ar zădărnicí instituţiunea ca atare, pentru aceea crede, ca sĕ se oblige a participá la acest fond funcţionarii din gremiul consistorial şi protopopii, apoi preoţimea numai în mod facultativ sĕ fie angagiată. Atrage atenţiunea sinodului la împregiurarea, că interesul preoţimei pentru acest fond e fórte mare, şi dacă nu se va face un pas înainte, conclusul, că raportul consistoriului în acest respect se ia spre sciinţă, vorbitoriul e convins, că nu va avé efect bun asupra preoţimei, pentru aceea se vede îndemnat a face următórea propunere: „Se îndrumă consistoriul, ca până la sesiunea procsimă sinodală, sĕ satisfacă conclusului Nr. 125 sinodal din anul trecut, autorisându se, ca eventual sĕ se pótă pune şi pe alte base decât cele indicate în proiectul transpuns deja la consistoriu prin conclusul amintit."

Dep. Dr. I. Puşcariu asigură, că acésta afacere este un obiect de specială îngrigire a consistoriului, şi nici că ar puté cineva sĕ ignoreze lipsa inteţitóre a preoţimei nóstre în cas de infirmitate, şi resp. a preoteselor vĕduve şi a orfanilor preoţilor, dar după proiectul de statut transpus consistoriului, înfiinţarea unui fond de pensiune trebue sĕ o declare de aprópe imposibilă, nerealisabilă conform conclusului din anul trecut, spriginesce deci propunerea dep. L. de Leményi.

Tot în acest înţeles argumentéză şi deputatul P. Cosma, fiind de părere ca sĕ i se deslege — aşa ḑicênd — mânile consistoriului, ca sĕ se pună în vigóre odată acésta dorinţă generală.

Presidiul observă, că inainte de tóte trebue sĕ ne facem bine séma cu tóte impregiurările când e sĕ se aducă vre-o hotărire. Este notoric, că preoţimea nóstră pe lângă dotaţiunea sa de astăḑi, fie entusiasmul şi bunăvoinţa cât de mare, nu va puté prestá cuotisaţiunile, şi astfeliu se vor produce cele mai mari inconsecuenţe, pentru-că vor fi unii cari vor solví regulat şi alţii restanţieri; ba póte chiar pensionarea se va considerá de o imbunătăţire a sorţii sale, şi astfeliu casurile de pensionare nu vor stá în proporţiune cu prestaţiunile fondului. Este deci evident, că ar trebuí sĕ se purcédă chiar invers, adecă mai ântâiu cu imbunătăţirea dotaţiunei clerului.

Este sciut de altă parte, că fondurile archidiecesane tóte sunt angagiate pré mult, şi nu s'ar puté lua din venitele lor, ca sĕ nu se simtă în alt loc, unde tot aşa de simţită e lipsa, ba póte chiar şi mai mare, şi mai iminentă. Nu se póte ḑice, că absolute nu s'ar putea reflectá la vre-un resurs din acésta parte, dar acésta contribuire faţă de lipsa cea mare ar fi aşa ḑicênd un picur de apă în mare. Află de lipsă deci a atrage atenţiunea Venerabilului sinod sĕ-şi facă sémă cu aceste neajunsuri.

După-ce mai vorbesc la cestiune deputaţii: Dr. Petru Span, Iosif Puşcariu şi I. Turcu, punêndu se la vot propunerile comisiunei şi a dep. L. de Leményi se primesc ambele.

Tot comisiunea organisătóre referéză asupra cererei comitetului protopresbiteral al Iliei pentru strămutarea locului de scrutiniu şi alegerei de deputaţi sinodali şi congresuali dela Dobra la Ilia şi la propunerea comisiunei se primesce, ca pentru cercul electoral VII al Iliei pe viitoriu sĕ fie locul central Ilia.

(Va urma).

Revista politică.

Ministrii ungari Tisza şi Weckerle au fost în ḑilele trecut la Viena, unde au participat la desbaterile pentru elaborarea bugetului comun. Conferinţele comune s'au ţinut acum la espresa dorinţă a ministrilor ungari, deóre-ce trebuiau sĕ se încépă apoi desbaterile bugetare în casa deputaţilor şi în timpul acesta ministrii trebuiau sĕ fie în Budapesta, spre a luá parte la ele.

Nu cunóscem cifrele, ce s'au statorit, se afirmă însĕ cu positivitate, că delegaţiunilor încă li se va aşterne un proiect, care va mărí creditul estraordinariu cu o sumă considerabilă şi care se va întrebuinţá pentru pregătiri rĕsboinice. Pelângă acésta va mai presentá şi ministrul de esterne un proiect pentru un credit estraordinariu, cu care voesce sĕ cumpere ambasadei austro-ungare din Berlin un palat pompos.

În Boemia s'au escris alegerile pentru dieta provincială, ele se vor face pe 2 până în 15 Iuliu. Pregătirile, ce se fac sunt mari şi mişcările sunt violente; cehii se mai luptă şi între ei şi anume cehii bĕtrâni cu cei tineri şi apoi mai au de vrăşmaş pe germanii, cari au început a desvoltá o energie estraordinară pentru apĕrarea intereselor şi principiilor, de cari sunt conduşi. În mijlocul acestei miscări vehemente de un compromis între cehi şi germani abia póte fi vorba, cu tóte că conducĕtorii ambelor tabere au umblat după mijlóçe de împĕcare, ér contele Taaffe, premierul austriac a venit anume spre acest scop în sĕrbătorile Pascilor la Praga.

In România e mare sĕrbătóre. Moştenitoriul presumptiv al tronului a sosit la Bucuresci Primirea, ce i s'a făcut, a fost grandiósă. Intreg corpul diplomatic a asistat în gală la primire. Foile consacră articli în onórea moştenitoriului, ér poporaţiunea din tóte colţurile ţĕrei privesce cu încredere în viitoriul suveran. Simpatiile, cu cari a fost primit, dovedesc din nou loialitatea, ce o pórtă poporul român cătră actuala casă domnitóre.

Siguranţa despre manţinerea păcei se clătină din ce în ce tot mai tare. In luna trecută actuala cameră română a votat un credit de 15 milióne pentru fortificaţiuni, proiectul n'a trecut şi prin camera senatului, dar fortificaţiunile s'au început. Ministrul de rĕsboiu Manu a declinat dela sine responsabilitatea consecuenţelor, ce ar urmá dacă nu s'ar terminá fortificaţiunile cât mai îngrabă.

Şi dacă vom judecá şi espunerile ḑiariului rusesc „Grajdanin", situaţia apare de tot seriósă şi complicată. Schimbările, ce s'au făcut în armata ruséscă sunt de o însemnătate deosebită şi ele corĕspund întru tóte pregătirilor, ce trebue sĕ se facă pentru părţile vestice ale Rusiei. Germania şi Austro-Ungaria au încungiurat eventualul câmp de luptă al Poloniei cu un lanţ de săbii şi de baionete, cu scop de a ne împedecá în tóte acţiunile nóstre.

Rusia e privită încă şi acum de germani şi austriaci ca o putere sĕlbatică, dar pasivă, care nu póte jucá decât rolul de a se apĕrá; dar sĕ amăgesc amar. Ursul nordic, carele a purtat şepte ani rĕsboiu contra pruşilor, carele a frânt pe Napoleon, pe poloni i-a sters de pe carta europénă, a nimicit puterea Svediei şi a sdrobit din temelii pe cruntţii otomani, acésta putere, acest urs, nu se póte mărginí numai la o defensivă în un apropiat rĕsboiu, ceea-ce convine fórte bine, intereselor, nu, ruşii vor scí câştigá victorii de sânge şi pe câmpiile strĕine, şi asta trebue sĕ şi-o însemne deocamdată puterile, ce invidiază imperiul ţarului.

Alaltăeri s'a deschis în Francia sesiunea de primăvară a consiliilor generale. Ea pare fórte favorabilă principiilor, ce le urmăresc acum republicanii. Dintre 90 de departamente, 75 aparţin republicanilor şi numai 13 represintă o maioritate a monarchiştilor.

Generalul Boulanger petrece tot în esil. O mare despărţire şi ruptura se pare a fi întrat în castrele boulangiştilor şi între monarchişti. Foile boulangiste au început a atăcá sistemul monarchiştilor, nefiind de loc mulţămiţi cu activitatea, ce o desvóltă.

Conferinţele pentru Samoa s'au început în Berlin şi rapórtele lor se speréză, că se vor aşterne, cât mai curĕnd parlamentului german. Conferinţele promit o soluţiune favorabilă. Germanii s'au purtat într'un mod de tot simpatic faţă cu representanţii puterilor strĕine şi în special faţă cu americanii, cari la rêndul lor au rĕspuns în modul cel mai convenabil curtuosiei germanilor. Delegaţii însĕ abia vor puté terminá în decurs de 14 ḑile şi numai după aprobarea statelor interesate în causă, vom puté vedé adevĕratul succes, câştigat de politica principelui de Bismarck.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat strîns bisericesc pe anul 1888.

1. Senatul bisericesc a ţinut în anul 1888 42 şedinţe şi anume: 38 ordinare şi 4 estraordinare, şi a resolvit 2065 piese aparţinĕtóre resortului seu. În ce mĕsură au fost acelea împărţite între referenţi, arată raportul, ce se substerne din plen. Esibite neresolvite a avut senatul la 31 Decembre 1888, 56.

2. Conscripţiunea oficială a archidiecesei, carea astădată suntem în plăcută posiţiune a o puté presentá într'un mod ceva mai complet, dar şi mai esact, facem sĕ urmeze în conspectul general, ce se aclude aici sub *A)*.

Acest conspect constată:

1. că comune bisericesci au fost	1,026
2. numĕrul familiilor a fost	157,152
3. numĕrul sufletelor, şi anume:	
a) bărbaţi	354,374
b) femei	349,727
la olalta	704,102

adecă faţă cu anul 1887, cu 697,677 suflete, se arată un crescĕmênt de 6,425 suflete, — un resultat destul de nefavorabil adecă înmulţirea la 100 suflete nici 1 întreg, ci numai 0.91. Faţă cu numĕrul familiilor de 157,152, se arată, că familiile din archidiecesă în calcul mediu constau din 4 ½ suflete (mai esact 4.48 suflete).

În tóte protopresbiteratele poporaţiunea este în crescere, afară de Agnita, Avrig, Braşov II., Cohalm, Giógiu I, Ilia, Mediaş, Sebeş şi Têrnava superióră, în cari se vĕd unele mici decresceri mai însemnate la Sebeş cu preste 1000 suflete.

Numĕrul părechilor cununate este de 5254, faţă cu anul 1887 decrescĕmênt cu 66 părechi.

Numĕrul născuţilor este cel următoriu:

1. legitimi:	
a) bărbaţi	14,175
b) femei	13,308
la olaltă	27,483
2. nelegitimi:	
a) bărbaţi	1,022
b) femei	862
la olaltă	1,884
preste tot	29,361,

faţă cu anul trecut crescĕmênt cu 1329 născuţi.

Numĕrul pruncilor nelegitimi, născuţi şi botezaţi în decursul anului 1888, este în proporţiune mai mare în protopresbiteratele Devei şi Mediaşului, cu 11 %, mai mic la Bran cu 1 %, ér după calculul mediu în tótă archidiecesa acela e de 6.85 %.

Numĕrul morţilor este:

a) bărbaţi	10,387
b) femei	9,968
la olaltă	20,355

faţă cu anul 1887 mai mic cu 964 casuri, ér numĕrul născuţilor întrece pe al morţilor cu 9006.

Starea clerului arehidiecesan, cu un archiepiscop şi metropolit în frunte, ne ofere următoriul tablou:

a) în centru:	
Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc	1
„ asesor consistorial	1
Protosinghel şi asesor consistorial	1
Asesori consistoriali protopresbiteri	3
Director seminarial protopresbiter	1
Profesori seminariali protopresbiteri	2
Profesor seminarial presbiter	1
Espeditor consistorial presbiter	1
Profesor seminarial protodiacon	1
la olaltă	13
b) în afară:	
Protopresbiteri tractuali, totdeodată şi parochi	30
Protopresbiteri tractuali fără parochii	3
„ emeritaţi	1
Administratori protopresbiterali şi parochiali	3
Parochi	880
Administratori parochiali (adecă fără parochii proprie)	39
Capelani	58
Diaconi	2
la olaltă	1,016

Clerul archidiecesan constă dar preste tot din 1,029 persóne, cu 32 mai multe decât la 1887.

Faţă cu întréga poporaţiune archidiecesană tot la 684 suflete se vine un preot.

3. Numĕrul preoţilor rĕposaţi în decursul anului 1888 este de 29, cu 2 mai mulţi decât în anul precedent; dintre acestia 3 au fost protopresbiteri, şi anume protopresbiteri actuali: *Petru Roşca* al Unguraşului şi *Vasiliu Roşescu* al Cluşului, ér unul emeritat, *Zacharie Boiu* al Sighişórei. Esprimată în percente, mortalitatea preoţilor faţă cu statul preoţesc întreg este de 2.72.

4. Chirotoniri de preoţi au fost în decursul anului 30, cu 3 mai puţine decât în anul precedent. Dintre cei chirotoniţi 18 au fost clerici absolvenţi cu cualicaţiunea normală prevĕḑută în lege; ér 12 au fost clerici estraordinari, primiţi la ascultarea principalelor studii teologice pe un timp mai scurt, şi destinaţi anume pentru acele parochii de clasă inferióră, cari pe calea ordinară nu s'au putut întregì. Conspectul celor chirotoniţi, care arată şi cualificaţiunea acelora, se aclude sub *B)*.

5. Parochii vacante au remas la finele anului 1887 84. Din acestea s'au întregit în cursul anului 19, au devenit însĕ vacante 29, aşa încât numĕrul acelora la încheierea anulu 1888 a fost de 94. Conspectul parochiilor vacante se alătură aici sub *C)*.

Şi fiind-că mai multe parochii, sau vacante de mai mult timp, sau espuse tentaţiunilor, nu s'au potut provedé cu parochi cualificaţi, dar cu tóte acestea au trebuit sĕ se întrgéscă, consistoriul pentru atari parochii a primit, precum s'a amintit mai sus, tineri, cu deosebire din statul învĕțătoresc, cari sĕ se pregătéscă pentru statul preoțesc, și sĕ se așeḑe esclusiv pentru parochiile respective. La primirea atâror tineri consistoriul a avut înaintea ochilor conclusul sinodal din anul espirat Nr. prot. 63.

6. Secțiunea teologică a seminariului archidiecesan Andreian a fost cercetată în anul scolariu 1887/8 preste tot de 71 elevi, și anume au fost:

în cursul III.	25
„ „ II.	23
„ „ I.	23
la olaltă	71

cu 12 mai puțini decât în anul 1886/7.

După pregătirea lor din scolele medii, acestia au fost:

maturisanți	25
cu 8 clase gimnasiale	9
cu 7 clase gimnasiale	4

toți ceialalți cu 6 clase gimnasiale, respective cu 4 clase gimnasiale și cursul pedagogic.

Toți elevii, afară de unul, carele se află în casa părintéscă, au fost internisti, solvind tacsa prescrisă de 100 fl. anuali. La respunderea acestei tacse s'a dat elevilor, și respective părinților lor posibilă mână de ajutoriu.

Pentru parochiile, cari pe calea ordinară nu s'au putut întregí, au fost primiți 11 tineri la cursul clerical estraordinariu.

Programul seminarial pe anul 1887/8 se alătură acestui raport sub *D*).

7. Esamenul de cualificațiune preoțesc, ținut conform regulamentului și concluselor sinodale la 25 Februariu și 25 August 1888, s'au supus preste tot 20 clerici absolvenți, cari toți au fost declarați cualificați pentru statul preoțesc.

8. Procese matrimoniale s'au pertractat 135, cu 3 mai multe decât în anul premergĕtoriu. Din acestea s'au decis:

a) cu divorțiu total	98
b) cu îndreptare părților la conviețuire	13
c) cu cassarea sentinței instanței prime	6
d) au trecut în anul următoriu	18
cu totul	135

Motivele, din cari s'au intentat aceste procese, respective s'a adus sentința, au fost:

1.	adulteriul	48
2.	ura neinvingibilă	23
3.	pribegirea	17
4.	sila	6
5.	epilepsia	2
6.	bigamie și impotență câte 1	2
7.	alte motive	37
	cu totul	135

În special au fost procese matrimoniale:

1.	Din protopresbiteratul	Abrudului	2
2.	„ „	Agnitei	4
3.	„ „	Albei-Iuliei	2
4.	„ „	Avrigului	6
5.	„ „	Bistriței	4
6.	„ „	Branului	14
7.	„ „	Brașovului I.	12
8.	„ „	„ II.	6
9.	„ „	Câmpenilor	7
10.	„ „	Cetății de pétră	0
11.	„ „	Clușului	1
12	„ „	Cohalmului	7
13	„ „	Deeșului	4
14.	„ „	Devei	4
15.	„ „	Dobrei	1
16.	„ „	Făgărașului	1
17.	„ „	Giégiului I.	1
18.	„ „	„ II.	0
19.	„ „	Hațegului	0
20.	„ „	Iliei	1
21.	„ „	Lupșei	0
22.	„ „	Mediașului	4
23.	„ „	Mercurei	3
24.	„ „	M.-Oșorheiului	2
25.	„ „	Orĕștiei	0
26.	„ „	Reghinului	3
27.	„ „	Sebeșului	1
28.	„ „	Sĕliștei	8
29.	„ „	Sibiiului	13
30.	„ „	Sighișórei	9
31.	„ „	Solnocului	2
32.	„ „	Têrnavei inferióre	0
33.	„ „	„ superióre	3
34.	„ „	Treiscaunelor	4
35.	„ „	Turdei	0
36:	„ „	Ungurașului	0
37.	„ „	Zarandului	0
		cu totul	135

Precum se vede dar, cele mai multe procese matrimoniale au fost din protopresbiteratul Branului, Sibiiului și Brașovului I. Față cu numĕrul familiilor se arată preste tot la 2164 familii un proces divorțial; ér față cu noucununații tot la 39—40 părechi cununate un cas de divorțiu.

Din numĕrul total de mai sus procese interconfesionale au fost preste tot 4. și anume:

a) purtate și la forurile gr. cat.	3
b) „ „ „ „ ev. elvetice	1
cu totul	4

(Va urma.)

Varietăți.

* Alteța Sa imperială și regală archiducele Wilhelm, în călĕtoria, ce o face ca inspector general de artilerie, a sosit eri cu trenul de diminéța în Sibiiu. Fiind deprecate primirile oficiale la gara din loc i s'a presentat Alteței Sale numai Escelența Sa comandantele de corp b. Szveteney și directorul de poliție dl Drotleff. La locuința luată în otelul Neurihrer Alteța Sa indată la sosire a primit visita particulară a Escelenției Sale archiepiscopului nostru metropolit Miron Romanul, apoi presentarea șefilor de artilerie. La 12 óre de améḑi Alteța Sa insoțit de atașatul vice-colonel de artilerie Carol Beckerhinn a tras la reședința archiepiscopéscă și și-a predat bileta de visită pentru Escelența Sa archiepiscopul, care pe acel timp erá ocupat în ședința sinodului nostru archidiecesan la seminariu. Alteța Sa după inspecționarea stabilimentelor locale de artilerie va plecá din Sibiiu cu trenul de mâne (Duminecă) diminéța spre Brașov.

* (Dela Curte.) In ḑilele trecute Maj. Sa monarchul nostru s'a dus singur la capela caputinilor, unde a cercetat cripta familiară și a rĕmas mai mult timp lângă sicriul rĕposatului principe de corónă Rudolf, rugându-se. Alaltăeri sora clironomului, archid. Gisela a cercetat cripta și a depus o frumósă cunună pe cosciug.

* Maj. Sa monarchul a primit în audiență pe representantul estraordinariu al României, Teodor Văcărescu, carele a predat autograful regelui român, prin care ii notifică proclamarea prințului Ferdinand ca mostenitoriu al tronului român.

* (Himen.) Dl Ioan Turcu, proto-notariu comitatens în Făgăraș 'și va sĕrbá cununia cu d-șóra Eugenia I. Codru-Drăgușanu — Dumenecă în 23 Aprile a c. v. în Sibiiu, în biserica din cetate. Felicitările nóstre cordiale!

* (Avansamentul în luna lui Maiu.). In necs cu cele publicate în Nr. precedent însĕmnăm, că dintre români au mai fost avansați la vênători: Emil Nestor, (83) maior; Sebastian Spăcil, (58) maior și Mihaiu Noac, (72) deasemenea maior și Petru Noac (46) supra-locot.

* (Conferințele ministeriale comune.) In Viena s'au ținut mai multe conferințe în ministeriul de esterne pentru stabilirea bugetului comun. Au luat parte ministrii comuni: contele Kalnoky, Kallay, bar. Bauer, șeful de secțiune Szögyény, comandantul de marină Sternek, apoi ministrii austriaci: contele Taaffe și Dunajewski, ministrii ungari Tisza și Weckerle.

* (Ereditatea tronului român.) Ministrul președinte din România, dl L. Catargiu, a supus aprobărei regelui decisiunea luată de consiliul de ministrii pentru publicarea în „Monitoriul oficial“ atât a actelor referitóre la regularea succesiunei la tron și cari au fost comunicate comisiunilor însărcinate de ambele adunări cu adresa de rĕspuns la mesagiul tronului din 1880, precum și a scrisórei A. S. principelui Guilaume, principe ereditariu de Hohenzollern, din 29 Decembre 1886, care completéză aceste acte. Maj. Sa regele Carol a aprobat jurnalul consiliului de ministrii.

* (Invitare.) Inteligința română din Cluș învită la petrecerea de vară impreunată cu representare teatrală de diletanți, carea o va arangiá în favorul proiectatei „reuniuni a femeilor române din Cluș și giur în 5 Maiu st. n 1889 în „Lumea nóuă“ („Ùj világ“).

Cu acésta ocasiune se vor representá piesele teatrale:

I. „*Pentru ochii lumei*“ sau „*cum se îmbată lumea cu apă rece*“. Comedie în două acte. Localisată după Labiche de Virg. Oniț.

II. „*Creditorii.*“ Comedie într'un act. De V. Alecsandri Red.

Inceputul precis la 7 óre séra.

Cluș, în 28 Aprile, 1889.

Comitetul arangiatoriu:

Președintele:	Secretariul:	Cassariul:
Dr. *Aureliu Isac*, advocat.	*Ioan R. Chereches*, jur. abs.	*Ales. Haliță*, stud. fil.

Controlorul:

Cassiu Maniu, stud. jur.

Prețul întrărei: 1 fl. 50 cr. de persónă; 4 fl. de familie din 3 membrii, ér pentru ceialalți de fiecare 1 fl. Biletele se pot procurá, pe lângă arĕtarea acestui invitătoriu în 4 și 5 Maiu — în localitatea casinei române din Cluș (strada „bel-szén“ Nr. 6) — dela 10—12 și dela 2—4 óre și în séra petrecerei la cassă.

Ofertele marinimóse, precum și suprasolvirile se vor cuitá cu mulțămită pe cale ḑiaristică.

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că cu incepere dela 1 Maiu circulă posta între Sibiiu și Cisnădióra până la finea lui August în următoriul mod:

Plécă din Cisnădióra diminéța la 5 óre 40 minute, stă 5 minute în Cisnădie și ajunge în Sibiiu la 7 óre 45 minute. Plécă din Sibiiu diminéța la 10 óre, stă 5 minute în Cisnădie și ajunge la 12 óre 5 minute în Cisnădióra.

* (*Protocolul congresului național-bisericesc.*) Protocolul congresului național bisericesc ordinariu al metropoliei românilor greco orientali din Ungaria și Transilvania intrunit în Sibiiu, la 1/13 Octobre 1888 a apĕrut în edițiunea metropoliei, și se póte procurá cu 60 cr. din librăria nóstră archidiecesană.

* (Nóuă cale ferată). Ministrul de comunicațiune și lucrări publice a conces sĕ se facă lucrările pregătitóre pentru construirea unei căi ferate, care sĕ ducă dela stațiunea Alba-Iulia la Zlatna și sĕ se ramifice dela Șard până la Ighiu, și totodată sĕ se continue dela Zlatna până la Valea-Dosului.

* (Violarea granițelor.) In ḑilele trecute s'au plâns foile maghiare, că mai mulți ómeni de ai principelui Ghica au violat granița maghiară și au tăiat din pădurea, ce aparținea statului nostru și insistau, ca incidentul sĕ se aplaneze pe cale diplomatică, cerêndu-se esplicațiuni. „Agența română“ spune, că nici o violare nu s'a făcut și că afacerea se va incheiá numai înaintea judecătoriilor române competente.

* (Têrgul de țară din Sibiiu.) Têrgul de țară din est an a fost bine cercetat, favorisând mult și timpul frumos. Vite cornute și cai preste tot au fost fórte mulți, dar cu atât mai puțini cumpĕrători. De asemenea a fost espuse un numĕr însemnat de vite menite pentru prăsilă. Despre resultatul premielor vom raportá în Nr. viitoriu.

* (Têrg de țară în Cohalm.) „Siebenbürg. Deutsches Tagblatt“ primesce din Cohalm următórele împărtășiri cu data 20 Aprile n. In butul ploilor grindinei și a flușturăturilor de zăpadă têrgul Pascilor din anul acesta se póte numĕrá între cele mai bune de soiul acestora. Vite cornute a fost în abundanță și mișcarea în vindere și cumpĕrare n'a rĕmas mai pre jos. 2329 de vite cornute și 556 cai 'și schimbară stăpânii în aceea ḑi. Prețurile au fost dela 130—240 pentru o părechе de boi, 40—80 pentru bivoli, 30—50 pentru vaci albe. Caii în genere au fost bine căutați. Tot asemenea au fost mulțămiți cu têrgul industriașii și negutătorii.

* (Contele Andrássy și academia de sciințe.) Contele Andrássy a declinat dela sine onorul de a fi ales președinte al academiei de sciințe din Budapesta. Acest fapt a provocat mare sensațiune în tóte cercurile. Comitetul de candidare a propus pe contele Bela Széchenyi, fiul intemeietoriului academiei și pe ministrul comun de finanțe, Ben. Kallay a primí candidația pentru președinte.

* La espozițiunea din Paris se va puté vedé și o grupă de 49 de clădiri, care va ilustrá istoria locuințelor omenesci. Diferitele specii ale locuințelor omenesci se încep cu locuințele din pesteri, de pe timpurile cele mai înaintate, pe urmă locuințele pe piloți în apă; înaintând apoi până la civilisațiunea romanilor. Urméză încă și clădiri de pe timpul nostru dela popórele care nu au fost atinse de civilisațiunea europénă, precum: locuințele chinezilor, eskimologilor, negrilor, aztekilor etc.

* (Recunoscința e vîrtute). Condu-și de acest sentiment, frații nostri din Chinez, cari s'au despărțit decătră sêrbi, au ținut în 9. l. c. parastas pentru odihna sufletelor membrilor delegațiunei, cari au luptat pentru a-i despărțí de sêrbi; ér în ḑiua următóre după terminarea sf. liturgii între salve de tréscuri se ridicară rugăciuni pentru îndelungă viéță și sănătate a membrilor delegaționali: Escelenția Sa Părintele archiepiscop și metropolit Miron Romanul, Ilustr. Sa episcopul Ioan Mețian, Vicentiu Babeș, Antoniu Mocsonyi, Dr. Iosif Gall, Ioan Bartolomeiu și Ioan Lenger. Impărtășim bucuria fraților nostri din Chinez.

* (Comóra dela Șimleul-Silvaniei. In acela-și loc, unde în anul 1797 a aflat un român comóra bogată și renumită, care se află în cabinetul de anticuități imperial din Viena, a descoperit în Sâmbăta Pascilor Ioan Oltén comóra, despre care s'a vorbit mult în foi în ḑilele din urmă. Directorul museului național din Budapesta, Francisc Pulszky, a sosit în Șimleu și a esaminat obiectele aflate. Greutatea aurului e de 5 kgr. și totul ajunge suma de 10.000 fl. In total s'a aflat 29 de obiecte de aur cu petri scumpe. Arta, în carea e lucrat aurul, este gotică dela finea secolului al patrulea și dela începutul sec. 5 lea. Remarcabilă este o broșă de sardonix, care are 7 ctm. în tăetura tranversală, o braseletă de aur etc. După vederile lui Pulszky comóra a fost a unui principe gotic. Ea a și fost trimésă la Budapesta spre a o vedé și regimul. O bucată de aur s'a perdut, încă nu se scie cum. Locul, unde s'a aflat, e acum bine păḑit

ca nu cumva sĕ se mai facă săpături. In acela·şi cupeu, în care călĕtoria Pulszky se afla din întêmplare şi ministrul de finanţă Wekerle; Pulszky retăcù scopul călĕtoriei, ministrul însĕ sciindu-l îl mângaia, că regimul va cumpĕrá în ori-ce cas comóra pentru museu.

*(Lucrul de mână în Rusia). In colosul Nordului, se lucră cu mult interes pentru propagarea lucrului de mână din a. 1878. Actualul ministru de finanţe, Wisnegradski, a făcut la 1884 însuşi o călĕtorie la seminariul din Nääs, apoi a subvenţionat mai mulţi învĕţători, cari au studiat cestiunea lucrului de mână în Svedia şi Germania; aceştia întorcêndu-se în patrie au fost puşi in anumite centre de cultură pentru instruire pe la scólele pedagogice. Numai pentru scóla de lucru de mână din Petersburg se votéză pe an câte 4—5000 de ruble din visteria statului. In Petersburg urméză prelegerile în scóla de lucru pe cale privată, mulţime de tineri adulţi şi chiar 'dame de posiţie înaltă.

Astfeliu scrie directorul seminariului central din capitală. St. Hilaire, într'un raport al seu.

* (Lucru de mână în Francia). Lucrul de mână e întrodus deja de mult în scólele poporale; astădi însĕ se propune în tóte speciile scólelór poporale, civile etc. atât de băeţi cât şi de fete, ba chiar şi în gimnasii, licee şi scóle reale cu câte 5—10 óre pe sĕptĕmână. Cele dintâi scóle medii, cari au pus lucrul de mână în rênd cu celelalte studii, au fost: Colege Dhaptal în Paris, Lycée de Brest, etc.

Prin lege specială s'a hotărit lucrul de mână ca studiu obligat în scóle, deja din anul 1882.

Toţi factorii principali de scóla dovedesc cu multă însufleţire despre binefacerile lucrului de mână pentru tóte problemele învĕţămêntului, ba academia medicinală a condamuat unanim instrucţiunea scolară lipsită de ocupaţiuni pentru deprinderea mânilor.

Ce e mai mult, Salicis, inspectorul general al instrucţiunei publice din Francia, scrie, cumcă chiar universităţile din Upsala şi Lund (Svedia) practiséză lucrul de mână cu deplin succes.

* (Din secretele diarului „Times“.) Cu ocasiunea desbaterii procesului dintre „Times“ şi dl Parnell s'au dat pe faţă mai multe din tainele acestui mare diar englez.

Astfeliu se scie, că adi diarul fundat acum sunt 101 ani de Iohn Walter I este proprietatea mai mult decât a o sută persóne, şi Iohn Walter IV., care figuréză ca proprietar, în realitate nu are decât a 32 a parte din întréga posesie.

Directorul diarului dă sémă la fie-care jumĕtate de an despre situaţia lui „Times.“ El are o léfă de 1000 de pundi sterlingi pe an, dacă diariul are un venit de cel puţin 5000 pundi. Dacă venitul ar fi mai puţin, atunci îi se detrage şi lui dela fie-care sută 20 de pundi.

Anul trecut venitul a fost însĕ de 280 mii pundi, şi astfel şi léfa directorului a fost mare de tot.

Diariul „Times“ deja înainte de acésta apărea în 100 mii esemplare.

Primul redactor, actualmente Mr. Buckh, are 5000 pundi léfă pe an.

Un articol de fond se plătesce cu 10—12 pundi.

In casa diarului trebue se fie totdéuna o reservă de 55,000 pundi.

* (Rĕscólă şovinistică.) Precum scrie „Budapesti Hirlap“ între maghiarii de confesiunea catolică din Braşov a provocat abatele şi preotul Eduard Möller mare disgust şi neplăcere din pricina, că în diua învierei a ţinut credincioşilor sei o predică în limba germană. Credincioşii bisericei romano-catolice din Braşov sunt aprópe toţi maghiari şi puţin representate sunt numai câteva familii germane coloniste, cari tóte pricep şi vorbesc limba germană. Partea cea mai mare a catolicilor o forméză armenii, cari în privinţa „patriotismului“ nu stau mai pre jos de partea cealaltă maghiară şi cari în inimă şi limbă sunt maghiari însufleţiţi. Maghiarii braşoveni au arĕtat casul în o plângere episcopului romano-catolic din Ardél. Plânsórea o au subscris cam 500 de fruntaşi maghiari braşoveni, cari rógă şi speréză mântuire din partea episcopului.

* (Comerciul de vinuri al României.) In urma mĕsurilor luate de consulul român din Stuttgart mai multe case de vinuri fórte importante ca Gebrüder Liebrich din Berlin, Kaumann Minor de Frankfort, Iohann Eggers Sohn & C ie din Bremen, H. Markus din Hamburg, I. Leers din Colonia Georg din Wetzlar, I Humbert din Mosbach, O. Lanffs din Unkel (Rin) şi alţii, au cerut consulului român statistica vinurilor, au esaminat specificaţiunile, ce cuprindea şi au declarat, că vinurile române convin Germaniei, şi că numai preţurile, cu care se póte oferí acele vinuri póte determiná importanţa comerciului, ce va face cu România asupra acestui articol.

Ministrul de comerciu, observând, că tóte scirile ce sosesc sunt favorabile vinurilor române, a adresat camerilor de comerciu o circulară, prin care le învită sĕ dea impulsiunea provedĕtorilor de vinuri pentru a trimite mostre de vinurile, ce posed, scrie „Curierul Finanţ.“

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Maíu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	102 65	102.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung..	—.—	—.--
Sorţi unguresţi cu premii	143.25	144.—
Sorţi de stat dela 1860	142.25	142.50
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	105 —	105.40
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	105.—	104.75
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	115.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99 90	99.75
Renta ung. de hârtie	97.70	97 85
Renta de aur austriacă	110.30	110.50
Obligaţiuni de credit austr.	300. —	300.—
Sorţi de regularea Tisei	130.—	131.—
Acţiuni de bancă de credit ung	312.—	311.50
Imprumutul drumurilor de fer ung	142 75	143.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.95	104.75
Galbin	5.61	5.60
Napoleon	9 42¹/₂	9.44
100 marce nemţesci	58. –	58.15
London pe (poliţă de trei luni)	118.8)	119.20

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18 —	7.01 7.11	8.46 9.18	1.51 2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	— 11.15	10.34 —	5.26 —	6.56 7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45 1.55	— 5.37	— —	9.52 —
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	— 4.10	10.12 —	2.32 7.10	— —
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10 24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59 11.16	— —	12.02 12.09	— —
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56 6.37	— 5.32	5.— —	— 8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04 11.19	8.42 8.47	— 10.50	4.03 4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8,02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	--	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. –
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	— 2.17	4.10 4.30	5.45 6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42 9.17	11.39 12.31	7.38 6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40 6.—	12.55 4.58	6.13 —
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	— 6.56	10.20 12.15	9.49 10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 45 Sibiiu, Marți 25 Aprile (7 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Aprile.

Primim dela un fiu al bisericei nóstre o corespondență și o publicăm la acest loc, pentru că ea revarsă multă lumină asupra vederilor, ce le au cei mai buni ai nostri despre trebile nóstre bisericesci și despre modul, cum resonéză cei din afară despre ridicarea némului nostru prin biserică și constituționalismul ei. Corespondența sună astfeliu:

„Suntem lipsiți cei din provincie de multe binefaceri, cari asupra celor din centru se revarsă în abundanță, fără a le băgá în sémă.

Suntem de multe ori cu ḑile și luni întregi înainte cu ochii pironiți asupra celor ce se petrec în sinódele și congresele nóstre, pentru-că dela ele asteptăm ca sĕ se dea impulsul la lucruri menite a ne croí o sórte mai bună și mai fericită, regulând după putință afacerile de așa, ca poporul sĕ simtă din ce în ce mai mult, că biserica este guvernată după principii tari și sănĕtóse, după principii, cari puse în aplicare au sĕ dea róde imbelșugate pentru fii poporului, pentru generațiunile viitóre.

Și când anul trecut am observat, că nu toți fii bisericei nóstre sunt pĕtrunși unul ca unul de marea importanță a unei lucrări armonice, decepțiune a cuprins inimile nóstre și aveam intemeiata temere, că lucrurile cu porniri dușmănóse pot creá un curent periculos în biserică, un curent, care ar fi silit pe bunul nostru archiereu, ca sĕ aplice cu tótă rigórea disciplinarea acelor fețe bisericesci, cari 'și uitaseră pe un moment, că ele trebue sĕ respecteze pe superiorul lor și în cutezanța lor merseră pré departe.

Din norocire a fost neinsemnat numĕrul acelora, cari au „ridicat mânușa“ pe față ori în ascuns și mare ni e bucuria, când cetim cuvêntul de deschidere al sinodului din ĕst an, în care capul bisericei nóstre, ridicându-se preste mulți alți muritori, declară caritatea crestinéscă de o virtute, pe care sunt datori toți fii bisericei sĕ o cultive, ca pe un element productiv în viéța ori cărui crestin.

Am fost obicinuiți și până acum a cetí cu plăcere cuvêntările de deschidere ale Escelenției Sale archiepiscopului nostru, dar trebue sĕ mărturisim, că ne a umplut de bucurie cuvintele cele adevĕrat părintesci adresate către representanții clerului și poporului bisericei nóstre.

Și cum nu? când vedem, că Escelenția Sa nu este bărbatul acela, care se oppresce în drum, când dă de vre o pedecă, ci inzestrat cu o putere estraordinară, merge inainte, învinge obstaculii, ce se pun în calea nóstră și a bisericei, numai și numai ca sĕ ne pună biserica pre base reale, pe base puternice perfecționate așa, după-cum cer interesele bisericei, interesele adevĕrate ale tuturor celor nepreocupați, de a vedé adecă din ce în ce mai mult apropiată biserica nóstră de libertățile spirituali, de binefacerile civilisațiunei și de lumina, ce-i lipsia în trecut.

Acésta impresiune a făcut asupra nóstră cuvêntul de deschidere la sinodul din 16/28 Aprile, și ce era mai natural, decât ca sĕ dăm espresiune sentimentului de încredere, ce și-a făcut loc în cercurile cele mai largi a le poporului nostru, față de conducerea cea înțeléptă, de care e părtașă biserica nóstră în timpuri așa grele ca și aceste, cu încredere privim deci în viitoriu și nu avem cuvênt de a ne indoí, că instituțiunile nóstre bisericesci perfecționate au sĕ găséscă tot mai mulți aderenți, o scólă acésta, din care nu va resultá decât întărirea bisericei, ridicarea ei din modesta stare de aḑi spre bucuria tuturor celor ce vĕd în ridicarea nóstră ridicarea patriei și consolidarea ei față de curente dușmănóse din afară.

Aprinși suntem deci de un dor ferbinte de a vedé puse în lucrare de către toți factorii esterni ai bisericei principiile emanate în cuvêntul de deschidere al sinodului din ĕst an, ca așa sĕ se nivaleze unele pasiuni pornite, sĕ se întrunéscă și cei din protopresbiterate și din parochii tot pe basa carității crestinesci și sĕ lucre cu puteri nóue, spre a asigurá bisericei biruința asupra pĕcatului, asupra nesciinții și asupra indiferentismului fatal, ce și-a făcut loc în unele cercuri în detrimentul bisericei, în detrimentul causei celei sânte, pentru care ea lucră și aduce jertfe imense.

Naia e condusă în mare de un bun talent și cu o inteligință, ce ne face onóre, dar ceialalți nu putem stá cu mânile în sin, nu avem dreptul sĕ cerem totul dela centru, în toți trebue sĕ bată o inimă românéscă și crestinéscă, toți trebue sĕ ne aprindem de focul sacru al iubirei și al lucrărei contopite dacă voim sĕ dăm tot mai spre bine, dacă voim ca sĕ se justifice asteptările celor ce cred, că curênd vom fi acolo, unde ni e datorința sĕ fim. Porțile spre bunăstare și civilisație se vor deschide înaintea nóstră în óra, în care ne am decis sĕ fim activi, sĕ iubim adevĕrul și sĕ ne spriginim unul pe altul în lucrurile bune.

Altmintrea ele vor stá încuiate înaintea ochilor nostri, nu vom puté intrá acolo, unde deja au intrat cei ce asudă de sute de ani pentru scóle și unde bisericile au fost adăpostite sub aripi puternice și dăruite cu averi colosale. Sĕ avem deci inimile sus și sĕ urmăm sfatul archiereului, ce ne a pus în vedere fericirea, dacă vom călcá pe căile virtuții preparate cu caritatea crestinéscă.“

Sinodul archidiecesan.

Ședința a VII-a, ținută la 22 Aprile a. c.

După cetirea și autenticarea protocolului ședinței precedente se presentéză esibitele:

a) Nota Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit despre înființarea *„Fondului scolariu Rudolfin“*, ce se predă comisiunei organisătóre, — și

b) Nota Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit despre alegerea Preacuv. Sale dlui archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea de episcop al Caransebeșului.

Se mai presentéză:

a) rugarea elevului din cursul prim pedagogic Savu Luca pentru un ajutoriu de 50 fl. și

b) rugarea notarilor cercuali din Poiana, Rapoltul mare și Bobâlna pentru cassarea tacsei de 2 fl. ce se încasséză prin protopresbiterul V. Pipoș dela cantori și crâsnici.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei financiare, care prin raportorul seu deputatul Alecsiu Olariu referéză:

a) asupra hârtiei Inaltului presidiu al consistoriului archidiecesan, prin care se transpun rațiociniile tipografiei archidiecesane pe anii 1884, 1885, 1886 și 1887, ce se transpun consistoriului spre revidiare;

b) raportul consistoriului despre starea proceselor fondurilor archidiecesane, ce se ia spre sciință;

c) raportul consistoriului referitoriu la starea procesului contra răposatului debitor Ioan Pipos, acceptându-se solvirea sumei de 2,500 fl. și

d) raportul consistoriului referitoriu la convertirea din 1886 a bonurilor rurale transilvane în sumă de 525,000 fl. m. c., acceptându-se, ca suma diferențială de 5625 fl. sĕ se rebonifice prin fostii oficiali de cassă.

Ședința se închee la 2 óre d. m.

Ședința a VIII a, ținută la 23 Aprile a. c.

Cetindu se protocolul ședinței precedente — se autentică.

Se presentéză apoi esebitele:

a) rugarea comit. parochial din Hondol, pentru cumpĕrarea bunului br. Bánffy de pe hotarul Hondolului și

b) rugarea comunei Măereu pentru un ajutoriu.

FOIȚA.

Clytia.

(Încheere).

In mărețele văi ale Tempei, în frumósa Arcadia înfloria flórea sórelui și contimporanii lui Alecsandru cel Mare cunosceau mitul despre acésta plantă. Chiar Ovidiu Naso, carele în metamorfosele sale espune fabulele grecesci în povestiri atrăgĕtóre, amintesce despre frumósa Clytia, carea se dăduse cu totul în dragoste cu Helios,*) ḑeul solar atotvĕḑĕtoriu, carele se cobóra ḑilnic la ea și o îmbrățoșa plin de fericire. Afrodita însĕ ii era vrășmașă, căci el povestia cu Ares întregului Olimp despre convenirile tainice. La intrigile Afroditei trebuì Eros**) sĕ rănéscă încă cu o săgétă pe Helios, în acel moment vĕḑù Helios pe Leukotea***) și cu acésta uitate au rĕmas nimfele și tóte ființele drăgălașe, ce le vĕḑuse mai inainte și de al căror dor era aprópe sĕ se stingă. Clytia, se înțelege, încă fù uitată, cu tóte, că ea se stingea de dorul lui Helios avea acum numai un idol, el era preocupat numai de icóna, ce-i era scumpă. Des de diminéță se ridica, și se afunda în odichnă numai séra târḑiu, pentru a priví cât mai mult pe Leukotea. Egoismul și ura indemnară pe Clytia a tradá amorul tainic al acestora, părintelui fericiților. Clocotind de mănie îngropà acesta pe dosonorata sa fică sub o movilă de năsip cu tóte, că ea se ruga de iertare și cu mânile întinse spre sóre implora ajutoriul lui Helios. El bine vedea cu ochiul lui înflăcărat grópa, dar nu putù redá viață frumosului cadavru al iubitei sale. După-ce însĕ stropì movila cu nectar olimpic, rĕsărì d'acolo o plantă, care crescù iute și inflorì. Helios uità însĕ pe vecie pe Clytia, ér în inimile nimfelor se sălășluì o măhnire tot mai amarnică. Ḑi și nópte stătea ea singurică cu pĕrul împrăsciat pe pămêntul rece și nouă ḑile dérêndul trăì cu roua de pe flori și cu lacrămile sale Necontenit a privit spre ceriu în fața ḑeului strălucitoriu, până-ce piciórele i se înțepeniră în pămênt, până ce o parte a corpului seu atinsă de palida mórte se preschimbà în o mare corolă palidă, până-ce o flóre violetă ii acoperì fața... Cu tóte, că se preschimbase în flóre se întorcea mereu după iubitul ei Helios, pe carele nu-l putea uitá . .

Se pare, că tradițiunea despre preschimbarea unei femei în flóre este așa de veche ca și omenimea. Légănul ei se găsesce în Asia, de unde a venit în Europa, și se perondéză dela popor la popor în feliu și chipuri. Și regele Solomon în *„Cântarea cântărilor“* și Jean Paul cu câtă grație nu descriu amorul și cum mulți alți poeți nu făuresc din femei flori și vice-versa. Unele popóre reduc înoirea némului omenesc la plante. Astfeliu norvegieni țin, că „Askr“ și Embla“ se trag din frasin și ulm, tot așa și „Maschia“ și „Maschiana“ protopărinții iranilor se trag din plante. La elini încă aflăm multe mituri de soiul acestora.

Nicăiri însĕ nu aflăm mitul în o formă așa de frumósă și de lămurită ca la români. Flórea sórelui e ființa mult iubită și adorată, care necontenit se învêrtesce, precum merge sórele. Ea se cântă în cele mai frumóse poesii populare în Ardél și „crăésa florilor“ nu e alt-ceva decât Clytia vechilor elini: Crăésa florilor apărù odiniórá pe o frumósă livaḑe și 'și strêngea roua de pe flori pentru a-și spălá fața cu ea. Nimenea nu o vedea, căci era des de diminéță, numai sfântul sóre o zărì, și cum privì la o

---

*) Helios, era fiul lui Hyperion și al Theei, un tinĕr ce mâna patru cai din un car de aur și al cărui pĕr era încungiurat de rase. La romani = sol.

**) Eros = amor, ḑeul iubirei, se închipuia odată ca un copil înaripat, altădată intinḑêndu-și arcul și îndreptând săgéta amorului în inimi etc.

***) Leukotea = la început se numia Ino, fica lui Cadmos și a Harmoniei și a doua soție alui Atamas, regele Beoției, carea voì sĕ omóre pe Fricsus și pe Helle; mai târḑiu căḑênd în mare cu ficiorul seu, Afrodita o numia ḑeița mărei. Istoria lui Fricsus și a Hellenei ni o înfățișază ca pe o soție rea, carea caută mijlóce sĕ omóre pe fii vitrigi.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisătóre, care prin raportorul seu Dr. Ioan Mihu referéză:

a) asupra raportului comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguna, ce cu unele indigitări se — ia spre sciinţă;

b) asupra notei Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop si metropolit despre înfiinţarea fondului scolariu Rudolfin, şi la propunerea comisiunei sinodul cu plăcere ia act despre înfiinţarea acestui fond, şi se aştéptă raport in sesiunea viitóre despre cele ce sunt puse în vedere pentru mărirea acestui fond;

c) asupra propunei dep. P. Cosma referitóre la ridicarea salariului secretariului consistorial la 1200 fl., ce la propunerea comisiunei se transpune consistoriului spre studiare.

Rugările întrate la sinod, tóte se transpun consistoriului spre competentă afacere.

Punêndu-se la ordinea ḑilei nota Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit despre alegerea Preacuvioşiei Sale dlui archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea de episcop al Caransebeşului, la propunerea dep. P. Cosma combinată cu a dep. E. Măcellariu sinodul ia următoriul conclus:

„Sinodul cu plăcere ia spre scire, că distincţiunea de a fi ales întru episcop al diecesei Caransebeşului a căḑut asupra unui demnitariu bisericesc al archidiecesei, şi anume asupra Preacuvioşiei Sale dlui vicariu archiepiscopesc archimandrit Nicolau Popea.

Pentru casul venirei în vacanţă a unui post de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, se autoriséză consistoriul archidiecesan, ca până la sesiunea anului viitoriu sĕ facă provisiune pentru locul vacant, cu aplicarea unui individ cualificat, căruia prin acésta din partea sinodului i se recunósce îndreptăţirea la salariul normal pe timpul provisiunei“.

Punêndu-se în urmă la ordinea ḑilei alegerea a lor 2 asesori consistoriali onorari unul mirén în senatul scolariu şi unul preoţesc în senatul strins bisericesc, cu maioritate de voturi se alege în senatul scolariu advocatul din Braşov Ioan Lenger, ér în senatul epitropesc protopresbiterul din Ilia Avram Pĕcurariu.

După-ce apoi se constată, că tóte agendele sinodali sunt terminate, şi se face îngrigire pentru autenticarea protocolului, înainte de incheere Inaltul presidiu în termini aleşi constată cu plăcere, că în sesiunea actuală mai mult ca ori când a predominat în activitatea sinodului adevĕratul spirit crestinesc, ce 'şi va şi avé fructele sale binefăcĕtóre pentru promovarea binelui şi intereselor bisericei nóstre. Mulţămesce deci sinodului pentru acésta lucrare armonică şi împărtăşesce binecuvêntările sale archieresci membrilor sinodali.

Luând cuvêntul dep. Ioan cav. de Pusccariu constată, că regularea afacerilor bisericesci, ce la început a dat ansă la multe dificultăţi, aḑi au apucat o cale óblă, au luat un curs natural, ceea ce ne îndreptăţesce a sperá, că desvoltarea vieţii nóstre bisericesci va progresá după asteptările bisericei în general, şi resultatul bun al acestei desvoltări este a se multămí numai tactului bun şi indulgenţei Escelenţiei Sale.

Mulţămesce deci Escel. Sale în numele tuturor deputaţilor pentru inţelépta conducere a desbaterilor sinodali din sesiunea acésta dorind: ca se trăéscă Escel. Sa intru mulţi ani fericiţi spre binele şi fericirea bisericei, la ce a urmat entusiasmate strigări de: „Se trăéscă“, şi cu acésta sesiunea sinodală din ĕst an s'a încheeat.

Raport mai detaiat.

Şedinţa a III a, ţinută la 18/30 Aprile 1889.

(Încheere).

Punêndu-se la ordinea ḑilei raportul comisiunei bisericesci, aceea prin raportorul seu Gerasim Candrea referéză asupra raportului consistorial ca senat strîns bisericesc, şi la propunerea comisiunei se primesce de basă la desbaterea specială.

Trecêndu-se la desbaterea specială, punctele 1, 2, 3 şi 4 — se iau spre sciinţă.

La punctul 5, referitoriu la intregirea parochielor vacante, la propunerea comisiunei sinodul ia la cunoscinţă acest punct din raport cu aceea, ca consistoriul pe viitoriu sĕ arete şi paşii făcuţi pentru întregirea fie-cărei parochii vacante şi ce au fost pedecile de nu s'au putut întregí, şi preste tot consistoriul sĕ se ingrijéscă, ca parochiile vacante sĕ se intregéscă fără amânare.

Punctele: 6 despre secţiunea teologică, 7 despre esamenele de cualificaţiune preoţesci, 8 despre procesele matrimoniale, 9 despre procesele disciplinare, 10 despre trecerile religionare, 11 despre bisericile nou zidite şi 12 despre distribuirea ajutórelor din fondul Rudolfin, — la propunerea comisiunei se iau spre sciinţă.

Punctul 13 referitoriu la distribuirea ajutórelor din fondul „Şaguna“ la propunerea comisiunei se ia spre sciinţă, cu aceea, ca atât consistoriul cât şi comisiunea administrativă a fundaţiunei Şaguna sĕ ţină cont de intenţiunile fundatorelui, venind la timp întru ajutoriul comunelor bisericesci şi scolare cu ajutórele, ce conform bugetului anual se pot distribuí, făcênd astfeliu ca se înceteze impregiurarea, cá ajutórele votate sĕ se petrécă din an în an ca nedestribuite.

Punctele: 14 referitoriu la starea culturală a poporului archidiecesan şi 15 despre starea religiósă morală a poporului, la propunerea comisiunei se iau spre sciinţă.

Tot comisiunea bisericéscă raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan referitoriu la intregirea parochiei vacante Chinceş cu filia Petrilaca rom., în care se arată, ca parochia Chinceş cu filia Petrilaca română, protopresbt. Têrnava infer. nici după două concursuri nu s'a putut intregí cu concurent cualificat în ordine şi se cere, ca consist. sĕ fie autorisat în casul de faţă a face abatere dela conclusul sinodal dela 6/18 Maiu 1888 Nr 63, comisiunea propune: actele se retrimit cons. archid. cu îndrumarea a mai escrie încă odată concurs pentru intregirea parochiei din Chinceş, autorisându-se că încât şi acésta incercare de a intregí parochia în mod legal ar remâné fără resultat sĕ pótă admite în mod esceptional la cursul clerical estraordinar pe tinĕrul învĕţătoriu Nic. Popoviciu întru cât acésta o pretinde interesul bine înţeles al bisericei nóstre.

Acest obiect provócă o discusiune mai îndelungată, la care participă deputaţii: Parteniu Cosma, N. Cristea, R. Furduiu, Dr. P. Span şi I. Turcu.

Dep. P. Cosma din considerare, că astfeliu de abateri pot avé efect dăunos încât privesce intregirea parochielor vacante cu indiviḑi cualificaţi, căci sinodul deja a făcut prin conclusul seu Nr. prot. 63 din anul trecut o înlesnire destul de mare parochielor misere şi nu află de loc cu cale, ca sĕ se facă abatere dela cualificaţiunea minimală, ce se recere prin acest conclus, fiind şi altfeliu de dorit, ca cursul clerical estraordinariu sĕ devină un remediu estrem pentru intregirea parochielor, care cu timpul are sĕ înceteze cu totul, — e în contra propunerei comisiunei.

Dep. N. Cristea, reflectând la starea miseră şi impregiurările între care se află acésta parochie şi luând în considerare, că consistoriul numai după cumpenirea tuturor acestor impregiurări, după-ce a făcut tóte încercările, ca acésta parochie sĕ se întregéscă în calea sa normală vine la sinod cu raportul seu, află, că propunerea comisiunei de a se escrie şi a 3 a óră concurs nu va duce la scopul dorit, ér ca sinodul cu ignorarea impregiurilor de o necesitate supremă se ţină morţiş la conclusul seu, acésta procedere, de loc nu o află motivată pentru aceea propune, ca sĕ se primésca propunerea consistoriului.

După-ce presidiul încă observă, că da, e de dorit, ca întregirea parochielor prin indiviḑi ce au ascultat cursul clerical estraordinariu sĕ devină cât mai rar, ba se înceteze cu totul, dar de altă parte nu se póte ignorá preste tot miseria, în care se aflá unele parochii, cari fără de a li se dá posibilitatea ca pe acésta cale sĕ şi pótă căpĕta preotul lor, sunt periclitate; nu trebue trecut cu vederea în fine impregiurarea, că inimicii bisericei nóstre folosesc astfeliu de vacanţe pentru desbinarea şi seducerea credincioşilor nostri, ba le sunt chiar binevenite, şi între atari impregiurări sinistre se află şi parochia din cestiune, şi consistoriul silit numai de impregiurări a venit le sìnod cu acest raport.

Punêndu se la vot propunerile făcute, nici una nu intrunesce maioritatea, şi astfeliul obiectul remâne nedecis, avênd a se pune mâne la ordinea ḑilei.

Şedinţa se închee la 2 óre d. m.

Revista politică.

Speranţele mari şi îmbucurătóre, ce se puneau în perspectivă cu privire la finanţele statului nostru, apar din ce în ce tot mai mult numai ca o icónă de desamăgire. Din desbaterile, ce s'au succedat până acum în dieta ţĕrei, starea financiară e aprópe tot aşa de nefavorabilă ca şi în trecut.

Silinţele premieriului, cât timp a fost şi la cârma finanţelor, nu pot decât numai pe un moment delăturá îngrigirile, de cari în adevĕr trebue sĕ fim cuprinşi aḑi, când ni se arată în cifre economiile, ce s'au făcut şi urcarea contribuţiunilor pentru ecuilibrarea deficitului statului.

Din raportul, aşa precum l'a presentat referentul, resultă, că eşitele sunt preliminate cu 354½ milióne, ér venitele preste tot cu 347½ milióne, astfeliu, că deficitul ar representá numai 7½ milióne, dar la care trebue sĕ se mai adaugă încă 13 milióne pentru amortisări şi preste 5⅓ milióne pentru vênḑarea moşiilor statului, astfeliu, că deficitul în advĕr se urcă la considerabila sumă de preste 26 milióne fl.

Acéstă sumă însĕ nu rĕmâne nici ea statornică. Reformele administrative şi judiciare recer érăşi sume considerabile şi pe lângă ele se vor mai adaugá nouele credite, ce le cere guvernul pentru întărirea armatei şi pentru apĕrarea ţĕrei.

Pe o astfeliu de situaţie financiară nu putem pune decât puţin creḑĕmênt şi deci nu trebue sé ne mirăm, — dacă oposiţiunea şi în special partidul kosutist a deschis lupta desbaterilor bugetare cu acelaşi foc, cu care au căutat sĕ înfrângă guvernul cu prilegiul desbaterei proiectului de lege militariu.

Bar. Ivor Kaas speréză, că acest buget va fi cel din urmă, ce-l presentéză cabinetul lui Tisza. Cu primul punct al programului seu a proclamat dl Tisza o economie întinsă, cu tóte acestea s'a urcat cheltuelile anual cu 109 milióne, în decursul guvernărei de 14 ani al regimului, a crescut tot deodată şi greutăţile contribuţiunilor cu 83 milióne.

Astăḑi stăm, ḑice oratorul, unde ne aflam înainte cu 14 ani, când ministrul au căutat tóte căile şi mijlócele pentru contribuire. El recunósce meritul regimului pe terenul comunicaţiunei; celelalte ramuri ale administraţiunei de stat arată un regres. Programul noului ministru de finanţă stă în contraḑicere cu politica ministrului preşedinte, care şi a perdut tótă autoritatea. Tisza n'a făcut nimic in decurs de 14 ani, ca membrii dinastiei sĕ locuéscă în Ungaria. Dênsul este o pedecă pentru o desvoltare parlamentară sănĕtósă, el póte prestá ţĕrei numai un serviciu, dacă se va retrage şi va face loc altora, cari urmăresc principii mai sănĕtóse.

Tulburările din Viena şi atitudinea catolicilor austriaci a dat ansă în parlamentul Cislaitan la doue interpelaţiuni interesante din partea stângei. Una din interpelaţiuni a lui Chlumecky şi aderenţii principiilor lui se referesce la rĕscóla visitiilor de tramvaiu şi se estinde asupra intregei ţinute a regimului faţa cu mişcările antisemitice. A doua interpelaţiune, adusă de Carneri, se referéză la congresul catolic, şi în special la demonstraţiunile şi manifestaţiunile pentru restabilirea putei lumesci a papei. Aceste interpelaţiuni se discută cu viu interes nu numai de foile austro ungare, dar mai cu sémă cea din urmă de întréga presă eclesiastică şi politică. Foile oposiţionale cislaitane pretind ca regimul sĕ rĕspundă apriat şi pe faţă la interpelări.

---

aşa frumseţe, 'l luà dela inimă un dor învăpăeat pentru ḑina atrăgĕtóre. Iute 'şi trimise pe pămênt pe vestitorii sei: pe lucéfărul de séra şi de dinéţa — ca sĕ o peţéscă. Peţitorii se înfăţişară şi o salutară, graţiósa tăcù mult timp şi numai târḑiu le mulţămì pentru bineţe şi ii învità sĕ şédă. Ei însĕ rĕspunseră: N'am venit, ca sĕ şedem, venit-am ca sĕ peţim. Ea în loc sĕ primésca peţirea, o rĕspinse: Nu, nici vorbă a-l luá, căci nu-şi are vatra sa; pururea călĕtoresce şi nici că mai popocesce: peste sate ḑiua mare, éră nóptea preste mare. Măchniţi se reintorc peţitorii şi aduc sórelui rĕspunsul. Rĕspunsul dat şi seducerea, de care l'a făcut părtaş crăésa florilor, aprinse de mănie pe sfântul sóre şi ḑise peţitorilor: Inima i mândră în durere se va stinge, căci m'a sedus; mai nainte d'aşi gândí, farmecul o va loví şi va fi o flóre. Flóre s'a şi făcut pedepsită crăésa florilor, ér când el rĕsare şi'şi face călĕtoria, ea-i plânge de dor, ér când se afundă în mare spre a odichní, lânceḑesce visând .... Sĕ mai spune, că odată sórele şi-a uitat şepte ḑile sĕ se cobóre în patul seu, căci vĕḑu-se doue surori cu pĕrul de aur, cari ii săgetară inima .... Sunt de tot vechi cântecele românilor, şi vechiu e şi mitul bulgar despre căsĕtoria sorelui cu frumósa Grozdanka, la slavii încă se află multe mituri.

In India esistă şi aḑi un cult religios. Chipul sórelui, ce voia sĕ se însóre, se pórtă în procesiune serbătoréscă de bramani, însoţiţi de opt elefanţi, douĕ-spre-ḑece sute de cămile şi patru mii de cai dresaţi şi impodobiţi pompos, întrégă sĕrbătórea e un act de cununie. Planta tulasiană, care înfăţişa pe mirésa, era odată soţia lui Vişnu şi astfeliu ea era ḑeiţa frumseţii, a norocului şi a darului. Cine câstiga o astfeliu de plantă — după credinţa preoţilor — mostenia împĕrăţia vecinică. Cine o uda diminéţa ér séra ii punea o luminiţă la rădăcină, acela mergea în palatul lui Vişnu încungiurat de ḑece milióne rudenii. Cine o atingea însĕ din rea voinţă era perdut. Insuşi Visnu se adorá ca ḑeul sórelui, care cutriera lumea în trei paşi: rĕsărit, zenit şi apus. Flórea trăesce numai în lumina sórelui şi după el 'şi întórce faţa.....

Ovid o cântă, o cântă românii, germanii şi slavii au mituri, ér indienii o prémăresc, căci Helios şi Clytia a îmbogăţit literatura tuturor.

(E. K.) *Ioan Broju.*

Sosirea moştenitoriului de tron în România e salutată aprópe de întréga presă europénă cu viu entusiasm şi clironomul e felicitat, ca sĕ ajungă pe urmele actualului rege, care şi-a cunoscut misiunea sfântă în fruntea unui popor tinĕr dar vitéz, care ş'a sciut asigura esistinţa în viitoriu şi a mărit prestigiul casei Habsburgice.

Numai unele ḑiare rusesci nu sunt mulţămite, atât cu procederea la succesiunea tronului, cât mai ales cu confesiunea, ce o mărturisesce clironomul Astfeliu „Novoje Wremja“ ḑice, că guvernul român s'ar puté gândí, că dacă notificarea recunóscerei principelui Ferdinand s'ar face la Petersburg, guvernul ţarului va pune la ordinea ḑilĕi cestiunea confesională, reamintind articolul constituţiunei române, conform căruia moştenitoriul de tron român trebue sĕ prefereze religiunea ortodocsă. Rusia a făcut sacrificiile mari pentru mântuirea popórĕlor balcanice mai mult şi mai tare în numele religiunei ortodocse. In genere presa rusă nu pare de loc mulţămită cu actuala stare de lucruri şi pretinde, ca autoritatea Rusiei sĕ fie mai bine respectată în ţĕrile balcanice.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat strîns bisericesc pe anul 1888.

9. Procese disciplinare s'au pertractat preste tot 43, dintre cari 20 remase din anul trecut; finalisate sunt 33, pendente 10.

Într'un cas, apelat şi la Preaven. consistoriu metropolitan, a trebuit sĕ se aplice mesura cea aspră a amovărei pentru totdeuna din parochie: casuri de suspensiune mai îndelungată au fost 3; celelalte s'au terminat sau cu sistarea procesului sau cu pedepse disciplinare mai uşóre.

Împărţite după protopresbiterate, procesele întrate în decursul anului sunt:

1.	Din protopresbiteratul	Abrudului . . .	0
2.	„ „	Agnitei . . .	3
3.	„ „	Albei-Iuliei . .	1
4.	„ „	Avrigului . .	1
5.	„ „	Bistriţei . . .	0
6.	„ „	Branului . .	1
7.	„ „	Braşovului I. .	0
8.	„ „	„ II. .	2
9.	„ „	Câmpenilor . .	1
10.	„ „	Cetăţii de pétră	0
11.	„ „	Cluşului . . .	0
12	„ „	Cohalmului . .	0
13	„ „	Deeşului . .	0
14.	„ „	Devei . . .	0
15.	„ „	Dobrei . . .	1
16.	„ „	Făgăraşului . .	1
17.	„ „	Giógiului I. .	1
18.	„ „	„ II. . .	2
19.	„ „	Haţegului . .	0
20.	„ „	Iliei	1
21.	„ „	Lupşei . . .	0
22.	„ „	Mediaşului . .	0
23.	„ „	Mercurei . . .	1
24.	„ „	M.-Oşorheiului .	0
25.	„ „	Orĕştiei . . .	0
26.	„ „	Reghinului . .	1
27.	„ „	Sebeşului . .	0
28.	„ „	Sĕliştei . . .	0
29.	„ „	Sibiiului . . .	2
30.	„ „	Sighişórei . .	0
31.	„ „	Solnocului . .	0
32.	„ „	Têrnavei inferióre	1
33.	„ „	„ superióre	2
34.	„ „	Treiscaunelor .	0
35.	„ „	Turdei . . .	0
36:	„ „	Unguraşului .	0
37.	„ „	Zarandului . .	1
		cu totul	. 23.

10. Trecerile religionare, ce s'au întêmplat dela alte biserici la biserica nóstră şi vice-versa, le arată conspectul alăturat aici sub *E*). Din acela se vede, că preste tot au trecut dela alte biserici la a nóstră 341 suflete, dela a nóstră la altele 83, adecă un plus în partea nóstră de 256 suflete.

Treceri în masse mai mari s'au întêmplat în dóue casuri; pentru alte casuri din anii anteriori curge încă proproces civil între credincioşii nostri şi ai altei biserici.

11. Biserici nóuĕ sau zidit sau sunt în curs a se zidí 6, şi anume: în Pestişul mic şi Mănierău (Deva), Şaldorf (Sibiiu), Petroşeni (Haţeg), Motisdorf (Mediaş), Maşca (Solnoc).

La zidirea lor, consistoriul după mĕsura mijlócelor disponibile, şi anume între marginile bugetului dela fondul bisericilor, a dat mână de ajutoriu, precum în special se póte vedé din raportul consistoriului plenar.

12. Tot asemenea se are lucrul şi cu distribuirea ajutórelor din fondul Rudolfin.

13. Cu privire la ajutórele din fundaţiunea Şaguna, avem onóre a notificá, că pentru anul 1888 comisiunea administrativă n'a raportat consistoriului asupra ajutórelor distribuite din aceea fundaţiune.

14. Starea culturală a poporului archidiecesan, pecât aceea se póte cunósce din desteritatea cetirei şi scrierei, se vede din conspectul următoriu, unde numĕrul celor ce sciu cetí şi scrie se esprimă în percente.

După scara acésta protopresbiteratele rangéză astfeliu:

1.	Braşov I. .	56 %	20.	Câmpeni .	11 %
2.	Bran . . .	40 „	21.	Mercurea .	11 „
3.	Sibiiu . .	39 „	22.	Turda . .	10 „
4.	Sĕlişte . .	38 „	23.	Deeş . .	9 „
5.	Braşov II. .	35 „	24.	Haţeg. . .	9 „
6.	Făgăraş . .	31 „	25.	Lupşa . .	9 „
7.	Avrig . .	29 „	26.	Cluş . . .	8 „
8.	Sighişóra .	26 „	27.	Giógiu I. .	8 „
9.	Treiscaune .	25 „	28.	Alba-Iulia .	7 „
10.	Bistriţa . .	24 „	29.	Ilia . . .	7 „
11.	Mediaş . .	24 „	30.	Deva . .	6 „
12.	Agnita . .	24 „	31.	Unguraş .	6 „
13.	Abrud . .	23 „	32.	Zarand . .	6 „
14.	Sebeş . .	18 „	33.	Giógiu II. .	4 „
15.	Dobra . .	16 „	38.	Cetate de pétră	4 „
16.	Orĕştiă . .	15 „	35.	Solnoc . .	2 „
17.	Cohalm .	13 „	36.	Têrnava inf. .	2 „
18.	M.-Oşorheiu	13 „	37.	Têrnava sup.	2 „
19.	Reghin . .	12 „			

Cele mai favorabile resultate se arată dar în protopresbiteratul Braşovului I cu 56 %, cele mai nefavorabile ca şi în anii trecuţi, la Solnoc, Têrnava inferióră si Têrnava superióră cu ceva preste 2 %, afară de tinerimea scolară. După calculul mediu în tótă archidiecesa cifra cunoscĕtorilor de cetire şi scriere este în percente de 18·98.

15. În fine, încât starea religiósă-morală a poporului se póte cunósce şi din numĕrul convieţuirilor nelegiuite şi al nascerilor illegitime, archidiecesa ne înfăţişéză în percente următoriul tablou:

Abrud	convieţuiri illegitime	1·7 %	pruncii illegitimi	9 %
Agnita	„ „	1·7 „	„ „ „	5 „
Alba-Iulia*)	„ „	— „	„ „ „	9 „
Avrig	„ „	1·5 „	„ „ „	4 „
Bistriţa	„ „	2·1 „	„ „ „	6 „
Bran	„ „	0·4 „	„ „ „	1 „
Braşov I.	„ „	0·6 „	„ „ „	2 „
„ II.	„ „	1·9 „	„ „ „	9 „
Câmpeni	„ „	5.6 „	„ „ „	10 „
Cetate de pétră	„ „	3. „	„ „ „	2 „
Cluş	„ „	4·1 „	„ „ „	6 „
Cohalm	„ „	2. „	„ „ „	8 „
Deeş	„ „	0·4 „	„ „ „	5 „
Deva	„ „	2·9 „	„ „ „	11 „
Dobra	„ „	2·9 „	„ „ „	8 „
Făgăraş	„ „	1·9 „	„ „ „	9 „
Giógiu I.	„ „	1· „	„ „ „	4 „
„ II.	„ „	2·3 „	„ „ „	3 „
Haţeg	„ „	7·1 „	„ „ „	9 „
Ilia	„ „	4·9 „	„ „ „	5 „
Lupşa	„ „	1·9 „	„ „ „	9 „
Mediaş	„ „	2·6 „	„ „ „	11 „
Mercurea	„ „	0·6 „	„ „ „	5 „
M.-Oşorheiu*)	„ „	— „	„ „ „	6 „
Orĕştiă	„ „	2·7 „	„ „ „	3 „
Reghin	„ „	0,7 „	„ „ „	5 „
Sebeş	„ „	1·7 „	„ „ „	4 „
Sĕlişte	„ „	0·5 „	„ „ „	3 „
Sibiiu*)	„ „	— „	„ „ „	8 „
Sighişóra	„ „	2·4 „	„ „ „	8 „
Solnoc	„ „	2·3 „	„ „ „	5 „
Têrnava inf.	„ „	1·9 „	„ „ „	5 „
Têrnava sup.	„ „	3·9 „	„ „ „	6 „
Treiscaune	„ „	3·4 „	„ „ „	5 „
Turda	„ „	— „	„ „ „	9 „
Unguraş	„ „	4·2 „	„ „ „	9 „
Zarand	„ „	0·3 „	„ „ „	3 „

Încât datele administrate sunt autentice, moralitatea poporului archidiecesan ar fi mai mare la Bran, Braşov I, Deeş, Mercurea, Reghin, Sĕlişte şi Zarand, unde nici la 100 familii nu obvine o convieţuire illegală, ér mai decăḑută: la Deva şi Mediaş, unde la 100 familii vin preste 4 convieţuiri illegale la Câmpeni, unde vin preste 5, şi cu deosebire la Haţeg, unde acelea trec preste 7, adecă aprópe a ḑecea parte familiile trăiesc în nelegiuire. Ér în privinţa nascerilor illegitime cifrele cele mai nefavorabile le arată Deva şi Mediaşul, unde la 100 nasceri illegitime sunt 11 illegitime.

Cu acestea, fiind că momentele mai însemnate ale vieţii nóstre bisericesci se ating în raportul consistoriului plenariu, încheem raportul present, observând, că conclusele sinodale, a căror esecutare cade în sarcina senatului bisericesc, s'au dus în deplinire, şi rugându-ne, ca Ven. sinod archidiecesan se binevoéscă a luá la cunoscinţă acest raport.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat bisericesc, ţnută în Sibiiu la 4/16 Aprile 1889.

Parteniu Trombitaşiu de Betlen.

Numele pus sub acéstă cruce este al celui mai vechiu protopresbiter din archidiecesa nóstră, care ca protopresbiter în funcţiune a servit preste 52 de ani, şi în acesti ani el a fost păstoriul cel bun din evangelie, care sufletul şi-l pune pentru turma sa, care cu mână puternică, şi cu bărbăţie rară a condus afacerile protopopiatului, care în veci a fost cu ochii deschişi, în veci a fost cu inima deschisă pentru credincioşii nostri din protopopiatul Mureş-Oşorheiu.

Nu vom face cu ocasiunea anunciului trecerei lui din viaţă biografia lui, ci ne reservăm a revení cu altă ocasiune la acésta.

Protopopul Parteniu Trombitaş dela începutul carierei sale preoţesci a fost tot în Murĕş-Oşorheiu. Denumit de fericitul archiereu Moga de protopresbiter, el a servit cu mare zel bisericei până la mórte.

Ca om rĕposatul a fost greu cercat de sórte. Ca preot tinĕr a rĕmas vĕduv cu trei prunci mititei, pe cari i-a crescut cu multe suferinţe, ca pe rênd sĕ i pérdă în flórea juniei şi a bărbăţiei, ca la adênci bĕtrâneţe, legat timp de 15 ani de patul suferinţelor, sĕ nu aibă cine se privéscă la el cu ochi de fiu, se nu aibă cine sĕ i spună un cuvênt de mângăere în bóla cea grea şi îndelungată, cu care l-a cercat bunul Dumneḑeu.

În timpul din urmă şi-a trimis la autoritatea bisericéscă testamentul, în care economiile de pe anii mai buni ce i-a mai putut rĕmâné le-a lăsat bisericei. In bani după cum suntem noi informaţi sunt 5000 fl. mai vin şi unele realitáţi, pe cari le avù rĕposatul. Tóte le-a lăsat bisericei, care i-a rĕmas mângăerea vecinică între tóte impregiurările acestei vieţi nestatornice.

Vermele timpului a mai ros rădăcina unui stejar puternic. Un stâlp puternic a căḑut dela edificiul administraţiunei nóstre, şi altul ca el numai avem.

Fie-i ţĕrina uşóră.

Varietăţi.

* (Dela guvernul ungar.) Ministrul presediute Tisza, ministrul de finanţă Wekerle şi secretariul de stat Tarcovici au plecat la Viena. Fostul secretariu de stat al ministeriului de comerciu, Matlecoviciu, a fost denumit consiliar intim. Ministrul de agricultură, comerciu şi industrie, contele Szapáry, a a presentat denumirea lui Nicolau Fejér de secretariu ministerial de agricultură.

* (Preşedintele academiei maghiare). Academia maghiară şi a ales de preşedinte pe bar. Roland Eötvös, fiul fostului ministru de culte şi instrucţiune publică bar. Iosif Eötvös. Actualul preşedinte s'a născut la 27 Iuliu 1848 în Budapesta.

* (Fata dispărută din Făgăraş,) In legătură cu cele publicate în unul din Nri precedenţi despre fata creştină, Ana Boga, care a dispărut dela móşa ovreéscă ni se mai comunică următórele: Nisce argăsitori, căutând o piele pe rîul Făgăraşului în jos, au dat din întêmplare preste o pétră mare şi în nemijlocită apropiere de un lucru móle. La început creḑură, că e pelea, ce o caută şi resturnând bolovanul, spre marea lor mirare, găsiră cadavrul fetei. Bolovanul a fost aşeḑat tocmai pe cap. Făcêndu-se cercetare s'a aflat, că în mai multe locuri pe trup are împunsături. Vecinii se mirau cât de bine trăesce fata la móşă şi întrebând-o, ea le-a spus, că mâncă carne fórte multă, îi dă vin din greu, nuci şi cafea, astfeliu, că ea părea pusă pe îngrăşate. O mare agitaţiune domnesce în popor, şi între jidovii din comitat se vede o miscare îngrigitóre. Făgăraşul e des cercetat de mulţime de jidovi, de când s'a aflat fata. Asteptăm, că la rêndul seu iustiţia sĕ-şi facă datoria, cu atât mai vêrtos, că acesta este al treilea cas şi tot cu numita móşă întêmplat. Domnesc temeri chiar de rĕscólă formală.

* (Demolarea castelului Meyerling) Cu prima Maiu s'au şi început lucrările pentru demolarea castelului de vênătóre al fostului clironom Rudolf şi îndată după terminarea lucrărilor se începe cu edificarea unei mănăstiri a camerliţilor. Odaia unde s'a aflat principele mort, se va preschimbá în capelă.

* (Şahul Persiei în Viena.) După scirile de pănă acum şahul Persiei în călĕtoria, ce o face prin Europa va sosí în Viena pela finea lunei lui Septembre şi atunci va face visită şi monarchului nostru şi 'şi va luá locuinţa sau la Curtea imperială sau în castelul dela Schönbrunn. Pe Şah 'l însoţesce şeful cabinetului seu militar, care e tot de odată şi ministrul artelor şi industriei.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Maiu 1889.

Buda: **89 64 35 79 14**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.60
Napoleon	9 39½	9.44
100 marce nemţesci	57.95	58.15
London pe (poliţă de trei luni)	118.70	119.20

---

*) Lipsesc datele relative.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acéstia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i apretuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reserate de relațiunile și lipsele băeților noștri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem-1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 10—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca. **Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.**

Nr. 46 Sibiiu, Joi 27 Aprile (9 Maiu), 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3253 Pres.

Cerculariu

către clerul și poporul ortodocs din tractul protopresbiteral al Mureș-Oșorheiului.

Prin mórtea onorabilului protopresbiter, Parteniu Trombitaș de Betlhen, venind în vacanță oficiul de protopresbiter al tractului Mureș-Oșorheiului, am aflat de bine a concrede în mod provisoriu administrarea tractului acestuia protopresbiteral onorabilului protopresbiter al tractului Reghinului, *Galaction Șagău.*

Acésta disposițiune Vi o fac cunoscută cu acea archipăstoréscă îndrumare: ca numitului onorabil protopresbiter *Galaction Șagău,* în calitatea de administrator al tractului Mureș Oșorheiului, sĕ-i dați cuvenitul respect și ascultare, și în tóte afacerile ce privesc oficiul protopresbiteral, către același administrator se Vĕ intórceți; impărtășindu-Vĕ binecuvêntare archipăstoréscă!

Sibiiu, 24 Aprile, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, 26 Aprile.

Duminecă s'a încheeat sesiunea din anul acesta a sinodului nostru archidiecesan.

Decursul desbaterilor 'l află cetitorii nostri în raportul special, care urméză a se continuá în diariul nostru. La locul acesta suntem datori sĕ facem o privire generală asupra acestei sesiuni sinodale, și sĕ o comparăm cu cele din trecut, spre a trage conclusiunile, cu cari trebue sĕ ne facem sémă.

Și la locul prim ideea generală, care ne conduce în aceste impregiurări trebue sĕ afle espresiune spiritul crestinesc, care a condus pe sinodul din anul acesta în agendele sale, spiritul de incredere reciprocă și de iubire, care unesce pe frate cu frate, încăldesce inimile, îndoesce puterile și ne face tari, tari pe cărarea cea adevĕrată, care asigură esistența bisericei nóstre.

Și noue ne pare bine, că am ajuns odată la pace în biserică, ne simțim fericiți, că umĕr la umĕr putem dá pept cu toții greutăților din afară, punênd la o parte multele neajunsuri interne, pe cari interese particulari le provocau, și le dau continuă alimentare spre a nu ne poté consolidá în cele bisericesci.

Nimerit a caracterisat situațiunea domnul deputat sinodal Ioan cavaler de Pușcariu în cuvêntarea, cu care a mulțămit Escelenției Sale domnului archiepiscop și metropolit pentru înțelépta conducere a desbaterilor sinodali. Afacerile bisericesci până acuma grele și cu multe dificultăți impreunate, adi au apucat o cale óblă, au luat un curs natural, și avem convingerea, că pe calea apucată viața bisericéscă va progresá după asteptările cele adevĕrate ale tuturor fiilor bisericei nóstre

Din rapórtele consistoriale am constatat, că afacerile bisericesci di de di se imbunătățesc și după grelele impregiurări, între cari ne aflăm, progresele făcute sunt mulțămitóre, și ne dau speranțe la un viitoriu mai puțin mașter ca presentul și trecutul cu tóte neajunsurile lor.

Cestiunile, cari în timpul din urmă s'au discutat cu o nervositate óre-care, putem dice, și-au aflat resolvire potrivită. Sinodul cu privire la cestiunea fondului de pensiune al preoților și celorlalți funcționari bisericesci a insărcinat pe consistoriu ca până la sesiunea procsimă sĕ vină cu un proiect de pensionare pe basa proiectului care până acuma a mai format obiect de discusiune în sinod, și incât acesta s'ar documentá de nepractic și între impregiurările nóstre de nerealisabil, consistoriul s'a autorisat a se poté pune eventual și pe altă basă, avênd a presentá la tot casul un proiect, spre a se puté face un început bine precugetat și folositoriu.

Cu privire la cestiunea introducerei lucrului de mână în scóle, cestiune devenită în timpul din urmă atât de actuală, sinodul a dat consistoriului un buget de 700 fl. și l'a autorisat, că după-cum va afla el mai cu cale sĕ pună lucrul în practică, și despre resultat sĕ facă raport la sesiunea procsimă sinodală.

Cestiunea acésta se va pune deci în practică încă în tómna acestui an. După cum am putut noi înțelege lucrul, și după cât am putut penetrá în intențiunile consistoriului, cuprinse în raportul, cu care a presentat cestiunea la sinod, punerea în viață a acestei cestiuni se va face cu introducerea acestui studiu în seminariul nostru archidiecesan pentru elevii actuali și pentru cei viitori, și cu arangiarea de cursuri supletorii în feriile de vară pentru invĕțătorii deja în funcțiune.

Un început bine pregătit cu considerarea tuturor impregiurărilor, cari pot trage și ele în cumpĕnă, un asemenea început garantéză durabilitate, garantéză succes, și noi suntem tari în credință, că în cestiunea acésta bun început facem.

Ne-am ocupat special în un articlu inainte de Pasci cu aceste doue cestiuni, și am credut de cuviință sĕ revenim asupra lor la locul acesta pentru buna orientare a publicului nostru, care ne urmăresce cu bunăvoință în lupta pentru asigurarea intereselor nóstre bisericesci.

Accentuăm încă odată: afacerile bisericesci au luat drum în desvoltare sănĕtósă, și acésta trebue sĕ umple de bucurie pe fie-care fiu binesimțitoriu al bisericei nóstre.

Acésta o accentuăm noi, și avem firma convingere, că posteritatea va eternisá numele aceluia, care mai mult a contribuit, ca afacerile nóstre bisericesci sĕ vină în curs normal.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a IV-a, ținută la 19 Aprile a. c.

Ședința se deschide la 10 óre a. m.

Presidiul presentéză cererile de concediu a deputaților:

1. Dimitrie Lăcătuș, pe întrégă durata sesiunei sinodale din causă de morb;

2. Simeon Dragomir, pe întrégă durata sesiunei presente sinodale din causa intrevenirei unor agende oficióse de natură urgentă și neamênaveră;

3. Michail Cirlea, pe întrégă sesiunea sinodală din acest an din causa unor afaceri oficióse neamênavere;

4. Ioan Danciu, pe întrégă durata sesiunei sinodale actuale din causa agendelor împreunate cu oficiul seu de protopresbiter.

5. Zacharia Tătar, pe întrégă durata sesiunei sinodale din acest an din causă de morb și

6. Samuil Pop, pe 5 dile din causa obvenirei unor pedeci neprevĕdute.

Concediile cerute se acórdă.

Presidiul presentéză raportul comisiunei administrative a fundațiunei Șaguna despre activitatea sa dela 1882 încóce promovat la sinod din presidiu.

Se predă comisiunei organisătóre.

Presidiul mai presentéză următórele petițiuni:

a) a lui Teodor Lungu, paroch în Mărișel, pentru punerea sub cercetare disciplinară a administratorului protopresbiteral Tuliu Roșescu din tractul Clușului din motivul neesecutărei decisiunei consistoriului archidiecesan din 27 Novembre 1884 Nr. 5325 B. și a resoluțiunei consistoriului metropolitan din 1886 Nr. 13 Metr.

b) a lui Vasiliu Șeulian învĕțătoriu în Leșnic, pentru un ajutoriu de 40 fl. din fondul învĕțătorilor sĕraci;

c) a lui Ioan Stanciu, învĕțătoriu în Bruiu, pentru acordarea unui ajutoriu din fondul învĕțătorilor sĕraci;

FOIȚA.

Publicațiunile istorice Hurmuzachi.

Tipărirea colecțiunii de documente și a scrierilor istorice rĕmase dela rĕposatul Eudocsiu Hurmuzachi s'a început la 1876 prin decisiunea luată atunci de dl Titu Maiorescu, ministru cultelor și instrucțiunii publice.

Pentru facerea acestei publicațiuni ministeriul a numit atunci o comisiune compusă din domnii M. Cogălnicean, A. Odobescu, T. Rosetti și D. Sturdza. Familia Hurmuzachi a trimis acestui din urmă manuscrisele rĕmase dela rĕposatul Eudocsiu Hurmuzachi, dându-i tot odată însărcinarea și drepturile de a o representá cu deplină putere întru tot ce va fi de făcut pentru publicare. Ministeriul a numit secretariu al acelei comisiuni pe dl Ioan Slavici, care avé sé facă și corectura tipăririi. Remunerarea secretariului s'a ficsat la 350 lei pe lună.

Pentru tipărire, ministeriul a făcut un contract cu stabilimentul grafic Socec & Teclu. Cóla de tipariu în 800 esemplare se plătia cu 130 lei; ér librăriei Socec i s'a acordat vêndarea esclusivă a publicațiunei cu rabat de 50%.

Suma plătită de ministeriu pentru anii 1876, 1877, 1878 și 1879/80, se suia la finele anului 1879/80 la Ln. 41,445.73 bani, mai datorind pentru publicările efectuate încă 19,900 lei.

Până la Iuniu 1880 se tipărise din Documente tom. VII de 76 cóle, 308 doc. (din 1751—1818) (800 esemplare). Documente tom. VI de 90 cóle, 355 doc. (din 1700—1750) (800 esemplare). Documente tom. III de 79 cóle, 443 doc. (din 1576—1599) 800 esemplare).

Fragmente tom. I orginal german, de 20 cóle (800 esemplare). Fragmente tom. I traducere română, de 26 cóle, (2,000 esemplare). Fragmente tom. II orginal german, 14 cóle.

*

In 1880/81 ministeriul cultelor și instrucțiunii publice a trecut acéstă publicare către Academie, făcêndu i acésta cunoscut prin adresa cu Nr. 5,952 dela 7 Iuniu 1880; ér Academia, la 12 Septembre 1880 și la 23 Martiu 1881, a primit acéstă însărcinare, și a recunoscut comisiunea instituită de ministeriu. Acéstă comisiune a continuat a lucrá, rĕmânênd Academiei numai partea administrativă a publicațiunei. Din acéstă causă sumele acordate prin bugetul statului pentru tipărirea documentelor Hurmuzachi nu au fost introduse în bugetul Academiei ci s'au administrat separat, fondul acestei publicațiuni nu a fost supus nici reținerei de 15% în favorul bugetului Academiei pentru administrare, reținere care se face — după art. 35 din statutele Academiei — din veniturile tuturor fondurilor speciale, cari se administréză de acéstă instituțiune.

I. *Sume primite pentru publicațiune.*

Dela 1880/81 până la 1888/89 desvoltarea situațiunei financiare a publicațiunilor istorice Hurmuzachi au fost în scurt următórea:

1. In 1881/82 Academia a obținut dela stat restul sumei din alocațiunea anuală pentru anul 1880/81, adecă 13,450 lei, precum și 19,900 lei cu care ministeriul remăsese datoriu din anii 1876—1879/80.

2. In anul 1881/82 cheltuelele fiind mai mici, cu suma disponibilă de lei 19,680 s'au cumpĕrat efecte în valóre de lei 24,000.

Cupónele acestor efecte s'au încassat în anii 1881/82, 1882/3, 1883/4, 1884/5, 1885/6 și 1886/87 în sumă de lei 5,112 bani 50; ér în anii 1885/86 și 1886/87 s'au vêndut efectele de lei 24,000 încassându se pe ele lei 25,272 bani 75; sau în totul suma de 30,385 lei 25 bani.

In acest mod fondul publicațiunii s'a adaus cu suma de *lei 10,705 bani 25.*

3. S'a regulat vêndarea volumelor tipărite de ministeriu si date în vêndare librăriei Socec cu rabat de 50%; apoi rabatul s'a redus la 30%. Din acéstă vêndare s'a încassat succesiv în anii

d) alui Vasiliu Kelemen din Chebelea pentru deciderea causei sale divorţiale şi

e) a locuitorilor din Căienelul de jos, protopresbiteratul Geógiului I, pentru afiliarea lor la comuna bisericéscă Bejanul, aparţinĕtóre protopresbiteratului Devei.

Se predau tóte comisiunei petiţionare.

Inainte de a se trece la ordinea ḑilei, reasumându-se desbaterea asupra intregirei parochiei Chinceş cu filia Petrilaca română, rĕmase în şedinţa precedentă nedecisă, punêndu-se la vot propunerile făcute, se primesce propunerea deputatului N. Cristea.

La ordinea ḑilei se pune apoi raportul comisiunei scolare, care prin raportorul seu Dr. Petru Span referéză asupra raportului consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, care în general se ia spre sciinţă şi se aclude la protocol.

Trecêndu-se la desbaterea specială, partea generală se ia spre sciinţă. Deasemenea se iau spre sciinţă din partea specială a raportului punctul I, în care se tractéză despre scólele medii; la o discusiune mai lungă dă ansă punctul II, referitoriu la secţiunea pedagogică din seminariul archidiecesan, în ce privesce scăderea numĕrului elevilor din secţiunea pedagogică, în care privinţă comisiunea face următórea propunere: Consistoriul se însărcinéză a ţiné în evidenţă acésta afacere şi încât causa ar proveni din urcarea tacsei seminariale, a îngrigí, cum s'ar puté creá un numĕr óre care de stipendii, eventual cum s'ar puté dá câteva ajutóre din economiile ce s'ar face prin alimentarea elevilor seminariali în regia proprie a archidiecesei.

Dep. Dr. Il. Puşcariu observă, că aceea se întêmplă şi la alte scoli, ca numĕrul elevilor se scadă, la ceea-ce pot sĕ contribue multe împregiurări, şí deşí e regretabil lucru pentru institutul nostru pedagogic, că în anii din urmă s'au ivit puţină diferinţa faţă cu numĕrul elevilor din anii precedenţi, acésta diferinţă nu e aşa de mare, încât sĕ ne pună pe îngrigiri prea mari. La economiile, ce ar resultá din alimentare nu se póte reflectá, câtă vreme nu se scie, dacă esistă sau nu atari economii, dar chiar sĕ se presupună că ar fi, lipsa devine inteţitóre pentru edificarea unui edificiu nou seminarial, şi când consistoriul a propus urcarea tacsei seminariale, nici decât n'a purces precipitat, ci numai silit de o necesitate supremă, căci altfeliu era ameninţat fondul seminarial a se atăcá şi capitalul, ne mai putênd suportá erogatele seminariului, face deci propunerea, ca şi acest punct din raport sĕ se iee spre sciinţă.

Dep. P. Cosma află — şi cu drept cuvênt, — că rĕul principal al reducerei numĕrului elevilor în secţiunea pedagogică e a se căutá în dotaţiunea cea slabă a învĕţătorilor, ar trebuí lucrat deci, ca sĕ se afle remedii pentru imbunătăţirea salarielor şi vorbitoriul asigură, că îndată ce se vor îmbunătăţí salariile învĕţătoresci, va cresce numĕrul elevilor. Consistoriul a înlesnit în mod însemnat starea ascultătorilor de pedagogie, prin crearea a lor 29 stipendii.

Este sciut de altă parte, că mulţi ba póte cei mai mulţi vin la cursul pedagogic numai sĕ se cualifice de a fi primiţi la cursul clerical estraordinariu, pentru aceea află, că ajunge dacă sĕ resuscitéză cu acésta ocasiune conclusul sinodului archidiecesan din anul trecut, Nr. prot 73, şi pentru aceea face următórea propunere:

Consistoriul se indrumă a satisface până la sesiunea procsimă sinodală conclusului Nr. 73 din an. 1888.

Dep. V. Dămian revine asupra temei sale — se vede de predilecţiune — şi cu mare zel pledéză pentru reducerea tacsei seminariale, dar fără a arĕtá cu cifre, resp. cu date positive, din care sĕ fie evident, că acésta ar fi şi posibil, fără ca sĕ se altereze eventual póte chiar subsistinţa seminariului, căci nu se póte admite, că consistoriul fără cumpenirea tuturor impregiurărilor sĕ fi venit la sinod cu propunerea pentru urcarea tacsei seminariale, şi acesta érăşi fără motive ponderóse sĕ fi primit acésta propunere.

Punêndu se la vot propunerile făcute, sinodul primesce propunerea dep. P. Cosma. (Va urma.)

Revista politică.

Lucrările pentru regularea porţilor de fer se vor începe cu multă activitate, după pregătirile îndelungate, ce s'a făcut până acum. Spesele representă sume considerabile, dar o amênare nu s'a mai putut face şi guvernul s'a şi grăbit cu un proiect de cheltueli, care desbătut în corpurile legislative, a obţinut aprobarea préînaltă şi s'a şi publicat ca lege sancţionată în fóia oficială a statului. Totdeodată a publicat numita fóie şi legea, în puterea căreia trec în proprietatea statului calea ferată ungaro-galiţiană şi calea ferată aşa numită „ungară“.

Ministrul de instrucţiune austriac a presentat proiectul de reformă scolariu, care a fost asteptat cu multă încordare. Proiectul constă din trei puncte cardinale, unul, conform căruia se vor schimbá mai multe dispositiuni referitóre la învĕţămêntul din 14 Maiu 1869, altul conform căruia inspectorii districtuali, cari s'au numit până acum numai temporal sĕ devină definitivi, ér cel din urmă culminéză într'aceea, ca în Viena, Praga şi Lemberg sĕ se insteleze alte senate scolare provinciale speciale. In acest proiect se modifică învĕţămentul mai cu sémă în ce privesce religiunea, care sĕ rececre ca sĕ se propună în o mĕsură cu mult mai mare ca până acuma. Aderenţii lui Lichtenstein au raportat deci un triumf, care deşí pare mic deocamdată, el va avé însĕ urmări cu mult mai mari, decât cari se presupun. Ministrul instrucţiunei persistă cu atâta forţă pentru primirea proiectului de reformă, încât a pus cestiunea demisiunei la ordinea ḑilei în momentul, când s'ar respinge.

Ochii lumei privesc la măreţul Paris. Francia intrégă e în haine de sĕrbătóre şi cu un entusiasm particulariu francesului se insufleţesce în amintirea faptelor petrecute acum 100 de ani, fapte al căror motor a reformat intréga stare socială a omenimei.

Nici desastrele politice şi sociale, nici conspiraţiunile interne şi vrăşmăşia esternă n'au fost în stare a potolí învăpăiatul avênt frances şi nobilele intenţiuni de a sĕrbá amintirea faptelor glorióse într'o formă şi grandeţe, în care nu s'au mai vĕḑut pe faţa pămêntului.

Francia dovedesce multă persistinţă în acţiunile sale şi nici sacrificiile cele mai considerabile şi adeseori abia închipuite, nu o pot abate din calea ţintei propuse.

Numai aşa ne putem esplicá, stând aḑi în faţa grandiósei esposiţiuni, ce s'a deschis la 6 Maiu cu o pompă rară şi carea e apreţiată în terminii cei mai măgulitori, nu de pretenii francesilor, dar chiar de foile inimicilor de mórte ai acestui popor înaintat şi vitéz, a cărui istorie n'are sémên în lume.

Evenimentul politic se interpeléză în multe feliuri; noi însĕ vom pune sub ochii cetitorilor deocamdată actul deschiderei esposiţiunei universale.

Plecând preşedintele republicei Carnot cu trăsura dela Paris la Versailles în bubuitul tunurilor, în sunetul clopotelor a fost aclamat de urările nesfêrşite: „Sĕ trăéscă republica.“ Presidenţii corpurilor legislative dimpreună cu toţi ministrii s'au întrunit în pavilonul, în care inainte de acésta cu o 100 de ani se constituiau staturi generale în adunarea naţională. Preşedintele senatului a ţinut un discurs fulminant în memoria strămoşilor, cărora Francia le datoresce libertatea. Anul 1789 ne îndémnă, ca prin iubirea patriei sĕ realisăm unitatea. La acésta vorbire a rĕspuns preşedintele republicei, amintind de marea revoluţiune francesă, care a creat o eră nóuă şi o Francie democratică. Francia a rupt cu totul cu puterea personală a unui singur bărbat, ori ce titlu ar purtá el. Datorinţa sacră a francesilor e, ca sĕ lucreze din tóte puterile pentru impăcarea din nou a tuturor francesilor.

Sub guvernul trecut român s'a fost votat legea pentru vinderea bunurilor statului în loturi mici sătenilor şi d'odată cu căderea, guvernului, acésta lege a rĕmas mórtă. Regele român a adresat în ḑilele trecute o scrisóre preşedintelui consiliului de ministri, în care accentuând, că intărirea şi propăşirea poporului i-a fost totdéuna gândirile de căpetenie şi acésta îngrijire patriotică o au profesat şi guvernele trecute, 'l recércă sĕ ia tóte mĕsurile spre a aduce la indeplinire acésta binefăcĕtóre lege, care va produce róde folositóre spre bucuria sătênului şi inflorirea lui; aşa încât sĕ se pótă ḑice, că marea moşie strămoşéscă păstrată cu atâta trudă în mijlocul drumurilor celor mai grele, aḑi e limanul, la care ori-ce român află drepturi, care sĕ-l ocrotéscă şi pămênt, care sĕ i dea hrană. Acest pămênt dobândit de sătén prin harnicie şi economie va fi cel mai statornic sprigin al seu pentru-că acela stăpânesce cu trăinicie, care datoréză proprietatea sa muncei şi o intemeéză pe respectul legilor. Acésta lege e o nealterabilă dovadă, cât de adêncă e dragostea şi interesul, ce ţéra, al cărui isvor de bogăţie e plugul, pune pentru a asigurá plugarului român mijlóce de traiu şi inavuţire. Ea e o lucrare însemnată şi prevĕḑĕtóre şi tot deodată o dulce mângăere pentru sufletul Meu, căci de 23 ani cu cât am cunoscut, cu atât am iubit mai mult pe sătênul român vitéz pe câmpul de rĕsboiu, neobosit la muncă în timp de pace.

Presa din România continuă a se ocupá în articli entusiasmaţi de venirea în ţară a presumtivului mostenitoriu al corónei, a cărui intimpinare a fost unul dintre cele mai sĕrbătoresci acte din România.

Regele Carol atins plăcut de acésta primire insufleţită a nepotului seu, i-a adresat ministrului Lascar Catargiu următórea scrisóre:

„Scumpul meu preşedinte al consiliului. Entusiasmul, cu care întregul popor al capitalei a salutat sosirea iubitului Meu nepot, principele Ferdinand, şi primirea impunătóre şi din inimă ce i s'a făcut, sunt noi doveḑi de dragoste şi devotament pentru tron si dinastie, şi a fost dat tot domniei tale, care ai presidat, acum 23 de ani la urcarea mea pe Tron, sĕ fii în capul guvernului şi astăḑi la sosirea moştenitoriului presumtiv al corónei, primit cu braţele deschise de către ţară. Ordinea desăvêrşită, care a domnit la acéstă serbare, atitudinea démnă şi de tótă lauda a unui public atât de numĕros, tot oraşul fiind în picióre, fac onóre cetăţenilor capitalei, cari în tóte ocasiile mari au sciut sĕ dea probe de înţelepciune şi patriotism. Viu mişcaţi de un profund simţĕmênt de recunoscinţă, Regina şi Eu, te rugăm sĕ esprimi mulţămirile nóstre cele mai căldurόse atât primăriei Bucurescilor cât şi tuturor cetăţenilor, cari s'au grăbit a luá parte la aceste frumóse manifestrări şi la tóte mărturisirile de iubire, ce am primit în acéstă ḑi din diferite judeţe ale ţĕrei. Primesce, scumpul meu preşedinte al consiliului, asigurările stimei mele particulare.

Bucuresci, 21 Aprile, 1889.

Carol.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat scolariu pe anul 1888.

Partea generală.

Sistemisarea de salarii învĕţătoresci cu stricta observare a dispositiunilor din statutul organic, aplicarea de învĕţători cu cualificaţiunea prescrisă, şi o conscripţiune esactă a învĕţătorilor actuali, care sĕ se continue aici la consistoriu pentru o acurată evidenţă asupra statului personal al învĕţătorilor nostri, acestea au ocupat în anul 1888 mai cu sémă atenţiunea consistoriului archidiecesan. În tóte trei direcţiunile trebue sĕ accentuăm multele pedeci, deja cunoscute de mai înainte, cu cari consistoriul şi acum trebue sĕ se lupte. Cu deosebire însĕ datori suntem sĕ aducem la cunoscinţa Preavenerabilului sinod archidiecesan un cas special regretabil, care uşor ne póte face ilusoriă constituţiunea nóstră bisericéscă. Cu ocasiunea unei alegeri de învĕţătoriu în o comună din archidiecesă candidatul rĕmas în minoritate, şi care în anii din urmă a funcţionat la scóla din cestiune în calitate de învĕţătoriu provisoriu, s'a adresat la organele administrative politice, şí sub cuvêntul, că autoritatea bisericescă l'a amovat din oficiu, a cerut sĕ fie susţinut în oficiul de învĕţătoriu, care în urma alegerei făcute s'a fost îndeplinit în cale legală prin alt individ. Organele administrative au dat ordín pentru susţinerea reclamantelui ca învĕţătoriu definitiv la scóla acésta.

Consistoriul a luat posiţiune în faţa acestor paşi, cari vatămă autonomia bisericei nóstre, şi causa fiind încă pendentă la ministrul de culte şi instrucţiune publică, despre resultatul intrevenirei consistoriului vom face raport Preavenerabilului sinod archidiecesan la timpul seu.

Conscripţiunea învĕţătorilor definitivi nu s'a putut finalisá încă, nefiind aşternute tóte documentele învĕţătorilor cu informaţiunile necesarie. Consistoriul va aplicá mĕsurile cuviinciόse, şi până la procsima sesiune sinodală va completá conscripţiunea în tóte direcţiunile. Diferitele date statistice vor urmá în partea specială.

Pentru admitere ca manuale de scólă în anul acesta au întrat la consistoriu următórele cărţi:

1. Geografia pentru scólele medii de Dionisiu Făgărăşan şi Andreiu Bârsean.

2. *a*) Carte de cetire şi vocabulariu latin pentru clasa I gimn.

b) Carte de cetire şi vocabulariu latin pentru clasa II gimn.

c) Gramatica latină pentru clasa I şi II gimn.

d) Esplicări la cărţile de mai sus, tóte de Paul Budiu profesor gimnasial, in colaborare cu profesorii Stefan Iosif şi Andreiu Bârsean. Despre meritul acestor cărţi urméză rapórte prin acte separate.

1882/83—1888/89 suma de *lei 8,366 bani 35.* Acéstă sumă s'a adaus şi ea la fondul publicaţiunii.

4. In anii 1881/82, 1882/3, 1883/4, 1884/5 şi 1885/6 s'a acordat prin bugetul statului în fie care an câte lei 18,000 pentru acéstă publicaţiune.

5. La 1884 comisiunea a luat decisiuni de a se dá o mai mare întindere publicaţiunii completându-se prin documente, cari sĕ se culégă din diferite archive şi publicaţiuni din strĕinătate, ca astfeliu sĕ ajungem şi noi a avé un corp complet de documente ale Istoriei naţionale, un monument scientific demn de statul român şi de nemuritoriul Eudocsiu Hurmuzachi.

Pentru realisarea acestei hotărîri, s'a decis sĕ se cheltuéscă economiile rĕmase din anul 1881/2, despre cari s'a vorbit mai sus; ér guvernul a înscris în bugetul statului din anii 1886/87, 1887/88, 1888/89 câte 33,000 lei în loc de 18,000 lei.

Acéstă crescere a mijlócelor bănesci a făcut cu putinţă a se dá publicaţiunii o desvoltare mare, a i se adauge multe completări de documente de cea mai mare însemnătate.

(Va urma.)

Alte obiecte, cari pretind pertractare separată, se vor înaintá Preavenerabilului sinod prin esibite separate. Cu acestea trecem la partea specială a raportului, observând: că senatul scolariu în decursul anului 1888 a ţinut 47 şedinţe, între cari 42 ordinare şi 5 estraordinare; piese în resortul senatului scolariu au întrat 2408, cu finea lui Decembre 1888 erau neresolvite 3 — şi de present sunt tóte resolvite.

Partea specială.

A. Institute de învĕţămênt.

I. Scólele medii.

a) Braşov.

Gimnasiul mare la care au funcţionat în decursul anului 1887/8 11 profesori, 10 ordinari definitivi şi 1 ordinariu provisoriu. O catedră a fost suplinită.

Scolari la începutul anului scolariu au fost în tóte 8 clasele 267, dintre cari gr. or. 240, gr. cat. 26 şi 1 de legea mosaică.

În decursul anului au părăsit institutul 15 elevi, şi cu finea anului scolariu numĕrul tuturor elevilor a fost 252.

La esamenul de maturitate au fost admişi 15 elevi din clasa a VIII gimnasială, dintre cari 1 din causă de bólă nu s'a supus esamenului la terminul din Iuniu 1888, ceialalţ 14 însĕ au raportat succes bun, şi au fost provĕduţi cu testimoniu de maturitate.

La terminul din Decembre s'a supus esamenului de maturitate şi elevul împedecat prin causă de bólă în Iuniu, şi a trecut cu succes esamenul de maturitate.

În cele 4 clase ale scólei reale au funcţionat 10 profesori, dintre cari 8 ordinari definitivi, 2 ordinari provisori, respective 2 ordinari definitivi dela scóla comercială.

Numĕrul elevilor la scóla reală a fost 106, dintre cari 96 gr. or; 9 gr. cat. şi 1 de legea mosaică.

Ca o deosebită categorie de scóle numĕrăm aci scóla comercială cu trei clase, la care au funcţionat profesorii dela scólele reale şi 2 profesori ordinari definitivi dela acéstă categorie de scóle. Numĕrul elevilor dela scóla acésta a fost 35, dintre cari 33 gr. or., 1 gr. cat. şi 1 de legea mosaică. Cei 12 elevi ai clasei 3 comerciale la terminul ordinariu s'au supus esamenului de maturitate, şi 9 dintre ei, prestând esamenul cu succes bun, au fost promovaţi, ér 3 au fost respinşi până în terminul din Septembre, când apoi, făcênd esamenul cu succes, au fost promovaţi.

Numĕrul total din tóte trei categoriile de scóle a fost 408, cu 37 mai mult ca în anul scolariu 1886/7 şi cu 79 mai mulţi ca în anul scolariu 1885/6.

Altcum avem onóre a raportá la locul acesta, că afacerea cu pensionarea profesorului Ioan Scurtu este finalisată,

Programa gimnasiului se alătură sub ^{1}/.

b) Gimnasiul inferior din Brad.

În acest gimnasiu au funcţionat 5 profesori ordinari, între cari este şi protopresbiterul tractual ca director şi 2 estraordinari.

Scolari în tóte clasele au fost la începutul anului 96, dintre acestia au părăsit institutul 6. Rĕmâne deci cu finea anului scolariu numĕrul elevilor cu suma de 90, dintre cari sunt gr. or. 80, gr. cat. 5, rom. cat. 3, ev. ref. 1 şi de legea mosaică 1.

Faţă cu frecuenţa anului scolariu 1886/7 se arată o crescere de 7, respective 1; faţă cu frecuenţa anului scolariu 1885/6 o crescere de 14 respective 19.

Programa gimnasiului se alătură sub ^{2}/.

II. Secţiunea pedagogică din seminariul archidiecesan.

În secţiunea pedagogică a seminariului archidiecesan cu începutul anului scolariu 1887/8 s'au înscris 58 de elevi, dintre acestia în decursul anului au părăsit institutul 2. A rĕmas deci numĕrul elevilor cu finea anului scolariu 56, şi anume în cursul I elevi 21, în al doilea 15 şi al treilea 20.

Studiile s'au predat prin profesorii ordinari trei din secţiunea acésta, apoi prin 2 profesori din secţiunea teologică, ér studiile technice prin cei 2 profesori estraordinari.

In comparaţie cu anul scolariu se constată o decrescenţă de 10.

Programa se alătură su ^{3}/.

(Va urma.)

Convocare.

Domnii membrii ai comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei şi anume: Ioan Muntean învĕţătoriu-director în Sighişóra, Ioan Hârţógă paroch în Sas-Daia, Ambrosiu Stoicovici învĕţ. în Sighişóra, Demetriu Stuchi rean învĕţ. în Bertan, Filon Necşa învĕţ. în Mediaş, Ioan Florea învĕţ. în Hetur, Ioan Rondolean şi Emanuil Florea inv. în Daneş, Nicolae Muntean şi Nicolae Bucşa învĕţ. în Ferihaz şi preşedinţii despărţămintelor tractuali se invită prin acésta în sensul § lui 18 din statute a se presentá la şedinţa ordinară ţinêndă Joi la 4 Maiu a. c. st. v. 10 óre a. m. în localul oficiului protopresbiteral în Sighişóra.

Obiectele de pertractare vor fi:

1. Comunicarea ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 23 Martiu a. c. Nr. 2475 scolariu.
2. Referada notarilor comitetului central asupra rapórtelor despărţĕmintelor tractuali, § 14 din Statute.
3. Raportul cassariului reuniunei districtuale, § 15 din Statute.
4. Raportul biblotecariului.
5. Staverirea temelor de pertractat în despărţĕmintele tractuali.
6. Defigerea locului şi a timpului pentru adunarea generală a reuniunei districtuale din anul acesta.
7. Staverirea temelor de pertractat pentru adunarea generală a reuniunei districtuale.
8. Comunicări.

Sighişóra, 18 Aprile, 1889.

Preşedinte:

Demetriu Moldovan, adm. prot.

A. Stoicovici, notariu.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Archiducele Reiner Salvator fiul cel mai tinĕr al archiducelui Carol Salvator, a încetat din viaţă în Arco. Din acest incident Maj. Sa monarchul a făcut archiducelui Carol o visită de condolenţă. Trupul defunctului a fost transportat la Viena şi se va aşeḑá în cripta din mănăstirea capuţinilor.

* (Personal.) Ilustritatea Sa dl comite suprem cont. Andreiu de Bethlen a plecat dimpreună cu familia la castelul Bethlen, unde va petrece peste vară.

* (Logodnă). Circulă faima, că moştenitoriul tronului român, Ferdinand, se va încredinţá cu princesa Victoria, sora împĕratului german Wilhelm.

* (Necrolog.) Subscrişii cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţă tuturor rudeniilor şi amicilor, că mult iubitul lor moş şi socru *Partenie Trombitaş* de *Bethlen,* paroch şi protopresbiter gr. or. al tractului M.-Oşorheiului, după un morb greu şi îndelungat a reposat astăḑi la $8^1/_2$ diminéţa, în anul al 77 lea al vieţii, al 55-lea al preoţiei şi al 53-lea al protopopiei sale.

Osemintele mult regretatului defunct se vor aşeḑá spre odihnă vecinică, Marţi la 25 Aprile (7 Maiu) a. c la 2 óre d. a. în cimiteriul bisericei gr. or. din loc.

Fie i ţĕrina uşóră şi memoria neuitată!

M.-Oşorheiu la 23 Aprile (5 Maiu) 1889. (Casa parochială Nr. 6. strada bis. române.)

Irina Trombitaş n. *Moga,* ca noră; *Veronica, Silviu* şi *Irina Trombitaş,* ca nepoţi.

* (Coróne pentru principele de corónă.) Colonia austro-ungară din Genua a trimis o corónă de marmoră cararică, care a şi fost aşeḑată lângă sicriul rĕposatului clironom. Ea e lucrată de Canessa şi e un cap d'operă. Mai mulţi membri ai familiei imperiale au luat parte la aşeḑarea corónei. O altă corónă lucrată în aur masiv a trimis colonia din Buenos-Ayros.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru oficiul de magistru postal în Nadăşul-săsesc (ctt. Têrnava mică), care e împreunat cu un venit anual preste tot de 202 fl. Reflectanţi au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a-şi trimite cererile numite direcţiuni în decurs de $2^1/_2$ septĕmâni.

* (Reforme financiare.) Comisiunea financiară s'a ocupat cu proiectul de reforme al administraţiunei financiare şi l'a acceptat. E de notat, că actualul ministru de finanţă are în perspestivă sĕ presenteze un proiect, după care sĕ fie în regulă cu tóte restanţele de dare Ministrul a mai adaugat la noul proiect financiar şi unii §§ i noi despre revisiunea caselor comunale şi comitatense.

* (Têrgul de vite de prăsilă în Sibiiu.) Juriul a acordat premii pentru următórele vite de prăsilă:

I. *Pentru vite de rasă indigenă:*

1. Pentru tauri de prăsilă dela 2 până la 5 ani: George Hann din Guşteriţă 20 fl.; Samuilă Seliştean din Roşia, George Hann sen. din Guşteriţă şi George Hismen din Roşia câte 10 fl; Andreiu Krauss din Hosman, George Hann sen. şi Ioan Perean din Guşteriţă au primit diplome de laudă.

2. Pentru viţei de tauri: Valentin Zinz din Roşia 5 fl.

3. Pentru vaci dela 3 până la 6 ani: Ioan Opriş din Şura-mare 10 fl

3. Pentru viţei dela 1 până la 3 ani: Iosif Schobel din Sibiiu 10 fl.; Petru Thal din Roşia 5 fl.

II. *Pentru vite de rasă din Pinzgau.*

1. Pentru tauri de prăsilă în vêrsta de $1^1/_2$ ani până la 4 ani: Iosif Drotleff din Sibiiu 20 fl; Eugen Brote, Nicolae Jóndrea şi Ioan Nussbächer din Sibiiu câte 10 fl., Eugen Brote din Sibiiu şi Ioan Jóndrea din Sĕlişte au primit diplome de laudă.

2. Pentru viţei de taur dela 1 până la $1^1/_2$ ani: Eugen Brote din Sibiiu 10 fl.; Stan Ritivoiu din Sibiiu 5 fl.; Eugen Brote din Sibiiu a primit şi aci diplomă de laudă.

3. Pentru vaci dela 3—6 ani: Wilhelm Gerger din Sibiiu 15 fl.; Christian Graef din Şura mică 15 fl; Eugen Brote, Iosif Schobel şi Nicolae Mocean din Sibiiu, apoi Vasilie Moga din Apoldul-mare, câte 10 fl.; Gligor Turcu, Greger şi Iosif Binder din Sibiiu au primit diplome de laudă.

4. Pentru viţei dela 1 până la 3 ani: Lazar Stanciu din Sibiiu şi George Dordea din Bungard câte 10 fl.; Eugen Brote, Iosif Schobel, Ioan Radu şi Albert Stefani din Sibiiu, apoi Anton Liebhardt din Turnişor, câte 5 fl.

Resultatul têrgului a fost că s'a vêndut: 9133 oi, 3612 vite cornute, 948 cai şi 443 porci.

* (Éraşi defraudaţiuni.) Din Balassa Gyarmat se comunică: Concipistul dela inspectoratul financiar, Ioan Henrich au fost trimis în comuna Belova spre a controlá darea întrată. După 12 óre de lucru eruà, că notariul cercual din Belova a defraudat 7000 fl. Foile „Nográdi Lapok“ şi Honti Hiradó“ sriu, că numitul concipist a eruat până acum la 16 notari cercuali şi la 30 de primari defraudaţiuni.

* (Conversiunea ungară.) Institutul de credit austriac, banca Rothschid şi institutul de credit rural austriac au publicat prospectul, referitoriu la subscripţiunea restului întregei emisiuni a obligaţiunilor de stat ungare în sumă totală de 45 milióne.

* (Nihilismul în Rusia). Nihilismul în Rusia începe a manifesta forţe din ce în ce tot mai mari. Viaţa ţarului e főrte tare ameninţată. In Kronstadt, lângă Petersburg, s'a descoperit un complot mare; chiar pe masa ţarului s'a aflat o scrisóre cu două capete de mort, care nu-i prorocesce viaţa îndelungată. Complotul nihiliştilor e lăţit şi în armată, din care causă ţarul nu va luá parte la manevre şi s'a lăsat de planul a face o călĕtori la un castel din apropierea capitalei, unde voia se petrécă mai mult timp. Ţarevna încă se află fórte rĕu, decând cu incidentul delairărei trenului la Borki.

* (Sinucideri.) În anul acesta sinuciderile au fost dese în statul nostru. Cluşul — metropola Kulturegyletului — care numĕră fórte multe casuri de soiul acestora, mai înregistréză încă doue próspete. In ḑilele trecute s'a spânḑurat un zidariu Iozsef Benedek în frumósa etate de 27 ani; apoi un scolariu dela gimnasiul unitariu de 17 ani Nicolau Miko, fiul judelui dela tabla din Vásárhely, închiḑêndu-se intr'o clasă singur, şi-a tras un glonţ de revolver prin inimă.

Din public.

Invitare.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului va ţiné Duminecă în 12 Maiu st. n. a. c. în comuna *Apoldul inferior* în edificiul scólei românesci o *întrunire agricolă.*

La acésta întrunire, care se incepe la $10^1/_2$ óre a. m. se va discutá despre vierit (profesor D. Comşa); fênaţe (profesor D. Comşa) şi despre fabricaţiunea brânzei de casă (Sabin P. Barcian.)

La acésta intrunire sunt poftiţi toţi membrii şi spriginitorii reuniunei nóstre, precum şi aceia, cari se intereséză de causa progresului în agricultură la noi.

Sibiiu, în 3 Maiu, 1889.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu.

MONITOR.

16

Calendariul sĕptemânii

30 Aprile — 6 Maiu.

30 Duminecă: Iacob, Clement, Macsim, Vasiliu, Donat, Argira. *1 Luni:* Ieremia, Vata, Filosof, Isidora, Sava, Eutimiu, Ignatiu, Acaciu. *2 Marţi:* Atanasiu, Esper, Zoe, Ciriac, Teodul, Iordan. *3 Mercuri:* Timoteiu, Maura, Diodor, Rodopian, Petru. *4 Joi:* Pelagia, Ilarion, Nicefor, Atanasiu, Afrodisiu, Leontin, Antoniu, Mel, Valerian, Macrobiu, Lazar. *5 Vineri:* Irina, Neofit, Gaia, Gaian. *6 Sâmbătă:* Iob, Mamant, Pachomiu, Ilarion, Demetrion, Danacs, Mesir, Terinos, Donat, Barbar.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 30 Aprile, a IV-a în cinciḑecime, a Slăbănogului (paralitic.) Octoich ton 3 şi Penticostariu. La Utreniă: Evangelia invierii 4; Catavasia pascilor La oda a IX în loc de „Ceea ce eşti mai cinstită“ se cântă Irmosul şi Troparele din Canonul ḑilei. La Liturgiă: Fericirile din Octoich şi din Canonul ḑilei; celealalte ca de rênd.

Mercuri 3 Maiu. Înjumĕtăţirea prasnicului de cinciḑeci. Sĕrbare particulară după rêndul din Penticostariu.

Loterie.

Mercuri în 8 Maiu 1889.

Sibiiu:	**8**	**86**	**49**	**10**	**39**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Maiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.64	5.55
Napoleon	$9.41^1/_2$	9.39
100 marce nemţesci	$57.87^1/_2$	58.—
London pe (poliţă de trei luni)	118.90	118.60

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézá cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2$\frac{1}{2}$—3$\frac{1}{2}$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acestia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învățături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povățuirile lui valoróse, are să ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povățuiri primite dela învățătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita să nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue să se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătênului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsăud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducătóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învățători și preparandi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tóte sărbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât să fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învățat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sărbătóre, — care aréta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sărbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însă mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrali și iertăciuni lucrate amăsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractézá despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile străine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are să o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are să fie un îndreptariu în mâna catecheților, învățătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au să o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 12—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 47 Sibiiu, Sâmbătă 29 Aprile (11 Maiu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Aprile.

În parlamentul nostru ungar ér s'a început lupta între membrii partidului guvernamental și ai oposițiunei din incidentul desbaterilor bugetului pe 1889.

Era lucru natural ca oposițiunea sĕ continue lupta începută decând cu legea armatei și noi, cari stăm departe ca privitori, nu vedem în luptele aceste decât vênarea după putere.

Interesele țĕrei sunt cu mult mai pre sus decât interesele diferitelor partide, cel puțin așa ar trebuí sĕ fie, și de aceea nu aprobăm și nu putem aprobá pe cei ce vorbesc în desbaterea generală câte verḑi și uscate, nu mai despre buget — nu.

A votá, ori a respinge bugetul, este a dá ori a nu dá încredere guvernului și noi ințelegem, că oposițiunea nu póte votá unui guvern bugetul, pe care doresce sĕ-l rĕstórne cu ori ce preț.

Este însĕ întrebarea, că óre țéra, popórele sunt ele mulțămite cu bugetul, ce-l presentéză guvernul; și aici noi, cari încă ne golim pungile nóstre, încă avem cuvêntul nostru. De un timp încóce am fost dedați a nu mai vedé pe guvern bătându-și capul cu trebile nóstre, sau cel puțin nu l'am vĕḑut sĕ o facă în aceea mĕsură și cu aceea bunăvoință, cum ar trebuí sĕ o facă un guvern părintesc.

În bugetul cultelor — căci acela ne intereséză mai mult, nu dăm de nici o posiție, prin care s'ar subvenționá vre-o scólă de ale nóstre, pe când alții mai bogați ca noi, sunt și aici considerați spre a li se înlesní mijlócele de cultură.

Nu e vorbă — nu am cerut noi lucruri mari, ne am îndestulit totdeuna cu puțin, cum e în genere firea românului, dar și acel puțin nu ne a fost dat sĕ-l ajungem.

Suntem indrumați sĕ cercetăm scólele de stat — căci nu ne eschide nimenea din ele, fără ca la acele scóle sĕ fie aplicat și vre-un profesor pentru limba română, pe care noi nu o putem părăsí, căci nu ne értă firea nóstră, nu ne értă suvenirile din légăn și nu ne értă interesul de conservare, care aḑi e mai puternic ca ori când în noi.

Susținem deci noi scólele, cum le putem — și cum cere legea și cu tóte aceste și aceste scóle sunt vĕḑute cu ochi rĕi, deși în ele nu se propoveduesce nimica, ce ar fi contra statului, ci tocmai numai aceia ce face pe un stat puternic și mare, principiile morale în legătură cu o sumă de cunoscințe, de cari are omul în viață lipsă.

Și ca și când am fi cine scie ce societate secretă — ni se denégă și aceea ce am cerut cu drept cuvênt, ce a cerut congresul și sinodul nostru — voia de a ne creá noi un fond de pensiune al învĕțătorilor nostri, pe cari noi îi cunóscem, noi le scim aprețiá activitatea, noi scim mai bine serviciile ce au făcut bisericei și poporului.

Mii curg în visteria statului dela bisericile nóstre ca corporațiuni, ce susțin scóle, alte mii dela învĕțătorii nostrii, și din aceste sume noi i-am scí împărtăși de bună sémă mai bine ca statul cu pensiuni și escontentări.

Dar se vede, că nu temerea, că nu o vom face îi causéză guvernului batere de cap, ci alte sunt durerile lui, smulgerea lor de sub disciplina bisericei ca sĕ se arunce în brațele celor ce au puterea în mâna lor.

Temerile aceste nu află espresiune în parlament, representanții poporului se îngrijesc de ciangăii din Săcele.

Schimbarea domnilor este bucuria nebunilor și a copiilor și noi nu schimbarea domnilor nu o cerem, dar cerem ca sĕ se mĕsure cu mĕsura egală pentru toți.

Cerem ca toți factorii sĕ se intrunéscă în aceea, ca sĕ mulțăméscă pe toți deopotrivă și nu numai la sarcini sĕ fim egali, ci sĕ fim egali și la drepturi.

Aḑi noi suntem tractați ca nisce copii masteri, plângerile nóstre nu află rĕsunet, durerile nóstre nu află vindecare acolo, unde trebue, pentru că curentul șovinist creat și susținut în o parte considerabilă a presei jidano-maghiare este atât de puternic, încât nu pot vení lucrurile în ogașa cea bună, românul nu póte sĕ se afirme cum trebue, și nu din causă, că nu ar fi element de ordine și nu ar avé tóte darurile hărnicii, dar pentru că legea și limba lui nu sunt binevĕḑute în ochii unor parveniți, nu în ai poporului maghiar, nici în ai inteliginții adevĕrate maghiare, ci în ochii celor ce voesc sĕ ne vadă invrășbiți ca sĕ pótă trage folóse ei. Și mai dureros e, că atare curent străbate până în cercurile cele mai înalte, sĕ susține de ḑeci de ani în detrimentul patriei și în detrimentul multor fii buni ai ei. Când deci părinții patriei vor discutá bugetul după dorințele juste a le popórelor, atunci sarcinile ne vor păré mai ușóre ca aḑi, când noi dăm totul și in schimb primim fórte puțin, ca sĕ nu ḑicem mai nimica. Ni sĕ ḑice sĕ asteptăm!

Revista politică.

Conferințele ministeriale pentru statorirea bugetului comun s'au terminat în Viena. Dintre miniștrii ungari, cari au luat parte sunt: Tisza, Weckerle, Orczy și secretariul Tarkovici; au mai luat parte ministrul Kalnoky, bar. Bauer și Kallay. Diferențele ce s'au ivit înainte de desbateri și în decursul lor s'au aplanat pe cale de tot pacinică. In ceea-ce privesce delegațiunile, s'a decis ca ele sĕ se întrunéscă în vară, îndată-ce legislativele ambelor state 'și vor terminá lucrările, presupunêndu-se, că și dieta ungară va terminá până la Rusale desbaterile.

In dieta din Cislaitania se continuă desbaterile speciale asupra bugetului și ele promit, că vor mai durá, mai ales, că nu esistă o ințelegere comună nici între partidele singuratice.

Mai multă nemulțămire a produs în adevĕr novela ministrului de culte și instrucțiune publică, ceea-ce se manifestéză mai ales prin conclusele, ce le a luat drépta. După clubul cehilor bĕtrâni și partidul Hohenwart au început și cehii tineri a-și esprimá nemulțămirea. Ei nu apróbă din principiu proiectul de reformă, căci prin el nu se lărgesce de loc dreptul de autonomie al țĕrilor, afară de aceea atacă în special legea adusă de dieta boemă în 1873 și mărginesce dreptul de autonomie. Nici chiar clubul lui Lichtenstein nu pare mulțămit, cu tóte speranțele, ce și le punea în noul proiect și reacțiunea pare atât de forte, încât a hotărît ca sĕ respingă proiectul cu tóte trei punctele lui.

Sĕrbarea centinariului revoluțiunei francese a pus în mișcare tótă lumea cultă. Politicii și diplomaticii astéptă o deslegare mare dela acésta festivitate atât a încurcăturilor politice interne și esterne ale Franciei, cât și ale altor state. Deocamdată republicanii s'au unit cu toții și președintele Carnot, e sĕrbătorit în tóte părțile și seceră triumfurile entusiasmului frances. Atentatul la viața președintelui pare a fi fost numai un mic accident, care i a inmulțit popularitatea, de care se bucură nunumai între republicanii diferitelor nuanțe, dar și-a sciut atrage stima și respectul chiar a contrarilor celor mai inverșunați a monarchistilor și boulangistilor.

De altcum boulangismul pare a fi cu totul amorțit, nici chiar generalul nu mai dă semne de viață ca mai înainte, ér între popor opiniunea s'a schimbat și de cumva nu se vor întêmplá evenimente, care se reinpróspete entusiasmul pentru popularul general, tóte acțiunile vor fi considerate de un joc politic nereușit.

După multe și vehemente desbateri în consiliul de ministri italian s'a hotărit, precum se scrie dela Roma la Berlin, ca ministrul președinte Crispi sĕ însóțéscă pe regele Humberto la Berlin, cu tóte că premierul italian n'ar voí bucuros sĕ lipséscă din

---

FOIȚA.

Publicațiunile istorice Hurmuzachi.

(Urmare.)

6. Totalul mijlócelor bănesci, de cari s'a dispus pentru publicațiunile Hurmuzachi, de când se află în administrația Academiei, se póte resumá în următoriul tablou:

	Dela Stat	Din cupónele dela suma capitalisată	Beneficiu din vinḑarea sumei in efecte	Din vinderea publicațiunei		TOTAL
1880/81	13,450.—	—	—	—	=	13,450.—
1881/82	37,900.—	1,200.—	—	—	=	39,100.—
1882/83	18,000.—	600.—	—	596.25	=	19,196.25
1883/84	18,000.—	1,200.—	—	—	=	19,200.—
1884/85	18,000.—	1,200.—	—	315.—	=	19,515.—
1885/86	18,000.—	862.50	4,494.15	4,630.10	=	27,986.75
1886/87	33,000.—	50.—	1,098.60	527.80	=	34,676.40
1887/88	33,000.—	—	—	1,168.45	=	34,168.45
1888/89	33,000.—	—	—	1,128.75	=	34,118.75
Totaluri	222,350.—	5,112.50	5,592.75	8,366.35	=	241,421.60

Din acest tablou se vede, că statul a dat pentru publicațiunile istorice Hurmuzachi, în cei 9 ani de când ele au trecut sub îngrigirea Academiei,
suma de . . . . Ln. 222,350.—

La acéstă sumă s'au adaus:
a) din vinḑarea volumelor tipărite „ 8 366.35
b) din economii capitalisate in efecte
și apoi prefăcute ér în numĕrariu „ 10,705.25
Total . Ln. 241,421.60

II. *Lucrările făcute și cheltuelele.*

Indată ce publicațiunea a trecut sub îngrigirea Academiei, acésta și a dat silința pe de o parte a activá mersul tipăririi, pe de altă parte a îmbogățí colectiunea documentelor prin nóue cercetări și descoperiri printr'unele archive bogate în documente privitóre la istoria românilor.

1. Secretariul comisiunii, dl Ioan Slavici, a continuat a funcționá fără întrerupere cu remunerariul acordat dela început de 350 lei pe lună. A rĕmas în sarcina sa coordonarea manuscriselor din colecțiunea Hurmuzachi și a celor provenite din archivele strĕine, precum și facerea corecturilor tipografice.

2. In anul 1883/84 s'a mijlocit, mai ântâiu prin dl Nicolae Crețulescu, atunci ministru al țĕrei la Roma, a se cercetá și decopiá în archivele de stat din Veneția, tóte documentele privitóre la români. Acéstă lucrare s'a făcut sub direcțiunea dlui Cechetti, directorul acelor archive, celebre prin bogățiile lor. Cercetările și decopierile au urmat fără întrerupere în toți anii dela 1883/84 încóce. In anul curent acéstă lucrare se va terminá, fiind esplorate pentru istoria românilor tóte secțiunile archivelor venețiane.

Documentele culese în acest mod se suie la 3 600 numere, din cari s'au publicat până acum jumĕtate în trei volume. Cealaltă jumĕtate va formá de asemenea trei volume, cari adastă publicarea lor.

3. Prin dl Nicolae Crețulescu, fostul ministru al țĕrei la Petersburg, s'au adunat copii fotografice a unei bogate serii de documente slavonesci și latinesci din archivele imperiale din Moscova.

4. Prin îngrigirea regretatului Dr. Obedenariu, Academia și-a procurat mai multe copii de documente din unele archive și biblioteci din Roma.

5. In anul 1884, comisiunea publicațiunilor Hurmuzachi a luat decisiunea, ca colecțiunea de documente sĕ se completeze pentru secolii XIII, XIV, XV și XVI, cu documentele cari sunt tipărite prin diferite publicațiuni strĕine, mai ales unguresci și polone.

Prin acésta se urmăria scopul de a face un corp pe cât se póte mai complet al sorginților documentare a istoriei naționale, și a pune astfeliu la un loc la disposițiunea bărbaților de sciință, tot materialul privitoriu la istoria românilor.

Cu adunarea, coordonarea și tipărirea acestor documente a fost însărcinat dl Nicolau Densușianu, care a lucrat fără încetare din anul 1884/85 până acum. D-sa a cules, coordonat și tipărit preste 1,100 documente dintre anii 1199—1450, din cari s'au format dóue volume.

Lucrarea va continuá în același mod până la anul 1575, mai fiind material de alte dóue volume de documente.

6. Ministeriul instrucțiunii publice procurase, prin îngrigirea dlui A. Odobescu, o serie de docu-

cameră în decursul desbaterilor. Regele italian va plecá din Roma la 19 Maiu n. şi sosirea în Berlin e proiectată pe 21 Maiu.

Rusia 'şi urméză cu mare succes politica orientală. Scirile, cari sosesc din Englitera anunţă, că ea caută acum tóte căile a încheiá o alianţă de ofensivă şi defensivă cu Turcia, pe carea numai mai înainte cu câtva timp o ameninţá cu rĕsboiu. Rusia s'a angagiat chiar a păstrá o atitudine faţă de osmani în schimbul deschiderei Bosforului şi a Dardanelelor, dar Turcia a refusat acest angagiament.

Presa oficiósă din Rusia face atent guvernul ca sĕ intreprindă paşii pentru realisarea unei alianţe, deóre-ce ḑic ele, principele de Bismarck este în negoţieri cu lordul Salisbury, pentru a face ca pe viitoriu armata turcéscă sĕ fie intreţinută şi organisată de guvernul engles. Astfeliu se plănuesce a se pune pe picior de resbel o armată de 1 milion, ce ar paralisá tóte acţiunile Rusiei în peninsula balcanică. Tot Germania are de gând, ca Austria sĕ ocupe în trégа Turcie, unde se întemeeze un stat slav, ér în schimb sĕ dea Germaniei provinciile germane; acésta înaintare austriacă va provocá un rĕsboiu, la care vor fi angagiate tóte puterile ligei de pace, spre care scop s'a şi încheeat alianţa puterilor centrale.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a IV-a, ţinută la 19 Aprile a. c.

(Încheere).

Referitoriu la punctul III din raport, în ce privesce scólele poporale, comisiunea, din considerare, că din protopresbiteratele: Cetatea de pétră, Cluş, Murĕş-Oşorheiu şi Têrnava superióră nici după repeţite ursorii n'au intrat datele statistice necesarii, propune:

Consistoriul se însărcinéză a continuá cu insistinţă la câştigarea datelor necesari pentru a puté face un studiu comparativ asupra scólelor din protopresbiteratele, din cari lipsesc datele, ca astfeliu sĕ se pótă satisface conclusului sinodal 85 din anul trecut.

La acésta propunere deputatul Parteniu Cosma face următoriul aditament: Şi încât totuşi nu s'ar obţiné resultat, sĕ facă us faţă de organele, ce nu-şi vor împliní datorinţa, de dreptul ce îl dă legea disciplinară.

In urma votărei sinodul primesce propunerea comisiunei şi aditamentul deputatului Parteniu Cosma.

O discusiune óre-care a provocat punctul referitoriu la instituirea învăţătorilor, accentuând deputatul Nicolau Cristea, că află o prea mare disproporţie între invĕţătorii definitivi şi cei instituiţi în mod provisoriu, de regulă necualificaţi, ceea ce se póte considera de o stare nenormală, şi fără a face propunere află de lipsă a atrage atenţiunea consistoriului, ca se insiste cu tótă rigórea la instituirea învĕţătorilor în mod definitiv, cu atât mai vêrtos, căci vorbitoriul póte susţine, că se face o adevĕrată agitaţiune în cele mai multe locuri, contra aşeḑărei învĕţătorilor în mod definitiv; ér la instituirile provisorice nu se ţine destul cont, de cualificaţiunea celor ce se institue.

Dep. M. Voilean ca referent consistorial în senatul scolariu recunósce, că la instituirile învĕţătorilor definitivi se ivesc greutăţi, dar consistoriul insistă la acésta cu tótă rigórea. Ér disproporţia între provisori şi definitivi e numai la aparinţă, pentru-că numĕrul cel mai însemnat al învĕţătorilor provisori e al indiviḑilor deplin cualificaţi, cum sunt mai ales clericii absoluţi, cari trebue sĕ-şi facă pracsa de învĕţători în sensul stat. org., ér de altă parte asigură pe dl dep. N. Cristea, că nici o instituire de învĕţători provisori nu se face fără aprobarea consistoriului.

Cu privire la aceea parte a raportului, care tractéză despre adjustarea scólelor şi în special despre edificiile scolare, la propunerea comisiunei sinodul decide:

Consistoriul sĕ însărcinéză a-şi îndreptá atenţiunea cu deosebire asupra acelor părţi ale archidiecesei nóstre, unde partea cea mai mare a edificiilor scolare sunt necorĕspunḑĕtóre, şi a stăruí pentru delăturarea defectelor acelor edificii scolare.

Ce se atinge de alinea a doua — din punctul despre adjustarea scólelor, din considerare, că mai multe grădini de pomărit sunt aprópe necultivate, ér în fórte multe protopopiate în mare disproporţiune cu numĕrul scólelor, — sinodul la propunerea comisiunei ia următoriul conclus:

Consistoriul se îndrumă a stăruí pentru înfiinţarea şi cultivarea de atari grădini la fie-care scólă si spre scopul acesta se recomandă esmiterea de învĕţători esperţi din sinul reuniunilor învĕţătoresci.

Punctele raportului referitóre la averea scólelor, la catichisaţiune şi esamenele de cualificaţiune a învĕţătorilor, la esamenele anuale, la conferirea stipendielor şi la conferinţele învĕţătoresci pe lângă unele îndrumări se iau spre sciinţă.

Cu acestea şedinţa se inchee la 2 óre d. m.

Impresiuni dela sinodul archidiecesan.

Cine a avut ochi sĕ vadă, cum era în trecut şi cum a fost de astădată, cine a avut simţ de dreptate sĕ judece mersul lucrurilor în trecut şi acuma, va aflá o diferinţă mare în spiritul, de care erau şi a fost acuma conduşi toţi membrii sinodului.

Las deci sĕ vorbéscă cele intêmplate în sinodul anului acestuia, cari vor vorbí mai bine decât un Demosthene sau Cicero asupra stării adevĕrate au lucrurilor sinodali.

Pe terenul bisericesc, după-cum acela ni se presentă în raportul senatului bisericesc, se arată un progres în tóte direcţiunile, deşí acesta nu intr'o mĕsură de tot considerabilă, dar cel puţin un progres şi apoi sciut este, că cine nu progreséză regreséză, prin urmare la noi e vorba de progres, Şi dóră este şi bine aşa din punct de vedere a desvoltărei nóstre line, dar sigure, căci mergi încet şi ajunşi departe.

Un moment de fórte mare însemnătate pentru desvoltarea nóstră adevĕrată, mi-a bătut la ochi şi nu pot sĕ nu iau puţină notiţă despre el şi sĕ nu caut a l studiá şi-am dá părerea asupra remediilor, pe cari le cred folositóre, intru resolvare spre bine a acestei cestiuni importante.

Acésta este cestiunea concubinatelor, o cestiune binecunoscută tuturor şi cu grele urmări pentru viaţa nóstră culturală-morală.

Acésta cestiune, este o cestiune principială pentru fundamentul, pe care va avé sĕ se zidéscă edificiul nostru cultural.

Biserica nóstră este o biserică, care mai mult ca ori-care este avisată numai la sine şi ca atare are sĕ lucre dênsa pentru ajungerea scopurilor sale sĕ nu mai astepte ajutoriu de acolo, de unde nu se dă, decât dóră cu bâta.

Pentru stêrpirea acestei cangrene, ce altfeliu bântue deopotrivă şi viaţa morală a altor confesiuni — la primul loc, prin o lucrare cu stăruinţă a organelor chemate spre acésta, va trebuí ca sĕ fie nimicită.

Un alt moment, care taie afund, în progresul nostru este şi constatarea din numitul raport, că numĕrul preoţilor hirotoniţi cu curs estraordinariu, este nu cu mult mai mic decât numĕrul celor ordinari. O impregiurare acésta, carea ne arată, că încă tot suntem binişor inglodaţi în stadiul transiţiunei.

Este bine sĕ ne o notăm acésta, pentru-ca sĕ ne gândim serios asupra acestei impregiurări.

Recunosc, că esigentele şi trebuinţele nóstre sunt mari din tóte părţile şi că reclamă o ingrijire cu considerare la tóte impregiurările sinistre, între cari trăim. Nu pot însĕ sĕ recunosc procederea subalternilor bisericesci, cari astéptă sĕ le cadă para în gură, cari tot binele şi tot darul 'l astéptă dela centru. Acésta stare nu e tocmai adevĕrată. Pănă-ce se ingrijesce altul de tine, caută şi te ingrijesce tu de tine insuţi.

Se incépă deci şi preoţii şi învĕţătorii nostrii a se ingrijí mai mult de viitoriul lor propriu şi a următorilor lor, decât o fac acésta de present şi o au făcut mai ales în trecut.

De ce óre sĕ nu le fie şi lor ertat a pune mici începuturi pentru unul sau altul fond? De ce óre sĕ astepte ei tot impuls estern, când sciut este, că lucrul, pornit din iniţiativă proprie este şi mai cu ardóre îmbrăţişat şi-ţi produce şi bucurie mai mare, decât ori şi ce, ce este impus?

Mi se va puté obiectá, că sărĕcia nóstră este mare, da aşa este! Dar nu trebue sĕ uităm nici aceea, că poporul nostru a devenit proverbial pentru hărnicia lui.

Mie nu-mi vine a dá credinţă părerei tare lăţită despre bunătatea timpurilor trecute, căci pentru noi „ḑilele bune sunt şi a fost ca penele de corb albe“. Aşadară nu prea multă scusă a şi dorí eu, ci mai mult interes a-şi pretinde eu, şi totul va luá altă faţă.

Acestea ar fi punctele din raportul senatului strins bisericesc, la cari am creḑut de bine sĕ reflectez.

Sĕ reflectez la raportul senatului scolariu.

Pentru noi scóla trebue sĕ fie factorul cultural, de care trebue sĕ ne îngrijim mai mult, căci dela scólă atârnă viitoriul şi perirea nóstră.

Şi aici constatăm cu bucurie progres pretutindenea, faţă cu trecutul. Progres în inmulţirea invĕţătorilor cualificaţi, a scólelor, a averilor acestora şi a altor lucruri, ce se ţin de scólă. Dar nu pot insĕ sĕ trec cu aceste observări, fără de a reflectá la unele impregiurări.

S'a constatat adecă, că numĕrul elevilor pedagogici din seminariul Andreian acum de vre-o doi ani scade într'un mod destul de considerabil.

Acest fapt este destul de ponderos, ca sĕ însufle îngrijiri, şi comisiunile scolari din sesiunea sinodală din ĕst an şi trecut, am observat acésta şi au atenţiunea atât a sinodului, cât şi a consistoriului asupra acestei aparinţe.

Nu voesc sĕ intru în aflarea causelor acesţeia, ci me mărginesc a o marcá ací, ca pre un punct, care trebue sĕ insufle îngrijiri. Eu aşa cred, că greşesc toţi aceia, cari privesc acest fapt de un lucru bagatel şi nu şi dau silinţa sĕ observe tendenţa culturală a statelor europene.

Un alt punct remarcabil privesc eu în negliginţa documentată a unor organe subalterne bisericesci, negliginţă, din care provine mult rĕu în tóte direcţiunile.

S'a cam prea trecut cu vederea acésta negliginţă, s'a cam prea uitat ómenii printre degete şi póte că cu reson, deóre-ce şi impregiurările au fost de atari. Eu nu cred, că pe viitoriu mai trebuesce urmărită o asemenea tactică. Eu cred, că stricteţa în controlă nu strică nimenui şi nicăirea şi nu contribue nici decât a detrage din titula şi meritul de a fi liberal.

Doresc deci pe viitoriu o controlă scrupulósă atât în jos, cât şi în sus, şi sperez dela acésta o indreptare şi mai mare a lucrărilor nóstre.

Un alt moment însemnat din agendele de natură scolară este introducerea lucrului de mână în semin. pedag. şi în scólele poporale, asupra căruia mult s'a discutat şi în public şi în sinod.

Principial nimenea n'a fost în contra lui ca atare, şi dubiosităţile, cărora s'a dat espresiune din o parte sau alta, nu pot cădé în cumpĕna hotărirei principale şi esenţiale.

Me mărginesc deci a ḑice, că acest act a fost destul de insemnat act, deóre-ce asupra lui se frămêntă deja sinodul, nu de ieri alaltăeri, ci nu mai puţin decât din anul 1878. Nu pot deci sĕ presupun altceva dela ómeni, cari susţin, că cestiunea e prematură, decât lipsă de bunăvoinţă, faţă cu progresul nostru în acest ram.

Sĕ fim mai reali şi mai desinteresaţi.

In fine sĕ ne întórcem privirea şi asupra raportului senatului epitropesc. Şi aici ca şi pe celelalte terene dăm preste progres.

Ne place şi ne bucurăm, putând a constatá acésta, căci fără o basă materială, nu e progres intelectual şi moral.

A ḑis de mult Plato: „Mai întâiu pâne, apoi sciinţă şi arte“, ér' mai târḑiu romanii strigau: „Panes et circenses“. Ei au ḑis acésta şi au avut drept sĕ o ḑică, căci adevĕrul esprimat de ei, a rĕmas şi va rĕmâné adevĕr pentru tóte timpurile.

Este deci esplicabilă bucuria nóstră în acest respect şi nimenea nu póte sĕ ne condamne pentru acésta.

Dar precum e naturală bucuria nóstră, tot atât de amară este şi întristarea nóstră, când cugetăm la actul, prin care s'a constatat o necorectitate în administrarea cu bani în anii trecuţi.

Un alt moment, ar fi de insemnat, modul în care s'a investit capitalul archid. până acum. După pracsa de până acuma, învestirea a fost, sau în hârtii sau în case. Sĕ póte, că acest mod este cel mai rentabil şi mai practic în imprejurările nóstre. Nu aşi cutezá însĕ sĕ afirm, că şi cel mai sigur.

Eu cred, că ceea-ce s'a făcut, bine s'a făcut, însĕ de ací nu urméză, că nu ar fi bine, sĕ se facă şi altcum. Am lucrat în feliul acesta deajuns, sĕ

---

mente, cari s'au copiat din archivele ministeriului afacerilor strĕine dela Paris. Guvernul a trimis Academiei aceste documente. Academia a continuat acéstă serie de cercetări prin îngrigirea dlui Odobescu, dând sumele necesare parte din propriele sale fonduri, parte din fondul publicaţiunilor Hurmuzachi.

In 1884 comisiunea a decis ca tóte aceste documente dimpreună cu altele copiate de dl Gr. G. Tocilescu în Biblioteca naţională din Paris, sĕ se publice ca suplement la colecţiunea Hurmuzachi. Ele s'au tipărit în anii 1884/85—1887/88, şi au format trei volume, cari cuprind 2,458 documente în 286 cóle tipărite.

7. In anul 1885 s'au început cercetări şi decopieri de documente în archivele polone din Lemberg şi Cracovia, ér în anul următoriu 1886 şi în archivul familiei Radziwill la Nieswiez.

Aceste cercetări şi decopieri s'au urmat în anii 1885/86—1888/89, şi prin ele s'au procurat cam la 1,500 documente, cari vor formá material pentru 2 volume.

8. Cercetări de o mai mică însemnătate s'au făcut ia anii 1885/86 şi următorii în archive şi biblioteci din Transilvania şi Ungaria, şi se urméză acum în archivele municipale din Ragusa.

9. Presentându-se ocasiuni favorabile, în anii 1885/86, 1886/87 şi 1888/89, s'au cumpĕrat colecţiuni preţióse de documente istorice din ţéră; adecă chrisóve şi alte acte emanate dela domni, precum şi acte particulare.

(Va urma.)

începem şi altcum. Eu cred, că nu ne-ar strică, dacă am cumpěra şi pământuri.

Me asociez deci şi eu părerilor acelui ilustru bărbat în punctul acesta şi le recomând consistoriului şi sinódelor procsime spre meritată atenţiune.

Acestea ar fi părerile mele la raportele amintite asupra unor puncte mai momentuóse.

Incât privesce în general mersul desbaterilor sinodale din ěst an, apoi cred că va puté constatá fie care din cei fosti presenţi, că a fost condus sinodul de un spirit adevěrat crestinesc.

Am avut ocasiune sě věd cum se întreceau juristi escelenţi în clarificarea de noţiuni juridice, cum bărbaţii de scólă contribuiau cu tótă sciinţa şi putinţa lor la luminarea cestiunilor scolare, aşa încât era adevěrată viaţă în sinul acestei corporaţiuni.

Me am bucurat şi cu mine toţi, că au lipsit total personalităţile şi animosităţile, un lucru fórte actual la sinódele din trecut, şi rěuvoitorii interesului binepriceput al bisericei nóstre nu au avut ocasiune sě se resveţe în apreţieri tendenţióse şi maliţióse, ci a trebuit sě se mărginéscă la un rol de simpli cronicari.

Aceste sunt fapte şi nu ficţiuni, scornituri maliţióse, şi tot omul cu judecată sănětósă şi nepreocupat va trebuí se recunóscă, că aşa este.

Acum aflându-me la finea acestor observări, me simţesc indemnat a spune, că eu aceste puţine rênduri le am scris din inimă curată şi din iubire faţă de biserica şi némul meu şi le pun acum ací atât pentru apreţiarea justă a criticului istoric, cât şi pentru apreţiarea presentă a ómenilor, cu interes faţă de biserică, ca se judece asupra lor întrucât ele merită se fie socotite. *Deputatul sinodal.*

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat scólariu pe anul 1888.

III. Scóle poporale.

Din rapórtele întrate pănă acuma cu privire la scólele nóstre confesionale în anul scolariu 1887/8 se constată că:

1. Scóle cu caracter confesional am avut în 691 comune.
2. Scóle noue s'au înfiinţat în 9 comune bisericesci.
3. Scóle susţinute în comuniune cu greco-catolicii sunt 51.
4. Scóle comunale şi de stat sunt în 119 comune.

La punctul acesta nu putem satisface conclusului numěrul 85 punct 2 din sesiunea sinodală a anului trecut în ce privesce comparaţiunea cu cifrele respective din anul trecut, de óre-ce nici la repeţit ursoriu nu au întrat aceste date dela oficiile protopresbiterale: Cetatea de pétră, Cluş, Mureş-Oşorheiu şi Têrnava-superióră.

Conspeete detaiate sub ^{4}/.

a) Învěţători.

Învěţători la scólele nóstre confesionale în decursul anului 1887/8 au fost 876, dintre cari definitivi 371, provisori 457.

Împărţiţi după pregătire specială pentru acésta carieră aflăm, că 209 au absolvat cursul teologic, 286 cursul pedagogic, ér 381 au numai pregătiri pe cale privată.

Dintre toţi acestia 509 apar ca prověduţi cu testimoniu de cualificaţiune învěţătoresc, ér restul de 367 este numai tolerat spre a nu suferí totalminte instrucţiunea.

Salariile solvite la învěţători în întrégа archidiecesă dau suma de 164.058 fl. 93 cr.

În termin mediu computat vine pe un învěţătoriu suma de 190 fl.

Salariile s'au solvit:

a) din fonduri scolare	fl.	21,304,50
b) din alodiu	„	32,729,34
c) din lada bisericei	„	17,849,21
d) dela popor	„	70,786,46
e) din alte isvóre	„	4,173,07
f) în victuale	„	5,201,50
g) cuartir	„	6,527,60
lemne de foc	„	5,487,25
Suma totală	fl.	164,058,93

În comparaţiune cu anul trecut, cu o sumă totală de 149,554 fl. 12 cr. resultă o crescere de 14,504 fl. 81 cr.

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureş-Oşorheiu.

Date speciale sub ^{5}/.

b) Copii de scólă.

Dela 6—12 ani.

Obligaţi	din cari au frecuentat sem. I
copii 34,912	25,185
copile 29,878	17,676
Suma 64,790	42,861 s'au 65 %

Dela 12—15 ani.

Obligaţi	din cari au frecuentat sem. I
copii 13,078	6,215
copile 11,828	5,495
Suma 24,906	21,710 sau 47 %.

Suma tuturor copiilor obligaţi a frecuentá scóla este 89,696. Suma tuturor copiilor, cari au frecuentat scóla în semestrul I este 54,571 sau 60 %.

In comparare cu anul scolariu premergětoriu se arată la copii obligaţi a frecuentá scóla o crescere de 4605 şi la cei cari au cercetat scóla o crescere de 2726.

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureş Oşorheiu.

Date mai speciale în tabela sub ^{6}/.

c) Adjustarea scólelor.

Edificii scolare proprii sunt 644, închiriate 141. Dintre tóte apar ca corěspunḑětóre 565 şi necorespunḑětóre 220.

Grădină de pomărit au 437 comune bisericesci, dintre cari 258 apar ca cultivate şi 179 necultivate.

Intocmiri pentru gimnastică au 248 de comune.

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureş-Oşorheiu.

Date speciale sub ^{7}/.

d) Averea scólelor.

Nemişcătóre: edificii şi pământuri	fl.	774,314,12
Mişcătóre: bani, hârtii de preţ, mobile etc		197,531,48
Suma totală	fl.	971,845,60

Venitul total anual al scólelor este 72,123 fl. 01 cr.

In comparare cu anul trecut scolariu se arată la suma totală a averei o crescere de 30,680 fl. 31 cr. şi la venitul anual al scólelor o crescere de 4471 fl. 72 cr.

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureş-Oşorheiu.

Date mai speciale sub ^{8}/.

B. Catechisaţiunea.

După cum arată conspectul alăturat sub ^{9}/. la institute de învěţământ strěine au frecuentat prelegerile preste tot 4324 de elevi, şi anume:

1.	Gimnasii	467
2.	Scóle reale	28
3.	Pedagogii	12
4.	Scóle civile	109
5.	Scóle poporale superióre	39
6.	Scóle elementare gr. cat.	299
7.	Scóle elementare rom. cat.	212
8.	Scóle elementare ev. ref.	125
9.	Scóle elementare ev. luth.	166
10.	Scóle elementare unitare	6
11.	Scóle elementare de stat	1796
12.	Scóle elementare comunale	640
13.	Scóle elementare grăniţătoresci	338
14.	Scóle elementare de reuniuni private	87
	Suma	4324

Lipsesc datele din protopresbiteratul Mureş-Oşorheiu. şi Têrnava sup.

Date speciale despre posiţiile de mai sus în un conspect tabelaric sinoptic se alătură sub ^{10}/.

Inainte de a trece la alte obiecte de învěţământ, avem onóre a face evidentă starea învěţământului pentru unul scolariu curent. După cum s'a accentuat şi în partea generală a acestui raport, în anul acesta s'a pus la cale facerea unei conscripţiuni esacte, care se va purta aici în centru. In legătură cu acésta conscripţiune s'a făcut evidentă starea instrucţiunei în general, pe care avem onóre a o presenta în următórele:

Archidiecesa nóstră de present are 1220 de comune bisericesci, dintre cari 935 matre şi 285 filii.

Susţin scólă proprie 766 matre şi 28 de filii, cu totul 794 de comune bisericesci.

Nu susţin scólă proprie 426 de comune bisericesci şi anume 169 de matre şi 257 de filii.

Dintre acestea 60 de matre şi 113 de filii sunt afiliate la scóle de ale nóstre, ér celealalte sunt avisate la cercetarea de scóle strěine, şi starea lor e următórea:

	Matre	Filii
La gr. cat.	26	17
La rom. cat.	1	4
La ev. ref.	4	16
La unit	1	3
La ev. lut.	5	13
La scóle de stat	29	12
La scóle cnmunale	26	47
La scóle grăniţeresci	12	1

Nrul tuturor invěţătorilor aplicaţi este 894. Dintre acestia sunt definitivi 403, provisori 133 şi 358 de învěţători sunt necualificaţi, prin urmare numai toleraţi, ca scólele sě nu rěmână cu totul fără învěţători.

Inregistrate după numěrul învěţătorilor definitivi, oficiile protopresbíterale se presentéză în ordinea următóre:

1.	Braşov I.	29
2.	Bran	28
3.	Sibiiu	22
4.	Agnita, Zarand	21
5.	Sělişte	20
6.	Sebeş	18
7.	Braşov II.	17
8.	Treiscaune	14
9.	Avrig, Bistriţa, Cohalm	13
10.	Făgăraş, Mercurea, Unguraş	12
11.	Abrud, Câmpeni, Ilia, Sighişóra	10
12.	Mediaş, Reghin	9
13.	Dobra	8
14.	Giógiu I., Mureş-Oşorheiu	7
15.	Cluş, Deeş, Haţeg.	6
16.	Alba-Iulia, Deva	5
17.	Lupşa	4
18.	Solnoc	3
19.	Têrnava inferióră, Turda	2
20	Cetatea de Pétră	1
21.	Giógiu II, Têrnava superióră	0

Despre starea învěţământului pe anul scolariu curgătoriu se alătură sub ^{11}/. un conspect tabelaric, sinoptic.

C. Alte obiecte scolare·

I. Esamenele de cualificaţiune învěţătoresci s'au ţinut în 1888 la 30 Iuniu 1 şi 2 Iuliu st. v.

Admişi la facerea esamenului au fost 62 de candidaţi dintre cari s'au presentat 59.

Din cei supuşi esamenului 14 au raportat calculul nesuficient, şi au fost respinşi pănă la terminul din Iuniu 1889, 1 s'a retras în decursul esamenului, 44 au fost prověḑuţi cu testimoniu de cualificaţiune învěţătoresc snbscris şi de inspectorul regesc de scóle al comitatului Sibiiu în înţelesul articolului de lege XVIII din 1879.

II. Esamenele anuale. Cu finea anului scolariu s'au ţinut la scólele nóstre esamenele publice anuale prověḑute şi în §. 104 din Normativul scolariu.

Resultatul în general este îndestulitoriu.

Din rapórtele întrate se vede, că disposiţiunile din Normativ, ca protopresbiterul cel puţin odată pe an se visiteze scóla şi sě ia parte în persónă la esamenele anuale, în multe locuri sunt literă mórtă.

In casuri concrete s'au luat měsuri pentru delăturarea neajunsurilor.

III. Stipedii. Cu începutul anului scolariu curent au devenit vacante din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 60 fl. din fundaţiunea Francisc-Iosefină pentru un student la scólele medii.
2. Dóue siipendii câte de 60 fl. din fundaţiunea Cologea pentru studenţi de ori-ce categorie.
3. Şeptespreḑece stipendii câte de 60 fl. pentru elevii din despărţěmêntul pedagogic dela seminariul archidiecesan.

Tóte acestea s'au împărţit în urma concursului la cererile întrate în terminul legal, cele de sub punct 3 numai după-ce s'a luat şi opiniunea corpului profesoral dela seminariul archidiecesan.

IV. Conferinţele învěţătoresci. Reuniunile învěţătoresci, ca totodată conferenţe învěţătoresci şi-au ţinut adunările generale în partea cea mai mare în feriile de vară şi pe lângă temele din indemn propriu, aprobate de consistoriu, s'au ocupat şi cu teme puse de aici. Despărţěmintele acestor reuniuni, ca instituuţiuni tinere încă, mai avênd în vedere şi greutăţile de comunicaţiune şi lipsa de mijlóce, nu au desvoltat pretutindenea activitate mai marcantă.

Nu s'au întrunit în adunare generală, sau şi dacă da, nu a întrat despre acésta nici un raport dela reuniunile din districtul Sibiiu şi Zarand.

Consistoriul urmăresce cu atenţiune desvoltarea reuniunilor învěţătoresci, şi în casuri concrete nu întârḑie a dá inviaţiunile, cari se dovedesc de necesarii.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 23 Martiu, 1889.

Varietăţi.

* (Maial.) Astăḑi îşi vor ţiné scólele de fete române din loc maialul, în pădurea „Dumbrava.“ — Plecarea la $7\frac{1}{2}$ óre diminéţa.

* (Concurenţa premiilor pentru copii, arangiată de reuniunea higienică.) Pentru promovarea îngrigirei sanitare a copiilor arangéză acésta reuniune în 30 Iuniu, în sala cea mare a comitatului, o concurenţă în premii pentru copii din cott. Sibiiului dela 1—5 ani. Primul premiu e de 5 galbini dela Ilustr. S'a comit. supr. Andreiu Bethlen; al doilea premiu e de 3 galbini, al treilea e de doi galbini. Afară de aceste premii generale se vor mai distribuí şi premii speciale şi anume câte un premiu de 5 fl. în argint pentru copii de 1, 2, 3, 4, 5 ani şi tot astfeliu câte un premiu de 3 fl. în argint. Se va esprimá şi recunoscinţa din partea juriului. Copii vor fi cercetaţi de medici, eventual cumpăniţi şi měsuraţi. Numele şi etatea copilului precum şi starea materială a părinţilor se va induce în protocol. Se póte cere şi atestat de botez. Cu fie-care copil pot întrá doi însoţitori în sala de concurinţă, membrii reuniunei au întrare liberă, ér ceialalţi cercetători numai pe lângă tacsa de 10 cr. de persónă. Juriul (10 membrii, dame şi domni) are în considerare la împărţirea premiilor în prima linie pe copii de părinţi sěraci şi pe cum s'au luat disposiţiuni cel puţin a treia parte din premii se vor dá copiilor de ţěran dela sate. Alte disposiţii, ce le-a luat comitetul arangiatoriu se vor comunicá şi la locul de concurenţă.

* (Rector.) Rector magnific la universitatea din Cluş pe anul 1889—90 s'a ales Dr. Ferdinand Klug.

* (Retragerea metropolitului primat din România) Cetim în „Epoca“: Aflăm că I. P. S. S. metropolitul primat, simţindu-şi sănětatea greu sdruncinată, ar avé intenţia sě părăséscă înalta demnitate pe care o ocupă. Într'o audienţă pe care a avut-o la palat, I. P. S. S. ar fi chiar împărtăşit M. S. regelui intenţia sa de a se retrage. In casul când I. P. S. S. metropolitul primat ar hotărí definitiv sě părăséscă înalta sa demnitate, sě ḑice că se va propune de-a i se acordá o recompensă naţională.

* (Secţiunea română la esposiţia universală). Preşedintele republicei francese, dl Carnot, a cercetat secţiunea română, unde a fost primit de către principele Bibescu cu întreg personalul secţiunei. Comisariul general în cuvinte mişcătóre a esprimat preşedintelui bucuria, de care se simt românii, că s'au învrednicit a dá Franciei, sorei lor cea mai mare, o nóuă dovadă de iubire. Preşedintele republicei a felicitat fórte mult pe principele Bibescu pentru reuşita secţiunei române, éı după vorbire au isbucnit entusiasmate strigări de: „Sĕ trăéscă România“. Româncuţele în costumul naţional provócă mari sensaţiuni şi storc admiraţiunea publicului.

* (Martiriu?) Într'unul din Nri. precedenţi am luat notiţă, că Inalta curie a aprobabat sentinţa tribunalului reg. ung. din Cluş, adusă în procesul de presă al dlui P. Cosma contra S. Albini, pentru vĕtămare de onóre. In 94 al „Tribunei“ acum cetim: „Dl S. Albini a plecat cu trenul de aséră la Cluş, de a-şi face pedépsa ce tribunalul de acolo i-a dictat-o în procesul de presă al dlui P. Cosma.“ Acum însĕ se ivesce un alt martir naţional pe gloriosul câmp al murdăriilor personale.

* (Medicii militari.) Conform legei noue militare medicii militari trebue sĕ presteze o jumĕtate de an serviciu curat militariu, mai inainte de a-şi începe serviciul de medic militariu. In înţelesul unui decis al ministrului de rĕsboiu ei vor fi priviţi, deací înainte ca combatanţi şi se vor bucurá astfeliu de tóte drepturile şi onoruri le oficeresci, cuacésta sĕ realiséză şi o veche dorinţă a medicilor militari.

* (Comóra din Şimleul Silvaniei). Comóra din cestiune a fost aşeḑată în museul din Budapesta. Obiectele, ce o compun, sunt la numĕr de 29 şi socotind după mărimea şi valórea lor artistică şi archiologică se numĕră între cele mai interesante anticităţi. Valórea aurului e preţuită în 5591 fl. din care se vine a treia parte proprietariului de pămênt, aflătoriului şi erariului. Valórea archeologică preţuesce îndoit ca valórea aurului.

* (Fabrică de celulosă) Vinerea trecută a fost în Zernesci pertractarea pentru licenţiarea clădirei fabricei de celulosă şi a fabricaţiunei însăşi. Pertractarea s'a făcut sub preşedinţa vice-comitelui Grămoiu, respective în ce privisce licenţa fabricaţiunei sub a domnului pretore Popeneciu. Comunele de prin prejur, precum şi fabricantul de spirt Zell au protestat prin advocaţii lor în contra înfiinţării acestei fabrice, deóre ce, ḑic ei, s'a constatat, că celulosa se prepară cu materii veninóse şi că deaceea ameninţă a se strica apa ḑimprejur; din care bênd vitele se pot bolnăvi. Din asemeni cause o fabrică de celulosă în Boemia a fost închisă. Consorţiul fabricei, se ḑice că a asigurat pe proprietarii din Tohanul vechiu, că le va da despăgubire pentru ori-ce pagubă ce s'ar constatá în mod oficial. Licenţa, atât pentru clădire, cât şi pentru fabricaţiune s'a acordat consorţiului, ér advocaţii memoraţi au apucat calea recursului, scrie „Gaz. Trans“. —

* (Nihiliştii) Despre cel mai din urmă complot al nihiliştilor, se scriu din Petersburg următórele: La complotul din urmă au fost părtaşi fórte mulţi oficeri dela artilerie şi marină. Étă cum au fost ei descoperiţi: La Gostini Dvor o dómnă a făcut mai multe cumpărări. Plecând, a uitat în prăvălie un pachet pe care-l aduse cu sine. Dar deóreco ea nici după trei ḑile numai veni sĕ-şi caute pachetul, negustoriul duse pachetul la poliţie. Aici fù desfăcut. In el erau proclamaţiuni revoluţionare. Cercetările începură. Numai după multă alergare însĕ poliţia putù găsí pe dama, care uita se acel pachet în prăvălie. Intrebată fiind ea a trebuit se mărturiséscă cu cine lucréḑă; tovarăsii ei de muncă nu erau alţii decât oficerii din academia de artilerie numită Michail. Dintre aceştia unul era bărbatul dómnei deţinute.

* (Turnul Eiffel.) Turnul Eiffel, de pe care se revarsă rasele luminei eletrice preste tot Parisul în tricolorul frances, a fost în ḑilele trecute obiectul unui admirabil fenomen. Descărcându-se furtuni violente asupra Parisului, lucrătorii şi óspeţii, cari se aflau pe restauraţiunea cea mai înaltă lncrau şi banchetuiau în modul cel mai tignit, avênd désupra lor seninul ceriului, precând dedesupt urla plóie, şi grindina succedate de nenumĕrate tunete şi fulgere. Astfeliu de fenomene numai pe munţii cei mai înalţi se pot vedé.

* (Consumaţia vinului de Champagne.) Marele fabrici în care se prepară renumitul vin de Champagne au obiceiul de a şi încheia bilanţul anual cu ḑiua de 31 Martiu. In sensul acestui bilanţ s'a trimes în decursul anului trecut în diferitele părţi ale lumei 22.558,084 butelii adecă cu 2.223,760 butelii mai mult ca în anul precedent. Se înţelege, aici nu sunt socotite nenumĕratele cantităţi de vinuri ce se prepară în Francia şi se vênd ca vinuri de champagne, fără ca sĕ fi vĕḑut vr'odată champagnea.

* Judecată promptă făcea pe la finele sutei trecute judele, B. din Cranichfeld în ducatul Sachsen-Gutha-Altenburg. La o „visitaţiune“ îl întrebà superintendentul: „Hei d-le jude, ce fac supuşii d-tale, sunt mulţămiţi cu d-ta?“ — „O da,“ réspunse judele, „căci procese nu cunosc. Dacă se nasce cértă, chem partidele în odaia mea şi fac împăciuire. Ér dacă vr'un încăpăţinat nu vrea sĕ cedeze, atunci îi trag doue pălmi ţapene, îl arunc pe uşă afară şi cu acésta lucrul s'a sprăvit.“ Când i se făcù cunoscut ducelui acésta, rîse din inimă şi i dete judelui un adaus de 50 taleri la léfă.

* (O comóră.) Dărêmându-se o casă din Magdeburg (Prusia), lucrătorii au găsit o adevĕrată comóră, compusă din obiecte de giuvaergeriă fórte artistice, lucrate în stilul evului de mijloc, precum şi monete de aur şi de argint anterióre anului 1620. Se crede, că acest tesaur a fost ascuns din timpul rĕsboiului de trei-ḑeci ani.

Precum aflăm, cunoscuta **prima fabrică ungară de maşini economice rurale a lui Grossmann & Rauschenbach în Budapesta** s'a transformat în o societate pe acţii şi astfeliu 'şi va desvoltá activitatea pe o basă cu mult mai estinsă.

Fabrica construesce de regulă Locomobile cu putere dela 2¹/₂ până la 10 cai şi maşini de treerat cu vapor, precum şi tóte maşinile pentru economia rurală (agricultură) în construcţiunea cea mai nóuă şi în o esecutare escelentă.

Firma de până acum a dat fabricaţiunei de cele mai noue **garnituri de treerat cu vapor şi de ţăruşe** cel mai mare avênt, construesce astfeliu nunumai cu 2¹/₂, 3³/₂ şi 4, dar în timpul mai nou şi locomobile cu putere de 6 cai, a căror maşini de treerat cu vapor; şi cu ţĕruşe sunt de aşa construite şi în astfeliu de dimensiuni esecutate încât prestarea lor atât în mod cantitative cât şi cualitative e de o potrivă cu acelor locomobile, cari presentă forţă de 8 până în 10 cai.

Ne-am bucurá din inimă vĕḑênd că înfloresc la noi în scurt timp fabricaţiuni atât de însemnate de soiul acestora, şi cu dreptul merită nisuinţele intreprinderei de mai sus spriginirea în massă a tuturor interesaţilor.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	103.15	102.95
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Sorţi ungureşti cu premii	142.50	142.50
Sorţi de stat dela 1860	142.20	144.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	105.50	105.70
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	105.50	105.70
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	104.95	104.75
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	——	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99 75	99.50
Renta ung. de hârtie	97.80	97 65
Renta de aur austriacă	110.—	110.—
Obligaţiuni de credit austr.	299.75	299 80
Sorţi de regularea Tisei	129.60	129.60
Acţiuni de bancă de credit ung	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung	142 25	142.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	105.50	105.70
Galbin	5.65	5.55
Napoleon	9 42¹/₂	9.40
100 marce nemţesci	58.—	58.05
London pe (poliţă de trei luni)	118 8)	118.10

Câştig uşor!

fără capital, fără cauţiune!

Se caută pe lângă **o provisiune însemnată, vênḑĕtori vrednici** (capabili) pentru **un articol care se póte desface de tot uşor** în tóte cetăţile şi locurile **provinciei.** După o activitate probată se va plăti şi o léfă **ficsă lunară. Câştigul ḑilnic** e dovedit dela **5 fl. până la 10 fl.** Şi ca **câştig lateral** e fórte acomodat pentru tóte persónele, cari negoţiază cu partide private. Cererilor se va rĕspunde prompt şi sunt a se adresa la **cancelaria neguţătorésca „La Confidentia“** în Budapesta.

[60] 3—3

Spre binevoitóre atenţiune!!

Am onorul a anunţá stimatului public şi îndeosebi onoraţilor mei muşterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuinţa şi atelierul meu de pantofariu pentru dame, domni şi băieţi, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca şi în trecut, me voiu silí şi pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă preţurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoş,
pantofariu.

[62] 2—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru adjustarea bisericilor şi capelelor cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 23—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 27—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. **Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.**

Nr. 48 Sibiiu, Marți 2/14 Maiu, 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Aprile.

Din desbaterile sinódelor nóstre archidiecesane de pe la 1874 încóce mai cu sémă ca un fir roșu se trage viul interes documentat față cu studiile economice propriu dise, și față cu gimnastica ca mijloc puternic în educațiune.

S'a pus un deosebit pond pe aceste lucruri, și archidiecesa pe terenul acesta jertfesce neasĕmênat mai mult ca diecesele surori, deórece ea a înființat aici la seminariul archidiecesan o catedră special numai pentru studiele economice, și acésta catedră cu un liberalism propriu archidiecesenilor o au pus pe o tréptă cu catedra pentru studiele special teologice în tóte privințele.

Pelângă acésta a pus la dispozițiunea elevilor o grădină spațiósă, situată la loc de frunte, în una din cele mai frecuentate strade din Sibiiu, a procurat mijlócele trebuincióse pentru lucrarea ei, a procurat aparatele necesare pentru diferitele ramuri de agricultură, și dela punerea în viață a catedrei — dacă nu ne înșelăm cam de 15 ani — în tot anul provede în bugetul consistorial 100 fl. pentru susținerea grădinei menite a serví elevilor pentru pregătirea practică în cele ale grădinăritului.

Tendențele urmărite de biserică la înființarea acestei catedre de bună sémă au fost cele mai salutare, de a trimite în sinul poporului în fie-care an în termin mediu vorbind 30 de apostoli ai agriculturei, 30 de apostoli ai grădinărtului, ca ei sĕ samene sămênță bună, din care se resară ródă bună, ca noi sĕ și vedem ceva resultate după atâtea jertfe aduse.

De bună sémă nu noi suntem acel soiu de ómeni, cari la tóte ocasiunile să pun la critică, și încă la critică aspră asupra tuturor lucrurilor din biserica nóstră, din care critică mai totdeuna lipsesce considerarea împregiurărilor nefavorabile în care trăim, și în cele mai multe casuri lipsesce bunăvoința față cu biserica nostră.

Noi considerăm împregiurările grele, între cari trebue sĕ luptăm, și la locul prim sĕ ne asigurăm amara de esistență de pe o di pe alta

Considerăm deci împregiurările, și de aceea nu vom căutá efectele binefăcĕtóre ale scólei prin grădinile țĕranilor nostri, ca sĕ deosebim legumele de buruene, spinii și polomidele de pomi și pomișorii cei cultivați și oltoiți, nu vom căutá deci prin grădinele țĕranilor nostri, ci de astădată ne vom mărginí la grădinele scolare, după cum ni le presentéză raportele consistoriului către sinódele archidiecesane.

Din raportele consistoriului către sinodul din anul acesta vedem că 794 de comune bisericesci susțin scólă proprie confesională. Dintre aceste 437 au grădină scolară, și din acestea 258 sunt cultìvate, ér 179 necultivate.

Sĕ facem o socotélă matematică cu cifrele stabilite în termin mijlociu la elevii, cari după un curs regulat de 3 ani părăsesc institutul nostru pedagogic teologic, spre a îmbrățișà cariera de invĕțătoriu, respective cea de preot.

Am luat termin mediu cifra de 30. In 15 ani au părsit institutul 450 de elevi cu curs regulat din economie.

Și vedem că, acesti ómeni încă nu au ajuns la atâta, încât cel puțin fie-care sĕ lucre o grădină după cerințele grădinăritului de adi, după cum a lucrat aici trei ani de dile cu profesorul lor.

Și vedem, că în popor cu tóte jertfele aduse aici în centru tot acolo stăm, unde am stat mai nainte cu 15 ani, și noi incurênd nu putem crede în un curent mai sănĕtos, deóre-ce după credința nóstră spre a se puté face acésta trebue sĕ premérgă niște grădini scolare lucrate după tóte regulele economiei înaintate de adi, ca țĕranul sĕ vadă sĕ se îndemne la lucru și sĕ aibă dela cine se priméscă și îndemn și îndrumările trebuinciόse.

An de na se dau consistoriului indrumări: se caute și se promoveze causa grădinilor scolare; an de an se repetéză aceste indrumări, și vedem, că nu dăm înainte, vedem că nu ni se resplătesc jertfele aduse cu susținerea acestei catedre între condițiunile actuale, nu jertfele aduse cu grădina de model care începe a devení proverbială pentru stagnarea ei în tóte privințele.

Judecând starea lucrului după principiele generale ale pedagogiei, ajungem la resultate cărora noi nu voim sĕ li se dea espresiune la locul acesta.

Este constatat, că desteritățile technice, cuprinse în general sub numirea: „Lucrul de mână în scólă,“ diferitele lucrări economice, și mai cu sémă grădinăritul sunt tot atâtea mijlóce de recreațiune a elevilor, și sunt chemate a ține dréptă cumpĕnă între desvoltarea trupéscă și sufletéscă a elevului. De aceea la o scólă binecondusă, acest ecuilibru în veci nu se conturbă. Neinteresarea elevilor în o direcțiune sau alta totdéuna cade în sarcina invĕțătoriului, care ușor póte greși, elevii însĕ și prin greșelile lor arată adevĕratul isvor al defectului.

Deocamdată ne mărginim la acestea, și în interesul causei rugăm pe amicii progresului se continue la discusiunea deschisă de noi în chipul acesta.

Voim se ne clarificăm, și se îndreptăm acolo, unde trebue îndreptat rĕul, ca se fim orientați și în privința acésta.

Revista politică.

Desbaterile bugetare din dieta ungară se urméză cu mare vehemență. Oposiția se folosesce de tóte armele pentru a infrânge puterea guvernului. La desbaterile proiectului ministeriului de interne și anume la titula „comiți supremi“, oposiția acusà guvernul pentru administrarea rea, carea s'a vêrit și carea se face fără pic de control și fără pic de simț uman. E necesară o reformă radicală în administrație și mai ales și la alegerea și denumirea funcționarilor. Încât privesce pe comiții supremi, cari au abusat de puterea lor în tóte direcțiunile și cari sunt consemnați spre a fi ridicați din posturi, oposiția pretinde, că toți trebuesc ridicați deodată și cât mai ingrabă, pentru-ca administrația sĕ nu mai sufere.

La așa numitele fonduri secrete oposiționalul Pázmándy a atăcat cu vehemență și a condamnat atitudinea, ce o a manifestat premierul ungar față cu esposițiunea francesă. Oratorul regretă cu atât mai tare, cu cât mai bine vede consecințele acelei atitudini, între cari se numĕră și aceea, că francesii se vor abținé de a mai cumpĕrá grânele ungare și representanții grânarilor francesi au și primit ordinul sĕ nu mai cumpere grâne unguresci decât în casul, când ele ar fi vêndute cu prețuri cu mult mai mici decât grânele rusesci. Industria ungurésca e fórte rĕu representată la esposiția din Paris, ea nu forméză decât un feliu de adnecs al secțiunei austriace avênd acésta 200 metri pătrați, pecând secțiunea ungară abia are 40 metri pătrați. Rĕspunsul premierului spre a se desvinovățí n'a fost satisfăcĕtoriu, și astfeliu el a servit numai ca o nóuă alimentațiune în favorul oposiției.

Ministrul austro ungar de esterne, contele Kalnoky precum aflà „Journal des Debats“ lucră la un esposeu cu privire la situațiunea diplomatică a Rusiei în țĕrile balcanice, și pe care voesce sĕ-l astérnă delegațiunilor. La acest esposeu vor fi alăturate depeșele representanților austro-ungari, precum și alte multe documente de mare însemnătate.

Astădi în 14 l. c. 'și vor reincepe érăși camerile francese activitatea. Camerei deputaților se va presentá înainte de tóte bugetul anului 1890 și se crede în Paris, că desbaterile asupra acestuia se vor și terminá până prin 30 Iuniu. În luna lui Iuliu

---

FOIȚA.

Publicațiunile istorice Hurmuzachi.

(Încheere).

10. Tóte cheltuelile făcute în anii 1880/81 până la 1888/89 se resuméză în următoriul tablou:

	Coordonarea și corectura documentelor (Slavici, Densușan etc.)	Tipărirea.	Cercetări, copieri Italia, Polonia, Paris, Transilvania.	Cumpĕrarea de documente din țéră.	Total.
1880/81	3,850.—	—	—	—	3,850.—
1881/82	4,550.—	22,396.35	—	—	26,946.35
1882/83	4,200.—	15,085.—	—	—	19,285.—
1883/84	4,200.=	4,548.—	235,70	—	8,983.70
1884/85	7,825.—	23,057.20	758,10	—	31,640.30
1885/86	13,190.—	30,201.85	2,676.65	200.—	46,268.50
1886/87	11,000.—	14,938.20	6,385.20	3,211.70	35,535.10
1887/88	8,625.—	24,698.60	822.80	—	34,146 40
1888/89	8,400.=	22,503.55	2,104.60	1,595.—	34.603.15
	65,840.—	157,428.75	12,983.05	5,006,70	241,258.50

La acest tablou al cheltuelilor sunt de observat următórele:

a) Suma de Ln. 3,850 plătită la 1880/81 secretariului comisiunii, dlui Slavici, era rĕmasă neplatită de când publicațiunea se afla în administrarea ministeriului;

b) Ministeriul făcuse contract cu tipografia Socec & Teclu pentru tipărirea publicațiunii, ficsând prețul la *130 lei* de cólă. Ministeriul a cerut formal respectarea acestui contract; după-ce însĕ s'au tipărit cele 7 volume provĕdute în contract, Academia a redus prețul tipăririi la *110 lei* de cólă, cea-ce a realisat o economie de preste *11,000 lei* la volumele tipărite în urmă.

III. *Starea actuală a publicațiunii.*

S'a arătat la început, că până la 1880 se publicase de ministeriu 3 volume din Documente (VII, VI și III) de 245 cóle cuprindênd 1,106 documente; ér din Fragmente se publicase tomul I de 20 cóle și se tipărise 14 cóle din tomul II. Se mai tipărise și traducerea română a tomului I în 2000 esemplare, cari s'au împărțit gratis de ministeriu. In cei 9 ani, de când publicațiunile Hurmuzachi se fac sub îngrigirea Academiei, ele au mers repede înainte, tipărindu se, desvoltându-se și îmbogățindu se prin documente multe și de mare valóre istorică, cari s'au adunat și s'au adaus pelângă cele strînse de nemuritoriul Hurmuzachi.

Starea actuală a publicațiunei este următórea:

1. Din colecțiunea de Documente s'au tipărit următórele volume în 4°:

Volumul	Anii	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmazachi	Adause de Academie
I p. 1.	1199—1345	92	553	—	553
I p. 2.	1346—1450	89	592	—	592 (sub presă)
II p. 1.	1451—1575	56	411	411	— (sub presă)
III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102
III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563
IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—
IV p. 2.	1576—1650	91	732	—	732
V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—
V p. 2.	1650—1699	54	475	—	475
VI	1700—1750	90	355	355	—
VII	1750—1818	76	308	308	—
Suplem. I	1518—1780	135	1,414	—	1,414
II	1781—1814	101	988	—	988
III fasc. 1.	1709—1812	50	56	—	56
Volume 14		1,154	7,881	2,406	5,475

se vor incepe alegerile pentru consiliile generale şi atunci mai mulţi deputaţi vor plecá în departamentele, unde au fost aleşi, spre a luá parte la agitaţiunea electorală.

Sĕrbătorile din Versailles şi Paris au mărit prestigiul presidentului republicei în un mod de necreḑut. Nu numai mareşalul Mac-Mahon, dar chiar şi Ducele d'Aumale s'au grăbit a felicitá pe dl Carnot, că a scăpat din incidentul atentatului. Acest pas, ce l'a făcut cei mai ilustri şi înalţi militari ai Franciei nu a fost numai o manifestare de supunere şi loialitate către preşedinte, dar totdeodată şi un protest contra fostului general frances, Boulanger. Ceea-ce dă acestei împregiurări o însemnătate şi mai mare e faptul, că Ducele d'Aumale se trage din casa princiară a Orleanilor, ér contele de Paris, pretendentul tronului îi este unchiu.

Nici representanţii puterilor strĕine n'au rĕmas indiferenţi faţă de acest incident. Impĕratul Germaniei, regele României şi mai toţi şefii statelor, au împuternicit pe representanţii lor sĕ felicite pe preşedintele republicei.

Boulangismul perde tot mai mult din terenul cucerit. Insuşi generalul se simte slăbit şi medicii l'au consultat ca sĕ petrécă mai mult timp în neactivitate. Dacă şi acest cas se va mai întêmplá şi generalul, care era sufletul mişcărei boulangiste va încetat a mai lucrá, republicanii pot sĕrbătorí un triumf al politicei lor.

In ḑilele trecute a murit în Rusia ministrul de interne Tolstoi şi acum se privesce cu mare încordare la denumirea unui nou ministru, deóre-ce nu se scie, că cu mórtea lui Tolstoi marele sfetnic şi sfătuitoriu al ţarului, încetat-a şi sistemul de guvernare de până acum, ori că el se va continuá şi mai departe. Foile vienese nutresc puţină speranţă, că lucrurile vor luá o altă direcţiune, deóre ce chiar sĕ se numéscă în locul lui Tolstoi secretariul de stat al domeniilor Ostroki, care i-a fost cel mai aprig contrariu, cu tóte aceste ţarul e încungiurat încă şi de alţi sfetnici, şi în prima linie de matadorii panslavismului şi ai ortodocsismului.

O mare nemulţămire domnesce în Şvedia fiind că guvernul a presentat un proiect în contra socialiştilor şi nemulţămirea ia proporţiuni din ce în ce mai mari, fiind-că proiectul e o fidelă decopiere al proiectului, ce s'a adus şi în Germania şi care ţintesce nimicirea socialiştilor. E temere chiar de rescóle îngrigitóre şi guvernul s'a pregătit pentru tóte eventualităţile.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a V-a, ţinută la 20 Aprile a. c.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

După presentarea esebitelor la ordinea ḑilei se pune continuarea raportului comisiunei scolare. Referentul aceleia, deputatul Dr. Petru Span referéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 19 Ianuariu 1889 Nr. 252 scol. cu privire la admiterea ca manuale de scólă în clasele I şi II gimnasială a cărţilor:

a) carte de cetire latină pentru classa I gimnasială:

b) vocabulariu latin pentru classa I gimnas.;

c) carte de cetire latină pentru classa II gimnasială;

d) vocabulariu latin pentru classa II gimn.;

e) gramatica latină pentru classa I şi II gimnasială;

f) esplicări la cărţile de limba latină pentru classa I şi II gimn. compuse de profesorul Paul Budiu în colaborare cu directorul gimnasial Stefan Iosif şi profesorul Andreiu Bârsean, şi la propunerea comisiunei

Sinodul admite manualele numite spre a se folosí în scólele medii.

Tot comisiunea scolară prin acelaşi referent raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 5 Ianuariu 1889 Nr. 6515 ex 1888 scol. cu privire la admiterea cărţii „Geografia pentru scólele medii“ de profesorii Dionisie Făgărăşan şi Andreiu Bârsean, ca manual de învĕţămênt în scólele medii; la propunerea comisiunei

Sinodul admite pentru a se puté folosí în aceleaşi categorii de scóle şi „Geografia pentru scólele medii“ lucrată pe basa planului ministerial mai nou după Laky de Dionisiu Făgărăşan şi Andreiu Bârsean, avênd consistoriul a împărtăşí autorilor reflecsiunile din recensiune pentru conformare la o eventuală a două ediţie.

Referitoriu la roportul consistoriului archidiecesan dto 5 Ianuariu 1889 Nr. 6514 scol. despre censurarea cărţii „Geografia patriei“ pentru scólele poporale române de Ioan Dariu la propunerea comisiunei scolare:

Sinodul admite spre folosire în mod provisoriu cartea „Geografia patriei“ de Ioan Dariu pentru scólele poporale române cu aceea, că la o nouă ediţie, autorul sĕ se conformeze întru tóte reflecsiunilor din recensiunea consistoriului.

Referentul comisiunei Dr. P. Span, totodată 'şi espune părerile sale, referitóre la metódele, după cari sunt scrise aceste manuale.

Comisiunea scolară prin acelaşi referent, raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 7 Iuliu 1888 Nr. 3335 scol. 1888 în care se notifică paşii făcuţi de consistoriul metropolitan şi congresul nostru bisericesc din anul 1886, în urma ordinaţiunei domnului ministru de culte şi instrucţiune publică din 13 Iuliu 1885 Nr. 21.120 în care se cere, ca procesele disciplinare ale învĕţătorilor nostri confesionali, în casul când în sentinţă sĕ enunţă amovarea dela postul învĕţătoresc sĕ se substérnă ministrului de culte spre supra revisiune, — la propunerea comisiunei —

Sinodul ia la cunoscinţă paşii făcuţi de consistoriul metropolitan în scopul păstrării nevătămate a autonomiei nóstre bisericesci, avênd consistoriul archidiecesan a raportá sinodului la timpul seu despre resultat.

Comisiunea scolară prin acelaşi referent, raportéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 23 Februariu 1889 Nr. 1669 Scol. relativ la instruirea în deprinderi cu lucruri de mână. Comisiunea scolară face următórele propuneri:

1. Sinodul decide a se întroduce lucrul de mână în institutul pedagogic cu inceputul anului scolariu viitoriu.

2. Pentru învĕţătorii, cari sunt deja în funcţiune sĕ se infiinţeze în feriile din vara acésta în Sibiiu un curs supletoriu, la care vor luá parte din fie-care protopresbiterat cel puţin câte un învĕţătoriu, pentru a cărui susţinere va ingrijí protopresbiteratul respectiv.

3. Pentru adjustarea localului şi recuisitelor se votéză odată pentru totdeuna 300 fl. v. a. Pentru trebuinţele cursului anual 100 fl. Remuneraţiune învĕţătorului respectiv 300 fl.

4. Instituirea persónei, carea va avé sĕ se însărcineze cu instruirea lucrului de mână, deasemenea organisarea planului de învĕţămênt şi preste tot esecutarea acestui conclus se concrede consistoriului cu insărcinarea de a raportá procsimului sinod despre cele efectuite.

Acest obiect a fost discutat cu cel mai mare interes din tóte părţile, şi după-ce raportorul spre motivarea propunerei camisiunei espune vederile ce le a avut comisiunea la facerea acestor propuneri, — 'şi espune şi vederile sale proprii în acest respect, cari, publicului nostru cetitoriu altfeliu îi sunt cunoscute din colónele ḑiariului nostru.

Inaltul presidiu dând espresiune vederilor sale, ce le are încât pentru introducerea lucrului de mână la scólele nóstre poporale observă, că trebue sĕ se facă tare nepopular în acésta cestiune faţă cu curentul ce a cuprins teren la publicul nostru, dar din posiţia ce o ocupă nu póte sĕ conteze la astfeliu de considerări. Ar fi putut face propunere în consistoriu, dar nu o a făcut, pentru că a lăsat sĕ se desvólte liber cestiunea. Trebue însĕ sĕ atragă atenţiunea Ven sinod la greutăţile şi mijlócele ce se recer la introducerea acestui obiect în scólele nóstre, şi că de unde sĕ se ia aceste mijlóce. Sĕ se cumpănéscă deci bine lucrul; óre nu sufere în contul acestui obiect, alte trebuinţe şi mai inteţitóre? Incântaţi de o idee, sĕ nu se precipiteze lucrul până ce nu vom avé un program bineprecisat încât pentru posibilitatea realisării aceste idei. Nime nu póte fi în contra, ca tinerimea nóstră sĕ nu se cultive în tóte direcţiunile, dar acésta sĕ se facă astfeliu, ca sĕ aibă şi durabilitate, nu ca póte în curênd se ne aflăm bănuiţi pentru cele făcute.

Dep. N. Cristea deasemenea observă, că deşi ideea e tare frumósă şi ar fi de dorit sĕ o vedem şi la noi realisată, dar trebue sĕ constate, că nu tóte dorinţele sunt şi realisabile. Trebue sĕ se recunóscă, că salarisarea învĕţătorilor astăḑi e insuficientă, în cea mai mare parte, deci nu se póte pretinde, ca invĕţătorii cu salarii mici sĕ participe şi la conferinţe şi la cursul lucrului de mână şi unii şi la esamenul de cualificaţiune, care încă se ţine vara, apoi de altă parte este sciut, că epitropiile nóstre parochiale, numai cu greu prestau şi diurnele pentru conferenţele invĕţătoresci.

Este de acord întru tóte vederilor Escel. Sale şi recomândă sinodului sĕ compĕnéscă bine cestiunea; apoi şi altfeliu partea raportului consistorial resp. propunerei comisiunei încât pentru mijlócele necesare, ar trebui sĕ se dea spre studiare comisiunei financiare.

Dep. Ioan Popescu deasemenea e de acord cu vederile Escel. Sale, ca sĕ nu precipităm lucrul, şi când înaltul presidiu ne pune în vedere tóte greutăţile, ce s'ar întimpiná la întroducerea acestui obiect în scólele nóstre şi împlinesce numai datorinţa, şi trebue sĕ fim recunoscĕtori, pentru espunerea ingrigirilor ce le are Inaltul presidiu, pentru ca sĕ ne putem îngrigi pentru delăturarea lor.

Nu trebue însĕ trecut cu vederea, că acest obiect în întréga Europa se discută cu cel mai mare interes, în Germania chiar şi ministeriul a întrevenit prin ordin, pentru lăţirea cât mai mare a acestui obiect, şi vorbitoriul e sigur, că, dacă nu se va întroduce prin autoritatea competentă, se va întroduce de sine, aşa cum, ceea ce de loc nu o ar afla recomandabilă, căci atunci trebue sĕ avem în vedere şi neajuusurile şi urmările acestei întroduceri, în tocmai ca şi când un rîu vine şi-şi taie alvia de sine, apoi se scie cum se întêmplă acésta.

Că mult puţin se rischéză, acésta nu se póte negá, dar nu este intreprindere, cu care sĕ nu fie împreunat şi un risic óre-care.

Nu se póte negá mai departe, că lucrul de mână are o mare inriurinţă asupra învĕţămêntului preste tot, i se dă un impuls şi desvóltă un interes pentru instrucţiune. Este în fine sciut, că mânile, au o însemnătate pentru viaţa omenéscă tot atât de importantă ca şi spiritul, şi astfeliu datori suntem sĕ ne îngrigim şi pentru perfecţionarea lor, şi în special noi românii, când este sciut, că la poporul nostru gustul pentru meserii e prea puţin desvoltat, şi acésta ar fi cel mai puternic remediu pentru de a desvoltá totodată gustul poporului pentru meserii. Este deci pentru propunerea comisiunei, şi nu se póte împedeca de greutatea aflării mijlócelor necesarii atunci, când la institutul nostru seminarial se speséză cu miile pentru alte lucruri, şi are firma speranţă, că fructele ce vor resultá dela întroducerea acestui obiect în scólele nóstre vor fi fórte mulţămitóre.

Dep. Dr. N. Olariu reflectând, că multe lucruri bune ar fi de dorit, d. e. cum e şi fondul de pensiune al preoţilor, dar s'a vĕḑut ce greutăţi se intimpină la punerea în practică, nu trebue sĕ ne lăsăm răpiţi, — aşa ḑicênd de acésta idee, şi se învĕţăm ceva şi din trecut, căci cam aşa s'a purces şi cu grădina de model de pomărit şi aḑi vedem, că nici pe departe nu se realiséză asceptările în acest respect, face deci următórea propunere:

Sinodul neîntrând în meritul acestei cestiuni, remite actul consistoriului archidiecesan spre studiare, făcênd un proiect detaiat, cu considerare la starea financiară, care sĕ-l ascérnă la procsima sesiune sinodală.

Dep. R. Patiţa susţine, ca sĕ se facă din centru un modest început, pentru că nu se póte negá, că pentru poporul dela sate are mare importanţă lucrul de mână, şi acésta cu atât mai vêrtos, căci în unele părţi s'a şi întrodus deja şi încă cu succes fórte bun, d. e. în Alba-Iulia, şi din cele prestate aici trebue sĕ conchidă, că la poporul nostru e talent spre acésta; şi dacă pentru instruirea cântărilor d.

---

2. Din Fragmente sunt tipărite în 8⁰:

Tom. I de 20 cóle
„ II „ 16 „
„ III „ 33 „
„ IV „ 25 „
* V „ 31 „
125 cóle
Tom. I traducere română de 24 „
Total 149 cóle

3. S'au tipărit deci în total 1,303 cóle, din cari scoţênd cele 303 cóle tipărite de ministeriu, remân tipărite de Academie 1,*000 cóle.*

V. *Manuscris de publicat.*

O cantitate însemnată de documente istorice mai este încă de publicat. Intre acestea cele mai însemnate serii sunt următórele:

1. Note istorice singuratice de Hurmuzachi, estrase din diferite documente făcute de Hurmuzachi în decursul cercetărilor sale în archivele Vienei. Tóte acestea vor formá al VI-lea şi ultimul volum din Fragmente.

2. Documente culese din archive sau copiate din cărţi de Hurmuzachi pentru anii 1300—1450. Acestea, combinate cu altele, vor formá partea 3 a a volumului I de Documente.

3. Documentele adunate, coordonate şi adnotate de dl Nic. Densuşanu pentru anii 1200—1575, cari mai sunt încă de tipărit, vor formá cam douĕ volume.

4. Documentele inedite procurate din archivele de stat din Veneţia şi din alte colecţiuni italiane, privitóre mai ales la anii 1,560—1750, vor formá material cam pentru trei volume.

5. Din archive şi biblioteci publice şi private din Polonia s'au procurat documente în limbile latină şi polonă din anii 1500—1700. Aceste documente vor forma materialul de douĕ volume.

6. Un volum de documente dela finele secolului trecut şi începutul secolului present.

7. S'a pregătit material pentru un al 8-lea volum, care va conţiné tóte memoriile, discursurile şi scrisorile politice ale lui Eudocsiu Hurmuzachi.

Preşedintele Academiei române: *M. Cogălniceanu.*

Secretariul general: *D. Sturdza.*

e. se speséză în institutul nostru seminarial considerabila sumă de 3000 fl., de ce se nu se speseze câte va sute de fl. pentru acest obiect, primesce propunerea comisiunei.

Dep. P. Cosma încă este pentru întroducerea acestui obiect în scólele nóstre populare, află însĕ, că obiectul nu e destul de studiat, ar fi de părere, ca cestiunea sĕ se transpună corpului profesoral seminarial spre studiare, ca eventual acest obiect sĕ se dee în sarcina unui profesor mai puţin ocupat d e. cum e prof. care propune legumăritul şi preste tot atari studii mai secundare.

Escel. Sa mai accentuând, că nime nu póte fi în contra promovărei intereselor culturale ale poporului, şi fiind că se vede un deosebit interes ca cestiunea sĕ nu se mai amâne, crede, că resolvirea cestiunei va afla mai bună deslegare, dacă se va primí propunerea:

Se autoriséză consistoriul, ca pe base sigure sĕ pună în lucrare instruirea în deprinderi cu lucru de mână după liniamentele din propunerile sale şi spre acest scop i se votéză un credit estraordinariu de 700 fl., în sarcina egală a fondului scolariu şi a celui seminarial; avĕnd consistoriul sĕ raporteze despre resultate la sesiunea anului viitoriu.

In fine dep. Dr. Il. Puscariu accentuază, că dacă s'ar mai aduce vre-un conclus, prin care deciderea cestiunei sĕ se mai trăgâneze, în afară ar trebuí sĕ facă impresiunea că nu e destul interes pentru resolvarea acestui obiect, asigură pe Ven. sinod, că consistoriul a studiat destul de bine cestiunea, şi nu mai e de lipsă sĕ se trăgâneze din an, cu atât mai vêrtos, căci nici greutăţile finanţiale nu s aşa de mari, ca acele sĕ nu se pótă învinge, şi mai bine duce la scop propunerea Escel Sale, ce o recomândă spre primire.

După-ce afară de dep. Dr. N. Olariu toţi ceialalţi propunĕtori 'şi revócă propunerile, punêndu-se la votare propunerea Escel. Sale, se primesce aprópe cu unanimitate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Zarand, 23 Aprile 1889. — Adunarea generală I. a despărţĕmêntului I. (Brad) a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din tractul Zarand. — Cercetarea scólelor populare prin inspectorul regiu Réthi: — Frecuentarea scólei. Cât este de neglésă frecuentarea scólei prin fetiţe. Causa negliginţei.

Aţi pune pumnul în gură, şi a tăcé, când veḑi, că indiferentismul a prins rĕdăcini în sinul unei corporaţiuni, a cărui membrii sunt educatorii poporului, este o laşitate. Un rĕu trebue combătut, ori unde s'ar iví el, chiar şi cu risicul de aţi face neplăceri. Mi voi face o datorie morală astă-dată, şi sper că ómenii de bine me vor aprobá.

La 14 şi 15 Aprile s'a ţinut în Brad adunarea I generală a învĕţătorilor din tract, constituiţi însubreuniune învĕţătoréscă încă dela anul 1880. Numĕrul învĕţătorilor în acest tract e de 41 inşi, toţi membrii ordinari ai subreuniunei. — A luat parte la adunare 16, ḑi şesespreḑece inşi din 41. — Un numĕr, carele vorbesce de sine despre interesul cel pórtă membrii faţă de subreuniune. In primii ani ai subreuniunei adunările au fost bine cercetate; dar cu timpul au început a fi tot mai slab cercetate; până am ajuns la numĕrul de 16 inşi. Şi ce e mai mult, chiar dintre membrii designaţi a ţiné prelegeri de model, nu participă. Intre acestia se numĕră, câţiva pedagogi eşiţi de 1 — 3 ani din institut, cari mâne, poimâne asceptă sĕ se facă preoţi. — Şi de unde sĕ provină acest indiferitism? O parte din învĕţători îţi ḑic, că nu capĕtă diurne la conferinţe, deşi în statute sunt provĕḑute! Acésta se însinuă drept causa neparticipărei.

Alţii au obiecţionat cu alte ocasiuni, că nu au cetit în jurnale despre ţinerea adunărei. Acum s'a trimis convocatoriu la fie-care învĕţătoriu acasă, ca sĕ nu se mai pótă scusá. Tot astfeliu prelegerile practice, ce erau sĕ se ţină, precum şi disertaţiunile s'au trimis la timpul seu fie-căruia. — Obiectele de pertractat au fost numai prelegeri practice şi disertaţiuni, partea administrativa s'a lăsat cu totul până la a dóua adunare generală.

Étă un scurt program!

1. Pertractarea cuvêntului „bute“, prelegetoriu I. Başa.
2. „Adiţiunea numerilor de mai multe numiri“ R. Jurca.
3. Tractarea „Uscatului“ prelegetoriu D. Rosiga.
4. Disertaţiunea „Cum s'ar puté îmbunĕtăţí starea materială a învĕţătorllor“ de Virgil Popescu.
5. Pertractarea literei „i“ cu son de jumétate, prelegetoriu El. Coţioiu.
6. „Subtracţiuuea numerilor de mai multe numiri“, Nicolae Craciun.
7. Pertractarea poesiei „Vaca fără viţel“, prelegetoriu M. Huţ.
8. Pertractarea „pronumelui personal“, prelegetor Savu Stănilă.
9. „De ce mijlóce are sĕ se folosécă învĕţătoriul pentru susţinerea ordinei pre lângă instrucţiune pe timpul prelegei, disertaţiune de Inocenţiu Bogdan.
10. Pertractarea „Obiectului,“ propunĕtoriu Nic. Simulescu.

Programa a fost precum se vede variată, dar durere! Dintre propunĕtori abia s'a presentat cei de sub numĕrul 1. 2. 5 şi 9, éră ceialalţi au strălucit prin absenţia lor, deşi sunt ómeni din scóla modernă. Aici nici neprimirea de diurne, nici nesciinţa despre ţinerea adunărei nu pot sĕ fie causa neparticipărei. Este curată nepăsarea faţă de reuniune. Atât propunĕtorii, cari n'au participat, precum şi ceialalţi absenţi se pot ḑvedé Joia prin Brad, deşi nu capĕtă diurne. Pentru-ce sĕ nu pótă vení dară, când e vorba de o adunare?

Scriitoriul acestor sire a venit la convingerea, ca cercetarea adunărilor reuniunilor învĕţătoresci în mod regulat, este strins legată de pedepsirea celor ce absentéză dela adunări. In tractul nostru precum şi în alte tracte, vĕḑênd învĕţătorii, că nu se aplicá nici o pedépsă la ceice nu participă, au început a se molipsí unii de alţii, şi astfeliu nu cercetéză adunările. O controlă strictă din partea Ven. consistoriu, ca pedepsele dictate asupra neparticipanţilor sĕ se esecute, ar aduce cu sine cercetarea regulată. E lucru dureros, că chiar aceia dintre învĕţători lipsesc dela adunări, cari au mai multă lipsă de ele.

Ce se mai ḑic apoi de incassarea tacselor

Ele restéză cu anii dea rêndul.

Pentru a finí odată cu nepăsarea, aici s'a luat conclus, ca neparticipanţii sĕ fie arĕtaţi cu numele la Ven. consistoriu spre a fi admoniaţi; éră încât pentru tacse fie care restanţier va fi citat la off ppesc. în persónă; şi la cas de a nu-şi plătí tacsa, se va împrocesuá pe calea civilă.

Este ultimul remediu. Până acum s'a luat lucrul tot cu buna, însĕ aşa s'a vĕḑut că nu merge.

Altcum adunarea a decurs în ordine cu atât mai vêrtos, că au participat învĕţătorii, cari totdéuna s'au interesat de scólă. Atâta pentru acum.

Bine ar fi dacă frecuentarea adunărilor reuniunei şi interesul faţă de ele, ar fi mai viu; dar în alte locuri, lucrul stă şi mai rĕu.

Inspectorul regesc de scóle Réthi L. a cercetat începĕnd din 16 Aprile până în 22 Aprile st. v. scólele nóstre confesionale din jurul Boiţei, Bradului şi a Baiei de Criş. După cât s'a putut observá dl inspector nu a prea fost mulţămit cu progresul, ce l'a constatat, afară de câte-va escepţiuni.

Notăm aci, că dl inspector astădată a esaminat afară de limba maghiară, din cetirea română, şi din comput, în unele locuri şi din geografie.

Că nu a putut fi mulţămit dl inspector Réthi cu progresul făcut este fórte uşor de esplicat.

Invĕţătoriul dela scóla populară din Brad a spus-o verde că: „pruncii nu cercetéză regulat scóla, şi cei mai mulţi au venit ieri şi alaltăeri în scólă“. Organele comunali nu şi fac absolut de loc datoria faţă de frecuentarea scólei. Se tot dau conspecte de absenţii şi nimenea nu-i pedepsesce, éră când se aude, că vine inspectorul în tract, plécă iuḑii şi plăeşii (gornicii) prin sat după prunci, de cugeţi că e potera întrégă în comună. Scólele se implu de prunci, dar ce folos, că nu sciu nimic, şi la acésta nu e de vină nici directorul, nici învĕţătoriul confesional.

Dl inspector are puterea în mână, şi se póte convinge, că aşa stă lucrul, dacă va cercetá, că în câte comune s'au pedepsit, cei-ce nu au frecuentat scóla. In timpul absolutismului scólele nóstre erau pline cu prunci, fiind că judele scia, că nu-o póte duce cu minciuna, oficialul de aceea e pus ca sĕ-şi facă datoria, éră nu pentru scopuri de corteşire etc. etc.

Ba, sĕ nu ḑic vorbă mare! In unele comune se pedepsesc pruncii, dar la finitul anului, când elevul şi aşa nu mai profită nimic; éră părinţilor se fac pagube de ḑeci de floreni.

Primele liste de absenţii, ce se dau tómna, ar trebuí ca sĕ se pedepséscă; atunci sa'r mai putea face ceva.

Mai bătĕtoriu la ochi a fost pentru domnul inspector că fetiţele în unele comune lipsesc cu totul din scólă. —. Este un rĕu al cărui urmări sunt fórte triste; fiind că femeia care are un rol aşa însemnat în educaţiune nu se împărtăşesce de loc din instrucţiune. — Causele în unele comune le aflăm în situaţiunea locuinţelor, cari sunt în mare depărtare unele de altele, şi preste érnă, fiind comunicaţiunea fórte cu greu, fetiţele nu pot sĕ cerceteze scóla. S'ar puté însĕ cerceta prin fetiţe cel puţin tómna şi primăvara! Acésta însĕ nu se face, fiind că organele comunale se indestulesc dacă pot aduna la timp de lipsă pruncii la scólă, dar pentru fetiţe puţin, ba de loc nu se interesézá. — Dee mână de ajutoriu organele comunale autorităţilor nóstre cofesionale parochiale şi frecuentarea scólei, încât nu sunt la mijloc imposibilităţi fisice, va deveni mai numerósă, şi atunci şi progresul va devení mulţămitoriu. — *Corespondentul*

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a făcut mai multe vênătóre de cocoşi de munte, cari au avut un succes bun. — Cura, ce o face Maj. Sa împĕrătésa-regina la Wiesbaden a ameliorat în mod simţitoriu starea sanitară a Maj. Sale. — Principele Leopold şi archiducesa Gisela au părăsit Viena şi au sosit la München. — Archiducesa vĕduvă Stefania va sosí dimpreună cu fica sa la castelul din Laxemburg.

* (Sinod). Sinodul bisericei autocefale române din România a fost convocat în sesiunea de primăvară pe ḑiua 1 Maiu 1889, conform art. 13 din legea pentru alegerea metropoliţilor şi episcopilor eparchioţi, cum şi al constituirei sfântului sinod al sf. biserici autocefale ortodocse române.

* (Maial.) Petrecerea de vară a elevelor dela scólele române din loc, ce s'a ţinut Sâmbătă — ca şi în anii trecuţi — a fost fórte veselă, şi bine cercetată şi de un numĕr considerabil de familii şi aprópe toţi membri din comitetul asociaţiunei. Timpul de astădată a fost fórte favorabil.

* (Învitare). Prin aceasta se dechiară de convocată adunarea generală ord. a Reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur pe *2 Iuniu a. c. st. n.* în scóla gr. cat. din Mediaş la 1 óră d. m., la care e învitat fie-care membru al Reuniunei precum şi fie-care binevoitoriu al ei. Şedinţa comitetului la 11 óre a. m.

Cele mai însemnate obiecte de pertractare sunt: alegerea comitetului permanent, a preşedintei, cassieresei şi a bărbaţilor de consiliu; raportul comitetului despre activitatea sa din periodul espirat, absolutoriul cassieresei, şi propuneri, cari ţintesc prosperarea Reuniunei.

Mediaş, în 1 Maiu, 1889.

Cu tótă stima

Maria Roman, preşedintă.

* („Moralitate publică la noi“.) A susţiné în public fără pic de gêne, că ai făcut bisericei un câstig de atâtea mii de flor., pe când biserica în forul ei suprem constată cu cifre, date şi documente publice şi private, pe cari nimenea nu le a tras la îndoélă, nici chiar ómeni de ai tei, cari au fost presenţi că tu o ai păgubit cu 5000 şi mai bine de fiorini, şi a te pune apoi după spatele altuia şi a învinovăţí pe alţii, --- acésta în adevĕr este moralitatea publică la ómenii dela „ḑiariul oposiţional, naţional-liberal.“

* (Comite suprem). Prin o preainaltă decisiune, la propunerea ministrului de interne, comitele suprem al ctt. Timişóra, Sigismund Ormos, a fost ridicat din postul seu şi s'a denumit în locul dênsului deputatul Timişórei Dr. Victor Molnár.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din din Sibiiu a escris concurs cu termin de 2 sĕptemâni pentru ocuparea postului de magistru postal in comuna Deda (ctt. Mureş-Turda,) care e împreunat cu o léfă anuală de 150 fl.; 40 fl. spese de cancelarie şi 12 fl. pentru inmanuare; afară de acésta o remuneraţiune corĕspunḑĕtóre pentru intreţinerea unei cariolete, ce va circulá pe fie care ḑi între Deda şi Jeciu; depărtare de 14 klm. Reflectanţii au a depune deodată cu asternerea suplicei şi o cauţiune de 100 fl.

* (Serbare). Societatea „Carpaţi“ va serbá Mercuri în 3/15 Maiu 1889 amintirea adunărei naţionale dela 3/15 Maiu 1848 din Transilvania prin un mare banchet.

* (O corónă pentru regina Natalia). Se anunţă din Bĕlgradul Sêrbiei, că un comitet de dame a comandat la Viena o corónă cu frunze de aur, cu insigniile Sêrbiei, ér în mijloc portretul regelui Alesandru, încungiurat de diamante. Pe marginea corónei sunt gravate următórele cuvinte: „In aducerea aminte de 6 Maiu 1889.“ O deputaţiune de dame va predá acest cadou, care costă 20,000 franci, reginei Natalia la Jalta, ca semn al stimei, ce o au damele sêrbe pentru regina lor.

* (Dela esposiţia din Paris.) Doue curiosităţi puţin comune au adăogat interesul la tóte acele, cari sunt deja anunţate pentru esposiţiunea din Paris: 1. Un lanţ de aur care intră în un degetar de cusut, lung cu tóte acestea de şase metri. Lanţul se compune din inele simple circulare. 2 O luntre care se póte transformá, la trebuinţă, în trasură elegantă, cu róte, care se desfac în şepteḑeci şi patru de bucăţi, séu în balon cu o forţă ascensională de 500 chilograme.

Loterie.

Sâmbătă în 11 Maiu 1889.

Timişoara:	**37**	**76**	**48**	**46**	**89**
Viena:	**42**	**23**	**48**	**19**	**59**

Conspect despre starea scólelor în decursul anului scolariu 1888/9 *).

Numĕrul curent	Protopresbiteratul	Numĕrul comunelor bisericesci			Susţin scólă proprie			Nu susţin scólă proprie			Dintre acestea parte sunt afiliate la scóle de ale nóstre, parte elevii nostrii cercetéză scóle strĕine, anume :																		Numĕrul învĕţătorilor actuali.	Dintre acestia sunt:			Observări.
											Afiliate		greco-cath.		Rom. cath.		Ev. refor.		Unit.		Ev. luter.		De stat		Comun.		Grăniţăr.						
		matr.	filii	Suma	matr.	filii	Sum.	matr.	filii	Sum.	m.	filii	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.		Def.	Prov.	Tol.	
1	Abrud	23	—	23	19	—	19	4	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	10	—	9	
2	Agnita	37	2	39	34	1	35	3	1	4	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	21	4	12	
3	Alba-Iulia	37	3	40	25	—	25	12	3	15	8	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	25	5	4	16	m. 1 nu e scólă.
4	Avrig	24	—	24	22	—	22	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	26	13	3	10	
5	Bistriţa	20	8	28	18	—	18	2	8	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	19	13	3	3	8 fil. fără scólă.
6	Bran	22	—	22	22	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	28	3	3	
7	Braşov I.	16	1	17	15	1	16	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	33	29	2	2	
8	Braşov II.	15	13	28	12	1	13	3	12	15	—	2	—	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	2	6	—	—	21	17	—	4	
9	Câmpeni	20	—	20	16	—	16	4	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	10	1	8	
10	Cetatea de pétră	17	—	17	14	—	14	3	—	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1	—	13	
11	Cluş	34	12	46	32	3	35	2	9	11	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	35	6	7	22	m. 1 e gólă.
12	Cohalm	21	17	38	19	—	19	2	17	19	—	—	—	—	—	—	—	8	1	—	—	4	1	2	—	1	—	—	20	13	3	4	2 fil. góle.
13	Deş	27	5	32	21	—	21	6	5	11	4	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	21	6	1	14	
14	Deva	28	26	54	19	2	21	9	24	33	1	19	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	1	—	3	1	20	5	2	13	
15	Dobra	14	12	26	13	3	16	1	9	10	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	8	2	8	
16	Făgăraş	35	2	37	31	—	31	4	2	6	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	34	12	8	14	
17	Geoagiu I.	30	7	37	23	—	23	7	7	14	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	23	7	1	15	
18	Geoagiu II.	27	3	30	22	—	22	5	3	8	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	9	13	
19	Haţeg	46	30	76	20	—	20	26	30	56	2	10	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	15	5	1	—	20	6	—	14	Fără scólă 2 m. 9 f.
20	Ilia	26	19	45	25	6	31	1	13	14	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	10	2	19	
21	Lupşa	27	3	30	20	—	20	7	3	10	6	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	4	3	13	
22	Mediaş	19	5	24	14	1	15	5	4	9	—	1	3	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	15	9	—	6	
23	Mercurea	24	1	25	21	—	21	3	1	4	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	28	12	13	3	1 fil. fără copii.
24	Murĕş-Oşorheiu	19	13	32	19	—	19	—	13	13	—	4	—	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	7	2	4	3 fil. fără scólă.
25	Orĕştiă	30	6	36	27	1	28	3	5	8	2	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	18	2	11	
26	Reghin	21	5	26	21	1	22	—	4	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	21	9	1	11	
27	Sĕlişte	13	—	13	13	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	20	5	2	
28	Sebeş	29	4	33	27	—	27	2	4	6	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	39	18	11	10	
29	Sibiiu	29	4	33	26	—	26	3	4	7	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	22	13	5	1 m. 3 fil. fără învĕţ.
30	Sighişóra	27	14	41	25	2	27	2	12	14	—	2	1	—	—	—	—	4	—	1	—	3	—	—	1	1	—	—	30	10	7	13	1 fil. fără copii de scólă
31	Solnoc	17	—	17	14	—	14	3	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	3	1	10	
32	Têrnava inferióră	22	4	26	16	—	16	6	4	10	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	16	2	1	13	1 fil. fără prunci.
33	Têrnava superióră	18	15	33	15	1	16	3	14	17	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	6	—	2	1	2	—	—	16	—	4	12	3 " " "
34	Treiscaune	22	34	56	16	2	18	6	32	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	32	—	—	20	14	4	2	
35	Turda	28	—	28	13	—	13	15	—	15	—	—	6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	13	2	3	8	
36	Unguraş	21	5	26	20	1	21	1	4	5	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	12	1	8	
37	Zarand	50	12	62	37	2	39	13	10	23	13	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	21	7	11	
	Suma .	935	285	1220	766	28	794	169	257	426	60	113	26	17	1	4	4	16	1	3	5	13	29	12	26	47	12	1	894	403	133	358	5 m. 31 f. fără scólă.

---

*) Aflăm de interes se publicăm şi aceasta tabelă sinoptică aclusă la raportul scolariu, care arată fórte esact starea scólelor nóstre, ce este a se atribuí zelului dlui referent scolariu Mateiu Voilean, care a adunat şi prelucrat aceste date.
Red.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
		7.11	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriş	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuş	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaş	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaş	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.45**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apaţa	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.45	—	—	**9.52**
	1.55	**5.37**	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.10	—	**7.10**	—
Feldioara	**4.56**	—	7.31	—
Apaţa	**5.37**	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighişoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaş	10.37	—	**11.47**	—
Copşa mică	10.59	—	**12.02**	—
	11.16	—	**12.09**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaş	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuş	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluş	5.56	—	**5.—**	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireş	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	**1.33**	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	**3.29**	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	--	—	1.11

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2. -
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.09**	11.37
Şibot	—	**11.39**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuş	8.59	**1.16**	1.26

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	**6.40**
Petroşeni	12.30	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	**9.45**

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.12	**9.02**

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	**9·61**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.35**
Şeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneş	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneş	—	9.45	**10.50**
Şeica mare	—	10.20	**11.20**
Copşa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.21**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.13**
	6.—	4.58	—
Reghinul - săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	**8.—**
Oşorheiu	—	10.20	**9.49**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 49 Sibiiu, Joi 4/16 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Maiu.

Sunt acum trei ani de ḑile, decând conventiunea vamală încheiată între statul nostru şi România a fost anunţată de ambele părţi, şi justele asteptări a se stabilí nisce relaţiuni mai amicabile între aceste state nu află rěsunetul dorit nici la noi, nici în România, sau cel puţin nu-l află în aceea měsură, cum ar fi de dorit sě l afle.

Trei guverne s'au perondat în statul român, fără ca vre-unul din ele sě fi iniţiat pertractările în acest respect, ci lucrurile stau tot acolo, unde au fost intrerupte la 1886.

Românii din România vor cu ori ce preţ sě-şi creeze o industrie proprie în ţéră, şi până la un punct óre-care nisuinţa lor este justificată. Agrarii nostrii cei din Ungaria şi cei din Transilvania vor cu ori ce preţ sě impedece întrarea cerealelor şi vitelor române în ţéră şi în respectul acesta nici ţinuta lor nu este de tot de condamnat. Numai cât tendenţele acele dóue — duse la estrem — nu sunt dictate de interesele tuturor cetăţenilor nici a unei ţěri, şi aşa ar fi de dorit, ca moderaţiunea şi ecuitatea sě-şi ia locul lor, dacă e ca bogatul şi sěracul, sau — în termini economici vorbind — capitalul şi munca se pótă trăí unul lângă altul fără de a produce nisce evoluţiuni păgubitóre intereselor consumătorilor.

Înlesnirile făcute de guvernul român fabricanţilor şi celor ce şi au făcut stabilimente în ţéră nu se dovedesc din de ajuns, ca sě pótă impedecá productele industriale din alte ţěri, de unde urméză, că acele tacsate cu vămi grele — ele lovesc în prima linie pe cei ce au trebuinţă de atari producte şi pe cari sub alte impregiurări le ar fi putut avé cu preţuri reduse.

Dar nici că e posibil ca sě se pótă creá o industrie proprie în o ţéră în câţiva ani şi aşa aderenţii sistemului protecţionist din ce în ce vor trebuí sě vină la convingerea, că este numai păgubitoriu pentru interesele ei impedecarea productelor industriale, până nu ai în ţéră cuantitatea câtă se recere şi aceea calitate, pe care ţi o ofere industria strěină, perfecţionată de ḑeci de ani, după multe esperimentări în drépta şi în stânga şi după jertfe colosali, cari le a adus capitalul cel mare spre a o face capabilă de concurinţă pe piaţele strěine.

Trăim în timpuri, în cari cumpěrătoriul numai în linia a doua intrébă de provenienţa obiectului, ce cumpěră, dar totdeuna se intrébă, că cum e de bun şi în ce raport stă cualitatea cu preţul.

Dar nici aceste consideraţiuni nu le avem noi, când meditàm asupra rěsboiului vamal şi l facem de obiect al cercetărilor nóstre, căci cele pomenite mai sus sunt deja principii economice stabilite de toţi naţional-economistii, ci noi avem în vedere raportul, ce trebue sě esiste între douě state vecine, a căror interese atât sunt de legate unele de altele încât, unul fără altul pe multă vreme nu pot sě esiste.

Agrarii nostrii věd cu ochii, că grânele lor sunt încă şi mai eftine decât la 1886, când intrau grânele române libere de port în ţéră şi acésta din motiv, că făina ungară e tacsată cu vămi, şi astfeliu nu pótetrece graniţa liberă ca până acum trei ani şi acésta e o rubrică însemnată în contul producţiunei grâului.

Singur vitele par a se fi urcat cu ceva şi cu deosebire rimătorii, dar considerând pagubele, ce le au cu deosebire transilvanenii de prin comitatele mărginaşe din rěsboiul vamal, emigrările în masse, ce se continuă în tóte ḑilele din causă, că meseriaşii nu află pieţe pentru productele lor, aici rěul este cu mult mai mare, decât ca sě nu atragă atenţiunea ómenilor de bine şi sě i siléscă sě reia firul intrerupt de trei ani de ḑile în paguba ambelor ţěri şi sě restabiléscă nisce legături mai convenabile intereselor tuturor locuitorilor şi nu numai a unei părţi de ómeni.

Industria de regulă se desvóltă după-ce premerg cele mai intinse cunoscinţe din agricultură şi după ce poporul se ridică din starea patriarchală şi are trebuinţe mai multe, pe cari simţěndu-le el, se aplică la meserii, cari trebue sě premérgă fabricilor în ori care ţéră şi aşa nici România nu póte face salturi în desvoltarea ei, ci trebue sě urmeze cursul regulat de desvoltare. Până atunci însě nu e ertat ca sě fie păgubit ţěranul prin prohibiţiuni, cum sunt cele ce urméză aḑi din rěsboiul vamal cu Austro-Ungaria şi din care profită mai mult evreii şi alţi traficanţi strěini.

Dar apoi şi consideraţiunile politice nu pot fi tocmai de tot trecute cu vederea. La 1875 tot guvernul dlui Catargiu incheiase convenţiunea cu Austro Ungaria şi póte că atunci ca stat fără independenţă şi la vederea evenimentelor ce se pregătiau cu mai puţin noroc o a putut încheia ca cum o ar puté aḑi, când şi cei din Austro-Ungaria sciu apreţiá insemnătatea statului român mai bine ca înainte de acésta cu treispreḑece ani. Deci bunăvoinţă sě fie, şi mai pre sus de tóte susceptibilităţile sě se lase o parte, căci e timpul suprem ca lucrurile sě vie ér în ogaşa cea veche şi calea cea óblă — în interesul ambelor ţěri.

Revista politică.

Biserica nóstră şi-a deschis drum sigur în viitoriu. Lucrările şi resultatele congresului din tómna trecută, precum şi ale sinódelor ordinare din primăvară, o garantéză cu doveḑile cele mai puternice, şi foile, atât din statul nostru, cât şi strěine, nu pot trece cu vederea acest fenomen, făr a luá notiţă despre el şi al comentá după spiritul de naţionalitate şi nuanţele politice, la cari aparţin.

Ori cum ar comentá ele, pentru noi fenomenul nu póte sě fie decât îmbucurătoriu. Autonomia bisericei se pronunţă tot cu mai mare ponderositate, cu tóte încercările vrăşmaşe d'a ne nimicí libera desvoltare, ce ne a mai rěmas pe acest teren, şi cu tóte însinuările meschine, de cari se folosesc aceia, cari nu ne pot vedé trăind unii lângă alţii, şi cari pentru merite false sunt adeseori învredniciţi cu posturi grase.

Scóla parlamentară, ce o facem acum numai noi între noi, şi la care iau parte fruntaşii şi cei mai ilustri bărbaţi cei avem noi poporul românesc, ne pregătesce pentru timpii viitori, când constelaţiunea internă politică a statului nostru se va schimbá după adevěratele principii de dreptate şi egalitate.

Şi nu putem sě fim decât mândri, când în fruntea acestei scóle avem un bărbat ca actualul archiereu, al cărui simţ de dreptate, tact politic şi isteţime diplomatică a impus atât de mult, încât în cea mai înaltă legislativă a ţěrei a pus în mirare chiar şi pe cei ce pe tóte cărările căutau a ne face imposibili.

O singură dorinţă mai avem: Statul sě remunereze meritele bisericei în měsura, în care ea lucră pentru promovarea intereselor statului, fără a o mai atâcá, ca în modul acesta în adevěr sě se împlinésca canónele: că statul se conservéză prin biserică, ér biserica prin stat.

Şi când sub aceste vederi privim cu încredere în viitoriul bisericei şi prin urmare şi al naţiunei nóstre, nu putem decât sě aruncàm văl negru preste trecutul posomorît, sě pronunţàm cu respectul cuvenit numele acelora, cari au luptat şi s'au sacrificat pentru consolidarea bisericei nóstre, totdeodată însě sě lucrăm cu mic cu mare sub conducerea înţelepţilor archierei, pentru a ajunge la limanul mult dorit.

Prin cercurile parlamentare din Budapesta s'a rěspăndit faima, că ministrul preşedinte, dl Tisza, este hotărît a îndeplini de finitiv postul de minístru de interne, şi acésta mai ales în urma mai multor atacuri, ce s'a năpădit asupra politicei, ce se urméză, că adecă se ridică o mulţime de comiţi supremi, făr ca mai nainte şeful ministeriul de interne sě fie stabil. Până în momentul de faţă tot lucrul zace încă numai pe combinaţiuni şi acésta dovedesce, că premieriul nu se cam pré încrede în persónele, ce le are în vedere şi nu mai ales în acest timp, când de tóte părţile începe a se sgâlţăí esistinţa guvernului.

Oposiţiunea se plânge de decăderea, la care a ajuns ţéra şi mai ales clasa de mijloc a poporaţiunei

---

FOIŢA.

Iacob şi Ioan.

Iacob şi Ioan erau, aşa ḑicênd, botezaţi într'o apă, şi fiind-că erau tot odată şi vecini: mai uşă de uşă, se pomeniră încă de când se învěţau a vorbí aşa de buni pretini, încât nici doi fraţi nu se putéu nărăví mai bine ca ei.

Despre purtările lor cele slabe sě lăţì vestea preste satul întreg, de şi ei abia ajunseră etatea de 12 ani.

Părinţii lor ar fi voit în tot ciasul sě móră, căci se săturaseră a mai răbdá ocări dela unii şi dela alţii pentru scandalurile, ce le făceau. De multe ori le-ar fi sucit grumazii ca la nisce pui de vrabie, dacă nu s'ar fi temut de pěcat.

Bătutu-i-au părinţii lor de nenuměrate ori, aşa încât trebuiau sě zacă pe pat mai multe ḑile; ba îi mai băteau fără léc de milă şi strěinii, dar tóte înzadar, căci pe cât cresceau pe atâta încă şi mai mult cresceau şi năravurile lor cele rele şi stângace.

Părinţii lor ne mai sciind pe ce cale sě mai apuce cu aceşti copii, — se deciseră ca sě-i trimită la scólă, ca sě mai cerce şi învěţătoriul cu ei; însě ei când auḑiau pomenindu-se de scólă, fugiau ca necuratul de tămâe. „Capra încă nu merge în têrg de voe bună“, ḑiceau părinţii lor, şi cu voe, mai mult fără de voe, au fost siliţi sě mérgă cu părinţii lor până la scólă.

Dându i în sémă învěţătoriului, cea dintâiu rugare le a fost, că de nu se vor purtá omenesce sě pună bâta pe spatele lor şi sě nu lasă nici un os citov sub pelea lor. La acestea învěţătoriul în faţa lor rěspunse: că el nu crede, că ei, Iacob şi Ioan, se vor purtá aşa de rěu ca el sě-i pedepséscă cu nuiaua sau cu bâta.

În ḑiua dintâiu ei petrecură în scólă fără ca séra sě-şi pótă da séma de tóte ce auḑiseră şi věḑuseră în scólă.

În ḑiua a doua, când Iacob şi Ioan veniseră la scólă mai cu voe bună, după ce învěţătoriul prin o prelegere făcù deosebire şi comparare, între un copil bun şi între un copil rěu, şi despre sfêrşitul unuia şi a altuia, începù cu scolarii prelegerea din cetit.

După ce Iacob şi Ioan auḑiră pe micuţii lor conscolari, cum cetesc de frumos deşi aceia erau cu mult mai micuţi decât dênşii, începură a devení mai gânditori; ba începură a se împretení cu micuţii lor conscolari şi a cere multe sfaturi dela ei.

Părinţii lui Ioan, cari aşteptau ca fiul lor în cele 2—3 ḑile cât a fost la scólă sě înveţe câte şi mai multe, věḑênd, că Ioan al lor nu scie cât ar poftí dênşii, începură al smintí dela scólă, aşa că el mergea la scólă numai pe apucate şi când îl tăia pe el capul.

Iacob, care mergea regulat la scólă, începù a iubí scóla şi cartea şi învěţa cât era ḑiua, de-ţi era mai mare mila de el, câtă silinţă îşi da ca sě pótă fi şi el odată cu ceialalţi scolari într'un rênd. El věḑênd, că Ioan cât a rěmas de departe înděrăptul lui şi că el nu se mai continesce dela nebuniile lui sě hotărì ca nici se nu mai stea de vorbă cu el şi astfeliu Iacob a apucat pe calea cea bună ér Ioan a ţinut calea de mai nainte.

Pe Iacob toţi îl iubiau şi ar fi voit sě fie al lor, ér pe Ioan toţi îl urau şi strigau după el ca după lup.

Pe Iacob pentru purtarea cea bună l-au ajutat mulţi ómeni din sat ca sě înveţe şi mai departe, căci părinţii lui erau sěraci. Din Iacob în urmă se făcù un om vrednic, cu care sě mândriau ómenii din satul lui; ér pe Ioan nici de păstoriu la vite nu se încumeta al alege nimenea. *I.*

Rĕul se va inlăturá, a ḑis deput. Petrich, dacă se va redá natiunei dreptul de a dispune ea de sine. Fii ungurilor sunt trecuţi cu vederea în armată şi sunt consideraţi numai ca material. Ţara e sleită în cele economice, pe lângă acésta mai ese şi o sumă considerabilă până la 50 de milióne din ţară pentru producte strĕine. Curtea e austriacă şi ungurul nu póte gustá dela curte decât numai fâlfâirea stégului negru galbin la palat, care semnaléză presenţa Maj. Sale. Dar naţiunea, carea a apĕrat odinióră întréga Europă nu se va uitá pe sine, ea va încinge sabia şi va nimicí întregul sistem.

După terminarea desbaterilor asupra bugetului vor mai urmá numai unele desbateri asupra iustiţiei precum şi unele credite estra-ordinare şi cu acestea sesiunea se va închide. Convocarea delegaţiunilor se crede, cá se va face pe 12 Iuniu.

Parlamentul vienes a terminat cu desbaterile proiectului de buget şi încă în sĕptĕmâna acésta el va fi înaintat casei magnaţilor, unde se va votá.

Notificarea, ce o a făcut regele român curţilor strĕine despre proclamarea principelui moştenitoriu, a făcut bună impresiune la guvernele strĕine. Unele din ele s'au şi grăbit a rĕspunde. In 13 l. c. regele Carol a primit pe representanţii: german, austro-ungar, şi belgian, cari iau predat regelui în mod sĕrbătoresc rĕspunsul la notificare.

Reacţiunea în Italia devine tot mai puternică şi mai îngrigitóre pentru actualul ministru president. Oposiţia acusă, că sub sistemul lui Italia a devenit servilă Germaniei şi Austro Ungariei astfeliu, că cele mai vitale interese ale ei şi anume cele economice şi industriale sufer într'un mod fórte simţitoriu. Pagubele aceste enorme provin numai din politica ostilă Franciei, care ca o mamă bună a Italiei a voit sĕ dea fiicei sale o învĕţătură aspră pentru a se puté orientá mai bine în viitoriu. Italienii pretind, ca sĕ se facă ori ce paşi pentru a înduplecá Francia a deschide vamele din spre partea Italiei. — Crispi a declarat, că va rĕmâné credincios alianţii cu puterile centrale, cât timp va mai stá pe banca ministerială.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a V-a, ţinută la 20 Aprile a. c.

(Încheere).

După terminarea raportului comisiunei scolare la ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei financiare, care prin referentul seu Dr. Aurel Brote referéză asupra raportului consistoriului archidiecesan de dto 15 Aprile 1888 Nr. 3105, prin care se substerne raţiociniile fondurilor, fundaţiunilor şi depositelor archidiecesane pentru anul 1888, cetindu-se, la propunerea comisiunei —

Raportul se ia de basă la pertractarea specială, îndrumându-se consistoriul archidiecesan ca pe viitoriu sĕ substérnă raţiociniile fondurilor cu un raport meritoric.

Trecênd la desbaterea specială a raportului, la propunerea comisiunei sinodul ia următórele concluse:

I. Consistoriul archidiecesan se indrumă a dispune în mod acomodat ca oficiul cassei sĕ fie însciinţat la începutul anului scolariu despre numĕrul elevilor primiţi în seminariul andreian, pentru a se puté conformá cu raţiociniile respective.

II. Consistoriul archidiecesan se indrumă de nou a face paşii necesari pentru încassarea subvenţiunei dela stat de 1000 fl. pentru seminariul andreian, eventual dacă încassarea n'ar fi posibilă, a comunicá în procsima sesiune causele, din care se refusă plătirea

III. Constatând sinodul cu regret, că ajutórele tru biserici şi scóle din fundaţiunea Şaguniană preliminate pro 1888 şi resturile remase din anul 1887 nu s'au plătit, consistoriul archidiecesan se indrumă de nou a se ingrijí ca sĕ se licuideze şi plătéscă aceste ajutóre.

IV. Raţiociniile pro 1888 se apróbă şi consistoriului archidiecesan se dă absolutoriul, ér pentru supererogatele cuprinse în raport se dă îndemnisare.

Raportul comisiunei n'a provocat vre-o discusiune mai intensivă, decât presidiul declară, că în urma morţii fostului ministru de culte şi instrucţiune publică încă nu i-a succes regularea ridicărei ajutoriului restant pentru seminariu, are însĕ cea mai bună speranţă, că în scurt timp, şi póte şi mai cu uşurinţă, îi va succede regularea acestei afaceri; ér încât pentru asemnarea ajutórelor din fundaţiunea Şaguna pe anul trecut până la finea lui Iuniu încă nu e prea târḑiu după normele bugetare, şi acésta întârḑiere e a se atribuí numai împregiurărei, că a fost pré mult ocupat cu alte agende póte şi de mai mare inteţire, lucrul însĕ se va regulá cât mai îngrabă.

Dep. R. Patiţa în privinţa distribuirei ajutórelor din fundaţiunea „Andronic" ar dorí ca acele sĕ se impartă proporţionat cu diferitele meserii, şi unele meserii espres sĕ se indigiteze în concurs. Ér în privinţa împărţirei ajutórelor din fondul Rudolfin observă, că a observat între cei împărtăşiţi pe unii preoţi, cari nu sunt vrednici a se împărtăşí de ajutóre.

Presidiul observă, că arangiarea meseriilor nu e chemarea consistoriului, acelea trebue sĕ se desvólte de sine, după cum le reclamă trebuinţa, şi astfeliu în acéstă privinţă ar fi aprópe imposibil a se satisface dorinţii dlui dep R. Patiţa. In ce privesce împărţirea ajutórelor din fondul Rudolfin unor preoţi nevrednici declară, că împărţirea ajutórelor se face de regulă cu considerare la raportul protopresbiterului concernent, şi dacă s'ar fi întêmplat cu tóte acestea ca un preot nevrednic sĕ fi fost împărtăşit de ajutoriu, rógă pe dl deputat, sĕ facă o notă la consistoriu, ca sĕ revină asupra respectivului preot.

Dep. N. Strĕvoiu revine asupra ajutoriului, ce i s'ar fi votat comunei Tărlungeni din fundaţiunea „Şaguna" pentru scopuri scolare de mai mulţi ani, şi încă nu i s'a solvit.

Presidiul observă, că fără act nu póte scí, când şi cât ajutoriu i s'a votat, dar ceea ce póte susţiné e, că tare de mult nu i s'a putut votá, şi la timpul seu alăturea, cu alte comune, dacă i s'a votat ajutoriu, şi acésta comună şi-l va primí.

După aceste reflesiuni, punêndu se la vot propunerea comisiunei se primesce, ér dep. R Patiţa în necs cu acest raport face următoarea propunere:

Pentru ţinerea în evidenţă a averei inmobile a archidiecesei atât din localitatea reşedinţii, cât şi cea din afară precum şi pentru o mai uşóră controlare a venitelor acestor realităţi senatul epitropesc consistorial se alăture pe viitoriu un conspect respective inventariu despre acestea realităţi, în cari sĕ obvină următórele rubrici:

Numirea localităţii, unde se află realitatea.

La edificii numirea stradei şi Nr. conscripţiei sau la pămênturi Nrii top.

Preţul cumpĕrării.

Chiria sau arênda esprimată în bani.

Spesele pentru reparaturi, spesele de contribuţiune apoi venitul curat.

Meniţiunea realităţii.

Acésta propunere se primesce.

Şedinţa se închee la 2 óre d m.

Şedinţa a VI a ţinută la 21 Aprile a. c.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

După autenticarea protocolului şi presentarea esebitelor la ordinea ḑilei se pune continuarea raportului comisiunei financiare, care prin referentul seu Dr. Aurel Brote referéză asupra raportului general al consistoriului archidiecesan din 12 Aprile 1889 Nr. 3104 Epitr., care la propunerea comisiunei —

Se primesce de basă la desbaterea specială şi se alătură la protocol

In desbaterea specială asupra acestui raport aliniele 1, 2, 3, 4, 5 despre schimbarea oficialilor cassei, numĕrul pieselor intrate şi al actelor neresolvite, la propunerea comisiunei,

Se iau spre sciinţă.

Comunicarea despre conversiunea unei sume de 151,799 fl. obligaţiuni rurale transilvane vinculate în obligaţiuni noue de stat de $4^0/_0$ şi vinderea de 27,400 fl. bonuri rurale transilvane nevinculate, la propunerea comisiunei

Se ia spre sciinţă, aprobându se conversiunea.

Ce privesce esaminarea cifrelor remâne a se face în sesiunea viitóre a sinodului cu ocasiunea esaminărei raţiociniilor pe anul 1889.

Comunicarea despre impărţirea ajutórelor din fondul Rudolfin, din fondul bisericilor, din fondul scolariu şi din fondul Andronic, la propunerea comisiunei

Se ia spre sciinţă.

La punctul din raportul general referitoriu la cumpĕrarea caselor Nr. 28 strada Poplăcii, şi Nr. 33 Spinarea cânelui cu suma de 19,000 fl. în conformitate cu propunerea comisiunei sinodul decide:

Deşi investigarea de 19,000 fl. în casele Nr. 28 strada Poplăcii, şi 33 Spinarea cânelui din punct de vedere financial nu se póte numí favorabilă, considerând, că casele sunt inmediat invecinate cu reşedinţa archiepiscopéscă şi seminariul Andreian, cumpĕrarea se ia spre sciinţă.

Comunicările despre starea raţiociniilor parochiilor conform propunerei făcute de comisiune

Se iau spre sciinţă, insărcinându se consistoriul a nu încetá de a luá mĕsurile cele mai riguróse în contra protopresbiterilor negligenţi,

Punctul din raport despre starea raţiociniilor diferitelor fonduri şi fundaţiuni administrate de comune bisericesci, la propunerea comisiunei

Se ia spre sciinţă, în asteptare, că consistoriul va ingrijí, ca raţiociniile fundaţiunilor acestora sĕ vină în regulă.

La punctul din raport privitoriu la raţiociniul tipografiei archidiecesane comisiunea face următórea propunere:

Sinodul 'şi esprimă regretul, că consistoriul n'a urmat nici de astădată însărcinărei de atâtea-ori repeţite, de a substerne raţiociniile restante, şi îşi renoesce indrumarea pentru substernare.

Cu delăturarea acestei propuneri făcute de comisiune, sinodul la propunerea depuatului Parteniu Cosma ia conclusul:

Deóre-ce raţiociniile tipografiei archiedecesane s'au presentat aḑi, se reservă pronunţarea asupra lor când va fi pus la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare în acest obiect.

Cu privire la comunicarea despre imprumutul de 10,000 fl dat gimnasiului din Braşov la propunerea comisiunei

Consistoriul se indrumă a se ocupá de causa acésta şi a raportá în sesiunea viitóre, dacă nu s'ar puté face posibil gimnasiului nostru din Braşov prin acordarea unui ajutoriu din fondurile menite spre acest scop, a resplătí atât imprumutul, cât şi interesele restante.

Referitoriu la coperirea datoriei flotante a fondului general administrativ de 6516 fl. 67 cr. la propunerea comisiunei se decide:

Amortisarea datoriei flotante a fondului general administrativ de 6516 fl. 67 cr. respective replătirea ei la fondurile creditóre se face din venitele fondului general administrativ în decurs de trei ani, înlocuindu-se spre acest scop cu începerea anului 1890 în buget ca rată de amortisare 2172 fl. 22 cr.

Deóre-ce în raportul general al consistoriului nu se face nici o menţiune despre causa tacsei sidocsiale, de unde se conclude, că nu s'au esecutat conclusele sinodale din anii premergĕtori, la propunerea comisiunei

Consistoriul se insărcinéză din nou a esecutá conclusele sinodale din anii premergĕtori în causa acésta. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

De lângă M. Oşorheiu, la 28 Aprile v. 1889. Dle redactor! In ḑiua de 23 Aprile v. a. c. la órele $8^1/_2$ diminéţa, cruda şi nemilósa mórte a luat din fruntea tractului M.-Oşorheiu, pe şeful acestui tract protopresbiteral, pe P. O D. Parteniu Trombitaş de Bethlen, carele până în momentul din urmă, deşí acum i s'au fost debilitat fórte tare puterile fisice, a apĕrat interesele religiunei străbune, şi a susţinut vaḑa bisericei sale la nivelul, ce i se cuvine. Osĕmintele mult regretatului defunct s'au aşeḑat la odichna vecinică Marţi la 25 Aprile (7 Maiu) a. c.

La órele 2 d. a. toţi preoţii din tractul M. Oşorheiului, — afară de 3 inşi — s'au adunat în biserica locală română gr. or. şi acolo au asteptat până când a sosit şi P. O. D. Galacteon Şagău, protopresbiterul tractului Reghinului, carele telegrafice a fost denumit din partea Escel. Sale In. Présfinţitul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, de conducĕtoriul actului inmormêntărei. Sosind Préon. d. prot. Galacteon Şagău în biserică numai decât toţi preoţii s'au îmbrăcat în ornamentele bisericesci. Apoi luând unul fie-carele câte o lumină în mână şi punêndu-se în ordine 2 câte 2 au mers până la locuinţa defunctului Aici s'a făcut începutul îngropăciunei după prescrisele tipiconali, apoi 6 preoţi a scos cosciugul din casă, ér ceialalţi s'au pus în ordine şi astfeliu s'au dus până în biserică. Aici s'a făcut prohodul prescris pentru preoţi, fiind present un public atât de numĕros, încât partea cea mai mare a fost silită sĕ stea afară. Intre cei presenţi am observat pe dl comite suprem, pe dl vicecomite, pe dl inspector regesc de scóle, pot ḑice că aprópe întréga inteliginţă din M. Oşorheiu a fost representată. Afară de aceea a fost fórte mulţi poporeni români din comunele tractului M.-Oşorheiu.

După terminarea prohodului dl preot din Egerseg Ioan Bârsan a rostit o cuvêntare, în carea a espus biografia protopopului Parteniu Trombitaş de Bethlen, carele din anul 1843 a remas vĕduv cu trei prunci minoreni. După aceea a espus activitatea cea neobosită a mult regretatului defunct în afacerile bisericesci, până când l'au ajutat puterile fisice, a accentuat apoi bunătatea inimei sale despre ce ne-a convins prin esemple vii, spunêndu-ne, cumcă numai la meserii se află vr'o 40 tineri, pe cari un timp órecare i-a ţinut la sine, apoi aflându-le loc corĕspunḑĕtoriu ii aşeḑa pe la măestrii. Afară de aceea mulţi tineri au fost ajutoraţi de dênsul, cari s'au aplicat pe terenul scientific.

După-ce a terminat părintele Ioan Bârsan, în puţine cuvinte — dar bine alese — a revenit asupra activităţii rĕposatului şi P. O. D. prot. G. Şagău, apoi în numele defunctului i-a luat iertăciunile obicinuite mai întâiu dela Escel. Sa In. Présf. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, dela Préveneratul consistoriu, dela rudenii în general, dela preoţimea tractuală, dela Préon. D. protop. gr. cath. Vasilie Hossu, carele i-a fost vecin cu locuinţa, dela parochienii sei din M Oşorheiu, dintre cari a amintit cu numele pe Magnificenţa Sa dl Petru Pipoş jude la tabla regéscă, şi în urmă dela întreg publicul carele l'a onorat cu presenţa sa.

După terminarea vorbirei Préon. D. prot. Galacteon Şagău, s'a luat cosciugul defunctului, şi punêndu se toţi în ordinea de mai nainte l'au petrecut pănă la mormênt, care se află în nemijlocita apropiere a bisericei în cimiteriul confesional şi l'au aşeḑat spre odichnă vecinică.

In acest mormênt sunt aseḑate şi osemintele mult iubitei sale soţii şi ale unui fiu. Pétra, respective crucea dela capul mormêntului a fost pusă încă dela mórtea mult iubitei sale soţii, şi a fost tăiat pe ea numele Partenie. Astfeliu s'a mai tăiat şi conumele Trombitaş, anul, luna şi ḑiua nascerii, anul, luna şi ḑiua morţii sale. *Un participant.*

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc pe anul 1888.

Preavenerabil sinod archidiecesan!

Înainte de tóte pentru dejudecarea dréptă a activităţii senatului epitropesc, aflăm de lipsă a premite, că în urma restaurărei senatului epitropesc urmată în şedinţa Venerabilului sinod dela 11 Maiu 1888, asesorii consistoriali aleşi în acest senat au depus numai la 16 Iuniu a. tr. jurămêntul oficial în şedinţa plenară a consistoriului, când apoi tot în aceea ḑi întrunindu-se în şedinţa epitropéscă, s'a şi constituit, alegênd pe căpitanul ces. reg. în pensiune Pantaleon Lucuţa de cassariu, ér pe advocatul Gerasim Candrea de controlor, după-ce acésta mai întâiu la dorinţa senatului a dechiarat, că aici în Sibiiu renunţă la pracsa advocaţială.

Schimbându-se astfeliu oficialii cassei archidiecesane a întrat şi necesitatea de a se face predarea şi preluarea averei archidiecesane. Acésta s'a început la 7 Iuliu şi s'a terminat la 26 Septembre 1888.

Senatul epitropesc în decursul anului 1888 a ţinut 49 şedinţe, în cari a resolvit din esibitele împărţite în acest resort 1486, rĕmânênd cu finea anului 427 neresolvite.

O activitate mai intensivă n'a putut desvoltá acest senat din causă, că predarea şi primirea s'a întêmplat târḑiu, dar că îndată după terminarea predărei şi primirei nou alesul controlor, carele este totodată şi referent în causele epitropesci din archidiecesă, devenind morbos, abia pe la finea anului şi-a pututut reluá agendele sale.

Cu tóte acestea aḑi din causele rĕmase cu finea anului în restanţă numai raţiociniul comunei Mercurea se mai află neresolvit.

Dar şi acéstă causă, altcum de o voluminositate estraordinară, e obiect de preîngrigire a acestui consistoriu, şi o va resolví în primele şedinţe ce le va ţiné senatul după încheerea sesiunei presente sinodale.

Starea fondurilor archidiecesei cu finea anului 1888 se arată în mod detaliat în raţiociniul de pe anul 1888 înaintat cu raport special. Acì avem numai a notificá, că în urma legei despre convertirea datoriilor statului, în anul curent venind la rênd convertirea bonurilor rurale de Transilvania şi Ungaria, aceste, şi anume: bonuri rurale de Transilvania vinculate în valóre nominală de 151.790 fl. v. a. ce se aflau deja dela anul 1886 la direcţiunea fondului pentru desărcinarea pămêntului pentru a fi schimbate cu bonuri proveḑute cu cuponi în scopul înlesnirei convertirei, ce pe acel timp se pusese în curgere din partea consistoriului, — cu privire la situaţiunea financiară critică în carea se afla ţéra, creḑênd a îndeplini un act patriotic, le-am însinuat în terminul legal spre convertire în obligaţiuni noue de stat cu 4% libere de ori-ce dare. Titlurile provisorice despre primirea acestor bonuri le-am şi primit şi se află depuse în cassa principală.

Bonurile rurale transilvane şi ungurene provĕḑute cu cuponi în valóre nominală de 27,400 fl s'au vêndut cu 28,954 fl. 87 cr. şi pe preţul acesta s'au cumpĕrat scrisuri fonciare de ale institutului de credit şi de economii „Albina“ în valóre nominală de 29,000 fl. cu suma de 28,341 fl. 89 cr. prisosind astfeliu în numĕrariu un rest de 612 fl. 98 cr. v. a.

Actele referitóre la acésta operaţiune se pot vedé sub Nr. 945—1889 V. 20 1889.

În afacerea convertirei hârtiilor de valóre efeptuită în anul 1886 urméză raport separat.

In decursul anului 1888 s'au solvit din cassa consistoriului archidiecesan următórele ajutóre:

I. Din fondul Rudolfin.

1. În contul bugetului pro 1887:

a) dóue ajutóre la preoţi à 50 fl.	100 fl.
b) la patru protopresbiteri pauşalul de 100 fl. . . .	400 „

2. În contul bugetului pro 1888.

a) 23 ajutóre preoţilor à 50 fl.	1150 „
b) la 33 protopresbiteri pauşalul de 100 fl. . . .	3300 „
c) s'a cumpĕrat porţiunea canonică în Berghia . .	150 „
d) „ „ „ „ „ Valea-Bulzului	200 „
e) „ „ „ „ „ Sĕrăcsău . .	200 „
şi *f*) s'a dat comunei bisericesci Helchiu un ajutoriu de	50 „
la olaltă .	5550 fl.

II. Din fondul bisericilor.

1. În contul bugetului pro 1887 s'au solvit:

a) comunei Deva	300 fl.
b) „ Mediaş	200 „
c) „ Călata mare	200 „
d) „ Sângiorgiul de munte	100 „
e) „ Panic	60 „
f) „ Ruşi	200 „

2. In contul bugetului pro 1888.

g) comunei Sec	30 fl.
h) „ Bârcia mică	200 „
i) „ Prostea	200 „
la olaltă .	1490 fl.

III. Din fondul scolariu.

1. În contul bugetului pro 1887.

a) opt ajutóre comunelor	420 fl.
b) 25 ajutóre învĕţătorilor	650 „

2. In contul bugetutului pro 1888.

c) dóue ajutóre comunelor	50 fl.
d) 19 ajutóre învĕţătorilor	1050 „
la olaltă .	2170 fl.

(Va urma).

Convocare.

Comitetul central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Zarand 'şi va ţiné şedinţa sa Joi la 11/23 Maiu a. c. în sala gimnasiului gr. ort. din Brad la órele 10 ante meridiane.

La şedinţă se invită P. T. Dni: Sabin Piso, protopresb. şi preşedintele al desp. III-lea Secărêmb; Vasiliu R. Damian, protopresb. şi preşed. al desp. I Brad; Georgiu Foraş, preşedinte al desp. II Hondol; Alesandru Vlad secretariu, Ioan Anghel bibliotecariu, Alesandru Draia cassariu, Petru Mihuţ, Avram Mihuţ, George Ignaton, şi Alesandru Ivan ca membrii ai comitetului.

Obiectele de pertractat:

1. Discursiunea „Normativului scolariu,“ şi luarea de concluse.
2, Censurarea şi aprobarea concluselor luate în adunările generale ale despărţĕmintelor I, II, III.
3. Staverirea agendelor, pentru adunarea generală intrunindă pentru a dóua óră — ale despărţĕmintelor I, II, III.
4. Propuneri eventuale.

Brad, la 30 Aprile, 1889.

Ioan German, preşedinte.

Petru Rimbaş, secretariu.

Varietăţi.

* (Cas de mórte.) Din Solnoc primim o scurtă încunoscinţare, prin care ni se notifică, că preşedintele tribunalului de acolo **Sigismund Popoviciu,** după un morb mai îndelungat a încetat din viéţă Marţi în 2/14 a l. c. la 9 óre diminéţa. Regretăm fórte mult perderea acésta, căci defunctul ca amploiat eminent a sciut sĕ-şi asigure şi între impregiurările sinistre între cari trăim frumósa posiţiune de preşedinte al tribunalului la un loc atât de însemnat ca Solnocul, ér de altă parte — mai ales pe terenul bisericesc — totdéuna l'am vĕḑut luptând alăturea cu cei mai distinşi fii ai bisericei nóstre, luând parte activă la tóte sinódele şi congresele nóstre bisericesci, începênd dela facerea statului organic.

Ne dóre fórte mult, când vedem, cum cad unii după alţii valoroşi noştri stejari, fără ca alţii sĕ se ridice în locul lor. Fiei ţĕrina uşóră!

*(Escursiunea corului seminarial din Sibiiu.) Dumінecă în 7/19 Maiu intreprinde corul seminarial sub conducerea dlui prof. sem. G. Dima o escursiune la Sĕlişte. Cu ocasiunea acésta va cântá în biserică liturghia, éră séra va dá în sala cea mare a scólelor o producţiune musicală.

Programul va urmá.

* Invitare la petrecerea cu joc ce se va arangia de „Corul micst din Orĕştie“ la 18 Maiu st. n. 1889 în pavilonul dela „Douĕ pistóle“. În pausă se vor esecutá şi unele piese corale. Venitul curat este pentru fondul corului.

Orĕstie, la 12 Maiu st. n. 1889.

Inceputul la 8 óre séra. Preţul intrării de familie 80 cr., de persónă 50 cr. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá în publicitate.

NB. Bilete de intrare se dau numai séra la cassă prelângă arĕtarea invitării.

Membrii corului.

* (Procesul de presă al generalului Traian Doda). Precum scriu foile din Budapesta senatul de presă al cur. reg. a respins recursul de nulitate al generalului, întru cât în el se motiva, că iritaţiunea provenită din causa unei pertractări i-ar fi fatală, deóre-ce imediat înainte de pertractarea din urmă dela Arad a avut un atac de apoplecsie, şi mai departe întru cât se susţinea, că judecĕtoria de presă trebuia sĕ céră dela dietă suspendarea dreptului de imunitate al generalului mai înainte de a se porní procedura. Curia a satisfăcut însĕ cererei generalului, ca sentinţa de contumaţare pronunţată contra lui sĕ iasă din valóre. Procuratura reg. încă a înaintat nulitate în cestiunea acésta, dară ea a fost respinsă din causa întârḑierei.

* (Esamen). Esamenele publice la scóla elementară superióră din Poiana, ppiatul Mercurei, pentru anul scolariu 1888/9 se vor ţiné în următórea ordine:

Vineri la 12/24 Maiu înaintea ameḑii dela órele 8—10 va dá esamen clasa I; — dela 10 ½—12 ½ clasa a II-a; — după améḑi: dela 2 ½—5 clasa III (curs 3 şi 4).

Sâmbătă la 13 Maiu dela 7—10 clasa IV (curs 5 şi 6); dela 10 ½—1 esamen din: cântări, declamaţiuni şi gimnastică. După améḑi dela 3—6: 1. Raportul direcţiunei. 2. Cuvênt ocasional rostit de directorul. 3. Cetirea elevilor promovaţi. 4. Impărţirea premiilor 5. Incheerea. La aceste esamene şi festivităţi sunt învitaţi a participá toţi amicii şi binevoitorii scólei. *Direcţiunea.*

* (Plantaţiuni de pomi.) Din partea comitatului Sibiiu se face cunoscut, că lucrările de plantaţiuni de pomi pe drumul comtt. Sibiiu (Sibiiu-Cisnădia 10 klm. în lungime) cari s'au început în tómna anului trecut, sunt terminate. Cu totul au fost plantate 677 darabe.

* (Crisă în societatea de navigare pe Dunăre.) Mai mulţi membri din numita societate au format o oposiţiune, si vor sĕ reformeze cu totul statutele şi regulamentul acestei societăţi, întrând totodată în nóue negoţeri cu Ungaria. Mâna de fer a preşedintelui Cassian a înfrânt încât-va pornirile oposiţiunei, dar ele au isbucnit în timpul din urmă în mod vehement, încât o aplanare va fi aprópe imposibilă. Se vorbesce de demisionarea preşedintelui.

* (Dragoste ruséscă.) Ḑiuariul german „Kreuz-Zeitung“ afirmă, că ţarul a declarat curatoriului Capustin, că referitoriu la provinciile baltice nu va retrage nici una din disposiţiile sale energice. S'a plănuit nimicirea germanilor şi acésta trebue sĕ urmeze. Rusia se pregătesce de altcum din tóte puterile şi spre alte scopuri. Deocamdată se observă mişcări şi dislocări mari de trupe şi spre graniţă se desvóltă o activitate fórte mare.

* (Escursiuni la Paris.) Pe la finea lunei lui Maiu, apoi prin August şi Septembre va arangiá biroul orăşenesc din Braşov mai multe escursiuni la esposiţia din Paris şi va edá pentru căile ferate ungare bilete cu preţuri fórte moderate. Biletele au valóre pe 2 luni, durata la esposiţie 8 ḑile, în care timp biroul se va îngrigí şi de intreţinerea óspeţilor.

* (Delimitarea graniţelor). Colonelul român din statul maior general, dl Groza, care a luat parte în comisiunea română pentru delimitarea graniţelor petrece în Budapesta pentru a face corectura protocólelor, prin care se stabilesce definitiv graniţa română ungară.

* (Guvernul frances faţă de români). Ministrul de resboiu frances luase disposiţiuni în vara trecută ca nici un student din strĕinătatea sĕ nu mai fie admis a visitá măcar scólele militare din Francia. Ministrul a conces însĕ acum în mod esceptional ca studenţii români de politichnică sĕ fie primiţi în scóla de artilerie şi inginerie dela Fontainebleau. Acésta disposiţie a făcut în Bucuresci o impresiune deosebit de bună.

* (Greve) Din tóte părţile se semnaléză greve ameninţătóre. După Viena a urmat greve în Belgia în Germania şi chiar şi în unele locuri din Francia. In Bochum numĕrul grevistilor a trecut preste 90,000, tot astfeliu şi în Essen.

* (Anticităţi). Museul din Budapesta a fost îmbogăţit éră̆şi cu anticităţi aflate în impregiurimea oraşului. Ele sunt parte de pe vremea romanilor, parte din secolul XII-lea.

MONITOR.

17

Calendariul sĕptemânii

7—13 Maiu.

7. *Duminecă:* Acaciu, Codrat, Rufin, Satornin, Ioan, Macsim. 8. *Luni:* Ioan, Arseniu, Mil. 9. *Marţi:* Isaia, Christofor, Epimach, Gordian, Nicolau. 10. *Mercuri:* Simon, Alfiu, Filadelf, Ciprian, Isichiu. 11. *Joi:* Mociu, Dioscor, Argir. 12. *Vineri:* Epifaniu, German, Ioan (vlachul). 13. *Sâmbătă:* Gliceria, Laodiciu, Sergiu, Paisicacos, Alecsandru, Nicefor, Etimiu, Ioan, Gavriil.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 7 Maiu, a V-a în cinciḑecime, a Samarinenei. Octoich ton 4. Din Penticostariu ale injumĕtăţirii prasnicului şi ale Duminecii. La Utreniă: Evangelia Invierii 7. Catavasia Pascilor. La Oda IX Irmosul şi troparele din Canonul Duminecii. La Liturgiă: Fericirile din Octoich, apoi ale Samarinenei şi ale înjumĕtăţirei. Irmosul Pascilor.

Mercuri, 10 Maiu: Eşirea prasnicului înjumĕtăţirei. Sĕrbare particulară după Penticostariu. Ale Mineului se pun la povespertină.

Scolastic.

In scólele rurale se termină anul scolastic cu finea lui Maiu, ér la oraşe cu finea lui Iuniu, premergênd esamenele anuale. Rĕmâne apoi, ca după încheere învĕţătorii se facă rapórte la oficiile protopresbiterale, ér acestea la consistoriu despre resultatele anului scolar.

Loterie.

Mercuri în 15 Maiu 1889.

Brünn:	**13**	**5**	**40**	**86**	**74**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Maíu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.55
Napoleon	9 41	9.40
100 marce nemţesci	57.98	58.05
London pe (poliţă de trei luni)	118.56	118.70

Nr. 119. [65] 1—1

CONCURS.

Devenind vacant stipendiul de *60 fl. v. a. pe an* din fundațiunea „Galliana“ pentru studenți la gimnasiu, pentru conferirea lui se escrie concurs.

Cererile au a se înaintá *Comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu pănă la 25 Maiu st. n. 1889.* Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considerá.

Aspiranții la acest stipendiu au sĕ acludă la suplicele lor:

a) carte de botez în original sau în copiă legalisată;

b) testimoniul scolariu de pe semestrul I al anului scolariu curent 1888/9;

c) atestat de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care cercetéză scóla de present;

d) atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Conform literilor fundaționale, la obținerea acestui stipendiu, *ceteris paribus*, va avé preferință acela dintre concurenți, carele va dovedí, că se trage din familia fundatorelui, și anume din familia „Popu și Antonu“.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 9 Maiu, 1889.

G. Barițiu, președ. **Dr. I. Crișian**, secretariu II.

Sz. 1917 [64] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Rend Dénes segesvári számtiszt és társai által beadott kereset folytán Bábahalma község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi Julius hó 8-ik napjának délelött 9 órája** Bábahalma község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bábahalma elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivataloş órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 május 6 án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök *Zöld Gábor* jegyző.

Spre binevoitóre atențiune!!

Am onorul a anunțá stimatului public și îndeosebi onoraților mei mușterii de pănă acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuința și **atelierul meu de pantofariu** pentru **dame, domni și băieți**, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca și în trecut, me voiu silí și pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă prețurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoș,
pantofariu.

[62] 3—3

Sz. 1479 plg. [66] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a Kis-Iklodi korcsmárlási jog arányositása iránti ügyben az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidőül **1889 évi Junius hó 17-ik napjának d. e. 9 órája** Kis-Iklod községben a falusbiró házához tüzetik ki, mely határnapra összes érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvénysz éknek 1889 évi május hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. if. *Csegéze Iános* jegyző.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

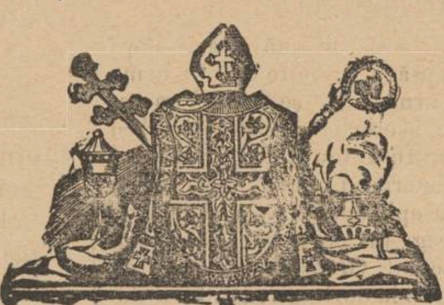

Statue, policandre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 24—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01** **7.11**	8.46 9.18	**1.51** **2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireș	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	— **11.15**	**10.34** —	5.26 —	6.56 7.15
Apahida	**11.34**	—	—	7.41
Ghiriș	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vințul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuș	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaș	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copșa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaș	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighișoara	**5.45**	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apața	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Brașov	9.45 1.55	— **5.37**	— —	**9.52** —
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiș	—	**9.36**	1.45	—
Brașov	— **4.10**	**10.12** —	2.32 **7.10**	— —
Feldioara	**4.56**	—	**7.31**	—
Apața	**5.37**	—	**8.14**	—
Ágostonfalva	6.07	—	**8.36**	—
Homorod	6.55	—	**9.12**	—
Hașfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighișoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaș	10.37	—	**11.47**	—
Copșa mică	10.59 11.16	— —	**12.02** **12.09**	— —
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaș	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuș	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vințul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriș	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluș	5.56 **6.37**	— 5.32	**5.—** —	— 8.—
Nadișul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghirbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireș	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12:50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04** **11.19**	8.42 8.47	— 10.50	4.03 4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	**4.49**
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕș-Ludoș	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2. -
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	— 2.17	4.10 4.30	**5.45** 6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborșin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕștia	—	**11.09**	11.37
Șibot	—	**11.39**	12.—
Vințul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuș	8.59	**1.16**	1.26

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vințul de jos	12.30	**4.10**	—
Șibot	1.01	**4.43**	—
Orĕștia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliș	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaț	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42** **9.17**	11.39 12.31	7.38 6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	**6.40**
Petroșeni	12.30	**7.12**

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Hațeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timișoara	9.12	**9.02**

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	--	5,38
Sighișoară	—	9·61

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	**4.35**
Șeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneș	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneș	—	9.45	**10.50**
Șeica mare	—	10.20	**11.20**
Copșa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oșorheiu — Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheța	**3.35**	10.50	3.58
Ludoș	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireșteu	**5.21**	12.36	5.53
Oșorheiu	**5.40** 6.—	12.55 4.58	**6.13** —
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	**8.—**
Oșorheiu	— 6.56	10.20 12.15	**9.49** **10.20**
Nireșteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoș	8.51	2.02	**12.06**
Cheța	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 50 Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3293 Scol.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvania.

Pentru facerea esamenului de cualificaţiune învĕţătoresc în anul acesta se pune termin ḑiua de *30 Iuniu a. c. st. v.* şi cele următóre.

La facerea esamenului de cualificaţiune se vor admite acei candidaţi, cari au absolvat studiele teologice sau pedagogice într'un institut public; asemenea toţi invĕţătorii aplicaţi în mod provisoriu, cari n'au încă atestat de cualificaţiune, au servit însĕ ca invĕţători 2 ani de ḑile cu succes bun; în fine şi individii, cari au studiat pe cale privată, şi pot documentá după studiele făcute capabilitatea de a suportá cu succes acest esamen.

Candidaţii reieptaţi odată la vre-unul din esamenele din anii trecuţi au a suplicá de nou pentru repeţirea esamenului.

Cererile pentru admitere trebue sĕ fie întrate la consistoriul archidiecesan prin concernentele oficii protopresbiterali sau şi deadreptul până la *31 Maiu vechiu a. c.* şi sunt a se instruí:

1. cu carte de botez;
2. cu testimoniu despre studiile percurse;
3. cu testimoniu despre practica învĕţătoréscă şi succesul sub decursul aceleia;
4. cu adeverinţă dela comitetul parochial despre purtarea morală;
5. eventual cu alte documente recomândătóre;
6. cu o scurtă descriere a vieţei, din care sĕ fie evidente fasele mai insemnate din viaţa candidatului

Cererile intrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerare.

Dacă dela absolvarea studiului până la intrarea în funcţiune de invĕţătoriu a trecut unul sau mai mulţi ani, sau dacă sub decursul serviciului învĕţătoresc s'a intêmplat vre o intrerumpere, se va documentá cu atestat modul de vieţuire şi ocupaţiunea suplicantelui sub durata intrerumperei funcţionărei.

Învĕţătorii actuali, cari au depus esamenul din limba maghiară la vre o preparandie de stat vor aclude la suplică diploma lor din limba maghiară în original.

In special e de a se aclude fie cărei cereri de admitere tacsa esamenului de 10 fl. prescrisă în statutul organic § 125, dela care se pot dispensá numai acei individi, cari prin atestat dela oficiul comunal vidimat şi de oficiul parochial, vor documentá totala lipsă de ori ce avere, aretându-se totodată şi suma salariului invĕţătoresc, ce l au.

Escepţional se admit la facerea acestui esamen şi elevii din cursul III al secţiunei teologice şi pedagogice dela institutul nostru archidiecesan, avênd a-şi presentá la 29 Iuniu a. c. absolutoriul despre absolvarea cursurilor de 3 ani.

Oficiile protopresbiterale se însărcinéză, ca intimând câte un esemplariu din acest cercularia tuturor învĕţătorilor, pe cari i privesce, sĕ-i indatoreze în special, ca până la terminul indicat sĕ-şi astérnă cererile instruite conform acestui cercularia.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinutu la 27 Aprile, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 5 Maiu.

Completăm şirul meditaţiunilor nóstre, la cari ne-am supus din incidentul unor scăderi din scólele din archidiecesă, cari scăderi mai cu sémă sunt accentuate an de an în rapórtele către sinod.

In articolul premergĕtoriu ne am ocupat cu studiile economice, după efectul arĕtat după o practică de 15 ani. La locul acesta ne vom ocupá cu gimnastica.

Sunt mulţi, cari acestui obiect obligat prin lege pentru scólele poporale nu i dau importanţa, pe care póte cu drept o merită. Intre acestia sunt mulţi, cari în altele sunt de acord cu vederile nóstre.

Şi noi până la un punct óre-care mergem cu părerile acestora, fără însĕ a denegá importanţa acestui obiect în scólele poporale.

Este adevĕrat, că poporul nostru face destulă mişcare, fiind adecă de asemenea natură ocupaţiunile lui şi modul lui de vieţuire.

Ţĕranul nostru nu e legat de patru păreţi ai chiliei, după-cum sunt legaţi aprópe toţi locuitorii dela oraşe. Nici ocupaţiunea lui nu este de natura celor mai multe meserii, cari légă pe om de scaun, aşa ḑicênd pe tot timpul lucrului.

Ţĕranul nostru face destulă mişcare, avênd în mânile sale córnele plugului, sĕcurea, cósa, furca sau grebla, el trăesce tot în aer liber, şi în privinţa acésta nu trebue sĕ avem ingrijiri.

Cam asemenea este şi traiul copiilor nostri dela sate.

Şi dacă alte consideraţiuni nu ar vení la mijloc, atunci nici noi n'am atribuí acestui obiect de învĕţământ aşa de mare importanţă.

Noi însĕ privim în gimnastică un puternic mijloc pentru o educaţiune a elevilor atât trupesce cât şi sufletesce şi pentru o nobilitare a presentărei omului preste tot şi a ţinutei lui, a păşirei mai cu demnitate, mai cu bărbăţie, tot atâtea lucruri acestea, cari gimnastica este chemată sĕ le facă.

Şi nime nu va trage la îndoélă, că pentru esemplu după 2 óre de lucrare în scólă, micul elev obosesce, atât trupesce cât şi sufletesce, şi nime nu va trage la îndoélă, că esercitii de gimnastică bine conduse, în 5—10 minute recrează pe elevi, oboséla dispare, voia şi putinţa de a continua cu învĕţământul se potenţéză. Apoi nu trebue sĕ perdem din vedere, că esercitiile acestea bine conduse de tot alt scop vor avé şi alte efecte, ca şi acel soiu de recreare, care durere până acuma se mai susţine încă pe la unele scóle, că se dă elevilor drumul pentru 10 minute, se înţelege pentru recreaţiune şi ei apoi în timpul acesta alérgă, în unele casuri se şi incaéră intre sine, cea ce numai crescere cu scop nu se póte numí.

O crescere bună cu gimnastică bine condusă, 'şi arată efectele sale apoi şi după-ce elevul trece preste etatea de pruncie, se continuă la june şi la bărbat, şi vom ajunge ca poporul nostru sĕ se misce mai oblu, mai cu demnitate, mai cu abilitate, şi cu mai mare conscienţă

În privinţa acésta statul militar ne póte serví de model bun. Vedem adecă că în scurtă vreme miliţia schimbă cu totul mersul feciorului venit dela sate, ţinuta şi presentarea lui. Omul e consciu de cea ce este, omul se presentéză ca om.

Acest soiu de nobilitare 'l are gimnastica, şi acésta nobilitare până acuma nu o a dat ţĕranului nostru nici córnele plugului, nici cósa, nici sĕcurea, nici furca sau grebla.

Trebue deci sĕ o facă acésta gimnastica, şi trebue se o facă fără a mai lăsá ca timpul sĕ trécă nefolosit.

Pentru acésta este gimnastica luată între obiectele obligate în institutele pedagogice.

Se înţelege de sine, că aicí profesorul trebue sĕ premérgă cu esemplul, şi devisa trebue sĕ fie: Faceţi aşa, cum ve arĕt eu, faceţi aşa, cum fac eu. Aşa credem noi a fi în ordine.

După rapórtele către sinod noi stăm rĕu în întocmirile pentru gimnastică, şi din 794 comune bisericesci abia 284 sunt provĕḑute cu întocmirile necesarie.

Ne-am simţit datori conscienţei nóstre de publicisti sĕ sulevăm aceste lucruri, şi sĕ cerem părerea celor competenţi pentru indreptarea neajunsurilor.

FOIŢA.

Codicele „Mateiu Voileanu“.

În cele următóre ne vom ocupá cu mai multe manuscrise vechi, păstrate ca „móşte sfinte“, ca relicuii familiare de un nepot după nepot dela bărbatul, care ne-a lăsat aceste manuscripte.

Ele ne conduc în jumĕtatea dintâiu a veacului trecut, ne arată materialul literariu, de care se ocupau puţinii cărturari de pe atunci, limba dulce şi curată, în care vorbiau şi scriau ei, ne vorbesc de mănăstiri, despre care până acum nu avem încă nici o urmă, nici o tradiţiune, în urmă ne arată viaţa amărâtă a unui om, jocul sorţii cu el, şi dorul lui de a-şi vedé moşia părintéscă.

Codicele constă din cinci părţi, adecă cinci cărţi manuscrise, de diferit cuprins, despre cari vom vobí în deosebi, vom arătá cuprinsul lor, şi vom reproduce unele părţi mai interesante, făcênd şi unele facsimile.

Înainte de a face acésta vom vorbí unele despre scriitoriul acestor cărţi.

„Logofĕtul Mateiu Voileanu gramaticul,“ după cum îl aflăm iscălit la manuscriptele, cu cari ne vom ocupa în cele următóre, a scris între anii 1737—1768.

Tradiţiunea păstrată în familie ne spune, că Mateiu Voileanu s'a născut în comuna Voila, lângă Făgăraş. Cele mai multe cărţi le-a scris în mănăstirea Drăguşului, în parte pe hârtia părintelui ieromonach Rafail Husea din acéstă mănăstire. Acésta o mărturisesce în mai multe locuri, notând anul, luna, ḑiua scrierei şi subscriindu-se.

Personal despre acest bărbat sbiciuit de sórte scim din notiţele aflate în manuscrise următórele:

La anul 1737 se afla la mănăstirea Bistriţa în România. La anul 1740 este la mănăstirea Drăguşului. Din 1743 până 1761 se află în comuna Hundorf, lângă Elisabetopole, la anul 1761 se mută primăvara în Şoimuşul-românesc, comitatul Târnava mică şi aici aflăm urmă despre el până la anul 1768, în care an a scris frumósa poveste a preaînţeleptului Archirie cu nepotul seu Anadan, şi o a scris la îndemnul soţiei sale Mărinca.

A avut doi feciori şi dóue fete, Mateiu (1743), Măriuţa (1745), Alecsandru (1747) şi Xenia (1749).

Fiul cel mai mare Mateiu a primit o crescere cu óre-care îngrigire şi instrucţiune, căci 'l vedem urmând tatălui seu, şi ca om cunoscĕtoriu de carte, purta în comuna Şoimuşul-românesc tóte afacerile scripturistice ale comunei. Aşa între altele avem dela el unele rĕmăşiţe din un ḑiariu, în care se notau tóte cheltuelile avute cu zidirea bisericei, se notau contractele încheiate între servitori şi stăpâni, apoi unele notiţe private familiare.

Ultima însemnare o avem dela acesta Mateiu Voileanu fiul din anul 1818.

Dela acesta cunóscem doi feciori, Alecsandru, care în anul 1796 Februariu 29 de ḑile s'a băgat la meseşug la cojocărie, după cum cetim în o notiţă făcută de Mateiu Voileanu, fiul, apoi Teodor, care a fost cantor în Şoimuşul-românesc până în tómna anului 1848, când l'au omorît secuii, aruncându-l din turnul bisericei, unde s'a fost ascuns de frica lor.

La mormêntul lui este pusă o pétră mare, care bate tare la ochi, unică pétră mai însemnată în cimiteriul din Şoimuşul-românesc, pe care stă scrisă acéstă tragică trecere a lui din viaţă, însemnată fiind ḑiua morţii.

Din Teodor, nepotul scriitoriului, cu care ne ocupăm, între alţi fii s'a născut Mateiu Voileanu la 1819, care a fost şi el cantor în Şoimuşul-românesc, şi a rĕposat în anul 1885.

Fiul acestui cantor este Mateiu Voileanu, asesor consistorial, fiu dela strănepotul scriitoriului, dela care am primit aceste date familiare.

Când s'a născut bărbatul, cu ale cărui scrieri ne ocupăm, cu positivitate nu scim. Dăm însĕ cu socotéla, că el a trebuit sĕ se nască la începutul seclului trecut, deóre-ce la 1739 îl aflăm deja în

Revista politică.

A fost o mare agitaţiune în cercurile parlamentare din Budapesta Ministrul de culte şi instrucţiune publică, contele Csáky şi a atras asupra-şi din nou o mulţime de atacuri violente.

Ministrul a surprins cercurile parlamentare cu un nou proiect, cu care nu e mulţămit nici partidul guvernamental. Oposiţia a căpětat un nou prilegiu a atăcá guvernul, ér guvernul, după presemne era gata a sacrificá pe ministrul instrucţiunei pentru a scăpá el téfăr.

Proiectul din cestiune se referesce la ridicarea unui institut după modelul celui teresian, în care sě nu între decât copii de ai aristocraţilor şi sě aibă caracterul catolic. Institutul va fi susţinut din fondurile pentru susţinerea gimnasiului de stat, ér prelegerile se vor predá în mod deosebit ca în celelalte clase. El va purtá numele „Rudolfinum“.

In clubul liberalilor a provocat acest proiect o adevěrată nemulţămire. Deputatul Hegedűs, reformat, a atăcat proiectul din tóte punctele de vedere, el consideră acest proiect ca un pas spre reacţine, când la finea secolului al XIX lea, al liberalismului se mai vorbesce de întemierea unui institnt numai pentru aristocraţi şi cu caracter confesional catolic. Conjură partidul liberal sě nu se pateze cu acest proiect, sě i facă un afront puternic şi rógă pe ministru, ca sě-şi retragă planul, căci de nu partidul liberal va fi necesitat a păşí în contra proiectului.

Ministrul vorbí într'o larmă asurḑitóre, şi ḑice, că se pot instruá în acest institut şi tineri de altă confesiune nu numai catolici şi nu numai aristocraţi, nivoul educaţiunei şi al instrucţiunei, ce se va face va fi însě cu mult mai înalt. De altcum ministrul a declarat, că acésta afacere este atât de înaintată, încât nu se mai póte nici baremi amâná. Şi dacă din partea partidului guvernamental nu se va spriginí, consecuenţele cad pe partea lui, dar dênsul nu 'şi trage proiectul. Prin o propunere mijlocitóre a ministrului preşedinte Tisza, cestiunea încâtva s'a aplanat.

In parlamentul cislaitan s'au terminat desbaterile, ele se mai continuă numai în casa magnaţilor. Se sperézá, că până la finea sěptemânei acesteia se vor terminá şi aici şi atunci se va anunţá închiderea sesiunei şi în fóia oficială a statului.

In consiliul de ministri din România, ce s'a ţinut sub preşedinţa dlui Lascar Catârgiu s'a hotărit conchemarea corpurilor legiuitóre pe ḑiua de 9 Maiu. Intregirea cabinetului dlui Catargiu se va presentá tot aşa şi la viitórele camere, precum a fost constituit la început.

Causa pentru care nu s'a întregit o aflăm uşor, dacă observăm atitudinea, ce o a luat aderenţii dlui Dimitrie Brătianu. Se credea la început, că acest grup va aderá la principiile dlui Catargiu şi nu vor mai combate guvernul, ér actualul premieriu pentru a apucá mai bine în mréjă acest grup a păstrat şi pentru el câteva portofoliuri. Hotăririle din ḑilele din urmă, ce s'au luat în grupul dlui Dimitrie Brătianu însě sunt ostile guvernului şi deputaţii au declinat dela sine atât a întrá în ministeriu, cât şi a merge cu guvernul.

Presa francesă se ocupă cu predilecţiune cu actualul guvern român. „Republicue Française“ ḑice, că calomniile îndreptate în contra cabinetului Catargiu de către presa triplei alianţe vor cădé de sine. Peninsula balcanică, ḑice cestionata fóie e pentru nenorocirea sa teatrul preursit al intrigilor şi al luptelor de influenţă. Depinde numai dela civilisaţiune a cucerí aceste ţinuturi sterile, cari ar trebuí aşeḑate între cele mai bogate părţi ale civilisaţiei şi acésta se va şi face pe încetul. România a apucat înainte, ea pórtă farul, al cărui lumină va spulberá întunerecul şi Europa va pricepe şi mai bine misiunea României nu numai în ce privesce orientul, dar ea va fi decidětóre şi pentru ocident.

Congresul catolicilor a avut un efect deosebit asupra Italiei. Crispi pare a-şi perde tot mai mult din vaḑa, ce o avuse şi visita ce o va face dimpreună cu monarchul seu la Berlin se va ocupá de sigur şi cu cestiunea catolică, cu carea Italia de loc nu póte fi mulţămită. Foile nóstre regretă fórte mult, că monarchul nostru la nici un cas n'ar puté reîntórce visita la Roma. Diplomaţii puterilor aliate se vor întâlní însě în Germania şi se speră, că după aceasta se va sěrbătorí în adevěr triumful alianţei triple.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VI-a ţinută la 21 Aprile a. c.

(Încheere).

Se continuă cu raportul comisiunei financiare, care prin referentul seu Dr. Aurel Brote referézá asupra bugetului fondurilor archidiecesane pe anul 1890, şi comisiunea propune: ca bugetul fondurilor şi fundaţiunilor pe 1890 sě se iee la pertractare, indrumându-se consistoriul archidiecesan, ca pe viitoriu sě astérnă bugetul cu un raport detaiat, care sě cuprindă motivarea diferitelor posiţiuni.

Dep. G. Candrea observă, că intrecut acésta nici când nu s'a făcut, şi astfeliu nu se póte considerá, că consistoriul în acésta privinţă ar fi comis vre-o intrelăsare, ar fi deci de părere, ca sě se aducă un atare conclus, din care sě fie evidentă acésta impregiurare.

Dep. P. Cosma, recunoscând celea susţinute de antevorbitoriul, crede că s'ar puté abate ori ce bănuélă, dacă s'ar adauge la propunerea comisiunei cuvintele: „Cu abatere dela trecut,“ ce se primesce.

Trecêndu se la desbaterea specială a bugetului singuraticelor fonduri archidiecesane, la desbaterea bugetului fondului general administrativ comisiunea face unele propuneri reclamate parte şi de resultatul desbaterilor sesiunei actuale, cari tóte sě primesc.

Dep. P. Cosma la posiţiunea 10 din erogate în ce privesce salariul secretariului consistorial, din considerare, că acest post e tot atât de insemnat ca a unui asesor consistorial, căci el referézá şi participă în tóte senatele consistoriale şi acest post e impreunat cu o responsabilitate póte şi mai mare ca a unui asesor, propune: ca salariul secretariului consistorial sě se urce dela 800 fl la 1200 fl.

Dep. Dr. Il. Puşcariu este de acord intru tóte în ce privesce aprecierea motivelor aduse de antevorbitoriul pentru ridicarea salariului secretariului consistorial, dar cestiunea trebue se o considere din punct de vedere al organisărei, şi nu ar vrea sě se creeze un precendent eventual cu urmări periculóse, pentru aceea deşí consimte cu propunerea dlui P. Cosma, nu póte sě o priméscă, făcêndu se ia aşa mai mult incidental, ci ar dorí se o facă ca propunere de sine stătătóre, ce sě se dea spre studiare comisiunei organisătóre, care se ne vină apoi cu propunerile sale.

Tot de acésta părere e şi presidiul.

Dep. N. Strěvoiu aflá, că partea ce privesce ridicarea salariului, ca afacere curat financiară sě se dea comisiunei financiare, ér partea ce se referă la ridicarea rangului secretariului, sě se predea comisiunei organisătóre.

Dep. L. de Lemenyi observă, că lucrul principal e, sistemisarea salariului, pentru-că acésta deja invólvă în sine ridicarea rangului, dar la nici un cas nu se póte trece aşa uşor, — cum s'a amintit — mai mult incidental preste acésta afacere, pentru aceea ar fi de părere, sě se transpună consistoriului spre studiare.

După ce mai vorbesc la cestiune deputaţii Dr. P. Span şi Z Boiu, dep. P. Cosma 'şi formulézá propunerea astfeliu: Salariul secretariului consistorial sě se urce dela 800 fi. la 1200 fl. Propunerea acésta involvând însě şi sistemisare de salariu, sě se transpună la comisiunea organisătóre spre esaminare şi darea opiniunei, ér până la raportul acelcia votarea acestei posiţiuni se ţine în suspens.

Punêndu se la vot se primesce.

La posiţiunile 15 şi 16, unde se cuprind salariile cancelistilor, dep. V. Damian face următórea propunere: In legătură cu urcarea salariului secretariului consistorial comisiunea organisătóre sě reflecteze şi la îmbunătăţirea salariului pentru cancelisti, şi sě vină la sinod cu propunere în acest obiect. Acésta propunere e spriginită şi de deputatul Dr. P. Span.

Presidiul declară, că aceste posturi nu trebue considerate de posturi definitive, ci numai mai de nisce posturi transitorii la cari se aplică tineri absolvenţi pe un timp óre care, până ce capětă vre-un post definitiv, fie ca preot, fie eventual un post şi mai însemnat, şi pentru un atare timp de transiţie le aflá — deşi nu splendid, dar în mod destul de mulţămitoriu dotate.

După acestea desluşiri se trece la ordinea ḑilei preste propunerea dep. V. Damian.

Unele modificări se mai propun de comisiune la bugetul fondului seminarial, cari ici cólea a provocat şi unele desbateri. Aşa la posiţiunea 11 din erogate unde ca „Arěndă rebonificată fondului general administrativ pentru grădina agronomică“ se preliminézá 100 fl., deputatul P. Cosma întrébă, dacă din acésta grădină şi resultă vre-un venit óre-care? pentru că după un timp de 14—15 ani, crede că preste greutaţile începutului s'a treeut deja, şi fiind că se lucră prin elevii seminariali, trebue sě resulte o economisare óre-care.

Dep. I. Hannia, totodată şi director seminarial rěspunde, că pomii resp altoii cultivaţi de regulă se împart elevilor, pentru rěspândirea pomilor de soiu bun, ér fructele grădinei le întrebuinţézá profesorul respectiv, care altfeliu de câţi-va ani n'a dat nici un raţiociniu despre manipularea acestei grădini.

Dep. G. Candrea, totodată şi ases. cons. observă, că acésta afacere se aflá sub pertractare la consistoriu.

Dep. Dr. Petru Span observă, că dênsul scie, că s'a şi vêndut pomi şi legume din aceea grădină, şi preste tot asupra poporului efectul dorit cu instituirea acestei catedre nu s'a realisat până acum.

Dep. P. Cosma după tóte aceste face următórea propunere:

Deóre ce în buget nu obvine nici o posiţiune din carea sě fie evident venitul şi spesele grădinei agronomice dela seminariul Andreian, se indrumă consistoriul, ca la sesiunea procsimă sinodală sě presente raţiociniile privitóre la acea grădină pentru trecut, ér în viitoriu sě facă evident şi în buget efectul material al acelei grădini.

Preacuv. Sa dl archim. şi vicariu archiep. din presidiu observă, că nu póte admite, că acésta catedră nu ar fi avut nici un efect binefăcětoriu asupra poporului, pote însě, că nu în měsură, în care ar fi asteptat unii sau alţii, doresce însě ca lucrul sě se reguleze cât mai bine.

Punêndu-se la vot propunerea dep. P. Cosma — se primesce.

Bugetul celorlalte fonduri se primesce în forma propusă de consistoriu fără nici o observare.

Şedinţa se inchee la 2 óre p. m.

Raportul general

al consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc pe anul 1888.

IV. Din fundaţiunea Andronic.

Cu începere dela 1 Ianuariu 1889 s'au votat:

a) 88 ajutóre à 30 fl. pentru învěţăcei de meserii	2640 fl.
b) 8 ajutóre à 30 fl. pentru sodali	240 „
c) 13 ajutóre à 100 fl. pentru sodali în condiţiuni a devení măestrii	1300 „
la olaltă	4180 fl.

Conspectul celor împărtăşiţi se alătură sub ¹/.

In decursul anului 1888 s'au acuirat cu suma de 19,000 fl. v. a. pe séma fondurilor archidiecesane şi anume pe séma fondului general administrativ dóue case în Sibiiu şi anume una în strada Poplăcii sub Nr. 28, ér alta în strada „Spinarea cânelui“ Nr. 33, ce se aflá în nemijlocită legătură cu edificiile seminariale şi cu reşedinţa archiepiscopéscă.

Despre starea averilor bisericesci şi scolare din archidiecesă, după-ce raţiocinii aşa ḑicênd mai compact încheiate avem numai până la finea anului 1885, ér până la acest interval s'a raportat în anul trecut Venerabilului sinod, de astădată nu putem înaintá conspecte detaliate; ne luăm însě voie a raportá, că în urma dispoşiţiunilor energice luate, au început a incurge din protopresbiterate mai regulat raţiociniile.

Cu zel laudabil premerg protopresbiratele: Bran, Câmpeni, Cohalm, Dobra, Lupşa, Orěştie şi Unguraş. Protopresbiteratele: Turda, Făgăraş, Giógiul II, Murěş-Oşorheiu şi Agnita şi de astădată au remas restanţiere; cele patru dintâiu însě au justificat în câtva întrelăsarea, ér cel din urmă n'a făcut nici acésta, de aceea faţă de el s'au luat měsuri escepţionale, aplicându-se comisariu consistorial pentru regularea afacerilor raţiociniilor bisericei şi scolare.

Altcum pentru a se puté vedé stadiul raţiociniilor alăturăm sub ²/. un conspect din carele se vede apriat câte raţiocinii s'au aşternut, câte s'au revěḑut şi prověḑut cu absolutoriu şi câte se aflá în revisuire, şi în fine câte nu s'au înaintat din fie-care protopresbiterat.

Sub ³/. înaintăm conspectul despre starea raţiociniilor diferitelor fonduri şi fundaţiuni administrate de comune bisericesci ce nu cad în cadrul raţiociniilor pomenite în conspectul de sub ²/.

Preste tot luând, averile bisericesci după rapórtele protopresbiterale sosite aici se věd asecurate; în deosebí realităţile prin inducerea în cărţile funduare, şi acésta asecurare lipsesce numai în puţine comune, dar şi acelea s'au îndrumat a o îndeplini

De asemenea s'a dispus şi suplinirea şi completarea planurilor ce mai lipsesc la esploatarea pădurilor, ce se aflá în folosinţa comunelor nóstre bisericesci.

S'au luat měsuri pentru însinuarea pretensiunilor ce le au comunele bisericesci şi scolare în urma rescumpěrărei dreptului regal de cârcimărit din partea statului.

---

mănăstirea Bistriţa, la 1740 la cea din Drăguş lângă Făgăraş, unde scrie din vieţile sfinţilor, compune însuşi predici şi istorióre morale, şi tălmăcesce unele părţi din Psalmii lui David.

În vécul trecut după metodul de învěţat de atunci luminat cap trebuia sě fie acela, care ajungea sě înveţe carte, şi sě fie aplicat pe lângă vre-o mănăstire, de unde sugea ca albina miere pentru îndulcirea sufletelor amărîte ale românilor ardeleni, şi trebuia sě ajungă binişor în etate până venia la destoinicia sě seie scrie şi cetí.

Nu scim nici anul, în care bărbatul acesta s'a mutat din acéstă lume. Ultima scriere o avem dela el din anul 1768. Povestea lui Archirie, pe atunci însě era încă în deplină putere, deóre-ce scrisórea este marcantă şi frumósă, sigură ca şi cea dela anul 1740.

Hârtia folosită este o hârtie grósă durabilă, cărţile sunt parte legate în table tari de lemn, învělite în pele grósă.

Scrisórea este admirabil de frumósă, încât la prima vedere uşor crede omul, că este tipariu. Ici colea aflăm şi scrisóre strěină, şi dedesubt însemnat, că ea este a părintelui ieromonach Rafail Husea.

Notiţa despre acéstă scrisóre strěină este făcută de însuşi scriitoriul cărţilor acestora, o dovadă viă despre importanţa hârtiei de pe timpul acela, ca articol rar şi preţios.

(Va urma.)

Raţiociniile tipografiei archidiecesane nu s'au subşternut şi aşa nu s'au putut revidá după cum adecă se indigitase acésta prin conclusul sinodal Nr. 128/1888.

In fine ne permitem a atrage atenţiunea Venerabilului sinod la aceea împregiurare, că dela gimnasiul din Braşov nu incurg percentele după împrumutul de 10.000 fl. v. a. Cu tóte acestea consistoriul deşi a arĕtat acésta împregiurare oficiolatelor financiare competente, totuşi e constrins sĕ solvéscă dare de interese după suma de 600 fl. v. a.

Pretinde grabnică regulare datoria aşa numită flotantă, ce cu suma de 6516 fl. 67 cr. cade în sarcina fondului general administrativ şi carea până acum s'a acoperit prin împrumuturi fără interese contrase la celealalte fonduri ale archidiecesei şi anume la fondul bisericei catedrale, la fondul scolariu eparchial, la fondul bisericelor şi la fundaţiunea Francisc-Iosefină.

Ţinênd cont de starea actuală a fondurilor archidiecesei şi cu privire la bugetul lor, ce s'a preliminat pro anul 1890, acésta datoriă nu se mai póte susţiné în sarcina fondurilor şi nici din resursele acelora nu se póte acoperí, si acésta s'ar puté face numai prin o colectă ori un arunc nou pe comunele bisericesci după cum acésta s'a iniţiat din partea consistoriului prin cercularul din 18 Novembre 1878 Nr. 1062 plen.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc, ţinută la 12 Aprile, 1889.

Convocare.

În conformitate cu prescrisele §§-lor 14 şi 21, din statutele asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român şi în conformitate cu conclusul adunării generale dela Abrud din 1888 dedto 6 August, şedinţa II pt. prot. 33 precum şi cu conclusul comitetului dedto 9 Maiu a. c. pt prot. 49, adunarea generală pentru anul curent se convócă prin acésta în *Făgăraş pe 15/27 August şi ḑilele următóre.*

Aducênd acésta la cunoscinţa publică, învităm pe toţi membrii Asociaţiunei a luá parte în numĕr cât mai mare la şedinţele adunării.

Sibiiu în 15 Maiu, 1889.

Pentru comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Baritiu,
preşed.

Dr. *I. Crişian,*
secretariu II.

Varietăţi.

* Maj. Sa împĕrătésa-regina îndată după ce va face cura la Wiesbaden va pleca sĕ facă scălḑi holandeze de mare şi anume la Zandvoort. Un membru al Curţii a şi plecat, ca sĕ închirieze un castel şi se facă pregătirile de lipsă.

* (Denumire.) Maj. Sa s'a indurat preagraţios a denumí la propunerea ministrului de agricultură industrie şi comerciu pe consilierul ministerial Nicolau Fejér, de secretariu de stat în ministeriul de comerciu; ér la propunerea ministrului de iustiţie pe sub procurorul de stat din Budapesta Alecsie Gozsdu, de procuror la procuratura din Caransebeş.

* Programa la producţiunea musicală a corului seminarial din Sibiiu, ce se va ţiné în Sĕlişte, Duminecă în 7/19 Maiu 1889, în sala cea mare a scólelor, e următórea:

1. „*Zorirea*“, cor de C. Attenhofer.
2. „*Din o şeḑĕtóre la ţară*“ (Negustorul şi ţĕranul) de A. Pann. Declamaţiune.
3. *a*) „*Serenadă*“, cor de H. Marschner.
   b) „*Uită mamă colo-'n sat*“, cor de G. Dima.
4. „*Rĕsbunarea lui Stat-Palmă*“, poesie de V. Alecsandri. Declamaţiune.
5. *a*) „*Coróna cufundată*“, cor de H. Bönicke.
   b) „*Sunt soldat român*“, cor de G. Dima.
6. „*Friguri de autor*“, dialog de N. Gane.
7. „*Despărţirea vênătorilor,*“ cor de F. Mendelssohn-Bartholdy.
8. „*Hai în horă de-a juca*“, cor de G. Dima.

Începutul la 7 óre séră.

* (Bilete pentru sesiunea băilor.) Din 15 l. c. s'au inceput a se da bilete cu preţ scăḑut pe liniile căilor ferate din Ardeal pentru cei ce cercetéză băile şi anume pentru: Basna, (staţiunea Medias), Borszék (st. Mureş Oşorheiu sau Sz. Udvarhely), Előpatak (st. Feldióra), Homorod (st. Sz. Udvarhely), Malna (stat. Feldióra), Zizin (st. Braşov).

* (Agata Bărsescu). Dşóra Bărsescu, celebra artistă dramatică, va sosí în curênd la Bucuresci pentru a dá câteva representaţiuni. Dênsa a şi cerut, ca comitetul teatrului naţional din Bucuresci sĕ i pună sala la disposiţiune.

* (Cas de mórte). După „Posta rom.“ înregistrăm trecerea din viaţă a zelosului şi bravului învĕţătoriu din Sânte-jude *Petru Grama*, ale cărei merite pentru poporul românesc le va scí apreţia bine viitoriul. Înmormêntarea a avut loc în 4 Maiu şi s'a îndeplinit cu solemnitatea cuvenită.

* (Sporirea juḑilor aucsiliari la tablă.) Precum se vorbesce în cercurile juridice, actualul ministru de iustiţie, dl Szilágyi, intenţionéză a sporí numĕrul juḑilor aucsiliari la tablă, deóre-ce ministrul voesce ca până la prima Septembre, când se va efeptuí descentralisarea tablei regesci, tóte actele rĕmase în restanţă la tablă sĕ se resolvéscă. Spre scopul acesta s'ar recere sporirea încă cu 20 de juḑi aucsiliari. Cu privire la descentralisarea tablelor regesci foile din Budapesta scriu, că în Ardél vor fi în viitoriu dóue table, una la Cluş şi alta la Braşov; Mureş-Oşorheiul va primí în schimb militie şi va formá centrul militariu în Ardél.

* (Foc) Precum ni se comunică din Elisabetopole a isbucnit în 14 Maiu a. c. un foc vehement în comuna Ernea săséscă, care a lăsat sub ceriul liber 80 familii, jumătate comuna. Primariul din Elisabetopole a deschis o colectă pentru ajutorarea nenorociţilor.

* (Licitaţie). Vice-comitele comitatului Sibiiu a esmis un anunciu pentru inaintarea de oferte referitóre la construirea a lor 2 poduri de sub Nrii 44 şi 53 de pe linia drumului comitatens Daia-Vurpĕr-Nocrich. Ofertele sunt a se înaintá vice comitelui până la 25 a l. c. n. 9 óre a. m. pe lângă depunerea unui vadiu, ce corespunde 5% la suma preliminată de 1186 fl. 13 cr. Tot în aceea ḑi se va ţiné şi licitaţiunea în sala cea mică a comitatului.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din loc escrie concurs pentru ocuparea următórele posturi de magistru postal: In Perşani (comtt Făgăraş) cu o remuneraţiune totală de 132 fl; — în Preşmer (cmtt Braşov) cu remuneraţiune totală de 208 fl; cum şi o remuneraţiune corĕspondĕtóre pentru intreţinerea unei poste ce va círculá ḑilnic între Presmer şi Herman, depărtare de 8 klm; — în Paraid (cmtt Odorheiu) cu o léfă anuală de 388 fl; şi o remuneraţiune corĕspunḑĕtóre pentru intreţinerea unei poste ce va circulá între Paraid şi Odorheiu, depărtare de 18 klm. — Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a şi înaintá cererile, cei cari reflectéză la postul din tâiu în decurs de 2 septĕmâni, ér pentru celelalte posturi în de curs de 8 ḑile.

* (Porto-personal.) Porto-personal pe liniile de stat unguresci, precum află „Kolozsvár“ se va introduce încă cu prima ḑi a lunei lui August a. c. Vor fi 14 zone împărţite cu 14 preţuri. Cel mai eftin bilet se va procura cu 10 cr., şi cel mai mare preţ nu va trece preste 8 fl. — Biletele de a călĕtorí după voie liberă nu vor incetá, cu tóte aceste favorurile amploiaţilor de stat şi ale familiilor lor vor eşi din valóre. In ministeriul de comunicaţiune se lucréză cu mare activitate la realisarea acestui plan.

* (Telefon) Pe la finea lunei lui August se vor terminá lucrările pentru ridicarea unei linii telefonice între Praga şi Viena.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ Nr. 9—10 din 1—15 Maiu 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Instituţiunea militară basată pe scólă. — Unele documente din 1849. Epistolia archipăstoréscă. — La organisarea internă a scólelor de fete. — Portul naţional la poporul nostru român. — Proces verbal al comitetului Associaţiunea transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 17 Aprile 1889. — Bibliografia. — Concurs. — Despărţĕmintele Associaţiunei transilvane etc.

„*Meseriaşul român*“ Nr. 9 din 1/13 Maiu 1889, are următoriul sumariu: Meseria cismăriei şi a păpucăriei. — Museele de industrie. — Secţiunea română la esposiţiunea universală din Paris. — Foiţa „Mes. Român“: Averi adunate din rĕmăşiţe. — Poesie: S'a turcit băiatul, de Th. Speranţă. — Feliurite pentru meserieşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mĕrunte — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Concurs. — Avis şi têrgurile.

Academia română.

Însciinţare.

După decisiunile luate de academia română în sesiunile de până la anul 1889, concursurile propuse de academie sunt cele următóre:

I. „Premiul Năsturel-Herescu din seria B, de 4,000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1890, unei cărţi scrise în limba română cu conţinut de ori-ce natură, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1889.

II. „Premiul statului Lazar,“ de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1890, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut sciientific, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1889, sau celei mai importante invenţiuni scientifice făcute dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1889.

NB. Concurenţii la aceste premii vor binevoí a trimite la cancelaria Academiei române, în Bucuresci, operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp aci însemnate, în câte 12 esemplare, până la 31 Decembre, 1889.

III. „Marele premiu Năsturel-Herescu“, din seria B, în suma de 12,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori-ce natură, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1889 până la 31 Decembre 1892.

NB. In privinţa premiilor „Năsturel Herescu“ se pun în cunoscinţa publicului următórele disposiţiuni din codicilul rĕposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu.

B. Premii pentru opere publicate.

„În tot anul societatea Academică română va avé a „premiá, din veniturile fondului „Năsturel,“ o carte tipărită „originală, în limba română, care se va socotí de către so„cietate ca cea mai bună publicaţiune apărută în cursul „anului.

„Însĕ aceste premii vor fi de dóue specii:

„1. In trei ani consecutivi, de a rêndul, se va decerne „câte un premiu de patru mii lei, Nr. 4000 l. n. minimum, „la cea mai bună carte apărută în cursul anului espirat.

„2. Éră în al patrulea an se va decerne un premiu „fics de lei 12,000, carele se va numí „Marele premiu Năs„turel“, operei, care va fi judecată ca publicaţiunea de că„petenie, ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi. „Acest premiu nu se va puté decerne unei lucrări, care va „fi obţinut deja unul dintre premiile anuale, decât defalcând „din tr'insul valórea premiului precedent.

„Operele, ce se vor recompensa cu acéstă a dóua serie „de premii vor tractá cu preferinţă despre materiile ur„mătóre:

„*a*) Scrieri seriόse de istorie şi sciinţele accesorii ale „istoriei, preferindu-se cele atingĕtóre de istoria ţĕrilor „române.

„*b*) Scrieri de religiunea ortodocsă, de morală practică „şi de filosofie.

„*c*) Scrieri de sciinţe politice şi de economia socială

„*d*) Tractate originale despre sciinţele esacte;

„*e*) Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie „şi geografie, în cari se întreistoria şi geografia României; „dicţionare generale sau parţiale de sciinţe esacte, de arţi „şi meserii, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte ase„meni lucrări utile şi bine întocmite;

„*f*) Cărţi didactice de o valóre însemnată ca metod „şi ca cuprins.

„*g*) Dicţionare limbistice în limba românéscă, mai ales „pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă „sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele.

„*h*) Publicaţiuni şi lucrări artistice de o valóre seri„όsă, adecă relative la arţile plastice, architectură, sculptură, „pictură, gravură şi chiar opere musicale seriόse, pe cari aceste tóte societatea Academică Română le va puté apreţiá atunci când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele-arţi.

„*i*) Scrieri de pură literatură română, în prosă şi în „verşuri, precum poeme, drame şi comedii seriόse, — mai „ales subiecte naţionale, — şi ori-ce alte opere de înaltă „literatură. Acestora mai cu sémă a-şi dorí sĕ se acórde Ma„rele premiu Năsturel„ când vor fi judecate ca avênd un „merit cu totul superior, spre a se dá astfeliu de o încu„ragiare mai puternică desvoltărei literaturei naţionale“.

La acestea se mai adaogă următórele disposiţiuni luate de societatea academică.

1. La concursurile acestor premii se pot presentá şi opuri preînoite în nóuĕ ediţiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în viaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi strĕine sunt escluse dela concurs; se va face însĕ esceptiune pentru acele traducţiuni de pe opuri strĕine elasice, cari:

a) sau prin dificultăţile învinse ale unei perfecte reproduceri în verşuri românesci, vor constituí adevĕrate opuri literare ale limbei române;

b) sau prin anecsarea de elucidări şi de note scientifice, cu totul proprie traducătoriului, îşi vor fi însuşit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărţile premiate de academia română din alte fonduri ale sale, sau cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele ei, nu pot întrá la concurs pentru premiile Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B, se pot acordá nu numai unor opuri complete, ci şi părţii unui op tipărit în cursul anului, cu condiţiune însĕ ca acésta parte sĕ fie de valórea şi de întinderea unui volum şi nu de ale unei simple făscióre, (minimum 400 pag. forma în 8° garmond).

5. Premiarea unei părţi a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părţi a aceluia-şi op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor puté fi admise la concursul cărţilor tipărite, ér autorii lor, spre a primí premiile acordate, vor trebui sĕ justifice proprietatea lor.

(Va urma).

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.61½	5.55
Napoleon	9 39	9.30
100 marce nemţesci	58.75	58.05
London pe (poliţă de trei luni)	118.20	118.70

Nr 443. [67] 1—3

EDICT.

Pe basa decisiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 22 Novembre 1888 Nr. 6133 B. Toma Cristina gr. or. din Cărpiniș, se citéză a sĕ înfățișa, în termin de 3 luni, dela prima publicare a acestui edict, la subscrisul oficiu, pentru pertractarea procesului divorțial ridicat contra lui din partea soției lui Flórea Sicóe gr. or. din Roșia, pe care o a părăsit de 18 ani, fără a-i se scí ubicațiunea cu observarea, că nepresentându-se procesul divorțial se va pertracta și decide.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 1 Maiu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter ca adm.

Sz. 1917 [64] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Rend Dénes segesvári számtiszt és társai által beadott kereset folytán Bábahalma község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi Julius hó 8-ik napjának délelött 9 órája** Bábahalma község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bábahalma elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivataloș órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 május 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök — *Zöld Gábor* jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 28—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilităței,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Sz. 1479 plg. [66] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a Kis-Iklodi korcsmárlási jog arányositása iránti ügyben az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidőül **1889 évi Junius hó 17-ik napjának d. e. 9 órája** Kis-Iklod községben a falusbiró házához tüzetik ki, mely határnapra összes érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi május hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. — if. *Csegéze Iános* jegyző.

Spre binevoitóre atențiune!!

Am onorul a anunțá stimatului public și îndeosebi onoraților mei mușterii de pănă acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuința și **atelierul meu de pantofariu** pentru **dame, domni** și **băieți,** (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca și în trecut, me voiu silí și pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă prețurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoș,
pantofariu.

[62] 4—6

Deschidere de băi.

Am onóre a încunosciință pe P. T. public, că la **19 Maiu a. cur.** voiu **deschide băile calde din**

Geoagiu-Feredeu,

care conțin fer, iod, și puciósă și sunt de o escelentă eficacitate vindecătóre.

Avênd în vedere plăcutul aer de munte al acestor băi, frumósa și încâtătórea regiune, promenăḑile lor recoritóre de o estindere de miluri întregi, parcul cel frumos, nóua arangiare practică, și mai ales vechiul lor renume de băi de cură, sunt într'adevĕr unele din cele mai avantagióse și mai eftine băi.

Odăi góle, precum și din nou cu mult comfort arangiate, bucătărie escelentă cu prețuri moderate și serviciu prompt.

În tótă ḑiua comunicațiune comodă cu gara și pentru óspeții din provincia.

Voiu face tot ce-mi stă în putere pentru de a face óspeților plăcut sesonul de băi.

Comande de locuințe precum și informațiuni mai indetaiate dă cu promptitudine

Gabriel Csösz,
arêndator de băi.

[·8] 1—2

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.06	4.05	**7.38**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.39**	**12.02**
Oradea-mare {	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.10**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireș	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	**10.34**	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriș	**12.45**	—	—	9.18
Cucerdea	**1.30**	—	—	10.—
Uioara	**1.37**	—	—	10.09
Vințul de sus	**1.45**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.48
Teiuș	**2.26**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.34
Blaș	**3.24**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.34
Copșa mică	**4.09**	—	—	2.19
Mediaș	**4.21**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.11**	—	—	3.31
Sighișoara	**5.45**	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**7.21**
Apața	8.37	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Brașov {	9.45	—	—	**9.52**
	1.55	**5.37**	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiș	—	**9.36**	1.45	—
Brașov {	—	**10.12**	2.32	—
	4.10	—	**7.10**	—
Feldioara	**4.56**	—	**7.31**	—
Apața	**5.37**	—	**8.14**	—
Ágostonfalva	6.07	—	**8.36**	—
Homorod	6.55	—	**9.12**	—
Hașfalĕu	8.36	—	**10.24**	—
Sighișoara	9.13	—	**10.46**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.19**	—
Mediaș	10.37	—	**11.47**	—
Copșa mică {	10.59	—	**12.02**	—
	11.16	—	**12.09**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.25**	—
Blaș	12.16	—	**12.53**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.05**	—
Teiuș	1.51	—	**1.47**	—
Aiud	2.18	—	**2.08**	—
Vințul de sus	2.48	—	**2.30**	—
Uioara	2.56	—	**2.37**	—
Cucerdea	3.14	—	**2.53**	—
Ghiriș	4.01	—	**3.26**	—
Apahida	5.28	—	**4.40**	—
Cluș {	5.56	—	**5.—**	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadișul ung	**6.58**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghireș	**7.29**	6.11	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	6.43	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare {	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.29**	11.51	3.29	**3.15**
Budapesta	6.33	**1.55**	**7.45**	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	**4.49**
Țaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistrița	—	—	—	—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	—
Țaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕș-Ludoș	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2. -
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad {	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.--
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bĕrzava	—	**6.28**	7.55
Soborșin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕștia	—	**11.09**	11.37
Șibot	—	**11.39**	12.—
Vințul de jos	—	**12.12**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.29**	12.46
Teiuș	8.59	**1.16**	**1.26**

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuș	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	12.09	**3.44**	2 32
Vințul de jos	12.30	**4.10**	—
Șibot	1.01	**4.43**	—
Orĕștia	1.32	**5.13**	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bĕrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliș	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaț	**8.28**	11.35	7.19
Arad }	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	**7.12**

Arad — Timișoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timișoara	9.12	**9.02**

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Hațeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timișoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Sighișoară—Odorheiu

Sighișoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighișoară

Odorheiu	--	5,38
Sighișoară	—	9·61

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	**4.35**
Șeica mare	—	3.02	**5.05**
Loamneș	—	3.46	**5.46**
Ocna	**8.27**	4.18	**6.17**
Sibiiu	**9.—**	4.42	**6.40**

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.—**
Ocna	4.26	9.17	**10.24**
Loamneș	—	9.45	**10.50**
Șeica mare	—	10.20	**11.20**
Copșa mică	—	10.49	**11.45**

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheța	**3.35**	10.50	3.58
Ludoș	**3.56**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.28
Nireșteu	**5.21**	12.36	5.53
Oșorheiu {	**5.40**	12.55	**6.13**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	**8.—**
Oșorheiu {	—	10.20	**9.49**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireșteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoș	8.51	2.02	**12.06**
Cheța	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.49
Ghiriș	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 51 Sibiiu, Marţi 9/21 Maiu, 1889. *Anul XXXVI.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Maiu.

Până când diplomaţii se frământă cu organisarea armatelor, ca din senin se ridică nori grei, cari amenință ordinea socială tocmai în statul cel mai înarmat, în Germania. Este cestiunea lucrătorilor la ordinea ḑilei, şi grevele ce se anunţă din partea sutelor de mii sunt simptóme, cu care vor trebuí sě-şi facă sémă toţi potentaţii Europei şi în genere aceia, care şi-au bătut joc de om şi de munca lui până acum.

Remăşiţele feudalismului au săpat urme cu mult prea afunde decât ca sě se pótă sterge cu una cu două. Pământul e distribuit în proporţiuni nedrepte, unii au latifundii donate de regi şi împěraţi, mulţimea nu are unde sě-şi samene nisce legume pentru a-şi stêmpărá fómea, ér capitalistii au format societăţi şi fabrici, legând milióne de ómeni nu de glie, dar legaţi de oficiile de lucru, în cari nu străbate aer, nu e caldură şi lumină, drept recompense pentru lucru continuu de câte 12 óre la ḑi.

Pentru a pune capět acestei nedreptăţi, muncitorii au ridicat plângeri, când în o parte a ţěrei când în alta. Mai anii trecuţi în Belgia nu era în stare guvernul cu tótă armata sě apere pe fabricanţi de furia lucrătorilor, ce sistaseră lucrul.

Dar nici odată lucrătorii nu au dovedit atâta îndărătnicie ca şi acum în Germania. Ca la comandă au pus ciocanele jos o sută de mii de ómeni, ómeni resoluţi a duce lupta până la estrem şi sě vede, că nu fără succes. Órele de lucru trebue împuţinate, căci trupul lucrătoriului are lipsă de repaos, dacă e ca sě nu sucumbe greutăţilor şi sě mérgă în pământul, din care au fost luat nainte de vreme, lăsând soţii věduve şi copii orfani în abundanţă. Munca trebue recompensată după adevărata ei valóre, şi dividendele bancarilor trebue sě scadă, ér nu sě se urce din an în an, făcênd din acţionari nisce ómeni, cari şi fără de a mai muncí pot trăí din sudórea altora, şi până la un punct óre-care între atari impregiurări socialismul 'şi are îndreptăţirea sa şi ori cât de aspre vor fi legile, ce se aduc contra socialismului, ori cât de draconice pedepsele, ce se aplică asupra lor, ele nu vor împedecá pe cel flămênd de a cere pâne.

Din Svedia încă se semnaléză mişcări, semn că e cu mult mai puternică falanga socialiştilor decât ca sě pótă fi frântă prin baionetele câtorva soldaţi. Nu se póte pretinde ca un om sě lucre de diminéţa până séra târḑiu, vara érnă, fără ca sě aibă atâta, cât cere subsistenţa lui, căci de lucs în haine, locuinţă şi mâncare nu e vorbă.

Noi numim miserie locuinţa patriarhală din grădele a ţěranilor nostri, fără sě ne dăm sémă, că aceste colibe sunt încungiurate de stânci şi văi din care ţişnesc isvóre limpeḑi, din cari 'şi póte recorí ţěranul setea, sunt preserate cu pomi la umbra căror omul muncitoriu se póte adăpostí şi rěcorí, şi nu scim, că de tóte aceste frumseţi ale naturei muncitoriul din fabrici e privat, el nu scie ce e bucuria naturei, e osindit cu ḑeci de ani sě locuéscă în odăi scunde, umede şi puturóse, din cari apoi isvoresc tot atâtea bóle, ce scurtă viéţa.

La noi nu e vorbă de socialism şi de el va fi ferit statul multă vreme, va fi ferit până atunci până va îngrigí, ca ţěranul sě şi aibă coliba sa, pământul seu mult puţin.

In momentul ce proletariatul sě va înmulţí şi cu el numěrul ómenilor fără capětui, nu stăm buni, că nu se va iví şi în părţile nóstre şi încă tot în aceea furie ca şi în statele, unde sěrăcimea nu cunósce, ce e a avé al seu propriu nemişcătoriu.

De aceea greşit este, când statul nu împedecă esecuţiunile cele fără nici o milă, greşit când cămětarnicii pot aserví munca omului şi pe urmă i iau şi avutul lor, şi greşite sunt multe la noi, cari greşeli tóte la olaltă duc la sociaslim ca la o prăpastie sigură. Comasările nedrepte, licitaţiunile şi segregările păşunatelor, despăgubirea ḑecimelor de vii au adus multă ruină cu deosebire nóue românilor, ne-a făcut daune colosali, silind pe mulţi ómeni onesti, blânḑi şi muncitori sě ia lumea în cap şi bâta în mână.

In alte staturi proprietarii cei mari, adunând capitale, au format cel puţin fabrici şi au aşeḑat pe cei lipsiţi de pământ în ele, ca sě lucre şi sě câştige traiul de pe o ḑi pe alta, dar acum la noi nici proprietarii nu au mult şi nici ţěranii nu au nimica, aşa că ne cuprinde fiori, dacă ne cugetăm la acea stare, ce va vení preste câteva ḑeci de ani.

Statul şi biserica trebue sě mérgă mână în mână, cel dintâiu ocrotind interesele şi promovând agricultura ca o bogăţie naţională, ér biserica moralisând pe om, îndemnându-l sě cruţe, sě muncéscă şi sě fie drept, dacă vrea sě fie tare. Ori-ce disarmonie póte produce fluctuaţiuni, cari vor împrăsciá tóte combinaţiunile optimiştilor şi ale tuturor şoviniştilor.

Nemica nu se rěsbună mai cu amar ca legile nedrepte faţă de agricultor şi de mostén şi e bine şi la timp ca sě se cugete ómenii la aceste, până încă poporul are petecul seu de moşie din vatra părintéscă. Ómenii s'au înmulţit, pământul s'a dărăburit şi parcelat, dar încă nu în acea měsură, ca sě nu pótă da hrană celor cel muncesc şi celor ce rěstórnă brasda din o parte în alta, deci sě favorisăm pe aceia ce şi iubesc ţéra până au încă un petec de pământ şi sě nu-i silim sě o urască, când nu mai au nimica, ce pot numí alor. Sě se ţină sémă de ḑisa: Fulgerile de regulă sunt prevestitórele furtunilor.

Revista politică.

Svonurile, ce s'au rěspândit în cercurile parlamentare din Budapesta, că dieta se va ocupá serios cu cestiunea eserciţiului liber religionariu şi că liberalii încă ar fi pentru acésta, se desminţesc.

Ce-i drept, conducětoriul stângei estreme, deputatul Irányi, şi-a dat tóte silinţele, ca sě presenteze cestiunea de necesară şi totodată de oportună, punênd prin acésta un feliu de contrapunct nisuinţelor ministrului de culte şi instrucţiune Csáky, şi astfeliu a câstigat câţi-va părtinitori chiar între şirurile liberale.

În conferinţa clubului acestui partid însě s'a hotărit definitiv, ca guvernamentalii sě nu ia parte nici măcar la desbaterea acestei cestiuni, ci sě tréčă simplu preste ea la ordinea ḑilei.

Foile statului nostru s'au ocupat în sěptěmâna trecută cu vederile politice ale ministrului de iustiţie Desideriu Szilágyi. Reformele, ce le a promis ministrul sunt de tot radicale şi nici unele din foile cele mai „patriotice“ nu se învoesc cu tóte vederile lui. Pe noi ne privesce mai mult administraţia, ce voesce sě o introducă în municipii. Ministrul nu s'a îndestulit numai cu epistola, ce o a trimis alegětorilor sei din Pojon, ci s'a presentat şi în persónă, unde revenind asupra celor scrise de dênsul mai inainte, a accentuat, că Ungaria e învrednicită acum cu o administraţiune fórte rea, rěu controlată şi că acest rěu nu se póte delătură decât numai dacă guvernul, respective statul, va luá în mâna sa întréga administraţiune, ér municipiile sě nu se mai bucure de dreptul de până acum.

In modul acesta nu numai că se vor puté delăturá multele abusuri, dar se urmăresce şi o altă ţintă, ce ministrul nu s'a sfiit a o mărturisí pe faţă: Maghiarisarea şi pe acest teren, şi acésta pare a şi fi scopul de căpetenie al ministrului.

In statele mici ale peninsulei balcanice se ivesc érăşi conflicte şi complicaţiuni. Ce-i drept ele apar de tot mici, dar presa le dă o însemnătate mare, căci aceste conflicte pot pune în mişcare întréga Europa. Conflictele s'au ivit între crestini şi mohamedani, cari devin din ce în ce tot mai îndârjiţi.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

Manuscriptul I.

Începutul se face cu unele învěţături din viaţa Sfântului Ioan Lestvicinic, trece apoi la viaţa sânţilor, pe cari le espune după însemnarea următóre:

Însemnare

pentru cele ce se află întru acéstă sfântă carte:

Mărturii din scriptura vechie pentru sfintele icóne	list.	1.
Dovedire din scriptura legei nóuělor pentru sfintele icóne	„	4.
Pentru începětorii luptătorilor de icóne	„	7.
Cum se cade a ne închiná sfintelor icóne	„	8.
Pentru sfânta cruce	„	9.
Pentru-ce ne însemnăm faţa nóstră cu semnul crucei	„	11.
Pentru umblarea cu crucea, şi pentru ce o facem în biserică	„	12.
Cum se cade sě ne facem cruce şi ce închipuesce	„	13.
Pentru lauda şi cinstea sfinţilor . .	„	14.
Pentru rugăciunea sfinţilor	list.	15.
Pentru sfântul post	„	17.
Pentru ispovedanie	„	18.
Pentru sfânta cuminecătură . . .	„	19.
Pentru pomenirea celor morţi, cari au eşit din lumea acésta	„	20.

După acestea aflăm următórea notiţă:

De aicea înainte sunt cele ce am scris din prolog; apoi se continuă indicile materialului;

Septembre	1.	Pentru indiction, ce este Indictionul	list.	22.
„	8.	Pentru un preot cu un diacon .	„	25.
„	11.	Pentru Preacuviosul Eufrosin Magerul	„	27.
Februariu	12.	A Preacuviósei Mariei, ce-şi schimbase numele bărbătesce Marin	„	120.
„	11.	Nevoinţa sfintei Muceniţe Ina	„	149.
„	11.	A Preacuviósei Teodorei cei din Alecsandria	„	121.
„	24.	A preacuviosului Coprie . .	„	122.
„	25.	A preacuviósei Eufrosinei . .	„	113.
„	29.	Patímile sfinţilor Mucenici: Dada, Govdelae şi Casdoia	„	102.
Octobre	3.	A preacuviosului Ioan Hosevitul	„	158.
„	8.	Viaţa preacuviósei Palagiei .	„	140.
„	9.	A preacuviosului Andronic cu Atanasia	„	37.
„	20.	A sfântului Mucenic Artenie	„	149.
„	22.	A sfiinţilor 7 coconi din Efes.	list.	40.
„	26.	Cum au ucis sf. Dimitrie pe craiul bolgarilor	„	24.
„	26.	Pentru cela ce fura lumini din biserica sf. Dim.	„	24.
„	27	Povestea Iverilor cum sau botezat	„	42.
„	13.	A preacuviosului Nichita Ispovednicul	„	107.
„	28.	A sfântului mucenic Chiriac .	„	43.
„	4.	Sfântul Andact şi Calistena .	„	114.
„	29.	A cuviósei Annei	„	115.
Novembre	3.	Pentru un episcop, ce au trăit în pustie 39 de ani	„	43.
„	4.	Povestea Ieremiei Prorocului .	„	44.
„	9.	A preacuviósei Theoctistei Lesviianca	„	51.
„	9.	A preacuviósei Matronii . . .	„	117.
„	11.	Patima sf. muceniţe Stefanidei	„	52.
„	11.	A sfântului mucenic Mina . .	„	151.
„	11.	A preacuviosului Teodor studitul	„	154.
„	12.	Videnia episcopului Troil . .	„	23.
„	12.	A preacuviosului Martin episcopul	„	52.
„	12.	A preacuviosului Nil postnicul	„	160.
„	16.	Viaţa sf. apostol şi evangelist Matfteiu	„	53.
„	17.	A preacuviosului Zacharie Curelariul	„	30.

Foile germane, scoţêndu-le la ivélă, înfruntă pe Austro-Ungaria, că nu intervine cu miliţie; totodată pledéză ele ca conform tractatului din Berlin, Austro Ungaria sĕ mai ocupe şi celelalte posiţiuni, cari au rĕmas neocupate şi sĕ restabiléscă liniscea în peninsula balcanică. La tóte acestea nu se ridică însĕ nici măcar o reflecsiune din partea foilor nóstre şi lucrul astfeliu privit, pare fórte remarcabil.

Şi liniile drumului de fer din peninsula balcanică încă dau mult de lucru diplomaţilor şi ḑiaristicei. O societate austro-germană voesce sĕ rescumpere aceste linii. Acésta a provocat măhnire nu numai în foile rusesci, cari atacă în terminii cei mai vehemenţi paşii Austriei şi Germaniei în peninsula balcanică, dar chiar şi în Serbia, unde cercurile radicale, cari sunt aḑi la putere, nu vĕd cu ochi buni influinţa şi avêntul, ce şi l'ar mai luá Austro-Ungaria, când ar pune mâna şi pe liniile ferate.

Deslegarea cestiunei orientale pare a condiţioná şi dela principele din Bulgaria, care intenţionéză sĕ se pună în mână bună cu ţarul Rusiei şi cu francesii. Principele plănuesce o călătorie la esposiţiunea din Paris, şi atunci se va şi încredinţá cu o princesă din familia orleanilor.

In România sunt puse în perspectivă o mulţime de acte de mare însemnătate. Principele moştenitoriu va fi introdus în senat cu o mare selemnitate şi la aceea şedinţă va luá parte însuşi regele. Mai tare se discută căsĕtoria moştenitoriului de tron român. Hotărire definitivă se va luá însĕ numai după căsĕtoria fratelui mostenitoriului. In Sigmarigen se va întâlní mostenitoriul cu tinera princesă Alice de Hessa şi dacă actul căsĕtoriei se va întêmplá, atunci viitoriul domnitoriu al românilor va stá în strînse legături de amiciţie atât cu familia împĕrătéscă din Rusia, cât şi cu casa domnitóre din Englitera.

Berlinul e pregătit de sĕrbătóre. Astăḑi el va salutá pe suveranul Italiei, Humbert. Insufleţirea germanilor însĕ nu pare a fi tocmai aşa de mare, precum a fost a italienilor pentru împĕratul german Acésta se vede şi din adunarea representanţii oraşului Berlin, carea numai cu o majoritate de un vot a votat câteva ḑeci de mii de franci pentru înfrumseţarea Berlinului. Berlinul se mulţămesce numai cu înfrumseţarea câtorva strade şi foile germane escusă acésta cu sĕrăcia cea mare, ce domnesce la Nord faţă cu bogăţiile ţerilor de sud.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VII a, ţinută la 22 Aprile a. c.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

După autenticarea protocolului şi presentarea esebitelor la propunerea dep. P. Cosma se pune la ordinea ḑilei Nota Escel. Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, prin care se aduce la cunoscinţă, că de episcop al eparchiei Caransebeşului, devenită în vacanţă prin rĕposarea episcopului Ioan Popasu, s'a ales de episcop Preacuv. Sa dl archim. şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea, şi actul alegerei s'a asternut spre preagraţiósă întărire la Preaînaltul Tron, dar întărirea până acum n'a urmat.

Dep. P. Cosma accentuéză, că deoparte dureros trebue sĕ ne atingă notificarea Escel. Sale despre resultatul alegerei de episcop al eparchiei Caransebeşului, căḑênd acésta distincţiune binemeritată asupra unui venerabil membru şi dignitariu bisericesc al archidiecesei nóstre, care are sĕ ne părăséscă după un serviciu indelungat prestat bisericei nóstre, — dar de altă parte cu plăcere trebue sĕ luăm la cunoscinţă, că acésta distincţiune, acest vot însemnat a căḑut asupra persónei Preacuv. Sale, a vicariului nostru archiepiscopesc Nicolau Popea, şi are cea mai bună speranţă, că acest act va obţiné şi preînalta întărire, în care cas devine în vacanţă postul de vicariu, care e salarisat din ajutorinl de stat, ce l primesce biserica nóstră.

Acest post — după cum se norméză în stat. org. se îndeplinesce prin denumirea din partea archiepiscopului de vicariu a unuia dintre cei 4 asesori consistoriali ordinari din senatul strins bisericesc, în care cas devine în vacanţă, un post de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, care deasemenea 'şi primesce salariul din ajutorul de stat, pentru aceea în cas, că intărirea nu ar sosí sub durata acestei sesiuni, ca deoparte sĕ se ivite eventualele inconveniente în ce privesce salariul, ér de altă parte ca consistoriul în decurs póte aprópe un an de ḑile, sĕ nu rĕmână fără un funcţionariu însemnat, şi astfeliu prin acésta resolvirea agendelor şi preste tot cursul regulat al afacerilor sĕ fie impedecat, se vede indemnat a face următórea propunere:

„Sinodul cu plăcere ia spre scire, că distincţiunea de a fi ales intru episcop al diecesei Caransebeşului a căḑut asupra unui demnitariu bisericesc al archidiecesei şi anume asupra Preacuvioşiei Sale d-lui vicariu archiepiscopesc archimandrit Nicolau Popea.

Totodată sinodul în firma credinţă, că alegerea va obţiné Preainalta intărire, şi prin asta ar devení în vacanţă un post sistemisat de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, incă în sesiunea acésta va alege un asesor consistorial în senatul strins bisericesc; alesul insĕ va puté obţiné intărirea din partea archiepiscopului numai după-ce vacanţa prevĕḑută va devení faptă."

Inaltul presidiu observă, că intr'adins n'a grăbit cu notificarea acestui act, pentru-că avé speranţă, ca eventual se pótă notificá actul trecut prin tóte forurile, altfeliu are cea mai bună speranţă, că acest act va obţiné şi Preainalta intărire. Cu tóte acestea insĕ e de părere sĕ nu se precipiteze lucrul, deşí de altă parte trebue se recunóscă, că e mult a asceptá un an de ḑile cu indeplinirea postului ce e în perspectivă se devină în vacanţă, şi fără indoélă acésta numai cu scăderea resolvirei agendelor oficióse va fi impreunată, dar cu tóte acestea, nefiind cestiunea principală finalisată, nu scie, dacă ar fi şi cuviincios, ca în forma acésta sĕ se previe actului. In ce privesce salariul intercalar, cestiunea e regulată, că la care fond are se intre acésta sumă.

Dep. N. Cristea apreţiéză motivele aduse de dl deputat P. Cosma şi recunósce, că póte în detrimentul resolvirei agendelor consistoriale organele centrale sufere eventual o stirbire, dar prin primirea propunerei dlui deputat Cosma nu se póte negá, ca s'ar creá un precedent periculos, căci s'ar alege un asesor aşa ḑicênd în *spe*, şi apoi nu e eschisă nici posibilitatea, ca faţă cu cele mai bune speranţe, ce le avem, resultatul final al actului se fie contrariul dela ceea ce dorim cu toţii, este deci de părere, că alegerea eventuală a unui asesor ordinariu în senatul strins bisericesc sĕ se pună la ordinea ḑilei deodată cu alegerea asesorilor onorari în locurile, ce au devenit vacante, şi în acésta privinţă face următórea propunere:

Deóre-ce preainalta aprobare a alegerii de episcop în diecesa Caransebeşului incă n'a urmat şi aşa vacanţă în sinul consistoriului archidiecesan nu esistă, şi fiind-că în chipul acesta alegerea unui membru consistorial în spe ar fi lucru anticipat, sinodul decide:

Avênd a se pune în decursul sesiunei presente sinodale alte alegeri la ordinea ḑilei, impreună cu aceste, sĕ se pună condiţionat şi alegerea unui asesor în senatul bisericesc, care însĕ sĕ se efeptuéscă numai sosind preainalta aprobare până la ḑiua ficsată pentru alegerile celelalte.

Pentru propunerea dep. P. Cosma vorbesc deputaţii: Iosif Puşcariu, Liviu de Lemenyi şi Dr. P. Span, ér contra ei vorbesce deputatul V. Dămian, care face şi următórea propunere:

Alegerea de asesor în senatul strins bisericesc se fie pusă la ordinea ḑilei şi efeptuită numai dupăce postul va devení în tótă formá vacant.

Dep. E. Măcellariu reasumênd motivele aduse pro şi contra propunerei dep. Cosma, şi constatând faptul, că pentru casul dorit de toţi, ca actul alegerei de episcop se obţină Preainalta aprobare, în gremiul consistorial va devení în vacanţă un post insemnat, care numai în detrimentul bisericei ar puté sta vacant timp mai indelungat, astfeliu ca acestui neajuns sĕ i sĕ pótă prevení, şi Inaltul presidiu al consistoriului la provisiunea ce eventual va fi necesar se o facă se cunóscă şi vederile sinodului, crede că mai corĕspunḑĕtoriu s'ar puté deslega cestiunea prin primirea următórei propuneri:

Pentru casul venirei în vacanţă a unui post de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, se autoriséză consistoriul archidiecesan, ca până la sesiunea anului viitoriu se facă provisiune pentru locul vacant, cu aplicarea unui individ cualificat, căruia prin acésta din partea sinodului i se recunósce indreptăţirea la salariul normal pe timpul provisiunei.

Dep. N. Strĕvoiu observă, că din discusiunile şi multele propuneri, ce s'a făut în acésta afacere trebue se conchidă, că deputaţii nu sunt deplin orientaţi, şi nu ar fi bine ca sĕ se aducă un conclus eventual prematur, pentru acea face propunerea: ca cestiunea pentru astăḑi sĕ se ie dela ordinea ḑilei, şi sĕ se pună sub discusiune mâne, ca astfeliu se fie timp a metidá mai bine asupra acestui obiect.

Dep. P. Cosma ca propunĕtoriu accentuéză, că este de acord, ca sĕ se priméscă propunerea deputatului N. Strĕvoiu, ca cu toţii se fim cât de bine orientaţi asupra lucrului, observă însĕ, că prin primirea propunerei deputatului E. Măcellariu într'adevĕr s'ar creá un cas precedent neprevĕḑut în stat org., căci prin acésta mult puţin s'ar face presiune asupra sinodului la alegerea definitivă a asesorului în locul devenit vacant, pe când dacă se va face acum alegerea, întărirea din partea archiepiscopului se póte face şi mai târḑiu, resp. se póte face ori şi când, pentru că aceea nu e prescris, când trebue se o facă, şi nici nu e de lipsă sĕ o facă în faţa sinodului, despre ce va avé numai se facă notificare sinodului la timpul seu.

Punêndu-se la vot propunerea deputatului N. Strĕvoiu, ca propunere de amânare, — se primesce:

La ordinea ḑilei se pune apoi continuarea raportului comisiunei finanţiare, care prin referentul Alecsiu Olariu raportéză asupra hârtiei Inaltului presidiu al consistoriului archidiecesan din 21 Aprile a. c. Nr. 3214, prin care se substern raţiociniile tipografiei şi librăriei archidiecesane pe anii 1884, 1885, 1886 şi 1887 şi la propunerea comisiunei sinodul decide:

Nefiind raţiociniile din cestiune revĕḑute de consistoriul archidiecesan şi presentate de către acesta pe lângă raport, fără a intrá în merit se transpun consistoriului archidiecesan spre revidiare, avênd acesta a le substerne pelângă raport detaiat în sesiunea anului viitoriu.

Referitoriu la rapostul consistoriului despre starea proceselor fondurilor archidiecesane în decursul anului 1888 comisiunea finanţiară propune: ca acest raport sĕ se iee spre sciinţă, ce se primesce.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul după vênătórele întreprinse s'a reintors la Viena, unde a primit pe regele şi regina Danemarcei precum şi pe principele Nicolau de Muntenegru şi pe fiul acestuia. — Vĕduva principesa de corónă Stefania a sosit în Laxemburg dimpreună cu fiica sa Elisabeta, ér Maj. Sa monarchul le a făcut o visită. Educaţiunea micei archiducese se va începe probabil la tómnă prin dşóra de curte a Maj. ale împĕrătesei regine, Ferenczy.

*(Distincţiunea împĕratului german.) In ḑilele trecute a sosit în Berlin o comisiune turcéscă, căreia sultanul i-a încredinţat a oferí împĕratului Wilhelm al II-lea al Germaniei, marele ordin „Nisan-Iftikar". Impĕratul german a fost cel dintâiu suveran din Europa, care a primit acéstă decoraţiune, care este o medalie de aur grósă, încungiurată de diamante cu semiluna musulmană şi stea pe o parte, ér pe cealaltă cu chifra împĕratului.

* (Convocare.) Amânată fiind adunarea generală constituantă — convocată prin comitetul reuniunei femeilor române din cttul Huniedórei, cu datul 11 Faur 1888 prin presidiu, din cause nepreveḑute — am onóre prin acésta a defige terminul nou pentru ţinerea acestei adunări constituante, pe ḑiua de *27 Maiu a. c. la 3 óre* după améḑi, în localităţile casinei române din Deva.

Programa:

1. Deschiderea adunării generale const. prin preşedinta;
2. Delegarea a lor 2 notari ad hoc;
3. Delegarea a lor 2 dómne pentru scrutiniu;
4. Alegerea de preşedintă;
   „ „ vicepreşedintă;
   „ „ cassieră;
   „ „ controloră;
   „ „ secretari;
   „ „ bibliotecar;
   „ „ archivar;
5. Alegerea comitetului, şi a n. 12 membri, 6 membri suplenţi şi 6 bărbaţi de încredere.

După constituirea definitivă:

a) ocuparea presidiului prin preşedinta alésă;

b) primirea raţiociniului dela cassiera provisoră; revisiunea aceluia şi darea absolutoriului;

c) înscrierea membrilor noi şi încassarea tacselor;

d) încheerea adunării generale.

Arad, la 16 Maiu, 1889 st. n.

Anna Petco n. *Şandor*,
preşedinta reuniunei.

„	23.	A celui dintru sfinţi părintelui nostru Amfilochie	list.	56.
„	23.	A părintelui Grigorie Acragantischii	„	61.
„	24.	A părintelui nostru Climent episc. Rîm.	„	63.
„	24.	A părintelui nostru episcop Alecsan.	„	75.
„	25.	Viaţa şi patima sf. Ecaterinei	„	81.
„	26.	A cuviosului Arachie lestviţ.	„	122.
„	26.	A preacuviosului Iacob otşelnic	„	157.
Decembre	3.	A preacuviosului Teodul Eparch	„	135.
„	3.	A preacuviosului Ioan, episc. de Colonia	„	136.
„	4.	Viaţa sfântului Ioan Damaschin	„	124.
„	7.	A preacuviosului Pavel Monachul	„	28.
„	9.	A preacuviosului Stefan cel nou	„	138.
„	10.	A preacuviosului Toma de Furchinuş	„	139.
„	13.	A cuviósei Muceniţe Sosanna	„	117.
„	18.	A părintelui Modest, episcop Ierusalim	„	146.
„	19.	A sfântului mucenic Bonifatie	„	148.
„	24.	A cuviósei muceniţe Eugeniei	„	118.

(Va urma).

* După cum cetim în „Familia,“ Précuv. Sa dl archimandrit şi vicariu episcopesc Ieroteiu Beleşiu, re'nsănĕtoşindu-se după un morb îndelungat, s'a reintors la Oradea mare şi şi-a început érăşi activitatea.

* (Demisiunea metropolitului primat din România). Tot în „Epocă“ cetim: Acum câteva ḑile am anunţat, că I. P. S. metropolitul primat ar fi esprimat dorinţa de a demisioná. Acum aflăm, că I. P. S. a renunţat la acésta idee.

* (Tren de plăcere între Sibiiu şi Ocna-Sibiiului.) De Duminecă a început se circuleze, şi va comunicá pe timpul sesonului de băi un tren special între Sibiiu şi Ocna-Sibiiului. Comunicaţiunea se face în următoriul mod: Plécă din Sibiiu în fie-care ḑi după améḑi la 2 óre 30 de minute trenul Nr 1813; ér reintórcerea din Ocna se face séra la 8 óre 30 minute cu trenul Nr. 1814, şi ajunge în Sibiiu la 8 óre 45 minute.

* (Comisariu gubernial.) Ministrul de culte şi instrucţiune publică a numit de comisariu gubernial pentru esamenul de maturitate la gimnasiul nostru din Braşov pe directorul gimn. din Sibiiu, dl Dr. Ignaţiu Veress.

* (Academia română.) Sâmbătă după améḑi a ţinut academia română şedinţă publică. In acéstă şedinţă dl Creţulescu dă o interesantă comunicare dela inceputul acestui secol; ér dl Tocilescu a cetit studiul seu asupra Epigrafiei.

* (Salariul învĕţătorilor în România). Ministrul actual de instrucţiune din România, dl Boerescu, a presentat un proiect, conform căruia léfa lunară a învĕţătorilor se statoresce cu 90 franci.

* (Esposiţia universală din Paris.) Esposiţia universală e cercetată de o mulţime fórte mare de public. In o singură ḑi s'au vêndut preste 160,000 bilete, afară de acea au mai cercetat-o în aceaşi ḑi 50,000 persóne cu bilete libere. Imbulzéla e aşa de mare, încât a pus pe gânduri chiar pe ministrul de comunicaţiune, care se ocupă cu un plan de a puté vení în ajutoriul celor ce o cercetéză. Secţia română e pururea îndesuită. Cele 4 fete ce le-a adus ospătariul român storc admiraţiunea publicului, ér lăutari români sunt continuu prémăriţi de foile francese. „Figaro“ se miră, cum acesti ómeni, dintre cari din 16 numai trei sciu note pot esecutá compoziţiunile cele mai escelente, şi mai grele, cari au apărut până acum. Francesii se îndeletnicesc vesel în horele, doinele, şi în cântecele de joc, ce le esecută lăutarii români.

* (Resonare şovinistică.) Precum scrie „Fóia Diecesană“, înaltul ministeriu de interne reg. ung. *nu a aflat de bine* a provedé cu clausula de aprobare statutele pentru proiectata societate română de lectură din Făget şi jur din motivul, că în Făget ar mai esistá o asemenea societate maghiară.

* (Complot.) Scirile din Rusia sunt tot mai îngrigitóre. Viéţa ţarului e tare ameninţată. Inmediat după complotul descoperit în Kronstadt s'a descoperit un nou complot între oficerii de artilerie. Preste 150 oficeri au fost arestaţi, la ei s'au aflat o mulţime de epistole compromiţătóre şi bombe explosibile. Cercetările contra nihilistilor se urméză cu mare activitate.

* (Vezuviul.) Vulcanul neapolitan este dela 1875 intr'o fază eruptivă, care sporesce incet, dar continuu. Aceste perióde de activitate se sfêrşesc mai totdéuna printr'o erupţiune mare, care i pune capĕt, ca în 1822 sau şi mai de curênd, ca în 1872. După acésta din urmă erupţiune, Vezuviul stete trei ani fără se dea semn de viaţă. Ca şi celelalte periόde, şi acésta se aştéptă a se sfêrşí printr'o erupţiune mare, care însĕ nu se póte precisá când anume se va intêmpla. Deocamdată, conul cel mare s'a surpat şi lava se varsă pe una din laturile sale pe o lăţime de douĕḑeci şi cinci metri; curge încet şi a străbătut deja o distanţă de ḑece kilometri. Spectacolul e grandios nóptea. Mulţi strĕini au venit la Neapole ca se contemple vulcanul în activitate.

Bibliografic.

„Romänische Revue“, fóie periodică lunară de cuprins politic şi literar, ce apare în Viena, VIII Alserstrasse 27, sub redactarea dlui Dr. Corneliu Diaconovich, şi costă la an 10 fl. ér pentru strĕinătate 12 franci, fasciculul V pro Maiu are următoriul cuprins:

Von der Academia română. — Das romänische Volksschulwesen in der Bucovina (1774—1888). — Zur Geschichte der Bucovina. — Wirtschaftliche Resultate in Romänien. — Peneş Geschenk zum 10 Maiu 1881. (Königskrönung in Bucuresci). Nach V. Alecsandri von L. W. Fischer. — Ein verlorenes Leben. Novelle aus dem romänischen des Ioan Slavici deutsch von Leon Schönfeld. — Rundschau. Auszeichnung. — Zur Regelung der Thronfolge in Romänien. — Ein Brief des Prinzen Ferdinand von Romänien. — Die Politik des neuen romänischen Cabinets. — Documente zur Sprache und Geschichte der Romänen. — Neue Bücher. (490)

Academia română.

(Încheere).

IV. „Premiul statului Eliade Rădulescu“, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1890, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria scólelor în ţĕrile române în prima jumĕtate a secolului X1X până la anul 1864.“

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1889.

V. „Premiul Asociaţiunii Craiovene pentru desvoltarea învĕţământului public, în sumă de lei 1,500, se va decerne în sesiunea generală din anul 1890, celei mai bune cărţi didactice în limba română din câte se vor fi tipărit dela 1 Ianuariu 1887 până la 31 Decembre 1889. Acésta dată este şi terminul estrem al depunerii la cancelarea Academiei în 12 esemplare, a cărţilor propuse pentru concurs.

VI. „Premiul statului Eliade Rădulescu“, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut literar, care se va judecá mai meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuariu 1889 până la 31 Decembre 1890.

VII. „Premiul Alesandru Ioan Cuza“, de 10,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor“.

Terminul presentării manuscriselor va fi 30 Novembre 1890.

VIII. „Premiul G. San-Marin, în suma de 1500 lei se va decerne în sesiunea generala din anul 1891 celei mai bune lucrări asupra următoriului subiect:

„Consideraţiuni asupra comerciului României cu ţĕrile strĕine atât la orient cât şi la occident, începênd cu secolul al XVI-lea până la anul 1860.“

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1890.

IX. „Premiul statului Lazăr, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Igiena ţĕranului român. Locuinţa, încălţămintea şi îmbrăcămintea. Alimentaţiunea în diferite regiuni ale ţĕrei şi în diferite timpuri ale anului“.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1890.

X. „Premiul statului Eliade Rădulescu, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1892, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Nascerea şi înmormêntarea la romani. Datine şi credinţe“.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1891.

XI. „Premiul statului Lazăr,“ de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893 celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic şi al composiţiunii lor chemice.“

Manuscrisul va trebuí se cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tipariu în 8⁰ garmond.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până 31 Decembre 1892.

XII. „Premiul D. Hagi Vasile“, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1894, unei cărţi scrise în limba română şi publicată în timpul dela 1 Ianuariu 1888 până la 21 Decembre 1893, al cărei cuprins va fi:

„Istoria comerciului la români, sau starea actuală a comerciului în România, sau studii asupra legislaţiunei comerciale în statul român, sau ori ce alte subiecte privitóre la comerciul român.“

XIII. „Premiul statului Eliade Rădulescu“, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1894 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Studiu asupra basmelor române în comparaţiune cu legendele antice clasice şi în legătură cu ale popórelor învecinate şi ale tuturor popórelor romanice.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1893.

NB. Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub Nrii IV, VII, VIII, IX, X, XI, XII şi XIII se vor presentá anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat, conţinênd numele concurentului.

Academia îşi reservă dreptul de a tipărí în publicaţiunile sa lucrările ce se vor premiá.

Premiile se vor dá autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Mulţămită publică.

Preast. Domn Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu, a dăruit din diurnele sale de deputat al sinodului archidiecesan 15 fl. v. a. pentru sporirea fondului protopresbiteral, al tractului nostru Agnita.

Sinodul protopresbiteral luând act despre acésta plăcută împregiurare — pe lângă mulţămită protocolară — esprimă şi pe acésta cale marinimosului donatoriu cea mai profundă şi sinceră mulţămită.

Agnita, în 29 Aprile, 1889.

Sinodul protopresbiteral al tractului gr. or. al Agnitei.
Georgiu Borzea,
notariu.

Comitetul parochial din Dêncul-mare a fost fericit a primí o hârtia dela On. direcţiune a institutului de credit şi de economii „Ardeléna,“ societate pe acţii în Orĕstie, prin care i se notifică, că adunarea generală din est an a institutului a acordat din venitul anual suma de 20 fl. v. a. ca fundaţiune nealterabilă, interesele acestei sume însĕ comitetul parochial le va puté folosí după a sa chibzuélă pentru trebuinţele scólei.

Pentru acéstă faptă nobilă comitetul parochial aduce şi pe acéstă cale mulţămitele sale cele mai ferbinţi atât on. direcţiuni a institutului cât şi tuturor acelor onoraţi domni, cari au dat tot spriginul lor la acest act.

Dea Dumneḑeu, ca acest institut sĕ păşéscă inainte ḑi de ḑi, şi ajungênd la o stare mai infloritóre sĕ pótă ajutá scólele şi bisericele nóstre lipsite şi cu sume mai considerabile.

Acestea le-am scris la însărcinarea primită de comitetul parochial, ca sĕ binevoiţi on. dle redactor a le dá loc în colónele preţuitei dvóstre fóie.

Dêncul-mare, la 1/13 Maiu, 1889.
Nicolau Terhetea,
învĕţătoriu.

Din public.

Însciinţare.

În şedinţa comisiunei economice a comitatului Sibiiu, ţinută în 29 Martiu a. c. s'a hotărît înfiinţarea unei economii de instrucţiune în comuna Rĕşinari.

Scopul economiei de instrucţiune e conform normelor organice despre economia de instrucţiune a comitatului Sibiiu: „a serví prin conducerea ei raţională ca esemplu poporaţiunei agricole a comitatului şi a dá ocasiune mai ales fiilor de ţĕran a sĕ instruá în conducerea practică a unei economii raţionale, primind ei totdeodată, încât permite timpul liber, o instrucţiune practică-teoretică“.

În urma contractului încheeat între municipiul comitatului Sibiiu şi subscrisul, sunt însărcinat cu conducerea acestei economii, pe care o voiu deschide în 1 Iuniu st. n. Cursul ţine un an şi elevii trebue sĕ se supună tuturor lucrărilor economice conform disposiţiunilor dirigentului.

Condiţiunile de primire sunt următórele:

a) elevul sĕ fie împlinit anul al şeptespreḑecelea al vieţii;

b) sĕ fie sănĕtos şi trupesce destul de desvoltat pentru a puté îndeplini în continuu lucrările câmpului de totfeliul, care obvin în economie;

c) sĕ fie deprins cu lucrările câmpului obicinuite la ţĕrani;

d) sĕ aibă cunoscinţele elementare din cetit, din scris şi din comput şi sĕ aibă atâta capabilitate câtă se recere pentru a pricepe o instruire populară despre agricultură şi sciinţele ei aucsiliare; şi

e) sĕ dovedéscă o purtare morală bună.

Locuinţa şi viptul li o dă elevilor economia de instrucţie, asemenea şi o plată lunară de 3 fl., din cari după normele statorite o jumĕtate elevul o primesce lunar, ér cealaltă jumĕtate sĕ depune spre fructificare la o cassă de păstrare şi sĕ estradă numai după terminarea cursului.

De îmbrăcăminte şi încălţăminte are sĕ îngrigéscă fie-care elev.

Deastădată cursul va ţiné din 1 Iuniu a. c. până în 1 Octobre, 1890.

Petiţiunile de primire sunt a se adresá la subscrisul cel mult până în 1 Iuniu a. c. st. n. deslusiri în scris şi verbal sunt gata a dá ori şi când.

Rĕşinari, 18 Maiu, 1889.

Conducĕtoriul economiei de instrucţiune din Rĕşinari
S. P. Barcianu.

Loterie.

Sâmbătă în 18 Maiu 1889

Buda: 74 68 70 10 30

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Maiu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.60—	5.55
Napoleon	9 39	9.37
100 marce nemţesci	57.70	57.70
London (poliţă pe de trei luni)	118.20	118.30

Nr. 172 [68] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşului, pe basa venerabilului ordin consistorial dto 21 Martiu 1889 Nr. 2399 B. se escrie din nou concurs cu terminul de 30 ḍile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţ, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va plătí preotul contibuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.
2. Casă parochială corespunḍĕtóre, lângă care se află şi supraedificatele necesarie pentru economie.
3. Dela 75 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit.
4. Dela 85 familii câte una ḍi de lucru sau 50 cr
5. Stola usuată in tract.

Tóte aceste computate laolaltă dau un venit de peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acésta parochie au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 24 Aprile, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Sz. 1479 plg. [66] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy a Kis-Iklodi korcsmárlási jog arányositása iránti ügyben az érdemleges tárgyalás megtartása végett határidőül **1889 évi Junius hó 17-ik napjának d. e. 9 órája** Kis-Iklod községben a falusbiró házához tüzetik ki, mely határnapra összes érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi május hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. if. *Csegéze Iános* jegyző

Nr 443. [67] 2—3

EDICT.

Pe basa decisiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 22 Novembre 1888 Nr. 6133 B. Toma Cristina gr. or. din Cărpiniş, se citézâ a sĕ înfăţişa, în termin de 3 luni, dela prima publicare a acestui edict, la subscrisul oficiu, pentru pertractarea procesului divorţial ridicat contra lui din partea soţiei lui Flórea Sicóe gr. or. din Roşia, pe care o a părăsit de 18 ani, fără a-i se scí ubicaţiunea cu observarea, că nepresentându-se procesul divorţial se va pertracta şi decide.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 1 Maiu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter ca adm.

Sz. 1917 [64] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Rend Dénes segesvári számtiszt és társai á'tal beadott kereset folytán Bábahalma község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi Julius hó 8-ik napjának délelött 9 órája** Bábahalma község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bábahalma elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivataloș órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 május 6 án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök *Zöld Gábor* jegyző.

Spre binevoitóre atenţiune!!

Am onorul a anunţá stimatului public şi îndeosebi onoraţilor mei muşterii de până acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuinţa şi atelierul meu de pantofariu pentru dame, domni şi băieţi, (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca şi în trecut, me voiu silí şi pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă preţurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoş,
pantofariu.

[62] 5—6

Deschidere de băi.

Am onóre a încunosciinţá pe P. T. public, că la **19 Maiu a. cur.** voiu **deschide băile calde din**

Geoagiu-Feredeu,

care conţin fer, iod, şi puciósă şi sunt de o escelentă eficacitate vindecătóre.

Avênd în vedere plăcutul aer de munte al acestor băi, frumósa şi încâtătórea regiune, promenăḍile lor recoritóre de o estindere de miluri întregi, parcul cel frumos, nóua arangiare practică, şi mai ales vechiul lor renume de băi de cură, sunt într'adevĕr unele din cele mai avantagióse şi mai eftine băi.

Odăi góle, precum şi din nou cu mult comfort arangiate, bucătărie escelentă cu preţuri moderate şi serviciu prompt.

În tótă ḍiua comunicaţiune comodă cu gara şi pentru óspeţii din provincià.

Voiu face tot ce-mi stă în putere pentru de a face óspeţilor plăcut sesonul de băi.

Comande de locuinţe precum şi informaţiuni mai indetaiate dă cu promptitudine

Gabriel Csösz,
arêndator de băi.

[68] 2—2

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18 —	7.01 7.11	8.46 9.18	1.51 2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	— 11.15	10.34 —	5.26 —	6.56 7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45 1.55	— 5.37	— —	9.52 —
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	— 4.10	10.12 —	2.32 7.10	— —
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10 24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10 59 11.16	— —	12.02 12.09	— —
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56 6.37	— 5.32	5.— —	— 8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04 11.19	8.42 8.47	— 10.50	4.03 4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	— 2.17	4.10 4.30	5.45 6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8 59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42 9.17	11.39 12.31	7.38 6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6:41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8:36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.—
Ocna	4.26	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40 6.—	12.55 4.58	6.13 —
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	— 6.56	10.20 12.15	9.49 10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 52 Sibiiu, Joi 11/23 Maiu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Maiu.

Hotăririle congresului catolic din Viena au întimpinat mare resens în regatul Italiei.

Italia şi a câstigat unitatea şi independenţa ei după multe vĕrsări de sânge şi jertfe, şi acum află fórte natural ca un stat vecin şi amic sĕ nu sufere, ca pe teritoriul seu sĕ se ţină adunări cu scopul de a rĕsturná ordinea legală din Italia. Istoria de opt sute de ani şi mai bine vorbesce pe partea italienilor.

Papii dela Roma, nemulţămiţi cu onórea, ce o au ocupat între episcopii apuseni, au ţintit totdéuna spre a-şi asigura şi puterea luméscă, şi spre scopul acesta ei nu au fost scrupuloşi în alegerea mijlócelor.

Puşi în conflict cu alţi potentaţi, inăduşind alte biserici, au nisuit cu totdédinsul după putere, şi acestei nisuinţe i se póte atribuí şi caderea Constantinopolei în mânile turcilor, acestei nisuinţe resbelul de 30 de ani.

Italienii le sciu aceste fórte bine, ei nu au uitat şi nu pot uitá, că la anul 1849 armele austriace şi franceze au restabilit ér puterea luméscă a papei, şi că a trebuit din nou sĕ verse sânge nevinovat la 1859, ca sĕ pregătéscă unitatea statului urmată 11 ani mai târḑiu cu tótă solemnitatea, aprobată de tótă lumea şi primită cu mare entusiasm de poporul italian din colibă pănă în palat.

Patrimoniul Petri nu-i de ajuns actualului papă dela Roma, el nu a fost deajuns antecesorului seu, carele a provocat în Germania „Kulturkampful,“ căderea ultramontanilor din Francia şi conflictul cu Rusia, şi cari domolite în timpul mai nou au sĕ ia altă formă, adecă lupta intre Vatican şi Quirinal. Acésta e parola ḑilei, şi dacă Austro Ungaria pretinde ca Italia sĕ facă pe politicul ei întru stirpirea iridentistilor, tot cu acelaşi cuvênt póte pretinde acésta, ca sĕ nu sufere în Viena ţinerea atâror intruniri.

Desminţirile, că adecă la congresul acela nu ar fi luat parte factorii mai însemnaţi ai clerului austriac, nu sunt temeinice şi nu pot fi, când sciut este, cât de fanatic e clerul apusén în ce privesce primatul papei, şi dacă căpeteniile clerului nu vor fi fost chiar de faţă la desbateri, de sigur că au contribuit ca congresul sĕ fie bine cercetat şi conclusele luate sĕ-şi afle cea mai estinsă publicaţiune şi cât de mulţi aderenţi.

Faţă cu interpelaţiunile din parlamentul italian ministrul preşedinte Crispi şi-a dat silinţa — ca toţi diplomaţii în atari impregiurări — de a presentá lucrul ca o intrunire privată, fără scirea şi fără concursul guvernului, dar cestiunea fiind de o mare importanţă, ea va fi probabil şi obiect de interpelaţiune în delegaţiunile austro-ungare convocate pe 12 Iuniu.

Nu e în interesul nici unui stat ca cestiunea sĕ fie pusă tocmai acuma la ordinea ḑilei. Numai cât pescuirea în tulbure a fost totdéuna momentul binevenit, de care s'a sciut folosí biserica apusénă.

In contul bisericei rĕsăritului nu inregistrăm atari fapte, ea a rĕmas şi pănă în ḑiua de aḑi pe basele canonice şi morali şi dacă şi nu dispune de averi ca catolicii, cel puţin nu este, nu póte fi atât de urgisită de ómenii de bine ca şi biserica apusénă, care e în continuă luptă numai şi numai pentru puterea luméscă, care în veci nu se unesce cu principiile crestinesci, susţină-o acésta conciliul vatican, susţină-o ori şi cine.

Revista politică.

Desbaterile mai recente din dieta Ungariei a lămurit pe deplin posiţiunea şi programul, de care se ţine ministrul de instrucţiune Csáky.

Se vede, că acusările, ce s'au ridicat contra ministrului şi a tendinţelor, ce le urmăresce, n'au rĕmas fără efect, ele au silit pe şeful ministeriului de instrucţie ca în faţa tuturor deputaţilor presenţi în dietă sĕ-şi desfăşure programul, care pănă acum părea de tot învĕlit în un întunerec misterios.

Acésta a făcut-o ministrul la desbaterile bugetari pentru culte şi istrucţiune. Accentuând adecă deputatul Szatmáry, că statul sĕ se îngrigéscă mai mult de instrucţiunea poporală, de crescerea morală a poporului, şi pentru crearea unei a treia universitate, ca tinerii sĕ nu mai emigreze; ministrul Csáky a ḑis, că ministrul cultelor din Ungaria pe terenul confesional nu este numai al unei confesiuni, ci e representatul statului pe terenul confesional. Ca atare scutesce drepturile statului şi ale regelui, dar tot atât de sfântă datorinţă are sĕ respecteze dreptul de activitate al bisericilor şi libertatea consciinţii. In marginile de drept ale statului va scí totdéuna sĕ păstreze liberalismul, care pretinde, ca interesele bisericilor şi ale confesiunilor sĕ remână totdéuna respectate, câtă vreme ele nu vin în contraḑicere cu interesele statului.

In avêntul ce s'a pornit pentru instrucţiunea poporală datoria ministeriului de instrucţiune este în prima linie, ca sĕ se îngrigéscă pentru a regulá prin lege asilurile de copii, pentru înmulţirea scólelor poporale, ameliorarea lefilor învĕţătoresci, regularea pensiunilor şi a luá disposiţiuni pentru a uşurá sarcina prea mare, ce se află pe scólele medii. Totodată se nasce şi necesitatea ca aceste scóle sĕ se unifice şi sĕ se revisuéscă.

Comisiunea micstă, esmisă de ministrul agriculturei cont. Szapáry şi de ministrul comerciului Baross în afacerea de a se împărţí mai multe agende în ambele aceste ministerii şi-a terminat lucrările, şi cu prima ḑí a lunei lui Iuniu vor şi întrá în valóre.

Secţiunea pentru construirea de canaluri, apartinĕtóre pănă acum ministeriului de comunicaţiune va trece în resortul celui de agricultură; ér despărţĕmêntul pentru industrie, negoţ, tarife, oficiul statistic al ţĕrei, afacerile de patent se vor ţiné de ministrul de comerciu.

După câte-va şedinţe furtunóse parlamentul din Cislaitania s'a închis, şi durata vacanţiei va fi mai bine de cinci luni. Mai interesante din discusiuni sunt sumedeniile de interpelări adresate ministrului preşedinte cu privire la congresul catolicilor, care apare de tot ostil politicei, ce o umăresce guvernul faţă cu statul aliat Italia. Premieriul a rĕspuns, că decisiunile singuraticilor nu pot schimbá politica guvernului şi că relaţiunile nu s'au rĕcit, cu tóte că presa oposiţională italiană presentéză Italia în o stare de umilinţă faţă de Austria.

Interesantă a fost şi vorbirea deput. Dr. Cronaveter, care a combătut politica austriacă faţă de Francia şi a acusat pe Austria pentru brutalităţile comise contra principiilor adevĕratului liberalism, şi între cari brutalităţi se numĕră şi spânzurarea celor 13 generali din Ungaria. Pentru acest discurs oratorul a şi fost felicitat de o sémă de deputaţi din dieta Ungariei.

După presemnele de pănă acum, pare-că delegaţiunile se vor întruní inmediat după sĕrbătorile rosalelor. Proiectele, ce se vor presentá vor fi elaborate pe basa decisiunilor conferinţelor ministeriale comune.

Bĕtrânul Bismarck ér a vorbit, şi vorbele lui nu sună a bună. După-ce a atăcat pe socialisti şi pe francesi, cari lucră pentru dărâmarea statului şi astéptă numai momentul potrivit de revanşă pentru a dá asaltul, a condamnat pe alsaţieni, că trimit în parlament francesi; căci Germania nu spre scopul acela a ocupat Alsaţia ca sĕ vină în parlament 14 francesi. Rógă apoi pe conservativi, pe partidul imperiului şi pe naţionali liberali ca sĕ se cureţe de sociali-democraţi de poloni, de velfi şi de liberali, cari numai rĕu aduc imperiului şi sĕ voteze legea asigurării de invaliditate şi de bĕtrâneţe, *căci nimenea nu scie, dacă în anul viitoriu vom avé atâta ticnă şi linisce precum a fost în anul acesta.* In şe-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

Manuscriptul I.

(Urmare.)

Iannariu 4. A cuviósei Apolinariei Synglitic list. 156.
„ 23. A preacuviosului Salaman Sihastrul . . . . „ 157.
„ 23. A preacuviosului Mavsima Sirul „ 157.
„ 24. Viaţa preacuviósei maicei nóstre Xeni . . . . „ 23.
„ 28. A preacuviosului Efrem sirianul „ 143.
„ 28. A preacuviosului Paladio . . „ 145.
„ 28. A cuviosului Iacov pustnicul . „ 147.
Februariu 5. Viaţa şi patimile st. Agatei . „ 95.
Septembre 11. A cuviósei Teodorei din Alecsan. „ 121.
„ 13. A preacuviosului Martinian.

De aici înainte sunt alte istorii:

A lui Lactanţiu pentru ḑiua judeţului „ 31.
Pentru vestmêntul Domnului nostru Iisus Christos . . . . „ 161.
Prorocia sfântului apostol Andreiu pentru botezul ruşilor . . . . „ 165.
Tâlcul unui tropariu din canonul Rusaliilor . . . . list. 167.
Pentru cutremurul din ḑilele lui Teodosie cel mic . . . . „ 168.
Pentru sf. Pulcheria împĕrătésa . . „ 168.
Cuvênt tâlcuit pentru credinţa, nădeşdea şi dragostea . . . . , . . . „ 169.
Canon de pocăinţă al sf. Andreiu . . „ 179.
Rugăciune la Blagoslovenia icónelor . „ 183.
Istoria Tródei . . . . „ 185.
Prorocia Sivillei critreia de Chs. . . „ 198.
Vrăjitoria Pythiei Idolului . . . . . „ 200.

Pănă aici se află conservată consemnarea materialului din cartea acésta.

În cartea întrégă cuvêntul, care se scrie pe pagina următóre la sfêrşitul rêndului se repetéză. Aşa şi la acéstă însemnare de material la sfêrşitul rêndului din urmă stă scris: „Împĕrăţia,“ dovadă, că în consemnarea materiei urma un rênd, care se începe cu „împĕrăţia.“ Şi în adevĕr după prorocia Pythiei dela pagina 200, îndată la pagina 201, urméză „Împĕrăţia lui Vasilie Machedon“ care merge pănă la pagina 210; urméză apoi: „Împĕrăţia înţeleptului Leon,“ care se încheie la pagina 207.

La pagina 218 este irmosul din ḑiua de Rusalii: „Cu dumneḑeescul nor acoperit fiind,“ precum şi tâlcul acestui irmos.

La pagina 219 urméză: „Viaţa prea marelui Constandin întâiului credincios împĕrat bun creştinesc, carele au făcut Ţarigradul cu tóte tocmelele, precum este şi pănă astăḑi.“ Tractatul este împărţit în 10 capete. Se termină la pagina 254.

Urméză un tractat: „Pentru nesocotinţă,“ pagina 255, apoi o istorióră: „Patima pentru nisce têlhari,“ pag. 257, apoi un tractat: „Ertăciune la om mort.“ 257—259.

În fine cartea se încheie cu tractatul:

„A celui întru sfinţi părintele nostru Ioan Zlatoust, archiepiscopul Ţarigradului. Dela Sorat Scolasticul, a lui Teodorit, episcopul cetăţii Chyrului, a lui Ermie Sozomen, a lui Georgie archiepiscopul Alecsandriei, a lui Fotie, şi Suidii adunarea vieţii pe scurt pagina 260—269.

Materialul pănă la pagina 183 s'a scris în anul 1742, după cum se vede din nota pusă la călcâiul paginei acestia:

Eu logofĕt Mateiu Voileanul. Anul 1742.

„Istoria Tródei“ s'a scris în comuna Hundorf, la anul 1748 Decembre 8 ḑile, unde aflăm notiţa:

Acésta am scris Eu nevrednícul Voileanul Mateiu, gramaticul, 1748.

Prorociile despre venirea lui Iisus sunt din 1749, dovadă notiţa:

Logofĕt Mateiu Voileanul: anul 1749 Mart. 18.

dinţa acésta bĕtrânul cancelariu a fost insultat într'un mod de tot neomenos.

Conferitele pentru Samoa se continuă în linisce şi în bună înţelegere. In privinţa alegerei regelui s'a regulat afacerea şi astfeliu se crede, că conferinţele se vor terminá în curênd. Un punct e mai greu de resolvat. Germania cere despăgubiri pentru desastrele avute, ér americanii nu voesc nici decum a despăgubí espediţia riscată a Germaniei.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VII a, ţinută la 22 Aprile a. c.

(Încheere).

Se continuă referada comisiunei financiare, care tot prin referentul Alecsiu Olariu raportéză asupra raportului consistorial în ce privesce starea procesului contra rĕposatului debitoriu Ioan Pipoş, şi comisiunea face următórea propunere:

Se acceptéză ofertul făcut de către vĕduva debitoriului Ioan Pipoş, ca adecă drept complanare a causei procesuale sĕ se restitue adevĕratul capital de 2500 fl. în modul, ca 781 fl. 25 cr. bani gata depuşi la judecătoria reg. cercuală din Deva sĕ se ridice din partea consistoriului dela numita judecătorie, în capitalul acesta sĕ se socotéscă în preţ de 718 fl. 75 cr. pământurile hipotecate în comuna Hondol, trecênd acestea în proprietatea esclusivă a fondurilor archidiecesane, ér suma de 1300 fl. sĕ se priméscă în bani gata dela vĕduva suplicantă. Drept spese au a se solví fiscalului numai cele statorite judecătoresce.

Dep. Dr. Ilarion Puşcariu observéză, că dacă se consideră impregiurările, sub cari s'a dat imprumutul de sub intrebare, trebue sĕ se scie, că acest imprumut s'a dat de fostul archiepiscop Andreiu br. Şaguna mai mult din consideraţiuni personale către rĕposatul debitoriu, şi s'a dat mai mult pentru ajutorarea lui, astfeliu în casul concret abstă dela o rigóre, în ce privesce incassarea acestei pretensiuni, ce póte nici că e cu putinţă, şi află că propunerea comisiunei e satisfăcĕtóre, ce o primesce.

Dep. Dr. N. Olariu — membru şi al comisiunei financiare — în principiu primesce ofertul făcut de vĕduva rĕposatului în suma de 2500 fl., căci nici că s'ar puté alta face, ce e şi mai rentabil, decât sĕ se mai pórte câţi-va ani proces, şi în urmă tot acesta va fi resultatul, şi în acest sens şi a ridicat glasul seu şi la alt loc competent. Nu primesce insĕ modalitatea propusă de oferentă, ca în suma de 720 fl. sĕ se priméscă nisce realităţi, cari altfeliu sunt intabulate pentru acésta pretensiune, dar în faptă nu esistă, căci sunt ocupate de vecini şi resp. rudeniile debitoriului, dar şi altfeliu sunt nisce locuri mai mult sterile, ce nici cum nu se pot validitá. Evident deci, că luarea în posesiune a acestor realităţi ar dá ansă de procese nóue, şi astfeliu scopul, ca sĕ se abandoneze terenul procesual tot nu se ajunge.

Dacă oferenta voesce o pace sinceră, fără reserve, atunci validitezele insăşi aceste realităţi cu 1000 fl. sau şi mai mult, dar consistoriului plătéscă suma acceptată de 2500 fl. cu bani gata, căci şi aşa i se fac fórte considerabile favoruri, face deci la propunerea comisiunei aditamentul: ca intréga sumă de 2500 fl. oferită spre complanarea pretensiunei sĕ se solvéscă în bani gata, — ce se primesce.

Tot comisiunea financiară raportéză asupra raportului consistorial din 15 Aprile a. c. Nr. 4279/1888 Epit. referitoriu la convertirea bonurilor rurale transilvane în valóre de 525,000 fl. m. c. efeptuită la anul 1886 prin oficialii cassei archidiecesane de atunci Constantin Stezar şi Eugen Brote.

După-ce se cetesce raportul consistoriului, comisiunea face următórea propunere: Se acceptéză hotărirea consistoriului archidiecesan, ca adecă fostii oficiali de cassă Constantin Stezar şi Eugen Brote se indatoréză a rebonificá în cassa consistorială suma de 5625 fl. v. a. ca suma diferenţială cu cât au dat mai mult ca preţul scrisurilor fonciare preste cursul macsimal staverit de consistoriu în mandatul din 11 Ianuariu 1886 Nr. 151. Terminul de solvire se ficséză în 90 de ḑile.

Dep. Dr. Aurel Brote declară, că deşí e membrul comisiunei financiare, la pertractarea acestui obiect n'a luat parte.

Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit din presidiu inainte de a se începe desbaterea observă, că oficialii de sub intrebare au fost totodată şi votanţi în consistoriu, şi prin urmare despre conclusul adus a luat notiţă în şedinţă, şi se vede, că l'a şi esecutat până a nu primí mandatul consistorial, şi dacă resultá din acésta operaţiune favor, póte că acésta li se considera de merit, şi altfeliu, dênşii au conceput şi iniţiat acésta afacere. La calcul cu cifre nu se dimite, dacă insĕ s'ar constatá, că vre o responsabilitate se póte decliná în acest obiect şi asupra consistoriului, ca preşedintele consistoriului nici nu vrea, şi nici nu póte sĕ se substragă dela responsabilitatea normată în statutul organic.

Dep. Ioan cav. de Puşcariu din incidentul, ce se află sub discusiune accentuéză, că ar fi cu mult mai corĕspunḑĕtoriu, dacă banii bisericei posibil s'ar elocá în realităţi, şi mai ales în pământ. In ce privesce afacerea de sub întrebare crede, că cestiunea s'ar resolví cu mult mai natural pe calea disciplinară, după ce se vor face cercetările asupra tuturor împregiurărilor, pentru aceea face următórea propunere: Raportul consistoriului archidiecesan se remite acestuia cu îndrumare, ca intentând proces disciplinariu în contra fostilor oficiali de cassă, sĕ aducă sentinţă asupra culpabilităţii şi a daunei causate.

Dep. P. Cosma observă, că procesul disciplinariu astăḑi, când persónele, de cari e vorba nu mai sunt în oficiu nu are înţeles, pentru-că ori ce proces disciplinariu încétă şi dacă respectivul funcţionariu 'şi dă dimisiunea, dar apoi şi altfeliu vorbitoriul crede, că lucrul 'şi va aflá resolvirea definitivă tot pe calea procesului. Conclusul adus de consistoriu dealmintrea e pe cât se póte de culant, pentru-că li se imputá numai aceea cu ce a trecut preste mandatul consistorial, şi s'a acceptat şi atari spese, d. e. telegramele, ce după natura lucrului trebuea sĕ le plătéscă bancariul, care a mijlocit convertirea. Consistoriul în mod mai culant nici la un cas nu puté sĕ purcédă.

Reflectând vorbitoriul la cestiunea, în ce privesce elocarea banilor observă, că scrisurile fonciare astăḑi sunt hârtiile cele mai solide, pentru-că acelea nu sunt espuse fluctuaţiunei piaţei ca acţiile, fiind-că acestea sunt basate pe hipotecă sigură, şi din acest punct de vedere considerat lucrul, trebue sĕ constate, că încât pentru elocarea banilor, consistoriul a purces corect. Primesce întru tóte propunerea comisiunei.

Pentru propunerea deputatului I. cav. de Puscariu vorbesc deputaţii Iosif Puscariu şi Ioan Turcu, accentuându se într'altele, că funcţionarii cari a comis daune fie şi din greşélă, ei nu sunt esempţi de sub regulele disciplinare nici dacă 'şi părăsesc postul, ba dacă se dovedesce vre-o mala fide, pot fi urmăriţi chiar şi pe cale penală.

Dep. Dr N. Olariu accentuéză, că propunerea comisiunei, prin care fostii oficiali de cassă se constring la rebonificarea sumei de 5625 fl. este pe cât se póte de conciliantă, pentru că acésta sumă diferenţială resultă numai din lucrarea contra mandatului consistorial, ce la o operaţiune de sume mai mici s'ar puté trece póte cu vederea, dar acésta nu se póte face, când e vorba de $^1/_2$ milion, pentru aceea în casul concret nici o scusă vorbitoriul crede că nu póte avé loc, şi primirea vre-unei propunere ce ar invóle vre o amânare, ar fi spre paguba bisericei.

Nu se póte susţiné nici aceea impregiurare, că respectivii oficiali nu ar fi fost ascultaţi, consistoriul a făcut cercetare în causa şi pe basa resultatului cercetărilor i a provocat pe oficialii de sub intrebare ca sĕ-şi dea în scris obiecţiunile, ce le ar avé, ce s'a şi făcut şi obiecţiunile lor se află la act. Ba vorbitoriul susţine, că s'a ascultat chiar şi de mai multe ori; pe fostul controlor dl Eugen Brote l'a ascultat în anul trecut şi comisiunea financiară, carele inaintea acestei comisiuni a declarat, că dacă de forul competent vor fi dejudecaţi la vre o despăgubire, dênşii sunt gata a rebonificá paguba făcută.

Procesul disciplinariu faţă de fostii oficiali astăḑi numai are nici un sens, înţelege insĕ, dacă li se face proces pentru desdăunare, pentru-că chiar absolutoriu sĕ fie primit, pentru eventuala daună, ce se descopere şi mai târḑiu, ori care oficial tot responsabil remâne.

Dar şi altfeliu aici — după cum bine a observat dl referent al comisiunei, — vorbesc datele resp. cifrele, şi s'a luat în considerare numai diferinţa la cumpĕrare, pe când dacă se consideră şi diferinţa la vênḑare, — amĕsurat cursului când s'a realisat vênḑarea — suma diferenţială ar fi 11,495 fl. ; cu tóte acestea rĕmâne pe lângă o procedere cât se póte mai conciliantă şi primesce propunerea comisiunei.

Dep. N. Strĕvoiu o privesce acésta causă de o afacere curat administrativă, şi nu ţine a fi în competenţa sinodului ca sĕ aducă sentinţe, pentru aceea dacă propunerea deputatului I. cav. de Puşcariu nu s'ar primí, face propunerea: ca raportul consistoriului sĕ se ia spre sciinţă.

După-ce referentul comisiunei întraltele observă, că nici unul dintre vorbitori n'a combătut resultatul constatărei cu cifre*), în esenţă dar nime n'a combătut propunerea comisiunei, ce altfeliu e identică cu raportul consistoriului, — punêndu se la votare propunerile făcute, — se primesce propunerea deputatului Nicolau Strĕvoiu.

Cu acestea şedinţa se închee la 2 óre d. m.

Varietăţi.

* (Călĕtoria regelui Umberto). Regele Italiei, însoţit de principele mostenitoriu Victor Emanuel şi ministrul Crispi a sosit în Berlin. In întréga călĕtorie prin Sviţera şi Germania au fost sĕrbătoriţi. Pe peronul gărei din Berlin l'a aşteptat împĕratul Wilhelm cu toţi principii, apoi Bismarck. Monarchii se îmbrăţişară şi se sărutară de mai multe ori, apoi se suiră într'o trăsură cu 4 cai, lor le urmară principii, apoi Bismarck cu Crispi. Stradele Berlinului au fost aşa de impodobite, ca nici când altădată. La întrarea în Berlin regele Umberto a fost salutat de 101 tunuri. Spalirul de trupe a presentat arma şi împreună cu mulţimea cea mare aclamau pe înaltul óspe, carele rĕspundea adânc mişcat.

* Invitare la maialul tinerimei scolare din Tilişca şi Galeş, ce se va arangiá Duminecă în 14 Maiu, ér la cas de timp nefavorabil Joi în 18 Maiu st. v. în „bercul junilor“ din Galeş, la care prin acésta sunt invitaţi toţí binevoitorii scólei. Preţul de întrare este benevol. Venitul curat este destinat bibliotecelor scolare. Inceputul la 1. óră p. m.

* (Avis). Comanda scólei de cadeţi de infanterie din Sibiiu face cunoscut, că cu începutul noului an scolastic la acest institut devin locuri góle pentru 50 de frecuentanţi. La alegerea reflectanţilor se pune pond deosebit pe cultura şi educaţiunea lor socială de până acum. Cererile complete şi instruite conform regulamentului sunt a se adresá *cel mult până la 25 Iuliu a. c. n* la comanda scólei de cadeţi de infanterie din Sibiiu (*An das Commando der Infanterie Cadetenschule zu Hermannstadt*). Cererile sosite mai târḑiu nu se vor luá în consideraţiune, ér în privinţa cererilor respinse numai are loc nici un recurs. Broşuri despre organisaţiunea şi condiţunile de primire se capĕtă cu 20 cr. dela libraria L. W. Seidel & Sohn în Viena şi A. Schmiedicke în Sibiiu.

Se mai atrage deosebita atenţiune, că în urma esmisului din partea ministeriului ces. reg. de rĕsboiu din 5 Maiu 1889 Nr. Pres. 1984 cu începerea noului an scolastic se vor întroduce în scóla de cadeţi unele modificări, prin cari se intenţionéză similitatea scólei de cadeţi cu celelalte institute militare de instrucţiune şi educaţiune şi cu deosebire uşurarea condiţiunilor de primire, primindu-se în anul prim şi astfeliu de reflectanţi, cari au absolvat trei clase la scólele medii şi produc testimoniu cu nota: mulţămitoriu; pe când dintre cei cu nota: indestulitoriu (suficient) se vor primí numai dacă au au absolvat 4 clase. Celelalte condiţiuni de primire în ceea ce privesce trebuinţele fisice şi corporale, tacsa scolară etc. până la alte disposiţiuni rĕmân tot cele de până acum.

* (Cas de mórte.) Eri în 10/22 a l. c. a rĕposat concipistul de finanţe în pensiune *George Vasile*, lăsând în cel mai mare doliu pe soţia sa şi pe 7 orfani. Inmormêntarea va fi mâne. Fie-i ţĕrina uşóră.

* (Circularea trenului.) Dela prima Iuniu începênd, trenul ce circulă pe linia laterală Sibiu-Copşa mică, va plecá din Sibiiu diminéţa cu 20 de minute mai târḑiu, ér séra cu 10 minute mai curênd ca până

Împĕrăţia înţeleptului Leon este tot din anul 1749, după cum notéză scriitoriul:

Logofĕt. Mateiu Voileanu. Anul 1749 Dec. 8.

După ertăciunile la morţi aflăm următórea notiţă:

Acestea le-am scris în Ţara-Oltului la mănăstirea Drăguşului, Eu logofĕt Matei Voileanu, pe hârtia părintelui Rafail.

La sfêrşitul cărţii aflăm următórea încheere:

Precum de demult Israil în robie
Cu mult dor trăia nevĕḑênd a lor moşie.
Şi în Carmil munte cu désă pustie
Nemernicind cu trudă Prorocul Ilie:
Aşa şi ticălosul strĕin cu jale
Îşi petrecea vieţei amărâta cale.
De o parte cu mult dor fiind cuprins,
De altă parte de necasuri fiind strîns.
Dor mare avênd pentru a lui moşie,
Necas greu de strĕinata ticăloşie.
De carea prea cu asupră fiind cuprins
Eu strĕinul Mateiu, cele ce acestea am scris,
Rog pe Dumneḑeu ca sĕ nu me lipséscă
De cea prea dorită moşie ceréscă.

Dacă tânguirea acésta s'a mai continuat, sau dóră s'a terminat aicea, nu scim, deóre-ce alte foi din cartea acésta numai avem, deşi acésta este cea mai completă, deóre-ce materialul se sfêrşesce, şi-l avem complet.

După cum am amintit în mica întroducere, vom reproduce unele partii mai de importanţă.

(Va urma).

---

*) Aşadară dacă e ca sĕ se vorbéscă de „Moralitatea publică la noi,“ sĕ se combată adevĕrul constatat cu cifre, dar sĕ nu se înşire numai frase şi teorii bine sunătóre. Red,

acum, ér trenul ce sosesce după amédi vă sosí cu 24 minute mai târdiu

* (Oficeri austro-ungari la esposiţia din Paris). Ministrul comun de rĕsboiu intenţionéză a trimite mai mulţi oficeri din statul maior de artilerie la esposiţia din Paris. Despre studiile, ce le vor face acolo, vor avé sĕ facă un raport. Pauşalele de calĕtorie vor fi pentru unul de 500 fl în aur.

* (Érăşi limba maghiară în scólele poporale) Ministrul de culte şi instrucţiune publică, cont. Albin Csáky a esmis inspectorilor scolari un cerculariu cu data de 17 Maiu, prin care îi provócă ca în decurs de o lună sĕ raporteze, ce feliu de succes se face în privinţa instrucţiunei limbei maghiare în scólele poporale.

* (Secţiunea română la esposiţia universală). Conform listei esposanţilor români, în grupul întâiu: Lucrări de arte sunt 17 esposanţi; — în al II-lea: educaţiunea şi învĕţământul — material şi procedeu pentru artele libere 36; — grupul III: mobile şi accesorii 67; — IV: ţĕsĕturi, îmbrăcăminte şi accesorii 279; — V: industrii extractive, produse brute şi lucrate 63; — VI: unelte şi proceduri pentru industriile mecanice 37; — VII: produse alimentare 140; — VIII: agricultură, viticultură scicicultură 4; — în total sunt 680 de esposanţi români. In privinţa succesului bucătăriei ospĕtăriei române se depeşază din Paris următórele: Deschiderea cârcimei românesci la esposiţie s'a făcut. Un banchet a fost oferit de către principele George Bibescu directorul esposiţiei, ministrilor statelor unite şi Serbiei şi comisarilor strĕini. Imens succes pentru fetele române, lăutari şi costume, vinuri şi pentru architectură; tóte mesele au fost luate cu asalt, sĕrbarea plină de veselie a ţinut până la 11 séra. Directorul general a manifestat deplina sa satisfacţie pentru organisaţiunea secţiunei române, el a afirmat, că cârcima românéscă oferă o notă unică în esposiţie şí a însărcinat pe dl Bibescu sĕ trasmită felicitările sale comitetului.

* (Escursiune la Paris) Casina industrială din Budapesta va arangiá o escursiune la esposiţia din Paris, la care pot luá parte toţi neguţătorii, industriaşii şi comercianţii. Plecarea va fi la 29 Iuniu a. c. şi biletul va avé valóre pe 30 de dile. Intréga escursiune — tour şi retour, — precum şi întreţinerea pe 8 dile în Paris cu locuinţă cu tot costă numai 103 fl. v. a, cari pot fi plătiţi şi în rate. Insinuările se fac până la 31 Maiu şi deodată cu insinuările au sĕ se depună 10 fl. Cercetarea esposiţiei şi a teatrelor se face cu preţuri reduse.

* (Foc.) Din Balomir ni se scrie: In 23 Aprile la 2 óre după amédi în comuna nóstră s'a escat un foc din 2 jirezi de paie, ce era sĕ ne ameninţe cu un pericol mare. Din fericire fiind diuă şi ómenii fiind pe acasă au alergat din tóte părţile intru ajutoriu şi astfeliu afară de cele 2 jirezi de paie a mai ars numai o şură, aşa că dauna se urcă la 300 fl. De sigur, că dacă n'ar fi fost în mijlocul nostru dl Radu Zunea, proprietariu din loc, care şi-a dat tótă silinţa pentru localisarea focului, mergênd la staţiunea căii ferate din Jibot de unde a adus o puşcă de apă, care fórte mult a ajutat la stingerea focului.

Venim deci toţi membrii comunei ai aduce mulţămită şi recunoscinţă dlui Radu Zunea, care e şi agentul băncii de asigurare „Transilvania“, căci am fost norociţi a fi apăraţi de o daună insemnată atât pentru poporul nostru cât şi pentru cei asiguraţi la banca „Transilvania.“

* (In memoria luptei dela Auspern.) Diua de eri a fost pentru regimentul Nr. 31 de aici o di de mare sĕrbătóre, diua luptei dela Auspern 22 Maiu 1809. După solemnitatea religiósă dela biserica din cetate a defilat întreg regimentul în piaţa cea mare. In casarmă dl colonel de Cassan a ţinut o vorbire însufleţitóre în limba germană şi română, făcênd istoricul luptei şi accentuând soldaţilor, că are de plină speranţă, că în momentul când Maj. Sa împĕratul şi regele ne va chemá, vor sci pune mâna pe arme şi vor dovedí, că sunt bravi ardeleni. La 1 a fost prând festiv în căsarma mare; comandantul de corp a fost primit de întreg corpul oficeresc şi de musică cu „Romana“.

* (Destoinicia poliţiei române.) Marele escroc Andronic, care mult timp a înşelat prin România cu apa sa de aur şi a despoiat şi pungăşit publicul de parale, e prins. Poliţia română, îndată după ce a dispărut din România, l'a căutat prin tóte părţile şi nu înzădar, căci poliţaii trimişi de dl colonel Algiu l'au prins la Alba-Iulia, unde se ocupá cu cârcimăritul. Acum se tractéză numai pentru estradarea lui.

* (Numismatică.) Am anunţat ieri scrie „Românul“, că dl Dr. Réthy László a sosit la Bucuresci pentru a face studii archeologice

D-sa este însărcinat de direcţiunea museului naţional maghiar a studiá în deosebi piesele referitóre la numismatica română, căci Academia maghiară voesce sĕ scótă un op, „Corpus nummorum Hungariae“ în care negreşit se vor descrie şi piesele aflătóre în ţéră la noi.

Până acum dl Réthy a umblat prin Francia, Italia, Germania şi Elveţia pentru a studiá piesele de bani, ce se găsesc pe acolo.

După-ce va studiá şi colecţia numismatică română, va face o lucrare, care se va publicá în revista archeologică a dlui Tocilescu. In acéstă lucrare va face cunoscut numismaticilor marea colecţie de bani români ce se află la muzeul din Pesta. In acésta colecţiă sunt ca la 2000 piese de bani români vechi, din diferite timpuri Cu deosebire sunt câte va piese interesante de pe vremea lui Petru Muşat şi un galben de mărimea piesei de 5 lei de pe vremea lui Mihau Vitézul, galben, de care nu se mai găsesce altul.

Acéstă interesantă colecţie muzeul maghiar a cumpĕrat-o dela un colecţionariu din Ungaria, dl Doboczky, care a colecţionat numai piese române.

Din România dl Réthy va merge la Hamburg, şi de aici la Londra, pentru a vedé, dacă se află şi acolo piese române şi maghiare.

* (Influenţa vegetalelor asupra organismului.) S'a constatat, că ţelina influinţează asupra sistemului nervos, şi este o cură pentru reumatism şi neuralgiă. Patlagelele rosii influinţéză asupra ficatului, spănacul are un efect direct la bólele de rinichi. Cépa, usturoiul şi maslinele promovéză digestiunea, şi forméză o cantitate considerabilă de salivă şi de suc gastric.

Bibliografic.

Învitare de prenumeraţiune.

la opul:

„Din trecutul Silvaniei.“

Legendă de Victor Russu.

Gherla. Ediţiunea Cancelariei Negruţiu, 1888.

Subiectul căruia e luat din seclul al IX-lea, din unul dintre cele mai obscure, mai negurόse timpuri şi ilustréză, într'un stil poetic, dulce şi frumos, un episod istoric aşa dicênd întreg. Scopul evident al autorului e, că împreunând „Utile cum dulci“ în opul seu, sĕ facă pe tot sufletul, pe tot natul român, ce scie numai cetí: sĕ se ocupe şi cu „trecutul românilor“ nu numai cu lucruri efemere! sĕ vadă, că cine au fost străbunii, prin câte vicisitudini au trecut şi cum s'a conservat subsecuenţii lor actuali pe aceste plaiuri romantice ale strămoşilor, ca şi generaţiunea sucrescentă venitóre încă sĕ se inducă ĕst mod cuasi pe nesimţite în frumosul, dară greul studiu al „Istoriei naţionali“, cu un cuvênt: sĕ facă prin cetirea acestui op, pe tot individul ce se numesce cu fală pe sine român, sĕ aibă plăcere, şi tragere de inimă spre tot ce privesce trecutul, spre scrutări şi cercetări, spre studii seriόse, mai vêrtos archiologico-istorice nedubitavere, ce atestéză dominaţiunea română atât de clar în aceste părţi.

Şi bunul lector ce va luá acest op în mână, din mână nici că-l va lăsá, până nu l va terminá de cetit. Scopul indicat dară se va ajunge mai vêrtos prin acea, că în opusculul acesta sunt capete întregi astfeliu redactate, cât acele corĕspund sigur tendinţii, pentru români de mare valóre şi momentuositate: de a-şi educá în spirit propriu genuin şi nu numai de a desfătá pe lectori!

Opul conţine: Dedicaţiunea, prevorbirea, escursiunea, păstoriul, priveghitórea codrului, pe ruinele unui castru şi castel străvechiu, un bujor de copiliţă, geniul nopturn, invocaţiunea, furtuna, lilia Silvaniei, o nópte în Salnêc, jocuri naţionali, distrageri şi revelaţiuni, concertul, Iasîgii, care-'n cătrău, sorióra florilor, o legendă din bĕtrâni, despărţirea, dorul, sibila, morbul, revederea, lupta, odinióră şi acum şi reîntórcerea; şi consistă mai din 11 cóle în tipariu, pe papir fin şi litere nóue.

Se póte procura cu 1 fl. v. a. dela „Cancelaria Negruţiu“ din Gherla (Szamos-ujvár), sau dela autorul, din Ciuş (Kolozsvár).

Mulţămită publică.*)

Pentru a se face posibilă instrucţiunea în lucru de mână a elevelor misere dela scóla ortodocsă română din Câmpeni, — corpul învĕţătoresc a deschis şi circulat — prin învĕţătórea dna E. Albescu, una listă de contribuiri benevole, la care au contribuit următorii binevoitori: I Din Câmpeni st dómne: Ana Furdui 1 fl.; Sidonia Muntean 1 fl.; Sabina Preda 1 fl.; Emilia Gerasim 1 fl.; Iulia Poruţ 50 cr.; Roza Decean 50 cr.; Iulia Binder 1 fl.; Lövi Hermina 1 fl.; Octavia Motora 1 fl.; Eufemia Albescu 1 fl. şi dşóra Otilia Motora 50 cr.; II. Din Abrud st. dómne: Anna Gall 1 fl.; Elena Bariţ 50 cr.; Anna Filip 1 fl. 50 cr.; Iuliana Vasiu 2 fl.; Sofia Thiulescu 1 fl.; Elena Adamoviciu 40 cr.: Ana Lobonţ 30 cr. şi dl Draja 40 cr.; III. Din Bucium: dşóra Maria David 1 fl.; şi dnii Alesandru Danciu dir. de mine 1 fl.; David Candin 1 fl.; George Lup 1 fl. IV Din Certege domnii: Nicolaus Aranyosi 50 cr.; Nicodim Cothisel 1 fl. şi V. Din Buceş dl Bota not. cer. 1 fl. — Suma 23 fl. 10 cr.

In numele sĕrmanelor copile, cum şi a corpului învĕţătoresc, priméscă toţi P. T. contribuitori cea mai căldurósă mulţămită.

Câmpeni, 3 Maiu, 1889.

Pentru corpul învĕţătoresc

Ioan Motora,
învĕţătoriu diriginte.

— Biblioteca scólei nóstre române din Sighişóra, la stăruinţa reverendisimului domn Demetriu Moldovan administrator protopresbiteral în loc, a fost norocósă în anul acesta a sĕ înmulţí cu un numĕr considerabil de opuri de cuprins diferit, donate din partea preastimaţilor domni:

1. Ilustritatea Sa părintele Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit în Sibiiu, a binevoit a doná opul seu istoric „Documente pentru limbă şi istorie.“
2. Preastimabilul domn Wilhelm Wenrich căpitan ces. reg. în pensiune şi fost deputat dietal 75 (şeptedeci şi cinci(de cărţi în limba germână şi latină.
3. Stimabilul domn autor Dometiu Dogariu învĕţătoriu şi director în Satulung „Aritmetica“ partea a III-a.

Pentru care faptă marinimósă subscrisa direcţiune scolară, esprimă Preastimaţilor domni donători şi pe calea acésta cea mai adêncă a sa mulţămită şi recunoscinţă.

Sighişóra, în 3/15 Maiu, 1889.

Ioan Muntean, director.

Din public.

Apel!

Intêmplarea incidentului comunei nóstre române Ernea săsésca, de care a-ţi binevoit dle redactor a luá şi dvóstră scire, după cum m'am informat din Nr. 50 dto 6/18 1889 al „Telegrafului Roman“, îmi impune mie ca preot administratore al acestei comune datorinţa a adresá către publicul simţitoriu următórea rugare.

Luând în considerare, că incendiul numit a prefăcut în cenuşă adăpostul şi esistenţa a lor mai bine de 100 familii române, cari locuiau în vre-o 75 edificii, aşa încât din întréga comună numai 30 case au mai rĕmas; avênd mai departe în vedere, că pe timpul incendiului, ce a isbucnit pe la 11 óre antemeridiane în 2/14 Maiu a. c. toţi locuitorii erau duşi la lucru la câmp afară, celei mai mare parte din trênşii, numai acele vestminte le-au rĕmas, cu care erau in acea di îmbrăcaţi; aşa fiind acesti nenorociţi lipsiţi de tóte cele de lipsă pentru esistenţa vieţei: vin eu a rugá în numele numiţilor pe întreg publicul bine simţitoriu a colectá şi a mijlocí prin cercurile de activitate ale P. T. public colecte de binefacere pentru nenorociţii incendiaţi. Resultatul acestor colecte me rog a se administrá la onorata redacţiune a „Telegrafului Român“, care apoi suma intrată o va distribuí prin ómeni de încredere celor nenorociţi*).

Alma, în 10 Maiu, 1889.

V. Almăşan, capelan ppresbiteral.

MONITOR.

18

Calendariul sĕptemânii

14—20 Maiu.

14. Duminecă: Isidor, Terapont, Alecsandru, Barbar, Acolut, Leontiu, Marcu, Ioan (bulgarul.) *15. Luni:* Pachomiu, Achiliu, Barbar. *16. Marţi:* Teodor, Alecsandru, Lida, Audies, Isachiu, Simeon, Bachtisoiu, Papilin, Petru, Nicolau, Eufimia. *17. Mercuri:* Andronic, Iunia, Solochon, Pamfimir, Pamfilon, Nectariu Teofan. *18. Joi:* (†) Înălţarea Domnului, Petru, Dionisiu, Andreiu, Paul, Venedim, Paulin, Iracliu, Christina, Tecusa, Alecsandra, Claudia, Faini, Eufrasia, Matrona, Iulia, Teodot, Stefan, Iulian, Teodor, Anastasia, Martinian. *19. Vineri:* Patriciu, Acaciu, Menandru, Polien, Memnon, Acolot, Ciriaca, Teotima. *20. Sâmbătă:* Talaleu, Asela, Niceta, Ioan, Iosif, Nicolau, Talasiu, Marcu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 14 Maiu, a VI-a în cincidecime, a Orbului Octoich ton 5 şi Penticostariu. La Utreniă: Evangelia Invierii 8. Catavasia: „Mântuitoriului Dumnedeu“. La oda IX în loc de „Ceea-ce esti mai ciustită“ se cânta irmosul şi troparele Duminecii. La Liturgiă: Fericirile din Octoich şi Penticostariu.

Mercuri 17 Maiu: Eşirea prasnicului Invierii. Se ia de pe masa altariului icóna mormêntului, aşedată în diua Pascilor.

Joi, 18 Maiu: Inălţarea Domnului, Prasnic. Ritualele din Penticostariu.

Loterie.

Mercuri în 22 Maiu 1889.

Sibiiu:	**6**	**45**	**63**	**12**	**8**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Maíu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.58	5.53
Napoleon	9 35$^{1}/_{2}$	9.34
100 marce nemţesci	57.45	57 40
London (poliţă pe de trei luni)	117.70	117.75

---

*) Sunt rugate şi celelalte diare române din patrie pentru a publicá acésta mulţămită publică.

*) Redacţiunea nóstră — ca totdéuna în asemenea triste casuri — primesce a întreveni pentru ajutorarea acestor nenorociţi. Red.

Cancelaria Negruţiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractézǎ cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi strěinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de $2^1/_2—3^1/_2$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sěrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěţături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověţuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite pověţuiri primite dela învěţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěţători şi preparanḑi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiţă istorică la fie-care sěrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în douĕ limbi — română şi latină, tractézǎ despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reserate de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sě o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învěţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem-1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 13—50

☛ A se adresá la „Cancelaria Negruţiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☚

unde se cumperă acţii dela bance cu preţurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 53 Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Maiu, 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Maiu.

In sĕptĕmâna aceasta România a avut adevĕrate ḑile de sĕrbătóre, şi deodată cu România tot în una şi aceaşi ḑi a avut ḑi de sĕrbătóre dinastia Hohenzollern, care şi-a identificat interesele sale cu cele ale popórelor, în fruntea cărora i a pus pe membrii acestei familii provedinţa divină şi încrederea poporului.

In Marţia trecută şi-a ocupat locul în senatul României principele moştenitoriu, junele nepot al gloriosului rege român Carol I între manifestaţiuni de estraordinară bucurie şi simpatii.

A doua ḑi, Mercuri la 10/22 Maiu, puternicul împĕrat al Germaniei a desvoltat tótă pompa curţii şi a dinastiei Hohenzollern, oraşul Berlin, capitala imperiului german, a desvoltat tótă splendórea unei capitale pentru primirea regelui Italiei, şi a suitei lui, pentru accentuarea identităţii de interese, care légă pe poporul german de cel italian, devenit consciu de puterea sa şi de misiunea, ce are de împlinit pentru consolidarea statului pe basele actuale.

Şi tot în ḑiua acésta, la 10/22 Maiu regatul România a sĕrbat a opta aniversare a incoronărei regelui actual, aceea ḑi mărétă, în care gloria desvoltată în bătălia ruséscă turcéscă pe câmpiile Bulgariei şi-a revĕrsat faptice darurile sale asupra României prin punerea corónei pe acel crestet, eare încă în 1877 simbolice prin succesele armatei române a fost încoronat.

La alt loc — permiţêndu-ne spaţiul — vom reproduce unele amĕnunte în tóte direcţiunile indicate aici pe scurt.

Importanţa cea mai mare pentru vecinul stat o are la tot casul regularea succesiunei la tron, aducerea clironomului în ţéră, şi instalarea lui în senat, cu care se începe activitatea lui pe pămênt românesc.

Regularea succesiunei la tron este una dintre cele mai de căpetenie lucrări a bărbaţilor de stat din România, şi istoria va înregistrá cu litere de aur în cartea vieţii numele acelor bărbaţi, cari în inţelepciunea lor au asigurat României o desvoltare pacinică, şi o a scutit de multele neplăceri, la cari sunt espuse ţĕrile cu pretendenţi la tron, unde succesiunea nu s'a regulat in timpuri pacinice.

Presa din România din incidentul acestor dóue mari sĕrbători e plină de manifestaţiuni de simpatie pentru dinastia Hohenzollern, în special e accentuată recunoscinţa României faţă cu regele Carol, demonstrativ e accentuată acésta faţă cu regina, şi presidentul senatului în cuvêntarea, cu care a salutat în senat pe principele de corónă, i-a recomandat de model pe părechia regală, i-a pus inainte icóna unchiului rege, pe care junele fiitoriu moştenitoriu sĕ-şi-o graveze in inimă, ca odinióră evreii tablele legei.

Ḑilele de sĕrbătóre ale familiei dinastice Hohenzollern şi ale junelui regat România au aflat rĕsunet în întrégă Europa, şi ḑiaristica acesteia pe aripile vêntului vestesce in tótă lumea lucrurile întêmplate, ca pe nisce raḑe de lumină, sub a căror binefăcĕtóre înfluinţă va dominá pacea internă şi esternă în România, făcênd posibilă o desvoltare pacinică pe pămêntul României.

Şi dacă la privirea aurorei mĕreţe popórele din statele Europei privesc cu satisfacţiune, cu deosebită plăcere şi bucurie sufletéscă trebue sĕ salutăm noi semnele mai nóue, cari ne promit o consolidare şi mai puternică în România, vecinul regat al monarchiei nóstre, cu care avem de afacere ḑi de ḑi.

Şi dacă ḑilele lor de veselie au aflat rĕsunet în inimile nóstre, de bună sémă acest rĕsunet va fi redus la adevĕratul isvor, pe care noi l'am indigitat, şi pentru care nime nu se póte supĕrá.

Revista politică.

Mărturisirile ministrului de culte şi instrucţiune publică, cont. Albin Csáky, au aflat apreţiare în tóte foile monarchiei nóstre şi sinceritatea, cu carea ele au fost rostite nu lasă nici cea mai mică îndoélă, că actualul ministru va şi urmá programul seu bine-precisat.

Acésta o dovedesc mai ales desbaterile ulteri óre ale bugetului de culte şi instrucţiune. La espunerile lui Kiss din stânga, carea salutat programul ministrului şi carele a accentuat, că bugetul nu e destul de mare conform trebuinţelor şi împregiurărilor, şi carele mai întrebând pe ministru dacă pe terenul confesional se ţine de legea din 1848 sau acceptéză starea actuală, ministrul i-a rĕspuns în sensul, în care a vorbit şi mai nainte, accentuând, că dênsul are în vedere postulatele dreptului de stat şi ale adevĕratului liberalism, un punct de gravitate, după care se mĕsură tuturor religiunilor cu una şi aceea-şi mĕsură, repetéză, că nu e ministrul unei confesiuni, ci representantul interesului statului în afacerile culturale.

La espunerile lui Hermann şi ale lui Ugron, cari au pledat pentru autonomia bisericei catolice, care trebue sĕ fie mai presus decât a altora şi pentru administrarea bunurilor sale, deóre-ce în tot locul se găsesce lipsa de autnomie, ministrul a rĕspuns, că unele din asertiunile antevorbitorilor sunt şi adevĕrate. El declară însĕ, că în Ungaria nu cunósce nici o deosebire între stat şi naţiune, că naţiunea e statul şi statul e naţiunea. Cine caută sĕ separeze aceste noţiuni, acela nu face nici un serviciu bun statului.

In ceea-ce privesce autonomia, lucrul este pe cale a se deslegá şi în privinţa acésta încă nu mai încape nici o deosebire. El nu voesce sĕ facă favoriţi, credincioşii catolici se pot bucurá de aceaşi ticnă şi libertate in stat, ca şi credincioşii celorlalte confesiuni. Se va nisuí însĕ a delăturá tóte greutăţile pentru a se lămurí autonomia bisericei; de altcum declară, că într'un feliu e ea privită de clerul înalt, în altfeliu de cel mai de rênd şi altfeliu din partea laicilor.

Camerile române s'au deschis în sesiunea estraordinară. Mesagiul de deschidere face alusiune la patriotismul membrilor corpurilor leguitóre, care au fost convocaţi tocmai în acest timp, când afacerile agricole reclamă mai mult presenţa lor pe la moşii. Acésta este şi un motiv puternic, că camerile se vor ocupá cu multă activitate şi mult zel pentru deliberarea cât mai ingrabă a proiectelor mai inteţitóre.

Lucrul remarcabil e, că dl Lascar Catargiu a păşit tot cu vechiul seu cabinet, fără a-i fi suces al premení. Nu se scie încă cum se vor desvoltá lucrurile, în tot casul însĕ după presemnele de pănă acum sórtea guvernului o decide grupul d-lui Demetrie Bratian. Dacă acest grup va merge cu guvernul, atunci esistinţa lui e asigurată, la din contră, oposiţia va triumfá, şi n'avem decât sĕ ne asteptăm la o disolvare a camerilor, dacă e ca actualul guvern sĕ se mai pótă susţiné la cârmă.

În ḑiua deschiderei corpurilor legiuitóre a fost într'odus în sala senatului şi principele moştenitoriu. Primirea, ce i s'a făcut atât reginei cât şi principelui au fost din cele mai mişcătóre. Bĕtrânii senatori au entusiasmat cu manifestaţiunea simpatiilor pe tinĕrul lor coleg, carele la vorbirea preşedintelui a rĕspuns viu mişcat, că prima datorinţă e sĕ urmeze aspiraţiunilor, ce le nutresce naţiunea română şi din al cărui trup dênsul face parte. Pe urmele bravului seu unchiu el va scí sĕ asigure viitoriul acestui popor vitéz şi prudent.

La ordinea ḑilei e călĕtoria regelui din Italia la Berlin, care se sonsideră ca un act politic de cea mai mare însămnĕtate şi primirea grandiósă, ce i s'a făcut în tot locul sigiléză simpatiile, ce le nutresc aceste dóue popóre unul cu altul La revista trupelor împĕratul Wilhelm însu-şi a comandat trupele, ér poporul german s'a întrecut cu italienii în aclamaţiunile şi aplausele frenetice din tóte părţile, ce se revĕrsau la adresa înaltului óspe. Foile germane

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

Manuscriptul II.

Începutul se face cu un capitul din cartea facerei cap 1. st. 1. pănă la stich 14. „Şi s'au făcut séră şi diminéţă ḑiua a treia.“ Urméză o învĕţătură espusă în poesie despre datorinţele crestinului Duminecă dimineaţa.

Pe faţa a dóua este un citat din Evangelie: Un om s'au pogorît din Ierusalim în Ierichon, şi au căḑut în têlhari etc.

Îndată apoi urméză tâlcul acestei evangelii: „Omul este Adam, şi Ierusalimul Raiul şi Ierihonul lumea, têlharii dracii. Éră ranele pĕcatele, éră preotul Moise, ér ḑiaconul Ioan, ér Samarinénul Christos. Éră uloiul şi vinul este sfântul şi scumpul sângele Domnului, ér gazda Pavel, éră sălaşul óspeţilor este biserica. Éră cei doi dinari sunt dóue legi, cea vechie şi cea nóuă. Ér când me voi întórce îţi voi plătí este a dóua venire a lui Christos, când va vení va plătí fie cui după lucrul seu.

După acestea urméză prima evangelie a învierei cu tâlcul ei, apoi unele sentenţe morale.

Pe pagina următóre stă o poesie, care se începe în fie-care rênd cu litera următóre din alfabet. Es. A. Alesan Tatăl Dumneḑeu. B. Bun fiul şi duchul seu. V. Vĕḑutele au rênduit etc., şi aşa continuă pănă la în:

Împĕrăţi-va Domnul în veci, Domnul în veci, de veci, Amin.

Pe altă pagină urméză sentinţa, pe care Pilat o a făcut lui Christos, pe acésta o precede judecata de sânge făcută lui Christos de jidovi.

Urméză apoi un tecst din apocalips în limba vechiă bisericéscă slavonă.

După acestea urméză tabela de materie, pe care o reproducem întocmai.

Primax, adecă însemnarea pentru cele ce se află întru acéstă carte.

Minunea Sfântului Nicolae, pentru un drac, ce s'au făcut în chip de muiare	list.	1.
Pentru Vasilie fiul Agricăi	„	2.
Pentru preotul Christofor	„	4.
Pentru un Sarachin	„	5.
Pentru trei icóne	„	8.
Pentru Petru din Athon,	„	11.
Pentru Dimitrie	„	13.
Pentru un prunc înnecat	„	15.
Pentru Stefan craiul sêrbesc	list.	17.
Altă minune cu acestaşi Stefan craiu	„	20.
Pentru o slugă nevinovată	„	25.
Pentru un Simeon	„	28.
Pentru un tiner anume Nicolae	„	29.
Pentru un covor	„	30.
Pentru o mănăstire ce sĕrăcise	„	33.
Pentru un Polovcean	„	35.

Altă începere.

Pentru un om prost	list.	39.
Întrebarea sfântului Macarie cu ângerul lui Dumneḑeu	„	44.
Viaţa sfântului Alecsie, omul lui Dumneḑeu	„	48.
Viaţa şi patima sfântului Marelui Mucenic Teodor Stratilat	„	58.
Cuvênt al St. Ioan Zlataust la blagoveştenie	„	65.
La naşterea Domnului nostru Iisus Christos	„	69.
Patima St. Muceniţe Feronthii	„	70.
Pentru feciória Mamonia cum s'au mântuit preotul Macarie	„	71.

Alt începput.

Pentru un tinĕr, care l'au mântuit St. Ioan Bogoslov	list.	72.
Pentru pilda trupului cu sufletul	„	73.

încă din ajun au deschis colóne pentru articli sërbătoresci nu numai spre a entusiasmá ovaţiunile, dar şi spre a dispune pe întreg poporul italian pentru politica, ce o urmăresce suveranul dimpreună cu ministrul seu Crispi. La prânḑul dat a ridicat împëratul german păharul pentru casa Savoia, ér regele italian, accentuând în limba italiană, că aceste dóue state după consolidarea lor au devenit scutul păcei europene, a închinat pentru casa imperială, armata germană şi pentru prosperarea imperiului.

Şi sërbătorirea suveranului italian în tóte părţile calëtoriei sale a impresionat adênc pre cei din Roma. Camerile, după vorbirile fulminante ale destoinicilor oratori şi la propunerea preşedinţilor a hotărit së trimétă o adresă de mulţămire Helveţiei, carea a pregătit suveranului Italiei ḑi de sërbătóre, apoi guvernului german şi în special cetăţii Berlin, în carea a întrat regele ca cel mai trimfătoriu suveran al Germaniei. — Se astéptă acum efectul politic, al acestei stralucite visite.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VIII-a, ţinută la 23 Aprile a. c.

După autenticarea protocolului şedinţii precedente şi presentarea a lor 2 rugări, la ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisătóre. Raportorul aceleia, dep Dr. Ioan Mihu, dând cetire raportului comisiunei administrative a fond. Şaguna din 17/29 Aprile a. c. Nr. 21 despre activitatea acesteia începênd dela 7 Aprile 1882 până în present, propune şi sinodul —

Ia raportul la cunoscinţă, 'l primesce de basă la desbatere specială, şi-l aclude la protocol îndrumându-se comisiunea adm. a fundaţiunei, ca in conformitate cu disposiţiunile cuprinse în §. 9 al reg. pentru afacerile interne, în viitoriu së compună la timp raportul seu anual pentru a puté fi presentat pe calea consistoriului archid. în fie-care an regulat sinodului archidiecesan.

Intrând în desbaterea specială asupra singuraticelor puncte din acest raport punctul I privitoriu la statul personal al comisiunei la propunerea comisiunei — Se ia la cunoscinţă.

Punctul II privitoriu la crescerea capitalului şi starea fundaţiunei cu finea fie-cărui an, începênd dela 1882 până la 1888 la propunerea comisiunei — Se ia spre sciinţă.

Punctul III despre şedinţele ţinute de comisiune şi despre ajutórele votate pentru 16 biserici în suma totală de 3170 fl. şi pentru 7 scóle în suma totală de 1580 fl., conform propunerei comisiunei —

Se ia spre sciinţă, esprimându-şi sinodul părerea de rëu faţă cu împregiurarea, că în decursul anului 1888 comisiunea administrativă nu a ţinut nici o şedinţă. Incât pentru viitoriu se indrumă comisiunea la stricta observare a disposiţiunilor cuprinse în §. 1 al regulamentului pentru afacerile interne.

Punctul IV privitoriu la pertractarea proiectului de regulament al afacerilor interne şi la împărtăşirea cu ajutóre a 34 biserici, în suma totală de 5436 fl. şi a 20 scóle în suma totală de 2480 fl. la propunerea comisiunei — Se ia spre sciinţă.

La punctul V, care privesce recercarea adresată consistoriului archidiecesan pentru a face cunoscut în archidiecesă modul cum trebue instruite cererile pentru ajutóre din fundaţiunea Şaguna; mai departe votarea de ajutóre pentru 18 biserici în suma totală de 3240 fl. şi pentru 15 scóle în suma totală de 1620 fl. la propunerea comisiunei — Se ia spre sciinţă.

Cu privire la partea din punctul acesta despre hotărirea luată de comisiunea administrativă în causa rëmânerei ases. cons. Zacharia Boiu şi mai departe ca membru în comisiune, cu tóte că a încetat de a mai fi paroch al cetăţii Sibiiului, comisiunea propune:

Sinodul nu apróbă modul, cum s'au interpretat disposiţiunile testamentare pentru acest cas, şi îndrumă comisiunea administrativă a observá cu stricteţă acea disposiţiune a testamentului, că unul dintre membri comisiunei adm. are së fie paroch în Sibiiu.

La acest punct se desvóltă o viuă desbatere.

Dep. N. Cristea accentuând, că designarea persónelor respective în comisiunea administrativă făcută de însuşi testatorele 'şi are însemnătatea sa, şi nu ar fi consult ca prin interpretări prea rigoróse së se omită un membru denumit de insuşi testatorele, pentru aceea se vede îndemnat a face următórea propunere:

Sinodul ia conclusul comisiunei fundaţiunei Şaguna în privinţa rëmânerei dlui Boiu în comisiunea Şaguna de astădată spre sciinţă, cu aceea, ca în viitoriu casul acesta së nu servéscă de cas de precedenţă.

Dep. N. Strëvoiu pune mare pond pe împregiurarea, că denumirea membrilor în comisiune în testament s'a făcut pe viaţă, ceea-ce invólvă o încredere a testatorelui în persónele denumite, dar şi altfeliu, posiţiunea acestei comisiuni e autonomă, ea se intregesce pe sine, şi nimenui nu-i compete dreptul a se îngerá în afacerile ei interne, pentru aceea propune a se luá spre sciinţă punctul raportului comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguna în acésta privinţă.

Dep. P. Cosma observă, că în testament se pune pond pe unul dintre parochii din Sibiiu, şi acésta împregiurare nu trebue ignorată. Dar së se ia casul, că unul dintre membri mireni denumiţi de testatore ar deveni preot, întrébă tot remâne membrul comisiunei? Vorbitoriul află, că propunerea comisiunei organisătóre este cea mai corectă, şi corëspunde mai bine chiar intenţiunei testatorelui, ce o şi primesce.

După-ce pentru propunerea comisiunei mai vorbesc deputatul I. Popescu, Dr. P. Span, Dr. I. Moga şi I. Hannia, ér pentru a dep. N. Strëvoiu Preacuv. Sa dl archim. şi vicariu archiep. N. Popea, punêndu se propunerile făcute la vot, se primesce propunerea comisiunei organisătóre.

Punctul VI din raport, în care se arată, că în anul 1887 s'au votat pentru 14 biserici ajutóre în suma totală de 3300 fl. şi pentru 6 scóle în suma totală de 1400 fl., apoi în anul 1889 pentru 13 biserici în suma de 5300 fl., şi pentru 10 scóle în suma totală de 3550 fl., şi că pentru anul acesta mai este disponibilă pe séma bisericilor o sumă de 6308 fl. ér pe séma scólelor o sumă de 2504 fl. conform propunerei comisiunei — Se ia spre sciinţă.

Cu considerare la acea împregiurare, constatată din actele referitóre la acéstă fundaţiune, ca ajutórele votate pentru scóle în anii 1884, 1886 şi 1887 şi ajutórele votate pentru biserici şi scóle în anul curent 1889 până acuma încă nu sunt asemnate la oficiul de cassă spre solvire, conform propunerei comisiunei —

Sinodul rógă cu stăruinţă pe Esc. Sa Inalt Preasânţitul archiepiscop së dispună în calitatea sa de preşedinte al comisiunei administrative şi al consistoriului archidiecesan cele de lipsă, pentru ca ajutórele votate së pótă fi ridicate.

Punctul VII din raport relativ la acea disposiţiune luată de către comisiunea administrativă, ca ajutórele votate la atari biserici sau scóle, cari nu sunt în stare a începe nemijlocit zidirea, së se administreze şi fructifice ca deposite, ér estradarea sumei de către consistoriu së urmeze numai când respectivele comune vor puté dovedí, că au tóte mijlócele de lipsă pentru zidire, la propunerea comisiunei — Se ia spre sciinşă.

Punctul VIII din raport privitoriu la bugetul statorit pe anul 1889 conform propunerei comisiunei — Se ia spre sciinţă.

În necs cu acest raport general la propunerea comisiunei.

Comisiunea administrativă se însărcinéză a observá cu stricteţă prescrisele regulamentului pentru afacerile interne, avênd pe viitoriu a face evident în raportul anual numërul cererilor incurse, numele corporaţiunilor, dela cari au incurs, precum şi aceea, cari dintre cereri au fost considerate, şi cari nu.

Tot comisiunea organisătóre referéză asupra propunerei dep. P. Cosma în privinţa ameliorărei salariului secretariului consistorial, şi la propunerea comisiunei se decide, că propunerea së se dea consistoriului archidiecesan spre a studiá cestiunea, şi a vení cu propunere la sesiunea procsimă sinodală.

In fine comisiunea organisătóre referéză asupra notei Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit referitóre la crearea unui fond nou scolariu pentru eternisarea memoriei fericitului clironom archiduce Rudolf, şi la propunerea comisiunei se decide:

Sinodul cu plăcere ia act despre înfiinţarea unui fond nou archidiecesan spre scopuri culturale întru eternisarea memoriei Alteţei Sale decedatului archiduce clironom Rudolf, şi darul făcut de Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul domn archiepiscop şi metropolit la acest fond, asteptând dela consistoriul archidiecesan pentru sesiunea sinodală viitóre raport despre cele ce sunt puse în vedere în hârtia consistorială a se face.

La ordinea ḑilei se pune apoi raportul comisiunei petiţionare, şi cererile întrate tóte se transpun consistoriului spre competentă afacere.

După-ce la propunerea biroului se acceptéză diurnele şi viaticul deputaţilor sinodali, ce se statoresc în suma de 1855 fl. 18 cr., la ordinea ḑilei se pun propunerile referitóre la provederea postului de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc, la cas că actul alegerei de episcop din Caransebeş va obţiné preaînalta întărire, şi după unele deslușiri date de presidiu, dep. P. Cosma 'şi revócă partea a doua a propunerei, ér deputaţii N. Cristea şi V. Damian 'şi revócă întregi propunerile, şi astfeliu se primesce propunerea deputatului E. Măcellariu combinată cu partea primă a propunerei dep. P. Cosma.

Conclusul luat deci sună astfeliu:

Sinodul cu plăcere ia spre scire, că distincţiunea de a fi ales intru episcop al Caransebeşului a căḑut asupra uni demnitoriu bisericesc al archidiecesei, şi anume asupra Preacuvioşiei Sale Domnului vicariu şi archimandrit archiepiscopesc Nicolau Popea

Pentru casul venirei în vacanţă a unui post de asesor ordinariu în senatul strins bisericesc prin promovarea dlui vicariu archiepiscopesc archimandrit Nicolau Popea de episcop al eparchiei Caransebeş, autoriséză consistoriul archidiecesan, ca până la sesiunea anului viitoriu së facă provisiune pentru locul vacant cu aplicarea unui individ cualificat, căruia prin acésta din partea sinodului i se recunósce indreptăţirea la salariul normal pe timpul provisiunei.

Se pune in fine la ordinea ḑilei alegerea a lor 2 asesori onorari, unul mirén în senatul scolariu, şi unul preoţesc în senatul epitropesc, şi făcêndu-se votare secretă, la apel nominal votéză 39 deputaţi, şi conform scrutiniului se constată că:

a) pentru postul de ases. onor. în senatul scolariu a întrunit Ioan Lenger 24, Andreiu Bârsean 6, Dr. Petru Span 4, Ioan Popea 4 şi o bilă a fost albă;

b) pentru postul de ases. onor. în senatul epitropesc a intrunit: Avram Pĕcurariu 36, Dr. Nicolau Maier 1, Romul Crainic 1 şi 1 bilă albă. — Se face apoi încheerea sesiunei, după cum am raportat în Nr. 45 al ḑiariului nostru.

Escursiunea corului seminarial la Sĕlişte.

Duminecă în 7/19 la órele 5 diminéţa, membrii corului seminarial, asceptam în neastêmpër trësura, ce avea së aducă pe dl prof. sem. George Dima, dirigintele corului.

La órele 8 ajungênd în Sĕlişte, am descălecat la „Hotelul Naţional“, unde ne a bineventat dl Henţu, notariu comunal.

Fiind timpul înaintat plecarăm la biserica cea mare, la care se adunau ómenii din tóte părţile. Nu mult după intrarea nóstră se începù sfânta liturgie, în care au oficiat preotul Ioan Popa şi diaconul N. Neamţu, ér rëspunsurile liturgice le-am esecutat noi în cor. O impresiune fórte plăcută a făcut asupra nóstră acésta biserică pompósă, atât edificiul ca atare, cât mai vêrtos împregiurarea, că biserica gemea de mulţimea poporului, dovadă despre religiositatea Sĕliştenilor şi că fruntaşii comunei sunt la înălţimea chiemărei lor.

După sëvêrşirea serviciului divin, eşind din biserică, ne-a atras privirile edificiul scólei, care se află în mică depărtare de biserică. In corpore am visitat sala cea mare a scólei, destinată pentru producţiunea nóstră. Nu puteam admirá din destul acest templu al muselor, cu atât mai vêrtos, că în fórte puţine locuri dai preste asemenea scóle.

Retrăgêndu-ne la cuartirul nostru, după puţină pausă, la propunerea dirigintelui nostru dl Dima, pe care o am primit fórte bucuros, ne am decis a face o mică escursiune la isvorul „Foltea“, ce se află pe dealul către méḑăḑi, în depărtare de una óră şi jumëtate.

Indată ce eşirăm din sat, drumul te ducea pe o cóastă nu tocmai uşor de suit.

Cu tóte acestea, însoţiţi de o bóre lină, şi curioşi de a vedé isvorul tradiţional, emulam care de

---

Pentru un Zlăhariu, ce au mutat cu ruga un munte	list.	75.
Pentru un neguţătoriu, ce l'au rănit dracul, pentru milostenia ce făcea, pismuindu-l	„	77.
Pentru un neguţătoriu, ce au luat galbini împrumut dela un jidov, şi au pus chizaş icóna Domnului Chris	„	79.
Pentru un Sarachin, ce s'au botezat din videnia, ce s'au făcut în biserica Sfântului George	„	81.
Pentru milostenie, că cel ce dă, lui Chs dă	„	82.
Pentru un preot pârât la episcoul seu fără vină	„	84.
Pentru netemerea St. Macarie . . .	„	85.
Pentru St. Vasilie cum au izbăvit pe un tinër prilăstit de draci	„	85.
Pentru un episcop pârât la Papa Romei	„	90.
Pentru St. Efrem şi St. Vasilie . .	„	91.
Pentru un tâlhariu, ce au omorît un copil mic, călugărindu-se s'au spăsit . .	„	93.
Minunea St. Vasilie cu preotul Anastasie	„	93.
Pentru Sfântul Ioan Bogoslov cum au învëţat pe un om së-i zugrăvéscă icóna .	„	95.
Pentru un călugăr ce fugia de slava omenéscă	„	97.

(Va urma).

care sě ajungă mai iute. Ajunşi aprópe de isvorul „Foltea“ ni se deschise prin pădurea din drépta o cărare, ce, fiind plană şi umbrită, ne o ferì multă recreaţiune. In fine înaintând puţintel pe acésta cărare, dedurăm peste o biserică mică şi împreunată cu 2 chilii, locuinţa alor 2 călugări. Inainte de tóte, fiind uşa deschisă am întrat în biserică, unde se afla un biet de om, ce grijea de bunăstarea bisericei. Eşind audim pe unul dintre noi strigând: veniţi de vedeţi ce isvor frumos şi ce apă bună curge; era isvorul „Foltea“, situat puţin mai în jos de biserică. Din isvor curge apa prin dóue vine.

Nu departe de „Foltea“ se află o ridicătură de deal, pe care se află altă căsuţă în formă de turn tot pentru călugări. Aici avurăm ocasiunea a vedé şi a cetí numele mai multor visitători a acestor locuri romantice, scrise cu creion, sau săpate cu bricégul. De aici ni s'a arĕtat o privelisce fórte întinsă, chiar şi munţii apuseni sĕ pot vedé destul de bine. Apa bună din isvorul „Foltea“, posiţiunea romantică a acestor locuri precum şi aerul îmbrăcat cu miresme plăcute sunt causele pentru ce aceste locuri se bucură aşa des de óspeţi.

La 1 óră p. m. ne-am reîntors în spre „Hotelul Naţional“, unde ne asceptá cu prând, intonând mai multe cântări. La 2 óre ne am pus la masă. In decursul prândului ne au onorat cu presenţa următorii domni: Liviu de Lemenyi, proto-pretor; Ioan Popa, preot; N. Henţu, notariu, şi învĕţătorii din loc. Intre toaste şi conversări, prândul a durat pănă aprópe la 4 óre, când am eşit la primblare. E de însĕmnat, că la începutul primblărei am întrat în casina română, unde am aflat multe jurnale de cetit şi după cum ne-am convins casina e fórte bine cercetată. Cu ocasiunea primblărei am vĕdut şi locul obicinuit pentru petrecere, când tocmai învêrtiau hora şi alte jocuri frumóse. Aici ne-am oprit puţintel spre a vedé costumul frumos al sĕliştenelor.

Aprópe de 7 óre ne-am adunat cu toţii la cuartir şi de aici la scólă spre a începe producţiunea musicală. La 10 óre, după producţiune ne am întors éră la cuartir, ca sĕ cinăm. La masa, unde ne am aşedat, am fost fericiţi a vedé pe dl I. Droc, ppresb, cu Preast. Dna, dl Branişte protopretore, care participase la producţiunea nóstră.

După cină s'au ridicat mai multe toaste, şi s'au întonat mai multe cântări, cari au contribuit fórte mult la petrecerea nóstră. Aprópe de 12 óre am plecat către Sibiiu, aducênd fórte multe suveniri plăcute, cari mult timp vor fi óspeţii memoriei nóstre.

D. G.

Varietăţi.

* (Dela Curte). În fóia oficială din Viena s'a publicat următoriul doliu de Curte: La ordinul preaînalt s'a început doliu de Curte pentru Maj. Sa Friderica, Francisca, Augusta-Maria regina de Bavaria, care durézá 14 dile şi anume: 8 dile doliu adênc, ér 6 dile doliu mai puţin jalnic. Mai Sa împĕrătésa regina, plecând din Wiesbaden, însoţită de fica Sa Valeria şi archiducele Francisc Salvator, trenul a a delairat la Francfurt. Nici un accident grav nu s'a întêmplat, numai un lacheu a fost puţin rănit. Din Viena, se va duce întréga Curte se petrécă la Ischl. Maj. Sa monarchul a inspecţionat trupele din tabera Bruck şi a lăudat fórte mult ţinuta feciorilor. Observăm, că regimentul 50 e compus aprópe numai din români.

* (Avis). Socotelile dela cassa comitatului de pe anul 1888 s'au pertractat în şedinţa din 16 l. c. a comisiunei parmanente şi se pot vedé la casa comitatului în órele oficióse.

* (Asentarea). Asentarea în Sibiiu s'a început Mercuri şi s'au presentat în aceea di 218 tineri. In tóte trei clasele s'au aflat 18 tineri apţi pentru miliţie şi anume: în clasa I-iu 7, dintre cari 4 la reserva de intregire; în clasa a II-a 8, dintre cari 5 la reserva de intregire şi în clasa a III-a 3, dintre cari 2 la reserva de intregire. Pentru honvedime n'a fost nici unul asentat. Joi şi Vineri pănă la amédi au fost asentaţi din cercul Boiţa 55 feciori.

* (Invitare). Corpul învĕţătoresc dela scóla română gr. or. din Sĕlişte îşi ia voie a învitá la „Maialul“ tinerimei scolare, ce se va ţiné în diua Inălţarei Domnului (în locul Măilat); fiind insĕ timpul nefavorabil se va amêná pe Dumineca in 21 Maiu st. v. Invitări speciale nu se vor face.

* (Porto personal). Nu mai încape nici o îndoélă, că cu prima August se va întroduce porto-personal. Comitetul arangiatoriu al cântăreţilor din Ungaria, a adresat ministrului de comunicaţiune o cerere pentru a li se eliberá bilete scădute pe drumul ferat. Ministrul Baross a şi rĕspuns, dar n'a încuviinţat cererea, dicênd, că la 1 August va întrá în vigóre tariful după zone. In Austria încă se va întroduce pe anumite linii ferate.

* (Din comitatul Huniedórei) Din Deva se scrie diariului local „Sibenb. D. Tgbllt“. că têrgul de primăvară a fost de tot slab cercetat. In 15 l. c. s'a ţinut adunarea generală a comitatului, unde s'a adus la cunoscinţă, că contrariu votului separat al bar. Bornemisza, ministeriul a incuviinţat sĕ se facă pod de lemn preste Murĕş, şi nu de fer. S'au ales ţrei oficianţi şi anume: vice-notariu Iuliu Hollaky, fost protopretor în Petroşeni; de protopretor în Haţeg Mara László; de pretor în Puj Dr. Iosif Lengyel; tot deodată comitele suprem încunoscinţà, că a numit pretor suprem în Petroşeni pe Iuliu Kapcza, pretor în Orĕştie pe Iosif Orbonaş, ér în Jibot pe Lazar Farkas. Mult ne mirăm, ce fac românii în acest comitat aprópe întreg românesc.

* (Costituţionalism maghiar). Din Sátoralya-Ujhely se scrie următórele cu datul de 21 l. c.: Deputaţii Bernat, Kass şi Vályi fac propagandă personală în întreg cercul electoral pentru candidatul oposiţiei. Eri s'a întêmplat la Caso o bătae şi un măcel mare între ambele partide, şi un aderent al partidului guvernamental a fost omorît.

* (Din Bucovina). „Academia ortocsă“ din Cernăuţi şi-a ţinut conferinţa sa solemnă şi a avut bun succes. Au luat parte pe lângă un public numĕros şi ales Escel. Sa bar. Pino, guvernorul ţĕrei precum şi Prea cuvioşiile lor archimandriţii: Ciupercoviciu, Calinescu şi Cozub. — Inalt Preasânţia Sa Părintele Metropolit Dr. Andreeviciu Morariu petrece în Viena, unde ia parte la conferinţele senatului imperial.

* (O sărutare scumpă). Intr'o sĕrbare de binefccere ce s'a dat în dilele trecute la Viena la princesa d'Aremberg, un englez archimilionariu a plătit cu suma de douĕdeci şi patru de mii cinci sute franci permisiunea de-a săruta odată pe obraz, pe frumósa marchiză de Palavicini. De ce nu i-a întins machiza amĕndoi obrazii, sĕ o sărute de douĕ ori, căci atunci beneficiul carităţii ar fi fost şi mai mare.

* (Venus). In esposiţia din Paris în despărţĕmêntul american se află între obiectele cele mai vrednice de vĕdut o statuă a lui Venus de Milo în mărimea originalului, dar numai din ciocoladă. Un soldat — Yankee — frumuşel ţine pază lângă deiţă şi nu lasă ca adoratorii prézeloşi ai ei sĕ se apropie de piciórele ei cu buzele.

* (Jocul de cărţi). Poliţia englezéscă a călcat sĕptĕmâna trecută dóuĕ cluburi din Londra, dóue asiluri, pănă aci inviolabile, ale artistocraţiei şi înalţilor financiari en glezeşti, în care se jucau jocuri oprite, ca bacaraua şi altele. S'au secuestrat în aceea perchisiţiune poliţienéscă mai multe părechi de cărţi, suma de dóuĕdeci mii lire şi s'au arestat şasedeci şi dóuĕ persóne printre care se află şi trei membri ai camerii lordilor, şi anume: contele Dudley, un june pair fórte bogat, lordul Lurgan şi lordul Enric Paulet, fratele marchisului de Winchester.

* (Fortificaţiuni.) Ultimele sciri din Rusia vestesc, că fortificaţiunile şi înarmările în Rusia se fac cu mare energie — In România fortificaţiunile dela Ilava, Otopeni, Mogoşóe, şi Chitila, au înaintat fórte mult. La Cernica, al cincilea fort, sunt delipsă încă multe lucrări technice. După votarea celor 15 milióne de franci va începe ridicarea altor dóue forturi la Căţel şi la Bragadin şi se va comandá o însemnată comandă de tunuri de calibru mic.

Mulţămită publică.

Ilustritatea Sa dl Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit, asesor consistorial etc. în Sibiiu, a binevoit a doná bibliotecei reuniunei nóstre învĕţătoresci din districtul Sighişórei importantul seu op „Documente pentru limbă şi istoriă,“ asemenea Preastimatul domn W. Wenrich căpitan ces. reg. în pensiune 72 scris şeptedeci şi dóuă cărţi de conţinut interesant, pentru cari donaţiuni priméscă atât Ilustritatea sa dl archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu cât şi preastimatul domn. W. Wenrich căpitan în pensiune intima nóstră mulţămită.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei, ţinută la 4 Maiu 1889.

Preşedinte:
Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Notariu
Ambrosiu Stoicovici,
învĕţătoriu.

Subscrisul în decursul pracsei mele de învĕţătoriu la scóla nóstră elementară din Balomir, facênd tristă esperinţă, că cei mai mulţi din elevi şi elevele scólei nóstre din causa sĕrăciei şi prin urmare din causa lipsei mijlócelor de învĕţămênt absentéză într'o mĕsură fórte mare dela cercetarea prelegerilor, am luat în conţelegere cu onoratul comitet parochial din loc iniţiativa de a arangiá în scopul delăturărei acestei pedeci o petrecere cu joc, carea s'a ficsat pe diua de 12 Febrariu curent st. v.

Petrecerea a reuşit atât din punct de vedere moral cât şi material preste tóte asteptările, cea-ce în mare parte este de a se mulţămí domnilor G. Joandrea, director scolariu, I. Branga, învĕţătoriu, T. Haneşiu, oficial de bancă şi W. Zenner, comerciant, toţi din Orĕştie, cari pe lângă tot timpul nefavorabil n'au pregetat a vení din depărtare şi a esecutá în decursul pausei vre-o câteva piese în cuartet, în urma cărora publicul adunat i-a recompensat cu esclamări de „sĕ trăéscă“ de repeţite ori.

Petrecerea fiind fórte animată, lucru firesc, că nici contribuirile benevole în favorul elevilor sĕraci încă n'au lipsit, pe cari cu permisiunea On. redacţiuni le voiu înşirá aci, aşa precum urméză Domnii: Liviu Friedmann, notariu cerc. în Jibot 5 fl., Procopiu Herlea, notariu în Cujir 2 fl., Nicolau Bărăbanţ, proprietariu în Cujir 2 fl., Francisc Solyom, notariu în Balomir 2 fl., Nicolau Popoviciu, protopresbiter în Orĕştie 1 fl., Dr. Ioan Mihu, advocat 1 fl., Samoil Pop, advocat 1 fl., Ludovic Vilicska, proprietariu mare în Bobâlna 1 fl., Ioan Mihaiu, cassariu de bancă 1 fl., Absolon Şurlea, protopresbiter gr. cat. în Sebeş 1 fl., Nicolau Vlad, farmacist în Orĕştie 1 fl., Ioan Suciu paroch în Acmariu 1 fl., Nicolau Suciu, paroch în Balomir 1 fl. 20 cr., Toma Haneşiu, oficial 1 fl., George Joandrea, director scolariu în Orĕştie 1 fl., Ioan Branga, învĕţătoriu în Orĕştie 1 fl., Atanasie Bologa, învĕţătoriu Cujir 1 fl., Ioan Muntean, învĕţătoriu Cujir 1 fl., Ioan Cieuca, învĕţătoriu Cârna 1 fl., George Lucaciu, notariu cerc. în Bobâlna 1 fl., Vasilie Băsărabă, învĕţătoriu Binţinţi 1 fl., Nicolae Curticiu, servitoriu la drumul de fer 1 fl., familia Marciac din Alba-Iulia 1 fl., Ioan Pleşia, jude com. Limba 1 fl. 60 cr., Ludovic David, învĕţătoriu Acmariu 1 fl., Dumitru Vlaicu, jude Binţinţi 1 fl., Andreiu Mariş, proprietariu Binţinţi 1 fl., B. Bonţa, proprietariu Balomir, 1 fl., Ciobotea Cosma, proprietariu 1 fl., Irimie Opriţa proprietariu M. Portoş 1 fl., Simeon Silvestru, proprietariu Vinţul de jos 1 fl., Ioan Kiss, Vinţul de jos 1 fl., David Klein, arêndator Balomir 1 fl., Dionisiu Szallos, Jibot 1 fl., Josim P. Anghel, proprietariu Balomir 1 fl., Ioan I. Adam, proprietariu Balomir 1 fl. 20 cr., Ioan Mitea, proprietariu Balomir 1 fl., Ioan Vajdeian, proprietariu Jibot 1 fl., Nicolae Popa, proprietariu Balomir 1 fl. 20 cr., Toma Vulc, proprietariu Balomir, 1 fl. 20 cr., Ioan Adam, proprietariu 1 fl. 20 cr., Dragos Fleşeriu, proprietariu 1 fl. 20 cr., Achim Cristea, proprietariu 1 fl. 20 cr., Toma Iancu, proprietariu 1 fl. 20 cr. George Bonţa, proprietariu 1 fl. 20 cr., Eduard Antoni, proprietariu în Orĕştie 1 fl., Ioan Iac Adam, proprietariu Balomir 1 fl. 20 cr., Eeduard Peak, din Jibot 80 cr., Robert Ionaş, din Jibot, 80 cr., Iunie Radu, proprietariu Balomir 80 cr., R. Hirsch, din Balomir 60 cr., Simeon Cărăban, proprietariu Vinţul de jos 60 cr., Nicolae Rotariu, Vinţul de jos, 60 cr., I. Pleşia Balomir, Ioan Balomir, înv. 60 cr., Luca Jibotean, proprietariu Balomir 60 cr., Nicolae Bărăbanţ, proprietariu Cujir 60 cr., Constantin Viorel, proprietariu Jibot 50 cr., Eremie Necşa. paroch gr. or. Cigmĕu, 50 cr., Dionisie Lăncrăjan, învĕţătoriu Vulper 40 cr., B. Susman, Bobâlna, 30 cr., Iac Vilcsek, Bobâlna 20 cr., Nicolae Bojanţu, Cigmĕu 20 cr., Benţa Nicolau din Cigmĕu 10 cr., şi Iosif Rob din Cigmĕu 10 cr. v. a.

Priméscă acesti onoraţi domni în numele comitetului nostru parochial espresiunea mea de mulţămită şi recunoscinţă pentru spriginul arĕtat faţă de intreprindea nóstră în causa scólei.

Numai puţin me simt îndatorat a aduce mulţămita mea şi d-lor George Joandrea, Ioan Branga, Toma Haneşiu şi W. Zenner, cari prin piesele de cuprins naţional şi bine esecutate au ridicat valórea acestei dile la o sĕrbătóre naţională.

În fine mai adaug, că din venitul brut de 64 fl. acoperindu-se spesele în suma de 27 fl. 80 cr. a resultat un venit curat de 37 fl. 80 cr., prin care sumă în urma conclusui onoratului comitet parochial din loc s'a pus basă unui magazin de bucate, cari dându-se spre crescere între poporenii nostri produc la an nisce interese deocamdată destul de suficiente, pentru a se puté provedé tinerimea nóstră scolară sĕracă cu mijlócele de învĕţămênt, ér mai târdiu ajutându-ne Ddeu şi cu îmbrăcămintele de lipsă.

Balomir, 3/15 Maiu, 1889.

Ioan Balomiri,
învĕţătoriu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Maiu 1889

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6°/o	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/o	102 40	102.40
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	117.—	—.—
Sorţi ungureşti cu premii	143.—	143.—
Sorţi de stat dela 1860	143.70	144.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale ung	105 10	105.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	105.10	105.—
Obligaţiuni urbariale tem.-băn.	105.10	104.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	—.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99 80	99.75
Renta ung. de hârtie	97.35	97.10
Renta de aur austriacă	109.35	109.25
Obligaţiuni de credit austr.	308.25	308.—
Sorţi de regularea Tisei	128.25	129.—
Acţiuni de bancă de credit ung	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung	142 25	142.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	105.50	105.70
Galbin	5.60	5.58
Napoleon	$9.37\frac{1}{2}$	9.35
100 marce nemţesci	57.70	57 80
London (poliţă pe de trei luni)	118.—	117.90

Nr. 172 [68] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşului, pe basa venerabilului ordin consistorial dto 21 Martiu 1889 Nr. 2399 B. se escrie din nou concurs cu terminul do 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţ, pămênt de calitatea cea mai bună, pentru care va plătí preotul contibuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.

2. Casă parochială corespunḑĕtóre, lângă care se află şi supraedificatele necesarie pentru economie.

3. Dela 75 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit.

4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr.

5. Stola usuată in tract.

Tóte aceste computate laolaltă dau un venit de peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acésta parochie au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii pănă la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 24 Aprile, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.
Ioan Chendi, adm. ppresbiteral.

Nr 443. [67] 2—3

EDICT.

Pe basa decisiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 22 Novembre 1888 Nr. 6133 B., Toma Cristina gr. or. din Cărpiniş, se citéză a sĕ înfăţişa, în termin de 3 luni, dela prima publicare a acestui edict, la subscrisul oficiu, pentru pertractarea procesului divorţial ridicat contra lui din partea soţiei lui Flórea Sicóe gr. or. din Roşia, pe care o a părăsit de 18 ani, fără a-i se scí ubicaţiunea cu observarea, că nepresentându-se procesul divorţial se va pertracta şi decide.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 1 Maiu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter ca adm.

Sz. 175/889 bir. végreh. [73] 1–3

Árverési hirdetés.

Alolirt birósági végrehajtó ezzennel közhirré teszi, hogy a N. Szebeni tekintetes kir. törvényszék 1886 évi 3880 sz. a. kelt végzésével Sehun Simos és társ. N. Ludosi lakosok ellen „Abina“ tak. és elölg. egylet részére 194 frt. töke, ennek 1886 évi Április hó 16-tól járó 6% kamata és eddigi költségek, követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán 1886 VII 19-én biróilag lefoglalt és 311 frt. 6 krra becsült Cséplő gép, rostó, lóvak, ökörszekér, hálószóba butorok s. t. b.-ből álló ingóságok a Szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróságnak 1889 évi 798 sz. végzése folytán nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis N. Ludoson végrehajtást szenvedettek lakásain leendő eszközlésére határidőül **1889-ik évi Junius hó 3-ik napjának délelötti 9 órája kitüzetett,** melyhez a venni szándékozók ezzennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a végrehajtási eljárás 107. §. szerint, szükség esetében becsáron alól is eladatni fognak.

Az 1881. évi LX t. cz. 3. §-a értelmében, kik az árvereltetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző, kielégitéshez tartanak jogot, a mennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirottnál egy példányban irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Végre kötelesek bérbe vagy haszonbérbeadók az 1881. évi LX. t. cz. 112. §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek az árverés megkezdéseig alóirottnál bejelenteni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108 §-ában megálapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szerdahelytt 1889-ik évi Május hó 20 napján.

Kónya Ferencz,
kir. végrehajtó.

Nr. 319. [72] 1—1

Publicaţiune.

Prin care se aduce la cunoscinţă publică, cumcă Elena Purcărea din Braşov, prin sentinţa Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Maiu 1889 Nr. 3198 este totalminte despărţită de pribegitul ei bărbat Mihail Moroian tot din Braşov.

Braşov, in 10 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter ca adm.

Spre binevoitóre atențiune!!

Am onorul a anunțá stimatului public și îndeosebi onoraților mei mușterii de pănă acuma, că cu începere dela **29 Aprile st. n. a. c.** locuința și **atelierul meu de pantofariu** pentru **dame, domni** și **băieți,** (din strada Măcelarilor Nr. 41)

Strada Cisnădiei Nr. 30.

Ca și în trecut, me voiu silí și pe viitor a satisface pretensiunilor onoratului public, care me va onora cu comande, oferind marfă solidă prompt esecutată prelângă prețurile cele mai moderate.

Cu distins respect
Constantin Dragoș,
pantofariu.

[62] 5—6

Veritabila hârtie de țigări franceză

PAPIER VRAI
GOUDRON
DE NORWÈGE
FABRICANTS PRIVILEGIES
Seuls Inventeurs
JOSEPH BARDOU & FILS
PERPIGNAN - PARIS
VRAI GOUDRON

le vrai Goudron
de Norwège
a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan și Paris este **unica hârtie de țigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată și plumâni)** prin urmare **unica hârtie de țigarete, ce o** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară**. O mulțime de **atestate** dela medici și capacităţi industriale stau la disposiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome **hors concurs.**

Se află în **tóte neguțătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum și în tóte **traficile de tăbac și țigări.** [71] 1—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	–	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Mureş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	--	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.--
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.—
Ocna	—	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul - săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 54 Sibiiu, Marți 16/28 Maiu, 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători „Înălțarea Domnului“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 20 Maiu v.

Nr. 3437 Scol.

Notificare oficială.

După cum notifică o comunicare a inspectorului regesc de scóle al comitatului Sibiiu dto 16 Maiu a. c. Nr. 378, la preparandia de stat din Székely-Keresztur se vor ține esamenile de cualificațiune din limba maghiară pentru învĕțători la 27 și 28 Iuniu a. c. st. n.

In înțelesul articolului de lege XVIII din 1879, § 3, învĕțătorii, cari au intrat în funcțiune dela 1872 precum și aceia, cari și-au procurat testimoniu de cualificațiune între anii 1872—1881 sunt datori a se provedé cu diplomă și din limba maghiară, căci altcum nu mai pot funcționá ca învĕțători.

Avênd în vedere aceste disposițiuni ale citatului articol de lege, prin acésta se provócă toți acei învĕțători aplicați în funcțiune cu 1872 incepênd, cari până acuma încă nu s'au provĕḍut cu diplomă din limba maghiară, ca sĕ se supună esamenului de cualificațiune înaintea comisiunei instituite la preparandia de stat din Székely Keresztur pe terminul de 27 și 28 Iuniu nou a. c.

Cererile pentru admitere la facerea acestui esamen se vor adresá la inspectorii regii de scóle ai comitatelor, la cari aparțin respectivii învĕțători până inclusive la 15 Iuniu nou a. c. instruite cu carte de botez, testimoniu dela comitetul parochial despre funcționarea ca învĕțătoriu, testimoniu de cualificațiune dela consistoriul archidiecesan, eventual și alte documente recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 11 Maiu, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 15 Maiu.

E rĕu, când omul câte odată trebue sĕ spună adevĕrul în forma sa crudă, mai ales când ḍiaristul împins de principiile, de a propoveduí adevĕrul, trebue sĕ o facă acésta.

Voim sĕ ne ocupăm la acest loc de un rĕu general la noi, de un indiferentism, care a cuprins tocmai pe aceia, cari ar trebuí sĕ fie mai activi, a cuprins o sémă de învĕțători și preoți de ai nostri în paguba reputațiunei bune, la care trebue sĕ țină ómenii fórte mult.

Ḍilele aceste am publicat o corespondință din Brad, în care corespondentul nostru ne scrie, că adunarea învĕțătorilor a fost slab cercetată și că mulți din cei ce au absentat dela adunare se pot vedé in ḍi de têrg de sĕptĕmână prin Brad.

Nu avem cuvênt sĕ tragem la îndoélă adevĕrul celor espuse, și nu avem cuvênt, când corespondentul nostru este un bărbat fórte zelos și activ și-l dóre inima, când vede, că se molipsesce societatea inteligenții nóstre de o atare nepăsare pĕcătósă.

Când constatăm deci, că acest rĕu începe a se generalisá, este datoria nóstră de publicisti, că sĕ nu ne oprim numai la constatarea rĕului, ci sĕ ni suim a străbate și mai afund în secretul causelor, ce produc acest rĕu, și care sĕ trage ca un fir negru mai în tóte intreprinderile nóstre românesci, pe tóte terenele vieții publice.

O parte din inteligința dela sate, preoții și învĕțătorii nostri nu au în familia lor aceea ce trebue sĕ le ofere familia — hrana sufletéscă, și aceea o caută la orașe — în primii ani cu trébă și fără trébă, ce cu timpul devine în obiceiu și în urmă patimă!

Cercetările têrgurilor de sĕptĕmână devin păgubiciόse pentru inteligentul român, fie el preot, învĕțătoriu ori notariu, și din ce vei vedé pe cineva mai des la oraș, din ce trebue sĕ presupuni, că omul nu se ocupă în o direțiune bună, și nu are acasă mulțămirea aceea, pe care o reclamă trebuințele lui sufletesci.

Sĕ abstragem dela timpul perdut, care încă e bani, dar călĕtoriile și convenirile aceste costă mult mai mult decât și-ar închipuí cineva, de unde urméză, că familia încă se negligă de către capul ei, ér capul însuși, făcênd cunoscință cu sĕrăcia, devine desperat și pe urmă casa numai e pentru el raiul acela pământesc, cum și l'a închipuit în junețele sale, ci un iad; ḍiarele și cărțile de lectură nu mai stau pe masa lui de scris, omul se rusticesce; devine sémên cu cei ce nu au fost în veci la scóle, și cel mult prin esterior de se mai deosebesce de țĕrani.

Étă deci un isvor al sĕrăciei, al nepăsărei pentru tóte intreprinderile publice, și cu acest rĕu trebue sĕ ne facem sémă.

Trebue sĕ consultăm pe tinerii nostri, ca sĕ caute a creá atari familii, cari sĕ le mulțămésca și trebuințele sufletesci, sĕ caute soție, cu care sĕ pótă conversá în órele de recreațiune și care sĕ lucre și cetéscă alăturea cu soțul ei în sĕrile cele lungi de érnă, ca așa sĕ nu fie silit a le petrece acele în întruniri păgubiciόse.

Până acum a fost mai puțin posibil de a-și aflá ómenii inteligenți atari soții, dar sĕ sperăm, că scóla Asociațiunei nóstre și în direcțiunea acésta va reformá întreg modul de traiu al inteligenții nóstre sătesci, încât lectura și gustul de cetit în familii va reține pe mulți bărbați de a umblá prin têrguri cu trébă și fără trébă, spesând banii prin birturi și lăsând casa lipsită de cele mai necesarii. Familia inteligenții nóstre trebue pusă pe base mai morali ca cum e aḍi, unde bărbatul are crescere, așa ḍicênd orășănéscă și soția nu a eșit din sat afară. Disharmonia acésta nu póte fi nici decât folositóre, ea e capul a lor multe neajunsuri.

Elementele sunt prea neomogene, nu se pot asimilá cum trebue, și lasă urme adênci și în următori, cari au o influință decisivă asupra caracterului lor, asupra vieții lor.

Și nimenea nu are necesitate mai mare ca tocmai preotul și învĕțătoriul nostru sĕ țină o casă, în care moralitatea și bunele obiceiuri sĕ fie de model pentru toți sătenii.

Îndată-ce întră disharmodia în atare casă, predica preotului se lovesce de stênci ér nu de inimi, cari se accepteze, ce li se spune de pe amvon.

Dar în fine nu perde numai familia respectivă, ci o familiă destrăbălată e o fatalitate pentru întréga biserică și pentru națiune chiar; e de ajuns ca în fie-care cerc sĕ fie 3—4 familii de aceste, ca sĕ molipsésca și pe alții și sĕ se generaliseze rĕul în paguba némului nostru.

Am trebuit sĕ constatăm acest rĕu — și nu vom încetá de al combate în colónele ḍiariului nostru, care și în direcțiunea acésta crede a fi numai de folos, dacă lucră.

Revista politică.

Sesiunea delegațiunilor preocupă cercurile parlamentare ale monarchiei nóstre. In timpul conferințelor ministeriale comune din Viena s'a plănuit terminul convocărei delegațiunilor pe 12 Iuniu și pană în ḍilele acestea se credea, că acest termin va și rĕmâné stabilit pe deplin.

După impregiurările actuale, judecând însĕ, intențiunea conferințelor ministeriale în privința terminului abia se va puté realisá. Desbaterile speciale ale bugetului în dieta ungară se trăgănéză cu mult mai mult de cât cum se credea. Bugetul ministrului de instrucțiune încă nici acum nu e votat, cu tóte că desbaterile s'au început încă de o sĕptĕmână.

După acest buget mai urméză al ministeriului de iustiție și de honveḍi, acestor capitole bugetare

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

Manuscriptul II.

(Urmare.)

Cuvênt al St. Athanasiu cel mare pentru Melchisedec . . . . . list. 98.
Pentru Ioan episcopul Ierusalimului cu Epifanie . . . . . „ 100.
Pentru un Zatvornic, cum i-au descoperit Dumneḍeu pentru cei ce iau daruri „ 102.
Pentru Daniiul Călugărul cel clevetit că trăesce în fără de legi . . . . . „ 103.
Pentru o muiare, ce și-a junghiat 2 copii ai ei . . . . . „ 104.
Pentru Malch Călugărul, cel robit de Sarachíni . . . . . „ 105.
Pentru cel ce n'au poftit avuție, ci pe Dumneḍeu . . . . . „ 107.
Pentru Ilie Postnicul, cum au biruit poftele . . . . . „ 108.
Pentru Daniil Călugărul, cum au înviat pe un om ucis . . . . . „ 108.
Pentru smerenia, care biruesce pe diavolul . . . . . list. 109.
Pentru Ioan Postnic, care vrea diavolul sĕ-l plătéscă cu cuminecătura . . . . . „ 109.
Pentru Cassian episcopul . . . . . „ 110.
Pentru Mihail Călugărul . . . . . „ 111.
Pentru o muiare dată în seama prea sfintei Mariei Maicii lui Dumneḍeu . . . „ 111.
Pentru 3 călugări, ce s'au dus sĕ secere „ 112.
Ascultarea sfântului Ioan colora . . ; „ 113.
Pentru un călugăr ce fugia din mănăstiri . . . . . „ 114.
Pentru un Pustnic ce au greșit și ér s'au pocăit . . . . . „ 115.
Pentru părintele Daniil . . . . . „ 116.
Pentru pricirea Sfântului Petru cu Simon Vrăjitoriul . . . . . „ 117.
Pentru doi vecini ce păḍia bine biserica „ 119.
Pentru 3 cete de călugări
Pentru pocăință . . . . . „ 119.
Pentră un călugăr, ce au căḍut în fără de legi. . . . . „ 120.
Pentru un ucenic, ce au fugit dela starețul seu . . . . . „ 120.
Pentru milostenie, că scóte din tóte primejdiile . . . . . „ 121.
Pentru un diacon, ce au căḍut în fără de legi . . . . i . . . . . „ 122.
Pentru ascultare și pentru cel ce au biruit pe vrăj-. . . . . . „ 123.
Pentru Sozomon milostivul . . . . list. 124.
Pentru Chyriac tâlhariul . . . . . „ 125.
Minunea St. Georgie spre un tinĕr mușcat de o nopêrcă . . . . . „ 126.
Pentru Sfântul Andreiu, cum s'au făcut nebun pentru Chs . . . . . „ 127.
Pentru icóna Domnului Chs ce o au batjocorit jidovii, și junghindu-o au curs sânge . . . . . „ 131.
Viața sfinților Apostoli șapteḍeci . . „ 132.
Pentru Ioan grădinariul cel milostiv . „ 135.
Pentru un călugăr prilostit de draci în peșteră . . . . . „ 136.
Din prolog am scris de aci înainte:
Pentru doi călugări . . . . . „ 138.
Viața Sfântului Marco, care au viețuit în muntele Ethiopei . . . . . „ 139.
Pentru Sfântul Pavel Prostul . . . „ 146.
Cuvênt pentru starețul Serapion . . „ 148.
Cuvênt pentru pocăința pĕcătoșilor . „ 150.
Cuvênt cum aduce diavolul pacoste sfinților, și pentru Avva Theodor . . . „ 152.
Viața sfântului Macarie Rîmleanul . „ 153.

(Va urma).

va urmá apoi desbaterea legei financiare, mai întâiu în comisiune şi apoi în plen, şi carea promite o desbatere de tot fortunósă.

Casa magnaţilor încă trebue sĕ se ocupe cu proiectele de până acum şi cu cele, ce se vor desbate, şi astfeliu abia se crede, că desbaterile în ambele case se vor puté terminá până în 9 Iuniu. Afară de acestea, precum se asigură în mod oficios, regimul pune mare pond şi stăruesce din tóte puterile, că mai nainte de convocarea delegaţiunilor sĕ se voteze cel puţin în comisiuni reforma administraţiunei financiare şi favorurile, ce se pot acordá institutelor de credit şi bancelor hipotecare, tot proiecte de legi ponderóse, dela cari condiţionéză prosperarea comerciului şi a industriei.

Tóte acestea precum şi alte momente ponderóse vorbesc eclatant, că delegaţiunile nu se vor întruní la terminul hotărît, cu tóte, că din cercurile conducĕtóre din Viena se urgéză conchemarea lor.

Din acésta causă a şi trebuit sĕ se amâne pe tómnă desbaterea a lor dóue legi de fórte mare însemnătate, şi cari reclamă mare urginţă şi anume: proiectul de reformă referitoriu la societatea de regularea Tisei şi proiectul pentru armata teritorială.

Călĕtoria regelui italian la Berlin şi primirea imposantă, ce i s'a făcut în capitala imperiului german, a provocat mare amărăciune în partidul elerical din Cislaitania. Intimitatea relaţiunilor între puterile aliate, cari cu ocasiunea acésta s'au dovedit într'un mod atât de eclatant, insuflă griji ultramontanilor, că hotărîrile luate de congresul catolicilor în cestiunea puterei lumesci a papei nu se vor puté realisá. Acésta e şi causa, că atât presa cât şi bărbaţii valoroşi din acest partid caută tóte mijlócele a semênă întrigă şi a aţîţá vraşbă între Austro-Ungaria şi Italia. Intre mijlócele colportate de presa clericală insemnăm următoriul act diplomatic al fóiei „Germania“: Crispi cu ocasiunea petrecerei sale in Berlin a cerut spriginul cancelariului Bismarck in privinţa cestiunei romane, ér Bismarck in urma acestui pas a rugat pe ministrul de esterne austro ungar ca sĕ propună papei, ca cestiunea romană sĕ se resolvéscă în mod internaţional intr'un congres europén, papa însĕ a declarat, că nu va supune cestiunea, ca sĕ se delibereze de o corporaţiune, care e condusă de representanţii statelor aliate, şi ale cărei urmări n'ar fi decât intărirea legilor italiane şi desconsiderarea vaticanului.

In consistoriul presidat de papa a ţinut acesta o vorbire fórte vehementă şi carea póte că nici se va dá publicităţii. El a atăcat politica internă şi esternă a Italiei. Cu acésta ocasiune s'a luat cu plăcere la cunoscinţă hotăririle congreselor catolice şi s'au numit cardinali mai ales dintre prelaţii francesi.

Notificarea clironomului de tron al României la Petersburg a dat ansă în presa ruséscă la articli vehemenţi, s'au combătut atât procederea, cât şi persóna, care va avé sĕ conducă sórtea regatului român. Foile de preste munţi au rĕspuns acestor atacuri şi le a respins ca insinuaţiuni meschine şi maliţióse.

Precum se comunică acum din Petersburg fóiei „Pol. Coresp“. se asigură din cercurile conducĕtóre, că regimul rusesc nu va ridicá nici un protest contra întroducerei serbătoresci a principelui ca principe mostenitoriu de corónă. Rĕspunsul la notificarea guvernului român va sosí cât de curênd, se crede însĕ, că conceptul lui se va mărginí la termini reci, fără multe urări călduróse. — Foile din România aduc scirea, că representatul Rusiei în Bucuresci, dl Hitrowo, a incunosciinţat pe guvernul român, despre sosirea rĕspunsului.

Călĕtoria şahului Persiei la Petersburg e viu comentată de foile rusesci. Şahul a fost primit în mod grandios de întréga curte imperială şi la dineul de gală ţarul a măgulit prin vorbirea sa mult pe şahul Persiei. Se astéptă dela acésta visită o însemnată schimbare a relaţiunilor politice şi industriale în favorul Rusiei, relaţiuni cari în timpul din urmă au fost rĕu atacate prin curagiul de intreprindere al englezilor şi prin progresul cel mare, ce l'au făcut ei în Persia, în dauna intereselor rusesci.

Sinodul eparchial din Arad.

Legătura organică, ce trebue sĕ esiste în lucrările nóstre bisericesci ne îndémnă ca pe scurt, — în cât permite spaţiul fóiei nóstre — sĕ reproducem şi decisiunile mai însemnate din desbaterile sinódelor eparchielor surore, ca astfeliu aduse în combinare cu lucrările sinodului nostru archidiecesan, din ce în ce sĕ se desvólte o lucrare tot mai uniformă în biserica nóstră.

Incepem mai ântâiu cu sinodul din Arad:

În şedinţa I s'a făcut deschiderea solemnă şi s'a presentat mai multe esibite.

În şedinţa a dóua a sinodului eparchial aradan s'au pertractat următórele obiecte:

La propunerea comisiunei bisericesci sinodul ia la cunoscinţă: că la institutul teologic au fost aplicaţi în decursul anului 1887/8 un director substituit, un profesor ordinariu, doi profesori interimali şi un profesor de cant, şi că în cursurile teologice au frecuentat prelegerile 63 de elevi; şi tot deodată dispune, ca consistoriul aradan, sĕ deplinéscă în modul definitiv catedrele dela institutul teologic, cari sunt ocupate numai în mod interimal.

In decursul anului au depus esamenul de cualificaţiune 19 clerici absoluţi, dintre cari 6 s'au dechiarat de cualtficaţi pentru parochii de clasa primă, 5 pentru parochii de clasa a dóua şi 8 pentru parochii de clasa a treia.

Senatul bisericesc a ţinut în decursul anului 1888, 26 şedinţe, în cari a pertractat şi reşolvit obiectele avisate prin statutul organic la competenţa sa. Numĕrul pieselor incurse la senatul bisericesc în decursul anului 1888 au fost 1237, din cari s'au pertractat şi resolvit 1190, ér 47 au rĕmas restante. Cause divorţiale au incurs în decursul anului 1888 34, cari s'au resvolvit, şi anume: în 27 s'a aprobat divorţiul enunciat prin scaunele protopresbiterale, în 4 s'a disolvat sentinţa, şi s'a ordinat întregire, în 1 s'au îndrumat părţile la conveţuire, în 2 s'a disolvat sentinţele enunciate de scaunele protopresbiterale in lipsa de competenţă.

În decursul anului 1888 au incurs 13 cause disciplinare, dintre cari s'au resolvit în merit 10, ér 3 se află încă sub pertractare.

Pentru stêrpirea concubinatelor senatul bisericesc a emanat cerculariul de sub Nrul 2172 ex 1888, prin carele s'au avisat organele subalterane bisericesci a stăruí cu tótă puterea la stêrpirea acestui reu, cu adausul ca în casuri de lipsă sĕ se recerce şi ajutoriul organelor administrative politice; şi după rapórtele protopresbiterilor numĕrul concubinatelor a început în unele părţi ale eparchiei a scădé, ceeace se constată de altcum şi prin faptul, că numĕrul cununiilor în anul 1888 a crescut faţă de anul anterior cu 337, care crescere provine mai cu sémă din cununiile părechilor, cari trăiau mai nainte în nelegiuiri.

De asemenea s'a dispus din partea consistoriului în conformitate cu conclusul sinodal de sub Nr. prot. 52 din anul trecut a se înfiinţá în fie-care tract protopresbiteral câte un fond menit a vení cu timpul în ajutoriu la acoperirea trebuinţelor protopresbiteratului şi din rapórtele întrate în acésta causă se constată, că din partea protopresbiteratelor s'a luat deja iniţiativa pentru înfiinţarea astorfeliu de fonduri. Organele bisericesci din protopresbiterate au funcţionat regulat, şi au resolvit agendele avisate de statutul organic la competenţa lor.

Sinodul la propunerea comisiunei i-a aceste date la cunoscinţă. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucuresci, în 23 Maiu 1888. Dle redactor! Ultimele evenimente ne inspiră mari îngrigiri. Ţéra se află într'o situaţiune politică internă de tot tristă, carea pare a deveni din ce în ce tot mai gravă. Ómenii ajunşi la cârma ţĕrei nu satisfac dorinţelor ei, căci au ajuns mai mult numai din întêmplare.

Spre nenorocirea nóstră, printre bĕtrânii, al căror program totdéuna a fost bine precisat şi cari au luptat contra cabinetului naţional liberal pe faţă, făr a-şi ascunde ţinta, se mai află şi astfeliu de bărbaţi, cari în egoismul lor se simt măguliţi, că şed pe fotoliu ministerial şi astfeliu prin nestatornicia nuanţei lor politice aduc în confusiune şi pe cei mai intimi colegi, al căror egoism atât de tare se potenţéză, încât adeseori devin îndârjiţi în faţa interesului şi binelui comun.

Acestor soiu de ómeni are a mulţămí şi aşa numitul grup junimist, — acum partidul constituţional, al căruí preşedinte e dl Carp, — esistenţa sa numai de vr'o-câte va luni în guvernarea ţĕrei.

Nu e mirare deci, că şi dl Catargiu, actualul prim ministru, încungiurat de ómeni de soiul acestora nu-şi póte desvoltá întréga sa forţă, şi esistenţă guvernărei sale se clatină, făr a-şi găsí proptele nóue.

Acesta e principalul motiv pentru-care s'a închis pe câtva timp sesiunea parlamentară fără a-şi fi terminat lucrările şi tot aici se póte reduce şi svonul, că actualul prim ministru stăruesce pe lângă rege ca sĕ se disólve corpurile legiuitóre şi sĕ se facă o nouă alegere, credênd, că ţéra ii va trimite mai mulţi aderenţi decâţi cari i-au rĕmas credincioşi până acum.

Nici negoţierile cu dl Dim. Brătianu n'au ajuns la resultatul asteptat, ca astfeliu sĕ şi câstige o maioritate cel puţin de câteva voturi.

Camerile s'au deschis cei drept în sesiunea estraordinară pe 15 ḑile, dar jumĕtate din numĕrul ḑilelor s'a petrecut fără vr'o ispravă, şi credem, că vor trece şi celelalte ḑile tot aşa.

Deputaţii, cu tóte zoririle, ce li s'au făcut s'au presentat cam puţini la ḑiua deschiderei din pricină, că cei mai mulţi avênd moşii întinse nu şi părăsesc bucucuros ale lor spre a alergá sĕ lucreze pentru ţéră, un semn evident şi trist, că a slăbit de tot entusiasmul de a se jertfí în ori-ce timp pentru ţéră, entusiasm, ce cu atâta abundanţă 'l sciau nutrí şi manifestá moşii şi strămoşii nostri. Şi lucru remarcabil, că acesti bogătani aparţin tocmai partidului d-lui Catargiu.

Oposiţiunea stă şi pândesce, ea e destul de puternică ca sĕ pótă sdrobí temeliile guvernului, de cumva nu se va aflá vr'o nuanţă, care sĕ se alăture principiilor dlui Catargiu; dar tot oposiţiunea — şi acum vorbesc de partidul constituţional al dluiCarp — e destul de prundentă, ea a sciut mĕsurá şi pricepe interesele, ce le reclamă ţéra şi a hotărit, că va merge mână cu guvernul, în casul, când acesta va presentá proiectele croite şi începute încă decând era la putere, ér decisiunile ei le-a spus înainte, pentru ca ómenii sĕ se scie orientá.

Pe lângă aceste neajunsuri şi neînţelegeri ale ómenilor, cari se simt chemaţi a cârmuí ţara, se adaugă miseria ţĕranului provenită din certele domnilor. In adevĕr aici 'ţi vine sĕ plângi, când te gândesci, că talpa ţĕrei e atât de desconsiderată şi e tractată mai rĕu ca şi dacă ar suferí în cel mai greu sclavagiu. E destul, cred, sĕ amintesc, că guvernul trecut a votat un proiect de lege, prin care se dădea pământuri ţĕranilor, dar legea înca şi aḑi e pusă la dosariu.

In vĕrtejul atâtor rele şi nemulţămiri, dóue acte ne au mai îndulcit inima şi ele au fost sĕrbătorite cu aceea fidelitate şi iubire, ce numai la poporul român o poţi aflá: întroducerea principelui moştenitoriu în casa senatorilor şi serbarea în amintirea ḑilei de 10/22 Maiu, proclamarea regatului

Introducerea principelui a fost în 9 Maiu după améḑi. Mai întâiu a sosit Maj. Sa regina, însoţită de comisiunea de 5 senatori, căḑuţi la sorţi, de ministrii şi de d-şórele de curte; venì apoi Alteţa Sa regală însoţit de mai mulţi senatori (comisia de 7) şi de generali. Preşedintele 'l bineventa accentuând intre altele, că vechia aspiraţiune a românilor, consacrată prin constituţiune, principiul eredităţii tronului se realiséză prin presenţa principelui între senatori; ér Alteţa Sa 'şi póte dá uşor séma de tótă însemnătatea actului, căreia încă acum 23 ani i-a pus basă regele, carele şi-a consacrat viéţa pentru fericirea şi independenţa patriei. Atrăgêndu-i atenţiunea la iubirea, ce i o nutresce poporul român, nutresce credinţa, că şi Alteţa Sa va urmá esemplele frumóse si patriotice ale Maj. Sale reginei, nobila femee, carea alăturea cu ilustrul seu soţ a împărtăşit şi durerile şi fericirile ţĕrei, unde va aflá cea mai inaltă espresiune a talentelor, cari fac tronul strălucit şi a virtuţilor, care l fac iubit.

La aceste sfaturi părintesci ale bĕtrânului general, principele a rĕspuns, că cunósce însemnătatea acelor dispositiuni, cum le prevede art. 76 din constituţiune şi folosul practic garantat, corónei ca moştenitoriul tronulni sĕ aibă drept a întrá în senat în vêrstă de 18 ani, ca din vreme sĕ se deprindă cu manuarea trebilor statului şi a lucrá şi a grăí după interesele naţionale şi sentimentele românesci. Mulţămind pentru primirea strălucită, ce i a făcut poporul românesc la sosire, ḑise: Prin urmare este datoria mea a lucrá fără preget spre acest sfêrşit şi făgăduesc, că impàrtăşind cu căldură aşeḑĕmintele, pe cari ţéra şi le a dat în deplină libertate, voiu încuviinţá şi sprigini numai ce este potrivit pe deplin cu sentimentele poporului. Voiu contopí esistenţa ţĕrei cu a mea. In mine veţi găsí un coleg mândru de a conlucrá la tot ce va dá tărie şi strălucire patriei nóstre neatârnate. Rog pronia cerécă, care a ocrotit România în tóte împregiurările, sĕ me asculte şi sĕ susţie ca sĕ pot rĕspunde pe deplin asteptărilor regelui şi iubitului seu popor. Trăéscă România.— Discursul au fost des întrerupt de aplause frenetice.

Sĕrbarea ḑilei de 10/12 Maiu a fost tot aşa de insufleţită şi pompósă ca de obiceiu. Gloria armelor române, care au câştigat independenţa ţĕrei şi i-au pus coróna regală pe cap, va rĕmâné vecinic o dulce şi mândră suvenire în inima poporului român; ér independenţa însa şi o va eternisá şi un monument măreţ, demn de România. — Sĕrbarea s'a început cu un solemn oficiu dḑeesc, defilarea scólelor şi trupelor, prânḑ la palat, petrecerile din Cişmegiu, la care au luat parte regina cu moştenitoriul tronului, iluminarea oraşului şi retragerea cu torţe.

Inchiind deocamdată aceste şire cu speranţă, că lucrurile rele se vor îndreptá, ér promisiunile frumóse se vor realisá, ve promit a ve ţiné din când în când în curent cu lucrurile nóstre. X

Despre starea învĕţătorilor nostri.

Ḑiarele nóstre pedagogice după o scurtă viéţă cu chin, şi cu vai trebue sĕ apună. De bună sémă acésta nu se întêmplă din causa prea multelor abonamente. Astfeliu bunăóră au ajuns în timpul mai recent, „Convorbirile pedagogice“; „Scóla şi familia“ mai vegetéză de aḑi până mâne; éră „Pedagogul Român“ 'l mai susţine numai inima redactorelui, carele 'şi jertfesce sănĕtatea şi viéţa pentru causa învĕţătorilor.

In fața acestui adevĕr trist, se întrébă omul, câți învĕțători români sunt? Numai în archidiecesă sunt aplicați 894 inși, sĕ tăcem de profesorii dela gimnasii și seminare, și în lipsa de date próspete sĕ tăcem și de învĕțătorii din diecesa Caransebeșului, Aradului-Oradei-mari. E bine! Un corp didactic așa numĕros sĕ nu pótă susține 2 — 3 jurnale pedagogice. La aceste un vers nădușit ne dă rĕspunsul: este multă miserie între învĕțători, sunt rĕu dotați, și cu greu 'și duc viéța de pe o ḑi pe alta.

Ei sunt nemulțămiți cu salariele lor. Cei mai mulți nu sunt în stare a-și mai procurá și jurnale, séu alte cărți.

Că sunt rĕu dotați în genere învĕțătorii nostri, este un adevĕr, carele nu se póte trage la îndoélă. Dar sĕ nu ne mirăm de învĕțătorii nostri, când este sciut, că chiar și în Germania, carea a făcut atât de mult pentru învĕțători, încă este nemulțămit corpul didactic dela scólele populari cu dotațiunea. Este o nemulțămire generală între învățători, în ce privesce dotarea lor. Ea esistă însĕ în un grad mai mare la noi, deși nu se manifestéză până acum cu tótă forța și cu atâta tărie ca în alte locuri.

Nici nu e lucru de mirat, dacă nemulțămirea esistă. Și la noi, precum și la alte popóre pretensiunile ómenilor față de prestațiunile scólei — față de învĕțători — merg adese ori până la esagerări. Se pretinde o anumită cualificațiune, carea se câștigă cu mari jertfe; chiar la seminariul nostru trebue sĕ solvéscă tacsa de 100 fl. anual, ceea ce e o sumă destul de mare, față cu salariele, ce li se pune în prospect ca învĕțători. Se pretinde lucru intensiv dela învĕțătoriu fiind șase óre pe ḑi ocupat numai în scólă.

Unde remâne apoi timpul de preparațiune, și ocuparea cu cetitul spre a fi în curent cu progresul, ce se face în sciința pedagogică? Mai vine apoi cantoratul în unele locuri, carele încă cade în sarcina învĕțătoriului; ba se mai pretinde și instruirea tinerilor în cant și formarea de coruri? Va se ḑică, se pretinde dela un învĕțătoriu, ca tot timpul de care dispune sĕ și-l consacre numai și numai instrucțiunei și educațiunei tinerimei.

Și óre față de jertfele, ce se pretind dela un învĕțătoriu, cum este el rĕsplătit pentru munca lui grea și delicată? Ce i-se dă drept ecuivalent pentru prestațiunile sale?

Poporul de jos este gata cu rari escepțiuni a păși la atacuri contra învĕțătoriului, îndată ce e vorba de înmulțirea salariului. Ba s'au vĕḑut adese-ori și dintre inteligenți, ómeni, cari din rancună sau rĕsbunare, când au fost vorbă de a dotá mai bine pre un învĕțătoriu, au început a alarmá poporul, sau a intrigá, că sĕ nu i-se măréscă salariul. Și cine ia în apĕrare pre învĕțătoriul? Puțini ómeni, el insuși trebue sĕ se lupte. In timpul mai prospet, ḑiaristica nóstră primo loco cea pedagogică din când în când mai ia în apĕrare causa dotarei învĕțătorilor. In locul al doilea vin ḑiarele politice. Mulți ómeni însĕ iau în nume de rĕu și mult puținul ce se scrie în jurnale despre starea materială a învĕțătorilor și despre dotarea lor. — „Pedagogul Român“, carele a dat espresiunea nemulțămirei învĕțătorilor cu dotarea lor, pentru-că s'au ocupat de repețite ori cu starea învĕțătorilor, este rĕu veḑut de mulți contrari ai scólei, și nu odată au fost espus la atacuri neindreptățite.

Dacă se îndréptă învĕțătoriul către lada bisericei spre ai mărí salariul, i se rĕspunde, că biserica abia supórtă spesele curente. Dacă se îndréptă către alodiul comunal i-se rĕspunde, că abia se acopere plata oficialilor; éră aruncurile și dările și au ajuns macsimul.

Astfeliu din alodiu, sau din aruncul comunal, după ce contribuabilului se stórce cel din urmă cruceriu nu se mai póte a se mai dá și pentru învĕțătoriu.

Statul? După cum stau lucrurile astăḑi, nu numai că nu dă, și nu e aplicat a dá ceva pentru învĕțătorii nostri români greco-rientali, dar nici nu întrevine prin organele sale, ca puținul, ce e stabilit pentru învĕțătoriul român sĕ i se scótă și plătésca la timp. Consecuența este, că atât în sinul poporului, când e vorbă de mărimea salariului învĕțătoresc se produce amărăciune, cât și în sinul corpului învĕțătoresc; pentru că justele lor pretensiuni nu află rĕsunetul dorit.

Biserica nu póte sĕ dea pentru învĕțătoriu. Comuna nu póte și în mai multe locuri nu vrea se dea. Statul, nici nu vrea sĕ audă de învĕțătorii noștrii. Încât pentru biserică trebue sĕ o recunóscem, că în cele mai multe locuri face ce e posibil, dar apoi ea are primo loco țintiți ochii asupra edificiului scolariu, ca sĕ fie corespunḑĕtoriu întru tóte legilor statului, căci altcum cu luminarea se caută nodul în papură, și scóla ți-se închide bine frumos. Mai vin la mijloc recuisitele de scólă, de gimnastică etc., cari tóte recer sume mari.

Astfeliu, când vine rêndul la învĕțătoriu, ca sĕ se facă ceva și pentru el, cassa bisericei e sleită, sau dacă nu e sleită de tot, atunci pentru învĕțătoriu a rĕmas numai sfărmăturile. Nu o putem negá, că ici colo din an în an biserica face ceva-și pentru înmulțirea salarielor. Dar acésta e un picur în mare. Și dacă luăm lucru serios, 50 — 60 fl. v. a. ce eventual se adaugă ici cólea la salariele învĕțătoresci, nu-i putem luá un ecuivalent pentru pretensiunile sale, ci numai ca un ajutoriu față de scumpetea traiului unui învĕțătoriu. Cu 200 fl. v. a. trăiam tot așa de bine acum 20 ani, ca și acum cu 300 fl. v. a. In trecut cu bani puțini 'și puté acoperí un învĕțătoriu trebuințele, acum cu mai mulți nu și le póte acoperí.

De aci provine miseria în șinul învĕțătorilor, și nimenea nu o póte negá. Escepțiunile sunt fórte rari. Cei mai mulți învĕțători, cari sunt însărcinați cu familie numerósa, fără avere privată și fără alte venite secundare, ar trebuí sĕ móră de fóme împreună cu ai sei. Salariul — înțeleg pre învĕțătorii binișor dotați cu 4 — 5 sute fl., póte sĕ-i ajungă dacă nu are de a cresce prunci și dacă nu e lovit de vre-o nenorocire în familie. Dacă însĕ obvin atari casuri, atunci avem înainte-ne o familie lipsită, nenorocită, carea e avisată la caritatea superiorilor sau la a crestinilor. De atari impregiurări trebue se sĕ țină cont, cu atât mai mult, că numĕrul celor ce reflectéză la cariera învĕțătoréscă scade din an în an, și va trebuí sĕ scadă; ceea ce va avé consecuențe funeste pentru învĕțămêntul popular. Cine e avut, nu se face învĕțătoriu, căci și așa are din ce trăi. Cine e sĕrac s'ar face, dar se recer multe spese, și tot nu va puté trăí îndestulit după oficiul seu.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Dela Curte) Alteța Sa archiducesa Stefania a cercetat Viena, unde a descins în Hofburg, în apartamentele sale. Aici a acordat mai multe audiențe și a dat ordin spre a se esecutá mai multe lucrări, cari nu au fost terminate. Archiducesa va visitá încurênd pe Maj. Sa împĕrĕtésa regina, care acum petrece în Lainz dimpreună cu archiducesa Maria-Valeria.

* (Avansament.) Principele moștenitoriu din România va fi înaintat la gradul de căpitan, pe basa disposițiunilor, cari dispenséză pe membrii familii regale a fi supuși stagiului, ce se recere.

* (Cas de mórte.) În momentul încheiărei fóiei nóstre ni se comunică trista scire, că **Radu Bălaș**, unul dintre cei mai vechi funcționari ai institutului de credit și economii de aici „Albina“, a repăusat aḑi nópte la 2 óre, în urma unui morb îndelungat de plumâni.

Decedatul a fost unul din cei mai simpatici tineri români, și un funcționariu zelos al institutului la carele și-a început și terminat cariera. Priméscă neconsolabila sa mamă și soție și condolența nóstră. Fie-i țĕrêna ușóră!

* (Avis posesorilor de cai). Guvernul român va trimite o comisiune de remontă în regatul nostru pentru a cumpĕrá 250 cai pentru armata română. Ea se compune din dl Chirițescu, colonel; din veterinariul Ioanin maior și Costin locotenent.

* (Comunitatea de avere a reg. conf. român-banatic Nr. 13). Dl vice-președinte al comunității, Elie Curescu, a conchemat adunarea generală a comunității de avere pe 7 Iuniu n. a. c. la 9 óre în Caransebeș.

* (Porto-personal.) Consiliul de ministri a acceptat definitiv proiectul ministrului Baross, care va întrá în valóre pe tóte liniile ferate cu prima August. Cea mai mare distanță pe liniile ferate e împărțită în 14 zone. Prețul pentru o zonă e pentru classa I 50 cr.; pentru a II-a 40 cr. și pentru a III a 25 cr. Dela Sibiiu până la Budapesta póte călĕtorí cineva pe classa I cu 7 fl.; a II-a 5 fl. 60 cr. și pe a III a cu 4 fl.

* (Congresul antropologilor in Viena). Pregătirile pentru congresul comun al societății antropologice germane și vienese, ce se va țïné in Viena din 5 până in 10 August, sunt aprópe terminate. Programul congresului, e aprópe stabilit. Incă in ḑilele acestea va sosí in Viena președintele societății germane, consilieriul prof. Virkoff.

* „*Posta Română*“, cel mai ieftin ḑiariu român, care a apĕrut în Brașov, a incetat de a apăré din causa neplătirei abonamentelor.

* (O bună disposițiune.) Parlamentul german a votat cu 188 contra 165 legea pentru asigurarea lucrătorilor infirmi și invaliḑi. Ședința a fost de tot sgomotósă. — După votarea legei s'a închis sesiunea parlamentară.

* (Grevele.) Grevele au luat proporțiuni fórte mari, până acum grevele sunt în mișcare în următórele orașe: Praga, Berlin, Breslau, Francfurt, Kladno Essen, Gelsenkirchen, Kreuznach și Roma.

* Esercițiile de tir în „Dumbrava-mică“ s'au început eri în 27 și se continuă în 29 l. c. apoi în 1, 3, 5, 6 și 8 Iuniu, înainte și după améḑi.

Bibliografic.

„A doua carte de cetire pentru copii și copilele din anul al II-lea de scólă, întocmită de mai multi prietini ai scólei“. Brașov 1889.

Ceea ce mulți așteptam cu óre-care nerăbdare, în fine a sosit. Pretinii scólei au scos de sub tipariu și a doua carte, drept continuare a Abecedariului, apărut în 1887. Ceea-ce în alte cărți de feliul acesta nu se află, și prin urmare aci se presintă ca ceva nou, original așa ḑicênd, este repețirea de pe primele trei pagini ale cărții. A pune acésta repețire la începutul cărții a fost o idee fórte bună a Pretinilor scólei, idee, pe carea cred, că mai mult esperința li-o a dat și carea pusă în lucrare va aduce atât învĕțătorilor, cât și scolarilor servicii bune.

Un alt avantagiu al acestei cărți îl aflu în aceea, că descrierile sunt reduse la ce este mai necesariu, ér istorisirile sunt representate, cum se cade. In acestea este adevĕrat material educativ, material, care după natura cuprinsului și forma simplă, în carea se presintă, atrage pe micii cetitori și le face cartea plăcută, pe când descrierile minuțióse, lungi și multe îi desgustéză. In privința acésta o singură dorință a-și avé față de cartea Pretinilor, dorință, pe care cred, că mai mulți o împărtășesc.

Printre piesele originale din carte și printre cele prelucrate s'ar fi putut și s'ar puté inșirá și câte-va povești micuțe, scóse din comóra bogată a literaturei nóstre poporale. Prin acestea se influintéză asupra fantasiei elevilor, dar tot atât de mult și asupra limbei, deprinḑêndu-i a istorisí fluent și însușindu-și espresiuni poporale clasice, de cari în povestile nóstre se află destule. Povestile fiind productul poporului din epoca copilăriei lui, sunt prin însași natura lor menite pentru copii. Cine nu scie cu câtă bucurie aștéptă copii pe nenea Stan Pățitul cu povestile lui, pe cari ei așa ḑicênd le sorb de pe buze?

Deasemenea trebue sĕ amintesc și gâciturile, de cari se află în acésta carte în fie-care secțiune. Ele sunt chemate a desvoltá spiritul speculativ într'un mod ușor, ca în glumă. Deslegarea lor însĕ nu mi se pare potrivit, că s'a pus imediat după fie care gâcitóre; mai bine ar fi fost dacă deslegările s'ar fi pus tóte la un loc la sfêrșitul cărții, din motive ușor de înțeles.

Tipariul e potrivit și curat, hârtia și întrégă adiustarea în raport cu prețul e fórte bună. Pe scurt: avem o carte de cetire înainte-ne, carea nu lasă mult de dorit.

Dacă Pretinii scólei vor aflá și dênșii motivate și îndreptățite dorințele esprimate aci, sunt sigur, că la a dóua ediție le vor considerá *I. P.*

MONITOR.

19

Calendariul sĕptemânii

21—27 Maiu.

21. Dumineca: (†) Constantin și Elena, Pachomiu. *22. Luni:* Vasilisc, Marcel, Codru, Sofia, Ioan (Vladimir), Zacharia. *23. Marți:* Michail, Maria (Cleopa), Salona (romanul), Seleuc. *24. Mercuri:* Simeon, Meletiu, Ioan, Stefan, Separion, Calinic, Marciana, Paladia, Sosana, Ciriac, Christian. *25. Joi:* † Ioan (aflarea capului), Celestin, Olvian. *26 Vineri:* Carp, Alfeu, Averciu, Elena, Alecsandru. *27. Sâmbătă:* Eladiu Terapont, Eusebiot, Alipiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 21 Maiu, a VII-a în cinciḑecime, a Sânților părinți dela Niceia. Serbarea sânților Impĕrați Constantin și Elena. Octoich ton 6. Din Penticostariu ale înălțării altele, afară de celea indicate aici, nu se pun, ci numai ale Sânților Părinți. Din Mineiu ale sânților Impĕrați. La Utreniă: Polieleu, Evangelia Invierii 10. Catavasia Inălțării. La Oda IX „Ceea ce esti mai cinstită“. La Liturgiă: Fericirile Octoichului, ale Părinților și ale Impĕraților. Apostolul și Evangelia Duminecii și a Impĕraților. Irmosul Inălțării.

Joi, 25 Maiu: Eșirea Prasnicului Inălțării. Ritualele din Penticostariu și Mineiu.

Sâmbătă, 27 Maiu: Pomenirea generală a tuturor repăusaților.

Loterie.

Sâmbătă în 25 Maiu 1889.

Timișóra:	**40**	**73**	**68**	**29**	**83**
Viena:	**33**	**80**	**57**	**31**	**11**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Maiu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de $6^0/_0$	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.53
Napoleon	$9.39^1/_2$	9.37
100 marce nemțesci	57.35	57.75
London (poliță pe de trei luni)	118.69	118.25

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acéștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-eare sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 14—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor respcnsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 55 Sibiiu, Sâmbătă 20 Maiu (1 Iuniu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3250 Plen.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei.

Inaltul ministeriu regesc unguresc de culte și instrucțiune publică prin rescriptul seu din 25 Aprile a. c. Nr. 1032 presidial recércă, a se observá la darea datelor statistice și oficióse în scrierea numerilor interpuncțiunea între cifre, ce s'a statorit prin convențiune între ministeriul reg. ung. și între ministeriul c. r. austriac, care are a se face astfeliu: După a treia cifră numĕrată dela drépta spre stânga se pune punct; după alte trei cifre numĕrate tot așa se pune virgulă (comă), după alte trei cifre éră punct, după alte trei virgulă, și așa mai departe, alternând punct și virgulă după fie-care trei cifre ale unui numĕr. Numerii decimali se deosebesc de întregi prin un punct așeḑat sus după numĕrul întreg și prin scrierea lor mai jos sub linie, d. e. 1.000,000.000·$_{00}$—

Acésta ordinațiune ministerială se notifică tuturor organelor nóstre bisericesci spre observare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în 1 Maiu, 1889.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 19 Maiu.

In parlamentul nostru desbaterile asupra bugetului se apropie de sfêrșit, și nu preste mult vom întrá și aici în feriele de vară, când vom puté reflectá din ajuns la referințele create în urma reformelor financiare, cari au început a se pune la noi în miscare.

Resortul ministrului de culte este acela, care pe noi în biserică ne interesézà mai deaprópe.

Articolul de lege XXXVIII din anul 1868, care reguléză încă și astăḑi instrucțiunea în scólele elementare poporale este creațiunea genialului bărbat de stat al Ungariei, Br. Eötvös, și a trebuit sĕ se fi stêrnit un mare grad de pietate în parlamentul Ungariei, când noul ministru de culte și instrucțiune publică, contele Csáky, în cuvêntarea sa de programă rostită ḑilele acestea a accentuat spiritul ager de prevedere al Br. Eötvös, care a creat actuala lege de instrucțiune și a lăsat teren deschis bisericei, ca în cele bune și folositóre pe câmpul instrucțiunei publice sĕ pótă emulá cu statul.

După un interval de 20 de ani ministrul de culte al Ungariei s'a aflat îndemnat a accentuá importanța acelor disposițiuni în legea de instrucțiune, care dau confesiunilor dreptul, ca între anumite condițiuni sĕ pótă susținé scóle pentru credincioșii lor.

S'a deschis calea, ca bisericile sĕ pótă emulá cu statul întru luminarea poporului, și dacă astăḑi se accentuéză din partea ministrului marea importanță a acestor disposițiuni culturale salutare, noi încă trebue sĕ luăm notiță despre acésta constatare, și sĕ vorbim mai apriat, mai pe față, ca tótă lumea sĕ ne pricépă.

Bisericile din patrie aduc enorme jertfe pentru susținerea scólelor lor confesionale, și ele din iubire către patrie și din curat patriotism o fac acésta, avênd în vedere principiul: prin luminare la stare bună.

Abnegațiunea bisericilor în direcțiunea acésta a trecut tóte marginele croite de curentul dominant aḑi în întrégă lumea materialistică, și ele până acuma nu au primit nici un semn de recunoscință pentru enormele jertfe aduse în interesul instrucțiunei publice.

Mai mult, ele au fost espuse la suspiționări de tot soiul, în multe casuri au fost espuse la insulte chiar, și dacă indemnul la atâtea jertfe nu s'ar reduce la motive de natură curat morală: promovarea intereselor statului prin crescerea de cetățeni luminați și morali, bisericile în fața multelor suspiționări ar fi trebuit sĕ se scuture de sarcina grea, pe care și o a impus, și o pórtă cu resignațiune.

O satisfacțiune i s'a dat bisericei prin vorbirea actualului ministru de culte, care cu pietate a pomenit numele fericitului ministru de culte, Bar. Eötvös, cu pietate a pomenit instituțiunea salutară, prin care s'a deschis teren de nobilă emulațiune între stat și biserică în interesul instrucțiunei publice.

Cu plăcere luăm notiță de enunciațiunile domnului ministru de culte și instrucțiune publică și le punem lângă acele momente, cari și până acuma ne au îndemnat sĕ emulăm în cele bune, și sĕ ne îndemnăm credincioșii la abnegațiune și noue jertfe.

Le punem ca dar lângă comóra de virtuți, cari stau grămădite în inima cea bună a poporului nostru, în comóra de virtuți concentrate în consciința învĕțătorilor, cari atât de mari jertfe fac pe lângă o slabă remunerațiune, încât dacă nu ar avé inimă pentru prosperarea poporului, ar părăsí acéstă carieră spre a îmbrățișá alta mai rentabilă, le punem ca corónă pe creștetul preoților nostri, cari pórtă făclia aprinsă, și fără a se descuragiá, împrăștie întunerecul nesciinții.

Revista politică.

Scirile, cari sosesc din provinciile ocupate ale monarchiei nóstre Bosnia și Herțegovina sunt din ce în ce tot mai nelinistitóre. Foile, ce apar în peninsula balcanică inspiră mari îngrigiri și temeri, ér espunerile lor au aflat aprețieri până prin presa germană, care se ocupă de acésta cestiune cu órecare predilecțiune.

Ea nu se mărginesce numai la atâta, ci îndémnă pe Austro-Ungaria a pâșí mai energic, a proclamá starea de asediu și a face în sfêrșit pace și liniste în peninsula balcanică. Spre scopul acesta se provócă la tractatul de Berlin și îi impune încă ca sĕ mai ocupe teritoriu, căci numai astfeliu va fi posibilă potolirea unei rĕscóle.

Foile monarchiei nóstre parte tac și trec peste aceste espuneri la ordinea ḑilei, ér parte ocupându-se cu ele, nu admit, că tractatul ar suná conform espunerilor presei germane, ér convențiunea încheiată în 1879 cu Turcia nu admite de loc, ca Austro-Ungaria sĕ mai ocupe din teritoriul turcesc.

Aceste presemne nu sunt de loc îmbucurătóre, dacă vom priví desvoltarea lucrurilor din statul vecin al monarchiei nóstre, din Sêrbia.

În Belgradul sêrbesc progresistii au provocat scene sângeróse. Garașanin în o cuvêntare fulminantă a combătut guvernul și a dat sémă de tóte lucrările sale, cât timp a fost la putere. Mulțimea iritată s'a impotrivit miliției și resultatul a fost, că din ambele părți au căḑut mai mulți morți și răniți; afară de acesta Garașanin a fost arestat și cu el o sută de tumultuanți.

E remarcabil însĕ, că ex metropolitul Michail pe care tocmai Garașanin l'a alungat, s'a reintors în Bĕlgrad, după-ce a colindat prin Rusia și i s'au făcut mari ovațiuni atât la Moscva cât și la Petersburg. Metropolitul a avut o lungă convorbire și cu Hitrowo, representantul Rusiei la Bucuresci.

Aprópe tóte puterile au rĕspuns la notificarea regelui român despre întroducerea principelui Ferdinand, ca principe mostenitoríu de corónă. Intre puterile, cari l'a recunoscut în timpul mai din urmă însemnăm pe Francia și Englitera. Papa încă a rĕspuns prin o lungă scrisóre. „Indépendence Romaine“ organul cabinetului dlui Catargiu, vorbind despre rĕspunsul Rusiei ḑice, că representantul rusesc Hitrowo a încunoscințat guvernul român, că rĕspunsul la notificare a sosit în forma unei scrisori de felicitare reginei. Scrisórea țarului va fi presentată regelui român fără amânare în mod de tot sêrbătoresc.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

Manuscriptul II.

(Urmare.)

Aici se termină tabela materialului.

Viața sfântului Macarie se termină la pagina 162, și cartea acésta încă numai până aici este paginată.

Pe partea din drépta dela acéstă fóie, căci fie-care fóie numai pe o parte, pe partea stângă este numerisată, urmêză încă un tractat:

„Patima sfintei și slăvitei Mucenițe Eufrosiei“, apoi se face încheerea cu următórea observare:

„Și s'au scris acéstă sfântă carte prin ostenéla smerit și nevrednicului rob al lui Dumneḑeu logofĕt Mafteiu Voileanu, când am șeḑut la mânăstirea Drăgușului cu părintele Rafail, în anul dela nascerea lui Chs. 1741, ér dela zidire 7249, august 22 de ḑile.

Anno Domini 1741.

Foile cari urméză de ací încolo nu mai sunt numerisate.

Vom înșirá deci materialul.

Pe următórele dóue foi urméză istoria patriarchului Nestorie dela Antiochia, care după-ce în urma morții fostului patriarch Sisenie, scaunul patriarchal din Ierusalim a fost 4 ani vĕduvit, fù ales de patriarch, a căḑut în ereḑie, și fù destituit prin soborul ecumenic dela Efes.

După acestea urméză unele notițe de cuprins curat familiar din viața scriitoriului, pe cari le reproducem:

1743 Matei, 1745 Măriuța, 1747 Alecsandru, 1749 Xenia (acestia sunt fiii logofĕtului și gramaticului Mateiu Voileanu).

Urméză apoi notița următórea:

Acéstă carte fiind scrisă în anul 1741 au ajuns a trăí la mâna mea și până la anul 1761, în care an m'am mutat din satul Hundorfului, întru care sat am fost șeḑut 18 ani, și m'am așeḑat în Șoimușul românesc, și trăind într'acest an 1761 din luna lui Martiu 6 ḑile până în luna lui August 8 ḑile, mi-au aprins casa, și au ars tot ce am avut, numai cu trupurile am rĕmas, fiind în câmp la fên eu și soția mea Mărinca, și fii nostrii Mateiu, Măriuța, Alecsandru, Xenia, și acéstă carte au scăpat, că nu au fost acasă.

Eu log. Mateiu Voileanu.

Mulțimea pĕcatelor mele m'au ținut și până în anul 1768 tot într'acest sat, dar cu multă supĕrare.

De ací încolo fiind fóia tăiată nu se mai póte descifrá, ce a fost însemnat.

Urméză pe fóia următóre înșirate tóte patimile lui Christos de Joi séra până la îngropare, care patimi însuși domnul Christos le-a descoperit unui sfânt stareț, după cum stă scris în acel tractat.

Pe cele trei foi, cari urméză aflăm în poesie tânguirea Evei și cea a lui Adam, când i-a scos Dumneḑeu din raiu, apoi cântarea stêlpnicului Josaf, când a întrat în pustie, cari sunt scrise din anul 1740, după cum arată notița:

„Și am scris eu mult pĕcătosul logofĕt Mateiu Voileanu 1740.“

Pe cele 2 fețe ale fóiei următóre aflăm Psalmul 46 și 47 scris în poesie.

După acestia urméză 2 sentențe, de cari altcum vom aflá mai multe în un manuscript, cu care ne vom ocupá în special, și care pórtă titlul „Pilde filosoficesci.“ Aceste dóue sentențe sunt:

„Dóue feliuri de ómeni nu se îndestuléză nici odinióră: cei ce cércă învĕțătura, și cei strîng avuția.

„Dóue feliuri de ómeni nu vĕd binele pe lume:“ „Scumpul și nebunul.“

Urméză pe trei foi o învĕțătură creștinéscă pentru pĕcatele, cari sunt în protiva Duchului Sfânt.

Despărțirea, ce s'a făcut la plecarea regelui italian din Berlin a fost tot așa de mișcătóre ca și întâlnirea, și ovațiunile poporațiunei tot așa de entusiasmate. Foile germane numai încetéză cu comentăriile și cu articlii de felicitare la noua eră, așeḑată pe base de tot sigure și care e menità a ținé pacea europénă.

Ministrul Crispi a ținut la banchetul, ce l'a dat parlamentul german in onórea lui un toast dintre cele mai celebre. Din vorbele lui nu se vedé numai accentul unui dibaciu potitic, dar și al unui aprig luptătoriu pentru libertate. Vor fi puțini bărbați de stat în Europa, ḑice „N. Fr. Presse“, cari să pótă ḑice ca Crispi: „Intregă viața mea o am consacrat triumfului libertății“. Cu mare patos a dat espresiuue despre alianța Germaniei *cu* Italia, intimile relațiuni dinastice și a popórelor.

Desigur, că în Francia i se va luá în nume de rĕu, că el a semnalat rĕsboiul din 1870, tot așa necesariu și de sfânt ca și luptele poporului italian pentru independență și consolidare. Pe cât de tare s'a accentuat intimitatea Germaniei și a Italiei, tot pe atât s'a accentuat și manținerea păcei ca cel mai necesariu mijloc de prosperare.

Sinodul eparchial din Arad.

În ședința a III-a, punêndu-se la ordine continuarea raportului comisiunei bisericesci, se arată, că senatul bisericesc al consistoriului din Arad constată, că preste tot corporațiunile constitutive ale eparchiei întru esecutarea disposițiunilor statutului organic au luat în timpul din urmă un avênt mai însemnat, de asemenea că poporul credincios în unele părți atât în cea ce privesce simțul de pietate, cât și în cea ce privesce desvoltarea economică, intelectuală și morală, precum și alipirea cătră biserică și sântele ei așeḑĕminte inaintéză, — pe atunci de altă parte consistoriul 'și ține de datorință a arătá venerabilului sinod eparchial faptul regretabil observat și simțit, că în multe comune de ale nóstre poporul sĕrăcesce materialminte, din care causă ori ce progres și ori ce dispozițiune, ce ar fi a se luá în interesul desvoltării poporului întimpină mari pedeci și greutăți, — și tot deodată a cere ajutoriul și inviațiuni din partea venerabilului sinod eparchial asupra modului și mijlócelor, cum s'ar puté vení în ajutoriu poporului pentru a se puté apĕrá de relele, de cari sufere astăḑi, și i-s'ar puté dá o direcțiune mai nimerită în desvoltarea sa.

Față de punctul acesta din raportul senatului bisericesc din Arad s'a discutat mai mult în sesiunea actuală a sinodului și s'a discutat cu mult interes și cu multă cunoscință de causă. După încheerea discusiunei sinodul a primit propunerea comisiunei, și a enunțat ca conlus: Se avisézā ambele consistorie a stăruí, ca banii comunelor bisericesci elocați în împrumuturi pe la credincioși sĕ se încaseze cu încetul, și sĕ se cumpere cu ei pămênturi, din al căror venit sĕ se solvéscă cu timpul funcționarii bisericesci, scolari; și astfeliu poporul sĕ se pótă ușurá de prestațiunile, cari trebue sĕ le solvéscă astăḑi pentru susținerea bisericei și a scólei confesionale.

Se raportéză mai departe, că credincioșii români din comuna Satu-Chinez pe basa sentinței curiei regesci de sub numĕrul 5702 ex 1888 s'au despărțit faptice de către sêrbí, și s'au constituit în comună bisericéscă română, adnecsându-se la protopresbiteratul Timișórei, și respective la eparchia română ortodocsă a Aradului, și sinodul ia acest raport la cunoscință.

De asemenea la propunerea comisiunei se ia la cunoscunoscință pașii intreprinși de consistoriu fața de mișcarea religionară din Ohaba lungă, unde credincioși nostri au fost turburați în pacea lor religionară prin promisiuni de folóse materiale, precum și că s'a dispus a se intreprinde prin fiscul consistorial pașii de lipsă pentru redobândirea posesiunei unor realități ale bisericei nóstre, ocupate de confesiunea greco-catolică.

De asemenea la propunerea comisiunei sinodul ia la cunoscință în general și în special raportul senatului bisericesc al consistoriului din Oradea-mare în care se arată, că:

1. Obiectele aparținĕtóre la competența acestui senat s'au resolvit în 6 ședințe sub 262 numeri seriali; cause disciplinare preoțesci s'au pertractat 28, cause matrimoniale s'au resolvit prin sentința definitivă 12; senatul bisericesc se compune din un președinte, un secretariu, un asesor ordinariu și 8 asesori onorari.

2. La jurisdicțiunea consistoriului din Oradea-mare aparțin 6 protopresbiterate cu 243 parochii matre și 117 filie; parochii deplinite sunt 210, ér vacante 33, cari parte stau sub deplinire, parte nu se pot deplini din lipsa de dotațiune. Numĕrul preoților este: 6 protopresbiteri, 186 parochi 24 administratori parochiali și 9 capelani. In decursul anului au reposat 8 preoți, și au tost chirotoniți întru preoți 5 clerici absoluți. In decursul anului 1888 s'au născut: 10.075 indiviḑi, au reposat 7394, prin urmare poporațiunea aparținĕtóre la jurisdicțiunea consistoriului din Oradea-mare a crescut în anul 1888 cu 2681, care sumă adaugêndu se la numĕrul total al poporațiunei a fost la finea anului 1887 de 167.306, resultă că numĕrul total al poporațiunei a fost la finea anului 1888 de 169.987 indiviḑi. Numĕrul cununielor încheiate în anul 1888 a fost de 1574.

Cu privire la stêrpirea concubinatelor consistoriul aradan arată, că în decursul anului trecut a dispus a aduná datele spre a studiá causele, pentru cari unii poporenii viețuiesc în concubinat. Din aceste date au incurs deja parte mare, și pe basa acelora se vor luá dispozițiunile de lipsă pentru stêrpirea acestor viețuiri ilegale.

Averea comunelor bisericesci, aparținĕtóre la jurisdicțiunea consistoriului din Oradea-mare este în bani: 133.688 fl. 50 cr. ér în realități de 4851 jugere catastrale, 299 biserici, 134 case parochiale.

La propunerea comisiunei organisătóre, făcută prin raportorul ei Paul Rotariu se votéză în general și în special regulamentul presentat de consistoriul din Oradea-mare, referitoriu la modalitatea înactivării și administrării fundațiunei fericiților „Zacharia Mihocu și soția sa Ecaterina, născ. Pap“.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 27 Maiu. Actul sĕrbătoresc dela Berlin s'a finit și suveranul Italiei, iubilat în tóte părțile călĕtoriei sale s'a reîntors, măgulit de entusiasmul poporului german și întărit în credința unei durabile și puternice alianțe, menite a înfrâná poftele acelora, cari voesc sĕ se rĕsboéscă și sĕ strice ecuilibrul europén.

Noi, cari am privit numai de departe aceste manifestațiuni sentimentale, nu putem decât sĕ ne bucurăm de sânta misiune, ce și-o au luat în vedere doi puternici suverani, dóue popóre, cari abia eri alaltăeri și au eluptat esistința națională cu o resoluțiune de admirat, și cari au dat dese probe de fapte glorióse în cursul desvoltărei lor naționale.

Pecât de legitimă pare însĕ bucuria nóstră, privită prin prisma optimistică, pe atât de întunecată și misteriósă ne pare actuala situațiune politică, în care ne aflăm.

Și la acest punct trebue sĕ stăm puțin, sĕ ne dăm silința a ne lămurí cu cestiunea.

De ani de ḑile se trimbițéză în presa europénă despre o așa numită „alianța puterilor centrale“: a monarchiei nóstre cu Germania și cu Italia, alianță de defensivă și la cas de necesitate de ofensivă; ér încheerea ei a aflat rĕsunet bun în întréga Europă, care geme sub greutatea armelor de téma rĕsboiului și carea nu voesce a întrá în jocul periculos cu cartușele și cu bombele.

Presa monarchiei nóstre trans și cislaitane de tótă colórea nu avé cuvinte a prémărí acest dibaciu act politic, emanat de un singur bărbat și realisat apoi de factorii competenți ai statelor aliate, cu scop d'a scutí Europa de un flagel general teribil, a pune margini pe deoparte dorințelor de cucerire ale imperiului țarului rusesc și d'a înfrâná pe dealtă parte poftele de revanșă ale francesilor, pofte, cari nutrite de un entusiasm național puternic se manifestéză din ḑi în ḑi tot cu mai mare tărie.

Și acum după o buciumare de ani de ḑile lucrul a devenit deodată enigmatic, chiar prin călĕtoria și primirea, ce i s'a făcut suveranului Italiei.

Cercurile conducĕtóre de aici par a fi atinse în un mod cu totului tot neplăcut, ér presa, care mai inainte iubila, nu numai, că a scăḑut din entusiasmul de odinióră, dar presentéză lucrurile într'o altă haină, cam mohorită.

Situația politică pare a fi suferit o sguduitură și încă o sguduitură puternică.

Sĕ nu mergem mai departe decât ca sĕ ne pu punem întrebarea, pentru-ce monarchul italian și a deschis drumul călĕtoriei sale tocmai prin Helveția, și ce motive l'a putut îndemná ca sĕ nu se abată cel puțin la întórcere pela Viena și sĕ nu calce nici măcar o palmă din teritoriul monarchiei nóstre.

Și sĕ ne punem acésta întrebare cu atât mai vêrtos, că el se consideră de cel mai intim aliat, carele afară de condițiunile, ce-l légă cu alianța triplă, a subscris alte condițiuni speciale, cari se referesc la o alianță numai între statul nostru și între Italia.

În fața acestei singure întrebări, rĕspunsul apare sdrobitoriu: Óre esistă în adevĕr acelea referințe amicale, cari de atâtea ori s'au buciumat, și dacă esistă, cum se esplică acéstă desconsiderațiune, — neesplicată nici psihologicesce, — ér dacă nu esistă, ci ea a fost numai un act fățarnic în timp de necesitate, asupra cui cade gresala politică?!

Și situatiunea apare și mai complicată, ér deslegarea ei și mai problematică, dacă ne reamintim tabloul, ce s'a petrecut, când împĕratul german a visitat capitala monarchiei nóstre și respective pe monarchul, și 'l vom pune față în față cu tabloul visitei dela Berlin.

În entusiasmul general, ce domnia pretutindini în Viena nu s'a uitat a face mențiune de Italia ca de statul aliat și de alianța triplă.

Nu tot așa însĕ s'a întêmplat la Berlin. În entusiasmul lor intim au uitat de monarchia nóstră și tóte actele s'au sĕvêrșit la adresa Germaniei și a Italiei. Numai într'un târḑiu s'a aflat îndemnat un bărbat de a treia mână sĕ „repareze“ acésta greșală într'un discurs. Dacă el însĕ a avut și un efect, vom vedé numai mai târḑiu.

Indiferentismul acesta se va comentá încă póte multă vreme de foile oficióse, el va formá și substractul vorbirei în cercurile conducĕtóre. Pe noi asta însĕ puțin ne intereséză, am constatat însĕ un trist adevĕr și în fața acestei desamăgiri nu putem de cât sĕ ne îngrijim, că am rĕmas isolați, sĕ ne îngrijim în aceea mĕsură, în carea se bucură Rusia carea de ani de ḑile 'și ascute paloșele și se înarméză.

Și sĕ ne îngrijim de puterile nóstre proprii, cu atât mai vêrtos, căci Rusia are un aliat natural puternic pe Francia, care-i garantéză succesul victoriei; cu tóte-că intimitatea lor n'a fost buciumată, dar a fost dovedită prin fapte. *i.*

Despre starea învĕțătorilor nostri.

(Încheere.)

Multora li se va păré, că descriu lucrul în mod prea pesimist. Unora ca acestora le ḑic: veniți la țară în mijlocul învĕțătorilor, și veți aflá mai multă miserie, decât ese la ivélă în publicitate. Ceea-ce se arată în jurnale e numai un bagatel, și e un semn, că totuși se află ómeni de bine, care cugetă la îmbunătățirea sorții învĕțătorilor. Opiniunea publică se alarméză puțin, uudele se domolesc și învĕțătoriul rĕmâne rĕu dotat cum a fost!

Dar sĕ facem puțin comput și comparațiune între învĕțători și alți officiali în ce privesce dotarea lor.

In termin mediu un învĕțătoriu dela scólele nóstre capĕtă salariu 190 fl. v. a. Cea ce e pré puțin, ca sĕ trăéscă, și prea mult ca se pótă murí. Sĕ cercăm apoi óre care este salariul celui din urmă scriitoriu din cancelaria pretorială, sau de pe la judecătorii? El este dela 3—6 sute floreni; chiar servitorii sunt mai bine dotați *). — Sĕ mergem, unde voiți la oficiile postali, la calea ferată, la telegraf, la bance și la alți oficiali subalterni, cari sunt în serviciul statului, și toți vor fi în mai bune condițiuni materiali ca învĕțătorii.

Sĕ mergem la ḑileriu, carele 'și câștigă pânea amară cu palmele sale. El e plătit cu 30—60 cruceri de ḑi și de mâncare. Luând 60 cruceri de ḑi se vin la an 219 fl. — va se ḑică și acesta se apropie, și chiar întrece pe învĕțătoriul. Și ce e mai mult, un atare om nu cunósce și nu are trebuințele unui învĕțătoriu. Așa d. e. cu totul altmintrea e îmbrăcămintea și traiul lui; precând dela un învĕțătoriu aceea-și societate, care nu se îngrigesce de salarisarea lui, îi pretinde câte și mai câte, când ese între ómeni.

Ceea-ce este mai dureros la noi este că: salariele rĕmân aceleași în general, și nu cresc după anii de servițiu. Ai avut 200 fl. salariu ca june; tot atâta capeți și când ai încă șase guri lângă tine, cari ți cer de mâncare.

Sĕ va ḑice însĕ: e adevĕr, că învĕțătorii sunt rĕu plătiți, dar în chimb sunt bine vĕḑuți în societate, ceea ce trage mult în cumpĕnă. Lucrul însĕ stă din contra. In societate posețiunea învĕțătoriului e fórte umilită. Resplata pămêntéscă, ce-i se dă nu stă de loc în proporțiune cu însĕmnătatea oficiului învĕțătoresc. Durere! statul învĕțătoresc nu e tractat, după cum merită maioritatea învĕțătorilor, ci după cum merită unii învĕțători — fără cualificațiune, cari sunt rĕspândiți pre ici pre colo. Opiniunea asupra

---

*) Comparațiunea ni se pare cam drastică. Partea etică a ocupațiunei nu se consideră? Red,

---

La tractatul acesta se ia câte o temă din sfânta scriptură, și urméză apoi tâlcuirea aceluia. Așa spre esemplu începutul se face în chipul următoriu:

„Grăiește Domnul nostru Is. Chs precum scrie Mafteiu Evangelistul cap 12 stich 31.

Tot pĕcatul și hula se va ertá ómenilor, ér hula, care este spre Duchul sfânt nu se va ertá ómenilor.“

După trecutul acesta din Evangelistul Mateiu urmeză esplicarea, că adecă în trei chipuri greșesce omul, sau din slăbiciune, sau din neșciință, sau din firea cea rea, cel dintâiu este împrotiva lui Dumneḑeu tatăl, al doilea improtiva lui Dumneḑeu fiul, al treilea împrotiva Duchului sfânt.

Se enumeră apoi cele 6 pĕcate împrotiva Duchului sfânt.

1. Oceaania, când se îndoeșce omul de mila lui Dumneḑeu, și se smintesce pentru spăsenia sa.

2. Nădeșdea cea de tot, când óre-cine nădășduindu-se de tot milei lui Dumneḑeu, cu îndrăsnire face pĕcat.

3. Punerea împrotiva direptății.

4. Sĕmânarea nedreptății și vrașbei.

5. Întărirea inimei, când óre carele, dacă face pĕcatul și întru multă vreme se tăvălesce într'un acel pĕcat nu-i pare rĕu pentru dênsul.

6. Semeția. (Va urma).

învĕţătorilor, precum şi poseţiunea lor însemnată ar trebuí sĕ corĕspundă gradului de cultură şi nesuinţelor nobile, de cari dă atâtea doveḑi — maioritatea învĕţătorilor.

Ni se-va obiectá póte, că salariele cresc din an în an. Astfeliu pre anul scolariu 1888 ni se arată un crescământ de 14. 504 fl. 81 cruceri. Situaţiunea ar merge dară îmbunătţindu-se. Nu se póte negá deci imbunătţire. Suntem însĕ fórte departe de ţinta la carea dorim sĕ ajungem cu salarisarea. Sĕ luăm acum salariele cele mai mari, ce le au învĕţătorii nostri. Luăm rotunda cifră 450 fl. v. a. pentru un învĕţătoriu, din cei bine dotaţi. Invĕtătoriul e căsătorit şi are numai 3 prunci. Intreţinerea lui şi a familiei sĕ o computăm astfeliu:

200 floreni pentru nutremênt. Nu va fi mult pentru 5 persóne;

100 floreni pentru îmbrăcăminte la 5 persóne;

50 floreni încălḑitul, luminatul, încălţămintele;

7 floreni darea;

23 floreni jurnale, tacsa la reuniune, cărţi, scopuri filantropice;

60 floreni vestminte de pat, mobile în casă, în culină şi plata la o servitóre;

35 floreni asecuraţiunea învĕţătoriului;

20 floreni plata la medic, apoteca, participarea la petreceri. — Suma 495 floreni.

Computat minimul speselor pentru a puté trăí un învĕţătoriu, şi totuşi se arată un deficit de 45 fl. De unde sĕ-l acopere acesta?

Este constrins a se mai ocupá afară de scólă şi cu alte ocupaţiuni d. e. instruirea privată, scrierea la atare oficial ect. Bine sĕ notăm, că nu am reflectat la aceea, că învĕţătoriul mai are câte un óspe, sau că mai bé şi el câte un pocal de vin ori de bere, din când în când, cea ce măresce deficitul. Aşa stăm cu salariele. Numai în acel cas ne putem închipuí un traiu mai simplu, dacă familia învĕţătoriului va trăí numai cu pâne, mazere, curechiu etc. şi nu va reflectá nici când la o supă sau friptură de vită.

Precum am vĕḑut salariele nu se ajung nici până trăesce învĕţătoriul! Ce se întêmpla în casuri de morb? Ce la bĕtrâneţe? ce se întêmplă cu femeia şi pruncii la cas de mórte. Aici ne stă mintea în loc. Soţia învĕţătoriului, dacă nu a avut cevaşi avere dela părinţi, e avisată a traí din lucrul mânilor; căci de pus la o parte nu a putut pune nimica până a trăit învĕţătoriul. Pensiunile ce ni le dă statul, sunt atât de mici până acum încât nici nu poţi reflectá la ele ca se trăesci.

Nu odată am cetit şi vĕḑut — cum invĕţătorii nostri la cas de nenorocire au fost constrinşi a apelá la caritatea şi generositatea publicului.

Sunt dureróse aceste casuri. Ele insĕ trebue se deschidă ochii celor competenţi ca de timpuriu sĕ se ia ceva-şi mĕsuri pentru o mai bună şi mai corespunḑĕtóre dotaţiune a învĕţătorilor.

Luarea de mĕsuri însĕ se pare aprópe ceva imposibil în împregurările critice financiali, in cari trăesce poporul nostru. Ei dară trebue sĕ facem. Trebue se avem voinţa de fer toţi cei chemaţi. Pentru-că de nu vom ridicá pe învĕţătoriu acolo unde-i este locul, scóla română va stagná.

A face ca învĕţămêntul sĕ progreseze însémnă în locul prim a-ţi câştigá bani pentru învĕţătoriu, ca sĕ fie bine plătit, şi scóla bine provĕḑută cu cele de lipsă.

Cu învĕţători rĕu nutriţi, şi flămânḑi, reformele scólei ce se proiectéză ori cât de ingeniόse ar fi, vor rĕmâné ne esecutate; şi nici când nu vom puté obţiné resultatul dorit. Beniamin Franclin a ḑis că: mai cu greu este unui om, ce e torturat de lipsă a lucrá onorabil cu însufleţire, decât unui sac gol a stá drept. Viéţa fie la sat, fie în opide este costisătóre pentru un învĕţătoriu. Se pretinde dela el lucru serios în tótă puterea cuvêntului. Lucrul însĕ trebue sĕ-şi aibă rĕsplata. Invĕţătorii încep a desperá de venitoriul lor. A sosit timpul faptelor.

Trebue sĕ asigurăm esistinţa învĕţătoriului şi familiei lui pentru tóte eventualităţile. Cu vorbe góle numai merge.

In fine resultă întrebarea: cum sĕ le asigurăm esistinţa în mod onorific? Rĕspunsul e scurt:

1) Sĕ se înfiinţeze fonduri scolari pentru învĕţători. La înfiinţarea acestora este a se angangiá tot natul român. Un esemplu viu avem în magiari. Cea ce nu au putut face pe altă cale, au început pe calea socială.

Kulturegyletul este un fĕt al asocierei în acest respect.

2) In locul al doilea inşi-şi învĕţătorii sĕ-si stringă puterile umĕr la umĕr — şi în unire şi bună înţelegere sĕ-şi vină in ajutoriu reciproc. Reuniunile le dau ocasiune bună a-şi ameliorá sórtea.

Corespondentul.

Convocare.

Onoraţii membrii ai despărţămêntului Sĕliştei al reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului sunt convocaţi la şedinţa despărţămêntului, ce se va ţiné în *29 Maiu a. c. la 9 óre a. m., în scóla gr. or. din Sĕlişte.*

Obiectele.

1. Raportul comitetului despărţămêntului.
2. Planul de învĕţămênt, prelucrat de corpul învĕţătoresc din Sĕlişte în urma cerculariului consistorial din 16 Iuniu 1888 Nr. 3195. Scol. cât şi rĕspuns la tema propusă de consistoriu referitóre la „Normativul scolariu.“
3. Încassarea de tacse.
4. Propuneri eventuale.

Sĕlişte, 14 Maiu, 1889.

Dr. *Nicolae Maier*, preşedinte.
Nicolae Neamţu, notariu.

Varietăţi.

* (Delegaţiunile). Ministrul president, dl Tisza, a plecat la Viena, unde va dá informaţiunile necesare despre afacerile bugetare şi desbaterile parlamentare din dieta ungară spre a se puté hotărí definitiv terminul convocărei delegaţiunilor. Se presupune, că sesiunea delegaţiunilor va începe cu ḑiua de 22 Iuniu.

* (Comiţi supremi.) Fóia oficială publică demisionarea comitelui suprem din Pojon, a cont. Stefan Eszterházy şi numirea în locul lui a cont. Iosif Zichy. Comitele suprem din Neoplanta, contele Abrahám Gyürky încă va demisioná şi în locul seu va fi numit cont. Ludovic Degenfeld.

(Necrolog.) Cu inima frântă de durere anunţăm trecerea din viaţă a scumpului nostru soţ, resp. fiu **Radu G. Ballaş**, funcţionariu la institutul de credit şi economii „Albina,“ întêmplată la 16/28 Maiu a c. în anul 38 al etăţii şi 8 luni a fericitei căsătorii.

Rĕmăşiţele pămêntesci se vor transportá din locuinţa, strada Poplăcii Nr. 19, spre odichnă vecinică în cimiteriul dela biserica greco-orient. din suburbiul Iosefin, Mercuri în 17/29 Maiu a. c. după améḑi la 4 óre. Fie i ţĕrîna uşóră!

Sibiiu, 28 Maiu, 1889.

Maria G. Ballaş, mamă.
Wilhelmina Ballaş născ. *Kessler*, soţie.

Ca un semn evident al iubirei generale de care defunctul s'a bucurat la colegii, amicii şi toţi cunoscuţii sei, se póte considerá, că la înmormêntare sub conducerea dlui director Parteniu Cosma, s'a presentat corporativ toţi amploiaţii „Albinei“, aprópe toţi membri direcţiunei acestui institut, precum şi un numĕr însemnat de amici şi cunoscuţi, atât români cât şi strĕini.

După terminarea ritualelor înainte de a se pune cosciugul în mormênt, intimul şi vechiul seu amic şi coleg, dl Ieronim Bariţiu, făcênd o asemânare fórte potrivită în ce privesce viaţa şi mórtea decedatului, în cuvinte mişcătóre i-a luat adio etern, dela obidata sa mamă şi soţie, dela directorul şi direcţiunea institutului,la care au funcţionat, dela colegii sei şi dela toţi amicii şi cunoscuţii.

Astfeliu petrecurăm spre odichnă eternă rĕmăşiţele pămêntesci ale amicului nostru R. Ballaş.

* (Eminescu pe pat de mórte.) Cetim în „Tel. Rom“. din Bucuresci: Aflăm cu cea mai adêncă părere de rĕu, că eminentul nostru poet Michail Eminescu e pe patul de mórte. Nu mai este nici o speranţă de scăpare.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Imecsfalva (cmtt. Treiscaunelor) cu o remuneraţiune anuală preste tot de 232 fl. Reflectanţii au a şi trimite cererile în decurs de 2 ½ septĕmâni şi sunt îndatoraţi a depune o cauţiune de 100 fl.

— Tot numita direcţiune face cunoscut, că cu prima Iuniu a. c. v. va întrá în activitate oficiul postal din Sâncel (cmtt Turda-Arieş). care stă în legătură cu trenul Nr. 4911 şi 4912, ce circulă pe linia Murĕş-Ludoş şi Bistriţa. Cercul de inmanuare se estinde preste satele: Bandul de Câmpie, Chimitelnic, Săcăl şi Sângelul de câmpia. Acest oficiu postal primesce tot feliul de epistole şi pachete.

* (Berlinesii în Ardél.) Bogăţia Ardélului a atras atenţiunea Berlinului. Mai multe bănci din Berlin, după ce au căpĕtat informaţiuni din partea unui trimis specialist al lor despre capabilitatea productivă a minelor de aur, au hotăit a cumperá mai multe mine la Roşia şi Abrud. — Sêrman Ardél, toţi strĕinii te esploatéză, ér locuitorii bastinaşi emigréză prin alte ţĕri, ca sĕ-şi câştige pânea de tóte ḑilele!?

* (Escursiune.) Şapte-spreḑece elevi ai scólei de agricultură din România fac escursiuni în Ardél sub conducerea prof. dela numita scólă, a dlui Dr. G. Maior. Ţinta călĕtoriei a fost cercetarea scólei de agricultură din Feldióra, hergheliile dela Sâmbăta de jos şi întocmirile agricole şi economice dela Făgăraş şi Şercaia.

Mulţămită Publică.

Comitetul parochial din Băcăinţiu fiind fericit a primí una hârtie cu un libel de depuneri del On. direcţiune a institutului de credit şi de economii „Ardeleana“, societate pe acţii în Orĕstie, prin carea i-se notifică, cumcă adunarea generală din anul acesta din venitul seu a donat suma de 20 fl. v. a. ca fundaţiune nealterabilă pentru scóla gr. ort. română din loc, ale căreia interese anuali pe venitoriu amĕsurat recerinţelor reclamate de impregiurări, comitetul parochial le va poté întrebuinţa după a sa bunăvoinţă spre scopuri scolari, pentru carele este şi destinat.

Pentru acésta faptă atât de nobilă, comitetul se simte deobligat a-şi manifestá şi a aduce şi pe calea publicităţii mulţămitele sale cele mai adênci şi ferbinţi atât On. direcţiuni a institutului, cât şi tuturor acelor preson. domni, cari cu atâta zel şi căldură au binevoit a jertfí pentru înfiinţarea lui.

Ér atotputintele şi înduratul Dḑeu, dea ca acest institut de mare folos poporului din jur, sĕ progreseze cu paşi gigantici ḑi de ḑi, şi ajungênd la o stare şi mai bună şi înfloritóre. sĕ şi pótă întinde razele sale binefăcĕtóre şi pre venitoriu spre scopuri salutari.

Băcăinţiu, la 12/24 Maiu, 1889.

Nicolau Maniu,
par. preşed. comit.

Din public.

Adênc mişcate prin căldurósa şi sincera condolenţă şi numerósele cununi de flori oferite, ce ni s'au arătat cu trista ocasiune a înmormêntărei neuitatului nostru fiiu resp. soţ *Radu Ballaş*, ne simţim îndatorate a ne esprimá pe acéstă cale cea mai profundă a nóstră mulţămită tuturor amicilor şi cunoscuţilor nostri şi cu deosebire p. t. consiliului de direcţiune al institutului de credit şi de economii „Albina“, preastimatului director esecutiv dlui Partenie Cosma, şi întreg onor. corp al funcţionarilor numitului institut.

Maria Ballaş, ca mamă.
Wilhelmina Ballaş, născ. *Kessler*.
ca soţie.

Colectă

pentru nenorociţii prin foc în comuna Ernea-săséscă.

In urma apelului O. D. V. Almăşan, capelan prot. şi adm. par. al numitei comune, publicat în Nr. *52* al ḑiariului nostru, am primit următórele contribuiri:

1. Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul . . . . 15 fl. –
2. Preacuvioşia Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea 5 fl. —
3. P. O. D. protosinghel şi secret. cons. Nicanor Frateşiu : . . . . . 2 fl. —
4. „Albina“ institut de credit şi economii din Sibiiu , ... 100 fl. —
5. Dr. R. Rosca, red „Tel. Rom.“ 2 fl. —

(Va urmă.) Suma . 124 fl. —

Posta redacţiunei.

Dlui „Un membru al sinodului protopresbiteral“ în O. La o parte cu susceptibilităţile. Noi prin notiţa respectivă nu am apostrofat pe nime, şi o am făcut în deplină cunoscinţă de causă, cunoscênd afacerea dela locul unde s'a decis. Dacă s'ar pune pedeci la întrebuinţarea fondului spre scopul accentuat de d-vóstre, ar avé póte loc vre-o obiecţiune, altfeliu o mai ḑicem odată, ori ce discusiune în acest respect n'are înţeles.

Loterie.

Mercuri în 29 Maiu 1889.

Brünn: **13 40 90 56 51**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Maiu 1889

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	96 45	102.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung..	—.—	—.—
Sorţi ungureşti cu premii	143.—	143.—
Galbin	5.61	5.57
Napoleon	9.42½	9.35
100 marce nemţesci	58.—	57.88
London (poliţă pe de trei luni)	118.65	118.50

Nr. 172 [68] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Haşag, protopresbiteratul Mediaşului, pe basa venerabilului ordin consistorial dto 21 Martiu 1889 Nr. 2399 B. se escrie din nou concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică de 15 jugere arătoriu şi fênaţ, pământ de calitatea cea mai bună, pentru care va plătí preotul contibuţiune erarială de 6 fl. v. a. la an.

2. Casă parochială corespunḑĕtóre, lângă care se află şi supraedificatele necesarie pentru economie.

3. Dela 75 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit.

4. Dela 85 familii câte una ḑi de lucru sau 50 cr.

5. Stola usuată in tract.

Tóte aceste computate laolaltă dau un venit de peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a competá la acésta parochie au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Mediaş, în 24 Aprile, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. ppresbiteral.

Nr. 250. [72] 1—3

EDICT.

Ioan George Buzat din Fundata, carele a părăsit cu necredinţă de mai bine de 7 ani pe legitima lui soţie Safta G. Sbârnă din Şirnea, fără a i se scí locul ubicaţiunea lui, se citéză prin acésta, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertractá şi decide procesul intentat de soţia sa.

Zerneşti, 27 Aprile, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

PAPIER VRAI
GOUDRON
DE NORWEGE
FABRICANTS PRIVILEGIES
Seuls Inventeurs
JOSEPH BARDOU & FILS
PERPIGNAN - PARIS
VRAI GOUDRON

Veritabila hârtie de ţigări franceză

le vrai Goudron
de Norwège
a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 2—12

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 25—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1888.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	8.—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.10	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.04	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.34	5.26	6.56
	11.15	—	—	7.15
Apahida	11.34	—	—	7.41
Ghiriş	12.45	—	—	9.18
Cucerdea	1.30	—	—	10.—
Uioara	1.37	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.45	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.48
Teiuş	2.26	—	—	11.55
Crăciunel	3.11	—	—	12.34
Blaş	3.24	—	—	12.52
Micăsasa	3.54	—	—	1.34
Copşa mică	4.09	—	—	2.19
Mediaş	4.21	—	—	2.46
Elisabetopole	5.11	—	—	3.31
Sighişoara	5.45	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.32
Homorod	7.32	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.17	—	—	7.21
Apaţa	8.37	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.45	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.10	—	7.10	—
Feldioara	4.56	—	7.31	—
Apaţa	5.37	—	8.14	—
Ágostonfalva	6.07	—	8.36	—
Homorod	6.55	—	9.12	—
Haşfalĕu	8.36	—	10.24	—
Sighişoara	9.13	—	10.46	—
Elisabetopole	9.56	—	11.19	—
Mediaş	10.37	—	11.47	—
Copşa mică	10.59	—	12.02	—
	11.16	—	12.09	—
Micăsasa	11.37	—	12.25	—
Blaş	12.16	—	12.53	—
Crăciunel	12.33	—	1.05	—
Teiuş	1.51	—	1.47	—
Aiud	2.18	—	2.08	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.30	—
Uioara	2.56	—	2.37	—
Cucerdea	3.14	—	2.53	—
Ghiriş	4.01	—	3.26	—
Apahida	5.28	—	4.40	—
Cluş	5.56	—	5.—	—
	6.37	5.32	—	8.—
Nadişul ung	6.58	—	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	6.11	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	6.43	—	10.51
Ciucia	8.58	7.12	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.49
Ţaga-Budatelic	—	—	—	8.02
Bistriţa	—	—	—	—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	9.41
Murĕş-Ludoş	—	—	—	1.11

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.–
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.09	11.37
Şibot	—	11.39	12.—
Vinţul de jos	—	12.12	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.29	12.46
Teiuş	8.59	1.16	1.26

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.12	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişoara—Arad

	Tren de persoane.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Sighişoară—Odorheiu

Sighişoară	—	6,05
Odorheiu	—	9.45

Odorheiu—Sighişoară

Odorheiu	--	5,38
Sighişoară	—	9·61

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.35
Şeica mare	—	3.02	5.05
Loamneş	—	3.46	5.46
Ocna	8.27	4.18	6.17
Sibiiu	9.—	4.42	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.—
Ocna	—	9.17	10.24
Loamneş	—	9.45	10.50
Şeica mare	—	10.20	11.20
Copşa mică	—	10.49	11.45

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.56	11.11	4.20
M. Bogat	4.06	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.28
Nireşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.56	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.35	8.—
Oşorheiu	—	10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.49
Ghiriş	8.50	3.11

Redactor respcnsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 56 Sibiiu, Marţi 23 Maiu (4 Iuniu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Maiu.

Cu acésta ocasiune vrem sĕ revenim şi asupra unei cestiuni, ce s'a sulevat cu ocasiunea desbaterei bugetului ministrului de culte şi instrucţiune publică de unii deputaţi din oposiţiune, adecă autonomia bisericei catolice.

Noi ca aderenţi ai sistemului constituţional nu putem decât sĕ salutăm idea conceputâ şi sĕ dorim, ca sĕ o vedem cât de curênd realisată, numai cât tare ne indoim în posibilitatea realisărei ei. Clerul cel inalt, episcopatul romano-catolic este din principiu contra acordărei de drepturi elementului mirean în biserică, şi dovada cea mai eclatantă o vedem, că mirenilor nici până aḑi nu li se concede cetirea bibliei. Dar sĕ admitem pe un moment, că clerul inalt din Ungaria, episcopatul şi-ar dá consensul seu la acésta, cum s'ar avea luciul cu curia papală, ar sancţioná acésta o procedere, ce ar fi contrară potestăţii papale, contrară cu organisarea centralistică a bisericei catolice, a le cărei fire se intind din cea din urmă parochie până în Roma, şi considerând cestiunea din acest punct de vedere, greutăţile sunt cu mult mai mari, ca sĕ le pótă invinge parlamentul ungar chiar şi atunci, când întreg parlamentul ar fi de o părere.

Argumentele, la cari s'au provocat corifeii ce pledéză pentru constituţiune în biserica romano-catolică sunt fórte plausibile, numai cât ele sĕ lovesc de stânci puternice, sĕ lovesc de principiul, de care e condusă biserica apusénă, care principiu nu sufere constituţionalismul, sau apoi trebue sĕ cadă cu tóte consecinţele lui.

Ungaria în legislativa ei la 1868 a acordat ortodocsilor constituţionalismul, pentru-că acel constituţionalism este basat în canónele bisericei rĕsăritului şi nu vine în conflict nici cu episcopatul, nici cu alte doctrine a le bisericei rĕsăritului, pe când în biserica catolică inzadar s'ar incercá al introduce, căci cei ce au aḑi puterea în mână nu o dau aşa uşor, ér clerul de jos este mult prea slab ca sĕ se pună în conflict cu episcopatul, dar chiar şi când el ar fi tare destul, subordinaţiunea militară 'l constringe ca sĕ se plece, dacă voesce sĕ nu se rumpă.

Dela 1868 întrebarea acésta a fost incunjurată ca o cestiune atât de gingaşe şi complicată, pe carea nu s'a credut în stare sĕ o pótă deslega până acum nici un ministru şi ori cât de isteţ şi capabil ni se pare a fi actualul ministru, el singur se va ferí a se apucá de realisarea acestui lucru.

Una e la noi în biserică, alta la reformaţi şi unitari şi departe de noi de toţi stă biserica catolică cu organisarea ei complicată.

Reformaţii din Ungaria au şi ei mai multe cercuri conduse de câte un superindent şi acestia nu au nici în clin nici în mânecă cu reformaţii din alte staturi în cele administrative şi de aceia la ei e uşor intocmai ca şi la noi a se organisá biserica după provinciile, în care trăesce, până când la catolici o causă de divorţ are sĕ mérgă până la papa din Roma, fie catolicul în America, Australia ori în Ungaria. Ei bine, care ar fi acum forul prim, al 2-lea al 3-lea, şi al câtelea for ar fi papa din Roma?

Aceste şi alte pedeci sunt de natură gigantică şi nu credem, că ne va fi dat ca sĕ le vedem deslegate, decât atunci, când în biserica catolică va mai vení o sguduire tot atât de puternică ca şi cum a fost reformaţiunea lui Luther şi a consoţilor sei.

Poporul catolic din causă, că el nu are nici o inrîurire asupra afacerilor bisericei este preste tot nepăsătoriu faţă de cele ce se petrec în jurul seu, s'a dedat sĕ i se trimită preoţi aceia, pe cari îi află episcopul de demni şi dedarea acésta produce confusiuni între cei de alte confesiuni ori suspiţionări, şi noi nu avem nici un interes ca sĕ fim suspiţionaţi, ci am dorí ca sĕ se bucure şi ei cât de curênd de sistemul electoral, şi sĕ vadă, că acela are şi el multe bune în sine, dar are şi multe rele, aşa, că nu scim de multe ori că în contul binelui ori al rĕului trebue sĕ trecem mai multe active ori mai multe pasive.

La tot casul insĕ uniforma procedere în tóte bisericile ar fi de dorit, căci unde tocmai din causa constituţionalismului se ivesc frecări şi diverginţe, acele nu ar putea fi esplótate acum de cei de alte biserici pentru vênarea de suflete, cum se intêmplă acum spre dauna bisericei nóstre şi spre a celorlalte, până acum numai în favorul bisericei romano- şi greco-catolice.

Dar dorinţa acésta va fi şi va rĕmâné un pium desiderium, biserica catolică va stá incă multă vreme aşa cum e, căci aşa cer interesele ei, pe cari nu le cunosc nici chiar cei mai infocaţi apĕrători ai autonomiei şi nu le vor cunósce în veci.

Revista politică.

Desbaterile bugetare s'au terminat în dieta din Budapesta. Proiectele presentate de guvern s'au primit; ér intenţiunile oposiţiunei nu s'au realisat în faţa maiorităţii covêrşitóre a dlui Tisza.

Nici chiar aşa numitul „Rudolphinum“ n'a dat ansă la cértă, precum se astepta, şi oposiţia umilită prin programul desfăşurat de ministrul cultelor şi al instrucţiunei cont. Csáky, privesce desilusionată la succesul, ce-l ne insemnat, ce l'a raportat în actuala sesiune parlamentară.

Ca şi ministrul Csáky, tot aşa şi ministrul de iustiţie Desideriu Szilágyi şi-a desvoltat programul seu între aplausele şi aprobările întregului parlament, programul desfăşurat în epistola sa adresată alegĕtorilor la Pojon şi mai târḑiu prin vorbirea sa, ţinută în faţa alegĕtorilor.

Ministrul a cerut spriginul tuturor partidelor, ca sĕ conlucre cu toţii la întroducerea unor reforme esenţiale în resortul iustiţiei, ce o reclamă împregiurările şi progresul, făcêndu-se o mai strictă controlă asupra administraţiunei judiciare ca până acum. 'Mi voiu începe activitatea, a ḑis ministrul, cu transformarea şi estindererea judecătoriilor cercuale, causele civile, cari se transpun dela judecătoriile cercuale la tribunale se vor pertractá verbal; e necesară înfiinţarea mai multor table regesci, stabilirea sistemului dreptului material, s'a ferit însĕ ministrul a face vr'o declaraţiune mai hotărită în ceea ce privesce reforma curţilor cu juraţi şi într'oducerea căsătoriei civile.

Archiducele Rainer a făcut cu ocasiunea deschiderei şedinţii de sciinţe a academiei imperiale o gravă enunciaţiune, ce se comentéză de întréga presă a monarchiei. Archiducele a accentuat adecă, că cu durere trebue ca sĕ spună, că pe lângă tótă activitatea scientifică, ce a desvoltat academia, s'a deschis o luptă contra progesului şi luminei, dar speră, că va trece încurênd acésta apariţiune tristă.

Enunciaţiunea se referă la politica guvernului, care a îngăduit catolicilor a-şi manifestá o putere mare, încât deşí nu s'a realisat încă proiectul principelui Lichtenstein, totuşi realisarea lui nu e departe.

Şi remarcabil lucru e, că de faţă se aflau la deschidere bărbaţii cei mai de influinţă, ministrii cabinetului Taaffe, şi că vorbirea a fost ţinută cu prealabila încuviinţare şi învoire a monarchului.

Foile clericale au deschis o luptă vehementă contra acestor enunciaţuni, ér presa partidului „naţional german“ iubiléză pe archiduce, cel mai popolar membru al familiei imperiale.

Ultimele evenimente din Sêrbia au umplut de mâhnire întréga presă a monarchiei nóstre, care până acum privia cu mare încredere în pretenia şi loialitatea statului vecin sêrbesc. Intréga presă e agitată şi „N. Fr. Presse“ merge aşa de departe, încât trage la rĕspundere pe Ristici şi deodată cu el pe bărbaţii de stat austro-ungari.

Nu e demult, ḑice numita fóie, decând Ristici a declarat, că ex-metropolitul Mihail va fi primit în Sêrbia numai ca un om privat, şi în adevĕr el a

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

Manuscriptul II.

(Urmare.)

Alt tecst.

„Grăiaşce Psalmista la Psalm 74 ḑicênd:

Păharul în mânile Domnului cu vin neamestecat, plin de amestecare, şi turnà dintr'aceste în ceea, droşdiile lui nu se lepădară, şi vorbia toţi pĕcătoşii pămêntului.

Tâlcul.

Păharul închipuesce mănia lui Dumneḑeu, că aşa ḑice prorocul Isaia (cap 51 stich 17). Învie Ierusalime, carele ai bĕut păharul urgiei din mâna Domnului etc. etc.

Încheerea şi aici se face cu 2 sentenţă pentru curvie şi beţie din cartea lui Iisus Sirach. Cap 19 stich 2.

Pe faţa următóre stă inscripţia următóre:
Psalmul 136 în verşuri:
La apa Vavilonului
Jelind de ţara Domnului etc.

Rêndul al 20 din acest Psalm ne arată o corectură, şi anume după rêndul:

„De te-aş uita ţară sfântă“ stă rêndul următoriu:

„Atuncia se fie smântă,“ şi după un semn stă pe margine:

„Sĕ-mi fie mie osêndă,“ dovadă, că i-a mai convenit rêndul din urmă, care stă în legătură mai strînsă şi este şi mai clar.

Pe faţa următóre se află un pasagiu din cartea Ruthei, cap 1, stich 20, 21, despre Naomia, şi istoricul cum a mers Naomia la Aviteni, şi cum s'a re'ntors la Vifleem.

Pe 5 pagini următóre aflăm Psalmul întâiu din psaltirea lui David, dimpreună cu tâlcul lor.

Urméză apoi pe alte 3 pagini o căzanie la ómeni morţi, şi după acésta o oraţie la Crăciun.

Pe cele 3 foi la sfêrşit aflăm vecerniă dela Rusalii. Pe pagina din urmă aflăm numai începutul Condacului dela Pogorîrea Duchului Sfânt: „Când sau pogorît limbile amestecând, despărţitau“ — şi cu acestea se încheie materialul din acest manuscript, căci alte foi nu s'au mai aflat.

În manuscriptul acesta dăm la mai multe locuri preste scrisóre strĕină, şi la pagina 123 sub acéstă scrisóre strĕină aflăm notiţa făcută de acest scriitoriu:

„Pe aicia au scris Rafail Ieromonach Husea din mânăstirea Drăguşului.

Notiţele mai de importanţă din cartea acést le-am însemnat, unde am înşirat materialul.

Când s'a scris materialul de pe paginile din urmă, nu mai aflăm. La cazania pentru ómeni morţi aflăm notiţa următóre: „Logofĕt Mateiu eu am scris acéstă cazanie.“ Anul când s'a făcut nu e însemnat, se vede însĕ, că în anul 1741 a fost terminat materialul din cartea acésta, deóre-ce partea cea mai însemnată, materialul până la pagina 162 s'a încheiat la 22 August, 1741.

Manuscriptul III.

Manuscriptul acesta stă din puţine foi, anume pe 27 de feţe tractázâ viaţa Sfântului Grigorie, după care urméză pe 6 feţe epistolia, care o a trimis Dumneḑeu din ceriu, scrisă de Mateiu Voileanu, fiul acestuia, la anul 1818.

Pe faţa următóre a manuscrisului aflăm următórea notiţă:

„S'au făcut pace cu muerile Mijestilor în casa lui Popa Ioan Săbăul pentru vraşba, care au avut fără de judecată, sĕ dea una câte o făclie de ceară de câte un măriaş.

S'au scris în Brotei, 1768 Septembre 8 ḑile.

(Va urma).

Prot. *Ioan Danovici.*

fost primit cu o pompă mai grandiósă ca a unui principe, ba ce e mai mult, representantul rusesc, Persiani, a fost cel dintâiu, care a bineventat pe metropolitul, când a pus din nou piciorul pe pămêntul patriei, care l'a alungat; ér bărbatul, carele pe vremea espulsărei purta cârma ţĕrei şi se afla în fruntea cabinetului, geme în temniţă cu cătuşele de mâni. În acest timp panslavismul a secerat o nóuă victorie. Ţarul Alecsandru, covêrşit de intrigele panslavismului, a pus pe capul ficei principelui de Muntenegru coróna, încredinţând o cu marele principe Petru Nicolaievici. Acest articol 'l închee cestionata fóie astfeliu: In adevĕr un tablou „îmbucurătoriu“ ne presentă aḑi bina, pe care va trebuí sĕ se termine odată drama cestiunei orientale! Garaşanin un prinsoneriu, fanaticul filo-rus Mihail érăşi în Belgrad şi fica principelui muntenegrén în posiţiune de a pune pe cap coróna unei mari princese rusesci. Din aceste puţine trăsurí se cunósce situaţiunea, ea e a se mulţămí bărbaţitor de stat austro-ungari.

Sinodul eparchial din Arad.

În şedinţa a IV-a se pune la ordinea ḑilei continuarea raportului comisiunei organisătóre, carea cu privire la raportul presidiului delegaţiunei congresuale, referitoriu la causele de despărţire ierarchică de cătră coreligionarii sêrbi, propune şi sinodul enunţă:

Sinodul luând act din acest raport despre zelósa activitate a onoratei delegaţiuni, dă espresiune simţemintelor sale de bucuriă şi de recunoscinţă pentru faptele complinite, pentru continuarea activităţii onoratei delegaţiuni, pentru stăruinţele ei spre intentarea şi continuarea proceselor de despărţire ierarchică. Incât pentru nóua pornire îmbucurătóre manifestată din partea cealaltă, carea doresce o eventuală complanare pe calea amică a causelor de acea natură, — sinodul le salută cu bucurie în speranţă, că vor fi sincere şi inspirate de simţul adevĕratei loialităţi şi din partea coreligionarilor sêrbi.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare, carea propune ca sinodul în general sĕ ia la cunoscinţă raportul senatului bisericesc din Arad.

La desbaterea specială propune ca sinodul sĕ ia la la cunoscinţă punctele din raport referitóre la întroducerea cuincuenalelor profesorilor dela seminariu.

Cu privire la censurarea manualelor pentru scólele elementare sinodul aviséză consistoriul a îngrijí de procurarea manualelor de lipsă, încredinţând censurarea acelora unei comisiuni constătătóre din profesorii dela seminariul diecesan şi din cei mai practici învĕţători dela scólele nóstre poporale.

Cu privire la înfiinţarea unei scóle de fete, împreunate cu o preparandie de fete sinodul aviséză consistoriul a resolví acésta cestiune până la procsima sesiune sinodală.

Se ia la cunoscinţă, că consistoriul a luat disposiţiuni pentru a se ridicá pomicultura în scólele nóstre confesionale, şi că esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc l'au depus în anul trecut 23 de învĕţători şi o învĕţătrésă.

La alumneul diecesan sunt 62 de elevi întreţinuţi cu provedere din partea diecesei. In institutul pedagogic cercetéză prelegerile 76 de elevi, ér în cursul pregătitoriu 24, de toţi 100 de elevi.

La jurisdicţiunea consistoriului aradan aparţin 389 de scóle. Prunci obligaţi la frecuentaţiunea cuotidiană sunt 20,458 de genul bărbătesc şi 16,912 de cel femeesc, de toti 37,370. Dintre pruncii obligaţi la scóla cuotiniană a fost de faţă la esamene 9,432 de băeţi şi 4,813 fete, de toţi 14,245. Numĕrul tinerilor obligaţi la scóla de repetiţiune este de 6,162 de bărbaţi şi 5,851 de femei, de toţi: 12,013. Dintre acestia au fost de faţă la esamene 287 de genul bărbătesc şi 159 de genul femeesc, de toţi: 446; ér acésta provine din împregiurarea, că esamenele se ţin în timpul de vară, când pruncii din anul scolariu 5 şi 6, precum şi cei din scóla de repetiţiune sunt reţinuţi de părinţi şi aplicaţi la lucrul câmpului.

În decursul anului cifra frecuentaţiunei scolare atât în cea ce privesce scóla cuotidiană, cât şi scóla de repetiţiune este mai mare, şi anume dintre pruncii obligaţi a cercetá scóla, o cercetéză faptice 45—75 procente. Cifra frecuentaţiuni scolare este mai favorabilă în inspectoratul Vingei, în al Chisineului şi al Birchişului.

Între învĕţători sunt 335 de preparanḑi absoluţi, dintre cari 276 sunt provĕḑuţi şi cu testimoniu de cualificaţiune, 32 sunt preoţi în comunele, unde oficiul preoţesc este îmbinat cu cel învĕţătoresc, ér restul este cu pregătiri mai puţine.

Coruri vocale, şi respective de plugari, sunt preteritoriul aparţinĕtoriu la jurisdicţiunea consistoriului aradan 57, scóle de pomărit şi de legume 187, în 15 scóle se propune şi albinăritul, ér în 6 se propune şi mĕtăsăritul. Edificiile scolare corespunḑĕtóre sunt 334, dintre cari 301 sunt adiustate cu tóte recuisitele necesare.

La gimnasiul din Arad cercetéză prelelegerile 52 români greco-orientali, la scóla reală 4, în preparandia de stat 5, de toţi 61 de indiviḑi.

La Timişóra avem în gimnasiu elevi de confesiunea nóstră 49, în scóla reală 18, în scólele industriale şi comerciale 8, de toţi 75. In gimnasiul din Sarvaşiu sunt 35, ér în cel din Seghedin 22.

Sinodul luând aceste date la cunoscinţă, aviséză consistoriul:

a) până la procsima sesiune sinodală sĕ deplinéscă în mod definitiv catedrele dela institutul preparandial, cari sunt ocupate numai în mod interimal.

b) Cifra frecuentaţiunei sĕ se constate nu numai din resultatele esamenelor, ci şi din umblarea pruncilor la scólă în decursul anului pe basa rapórtelor lunare inspectoresci, şi din acestea sĕ se arete adevĕrata stare a frecuentaţiunei şi tot de odată sĕ se arete, dacă acésta cifră s'a ameliorat, sau a scăḑut faţă de anii anteriori.

c) Pe viitoriu sĕ se raporteze sinodului şi despre catechisaţiunea tinerilor de confesiunea nóstră, cari cercetéză scólele medii din H. M. Vásárhely, Kecskemét şi Nagy-Körös.

d) Cu privire la ameliorarea salariilor profesorilor dela seminariul diecesan sinodul adóptă propunerea consistoriului cu amandamentul deputatului Paul Rotariu, că pentru profesorii ordinari ai institutului sĕ se introducă cuincuenalie de câte 100 fl. şi apoi pe acésta basă sĕ se procédă şi la regularea pensiunei membrilor corpului didactic.

(Va urmá.)

Corespondenţe particulare

ale *„Telegrafului Român.“*

Câmpul-pânei, 20 Maiu, 1889. Joi în 30 Maiu st. n., ḑiua inălţărei la ceriu a Mântuitoriului nostru, s'a ţinut la staţiunea călei ferate din Şibot serbarea desvĕlirei monumentului ridicat de societatea istorică şi archeologică din comitatul Hunedórei întru amintirea gloriósei lupte din „Câmpul-pânei“ din anul 1479.

Un public numĕros a asistat la acésta festivitate, care a decurs spre mulţămirea generală şi preste asteptarea iniţiatorilor. Un tren separat — angagiat anume pentru acésta festivitate — a adus o mulţime de óspeţi din Deva, Simeria şi Orĕstie, la cari sunt a se amintí şi numeroşii óspeţi din S. Sebeş şi din comunele de prin pregiur.

Festivitatea s'a început conform programei stabilite. Parochul ref. din Orĕstie Fülöp Géza a salutat pe óspeţii sosiţi prin o cuvêntare insufleţită.

După ţinerea serviciului divin au venit la rênd oratorii oficioşi. Parochul gr. or. din comuna Şibot, părintele Simeon *Sĕcărea*, la însărcinarea Escelenţiei Sale Păr. archiepiscop şi metropolit *Miron Romanul* s'a urcat pe piedestalul monumentului şi a ţinut un discurs comemorativ în onorul ḑilei festive. Discursul a dat un scurt dar fidel tablou despre marele eveniment dela 13 Octobre 1479 şi a accentuat, că în acel an „concordia şi unirea naţiunilor din Transilvania a raportat învingerea strălucită din câmpul-pânei — şi a sfêrşit prin un apel călduros la concordia tuturor fiilor acestei patrii, întrê cari românii totdeuna s'au distins prin simţ adevĕrat patriotic şi prin devotament cătră dinastie. Discursul a fost întimpinat cu sgomotóse aprobări şi aplause. Delegatul Escelenţii Sale şi-a făcut datorinţa spre deplina mulţămire a óspeţilor români şi strĕini — pentru care resultat îi esprimăm mulţămitele nóstre sincere*).

După parochul gr. orient. s'a urcat pe tribună parochul comunităţii evangelice săsesci din Orĕştie, dl Fr. Wilh. Schuster, cunoscut ca bărbat literat şi istoric. Distinsul orator într'un discurs de aprópe una óră a desfăşurat cu multă cunoscinţă de causă împregiurările istorice, ce au premers bătăliei din Câmpul-pânei, apoi însaşi bătălia cu tóte circumstanţele sale şi trăgênd o paralelă istorică între bătălia acésta şi cea dela Mohács a arĕtat, că numai concordia şi unirea între fii acestei patrie vor puté sĕ ne scape de catastrófe viitóre. Discursul instructiv al ilustrului orator, predat cu adevĕrată vêrvă retorică, a aflat un echou viu în inimile publicului mai ales sas şi român.

După acésta au ţinut în ordinea programei discursul final dl Solyom Fekete, presidentul tribunalului din Deva. — După desvălirea monumentului, acesta a fost primit sub scutul oficiului călei ferate prin inspectorul suprem de căi ferate, dl Novák.

După terminarea ceremoniei oficióse publicul s'a risipit pentru a se distrage fie-care după cum a vrut.

In urmă trebue sĕ amintesc, că societatea istorică şi archeologică din comitatul Hunedórei a voit sĕ se arete cu ocasiunea acestor festivităţi, că este liberă de şovinism naţional şi vrea sĕ dovedéscă toleranţă naţională, dar nu a dovedit acésta, pentru-că tóte peripeţiile festivităţii, în deosebi decorurile publice au fost esclusiv maghiare şi ce e mai intristătoriu pentru români — redactorul inscripţiunei de pe monument — dl Réthi Lajos, ne a inscris pe noi în tecst cu vechiul epitet batjocoritoriu de *„oláh.“* — Nu s'a putut moderá nici în faţa unui eveniment istoric a nu ne presentá posterităţii maghiare cu odiosul epitet de „oláh“.

Împregiurările actuale au detras mult din valórea acestei festivităţi. Românii — fiii vitrigi ai acestei patrie — ar fi sĕrbat al patrulea centenariu al bătăliei din Câmpul pânei cu alte sentimente de bucurie, dacă sămênţa unirei şi concordiei — sădită în sângerosul pămênt dela Şibot — nu ar fi fost copleşită de polomida unui periculos şovinism şi esclusivism naţional.

Sĕ sperăm, că dacă nu mai curênd cel puţin la viitoriul centenariu, fii Transilvaniei fără deosebire de naţionalitate şi confesione se vor întruní pe acest clasic pămênt ca fii egal îndreptăţiţi ai patriei comune pentru a sĕrbătorí marele eveniment istoric cu adevĕrat entusiasm general.

X.

Apel.

Cetitorii nostri 'şi vor aduce aminte de un tractat al dlui advocat Nicolau Strevoiu, publicat în ḑiariul nostru în anul 1887, în care în modul cel mai succes s'a descris fasele, prin care a trecut procesul credincioşilor nostri din parochia Braşov-cetate, sau mai bine ḑis, cum o biserică fundată de fii de ai bisericei nóstre, şi fundaţiuni însemnate create de români, în urma unui proces cu resultat atât de nefavorabil şi fatal pentru noi românii, parochienii din numita parochie astăḑi sunt total lipsiţi de biserică şi aprópe de ori-ce avere bisericéscă, şi sunt avisaţi a recurge — ca cei mai sĕraci credincioşi — la caritatea crestinilor de o religiune şi de un neam. Trist şi dureros lucru acesta, dar stăm în faţa faptului împlinit. Recomândăm deci cu tótă căldura acest *apel* şi primim cu plăcere ori-ce oferte spre administrare la locul competent, stând la disposiţiune şi cu o listă de colectare.

Apelul esmis de comitetul parochial e următoriul:

Pe la finitul seculului trecut, pe timpul stăpânirii *liberalului şi iubitoriului de dreptate Iosif II-lea,* mai mulţi crestini ortodocsi români şi greci, cetăţeni şi locuitori în cetatea internă a Braşovului, după multe lupte, ridicară în numita cetate o biserică ortodocsă pentru toţi crestinii ortodocsi, fără deosebire de naţionalitate, în special pentru români şi greci sub numele: *„Biserica Sfintei Treimi“*.

Zidirea bisericii se terminà în anul 1788. Serviciul divin se celebra alternativ, în limba română şi grécă, până atunci, până când se primiră în sinul acestei biserici şi companişti greci.

In cetatea Braşovului se afla pe atunci, afară de cetăţeni ortodocsi indigeni, şi aşa numita compania privilegiată grecéscă, ai cărei membri nu erau cetăţeni ai statului austro-ungar, ci sudiţi otomani de legea ortodocsă, cari încă din seculul al XVI-lea câştigară unele privilegii pentru purtarea negoţului levantin şi aveau în cetatea internă a Braşovului, într'o clădire privată, o mică casă de rugăciune.

Din ordin mai înalt acéstă casă de rugăciune a companistilor fù cassată, ér *membrii ei fură încorporaţi la nou-înfiinţata biserică a cetăţenilor.* Intrând companiştii în biserica cetăţenilor, la a cărei înfiinţare ei *nu dăduseră nici un ban,* nu se mulţămiră a fi egal îndreptăţiţi cu cetăţenii, de cari şi pentru cari se înfiinţase biserica, ci pretinseră *esclusivul drept de disposiţiune asupra bisericii şi asupra afacerilor bisericesci,* motivând acésta nedréptă şi absurdă pretensiune cu aceea, *că numai ei sunt pribilegiaţi şi că numai ei au fost până atunci în drept de a avé biserică sau casă de rugăciune în cetatea internă a Braşovului.* Totdeodată pretindeau companiştii cu stăruinţă *eschiderea limbei române din biserică.* Deórece fundatorii bisericei, în parte mare români, voiau cu ori ce preţ a *păstrá limba română* în biserică, se încinse între cele douĕ partide, cari din cetăţeni şi companişti se transformară acum în partida română şi grécă, un proces, care a durat, cu puţine întreruperi, un secul întreg, adecă dela 1788 până la 1888. Anchete preste anchete urmară.

Deóre-ce înainte de anul 1848 biserica ortodocsă română din Transilvania nu era egal-îndreptăţită cu celelalte biserici, ci numai suferită: de aceea tóte anchetele se făceau de autorităţile statului; ele aduceea, şi hotărîri în acésta afacere curat bisericéscă. Aceste hotărîri se perondară aprópe un secol, dând drept când românilor când grecilor.

La anul 1868 biserica ortodocsă română din Transilvania fù recunoscută prin lege de egal îndreptăţită şi autonomă. Românii din cetatea Braşovului nu întârḑiara de a cere dela organele bisericei autonome, sĕ resolveze cestia lor bisericéscă. Acésta se şi întêmplà printr'o hotărire a Consistoriul archiepiscopesc din Sibiiu Pe basa canónelor şi actelor fundaţionale *biserica Sf. Treimi a fost declarată de românéscă grecéscă, cu limba de serviciu românéscă şi grecéscă.* Biserica şi averea ei a fost încredinţată creştinilor români şi greci, ca sĕ o administreze pe basa principiului de paritate.

Acum începură protestele şi recursele grecilor la ministeriul unguresc de culte, după cari urmară anchete preste anchete şi ordinaţiuni preste ordinaţiuni, până-ce în fine la anul 1880 printr'un rescript regesc se regulà cestiunea bisericei în mod provisoriu astfeliu, că *limba românéscă*, fù admisă în biserica Sf. Treimi ca *egal-îndreptățită cu cea grecéscă*, éră administrațiunea averei bisericesci se încredințà unei comisiuni compuse din români și greci.

---

* Şi foile unguresci se esprimă favorabil încât privesce vorbirea părint. Sĕcărea. Ar fi de interes — credem noi — sĕ se publice acésta vorbire. Red.

Resolvirea definitivă fù reservată unei hotărîri ulterióre judecătoresci. Spre acest scop fù adus în anul 1881 un articul de lege, prin care resolvirea *acestei cestiuni curat bisericesci*, se aviséză tribunalelor. În anul 1882 s'a esoperat dela Maiestatea Sa împěratul și regele un rescript, prin care se dispune, că afacerea nóstră bisericéscă sě fie judecată de tribunalul din Budapesta. In fine ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică, prin ordinațiunea sa din același an, dispune, ca românii ortodocși dela biserica sf. Treimi din cetatea Brașovului, cari nu cereau schimbarea situațiunii create prin Inaltul rescript regesc, *în termin de 6 luni sě încépă procesul pe cale judecătoréscă* pentru comproprietate la numita biserică și la averea ei, fiind-că la din contră atât biserica cât și averea ei va fi predată esclusiv în posesiunea grecilor.

Prin acésta ordinațiune ministerială românii au fost puși în dilemă, ca sau sě încépă proces în contra grecilor, sau sě resigneze la dreptul lor la acea biserică.

Românii ortodocsi din cetatea Brașovului, pe deoparte nevoind, ca biserica și averea ei sě nu între în esclusiva posesiune a grecilor, éră pe dealtă parte basați pe dreptatea causei, se resolvară a începe procesul în contra grecilor.

Dar *decepțiunea lor fù amară!* Deși în decursul procesului prin acte autentice era constatat neindoelnic, că biserica din cestiune fù înființată de români și de greci pentru *românii și grecii ortodocsi*, totuși *românii în tóte trei instanțele fură respinși* cu *cererea lor de a fi admiși ca membri ai bisericei* Sf. Treimi, éră *biserica a fost declarată prin sentințele judecătoresci în mod definitiv de biserică națională grecéscă*, va sě ḑică de proprietate esclusivă a acelor câteva familii grecesci, ce se aflau în Brașov. Prin aceste sentințe a fost declarată de avere „națională grecéscă“ și donațiunea fericitului principe român Grigorie Basarab de Brancovean în preț de preste trei sute de mii floreni, lăsată în administrațiunea acestei biserici spre scopuri culturale și umanitare pentru toți crestinii din Brașov, fără deosebire de naționalitate.

Prin acésta resolvire atât de neașteptată a causei nóstre bisericesci comuna română bisericéscă a primit o *lovitură grea, lovitură de mórte.* Acea comună română bisericéscă odată înfloritóre, care o parte însemnată din averea sa a jertfit-o pentru înființarea gimnasiului și a celoralalte scóle românesci din Brașov, éră ceealaltă parte de avere a fost înghițită de cheltuelile cele mari ale unui proces atât de lung și costisitoriu; acea comună română nu are biserică, nu are avere și este în primejdie de a apune cu totul.

Ea de sine nu se mai póte ridicá la posițiunea cei compete. Membrii ei, în parte mare comercianți prin rěsboiul vamal și în consecuență prin ruinarea negoțului din Brașov odată înfloritoriu, sunt reduși în averen lor. Cu tóte acestea, pentru a și înființá o biserică demnă pentru un oraș ca Brașovul, românii din cetatea Brașovului n'au fost nepăsători, ci ei au colectat între sine o sumă óre care destul de considerabilă pentru împregiurările lor de astăḑi însě cu mult prea mică, pentru a corěspunde scopului. In acéstă tristă, chiar desparată situațiune, apelăm la bunul simț și la generositatea connaționalilor și coreligionarilor nostri din tóte părțile pentru ajutóre; avênd voie spre acest scop dela Ven. Consistoriu sub Nr. 3444.

Avem mare lipsă de ajutoriu și încă de însemnat ajutoriu.

Și sě nu se trécă cu vederea, că biserica română din Ungaria are cu totul altă însemnătate decât în alte părți, deóre-ce la noi biserica este singurul teren legal pentru desvoltare în viéța națională românéscă; éră în special comuna română bisericéscă din cetatea Brașovului, după așeḑămintele bisericei nóstre constituționale, este chemată a administrá gimnasiul scólele reale și comerciale. Comuna bisericéscă fără biserică nu póte esistá.

Desființarea comunei bisericesci ar fi o adevěrată calamitate pentru cultura poporului nostru din Brașov.

Pentru culegerea de ajutóre sunt rugați toți amicii înaintării culturii românesci, cărora spre acest scop li-se trimit liste de colectare.

Banii colectați sunt a se adresá președintelui Comitetului parochial, Părintelui B. Baiulescu în Brașov.

Brașov, în 15/27 Maiu, 1889.

Comitetul parochial român ortodocs din cetatea Brașovului.

Bartolomeiu Baiulescu, preș. *Nicolae T. Ciurcu*, *I. G. Ioan*, *Dimitrie Stănescu*, *Diamandi I. Manole* , *Costantin I. Popasu*, *George B. Pop*, *Petru Nemeș*, *Nicolae Strevoiu*, *Petra Petrescu*, *Simion Damian*, *Ioan Popea*, *Petrache M. Zěnescu*, *Nicolae Pilția*, notar.

Varietăți.

* (Dela Curte). Ḑiariul berlinez „Börsen Ztt“ comunică scirea, că precum are informațiuni din Viena, Maj. Sa monarchul nostru intenționéză ca sě denumésca de moștenitoriu al tronului austro-ungar pe fica rěposatului archiduce Rudolf. — Conform unei dispozițiuni preaînalte vĕnătórele dela Gurghiu, se vor continuá și de aici încolo decătră membrii familiei imperiale. — Archiducesa Stefania a cercetat cripta capuținilor și după o mică rugăciune la sicriul Archiducelui Rudolf a depus pe sicriu un frumos buchet de flori.

* (Himen.) Dl Iosif Magda, cleric absolut și d-șóra Lucreția Lasleu își vor celebrá actul cununiei lor la 30 Maiu v. a. c. în biserica rom. gr. or. din Fenesul de munte.

* (Asentarea.) In comitatul Sibiiului s'a făcut asentarea din 13—28 Maiu. Obligați la asentare au fost 2823 feciori, dintre cari însě aprópe jumětate și anume 1062 nu s'au presentat. Dintre cei presenți au fost declarați apți a purtá arme 581 feciori.

* („Albina“ pentru crescerea fetelor). Cetim în „Familia“: Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiiu a înscințat comitetul Asociațiunei transilvane, că adunarea generală a numitului institut, ținută la 29 Martiu a. c. a votat din suma destinată spre scopuri de binefacere 500 fl. pentru trebuințele curente ale scólei „Asociațiunii“, apoi 500 fl. cu scop, ca din acele sě se creeze 10 stipendii à 50 fl. pe anul scolastic 1889/90 pentru copile de părinți mai sěraci, care vor fi primite în internatul institutului „Asociațiunii“. Condițiunile concursului le va puté stabilí comitetul Asociațiunii fără vre o restringere, deóre-ce institutul „Albina“ nu-și reservă nici un drept. Intréga sumă dăruită de 1000 fl. s'a transpus în contul curent al Asociațiunei. Comitetul a luat act cu mulțămită. In scop de a se puté face la timp conferirea stipendiilor, secretariatul fù însărcinat de a pregătí până la procsima ședință a comitetului un proiect de concurs.

* (Oficerii la glóte.) In anul acesta se vor ține cursuri pentru oficerii, cari vor sě servéscă la glóte numai în Budapesta, și anume se vor începe în 17 Iuniu. Reflectanții, cari vor sě fie la infanterie vor primí instrucțiunea la semibrigada de honveḑi Nr. 1, ér cei cari aspiréză de oficeri la cavalerie o vor primí la reg. de husari Nr. 1 Suplicele au se aștérnă până în 8 Iuniu. a. c. n.

* (Ovațiune) Profesorul dela universitatea din Cluș Dr. Géza Entz a fost chemat de profesor la politechnicul în Budapesta. Junimea universitară din Cluș i-a arangiat din acest incident un conduct cu facle.

* (Ḑiariu nou.) O imbucurătóre scire se comunică din Bucovina. In Cernăuți va apăré cu începutul lunei lui Iuliu un ḑiariu de ḑi politic. Direcțiunea se compune din d-nii: baron Victor Stîrcea, Tudor cav. de Flondor, bar. Eudocsiu Hurmuzachi și Dr. Ioan Lupul. Felicităm pe inițiatori, și urăm viéță lungă organului menit a apěrá interesele românilor bucovineni.

* (Un ḑiar german condamnat). In ḑilele trecute s'a pertractat în Paris un proces contra ḑiariului german „Kölnische. Ztg“, din causa, că a vătěmat prin insinuațiuni pe Ioubert, directorul băncii din Paris. Tribunalul polițienesc l'a condamnat la 10,600 franci pedépsă.

* (Esposiția „maghiară“ în Viena.) Delegații reuniunei agricole rurale a reuniunei forestiere și ai ministeriului de agricultură au ținut o conferință în Pesta, cu privire la participarea la esposiția ce se va arangiá în 1890 în Viena. Participarea a fost acceptată în principiu. S'a hotărit mai departe a se intreprinde pașii necesari la comitetul esecutiv al esposițiunei vienese, ca *esposițiunea ungară sě fie separată* și sě pórte titula: *Țěrile corónei sf. Stefan*, astfeliu ca sě fie cu totul despărțită de celelalte țěri cislaitane. Tot deodată s'a pus de condițiune, ca esposițiunea ungară sě-și aibă cercul seu de activitate autonom cu o comisiune autonomă. Preliminariul cheltuelilor s'a ficsat cu 20,000 fl.

* (Esposiția din Paris). După cum cetim în „Românul“ dl Bibescu, comisariu general român la esposiție a dat în 30 Maiu séra în cârciuma românéscă un prânḑ la care au asistat mai mulți bărbați distinși ai Franciei.

Dl Bibescu a rostit un discurs în care a ḑis în substanța: „Ca român, vě esprim profunda nóstră gratitudine. Poporul român a voit sě accepte invitația Franciei; el a înțeles, că trebue sě ia parte la lupta pacinică a inteligenței — în care nu se scie ce sě se admire mai mult — a locuinței minunate pregătită de Francia óspeților sei s'au al produselor datorite muncei și geniului națiunilor. Sunt d-nilor măndru de a fi ací stegarul țěrei mele, mândru de a fi trecut cu dênsa peste tóte pedecile, mândru de a fi încă o modestă trăsură de unire între patria română și patria francesă. In urmă principele a ridicat un toast în onórea d-lui Carnot, și altul în care s'a esprimat astfeliu: „Béu în sănětatea Franciei, care decând cu nenorocirile sale nemeritate, nu înceteaza de a lucrá și de a se mărí în sinul păcii ce o asigură de trei ani în lumea civilisată. (Lungi aplause). Ca rěspuns, dl Tirard mulțămesce comisariului general român pentru cuvintele sale binevoitóre; face elogiul dlui Bibescu spunêndu i scumpul nostru compatriot, cu tóte că e român.“ Președintele consiliului ridică în urmă un toast pentru prosperitatea României, sora Franciei, și care realiséză tóte progresele sciinții moderne fără a perde nimic din caracterul seu oriental, a căruí esposițiune e un specimen atât de interesant, musica lăutarilor a cântat în timpul banchetului.

Bibliografic.

A eșit de sub tipariu „*Catechese*“ pentru pruncii scolari din scólele elementare poporale. După Georgiu Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg de *Titu Budu* paroch gr. cath. în Sat-Șugatag, protopopul district. Mara etc. Edițiunea II. Gherla, proprietatea și editura „Cancelariei Negruțiu“ 1889. Prețul 1 fl.

„*Lumina pentru toți*“, revistă pedagogică, apare în Bucuresci de două ori pe lună, calea moșilor. Nr. 138. director Eniu Băltean. Abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 21 și 22. anul IV, 1—30 Aprile e următoriul: Afacere de abonament, Redacția. — Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți ómeni mari, adunate de Christ St. Reverean. — Din metodica sciințelor matematice în scóla primară, de V. Gr. Borgovan, profesor de pedagogie la scóla normală superiórá de institutori din Bucuresci — Ḑece porunci pentru mame „Gaz. Pop.“ — Literatura populară, (din mica-mi colecțiune) Christ. St. Reverean — Didactica Magna, de Amos Comenius, tradusă în românesce de Petru Gârbovicean dr. în filosofie și pedagogie, profesor de filosofie la seminariul central și de limba română la scoala normală a societății din Bucuresci. — Cântece populare, culese de Gh. Gheorghiu, învěțătoriu în comuna Călinești-Botoșani. — Lucrul manual în scólele primare, conferința ținută la ateneul din Bucuresci, în séra ḑilei de 4 Martiu 1889 de dl Serafim Ionescu, revisor scolariu. — Schițe din istoria pedagogiei, continuate de St. Roscior. — Organisația clerului, Eniu Băltean — Educațiunea de sine însuși, (Convorbiri literare), M. Strajan — Bugetul scólelor rurale, E. B. — Pedagogia sau teoria educațiunii, a metódelor și a disciplinei, de E. B. — Sciința la îndemâna tuturor, sau viața omului și a animalelor, Edem. — Congresul didactic — Două cărți bune. — „Gutinul“ și românii din Maramurěș. — Rotațiunea institutorilor urbani, Eniu Băltean. — Statistica scólelor poporale din Transilvania, Banatul românesc și din țara unguréscă în anul scolariu 1886—87, publicată de ministeriul unguresc. — Diverse.

Colectă

pentru nenorociții prin foc în comuna Ernea-săsésca.

(Urmare.)

A mai contribuit:

1. Preacuviosia Sa dl archim. și ases. cons Dr. Ilarion Puscariu	2 fl. —
2. P. O. D. dir. seminarial Ioan Hannia	5 fl. —
3. P. O. D. ases. cons. Z. Boiu . .	1 fl. —
4. P. O. D. „ „ M. Lazar	1 fl. —
5. Preast. D. „ „ și căp. ces. reg. în pens. P. Lucuța	1 fl. —
6. Preast. D. advocat Dr. Octavian Russu	1 fl. —
7. Preast. D. advocat și jude de tablă în pens. A. Cimponeriu	1 fl. —
Suma .	12 fl. —
Până acum cu totul	136 fl. —

Loterie.

Sâmbătă 1 Iuniu 1889.

Buda: **35** **64** **24** **48** **18**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Iuniu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.48
Napoleon	$9.43^1/_2$	9.42
100 marce nemțesci	58.05	58 05
London (poliță pe de trei luni)	118.65	118.80

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu. — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 1:—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 57 Sibiiu, Joi 25 Maiu (6 Iuniu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Maiu.

Începe a se face tot mai multă lumină în peninsula balcanică.

Statele, cari păreau, că și au identificat interesele lor cu Austro Ungaria, încep a-și dá tot mai mult pe față tendințele, ce le nutresc pentru independința lor, și bărbați ca Ioan Brătianu și Garașanin trebue sĕ facă loc curentului, de care e condusă opiniunea publică în România și Sêrbia.

Cu sinceritatea, ce ne caraterisézâ pe noi românii, am spus în nenumĕrate rênduri, că opiniunea publică din România și din Sêrbia dă fórte mult pe aceea, cum sunt tractați românii și sêrbii cei din Austro-Ungaria și în special cei din Ungaria.

Opiniunea publică a românilor și a sêrbilor este, că trebile ar puté merge mai bine ca cum merg acum, și acestui sentiment au fost românii totdeuna interpreți.

Până când ministrul de culte al nostru dela tribună susține, că dênsul este ministrul tuturor confesiunilor și libertatea trebue dată tuturor, în mĕsura, în care o cer interesele lor, pe atunci în provincie, fie care cercetătoriu de scóle, fie-care inspector 'și ține de a sa datorință, ca sĕ privegheze numai cum merge tréba cu limba maghiară, cum și-o insușesc invĕțătorii și copii, apoi alte lucruri sunt lucruri de mâna a doua.

Și tóte aceste numai pentru de a vêná ei popularitate falsă, care e binevĕdută de curentul șovinist de ađi.

Este încă în próspĕtă memoriă a cetitorilor noștri, ce amărăciune a produs în cercurile maghiare rescriptul ministrului de culte în causa invĕțărei limbei maghiare.

Unisono a condamnat tótă presa procederea ministrului, deși din punct de vedere practic este deja acceptată influința binefăcĕtóre ce o are limba germană cu deosebire pentru cariera militară, e recunoscută.

Dar și cultura maghiară ca atare s'a desvoltat pe basa culturei germane; opurile lor sunt parte mare după acele isvóre, și nu e posibil ca ađi, ori cât de puternic ar fi sentimentul național în maghiari, ei sĕ dea inainte numai pe temelia ce o au ei în cultura lor, fără ajutoriul literaturei germane sau altei limbi mai înaintate.

Și încă mĕsurile ministrului se estind numai asupra gimnasiilor, pe când mĕsurile, ce se iau pentru lățirea și învĕțarea limbei maghiare la noi se estind asupra sêrmanelor scóle poporale, asupra acelor scóle, ai căror fii nu au lipsă neapĕrată se scie limba maghiară, ori altă limbă, ci au lipsă sĕ fie impretiniți cu ideile morale, cu cunoscințe, cari sĕ le deschidă ochii inimei și ai minții.

Suntem cu mult mai loiali cetățeni noi, decât ca sĕ ne opunem legilor votate și sancționate, dar dacă observăm, că mari scăderi provin din forțarea invĕțărei limbei maghiare, scăderi, cari le vor simțí generațiunile viitóre, numai datorința de cetățeni onesti credem că ni o implinim.

Bărbați de mare valóre ai maghiarilor ne spun, că mult s'a făcut pentru limba maghiară, dar nu s'a făcut atâta ca sĕ între pausă. Ca ómeni ce iubim adevĕrul sĕ admitem indreptățirea, ce o au ei de a-și cultivá limba, și dacă recunóscem indreptățirea acésta a lor, credem, că tot atât de cu drept este ca și noi sĕ ne intărim limba în scólele nóstre, sĕ o facem plăcută celor ce din légăn n'au fost dedați sĕ audă numai pre aceea, și nu pe altă, și e timp perdut timpul, ce se folosesce cu învĕțarea unei limbi, dela care nu ai folos cât e negru sub unghie bunăóră la munte, păscând oile, sau la câmp, ținênd de córnele plugului. Alta e pentru inteligința superióră, care și altfeliu — mai ales noi românii, unul ca unul vorbim perfect câte 2—3 sau și mai multe limbi, alta pentru cei ce vor vení ađi mâne în legătură cu statul și organele lui, și cari nu pot trăí fără a o scí și cunósce, dar pentru țĕrani, pentru fii țĕranilor e mult timp perdut și anii din copilărie nu e ertat sĕ fie ocupați cu ocupațiuni, dela cari sĕ nu tragi folos.

Trăit-au românii sute de ani în pace cu maghiarii, luptat au — la olaltă contra turcilor și contra tatarilor — și se înțelege — au cu mult mai bine ca ađi, de când s'a inventat parola: maghiarisare.

Pentru-ce sĕ nu fim noi toți cetățeni egali, pentru ce tocmai scólele naționalităților sĕ fie silite a mai învĕțá o limbă, pecând cele maghiare au de ajuns cu limba lor? La acésta până ací nu am primit nici odată rĕspunsul cuvenit, fără am primit rĕspunsuri, cari au inăsprit relațiile între noi aici, și drept consecințe statul nostru perde pe aliații sei naturali, perde pe români și pe sêrbi, și ori cât de puternică e Austro-Ungaria, încungiurată de lanțurile panslavismului și ale pangermanismului, tot trebue sĕ țină cont și de aceste state mici, dar viguróse și cu multă putere de viéță.

Programul nostru e programul păcii, și nu ne lăsăm nici odată răpiți de furiile momentului, când e vorba de a nivelá divergințele, ce sunt ađi și cari numai funeste pot devení, cea ce s'ar putea evitá ușor.

Mai multă bunăvoință și mai mult simț de dreptate și lucrurile vor vení în ogașa cea bună, cea ce dorim și pentru-ce luptăm de ani de đile — până acum fără succes!

Revista politică.

Intre desbaterile mai importante din dieta ungară în timpul din urmă semnalăm desbaterile asupra raportului comisiunei referitóre la încheerea socotelelor pe anul 1887.

Referentul comisiunei arată în decursul vorbirei sale, că socotelile finale presentă o sumă de 16 milióne fl. mai favorabilă, decât cum s'a presentat în buget și cere ca regimului sĕ-i se dea absolutoriu. Contra acestei propuneri vorbesce Madarász, accentuând, că partidul lui e în protivă de a i se dá absolutoriu din motive politice. După-ce mai vorbí însĕ și președintele comisiunei și luând în apĕrare raportul și ministrul de finanță Weckerle i-se dete absolutoriul guvernului.

Terminul convocărei delegațiunilor pare a fi cu totul stabilit pe 22 Iuniu. Din partea guvernului nostru încă nu sunt date în publicitate perspectivele credite, ce se vor cere ca sĕ le voteze delegațiunile, guvernul vienes însĕ, după scirile de până acum va cere credite însemnate; nici aceea încă nu e cunoscut, dacă ambele guverne, respective dacă conferințele ministeriale comune sunt învoite asupra tuturor creditelor, ce se vor asterne delegațiunilor.

Tema de predilecțiune, ce o desvóltă presa europénă e discursul țarului rusesc cu ocasiunea prânđului de gală, dat în onórea óspelui seu, a principelui Nichita de Muntenegru în care a accentuat adecă: „Beau în sănĕtatea principelui de Muntenegru, a unicului amic sincer și credincios al Rusiei.“

In fața acestei enunciațiuni grave se pune întrebarea, cum rămâne cu amiciția Germaniei și în special cu a tinĕrului împĕrat german, care a visitat Petersburgul îndată după suirea sa pe tron; cum rĕmâne cu întâlnirea ce din nou s'a proiectat a se face între acesti doi monarchi, prin întórcerea visitei dela Petersburg. Principele de Bismarck a accentuat în vorbirea sa politică, cumcă raporturile cu Rusia sunt cât se póte de amicabile; s'au schimbat óre acéstă politică și aceste raporturi, ca Germania sĕ fie esclusă dintre pretinii Rusiei, pentru-că ea e în pretenie cu Austro Ungaria și cu Italia, puterile centrale, ce țin în cumpĕnă ecuilibrul Europei.

Și mai mult, cum rĕmâne cu politica între Rusia și Francia. Acésta nu e unită cu nici una dintre puterile centrale, ea merge numai pentru sine și contézâ numai la puterile sale. Francia a dovedit în atâtea rênduri, că crede în fidelitatea Rusiei,

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

După notița acésta de mare înteres pentru istoria nóstră bisericéscă, căci din asemenea notițe trebue sĕ construim noi istoria bisericei nóstre din vécul trecut, urméză mai multe sentențe, pe cari le reproducem aici:

Precum este cercelul de aur în nările porcului, așa este frumseța muerei fără omenie.

Rădăcina învĕțăturei este amară, éră rodurile sunt dulci.

Numai mortul póte sĕ biruéscă pe pochtă.

Nu ve mirareți de cei ce cad, ci trebue se ve mirați de cei ce stau.

Vai de picióreIe ce pórtă trup de nevoe și cap făr de minte.

Mincinoși sunt cei cari se jóră de multe ori în đi.

Precum apa, de ar fi cât de curată nu póte sĕ albéscă o haină négră, așa nici învĕțătura cea bună nu póte schimbá firea cea rea.

Cel ce are bunătate, are de tóte, ér cel ce are rĕutate, piarde-va și ce i se pare că are.

După acestea urméză pe 6 foi: „Povestea lui Archierie cu nepotul seu Anadan.“

Manuscriptul acesta nu este legat.

Dela „Viața sfântului Grigorie“ lipsesce fóia primă.

Spre a se pricepe notițele dela acest tractat reproducem sfêrșitul:

. . . .

. . . . Și sfintele Móște ale acestui sfânt Grigorie se află pe deplin aici în țara românéscă, la sfânta mânăstire: ce se chiamă Bistrița, care este făcută din temelie de rĕposatul Banul Barbul Craiovescul. Deci acest ban Barbul cu multă cheltuială au adus aceste sfinte Móște la acéstă sfântă Mânăstire, ce se află și până astăđi făcătoriu de minuni. Precum și acéstă sfântă mânăstire de multe primeșdii este ferită, și pămêntul acesta multă folosință are, și cine merge la sfântul cu smerenie și cu credință, află folosință și tămăduire atât trupesce, cât și sufletesce. Cu ale preacuvinsului teu Grigorie rugăciuni Chse Dumneđeule miluește-ne și ne mântuesce pre noi. Amin.

Și am scris eu logofĕt Mateiu Voileanu în sat în Șoimușul-românesc, în anul 1767 în luna lui Novembre.

Plinindu-se 31 de ani, de când am fost și eu la acea St. Mânăstire, fiind atunci anul 1736.

După tractatul „Epistolia, care a căđut din ceriu, care tractat la început nu are foile, aflăm următórea notiță:

Scrisam eu logofĕt Mateiu Voileanul, anul 1818.

După frumósa poveste a lui Archirie cu nepotul seu Anadan aflăm observarea următóre:

„Și am scris eu logofĕtul Mateiu Voileanu cu îndemnarea soției mele Mărinca, șeđênd în Șoimușul românesc, anul 1768 Febr. 27.

Manuscriptul V.

Manuscriptul acesta pe 99 de foi conține 926 de sentențe, cari pórtă titlul: „Pilde filosofești de pe limba cea próstă grecească tălmăcite românesce.“

Sentințele nu s'au terminat aici, deóre-ce după sentența cu numĕrul 926, din jos la călcâiu aflăm cuvêntul: *„Povara“*, dovadă, că sentența, care a urmat s'a început cu cuvêntul acesta. Câte vor mai fi fost, nu putem scí.

(Va urma.)

şi încă s'a dovedit, când Rusia era mai strimtorată în privinţa financiară; ér Rusia încă nu a rĕmas îndĕrĕt în privinţa manifestaţiunilor de încredere şi loialitate. Ce eveniment a putut sĕ întrevină pentru ca sĕ se schimbe deodată situaţiunea politică?!

Dar sĕ facem loc sĕ vorbéscă presa şi altfeliu amintim, că ḑiarele din capitala regatului nostru nu tresc temerea, că pacea numai cu greu va puté fi manţinută. „Nemzet" procede la acésta aserţiune, luând drept punct de mânecare turburările din Serbia, cari ii sunt Rusiei un moment binevenit, pentru-ca sĕ aibă prilegiu a intrá în acţiune, unde principatul muntenegrén va jucá o rolă fórte însemnată.

Cam pe aceeaşi córdă ḑic şi ḑiarele vienese. Ele nu pot vedé acésta apropiere atât de intimă între Rusia şi Muntenegru, pe timpul când în statul vecin Sêrbia tóte acţiunile se desvóltă în formă ostilă politicei, ce o a urmărit monarchia nóstră în Orient.

Ḑiarele germane, luând act despre acésta enunciaţiune ḑic, că toastul ţarului este un presemn deciḑĕtoriu al actualei situaţiuni nesigure europene. „Naţional Ztg" scrie între altele: La prima vedere toastul ţarului presentă un simtom de tot pacinic, deóre-ce Rusia, care are aliat numai pe Muntenegru, nu se póte gândí la intreprinderi rĕsboinice. Pe de altă parte însĕ representă toastul şi un loc de combinaţiuni mai puţin îmbucurătore. Rusia numai póte suportá actuala stare de lucruri şi oftatul ţarului e un vestitoriu al combinaţiunilor, cari ţintesc la nimicirea ecuilibrului europén.

Ori-cum s'ar comentá, însĕ ecuilibrul europén pare a se stabilí tot mai tare. Din cercurile, cari stau aprópe de curtea din Berlin, vine scirea, că Maj Sa monarchul nostru va intórce visita împĕratului Wilhelm la începutul lunei August şi totdeodată ca semn de o distinsă pretinie, 'l va invitá pe împĕratul german ca împreună sĕ se rentórcă la Viena, unde va petrece Wilhelm ca cel mai adict pretin al Maj. Salo monarchului nostru.

Sinodul eparchial din Arad.

In şedinţa a V-a se continuă cu raportul comisiunei scolare, carea cu privire la raportul senatului scolariu dela Oradea-mare, propune şi sinodul ia la cunoscinţă:

Că acest senat a ţinut 7 şedinţe în decursul anului 1888 şi sub 225 numeri a resolvit tóte obiectele avisate prin statutul organic la competenţa sa; că pe teritoriul consistoriului din Oradea-mare sunt 238 de scóle, provĕḑute cu 215 învĕţători, ér 23 de staţiuni învĕţătoresci sunt vacante, 118 învĕţători au cualificaţiunea cerută de lege, ér 97 nu; că 73 învĕţători sunt aplicaţi numai în mod provisoriu.

Cu privire la frecuentaţiunea scolară se constată, că prunci obligaţi la scóla cuotidiană au fost în decursul anului 1887/8: 15.366, ér la scóla de repetiţiune: 5030, dintre cari au cercetat scóla cuotidiană regulat 7086, ér scóla de repetiţiune 381; la esamen au fost de faţă şi au arĕtat progres în instrucţiune în scóla cuotidiană 5600, ér în scóla de repetiţiune 120.

Sinodul la propunerea comisiunei luând aceste date la cunoscinţă avisézĕ consistoriul sĕ elaboreze un regulament pentru visitătorii de scóle, ţinênd cont şi de cele cuprinse în conclusul sinodal de sub Nr. prot. 100 ex 1888, care regulament sĕ-l subştérnă procsimei sesiuni sinodale pentru a se puté regulá cât mai bine frecuentaţiunea scolară.

Arĕtarea consistoriului, că la scólele strĕine au frecuentat anul trecut prelegerile 726 de elevi de ai nostri, şi că toţi au fost instruiţi în doctrina religiunei, se ia la cunoscinţă.

De asemenea se ia la cunoscinţă raportul consistoriului despre visitarea scólelor, despre ţinerea conferinţelor învĕţătoresci, despre ameliorarea dotaţiunei învĕţătoresci în 6 comune, despre paşii intreprinşi pentru deplinirea staţiunilor învĕţătoresci vacante, şi despre resolvirea causelor disciplinare învĕţătoresci.

Se pune la ordinea ḑilei apoi raportul comisiunei epitropesci, carea propune, şi sinodul în general ia la cunoscinţă raportul consistoriului din Arad, ca senat epitropesc.

In special sĕ ia la cunoscinţă, că la acest senat au incurs 1151 esibite în decursul anului 1888 şi pe lângă cele rĕmase din alţi ani s'au resolvit 1222, că s'au revĕḑut 1257 raţiocinii bisericesci, scolare şi fundaţionale, că s'au dat oficiilor protopresbiterali inviaţiunile necesare pentru rectificarea cărţilor funduare ale realităţilor bisericesci şi scolare, unde s'a aflat acésta de trebuinţă, că s'a cumpĕrat o casă de arêndă în piaţa pescelui cu suma de 15.085 fl. 50 cr.; că s'a adaptat de nou casa de arêndă a fondurilor diecesane din piaţa Tököly din Arad, că s'a revĕḑut şi aprobat raţiociniul mânăstirii Hodoşiu-Bodrog, că s'a încassat competenţa de 50 procente dela societatea de asigurare după premiile încassate din asigurarea realităţilor bisericesci şi scolare conform contractului încheeat cu acésta societate.

S'au censurat şi aprobat raţiociniul fundaţiunei „Elena Ghiba Birta," al fundaţiunei „Zsiga" din Oradea-mare, şi al tipografiei diecesane, s'au intreprins paşii de lipsă pentru pertractarea lăsămêntului „Teodor Pap" din Lugoşiu, şi s'a făcut disposiţiunile necesare pentru inactivarea acestei fundaţiuniuni.

Raportul asesorelui dela senatul epitropesc Petru Truţa despre unele defecte observate în ducerea socotelilor comunelor bisericesci la propunerea comisiunei se transpune ambelor consistorie spre folosire la regulările, ce se vor aflá de necesare a se intreprinde.

În şedinţa a VI-a, după-ce presidiul presentéză unele esibite deputatul Iuliu Vuia face următórea propunere: considerând că în statul învĕţătoresc nu esistă gradaţiuni pentru înaintare, — spre a încuragiá zelul învĕţătorilor sĕ se întroducă comisari didactici permanenţi pentru esamenele anuale, pentru conferinţele practice şi pentru grădinile de pomărit.

Sinodul transpune acésta propunere ambelor consistorie spre studiare ca material.

Se continuă raportul comisiunei epitropesci, carea arată starea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane administrate de senatul epitropesc al consistoriului din Arad la finea anului 1888, de asemenea arată comisiunea, că scontrând cassa consistoriului din Arad s'a convins, că tóte fondurile şi fundaţiunile diecesane sunt în cea mai bună ordine, că numerariul, libelele şi papirele de valóre aflătóre în cassele verthaimiane ale eparchiei corĕspund pe deplin cu ḑiariul cassei, că obligaţiunile şi tóte documentele se află în cea mai bună ordine.

Sinodul luând acest raport la cunoscinţă, dă consistoriului din Arad absolutoriu pentru administrarea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane pe timpul dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1888.

De asemenea la propunerea comisiunei se ia la cunoscinţă starea fundaţiunei „Elena Ghiba Birta" cu finea anului 1888.

La propunerea comisiunei sinodul enunţă ca conclus:

Pentru a se introduce uniformitate şi a se puté regulá şi ţiné mai uşor în evidenţă încassarea contribuirilor diecesane atât faţă de parochii, cât şi faţă de preoţi în privinţa tacselor: contribuţiunea de 1 cruceriu de suflet, tacsa de 50 de cruceri dela cununii, apoi tacsele de membru la fondul preoţesc şi alte competinţe, — se avisézĕ ambele consistorie a pregătí şi trimite la tóte oficiile protopresbiterale spre folosire oficiósă ḑiariu şi carte de evidenţă, parafate despre datorirea şi încassarea la cassa consistorială a sumelor incassate.

Ḑiarele incheeate la finea anului oficiile protopresbiterale sĕ se îndatoreze a le subşterne consistoriului pentru vidimare şi provedere cu clausula de aprobare, ér încât pentru administrarea banilor oficioşi se decide, ca sumele întrate sĕ le substérnă oficiile protopresbiterale în fie-care lună.

După-ce la propunerea comisiunei epitropesci se resolvesc unele petiţiuni, sinodul votéză bugetul consistoriului din Arad pe anul 1889.

In şedinţa a VII-a se pune la ordine raportul comisiunei epitropesci asupra raportului epitropesc dela consistoriul din Oradea-mare, şi sinodul la propunerea comisiunei ia la cunoscinţă, că acest senat în decursul anului 1888 a ţinut 7 şedinţe, în cari sub 168 de numeri a resolvit tóte obiectele aparţinĕtóre la competenţa sa, şi că a luat disposiţiunile necesare pentru încasarea contribuirilor diecesane, şi că a revĕḑut socotelile bisericesci.

Comisiunea arată starea fondurilor şi fundaţiunilor diecesane, administrate prin consistoriul din Oradea-mare, şi sinodul luând acésta la cunoscinţă dă absolutoriu senatului epitropesc dela consistoriul din Oradea-mare pe timpul dela 1 Ianuariu 1888 până la 31 Decembre 1888, şi tot deodată votéză bugetul consistoriului din Oradea-mare pe anul 1889.

Se pune la ordinea ḑilei alegerea unui asesor referinte la senatul epitropesc al consistoriului din Arad, şi se alege Demetriu Antonescu, advocat în Arad pe restul periodului actual.

Cererea mai multor locuitori din Checheş de a li se vinde o realitate aparţinĕtóre fundaţiunei fericitului „Teodor Pap", la propunerea comisiunei, făcută prin raportorul Ioan Beleşiu se transpune consistoriului din Arad pentru studiare, avênd a substerne în acésta cestiune sinodului procsim o propunere motivată.

Cu privire la propunerea făcută de deputatul Iuliu Vuia de a se organisá conferinţele învĕţătoresci sinodul decide, că acésta propunere sĕ se transpună ambelor consistorie spre studiare.

Propunerea deputatului Dr. Georgiu Popa: că consistoriile sĕ erueze, dacă fie-care parochie şi-a primit cu ocasiunea segregării competinţele preoţesci şi învĕţătoresci, — se transpune ambelor consistorii pentru efeptuire.

Cererea mai multor parochieni din Remetea pentru deplinirea parochiei a dóua de acolo se transpune consistoriul pentru resolvire competentă.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei bugetare, carea prin raporotrul ei Georgiu Cojocariu propune, şi sinodul staveresce bugetul cassei pentru deputaţii din districtul consistoriului din Arad în suma de 830 fl. 05 cr.; ér pentru deputaţii din districtul consistoriului din Oradea-mare în suma de 491 fl.

Conversiunea bonurilor rurale transilvane.

Faţă de o declaraţiune a fostilor oficiali de cassă şi a unui articol publicat în acésta afacere în Nri 98 şi 99 ai „Tribunei" din a. c. noi credeam, că raportul despre decurgerea desbaterilor sinodale referitóre la acest obiect va dá lumină satisfăcĕtóre în cestiune, ni se cere însĕ cu insistinţă din partea mai multor deputaţi sinodali, ca drept rĕspuns la acesti articoli publicaţi sub binesunĕtoriul titlu: „*Moralitatea publică la noi*" se publicăm raportul consistoriului făcut în acésta privinţă către sinod, ce s'a cetit în tótă estensiunea sa cu ocasiunea desbaterei.

Raportul sună astfeliu:

Consistoriul archidiecesan ca senat epitropesc în afacerea convertirei bonurilor rurale transilvane în valórea nominală de 525,000 fl. m. c. efeptuite în anul 1886 prin oficialii cassei archidiecesane Constantin Stezar şi Eugen Brote în urma mandatului consistorial dto 11 Ianuariu 1886 Nr. 151 pe basa raportelor eficiului cassei din 21 Februariu 1887 Nr. 22 ex 1886 şi din 29 Novembre 1887 Nr. 210, precum cu privire la observările comisiunei esmise pentru censurarea acestei afaceri cuprinse în raportele de pres. 16 Octobre 1887 Nr. 5487 şi de pres. 6 Maiu 1888 Nr. 2629, avênd în vedere şi conclusul sinodal din anul 1888 Nr. 128 în şedinţa ordinară de aḑi a aḑus următórea

Hotărire:

I. Convertirea plănuită de acest consistoriu cu hotărirea sa din 11 Ianuariu 1886 Nr. 151 nu s'a efeptuit între marginile mandatului consistorial întru atât încât oficialii cassei însărcinaţi cu esecutarea convertirei, la cumpĕrarea scrisurilor fonciare ale băncii hipotecare, ale băncei comerciale pestane şi ale primei casse de păstrare patriotice din Pesta, încontra mandatului precis consistorial au trecut preste cursul macsimal hotărit de consistoriu şi au cumpĕrat scrisurile cu un preţ cu mult mai mare, şi anume scrisurile băncei hipotecare cu câte 50 cr. ale primei casse de păstrare patriotice Budapesta cu 1 fl. 50 cr; ér ale băncei comerciale pestane cu 2 fl. 50 cr. mai scumpe la sută, ceea-ce la 375.000 a pricinuit o erogare neintemeiată şi nejustificată din cassa fondurilor archidiecesane în sumă de 5625 fl. v. a

Au trecut preste mandatul consistorial şi cu aceea, că au cumpĕrat 12.000 scrisuri fonciare de ale institutului de credit fonciar din Sibiiu cu 6% fără ca consistoriul sĕ fi reflectat la aceleaşi încă într'un timp, când acestea notau un curs ridicat, pe când cumpĕrându le la începutul convertirei, ce au inscenat o deja la 29 Ianuariu 1886, ori chiar în luna lui Februariu numai puteau face şi aici o economisare de cel puţin 1 fl. la sută, preste tot dar 120 fl.

In urma acestora:

II. Fostii oficiali de cassă Constantin Stezar şi Eugen Brote se îndatorézĕ a rebonificá în cassa consistorială suma de 5625 fl. v. a., cinci mii şese sute doue ḑeci şi cinci floreni, ca sumă diferenţială cu cât au dat mai mult în preţul scrisurilor fonciare peste cursul macsimal, staverit de consistoriu în mandatul din 11 Ianuariu 1886 Nr. 151.

Incât pentru cumpĕrarea scrisurilor fonciare d'ale institutulni de credit fonciar din Sibiiu în valóre nominală de 12.000 fl. fără mandat consistorial, cu privire la starea acestor valori, ce dovedesc şi de present o tendinţă de a cresce în valóre, deşi la acuirarea lor după cum s'a arĕtat mai susu se putea face óre-şi care-va economisare: acuirarea o află de aceptabilă.

Motive:

Consistoriul la propunerea oficiului de cassă, în şedinţa sa din 11 Ianuariu 1886 sub Nr. 151, încuviinţând a se vinde bonurile rurale transilvane ce se aflau în fondurile archidiecesane în valóre nominală de 689 860 fl. m. c. încă a hotărît totdeodată, ca pe preţul acestora sĕ se cumpere scrisuri fonciare dela următórele institute de credit, şi anume:

1. 125.000 fl. à 5% dela institutul de credit fonciar maghiar din Budapesta;
2. 125.000 fl. à 5% dela banca comercială din Pesta;
3. 125.000 fl. à 5% dela cassa de păstrare patriotică din Pesta;
4. 125.000 fl. à 5% dela banca hipotecară pestană;
5. 100.000 fl. á $5\frac{1}{2}$ % dela institutul de credit fonciar din Sibiiu şi
6. 50.000 fl. à 6% dela institutul de credit şi oconomii „Albina" din Sibiiu, staverind pentru ambele operaţiuni: vindere şi cumpĕrare cursul minimal şi macsimal şi anume la vindere de 103 fl., ér la cumpĕrare:

a) pentru banca comercială din Pesta 99.50,
b) pentru cassa de păstrare patriotică pestană 99,
c) pentru banca hipotecară pestană 99,
d) pentru scrisurile creditului fonciar din Sibiu a $5\frac{1}{2}$ % cu 100.50; ér
e) pentru „Albina" 100. —

Oficiali cassei însĕ cari au fost însărcinaţi cu aceste operaţiuni s'au pus şi făr a mai asteptá mandat consistorial deja la 29 Ianuariu 1886 au şi vêndut 300.000, la 4 Februariu 100.000; ér la 20 Februariu 125.000 bonuri rurale transilvane tóte cu cursul limitat de 103 fl. 25 cr.; pecând cursul acelora la bursa din Budapesta era la 29 Ianuariu 103 fl. 40 cr; la 4 Februariu 103 fl. 75 cr; ér la 20 Februariu deja 104 fi. 25 cr; ér la bursa din Viena 104 fl. 50 cr; — au cumpĕrat însĕ scrisuri fonciare în valóre nominală de 537.000 cu suma de 541.04 fl. şi anume;

1. fl. 125.000 dela banca hipotecară ungară à 100 fl. cu 99 fl.	125.000 fl. --
2. fl. 100.000 d·la institut de credit fonciar din Sibiiu à 5½% à 100.50 fl. cu	100.500 fl. —
3. fl. 125.000 dela cassa de păstrare patriotică pestană à 100.50 cu	125.625 fl. —
4. fl. 125.000 dela banca comercială pestană à 102 fl. cu 99 fl. 50 cr.	127.500 fl. —
5. fl. 50.000 dela „Albina“ à 100 fl. cu	50.000 fl. —
6. fl. 12.000 scrisuri fonciare dela institutul de credit fonciar din Sibiiu cu 6% à 103·50 cu	12.420 fl. —
la olaltă cu	541.045 fl. —

pecând dacă se ţineau strêns de mandatul consistorial nu puteau sĕ cumpere scrisurile fonciare dela banca hipotecară, dela cassa de păstrare patriotică din Pesta şi dela banca comercială din Pesta numai cu cursurile de 99, pentru valorile dela banca hipotecară şi cassa de păstrare patriotică din Pesta şi cu cursul de 99 fl. 50 cr. pentru valorile băncei comerciale pestane ceea ce dă o diferenţă de 5625 fl. v. a.

La rebonificarea acestei diferinţe au trebuit constrinşi tostii oficiali din acel motiv, că nu au arĕtat cu nimic necesitatea de a fi trebuit a se abate dela conclusul consistorial; că în mandatul consistorial, fiind staverit macsimul cursului cu care au putut sĕ cumpere, dela acela fără învoirea consistoriului nu s'au putut abate; că la vinderea bonurilor rurale, ţinêndu-se morţis de mandat — deşí efectele acestea notau la bursă un curs mai culant şi aşa se putea efeptuí o crescere de preste 6000 fl. şi totuşi dela acésta au predescins, trebuia per consecuentiam sĕ l observeze şi la cumpĕrare; că vênḑarea efectuindu-o în 29 Ianuariu, 4 şi 20 Februariu, cumpĕrătura au făcut o fără temeiu mai întârḑiată adecă la 2, 8, 12, 20 Februariu şi 16 Martiu 1886; că despre tóte aceste operaţiuni, abia după trecerea unui an dela primirea mandatului au raportat, prin ce iau detras consistoriului de a puté luá mĕsuri de indreptare, şi mai ales că prin purtarea volnică a numiţilor oficiali nici nu a mai putut dispune cumpĕrarea altor efecte publice de preţ mai moderat.

Din tóte acestea a trebuit sĕ resulte condamnarea numiţilor la rebonificarea diferinţii, ce s'a arătat între cursul cumpĕrărei şi între cursul macsimal staverit de consistoriu, şi acésta cu atât mai vêrtos, cu cât cumpărătura s'a făcut chiar şi preste cursul dilei, cu carele după-cum afirmă ar fi cumpĕrat, şi anume la scrisurile fonciare ale bancei comerciale din Pesta, cumpĕrându-se acestea în valóre nominală de 125.000 fl. à 102 cu suma de 127 500 în 20 Februariu 1886, pecând acestea la datul acum numit, notând la bursă numai 100.25 se puteau acuirá cu 2187 fl. 50 cr. mai eftin, adecă cu 125.312 fl. 50 cr.

Cumpĕrarea scrisurilor fonciare dela institutul de credit fonciar din Sibiiu în valóre nominală de 12.000 à 103·50, deşí acésta cumpĕrare s'a făcut fără mandat consistorial, cu privire la starea favorabilă a acelora de aḑi a fost a se acceptá.

Acésta hotărire se va esecutá numai după-ce va fi luată la sciinţă din partea venerabilului sinod archidiecesan.

Sibiiu din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc, ţinută la 15 Aprile, 1889.

Convocare.

P. T. membrii ai reuniunei învĕţătoresci din despărţĕmêntul Sibiiu sunt prin acésta invitaţi a participá la adunarea generală de despărţĕmênt, ce se va ţiné Vineri 9 Iuniu a. c. în Sibiiu cu următoriul

Program:

1. Deschiderea şedinţii prin presidiu la órele 10 a. m. în localul scólei parochiali din suburbiul Iosefin.
2. Raportul comitetului şi eventuale comunicări presidiali şi propuneri
3. „Pomişorul“ pe basa cărţii de lectură, prelegere de Ioan Mera.
4. Care este causa pentru care grădinile scolare nu se sporesc şi pentru ce unii invĕţători, avênd pământ pentru grădina de scólă, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit şi ce mĕsuri ar fi a se luá pentru a dá un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu. Reflecsiuni asupra acestei teme din partea invĕţătoriului Ioan Popoviciu.
5. Curenţii.

Din şedinţa comitetului reuniunii învĕţătoresci din despărţĕmêntul Sibiiu, ţinută în Sibiiu la 20 Maiu, 1889.

Presidiul reuniunei.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Scirile despre starea sănĕtăţii Maj. Sale împĕrătesei regine sunt îmbucurătóre. Cura dela Wiesbaden a avut o influinţă binefăcĕtóre şi acésta o folosesce şi la Lainz, unde petrece şi unde dimpreună cu fica sa Valeria face promenade câte douĕ óre în grădina zoologică, însoţită adeseori şi de archiducele Fr. Salvator fiitoriul ginere al Maj Sale. Despre căsătoria archiducesei Valeria cu archid. Salvator încă nu s'a luat nici o disposiţiune. Se pare însĕ că se va încheiá după-ce va trece doliul de Curte de un an şi anume cam prin luna lui Martiu anul viitoriu. Despre ridicarea vr'unui palat tinerei părechi încă nu se scie positiv. Archiducesa s'a esprimat, că dênsa nu reflectéză la nici un palat, se mărită după un soldat carele 'şi va schimbá des garnisóna, ér Alt. Sa va fi totdeuna acolo, unde chiamă datorinţa pe soţul seu. Când vor petrece în Viena vor aflá vr'un colţisor în palatul Curţii, unde vor puté locuí mai ticnit decât în alt palat.

* Adunarea generală ordinară a cott. Sibiiu s'a ţinut Luni şi Marţi sub preşedinţa comit. suprem cont. Andreiu de Bethlen. Presidiul a accentuat în vorbirea sa de deschidere despre reformele administrative, cari speréză, că vor avé un resultat mai bun decât până acum. In curênd se va pune şi municipiului acesta o întrebare acută în ceea ce privesce organisaţiunea. Şi în statele cele mai înaintate normele administrative nu satisfac în tóte privinţele şi acolo se întêmplă greşeli, cari nu se pot îndreptá prin formalism, ci numai prin consciinţa, zelul, capacitatea şi patriotismul funcţionarilor, cari le asigură esistenţa în viitoriu. S'a dat cetire legilor convocărei reservei de intregire în timp de pace, a pescuitului, a dărei pentru zahar, a scrisórei ministrului de interne asupra statutului de pensiune a oficialilor comitatensi, cari trebuesc modificate, s'a comunicat aprobarea din partea ministrului de comunicaţiune a speselor pe 1889 al institutului economic de învĕţămênt şi aprobarea aceluiaşi ministru pentru construirea unei linii ferate Vinţul de jos—Sibiiu—Avrig—Făgăraş; s'au cetit rapórtele, s'au pertractat mai multe cereri ale comunelor şi privaţilor, s'au ales în comisiunea permanentă: Ioan Droc şi Franc. Mihaelis. Adunarea s'a închis prin presidiu, — carele a şi plecat din Sibiiu; — ér verificarea protocolului s'a încredinţat membrilor: Dr. Ilarion Puşcariu, Dr Emil Neugeboren şi Traugott Binder.

* (Petrecere.) Comitetul arangiatoriu al „Reuniunei pompierilor voluntari“ din Sĕlişte învită la petrecerea de vară, ce o va arangiá la 10 Iuniu (29 Maiu) 1888 în Mailat, la cas de timp nefavorabil în sala scólei române din loc. Venitul curat este pentru fondul reuniunei. Intrarea de familie 1 fl. de persónă 50 cr.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale publică.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că în 15 a l. c. n. la 9 óre a. m. se vor licitá în localităţile oficiului postal tóte scrisorile şi pachetele, cari nu au putut fi inmanuate.

* (Foc.) Din Cacova de lângă Sĕlişte ni se comunică, că Marţi pe la 6 óre séra a isbucnit un foc, ce a prefăcut în cenuşe o casă şi şura parochului nostru de acolo Ioan Hanzu, şi numai venirei într'ajutoriu a unor locuitori din Sibiel şi Săcel se póte mulţămí, că focul n'a luat dimensiune şi mai mare pentru care ajutoriu li se şi esprimă mulţămită pe acésta cale, special din partea par. I. Hanzu.

* Din Aiud ni se scrie: La 3 Iuniu c. n. au fost mari sĕrbători. Colegiul cel mare înfiinţat de „Behtlen“ a fost sânţit de episcopul reformat Szász Domokos, care a venit anume spre acel scop.

Delegaţii tuturor gimnasiilor reformate din Ungaria au luat parte la aceea sĕrbare. La 2 óre a fost banchet, la care au luat parte toţi şefii şi dignitarii civili, eclesiastici şi militari. Intre alţii a fost present şi comitele suprem br. Kemény Kálmán şi secretariul de stat din ministerul de culte Kárfy.

Museul cel mai vestit din Ardél a fost deschis pentru publicul inteligent şi bĕtrânul profesor Herepei a făcut pe stăpânul casei. Profesorii veniţi din tóte părţile zăbovesc mai multací — şi toţi sunt pĕtrunşi de însemnătatea culturală, ce o are gimnasiul pentru Ardél.

Numai de ar fi aşa — ḑicem noi!

* (Sinaia.) Senatul a votat proiectul de lege, prin care oraşul Sinaia este autorisat a percepe 10 lei dela fie-care familie, care va vení în oraş pe timpul de vară; 5 lei de fie-care persónă, care deasemenea va vení în oraş, scutindu se numai persónele a căror şedere nu va trece trei ḑile libere. O ḑecime asupra tuturor dărilor directe către stat peste dóue esistente. O a patra ḑecime în fine numai dela darea fonciară.

Banii proveniţi din aceste tacse se vor întrebuinţá treptat pentru şosele, pavage şi plantaţiuni. Acest proiect se află acum pe biroul camerei.

„Cur. Fin.“

Bibliografic.

„Lumină pentru toţi“, revistă pedagogică, apare în Bucuresci de dóuĕ ori pe lună, director Eniu Bălteau, calea moşilor Nr. 138. Abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 23—24, anul VI, 1—31 Maiu 1889: Inlesniri pentru plata abonamentului. — O cestiune pedagogică. — Lucrul manual în scólele primare, conferinţă ţinută la Ateneul din Bucuresci în séra ḑilei de 4 Martiu 1889. — Sciinţa la îndemâna tuturor, sau viaţa omului şi a animalelor. — Şarpele (baladă,) -- Didactica Magna, de Amos Comenius, tradusă în românesce de Petru Gârbovicean dr. de filosofie şi pedagogie, profesor de filosofie la seminariul central şi de limba română la scóla normală a societăţii din Bucuresci. — Schiţe din istoria pedagogiei E. B. — Instrucţiunea educătóre în scóla poporală după F. W. (Gaz. Trans.) Valeriu Florian. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla normală superióră de institutori din Bucuresci. — Binefăcĕtori ai scólei rurale, redacţia. — Insciinţare pentru cetitorii nostri, Eniu D. Bălteau. — Órecari completări, Redacţia. — Tabela materiilor cuprinse în revista „Lumină pentru toţi“ anul IV, apărută dela prima Iuniu 1887 şi până la prima Iuniu 1888.

Mulţămită publică.

Mult onorate dle redactor! Comuna gr or. a Sânjacobului de murĕş voind a şi edificá un locaş Dumneḑeesc s'a adresat prin Preaon. domn Galacteon Şagău, protopresbiter al tractului Reghin, către mult stimata dómnă Anastasia Şandor din Cuieşd (Kövesd) cu rugarea de a trimite ceva ajutoriu în lemn susamintitei parochii, ca sĕ-şi pótă ajunge sântul scop, spre care ţintesce.

Rugarea nu a rĕmas fără resultat. Mult stimata dómnă Anastasia Şandor, ca totdéuna, şi cu asta ocasiune a binevoit a ne doná o plută constătătóre din 17 grinḑi (bârne) şi 100 scânduri, a căror preţ în loco face până în 80 fl. Priméscă deci mult stimata dómnă cele mai sincere mulţămite prin mine dela întréga parochie Murĕş-Sânjacob şi fie sigură totdeuna de recunoscinţa cea mai adêncă a locuitorilor acestei parochii.

Dumneḑeu sĕ-i numere şi acésta faptă bună în şirul celor multe fapte nobile, ce-i înfrumseţéză trecutul.

Ér Preaonoratului domn protopresbiter Galacteon Şagău prin a căruí intrevenire ni a succes a ajunge în posesiunea a mai mult material pentru edificarea sântei nóstre biserici îi mulţămim din inimă, şi rogăm pe Dumneḑeu ca sĕ ne dăruéscă tot cu astfeliu de protopresbiter nobil şi marinimos.

Intocma priméscă adênca nóstră mulţămită şi On. domn Ioan Lado din Rĕstosnia pentru ostenele făcute cu espedarea plutelor, şi lemnul donat sântei nóstre biserici.

In numele parochienilor gr. or. al M. Sânjacobului.

Murĕş-Sânjacob, în 31 Maiu st. n., 1889.

Vasiliu Orăşan,
paroch gr. or.

MONITOR.

20

Calendariul sĕptemânii

28 Maiu — 3 Iuniu.

28 Duminecă: (†) Pogorirea Duchului Sânt (Rusaliile), Eutichiu, Niceta, Eliconida, Crescent, Paul, Dioscorid, Andreiu, Demetriu (noul). *29 Luni:* (†) Lunia Rusaliilor; Teodosia, Olvian, Alecsandru, Nan. *30 Marţi:* (†) Marţia Rusaliilor; Isaciu, Nataliu, Varlaam, Roman, Teletiu, Euplu. *31 Mercuri:* Ermiu, Eusebiu, Charalampiu. *1 Joi:* Iustin, Iust, Chariton, Charita, Evelpist, Ieracs, Peon, Valerian, Firm, Tespesiu. 2 *Vineri:* Nicefor, Erasm, Demetriu, (†) Ioan (noul). *3 Sâmbătă:* Lucilian, Ipatiu, Paul, Dionisiu, Claudiu Paula, Atanasiu, Ieria, Napos.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 28 Maiu, a Rusaliilor, Prasnicul celor cinciḑeci de ḑile dela înviere, Pogorirea Duchului Sânt. Tóte din Penticostariu. La Utreniă: Polieleu Evangelia Invierii 9. scurtată până la „Şi cărora le veţi ţiné, ţinute vor fi.“ Catavasia prasnicului. La Oda IX în loc de „Ceea ce eşti mai cinstită.“ Irmósele şi troparele prasnicului. La Liturgiă: Antifónele din Penticostariu. Irmosul prasnicului. Vecernia entru ḑiua următóre se face mai timpuriu, cu rugăciuni de îngenunchiere. Pracsa de a se face acésta Vecerniă îndată după Liturgia ḑilei, se pare a fi o anomaliă în cea ce privesce timpul natural al Vecerniei.

Lunia şi Marţia Rusaliilor în 29 şi 30 Maiu, ritualele din Penticostariu. Mercuri şi Vineri 31 Maiu şi 2 Iuniu, deslegarea postului. Sâmbătă, 3 Iuniu: Eşirea prasnicului Rusaliilor.

Loterie.

Mercuri 5 Iuniu 1889.

Sibiiu:	**60**	**68**	**53**	**59**	**23**

Nr. 495 [73] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt:

I. In matera Muncel.

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jug 1014 □° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, — 6 jug. 1299 □° agrii, 11 jug. 1096 □° liveḑi şi 544 □° păşune.

2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.

3. Stolele usitate.

4. Molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasoie dela fie-care casă.

5 Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. In filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfărmat.

2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.

3. Stolele usitate, cari atât în filiă, cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie care casă.

5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filiă dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 8 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 281 [74] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III a din Alun cu filiile Bunila şi Vadul-Dobrei, în protopresbiteratul Haţegului sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Simbria preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr.=120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estraordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl. — La olaltă 350 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile lor, la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor din „Statul org". şi regulamentului pentru parochii, până la terminul sus indicat.

Haţeg, la 12 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al tractului Haţeg.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Sz. 1885 polg. [75] 1—3

Hrdetmény.

A kövesdi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **f. évi junius hó 28-án d. e. 8 órára** tüzöm ki Kövesd községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik, vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetvároson 1889 május 27-én.

Kelemen, eljáró biró.

„ALBINA" institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Publicaţiune

în sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciari** puse în circulaţiune, cu ḑiua de 30 Aprile 1889 face . . . . **fl. 1,081.200.—**

2. **Pretensiunile institutului** de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciari sunt de . . . . **fl. 1,086.140.38**

3. **Valoarea hipotecelor luate de basă** la susnumitele împrumuturi hipotecari este de . . . . **fl. 5,125.070.—**

4. **În sensul §-lui 97 din statute fondul special** pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de . . . . . **fl. 204.459.85** acesta e indus în cont separat şi este plassat în efecte publice.

Sibiiu, în 1 Maiu, 1889.

[77] 1—1 *Direcţiunea.*

Băile de basin şi douche în institutul lui Habermann sunt deschise.

Conspectul despre tacse este espus în institutul de băi

În sesonul de vară până la 25 Septembre.

Băi de aburi pentru domni:

Mercurea şi Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 12 óre a. m.

Băi de aburi pentru dómne:

Mercurea dela ½3 p. m. până la 7 óre séra.

Băi de căḑi:

Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 óre p. m.

în celelalte ḑile dela 6 óre diminéţa pâna la 8 óre séra.

[76] 1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriş	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuş	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaş	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copşa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaş	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighişóra	**5.45**	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Braşov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiş	—	**9.41**	1.45	6 22
Braşov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apaţa	6.15	—	**8.09**	
Ágostonfalva	6.43	—	**8.29**	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Haşfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighişóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaş	11.04	—	**11.35**	
Copşa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaş	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuş	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriş	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluş	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.22**	—	—	9.02
Aghireş	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.19**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicîca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	**11.—**	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9.54	**1.06**	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2.32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	5.35
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	**9.50**
Ocna	3.04	9.37	**10.14**
Lómneş	—	10.05	**10.40**
Şeica mare	—	10.40	**11.10**
Copşa mică	—	11.09	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	**7.—**	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	**8.—**
Oşorheiu	—	10.—	**9.49**
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Simeria (Piski) —Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 58 Sibiiu, Sâmbătă 27 Maiu (8 Iuniu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Pogorîrea S. Duch“ numĕrul cel mai de aprópe va apăré Joi în 1 Iuniu v.

Sibiiu, 26 Maiu.

Rĕscumpĕrarea regaliilor a intrat în un nou stadiu, pe care nu l'au dorit, nici nu l-au asteptat proprietarii de regale. Hârtiile, ce au sĕ se emită de cătră statul ungar, vor deveni în posesiunea proprietarilor în casul cel mai favorabil abia în 3—4 ani de ḑile, ér până atunci statul le plătesce 4.5% interese după valórea nominală a obligaţiunilor.

Acésta nu ar fi tocmai mare calamitate, dar calamitatea cea mai mare e, că proprietarii în lipsa altui isvor de venit dela anul nou incolo, sunt siliţi sĕ ia anticipaţiuni pe hârtiile emiţênde — şi mulţi din ei nu pot asteptá nici anul nou, trebue sau sĕ vêndă partea lor, sau sĕ o impovereze cu imprumuturi.

Organele statului au prins de veste, că se face o adevĕrată esploatare, şi că mulţi speculanţi au cumpĕrat pretensiuni mari cu preţuri bagatele pe unele locuri şi au format adevĕrate consorţii de speculanţi, cari au sciut sĕ pună la inima unor proprietari, că cine scie ce vor căpĕtá şi cât, — şi aşa ispitind pe mulţi — le au cumpĕrat pretensiunile mai pe nimica.

Dar nunumai organele statului au prins de veste, ci au venit chiar şi la cunoscinţa ministrului de finanţe aceste operaţiuni pĕcătóse, şi aşa interpelat în parlament despre cele ce se petrec cu deosebire în părţile ardelene, a promis, că va presentá un proiect de lege, amĕsurat căruia va dá avansuri până la 50% a valórei nominale a obligaţiunilor emiţênde, respective a pretensiunei, ce o au proprietarii către stat, însĕ statul cere, ca pentru aceste imprumuturi sĕ i se plătéscă 6% interese.

Operaţiunea acésta din punct de vedere fiscalistic al statului póte fi fórte avantagiósă, din punct de vedere economic şi moral este fórte periculósă şi păgubăciósă.

Periculósă, pentru-că impinge pe mulţi ómeni lipsiţi, ca sĕ ia imprumuturi respective anticipaţiuni pe hârtiile lor, ér păgubiciósă pentru-că dacă statul dă pe o hârtie în valóre nominală de o sută numai 50%, atunci de sigur că şi piaţa de bani nu va dá pe ceealaltă jumĕtate mai mult de 25 şi aşa hârtiile abia se vor urcá la valórea de 75 fl., prin ce se causéză economilor daune mari.

Statul deci ca conceptul cel mai suprem al dreptului etic a făcut un rĕu serviţiu proprietarilor de regale, şi intre acestia numĕrăm şi comunele bisericesci şi comunele politice, cari susţin scóle, plătesc salarii de invĕţători şi pe preoţi pe unele locuri, şi opiniunea publică cu drept cuvênt este nelinistită asupra acestei cestiuni economice.

Pentru Dḑeu, nu sunt destule calamităţi pe capul cetăţénului, nu e o confusiune intrégă în ce privesce esercițiul de câreiumărit pentru viitoriu, trebuia ca sĕ se mai adaugă şi acésta, ca sĕ se devaloveze nisce hârtii, cari incă nici nu sunt emise, nici nu sunt în mâna proprietariului?

Dar se vede tréba, că statul voind sĕ mântue pe cei ce s'au aruncat în ghiarele speculanţilor ori au trebuit deja sĕ se arunce, a causat celorlalţi daune póte fără de voie, şi aşa a comis un atentat formal la averea, cetăţenilor, în loc ca sĕ fi interḑis fie căruia vinderea hârtiilor, până nu le are la mână şi până atunci sĕ fi dat interesele proveḑute în lege.

Sguduiri de aceste pe terenul financiar se rĕsbună amar, şi e un joc fórte periculos, ce l'a intreprins tocmai statul cu o sémă de cetăţeni şi cu corporaţiuni, avênd în vedere numai interesele fiscalistice.

Bucuria cetăţenilor, că vor veni în curênd la banii lor, îi vor plasa în moşii, în stabilimente industriale şi comerciale, a devenit o ilusiune şi o mare amărăciune intre cetăţeni, şi noi nu facem alta, decât interpretăm amărăciunea, ce s'a produs.

Statul nu póte deveni puternic, nici nu póte inflori, când cetăţenii sei sunt loviţi în interesele lor economice, când sunt încărcaţi cu tot soiul de dări şi aruncuri, şi când aceste devin nesuportabile.

Aceste plângeri generale nu prea află rĕsunet în urechile părinţilor patriei, şi noi vedem un pericol pentru patrie, dacă nu se vor indreptá lucrurile în respectul acesta.

Revista politică.

Informaţiunile, ce vin din Budapesta, anunţă, că dieta îndată după pertractarea obiectelor, ce se află la ordinea ḑilei, va pausá câteva ḑile. Casa magnaţilor va întrá în desbateri meritorice abia Mercuri după sĕrbătorile rusalelor, şi, după primirea proiectelor votate de dietă se va închide sesiunea şi inmediat se va deschide nóua sesiune. Dieta după ce se va constituí şi după alegerea membrilor în delegaţiuni, va fi amênată din 22 Iuniu până în ḑilele cele dintâiu ale lunei lui Octombre, când érăşi se va intruní.

Cu o maioritate covêrşitóre a acceptat dieta legea financiară pe anul 1889 şi deodată cu acésta a votat şi reformele administraţiunii financiare, cari însĕ vor veni la desbatere meritorică numai în sesiunea următóre. Credinciósă atitudinei sale oposiţiunea a aflat de necesariu a folosí şi acest moment pentru a şi arĕtá ura contra ministrului şi a partidului seu, şi al persiflá cu cele mai injositóre injurii.

Deputaţii Kaas, Horansky, Iranyi şi Károly pe intrecute s'au pus la atacuri vehemente, încât era aprópe sĕ se repeţéscă scenele dela desbaterile legei militare şi sĕ isbucnéscă din nou patimile. Ura s'a manifestat într'un mod atât de violent, încât dacă maioritatea n'ar fi aşa calmă şi dacă ea n'ar fi aşa de covêrşitóre, încât sĕ se pótă increde în numĕrul ei, era al doilea moment pentru a fi măturat guvernul. Cu ocasiunea acestei desbateri ministrul de finanţă Weckerle a ţinut cea mai bună şi mai insufleţitóre vorbire, o vorbire decât care alta n'a ţinut încă în calitate de ministru.

Şi după multe lupte, batjocuri şi huiduiri, ce a avut sĕ le supórte partidul liberal, acest partid a arangiat un banchet splendid în onórea premierului Tisza, care a guvernat neintrerupt 15 ani. Spărturile, ce le a făcut oposiţia în partidul liberal sunt neinsemnate, ele s'au mântuit singure, încât cu drept cuvênt a putut afirmá dl Tisza în discursul seu, că un deceniu şi jumĕtate acest partid a stat consolidat.

Dar e lucru remarcabil. Pecând la o margine a insulei Margareta e sĕrbătorit premierul, la cealaltă margine sĕrbătoresce înfrăţire partida contelui Apponyi cu stânga estremă. Partidul din 1848 prin oratorii sei a declarat că va sprigini partidul aponist, se va face scară, pe ale cărei cuie Apponyi va puté urcá la putere.

În România sunt la ordinea ḑilei bugetele. Desbaterea lor se continuá insĕ numai cu mare greutate, deóre-ce obvin multe interpelări şi alte neinţelegeri. Preşedintele consiliului de ministrii a făcut apel la patriotismul tuturor grupelor politice, ca sĕ termine discuţiile cele lungi şi sĕ voteze bugetele şi legile financiare. Grupul constituţional, condus de dl Carp, a declarat, că acest partid va dá spriginul seu dlui Catargiu şi va votá bugetul, dacă se va desbate mai ântâiu legea fiinanciară. Guvernul a primit acésta declaraţiune cu aplause. Cu tóte acestea însĕ sesiunea a trebuit sĕ se prelungéscă până la 1 Iuniu.

O bună impresiune a provocat în România scirea, că ministrul de esterne român, dl Lahovari, a esoperat din partea sultanului, ca pe teritoriul imperiului turcesc românii sĕ şi pótă ridicá biserici ortodocse fără a mai fi impedecaţi în acţiunile lor.

La ordinea ḑilei sunt şi visitele monarchilor. Maj. Sa monarchul nostru va sosí în Berlin în 13

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

Mai sunt nepaginate 14 foi cu următoriul cuprins:

1. Ḑece porunci ale lui Dumneḑeu.
2. Cinci porunci ale sfintei biserici.
3. Trei sfaturi ale Domnului Christos.
4. Şapte taine ale sfintei biserici.
5. Trei fapte bune ale Bogosloviei.
6. Patru fapte bune de obste.
7. Şapte daruri ale Duchului sfânt.
8. 12 roduri ale Duchului sfânt.
9. Opt fericiri.
10. Şapte lucruri ale milosteniei, care se apropie de trup.
11. Şapte lucruri ale milosteniei, care se apropie la suflet.
12. Trei feliuri de pĕcate.
13. Şapte pĕcate căpetenii (de mórte).
14. Şapte faceri de bine împrotiva acestora.
15. Şase pĕcate improtiva Duchului sfânt.
16. Patru pĕcate, cari strigă rĕsplătire dela Dumneḑeu.
17. Cinci simţiri ale trupului.
18. Patru lucruri mai de pe urmă ale omului, de care aducêndu-şi aminte pururea, nu va mai greşí.
19. Pentru care-'s de lipsă a se scí şi a se crede, fără care nimenea nici de cum nu se va spăsí.
20. Cele de lipsă a se scí din singură poruncă sunt cinci.
21. Faptele Bogosloviei, care fieste ce creştin adese ale poftorí e datoriu. Fapta credinţei, a nădejdei, a dragostei, a pocăinţei pentru pĕcate.
22. Învĕţătura pentru Ispovedanie.
23. Însemnare pe scurt a sfintelor Taine, pentru deprindera mai lesne, adecă: ce este materia, forma, slujitoriul, primitoriul, folosul, rênduéla, inţelesul, şi gêndul bun.

Taina а. A sfântului Botez.
Taina в. A sfântului Mir.
Taina г. A sfintei Euharistii.
Taina з. A sfintei Căsătorii.
Taina ѕ. A sfântului Maslu.

Aici lipsesc foile, cari tractéză despre pocăinţă şi preoţie, anume din taina Euchoristei sunt numai câte-va rênduri, şi fóia următóre tractéză despre preoţie la partea, despre „slujitoriul“ tainei.

La manuscriptul acesta sunt de observat următórele:

Pe pagina primă stă făcută o cruce cu inscripţiunea

Iisus, Christos, Nica

şi sub cruce stă următórea poesie:

O întru tot sfântă cruce,
Ce laudă-ţi vom aduce;
Că prin tine — au făcut Domnul
Mântuire la tot omul.
Şi toţi din iad ne-am isbăvit,
Şi ér raiul am dobêndit.

Pe faţa a doua a acestei pagine aflăm o prefaţă. Începutul lipsesce, posibil s'a tăiat cu ocasiunea legatului cărticelei, care în anul 1872 s'a legat din nou, repreducem însĕ prefaţa, cum o aflăm:

„. . . . : . . . . *nicie şi plecare me rog, ca aflând ceva greşale în scrisóre lipsă, cu dragoste sĕ îndreptaţi, ér sĕ nu defăimaţi, că eu din cel puţin ce mi s'au dat am făcut, precum ḑice Domnul, Luca, cap 12. Ori căruia s'au dat mult, mult se va cere dela el; éră dela mine din cel puţin ér puţin. Măcar că în fórte multă turburare de gânduri m'am apucat a scrie, în vremea carea fiind strĕin, şi mai spre mare strĕinătate me gătiam, umplându-se 10 ani ai strĕinării mele în Hundorf şi silindu-me vremea şi de aici a me înstrĕina, cu multă mâchnire fiind pentru umblarea din loc în loc. Rog pe Dumneḑeu sĕ îndrepteze pe toţi spre cele de folos:*

Mai mic şi plecat al tuturor
Logofĕt *Mateiu Voileanu.*

(Va urma.)

sau 14 August, așa dar după visita ce o va face împěratul german la curtea din Anglia. Efectul întâlnirei ambilor monarchi se astéptă sě fie fórte puternic în situațiunea politică și din acea impregiurare, că monarchul german va fi invitat ca un distins óspe și intim amic sě ia parte la vênětórele, ce se vor arangiá în Moravia.

După acésta intâlnire va urmá întâlnirea țarului cu impěratul german, ca rěspuns la visita, ce i o a făcut acesta la Petersburg. Întâlnirea acésta după scirile de până acum va fi cu 15 ḑile mai târḑiu, după-ce monarchul nostru se va fi întors din Berlin, ér locul de întâlnire e tot cel proiectat mai de mult adecă Kiel.

Țarul va fi insoțit până în Danemarca de regele acestei țěri, care va asistá la sěrbarea cununiei marelui principe Paul în Petropole. Se astéptă cu mare incordare și resultatul acestei visite mai vêrtos, că presa europénă comentéză toastul țarului în onórea principelui de Muntenegru ca ostil Germaniei, și că presa rusă insă-și susține aceste afirmațiuni, motivându-le cu argumente și mai puternice decât chiar presa germană.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

In ședința I după-ce se face deschiderea prin Preacuv. Sa dl protosincel Filaret Musta, președintele sinodului, fiind scaunul episcopesc vacant, se presentéză mai multe esebite, ce se dau comisiunilor competente.

In ședințaa II-a de asemenea se presentéză mai multe esebite, apoi se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei bisericesci și la propunerea comisiunei,

Sinodul ia la cunoscință raportul general al consistoriului diecesan ca senat strêns bisericesc și decide totodată:

a) referitoriu la scăḑěmêntul poporațiuni din protopresbiteratul Bisericii-Albe de 3991 suflete, al Mehadiei 214, al Oraviței cu 865 și Verșețului cu 60 adecă în total cu 5130 de suflete, care scăḑěmênt din conspectul general sě vede a fi neesact și nu este prin nimica lămurit și fiind-că sinodul din anul trecut sub Nr. 60 alinea *a*) încă a cerut deslușiri în acéstă privință: sinodul și de astădată aviséză consistoriul diecesan, ca astfeliu de mișcări ale poporațiuni referitóre la scăḑěmênt sě fie în destul clarificate și în acest cas cu atât mai vêrtos, deóre-ce scăḑěmêntul popurațiunei este indirectă și neesplicabilă contraḑicere cu crescěmêntul arětat în nasceri și de asemenea cu considerabilul crescěmênt indicat în case, respective familii;

b) în privința concubinatelor, cari s'au înmulțit în anul 1888 față de 1887 cu 519 de părechi și acum a crescut la suma îngrijitóre de 5088 părechi: sinodul eparchial decide, că preoții, făcênd relațiunile lor cătră protopresbiteri în fiecare cas sě lămuréscă și causele concubinatului, éră protopresbiterii sě intreprindă pașii de lipsă la forurile administrative și despre acésta sě relaționeze consistoriului diecesan; totodată causa acésta nu numai Congresului național-bisericesc sě se arete spre competentă pertractare, ci a arětá stările aceste abnorme și respectivelor oficii comitatense cu învocarea atențiuni la multele încurcături familiare, ce se nasc din astfeliu de referințe nelegale;

c) cu privire la trecerile arětate dela o confesiune la alta sinodul eparchial reînoesce decisul seu din anul 1888 Nr. 70 alinea 6;

d) în causa numirei colective de parochi și administratori parochiali, nefiind din destul cunoscut numěrul parochiilor, și administratorilor parochiali așadară în viitoriu sě se arete sinodului eparchial numěrul parochiilor și cel al administratorilor parochiali;

e) cu privire la întrarea în viață a arondărei protopresbiteratelor și întregirei celor 2 tracte vacante: sinodul eparchial aviséză consistoriul diecesan, că după trecerea sedisvacanței sě îngrijéscă de a satisface hotărîrilor congresuale.

În ședința a III-a se desbate proiectul de buget al consistoriului eparchial și se statoresce preste tot ca erogate suma de 32,209 fl. 18 cr.

În ședința a IV-a se continuă cu desbaterea asupra bugetului și ca întrate se statoresce suma de 32,768 fl. 90 cr., apoi în legătură cu bugetul:

a) La propunerea comisiunei sinodul cu privire la reducerea anticipațiunei din convenția episcopéscă dela 6306 fl. 23 cr. v. a. la 4000 fl. cuprinsă în posițiunea 5-a a venitelor din bugetul diecesan: Sinodul află acéstă reducere întemeiată pe esperința, că din convențiunea episcopéscă au incurs anualminte circa 4000 fl. v. a. fiindcă conventi-episcopéscă e o dotațiune personală a episcopului și dreptul de a încassá e dreptul lui éră sinodul numai din înlesnire a anticipat episcopului suma pusă în buget fără a strămutá natura și modul de încassare al convenției, deci sinodul present, luând în acest înțeles decisul sinodului eparchial, din 1881 Nr. 109 induce în bugetul seu 4000 fl. v. a. ca anticipațiune pentru archiereu, îndreptățind epitropia diecesei a solví în rate lunare archiereului acéstă sumă și făcênd în numele episcopului încassarea convențiunei, și dispune totodată ca din suma încursă sě detragă mai nainte anticipațiunea de 4000 fl. v. a., — ér ce va incurge din convenția episcopescă pe 1890 mai mult de 4000 fl. o va predá archiereului, în fine suma ce va incurge din convenția restantă dela 1882 inclusive 1889 va așeḑa-o în cassa diecesană pentru deplătirea datoriei de 8749 fl. 99 $^1/_2$ cr. v. a. făcută la fondul general administrativ;

b) referitoriu la ajutoriul de stat de sub posițiunea 8 a venitelor din bugetul diecesan deputatul Vincențiu Babeș, accentuând, că ajutoriul de stat s'a micșorat dela 10.000 fl. de odinióră la 8550 fl. propune și sinodul decide:

Věḑênd cu întristare, că de câți-va ani încóce, suma subvențiunei de stat, de care s'a împărtășit diecesa nóstră cu anuali 10.000 fl. din rubrica bugetului țěrii sub titlul „pentru scopurile bisericei gr. or.“ succesivminte ni se scade, încât a ajuns deja la suma redusă de 8550 fl. fără a ni se esplicá causa acestei reduceri; considerând că acest ajutoriu de stat la noi întreg a fost elocat în buget pentru scopurile de administrare și cultură bisericéscă, prin ce mult se înlesnia și înainta viața bisericéscă, precând prin detrageri ni se aduce mare împedecare în desvoltarea activítății bisericesci, atât de necesară și salutară pentru popor și stat:

Venerabilul consistoriu sě fie însărcinat a se pune în raport cu Ven. Consistoriu din Arad spre acel scop, ca sě afle, dacă se fac asemenea reduceri și pentu aceea diecesă, și dacă de acolo s'a intreprins ceva pași pentru împedecarea acelor reducțiuni și cu ce resultat? apoi la cas dacă din aceea parte nu s'ar fi făcut nici o încercare spre împedecarea reducțiunilor și dacă necesitatea s'ar simțí ca și la noi sě propună o pășire solidară la Înaltul guvern și eventual la Maiestatea Sa, ér dacă în solidaritate nu s'ar puté, atunci al nostru consistoriu singur sě intreprindă îndigitata cale petițională.

Presidiul pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei speciale.

Raportorul acestei comisiuni deputatul Constantin Radulescu, dând cetire raportului consistoriului diecesan și decisului sinodului electoral din 26 Martiu 7 Aprile 1889, prin care s'a transpus sinodului ordinariu present inventariul după decedatul episcop Ioan Popasu spre deliberare, la propunerea comisiunei:

Sinodul diecesan considerând, că din inventariu nu se vede, că fondul instruct diecesan ar fi conscris după órecare însemnare, din carea sě se vadă, că fondul instruct cum s'a întemeiat, considerând că: de după starea inventariului afară de fondul instruct lăsămêntul decedatului episcop pus cu suma 1200 fl. v. a. activ apare fórte manc.

Dar și altcum considerând, că este reclam public, cum-că cu ocasiunea faceri inventariului s'ar fi comis iregularități prin lăsări afară a unor obiecte, care altcum sě țin de lăsămênt, decide ca inventariul sě se dea consistoriului respective senatului epitropesc cu îndrumarea ca cu atragerea și a fiscalului consistoriului sě întregéscă inventariul cu tótă posibila esactitate, și astfeliu inventariul întregit sě-l subștérnă procsimului sinod eparchial.

Tot raportorul comisiunei speciale, dând cetire scrisórei Înalt Preasânțitului episcop al Aradului Ioan Mețian ca vicepreședintele delegațiunei congresuale, prin care încunosciințéză sinodul eparchial al Caransebeșului despre starea causelor comunelor micste respective a despărțirei românilor decătră sêrbi.

Sinodul ia acéstă încunosciințare la cunoscință.

Comisiunea scolară raportéză asupra raportului consistoriului ca senat scolariu, și la propunerea comisiunei:

Sinodul din considerare, că raportul general și conspectele alăturate cuprind în sine întregirile indigitate de sinódele eparchiali anteriori, afară de arětarea despre starea reuniunei învěțătorilor din diecesa indigitată de sinodul eparchial din anul trecut sub Nr. 74 al protocolului, așa raportul general se ia la cunoscință dar cu următórele inviațiuni:

a) în viitoriu sě se arete, că în cari protopresbiterate s'au constatat mai bun sporiu și resultat mai bun în învěțămêntul scólelor poporale;

b) în cari protopresbiterate au fost mai bine inspecționate scólele confesionale de protopresbiteri ca inspectori scolari districtuali;

c) sě se facă amintire și de grădinile de pomărit scolare.

Convocare.

Děspărțěmêntul al II-lea al „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român“ în sensul conclusului, adus în ședința comitetului dela 3 Iuniu a. c. 'și va țìné adunarea sa generală din acest an în Făgăraș la 5 Iuliu st. n. a. c. în sala hotelului Lauritsch la 11 ore a. m. Deci toți membrii din acest despărțămênt, precum și toți amicii literaturei poporului român sunt invitați cu tótă onórea a participá la acésta adunare, spre a ne consultá între altele despre primirea cu demnitate a Asociațiunei transilvane în mijlocul nostru.

Programa se va distribuí în ḑiua adunărei. Cu acésta ocasiune rogăm pre toți P. T. domni, cari au primit apelul nostru dela 26 Ianuariu a. c. ca sě ne trimită contribuirile colectate până acum nesmintit până în 5 Iuliu st. n., apoi continuându-se colectarea mai departe în bani ori alte obiecte de valóre, resultatul final sě ni se facă cunoscut prelângă remiterea listelor cel mult până în 15 August st. n. a. c.

Comitetul despărțěmêntului al II-lea Făgăraș, 3 Iuniu 1889.

Basiliu Rațiu preș. *Nicolae Cosgaria* cassariu. *Iuliu Dan* actuariu.

Din încrederea și în urma unei conțelegeri prealabile, avute la 10/22 Aprile a. c, cu inteligința română din Hațeg, subscrisul îmi iau voe pentru constituirea comitetului cercual al despărțěměntului V al „Asociațiunei transilvane“ etc. din ținutul Hațegului, a convocá adunarea generală pe 24 Iuniu, st. n. a. c. la 3 óre după améḑi în sala scólei grănițăresci din Hațeg, la care P. T. membri ai asociațiunei transilvane din acest ținut și întréga inteligință și fruntașii poporului român sunt învitați a participá în numěr cât mai mare.

Hațeg, la 31 Maiu, 1889.

Ioan Rațiu.

Varietăți.

* (Dela Curte.) Din Viena se scrie: Doliul de curte a fost din nou prelungit prin dispozițiunea Maj. Sale și se va purtá de membrii curții până în 4 August. — Cununia archiducesei Valeria va fi în anul viitoriu în luna lui Maiu. — Maj. Sa impěrătésa regina va petrece în Lainz până la mijlocul lui Iuniu, apoi va plecá cu archiducesa Valeria la Ischl.

* (Museul archiducelui Rudolf). Intendantul museului, consilieriul de curte Hauer, e însărcinat a impărțí întréga colecțiune botanică și zoologică a archiducelui Rudolf la diferite institute de învěțământ.

* (Procese de presă.) „Luminătoriul“ scrie; Organul maghiar guvernamental din loc „Délmagyarország“, în Nrl. seu din 31 Maiu aduse scirea „că contra dlui Ioan V. Barcian, locuitoriu, publicist în Timișóra, acusat de procurorul de stat pentru doi articoli apăruți în „Luminătoriul“ pertractarea înaintea curții cu jurați din Arad s'a statorit pe ḑiua de 31 Iuliu 1889 nou; pertractarea va fi tare interesantă“.

La redacțiunea „Luminătoriului“ până acuma n'a sosit încă nici o încunoscințare oficială; ci scirea de mai sus ni se mai confirmă prin unele rênduri primite din Arad.

— Procesul de presă contra dlui general Traian Doda, scrie tot același organ patriotic din 2 Iuniu a. c. nou „se va pertractá din nou înaintea juriului de presă din Arad. Procedura și sentința primă furá nimicite de Curia reg. din Bpesta. Actele au sosit deja la tribunalul din Arad, care va statorí diua pentru noua pertractare a procesului de presă, aplicând eventual astă dată chiar și aducerea cu forța a acusatului înaintea curți cu jurați“.

* (Ajutoriu.) Comisiunea economică a. ctt. Sibiiu face cunoscut, că comitetul municipal a votat, ér inaltul ministru a aprobat subvențiunea de 300 fl., destinată pentru a fi impărtășite reuniunile și societățile agricole din cott. Sibiiu pentru a-și procurá unelte agricole și economice. Reuniunile și societățile, cari reflectéză la ajutoriu au a-și asterne cererile până la 20 Iuliu a. c. n.

* (Esamen.) Ni se comunică, că esamenul în Bucerdea-vinósă, una dintre cele mai bune comune de ale nóstre din protopresbiteratul Albei-Iuliei s'a ținut Joi la 18/30 a l. c., la care a participat mai mulți onorațiori din comunele vecine, preoți și mireni, dar, — ce nóue mai că nu ne vine sě credem, ni se comunică, — că esamenul a fost ținut în biserica greco-catolică sub conducerea dlui protopresbiter concernent, și că d-nul Grigoriu Mezey un fruntaș al bisericei nóstre din protopopiatul Albei-Iuliei, vrênd sě pună o întrebare unui elev, a fost oprit a pune întrebări. Deși n'avem îndoélă în ce privesce persóna, care ne face aceste comunicări, ne vine greu sě credem atâta netact și într'o privință și într'alta.

* (Din România.) Maj. Sa regele a primit din partea M. S. impěratului Alecsandru III-lea al Rusiei o scrisóre de felicitare, drept rěspuns la notificarea, ce i s'a făcut de cătră suveranul României, că principele Ferdinand, nepot al Maj. Sale regelui a fost desemnat, conf. art. 83 al constituțiunei ca mostenitoriu presumptiv al corónei și a primit titlul de Alteță regală, principe al României. Scrisórea o a remis representantul guvernului rus, dl Hitrowo. — Senatul român a inmanuat Alteții Sale principelui mostenitoriu adresa, prin care i face cunoscut că a fost inscris în lista camerei ca primul senator prin unanimitate de voturi. — Alteța Sa va plecá în curênd, ca sě asiste la nunta fratelui seu. — Tatăl mostenitoriului de tron va fi numit comandant de onóre al corpului doi de armată. — Senatul a votat creditul de 15 milióne franci pentru fortificațiuni. — Dl Ioan Brătianu va edá o broșură, în care va apará activitatea regimului seu de 12 ani și va clarificá mo-

tivele, ce l'a indemnat a se retrage dela guvern. — Comisiunea dunărénă va pregătí un memorand despre tóte lucrările de regulare făcute din 1873 până la 1886. — Camera a respins votul de blam pentru ministrul Vernescu cu 77 contra 65 voturi şi a prelungit convenţiunea vamală cu Francia.

* Deputaţiunile regnicolare ungaro-croate au aplanat tóte cestiunile de diferinţă între Ungaria şi Croaţia şi astfeliu lucrările sunt terminate. Referenţii Max Falk şi Miskatovisch au şi presentat proiectele şedinţii plenare comune.

* (Congresul socialistilor.) Socialistii intenţionéză a ţiné un congres general internaţional şi anume în Paris. Terminul e designat la mijlocul lunei lui Iuliu. Pe lângă convocătorii francesi apelurile le-au subscris toţi deputaţii socialisti din parlamentul german şi peste 35 de socialisti din Austria.

* (Gimnasticii cehi la esposiţia din Paris). Membrii societăţii „Socol" au făcut mari pregătiri pentru a luá parte la sĕrbătorile din Paris. Autorităţile poliţienesci le a interḑis insĕ a luá parte ca reuniune şi nici dela ministrul Taaffe n'au putut căpĕta permisiune. De planul lor insĕ nu s'au lăsat, Mercuri au plecat 140 membrii sub conducerea Dr. Podlipny. La plecare poporul ceh isbucnì în strigăte de „*slava*" la adresa Franciei. Conducetoriul i-a asigurat, că cehii vor fi bineprimiţi în Paris, căci francesii sunt convinşi de simpatia poporului ceh.

* (Esposiţia din Paris). Din Braşov va plecá în luna lui August un tren separat la esposiţia din Paris. Escursiunea o arangiază „Reuniunea de comerciu şi industrie din Braşov." Cei-ce vor sĕ ia parte au se grăbéscă cu prenotările, cari sĕ fac în cancelaria numitei reuniuni.

* (Tariful pe zone.) Preţurile pe zona ântâiu vor fi următórele pentru trenul de persóne: I cl. 50 cr.; a II-a 40 cr.; a III-a 20 cr.; trenul accelerat clasa I 70 cr.; a II a 55 cr.; a III-a 35 cr. În zonele cele mai depărtate preţul e următoriul pentru trenul de persóne: clasa I 8 fl.; a II a 6 fl. 20 cr.; a III a 4 fl; pentru trenul accelerat: clasa I 9 fl. 60 cr.: a II-a 7 fl.; a III-a 4 fl. 80 cr.

* (Sentinţe folositóre). O bĕtrâneţe fericită este fructul unei tinereţe înţelepte. — In nĕcas avem lipsă de curagiu, ér în fericire de cumpĕt. — Trândăvia şi comoditatea sunt preveştitorii sĕrăciei. — Dacă voesci pace, nu vorbi nici odată despre cei absenţi decât de bine. — Trei lucruri sunt mai grele: a ţiné secretul, a scí întrebuinţá bine timpul şi a scí suferí clevetirile. — Vorbesce puţin şi judecă drept, dacă voesci sĕ afli creḑĕmênt.

* (Un duel sângeros.) Intr'o căsarmă de husari de lângă Viena s'a făcut ḑilele aceste un duel dintre cele mai sângerose între doi oficeri: principele Schwarzenberg, locotenent, şi între sub locotenentul baron Gerstel. Condiţiile au fost sabia până-ce unul din duelanţi va cădé. La prima repriså Gerstel primì o lovitură de sabie la mână. La a doua şi a treia însĕ principele fù rănit deasupra ochiului şi la umĕr. Duelul trebuia sĕ se termine. El însĕ declarà, că mai póte luptá, şi astfeliu ei se lovirà din nou. Principele primí acum o lovitură de sabiă dela ureche şi până la bărbiă, întréga faţă îi fu sfăşiată. Prin acésta duelul se terminà. Cu tóte că primise aşa răni grave, principele a rĕmas fórte vesel. Causa duelului a fost o céртă la alergările de cai.

* (Un arbore furios.) Acest arbore creşte în Virginia, Revada. El e de loc din Australia şi e de o nălţime de 8 piciore. Acest arbore are tóte însuşirile plantelor numite „solare" şi anume: îşi trage frunḑele, când sórele apune, şi-şi mişcă într'un mod neliniştit frunzele, când ii atingi crengile. Dacă îl rĕsădesci într'un ghiveciu mai mare, atunci frunzele se sburlesc în tóte direcţiunile, ca perii de códa unei pisici sĕlbatice. Acésta ţine mai bine de o óră, apoi el îşi recapĕtă liniştea de mai nainte.

* (Emigrări.) Emigarea în mare a poporaţiunei la America a pus pe gânduri chiar şi pe ocârmnitorii ţĕrei, încât au început a întrebuinţá forţa spre a împedecá acest trist fenomen. In comitatul Zemplin din nordul Ungariei a întrat în vigóre o ordinaţiune, în puterea căreia nimenui nu-i mai e permis a emigrá, dacă nu şi-a făcut datorinţele cetăţenesci. Celce ar cutezá a călcá acésta disposiţiune şi va fi prins şi nu va avé nici paşaport se *pedepsesce* cu 2—50 fl.

Cultivarea grădinelor de pomărit.

Precum într'altele în urma timpilor vitrigi suntem cei rĕmaşi înapoia altor popóră, aşa suntem rĕmaşi şi în cele economice şi în privinţa grădinăritului, cu esceptiunea acelor locuri şi ţinuturi, unde din têmpuri vechi au înfluinţat asupra acestui ram de economie la o parte din poporul nostru scólele graniţeresci române cu limba de propunere atunci cea germană.

Mi-au rĕmas încă ca o suvenire acei ani din frageda mea copilărie, când la scóla grăniţerésca din comuna mea natală învĕţam despre cultura pomilor şi grădinărit în limba germană. Inţelegeam de bună sémă puţin din ceea-ce învĕţam teoretice, dară pentru aceea eram recompensat prin prelegerile practice şi intuitive, ce le primeam din partea învĕţătoriului nostru în grădina scolară, în timpuri acomodate grădinăritului; învĕţam cum şi în ce timp sĕ samênă, se plantéză şi se nobilitéză pomii.

Prelângă aceea aveam ocasiune a vedé resultatele lucrului nostru în tótă ḑiua, fiind-că grădina de pomărit era lângă edificiul scólei, era bine închisă, învĕţătoriul avea la îndemână tóte aparatele necesarii la lucrul grădinei; éră el era denumit definitiv si stabilit în acelaşi loc pe întréga sa viaţă.

Şi acestea erau tóte aşa, fiind-că superiorii comandau şi subalternii esecutau fără a avé drept a discutá asupra obiectului de esecutat cele comandate, va sĕ ḑică era absolutismul în tótă flórea.

Am amintit cu scop acel timp al absolutismului pentru-că şi absolutismul 'şi are partea sa bună.

Causa cea mai ponderósă pentru-că pe acest teren nu se realiséză resultatul dorit este numĕrul cel relativ mic al învĕţătorilor definitivi, faţă cu numĕrul total al învĕţătorilor nostrii.

Din raportul P. V. Consistoriu ca senat scolariu se vede, că în 437 comune bisericesci sunt grădini scolare, dintre cari numai 258 sunt cultivate. Dacă comparăm partea acésta a raportului cu aceea parte unde se arată, că în întréga archidiecesă avem numai 371 învĕţători definitivi, aflăm causa arătată de mine mai sus destul de clarificată, aflăm mai departe şi causa din care cei 450 elevi eşiţi din institutul nostru cu cunoscinţele economice necesarii nu arată resultatele, ce le asteptăm în privinţa grădinăritului. Afară de aceea putem afirmá cu tótă posivitatea, că în numĕrul de 371 de învĕţătorii definitivi, deşí nu toţi, dară partea cea mai mare sunt acei învĕţători bătrâni, cari sunt instituiţi nainte de crearea St. organic, cari toţi mai fără esceptiune sunt întăriţi definitiv, şi nici decum, sau fórte puţini de aceia, cari au eşit din institutul nostru dela întemeerea catedrei pentru sciinţele economice.

Prin instituirea de învĕţători provisori pe câte un an, nu numai grădinăritul stagnéză, dară şi cealaltă parte a învĕţămêntului; căci precând învĕţătoriul într'un an scolariu abia 'şi póte pune la cale pe elevii sei, ii póte cunósce ca sĕ scie tractá cu ei după firea lor; părăsesce scóla ca sĕ vină altul, care trebue sĕ facă acelaşi început ca şi antecesorele seu, şi aşa elevii sunt continuu un mijloc de esperimentare al învĕţătorilor. Aceeaşi se întêmplă şi cu grădinile de pomărit.

Ce folos că într'un an e la o scólă un învĕţătoriu cu cunoscinţă din grădinărit? el la începutul anului scolariu, care de regulă sĕ începe cu 1 Octobre are sĕ se lupte cu lipsirile scolare şi cu alte neajunsuri, şi dacă grădina nu esistă sau şi esistând nu este de ajuns adiustată, ca sĕ se pótă începe cultivarea ei la timp, vine érna, când aceea nu se mai póte face; primăvéra abia póte face un ne insemnat început, şi prin luna lui Maiu face esamenul, şi părăsesce pentru totdéuna aceea comună, şi prin urmare şi grădina scolară, care tocmai în timpul feriilor de vară ar avé lipsă de îngrigirea lui.

Altfeliu ar stá lucrul cu învĕţătoriul definitiv, el este în tot timpul aci, o îngrigesce, o sapă, o plivesce, şi cea ce nu ia succes în anul prim, pune la cale şi împlinesce în anul următoriu şi aşa mai departe.

O parte din tinerii eşiţi din institutul nostru cu pregătirile recerute devin ca preoţi; rar se întêmplă ca el sĕ fie fericit a avé un învĕţătoriu cu acelea şi cunoscinţe din grădinărit; dacă nu preotul face tóte pentru grădina scolară, arată, pune la cale pe învĕţătoriul, dară dacă acesta este dintre cei bĕtrâni, cari dela întemierea fondului de pensiuni tot pensiune viséḑă, nu numai pentru cultivarea grădinei scolare nu-l póte face accesibil, dară nici grădina lui proprie nu-l póte face sĕ-şi o cultiveze în mod raţional. Apoi aceea încă nu se póte pretinde dela un preot ca el pentru totdéuna sĕ propună şi sĕ conducă grădinăritul în locul învĕţătoriului seu, pe când el încă-şi are ocupăţiunile sale şi grigia pentru subsistinţa proprie.

Aş puté aretá mai multe esemple din mărginita mea esperinţă despre astfeliu de învĕţători; tot aşa aş puté arĕtá şi aceea, că un învĕţătoriu eşit de curênd din institutul nostru, în 4 ani scolari a fost în 4 comune ca învăţătoriu, dintre cari în nici una n'a făcut nimica pentru grădina scolară.

Altă piedecă contra progresului faţă cu cultivarea grădinilor scolare mai este designarea şi închiderea unui atare loc.

S'a întêmplat în multe locuri ca representanţa comunală numai ca sĕ se plătéscă, a dat un loc pentru grădina scolară departe de scólă ca de 1 óră, care consumă învĕţătoriului mult timp, care este în detrimentul învĕţămêntului. Representanţa bisericéscă tot din acel motiv o au acceptat — mai departe este tréba învĕţătoriului, şi a preotului, vedé — vor cúm vor duce lucrul la îndeplinire.

Vine acum partea cea mai grea, închiderea grădinei scolare şi chiar şi procurarea uneltelor de lipsă pentru cultivarea ei.

Pe lângă tóte îndemnurile şi opintirile superiorilor nostrii bisericesci avem încă şi astăḑi multe cimiterii bisericesci neînchise? Acele locuri, unde sunt depuse osămintele scumpilor nostrii decedaţi sunt espuse călcării şi vătămĕrii dobitócelor. Acele locuri sfinte, pe care germanul le numesce „ţarina lui Dḑeu" stau încă, aş puté ḑice în întréga archidiecesă cu ḑecile deschise, pentru că în comitetele parochiali sunt astfeliu de ómeni, cari n'au ajuns până a cunósce şi a se preţuí pe sine şi instituţiunile nóstre bisericessi.

In multe parochii comitetele parochiali sunt o adevĕrată calamitate pentru biserică şi scólă, care nunumai nu lucră nimica pentru acelea, dară împedecă şi pe aceia, cari ar vrea şi scí ce sĕ lucreze.

Dacă ne place constituţiunea în biserică, ba că este şi de lipsă pentru conservarea autonomiei bisericei — atunci sĕ nu ne mirăm, că trebile nu merg pe cum dorim. Intr'un feliu resonează aceia, cari judecă lucrurile numai din rapórte; întraltfeliu aceia, cari cunosc poporul din atingerea cu el în tóte ḑilele.

Trebue sĕ avem paciinţă, sĕ nu precipităm lucrurile, căci în multe comune avem încă învĕţători, cari nu numai în grădinărit nu se pricep, dară nici întraltele nu corĕspund pe deplin.

Acésta împregiurare 'mi aduce aminte aceea parte din raportul P. V. Consistoriu, în care se arată starea culturală a poporului nostru în archidiecesă, care este abia 18·98% a întregului. In numĕrul acelora sunt cuprinşi şi aceia, care sciu numai ceti şi scrie, dela aceste desterităţi până la cultură mai este un pas gigantic.

Este dréptă şi prea justă pretensiunea aceea ca tinerii din institutul nostru dela întroducerea studiilor economice la acela, sĕ nu-şi îngrópe cunoscinţele câstigate acolo, ci sĕ le propage la cei ce au trebuinţă de ele, şi eu cred, că ori-ce om consciu de chemarea sa o va face acésta, ba sciu şi aceea, că mulţi preoţi şi învĕţători — fără ca sĕ fi studiat sciinţele economice, — prin lectură privată ş'au însuşit cât de bine acelea şi le propagă cu succes în comunele lor.

Eu aş dorí înainte de tóte învĕţători cualificaţi deocamdată şi fără cunoscinţe economice, căci un individ altfeliu cualificat nu va întrelăsá nici o ocasiune de a se perfecţioná şi în sciinţele acelea. Aceea o face numai un ignorant, şi de acestia avem prea mulţi mai cu sémă între învĕţătorii bĕtrâni instituiţi 'nainte de anul 1869. Acestia simţindu-se siguri in oficiile lor, mulţămiţi cu salerele lor pe lângă puţinele cunoscinţe şi puţinul timp ce l'au petrecut în scólă —nu-şi dau nici cea mai mică silinţă a-şi lărgí cercul cunoscinţelor, sciind prea bine, că între împregiurările actuali numai cu greu se pot amová din postul lor pe cale disciplinară, şi în caḑul cel mai rĕu va trebuí sĕ-i pensionăm, dacă vrem a ne scăpá de ei.

Avênd odată statul învĕţătoresc cualificat, vom avé, deşi numai cam târḑiu, ómeni cunoscĕtori de carte, eşiţi din scólele nóstre, cu cari vom puté sĕ facem mai mult pentru scólă, decât astăḑi, când membrii comitetului parochial dela 1—10 nu sciu nici ceti şi scrie.

Cunosciinţele din grădinărit, caşi desterităţile în lucrul de mână şi le pot insuşí învĕţătorii prin prelegeri ţinute în reuniunele învĕţătoresci, pe care le vor cercetá cu mai mult zel ca până acum, ascunḑêndu şi defectele şi justificându-şi neparticiparea la acelea, tot numai cu lipsa şi micimea salariului cu atât mai mult, cu cât vedem, că sinódele protopresbiterale mai preste tot arată un viu interes, năsuindu-se cu tóte puterile pentru lăţirea acelor cunoscinţe între învĕţătorii din singuraticile tracte protopresbiterale. *B.*

Colectă

pentru nenorociţii prin foc în comuna Ernea-săséscă

(Urmare din Nr. 56.)

Au mai contribuit:

1. P. O. D. protopresbiter şi prof. sem. Ioan Popescu . . . . 1 fl. —
2. Preast. D. advocat Ioan de Preda 1 fl. —

Suma . 2 fl. —

Până acum cu totul 138 fl. —

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Iuniu 1889.

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.58
Napoleon	9.46½	9.43
100 marce nemţesci	58.17½	58 15
London (poliţă pe de trei luni)	119.—	119.—

Nr. 131/889. [78] 1—2

CONCURS.

În confermitate cu conclusul de dto 17 Aprile a. c. Nr. 109 pt. prot. 34. comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român primind dela Onorata Direcţiune a institutului de credit şi economiii „Albina“ suma de 500 fl. v. a. votată de adunarea acţionarilor numitului institut dela 29 Martiu a. c. cu scopul creărei de 10 stipendii à 50 fl. v. a. pe anul scolariu 1889/90 pentru acele copile de părinţi mai sĕraci, care vor fi primite în internatul institutului Asociaţiunei, pentru conferirea acestor stipendii prin acésta se escrie concurs.

Cererile au a se înaintá comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român pănă în 1 August 1889 n. Cererile intrate mai târḑiu nu se vor considerá.

La cereri sĕ se acludă următórele documente:

a) carte de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1888/9;

c) atestat despre condiţiunea şi starea materială a părinţilor.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la I-a Iuniu, 1889.

G. Bariţiu, president. Dr. *I. Crişian*, secretariu II.

Nr. 281 [74] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III a din Alun cu filiile Bunila şi Vadul-Dobrei, în protopresbiteratul Haţegului sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Simbria preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr.=120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estraordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl. — La olaltă 350 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile lor, la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor din „Statul org“. şi regulamentului pentru parochii, pănă la terminul sus indicat.

Haţeg, la 12 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral grèco-oriental al tractului Haţeg.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 495 [73] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III-a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt:

I. In matera Muncel.

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jug. 1014 □° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, — 6 jug. 1299 □° agrii, 11 jug. 1096 □° liveḑi şi 544 □° păşune.

3. Stolele usitate.

2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.

4. Molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasoîe dela fie-care casă.

5 Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. In filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfărmat.

2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.

3. Stolele usitate, cari atât în filiă, cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie care casă.

5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filiă dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 8 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Sz. 1885 polg. [75] 2—3

Hrdetmény.

A kövesdi általános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot **f. évi junius hó 28-án d. e. 8 orára** tüzöm ki Kövesd községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik, vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetvároson 1889 május 27-én.

Kelemen, eljáró biró.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 29—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Nr. 250. [72] 2—3

EDICT.

Ioan George Buzat din Fundata carele a părăsit cu necredinţă de mai bine de 7 ani pe legitima lui soţie Safta G. Sbârnă din Şirnea, fără a i se scí locul ubicaţiunea lui, se citéză prin acésta, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertractá şi decide procesul intentat de soţia sa.

Zerneşti, 27 Aprile, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sz. 243 plg. [78] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Oláh-Sályi község határának általános tagositása megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 Julius 20-án délelött 10 órára** tüzettik ki Oláh-Sályi községébe, a melyre összes érdekeltek hirdeményileg oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba bele egyeznek és hogy a tagositás megengedése iránti kérés első példányát a kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Majus 27-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Tatár*, jegyző.

Băile de basin şi douche în institutul lui Habermann sunt deschise.

Conspectul despre tacse este espus în institutul de băi

În sesonul de vară pănă la 25 Septembre.

Băi de aburi pentru domni:
Mercurea şi Dumineca dela 6 óre diminéța pănă la 12 óre a. m.

Băi de aburi pentru dómne:
Mercurea dela ½3 p. m. pănă la 7 óre séra.

Băi de căḑi:
Dumineca dela 6 óre diminéța pănă la 4 óre p. m.
în celelalte ḑile dela 6 óre diminéța păna la 8 óre séra.

[76] 2—3

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

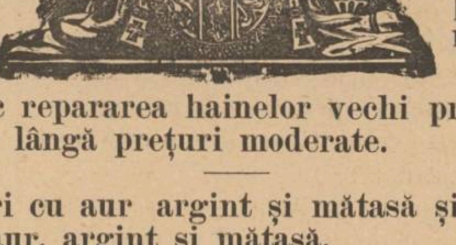

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 26—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

GOUDRON
JOSEPH BARDOU & FILS
PERPIGNAN PARIS

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări**, care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară**. O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 3—12

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 59 Sibiiu, Joi 1/13 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 Maiu.

Demonstrativa primire a regelui Italiei la curtea din Berlin, și intonarea identității de interese între poporul german și cel italian a scos pre puternicul țar al Rusiei din reserva de până acuma, și Alecsandru al treilea cel reservat și scurt la vorbă a aflat sosit timpul, ca sě vorbéscă și Rusia.

Și indată după vorbirea țarului rusesc lumea ca prin minune s'a trezit din letargia, în care se părea, că a cădut, și cestiunea orientală ni se presentéză în forma cea corěspundětóre intereselor rusesci, ni se presentéză așa de bine preparată în direcțiunea acésta, încât diplomația nóstră, dacă în adevěr nu a fost în curat cu situațiunea creată in orient, și nu a fost numai prefacere ținuta nóstră de până acuma, atunci ambasadorii dela curțile princiare resp regesci din statele balcanice nu justifică asteptările, pe cari sferele mai inalte le-au pus în puterea lor de a observá mersul lucrurilor.

Legendariul principe al Muntenegrului a fost dilele acestea sěrbătorit de cătră țarul rusesc în mod ne mai obicinuit până acuma. Și ca resunet la vorbirile din Berlin, țarul rusesc cualifică de unic amic sincer al seu pe principele de Muntenegru, și ridică păharul în sănětatea lui.

Vorbirei țarului i se atribue o deosebită demonstrațiune politică, și nu fără cuvênt.

Dintre tóte statele din peninsula balcanică Muntenegrul este acela, care a lucrat în direcțiunea politicei rusesci.

Bulgaria, ca sě incepem seria meditațiunilor nóstre cu acest stat mult cercat, — Bulgaria sub gloriosul principe Alecsandru de Battemberg încetul cu incetul s'a emancipat de sub influința ruséscă, și după rěsboiul cu Sêrbia ea a ajuns a fi ținta atacurilor politicei rusesci.

După mișelésca alungare a principelui Alecsandru de Battemberg a urmat interegnul cu regența, până s'a resolvat actualul principe la problema grea, de a conduce destinele Bulgariei.

Atentatele comise de Rusia la libertățile poporului bulgar au stêrnit indignațiunea Europei, și purtarea generalului Kaulbars va rěmâné vecinic ca călcare flagrantă a dreptului ginților, provocarea lui la revoltă va rěmâné pată pe paginile istoriei, care va tractá epoca anului 1886.

Sêrbia, după rěsboiul nefericit din urmă, a fost aruncată în brațele monarchiei nóstre, și dacă ambasadorul austro-ungar nu intrevenia în chipul, cum a intrevenit, eroul dela Slivnița nu se mai opriá până în capitala Sêrbiei.

Regele Milan abia de trei luni a depus coróna și a dat țerei sale o constituțiune, despre care credea, că va fi în stare sě continue politica inaugurată de el. Regența actuală era presentată lumei ca amică monarchiei nóstre, nu din simpatie, ci cu considerare la interesele Sêrbiei, care sunt legate de o pretenie cu Austro Ungaria.

Abia au trecut trei luni de dile dela abdicerea regelui Milan, și vedem, că situațiunea în Sêrbia s'a schimbat cu totul. Guvern și regență s'au dovedit de necapace a suprimá mișcarea din urmă în favorul politicei rusesci. Ex-metropolitul Michail s'a rentors din esilul dela Moscva, și a fost primit în mod ostentativ în Sêrbia.

Telegramele mai próspete ne aduc sciri, că s'au făcut mari presiuni asupra metropolitului Teodosiu ca sě renunțe, ér statul l'a pensionat și dimpreună cu el și pe ceilalți doi episcopi.

Cuvêntarea țarului, cu care a declarat de cel mai bun amic al seu pe principele Nichita din Muntenegru se consideră deci de un program al politicei rusesci.

Popórele slave din peninsula balcanică sunt provocate sě se adune în giurul principelui din Muntenegru, care ca credincios aliat al Rusiei va scí sě promoveze interesele acesteia.

Suntem deci în fața unei situațiuni, pe care înainte cu trei luni politicii nostri nu o au considerat de posibilă.

Rusia a ieșit din reserva de până acuma, a pus la cale lucrurile în Sêrbia, și ușor ne putem trezí în Sofia cu o revoluțiune de palat, care cu actualul principe mai ușor va isprăví ca cu Alecsandru de Battemberg, care a legat de numele seu dilele de glorie ale principatului bulgar.

În sensul acesta interpretat, toastul țarului este o manifestațiune politică, care fórte de aprópe ne atinge pre noi, și ne impune datorința, sě petrecem cu atențiune desvoltarea lucrurilor.

Revista politică.

Sěrbătorile rusalelor au sporit scirile îngrijitóre. Mișcările și evenimentele din timpul din urmă sunt comentate de întréga presă în primii articoli în mod de tot agitatoriu, ér în cercurile diplomatice domnesce neincrederea.

Se pare, că se pregătesce o furtună, și încă o furtună mare și volburósă; ér monarchia nóstră pare a fi ținta asupra căreia se va descărcá.

Făr a mai amintí aici despre nemulțămirea, ce domnesce cu deosebire între poporațiunile mai ales de sub coróna sf. Stefan în aceste timpuri critice, notăm, că tocmai acum cabinetul d-lui Tisza pare a se clătiná și încă a se clătiná din temelie.

Elementele nóue intrate în cabinet, și alese de premieriul ungar cu multă îngrigire nu sunt tocmai așa de adicte programului de până acum, precum se închipuiá la început; și asta împregiurare póte aduce în conflict pe capul cabinetului cu noii sei colegi și conflictul odată provocat cu greu sě va puté mântuí. Reformele administrative pe tote terenele și în tóte direcțiunile încă cer jertfe mari și întrebarea e, dacă în timpul sărăciei, în care ne aflăm, vederile premieriului vor fi tot așa ca și ale celoralalți colegi de nou întrați.

De altcum portofoiul, ce i-a dat dlui Tisza atât de lucru, e ocupat. Persóna designată e contele Géza Teleki, care de 14 ani de dile a luat parte activă în parlament și care se bucură de o iubire și stimă mare numai din partea partidului, la care aparține, da chiar și cei mai valoroși bărbați ai opositiunei ii sunt buni pretini. Pentru cercurile mai îndepărtate politice însě contele Teleki este un homo novus, despre care nu se scie mai mult, decât că e cel mai credincios aderent al dlui Tisza.

Foile naționale germane din Viena atacă în mod vehement programul politicei orientale a monarchiei nóstre. „N. Fr. Prese“, după-ce desfășură tóte evenimentele din orient, biruința înfluinții rusesci prin biserica ortodocsă și după-ce comantéză mișcările din Cislaitania, atăcând politica și propaganda catolică, închee astfeliu articolul seu de rusale: Austria va fi póte necesitată a păși pentru posiția sa și a îndrăsní cu cele mai estreme mijlóce a se mântuí de lanțul rusesc. Spre scopul acesta nu e de ajuns numai o armată, care sě resboéscă vitejesce, ci trebue o idee înaltă, care sě entusiasmeze întregul popor. Austria trebue sě-și scrie pe stégul seu, că religiunea nu póte formá nici un părete de despărțire între ómeni și între state. Se cere libertatea consciinții și nici unei religiuni privilegiu.

Un articol al organului berlinez dovedesce cât de tare și cu câtă atențiune se urmăresc în capitala imperiului german desvoltarea lucrurilor din monarchia nóstră. Articolul după-ce vorbesce de toastul țarului, care nici decum nu-i convine, după ce combate miscările clericalilor, continuă astfeliu: Mai sunt și alte multe în lume, cari în momentele acestea miscă liniscea relativă, fără a provocá deocamdată mari revoluțiuni. Acésta se întêmplă în Ungaria, unde și după votarea proiectului de lege militariu s'a purtat luptă brutală contra ministeriului Tisza. Clericalii și radicalii se năsuesc cu puteri unite a nimicí acest ministeriu, și caută totdeodată a și aserví masele poporațiunei prin antisemitism. Dacă 'și vor ajunge scopul, le vor trebuí cu atât mai multă trudă sě se îngrijéscă de amiciția germană. Pe teritoriul Cislaitaniei și mai ales în Boemia caută a se nimicí apěrarea minorității germanilor. Cestionata fóie, după-ce mai desaprópă întreprinderea și demonstrațiunile socolistilor cehi la esposiția din Paris, 'și închee articolul cu amenințări, cari nu sunt presemne de o așa bună amiciție, precum se presupunea până acum.

În Francia au inceput a se mișcá ér boulangistii, fără insě a manifestá o forță mai mare. Comitetul boulangist a voit sě țină o adunare, opunêndu-se ordinelor polițienesci. Scopul nu și l'a putut însě ajunge, căci 24 dintre membrii, cari sau opus au fost arestați și între acestia se numěră cei dintâi matadori ca Deroulède, Laguerre, Laisant, Richard etc.

Organele statului pășesc cu cea mai mare energie și scrutéză în tóte direcțiunile spre a nimicí din temelie boulangismul. Pe basa actelor de până acum s'au arestat mai mulți oficeri superiori, între cari și generali, cari sub Boulanger au luat parte activă în ministeriu.

Culmea influinții rusesci în Sêrbia s'a ajuns. Metropolitul Teodosiu și ceilalți doi episcopi Demetriu și Nicanor au fost necesitați a și cere pensionarea și metropolitul Michail, care dela alungarea lui din scaunul metropolitan a petrecut în Rusia, a ocupat din nou scaunul și cu el s'au instalat de episcopi doi adicți ai sei, Ieronim și archimandritul Ducic. Metropolitul Michail, care va și unge de rege pe Alecsandru se bucură de o popularitate fórte mare și influința lui în Sêrbia e de tot puternică. Nu se scie încă, dacă actualul metropolit va fi și mulțămit cu actul de divorț al predecesesorului, ori că el va aședá pe Natalia în Belgrad lângă fiul ei ca pe o regină cu tóte drepturile. In cuvêntarea din catedrală a accentuat, că păstorirea metropolitului Teodosiu a fost anti canonică.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

În ședința a V-a după presentarea esebitelor înainte de trecerea la ordinea dilei deputatul Ioan Roșu presentéză Ven. sinod următórea propunere:

„Ca alinea a 2-a din § 8 din regulamentul pentru administrarea și controlarea averei diecesei sě se modifice într'acolo, că cumpěrarea vre-unei realități din partea consistoriului ca senat epitropesc sě devină perfectă numai după aprobarea aceleia din partea consistoriului plenariu“.

Se transpune comisiunei speciale.

Deputatul Coriolan Bredicean propune ca Ven. sinod sě institue conform decisului sinodal 110 din 1885 comisiunea sinodală, care propunere, punêndu-se imediat la ordinea dilei, sinodul o primesce și decide:

Pentru pregătirea proiectelor de concluse la obiectele, ce vin sub deliberare în fiecare sesiune sinodală precum și pentru proiectarea deciselor în cause rěmase nepertractate din sesiunea trecută se institue o comisiune sinodală generală constătătóre din un președinte apoi 6 membrii — 2 preoți 4 mireni — și trei suplinitori — 1 preot și 2 mireni — toți aleși prin sinodul eparchial și acéstă comisiune va pregătí tóte causele și pentru sesiunea I-a dela următoriul period sinodal. Acésta comisiune sě va întruní la episcopie cu câteva dile înainte de deschiderea sinodului și va începe activitatea sa, avênd membrii ei pe o di diurnă 3 fl.

În necs cu acest conclus sinodul alege în comisiunea sinodală generală amintită pentru afacerile:

a) bisericesci pe deputații: Andreiu Ghidiu și Dr. George Popovici, suplinitoriu Dr. Iuliu Olariu;

b) scolari pe deputații: Coriolan Bredicean și Ioan Roșu, suplinitoriu Stefan Velovan;

c) epitropesci pe deputațiii: Ioan Budințian și George Martinescu, suplinitoriu Ilie Curescu.

Presidiul pune la ordinea dilei raportul comisiunei speciale.

Raportorul acestei comisiuni, deputatul Constantantin Radulescu, raportéză asupra rugării românilor gr. or. din Ciacova în causa despărțirii lor de sêrbi, cerênd terminarea procesului și esoperarea respectării statului quo ante 1872, în carele a fost limba română asecurată în biserica din Ciacova, — la propunerea comisiunei sinodul decide:

Acésta causă sě transpune prin Ven. consistoriu diecesan la delegațiunea congresuală pentru comunele micste, cu aceea recercare, ca sě starue cu tóte mijlócele posibile la terminarea procesului de despărţire al românilor de cătră sêrbi, dară şi până atunci sĕ intreprindă on. delegaţiune paşii de lipsă la înaltul guvern, ca în privinţa folosirei limbei române în biserica sĕ se susţină statul quo ante 1872.

Tot acel raportor asupra raportului consistoriului eparchial referitoriu la definitiva arondare a cercurilor electorale de deputaţi congresuali propune şi sinodul decide:

Considerând, că teritoriul fostului confiniu militariu dela anul 1872 este provincilisat şi aşa § 146 din statutul organic este fără de obiect, consistoriul sĕ facă un proiect de alegere de deputaţi la congresul naţional bisericesc fără mai departe observare a numitului §, fiind însĕ că după regulamentul aprobat prin congresul naţional-bisericesc diecesa Caransebeşului în loc de 10 va avé 11 protopresbiterate, aşa dară consistoriul la facerea proiectului pentru aceste cercuri electorale sĕ tragă în considerare acéstă stare a lucrurilor.

Tot raportorul comisiunei speciale asupra relaţiunei consistoriului eparchial, cu care subşterne sinodului eparchial regulamentul afacerilor interne ale consistoriului diecesan făcut şi întrodus în pracsă dela 1 Ianuariu 1889 la propunerea comisiunei, sinodul decide:

Sinodul eparchial, luând la cunoscinţă acéstă relaţiune, îndrumă consistoriul, că până la procsimul sinod eparchial sĕ vină cu o relaţiune, în care sĕ se arete, că încât a aflat de practic acest regulament.

Presidiul pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare.

Raportorul acestei comisiuni, deputatul Vincenţiu Babeş relativ la normativul votat pentru fondul de pensiune al profesorilor dela ambele institute diecesane, espunênd nedumeririle şi respective postulatele dlor profesori în privinţa dotării acelui fond prin diecesă, respective garantării pensiunilor, — propune în numele comisiunii financiare, şi sinodul neprimind adausul făcut de deputatul Simeon Popeţ, „ca până la înfiinţarea acelui fond cu garanţii sigure pentru domnii profesori, sĕ se sisteze detragerile pentru fondul de pensiune şi ce li s'a detras sĕ li se restitue“ — decide:

Considerând de o parte constată prin comisiunea financiară neputinţa actuală a fondurilor diecesane de a dotá fondul pensional de sub întrebare, aşa cum se cere; considerând de altă parte, că ceruta garantare prin sinod a pensiunilor invólvă pe lângă dificultăţile financiari şi deslegarea prealabilă a unor cestiuni principale, anume încât se cere, în contra usului comun la institutele de pensiune restituirea contribuirilor în casuri de retragere a unuia s'au altuia profesor contribuente — cestiuni pentru ale căror deslegare sĕ recere timp şi studiu mai îndelungat; considerând în fine, că spre înlesnirea scopurilor aţintite de corpul profesoral ar puté deserví eventualminte şi fondul pensional învĕţătoresc esistent, pe cât adecă natura aceluia n'ar împedecá acésta, o cestiune spre a cărei clarificare decurge corespondenţa cu diecesa suroră a Aradului: obiectul acesta sĕ relégă la sinodul ordinariu viitoriu cu aceea, ca pe atunci consistoriul sĕ facă raport cu privinţă şi la amintitele momente.

In şedinţa a VI-a se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare.

Raportorul acestei comisiuni, Traian Barzu, cetind raportul consistortului diecesan ca senat epitropesc pro 1888 a propus şi sinodul decide al luá spre sciinţă.

Se raportéză, că comisiunea esmisă în 1888 din sinul sinodului eparchial pentru scontrarea cassei diecesane pro 1887 şi 1888, a aflat în consonanţă starea faptică a cassei cu cifrele cuprinse în socoţile diecesei, deci face propunere şi sinodnl decide a luá spre sciinţă raportul comisiunei.

Referindu-se asupra socotelilor fondului diecesan pro 1888, raportorul comisiunei financiare propune şi sinodul ia următoriul conclus: deóre-ce socoţile fondului diecesan pro 1888 s'au aflat în ordine, acestea se apróbă, şi senatului epitropesc i se votéză absolutoriul.

Socóta contului diecesan de spese pro 1888 se propune a se aprobá cu acel adaus, ca pentru suma de 2000 fl. 32 cr. supra erogată, carea este pe deplin motivată, sĕ se dea consistoriului diecesan îndemnisarea cerută.

Sinodul primesce propunerea comisiunei financiare.

Tot la propunerea raportorului comisiunei financiare despre stergerea unei sume de 882 fl. 17 cr. din partea debitoriului I. Panajot, respective a Dr. Ioan Maior din Lugoş, sinodul ia următoriul conclus: fiind stergerea pe deplin motivată sinodul eparchial o încuviinţéză, reservêndu-şi însĕ dreptul de regres faţă de diecesa aradană.

Se presintă raportul consistoriul diecesan despre cumpĕrarea unei case în Caransebeş în preţ de 13.015 fl., carele se propune a se lua spre sciinţă.

Sinodul primesce propunerea comisiunei financiare.

Se arată prin referintele acestei comisiuni, că din causa reposărei archiereului consistoriul diecesan ca senat scolariu a fost împedecat a compune şi subşterne sinodului eparchial, conform conclusulului Nr. prot. 112 din 1888, proiectul de statute referitoriu la pensionarea funcţionarilor aplicaţi la consistoriu; se propune şi sinodul decide: a se îndrumá consistoriul a satisface citatului decis sinodal până la procsima sesiune ordinară.

Raportorul comisiunei speciale, deputatul Constantin Rudulescu, referând asupra propunerei deputatului Ioan Roşu ca alinea 2 din § 8 din regulamentul pentru administrarea şi controlarea averei diecesei sĕ se modifice într'acolo, „ca cumpĕrarea vre-unei realităţi din partea consistoriului ca senat epitropesc sĕ devină perfectă numai după aprobarea aceleia din partea consistoriului plenariu“ propune ca alineatul 1 al regulamentului sĕ se întregéscă în următoriul chip:

„Şi pe basa acestor date, cu atragerea fiscului consistorial, compunênd contractul, îl aşterne consisistoriului plenariu spre aprobare, şi când ar fi a se licitá la vre-o realitate asupra condiţiunilor e a se preconsultá în consistoriul plenariu“.

Faţă de propunerea comisiunei, deputatul Coriolan Bredicean propune şi sinodul decide următórele: Propunerea deputatului Ioan Roşu, ţintind schimbare unei disposiţiuni din regulamentul pentru administrarea şi controlarea averei diecesei, aceea se transpune Ven. cons. diecesan cu înviaţiunea ca atât în meritul propunerei, cât şi a eventualelor scăderi esperiate, sĕ presinte sinodului procsim eparchial propuneri detaiate, éră şi până atunci, sinodul actual sistéză cumpĕrările de realităţi.

Asupra bilanţului şi inventariului din 1888 a tipografiei şi librăriei, făcêndu-se raport sĕ propune şi sinodul decide: a se dá absolutoriul cu îndrumarea, ca consistoriul diecesan sĕ manipuleze şi în anul 1889 în modul de până acum, învocându-i-se atenţiunea într'acolo, ca tipografia sĕ fie mai bine ocupată.

Raportorul comisiunei financiare subşterne sinodului eparchial conspectul speselor sinodului eparchial ordinariu al anului 1889 despre diurnele şi viaticile deputaţilor eparchiali în sumă de 1007 fl. 96 cr., şi cere încuviinţarea acestei sume.

Sinodul apróbă spesele cuprinse în conspect cu 1007 fl. 96 cr., autorisând cassa a solví la respectivi domni deputaţi sumele specificate în conspect.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Testamentul vechiu,

obiect de învĕţământ în scólele nóstre elementare)*

De lângă Sibiiu, 31 Maiu, 1889.

Dle redactor! Din incidentul, că forurile nóstre supreme scolare, au potrivita intenţiune, a premení „Normativul scolariu“ în părţile sale, mai corĕspunḑĕtóre, îmi iau şi eu libertatea, a ve rogá sĕ binevoiţi a publicá modestele mele observări asupra propunerei Testamentului vechiu, întrodus în scólele nóstre prin planul de învĕţământ din Normativ.

Accentuez din capul locului, că în clasa a II-a şi III-a nu se póte ajunge scopul, ce se urmăresce prin propunerea materialului prescris.

Testamentul vechiu face parte din obiectele introduse, cu scopul de a face din elevi ómeni religioşi şi morali.

Şi óre pentru ce s'a socotit corĕspunḑĕtoriu pentru acésta chemare? Pentru-că faptele şi lucrurile persónelor biblice, se privesc şi sunt în cea mai strênsă legătură cu voinţa lui D-ḑeu. Ba insuşi D-ḑeu a stat faţă în faţă cu unele persóne şi le-a informat, cum sĕ purcédă!

Tóte obiectele întroduse în scólă au scopul de a înmulţí cunoscinţele elevilor, sau de a influinţá nobilitarea înclinărilor, ce se manifestéză în om. Scopul Testamentului vechiu, după modesta mea părere, este îndoit.

Întâiu: pentru a serví de basă convingĕtóre, că evenimentele din Testamentul nou sunt resultatul revelaţiunei divine; ér a doua: desvoltarea simţemintelor religióse-morale şi formarea caracterului religios-moral în elev.

Scopul întâiu se póte ajunge, însĕ scopul al doilea nu-l vom puté ajunge cu siguritate. Şi acésta din causă, că caracterele unor persóne biblice nu tóte se pot presentá ca model pentru elevi.

Este în deobşte cunoscută afirmarea, că dacă voim a propune cu succes religiunea, trebue sĕ presentăm elevilor numai descrieri despre lucruri bune, numai esemple bune, ocolind cu totul esemplele rele, căci copilul are ocasiune destulă a auḑí şi vedé, sĕvêrşindu-se fapte rele, în viaţa de tóte ḑilele.

Numai este dar de lipsă, ba e chiar periculos a mai auḑí istorisiri despre fapte rele, din gura învĕţătoriului.

Invĕţătoriul sĕ propună; sĕ istoriséscă elevilor numai întêmplări, cari ilustréză fapte bune, pentru ca sĕ paraliseze influinţa esemplelor rele, ce elevul le vede în viaţă afară de scólă. Macsima pedagogică ḑice: numai ce e fórte bun, este destul de bun a se predá elevilor.

Unele părţi ale Testamentului vechiu sunt chiar nepotrivite pentru a formá caracter religios-moral în elev, pentru-că persónele, cari obvin, sunt mai mult modele de greşeli, d. e.: fapta lui Cain, că a omorit pe fratele seu Avel, fii lui Noe şi-au bătut joc de tatăl lor; Rebeca soţia lui Isac intrigéză ca fiul seu cel mai mic Iacob sĕ ia dreptul de primogenit al fratelui seu Isac, fraţii lui Iosif au vêndut şi resp. au vrut sĕ pérdă pe cel mai distins membru al familiei lor; feciorii lui Ili, cari ca fii de preot au furat jertfele dela altariu; chiar şi celebrul psalmist David în veci va remâné pĕtat pentru pierḑarea lui Urie*).

Un tip caracteristic potrivit pentru scólă găsim în Testamentul vechiu. Acesta este prorocul Daniil. Un tip caracteristic de model, din care putem scóte escelente conclusiuni, contribuitóre la întărirea elevilor în iubirea şi susţinerea religiunei, în iubirea naţiunei, precum şi susţinerea, până la martiriu a acestor douĕ ideale, scumpe fie-cărui om de caracter.

Unii învĕţători ca sĕ pótă scóte ceva bun, s'au pus şi au fabricat din tipurile caracteristice aflătóre în Testamentul vechiu alte tipuri noue, adăugênd şi lăsând afară, încât se cere pĕtrundere, ca sĕ gâcesci, că e vorba de persónă biblică

Procedura acésta nu e nici decum recomandabilă, ba am puté ḑice, e chiar de condamnat. La acéstă procedură au fost îndemnaţi unii învĕţători, póte din erórea, că tipurile caracteristice pot sĕ fie şi ficţiuni. Tipurile caracteristice însĕ nu pot fi inchegate ca istorisirile despre lucrări religióse şi morali după fantasie. Cu atât mai vêrtos nu pot fi astfeliu compuse tipurile din Testament, şi cu ce drept îşi permite un învĕţătoriu a schimbá lucrurile şi faptele cuprinse întrênsul?!

Schimbând Testamentul vechiu prin omitere sau adăugare, întroducem venin în sufletele elevilor.

Pentru-că deşí momentan abusând de naivitatea elevului, acesta crede şi susţine, că Avraam, Samson etc. au fost persóne sfinte, căci au făcut numai voia lui D-ḑeu, totuşi nu dobândim mult. Căci elevul devine om cu pricepere, cu judecată, bărbat, şi cetind Testamentul, află altcum descrise lucrurile. Şi care e urmarea? In casul cel mai bun, timp şi puteri perdute. Tot ce am ḑidit, avênd basă ficţiunea, se dărimă. Căci elevul de odinióră cetind, va ḑice: sau învĕţătoriul n'a cetit biblia, şi mi-a spus gogóşe, sau dacă o a cetit, a făcut din ea obiect de speculă.

Şi astfeliu elevul perḑêndu-şi anghira religiosităţii, indoindu se despre sfinţenia celor cuprinse în Testament, va face asemenea şi cu alte lacruri religióse — rătăcesce pe valurile vieţii fără nici o statornicie. Esemplele sunt — durere — prea numeróse şi omul, care trăesce în nemijlocită apropiere cu poporul, le observă ḑi de ḑi.

Ar fi dar de dorit ca bărbaţii competenţi din forurile nóstre scolare, sĕ afle părţile cele mai potrivite din Testamentul vechiu, cari sĕ se propună în scólele elementare, cum ar fi mai ales scrierile mai de căpetenie ale profeţilor, şi nu este de lipsă, pentru elevul din scóla poporală sĕ studieze „timpul de glorie şi decadinţă“ al israiltenilor, pentru-ca el sĕ fie convins, că nascerea lui Christos, s'a petrecut tocmai în timpul indicat de profeţi. Acestea sĕ le lăsam pentru aceia, cari sunt necesitaţi ale studiá spre completarea studiilor din religiune.

Ca încheere observ, că acestea le-am scris îndemnat de interesul cel am pentru causa învĕţămêntului.

I. B.

---

†

Nemilósa mórte 'şi rĕsbună amar. Bĕtrânii stejari, podóba naţiunei nóstre, cad rênd pe rênd sub loviturile ei, lăsând poene mari în mijlocul vlăstarilor tineri, cari în aste timpuri triste şi critice cine scie, dacă vor mai puté umplé locul lor.

Des, prea des am fost necesitaţi în timpul din urmă sĕ inregistrăm sub acest semn trecerea la cele vecinice a bărbaţilor incărunţiţi în lupte pentru prosperarea naţiunei şi intărirea patriei, şi cu prinşi de durere anunţăm şi de astădată mutarea dintre noi a ilustrului bărbat:

Dimitrie Moldovan,

consilieriu aulic în pensiune, membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporrlui român.

Dimitrie Moldovan s'a născut la 1811 din părinţi neguţători Dimitrie şi Ana. Incă din frageda tinereţe, dând semne de talent şi minte ageră, părinţii, după-ce a terminat scóla elementară din Zlagna, l'au înscris la gimnasiul rom. cat. din Sibiiu şi absolvând aici cu succes eminent, a frecuentat doi ani politechnicul din Viena; s'a înscris apoi la academia montanistică din Şemniţ, unde a stat 3 ani. Eşit în viéţa practică a condus până la 1848 minele familiari de aur din Boiţa (lângă Deva.) In 1849 fu denumit comisariu districtual al Albei Iuliei; ér cu 5 ani mai târḑiu de referinte în comisiunea pentru desdaunarea pămênturilor lângă locotenenţa ces. reg. din Sibiiu. Pentru activitatea desfăşurată şi viéţa sa esemplară a fost denumit la 1864 de consilieriu la căncelaria aulică din Viena și în acésta calitate a și fost pensionat la 1867. Actul căsătoriei prime l'a serbat cu Cecilia, fică de magistru postal din Mercuria, carea însĕ a răpausat după 3 ani. La 1854 a încheiat a doua căsătorie cu Iohanna, fica lui Toma Farcaș din Abrud, cu carea a avut 2 copii, un fecior (rĕpausat la 1858) și fica Iohanna, soția actualului consilieriu de tribunal din Sibiiu, Ioan Bădilă.

---

*) Estragem din acésta corespondenţă, ce ni se pare a fi mai esenţial. Red.

*) Pentru de a estrage învĕţături morale sunt tocmai fórte acomodate tipuri, depinde numai dela propunătoriu cum le scie preda. Red.

Potrivit cu posițiunea sa defunctul a fost petrecut până la locașul vecinic de un public de tot numĕros și ales; ér ca deosebit semn al iubirei și stimei, de carea s'a bucurat în tot locul, dovedesc numĕrósele telegrame de condolență și multe și frumósele cununi, ce-i iau împodobit sicriul. Prohodul a fost celebrat cu mare solemnitate de către Preacuvioșia Sa archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea; asistat de Preacuv. Sa Dr. Ilarion Pușcariu archim. și ases. consist.; Preacuv. Sa Nicanor Frateș protosincel și secret. consist; P. O. D. D. Zacharie Boiu protopresb. și ases. consist. Ioan Ghibu prot. prof. sem. George Bobeș paroch și de protodiaconul Dr. Ioan Crișian prof. sem. Inainte de a se așeḑá rĕmășitele pĕmântesci, oratorul nostru, P. O. D. Zacharie Boiu a stors și de astădată lacrămi din ochii publicului.

În veci amintirea lui!

Din partea familiei am primit următoriul anunț funebral:

Dimitrie Moldovan, consilieriu aulic în pensiune, membru fundator al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român astăḑi diminéță la 9 óre și a dat nobilul seu suflet, după scurte suferințe, în etate de 78 ani, în mânile Creatoriului.

Rĕmășițele pământesci ale scumpului defunct se vor înmormêntá din casa propriă, strada urezului Nr. 9, Mercuri în 31 Maiu (12 Iuniu) a. c. la 3 óre în cimiteriul greco oriental dela pórta turnului.

Sibiiu, în 29 Maiu (10 Iuniu), 1889.

Iohanna Moldovan născ. *de Farkas*, ca soție; *Ecaterina Drĕgics* născ. *Moldovan*, *George Moldovan*, notariu cercual, frați; *Iohanna Bădilă* născ. *Moldovan* fiică; *Ioanne Bădilă*, consilieriu la tribunal, ginere.

Convocări.

Comitetul central al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Zarand 'și va ține ședința sa Joi la 8/20 Iuniu a. c. în sala gimnasiului gr. or. din Brad la órele 9 antemeridiane. La ședință se învită a participá toți membrii comitetului. Pentru astădată, comitetul se va ține cu câți membrii vor fi presenți.

Obiectele de pertractat:

1. Censurarea raportelor întrate dela adunările despărțemintelor I, II și III.
2. Aprobarea proceselor verbali, susceptute în ședințele comitetelor despărțemintelor.
3. Staverirea materialului, și al agendelor pentru adunarea generală districtulă — ținêndă în ferii.
4. Eventualia.

Brad, la 26 Maiu st. v., 1889

Ioan German,
v.-președinte.

Petru Rimbaș,
secretariu.

A doua adunare generală a despărțĕmêntului I Brad a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din district. Zarand se va ține în Brad la 10 și 11 Iuniu st. v. a. c. Membrii ordinari și estra-ordinari, precum și toți, cari se intereséză de causa scolară, sunt învitați a participá.

Programă.

Ședința I, Sâmbătă.

1. La 9 óre a. m. deschiderea adunărei prin presidiu în sala gimnasiului.
2. Constatarea membrilor presenți.
3. Raportul comitetului, al bibliotecariului și al cassariului.
4. Alegerea unei comisiuni de 5 membri, pentru censurarea raportelor, scontrarea cassei și a bibliotecei — și apoi referarea asupra raportelor.
5. Încassarea tacselor prin cassariu.
6. Disertațiune: „Cum s'ar puté îmbunătăți starea învĕțătorilor"? de Vergil Pop.
7. Adițiunea numerilor de mai multe numiri cu despărțĕmêntul al 5-lea de Romul Jurca.

Ședința a II-a.

8. Tractarea „Uscatului" prelegere din geografie cu despărțĕmêntul al III-lea de D. Resiga.
9. Subtracțiunea numerilor de mai multe numiri cu despărțĕmêntul al V lea de Nicolau Crăciun, învĕțătoriu în Vaca.
10. Pertractarea „pronumelui personal" de Savu Stănilă.
11. Pertractarea poesiei „Vaca fără vițel" de Marc Huț.
12. Pertractarea „Obiectului" prelegere din gramatica română de Nicolau Simulescu.

Ședința a III-a, Duminecă.

13. Participarea membrilor la servițiul dinin în biserica gr. or. din Brad.
14. Verificarea protocolului din ședința I și a II-a.
15. Raportul comisiunei de 5 inși.
16. Staverirea bugetului pro 1889/90.
17. Propuneri eventuali și alegerea unei comisiuni verificătóre.
18. Constituirea despărțĕmêntului pe nou period de 3 ani 1889/90, 1890/1 și 1891/2.

După améḑi.

19. Escursiune și participarea membrilor în corpore la esamenul de vară al pruncilor dela scóla nóstră din loc.
20. După esamen discusiune asupra esamenului și în fine închiderea adunărei prin presidiu.

Brad, la 26 Maiu v., 1889.

Ioan German,
v.-președinte.

Petru Rimbaș,
secretariu.

P. T. membrii ai despărțĕmêntului învĕțătoresc din tractul Orĕștiei sunt prin acésta învitați a participá la o ședință, ce se va ținé Sâmbătă în 3/15 Iuniu c. la órele 10 a. m. în localitățile scólei capitale române din loc cu următoriul

Program:

1. Raportul general al președintelui despre activitatea comitetului tractual;
2. Raportul cassariului despre starea cassei;
3. „Cunoscințe din constituția patriei, material pentru scólele populare" disertațiuni de G. Joandrea, director scolariu în Orĕștie;
4. Prelegere practică din limba română, de învĕțătoriul N. Petruțescu;
5. Constituirea comitetelui tractual învĕțătoresc pe un nou period de 3 ani, și anume: alegerea unui președinte, vice-presedinte, notariu, cassariu, și a doi membrii;
6. Propuneri eventuale.

In cas de absentare nemotivată a vreunui membru se vor aplicá dispositiunile §. 9 p. a. din statute. Asemenea se atrage atențiunea comitetelor parochiale asupra § 8 din statute, în urma căruia sunt indatorate a provedé pe domnii învĕțători în mod anticipativ cu suma recerută pentru viatic și diurne.

Orĕștie, 27 Maiu, 1889 st. v.

Nicolau Popoviciu,
prot. președ.

G. Joandrea,
notariu adhoc.

Varietăți.

* **Fóia oficială de aḑi publică resoluțiunea preaînaltă, prin care este întărită alegerea D-lui archimandrit și vicariu archiepiscopesc NICOLAU POPEA de episcop al Caransebeșului.**

Sincerile nóstre felicitări!

* (Personal.) Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de Marți diminéța la Budapesta spre a asistá la desbaterile din casa magnaților.

* Duminecă în ḑiua cinci ḑecimei a oficiat serviciul divin cu mare solemnitate Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuv. Sa archimandrit și vicariu archiep. Nicolau Popea; Preacuvioșia Sa Dr. Ilarion Pușcariu, archim. și asesor consist.; Preacuvioșia Sa Nicanor Frateșiu, protosincel și secret. consist.; P. O. D. Zaharia Boiu protopr. ases. consist; I. Ghibu protopresb. prof. sem. și Dr. Ioan Crișian protodiacon prof. sem. și de diaconul Andreiu Truca. In decursul serviciului s'a hirotonit întru presbiter diaconul Andreiu Truca, ales paroch în Simeria, și întru diacon Ioan Filipescu, ales paroch în Merghindeal.

* (Adunarea generală a fostului reg. de graniță Nr. I.) Din incidentul, că înaltul ministru de culte a recercat din nou pe calea comitelui suprem, cont. Andreiu Bethlen pe comitetul administrativ al fondurilor granițăresci a predá scólele grănițeresci și ale face scóle comunale s'a întrunit Marți adunarea generală a reg. de granița Nr. I spre a face pașii de lipsă, ca sĕ se mantină drepturile grănițeresci. La adunare a luat parte și comisariul guvernului, dl inspector de scóle Trauschenfels. S'a ales o deputațiune de 5 membri, carea a elaborat o adresă și carea în frunte cu dl căp. Stanciu și Cosgarea o va înaintá înaltului ministeriu. Fiind-că esmisul ministerial ordonă predarea scólelor cât mai în grabă, inspectorul a întrebat, că ce se va întêmplá cu scólele până la decisul cel aștéptă comitetul. La acésta Ilustr. Sa dl bar. Ursu i-a rĕspuns cu o mândrețe românéscă: Nu voiu predá nimica, până-ce nu se va finalisá causa în ultima instanță. Numai forța brahială me va puté covêrșí deocamdată.

* (Invitare) Corpul învĕțătoresc dela scóla capitală gr. or. română din Orĕștie arangiază cu tinerimemea scolară Duminecă la 4/16 Iuniu c. un Maial în pădurea orășănéscă „Grigore" în favorul fondului elevilor sĕraci, la carea prin acésta se învită toți p. t binevoitorii scólei.

Bilete de întrare pentru jucători costă 40 cr., damele sunt scutite de acéstă tacsă.

Oferte benevole se primesc cu mulțămită și se vor cuitá pe cale ḑiaristică. Invitări speciale nu se fac.

Bibliografic.

In propria edițiune a auctoriului și în comisiune la W. Krafft în Sibiiu a apărut:

Părți alese din *Istoria Transilvaniei* pe doue sute de ani din urmă. Volum I. după introducțiune și câteva schițe biografice cuprinde o lungă serie de evenimente dintre anul 1683 până în preḑilele catastrofelor din 1848 și un suplement cu 44 documente, de George Barițiu.

In 50 de cóle tipărite format 8° mare; tecstul cu cicero nerărite, notele și documentele cu litere garmond și petit.

Prețul unui exemplariu legat ușor (broșat) este 4 fl 50 cr. v. a., legat frumos în pênsă 5. fl. v. a.

Cu scop de a scóte cel puțin o parte din spesele considerabili avute până acum, a-și dá cât mai curênd la tipariu al II-lea volum, din acest op auctoriul și-a reservat a ficsá un preț numai de 4 fl. 20 cr. inclusive trimiterea franco pentru toți colectorii câți vor binevoí a prenumĕrá la el deadreptul până la 1-a August c. n.

Dela 5 sau mai multe esemplare plătite dintr'o dată se dă 10% rabat.

Comandele și plata se pot face mai ușor și mai sígur prin asemnațiuni (mandate) postali, după care espedițiunea esemplarelor urméză cu tótă precisiunea, numai adresele sĕ fie scrise limpede, ér locuința după înpregiurări, chiar și în câte doue limbi ale patriei.

In comande sĕ fie anumită curat: legătura ușóră sau tare și elegantă.

După 1 August a. c. cartea va trece în comisiune și se va puté comandá numai la librari cu prețiu de 4 fl. 50 cr., broșată și 5 fl. legată, însĕ nefrancată.

Colectă

pentru nenorociții prin foc în comuna Ernea-săséscă

3000

(Urmare din Nr. 58.)

(Colectă intreprinsă de părintele Dimitriu Nan din parochia gr. or. Rĕșnov).

1.	Dela vecinătatea I-a s'a colectat	1	fl.	60
2.	Dela vecinătatea II-a s'a colectat	1	fl.	51
3	Dela vecinătatea III-a s'a colectat	1	fl.	53
4.	Dela vecinătatea IV-a s'a colectat	1	fl.	---
5.	Dela părintele Dimitriu Nan . .	3	fl.	—
6.	Dela părintele Ioan Hamsea . .	1	fl.	—
7.	Dl D. Ghianțu comerciant . . .	—	fl.	30
8.	Dl G. Ilie comerciant	—	fl.	30
9.	Dl George Proca	—	fl.	50
	Suma .	10	fl.	74
	Până acum cu totul	148	fl.	74

MONITOR. 21

Calendariul sĕptemânii

4 — 10 Iuniu.

4 Duminecă: Mitrofan, Sofia, Ioani, Aloniu, Maria, Marta. *5 Luni:* Doroteiu, Marcian, Nicandru, Iperechiu, Apolon, Leonid, Ariu, Gorgiu, Seliniad, Irineiu, Pamvon, Cristofor, Conon, Marcu. *6 Marți:* Visarion, Ilarion, Atal, Gelasiu, Anuv, Fotas. *7 Mercuri:* Teodot, Zinanda, Esia, Sosana, Licarion, Tarasiu, Ioan, Stefan, Antim, Sebastiana, Potamiana. *8 Joi:* Teodor, Nicandru, Marcian, Caliopi, Melania, Atre, Marcu, Naucratiu, Teofan. *9 Vineri:* Ciril, Tecla, Mariamna, Marta, Maria, Enata, Alecsandru, Anania, Cir. *10 Sâmbătă:* Timoteiu, Alecsandru, Antonina, Canid, Teofan, Pansemin, Alecsiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 4 Iuniu, I-a după Rusalii, a tuturor Sânților. Octoich ton 8 și Penticostariu. La Utreniă: Evangelia Invierii 1. Catavasia: „Deschide voiu gura mea" La Oda IX „Ceea ce esti mai cinstită." La Liturgiă: Fericirile din Octoich și Penticostariu. Apostolul, Evangelia, Irmosul și celea-lalte după rêndul lor.

Luni, 5 Iuniu, începutul postului sânților Apostoli Petru și Paul.

Loterie.

Mercuri 12 Iuniu 1889.

Brünn:	**16**	**79**	**76**	**14**	**43**

Sâmbătă în 8 Iuniu 1889.

Timișóra:	**49**	**57**	**32**	**11**	**60**
Viena:	**34**	**16**	**60**	**13**	**35**

Nr. 129. [80] 1—5

CONCURS*).

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă cu studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca studii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — sĕ documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoziţiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc conform legilor şi dispoşiţiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetéză de 5 ori; relut de cuartir de 140 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir.

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoziţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

---

*) Celelalte foi romănesci încă sunt rugate a luá notiţă.

Nr. 87. [81] 1—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 15 Novembre 1888 Nr. 4819 B. se escrie concurs, pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şard, protopresbiteratul Têrnavei superióre, *cu termin de 30 ḑile* dela I-ma publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu 2 încăperi şi una cămară, coperită cu ţigle în stare bună.

2. Edificiile necesare de economie: şură, patrariu cu un grajd de 4 vite.

3. Porţiune canonică de 3 jugere 340 □ cu un venit anual de fl. 40.—

4. Comitetul parochial s'a obligat a mai cumpără pe sama preotului un pămênt arătoriu ca de 300 fl ca sĕ dea un venit anual de . fl. 50.—

5. Cintirimul şi una grădină de cósă cu un venit anual de . . . . . . fl. 40.—

6. Dela 74 de gazde 74 de feldere cucuruz sfărmit feldera veche de . . fl. 74.—

7. Dela 74 de gazde 30 de feldere de ovĕs cu un venit de . . . . fl. 12.—

8. Dela tótă gazda 10 porţióne de fên gata dau un venit de . . . . fl. 60.—

9. La bobotéză se capĕtă un venit de . . . fl. 30.—

10. Dela tótă gazda câte una ḑi de lucru cu palma aduce un venit de . . . fl. 30.—

11. Venitele epitrafirului de preste an . . . fl. 30.—

12. Alte venite estraordinare şi accidentale botezuri şi sfeştănii şi masluri fl. 34.—

Suma totală fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi asterne cererile lor concursuale, instruite conform dispoziţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din a. 1878 la oficiul protoprerbiteral gr. or. al tractului Têrnavei superióre până la terminul susindicat.

In conţelenere cu comitetul parochial.

Alma, 10 Maiu, 1889.

Ioan Almăşan,
protopresbiter.

Nr. 131/889. [79] 2—2

CONCURS.

În conformitate cu conclusul de dto 17 Aprile a c. Nr. 109 pt. prot. 34. comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român primind dela Onorata Direcţiune a institutului de credit şi economiii „Albina“ suma de 500 fl. v. a. votată de adunarea acţionarilor numitului institut dela 29 Martiu a. c. cu scopul creărei de 10 stipendii à 50 fl. v. a. pe anul scolariu 1889/90 pentru acele copile de părinţi mai sĕraci, care vor fi primite în internatul institutului Asociaţiunei, pentru conferirea acestor stipendii prin acésta se escrie concurs.

Cererile au a se înaintá comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român până în 1 August 1889 n. Cererile intrate mai târḑiu nu se vor considerá.

La cereri sĕ se acludă următórele documente:

a) carte de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1888/9;

c) atestat despre condiţiunea şi starea materială a părinţilor.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la I-a Iuniu, 1889.

G. Bariţiu, president.
Dr. *I. Crişian,* secretariu II.

Nr. 281 [74] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III a din Alun cu filiile Bunila şi Vadul-Dobrei, în protopresbiteratul Haţegului sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Simbria preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr.=120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estraordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl. — La olaltă 350 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile lor, la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor din „Statul org“. şi regulamentului pentru parochii, până la terminul sus indicat.

Haţeg, la 12 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al tractului Haţeg.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 495 [73] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt:

I. In matera Muncel.

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jug. 1014□° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, — 6 jug. 1299 □° agrii, 11 jug. 1096□° liveḑi şi 544□° păşune.

3. Stolele usitate.

2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.

4. Molitvă la Botezul şi Invierea Domuului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnnlui câte o cupă de fasole dela fie-care casă.

5 Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. In filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfărmat.

2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.

3. Stolele usitate, cari atât în filiă, cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie care casă.

5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filiă dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 8 Maiu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Sz. 1885 polg. [75] 3—3

Hirdetmény.

A kövesdi általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot **f. évi junius hó 28-án d. e. 8 órára** tüzöm ki Kövesd községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik, vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetvároson 1889 május 27-én.

Kelemen, eljáró biró.

Sz. 243 plg. [78] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Oláh-Sályi község határának általános tagositása megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 Julius 20-án délelött 10 órára** tüzettik ki Oláh-Sályi községébe, a melyre összes érdekeltek hirdeményileg oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba bele egyeznek és hogy a tagositás megengedése iránti kérés első példányát a kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Majus 27-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök
Tatár, jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 30—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Şatulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Kőhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic şi radical **asurḑenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delătură îndată molestătórea ţiuire a urechilor şi auḑul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 1—6

Se capĕtă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.

Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 60 Sibiiu, Sâmbătă 3/15 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Iuniu.

Maiestatea Sa Preaînălțatul împěratul și regele nostru Francisc Iosif I s'a îndurat preagrațios a aprobá alegerea de episcop a diecesei Caransebeșului, alegere sěvêrșită la 26 Martiu a. c., prin sinodul estraordinariu, adunat special numai pentru alegerea capului diecesei.

Scirea acésta o am primit eri, tocmai când era ḑiuariul nostru sub presă. O am putut comunicá deci numai în forma, după cum se presentéză ea în numěrul de eri al ḑiuariului nostru.

Astăḑi dela o margine a metropoliei nóstre până la cealaltă rěsună un strigăt de bucurie. Și precum generală a fost bucuria la actul alegerei din îndoite motive, adecă pentru modul demn, cum s'a făcut ea, și persóna démnă, asupra căreia a căḑut alegerea, asemenea generală este ea acuma, când vedem aprobată alegerea acésta, sěvêrșită aprópe de unanimitatea sinodului diecesan din Caransebeș.

Și dacă cine-va are motive sě se bucure, și bucuriei sale sě dea adevěrată manifestațiune, noi cesti dela „Telegraful Român“ avem motive sě ne bucurăm îndoit.

Avênd în vedere numai interesul bisericei, din capul locului ne-am impus reserva cuvenită în cestiunea intregirei scaunului episcopesc din diecesa věduvită prin repausarea episcopului de odinióră Ioan Popasu.

Ochii și inima archiereului, care cu abnegațiune și resignațiune a condus destinele archidiecesei nóstre în spirit adevěrat crestinesc, care nici odată n'a perdut din vedere principiile sublime de adevěrată abnegațiune și resignațiune ale Mântuitoriului, ochii și inima archiereului nostru s'au îndreptat asupra celui mai vrednic dintre bărbații din clerul nostru, care este chemat sě priméscă coróna de mire și toiagul păstorirei.

Și bunul nostru archiereu îndată a început a lucrá în direcțiunea, după-cum a credut, că datorința de principe al bisericei îi impune sě lucreze.

Și ḑiuariul nostru, condus numai de binele bisericei nóstre, a trebuit sě intrevină și el, și față cu acele organe din presa română, cari se credeau, că inspirate de putere mai înaltă, sunt în stare a prorocí alegerea și respingerea îndoită a alegerei de către guvernul țěrei nóstre, a strigat un puternic veto.

Veto! Nu periclitați cu articlii tendențioși interesele bisericei. Țineți-ve strîns de statutul organic, faceți alegerea în ordine. Dați-ve silința ca persóna, care ve zace la inimă, sě intrunéscă unanimitatea voturilor, și de celelalte nu mai veniți cu prorocii, căci atunci ne vom presentá cu un lucru făcut în ordine, făcut cu tótă demnitatea, și guvernul țěrei, de bună sémă nu va denegá aprobarea unui act sěvêrșit cu demnitate și în tótă regula. Veḑi „Telegraful Român“ Nr. 25.

Și glasul nostru a aflat rěsunet.

Așa s'au croit lucrurile la alegerea de episcop în Caransebeș. In fruntea afacerilor a stat preabunul nostru metropolit, care cu înțelepciunea sa tóte bine le-a întocmit, cu tactul seu cel fin tóte înțelepțesce le-a condus, cu autoritatea sa de principe al bisericei a împrăsciat negura neincrederei, pe care jurnalistica din patrie și curentul nesănětos de aḑi o a fost grămădit asupra orisontului bisericei nóstre.

Așa s'au croit, așa s'au sěvêrșit lucrurile, și o lucrare așa de démnă 'și află acuma încoronarea sa prin preainalta aprobare din partea monarchului.

Ne bucurăm din tótă inima nóstră la acésta fericită resolvire a alegerei de episcop a diecesei Caransebeșului.

Nou alesul episcop, Preacuvioșia Sa Părintele vicariu al nostru, archimandritul Nicolau Popea, este un bărbat cu trecut în biserica nóstră, și noi repetăm cele accentuate în numěrul 35 al ḑiariului nostru din incidentul alegerei.

Indoită este bucuria nóstră în fața alegerei aprobate.

Nou alesul episcop este pe drum spre a depune jurămêntul de fidelitate în mânile împěratului și regelui nostru.

Manifestațiunile nóstre de bucurie sevéscă-i și ele de îndemn la noue mulțămiri sufletesci pentru distincțiunea, ce i s'a făcut prin aprobarea alegerei de episcop.

Revista politică.

În desbaterile de Mercuri ale casei magnaților s'a votat bugetul desbătut în dietă, fără a provocá discusiuni furtunóse.

Se aștepta ca inmediat după votarea bugetului în casa magnaților sě fie denumit judele dela tribunalul suprem, Felician Czorda de al doilea secretariu de stat în ministeriul de iustiție, și după presemnele de până acum, realisarea acestei întrebări nu se mai trage la îndoélă.

Acest post a fost sistemisat numai de curênd, și persóna, de care ne ocupăm, se numěră între cei dintâi bărbați ai Ungariei, carea în mai multe rênduri, când portofoliul ministrului de iustiție a rěmas vacant, a fost propus de candidat la acest portofoliu.

Intrarea sa în ministeriu provócă în cercurile iuridice o aprobare generală, și e felicitat de aceste cercuri cu mare însuflețire, ér sistemisarea acestui oficiu este primul act al reorganisărei începute de actualul ministru de iustiție, Desideriu Szilágyi. Acestui act vor urmá în curênd actele, prin cari se intenționéză a ușurá mai întâiu agendele administrative ale ministrului de iustiție și a centralisá suprema conducere judiciară.

Programul, ce și l'a desvoltat ministrul iustiției voesce sě-l realiseze cu ori ce preț, până ne mai bucurăm de liniste esternă, căci după fenomenele, ce se arată, acésta linisce și pace, ce sărăcesce statele și pune jugul cetățenilor, pare că în curênd va fi conturbată.

Metropolitul Mihail, care cu ocasiunea instalării sale din nou în scaunul metropolitan, a făcut apel la popor, ca sě nisuéscă spre manținerea păcei, și sě țină strîns la credința pentru dinastia Obrenovici, a pregătit și un memorand politico-bisericesc, în care amintesce, că activitatea sa va reîncepe de pe acel timp, de când el a fost alungat din Sêrbia. Activitatea actualului metropolit va fi supusă la o revisiune severă, și e lucru natural, că și actul de divorț al regelui Milan încă va fi supus revisuirei.

Din acéstă causă toile monarchiei nóstre sunt fórte agitate și „N. Fr. Presse“ scrie între altele și următórele șiruri, věrsând óre-cum din amărăciunea, ce o a cuprins: Acum se vede unde urcă Mihail cu adiutantul seu Ieronim. El plănuesce a pregătí contrariului seu Milan un temeinic „*Vae victis*“, și Milan se îndóie, căci ș'a dat tóte armele din mână. El nu cugetă, că ar fi bine și cu cale sě mérgă la Belgrad, ci se duce direct din Constantinopol sě cerceteze esposiția universală din Paris.

Din acest motiv fostul seu barbat de stat va fi supus unui strict interogatoriu, aruncat apoi în temniță, ér radicalii au îndrăsnit a ținé adunarea partidei lor sub președința unui condamnat odată la mórte de regele Milan, sub președința așa numitului Pasici. Și acésta partidă, acum așa de puternică, a felicitat guvernul pentru instalarea din nou a metropolitului Mihail, se organiséză de nou și cere éră și o noue organisare radicală a țěrei.

După aceste mișcări din Sěrbia și presa sêrbéscă, carea până acum sta mai reservată, pășesce pe față cu espunerile. Ea pare a fi jelusă de pretenia Rusiei că-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

În două locuri aflăm însemnat anul 1756.

La încheerea materialului aflăm subscrierea:

Log. *Mateiu Voileanu.*

și anul 1756.

Cine a avut ocasiunea a frunḑărí prin cărți vechi, va fi observat, că strămoșii nostri însemnau în cărți evenimentele mai însemnate de pe timpurile acelea.

La sfêrsitul cărței acesteia încă aflăm dóuě notițe, pe cari deocamdată le reproducem fără comentariu.

Étă aceste notițe:

„În anul 1761, au dat poruncă împěrătéscă în tótă țara Ardélului a se oprí bisericile despre preoți cei ne uniați, și despre ómenii cei neuniați. Și în luna lui Iunie în 30 de ḑile au venit și în Șoimușul românesc și au luat tisturile cheia Bisericii, și o au dat popii celui unit, și nu au mers nime la Biserică până în anul 1762 în luna lui Ianuarie în 26 de ḑile, iarăși viind domnul Fiibirěu cu alte tisturi au dat biserica la popa și la ómenii neuniți.“

„In anul 1761 Aprile 6 ḑile Vineri a șasea sěptěmână din post m'am mutat din Hundorf în Șoimuș, fiind multă price și mare gâlcévă în tótă țara Ardélului între cei uniți cu cei neuniți. Și într'acest an în luna lui Maiu în 7 ḑile au ploat tare, și au venit valea fórte mare de au făcut multă pagubă la mulți ómeni prin curți și prin case.“

In Șoimuș.

Eu log. *Mateiu Voileanu.*

„Și într'acest an mai sus scris în luna lui August în 8 ḑile mi-au pus dușmanii foc, și mî-au ars ce am avut tot, împreună cu alte 9 case, în care case au fost 15 gazde. Mare omor și sě...“

„La anul 1783 era fórte mare necaz la Hundorf pentru cei neuniți cu domnii dela Ibașfaleu.“

Notița din urmă nu mai este de scriitoriul, cu care ne-am ocupat, ci de fiul dênsului, care tot același nume a purtat.

În anul 1761 se vede a fi fost fórte crâncenă persecuțiunea contra românilor gr. or. din Ardél, căci tot în posesiunea aceluia, dela care am primit aceste manuscripte, se află o pastorală din anul 1761 adresată din Rîmnic către românii ortodocși din Ardél pentru perseveranță în credința strămoșéscă.

Pastorala este în manuscript. Vermele timpului a cam stricat hârtia, încât nu se póte întrégă descifra.

Ea se adreséză către: *Bunii crestini, și adevěrați fii ai sfintei biserici a resăritului, vecini Ardeleni.*

După aceste puține observări generale trecem la reproducerea unor lucrări, pe cari le credem de mai mare importanță. (Va urma.)

La opul d-lui G. Barițiu.
Părți alese din istoria Transilvaniei*).

Lectorilor sănětate.

De cațiva ani încóce se aștéptă dela mine, ca inainte de a me mutá și eu la părinții mei pe urma contimporanilor mei, cari me lăsară aici aprópe singur ca intr'o lume strěină de noi, sě adun la un loc în o formă óre care istorică încaiu evenimentele principali, prin care ne trecuse patria cu popórele sale conlocuitóre, prin urmare și cu poporul nostru român mai vêrtos în anii catastrofelor universali 1848, 1849, cum și de atunci încóce.

Dorința generațiunilor actuali relativă la scrierea istoriei nóstre moderne este legitimă, justificată și cu esemplul compatrioților nostri de alte naționalități, în ale căror limbi mai ales dela 1861 incóce apar fórte des „istorii“ din acei ani în tot respectul epocali.

Alți amici și binevoitori ai mei îmi ceruseră, anume cu ocasiunea solemnității din 8 Maiu 1887, ca sě-mi adun la un loc scrierile originali, câte voiu fi publicat în 50 de ani ai activității mele. Eu însě rog frățesce pe binevoitorii mei, ca sě fiu dispensat de o lucrare ca aceea, care pretinde o alegere critică și minuțiósă, cu punerea în cumpănă a multor impregiurări, precum, etatea mai jună ori mai tră Muntenegru şi de graţia şi favórea, de care se bucură acest principat la ţarul tuturor ruşilor.

---

*) Veḑi Bibliograficul din Nr. trecut. Red.

Acesta e şi motivul principal, pentru care foile sêrbesci se pun pe întrecute a recomandá şi atrage atenţiunea ţarului, că sêrbii sunt adevĕraţi slavi de votaţi pravoslavnicului imperiu de Nord. Toastul, ce l'a ţinut ţarul scrie „Narodni Dnevnic“ e un apel cătră toţi sêrbii ca ei sĕ fie totdeuna gata a luptá pentru sfânta causă a slavismului, alăturea cu Rusia. A băgat o mai mare frică în Austria, scrie „Dnevni List“ toastul ţarului, decât dacă s'ar fi trimis armate întregi la graniţele Galiţiei. Va vedé Austria, ḑice cestionata fóie, asociindu-se sêrbii sub arme dimpreună cu ruşii spre a salvá marea causă a Rusiei.

Foile rusesci par de tot mulţămite cu guvernul dlui Catargiu. Acest guvern a retras decretul de espulsare al guvernului anterior, şi precum scrie „Novoie Vremia“ va desdauná pe iconari de pagubele, ce le au suferit. Acéstă politică e contra regelui Carol şi e bine, ca mostenitoriul tronului sĕ o urmaréscă cu ochi de argus, rĕspunḑênd în mod corĕspunḑătoriu binevoitoriului act al guvernului rus, prin care l'a felicitat în rĕspunsul la notificarea regelui.

In Belgia se observă mari miscări contra catolicilor. Liberalii au raportat învingeri la alegerile din urmă şi ministeriul de acum se clătină din temelie. Spre urmărirea ţintei comune liberalii s'au decis a se uní cu toţii spre a sdrobí cu totul puterea clericalilor.

Corul seminarial din Sibiiu în escursiune.

Braşov, Joi, la 1 Iuniu.

Seminariul nostru archidiecesan din an în an cere tot mai mari sacrificii pentru susţinerea sa conform recerinţelor timpului şi condiţiunilor higienice. Sacrificiile aduse pentru susţinerea acestui institut s'au pus în timpul din urmă în cumpĕnă cu prestaţiunile făcute prin elevii eşiţi din institut, şi chiar ḑiariul nostru „Telegraful Român“, reflectând la rapórtele asternute cátră sinodul archidiecesan, a accentuat, că prestaţiunile studiilor economice şi cele în gimnastică nu stau în proporţie dréptă cu sacrificiile aduse de biserică.

In anul 1883 bărbaţii devotaţi adevĕratului interes al bisericei nóstre au venit la convingerea, că deşí pentru cântările bisericei archidiecesa sacrifică fórte mult, totuşi ca sĕ avem posibilitatea de a face şi în cântări progrese, sĕ se sistemiseze o a dóua catedră pentru musică, pe care apoi o a încredinţat artistului în musică Georgiu Dima.

La înfiinţarea acestei catedre biserica a pus mari speranţe în domnul Dima, şi ea nu s'a înşelat.

Incă în anul prim al funcţionărei sale ca profesor, domnul Dima a compus o frumósă liturghie, pe care treptat o a înmulţit cu irmóse şi pricésnă şi a ridicat podóba casei lui Dumneḑeu în mod însemnat, aşa, că noi deputaţii sinodului archidiecesan şi cei ai congresului naţional bisericesc aveam ḑile de sĕrbătóre, când putém luá parte în Sibiiu la serviciul dḑeesc, unde cântările liturgice le esecută corul seminarial condus de profesorul George Dima.

Pentru a trea ḑi de Rusalii eram avisaţi, că corul seminariului din Sibiiu se va aflá la Braşov; unde în biserică va esecutá liturghia compusă de domnul Dima, apoi va arangiá şi o producţiune musicală în sala gimnasiului nostru.

Sciam, că corul seminarial înalţă mult sublimul rit al bisericei nóstre prin modul cum scie esecutá liturghia domnului Dima. Cu tóte acestea eram curioşi sĕ auḑim dela corul acesta o producţiune musicală şi afară de biserică, ca sĕ putem accentuá şi noi cu alţi mulţi, că corul seminarial este decorul institutului nostru archidiecesan, şi că ori unde se presentéză el, prestigiul institutului este ridicat, şi ómenii cunoscĕtori ne admiră pentru succesele strălucite, cu cari acest cor se póte lăudá.

După înţelegerea avută corul seminarial a sosit la Braşov Luni séra. O deputaţiune a Braşovenilor în frunte cu domnii advocaţi Ioan Lenger şi Simeon Damian, parochul Vasiliu Voina, dirigentul filialei Albina Valeriu Bologa, profesorul de musică dela gimnasiul nostru din Braşov Nicolau Popovici şi mai mulţi membrii ai comitetului parochial dela biserica sf. Nicolau au eşit până afară din comuna vecină Ghimbav, unde au întimpinat pe domnul Dima şi prin rostul parochului Vasiliu Voina i-a bineventat în numele românilor din Braşov.

S'a pornit de aici conductul de trăsuri până la gimnasiul nostru, unde coristii s'au dat jos, şi fiind incuartiraţi la cele mai bune familii de ale nóstre, fiecare a fost condus la locuinţa sa.

Marţi la órele 9 biserica sântului Nicolau erá îndesuită de publicul din Braşov şi impregiur spre a ascultá liturghia.

Ca preoţi au funcţionat ambii parochi dela acéstă biserică părintele Petric şi Voina.

Liturghia a fost esecutată cu multă esactitate. Cântarea a fost fórte curată, nuanţele fine cu mare precisiune observate, încât era o adevĕrată mângăere a ascultá.

Noi Braşovenii âncă nu am avut ocasiune sĕ ascultăm o liturghie aşa de frumósă, şi aşa de bine esecutată, ca şi acésta, şi plini de evlavie urmăriam modulaţiunile fine, crescerile şi decrescerile frumóse, în general modul de a cântá lin a stêrnit în noi un grad de evlavie, pe care până acuma cântările bisericesci nu l'au stêrnit în noi. Simţiam, că suntem în biserică, că stăm în raport cu Dumneḑeu, căruia ne inchinăm plin de evlavie şi de umilinţă şi rugăciunile nóstre astfeliu interpretate ridică pe om în sfere mai inalte, unde uităm cele pămêntesci.

Marţi după améḑi s'a făcut o escursiune în stejăriş, la care multă lume a luat parte, şi unde veselia a ţinut în mod nesilit până séra spre órele 9 şi la toţi ne părea rĕu, că ḑiua nu este mai lungă.

Punctul de atraţiune era domnul Dima şi corul dsale, în sănătatea cărora s'au ridicat mai multe toaste.

Mercuri dela órele 5 până la 7 după améḑi s'a arangiat producţiunea musicală în sala cea mare a gimnasiului cu programul următoriu:

1. a) *„Zorirea,“* cor de C. Attenhofer
   b) *„Intre pétra detunată“* cor de G. Dima.
2. *„Solia florilor“* cantec pentru tenor cu acomp. de piano, de F. Schubert.
3. *„Cu adevĕrat deşertăciune“*, cor de G. Dima.
4. a) *„Nóptea“* cor de F. Schubert.
   b) *„In rosă roua stă“* cor de R Schumann.
5. *„Resignaţiunea,“* cântec pentru tenor cu acomp. de piano, de F. Mendelssohn-Bartholdy.
6. *„De tine se bucură“* cor de G. Dima.
7. a) *„Rĕmâi sănĕtósă“*
   b) *„Sêrmană frunḑă,“* coruri de G. Dima.
8. *„Credinţa'n primăvară“*, cântec pentru tenor cu acomp. de piano, de F. Schubert.
9. a) *„Despărţirea vênătorilor,“* cor de Mendelssohn-Bartholdy.
   b) *„Hai în horă“* cor de G. Dima.

Sala gimnasiului a fost plină cu public ales.

Producţiunea a avut un resultat preste aşteptare strălucit. Fie-care punct a fost esecutat cu multă bravură, cântarea curată, diferitele nuanţe observate cu multă acurateţă, aşa încât entusiasmul produs se păré că nu voesce sĕ mai aibă sfêrşit. Un adevĕrat vifor de aplause a produs frumosul cor de Schumann: „In rosă roua stă,“ care a trebuit repetat, apoi Irmosul din liturghia marelui Vasilie: „De tine se bucură,“ după a cărui esecutare la stăruinţa publicului, care nu mai înceta cu aplausele, corul a esecutat afară de programă „Pricésna dela Paşti“: „Cu trupul lui Christos ve cuminecaţi“, tot composiţii de a domnului Dima.

După numĕrul din urmă, publicul nu mai înceta cu aplausele până-ce tot afară de programă au mai esecutat corul o piesă: Sum Soldat, cor arangiat de Domnul Dima.

Piesele de sub numĕrul 2. 5 şi 8 le a esecutat elevul domnului Dima, clericul absolut şi acuma candidat de profesură la universitatea din Budapesta dl Georgiu Pop, cunoscut prin frumósa sa voce de tenor.

Vocea domnului Pop este fórte plăcută, cântările — acompaniat de profesorul seu Georgiu Dima — le a esecutat cu multă bravură, aşa, că multă vreme va rĕmâné în inima Braşovenilor. La stăruinţa publicului piesele doue din urmă au trebuit repetate.

Succesul concertului a întrecut asteptările publicului, care a devenit entusiasmat, şi acésta s'a manifestat în mod eclatant la cina improvisată în sala cea mare dela „Schützenhaus“. Cina acésta comună s'a prefăcut în un formal banchet în onórea bravilor elevi ai seminariului nostru, şi o serie de toaste insufleţite au sĕrbătorit succesele corului seminarial, până la órele 12, când la stăruinţa damicelelor, li s'a deschis şi lor terenul, ca sĕ se bucure în horă împreună cu tinerii cântăreţi.

Incă câteva cuvinte şi încheiu.

Escursiunea acésta a ridicat prestigiul institutului nostru din Sibiiu în ochii nostri, şi mai cu sémă în ochii strĕinilor, cari au rĕmas uimiţi de succesele corului seminarial, de puterea, care zace în profesorul Georgiu Dima, şi cari luând parte şi la cina comună, nu încetau a accentuá din destul: *„Se cunósce omul de specialitate“*.

Aceste cuvinte sunt ale unui bărbat, care asemenea stă în fruntea unei capele de model în Transilvania întrégă.

Onórea şi distincţiunea puse pe capul domnului Dima şi a coriştilor se reduce la institutul nostru.

Prestigiul acestuia este serbĕtorit prin escursiunea făcută de corul seminariului. Acésta este o faptă, cu care trebue sĕ şi facă samă fiecare român.

Cu întrarea domnului Dima în seminariu a întrat un factor puternic cultural în cele ale cântărei şi ale musicei preste tot, şi noi din inimă ne bucurăm, căci vedem, că jertfele aduse nu rĕmân nerĕsplătite.

V.

Cuvêntarea

la înmormêntarea d lui consiliariu aulic Dimitrie Moldovan rostită de P. O D. Zacharia Boiu, protopresb. ases. consist. la 31 Maiu 1889.

> Anii nostri ca un păiangin s'au socotit, ḑilele anilor nostri arareori şepteḑeci de ani, şi de vor fi în puteri, opt ḑeci de ani; ér ce e mai mult decât acestia, e ostenélă şi durere. Psalm 89, vers 10.

Ceea ce în chipul acesta cântá înainte cu 3000 ani dumneḑeescul psalmist, regele poet al lui Israil, aceea, on. jalnici ascultători, are deplină valóre şi astăḑi, şi ni-o vestesc ḑi de ḑi nenumeratele sicrie, luntrile cele posomorite, ce transpórtă pre cei reposaţi la limanul odichnei, ni o predică şirurile de movile mormêntale, ce intimpinăm în tot locul; căci după cuvêntul apostolesc noi cei vii, cari vom fi rĕmaşi, intru venirea Domnului nu vom intrece pe cei adormiţi. Da, anii nostri ca un paiangin s'au socotit! Întru dureri, gol, neputincios, plângênd se nasce omul pe pămênt, încet şi cu greu se desvóltă şi ajunge la culmea, ce-i este destinat a o ajunge; apoi incepe a decresce, şi scade mereu, din an în an, pas de pas, până când ér întru dureri şi suspinuri dispare de pe scena vieţii; visul vieţii s'a terminat, anii nostri ca un paiangin s'au socotit! Atunci corpul se intórce în pămênt, din carele a fost luat, ţĕrâna se alătură la ţĕrână, şi îndeşert vom întrebá, împreună cu prorocul, pre ósele cele góle din mormênturi: Óre cine este împĕratul sau ostaşul, sau bogatul sau sĕracul, sau dreptul sau pĕcătosul? Căci numai sufletul, el, cel strĕin de mortalitate, partea cea mai bună a omului, zarea din lumina cea neinserată a dumneḑeirei, numai el triumfă de mórte şi de mormênt, spre a merge înaintea marelui judeţ şi a-şi dá séma de faptele sale din viéţă. Adeseori viéţa omenéscă se termină deja după puţine ḑile, şi chiar după puţine óre; numĕrul celor ce ajung la culmea perfecţiunei se tot impuţinéză; arareori, după cuvêntul Scripturei, viaţa nóstră ajunge la 70 ani,

---

înaintată, censura preventivă până la 1848; după aceea revoluţiune, rĕsboiul civil, legea statarie din partea Ungariei, lege marţială austriacă, esistenţa între doue focuri; după pacificare absolutismul discreţionariu; lege de presă fórte severă, escepţională; dela 1860 înainte o eră nouă cu forme constituţionali; din 1867 incóce Transilvania pusă la discreţiunea guvernului central din Ungaria. De ar fi curs insĕ în cinciḑeci de ani riul evenimentelor încă pe atât de lin şi dacă noi ne am fi bucurat de nu sciu ce libertate ideală, eu în nici un cas nu me simt competent a fi judecătoriu al scrierilor mele, care preste acéstă se află risipite în „Gazeta“ şi în „Fóia“, în „Transilvania“ şi în „Observatoriul“, unele din 1849 în „Bucovina“, altele din 1868 în „Românul,“ din anii anteriori in „Erdély Hiradó“ din Cluş, în „Siebenbürger Wochenblatt“ din Braşov până în 1848, după aceea în „Wanderer“, în „Ost und West“ din Viena ect. De s'ar aflá din tóte numai $^1/_{10}$ de vre o valóre, tot ar dá preste douĕ sute de cóle tipărite, care ar costá numai în câte 1000 de esemplare preste 6000 fl. v. a. Deci sĕ mi se permită a pune postulatul din urmă la o parte şi sĕ remânem numai pe lângă prima problemă, ce mi s'a pus, adecă descrierea evenimentelor, preste care trecuse patria nóstră impreună cu monarchia în anii 1848—1849 şi după aceea.

Chiar şi acésta problemă este impreunată cu mari dificultăţi. Decât sĕ avem noi istoria scrisă în limba nóstră cu superficilitate şi cu lipsa totală de critică, mai bine sĕ nu o vedem, până nu va mai disparé, conform legilor naturei, incă o generaţiune după cea din 1848.

Afară de intimpinarea patimelor şi a urelor învechite, ereḑite din străbuni, omul serios mai dă şi preste altă greutate la scrierea istoriei contimpurane, dacă voesce nu numai sĕ inşire fapte seci, dară sĕ şi dea şi părerea asupra lor. In acest cas istoricul are sĕ presupună, ca de sigur cunoscinţe istorice intinse din trecutul mai depărtat al Ungariei, cu tóte ţerile aparţinente, precum şi al monarchiei intregi şi chiar al ţerilor invecinate. Noue insĕ ne este cunoscut, că din nefericire în ţĕrile locuite de români până în 1848 chiar şi istoria patriei sau era scósă cu totul din cele mai multe scóle ori că, în spiritul sistemei de invĕţămênt era tractată aşa de vitreg şi cu atâta reservă, încât junimea studiósă necum sĕ pótă trage din studiul istoriei vre un folos practic pentru viaţă, nu-i putea fi nici măcar de o scurtă distracţiune, precum i-ar fi o secătură de roman. Cronice manuscrise remase din bĕtrâni au fost oprite a se tipărí, éră unele s'au putut publicá numai castrate.

S'a creḑut adecă vécuri intregi, că mai ales la popórele subjugate cunoscinţele istorice ar fi periculóse, căci acelea ar deschide ochii lor sufletesci şi le ar imboldí, ca sĕ inveţe a cugetá şi a judecá.

(Va urmá.)

şi şi mai rar la 80 ani, ér dacă în prea puţine casuri — unul din mii — trece şi preste acésta, în adevěr mai de multe ori este numai ostenélă şi durere: anii nostri ca un paiangin s'au socotit! Căci aşa ai voit Tu, Preainalte, carele intru adêncul înţelepciunei Tale ai tocmit tóte spre binele tuturor făpturilor Tale! Tu ai měsurat ânguste ḑilele vieţei nóstre, ca sciind scurţimea ei, sě o intrebuinţăm spre bine, în mod demn de tine, isvorul şi dătătoriul ei. Tu ai ascuns, ca după o perdea nestrăbătută, ḑiua şi óra sfârşitului nostru, ca nesciindu le, sě fim totde una gata a urmá vocei Tale, când ne chemi din cele de aici. O, mulţămită dar, pe lângă tóte lacrimele nóstre de astăḑi, mulţămită şi preamărire Ţie, Preaindurate, carele pre acest serv al teu l'ai învrednicit a ajunge şi chiar a trece acei 70 ani, cari la puţini muritori le este dat a-i vedé! Şi érăşi mulţămită şi preamărire Ţie, Părinte ceresc, care l'ai chemat la tine aprópe de pragul anului al 80-lea, cu care aveau a se începe şi pentru dênsul ostenelele şi durerile; căci ai ḑis întru indurarea Ta: Destul, destul ţi-a fost ţie cu cele de până ací!

Adormitul nostru frate intru Domnul, sau după etate şi înţelepciune mai vêrtos voiu ḑice onorabil tată al nostru *Dimitrie Moldovan* s'a născut la 16 Octobre 1811 în oraşul Deva din onorabilii părinţi neguţători şi patricii acolo Dimitrie Moldovan şi Anna Almăşan (Almasi), ca cel mai mare din cei 13 prunci — 5 fii şi 8 fice, — cu cari ceriul binecuvêntase acea familie. Invěţămêntul primariu îl făcù în Zlatna, ér gimnasiul 'l percurse şi-l terminà în Sibiiu; apoi urmând aplecărei sale, se devotà sciinţelor technice, şi spre scopul acesta cercetà mai întâiu politechnicul din Viena, şi la urmă academia montanistică din Şemniţ. Reintornând de acolo cu calculi distinşi şi cu cunoscinţe bogate, se aplicà mai ântâiu la conducerea băilor dela Baiţa ale părinţilor sei. In starea acésta păşì la statul căsătoriei cu juna Cecilia Cergedi din Mercurea, şi rěmânênd věduv, la 1853 se căsătorì cu juna Ioanna nobilă de Fărcaş din Abrud, cu carea în concordie şi iubire intimă convieţuì până la mórte, şi carea acum ca věduvă plânge paradisul perdut al fericirei sale pământesci, asteptând mângăierea cea dela Christos, — unica ce póte aliná durerile ranei acesteia. La mişcările sgomotosului an 1848 şi ale anilor premergětori şi următori el luà parte alăturea cu toţi fii cei bravi ai poporului nostru, ér la 1849 întrà în serviciul statului ca comisariu ces. reg. districtual în Alba Iulia. La anul 1856 fu numit referent la comisiunea urbarială, ce se instituise lângă c. r. Locotenenţă din Sibiiu, şi în fine la 1864 înaintà la distinsa demnitate de consiliar al cancelariei aulice transilvane în Viena, — posiţiune, la carea până ací pré puţini fii ai naţiunei nóstre, şi cu deosebire ai bisericei nóstre, s'au fost putut urcá. Atunci schimbându se referinţele politice, acel dicasteriu se desfiinţà la 1868, şi dênsul se retrase în viéţa privată, mai ântâiu la bunul seu din Trestia în Zarand, ér mai târḑiu la Sibiiu lângă iubita unica sa fiică, căsătorită aici, unicul copil, care după multe alte grele lovituri ale sorţei îi rěmăsese în viéţă. Aici, ajuns acum la adênci şi onorate bětrâneţe, purtat de stima tuturor, mângăiat de frageda iubire a soţiei şi a copiilor sei, petrecù în modestă retragere o viéţă frumósă, liniscită dar sufletesce participând la tóte acţiunile iubitului nostru popor, până la mórte. Şi frumósă, liniscită, ca şi acéstă viéţă familiară, i-a fost şi mórtea; căci după scurte suferinţe de 3—4 ḑile, adormì lin în braţele iubiţilor sei, fiind în etate de 78 ani ai viţii şi 36 ai fericitei sale căsătorii.

Acum călětoria pământéscă a consiliarului aulic Dimitrie Moldovan este încheiată, şi faptele lui ca bărbat public, ca funcţionariu superior de stat le va scrie în cumpănire dréptă şi cu mână nepărtinitóre istoria timpului nostru, şi cu deosebire a poporului nostru. Căci deşi el n'a fost omul vorbelor mari şi al faptelor sgomotóse, totuşi a iubit cu zel şi devotament pre poporul seu şi s'a silit totdeuna, precât este cu putinţă neputinţei firei omenesci, a împreuná datorinţele cele reci ale oficiului cu cele calde ale inimei. Tată bun de familie, soţ iubitoriu şi îngrigitoriu al credinciósei sale consórte, părinte doios al copiilor sei, funcţionar sever, zelos şi conscienţios în oficiul seu, fiu bun al iubitului seu popor, aşa l'am cunoscut în viaţă, şi aşa va remâné pomenirea lui in inimile contimpuranilor şi ale următorilor nostri întru onóre, plinindu-se şi aici cuvêntul scripturei, că „pomenirea dreptului e cu laudă“.

Da, faptele adormitului în Domnul le va înregistrá istoria, judecătórea tuturor lucrărilor nóstre aici pe pământ; ér nóue, servitorilor bisericei, nu ne rěmâne decât sânta datorinţă, a ţiné, precum în viaţa, aşa şi la mórtea credincioşilor lui Christos viuă, întrégă şi neintreruptă legătura dintre cele trecětóre pământesci cu cele netrecětóre şi eterne ceresci.

Urmând dar acestei datorinţe, ve rugăm pre voi, jalnici familiari, pre tine scumpă soţie, pre voi iubită fiică cu iubitul teu soţ, cari în lacrimi şi suspinuri încungiuraţi acum acest sicriu, modesta locuinţă ultimă a omului pe pământ, — căci étă într'aceste patru scânduri încape tótă mărirea lui pământéscă! — ve rugăm, ḑic, sě daţi iubitului vostru soţ şi părinte sărutarea ultimă de despărţire, şi sě primiţi din sufletul lui, prin buzele nóstre, intima lui binecuvêntare de remas-bun. Şi tot asemenea ve rugăm pe voi, iubitul unicul frate, iubita unică soră, cari prin representanţii vostri iubiţi aţi alergat din mari depărtări aici la ultima însoţire a fratelui vostru mai mare, ba a nestorului şi părintelui familiei vóstre, ca sě păstraţi întru iubire nestrămutată memoria lui In fine ve rugăm pe toţi, pe cari darul lui Dḑeu v'a întrunit astăḑi la acéstă jalnică serbare, rudenii, amici şi cunoscuţi de tóte condiţiunile, ca acestui călătoriu ostenit, sosit acum la port, sě-i daţi crestinésca vóstră iertare pentru tóte neajunsurile vieţei pământesci, şi toţi împreună sě rugăm pre Domnul tuturor pentru fericita lui odichnă.

Şi aşa, fiu bun, blând şi credincios al patriei, naţiunei şi bisericei tale, odichnesce cu pace în sinul mormêntului, care ţi s'a deschis aici, între atâţi iubiţi ai tei apucaţi înainte, întru acest pământ sânţit de binecuvêntarea bisericei, întru acest scump agru al lui Christos, unde se sémĕnă acum întru stricăciune, ca acolo sus sě se secere întru nestricăciune. Ér tu, suflet nemuritoriu, întórce-te la casa ta părintéscă, carea este în ceruri, unde Domnul şi Mântuitoriul teu şi al nostru şi a tótă lumea Iisus Christos sě te învrednicéscă, a fi numerat între binecuvêntaţii părintelui seu, şi a mostení împreună cu dênşii împěrăţia, carea este gătită lor dela întemeierea lumei. Amin.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maies. Sa monarchul nostru îndată după trecerea doliului de curte de 6 luni, şi anume încă în prima septěmână alunei lui August intenţionéză a merge la Berlin spre a întórce visita împěratului german. In 18 August Mai. Sa va fi reintors dela Berlin şi va petrece la Ischl, serbându-şi ḑiua numelui în cercul familiar. Programul călětoriei va fi cunoscut numai după-ce va fi stabilit pe deplin între ambele curţi. — Impěratul şi regele nostru a reintors visita principelui de Muntenegru, care a trecut prin Viena. Convorbirea a fost de tot cordială.

* (Scóla industrială). Dumineca în 16 se vor ţiné esamenele publice la acéstă scólă. Pe anul scolaciu 1888/9 au fost înscrişi 480 elevi, cu 50 mai mulţi ca în anul trecut, au repăşit însě 90 şi aşa au cercetat scóla 390 elevi. După confesiune au fost: 275. ev. A. B., 47 evang. H. B., 105 rom. cath., 39 gr. orient; 8 gr. cat. 6 mosaici. După naţionalitate: 352 germani, 81 maghiari, 47 români.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că cu 16 a lunei curinte se va deschide oficiul postal la Tuşnad, care va primí şi va inmanuá tot soiul de scrisori telegrame şi pachete. Tot cu acea ḑi va întrá în activitate şi oficiul postal dela băile din Büdös.

* (Despăgubire.) Statul va despăgubí pe cei doi români, cari au aflat comóra în ajunul Pascilor la Sělagiu cu 36,000 fl.

* (Societatea de medicină.) Sâmbătă séra „Societatea de medicină“ din strada Pensionatului a ţinut o şedinţă fórte interesantă; scrie „Românul.“

A vorbit dl prof. Petrini de Galaţi despre 3 bóle de pele fórte rare tractate în spital la d-sa, ér dl G Marinescu cu dl profesor Babeş au espus onorabilului corp medical o descoperire fórte însemnată asupra alternaţiunilor terminării nervilor în muschi.

Acéstă descoperire s'a făcut la un bolnav mort în serviciul dlui Dr. Kalenderu, şi s'a esperimentat la animale în institutul de bacteorologie de către dl G. Marinescu sub conducerea d lui Babeş.

D. Marinescu a promis a urmá cu esperimentările şi speră, că în curênd va puté comunicá despre „regenerare“ adecă vindecarea terminaţiunilor nervóse în muschiu, lucru de tot nou şi de mare însemnătate în lumea medicală.

D Luca Teodoriu a vorbit despre „vaccinare“, arătând prin câteva esemple, că vaccinarea nu se face esact la noi în ţară şi că mulţi vaccinaţi se îmbolnăvesc de variolă, ér cei cari n'au zăcut de variolă au putut fi vacinaţi aşa, că vaccinarea nu presintă garanţa pretinsă.

A fost însě combătut de dl Dr. Buicliu, Kalendero şi Tomescu.

* (Necrolog.) Jalnica soţie *Irina A. Nestor*, fii *Victor*, *George* şi *Emilia*, nepoţi *Moise*, *Maria*, *Victor*, *Livia* şi *Caton*, cumnată *Maria Stefănescu* şi fii, pětrunşi de cea mai adêncă durere pentru pierderea preaiubitului lor soţ, tată, socru, bunic, unchiu şi cumnat **Andreiu Fontaniu Nestor,** în etate de 75 ani, fost director şi profesor la liceul Mateiu-Basarab, cu durere ve face cunoscut, că a încetat din viaţă la 28 Maiu în casa sa, strada Sculpturei Nr. 30, unde vor stá remăşiţele mortuare până în séra de 29 Maiu, când se vor transportá la biserica sf. George nou.

Bucuresci, 28 Maiu, 1889.

* (Furtună) Mercuri s'a descărcat un vifor şi o furtună înfricoşată asupra comunei Tălmaciu. Fulgerile se urmau una după alta şi tunetele cutremurau pěmêntul. D'odată isbucniră flacările dintr'o şură, cari însě au fost grabnic localisate. Un bětrân, care şi el voia sě ajute la stingerea focului, a căḑut mort, lovit de un căprior; ér o babă, care în credinţa ei deşartă a aruncat pâne próspětă în foc, a rămas îngropată între bârnele, ce le mistuia focul.

*(Cursul de schimb al esposiţiei universale.) La bursa de Paris s'a observat un fenomen deosebit. In 5 Martiu nota de visa vista Londra 25.35 şi trei ḑile mai târḑiu nota 25.17. Acésta scădere a valorilor englese în Paris se esplică prin faptul, că din causa esposiţiunei universale din tóte părţile incurg piese de aur în Paris.

* (Pentru tineri) La San Francisco a sosit nu de mult o tiněră, fată care a causat adevărata ferbere în oraş. Ea este de o frumseţe estraordinară şi pelângă acésta are şi *câteva milióne zestre.*

Acésta fată fenomenală este principesa Kalukani, nepóta regelui Kalukan din Hava. Ea abia este de 15 ani.

Dênsa a plecat pentru o mai lungă călătorie, a cărui scop principal este Parisul. De sigur, că ea va face sensaţie şi la esposiţie.

Muma ei încă au fost de o frumseţe rară, o chiema Likiliki şi-a avut un sfârşit fórte trist. Ea s'a sinucis. Écă cum: Inainte de acésta cu doi ani vulcanul Mauna Loa băgase spaimă în locuitorii regatului. Intre populaţie este lăţită credinţa, că numai atunci erupţiunea va încetá, când se va aruncá pe crater un membru al familiei regale.

Principesa Likiliki fiind şi aşa bolnavă de rematism ca sě scape de grije pe supuşii fratelui ei, a sărit într'o ḑi în crater, şi minunea minunelor, erupţiunea a şi încetat de atunci.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Tinerimea scolară dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad, şi dela clasele normali adnectate, şi-a serbat petrecerea sa de véră „Maialul,“ în 13 ale lunei curinte.

Fiind timpul fórte favoritoriu, petrecerea a fost destul de animată, şi a decurs în cea mai frumósă ordine, durând până séra la 9 óre, când apoi conform programei statorite, dându-se signalul, atât tinerimea scolară, cât şi întregul P. T. public participante, s'a pus în mişcare către casă.

Spesele, înpreunate cu acéstă petrecere s'au acoperit prin contribuiri benevole, şi anume:

Elevii au colectat între sine în total 24 fl. 90 cr.

Ér dintre P. T. public participante au contribuit: Aron Feier 1 fl., věd. preotésa N. Nariţia 1 fl., Iustin Adamoviciu 1 fl., Sofia German 1 fl., Dr Georgie Ilea 1 fl., Israil H. 1 fl., N. Schmied 1 fl., L. Luca 1 fl., Sofia Feier 60 cr., N. Zwillinger 1 fl., Bledy Rosa 50 cr., Nagy Sándor 1 fl., N. Göbbel 1 fl. 50 cr., N. Popa 1 fl., Krasznay Oliver 2 fl., George Trifan 40 cr., Agner 1 fl., věd. Hegewald 1 fl., Pankl I. 1 fl. Toma Oţel 50 cr., Nicola Serb 50 cr., Krasznay Béla 1 fl., şi Const. Bogdan 1 fl., la olaltă 21 fl. v. a.

Preste tot deci au incurs 45 fl. 90 cr. v. a. din carea sumă deträgêndu-se spesele în suma de 27 fl. 51 cr, resultă un venit curat de 18 fl 39 cr.

Acest venit curat, conform decisiunei corpului didactic, se va distribuí ca premii, elevilor distinşi şi sěraci, cu ocasiunea închierei acestui an scolariu.

P. T. public participătoriu şi contribuitoriu şi până atunci, priméscă pe acéstă cale din partea tinerimei scolare cordiala mulţămită, pentru binevoitórele contribuiri.

Brad, la 26 Maiu, 1889.

George Părău,
cassariu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Iuniu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98 95	101.60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.05	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Sorţi ungureşti cu premii	141.75	142.—
Sorţi de stat dela 1860	141.—	143.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.49	9.47
100 marce nemţesci	58.40	58.15
London (poliţă pe de trei luni)	119.45	119.90

Nr. 129. [80] 2—5

CONCURS*).

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca studii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — sĕ documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoşiţiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc conform legilor şi dispoşiţiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetéză de 5 ori; relut de cuartir de 140 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi disposiţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

---

*) Celelalte foi românesci încă sunt rugate a luá notiţă.

Nr. 87. [81] 2—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 15 Novembre 1888 Nr. 4819 B. se escrie concurs, pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şard, protopresbiteratul Têrnavei superióre, *cu termin de 30 ḑile* dela I-ma publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu 2 încăperi şi una cămară, coperită cu ţigle în stare bună.	
2. Edificiile necesare de economie: şură, patrariu cu un grajd de 4 vite.	
3. Porţiune canonică de 3 jugere 340 ☐ cu un venit anual de fl	40.—
4. Comitetul parochial s'a obligat a mai cumpără pe sama preotului un pământ arătoriu ca de 300 fl ca sĕ dea un venit anual de . fl.	50.—
5. Cintirimul şi una grădină de cósă cu un venit anual de . . . . fl.	40.—
6. Dela 74 de gazde 74 de feldere cucuruz sfărmit feldera veche de . . fl.	74.—
7. Dela 74 de gazde 30 de feldere de ovĕs cu un venit de . . . . fl.	12.—
8. Dela tótă gazda 10 porţióne de fên gata dau un venit de . . . . fl.	60.—
9. La bobotéză se capĕtă un venit de . . . fl.	30.—
10. Dela tótă gazda câte una ḑi de lucru cu palma aduce un venit de . . . fl.	30.—
11. Venitele epitrafirului de preste an . . . fl.	30.—
12. Alte venite estraordinare şi accidentale botezuri şi sfeştănii şi masluri fl.	34.—
Suma totală fl.	400.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-şi asterne cererile lor concursuale, instruite conform disposiţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din a. 1878 la oficiul protoprerbiteral gr. or. al tractului Têrnavei superióre până la terminul susindicat.

In conţelenere cu comitetul parochial.

Alma, 10 Maiu, 1889.

Ioan Almăşan,
protopresbiter.

Nr. 250. [72] 3—3

EDICT.

Ioan George Buzat din Fundata carele a părăsit cu necredinţă de mai bine de 7 ani pe legitima lui soţie Safta G. Sbârnă din Şirnea, fără a i se scí locul ubicaţiunea lui, se citéză prin acésta, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră şi în absenţa lui se va pertractá şi decide procesul intentat de soţia sa.

Zerneşti, 27 Aprile, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sz. 243 plg. [78] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Oláh-Sályi község határának általános tagositása megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 Julius 20-án délelött 10 órára** tüzettik ki Oláh-Sályi községébe, a melyre összes érdekeltek hirdeményileg oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba bele egyeznek és hogy a tagositás megengedése iránti kérés első példányát a kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Majus 27-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök
Tatár, jegyző.

Băile de basin şi douche în
institutul lui Habermann sunt deschise.

Conspectul despre tacse este espus în institutul de băi
În sesonul de vară până la 25 Septembre.

Băi de aburi pentru domni:
Mercurea şi Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 12 óre a. m.

Băi de aburi pentru dómne:
Mercurea dela $^1/_2$3 p. m. până la 7 óre séra.

Băi de căḑi:
Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 óre p. m.
în celelalte ḑile dela 6 óre diminéţa păna la 8 óre séra.

[76] 3—3

Numai mijlocul secret.
Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic şi radical **asurḑenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delătură îndată molestătórea ţiuire a urechilor şi auḑul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 3—6

Se capĕtă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.
Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 27—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

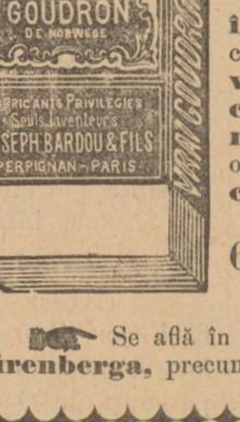

le vrai Goudron
de Norwège
a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 4—12

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.
Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 61 Sibiiu, Marți 6/18 Iuniu, 1889. *Anul XXXVI.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3556 Scol.

Notă oficială.

Se atrage atențiunea organelor nóstre scolare și în special a învĕțătorilor și directorilor scolari dela scólele poporale din archidiecesă asupra broșurilor de cuprins economic, ce se edau din partea reuniunei economice din Cluș și se pot procurá prelângă prețul de 25 cr. de broșură, recomândându-se a se procurá pentru bibliotecele învĕțătorilor scólelor poporale, ca unele ce conțin cunoscințe alese din specialitatea economiei.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținută la 25 Maiu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 5 Iuniu.

Ne aflăm în fața unei reforme radicale a administrațiunei iudiciare.

Ministrul actual al iustiției și-a desvoltat programul viitórei sale activități de mai multe ori, ér presa la rêndul seu n'a lipsit cu comentarele.

In tóte locurile programul dlui Desideriu Szilágyi a fost primit cu insuflețire, și acésta s'a manifestat și mai vêrtos în cercurile iuridice, dovadă vie, cât de tare se simția necesitatea unei reforme de îmbunătățiri.

Că 'și va și ajunge și realisá scopul propunerilor sale, acésta o va dovedí viitoriul. Cât atinge persóna, care conduce acum resortul iustiției, nu mai avem nici o îndoélă, că nu-și va pune tóte puterile întru realisarea programului uriaș; și la acésta afirmațiune suntem cu atât mai vêrtos îndreptățiți, cu cât cunóscem trecutul acestui valoros bărbat și scim, că actul prim al activității sale l'a și făcut prin sistemisarea unui post de al doilea secretariu în resortul seu.

Póte însĕ că împregiurări esterne, sguduirile, ce se prevĕd, sĕ tulbure actuala stare de nesiguranță și de linisce aparentă, póte ele sĕ zădărnicéscă intențiunile și activitatea ministrului.

Dar noi deocamdată trecem peste aceste presupuneri, al căror motiv e atât de puternic, le lăsăm viitoriului și ne oprim la o cestiune de actualitate.

In mai multe rênduri ḑiarele maghiare și-au vĕrsat amarul, plângĕndu se, că tinerii nostrii, după-ce es din scólele medii, în loc sĕ se inscrie la universitățile din patrie, se înscriu la alte universități strĕine, și părăsesc acest pământ, unde au crescut, și unde s'au resfățat la rasele sórelui în primele ḑile al copilăriei lor; și adeseori'l păresesc pentru totdeuna, făr a face nici un serviciu patriei, căreia îi datoresc viéța.

In fața acestor espuneri în parte adevĕrate, dar preapuțin motivate ale foilor „patriotice,“ ne am sculat în mai multe rênduri, și problema nóstră a fost pe de o parte, sĕ desmințim afirmațiunile neiuste, sĕ motivăm peregrinarea în mase a tinerilor nostri, ér pe de altă parte sĕ nimicim insinuațiunile, de cari s'au folosit ele.

Căci nu de dragul nostru au făcut foile maghiare espunerile de mai sus, ci numai cu scopul, ca sĕ ne insinue de rĕi patrioți, numai cu scopul ca statul sĕ vadă de instituțiunile nóstre de invĕțământ, și sĕ le pornéscă și mai tare pe povêrnișul șovinismului maghiar.

Ne-am ridicat vocea și am protestat contra uneltirilor netrebnice și a apucăturilor meschine, de cari s'a sciut folosí presa.

Nu, ele nu vor sĕ pricépă situațiunea grea, în care se află un tinĕr român, după ce termină studiile gimnasiale.

Mulțămită sistemului și curentului actual, viitoriul tinĕrului român apare atât de posomorit și de efemer, încât este silit de multe ori sĕ tragă la îndoélă, dacă în adevĕr mai esistă și pentru el un viitoriu în patrie.

Și în o astfeliu de situațiune nu e lucru ușor și nici cu cap a ți riscá restul vieții și a ți croí o sórte problematică, ori în casul cel mai favorabil a începe sĕ studiezi pentru o carieră, pentru care în întréga viéță n'ai fost aplicat a o urmá. Și una și alta nu duc la scop.

Sĕ nu ni se interpreteze însĕ vorbele fals, precum e obiceiu a se interpretá.

Noi afirmăm numai ceea-ce esistă, făr a ne pune pe partea acelora, cari ne părăsesc. Prin peregrinarea lor în alte țĕri mai bune, cari le asigură viitoriul mai cu înlesnire, ni se răresc prea tare șirurile nóstre, și noue nu ne póte vení la socotélă, precum nici statului, căci adeseori se duc escelente capacități și talente mari, cari mai târḑiu strălucesc prin faptele lor, se înțelege nu în folosul patriei, unde au crescut, și care mai târḑiu a devenit mamă masteră.

De aceea repetăm, sĕ nu ni se restălmăcéscă yorbele.

Și fiind că actualul ministru al iustiției se află la începutul activității sale, ne ținem de sfânta datorință ai atrage atențiunea asupra tinerilor nostri, cari au absolvat drepturile; ai atrage atențiunea asupra poporațiunei nóstre, care în cele mai multe locuri nu se póte înțelege cu judecătoriul și funcționariul statului, și așa a pune capĕt sistemei de până acum, căci nu poporul e pentru funcționariu, ci funcționariul pentru popor.

Și ne înplinim acéstă datorință cu atât mai vêrtos, cu cât scim, că în planul de reformare se cuprinde și înmulțirea judecătoriilor cercuale; ér prin denumirea tinerilor nostri s'ar dá un puternic impuls, și un frumos esemplu, ca tinerii sĕ rĕmână în țară.

Astfeliu și numai astfeliu nu vom mai înstreiná puteri, ci ele vor rĕmâné în patrie, promovând interesele ei, și ale căror efecte puternice le putem garantá.

Repetăm, ceea-ce am ḑis, dar repetăm plini de îngrijire, nu întru cât privesc principiile actualului ministru, ci mai vêrtos pentru curentul, căruia era sĕ-i cadă jertfă fostul ministru Fabiny, căci încercase a vindecá rana.

Sibiiu, 5 Iuniu.

În țéra întrégă decurg asentările. Comisiunile micste constătătóre din militari și civili, au de a face rapórte, și din rapórtele lor se vede că poporațiunea dă îndărăpt.

Tinerii aceia ca braḑii înainte de acésta cu 15—20 ani nu mai sunt, și comisiunile sunt silite sĕ asenteze chiar și ficiori, cari nu ajung mĕsura de înălțime.

Ce o fi causa de tocmai în Ardeal elementul destinat pentru apĕrarea patriei numai este așa vênjos, și brațele lui nu mai sunt așa tari, este ușor de esplicat.

Poporul sĕrăcesce pe ḑi ce merge, și cu sĕrăcia progreséză și nutrirea cea slabă și îmbrăcămintea, dóue condițiuni fără cari nu póte sĕ se desvólte tinerimea cum trebue.

Nu vorbim aici de tinerii cei din orașe, de cei ce sunt îngreunați peste mĕsură cu studii, și cari duc începĕnd dela 15—16 ani o viață pĕcătósă, căci aceia nu dau contingentul, nici grosul armatei, vorbim de flăcăii nostri de pe sate, cari numai sunt așa vênjoși și așa desvoltați ca odată.

Impregiurările aceste unui guvern părintesc ar trebuí sĕ-i dea de gândit, dar la noi se vede, că nu acésta preocupă pe stăpânitorii nostri, sau și dacă-i preocupă, nu-i preocupă în acea mĕsură, cum ar fi de dorit.

De bună starea țĕranului se îngrijesce legea sanitară numai pe hărtii, medicii cercuali sunt plătiți ca sĕ nu dea nici când prin comune, afară dacă sunt invitați de partide pentru bani, locuințele sunt tot ca înainte de acésta cu sute de ani, numai cât traiul e mai rĕu, laptele și victualele hrănitóre lip-

FOIȚA.

La opul d-lui G. Barițiu:

Părți alese din istoria Transilvaniei.

Lectorilor sănĕtate.

(Încheere.)

După multă meditațiune și cumpănire a impregiurărilor în fine am cunoscut, că dacă noi românii voim sĕ ne cetim istoria contimporană cu folos practic, caută-ne sĕ mergem dela 1848 cel puțin pe 160 de ani inapoi.

Evenimentele își au logica lor neindurată, ele curg unele din altele, și se țin ca verigile lanțului. In viața de tóte ḑilele se crede și se ḑice cam de regulă, că de e. evenimentele politice și belice ar fi tot atâți feți ai unor persóne predestinate ale produce, încă și a trage din acelea consecințele. Ochiul istoricului este datoriu a cercetá, nu cumva chiar și bărbații de stat sau generalii cei mai geniali în ochii lumei, în realitate au fost numai indeplinitorii unei voințe mult mai potente decât era voința lor. Lectorul înțelept va urmărí pas de pas legătura dintre evenimente, spre a puté alege aceea ce este întrênsele, consecința logică din ceea-ce póte sĕ fie dóră numai un joc al destinului, mâna supra-omenéscă.

Patrioții luminați ai oricărei țĕri se intrébă pe sine: cum va fi ajuns patria lor în starea de acum, fericită sau nefericită, plăcută sau neplăcută. Intocmai așa se intrébă și fii patriei nóstre mai ânguste, éră doritul rĕspuns îl asteptá dela istorie. Ferice de noi, dacă acel rĕspuns plăcut sau neplăcut, va fi cel puțin sincer și esact.

In cei vre o treiḑeci de ani din urmă unii istorici compatrioți de ai nostrii maghiari și germani, scriind istoria Transilvaniei, făcură câte o escepțiune dela alți scriitori anteriori, démnă de recunoscința nóstră în mai multe casuri, în care înălțându se mai pe sus de invechita ură națională, au sciut sĕ fie imparțiali față și cu poporul român; și dacă pe acei compatrioți scutiți de patima urei naționale sau și religióse nu-i numim la locul acesta, nu vom lipsí însĕ a citá opurile lor în decursul acestui studiu al nostru.

Intr'aceea nici unul dintre compatrioții neromâni nu s'a simțit obligat a studiá istoria patriei totodată și din punct de vedere românesc. „Națiunea română nu a fost numĕrată între așa numitele „staturi“, adecă nu era considerată ca națiune indigenă politică, sau cum se mai ḑice dela 1848 „individualitate politică“; acésta este scusa istoricilor neromâni.

Dacă națiunea română nu era recunoscută ca individualitate politică, ea se află totuși în acésta țéră de atâtea vécuri în numĕr preponderant, locuesce și în Ungaria pe un teritoriu fórte intins. Se póte óre, ca poporul acesta, vrênd nevrênd, sĕ nu fie avut nici o influință asupra destinelor patriei comune? Au avut-o fără nici o indoélă în casuri nenumĕrate și în mania tuturor gónelor, la care a fost espusă atât pentru naționalitatea sa genetică, cât și pentru religiunea sa. Esistă în Europa atâtea monarchii mari și mai mici, au esistat totdeuna, în care — „Demos“ — propriul popor, — immensa maioritate de milióne — nu a fost considerată nicidecum ca factor politic de către aristocrația sau oligarchia grupată impregiurul tronurilor. De naționalitate homogenă sau heterogenă, tot una, poporul, adecă mai toți locuitorii statului erau considerați numai ca material brut, în multe țĕri curat ca sclav, cărui era pe ací se i se denege chiar și suflet omenesc. Cu tot acel dispreț însĕ, cu care era tractat poporul, acelea aristocrații sau oligarchii nici doueḑeci și patru de óre nu ar fi fost în stare de a susțíné ele statul. La intrebări însĕ de acestea sunt datori sĕ dea lumii rĕspuns imparțial și bine studiat cărturarii de naționalitate română.

Binecuvêntată sĕ fie țĕrêna scriitorilor nostrii din prima jumĕtate a vécului nostru și până la cei ce se mutară dela noi în anii din urmă, cari toți sesc din vatra ţĕranilor -- de multe ori şi din vina lor proprie, dar mai de multe ori din causă, că nu sunt destul de desceptaţi, sunt esploataţi de toţi veneticii, pe cari legea ii favoriséză mai bine ca pe ţĕrani.

Mai vine şi afurisitul de alcohol amestecat cu vitriol şi cu câte puciόse ca sĕ fie tare şi sĕ ardă bine la gâtlegiu — şi descedenţii ataror părinţi nu pot fi sănĕtoşi, nu pot avé germenele acela de viaţă şi de putere, care-l au descedenţii din părinţi sănĕtoşi şi conservaţi.

Făcutu-s'au societăţi pentru ca sĕ se impună cetăţenilor alte limbi, făcutu-s'au câte şi mai câte nesdrăvenii, dar pentru viitoriul cetăţénului, care este talpa ţĕrei s'a făcut cel mai puţin, ca sĕ nu ḑicem nimica.

Nóue nu ne vine a crede, că s'ar lucrá în adins şi cu scop ascuns la nimicirea elementului dela ţéră, dar nu ne putem esplicá, că de ce se negligă acésta cestiune vitală pentru statul nostru, de ce se lasă frêu liber beţiei şi de ce nu se iau mĕsuri ca beuturile spirtuóse sĕ fie curate ér nu otrăviciόse şi nimicitóre de atâtea vieţi?

Folos din aceste stări de lucruri păn aici nu au tras decât evreii, acesti cameleoni, cari în ţéra românéscă sĕ ḑic că sunt cei mai buni români, ér în Ungaria vedem, că se consideră de cei mai patentaţi patrioţi, făr sĕ ne pótă dovedí cineva, că evreii ar fi dat vr'odată pept cu năvălirile din afară, s'au ar fi apĕrat vr'o patrie din vr'un pericul, şi darurile ce le fac ei în bani sunt numai daruri danaice, de cari ar trebuí sĕ se témă cei-ce le primesc, pentru că în schimb au sĕ dea cu mult mai mult, au sĕ jertféscă pe cei-ce sunt stêlpul patriei, pe cei ce sunt mosceni de vécuri, şi cari nu fug dinaintea glonţului duşman, ci ţin peptul lor, opréscă-se, ori tréca prin el.

Noi nu dirigem trebile statului, nu avem nici aceea influinţă, ce ni s'ar compete după drept ca popor de preste trei milióne.

Stăm deci ca nisce privitori în faţa tristei privelisce, ce se desvóltă sub ochii noştri, dar ne dóre, când vedem în loc de flăcăi voinci ómeni plini de scrofuli şi fără nici un pic de viaţă în ei, ómeni, ce nu pot învinge nici greutăţile vieţii, şi nici nu ne pot asigurá o generaţiune trainică şi bine închegată.

E drept, că vĕḑênd noi aceste, nu putem asteptá dela stat, ca el sĕ dea lucrurilor alt fason, şi de aceea cu o óră mai înainte trebue ca noi sĕ punem o mână pe inimă şi alta pe lucru. De sus dela amvon sĕ spunem poporului, ce-l astéptă, dacă continuă a trăí în fărădelegi, căci beţia fără de lege este, — ea aduce sĕrăcia, têmpirea minţei şi moleşirea cu slăbirea corpului, şi cred că noi preoţii şi învĕţătorii am puté face mult, fórte mult în direcţiunea acésta.

Ni se ḑice, că poporul nu ascultă.

Vorbă sĕ fie. Sĕ premergem cu esemplu, sĕ fim noi trezi, şi sĕ ne întocmim lucrurile ca sĕ nu dăm ansă la nici o bănuială în viaţa nóstră publică şi privată — şi poporul ne va asculta, şi ne va şi urma, şi têmpul e sosit, ca sĕ nu mai perseverăm în letargia cea pĕcătósă, ce se observă, în ţinuturi întregi în dauna némului nostru şi a bisericei nóstre.

Revista politică.

După-ce opoziţionalul Irányi ş'a desvoltat interpelarea sa în dietă, referitóre la întroducerea tarifului pe zone, la care a rĕspuns ministrul comunicaţiunei Baross, luând responsabilitatea atât dênsul cât şi guvernul, s'a cetit rescriptul Mai. Sale monarchului, prin care s'a închis a doua sesiune a dietei cu ḑiua de 14 Iuniu, şi s'a deschis sesiunea a treia cu ḑiua de 15 Iuniu. In casa magnaţilor încă s'a cetit rescriptul Mai. Sale, dapă ce s'a votat bugetele şi reformele administraţiunei financiare.

D'odată cu inchiderea camerilor pentru a doua sesiune s'a început şi alegerea membrilor din delegaţiuni, cari comform autografului preainalt se vor întruní la 22 Iuniu.

Viitoriul ministru de interne Géza Teleki, fiind felicitat prin o deputaţiune de către alegĕtorii sei din Şomcuta, le-a rĕspuns intr'un ton şi într'un mod, prin care se nimicesc tóte presupunerile despre o clătinare a ministeriului dlui Tisza.

Contele Géza Teleki a ḑis între altele: Folosesc bucuros acésta ocasiune pentru a ve asigurá, că în sinul cabinetului domnesce cea mai mare armonie şi bună înţelegere. Incă n'a obvenit nici o cestiune, care sĕ fi provocat divergință de păreri între ministrii. Regimul voesce reforme pe întréga linie şi are de cuget sĕ le şi efeptuéscă cât mai îngrabă. Se înţelege, că nu se póte dá năvală, ci tóte pe rênd şi la locul lor. Am auḑit, că s'a vorbit despre mine, că numai în urma ideilor mele liberale dovedite de atătea ori, am fost chemat în cabinet. Afirm, că aşa e şi pot sĕ vĕ asigur că deodată cu hotărîrea mea de a primí afacerile interne, mi am făcut sémă şi cu consciinţa, şi m'am convins, că abia acum mi-se dă adevărată ocasiune ca principiile mele liberale sĕ le realisez şi în practică

Conchemarea delegaţiunilor şi desbaterea, ce se va urmá în delegaţiuni, se astéptă cu mare încordare din pricina situaţiunei nesigure şi ameninţătóre, în care a întrat deodată pacea europénă.

Foile nóstre s'au pus pe comentarea toastului ţarului şi „Pester Lloyd“ mult se miră, cum póte suferí Germania, ca ţarul nici sĕ nu o bage în samă în discursul seu, judecând după doveḑile de pretenie, ce lea manifestat Germania pe terenul cooperaţiunilor financiare. Fără cooperaţiunea germană, ḑice cestionata fóie, afacerile financiare rusesci din lunile din urmă nu ar fi dus la nici un resultat, trebue sĕ-ţi provóce deci o impresiune deosebită toastul ţarului, carele distinge numai pe principele de Muntenegru de singurul amic credincios al Rusiei. E de preveḑut deci, că Germania nu va mai ajutá pe Rusia ca până acum, încât din causa operaţiunilor mari hârtiile ei a fost reduse aprópe cu 20%, ér finanţele Rusiei prin subscrierea bancherilor germani s'au îmbunătăţit în mod simţitoriu. In acéstă privinţă de sigur şi Germania a ajuns la punctul estrem, că adecă inimicului sĕ-i rĕspunḑi prin inimiciţie, ér pretenului cu pretenie. Consternaţiuuea ce o a provocat în Berlin toastul ţarului e cu mult mai mare, decât cum se oglindéză ea prin presă.

In peninsula balcanică lucrururile apar într'o fasă cu totul nóuă. De astădată Sêrbia şi principele de Muntenegru formézā obiectul de discusiune al presei. Ḑiariul din Londra „Daily News“ a primit o împărtăşire dela corespondentul seu din Belgradul Sêrbiei, conform căreia representantul rusesc a propus regenţii ca sĕ se închee cu Rusia o convenţiune militară şi că regenţa ar fi aplicată a păşí la pertractări în acésta cestiune. O dovedire a acéstei aserţiuni rĕmâne însĕ a se face numai mai târḑiu, ḑice „N. Fr. Presse“. Noi nu credem, că lucrurile se vor fi desvoltat aşa de departe, încât regenţa sêrbéscă sĕ închee un contract, care formézā un punct de ostilitate şi de inimiciţie contra Austro-Ungariei.

Ori cum ar stá însĕ lucrul, foile regimului austriac se ocupă cu cestiunea Sêrbiei în mod de tot serios. Metropolitul Mihail a adresat mai multe întrebări regenţii şi-a făcut şi propuneri, cari au fost formulate încă pe când a petrecut în Petersburg. In sensul acestor propuneri principele de Muntenegru sĕ se înalţe la rangul de rege şi sĕ domnéscă preste Sêrbia, Muntenegru, Bosnia şi Herţecovina. Scirile afirmă, că aprópe tótă poporaţiunea sêrbéscă a salutat aceste propuneri cu bucurie şi că regenţa încă nu va fi neaplicată a lucrá în sensul acesta.

Sinodul eparchial din Caransebeş.

In legătură cu şedinţele sinodului eparchial din Caransebeş publicăm şi rapórtele senatelor către sinodul eparchial.

I. Raportul general al senatului bisericesc.

Consistoriul diecesan ca senat bisericesc subşterne veneratului sinod eparchial următoriul raport general despre starea clerului şi a poporului din diecesă cu finea anulni 1888, precum şi despre activitatea sa în decucursul anului 1888.

A) I. Conspectul alăturat sub lit. A) la acest raport arată după datele încurse dela cele 10 protopresbiterate ale diecesei, că poporaţiunea fiind în anul 1887 . 361.388 suflete
ér în 1888 . . . . 358.998 „
şi adecă bărbaţi . . . , ... 183.064 „
femei . . . . 175.934 „
a scăḑut cu . . . . 2.390 de suflete;
că în anul 1888:
s'au botezat . . . . 13.255 şi adecă
de genul bărbătesc . . . . 6.886 suflete
de genul femeesc . . . . 6.369 „
au reposat . . . . 10.577 adecă:
bărbaţi 5.311
femei . . . . 5.266 de unde
resultă, că numĕrul botezaţilor a întrecut pe al rĕposaţilor cu 2.678;
s'au cununat în anul 1887 . . . 2.930 părechi
în 1888 . . . . 2.899 „
deci resultă un scăḑĕmênt de . . . . 31 „

Pe teritoriul diecesei s'au aflat case locuite de credincioşii nostri în anul 1888 . . . . 65.910
în 1887 . . . . 63.661
prin urmare casele locuite de credincioşii nostri s'au sporit cu 2.249

Dela alte religiuni s'au întors la religiunea nóstră 197
ér dela religiunea nóstră la altele au trecut . . . . 100 de pesróne;
ér părechi vieţuitóre în concubinat au fost cu finea anului 1888 5088
1887 4569
de unde resultă, că numĕrul concubinatelor s'au înmulţit în decursul anului 1888 cu . . . . 519 de părechi.

B) II. Conspectul alăturat sub B) adeveresce, că în diecesă s'au aflat cu finea anului 1888

a) comunităţi matere	313
b) „ filii	35
la olaltă	348

în cari sunt

a) biserici	326
b) capele	4
c) parochii	399

sistemisate după rescriptul declaratoriu iliric.

a) în centru:

Episcop diecesan	1
protosincel	1
presbiteri	2

b) în afară:

protopresbiteri	8
administratori protopresbiterali	2
parochi şi adm. parochiali	354
capelani	37
şi diaconi	2
La olaltă	407 de pesóne bisericesci.

Până la finea anului 1888 s'au redus preste tot 71 de parochii, ce au fost sistemisate prin rescriptul iliric.

C) III. După conspectul alăturat sub C) cele 326 de biserici din diecesă s'au aflat în stare

bună	229
slabe	77
de tot slabe	20
La olaltă	326

D) IV. După sumariul de sub D) au incurs la senatul bisericesc în anul 1888:

a) în cause curente	1185
b) disciplinare	10
c) matrimoniale	21
La olaltă	1216 esibite,

cari tóte pertractându-se în 7 şedinţe consistoriale sunt resolvite, între cari sunt a se numĕrá şi decisiunile Veneratului sinod eparchial din anul trecut, ce au căḑut în sfera de activitate a acestui senat biscricesc. Unele din ele se află încă sub espediţiune.

E) V. Sumariul de sub E) arată agendele oficiale ale protopresbiteratelor din întréga diecesă şi adecă: au incurs la oficiile protopresbiterale în anul

1888	4693
la scaunul protopresbiteral	116
peste tot	4809 esibite.

---

au spart un drum larg, abia călcat mai inainte de către cineva din protopărinţii lor, pe care acum generaţiunile pot inaintá cu atât mai bine, cu cât isvóră istorice se deschid pe fie care ḑi mai multe şi documentele se descoper şi se adună cu miile.

Vom apucá pe calea bĕtrânilor şi ne vom adoperá, ca cel puţin pe acest period de ani doue sute se urmărim firul evenimentelor din acésta ţéră, însĕ aşa, ca pe cât ne ajută isvórele, de care dispunem şi pre cât sufere impregiurările actuali, în care ne aflăm, sĕ dăm locul cuvenit peripeţiilor şi catastrofelor, prin care a trecut, raporturilor în care a stat poporul român intreg sau în parte, către celelalte popóră conlocuitóre şi către societăţile religióse ale acestora.

Se tot ḑice, că e timpul suprem ca sĕ ne dăm de ací înainte noi în de noi educaţiune nu numai socială, ci şi politică. Dară o problemă atât de grea precum este acésta se póte deslegá cu ajutoriul istoriei numai aşa, dacă pe lângă calităţile bune ale poporului şi ale inteligirţii sale nu vom ascunde nici vom neteḑí pe cele rele, ca sĕ nu tragem pĕcatul.

Incă numai un cuvênt şi apoi sĕ apucăm inainte cu Dḑeu.

Aceia, cari vor fi asteptând dela mine vre-o istorie sistematică, se înşală. Mi-aţi ḑis sĕ scriu aşa ca sĕ înţelégă lectorii români. Ca sĕ fiu înţeles, am aflat, că metodul cel mai bun pentru scopul, ce se urmăresce este acela, pe care'l recomândă în ḑilele nóstre câţiva istorici europeni de renume mare, adecă a oferí lectorilor adevĕrurile istorice mai mult în forma de biografii şi monografii, a le ajutá ici-colo ca sĕ se dedea a le aduce ei inşii în legâtură, éră mai departe a-i lăsá în voia lor ca sĕ tragă consecinţele pe viitoriu.

Aceia, cari se sciu folosí de fapte complinite, vor descoperí şi în istoria acestei ţĕri multe subiecte de adevĕrată valóre dramatică şi nu odată scene demne de péna unui traged genial, scene până acum sau necunoscute de loc, sau cunoscute numai la puţini adepţi, descendenţi mai ales din familii patriciane.

Sub acésta condiţiune se va puté adeverí şi în casul de faţă sentinţa vechie: Historia est vitae magistra.

Autoriul.

F) VI. Mai departe tabela de sub F) arată numĕrul şi clasificaţiunea clericilor din institutul teologic cu finea anului scolastic 1887/8, ér tabela de sub G a celor primiţi în anul scolactic curent 1888/9 la ascultarea disciplinelor teologice.

H) VII. Asemenea se alătură sub H) tabela de cualificaţiune a teologilor hirotoniţi în decursul anului 1887/8 cu aceea mai departe observare, că în anul trecut 1888 au rĕposat în Domnul 8 preoţi, ér prin resignare au devenit 2 parochii vacante.

În fine ne permitem a observá, că din cele 3 protopresbiterate, cari au fost administrate provisoriu al Făgetului şi al Caransebeşului s'au îndeplinit conform prescriselor statutului organic şi ale regulamentului fost în vigóre pentru alegerea de protopresbiteri numai că alegêndu-se la Caransebeş protopopul din Oraviţa, cel din urmă a devenit de a se administrá provisoriu.

Caransebeş, din şedinţa constorială ţinută la 12 Aprile 1889.

Cronică din Zarand.

Zarand, 1 Iuniu, 1889.

Sciri economice. — Un om mort de turbare. — Cum se curézǎ turbarea? — Esamenele. — Asentarea.

Sămênatul cucuruzului abia s'a finit pe aici. Cel sămênat la început se desvóltă fórte bine. Săpatul e la ordine. Pe unele locuri se sapă cucuruzul a doua óra. Grânele sunt în general slabe, şi rari, şi pe lângă aceea pline de burueni. La o recoltă mijlocie nu e de sperat. Póme sunt multe, cu deosebire prune, şi promit o recoltă îmbelşugată. Fênaţele sunt mijlocii, abia în timpul din urmă a început a se îndesá cevaşi érba. Timpul e gras. Plóiă şi căldură de ajuns. Ploile preste tot sunt împreunate cu furtuni, în vre o câte-va comune a bătut ghiaţa, nimicind o parte din bucate şi póme, éră în unele comune de munte precum Blăşeni, Buceş, Bucuresci, Junc, ploile cele mari au rostogolit petrii gigantice şi au umplut văile, éră grânele şi cucuruzele sămênate pe cóste le-au dus cu totul şi sêrmanii ómeni 'şi vĕd munca nimicită. Abia acum încep ómenii nostri a băgá de sémă, că devastarea pădurilor, şi sămênarea locurilor cu grâu şi cucuruz este numai în dauna lor; căci îndată ce vine o plóe mare, le spală tot. Şi se te miri, cá sterpirea pădurei încă tot continuă. Este cu greu a capacitá ómenii, că ţinerea de vite le ar aduce mai mult venit ca cucuruzul sau grâul sămênat pe cóste şi déluri — carele nici când nu dá o recoltă, carea sĕ-i recompenseze cel puţin munca.

Cucuruzul în urma cantităţilor enorme aduse de speculanţi s'a eftinit în piaţa Bradului şi Baiei de Criş.

Mĕsura à 30 de litre se vinde cu 1 fl. 25—1 fl. 30 cr.; éră grâul cu 1 fl. 40—1 fl. 65 cr. Lucrătorii la sapă sunt cu preţ mic abia 30—40 cr. de ḑi şi de mâncare de 3 ori, prânḑul, améḑa şi cina. Ojina este necunoscută în aceste părţi.

In ḑilele trecute a murit aici în Brad de turbare cetăţénul G. George. Inainte cu noue sĕptĕmâni a fost muşcat de un câne turbat, atât dênsul cât şi o femee. A fost sub cura unui medic de aici K.... Tocmai la 9 sĕptĕmâni după-ce a fost muşcat — când ranele dela mâni erau vindecate — s'a ivit turbarea, şi după o durată de douĕ ḑile a repausat. Nu scim ce se va intêmplá cu femeia muşcată de acelaşi câne, carea până acum e sănĕtósă şi nu dă vreun simptom de turbare. La tótă întêmplarea ar fi de dorit, ca astfeliu de ómeni nenorociţi sĕ se trimită la vreun spital, ca sĕ fie observaţi, şi sĕ nu se amăgéscă ómenii, că vor fi curaţi; căci nu fie-căruia e dat a aflá veninul lui Pasteur.

Vorbind de acest cas, nu pot a nu atinge cevaşi despre turbare în trécăt. In Zarand ca antidot contra turbărei se folosesc gândăcei pisaţi, pe cari îi beau în nesce zamă. Pe rană se pune aiu (usturoiu) pisat bine, şi apoi se învĕluesc cu o pânzătură.

Nu se ascéptă mult şi pacienţii merg în comuna — Beşan — tractul Devei — la economul Irimie Ioan, carele taie morbosului sub limbă, şi-i scóte căţeii. Îndeplinită odată operaţiunea, morbosul e scăpat, — cum se spune.

Cunosc mai multe casuri, în cari pacienţii au fost operaţi, şi astăḑi sunt sănĕtoşi. Unora le ḑice, dacă se duc la operator, cá e prea târḑiu; aşa se intemplà şi lui G. George, carele murì.

In anul acesta s'a întêmplat un cas aici la gimnasiu cu studentul G. Perian. Acesta a fost muşcat de un câne, după cum se afirmă, turbat. După-ce tinerul respectiv a început a se aflá reu, a avé dureri la cap, gréţă etc.; a mers în comuna Beşan, unde s'a supus operaţiunei lui Irimie Ioan. Operaţiunea s'a efeptuit la 9 Februariu a. c. şi despre acésta operaţiune s'a estradat numitului tiner o adeverinţă, subsemnată de parochul nostru din Beşan A. Berariu, de Ioan Irimie, carele scie scrie şi de doi martori Originalul adeverenţii e la direcţiunea gimnasiului din Brad.

La tot casul medicii din apropiere ar meritá sĕ se ocupe de operaţiunile numitului Irimie, şi de căţĕii, ce-i scóte dela morboşii de turbare.

După operaţiune ne spune studentul supranumit, că i s'a pus sare în locurile operate. Secretul curei şi al metodei de operaţiune este o moştenire din moşi, strămoşi în familia lui Irimie.

In întreg tractul Zarand se continuă esamenele la scólele populare gr. or. Esamenele sunt conduse în ḑilele de lucru, prin protopresbiterul tractual; éră în sĕrbători au fost esmişi comisari, şi din partea corpului didactic dela institutul nostru gimnasial din Brad. Cu 18 Iuniu se vor încheeá esamenele.

In general până acum resultatul este indestulitoriu. In puţine comune e bun. Prunci cu rari esceptiuni sunt puţini presenţi la esamen. La cas de a-mi puté câscigá date complete voiu reveni asupra esamenelor din tract după încheerea lor.

A treia ḑi de Rusale s'a început asentarea în acest cerc — Brad. — Feciorii, care au fost buni de ceva au fost culeşi — cum se ḑice — au rĕmas numai cei defectuoşi şi neputincioşşi. Scrupolositatea de astădată ni se spune, că nu s'a observat nici pe departe.

Corespondentul.

Nr. 261/1889.

Notificare.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică şi anumit preoţimei şi poporului gr. or. din protopresbiteratul Sibiiului, că Preaveneratul consistoriu archidiecesan, prin decretarea dela 22 Maiu a. c. Nr. 2506 Plen. pe părintele protopresbiter al Sibiiului şi totdeodată paroch al parochiei Sibiiu — Cetate — Simion Popescu la propria cerere a binevoit al dimisioná din ambele oficii şi al scóte din legătura şi din numĕrul preoţimei archidiecesane. Prin urmare, nici un raport în afaceri oficiali faţă de numitul domn fost protopresbiter şi paroch Simeon Popescu în archidiecesa nóstră nu mai póte avé loc.

Sibiiu, 5 Iuniu, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

I. Hannia,
protopp.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţa Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a reîntors din Budapesta cu trenul de Dumineca diminéţa.

* Preacuvioşia Sa archimandritul *Nicolau Popea*, ales şi întărit episcop al Caransebeşului, a depus eri jurămêntul de fidelitate înaintea Maiestatei Sale în Viena. Chirotonirea Preacuvioşiei Sale de episcop se va face Dumineca viitóre, în biserica catedrală din Sibiiu.

* (Ajutoriu). Maj. Sa monarchul nostru a trimis din şatula sa privată pentru supuşii austro-ungari din Pensilvania, cari au fost nenorociţi prin vĕrsare de apă, 2000 fl.

* (Himen). Domnul Ioan Popovici din Ocoluşul mare, teolog absolut, ş'a serbat cununia în 4/16 Iuniu a. c. cu dşóra Anelia Todor din Sân-Paul.

* (Avis.) Directorul institutului pomologic dela Klosterneuburg lângă Viena, dl A. V. bar. de Babo ne trimite un avis, prin care se face cunoscut, că semestrul de érnă la acest institut se începe cu prima Octobre. Studiile: (vinăritul, pivniţăria, agricultura, pomăritul, grădinăritul, chemia, istoria naturală, instrucţiunea în maşinării, matematica, mĕsurarea pămêntului, economia rurală, studii din drept şi conducerea socotelilor şi a cărţilor) sunt împărţite pe doi ani. Pentru primirea de ascultători ordinari se recere absolvarea de 4 clase reale ori gimnasiale cu nota cel puţin „suficient.“ Tacsa anuală e de 40 fl.; dela plătirea căreia sunt scutiţi toţi, cari urméză studiile cu succes bun; tot deodată pentru aceştia sunt şi trei stipendii de câte 200 fl. anual. Absolvenţii au dreptul de voluntariat. Institutul provede pe abiturienţii sei la întrare cu posturi de administratori de vii, conducĕtori în pivniţe, grădinari superiori, şi după depunerea esamenului la institut devin învĕţători ambulanţi şi învĕţători la instituţiunile economice şi agricole. Programe detaiate împarte la cereri direcţiunea institutului. Recomandăm atenţiunei publicului nostru acest avis de mare interes.

* (Invitare.) In favorul scólei de fete a „Reuniunei femeilor române selagiene“ se va arangiá la 27 Iuniu 1889, în Şimleul Silvaniei „Petrecere de vară“. Petrecerea se va ţiné în pădurea morei sau la cas de timp nefavorabil în teatrul oraşului. Inceputul la 4 óre p. m. Bilete de întrare pentru persónă 50 cr. Participanţii sunt rogaţi a se provisioná cu mâncări.

Pentru comitetul arangiatorin:

A. Cosma, preşedinte.

J. P. Lazar, secretariu.

* (Oficiu telegrafic nou.) După-cum ni se scrie, în ḑilele trecute în comuna Hida (Hidalmás) s'a deschis oficiu telegrafic. Un lucru mai folositoriu nici că se putea chiar în aceste părţi, ce până acum au fost aprópe isolate de lumea mare.

* (Esamen.) Scóla de fete a „Reuniunei femeilor române selagiene“ 'şi va ţiné esamenul la 27 Iuniu a. c. 8—12 óre a. m.

(Esposiţia din Paris). In Sâmbăta trecută a cercetat esposiţia din Paris 100,000 persóne, afară de cei cu bilete libere; ér în Dumineca Rusaliilor 353,756 persóne. Impărţirea premiilor s'a ficsat pe ḑiua de 30 Septembre.

* (Stanley.) De mult nu s'a mai scris despre scrutătoriul Africei. In ḑilele trecute o telegramă dela Sansibar anunţă, că Stanley se află în Ururi pe ţĕrmurul sud-ostic al Niagarei. Acum se împărtăşesce, că se află pe drum spre Europa şi în curênd va sosí în Anglia. Cei mai mulţi dintre ómenii, cari i-a avut, au perit.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ Nr. 11—12, fóia Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român a apărut cu următoriul sumariu: Discursuri pedagogice ale domnului Dimitrie Sturdza. — Portul naţional la poporul român. (Urmare din Nr. 10 şi fine.) — Academia română. — Propunerea şi proiectul dlui Vas. Al. Urechiă. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 9 Maiu şi 1 Iuniu n. 1889. — Programa esamenelor dela scóla de fete. — Bibliografia mai nouă. — Premiu pentru cel mai frumos costum naţional românesc din Transilvania. — Prospect la Istoria Transilvaniei pe 200 de ani. — Posta redacţiunei.

„*Candela*“, fóie bisericéscă literară Nr. 6 a apărut cu următoriul cuprins: Doctrina romano-occidentală despre satisfacţiune. — Necesitatea creştinismului, contrarii şi apĕrătorii lui în cele doue secule de întâiu ale erei crestine. — Predică pentru ḑiua s. m. m. Ioan nou dela Sucéva. — Predică incursă la premiare. — Vara. — Cronică.

„*Meseriaşul român*“, Nr. 11 din 1/13 Iuniu, 1889, are următoriul sumariu: Lemnele ecsotice tari şi nobile. — Argăsirea peilor cu electricitate. — Museele industriale. — Foiţa Mes. român: Arta în meseria făurăriei. — Esposiţia din Paris. — Sciri economice şi industriale. — Feliurite pentru meseriaşi. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Glume. — Bibliografie. — Avis şi têrgurile.

„*Romänische Revue*“, polittisch-litterarische Monatsschrift, VI Heft, Wien, Juni 1889. Inhalt: Zur Lage der Romänen in Ungarn. — Die Romänen in Bulgarien. — Das romänische Volksschulwesen in der Bucovina (1774—1888) (Fortsetzung). — Das trajanische Dacien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius III. Von P. Brostean. — Rundschau. Ein Brief des Königs von Romänien. — Die Eröffnung der ausserordentlichen Session des romänischen Parlaments. — Der romänische Thronfolger. — Aus Ungarn und Siebenbürgen. — Dr. Gustav Weigand. — Ein verlorenes Leben. Novelle aus dem romänischen des Ioan Slavici, deutsch von Leon Schönfeld (Bucuresci.) — Litteratur und Kunst. Die dacischen slaven und Csergeder Bulgaren. — Neue Bücher. — Carmen Sylva's Werke. — Romänisches Liebesleben.

Loterie.

Sâmbătă în 15 Iuniu 1889.

Buda: 19 4 13 59 63

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Iuniu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.95	95.20
Renta de aur austriacă	109.25	109.—
Renta ung. de hârtie	97.35	97.10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Obligaţiuni urbariale ung. cu sorţi	105.—	105.—
Galbin	5.65	5.62
Napoleon	9.53	9.48
100 marce nemţesci	58.60	58.45
London (poliţă pe de trei luni)	119.90	119.50

Nr. 87. [81] 3—3

CONCURS.

Pe basa resoluțiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 15 Novembre 1888 Nr. 4819 B. se escrie concurs, pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă **Șard**, protopresbiteratul Têrnavei superióre, *cu termin de 30 ḑile* dela I-ma publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu 2 încăperi și una cămară, coperită cu țigle în stare bună.

2. Edificiile necesare de economie: șură, patrariu cu un grajd de 4 vite.

3. Porțiune canonică de 3 jugere 340 ☐ cu un venit anual de fl 40.—

4. Comitetul parochial s'a obligat a mai cumpărá pe sama preotului un pămênt arătoriu ca de 300 fl ca sĕ dea un venit anual de . fl. 50.—

5. Cintirimul și una grădină de cósă cu un venit anual de . . . . fl. 40.—

6. Dela 74 de gazde 74 de feldere cucuruz sfărmit feldera veche de . . fl. 74.—

7. Dela 74 de gazde 30 de feldere de ovĕs cu un venit de . . . . fl. 12.—

8. Dela tótă gazda 10 porțióne de fên gata dau un venit de . . . . fl. 60.—

9. La bobotéză se capĕtă un venit de . . . fl. 30.—

10. Dela tótă gazda câte una ḑi de lucru cu palma aduce un venit de . . . fl. 30.—

11. Venitele epitrafirului de preste an . . . fl. 30.—

12. Alte venite estraordinare și accidentale botezuri și sfeștănii și masluri fl. 34.—

Suma totală fl. 400.—

Doritorii de a ocupá acésta parochie au a-și asterne cererile lor concursuale instruite conform dispozițiunilor statutului organic și regulamentului pentru parochii din a. 1878 la oficiul protoprerbiteral gr. or. al tractului Têrnavei superióre până la terminul susindicat.

In conțelenere cu comitetul parochial.

Alma, 10 Maiu, 1889.

Ioan Almășan,
protopresbiter.

Publicațiune de licitațiune!

Epitropia fondului gimnasiului român gr. or. din Brad, dă în întreprindere, — *adaptarea (transformarea internă) a localităților edificiului, cari servesc pentru prelegeri și construirea de nou a unei eșitori, (reteradă)* — pe lângă licitațiune publică minuendă, carea se va ține în **18/30 Iuniu a. c. st. n. la 10 óre a. m.,** în cancelaria Direcțiunei gimnasiului.

Prețul esclamațiunei la transformarea edificiului gimnas. e **3,706 fl. 59 cr. v. a.,** ér al reteraḑilor: **358 fl. 23 cr. v. a.** (Conform planului de edificare și al preliminariului).

Până la terminul licitațiunei, se primesc efecte provĕḑute cu un vadiu de **15 %**. [84] 1—3

Condițiunile de licitațiune, — în detail, — se pot vedé în órele oficióse, în cancelaria menționată, — doritorilor, se comunică în copie pe spesele lor.

Brad, 13 Iuniu, 1889.

Epitropia fondului gimnasial.

Nr. 4413—1889/100 a 81 [83] 1—1

Publicațiune.

Din partea subsemnatului scaun orfanal comitatens se face cunoscut, că la **9 Iuliu la 9 óre a. m.** se va vinde în casa comitatului prin licitațiune publică **un orologiu de aur și unul de argint** aparținĕtóre de lăsămêntul după Maniu și Dobra Droc din Rĕșinari, avênd superoferentele a depune prețul.

Sibiiu, în 5 Iuniu, 1889.

Dela scaunul orfanal al Comitatului.

Numai mijlocul secret.
Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior și fisiculu Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic și radical **asurḑenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar și **în casurile cele mai acute și mai vechi. Delătură îndată molestătórea țiuire a urechilor și auḑul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Prețul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 3—6

Se capĕtă în: **E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.**

Depositul general pentru Croația la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 31—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilităței,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
		7.11	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireș	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriș	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vințul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuș	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaș	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copșa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaș	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighișóra	**5.45**	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apața	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Brașov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiș	—	**9.41**	1.45	6 22
Brașov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuș	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vințul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriș	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluș	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.22**	—	—	9.02
Aghireș	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	**4.30**
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborșin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicĭca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕștia	—	**11.—**	11.39
Șibot	—	**11.29**	12.01
Vințul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuș	9 54	**1.06**	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2.32
Vințul de jos	12.30	**4.10**	—
Șibot	1.01	**4.43**	—
Orĕștia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	**5.35**
Pauliș	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaț	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	**11.54**
Streiu	7.40	**12.37**
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micșt.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timișóra	9.04	**6.50**

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Hațeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	**4.35**
Șeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneș	—	3.22	**5.46**
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	**9.50**
Ocna	3.04	9.37	**10.14**
Lómneș	—	10.05	**10.40**
Șeica mare	—	10.40	**11.10**
Copșa mică	—	11.09	**11.35**

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheța	**3.35**	10.50	3.58
Ludoș	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireșteu	**5.21**	12.36	6.08
Oșorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	**10.20**
Nireșteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoș	8.31	2.02	**12.06**
Cheța	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 62 Sibiiu, Joi 8/20 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Fóia oficială „Budapesti Közlöny" Nrul 137 din 18 Iuniu a. c. publică următórea préînaltă resoluţiune a monarchului nostru:

La propunerea Ministrului Meu ungar de culte şi instrucţiune publică întăresc prin acésta alegerea îndeplinită prin sinodul eparchiei gr.-orientale române caransebeşene a archimandritului şi vicariului archiepiscopesc NICOLAU POPEA de episcop al acelei eparchii.

Viena, în 1 Iuniu, 1889.

Francisc Iosif m. p. Contele Albin Csáky m. p.

Vallás -és közoktatásügyi magyar ministerem elöterjesztésére: Popea Miklós, archimandritának es érseki helynöknek, a karansebesi görög keleti román egyházmegyei zsinat által ugyanazon egyházmegye püspökévé történt megválasztatását ezennel megerősitem.

Kelt Bécsben 1889. évi junius hó 1-én.

Ferencz József, s. k. Gróf Csáky Albin, s. k.

Sibiiu, 7 Iuniu.

Sesiunea parlamentului ungar s'a încheiat şi fără voie ni se impune de datorinţă, ca sĕ esaminăm şi noi din punctul nostru de vedere resultatele obţinute de parlament în sesiunea din urmă.

Sguduirile, la cari a fost espus ministeriul şi cu el partidul liberal aflătoriu de 15 ani la cârmă, au silit pe premier ca sĕ-şi premenéscă rêndurile cu bărbaţi mai valoroşi, şi dacă e sĕ dăm pre opiniunea publică, acésta a intêmpinat cu cele mai călduróse simpatii întrarea lui Desideriu Szilágyi în ministeriul de iustiţie, presupunênd, că ministrul dreptăţii din Ungaria nu póte face alta în faptă şi în viéţa practică decât aceea, ce a profesat un lung şir de ani de pe catedră ca profesor de universitate.

Este un secret public, că la noi dreptatea s'a cam eserciat după sprâncénă şi nu arare ori ministrul dreptăţii a fost silit sĕ facă nedreptate cu deosebire naţionalităţilor, tocmai că ce afurisita de politică cerea nedreptatea.

Organele administraţiunei, câstigară atâta influinţă asupra tuturor organelor dela iustiţie, încât nici cancelaria ministrului de iustiţie nu a fost cruţată. Antecesorele actualului ministru a fost espus la atacuri vehemente, când voia sĕ aplice sentenţa „iustitia est regnorum fundamentum" şi prudent şi circumspect dela fire, cum sunt toţi sasii de nascere, şi fostul ministru a părăsit căile, ce şi le alesese ca unicele mântuitóre şi a lăsat cerc destul de larg celor ce au interes ca românul sĕ fie proterat, fără ca însĕ sĕ fi putut sĕ se susţină mult pe fotoliul ministerial din causele binecunoscute. Suntem deci în drept sĕ pretindem ca actualul şef al dreptăţii sĕ pună scăluşul în gura denunciantilor şi celor ce şi-au făcut meserie din acésta slăbiciune — provenită din interese de rasă ori din ură, nu cercetăm — ca sĕ se reverse bunătăţile dreptăţii asupra tuturor deopotrivă.

Era o adevĕrată mâhnire pentru noi, când vedeam cu ochii preteraţi bărbaţii nostrii cei mai de valóre şi mâhnirea nóstră crescea cu atât mai tare, cu cât amploiaţii denumiţi nu sciau limba poporului, pentru cari sunt puşi, ci trebuiau sĕ şi pună câte un haiduc de tălmaciu.

In atari casuri, şi aceste nu sunt puţine în Ardél, de multeori nu din rea credinţă, dar din neinţelegere, s'au stirbit multe lucruri drepte şi era nu mai just ca şi românii cei mai moderaţi, cum am fost noi totdéuna sĕ şi ridice glasul lor şi sĕ céră sĕ se facă dreptate, sĕ céră ca amploiaţii ce nu sciu limba poporului sĕ se inlocuéscă cu ómeni, care se înţelégă păsurile şi durerile poporului.

In legătură cu iustiţia vedem, că s'a chemat la ministrul de interne contele Teleki, bărbat crescut în părţile Chiorului şi Satmarului, bărbat ce ne vorbesce limba, ne scie datinele şi credem, că va scí şi apreţiá încât e românul fiu bun al patriei şi încât nu, şi tocmai de aceea, fiindcă acest bărbat şi a trăit ḑilele sale între români, românii l'au ales deputat, va scí sĕ dirige lucrurile la alegerile viitóre în municipii cu maiorităţi românesci, ca elementul român sĕ fie representat, cum se cuvine şi cum cer interesele ţĕrei.

Clicele ce s'au format în fie care comitat şi cari dominéză aḑi tot terenul, trebue sĕ se spargă — dacă e ca sĕ avem o administraţie onorabilă şi amploiaţi cu inimă şi cu suflet pentru popor. Neinţelegerile provin din asuprire şi din nedreptate, şi nu inţelegem, că de ce sĕ fie românul asuprit, când el îşi implinesce datorinţele sale de cetăţén şi când el a dat doveḑi de neclătită alipire către tron şi patrie.

Ţara va intrá în stadiul reformelor şi noi încă dorim ca sĕ vedem reformându-se spiritul, ce domnesce aḑi şi în societate şi în cercurile conducĕtóre. Prin o politică nefericită, prin o lege electorală măiestrită suntem scoşi din posiţiunea, ce ne compete ca factori egali şi din umilirea nóstră pân aḑi nu au tras folóse nici cei ce ne au umilit, ci au înveninat mai mult inimi candide şi a stêrnit în multe pepturi nemulţămirea.

Bine! Pentru-ce sĕ nu fie altcum? pentru-ce sĕ se risipéscă atâtea puteri bune în certe, fără care putem fi minunat de bine şi putem încăpé toţi laolaltă ca fraţii.

Ungaria e ţéră mare, pământul ei ne póte dá la toţi pâne şi sare, ori dacă voiţi şi aur, dar nu ne póte da tăria aceea, care o am avé cu toţii, când am fi una în cugete şi în simţiri, şi când ne am simţí toţi egali, toţi mulţămiţi.

Nu suntem noi pretensivi, nu voim ca sĕ scótem pe cei ce i-a pus sórtea ca sĕ aibă rolul conducĕtoriu din posiţiunea lor, dar atâta tot cerem cu dreptul ca sĕ numai fim tractaţi aşa de maşter ca până ací.

Revista politică.

E un semn caracteristic, că decât-va timp încóce şi mai ales în ḑilele din urmă, bărbaţii mai valoroşi ai maghiarilor, esprimându-şi vederile, vorbesc despre liberaliismul viitórei lor activităţi într'un mod puţin obicinuit.

Nu scim causa acestui fenomen şi dacă ar trebuí totuşi sĕ o căutăm, am fi necesitaţi sĕ presupunem, că motorul principal e politica esternă, a cărei influinţă e hotăritóre în politica internă a unui stat şi mai vêrtos în a unui stat poliglot, precum e şi al nostru.

Cu ocasiunea instalărei noului comite suprem al Pojonului, a cont. Iosif Zichy, acesta în programul vorbirei sale a declarat în entusiasmul freneticilor aplause, că Ungaria e destul de puternică pentru a profesá adevĕratul liberalism, ca fiecare sĕ servéscă lui D ḑeu, după-cum ii dictéză consciinţa şi ca fie-care naţionalitate sĕ-şi esercieze afacerile sale interne în limba sa. Neclătită însĕ trebue sĕ fie unitatea limbei statului şi a patriotismului ungar; şi ca apărătoriu credincios al acestora voesce dênsul, ca sĕ lucreze în acel comitat mărginaş.

Cu un feliu de mândrie naţională reproduc foile regatului nostru apreţierile, ce le face ḑiariul engles „Times" asupra viitoriului ministru de interne, cont. Géza Teleki.

Acest pas al ministrului Tisza, ḑice fóia cestionată, a întimpinat în întréga ţéră o adevĕrată mulţămire. Contele Teleki nu e numai un bărbat de înaltă erudiţiune şi de maniere simpatice, posede nu numai pretenia tuturor partidelor politice, ci şi energia, ce pentru posiţiunea sa viitóre e de nea-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Terminând în cele de până acum cu înşirarea materialului din codicele Mateiu Voileanu, începem cu reproducerea materialului mai de importanţă, remâind, ca după fie-care material reprodus sĕ ne facem reflecsiunile nóstre.

„Istoria Troadei",

întru carea au împĕrăţit Priam împĕrat, tatăl lui Parij.

„Impĕrăţind la Ierusalim marele împĕrat şi proroc David, într'aceea vreme era la vestita cetate a Troadei un împĕrat elin, anume Priam, feciorul lui Lameodont.

Deci Priam avé împĕrătésă anume pre Ecavia fata lui Chisiu împĕrat. Şi avé Priam mulţi coconi. Ér când au fost spre bĕtrêneţele lor au purces ér grea împĕrătésa; deci într'o nópte au visat împĕrătésa un vis grósnic şi ciudat; unde au eşit din trĕnsa un tăciune aprins, şi din trênsul s'au aprins tótă cetatea a Troadei, şi au ars până în pămênt împreună cu tóte satele cele de prin prejurul ei, şi acésta nu o au putut ascunde împĕrătésa, ci au spus împĕratului, şi mult s'au mirat amêndoi pentru acésta. Şi s'au sfătuit sĕ chiame pe toţi filosofii şi vrăjitorii elineşti sĕ i întrebe pentru acésta. Şi chiemându-i pe toţi i-au întrebat pentru acésta. Ér filosofii toţi au ḑis împĕratului, dacă va nasce acest prunc, sĕ l omori tu, sau sĕ-l lepeḑi în pustie sĕ-l mânânce gadinile. Că acest cocon mult rĕu va sĕ facă cetăţei Troadei. Deci preste puţine ḑile au venit vremea de au născut pruncul, şi era fórte frumos. Ér maică sa nu se îndura sĕ-l omóre, vĕḑêndu-l aşa frumos, ci au ḑis sĕ-l lepede sĕ nu i vaḑă mórtea lui. Deci împĕratul Priam l'au dat unei slugi sĕ-l lepede în pădure, sĕ-l mânânce gadinele. Iar sluga luându-l s'au dus şi l'a pus sub o tufă désă ca sĕ nu-l ardă sórele fiindu-i milă şi lui de dênsul, şi lăsându-l s'au dus. Ér în urma lui indată au nimerit nisce păcurari şi au auḑit pe prunc plângênd sub tufă, au mers sĕ vadă ce este, şi dând de cocon mult s'au mirat, şi dacă l'au vĕḑut aşa frumos s'au vorbit sĕ nu l lase sĕ piară. Ci l'au luat acei păstori, şi i-au pus numele Parij, şi ducêndu-l l'au dat unei maice de l'a aplecat, şi l'au crescut până s'au făcut voinic de vêrstă de 15 ani, deci aceea muiere fiind sĕracă au gândit sĕ mérgă la impĕratul se curtenéscă pe Parij, şi sĕ spue cum l'au aflat niste păcurari prunc mic, şi ea l'au crescut. Şi mergând la impĕratul iau spus tóte. Deci impĕratul chiemând pre impĕrătésa iau spus, şi au intrebat pe muiere în ce vreme i l'au adus păstorii, ér ea le-au adevĕrat lor. Şi au aflat cum este feciorul lor, şi au trimes de grab de i l'au adus, şi vĕḑêndu-l, cum fórte sĕmâna lui Priam impĕrat, fiind frumos fórte, le-au părut bine, şi l'au primit, şi l'au îmbrăcat în haine impĕrătesci ca pre un fiu al lor, şi iau pus numele Alicsandru Parij. Deci Parij dacă au încăput la bine şi la cinste, fórte s'au făcut frumos, mai mult decât toţi fraţii lui, şi mai mult era cinstit decât fraţii lui. Aşa dar Alicsandru Parij dacă au luat voie dela tată sĕu, nu băga în sémă pe nimenea, ci odată pricindu-se cu un frate, şi l'au junghiat cu angieriul seu, şi au pribegit, şi s'au dus la impĕratul Mazothres anume Maneleu. Deci Maneleu împĕrat vĕḑêndu l om cu chip, şi cu ómeni cu dênsul, şi înţelegênd, că este ficior lui Priam impĕrat, cu bucurie l'au primit, şi-l cinstia ca pe un ficior de impĕrat, şi avé multă credinţă la Maneleu, şi au petrecut la dênsul câtăva vreme. Ér tată-seu şi mai-că-sa se topia de dorul lui, şi cu cărţi totdeuna îl chiema. Deci el vrea a merge, ci nu puté căci se îndrăgise cu Elena imperătésa lui Maneleu, fata lui Tildareu impĕrat fiind fórte frumósă ca nu alta din lume. Ér când era odată, s'au gătit Maneleu împĕrat se mérgă la Krit, căci toţi dnii şi împĕraţii sĕ stringeau acolo într'un an odată de făcea prasnic unui idol anume Diia. Ér purceḑênd pêrată lipsă, căci el e chiemat a realisá reforma administrativă. Între contele Teleki și viitorii sei colegi domnesc cele mai intime relațiuni și influința și esperința lui Tisza oferă garanța, că noua administrațiune politică, nu va merge așa de de parte, încât sĕ cadă într'o forță de stat preacentralistică. Ungaria se află acum în fața unei ere de mari reforme și relațiunile acestui stat oferă un contrast grav, față cu relațiunile de stagnațiune, ce domnesc în Austria.

Autograful, prin care s'au conchiemat delegațiunile pe 22 Iuniu l'au publicat ambele foi oficiale. Casa magnaților au ales următorii membrii ordinari: contele Aladár Andrássy, contele Iuliu Andrássy, contele Ludovic Battyányi, contele Stefan Erdődy, archiepiscopul-cardinal Dr. Ludovic Hajnald, contele Stefan Keglevich, Antoniu Lukacs, contele Nicolau Mikes, contele Eduard Pallavicini, metropolitul Miron Romanul, baronul Iosif Rudnyánszky, episcopul Laurențiu Schlauch, contele Geza Szapáry, contele Antoniu Széchen, contele Geza Sztáray, baronul Wodianer jun., contele August Zichy, contele Francisc Zichy, contele Henric Zichy, Szvetozar Kusserich. Membrii supletori: contele Andor Festetits, episcopul Constantin Schuster, contele Ludovic Zichy Feraris, Sigismund Bohus, contele Ludovic Apponyi, baronul Ferdinand Inkey.

Cestiunea sulevată încă sub ministeriul dlui Brătianu, cu privire la înființarea de consulate române în Brașov, Sucéva, Cernăuți etc., a venit érăși la ordinea ḑilei în camera deputaților din România.

Dl Mihail Cogălniceanu a accentuat adecă necesitatea de a se înființá aceste consulate, ér președintele L. Catargiu i a rĕspuns, că guvernul nu e neaplicat a înființá consulatele, se va ocupá cu propunerea făcută de dl Cogălniceanu și va întrá în negoțieri în privința acésta cu puterile strĕine.

Referitoriu la politica esternă, interpelat fiind guvernul de dl deputat N. Ionescu, ca adecă sĕ declare precis și lămurit, la care din puteri crede, că e mai bine ca România sĕ se alipéscă în timp de rĕsboiu:

Premiernl român a făcut și de astă dată tot declarațiunea, ce o făcuse mai la începutul venirei sale la putere, că adecă guvernul român va păstrá o atitudine neutrală față cu diferitele puteri ale Europei și numai într'un cas de tot critic și grav se va adresá către țéră și o va consultá, că pe a cui parte sĕ se alipéscă.

Acéstă declarațiune a fost un feliu de stêmperare a ferbințelei, ce a domnit din pricina relațiunilor încordate și a norilor amenințători, ce au început a se grămădí pe orisontul politic, ér presa europénă îi atribue o însemnătate fórte mare.

In urma alarmelor resboinice, ce cutrieră din o parte și din alta, presa monarchiei nóstre revine asupra tractatului dintre Germania și Austro-Ungaria, comform căruia, dacă o putere din aceste două ar fi atăcată, ceealaltă va trebuí sĕ întrevină cu întréga putere, de care dispune.

Pregătirile rusesci sunt comentate în diferite moduri și ele sunt aduse în legătură cu toastul țarului, referitoriu la amiciția sa față cu principele Muntenegrului. Aprópe tóte sunt de părere, că Rusia e pe calea resboiului și că nu va rĕmâné în defensivă, deaceea e bine, ca Germania sĕ-și deschidă ochii și sĕ nu mai ajutoreze pe Rusia.

Mai cu samă agită foile contra nouei operațiuni financiare, ce vrea sĕ o efeptuéscă Rusia și aduc drept motiv, că toți banii cei câștigă ea pe calea operațiunilor atât de ușor, se întrebuințază pentru pregătirile resboinice, cari se vor descărcá asupra Germaniei, drept recompensă pentru-că o a favorisat. Germania sĕ caute a nimicí financiar pe Rusia. „Köl. Zttg“ vorbind despre aceste mai adăugă, că e bine ca în timpuri de acestea critice popórele sĕ nu se irite și sĕ nu se seducă, ci sĕ aștepte în linisce ḑiua resboiului; e bine ca poporul sĕ fie în stare bună și mai ales în statele, unde sunt mai multe popóră, căci susceeul resboiului în cele mai multe casuri condiționéză dela aceste impregiurări.

Instruirea petițiunilor pentru pensionare sau ajutorare din fondul regnicolariu de pensiune al învĕțătorilor.

„Fóia Diecesană“ dă următórele informațiuni:

1. La petițiunile învĕțătorilor de pensionare au a se alăturá următórele documente:

a) Estras din matricula botezaților pentru toți membrii familiei, mai departe estras din matricula cununaților, tóte acestea în forma de informațiune familiară (családi értesitő).

b) Documente despre întreg serviciul împlinit. In atestatul despre serviciul cel din urmă este de a se pune acurat, că respectivul suplicante va rĕmané in oficiu până se vor face disposițiuni cu privire la pensionarea lui, sau că s'a retras din funcțiune, și că până când și-a scos sau 'și va scóte salariul? în casul din urmă trebue sĕ se pună în atestat ḑiua, în care s'a retras din oficiu și de când nu și mai scóte salariul. Dacă prin documentele despre serviciu alăturate nu s'ar puté arĕtá continuitatea în serviciu (d. e și-a întrerupt cariera pre óre care timp) atunci în sensul paragrafului 8 din articlul de lege din 1875 trebue sĕ arete cu documente autentice causa intrerumperei (d. e. morbul etc). Dacă învĕțătoriul a abḑis de cariera învĕțătorésca, dar mai târḑiu éră a îmbrățișat cariera acésta, trebue sĕ arete, că starea sanitară séu altă asemenea impregiurare l'a silit, ca se abḑică de cariera învĕțătorésca și că n'a cerut escontentare; la din contră anii de serviciu înainte de intrerumpere la pensionare nu se vor luá în considerațiune.

c) Cuitanțele sau libelul dela perceptoratul r. u., prin cari se adeveresce, că a solvit tacsele la fondul de pensiune regnicolariu al învĕțătorilor.

d) Atari invĕțători, cari în sensul paragrafului 44 al legei de pensiune după ani de serviciu împliniți înainte de anul 1870, în sensul ordinațiunilor guverniale, sau al vreunui regulament bisericesc ori comunal ori după pracsă și ar puté formá drept de pensiune afară de stat și de fondul de pensiune regnicolariu, față de alt fond de pensiune, sau față de altă comună ori corporațiune, în casul acesta sĕ și alăture documentul referitoriu la pretensiunea acésta fie acela contract, regulament etc.

e) In casul cuprins sub punctul *d*) este de a se alăturá și instrumentul de dotațiune despre competințele din anul ultim de serviciu dar numai despre competințele impreunate cu oficiul de învĕțătoriu și nu d. e. și cel de cantor.

f) Dacă invĕțătoriul și-a căpĕtat o parte s'au întreg salariul în naturale, atunci sĕ alăture un document autentic și despre valóre după calcul mediu al acelora din cei din urmă ḑece ani.

II. La petițiunile pentru ajutoriu ale vĕduvelor de învĕțători, după cum acelea au drept a cere ajutoriu, sau dela stat, sau din fondul de pensiune regnicolariu, sau de aiurea pe lângă documentele inșirate trebue sĕ se acludă următórele:

g) Estras matricularin despre mórtea bărbatului.

h) Estras din matricula botezaților pentru sine și eventual și pentru orfanii rĕmași.

i) Estras din matricula cununaților.

l) Atestat dela preotul competent, prin care sĕ adeveresce, că a convietuit cu bărbatul ei până în óra morții aceluia, sau dacă ar fi trăit despărțită de bărbat sĕ arete prin documente autentice, că ea sau bărbatul a dat ansă la despărțire.

m) La suplicele vĕduvĕlor de învĕțători confesionali etc. (nu a învĕțătorilor de stat sau comumunali): trebue sĕ se alăture un atestat, prin care sĕ se adeveréscă, că vĕduva în sensul § lui 140 din articlul de lege 38 ex 1868 după mórtea bărbatului a căpĕtat salariul aceluia $^1/_2$ an, sau mai puțin timp, ori că n'a căpătat nici un feliu de provisiune dela susținătoriul scólei.

La suplicele orfanilor pentru ajutóre trebue sĕ se alăture:

a) Estras matriculariu despre mórtea párinților,

b) Estras din matricula botezaților pentru orfani, din care sĕ se vadă, că respectivii sunt legitimi.

c) Cuitanțele sau libelul dela perceptoratul r. u., prin carii sĕ adeveresce, că părinții au solvit tacsele la fondul regnicolariu de pensiune.

d) Dacă orfanii ar avé drept de a pretinde ajutoriu afară de fondul de pensiune regnicolariu și din alt loc, atunci sĕ alăture și documentul referitoriu la pretensiunea acésta

e) Document, prin care sĕ se adeveréscă, că respectivul orfan nu e împărtășit de vre-un ajutoriu de stat sau bisericesc, că n'are stipendiu sau că nu e primit în vre un institut de crescere.

f) La petițiunile orfanilor de ambii părinți afară de cele înșirate sĕ se alăture un atestat dela autoritatea civilă, prin care se adeveresce, că orfanii au tutor legal.

g. La petițiunile orfanilor de învĕțători confesionali ect. (nu de stat ori comunali) trebue sĕ se alĕture un atestat, prin care se adeveresce, că orfanii ori mama lor în sensul părăgrafului 140 din articlul de lege 38 ex 1868 au căpĕtat salariul aceluia $^1/_2$ an ori mai puțin timp sau că nau căpĕtat nici un feliu de provisiune dela susținătoriul scólei

Publicând aceste după „Néptanitók Lapja“ Nr. 27 din a c, observăm, că învĕțătorii nostrii vor face bine, dacă î-și vor procurá succesiv și vor țíné totdéuna în bună ordine documentele aceste necesarii pentru pensionare resp. ajutorarea vĕduvelor și ai orfanilor lor, împărtășind cu femeile lor lucrul ca și ele în cas de lipsă sĕ scie, că ce este de făcut. Astfeliu invĕțătorii resp. familiile lor vor rĕmâné scutiți de multe alergături în tóte părțile. Afacerea o ținem atât de momentuósă, încât aflăm de consult și recomândăm ca chiar și direcțiunele institutelor pedagogice sĕ publice elevilor abiturienți starea lucrului pentru orientarea lor în viitoriu.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

Raport general

al senatului scolariu către sinodul eparchial.

Consistoriul diecesan vine cu tot respectul a subșterne Veneratului sinod eparchial raportul despre starea învĕțămêntului la scólele nóstre confesionale, precum și despre tinerimea nóstră română gr. or., carea a cercetat institute de învĕțămênt de stat, sau de alte confesiuni de pe teritoriul diecesii nóstre în decursul anului scolariu 1887/8.

I. *Scólele poporale elementare confesionale.*

În anul scolariu 1887/8 în comunele nóstre bisericesci, ale căror scóle stau sub jurisdicțiunea consistoriului au fost pruncii harnici de scólă dela 6—12 parte bărbătéscă 10.558
parte femeescă 9.842
La olaltă . 20.400

Din acestia au cercetat scóla de tóte ḑilelele parte bârbătéscă 7.128
parte femeéscă 3.754
peste tot . 10.882

Asemênând numerul pruncilor harnici de scólă din anul acesta, cu numĕrul pruncilor din anul premergĕtoriu 1886/7, se vede în anul scolaríu 1887|8 un crescĕmênt de 363 sau 1·77 %.

Eră comparând numĕrul pruncilor, carii au cercetat scóla în anul scolariu 1887/8 cu numĕrul celor din anul 1886/7, aflăm un scăḑĕmênt de jumĕtate de percent, adecă în anul scolariu 1886/7 au cercetat scóla de tóte ḑilele 53.90 %, éră în anul 1887/8 au cercetat numai 53·34 %.

Cercetarea cea mai bună a fost în protopresbiteratul Oravįții cu 64 %, apoi în al Ciacovii și al Verșețului cu cu câte 59 % și mai bine, în al Bisericii-albe cu 56 % și în al Caransebeșului cu 53 %, pe când al Făgetului a fost cea mai slabă cercetare, unde abia 40 % au cercetat scóla.

De altcum cercetarea scólelor față cu anul 1886/7 a crescut numai în dóue protopresbiterate, anume în al Jebelului și al Verșețului, pe când protopresbiteratul Lugoșului, Făgetului, Ciacovii, Bisericii-albe și într'al Oraviții cercetarea a scăḑut în anul 1887/8 (Consp. I.)

Dintre cele 212 de scóle elementare, care se află în diecesa nóstră, 202 sunt mestecate, éră ḑece separate după secs; 195 sunt cu câte 1 clasă, 16 cu câte 1 și 1 cu 4 clase.

La aceste scóle au funcționat în decursul anului scolariu espirat 216 învĕțători și 9 învĕțătóre, la olaltă 225. Din acestia au esamen de cualificațiune 187 de învĕțători și tóte 9 învĕțătóre, peste tot 196. Definitivi au fost 171 de învĕțători și 6 învĕțătóre, éră 6 posturi au fost vacante.

La esamenul de cualificațiune s'au supus 13 inși dintre cari 12 au câștigat atestat de cualificațiune, éră 1 s'a respins.

In decursul anului 1888 s'au întregit 24 de posturi învĕțătoresci și anume 11 în mod definițiv prin alegeri éră 13 provisoriu prin substituire.

Conspectul sumariului salariilor învĕțătoresci sĕ subșterne tot pe lângă observarea de mai nainte, că adecă salariile învĕțătorilor dela 53 de comune nu ajung la minimul de 300 fl. din causă, că respectivele comune sunt mici și sĕrace.

In conferințele învĕțătoresci din anul trecut s'a pertractat cu succes îmbucurătoriu obiectul de învĕțământ: „Geometria poporală“.

In fine conspectul despre contribuirea comunelor nóstre bisericesci, precum și a învĕțătorilor dela scólele nóstre confesionale la fondul de pensiune regnicolar, — nu se póte subșterne din motiv, că consistoriul s'a convins, că datele incurse sunt neesacte, și că spre eruarea acestora trebue sĕ ia cu totul alte disposițiuni.

II. *Institutul pedagogic diecesan.*

La începutul anului scolariu 1887/8 s'au înscris la institutul pedagogic diecesan 37 de elevi și 4 eleve, la olaltă 41 adecă cu doi mai mult decât în anul scolariu 1886/7. La finea anului au fost 34 de elevi și 4 eleve, lo olaltă 38 adecă tot atâța câți au fost și la finea anului scolariu 1886/7. In anul 1887/8 s'au promovat 18 elevi și 4 eleve, pestet ot 22, pecând în anul 1886/7 s'au promovat 20 elevi și 6 eleve; prin urmare în anul 1887/8 se arată un scăḑĕmênt de 4 inși.

Cu începutul anului scolariu 1888/9 s'au înscris în cursul I pe temeiul atestatelor produse și a esamenelor de primire 13 elevi și 3 eleve, la olaltă 16 inși, în cursul al II-lea 18 elevi și 1 elevă, éră în cursul al III-lea 11 elevi peste tot 46, adecă cu 1 mai mult decât la începutul anului scolariu 1887/8.

---

el la Krit au lăsat învĕțătură Elenii sĕ aibă la cinste pe Parij, sĕ nu-i lipséscă nimica lui, și ómenilor lui, până la întórcerea lui dela Krit. Ér ducêndu-se Maneleu împĕrat, Elena și cu Parij au aflat vreme slobodă și au început a-și arĕtá dragostea, cât nu putea fi unul făr de altul un ceas, căci și Parij. pentru frumsețe era drag fórte Elenii. Și s'au vorbit amêndoi, și și-au strins Elena tótă zestrea și cea dela tatăl sĕu și tot ce au fost mai bun și mai scump în casa lui Maneleu, și au umplut o catargă de avuție, și au întrat și Elena cu 4 fete, și Parij cu ai sĕi și au purces pre mare iute fórte și nu au vrut Parij sĕ ție calea drept la Troada la tatăseu, că se temea sĕ nul ajungă pre urmă, ci au mers la Sildona cetate la Proteia împĕratul Egiptului, pentru ca sĕ-și pérḑă urma, și au trecut pe la cetatea Finichiei și lau apucat acolo furtuni mari încât li s'au cumpănit cu capul.

(Va urma.)

La acest institut studiile prescrlse s'au propus de 2 profesori definitvi 3 profesori provisori și 2 profesori estraordinari, apoi de doi magistri; cesti doi din urmă au propus cântarea bisericéscă- tipicul și musica vocală și instrumentală.

III. *Tinerimea română gr. or. dela institute de învĕțămênt de alte confesiuni sau neconfesionle.*

In scólele comunale elementare din Lugoș, Verșeț, Biserica albă, Oravița-montană și Reșița-montană- apoi în scólele elementare de stat din Caransebeș, Biserica albă și Panciova, în anul scolariu 1887/8 au fost scolari români gr. or. de amêndóue secsele 337, adecă cu 7 inși mai mulți decât în anul scolariu 1886/7.

In scólele cetățenesci de stat din Caransebeș, Verșeț, Oravița montană, Reșița montană și Panciova, sunt scolari de ai nostri 124, adecă cu 5 mai puțini decât în anul scolariu 1886/7.

In gimnasiile de stat din Lugoș, Biserica-albă și din Panciova, au fost în anul scolariu 1887/8, scolari români gr. or. 141, adecă cu 9 mai mulți decât în anul 1886/7.

In claustrele romano-catolice din Lugoș și din Oravița au fost fete române gr. or. 95, cu 3 mai mult decât în anul 1886/7.

Peste tot în anul scolariu 1887/8 au cercetat tineri români gr or. de amêndóue secsele, institute de învĕțămênt de alte confesiuni și ne confesionale de pe teritoriul diecesei nóstre 697 de inși, adecă cu 14 mai mulți decât în anul scolariu 1886/7.

La tóte aceste institute, conform statutului nostru organic, consistoriul diecesan a așeḑat caticheți, carii sunt remunerați din bugetul diecesei, afară de catichetul din Caransebeș, carele primesce remunerație dela stat, și cel dela gimnasiul din Lugoș, carele pe lângă remunerația dela diecesă mai capĕtă și dela stat.

IV. *Agendele senatului scolariu.*

In anul 1888 au întrat în resortul senatului scolariu 739 de esibite, care s'au resolvit parte presidial, parte în 6 ședințe consistoriale. afară 21 care sunt restante.

Casuri disciplinare au obvenit 9, dintre care 7 s'au resolvit definitiv, și anume unul prin cassarea inculpatului, dóue prin pedépsă în bani, unul prin mustrare, unul prin achitare, dóue prin sistare și dóue sunt pendinte.

Ajutoriu s'au împărțit în anul 1888 scólei din Orșova 60 fl celei din Hauzesci 25 fl. învĕțătoriului din Icloda 30 fl. celui din German 25 fl. și celui din Secaș 12 fl. la olaltă 152 fl.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 13/25 Aprile 1889.

Avis.

Esamenele publice cu finea anului scolariu 1888/89, la scóla elementară de fete a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu,“ se vor ținé *Mercuri, în 26 Iuniu st. n. a. c.*, între órele 8—12 a. m. și 3—5 p. m La aceste esamene se invită toți prietinii și binevoitorii scólei și ai culturei femeei române.

Sibiiu, 18 Iuniu, 1889.

Direcțiunea scólei.

Varietăți.

* (Recunoscință preaînaltă) Mai. Sa monarchul la propunerea ministrului de comunicațiune absólvă din oficiul, ce l'a avut cont. Andreiu Bethlen ca comisariu pentru delimitarea granițelor între România și Ungaria, și 'i esprimă totdeodată înalta sa recunoscință și mulțămită. De asemenea 'și esprimă recunoscință și mulțămită comiților supremi dela: Huniedóra, Treiscaune, Făgăraș, Cic, și Caraș-Severin; apoi vice-comiților din Sibiiu, Brașov, Huniedóra, Cic, Treiscaune, Severin; proto notarilor: Cornel Tobias, Ioan Turcu, Ioan Panțel și Alesandru Tompa.

* (Spre orientare.) Se aduce pe calea acésta deocamdată la cunoscința publică, că comitetul despărțĕmêntului III. (Sibiiu) al Asociațiunei transilvane în anul acesta 'și va ține adunarea generală la *18/30 Iuniu a. c. în comuna Vale.*

* (Promoțiune.) Luni în 17 l. c. n. a fost promovat la gradul de doctor în stiințele iuridice la universitatea din Budapesta domnul Silviu Moldovan din Băița. Felicitările nóstre cordiale.!

* (Cărți scolare aprobate). Cărțile de de lectură, compuse de dl Vasilie Petri au obținut aprobarea înaltului ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică, și adecă: Legendarul sau cartea de cetire pentru al 3-lea și al 4-lea an de scólă, sub Nr. 11.295 ex 1889, ér „Noul Abecedar Românesc“ sub Nr 16.006 ex 1889.

* (Necrolog.) **George Matheiu** 'și termină în nóptea spre 18 l. c.; în anul al 46 al etății, viața devotată în sîrguință credinciósă binelui familiei și iubirei fiiesci nestrămutate și va fi petrecut din partea familiei jalnice spre vecinică odichnă în 19 a lunei c, ceea-ce o aduc la cunoscință:

Sibiiu, în 18 Iuniu 1889.

Alesandrina Matheiu născ. *Ioanoviciu*, ca soție; *Gregoriu Matheiu*, ca tată; *Alesandrina*, *Eugenia*, *Elena* și *George*, ca fiice și fiu.

Fă i loc în ceriul Teu, o Dómne și sĕ i fie ușor pămêntul Teu!

* (Cas de morte.) Din Sighișóra ni se comunică: Mercuri la 31 Maiu a. c. v. s'a mutat la cele eterne parochul Galomfalĕului-mare *Atanasie Oniț* și la 2 Iuniu a. c. v. s'a înmormêntat.

Acest paroch vĕduv, fără familie, a servit în comuna acésta ca paroch 44 de ani, fiind în etate de 68 ani, el a fost un stâlp neclătit al ortodocsiei și a apĕrat turma încredințată păstoriei de tóte vijeliile, ce loviau fără cruțare în ea și în păstor pentru a'și părăsí religiunea strămoșéscă, și care popor vorbesce numai limba maghiară.

Tóte încercările dușmănóse au rĕmas zădarnice și poporul condus de acest brav păstor sustă neclătit în religiunea sa strămoșéscă.

* (Inspecțiune). Mai. Sa regele român împreună cu principele moștenitoriu, însoțit de dnii general Manu, ministru de resboiu, cu adjutantul seu căpitan M. Ghica, d. general Florescu, președintele senatului, generalii Crețeanu, Cernat, Berendeiu, Fălcoian, Arion colonelul Mărculescu, comandantul pieței, maiorii Culcer și Botean, și alții, în total vre o 50 de persóne, au inspectat cu dea mănuntul forturile dela Jilava, Kiajna, Kitila, Otopeni, Tunari, Pantelimon și Afumații.

După inspecție s'a servit la Kitila un dejun, la care au luat parte toți învitații.

Scopul acestei visite era, ca Maj. Sa regele Carol, sĕ constate singur cu cât au înaintat lucrările fortificaților, din anul trecut, decând le visitase; scrie „Romanul“.

* Ordinea ținerei esamenelor publice la scóla capitală română greco orientală din Reșinari cu finea anului scolariu 1888/9.

Sâmbătă, în 17 Iuniu a. c. st. v.: Dela 8—10 óre clasa I-a de fetițe; dela $10\frac{1}{4}$—$12\frac{1}{4}$ óre clasa a II a de fetițe; dela $2\frac{1}{2}$—$4\frac{1}{2}$ óre clasa a III-a de fetițe; dela $4\frac{1}{2}$—$6\frac{1}{2}$ óre clasa I de băeți.

Duminecă, în 18 Iuniu a. c. st. v.: Dela 10—12 óre clasa a II-a de băeți; dela $2\frac{1}{2}$—$4\frac{1}{2}$ óre clasa a III a de băeți· dela $4\frac{3}{4}$—$6\frac{3}{4}$ óre clasa a IV-a de băeți; dela $6\frac{3}{4}$—$7\frac{1}{4}$ óre producțiunea corului scolariu.

La $7\frac{1}{4}$ óre escursiune în grădina scolară.

Lucrul de mână femeesc va fi espus în tot decursul esamenelor în una din salele de învĕțămênt; — economia de casă cu elevele clasei III se va esamená Sâmbătă în 17 Iuniu după terminarea esamenului acelei clase.

Esercițiii gimnastice se vor face cu fie-care clasă de băeți după terminarea esamenului din obiectele de învĕțămênt.

La aceste esamene direcțiunea scolară are onóre a învitá pe toți amicii și binevoitorii scólei.

* (Loviți de trăsnet). Din Cutu se scrie „Gaz. Trans.“ cu data 11 Iuniu n.: Până când poporul nostru nu va incetá a crede, că prin tragerea clopotelor dela biserică se pot imprăsciá norii de pe ceriu, delăturându-se prin acésta periculele elementare, până atunci nu vor încetá nici desele nenorociri impreunate cu acest obiceiu nefolositoriu. Astfeliu în sĕptĕmâna trecută în comuna Răhău, trăgându-se clopotele pentru imprăsciarea norilor a trăsnit drept în mijlocul turnului, sfărmând lemnele de cari atêrnau clopotile. Ómenii din turn ca prin minune au scăpat nevătĕmați, alți doi ómeni însĕ, cari se aflau sub turn, în tinda bisericii, au fost pârliți și greu răniți. Până acum încă nu au murit.

* Despre cumpărarea drepturilor de regalii în comitatul Murĕș-Turda i se scriu lui „Kolozsvár“ lucruri întristătóre. Satele secuesci sunt jefuite formal. Un bancheriu din Pesta cumpĕră prin agenții sei pretensiunile de despăgubire a regalielor cu un câstig de 50—60 procente. Poporul alérgă după bani și nu mai întrébă ce perde, fiind că agenții lățesc credința, că statul numai după ani va plătí! Vicespanul a adresat solgabirĕilor un cerculariu, ca sĕ impedece aceste „geșefturi“.

* (Pentru învĕțarea meseriilor în Brașov). Sunt locuri vacante pe sama copiilor români, cari vréu a se aplicá la făurărie, la rotărie, la croitorie, la cismărie și la cojocărie. Condițiile sunt: Copii trebue sĕ aibă etate de 12 ani trecuți, sĕ scie cetí și scrie, și sĕ stea 14 ḑile de probă, după cari părinți lor trebuesc sĕ închie cu mĕiestri contractul.

* Duel și apoi proces.) Înaintea tribunalului din Pesta s'a desbătut ḑilele acestea un proces fórte interesant.

Causa procesului a fost un duel, care s'a făcut între un student universitariu, Andreansky și ingineriul Bergl. Acesta din urmă cina cu logodnica sa într'un restaurant. Celalalt, dela o masă prea se uità mult prin monoclu la mirésa acestuia, în cât Bergl cerù esplicații. Cérta se incinse și se sfêrșí cu un duel, în care ambii adversari au fost atât de rĕu răniți, încât Bergl stătù pe pat 17 ḑile ér Andreansky 44 ḑile. Duelul se făcuse cu sabia.

Ér acum după-ce s'au insănĕtoșat au fost arestați.

Andreansky s'a recrutat de către comandă la 14 ḑile, ér cestalalt e condamnat de tribunal la 3 ḑile.

* (Contra beției.) Se scrie din Copenhaga (Danemarca:) Poliția din Copenhaga a luat o dispositiune fórte originală contra beției. Ea a hotărît, că ori-ce om, care se va găsí beat pe stradă, va fi pus în trăsură și dus acasă, dacă e în stare sĕ spună, unde șede. Dacă nu atunci va fi dus la poliție și ținut acolo, până va puté sĕ-și indice domiciliul, unde va fi transportat tot în trăsură. Până aci s'ar păré că poliția nóstră a luat o mĕsură, care în loc de a fi contra beției, e chiar în favorul ei, căci îți dă mână sĕ te îmbeți turtă, când scii că ai sĕ fii dus acasă gratis în trăsură.

D'ar nu e așa. In adevĕr cheltuéla transportului o va plătí cârcimariul, la care se va îmbĕtá individul. Cu chipul acesta cârcimarii se vor ferí de a dá de beut fără mĕsură la mușterii. Mĕsura e în adevĕr originală.

* (In contra anghinei (difteritei). In „Biserica și scóla“, părintele paroch și asesor consistorial Iosif Grădinariu scrie următórele:

Ca părinte de familie mi-a fost dat mie sĕ îndur acéstă lovitură a sorții. O fetiță a mea de 7 ani a căḑut jertfă acestui înfricoșat morb (difterita, anghina). Am recurs la ajutoriul medicilor dar tóte în zadar, căci fetița a trebuit sĕ móră. In anul trecut, tot de acest morb mi-a căḑut altă fetiță de doi ani, și perdusem tótă speranța, pentru-că fetița abia mai puté resuflá, când îmi vení în minte sĕ probez un leac folosit la bĕtrânii nostrii.

Este cunoscut, că vitele, când pătimesc de durere de gură, le frecăm gura cu „Jale,“ și apoi se vindecă. (Jalea este o plantă, ce se află în ori-ce grădină la țeranii nostrii, Salvia officinalis, Salbei.) Am pus deci sĕ férbă o jumătate de litră de vin alb, și când vinul a fost în ferbere, am pus în el o mână de Jale, cam a patra parte din cantitatea vinului și o bucată de pétră acră (alaun) cât o alună. Cu vinul astfeliu preparat, după-ce în câtva s'a recit, fetița și-a clătărit gura și grumazul, și mulțămită lui D ḑeu fetița și astăḑi trăesce.

Dar vin la alt cas mai recent. În sĕptemâna trecută, un prunc de 4 ani al unui parochian a murit de difterită. Deloc séra după în mormêntare a căḑut la pat și al doilea fiu de 3 ani. A doa nópte pela 1 óră după meḑul nopții vine omul năcăjit la mine și strigă la feréstră: Părinte dă-mi ceva léc, că-mi móre și celalat copil de grumaz, numai póte resuflá, se înădușesce, diminéța n'o mai agunge în viéță. Eu i-am spus ce are de făcut și omul a făcut precum i-am spus, și astăḑi pruncul este pedeplin restaurat și sănĕtos.

Atrag deci atențiunea părinților și deosebi a d-lor medici, ca bărbați de specialitate, asupra puterii vindecătóre a acestor plante.

Posta redacțiunei.

D-lui I. St. în Vurpĕr, ori câtă dragoste am avé către de aprópele la locul menționat nu se póte publicá; formulative anunțul pentru partea tacsabilă!

MONITOR.

Calendariul sĕptemânii

11 — 17 Iuniu.

11 Duminecă: Bartolomeiu, Barnaba, Gavriil, Teopemt, Neanisc. *12 Luni:* Onufriu, Petru, Antonina, Ioan, Zenon, Iulian. *13 Marți:* Achilina, Trifiliu, Ana, Iacob, Antipatru, Eulogiu, Diodor. *14 Mercuri:* Eliseiu, Metodiu, Iulita, Nifon, Ciril. *15 Joi:* Amos, Dula, Narsi, Fortunat, Achaic, Stefan, Ortisiu, Ieronim, Graus, Augustin. *16 Vineri:* Tichon, Marcu. *17 Sâmbătă:* Manuil, Savel, Ismail, Isaur, Inocentiu, Felics, Ermiu, Peregrin.

Notă: Vineri, 16 Iuniu, aniversaria repausărei archiepiscopului metropolit Andreiu Baron Șaguna.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 11 Iuniu, a II-a după Rusalii. Octoich ton 1 și Mineiu. La Utreniă Evangelia Invierii 2. Celealalte ca de rĕnd.

Sâmbătă din 17 Iuniu, se recomândă parastas anual în memoria archiepiscopului Andreiu.

Loterie.

Mercuri în 19 Iuniu 1889.

Sibiiu:	62	11	67	10	58

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Iuniu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95—	95.—
Renta de aur austriacă	109.10	109.25
Renta ung. de hârtie	95.—	95 05
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	105.—	105.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.51	9.40
100 marce nemțesci	58.40	58.45
London (poliță pe de trei luni)	119.50	119.65

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acéstia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătėnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a-i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 16—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 63 Sibiiu, Sâmbătă 10/22 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 Iuniu.

Prin rescriptul regesc, comunicat cu parlamentul țĕrei și cu casa magnaților, Maiestatea Sa monarchul nostru a convocat delegațiunile pe ḑiua de mâne la Viena.

Până nu a fost cunoscut publicului celui mare contractul de alianță încheiat între monarchia nóstră și Germania, domnia de regulă un feliu de nesiguranță și fără deosebire de partid creditele ministrului de rĕsboiu se votau cu ochii inchiși, deși nu éra politic de órecare valóre sĕ nu fi recunoscut, că grele sunt sarcinile, ce apasă pe umerii popórelor, tocmai din causa că armata înghite mai tot atâta, cât se recer pentru tóte celelalte trebuințe a le statului laolaltă adunate.

Cunoscut odată publicului celui mare contractul de alianță, se astepta cu dreptul, ca creditele ministrului de rĕsboiu sĕ se împuțineze sau cel puțin sĕ nu se mai inmulțéscă, cum se intâmplă din an în an acésta de un lung șir de ani, și acésta cu atât mai vêrtos se puté asteptá, pentru că la alianța cu monarchia nóstră și cu Germania s'a alăturat fără nici o reservă a treia putere destul de însemnată, Italia.

Cu tóte aceste creditele ministrului de rĕsboiu nu s'au împuținat, ba provederea armatei întregi cu pusci noue, după sistemul Manlicher, a cerut noue jertfe, jertfe, la cari nu se mai asteptau ómenii cei ce aveau și au încredere în constelațiunea alianței de pace, cum se numesce ea.

Apelul făcut la pungile cetățenilor a stêrnit un feliu de neincredere și în cei mai mari aderenți ai alianței, și sumele au fost votate, căci interesele monarchiei cer ca armata sĕ fie pusă în condițiuni de a dá pept cu ori-ce dușman, ce s'ar iví la granițele monarchiei, ca sĕ o atace.

Situațiunea deci nu e nici decât limpede — și nu póte fi limpede, până atunci, până când Germania, conturbând ecuilibrul european a adnecsat două provincii, a căror readnecsare la patria mamă este dorința ferbinte, ce stăpânesce pe fie care frances, dela Rin și până la Pirenei, și noi credem, că aici este de a se căutá nodul gordian al cestiunei inărmărei din tălpi păn în crescet.

Este deci fórte scumpă pentru noi alianța cu Germania și la noi tot se mai află ómeni, cari cred, că noi tragem folóse din ea, până când lumea cea bine orientată vede, că ne aflăm pe un povêrniș periculos, sporind ḑi de ḑi trebuințele armatei în timp de pace. In special în Ungaria este vĕḑută cu ochi buni acésta alianță și ministru-președinte al nostru tot de dragul acestei alianțe a combătut acum e anul participarea la esposiția francesă, o procedere ce e drept binevenită celor din Berlin, dar care se va resbuná amar asupra industriei și asupra productelor brute maghiare, ce aflau până acum o bună piață în Francia.

Mânând apa pe móra Germaniei mai bine de ḑece ani, am ajuns acolo, de inainte de delegațiuni se dă alarmul din Berlin, că principele Muntenegrului are sĕ pretindă Bosnia și Erțegovina, că are sĕ adnecseze Sêrbia și sĕ pună pe capul seu coróna de rege, — că dinastia Obrenoviciu amică Ungariei și Austriei e în pericul și trimbițând alarmul, sub presiunea sgomotului de rĕsboiu, ministrul de rĕsboiu cere și delegațiunile îi vótéză credite ordinari și estraordinari fără nici un scrupul și fără sĕ se prindă de veste, că storși odată până la mĕduvă, incurcați în datorii până în urechi, statul nu mai póte sĕ se țină la culmea aceea de stat mare, ci va trebuí sĕ renunțe dela posiția, ce o ocupă, sau va căutá singur un rĕsboiu, care sĕ pună capĕt acelei stări de nesuportat.

Este posibil ca un stat mic ca Muntenegru sĕ insufle îngrigiri monarchiei nóstre? Este posibil ca reintórcerea unui metropolit în scaunul seu legal sĕ pună la gânduri pe politicii nostri, și dacă acésta e posibil, atunci noi din parte-ne nu avem decât sĕ constatăm, că statul nostru trebue că nu se află pe temelia aceea sigură, pe care ar trebuí sĕ se afle, pe iubirea tuturor popórelor.

In mod măiestrit s'a dat ântâietate elementului german în Austria și elementului maghiar în Ungaria și consciința acestor doue popóre nu e de ajuns de linistită, simt că apasă ceva asupra lor și nu au incredere în forțele lor proprii.

Noi ḑicem, că Austro-Ungaria e stat puternic, nu are lipsă de nici o alianță ca sĕ pótă stá la rangul prim, numai adaugem, că în politica internă trebue sĕ se facă radicale schimbări.

In Austria început bun s'a făcut, naționalitățile și-au eluptat binișor independența lor de sub protectoratul german, la noi în Ungaria naționalitățile sunt osândite la o viață pasivă, nu pot dá nici un semn de viață, pentru-că nu li se lasă câmp liber, nu li se dă cercul acela de activitate, ce ar trebuí sĕ li se dea și prin acésta se subtrag multi ómeni inteligenți, multe capete luminate de a trage la ruda carului statului.

Maghiarii sunt totul, ei fac, ei direg și dacă bine lucră, viitoriul va judecá, semnele însĕ nu arată, că sub domnia lor s'ar fi dat avênt moralității și culturei, nici buneistări, ci aceste decad în șirurile nóstre, decad în șirurile lor și mai infricoșat, și statul nu mai póte căpĕtuí pe cei ce aḑi numai au petec de pămênt, ca sĕ-l pótă numí al lor. Așa e aḑi — mâne poimâne póte fi și mai rĕu, și ómenii nu vĕd rĕul, nu vĕd, că ne consumăm cele mai bune puteri în luptele interne și că făr de aceste am puté trăí cât de bine laolaltă.

Timpurile, când românii cu maghiarii impreună au dat pept cu strĕinii — cu dușmanii crescinătății — ar reinviá în momentul ce ne am intinde unul altuia mâna de frate. Mai ḑilele trecute strănepoții românilor și maghiarilor au avut bună ocasiune de a vedé ce au fost în stare aceste popóre sĕ facă pe câmpul pânei — numai cât șovinismul cel pĕcătos, nu-i lasă sĕ vadă, că noi încă suntem aici și am fost — și și mai puțin îi lasă sĕ crédă, că vom fi în butul tuturor încordărilor ce se fac de a ne învrăjbí unii cu alții.

Face-se-vor colonisări cu sĕcui, după-ce cele cu ciangăi au făcut un fiasco ridicul, și sĕcuii, ce vor vení printre români, se vor convinge, că românii încă sunt ómeni, blânḑi, miloși, harnici și lucrători, și ei vĕḑênd aceste, se vor impretiní unii cu alții, cum s'au impretinit ungurii, când erau păgâni cu românii și așa desnaționalisarea românilor va fi esperință amară mai mult în analele celor ce vreau sĕ facă și din petri maghiari.

Acestor stări de lucruri trebue pus capĕt, dacă e ca sĕ se împuțineze creditele ministrului de rĕsboiu și noi ținem, că alianța cea mai puternică a unui stat este alianța popórelor între sine, ér nu frecările, suspițiunările și șicanele, ce se fac de un timp încóce.

Revista politică.

Scirile, cari circulau din cercurile bine informate din Budapesta despre denumirea contelui Geza Teleki de șef al ministeriului de interne, s'au adeverit. Fóia oficială a și publicat denumirea, ér în 24 l. c. noul ministru va depune jurămêntul de fidelitate înaintea monarchului în Viena.

Totdeodată cu denumirea noului ministru secretariul de stat din acest ministeriu a demisionat; ér demisiunea lui a fost primită și pentru meritele și activitatea sa, desvoltată pe terenul afacerilor interne, a primit titlul de consilieriu intim. Fostul secretariu va ocupá de aici încolo postul de intendant al teatrului național.

Noi deocamdată nu putem decât sĕ privim cu mulțămire la nouele schimbări, și în special la denumirea cont. Teleki, căci principiile, de cari pare a fi condus acest bărbat de stat al Ungariei, apar cu mult mai sănĕtóse, decât precum au fost profesate până acum.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

De acolo incungiurând au dat obêrșia apei Nilului. Și acolo era o capiste făcută de împĕrații elinesti, a lui Iracle idolul, și atâta credea cu tótă inima egiptenii într'acel idol, cât făcuse legătură, cine ar fi vinovat măcar de mórte, măcar de se va atinge de capiste, sĕ fie ertat de tot ce va fi făcut. Deci Alecsandru cât au sosit acolo au și întrat în capiste cu Elena împĕrătésa, și cu tot ce au avut ei. Ér ómenii lui Parij s'au scârbit toți pe Parij, pentru căci au luat pe împărătésa lui Manileu, și i-au ḑis de aici înainte, fă ce scii, că noi cu tine nu vom mai merge, sĕ ne punem capetele pentru tine, și l'au părăsit, și l'au lăsat singur și s'au dus, și au prins veste împĕratul Egipetului, și trimițĕnd la aceea capiste au luat pe Parij și pe Elena, și iau dus la dênsul, și au început a-l întrebá pentru Elena cum e de rĕnd și de unde o au luat, și unde o duce. Éră Parij începù a-și dá séma încurcat, că i părea, că nu scie împĕratul, ér împĕratului îi spusese ómenii lui Parij de tóte, și au ḑis lui Parij cu multă mănie: pe puterea marilor Dumneḑei, că de nu am avé legătură, că cine ar scăpá la biserica lui Iracleu fiind și vinovat morții sĕ fie în pace, mari munci și casne ți-aș face până la mórte, pentru vicleșugul ce ai făcut acelui împĕrat, de i-ai luat avuția și muerea, și ai fugit ca un viclén, ci étă-ți ḑic: sĕ eși din ținutul țerei mele, sĕ nu mai înțeleg, că ești aici, că voi călcá jurămêntul, și mi voiu pune sufletul cu tine. Deci Parij într'acel cias și au luat pre Elena, și tótă avuția și au întrat în catargă, și au mers la Troada la tată-seu Priam împĕrat, și dacă au vĕḑut pe fiul seu Parij și pe noru-sa Elena atât de frumósă, fórte le au părut bine, și sau scos atâta avuție alui Manileu împĕrat, și vĕḑêndu o Priam împĕrat fórte s'au bucurat, și au făcut veselii multe și nu pricepea, că Parij nu i-au adus veselie ci multă jale cetății Troadei și perzare tuturor troadenilor, precum veți auḑí înainte: Ér împĕratul Manileu dacă s'au întors dela Krit, și au vĕḑut tóte câte i-au făcut Parij și cum i-au luat muerea și avuția, și i-au făcut atăta rușine, la toți împărații și la toți craii, de jale și-au spart vesmintele sale și nu puté ședé la un loc, și fórte degrab au trimis la socrul-seu Tildareu și vĕḑênd și el ce a făcut Parij, au plâns amêndoi fórte mult, și s'au sculat amêndoi și au mers pe la toți craii și domnii elinești, plângênd cu jale, și căḑênd cu fețele la pămênt înaintea lor și jeluindu-și rușinea, care le-a făcut Parij feciorul lui Priam împĕrat și le-au adus înainte de jurămêntul cum s'au jurat la nuntă, că de o ar furá cineva sĕ saie cu toți pentru voia lui Tildareu și alui Manileu împĕrat, pentru-că mulți vrea sĕ ia pe Elena pentru multa ei frumsețe; și dacă au auḑit toți domnii elinesti, și împĕrați și craii, mici și mari și le-au adus aminte și de jurămêntul, cu care jurase la nunta Elenii, sĕ saie toți pentru Tildareu și Manileu. Și au început toți ași dá scire și a scrie cărți sĕ fie gata, și s'au gătit toți domnii elinesti, și era numai sĕ purcézâ și s'au strîns la un loc, și s'au socotit sĕ trimită cărți la Troada, Tildareu tata Elenii, și Maneleu și toți împĕrații și domnii elinesti și sĕ trimiță sol la Priam împĕrat sĕ le trimită pe Elena cu tótă avuția, ce a luat sĕ vie la împĕratu și sĕ nu se potrivéscă fiului seu Parij, și sĕ nu-se facă oști pentru o muere, ér de nu va vré sĕ o trimită în pace sĕ scie, că toți elenii cu totul sunt gata sĕ mérgă asupra Troadei, și au scris Tildoreu la Priam de tóte cum se socotise cu toții, și au scris și Clitemnistra sora Elenei, carte la soru-sa, ce a făcut.

Și au trimis cu cărțile sol, pre Agamemnom cumnatul Elenii și pre Odiseu și au venit cu cărțile și au întrat în cetatea Troadei, și s'au închinat lui Priam împĕrat și împĕrătesei lui, și i-au dat cărțile, ér Elena muerea lui Maneleu, ședea alăturea cu Alisan-

Nu ne putem însĕ esplicá un lucru, și acesta trebue sĕ ne amărască. Nici nu ș'a ocupat bine scaunul noul ministru și „N. Fr. Presse“ în edițiunea sa de séra, aducênd în legătură miscările din Sêrbia, cari pun în agitațiune și poporațiunea slavă de pe la mărginimea Ungariei, află necesariu a dá lecții noului ministru.

Cestionata fóie dice, că propaganda omladimistică a trecut în Ungaria și cuceresce tot mai mare teren, din care pricină a fost și interdisă serbarea dela Cossova. Dl Tisza, continuă fóia vieneză, a avut ocasiune sĕ cunóscă și sĕ studieze aceste miscări, cari în decursul activității sale i a dat mult de lucru. Noul ministru de interne, cont. Geza Teleki, va face bine, dacă acésta agitațiune, ce se revarsă din afară spre Ungaria o va urmărí cu cea mai mare atențiune; *și póte că e și cu cap a priveghiá cu un ochiu ager asupra purtărei românilor din Ungaria și Transilvania, a căror referințe contelui Teleki trebue sĕ i fie cunoscute din propria-i intuițiune.*

Cu o incordare mare din tóte părțile se aștéptă la proiectele, ce le a supus astădi regimul comun delegațiunilor. Se credea, că după cum sunt pregătite proiectele de regimul comun suma creditelor în anul acesta va diferí numai puțin de cea din anul trecut, fiind adecă mai mică; dar escepționând creditul, ce se cere pentru pregătirile militare. Fiind că creditul pentru pușca cu repetiție va fi cu mult mai însemnat, precum se presupunea, atât la ordinariu, cât și la estra ordinariu se vor mai sporí creditele și suma va fi póte mai considerabilă.

In ajunul delegațiunilor diariul maghiar al stêngei estreme „Egyetértés“ face o revistă asupra situațiunei politice estrerne, atrăgênd atențiunea ministrului de esterne asupra situațiunei critice, ce s'a creat.

In România, dice cestionata fóie, guvernul lui Catargiu a sdrobit pe Brațian și pe Carp. Amicul Rusiei, partidul conservativ al boierilor are în mânile sale frênele puterei, ér Hitrovo se bucură în regatul dunărén de acelea-și referințe, ca și la el în țéră. In Sêrbia Milan ș'a părăsit tronul și stăpân e metropolitul Mihail, pănă-ce va pune coróna pe capul lui Nichita. Cât e pentru Bulgaria, acolo domnesce și acum numai un principe provisoriu, care nici în politică și nici în alte referințe nu are trecere. Cestionata fóie mai vorbesce despre posiția Franciei, tractatul cu Italia etc; și n'are încredere, că provinciile ocupate Bosnia și Herțegovina vor puté fi pădite fără vĕrsări de sânge, adi când chiar și Sêrbia rămnesce la ele.

Dealtcum sêrbii au devenit atât de îndrăsneți, încât cutéză a pretinde monarchiei nóstre Bosnia și Herțegovina și arondarea granițelor monarchiei nóstre cu Dalmația și cu țĕrile sêrbesci din Ungaria. Numai așa vor ei sĕ păstreze neutralitatea, căci dacă nu se vor aliá în arme cu Rusia, carea le a promis cu mult mai mult și care 'și și ține promisiunea. Aceste le-a esprimat însu-și conducĕtoriul partidei liberale și efectul lor au avut mare rĕsunet nu numai în Sêrbia, ci și întréga Europa. Organul oficiul nostru de esterne și rĕspunde, numindu-le acesto ridiculosități; partea cealaltă a presei i a lucrul însĕ cu mult mai serios.

Stéua generalului Boulanger pare a apune. Demult nu se mai vorbesce nimic și de când stă la Londra nu se póte dice, că a fost obiectul discuțiunei nici prin presă și nici cercurile nu s'au interesat de el. In Francia tot așa de puțin se vorbesce despre el. Se scie d'asemenea cât de mult opiniunea publică francesă se intórce acum contra lui, și cum comisia senatorială a mai descoperit acum decurênd fapte, ce cad în sarcina lui.

Étă acum cum se desvinovățesce generalul de cele ce i se impută în afacerea Schnaebel.

Când cu ocasia afacerei Schnaebel se părea, că resbelul este inlăturabil, eu am voit sĕ sporesc efectivul armatei francese cu 900 mii ómeni. Acestia trebueau însĕ echipați, le trebueau cu deosebire îmbrăcăminte, arme tot se mai găsiau pentru dênșii. Nu era bine însĕ ca sĕ fac sgomot din acésta, căci astfeliu se agrava și mai mult și resbelul desigur isbucnia. De aceea am chiemat la mine fabricanți și croitori și am intrat în têrg cu ei. Se lucra la haine di și nópte și nimeni nu sciea de asta nimic, căci secretul n'au fost destăinuit de nimeni.

Dacă ajungeau lucrurile la un resbel, Germania ar fi fost fórte mult surprinsă, vĕdênd, că armata nóstră e mai mare decât a ei cu 600 mii soldați.

Cuvintele de mai sus generalul le-a spus unui redactor al diariului „Figaro“, care l'a visitat la Londra acum cu ocasia incidentului Reichert. Generalul a mai spus cu acésta ocasie, că dacă dênsul nu făcea tot posibilul ca secretul sĕ nu fie ascuns, de sigur, că diarele guvernamentale inspirate de d. Ferron, care pe dênsul îl urăsce, ar fi făcut ca Bismarck sĕ afle ceea-ce el făcuse pentru armată și ar fi luat și el atunci mĕsuri de apĕrare.

Deci inchee generalul, ținuta mea în acésta afacere a fost cât se póte de patriotică.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 19 Iuniu. Cercurile conducĕtóre de aici privesc cu mare incordare la desvoltarea lucrurilor; s'ar puté dice, că nici când s'au dat alarmele de rĕsboiu, acum doi ani, ele nu erau așa de ingrijate.

Lucrul se esplică tare ușor. Pe atunci era Milan la locul seu, el dirigea afacerile statului și influința lui asupra ținutei politice a Sêrbiei era hotăritóre.

Aveam cu un cuvênt un aliat, ce-i drept mic, dar pentru posițiunea, în care se află Sêrbia destul de insemnat, și într'un eventual rĕsboiu nu eram necesitați sĕ ne împărțim puterile și în direcțiunea acésta.

Acesta e și motivul, că cercurile conducĕtóre ș'au îndreptat atențiunea mai cu sémă asupra Galiției, la marginile căreia colosul de nord lucrá diua nóptea pentru a se intărí cât mai bine; a-și creá posițiuni cât mai favorabile și tóte aceste cu scop vĕdit pentru un eventual rĕsboiu, ce era sigur, că noi nu l vom provocá.

Și ca contra punct monarchia nóstră n'a cruțat aprópe nimica pentru a se întărí și ea pe câmpul, care era prevestit de teatrul rĕsboiului.

Acum însĕ lucrurile au luat și o altă față și acésta motivéză îngrigirea cea mare, ce a cuprins pe cercurile conducĕtóre, îngrijire, ce o mai măresce încă presa prin espunerile și comentările sale.

Milan, cel atât de sĕrbătorit în presa monarchiei nóstre, a părăsit tronul, nu de dragul nostru, ci după-ce și-a stors și ultimele puteri, după ce a vĕdut, că voința sa nu se mai póte impune și nu mai póte resistá voinței puternice a poporului sêrbesc, voință manifestată de atâtea ori chiar și cu vĕrsări de sânge.

El s'a desbrăcat din demnitatea de domnitoriu, ca sĕ devină hangiu, ér acum pe tronul sêrbesc se află un băiat, căruia nu i s'a ascultat nici măcar cererea ca sĕ pótă călĕtorí sĕ vadă esposițiunea universală din Paris.

Regența, da, ea a asigurat la început pe monarchia nóstră, că va păstrá intacte relațiunile de până atunci, ba mai mult, a promis sĕrbătoresce, că se va năsuí a întărí amiciția și-o va face sĕ prindă rădăcini chiar și între clasele poporațiunii, care nu scie judecá mai mult, decât că e de o lege și de un neam cu rusul și deci pe el 'l apoteoséză, fără a mai cugetá și la interesele, ce le reclamă țéra, interese, ce adeseori trebuesc puse mai presus de chiar datorințele, ce le ai față cu conaționalii tĕi.

Din activitatea desfășurată însĕ până acum de regență nu se vĕdesc de loc, că faptele ar confirmá promisiunile. Din contra ea e o contradicere drastică față cu programul buciumat la audul Europei.

Sĕ nu ne mai întórcem la demisionarea siluită a metropolitului Teodosiu, și la reurcarea pe scaunul metropolitan a lui Mihail, mâna dréptă a guvernului rusesc, ci sĕ rĕmânem la situațiunea de adi.

Ea pare de tot posomorită, încât privesce succesul politicei nóstre în Sêrbia, și acésta o ilustréză faptele mai recente.

Când fie-care este liber și 'și permite chiar a amenințá pentru-ca sĕ scótă și sĕ câstige numai cu gura și nu e tras nici la rĕspundere, ba nici chiar guvernul nu vine sĕ desmințéscă, dovedesce cât de mult au slăbit relațiunile nóstre și cu ele influința, ce o am avut, dacă în adevĕr am avut vr'odată vr'o influință în Sêrbia.

Mai mult, de aici s'a promulgat apeluri către bosniaci și herțegovineni, apeluri, cari după tecsturile reproduse de foile monarchiei nóstre ne presentă ca pe cel mai mare tiran. Și astfeliu de apeluri nu numai intenționéză a schimbá disposiția acestor locuitorilor, dar ii provócă chiar sĕ se smulgá de sub stăpânirea monarchiei nóstre.

Și nu e lucru tocmai de glumit. La aceste popóră încă primitive nu te poți jucá cu focul, făr sĕ te temi în tot momentul de pericol. El odată ațâțat, ia ușor flacără și dimensiuni mari, mai ales că din tóte părțile e alimentat.

Influința rusécă pare a fi cucerit întreg terenul și acésta se manifestéză cu atât mai vêrtos, cu cât intențiunile țarului de a face pe principele de Muntenegru rege al unei Sêrbii mari, au măgulit urechile sêrbesci și n'au aflat în nici o clasă a societății resistință.

Și e lucru remarcabil, că ministrul president al Sêrbiei voesce sĕ presinte lucrurile într'o altă icónă, zugrăvindu-le cu colori false; ca și cum ele nu ar fi destul de pronunțate.

Panslavismul s'a pronunțat, și noi nu stăm nu numai între douĕ focuri vrășmașe, cari pretind póte împărțirea puterilor, dar avem foc chiar în mijlocul monarchiei. Avem pe cechi, cari cu sĕrbările dela Paris s'au folosit în tótă libertatea de ocasiunea a demonstrá contra germanismului, un fenomen, care de loc nu promite o consolidare a popórĕlor din monarchia nóstră, așa precum trebue sĕ esiste în timpurile aceste critice.

Au deci motiv și încă puternic motiv cercurile conducĕtóre sĕ privéscă cu mare atențiune la desfășurarea lucrurilor și a evenimentelor, cari fac situațiunea atât de nesigură, carea cred, însĕ că o vor mai limpedí desbaterile din delegațiuni.

Cât pentru noi, nu pot dice decât cu foile germane, că e bine ca cel puțin în o astfeliu de situațiune politică toți cetățenii statului sĕ fie mulțămiți și sĕ trăéscă în legături de pretenie, căci dela acésta împrejurare condiționéză succesul rĕsboiului.

i.

Sinodul eparchial din Caransebeș.

Raport general

al senatului epitropesc către sinodul eparchial.

Subsemnatul consistoriu ca senat epitropesc are onórea a subșterne venerabilului sinod eparchial următoriul raport asupra activității sale în decursul anului trecut 1888.

I. *Esibite* au întrat la acest senat în decursul anului 1888 1329, cari tóte s'au resolvit.

II. *Starea fondurilor și fundațiunilor diecesane*:

Precum se póte vedé din inventariul alăturat la preliminariu, tóte fondurile și fundațiunile diecesane au la olaltă

Active:

1.	în bani gata	7714	fl.	25	cr.
2.	în casse de păstrare	85.611	„	45 ½	„
3.	în obligațiuni de stat	135.650	„	—	„
4.	în obligațiuni private	46 032	„	62 ½	„
5.	în pretensiuni	69.372	„	53 ½	„
	La olaltă	344.380	fl.	86 ½	cr.
6.	în realități în preț de	117.356	fl.	55 ½	„
	Peste tot	462.016	fl.	41 ½	cr.

Pasivele:

fac peste tot suma de	40.705	fl.	15	cr.
Din activele de	462.016	„	41 ½	„
Substrăgênd pasivele de	40.705	„	15	„
Resultă, că activele întrec pasivele cu	421.311	fl.	26 ½	cr.

III. *Comunele bisericesci*:

Stând adevĕrul datelor subșternute la consistoriu și a preturilor, posed:

In realități:

a) bisericesci:

1.	328 de edificii bisericerci, în preț de	2,023.969	fl.	42	cr.
2.	59 de case parochiale, în preț de	32.780	„	—	„
3.	13 ½ de case pentru închiriare în preț de	69.640	„	40	„
4.	14.002 jugere 1520 stêng. □ de pământ ca dotațiune preoțéscă în preț de	660.990	„	82	„
5.	700 de jugere 1518 stêngeni □ de pământ ca fundațiune bisericéscă în preț de	56.104	„	73	„
6.	50 ½ altfeliu de realități, în preț de	17.345	„	—	„
	La olaltă	2,861.130	fl.	37	cr.

b) scolare:

1.	257 de edificii scolare, în preț de	323.715	fl.	—	cr.
2.	29 de edificii scolare, fără locuințe de învĕțătoriu, în preț de	21.775	„	—	„
3.	6 case separat pentru locuințe de învĕțătoriu, în preț de	4.700	„	—	„
4.	3 case pentru închiriare, în preț [illegible]	2.500	„	—	„
5.	585 de jugere 1553 de stêngeni [illegible] ca dotațiune învĕțătorĕscă, în preț de	45 312	„	08	„
6.	210 jugere 542 de stêng. □ ca fundațiune scolară în preț de	12.945	„	—	„
7.	19 altfeliu de realități în preț de	2360	„	—	„
	La olaltă	413.307	„	08	„

Averi mișcătóre:

a) bisericesci

1.	Capital bisericesc în sumă de	770.529	fl.	68½	cr.
2.	Recuisite și ornate bisericesci în preț de	301.127	„	26	„
	La olaltă	1,071.656	fl.	94 ½	

---

dru Parij lângă tatăl-seu Priam împĕrat, ca sĕ o vadă mai bine solii lui Manileu împĕrat și dacă au dat cărțile lui Priam, au dat și Elenii cărțile, dela soru sa Clitemnistra, au cetit și au rîs și nimic nu au băgat în sémă. Deci Priam au cetit cărțile și au dis de vor vrea sĕ vie, vie sănĕtoși numai de nu se vor căí, ér pre Elena nu o vom dá până la mórte. Și au eșit solii cu acel rĕspuns, și s'au dus și au spus lui Tildareu și lui Maneleu tot ce au vĕdut și ce au dis. Și érăși s'au umplut de amar, și de iznóvă au dat scire érăși elinilor, cum nu au băgat samă cărțile, și au dis cum de vor merge numai sĕ nu se căéscă, că ei nu i bagă în samă. Iar dacă au audit elinii, s'au strins cu toți vitejii lor și au venit toți din tóte părțile, și de pe apă și de pe uscat, și s'au strins la Mazistra, în țara lui Maneleu, de unde luase pe Elena, și s'au adunat oști multe din multe țeri, dela Athina, dela Europa, dela Tethalia, dela Ellada, și dela tot apusul, și s'au strins domni mulți de prin ostróve, dela Rodos, dela Ithachia, dela Salamina, dela Krit, dela Argos, dela Corinth, și dela alte ostróve multe, și dacă s'au strins toți la un loc, erau mulți fórte. Și s'au făcut óste gróznică, fiind toți vitejii îmbrăcați în chier, împlătoșați, și erau și vitejii cei vestiți, și aleși.

(Va urma.)

b) **scolare:**

1. Capital în sumă de	96.772	fl. 66	cr.
2. Mobile și recuisite scolare în preț de	24.692	fl. 25	cr.
La olaltă	121.401	fl. 91	cr.

Recapitulare:

1. averi bisericesci și scolare nemișcătóre în preț de	3,274.437	fl. 45	cr.
2. Averi bisericesci și scolare mișcătóre în preț de	1,193.058	fl. 85 ½	cr.
Peste tot .	4,467.497	fl 30 ½	cr.

Pasivele:

Datorii bisericesci	91.640	fl. 41	cr.
Datorii scolare	10.940	„ 26	cr.
La olaltă .	102.580	fl. 67	cr.

Conspectul despre starea averilor bisericesci și scolare pro 1888 se alătură sub ¹/. pe lângă aceea observare, că în acest conspect nu sunt cuprinse datele privitóre la starea capitalelor bisericesci și scolare dela comunele bisericesci: Biniș, Bocșa montană, Comoriste, Moniom, Mercina Reșița montană și Reșița-română, care date nu ni s'a subșternut.

IV. *Despre revisiunea socotelilor bisericesci scolare pro 1888.*

Socoteli bisericesci au întrat în decursul anului 332, s'au revědut 332, s'au dificultat 2 și s'au aprobat 330. Socoteli de ale fondurilor scolare au întrat 57, sau revědut 57, și s'au aprobat 57. Socoteli de cult au întrat 87, s'au revědut 87 și sau aprobat 87. Preliminarii și repartiții de cult au întrat 260, sau revědut 260 și s'au aprobat 260. Preliminare bisericesci au întrat 230, s'au revědut 230 și s'au aprobat 230.

Raportul esactorului diecesan se alătură sub ²/.

In celealalte cause urméză rapóte speciale.

Cu acésta terminând. ne rugăm a ni se votá absolutoriul îndatinat.

Caransebeș, din ședința consistoriului ca senat epitropesc, ținută în 4 Aprile, 1889.

Dela scóla civilă de fete a Asociațiunei.

După programa scólei civile de fete a Asociațiunei, ce deja a eșit de sub tipariu, esamenele la aceea-și scólă se vor ține în ordinea următóre:

În 27 Iuniu n.

Înainte de amédi:

8—9 Religiunea cu tóte elevele.
9—10 Limba română cu cl. I și IV.
10—11¼ Limba maghiară cu cl. I și III.
11¼—12 Fisică cu cl. IV.

După amédi:

3½—4 Higiena cu cl. IV.
4—5 Limba germană cu cl. II și III.
5—6 Limba francesă cu tóte elevele.

În 28 Iuniu n.

Înainte de amédi:

8—8¾ Geografia cu cl. I.
8¾—9½ Geografia cu cl. II.
9½—10¼ Chemia cu cl. III.
10¾—11¾ Istoria patriei cu cl. IV.

După amédi:

3½—4¼ Aritmetica cu cl. II.
4¼—4¾ Economia de casă cu cl. III.
4¾—6 Musica instrumentală.
6—6½ Declamațiuni și cântări.

In 29 Iuniu n.

La órele 10 încheerea solemnă a anului scolariu.

Atestatele se vor distribuí în 29 Iuniu, încheindu-se în aceea-și di anul scolastic, al treilea al scólei civile de fete.

Începerea anului scolastic 1889/90 se face cu 1-a Septembre stilul nou.

Varietăți.

* (Personal.) Din incidentul chirotonirei noului episcop al Caransebeșului, a sosit cu trenul de adi diminéță Preasânția Sa Domnul episcop al Aradului **Ioan Mețian** și Preacuvioșia Sa Dnul protosincel din Caransebeș **Filaret Musta**, precum și mai mulți domni onorațiori din eparchia Caransebeșului.

* (Dela Curte.) In curênd Mai. Sa împěrătésa-regina va plecá din Lainz dimpreună cu fica sa Maria Valeria la Ischl. Petrecerea din Lainz a avut efect îmbucurătoriu asupra stărei sanitare a Mai. Sale. Doliul familiar se sfârșesce cu 4 August și în acésta di monarchul va plecá la Gratz spre a luá parte la alianța austriacă de tir. Impěrătésa regina precum și întreg personalul seu vor petrece tot în doliu până după diua morții archiducelui. Despre datul plecărei monarchului la Berlin nu se scie nimic positiv. Se vorbesce, că va merge la Gratz, apoi la Ischl și de acolo la Berlin, în tot casul în 22 August va fi în Viena, unde va salutá pe șahul Persiei și-l va primí de óspe. Archiducesa Stefania a plecat în Belgia. Cununia archiducesei Maria-Valeria cu archiducele Francisc Salvator se va întêmplá abia prin luna lui Faur.

* (Despăgubirea regaliilor.) Precum se asigură din locuri competente încă nici astădi nu e în posițiune guvernul a dá o esactă și fidelă icónă despre spesele, ce se cer pentru despăgubirea regaliilor; deóre-ce până acum numai o parte dintre inspectoratele de dare au asternut pretensiunile și aprețierile, abia pe la mijlocul lunei viitóre va fi ministeriul de finanțe în posițiune a se puté orientá positiv și sě ficsese spesele, ce se recer pentru rěscumpěrare. Cât privesce despăgubirile pentru persónele private, s'a făcut calculațiune la început, că suma recerută e de 80 milióne fl.; și d'abia se póte presupune, că va puté fi mai mică.

* (Esamen.) Scólele normale elementare rom. cat. de aici 'și vor ține esamenul în 26, 27 și 28 l. c. Scólele au fost cercetate în decursul anului de 221 elevi, dintre cari au fost 102 germani, 98 români si 21 maghiari.

* (Avis pacienților români.) Dl Dr. Sterie N. Ciurcu, medic universal în Viena, care stă în legătură cu cele mai celebre persóne medicale, și a mutat locuința din cercul VIII Alserstrasse Nr. 49 în cercul IX Pelikangasse Nr. 10, unde a constituit un cabinet de consultațiune cu somitățile medicale din Viena, ușurând astfeliu pe bolnavi de multe greutăți și neplăceri, la cari ar puté fi espuși

* (Agronomic.) În convictul institutului reg. ung. agronomic din Monăstur se deschid pe anul viitoriu șapte stipendii de ajutorare; alte șapte locuri vacante se pot ocupá prin depunerea tacsei. Cererile sě se adreseze numitei direcțiuni până la 15 Iuliu.

* (Têrg.) Têrgul de vite din Mercurea se începe la 23 Iuniu a. c. n. în așa numita grădina postei. S'au anunțat fórte mulți cumpěrători de vite mari.

* (Studenții români în Paris). Anul acesta românii dela scóla de poduri și șosele din Paris au făcut o deosebită onóre țerei nóstre; între dece diplome, patru au fost obținute de români. Etă lista romênilor cari au reușit și terminat susnumita scólă: Alesandru Proca, cu certificat, Bratian I. cu diplomă, Bujoiu cu diplomă, Gaicu cu diplomă, Lupescu cu certificat, Paugrati cu diplomă. La scóla de mine a fost un singur român, care a terminat, I. Anastasescu; scrie „Românul“.

* (O casă francesă se oferă a se ocupá cu vinderea vinurilor române). In urma nereînoirei tratului de comerciu franco-italian, comercianții de vinuri din Francia sunt nevoiți a căutá în țeri vinuri, cari ar puté inlocuí pe acelea cari le primiau din Italia pentru a satisface numěrósa lor clientelă. Prin urmare, în o escursiune grăbită, ce a făcut în România, acum câți va ani, dl Leon Moüy s'a convins, că câte-va localităţi, ca Drăgășani, pentru vinurile roșii, Jassy, etc., pentru vinurile albe, presentau tipurile unei esportațiuni ușóre și sigură în Francia, dar lipsa de spirit de intreprindere la comercianții români nu i-a permis de a incheiá afaceri serióse. De aceea astădi fiind-că guvernul se ocupă de a desvoltá esportațiunea acestei ramuri importante de producțiune națională, numita casă vrea sě se pună la dispozițiunea fie a guvernului el însuși, fie a caselor sau societăților de esportațiune, fie a sindicaturilor de productori, cari ar puté sě se însărcineze cu vêndarea vinurilor în Francia. Fiind dată buna și numerósa clientelă ce are, acésta casă se găsesce în měsură de a vinde multe părți de vinuri cu prețurile cele mai reduse pentru espeditori în comptul cărora ar lucrá esclusiv, mulțămindu-se ca remunerațiune de comisiunea obișnuită Facem cunoscut celor în drept propunerea numitei case, care speră a fi primită în mod favorabil. In acela și timp casa póte presentá numeróse referințe în bancă, pentru cei ce vor sě se intereseze, scrie „Cur. Fin.“

* (Valórea elefantului.) Elefantul este cel mai valorabil animal, căci dinții lui forméză unul din cele mai interesante articole de comerciu din lume. Piața pentru vinderea acestui articol este Londra; aici se fac de patru ori pe an anumite aucțiuni de fildiș. Se găsesc dinți până la greutatea de 80—90 chilograme. Valórea unui dinte mare frumos se urcă la 1400—1600 franci. Cel mai frumos fildiș se aduce din Africa de ost, acesta este curat cu colóre deschisă și se plătesce mai scump, pe când cel importat de prin Africa de vest are o colóre galbină murdărită. Asemenea se aduc dinți de elefant din Sudan, acestia însě sunt mai puțin valorabili, deórece se sfărâma ușor. Mai mare preț are fildișul din India, care însě se importéză numai în bucăți mai mici, precum vêrfurile și rădăcinile dinților, partea de mijloc a dintelui se prelucră și se folosesce de Indieni însuși Din aceste bucăți se prepară mai cu sémă bile de biliard, și tacsele de claviatură. In timpul cel mai nou se prelucră și părul din códa elefantului în obiecte de lucs, precum lanțuri de césórnice, brățari ș. a. cu înfrumsețări de aur, formând moda cea mai nóuă. Aceste obiecte se plătesc fórte scump, deóre-ce părul se vinde mai scump, decât greutatea lui în aur.

Bibliografic

Dl Nicolau **Pilția**, cunoscutul profesor dela gimnasiul nostru din Brașov, carele încă în anul 1881 — cariera profesorală a început-o in anul 1887 a scos la lumină: *„Gramatica limbei române“*, o carte mult simțită în cercurile nóstre, ne a surprins cu a doua edițiune: *„Gramatica limbei române“*, întocmită pentru scólele secundare și civile. Editura tipografiei Alexi, Brașov. Tot așa de bine însě o pot folosí și privații și noi nu putem decât sě recomândăm acéstă lucrare seriósă și de mare valóre, mai vêrtos, că autoriul a ținut cont acum de tóte împregiurările și a întocmit-o și după observările și criticele, ce s'au făcut primei edițiuni de către bărbați competenți ca Dr. Silași etc. etc. — O singură observare am avé în privința adiustărei și a hârtiei, carea la tipografia nóstră archidiecesană se esecută cu mai mare succes, încât poți dice cu latinul: Forma dat esse rei.

Mulțămite publice.

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu își împlinesce o plăcută datorință, esprimând și pe calea acésta institulului de credit și economii „Albina“ din Sibiiu mulțămita și recunoscința sa cea mai adêncă pentru suma de 200 fl., votată pentru scopurile reuniunei în adunarea generală a acționarilor, ținută la 29 Martiu, 1889.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 16 Iuniu, 1889.

Maria Cosma, președintă. Dr. *Russu*, secretariu.

Pentru modelele din lucrul de mână femeesc dela sate, colectate și oferite gratuit pe séma scólei civile de fete a „Asociațiunei Transilvane,“ comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu — concredut cu compunerea colecțiunei acestor modele, — își esprimă căldurósa s'a mulțămită:

dómnei colectante și oferente Maria **Dan**, soție de protopop în Făgăraș;

dómnelor oferente: Paraschiva Aron, económă din Galați, Elena Cocan, preotésă din Mândra, Cristina Herțogea, preotéasă din Herseni, Elena Luca, soție de c. r. căpitan în pens. din Sibiiu, Lucreța Olariu, soție de advocat din Deva; d-șórei: Maria Pop, din Bucerdea vinósă și dlui Constantin Stezar, c. r. căpitan în pens. din Sibiiu.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 16 Iuniu, 1889.

Maria Cosma, președintă. Dr. *Russu*, secretariu,

P. t. d. Ioan **Muntoiu**, cantor la biserica cu hramul „**Cuv. Paraschiva**“ a binevoit a doná pentru biblioteca scólei capitale române gr. or. din Rěșinari 142 opuri, asemenea „Telegraful Român“ pe anii anii 1853—1857 și 1860, „Gazeta Transilvaniei“ pe anii 1853—1855, 1861—1862 și 1865 — 1866.

Pentru acéstă faptă generósă, corpul didactic în conferința sa ddto 27 Maiu a. c. a conclus a-i se esprimá numitului domn donator cea mai ferbinte mulțămită și recunoscință publică.

Dea ceriul ca acest esemplu nobil și demn de imitat sě străbată la inimile tuturor iubitorilor de cultură și înaitare.

Rěșinari, 5 Iuniu, 1888.

C. Hămbășan, director.

Colectă

pentru nenorociții prin foc în comuna Ernea-săséscă

(Urmare din Nr. 59.)

(Colectă intreprinsă de părintele Nicolae **Frateș** din Sâmpetru.)

1. Dela popor în bucate, cari prefăcêndu-se în bani dau suma de	fl.	5 —
2. Dela biserică	„	1 —
3. Dela Nicolau Frateșiu paroch .	„	1 —
Suma .	fl.	7 —

In vestminte:

4. Paraschiva I. Coca, o cămașe.
5. Ana I. Snumcénă, stergar femeesc.
6. Vd. Ana Nicod. Spătăroi, o cămașe.
7. Paraschiva D. Spătăroi 4 coți pânză; 2 ii de copile.
8. Raveca Stan Vetriu, o cămașe și ismene.
9. Ana Rad. Dragoș, o ie.
10. Maria Nicol. Bârsan, cămașe și vizită.
11. Ana Petru Bârsan, cămașe și stergariu.
12. Ana Irimie Cranga, stergariu și ismene.
13. Ana Arsenie Cranga 3 ½ coți pânză.
14. Paraschiva I. Muntean jun. ismene și stergariu.
15. Paraschiva I. Coca, cămașe și ismene
16. Maria George Popovici, o camașe.
17. Ana N. Cranga, cămașe și ismene.
18. Věd. Paraschiva Todor Pleșa, o ie.
19. Ana Dumitru Russu, o camașe.
20. Ana Dumitru Puiu, o cămașe.
21. Ana I. Luca o cămașe.
22. Maria Nicol. Inache, cămașe și ismene.
23. Maria Ioan Domnișor, o rochie de copilă.

Până acum cu totul . fl. 155.74 cr. și hainele înșirate mai jos.

Nr. 129 [80] 3—5

CONCURS*).

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca studii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin pănă la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — sĕ documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoziţiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc conform legilor şi dispoziţiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl.

Pănă la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl. cuincuenale de câte 50 fl., care se repetéză de 5 ori; relut de cuartir de 140 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat în anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoziţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

---

[*]) Celelalte foi românesci încă sunt rugate a luá notiţă.

---

ad Nr. pp. 271 [85] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de cl. III-a Mănăsturul unguresc în protopresbiteratul Cluşului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială de pétră, cu supraedificatele economice, tóte în stare bună, acoperite cu şindili şi grădină de legumi . . . . fl. 50.—
2. Porţiunea canonică, 10 jugere arătoriu, un fênaţ de 8 cară de fên şi cimiteriul bisericei . . . . . . fl. 66.—
3. Venitul stolariu dela 220 familii, computat după calculul de 5 ani, care dă la an . . . . fl. 82.—
4. Dela 200 famili câte o jumătate merţă mare — 10 copuri de bucate, grâu, cucuruz şi sĕcară, à 70 cr. fl. 140—
5. Tot dela 200 familii câte o ḑi de lucru à 50 cr. fl. 100.—

cari venite la olaltă computate dau anual suma sigură de fl. 438.— afară de jertfa de preste an şi alte pomene ce se usitéză în popor.

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au a şi îndreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, pănă la terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Oficiul protoprasbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 12 Aprile, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. ppresb.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 32—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Publicaţiune de licitaţiune!

Epitropia fondului gimnasiului român gr. or. din Brad, dă în întreprindere, — *adaptarea (transformarea internă) a localităţilor edificiului, cari servesc pentru prelegeri şi construirea de nou a unei eşitori, (reteradă)* — pe lângă licitaţiune publică minuendă, carea se va ţiné în **18/30 Iuniu a. c. st. n. la 10 óre a. m.,** în cancelaria Direcţiunei gimnasiului.

Preţul esclamaţiunei la transformarea edificiului gimnas. e **3,706 fl. 59 cr. v. a.,** ér al reteraḑilor: **358 fl. 23 cr. v. a.** (Conform planului de edificare şi al preliminariului).

Pănă la terminul licitaţiunei, se primesc efecte provĕḑute cu un vadiu de **15 %.** [84] 2—3

Condiţiunile de licitaţiune, — în detail, — se pot vedé în órele oficióse, în cancelaria menţionată, — doritorilor, se comunică în copie pe spesele lor.

Brad, 13 Iuniu, 1889.

Epitropia fondului gimnasial.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 28—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior şi fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic şi radical **asurḑenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar şi **în casurile cele mai acute şi mai vechi. Delătură îndată molestătórea ţiuire a urechilor şi auḑul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Preţul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 4—6

Se capĕtă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.

Depositul general pentru Croaţia la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Veritabila hârtie de ţigări franceză

PAPIER VRAI
GOUDRON
DE NORWÈGE
FABRICANTS PRIVILÉGIÉS
Seuls inventeurs
JOSEPH BARDOU & FILS
PERPIGNAN PARIS
VRAI GOUDRON

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 5—12

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 64 Sibiiu, Marți 13/25 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Iuniu.

Scriem încă sub dulcea impresiune a sărbătorilor de eri și alaltăeri, sěvêrșite în biserica din Sibiiu-Cetate prin archiereii noștri.

S'a pus corónă asupra lucrărei începute cu încrederea în Dumneḑeu la 27 Aprile a. c. la Caransebeș, și continuate sub conducerea binevoitórelor și îngrijitórelor mâni ale Escelenției Sale Inalt Prealuminatului și Preasânțitului Domn archiepiscop și metropolit **Miron Romanul**; s'a pus coróna asupra acestei lucrări, încoronându se de mire al bisericei alesul și întăritul episcop al eparchiei Caransebeșului, Preacuvioșia Sa vicariul archiepiscopesc și archimandritul de până acum Nicolau Popea.

Ne-a rěmas dulce impresiunea ḑilelor festive de eri și alaltăeri și ea dulce va rěmêné gravată în inimile nóstre pentru sfințenia actului, modului solemn, în care s'a sěvêrșit el, și pentru persóna căreia s'a pus pe cap coróna, și în mână i s'a dat toiagul păstorirei, spre a conduce și a apěrá credinciósa turmă din eparchia de Dumneḑeu scutită a Caransebeșului.

Mica nóstră biserică din cetate la aceste festive ḑile s'a părut și mai mică. Deputațiuni din diecesa, care astéptă pe mirele seu cel dorit, consistoriul nostru în corpore, preoțimea archidiecesană din locuri apropiate și îndepărtate, concetățenii nostrii din Sibiiu erau adunați în acéstă biserică, în acéstă modestă casă alui Dḑeu, ca sě asiste, sě vadă sěvêrșirea actului celui mai de căpetenie în taina a cincea, adecă chirotonirea unui archiereu.

Sub pontificarea Escelenției Sale domnului archiepiscop și metropolit al nostru serviciul pompos al bisericei nóstre îndoit apare mai splendid, și omul pětruns de o adevěrată pietate, se simte în casa lui Dumneḑeu. Crescut în cele bisericesci, și pětruns până în adêncul inimei de sfințenia tainei, care se sěvêrșesce, Escelenția Sa fie-care mișcare o întocmesce astfeliu, încât simți, că esci în biserică, și esci însuți pětruns de sfințenia tainei, uitând tóte cele pământesci, sau cu cântarea îngerésca vorbind: lăpědênd tótă grigea cea lumésca.

La acésta disposiție ferită de grigile lumesci contribue în mod însemnat frumósa armonia și lina cântare a corului, care 'și împlinesce chiemarea în cunoscință, lăudând pre Dḑeu în cântare lină și armoniosă.

Sfințenia actului și modul esecutărei lui în sine și prin sine ne-au lăsat dulce impresiune.

La acésta s'a adaus stima și iubirea nóstră pentru persóna démnă, căreia i s'a dat toiagul păstorirei.

Aprópe o jumătate de viață de om părintele episcop Nicolau Popea a vietuit aici în archidiecesă între noi, împărtășind de o potrivă binele și reul asemenea cu noi, luând parte la lucrările sěvêrșite de noi, cu un cuvênt identificându-și interesele sale cu cele ale bisericei.

Urméză în mod natural, că o promovare meritată a acestui bărbat stêrnesce în noi bucuria, onoréză pe cei ce au conlucrat la acéstă promovare până a ajuns în stadiul încoronărei ei, și ne dá stimul puternic, sě perseverăm în activitate continuă și onestă, căci adevěratul interes al bisericei, causa dréptă triumféză.

Scriem sub impresiunea sěrbătorilor festive, încheiate cu chirotonirea noului episcop.

Bucuria nóstră este justă. Sě o scie toți fii bisericei nóstre, și sě se bucure și ei dimpreună cu noi.

Revista politică.

Delegațiunile sunt intrunite, și acum se astéptă resultatul desbaterilor. Precum se asigură din Budapesta scirile despre bugetul comun, ce s'au respândit după conferințele comune ministeriale, că adecă se va mai sporí cavaleria într'un mod însemnat par a nu se adeverí. Se asigură de pe acum, că proiectul asternut nu provede nici o dispositiune, ce ar face necesară inmulțirea și sporirea în měsură mai mare a cavaleriei.

Dacă în adevěr ministeriul de rěsboiu a avut intențiunea de a sporí cavaleria, s'a abătut deocamdată dela acest plan pentru ca sě realiseze sporirea artileriei, carea o reclamă impregiurările cu mai mare intețire. După-ce se vor acoperí și cheltuelile din urmă pentru pusca cu repetiție pentru infanterie, se vor votá credite noue pentru carabina de repetiție pe séma cavaleriei.

Intre cehii Boemiei domnesc mari incordări. După-ce au nimicit puterea germanilor, scoțându-i din parlament, fără a mai voí sě intre în negoțieri de impăcare, cele doue partide cehe rivaliséză pentru a-și căpetá maioritate în dietă. Cehii tineri cu deosebire caută sě fie în tot locul triumfători la alegeri și spre scopul acesta se folosesc de tóte mijlócele posibile. In furia activității, ce o desvóltă au mers așa departe, încât au amenințat cu resturnare chiar pe conducětoriul **Rieger**. Agitațiunea s'a inceput în cercul electoral, unde e candidat Rieger, pe tóte terenele și ea e spriginită de bărbații administrațiunii, dintre cari o parte fórte insemnată spriginesc principiile cehilor tineri.

După multe lupte și frecări și după prelungirea de doue ori a camerilor din România i-a succes guvernului a scăpá téfăr cu bugetele votate. Asta nu o credea nici chiar leaderul conservatorilor, și primului ministru i-a trebuit mult tact și o bună dosă de rafinerie de a putut purtá lupta cu succes.

Parlamentul s'a inchis și cu acésta guvernul dlui Lascar Catargiu, care se cam clătina întră în o nouă periodă și în o altă situațiune. Se crede din tóte părțile, că guvernul se va așeḑá pe base sigure și așa întréga situațiune va fi mai solidă.

Acésta se accentuéză cu atât mai vërtos, cu cât sunt mai vědite intențiunile dlui Lascar Catargiu, ca sě guverneze cel puțin atâta pe cât a stat la cârmă dl Ioan Bratian. Și ca sě-și ajungă scopurile nu s'a sfiit singur a mărturisí într'o ședință sgomotósă a camerei, că va măturá pe actualii oficianți ai administrațiunei; va pune ómeni, în care va avé încrederea și cari ii vor trimite în cameră numai bărbați, cari aderă la principiile sale.

In modul acesta dl Catargiu se va scăpá și de actualii membri ai cabinetului, cari adeseori ii dau mult de lucru, punêndu i-se în cale și cari 'l amenințau, că dacă nu le face pe voe, 'l părăsesc, când e lumea mai dragă.

Luând în considerare și actualele împregiurări politice, ce se desvóltă mai ales în Orient, se póte privi cu mare încordare în o consolidare a conservatorilor și în o lungă durată a cabinetului Catargiu.

La ordinea ḑilei e obiect al discuțiunei politice și ospitala țară Helveția. Germania privesce cu ochi rěi la acéstă țerișóră, care stă departe de certele politice și lucră din rěsputeri pentru prosperarea cetățenilor ei. Germania, însě precum se veḑe, nu vrea sě i mai respecteze neutralitatea și voesce sě o facă ca ea sě respecteze și sě se închine forței covêrșitóre a Germaniei.

Discusiunea între foile germane se urméză cu mare vehemență și încă în foile, cari sunt inspirate din cercurile conducětóre ale imperiului german. Visita regelui italian la Berlin se consideră de isvorul acestor discusiuni, și intențiunea, ce se urmăresce e, că înt'run eventual resboiu în contra Franciei, armatele aliate ale Germaniei și Italiei ar puté cooperá cu mai mult și mai mare succes, când acest pământ ar cădé jertfă uneia dintre puterile amintite.

Numai cât Helveția a fost menită sě fie marginea puterilor mari, pentru ca ele sě nu ajungă așa lesne la conflicte și de aci se și esplică seriositatea și rěspunsurile foilor celoralalte state europene la atacurile presei gemane.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

Marele craiul Achileu dela Elasthia încă a venit, și avea Achileu cu sine catarge 50. Ér adunându-se toți, au făcut sfat împěrații și craii, pe cine vor pune împěrat mare preste osti, și au așeḑat toți sě fie Agammenon, fratele lui Manileu împěrat, și érăși s'au sfătuit sě lovéscă întâiu têrgurile Troadei și satele sě le arḑă, și sě le prade, și sě ia tóte dobitóccle și tóte bucatele, se fie de mâncare ostilor elenisti. Și dacă au făcut acest sfat, au ales pe vitézul Achileu, și cu alți viteji elinesti, și cu osti multe, și cum au sosit, au prădat țara lui Priam impěrat, și au robit și au tăiat ómeni, și au făcut Achileu fórte o pacoste mare în tótă țara Troadei, și cât au cuprins au făcut tot prah, și au dus multă pradă la tabăra elenilor, și bucate ostilor, și robi mulți. Éră s'au sfătuit cum vor face sě ia Troada cea mare, care era în tótă lumea vestită de avută, că era plină de vistierii de aur, și de tóte bunătățile lumei, așișderea și că dóră ar puté sě scóță pe Elena, și sě prinḑă pe Parij, sě-și rescumpere Manileu rușinea. Și au purces Elenii cu tótă puterea lor la Troada, și dacă au sosit în câmpii Troadei, cât se vedea Troada, s'au așeḑat ostile și s'au lățit în câmpii Troadei. Éră Priam împěrat dacă au věḑut atâta greime de osti, el s'au spěriat fórte. Și atuncia și au venit și ómenii din țara Troadei, spuind lui Priam, cât rěu le-au făcut vitézul Achileu și cum au robit tot cât au putut cnprinde, și au pustiit tot locul lor. Éră Priam împěrat fórte s'au întristat și au trimis spre rěsărit, la nisce domni ai sei sě vie cu osti multe, cu léfă mare. Și așa s'au strins oști mari și grele dela rěsărit, și au venit la Troada. Și au dat stire unii altora, sě fie gata de rěsboiu preste 12 ḑile. Și începură oștile a se loví, și a da rěsboiu unii cu alții, fórte tare, și se batea în tóte ḑilele una ca alta, și peria dintr'amêndouě părțile, și nu se póteau înfrânge, că era viteji buni și la Troada, și în tóte ḑilele perea voinicii cei scumpi și viteji pentru spurcata Elena. Ér într'o ḑi ședea Priam împěrat sus în polimariul cetății și lângă dênsul fiul seu Parij, alăturea cu Elena, și privia tóte ostile elinesti și împěrații și craii cum șade Elena lipită de Parij, și arată cu degetul spre Elini, ḑicênd: Étă tată meu Tildareu, étă și bărbatul meu Manileu, și cumnatul meu Agammenon, și tuturor crailor le ḑicé pe nume, și îi arată lui Parij și socru-seu Priam, și ridea Parij cu Elena de Manileu împěrat, și de domnii elenisti, ér Manileu se mira, ce va face de rușine, și sta în cumpěnă sě se omóre el și Tildareu tatăl Elenii. Er elinii věḑênd lacrămile, și rușinea, ce le făcea lor spurcata Elena, nu au mai putut suferí, ce s'au sfătuit cu toții sě dea năvală, sau se taie tótă óstea Troadei, sau se piară toți elenii, și s'au gătit marele viteaz Achileu, temeiul vitejilor elinesti, si și-au luat tóte armele sale, și sulița lui cea cu totul de mischin, și au eșit în fruntea ostilor elenisti, și au ḑis, sě fie toți gata de rěsboiu. Ér din Troada věḑênd feciorul lui Priam împěrat, că au eșit Achileu însuși în fruntea ostilor, nu s'au putut răbdá, ce s'au cerșuit la tată-seu sě-l lasă se iasă și el, și era anume Ector mai mic decât Parij, și era fórte vitéz. Ér tată-seu nu voia, ci ḑicea: are cine se bate cu elinii. Și au dat vitézul Achileu cu elinii rěsboiu fórte tare, și s'au amestecat ostile, și au început a se tăia de diminéța până séra, și întra Achileu vitézul prin mijlocul troadenilor ca un leu, și-i tăia făr de milă și atât au tăiat pe troadeni, cât nu au rěmas a patra parte, și câți au scăpat, s'au închis în cetatea Troadei, și numai cuteza sě iase din cetate la elini. Și s'au arătat elinii fórte gróznici troadenilor, și s'au fórte veselit elinii, și s'au sumețit, věḑênd că au înfrânt pe troadeni; și sta ostile elinilor împrejurul Troadei, ér troadenii privia de pe ziduri, și nu cuteza sě iase din cetate, că vedea cum zac troadenii morți ca butucii și striga elenii eșiți muerilor din cetate eșiți, nu ședeți închiși.

(Va urma.)

In Francia par partidele a fi mai conciliabile în faţa desvoltărei politicei esterne. Scirea agenţiei Havas, că principele Louis Napoleon a eşit din armata italiană se adeveresce şi de cătră fóia francesă „Autoritée“ cu următórele comentare insemnate: Principele Louis Napoleon a pâşit din armata italiană. Concesiunea, ce şi o a cerut pe o lună, nu are alt scop decât ca sĕ învăléscă hotărirea principelui Jérôm. Acésta hotărire a principelui e primită în întréga Francie cu mare insufleţire. Era póte şi mai bine dacă principele nici n'ar fi purtat nici odată uniforma italiană.

Nota circulară a ministrului sêrbesc, despre care am făcut menţiune în numĕrul trecut, se ocupă cu trei puncte cardinale. Mai întâiu ḑice, că sĕrbarea dela Cosova e memorabilă pentru sêrbi şi ia nu póte trece făr a se face ceremoniile, ce le dictéză inima fie-cărui sêrb adevĕrat; ea nu e decât religiósă şi nu póte provocá conflicte politice, de aceea a fost de prisos inmulţirea trupelor turcesci. Metropolitul Mihail nu jócă nici un rol politic, ci 'şi eserciază oficiul ca un archiereu adevĕrat. Cât privesce toastul ţarului, e cu greu de creḑut, că sêrbii s'ar ocupá cu schimbarea dinastiilor, mai ales dacă se ia în vedere şi se apreţiază trecutul dinastiei actuale din Sêrbia şi acelei din Muntenegru.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţămêntului educativ.

Un popor se înalţă sau decade, după cum se îngrijesce de educaţiunea urmaşilor sei. Istoria civilisaţiunei ne dovedesce acésta prin nenumerate esemple.

În adevĕr, nepăsarea şi ignoranţa nici pe un teren nu póte avé urmări atât de funeste ca pe terenul educţiunei, acelea în consecuenţele lor finale de regulă resbunându-se prin o ruină totală a popórelor. Până când dar némul omenesc nu-şi va uitá de misiunea sa, până atunci causa educaţiunei totdeuna va trebuí sĕ-i zacă mai deaprópe la inimă. Rousseau cu drept cuvênt ḑice: supremul scop al activităţii nóstre este studiul destinaţiunei omului.

Fără educaţiune însĕ omul ar fi espus periclului de a se abate cu totul dela menirea sa. Pentru-că, ca sĕ devină ceea ce ne apĕrat se cere dela el, trebue cu premeditaţie sĕ i se deştepte facultăţile, conform scopului, sĕ i se oprime înclinările spre rĕu, éră cele bune sĕ i se ageréscă şi cultive. Cu un cuvênt trebue influinţat asupra lui în mod consciu, după un plan anumit, adecă trebue crescut astfeliu, ca însuşi sĕ ajungă la o temeinică recunóscere a menirei şi a scopului final, pe care cale apoi prin propriile sale puteri sĕ se pótă apropiá tot mai mult de desĕvêrşirea cea nemărginită, de insuşi Dumneḑeu. Marele înţelept al vécului trecut *Kant*, declară lămurit: că omul numai prin educaţiune póte devení adevĕrat om.

E evident deci, că educaţiunea e chemată în linia primă a-l sprigini, respective a-l conduce pe minoren, ca prin activitatea proprie, neatêrnătoriu, sĕ ajungă la perfecţia morală. Prin moralitate însĕ, pe carea şi *Herbart* o pune drept ţintă supremă a educaţiunei, se înţelege supunerea voinţei propriei convingeri morale. Cu alte cuvinte *moralitatea* este accea libertate internă, care se baséză pe consonanţa voinţei cu conscienţa morală.

Astfeliu cel ce se ocupă cu educaţiunea în locul prim are a se îngrijí sĕ desvólte şi sĕ întăréscă în elevul seu o convingere morală cât se póte mai aprofundată şi mai clară, căreia apoi sĕ i se supună voinţa necondiţionat. Mânecând din acest punct de vedere, cea dintâiu problemă a educaţiunei va fi: sĕ se influinţeze asupra întregei vieţi spirituale a elevulului astfeliu, ca din acésta pe nesimţite sĕ isvorésçă convingere morală, stăpânită şi condusă întru tóte numai de idei morale. A dóua problemă va fi: sĕ se facă, ca convingerea morală sĕ fie urmată întru tóte şi de o voinţă puternică corĕspunḑĕtóre aceleia.

E drept, că realisarea acestor scopuri este una din cele mai grele probleme de deslegat. Şi cel ce lucră vesel şi cu însufleţire la deslegarea ei, care pentru munca sa, pentru jertfele aduse, cea dintâiu remuneraţie o caută în consciinţa sa, acela este adevĕrat educatoriu. Se înţelege însĕ, că ori-cine s'ar hotărí pentru deslegarea acestei probleme, trebue înainte de tóte sĕ se esamineze, dacă este înzestrat cu tóte acelea puteri şi însuşiri, ce se cer neapĕrat pentru educaţiune; căci în mânile lui este încredinţată cea mai preţiósă comóră a omenimei: junimea, generaţiunea viitóre, la care tóte sufletele nobile caută cu drag sĕ o vadă păşind cu vrednicie pe calea brezdată de buni şi străbunii ei; dela dibăcia, tactul şi înţelepciunea educatoriului atêrnă mult, fórte mult, ca generatia viitóre sĕ fie în stare a corĕspunde cât se póte mai desĕvêrşit misiunei sale morale.

Fără îndoélă sunt mai multe mijlóce, cari contribuesc la realisarea scopului educaţiunei. Dar între tóte locul prim îl ocupă deşteptarea şi desvoltarea *interesului pedagogic* în elev. Acésta se şi consideră drept-acea ca cel mai de aprópe scop al învĕţământului educativ. *Interesul pedagogic* fiind deci de o astfeliu de mare însemnătate pentru educaţiune, ne vom silí ai dá în tractatul acesta o desvoltare după putinţă cât mai lămurită. Se înţelege, că mai înainte vom căutá a pune în lumină condiţiunile psichologice, în cari acest *interes* se póte deşteptá şi desvoltá în elev.

E sciut, că pentru a se formá în sufletul nostru *idei* (imagini spirituale), prin cari sĕ se represinte lucrurile de din lumea esternă, acestea trebue se facă impresiuni şi impresiunile sĕ fie conduse prin unul sau altul din sensuri la suflet.

După constatările *psichologiei* mai nóue în spiritul nostru nu sunt de a se căutá diferite facultăţi şi puteri de sine stătătóre, ci numai deosebite întreţesĕturi de *idei*, din cari sub anumite condiţiuni se nasc *simţemintele* şi *nĕsuinţele* ca elemente secundare ale vieţii spiritului. Dar tóte aceste formaţiuni se petrec după legi hotărîte şi nu din órbă întêmplare, întocmai ca şi combinaţiunile chemice, ca şi cristalisarea corpurilor etc. Astfeliu desvoltarea vieţii nóstre spirituale urméză a se face prin aşa numitul proces al *percepţiunei* şi al *apercepţiunei.*

La începutul vieţii nóstre totul ce ne încungiură pentru noi este strĕin şi numai prin intuiţiune putem ajunge cu încetul la cunoscinţa lor. Acésta se mijlocesce prin impresiunile esterne, ce se reflectéză din nenumĕrate părţi asupra nóstră. Dar în frageda copilărie spiritul e mai mult pasiv faţă de impresiunile esterne, prin urmare suscepe nepăsătoriu şi fără interes cele mai multe impresiuni mai cu samă în primele luni ale vieţii sale. In acest restimp se arată cu deosebire procesul *percepţiunei*, când omul nu adauge dela sine aprópe nimic la conţinutul *ideilor*, formate în urma impresiunilor esterne.

Cu totul altcum se petrece lucrul mai târḑiu. Cu cât se îmbogăţesce spiritul prin cunoscinţe, cu atât el ia o posiţie mai energică, desvóltă o activitate mai intensivă faţă de tot ce străbate din afară în consciinţa nóstră; adecă nu mai e pasiv în faţa impresiunilor, ce bat la pórta consciinţei nóstre, din care causă nimic nu i se póte impune nemijlocit, ce e cu totul strĕin de conţinutul seu. Prin urmare cu drept cuvênt se póte ḑice, că ori ce observaţiune nóuă e mai mult subiectivă decât obiectivă. Din acest fapt se esplică împregiurarea, că unul şi acelaşi lucru nu produce în tóte casurile una şi aceeaşi noţiune. „Câţi observatori, atâtea idei diferite despre unul şi acelaşi obiect“ *). Dacă spiritul nostru ar fi pasiv în faţa impresiunilor esterne, atunci ar fi imposibilă, ar fi neesplicabilă o diferinţă în cuprinderea lucrurilor. Căci spiritul s'ar puté priví ca o simplă tablă, pe care tóte impresiunile esterne se imprimă nemijlocit, In acel cas şi urmele acelor impresiuni, ideile, ar fi pentru totdeuna şi pentru toţi egale. Ceea-ce însĕ în realitate nu este. Este deci evident, că spiritul nostru tóte lucrurile din lumea esternă le cuprinde cu ajutoriul conţinutului deja capitalisat în interiorul seu. Conţinutul acela fiind diferit la diferite persone, natural că şi cuprinderea are sĕ fie diferită. Din causa acésta nici nu se póte atribuí observaţiunilor nóue decât o obiectivitate relativa; ori-ce lucru nou noi îl privim prin lumina noţiunilor deja esistente în spiritul nostru, cari sunt mai mult ori mai puţin asemenea aceluia.

Cum se petrece acest lucru, nu tocmai de puţină însemnătate precum s'ar crede, se va vedé din cele următóre.

De câte-ori străbate vre-o idee nóuă în consciinţa nóstră, totdeuna ideile mai vechi întunecate, dar înrudite încât-va cu cea nóuă, se reînoesc, se reproduc întrând în óre-care relaţii unele cu altele. Înainte însĕ de a se stabilí aceste relaţii, ideea cea nóuă are sĕ trécă prin anumite modificări, prin anumite străformări, trebue cu un cuvênt sĕ se aclamatiseze, dacă e vorba sĕ pótă ocupá loc în societatea celor vechi; adecă trebue întâiu sĕ se acomodeze întru tóte firei ideilor deja esistente, ca sĕ potă fi asimilată. La din contră nu pote ocupá loc stabil în cercul acelora. Acésta modificare nu constă întraltceva decât în împregiurarea, că nuanţele, elementele omogene ale ideii noue se contopesc cu cele vechii, ér cele heterogene se resping.

Acest mers în desvoltarea vieţii nostre sufletesci se numesce *procesul apercepţiunei,* în urma căreia ideile noue se aduc într'un mod conscient în legătură intimă cu ideile vechi corĕspunḑĕtore.

E evident deci, că procesul *apercepţiunei* e un act psichic cu mult mai complicat decât *percepţiunile. Percepţiunile* se produc nemijlocit din impresiunile obiectelor din afară; *aperceţiunile* din contră resultă mai ales din puterea preponderantă a ideilor vechi, prin care aceste prelucră, modifică, apoi asimiléză pe cele noue. Astfeliu ori ce se suscepe în consciinţa nóstră, se prelucră, se modifică amĕsurat naturei aceleia. **) Şi când ideea nóuă şi-a aflat în chipul arĕtat locul corĕspunḑĕtoriu în concertul ideilor vechi, când s'a stabilit în consciinţă un echilibru după resistenţa întimpinată, atunci am perceput, cu alte cuvinte am cuprins, am înţeles lucrul. Drept aceea ideile, ce devin apercepute, se pot considerá ca obiecte faţă de cele aperceptive, cari apar ca subiectele acelora.

(Va urma.)

Dela scóla civilă de fete a associaţiunei.

„A III-a programă“ a scólei civile de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român pe anul scolastic 1888/9 a eşit publicată de directorul Ioan Popescu.

Conform datelor scolare, la scólă a funcţionat un director onorariu P. O. D. protopresb. şi prof. sem Ioan Popescu; trei învĕţători: dd. Dr. Petru Span, Dr. Vasile Bologa şi Mihail Pĕrvu; învĕţătórea d-şóra Aurelia Filipescul; doi catecheţi şi anume: pentru propunerea religiunei la elevele gr. or. Preacuvioşia Sa Dr. Ilarion Puşcariu, ér la cele gr. cat. părintele Nicolae Togan; instructori au fost 4, ér în personalul internatului pelângă directorul, directóra şi medicul de casă s'au mai aflat doue guvernante şi o bonă. Eleve inmatriculate în anul 1888/9 au fost pe clasa I-a 20; a II-a 20; a III a 19; a IV a 15.

Anul scolastic 1889/90 se face cu I a Septembre st. nou. Condiţiunile de primire sunt următórele:

Pentru primirea în scóla civilă se cere atestat despre absolvarea claselor scólei elementare, sau atestat despre clasa corĕspunḑetóre premergătóre dela o altă scólă de categoria scólei civile. In lipsa unui astfeliu de atestat primirea se face pe basa unui esamen de primire.

Didactrul e ficsat cu 2 fl. pe lună, şi pentru elevele, ce întră pentru prima dată în acésta scóla, o tacsă de inmatriculare de 2 fl v. a.

Pentru elevele cursului complementar, preveḑut în § 6 din statut, didactrul este de 5 fl. pe lună, şi la prima inscriere tacsa amintită de inmatriculare.

Elevele, cari voiesc sĕ fie primite în internat fie eleve ale scólei civile, sau ale scólei elementare a reuniunii femeilor, au sĕ se insciinţeze de timpuriu, în tot casul înainte de inceperea anului scolastic, prin părinţi sau tutori la direcţiunea scólei, pentru a se puté face dispositiunile necesare. Tacsa internatului e de 200 fl. v. a. pe an, plătiţi înainte în doue sau cel mult 4 rate.*) Cărţile trebuinciósе, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înţelege, nu sunt cuprinse în tacsa amintită, ci chieltuelile reclamate în acésta privinţă se pórtă de părinţi, întocmai precum tot de dênşii se pórtă chieltuelile pentru imbrăcăminte şi incălţăminte, pentru instrucţiune în musica instrumentală şi în limba francesă.

Tacsele pentru instrucţiunea în piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voesce sĕ iea órele singură, se computĕ, la 2 óre pe sĕptĕmênă, tacsa de 9 fl. pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucţiune în aceeaşi óră, tacsa se computĕ la 2 óre pe sĕptĕmână cu 6 fl. de elevă; sau

b) dacă o elevă voesce sĕ iea órele singură, se computĕ la 2 óre pe sĕptĕmână, tacsa de 6 fl. pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeaşi óră, tacsa se computĕ la 2 óre pe sĕptĕmână cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucţiunea în limba francesă, câte 2 óre pe sĕptĕmână, se computĕ pe lună câte 1 fl. de elevă.

Tóte tacsele se plătesc direcţiunii scolare, care remuneréză pe instructori.

Elevele din internat, afară de scólă, au în fiecare ḑi anumite óre de conversaţiune în limba francesă, maghiară şi germână. Pe lângă aceea ele se prepară şi-şi învaţă lacţiunile sub conducerea şi cu ajutoriul directórei si a guvernantelor.

Elevele, cari vor sĕ fie primite în internat, mai au sĕ aducă cu sine: 1 ţol pe saltea, un covoraş la pat, 2 perini, 4 feţe de perini, o plapomă sau ţol de coperit, 4 ciarşafuri (linţoluri, lepedee,) 6 ştergare, 6 serviete, apoi: cuţit, furculiţă, lingură linguriţă, perie de dinţi, săpun şi 2 pepteni, care tóte rĕmân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte ½ duzină din fie-care, ciorapi şi batiste (mărămi) câte o duzină şi încălţămintea trebuinciósă. Cât pentru toalete noue, părinţii şi tutorii sunt consiliaţi a nu face de aceste pentru copilele lor, căci pentru a obţiné o uniformitate în îmbrăcăminte pentru tóte internele, acele toalete, cu preţuri moderate, se pot face aici prin îngrijirea direcţiunii internatului.

Doritorii de a avé „Statutul de organisare“ precum şi „Regulamentul intern al scólei şi „Regulamentul pentru cursul complementar“ le pot primí dela direcţiune pentru câte 20 cr unul. Tot dela direcţiune se póte primí pentru un fl. şi „Monografia“ scólei, în care, pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul scólei şi al internatului în tóte amănuntele lui.

---

*) Dr. K. Lange, „Über Apperzeption“. (1889) p. 3.

**) Dr. H. Höffding „Psychologie in Umrissen“ (1887) p. 161.

*) Pentru ajutorarea părinţilor mai lipsiţi de mijlóce, cari sunt hotăriţi a-şi dá fiicele în internat, institutul de credit şi de economii „Albina“ a creat 10 stipendii de câte 50 fl. pentru cari comitetul Asociaţiunei a publicat concurs cu terminul de I-a August st. n.

Varietăţi.

* (Sânţirea noului episcop.) Cu o deosebită festivitate s'a sěvêrşit sânţirea întru archiereu a episcopului din Caransebeş Actul chirotonirei l'a sěvêrşit Escelenţia Sa Înalt Prealuminatul şi Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, împreună cu Preasânţia Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Meţian, asistat de Preacuvioşii: archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, protosincelii Filaret Musta şi Nicanor Frateşiu, şi protopresbiterii: Dr. Georgiu Popovici din Lugoş şi Sebastian Olariu din Făget.

Festivităţile au decurs în rêndul următoriu:

Sâmbătă la 4 óre după amédi vecernia cea mică, dimpreună cu polichrónele prescrise la rênduiala sânţirei de episcop, la 8 vecernia cea mare, litia şi utrenia prescrisă. Dumineca la 9 óre sânta liturghiă, sub decursul căreia s'a sěvêrşit chirotonirea.

Biserica era plină de public ales şi fórte numěros

După eşirea din biserisă asesorii consistoriului din loc şi cei veniţi din afară, inteligenţa din Sibiiu şi cea dinpregiur venită sě asiste la actul chirotonirei sub conducerea Preacuvioşiei Sale, a archimandritului Dr. Ilarion Puşcariu, s'a presentat la noul episcop şi la felicitat, apoi tot în corpore şi tot sub conducerea Preacuviosului archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu s'a presentat la Escelenţia Sa Inalt Prealuminatul şi Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, căruia i-a descoperit mulţămirea bisericei pentru intrevenirea şi colucrarea, ca actul acesta sě-şi afle acéstă îmbucurătóre încoronare. De acì apoi s'a presentat la Preasânţia Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Meţian, căruia asemenea i au descoperit mulţămirea bisericei pentru conlucrarea de până acuma.

* (Personal.) Preacuvioşia Sa domnul archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu este instituit prin Escelenţia Sa Inalt Prealuminatul şi Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul de vicariu archiepiscopesc, şi Preacuvióşia Sa Domnul Nicanor Frateşiu este substituit provisoriu de asesor referinte la consistoriul archidiecesan.

— Preasânţia Sa Dl episcop al Aradului Ioan Meţian şi Preacuvioşia Sa Dl protosincel din Caransebeş Filaret Musta au plecat cu trenul de aséră.

— Noul episcop, precum suntem informaţi va sosí în Caransebeş de Sâmbătă într'o sěptěmână

* (Distincţiune) Mai. Sa s'a îndurat preagrăţios a oferí maiorului dela regim. de inf. 31 staţionat în Sibiiu Irimie Vellean titlul de „nobil“ cu predicatul Wellenfried.

* Programa esamenelor publice dela scóla rom. cap. gr. or. din Sebeş, cu finea anului 1888/9.

Dumineca în 18 Iuniu v Inainte de amédi: dela 10—$^{1}/_{2}$11 deschidere; dela $^{1}/_{2}$11—12$^{1}/_{2}$ clasa I de eleve. După amédi: dela 4—6 clasa III şi a IV de elevi.

Luni 19 Iuniu v. Inainte de amédi: Dela 7—9$^{1}/_{2}$ clasa I de elevi, dela 9$^{1}/_{2}$—12 clasa II de elevi. După amédi: dela 2—4$^{1}/_{2}$ clasa II de eleve, dela 4$^{1}/_{2}$—7 clasa III de eleve, dela 7—8 gimnastica, visitarea grădinei de pomărit şi încheiarea anului scolastic.

La acestea esamene se invită cu tótă onórea părinţii elevilor, precum şi toţi amicii şi binevoitorii acestei scoli.

* (Invitare.) Comitetul arangiatoriu invită cu tótă onórea la „petrecerea de vară“ impreunată cu teatru, declamări şi cântări, ce se va ţiné cu ocasiunea adunărei despărţěmêntului XVIII al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român la 12 Iuliu st. n. a. c. în Căpuşul de Câmpie.

Ordinea:

1. Celebrarea unui parastas întru pie memorie a protopopului Căpuşului George Maior şi a fiului seu Petru Maior, începutul la 9$^{1}/_{2}$ óre a. m. după care urméză
2. Şedinţa adunărei despărţěmêntului.
3. Banchet comun la 2 óre p. m.
4. Teatru (Piesa: „Pétra din casă“ comedie în un act de V. Alesandri), începutul la 5 óre p. m. precis.
5. Declamări, cântări, dialog.
6. Dans. (In pausă se vor jucá jocurile naţionale „căluşeriul“ şi „bătuta“.)

Preţul întrărei la teatru şi petrecere: *a*) de persónă 1 fl.; *b*) de familie până la 3 persóne 2 fl.; *c*) preste 3 persóne de fie-care 1 fl.

Căpuşul de Câmpie, 18 Iuniu, 1889.

Pentru comitetul arangiatoriu:

Basiliu Suciu, presedinte
Aurel A. Suciu, v.-preşedinte.
Romul S. Orbean, cassariu.
Basiliu Turcu, secretariu.
Filip Pop, controlor.

* (Premiul pentru cel mai frumos costum naţional). Care se va dá unei dómne s'au dşóre române, în balul din Făgăraş, cu ocasiunea adunărei din August a Asociaţiunii transilvane, se va decerne, după „Transilvania“ astfeliu: Premiul se va distribui sub durata balului în pausă, comform conclusului unui juriu de trei persóne, care se va compune dintr'un bărbat înaintat în etate (de se póte un membru al comitetului Asociaţiunei), care se alégă dintre tinerimea dela bal un june şi o domnişóră şi cu acestia formând juriul sub presidiul seu va decide asupa distribuirei premiului cu maioritate de voturi. In cas de a nu reuşí cu maioritate, votul dşórei va decide. Acest premiu se va dá în toţi anii pe cât generosul dăruitoriu va fi în viaţă. Premiul de doi galbeni în aur se va transpune în tot anul în Februarie la biuroul Associaţiunei transilvane, care nu şi va pregetá de al luá până la distribuire în grigea sa. Bine sě fie înţeles, că numai diverse porturi sau costume din Transilvania pot întrá în acéstă frumósă concurenţă, că însě acelea porturi cu variaţiunile lor se află lăţite din vechime din districtul Haţeg şi Caransebeş, de pe la Sibiiu şi Blaş până în munţi apuseni, de pe Têrnave până pe Someşuri şi Crişuri.

* (Congresul păcii) Luni s'a deschis la Paris congresul păcii, care va ţiné până la 27 curent. Mai mult decât o sută de societăţi au anunţat, că vor participá. Se va discutá asupra mijlócelor, prin care s'ar puté întocmí cât se póte mai degrab juriile internaţionale, care sě resolve ori-ce cestiune, ce s'ar iví ca tulburătóre a păcii generale.

* (Averea Franciei). Cifrele cari urméză permit a ne da samă de desvoltarea averei Franciei în timp de un secol. In anul 1789, averea mobilară şi cea imobilară fù estimată la 38 de miliarde, fiind o populaţiune de 25 milióne de locuitori, astădi averea Franciei se ridică la 225 miliarde, fiind 36 milióne de locuitori. Acésta estimaţie nu e fictivă; numai din anul 1869, adecă în 20 de ani, s'a stabilit că averea publică a Franciei a crescut cu 100 de miliarde; scrie „Romanul“

* Starea sěmănăturilor din acéstă primăvară în România este fórte variabilă, după localităţi:

Astfeliu, în locurile mai ridicate grânele sunt mai frumóse decât în cele de jos, unde a rěmas rari şi mici, bolnăviciose din causa omătului de astă érnă; de asemenea în pămênturile prea grase au început a cădé din pricina ploilor şi vênturilor ce a avut loc dela 20 până la 25 Maiu.

Porumburile au isbutit în destul de bine, mai pretutindeni s'a terminat cu prima prăşilă, şi preste o sěptěmână, adecă pe la 1 Iuniu, se începe la moşoroit în multe localităţi. Ověsurile şi órdele de primăvară au reuşit de minune. Viile sunt înflorite şi nu promit o recoltă satisfăcětóre în acest an. Pe la multe potgorii vierii spun, că sunt mulţămiţi, dacă va luá pe jumătate de cum au luat anul trecut. Pomii roditori sunt pleşuvi din pricina omidilor.

Grădinile potagere, sau de legumi, sunt frumóse pretutindenea, unde plantele nu au fost atinse de mână.

* (Muşte columbace.) In comitatul Albei inferióre după alte pacosti nenumerate s'au mai ivit şi muscele columbace. Ciurdile de vite cornute şi rimători în Aiud şi jur sunt oprite de pe hotar, ér ómenii stau imărmuriţi ca nu au ce da vitelor de mâncare. Dacă va ţiné mult acésta oprelisce, preţul vitelor ér va scădé, — şi încă fiind fên şi ceva puţin — pe tómnă nu e de sperat ca vitele sě se ţină la preţ.

Ómenii, cari mai ţin la legea lor — dic, că e şi acésta bătaia lui D-deu!

* (Arderea cadavrului la Paris.) Din Paris se scrie, că în dilele acestea a funcţionat pentru primadată cuptorul de crematiune, în cimiteriul Pere Lachaise.

Resultatul n'a fost insě mulţămitoriu. Nemulţumirea devine de acolo, că arderea costă prea mult, aprópe 80 lei, şi apoi şi duréză mult, o óră şi jumětate până ce corpul se arde.

Acum vor se facă alt cuptor, care sě fie mai perfect, s'ar face foc în el cu koks şi în care arderea sě nu ţină mai mult decât o óră.

După legile francese fie-care cetăţean póte dispune prin testament ca moştenitorii sei sě-i ardă corpul, ceea ce acestia dacă ar lipsí sě indeplinéscă se vor pedepsí cu 6 luni închisóre.

* (Influinţa colorilor asupra sănětăţii.) Colorile au influinţă considerabilă asupra sănětăţii omenesci. Deosebite bóle dispar sau devin mai grele după colórea apartamentelor, în care zac bolnavii. Intre altele colórea violetă se dice, că are efectul cel mai binefăcětoriu asupra sănětăţii. După esperimentele recente ale unui doctor elveţian se constată, că nebunii pot fi curaţi prin colori. Doctorul a pus pe unul din bolnavi, care suferia de melancolie şi refusa mâncarea, într'o odaie luminósă cu tapete roşii; deja după trei óre bolnavul devenì mai vioiu şi începù sě mânânce cu poftá. Alt bolnav manic turbat, fu condus într'o odaie albastră, în puţine óre el devenì calm, ceeace nu se putuse esopera cu tóte metodele încercate până atunci.

* (Domnişóra pisicelor). In dilele acestea s'a terminat un cas de moştenire fórte interesant. Nu departe de Danzig trăia în vila sa o domnişoră bogată şi bětrână, numită de comun „domnişóra pisicelor“, care avea o predilecţiune deosebită pentru mâţe, de cari ţinea în vila ei nici mai mult, nici mai puţine ca 300, nutrindu-le numai cu ajutoriul altei fete. Domnişóra a murit cu 2 ani înainte de asta, testându-şi tótă averea la fata din casă cu condiţiune sě-i îngrijéscă pisicile până la mórtea lor. Némurile intentară proces din cuvênt, că reposata n'ar fi fost cu mintea întrégă, când a făcut testamentul, de altă parte că numěrul pisicelor s'a redus în curênd la trei, murind una după alta mórte nenaturală. Între'acea moştenitórea bogată se mărità, luând de bărbat pe visitiul stăpânei sale. Acesta a împěcat tótă cérta, dând rudeniilor jumětate din moştenire, cam 300,000 mărci (à 60 cr.)

* (Sinuciderea unei maimuţe.) Un clovn dela un circ călătoriu avea o maimuţă dresată, care se producea în public. Maimuţa şi clownul erau inseparabili, căci animalul avea un ataşament deosebit de stăpânul seu. In timpul din urmă circul se producea în oraşul Montrichard din Franţa, şi clwonul, care devenise melancolic în dilele din urmă fu găsit mort în camera sa, împuşcat cu un revolver. Maimuţa, care nu-l părăsia de loc, se găsì lângă el mórtă cu labele încleştat pe revolver. Vědênd pe stăpânul ei, cum a întrebuinţat arma, l'a imitat ca totdéuna şi pe urmă.

* (Lipitórea barometru). — Doriţi sě aveţi un barometru esact şi eftin? „Gazeta Dobrogei“ ne dă următoriul sfat: Puneţi o lipitóre într'o sticlă transparentă de capacitate de jumětate litru; ea sě fie mai mult largă decât îngustă. Acoperiţi gura ei cu o bucată de stofă rară şi veţi avé un barometru ecselent, care nu va costá şi nu va cere vr'o alta îngrigire decât sě-i reinoiţi apa la fiecare douespredece s'au cinci spredece dile. Dacă lipitórea va fi ghemuită pe lângă ea şi nu se va mişca în fundul sticlei, va fi timp frumos. Dacă lipitórea se sue la suprafaţa apei, va fi timp rěu, va ploá. Dacă lipitórea alérgă în sticlă cu o iutală tare, va fi vênt mare tare. Dacă lipitórea tresare într'un mod spasmodic va fi furtună.

* (Aici nu-i iertat sě se bată) Un învěţătoriu avea mare năcas cu elevii de la scólă, cari veniau şi i bătéu mereu în uşă, cum sě scape de iei? Pe neşte cóle de hârtie, pe care le acăţà de uşă, învěţătoriul scrisese cu litere mari: „Aici nu-i iertat sě se bată“. Nu trece însě mult şi iată un băiat, poc! poc! în uşă. Aştéptă mişelule, dise învěţătoriul cunoscêndu-l că-i din scóla lui, „Iţi voiu arětá eu ţie“. — A doua di băeţii erau fórte curioşi sě vadă, ce are sě se întěmple. Vinovatul era pregătit la bătaie sfântă. Invěţătoriul întrà poruncesce s'aşeze o bancă, strigă pe băiatul vinovat, şi dice sě se întindă pe bancă, el sta cu trestia în mână. Dar ce minune? cum îi ridicà roculeţul, pufnind de rîs se duce spre uşe. Băiatul îşi cususe o hârtie cu inscripţia; „Aici nu i ertat sě se bată!“

Bibliografic

„Biserica ortodoxă română“ revistă periodică eclesiastică Nr. 3 au apărut cu următoriul sumariu: Decisiune. — Necesitatea reimprimărei cărţilor bisericesci cu litere străbune. — Decisiunea sf. şi ecumenicului sinod ţinut la Florenţa. — Scrierea Ieromonach. Ionichiu Cacavela. — Material pentru literat. biseric. naţională. — Scrierea Ieroschim. Chiriac Romnicén. — Donaţiuni. — Procesele verbale ale şed. s tului Sinod.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Iuniu 1889.

Timişóra:	**61**	**27**	**51**	**3**	**22**
Viena:	**41**	**68**	**88**	**15**	**80**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Iuniu 1889

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95 45	95.50
Renta de aur austriacă	109.10	109.25
Renta ung. de hârtie	95.—	95.05
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	100.—	100.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	105.50	105.70
sorţi ungureşti cu premii	141.75	142.—
sorţi de stat dela 1860	141.—	143.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	142.25	142.25
Galbin	5.65	5.62
Napoleon	9.48$^{1}/_{2}$	9.45
100 marce nemţesci	58.27$^{1}/_{2}$	58.20
London pe (poliţă de trei luni)	119.25	119.25

Nr. 129 [80] 4—5

CONCURS*).

La scólele medii şi la cele normale (primare) române gr. orient. din Braşov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal şi de limba latină şi română ca studii aucsiliare pe lângă cualificaţiunea recerută în privinţa limbei şi literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal şi de limba română ca studiu aucsiliar.

3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba şi literatura latină şi elină pe lângă cualificaţiunea recerută de § 61 din legea de instrucţiune din 1883.

4. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura germână ca studiu principal şi de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.

5. Un post de profesor la scóla reală şi comercială de limba şi literatura francesă ca studiu principal şi de limba română sau germână ca stupii aucsiliare.

6. Un post de învĕţătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenţii vor adresá petiţiunile lor cătră subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii cât şi privinţa ţinutei lor politice;

c) că sunt de constituţie sănĕtoşi;

d) reflectanţii la posturile de sub 1—5 incl. — sĕ documenteze cualificaţiunea lor prescrisă de legea de instrucţiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoşiţiunile în vigóre ale autorităţilor bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc conform legilor şi dispoşiţiunilor esistente, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub 1—5 incl.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul iniţial anual de 800 fl. şi devenind candidaţii profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetéză de 5 ori; relut de cuartir de 130 şi 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este împreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl., precum şi relut de cuartir.

Acei concurenţi, cari nu vor fi avênd deplina cualificaţiune prescrisă sub *d)* în cas de lipsă vor fi primiţi ca suplenţi, avênd însĕ îndatorirea ca în termin de un an sĕ depună esamenul de cualificaţiune, prescris de lege pentru a deveni profesor definitiv.

Concurenţii vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoşiţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

---

*) Celelalte foi românesci încă sunt rugate a luá notiţă.

---

ad Nr. pp 271 [85] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de cl. III-a Mănăsturul unguresc în protopresbiteratul Cluşului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială de pétră, cu supraedificatele economice, tóte în stare bună, acoperite cu şindili şi grădină de legumi . . . . . . fl. 50.—
2. Porţiunea canonică, 10 jugere arătoriu, un fênaţ de 8 cară de fên şi cimiteriul bisericei . . . . . fl. 66.—
3. Venitul stolariu dela 220 familii, computat după calculul de 5 ani, care dă la an . . . . fl. 82.—
4. Dela 200 famili câte o jumătate merţă mare — 10 copuri de bucate, grâu, cucuruz şi sĕcară, à 70 cr. fl. 140 —
5. Tot dela 200 familii câte o ḑi de lucru cu palma à 50 cr. fl. 100.—

cari venite la olaltă computate dau anual suma sigură de fl 438.—

afară de jertfa de preste an şi alte pomene ce se usitéză în popor.

Doritorii de a ocupá acésta staţiune parochială, au a şi îndreptá petiţiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Oficiul protoprasbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 12 Aprile, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. ppresb.

Publicaţiune de licitaţiune!

Epitropia fondului gimnasiului român gr. or. din Brad, dă în întreprindere, — *adaptarea (transformarea internă) a localităţilor edificiului, cari servesc pentru prelegeri, şi construirea de nou a unei eşitori, (reteradă)* — pe lângă licitaţiune publică minuendă, carea se va ţiné în **18/30 Iuniu a. c. st. n. la 10 óre a. m.,** în cancelaria Direcţiunei gimnasiului.

Preţul esclamaţiunei la transformarea edificiului gimnas. e **3,706 fl. 59 cr. v. a.,** ér al reteraḑilor: **358 fl. 23 cr. v. a.** (Conform planului de edificare şi al preliminariului).

Până la terminul licitaţiunei, se primesc efecte provĕḑute cu un vadiu de **15 %**. [84] 3—3

Condiţiunile de licitaţiune, — în detail, — se pot vedé în órele oficióse, în cancelaria menţionată, — doritorilor, se comunică în copie pe spesele lor.

Brad, 13 Iuniu, 1889.

Epitropia fondului gimnasial.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	-	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10 34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9 54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra —Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	--	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 65 Sibiiu, Joi 15/27 Iuniu, 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 171 Metr.

Miron,

din îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericii ortodocse în Transilvania şi metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania; consiliariu actual intim al Maiestatei Sale cesaree şi apostolico-regie;

Onorabilelor corporaţiuni, autorităţi şi foruri bisericesci, Iubitului cler şi popor al eparchiei Caransebeşului: dar şi pace dela Dumneḑeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Christos!

După ce prin mórtea iubitului de Dumneḑeu episcop al Vostru Ioan Popasu întêmplată la 5/17 Februariu a. c. eparchia scutită de Dumneḑeu a Caransebeşului fù lipsită de archipăstoriul seu, sinodul aceleia şi eparchii convocat dupa normele Statutului organic al provinciei nóstre metropolitane la Caransebeş pe 26 Martiu a. c. a efectuit sub conducerea Nóstră personală alegerea de episcop al eparchiei Vóstre, şi anume în şedinţa sa din 27 Martiu a. c a ales de episcop al aceleia-şi eparchii pe prea cuviosul archimandrit şi vicariu al Nostru archiepiscopesc în archidiecesa Transilvaniei *Nicolau Popea*; ér sânţitul sinod archieresc al provinciei nóstre metropolitane întrunit la 30 Martiu a. c., censurând canonicesce acésta alegere, a aflat că alesul archimandrit este cualificat pentru promovare la demnitatea de episcop al eparchiei Caransebeşului; mai departe Maiestatea Sa cesareă şi apostolico regéscă, gloriosul Impĕrat şi al nostru Rege *Francisc Iosif I* cu preaînalta resoluţiune din I Iuniu nou a. c. s'a îndurat preagraţios a întărí alegerea numitului archimandrit de episcop al eparchiei Caransebeşului, şi după tóte acestea Noi cu conlucrarea preasânţitului domn episcop al eparchiei Aradului *Ioan Meţianu*, pe numitul preacuvios archimandrit *Nicolau Popea*, sub sânta liturgiă celebrată astăḑi în biserica nóstră catedrală din Sibiiu, l'am chirotonit de episcop cu jurisdicţiune canonică pentru eparchia Caransebeşului, dându-i despre acésta chirotonire Gramata Nóstră metropolitană.

Aducênd mulţămită lui Dumneḑeu pentru acest resultat îmbucurătoriu, venim prin cerculariul Nostru present a anunţá tuturor onorabilelor corporaţiuni, autorităţi şi foruri bisericesci, şi preste tot iubitului cler şi popor din eparchia Caransebeşului, îndeplinirea scaunului episcopesc al acestei eparchii prin alegerea, întărirea şi chirotonirea preacuviosului archimandrit *Nicolau Popea* de episcop al Vostru diecesan, fiind Noi convinşi, că veţi primí toţi cu bucurie şi mulţămire pre noul Vostru episcop, care în puterea darului archieresc şi conform promisiunilor sale solemne are sĕ păstoréscă eparchia de Dumneḑeu păzită a Caransebeşului după instituţiunile canonice şi statutare ale bisericii nóstre, lucrând mijlocit şi nemijlocit pentru religiositatea şi luminarea preoţimei şi a poporului din eparchia sa.

Ve anunţăm încă şi aceea: că avênd Noi în vedere normele din §. 105 al Statutului organic, am rugat pre preasânţitul domn episcop al eparchiei Aradului *Ioan Meţianu*, ca în calitate de mandatariu al Nostru sĕ binevoéscă a duce în deplinire introducerea preasânţitului domn nou episcop *Nicolau Popea* în eparchia Caransebeşului, respective în scaunul seu episcopesc, ér terminul pentru acéstra introducere l'am pus prin conţelegere reciprocă pe Dumineca a 5-a după Rosalii, adecă pe ḑiua 2/14 Iuliu a. c., dorind Noi, ca la solenitatea acésta de introducere sĕ participe clerul si poporul eparchial în numĕr cât se póte mai mare, pentru a şi manifestá în persónă iubirea şi alipirea, reverinţa şi supunerea faţă cu noul seu archipăstoriu.

În fine îndrumăm pre onorabila preoţime şi pre toţi credincioşii sântei nóstre biserici din tóte părţile eparchiei Caransebeşului, ca în sântele rugăciuni sĕ pomenéscă de acum înainte pe noul lor episcop diecesan, pe preasânţitul archiereu şi stăpên *Nicolau Popea*, şi în tóte trebile, care aparţin jurisdicţiunei episcopesci, când se cere vre-un sfat, îndreptare, judecată sau deslegare, cătră acelaşi legiuit episcop al lor sĕ se întórcă; împărtăşindu-Ve Noi pe lângă acestea şi binecuvêntarea Nóstră archieréscă.

Dat în residenţa Nóstră archiepiscopéscă metropolitană din Sibiiu, la 11/23 Iuniu, 1889.

Miron Romanul m. p.

Cuvêntarea

rostită de Preasânţia Sa Domnul episcop al eparchiei Caransebeşului NICOLAU POPEA la sânţirea Sa întru archiereu, sĕvêrşită Duminecă la 11/23 Iuniu, a. c. în biserica parochială din Sibiiu-Cetate.

In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf. Duch!

Aşa dar s'a întêmplat, evlavioşilor ascultători, tot s'a întêmplat aceea, ce dóră nimenea nu credea, că se va întêmplá vreodată! Actul cel mare şi însemnat, chirotonirea mea de episcop al eparchiei Caransebeşului, deja s'a sĕvêrşit: nu în vis sau în închipuire, ci în realitate, nu intr'ascuns la întunerec, ci la lumina ḑilei, aici în sfântă biserica acésta, înaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor, la vederea tuturor. Şi, lucru minunat! pare că a fost scris în ceriuri, ca tocmai eu sĕ fiu ales de sórte pentru Caransebeş, ca tocmai eu sĕ urmez în scaunul archieresc acelui barbat meritat, pe care eu încă din pruncie eram dedat al stimá ca pe un venerabil părinte, éră mai târḑiu în vêrstă de bărbat ca pe un vrednic coleg şi amic al meu, şi acum la bĕtrâneţe ca pe un preavenerat archiereu şi vechiu amic al meu.

Sunt lucruri, evlavioşilor ascultători, a căror urzélă şi ţesĕtură internă, al căror fir de legătură înzădar ne vom trudí sĕ le aflăm, căci nu le vom aflá nici odată. Mintea nóstră mărginită nu póte străbate în afunḑimea cea fără de fund a tainelor celor ascunse şi vecinice ale lui Dumneḑeu; noi vedem, că ele se întêmplă, dar cum şi în ce chip se produc, causele lor originale nu le vom cunósce nici odată, aceste pururea vor rĕmâné un secret pentru noi, faţă cu care minţile cele mai agere şi mai versate vor stá înmărmurite, neputênd ḑice alta despre ele, decât cee-ce a ḑis óre când un renumit bărbat: pentru că eu nu te pot cuprinde pe tine, cuprinde-me tu pe mine, o fiinţă a fiinţelor!

In tocmai mi se pare, evlavioşilor ascultători, că s'a întêmplat şi cu ridicarea mea la trépta archieréscă. Dacă gândesc la cele multe trecute şi petrecute, la greutăţile şi pedecile, ce se iviră: apoi nu se póte sĕ nu ḑic, că aici încă numai o mână tainică, în mod misterios, a întocmit lucrurile astfeliu, după-cum le vedem aḑi în fiinţă.

Da, o putere nevĕḑută, covêrşitóre, pronia dumneḑeéscă, care în mod necuprins de mintea nóstră conduce destinele popórelor şi decide sórtea omenimei, pronia dumneḑeéscă, carea şi pe poporul român, cu biserica lui impreună, la condus prin vijeliile vécurilor, l'a ocrotit şi ferit de peire, dându-i viaţă, ca sĕ fie viu; pronia dḑeéscă, care prin Moise al nostru, trimisul seu, ne-a desgropat vechia metropolie, adunênd părţile dismembrate la mama lor comună; pronia dḑeéscă, carea ne-a reinviat şi vechia episcopie de Caransebeş, aşeḑêndu o în preavutele ei hotară: numai acésta pronie ḑic, care ocârmuesce totul, şi fără de a cărei scire nici un fir nu sĕ clătină în capul omului, a putut sĕ indeplinéscă şi acest op, imposibil la părere, şi înaintea acestei pronii îmi ridic şi eu capul şi esclam cu psalmistul: Mare esti Dómne şi minunate sunt lucrurile tale, şi nici un cuvênt nu este destul spre lauda minunilor tale.

Important eveniment este acesta al sfinţirei mele de episcop, evlavioşilor ascultători, cel mai important din tóte de până acum. El îmi mişcă inima, îmi agită spiritul şi îmi electriséză întrégă fiinţa mea.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

Èră pe aceea vreme era în ostile elinesti un prietin mare al vitézului Achileu, anume Palamid, şi era Palamid fórte filosof şi dascal ca nu altul în lume, şi toţi împĕraţii şi domnii întreba de dênsul sfat, şi-l avé la cinste mare, cât nu era altul ca dênsul. Ér un domn al lui Agammenon împĕrat anume Odiseu, vĕḑênd pe împĕratul şi pe toţi domnii, că ţinea la cinste pe acel filosof, şi este prietin fórte iubit vitézului Achileu, îi purta mănie, căci-l cinstea toţi, şi nu-i puté strică nimic pentru Achileu prietenul lui, numai ce-i păştea prilejul. Ér Priam împĕrat au mai trimis la rĕsărit ér cu léfă mare, şi au adus osti câte i-au fost voia, şi au mai strîns şi din ţara lui viteji 50 de mii, tot aleşi, şi dacă s'au strîns ostile lui Priam, s'au depărtat elinii de Troada la loc limpede, şi şi-au dat scire sĕ fie gata de rĕsboiu a dóua ḑi în câmpii Troadei. Atuncea au eşit vitézul Ector feciorul lui Priam împĕrat din Troada, şi era tinĕr şi frumos ca un ânger, şi s'au înfăţoşat tot în chier, şi şi-au pus coiful în cap, şi şi-au încins armele cele de mult preţ, şi au luat 50 de mii de viteji din cetate, şi au eşit în câmpii Troadei. Eră Agammenon împĕrat elenesc au chiemat pe Achileu, şi l'au pus hatman ostilor, şi sĕ asculte toţi de dênsul, ca de un vitéz. Şi l'au trimis cu ostile asupra troadenilor, sĕ se mai lovéscă cu dênşii. Éră împĕratul cu câte-va osti sta în préşma cetăţii, că se temea sĕ nu fugă Priam cu tótă casa lui şi cu Elena. Ér Achileu dacă au luat ostile elenesti, au luat şi pe Palamid filosoful cu dênsul, că fórte-l iubia, şi nu puté fi fără de dênsul măcară un cés, şi s'au dus la ostile Troadei, şi vĕḑêndu-se ostile şi-au întocmit vitézul Achileu ostile, şi Ector ostile sale, şi au început a se bate, şi peria câte un troadén, şi câte un elin, şi au început a se îngloti, şi a se tăia în sabii, şi nu putea înfrânge nici unii nici alţii. Ér Achileu vitézul umbla prin osti, şi-şi îndemna vitejii sei, aşişderea şi vitézul Ector încă umbla în fruntea ostilor sale, şi lumina ca un luceafăr, şi-şi învĕţa ostile, şi au dat resboiu, şi nu au putut elinii sĕ mai misce din loc pe troadeni, şi s'au bătut 3 ḑile, şi nu au biruit nici unii nici alţii, şi sta ostile pe loc, cât se vedea. Er Odiseu domnul lui Agammenon împĕrat atunci şi-au găsit vreme, şi au părât pe Palamid filosoful, şi pe vitézul Achileu ḑicênd: că nu este într'alt chip, ce Achileu au luat cu sine pe Palamid filosoful, şi altă taină au sĕ facă tocmélă cu ostile sĕ ridice pe Achileu împĕrat şi vor vedé, dacă se vor întórce că va fi aşa. Eră împĕratul Agammenon au creḑut cuvêntul lui Odiseu, şi au trimis de grab la Achileu sĕ vină cu tóte ostile. Ér vitézul Achileu dacă au vĕḑut porunca împĕratului, s'au întors cu ostile despre Troada, şi vitézul Ector încă au întrat în cetatea Troadei cu óstea lui. Er dacă au venit Achileu cu Palamid, împĕratul au chiemat pe Palamid filosoful la sine în taină, sĕ-l întrebe de un sfat, cum au fost voia împĕratului, şi sĕ nu scie Achileu, şi îndată cum s'au despărţit de Achileu, pismaşii i-au şi mâncat capul, că îndată cum au mers la împĕratul Agamemnon, cum i-au şi aruncat vina, că este amestecătoriu de împĕraţi, şi va sĕ viclenéscă pe elini sĕ-i dea în mâna troadenilor, şi îndată au poruncit împĕratul sĕ-l ucigă cu petrii ca pe un viclén ostilor şi împĕratului, şi l'au scos la pierḑare după porunca împĕratului. Ér Palamid filosoful au ḑis numai atâta: O ticălósă direptate cum ai perit de pe lume, şi mi s'au gătit mie mórte pentru tine. Şi acolo pe loc au ucis cu petrii pe Palamid filosoful, şi au făcut fórte pagubă mare între ostile elenisti pentru Palamid filosoful. Ér Marele şi vitézul Achileu dacă au înţeles, că au omorît împĕratul pe Palamid filosoful, prietenul seu cel credincios, s'au mâchnit şi au plâns cu amar, şi s'au mâniat pe tóte ostile elenisti, ce jelia pe filosoful Palamid, prietenul seu cel iubit.

(Va urma.)

Şi nu e mirare, căci aḑi o nouă eră se deschide pentru mine, plină de nedumeririle tainicului viitoriu; astaḑi noue şi grele sarcini, o mare responsabilitate mi se pun pe umeri, şi cine scie fi voiu în stare sĕ le suport, nu mi se vor încovoiá puterile-mi debile sub povara lor apĕsătóre? Astăḑi mii de datorinţe şi speranţe se légă de persóna mea, şi Dumneḑeu scie, puté-le-voi împliní pe tóte, aşa cum ar dorí biserica, cum ar dorí eparchia şi cum aş dorí chiar şi eu insumi?!

Aşa e, evlavioşilor ascultători, înaltă cu adevĕrat şi alésă este archieria, dar tot atât de grea şi anevoiósă este chemarea ei totodată. Ca un lanţ neintrerupt 'l urmăresc pe episcop greutăţile de tot feliul pe tóte cărările activităţii sale.

Actele sĕvêrşite mai inainte aici, lucrările sfinţite şi semnele simbolice, au nu ne indică acésta?

Pe basa acestora eu nu-mi pot în esenţă închipuí episcopia altfeliu, decât ca o legătură spirituală a episcopului cu biserica lui Christos, ca o închegare a lui cu eparchia sa, ca o unificare a lui cu clerul şi poporul eparchiei sale; prin urmare: ca un adevĕrat tată spiritual al tuturor eparchioţilor.

Precum tatăl bun de familie îngrijesce ca de ochi de familia sa ingustă; precum păstoriul vrednic 'şi pune sufletul pentru turma sa necuvêntătóre: aşa episcopul are sĕ îngrijéscă şi sĕ fie gata a şi pune şi sufletul pentru binele şi fericirea vremelnică şi vecinică a familiei sale celei numeróse din eparchie.

Bine am cunoscut eu tóte greutăţile, cu care are sĕ lupte episcopul, căci în vreo 30 de ani, decând am norocire a me aflá aici la centru. în nemijlocită apropiere a archiereilor, cari se succedară, şi timp şi ocasiune am avut destulă, ca sĕ le cunosc, bine o sciu mai încolo şi aceea, că nici la Caransebeş nu me vor fi asteptând nescar căli presărate cu flori de trandafir, ci griji şi osteneli: şi dacă totuşi m'am hotărit sĕ primesc alegerea de episcop acolo, o am făcut acésta pentru-că trebuia sĕ ascult de biserică, sĕ mi plec capul unui vot aprópe unanim de încredere, mai ales că şi până acum partea cea mai mare a vieţii mele în osteneli şi nĕcasuri o am petrecut.

Astfeliu fiind nu-'mi remâne decât, ca sĕ cad inaintea Domnului puterilor, şi mulţămindu i pentru tóte facerile de bine de până acum, sĕ l rog în umilinţă, ca sĕ-mi uşureze calea, pe care o am apucat, sĕ mi îndrepteze paşii pe tóte lucrurile cele bune, şi sĕ-mi întăréscă puterile, ca sĕ-mi pot purtá sarcina archipăstoriei mele, spre lauda şi mărirea lui, spre binele prosperarea şi înflorirea tinerei nóstre eparchii a Caransebeşului?

In urma acestora cu supunere omagială 'mi îndreptez ochii inimei mele mai întâiu către Maiestatea Sa preaînălţatul nostru împĕrat şi rege apostolic, Francisc Iosif I, aducêndu i cele mai devotate mulţămiri, pentru-că s'a îndurat pregraţios a întărí alegerea mea de episcop al Caransebeşului. Şi fiind-că Maiestatea Sa nu numai acésta unică, ci nenumĕrate alte faceri de bine s'a îndurat a arĕtá către biserica nóstră la deosebite ocasiuni, cred, că mulţămirea cea mai curată şi mai corĕspunḑĕtóre este tradiţionala nóstră credinţă şi alipire către preaînaltul tron şi augusta casă domnitóre: acésta credinţă şi alipire neclătită nu voiu lipsí a o pastrá şi eu în inima mea în tóte ḑilele vieţii mele.

Imi esprim mai încolo mulţămirile mele respectuóse înaltului regim regesc unguresc, pentru-că a binevoit a considerá votul sinodului electoral al eparchiei Caransebeşului şi a face propunere la Maiestatea Sa pentru întărirea mea de episcop. Cunosc eu necesitatea bunelor relaţiuni şi spriginiri reciproce între stat şi biserică şi nu voiu încetá nici odată a me nisuí pentru susţinerea lor în interesul bine înţeles al ambelor părţi.

Cu dragoste frăţéscă me simt obligat a aduce mulţămirile cele mai căldurόse presânţitului nostru sinod episcopesc, pentru că a aflat cu cale a-şi dá consimţĕmêntul seu la votul sinodului electoral.

Dar mai întâiu me simt obligat a mulţămí Escelenţiei Tale, Inaltpreasânţite părinte archiepiscópe şi metropolit, nu numai pentru consimţĕmêntul canonic, dar preste tot pentru întréga lucrare şi stăruinţa energică, cu care ai binevoit a Te distinge dela începutul vacanţei până în momentul present în afacerea acésta de mare însemnătate. Eu cred, că Escelenţia Ta nu atât pentru persóna mea, cât mai vêrtos pentru binele bisericei şi al ordinei bune, Te-ai vĕḑut îndemnat la stăruinţa acésta. Cu atât mai mare meritul, cu atât mai sinceră a mea recunoscinţă.

Primesce Preasfinţite părinte episcópe şi frăţia Ta adevĕrata mea mulţămire pentru binevoitórea conlucrare la actul sinodului episcopesc şi al hirotonirei mele. Te rog frăţesce sĕ fii încredinţat că în persóna Mea vei aflá totdeuna un bun conlucrătoriu şi spriginitoriu al causelor nóstre comune.

Şi ce sĕ ḑic acum, cu ce feliu de cuvinte sĕ me adresez eu acum către preavenerabilul sinod electoral al eparchiei Caransebeşului, cum sĕ sciu eu mulţămí acestei corporaţiuni înalte pentru votul seu aprópe unanim, pentru încrederea sa rară, cu care a binevoit a me onorá? Ii aduc deocamdată numai simplu din depărtare mulţămirile mele cele mai sincere şi las timpului ca el sĕ pună órecând mărturie faptică, de am meritat ori nu încrederea lui. Una însĕ o pot ḑice încă de pe acum: că încrederea cu incredere se rĕsplătesce, şi că din întâlnirea amêndurora acestor increderi numai bine póte sĕ rĕsară pentru tinera şi de Dumneḑeu scutita diecesă a Caransebeşului.

Cu asemenea căldură ve mulţămesc şi vóue fraţilor şi împreună lucrători la sfântul altariu şi preste tot în via Domnului. Cu voi împreună am purtat zăduful ḑilelor, cu unii dela început, cu alţii de mai încóce, după întĕmplare. Eu me despart cu trupul pentru că aşa a binevoit Domnul, dară cu sufletul pururea voiu fi cu voi. Păstraţi-me în inimile vóstre, căci eu nu ve voiu uitá nici odată.

Salutările mele curate şi d-vóstre, evlavioşilor ascultători, tuturor domnilor şi fraţilor, cu cari împreună ne adunam la acésta sfântă biserică, adeseori aveam conveniri frăţesci, ne sfătuiam în lipsele şi trebuinţele nóstre, totdeuna fiind bine primit şi vĕḑut. Lungéscă ve Dumneḑeu ḑilele vieţii şi dăruéscă-ve sporiu şi bucurie în intreprinderile d-vóstre.

In sfêrşit éră înaintea ta Dómne cad şi me rog: revarsă preste mine milele tale cele bogate: întăresce me, ca sĕ-mi pot duce în îndeplinire lucrul cel greu al archipăstoriei mele. Fii milostiv mie Dómne, spriginesce-me în vremea nĕcasului, acum şi pururea şi invecii vecilor. Amin!

Sibiiu, 14 Iuniu.

(*I*) Naţiunea francesă sĕrbătoresce în mod demn de ea şi de gloriosul ei trecut centenariul revoluţiunei dela 1789.

Ideile cele mai sublime de drept dela ea au emanat, principiile cele mai umane de ea au primit impuls şi viaţă, cătuşile feudalismului ea le a luat de pe mânile şi piciórele celor ce gemeau — şi ómenii de bine ei îi atribue avêntul spre cultură modernă.

Dar atâta e totul.

Părăsită de cei de un sânge cu ea, umilită ca nici odată, sdrobită până în inimă de duşmanii ei de mórte, nu s'a aflat un singur popor, un singur stat sĕ îi sară în ajutoriu, ci cu o făţărnicie proprie ingâmfaţilor a fost lăsată pradă rĕsbunărei celei mai crudele, ce se póte închipuí.

Despoiarea de miliardele, ce a plătit cuceritoriului nu o a durut, cum o dóre dărăburirea teritoriului ei şi adnecsarea celor doue provincii şi, deşí parola de revanşe este dată de 18 ani, ea se scie stăpâní, 'şi scie întrâná pasiunile şi dovedesce prin muncă onestă, prin labóre continuă, că e deamnă sĕ ocupe incă şi aḑi locul prim între popórele din lume.

Dovada cea mai vie de misiunea culturală, ce o are Francia în concertul naţiunilor culturale, este esposiţia de acum, mândria francesilor de aḑi, care le asigură din nou simpatiile Europei, nu celei oficiale, căci Europa oficială nu póte sĕ simpatiseze cu republica, despotismul nu póte stá alăturea cu libertatea.

Românii ori cât de departe stau de Francia, ei nu uită şi nu pot uitá, că sunt fraţi de un sânge, inima lor bate cu căldură pentru intreprinderile culturale ale fraţilor lor dela Seine şi despărţĕmêntul român dela esposiţiunea francesă face onóre principelui Bibescu, care a sciut apreţiá însemnătatea esposiţiunei şi a sciut apropia inimile române de cele francese şi prin acésta intreprindere.

Ungaria nóstră, aceea Ungarie ai cărei fii au fost îmbrăţoşaţi cu multă căldură de către francesi, nu este representată cu cuvenită demnitate şi noi ca fii ai Ungariei, românii din Ardeal şi din Ungaria numai ca prin telescop putem vedé ce se petrece acum în Paris, care cu minunile lui, cu frumseţea lui şi cu turnul Eiffel dă lumei sĕ înţelégă, că Francia este şi va fi, şi ceea ce nu póte cucerí prin arme şi prin politică, cuceresce pe terenul cultural, pe terenul industrial şi economic — terenuri aceste, cari se impun, terenuri cari au trainicie şi putere — terenuri, pe cari numai Franciei este dat a le stăpâní cu atâta dragoste şi cu atâta forţă.

Vor avé şi francesii pĕcatele lor ca fii ai gintei celei mari latine, au şi ei temperamentul propriu acestei ginte, sunt înflăcăraţi, se aprind iute, se entusiasméză curĕnd — sunt dela fire sanguinici, póte câte odată nesocotiţi în faptele lor — dar, pălăria jos înaintea unui popor ce înainte cu 18 ani era sdrobit şi umilit şi în restimp atât de scurt a sciut dá dovadă lumei, ce e în stare sĕ producă, ce e în stare sĕ facă braţele lui, spiritul lui cel ager, mintea lui cea neintrecută păn acum de alţii.

Şi dacă Francia aḑi e isolată în politică, dacă ea nu trage în cumpena areopagului european şi dacă rolul ei i este smuls şi dat în mânile teutonilor, francesii 'şi sciu câstigá pe altă cale rolul lor şi sciu asigurá întâetatea în lume prin intreprinderi, cum e esposiţiunea din est an şi prin sĕrbătorirea revoluţiunei ca un act, care este actul apostolilor păcei, actul ce inalţă mândria unui ném mai pe sus decât ori ce altă cucerire, împreunată cu vărsări de sânge nevinovate, udată cu lăcrimi de orfani şi de vulneraţi — blăstemată cu gura de vĕduve, ajunse la desperare.

Atari idei pot fi concepute, se pot nasce şi luá forme concrete numai în capul francesilor — în capul naţiunei celei mai democratice din lume, în capul naţiunei celei mai libere şi mai insufleţite de libertate, — şi noi numai închiná ne putem înaintea unui popor cu atâtea insuşiri nobile.

Până acum nu ne-am ocupat cu esposiţiunea francesă, căci ḑiaristica din patrie voia sĕ scie, că esposiţiunea va fi conturbată prin agenţi provocători, boulangismul se va ridicá ca o furtună grósnică şi o va topí ca céra de faţa focului, dar aḑi când vedem, că lumea alérgă spre Paris — esposiţia se presentă ca o mirésă din cele mai alese, era datoria nóstră de publicisti, ca sĕ ne ocupăm de acéstă lucrare culturală la acest loc.

Nu am făcut nici odată nici un secret din simpatiile, ce avem pentru poporul frances — şi încă nu ne am perdut speranţa de a vedé pe Francia, ér acolo, unde-i compete, nu în alianţă cu muscalii, căci acésta e imposibil, imposibil a se aliá cnuta cu umanismul, ci în alianţă cu noi, cu tóte popórele monarchiei austro ungare, în ḑiua în care se va scí pune vĕl preste trecutul de o sută de ani, pentru care Francia de aḑi şi fii ei de aḑi nu ar mai trebuí făcuţi responsabili. Pentru păcatele moşilor sĕ nu se pedepséscă nepoţii, — o ḑicem noi ca ómeni ai bisericei, şi biserica are dreptate.

Revista politică.

Delegaţiunile întrunite în Viena au fost primite in 23 l. c. de către Mai. Sa monarchul, şi anume delegaţiunea ungară s'a presentat sub conducerea cont. Zichy, ér cea austriacă sub a prinţului Windischgrätz.

La vorbirea conducĕtorilor, cari au esprimat simţemintele omagiale şi au accentuat înclinarea de jertfe a popórĕlor pentru binele monarchiei şi acoperirea lipselor ei, monarchul a rĕspuns următórele:

Cu mare bucurie primesc manifestaţiunile de iubire şi fidelitate, ce mi păstréză tóte popórele, şi prin care se consolidéză şi întăresce patria.

Nu s'a făcut nici o schimbare nici în raporturile nóstre cu puterile strĕine, nici în direcţiunea generală a politicei nóstre esterne.

In deplină concordie şi bună înţelegere cu puterile aliate, guvernul Meu stăruesce pentru desvoltarea pacinică a situaţiunei europene, *care continuă a fi nesigură.*

Guvernul Meu nutresce speranţa firmă, că binefacerile păcei vor puté fi şi mai departe conservate, în butul sporirei forţelor armate, ce se continuă în tóte statele şi cari şi noue încă ne impune a ne mărí şi perfecţioná puterile militare.

Hotărîrea regretabilă a regelui Milan, prin care a abḑis dela tron, a încreḑut pe timpul cât va durá minoritatea regelui Alesandru, puterea în mânele unei regenţe, carea mi-a dat în mod formal asigurarea, *că va continuá raporturile amicabile de până acum faţă cu monarchia Austro-ungară.*

Plin de bunăvoinţă către regatul vecin sêrbesc doresc şi din parte-mi ca patriotismul şi înţelepciunea sêrbilor sĕ feréscă Sêrbia de pericole seriόse.

In Bulgaria domnesce linişte şi ordine şi e îmbucurătoriu a constatá progresele continue, ce le face acéstă terişóră cu tótă situaţiunea ei critică.

Apreţiind pe deplin raporturile financiare, guvernul meu se va strădui a reduce chieltuelile totale pentru armata, la ceea ce este mai necesariu. In urma reclamelor estraordinare nu se póte evitá însĕ mai vêrtos continuarea acelor mĕsuri militare de precauţiune, pentru-cari în anul trecut s'a votat credite estraordinare, apoi astfeliu de mesuri neamânavere, *cari sunt neapărate de lipsă pentru întărirea şi mărimea capacităţii de luptă a armatei.* —

Judecând după timpul şi împregiurările, sub cari s'au deschis delegaţiunie, n'ar trebuí sĕ avem mari îngrigiri de nelinişte şi conflicte. Pacea pare asigurată şi desvoltarea lucrurilor pe calea normală.

Presa însĕ, care comentéză cu mare scrupulositate acéstă vorbire a monarchului nostru prevestesce apropierea unui mare şi înfricoşat rĕsboiu, la care monarchia nóstră va avé partea sa, căci ea e angajată sĕ l pórte în prima linie.

Foile francese consideră vorbirea mai mult ca un eflucs al foilor austro ungare. In tot casul însĕ ea e nefavorabilă, şi ar fi un pas greşit, când guvernul austro-ungar s'ar lăsá sĕ fie influinţat de strigătul presei şi de miscările, ce se observă în acéstă direcţiune.

Foile engleze vĕd prin mesagiu o situaţiune de tot critică. Austro-Ungaria se gândesce sĕ nimicéscă influinţa ruséscă din Orient. Acésta însĕ a prins rădăcini prea afunde decât ca sĕ pótă fi stirpită dintr'odată, de aceea ar fi tare bine ca monarchia nóstră sĕ cugete mai întâiu, dacă póte sĕ o nimicéscă făr a provocá un rĕsboiu. Când Rusia, care mereu se pregătesce va fi gata de atac şi 'şi va deschide focul din tóte părţile, atunci va fi prea târḑiu atât ce a se gândí, cât şi de a regretá, căci nu s'a gândit la rĕsboiu.

Agenţia română anunţă din Bucuresci următórele: Unele ḑiare vorbiau despre o răcélă momentană dintre Francia şi România, între altele aduceau de motiv vorbirea ministrului Tirard la esposiţie, în urma căreia convenţiunea în privinţa marcelor de fabrică a fost luată dela ordinea ḑilei în camerile române. Aceste sciri, cari au făcut mari nedumeriri sunt însĕ cu totul desminţite prin primirea acelei convenţiuni şi totdeodată prin prelungirea convenţiunei vamale cu Francia, prin care productele române şi francese sunt tacsate reciproc la graniţe după tarife mici. De altcum acésta insinuaţiune a foilor, cari caută invrăşbire între aceste doue naţiuni surori a fost declarată categoric de invenţiósă prin ministrul afacerilor esterne, când a fost interpelat în cameră, şi astfeliu numai remâne nici o îndoélă, că bunele relaţiuni, ce s'au observat între Francia şi România, mai ales în timpul din urmă, se vor continuá tot pe aceleaşi raporturi amicale.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţămêntului educativ.

La acest loc însĕ trebue observat, că ideile aperceptive numai cu timpul ajung la o putere de sine stătătóre ca sĕ pótă asimilá pe cele ce urméză lor. Anume numai după-ce prin esperiinţele, ce le face omul în viaţă şi cu deosebire prin studiile, cu cari se ocupă, i s'au fortificat ideile aperceptive, încât au devenit persistente şi domnitóre în consciinţă. De aci vine că fiecare om cuprinde, pricepe, înţelege mai uşor şi mai bine ce aparţine specialităţii, din care posede mai multe şi mai clare idei şi noţiuni.

Natural, că aşa trebue sĕ fie după cele mai sus amintite. Prin urmare ideile vechi, cari stau în óre-care raport cu cele nóue, apar ca tot atâtea puteri, ce stau gata, ba înclină chiar spre întimpinarea celor nóue şi promovéză formaţiunea lor, asigurându-le locul corĕspunḑĕtor între ele. Şi cu cât sunt aceste idei mai clare şi mai precise, cu atât eserciază o putere mai mare de asimilare asupra ideilor ce au sĕ fie apercepute. Acésta împregiurare jócă un rol fórte însemnat la procurarea cunoscinţelor temeinice. In lipsa de idei aperceptive clare şi bine formate, resultatul procesului *apercepţiunei* n'ar fi decât o cuprindere superficială.

Dar cu cât ideile clare şi precise promovéză susceperea temeinică a celor nóue, cu atât acelea prolungesc şi întârḑie mersul procesului *apercepţiunei.**) Din acésta se esplică faptul, pentru-ce omul adênc cugetătoriu chibzuesce mult; se gândesce mult până când se pronunţă asupra vreunui lucru. El, dispunênd de o bogată comóră de cunoscinţe, dispune totodată de o mulţime de idei aperceptive, astfeliu procesul de apercepere e cu mult mai bogat, cu mult mai complicat şi se recere un timp mai îndnlungat până-ce se stabilesce un echilibru între ideile vechi şi nóue. Din contră omul superficial îndată este gata cu judecata sa în ori-ce afacere, fiind-că amintitul proces nu este atât de complicat. E evident din aceste, că procesul *apercepţiunei* în aevea numai atunci póte avé loc, când consciinţa nóstră dispune deja de idei şi noţiuni aperceptive. Acestea sunt *conditio sine qua non*, pentru mersul regulat al acestui proces. Dacă prin urmare elevul dispune deja de idei aperecptive, procesul *apercepţiunei* — care în realitate nu e altceva decât priceperea lucrurilor — va decurge cu multă uşurinţă şi temeinicie, devenind plăcut şi mulţămitoriu pentru elev. Din contră, în lipsa ideilor aperceptive, cuprinderea lucrurilor nóue va fi preste mĕsură grea, dacă nu cu totul imposibilă.

Acest intim raport, în care întră ideile în urma procesului *apercepţiunei*, *pedagogia* sciientifică îl numesce *asimilaţiune* şi îl socotesce între cele mai ponderóse momente ale sale. Căci netăgăduit el jócă cea mai însemnată rolă în mersul gândirei nóstre, ba se póte ḑice că pe acesta se baséză întreg mersul sciinţei.**) Cea din urmă fasă a asimilaţiunei de care vorbim este *complicaţiunea*, când adecă ideile se pun în legătură unele cu altele în şiruri coordinate sau subordinate după împregiurări. Deosebirea între *asimilaţiune* şi *complicaţiune* e, că la *asimilaţiune* se contopesc elementele emogene ale ideilor, pe când la *complicaţiune* se pun numai în legătură strênsă ideile intre sine într'un mod mai mult mechanic. Natural, că acestea forméză o unitate, *o complicaţiune* întreţesută, o serie neîntreruptă, o înlănţuire bine închegată de idei, din care un singur membru e în stare a reproduce şi pe celelalte.

Intrégă arta educaţiunei constă într'acea de a uşurá după putinţă decurgerea acestor procese în consciinţa elevului. Pentru-că întru cât influinţéză acésta asupra deşteptării şi desvoltării *interesului pedagogic* se va vedé din cele următóre. E aprópe de necreḑut şi neesplicabil cum unii învĕţători nu ţin samă câtuşi de puţin de împregiurarea, că la predarea unor lucruri nóue, în consciinţa elevului nu se află nici un fel de idei aperceptive, cari se cuprindă pe cele nóue în societatea lor şi astfeliu sĕ înlesnéscă priceperea. Prin acésta purcedere netăgăduit se împedecă, se îngreuéză preste mĕsură învĕţămêntul, ér de interes nici vorbă nu póte fi.

Cea-ce numim noi desvoltare sau cultură intelectuala, în realitate nu e altceva decât formaţiunile ce se produc în consciinţa nóstră prin amintitele procese; adecă ideile singuratice, cari coestituesc conţinutul consciinţei nóstre, se aduc între sine în raport, în legătură intimă punêndu-se fie-care la locul seu şi ţinêndu-se sémă şi de relaţiunea lor faţă cu întregul*).

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Instalare.) Precum se vede din cercularul metropolitan, pe care îl publicăm în fruntea acestui numĕr al fóiei nóstre, introducerea Preasânţiei Sale noului episcop al Caransebeşului *Nicolau Popea* în scaunul seu episcopesc se va întêmplá în Dumineca din 2/14 Iuliu a. c.

* (Avis) La aduuarea generală a despărţĕmêntului III, care se va ţiné Duminecă în comuna *Vale* va luá parte şi corul din seminariu sub conducerea domnului G. Dima.

* Programa esamenelor publice la institutul „Andreian“ pedagogico-teologic greco-resăritén în Sibiiu cu finitul anului 1888/9.

Inainte de améḑi începutul la 8 óre. După améḑi începutul la 3 óre.

Luni, 19 Iuniu. Inainte de améḑi: Enciclopedia cl. I, prof. Dr. I. Crişian. Isagogia cl. I, profesor I. Ghibu. Limba română ped a. II şi III, prof. Dr. D. P. Barcianu. După améḑi: Morala cl. a. II, prof. I. Hannia. Istoria patriei ped. a. III, prof. I. Ghibu. Geografia ped a. III, profesor Dr. D. P. Barcianu.

Marţi, 20 Iuniu. Inainte de améḑi: Dreptul canonic cl. a. III, prof. I Popescu. Limba maghiară ped. a. I, II şi III, prof. Dr. I. Crişian. După a.: Istoria bisericéscă cl. a. I şi II, prof. Dr. I. Crişian. Istoria universală ped. a. I, II, prof. I. Ghibu.

Mercuri 21 Iuniu. In. de a.: Pastorala şi Liturgica cl. a. III, prof. I. Hannia. Pomăritul cl. a. II, şi ped. a. II, prof. D. Comşa. După améḑi: Logica şi Psihologia, cl. a. I, ped. a. III prof I. Popescu. Istoria naturală ped. a. I şi II, prof Dr. D. P. Barcianu.

Joi, 22 Iuniu. Inainte de améḑi: Dogmatica şi Polemica cl. anul II, profesor I. Popescu. Catechetica cl. a. III, prof. I. Hannia. Legumăritul cl. şi p. a. I, prof. D. Comşa. După améḑi: Plantologia cl. şi ped. a. III, prof. D. Comşa. Istoria bisericéscă ped. I. prof. Dr. I. Crişian. Limba română ped. a. I, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Vineri, 23 Iuniu Inainte de améḑi: Pedagogia generală cl. şi ped. a. III, prof. I. Popescu. Geografia ped. a. I şi II prof. Dr. D. P. Barcianu. D. a.: Esegesa şi Ermeneutica cl. a. I., prof. I. Ghibu. Omiletica cl. a. III, prof. I. Ghibu. Comptabilitatea cl. şi ped. a. III, prof. D. Comşa.

Luni, 26 Iuniu. Inainte de améḑi: Literatura română cl. a. II, prof. Dr. D. P. Barcianu. Religiunea ped. a. II şi III, prof. I. Ghibu. După am.: Didactica şi Metodica cl. a. II şi ped. a. II, prof. Dr. I. Crişian. Computul ped. a. I şi II prof. D Comşa.

Marţi, 27 Iuniu. In. de améḑi: Cantul bisericesc şi tipicul toţi elevii prof. D. Cunţan. După améḑi: Musica vocală şi instrumentală toţi elevii, prof. G. Dima.

Mercuri, 28 Iuniu. Fisica ped. a. III, prof. D. Comşa şi Gimnastica ped a. I II şi III, prof. Dr. I. Crişian.

Conferinţa profesorală.

Joi, 29 Iuniu. După serviciul divin în biserică încheierea solemnă a anului scolastic în sala seminarială şi publicarea clasificaţiunilor.

Vineri, 30 Iuniu. Estradarea absolutoriilor.

Sibiiu, din conferinţa profesorală, ţinută la 10 Maiu 1889.

I. Hannia,
director.

* Ordinea esamenelor la scólele medii gr. or. rom. din Braşov la finea anului scol. 1888/9.:

Esamenele de maturitate:

In 16 Iuniu v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. III com.

In 22 şi 23 Iuniu v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. VIII gimnasială.

La esamenele de maturitate nu pot luá parte scolarii; pentru alt public ele sunt deschise.

Esamenele publice:

Sâmbătă în 24 Iuniu v. Inainte de améḑi: Dela $10-11\frac{1}{2}$ esamenul cl. V de fete, dela $11\frac{1}{2}-1$ esamenul din cântări cu tóte clasele medii; după am. dela $4-5\frac{1}{2}$ esamenul de gimnastică.

Luni în 26 Iuniu. Inainte de améḑi: Dela $8-8\frac{1}{2}$ Religiunea cu cl. VII gimnasială, dela $8\frac{1}{2}-9$ Latina cu cl. VII gimn., dela 9—10 Matematica cu cl. VI gimn., dela 10—11 Elina cu cl. V gimn., dela $11-11\frac{1}{2}$ Istoria cu cl. IV gimn., dela $11\frac{1}{2}-12$ Mineralogia cu cl. IV gimn., dela $12-12\frac{1}{4}$ Declamaţiune din româna; După améḑi: dela $3-3\frac{1}{2}$ Geografia cu cl. III gimn, dela $3\frac{1}{2}-4$ Maghiara cu cl. III gimn, dela $4-4\frac{1}{2}$ Germana cu cl. II gimn. dela $4\frac{1}{2}-5$ Româna cu cl. II gimn., dela 5—6 Latina cu cl. I gimn.

Marţi în 27 Iuniu. Inainte de améḑi: Dela $8-8\frac{1}{2}$ Religiunea cu cl. I comercială, dela $8\frac{1}{2}-9$ Istoria cu cl. I com., dela 9—10 Comptabilitatea cu cl. II com., dela $10-10\frac{1}{2}$ Dreptul cambial cu cl. II com., dela $10\frac{1}{2}-11\frac{1}{2}$ Chemia cu cl. IV reală. După améḑi: Dela $3-3\frac{1}{2}$ Fisica cu cl. III reală, dela $3\frac{1}{2}-4$ Francesa cu cl. III reală, dela 4—5 Aritmetica cu cl. II reală, dela 5—6 Maghiara cu cl. I reală.

Joi în 29 Iuniu v. după serviciul divin se va încheiá anul scolariu 1888/9 cu cetirea clasificaţiunilor şi distribuirea premiilor în sala cea mare a institutului.

La esamenele acestea precum şi la festivitatea de incheere a anului scol se invită cu tótă onórea părinţii scolarilor, amicii şi binevoitorii scólelor nóstre.

Anul scol. viitoriu se începe cu 1/13 Septembre, 1889.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru un post de magistru postal în Puszta-Kalan (comtt. Hunedóra) care e împreunat cu o léfă peste tot de 252 fl. precum şi remuneraţiune pentru întreţinerea unei cariolete, ce va circulá de doue ori pe ḑi. Concurenţi au a-şi asterne suplicele în decurs de trei septemâni, depunênd şi o cauţiune de 100 fl.

Tot numita direcţiune face cunoscut, că pe timpul sesonului de băi dela Homrod, a deschis oficiu postal în Capolnaşul românesc, care va stá în legĕtură cu Csik Szereda şi Székely-Udvarhely.

* (Banchet în Braşov). Precum se scrie ḑiariului local „Siebenb. Deutsches Tageblatt“ corpurile didactice dela scólele medii din Braşov au dat un banchet în onórea preşedintelui academiei de sciinţe, bar. Roland Eőtvős. Discursurile au fost purtate cu mare însufleţire în limba română, germană şi maghiară.

* (Filoxeră.) Viile nóstre încă sunt bântuite de un vrăşmaş de mórte. Filoxera, de care până acum am fost scutiţi s'a încuibat în ele şi mai ales pe Têrneve causéză pagube enorme. Ministrul de agricultură a esmis o circulară către tóte direcţiunile municipale, ca sĕ esaminese cu scrupulositate tóte viile şi sĕ i facă raport până la finea lui August, unde au dat de filoxeră şi unde ea încă nu s'a arĕtat.

* (Convenţia de comerciu între România şi Francia). Arangiamentul comercial provisoriu dintre Francia şi România s'a prelungit până la 19/31 Decembre 1889. Acest arangiament garantéză celor doue părţi reciprocitatea beneficiului tacselor celor mai reduse, care sunt, sau vor fi inscrise în tariful lor convenţional.

MONITOR.

23

Calendariul sĕptemânii

18 — 24 Iuniu.

18 Duminecă: Leontin, Ipatiu, Teodul, Eteriu, Erasm, Michail. *19 Luni:* Iuda, Zosim, Zenon, Asengrit, Paişiu. *20 Marţi:* Metodiu, Calist. *21 Mercuri:* Iulian, Afrodisiu, Terentiu, Antoniu, Anastasiu, Celsiu, Vaselisa, Niceta. *22 Joi:* Eusebiu, Zenon, Zena, Pombian, Galation, Iuliana, Saturnin. *23 Vineri:* Agripina, Aristocleu, Dimitrian, Atanasiu, Eustoviu, Gaia, Lolia, Prob, Urban. *24 Sâmbătă:* (†) Ioan premergĕtoriul (nascerea) Zachariă, Elisabeta. Panagiot.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 18 Iuniu, a III-a după Rusalii. Octoich ton 2 şi Mineiu. La Utreniă Evangelia Invierii 3.

Sâmbătă din 24 Iuniu, Nascerea Sântului Ioan premergĕtoriul. Serbătóre legată. Cântările din Mineiu. La utreniă Polieleul. Catavasia şi alte ca de rênd.

Loterie.

Mercuri în 26 Iuniu 1889.

Brünn:	30	70	51	90	77

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Iuniu 1889

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94 75	94.85
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.46	9.46
100 marce nemţesci	58.25	58.30
London pe (poliţă de trei luni)	119.35	119.40

---

*) I. Popescu „Psichologia empirică“ ediţ. II. p. 162.

**) Dr. Pauer I. „Logica“ Prelegeri de Universitate, 1888.

*) Dr. G. A. Linder „Encyl, Handbuch der Erziehungskunde“ 1884 pagina 40.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractézā cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătěnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebue localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a-i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați. 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 16—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 66 Sibiiu, Sâmbătă 17/29 Iuniu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4180 Pres.

Fac cunoscut tuturor cărora se cuvine: că în urma promovării archimandritului şi până acum vicariului meu archiepiscopesc **Nicolau Popea** la demnitatea de episcop al eparchiei Caransebeşului, avênd în vedere dispoşiţiunile Statutului organic § 118 — am denumit şi instituit de vicariu al meu archiepiscopesc pentru archidiecesa Transilvaniei pre archimandritul şi asesor consistorial Dr. **Ilarion Puşcariu,** între marginile aceloraşi dispoşiţiuni ale Statutului organic.

Sibiiu, 12/24 Iuniu, 1889.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, 16 Iuniu.

Mişcările lucrătorilor din Cladno şi Steyr sunt simptóme, cu cari vor trebuí sě-şi facă sémă cei ce conduc destinele popórelor.

Cestiunea lucrătorilor este pusă la ordinea ḑilei şi sângele vĕrsat de gendarmii dela Cladno probabil, că nu va remâné nerĕsbunat.

In unul din numerii trecuţi ai ḑiariului nostru am descris tot la acest loc miseriile lucrătorilor din fabrici şi referinţele cele nedrepte ce stau intre capital şi muncă şi am indigitat şi periculele, ce se pot nasce din aceste referinţe.

Nu a trecut multă vreme, nici luni, decând dasem espresiune temerei nóstre, că mişcările socialiste nu sunt isolate — ci ele se ivesc când în o parte a Europei, când in alta — dar nu puteam presupune, că în monarchia nóstră, în Boemia, şi cu deosebire în Steyr, unde lucrătorii au de lucru cu puscile Manlicher şi sunt bine plătiţi — póte mai bine ca nici odată — sě-şi ridice fruntea şi sě céră sě li se resplătéscă munca după merit şi dreptate.

Dar se vede, că fie-care secul şi are ideile sale şi cestiunile sale.

Vécul al XVI lea aduce Europei reformaţiunea şi sgudue impěrăţii puternice din temelii, pentru-că sub masca religiunei s'au comis de către biserica catolică cele mai grosolane abusuri.

Vécul al XVIII lea voesce sě rumpă cu tradiţiunile feudalismului, şi sě dărime zidurile ce despart pe om de om şi acésta nu se puté decât prin vĕrsare de sânge, prin revoluţiune.

Seculul al XIX lea a continuat pe calea inaintemergătoriul lui, libertatea a fost pusă pe stindard cu egalitatea cetăţenilor şi a trebuit sě curgă şiróie de sânge nevinovat pentru ca sě cadă cătuşele de pe braţele ómenilor, cari nu au avut fericirea a se nasce din conţi, baroni şi alţi dignitari, cari nu aveau alt merit decât că erau din légăn crescuţi ca sě fie domni şi alţii sě le fie slugi şi supuşi.

Este reservat periodului din urmă al acestui secul ca sě resolveze şi cestiunea socială, o problemă în adevĕr grea de resolvat, pentru-că vine în colisiune cu interesele celor ce vor sě trăéscă după munca altora fără pic de ostenélă. Imperatul Germaniei este mare potentat, la spatele lui stau milióne de baionete şi totuşi a vorbit frumos cu deputaţiunea lucrătorilor, semn, că a considerat cererile lor de juste, dar semn şi mai evident, că ţine sémă de lucrători, ca de un factor puternic. La noi până acum lumea nu a prea pus cuvenitul pond pe plângerile ómenilor sĕraci. Din incidentul tulburărilor dela Cladno şi Steyr ómenii încep însě a luá lucrul cu mai multă băgare de sémă, şi noi de acésta numai ne bucurăm.

Se ar puté uşor esplicá lucrul ca o cestiune de ură naţională a cehilor contra germanilor şi pusă cestiunea pe terenul acesta ar aflá mai uşor îndreptăţire puşca şi glónţele.

In viaţa poporului român încă înregistrăm acte de natură curat socială şi agrară şi cine nu scie, că lucrurile au fost puse pe terenul de ură al unei naţiuni contra celeilalte, şi pusă odată cestiunea pe acest teren, tóte crudelităţile comise de cel tare contra celui slab au fost justificate de cei ce au interes a denaturá adevĕrul.

Printre şiruri şi acum se póte cetí, că cehii cei tineri stau la spatele lucrătorilor, pecând escesul nu pare a fi nici decât de natură politică.

In Boemia poporul e cu mult mai descept ca sě nu cunóscă pe ceice îi vor binele — şi lucrătorii nu au nimica cu afacerile politice, dar la tot casul, că au cu aceea, că ce sě bage în gură şi cu ce sě se îmbrace şi încălḑască după munca lor.

Dacă din nefericire la noi s'ar iví un astfeliu de cas, lucrului i s'ar dá o altă colóre — şi de aceea noi, cari ţinem mult ca poporul nostru sě fie înţelept şi prudent, totdeuna am fost şi suntem pentru aplanarea divergințelor pe cale pacinică.

Aḑi noi nu avem lucrători, dar avem mulţi plugari, cari nu au plug şi cară, şi mai puţin ce sě prindă la ele, căci cu oprirea vamelor de către România, cu comasările cele nedrepte li s'a ingreunat mult traiul şi li s'a făcut aprópe imposibil ţinerea de vite, ce păn aici a fost un isvor de câstig şi bunăstare şi nu ne va prinde mirare, dacă se vor iví nemulţămiri în o formă ori în alta — dar sciind firea cea bună a poporului nostru, suntem siguri, că nu se va lăsá răpit la fapte nesocotite.

Veni-vor şi strĕinii sě recunóscă acéstă insuşire bună a poporului şi sě nu abuseze de bunătatea acestui element de ordine, e o altă întrebare, tot ce cerem noi, e ca la noi nemulţămirile sě nu fie înterpretate în sens reu, sě nu li se dea colorit politic, ci sě se recunóscă, că cu sĕrăcia se pot iví conflicte între cetăţeni, şi nu e bine ca sě fie ómenii cei puternici preaegoisti, nu e bine sě stórcă citrona păn nu mai e nici un suc în ea şi apoi sě o arunce, căci în urma urmelor aḑi popóre întregi nu pot fi lĕpădate ca nisce fructe, după ce le ai luat folosul. Am apreţiat deci turburările după adevĕrată stare faptică, şi noi credem, că divergințe de atari natură se pot delăturá până nu se varsă sânge de om, — numai egoismul sě dispară din cei bogaţi, numai dreptatea sě se dea fie căruia după munca lui şi sě împedece cât numai se póte inmulţirea ómenilor fără casă şi fără masă — căci în óra ce s'au înmulţit proletariatul — cestiunea socială va fi şi la noi la ordinea ḑilei cu tóte funestele ei consecinţe.

Revista politică.

Situaţiunea se lămuresce tot mai mult. După rĕspunsul monarchului, dat conducĕtorilor delegaţiunilor au urmat informaţiunile şi declaraţiunile ministrului de esterne Kálnoky asupra situaţiunei politice.

Tótă atenţiunea diplomaţiei nóstre este îndreptată spre Orient şi dela desvoltarea lucrurilor în acele state condiţionéză pacea ori conflictul europén.

Declaraţiunile ministrului nu diferă de vorbirea monarchului, ele sunt tot aşa de seriόse, dar şi tot aşa de ingrigitóre totdeodată, căci e pusă alternativa: ori influinţa austro ungară câstigă teren şi domnesce asupra peninsulei balcanice, ori ea se nimicesce prin mijlócele Rusiei şi atunci Austro-Ungară ale căreia interese vitale şi mari încă se nimicesc, va fi silită a provocá însa-şi resboiul pentru a satisface atât ambiţiunei sale de putere mare cât şi a-şi păḑí interesele nevĕtămate.

Declaraţiunile ministrului de esterne mai pe scurt sunt următórele: Situaţiunea nu s'a schimbat în cee-ce privesce politica generală. Ministrul nutresce firma speranţă, că pacea europénă nu este ameninţată, cu tóte că evenimentele ultime dela graniţa sud-ostică au fost de tot îngrijitóre, li s'a dat însĕ o prea esagerată însemnătate.

Cât privesce desvoltarea lucrurilor din România, ea e favorabilă politicei nóstre. Ce-i drept sě lăţise vestea, că direcţiunea politică de acolo s'a

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

Éră troadenii dacă au oblicit, că s'au măniat Achileu pe elini, și s'au osebit de dênșii, și la rĕsboiu nu va sě iasă s'au bucurat fórte, și s'au îmbărbătat, și au eșit vitézul Ector cu troadenii lui, și-i îndemna se fie îndrăsneți, și și-au întocmit ostile ca un împĕrat, și s'au lovit, și-i lua vitézul Ector în hiola calului, și-i tăia într'amêndóuĕ mânile, și cădea elinii, ca frunḑa tómnei de vênt, și s'au întărit troadenii a tăiá pe elini, cât s'au cutremurat toți împĕratii elenisti, și au perit din elini cât nu are numĕr. Ér vitézul Ector au strîmtat pe elini, și i-au gonit de lângă Troada 40 de mile, și era lucru mare a privi pe Ector cât era de tînĕr și de iscusit, și de tinĕr ce vitejie arăta prin mijlocul ostilor, și s'au întors Ector cu ostile sale la cetatea Troadei, și s'au vestit toți troadenii. Și după aceea de câte ori venia elinii, tot înfrângea Ector, și-i da înapoi tot tăindu-i până la tabăra lor. Ér elinii se spăriau rĕu, și au vĕḑut, că s'au osêndit pentru mórtea lui Palamid filosotul cea pe direptate, și s'au sculat toți domnii elenisti și craii, și au mers la cortul lui Achileu, și au căḑut la picióre-i, și au început a se rugá, sě nu-i urgiséscă, că sunt periți fără de dênsul. Ce sě i se facă milă de ostile elinești, sě nu piară în țéră strĕină. Er Achileu nici gura nu și-au deschis se le rĕspundă, ci pentru mórtea lui Palamid tot plângea. Ér elinii tot se ruga lui, și i-au dăruit cetăți, și avuții și robi, și tot ce va poftí, numai sě se scóle sě mérgă la rósboiu, ér Achileu cu mănie mare au început a-i mustrá pe dênșii pentru mórtea lui Palamid, ḑicênd: ce vină au făcut împĕratului Agamemnon de l'au omorît. Și dacă i-au mustrat, cât i au fost voia, le-au ḑis: Eu m'am jurat fórte rĕu, că nu voiu mai merge la rĕsboiu, ér pentru rugăciunile vóstre voiu trimite pe nepotul meu Patroclu, că este vitéz bun, și-i voi dá armele mele; și va merge cu voi în locul meu, și au dat Achileu tóte armele sale nepotului seu Patroclu, că era mare de trup ca și Achileu, și era vitéz bun, și s'au îmbrăcat Patroclu cu platoșa lui Achileu, și și-au pus coiful în cap, și au incins armele, și au purces cu elenii la Troada. Er unde vedeai pe Patroclu îți păré, că este însuși Achileu, și era gróznic, ca și unchiu-seu Achileu, și au eșit la rĕsboiu troadenii, și vĕḑênd pe Patroclu, le părea că este însuși Achileu, și s'au îngrozit și nu cuteza elinilor, și îndată au început elinii a se îmbărbătá, și a goní pe troadeni, și s'au spăriat ostile lui Ector. Ér vitézul Ector tot îi îmbărbăta, și eșia în fruntea ostilor, și cautá bine la Patroclu, și l'au vĕḑut și l'au cunoscut, că nu este Achileu, și au ḑis ostilor: stați pe loc, că voi merge eu singur asupra lui Achileu. Și cum s'au sculat vitézul Ector can dintre margini, față la față asupra lui Patroclu, și l'au lovit ponciș cu paloșul grăbit pe sub sulița lui Patroclu, și l'au junghiat prin grumazi, și l'au surpat jos. Atuncia căḑênd trupul lui Patroclu în mijlocul ostilor, grăbia ostile dintr'amêndóue părțile, carii vor luá trupul lui, și s'au făcut o năvală mare și chiot, cât s'au auḑit până la ceriu, ér săgețile și sulițele cădé asupră ca plóia din nor, și se tăiă fără de nici o milă, ca sě apuce trupul și armele lui Achileu, vitézul, și mai biruia troadenii, de n'ar fi sosit mai curênd Achileu. Ce îndată cum au auḑit Achileu că au omorît pe Patroclu, au alergat ca un leu, cum era fără de arme, și au întrat în mijlocul ostilor, unde era trupul lui Patroclu, și au năvălit, și au apucat trupul nepotu seu. Ér troadenii dacă au vĕḑut pe Achileu însuși, au lăsat a mai face năvală, și au luat elinii pe Patroclu mort, și l'au dus la tabără, si l'au plâns mult Achileu, și l'au îngropat; și după ce l'au îngropat au mers toți împorații și domnii la Achileu, și-l mângăia cu cuvêntul sě nu-și facă voia rea, și au adus și bucate scumpe, și au făcut masă ca sě-i mai potoléscă jalea. Ér el nu vrea nici sě mânce nici sě bea, ci au ḑis: până nu-mi voi rĕscumpĕra sângele nepotu-meu Patroclu, nu voi mâncá nici voi bé.

(Va urma.)

schimbat și cursul ei e dușmănos. Acésta s'a accentuat mai cu sémă din pricina, că actualul guvern e un contrariu pasionat al celui de mai nainte și că el e compus mai mult tot din bărbați recrutați din partidul conservatoriu, inimicul de mórte al partidului liberal. Acésta părere însĕ e eronată și motivele, pe care s'a basat, sunt false.

Părerile ce s'au vestilat, că cabinetul Ioan Bratianu ar fi fost austro fil sunt tot atât de puțin adevĕrate, pecât de neadevĕrat este, că actualul cabinet Catargiu ar fi ruso-fil.

Dacă privesci cu mai mare atențiune la desvoltarea lucrurilor din România, poți ușor înțelege, că acéstă țéră e pĕtrunsă de cel mai viu și înflăcărat sentiment patriotic și că toți bărbații ei de stat au în vedere numai și numai interesele românesci. Nu ni s'a dat însĕ până acum nici măcar o singură ocasiune, care ar fi putut serví drept motiv de a ne plânge de ostilitate din partea României și sperez ḑice mai de parte ministrul, că România e cu mult mai mândră da sentimentul seu național și de independența, ce și-o a eluptat numai bine de curênd, decât ca sĕ pótă renunțá la ele așa de ușor și fără motive.

In Sêrbia lucrurile încă se desvóltă, însĕ nu tocmai așa ca în România, și noi ca cel mai tare trebue sĕ observăm în linisce și desvoltarea lucrurilor de aici, făr însĕ a ne mestecá în afacerile ei interne, ci în genere vorbind, sĕ rĕmânem credincioși principiului de până acum în ceea-ce privesc țerile din peninsula balcanică. Bunavoința nóstră însĕ are și margini și dacă cu tótă bunăvoința nu ni se vor manifestá și asigurá garanțiile, ce ni se cuvin și suntem necesitați ale pretinde, atunci prin chipzuélă vom scí de unde sĕ apucăm lucrul și ce sĕ facem pentru a scăpá nevĕtĕmate interesele nóstre. Și dacă ea — Sêrbia — se va nisuí sĕ devină cuibul uneltirilor, ce se îndréptă contra nóstră, atunci ni se impune o sântă datorință, ca sĕ ne apĕrăm.

Germania nutresce simpatiile vechi către noi, și raporturile cu ea sunt așa de intime și de favorabile, încât nu mai încape nici o discuțiune.

Italia e tot așa de amicabilă precum s'a arĕtat în anii trecuți, când se răspândiră svonurile alărmătóre despre un conflict europén; ea ne va fi un aliat tot așa de credincios, pe cât de tare se bucură ea de încrederea nóstră.

Cu un cuvênt a declarat ministrul de esterne, că cu tóte statele stăm în bune relațiuni și amicabile și ele se desvóltă pe calea lor normală. Și fiind-că Rusia nu a fost accentuată deosebit, se presupune, că raporturile, în care stăm cu acéstă putere, încă sunt amicabile.

Comentările foilor atât asupra vorbirei monarchului cât și asupra declarațiunilor atât de sincere ale ministrului de esterne sunt diferite.

In foile din Anglia și Francia situațiunea e presentată în colori cu mult mai îngrijitóre. Declarațiunile au produs o nesiguranță și mai mare în ecuilibrul păcei europene

In celelalte state presa consideră atât vorbirea narchului cât și a ministrului de cea mai fidelă icónă a situațiunei și crede, că pacea totuși nu va puté fi conturbată.

Desfășurarea comentariilor se urméză însĕ cu mare zel și cel mai mic eveniment, ce s'ar iví în Orient, póte deodată sĕ schimbe și părerea presei, care comentéză acum în modul cel mai optimistic.

Discursul

parochului Simeon Secărea, ținut cu ocasiunea desvălirei monumentului din Câmpul-pânei.

Ilustră adunare!

Când căutăm inapoi la istoria patriei nóstre și în deosebi la a patriei mai ânguste, sufletul nostru se infioră, vĕḑênd atâtea invasiuni și rĕsbóe crunte, devastări și prădări câte au trebuit sĕ sufere străbunii nostri în acelea timpuri nefaste.

Dar cu deosebire mari au fost acele suferințe, decând semiluna și a preumblat armele învingătóre aprópe în tóte țĕrile crestine, și mai ales în nefericitele țĕri dela Dunărea de jos.

„Vestigia terrent“ ne vine a esclamá, când ne uităm prin țĕrile, pe unde au trecut órdele barbare ale semilunei, ducênd cu sine pretutindenea spaimă și terórе.

In acelea timpuri de tristă amintire străbunii nostri au trebuit sĕ veghieze la hotară ca o sentinelă vecinic neadormită și sĕ dea pept cu cutropitórea invasiune a musulmanilor, sĕ apere cu sângele lor vetrele străbune și sĕ lase următorimei o țĕră liberă de jugul sclăviei celei mai tiranice.

Istoria ne arată șirul întreg al acestor lupte sângeróse, din cari au rĕsărit mai târḑiu libertatea acestor țĕri cutropite.

Nu vom percurge intregul șir al acestor lupte crunte, ci ne vom oprí la aceea epocă, în care s'au petrecut acel eveniment, a cărui festivă amintire au intrunit astăḑi o cunună imposantă de óspeți; ne oprim ḑic la a doua jumĕtate a vécului al cincispreḑecelea în care s'au petrecut lupta memorabilă de pe acest câmp, numit pentru fertilitatea sa — „Câmpul-pânei.“ La începutul jumĕtĕții a doua din véculul al cincispreḑecelea, patria nóstră ne înfățișéză o priveliște posomorită: In țéra mumă Ungaria domnesce marele rege ungar Mathia Corvinus, care cu mână de fer se pune la lucru pentru a aduce ordinea și dreptatea în țerile supuse corónei sale; problemele sale ce voia a le realisá spre binele țĕrii îi cuprindea tótă activitatea; desele sale rĕsbóe „pro domo“ nu-i abătură agerul seu spirit dela marele desastru, cu care semiluna amenința în tot momentul țĕrile orientale ale corónei ungaresci. In deosebi Transilvania de frica invasiunilor turcesci era nemulțămită cu descedentul marelui erou Ioan Corvinus, ale cărui fapte eroice erau încă próspete în memoria poporului. Sfășierile interne mai ales în Transilvania desceptau temeri seriόse, toți erau îngrijați, că țéra va cădé pe vécuri în jugul turcesc.

Dușmanul care pândia cu ochiu ager tóte ocasiunile binevenite pentru invasiuni, se pregătia mereu pentru a cucerí cu desĕvêrșire prin foc și fer acestea țĕri fertile, a le prădá și a pune în sclăviă pentru totdeuna poporațiunile ce le locuesc. In anul 1479 — tómna — Ali Beg intrà pe la Hațeg cu o óste de 30,000 — și inaintéză, prădând și devastând cu o barbară turie spre acestea locuri, unde s'au petrecut, evenimentul memorabil, inscris cu litere nesterse în istoria patriei nóstre.

Dar și străbunii celor 3 poporațiuni, cari locuesc în acésta țéră, vĕḑênd pericolul ce-i astéptă, se reculeg, se pregătesc sĕ intimpine cu curagiu pe dușmanul, careintrase în țéră.

Nobilimea maghiară, sĕcuii, sasii și românii se adună în óste, 'și string șirurile și inăintând despre Sebeșul-săsesc spre Câmpul pânei, astéptă aici ostile turcesci, cari veniau din spre Orĕștie.

După-ce șefii ostirilor crestine 'și fac pregătirile de luptă, se începe una dintre acelea bătălii, care va remâné deapururea în memoria istoriei. La început norocul pare a suride armelor păgâne, trupele crestine șovăe, marele Stefan Bathori sângeră din șase rane, cade de pe cal, și printre óstea cea crestină trece ca un fior rece frica de un desastru, — când în momentul supremului pericol, apare pe câmpul de rĕsboiu eroicul ban al Timișórei Paul Chinezu, carele asemenea unui leu răpitoriu se aruncă printre șirurile dușmane, tăind în drépta și în stânga. Glasul seu puternic aprinde de nou viața în ostile crestine și după o luptă cruntă strimtoritele ostiri turcesci sunt nimicite, — ér victoria se légă de stégurile ostirilor crestine.

In acéstă bătălie memorabilă poporul român apare alăturea cu ceialalți fii ai patriei pentru a apĕrá acésta scumpă patrie de perire. Au fost o ḑi de gloriósăa invingere ḑiua de 13 Octobre 1479, în care strămoșii celor trei poporațiuni a le Transilvaniei și-au ridicat un monument istoric, ḑic monument istoric pentru-că monumentul, care a fost ridicat în memoria acelei lupte mari s'a risipit, și de patru decenii nici un semn numai arată călătorilor, că pe aceste locuri s'au petrecut evenimente de gravă insemnătate.

Astăḑi insĕ la inițiativa unor bravi și ilustrii domni din comitatul nostru ne-am implinit o sântă datorință către străbunii nostrii, ridicând în acest loc, care a fost teatrul unei crâncene lupte un monument comemorativ, care va vorbí posterității despre virtutea străbunilor nostri.

In fața acestui monument imposant inaintea căruia au amorțit cérta de naționalitate, sĕ ne dăm cuvêntul reciproc frățesc, că vom apĕrá în unire și frățietate acésta țéră, în care doresc ca toți fii sĕ devină prin concordiă un element puternic, care sĕ pótă infruntá tóte eventualitățile viitóre.

Sĕ tragem din marele eveniment cel sĕrbăm astăḑi învĕțătura, că numai prin concordie ne va succede a asigurá viitoriul patriei pe base solide.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕțămêntului educativ.

(Urmare).

După tóte acestea ca parte întregitóre a *aperceptiunei* trebue sĕ amintim încă *atențiunea,* care se manifestă ca o tendență sau putere de a se susțіné în claritate ideile, ce vin a fi apercepute, în contra apĕsării și întunecării, cu care sunt amenințate din partea ideilor vechi. Acésta putere se află în însăși ideile aperceptive din consciința nóstră. E ușor dar a înțelege, cum se face, că în frageda copilărie, când din consciință lipsesc cu totul, sau sunt prea puține idei aperceptive, nu póte fi nici vorbă de *atențiune* în sensul strict al cuvêntului. Și dacă totuși se admite o *atențiune* și pentru acea vêrstă, aceea e mai mult o *atențiune sensuală,* ce provine din impresiunile sensuale, sau din curiositatea noutăților, nu provine însĕ din ideile aperceptive, cari sunt bine stabilite în consciință. Așa dar adevĕrata *atențiune* resultă din ideile aperceptive, cari sunt bine stabilite în consciința nóstră, din care motiv se și numesce *atențiunea perceptivă* sau *intelectuală.*

Procesul, ce se petrece și la *atențiune,* încă nu e altceva decât o întimpinare ce fac ideile aperceptive ideilor nóue, eșind acestora înainte spre a le primí și ale întroduce în consciință, respective spre a le asimilá. In favorul *atențiunei* aduce un mare serviciu împregiurarea, dacă ideile nóue au óre care asemênarea cu ideile aperceptive, dacă acelea întimpină încâtva elemente sinonime în conținutul ideilor vechi, cu un cuvênt dacă află în consciință idei aperceptive. De însemnat e însĕ, că asemênarea dintre aceste idei n'are sĕ fie prea mare, căci în casul acela ideile nóue, dacă sunt întru tóte asemenea cu cele aperceptive, se contopesc pur și simplu în acestea fără sĕ se simtă trebuința de a fi apercepute separat. De altă parte dacă între ideile nóue și cele vechi s'ar aflá un contrast cu totul bătătoriu la ochi, atunci acelea în loc de a fi apercepute devin întunecate, respinse de acestea. Nu sunt dar în favorul deșteptărei *atențiunei* nici acele casuri, când între idei nu se află nici cele mai mici nuanțe de omogenitate sau înrudire. Pentru-că în casul acesta, fiind ideile cu totul streine unele de altele, cele nóue află pe cele vechi indiferente față de ele și prin urmare nu li se oferă nimic, de ce s'ar puté încopciá, și astfeliu se perd fără sĕ le succédă a se așeḑá în mod stabil în societetea acelora. De aci se póte înțelege pentru-ce nu suntem de loc *atenți,* când cetim sau ascultăm ceva, pentru a cărui pricepere ne lipsesc cunoscințele pregătitóre, adecă ideile aperceptive. Scim din esperiință, că rĕmânem indiferenți față de cea-ce ne este cu totul necunoscut și numai acea ce ne este în parte cunoscut, ne atrage atențiunea. Se pote prin urmare ḑice, că *atențiunea* fie-căruia nu se pote estinde mai departe, decât numai până unde ajung ideile lui aperceptive. De unde urméză prea firește, că cu cât are cineva mai mai multe idei, adecă cu cât dispune de o cultură intelectuală mai bogată, mai multilaterală, cu atât mai multe lucruri îi vor atrage *atențiunea.*

Acum sĕ resumăm pe scurt cele până aci ḑise. Dacă străbate o idee, fie singură ori dimpresună cu altele în consciința nóstră, prin aceea se re'mprospetéză, se reproduc alte ideii în consciință, cari se află în óre-care relație ori oposiție cu cele nóue și se petrece totodată între aceste o imbinare, o încopciare sau contopire. Adecă ideile reproduse în urma clarității lor mai mari, pe elementele înrudite ale ideii nóue le va susțіné, le va asimilá, ér pe cele heterogene, contrare le va respinge. Prin urmare ideile nóue întâiu se modifică apoi se primesc stabil între cele vechi. Acésta afost *aperceptiunea.* Intreg procesul acesta se împarte în dóue părți: în partea primă ideea cea nóuă duce rola de căpetenie, pentru-că prin trênsa se reproduc ideile cele vechi; în a dóua parte ideile aperceptive duc rola principală prin faptul, că es întru întimpinarea celor nóue, spre a le asimilá. Intru cât ideile aperceptive înclină spre întimpinarea celor nóue, prin aceea îndréptă *atențiunea* nóstră asupra acestora. In mersul acestui proces însĕ se pot deosebí trei acte. Ântâiu, fenomenul din lumea fisică, care produce impresiunea, ce isbesce în sensurile nóstre, adecă actul fisic. Apoi conducerea acestei impresiuni prin nervi sensitivi spre centrul fisiologic. In sfêrșit, se provócă o activitate curat internă, adecă resistența spiritului, prin care se prelucră impresiunea esternă, ceea-ce constitue al treilea act, *actul psichic.*

După cele espuse până aci e ușor de a înțelege, că dacă înclinarea ideilor aperceptive pentru întimpinarea celor nóue decurge cu ușurință, din aceea se nasce un simțĕmênt de plăcere, o mulțămire, din care apoi isvoresce o dorință puternică pentru repetarea acestei activități interne; astfeliu omul se simte stimulat de un sentiment de necesitate, ca sĕ continue a se ocupá cu obiectul, care îi atrage *atențiunea.* Acest simț, acest bold intern, în urma căruia ne aflăm îndemnați a ne ocupá și mai îndelungat și mai intensiv cu obiectul, care ne atrage atențiunea, este aceea ce numim *interes pedagogic.* Putem dar ḑice, că dacă *atențiunea* nóstră devine persistentă în óre-care direcțiune, acea disposiție sufletéscă e însuși **interesul** *pedagogic.* Mânecând dela acésta *Lindner* definesce *interesul pedagogic* ca contrariul dela indiferentism și dela pofte, și ḑice că nu e *altceva decât o persistență, o statornică atențiune îndreptată asupra unui obiect* *) Și fiind-că interesul totdeuna e urmărit de un simțĕmênt de plăcere, de satisfacție, el e mai mult decât *atențiunea.* Se póte ḑice că, precum din flóre se nasce fructul, așa din *interes* se produce voința: *interesul* forméză puntea trecerei spre voință.

Acésta e causa, pentru care *învĕțămêntul educativ,* care are sĕ influințeze și asupra *voinței* elevului, formându-o conform scopului suprem al educațiunei, trebue sĕ deștepte și sĕ desvólte în spiritul aceluia înainte de tóte *interesul pedagogic.*

Dar pentru-ca învĕțămêntul sĕ pótă corĕspunde acestei probleme, nu e de ajuns a ne îngrigí numai de împregiurarea, ca o idee sĕ afle idei aperceptive în conciința elevului: ci mai mult avem sĕ căutăm a ne nesuí într'acolo, ca procesul apercepțiunei sĕ decurgă în consciența aceluia cu ușurință și astfeliu sĕ afle plăcere întrênsul. Numai astfeliu interesul devine o adevĕrată putere, ce e menită a conservá cunoscinţele nóstre sufletesci, ce le-am agonisit odată şi a le îmbogăţí prin altele nóue. A desvoltá acésta putere e cea dintâiu datorinţă a învĕţămêntului.*) Prin urmare *pedagogia scientifică* nu se îndestulesce numai cu aceea, ca în spiritul elevului sĕ fie o sumă anumită de cunoscinţe îngrămădite; ci mai pre sus de tóte pretinde ca invĕţămêntul astfeliu sĕ fie condus, încât din cunoscinţele agonisite prin acela sĕ se desvólte în spiritul elevului un sentiment, o înclinare, o nesuinţă morală, în urma căreia cu plăcere şi devotămênt sĕ mérgă înainte pe cariera ocupată, în activitatea începută. In acésta privinţă astăḑi ne aflam în oposiţie cu *pedagogia* veche. Căci *pedagogia* veche punea în sarcina învĕţătoriului de a face obiectul învĕţămêntului interesant înaintea elevilor sei, pentru-ca astfeliu acelora sĕ nu li se urască de prelegeri. Cu alte cuvinte, *pedagogia* veche pretindea, ca învĕţămêntul se fie interesant, presupunênd astfeliu ca esistentă *interesarea* din partea elevului. Astăḑi pedagogia, în deosebí a scólei lui *Herbart* pretinde, ca învĕţămêntul *aşa sĕ se conducă, încât din acela sĕ se deştepte în spiritul elevului un interes multilateral, care sĕ remână lucrătoriu pentru întréga lui viaţă* **). Nesuinţa învĕţătoriului de a-şi face obiectul predării interesant înaintea elevilor, ţinteste mai mult într'acolo de a le captivá *atenţiunea* pe un anumit timp. Prin urmare se póte priví mai mult ca mijloc pentru óre care scop. *Interesul* pedagogic, despre care noi vorbim aici, e cu totului tot de altă natură. Acesta nu se póte priví ca mijloc pentru óre-care scop, ci din contră el însuşi formézâ scopul învĕţămêntului. Învĕţămêntul încétă cu încheerea timpului menit pentru educaţiune, *interesul* însĕ are sĕ remână pentru totdeuna. Scurt ḑis, *interesul* pedagogic nu se póte priví ca nişte stări momentane ale spiritului, produse prin óre-cari mijlóce esterne, ci ca o disposiţie stabilă, ne întreruptă, ce înspiră putere şi însufleţesce pe om în activitate în întréga viaţa lui ca un isvor nesecat. (Va urma.)

---

*) Dr. G. Lindner o. c. p. 415.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, la 11/22 Iuniu, 1889. Domnule redactor! Producţiunea reuniunei sodalilor români, ce s'a arangiat aséră în sala Redutei, mi-a umplut inima de bucurie şi acésta este, ce me îndémnă, a scrie rêndurile de faţă. Programa esecutată este următórea:

1. *„Musica naţională“*.
2. *„Dorule, o dorule“*, de Iacob Mureşian, cor micst.
3. *„Găinile şi cânele“*, de Th. Speranţă, decl. de d şóra M. Muşlea.
4. *„Coróna Moldovei“*, de N. Popovici, cor de bărbaţi.
5. *„Barbu lăutariul“*, de V. Alexandri, esec. de dl D. Oprescu.
6. *„Musica naţională“*.
7. *„Recetă în contra sócrelor“*, comedie după spaniolesce, esec. de membrii reuniunei.

Tóte piesele au fost esecutate fórte bine şi cu mare precisiune. Prin aplause nesfârşite a rĕsplătit publicul ascultătoriu acest succes vrednic de tótă consideraţiunea. „Dorule, o dorule“, „Coróna Moldovei“ şi cântecul lui „Barbu lăutariul“ au trebuit sĕ se repeteze şi nici după aceea nu mai înceta torentul aplauselor.

Era ceva într'adevĕr de admirat, aflându-te în preajma unui succes atât de strălucit, produs de nisce cântăreţi şi jucători mai toţi numai nisce copilandri, ér cântăreţele copiliţe de 10—12 ani.

Dacă este a se admite vre-o obiecţiune critică, apoi s'ar puté ḑice dóră ceva numai referitoriu la recitarea unor roluri din piesa teatrală „Recetă în contra sócrelor“. Se păré adecă, că nu toţi diletanţii erau pe deplin stăpâni pe rolurile lor. Cu tóte acestea însĕ a succes şi acésta fórte bine; şi micile observări dispar cu totul, după-ce este sciut, că ei sunt numai diletanţi începători, éră nu artişti.

Am ḑis, că era de admirat succesul secerat de tineretul crud, nedesvoltat încă, scos din sinul poporului; mai mult însĕ este a se admirá pacienţa şi bunăvoinţa rară a conducĕtoriului şi instructorului numitei tinerimi. Dacă cutez a me esprimá în acéstă formă, constat numai curata realitate a unei escepţiuni nobile în faţa unui indiferentism odios şi nimicitoriu al progreselor şi al consolidării nóstre naţionale.

Dacă se mai află vre un popor în condiţii ne favorabile în privinţa culturală şi economică, atunci poporul nostru de aici din Şcheiu posede aceste triste însuşiri în gradul superlativ.

De aci purceḑênd, domnul Stefan Bobancu, conredactorul „Gaz. Trans.“, fiiu al poporului nostru din Şcheiu — prin conducerea, instruarea şi intreţinerea tinerilor şi copilelor din Şcheiu cu ocupaţiuni plăcute şi folositóre, totodată şi a luat asupra şi o problemă pe cât de înaltă şi folositóre, pe atât şi de necesară. Necesitatea întreprinderilor de feliul celor începute de dl Bobancu provine nu numai din motive culturale şi economice, ci şi chiar din consideraţiunile simţemintelor naţionale faţă de atâtea tentaţiuni provenite din afară atât pentru tinerimea nedesvoltată prin mijlocirea scólelor, cât şi pentru tinerimea adultă prin ocupaţiuni la indiviḑi aparţinĕtori naţiunilor nesimpatice neamului nostru. Intre aceştia se numĕră mai vêrtos sodalii, cari sunt seduşi fórte uşor a intrá în castrele streine, dacă inteligenţa română nu va căutá sĕ îndrepteze rĕul.

Domnul Bobancu, pĕtruns de realitatea acésta tristă, a jertfit totul pentru de a ajunge la scop; a instruat insuşi corul sodalilor, după-ce din lipsă de mijlóce materiale nu a putut angagiá instructor specialist.

Acum are de gând a incepe cu copilele din popor o scólă de impletituri cu totul deosebite şi necunoscute la noi din industria de casă femeéscă. Inceputul se va face în Dumineca cea mai de aprópe.

Fórte frumóse prospecte avem din aceste intreprinderi, numai de nu ar fi atât de distrugĕtoriu indiferentismul şi separatismul inteligințel nóstre de aici! Acest indiferentism este causa, cá la producţiunea de eri nu au fost decât numai un profesor, doi invĕţători, 5 comercianţi şi 3 măestri, încolo au mai fost numai câteva familii din popor. Óre inteligenţa nóstră română de aici numai din aceste persóne constă?

Numai personalul filialei „Albina“ demn de tot respectul a considerat cu cuvenită căldură acésta intreprindere culturală naţională.

De sigur societatea sodalilor va fi recunoscĕtóre pentru acésta atenţiune cordială.

Amar a trebuit sĕ simţă societatea sodalilor şi în special preastimatul domn Stefan Bobancu acésta lovitură tristă a disconsiderării conaţionalilor lor, avênd a acoperí din buzunar un deficit de 44 fl. (patruḑeci şi patru de florini v. a.) după secarea puterilor şi perderea timpului. Acésta fatală calamitate se esplică fórte uşor, îndată-ce are omul câtuşi de cât puţină cunoscinţă despre referinţele nóstre sociale de aici.

Inteligenţa nóstră aristocratică nu se demite a se apropiá şi a şi petrece în rênd cu poporul; poporul scie, că e tractat cu desconsiderare şi că causézâ celor mari displăcere, dacă se duce acolo, unde se duc ei şi fac, ce fac ei, de aceea nici nu indrăsnesc a se arătá acolo, unde nu e de nasul lor. In casul de faţă, de sigur că şi unii şi alţii s'au ferit a merge, creḑênd, că acolo vor fi şi de aceia, cu cari nu se vor simţí bine, ér „cutezătorii“ de diletanţi au trebuit sĕ sufere naufragiu îndoit.

Între astfeliu de impregiurări va fi fórte problematică isbutirea dlui Bobancu cu societatea dsale de a formá o clasă consolidată de meseriaşi culţi şi un fond pentru spriginirea lor în casuri de bóle şi de alte nenorociri.

Perspectiva este: disgustare şi discuragiare la lucru şi instreinarea totală a tuturor de către ceilalţi cu tóte că sunt toţi fii ai unei şi acelea-şi naţiuni. *Unul din popor.*

Varietăţi.

* (Scolariu). Cu ḑiua de eri s'au încheiat esamenele dela scóla română de fetiţe de aici. Atât la scóla reuniunei femeilor române, cât şi la cea civilă susţinută de asociaţiunea transilvană, esamenele au avut un resultat fórte mulţămitoriu.

Rapórtele speciale despre esamene din causa scurţimei timpului, le vom publicá în numĕrul procsim.

* (Călĕtoria părechei regale române.) Maj. Sa regele şi regina României precum şi moştenitoriul de tron au plecat sĕ asiste la cununia principelui Wihelm de Hohenţollern in Sigmariengen. Fiind călĕtoria incognito în Viena înalţii óspeţi au fost primiţi de membrii legaţiunei române şi de colonia română. In hotelul „Muntsch“ au primit visita archiducilor Albrecht, Wilhelm şi Rainer cu soţiile lor, apoi a monarchului nostru, care purta uniforma de colonel al regimentului românesc al cărui şef este. Intreţinerea a fost de tot cordinală şi a durat trei sferturi de óră. Regina a făcut visită archiducesei Stefania la Laxenburg. In cripta capuţinilor a depus părechia regală o frumósă cunună. La 6 óre după améḑi au primit visita ministrului Kalnoky.

* (Denumire.) Dl advocat Ioan Petricaş a fost denumit de translator pentru limba română la tribunalul din Turda.

* Programul esamenelor publice dela scóla capitală gr. or. română din Orĕştie cu finea anului scolariu 1888/9 este următoriul:

Sâmbătă în 24 Iuniu, c. st. v. dela 10 — 10½: cuvênt ocasional de deschidere rostit de directorul scólei; dela 10½ — 1 clasa I de băeţi (desp. I şi II), înv. de clasă I. Branga, dela 3 — 6 d. a. clasa II. de băeţi (desp. III. IV şi V), înv. de clasă C. Baicu.

Dumineca, în 25 Iuniu: dela 10—1 clasa fetiţelor (desp. I. II. III. IV. şi V), înv. de clasă G. Joandrea; dela 3—4 cântările cu toţi elevii şi elevele scólei sub conducerea înv. I. Branga; dela 4—5 gimnastica cu toţi elevii scólei, instructor G. Joandrea, dir. scolariu; dela 5 – 6 escursiune în grădina scolară, cetirea clasificaţiunilor, împĕrţirea premiilor şi încheerea anului scolastic.

In decursul acestor esamene lucrurile de mână ale elevelor vor fi espuse în una din salele scólei nóstre. Invĕţătórea de lucru de mână, dómna Aurelia Vlad, n. Bariţ va dá părinţilor şi onoratului public deslușirile necesare.

La aceste esamene se învită părinţii precum şi toţi p. t. binevoitorii scólei.

* (Studii geologice) „Democraţia“ dela 7 Iuniu a fost adus scirea, că dl dr. Uhlig dela institul geologic din Viena avea sĕ mérgă în Bucuresci pentru a luá óre-cari informaţiuni dela biroul geologic, în privinţa structurei geologice a arcului carpatic dintre Bucovina, Moldova şi Transilvania. Acum anunţă ḑiarul numit, că dl Uhlig a şi sosit în Bucuresci şi a mers împreună cu dl Stefănescu pentru a visitá colecţiunile biroului geologic, unde au fost faţă şi alţi membrii ai acestui serviciu. Dl Uhlig a studiat doue óre şi jumĕtate colecţiunile petrografice şi paleontologice adunate de membrii biroului şi a fost încântat de avuţia în roce şi fosile ce a găsit acolo. D-sa a mărturisit, că nu se ascépta sĕ întâlnéscă aici aşa mul material geologic. Chiar în séra aceea dl Uhlig a plecat în Bucovina, unde are sĕ facă studii pentru rectificarea unor indicaţiuni eronate ale cărţilor geologice austriace anterióre, dintre care una destul de nouă, aceea a d-lui dr. Paul. După-ce va terminá studiile sale în Bucovina, dl Uhlig va vení în Moldova şi în special în judeţul Suceéva, pentru a face recordările trebuincióse cu Bucovina. Dl Gr. Stefănescu, care a studiat acest judeţ, pelângă indicaţiunile verbale ce a dat dl Uhlig, i-a promis al însoţí in persónă în judeţul Sucéva; pentru aceasta au şi ficsat împreună ḑiua de întâlnire.

Mulţămită publică.

Pentru acoperirea speselor împreunate cu arangiarea maialului scólei nóstre capitale române din loc, care din causa timpului nefavorabil nu s'a putut ţiné în 4/16 Iuniu c, subscrisul a esmis la timpul seu o listă de contribuiri benevole între inteligenţa română de aici, dela care s'a colectat suma de 13 fl. v. a.

Din suma aceasta 6 fl. s'a destinat pentru cumpĕrarea de premii spre a se împărţí la finea anului scolastic, ér restul de 7 fl. pentru procurarea de cărţi elevilor sĕraci la începutul anului scolariu viitor.

Domnii, cari au binevoit a contribuí sunt următori: Dr Ioan Mihu, advocat, 2 fl., Dr Avram Tincu, advocat, 1., Nicolau Popoviciu, ppresbiter 1 fl., Alesandru Nemeş, jude cercual 1 fl., Iosif de Orbonaş, pretore 1 fl., Ioan Mihaiu, cassariu la „Ardeleana“ 1 fl., Dr Stefan Erdélyi, medic 1 fl., Nicolau Nestor, ppresbiter gr. cat. 1 fl., Petainek, căpitan ces. reg. 1 fl., Aurel Tincu, doctorand în medicină 1 fl., N. N. 1 fl., Teodor Herlea notariu în Vinerea, 50 cr., şi N. X. 50 cr.

Me simt deobligat a aduce şi pe calea publicităţii mulţămita şi recunoscinţa mea generoşilor domnii contribuenţi, cu ale căror oferte sum în plăcută posiţie a stimulá în elevii şi elevele scólei nóstre de aici sentimentul pentru progres în cultură şi a contribuí în parte la delăturarea obstaculelor obveniente în ajungerea scopului, ce-l urmăresce scóla română.

Orĕştie, 16 Iuniu v. 1889.

George Joandrea.
dir. scol.

Din public *).

P. T. Inteligenţa şi tinerimea română din comitatul M.-Turda, prin acésta este conchemată a participá la o adunare prealabilă, pentru înfiinţarea unei societăţi de agricultură română în comitatul Murĕş-Turda, adunarea se va ţiné în 18 Iuliu a. c., în localitatea scólei romane gr. cat. din loc la órele 10 a. m.

Obiectele:

1. Desbatere asupra statutelor.
2. Defigerea locului unde va avé sĕ fie reşedinţa societăţii.
3. Alegerea noului comitet pentru petrecerea de vară.
4. Propuneri.

Reghinul săsăsc, la 20 Iuniu, 1889.

Comitetul tinerimei.

Loterie.

Vineri în 28 Iuniu 1889.

Buda: 28 89 38 31 22

---

*) H. Kern „Grundriss der Pädagogik“ 1887 p. 9.

**) Fr. Lindner o. c. p. 416.

*) Pentru cele cuprinse sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă.

Nr. 129 [80] 5—5

CONCURS.

La scólele medii și la cele normale (primare) române gr. orient. din Brașov sunt a se ocupá următórele posturi:

1. Un post de profesor gimnasial de istoriă ca studiu principal și de limba latină și română ca studii aucsiliare pe lângă cualificațiunea recerută în privința limbei și literaturei maghiare conform § 61 din legea de instrucțiune din 1883.
2. Un post de profesor gimnasial de limba maghiară ca studiu principal și de limba română ca studiu aucsiliar.
3. Un post de profesor gimnasial de filologia clasică limba și literatura latină și elină pe lângă cualificațiunea recerută de § 61 din legea de instrucțiune din 1883.
4. Un post de profesor la scóla reală și comercială de limba și literatura germână ca studiu principal și de limba maghiară sau română ca studii aucsiliare.
5. Un post de profesor la scóla reală și comercială de limba și literatura francesă ca studiu principal și de limba română sau germână ca stupii aucsiliare.
6. Un post de învĕțătoriu la scóla normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la *15 Iuliu 1889 st. v.*

Concurenții vor adresá petițiunile lor către subscrisa Eforie scolară instruite cu documentele:

a) că sunt de naționalitate români și de religiune gr. or.;

b) că au purtare bună atât în privința moralității cât și privința ținutei lor politice;

c) că sunt de constituție sănĕtoși;

d) reflectanții la posturile de sub 1—5 incl. — sĕ documenteze cualificațiunea lor prescrisă de legea de instrucțiune din 1883. Art de lege XXX § 29, 30, 61 și 62 în combinațiune cu dispositiunile în vigóre ale autorităților bisericesci confesionale gr. or. române din archidiecesa Transilvaniei.

e) concurentele la postul de sub Nr. 6 va produce documentele prescrise, că a absolvat cursul pedagogic, că a depus esamenul de cualificațiune învĕțătoresc conform legilor și dispozițiunilor esistente, că posed cunoscințe teoretice și practice din grădinărit, de gimnastică și de desemnul liniar.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenții de sub 1—5 incl.

Până la obținerea decretului de profesor definitiv (§ 30 Leg. de instr. din 1883) salariul inițial anual de 800 fl. și devenind candidații profesori definitiv salariul normal de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., care se repetéză de 5 ori; relut de cuartir de 130 și 170 fl. anuali, în fine drept de pensiune conform statutelor.

Postul de sub 6 este impreunat in anul prim de serviciu cu salariul anual de 300 fl. în următorii doi ani 400 fl.; ér după doi ani salariu normal de învĕțătoriu definitiv de 500 fl. anuali și dóue decenale de câte 100 fl., precum și relut de cuartir

Acei concurenți, cari nu vor fi avênd deplina cualificațiune prescrisă sub *d)* în cas de lipsă vor fi primiți ca suplenți, avênd însĕ îndatorirea ca în termin de un an sĕ depună esamenul de cualificațiune, prescris de lege pentru a devení profesor definitiv.

Concurenții vor dechiará în petițiunile lor, că se vor supune normativelor și dispozițiunilor în vigóre ale institutului.

Brașov, 24 Maiu, 1889 v.

Eforia scólelor centrale române ort rĕsăritene Brașov.

---

ad Nr. 209. [87] 1—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 23 Maiu 1889 Nr. 2939 B. sĕ publică a doua óră concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch în comuna bisericéscă gr. or. Poiana de clasa a III a în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post de capelan este impreunat cu jumĕtate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii și inmormêntări . . . . . . 250 fl.
2. Dela canóne, masle și liturgii . . . . 50 fl.
3. Dela botezul Domnului 40 fl.
4. Din alte funcțiuni sacre 60 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor

Câmpeni, 2 Iuniu, 1889.

Romul Furdui,
proto resbiter.

---

ad Nr. pp 271 [85] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de cl. III a Mănăsturul unguresc în protopresbiteratul Clușului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială de pétră, cu supraedificatele economice, tóte în stare bună, acoperite cu șindili și grădină de legumi . . . . fl. 50.—
2. Porțiunea canonică, 10 jugere arătoriu, un fênaț de 8 cară de fên și cimiteriul bisericei . . . . . . fl. 66.—
3. Venitul stolariu dela 220 familii, computat după calculul de 5 ani, care dă la an . . . . fl. 82.—
4. Dela 200 famili câte o jumătate merță mare — 10 copuri de bucate, grâu, cucuruz și sĕcară, à 70 cr. fl. 140.—
5. Tot dela 200 familii câte o ḑi de lucru cu palma à 50 cr. fl. 100.—

rica venite la olaltă computate dau anual suma sigură de fl. 438.— afară de jertfa de preste an și alte pomene ce se usitéză în popor.

Doritorii de a ocupá acésta stațiune parochială, au a și îndreptá petițiunile lor instruite conform legilor în vigóre, până la terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Oficiul protoprasbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 12 Aprile, 1889.

Tuliu Roșescu,
adm. ppresb.

Nr. 280. [86] 1—3

EDICT.

Dumitru Soră (Lómneș) gr. or. din Sĕliște, comitatul Sibiiului, care a părăsit cu necredință pe legiuita lui soție Maria lui Savu Fêmpănariu gr. or. tot din Sĕliste fără a se scí unde petrece — conform resoluțiunei consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 3590 B. se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial, intentat asupră-i de soția lui se va pertractá și decide și în absența lui.

Sĕliște, 12 Iuniu 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sĕliștei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Nr. 480. [88] 1—1

Publicațiune.

Prin care se aduce la cunoscință publică cumcă Maria Bogolea din Sighișóra prin sentința Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 2 Maiu a. c. Nr. 3204 B.; este totalminte divorțată de pribegitul ei bărbat Michail Filip tot din Sighișóra.

Sighișóra, în 12 Iuniu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresb.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 33—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilitătei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

☞ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ **Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.**

☞ **Cusături cu aur argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.**

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1972] 29—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Numai mijlocul secret.

Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior și fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic și radical **asurḑenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar și **în casurile cele mai acute și mai vechi. Delătură îndată molestătórea țiuire a urechilor și auḑul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Prețul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 5—6

Se capĕtă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.

Depositul general pentru Croația la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Veritabila hârtie de țigări franceză

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan și Paris este **unica hârtie de țigări,** care este **inmuiată in estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată și plumâni)** prin urmare **unica hârtie de țigarete, ce** o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulțime de **atestate** dela medici și capacități industriale stau la disposițiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

☞ Se află în **tóte negutățtoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum și în tóte **traficile de tăbac și țigări.** [71] 6—12

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 67 Sibiiu, Marţi 20 Iuniu (2 Iuliu), 1889. *Anul* **XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iuniu 1889, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 19 Iuniu.

Telegramele mai próspete ne aduc scirea, că sub conducerea Germaniei se pregătesce o acţiune îndrăsnéţă, care în cele din urmă va limpeḑí situaţiunea, şi ne vom alege sau cu o pace durabilă, sau cu un rĕsboiu, care apoi va decide sórtea Europei pe ḑeci de ani înainte.

Telegrama de care vorbim în puţine cuvinte cuprinsă este următórea: Sub conducerea Germaniei se pregătesce recunóscerea principelui de Coburg pe tronul din Bulgaria. In casul acesta Rusia va enunciá nerespectarea mai departe a tractatului de Berlin.

Scirea acésta pe de o parte ni se presentă ca un lucru strĕin de politica principelui de Bismarck, care până acum cu multă măiestrie a evitat ori ce conflict cu Rusia, în special ea nu s'a amestecat în afacerile Bulgariei, declarând, că Germania în orient nu are interese, că ei îi este Bulgaria Hecuba, pentru care ea nu espune nici un fecior din armata imperiului.

In faţa ţinutei de până acuma a politicei principelui de Bismarck mulţi au pus cuvêntarea, cu care Maiestatea Sa impĕratul şi regele nostru a deschis sesiunea actuală a delegaţiunilor în Viena. In acest mesagiu se face amintire despre Bulgaria în un mod neobicinuit până acuma. S'a ḑis adecă, că Bulgaria cu actuala sa formă de guvernare ni se presentă ca un element de ordine cu tóte greutăţile, ce are a le invinge.

Pasagiul acesta se consideră ca îndreptat contra Rusiei, care a declarat de nevalidă alegerea principelui de Coburg, şi nu odată a pretins dela pórta otomană delăturarea acestui principe şi punerea la cale a unui principe, care sĕ fie acceptabil şi de ea.

Tonul călduros, cu care monarchia nóstră a accentuat actuala stare de lucruri în Bulgaria s'a pus în cumpănă cu cuvintele rostite de către monarchul nostru la adresa Serbiei, unde lucrurile sĕ par a fi puse la cale în interesul politicei urmărite de Rusia. Şi deodată cu telegrama despre apropierea Germaniei de Bulgaria o altă telegramă ne aduce scirea despre un program al radicalilor din Serbia, care s'a manifestat în formă de rugăciune rostită de către reactivul metropolit al Serbiei Michail, adecă despre unirea tuturor sĕrbilor sub un singur domnitoriu.

Puterile aliate ni se presentă aşa dară ca unele care voesc consolidarea Bulgariei pe basele create contra espresei dorinţe a ţarului Rusiei. Ele ni se presentéză în o acţiune comună contra politicei rusesci, care a păşit cu programul cuprins în toastul ţarului, în care principele de Muntenegru este accentuat, ca cel mai sincer amic al Rusiei, şi este lucru sciut, că în peninsula balcanică principele Nichita de Muntenegru este singurul domnitoriu, care a urmat totdeuna politicei cabinetului din Petropole.

Scirile acestea 'şi au legătura lor, şi ele nu se pot ignorá Distincţiunea făcută de ţarul Rusiei a provocat accentuarea monarchiei nóstre despre starea actuală a lucrurilor în Bulgaria, şi ca urmare ne vine acuma scirea despre schimbarea în politica Germaniei, care începe a avé interes faţă cu Bulgaria, pe care până acuma o au desconsiderat în mod ostentativ, şi ca urmare tuturor acestora ni se pune acuma în perspectivă declararea de nulă a tractatului din Berlin, care a pacificat orientul, şi a pus capĕt unui rĕsboiu, tocmai în momentul, când Turcia era sdrobită, şi ruşilor le era deschisă calea spre Constantinopole.

Am fi aşadară după o straşnică înarmare de 11 ani acolo, unde ne a lăsat pacea dela San-Stefano. Rusia va începe din nou operaţiunile sale, în orient un mic vêntuleţ va da viaţă focului, care arde sub spusă şi ni se pune în perspectivă o nóuă înflăcărare, despre care acuma nu putem scí ce dimensiuni va luá, şi unde va ajunge.

Delegaţiunile din Viena 'şi vor începe tocmai acuma desbaterile în plen, şi sperăm că scirile sosite tocmai în aceste momente vor fi comentate, şi se va vărsá lumină pentru liniscirea cetăţenilor.

Impregiurarea, că radicalii din Sêrbia tocmai acuma au desfăşurat stégul panslavismului prin rostul unui principe bisericesc, care dela esilarea sa până la reactivare a petrecut în Rusia, şi impregiurarea, că Germania şi-a schimbat acţiunea politică, ne face se fim în nedumeriri, de aceea credem, că in ḑilele cele mai deaprópe vom primí deslușiri dela delegaţiuni.

Revista politică.

La ordinea ḑilei sunt şi acum comentările despre vorbirea monarchului nostru şi despre declaraţiunile ministrului de esterne Kalnoky.

Aceste declaraţiuni, mai ales cele făcute în comisiunea delegaţiunei unguresci, sunt menite a liniscí opiniunea publică şi se şi crede, că în urma acestor informaţiuni, scirile rĕsboinice vor mai slăbí din avêntul ce l'au luat, mai ales acum în timpul din urmă.

A accentuat, cei drept şi ministrul, că situaţiunea este fórte seriósă şi că pot întreveni diferite eventualităţi, cari sĕ schimbe întréga direcţiune politică; dar un lucru este şi rĕmâne lămurit şi acesta e, că politica monarchiei nóstre continuu este îndreptată pentru manţinerea păcei, şi că cât timp contele Kalnoky va avé cuvêntul decidĕtoriu în direcţiunea politicei nóstre, ea nu va fi îndreptată spre a produce complicaţiuni, ori a accelerá şi a agravá cele provocate.

Foile germane apreţiază declaraţiunile ministrului de esterne de un vênt recoritoriu şi liniştitoriu. „Kőln Ztg" spre esemplu ḑice, că vorbirea contelui a fost o bucată artistică de oratorie şi o calmă şi dréptă judecată în situaţiunea internaţională. Contele Kalnoky — continuă cestionata fóie, a sciut face descoperiri esacte pe terenul diplomaţiei europene şi numai activităţii lui e a se mulţămí, că putem aḑi esact observá direcţiunea politică a Rusiei; deóre-ce el s'a silit a o cunósce cu temeiu şi acésta e şi causa, că o judecă într'un mod atât de optimistic.

Acésta judecată însĕ se combate în mod îndărătnic în presa maghiară şi în foile din Anglia, dar espunerile lor apar eronate, dacă ne gândim, că ministrul de esterne nici când n'a jertfit pacea prin espunerile sale, sau cu alte vorbe, nici când n'a spus

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Ér când au fost a doua ḑi, a ḑis Achileu, toţi elenii sĕ fie gata de rĕsboiu. Şi érăşi au mers vitézul Achileu cu elinii asupra Troadei, şi au început a se bate fórte asuprit şi mănios, şi peria troadenii cum era mai rĕu. Ér Ector tot ţiné strana înaintea lui Achileu, că Achileu era om mare ca un uriaş, şi-i era suliţa de 12 coţi tot de mischin, şi-i era pavăza de 7 piei de bivol îmbrăcată, şi era om vêrtos în tótă vremea sta. Şi au perit troadenii mai toţi, ér câţi au rĕmas, s'au închis în cetate, ér Achileu a poftit pe vitézul Ector sĕ iasă sĕ se lovéscă cu dênsul, sau sĕ rĕscumpere sângele nepotu-sĕu Patroclu. sau sĕ piară şi el. Ér vitézul Ector nu au mai putut suferí sudalmele ce-i ḑicea Achileu, ci au eşit din cetate, şi au mers sĕ se lovéscă amêndoi, şi priviau şi elinii şi troadenii, sĕ vaḑă cum-şi vor alege amêndoi. Şi cum s'au apropiat Achileu de Ector, Ector l'au cumpănit sĕ-l lovéscă cu suliţa în cheetura platoşii, şi au aruncat în Achileu, şi nu l'au nimerit unde au gândit, că s'au spriginit bine vitézul Achileu cu pavăza. Ér unde au lovit suliţa lui Ector, au trecut prin pavăza lui Achileu, şi i-au răḑimat în platoşă, şi au năvălit Achileu asupra lui Ector, ér Ector, au început a fugí prejur cetate, şi-l gonia Achileu. Acolo era jale mare, că Achileu gonia pe vitézul Ector sĕ-l omóre. Ér tată-seu şi mumă-sa privia din cetate, şi plângea cu amar, şi nu ar chi ajuns Achileu pe Ector, de nu ar fi stătut el de bună voie, că Achileu era om greu, ér Ector uşor, ci au stătut pe loc Ector, şi cum s'au apropiat Achileu, s'au slobozit Ector cu mâna gólă la dênsul iute, şi au vrut sĕ-i între pe sub suliţă, ce s'au împedecat, şi au căḑut, şi l'au lovit Achileu cu suliţa şi l'au omorît, şi dacă l'au omorît, i-au găurit glesnele şi l'au legat cu strénguri, şi l'au legat de códa unui cal, şi l'au purtat prin tótă óstea, şi l'au dus şi până la tabăra lor. Şi i s'au potolit lui Achileu pisma, care i-au făcut vitézul Ector, de au omorît pe nepotu-seu Patroclu. Şi s'au făcut multă jale şi plângere în tótă Troada pentru vitézul Ector, şi plângea maică-sa împĕrătésa Ecavia, şi tată-seu Priam împĕrat, şi tóte surorile lui şi róbele, cât se auḑia glasul din Troada, păna la tabăra elenilor. Ér dacă au vĕḑut Priam atâta urgie ce-i sosise, şi jale pentru fiul sĕu Ector, şi pentru óste, că i-au perit cu totul, au trimis la Ierusalim la împĕratul David sĕ-i dea ajutoriu. Ér David împĕrat nu au vrut pentru 2 lucruri, una căci nu se cădea jidovii sĕ fie ajutoriu la alte seminţii de ómeni, căci ei se numia norod dumneḑeesc, alta că se temea sĕ nu apuce ei vre-un obiceiu dela elini sĕ se închine idolilor şi ei, deci pentru acésta n'au vrut se le dea ajutoriu. Ér Priam împĕrat dacă au vĕḑut că nu i-au dat ajutoriu, au trimis la India la Tais împĕrat rugându-se ca sĕ-i dea ajutoriu sĕ nu-l lase la nevoie. Ér Tais împĕrat au prins bucuros, şi au trimis osti multe, şi pe Memn căpitanul seu, şi au trimis tot arapi negri indiani cu arme bune de rĕsboiu, şi dacă au sosit la Troada, mergênd Memnos căpitanul indianilor s'au împreunat cu Priam împĕrat şi s'au bucurat împĕratul vĕḑênd atâta óste, şi au dăruit bine pe Memn căpitanul, şi au mulţămit lui Tais împĕrat, şi au eşit troadenii cu indianii la rĕsboiu. Ér elinii vĕḑênd tot ómeni negri şi ciudaţi s'au spăriat, şi au vĕḑut pil, şi lei învĕţaţi, fórte s'au îngrozit, şi s'au sfătuit sĕ fugă, ér Ackileu le-au ḑis: nu ve întristaţi, că lesne ne va fi a fugí un cias, şi a dobêndí nume rĕu, ce întâiu sĕ ispitim se vedem ce viteji sunt, şi îndată cât au eşit pe apa Scamandrului, aşa s'au şi lovit ostile, şi s'au făcut fórte rĕsboiu grósnic, şi s'au mestecat unii cu alţii, şi s'au tăiat cât nu altădată la nice un rĕsboiu din câte s'ău bătut troadenii, şi au perit indiani mulţi, şi troadeni mulţi, şi elini mulţi, şi s'au făcut atâta sânge, cât cura păraele de sânge până în chişiţa calului, şi s'au făcut apa Scamandrului roşie peste tot de sânge, şi s'au lăsat de a se tăiá, că indianii nu scia fugí, ce tot silia au sĕ fie au sĕ peie toţi.

(Va urma.)

neadevĕr. Numita fóie după-ce mai laudă tactul contelui Kalnoky, conchide, că situaţiunea aşa precum se presentéză aḑi nu e atât de ameninţătóre, precum se buciumă.

Comentările foilor rusesci încă sunt favorabile, numai cât ele mereu se impedecă de Bulgaria asupra căreia Rusia are drept sĕ supravegheze, căci ea a mântuit-o de jugul turcesc. Mai accentuéză aceste foi, că Austro-Ungaria împlinesce mai mult mandatele Germaniei, căci altfeliu nu-şi pot închipuí cutezanţa cea mare, ce o desvóltă monarchia nóstră faţă cu interesele rusesci din Orient. Aceste însĕ 'şi vor aflá deslegarea lor mai târḑiu.

In România vorbirea monarchului nostru şi în special declarările ministrului de esterne au făcut bună impresiune şi apreţierile, ce se fac în presa română sunt de tot favorabile. La aceste se mai adaugă manifestarea sentimentelor de intimă amiciţie ale monarchilor cu ocasiunea petrecerei regale române în Viena şi cari au dat ansă unui important articlu, în care sĕ-şi acentuéză raporturile reciproce de amiciţie personală, din cari se nasc şi se întăresc raporturile politice între doue state.

Sĕrbătorile sêrbesci dela Kosova s'au făcut cu o pompă şi o solemnitate deosebită.

Regele, doi regenţi, metropolitul Michail şi tóte căpeteniile ostăşesci şi mirenesci ale sêrbilor au fost de faţă şi au pus fundament monumentului în cetatea sf. Lazar, pentru eroii căḑuţi în luptă contra turcilor.

Protestările Porţii la Belgrad au rĕmas zadarnice, ele n'au putut oprí pe sêrbi în avêntul lor şi au dovedit din nou neputinţa Turciei şi influinţa ei slabă în cumpĕna politicei europene.

D'odată cu aceste sĕrbări impunĕtóre, ce le-au sĕrbat sêrbii de prin tóte locurile; comitetul slav din Moscva a arangiat o sĕrbătóre aprópe tot aşa de strălucită ca şi cea din vechia cetate a ţarilor sêrbesci.

Acésta din urmă sĕrbare nu e nici decât vĕḑută cu ochi buni, mai ales în foile monarchiei nóstre şi „N. Fr. Presse" atacă în mod vehement pe cei ce sciu sĕ întindă firul intrigei cu atâtă iscusinţă.

Călĕtoria ţarului rusesc pentru a rĕspunde visitei împĕratului german preocupă presa germană într'un mod deosebit. Din presemnele de până acum se deduce, că ţarul nu e tocmai aşa de înflăcărat în manifestarea sentimentelor, pe cât de aprins s'a vĕḑut împĕratul german, carele îndată după urcarea sa pe tron n'a pregetat a călĕtorí la Petersburg. Ţarul chiar ar voí sĕ încungiure o intêlnire, de aceea se şi tot trăgănéză plecarea. Dacă intêlnirea totuşi se va face, ţarul preferă a se face în alt loc, dar nu nu la Kiel şi nici pe pămênt german.

Esamenele anuale la scóla română de fetiţe din Sibiiu.

I.

Scóla de fete susţinută de către reuniunea femeilor române din Sibiiu şi-a ţinut esamenul Mercuri, în 15/26 Iuniu a. c. Esamenul s'a făcut sub conducerea dómnei presidente a reuniunei, Maria Cosma în întreg decursul esamenului, adecă dela 8—12 óre înainte de améḑi şi 3—5 după améḑi. In numele Escelenţiei Sale Inalt Prealuminatului Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, ca al patronului acestei scóle, care pórtă viu interes pentru prosperarea ei, a asistat la esamene Preacuvioşia Sa domnul archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu.

Sub întreg decursul esamenului a asistat un public numĕros, mai ales dame, cari formézǎ reuniunea; între cei de faţă am observat şi pe domnul colonel baron Urs, care aprópe fără intrerupere a asistat cu interes la esamene.

Esamenele au decurs în modul cel mai frumos. Elevele au rĕspuns cu precisiune şi siguranţă admirabilă, cu deosebire se observa la ele o vioiciune şi plăcere a rĕspunde şi a declamá, dovadă deplină că corpul didactic dela acéstă scólă se află la înălţimea misiunei sale.

La finea esamenului, încheiat cu cântări potrivite, dómna presidentă Maria Cosma, care cu o perseveranţă de fer conduse esamenul în decurs de 6 óre, punênd şi dênsa intrebări potrivite elevelor, adresându-se către publicul asistent şi către eleve între aplausele celor de faţă ţinù un discurs corĕspunḑĕtoriu, constatând cu mulţămire resultatul cel bun al esamenului, mulţămind celor ce se intereséză de prosperarea acestei scóle, precum şi corpului didactic, care s'a silit a înstruí cu atâta succes, éră pe eleve le îmbărbătă a fi şi în viitoriu diligente spre bucuria părinţilor lor şi a acelora, cari se îngrijesc pentru scólă. De asemenea adresà şi domnul archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu câteva cuvinte, prin cari constatând vitalitatea şi îndreptăţirea la esistinţa acestei scoli, ceea-ce resultă şi din succesul cel bun al esamenului, mulţămesce reuniunei femeilor, şi în special dómnei presidente a reuniunei pentru deobosita stăruinţă şi fericita idee, ce o au avut cu înfiinţarea şi susţinerea acestei scóle.

Publicul şi toţi s'au depărtat din esamen plini de mulţămire, ducênd cu sine cele mai bune impresiuni.

II.

La scóla română civilă a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român esamenele s'au ţinut Joi în 15/27 Iuniu, şi Vineri 16/28 Iuniu a. c. tot dela órele 8—12 înainte de améḑi şi 3—6 după améḑi.

Esamenele le-a condus preşedintele Asociaţiunei, veneratul bĕtrân, domnul Georgiu Bariţiu, asistat de directorul domnul Ioan Popescu, de delegatul comitetului, neobositul priveghitoriu al scólei, baronul David Urs, apoi de ceialalţi membri din comitet, de părinţii elevelor veniţi aicia din tóte unghiurile locuite de români spre a asistá la secerişul intelectual al ficelor lor, precum şi sub ochii unui public fórte numĕros, care a venit se vadă cu ochii, sĕ audă cu urechile, ca apoi sĕ pótă face judecată sănĕtósă despre starea acestei scóle, care a fost obiectul atâtor discusiuni de multeori prea pasionate în o parte a jurnalisticei nóstre.

Rĕspunsurile elevelor şi aici au fost precise şi corecte din tóte obiectele de învĕţământ, încât resultatul trebue se fie numit fórte mulţămitoriu în tóte privinţele.

Era o adevĕrată plăcere a privĭ la aceste fetiţe sănĕtóse, cu faţa rumenă, cum se insinuau care de care, ca ea se dea rĕspunsul; era adevĕrată bucurie a vedé atâta plăcere la învĕţătură şi totodată a constatá şi resultate atât de frumóse.

Esamenele s'au încheeat Vineri séra cu gimnastica dela 6—7 óre şi publicul numĕros, părinţii elevelor, membrii din comitet şi direcţiune precum şi profesorii şi elevele sau dus fie care la ale sale cu impresiunea cea mai bună, unii cu convingerea, că la scólă se fac lucruri bune, alţii cu consciinţa, că şi au făcut datorinţa.

Incheerea festivă a anului scolariu s'a făcut Sâmbătă, în 17/29 Iuniu a. c. diminéţa la 10 óre.

Inceputul s'a făcut prin o cântare a urmat apoi o cuvêntare din partea domnului director Ioan Popescu, la care a rĕspuns preşedintele comitetului Asociaţiunei domnul Georgiu Bariţiu.

Momentele aceste festive vor rĕmânea adânc gravate în inimele nóstre. Lacrimele mamelor la auḑul cuvintelor domnului Bariţiu despre misiunea cea grea, care o astéptă în ḑilele nóstre pe femeia română ne sunt dovada cea mai bună, că femeile nóstre sunt pĕtrunse de chemarea cea grea a mamelor române în ḑile de grea cercare.

Aşa s'a încheat anul scolariu la scóla română de fetiţă de aici.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţămêntului educativ.

(Urmare).

Pentru lămurirea lucrului mai deaprópe, *interesul pedagogic*, ce e atât de hotăritoriu pentru educaţiune, trebue sĕ fie bine deosebit de aşa numitele *pofte*. Căci *interesul*, ce e de a se desvoltá prin educaţiune, nu va sĕ însemne a desteptá în spiritul elevului diferite *pofte* şi *dorinţe*, cu atât mai puţin de al face sĕ se ocupe cu totfeliul de lucruri, când cu unele, când cu altele. Am avut cu totul altceva în vedere, când mai sus am accentuat *multilateralitatea interesului*. În înţelesul nostru deosebim cu tótă hotărîrea *interesul pedagogic* de *pofte*; pentru că „*poftele* totdeuna ţîntesc la viitoriu, interesul din contră numai la present".) Interesul se mulţămesce şi cu atâta, dacă numai se póte ocupá cu un obiect, şi nu tinde, *poftesce* totodată ca se şi posédă acel obiect. Acésta este causa pentru-ce *interesul* totdeuna e liniscit şi domol. *Pofta*, din contră, nici odată nu e îndestulită cu ceea-ce posede, cu ceea-ce-i póte oferí presentul, ci totdeuna tinde spre mai mult, adecă ea totdeuna tinde a-şi schimba posiţia dată. In sensul acestora greutatea esenţială la *pofte* cade totdeuna asupra obiectelor strĕine, la interes asupra presentului, adecă asupra acelora ce cuprinde deja în sine. Cu atât mai puţin póte fi egal interesul cu acel feliu de *pofte*, cari şi după satisfacere tind mai departe, cari cu o însetoşare neastêmpĕrată pretind o satisfacere şi mai mare, chiar şi în casuri când ar putea fi îndestulite; din care causă asemenea pofte în veci nu află o adevĕrată mulţămire. **)

E uşor dar de înţeles cum un spirit cuprins de asemene pofte totdeuna e încordat, neliniscit şi nemulţămit. Şi scopul educaţiunei are în vedere tocmai faptul, ca aceste pofte înfocate sĕ le stêmpere, sĕ le domoléscă, sădind în locul lor *interesul* cel liniscit, care totdeuna se îndestulesce cu posiţia actuală, cu presentul şi intreţine vioiciunea spiritului în ori-ce activitate l'ar aduce împregiurările. El prin acésta aduce cu sine pentru tot momentul o bucurie liniscită, şi astfeliu nici când nu împinge pe om la o luptă nestêmpĕrată, fie chiar şi pentru sciinţă. *Interesul* de aşa ceva este scutit prin impregiurarea, că totdeuna este devotat din intimă plăcere lucrurilor presentului. Ori cât de vioiu ar fi deci *interesul*, el nu degenereză în *pofte*, cari numai chinue şi maltratéză pe om, adese-orí păn' la nimicire. E sciut, că sunt individi de aşemenea natură, cari în veci nu sunt mulţămiţi cu vre-o posiţie, ci se află totdeuna în contraḑicere şi cu ei înşişi, din care causă se şi petrec din ḑi în ḑi fără sĕ fi fost în stare a se îndulcí barem de vre-o desfătare sufletéscă. Causa acestor naturele nenorocite e de a se căutá aprópe numai în *poftele*, cari pas de pas aţîţă şi împing spiritul până la nebunie. *Interesul* din contră esercéză cea mai bună influinţă asupra întregei vieţi sufletesci a omului, aducênd de o parte mulţămire cu sine, ér de altă parte ţinênd spiritul pururea într'o posiţie vióie şi în o bună disposiţiune. *Poftele* nici odată nu cunosc liniscire. Ele totdeuna nisuesc a ajunge în perfecta proprietate a obiectelor dorite. *Pofta*, punem casul pentru sciinţă, tinde a ajunge la o desĕvêrşită cunóscere a lucrurilor. Precum scim însĕ e absolut imposibil a îmbrăţişá într'un mod perfect tóte ramurile s'au întreg conţinutul sciinţei. Esistând însĕ *pofta*, fără ca se fi satisfăcută, din lupta ne isbutită se nasce în spiritul omului o nemulţămire, un disgust, ceea-ce influinţéză apoi într'un mod tare turbătoriu asupra conservării *interesului* pacinic. O educaţiune bine îngrijită nu pretinde sĕ fim în tóte esperţi, sau artişti. E de ajuns a desteptá spiritul, a-i preface în proprietate vie materialul învĕţământului în liniamentele sale fundamentale şi a-i deschide calea spre aflarea adevĕrului. Cultura generlă e scopul de căpetenie. Dar pentru acésta nu se cere neapĕrat sĕ cunóscă cineva întreg universul, sĕ fie vĕḑut, sau sĕ fie auḑit tóte. Cu atât mai puţin e necesară o cultură *enciclopedică*, carea consistă în a scí din tóte câte ceva, sau a străbate lumea întrégă. În deosebi pentru junime — ḑice *Ziller* nu e de lipsă, ca — sĕ esaurieze, ca sĕ scruteze totul ce e de sciut. O asemenea nesuinţă ar avé drept resultat aceea ce se esprimă prin frasa latină: *ex omnibus aliquid, ex toto nihil*, şi nu ar duce decât la unilateralitate şi superficialitate, éră aceste stări sunt cele mai periculóse pentru progresul omenimei spre adevĕrurile reale. Din consideraţiunile acestea o educaţiune raţională se îndestulesce dacă spiritul elevului s'a desvoltat într'atâta, încât sĕ pótă cuprinde lucrurile şi astfeliu sĕ pótă lua parte la tóte cu un viu *interes*: bine înţeles, nu în mod enciclopedic, ci aprofundat, întrodus fiind în materii astfeliu ca sĕ-i remână totdeuna ceva de cugetat, de completat, pentru continuarea studiului.

Enciclopedismul trebue încungiurat cu tot preţul. Pentru-că ori unde se ivesce o tendinţă enciclopedică, aceea împedecă pe om de a-şi bate capul cu consecuenţele şi-l dispune de a abḑice dela o aprofundată înţelegere a lucrului. Aşa ceva e în contraḑicere cu *interesul*, de care vorbim; căci resultatul enciclopendismului de obiceiu e tîmpirea puterilor sufletesci, şi acésta póte merge aşa departe, încât pentru un om de asemenea disposiţie ori-ce împregiurări în viaţă sunt o povară apăsătóre, insuportabilă, în urma căreia se feresce cu disgust de ori-ce lucru sau ocupaţiune mai intensivă. Astfeliu de ómeni nu mai umblă cercetând şi scruând, nu mai desvóltă nici o activitate sufletéscă combinativă, numai nisuesc a îmbogaţí capitalul spiritual. La ei din contră, în locul activităţii din indemn propriu şi în locul cugetării independente, întrevine o inerţie, o trândăvie, ér în locul vioiciunei agere a spiritului tîmpirea cu tóte urmările ei triste. Ei prin urmare, în loc de a se trudí ca sĕ fie esacţi în afaceri, apucă în drépta şi în stênga ca de o spaimă purtaţi şi în cele din urmă totuşi nu sciu nimic esact, şi astfeliu ajung la contrastul *interesului*, la indiferentism faţă de ori şi ce obiect, faţă de ori-şi ce lucrare.

Aceste pot fi urmările *enciclopedismului*, cari firesce nu se unesc cu scopul nostru; căci într'adevĕr, ce ar folosí a scí multe de tóte, nimic însĕ cu temeiu. Principiul: *non multa, sed multum*, se impune deci de sine pe terenul educaţiunei.

Din cele espuse urméză deci, că prin *învĕţământul educativ* puterile elevului numai într'atâta au se fie desvoltate, încât el sĕ pótă însuşi a se ajutora pe sine, sĕ cunóscă mijlócele şi căile, cari sunt necesare pentru ulterióra lui desvoltare, sĕ insiste mereu de a se perfecţioná, sĕ fie în stare a apreţiá sciinţa şi a o întrebuinţa în judecăţile şi lucrările sale. Cu un cuvênt, în vederea deşteptării *interesului* pedagogic, învĕţământul educativ sĕ caute în tot locul a face numai pregătiri sistematice, nu totodată şi încheeri deja rotunḑite. *) Încheerea judecăţilor şi îmbinarea sciinţelor şi a artelor cu viaţa practică şi aşa e o muncă infinită, cu care în veci nu vom ajunge la deplină stabilire. Invĕţăcelul nostru însĕ se priméscă disposiţiunea de a conlucra cu învăpăare şi devotament la acea muncă comună. Drept aceea prin educaţiune, după cum s'a mai ḑis, sĕ i se desvólte puterile şi disposiţiile lui trupesci şi sufletesci astfeliu, ca el sĕ fie mereu stimulat de a-şi îmbogăţí cunoscinţele şi a-şi lărgí cercul de activitate.

(Va urma.)

---

*) Ziller F. Grundlegung II. Auflage, p. 319.

**) Herbart „Schriften zur Päd." de G. Hartenstein p. 52.

*) Ziller T. „Grundlegung" p. 332.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Deşiu, 28 Iuniu st. n. 1889. Dle redactor! Precum se scie, în Deşiu s'a întemeiat încă în anul 1872/3 parochiă gr. or. care represintă astăḑi vre o 500 suflete.

Acésta parochie are încă tot biserică improvisată dar are casa parochială de piatră cu o scólă bunişóră.

La acéstă scólă în Dumineca trecută la 23 l. c. s'a ţinut esamene sub preşedinţa domnului protopresbiter Teodor Herman, prin docentele Teodor Coroianu, unde avuí onóre a fi învitat şi eu.

Întrarea din stradă era proveḑută cu crengi de stejar. Internul scólei înfrumseţat de asemenea cu frunḑariu, trei coróne atârnau din mijlocul plafonului, pe masă buchete de flori.

In frunte atârna portretul marelui Emanuil Gozsdu, mecenatul coreligionarilor sei.

S'a cântat „Impĕrate ceresc“. Dl protopresb. spune scopul esamenului.

Dintre 41 obligaţi erau de faţă 27 elevi şi eleve, dintre cari aveau 15 scrisori române şi 8 maghiare de probă.

S'au esaminat din religiune şi gramatica română, după aceea s'a cântat o poesia; urmà apoi o pausă de 5 minute pentru recreaţiunea pruncilor.

La reincepere s'au esaminat din limba maghiară cetitul şi traducerea; computul mintal, şi pe tablă cu creta din celea 4 operaţiuni; geografia — ací am observat, că învĕţătoriul n'a purces dela aprópe la departe, ci din contră, elevii sciau spune despre Braşeu, dar nu despre Deeş şi comitat.

Din istoria naturală care încă s'au propus, nu s'au esaminat din scurţimea timpului.

In fine a urmat declamaţiunile: „Moda de acum,“ „Aşa era Românul“, „Cocostêrcul“, „Copilul şi raţa“, „David şi Goliat.“

Esamenul a fost indestulitoriu. Rĕspunsurile din tóte obiectele acestea respicate şi bune ale elevilor şi fetiţelor dovedesc pe deplin diliginţa dlui docente Teodor Coroianu, care merită postul seu; dar durere salariul nu e corĕspunḑĕtoriu, fiind nu mai de 100 fl. v. a.

După aceea s'a cântat dóue poesii şi s'au terminat cu cântarea bisericésca „Cuvinese cu adevĕrat“

Dl preşedinte la urmă a recunoscut strădania dlui invĕţătoriu şi a indemnat pe prunci sĕ mai ea cartea la mână şi pe acasă în vacanţă, ca se nu uite ce a invĕţat în scólă.

Subscrisul a făcut între auḑitorii inteligenţi o colectă de 5 fl. 50 cr. pentru premiarea elevilor, ce se vor impărţí în Duminoca viitóre.

Petru Murĕşan.

†

MICHAIL EMINESCU.

Lucéfĕrul poesiei române, Michail Eminescu a încetat din viaţă după un morb greu şi indelungat în casele drului Şuţu din Bucuresci, în cea mai frumósă etate de 40 de ani.

El a fost unul dintre cele mai frumóse şi neintrecute talente pe orisontul nouelor mişcari literare. Distinsul nostru critic, dl Titu Maiorescu, care 'l pune în şirul scriitorilor imediat după dl V. Alesandri, caracterisând pe Eminescu ḑice, că are farmecul limbagiului, semn al celor aleşi, o concepţie inaltă şi mai pre sus de tóte iubirea şi inţelegerea artei antice.

Viaţa distinsului poet a fost de tot furtunósă şi nelinistită. El s'a născut în Botoşani în anul epocal 1849, unde a şi terminat clasele elementare. După terminarea studiilor gimnasiale, care le făcù în Cernăuţi şi Blaş întrà la 1868 în trupa teatrală a lui Pascal, unde a petrecut 2 ani, aparênd însĕ pe scenă numai în roluri secundare; de cele mai multe ori făcea pe suflerul. In anul 1870 s'a inscris la universitatea din Viena şi anume la facultatea de litere, unde insĕ se iviră primele simptóme ale bólei sale, din care causă şi trebuì sĕ se reîntórcă acasă. Desperat, căḑù într'un feliu de melancolie, carea singur poetul nu puté sĕ-o alunge cu tóte încercările sale. Spriginit de societatea literară din Iaşi, se duse după restaurare la Berlin, unde terminà la 1874 studiile, şi reintorcêndu-se în patrie fù numit bibliotecariu la biblioteca centrală din Iaşi, ér un an mai târḑiu ocupà postul de revisor scolariu la Iaşi şi Văslui.

In intréga sa viaţă Eminescu s'a perfecţionat prin studiu şi prin o lectură neobosită. Talentele sale s'au arĕtat încă pe când era în etate de 16 ani în poesiile ocasionale scrise la mórtea profesorului seu Pumnul, dela care a primit focul cel nestins pentru iubirea némului seu. Talentele sale s'au arĕtat însĕ în tótă splendórea în revista „Convorbiri literare“, la care a colaborat până în ultimele momente ale vieţei sale. Neobosit în activitate şi avênd cunoscinţe bogate s'a aruncat şi pe terenul ḑiaristicei şi a ocupat locul de prim redactor al ḑiariului „Timpul“: a scris mult în „România liberă“, ér în timpul mai din urmă a lucrat la revista „Fântâna Blandusiei“.

Poesiile sale, cari au fermecat lumea cultă literară şi au avut un efect hotăritoriu asupra pleiadei tinerilor nostri poeţi au eşit deja în a treia ediţie sub îngrigirea dlui T. Maiorescu.

Despre resultatele autopsiei cadavrului se comunică următórele:

S'a constatat, că creerii aveau o greutate de 1400 grame, cu tóte că erau în stare de înmuiere (ramoliţie). Greutatea acésta este unică în feliul ei, deóre-ce pe cât scim creerii marelui poet Schiller în stare normală abia o întreceau cu câte-va grame. Emisferul stâng singur căntăria 595 de grame, cel drept 555, fără cerebel. Partea psihică a creerilor era aprópe total ulcerată în emisferul stêng chiar şi cea psihometrice; membranele creerilor injectate şi aderente. Ciurcumvoluţiunile mult desvoltate şi adênci. Inima în stare de ipertrofie pasivă cu degenerare grăsósă a ţĕsutului muscular; la rădăcina aortei s'a constatat începutul unui proces ateromatos, ér valvulele inimei erau intacte. Degenerarea grăsósă s'a găsit în acelaşi stadiu şi la ţesăturile ficatului, care bine înţeles era puţin pertrofiat. Splina în stare iperemică şi de degeneraţie.

Varietăţi.

* (In amintirea marelui archiereu Andreiu). Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ a eternisat şi în anul acesta memoria marelui archiereu **Andreiu** prin o cunună frumósă, carea o a depus o comisiune pe mormêntul fostului archiereu. La mormênt a ţinut unul dintre membrii o frumósă vorbire. De faţă au fost fruntaşii şi inteliginţa din Reşinariu cu preoţii în frunte.

* (Esamen de maturitate la scóla comercială română din Braşov) In 16 v. c. s'a ţinut esamenul oral de maturitate cu elevii clasei a III a com., fiind de faţă ca comisari din partea Ven. consistoriu archidiecesan d l Ioan Lenger, din partea ministeriului de culte şi instrucţiune publică d-l Francisc Koós, inspectorul scolariu, şi din partea ministeriului de comerciu d-l Robert Szász. Resultatul esamenului a fost fórte bun şi o deosebită satisfacţie transpiră atât din vorbirile comisarilor consist. şi minist de instrucţiune, cât şi din a directorului scólelor nóstre medii, a dlui St. Iosif, când se cetí maturisanţilor, în presenţa publicului, resultatul acestui esamen, care este următoriul: 1. Mantsu şi 2. Gr. Tiţeiu au eşit maturi cu „Fórte bine,“ 3. I. Morariu, 4. I. Popa, 5. E. Ciorann, 6. G. Moroian, 7. G. Roncea, 8. A. Benşuian. 9. N. Braşovén au eşit maturi cu „Bine“; scrie „G. Trans.“

* Programa esamenelor publice dela scóla română capitală gr. or. din Sĕlişte cu finea anului scolastic 1888/9:

Vineri în 23 Iuniu v dela 7—9 clasa I de băeţi, dela 9½—11½ clasa II de băeţi; dela 3—5 clasa a III de băeţi dela 5½—6 grădinăritul.

Sâmbătă în 24 Iuniu dela 9—11 clasa I de fetiţe, dela 11—12 espunerea lucrului de mână cu fetiţele claselor III şi IV.; 2—4 clasa II de fetiţe, dela 4—6 clasa III de fetiţe, dela 6—6½ gimnastica.

Duminecă în 25 v. dela 9—½12 clasa IV de băeţi; dela 2—4 clasa IV de fetiţe, dela 4—5½ esamen din cântări, încheerea anului scolastic şi împărţirea premiilor. La aceste esamene sunt rugaţi a luá parte părinţii elevilor, precum şi toţi binevoitorii scólei nóstre.

Corpul învĕţătoresc.

* (Cas de mórte) Jalnicul paroch din Hĕrman *Alecsandru Dogariu* încunoscinţéză pe tóte rudeniile şi cunoscuţii cu inima sfăşiată de durere, în numele seu şi a ficei sale *Victoria*, despre durerósa şi nereparabilă perdere a iubitei sale soţii Presbitera **Maria**, care în 17 l. c. diminéţă la 5 óre şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului în etate abia de 26 ani, în urma unui morb greu.

* (Denumire). Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a denumí pe judele dela curie Felician Czorda de al doilea secretariu în ministeriul de iustiţie.

* (Concert). Unii elevi ai institutului nostru archidiecesan din Sibiiu fac învitare la „Concertul“ împreunat cu „Joc“ ce se va ţiné Duminecă în 9/21 Iuliu 1889 în Alba-Iulia în grădina hotelului la „Sóre“ cu următoriul program:

1. *a)* „*Cântec de jertfă*“ cor de L. von Beethoven.
   b) „*Vĕntul suflă dela Ost,*“ cor de J. Dürner.
2. *Ilustraţiune română* de Carol R. Carras, esecutată de d-şóra Cornelia Nicola pe piano.
3. *a)* „*Nóptea*“ cor de Fr. Schubert.
   b) „*Zorirea*“ cor de C. Attenhofer.
4. „*Arvinte şi Pepelea*“ piesa teatrală de V. Alesandri.
5. „*Sermană frunză*“ cor de G. Dima.
6. *a)* „*Lira*“ de Schubert
   b) „*Nor de vijelie*“ de W. Humpel (ambele solo de Bass).
7. „*Despărţirea vênĕtorilor*“ cor de F. Mendelssohn-Bartholdy.

Inceputul la 7 óre séra. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecei poporale din Alba-Iulia.

Preţul de întrare: a) de persónă 1 fl. b) de familie de 3 persóne 2 fl. v. a.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică. Bilete de întrare se dau séra la cassa prelângă arĕtarea învitărei.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs cu termin de trei sĕptĕmâni pentru ocuparea postului de magistru postal în Cluş, care e împreunat cu o léfă anuală de 1200 fl. şi cu o remuneraţie anuală de 1212 fl. pentru pachetare, spese de cancelarie, inmanuare ect. precum şi cuartir şi cancelarie liberă. Concurenţii au a depune o cauţiune de 600 fl. — Informaţiuni mai de aprópe dă direcţiunea susnumită.

* Subscrisul comitet central electoral aduce la cunoscinţă publică că *din 5—25 Iuliu a. c.* se vor espune spre vedere publică:

1. listele provisorice ale alegĕtorilor de deputaţi dietali din cele 4 cercuri electorale ale comitatului Sibiiu în reşedinţa comitetului central-electoral în biroul comitatens de espediţie (casa comitatensă);

2. listele provisorice ale oraşului Sebeşul-săsesc în biroul magistratului din Sebeşul-săsesc, listele comunelor mari în cancelăriile comunelor respective, iară listele comunelor mici în căncelariile notariatelor cercuale respective.

Fie-care póte în timpul acesta dela 8—12 óre a. m. luá intuiţiune în liste, éră dela 2—6 óre d. m. a-şi luá copii de pe ele.

În timpul din *5—15 Iuliu* póte reclamá: fiecine în privinţa persónei sale şi contra listei a unui cerc, precum şi fie-care este indus în listă, cu privire la ori-ce inducere în listă s'au stergere. Reclamaţiunile de asemenea se vor espune în localităţile amintite spre vedere publică şi fie-care îndreptăţit de a reclama, 'şi póte face din *16—25 Iuliu* observările sale asupra reclamaţiunilor.

Reclamaţiunile si observările sunt a se adresá comitetului central-electoral în scris şi provĕḑute cu documentele necesare, şi a se substerne magistratului din Sebeşul-săsesc, respective primăriei acelei comune mari, sau notariatului cercual al acelei comune mici, contra căruia liste s'a făcut reclamaţiune.

In unul script se pot face reclamaţiuni cu privire la mai multe persóne observările însĕ trebue făcute separat la fie care reclamaţie (§. 44, 45 şi 46 din art, de lege XXXIII din anul 1874).

Sibiiu, în 29 Iuniu, 1889.

Comitetul central-electoral al comitatului Sibiiu:

Thalmann, president.

de *Hannenheim*, notariu.

* (Furtuni cu grindină.) Despre grindina, ce a căḑut sĕptĕmâna trecută în o parte a comitatului Murĕş-Turda, i se scriu lui „K.-r“ lucruri aprópe de necreḑut. Furtuna a erupt în comunele Şeulia, Grebeniş, a trecut pe lângă Bandul de Câmpie spre Cuieşdiu. Aici gróznicii nori s'au desbinat în douĕ părţi, una a nimicit hotarul Culpiului de Câmpia, ér ceealaltă a devastat hotarul comunelor Cuieşdiu şi Harţău, pricinuind tot odată şi o gróznică ruptură de nori. Grindina căḑută în aceste părţi ajungea mărimea ouĕlor de găină şi de porumb. La Bardoş norii érăşi se împreunară şi grindina căḑută între comunele Bardoş şi Cueşdiu era ca nisce bulgări de câte o palmă de mari; în partea din jos a Bardoşului s'au găsit trei table de ghiaţă, dintre cari cea mai mare era lungă de un metru şi jumĕtate şi la mijloc de un metru de grósă. Dela Bardoş furtuna trecù spre Săbad, unde tablele de ghiaţă ce căḑuseră erau şi mai mari; o bucată de ghiaţă ajunsese mărimea de 3 metri. După-ce hotarul comunei românesci Săbad a fost cu desĕvêrşire nimicit, o grindină mai mĕruntă, dar désă căḑù asupra comunelor Sântana, Udvarfalĕu, de ací trecù apoi spre Erneiu, Secheş, Icland, pricinuind pretutindenea pagube însemnate.

La Bardoş, Săbad şi Udvarfalĕu grindina forma un strat pe alocurea gros de mai multe urme. In comunele bătute de ghéţă s'a pricinuit multă pagubă şi în porci, oi, viţei etc, dintre cari unii s'au perdut, alţii au fost ucişi. Ba chiar şi vieţi omenesci au căḑut jertfă acestei ne mai pomenite furtuni; până acum se scie, că un băiat din Săbad de 16 ani apoi o femeie călătóre de 40 ani au fost omoriţi, asemenea au fost duşi de apă 2 copii din Cuieşdiu. Mai mulţi ómeni au fost greu răniţi. Paguba se socotesce cam la 80,000 fl. Pădurile comunelor Bardoş, Săbad, şi Cuieşdiu incă au suferit mari pabube pe un teritoriu de 300 jugĕre. Asiguraţi contra grindinei au fost numai câţiva proprietari în sumă de abia câteva mii. Mulţi locuitori au inceput din nou sĕ are și se samene cucuruz, hirișcă și mai multe feliuri de nutrețuri.

* (Păcală în Oradea-mare.) Românii din comuna rurală Cehei, de lângă Oradea mare, sunt vestiți precupeți de porci. Ei cutrieră țéra deacurmeḑișul, vĕd și învață mult, de aceea sunt șireți și ageri la minte. În têrgul de țéră din sĕptĕmâna trecută, ținut în orașul nostru, un precupeț din Cehei vindea 22 purcelași frumoși. Cum stetea el așteptând sĕ-i vie norocul, étă că se ivesce un ungur mic și gros, dar fudul ca cel ce scie că are părale, și-l intrébă éc așa ca din spatele calului, că cum dă purceii? Ceheianul băgênd de sémă feliul cum l'a întrebat ungurul, 'i rĕspunde suriḑênd de sub mustéță, că-i vinde ieftin. „Cel dintâiu cu 4 cruceri, al doilea cu 8, al treilea cu 16 și tot așa mai departe fie-care purcel cu preț de douĕ ori atâta ca cel de mai nainte.“ Ungurul nu mai putea de bucurie, că a dat de un têrg atât de bun; scóse dar iute bughilarul și dete cheianului 10 fl. ca arvună, apoi se puseră sĕ socotéscă prețul întreg al celor 22 de purcei. Dar încetul cu încetul bucuria cumpĕrătoriului dispărù, apoi 'l cuprinse o frică și în cele din urmă îi curgeau niste sudori reci pe fată căci pentru purcelul al 22 lea avea se plătéscă 81,066 fl. 88 cr., ér pentru toți cei 22 tocmai 163,134 fl. 10 cr. sumă ce neam de neam al seu n'a avut. Spăriat sĕ și rugă de român, că nu-i pasă de arvună, numai sĕ strice têrgul. Acela făcu din umeri, riḑênd și ținêndu-și arvuna, apoi mână rimătorii mai încolo. „Familia“

* (Imprumut.) In congregațiunea comitatului Huniedóra s'a hotărit a se luá imprumut 70.000 fl. dela cassa primă de păstrăre patriotică din Budapesta spre a se începe lucrurile construirei podului pela Soimușul murĕșan.

* (Filocsera.) In urma informațiunilor. ce le a tras ministeriul de agricultură despre viile băntuite de filocseră dela Mediaș și împregiurimea lui s'a oprit ori-ce strămutare de vițe ori lucrare a viilor în numitele locuri.

Din public.

„Reuniunea fondului pentru înființarea unei scóle române de fetițe în Cluș“ își va ține adunarea generală anuală pentru a. c. în 17 Iuliu st. n. la 5 óre după prânḑ în localitatea casinei române din loc, la care sunt prin aceste cu tótă onórea învitați p. t. domnii membri, cum și alți amici ai causei.

Cluș, în 28 Iuniu st. n. 1889.

Alesandru Bohatiel, președinte.

Dr. *Gregoriu Silași,* secretariu.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	94 75	94.85
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.41¹/₂	9.43
100 marce nemțesci	58.25	58 30
London pe (poliță de trei luni)	119.35	119.48

Nr. 359 [89] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători din comunele mai jos însemnate, aparținĕtóre protopresbiteratului gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ și anume:

1. In Rod, postul prim, cu salariu de 300 fl.

2. In Apoldul superior, un post cu salariu de 250 fl. și prospect de ameliorare, cuartir liber în edificiul scólei și 5 stângini de lemne de foc din care e a se încălḑi și scóla.

Dela concurenți se cere a ținea strană regulat în dimineți și sĕrbători.

3. In Poiană, postul al patrulea cu salariu de 300 fl.

Cei ce reflectéză la vre unul din aceste posturi au a și așterne petițiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu protopopesc, pănă la terminul mai sus arĕtat.

Mercurea, la 6 Iuniu, 1889.

Oficiul ppresbiteral al tractului Mercurei în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc,
protopresbiter.

---

ad Nr. 209. [87] 2—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 23 Maiu 1889 Nr. 2939 B. sĕ publică a doua óră concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch în comuna bisericéscă gr. or. Poiana de clasa a III a în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post de capelan este impreunat cu jumĕtate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii și inmormêntări	250 fl.
2. Dela canóne, masle și liturgii	50 fl.
3. Dela botezul Domnului	40 fl.
4. Din alte funcțiuni sacre	60 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor

Câmpeni, 2 Iuniu, 1889.

Romul Furdui,
proto resbiter.

Nr. 280. [86] 2—3

EDICT.

Dumitru Soră (Lómneș), gr. or. din Sĕliște, comitatul Sibiiului, care a părăsit cu necredință pe legiuita lui soție Maria lui Savu Têmpănariu gr. or. tot din Sĕliste fără a se scí unde petrece — conform resoluțiunei consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 3590 B. se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial, intentat asupră-i de soția lui se va pertractá și decide și în absența lui.

Sĕliște, 12 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sĕliștei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	–	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9 54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu — Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	--	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 68 Sibiiu, Joi 22 Iuniu (4 Iuliu), 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Nașterei S. Ioan Botezătoriul" Nrul procsim va apăré Marți în 27 Iuniu v.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iuniu 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 21 Iuniu.

Ḑilele de mândrie și cele de urgie sunt afund imprimate în inimile popórelor, dar nici un popor nu póte numĕrá ḑile mai multe de jale și de tristețe ca popórele orientului din ḑiua, în care semiluna s'a arĕtat pe pământul Europei. O atare ḑi au serbat și sêrbii adunați la 27 l. tr. în Kruschevatz, ḑi petrecută înainte de acésta cu cinci sute de ani, pe câmpul mierlei în Sêrbia cea veche, care a avut drept sfêrșit tragic căderea țarului Lazar și cu el căderea imperiului sêrbesc.

Eroismul voevodului Milisch Obilici, cutezanța lui de a se furișá în castrele turcesci și de a pune pumnalul în peptul sultanului Murat, nu ajută nimica, așa e scris în cartea sorții ca Sêrbia sĕ cadă.

Incercarea mai târḑie a sêrbilor cu ajutoriul eroului Ioan Corvin încă rĕmâne zadarnică. Sêrbia încétă de a mai fi stat indepent, multă vreme, mai până în ḑilele nóstre.

Acesta e adevĕrul istoric pânăací.

Sêrbii ori cât vor fi avut dorința de a sĕrbá aniversarea ḑilei de 27 Iuniu, până bine de curênd nu o puteau, pentru-că gemeau și ei sub jugul turcesc. Deveniți odată liberi, deveniți ér independenți, se cugetă cu mândrie la ḑilele de odată, în care și ei au jucat rolul lor în Europa, și dacă așa fac, nimenea nu póte sĕ afle de esagerată dorința lor de a sĕrbá la cinci sute de ani o ḑi insemnată pentru ei.

Numai cât sêrbii nu s'au oprit ací. Pe pórta triumfală ce duce la Kruschevatz au pus inscripțiunea: „Bosnia, Herțegovina, Croația, Bacica-Banat", cinci cuvinte, a căror insemnătate se interpretéză ca un afront contra statului nostru, ca un feliu de arun care de mănușă unui stat puternic și vecin, unui stat, care a grăbit a face pentru sêrbi mult bine, mai cu sémă după sdrobirea armatei lor de către eroul dela Slivnița.

Bine și politic e din partea sêrbilor sĕ provóce pe un vecin în un mod atât de ostentativ, remâne ca sĕ judece ministrul afacerilor esterne, noi ca inregistrători ai faptelor implinite, nu putem decât sĕ desaprobăm din tótă puterea nóstră purcederea fraților sêrbi, cari prin acésta au dovedit cea mai órbă nematuritate politică.

Alta e, când din Paris fălfâie pelângă stindardele naționale cele ale Elsației și Lotharingiei, și alta e când Sêrbia se jócă cu focul — și o atare procedere póte devení pentru ei fórte funestă, póte devení un al doilea 27 Iuniu 1389

Fie-care popor e indreptățit a dá espresiune subiectivă idealelor sale naționale, dar acésta trebue sĕ o facă totdeuna cu considerare la statul vecin, sau la ceia cu cari voesce sĕ trăéscă în bună ințelegere.

Se póte, că regența în fruntea căreia stau bărbați ca Ristici sĕ fie departe de tótă comedia, se póte că în mod oficios lucrurile vor fi desmințite și presentate ca nisce lucruri inscenate de ómeni tineri și inflăcărați, fapt însĕ e, că Sêrbia prin inscripțiunea de sus a dat lumei sĕ ințelégă, că ea are program, și de programul ei se ține și recucerirea celor 5 provincii aparținĕtóre aḑi statului nostru austro-ungurese.

Privit lucrul din punctul acesta de vedere, este imposibil ca sĕ nu concludem cu multă temeinicie, că politica sêrbéscă se află în apa ruséscă și că muscalii stau la spatele sêrbilor, îi împintenéză și imbărbătéză ca sĕ se apuce de acțiune și dacă privim lucrul din atare punct de vedere, trebue sĕ i dăm importanța cuvenită.

Austro-Ungaria este un stat cu mult mai puternic, decât ca sĕ îi pótă insuflá ingrigiri o inscripțiune, dar cu tóte aceste e bine ca sĕ țină cont de popórele sale, sĕ le facă aici viața plăcută și prin o politică conciliantă sĕ caute a câstigá pe fie care ca sĕ nu aibă nici dorul nici plăcerea de a fi cetățén al unei Sêrbii mari, ci sĕ aibă ambițiunea de a fi cetățén al unui stat, unde dreptatea și egalitatea cetățenilor nu e privileg'u numai al unui popor, ci al tuturor deopotrivă.

Până acum în politica internă s'au făcut grozave erori. Cu un fanatism ne mai pomenit s'a pus la ordinea ḑilei la noi ideia de stat ungurese, fără ca sĕ-i fi putut da cineva definițiunea cea adevĕrată, cu un fanastism necualificat s'a ațițat ura de rasă, și puși odată cetățenii în conflict unii cu alții, stirbiți în interesele lor cele mai vitali, storși cu imposite grele, nesuportabile, lesne dă poporul creḑĕmênt celor ce au interes de a fi demagogi, celor ce vor sĕ se impună de conducĕtori, și dacă sêrbii au făcut un lucru nesocotit, mâne îl pot face fiumanii, poimâne polonii și ca sĕ fim drepți și românii, deșí ei vor fi și sunt totdeuna cei mai cumpĕtați în faptele lor. Bine, óre nu se póte aflá cheia aceea, cu care sĕ se pótă deschide inimile cetățenilor ca sĕ bată în bine și în rĕu tot în o formă, ca sĕ fie toți în un cuget și în o simțire?

Noi ḑicem și suntem de firma speranță, că cheia aceea se póte aflá cu mare ușurință numai cât șovinismul național trebue sĕ dispară, gărgăunii din capetele celor ce vĕd lucrurile în alte colori trebue scoși și stabilite relațiuni mai amicabile, mai intime și mai crestinesti între cetățeni.

Cum e aḑi nu e bine.

Relațiunile între popórele de diferite limbi sunt înăsprite, ómenii sunt invrăjbiți, prea mult sunt ocrotiți unii și prea tare sunt desconsiderați alții și de aici vine că sêrbii pun inscripțiuni ca cele de sus pomenite. Când ar scí sêrbii din Sêrbia, că sêrbii din Bacica sĕ află bine în Ungaria, nu o ar face, ori de o ar face, nu ar aflá resunet în inimile sêrbilor de aici, ci s'ar întórce cu cuvenitul dispreț contra unei atari încercări, până când sub actualele impregiurări se vor găsí destui sêrbi, cari se strige osana arangiatorilor porții triumfale dela Cossova-Polje.

E tréba guvernului ca sĕ apuce pe altă cale, pe calea în care fie care sĕ se vadă considerat, limba fie căruia sĕ fie pentru el *nolli me tangere* în oficii și în scóle, și lucrurile pot luá altă formă spre binele statului și al tuturor. In nenumĕrate rênduri am indigitat relele ce bântue la noi, o facem și acum în credință, că ne am împlinit datorința de adevĕrați patrioți și nu credem sĕ se afle între maghiari ómeni de valóre, cari sĕ nu ne dea drept, cari se nu țină și ei ca și noi la aceea, că e timpul suprem sĕ se obléscă lucrurile odată, căci e destul de vre-o 20 de ani, decând merg, cum se mână de curentul șovinist de aḑi.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu."

(Urmare.)

Și au perit elini mulți de pili și de leii cei învĕțați. Și au venit ḑiua carea prăsnuia elinii și troadenii, adecă Pastile, și au făcut legătură cu jurămênt mare sĕ se odichnéscă ostile 12 ḑile, până vor trece sĕrbătorile acei ḑile, și era toți ca unul între acele 12 ḑile, și mergea unii la alții de bea și mânca, fără nici o grijă, și umbla toți fără arme, și întra în cetate, și eșia, cum le era legătura. Ér în cetatea Troadei era o capiste ce-i ḑicea a lui Apolon, și mergea acolo Achileu în tóte ḑilele de se închina. Ér într'o ḑi fiind în capiste, s'au întêmplat de au fost acolo și o fată a lui Priam împĕrat anume Polixenia, fórte frumósă și ghizdavă, și îndată cum o au vĕḑut vitézul Achileu, atâta o au și îndrăgit, și-i s'au lipit de inimă, și au poruncit lui Priam împĕrat de va vrea sĕ-și dea fata după dênsul, va face pace, sĕ nu se mai bată ostile, și sĕ se verse sânge. Ér Priam s'au făcut a prinde bucuros, éră la inimă au gândit mórte lui Achileu, el și amêndoi feciorii lui Alicsandru Parij și Diifovul, și au trimis sĕ se gatéscă, și sĕ vie în biserica lui Apolon, sĕ facă legătura după obiceiu. Ér Achileu s'au gătit și au luat cu sine pe Odiseu, și pe Ealda vitejii, toți fără arme după jurămênt, și au întrat în capiste, și aștepta sĕ aducă pe Polixenia fata lui Priam împĕrat, se facă legătura. Ér Parij cu frate-seu Diifovul și-au luat angere mici prin sinuri, și au mers în biserica lui Apolon, și au ḑis către Achileu, o iubitul nostru cumnat, și soțul iubitei nóstre surori, bine te-au adus Dumneḑeu, ne pare bine, căci ne-au adus Dumneḑeu, cumnat mai vitéz decât toți ómenii lumii, și s'au luat în brațe, ér luându-l Parij în brațe, Diifovul au lovit pe Achileu în inimă, de au căḑut mort în mijlocul bisericii, și când l'au lovit nu au fost nici Ealda nici Odiseu lângă dênsul, ce aștepta afară sĕ aducă pe fata împĕratului, apoi sĕ între și ei în biserică. Ér dacă au junghiat pe Achileu au eșit de au făcut veste tuturor cetățenilor, ér Ealda căutând au vĕḑut biserica închisă, și au priceput că nu este lucru bun, ci au sărit cu Odiseu pe deasupra și au vĕḑut pe marele Achileu unde cherbea în sânge în mijlocul capistii, și căḑênd preste dênsul au început a plânge cu amar, și a ḑice: „O preadestoinice Achileu și mai vitézule decât toți vitejii lumii, bunul nostru folositoriu, cum nime nu s'au aflat sĕ ridice mâna în protiva ta, sau sĕ-ți cuteze în lume, dar acésta în ce chip te-au găsit". Ér marele Achileu încă mai avea puținel suflet, și au apucat de au ḑis: m'au omorît Parij Alecsandru, cu frate-seu Diifovul cu vicleșug, și așa îndată au murit vitézul Achileu. Și au stricat ușa bisericii, Ealda și cu Odiseu, și au luat Ealda trupul lui Achileu în spate, și-l ducea tot în fugă sĕ-l scótă pe pórta cetății. Ér troadenii au prins veste, și au alergat cu arme sĕ apuce trupul lui Achileu. Ér Ealda și cu Odiseu ducea trupul, și dacă vedea că-i ajung punea trupul jos și gonia pe troadeni câte o bucată de loc, și ér se întorcea de lua trupul de fugia cu dênsul. Ér dacă au sosit la porțile cetății le-au găsit încuiate, ér de pe ziduri arunca cu petrii și cu lemne, și săgéta devenia ca plóia. Ér Ealda se mira cum va scóte trupul sĕ nu rĕmâie sĕ fie de rîs troadenilor. Ci au spart pórta cetății, și cu mare nevoe au scos trupul lui Achileu afară, săgetați și sdruncinați de petrii. Și mult s'au mirat troadenii de vitejia elinilor, că nu au putut o óste de ómeni sĕ ia trupul lui Achileu dela 2 ómeni, ci încă le-au spart și pórta cetății și au eșit și au dus trupul marelui Achileu în tabĕră. Ér dacă l'au vĕḑut elinii mort au plâns cu amar, și l'au îngropat în câmpii Trodei aprópe de apa Scamandrului, unde au făcut vitejii mari, și l'au îngropat cu cinste ca pe un craiu mare.

(Va urma.)

Revista politică.

Ţinta politecei nóstre devine din ce în ce tot mai esplicată. Orietul e ţinta asupra căreia e îndreptată mai mult atenţiunea ei şi pentru realisarea scopurilor şi asigurarea intereselor monarchia nóstră nu se feresce a declará pe faţă, cá va întrá chiar şi în jocul periculos al bómbelor.

Numai aşa se pot esplicá lămuririle, ce se fac cu atâta bunăvoinţă şi atât de făţiş în delegaţiuni, lămuriri, cari altădată se impartăşiau mai mult indirect, în secret şi nu erau espuse spre buciumare în presa europénă.

Şi pentru-ca sĕ se facă aceste lămuriri cât mai esacte, ministrul nostru de esterne n'a pregetat a a trimite insu-şi persóne încredute sĕ se convingă din propria intuiţiune despre adevĕrata stare de lucruri şi adevĕratele aplicări ale bărbaţilor de stat.

Se înţelege, că în şirul celor dintâi state, cari jócă rol în Orient, şi cari ponderéză póte în mod hotărîtoriu în un eventual rĕsboiu, este regatul român, dela a căreia atitudine pare că depinde deastădată direcţiunea politicei monarchiei nóstre.

Şi pentru-ca sĕ nu mai fie nici o témă despre atitudinea politică a tinĕrului regat, în delegaţiunea austriacă dl Dumba, carele a studiat în ḑilele trecute tóte demersurile din România, a făcut declaraţiunea solemnă, că în România nu esistă o partidă ruséscă, dar nici partidă austro-ungară. Românii sunt conscii, ei folosesc numai o politică independentă, care póte fi folositóre desvoltărei statului român. Austro Ungaria a greşit mult în privinţa comercială, căci raporturile comerciale încă favoriséză raporturile politice şi noi puteam avé mulţi amici în România, dacă le oferiam avantage în cestiunea convenţiunei şi nu trăiam pe picior de resboiu.

In delegaţiunea ungară Iuliu Horváth a atăcat aspru politica monarchiei nóstre, căci n'a păşit cu o mai mare energie sĕ înfluinţeze în România, ca astfeliu sĕ nu fim espuşi a perde tóte, prin fabricarea uneltirilor contra nóstră Şi acest delegat se plânge, că disposiţiunea spiritelor, cari ne sunt nefavorabile trebue căutată mai mult în tractatul de comerciu, care nu s'a încheeat şi că numai noi purtăm vină, că am perdut atât în privinţa comerciului cât mai ales în privinţa strategică într'un eventual rĕsboiu, deóre-ce după espunerile lui Asboth România e în stare sĕ ne ţină în neactivitate o jumĕtate de milion de armată, ér dacă şi Sèrbia se va alăturá, atunci calamitatea va fi şi mai mare.

Contele Kalnoky, ministrul de esterne, ca sĕ es cuze încât va posiţia sa în acéstă cestiune a mers aşa de departe încât a acusat chiar pe guvernul unguresc, că el e pricina de nu s'a încheat convenţiunea vamală. Cu acésta ocasiuue contele a făcut şi alte declaraţiuni momentóse. El a accentuat adecă, că dacă voim sĕ trăim în raporturi bune, nu trebue sĕ ne arĕtăm mici de suflet în cestiuni economice. E adevĕrat, că în România spiritele ne par a fi vrăşmaşe, dar românii sunt ómeni cu mult mai prevĕḑĕtori, decât sĕ-şi jertfésca interesele, şi noi nu putem decât sĕ ne bucurăm, vĕḑĕndu i cum urmăresc o politică independentă.

Ori cât de pacinică ar apăré însĕ situaţiunea, ea se agravéză şi conflictul apare iminent.

Monarchia nóstră sprijinesce din tóte puterile regimul actual din Bulgaria şi precum se anunţă din Berlin, Germania care până acum sta mai mult la o parte 'şi va pune tótă influinţa spre a rĕmâné Coburg principele bulgarilor. Ḑiariul rusesc „Nord“ rĕspunde lămurit, că numai cumpĕtului guvernului rusesc este a se mulţămí, că nu s'a produs conflict din pricina Bulgariei, dar dacă Austro-Ungaria stărue în nisuinţele sale, lucrurile vor luá o altă faţă.

Acésta schimbare grabnică se póte aduce în legătură şi cu conflictul italiano rusesc, care până acuma a rĕmas mai mult sub spuză, ér acum a isbucnit în tótă tăria.

Germania de altcum pare a se îndeletnicí şi cu întrebarea, cum sĕ mulţămésca pe Francia; şi ocasiunea cea mai bună pare a se dá prin împărţirea Helveţiei. Francia va căpĕtá cantónele locuite de francesi, memorabile în istoria Franciei, acestea vór fi şi o despăgubire pentru Alsaţia şi Lorena, ér Italia sĕ primésca cantónele italiane spre a fi despăgubită de Niza şi Savoia Foile germane au şi început a comentá cu multă manie acésta cestiune şi între ele se ocupă chiar şi organul principelui de Bismarck.

Adunarea generală

a despărţĕmêntului III al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în 18/30 Iuniu, 1889, în comuna Vale.

Ce fericită idee au avut anteriorii nostrii, când au înfiinţat Asociaţiunea transilvană! Şi ce fericită idee au avut ei şi atunci, când acéstă Asociaţiune o au impărţit în atâtea despărţĕminte rĕspândite în tóte unghiurile ţerii printre români. Nu numai într'un loc e necesară lumina, ea trebue sĕ rĕsbată ori unde e vre o suflare românéscă. Despărţĕmintele rĕspândesc mai uşor acésta lumină.

E sciut, că o lumină mai mică cu greu 'şi póte arĕtá efectul ei, unde e o lumină mai mare mai intensivă. Acest adevĕr la despărţĕmêntul al III al Asociaţiunei transilvane pare sĕ se fi zădărnicit. El ca o lumină mai mică pelângă comitetul central al Asociaţiunei transilvane, s'a arĕtat, că póte luminá şi ajutá progresului cultural câtuşi de puţin.

Adunarea generală a desp. III al Asociaţiunei transilvane, ţinută în acest an în Vale, a dat probe de nisuinţă spre lumină. Un convoiu imposant de vre-o 8 trăsuri, în ele cele mai alese şi mai binemeritate persóne în frunte cu directorul despărţĕmêntului Ilustritatea Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, Dumineca trecută plecà din Sibiiu, cu cuget de a binevestí în comuna nóstră românéscă Vale. Corul seminarial entusiasmat şi el de scópul sublim al Asociaţiunei în frunte cu dirigentele seu artistul profesor G. Dima cu drag s'a alăturat la invitarea directorului la acest convoiu.

Deşi pe la 5 óre diminéţa ploua de vărsa şi la plecare din Sibiiu (7 óre) ceriul era plin incă de nori negri, totuşi acésta nu putù oprì a nu se face festivitatea intenţionată. O pâclă grea era presemnul, că preste ḑi are se plouă în continuu.

După o cale de vre o 2½ óre convoiul ajunsese în Vale. Pausa domnéscă din délul Săcelului se înţelege n'a putut lipsí, şi ea m'a făcut sĕ adaug o jumĕtate de óră. Vălenii la sosirea convoiului, deşí aşeḑaţi în Valea plângerii, că un dél în continuu se surpă asupra satului. acum păreau a fi în Valea bucuriei. Dl notariu Indrieş şi alte persóne fruntaşe din comună cu faţa veselă primiră pre óspeţi, cari fără a mai perde timpul se indreptară in spre biserică, unde se celebra s. liturghiă. Ce mulţime de publicací! Biserica indesuită de lume. Se vede, că auḑise Vălenii de ţinerea adunării generale şi de cele incopciate cu acésta. La auḑul corului seminarial, care a esecutat cântările liturgice, biserica ne mai putênd cuprinde lumea, fu aseḑată formal din afară. Lume şi ér lume în tot jurul bisericei. „Vai ce frumos cântă“ era refrenul rostit în jurul bisericei de bărbaţi şi femei, căci cei din biserică din causa sânţeniei locaşului nu cutezau a vorbí fără numai a se îndulcí în tăcere de plăcere.

Cătră 12 óre liturgia se sfêrşise cam târḑiu pentru poporul dela sate, care e dedat după datina s. nóstre biserici a ajuná până după liturgie. Dar întârḑierea e motivată!

Întrebat fiind publicul din biserică, că dacă voesce sĕ se deschidă adunarea generală inmediat după sfêrşitul liturgiei sau nu, rĕspunsul fù ca sĕ se deschidă după o óră, ceea ce s'a şi intêmplat.

La signalul dat prin clopot curgeau de pe tóte potecile vălenii imbrăcaţi în haine albe cătră edificiul scólei, unde se decise a se ţiné adunarea.

Se mai asteptà cât-va timp şi adunarea generală în presenţa unui public numeros se deschise.

Inceputul se făcù cu frumósa cântare: „*Coróna cufundată*“ de Bönicke, esecutată de corul din seminariul nostru sub conducerea domnului profesor G. Dima, după care a urmat cuvêntarea directorului despărţĕmêntului, pe care o publicăm la alt loc.

Primul obiect, ce se puse la ordinea ḑilei, a fost cetirea raportului comitetului. Urmà apoi esprimarea prin sculare a condolenţei pentru încetarea din viaţă a membrilor despărţĕmêntului: Iacob Bologa, Paul Dunca şi Radu Băllaş.

S'a ales apoi o comisiune de trei în persóna domnilor Liviu de Leményi, protopretor, Henţu şi Indrieş, notari, pentru inscrierea de membrii noi, şi s'a suspendat şedinţa pe 15 minute Redeschiḑêndu-se şedinţa, comisiunea raportéză, că s'au incassat cu totul 84 fl. dintre cari 31 ca tacsă dela membrii ordinari, ér 53 ca tacse dela membrii ajutători.

Resultatul acesta financiariu s'a luat cu plăcere la cunoscinţă.

S'a decis a se pune în practică lucrarea începută cu prăsirea de frăgari în comuna Sĕlişte pentru cultivarea vermilor de mĕtase, deóre-ce frăgarii sunt mari, şi au destulă frunḑă pentru hrana vermilor de mĕtasă. Prelângă acésta la propunerea membrului Parteniu Cosma s'a pus la disposiţiunea comitetului suma de 40 fl., din care sĕ se dea mai multe stipendii acelor învĕţători, cari vor documentá că li-a succes a întroduce în jurul Sĕliştei pe la ţĕrance cultura legumăritului, care pe aceste locuri la români este cu totul negligată.

Fiind a se trece la alegerea comitetului pre un nou period de trei ani, directorul de până acuma, Preacuvioşia Sa Domnul archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu sĕ rógă sĕ nu se mai reflecteze la persóna Dsale, deóre ce nóuele agende cari l ascéptă îi fac cu neputinţă şi purtarea acestui oficiu, pe care în decurs de 12 ani cu plăcere l'a purtat.

In urma acesteia domnul protopretor Leményi în numele adunărei generale esprimă domnului director recunoscinţă pentru zelul de până acuma în conducerea acestui despărţământ, şi adunarea generală prin strigări: Sĕ trăéscă! s'a alăturat la cuvintele domnului protopretor.

S'a aclamat în unanimitate de director domnul Parteniu Cosma, care cu considerare că este membru în 22 de comisiuni diferite, se rógă se fie dispensat.

In urma acestora s'a aclamat de director dl asesor consistorial, protosincelul Nicanor Frateşiu, şi în comitet: Bariţ Ieronim, Cosma Parteniu, Dima George, Dr. Moga Ioan, Dr. Olariu Nicolau, Simonescu Leontin, Stroia Stefan, Tobias Corneliu şi Mateiu Voileanu.

S'a trecut la punctul ultim din program la ţinerea de disertaţiuni. Clericul de an. III. George Enescu cetí mai multe episode din viaţă, cari — deşi timpul era înaintat — prin frumseţa lor au stors totuşi atenţiunea publicului şi timpul cât a ţinut cetirea a trecut fără obosélă.

S'a decis în fine ca locul unde se se ţină viitórea adunare generală sĕ se lase la bunachipzuire a comitetului, şi aşa la órele 3½ se termină şedinţa.

De aici încolo avea sĕ încépă a luá alt curs festivitatea. Dl notariu Indrieş întruní la un prânḑ, care ar face onóre şi celui mai superior cetăţean, vre o 60 onoraţiori, domni şi dómne veniţi atât din Sibiiu cât şi din comunele învecinate. Prânḑul a decurs până cătră séră cu o vioiciune caracteristică. Şi cum era sĕ nu se întêmple acésta, când vedeai cu câtă dragoste dómna notărăşiţă şi tinĕra d-şóră însoţită de câte va fete frumuşele din comună. aduceau cu zimbetul pe buze, când una, când alta pe masă, bucate cari de cari mai alese.

Bucătăria dlui notariu Indrieş prin soţia domniei sale a dobândit o măestră neîntrecută. Vioiciunea crescea din ce în ce, şi începù a se manifestá prin toaste. Primul toast a fost ridicat de Il. Sa dl vicariu Dr. Ilarion Puscariu în onórea comunei şi în deosebi a dlui notariu şi primariu, cărora singuri li se póte atribuí successul adunării, fiind lipsită comuna Vale de preot şi de alte persóne inteligente A ajuns sĕ se facă începutul şi o plóie de toaste părea că nu o sĕ se mai curme. S'a toastat apoi în onórea veteranului preşedinte al Asociaţiunei George Bariţ, în onórea directorului desp. III Dr. Il. Puscariu, care 12 ani din adunările generale a sciut face adevĕrate festivităţii, în onórea directorului esec. al Albinei Parteniu Cosma, în onórea dómnelor, cari cu drag participă la tóte lucrările de interes românesc ş. a., cari dacă ar fi tóte amintite s'ar trece preste marginile unei corespondinţe. Dar toastul plin de umor al dlui advocat Popa, totuşi nu trebue trecut cu vederea. Corul seminarial la masă fiind, intona după fie-care toast întreitul şi frumosul: „Sĕ trăéscă întru mulţi ani!“.

Era cătră 6 óre când masa din verandă se ridică spre a i luá locul o altă masă în grădină la verdéţă, încărcată cu feliuri şi feliuri de beuturi. Insără şi petrecerea părea că nu se mai isprăvesce

Dar în fine trebuí şi ea sĕ aibă sfêrşit. Cătră 8 óre séra óspeţii din Sibiiu după ce luară parte şi la hora din sat plecară din comună, satisfăcuţi cu cele întêmplate. Resultatul moral intenţionat s'a ajuns în deplină mĕsură. Vălenii alături cu conducĕtorii lor români veniţi în comuna lor, şi împreună cu ei tótă suflarea românéscă cu dreptul pot accentua frumósa cântare dela antifonul glasului 8, care cu multă predilecţiune o cânta un mare şi decedat bărbat al nostru: Étă acum ce e bun şi ce e frumos, fără numai a locuí fraţii împreună, că întru acésta a făgăduit Domnul viaţa de veci. *G.*

Cuvêntarea

rostită cu ocasiunea adunărei generale de Preacuvioşia Sa dl Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc şi directorul despărţĕmêntului.

Onorată adunare generală! Stimaţilor domni!

Condiţiune neapĕrată pentru fie-care popor, care nisuesce spre o ţintă mai înaltă şi care voesce a se susţiné ca individualitate naţională între alte popóre, este ca tóte clasele, din care constă sĕ fie bine grupate şi conscii de o lucrare armonică. Dacă acésta îndeobsce este de lipsă, putem ḑice cu privire la noi românii, că este şi mai de trebuinţă, căci nu tóte clasele sociale sunt în mĕsură deplină representate. La noi clasa industrială şi comercială este numai în nascere, prin urmare prea puţin representată; de o aristocraţie, care mai ales în viaţa de stat dă încă şi astăḑi o valóre însemnată unui popor, abia putem vorbí. Elementul cel mai valoros la români este clasa poporului, din sinul căreia s'a ridicat şi se ridică puţina inteligenţă, ce o avem. Până când poporul nostru va păstrá încă în sine un simbure sănĕtos şi va avé condiţiuni de esistinţă, pănă atunci numai putem sperá, că ne vom puté valorá şi noi ca element de viaţă în mijlocul altor popóre din patrie.

Dacă ar mai esistá şi astăḑi condiţiunile de viaţă de odinióră, n'am avé sĕ ne temem în privinţa acésta. Socotind însĕ greutăţile de astăḑi, cu cari are sĕ se lupte fie care pentru esistenţa sa, socotind concurenţa cea mare, ce esistă astăḑi pe tóte terenele, e óra a 11 ca sĕ cugetăm şi noi cu tot deadinsul la acele mijlóce, cari înlesnesc traiul vieţii şi ne asigură starea bună materială şi culturală. Şi cine este óre datoriu astăḑi, ca sĕ cugete a deschide ochii poporului nostru şi a-l luminá, ca sĕ şi uşureze posiţiunea sa?

Nimenea altul decât aceea inteligenţă şi acei cărturari, cari au eşit chiar din sinul poporului şi s'au ridicat numai prin munca poporului. Datori sunt acesti cărturari de tótă mâna, sĕ dea în schimb poporului nostru la vreme de lipsă o îndreptare bună şi un sfat bun. — Nu alt ceva decât acéstă idee a condus pe fruntuşii némului nostru ca sĕ înfiinţeze înainte aprópe cu 30 ani o societate pentru cultura şi invĕţătura poporului român. Acésta societate se numesce: Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român.

O ramură a acestei Asociaţiuni suntem şi noi, cari ne-am adunat aici pentru a ţiné în mijlocul poporului adunarea acésta. Este de lipsă ca sĕ scim cu toţii, că scopul asociaţiunei nóstre este a ne întruní cu toţii puterile şi a ne ajutá imprumutat Ajutoriul împrumutat se face astfeliu, că invĕţătura între români sĕ se sporéscă şi fii poporului nostru sĕ se lumineze prin carte. Fără de carte îndestulitóre numai póte fi astăḑi nici dascălul, nici preotul, nici neguţătoriul, nici industriaşul, ba nici chiar ţĕranul cel din urmă nu póte fi fără cât de puţină cunoscinţă de carte, pentru-ca sĕ nu fii călcat de alţii. La tóte se cer mijlóce. Acestea nu ni le dă nimenea d'a gata, ci éră noi trebue sĕ grigim pentru adunarea lor. Fie care este datoriu sĕ aducă filerul seu după puterile sale pe altariul naţiunei nóstre. Şi până acum s'au aflat mulţi din némul nostru, cari pentru iubirea ce o a avut către noi, au dat cu mână bogată din averea lor pentru crescerea în scóle a fiilor poporului nostru. Numele unui Şaguna, şi alui Gozsdu, Andronic vor rĕmâné pururea neşterse din inimile românilor. Dară sĕ nu uităm, că multe picături fac lacul; astfeliu şi noi, dacă nu putem mult contribuí sĕ nu ne retragem a contribuí şi mai puţin. Cei mai mulţi dintre noi sunt membrii sau ordinari, sau pe viéţă, sau chiar fundatori! Adunările generale ale despărţemintelor Asociaţiunei nóstre au de scop între altele a dá şi altora ocasiune binevenită a se face membrii ai Asociaţiunei de ori-ce categorie prelângă solvirea tacselor prescrise, sau dacă nu altcum, a contribuí cu acésta ocasiune cu ce pot pentru scopurile Asociaţiunei.

Avênd tótă încredinţarea, că cele arĕtate în vorbirea mea vor fi bine înţelese şi bine tălmăcite — salutându-ve cordial pe toţi în calitatea mea de director al despărţĕmêntului, declar adunarea de dschisă.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învĕţămêntului educativ.

(Urmare).

In genere luat, *interesul* e de dóue feliuri: *interes* mijlocit şi nemijlocit. Întrebarea e, care din acest corespunde mai de aprópe scopului nostru? Când ne ocupăm de un lucru, o facem din dóuĕ motive. Fie că spiritul nostru simte o plăcere, o mulţămire în aceea ocupaţiune, fie că voim sĕ ajungem în proprietatea vre-unui alt obiect prin aceea ocupaţiune. Sĕ ilustrăm lucrul prin un esemplu: bună-óră dacă cineva învaţă, nu condus de un simţ de mulţămire, ci din pricină că prin aceea contéză a junge la vre-o laudă sau remuneraţiune. In ambe aceste casuri se *intereséză* spiritul de ceva, nu e însĕ vorba în ambe casurile de un ininteres de una şi aceeaşi natură. Cel dintâiu este *interes* nemijlocit, cel din urmă *interes* mijlocit. Nu se cere multă bătaie de cap, ca sĕ se pótă vedé, că *interesul* nemijlocit corespunde adevĕratului *interes* pedagogic, ce trebue se desvólte învĕţămêntul în elev. *Interesul* mijlocit nu se deosebesce întru nimic de *pofte.* Aceste însĕ, precum s'a arĕtat nu se unesc nici decum cu scopul educaţiunei Şi ca sĕ fie dovedit, că în adevĕr *interesul* mijlocit n'are loc în cadrul educaţinnei, va fi de ajuns, dacă vom arĕta că acela în aevea nu difere de *pofte.* Punem casul, că cineva învaţă numai din motivul, ca prin aceea sĕ pótă ajunge în viaţă în neşte împregiurări mai favorabile. Sau un elev învaţă numai pentru laudă şi remuneraţiuni. Asemenea disposiţii sufletesci sunt tot atâte *pofte*, ce tind a ajunge în proprietatea unui lucru, ce cade în viitoriu, şi dacă nu-i va succede, se va nasce un disgust, o nemulţămire, adese-ori o invidie şi ură. Aceste însĕ din chiar firea lor, nu numai că nu vor nobilitá spiritul elevului, din contră îl vor otrăví, degradându-l dela destinaţiunea sa. Prin acésta nu voim sĕ se înţelégă, că am dorí ca scopurile vieţii practice sĕ nu fie de loc considerate în educaţiune. Numai atâta voim sĕ se scie, că lipsele, sau ceea-ce e tot una, *interesele* ordinare ale vieţii practice sub nici un cuvênt nu pot formá scopul educaţiunei. Pentru-că daca crescem, dacă cultivăm pe om în totalitatea sa, prin aceea tocmai îi desvoltăm vitalitatea şi hărnicia faţă de ori şi ce împregregiurări.

Interesul nemijlocit e cu totului tot de altă natură. Acesta nici când nu va fi un mijloc estern de însufleţire spre învĕţare, ci o interesare liberă, purcésă din interiorul nostru şi desbrăcată de ori ce vederi egoistice. In urma unui astfeliu de *interes* elevul nu se aprofundéză din motive strĕine în învĕţămênt, ci un simţ intern, mai lămurit ḑis, o simţită necesitate internă îl atrage, îl împinge spre acea ocupaţiune, care înalţă şi mulţămesce spiritul lui. Ajungênd interesul mijlocit la o influinţă decisivă, din causa unilateralităţii lui neapĕrat va conduce la *egoism*, la diferite interese josnice materiale. Căci egoistic e acel om, pentru care ori-ce lucru numai într'atâta are valóre, întrucât îi aduce vre-un favor sau câştig". *) Din acésta causă egoistul între tóte împregiurările e cel mai unilateral în judecăţile sale, pentru-că avênd pururea înaintea ochilor sei sufletesci interesele proprii, judecă în tóte casurile numai dintr'un punct de vedere. Intre asemenea împregiurări, multilateralitatea, carea e reclamată de scopurile educaţiunei, n'ar putea avé nici decum loc, de óre-ce *interes* multilateral mijlocit nici nu se póte închipuí. Din contră *interesul* nemijlocit e în sine viaţă spirituala, e în sine putere spirituală. El este isvorul puterii şi vieţii nóstre sufletesci. Pentru-că spiritul numai prin idei 'şi póte manifesta vieaţa şi energia sa, şi anume întru cât acele îl deştéptă, îl aduc la cunoscinţă de o parte, ér de alta îl stimuléză, îl pun într'o miscare vióie, ce conduce spre *voinţă* şi fapte. **) Ideile în sine însĕ ar remâné înerte, neactive în spiritul nostru, dacă interesul nemijlocit nu le-ar aduce într'o mişcare, din care emanéză adevĕrata viaţă sufletéscă, cu alte cuvinte *activitatea proprie.* Ér resultatele, succesele acestei activităţi ne dau *încrederea* în puterile nóstre, care în sine nu e alt ceva, decât energia omului de a-şi realisá cugetările. Acésta împregiurare are o mare însemnătate în deosebi pentru *caracter.*

Pentru susţinerea interesului nemijlocit se cere dară neapĕrat, ca prin educaţiune sĕ se cualifice elevul pentru o activitate proprie, liberă de ori ce tendenţe egoistice şi însoţită de energie şi mulţămire. Invĕţămêntul ar greşí în contra acesteia, dacă ar descurăgiá pe elev, slăbindu-i voia şi înclinarea spre lucrare, ce a sădit întrênsul natura; ceea ce uşor se póte întêmple, dacă acela s'ar împovorá cu lucruri peste mĕşură grele, ce sunt împreunate cu prea mari încordări şi osteneli: ceea ce e ostencios, de obiceiu are de urmare un sentiment neplăcut, şi omul instinctiv încungiură totul ce are drept urmare o neplăcere. Nu e de mirat prin urmare, dacă omul se nisuesce a încungiurá după putinţă şi pe acest teren tot ce e ostenicios. Prin acésta însĕ se pune în joc activitatea proprie, precum şi posibilitatea de a-şi câştigá învĕţăcelul o încredere în puterile sale. Pentru-că cine învaţă numai pentru ca sĕ fie lăudat sau remunerat, acela se află deja în marginea prăpastiei egoismului, în care va picá mai curênd sau mai târḑiu, dar cu tótă siguranţa. Şi egoistul e cel mai molestătoriu om pentru societatea omenéscă. El nu conlucră decât în afaceri, spre cari îl împintenéză interesul mijlocit, interesul lui privat, şi devine strivit, impotent, îndată-ce încetéză satisfacerea acestui interes, la care el calculéză Astfeliu ori-ce lucruri ce nu-i servesc lui ca mijlóce pentru ajungerea scopurilor egoistice, îi devin o povară insuportabilă.

(Va urma.)

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului VII Abrud al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român", în sensul conclusului acestui despărţĕmênt adus în şedinţa sa din 12/24 Iuniu a. c. se convócă pe *Dumineca din 16/28 Iuliu 1889* la 1 óră p. m. în comuna Bucium Şasa în localul scólei române, éră pe casul de timp frumos — neploios — sub „Detunata".

La acésta adunare se invită toţi membrii despărţĕmêntului, precum şi toţi spriginitorii literaturei şi culturei poporului român a luá parte.

Agendele adunărei vor fi:

1. Raportul comitetului despre activitatea sa.
2. Raportul cassariului.
3. Alegerea comisiunei pentru înscrierea de membrii noi ordinari şi ajutători şi încassarea tacselor restante.
4. Staverirea bugetului.
5. Ţinerea disertaţiunilor.
6. Propuneri.
7. Defigerea locului pentru viitórea adunare generală şi
8. Incheerea.

Domnii, cari doresc a ţiné vre-o disertaţiune sunt rugaţi ca cel mult până în 13/25 Iuliu a. c. sĕ se însinue la directorul despărţĕmêntului.

Ofenbaia, în 18/30 Iuniu, 1889.

Pentru comitetul despărţĕmêntului:

Ioan Danciu,
director.

Ioan Todescu,
secretariu.

Varietăţi.

* (Dela Curte) Archiducesa vĕduvă Stefania va vení în Ungaria la Sz. Antal, unde va cercetá pe sora sa princesa Louisa de Coburg Gotha şi unde va petrece 14 ḑile

* (Himen.) Dl Dr. Trăian Putici, prof. de teol. în Arad 'şi va serbá cununia cu dşóra Mărióra Maximilian din Stupini Duminecă în 2/14 Iuliu a. c. la 12 óre a. m. în biserica din Stupini. Felicitările nóstre sincere!

* (O cununie în casa Hohenzollern). Din Singmaringen se anunţă, că căsĕtoria principelui mostenitoriu Wilhelm de Hohenzollern cu princesa Maria Teresia de Bourbon s'a sĕvêrşit în un mod solem şi spedid. De faţă au fost la sĕvêrşirea actului împĕratul Germaniei cu întréga sa curte; regele României, regina şi principele moştenitoriu, regele Sacsoniei şi o mulţime de notabilităţi din întréga casă Hohenzollern şi Bourbon. Primirea, ce s'a făcut óspeţilor şi în special împĕratului german şi regelui român a fost entusiasmată.

* (Petrecere). Comitetul reuniunei de cântări „Typografia" face cunoscut, că acésta reuniune va arangiá Sâmbătă séra în 6 Iuliu în „Hermannsgarten" o serată cu cântări, după-care va urma joc. La acéta petrecere comitetul invită pe toţi membrii şi binevoitorii reuniunei. Bilete de întrare se capĕtă Vineri şi Sâmbătă dela 9—12 a. m. şi dela 2—6 óre p. m. la dl Gross (piaţa mare) şi séra la cassă. Biletul de persónă e 50 cr.

* (Asentare). La asentarea din anul acesta în comitatul Bistriţa-Năsĕud au fost declaraţi apţi a purtá arme cu totul 409 din 1923 feciori.

* Museul bar. Samuel de Bruckenthal va fi închis după améḑi în ḑilele lunilor Iuliu şi August n.

* (Scólele săsesci din Sibiiu.) Abiturienţii dela acest gimnasiu vor avé esamenul în 12 şi 13 Iuliu n.; ér în 15 şi 16 abiturienţii scólei reale. Numĕrul scolarilor la gimnasiu este de 297, dintre cari 198 germani; 85 români, 8 maghiari şi 6 de alte naţionalităţi. La scólele reale au fost 279, dintre cari 219 germani, 28 români, şi 25 maghiari. La scólele elementare: 381 germani, 53 români, şi 12 maghiari.

Din public.

Provocare

către stipendistii fundaţiunei lui Gozsdu!

Deóre-ce pe anul scolastic 1889/90 nu sunt vacante locuri de stipendii noue, ci suma disponibilă din budgetul fundaţiunei lui Gozsdu, pe acest an scolastic e reservată numai pentru stipendistii din anul espirat, acestia se provócă, ca până la 10 August a. c. st. n. se arete la cancelaria fundaţiunei lui Gozsdu din Budapesta (király utcza 13.) resultatul anului scolastic espirat cu documente credibile şi cu dechiaraţiunea, că unde voesc a continuá studiile pe anul scolastic viitoriu, pentru-că nearătând acestea până la terminul mai sus prescris se va sterge din lista stipendistilor

Budapesta, în 1 a Iuliu, 1889.

Comitetul

MONITOR.

24

Calendariul sĕptemânii

25 Iuniu — 1 Iuliu

25 Duminecă: Febronia, Orentiu, Farnaciu, Eros, Firm, Firmin, Ciriac, Longin, Leonida, Livia, Eutropia, Simon, Dionisiu, Dometiu, Procopiu (noul.) *26 Luni:* David, Ioan, Antion. *27 Marţi:* Samson, Anect, Sinesiu, Ioana, Luca, Marciu, Marcia, Pieriu. *28 Mercuri:* Cir, Ioan, Papia, Segrin, Macedoniu, Ulcian, Paul, Moise, Donat, Magnu. *29 Joi:* (†) Petru şi Pavel. *30 Vineri:* Petru, Paul, Andreiu, Iacob, Ioan, Filip, Toma, Bartolomeiu, Mateiu, Iacob, Simon, Tadeu, Matia, Iacob frate, Simeon, Barnaba, Marcu, Luca, Filip, Anania, Iust, Stefan, Prochor, Nicanor, Parmena, Meliton, Michail. *1 Sâmbătă:* Cosma şi Damian, Vasiliu, Petru, Leon, Mauriciu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 25 Iuniu, a IV-a după Rusalii. Octoich şi Mineiu. La Utrenia Evangelia Invierii 5.

Joi, în 29 Iuniu, Sânţii apostoli Petru şi Pavel, Sĕrbătóre legată, deslegarea postului. Cântările din Mineiu. La utrenia Polieleul. Altele ca de rênd.

Loterie.

Mercuri în 3 Iuliu 1889.

Sibiiu: 1 48 12 5 25

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94 85	94.85
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.43½	9.41
100 marce nemţesci	58.15	58.—
London pe (poliţă de trei luni)	118 90	118.90

---

*) Herbart „Schriften zur Päd." p. 211.

**) Ziller T. Grundlegung" p. 364.

Nr. 359 [89] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători din comunele mai jos însemnate, aparţinĕtóre protopresbiteratului gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegr. Rom.“ şi anume:

1. In Rod, postul prim, cu salariu de 300 fl.

2. In Apoldul superior, un post cu salariu de 250 fl. şi prospect de ameliorare, cuartir liber în edificiul scólei şi 5 stângini de lemne de foc din care e a se încălḑi şi scóla.

Dela concurenţi se cere a ţinea strană regulat în dimineţi şi sĕrbători.

3. In Poiană, postul al patrulea cu salariu de 300 fl.

Cei ce reflectéză la vre unul din aceste posturi au a şi aşterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppopesc, pănă la terminul mai sus arĕtat.

Mercurea, la 6 Iuniu, 1889.

Oficiul ppresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc, protopresbiter.

---

ad Nr. 209. [87] 3—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 23 Maiu 1889 Nr. 2939 B. sĕ publică a doua óră concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch în comuna bisericéscă gr. or. Poiana de clasa a III a în protopresbiteratul Câmpenilor cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post de capelan este impreunat cu jumĕtate din următórele venite:

1. Dela boteze, cununii şi inmormêntări . . . . . . 250 fl.
2. Dela canóne, masle şi liturgii . . . . 50 fl.
3. Dela botezul Domnului 40 fl.
4. Din alte funcţiuni sacre 60 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre pănă la terminul cuvenit la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor

Câmpeni, 2 Iuniu, 1889.

Romul Furdui, proto resbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 33—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserű. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, tarmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Nr. 280. [86] 3—3

EDICT.

Dumitru Soră (Lómneş), gr. or. din Sĕlişte, comitatul Sibiiului, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Maria lui Savu Tĕmpănariu gr. or. tot din Sĕliste fără a se scí unde petrece — conform resoluţiunei consistoriale din 23 Maiu a. c. Nr. 3590 B. se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial, intentat asupră-i de soţia lui se va pertractá şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 12 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco orient. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

„Munteana“ Institut de credit şi păstrare în Ofenbaia.

Provocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi păstrare „Munteana“ în Ofenbaia, cari sunt în restanţe cu rata 2, 3, 4, 5 şi 6 sunt provocaţi a plătí cel mult pănă în **3/15 Iuliu 1889.**

Ofenbaia, în 18/30 Iuniu, 1889.

Pentru direcţiune:
Ioan Danciu,
director esecutiv.

[90] 1—1

Veritabila hârtie de ţigări franceză

PAPIER VRAI
GOUDRON
DE NORWEGE
FABRICANTS PRIVILEGIES
Seuls Inventeurs
JOSEPH BARDOU & FILS
PERPIGNAN - PARIS
VRAI GOUDRON

le vrai Goudron

de Norwège

a lui Iosif Bardou et fils

în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată in estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară**. O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

☞ Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 7—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.[illegible]	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane,	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 69 · Sibiiu, Marți 27 Iuniu (9 Iuliu), 1889. · Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pent[illegible] Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a S. S. Apostoli „Petru și Pavel“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă 1 Iuliu v.

Prenumerațiune nouă

la

„[illegible]elegraful Român“

ca[illegible] apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe tri[illegible]estrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu prețul cel[illegible]mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

[illegible]Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe [illegible]ngă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-An[illegible]eisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se [illegible]lă cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie [illegible]rise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror ab[illegible]ament se sfĕrșesce cu ultima Iuniu 1889, sĕ-și înn[illegible]iască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi [illegible]ită a sista espedarea fóiei*).

[illegible]ditura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 26 Iuniu.

Scaunul episcopesc dela Caransebeș este de iure ocupat, și după cum am constatat la acest loc, este ocupat prin o persónă, care duce cu sine o comóră frumósă de cunoscințe, stând un lung șir de ani lângă rĕposatul metropolit Andreiu și mai pe urmă lângă actualul cap al metropoliei române, ca factor însemnat în viața nóstră bisericéscă.

Dela înființarea eparchiei Caransebeșului sunt de[illegible] trecuți 25 ani mai bine de un pătrariu de seco[illegible] și în fruntea ei a fost chemat cel mai harnic pr[illegible]opop din archidiecesă, cel mai infocat antelup-tăt[illegible]iu pe terenul cultural și național, și cel mai acredit[illegible] bărbat, ce avea rĕposatul metropolit Șaguna la dis[illegible]siție.

[illegible]n restimpul cât a stat în fruntea diecesei rĕpo[illegible]ul episcop Popasu a fost chemat a băgá viață în [illegible]ganismele bisericei, a creá instituțiuni statorni[illegible] și cu menire culturală, ceea ce în parte i a și su[illegible]s, până când bĕtrânețele și anii cei mulți nu l'a[illegible]copleșit în mĕsura, în care-l vĕḑurăm în timpu[illegible]in urmă.

A face — așa ḑicênd din nimica ceva, aḑi când poporul a sĕrăcit, când puterile îi sunt sleite și când indiferentismul religios cuprinde binișor teren în tóte părțile, este un merit neperitoriu și frații din diecesa Caransebeșului vor pronunțá totdeuna cu pietate numele primului episcop, precum 'l pronunță toți românii de bine, și în special brașovenii, al căror gimnasiu stă cu mândrie sub pólele Têmpei și vestesce despre conducĕtoriul, sub a cărui bună îngrijire s'a ridicat.

Un punct însĕ din viéța rĕposatului episcop Popasu remâne neesplicabil. Ce ne face sĕ scriem aceste rênduri este deci trista impregiurare, că după mórtea episcopului Popasu nu s'a aflat testament.

Canónele bisericei rĕsăritului prescriu norme positive în privința acésta și episcopul Popasu ca canonist, ca unul ce în lucrările sale a avut de model faptele archiepiscopului Șaguna, și ca un archireu, care cu trup cu suflet a fost dedicat binelui bisericei, a sciut fórte bine, că e indispensabil de a-și face testamentul seu. Dacă a avut avere, tot conform canónelor a putut dispune după plac de jumĕtate din averea sa (§ 108 stat. org.), a putut impărtășí pe rudeniile sale încât aceste au avut lipsă de ajutoriu, ér cealaltă jumĕtate trebuia sĕ devină avere nealienabilă a diecesei, ori a metropoliei.

Se póte presupune, ca episcopul Popasu sĕ nu 'și fi făcut testament mai cu sémă când de câți va ani, a fost mai mult bolnav ca sănĕtos?

Nóue ni sĕ pare, că nu se póte una ca acésta, nu putem admite, că rĕposatul, care ținea atât de mult la numele seu, sĕ nu fi întocmit lucrurile de așa, ca numele lui, ce a avut mai scump, sĕ se eterniseze, și dacă totuși s'a putut întêmplá una ca acésta, remâne un lucru neesplicabil acésta impregiurare din viața rĕposatului episcop, și ca unii, cari suntem chemați a ne ocupá de regulata mergere a afacerilor nóstre bisericesci datori am fost și suntem a revení asupra acestui lucru, fără însĕ de a alterá câtu-și de puțin ḑicerea străbună: De mortuis nihil, nisi bene, fără de a umbrí câtu și de puțin memoria decedatului archiereu.

Ori a avut avere Popasu, ori nu a avut, acésta nu mai impórtă, dar că nu a rĕmas testament după Popasu, acésta pe noi ne atinge și credem că în viitoriu așa ceva nu se va mai întêmplá cu nici un archiereu de ai nostri, și despre acésta se va îngrigí forul competent congresul resp. sinodul archieresc prin o disposiție cu valóre de drept, în sensul canónelor.

In fața acestor lucruri noului episcop îi cade în sarcină sĕ urmărésca cu vie atențiune, prin tóte mijlócele ce-i stau la disposiție cum a putut fi posibil sĕ lipsésca după mórtea episcopului Popasu acel document, care putea fi fórte de preț, puté fi o dovadă vie, că Popasu nu a trăit decât ca sĕ ridice némul seu, biserica sa, scólele sale, al căror patron a fost în viéță și pe cari le-a iubit atât de mult și a sacrificat un véc de om, ca sĕ le pună în stare bună și corĕspunḑĕtóre.

Pétra cea mai de preț din cununa faptelor mari ce a sĕvêrșit archiereul Popasu lipsesce.

Indoit merit va fi pentru următoriul episcopului Popasu, pentru Preasânția Sa episcopul Popea, dacă va scí aflá o cale óre-care ca sĕ reguleze acésta afacere, dacă altfeliu nu, cel puțin în forma, cum noi archidiecesanii avem un cas analog, ce Preasânției Sale îi este fórte bine cunoscut.

Fii de ai bisericei, ómenii cari au trăit în nemijlocita apropiere a rĕposatului îi vor scí da mâna de ajutoriu și nu ne îndoim, că Preasânția Sa va regulá acésta cestiune — încât suntem informați — pentru eparchioții caransebeșeni de un interes deosebit.

Revista politică.

Desbaterile în delegațiuni se urméză cu mare activitate și fără a provocá scene furtunóse, precum se credea din partea partidului oposițional. Bugetele ministrului comun de rĕsboiu s'au votat, și declarațiunile și lămuririle date din partea acestui ministru liniștesc mult spiritele dedate a auḑí numai de înarmări și alarme rĕsboinice.

Raportul comisiunei ungare pentru afacerile esterne intenționéză acelea-și vederi, cari s'au esprimat prin rostul monarchului și prin declarațiunile ministrului de esterne Kalnoky; și astfeliu ne garantéză că cel puțin din partea monarchiei nóstre nu se va provocá nici un conflict, până atunci, până când interesele nu ne vor fi atăcate și vĕtămate, ca prin ele sĕ sufere monarchia atât în demnitatea ei cât și în posițiunea ei de putere mare europénă.

Lupta între cehii tineri și bĕtrâni la alegeri s'a terminat încât-va și activitatea și energia cehilor tineri n'au rĕmas fără succes. Cehii bĕtrâni au suferit mari desastre și e lucru caracteristic, că însuși conducĕtoriul lor Riger, a scăpat cu o maioritate numai de vre-o câte va voturi de adversariul seu, un redactor al unei foi cehe.

Cu victoria cehilor tineri sunt puse în perspectivă reforme radicale. Foile cehe fără deose-

---

FOIȚA.

[illegible]ocumente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.“

(Urmare.)

[illegible]i au făcut sfat elinii pe cine vor pune Hatm[illegible]sĕ fie în locul lui Achileu, și au trimis de grab și[illegible] adus pe feciorul lui Achileu anume Pir, și l'a[illegible]us Hatman în locul tătâne-seu, și îmbrăcându-se în[illegible]te hainele tătâne-seu, îți părea, că este Achileu vi[illegible]și érăși au început elinii a eșí la rĕsboiu, și se[illegible]ia cu troadenii în tóte ḑilele, de zăcea trupurile [illegible]ómenilor ca butucii; și făcuse toți câmpii Troade[illegible]loc săpat de nici érbă nu cresce de rĕsbóie mu[illegible], și puția stêrvurile în tóte părțile. Ér dela o v[illegible]eme au început a se impuținá, și elinii și troade[illegible]i. Și au vĕḑut elinii, că cu vitejia nu vor luá cet[illegible]ea, și au făcut sfat cu toți filosofii și vrăjitorii, și [illegible] s'au arĕtat cum nu este dat sĕ se ia Troada cu [illegible]ĕsboiu nici odată, ce numai cu vre-un meșteșug de [illegible] vor luá. Și s'au sfătuit cum vor face, și cu ce meșteșug vor dobândí Troada. Ci s'au apucat cu toții și au făcut un cal de lemn fórte mare, și era în lăuntru găunos cât încăpea 24 de ómeni, tot înplatșați cu tóte armele lor, și băgêndu-i, iau învĕțat, dacă vor vedé, că vor băgá acel cal în cetate, Ér ei sĕ-și socotéscă vremea, și sĕ le arate semn niscai lumini nóptea pe zidul cetății, sĕ vie și sĕ le deschidă porțile sĕ intre și ei, și au lăsat elinii acel cal de lemn în marginea apei, unde era catargele și ei au întrat toți în catarge, și s'au făcut a se duce cineși pre la țara sa. Ér când au fost preste nópte s'au întors înapoi, și au abătut catargele la un ostrov, anume Tened, în potriva Troadei. Ér când au fost a doua ḑi, au căutat troadenii sĕ vaḑă pe elini, și nu era nicăiri, și au trimis străji în tóte părțile și nicăiri nu s'au mai ivit, și au mers de au căutat unde era catargele, și au aflat acolo acel cal, și scrisóre ḑicênd așa: Noi toți domnii elinesci, împĕrații și craii, am socotit că vom dobândí cetatea Troadei cu rĕsboiul și cu sabia, și nu am putut 12 ani, deci acuma ne-au certat Dumneḑeii nostri sĕ nu ne mai batem cu voi, că nu vom mai dobândí cetatea Troadei. Deci ne am dus fiesce carele pe la împĕrăția nóstră, și v'am lăsat acest semn dela noi, cine va avé sĕ se mai bată cu Troada, sĕ vie sĕ vaḑă cum ne am nevoit 12 ani, și nimica nu am făcut, deci și acela cine va fi sĕ se bată cu Troada. Ér dacă au găsit acel cal acolo au dat scire la toți, și au mers cu mic cu mare de l'au vĕḑut și s'au mirat mult, ce lucru póte fi, și s'au sfătuit ce vor face, și unii ḑicea sĕ-l ardă, alții ḑicea sĕ l arunce în mare, cine cum i se părea. Ér dacă au vĕḑut și scrisórea au ḑis, că este adevĕrat pentru binele cetății. Și au orbit toți ómenii Troadei, căci era sĕ se strice Troada, și au luat pe acel cal și l'au băgat în cetate și au început a se veselí toți troadenii a mâncá și a bé și a se desfătá în tóte părțile făr nici o grige, ér dacă s'au cam uitat lucrul, îmbĕtându se ei și adurmind toți în tóte părțile, ér acei ómeni din cal au eșit afară și s'au dus la porțile cetății, și prinḑênd pe portari le-au tăiat capetele, și au și făcut lumini în scăpereminți, și au aprins luminări pe zidurile cetății, cum le era învĕțătura, și au vĕḑut ostile elinesti din ostrovul Tinedului, și au grăbit cu catargele și au eșit pe uscat, și s'au dus cu toții la porțile cetății fórte cu liniște, și cealalți le-au deschis porțile și au intrat în cetate tótă óstea elinéscă și au aflat ómeni adormiți, și au început a tăiá mic și mare, bărbați și mueri, copii și fete, și pruncii de țiță tot supt sabie au pus. Și s'a făcut un chiot și țipet cât se cutremura pămêntul, și se auḑia țipetele până în ceriu, și cura sângele ómenilor până în chișiță pe porțile cetății și nu au lăsat elinii nici un suflet viu din ómenii Troadei. Și au deschis visterile Troadei, și s'au umplut toți elinii. Ér dacă a omorît pe toți și au luat tot ce au fost în cetate, au dat foc cetății, și o au ars până în pămênt de nu s'a ales nimic de cetatea Troadei cea mare și vestită în tótă lumea. Carea era făcută de Tros împĕrat, feciorul lui Gamnimid împĕrat. Ér Manilen împĕrat bărbatul Elenii, căuta pe Elena și puțin au fost sĕ-și pue capul cât un pĕr de nu l'au omorît troadenii, ce l'au scos 2 boeri ai lui Priam, anume Enea și Antinov, apoi s'au rugat Manileu elinilor de iau ertat, căci ei au găsit și pe Elena de li-o au dat bire de colorit politic aduc articli entusiasmaţi şi provócă pe cehi la lucru şi la datorinţa lor, ca nici când altădată. Celalalt partid, al cehilor bĕtrâni, care a format maioritatea, scrie „Narodni Lysti“ a fost o legislatură impotentă şi nu s'a ocupat cu altceva în dietă decât cu resolvirea afacerilor administrative, ér cestiunile adevĕrat naţionale au fost trecute cu vederea din partea acestui partid.

In mĕsura, în care cresc puterile partidului cehilor tineri, cresce şi consciinţa datoriei lui referitóre la importanţa cestiunei naţionale. Acest partid nu va ignorá ajutoriul pentru a-şi realisá scopurile. Ca şi pănă acum, aşa şi în viitoriu, va avé de ideal realisarea marelui program naţional, va deschide deci de nou luptă pentru independenţa statului boem între graniţele monarchiei austriace, creind prin acésta poporului independenţa politică şi economică şi mărind influinţa dietei boeme şi eliberându-ne de interesele strĕinilor.

Dar nu numai înlăuntrul Boemiei se vor provocá şi produce reforme, ci efectul acestei învingeri se va reflectá şi în parlamentul din Viena. Sunt mulţi, cari cu drept cuvênt se întrébă, dacă se va mai puté susţiné guvernul Taaffe, când cehii tineri vor fi representaţi în acest guvern în numĕr mai mare ca pănă acum.

De altcum efectele se vĕd incă de pe acum Ministrul de iustiţie face cunoscut, că studenţii de universitate sunt cu totul scutiţi de a mai face esamen dintr'un obiect în limba germană, precum era us pănă acum, şi acésta disposiţie a ministrului se comentéză ca un act, care desigur trebuia sĕ se întêmple mai târdiu.

Organul principelui de Bismarck, care a deschis lupta contra Helveţiei, acuma tace. Cât timp va tăcé însĕ nu se scie. Impĕratul german, în călĕtoria sa prin Germania de sud şi a esprimat de mai multe ori părerea de rĕu, că intre germani şi helveţiani, cari au trăit pănă acum în cele mai bune şi intime relaţiuni s'a ivit d'odată o cértă aşa de acută. Germania s'a plâns de mai multe ori asupra poliţiei helveţiane şi planurile ei de a impărţí Helveţia sunt de mai mult timp concepute.

Influinţa Rusiei în peninsula balcanică cuprinde teren tot mai larg Sĕrbătorile din urmă dela Kosova o dovedesc acésta cu argumente, cari au deschis ochii guvernelor strĕine, căci Rusia în urmărirea scopurilor sale nu cruţă nimica.

Persiani, representantul guvernului rus la Belgrad, a luat în persónă parte la festivitatea cea mare, în care s'a uns noul rege al Sêrbiei şi manifestaţiunile simpatice, ce i s'au pregătit în tot locul, au aflat un resunet de tot îmbucurătoriu în Rusia şi la poporul sêrbesc. Insu-şi micul rege s'a vĕdut îndemnat a ridicá primul toast în sănĕtatea ţarului rusesc.

Dealtcum ţarul nu cruţă nici chiar interesele casei sale spre a cucerí cât mai tare orientul şi a se depărtá de occident.

După cununia marelui principe Petru cu principesa Miliţa de Muntenegru şi a marelui principe Pavel cu Alecsandra de Grecia se va logodí marele principe Dimitrie cu princesa Anastasia de Muntenegru; şi precum se asigură din Petersburg e dorinţa ţarului, ca fica cea mai mică Iléna de Muntenegru sĕ se mărite după moştenitoriul de tron Nicolae. Princesa Iléna e una dintre cele mai rari frumseţe.

în mână. Şi i-au scos din Troada, cu femeile şi cu avuţiile lor, şi s'au dus acei doi boieri în ţara frâncéscă.

Acolo au vrut a perí şi Priam, ci l'au scos un fecior al lui anume Enei, ridicându-l pe umerile sale. Ér Parij rĕu au perit de elinii. Ér Manileu împĕrat şi au luat pe Elena împĕrĕtésa sa cu atâta sânge vĕrsat, şi s'au dus éră-şi la ţara lui cu dênsa. Vedeţi ce au făcut spurcata Elena cu Parij. Acestea agonisesc dragostile, ales ale muerii cu bărbat, şi cu împĕrat ca aceea. Étă ce cinste au adus Parij lui Priam împĕrat. Că s'au osândit Parij pentru cinstea ce au avut în casa lui Manileu. Căci el a făcut strâmbĕtate, ci după fapta sa i s'a plătit, perind întunerece de viteji pentru o curvă. Deci toţi craii cari au îndemnat sĕ strice Troada, toţi au murit rĕu şi cu osândă, pentru stricăciunea vestitei cetăţi a Troadei.

Anul 1748. Dechem. 8 dile.

Sfêrşitul istoriei Cetăţei Troadei.

De stricarea Troadei ce am scris,
De Sivilla Eritreia s'au dis:
Cu mult mai înainte ea fiind,
În dilele lui Gedeon trăind:
Carea şi altele a prorocit,
Şi acésta vedem că s'au plinit:
Şi a lui Christos în trup venire,
Cea pentru a lumii mântuire.
Chiar de dênsa fiind grăită,
Şi acum noi o vedem plinită.

Acésta am scris Eu nevrednicul Voileanul Mateiu gramaticul: — 1748.

Cronică din Zarand.

Zarand, 18 Iuniu 1889.

Reuniunea învĕţătorilor din protopresbiteratul Zarand. — Esamenele în scólele poporali din Zarand. — Esundarea Crişului alb; şi încă ceva.

La 10 şi 11 Iuniu s'a ţinut în Brad a doua adunare generală a invĕţătorilor români din protopresbiteratul Zarand. Adunarea despărţĕmêntului astădată a fost binişor cercetată din partea învĕţătorilor, semn că e bine sĕ sbiciuim nepăsarea, unde dăm de ea.

Ómenii cetind prin diare, ce opiniune se forméză despre ei, încep a şi mai trage séma cu sine. Dintre directorii scolari sĕu alţi inteligenţi nemembrii nu am observat pe nime. Se vede, că e de ajuns, dacă cine-va pórtă numele de director scolariu ca un titlu, fără de a se mai interesá şi de ale scólei.

O dic acésta despre cei ce pot sĕ cerceteze adunările reuniunilor fără de a avea vre-o pedecă, ca rea sĕ-i pótă scusá

Notez din viaţa acestui despărţĕmênt cevaşi, ce cred a fi mai de interes. In decursul anului s'au ţinut dóue adunări. Prima la 14 şi 15 Aprile a. c. slab cercetată, şi cea de acum binişor cercetată.

Despărţĕmêntul are 41 membrii ordinari — toţi invĕţători — şi 5 membrii estraordinari.

Biblioteca despărţĕmêntului constă din 163 opuri in 169 volume în preţ de 156 fl.; în anul curent crescĕmêntul a fost 27 opuri. Precum în trecut, astfel şi în present s'au procurat din literatura română opuri, cari privesc mai de aprópe pe învĕţători, şi sunt de valóre necontestabilă.

Cassa despărţĕmêntului e 387 fl 91 cr. cea mai mare parte sunt insĕ restanţe de tacse la membrii; abia la 30 fl. sunt bani gata.

Când se vor incassá aceste restanţe de tacse este cu greu a prevedé, fiind-că tóte mĕsurile luate pănă acum nu au avut resultatul dorit.

Este o pată négră pe unii — cei mai mulţi — invĕţători, că nu şi solvesc regulat tacsele, ce de bună voie şi le-au impus prin statute. O dic acésta nu numai despre restanţierii din tractul Zarand. Era póte cu mult mai bine sĕ nu ne fi impus tacse, dacă nu le plătim regulat de bunăvoie.

Şi apoi un florin anual, totuşi nu e o tacsă, ce sĕ nu se pótă solví de fie care învĕţătoriu.

Din biblioteca despărţĕmêntului din 41 membrii ordinari abia jumĕtate au scos cărţi spre cetire, éră restul nu au scos de loc. Cu ce s'au ocupat acei ómeni în órele libere, ce au cetit? Rĕspunsul e cu greu.

Consecuenţa ar fi, că acei învĕţători, cari afară de Abcdar şi cărţile de scóle nu mai cetesc nimic, nu mai pot fi in curent cu spiritul timpului.

În adunări s'au cetit unele disertaţiuni şi s'au ţinut mai multe prelegeri practice.

Trebue sĕ observ, că prelegerile practice cu fórte puţine escepţiuni lasă, şi au lăsat mult de dorit. Chiar învĕţători, cari de 2—3 ani au eşit din institut nu şi-au dat destulă diliginţă, ca prelegerea sĕ o ţină, şi sĕ şi-o pregătéscă după tóte regulele metodice.

Pănă când un invĕţătoriu nu şi a făcut un anumit plan de lecţiune, şi după acela sĕ se prepareze, pănă atunci o prelegere bună practică este imposibilă.

Ce e drept, lucrul e cam greu, dar trebue sĕ ne dedăm a păşí în adunările nóstre învĕţătoresci cu adevĕrate lecţiuni practice, cari sĕ se pótă publicá şi în diare. A'r fi bine, dacă în institutele nóstre ar face tinerii nostri prelegeri practice în scris din tóte obiectele de învĕţămênt ale scólei populare. Nu numai teorii frumóse sĕ aducă tinerii nostri, dar şi cunoscinţe practice din obiectele de învĕţămênt.

Pe partea practică a învĕţămêntului ar trebuí sĕ se pună mai mult pond.

A petrece o óră pe sĕptĕmână în scóla de model, este prea puţin, ca sĕ ne putem câstigá cunoscinţe practice. Am făcut acéstă mică digresiune, căci am observat, că dintre învĕţătorii, cari au preles, au preles cum a dat Dumnedeu, fără de rost şi capĕt.

In fine mai amintesc constituirea despărţĕmêntului, făcută pe o nóuă periodă de trei ani. Preşedinte a fost ales: Vasiliu R. Damian, protopresbiter, v.-preş. I. German; secretariu I. Bogdan; cassariu R. Jurca; bibliotecariu P. Rimbaş; membrii în comitet: Al. Draia şi Avram Glava.

Esamenele în scólele tractuale începute la 14 Maiu s'au finit la 18 Iuniu cu esamenul dela scóla populară din Brad.

Resultatul esamenelor în general e: „suficient“.

Cele mai bune esamene au fost ale învĕţătorilor Al. Draia din Criscior şi Avram Glava din Şesuri.

Cu durere trebue sĕ constat, că în cele mai multe locuri chiar şi unde avem învĕţători cu cualificaţiune, scrisul, computul, gimnastica şi cantul, (cu deosebire poesiile naţionale) sunt fórte neglese. Amintesc d. e. comuna Cebea, Luncoiul etc. unde învĕţătorii sunt cu cualificaţiune, şi au fost în [illegible]titutul Andreian între pedagogii de frunte.

Va se dică, nu se pune pond pe aceea, [illegible]ce au mai mare lipsă elevii. Grădinile de pomări[illegible]pe ici pe colea arată progres.

Directorii scolari — cu puţine esceptiuni au [illegible]ercetat fórte rĕu şcólele — alţii tot anul nu au în[illegible]rat de loc în scóle.

Apoi sĕ nu te miri, că acolo progres nu [illegible]ca în palmă. Absenţiile sunt cu miile, — dar nu au [illegible]ost nime pedepsit.

La 17 Iuniu, Sâmbătă, în urma unei ploi, [illegible]levĕrată ruptură de nor, Crişul alb a esundat.

Recolta de pe ambii ţĕrmi ai Crişului e [illegible]al nimicită. Grâul, erburile au fost tóte noroite, cucuruzul a fost spălat Daunele se ridică la sute de mii de floreni. Esundarea a durat tótă diua.

Prin grădini şi curţi abia acum se scurge apa.

La 18 Iuniu pe calea licitaţiunei s'a dat în întreprindere transformarea edificiului gimnasial din Brad. Minus oferenţii au fost nesce zidari români din Alba-Iulia cari au mai lucrat în acest an în Brad. — Transformarea va costa 3819 fl. cu totul.

La 26 Iuniu v. se vor începe esamenele la gimnasii. Îndată după finirea esamenelor la 29 Iuniu se vor începe transformările la gimnasiu.

Corespondentu

Interesul pedagogic, ca cel mai deapr[illegible]pe scop al învĕţămêntului educativ.

(Urmare).

Din causele amintite cu drept cuvênt pretinde *p[illegible]agogia sciientifică*, ca învĕţătoriul sĕ caute cu deosebită [illegible]recaţiune a încungiurá totul, ce póte stîrní óre-care disgu[illegible] în decursul învĕţămêntului, nisuind într'acolo, ca elevul sĕ [illegible]nveţe cu plăcere, din un sentiment de bucurie, nu însĕ [illegible]rţat: elevul sĕ fie deprins a lucrá vesel şi cu intimă mu[illegible]ămire. Căci cine nu învaţă din asemenea stimul, acela în[illegible]ci nu va pĕtrunde în esenţa lucrurilor. Spre scopul ac[illegible]ta ori-ce mechanism trebue delăturat din învĕţămênt. N[illegible]ie sĕ nu înveţe elevul ce nu pricepe, cu atât mai puţin [illegible]in síluire. Pentru desteptarea interesului nemijlocit, care [illegible]ĕ-l pună pe elev în posiţie de a lucrá vesel şi din mulţămire pentru sine, se recomândă următórea procedere La ori-care obiect de învĕţămênt e de a se face începutul cu elementele fundamentale Pănă n'a tractat învĕţătoriul cu elevii sei aceste elemente într'un mod cât se póte de esact, pănă atunci sĕ nu facă nici un pas înainte, pentru-că numai în condiţiunea acésta ne este asigurat scopul. Intâiu sĕ fie asigurată basa solidă, pe care înaintând mereu, sĕ putem încopciá tóte lucrurile nóue de cele cunoscute; căci e absolut imposib[illegible] a clădí ceva în lipsa unei base solide. Cine ar dorí sĕ [illegible]lădéscă o zidire şi n'ar începe cu fundamentul ci cu coperişul, ar comite unul dintre cele mai nesocotite acte.

Pentru ajungerea scopului nostru cel dintâiu lucr[illegible] ca materialul învĕţămêntului din bună vreme se fie [illegible]e pregătit, bine prelucrat, uşor de cuprins, adecă acom[illegible]at gradului de desvoltare intelectuală a elevului. Şi nu nu[illegible]ai atât. Se mai cere adecă, ca nu numai postulatele *psicholo[illegible]e*, dar şi cele *ethice*, în deosebi acum la punerea basei sĕ f[illegible] pe deplin considerate. La acésta pretenţie ne îndreptăţesce [illegible]ptul, că la tot individul primele impresiuni remân pentru [illegible]ntréga viaţă neşterse din sufletul lui.

După acésta sĕ se ţină în vedere în tóte ordine[illegible]aturală. Prin urmare şi în predarea învĕţămêntului [illegible]la purcede mai regulat — dice Gräfe — care tractéză lucr[illegible]le într'o ordine adecuată firei lor, analisându-le astfeliu, [illegible]sĕ pótă înaintá dela simplu la complicat, dela uşor la [illegible]u, îngrigind pelângă aceea, ca între diferitele momente s[illegible]uratice sĕ se aducă o intimă legătură.*) Materialul în[illegible]ămêntului e fórte bogat. Din acesta însĕ, sĕ se caute un [illegible]ct care mai de aprópe corespunde vieţii sufletesci a elevu[illegible]şi relaţiunilor lui; pentru-că numai astfeliu se póte con[illegible]a interesare din partea lui, adecă la idei aperceptive. Şi a[illegible]d în vedere educaţiunea naţională, acest punct de mân[illegible]re sĕ-şi aibă rădăcinile sale în însaşi viaţa poporului, din [illegible]re face parte elevul, cu care cu încetul tóte firicelele în[illegible]mêntului sĕ fie aduse în legătură. Astfeliu materialu[illegible]e învĕţămênt, ce e de predat sĕ fie analisat, împărţit în [illegible]i părţi metodice întru tóte amĕsurat cerinţelor psicholo[illegible]. Aceste părticele una după alta sĕ le prelucre învĕţăt[illegible]ul dimpreună cu elevii sei cu precisiune, într'un şir conse[illegible]nt fără intreruperi sau sărituri, căci în *natura non datur s[illegible]s.* Şi ce e mai însemnat, părticelele analisate sĕ pótă f[illegible]n nou incopciabile în ordine naturală, ca tot atâte zal[illegible]ale unui lanţ, cari zale şi de sine forméză un mic întreg, [illegible]rméză însĕ parte şi din complecsul întregului.

În înţelesul acestora dibăcia învĕţătoriului zace în[illegible]mpregiurarea, dacă scie sĕ producă legăturile corespund[illegible]óre între părticelele materialului prelucrat, ceea-ce în deose[illegible] se manifestă prin faptul, dacă părţile, în a căror esenţă a [illegible]răbătut elevul, conţin ceva nou din cele următóre. I[illegible]cmindu-se astfeliu învĕţămêntul, elevul devine în stare a [illegible]á, sau cel puţin a presupune ce póte urmá mai departe. Cu un cuvênt — după cum dice Comenius — lucrurile dej[illegible] învĕţate sĕ servéscă drept făclii pentru cele următóre. Pe basa acestei purcederi nimic nu va păré cu totul strĕin sau necunoscut înaintea elevului. Seriile de gândiri, formate in chipul acesta, sunt cele mai favorabile, cele mai acomodate pentru deşteptarea *interesului* nemijlocit şi pentru conservarea energiei lui. Ce e prea complicat, sau cu totul necunoscut, e deci de încungiurat. Pentru aceste trebue pregătiri, adecă trebue înzestrat spiritul elevului cu idei aperceptive, ca sĕ nu apară absolut strĕine, căci viaţa de tóte ḑilele ne dovedesce, că nu ne atrag interesarea lucrurile, ce ne sunt cu totul necunoscute. Numai ceea-ce ne este baremi în parte cunoscut ne *intereséză. Ignoti nulla cupido.* Prelângă aceste învĕţătoriul are sĕ ţină séma de o sistematică arangiare între diferitele lucruri şi după specii şi după genuri. La acésta va ajunge pe calea abstracţiunei în mod inductiv, se înţelege tot prin lucrarea proprie a elevilor sei. Din acésta arangiare cunoscinţele sĕ fie între sine avisate unele la altele, unele sĕ presupună pe celelalte, adecă reciproc sĕ se aştepte unele pe altele. Dela acésta atêrnă în mare parte vioiciunea *interesului.* Va sĕ ḑi·ă din anumite momente ale predării învĕţătoriului, învĕţăcelul prin puterile sale proprii sĕ fie în stare a aflá ce póte fi sfêrşitul. Adecă pe basa cugetărilor proprii sĕ pótă ajunge elevul la conclusiuni. Prin acésta am pus elevul în posiţie, ca însuşi se încépă a judecá şi a combiná. Rola principală o duce firesce fantasia, ba se póte ḑice, că aici aceea are deplină libertate. Dar libertatea ei are se fie regulată prin judecată, la din contra póte deveni periculósă pentru conservarea liniştei *interesului.* Prin combinaţiuni ne este dat a ageri judecata elevului, al deprinde la activitate proprie, al face productiv şi independent. In asemenea disposiţie spiritul lui totdeuna va fi vioiu şi dispus spre lucrare, în a cărei resultate — la început fie cât de modeste — află o deosebită bucurie, o mulţămire, o intimă satisfacere, care mereu îl stimuléză a continuá cu lucrările sale. Prin acésta am ajuns cel mai strălucit punct al educaţiunei, cea mai binecuvêntată isbândă. Căci în adevĕr puterea educaţiunei în aceea se manifestă, dacă învĕţătoriul prin purcederea sa a adus elevul sĕ-şi afle mulţămire şi plăcere în studiu şi în cele studiate. Acésta însĕ nu se va puté ajunge lăsând spiritul elevului în lenevire, într'o stare pasivă, încât el sĕ n'aibă necesitate de nici o lucrare, când e vorba sĕ cuprindă ceva: cunoscinţele câştigate în asemenea mod, n'au nici o influinţă educativă. Tocmai în acésta zace diferenţa între învĕţămêntul educativ de astăḑi şi între *dogmatismul* din trecut. Până când cest din urmă pironia spiritul elevului de autorităţi strĕine, împunêndu-i principii şi lucruri deja terminate, *învĕţămêntul educativ* prin deşteptarea *interesului* deprinde elevul la activitate proprie, la gândiri de sine stătătóre, făcêndu-l pe calea acésta productiv şi independent. Din acest motiv trebue de cu bun timp făcut, ca elevul totul sĕ-şi câştige cu ajutoriul combinărilor sale, cu ajutoriul activităţiii sale proprie. Căci ceea-ce nu-şi câştigă el însuşi, nici odată n'are sĕ-i fie adevĕrată proprietate. Er dacă învĕţătoriul va substituí pe elev în lucrările lui, prin aceea va ajunge tristul resultat, că el nu-şi va mai considerá puterile sale şi va deveni pentru vecie robul opiniunilor altora. Şi e uşor de înţeles, ce nefericit trebue sĕ se simtă în viaţă, un om atât de neajutorit. Nu cu uşurinţă începe omul a cugetá, şi a judecá — observă Rouseau — dar dacă odată a început, nici nu mai încétă. Cine s'a deprins odată cu gândirea, acela mereu se va gândí, căci spiritul pornit o dată în acésta direcţiune nu mai află linisce *)

---

*) H. Gräfe „Algemeine Pädagogik“. II. p. 193.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Majestatea Sa ces şi reg. apostolică s'a îndurat preagraţios a dăruí comunei nóstre bisericesci din Făgăraş 200 fl. ajutoriu pentru repararea bisericei.

* (Personal.) După cum suntem informaţi, Preasânţia Sa noul episcop al Caransebesului dl N. Popea, va plecá de aici Joi séra la Arad, ér de acolo va călĕtorí probabil împreună cu P. Sa dl episcop Ioan Meţianu la Caransebeş pentru de a fi Dumінecă instalat în scaunul episcopesc. Sperăm, că prin vre-un amic al fóiei nóstre vom fi puşi în posiţiune a dá amĕnunte despre festivitatea instalării.

— Referitoriu la instalare cetim în „Fóia archidiecesană": Programa festivităţilor, ce se vor arangiá cu ocasiunea venirei în diecesă şi a intronisaţiunei a Preasânţiei Sale dlui episcop Nicolae Popea nu este incă definitiv statorită în detailuri. In general însĕ putem comunicá, că Preasânţia Sa va fi întimpinat Sâmbătă în 1/13 Iuliu la 2 óre d. a. la gara din Caransebeş din partea consistoriului şi a altor corporaţiuni şi deputaţiuni cu solemnitate. După sosire Preasânţia Sa va fi condus la biserica catedrală, în care va asistá la rugăciunile de séră. Tot Sâmbătă séra va fi şi conductul de făclii cu cuvêntări şi cântări din partea reuniunilor de cântări din loc. Duminecă diminéţa la 9 óre va fi instalarea în biserica catedrală, la care Preasânţitul episcop va fi condus cu litie. După instalare şi serviciul divin vor avé loc recepţiunile corporaţiunilor şi deputaţiunilor în reşedinţa episcopéscă. La 3 óre prânḑul de gală.

* (Banchet.) Preasânţia Sa dl episcop al Caransebeşului *Nicolau Popea* din incidentul despărţirei sale de archidiecesă, Duminecă a dat un festiv banchet în pavilonul din grădina „Hermann", la care în frunte cu Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit a fost invitaţi toţi membrii gremiului consistorial, profesorii seminariali, membrii comisiunei administrative a fundaţiunei Şaguna, membrii comisiunei tipografiei archidiecesane şi parochii din loc.

Banchetul s'a început la 2 óre, şi a fost presenţi până la 35—40 persóne, mai mulţi dintre cei invitaţi chiar şi din comunele invecinate. Se înţelege de sine, că la rêndul seu n'au lipsit nici toastele. Primul toast l'a ridicat Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit pentru Majestatea Sa şi Inalta Casa Domnitóre, accentuând nemârginita bunătate şi ingrijire a Majestăţii Sale pentru biserica nóstră preste tot şi în special, că s'a îndurat Preagraţios a dá Inalta Sa întărire votului sinodului eparchial din Caransebeş prin aprobarea alegerei Preasânţiei Sale dlui episcop N. Popea, la care au urmat entusiasmate şi repeţite urări de „Sĕ trăéscă." Preasânţia Sa dl episcop Popea, în cuvinte pline de emoţiune a accentuat bunăvoinţa, abnegaţiunea şi distinsul tact ce a documentat Escel. Sa la îndeplinirea scaunului episcopesc vĕduvit, pentru care 'şi esprimă ferbintea Sa mulţămită, 'i doresce ca sĕ trăéscă încă mulţi fericiţi ani spre binele bisericei şi naţiunei nóstre, la ceea-ce de asemenea a urmat intreite şi entusiasmate urări de „Se trăéscă". Dl L. Simonescu, secretariu al consistoriului metropolitan, totodată şi membru al sinodului eparchial din Caransebeş, accentuând gréua sarcină ce-l astéptă pe noul episcop în eparchia cea mai tineră din provincia nóstră metropolitană, unde totul se află în desvoltare, îi urează noului episcop succese splendide, la ce de asemenea a urmat entusiasmate urări de „Sĕ trăéscă." Preasânţia Sa dl episcop Popea şi a ridicat apoi pocalul pentru consistoriul archidiecesan, în sinul căruia a lucrat mai bine de 30 de ani, precum şi pentru corpul profesoral al seminariului archidiecesan, la care a rĕspuns P. O. D. asesor cons. Z. Boiu, ca cel mai batrĕn ases. consistorial şi P. O. D. prof. sem. Ioan Popescu, accentuând procedura plină de armonie a sinodului eparchial din Caransebeş, distinsul tact al Escel. Sale şi conlucrarea binevoitóre a Preasânţiei Sale dlui episcop al Aradului Ioan Meţian.

Preasânţia Sa dl episcop Popea toastă apoi pentru comisiunile administrative a fundaţiunei „Şaguna" şi a tipografiei archidiecesane, la care a rĕspuns în numele comisiunei fund. „Şaguna" dl advocat Stefan Pĕcurariu, ér în numele comisiunei tipografiei archidiecesane dl advocat şi fisc. cons. Ioan de Preda. A mai vorbit apoi în numele corpului profesoral dl prof. sem. I. Ghibu, păr. I. Bobeş din Boiţa şi I. Cloaje tot de acolo, pentru noul episcop, ér dl protopretore şi asesor consistorial onorariu Liviu de Leményi în termini aleşi a accentuat, că Preasânţia Sa în decurs de un lung şir de ani ca un factor principal al archidiecesei nóstre, mai ales de când în fruntea bisericei nóstre sĕ află Escel. Sa Prealuminatul Domn archiepiscop şi metropolit a avut fericita ocasiune a esperiá, cum Escelentia Sa în spiritul constituţiunei bisericei nóstre a băgat viaţă adevĕrat constituţională în tóte instituţiunile nóstre bisericesci, şi cum scie a le conduce acelea cu un deosebit tact şi cu deosebită inţelepciune, are deci firma speranţă, că pe acésta cale va urmá şi Preasânţia Sa în nóua sa chemare. — După ce Preasânţia Sa se mai adresă cu câteva cuvinte de adio cătră ce-i presenţi, banchetul sub impresiunile cele mai plăcute se terminá pe la 6 óre p. m.

* (Denumire.) Notariul dela tribunalul din Braşov dl *Petru Ungur* a fost denumit de subjude cercual tot acolo.

* Esamenele de maturitate la gimnasiul nostru din Braşov, s'a ţinut sub presidiul Preacuv. Sale dlui archim. şi vicariu archiep. Dr. Il. Puşcariu la 22 şi 23 a. l. c. Resultatul e: că dintre 18 elevi admişi a reuşit cu „fórte bine" 3, cu „bine" 5, şi maturi 6, ér 2 au fost respinşi din un studiu şi 2 din tóte studiile.

* (Procesul dlui Dr. Vasiliu Lucaciu.) Joi în 4 a l. c. n. s'a început pertractarea procesului dlui Dr. V. Lucaciu înaintea tribunalului reg. din Sătmar, ce i s'a fost intentat pentru agitare. Populaţiunea din jur arată un deosebit interes faţă de acest proces, atât inteliginţa cât şi poporul. În ḑiua dintâiu a fost preste 500 ascultători. Atât acusatul cât şi martori români toţi a stăruit se fie ascultaţi în limba română. Apĕrĕtoriul acusatului e dl adv. I. Coroian. Agitaţiunea între unguri e mare. Resultatul procesului încă nu se scie.

* (Cas de mórte.) Joi în 22 a l. c. a incetat din viaţă în etate de 77 ani comerciantul din Braşov *Ioan A. Navrea*, fost epitrop al bisericei sf. Nicolae, fost membru în delegaţiunile scolare şi eforie, membru fundator şi ordinariu al mai multor societăţi române. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată.

* Producţiunea arangiată de reuniunea de cântări *„Typografia"* a dovedit şi de astădată interesul cel viu, ce l desvóltă membrii acestei reuniuni pentru propăşirea ei. Corurile au esecutat punctele programului cu mare esactitate, ér capela oraşului a fost şi acum la locul seu. Jocul a continuat cu mare însufleţire până în ḑiorile ḑilei.

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor.) In urma unui ordin al ministrului de finanţă reg. ung. sunt provocaţi serios toţi proprietarii de regale a-şi anunţá negreşit pretensiunile de despăgubire până la 31 Iuliu 1889, spre a se puté improtocolá cât mai ingrabă în conspectele inspectorilor de dare. Ori-ce încercări, ce se vor face mai târḑiu, nu se vor luá în considerare.

* (Conversiunea ruséscă.) Foile berlineze au publicat prospectele pentru conversiunea ruséscă de aprópe trei sute milióne de marce. Cassele, cari s'au angagiat sunt din Berlin şi Frankfurt; nu se scie însĕ, dacă Rusia va puté duce în indeplinire şi acésta operaţiune, în urma raporturilor incordate din timpul din urmă.

* (O promisiune ţinută). Comitele suprem al comitatului Pojon, cont Zichy a promis la instalarea sa de comite, că va apĕrá şi va scí respectá drepturile tuturora. Mai ḑilele trecute în şedinţa representaţiunei comunale Pojon a declarat comitele în limba germană, că recunósce dreptul legitim al acestei limbi, şi fiind că partea cea mai mare a membrilor vorbesc limba germană, el se va folosí de acéstă limbă şi va luá chiar conclusele mai însemnate în limba germană. — Spre orientarea celor ce-şi prăpădesc banii pentru scopurile Kulturegyletului!

* (Epitaful unui orologier.) Étă un epitaf compus după dorinţa unui orlogier la mórtea sa: Aci zace într'o posiţie orisontală corpul orologierului N...... Onórea fù resortul real al vieţii sale şi prudenţa regulatoriul faptelor lui. Miscările sale fură totdeauna mĕsurate, şi temerea de D-ḑeu şi iubirea de aprópelui fură neincetat cheia conduitei sale. El îşi împărţia atât de bine timpul, în cât órele pentru dênsul se strecurau într'o sferă de plăcere şi de mulţămiri, până când lanţul ḑilelor sale se sfêrşì la 70 de ani. El se duce cu speranţa, că se va înfăţoşá curăţit de ori ce imperfecţiune înaintea marelui orologier al „Universului".

Bibliografic.

A apărut: *„Isvor de bunăstare"* sau mai multe sute de îndreptări şi poveţe scurte şi practice din economia de casă, grădinărit, higienă, economia de câmp şi de vite, viierit, conservarea vinului şi vinuri de póme, pomărit, albinărit şi alte multe terene de deprinderi întocmit de *Grigorie Sima.* Preţul: 1 fl. v. a sau 2 lei 50 bani.

Cartea, legată lucsuos, e depusă spre vênḑare la W. Krafft librariu în Sibiiu.

Posta redacţiunei.

Dlui I. N. în Deliblat Favoruri la abonament póte se dee numai comisiunea administrativă a tipografiei.

MONITOR.

25

Calendariul sĕptemânii

2 — 8 Iuliu

2 *Duminecă:* Punerea cinstitului vesmênt al Născătórei de Dumneḑeu în sântul sicriu, în ḑilele impĕratului Leon cel mare, Iuvenaliu, Coint. *3 Luni:* Iachint, Anatoliu, Marcu, şi Mochian. *4 Marţi:* Andreiu Ierusaliménul, Marta, Teodor, Teodot, Donat, Chiprila, Aroa, Lucia, Asclipia, Teofil, Menig. *5 Mercuri:* Atanasiu din Aton, Lampadiu, Vasiliu, Ciprian (noul.) *6 Joi:* Sisoe cel mare, Lucia, Rics, Astie, Archip, Filimon, Apoloniu, Alecsandrion, Epimach, Onisim. 7 *Vineri:* Toma, cel din Maleiu, Acachiu, Chiriaca, Peregrin, Lucian, Pombiu, Isichiu, Papia, Satornin, German, Eustatiu, Policarp (noul), Evangel. *8 Sâmbătă:* Procopiu, Teodosia, Antioch, Nicostrat, Avda, Teofil, Anastasiu.

Rituale bisericesci.

Duminecа din 2 Iuliu, a V-a după Rusalii. Octoich şi Mineiu. La Utrenia Evangelia Invierii 5. Tonul 4.

Loterie.

Sâmbătă în 6 Iuliu 1889.

Timişóra:	44	50	55	80	88
Viena:	32	66	27	58	75

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94 75	95.20
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.45	9.42
100 marce nemţesci	58.27½	58.10
London pe (poliţă de trei luni)	119.20	119.10

---

*) Rousseau I. I. „Emil" pag. 281.

Nr. 359 [89] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători din comunele mai jos însemnate, aparţinĕtóre protopresbiteratului gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român" şi anume:

1. In Rod, postul prim, cu salariu de 300 fl.

2. In Apoldul superior, un post cu salariu de 250 fl. şi prospect de ameliorare, cuartir liber în edificiul scólei şi 5 stângini de lemne de foc din care e a se încălḑi şi scóla.

Dela concurenţi se cere a ţinea strană regulat în dumineci şi sĕrbători.

3 In Poiană, postul al patrulea cu salariu de 300 fl.

Cei ce reflectéză la vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppopesc, pănă la terminul mai sus arĕtat.

Mercurea, la 6 Iuniu, 1889.

Oficiul ppresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Droc,
protopresbiter.

Sz. 2407 polg. [91] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Koch Ede mikeszászi lakós által beadott kereset folytán Lunka község italmérési jogának arányositása megenhetősége, és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi augusztus hó 12 napjának d. e. 9 órája** Lunka község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Lunka elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi junius hó 11-én tartott üléséből.

Incze Domokos, k. elnök — *V. Jakab,* jegyző.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.
Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm".

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

[91] 1—14

J. Kührer,
proprietariu.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☞ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon şi altele după ritul greco-oriental

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☞ Cusături cu aur argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1972] 30—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriş	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuş	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaş	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copşa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaş	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighişóra	**5.45**	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Braşov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiş	—	**9.41**	1.45	6 22
Braşov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apaţa	6.15	—	**8.09**	
Ágostonfalva	6.43	—	**8.29**	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Haşfalĕu	9.09	—	**10 34**	
Sighişóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaş	11.04	—	**11.35**	
Copşa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaş	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuş	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriş	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluş	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghîrboa	**7.22**	—	—	9.02
Aghireş	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicĭca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	**11.—**	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2.32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	**5.35**
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	8.-	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	**9.50**
Ocna	3.04	9.37	**10.14**
Lómneş	—	10.05	**10.40**
Şeica mare	—	10.40	**11.10**
Copşa mică	—	11.09	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	--	—	9.35

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. — **Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 70 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Iuliu, 1889. **Anul XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iuniu 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 30 Iuniu.

(*O*) Cu luna Iuniu se încheie șirul secerișului intelectual pe la scólele nóstre din țara întrégă, și în luna Iuliu viitóre urméză țĕranul cu secerișul seu, ca sĕ-și umple jitnițele pentru acoperirea trebuințelor sale, și pentru hrana de tóte dilele.

Ni s'au trimis informațiuni detaiate din tóte părțile archidiecesei nóstre despre resultatele observate la esamenele anuale, și vrênd — nevrênd ni se impune datorința se facem comparațiune între trecut și present în ceea ce privesce starea învĕțămêntului la noi românii, și între noi și celelalte națiuni conlocuitóre, ca se putem trage conclusiunile cele adevĕrate, și se îndreptăm, unde putem numai, și unde ne este cu putință.

Cam de vre-o trei deci de ani a început a se da la noi românii o atențiune mai corĕspundĕtóre instrucțiunei publice, și nu puțină este partea, care în privința acésta se convine guvernului țĕrei de pe atunci.

După sistemisarea și organisarea institutului nostru pedagogic, an de an eșiau din el tineri cu pregătiri pentru învĕțătorie, și acestia erau aședați ca învĕțători, de sórtea cărora se îngrigia biserica, se îngrigiau însĕ și organele statului, și în chipul acesta s'a făcut un început bun, care se observă în unele locuri până în diua de astădi.

In anumite centre erau scóle bine organisate, susținute din vistieria statului, și din scólele acestea eșiau mulți învĕțători, cari sunt în funcțiune până în diua de adi.

Paralel cu scólele acestea centrale aveau scóla lor proprie confesională și comunele mai bine situate, asemenea și comunele grănițăresci, și [illegible] mari depărtări venia tineretul la scólele acestea, unde 'și câstiga cunoscințele necesare pentru a puté fi primiți la cursul pedagogic, eventual pentru a fi aplicat deadreptul ca învĕțătoriu pe la scólele dela sate.

O asemenea scólă era susținută în comuna românéscă cea mai espusă pe Têrnava mică, care e mărginită de tóte părțile cu sĕcui, în Erdő Szent-György, care era cercetată de tineri de ai nostri de pe valea ambelor Têrnave, de pe Murĕș, și de pe Câmpie, și tineri eșiți din scóla acésta erau împrăstiați ca apostoli ai luminei în tóte părțile. Și cunóscem și astădi învĕțatori bĕtrâni eșiți din scóla acésta, care pe mulți copii de țĕrani i-a atras cătră învĕțătură și dacă aceștia adi ajunși la frumósa posițiune în biserică vor recugeta la începutul învĕțăturei lor, va trebuí sĕ-și revóce în memorie însuflețirea cu care 'și fáceau datorința dascălii de atuncia, eșiți din asemenea scóle.

Pentru țéra Oltului asemenea scóle de model aveau grănițierii, și ele până în diua de astădi și-au conservat influința bună, pe care dela început o a avut, numai mai în dilele trecute am cetit un tractat economic dela un preot de ai nostri, care cu insuflețire ne-a vorbit de scóla din Vistea, de pe vremea când vorbim noi.

Dintre scólele nóstre de prin jurul Sibiiului cea din Rĕșinari avea asemenea nobilă misiune, și noi cari inceputul învĕțăturei l'am primit dela un dascăl eșit din Erdő Szent-György, de sub mâna lui Mutto, cunóscem adi pe Têrnava mică mai mulți învĕțători, cari ca copii au fost trimiși la scóla din Rĕșinari, spre a vení după trei ani ca învĕțători pe valea Têrnavei.

Cine va scrie istoricul desvoltării instrucțiunei publice la noi, acela 'și va trage séma cu lucrurile, pe cari noi în un articol de diariu le amintim numai în trécăt, și le va da locul cuvenit în forma cuvenită.

Noi le-am amintit numai pentru ca se putem face o paralelă între acuma și atuncia. Și astădi după-ce susținem cu atâtea jertfe institutul archidiecesan pedagogic-teologic, după-ce partea cea mai bună din noi o jertfim pentru scólă, constatăm cu părere de rĕu, că relativ progresăm fórte încet, fórte cu anevoie, că poporul nostru, și acuma în multe părți încă nu a ajuns acolo, încât se scie apreția binefacerile scólei, că tineretul eșit din institutul nostru archidiecesan nu este preste tot la înălțimea dascălilor de acuma 30 de ani, în ceea-ce privesce insuflețirea pentru scólă.

Acestea 'și vor fi avênd causele lor binecuvêntate, pe cari va trebuí se le căutăm, și se recomândăm căi și mijlóce pentru delăturarea lor. O vom face încât ne értă puterile nóstre, vom accentua relele, de cari suntem bântuiți noi românii fără osebire de confesiune, fără osebire de partide, ca spre acestea se indreptăm atențiunea ómenilor de bine, cari nu privesc la scólă prin ochelarii ómenilor de partid de prin redacțiunile cutâror diare, fără nici o basă morală, încât ne privesce biserica nóstră.

Sibiiu, în 30 Iuniu, 1889.

Ne sosesc sciri din mai multe părți, că îndată după esamenele de vară, în loc ca sĕ se facă disposiții pentru ca locurile devenite vacante de învĕțători ori ocupate provisor sĕ se ocupe definitiv, se conchiamă la ședințe comitetul și sinodul parochial, acolo unde învĕțătoriul e definitiv, cu salariu bineprecisat, ca sĕ se mai micéscă salariul învĕțătoriului, ori cum dice poporul: sĕ i se scadă din plată.

Scim noi greutățile poporului, și o scim póte mult mai bine ca cei ce trăesc în nemijlocita atingere cu el, dar cu tóte aceste la atari porniri nu ne putem da consimțĕmêntul nostru, și nu vom întârdia cu tótă puterea cuvêntului a desaprobá pe cei ce în atare direcțiune vor se samene între popor nemulțămiri și certe.

Este imposibil ca în un sinod parochial ori în comitetul parochial sĕ nu se afle ómeni, cari se scie apreția activitatea invĕțătoriului și totodată rĕsplătirea muncei lui. Acesti ómeni în casuri de aceste sĕ pun luntre punte, rischează din popularitatea ce o au, și iau partea învĕțătoriului, partea dreptății, — dar e de ajuns ca se scim, că în cele mai multe locuri poporul unde salariul invĕțătoriului se plătesce din repartiție, este ușor aplicat la parola „sĕ-i scădem plata.“

Nu avem nici cea mai mică indoială, că autoritatea supremă scolară atari concluse fie ele aduse chiar și în unanimitatea voturilor — nu le va aprobá nici odată.

Dar atunci pentru ce o lucrare stérpă?

Pentru ce ațîțarea pasiunilor și încă în unele casuri mai recente de cătră preotul comunei, de către aceea persónă, care are datorința sântă, ca legea

FOIȚA.

Ertăciune la om mort.

In necs cu cele publicate din codicele „Mateiu Voileanu“ până acì, aflăm de interes a publica la acest loc și acest manuscript.

Adunare sfântă! Norodul lui Christos! Creștini blagosloviți mari și mici, bĕtrâni și tineri și tot rêndul de ómeni, care milostivul Domnedeu cu acest prilegiu de întristare v'au adunat, spre petrecerea acestui în Dumnedeu repausat (cutare), — cu carele de multe ori a-ți arĕtat dragoste și frățietate, nu numai în bólă și în sĕnătate, ci încă și în ciasul cel mai de pe urmă, a eșirei lui dintru acéstă lume, aievea n'a-ți arĕtat, țiind dvóstră acel obiceiu sfânt: că așa au petrecut dela Adam până la Noe, până la Christos. Drept aceea acel în Dumnedeu repausat, dragostea dvóstră cu mare cinste o au primit și în ciasul lui cel mai de pe urmă au mulțămit dvóstră și acum prin noi încă mulțămesce și dice: Eu ostenéla dvóstră nu o pot plătí, cu limba mea încă nu pot spune, ci las pe acel Dumnedeu puternic, care este plătitoriu tuturor făcĕtorilor de bine, acela se ve plătéscă binele și ostenéla dvóstră, care a-ți ostenit în diua de adi cu mine. După acésta întâiu dau har puternicului Dumnedeu și dic: har, laudă sĕ fie tatălui și fiiului și duhului sfânt, un Dumnedeu adevĕrat, că pe mine m'au făcut din pămênt și au suflat întru mine duchul vieții de am fost și eu viu până în diua de astădi, de am vĕdut acéstă lume cât este de deșartă și de trecătóre, și tóte dilele vieții mele câte mi-au fost orênduite, eu astădi le am sĕvêrșit; așa mulțămesc acelui puternic Dumnedeu pentru acéstă puțintică viiață, ca și când mi-ar fi dat cu miile anii, că am vĕdut acéstă lume cât este de deșartă și de trecătóre, pentru aceea lăudat se fie numele sfinții sale de acum și până în veci amin.

Dela soțiu de căsătorie, de va avea.

După aceea se întórce cătră un soț dulce și iubit al seu și dice: O dragă soțiul meu, care Dumnedeu cu tine de câți-va ani încóce am fost împreunați; însĕ sciu acésta, că omul locuind întru acéstă lume unul cu altul, numai într'un cias s'au în dóuă, o di s'au dóuă, încă nu póte fi fără de greșală, că îngerii încă n au fost fără de greșală; dară cu cât mai vêrtos eu, că am fost fiiul lui Adam, sciu, că te voiu fi supĕrat în cumplita mea betegeală, éră acuma la ciasul cel mai de pe urmă, în carele cias eu acum de cătră tine me despart, și întunecatei gropi me dau, ne sciind ce rĕspuns voiu avé dela dreptul județ; deci cu multă osêrdie a face pomenire și rugăciune cătră Dumnedeu pentru mine se nu-ți uiți; me rog ca unui soț dulce și iubit, cu ce te voi fi supĕrat s'au îți voiu fi greșit, sĕ faci bine sĕ me ierți, că eu de astădi înainte cu tine într'o casă nu voiu mai locuí, și fața mea mai mult nu o vei vedea, ci acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă cătră tine o iubit soțul meu, ca sĕ me ierți cu iertăciune bună, ca și Dumnedeu sĕ-ți fie ție părinte și purtătoriu de grije în sĕrăcie, și se dicem toți: Dumnedeu sĕ-l ierte.

Dela părinți de va avea.

Așișderea întorcênd graiul meu cătră doi părinți ai mei și me rog dumnealor, și întâiu dumitale taică și dumitale maică: care după orênduiala lui Dumnedeu pe mine m'a-ți născut întru acéstă lume lacomă și înșelătóre, și de nașterea mea fórte v'a-ți bucurat, avênd nădeșde la vreme de bĕtrânețe și de slăbiciunile ca se ve fiu odichneală și se ve fiu mângăitoriu și în amarul dvóstră veselitoriu. Că étă ce odichnĕlă a ți avut, că numai ce am adus obidélă și lacrimi pe obrazele dvóstră, întru acest cias întru carele nici nu a-ți gândit de acésta. Ce dóră eu pe dvóstră nu vĕ voiu fi sciut cinsti și de multe ori vĕ voiu fi supĕrat, și somnul pentru mine a-ți lăsat și odihna dvóstră. Ci acum iată că a venit ciasul acela în carele cias eu de dvóstră me despart și mai mult de astădi înainte cu dvóstră nu voiu mai fi locuitoriu; că merg pe calea aceea, pe care și dvóstră toți veți fi viitori, că eu sunt neînturnătoriu Dară acuma acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă catră dvóstră drag taica meu și iubită maica mea. In ce vĕ voiu fi greșit sĕ faceți bine se mĕ iertați și pe Ddeu rugați ca sĕ se milostivéscă se ierte cele multe ale mele greșele, ca eu încă sĕ îndrăsnesc a rugá se fie ţinută în sânţenia ei, poporul mulcomit dacă cumva e mulţămit cu suma salariului invěţătoresc.

O lucrare pornită în direcţiune rea, nu va fi sancţionată de nimenea, dar noi credem că lucrul nici decât nu póte rěmânea la atâta. Funcţionarii bisericei stau toţi sub disciplina consistoriului şi a archiereului, şi ori ce transgresiune comisă din partea lor, trebue se aibă drept urmare tragerea în cercetare disciplinară, care ar putea fi esecutată în modul cel mai uşor prin citarea la consistoriu, unde sě-şi priméscă dojana cuvenită. Aşa credem noi că nu s'ar generalisa un rěu, care începe a bântuí când în o parte, când în altă, şi din care causă apoi nu putem aşeḑa învěţători definitivi, când comunele nóstre contribue cu mii în fondul de pensiune învěţătoresc al statului.

Ni se va obiectá, că acésta nu e aşa un lucru mare pentru care preotul, în casul concret ar merita a fi citat şi dojenit, dar se ni se ierte, dacă am cuteza se mergem şi mai departe şi sě susţinem, că acésta e cea mai uşóră pedépsă ce s'ar putea dicta unei feţe bisericesci, care lucră în modul acesta cum lucră cei amintiţi în rapórtele ómenilor nostri de incredere, şi dacă aḑi nu-i apostrofăm cu numele o facem pentru că credem că-şi vor vení în fire, şi vor abandona o cale, care sub masca că e făcută de a uşurá greutăţile poporului, este menită a ne strica scóla, a ne zădărnicí tótă sudórea şi munca de ḑeci de ani, pusă pentru de a ridicá scóla acolo, unde este a celorlalte popóre din patrie.

Aḑi pentru fii nostri ai românilor scóla este tot atât de necesară ca şi pânea, şi părinţii cari se substrag dela datorinţele lor către învěţătoriu comit tot atât de mare pěcat, ca şi când nu le ar da pânea de tóte ḑilele.

Compatrioţii nostri de alte limbi în ruptul capului ridică scóle, stau la pândă cum se ne prindă odraslele nóstre românesci şi sě le iee în aşa numitele grădini de copii, sě-şi insuşéscă acolo altă limbă, alte datine şi obiceiuri.

Cu acésta ocasiune este de prisos se mai cercetăm, că încât este păgubiciósă pentru noi lucrarea lor şi încât nu, destul că se lucră cu un plan bine-precisat la desnaţionalisarea nóstră, se lucră cu plan la nimicirea scólei nóstre, şi cei ce dau mână de ajutoriu la alungarea învěţătorilor din causa salariului, se fac culpabili tocmai ca şi străinii ce lucră cu voia ca sě ne inapoieze şi impedece în cultură. Ai nostri o fac din lucruri mici, din personalităţi, ceialalţi cel puţin dacă o fac, o fac că sunt conscii, că sunt prea puţini, pentru-ca se domnéscă asupra celorlalţi mai mulţi, şi dacă caută sě se inmulţéscă şi din rěndurile nóstre, nu ai ce le face, mai cu sémă nu atunci, când ómeni slabi de fire se găsesc la tóte némurile; dar noi până acum nu avem motiv sě ne plângem prea tare, căci cuceririle ce se fac în rěndurile nóstre nu sunt de natură de a ne insuflă îngrijiri, consciinţa de a voí sě trăim ca români e destul de puternic desvoltată în noi, dar de ací nu urméză ca se părăsim căile virtuţilor străbune, nu urméză ca se abandonăm scóla şi se persecutăm învěţătorii din causa unor lucruri de nimic, din causă că nu ne convine ori nu ne place de faţa cuiva.

Am scris aceste rěnduri ca se servéscă celor pěcătoşi de îndreptare, şi dacă vor crede că nu pot se nu continue pe calea apucată, nu vom intârḑia a publicá şi detaiuri.

Revista politică.

Spre bucuria întregei monarchii delegaţiunile îşi continuă desbaterile fără a provocá scene furtunóse. Cuvintele monarchului despre starea cea nesigură de resbel sau pace, în care se află Europa au făcut pe membrii delegaţiunilor sě fie cu tact şi cumpět. Oposiţia numai din când în când se mai învăpăéză în oraţiuni fulminante spre a-şi aduce la valóre opiniunile sale. În ḑilele din urmă contelui Kalnoky şi politicei sale precum şi ministrului de finanţe li s'au votat din partea ambelor delegaţiuni încredere. Nici nu se putea altcum, dupăce ministrul de esterne Kalnoky în resortul seu, numai pe placul delegatiunilor a putut fi. După tonul domol, în care desbaterile se urméză în delegaţiuni, e speranţă, că acestea îşi vor încheea durata sesiunei lor fără ca presa sě înregristeze un singur cas de încordare parlamentară.

Ḑiarul german „Nord. Alg. Ztg.“ a surprins lumea în ḑilele trecute cu un articlu în care dă lecţii generalului de Clausewicz. Articlul merge într'acolo, că nu cunósce resbel „absolut,“ şi că resbel[illegible]u e altceva decât continuarea politicei cu alte mijlóce. Faţă de aceste enunciaţiuni se întrébă fie-care, de ce un organ oficios publică lucruri aşa vechi şi înţelese de sine. Scopul articlului e, a arět, că resbelul şi pacea atârnă dela bărbaţii de stat şi nu dela generali. Adevěrul din urmă însě în Germania nimeni nu l'a afirmat. „Îl afirm eu“ ḑice oficiosul german, vrênd a arěta gravitatea cancelariului Bismarck. Generalii lucră şi ei numai după-ce hotăresc bărbaţii de stat.

Apostolul de frunte al Boulangismului Laguerre şi Derouléde au sosit în Bordeaut. Primirea ce li-sa făcut însě a fost antiboulangistică. Studenţii şi lucrătorii la sosire au strigat: „Abas Boulanger“ şi „vive Carnot!“ Boulangismul, care începu-se în timpul din urmă a prinde rădăcini afunde în Francia, din ce în ce îşi perde urma. Popularitatea de care se bucura nu o mai are.

Ungerea de rege a moştenitoriului tronului Sêrbiei a umplut de bucuriă inima ex regelui Milan. El din Constantinopol a adresat o depeşă generalului Gruics, în care el mulţămesce ministrului preşedinte sêrbesc şi guvernului pentru încunoscinţarea, ce i-o a făcut, ungênd pe regele Alecsandru. Ca tată şi sêrb, ḑice ex regele Milan, în depeşă, se bucură de entusiasmul poporului şi doresce ca poporul sě rěmână fidel tronului fiiului seu, patriei, spre ale puté aduce servicii. Depeşa încheiă cu cuvintele: „Trăiască regele!“ „Trăiască naţiunea!“

Tiněrul rege sêrbesc Alesandru, după ungere a făcut o escursiune la Tacova, unde în 1815 Milos Obrenovici proclamă rěscóla contra turcilor. Aci i s'a făcut iluminaţie şi retragere cu torţe. Aclamat cu entusiasm de mulţime el s'a arětat la feréstră şi a rěspuns la un discurs, ce i s'a ţinut: „Sunt fericit că am avut o primire atât de cordială în acest ţinut atât de strîns legat cu viaţa şi activitatea celebrului meu strămoş.

Pe când Europa geme sub greutatea armelor, în alte continente e pace eternă. Preşedintele Statelor-Unite Harison cu ocasiunea ḑilei de aniversare a independenţei Statelor-unite, a ţinut o vorbire, în care a accentuat, dacă cumva şi Statele unite se tem de vr'un inimic. Nici un popor al pămêntului nu ne póte nóuě strica, ḑise el în vorbirea sa, „fără numai noi.“ „Provedinţa divină ne-a dat nóue un aşa stat între naţiunile pămêntului, că el nu se mărginesce de nici o parte cu vre-un stat mai puternic.“

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învěţămêntului educativ.

(Urmare).

Am amintit deja mai sus, că interesul are sě fie desvoltat în mod multilateral. Rěmâne acum sě arětăm causa pentruce.

De sine se înţelege. că multilateralitatea e condiţie neaperată pentru desvoltarea generală, fără de care cea din urmă nici nu se póte închipuí. Afară de aceea multilateralitatea — ceea-ce e mai ponderos — eserciază o puternică influinţă şi asupra *moralităţii* omului, delăturând esclusiva predominare a *poftelor patimilor*, cari tóte sunt pedeci directe pentru *libertatea morală*. Asemenea porniri n'au se conducă pe omul moral; el în ori-ce împregiurări trebue sě fie liber de *pofte* şi *pasiuni*. Ceea-ce stimuléză pe omul moral, n'are se emaneze din *pofte* şi *patimi*, ci pur şi simplu din iubirea şi devotamêntul către suprema fiinţă cerésca, către Dumneḑeu. Şi pentru ajungerea acesteia *interesul* multilateral e unicul călăuz, e unica garanţă sigură. Interesul multilateral lăţesce şi îmbogăţesce cercul nostru de gândire ţinênd prin aceea mereu spiritul în disposiţie şi vioiciune energică, ceea-ce îmblânḑeste asprimea *poftelor* şi *patimilor*, micşoréză órba lor putere şi le scóte din inteţimea lor unilaterală, încât nu mai pot predomina esclusiv spiritul nostru.

La individul cu un cerc de gândiri multilateral, ideile mai intensive îi devin tot atâte *pofte*, am putea ḑice menagiate de raţiuni. Aceste diferite idei însě, ce se ivesc în spiritul individului, se schimbă deci reciproc unele pe altele şi atrag atenţiunea nóstră dela cercul ideilor uneia asupra celeialalte; drept aceea, *dorinţe* singuratice nu pot deveni stabile, nu pot deveni esclusiv predomnitóre, adecă nu degeneréză în obiceiuri neresistibile, nu devin *patimi* nedelăturabile. Din acest motiv, ori-ce ocupaţiuni din viaţa nóstră putem cu uşurinţă sě le schimbăm, dacă cumva împregiurările ar pretinde. Abḑicem cu răbdare dela ori-ce planuri, dacă acele n'ar mai fi compatíbile cu împregiurările date. Abḑicerea însě nu ne zdrobesce în interiorul nostru, nu ne duce la desperare, ci apucăm cu mulţămire a muncí şi în altă direcţie.

Viaţa nóstră e trecětóre, şi toţi suntem espuşi diferitelor greutăţi şi neajunsuri. Nimeni nu este cruţat de greutăţile vieţii; nimeni nu este asigurat în contra loviturilor sorţii. Cei mari pot deveni umiliţi, până şi tronurile puternice pot fi sguduite şi cei mai avuţi într'un moment pot ajunge la miserie. Regi şi împěraţi nu odată devenit'au cerşitori. Istoria ne ilustréză cele ḑise prin multe esemple posomorîte. Inarmat însě cu *interesul pedagogic* multilateral, omul póte remâné pururea în echilibru, liniştit şi nealterat în faţa ori-şi cărei supěrări sau nenorociri. Din acest motiv Herbart asémênă *interesul* multilateral cu un un strat bogat în tot feliul de sămênţe şi rădăcini, a cărui suprafaţă chiar devastată sě fie de tempestăţile naturei, în urma bogăţiei sale de nou înverḑesce, de nou rodesce. Aşa din *interesul* multilateral se nasce o mulţime de disposiţii sau aplecări pentru ori-ce activitate posibilă. Acésta împregiurare e în stare a susţiné neatinsă vîrtutea între ori-ce lovituri ale sorţii vitrege, e în stare a valorá îmbrăţişând ori-ce ocasiune dată pentru continuarea activităţii oneste. Pe un individ cu atare disposiţie şufletéscă, nici o nenorocire nu va fi în stare al zdrobí, al nimicí cu totul. Vitalitatea lui e un isvor nesecat. Suferinţe póte se aibă, căci nu e muritoriu, care se fie cruţat de aceste, dar *interesul* multilateral i servesce drept mângăere şi recreaţie în contra tuturor acelora. Liniscit îşi póte schimba cercul activităţii sale, dacă împre-

---

pe acel milostiv şi puternic Dumneḑeu, ca se vě fie în aměrăciune mângěitoriu, şi în supěrare veselitoriu, şi în slăbiciune ajutătoriu şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sě-l ierte.

Dela copii, de va avea.

O dulci fii mei (cutari)! O cum îmi este de cu greu a me despărţi de voi, că iată acum, că ve las întru acéstă lume sěraci şi cu multe amaruri; ce încă me rog acuma şi vóue dragii mei fi, în ce ve voiu fi greşit acum la ciasul cel mai de pe urmă, sě me iertaţi, că de astăḑi înainte mai mult faţa mea nu o veţi vedea, şi ochii mei de a mai privi la voi astăḑi s'au încuiat; piciórele mele au slăbit şi intunecatei gropi astăḑi me dau a mě sělăşlui. Dară eu încă rog pe acel Dumneḑeu puternic, carele este purtătoriu de grige tuturor sěracilor; acela se ve fie în sěrăcie părinte şi purtătoriu de grige, se ve créscă si sě ve norocéscă; şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sě-i erte.

Dela fraţi şi surori, de va avea.

Dragi fraţi şi surorile mele, carele cu d-vóstră dintr'un trup am născut întru acéstă lume a trăí, ce iată Dumneḑeu până aicea au fost orênduit hotarul vieţii mele şi n'am putut trece, ce pe porunca domnului şi făcětoriului meu mi-a căutat a merge, şi acuma de d-vóstră m'am despărţit; ce me rog de d-vóstră acum în ceasul cel mai de pe urmă se me iertaţi, ce ve voiu fi greşit; că de astăḑi înainte faţa mea de către d-vóstră se închide întru întunecata şi veştejita grópă; limba mea cea grăitóre frumos cu d-vóstră cu mare tăcere s'au îngrădit; ochii mei cei cu veselie căutători spre d-vóstră astăḑi s'a închis şi s'au înpăengenit. Ce acuma acesta este cuvêntul meu cel mai de pe urmă către d-vóstră: ca se nu uitaţi şi rěmăşiţa mea, ca şi Dumneḑeu cu d-vóstră sě remâie, şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sě-l ierte.

Dela tóte némurile care are.

Intorcêndu-mi graiul meu către tóte frăţiile mele şi către tot némul meu cel de sânge, la bărbaţi, mătuşi, veri, verişóre, care sunt aicea şi care s'au întêmplat de nu sunt aicea; tuturora îmi dau datornicul meu cuvênt cel mai de pe urmă şi me rog la tuturor, în cele ce ve voiu fi greşit sě me iertaţi, că de m'aş fi nădăită de acésta, eu singur pe la d-vóstră a-şi fi venit şi iertăciune mi-a şi fi cerut, ce cósa morţii fără de veste m'au cosit şi funia vieţii mele au tăiat şi de tóte rudeniile mele astăḑi m'au despărţit. Ce me rog d-vóstră, ca se me sloboziţi cu iertăciune bună, că şi eu ve poftesc dela Dumneḑeu ca se fiţi locuitori acestui pămênt cu pace, şi Dumneḑeu cu d-vóstră se rěmâie, şi se ḑicem toţi: Dumneḑeu sě l ierte.

Dela toţi prietinii şi vecinii.

Aşisderea iară nu-mi pot uitá, despre prietenii şi despre vecinii mei cei buni, cu cari eu întru acest sat am locuit, ce tuturor me rog, celor mari şi celor mici, celor bětrâni şi celor tineri, celor bětrâni ca părinţilor, celor bětrâne ca maicelor, celor mai tineri cu vêrsta ca fraţilor, celor mai tinere ca surorilor, celor mai mici ca fiiilor: că dacă voiu fi supěrat pe cineva cu ceva, s'au cuvinte fără de cinste voiu fi grăit, s'au pruncul cuiva voiu fi obiduit, ci me rog d-vóstre tuturor acum în ciasul cel mai de pe urmă se me iertaţi, ca şi Dḑeu se ierte păcatele d-vóstre, şi se ḑicem toţi: Dḑeu sě l ierte.

Dela toţi sătenii,

După aceia me rog d-vóstră care aţi ostenit ca acestea óse recite ale mele, dela casa cea sufletéscă, se osteniţi sě le daţi maicii sale pămêntului sě se odihnéscă, până când va glăsuí înfricoşatul glas al trimbiţii lui Dḑeu şi se vor scula toţi aleşii sfinţii sale, cu aceia sě me învrednicéscă puternicul Dḑeu şi eu a me sculă; şi întru împěrăţia ceriului, cu toţii cu d-vóstră a întrá; pentru-care se ḑicem toţi cuvêntul cel mai de pe urmă: Dḑeu sě l ierte! — Acăruia dar şi milă rog şi poftesc pe milostivul Dḑeu ca se fie cu dvóstră cu toţi.

Acestea le-am scris în Ţara Oltului, la mănăstirea Drăguşului: Eu logofet Mateiu Voileanu: pe hârtia părintelui Rafail.

giurările îl forţéză, şi fără a cădé în desperare muncesce cu îndestulire şi în altă direcţiune, încât pururea rĕmâne un membru folositoriu pentru societatea omenéscă.

Multilateralitatea interesului însĕ nu e de a se confunda cu *omnilateralitatea*, fiind-că acésta presupune un ceterminat, adecă un lucru terminat, adecă un lucru încheiat, eschiḑênd ori-ce nisuinţă mai departe; este va sĕ ḑică tocmai contrariul dela *interes*. Apoi nu e de a se confundá cu *pofta* de a sci tóte, cu *encyclopedismul*, despre a cărui netemeinicie am avut ocasiune a vorbí. Învĕţămêntul nici odată n'are se dea cunoscinţe singuratice, pe cele nóue totdeuna are se le aducă în legătură intimă cu cele vechi, cu viaţa sufletéscă a elevului, sĕ formeze un *întreg* bine închegat, precum e reclamat de principiu *concentraţiunei* şi al unităţii învĕţămêntului, care e de mare însemnătate, precum pentru conservarea unităţii consciinţei individului, aşa şí pentru formarea adevĕratului caracter.

Interesul póte fi multilateral în înţeles *obiectiv şi subiectiv: obiectiv* întru cât se estinde asupra întregului conţinut al vieţii nóstre sufletesci, éră *subiectiv* întru cât una şi aceeaşi materie póte se deştepte deosebit interes

Pentru specificarea *interesului pedagogic* după *Herbart* avem se reflectăm 1 împregiurarea, că spiritul omenesc privesce lucrurile esterne, ca obiecte ştrĕine de sine, sau ca însuşi pe sine, ca obiecte ale lumei sale, trăind atunci în relaţii cu ele. Adecă sau le privesce ca obiecte ale esperimentării sale, sau ca obiecte, cu cari trăesce în atingere în societate. Cu privire la direcţiunea primă putem deosebí trei feliuri de interese anume: 1. *interesul empiric,* care se refere la observarea şi cuprinderea lucrurilor în diferitele lor variaţiuni; 2. *interesul speculativ,* care se refere la legile, după cari se petrec fenomenele naturei, interes, care nu se mulţămesce numai cu observarea şi cuprinderea lucrurilor, ci scrutéză legile, cari hotăresc relaţiile reciproce şi legăturile dintre diferitele lucruri: acest interes ne conduce la singuraticile sciinţe; 3. *interesul esthetic,* cari se manifestă în gustul esthetic, în apreţiarea lucrurilor din punctul de vedere al *frumosului* şi al *bunului moral.* Aceste trei luate împreună ne dau interesul, ce se numesce şi *interes teoretic.*

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Personal) Preasânţia Sa dl episcop al Aradului Ioan Meţian a călĕtorit Joia trecută cu trenul de după améḑi la băile erculane dela Mehadia, scrie „Biserica şi Scóla".

* (Personal.) Cu trenul de Joi séra a plecat Preasânţia Sa dl episcop Nicolau Popea la Caransebeş, pentru de a fi instalat în scaunul episcopesc, fiind insoţit de dl prof. sem. şi protodiacon Dr. Ioan Crişian. La gară a fost petrecut de aprópe toţi membrii gremului consistorial, corpul prof. sem., şi alţi stimători ai Preasânţiei Sale, precum şi un numĕr frumos de dame, presentândui-se din partea mai multor dame şi un buchet frumos de flori. Atât la despărţirea din sala de asteptare, cât şi la plecarea trenului, Preas. Sa a fost repeţit intimpinat cu urări de „Sĕ trăiască."

* (Incheerea anului scol. în seminariul nostru „Andreian.") In ḑiua ss. Apostoli Petru şi Pavel, după celebrarea s. liturgii şi după rugăciunea de mulţămire cetită în biserica din cetate, toţi profesorii seminariali dimpreună cu elevii s'au intrunit în sala cea mare a institutului. Ací P. O. D. dir. sem. I. Hannia, accentuând insemnătatea ce o are ḑiua de incheere a anului scolastic pentru elevi, şi punênd în cuvinte căldurόse la inima elevilor absoluţi posiţia, ce i astépta în viaţă, a cetit clasificaţiunile în presenţa ambilor comisari consistoriali: P. O. D. asesor Boiu şi P. O. D. asesor L. Simonescu. Faţă de anul trecut s'a observat progres în clasificaţiuni. Numĕrul celor clasificaţi cu „neindestulitoriu" e redus la un mic minimum. Către fine P. O. D. director ţinù de nou o vorbire, mulţămind P. O. D. asesori pentru zelul cu cari au participat la esamene înainte şi după prânḑ aprópe 9—10 ḑile, mai multe óre pe ḑi, la ce a rĕspuns P. O. D. asesor cons. Z. Boiu, dând espresiune indestulirei dlor comisari cu prestaţiunile frumóse ale elevilor, şi dorind ca institutul sĕ se ridice din an, ca sĕ fie vrednic de numele, ce l pórtă.

* (Esamen de cualificaţiune învĕţătoresc.) Ieri s'a început esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cu candidaţii nostri de învĕţători din archidiecesă, şi s'a însinuat aprópe la 60.

* (Cas de mórte.) Binecunoscutul comisioner român din Viena *B. G. Popovici* a încetat din viaţă Luni. Inmormêntarea lui s'a făcut la Gaugarn.

* (Himen) Dl Iosif Ognean, cleric absolut al archidiecesei nóstre şi-a încredinţat de fiitórea sa soţie pe dşóra Otilia Tobias.

* (Advocat nou.) După-cum ni se notifică, dl Dr. Ioan Suciu şi-a deschis cancelariă advocaţială în Arad, strada Wesselényi Nr. 53.

* (In amintirea lui Eminescu.) După cât află „Românul", s'a ţinut în Botoşani o adunare a admiratorilor lui Eminescu în salónele redacţiunei ḑiariului „Libertatea". S'a constituit un comitet ad hoc care sĕ aibă însărcinarea cu strîngerea de fonduri necesare pentru ridicarea unui bust marelui poet. Corespondentul din Iaşi îi scrie „Românului, că mai multe persóne din acel oraş au luat iniţiativa de a bate o medaliă comemorativă în amintirea lui Eminescu. După cum adauge corespondentul, medalia s'a comandat deja în strĕinătate. „La Revue de l'Orient", în ultimu-i numĕr consacră un foileton întreg decedatului poet Eminescu. „La Revue .." intre alte multe elogii, încheiă articolul ḑicênd, că Eminescu a fost unul din cei mai mari poeţi ai României.

Tot în Românul cetim: In curênd va apărea în capítală o broşură, conţinênd biografia poetului, o analisă a operilor sale, precum şi tóte câte s'au scris de el în diferite ḑiare prin ţară şi strĕinătate.

☞* (Procesul dlui Dr. V. Lucaciu). Marţi pe când fóia nóstră era tipărită deja, am primit o telegramă din Sătmar dela un amic al fóiei nóstre, că dl Dr Lucaciu au fost *achitat* şi după promulgarea sentinţei ḑise dl Lucaciu în limba maghiară: Trăiască regele, patria şi frăţietatea româno-maghiară! Entusiasmul a fost general, dându se din partea inteligenţei din loc şi jur şi un banchet festiv în onórea păr. Lucaciu.

* Invitare la Petrecerea de vară, ce se va arangia în Dobra la 14. Iuliu st. n. a c. în „Grădina casinei" în favorul bibliotecei casinei. Intrarea de persónă 50 cr. Inceputul la 4 óre p. m.

Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică. Cu stimă

Comitetul arangiatoriu.

* (Regele băiat). Cu ocasiunea serbării ungerei regelui Alesandru I s'a întêmplat o scenă care dovedesce deja că de acum tinerul rege este un băiat hotărît şi care nu se póte conduce aşa după capriciul ori cărui ministru. „Frankfurter Zeitung" spune, că la plecarea regelui Alesandru domnea o mare încurătură între persónele marcante politice adunate în castelul regal. Era deja stabilit itinerarul călĕtoriei regelui şi timpul plecărei era pus la 11 óre. Afară lume multă aştepta se vadă pe rege plecând. Inlăuntru însĕ se urmau scene curióse. Regele se încăpăţina şi nu voì se plece. Era cât pe colo ca întréga serbare sĕ se amâne. Causa pentru care regele se întristă şi se încăpăţînă era, că cetise într'un ḑiariu, că mama sa nu va venì în Sêrbia. Scirile acestea 'i făcură o aşa impresiă mare, încât nu mai voia sĕ se lase a fi încoronat. Zadarnic regenţii şi ministrii îl rugau sĕ plece, el nu voia. Atunci unui ministru îi venì în minte se ḑică: „Maiestate, dacă te laşi de plâns şi vii se te încoronăm, noi îţi făgăduim, că pe când te vei întórce la Belgrad, vei găsí pe regina Natalia aici". Regele auḑind acestea se lasă de plâns şi îndată, cu faţa veselă, că totuşi va vedea pe maica sa la reîntórcere, se gătí şi plecà la încoronare.

* (Tarif după Zone.) Direcţiunea călei ferate „Valea Someşului" a decis a face ó representaţiune către ministrul de comerciu, pentru de a concede ca şi pe acésta linie sĕ se întroducă tariful după zone.

* (Esamenul de bacalaureat în Iaşi.) La esamenul de bacalaureat în Iaşi s'au presentat 50 candidaţi şi 4 domnişóre. Dintre acestia au reuşit 32 candidaţi şi 3 domnişóre.

* (Reducere de preţuri). Ministrul ung. de comerciu a ordonat o reducere a preţurilor pe calea ferată Pesta — Viena. Direcţiunea căilor ferate ung. ale statului comunică deci, că în legătură cu tariful de zone se reduc în 1 August şi preţurile pe amintita cale ferată astfeliu: cl. I 8 fl., cl. II 6 fl. 30 cr., cl. III 4 fl. 30 cr.; pentru trenul de persóne cl. I 9. fl. 60 cr., cl. II 7 fl. 80 cr., cl. III 4 fl. 80 cr.

* (O invenţiă pentru surḑi). Un student dela facultatea de medicină din Charcov a inventat un astfeliu de instrument cu care chiar şi cel mai surd om póte sĕ audă. Instrumentul, cărei i s'a dat numele de „autifon" este o simplă ţévă, care conţine dóue elemente electrice şi cu ajutoriul unor conducĕtóre microfonice instrumentul se pune în legătură cu urechia. Cel mai mic sgomot din afară prins fiind de instrument, se comunică îndată şi auḑului omului. De sigur că dacă acest instrument se va adeveri ca bun pentru surḑi, el va fi o binefacere pentru întréga omenire.

* (Conservarea dinţilor.) Dl Vauditz cercetând dinţii dela 40 de ómeni de diferite profesiuni a găsit aprópe asupra tuturor parasite vegetale şi animale. Parasitele erau multe după cum era şi starea de necurăţenie a dinţilor. Mijlócele întrebuinţate pentru curăţirea dinţilor nu duc la scop, pe când apa săpunată s'a constatat, că le distruge. Dacă aceste espuneri vor fi esacte, atunci ca sĕ se conserve dinţii se pretinde ca sĕ se cureţe bine gura cu apă, care se aibă puţin săpun. Acésta la unii nu se pare aşa plăcut ca alte dentrificiuri, este însĕ scientificamente documentat, că accidele ce conţin prafurile dentrifice nu lucréză atât de nevĕtămatoriu pecât lucréză uşórele disoluţiuni a potasei, ce conţine săpunul. Bunele resultate de a scăpá dinţii se arată prin probele ḑise ací. Astfeliu dar se preîntimpină stricăciunea dinţilor de accidele, ce conţin diferitele paste şi prafuri dentifrice.

* (Cronica verilor calde.) In anul 627 d. Chr. a fost o vară aşa de căldurósă, încât isvórele au secat şi ómenii muriau de sete. In anul 879 a fost cu neputinţă ca ómenii sĕ lucreze pămêntul, cine s'a incercat sĕ o facă acésta, sau a fost lovit de gută (dambla), sau a fost omorit de arşiţa sórelui. In anul 693 plantele au fost opărite, aşa ca şi cum s'ar fi aflat într'un cuptor. In anul 1000 a fost o vară atât de căldurósă cu deosebire în Francia, încât riurile au sĕcat şi pescii din ele imputindu-se au infectat aerul, şi după acésta infectare a aerului urmă ciuma. In 1132 a sĕcat Rinul. In 1152 puteai ferbe óuele în ţĕrină. In 1303 puteai trece cu piciórele peste Rin şi Dunăre. In 1394 în tótă Europa sĕmĕnăturile au fost nimicite de marea căldură. Tot asemenea veri căldurόse au fost şi în anii 1556, 1614, 1679, 1701. In 1715 din luna lui Martie incepênd şi până în Octobre n'a ploat o singură dată în intrégă Europa centrală, bucatele s'au topit pe câmp, isvórele au sĕcat. Fórte căldurόse veri au fost şi în anii 1724, 1746, 1756 şi 1811. In 1815 căldura era de 40° Reaumur, aşa că teatrele au trebuit sĕ se inchidă.

Convocare.

Adunarea generală anuală a „Despărţĕmêntului XI (selagian) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român," prin presintele este conchemată în comuna „Tresnea" pe ḑiua de 6 August a. c. st. n.

La acésta adunare cu tot respectul sunt invitaţi toţi membrii Asociaţiunei şi ai despărţĕmêntului, precum şi toţi aceia, cari se intereséză de cultura poporului român.

Şimleu, la 4 Iuliu 1889.

A. Barboloviciu,
vicariu for. eppisc. şi director.

A. Cosma,
secretariu.

Adunarea generală anuală a „Reuniunei femeilor române selagiane" prin presintele este conchiematǎ în comuna „Tresnea" pe 6 August st. n. a. c.

La acésta adunare cu tot respectul sunt invitaţi toţi membrii reuniunei şi toţi cei ce se intereséză de causă.

Şimleu, la 4 Iuliu 1889.

Clara Maniu,
preşedintă.

A. Cosma,
secretariu.

Din public.

Avis.

Conform conclusului comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, adus în şedinţa dela *9 Iuliu n. a. c.*, la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei se va deschide cu începerea anului scol. 1889/90 de nou *cursul complementar*, provĕḑut în statutul de organisare §. 4 pentru casul, când se vor presenta eleve.

Fiind că amintitul curs are în prima linie menirea: a dá învĕţămêntului din clasele ordinare o direcţiune pronunţată spre ocupaţiunile, ce aştéptă pe eleve în viaţa practică, prin urmare a satisface nisce trebuinţe fórte însemnate, se atrage asupra lui luarea aminte a Onoraţilor părinţi interesaţi. Elevele, care doresc sĕ fie primite în acest curs, vor avé sĕ se însinue la direcţiunea institutului cel mult până la *3 Septembre n. a. c.*

Sibiiu, în 10 Iuliu, 1889.

Comitetul Asociaţiunei transilvane.

Loterie.

Mercuri în 10 Iuliu 1889.

Brünn: **59 64 66 54 21**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95 35	95.20
bbligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.80	99.75
Obligaţiuni de credit austr.	303.—	301 90
Sorţi de regularea Tisei	126.90	126.75
Obligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.45	9.42
100 marce nemţesci	59.25	58.10
London pe (poliţă de trei luni)	119.20	119.10

Nr. 176. [94] 1- -3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Septembre n. a. c. a *3 posturi de învěţători* şi a *unui post de învěţătóre* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura ro mână şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupá vre-unul dintre posturile amintite au se presente următórele documente:

a) atestat de boţez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 a Art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învěţători la scólele civile;

e) o arětare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arětarea specialităţii, pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

c) fiind limba română limba de propunere, se dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere; *pentru postul de învěţătóre* se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai sus, şi cualificaţiune specială pentru *lucrul de mână* şi vêrsta de cel puţin 20 ani.

Concurenţii, cari vor dovedí aptitudinea specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germâne, franceze, a gimnasticei sau altei specialităţi de scólă, vor avé preferinţă intre cel altfel cu pregătiri egale.

Fie care concurent, care va fi ales învěţătoriu sau învěţătóre, se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sěptěmână.

Cu posturile, ce sunt a se ocupa, sunt impreunate următórele beneficii:

a) învěţătorilor salariu anual de câte 700 fl. v. a. şi 150 fl. v. a., bani de cuartir;

b) învěţătórei, pe lângă întréga întreţinere în internat (vipt, locuinţă, încăldit, luminat, spălat) salariu anual de 400 fl. v. a.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sě se presente *subsemnatului comitet până la 15 August st. n. a. curent.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura ro mână şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 9 Iuliu, n. 1889.

George Bariţiu, preşedinte. **Dr. Ioan Crişian,** secretariu II.

Sz. 2407 polg. [92] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Koch Ede mikeszászi lakós által beadott kereset folytán Lunka község italmérési jogának arányositása megenhetősége, és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi augusztus hó 12 napjának d. e. 9 órája** Lunka község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Lunka elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi junius hó 11-én tartott üléséből.

Incze Domokos, k. elnök *V. Jakab,* jegyző.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.
Hauptstrasse Nr. 7.
Hôtel „Goldenes Lamm“.
Conform listelor oficióse ale strěinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.
Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strěini.
Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.
Restauraţiune bună, recunoscută.
Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.
Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.
[91] 2—14 **J. Kührer,** proprietariu.

Veritabila hârtie de ţigări franceză
le vrai Goudron
de Norwège
a lui **Iosif Bardou et fils**
în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată in estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănětos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară**. O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.
PAPIER VRAI GOUDRON DE NORWEGE
FABRICANTS PRIVILEGIES Seuls Inventeurs JOSEPH BARDOU & FILS PERPIGNAN-PARIS
VRAI GOUDRON
60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.
Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie- de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 8—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale [illegible]rate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalěu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6.22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalěu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Murěş-Ludoş—Bistriţa

Murěş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murěş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murěş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orěştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orěştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8. -	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul - săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redacto[illegible]sabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 71 Sibiiu, Marţi 4/16 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3758 Scol.

Notă oficială.

Escelenţia Sa dl ministru de culte şi instrucţiune publică de datul 18 Maiu a. c. Nr. 12.513, comunică consistoriului, că opresce dela oficiul de învĕţătoriu pe învĕţătoriul adjunct dela scóla din Kartal, Andreiu Zsizsnyovszky, care prin sentinţa tribunalului din Pesta din 18 Februariu a. c. Nr. 1856, a fost condamnat la un an închisóre şi trei ani la perdere de oficiu.

Acésta se aduce la cunoscinţa tuturor organelor nóstre scolare.

Sibiiu, din şedinţa consistoriul archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 25 Maiu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 3 Iuliu.

De când cu desvĕlirea monumentului Giordano Bruno, papa dela Roma nu sĕ mai află bine în Vatican.

Cel puţin pertractările ce le intreţine cu regina din Spania, arată până la evidenţă, că Leo al XIII-lea caută un alt asil, unde sĕ fie mai sigur ca în capitala regatului italian.

Din scirile, ce ies la ivélă însĕ se vede, că papa mai are şi alte temeri, cari pot fi chiar motivate.

Papa prevede apropierea unui rĕsboiu din cele mai crâncene, ce s'a purtat vre-odată, şi dacă acel rĕsboiu sĕ va terminá, după cum doresce sântul părinte, cu umilirea Italiei, numai în acel cas ar mai fi aplicat a se reîntórce în Roma, până atunci însĕ şi-ar strămuta reşedinţa la Valencia, ori în altă cetate de pe teritoriul Spaniei.

Sĕrmana Spanie!

Lângă multele desastre, ce a suferit de vre o 20 de ani, lângă rĕsboiul civil, ce o a bântuit, lângă iesuiţii mulţi, ce o năpăstuesc, mai are sĕ i se adaugă o calamitate, pentru că papa aḑi pentru ori ce stat este o adevĕrată calamitate.

Dacă papa ar avé o iurisdicţiune restrinsă asupra unei ţĕri întregi, lucrurile nu ar sta tocmai aşa. Până însĕ este un stat în stat, ori unde sĕ aşéḑă el este pericul, el însémnă un program, care nu sĕ unesce cu independenţa nici unui stat, dar nu sĕ unesce nici cu principiile bisericei evangelice.

Insĕ, ce sĕ-i faci. In Italia papa e nepopular, pentru că a luptat contra independenţei italiane; în alte state, în cari alte confesiuni încă au un cuvênt de vorbit, înainte de ce ar puté vení la ordinea ḑilei cestiunea reşedinţei, nu se incumĕtă sĕ facă paşi. Francia este în conflict de mult cu episcopatul şi aşa nu rĕmâne decât ca Spania sĕ dea ospitalitate unui óspe, care-i póte devení cu timpul fórte supĕrăcios.

Intrebarea acésta pe noi nu mult ne-ar importa şi puţin ne-ar dorea, dacă papa şi-ar transmuta scaunul seu în America chiar, tot ce ne impórtă este, că primatul papei, care este recunoscut de către biserica apusénă ca un punct cardinal de despărţirea ierarchică, prin strămutarea acésta se dovedesce, că nu are nici o indreptăţire, şi şi mai puţină îndreptăţire are infalibilitatea unui om, care e în conflict cu statul italian, în conflict cu alte biserici, în conflict chiar şi cu fii sei credincioşi.

Nu încape discuţiune în cadrele unui ḑiar, că încât mai au dreptul sĕ susţină şi aḑi ómenii, că biserica catolică este unica mântuitóre de suflete, preste acésta trecem ca preste un lucru, care de mult este pus la dosar de către toţi ómenii, cari au minte sănĕtósă.

Remâne ca credincioşii bisericei catolice sĕ-şi facă séma cu cestiunea, că unde au sĕ sĕlăşluéscă pe infalibilul lor.

Cei-ce au rĕsfoit paginile istoriei, şi 'vor aduce aminte, că erau şi câte trei papi odată, şi că pe când unii sĕ desfătau la Avignon, ceialalţi usurpau scaunul lui Petru din [illegible]

Aici la noi în U[illegible]ste o cestiune catolică, şi ómenii cu[illegible]ḑi, vor sĕ o vadă regulată.

Regularea însĕ nu se póte face fără consensul episcopatului, şi episcopatului îi sunt mânile legate pentru acum de către scaunul papal. E vorba de autonomia bisericei şi de regularea averilor şi salarelor feţelor bisericesci cu congruă.

A cedat episcopatul — nu scim, căci in ambele casuri el trebue sĕ cedeze, şi sĕ facă concesiuni mari, ér dacă cumva nu ar ceda ori nu-i ar fi permis sĕ cedeze, ne putem asteptá la conflicte, chiar şi la tulburări religióse în masse. Clerul de jos e în ferbere, nu mai vrea milă, ci cere ce-i compete, ca sĕ pótă trăi, ér poporul începe a fi şi el jalus de eserciarea dreptului în biserică, şi dacă el îl eserciază în stat îşi pune mereu întrebarea, de ce sĕ il denege tocmai biserica. Aşa stau trebile aḑi, — vedem, că şi alţii au trebile lor încurcate şi se nu credem, că numai la noi e nemulţămire, ea este pretutindenea şi încă în alte părţi e mai multă amărăciune. Acolo episcopatul póte ajutá numai sĕ vrea, la noi e multă bunăvoinţă e multă durere pentru cei ce sufer, dar la noi lipsesc miliónele, cea-ce la alţii sunt în abundanţă.

Paralela credem, că e de ajuns, ca sĕ caracteriseze şi pe unii şi pe alţii.

Revista politică.

De doue ḑeci şi cinci ani, de când esistă era dualistică, delegaţiunile nu au resolvit intr'un timp relativ scurt, afaceri atât de momentóse. Şi ceea-ce bate la ochi şi mai mult este, că aceste afaceri avisate la competinţa lor, le-au resolvit fără mult sgomot, într'un mod domol, linistit. Numai în delegaţiunile magiare oposiţia nu s'a lăsat de firea sa. Bolgár a accentuat şi ací sacrificiile oposiţiunei pentru armată. Dacă oposiţia, continuă deputatul oposiţional, cere garanţii constituţionale, atunci acésta o face în interesul armatei, tronului şi al monarchiei. In ceea-ce privesce legea, referitóre la voluntari, Bolgár a cerut, ca nimenea sĕ nu fie constrins la al doilea an de serviciu militar, numai din motivul, că nu este capabil a înţelege limba germană. Vorbirile de incheere ale sesiunei delegaţiunilor sunt lipsite de ori-ce importanţă politică. Ele nu sunt, decât numai nisce repriviri şi constatări scurte asupra mersului desbaterilor.

Succesele splendide ale cehilor tineri la nóuele alegeri nu sunt fără nici o importanţă pentru Ungaria. Cehii tineri, ajunşi la putere, au mai multe cugete reservate, nefavorabile în privinţa economică, pentru patria nóstră. Agitaţiunea contra importului de făină ungurésca în Bohemia dela cehii tineri îşi are inceputul. Se crede acum, că după succesele obţinute la alegeri, cehii tineri acestei agitaţiuni i vor da o estindere şi mai mare. Din partea conducĕtorilor lor deja s'a presentat şi cehilor bĕtrâni un program bine precisat, în care se cere irevocabil: resistenţă contra ori cărei preferinţe materiale a Ungariei. In ceea-ce privesce politica esternă cehii tineri, ale căror simţeminte panslavistice deja sunt recunoscute, voiesc a se acomoda mai mult direcţiunei generale domnitóre, dând mai ales polonilor asigurări linistitóre. Din incidentul succeselor elective ale cehilor tineri în Bohemia, ḑiarul german „Kreuz Zeitung“ provócă pe contele Taaffe a luá o iniţiativă energică faţă de Bohemia şi a nu mai lăsa, ca ací sĕ se desvólte lucrurile astfeliu. Contele Taaffe se va vedé amar înşelat, când va compara proiectele sale faţă de Bohemia cu resultatele obţinute. El fiind-că se folosesce de ómeni, cari nu-i comunică referinţele reale din Bohemia, se va pomení cu resultate, la cari nici odată n'a cugetat.

Alianţa triplă de nou vine discutată în presă. Deastădată presa italiană este carea îi caută bună-

---

FOIŢA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

In vremurile cele de demult trăia în óre care parte a lumei un împĕrat, pe care l chema împĕratul Roşu.

Despre vitejiile acestui împĕrat n'am timp sĕ povestesc acum, fără voiu povestí despre unul dintre feciorii acestui împĕrat.

Despre el, adecă despre împĕratul Roşu, numai atâta spun, că el a avut trei feciori şi trei fete, şi că lui i-a fost ursit ursitorile, că după mórtea sa un smeu îi va mânca trupul din mormênt.

De însemnat este însĕ, că pe feciorul cel mai mic despre care ve şi povestesc, când l'a făcut maică-sa, l'a făcut cu un paloş în mână.

Murind împĕratul Roşu, l'a îngropat şi pe el ca şi pe alţi muritori de rangul lui.

Cei mai de aprópe ómeni, cari erau totdeauna lângă împĕratul, sciau ce are sĕ păţască trupul împĕratului după mórte, şi de aceea dădură de scire prin ţară, că cel ce se va prinde sĕ grijască trupul împĕratului, va căpăta o plată grasă. S'au şi afiat destui, cari s'au prins, că-l vor grijí ḑiua nóptea. Feciorul cel mai mare al împĕratului însĕ ḑise, că nu şi póte pune încrederea în nimenea, ci el însuşi va păzí trupul tatălui seu.

Trecênd ḑiua înmormêntării, de cu sară s'a dus în cimiteriu lângă mormênt şi facêndu-şi un foc mare, se culcă lângă el.

Când fù cam pe la meḑul nopţii, unde nu începù un vênt cu plóe şi grindină, de gândei că sĕ prăpădesce lumea. Focul s'a stins, ér pe feciorul de împĕrat nu l'ai fi mai ţinut nici legat în cimiteriu. Timpul nu preste multe minute se limpeḑí şi smeul venind desgropà pe împĕratul Roşu şi-i mâncă o cóstă.

Diminéţa, sfetnicii împĕrătesci se duseră la grópă sĕ vaḑă, dacă feciorul împĕratului a grijit aşa după cum s'a promis. Vĕḑênd pe impĕratul desgropat îi puseră la fecior plata pe nas.

In nóptea a doua, sĕ prinsă feciorul cel mijlociu că va păzí dênsul, însĕ nici el nu păţí mai bine ca fratele seu.

A treia nópte feciorul cel mai mic, fără de voia sfetnicilor, se pune el, ca se păzéscă pe tatăl seu.

Inainte de a se mesteca ḑiua cu nóptea, el se duse în cimiteriu. ducênd cele de lipsă, ca sĕ-şi pótă face o colibă. Făcênd coliba îşi făcù totodată şi un foc mare, ca astfeliu sĕ pótă păzí tótă nóptea fără de pic de frică. Cam pe la meḑul nopţii ér începe viscolul cu plóie, grindină şi tunete; ba începu se o plóie de cugetai, că tórnă cu ciubărul.

Feciorul vĕḑênd tempestatea şi că i s'a stins focul până intr'o scântee, se trase frumuşel în colibă. Nu trecù mult şi timpul se indreptà, când de odată se ivesce smeul; vrênd smeul sĕ sape trupul împĕratului, feciorul fără veste sare asupra lui cu paloşul, care totdeuna era la el, şi i tae capul ca pe o căpăţină de curechiu, şi după aceea îi taie şi din vêrful limbei, ce-l înódă intr'un corn de năframă.

Cu acestea de acel smeu s'a scăpat. Ce era sĕ facă el acum fără de foc, căci sfetnicii nu l credeau, că el a străjuit acolo tótă nóptea? Se uită în drépta, se uită în stânga şi abia zăresce departe, departe un foc. Sĕ fie, sĕ nu mai fie, se duce preste văi şi peste déluri, şi în cele din urmă sosesce la foc. Focul adecă era din 99 cară de lemne şi pe lângă el 99 de smei.

Când sosise feciorul aprópe de foc smeii toţi dormiau, afară de unul, care avea trei ochi, cu doi dormia şi cu unul priveghia. Feciorul deocamdată se ascunse în o tufă nu departe de foc, şi acolo făurea la planuri cum ar puté el sĕ şi fure puţinel foc.

N'o fi stat în tufă feciorul impăratului Roşu cât ai bate ḑece în palme, şi smeii au fost toţi în picióre, căutând în tóte părţile prin pădure după feciotatea, luptând aprig contra adversarilor ei. „Gazzetta d'Italia“ numesce lupta, susținută de unii italieni contra alianței cu Germania și Austro Ungaria, de crimă și prostie. Dacă vederile oposițiunei italiene ar câstigá maioritate și astfeliu ar puté desface alianța, atunci mulți ani Italia ar devení necapabilă pentru alianțe, căci nimenea nu și-ar mai pune increderea în ea. Tot cam pe acésta córdă se esprimă și „Gazzetta del Popolo“ din Turin: noi stimăm părerile contrarilor alianței triple, pentru-că, suntem convinși, că ei se conduc în privința acésta numai de o convingere greșită; insě pentru a dá espresiune cugetelor nóstre și inainte de tóte bucuriei pentru alianța triplă, strigăm din inimă curată: „*Trăiască tripla alianță!*“ Un alt ḑiar italian critică în modul cel mai aspru nisuințele oposițiunei de a schimbá politica esternă a Italiei. „Gazzetta Piemontese“ nu află cuvinte de ajuns pentru cualificarea pașului greșit al lui Cavallottis cu interpelațiunea sa. Numitul ḑiar ḑice intre altele: „Avem o alianță cu Austria; ori vrem, ori nu vrem, trebue sě o ținem; și avem fórte mare interes a face acésta. Radicalii voiesc a strica și a nu folosí Italiei când luptă contra alianței.

In camera francesă luptele partidelor sunt fórte vehemente, ba chiar degenerézá în scandale. Drépta a hotărit punerea sub acusă a ministrului de interne Constans, pentru stórcerile comise ca guvernor al Indochinei. Cu prilegiul desbaterii asupra proiectului de lege despre amnestiă, deputatul algerian Cuttulier a vorbit contra estinderei amnestiei și asupra rěsculaților din Algeria. Boulangistul Laur observă, că asemenea cuvinte murdăresc tribuna oratorilor. Intre Laur și Thomson s'a escat apoi o cértă vehementă, care s'a finit cu pălmuiri și pumni Duelul urmat întrei ei s'a finit fără ca sě fie unul sau altul nimerit.

Metropolitului sêrbesc Michail i a succes, ca ministrul de culte și instrucțiune se denuméscă o comisiune pentru revidarea regulamentelor bisericesci. E de insemnat, că regulamentele bisericesci sêrbe, numai după indelungată resistență din partea episcopilor și mai ales a metropolitului, au putut fi introduse. Fiind-că aceste regulamente îngustézá mult drepturile preoțimei, metropolitul voesce a le delătura. Stându-i și guvernul într'ajutoriu în direcțiunea acésta, influința metropolitului Michail e judecată ca fórte mare în Sêrbia.

Interesul pedagogic, ca cel mai deaprópe scop al învěțămêntului educativ.

(Urmare).

Față de acesta avem interesul *simpatetic*, de asemenea împărțit în diferite clase. Noi adecă nu putem avea relații sau coatingere decât cu ființe vii, sau cel puțin închipuite ca vii din partea nóstră. Cu aceste simțim împreună, împărtěșim și binele și durerile lor, cu un cuvênt ne transpunem în posiția lor. Și după cum acésta consimțire a nóstră se refere la persóne singuratice, sau la rudenii, preteni, societăți, ori la diferite clase sau partide de ale societății omenesci, așa deosebim: un *interes simpatetic* și altul *social*. Acéstă consimțire față de alții însě deștéptă în noi simțemêntul atêrnării nóstre dela o putere mai înaltă, sub a cărei cârmuire ne aflăm și noi, ca tot ce se află în lume. Din acest șimțěmênt emanéză recunóscerea neputinței nóstre față de aceea putere supremă, necuprinsă de mintea omenéscă, éră cu acest sentiment stă în legătură *interesul religios*, ce îmbrățișéză întréga omenime.

După Herbart între aceste diferite *interese* e de a se păstra un echilibru, ca nu cum-va vre-unul separat sě devină unilateral, predominătoriu în spiritul elevului.

În sfêrșit trebue sě amintim, că și personalitatea învěțătoriului hotăresce mult în privința deșteptării *interesului*. Atêrnă mult adecă dela dibăcia lui de a se scí coborî și acomodá gradului de desvoltare al elevului seu. Nimic nu e mai greu pe lume. decât a înțelege pe altul, și fără o asemenea înțelegere e absolut imposibil a convinge pe cineva despre vre-un lucru. A înțelege însě pe cineva, însemnéză a avea o părticică egală, sau asemenea cu gândirea lui; la din contră remânem reci, indiferenți față de ori-și-ce împărtășiri Acésta împregiurare, care de asemenea ridică mult valórea apercepțiunei, învěțătoriul consciențios un moment nu e permis sě o pérdă din vedere. Și va corěspunde acesteia, dacă înainte de tóte el însuși se va interesa cu devotament de ocupațiunile împreunate cu chemarea sa, și va căutá de altă parte a fi cât se póte de clar în espunerile sale, ținênd samă de întrețeserea și asociarea firească a cunoscințelor, precum și de óre-care variație. În scopul acesta învěțătoriul va trebuí sě se pogóre la elevul seu cu blândețe, nu însě ca însuși sě devină copil, ci ca sě-i fie dată posibilitatea de a observá tóte mișcările elevului nevinovate încă în originalitatea lor. Va trebuí sě-l urmăréscă mereu cu atențiunea între ori și ce împregiurări. Astfeliu apropiindu-se de elev va căutá sě deștepte într'însul convingerea, că într'adevěr este cineva anume pentru el aci în scólă. Prin acésta și elevul se va simțí atras către învěțătoriul seu, și bucuros își va petrece timpul în societatea lui interesându-se de ocupațiunile sale.

Aceste ar fi cerințele mai însemnate, dela cari este condiționată deslegarea problemei pusă în fruntea acestui tractat, și pe basa cărora prin o muncă consciențiósă sě póte astfeliu educá elevul, încât pe urmă sě se pótă susținea cu demnitate în tóte împregiurările, fără a perde vre-odată din vedere menirea sa morală pe acest pământ. Lucrul de căpetenie e, precum s'a vědut, a purta deosebită îngrigire, ca procesul apercepțiunei sě decurgă întrucât numai se póte cu ușurință. Pentru-că din acésta isvoresce mulțămirea sufletului nostru, ce ne stimulézá mereu a ne ocupa cu lucrurile ce ne causézá aceea mulțămire. In sfêrșit trebue sě nisuim și într'acolo, ca acésta interesare neegoistică sě fie multilaterală, nu numai din punctul de vedere al desvoltării generale, ci precum s'a vědut și din punct de vedere moral, moralitatea fiind carea constitue pentru tóte vremile vrednicia omului.

Sibiiu, în Iuniu 1889.

Dr. *Vasile Bologa.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, 1/13 Iuliu, 1889. Situațiunea externă dacă lucrurile în Sêrbia nu se vor molcomí, ne dă puține garanțe pentru susținerea păcei în Orient. Bulgarii s'au unit în faptă, deși unirea lor are sě fie recunoscută de aici înainte de areopagul european. Sêrbii încă aspiră la unitatea națională; vedem espres aspirațiunile sêrbilor, nu scim însě, de ce feliu de mijlóce dispun ei spre a-și efeptuí cea ce doresc.

După ce însě slavii din peninsula balcanică, sě presupunem, 'și vor fi ajuns scopul lor final, este întrebarea deschisă, că ce politică vor urmá ei față de popórele din orient în combinațiune cu colosul dela Nord!

Așa stăm — în afară! Dar cum stăm înlăuntru? Grâul rar, buruenos, tăciunos, slab, perit de ger, de apa și seceta din primăvară, deci ne promit un seceriș de tot nemulțămitoriu. Ghiața bate hotarele, întocmai ca esecutorii și finanții satele. Nimic promițătoriu, bun și vesel, fără numai programele ministeriali .... Unde sunt însě spesele reformelor justiției, administrației? Ar fi sè fie în sacii economilor; dar sacii sunt goli și goli vor remânea și la tómnă.

Dar apoi verbalitatea, adecă limba, pretinde înainte de tóte: esecutarea legii de naționalitate! Guvernul reconstruit însě, despre acésta tace ca piticul. . .

Este însě de recunoscut, că nici un guvern în Ungaria, dela 1867 încóce, n'a numěrat în sinul seu atâtea capacități, ca acest de acuma. Dar mai puține mijlóce de reforme, adecă încapacitate financială nu a avut nici un guvern ca acesta. Este mai mult numai poftă de a reformá și atâta e totul. Dacă cineva ne-ar întrebá și despre mijlóce, ne-ar aduce numai în perplesitate.

Dar apoi, în locul administrațiunei autonome comitatense, administrațiunea de stat, ce va sě ḑică? Va sě ḑică a luá conducerea comitatelor din mânile unor familii anumite și a o pune în mânile unui partid politic. Cât va fi acésta de rentabil pentru țară vom vedé atunci, după ce reforma va întrá în viață.

Fără finanțe bune, ori cum socotim asupra stării generale, este o chimeră a și spera vre-o politică bună internă și esternă De experimente suntem sătui.

Finanțele însě sunt slabe în Europa nóstră cea veche mai la tóte statele. Miseria e deja un rěu general european. „Socios habuisse malorum“ este consolațiunea guvernului reconstruit. — Rusia d. e. e băntuită rěu economicesce, ea va avea un seceriș de atâtea ori mai slab, ca al nostru în acest an. Prin urmare pacea în orient, pe lângă tóte aspirațiunile sêrbesci, pare încă a fi pe acest an asigurată. Soldații cu puscile cele cu repetiție au lipsă în pace și resbel de nutremênt și munițiune abundantă. Tóte aceste nu le au cârmuitorii adunate și de ocamdată nu le pot dá nici economii. Așa apoi se face pacea ușor.

X.

De sub Șatra Pintei, in 29 Iuniu, 1889 st. v. Onorate Dle Redactor! Par' că sórtea nóstră acelor de sub Șatra Pintei este destinată numai spre rěu. Uneori perdem timpul cu certe și frecări religionari între noi frații de un sânge, alte-ori cu certe și intrige despre dreptul de pășunat al hotarelor nóstre, apoi din când în când se revarsă și mânia lui Dumneḑeu asupra nóstră în feliuri diferite. In vara anului trecut țarina hotarelor comunelor Cupșeni și Ungureni preste tot au fost de jumětate nimicite tóte holdele și érba de o grindină îngroḑitóre, apoi a urmat o érnă crâncenă și ne mai pomenită, așa încât sêrmanul popor a fost necesitat în lipsă de nutreț a-și descoperí paele de pe edificiile sale economice spre a și putea scóte vitele din cătușele ernei la câmp.

Acum însě dela începutul primăverei până în present ploile au lipsit cu totul mai cu deosebire la hotarele Costeni, Cupșeni, Ungureni și Libotin, așa încât astăḑi tóte plantele și holdele sunt nimicite, ba în comuna Cupșeni încep ómenii a și mâna vitele în partea de hotar, unde au avut țarina, căci nu au speranță nici de un product. Cu tóte acestea însě datinile cele rele ómenii tot nu le părăsesc, běutura și concubinatele, deși dela Anvon li se spune destul, așa încât păstorii cei sufletesci nu rěmân în děrět, cine numai vrea sě înțelégă sfaturile lor. Dările sunt grele, și așa în astfeliu de împregiurări ne aflăm, despre cari vě rugăm, domnule redactor, a le publicăm în ḑiarul, ce redactați.

ѫ

---

rul de impěrat. Căutară smeii ca după ac după fecior, ba săriră chiar și preste tufa, unde era ascuns, și de unde sě-l afle!

La un semn dat de smeul cel cu trei ochi, smeii se adunară rótă pe lângă foc.

— Acuma sě l caut eu — ḑise smeul cel cu trei ochii — și ḑicênd își îndreptă pașii in spre tufa cea désă, unde era ascuns feciorul de impěrat, pe care l și află.

Ducêndu l la ceilalți smei, se adunară boțolog în jurul lui întrebându-l din fir în pěr tot ce le plesnia prin minte, în urmă începură ai face judecată: unii ḑiceau sě-i scótă ochii, alții sě i taie mânile ori piciórele, cei mai mulți ḑiceau sě-l omóre chiar.

In urmă sě scólă un bětrân sfătos și ḑice: sě-l lăsăm cu viața de ne va aduce pe fata impěratului Verde. „Așa se fie“ strigară cu o gură toți smeii. Bietul fecior de silă ca de voe bună, trebuí sě și cerce norocul, dacă voia se mai aibă ḑile.

Dacă cineva, afară de paseri, ar fi voit sě între preste zid în curtea împěratului Verde îi trebuia o scară de 9 stânginí, și acésta o sciau bine și smeii, și de aceea la rugarea feciorului nici nu întărḑiară a-i face o scară, după cum spuseiu de lungă. Feciorul însoțit de smei și plécă în spre curțile împěratului Verde.

Ajungênd acolo, îndată își ridicară smeii scara pe zidul cel înalt dela curtea împěratului Verde. Suindu-se feciorul în vêrful zidului, se rugă ca unul dintre cei 99 de smei sě se sue până la el, ca trăgêndu-i scara sě i-o pună de ceealalta parte, ca astfeliu mai ușor sě se pótă coborí în curtea împěratului Verde.

Cel mai vitéz dintre smei, îndată se și grăbí pe scară în sus. Când era aprópe în capul scării feciorul îl apucă cu o mână de cap, ér cu ceealaltă îi taie grumazii. Trupul ii pică nu departe de scară, ér capul îl aruncă feciorul de împěrat în curtea împěratului Verde.

Smeii îl auḑiră căḑind ca un snop la pămênt, însě fiind întunerec de nu ți vedeai mâna, nu băgară de samă, că are ori nu are cap, și de aceea smeii se grăbiră spre scară, ca sě se sue, căci ei credeau că cei ce pică de pe scară ametesc, fiind scara prea înaltă. De ce n'au scăpat cel dintâiu, n'au scăpat nici unul dintre cei 99 de smei.

Tocmai când isprăviră cu cei 99 de smei, iată că ese din curtea împěratului Verde un smeu. Feciorul împěratului Roșu sare îndată asupra lui și i retéză capul. Smeul acela adecă mergea în fie-care nópte la împěratul Verde, de se adăpa din sângele lui, și nu se aflase om în tótă împěrăția lui, ca sě l pótă scăpá de o dihanie așa blăstămată, deși împěratul făgăduí celui ce-l va scăpá de féră jumětate din împěrăția și pe fata de soție.

Feciorul împěratului Roșu, după ce tăia dela fie-care smeu din vêrful limbei, plécă cu multă voie bună din satul împěratului. La marginea satului se abătù pe la o babă în a cărei casă, sau colibă, cum ia-și ḑice mai bine, licuria puținel foc, din care luându-și puținel se duse ca mânat de vênt, până la mormêntul tatălui seu. Ajungênd la mormênt făcù un foc, lângă care fără de leac de frică se puse sě tragă un puiu de somn.

Nu adormise bine, după cum ii păruse lui și sfetnicii și veniră la mormêntul împěratului, sě vaḑă, ce s'a mai întêmplat de nou. Mare le fù mirarea, când věḑură pe smeu, zăcênd mort și mormêntul împěratului nemișcat; ceea-ce îi făcù pe sfetnici și pe alți privitori sě l încarce pe fecior de laude, de cari numai el era vrednic.

(Va urma.)

---

* Intunecimea de lună, prorocită de astronomi în părțile nóstre, s'a observat pe deplin Vineri séra.

* (O cură simplă contra beției). Se ḑice, că un escelent remediu contra patimei de beție este apa caldă. Sě se sórbă înainte de dejun, înainte de prânḑ, înainte de cină, câteva linguri de apă caldă cât de ferbinte. Asemenea și înainte de culcare.

Varietăţi.

* (Archiducele Albrecht în Transilvania.) In „Kolozsvár“ cetim, că Alteţa Sa archiducele Albrecht pentru de a inspecţioná trupele din Transilvania în 24 a l. c. va sosí în Cluş de unde va plecá la Bistriţa, de aici preste M. Oşorheiu la Alba-Iulia, ér de aici la Sibiiu, din Sibiiu la Braşov şi dela Braşov se ḑice că va face o escursiune şi la Sinaia.

* (Intimpinarea Preasânţiei Sale dlui episcop N. Popea.) După cum am aflat pe cale privată Preasânţia Sa în călĕtoria spre Caransebeş, la Ilia, Deva, Arad, Timişóra şi Lugoş a fost întimcu mult entusiasm la tóte garele. Detaiuri până acuma n'am primit.

* (Denumiri). In urma organisării din nou a direcţiunilor financiare, care organisare va întrá în practică la 1 August a. c. n. a fost denumiţi şi 2 directori români anumit: dnii D. Dragonescu în Cincibiserici şi G. Pop în Aiud, ér dl secretariu Nicolau Pop din Sibiiu, un amploiat dintre cei mai distinşi, a fost denumit de vice director în *Neutra*, adecă între slovaci!

* (Bancnote nóuĕ de 1 fl.) De curênd s'a pus în circulaţiune bancnote nouĕ de 1 fl Ele pórtă datul 1 Iuliu 1889. Sunt lungi de 105 milimetri şi late de $68^1/_2$ milimetri. Ele sunt tipărite albastru pe ambe părţile. — Bancnotele vechi de un fl. cu datul 1 Ianuariu 1882 sunt a se schimba la perceptorate şi la cassele statului până la 30 Iuniu 1890. Dela acest termin până la 30 Iuniu 1892 bancnotele vechi de 1 fl se vor primí numai la Cassa centrală c. r. în Viena şi la Cassa r. u. din Budapesta, apoi la cassele ţĕrei, ér trecênd acest termin nu se vor primí şi schimbá, decât cu petiţiune la ministeriul de finanţe.

* (Necrolog.) Pătrunşi de adêncă durere vĕ insciinţăm despre repausarea mult iubitului meu soţ respective tată **B. G. Popoviciu,** cavaler „Steaua României“, membru fundator al Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român, al societăţii academice „România Jună“, furnisorul curţii regale române, etc. etc. decedat din viaţă Luni 26 Iuniu, (8 Iuliu), 1889 la 8 óre diminéţă în etate de 65 ani. Rĕmăsiţele pămêntesci ale scumpului şi mult regretatului defunct, se vor înmormênta Mercuri în 28 Iuniu (10 Iuliu) la 10 óre a. m.

Gainfahrn-Vöslau, 26 Iuniu (8 Iuliu), 1889.

Zoé, Lucia, Cäsar, ca copii. *Aspasie Popoviciu,* ca soţie.

* (Călduri mari). A venit luna lui Cuptoriu şi cu ea şi căldurile. De vre-o câteva ḑile căldura e aşa de mare, că termometrul s'a ridicat peste 40° Celsius.

* (Ungurii în Paris.) Ḑiarului „Pester Lloyd“ i-se scrie cu datul de 10 Iuliu din Paris următórele: „Astăḑi după prânḑ apărură în Pantheon ungurii, ce se află aici, membrii comitetului frances, precum şi ministrul Locroy şi Georges Hugo. După vorbirile ocasionale ale scriitorului maghiar Várady şi ale preşedintelui *Association internationale à Ratisbonne,*“ cetì membrul teatrului naţional, Franz Náday, o odă a lui Ludovic Bartok despre Victor Hugo, care inmediat s'a tradus în limba francesă şi a fost viu aplaudată de public. Vorbirile lui Blasiu Orbán, care purta costum naţional maghiar, Locroy, Clovis Hugues inchearā festivitatea, după care o colosală cunună de palmier se depuse pe mormêntul lui Hugo. O parte mică dintre maghiari se duse şi la mormêntul lui Gambetta şi depuseră şi ací o pompósă cunună cu tricolorul frances, pe care era scris: „Maghiarii lui Gambetta!“ Acest pas se consideră ca o trecere preste program şi se critică aspru. La monumentul lui Gambetta Emil Abrányi cetì o poemă mai întâiu unguresce apoi franţozesce. Deputatul Bordeau amintì meritele lui Gambetta şi simpatiile maghiarilor pentru Francia. Intre cei de faţă se afla şi şeful cabinetului ministrului de esterne, Delpench.

* (Mărimea Londrei şi consumaţiunea ei). In marele oraş Londra, capitala Angliei, tot la patru minute se întêmplă o nascere, aşa că pe 2 óre se vin ca la 30 nasceri, în care timp casuri de mórte se întêmplă ca vre-o 20. Dacă un ḑiar ar voí se publice numele tuturor celor ce se nasc şi mor, ar trebuí sĕ aducă pe fie-care ḑi mai multe colóne numai cu nume. O ideie mai nimerită despre mărimea acestui oraş şi-o va puté face cineva, dacă va avé în vedere faptul, că lungimea tuturor stradelor Londrei face nu mai puţin ca 7000 de miluri. Dacă cineva ar voí sĕ percurgă tóte stradele din Londra, percurgênd pe ḑi 4 miluri geografice s'au 29 klm. ar avé lípsă de un an întreg pentru a puté trece prin tóte stradele. Locuitorii Londrei consumă în decursul unui an 500,000 boi, 2 milióne oi, 200,000 viţei, 8 milióne paseri (galiţe), 5 milióne funţi pesce, 500 milióne ostrele, (ostrige, stridii), 200 milióne pescuţi, raci etc. Afară de acestea mai multe milióne tone (à 20 măji) estrat de carne şi alţi nenumĕraţi articoli de mâncare. Bere se consumă 200 milióne quarturi, rum 10 milióne şi vinu 50 milióne quarturi.

Primirea în scóla de cadeţi.

La timpul seu am luat notiţă despre publicarea concursului referitoriu la primirea elevilor în scóla de cadeţi, în cele următóre publicăm şi condiţiunile de primire.

Este a se trimite o rugare în limba germână către comanda acelei scoli de cadeţi, unde doresce tinĕrul sĕ fie primit. Un formulariu comunicăm la vale.

Rogarea de primire trebue sĕ fie înzestrată cu următórele documente:

1. Cartea de botez a elevului.
2. Cartea de împămêntenire (Heimathschein) a aceluia.
3. O adeverinţă medicală dela un medic c. r. militar dela armată ori honveḑi despre aptitudinea corporală a petentelui pentru crescerea militară.
4. Testimoniile scolastice de pe anul întreg 1888/89.
5. Adeverinţă despre purtarea morală dela oficiile politice ori poliţienesci. (Acésta însĕ numai atunci, dacă în testimoniul scolastic nu se află notificat, sau dacă întrarea în scóla de cadeţi nu se întêmplă direct din scólele medii).

Rugări necomplete ori întârḑiate, subscernute după terminul de 25 Iuliu se resping, în contra respingerei nu are loc recurs.

După începutul anului scolariu 18 Septembre nu se mai primesc competenţi în scólele c. r. de cadeţi.

Viena, în luna lui Maiu, 1889.

Dela ministeriul imperial c. r. de resbel.

Despre banii scolastici.

În scólele de cadeţi se plătesce în fie-care an bani scolastici şi anume:

a) Pentru fii de oficeri şi a tuturor oficianţilor militari dela armată c. r. şi honveḑi anual câte 12 fl.

b) Pentru fii dela oficeri de reserve, dela oficianţi de curte sau oficianţi de stat civil câte 60 fl, anualminte.

c) Pentru fii tuturor celorlalţi civi ai statului austro-ungar câte 120 fl. anualminte.

Pentru fii celor de sub *b*) şi *c*) însemnate persóne se cere în cas, dacă vor fi primiţi în scólele de artilerie sau de pionier, numai o tacsă de 30 fl, resp. 60 fl. pe fie-care an.

Banii scolastici sunt a se plătí înainte, în rate semestrale la 18 Septembre şi 1 Martiu a fie-cărui an la aceea scólă de cadeţi, unde frecuentantul fù primit.

Comandele scolare pot permite la tineri sĕrmani, ca banii scolastici sĕ se plătéscă în rate lunare.

Eliberare dela solvirea banilor scolastici nu se permite, nici se vor reîntórce banii plătiţi.

Despre etate.

Pentru întrarea în I an al unei scoli de cadeţi de infanterie se cere dela elevul vêrsta cea mai mică de 14 ani impliniţi, şi cea mai mare de 17 ani netrecuţi. Ér pentru întrare în I an al unei scoli de cadeţi de artilerie sau pionier o vêrstă mai mare potrivită cu studiile făcute.

Pentru intrare în anul al II-lea al unei scoli de cadeţi se cere vêrsta maximală de 20 ani neîmpliniţi. Vêrsta se numĕră dela 1 Septembre.

Asentarea elevului se întêmplă numai după terminarea şi eşirea din scólă.

Pentru anul curent 1889/90 se mai permite primirea de elevi asentaţi.

Despre primirea scolarilor.

Toţi petenţii trebue se documenteze prin testimonii scolastice progresul în sciinţe şi trebue sĕ se supună unui esamen de primire.

Testimoniile trebue se arete, că petentul a absolvat următórele clase cel puţin cu un calcul îndestulitoriu (genügend) şi anume pentru primirea într'o scólă de cadeţi de infanterie:

a) In anul I. patru clase prime dela o scólă medie. Cari au absolvat numai trei clase medie trebue se arete atestate cu calcule suficiente (befriedigend), pentru ca sĕ fie permis a depune esamen de primire.

b) In anul al II-lea cinci clase medii.

c) In anul al III-lea şase clase medii reale sau gimnasiale.

d) In anul al IV-lea absolvarea unui gimnasiu ori scoli reale.

In scóla de cadeţi de cavalerie.

Anul prim se póte absolvá într'o scólă I de cadeţi de infanterie.

a) In anul al II-lea cinci clase.

b) In anul al III-lea şase clase.

c) In anul al IV-lea absolvarea gimnasiului ori scólelor reale.

In scóla de cadeţi de artilerie şi de pionier se primesc:

a) In anul I cu cinci clase reale ori gimnasiale.

b) In anul al II-lea absolvarea scólelor reale ori gimnasiale.

Esamenul de primire pentru întrare în I an al unei scoli de cadeţi de infanterie, artilerie ori pionier sĕ face din următórele obiecte:

Limba germână, aritmetica, algebra, geometria- geografia şi istoria cât s'a propus în cele 4 clase inferióre ale scólei reale sau gimnasale.

Pentru întrare în anul al II-lea se estinde esamenul asupra tuturor obiectelor din anul I.

Condiţiunile de primire pentru competenţi sunt:

1. Sĕ fie sudit austro-ungar.
2. Sĕ fie trupesce apt.
3. Cu purtare morală.
4. Sĕ aibe vêrsta recerută.
5. Indestulă pregătire scolară.
6. Sĕ se deoblige a purtá din proprii mijlóce spesele pentru procurarea obiectelor de adjustare.
7. Sĕ se plătéscă de timpuriu banii de scólă.

Bani de vipt nu se cer.

Cu începutul anului scolastic 1889/90 (dela 18 Sept. începênd) se primesc în scólele de cadeţi cam în numĕrul următoriu:

In anul I al scólei de cadeţi de infanterie din Viena, Budapesta şi Praga câte 100.

In anul I al scólei de cadeţi de infanterie din Karlstadt, Kaarthaus lângă Brünn, Lobzow lângă Cracovia, Sibiiu, Triest, Liebenau lângă Gratz, Pojon, Innsbruck şi Timişóra câte 50.

In I	an al scólei de cadeţi de artilerie	150
„ al II	„ „ „ „ „ „ „	50
„ I	„ „ „ „ „ „ pionier	50
„ al II	„ „ „ „ „ „ „	25
„ „ II	„ „ „ „ „ „ cavalerie	50
„ „ III	„ „ „ „ „ „ „	35.

Condiţiunile de primire mai pe larg sunt publicate într'o broşură sub titula „Vorschrift über die Aufnahme von Bewerbern in die k. k. Kadetenschulen“ tipărită la L. W. Seidel und Sohn in Viena, dar broşura acésta se póte căpĕtá şi în librării cu preţul de 30 cr.

Formula petiţiunei pentru primirea unui scolariu într'un institut de cadeţi sună în limba germână astfeliu:

An

das k. k. Commando der Infanterie-Kadetenschule

in

Temesvár.

50 kr.
Stempel.

Ich bitte um die Aufnahme meines Sohnes N. N. (numele fiului) in den I. Jahrgang der k. k. Infanterie-Kadetenschule in Temesvár, mit der Widmung für die Infanterie-Truppe (séu altă trupă în care voiesce sĕ fie primit elevul.)

Als Aufnahms-Dokumente lege ich bei:

1. Den Taufschein meines Sohnes;
2. den Heimatschein desselben;
3. das militär-ärztliche Gutachten, und
4. das ganzjährige Schulzeugniss (1888/89) meines Sohnes.

Ich erkläre, dass mir die Bestimmungen der Vorschrift über die Aufnahme von Aspiranten in die k. k. Kadetenschulen vollinhaltlich bekannt sind und dass ich mich verpflichte, allen daselbst festgestellten Bedingungen genau nachzukommen, falls mein Sohn in eine Kadetenschule aufgenommen wird.

Schliesslich füge ich bei, dass ich meinem Sohne N. N. während der Frequentirung der Kadetenschule eine monatliche Zulage von . . Gulden verabfolgen werde (eventuell: „dass ich meinem Sohne eine bestimmte monatliche Zulage zu verabfolgen nicht in der Lage bin“).

N., am . . ten . . . . . 18 . .

N. N.
(numele şi adresa părintelui).

séu:

Mein Mündel besitzt eigenes Vermögen und erhält aus demselben eine Subsistenz-Beihilfe von monatlich . . Gulden (eventuell: „besitzt kein Vermögen“).

N., am . . ten . . . . . 18 . .

N. N. als Vormund.
(numele şi adresa tutorului).

Nota: Pe petiţiunea şi atestatul medicului sunt a se lipí câte un timbru de 50 cr. pe celelalte acluse, dacă nu sunt timbrate câte de 15 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 13 Iuliu 1889.

Buda: 55 86 37 43 49

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.10	99.95
bbligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 75	112.–25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.70	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	303.—	301 90
Sorţi de regularea Tisei	127.—	126 50
Obligaţiuni urbariale ung	105 —	105.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.46	9.41
100 marce nemţesci	58.30	58 25
London pe (poliţă de trei luni)	119.20	119.20

Nr. 357. [94] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învěţătoriu la scóla capitală rom. gr. or. din S. Sebeş, pentru ocuparea lui se escrie concurs, cu termin până la 31 Iuliu a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu de 350 fl. v. a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. v. a. pe an.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile, instruite conform legilor în vigóre, oficiului protopopesc gr. or. din S. Sebeş, şi concedêndu le împregiurările, a se presentá în biserica din loc în vre-o Duminecă ori sěrbătóre pentru a şi arětá desteritatea în cântare şi tipic.

S. Sebeş, în 21 Iuniu, 1889 v.

Comitetul parochial.

Ioan Tipeiu, protopresbiter. *Z. Murěşan,* notariu.

Nr. 176. [93] 2- -3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Septembre n. a. c. a *3 posturi de învěţători* şi a *unui post de învěţătóre* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupá vre-unul dintre posturile amintite au se presente următórele documente:

a) atestat de boţez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 a Art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învěţători la scólele civile;

e) o arětare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arětarea specialităţii, pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

c) fiind limba română limba de propunere, se dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere; *pentru postul de învěţătóre* se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai sus, şi cualificaţiune specială pentru *lucrul de mână* şi vêrsta de cel puţin 20 ani.

Concurenţii, cari vor dovedí aptitudinea specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germâne, franceze, a gimnasticei sau altei specialităţi de scólă, vor avé preferinţă intre cel altfel cu pregătiri egale.

Fie care concurent, care va fi ales învěţătoriu sau învěţătóre, se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sěptěmână.

Cu posturile, ce sunt a se ocupa, sunt împreunate următórele beneficii:

a) învěţătorilor salariu anual de câte 700 fl. v. a. şi 150 fl. v. a., bani de cuartir;

b) învěţătórei, pe lângă întréga întreţinere în internat (vipt, locuinţă, încăldit, luminat, spălat) salariu anual de 400 fl. v. a.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sě se presente *subsemnatului comitet până la 15 August st. n. a. curent.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 9 Iuliu, n. 1889.

George Bariţiu, preşedinte. **Dr. Ioan Crişian,** secretariu II

Wien, im Stadtbezirke Wieden.
Hauptstrasse Nr. 7.
Hôtel „Goldenes Lamm".
Conform listelor oficióse ale strěinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strěini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

[91] 3—14

J. Kührer,
proprietariu.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi věrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroidi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 34—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sě falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sě se ia totdeauna. embalagia cu care sě învělesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provědută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sě mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sě fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sě pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orěştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalěu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalěu	9.09	—	10 34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orěştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orěştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8. -	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murěş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murěş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murěş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9,12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 72 Sibiiu, Joi 6/18 Iuliu, 1889. *Anul* **XXXVI.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 5 Iuliu.

(*O*) Greutăţile din trecut esistă şi acuma, şi încă în mĕsură mai mare. De aceea, dacă omul voesce sĕ fie considerat cel puţin de obiectiv şi cu tragere de inimă faţă cu causa scolară, care este comună a nóstră a tuturora, trebue sĕ aibă în considerare împregiurările grele, între cari trăim, şi dacă totuşi îi mai rĕmâne inimă şi pentru personalităţi, cari ca punct principal din programă se vede, că nu pot lipsí, atunci personalităţile sĕ fie puse în făţa împregiurărilor, şi cu chipul acesta publicului mare i se va face un serviciu óre-care.

Cum am amintit în articolul din Nr. 70 avem rapórte detaiate din mai multe părţi ale archidiecesei despre resultatul esamenelor anuale.

Suntem prin urmare puşi în posiţiunea de a judecá lucrurile în deplină cunoscinţă de causă.

Constatăm deci, că nu pretutindenea s'au observat resultatele, pe cari între împregiurări normale le-am puté constatá la tóte scólele, şi pe cari de faptă le şi constatăm la cele susţinute în stare corĕspundĕtóre.

Defectele esistente sunt de asemenea natură, încât autoritatea bisericéscă nu este pusă în posibilitatea de a le puté delăturá chiar nici când personalul dela consistorii ar fi ales şi instituit la gréua sa chemare în biroul cutărei redacţiuni, şi nu în representanţa legală a bisericei nóstre, care şi ea are inimă pentru causa comună.

Şi noi poftim pe tot omul de bine sĕ se pună în raport cu oficiile protopresbiterale şi parochiale, şi de acolo sĕ-şi tragă informaţiuni despre starea lucrului.

Şi la locul prim va urmá nesciinţa poporului insoţită de sĕrăcia lui cea mare, care în multe locuri a ajuns graniţa, şi ómenii iau lumea în cap, spre a-şi căutá în alte locuri condiţiuni de esistenţă.

In faţa acestui rĕu general este fără efect ori ce străduinţă a învĕţătoriului, fie altcum el unul dintre cei mai bine pregătiţi. Dacă se fac în ordine conspectele despre absenţii, şi punem casul, că autoritatea politică 'şi face oficiul din interes pentru scólă, părinţii stau înainte cu realitatea crudă: copii goli, desculţi, şi flămênḑi în puterea iernei. Şi în faţa acestei impregiurări se móie chiar şi inima celui mai impetrit om, fie el chiar şi scriitoriu la gazete.

La casurile, unde acest defect lipsesce, aflăm altele, cari încă împedecă mersul regulat al instrucţiunei. Vom amintí numai unul, care va fi de ajuns, şi le va acoperí pe tóte celelalte. Dotaţiunea corpului învĕţătoresc la noi e fórte slabă, şi în timpul din urmă în loc de a puté constatá îmbunătăţiri, constatăm regres. Causa uşor o vom aflá. Sĕrăcia poporului cresce pe ḑi ce merge, şi noi la popor suntem avisaţi, căci în trecutul nostru nu am avut ḑile senine, ca sĕ ne facem fonduri, din cari sĕ acoperim trebuinţele scolare. Salariul învĕţătoresc se votéză în sinodul parochial, şi spre durerea nóstră fie ḑis, poporul când aude de contribuţiuni pentru scólă, cu anevoe se învoesce. Casurile de asemenea natură sunt tot mai dese, şi oficiile protopresbiterale, ca unele, cari ḑi de ḑi dau pept cu acest neajuns, au început a resoná, că mai bine ar fi, dacă sistemisarea de salarii învĕţătoresci s'ar lăsá la competinţa comitetului parochial, care fiind compus din ómeni mai puţini, şi din cei mai inteligenţi, este mai uşor de convins şi mai induplicabil pentru îmbunătăţiri în interesul scólei.

Noi în biserică nu avem esecutiva, ci totul atârnă dela bunăvoinţa credincioşilor nostri. In casuri de estremă necesitate ne luăm refugiul la organele comitatense. Resultatul final nu-l mai urmărim, cine cunósce situaţiunea la noi, acela va ajunge la conclusiunile, la cari de regulă în asemenea casuri ajunge autoritatea bisericéscă.

In lipsa de salarii corĕspunḑĕtóre nu ne putem cresce nici susţinea un corp învĕţătoresc crescut după tóte recerinţele sciinţii de aḑi. In lipsa de salarii corĕspunḑĕtóre învĕţătorii nostri sunt avisaţi a căutá şi alte căi pentru susţinerea lor şi a familiei lor, prin ce se retrag dela scólă, cei mai mulţi au inimă grea a face acésta, insĕ totuşi o fac.

Şi dacă aḑi stăm şi cum stăm, acésta avem sĕ o mulţămim devotamentului invĕţătoriului pentru scólă, şi nu remuneraţiunei pentru indeplinirea oficiului de invĕţătoriu.

Partea morală intrece aici pe cea materială. Noi punem mare pond pe impregiurarea acésta, de aceea o şi accentuăm cu tărie. Căci dacă nu o am face acésta, atunci cu calculi matematici am ajunge la resultatul ventilat de mulţi chiar şi în colónele ḑiariului nostru, că adecă învĕţătoriul e mai rĕu remunerat decât văcariul sau óre-care alt păstoriu din sat.

Revista politică.

Pretensivul guvernor al Ungariei, bĕtrânul Kossuth, se mişcă érăşi, şi din esilul seu caută sĕ fericéscă Ungaria după vederile şi aspiraţiunile sale vechi.

Epistolele deschise, publicate în ḑilele trecute în organul partidului dela 1848 şi vorbirile sale cu ocasiunea visitei, ce i-o au făcut un însemnat numĕr de maghiari, e o icónă fidelă a programului seu din trecut, pe care voesce sĕ-l realiseze cu ori-ce preţ în viitoriu.

In urma acestora partidul radical pare a fi prins mai multă putere şi e de nou însufleţit pentru realisarea principiilor, ce le urmăresce, pregătesce nóue tulburări în politica internă a ţĕrii şi pune în perspectivă guvernului mari greutăţi.

Nu scim încă, ce scene se vor petrece în viitórea sesiune dietală, dar espunerile bĕtrânului esilat au fost comentate din tóte părţile şi în tóte comentările, afară de ale foilor radicale din Ungaria, ele sunt respinse cu mare indignaţiune.

Cea mai mare amărăciune a provocat apreţierile sale în rolul ce l'a jucat dinastia habsburgică în Ungaria. Despre acésta se esprimă Kossuth între altele: Decând domnesce casa austriacă în Ungaria a făcut tot posibilul, ca Ungaria sĕ înceteze a mai fi, a apĕsat naţiunea, folosindu-se de tóte mijlócele şi intrigile, ce şi le póte cineva închipuí, fără însĕ a o puté înduplecá sĕ-şi tradeze dreptul. Dar cea-ce nu s'a putut realisá prin o astfeliu de siluire şi prin astfeliu de cabale se realiséză prin sistemul de representare al poporului. Representanţii poporului, cari nu manifestéză voinţa „naţiunei", au hotărît ca Ungaria sĕ nu fie independentă şi sĕ nu-se bucure prin urmare de un sistem de guvernament independent. Amărăciunea mea e cu atât mai mare, cu cât vĕd, că treptat se aruncă representanţa ţĕrei în braţele unui imperiu, sacrificând drepturile naţiunei, ba cu votarea noului proiect de lege militariu pare a se fi şi aruncat cu totul.

Sistemul de guvernare al comitelui Taaffe e combătut cu mare înverşunare nu numai de presa din oposiţia austriacă, ci şi chiar de foile cele mai de frunte ale Germaniei. Acest sistem de a împĕcá naţionalităţile se consideră în Berlin de un joc de tot periculos, ale cărui efecte rele se vor vedé şi simţí cu atât mai amar, cu cât ele se vor produce mai târḑiu. Atitudinea, ce o au luat cehii şi în special cehii tineri încá numai sistemului actual se póte atribuí, precum şi îndrăsnéla provocătóre a tuturor naţionalităţilor. In asemenea împregiurări germanismul nu numai că e periclitat şi că Austria 'şi perde tot coloritul ei german, dar prin purcederea de până

FOIŢA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Urmare).

In aceea diminéţă un cioroiu de ţigan, frumos ca toţi corturarii, întrà la impĕratul Verde ca sĕ vadă nu cumva impĕratul ar mai avea ceva de lucru cu ciocanul, căci pe acele timpuri numai faraonenii sciau lucra la fer; şi apoi pe cioroiul acela, ca pe cel mai învĕţat din viţa lui, l'au fost ales împĕratul ca sĕ-i lucre totdeuna, ce va avé lipsă.

Nu asteptà ţiganul ca argaţii împĕratului sĕ întrebe dela domnul lor, că ce lucru sĕ dea la cióră, el cum intrà în curtea împĕratului se duce deadreptul la impĕrat ca şi cum cine scie ce increḑut mare ar fi fost el la impĕratul Verde.

Cu vorba dintâiu faraonul de cióră spuse impĕratului o scire imbucurătóre: că adecă el a omorit pe cei 99 de smei de a căror frică imperatul 'şi ţinea pe unica sa fică închisă şi ascunsă, şi că a mai omorit şi pe smeul, carele se adăpa din sângele împĕratului. De bună sémă impĕratul n'ar fi creḑut pe lăeţ, dacă nu i-ar fi arĕtat o sută vêrfuri de limbi dela smei. Au şi avut lăeţul de unde tăia limbi de smeu, dară chiar vêrfurile de limbi nu, căci acelea au fost tăiate de feciorul impĕratului Roşu, pe care după-ce le au tăiat au aruncat capetele de smei din curtea impĕratului şi ţiganul avênd noroc, că impĕratul n'au băgat bine de sémă, s'a fălit cu hărnicia altuia.

Impĕratul Verde, după cum spuseiu şi mai nainte, a promis fata şi împĕrăţia jumĕtate celuia ce l va scăpá de smei, dar când a promis el aşa ceva, nu i-a plesnit prin minte, că el va avé norocire de un lăeţ. Sĕ-şi mute vorba acuma era prea târḑiu, şi ciórа de ţigan o scia acésta fórte bine, şi de aceea capul lui cel spîrlit clocotia de planuri: cum o sĕ se pórte ca ginerele împĕratului Verde.

Vĕd, că acum tu o sĕ-mi fii ginere, ḑise împĕratul cătră ţigan cam cu gura jumĕtate.

Fata impĕratului, dacă ar fi fost după voia ei mai bucuros ar fi stat pe viaţă în robie decât sĕ fie nevasta unui ţigan, dar ce se faci?

Almintrelea ce sĕ mai ḑici, nici mîrloiul de ţigan nu era tocmai de lăpĕdăt, căci dacă l'ai fi vĕḑut în hainele lui cele de anglie, l'ai fi putut potriví cu vorba cântecului:

Făţişóra lui:
Péna corbului:
Mustăcióra lui:
Códa dihorului;
Ochişorii lui:
Spuma laptelui;
Dinţişorii lui:
Faţa caşului;
Şi buzele lui:
Faţa cordovanului.

Ca sĕ nu mai lungim vorba, căci vorba multă 'i sărăcie, împĕratul Verde a făcut şi cam fără de voie têrg cu trăsnitul de cióră, şi acum se pregătia de ospĕţ.

La ospĕţ impĕratul a invitat şi pe feciorii impĕratului Roşu. Aceia a şi primit invitarea.

La ospĕţ fie-care dintre chemaţi trebuia sĕ povestéscă la auḑul tuturora o poveste, cum povestesc şi eu acuma; sau o păţanie din viaţa sa, bagsama pe acele timpuri aşa era obiceul.

Feciorii impĕratului Roşu ca cei mai buni de gură începură ei unul după altul a povestí întêmplări din viaţa lor.

Cel mai mare povestí păţania lui, când a voit se păzască pe tatăl seu sĕ nu-l mânce.

Al doilea şi cel mijlociu ér povestí ce a păţit şi el când a păzit pe tatăl seu.

In urmă începù şi cel mai mic a povestí păţania sa, când ajunse cu povestea pe la cei 99 de smei, pe cióră, care era acum mire nu-l mai ţinea locul 'l luau fiori şi ferbinţeli de mórte; i se înţepoşa pĕrul ca pe ariciu, şi nu scia pe ce lume se află acum. **(Va urma.)**

* (Frecuenţa băilor.) Numĕrul óspeţilor la băile din Elöpatak e de 600; la cele din Borsek petrec 202 persóne, ér la Ocna Sibiiului sunt 89 familii.

acum ea va suferí o sguduitură puternică din partea slavismului.

Neinţelegerile, ce s'au escat între principele de Bismarck şi generalul Waldersee au mers cu mult mai departe chiar decât se putea închipuí. Din aceste neinţelegeri s'au născut neinţelegeri chiar între monarchul german şi bětrânul seu cancelariu. Nu e mirare deci, că în timpul din urmă energicul cancelariu, care a ridicat atât de mult vaḑa şi prestigiul Germanieì se miscă atât de anevoios şi numai surprinde lumea cu manopere politice, precum era indatinat. Impĕratul german, carele privia până acum în Bismarck pe tatăl seu sufletesc, are cu mult mai mari simpatii pentru Waldersee decât ca sĕ desapróbe politica, ce o face acesta în legătură cu ministrul de rĕsboiu. Afară de acésta cestiunea Helveţiei încă precipitéză mult neinţelegerile. Principele de Bismarck lucră din tóte puterile pentru împărţirea acestei ţerişóre, care pănă acum a format zidul de despărţire între ura germană, francesa şi italiană.

Ḑilele de vacanţă parlamentară le folosesce guvernul român pentru a se întărí cât mai bine, ca în viitórea sesiune se apară cu mult mai forte ca pănă acum şi sĕ numai şovăéscă în faţa puternicului partid „constituţional“, ce s'a format. Cu deosebire s'au pus mare pond pe premenirea administraţiunei şi spre scopul acesta s'a şi inceput o mişcare energică. Mulţi funcţionari au fost destituiţi din posturile lor şi înlocuiţi prin alţii de colórea guvernului şi mulţi vor mai fi destituiţi. Tocmai aceste premeniri par însĕ a provocá nemulţămiri în sinul cabinetului ministerial, care nu e compus din persóne atât de adicte dlui Catargiu, ca sĕ l apróbe în tóte faptele sale. Nu se scie încă, dacă liniştea aparentă din ministeriu nu va fi conturbată, atâta însĕ e sigur, că mai mulţi ministrii, cari şi ei vor sĕ spriginéscă pe amicii şi aderenţii lor, au hotărât sĕ păşéscă cu energie contra ministrului de interne, care face premeniri tot numai cu persóne, cari ii sut mai adicte.

Din tóte părţile Sêrbiei se semnaléză bande puternice de tâlhari, cari sunt pregătite a conturbá pacea Bulgariei. Din acésta causă Pórta s'a vĕḑut necesitată a provocá guvernul sêrbesc, ca sĕ nimicéscă bandele, însĕ încercările ei au rĕmas zădarnice. Dacă se vor adeverí şi scirile, că metropolitul Michail voesce sĕ impopuleze tóte mănăstirile cu călugări ruşi, nu putem sĕ presupunem decât, că Sêrbia a devenit în adevĕr vatra uneltirilor pentru conturbarea păcei europene.

Primirea şi instalarea episcopului Nicolae Popea în Caransebeş.

In fruntea numĕrului 26 al ḑiariului „Fóia diecesană“ aflăm următórele:

Cântaţi imn de bucurie,
Voi români şi creştini buni,
Căci părinte o sĕ ne fie,
Chip al bravilor străbuni!
Numele teu Nicolae,
E un viitoriu întreg,
E conducĕtórea nae
In pustiiul cel vitreg.
Sórtea nóstră a conduce,
Tu de ceriuri eşti menit;
Cu credinţă în a ta cruce
Îţi urăm bine ai venit!

Cu aceste cuvinte salută din inimă toţi fii diecesei Caransebeşului pe venerabilul lor archipăstoriu, sosit în mijlocul lor spre a luá cârma diecesei şi a conduce destinele ei cu mână tare şi cu braţ înalt.

Archipăstoriul vine într'un agru abia brăzdat şi sămênat. Sadurile şi plantaţiunile, deşí până acum sănĕtóse şi pline de viaţă, totuşi au mare lipsă de o deosebită îngrigire şi cultivare în viitoriu.

Mii de dorinţe şi speranţe se légă astăḑi de persóna ilustrului archipăstoriu, precum ni-a spus-o singur în cuvêntul seu ţinut cu ocasiunea chirotonirii întru episcop, pentru-că lipsele nóstre sunt nenumĕrate preste tot, şi în deosebí în acéastă diecesă.

Îl întimpinăm cu iubire fiiéscă şi încredere, că încrederea cu încredere se resplătesce şi din întâlnirea ambelor numai bine póte se resară pentru tinera diecesă de D-ḑeu scutită a Caransebeşului.

Ne grupăm împregiurul Preasân. Sale şi îl vom spriginí în tóte intreprinderile sale salutare, sciind bine, că numai astfeliu ne vom împliní misiunea nóstră istorică, de a cresce bisericii, naţiunii şi patriei nóstre generaţiunile viitóre.

În acéstă ḑi de bucurie generală bineventăm deci şi noi pe noul mire al bisericii lui Christos cu cuvintele psalmistului: „Bine este cuvêntat cel-ce vine întru numele Domnului“.

Aceeaşi fóie publică şi următoriul program al primirii şi instalării Preasfinţiei Sale a domnului episcop Nicolae Popea.

Sâmbătă, în 1/13 Iuliu 1889.

Presânţia sa domnul episcop Nicolae Popea va sosí în Caransebeş Sâmbătă în 1/13 Iuliu a. c. la 2 óre 10 minute după améḑi cu trenul de către Timişóra.

La gară Présânţia Sa va fi primit de către membrii consistoriului, deputaţiunea oraşului Caransebeş şi alte deputaţiuni. Reuniunile de cântări vor esecutá cântări de salutare; apoi preşedintele consistoriului şi primariul oraşului vor adresá către Preasânţia Sa vorbiri de salutare în numele consistoriulu, respetive al orasului.

După acésta Preasânţia Sa va pleca cu trăsura spre biserica caderală, fiind precedat de un banderiu călăreţi urmat de mai multe trăsuri.

Preoţimea, îmbrăcate în ornate, dimpreună cu corul elevilor institutului teologic-pedagogic va aşteptá în pórta bisericii catedrale pe Preaânţia Sa. Dela biserică Preasânţia Sa va reîntórce la reşedinţa episcopéscă în trăsură petrecut de banderiul de călăreţi. La sosirea în reşedinţa episcopéscă Preasâinţia Sa va fi salutat prin o cântare esecutată din partea societăţii române de cântări.

Primirea mandatariului metropolitan a Preasânţiei Sale dlui episcop Ioan Meţianu.

Mandatariul metropolitan, Preasânţia Sa dl episco al Aradului va sosí în Caransebeş Sâmbătă la 6 ½ óre după méḑi cu trenul de către Orşova. La gară, Preasânţia Sa va fi întimpinat şi condus în reşedinţa episcopéscă de către o deputaţiune din partea consistoriului şi a oraşului.

Conductul de făclii.

Sâmbătă séra la 8 óre, conductul de făclii, în fruntea căruia merg reuniunile de cântări, pornesce dela institutul teologic-pedagogic şi înaintéză prin piaţă la reşedinţa episcopéscă. Sosind la reşedinţă, reuniunile de cântări esecută câte o cântare, apoi se vor adresá vorbiri către Preasânţitul episcop Nicolau Popea în numele diecesei şi a oraşului.

După acésta conductul de făclii plécă către parcul oraşului, trece prin strada postei vechi, pe la magistrat şi vine pănă la crucea din piaţă, unde se stêng făcliile.

Duminecă, în 2/14 Iuliu 1889.

Instalarea.

Duminecă la 9 óre diminéţa preoţimea îmbrăcată în ornate vine cu litia la reşedinţa episcopéscă şi conduce pe Preasânţia Sa episcopul Nicolae Popea la biserica catedrală. Sosind cu litia la pórta bisericii, conductul întreg aştéptă aici sosirea mandatariului metropolitan, carele vine cu trăsura.

După finirea sfintei liturgii şi actului de instalare, mandatariul metropolitan dimpreună cu episcopul diecesan reîntorc ta reşedinţa episcopéscă.

Presentarea corporaţiunilor şi a deputaţiunilor.

Presentarea corporaţiunilor şi a deputptiunilor la Preasânţia domnul episcop Nicolau Popea va avé loc Duminecă după liturgie, în ordinea statorindă de către consistoriu, care se va afişá pe pórta reşedinţei episcopesci.

Banchetul.

Prânḑul festiv îl va da Preasânţia Sa domnul episcop diecesan în hotelul „Lichtneckert“, Duminecă la 3 óre după améḑi. La prânḑ iau parte cei invitaţi.

Primariul oraşului Caransebeş, dl Ioan Nemoian, a îndreptat în 10 Iuliu n. a. c. un călduros apel către toţi locuitorii oraşului Caransebeş, fără deosebire de confesiune şi naţionalitate, prin care aducênd la cunoscinţă cetăţenilor dorita sosire a Ilustritaţii Sale dlui episcop diecesan în vechiu venerabilul oraş residenţial Caransebeş, totdeodată îi recércă, ca spre înălţarea rarului act sĕrbătoresc al întimpinării Preasânţiei Sale, a viitoriului prim cetăţén al oraşului, sĕ decoreze festiv casele lor cu flamuri, cununi şi flori, éră séra cu ocasiunea conductului de făclii, sĕ ilumineze ferestrile caselor lor. Cu deosebire sunt poftiţi a face acésta proprietarii caselor din strada principală, din strada episcopului şi cea magistratuală.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Precum se anunţă din Gastein Maj. Lor împĕratul-rege şi împĕrătésa-regina dimpreună cu archiducesa Maria Valeria au sosit acolo. Inalţii óspeţi sunt însoţiţi de bar. Nopcea şi de contesa Cornis.

* (Promoţiune). La universitatea din Cernăuţi în 2/14 a. l. c. s'a promovat de doctor în teologie dl Demetriu Barbu din Pecica română, diecesa Aradului. Felicitările nóstre!

* (Instalare de preot). Dumineca trecută s'a sĕvêrşit instalarea preotului N. Filipescu în comuna Merghindeal (tractul Agnita.) Actul instalărei s'a început la 11 óre şi a fost cât se póte de pompos. Noul paroch au fost adus dimpreună cu dl protopop şi parochul din Şulumberg M. Păcală în trăsură cu 6 cai şi precedaţi de un mare banderiu de călăreţi. La intrarea în comună noul paroch a fost întimpinat de representanţa comunală în frunte cu primariul sas, care prin vorbe alese a bineventat pe noul cive al comunei. Sub arcul triumfal 'l bineventă pe dl prot. prin o escelentă vorbire dl învĕţătoriu local Bucur Muntean. După sĕvêrşirea oficiului divin şi vorbirea dlui protopop S. Piso, care cetì şi actul Escelenţiei Sale Inalt Preasânţitului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, care fù primit cu esclamări de „Se trăéscă“ la adresa bunului archiereu, cetí noul paroch prima sa predică. Urmà apoi un prânḑ splendid, la care luară parte în frunte cu dl protopop o mulţime de onoraţiori şi întreg comitetul parochial. In decursul prânḑului se ridicară mai multe toaste în sănĕtatea bunului nostru archiereu, în sănĕtatea noului paroch, a dlui protopresb., pentru vrednicii merghindeleni, cari de şi puţini la numĕr au o scólă şi o biserică de model. Sub impresiunea cea mai bună, prânḑul s'a ridicat abia după 6 óre.

* (Difteritisul). Acest morb contagios s'a lăţit în mod înspăimêntătoriu în Aiud şi în mai multe comune învecinate. O mulţime de copii îi cad jertfă.

* (Prorocia lui Falb.) Prorocia lui Falb despre „ḑilele critice“ cu furtuni şi cu rupturi de nor de astădată s'a adeverit. Asupra Vienei s'a descărcat o tempestate violentă, temperatura a scăḑut de odată în mod de tot simţitoriu, dar pagube enorme n'a causat. Cu atât mai înfricoşate au fost ḑilele de 12 şi 13 Iuliu pentru Budapesta. Furtuna, ce venia de către Viena s'a descărcat cu tótă tăria asupra acestei cetăţi. Stradele au rĕmas inecate în apă, coperişele caselor svêrlite de parte, arbori smulşi din rădăcină, trăsuri cu cai nămolite. O mulţime de persóne, cari n'au ajuns sĕ se pótă adăpostí bine au rĕmas înecate. Vasele, ce s'au aflat pe Dunăre au picat jertfă valurilor turbate şi cu ele o mulţime de familii, cari au întreprins călĕtorii de plăcere pe Dunăre au fost înghiţite de valuri. Pănă a ajuns furtuna pe la noi puterea i-a scăḑut, încât nici n'a fost observată.

* (Un preot zelos) Sub acest titlu cetim în „Luminătoriul“: De lângă Foen, dintr'o comună ni se scrie o corespondinţă din carea estragem următórele: Fericită este comuna aceea, unde preotul şi învĕţătoriul se află în conţelegere spre binele poporului. O astfeliu de comună trebue sĕ înflorésca şi prospereze. Astfeliu de comună norocósă este Focnul. Pe acésta comună provedinţa a dăruit-o cu preot şi învĕţătoriu bun şi zelos. Preotul e demnul şi tinĕrul preot Nicolae Popa, carele cu drept cuvênt se póte numí decórea tractului.

Părintele Popa este numai de 5 ani preot, dar în acesti cinci ani a realisat lucruri frumóse şi demne de chemarea unui adevĕrat preot. Şi-a adus în ordinea cea mai bună afacerile oficiului preoţesc şi socotelile bisericei etc., care tóte pănă la venirea sa erau în cea mai mare disordine. Sânţia sa în conţelegere cu învĕţătoriul de acolo Mateiu Milencoviciu, (sĕrb de nascere, dar om fórte conscienţios şi adict serviciului şi intereselor poporului ce l dotéḑă Red. L.) carele încă e un învĕţătoriu brav şi diligent, au lucrat cu trup şi suflet împreună de au adus pe poporeni la convingere, că fără de scólă corĕspunḑĕtóre comuna este perdută. In puţin timp se ridicà apoi măréţa zidire a scólei române din Foen, carea peste o lună va fi de tot gata. Puţine edifice scolare avem noi românii precum e scóla din Foen. Un edificiu cu 2 sale de scólă, destul de spaţióse; câte 2 chilii, culină, cămără etc. pentru doi învĕţători. Zidul e edificat tot din cărămidă arsă, material preste tot bun. Comuna Foen este unică în tractul Ciacovei cu un preot şi doi învĕţători, respective cu scólă cu dóue clase. Un lucru ce ar folosí în fie-care comună, nu din contra: câte 2—3 preoţi şi numai o scólă cu un învĕţătoriu.

Spesele acestei zidiri scolare se urcă la 4500 fl. Ilustra familie de Mocsonyi acest stâlp neperitoriu ai naţiunei române, care tot mereu revarsă binefăcătórele sale jertfe, au dăruit şi pentru acest scop 1200 fl. Celelalte 3300 fl s'au repartat pe credincioşi, dar aci iese la ivélă meritul părintelui Nicolau Popa. D-sa a premers cu bun esemplu. Sânţia sa a dat gratis chilia de locuit învĕţătoriului, până când scóla va fi gata, şi astfeliu a uşurat comuna cu spesele ce au făcut mai mult ca 50 fl. Mai departe: dl preot Popa s'a angagiat ca pănă atunci, pănă când se vor mai uşorá spesele cultului nu va deschide concurs pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la clasa de nou înfiinţată, ci un an sau doi va ţiné dênsul prelegere în scólă la o clasă, ér acésta o face gratuit, fără nici o plată.

Şi faptelor de feliul acesta — scrie cor. — sum eu în stare sĕ le aduc lauda cuvenită? Nu! Depun péna şi ḑic: Dḑeu sĕ-l trăéscă pe părintele Nicolae Popa mulţi fericiţi ani spre binele şi înflorirea poporenilor sei. Ér naţiunei române îi poftesc ca tot astfeliu de preoţi sĕ i dea Dumneḑeu, — atunci de sigur ea nu va perí.

* (Regule pentru scaldă). Un medic publică următórele regule, cari trebue sĕ le ţină cineva, când vrea sĕ se scalde: Când esti pré iritat, nu te scălda, de asemenea când ţi-se face iute rĕu sau peste tot nu te afli bine. După nopţi nedurmite

sau după incordări pré mari, nu te scălda, mai n'ainte de a te fi odihnit câteva óre. Dacă ai mâncat pré mult, ori dacă ai bĕut pré mult, nu te scălda. Drumul către scaldă sĕ-l faci cu paşi moderaţi. Desbracă-te încet, dar întră iute în apă. Dacă se póte, sai în apă cu capul înainte, dacă nu cufundă-ţi-l numai decât. In apă nu rĕmânea mult, mai ales dacă esti şi cam slăbuţ. După scaldă frécă-ţi corpul, ca sĕ pótă circulá sângele, îmbracă-te iute şi fă mişcări moderate.

* (Aniversarea descoperirei Americei) In Spania deja de acum s'au început preparativele serbărei, ce au a se face la anul 1892 a patra sută aniversare a descoperirii Americei. Vor fi învitate la acéstă serbare tóte popórele culte din lume. Cu acésta ocasiune se publică concurs pentru cea mai bună lucrare, care va descrie tóte descoperirile maritime făcute dela 1492 încóce. Prima lucrare de acest soiu va fi premiată cu 30,000 franci, a doua cu 15 000 lei. Lucrările pot se fie scrise în limbile spaniolă, portugeză, francesă, germană, engleză sau italiană.

* (Érăşi puscă nouă.) Din Turin se scrie, că unui tiner inginer de acolo i s'a dat voie sĕ fabrice un nou feliu de pusci inventate de el. După părerea bărbaţilor esperţi, aceste pusci sunt superióre tuturor puscilor de până acum. Nóuĕle pusci sunt un feliu de pusci cu repetiţie, avênd 13 încărcături, cari prin un simplu rătez se pot descărcá în timp de 20 secunde şi cari se pot încărca deodată. Calibrul este cevaşi mai mic ca al puscii Vetterli, dar greutatea 'i este aceeaşi. Construcţia este simplă şi solidă.

* (Contingentul pentru 1889 în Rusia). Contingentul pentru 1889 este hotărît la cifra de 255,000 de ómeni pentru armata de uscat şi de mare, afară de 24,000 de mii de ómeni luaţi în Caucasia pentru recrutarea trupelor speciale caucasice.

* (Archeologic.) Patru ḑileri au descoperit la Apahida o comóră de pe timpul emigraţiunei, şi anume o urnă de argint, mai multe obiecte de aur, între cari şi o corónă, un inel masiv, o oală, mai multe lănţişóre etc. Tóte a fost cumpĕrată pentru muzeul din Ardél cu 1780 fl.

— „Românul“ află, că o mare măsea de mastodont antedeluvian s'a găsit pe o vălcea din comuna Gura Vitiórei, din judeţul Prahova, de către dl D. Ionescu, care are intenţiunea de a o trimite la museul naţional din Bucuresci. Greutatea măselei este de 4 chilo şi 800 grame, avênd înălţimea aprópe 20 cent. m., ér lăţimea de 14 cm. Tot acolo s'a mai găsit de către un locuitoriu un os atât de mare, că a făcut din el un stâlp de pórtă.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nr. 13—14 din 1—15 Iuliu 1889 are sumariul: Un alt discurs scolastic al d-lui Dimitrie A. Sturza. — Episcopul Nicolae Popea. — † Necrolog, Dimitriu Moldovan. — Părţi alese din istoria Transilvania. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Sciri scolare. — Procese verbale ale comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţa dela 3 şi 9 Iuliu n. — Avis la deschiderea scólei de fete. — Concurs.

„*Meseriaşul român*“ Nr. 13 a apărut cu următoriul sumariu: Éspoziţia din Paris. — Istoricul fundării „Asociaţunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor meseriaşi români.“ — Foiţa „Meseriaşului român.“ — Un fiu de rege meseriaş. — Poesie. — Glosa de Eminescu. — Feiurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Bibliografie. — Têrgurile şi Cursul pieţei Braşov.

Raport general

al societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ la finea anului scolastic 1888/9.

A. In general.

Sub conducerea dlui profesor seminarial Ioan Popescu, societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ s'a constituit în şedinţa dela 18 Septembre 1888 în chipul următoriu:

Preşedinte: Dr. Ioan Crişian, prof sem.; vicepreşedinte: Dimitrie Goia, cl. an. III; notariu pentru corespondenţe: David Pop, cl. an. III; notariu pentru şedinţe: Ioan Stroia, cl. an. II; redactor al fóiei „Musa“: Nic. Cărpinişan, cl. an. III; cassariu Ilie Dobrotă, cl. an. I; controlor: Ioan Orăştean, cl. an. III; bibliotecariu: Juga Dionisiu, cl. an. II, vice bibliotecariu: Ioan Paul, ped. c I

Membrii în comitet:

George Enescu şi Aleman Galea, cl. an. III; Petru Popoviciu şi Petru Nicolescu (înlocuit mai târḑiu prin Ilie Cristia, cl. an. II) cl. an. II; Corneliu Perşinariu şi Emil Verzea (înlocuit mai târḑiu prin Ioan Oltean, cl. an. I., Iuliu Pitic, ped. c. III şi Ioan Rechiţan, ped. c. II.

Societatea, constituită astfeliu, şi a început şi continuat fără întrerumpere lucrările sale, întrunindu se în 19 şedinţe ordinare şi 3 estra ordinare. Dintre aceste şedinţe 13 ordinare şi 2 estraordinare au fost presidiate de dl preşedinte Dr. Ioan Crişian; ér 6 ordinare şi 1 estraordinară de vice-preşedintele Dimitrie Goia.

Afară de acestea societatea a mai ţinut o şedinţă publică festivă, în preséra „St. Andreiu“, întru pia memorie a Marelui Archipăstoriu „Andreiu“ fundatoriul societăţii, cu care ocasiune a resultat un venit curat de 88 fl. 43 cr., ce s'a adaus la fondul societăţii.

Numĕrul membrilor societăţii cu finea anului scol. 1888/9 a fost 85, între cari 82 ordinari, 1 estra-ordinar şi 2 ajutători, anume 54 din cursurile clericale şi 28 din cursurile pedagogice.

B. In special.

In vederea scopului, care este înaintarea pe terenul literar, societatea a luat în discusiune 16 lucrări — parte în prosă, parte în poesie.

Dintre acestea, în urma criticei din comitet şi apoi din societate, s'au îndus în fóia „Musa“, cu totul 12 piese. Elaboratele din prosă, după caracterul lor, aparţin parte teologiei şi literaturei, parte istoriei; ér poesiile parte originale, parte colecţiuni din popor.

In decursul anului s'au declamat 9 poesii de diferiţi autori.

Dintre afacerile administrative ca mai însemnate amintim următórele: s'a pus la cale facerea unui inventariu în tótă regula. Acésta afacere s'a fost trăgănat mai mulţi ani, din causă, că abia în anul de faţă a fost dată posibilitatea arangerei pe deplin a cărţilor şi a stabilirii preţului lor şi a altor obiecte vechi aparţinĕtóre societăţii. O altă afacere administrativă de importanţă a fost arangiarea archivei şi a colecţiunei numismatice, ce în trecut lăsa mult de dorit.

Mai sunt şi alte afaceri administrative destul de importante pentru societate, cari repeţindu-se în fie care an, le trecem aici cu vederea.

Activitatea comitetului.

Comitetul şi-a început activitatea cu şedinţa dto 21 Septembre 1888, alegêndu şi de referinte pe membrul Aleman Galea. In decursul anului comitetul a ţinut XXI şedinţe ordinare şi IV estra-ordinare. Tóte acestea şedinţe, cu escepţiunea a uneia, au fost conduse de preşedintele ordinariu Demetriu Goia.

Comitetul, amĕsurat chemărei sale, a priveghiat mersul afacerilor, îngrijind de îndeplinirea cu acurateţă a concluselor aduse de societate şi intreprinḑênd toţi paşii necesari la înaintarea mersului spre bine al societăţii. Punctul de căpetenie în activitatea comitetului l'a format censurarea lucrărilor incurse procurarea de cărţi, ţinerea în ordine a bibliotecei şi a tuturor obiectelor de valóre din averea societăţii.

I.

Starea averei societăţii,

1. Biblioteca.

a) Cărţile.

La începutul anului scol. 1888 numĕrul cărţilor bibliotecei a fost de 1604 opuri în 1714 volume şi 308 fascicule. In decursul anului biblioteca a crescut cu 60 opuri în 61 volume, parte donate, parte cumpĕrate, parte şi prin compactarea unor jurnale complete din anul precedent.

Biblioteca numĕră aḑi 1664 opuri în 1775 volume şi 308 fascicule, la care adăugênd şi cărţile apărţinĕtóre bibliotecei patristice şi anume 45 autori în 59 volume şi 38 fascicule, resultă suma de 1709 opuri în 1834 volume şi 346 fascicule.

Insemnăm aci cu profundă recunoscinţă numele p. t. donatori:

Dela societatea academică „Petru Maior,“ 1 op, 1 volum; societatea academică „România Jună“ 1 op, 1 volum; Ioan Popescu, profesor seminarial, 2 opuri, 2 vólume; I. C. Panţu, profesor, 1 op, 1 volum; Dr. D. P. Barcianu, profesor seminarial 1 op, 2 volume; Constantin Dimian, preot gr. or. 1 op, 1 volum; Isidor de Onciul, profesor 1 op, 1 volum; Ioan Bota, învĕţătoriu, 1 op, 1 volum; Ioan Broju, cleric absolut, 1 op, 1 volum; Laurenţiu Tarca, cleric anul III, 1 op, 1 volum; Ioan Simedrea, ped. c. I, 3 opuri, 3 volume; Dimitrie Goia, cleric anul III, 1 op, 1 volum; Emil Verzea, cleric anul I, 1 op, 1 volum; Ioan Oltean, cleric a. I, 1 op, 1 volum; Ioan Cândea, cl. anul II, 1 op, 1 volum; Ioan Moldovan, cl. a. I, 1 op, 1 volum; Ioan Fugătă, cl. a. I, 3 opuri, 3 volume.

Pe banii societăţii s'au procurat în decursul anului 21 opuri în 21 volume; ér prin compactarea jurnalelor, biblioteca s'a înmulţit cu 17 opuri în 17 volume.

Relativ la biblioteca patristică observăm, că aceea se află şi aḑi tot în starea din trecut şi adecă: 45 autori în 59 volume şi 38 fascicule.

b) Jurnale.

In cursul anului scol. au încurs la societate cu totul 18 jurnale şi anume: „Amicul Familiei“, „Biserica ortodocsă“, „Biserica şi Scóla“, „Candela“, „Convorbiri literare“, „Desceptarea“, „Economia naţională“, „Fóia diecesană“, „Gazeta Transilvaniei“, „Lumina pentru toţi“, „Luminătoriul“, „Romänische Revue“, „Scóla şi Familia“, „Telegraful Român“, „Transilvania“, „Tribuna“, „Tageblatt“, şi „Revista nouă“.

Dintre jurnale au fost trei (3) abonate şi anume: „Convorbiri literare“ şi „Revista nouă“ cu preţul întreg; ér „Scóla şi Familia“ cu preţul jumĕtate; tóte celelalte au încurs gratuit.

Valórea în bani a bibliotecei este aḑi circa de 3341 fl. 29 cr.

2. Cassa.

Averea în bani gata a societăţii la finea anului scol. de faţă representă suma de: 662 fl. 85 cr.

Intratele din anul acesta au fost de 264 fl. 41 cr., ér eşitele de 179 fl. 53 cr. Venitul curat deci este de: 84 fl. 88 cr.

3. *Archiva.*

In decursul anului au întrat în archivă 81 acte, care s'au rênduit şi administrat de notariul corespondenţelor.

4. *Colecţiunea numismatică.*

Acésta s'a înmulţit în decursul anului cu 7 piese donate, representând o valóre de 21 cr., care adaugêndu-se la numĕrul de 146 piese cu o valóre nominală de 9 fl. 89¼ cr., resultă starea colecţiunei numismatice de present de 153 piese cu o valóre nominală de: 10 fl. 10¼ cr.

II.

Sala de lectură.

Precum în trecut, aşa şi în anul de faţă s'a pus la disposiţia societăţii 2 odăi, una servind drept sală pentru cetit, ér a doua pentru păstrarea dulapurilor cu cărţi şi a altor obiecte.

Valórea în bani a mobiliariului, ce-l posede societatea în present este de 468 fl. 90 cr., ér recuisitele representă suma de 139 fl. In fine computênd întrégă averea societăţii, aceea ni se presintă în suma de 4609 fl. 4 cr.

Acestea sunt momentele mai însemnate din viaţa societăţii cu finea anului scol. present, cari ne-am simţit datori şi acum ale face cunoscut On. public român.

Societatea „*Andreiu Şaguna*“, folosindu-se şi de acésta ocasiune, 'şi esprimă deosebita mulţămită tuturor acelor p. t. domni, cari sprijinesc bunul mers al al afacerilor ei, — de asemenea onoratelor redacţiuni pentru multa bunavoinţă, pe carea le rugăm sĕ o păstreze şi pe viitoriu.

Sibiiu, 29 Iuniu, 1889.

Demetriu Goia, preşedintele comitetului.
Aleman Galea, referentul comitetului.

MONITOR. 26

Calendariul sĕptemânii

9 — 15 Iuliu.

9 Duminecă: Pancraţiu, Ciril, episcopul Gortinei, Andreiu şi Prob. *10 Luni:* 45 Mucenici din Nicopolul Armeniei, Vianor şi Siluan, Apoloniu, 10 mii Păriaţi, pe cari prin foc şi cu mórte sîlnică iau dat Teofil episcopul Alecsandriei pentru Isidor preotul, Ioan cuvêntătoriul de Dḑeu. *11 Marţi:* Eufimia, Chindeu, Leon, Marcian, Martiroclis, Nicodim. *12 Mercuri:* Proclu şi Ilariu, Michail Maleinul, Serapion (noul), Andreiu, Faust, Mina, Mamant, Veronica. *13 Joi:* Archangelul Gavriil, Stefan Savaitul, Sarra. *14 Vineri:* Acila, Iust, Onisim, Acila şi Ilariu, Petru (noul), Iracliu. *15 Sâmbătă:* Chiric şi Iulita, Iosif, archiepiscopul Tesalonicului, Lolian.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 9 Iuliu, a VI-a după Rusalii. Octoich şi Mineiu. Tonul al 5-lea. La Utreniă Evangelia Invierii 6.

Loterie.

Mercuri în 17 Iuliu 1889.

Sibiiu:	32	14	83	36	7

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	95.25	100.—
bbligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 28	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304.—	304.—
Sorţi de regularea Tisei	126.75	127.—
Obligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.46	9.44
100 marce nemţesci	58.27½	58 25
London pe (poliţă de trei luni)	119.15	119.15

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sërbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătěnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a-i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reserate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 17—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☜

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 73 Sibiiu, Sâmbătă 8/20 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 Iuliu.

Legea pentru scólele medii atât au strîmtorat pe confesiunile din patrie în dreptul lor de autonomie, încât astăḑi de o autonomie mai că nici vorbă nu mai póte fi.

Cu tóte acestea confesiunile mai susţin şi aḑi gimnasiile lor, acuiră puteri didactice potrivite şi deplin cualificate, adaptézā salele de învĕţământ, salele de gimnastică, înmulţesc colecţiunile de minerale, sporesc cabinetele pentru laboratoriile chemice, şi direg totul, numai ca sĕ nu li se pótă băga de vină.

Confesiunile din patrie, în a căror scóle limba de propunere e limba maghiară sunt şi ele controlate, dar controla faţă de ele sĕ întêmplă cu mai multă bunăvoinţă ca faţă de scólele nóstre medii.

Am fi ómeni pré nepractici, dacă nu am admite, că sub actualele împregiurări, limba maghiară ne póte folosí mult, şi tinerii, cari şi-o însuşesc cum se cade, numai în avantagiu pot fi aici la noi.

Când dar premitem acésta — credem, că nu ne-am pus şi nu ne putem pune pe un teren ostil faţă de stat şi de limba lui, — numai cât aceea ér nu o putem admite, ca de dragul limbei maghiare sĕ se neglige celelalte obiecte de învĕţământ, sĕ li se dea o atenţiune mai mult secundară, pentru-că în urma urmelor cultura generală, vor concede şi fraţii maghiari, că nu póte fi legată numai de cunoscinţa limbei maghiare.

Dacă ar stá lucrul astfeliu, ca un om care scie limba maghiară, e om la loc, om gata de a întrá în ori ce universitate, atunci acela ar fi mai om ca unul, care absolvà gimnasiul cu succes bun şi are cunoscinţele cele mai frumóse din tóte studiile — afară de limba maghiară, pe care nu o vorbesce şi scrie corect, dar o înţelege din deajuns ca sĕ pótă cetí cu succes productele literare maghiare.

Suntem ajunşi acolo, ca sĕ dăm espresiune durerei nóstre, când ómenii cer mai mult decât e posibil şi decât conced cele mai elementare principii pedagogice.

Am întrebá noi aşa în trécăt, că óre pentru-ce s'a revoltat întrégă presa maghiară contra ordinaţiunei contelui Albin Csáky, dată în causa învĕţărei limbei germâne?

Apoi étă de ce!

Pentru-că în gimnasii ungurescí nu se póte învĕţá limba germână; căci dacă e sĕ fim drepţi, apoi dacă oraşul, unde se află gimnasiul este curat unguresc, cum e Debreţinul, ori Aiudul, atunci dorinţa ministrului Csáky este o dorinţă, care va remâné în veci un pium desiderium.

Maghiarii sunt şi ei isteţi şi destul de ageri dela fire, — dar de ce nu pot învĕţá o limbă, despre care şi ei sunt convinşi, că au folos după ea? — În consecuenţă cum se póte aşteptá, ca tinerii nostrii dela un gimnasiu român, unde oraşul e românesc, sĕ ḑicem Blaşul, sau Năseudul, ori unde maioritatea precumpănitóre a oraşului e de alt neam, d. e. Braşovul, ḑicem, între atari împregiurări, cum se póte pretinde sĕ se înveţe limba maghiară perfect, aşa cum o cer delegaţii guvernului.

Nu ne îndoim, că românii, resp. tinerimea română, nu va puté învĕţá ambele limbi şi încă dacă e vorba perfect, dar tare ne îndoim, că întrebuinţând tot timpul cu esercitiul limbei maghiare şi germâne, vor remâné în celelalte studii înapoi, vor remâné mediocri, ori chiar slabi, pentru de a puté deveni cândva ómeni de sciinţă, şi noi de ómeni mediocri, de ómeni, cari sĕ nu fie în stare a face carieră nu avem nici o lipsă, şi acésta nime nu o póte sĕ o pretindă, fiind just.

Şi în urmă noi nu putem perde din vedere, că ómenii nostri tot noi trebue sĕ-i aplicăm în serviciul bisericei, scólei şi comunei, deóre-ce statul nu prea se îmbulḑesce ai căutá ca sĕ le dea pâne.

Óre aceste stări de lucruri sĕ nu fie cunoscute factorilor şi bărbaţilor de încredere ai dlui ministru de culte, — şi dacă da, credem, că e timpul suprem ca sĕ fie cu indulginţă şi mai pe sus de tóte cu consideraţiune la tóte împregiurările, sub cari trăim.

Revista politică.

Prin un patent préînalt s'a convocat dieta provincială a Dalmaţiei pe ḑiua de 20 Iuliu. Liniştea ce a domnit până acum în acésta ţĕrişóră promite o sesiune de tot pacinică. Străduinţele unora de a conturbá tutuşi pacea şi concordia, ce pare a se fi stabilit cu temeiu în Dalmaţia, vor fi paralisate, punêndu-se mai întâiu de tóte de călăuză principală binele comun pentru desvoltarea şi înaintarea Dalmaţiei.

Lucrurile, aşa precum se desvóltă ele în Boemia, sunt de tot seriόse şi dau mult de gândit ómenilor dela cârmă. Atitudinea cehilor, mai ales în timpul din urmă, a provocat un mare resens chiar şi în ministrul iustiţiei Schönborn, carele la început era considerat de cel mai adict pretin al boemilor. Acest resens potenţat şi prin întrevenirea şi comentările presei opoziţionale germane, precum şi a presei din Germania va avé urmări de tot grave.

Cehii s'au pus pe lucru din tóte puterile, şi cu cât resistinţa, ce o întimpină e mai mare, cu atât sforţările lor sunt mai puternice: ori înving şi astfeliu îşi realisézā scopurile politice, ce le urmăresc, ori apoi cad sdrobiţi şi-şi plécă capul numai unui absolutism crâncen.

Nici chiar espunerile şi admonierile monarchului n'au fost în stare a înfrâná îndârjirea, ce se desvóltă cu atâta însufleţire contra germanismului, şi mijlócele ce are de gând sĕ le ia contele Schönborn, ministrul de iustiţie, ca sentinţele judecătoresci sĕ fie redactate în limba germană şi sĕ nu se mai înainteze tineri, cari nu posed acésta limbă, din motiv, că o limbă slavénă n'ar esistá, vor potenţá numai ura, ce se nutresce contra germanilor şi va precipitá resolvarea într'un feliu sau într'altul a situaţiunei actuale, atât de problematice.

In Viena se ocupă mult cu viitórea sórte a României şi îi pun în perspective hotarele naturale, cari o ar face atât de puternică, încât ea, basată pe puterea şi amiciţia Austro-Ungariei, s'ar puté tare uşor apĕrá şi ar puté înfrânge panslavismul, ce ca un lanţ puternic încinge de tóte părţile pe ambele aceste state.

Vederile acestea le dă pe faţă ḑiuarul pur german şi antisemit „Deutsches Volksblatt“, unul dintre cele mai cetite foi în cercurile guvernamentale, şi la care sunt abonaţi peste ḑeci de mii. Acest ḑiariu sub titlul „politica orientală a Austro-Ungariei,“ după ce constată, că monarchia nóstră e încunjurată de slavi, declară, că Austro-Ungaria s'ar puté rĕḑimá pe România, dar spre a stabilí o comunitate de interese între aceste dóue state, monarchia trebue sĕ aducă jertfe mari fie chiar cedarea Ardélului, Bănatului, a părţilor ungurene locuite de români, a Bucovinei, şi atunci interesele unei astfeliu de Românii mari ar fi identice cu ale monarchiei nóstre. Cestionatul ḑiariu nu scie, dacă nu cumva acésta cedare formézā póte chiar scopul final al politicianilor austriaci; crede însĕ, că, dacă nu în pace, apoi apropiatul rĕsboiu va stabilí o Românie mare la gurile Dunărei şi la Carpaţi.

Intrégă Francia respiră mai uşor. Sesiunea camerilor s'a închis după multe şedinţe furtunóse şi vehemente. Ori cât de criticată ar fi sesiunea trecută, ea 'şi are ródele sale, cari au pus în uimire şi pe cei mai declaraţi duşmani ai francesilor. Legile aduse atât pentru politica internă, cât şi în privinţa politicei esterne, şi în special cele pentru scólă, administraţiune, armată, sunt tot puncte în istoria poporului frances, cari îi maresce prestigiul şi vaḑa.

Boulangismul nu se mai afirmă cu tăria de până acum, şi tactul guvernului de a pune stavilă unei desvoltări anormale, care ar fi putut uşor provocá şi un rĕsboiu civil a isbândit. Boulangistii cei

FOIŢA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Urmare).

Cu sfêrşitul povestei feciorului de impĕrat se descoperiră mişeliile şi minciunile ţiganului, căci feciorul de impĕrat la sfêrşitul povestei sale arĕtà adeveratele vêrfuri ale limbilor de smei şi încă în numĕr de 101, pe când ţiganul arĕtase împĕratului numai 100 şi încă numai margini de limbi.

Dacă ar fi scăpat lăeţul de ţigan numai cu ruşinea, de care sufere némul ţigănesc mai mult decât mâncare, tot ar fi fost, însĕ impĕratul nu l'a lăsat numai cu atât, ci 'l legà de códa unui armăsariu, care odichnise trei ani, şi pe care-l potcovise chiar cioroiul de ţigan, şi astfeliu 'l slobozì.

Ce s'a fi mai ales de zlătariu, nu se scie, destul, că armăsariul s'a intors cine scie când acasă fără ţigan.

După întêmplarea cu ţiganul, cred, că va fi de prisos sĕ mai povestesc, că impĕratul s'au pregătit de nou de ospĕţ: începură a tăiá lemne cu sapa, a aduce apă cu ciurele şi coşercile, şi mult sânge de scaune şi lăviţi s'a vărsat pentru mâncările dela acel ospĕţ. Se ospĕtau bine mâncând zama cu fusul, şi erau toţi cu voie bună şi trebuiau sĕ şi fie, că acum era feciorul impĕratului Roşu mire.

După trei ḑile óspeţii se duseră care in cătrău, ér impĕratul Verde începù a dá ginerului seu în sémă tóte bunurile, ce le avea. Cu alte multe mărunţişuri impĕratul ia mai dat şi o mulţime de chei, cu cari se pótă incuiá şi descuiá tóte casele, cămerile şi pivniţile împĕratului, — vorbă scurtă: ia dat tótă împĕrăţia şi bunurile pe mâna lui.

Între multele chei, ce le-a primit ginerele dela socrul seu, era o cheie aşa de ruginită, încât ai fi stat sĕ juri, că aceea nici n'are zar.

Deşí i-a bătut împĕratul capul la ginerele seu, că cu aceea cheie n'are nici o lipsă nici sĕ încuie, nici sĕ descuie, el totuşi nu se odichnì până nu dete de uşa, pe care se nimeria cheia. Cheia adecă era de pe uşa unei pivniţe, în carea nu era altă bogăţie decât o bute mare şi atât de veche, de cugetai că i mai veche cu o ḑi decât lumea asta, în care ne aflăm acuma.

Césul cel slab, că n'o sĕ i ḑic altcum, îndemnà pe ginerele împĕratului şi durigà butea dela locul ei, până se bucnesce de zid aşa de tare, încât ai fi cugetat că trăsnesce, şi cum era ea putredă, îndată se strică şi din ea ese un smeu grozav şi raita pe uşă, lăsând scântei în urma lui. Dacă smeul ar fi eşit numai singur din curţile împĕratului Verde tot ar fi fost ce ar fi fost, însĕ el duse cu el şi fata împĕratului Verde, care, după cum ve spuseiu, era şi nevasta feciorului împĕratului Roşu.

Smeul acesta, despre care ve spusei că a eşit din bute a fost tatăl smeilor şi se numia Spân fără de mórte, care era închis în aceea bute Dḑeu scie de când.

Impĕratul şi împĕrătésa se pun acum cu gurile pe ginerele seu, şi unde nu începură ai aruncá în faţă vorbe împungace: că de ce n'au ascultat el de ei ca de nisce părinţi, că dóră ei nu i-a vrut rĕul; că vitejia nu se nimeresce în tot locul, şi că ei sĕ şi fi dat fata după ţigan, nu aveau sĕ păţéscă, ce au păţit.

Ce era sĕ facă acuma bietul om, vitéz vestit numai ca el, şi deodată sĕ se pomenéscă fără nevastă şi fără împĕrăţie? Lucru cam cu ruşine, cine cunósce ruşinea.

Mult nu se socotì, căci nu era timp de perdut; trebuia sĕ mérgă în lume sĕ-şi afle nevastă.

Fiind-că nu era timp de perdut, se şi duse la un faur de-i făcù opinci de fer şi bâtă de oţel. Astfeliu plecând, umblà lumea cruciş şi curmeziş, întrebând de împĕrăţia lui Spân fără de mórte, dară nu aflà om nici sĕ-i fi auḑit de nume.

Întorcêndu se cătră casă, se hotărì, ca sĕ se sue pe un munte înalt, pe al cărui vêrf ḑiceau ómenii mai înflăcăraţi văd ridicarea Franciei numai pe lângă sistemul de guvernament republican si nu trebue deci sĕ ne mirăm, dacă însu-şi Lenglé, carele a fost cel mai înfocat pretin al prinţului Napoleon, condamnă politica acestuia.

Un fenomen caracteristic se observă în presa rusésca. Mai mult ca ori şi când pănă acum presa ruséscă pune laude pe căncelariul german, Bismarck. El e considerat ca cel mai adict pretin şi mai mare bine voitoriu al Rusiei şi amiciţia lui s'a manifestat mai ales în timpul din urmă. Nu se scie motivul principal al acestor laude măgulitóre, în tot casul se presupune că emanarea lor e frica de o crisă fiţiară în operaţiunea ruséscă.

Primirea dlui episcop Nicolae Popea.

Sub acest titlu cetim în Nr. 50 al „Luminătoriului."

Sâmbăta trecută la óra 9 ajungĕnd Preasânţia Sa la gara din Timişóra, fù întimpinat din partea veteranului nostru protopop Mel. Dreghici, cu lacrĕmi de bucurie, în numele tractului protopresbiteral, carele era representat prin deputaţiuni din comunele Timişóra Fabric, Majere, Mehala, Chisioda, Partia, Mosniţia, Siag, Utvin ş. a. După acésta intimpinare urmă salutarea dlui vice-comite al comitatului Timiş. Sig. Ormos, a pretorelui central Fr. Besseryey, — apoi urmară deputaţiunile din propria diecesă a Preasânţiei Sale: a consistoriului diecesan, a protopresb. Jebeliului, Ciacovei, Oraviţei, Jamului etc. etc. Aceste intimpinări s'au făcut tóte în scurt, pe peronul garei. Când Preasânţia Sa a întrat în salonul gărei, ací a fost felicitat din partea „redacţiunei Luminătoriului", în corpore. Rĕspunsurile Preasânţiei Sale date singuraticilor agrăiri au fost nimerite şi mângăitóre.

După o pausă scurtă ilustrul călĕtoriu continuà, între viuele aclamaţiuni ale celor de faţă, şi însoţit de numeroşi óspeţi, călĕtorí spre Caransebeş. In tot decursul drumului Preasânţia Sa la fie-care staţiune fù salutat şi întimpinat de preoţime, învĕţătorime şi numĕroşi bărbaţi însufleţiţi.

Pe linia dela Timişóra pănă la Caransebeş, la fie-care staţiune s'a presentat poporul cu câte un cor vocal la gară şi cântând au bineventat pe Preasânţia Sa.

In Caransebeş primirea a fost una dintre cele mai rari: Banderiu de călĕreţi, mulţime de trăsuri, tóte zidirile au fost decorate cu stejari verḑi, pe ferestri atêrnau covóre de tótă frumseţa, ferestrile pline de flori, mai multe arcuri triumfale de stejari verḑi cu diferite înscripţiuni precum: „Bine ai venit" — „Osana celui ce vine în numele Domnului" etc.

Tricolorul patriei fâlfăia aprópe pe fie-care casă. Entusiasmul şi bucuria mulţimei de popor şi inteliginţei române era la culme.

Preasânţia Sa dl episcop al Aradului încă a avut o primire fórte frumósă şi plină de însufleţire.

Séra, după sosire, s'au făcut serenadă cu făclii aprinse, carea a succes pe deplin. Cu acésta ocasiune s'au rostit mai multe cuvêntări de felicitare: în numele poporului diecesan, şi a oraşului.

Cuvêntarea ce a rostit dl C. Bredicean, în numele diecesanilor, sună în est mod:

Ilustrisime domnule episcop!

Domnul Dumneḑeul părinţilor nostri înduratu-s'a de rogările nóstre şi după o scurtă vĕduvie, diecesa Caransebeşului Te are în fruntea sa de episcop sufragan. Rescriptul regal, prin carele s'a întărit alegerea Il. Tale de episcop al frumósei nóstre diecese a amorţit durerea jalei nóstre şi dela Dunărea bĕtrână pănă la malurile Tisei campanele bisericei nóstre vestesc sĕrbătóre şi bucurie, revarsă raḑe luminóse preste credincioşi.

Clerul şi poporul român, pururea loial, e fericit şi pĕtruns de neştérsa mulţămită, fiind-că voinţa sa a aflat preagraţios auḑ la înaltul tron.

Sinodol eparchial a dat „sciinţii" şi „evlaviei" Ilustratei Tale, binemeritată recunóscere. Sântul sinod episcopesc a preţuit trecutul „laborios" şi „caracterul nobil" al Preasânţiei Tale, ér nóue tuturora aceste însuşiri alese ne sunt garanţia speranţei într'un măreţ viitoriu al diecesei nóstre.

Archiereule Preasânţite!

Privesce la credincioşii daţi păstoriei Tale!

Popor cu pietate, cu credinţă, cu sentimente nepĕtate, cu respect cătră autoritatea publică, acest popor sĕrbéză ḑiua întrării Il Tale în reşedinţa episcopéscă, plin de însufleţire, veḑênd că „lumina" ţi-a deschis porţile reşedinţei, „smerenia" ţi-a condus paşii şi vîrtutea te a aşeḑat în scaunul archieresc.

Cunóscem greutăţile înaltei dignităţi ce ocupi!

Némurile trec prin ispite şi cercări pănă se între sciinţa în trênsele şi se înţelégă, dar tăria sufletelor bărbate şi temeiurile dreptului şi ale libertăţii nu pier în veci.

Acésta e credinţa nóstră de viaţă.

Din acésta credinţă isbucnesce glasul credincioşilor cel auḑi, glas de stimă, încredere, respect şi iubire, acest glas ce resună acum în tóte unghiurile diecesei nóstre — ca arfa lui Aeolus — va ridicá puterea armoniei pe cei drepţi ca stêlpi puternici ai bisericei nóstre şi va stringe pe cei slabi.

Astfeliu Il. Ta cu darul facultăţilor rare, cari îţi sunt poprii! cu devotamêntul fiilor adevĕraţi ai bisericei nóstre şi cu binecuvêntarea cerésca vei conduce corabia eparchiei sigur şi preste furtune.

Ilustrisime Domnule!

Ales cu bucurie! întimpinat cu mândrie! primit cu iubire fiiéscă! *Razimul* teu fie legea bisericei nóstre constituţionale, *scutul* Teu fie dreptatea, *acoperemêntul* teu fie încrederea şi atunci: *speranţa* ta însoţită de palpitările inimei sutelor de mii, carea e şi a nóstră: *Prosperarea bisericei! progresul culturei! întărirea némului românesc!* o vei vedé cu ochii, şi ca se ajungi acéstă resplătire démnă de nobilul Teu suflet, ca braţul Teu sĕ pórte cu tărie şi dreptate toiagul eparchiei nóstre, ca înţelepciunea sĕ-ţi lumineze faptele Tale, ca devotamêntul Teu cătră biserică şi naţiune se ardă cu foc sânt nestins, pentru Tine părintele nostru demn, ridicăm la tronul tatălui ceresc fiiescele nóstre rugări într'un glas strigând: *Episcopul diecesei gr. or. rom. al Caransebeşului, Ilustritatea Sa dl* **Nicolae Popea** *întru mulţi ani se trăéscă!*

La acésta cuvêntare, ce a provocat un frenetic entusiasm în public, Preasânţia Sa a dat un rĕspuns nu mai puţin entusiasmătoriu, ḑicênd între altele, că-şi recunósce de a sa datorinţă a conlucrá, ca *constituţiunea bisericei nóstre sĕ se efeptuéscă întru tóte în modul cel mai precis.* Târḑiu nóptea abia s'a liniscit lumea.

Ḑiua de Dumineca, a fost ḑiua instalării. Acest act s'a îndepinit esact după următórea programă.

La óra 9 înainte d. m. un mare numĕr de preoţi în ornate a venit cu litia la reşedinţa episcopéscă, de unde a condus pe Preasânţia Sa la biserica catedrală. Sosind litia la pórta bisericei, conductul întreg a aşteptat sosirea mandatariului metropolitan, a Preasânţiei Sale episcopul din Arad, carele venia în trăsură.

Intrând în biserică Preasânţia Sa dl nou episcop a ocupat loc pe scaunul episcopal, éră dl mandatariu postându-se înaintea altariului, a dat spre cetire mandatul Escel. Sale a dlui metropolit, ér după aceea a rostit cuvêntarea de întroducere a noului episcop, lăudându-l şi recomandându-l publicului şi poporului spre fericirea şi prosperarea diecesei.

După terminarea acestei cuvêntări, Preasânţia Sa noul ales episcop N. Popea, luând cuvêntul a ţinut o frumósă cuvêntare, rostită de pe scaunul episcopal, în carea a mulţămit Maj. Sale monarchului, Escel. Sale metropolitului, Preasânţiei Sale dlui mandatariu, sinodului eparchial etc. pentru îndeplinirea şi confirmarea actului electoral; a intonat „cuvinte de recunoscinţă şi faţă de guvernul Maj. Sale, carele în acésta causă a fost la înălţimea chemării sale", în fine făcù Preasânţia Sa frumóse promisiuni, cari se vedeau a fi fórte sincere şi erau un eflucs al voinţei resolute, cu privire la activitatea Preasânţiei Sale în diecesă, ca episcop. După finirea acestei cuvêntări, des întreruptă de „sĕ trăéscă", a păşit Preasânţia Sa pe amvon, unde a fost îmbrăcat de preoţime, începêndu-se liturgia.

In biserică era o mulţime de popor, şi tóte deputaţiunile. Am observat dintre persónele mai distinse pe ilustrii bărbaţi: Alesandru, Eugeniu şi Zeno de Mocsonyi, dl V. *Babeş*, comitele suprem al Caraşului, dl v. colonel ces. reg. Preiss, comandantul militariu din loc cu încă alţi mulţi oficeri.

După finirea liturgiei la óra 1 d. m. s'au început presentarea deputaţiunilor: consistoriul, comitele suprem, corpul armatei, oraşul, protopopiatele, reuniunile, persóne singuratice, pănă la óra 3, când apoi ilustrii dni episcopi au părăsit reşedinţa spre a luá parte la prânḑul dat de Preasânţia Sa nou alesul episcop în otelul „Lichtneckert", preste drum de reşedinţă, la care participară cam 200 de ivitaţi, din tóte clasele societăţii: „dela vlădica pănă la opinca."

Tóte mâncările au fost bine gătite, gustuóse, serviciul îndestulitoriu şi cu multă atenţiune faţă de óspeţi, otelieriul merită laudă.

Toastele erau precisate din partea on. comitet arangiatoriu. Primul toast l'a purtat P. S. Sa dl episcop Nicolau Popea în sănĕtatea Maj. Sale şi a casei domnitóre, societatea întrégă l'a ascultat stând şi respunḑênd cu entusiasmate urări de „sĕ trăiască". Al doilea toast l'a purtat P. S. Sa dl episcop al Aradului Ioan Meţian în sănĕtatea guvernului; al 3-lea toast l'a purtat Preasânţia Sa dl episcop N. Popea în sănĕtatea Escel. Sale a dlui metropolit Miron Romanul, la care societatea asemenea a rĕspuns cu unanim „sĕ trăéscă"; al 4-lea toast l'a purtat vener. d. V. Babeş pentru sănĕtatea, prosperarea şi „gloria armatei austro-ungare". Hoch, éljen şi se trăéscă" întreit. Al 5-lea toast l'a purtat ilustr. D. Alesandru Mocsonyi în sănĕtatea nou alesului şi sĕrbătoritului episcop Nicolau Popea Ca totdeuna şi în tóte, aşa escelà şi de astădată acest genial fiu al naţiunei nóstre. Toastul seu fù scurt, dar a cuprins tot ce lumea voia sĕ scie: adecă meritele alesului, motivele pentru cari sinodul electoral şi-a pus încrederea în alesul seu, şi în fine a schiţat şi speranţele ce diecesa le légă de noul episcop. Étă pe scurt, sensul toastului dlui Al. Mocsonyi:

Sinodul electoral a respectat sciinţele şi virtutile alesului. Garanţa nóstră pentru viitoriu, este trecutul alesului. Sinodul n'a esperiat despre alesul, că în viaţa sa ar fi umblat „ca prin merite laterale sĕ se facă demn în biserică". — Politica cea mai bună a noului episcop va fi aceea, — ca sĕ nu facă nici o politică. Sinodul electoral şi diecesa nu aştéptă alta dela episcop decât — sĕ lumineze şi cultiveze poporul. — Aplause întreite urmară din partea mesenilor. Au urmat apoi un toast rostit în limba *maghiară* din partea dlui protopop Filip Adam în sănĕtatea comitelui suprem; toastul dlui vice-colonel Preiss, în sănĕtatea preoţimei gr. or. române; toastul dlui protonotariu comitatens în numele municipiului, pentru sănĕtatea P. S. Sale a dlui episcop Popea. — Dl episcop al Aradului a toastat în fine pentru „stelele nóstre conducĕtóre în timpurile grele": dd. Mocsonyi, şi cu atâta s'au finit şirul toastelor. S'au cetit depeşele de felicitare: dela dd. episcop rom. cat. al Timişórei, al episcopului sêrbesc al Timişórei, al Ilustr. Sale dlui Dr. Victor Mihali din Lugoş, al Escel Sale metropolitului Miron, al Escel. Sale dlui comandant al corpului de armată din Timişóra, — dela dd. general-major Seracin, advoc. Ungurean, comitele suprem al comit. şi oraşiului Timişóra, o odă scrisă în limba latină de venerabilul bĕtrân D. Almaşian profesor emerit în *Braşov*, şi multe altele. Fie-care depeşă în sine conţinea espresiuni fórte magulitóre pentru sĕrbătoritul, éră publicul present le-a primit cu fórte mare căldură.

Astfeliu cinstita masă la óra 6¼ d. m. s'a terminat în cea mai frumósă ordine şi într'un mod atât de însufleţitoriu, încât fie-care participante încă mult timp îşi va aduce aminte de ea. —

Spre încheere 'mi ţin de datorinţă a atinge spre lauda celor ce o merită, că arangiamentul în general, atât la festivităţile de primire şi de instalare, cât şi la masă au fost demn de tótă laudă şi a servit spre onórea arangiatorilor. Ca se servesc cu nume o fac încât am putut sciricí, următórea listă, pe carea bucures o voiu întregí: dd. Filaret Musta, ca preşed. consistorial, asesorii I. Ionaş, Tr. Barzu, Cor. Bredicean, apoi dl profesor Drăgălină.

Despre concertul şi petrecerea ce a urmat séra — în Nrl. procsim.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Zarand, la 2 Iuliu v. 1889. La 29 Iuniu v. ḑiua Sânţilor apostoli Petru şi Pavel, s'a ţinut încheerea anului scolastic, la institutul nostru gimnasial din Brad.

După celebrarea serviciului divin, cu rugaciuni de mulţămită, la care au luat parte pe lângă corpul didactic, tinerimea studiósă, şi un public numĕros, festivitatea încheerei s'a continuat în sala edificiului gimnasial.

---

de pe acele vremuri, cá încă n'au pomenit sĕ se fi suit cineva.

Eşind deasupra muntelui dete de trei uliţi poleite cu aur. În acele uliţi adecă locuiau trei fraţi smei.

Pe una din acele uliţi umblând întrebând de împărăţia lui Spân fără de mórte, vĕḑênd că nimenea nu-l scie îndreptá, începù a se bocí, a cântá de jele, ca tot omul, care are dor la inimă.

Cum mergea el horind, deodată se opresce în drept de un castel de îţi părea că-ţi fug ochii de pe el, şi în o feréstră — din multele ferestre ale acelui castel — zăresce o femeie cosênd, care ii venia órecum cunoscută.

Dela un timp femeia l'a strigat pe nume şi atunci îi plesnì în minte, că el a avut trei surori, pe cari le-au furat smeii din jocul satului, şi că aceea era sora lui cea mai mare.

Poftindu-l sorusa în casă îl întrebà, că ce vênturi l'au dus pe acele locuri, pe unde n'au mai umblat încă puiu de pămêntén.

El atunci i-a povestit din fir în pĕr tótă păţania că el caută după împĕrăţia lui Spân fără de mórte.

După-ce vĕḑù feciorul, că nici pe acolo nu se aude de împĕrăţia lui Spân fără de mórte, voì sĕ plece mai departe; însĕ sorusa'l oprì se astepte pănă va vení smeul acasă, că el trebue sĕ scie, că ḑicea ea: bărbatul meu umblă un pătrariu de lume şi trebue sĕ-i fie auḑit cel puţin de nume. Smeul aşadară după cum vedeţi nu era acasă, căci era la vênat.

Între vorbele lor trosc deodată lovesce busduganul smeului în pórtă şi de acolo în uşa casei. Acela era semn, că smeul vine ca sĕ l astepte cu bucatele gata, nici prea rĕci nici prea calde.

Voia smeului nici chiar nevasta sa nu o scia chiar bine, se temea adecă, că smeul o va purtá rĕu pentru ce a primit pe fratele seu la el în casă, şi de aceea ea şi ascunse pe frate-seu sub o covată de pită, cu gând ca sĕ nu spună smeului, că are om strĕin sub acoperemêntul, caselor lui.

Ajungênd smeul în curtea sa, îndată şi întrébă pe nevasta sa, că cine a venit la palaturile lui, că-i mirósă a om pămêntén, şi dacă i om bun, se şadă, ér de i om rĕu sĕ se ducă din cătrău a venit, căci almintrelea nu-i stă capul unde i stă. Spunêndu i nevasta sa că óspele e om bun, smeul a întrat în casă; ba încă s'au ospĕtat ca némurile.

Cât petrecură la olaltă feciorul mai spuse odată tótă păţania sa de auḑì şi smeul, că umblă se afle împĕrăţia lui Spân fără de mórte.

— Nici n'am auḑit de numele lui, necum sĕ sciu unde se află împĕrăţia lui — ḑise cumnatul smeu — de nu va scí fratele meu mai mijlociu, care umblă lumea jumătate. (Va urma.)

Inteligința română din Brad și jur era aprópe tótă presentă, mulți părinți veniți anume, precum și o mulțime de dame asistau în sala frumos decorată.

Din partea tinerimei sub conducerea profesorului de cant, s'au cântat vre-o 6 piese.

S'au declamat trei poesii bine succese, din partea a lor trei studenți. „Frații Jderi“ a fost declamată cu mult sentiment.

Bine au reușit și poesiile din limba germână și maghiară.

După cântări și declamări, directorul Vasiliu R. Damian, arĕtă în liniamente generale, însemnătatea culturală a institutului în viața némului nostru românesc, și cu deosebire însemnătatea, ce o are institutul pentru întreg Zarandul de odinióră, trece apoi la progresul realisat în decursul anului la institut.

Notez aici lucrurile mai însemnate.

La gimnasiu cu finea anului scolariu au rĕmas din 101 elevi inmatriculați numai 95 inși, éră la clasele normali au rĕmas 47 elevi, cu totul au fost la institut 142 elevi. Numĕrul elevilor față de anul trecut a crescut.

După progres elevii s'au împărțit astfeliu:

În clasa a IV gimnasială 3 cu fórte bine, 7 cu suficient, 1 cu un nesuficient.

În clasa III gimnasială 4 cu fórte bine, 4 cu suficient, 3 cu un nesuficient, 5 cu nesuficienți mai mulți.

În clasa II gimnasială 7 cu fórte bine, 6 cu bine, 14 cu suficient, 5 cu un nesuficient, 5 cu nesuficienți mai mulți.

În clasa I gimnasială 3 cu fórte bine, 4 bine, 12 cu suficient, 4 cu un nesuficient, 8 cu nesuficienți mai mulți.

Au meritat deci: 17 fórte bine, 10 bine, 37 suficient, 13 un nesuficient, 18 doi și mai mulți nesuficienți.

Clasa IV normală 3 fórte bine, 7 bine, 8 suficienți. 4 cu un nesuficient, 6 doi nesuficienți și mai mulți.

Clasa III normală 4 fórte bine, 5 bine, 3 suficient, 2 un nesuficient, 5 doi nesuficienți și mai mulți.

În întreg institutul au fost deci în suma totală cu fórte bine 24, cu bine 22, cu suficient 48, cu un nesuficient 19, ér cu doi nesuficienți și mai mulți 29 inși.

La gimnasiu au funcționat: directorul, 4 profesori ordinari, și doi suplenți, ér la scóla normală 2 învĕțători definitivi ordinari.

Căutând la progresul realisat i se pare omului, că numĕrul de 19 cu un nesuficient, și 29 cu mai mulți nesuficienți este mare în raport cu numĕrul total al elevilor, Aici trebue se constat următórele după informațiunile ce posed, și după cum cunosc lucrul însu mi. Clasificarea preste tot a fost strictă. Pentru-că la tótă întêmplarea e mult mai bine, a îndrumá pe elevii debili pe la meserii, și la economii, decât ai lăsa sĕ trécă cu chin și cu vai dintr'o clasă într'alta, și în fine sĕ se trezéscă cu averea părintéscă mâncată și totuși sĕ nu fie în stare a trăí după carte.

Mai bine cu un meseriaș bun, sau un econom, decât cu un semidoct, carele alérgă dela o cancelarie la altă, și trăesce din grația și sfărmiturile altora.

Mai trebue sĕ notez, că elevii, ce vin la normale cât și la gimnasii cu deosebire din tractul Halmagiului suut fórte debili. Și apoi peste tot tinerimea studiósă 3 din 4 părți și este din ppresbiteratul Zarandului și Halmagiului.

Un alt motiv la calcularea strictă mi se pare, că au fost și acesta. Tinerii debili dela acest gimnasiu trec la preparandie, mulți la Arad, cu dóue cu trei și patru clase gimnasiale, éră o parte la Sibiiu. Elevii cu calculi buni merg la alte gimnasii mai departe. Nu e mirare dară dacă cu deosebire la Arad la cursul pedagogic și teologic se întâlnesce omul cu tineri debili. Cei mai mulți din acesti tineri au căpĕtat calculi debili în Brad, și astfeliu și-au luat refugiul la preparandie; éră alții la teologie, cei cu 4 clase. Nu corpul profesoral dela gimnasii e de vină, dacă bună óră la preparandie se primesc elevi și mai debili. Acestia debili vor fi ori unde vor merge. Atât pentru clasificarea unor imputări nedrepte, ce s'au audit ici colo, și cari póte au provenit din necunoscința impregiurărilor. Dar destul va fi acésta digresiune.

După constatarea progresului în general s'au purces la premierea elevilor diliginți. Premiile au fost cea mai mare parte în cărți de cetire, si mai puțin în bani. La premiere au contribuit fondul gimnasial, éră din public medicul Ioan Rusu cu 5 fl., advocatul Dr. Ilea cu 4 fl., v. a. Preotul reformat Emerik Zakarias cu 4 fl. și parochul Jurca cu 1 fl v. a. — Banii dela Dr. Ilea comform mențiunei donatoriului s'au împărțit câte 1 fl. v. a. între doi tineri, cei mai distinși la gimnasiu, la un elev care au fost mai bun din limba română și la declamatoriul din limba română.

Banii dela preotul Zakarias, ce se donéză în fie-care an sau dat la elevii mai buni din lima maghiară în clasa a III și a IV-a, dar așa, că înșiși scolarii prin vot secret decid în clasa respctivă cine e mai bun din maghiară și aceluia i se dau 2 fl.

Din restul banilor oferiți s'au cumpĕrat cărți, precum și din banii destinați dela fondul gimnasial, și apoi cărțile procurate s'au distribuit.

Finindu se distribuirea premiilor directorul în cuvinte călduróse se adreséză către public — către spriginitorii institutului și către tinerimea studiósă.

Atențiunea publicului față de gimnasiu cresce din an în an, elevii se înmulțesc. Disciplina la institut, precum și arangiarea lui cu cele trebuinciόse póte sĕ se compareze ca ori-care institut de acea-și categorie.

Didactrul la institut e de 9 fl. pentru strĕini, și de 5 fl. v. a, pentru zarandeni — pentru elevii din comunele, cari susțin gimnasiul. Anul scolariu se începe cu 1 Septembre st. v. a. c.

Corespondentul.

Varietăți.

* (Călĕtoria monarchului). Mai. Sa împĕratul și regele nostru va plecá la Berlin spre a întórce visita impĕratului german la 10 August séra. In 11 August a m. va sosí în Dresda unde va cercetá pe regele Albert, ér la 4 óre sĕ continuă călĕtoria spre Berlin, unde va petrece 4 dile. Augustul óspe al împĕratului german va fi însoțit decătră ministrul de esterne, cont Kalnoky și de către șeful de secțiune Szögyenyi In 15 August se va reîntórce monarchul la Ischl.

* (Denumire). Fóia oficială a publicat denumirea deputatului Tibád Antal de secretariu de stat în ministeriul de interne.

* (Industria în Ardél.) Ministrul de comunicațiune a rĕspuns la felicitările camerilor de comerciu și industrie prin o circulară, în care promite spriginul seu puternic pentru promovarea industriei și a comerciului. Ministrul a conchemat camerile la o conferință comună în Budapesta pe 5 Octobre, în cari se vor proiectá nóue mĕsuri în special pentru sporirea intreprinderilor industriale în Ardél. La ordinea dilei va vení pe tapet și nóua organisațiune a camerilor. Insuși ministrul va întreprinde o călĕtorie prin Ardél spre a se convinge atât despre starea industrială cât și despre starea rețelelor căilor ferate.

* (Scóla maghiară din Blaș). Pe lângă învĕțătoriul, pe care-l plătesce Kulturegyletul la scóla maghiară din Blaș se va mai instituí încă un al 2 lea ivĕțătoriu, carele se va plătí din bugetul statului cu 400 fl.

* (Sĕrbarea națională francesă). Sĕrbătórea națională „14 Iuliu“ a fost celebrată în mod strălucit în tóte cartierele. Nu numai francesii, dar tóte popórele culte au luat parte cu însuflețire la acéstă sĕrbătóre, dela care a emanat multe binefaceri asupra omenimei. Ea a dovedit din nou puterea Franciei și perseveranța, cu care lucră pentru a se ferici pe sine și a ferici omenimea. Republica s'a manifestat de astădată în tótă tăria ei și încercările unor boulangisti estremi au rĕmas cu totul neobservate.

* (Onórea Muntenegrului). Marele duce al Rusiei, logodnicul principesei Milița de Muntenegru a sosit în Sâmbăta trecută în Cetinie cu o suită numĕrósă și au fost întimpinat în un mod de tot strălucit și entusiasmat. Pentru prima óră a cercetat pămêntul Muntenegrului un mare duce.

* (Lucrurile în Sêrbia). Lucrurile în Sêrbia i au o față tot mai posomorîtă. După scirile, că metropolitul Michail va împopolá mănăstirile cu călugări ruși, se anunță, că în sinul ministeriului s'a iscat crisă și că ministrul de rĕsboiu și-a și dat demisiunea. Deodată cu aceste sciri s'a rĕspândit vestea, că regina Natalia se întórce în Bĕlgrad.

* (Eminescu). Comitetul societății „România literară“ rógă pe diarele române sĕ publice, că acest comitet a decis sĕ deschisă liste de subscripțiuni pentru ridicarea unei statue lui Eminescu. După cum suntem informați, dl Titu Maiorescu e hotărît a scóte după vacanțe o edițiune, în care se fie cuprinse tóte operele lui Eminescu, atât cele poetice, cât și în prosă, precum și cele politice, publicate în diversele diare de rĕposatul poet și mai cu sémă cele din „Timpul“. Septĕmâna trecută a apărut un studiu critic asupra lui Eminescu, datorit penei lui Corneliu V. Botez, student al facultății de drept din capitală și redactor al părții literare dela „Revista literară.“ Acéstă broșură se vinde în folosul statuei, ce se va ridica lui Eminescu.

* (Rĕspuns potrivit.) Un măcelariu frances, care se amestecă bucuros și în politică, sĕ află odată într'o librărie, in care intrară mai târdiu și Dumas bĕtrânul, renumitul scriitoriu frances. Măcelariul cetia pe o carte de poesii; deodată se adreséḑă către Dumas pe care-l cunoscia: „Bine! ce dici la asta domnule Dumas, „cine vré sĕ domnéscă preste ómeni liberi, sĕ fie singur liber?“

„Nebunie, curată nebunie măestre dragă. Asta ar fi în tocmai ca și când ai dice, că, cel ce ucide boi grași, trebue se fie singur gras“.

* (Trei-deci milióne în mare.) Flota Francesă, care s'a cufundat în golful Abukirului la 4 Aprile 1798, se compunea din mai multe transporturi, pe bordulu cărora se aflau comorile adunate prin jefuirea Marței, pe lângă alte dóuĕdeci și patru milióne în aur destinate pentru solda trupelor francese.

Aceste bogății au rĕmas de nóuedeci și nóue de ani îngropate în fundul mării; dar nu e perdută speranța de a le scóte la ivélă, căci se asigură, că înecatele corăbii, care se zăresc, precum se pare pe vreme bună la o adâncime de dece ori unspredece metri, s'au păstrat fórte bine. S'a constituit o companie englezéscă, care se însărcinéză sĕ opereze scóterea bogățiilor din mormêntul lor umed.

* (Bóla de vite). In comuna Sângeorgiul român băntue bóla de vite, așa numită arsura de splină.

* (Câstigătoriul Farkas închis.) In cele din urmă e aprópe sĕ se constate cu siguritate, că câstigul de 480 mii fl., la loteria din Timișóra nu e altceva decât o înșelătorie, făcută cu conlucrarea amploiaților dela loterie.

Atât câstigătoriul cât și amploiații sunt deținuți.

* (Fiul lui Hurban mort.) Dilele trecute a murit în Turoț-Sânmărtin și fiul marelui naționalist slovac Hurban Bohuslav, despre care scim, că a murit anul trecut. „Narodnie Listi“, arătând într'un articol al seu perderea ce o îndură slovacii prin mórtea acestui tinĕr de bune speranțe pentru ei, dice între altele, că tinĕrul Hurban este victima ungurilor, căci ei l'au gonit afară din țéra lui. Tinĕrul Hurban fusese adecă dat afară din teologia ev. din Pojon, sub pretecstul unor „uneltiri panslaviste“. In urma acésta fusese silit se trécă în Rusia, pentru a și continuá studiele în Petersburg.

* (Turnul Eiffel) Din causa căldurilor și zădufurilor mari, ce domnesc în Paris — peste 50° Celsius — s'a observat, că turnul Eiffel diua pe la 2 óre e cu 12—16 centimetri mai înalt. Nóptea și mai ales în spre diuă el își are érăși înălțimea originală.

* (Butóie de hârtie pentru bere). Americanii după-ce au început sĕ fabrice róte de drum de fer de hârtie, scaune, cărămidi, etc. în curênd vor întrebuințá și butóie de bere făcute din pastă de hârtie (papier, maché). Un fabricant din New-York a și căpĕtat patentul fabricațiunei butóielor de bere de hârtie, cari nu lasă nimic de dorit față de cele de lemn. El intrebuințéză la fabricarea pastei din hârtie un fel de iarbă, care esistă în mare cantitate intre Jersey City și Newark, care până acuma nu era de loc întrebuințată și care se adaptéză admirabil pentru acest scop.

Un alt întreprindĕtoriu a construit o mașină, care cu ajutoriul a doi ómeni, póte fabricá dilnic 800 de butóie.

După-ce butóiele sunt scóse din forme, primesc prin o altă operațiune o glasură antiseptică.

Mulți din fabricanții de bere din America întrebuințéză deja aceste butóie cari sunt fórte bune și pentru esportul uleiurilor.

De observat este, că aceste butóie sunt și mai eftine, sĕ pot curăți mai lesne, și sunt mai ușóre de transportat ca cele de lemn

* (Mĕsuri contra asficsiei din căldură.) Asficsiatul se pune jos la un loc rĕcoros, i se scot hainele și i se frécă tare spinarea și piciórele dela genunchi, ca sĕ se provóce reintórcerea sângelui în periferie.

I se dă cu lingura o beutură rĕcorósă, ca limonada, sau în lipsă de lămăi, apă în care va fi pus câte va picături de oțet, cu care se frécă puțin și fruntea bolnavului.

Dacă nu va avea sudóre i se va uda capul repetat cu apă rece.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	95.15	100.—
bbligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 25	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	308.50	304.—
Sorți de regularea Tisei	126.75	127.—
Obligațiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.45	9.44
100 marce nemțesci	58.25	58 25
London pe (poliță de trei luni)	119.05	119.10

Nr. 357. [94] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scóla capitală rom. gr. or. din S. Sebeş, pentru ocuparea lui se escrie concurs, cu termin până la 31 Iuliu a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu de 350 fl. v a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. v. a. pe an.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile, instruite conform legilor în vigóre, oficiului protopopesc gr. or. din S. Sebeş, şi concedêndu le împregiurările, a se presentá în biserica din loc în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre pentru a şi arĕtá desteritatea în cântare şi tipic.

S. Sebeş, în 21 Iuniu, 1889 v.

Comitetul parochial.

Ioan Tipeiu, protopresbiter. *Z. Murĕşan,* notariu.

Nr. 176. [93] 3--3

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Septembre n. a. c. a *3 posturi de învĕţători* şi a *unui post de învĕţătóre* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupá vre-unul dintre posturile amintite au se presente următórele documente:

a) atestat de boţez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 a Art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕţători la scólele civile;

e) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arĕtarea specialităţii, pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

c) fiind limba română limba de propunere, se dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere; *pentru postul de învĕţătóre* se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai sus, şi cualificaţiune specială pentru *lucrul de mână* şi vêrsta de cel puţin 20 ani.

Concurenţii, cari vor dovedí aptitudinea specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germâne, franceze, a gimnasticei sau altei specialităţi de scólă, vor avé preferinţă intre cei altfel cu pregătiri egale.

Fie care concurent, care va fi ales învĕţătoriu sau învĕţătóre, se obligă a propune până la macsimul de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu posturile, ce sunt a se ocupa, sunt împreunate următórele beneficii:

a) învĕţătorilor salariu anual de câte 700 fl. v. a. şi 150 fl. v. a., bani de cuartir;

b) învĕţătórei, pe lângă întréga întreţinere în internat (vipt, locuinţă, încăldit, luminat, spălat) salariu anual de 400 fl. v. a.

Concursele însoţite de documentele numite mai sus sĕ se presente *subsemnatului comitet până la 15 August st. n a. curent.*

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 9 Iuliu, n. 1889.

George Bariţiu, preşedinte. **Dr. Ioan Crişian,** secretariu II

Wien, im Stadtbezirke Wieden.
Hauptstrasse Nr. 7.
Hôtel „Goldenes Lamm“.
Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.
Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.
Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.
Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.
Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.
Restauraţiune bună, recunoscută.
Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.
Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.
J. Kührer, proprietariu.
[91] 4—14

PAPIER VRAI
GOUDRON
DE NORWÈGE
FABRICANTS PRIVILEGIES
Seuls Inventeurs
JOSEPH BARDOU & FILS
PERPIGNAN - PARIS

Veritabila hârtie de ţigări franceză
le vrai Goudron
de Norwège
a lui Iosif Bardou et fils
în Pergenan şi Paris este unica hârtie de ţigări, care este înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni) prin urmare unica hârtie de ţigarete, ce o póte folosí fumătoriul fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară. O mulţime de atestate dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.
60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.
Se află în tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga, precum şi în tóte traficile de tăbac şi ţigări. [71] 9—12

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	-	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10 34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8. –	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul - săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 74 Sibiiu, Marți 11/23 Iuliu, 1889. Anul XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4576 B 1889.

Notificare oficială.

Prin acésta se aduce la cunoscința tuturor, pe cari îi privesce, că pentru primirea elevilor la cursul clerical, aspiranții au sĕ-și aștérnă suplicele instruite conform regulamentului seminarial pe calea oficiului protopresbiteral concernent cel mult până la 1/13 August a. c. la Consistoriul archidiecesan.

In sensul §§ 19 și 22 ai regulamentului precitat, aspiranții au a și scrie suplicele cu mâna proprie și a dá într'ênsele o scurtă descriere a vieții lor, precum și a alăturá la ele următórele documente:

a) atestat de botez, *b)* atestat de scólă (cel puțin 6 clase gimnasiale, eventual 4 clase gimnasiale și terminarea cursului pedagogic) *c)* atestat medical despre starea sănĕtății, și anume că nu au nici un defect spiritual sau corporal.

Cei primiți au a se presentá la 1/13 Septembre a. c în persónă aici și la inmatriculare, carea urméză în cele trei ḑile prime ale lunei, a rĕspunde tacsa seminarială à 100 fl. v. a. sau deodată sau în dóuĕ rate câte de 50 fl., adecă la înscriere și la 1 Februariu. Tinerii, cari pentru întâia óră se primesc în institutul seminarial vor avé prelângă tacsa convictului a mai solví separat 2 fl. pentru biblioteca seminarială.

Sibiiu, din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat bisericesc, ținută la 4 Iuliu 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4577 B. 1889.

Prin acésta se aduce la cunoscința tuturor, pe cari îi privesce, că esamenele de cualificațiune ale candidaților de preoție din archidiecesa gr. or. română transilvană se vor ținé la 25 August a. c. și ḑilele următóre aici în Sibiiu.

In sensul § 2 al regulamentului respectiv, la acest esamen sunt admisibili clericii absoluți din institutul archidiecesan, cari au fost și invĕțători în vre o scólă confesională. In casuri escepționale decide Consistoriul archidiecesan.

Cererile pentru admitere la acest esamen, în sensul § 3 al regulamentului provocat, au a se subșterne Consistoriului cu 6 sĕptĕmâni înainte de termin, instruite: *a)* cu atestat de botez; *b)* cu atestat de moralitate, revĕḑut de protopresbiterul respectiv într'al cărui ținut locuesce petintele; *c)* cu atestat scolastic al semestrului din urmă din scóla pregătitóre medie — gimnasială; — *d)* cu tóte atestatele clericale de pe toți anii respectivului curs (resp. absolutoriul clerical); *e)* cu atestatele despre serviciele de până acum; *f)* cu tacsa esamenului provĕḑută în § 121 p. 8 al statutului organic (20 fl. v. a)

Sibiiu, din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat bisericesc, ținută la 4 Iuliu 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr 4633 Scol.

Consistoriul archidiecesan pentru a prevení la ori-ce iregularități cu privire la începerea anului scolariu viitoriu la institutul nostru pedagogico-teologic, află de bine a atrage atențiunea celor interesați asupra următórelor:

Tinerii, cari doresc a fi primiți ca elevi noi în seminariul archidiecesan în secțiunea pedagogică și poșed studiile pregătitóre, ce se recer, prin acésta se fac atenți: că au sĕ astérnă suplicele lor la Consistoriul archidiecesan, pe calea concernentelui oficiu protopresbiteral negreșit până la 1 August a. c. st. v. (§§ 17, 18, 19, regul. sem.) avênd a aclude tóte documentele în original.

Cei primiți vor avé sĕ se presenteze în institutul seminarial la 31 August a. c. v. la 9 óre a. m. pentru a se supune unei visitări imediate în ceace privesce desvoltarea lor fisică și intregitatea organismului.

La inmatriculare, carea va urmá la direcțiunea seminarială în cele trei ḑile prime ale lunei Septembre, fie care elev are sĕ depună tacsa seminarială, dela care nimenea nu se póte dispensá. Tacsa anuală pentru convict este 100 fl. și deosebi 2 fl. ca contribuire odată pentru totdeuna la biblioteca seminarială.

Elevilor mai sĕraci li se concede sĕ solvéscă tacsa anuală a convictului în dóue rate câte de 50 fl., anume la începutul lunilor Septembre și Februariu, altfeliu de relacsări de feliu nu au loc.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 6 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 10 Iuliu.

(O.) Din datele, cari ni s'au trimis până acuma, se constată, că între impregiurări normale prelegerile la scólele nóstre poporale abia se pot începe regulat cu finea lunei lui Octobre, și urméză a se susținé frecuența bună până pe la sfêrșitul lui Martiu. Prin Aprile și Maiu e mic numĕrul acelora, cari mai cercetéză regulat scóla.

Causa este ușor de esplicat. Părinții pe timpul lucrului câmpului au lipsă de copii lor, și îi întrebuințéză, luându-i dela scólă. Așa se întêmplă primăvara, ér tómna până mai este pe câmp ceva de cărat, și până îi mai pot trimite cu vitele, nu se póte începe regulat scóla.

Așa se întêmplă în general la scólele nóstre, așa cu scólele celorlalte confesiuni, așa cu cele comunale, și cu cele de stat în întrégă Transilvania.

Spre a întimpiná încâtva neajunsurile provenite din asemenea stare a lucrurilor conlocuitorii nostri sasi, ca ómeni cu practică mai mare pe terenul scolariu au încercat a se ajutá, și ni se spune, că cu bun succes. Anume la ei inainte de Paști se țin esamenele cu elevii, adecă înainte de a se începe în mai mare estensiune lucrurile pe câmp. După facerea esamenului se continuă instrucțiunea în cursurile de diminéța, cari după împregiuri duréză o óră sau dóuĕ, dela 5—7 diminéța, rĕmânênd copilul preste ḑi în ajutoriul părinților la lucrul câmpului.

Cu chipul acesta la facerea esamenului la sfêrșitul lui Martiu sau prin jumĕtatea dintâiu a lunei lui Aprile se póte constatá adevĕratul progres, care s'a realisat în decursul anului scolariu. In cele 2 luni cu curs de diminéță învĕțătoriul urméză a completá cercul de cunoscințe al elevilor, și a acoperí lacunele, cari între impregiurările date trebuesc acoperite pe calea acésta.

In alte locuri sunt alte împregiurări, și alte considerațiuni, cari asemenea vor trebuí sĕ fie considerate. Se crede, că în unele locuri începerea scólei se póte face cu începutul lui Septembre, ca sĕ se pótă terminá cu finea lui Martiu, când apoi ar urmá esamenele, și s'ar puté constatá adevĕratul progres făcut în scóle.

Vor mai fi de bună sémă și alte considerațiuni locale, cari nu se pot tóte înșirá aici, dar cari de bună sémă vor fi figurând și ele între restul material, care forméză obiectul de studiu la autoritatea bisericéscă pentru posibila delăturare a defectelor dela scólele poporale.

Și fiind că ne tragem sémă cu defectele observate la scólele poporale nu putem trece preste un mare ne ajuns, care și el contribue la susținerea defectelor dela scóle, și acest ne ajuns este lipsa de controlă și de cercetarea scólelor, dacă nu mai de multe ori cel puțin la facerea esamenului anual decătră protopresbiter, ca șeful tractului.

Avem cunoscințe, că sunt protopresbiterate, în cari șeful tractului de ḑeci de ani nu și-a pus piciorul în comunele mai îndepărtate de reședința sa, și asemenea comune sunt în totală destrăbălare atât în afacerile lor bisericesci, cât și în cele scolare și cele bisericesci. Protopresbiterului respectiv nu-i zace la inimă binele comun, nu ridicarea poporului, ci nu-

FOIȚA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Urmare).

Eșind feciorul de aici dete de o altă stradă, pe carea cine scie cât va fi mers, destul că în cele din urmă dete de un castel cu mult mai frumos ca cel dintâiu. Cred, că nu aveți lipsă ca lungind vorba sĕ ve mai tocăesc, că aici a aflat pe soru-sa mai mijlocie, cosind la ferésta, că a fost poftit în castel sĕ aștepte până va sosí smeul dela vênat și că nici din acel palat n'au eșit mai mângăiat ca dela cel dintâiu.

Înainte de a plecá și dela acest cumnat al seu, el, adecă smeul, îl îndreptă ca sĕ mérgă la frate-seu mai mic, care umblă preste tótă lumea și e împĕrat preste tóte vietățile.

După multă umblare pe a treia stradă în urmă dete de un palat cu mult mai frumos ca celelalte dóuĕ, de care ve povestiu.

Ca sĕ nu mai lungesc vorba, chiar așa a umblat feciorul de împĕrat ca și la cumnatul întâiu și la al doilea.

Venind smeul acasă, căci și acesta se dusese la vênat, mare îi fù mirarea, când află pe fratele nevestei sale la el. Mai mare însĕ îi fù mirarea și măhnirea feciorului de împĕrat și ginerelui împĕratului Verde, când și acest din urmă smeu nu sciù sĕ-i spună, unde se află împĕrăția lui Spân fără de mórte.

O jumĕtate de ḑi smeul și cei doi frați sau tot gândit, că dela cine ar puté ei afla de împĕrăția lui Spân fără de mórte.

Într'un târḑiu ḑise smeul: sciu ce voiu face: în diminéța următóre voiu aduná tóte vietățile și le voiu întrebá, nu cumva sciu careva din ele de împĕrăția lui Spân fără de mórte.

In diminéța următóre des de diminéță smeul a eșit în coridorul (târnațul) cel înalt al palatului seu și de acólo a trimbițat în patru părți de lume.

Nu trecù mult și începură a se aduná tóte vietățile din tóte părțile lumei în curtea și pe lângă curtea smeului.

Când cugetà smeul, că se vor fi adunat în numĕr destul de mare, eșì ér în coridor și le întrebà: nu cumva sciu careva din ele de împĕrăția lui Spân fără de mórte.

După întrebare a urmat o tăcere adêncă, mai mult de o jumĕtate de cés; dar nici una dintre ele nu și-au căscat gura sĕ dea smeului rĕspunsul așteptat.

Vĕḑênd smeul, că n'a putut aflá rĕspuns, trimbiță a dóua-óră, însĕ și a dóua-óră fără de nici un folos; in urmă trimbiță și a treia-óră și atâtea vietăți se adunaseră de întuneca sórele, dar nici una nu sciù sĕ-i dea rĕspuns, că unde s'ar aflá împĕrăția lui Spân fără de mórte.

In urmă smeul le dete drumul, care din cătrău au venit, cu însărcinarea: că de vor auḑí de împĕrăția lui Spân fără de mórte, sĕ vină sĕ i spună.

Nu se depărtară tóte vietățile dela curtea smeului, și un biet puiu de ciocârlie se grăbia prin mulțime sĕ vină în fața smeului, sĕ vadă pentru-ce pricină a fost chemat la curțile lui.

Vĕḑênd smeul puiul de ciocârlie, îl înfruntà ca pe un leneș; ér puiul de ciocârlie i a rĕspuns: că abia la trimbițarea dintâiu l'a ouat maică sa și până la a treia trimbițare abia l'au scos din găóce; ș'apoi maică sa nu póte sĕ vină, până de altă dată, căci are sĕ mai scótă trei pui afară de el.

De împĕrăția lui Spân fără de mórte n'ai auḑit? ḑise smeul.

Chiar lângă fântâna, de unde nevasta lui Spân fără de mórte duce apă, e cuibul, unde am vĕḑut eu lumina mai întâiu, și acolo a rĕmas mama scoțind și pe ceialalți frați ai mei, ḑise puiul de ciocârlie.

Atunci smeul, îl chemà în casă și începù al ospĕtá și omeaí cu mâncări, de cari numai puii cei de găină mâncă.

(Va urma.)

mai interesele sale materiale sunt motivul activităţii lui.

In o comună, unde protopresbiterul nu a pus piciorul de ḑeci de ani, unde parochul încă nu e consciu de importanţa scólei, ce resultate vom ajunge în faţa neajunsurilor, cari în general apasă asupra nóstră, şi cari împedecă mersul instrucţiunei chiar şi la scólele cele mai bine organisate, pe cari protopopul le are în ochi, preotul ca director scolariu le cercetéză în tótă ḑiua, şi învĕţătoriul este model, considerat din tóte punctele de vedere.

Cu greutăţi de feliul celor înşirate avem sĕ luptăm noi astăḑi, cu greutăţi, pe cari a le delătură cu totul nu zace în puterea nóstră, ci trebue sĕ aşteptăm timpuri mai bune, împregiurări mai favorabile, şi în fruntea protopresbiteratelor aşeḑarea de ómeni cu inimă pentru causa scolară, care este bunul nostru comun al tuturora.

Pentru delăturarea greutăţilor de alt soiu credem, că lucrul se va studiá, şi se va face încercarea, cu o altă împărţire a timpului de frecuenţă, avêndu se în considerare împregiurările locale, şi acésta numai întru cât o permite uniformitatea în instrucţiune în general în archidiecesă.

La lucrarea acésta se cere concursul tuturor ómenilor de bine, şi cine tractéză cestiunea scólelor nóstre din punct de vedere al partidei, unde vede numai clacă pe la esamenele dela scólele nóstre în urma ómenilor, cari sub masca oficiului au servit causă strĕină scopurilor bisericesci, aceia sunt vrăşmaşii scólei, şi prin aceea că împróşcă în autoritatea bisericéscă, arată vĕdit scopurile urmărite de ei.

Revista politică.

Ministrul de agricultură, cont. Iuliu Szapáry, carele îndată după denumirea sa de ministru a fost reales de deputat în cercul Băiei-nóue, a apĕrut în sĕptĕmâna trecută în cercul alegĕtorilor sei.

Primirea a fost pompósă şi locuitorii din Baia nóuă dimpreună cu comitele suprem n'au pregetat a-i pregătí noului lor barbat de încredere adevĕrate ḑile de serbătóre.

Ca în totdeuna la astfeliu de ocasiuni, aşa şi de astă dată, s'a aşteptat cu mare încordare vorbirea bărbatului de stat, prin care sĕ se lămurésca situaţiunea şi sĕ se preciseze programul vederilor.

Şi ministrul a satisfăcut dorinţii generale, ér vorbele lui sunt cu atât mai semnificative, cu cât ele au fost rostite în nesce momente problematice, ce erau puse la ordinea ḑilei atât din partea oposiţiunei maghiare, al cărui scop e îndreptat spre a rĕsturná cabinetul tisaist, cât chiar şi din partea guvernului.

Intre altele ministrul a ḑis adecă: Datorinţa principală a generaţiunei actuale şi a dietei este, ca sĕ reconstrueze statul şi sĕ promoveḑe binele cetăţenilor şi întărirea statului. Ca ministru al agriculturei, 'şi va îndreptá deosebită atenţiune asupra silviculturei şi montanisticei; el se aflá în faţa unei mari cestiuni, dar o va resolvá după cele mai bune ale sale vederi şi cunoscinţe. Va fi o datorinţă a regimului ca sĕ dea viaţă administraţiunei statului. Cu *denumirea funcţionarilor* şi cu controlarea strictă a corporaţiunilor autonóme regimul nu intenţionéză de loc o centralisaţiune siluită, ci se străduesce pentru o bună şi strictă centralisaţiune a statului cu o puternică controlă. Regimul trebue sĕ se razime *pe o maioritate sigură*, ca nu numai sĕ se pótă apĕrá, dar sĕ fie în stare a şi creá.

Călĕtoria monarchului nostru la Berlin a şi început a se comentá în presa europénă. Pronunţarea asupra ei însĕ rĕmâne deocamdată, până când nu se vor vedé în adevĕr pregătirile, entusiasmul şi simpatiile, cu care va fi primit monarchul nostru în capitala imperiului, care i-a dat atât de mult de lucru în decursul domnirei sale. Presupunerile, că Germania ar încliná mai mult la Italia şi că popórele acestor dóue state se entusiasméză între ele în grad mai înalt, că amiciţia reciprocă e mai puternică decât de care se bucură Austro Ungaria sau vor fi adeverite, sau nimicite, cu ocasiunea întâlnirei monarchilor.

In Francia domnesce deocamdată cea mai perfectă liniste. Preşedintele republicei e aclamat în tot locul, unde se ivesce printre popor, şi prin aclamaţiunile acestea se afirmă cu atât mai vêrtos puterea republicei. Un feliu de nemulţămire a produs în cercurile boulangiste nóua lege electorală, votată de camera francesă. Conform acestei legi nimeni nu va mai puté candidá la alegeri decât numai în un singur cerc electoral. Declaraţia, că în care cerc vrea sĕ păşască cineva ca candidat are sĕ o facă respectivul candidat înainte şi ori-ce călcare a legei prin agitaţiune, şi influinţă directă se pedepsesc în modul cel mai straşnic.

Acésta lege taie cu deosebire în boulangişti. Comitetul aşa numit naţional a fost proiectat sĕ pună candidatura generalului Boulanger în 24 de departamente, prin noua lege generalul va trebuí sĕ se restringă pe lângă un singur cerc electoral.

Din Londra a pregătit generalul un apel către poporul frances prin care îl îndémnă, ca sĕ protesteze contra actului de al dá în judecată. În cestionatul apel, generalul ḑice, că scie sigur cumcă tribunalul îl va osândí, dar îl va eliberá patria şi cetăţenii prin o isbândă cu mult mai victoriósă.

Ḑiariul italian „Opinione“ ocupându se cu actuala situaţiune europénă scrie sub titula: „Englitera, Francia, Italia,“ că între Englitera şi Italia esistă învoélă deplină cu privire la tóte cestiunile pentru ecuilibrul mediteran. Conform acestei învoeli momentul ameninţătoriu provócă o acţiune în acela şi timp atât a Italiei cât şi a Engliterei.

Unele ḑiare, comentând aceste espuneri, sunt de părere, că rĕsboiul este iminent şi el se va declará din partea Germaniei. Acest stat nu mai póte suferí rivalisarea Franciei şi numai póte suportá cheltuelile, ce se fac pentru înarmare din téma de rĕsboiu, cheltueli, ce le potenţéză atitudinea Franciei.

Ca un echo la tóte aceste sciri trebue considerată vorbirea bărbatului de stat engles Fergusson, carele a accentuat, că în casul, când s'ar încinge un rĕsboiu, în care sĕ fie amestecată Francia şi Italia cu puteri opuse, e întrebare neresolvată încă, la care din aceste puteri se va alăturá Anglia.

Diploma prêînaltă regală

din 1-ma Iuniu nou a. c., prin care se întăresce prégraţios alegerea indeplinită prin sinodul eparchiei gr. or. române caransebeşene a archimandritului şi vicariului archiepiscopesc **Nicolau Popea,** *de episcop al acestei eparchii.*

(Traducere din limba maghiară.)

Nr. 1517 Pres.

Noi Francisc Josif ântâiul

din graţia lui Dumneḑeu Impĕrat al Austriei, Rege apostolic al Ungariei, Boemiei, Dalmaţiei, Croaţiei, Slavoniei, Galiţiei, Lodomeriei, de asemenea Rege al Illyriei ş. a. Archiduce al Austriei, Mareduce al Cracoviei, Duce al Lotharinghiei, Salisburgului, Stiriei, Carintiei, Carnioliei şi al Bucovinei al Silesiei de sus şi de jos, Mare principe al Transilvaniei, Marchion al Moraviei, Comite al Habsburgului şi al Tiroliei, ş. a.

Dăm în aducere aminte, notificând cu acésta tuturor, cărora se cuvine: că NOI conduşi de propensiunea părintéscă şi de graţiă către credincioşii NOSTRI, cari aparţin eparchiei greco orientale a Caransebeşului, după ce în urma repausării Pré Veneratului în Christos părinte Ioan Popasu întĕmplate la 17 Februariu al anului curent, scaunul episcopesc greco-oriental român al Caransebeşului a devenit în vacanţă, şi sinodul acesteia şi eparchii greco orientale române a Caransebeşului în sensul articolului de lege al IX lea din anul 1868 şi al ordinaţiunei NÓSTRE regesci emanate pe basa acestuia la 28 Maiu 1869, s'a adunat la 7 Aprile 1889 în oraşul NOSTRU cu magistrat în regulă, Caransebeş, pentru alegerea de episcop, şi representanţii sinodului cu maioritatea absolută a voturilor sale au ales pe venerabilul *Nicolau Popea*, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc de adevĕrat şi legal episcop al lor, ér sinodul episcopesc greco-oriental român după împlinirea condiţiunilor normale aflându-o acésta alegere conformă canónelor bisericii NI-a venit cu acea rugăminte, că aprobându-o aceea preagraţios sĕ o întărim; induplecându-NE cu plăcere la acéstă rugare, şi luând în graţiósă consideraţiune nu numai viaţa nepĕtată a numitului *Nicolau Popea*, curăţenia esemplară a moralei lui, distinsele merite, ce el şi le-a câştigat şi până acum, nu altcum neobosita şi zelósa împlinire a detorinţelor sale şi pe lângă acestea autoritatea şi precelenţa lui cunoscută la întrégă împregiurimea sa, de asemenea virtuţile eminente şi multele atribute şi daruri ale lui sufletesci, ci considerând totdeodată erudiţiunea lui distinsă, desteritatea în conducerea afacerilor şi perspicacitatea în tractarea agendelor concreḑute lui, nu altmintrelea fidelitatea comprobată totdeuna către NOI şi către prêînalta NÓSTRĂ CASĂ precum şi către ţara NÓSTĂ Ungaria, către constituţiunea şi legile aceleia, în fine considerând jurămêntul depus în mânile NÓSTRE în modul cel mai rigoros şi mai solen despre acésta fidelitate, carea o va păstrá pentru totdeuna cu cea mai mare esactitate; pe basa alegerei lui, carea întimpină aprobarea NÓSTRĂ, pe dênsul cu cunóscinţă sigură, cu consiliu matur şi cu esactă judecare în sufletul NOSTRU, din plenitudinea potestăţii NÓSTRE şi în puterea dreptului NOSTRU suprem l'am întărit prégraţios şi l'am aprobat în demnitatea sa episcopéscă, precum cu acésta îl întărim şi aprobăm de *episcop greco oriental al Caransebeşului.* Pe însuşi acela dar îl împuternicim cu acésta, sĕ împlinéscă tóte funcţiunile episcopesci ale bisericii şi religiunii sale, şi până când — precum aşteptăm dela dênsul cu tótă încrederea — va rĕmâné în fidelitatea îndetorată către NOI şi către prêînalta NÓSTRĂ CĂSĂ, precum şi către ţara NÓSTRĂ UNGARIA, către constituţiunea şi legile aceleia. până atunci liber şi în pace, fără nici o pedecă sau contraḑicere sĕ se folosésca în întrégă diecesa sa de tóte îndatinările, drepturile şi prerogativele, ce-i compet lui ca atăruia, acelea sĕ le întrebuinţeze şi folosésca. Întru a căror mai mare creḑĕmênt am emis acestea litere ale NÓSTRE provĕḑute cu propria NÓSTRĂ subscriere şi cu mai marele sigil al NOSTRU pendent, prin mânile sincer iubitului fidel al NOSTRU spectabil şi magnific comite *ALBIN CSÁKY*, ministru al NOSTRU ungar de culte şi instrucţiune publică.

Dat în Viena în prima ḑi a lunei Iuniu, în anul Domnului al o mie opt sute optḑeci şi nóuĕlea, ér al Domnirei NÓSTRE în Ungaria, Boemia ş. a. al patruḑeci şi unulea.

Francisc Iosif m. p.

(L. S.) comite **Albin Csàky** m. p.

Atestez conformitatea acestei traduceri cu tecstul ei orginal maghiar. Sibiiu, 27 Iuniu, 1889.

Dr. **Ioan Crişian** m. p.,
proto-diacon archiepiscopesc profesor de teologie.

Gramata metropolitană.

Nr. 171 Metr. a. 1889.

MIRON,

din îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericii ortodocse în Transilvania, şi metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania; consiliariu actual intim al Maiestatei Sale cesaree şi apostolico-regie;

Facem cunoscut tuturor, cărora se cuvine, că după ce Christos adevĕratul Dumneḑeu, celace în chipul limbilor de foc a trimis din ceriu pre prêsântul Duch preste sânţii sei învĕţacei şi apostoli, — a aşeḑat prin lege în sânta sa biserică graduri şi tagme superióre, alegênd acelea şi sânte biserici apostoli, episcopi şi păstori, dela cari îndreptătorii biserecii lui Dumneḑeu şi păstorii turmei lui Christos până în ḑiua de astăḑi prin primire unul dela altul se făcură demni a fi părtaşi acelor daruri şi dăruiri; şi după ce prin mórtea iubitului de Dumneḑeu episcop al eparchiei Caransebeşului Ioan Popasu întĕmplată la 5/17 Februariu a. c. aceea-şi eparchie scutită de Dumneḑeu a Caransebeşului a rĕmas fără archipăstoriu; ér oficiul nostru metropolitan, care după Dumneḑeu îl avem dela sânta nóstră biserică cu prégrăţiósa voiă a Maiestatei Sale cesaree şi apostolico-regie pentru românii greco orientali din Ungaria şi Transilvania, poftesce dela Noi a Ne îngrigi pentru eparchiile metropoliei Nóstre şi ale dá acelora episcopi prin alegerea persónelor iubitóre de Dumneḑeu, demne şi îmbrăcate cu insuşirile, ce se recer la purtarea jugului evangelic, ca aşa drept sĕ se îndrepteze cuvêntul adevĕrului lui Dumneḑeu:

Noi avênd în vedere votul representanţilor clerului şi poporului din eparchia vacantă a Caransebeşului pronunţat în sinodul acelea şi eparchii la 27 Martiu a. c. şi făcênd în partea acésta cercetare cu amĕnuntul în sinodul Nostru archieresc la 30 Martiu a. c. am aflat, că alesul aceluia-şi cler şi popor, iubitul de Dumneḑeu archimandrit *Nicolau Popea,* până acum vicariu al nostru archiepiscopesc în archidiecesa Transilvaniei, recomândat prin tăria lui în credinţa ortodocsă şi în legea sântei nóstre biserici rĕsăritene, prin activitatea lui zelósă în oficiile sale de până acum şi prin curăţenia vieţii lui morale, fiind Noi încredinţaţi şi despre neclătita lui credinţă şi supunere către Maiestatea Sa cesaree şi apostolico-regie *Francisc Iosif* I., către prêînalta casă domnitóre, precum şi către constituţiunea şi legile patriei, — este cualificat pentru promovare la demnitate de episcop al eparchiei Caransebeşului, şi după-ce alegerea lui de episcop al acestei eparchii fù prégrăţios întărită de Maiestatea Sa cesaree şi apostolico regie cu prêînalta resoluţiune din 1 Iuniu a. c. Noi pre acela-şi iubit de Dumneḑeu archimandrit *Nicolau Popea,* prin puterea dată nóue dela Dumneḑeu, cu împreună lucrarea prêsânţitului frate în Christos a iubitului de Dḑeu episcop al eparchiei Aradului *Ioan Meţianu,* chemând darul prêsântului Duch, în ḑiua de astăḑi, în biserica Nóstră metropolitană din Sibiiu, l'am chirotonit de archiereu şi l'am instituit de episcop al Caransebeşului si al tuturor oraşelor şi satelor, care se ţin acum, sau se vor ţiné în viitoriu de scaunul episcopesc al Caransebeşului; primind dela dênsul profesiunea credinţei şi apromisiunile date în scris şi cu cuvêntul în faţa bisericei, şi sperând fórte, că acelea tóte le va ţiné nevĕtămate, şi va observá şi către umilinţa Nóstră ascultare cuvenită după ordinea canonică.

Despre tóte acestea dar emitem şi dăm la mâna numitului nou chirotonit episcop *Nicolau Popea* Gramata acésta a Nóstră, ca document despre aceea, că prin darul présântului Duch, care tóte le îndeplinesce, dênsul este învĕscut cu demnitatea archieréscă şi cu jurisdicţiune episcopéscă în eparchia Caransebeşului, avênd dar şi putere de a pune după prescriptele sântei nóstre biserici rĕsăritene cetitori, cantori, ipodiaconi, diaconi, presbiteri, şi protopresbiteri la bisericele eparchiei Caransebeşului, eventual egumeni şi archimandriţi la mănăstirile acestei eparchii după rêndul ierarchic din provincia Nóstră metropolitană, şi a face în eparchia sa tóte celea ce lui, ca unui episcop se cuvin spre edificarea spirituală a turmei sale; recomândăm deodată tuturor celor de statul preoţesc şi întregului popor ortodocs din eparchia Caransebeşului, precum şi din alte părţi ale provinciei Nóstre metropolitane: ca pre acela-şi mai sus numit episcop de atare sĕ-l cunóscă şi respecteze, ér deosebi cei din eparchia Caransebeşului, sĕ-i se plece cu tótă voia, sĕ-i arete în tóte supunere şi ascultare ca fii sufletesci, privindu-l şi venerându l întru tóte ca pe episcopul, învĕţătoriul şi păstoriul lor, carele este următoriul sânţilor apostoli ai lui Iisus Christos mântuitoriului, căruia se cuvine tótă mărirea, onórea şi închinăciunea întru toţi vecii.

S'a dat în reşedinţa Nóstră archiepiscopéscă metropolitană din Sibiiu la 11/23 Iuniu, anul Domnului 1889.

(L. S.) **Miron Romanul,** m. p

La mandatul Escelenţiei Sale Présânţitului Domn archiepiscop şi metropolit.

Nicanor Frateşiu m. p.,
protosincel.

Gramata acésta metropolitană s'a cetit şi publicat la întroducerea Présânţitului Domn Episcop al eparchiei Caransebeşului *Nicolau Popea* în biserica catedrală din Caransebeş, astăḑi în 2/14 Iuliu 1889 prin mine

Ioan Meţianu m. p.,
episcopul Aradului.

Spre completarea celor reprodu-se după „Luminătoriul" despre instalarea P. S. Dnului episcop *N. Popea*, în cele următóre publicăm după „Fóia diecesană"

Cuvêntarea

Présânţiei Sale Dnului episcop Ioan Meţianu, ca mandatariu metropolitan.

În numele Tatălui şi al Fiului şi al sântului Duch.

Dacă într'un restimp mai scurt de 5 luni, acum me aflu deja a dóua óră în mijlocul vostru, iubiţi fraţi, dacă prima dată am venit aici, ca sĕ particip şi eu la întristarea şi durerea, ce a causat-o întregei nóstre biserici, dar mai ales vóuĕ fiilor acestei diecese, încetarea din viaţă a prédemnului vostru episcop Ioan Popasu, de eternă memorie binecuvêntată: acum a dóua óră am venit la voi iubiţi fraţi, cu acea solie îmbucurătóre, sĕ ve anunţiu, că de aḑi încolo, are a încetá întristarea şi durerea, deóre-ce provedinţă divină, care cércă şi cértă, dar érăşi mângăe pre ómenii sei, ascultând rugăciunile nóste, a binecuvêntat biserica şi pe acésta diecesă cu un alt ales al seu, tot atât de demn şi meritat, ca şi în Domnul adormitul, adecă cu Înalt Preasânţitul părinte episcop Nicolau Popea, chemat a ocupá astăḑi vĕduvitul scaun episcopesc, şi a conduce acéstă diecesă spre scopul, ce urmăresce; de aceea ḑi mare şi de bucurie este acésta pentru întréga nóstră biserică, dar mai ales pentru voi iubiţi fraţi *„este ḑiua, pre care a făcut-o Domnul sĕ ne bucurăm şi sĕ ne veselim într'ênsa.*

Şi într'adevĕr, dacă ne vom revocá în memorie multele şi grelele îngrijiri, ce ne cuprinsese pre toţi, pentru îndeplinirea vĕduvitului scaun archieresc; dacă ne vom revocá în memorie cum ne întrebăm cu toţii: cine va înlocuí pe fericitul reposat în scaunul archieresc? cine va fi chemat de Dḑeu şi de ómeni, la aceea înaltă demnitate? óre domni-va între representanţii clerului şi ai poporului aceea dragoste evangelică, ce se recere mai ales la lucruri mari şi însemnate, din care resultă buna înţelegere şi tóte bunătăţile provenitóre din acésta? şi dacă da, óre votul lor fi-va întimpinat din tóte părţile, cu acea-şi bunăvoinţă? ḑic când ne revocam în minte, acestea şi altele asemenea şi când astăḑi cu ajutoriul lui Dḑeu vedem acele îngrigiri delăturate, şi tóte dorinţele nóstre împlinite; când vedem, că representanţii clerului şi ai poporului au fost la înălţimea chemării lor, când vedem votul lor, din tóte părţile, apreţiat după merit, când vedem scaunul archieresc vĕduvit prin încetarea din viaţă a unui archiereu prea meritat, dar obosit de adênci bĕtrâneţe, acum îndeplinindu-se cu un archiereu, în cea mai deplină vîrtute trupéscă şi sufletéscă, înzestrat cu cele mai frumóse cunoscinţe şi esperinţe: atunci bucuria nóstră sĕ potenţéză tot mai mult, căci tot mai mult ne convingem de însemnătatea cea mare a actului ce serbăm, şi cumcă ḑiua de astăḑi este într'adevĕr *„ḑiua pre care a făcut-o Domnul sĕ ne bucurăm şi sĕ ne veselim întrênsa"*.

Îndemnaţi de acésta bucurie ne am şi întrunit astăḑi aici din apropiere şi depărtare, la acésta frumósă sĕrbătóre, îndemnaţi de aceea bucurie am şi venit astăḑi aici în numĕr aşa mare ca sĕ serbăm triumful unui resultat mare şi îmbucurătoriu pentru biserica nóstră; dar totodată şi *„sĕ mulţămim Domnului pentru tóte câte a făcut nóuă;"* ér eu unul am venit şi în calitate de mandatariu metropolitan, atât pentru aducerea soliei de bucurie, cât şi pentru întroducerea Înalt Présânţitului vostru archiereu în scaunul episcopesc precum orênduesc acésta aşeḑĕmintele s. maicei nóstre biserici.

Pentru a ve încredinţá iubiţi fraţi mai deaprópe despre adevĕrul soliei mele, adecă despre întărirea şi chirotonirea alesului vostru întru archiereu şi episcop diecesen las a sĕ cetí preaînalta diplomă regală, şi gramata metropolitană, din cari ve veţi convinge despre adevĕrul soliei mele.

(Protodiaconul archiepiscopesc Dr. Ioan Crişian cetesce diploma regală mai întâiu în limba ei originală, în cea maghiară, apoi în traducere autentică română, şi în fine gramata metropolitană).

Pe basa celor cetite, şi în vîrtutea însărcinărei mele de mandatariu metr. vin acum a întroduce pre Présânţitul vostru părinte episcop Nicolau Popea în scaunul archieresc, rugându-l a ocupá acel scaun înalt şi implorându-i şi la acésta ocasiune dela bunul Dḑeu, sĕ-l stăpânéscă mulţi ani de bine şi de fericire, în pace, sănĕtate, întru ḑile îndelungate drept îndreptând cuvêntul Domnului, spre mărirea lui Dḑeu, spre binele şi folosul bisericei şi al patriei nóstre iubite.

Din acestea înţelegeţi, iubiţi fraţi, că acéstă eparchie. numai este vĕduvită, că biserica din acésta eparchie şi-a dobândit mirele seu, pe alesul ei şi al lui Dḑeu, în persóna Présânţitui părinte episcop Nicolau Popea; deci dar acéstă biserica cu drept cuvênt depune astăḑi doliul, şi se îmbracă in vestminte de bucurie; ér clerul şi poporul nostru, cari cu cât sunt timpurile mai grele cu atât mai mult îşi întórce privirea spre biserica străbună şi spre archierei sei, cu drept cuvênt se bucură astăḑi, dela una până la ceealaltă margine a diecesei. Deci *„veniţi sĕ ne bucurăm şi noi Domnului"*, mulţămindu-i pentru tóte câte a făcut nóue, şi ḑicênd cu cu psaltismul: *„binecuvintéză suflete al meu pre Domnul şi nu uita tóte binefacerile lui"*, veniţi sĕ mulţămim după Dḑeu Maiestatei Sale gloriosului nostru împĕrat şi rege Francisc Iosif I şi înaltei sale stăpâniri pentru graţia, cu care a împlinit dorinţa nóstră; sĕ mulţămim Escelenţiei Sale Înalt Présânţitului nostru părinte archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, pentru multele sale stăruinţe grele şi obositóre în această causă; se mulţămim representanţilor clerului şi poporului pentru ţinuta lor lor demnă şi înţeléptă; sĕ mulţămim Présânţiei Sale alesului vostru,că urmând dorinţei vóstre a binevoit a luá asupraşi sarcina cea grea a archipăstoriei vóstre; dar apoi nici în bucuria, nici în mulţămita nóstră sĕ nu uităm, că deşi avem un archiereu prea demn, bogat în cunoscinţe şi esperienţe, deşi avem o biserică dintre cele mai constituţionale, şi o constituţie dintre cele mai frumóse, tóte acestea nu sunt însuşi scopul, ce urmărim, ci numai mijloc şi încă unicul cel mai puternic mijloc spre scopul ce urmărim.

Scopul nostru este cel desemnat de Dḑeu omului anume: desvoltarea nóstră intelectuală, morală, religiósă sau perfecţionarea şi apropiarea tot mai mult de idealul nostru Dḑeu şi prin acestea de bine şi fericire, aici şi dincolo de mormênt.

Astfeliu dar biserica nóstră naţională, este pentru noi unicul şi cel mai puternic mijloc către scop, ér archiereii sunt conducĕtorii ei naturali, de unde urméză, ca cine voesce scopul, trebue sĕ voéscă şi mijlócele. Sau cu alte cuvinte, că dacă dorim noi a ajunge tot la mai mare desvoltare, a ajunge tot la mai multă cultura morală religiósă, tot la mai multă perfecţiune şi prin acésta tot la mai mult bine pe pămênt, tot la mai multă bună stare şi onóre, sĕ ajungem a ocupá un loc demn în societatea, în care trăim, şi prin tóte acestea şi fericirea dincolo de mormênt; atunci trebue sĕ ne lipim tot mai mult de biserică şi de conducĕtorii ei naturali.

A nu face aşa însémă a nu urmărí scopul desemnat de Dḑeu, ér a nu urmărí acel scop însémnă a ne săpá însine mormêntul, căci a nu înaintá însemnéză şi a regresá, éră a regresá însémnă a ne ruiná Acésta însĕ n'o face nici un om înţelept şi cu atât mai puţin nu noi românii ortodocşi, cari avem aspiraţiuni juste tot la mai mult bine şi fericire, şi cari scim dela părinţi, că biserica este nu numai cel mai secur mijloc către scop, dar şi că ea este scutul şi adăpostul, mângăerea şi întărirea nóstră în tóte timpurile şi în tóte împregiurările.

Şi într'adevĕr, dacă biserica nóstră, şi atunci, când şi însaşi era subjagată fù — precum ne spune istoria — mângăere în ḑile de durere, şi întărire în ḑile de încercare, cu cât mai mult va fi ea, mêngăierea şi întărirea nóstră acuma, când din darul lui Dḑeu este liberă, naţională şi cea mai constituţională.

Aşa este iubiţi fraţi, biserica nóstră va fi şi va rĕmâné pururea pentru noi şi următorii noştri, cel mai puternic mijloc de mângăere şi întărire de bine şi fericire; dar numai prelângă o bună şi înţeléptă conducere avênd archiereii buni şi înţelepţi, ca conducĕtori naturali, şi numai dacă ne vom alipí şi noi tot mai mult de biserică şi de archiereii ei sprijinindu i şi ajutându i în greutăţile conducerei, şi folosind bine şi înţelepţesce drepturile şi avantagiele, ce ni-le oferă ea.

Deci dar iubiţi fraţi! dacă voim, ca biserica sĕ ne fie ceea ce dorim cu toţii, — şi cine n'ar voí acésta? — atunci sĕ ne grupăm cu toţii în jurul ei, în tóte timpurile, ér mai ales în timpuri grele ca şi cele de aḑi, ale materialismului, socialismului şi altor asemenea rele, şi fiind-că bunul Dḑeu în urma întristării provenite din încetarea din viéţă a bunului Vostru Archiereu Ioan Popasu, acuma érăşi v'a îmbucurat, binecuvêntându-Ve cu un nou Archiereu şi părinte conducĕtoriu tot atât de bun şi înţelept: Voi, iubiţi fraţi şi fii ai acestei diecese, sĕ Ve grupaţi tot mai mult şi în jurul noului Vostru Archiereu, ascultându-l şi urmându-l în tóte, iubindu-l şi onorându-l. ca pe alesul şi adevĕratul Vostru părinte, apoi şi sprijinindu-l întru împlinirea înaltei dar şi grelei sale misiuni, în interesul Vostru şi al nostru tuturor.

În convingere, cumcă precum l'aţi scuit onorá cu încrederea şi iubirea până acuma, când încă nu era al vostru; pre viitoriu ca alesului vostru şi a lui Dḑeu îi veţi arĕtá în mĕsură tot mai mare încrederea şi iubirea vóstră; şi érăşi în convingere, ca făcênd aşa, ceriul va binecuvênta tóte nisuinţele, şi va împliní şi justele vóstre asteptări şi dorinţe: mie nu-mi rĕmâne decât felicitându-Ve din inimă pre voi şi alesul Vostru, sĕ Ve implor din suflet şi la acéstă ocasiune solemnă, vóue şi alesului vostru, mulţi ani de bine şi fericire, sĕ trăiţi iubiţi fraţi, sĕ trăiesci Înalt Prea Sânţite, mulţi ani fericiţi.*)

Varietăţi.

* (Dela Curte). Familia imperială regală petrece la Gastein. Archiducele Francisc Salvator încă a călĕtorit la Gastein spre a cerceta pe logodnica sa, archiducesa Maria Valeria — archiducesa vĕduvă Stefania va părăsí Sz. Antal şi se va reîntórce la castelul din Laxenburg.

* Maj. Sa regina României petrece la băile din Kreuznach. Primirea suveranei române de către óspeţii dela băi şi din partea poporaţiunei a fost de tot sĕrbătorésca şi pompósă. Maj. Sa va cercetá mai multe localităţi din apropiere de caracter istoric şi literar.

* (Esercіţii pe munţi.) In sĕptemâna trecută a făcut un batalion din regimentul 31 staţionat aici mai multe esercіţii pe muntele Şanta. Eri au început alt batalion tot astfeliu de esercіţii.

* Soţia credinciósă.) O cerere caracteristică a sosit în ḑilele trecute la curia reg. din Budapesta, scrie ḑiariul local săsesc „Sieb. D. Tgblatt". Alecsiu Henţu odinióră sergent la finanţi a fost condamnat de tribunalul din M. Sziget la trei luni închişóre, rugà pe înalta curie, ca în considerare la starea lui sanitară nefavorabilă sĕ concédă femeei sale, care se bucură de cea mai deplină sănĕtate, ca sĕ împlinéscă pedépsa. La cerere a fost alăturat şi o declaraţiune a dómnei Henter, conform căreia ea e gata a duce în deplinire pedépsa în locul bărbatului seu. Spre măchnirea ei însĕ curia n'a aprobat cererea.

* (Secerişul şi rĕsboiul vamal). Sub acest titlu scrie o fóia vienesă următórele: In urma secerişului nefavorabil din Ungaria vama cea mare pentru bucate va atinge cu deosebire pe România. Dela deschiderea rĕsboiului vamal bucatele române şi în special grâul, mazărea, rapiţa, ovĕsul etc. au fost tacsate cu 3 fl maja metrică. Acésta tacsă esorbitantă intenţionéză eschiderea cu totul a importărei bucatelor din România şi acest scop s'a şi ajuns pe de plin, căci nu era târguleţ care se nu fie consimţit cu acésta. In anul acesta s'ar importa sub condiţiunile normale de vamă o mulţime mare de bucate din România cu scop ca grâul român se fie consumat în ţara nóstră, ér grâul puţin maghiar sĕ se esporteze pieţelor strĕine. O astfeliu de combinaţiune de negoţ ar favorisà fórte mult producţiunea bucatelor române, care abia se mai póte susţiné pe pieţele internaţionale. (?)

* (Loterie.) In ministeriul comun de finanţă s'a desbătut despre desfiinţarea colecturilor de loterie din Budapesta, Sibiiu şi Timişóra. Hotărit nu se se scie resultatul acestor desbateri. S'a constatat însĕ că spesele aprópe întrec veniturile şi că se fac multe înşelăciuni.

* (Burse). Direcţiunea scólei de agricultură dela Herăstrău (România) face cunoscut, că bursele devenite vacante la acéstă scólă se dau fără concurs absolvenţilor de liceu după ordinea de înscriere. Cererile au sĕ se adreseze ministeriului agriculturei până la 24 August a. c. în Bucuresci. Pentru tinerii, cari n'au terminat liceul se va ţiné concurs. Cererile au sĕ le înainteze acesti tineri sus numitei direcţiuni până la 24 August a. c.

---

*) Cuvêntarea P. S. dlui episcop N. Popea va urma în Nr. viitoriu. Red.

Loterie.

Sâmbătă în 20 Iuliu 1889.

Timişoara:	**15**	**83**	**87**	**26**	**3**
Viena:	**84**	**56**	**13**	**29**	**66**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	95.15	99.90
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.47	9.44
100 marce nemţesci	58.30	58 25
London pe (poliţă de trei luni)	119 20	119.—

Nr. 357. [94] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scóla capitală rom. gr. or. din S. Sebeş, pentru ocuparea lui se escrie concurs, cu termin pănă la 31 Iuliu a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu de 350 fl. v a., ér după serviciu de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. v. a. pe an.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile, instruite conform legilor în vigóre, oficiului protopopesc gr. or. din S. Sebeş, şi conceḑêndu le împregiurările, a se presentá în biserica din loc în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre pentru a şi arĕtá desteritatea în cântare şi tipic.

S. Sebeş, în 21 Iuniu, 1889 v.

Comitetul parochial.

Ioan Tipeiu, protopresbiter. *Z. Murĕşan,* notariu.

EDICT.

Ioan Gal din Braşov, legiuitul bărbat al Mariei Ioan Cucu din Hĕghig, domiciliată în Braşov, pe carea a părăsit-o cu necredinţă de trei ani şi mai bine, este provocat a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul divorţial intentat de soţia sa şi în absenţa lui. [95] 1—3

Braşov, în 26 Maiu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I. al Braşovului.

Ioan Petric, protop ca adm.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm".

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

[91] 5—14

J. Kührer,
proprietariu.

Sz. 208/889 végreh. [96] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1888 évi 6345 számu végrehajtást elrendelő és a vizaknai kir. járásbiróságnak 1888 évi 1385 számu kiküldő végzése folytán az „Albina" hitelintézet végrehajtató részére Moga Atenaszie és társa végrehajtást szenvedők ellen 380 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1888 évi October hó 17-ik napján biróilag lefoglalt és 440 frt. becsült ingóságokra a vizaknai járásbiróság 1888 évi 1464 számu végzésével a további kielégitési végrehajtást elrendelte. Ennek folytán a most emlitett kir. járásbiróság 1889 évi 680/889 számu, kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében Dr. Russu Oktáv végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 380 frt. tőke, ennek 1888 évi junius hó 20 dik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 38 frt. 26 krban megállapitot költségek iránt a 392/88 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek sorostélyon Aron Georg végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1889 évi julius hó 27-ik napjának délelötti 11 órája kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt 3 boglya széna, 1 ökör szekér, 18 hektó tiszta buza és 150 zsák csös kukuricza, a legtöbbet igérönek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111. és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak a különben a későbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják

Kelt Vizaknán 1889-ik évi julius hó 8 napján.

Eichner Károly,
kir. bir. végrehajtó.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 35—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avĕnd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie împrimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermešcher. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Şatulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîcă	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.–	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2 30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 75 Sibiiu, Joi 13/25 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Iuliu.

Actualul ministru de comunicaţiune şi comerciu, dl Baross, se vede, că în vederea unui scop mai înalt scie sacrificá interese mai mici, ce privesc în linia primă finanţele statului.

Combatem la rêndul nostru, ce e rĕu, — dar nu ne putem subtrage dela obligămêntul nostru de a dá tributul recunoscinţii nóstre unui ministru, când vedem, că e pĕtruns de chemarea sa.

Reforma, ce o a introdus dl ministru Baross dela 1 August a. c. pe căile ferate cu porto personal după zone şi cu un tarif atât de scăḑut, — mai ales pentru îndepărtările mari, — îi asigură un titlu de recunoscinţă.

În Ungaria până acum era greu de călĕtorit, deóre ce dór nici în o ţéră nu era tariful atât de scump ca la noi.

De aici apoi era o urmare firéscă, că ómenii mai sĕraci nu puteau sĕ se urce pe tren, ci acela era folosit până acum numai de neguţătorii mari, de evrei, de ómenii mai cu dare de mână, şi românii, afară de cei mărginaşi, cari aveau daravere cu ţara românéscă, şi fără de puţina inteligință, ce o avem, — mai numai după nume cunosceau drumul de fier, — dar sciau, că e mai cu sémă pentru domni.

Lasă că căile ferate au fost trasate greşit şi nu s'au avut în vedere interesele generale ale locuitorilor, ci mai mult interese specifice unguresci, peste ce am trecut de mult la ordinea ḑilei, le-am dat uitărei, ca pe nisce întêmplări, cu cari noi ne-am dedat, dar tariful îngreuna părinţilor cu copii de scóle ai cercetá mai des, ér pe acestia încă îi ţinea anul întreg depărtaţi de vatra părintéscă, pentru-că ori nu sciau sĕ se foloséscă de favorurile, ce le da direcţiunea căilor ferate, ori apoi le era preste mână a-şi face de lucru şi cu acésta.

In viitoriu va fi altcum.

Părinţii pot vení în contact mai des cu fii lor, ér cu deosebire comunicaţiunea cu staţiunile învecinate va devení fórte frecuentată, căci în acest respect s'au făcut cele mai mari înlesniri posibile.

E altă întrebare, că susţiné-se-va reforma introdusă, — e altă întrebare, că statul avé-va câştigul acela, care-l are până aci, tóte aceste sunt reservate viitoriului, — dar înlesnirile făcute trebue sĕ împinteneze pe mai mulţi ómeni ca sĕ se foloséscă de drumul de fier, sĕ intreprinḑă negóţe în tóte direcţiunile, dacă vor sĕ trăéscă.

Avisat ţĕranul numai la piaţa din vecinătate, el mai de multeori 'şi pradă cu preţuri bagatele productele sale, lucrătoriul de ḑi de pe câmpie, avisat a lucrá cu pălmile cu 10—20 cr. la ḑi de ací înainte póte sĕ mérgă în depărtări cât de mari, acolo unde i se va rentá lucrul lui, şi cei remaşi — împuţinêndu se — vor câstigá şi ei mai mult.

Emigrările ḑilerilor trebue sĕ se împuţineze — şi noi, cari am fost şi suntem contra emigrărilor în masse, dorim din inimă, ca poporul nostru sĕ se scie folosí de acest favor, dar făr sĕ mai ia lumea în cap şi bâta în mână.

In casul acesta risicul statului e un bagatel faţă de bunăstarea, ce s'ar creá, şi deşí nu ne facem mari ilusiuni, totuşi dela disposiţiunea acésta asceptăm îmbunătăţiri cu deosebire pe terenul economic, pe terenul cultural şi pe cel al comerciului.

Este o adevĕrată calamitate la noi la români, că ţĕranul ţine toţi fii sei în jurul seu, 'şi imparte bucăţica de pământ în 5—6 părţi şi mai multe.

Dându i-se ocasiune de a cutrierá mai cu înlesnire ţinuturi depărtate, uşor îi póte dislocá pe unul la o meserie, pe altul la o altă ocupaţiune, ca astfeliu sĕ cuprindă tot mai mult teren de bunăstare.

Avantagiul cel mai mare va fi chiar şi pentru cetăţenii de diferitele limbi.

Venind în contact mai aprópe unii cu alţii vor vedé ungurii şi nemţii, că românul e om de inimă, om cu multe insuşiri bune, şi aşa din conveniri reciproce, din cunoscinţe mai de aprópe sĕ póte nasce şi un curent mai pacinic între cetăţeni, un curent, care ar fi mult de dorit sĕ şi afle adăpost între noi, pentru-că stările de aḑi — pun pe gânduri pe ómeni, le fac multă bătaie de cap şi unora şi altora, şi Ungaria cu cetăţenii ei are alte probleme mai nobile de resolvat, decât ca sĕ-şi consume puterile cele mai bune în frecări şi certuri.

Revista politică.

Scirile rĕspândite mai înainte de presă despre o clătinare a ministeriului tisaist din causa unor pretinse neînţelegeri, ce ar fi esistat între şefii diferitelor resórte, se desminţesc tot mai mult.

Ministrul preşedinte, dl Tisza, intenţionéză ca inmediat după băile de mare, ce le va face, în tot casul înainte de redeschiderea sesiunei dietale, sĕ mérgă în mijlocul alegĕtorilor sei din Oradea mare şi acolo, ca de obiceiu, sĕ vorbéscă despre situaţiunea politică, precum şi despre obiectele, ce se vor pertractá în procsima sesiune dietală. Espunerile premierului ungar se aştéptă cu o încordare cu atât mai mare, cu cât se scie, că premierul va folosí acésta ocasiune, spre a declará lămurit şi hotărît, că şi după vederile sale a sosit timpul de a reformá statul şi a-l întrupá în o formă mai sănĕtósă. Zace în natura lucrului, că şeful cabinetului se va esprimá mai de aprópe despre modalităţile reformelor şi graniţele, până unde ele vor trebuí esecutate.

Deja în acésta scire, adusă după informaţiunile cele mai autentice, zace cea mai bună dovadă, că în cabinetul dlui Tisza domnesc cele mai bune înţelegeri şi că premierul ungar nu va pune pedecă reformelor, ce s'au plănuit, ci însuşi va lucrá cu tótă autoritatea şi puterea sa pentru ducerea în îndeplinire a acelora.

Între contele Taaffe şi conducĕtoriul dreptei s'au întêmplat mai multe convorbiri privitóre la situaţiunea politicei interne, schimbată încât-va prin învingerea cehilor tineri.

După-cum anunţă o fóie clericală, s'a constatat, că nu esistă încă nici un pericol serios, care ar puté pune stavilă politicei urmărite până acum din partea guvernului austriac, s'a hotărît însĕ totuşi, ca sĕ se pună capĕt luptei şi margini mişcărilor radicale.

Spre scopul acesta se va apelá la patriotismul şi la jertfele de bună voie ale clerului ceh. Apoi alianţa cehilor bĕtrâni cu germanii conservativi sĕ formeze o altă tabără şi fortăréţă puternică pentru a se puté susţiné maioritatea până la terminarea actualei sesiuni. Cât privesce cestiunea scólelor confesionale încă nu s'a luat nici o hotărîre. E de prevĕḑut însĕ, că dacă clerul va purtá rolul ce-l intenţionéză prim ministrul austriac, cestiunea scólelor confesionale se va resolvá în favorul pretensiunilor, ce le fac clericalii. In chipul acesta actualul cabinet austriac nu va mai trebuí premenit şi însuşi ministrul de instrucţiune Gautsch, carele de atâtea ori a căutat a-şi dá demisiunea, va remâné la locul seu.

Atitudinea Sêrbiei în timpul din urmă apare de tot ostilă faţă de monarchia nóstră şi scirile, că lucrurile s'ar puté aplaná prin o ocupare a acestei ţĕri prin trupe austriace se perondéză tot mai mult, atât în presă, cât şi în cercurile politice ale monarchiei nóstre şi ale puterilor, cu cari stăm în deplină amiciţie.

Precum se anunţă din Viena şi din Belgradul Sêrbiei ar şi stá pregătite 2 corpuri de armată ca sĕ păşéscă pe teritoriul sêrbesc. Motivul intervenirei armatei nóstre îl află ḑiarele, cari colportéză aceste sciri în atitudinea ex-regelui Milan. Acest

---

FOIŢA.

Doue epistole canonice mai noue.

Suntem autorisaţi a publicá în fóia nóstră următórele epistole canonice, care se refer la noua stare a lucrurilor în regatul Serbia. Epistola metropolitului Michail pune în vedere ţinerea unui sinod archieresc, care se va pronunţá în cea ce privesce legalitatea funcţiunilor metropolitului Teodosiu, instituit în mod anticanonic. Se înţelege de sine, că între acestea funcţiuni se numĕră în special şi actul divorţiului părechii regale Milan şi Natalia, care a produs resens în tótă lumea ortodocsă şi care pe lângă alte avanturi de caracter politic şi privat, a contribuit fórte mult la aceea, ca regele Milan în celea din urmă sĕ ia lumea în cap.

Étă ambele epistole:

I.

Epistola canonică a metropolitului Serbiei Michail adresată metropolitului ortodocs român din Sibiiu.)*

(Tradusă din limba sêrbéscă).

Înaltpreasânţia Vóstră! Este cunoscut Inaltpreasânţiei Vóstre, că la anul 1881 s'a emis în Serbia o lege pentru biserică şi preoţime, fără înţelegere cu stăpânirea spirituală-bisericéscă, o lege neconsunătóre cu canónele sântei biserici, carea detrage bisericii drepturile ei, lipsesce pe autoritatea bisericéscă de libera mişcare în sfera competenţei sale, însărcinéză preoţimea cu prestaţiuni simonice, fiind-că dispune a se solví pentru sânţiri şi pentru binecuvêntările archieresci, şi degradéză, biserica dela înălţimea ei divină la o stare de rênd omenéscă.

In contra unei astfel de legi Noi ni am ridicat glasul şi am protestat atât singular, cât şi dimpreună cu cei patru Episcopi ai Nostri. Noi ni am făcut datorinţa Nóstră archipastorală şi am apĕrat sânta biserică ortodocsă conform jurămêntului archieresc depus înaintea lui Dumneḑeu şi a bisericii. Insĕ ni s'a luat posibilitatea de a serví sântei biserici, şi Noi, Metropolitul şi patru Episcopi, am fost delăturaţi din scaunele nóstre.

Dar' s'a întêmplat un lucru necanonic şi mai mare. Atunci, când Archiereii legali se aflau în scaunele lor, se întrunesce sub nume de sinod archieresc o adunare pentru alegerea de Archierei, în carea adunare nu era nici un Archiereu, si acésta adunare de persóne lumesci alege pre Archimandritul Teodosiu Mraoviciu de Archiereu şi Metropolit. Teodosiu ales astfeliu în mod illegal şi anticanonic, 'şi-caută sânţirea sa de Archiereu în provincie strĕină, pe când toţi Archiereii erau la locurile lor, afară de Metropolitul, care cu un an mai înainte fusese delăturat.

Cum-că noua Ierarchiă cu Teodosiu este necanonică şi illegală, am constatat lămurit în protestul Nostru din 29 Decembre 1884 la adresa repăusatului patriarch Ioachim al IV-lea.

Dar providenţa divină n'a lăsat ca sânta biserică sguduită în patria Nóstră, sĕ se altereze şi nimicéscă. Poporul sêrbesc s'a plâns pentru-că Archipăstorii legali ai lui au fost astfel tractaţi, şi tot într'una a insistat sĕ se redea bisericii starea legală, ordinea şi pacea internă. Şi laudă Domnului Dumneḑeu, începătoriului păstorilor, preasântului Cap al bisericii Iisus Christos, regimul serbesc de aḑi, iubitoriu de Dumneḑeu, a împlinit dorinţa poporului şi Noi ne am rentornat la locurile Nóstre, si cu 28 Maiu al anului curent am luat în mânile Nóstre guvernarea bisericii.

Insciinţându-ve pe Înaltprésânţia Vóstră despre aceea, că Ne am rentornat la locul Nostru şi am luat în mânile Nóstre guvernarea bisericii, Ne rugăm, sĕ Ne spriginiţi cu rugăciunile şi cu iubirea frăţéscă a Vóstră, şi sĕ Ne mângăiaţi cu unitatea spirituală a credinţei, ca sĕ putem purtá acésta sarcină a archipăstoriei precum place lui Dumneḑeu şi cu folos pentru mântuirea sufletéscă a credinciósei turme a lui Christos, ce Ni este concreḑută.

Ierarchia necanonică s'a retras de bună voiă şi trăiesce în linisce, avênd dela stat pensiune după anii de serviţ. Teodosiu, Dimitriu şi Nicanor Ni s'au presentat în persónă şi Ni au declarat omagiile lor; Noi însĕ am amênat până la şedinţa Sinodului Archieresc resoluţiunea în cea-ce privesce legalitatea funcţiunilor lor archieresci, lăsându-i în pace şi dându-le timp, ca şi ei inşişi cu esemplu bun sĕ contribue din partea lor la consolidarea iubirei şi armoniei în sinul bisericii din patriă.

Cu adêncă stimă, devoţiune şi iubire Ne permitem a fi al Inaltprésânţiei Vóstre frate în Christos, Archiepiscop al Belgradului şi Metropolit sêrbesc: Michail m. p.

Nr. 768. 8 Iuniu, anul 1889, în Belgrad.

---

*) Probabil şi celor-lalţi metropoliţi din tóte ţĕrile învecinate.
Red.

domnitoriu nenorocos ar puté cere ca cu ajutoriul trupelor nóstre sĕ ajungă érăşi la putere, ori cel puţin sĕ-şi câştige atâta influinţă, cât se cere dela un bun bărbat de stat, al cărui cuvênt hotăresce adeseori în direcţiunea politicei statului respectiv.

Foile rusesci iau în rîs acest joc periculos şi „Novoie Wremia" ḑice, că dacă ex-regele nu s'a putut susţiné pănă-ce a avut puterea în mână, n'are ce mai căutá in Belgrad, cât timp se află acolo metropolitul Mihail, care scie dirrege lucrurile cu mult mai bine, decât cum le a dires fostul rege şi cu o forţă cu mult mai puternică. In faţa acestui bărbat ex regele Milan e numai o păpuşă.

De tot serios comentéză întréga presă europénă atitudinea Porţii într'un eventual rĕsboiu. Cu mai mare pasiune se comentéză ea însĕ în foile francese şi germane. O scrisóre adresată de curênd din Constantinopol fóiei „Corsp. de l'Est" ḑice, că alianţa triplă în casul unui rĕsboiu cu Rusia va fi necesitată sĕ câştige amiciţia şi spriginul Porţii, căci dacă nu, cu greu îşi va puté realisá scopul. Se presupunem, că Turcia ar stá pe partea Rusiei, atunci Rusia ar fi în stare a trimite la graniţele vestice încă o jumĕtate de milion de soldaţi mai mult. In casul contrariu însĕ, când Turcia ar fi vrăşmaşă Rusiei, ori ar luá o atitudine nehotărîtă, ţarul ar fi silit a trimite o însemnată parte din trupele sale la marginile imperiului otoman. Nu e mirare deci, că vedem pe Austro-Ungaria şi Germania folosindu-se de tóte mijlócele spre a câştigá pe partea lor pe înalta Pórtă.

Cuvêntarea

*Preasânţiei Sale Dnului episcop Nicolau Popea, rostită cu ocasiunea instalărei sale de episcop al Caransebeşului**).

Preasânţite Domnule Episcópe! Prea iubiţilor Domni, Fraţi şi Fii spirituali!

Aţi auḑit cu toţii, cele ce ni s'a vestit astăḑi prin Preasânţia Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Meţianu, ca mandatariu al Escelenţiei Sale Înaltpreasânţitul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

O ḑi mare, o ḑi de sĕrbătóre, o ḑi de mângăere şi de bucurie sufletéscă ni s'a vestit noue tuturor fiilor binecuvêntatei eparchii a Caransebeşului, ba a-şi ḑice, tuturor credincioşilor din întréga provincia nóstră metropolitană, întru cât eparchia Caransebeşului forméză o parte constitutivă a acelei metropolii, şi întru cât vedem, că prin actul de faţă una din cele mai cardinale disposiţiuni ale organismului nostru metropolitan se aduce la îndeplinire.

Şi cum sĕ nu ne bucurăm, cum sĕ nu ne simţim noi pe deplin satisfăcuţi, când vedem, că din îndurarea lui Dumneḑeu şi din graţia Majestăţei Sale Préînaltului împĕrat şi rege apostolic al nostru Francisc Iosif I. biserica Caransebeşului, pănă acuma vacantă în urma trecerei din viéţă a vrednicului ei episcop antecesor Ioan Popasu, aḑi îşi primesce în mod canonic şi legal pe mirele seu, scaunul acest archieresc pre representantul seu, eparchia pe alesul seu, prin urmare dorinţele şi speranţele clerului şi poporului eparchial împlinirea lor. Era un timp iubiţilor ascultători, nu de mult trecut, când nóue nu ne era permis a ne împărtĕşi de asemenea bucurii cum e cea de aḑi, când archiereii nostri, nu erau ai nostri, când mama nóstră comună, venerabila metropolie, era îngropată, şi fii ei rĕtăceau pe la alte metropolii şi episcopii strĕine; când părţile constitutive ale acestei metropolii erau dismembrate, împrăştiate în tóte părţile, fără cap şi razim; când partea nóstră principală erau jalele şi suspinările:

Au tinera nóstră eparchie a Caransebeşului sĕ nu ne pótă dá dovadă viă despre asest trist adevĕr? au ea sĕ nu ne scie spune multe din acele suspinări, — din ale ei proprii suspinări?

Astfeliu însĕ a fost scris în ceriuri, iubiţi ascultători! La timpul suprem ne trimise Dumneḑeu pe alesul seu, pe omul doririlor, care cu toiagul adevĕrului şi al dreptăţii în mână ca un al doilea Moisi despică negură, ce ca un sloiu de ghiată ne acoperia, şi ne dedu lumina, lovì în pétră şi ne deschise isvorul sciinţei, isbutind în fine, spriginiţi şi de alţi bărbaţi luminaţi şi iubitori de némul lor, a ne desgropá metropolia, a ne recâstigá drepturile perdute şi a ne reînvia şi acéstă episcopie binecuvêntată a Caransebeşului după cum reînvie sau se reînasce un fenice din a sa proprie cenuşe.

Étă iubiţi ascultători, pentru ce am ḑis, că ḑiua de aḑi e o ḑi mare, o ḑi sĕrbătóre, o ḑi de mângăere şi o bucurie sufletéssă. Observ însĕ, că ea e mare numai dacă şi în consecuenţele sale va fi mare şi binefăcĕtóre; ea e ḑi de sĕrbătóre, dacă pururea 'şi va păstrá farmecul şi vrednicia de a fi sĕrbătorită; ea e ḑi de mângăere, dacă nu va încetá a turná balsam alinător în inimile eparchialilor; ea e ḑi de bucurie, dacă nu va rĕmâné stérpă şi efemeră, ci va fi vie şi lucrătóre, o bucurie durabilă pentru tóte timpurile viitóre. Astfeliu nu mai póte avé ea înţelesul seu adevĕrat. Asta-i scopul, pentru care s'a format eparchiile şi se instituesc episcopii în biserica lui Christos. Spre acest sfêrşit i-se dă episcopului cârja în mână, nu pentru pompă sau mărire deşartă, ci ca un simbol al archipăstoriei sale, ca o armă morală, cu care sĕ lupte pentru biserică, pentru adevĕr şi dreptate, pentru binele şi fericirea eparchiei încredinţate archipăstoririi sale.

E grea şi colţurósă cu adevĕrat acéstă cale iubiţi ascultători, dar nici decum imposibilă de a sepercurge. Nimic nu e pus aşa de sus, unde vîrtutea sĕ nu ajungă! Sórtea nóstră e pusă în mânile nóstre. Avem un organism bun corĕspunḑĕtoriu spiritului luminat al timpului şi tuturor lipselor şi trebuinţelor nóstre, — un organism, pe care noi ni l-am dat noue, croit după chipul şi asemenarea nóstră. Sĕ ne întocmim deci lucrările după acest organism, sĕ rĕmânem între marginile lui şi sĕ ne împlinim datorinţele cu scumpĕtate, şi atunci — dar numai atunci! — calea cea colţurósă va deveni netedă şi uşóră, întreprinderile nóstre bisericesci, scolare şi economice vor avé sporiu şi ne vom puté bucurá de un viitoriu plăcut şi satisfăcĕtoriu.

Încât me privesce pe mine iubiţilor ascultători, nefiind eu omul promisiunilor nu ve pot promite nescar munţi de aur, adecă lucruri imposibile, ce nu atârnă dela voinţa mea; dar atât pot ḑice cu hotărire: că eu ve aduc cu mine o inimă binevoitóre şi o voinţă firmă de a face şi întreprinde tóte, câte vor stá în puterile mele pentru promovarea afacerilor diecesane, pentru prosperarea bisericei şi a scólei, pentru binele tuturor fiilor mei spirituali. Rara încredere, cu care aţi binevoit a me onorá, şi pentru care vĕ rog sĕ primiţi mulţămirile mele, o voiu scí apreţiá şi rĕsplătí cu asemenea încredere, şi luându-mi de stea conducĕtóre în lucrările mele religiositatea şi moralitatea, me voiu nisuí a nu rĕmâné, în cele bune, cu nimic înderătul bunului şi lăudatului vostru episcop Ioan Popasu.

Binevoiţi a me onorá şi în viitoriu tot cu aceea-şi încredere şi a me sprijiní în nisuinţele mele salutare, şi atunci sĕ fim siguri, că încrederea nóstră reciprócă numai bine va produce pentru diecesă.

Dar iubiţilor ascultători, se scie, că recunoscinţa e una din cele mai frumóse virtuţi, pe care românul nici odată nu o-a dat uitării; se cuvine deci în acest moment sĕrbătoresc sĕ ne aducem aminte cu recunoscinţă despre făcĕtorii nostri de bine.

Cel mai mare binefăcĕtoriu al bisericei nóstre a fost şi este Majestatea Sa Preaînălţatul Împĕrat şi Rege apostolic al nostru Francisc Iosif I. Cu suirea pe Tron a Majestăţei Sale o nouă eră îmbucurătóre se începù pentru biserica nóstră, gloriosul Seu Tron a fost un isvor de fericire pentru noi, dovadă eclatantă despre acest adevĕr e şi actul sĕrbătoresc de aḑi, a cărui realisare în linea primă Majestatei Sale avem de a-l mulţămí! Cu omagială supunere şi credinţă sĕ ḑicem deci; Dumneḑeu sĕ ţină şi sĕ ocrotéscă scumpa viéţă a Majestăţei Sale şi a Preaînaltei Sale Case imperiale mulţi ani spre fericirea numeróselor sale popóre!

Cu mare recunoscinţă şi mulţămire ne simţim deobligaţi şi Înaltului nostru regim, pentru buna sa voinţă, ce a documentat în acéstă causă faţă cu biserica nóstră, sprijinind împlinirea dorinţelor poporului nostru diecesan. Un adevĕr spun, când ḑic, că Înaltul Regim aici a fost la înălţimea chemării Sale. Sĕ asigurăm deci pre În. regim, că precum pănă acum, aşa şi în viitoriu noi nu ne vom lăsá ca alţii sĕ ne întrécă în iubirea cătră patrie şi în împlinirea legilor ei.

În deobsce este cunoscut, că Escelenţia Sa Înalt Preasânţitul nostru metropolit Miron Romanul, dela început pănă în momentul present, a desvoltat o activitate esemplară, laudabilă pentru bunul succes al întregirei eparchiei nóstre a Caransebeşului în modul, cum s'a întêmplat. Scim cu toţii, că Înaltpreasânţia Sa, neluând în considerare depărtarea, timpul şi starea sănĕtăţii Sale însu-şi a venit aici spre a conduce în persónă actul alegerei de episcop. Priméscă Escelenţia Sa mulţămirile nóstre sincere, binecuvêntată sĕ fie recunoscinţa nóstră!

Nu puţină bunăvoinţă ai arĕtat şi Preasânţia Ta Domnule episcópe şi mandatar metropolitan în causa întregirei eparchiei nóstre, prin conlucrarea la Sinodul episcopesc, la chirotonire şi acum la instalare. Lungéscă-Ţi Dumneḑeu ḑilele vieţii spre binele bisericei preste tot şi al eparchiei Présânţiei Tale în particular!

Sĕ aducem, iubiţilor mulţămirile nóstre călduróse şi venerabilului sinod electoral, atât în general cât şi unuia fie-cărui membru în parte, căci acolo s'a pus pétra fundamentală, de acolo îşi luară începutul bun tóte lucrările ulteriórе pănă chiar în present la încoronarea opului. Nu se póte din destul lăuda solidaritatea, ce a domnit la acel sinod făcêndu-i mare onóre. Binecuvêntate sĕ fie tóte sinódele de feliul acesta.

În sfêrşit sĕ nu ne uităm iubiţilor, nici de acei fraţi bravi ai nostri, cari ca nesce martiri împreună s'au luptat şi s'au sacrificat pentru emanciparea bisericei şi pentru crearea organismului celui bun ce-l avem, punêndu-se astfeliu basele sinodalităţii nóstre bisericesci. Sĕ nu fi fost ei, acei bărbaţi devotaţi causei nóstre bisericesci naţionale, cu greu ne-am fi putut bucurá de însemnătatea actului sĕrbătoresc de aḑi.

Cu aceste simţeminte de dragoste pornite din adêncul inimei mele, ve salut în acest moment sĕrbătoresc, când întâiaşi-dată am fericirea a păşí în scaunul meu archieresc, iubiţilor fraţi şi fii spirituali mari şi mici, bogaţi şi sĕraci, de ori-ce stare şi condiţiune! implorând binecuvêntarea ceriului preste întréga eparchie scutită de Dumneḑeu a Caransebeşului, încredinţată archipăstoriei mele din îndurarea lui Dumneḑeu, graţia Maiestatei Sale şi încrederea poporului nostru diecesan. Dea Dumneḑeu, sĕ domnéscă pacea, dragostea şi armonia între noi, şi atunci urmele actului de aḑi vor fi afund brăzdate în agrul nostru diecesan şi numele lui cu litere de aur va fi scris în analele Sfintei episcopii a Caransebeşului! Ceea-ce din inimă doresc sĕ fie. Amin

---

*) Urmare din Nr. precedent.

II.

Respunsul metropolitului ortodocs român al Ungariei şi Transilvaniei.

(In limba românéscă)

Nr. 185 Metr. — Inaltpreasânţite Domnule Archiepiscópe şi Metropolite! — Am primit cu viuă bucurie şi cu multă satisfacţiune preapreţuita Scrisóre a Înaltpreasânţiei Vóstre din 8 a lunei curente Nr. 768, din carea am înţeles, că sub fericitele auspicii ale regimului actual al regatului Serbiei V'aţi rentornat în scaunul archiepiscopesc-metropolitan al Inalpreasânţiei Vóstre şi aţi luat în mâni guvernarea bisericei ortodocse de acolo, restaurând astfel legalitatea, ordinea şi pacea în biserică.

Sperez, că noua stare a lucrurilor în regatul învecinat, la carea aparţine şi fericita rentornare a Înaltpreasânţiei Vóstre, va contribuí tot posibilul pentru ca sĕ se conserve şi întăréscă bunele referinţe în special şi faţă cu monarchia austro-ungară, în carea vieţuesc şi se bucură de libertate religionară bisericii ortodocse bine organisate şi o mulţime mare de coreligionari de diferite naţionalităţi, cari fără îndoiélă toţi de o potrivă cu mine doresc din inimă prosperarea sântei nóstre biserici ortodocse crestinesci şi în regatul învecinat al Serbiei.

Poftind cu deosebire Inaltpreasânţiei Vóstre tărie trupéscă şi sufletéscă şi celea mai bune succese în oficiul înalt ce-l îmbrăcaţi, şi recomendându-me totdeodată pe mine însumi şi pe fraţii episcopi diecesani din provincia mea metropolitană, anume: Ioan Meţianu din Arad şi Nicolau Popea din Caransebeş, dragostei frăţesci a Inaltpreasânţiei Vóstre, remân cu profundă veneraţiune şi cu cea mai sinceră iubire. — In Sibiiu, la 28 Iuniu, 1889. — Al Inaltpreasânţiei Vóstre preaplecat serv, în Christos frate: Miron Romanul m. p., archiepiscop şi metropolit.

Convocare

Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor rom. gr. ort. din despărţĕmêntul Abrud se va ţiné în ḑilele de 20, 21 şi 22 Iuliu st. v. a. c. în localul scólei pop. conf. gr. ort. din Bucium Poieni, la care dd. membrii ordinari prin acésta se convócă şi totdeodată se invită cu tótă onórea a participá şi toţi aceia câţi se intereséză de progresarea scólei şi învĕţămêntului nostru.

Programa.

Şedinţa, I Joi 20 Iuliu

1. Deschiderea adunărei prin presidiu.
2. Constatarea celor presenţi.
3. Raportul comitetului şi al cassariului.
4. Alegerea unei comisiuni de 3 membrii pentru censurarea răpórtelor.
5. Incassarea tacselor prin cassariul respectiv

Şedinţa II.

6. Cetirea disertaţiunei „Insĕmnătatea şi scopul Gramaticei în scólele poporale" de înv. George Lupu.
7. Cetirea disertaţiunei „Ce sĕ se propună din sciinţele naturale în scólele pop." de înv. Ioan Lupu

8 Discusiune asupra temelor cetite.

Şedinţa III, Vineri 21 Iuliu.

Prelegeri practice.

9. „Tractarea substantivului" de înv. Nicolae Anca.
10. „Tractarea computului în anul III şi IV de scólă de înv. Solomon Coroiu.
11. Reflecsiuni critice asupra acestor prelegeri.

Şedinţa IV.

Continuarea prelegerilor practice.

12. „Introducere în istoria biblică şi partea prescrisă de Normativul scolariu" de înv. Nicolae Mestecan.
13. „Limba maghiară în anul II-lea, conform planului de învĕţămênt" de înv. Daniil Crişan.
14. „Introducere în istoria evului vechiu" de înv. Ilie Cióra.

Şedinţa V, Sâmbătă 22 Iuliu.

15 Raportul comisiunei esmise în şedinţa primă.

16. Propuneri eventuale din partea membrilor.
17. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
18. Escursiune la Detunata.

Abrud, în 6 Iuliu 1889.

Aron Cioran., v. preşedinte.

George Lupu., secretariu.

Varietăţi.

* (Carmen Sylva.) Povestea „Cântecul" a cărei autoră e Maj. Sa regina României se va traduce în 15 limbi, precum şi în limba volapük.

* (Reîntórcerea ex. regelui Milan.) Ex regele Milan e pe drum a se reîntórce la Belgrad cu tóte, că în capitala Sêrbiei poporaţiunea nu se

mai entusiasméză pentru dênsul. Doi dintre regenţi îl vor intimpiná. Regina Natalia încă va vení în curênd la Belgrad.

* (Chirotonire.) Duminecă diminéţa s'a chirotonit întru diacon dl Nicolau Strĕvoiu, cleric absolut din Zêrnesci, deocamdată numai pentru ridicarea decorului în ritualele nóstre bisericesci, fiind el unul dintre cei mai devotaţi servițului bisericii.

* (Himen.) Duminecă in 9 l. c. v. și-a serbat actul cununiei dl Iosif Ognean cler. abs. cu dșóra Otilia Tobiaș în biserica nóstră gr. or. din Cetate-Sibiiu.

* Invitare la „Petrecerea de vară“ ce se va arangiá de „Reuniunea pompierilor“ din Tilișca la 16 Iuliu 1889 în „Bĕrcul verde“, ér la cas de timp nefavorabil în Hotelul comunal din loc. Inceputul la 1 óră p. m. Venitul curat este pentru fondul reuniunei. Intrare de persóuă 40 cr., de familie 80 cr. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită și se vor cuitá pe cale publică.

Comitetul arangiatoriu.

* (Convocare.) Adunarea despărţĕmêntului XII al Asociaţiunei transilvane se va ţiné în Deeș la 18 August 1889 st. n., la care se învită toţi membri și alţi partinisători a Asociaţiunei de a luá parte în numĕr cât de însemnat.

Deeș, la 21 Iuliu 1889.

Petru Mureșan,
actuariu.

Aug. Muntean,
dir despărţ.

*(Inamintirea regelui Mateiu Corvin.) În Cluș la desvălirea tablei monumentale, a regelui Mateiu va recitá Mauriţiu Jokai o odă făcută de dênsul; Alesandru Hegedüs va ţiné o vorbire, ér după acésta se va impărţí printre public din partea profesorului Carol Szabó istoria regelui Mateiu, scrisă de numitul profesor.

* (Acusă contra lui Boulanger.) Procurorul general a terminat și a și asternut acusa contra generalului Boulanger Pe basa acesteia comisiunea de instrucţie a tribunalului senatorial va propune suspendarea drepturilor civile ale lui Boulanger, Rochefort și Dillon, cari sunt acusaţi ca complici cu generalul. Deodată cu suspendarea acestor drepturi se va secuestra și averea lor. Ministrul de interne a destituit pănă acum 40 funcţionari, cari sunt amestecaţi în afacerea Boulanger.

* (Alegere de director scolariu.) Precum ni se comunică din Dobra, comitetul protopresbiteral al tractului Dobra, în ședinţa sa din 27 Iuniu a. c; a ales cu unanimitate de director al scólei capitale din Dobra pe dl Iosif Morariu, cleric absolut și învĕţătoriu la numita scólă.

* (Tariful după Zone.) Noul tarif pe zone, publicat de către direcţiunea căilor ferate de stat și care va intrá în valóre cu 1 *August* cuprinde un volum de 324 pagine. Dintre dispoziţiunile cuprinse înșirăm aici câte-va mai de interes, incepênd cu preţurile pe zone statorite definitiv.

Zone.	Kilometri.	Tren de persóne omnibus și amestecat.			Tren accelerat.		
		I.	II.	III.	I.	II.	III.
a) Comunicaţiunea în apropiere.							
1.		—.30	—.15	—.10	—.—	—.—	—.—
2.		—.40	—.22	—.10	—.—	—.—	—.—
b) Comunicaţiunea în depărtare							
I.	1— 25	—.50	—.40	—.25	—.60	—.50	—.30
II.	26— 40	1.—	—.80	—.50	1.20	1.—	—.60
III.	41— 55	1.60	1.20	—.75	1.80	1 50	—.90
IV.	56— 70	2—	1.60	1.—	2.40	2.—	1.40
V.	71— 85	2.50	2.—	1.25	3.—	2.50	1.50
VI.	86—100	3.—	2.40	1.50	3.60	3.—	1.80
VII.	101—115	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
VIII.	116—130	4.—	3.20	2.—	4.80	4.—	2.40
IX.	131—145	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
X.	146—160	5.—	4.—	2.50	6.—	5.—	3.—
XI.	161—175	5.50	4.40	2 75	6.60	5.50	3.30
XII.	176—200	6.—	4.80	3.—	7.20	6.—	3.60
XIII.	201—225	7.—	5 30	3.50	8.40	6.50	4.20
XIV.	226—...	8.—	5.80	4.—	9 60	7.—	4.80

Tariful pe zone, precum arată tabela de mai sus se imparte în 2 grupe: *a)* comunicaţiune în apropiere și *b)* comunicaţiune în depărtare. Pentru comunicaţiunea din apropiere, care constă din dóuĕ zone se dau bilete anumite; pentru comunicaţiunea depărtată, care constă din 14 zone sunt considerate tóte acele locuri, cari cad afară de marginile comunicaţiunei din aprópiere. Zonele aparţinĕtóre comunicaţiunei în depărtare se socotesc numai pănă la Budapesta, respective dela Budapesta, astfeliu, că dacă cineva ar voí sĕ călĕtorésca preste Budapest trebue sĕ plătésca linia pănă la Budapesta și dela Budapesta mai departe érăși.

Cât privesce pe copii mai mici de doi ani, dacă sunt purtaţi în braţe, nu se plătesce nimic. Dacă însĕ copii ocupă în tren loc separat, în acest cas este a se plătí pentru ei tacsa prescrisă pentru copii dela 2 ani în sus, pănă la 10 ani, căror a li se dau următórele favoruri: Cu un bilet întreg pot călĕtorí 2 copii; un copil cu bilet de clasa III póte călĕtorí pe cl. II; cu bilet de cl. II póte călĕtorí pe cl. III un copil impreună cu o persónă mai în etate. In cas însĕ, când o singură persónă duce cu sine mai mulţi copii mai mici de doi ani, numai 2 dintre acești copii pot fi scutiţi de tacse, pentru toţi ceilalţi este a se plătí tacsa prescrisă pentru copii dela 2—10 ani, care tacsă se va stabilí adecă așa, că 2 copii de acéstă etate vor puté călĕtorí c'un bilet întreg. După cum va fi trenul ce-l va folosí, un copil va puté călĕtorí pe cl. I cu bilet întreg de cl. II și pe cl. II cu jumĕtate bilet de cl. III. Dacă esistă îndoélă cu privire la etatea copilului, hotărîrea celui mai înalt funcţionar al călii ferate, ce va fi de faţă, e decidĕtóre.

Trecerea dintr'un cupeu de classă mai inferióră într'un cupeu de classă superióră, dacă în acesta se află loc, se permite pe lângă plătirea diferinţei de preţ.

In anumite casuri călĕtoriul póte sĕ-și primésca îndărăt preţul plătit pentru biletul de călĕtorie.

Dacă un călĕtoriu, al căruia bilet s'a timbrat deja, s'ar întârḑiá de tren, el nu mai póte pretinde sĕ i-se reintórcă banii de călĕtorie și nici sĕ i se dea altfeliu de despăgubire; îi stă însĕ în drept a călĕtorí cu acel bilet în aceea și ḑi sau în ḑiua următóre, dacă inmediat, după ce a rĕmas de tren, își va arătá biletul șefului de gară și va cere dela: acesta, ca sĕ-l provédă cu semnul prescris pentru ulterióră valabilitate.

Călĕtorii fără bilet și cei ce călĕtoresc cu bilet nevalabil sunt supuși la o tacsă îndoită a drumului percurs de ei. Dacă însĕ nu se póte constatá anume la ce gară s'au urcat în tren, ei au sĕ plătéscă îndoit tacsa pentru întréga linie percursă de același tren sau cel puţin au se plătéscă 3 fl. 60 cr.

După începerea călĕtoriei nu este iertat a dá biletul altuia. Dacă se va descoperí, că cineva călĕtoresce cu biletul altuia, se consideră, că călĕtoresce cu bilet nevalabil și este supus amendei prescrise pentru acestia.

Militarii călĕtoresc și de aici înainte cu tacsa scăḑută.

Cât privesce bagugiul de regulă nu se mai cumpănesce. Un călĕtoriu póte duce cu sine ceea-ce îi este de lipsă pentru călĕtorie și obiecte, cu cari nu încomodéză pe călĕtori. Lucruri esplosibile și preste tot, cari pot causa pagube, sunt oprite ale duce călĕtorii cu sine.

De altcum tacsa pentru bagagiu se socotesce după bucăţi astfeliu:

		Pentru bucăţi în greutate de:		
După distanţă dela:		**1—50**	**51—100**	**peste 100 kl.**
1—55	chilometri	0.25	0 50	1.00
56—100	„	0.50	1.00	2.00
peste 100	„	1.00	2.00	4.00

* (Provederea cavaleriei germane cu lănci). Cavaleria ușóră (dragoni și husari) încă va fi provĕḑută cu lănci, astfeliu că întréga cavaleria germană va purtá acésta armă.

* (Esport de vite din Ungaria.) Mĕsurile ce le au fost luat autorităţile superióre ale Austriei inferióre contra vitelor de provenienţa din Ungaria, în urma mai multor recercări ale ministrului nostru de agricultură au fost ridicate. Astfeliu esportul vitelor nóstre la Viena, respective în Austria inferióră, se concede éra-și cu pasapórtele făcute în regulă.

* (Rĕsbunare originală.) In globul din vêrful turnului unei biserici protestante s'a aflat în ḑilele trecute o hârtie, pe care erau scrise cele mai nerușinate batjocuri la adresa representanţii comunale. Hârtia a fost așeḑată acolo de aurariul Fischer, căci representanţa nu i a conces sĕ și tae firma în glob. Hârtia a stat în glob dela anul 1831 și s'a aflat acum la repararea globului.

* (Pete în sóre) S'a observat de mult timp încóce o pată mare în sóre. Acésta pată se află situată pe partea sudică a emisferei și are un sêmbure întunecos, care produce o umbră în formă circulară.

Prin spectoscrop, acest sêmbure apare roșu și e produs de hidrogen, părţile și dungile puţin mai deschise sunt formate din magneziu și natriu. Acésta pată e atât de mare că ar puté cuprinde întréga nóstră sferă; scrie „Românul“

* (Nori luminoși) In lunile Iuniu și Iuliu s'a observat încă de prin anul 1885 un feliu de nori de nópte, cari trimit o lumină mică. Acésta s'a observat mai cu sémă, când sórele apusese deja și era cu vr'o 10 grade sub orisont. Atunci ei par cu o lumină arginţie albă și în apropiere de colórea aurului. Acesti nori stau atât timp cât ţine crepusculul.

Forma lor e ca aceea a cirusului puţin mai deschisă adecă tocmai contrariul.

Un savant mare german doctorul O'Iesse a fost însărcinat din partea observatoriului din Berlin, ca sĕ facă studiile și observaţiunile necesare, căci multe probleme scientifice de o mare importanţă, remasĕ pănă acuma nedeslagate, se speră, că se vor deslegá; scrie tot „Românul“.

Mulţămită publică.

A treia ḑi de Rusale a avut loc un mare act în comuna nóstră parochială Bundorf, actul sfinţirei bisericei celei nóue, carea cu ajutoriul lui Dumneḑeu a fost isprăvită cu finirea anului 1888, și în primăvara acestui an a fost adiustată cu cele mai de lipsă înlăuntru. Actul acesta a fost condus de M. O. D. Demetriu Moldovan adm. protoppesc în Sighișóra, ér ca preoţi au fungat: O. D. Teodor Pulca, Toma Bêrsan, parochi în Criţi, Ioan Vătășan sen. și Ioan Vătășan jun par. în Archita, G. Vătășan paroch în Zoltan, D. Pulca paroch în Beșa, I. Hêrţógă paroch în Daia, N. Enciu paroch în Ţeline, I. Lup paroch în Jibĕrt, Eremie Bucșa paroch în Radoș și subscrisul paroch local.

După finirea dumneḑeescului serviţiu, făcêndu-se apel către publicul fórte numĕros, ce asistase, ca adecă sĕ ne întindă fie-carele mâna de ajutoriu cu ce se va indorá, ca sĕ ne mai putem procurá cele de lipsă pentru împodobirea acestei case dḑeesci, a și incurs cu acéstă ocasiune în vistieria bisericei suma de 60 fl., în bani gata, apoi 13 icóne cu rame gróse aurite, precum și alte obiecte și anume: d-na Ioana Moldovan m. Boiu ne a dăruit cu un furumos epitrachil în preţ 11 fl., cu o icónă 6 fl., și cu 1 fl. banii; dl adm. protoppesc D. Moldovan ne a dăruit din diurnele dsale de 10 fl. cu 4 fl. Dnii preoţi T. Pulca, Ioan Vătășan sen., I. Vătășan jun. cu câte 1 fl. Dómnele preotese din Archita ambe cu câte 1 fl. Dómna preotésă rĕmasă vĕduvă după Sofron Lup, din Stena cu 6 fl. Dl învĕţătoriu Ioan Pulca 60 cr. D. N. Enciu paroch 60 cr., lângă acesti dnii și dómne publicul present pot sĕ ḑic toţi ne a ajutorat pre cât adecă a binevoit fie-carele, de unde s'a adunat suma de mai sus. Icónele a venit dela poporenii din Bundorf cu o mică esceptiune, eu le am comandat în Viena, ér ei le a plătit fie-care cu câte 4 fl., și adecă Ilie Cuota 2 icóne cu 8 fl., Ioan Moise una, Lazar Curta, una, Ioan Chelemen et soţii una, Moise Suciu una, George Lup una, Ioan Ricu din Criţ una, George Scânteiu una, Andreiu Suciu și cu Ilie Curta una, femeile însoţindu-se din 3 vecinătăţii au cumpĕrat 3 icóne. Dela dl Oltean măestru de drum 3 iconiţe în preţ de 6 fl., vĕduva după dl. Șoita fost birtaș în Zoltan 2 iconiţe în preţ de 4 fl. Mai mulţi tineri născuţi în Bundorf și aflători în Bucuresci ne au trimis un Policandru în preţ de 157 fl., fórte frumos cu 18 lumini, Ioan Dreghici din Zoltan ne-a dăruit cu 2 sfeșnice pe sftul prestol și 40 cr. banii. Ioan Páiș cu soţia sa Maria ne-a trimis din Bucuresci o pânzătură pe sftul prestol în preţ de 12 fl., și alta mai mică; Nicolae Moise pantofariu în Brașov ne a trimis 2 candele, Ioan Suciu asemenea în Brașov 2 candele.

Tuturor acestor domni și dómne, ca la aceia ce au iubit podóba casei lui Dumneḑeu sĕ le dăruéscă acela, căruia ia împodobit casa, tóte cererile către mântuire și sĕ-i prémăréscă cu Dumneḑeéscа sa putere; ér eu în numele comitetului parochial esprim pe calea acésta mulţămirile nóstre cele mai sincere.

Bundorf, 8 Iuliu, 1889.

Ioan Curta.
paroch gr. or.

MONITOR.

27

Calendariul sĕptemânii

16 — 22 Iuliu.

16 Duminecă: Atinogeu, Avudim, Faust, Antioch. *17 Luni:* Marina, Sperat și Veronichiu, Efrasiu. *18 Marţi:* Iachint, Emilian, Pavel, Thea, Malentina, Marcel, Dasiu, Maron, Pamvo, Stefan archiepiscopul Constantinopolei, Ioan metropolitul Chalchidonului. *19 Mercuri:* Macrina, sora Marelui Vasiliu, Dia, Teodor. *20 Joi:* (†) Profetul Ilie Tesviténul. *21 Vineri:* Simeon, Ioan Pustnicul, Profetul Iezechil, trei Mucenici din Militina, Iust, Matei, Eogeniu, Teodor, Georgiu, Teodor, Trofim, Acachiu, Eleoteriu. *22 Sâmbătă:* Maria Magdalina, Marchelia.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 16 Iuliu, a VII-a după Rusalii. Amintirea Sânţilor Părinţi dela Conciliul al patru'ea ecumenic. Octoich și Mineiu. Tonul al 6-lea. La Utrenia Evangelia Invierii a 7-ea. Joi Profetul Ilie. Mineiu, Polileu,

Loterie.

Mercuri în 24 Iuliu 1889.

Brünn: **75 46 9 45 11**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 23 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95.—	99.95
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 70	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin .	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	303 75	309.70
Sorţi de regularea Tisei	126.50	127.59
Oligaţiuni urbariale ung	105 —	105. —
Galbin	5.64	5.62
Napoleon	9.47½	9.48
100 marce nemţesci	58 27½	58.30
London pe (poliţă de trei luni)	119.25	119.20

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acești mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnatatea lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reerate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 18—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 76 Sibiiu. Sâmbătă 15/27 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4757 Scol.

CONCURS.

Cu inceputul anului scol. 1889/90 sunt a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Trei stipendii de 60 fl., din fundațiunea „Francisc-Iosefină“ pentru studenți la scólele medii;

2. Un stipendiu de 100 fl., din fundațiunea „Cologea“ pentru studenții de ori-ce categorie, și

3. Un stipendiu de 50 fl., din fundațiunea „Peioviciu“ pentru un student la scólele medii.

Aspiranții la aceste stipendii au sĕ și aștérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 19/31 August a. c., instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială; și

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținut la 13 Iuliu. 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 14 Iuliu.

Preste puțină vreme Majestatea Sa monarchul nostru va întreprinde călĕtoria spre Berlin, capitala imperiului german, unde, nu ne îndoim, va fi primit cu dragoste, căldură și sinceritate.

Visita acésta însĕ nu se comentéză de către presa ambelor monarchii ca o visită de curtuosie, ci ea e mai mult, este un act de mare importanță politică.

De un timp încóce se simte ceva în aer.

Atmosfera pare a fi plină de materii, ce pot sĕ esploadeze și ómenii, cari doresc pe pământ pacea, încep a-i numerá ḑilele.

Este supozițiunea acésta basată, sau sunt numai combinațiuni, cu siguritate nu se póte scí, tot ce se scie e, că între Petersburg și Berlin nu sunt aḑi relații amicabile, și acésta este evident prin ținuta țarului Alecsandru III lea, carele nici nu se cugetă ca sĕ reîntórcă visita împĕratului german, și încă o visită, ce i a făcut acesta în un timp, când coróna abia o așeḑase pe cap și când trupul tatălui seu, împĕratului Friedrich nici nu se rĕcise bine

Va sĕ ḑică, Rusia cea distinsă de monarchul Germaniei, țarul cel puternic, care a fost ales ca cel dintâiu între alți monarchi mai bĕtrâni și chiar aliați, nici nu voesce sĕ scie, că cu ce datoresce împĕratului Germaniei, și sub atari împregiurări visita monarchului nostru trage în cumpĕnă, ea vine de a se considerá ca un act, chemat a întărí legăturile de pretenie și de interese, cari le au aceste dóue imperii centrale.

Asupra Germaniei încă pot vení ḑile grele, și acésta o a prevĕḑut cancelariul de fier fórte bine.

Incungiurată de Francia, dușmana ei de mórte, de o parte, strimtorată de Rusia de cealaltă parte, ori cât de puternică ar fi, — în ḑile de grea cercare, numai monarchia nóstră îi póte fi de ajutoriu. E altă întrebare, că noi, imperiul austro ungar, câștigăm ceva din acésta alianță, ori nu, tot ce scim până acuma e, că alianța nu e vĕḑută cu ochi buni de slavii imperiului și acestia sunt mulți la numĕr.

Mai dĕunăḑile, când cu alegerile în Boemia am vĕḑut, că cehii cei tineri au ajuns la maioritate, și de aici se póte esplicá ușor, că ei au cele mai afunde rădăcini în popor și cea mai mare încredere, și acestia nu fac și nu au făcut nici odată secret, că sunt inimici de mórte ai alianței germâne, care numai spre pagubă ne este și ne póte fi. În politica mare simțemintele nu pot avé loc, politicul este rece ca sloiul de ghiață, — și așa ne esplicăm, că alte interese mai mari și mai grave trebue că au silit pe monarchia nóstră sĕ între în acésta alianță. Majestatea Sa împĕratul și rege al nostru este caracterul cel mai nobil și cavalerul, ce scie a-și împliní angajamentele luate. Adus odată în posiție de a fi aliatul Germaniei, caută potecile, pe cari are sĕ umble în cas de nevoie, stavilesce în persónă programul viitórelor acțiuni și dă popórelor sale sĕ înțelégă, că alianța cu Germania este o alianță a păcii, și nu este alianță de ofensivă, nici de caracter de a cucerí pământ strĕin, țĕri strĕine, ci de a conservá aceea, ce stă aḑi sub sceptrul gloriosului tron al Habsburgilor.

Popórele monarchiei sunt cu mult mai pĕtrunse despre bunătatea monarchului lor, decât ca sĕ se îndoéscă cătuși de puțin despre acésta, și așa simt și la bine și la rĕu alăturea cu iubitul monarch. Ei dau pept față cu ori-ce atac, ce ar vení din afară; aduc jertfe pe altariul patriei tot ce au mai bun, sânge și avere, căci acésta e tradițională alipire a popórelor către monarch și putem afirma, că nu e pe pământ aḑi un potentat mai încungiurat de iubirea și alipirea popórelor ca și tocmai monarchul nostru. Catastrofa dela 29 Ianuariu a umplut de lacrimi milióne de ochi, și monarchul a aflat în condolința generală alinare în cele mai crude suferințe, de cari póte fi lovit un tată.

Așa au sĕ se esplice jertfele, ce le aduce imperiul pentru armată, jertfe, cari sleiesc aprópe tóte isvórele de venit, jertfe, cari fac imposibilă o desvoltare mai intensivă pe alte terene — și totuși se aduc, pentru-că așa e voia monarchului, și monarchul nostru este unsul lui Dḑeu.

Alianța cu Germania stă în strênsă legătură cu consolidarea armatei, cu adiustarea ei, cu cele necesari. Armata nóstră totdeuna a fost și va fi una din cele mai bine disciplinate, numai conducĕtori sĕ aibă cum se cade. Resbelul dela 1866 nu se termina cu căderea dela Sadova, dacă nu se amesteca în afacerile militari și politica, care cerca slăbirea imperiului, pentru-ca sĕ se ridice alții pe ruinele lui.

Istoria își va dá și ea verdictul ei, noi nu putem desfășurá aici fasele, prin cari au trecut imperiul până a trebuit sĕ ajungă la organisarea actuală.

Nu prea e multă stabilitate în lucrurile făcute de mâni omenesci și nu este multă atunci, când nu tóte mânile au contribuit sĕ fie așa, — ci lucră în direcțiune de a zădărnicí aceea ce nu le convine.

Absolutismul a trebuit sĕ cadă, căci el a sugrumat constituțiunea milenară a Ungariei, sistemul actual de stat, dualismul va rĕmâné până atunci, până când popórele vor fi mulțămite cu el. Ungurii îl combat, noi nu ne pronunțăm, noi stăm în fața unei situațiuni create, ne împăcăm cu ea, și dacă cerem și noi aici în Ungaria ceva, este, ca sĕ se mĕsure și pentru noi cu mĕsura egalității și sĕ se respecteze legea pentru naționalități în interesul bine priceput al statului și al tuturor amicilor lui sinceri, căci dacă a fost lipsă vreodată ca sĕ fim consolidați și bine înțeleși, este acum, când norii cei grei se ridică de tóte părțile și când monarchul nostru întreprinde călĕtoria spre Berlin.

Revista politică.

Călĕtoria monarchului nostru la Berlin pentru a întórce visita împĕratului german dă material de discutat presei ruse, carea a și început a se esprimá în acésta cestiune, fără a așteptá desvoltarea ulterióră a lucrurilor.

FOIȚA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Urmare din Nr. 74.)

După-ce l'a ospĕtat pe puiu cum se cade, îi bătù capul, ca negreșit și fórte cu grabă sĕ mérgă îndărăpt sĕ arete feciorului de împĕrat fântâna, de unde a plecat și de unde nevasta lui Spân fără de mórte duce apă.

Un rĕmas bun dela cumnatul seu și dela soru-sa și pe aci ți e drumul Ioane.

In câte ḑile va fi mers, nu sciu sĕ ve spun, destul că dela o vreme numai ce sosesce la fântâna, de care ve povestiu.

Abia ațâpise (adormise) ostenit la umbra pomilor din jurul fântânei și'l trezesce zupăitul unor pași de pe cărarea ce duce la fântână. Era nevasta sa, pe carea cine scie de când n'o vĕḑuse.

Numai ei sciu, cum s'or fi sărutat de dulce, când s'au întâlnit.

Își mai puteau ei petrece, căci Spân fără de mórte era dus la vênat, însĕ feciorul de împĕret ḑicea, că sĕ plece către casa lor. Nevasta îi ḑise: că înzădar vor plecá, că smeul are un cal cu 7 picióre și de îi va ajunge, cine mai scie ce se va alege de capul lor. Insĕ el ținea una ca sĕ plece și sĕ plece Au și plecat, dar nu le-au fost lung drumul, căci sosind Spân fără de mórte acasă si vĕḑênd că nevastă nu i ca în palmă, îndată sciu ce s'a întêmplat și ḑise către cățéua, carea totdeuna nu se lasa de soția sa: Pot s'a ajung pe stăpâna ta? — Poți s'a jungi pe stăpâna.

Nu trecù mult și Spân făra de mórte încălecà pe calul seu cel cu șepte picióre și începù a alergá în urma lor.

N'o fi dat turbatul de smeu o sută de sărituri și étă că-i și ajunge și fără a mai face multă vorbă se reintórce cu nevasta feciorului de împĕrat. Ce era sĕ facă acuma? Se întórse ér la fântâna smeului, și la sfatul ciocârliei, carea nu se depărtă de fântână, când vení nevasta sa după apă o sfătuí se întrebe pe smeu, că de unde are calul acela.

Nevasta s'a și cercat sĕ scótă vorbă din el, însĕ trăsnitul de smeu nu voia sĕ-i spună odată cu capul.

Supĕratu-s'a nevasta pe smeu de sĕ-l fi putut l'ar fi sorbit într'o lingură de apă.

In urmă vĕḑênd smeul supĕrarea nevestei, se înduplecà de-i spuse: că el are calul acela dela o babă din ostrovul mării, și că baba aceea mai are un cal cu 8 picióre.

Incă în aceea ḑi nevasta sĕ duse la soțul seu și îi spuse cum a descusut pe smeu. Atunci el, luându-și rĕmas bun și plecà către ostrovul mării, ca sĕ afle pe baba, despre care ve povestesc.

Mergênd el multă lume și împĕrăție dete de o apă mare, și în marginea apei, adecă pe uscat, cam depărtișor de apă se svêrcolia o țitigă (piscătoriță) ca sĕ ajungă la apă și nu putea eșí din nămol, căci cu cât se bătea mai mult, cu atâta se îngloda mai afund.

Vĕḑênd ea, țîtiga, pe feciorul de împĕrat, îi ḑise, că cine o va scóte pe ea din glod și o va aruncá în apă, ii va fi de mare folos odată.

Feciorul de împĕrat nu se gândì multe, ci luând un lăstariu, o tăvălì în apă, căci gândia el: nu scii în care tufă stă epurele.

Mergênd el mai departe, dete de o pădure, prin care trecênd se întêlnesce c'un cățăluș, care-i ḑicea, că cine l va luá pe el în brațe, ii va fi de mare folos óre-când. Astfeliu cu cățelul mai mult pe jos ca în brațe, feciorul de împĕrat s'a dus mai departe.

Abia sosì timpul, ca odată sĕ se apropie de sălașurile babei din ostrovul mării.

Curtea babei era îngrădită cu gard de o sută de pari, și în toți parii, afară de unul erau împlântate capete de ómeni.

Intrând în casa babei, îi dete binețe, după cum se cuvine, și baba îi mulțămì ca la un om de omenie.

După aceea baba îl întrebà, că ce vênturi îl pórtă pe la casele ei, la care el rĕspunse: că ar avé voie sĕ se așeḑe slugă pe un an. Dar sĕ sciți înainte, anul de slujit pe atunci era numai de trei ḑile.

Te voiu primí ḑise baba, și dacă te vei purtá omenesce, adecă: dacă vei puté grijí bine de o épă cu trei mânḑi, iți dau ție unul pe careți-l vei alege dintre ei, éră de nu, nu-ți stă capul, unde-ți stă, Astfeliu fóia „Nevoie Vremia“, vorbind despre călĕtoria monarchului nostru, crede, că ar fi peste putinţă, ca cu ocasiunea întâlnirei sĕ nu confereze monarchii şi asupra situaţiunei politice europene. Póte chiar ca sĕ se întêmple o schimbare în politica, ce a urmat-o aceste state împreună, schimbare, ce se póte uşor aduce în combinaţiune cu referinţele „încordate“ în timpul din urmă între Austro-Ungaria şi Italia.

La părere i-se va atribuí visitei împĕratului Austriei numai un feliu de curtenire reciprocă şi vienesii s'au şi esprimat, ca cei din Berlin la primirea monarchului sĕ i dea un astfeliu de caracter. Abstragênd însĕ dela aceea, că împĕratul Francisc Iosif însu-şi pare a stá departe de ori ce act politic cu acéstă ocasiune, demonstraţiunea unui act politic şi în genere a unei primiri pompóse are motiv a se încungiurá şi prin durerósa întêmplare, ce a lovit pe casa domnitóre. In Rusia nu va priví nimenea călĕtoria monarchului Austro Ungar ca o demonstraţiune şi nici chiar ca pe un rĕspuns, ce s'ar referí la toastul ridicat în Petersburg în onórea principelui de Muntenegru. Dar nimenea nu aştéptă ca primirea, ce i se va face în Berlin împĕratului Austriei sĕ fie mai puţin entusiasmată, intimă şi demonstrativă, ca primirea, de care s'a împărtăşit regele Humbert. Acestea tóte sunt de prevĕdut şi prin urmare nici nu vor face o impresiune surprindĕtóre în Rusia.

Pe când fóia oficială engleză „Standard“ aduce scirea, că între poporaţiunea ruséscă domnesc cele mai mari îngrigiri din causa dislocărilor de trupe în mod neobicinuit la graniţă pe linia Kutais-Tiflis-Alecsandropol-Eidan, şi că preste 80,000 de soldaţi operéză cu mare activitate în tóte direcţiunile acestei localităţi; fóia ruséscă „Curier Varszawski“ face planul rĕsboiului între puterile apusene: Francia, Germania şi Italia şi comentéză convenţiunea militară dintre Germania şi Italia.

Intre Germania şi Italia„ ḑice cestionata fóie, esistă de mult timp o convenţiune, referitóre la o cooperaţiune rĕsboinică contra Franciei, precum esistă o convenţiune tot de soiul acesteia între Germania şi Austro-Ungaria. Tóte condiţiunile acestei convenţiuni nu se sciu, nici că se vor publicá, motivele lor însĕ n'au rĕmas pentru toţi o simplă taină. Dacă italienii ar face un atac asupra posiţiunilor francese în direcţiunea Mont-Ceny, acésta n'ar fi favorabil pentru Germania. Francesii se vor fortificá la Briançon şi Grenoble atât de bine, încât vor respinge în linişte şi fară perderi trupele italiene, cari ar suferí cele mai mari desastre. Nici vechiul drum roman din sudul Nıza nu e favorabil francesilor. Incât privesce marina, flota francesă e aşa de puternică acum, încât póte dá pept cu ori-ce putere, ce o ar atăcá în posiţiunile ei. Italienilor le rĕmâne deci drum numai prin Alpii nordici, aici însĕ ei trebue sĕ trécă prin Helveţia şi pe teritoriu austro-ungar şi sĕ se misce cu iuţala fulgerului pentru a puté operá alăturea cu armata germană. Fiind însĕ, că o parte a armatei germane va fi ocupată în altă direcţiune, armata italiană unită şi cu trupe germane va trebuí sĕ dea o luptă la Metz pentru a-şi deschide drum spre lanţul fortăreţor francese, ce duce dela Paris. Strassburgul, ca basă a operaţiunilor italiene, va luá pe timpul rĕsboiului caracterul unei fortăreţe italiene. Acésta împregiurare a fost causa, că partida militară în Berlin a stăruit ca împĕratul german şi regele italian sĕ facă împreună o călĕtorie la Strassburg. Prin urmare convenţiunea militară, conform căreia italienii vor face marşul lor preste Brenner trebue sĕ-i fie cunoscută Austro-Ungariei, care va trebuí sĕ provadă trupele italiene cu mijlócele de transport şi sĕ le dea ajutoriu, căci cu cât se vor puté cumulá mai multe trupe italiene, cu atât mai bine se va puté ţiné Germania în altă direcţiune.

De odată cu aceste sciri şi comentări se anunţă, că conflictul dintre Germania şi Helveţia e ca şi aplanat la espresa dorinţă a împĕratului german, carele s'a impus cu plenitudinea puterei sale pentru a intrá aceste dóuĕ state vecine érăşi în raporturi de amiciţie.

Spre completarea celor publicate referitoriu la instalarea Preasânţiei Sale dlui episcop Nicolau Popea, după „Luminătoriul“ publicăm şi toastul dlui Dr. Alesandru Mocsonyi, ţinut la prânḑul festiv, care este următoriul:

„Diecesa celebréză aḑi o frumósă festivitate. Prin instalaţiunea solenă a nou alesului şi confirmatului nostru episepiscop sĕ împlinesce dorul ei cel mai viu, după o scurtă vĕduvie. Şi noi cedasem numai unui impuls natural, când între sentimentele nóstre de bucurie, în locul prim ne adusesem aminte cu îndatoritul omagiu de acela, a cărui graţii părintesci avem sĕ mulţămim acésta festivitate. Totodată am împlinit şi o datorinţă plăcută, un act de recunoscinţă către un alt factor constituţional al ţĕrii, pentru loiala şi binevoitórea sa procedere faţă de biserica nóstră.

Când deci eu ridic pocalul meu în onórea celebratului nostru episcop ca sĕ interpretez felicitările nóstre, cred, că am sĕ indigitez mai nainte acel spirit adevĕrat bisericesc, carele a condus pe ceialalţi doi factori ai alegerei de episcop şi s'a manifestat într'un mod aşa de frumos şi edificătoriu, atât în votul aprópe unanim al sinodului electoral, cât şi în armoniósa cooperare între acesta şi preşedintele ei ad hoc, Preaveneratul nostru metropolit, capul suprem al bisericii. Nesmintit calităţile personali, trecutul binemeritat şi posiţiunea distinsă, ce o ocupase şi mai nainte actualul nostru archipăstoriu în ierarchia bisericéscă, au avut partea lor îndreptăţită la acest îmbucurătoriu resultat electoral: dar nu mai puţin decidĕtoriu a fost, cu privire la însemnătatea acestui act de alegere, şi tendenţa generală, de a dá şi la acésta ocasiune o démnă espresiune acelui simţ de concordie şi de solidaritate, care simţ pururea e simţul cel l mai viu în peptul fie-cărui dintre noi. Acest spirit de concordie a împărtăşit acestui act de alegere o importanţă superióră, care, cum ne putem dór măgulí, aflase recunóscerea sa preaînaltă în preaînaltul act de confirmare.

Intr'aceea speranţelor nóstre s'au amestecat, cum trebue sĕ mărturisim, ici colea şi unele îndoeli şi îngrigiri, cari vor fi aflat causa lor în temerea că, nu cumva acestui act curat bisericesc, afară din biserică sĕ i-se dea o interpretaţiune politică, ce nici că-i compete, nici că a fost intenţionată. Spre mulţămirea nóstră generală faptele au risipit aceste temeri. Totuşi bucuros me folosesc şi de ocasiunea acésta solenă spre a întoná că, cu câtă gelosie stăruim la conservarea drepturilor garantate prin legea bisericei nóstre naţionale-autonome, tot cu atâta gelosie stăruim ca, în sinul ei tendinţelor politice sĕ nu li se dea loc. Şi nu me tem de a fi desminţit din partea preaveneraţilor nostri archipăstori, când dechiar că, noi nici când n'am pretins dele dênşii, ca sĕ facă politica nóstră, dar am pretins, şi cred cu tot dreptul pretindem, ca în biserică sĕ nu se facă politică de feliu.

Ilustrisime, acest spirit strĕin politicei, acest spirit curat bisericesc, acest spirit de dragoste crestinéscă, de concordie şi de solidaritate, este acel spirit binecuvêntat, care aḑi Te conduce în scaunul Teu episcopesc.

Trecutul Ilustrităţii Tale ne este garanţia pentru viitoriu. Noi am învĕţat a Te stimá ca pe un bărbat de caracter firm, ca pe un fiu asemenea adict bisericei şi poporului seu; pe carele l'am aflat tot-deuna la postul seu atunci, când era vorba de a vêná onori şi distincţiuni esterióre. Şi de astădată neimpărţita încredere a diecesii Te-a cercat, aşa ḑicênd, în ascunsul modestei Tale nepretensivităţi, ca sĕ-ţi deschidă un teren nou, lat şi frumos de activitate. Diecesa a făcut acésta în firma şi îndreptăţita încredere că, înţelépta şi salutara activitate a Ilustrităţii Tale în linia primă va fi îndreptată spre cultivarea şi conservarea acelui spirit de concordie, de care a fost însufleţită biserica la alegerea Ta şi în carele va găsí pururea garanţa cea mai secură a prosperării, vaḑei şi puterii sale.

Alegerea Ilustrităţii Tale a întimpinat aprobarea generală, completa mulţămire, nu numai în diecesă, ci în biserica întrégă. După vechia ḑicere: vocea poporului, vocea lui Dḑeu, acest fapt îmbucurătoriu ne este o altă dovadă, că sórtea diecesii am depus-o în cele mai bune mâni. Şi aşa tóte felicitările nóstre le pot împreuná într'o singură dorinţă: ceriul sĕ-ţi destine în sănĕtatea ne'nfrêntă o vêrstă aşa de frumósă şi înaltă, ca aceea a fericitului Ioan cel bun, precesorul Ilustrităţii Tale, ca ĕst mod şi insuşi se te poţi bucurá de resultatul serviţiilor, ce ai sĕ le faci bisericii.

Deci, Ve învit domnilor, sĕ golim pocalul şi sĕ urăm: Dumneḑeu sĕ trăéscă pe iubitul nostru episcop întru mulţi fericiţi ani!“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Alba-Iulia, în 12/24 Iuliu, 1889. Salutară a fost idea clericilor coristi din Sibiiu, când s'au hotărit sĕ dea concertul din anul trecut în Alba-Iulia. Succesul bun al acelui concert a dat ansă, ca şi în anul acesta sĕ se facă celor din Alba Iulia onórea, prin darea unei representaţiuni musicale-teatrale tot din partea unor elevi ai seminariului archidiecesan din Sibiiu, ce s'a ţinut în 9/21 a lunei curente. Acéstă acţiune, ce s'a început din partea clericilor nostri, este nu de puţină importanţă, judecându-o din punct de vedere cultural. Ea esta cualificată a dá semn invederat despre progresul nostru cultural şi în special a invederá, că seminariul nostru archidiecesan s'a ridicat la nivelul, de unde cu tărie se respândesc raḑele încălḑitóre în tótă direcţiunea.

Clericii nostri, cari au dat în anul acesta representaţiunea musicală menţionata, au dovedit şi cu acéstă ocasiune, că ei sunt pĕtrunşi de datorinţa nobilă, de a contribuí cu mijlócele de cari dispun, trebuinţelor culturale ale timpului de astăḑi.

Nu putem decât sĕ ne bucurăm şi sĕ mulţămim cu toţii tinerilor nostri clerici, încuragindu i ca şi în viitoriu sĕ arangeze astfeliu de representaţiuni atât în Alba-Iulia, cât şi în alte centre românesci. Éră inteliginţei române din Alba-Iulia nu pot în destul sĕ i recomând, ca sĕ sprigineścă totdeuna astfel de intreprinderi ale coristilor nostri din Sibiiu, căci îmi place a crede, că în modul acesta s'ar puté introduce o datină, ca în tot anul sĕ se dea câte un concert în acest oraş pe timpul când clericii se duc către casă din Sibiiu. Cu încuragiarea acestei intreprinderi şi buna primire a concertanţilor, inteliginţa română din Alba Iulia împlinesce o datorinţă naţională. Concerturi românesci în Alba-Iulia, cum au fost cel din anul acesta şi anul trecut, numai respect pot insuflá celor de altă naţionalitate. Nu neinsemnat este apoi ajutoriul, ce scóla română din Alba-Iulia primesce din aceste concerte. In anul acesta a fost un venit frumos. Publicul român a fost în mare numĕr.

Programa a fost fórte bine esecutată. Nimic n'a lăsat de dorit, mai ales în ce a privit concertul. Corul a esecutat tóte piesele cu cea mai mare esactitate şi siguranţă, ca şi când însuşi dl Dima l'ar fi dirigiat.

A escelat tinera dşóră Cornelia Nicola în piesa pentru piano „Illustraţiunea română.“ Dşóra Nicola a esecutat acéstă piesă cu atâta simţ, desteritate şi eleganţă, încât a încântat pe întreg publicul present pricepĕtoriu.

Asemenea bine a debutat dl Demian. Piesele „Lira“ şi „Nor de vijelie“ ambele solo pentru bas au fost de dênsul cu cel mai bun succes esecutate.

In special cea din urmă atât a plăcut publicului, încât la frenetice aplaudări şi rugări sĕ o mai repeteze odată, dl Demian a trebuit sĕ o mai repeteze.

Piesa teatrală „Arvinte şi Pepelea“ încă a fost binişor jucată şi interpretată.

Ceva 'mi permit a observá cu referinţă la alegerea pieselor, şi anume avênd în vedere prevalenţa publicului, ce participă la concerte în provincie, cred a fi cu scop, dacă d-nii clerici coristi ar pune la statorirea programei mai mare preţ şi pe piese poporale şi naţionale, dintre cari în deosebi ale dlui Dima sunt atât de frumóse.

Corul a făcut o mare plăcere şi poporului din Alba-Iulia prin esecutarea cântărilor liturgice la biserica gr. or. din oraş. Era mare bucuria şi satisfacţia poporului.

După representaţiune a urmat petrecerea cu danţ. Priveliscea era încântătóre. Sala plină. Simţiai o bucurie înălţătóre la privirea jucătorilor şi a jucătórelor. Voie bună era la toţi, tineri şi bĕtrâni. Şi nici că se putea altcum, fiind spiritele atât de bine pregătite prin concert pentru buna disposiţiune de petrecere. Petrecerea a ţinut pănă diminéţa. *If.*

De lângă Hârtibaciu, în 9 Iuliu v. 1889. La ordinea ḑilei sunt pe la noi comasările, cari pelângă alte nevoi şi neajunsuri încă apasă greu asupra bietului econom, care are sĕ supórte atâtea dări şi aruncuri, încât nici numele nu-le scie la tóte.

Ar fi de acceptat şi comasarea, dacă ea n'ar fi împreunată cu spese aşa mari, ómenii nostri ar scí sĕ lucreze pămêntul mai raţional şi dacă el ar fi preste tot de o calitate bună; dară sunt multe locuri sterile şi puţin productive; mulţi mai cu sémă dintre proprietarii mai mici vor rĕmâné la sapă de

---

ci veḑi colo în parul acela, care de mult tot aséptă după cap de om, şi unde 's şi alte slugi, cari nu m'au putut slugí, cum s'au legat.

Dintre cei trei mânzi, doi erau cu câte patru picióre, ér unul cu opt picióre.

Trecù ḑiua aceea, în care s'a târguit, şi carea după-cum se înţeleseseră era şi ea una dintre ḑilele anului.

In ḑiua următóre baba s'a sculat cu nóptea încap, şi gătând cu merinde straiţa slugei, ii dete drumul, arătându-i calea ce duce la păşune şi bĕtându-i capul ca sĕ grijéscă de épă şi de mânzi.

Abia ajunse sluga babei la păşune şi unde nu-l ajunse un somn de pică jos de pe épă; el adecă cugeta ca sĕ stea tótă ḑiua călare ca astfeliu sĕ nu pérdă épa.

Când se trezì sluga épă şi mânzi ca'n palmă. Căutând ḑiua întrégă îndréptă şi în stânga, dară de unde sĕ-ţi dea de urma lor. Incânita de épă adecă împreună cu mânzii la porunca babei s'au ascuns sub o lespede sub mare, anume numai ca pe bietul slugă sĕ-l piardă.

Vĕḑênd sluga, că se apropie séra, nu avea altă de făcut de cât cu frica cu tótă, sĕ se intórcă de unde a plecat, adecă la casele babei. Aşa a şi făcut, căci ce era sĕ facă alta.

Când ajunse la locul unde a fost dormit, ce sĕ-i vaḑă ochii: épa cu mânzii încă sosise acólea, se suì călare şi drumu către casă.

Èpa ar fi stat bucuros ascunsă sub lespedea din fundul mării, căci scia asprimea babei, însĕ n'au putut suferi bufnetele şi sgâlţăturile ţitigei, pe carea feciorul împĕratului Roşu şi acum sluga babei o ajutase ca sĕ se tăvăléscă în apă.

Ajungênd épa cu mânzii acasă numai spatele lor au sciut ce-au suferit dela babă, pentru-că nu s'a sciut ascunde mai bine.

(Va urma.)

lemn, vor trebuí sĕ emigreze după-ce nici spesele comasarii nu vor puté sĕ le acopere. In unele comune comasarea este deja faptă împlinită, în altele se mĕsură, sau a ajuns până la alegerea ingineriului şi în altele se ţin primele pertractări.

Ací în fundul regiu comasările sunt un plan premeditat al conducĕtorilor poporului săsesc, pentru de a-l ferí pe acesta sĕ nu-şi vêndă pămêntul la romăni, cari până acum cumpĕrau cu parcele dela saşi. Ideea aceea mare concepută în capetele conducĕtorilor tot nu o pot cuprinde saşii nostri de pe sate, fără dóră un individ, sau doi într'o comună, poporul însĕ este atât de înfuriat încât stau sĕ-i omóre; pentru aceea juḑii dela tribunal, sciind furia poporului vin în comune numai însoţiţi de giandarmărie. Unele comune au făcut representaţiuni pe la ministru şi petiţiuni la Majestatea, numai sĕ scape de binecuvêntările comasărei.

La întroducerea comasărilor pe ací ajută mult şi aceea impregiurare, că e mult pămênt comunal şi bisericesc, lângă care mai adăugându se şi al pupililor mai totdeuna face a patra parte din teritoriul întregei comune.

De altele nu ne putem plânge, timpul a umblat fórte potrivit, ploi la timp şi căldură destulă; pentru aceea sĕmênăturile de primăvară şi mai cu sémă cucuruzul e fórte frumos.

Secerişul însĕ s'a început cam târḑiu, fiind-că în tómna trecută din causa secetei s'au sămênat nu mai în luna lui Octobre, ceea-ce sĕ şi cunósce, căci holdele sunt rari şi nu promit multe grăunţe, în general ḑis, secerişul va fi mai bun ca de mijloc. Grindina încă n'a făcut mari stricăciuni pe aci decât numai ici colea, pentru aceea ómenii nici n'au sĕ se plângă în contra elementelor naturei, şi le rămân timp destul a se plânge pentru esecuţiunile de dare şi aruncuri.

Conveniri sociale nu prea avem pe aici şi acésta e şi bine, căci drumurile sunt fórte rele, dacă e timpul ploios te înglozi cu trăsura, dacă e uscat ţi-o sdrobesci tótă.

Tot ce ar fi sĕ mai dorim pe la noi este: mai multă scólă şi moralitate. *Corespondentul.*

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul s'a rentors dela Gastein, din sinul familiei, şi petrece la Ischl.--- Archiducesa vĕduva Stefania va părăsí peste câteva ḑile localitatea Szt.-Antal şi se va duce la castelul din Laxemburg.

* (Ministrii Baross şi Weckerle în Huniedóra). Din Huniedóra ni se scrie: Mercuri în 12/24 Iuliu a. c. la ½ 11 óre a. m. au sosit la Huniedóra cu tren separat ministrii Weckerle şi Baross.

Au cercetat castelul lui Ioan Huniade şi băeşagul de fer şi la 1½ óre p. m. au plecat spre Petroşeni.

Notez şi împregiurarea aceea, carea altcum de sine se înţelege că nu póte lipsí, cu astfeilu de ocasiuni: E vorbă despre succesul în limba maghiară în Huniedóra. Ministrul Baross, întrebând pe şeful dela băeşagul de fer, că lucrătorii sunt toţi maghiari? I-a rĕspuns, că sunt de mai multe némuri, însĕ toţi sciu unguresce. Într'acea nu face trei paşi ministrul Baross, şi pe basa afirmaţiunei şefului întâlnind un lucrătoriu dela acel băeşag îl şi agrăesce pe unguresce, la cea ce căpĕtă rĕspunsul neasteptat: „Sum român domnule"

* (Cas de mórte.) *Emanuil Péchy*, fostul guvernator al Transilvaniei a încetat din viaţă.

* (Castelul Mayerling). Castelul, în care s'a întêmplat îngroḑitórea dramă, capĕtă din ce în ce altă faţă. Pela mijlocul tómnei se vor terminá lucrările, aşa, că atunci se va şi serbá sfinţirea mănăstirei Mayerling şi se vor aşeḑá călugăriţele în mănăstire.

* (Stipendii). Pentru anul scolariu 1889/90 au devenit vacante 9 stipendii din fundaţiunea „Francisc-Iosif-Elisabeta" de câte 300 fl. Şi anume se va dá câte un stipendiu pentru universitatea din Viena, Insbruck, Lemberg, Agram, Cernăuţi şi câte douĕ la universitatea din Budapesta şi Cluş. Cererile sunt a se adresá până la 15 August deadreptul Maj Sale monarchului, înzestrate cu tóte documentele necesare.

* (A XXV programă a gimnasiului mare public român gr. orient. din Braşov.) Acest program publicat de direcţiunea scólelor medii, şi în care se află date scolare şi despre scólele secundare şi primare împreunate cu gimnasiul, conţine douĕ părţi esenţiale: *a)* Ioan Meşotă, cuvênt comemorativ de prof. Ioan Popea şi *b)* date scolare dela direcţiune. Din datele statistice aflăm, că la gimnasiu au funcţionat 11 profesori dimpreună cu directorul; între cari 9 ordinari definitivi, 1 ordinariu provisor şi 1 suplent. Catedra de istorie fiind vacantă s'a suplinit. La scóla comercială şi reală au funcţionat 10 profesori, toţi ordinari definitivi. Profesori secundari au fost 4 şi anume: de desemn, cântări, caligrafie şi gimnastică, ér profesori estraordinari 1 pentru conf. gr. cat. Învĕţători la scóla elementară capitală au funcţionat 9 definitivi; în clasa V de fetiţe s'au propus studiile prin profesorii dela gimnasiu, scóla reală şi comercială şi prin o învĕţătóre definitivă. Numĕrul scolarilor inmatriculaţi la scólele centrale a fost pro 1888/9: în gimnasiu 246; în scóla reală 118; în scóla comercială 32; în scóla primară de copii 312; în scóla primară de fetiţe 212; copii şi copile de repetiţiune 74. Esamenul de maturitate cu elevii din clasa VIII gimnas. s'a ţinut la 22 şi 23 Iuniu, funcţionând ca comisariu al ven. consistoriu Preacuvioşia Sa dl archimandrit şi vicariu archiep. Dr. Ilarion Puşcariu, ér din partea statului a fost esmis dl dir. gimn. Veress Ignátz. Esamenul oral de maturitate cu elevii din classa III comercială s'a ţinut în 16 Iuniu, funcţionând ca comisariu consistorial dl asesor onorariu Ioan Lenger; din partea ministeriului de culte dl Koós Ferencz inspector regesc de scóle şi din partea ministeriului de comerciu dl secretariu ministerial Szász Robert. Stipendisti au fost 12. În internatul „Cristurian" au fost întreţinuţi cu tóte cele trebuincióse 5 elevi. Fondul pentru ajutorarea scolarilor sĕraci şi a scolarilor bolnavi, început prin corpul prof. la 12 Februariu 1888 are 313 fl. 75 cr. Biblioteca scólelor medii a constat din 3607 opuri în 4522 volume şi 1282 fascicule, ea s'a mai sporit în decursul anului cu 156 opuri, dăruite parte mare de ereḑii rĕposatului prof. Iosif Fericeanu. Biblioteca societăţii de lectură a studenţilor constă din 870 volume, fondul societăţii din 624 fl. 75 cr. — Colecţiunile încă s'au sporit în mod însemnat. — Jurnale şi foi periodice au fost abonate 7 şi au incurs gratuit 9. Scólele medii au fost cercetate în decursul anului şi de dl consiliariu reg. şi director suprem de scóle Iosif Elischer. Anul scolariu 1889—90 se începe cu prima Septembre. Toţi scolarii se primesc, cari sunt pregătiţi conform normativelor esistente.

* (Insciinţare) „Reuniunea femeilor române din Braşov" a înfiinţat, după cum se scie un internat, cu scop de a instrui fetiţele aşeḑate aci în menagiul casei, precum şi în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune económe, şi anume se învaţă aci:

a) A pregătí tot feliul de mâncări; *b*) a spălá şi a călcá totu feliul de albituri; *c*) a croí şi a cóse cu maşina tot feliul de albituri şi vestminte; *d)* a ţese; *e*) a cultiva legumi şi *f*) reguli higienice.

Pentru completarea cunoscinţelor căştigate în scólă s'a întrodus şi un curs din religie, limba română, limba maghiară, limba germană şi aritmetica.

In acest internat se primesc fetiţe române, cari vor fi absolvat cel puţin III clase primare şi vor fi împlinit doi spre-ḑece ani. Tacsa pentru intreţinere şi instrucţiune este 12 fl. *pe lună plătită anticipativ.*

Fetiţe orfane şi sĕrace pot fi primite gratuit în internat.

Fetiţe din Braşov, cari ar voì sĕ petrécă în internat numai preste ḑi, plătesc pentru tótă instrucţiunea şi pentru prânḑ şi ojină câte 8 fl. pe lună.

Deóre-ce numĕrul elevelor, ce se pot primí în acest internat, este restrins, de aceea se invită părinţii a se însinuá la subscrisa preşedintă *până în 15 August st. v.*

Din causa mutărei internatului într'un local mai spaţios şi mai corĕspunḑĕtoriu, primirea elevelor se va face în anul acesta, în mod escepţional, din 17 până în 22 Septembre st. v.

La primire are sĕ aducă fie-care elevă albiturile şi vestmintele necesare, precum şi asternutul de pat.

* (Tariful după zone.) După tariful de zone preţurile din Sibiiu pe următórele linii ferate sunt: Dela Sibiu la Ocna 1 clasă 30 cr., 2 cl. 15 cr., 3 cl. 10 cr.; Lómneş 1 cl. 40 cr., 2 cl. 22 cr., 3 cl. 15 cr.; Mediaş 1 cl. 2 fl., 2 cl. 1 fl. 60 cr., 3 cl. 1 fl.; tren accelerat 1 cl. 2 fl. 40 cr., 2 cl. 2 fl., 3 cl. 1 fl. 20 cr.; Elisabetopole 1 cl. 2 fl. 50 cr., 2 cl. 2 fl., 3 cl. 1 fl. 25 cr.; tren accelerat 1 cl. 3 fl., 2 cl. 2 fl. 50 cr., 3 cl. 1 fl. 50 cr.; Sighişóra 1 cl. 3 fl., 2 cl. 2 fl. 40 cr., 3 cl. 1 fl. 50 cr.; tren accelerat 1 cl. 3 fl. 60 cr., 2 cl 3 fl., 3 cl. 1 fl. 80 cr.; Alba Iulia şi Vinţul de jos 1 cl. 4 fl., 2 cl. 3 fl. 20 cr., 3 cl. 2 fl.; tren accelerat 1 cl. 4 fl. 80 cr., 2 cl. 4 fl., 3 cl. 2 fl. 40 cr.; Braşov 1 cl. 7 fl., 2 cl. 5 fl. 30 cr., 3 cl. 3 fl. 50 cr.; tren accelerat 1 cl. 9 fl. 60 cr., 2 cl. 6 fl. 50 cr., 3 cl. 4 fl. 20 cr.

* (Linia ferată Homorod-Făgăraş-Sibiiu.) Pre-cum am fost anunţat trasarea politică a acestei linii ferate s'a făcut încă la finea lunei lui Iuniu. Cu tóte acestea lucrările încă vor mai întârḑiá din causa mijlócelor bănesci. Ministeriul n'a încuviinţat nici până astăḑi hotărirea representanţii comitatense a Făgăraşului despre esmiterea de acţii fundamentale, spre care scop s'a fost votat venitul de pe 50 de ani al fondului pentru regularea drumurilor de fer.

* (Post[illegible]l.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie [illegible]ncurs pentru ocuparea postului de magistru pos[illegible] cu oficiu telegrafic în Rodna-veche (Ó-Radna) — [illegible]mit. Bistriţa-Năsĕud — care e împreunat cu u[illegible] salariu anual de 470 fl.; 65 fl. spese de cancelarie; 84 fl. pentru inmanuare, din venitul brut a[illegible] telegrafiei 10%, precum şi o remuneraţiune corĕspunḑĕtóre pentru intreţinerea unei cariolete, ce va circu[illegible]á odată pe ḑi între Rodna-veche şi Sângeorgiul-român, depărtare de 14 Klm. — Concurenţii au a şi trimite suplicele în decurs de trei sĕptemâni, avênd sĕ depună şi o cauţiune de 200 fl.

* (Creditele votate de delegaţiuni). Foile oficiale din Viena şi Budapesta au publicat conclusele delegaţiunilor. Creditul comun, conform proiectului pro 1890 şi care în tot casul trebue acoperit atinge suma de 129.351,708 fl v. a. După detragerea venitului curat dela vămi rĕmâne ca sĕ se mai acopere prin cuote un credit de 89.617,958 fl. Afară de acésta s'a mai aprobat creditul pentru ocupaţiuni cu 4.370,000 fl., un credit suplementariu pentru pregătiri rĕsboinice de pe anul 1888 în suma de 2.674,000 fl., şi alte doue credite secundare conform proiectelor pro 1888 şi 1889 în suma de 4.561,386 fl. Creditele votate de delegaţiuni ajung deci în total suma de 140.957,094 fl. In legătură cu acestea „Monitoriul armatei" publică şi transferarea corpului 10 de armată din Brünn la Przemysl, căci s'a simţit încă de mult lipsa de formarea unui nou corp de armată la hotarăle ostice ale monarchiei nóstre. Tot deodată fiind că conclusele delegaţiunilor au primit sancţionarea preaînaltă, ministeriul a şi început operaţiunile sale în tóte direcţiunile necesare.

* (O bună învĕţĕtură) Procuratura regéscă de stat, precum scrie „Biserica şi Scóla" a intentat proces contra aşa numitului Virgiliu Miculescu din Secusigiu pentru calumniarea preoţimei nóstre prin un articol publicat în fóia maghiară din Arad „Arad és Vidéke". Afacerea s'a pertractat în 5/17 l. c. şi înculpatul, nepresentându-se, a fost condamnat în absenţă la 4 luni închisóre, 300 fl. mulctă în bani şi la suportarea speselor procesuale.

* (Tipografia archiepiscopéscă în Cernăuţ.) Comform raportului cel face administratorul acestei tipografii Pracuv. Sa dl archimandrit Myron M. Calinescu, averea reală a tipografiei cu finea anului 1888 e de 15.670 fl. 37 cr.

* (Esportul de rîmători în Germania). Pe neaşteptate şi de tot surprinḑĕtóre e scirea, că Germania a oprit deodată a se mai importá rîmători din Augusto Ungaria şi Rusia, din motiv, că s'a constatat, că o mulţime de rîmători s'a aflat bolnavi.

* (Congresele dela Paris.) Consiliul de ministirii din România a hotărit ca dnii doctori I. Felics şi Ioan Calenderu, membrii consiliului sanitar superior, sĕ fie trimişi ca delegaţi din partea guvernului pentru a luá parte la congresele internaţionale, ce se vor ţiné la Paris şi anume dl Felics la congresul de higiena publică şi demografie, ér dl Calenderu la congresul de sifilis şi demartologie. Spre scopul acesta s'a deschis credit de 2000 franci —Dl Stefan C. Hĕpites direct. inst. meteroligic, va asistá la congresele de climatologie.

* (69 congrese în Paris.) In Septembre se vor ţiné: Congresul pentru accidentele lucrătorilor dela 9—14, preş. comit. de organisare Linder; de chromometriă dela dela 2—9, preş. De Jonquières; de comerciu şi industrie dela 22—28, preş. Poirier; de dentură dela 1—7, preş. Dr. David; de mecanică aplicată dela 16—21, preş. Philips; de medicina veterinară dela 19—24, preş. Chanveau; de meteorologiă dela 19—25, preş. Renou; de mine şi metalurgiă dela 2—11, preş. Castel; de monetărie dela 11—14, preş. Magnin; de otologiă şi laryngologiă dela 16—21, preş. Dr. Duplay; de proceduri de construcţiune dela 9—14, preş. Eiffel; al societăţilor cooperative de consumaţiune dela 8—12, preş. Clavel; al utilisării apelor fluviale dela 22—27 preş. Guillemain. — In Octobre: Congresul de hydrologiă şi climatologiă dela 3—10, preş. Renou; al lucrărilor maritime dela 7—..., preş. Emile Bernard.

Bibliografic.

„*Romänische Revue*", fóie politică literară, apare odată pe lună, editor şi director Dr. Corneliu Diaconovich, Viena VIII, Alserstrasse 27. Broşura VII de pe Iuliu, anul V, cuprinde: „Die gr. or. romänische Kirche in Ungarn und Siebenbürgen. Von der romänischen Akademie. Das romänische Volksschulwesen in der Bukovina. Michail Eminescu, Gedichte von Eminescu. Argir und Hellene. Das Märchen aus Siebenbürgen. Macedo Romänische Volkslieder. Ein verlorenes Leben, Novelle von I. Slavici, deutsch von Schönfeld. Rundschau: Niculaus Popea, gr. or. român. Bischof von Caransebes; Die Romänen in der Türkei; Die Passivität der Romänen in Siebenbürgen; Oesterreich Ungarn und Romänien, Litteratur und

Kunst; Zur Geschicte der Romänen a iebenbürgen; Simeon Mangiuca; Ein neues B c von Carmen Sylva; Neue Bücher; Carmen Sylva Werke.

c

Mulțămită publică.

Subsemnații în numele comunei bisericesci gr. or. din Toplița aducem cea mai profundă mulțămită tuturor acelor parochieni, ce sunt însĕmnați mai la vale, cari au binevoit a contribuí cu denariul lor pentru înfrumsețarea casei dḑeesci cu următórele utensile și anume a cumpĕrat: Truța Vasile l. Stefan un rênd de vestminte bisericesci cu 80 fl., Stoian Gavriil cu soția sa Paraschiva un potir de argint aurit cu 70 fl., Ciobotă Ioan a Lupului un rênd de vestminte bisericesci cu 65 fl., Truța Ioan l. Nicolae doi pripori cu 22 fl. S'a turnat din nou un clopot crepat și pentru acesta a plătit Vodă Toma cu soția sa Maria 60 fl.; afară de aeeste a mai cumpĕrat Teslovan Ioan l. Grigore un epitrafir cu 8 fl., Vodă Cosma, Buruș Ilie, Vodă George l. Grigore dóue epitrafire cu 14 fl., pe lângă aceste s'a cumpĕrat prin asociarea mai multora o cădelniță, o ținĕtóre de tămâe precum și o cruce pe pristol în preț de 50 fl.

Dea ceriul ca acesti indivi̦di, ce din propriul indemn și simțul de religiositate precum și simțul de venerațiune către biserica lui Dumneḑeu au jertfit denarii susainmtiți sĕ li se resplătéscă însutit, ér noi ca servitori ai altariului lui Dḑeu ne aducem cea mai profundă mulțămită.

Toplița, 7 Iuliu st. v., 1889.

Georgiu Popescu, paroch.

Georgiu Maier, paroch.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Iuliu 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.95	95.10
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 20	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99 75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	304 25	304.40
Sorți de regularea Tisei	126.75	126.75
Oligațiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.65	5.62
Napoleon	9.49	9.46
100 marce nemțesci	58.42	58 35
London pe (poliță de trei luni)	119.35	119 40

Nr. 697. [99] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele stațiuni învĕțătoresci vacante din protopresbiteratul Branului și adecă:

1. Pórta, cu salariu anual de . . . . fl. 180.— și anume 120 fl. din fondul bisericei și 60 fl. din alodiu.

2. Poiana-Mĕrului pentru cl. I salariu . . . . fl. 200.— plătit din alodiul comunal.

3. Poiana-Mĕrului pentru cl. II salariu . . . . fl. 200.— plătit din alodiul comunal.

4. Holbav, cu salariu anual de . . . . fl. 200.— și adecă 150 fl. din alodiu și 50 fl. din lada bisericei.

5. Șimon, cu salariu anual de . . . . fl. 220.— și adecă 140 fl. din alodiu și 80 fl. din repartiție.

6. Moieciul superior, cu salariu de . . . fl. 150 80 și adecă 70 fl din alodiu ér 80 fl. 80 cr. prin repartiție.

7. Fundata, cu salariu anual de . . . . . fl. 200.— și adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bisericei 90 fl. prin repartiție.

8. Șirnea, cu salariu anual de . . . . fl. 170.— și adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bis. 120 fl. prin repartiție.

9. Măgura, cu salariu anual de . . . . fl. 150.— și adecă 70 fl. din alodiu și 80 fl. din fondul bisericei.

Doritoriii de a reflectá la vreuna din aceste stațiuni învĕțătoresci au a-și trimite suplicele lor instruite conform legii pănă la terminul indicat la subscrisul, și totodată este de dorit ca concurenții sĕ se presenteze în vre-o duminecă sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕțătoresci în genere impreunate cu cantoratele.

In conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernești, 28 Iuniu 1889.

Traian Mețian, protopresbiter.

---

[97] 1—3

CONCURS.

La scóla primară gr. or. română de fete din Brașov este un post de învĕțătoriu ori învĕțătóre vacant.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs pănă la 15 August 1889. st. vechiu.

Concurenții resp. Concurentele vor documentá:

1. Că sunt de naționalitate români (române) și de rel. gr. or.
2. Că au absolvat cursul pedagogic și posed testimoniu de cualificațiune prescris de lege, că posed cunoscințe teoretice și practice din grădinărit, de gimnastică și de desemnul liniar.
3. Că au purtare morală și politică bună.
4. Că sunt de constituție sănĕtoși.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt: In anul prim de servițiu salariu normal de 300 fl. și cuartir natural eventual relut de cuartir; în următorii doi ani 400 fl., éră după doi ani salariu normal de învĕțătoriu ori învĕțătóre definitiv de 500 fl. anuali și dóue decenale de câte 100 fl

Concurenții (concurentele) vor de chiará în petițiunile lor, că se vor supune normativelor și dispozițiunilor în vigóre ale institutului.

Brașov, în 11 Iuliu, 1889 st. v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene din Brașov.

Nr. 328—332. [98] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Brețcu, postul al treilea învĕțătoresc cu salariu *a*) 200 fl. din fonduri, cassa comunală și repartițiune, *b*) 50 fl. din venitul cantoral avênd reflectanții a sĕvêrșí funcțiunile cantorale în fie-care a treia sĕptĕmână, *c*) cuartir liber și lemne.

2. Chezdi Mărtănuș, postul învĕțătoresc impreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. și anume: *a*) 150 fl. încassânḑi din repartițiune prin epitropia parochială, *b*) 50 fl. din a treia parte a venitului stolar, *c*) cuartir liber în edificiul scólei și 2° lemne.

3. Zagon, postul învĕțătoresc impreunat cu cantorat cu salariu de 260 fl. si anume: *a*) 200 fl. plătinḑi în rate trilunare de epitropia parochială, *b*) dela 60 familii câte o povară de lemne din care sĕ se încălḑéscă și scóla 30 fl. *c*) venitul cantoral computat în 30 fl. și cuartir liber.

4. Teliu, postul învĕțătoresc impreunat cu cantoratul cu salariu de 230 fl. și anume: *a*) 184 fl. din repartițiune și naturalii, *b*) 16 fl. din arênda unui agru, *c*) 30 fl. venitul cantoral și cuartir liber în edificiul scólei.

5. Vama-Buzĕu, postul învĕțătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. și anume: *a)* 165 fl. încassânḑi din repartițiune prin epitropia parochială, respective colectorul de dare după 5% de dare, *b)* 35 fl. venitul cantoral și *c)* 10 poveri de lemne și cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi 'și vor asterne cererile concursuale, instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis, avênd a se presentá mai înainte în biserică spre a și arĕtá desteritatea în cântările rituale și tipic.

S. Sân Georgiu, 6 Iuliu 1889.

In conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofean, protopresb.

EDICT.

Ioan Gal din Brașov, legiuitul bărbat al Mariei Ioan Cucu din Hĕghig, domiciliată în Brașov, pe carea a părăsit-o cu necredință de trei ani și mai bine, este provocat a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertractá și decide procesul divorțial intentat de soția sa și în absența lui. [95] 2—3

Brașov, în 26 Maiu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I. al Brașovului.

Ioan Petric, protopresbiter.

Un elev,
în etate de 13—14 ani,
cu pregătire scolară corespunḑĕtóre, din familiă buná, cu cunoscința limbei maghiare sau germane, se primesce în **prăvălia de manufacturi** a subscrisului.

Condițiunile mai deaprópe prin comunicare privată.

Orĕștie, în 25 Iuliu 1889.

Ioan Lazaroiu, comerciant.

[100] 1 2

Sz. 2407 polg. [92] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Koch Ede mikeszászi lakós által beadott kereset folytán Lunka község italmérési jogának arányositása megenhetősége, és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi augusztus hó 12 napjának d. e. 9 orája** Lunka község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Lunka elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi junius hó 11-én tartott üléséből.

Incze Domokos, k. elnök

V. Jakab, jegyző.

Picăturile de stomach Mariazeller,
care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirațe, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acrealâ, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 36—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady. Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserű. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Veritabila hârtie de țigări franceză
le vrai Goudron
de Norwège
a lui **Iosif Bardou et fils**

PAPIER VRAI
GOUDRON
DE NORWEGE
JOSEPH BARDOU & FILS
PERPIGNAN PARIS
VRAI GOUDRON

în Pergenan și Paris este **unica hârtie de țigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată și plumâni)** prin urmare **unica hârtie de țigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară**. O mulțime de **atestate** dela medici și capacități industriale stau la disposițiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

☞ Se află în **tóte negutățtoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum și în tóte **traficile de tăbac și țigări.** [71] 10—12

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**
Hauptstrasse Nr. 7.
Hôtel „Goldenes Lamm".
Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă și Kärntnerring situat în părțile cele mai frumóse, mai cercetate, și unde se află tot feliul de lucruri mai interesante și mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, și apartamente confortabile pentru familii.

Curățenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate și afișate la fie-care odaie.

Restaurațiune bună, recunoscută.

Pe drumul stațiunei de sud și centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai și omnibuse în tóte direcțiunile Vienei, precum și pentru gară și alte localități în provincie.

J. Kührer, proprietariu.

[91] 6—14

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 77 Sibiiu, Marţi 18/30 Iuliu, 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sùnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4756 Scol.

CONCURS.

Au devenit vacante pentru anul viitoriu scolariu 1889/90 şi se vor conferí pe calea concursului 14 stipendii câte de 60 fl., destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenţii au sĕ şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în 19 August st. v. a. c. instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparţin despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi despre starea lor materială; şi

d) eventual alte atestate recomêndătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4757 Scol.

Cu începutul anului scol. 1889/90 sunt a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Trei stipendii de 60 fl., din fundaţiunea „Francisc-Iosefină“ pentru studenţi la scólele medii;

2. Un stipendiu de 100 fl., din fundaţiunea „Cologea“ pentru studenţii de ori-ce categorie, şi

3. Un stipendiu de 50 fl., din fundaţiunea „Peioviciu“ pentru un student la scólele medii.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ şi aştérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 19/31 August a. c., instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor sei şi despre starea lor materială; şi

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinut la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 17 Iuliu.

În ḑilele trecute s'a petrecut o mare mişcare între românii din părţile Sĕlagiului, care în amorţéla politică de aḑi, este de mare importanţă.

Până la actul, care a pus în mişcare pe românii din părţile acelea, se părea, că românii au căḑut cu totul în amorţélă, şi numai despărţĕmêntul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român mai concentra câte odată în an pe ómenii mai de influinţă, şi le da ansă, ca convenind cu poporul, sĕ afirme legătura de sânge cu noi românii din părţile ardelene, şi legăturile literarie, cu cari sunt legaţi toţi românii fără considerare la configuraţiunea politică a statului, ai cărui credincioşi fii sunt ei.

Acest proces politic s'a urḑit în anul 1887. Acusatul Dr. Vasiliu Lucaciu la început a fost şi în închisóre preventivă, pe urmă pus în libertate, şi după adunarea materialului, de care judecătoria a creḑut, că are trebuinţă, şi după pertractarea finală, s'a terminat cu achitarea acusatului.

Noi ne-am spus vederile nóstre în cestiunea proceselor politice la mai multe ocasiuni, şi am condamnat totdeuna ţinuta presei din patria nóstră, care la procesele politice, câte ni s'au făcut până acuma, au scornit tot feliul de însinuări la adresa nóstră, seducênd opiniunea publică şi voind sĕ influinţeze pe judecători, sau la procesele de presă sĕ facă presiune asupra juraţilor.

In casul concret încă s'a observat acéstă ţinută a presei unguresci, şi acésta a trebuit din nou sĕ ne supere, cu atâta mai vêrtos, cu cât sub timpul absolutismului ungurii au făcut durerosul drum al proceselor politice mai de multeori, şi sciu câtă amărăciune rĕmâne în inima omului, când în urmele cutărei stări de lucruri libertatea este fără cruţare călcată în picióre.

Cursul lucrurilor este fórte schimbăcios, şi în lumea acésta nime nu póte afirmá, că el în veci la domnie o sĕ fie. Mai cu sémă în noul stadiu, în care au intrat lucrurile din orient dela renunţarea regelui sêrbesc Milan, nime nu mai crede la resolvarea cestiunei orientale fără un rĕsboiu crâncen, al cărui resultat final nime nu-l scie.

In faţa acestor lucruri pămêntesci de tot schimbăcióse ţinuta presei unguresci la procesele politice intentate naţionalităţilor dispune pe om la compătimire, căci dacă ele în frunte au devisa: libertate, lumină; atunci şi fapta sĕ cadreze cu devisa.

Nu pentru acésta am luat însĕ condeiul, ca sĕ vorbim asupra procesului politic petrecut ḑilele trecute în părţile sătmărene. Am voit sĕ arĕtăm resultatul final, şi acesta s'a manifestat în spiritul de ordine, care domnesce în sinul poporului român preste tot, şi în alipirea lui către limba sa, către obiceiurile sale, şi către preoţimea sa, ca către cei mai naturali conducĕtori ai sei în tóte afacerile, fie ele bisericesci, fie lumesci.

Procesul politic al dlui Dr. Lucaciu a pus sub un stindard tóte elementele românesci din părţile sătmărene, proprietarii cu dare de mână s'au asociat cu advocaţii, acestia cu preoţii, şi într'un cuget cu poporul urmăriau desvoltarea lucrurilor.

O asemenea manifestare a simţului românesc în părţile acelea are efect de tot îmbucurătoriu; o asemenea accentuare a voinţii de a rĕmâné şi a trăí în acele părţi ca români nestirbiţi în drepturile lor de cetăţeni cu limba românéscă şi cu obiceiurile străbune impune, şi noi, ca ḑiarişti, suntem datori sĕ scótem la ivélă acest resultat al procesului politic.

Şi încă odată o observare la adresa presei unguresci. Omul orbit de patimă lovesce fără cruţare, numai sĕ producă efect momentan.

In casul concret noi cu drept cuvênt facem aplicarea: Unde dai, şi unde crépă.

Revista politică.

De cât-va timp se discută cu mare seriositate atât în presa din monarchia nóstră, cât şi în presa regatului român despre convenţiunea vamală.

Rĕsboiul vamal şi-a avut urmările lui şi ele au atins pe România, dar mai tare au atins ele pe monarchia nóstră. Numai aşa ne putem esplica espunerile ḑiaristicei, carea stărue ca monarchia nóstră din bună vreme sĕ se gândéscă şi sĕ-şi acumuleze mari cantităţi de grâne din România, ca nu cumva prin recólta cea slabă din anul acesta în Ungaria, grânele nóstre, silite fiind sĕ se consume în ţară, sĕ-şi pérdă pieţele strĕine şi locul lor sĕ-l ocupe alte grâne.

Este sciut pe de altă parte, că atât la congresele comercianţilor, cât şi la esposiţiunile productelor agricole, grânele românesci au fost declarate de cele mai bune, cari deşi mai mici la grăunţe ca cele americane şi ungare, dau totuşi mai multă făină şi lasă mai puţine tărîţe.

Aceste constatări au provocat o adevĕrată consternaţiune între producĕtorii nostri, şi bărbaţii nostri de stat au căutat tóte mijlócele a asigurá pieţe grânelor nóstre. Secerişul nefavorabil din annl acesta a mai adăugat la îngrigirea de până acum, şi espunerile presei sunt deci basate pe puternice motive.

Nu trebue sĕ ne surprindă dar nici împregiurarea, că ministrul de comunicaţiune ungar Baross

---

FOIŢA.

Spân fără de mórte.

— Poveste. —

(Încheere.)

În ḑiua următóre, carea era şi ḑiua cea din urmă, baba ér se scólă cu nóptea-'n cap şi l trimite cu épa şi mânzii.

S'a ţinut cât s'a ţinut sĕ nu adórmă, dar în zadar, gândeai, că nu-i lucru bun: adormise, de l puteai duce cu loc cu tot.

Când se pomenì ia drace épă şi mânzi, dacă ai de unde.

Căutat-a el în aceea ḑi, pe unde numai a putut străbate, însĕ unde era épa cu mânzii, n'a căutat.

Se întórse ér către casă cu puţină nădejde, că dóră va mai dá în aceea séră cu ochii de blăstămata de épă; şi pe cât se apropia mai tare de casa babei, pe atâta perdea din puţina nădejde, ce o avea de a mai aflá épa.

Când intrà la întunecata de babă în casă, o află aşteptând cu un paloş în mână, ca intrând în casă, sĕ-i ascundă sórele.

Nu se deschise bine uşa casei, când căţelul pe care l'a aflat în pădure şi care era totdeuna cu el începù a lătra în spre patul babei de gândei că are alt nĕcas.

Ai sĕ te pleci îndată sĕ-ţi retez capul, că nu mai slujit aşa, după-cum te-ai legat, zise baba cu vorbă aspră.

— Aşa voiu face numai mai întâiu sĕ vedem pe ce latră căţăluşul meu, — şi căutând sub pat, află épa cu mânzii.

Baba se ciulì, vĕḑênd, că i s'au descoperit mişeliile şi nu mai ḑise cârc.

În diminéţa ḑilei următóre, feciorul împĕratului Roşu îşi ea simbria, calul cel cu opt picióre, — şi pe aci ţi drumul.

Îi păré un an până va ajunge la fântână lui Spân fără de mórte.

După ce au ajuns la fântâna lui Spân fără de mórte, n'au odichnit câte-va minute şi écă nevasta lui că sosesce la fântână, ca de obiceiu, cu dóuĕ cane şi cu căţéua în urma ei.

Feciorul împĕratului Roşu prinde căţéua şi omorându o o aruncà în fântână, ér vasele i le face tot dărăbuţe şi luându-şi nevasta, se întórse cu multă voie bună către curţile socrului seu, adecă, către împĕratul Verde.

Spân fără de mórte, vĕḑênd că nu-i mai sosesce soţia cu apa, începù a strigá după căţéuă. Putea sĕ tot strige, căci schidóla de căţea nu mai venì până-i cucu. Alérgă în grabă la fântână, privesce în fântână şi vede căţéua mórtă şi în jurul fântânei dărăbuţe de urcióre. Numai acum îi plesnì smeului în cap, că la câte césuri e, şi mergênd cu graba acasă, încălecà pe calul seu cel cu 7 picióre şi plecà ca din puşcă.

Când se mai apropria Spân fără de mórte de feciorul împĕratului Roşu, calul cel cu 7 picióre cunoscù pe calul cel cu opt picióre, adecă pe frate-seu şi îndată îl strigă sĕ-l aştepte. Atunci el rĕspunse:

Atunci te voiu aşteptá, când tu vei aruncá pe domnul teu până la nori şi de acolo îl vei sprigini în [illegible] l vei sfărmá.

[illegible] se gata vorba îndată l'a şi aruncat calul pe Spân fără de mórte până la înălţimea norilor şi de acolo l'a spriginit în potcóve; după aceea l'a călcat sub picióre aşa, încât n'au mai rĕmas nici un os citov în trupul lui.

Pe calul lui Spân fără de mórte s'a suit nevasta feciorului împĕratului Roşu şi astfeliu mergeau amêndoi către împĕrăţia împĕratului Verde, fără de léc de frică, că le va mai stricá cineva traiul cel bun.

Ajungênd la curţile împĕratului Verde, sĕ pregătiră de nou de ospĕţ şi de voie bună; ba póte şi astăḑi se vor fi ospĕtând de bucurie, că s'au mântuit de tatăl smeilor.

I. B.

şi de finanţă Weckerle au intreprins o călĕtorie incognito la Bucuresci. Acésta călĕtorie se aduce în combinaţiune cu rĕsboiul vamal. Ministrii se vor convinge prin propria întuiţiune despre starea industriei în regatul român, ér datele, ce le vor aduce, vor hotărí, dacă mai e cu scop sĕ se pórte şi mai departe rĕsboiul vamal, ori Ungaria sĕ mai cedeze din ambiţiunea, ce o accentuase dl Tisza în delegaţiuni, şi sĕ se închee o convenţiune favorabilă pentru ambele state. Astfeliu de convenţiune pe terenul economic, precum se esprimase şi premierul nostru, ar fi cel mai puternic factor a predispune spiritele şi dispositiunea celor din România pentru noi şi astfeliu a stá pe cele mai puternice base ale referenţilor amicabile politice.

După o lungă călĕtorie prin Orient, ex-regele Milan s'a întors érăşi în capitala Serbiei. Lucrurile desfăşurate cu întórcerea regelui rĕmân încă şi acum de tot misterióse Inainte de sosirea lui Milan, representantul rusesc a părăsit Belgradul şi s'a dus la Petersburg, nu atât pentru a-şi dá séma de resultatul activităţii sale, ci mai mult pentru a nu dá faţă cu cel mai înflăcărat duşman al Rusiei. Din contră metropolitul Michail s'a aflat pe peronul gărei şi prima grijă a lui Milan, după-ce s'a dat jos din tren, a fost sĕ sărute drépta metropolitului şi sĕ l róge de iertare, sĕ spună, cum a căpĕtat binecuvêntarea prin Orient şi că şi aici so sesce numai ca un peregrin.

Raportul unor foi maghiare, că metropolitul ar fi fost mustrat, este fals Milan s'a purtat cu cea mai mare smerenie şi imediat a felicitat pe metropolitul, pe care el l alungase; imediat după sosirea în Belgrad i-a făcut visită, pe carea metropolitul numai mai târḑiu o a reîntors.

Intrebarea e acum, că ce faţă şi pe ce ogaşă vor porní lucrurile în Serbia. Ex-regele în puterea constituţiunei ţĕrei 'şi are drepturile sale anumite în cârma ţĕrei, şi în puterea acestor drepturi voinţa sa, dacă nu e tocmai decidĕtóre, trage mult în cumpĕnă. Intrebuinţa-va ex-regele puterea sa în direcţiunea politică, ce o a urmat pănă acuma, ori răpit şi el de ilusiunea unei Serbii mari sub feciorul seu, îşi va schimbá direcţiunea activităţii şi va mâná apa pe móra Rusiei Şi într'un cas şi intr'altul lucrurile în Serbia apar de tot complicate si temerea de un rĕsboiu, ce se va nasce din aceste complicaţiuni e tot mai mult accentuată.

In Francia se fac mari pregătiri pentru alegeri. Generalul Boulanger, cu tóte restricţiunile legei 'şi va pune candidatura în 92 de departamente. Pregătirile ce le fac republicanii sunt enorme. Inainte de alegeri însĕ se va pronunţá verdictul în procesul lui Boulanger, Dillon şi Rochefort. Afecerea e deja de pusă la tribunalul senatorial şi în 7 August va păşí procurorul înaintea tribunalului. Deóre ce martorii nu vor fi ascultaţi, procesul se va terminá în grabă. Perchisiţiuni domiciliare se fac mereu la toţi trei matadorii boulangisti, cari acum lipsesc din Francia.

Atitudinea Germaniei în timpul din urmă pentru o aplanare a referinţelor încordate cu Helveţia n'a produs încă un efect deosebit asupra Helveţiei. Presa ei scrie şi acum în tonul obicinuit şi numai cât nu ea în rîs pe Germania, carea a voit sĕ încépă un joc atât de periculos prin împărţirea Helveţiei, dar carea a retirat, vĕḑênd, că totuşi nu-l va puté jucá cu succes.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Săsăuş, în 14 Iuliu v. 1889. Uu articlu publi- în Nr. 70 al ḑiariului „Tel. Român“ me indémnă a descrie un cas regretabil, dară adevĕrat, referitoriu la scóla gr. or. din comuna nóstră Săsăuş.

Acésta comună întrégă romanéscă şi cu numĕroşi locuitori, abia de vre-o 15 ani a început a se interesá de sórtea scólei. Causa pentru care nu s'au făcut pănă atunci nimica pentru scólă ar fi a se atribuí conducĕtorilor ei, dară fiind-că aceia sunt morţi şi pe cei morţi, nu-i mai putem trage la rĕspundere, rĕmâne sĕ vorbim numai despre cei în viaţă. Inainte de anii amintiţi acéstă comună n'a avut nici edificiu scolariu şi nici învĕţătoriu cualificat. Instrucţiunea tinerimei era încredin[illegible] mult ómenilor, cari se distingeau încâtva c[illegible]ântăreţi la biserică; éră scóla se ţinea timp de érnă într'o casă privată, ce se închiriá pentru acel period, sau în casa celui ce era preferit ca învĕţătoriu.

La stăruinţa actualului paroch, care prelângă greutăţile de a-şi cresce pruncii în scólă, fără mai nici o dotaţiune după serviciul seu, nu putem ḑice, că nu s'a interesat şi de scóla din parochia sa, s'au ridicat o zidire de scólă corĕspunḑĕtóre cu destule greutăţi, cari dênsul au avut sĕ le supórte în prima linie. Cu încetul au început a se ocupá în conţelegere cu comitetul parochial pentru regularea succesivă a salariului învĕţătoresc, aşa încât au ajuns macsimul de 250 fl.

Nefericirea parochului însĕ a fost, că el avea un ginere, şi mai târḑiu un fecior al seu ca învĕţătoriu, amêndoi bine cualificaţi, cari ocupau posturi învĕţătoresci în alte comune mai îndepărtate, dară cu salarii mai bune ca în comuna Săsăuş, de aci au urmat în urmă suspiţiunea asupra parochului, că el numai pentru ginerele şi feciorul seu a stăruit pentru urcarea salariului. Urmarea a fost, că comitetul, ba chiar sinodul parochial au tocmit în mai mulţi ani învĕţători pe sub mână, necualificaţi şi cu salariu numai de 150 fl.

Parochul a fost pus la o parte, insultat, şi considerat din partea poporului seu ca inimic al lui, fără de care ei 'şi fac trebile, cum vreau.

In astfeliu de casuri preotul singur nu scie cum sĕ se decidă, el este adus între Scilla şi Caribde. Merge cu poporul, se trage în cercetare disciplinară; stă pe terenul legii, se face inimicul poporului seu, cu care trebuie sĕ trăéscă în bună armonie, căci fără altă dotaţiune e avisat a trăí după venitele dela popor, şi poporul nici când nu este aplicat a rĕsplătí pe cel ce i este inimic. Cu forţa nu merge ací

Parochul nostru din Săsăuş însĕ tot n'a părăsit causa scolară, a esoperat atâta, ca salariul învĕţătoriului sĕ nu se mai solvéscă prin repartiţiune, ci s'a pus întreg salariul de 250 fl. în bugetul comunal. Concursul s'a publicat cu aceea sumă în anul trecut scolariu şi ales a fost ca unicul concurente G. Stănuleţiu,*) ginerele actualului paroch.

Acum comitetul şi poporul din Săsăuş presupune ca mai nainte, că preotul lucră numai pentru interesul seu, aducêndu şi pre ginerile seu învĕţătoriu, dară nu spre binele poporului. Invĕţătoriului i se denégă solvirea salariului dela 150 fl. în sus; éră în bugetul comunal s'au preliminat pentru anul viitoriu scolariu numai 150 fl., şi acésta la stăruinţa comitetului parochial, ca restul de 100 fl. sĕ se solvéscă prin repartiţiune.

Acesta este un cas diametral opus acelor descoperite prin articlul, despre care am amintit; nici parochul în contra urcării salariului, şi nici salariul încassat prin repartiţiune.

A şi fi cel mai înţelept om, dacă a şi scí sĕ scot pe parochul din Săsăuş din acésta dilemă ca sĕ nu vie în conflict nici cu legea şi nici cu poporul, când, din causa ţinutei sale faţă cu scóla nu are nici 3 indiviḑi, ca sĕ-l spriginéscă.

Pot sĕ esiste casuri ca cele descoperite prin menţionatul articlu, şi acei preoţi sunt de codamnat, nu trebue cruţaţi; dacă nu cumva şi ei sunt ómeni, cari nevoind a vení în conflict cu poporul au mers cu el, lipsindu-le tăria de caracter ca sĕ se pótă susţiné pe terenul legei, căci şi noi ne folosim adese ori de macsima latină: „Vox populi vox dei,“ care macsimă la poporul nostru numai fórte rar va fi aplicabilă.

Am scris aceste rênduri basat pe adevĕr şi fapte complinite, cu scop ca dela locurile competene sĕ urmeze cát mai îngrabă vindecarea rĕului, ca sĕ nu devină o cangrenă periculósă pentru întreg corpul.

X.

Elisabetopole, 14 Iuliu. Trăim în timpuri grele, şi speranţa, că vom mai ajunge timpuri mai bune, pare numai o nălucire. Ea se mai nutresce numai de aceia, cari nu judecă, că viitoriul fericit 'şi are temelia în un trecut bun.

Ér temelie bună nu putem prinde de loc, căci tóte pare-că sunt ursite sĕ năpădéscă asupra nóstră şi sĕ ne împedece în desvoltarea, de care avem lipsă şi o recere timpul şi împregiurările.

Sĕrăcia se arată ca o fantómă posomorîtă în tóte locurile. Ea cuceresce fără pic de milă casele şi lasă pe ómeni în cea mai tristă stare.

Şi ómenii atât s'au dedat cu acéstă stare, încât nici nu mai reflectéză, că prin muncă şi păstrare o pot alungá dela casele lor.

Dar păstrarea, — păstrare nu afli nicăiri. Cruceriul cel din urmă, ce şi l'a putut agonisí ţĕranul nostru, dacă îi scapă de nu-l dă în dare, îl dă în mâna jidanului pentru o holercă de rachiu.

Acésta beutură otrăvitóre într'atâta s'a lăţit şi s'a înrădăcinat în părţile nóstre, încât a devenit în o a doua natură. Patima, de care sunt cuprinşi ţĕranii şi chiar unii din conducĕtorii lor pentru acésta beutură meşteşugită, nici că se póte închipuí.

Cànd cu monopolisarea beuturilor spirituóse credeam, că ne vom scăpá de şărlătăniile jidanilor. Ne am înşelat însĕ amar în speranţele nóstre, căci acum în mâna jidanilor se află totala vindere a beuturilor spirituóse. Şi numĕrul lor în atâta s'a înmulţit şi se înmulţesce, încât ne pune pe gânduri. Se esplică dela sine, că cu cât se înmulţesc ei mai tare, cu atât scade şi sĕrăcesce poporul, căci de pe spatele lui trăesc.

Nu i mirare deci, dacă vedem, că curţile străbune se vênd rênd pe rênd, că ómenii, cari mai înainte prindeau câte patru boi la car, aḑi se nĕcăjesc cu câte dóuĕ văcuţe, ér cari au ajuns de şi-au vêndut şi acestea, iau lumea în cap şi se duc sĕ-şi câştige cele de lipsă prin ţară strĕină.

Şi repetez, nu e mirare dacă auḑim, că în cutare ori cutare comună judele comunal e un ovreiu. Sunt adecă comune, în cari nu-i ţĕran, care sĕ nu fie datoriu jidanului şi astfeliu la alegerea representanţii comunale toţi strigă cu un glas pentru jupânul. Sunt alte comune, în cari jidovul şi-a adunat atâta moşie, încât jumĕtate din hotărĕle comunei sunt proprietatea lui. Prin ce căi şi cu ce mijlóce au putut agonisí atâta mar de avere, e uşor de aflat.

In acésta tristă şi amarnică stare ne a aflat şi anul acesta; şi el a mai adaus încă la îngrijirea nóstră. Tóte speranţele frumóse, ce le nutriam în primăvară despre o recoltă bogată, care sĕ mai umple golurile, sĕ mai îndrepte lucrurile şi sĕ mai dea puţină viaţă sĕrăcitului popor au rĕmas numai o închipuire ilusorică.

Recolta din anul acesta se numĕră între cele mai rele. Grâul a fost rar, de tot rar. Cucruzul, da, el promitea fórte mult, dar acum nici acesta nu se póte considerá între recóltele de prima clasă. Altădată pe vremia acésta se rătăcia un călăreţ prin cucuruze, acum îl veḑi pitic cu spicul mare şi abia ajunge pănă la chinga calului. — Nutreţ încă vom face de tot puţin, cáci tot din lipsa ploilor érba a fost rară, a rărit-o şi mai tare şórecii, cari au făcut poene şi prin ovese.

Asteptăm deci cu mare îngrigire érna şi cu mai mare îngrigire primăvară, căci atunci se arată sĕrăcia în tótă golătatea ei.

Étă, dle redactor, pentru-ce la începutul acestei mici corespondenţe am accentuat, că ómenii nostri sĕ se dedea la păstrare şi când le prisosesce ceva, sĕ nu prăvuşască, ci sĕ pună bine pentru ḑile rele. Aici me încumet a mai adauge, că preoţii şi învĕţătorii nostri şi-ar împliní una din cele mai sfinte şi mai frumóse chemări, când cu esemplu, sfatul şi vorbirile lor ar abate pe ómeni din calea pĕcatului şi a greşelilor ca astfeliu sĕ se adeveréscă ḑisa scripturei, că ei sunt lumina lumei şi sarea pământului; ér noi sĕ ne conservàm şi sĕ învingem şi ispitele ce ni se mai pregătesc de vrăşmăşi, dacă voim sĕ esistăm şi sĕ mai trăim pe pămênturile agonisite de strămoşi.

—i—

Ioan Meşotă.

Cuvênt

ţinut în 25 Septembre v. 1888 la sĕrbătórea S-tei Sofii, patróna gimnasiului din Braşov.

Aflăm de interes a reproduce şi noi acest discurs al dlui prof. Iuan Popea din programa gimnasiului nostru din Braşov, fiind că se tractéză despre activitatea unuia dintre cei mai distinşi profesori resp. directori ce i-a avut pănă aci acest gimnasiu.

Onorabilă adunare!

E ḑiua sfintei Sofii; e sĕrbătórea sĕrbătorilor scólelor nóstre. Căci ea e sĕrbătórea înţelepciunei, care e lumină din lumină dumneḑeéscă; căci ea e sĕrbătórea virtuţii, care isvoresce din lumina minţii, aprinsă la flacăra iubirei ceresci.

Şi a fost o coincidenţă providenţială, ca tocmai în o astfeliu de ḑi sĕ sĕrbăm amintirea unuia dintre cei mai vrednici bărbaţi ai nostri, ca tocmai în ḑiua cea mai sântă a institutului nostru, când ne simţim mai străbătuţi de idealele simbolisate prin sĕrbătórea sântei înţelepciuni, care e patróna institutului nostru, sĕ aducem ofrandele stimei şi profundei nóstre veneraţiuni, umbrei neuitatului director Dr. Ioan Meşotă, escelentului representant de odinióră al scólelor nóstre secundare, care înainte cu ḑece ani era mândria şi fala nóstră.

Ca vechiu amic al lui Meşotă, pe care l'am cunoscut din copilărie şi a cărui viéţă o am urmărit de aprópe pănă la sfêrşitul ei, daţi-mi voie, onor. domni şi dómne, sĕ ve desfăşur tabloul vieţii sale active, sĕ ve presentez în aceste momente solemne portretul nobilului seu suflet şi al escelentelor sale virtuţi, arĕtându-ve: *cine a fost Meşotă şi ce feliu de om a fost el,* ca sĕ fie vrednic de atâta stimă şi veneraţiune din partea urmaşilor sei.

I.

Dr. Ioan Meşotă s'a născut în Dêrstele Braşovului la anul 1837.

Rĕmânênd de mic orfan de mamă, tatăl seu George, curatorul bisericei din comuna sa, om cu frica lui Dumneḑeu şi cu dare bună de mână, unul dintre acei ţĕrani români, cari înzestraţi cu minte sănĕtósă firéscă, sunt pĕtrunşi de nefăţăritul simţ religios-moral şi de adevĕratul şi ferbintele dor de némul lor, îl destinà pe tinĕrul Ioan pentru învĕţătură.

Îl dete la scóla din Dêrste, apoi la scóla primară din Turcheş şi de aici îl aduse la Braşov, unde băiatul Ioan urmà cursul învĕţăturilor elementare la scóla română din Scheiu şi la cea catolică din cetate; éră după terminarea scólelor elementare, la 1850, întrà ca elev în clasa I a gimnasiului român, unde emulà cu colegul seu Titu Maiorescu, unul din bărbaţii cei mai distinsi ai poporului nostru, sub profesorul şi directorul de atunci Gavriil Munteanu.

---

*) Noi scim, că dl G. Stănuleţiu e un învĕţătoriu fórte bun. Red.

După terminarea celor 4 clase gimnasiale la gimnasiul românesc inferior (dela 1850—1854), continuă studiile la gimnasiul luteran de aici între anii 1854—1858.

Escelentele însuşiri caracteristice, cari împodobiau sufletul tinĕrului student, atraseră de timpuriu atenţiunea protopopului de atunci al Braşovului, Ioan Popasu, mai târḍiu primul episcop român al Caransebeşului.

Acest preavrednic bărbat, învăpăiat pretin al propăşirei naţionale şi al tinerilor studenţi români zeloşi la învĕţătură şi cu purtări bune, şi care nu visa alta, decât crescerea şi înflorirea institutului plăsmuit de geniul seu profetic, dorind sĕ aibă pe un astfeliu de tinĕr escelent ca profesor la gimnasiul seu, nutrì în sufletul lui focul iubirei de învĕţătură mai înaltă şi-i determinà voinţa pentru a continuá studiile la o scólă superióră universitară.

Astfeliu Meşotă plecà în tómna anului 1858 la universitatea din Viena, unde în timp de 2 ani ascultà cursurile filosofice, éră în tómna anului 1860 se duse la Bonn, unde urmà mai de parte studiile începute în capitala austriacă. In anul următoriu 1861 luà doctoratul în filosofie şi apoi venì ca profesor la Braşov. In anul 1870, după mórtea directorului Gavriil Munteanu, fù ales director al scólelor nóstre medii, care funcţiune o purtà cu onóre până la sfêrşitul vieţii sale, până la anul 1878.

II.

Ca student la gimnasiul român şi mai apoi la gimnasiul luteran de aici, Meşotă era model de ordine, de punctualitate şi de zel la învĕţatură.

Esemplare erau preparaţiunile lui, esemplare penselc, cu deosebire cele din limba română şi germână, pe care el le lucra cu cea mai mare însufleţire, astfeliu, că printr'ênsele profesorii lui aveau o icónă neînşelătóre despre cunoscinţele lui lăţite si profunde, culese cu multă străduinţă din fântânile literaturilor clasice vechi, precum şi din operele vestiţilor autori români, nemţi, francesi şi englesi, pe care Meşotă, deja ca student în gimnasiu, le cetia cu înflăcărat zel în órele libere spre recrearea şi fortificarea spiritului seu setos de învĕţătură.

Cum 'şi petrecea Meşotă timpul la universitate, ne arată feliurite însemnărí rĕmase dela dênsul, pe care el le făcea cu cea mai mare esactitate, după prelegerile profesorilor sei, şi pe care deşi póte că ele vor obosí atenţiunea d-niilor vóstre, totuşi, fiind-că eu le consider, ca fórte instructive pentru tinerimea nóstră studiósă, avênd printr'ênsele un esemplu învederat despre deosebita activitate a studentului universitar I Meşotă, le reproduc aici. Ele sunt următórele:

1. Dela profesorul seu *E. Hoffmann: Lateinische Syntax.* 1858.

2. Dela profesorul seu *I. Arneth: Griechische u. römische Numismatik.* 1859.

3. Dela profesorul seu *Bonitz: Griechische Antiquitaeten.* 1858.

3. Dela profesorul seu *A. Ludwig: Erklaerung des gefesselten Prometeheus von Aeschylus.* 1859.

4 Dela profesorul seu *Iahn: Geschichte der römischen Litteratur.* Bonn 1860.

6. Dela profesorul seu *Aschbach: Römische Geschichte.* 1858, şi *Alte Geschichte.* 1860.

7. Dela profesorul seu *Ritter: Platon's Vertheidigung des Sokrates.* Bonn 1860.

8. Dela profesorul seu *I. Vahlen: Erklärung der Episteln des Horaz.* 1859; *Metrik der römischen Dichter.* 1860 etc.

9. Dela profesorul seu *Kaiser: Quelen der österreichischen Staatengeschichte.* 1859.

10. Dela profesorul seu *Hoffmann: Tacitus Annalen.* 1860.

11. Dela profesorul seu *Knoodt: Geschichte der neuern Philosophie.* Bonn 1860.

12. Dela profesorul seu *Bonitz: Geschichte der griechischen Philosophie. 1859.*

13. Dela profesorul seu *Brandis: Geschichte der grich. Philosophie seit Aritoteles.* Bonn 1861.

14. Dela profesorul seu *Monnard: Histoire dela litterature française.* Bonn 1860 şi 1861.

Şi a-şi mai puté sĕ ve mai înşir aici încă vre-o 10 profesori, ale căror prelegeri le-a frecuentat cu cel mai mare zel şi dela cari şi-a făcut notiţie în modul arĕtat mai sus, dar nu vréu sĕ ve obosesc prea tare atenţiunea d-vóstră, pentru-că mai e de lipsă sĕ cunósceţi şi alte virtuţi, de care sufletul seu nobil a fost capabil.

(Va urma.)

Varietăţi.

* Alteţa Sa imperială şi regală archiducele **Albrecht** în călĕtoria Sa de inspecţiune a sosit eri la $7^1/_4$ séra în Sibiiu, venind dela Alba Iulia însoţit de Escelenţa Sa dl Comandant de corp Baron Szveteney. La sosire în otelul Neurihrer i s'a presentat membrii clericali ai consistoriului nostru archidiecesan sub conducerea Escelenţiei Sale archiepiscopului, apoi alte autorităţi bisericesci, civile şi militare din loc. Alteţa Sa — precum am înţeles — va călĕtorí de aicia mâne séră spre Braşov, ér de acolo va re'nturna spre Arad. Inaltul óspe, seniorul casei domnitóre şi Nestorul armatei imp. reg., se află încă în puteri bune şi voios.

* (Chirotonire.) Duminecă s'a chirotonit întru presbiter dl Iosif Ognean, cleric abs. şi ales paroch în Teiu (tractul Dobra).

* (Stipendii). In Nr. precedent am luat notiţă sub rubrica varietăţilor despre devenirea în vacanţă a unor stipendii din fundaţiunea „Francisc-Iosif Elisabeta." Aflăm în interesul tinerimei nóstre a indigitá în cele următóre şi documentelece ce sunt a se aclude la petiţiuni şi adecă:

a) atestat de botez,

b) atestat despre paupertatea, starea socială, averea, venitul şi starea familiară a părinţilor petentelui. Petenţii orfani au sĕ acludă un atestat dela scaunul orfanal despre starea lor materială; în fine au se acludă:

c) atestatul de maturitate, sau dacă sunt studenţi universitari, atestatele, despre coloquii resp. esamenele depuse. Intre condiţiuni egale, cei cari acum încep studiile universitare, vor fi preferiţi.

In petiţiune e de a se amintí dacă petentele are vre un stipendiu sau se bucură de vre un ajutoriu, ér cei cari acum 'şi încep studiile universitare sĕ indigiteze, la care facultate vréu sĕ se înscrie.

Petiţiunile sunt a se trimite sub adresa: K. K General Direction der a. h Privat und Familien Fonde. Wien, k. k. Hofburg.

Cererile intrate după 15 August n. nu se vor considerá.

— Cu începutul anului scol. 1889/90 se vor conferí pentru studenţi dela politechnicul din Viena şi Budapesta câte 2, pentru politechnicul din Brünn 1 şi pentru scóla superióră de agricultură din Viena 1 stipendiu de 300 florini în aur din fundaţiunea „Francisc Iosif."

Cererile de concurs scrise cu mâna proprie sunt a se adresá Majestăţii Sale până la 20 August a. c. n.

Petiţiunile sunt a se instruá cu documentele enumerate mai sus, şi sunt a se trimite tot sub aceea-şi adresă.

* (Necrolog). *Ecaterina Dragits* născ *Moldovan* ca soţie; *Leopold, August, Minerva* şi *Petru* ca fii; Dr. *Aurel Brote* ca ginere, anunţă cu inimă întristată încetarea din viaţă a iubitului lor **Petru Dragits** sen. întêmplată în Deva la 15/27 Iuliu a. c. după un morb îndelungat, în etate de 69 ani.

Inmormêntarea rĕmăşiţelor pământesci a le rĕposatului va avé loc Luni în 17/29 Iuliu 1889, după améḍi la 3 óre, în cimiteriul greco-oriental din Deva.

Deva, la 15/27 Iuliu, 1889.

* (Cugetările unei regine.) Foile din România scriu, că dl P. Pencovici, directorul „Monitoriului oficial" din Bucuresci, va scóte în curênd în traducere opera „Les pensées d'une Reine" (Cugetările unei regine, de Carmen Sylva, regina României.) Acuma se află din prefaţa ce a scris-o dl Pencovici pentru acéstă carte, că fie care *cugetare* va fi tipărită cu un alt fel de caracter tipografic, servind în acest mod şi ca specimen pentru tipografia statului. Ideia fiind cu totul originală, se aştéptă, ca acéstă operă sĕ apară cât mai curênd.

* (Cărţi oprite pentru scólă.) Cetim în „Hermannstädter Ztg.": Ministrul de culte a oprit a se mai întrebuinţá în scóle, bibliotecile scolare şi poporale următórele cărticele: *„Dorul românului, colecţiune de càntece etc. adunate şi coordonate de N. D. Popescu (Bucuresci)"*; — *„Arion, sau culegere de cânturi naţionale culese şi arangiate de Ioan Dariu (Braşov)"*; — *Rĕsunetul; culegere de cânturi naţionale (Braşov)"*; — *Cântece de iroḍi la nascerea Domnului (Braşov)"*; — *Amor şi patrie, poesie de Brut Cqtone Horia (Turin 1869)*„. Motivul interḍicerei e, că nu sunt corĕspunḍĕtóre educaţiunei şi afară de aceea *„mai conţin poesii şi cântece, cari aţâţă ură de rasă"*. (*!?*)

* (Proces de presă.) Procesul de presă al „Luminătoriului" se va pertractá la 31 Iuliu n. în Arad.

* (Furtună.) Viscolul, ce s'a slobozit cu atâta tărie în 24 l. c., precum se comunică, a causat în tóte părţile daune enorme. Intréga Ungarie a fost bântuită de acest óspe infiorătoriu şi neasteptat. La Seghedin a acumulat mase mari de năsip încât comunicaţiunea e anevoiósă, şi aşa e pe întrégă pusta. O mulţime de ómeni şi animale au fost omorite. Cară cu fên, şopuri, şuri şi case rĕsturnate, apa riurilor revărsată preste câmpii. Pela noi în cele mai multe locuri bucatele şi mai cu sémă cucuruzele sunt culcate cu totul la pămênt. La Săcele a bătut o grindină cât alunele, căreia i-a urmat o ruptură de nor, ce a inundat totul; mai mulţi copii şi femei au fost inecate. Impregiurimea apare o pustietate.

* (Institut froebelian.) Precum se anunţă din Făgăraş, inspectorul regesc are de cuget sĕ înfiinţeze o grădină froebeliană cu limba de propunere maghiară, şi representanţa Făgăraşului spriginesce intenţiunea inspectorului şi are de cuget a ajutá şi materialicesce institutul.

* (O statistică interesantă.) Fóia maghiară „Néptanitók Lapja" înregistréză, că în Ungaria pe anul trecut scolariu s'au spesat pentru scopuri scolare trei milióne floreni. De privaţi şi de reuniuni au fost înfiinţate: 17 scóle poporale, 32 institute de copii mici, 5 case de nebuni, şi 4 institute pentru surdo muţi. Fundaţiuni preste 100.000 fl. s'au făcut 4.

* (Societatea de navigaţiune pe Dunăre). Precum se anunţă din Budapesta, ministrul de comerciu a sistat deocamdată tóte negoţierile pentru înfiinţarea unei navigaţiuni ungaresci pe Dunăre. Abia pe la finea lui August se vor începe ér pertractările, decumvá nu se vor sistá cu totul.

* (Tren fulger.) Foile germane aduc scirea, că capitala Germaniei şi a Italei se vor legá încurênd deadreptul prin o linie ferată. Intre Berlin şi Roma se proiectéză construirea unei astfeliu de linii, pe care va circulá un tren fulger.

* (Emigranţii bosnieci). Emigranţii bosnici au adresat preşedintelui republicei francese o telegramă, în carea aduc urări naţiunei francese la serbarea centenariului revoluţiunei şi-şi esprimă dorinţa pentru împreunarea Bosniei şi Herţegovinei cu Serbia şi cu celelalte părţi sêrbesci dărăburite astăḍi.

Bibliografic.

„Candela", fóie bisericéscă literară, apare în Cernăuţi, Nr. 7. are următoriul cuprins: Doctrina romano-occidentală despre satisfacţiune. — Necesitatea creştinismului, contrarii şi apĕrătorii lui în cele dóue secule dintâiu ale erei creştine. — Cuvêntare despre muncă. — Cronică.

„Meseriaşul Român" fóie pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitori de meserii. Nr. 14 a apărut cu următoriul sumariu: Instrucţiunea şi educaţiunea tinerimei meseriaşe. — Compositoriu tipografic automat. — Fântânile luminóse. — Sprijinirea măestrilor români. — Istoricul fundării „Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor meseriaşi români". — Foiţa Mes. Român. — Căsătoria la romani. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Têrgurile şi cursul pieţei Braşov.

„Lumina pentru toţi" revista pedagogică, apare în Bucuresci, Nr. 1 a apărut cu următoriul cuprins: Comitetul de redacţie, Eniu Balteanu. — Sentinţe şi păreri pedagogice, culese de E. B — Cum trebue sĕ fie crescerea, ce părinţii dau copiilor pentru-ca scóla sĕ-şi ajungă mai cu înlesnire înaltul ei scop. — Didactica Magna de Amos Comenius, tradusă în românesce de Petru Gârbovicean, dr. în filosofie şi pedagogie, profesor de filosofie la seminariul central şi de limba română la scóla normală a societăţii din Bucuresci. Capitolul III, viéţa acésta e o preparare pentru cea eternă. — Lucrul manual în scólele primare, conferinţă ţinută la Ateneul din Bucuresci, în séra ḍilei de 4 Martiu 1889 de d-nul Serafim Ionescu, revisor scolariu. — Din metodica sciinţelor matematice în scóla primară, de V. Gr. Borgovan, profesor de pedagogie la scóla normală superióră de institutori din Bucuresci. — Sciinţa la îndămâna tuturor, sau viéţa omului şi a animalelor, scrisórea a noua. „Ficatul" EDEM. — De ale esamenelor V. Gr. Borgovan. — Abecedarele nóstre, Th. D. Speranţia. — Reorganisarea scólei normale. Scóla de aplicaţie pe lângă scólele normale, Gârbovicean. — Economia revistei pedagogice „Lumina pentru toţi" pentru anul V al ei.

Institut de cură ortopedic şi de apă rece
a lui **Victor Fischer** în
Budapesta, păduricea cetăţii mai înainte institututul de cură de apă rece al Dr. W. Fischer.

Institutul se află situat în o regiune înaltă şi sănĕtósă, în mijlocul unui parc frumos; pentru locuinţă, comfort şi distracţiune se îngrijesce în tot modul. Apă de beut escelentă. In institut se iau sub îngrijire (se curézá) **cei-ce au durere la încheeturi şi în óse, aprinderi de óse, scrintituri, óse rupte, întărirea încheeturilor, contractări, diferite strîmbături de genunchi şi picióre; muschi căḍuţi, spinarea curbă, gâtul strêmb, lucsaţiunea înăscută** şi **diferite varicosităţi ale estremităţilor. Junghiurile din crucea spinărei** (oftică) tabes dorsalis după cea mai nóuă metodă a renumitului doctor parisian **Charcot,** precum şi prin îmbrăcarea de pieptăruşe. **Despărţământul de apă rece** este deschis anul întreg. — Se primesc sub cură atât **interni** cât şi **ambulanţi.** Prospecte gratuit. Cei-ce vor sĕ se anunţe în scris, sunt rugaţi a face espediţiunea recomandată.

Loterie.

Sâmbătă în 27 Iuliu 1889.

Buda: **80 6 71 3 12**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.95	95.10
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 20	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḍecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304 25	304.40
Sorţi de regularea Tisei	126.75	126.75
Oligaţiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.69	5.64
Napoleon	9.55½	9.50
100 marce nemţesci	58.42	58.35
London pe (poliţă de trei luni)	120.80	120.—

Nr. 294 [101] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţătoriu la scóla română gr. or. din Turnişor, pentru ocuparea aceleia în mod definitiv, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.
2. Cuartir liber în edificiul scólei;
3. Trei stângini metrici lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi sala de învĕţămênt.

Dela concurenţi se cere ca sĕ fie bineversaţi în cântările şi ritualele bisericesci atât pentru instruirea elevilor în scólă, cât şi pentru ţinerea unei strane în biserică Dumineca şi sĕrbătórea; totodată sĕ aibă cualificaţiunea de 4 clase gimnasiale şi sĕ fi absolvat studiile pedagogice.

Concurenţii au a-şi înaintá cererile instruite cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 6 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm protopresb.

---

[102] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II-a la scóla nóstră gr. or. din comuna Săsciori, protopresbiteratul Sebeşului, se deschide concurs cu terminul până la 10 August a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. v. a. din cassa bisericei plătite în rate lunare;
2. 2 stângini lemne;
3. Cuartir în edificiul scólei;
4. 6 fl. diurne pentru participarea la conferinţele învĕţătoresci.

Doritorii de a ocupá acest post sunt datori a-şi asterne suplicele lor instruate cu documentele prescrise, şi că sunt în deplină cunoscinţă a cântărilor bisericesci, precum şi a tipicului, ca sĕ pótă instruá băeţii din ambe clasele din cântări. Cererile de concurs sunt a se adresá preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeş. Alesul de învĕţătoriu va fi îndatorat a ţiné strană în biserică atât la utrenie cât şi la liturgiă, şi mai nainte de alegere a se presentá în biserică în vre-o duminecă sau sĕrbătóre spre a-şi arĕtá desteritatea în cântări şi tipic.

Săsciori, în 6 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 495. [104] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa, se escrie prin acésta a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jugere 1014☐° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, 6 jug. 1299☐° agrii, 11 jug. 1096☐° liveḑi şi 544☐° păşune.
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.
3. Stolele usitate.
4. Molitva la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.
5. Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfărmit.
2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.
3. Stolele usitate, cari atât în filiă cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.
4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.
5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filie dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a şi subşterne petiţiunile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 5 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 301/889. [103] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea a trei posturi învĕţătoresci la scóla poporală-elementară gr. or. din Gurariului, protopresbiteratul Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de 300 fl. v. a., ce se va solví din cassa epitropiei parochiale.

Deóre-ce pe lângă datorinţele prevĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană şi a conduce conduce corul în biserică, interesaţii sunt poftiţi a se presentá în comună spre a-şi dovedí desteritatea pe acest teren.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, 3 Iuliu, 1889.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

---

[97] 2—3

CONCURS.

La scóla primară gr. or. română de fete din Braşov este un post de învĕţătoriu ori învĕţătóre vacant.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs până la 15 August 1889. st. vechiu.

Concurenţii resp. Concurentele vor documentá:

1. Că sunt de naţionalitate români (române) şi de rel. gr. or.
2. Că au absolvat cursul pedagogic şi posed testimoniu de cualificaţiune prescris de lege, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.
3. Că au purtare morală şi politică bună.
4. Că sunt de constituţie sănĕtoşi.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: In anul prim de serviţiu salariu normal de 300 fl. şi cuartir natural eventual relut de cuartir; în următorii doi ani 400 fl., éră după doi ani salariu normal de învĕţătoriu ori învĕţătóre definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl.

Concurenţii (concurentele) vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispositiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, în 11 Iuliu, 1889 st. v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene din Braşov.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.0

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	[illegible]
Cerna	[illegible]
Simeria (Piski)	[illegible]

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 78 Sibiiu, Joi 20 Iuliu, (1 August) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4258 Scol.

Notificare.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că broşura „Economia câmpului“ de Georgiu Moian, conform conclusului Veneratului sinod archidiecesan dto 7 Maiu, 1888, Nr. 88, se admite ca manual în scólele nóstre poporale confesionale.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 9 Septembre, 1888.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4259. Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că „Fisica pentru scólele poporale“ de Dionisiu **Făgărăşan**, conform conclusului Veneratului sinod archidiecesan dto 7 Maiu, 1888, Nr. 89, se admite ca manual în scólele nóstre poporale confesionale.

Sibiiu din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 9 Septembre, 1888

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4260 Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că scrierea „Curs de limba maghiară“ în trei cursuri pentru scólele poporale de Ioan Müller (Molnár), Sibiiu 1888, conform conclusului Veneratului sinod archidiecesan dto 7 Maiu, 1888, Nr. 90, se admite ca manual în scólele nóstre poporale confesionale.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 9 Septembre, 1888.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4433 Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că următórele cărţi scolare, şi anume:

a) Carte de cetire latină pentru clasa I. gimnasială;

b) Vocabulariu latin pentru clasa I. gimnasială;

c) Carte de cetire latină pentru clasa II. gimnasială;

d) Vocabulariu latin pentru clasa II. gimnasială;

e) Gramatica latină pentru clasa I. şi II. gimnasială;

f) Esplicări la cărţile de limba latină pentru clasa I. şi II gimnasială;

tóte aceste scrieri prelucrate după sistemul lui H. Perthes, de Paul Budiu, profesor gimnasial, în colaborare cu Stefan Iosif, director şi profesor şi Andreiu Bârseanu profesor, Braşov, editura librăriei H. Zeidner, tipografia Alexi, 1887, 1888, conform conclusului Veneratului sinod archidiecesan dto 20 Aprile a. c. Nr. 64, se admit ca manuale în clasele respective ale scólelor nóstre medii.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 6 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4434 Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că „Geografia pentru scólele medii“, lucrată pe basa planului ministerial mai nou după D. Laky de D. **Făgărăşan** şi A. **Bârseanu**, profesori, tomul II, Europa afară de regiunea marei mediterane; preţul 50 cr. bros. Braşov, editura lui H. Zeidner 1888, — prin conclusul Veneratului sinod archidiecesan dto. 20 Aprile a. c. Nr. 65, se admite a se puté folosí în categoria de scóle, pentru cari este compusă.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 6 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4435 Scol.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică, că „Geografia patriei şi elemente din Geografia universală pentru scólele poporale romåne“, de Ioan Dariu, învĕţătoriu la scólele centrale române din Braşov etc. cu 12 figuri intercalate în tecst împreună cu mapa Ungariei, Braşov 1888, editura librăriei Nicolau I. Ciurcu., prin conclusul Veneratului sinod archidiecesan dto. 20 Aprile a. c. 66 este admisă în mod provisoriu spre folosire în scólele nóstre poporale confesionale din archidiecesă.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 6 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4756 Scol.

CONCURS.

Au devenit vacante pentru anul viitoriu scolariu 1889/90 şi se vor conferí pe calea concursului 14 stipendii câte de 60 fl., destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenţii au sĕ şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în 19 August st. v. a. c. instruite cu documentele următóre:

a) aestat dela oficiul parochial din comuna lacare apartţin despre aceea, că sunt români greco orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi despre starea lor materială; şi

d) eventual alte atestate recomêndătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4757 Scol.

Cu începutul anului scol. 1889/90 sunt a se conferí din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Trei stipendii de 60 fl., din fundaţiunea „Francisc-Iosefină“ pentru studenţi la scólele medii;

2. Un stipendiu de 100 fl., din fundaţiunea „Cologea“ pentru studenţii de ori-ce categorie, şi

3. Un stipendiu de 50 fl., din fundaţiunea „Peioviciu“ pentru un student la scólele medii.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ şi aştérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 19/31 August a. c., instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor sei şi despre starea lor materială; şi

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinut la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 19 Iuliu.

Am accentuat în nenumĕrate rênduri, că stabilimentele nóstre culturale sunt condiţionate dela manipularea conscienţiósă a averilor bisericesci.

Făcutu s'au multe îmbunătăţiri, luatu-s'au mĕsuri ca sĕ se facă ordine şi controlă cum se cade, dar nu a succes încă ca toţi ómenii puşi sĕ administreze atari averi sĕ fie ómeni, cari sĕ nu se iubéscă mai

---

FOIŢA.

Copilul de suflet.

— Schiţă din viaţa unui criminalist de *N Ivan* —

Era vara anului 1873. O căldură ne mai pomenită de câte-va sĕptĕmâni prefăcù locurile de păşune în pustietăţi, vitele mugiau de fóme şi de sete, holdele se uscau în loc sĕ se cócă şi ómenii erau plini de spaimă. Rugăciuni se înălţau din partea poporului cătră Dumnedeu, la rĕspîntiile holdelor se fac sluşbe, poporul îngenunche şi ridică mânile şi ochii în spre cel de sus. Grozavă era panica, ce cuprinsese pe toţi, şi când ómenii păreau a fi la culmea desperaţiunei iată că se ivesce colera şi începe a secerá la jertfe. Bărbaţi şi femei în vêrsta cea mai frumósă cad ca muscele din o lovitură şi mulţi copii rĕmân orfani şi fără sprijin.

In comitatul Huniedórei acest óspe nebinevenit însĕ seceră şi mai fără milă. Sĕrăcia proverbială a poporului, locuinţele cele scunde şi fără aer alimentéză acest flagel ca nicăiri alt unde va. In diua de Sântul Ilie, casa unui ţĕran din Livezeni rĕmâne fără stăpânul şi fără stăpâna ei, ambii sunt petrecuţi fără sgomot la mormênt.

Frica era mare şi spaima cuprinsese pe vecini, pe rudenii, aşa că pe Petru şi Maria Chioreanu nu-i petrecea nime la grópă decât unicul lor fiu Iosif, în etate de 14 ani. Ajuns la cimiteriu, Iosif Chioreanu varsă o lacrimă ferbinte pe mormêntul cel próspĕt al părinţilor sei şi după ce-şi face o sântă cruce, plecà în spre sat, cu ochii plin de lacrămi, sdrobit până în sufletul seu de cele petrecute în timp de 3 dile.

Rudeniile mai de aprópe, unchii şi mătuşile erau toţi preocupaţi de gróza, ce întrase în sat de odată cu colera, nici unul din ei nu afla cu cale ca sĕ îmbărbăteze pe orfanul Iosif, nici unul nu se gândia, că ce va face el acum şi în ce direcţiune va porní.

Mĕsurile luate de amploiaţii administraţiei de a nu conveni cu aceia, a căror vatră a fost cercetată de coleră le făceau imposibil de a-l căutá; de a-l mângăiá si de a face încercări spre a-i aliná durerile causate prin perderea scumpilor sei părinţi.

Iosif Chioreanul aceste tóte nu le pricepea, era prea tinĕr de a şi face sémă cu ordonanţele mai marilor. Puţin învĕţase la scóla din Livezeni şi erá destul de simţitoriu, dar dorinţa lui şi a părinţilor, cari-l aveau numai pe el şi-l iubiau din tot sufletul lor, era ca în anul de scólă, ce vine sĕ mérgă la scólele din Brad, ca sĕ înveţe şi mai mult. Procederea unchilor şi a mătuşilor lui le privia drept respingere dela sinul lor şi aşa cufundat în gânduri în loc sĕ apuce cărarea, care duce din cimiteriu în sat, apucase pe o altă cărare şi fără sĕ se uite în drépta ori în stânga se vede deodată în mijlocu câmpului.

Era în spre sânţitul sórelui. . . După o secetă pe 4 sĕptĕmâni, nisce nori grei încep a se ridicá din tóte părţile şi fulgerile, ce prevestesc furtunile cele mai groznice se repetéză din minut în minut. Iosit Chioreanul era pus pe gânduri şi iuţindu-şi paşii în direcţiunea apucată, grăbesce a-şi aflá adăpost la nisce clăi de fên.

Abia aşedat la vatra lor, ostenit de strapaţele dilei, de neodichna nopţilor trecute şi de suferinţele, ce a îndurat, adórme şi dórme dus până în diori de di, când carele morariului Câmpean cu argaţii sei vin sĕ ducă fênul.

In sgomotul mânatului boilor, câte 4 înjugaţi la fie-care car, se trezesce şi Iosif Chiorianul şi somnoros cum era, nu-şi scie trage séma, că unde este şi cine l'a adus pe elací, la clăile de fên în mijlocul câmpului. Desmetecit 'şi revócă în memorie furtuna de ieri, îngroparea părinţilor sei şi erumpe în plânsete sfâşietóre. Morariul era român şi românul e milos dela firea lui, dar mai cu sémă, când nu are copii, el iubesce şi pe copii altora şi Câmpean încă nu avea copii, deşí era căsătorit de 12 ani. Informat de nefericirea băiatului ca un fulger îi venì în minte, că ar fi bine sĕ ducă pe acest băiat orfan acum la el acasă, căci prelângă aceea, că face o faptă crestinéscă, va causà şi soţii o bucurie nespusă. Până-ce povestiră ei şi păn ce sĕ mai cugetară şi ommult pe ei, decât pe corporaţiunile a căror interese ar fi datori sĕ le servéscă.

Pănă când deci sinodul archidiecesan controléză cu mare scrupulositate tóte ce se fac de consistoriu, pe atunci sinódele parochiale în cele mai multe casuri nu întrébă, că ce face epitropia şi comitetul, şi astfeliu un preşedinte al sinodului, el póte trăgăna câte un raţiociniu al bisericei cu anii, póte aflá totdeuna scuse pentru amânare ca sĕ se uite trebile şi posiţiile erogate, sĕ mai móră câte un om, care scie de ele, şi lucrurile le învêrte pe placul seu, după pofta inimei lui şi după cum îi vine mai bine la socotélă ca sĕ se pună adevĕrul sub obroc.

O atare cestiune pănă aḑi nelămurită este cestiunea cu raţiocinarea edificărei unei scóle sau a unei biserici.

Avem puţine fonduri, destinate anume pentru edificarea de scóle şi biserici, dar în urmă tot avem şi de acele, mulţămită ómenilor de inimă, ce-i am avut în trecut.

Îndată ce se decide deci, ca sĕ se edifice din nou o biserică sau o scólă, părerea nóstră este, că raţiociniul bisericei ori al scólei zidite, are sĕ se dea separat, la moment, când s'a finit edificiul şi a fost colaudat.

Avem casuri, că cutare biserică este de mult gata, ea este sfinţită prin Archiereu, dar ómenii nu se cugetă ca sĕ dea raţiocinii, fără vor ca sĕ amestece cheltuelile ordinari anuale, cu ale zidirei bisericei.

În atare cas, dacă la biserică s'a lucrat 2—3 ani, ar ocure raţiociniile bisericei zidite în 2—3 ani, ar puté ocurá erogate de câte 2 şi 3 ori şi s'ar puté lesne păgubí biserica.

Este deci just şi la loc, ca raţiociniul bisericei cu tóte erogatele sĕ se facă separat, începênd cu planul, pănă la colaudare şi sânţire, şi în respectul acesta avem cele mai bune garanţii, că biserica nu póte fi păgubită de ómeni lacomi.

Un atare raţiociniu e bine ca sĕ se facă separat şi din acel punct de vedere, pentru-că el vine sĕ se publice sinodului şi e bine ca şi sinodul sĕ scie, că cât costă biserica, ér nu numai epitropii şi cu preşedintele comitetului.

Dar şi din alt punct de vedere e bine şi recomandabil ca un atare raţiociniu sĕ se facă separat, pentru că alte biserici, cari ar dorí şi ele sĕ edifice o atare zidire, ar puté luá informaţiuni, ar puté face studii şi ar fi orientaţi în ce privesce cheltuelile bisericei şi ar puté evitá din păţania altora cheltueli zădarnice.

Suntem ómeni, cari ne scim face sémă totdeuna cu greutăţile şi de aceea macsimul, ce putem concede ar fi, ca după terminarea tuturor lucrărilor, raţiociniul cel mult în un an de ḑile sĕ se cetéscă în sinod şi sĕ se trimétă autorităţii supreme spre censurare şi aprobare.

Îndoelile de tot soiul se curmă, ómenii vĕd, că cum s'a făcut, s'a făcut bine, ér dacă ceva s'a făcut rĕu, rĕul se póte delăturá, şi nu se mai dă ansă la bănueli, ómenii ce au ostenit pentru ca sĕ se facă biserică sau scólă, — vin presentaţi în adevĕrata lor lumină înaintea poporului, precând întârḑiind cu raţiocinarea, amânând lucrurile cu anii, dau se înţelégă celor ce au interes ca trebile bisericei sĕ mérgă oblu, că trebue că e ceva putred, trebue că nu sunt tóte aşa cum ar trebuí sĕ fie.

Consistoriul nostru ca senat epitropesc are fără îndoélă scire din rapórtele către sinod, că unde s'au edificat atari zidiri şi unde nu sunt pănă aḑi înaintate raţiociniile şi dacă are, avem întemeiată speranţă, că va îndrumá pe cei din obligo ca sĕ se apuce de lucru, ér de va vedé, că se tot tragănă lucrurile, va trimite din sinul seu un bărbat de încredere, care sĕ asiste şi insiste ca lucrurile sĕ se termine.

Voim deci sĕ se scie, că raţiociniul bisericei zidite trebue compus după terminarea lucrurilor cel mult un an de ḑile, şi voim sĕ se scie, că întârḑieri provenite din intenţiunea de a cocoloşí lucrurile, trebuesc controlate cu ochi ageri şi luate mĕsuri grabnice, ca sĕ se facă lumină acolo, unde ómenii încep a avé îndoeli şi unde se nasc bănueli şi cei bănuiţi tac şi lasă sĕ trécă o ḑi după alta, ca sĕ se uite una şi alta, căci póte aşa le convine.

Casul cu raţiociniul zidirei bisericei restant de ḑeci de ani sĕ nu se mai repeteze.

Revista politică.

Vorbirea bĕtrânului Kossuth şi urmările visitei dela Turin tot mai dă încă material de discutat foilor din capitala regatului nostru.

Desminţirea, ce o a publicat fiul pretensivului guvernor în foile radicale maghiare, că adecă tatăl seu nu s'ar fi esprimat despre d l Tisza, şi despre casa habsburgică aşa precum au publicat foile, au umplut de consternaţiune pe membrii partidului dela 1848 şi în special pe cei ce au fost de faţă şi au auḑit cuvintele chiar din rostul bĕtrânului esilat.

E o întrebare nedeslegată încă pănă acum, ce a putut îndemna chiar pe feciorul lui Kossuth, ca sĕ dea de gol mijlócele, de care s'a sciut folosí totdeuna oposiţia estremă, sĕ declară de neadevĕrate tóte câte s'au scris despre vorbirea lui Kossuth în foile radicale, şi nedeslegată e pănă acum şi întrebarea, că dacă Kossuth în adevĕr s'a esprimat aşa, precum adorătorii lui au spus publicului şi lumei, pentru-ce vine tocmai fiul seu şi contestéză verosimilitatea vorbirei lui şi nu lasă ca ea sĕ entusiasmeze pe toţi aceia, cari se însufleţesc de principiile şi vederile esilatului, ci în loc de a o pune ca pe o lumină de directivă, o ascunde sub obroc.

Pe declaraţiunile tinĕrului Kossuth opinia publică a pus puţin pond; pentru că ea e cu mult mai covinsă, că bĕtrânul esilat a fost capabil sĕ vorbéscă astfeliu la adresa casei domnitóre şi a dlui Tisza. De aceea sĕ şi vede îndemnat „Pesti Hirlap“ sĕ revină asupra cestiunei şi sĕ presenteze lucrul într'o haină, care scutesce cel puţin pe dl Tisza de ura kossutistă.

Cestionata fóie, după ce face istoricul visitei, ḑice, ca unii dintre membrii partidului dela 1848, s'au reîntors la Kossuth şi aflându-l în odaia de lucru l'au întrebat, dacă consimte cu purtarea oposiţiunii şi în special al unor membrii ai ei faţă cu dl Tisza cu prilegiul desbaterei proiectului de lege militariu; la ceea-ce ar fi rĕspuns Kossuth, că el nu e de acestea vederi, căci cu un astfeliu de sistem de politică, ca sĕ arunci blăsteme şi înjurii pe capul ministrului preşedinte tot nu o scoţi la cale.

Egoismul foilor germane se dă tot mai mult pe faţă. Din incidentul demonstraţiunilor şi manifestaţiunilor anti austro-ungare ale cehilor la esposiţiunea francesă, apoi ale maghiarilor kossutisti şi a adresei de felicitare a bosniacilor, însu-şi organul principelui de Bismarck nu se putù linistí, de a nu aduce câteva vorbe nemăgulitóre la adresa republicei francese, ce a devenit atât de populară în strĕinătate. Cestionata fóie numesce pe adoratorii lui Kossuth ómeni, cari au rĕmas îndărăptul lumii şi tot cu acest epitet caracteriséză şi pe cehi, ér bosniacilor le atribue titula de „nebuni“.

La ordinea ḑilei sunt şi călĕtoriile monarchilor. Împĕratul actual al Germaniei dela suirea sa pe tron este tot pe drumuri, făcênd visită curţilor domnitóre. In ḑilele trecute a petrecut în Svedia şi Norvegia şi acum abia reintors şi s'a pregătit de o călĕtorie pe mare, ca sĕ facă visită reginei de Anglia. Primirea, ce i-se va face împĕratului pe mare va fi una din cele mai grandióse. Flota englesă se va presentá în tótă puterea ei şi-şi va desvoltá înaintea împĕratului tótă înscusinţa Pe 8 August împĕratul se întórce pentru ca restaurat sĕ pótă primí în 11 August séra visita monarchului nostru, carele va petrece patru ḑile în capitala imperiului german. Se astéptă apoi şi visita ţarului rusesc, după-care mult vênéză bărbaţii de stat ai Germaniei, dar care tocmai în timpul din urmă a devenit atât de nesigură. Inainte însĕ de acésta visită împĕratul german va face érăşi o călĕtorie prin ţară, se va oprí mai mult timp la Metz şi Strassburg şi va luá parte la desvălirea monumentului în memoria moşului seu.

Pregătirile rĕsboinice se urméză pe tóte liniile şi în tóte statele europene. Germania jalusă de puterea artileriei francese plănuesce sporirea artileriei sale şi foile germane, arĕtând inferioritatea artileriei de câmp germane pledéză în mod neobicinuit pentru înmulţirea şi îmbunătăţirea ei.

Pănă si Serbia, carea pănă acum a stat cu totul pasivă şi şi a garantat esistinţa prin convenţiunile politice, a comandat în Francia o mare cantitate de muniţiune şi mai multe tunuri pentru formarea de nóue baterii. Italia ér se pregătesce din rĕsputeri. Doi vice admirali erau pe cale de a fi demisionaţi, căci n'au lucrat cu destulă activitate la întărirea flotei, ér cât despre Rusia se scie, că decând a eşit din alianţa puterilor mari, mereu se pregătesce în tóte direcţiunile.

Ioan Meşotă.

Cuvênt

ţinut în 25 Septembre v. 1888 la sĕrbătórea S-tei Sofii, patróna gimnasiului din Braşov.

(Urmare)

Ca profesor Meşotă era esemplariu în privinţa împlinirei cu consciinţă a datoriilor sale, devotat cu totul chemărei sale.

Preparaţiunile şi traducerile lui din Horaţ, Homer, Tacit, Sofocle şi Plato, rĕmase dela el ca manuscripte, sunt o probă invederată în privinţa acurateţei, cu care 'şi împlinia chemarea sa.

Meşotă era în curent cu tot ce se petrecea în specialitatea sa şi nu-i scăpa din vedere nici o scriere mai însemnată din ramul acesteia. Astfeliu el se ducea în scólă la elevii sei provĕḑut cu tot aparatul cunoscinţelor trebuincióse şi cu inimă veselă pentru împlinirea sântei sale chemări, pe care el adeseori în vorbirile cu colegii sei o numia *cea mai frumósă chemare.*

In scólă, faţă de elevii sei, era sever, dară drept. Căuta a se convinge cu desevêrşire despre valórea spirituală a fie-căruia, ca sĕ nu greşéscă la ficsarea calculului, pe care el nu-l făcea nici odată dependent de conduita plăcută ori ne plăcută a scolarilor sei. Era minunat modul de procedere al lui Meşotă cu scolarii, cari nu erau după gustul lui. Pe acestia îi îndrepta nu de a dreptul prin vorbe góle la adresa lor, ci prin proverbii, prin pilde, cari aveau mai mare efect decât nisce cuvinte aspre.

IV.

Ca director Meşotă era regulat şi espeditiv, însuşiri, cari iau înlesnit în multe privinţe purtarea grelelor sale afaceri oficióse.

Era mai departe omul, care scia sĕ represinte cu demnitate corpul seu profesoral în afară, şi cuvintele, ce le adresa el la ocasiuni, erau clare, adênc gândite şi pline de simbure.

Faţă de colegii sei profesori era conciliant şi preventoriu, voind a-i câştigá prin purtarea sa pe toţi în folosul scólei.

Şi colegii sei îşi arătau în mod cuviincios şi nesilit respectul către superiorul lor, care era adevĕrat *primus inter pares*, care escela în tóte între colegii sei cu vederile sale limpeḑite, cu esperienţele sale probate şi cu tactul seu deosebit, respectând adese-ori păreri divergente, pe care aflându-le temeinice, le primia de ale sale.

Astfeliu directorul Meşotă era călĕuzul colegilor sei.

Astfeliu într'un mod nesilit, numai cu autoritatea persónei sale, se pricepea sĕ impună, sĕ susţină ordinea, sĕ facă sĕ domnéscă armonia în corpul seu, sĕ stimuleze zelul colegilor sei pentru o conlucrare armonică spre binele şi propăşirea institutului. Căci el era în adevĕratul înţeles al cuvêntului *spiritus rector* al institutului.

V.

Aceea însĕ, ce-i pune corónă pe capul seu, este, că Meşotă pe lângă tóte greutăţile, ce le avea ca profesor şi ca directorul scólelor nóstre centrale: gimnasiale, reale şi comerciale, precum şi al scólelor de fetiţe, ca notariu al Reuniunei femeilor române, ca membru al Eforiei scolare şi al feliuritelor corporaţiuni bisericesci şi scolare, totuşi a

---

rariul, carele erau încărcate de fên şi între doinele de jale ale argaţilor pornesce şi morariul cu Iosif Chioreanul după cară, şi după un drum de aprópe o óră étăi ajunşi la móra mĕrului, unde-i astepta morărésa, o femeie în vêrstă ca la 30 de ani, óchesă şi cu obraḑii rumeni, ce părea a fi mândră mai mult pe închipuita ei frumseţe, decât pe starea ei. Câte-va vorbe, mai mult şoptite, decât vorbite, cum e datina între soţii, ce se înţeleg bine şi morărésa Saveta se apropià de Iosif Chiorénul, 'l strânge în braţe tocmai ca cum'l strângea mamăsa, 'l sărutà cu aceea căldură, cum făcea mamă-sa — şi băiatul erá câscigat pentru morariu şi morărésă, era copilul lor de suflet, începù a-şi uitá din ce în ce mai mult durerile ce i le căusase mórtea părinţilor sei, — el se afla acasă şi la lucru era tot aşa de vesel ca şi la joc, mânile îi erau iuţi ca şi piciórele, ochii îi scânteiau după lucru şi voia morariului şi a morăresei erau pentru el poruncă.

Trecù 5 ani de atunci şi fecior mai ócheş şi mai frumuşel nu era ca Chioreanul dela móra din Valea-mĕrului în întreg ţinutul.

De câte ori se ducea feciorul lui Petrea Chioreanul în Livezeni — ómenii 'şi aduceau aminte de colera ce pustiise în sat şi lăsase multă jale în urma ei, dar' vorba românului, toi ómenii ḑiceau, că în tot rĕul este şi un bine.

Chiorean nu putea fi aḑi la părinţii lui feciorul cel trufaş şi vesel, cum e la morariul Câmpean şi cămeşile lui nu ar fi cusute în fir de aur, cum i le cosea morăriţa Saveta, étá aşa numai de dragul lui, ca sĕ nu fie altul mai frumuşel ca el nici în satele vecine, nici în ţinut.

La móră umblau mulţi ómeni bogaţi, veniau cu carul şi aduceau măcinişul cu sacii, sĕracii aduceau în spinare câte o ferdeluţă cumpĕrată din têrg şi Chioreanul, care vedea cât e de mică ferdeluţa de cumpĕrat i-se făcea milă sĕ ia vamă dela sĕraci.

Astfeliu Chiorean îşi făcù nume bun în ţinutul întreg şi mulţi ómeni căutau sĕ-l câştige aḑi mâne de ginere, între acestia chiar şi judele din Livezeni, care când venia la móră cu măcinişul şoptia cu morariul şi cu Saveta despre Aglaia, fata lui. Cu o făţărnicie proprie femeilor viclene Saveta asculta vorbele primariului şi deşí Chiorean nu ar fi fost mai norocos cu nime în lume ca cu Aglaia, — ea se turburà de mănie — însĕ o scia ascunde şi scia sĕ facă ca sĕ rĕmână vorba numai între ei pănă după asentare, când Chiorean va fi eliberat dela serviciul militar pe basa titlului de unicul fecior, şi apoi cu D ḑeu, ḑicea Saveta, cam a lene, ér morariul şi primariul erau ca şi încântaţi de cuscria lor viitóre.

(Va urma.)

mai găsit timp a se ocupá cu aceea ce face mărgăritariul de mare preț din coróna faptelor sale, distingêndu-se între colegii sei cu activitatea sa deosebită pe *câmpul literaturei.*

De el ne-a remas următórele scrieri:

1. *Idei inițiative despre epigrafia română* în a treia programă a gimnasiului român, (Brașov 1862).

2. *Dacii și resbelele lui Traian în Dacia,* în a patra programă, (Sibiiu 1863).

3. *Cum se formézá caracterul?* în organul pedagogic al dlui I. Popescu.

4. *Espunerea câtor va fenomene sufletesci cu privire la espresiunile psichologice în limba românéscă,* în a șeptea programă a gimn. (Brașov 1866).

5. *Discurs ținut cu ocasiunea inaugurării catedrei de limba francesă,* (publ. în „Conv. literare“).

6. *Scólele reale în paralelă cu gimnasiul,* (în a 12-a programă, Brașov, 1873).

7. *Manual de istoria universală pentru scólele medii, prelucrat după W. Pütz* (Volumul I Iași 1867; Volumul II Iași 1869; Volumul III continuat de A. Bârseanu, Bucuresci 1880).

8. *Femeia și emanciparea ei* (prelegere publică), publ. în „Albina Carpaților“ 1877.

9. *Diferite vorbiri ocasionale,* mai cu sémă la încheerea anului scolastic și la sĕrbătórea sântei Sofii (ca cea dela sf. Sofia 1870 cu tema: In ce constă adevĕrata cultură a spiritului și care e nobleța inimei? — publicată în „Albina Carpaților“ și reprodusă în „Scóla și familia“; — ca cea din 1873 cu tema: „Crescerea națională“, publicată în a 13-a programă a gimnasiului (Brașov 1877), — și ca „Cuvêntul“ din 1874, adresat maturisanților și publicat în „Scóla și familia“ an. II Nr. 6).

10. *Deosebiți articoli anonimi și pseudonimi,* în organele nóstre de publicitate.

11. *Ca manuscripte* au rĕmas:

a) Logica și psichologia, prelucrate după Lindner.

b) Preparațiuni și traduceri din Horaț, Homer, Tacit, Sofocle și Plato.

c) Istoria comerciului universal în secolul al 19-lea (traducere).

d) Articoli începuți, dar neisprăviți, ca: Cum trebue tractat studiul limbei materne într'un gimnasiu român de 8 clase? — Invĕțămêntul istoric după raportul oficial al esposițiunei universale din Viena (1873). — Despre institutele române de crescere și instrucțiune din Brașov, etc.

După cum vedem, și în scrierile sale *scóla* este prima sa preocupațiune, spre ea își îndréptă Meșotă în prima linie gândirile sale. (Va urmá.)

Convocare

Comform conclusului staverit din partea comitetului central în ședința sa din 4 Maiu a. c. v adunarea generală a reuninnei învĕțătorilor gr. or. români din districtul Sighișórei, se convócă pe ḑilele 20, 21, și 22 August a. c. v. în biserica ortodocsă română din comuna Moșna, lângă Mediaș, protopresbiteratul Mediașului; la care se învită toți P. T. domni membrii ai reuniunei și alți iubitori de progres.

Programă.

Ședința I din 20 August st. v. Duminecă a. m.

1. Serviciu divin cu învocarea sântului duch în biserica ortodocsă din Moșna.
2. Deschiderea ședinții prin președinte.
3. Constatarea celor presenți.
4. Incassarea tacselor dela membrii.
5. Comunicarea ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 23 Martiu a. c. Nr. 2475 scolariu.
6. Comunicarea apelului reuniunei învĕțătoresci, din districtul X a Brașovului dto 1 August 1888 Nr. 43 în causa fóiei „Scóla și familia“.
7. Comunicarea apelului dlui învĕțătoriului George Moian dela scóla centrală din Brașov dto 1/13 Ianuariu a. c privitoriu la broșura sa întitulată „Lucrul în scólă“.

Ședința a II, Duminecă 20 August st. v. p. m

8. Verificarea procesului verbal din ședința I.
9. Cetirea raportului comitetului central al reuniunei districtuale, al cassariului și al bibliotecariului, apoi alegerea de comisiuni.
10. Tema: *a)* „Cari sunt causele regresului poporului nostru în cele materiali“, de Demetriu Stuchirean învĕțătoriu în Bertan.

Ședința III, Luni 21 August st. v. a. m.

11. Verificarea procesului verbal din ședința II.
12. Tema *b)*: „Folosul lucrului de mână în scóla poporală“, de Ioan Muntean învĕțătoriu diriginte în Sighișóra.

Ședința IV, Luni 21 August st. v. p. m.

13. Verificarea procesului verbal din ședința III.
14. Tema *c)*: „Propunerea mĕsurilor metrice“, prelegere practică de Nicolae Munteanu din Saschiz învĕțătoriu primariu în Ferihaz.
15. Rapórtele comisiunilor esmise.
16. Staverirea bugetului.

Ședința V, Marți 22 August st. v. a. m.

17. Verificarea procesului verbal din ședința IV.
18. Propuneri.
19. Reconstituirea reuniunei districtuale pe periodul nou de trei ani 1889/90 — inclusive 1891/92.
20. Esmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal din ședința a V a.
21. Incheerea adunărei prin președinte.

Din ședința comitetului central al reuniunei învĕțătorilor gr. or. români din districtul Sighișórei, ținută la 4 Maiu, 1889.

Președintele reuniunei: *Demetriu Moldovan,* adm prot.

Notariul reuniunei. *A. Stoicovici,* învĕțatoriu.

Varietăți.

* Alteța Sa imperială și regală, archiducele Albrecht, împedecat prin o afecțiune bronchială provenită din schimbarea estraordinară a temperaturei, n'a putut participá eri și alaltăeri la esercițiile militare ale garnisónei de aici, și tot din acest incident va sta în Sibiiu cu o ḑi mai mult de cum erá planul de călĕtorie. Dealtmintrea starea sănĕtății înaltului óspe — laudă Domnului — nu dă ansă la îngrigiri serióse.

* Consistoriul plenariu al diecesei Caransebeșului, după-cum cetim în „Fóia diecesană“, în urma convocărei lui prin Preasânțitul episcop diecesan s'a întrunit în Lunea trecută înfățișindu se preste tot 27 de asesori. În cuvêntarea de deschidere Preasânția sa dl episcop diecesan a accentuat înainte de tóte, ca sĕ aducem mulțămire lui Dḑeu, pentru că ne-a ajutat sĕ vedem astăḑi îndeplinite tóte lucrările premergĕtóre întregirei scaunului archieresc al episcopiei vĕduvite a Caransebeșului și anume: votul aprópe unanim al sinodului eparchial electoral preaînalt aprobat, actul consacrărei sĕvîrșit după prescrisele sântei nóstre biserici și în fine întronisațiunea efeptuită în mod canonic și legal. Fiind astfeliu episcopia Caransebeșului acum întregită Preasânția Sa crede a fi sosit momentul, ca cu puteri împreunate sĕ începem la realisarea marei nóstre probleme, a căreia scop nu este altul, decât binele și fericirea bisericei și credinciosilor ei în tóte privințele, și spre ajungerea scopului acestuia cere sucursul și spriginul eparchioților sei. După acestea Preasânția Sa dând espresiune simțului de pietate și aducere aminte de primul, bunul și meritatul în Domnul adormitul episcop Ioan Popasu prin cuvintele învecipomenirea lui, — la ce toți membrii consistoriului sculându se repețesc aceste cuvinte, — mulțămind mai departe Preacuvioșiei Sale părintelui protosincel episcopesc Filaret Musta pentru conducerea eparchiei pe timpul vĕduviei scaunului episcopesc, asemenea mulțămesce Preasânția Sa și tuturor asesorilor cons. pentru activitatea lor neinfrerupta în acest timp și în fine salută pe asesori consistoriali veniți la acésta ședință în numĕr atât de frumos. După acestea s'a pertractat obiectele avisate competinții consistoriului plenariu, după a căror resolvire consistoriul s'a desfăcut în senatele singulare, ținĕndu-se ședința senatului bisericesc înmediat după consistoriul plenariu, éră cea a senatului epitropesc după améḑi, în fine cea a senatului scolariu Marți înainte de améḑi.

* (Cas de mórte.) Bombelles, fostul mare magistru de curte al archiducelui Rudolf, a încetat din viață în urma unui atac de apoplecsie.

* (Familia principelui de Muntenegru.) Intréga familie a principelui de Muntenegru petrece acum în Viena, de unde 'și va continuá călĕtoria la Petersburg. In Viena nu s'a presentat nimenea sĕ priméscă pe înalții óspeți, afară de delegațiunea muntenegrénă. — Principele mostenitoriu Danilă, din incidentul declarărei sale de maiorén a fost decorat din partea președintelui republicei francese, prin representantul frances la Cetinie.

* (Corul dlui Dima.) Cu ocasiunea adunărei generale a „Asociațiunei transilvane“ la Făgăraș, precum ni se comunică din isvor sigur, va concertá corul seminarial. Spre acest scop s'a și încunoscințat coristii, ca pe ḑiua de 12/24 August sĕ se afle în Făgăraș.

* (Tariful pe zone) Cu ḑiua de astăḑi întră în valóre tariful nou pe zone. Direcțiunea căilor ferate face cunoscut, că se pot dá bilete de călĕtorie directe și până la alte stațiuni strĕine, în modul cum s'au estradat ele și până acum, dar numai în orașele mai principale. Pentru o mai ușóră înlesnire pentru comunicațiuni în apropiere se estradau bilete și în numĕr de 10 bucăți, astfeliu, ca persóna respective sĕ numai fie silită a-și scóte bilet de câte ori călĕtoresce, ori se întórce din călĕtorie.

* (Bĕtrânul esilat îndrăgostit). In mai multe rĕnduri foile maghiare sciu sĕ scrie minuni despre bĕtrânul Kossuth. In ḑilele trecute, o damă din Ardél, cercetându-l la Turin și dându-i un frumos cadou, bĕtrânul atât s'a entusiasmat, încât drept rĕsplată a sărutat pe dama respectivă. Foile, cari înregistréză acest fapt, ridică osane femeiei fericite, carea s'a învrednicit, de o astfeliu de distincțiune.

* (Afacerea Farkas.) Din Seghedin se comunică, că poliția a dat în cele din urmă de róta norocului. Precum se scie speculanții au avut atâta îndrăsnélă, încât au pus chiar o altă rótă la tragere, cu carea se dedase copila, care a tras numerii, în mai mult timp. Comisariul de poliție, după informațiunile, ce le a căpĕtat, presupunea la început, că róta a trebuit sĕ se afle la „dama îmbrăcată în negru.“ După mai multe eruări aflà anume, că tinichigiul Eck o a reparat. El a istorisit, că róta i a fost dată încă din tómna anului trecut spre reparare din partea „damei în negru“. El a adăugat la mașinărie încă o limbă de blechiu, colorà róta întrégă în verde, ér pe dinlăuntru o cuptușí cu postav verde; pentru acest lucru primì el 7 fl. Își aduce aminte, că a reflectat damei, că acésta rótă nu póte fi decât dela o loterie, dar ea l'a asigurat, că i dela o familie dela care el a căpĕtat încă mult de lucru. Dama din cestiune nu e alta decât vĕduva Telkessi. Ea a mărturisit tot, cum s'a întêmplat, de asemenea a mărturisit și copila ei, carea a tras numerii. Erariul austriac prin representantul seu a făcut pretensiuni asupra banilor și astfeliu s'a secuestrat întrégă averea lui Farkas și consoții, precum și o parte din banii, ce-i are depuși. Cu tóte acestea abia se vor puté plătí pe jumĕtate banii erariului, cu ceea-ce s'a aflat până acum. Erariul are de gând sĕ facă pretensiuni nu numai asupra sumei de 480,000, ci și asupra celorlalte sume, câștigate mai înainte, căci s'a constatat și aceea, că băiatul, carele trăgea numerii, a fost încă de 5 ori trimis dela loterie și în locul lui alt băiat a tras numeri, ér aceste trageri coincid cu câștigurile de mai înainte.

* („Tribuna“ și morala.) „Tribuna“ în numĕrul 162 din a. c. îi ține, „Gazetei Transilvane“ o lecțiune de bunăcuviință, pentru-că acésta — póte — a reprodus după traducerea „Tribunei“ un articlu din tr'o fóie germână. Departe de noi sĕ facem pe advocatul resp. apĕrĕtoriul „Gazetei Transilvane“, dar din acest incident vrem sĕ constatăm un lucru, de care dnii tribuniști prea des fac us. Noi cu „Tribuna“ numai în raport de colegialitate nu stăm, și nici nu vrem sĕ stăm; aceea încă se scie, că „Tribuna“ a fost față de noi totdeuna provocătóre, și totuși „Tribuna“ e, care aprópe în tot numĕrul se folosesce de publicațiunile nóstre, dar *fără de a indigitá isvorul.* Noi nu ne am împedecat de acésta, pentru-că sciam, că simțul lor de dușmănie nu i lasă ca sĕ fie câtuși de puțin justi. Trebue însĕ sĕ le spunem acum adevĕrul, căci vedem că încep „a și permite a face lucs“ și cu morala. Caracteristic este și aceea, că epistolele canonice publicate în tecst autentic în Nr. 75 al fóiei nóstre, „Tribuna“ le publică după o traducere puțin esactă a lui „Pester Lloyd“; se înțelege, că noi îi suntem mai departe de cât „Pester Lloyd.“

MONITOR. 28

Calendariul sĕptemânii

23 — 29 Iuliu.

23 Duminecă: Trofim, Teofil, Foca, Apolinariu, Vitaliu, Apoloniu, Ana. *24 Luni:* Christina, Capton, Imineu, Ermogen, Teofil, Atanasiu. *25 Marți:* Ana, Olimbiada, Evpracsia, Sact, Matur, Atal, Vlandina. *26 Mercuri:* Ermolae, Ermip, Ermocrat, Paraschiva, Oreozila, Ignatiu, Apion, Ierusalima, *27 Joi:* Panteleimon, Antusa, Manuil, Christodul. *28 Vineri:* Prochor, Nicanor, Timon, Parmena, Evstatiu, Acachiu, Drosis, Irina. *29 Sâmbătă:* Calinic, Teodota, Mamant, Vasilisc, Constantin, Ioan ostașul, Veniamin, Viriu, Teodosiu (tinĕrul).

Rituale bisericesci.

Dumineca din 23 Iuliu, a VIII-a după Rusalii. Octoich și Mineiu. Tonul al 7-lea. La Utrenia Evangelia Invierii a 8-a. Joi, slușba s. marelui Martir și tămăduitoriu Panteleimon se cântă numai din Mineiu, avênd și Polileu.

Loterie.

Mercuri în 31 Iuliu 1889.

Sibiiu: **84 11 81 49 85**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 30 Iuliu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	94.75
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 20	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	304 25	304.40
Sorți de regularea Tisei	126.75	126.75
Oligațiuni urbariale ung	105.—	105.—
Galbin	5.70	5.66
Napoleon	9.58	9.58
100 marce nemțesci	58.80	58.90
London pe (poliță de trei luni)	120.35	120.50

Nr. 202. [105] 1—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 11 Iuliu a. c. Nr. 4584 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este impreunat cu următórele venite.

1. Venitul cimiteriului şi a unui fênaţ de 4 cară de fên . . fl. 28.—
2. Dela 120 familii câte una ferdelă (16 cupe) cucuruz sfărmit . . . . . . fl. 120.—
3. Dela înmormêntări 1—7 ani 1 fl ; şi dela 7 ani în sus à 7 fl. . . . . . . fl. 78.—
4. Dela cununii à 3 fl. fl. 24.—
6. Dela botezuri şi apă de móşă . . . . fl. 12.—
6. Dela botezul Domnului . . . . fl. 36.—
7. Dela sfinţirea paştilor . . . . fl. 9.—
8. Dela alte funcţiuni bisericesci . . . . fl. 94 —

Suma fl. 401.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 18 Iuliu, 1889.

Romul Furduiu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 294 [101] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţătoriu la scóla română gr. or. din Turnişor, pentru ocuparea aceleia în mod definitiv, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.
2. Cuartir liber în edificiul scólei;
3. Trei stângini metrici lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi sala de învĕţămênt.

Dela concurenţi se cere ca sĕ fie bineversaţi în cântările şi ritualele bisericesci atât pentru instruirea elevilor în scólă, cât şi pentru ţinerea unei strane în biserică Dumineca şi sĕrbătórea; totodată sĕ aibă cualificaţiunea de 4 clase gimnasiale şi sĕ fi absolvat studiile pedagogice.

Concurenţii au a-şi înaintá cererile instruite cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 6 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm protopresb.

---

[102] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II a la scóla nóstră gr. or. din comuna Săsciori, protopresbiteratul Sebeşului, se deschide concurs cu terminul până la 10 August a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. v. a. din cassa bisericei plătite în rate lunare;
2. 2 stângini lemne;
3. Cuartir în edificiul scólei;
4. 6 fl. diurne pentru participarea la conferinţele învĕţătoresci.

Doritorii de a ocupá acest post sunt datori a-şi asterne suplicele lor instruate cu documentele prescrise, şi că sunt în deplină cunoscinţă a cântărilor bisericesci, precum şi a tipicului, ca sĕ pótă instruá băeţii din ambe clasele din cântări. Cererile de concurs sunt a se adresá preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. în Sas Sebeş. Alesul de învĕţătoriu va fi îndatorat a ţiné strană în biserică atât la utrenie cât şi la liturgiă, şi mai nainte de alegere a se presentá în biserică în vre-o duminecă sau sĕrbătóre spre a-şi arĕtá desteritatea în cântări şi tipic.

Săsciori, în 6 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 495. [104] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa, se escrie prin acésta a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jugere 1014□° grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, 6 jug. 1299□° agrii, 11 jug. 1096□° liveḑi şi 544□° păşune.
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.
3. Stolele usitate.
4. Molitva la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.
5. Alte remuneraţiuni impreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfârmit.
2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.
3. Stolele usitate, cari atât în filiă cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.
4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.
5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filie dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a şi subşterne petiţiunile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 5 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 328—332. [98] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Breţcu, postul al treilea învĕţătoresc cu salariu *a*) 200 fl. din fonduri, cassa comunală şi repartiţiune, *b*) 50 fl. din venitul cantoral avênd reflectanţii a sĕvêrşí funcţiunile cantorale în fie care a treia sĕptĕmână, *c*) cuartir liber şi lemne.

2. Chezdi Mărtănuş, postul învĕţătoresc impreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. şi anume: *a*) 150 fl. încassânḑi din repartiţiune prin epitropia parochială, *b*) 50 fl. din a treia parte a venitului stolar, *c*) cuartir liber în edificiul scólei şi 2° lemne.

3. Zagon, postul învĕţătoresc impreunat cu cantorat cu salariu de 260 fl. si anume: *a*) 200 fl. plătinḑi în rate trilunare de epitropia parochială, *b*) dela 60 familii câte o povară de lemne din care sĕ se încălḑéscă şi scóla 30 fl. *c*) venitul cantoral computat în 30 fl. şi cuartir liber.

4. Teliu, postul învĕţătoresc impreunat cu cantoratul cu salariu de 230 fl. şi anume: *a*) 184 fl. din repartiţiune şi naturalii, *b*) 16 fl. din arênda unui agru, *c*) 30 fl. venitul cantoral şi cuartir liber în edificiul scólei.

5. Vama-Buzĕu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. şi anume: *a)* 165 fl. încassânḑi din repartiţiune prin epitropia parochială, respective colectorul de dare după 5% de dare, *b)* 35 fl. venitul cantoral şi *c)* 10 poveri de lemne şi cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi 'şi vor asterne cererile concursuale, instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis, avênd a se presentá mai înainte în biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cântările rituale şi tipic.

S. Sân Georgiu, 6 Iuliu 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 697. [99] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante din protopresbiteratul Branului şi adecă:

1. Pórta, cu salariu anual de . . . . fl. 180.— şi anume 120 fl. din fondul bisericei şi 60 fl. din alodiu.
2. Poiana-Mĕrului pentru cl. I salariu . . . . fl. 200.— plătit din alodiul comunal.
3. Poiana-Mĕrului pentru cl. II salariu . . . . fl 200.— plătit din alodiul comunal.
4. Holbav, cu salariu anual de . . . . fl. 200.— şi adecă 150 fl. din alodiu şi 50 fl. din lada bisericei.
5. Şimon, cu salariu anual de . . . . fl. 220.— şi adecă 140 fl. din alodiu şi 80 fl. din repartiţie.
6. Moieciul superior, cu salariu de . . . fl. 150 80 şi adecă 70 fl din alodiu ér 80 fl. 80 cr. prin repartiţie.
7. Fundata, cu salariu anual de . . . . . . fl. 200.— şi adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bisericei 90 fl. prin repartiţie.
8. Şirnea, cu salariu anual de . . . . fl. 170.— şi adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bis. 120 fl. prin repartiţie.
9. Măgura, cu salariu anual de . . . . fl. 150.— şi adecă 70 fl. din alodiu şi 80 fl. din fondul bisericei.

Doritoriii de a reflectá la vreuna din aceste staţiuni învĕţătoresci au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legii până la terminul indicat la subscrisul, şi totodată este de dorit ca concurenţii sĕ se presenteze în vre-o duminecă sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕţătoresci în genere impreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zerneşti, 28 Iuniu 1889.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 301/889. [103] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea a trei posturi învĕţătoresci la scóla poporală-elementară gr. or. din Gurariului, protopresbiteratul Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de 300 fl. v. a., ce se va solví din cassa epitropiei parochiale.

Deóre-ce pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană şi a conduce conduce corul în biserică, interesaţii sunt poftiţi a se presentá în comună spre a-şi dovedí desteritatea pe acest teren.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, 3 Iuliu, 1889.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

---

[97] 3—3

CONCURS.

La scóla primară gr. or. română de fete din Braşov este un post de învĕţătoriu ori învĕţătóre vacant.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs până la 15 August 1889. st. vechiu.

Concurenţii resp. Concurentele vor documentá:

1. Că sunt de naţionalitate români (române) şi de rel. gr. or.
2. Că au absolvat cursul pedagogic şi posed testimoniu de cualificaţiune prescris de lege, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar.
3. Că au purtare morală şi politică bună.
4. Că sunt de constituţie sănĕtoşi.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt: In anul prim de serviţiu salariu normal de 300 fl. şi cuartir natural eventual relut de cuartir; în următorii doi ani 400 fl., éră după doi ani salariu normal de învĕţătoriu ori învĕţătóre definitiv de 500 fl. anuali şi dóue decenale de câte 100 fl.

Concurenţii (concurentele) vor dechiará în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispositiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, în 11 Iuliu, 1889 st. v.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene din Braşov.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.
Hauptstrasse Nr. 7.
Hôtel „Goldenes Lamm“.
Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.
Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.
Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.
Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.
Tarifele odăilor imprimate şi afişate la fie-care odaie.
Restauraţiune bună, recunoscută.
Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.
Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.
[91] 7—14
J. Kührer,
proprietariu.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.
Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 79 Sibiiu, Sâmbătă 22 Iuliu, (3 August) 1889. *Anul* XXXVI.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4756 Scol.

CONCURS.

Au devenit vacante pentru anul viitoriu scolariu 1889/90 și se vor conferí pe calea concursului 14 stipendii câte de 60 fl., destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărțĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenții au sĕ și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în 19 August st. v. a. c. instruite cu documentele următóre:

a) aestat dela oficiul parochial din comuna lacare apartțin despre aceea, că sunt români greco orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților și despre starea lor materială; și

d) eventual alte atestate recomêndătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținută la 13 Iuliu, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 21 Iuliu.

Este fără îndoélă un semn rĕu la noi în Ungaria, că ómenii nu-și dau silință ca sĕ-și câștige pânea de tóte ḑilele în sudórea feței lor, ci încep pe căi piedișe a face combinațiuni mai ușóre, pentru de a jucá pe marele și pe omul de lume.

Vor fi fost în tóte timpurile soiu de acestia de ómeni, vor fi în tóte țĕrile mișei și defraudanți, la noi însĕ numĕrul lor cresce pe ḑi ce merge.

Aparința acésta tristă este comentată în feliu și chip de ḑiaristică, fie-care la rêndul seu, după cum îi vine la socotélă, noi ca ómeni, cari aparținem bisericei, suntem datori a o esaminá din punctul nostru de vedere mult mai cu deamĕruntul.

Ni se pare nóue, că s'a cam slăbit córdele acele tari, cari erau o virtute pentru ómeni.

Religiunea, acésta scânteiă divină, începe a perde mult din puterea ei, este tot mai slabă și drept resultat al acestei slăbiri defraudările, delapidările de bani publici și crimele cele mai teribile, sunt cea mai eclatantă dovadă.

Se vorbesce, că administrația se va premení demni de către guvern cu ómeni, ca și când acesti ómeni nu ar putea fi și ei așa de pĕcătoși ca și cei aleși de către clicele comitatense, dacă nu se va căutá ca întrégă societate sĕ se pună pe base mai sănĕtóse și mai morale.

Cum e aḑi, vedem, că nu e bine, și noi de multe ori am pus cuțitul în rană ca sĕ o tăiem, încât ea s'ar iví și în organismul nostru bisericesc.

Dar noi suntem în fine cei mai puțini, cari numĕrăm între rêndurile nóstre ómeni de atari calibru, contingentul cel mare îl dau fără îndoélă aceia, cari au fost dedați sĕ trăéscă bine și fără nici un lucru.

Se ivesc și la noi esistențe dubii, vin și la noi casuri, că ómenii ar voí numai sĕ trăiască bine și fără de muncă, și dacă ei nu sunt totuși stricați de tot, îi reține numai simțul de rușine de a cădé pe povêrnișul cel pĕcătos.

Nu odată însĕ am accentuat, că la noi nu a cuprins teren demoralisarea cât teren a cuprins și cuprinde indiferentismul pentru afacerile publice.

Poporul nu scie, sau nu vrea sĕ controleze afacerile, pentru că e de credință, că ómenii cu inteligință le fac cum sciu ei, că e bine.

De credința acésta a poporului se folosesc apoi mulți ómeni ca sĕ facă abus și speculă.

S'au pus ómenii, cari au interese speciale și particulare ca sĕ agiteze contra instituirei unui învĕțătoriu definitiv, până nu le vine lor la socotélă; sĕ pun și încurcă trebile cu ocuparea unei parochii, până nu cred de ajuns timpul ca sĕ și validiteze interesele lor familiare și locale, fac și direg nu în interesul publicului, fără în interesul lor propriu, și după ce și au ajuns cutare scop, poporul se trezesce, că e sedus, că e tras pe sfóră, dar e târḑiu.

Lucruri de aceste la centru nu pot fi cunoscute, pentru-că nici nu se póte pretinde ca sĕ cunóscă cineva tóte referințele din singuraticele parochii, și tocmai de aceea se recere ca parochii și cu deosebire protopresbiterii nostri sĕ fie ómeni de încredere ei sĕ nu cunóscă nici un alt interes decât legea și esecutarea ei, așa cum o reclamă interesele poporului și ale bisericei preste tot.

Lucră așa, — lumea vede în ei pe ómenii de bine, pe ómenii neinteresați, pe ómenii ce sciu aduce vorbele cu faptele în consonanță; lucră altcum, fac rĕu poporului și și lor 'și sucumbă vaḑa și autoritatea oficiului ce l ocupă pe ḑeci de ani.

Biserica însĕ este și trebue sĕ fie cu răbdare, ea numai în casuri grave și estreme face us de dreptul ei.

Nu atât ómenii cei isteți au făcut treburi bune, ci de multe ori au făcut și fac cei de omenie, cei de caracter firm, acestia fac mai adeseori trebi durabile și cinstite, trebi de cari se bucură generațiunile viitóre și din al căror fructe sute și mii se îndulcesc și adăpostesc

Trăim în timpuri, în cari materialismul dominéză. Sĕ cercăm sĕ premenim rêndurile cu ómeni, cari pun mai pre sus omenia și onórea decât banii, și vom dá înainte, vom face servicii frumóse și neperitóre maicei nóstre biserici și mult cercatului nóstru popor.

Revista politică.

Epistolele canonice a metropolitului sêrbesc Michail și a archiereului nostru, cari noi le am publicat în unul din Nrii precedenți în foiletonul fóei nóstre, au provocat în cercurile politice mare și neasteptată sensațiune.

Tóte foile monarchiei nóstre, fară deosebire de colorit politic, și tóte foile principale strĕine, înregistréză aceste epistole în întreg cuprinsul lor, fără a lăsá o iotă din ele, și dându-le astfeliu o mare importanță politică.

Nici n'avem sĕ ne mirăm de acest fenomen și efect puternic. Influința și autoritatea metropolitului Michail în Serbia o au dovedit evenimentele, ce s'au succedat dela reintórcerea sa în mijlocul poporului, din sinul căreia a fost alungat cu sîla; ér alipirea și loialitatea poporului nostru față de archiereii sei o a dovedit trecutul și o dovedesce presentul. Lângă acésta sĕ mai adaugă tactul fin politic și înscusința diplomatică, ce o desvóltă cu deosebire actualul nostru archiereu, totdeuna, când interesele patriei, și împregiurările au cerut, ca sĕ se pronunțe; lucruri, cari au fost aprețiate chiar de vrășmașii Inaltpreasânției sale.

Comentările, ce le aduce presa acestor epistole întăresc afirmațiunile nóstre. Metropolitul Michail ca cel mai intim și mai fidel pretin al ex-reginei Natalia nu póte sĕ lase pe o amică, carea l'a ajutat la reintorcere și carea tocmai așa se bucură de grația țarului, ca și dênsul, nu o póte lăsá căḑută din mărimea ei de domnitóre, umblând pe drumuri.

In fața acestor lucruri, scirea ḑiariului „Times“, că e împuternicit de metropolitul a declará, că dênsul nu se va mai ocupá cu divorțul regelui și cu regina Natalia, este prematură și de tot problematică. Ea se întunecă și prin declărările, ce le face organul „Daily News“, al cărui corespondent reproduce cuvintele metropolitului, carele a ḑis, că Milan e un om de caracter nestabil, are însĕ o inimă bună și tocmai acésta împregiurare va contribuí ca el sĕ-și recunóscă greșala și sĕ se spăséscă, împăcându-se cu regina. Acésta o cere interesul țĕrei și o

---

FOIȚA.

Copilul de suflet.

— Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan* —

(Urmare.)

În casa comitatului Huniedórei era adunată cosiunea asentătóre, și fiind-că reclamațiunea, ce făcuse morariul Câmpean pentru eliberarea lui Chiorean fù respinsă, din causă că Câmpean era bărbat în vêrstă de 40 de ani, om țapăn și bine hrănit, cum sunt cei mai mulți ómeni cu stare și fără copii, așa Chiorean trebuia la rêndul seu, sĕ între și el în rênd cu feciorii la sórte.

Sórtea-i ca mórtea, dar pentru Chiorean era lucru hotărit, că îndată-ce întră în asentare va fi inrolat în armată, pentru că fecior mai sănĕtos, mai bine făcut și rotunḑit ca Chiorean nu întrase în ḑiua aceea în Deva, deși feciorii din Valea Hațegului și din ținutul Orĕștiei nu sunt cei din urmă în Ardél. Înrolarea a urmat la regimentul al 64-lea, jurămêntul fù depus pentru patrie și împĕrat — și Chiorean s'a reîntórs la móra mĕrului mai vesel și mai mai fălos ca și cum plecase la Deva.

Numai Saveta părea că nu era mulțămită, numai pe ea o rodea un ce ascuns și de acésta nu scia sĕ-și de sémă nici Câmpean nici Chiorean.

Era prima Octobre. Chiorean 'și schimbase portul lui cel românesc, cămașa lui cea albă ca zăpada și cusută cu mare îngrijire de mânile Savetei, și pălăria cea împodobită de pene, cu vestmintele cele milităresci în una din căsărmile Orĕștiei. După deprinderi de câte-va ḑile în arme, un tren separat pornesce în spre Arad-Timișóra și de acolo o ia în spre Bosnia încărcat cu tineri români, parte mare feciori de plugari, tot băețandri, la cari abia le resare mustața, ca sĕ facă cunoscință cu bosniacii, cu turcii cei nemiloși și sĕ cuceréscă pentru împĕratul țéră nóuă, pământ nou. Mulți din ei erau veseli, unii posomoriți, după-cum le era firea și împregiurările, numai Chiorean era sburdalnic ca nici odată. „Nuți e de bună“ îi ḑiceau tovarășii lui de drum, dar el nici că-i băga în sémă. A-și vrea sĕ moriu în bătaie, a-și vrea sĕ nu me mai întorc acasă erau cuvintele lui Chiorean. Nimenea nu putea pĕtrunde în secretele inimei lui, nimenea nu înțelegea dorința lui de a găsí mórtea pe câmpul de luptă, mai cu sémă că toți sciau, că nici barem o cruce de lemn nu i-ar împodobí mormêntul în aceste țĕri sĕlbatece. Dar altmintrea e scris în cartea ursitei. Omul tot ce doresce nu află, și Chiorean, care doria mórtea nu o aflà, deși unde era plóie de glónțe pe Chiorean 'l vedeai, unde era periclul cel mai amenințătoriu el acolo se îmbulḑia. Stors a admirația tovareșilor sei stors a stima superiorilor sei, împodobitu-și-a peptul, cu 2 medalii, una „bene merenti“ și una „medalia de resbel“, și avansat-a și la rangul de sergent în timp scurt, dar tóte aceste pe el nu-l mulțămiau, el era neliniscit, că nu a căpĕtat nici o plesură și și mai neliniscit, că se terminà rĕsboiul și el trebue sĕ se întórcă acasă, unde nu-l aștepta tată și mamă, frați și surori, ci numai strĕini. Mulți tovareși de ai lui, cari se feriau de glónțe erau tinși la pămênt de ele, mulți din cei ce se temeau de mórte o au aflat pe câmpul de onóre, numai el, care l'a căutat tot cu deadinsul, el a rĕmas téfăr, și după serviț de 3 ani de ḑile s'a reîntors ér acasă, întreg și sănĕtos, ceva mai rumen la față, cu mustața mai grósă, dar cu mult mai îngrijat ca și când plecase în Bosnia. Pentru ce? Nici el nu scia.

În Livezeni se schimbase multe de tóte. Satul nu l mai aflà, așa după cum l'a părăsit Chiorean înainte cu 3 ani. Unicul om, ce i se părea, că a rĕmas tot bărbatul pe care el îl cunoscea dela „móra mĕrului“, era primariul Codrescu, om statornic la vorbă și chipsuit la fapte. Cu paș sigur și milităresc trecù el pragul casei lui Codrescu și deșì pe Aglaia nu o vĕḑù mai de aprópe mai nici odată, inima îi bătea mai tare, sufletul lui era cuprins de nisce sentimente, de cari nu-și puté dá sémă. Cu o căutătură de bărbat, seriósă și impunĕtóre întrà în casa primariului și ochii lui cei deprinși a vedé și distinge bine, se întâlnirà iute cu ai Aglaiei. Ce contrast între aceste dóuĕ ființe. El bărbat robust, oțelit în strapațe, și cu nisce spate late de voinic cum rareori cere mai mult interesul tinĕrului rege. Ori-ce ar fi, regina Natalia trebue sĕ fie lângă fiul seu, pentru-că numai o mamă póte sĕ-i insufle sentimentele calde, poveţele şi sfaturile, de care el ca fiu are neapĕrată trebuinţă.

Aceste sciri se confirmă şi cu scirea cea mai nóuă, ce ne o aduce firul telegrafic, că regele Milan s'a esprimat, că nu va mai stá mult în Serbia, căci a venit numai sĕ supraveghieze educaţiunea fiului seu, ér călĕtoria lui şi alui Gruici la Ristici, carele nu se află în Belgrad, şi carele n'a vorbit încă cu Milan, se aduce în legătură cu reintórcerea exreginei Natalia la Belgrad.

Vorbirea, ce o a ţinut principele moştenitoriu al Bavariei Ludovic înaintea tuturor gimnasticilor germani, adunaţi din tóte părţile locuite de germani la München a entusiasmat foile naţionale germane, a deprimat însĕ adênc mai ales pe slavii din Austro-Ungaria. Şi pe cât de înfocat apreţiază presa germană acésta vorbire politică, pe atât de vehement o combat foile cehe, lângă cari se mai adaugă si foile celorlalţi slavi, chiar şi cele mai moderate.

Nu e bine, ḑic ele, ca în aceste împregiurări, când popórele mai mult au lipsă unele de spriginul altora, ca sĕ se accentueze cu atâta tărie pangermanismul. E o greşala acésta cu deosebire faţă de popórĕle din Austro-Ungaria, a căror referinţe nu-numai interne, dar chiar şi de stat se slăbesc şi numai pot sustá acelea relaţiuni intime, ce ar trebuí sĕ esiste.

Deodată cu acestea vesti turburătóre însĕ vine scirea, că principele de Lobkovitz a fost denumit colonel de mareşal campestru pentru Boemia. Denumirea e de mare importanţă şi împregiurarea, că în locul seu n'a fost încă nimenea denumit, se aduce în legătură cu o aplanare a referinţelor încordate între cehi şi germani.

De câte-va ḑile circulă sciri de tot sensaţionale. Pretinsa alianţă a Franciei cu Rusia se dă de gol şi nici presa francesă şi nici cea ruséscă nu se grăbesce a acoperí tainele acestei alianţe. Organul din Paris al centrului stâng, vorbind despre acésta ḑice, că mai ales dóue puncte cardinale sunt a se considerá de fórte momentóse: *a)* o alianţă ofensivă şi defensivă; *b)* nici una din ambele puteri nu pot sĕ se retragă sau sĕ încépă o acţiune fără consimţĕmentul celeilalte.

Deşi acésta nu se póte adeverí încă, totuşi atitudinea presei dă ansă la presupuneri întemeiate. Un representant rusesc a fost în Paris, dar pre cum se spune, n'a putut stórce subscrierea lui Carnot din consideraţiuni constituţionale Cestiunea a fost supusă consiliului de ministrii şi precum se asigură, încurênd va plecá o persónă privată la Petersburg. Definitiva hotărîre atârnă însĕ şi dela întêlnirea monarchilor.

Alegerile consiliilor generale în Francia au fost o victorie a republicanilor. Ei au câstigat în 66 de cantóne conservative şi boulangiste, au perdut însĕ de ale lor mai multe. Generalul Boulanger a fost ales în 12 cantóne Aceste alegeri sunt totdeuna o prevestire sigură a alegerei deputaţilor şi senatorilor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Bucium, 18/30 Iuliu, 1889. Domnule redactor! Adunarea generală a despărţĕmêntului VII Abrud al „Asociaţiunei transilvane pentru literatură română şi cultura poporului român“ a fost convocată şi s'a ţinut ĕst an la 16/28 Iuliu a. c. în Bucium Şasa. Cei doritori de cultura poporului român au alergat la acéstă adunare, unde departe de fluctuaţiunile politice şi de certele ori neînţelegerile ḑilnice, în linisce, armonie şi bună înţelegere sĕ contribue care cum şi ce póte la ajungerea mărețului scop al „Asociaţiunei“.

La órele 2 p. m. intrând biroul despărţĕmêntului în localul adunărei în frunte cu directorul Ioan Danciu, protopopul din Ofenbaia, a fost salutat cu urări de „sĕ trăiască“! Vorbirea de deschidere a directorului, în care cu termini poporali, dar bine aleşi, a arĕtat scopul ce l urmăresce Asociaţiunea în general şi despărţĕmintele ei în special, precum şi resultatele obţinute până acum, şi face apel la spriginul publicului, a fost urmată de repeţite şi viue aplause şi urări de „sĕ trăiască“! Învĕţătoriul din Bucium Şasa, Muntean, bineventéză pe director şi adunarea în numele poporului bucium, care cu iubire şi căldură primesce în mijlocul seu pe óspeţii aleşi ai acestei adunări.

După ce s'a esprimat condolenţa pentru membrii reposaţi şi s'a luat spre sciinţă raportul comitetului şi al cassariului, s'a ales o comisiune pentru înscriere de membri şi încassarea de tacse, — lucruri obicinuite la tóte adunările, — a urmat partea cea mai momentuósă şi mai interesantă a adunărei: cetirea disertaţiunilor însinuate. Ca nici odată dóră la adunările acestui despărţĕmênt, şi póte şi ale altora, de astădată s'au însinuat 4 disertaţiuni, cari s'au cetit în ordinea următóre: 1. Dr. Petru Şpan: „Despre bibliotecile poporale ca instituţiuni de cultură“; 2. Ioan Popovici: „Despre asociări“; 3 Basiliu Başiota: „Ceva din istoria metalelor“ şi 4. Vasile Gan: „La cestiunea cultivărei poporului.“ — Adunarea a decis ca aceste disertaţiuni sĕ se trimită comitetului Asociaţiunei spre publicare în fóia „Transilvania.“

Tóte 4 disertaţiunile au fost bine lucrate şi cu interes ascultate de publicul present, cu deosebire cele de sub 1, 2 şi 4, urmate fiind de repeţite aplause. Aceste 3 disertaţiuni au fost scrise, în stil poporal, au tractat despre cestiuni aşa ḑicênd actuale-culturale, cu un cuvênt au fost fórte acomodate pentru a se cetí în astfeliu de adunări. Faţă de disertaţiunea dlui Başiota am sĕ observ, că a fost cu mult studiu lucrată şi de interes scientific, din carea póte profitá omul mult, dar nu a fost potrivită a se cetí în astfeliu de adunări prime pentru-că stilul şi terminii scientifici, reclamaţi de însă-şi natura obiectului, în partea cea mai mare rĕmân neînţeleşi mai ales de poporul mai de rênd. De ací a provenit, că sub durata cetirei acelui studiu o parte mare din public, obosindu i-se atenţiunea, a eşit afară.

Comisiunea esmisă a încassat 155 fl. dintre cari 17 fl. dela membrii ajutători. Adunarea a hotărît, ca sĕ dea un premiu de 10 fl acelui învĕţătoriu de pe teritoriul despărţĕmêntului, care se va distinge în cultivarea pomilor, un ram cam negles în aceste părţi, care însĕ ar puté reuşí fórte bine. Propunerea directorului de a se înfiinţá biblioteci poporale pe lângă scóle s'a transpus comitetului spre studiare.

Trebue sĕ amintesc a í o împregiurare, pe carea nu mi o pot esplicá. Poporul de rênd, a căruia cultivare o are în vedere Asociaţiunea, a fost fórte slab representat în acéstă adunare. Nu sciu, ce póte fi causa: nepăsarea poporului, ori a conducĕtorilor lui? Şi érăşi: un preot bĕtrân, care abia se pórtă, a venit din depărtare la acéstă adunare, ér alţii tineri şi viguroşi din nemijlocită apropiere nu au venit. Abruḑenii încă au fost fórte slab representaţi. Sĕ fie causa timpul cam ploios? Nu cred.

La astfeliu de asociaţiuni se arată cine doresce în adevĕr cultura şi preste tot binele poporului: cei ce cu tótă ocasiunea se laudă şi nu fac nimic, ori fórte puţin, sau cei-ce tac şi fac?"

După adunare cei presenţi s'au întrunit la o masă comună arangiată de fruntaşii buciumani în frumosul edificiu scolariu, la care n'au lipsit toastele obicinuite la astfeliu de ocasiuni.

După masă a urmat petrecere cu joc, fórte animată, carea a durat până a dóua ḑi la rĕsăritul sórelui. Musica o a provĕḑut banda din Făgăraş, carea se afla în escursiune pe aici.

De încheere ḑic: La revedere cu bine în Roşia montană. X.

Ioan Meşotă.

Cuvênt

ţinut în 25 Septembre v. 1888 la sĕrbătórea S-tei Sofii, patróna gimnasiului din Braşov.

(Încheere).

VI.

Ca om Meşotă era stimat şi preţuit de toţi pentru însuşirile frumóse, cari împodobiau sufletul lui nobil.

Era modest. Nu avea ambiţie deşértă de a voí sĕ brileze cu sciinţa sa; nu voia sĕ arete, că scie mult. In privinţa acésta urma în tocmai frumóselor cuvinte ale filosofului Seneca: Atâta sciu, că nu sciu nimica.

Era mai departe Meşotă prudent şi circumspect. De dóue şi trei ori chibzuia un lucru, înainte de al face. După-ce se convingea însĕ, că e bine sĕ-l facă, îl îndeplinia cu tótă energia.

In desbateri era serios şi cu mult tact, respectând părerile altora.

Era om drept şi sincer. Nu se încredea, uşor în fiecine. Pe care însĕ îl cunóscea, că era sincer, aceluia îi da tótă încrederea.

Judeca cu sânge rece, fără sĕ se iuţéscă.

Pe contrariul seu nu-l împroşca cu cuvinte violente. Îi spunea frumos, fără înfocare, ce avea sĕ-i spună. Faţă de lăudăroşi însĕ era fórte picant, aducêndu-i la reson adeseori prin tonul seu ironic, fără ca ei sĕ se fi simţit vătămaţi prin cuvêntul lui şegalnic.

In ideile lui era o mare claritate şi consecuenţă. Fiecare cuvênt era bine mĕsurat şi la loc potrivit.

Era om de cuvênt Pe cuvêntul lui putea ori-cine pune temeiu. Mai curênd s'ar fi întêmplat ori-ce, decât ca Meşotă sĕ nu-şi fi stăpânit cuvêntul dat.

Impodobit cu atâtea virtuţi intelectuale şi morale, Meşotă trebuia sĕ fie iubit şi preţuit de toţi. Toţi simţiau interes a se apropiá de el, a-şi petrece cu el, a se recreá şi inspirá în societatea lui pentru proiecte şi plănuiri frumóse.

Toţi, români şi neromâni, îl numiau un om vrednic, un harnic om, un om de ispravă, éră metropolitul Şaguna, inspectorul seu suprem, îl numia „mărgăritariul seu cel scump, vrednic sĕ fie pus în coróna corului profesoral în gimnasiul seu“.*)

Astfeliu a fost Meşotă: stimat şi preţuit de toţi; astfeliu trebue, onor. domni şi dómne, sĕ stimăm şi sĕ preţuim şi noi nealterată amintirea scumpului seu nume cu tótă vrednicia.

Sĕ preţuim virtuţile lui, sĕ preţuim cunoscinţele lui, ce şi le-a câştigat cu atâta muncă încordată a sufletului seu, sĕ fim cu deosebire cu recunoscinţă pentru facerile sale de bine, care el ca profesor şi director le-a revĕrsat cu îmbelşugare asupra institutelor nóstre secundare.

Sĕ fim pentru tóte, câte ne-a făcut recunoscĕtori.

Recunoscinţa este cea mai frumósă flóre din cununa virtuţilor omenesci.

Recunoscinţa este partea ómenilor nobili.

Şi acuma me întorc cătră tine iubită tinerime studiósă. Tu erai obiectul părintescilor lui preîngrigiri. Tu erai visul, în care sĕ legăna sufletul lui cuprins de aspiraţiunile cele mai nobile. Luminarea ta, soliditatea gândirilor tale, oţĕlirea inimei tale cu puternice resoluţiuni, tăria caracterului teu, tóte acestea erau atâtea obiecte de predilecţie ale învăpăiatului suflet al directorului de odinióră Dr. Ioan Meşotă.

Nu era o ḑi, sĕ nu se fi gândit el la tinerimea studiósă căutând moduri şi chipuri sĕ i înlesnéscă drumul spre scopul desĕvêrşirei sale: cum sĕ aprindă într'ênsa lumina înţelepciunei; cum sĕ înflăcăreze inima ei pentru idealele virtuţii, căutând a face din tinerii studenţi ai institutului seu ómeni harnici, români cu cel mai viu interes şi cu cea mai înflăcărată rîvnă pentru aspiraţiunile némului lor românesc.

Astfeliu a fost el, purtând neclintit idealul perfecţiunei tale morale, intelectuale şi naţionale în bogatul seu suflet.

Cautā deci şi tu a te pĕtrunde de sfinţenia gândirilor lui.

Caută sĕ împlinesci cu energie legitimele lui speranţe.

Nu te abate nici loc de o palmă dela scopul perfecţiunei tale.

Caută sĕ fii şi tu asemenea lui.

---

*) Într'o epistolă dtto 21 Iuniu 1869.

---

găsesci, ea o blondină de 19 primăveri, cu ochii vineţi ca ceriul, când e mai senin, şi cu o căutătură atât de veselă şi blândă, încât nu are cap un om de vêrsta lui Chiorean, ca sĕ nu o placă.

Aglaia era tineră, dar tot pricepea ea ce va sĕ însemneze cunoscinţa, ce o face o fată la vatra părintéscă cu un fecior de séma ei, şi ea, care în inima ei iubia pe Chiorean de mult — avea o ḑorinţă — până a nu intrá mai afund în cunoscinţa cu el, şi dorinţa ei sta în ai spune o vorbă între 4 ochi, — vorbă ca sĕ nu o audă nimenea decât el. Tótă séra a pândit după acel moment, tótă séra au conversat despre cele petrecute în Bosnia, despre cele petrecute în Livezeni şi abia când Chiorean îşi luà séra bună dela ai casei, se putù furişa sĕ-i şoptéscă: „Nu te duce la móra mĕrului.“

Vestea, că Chiorean s'a reîntors din Bosnia a străbătut iute stradele Livezenilor. Toţi ómenii din sat, dar mai cu sémă femeile şi fetiţele vorbiau mai numai de Chiorean şi de Aglaia la a căror casă el fusese prima dată; până a nu ajunge Chiorean la móra mĕrului, la părinţii sei adoptivi, vestea a ajuns şi acolo, că el e în Livezeni, ba, că a fost la primariul Codrescu, ba, că acum s'a încheiat cu gluma, ba, că dór nu a aşteptat Aglaia trei ani de giaba şi alte verḑi uscate, cum sunt îndatinaţi ţĕranii a vorbí la móră, multe bune şi de multe ori mai multe rele.

Până când ómenii vorbiau despre Chiorean prin case şi la móră, el era mai gândit ca nici odată în viaţa lui.

Vorbele Aglaiei: „Nu te duce la móra mĕrului“ îi întrase la inimă ca o frigare arsă.

„Şi unde sĕ me duc eu, dacă nu la móra mĕrului?“ ce sĕ fac eu în casa părintéscă, care e părăsită de 8 ani, nelocuită de om, şi în fine pentru ce sĕ nu merg eu la móra mĕrului.“ Simţul de recunoscinţă, aşa cere bunăcuviinţa, şi ori cât stimez pe Aglaia, nu-i pot împliní dorinţa.

Dar óre pentru ce i-o fi ḑis sĕ nu mérgă la móra mĕrului, erau întrebările ce şi le punea el, şi ori cât se frământa cu gândurile nu putea scí ce are sĕ însemneze prima dorinţă a Aglaiei. Cufundat astfeliu în gânduri se trezesce, că e departe în spre drumul dela móra mĕrului, unde-l aştepta morariul cu o bucurie copilăréscă şi morăriţa cu o bucuriă făţarnică şi prefăcută, tocmai din causă, că auḑise, că el nu venì mai întâiu după cum credea a fi datorinţa lui la móra mĕrului, ci mai întâiu a dat rótă prin sat, şi încă ce o durea pe ea mai mult, — a dat faţă cu Aglaia, de ce ea la sciut ferí până a nu merge la miliţie.

Era ura, ce o determinase pe Saveta a fi duşmană de mórte Aglaiei, ori era jalusia, nu scim, destul că Saveta se bucura şi nu prea de venirea Chioreanului. (Va urma.)

El ţi-a desemnat trăsăturile caracterului ce doria sě-l aibi, nu numai prin cuvinte, ci şi prin esemplul seu, prin faptele sale.

El însuşi a fost aşa, după cum a învěţat pe scolarii sei.

Prin esemplul faptei sale a vrut sě înalţe forţa sufletului scolarilor sei.

Fiţi şi voi, precum a fost măiestrul sufletesc de odinióră, fiţi iubitori de muncă ca el.

Nulla dies sine linea, a fost principiul seu. Nici o ḑi, în care se nu fi făcut o ispravă în privinţa desěvêrşirei sale.

Fiţi şi voi astfeliu. Nu lăsaţi sě trécă nici o ḑi, fără a ve esaminá, de a-ţi sporit cu ceva în privinţa perfecţiunei vóstre.

Munciţi cu tóta resoluţiunea, ce o avea Meşotă, când se apuca de lucru.

Munca vóstră însě se nu se restrîngă numai pe lângă obiectele, ce vi se propun în scólă.

In órele libere căutaţi a ve completá opera culturei vóstre intelectuale.

Străduiţi-ve ca Dr. Meşotă, a întrebuinţa bine timpul liber, de care dispuneţi, căutând a ve îmbogăţí talentul sufletului vostru, mărgăritariul învěţăturilor, ce ḑilnic aveţi ocasiune a găsí în scrierile cele mai bune românesci şi în nemuritórele opere ale némurilor strěine.

Nu cetiţi însě acelě opere într'un mod mechanic.

Cetiţi-le, cum le cetia Meşotă, cetiţi-le cu răgaz, cetiţi-le cu gândire, meditând asupra cuprinsului lor şi căutând a ve face însemnări asupra materiilor cetite, pentru ca astfeliu se puteţi preface materialul ideilor strěine în o avere nedeslipită a sufletului vostru.

Asteliu a cetit Meşotă, astfeliu numai a ajuns el a se ridicá cu sufletul seu în regiunile înalte ale luceferilor sciinţelor, „sorbind de pe buzele lor unde aurii de înţelepciune.“

Căutaţi însě mai întâiu de tóte a ve împodobí inima cu sentimente morale.

„Nu lăsaţi sě între în sufletul vostru nici o cugetare falsă, sě nu iasă din gura vóstră nici un cuvênt fals.“

Păstraţi-ve curaţi înaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor“.

„Desvoltaţi-ve cu sirguinţă tóte facultăţile, cari vi le-a dat Dumneḑeu, căci pentru acésta vi le-a dat. Iubirea sě fie în inima vóstră, tăria în caracterul vostru şi lumina în sufletul vostru.“

„Nu uitaţi pe Dumneḑeu, nu ve ruşinaţi de el; nu-l negaţi, şi unde vi se arată, mulţămiţi-i“ *)

Făcênd astfeliu, ve-ţi dá dovadă invederată despre stima şi veneraţiunea vóstră neînşelătóre cătră neuitatul pretin de de odinióră al tinerimei scólelor nóstre.

Urmând poveţelor, sfaturilor şi esemplelor lui, ve-ţi arětá, că sunteţi adevěraţi fii ai înţelepciunei, căreia este consânţit institutul nostru.

Căci numai urmând astfeliu, ve-ţi putea fi ómeni harnici, spre bucuria şi fala părinţilor vostri şi spre desfătarea şi mândria némului nostru românesc. *Ioan Popea.*

Convocare.

Membrii „Despărţěmêntului II“ al Asociaţiunei transilvane, pentru literatura şi cultura poporului român, precum şi toţi aceia, cari doresc a se înscrie de membrii, sunt invitaţi, a luá parte la adunarea generală a „Despărţěmêntului VI“, ce se va ţiné în opidul *„Huniedóra“ la 6/18 August n. a. la 9 óre.*

Deva, 1 August, 1889 st. n.

F. H. Longin, actuariu.

Ioan Papiu, director.

Varietăţi.

* Majestatea Sa monarchul nostru s'a îndurat preagraţios a dá pe séma celor nenorociţi prin foc din Ernea-săséscă 800 fl.

* (Revista trupelor). Eri a avut loc pe câmpul de esercîţii revista generală în mare gală a tuturor trupelor staţionate aici şi a celor, ce au sosit aici în ḑilele trecute din Braşov şi Cluş. Alteţa Sa archiducele Albrecht a sosit punct la 9 óre călare. Ţinuta trupelor a fost esemplară şi defilarea a urmat cu mult tact. Artileria a defilat în dóue rênduri, în pas lin şi în trap; ér cavaleria în trei, în pas lin, trap şi galop. In urma defilărei întreg regimentul de infanterie s'a format în batalion de rěsboiu, şi sub conducerea dlui colonel Cassan, a esecutat cu cea mai mare esactitate mai multe teme, ce le punea Alteţa Sa; tot astfeliu a esecutat şi vênătorii mai multe esercîţii. Alteţa Sa ţa rěmas mulţămit pe deplin şi a dat şi espresiune mulţămirei sale, lăudând ţinuta trupelor. In genere dispositţia nestorului armatei nóstre, a Alteţei Sale archiducelui Albrecht, a fost bună; întréga înfăţişare îl arată încă de un bărbat viguros.

* (Serenadă.) Musica militară a făcut aséră între órele 8—9 o frumósa serenadă înaintea hotelului „Neurihrer“, unde Alteţa Sa se află încuartirat.

* (Procesul de presă al „Luminătoriului“). Procesul de presă al „Luminătoriului“, în care dl I. V. Barcianu a fost acusat de procurorul de stat pentru doi articli, ce au apěrut în aceea fóie, s'a pertractat Mercuri în 31 Iuliu n. înaintea curţii cu juraţi din Arad. Acusatul dl I. V. Bracianu, a fost declarat de nevinovat cu 7 contra 5 voturi.

* (Comisariu regesc.) Ministrul de agricultură a denumit pe Ilustritatea Sa comitele suprem al Têrnavelor conte Gabriel Bethlen de comisariu regesc spre esecutarea měsurilor ce se vor luá pentru stêrpirea filocserei în părţile ardelene.

* (Papa). Papa este fórte nemulţămit cu sórtea sa. De când s'a vorbit, că va părăsí Roma şi se va mutá în Spania, guvernul italian a luat tóte precauţiunile, ca sě împedece emigrarea înaltului prelat. Şi fiind-că se presupune, că papa voesce sě părăséscă Roma deodată, fără de veste, guvernul întrebuinţéză spioni, ca sě descopere mişcările şi fuga papei.

* (Avis.) Referitoriu la esercîţiile de tir ale infanteriei şi ale trupelor de vênători din Dumbrava Sibiiului — din causa cărora drumul Sibiiu-Cisnădie era sě fie oprit, se face cunoscut, că după nóuele dispositţiuni ale autorităţilor militare competente numai în 5, 10, 12. şi 19 a lunei curente se vor ţiné esercîţii de tir, ér astăḑi şi în 17 l. c. n. nu se vor ţiné; astfeliu că în aceste ḑile comunicaţiunea e liberă.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Iclodul mare (cott. Solnoc-Dobâca), care e împreunat cu un salariu total de 296 fl., şi remuneraţiune pentru intreţinerea unei cariolete, ce va circulá în depărtare de 1 klm. — Reflectanţii au a şi asterne cererile în decurs de trei sěptěmâni, de punênd şi o cauţiune de 100 fl.

* (Tariful de zone.) Ḑiua primă, în care a întrat în valóre tariful de zone, a fost un bun augur pentru nóuele dispositţiuni. La gara de aici înbulḑéla a fost aşa de mare, încát plecarea trenului s'a întârḑiat, din causă, că nu s'a terminat estradarea biletelor până la timpul ficsat al plecărei. Dacă comunicaţiunea va continuá, precum s'a început, laudele, ce foile din capitală le aduc dlui ministru Baross, sunt întemeate.

* (Reclamele la poştă) Referitoriu la reclamele poştale, ministrul de comerciu a esmis o ordinaţiune, conform căreia dacă o persónă, care a trimis ceva prin poştă, a perdut recepisa, şi dacă voesce a reclamá lucrurile perdute, atunci are sě trimită la direcţia postei sau a telegrafului o petiţie, în care sě arete cu mărturii, că el este trimiţětoriul obiectului pierdut la postă, şi sě-şi documenteze identitatea sa. Reclamările au a se face în timp de un an de ḑile dela ḑiua trimiterei; după un an nu se mai póte reclamá. Dacă însě în decursul unui an de ḑile reclamantului nu i a succes a şi obţiné despăgubirea recipisei, póte sě i se prelungéscă valórea încă un an de ḑile. Petiţiile au a se trimite la direcţia postală şi telegrafică competentă pe lângă acel adaus, ca în decurs de 8 ḑile sě se pótă recurá la ministeriul de comerciu.

* (Starea recoltei în Rusia) Starea grânelor e mediocră în Polonia, în provinciile baltice, în marea Rusie şi în Rusia meridională. Ea nu este satisfăcětóre în Rusia occidentală, din guvernamentul Petersburg. In Caucasia şi într'o parte a Rusiei orientale este satisfăcětóre. Tot astfeliu şi pentru grâul de érnă în Polonia, în provinciile baltice, într'o parte a Rusiei mari şi a Rusiei orientale. E mediocră în Rusia occidentale, într'o parte a marii Rusii şi a Rusiei orientale. Starea lor nu e satisfăcětóre într'o parte a Rusiei meridionale şi în Caucas. E rea în celelalte regiuni; scrie „Românul“.

* (Vipera călcată pe códă.) Am sciut că adevěrul va duré. Am sciut deci, că notiţa nóstră din Nr. precedent adresată „Tribunei“, ce apare subscrisă de celebrităţi de calibrul dlui A. Caşolţan, va da ocasiune dlor tribunişti a-şi vĕrsa veninul în formă proprie, tribunistică. Murdăriile în faţa adevěrului murdării rěmân, şi trebue o bună dosă de impertinenţă a te încercá se combaţi adevěrul, când chiar şi în Nr. în care ni se reflectéză, aflăm aprópe ca un pătrariu de colónă, material luat din fóia nóstră. Protocólele comitetului asociaţiunei transilvane în ce privesce administrarea banilor publici, ne dau bună dovadă despre resonul „Logicei“. Cel ce locuesce în casă de sticlă sě nu asvêrle cu petrii! Atâta de astădată.

Mulţămită publică.

La concertul dat de unii clerici membri ai corului seminarial Andreian gr. or. din Sibiiu au participat şi contribuit următorii domni şi dómne:

a) din loc: Ilustr. sa dl Novac Ferencz primariu 1 fl., Ales. Tordăşian protopr. fam. 3 fl., George Pop dir. de finanţă fam. 2 fl.; Rubin Patiţa adv. fam. 2 fl.; Ioan Coşieriu adv. fam. 2 fl.; Victoria Roşca fam. 2 fl.; d na Mihaiu Roşca 1 fl.; Ioan Bota fam. 2 fl.; Petru Şerban fam. 2 fl.; Fabius Dobrean 1 fl.; Nic. Muntean canc. 1 fl. 50 cr.; Raicu Sava sublocot 1 fl.; German Ioan supra locot. 1 fl.; Kröpfel Ioan sublocot. 1 fl.; Florian Rusan presb. fam. 2 fl.; Ales. Cadariu 1 fl. 50 cr.; Iosif Cirlea fam. 2 fl; Vintz Albert fam. 2 fl.; Corneliu Cirlea 1 fl.; Berges Pepi 1 fl.; Ioan Muntean adv. fam. 2 fl.; Basiliu Medrea fam. 2 fl.; Mateiu Marciac fam. 2 fl. 50 cr.; Petru Cirlea fam. 2 fl.; Anton Parabecu epist. fam. 2 fl.; dna Ludovica Luca 1 fl.; Raveca Cirlea fam. 2 fl.; Emil Filip 1 fl.; Eufemia Hoprich fam. 2 fl.; George Roşca fam. 2 fl.; Virgil Rus 1 fl.; Ioan Marciac cand. de adv. 1 fl; Ioan Cirlea 1 fl.; dna Velican 2 fl.; dna Pipoş fam. 2 fl.; Şandor căpitan 1 fl.; Corneliu Demeter farmac. 1 fl.; Stefan Hajos 1 fl.; Victor Papiu fam. 2 fl.; Draia Enea cand. de adv. 1 fl.; Reisenberger 1 fl.; George Raţiu adv. fam. 2 fl; Visoina Vicenţiu căpit. 1 fl.; Reiman locot. 1 fl.; Dumitru Furdui fam 3 fl.; Miklosy Iózsef 1 fl. 50 cr.

b) din afară: Ilie Dob din Ciugud 1 fl 50 cr.; Nic. Crişian not. în Geomal fam. 3 fl.; Ioan E. Magde par. gr. cath. în Ciugud fam. 2 fl.; Iosif Magda înv. în Feneş fam. 2 fl.; Nic. Florescu din Ighiu fam. 2 fl.; Vasiliu Corvin Sas-sebeş fam. 3 fl.; Ioan Hulea Henig 1 fl.; Aureliu Pascu Gârbova de jos 1 fl.; Nic. Lazarie st. politech. Orěştie 1 fl.; Ioan Branga Orěştie 1 fl; Hanes Toma Orěştie 1 fl.; Oniţ Ioan Sas sebeş 1 fl.; Nic. Anca Kisfalěu 2 fl.; George Anca Kisfalěu 1 fl; Iosif Oniţ Sas-sebeş 1 fl.; 50 cr.; Ioachim Medrea not. Cârna fam. 2 fl.; Maria Soica Bucium Poen 1 fl.; Teodosiu Lobonţiu Hepria 2 fl.; Ilariu Rusan st. abs. Mesentea 1 fl.; Ioan Bretoi Teiuş fam. 2 fl.: Nic. Popa Sintimbre fam. 2 fl.; Efrem Raţ Teiuş fam. 2 fl.; Simion Lucaciu Teiuş 1 fl.; Simion Suciu 1 fl.; d şóra Micu Aiud 1 fl.; Lascu George Ampoiţa fam. 2 fl.; Gligor Badilescu înv. Ampoiţa fam. 2 fl.; Ioan Rusan Mesentea 1 fl.; George Totoian par. gr. cath. în Kisfalěu fam. 2 fl.; Dionisiu Truţa par. gr. or. în Celna fam. 2 fl.; Ilie Bodan magist. post. Săsciori fam. 2 fl.; Procup Herlea not. Cu!sir fam. 3 fl.; Paul Lucaciu Straia fam. 2 fl.; Ioan Patachi par. gr. or. Mihalţ fam. 2 fl.; Nic. Medeşan Bucerdea-vinósă 1 fl; Nic. Dupleş not. Romos fam. 2 fl.; Ioan Caşolţan not. Lancrěm fam. 2 fl.; Traian Pop teol. Şard 1 fl.: Ioan Veresmartin 1 fl.; Nic. Tămaş Sas-sebeş fam. 2 fl.; Gligor Muntean Cricău fam. 2 fl.; Teodor Bârsan Cricău fam. 2 fl.; Ioan Bitea par. gar. cath. Cut fam. 2 fl.; George Pop Mihalţ 1 fl,; Hofbauer Richard jur. abs. Murěş Porto 1 fl; Iosif Blaga st. filos. Lancrem 1 fl.; Nic. Cado par. gr. or. Păclişa, Daniil Costea 50 cr.; Stefan Vlad 50 cr.; George Tat 50 cr. toţi din Păclişa.; Ales. Vlad Banpatac fam. 2 fl.; Krump Nandor Cuior. 1 fl.; Vasilie Blaga Lancrěm 1 fl.; Stefan Morariu Săsciori fam. 2 fl.; Vasilie Pop înv. Săsciori fam. 3 fl.; Simion Muntean not. Săsciori fam. 3 fl.; Victor Mihu st. medic. Cacova 1 fl.; Nic. Suciu 1 fl.; Iosif Angyel not. Lapardia 1 fl.; Acsente Sever Cricău 1 fl.; Nic. Creţariu par. gr. or. Spring fam. 2 fl.; Paraschiva Suciu Acmariu fam. 2 fl.; Nichifor Heţegan Scusia fam. 2 fl.; Dionisiu Florian locot. Viena 2 fl. — Venitul brut face 177 fl. 50 cr., după detragerea speselor cu 134 fl. 62 cr., remâne venit curat 42 fl. 88 cr., din acéstă sumă s'a dat pentru fondul corului seminarial 5 fl., remâne pentru biblioteca poporală din Alba-Iulia 37 fl. 88 cr.

Priméscă p. t. domni şi dómne contribuenţi mulţămita nóstră publică, deasemenea priméscă mulţămita nóstră d şórele Cornelia Nicola şi Rosalia Şerban pentru cooperările lor reuşite la concert precum şi domnii clerici coristi, cari au ostenit din depărtare, ca se ne facă o séră plăcută. In fine esprimăm recunosciinţa şi mulţămita nóstră sinceră faţă de St. Domn adv. Mateiu Nicola din Alba-Iulia, care a adus jertfe materiale însemnate în interesul întreprinderei nóstre.

Alba-Iulia, 16 Iuliu, 1889.

Pentru comitetul arangiatoriu

I. Francu. *N. Cadariu,*

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	100.40
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea ḑecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	306.25	306.20
Sorţi de regularea Tisei	127.20	127.20
Oligaţiuni urbariale ung	104 80	104.75
Galbin	5.86	5.66
Napoleon	9.59½	9.55
100 marce nemţesci	58.80	58.90
London pe (poliţă de trei luni)	119.90	120.25

---

*) Din „Cuvêntul“ lui I. Meşotă la încheerea a. scol. 1873/4.

Nr. 294 [101] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă stațiunea de învĕțătoriu la scóla română gr. or. din Turnișor, pentru ocuparea aceleia în mod definitiv, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.
2. Cuartir liber în edificiul scólei;
3. Trei stângini metrici lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă și sala de învĕțămênt.

Dela concurenți se cere ca sĕ fie bineversați în cântările și ritualele bisericesci atât pentru instruirea elevilor în scólă, cât și pentru ținerea unei strane în biserică Dumineca și sĕrbătórea; totodată sĕ aibă cualificațiunea de 4 clase gimnasiale și sĕ fi absolvat studiile pedagogice.

Concurenții au a și înaintá cererile instruite cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 6 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Hannia,
adm protopresb.

Nr. 202. [105] 2—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 11 Iuliu a. c. Nr. 4584 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroșeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu următórele venite.

1. Venitul cimiteriului și a unui fênaț de 4 cară de fên . . fl. 28.—
2. Dela 120 familii câte una ferdelă (16 cupe) cucuruz sfărmit . . . . . fl. 120.—
3. Dela înmormêntări 1—7 ani 1 fl; și dela 7 ani în sus à 7 fl. . . . . . . fl. 78.—
4. Dela cununii à 3 fl. fl. 24.—
6. Dela botezuri și apă de móșă . . . . fl. 12.—
6. Dela botezul Domnului . . . . fl. 36.—
7. Dela sfințirea paștilor . . . . fl. 9.—
8. Dela alte funcțiuni bisericesci . . . . fl. 94 —

Suma fl. 401.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-și substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 18 Iuliu, 1889.

Romul Furduiu,
adm. protopresbiteral.

EDICT.

Ioan Gal din Brașov, legiuitul bărbat al Mariei Ioan Cucu din Hĕghig, domiciliată în Brașov, pe carea a părăsit-o cu necredință de trei ani și mai bine, este provocat a se presentá înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertractá și decide procesul divorțial intentat de soția sa și în absența lui. [95] 3—3

Brașov, în 26 Maiu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

„Hunedóra“

însoțire de anticipațiune și credit în Deva.

primesce depuneri cu Neto 6% fără nici o detragere pentru dare.

[106] 1—1 **Direcțiunea.**

Un elev,

în etate de 13—14 ani,

cu pregătire scolară corespunḑĕtóre, din familiă buná, cu cunoscința limbei maghiare sau germane, se primesce în **prăvălia de manufacturi** a subscrisului.

Condițiunile mai deaprópe prin comunicare privată.

Orĕștie, în 25 Iuliu 1889.

Ioan Lazaroiu,
comerciant.

[100] 2—2

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 37—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady. Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilităței,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg,* farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen,* farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș,* farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Veritabila hârtie de țigări franceză

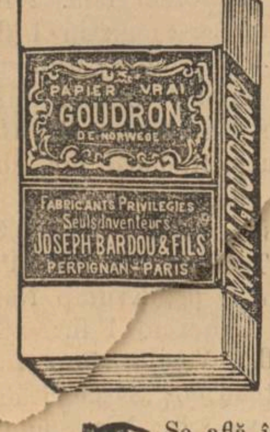

le vrai Goudron

de Norwège

a lui **Iosif Bardou et fils**

în Pergenan și Paris este **unica hârtie de țigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată și plumâni)** prin urmare **unica hârtie de țigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulțime de **atestate** dela medici și capacități industriale stau la disposițiune.

60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.

☞ Se află în **tóte negutățtoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum și în tóte **traficile de tăbac și țigări.** [71] 11—12

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă și Kärntnerring situat în părțile cele mai frumóse, mai cercetate, și unde se află tot feliul de lucruri mai interesante și mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, și apartamente confortabile pentru familii.

Curățenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate și afișate la fie-care odaie.

Restaurațiune bună, recunoscută.

Pe drumul stațiunei de sud și centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai și omnibuse în tóte direcțiunile Vienei, precum și pentru gară și alte localități în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 8—14

Tabela

pentru comunicațiunea persónelor și tacsa bagagiului după tariful pe zone.

Comunicațiunea	Zone	Prețul călĕtoriei de persónă e:						Zone după Kilometri	Prețul pentru un bagagiu în floreni val. austr.		
		Tren de persóne, omnibus și mestecat			Tren accelerat				1—50	51—100	Preste 100
		I.	II.	III.	I.	II.	III.		Kilograme		
a) în apropiere	1.	—.30	—.15	—.10	—.—	—.—	—.—	dela 1—55	—.25	—.50	1.—
	2.	—.40	—.22	—.15	—.—	—.—	—.—				
b) pe zone	I.	—.50	—.40	—.25	—.60	—.50	—.30				
	II.	1.—	—.80	—.50	1.20	1.—	—.60				
	III.	1.50	1.20	—.75	1.80	1.50	—.90				
	IV.	2.—	1.60	1.—	2.40	2.—	1.20	dela 50-100	—.50	1.—	2.—
	V.	2.50	2.—	1.25	3.—	2.50	1.50				
	VI.	3.—	2.40	1.50	3.60	3.—	1.80				
	VII.	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10				
	VIII	4.—	3.20	2.—	4.80	4.—	2.40				
	IX.	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70				
	X.	5.—	4.—	2.50	6.—	5.—	3.—	preste 100	1.—	2.—	4.—
	XI.	5.50	4.40	2.75	6.60	5.50	3.30				
	XII.	6.—	4.80	3.—	7.20	6.—	3.60				
	XIII.	7.—	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20				
	XIV.	8.—	5.80	4.—	9.60	7.—	4.80				

Stațiunile

dela Sibiiu, cari aparțin zonelor dela I—XIII; tóte celelalte stațiuni pe liniile ungare până la Budapesta aparțin zonei a XIV.

Kilometri	Stațiunea	Zona	Kilometri	Stațiunea	Zona	Kilometri	Stațiunea	Zona
Comunicațiunea în apropiere.	Ocna	1.	201	Feldióra	XIII	189	Murĕș-Oșorheiu	XII.
	Lómneș	2.	147	Ghiriș.	X.	127	Uióra	VIII.
141	Șibot	IX.	116	Alba-Iulia . . .	VIII.	56	Mediaș	IV.
163	Racoșul inf. . . .	XI.	105	Hașfalĕu	VII.	55	Micăsasa	III.
126	Vințul de jos . .	VIII.	149	Homorod	X.	110	Aiud	VII.
186	Apahida	XII.	64	Hususău	IV.	34	Șeica-mare . . .	II.
186	Apața	XII.	140	Cața	IX.	181	Nirestĕu	XII.
173	Agostin	XI.	184	Kalán-Zeykfalva	XII.	170	Piski	XI.
73	Blaș	V.	80	Crăciunel. . . .	V.	214	Pui	XIII
130	Benne	VIII.	143	Cheța	IX.	188	Rus	XII.
210	Bod	XIII.	172	Kerelö-Szt.-Pál.	XI.	95	Sighișóra	VI.
193	Branicica	XII.	45	Copșa mică . .	III.	154	Orĕștie	X.
223	Brașov	XIII.	130	Cucerdea	VIII.	156	Turda	X.
165	Cs.-Radnóth . . .	XI.	181	Cojocna-Cara .	XII.	97	Teiuș	VI.
177	Cserna-Kereztur	XII.	199	Cluș	XII.	186	Huniedóra . . .	XII.
84	Daneș	V.	21	Lómneș	I.	200	Váralya-Hátszeg	XII.
179	Deva	XII.	220	Gârboul ung. .	XIII.	163	Virágosvölgy	XI.
121	Erked	VIII.	211	Nadeșul ung. .	XIII.	11	Ocna	I.
74	Elisabetopole . .	V.	203	Ilia	XIII.	225	Zam	XIII.
124	Vințul de sus . .	VIII.	149	Murĕș Ludoș .	X.			

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 80 Sibiiu, Marți 25 Iuliu, (6 August) 1889. *Anul* XXXV.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Iuliu.

Epistola canonică a metropolitului Michail din Serbia, adresată metropolitului bisericei nóstre, și publicată în diarul nostru deodată cu rĕspunsul dat de cătră capul bisericei nóstre ortodocse române din Ungaria și Transilvania, a produs încâtva și resens în diaristica ungurêscă, și și în cea din Cislaitania, și a fost comêntată din mai multe puncte de vedere.

In epistola sa canonică metropolitul sêrbesc pune în vedere convocarea unui sinod archieresc, care se va prouunța asupra legalităţii actelor sĕvêrșite de cătră metropolitul Teodosiu până la reocuparea scaunului metropolitan prin actualul metropolit, după renunțarea regelui Milan.

Intre actele sĕvêrșite de cătră metropolitul Teodosiu cel mai de căpetenie este despărțirea regelui Milan de regina Natalia, un act sĕvêrșit între împregiurări anormale, care a provocat resens în întrégă lumea ortodocsă

Diarele din strĕinătate, luând notiță de epistola canonică a metropolitului Michail se opresc la divorțul regelui, și acestui punct dau o deosebită importanță

Diarele din patrie află importanța acestei epistole în altă parte, și o presentéză ca amestec în afacerile bisericelor ortodocse din patria nóstră, un amestec, care trebue condamnat cu tótă asprimea. Pentru aceea ele și provócă pe ministrul de culte sĕ caute calea cea mai potrivită pentru a rĕsbuná cutezanța metropolitului sêrbesc.

Nu vom urmărí pe calea apucată vederile esprimate de diarele unguresci, și nu vom cercá a ne face posibilă esplicarea: cum o simplă notificare despre ocuparea scaunului metropolitan se póte considerá ca un act diplomatic pentru care sĕ se céră repararea pe cale diplomatică; nici aceea nu o vom arĕtá, cum după vederile nóstre legăturile spirituale între bisericile ortodocse pretind tocmai o asemenea notificare.

Nu vom releva din incidentul acesta un lucru, pe care presa dela noi nu ar trebuí sĕ l pérdă din vedere, când condamnă cu atâta asprime pasul metropolitului din Serbia, anume nu vom relevá faptul, că un episcop dela noi a făcut visitațiune canonică în un stat strĕin la credincioși de religiunea sa. Nu vom cercá a arĕta, ce ținută a luat și observat atunci presa maghiară. Vom trece preste aceste lucruri de importanță internă și prea secundară, pe cari le esplică nervositatea și ângustul cerc, în care presa dela noi tractéză cestiunile mari, și ne vom ocupá cu temerile esprimate de diarele strĕine cu privire la starea lucrurilor în Serbia, dacă ierarchii actuali vor declara de anticanonică despărțirea pronunciată de metropolitul Teodosiu.

Inainte de renunțiarea la tron regele Milan a făcut constituția regatului sêrbesc, în care și-a reservat supraveghierea crescerei fiului seu, și prin acésta influența cea mai mare asupra lucrărilor din Serbia.

Fiind divorțul pronunțat atunci, despre regina în întrégă constituțiunea nu se află nici o vorbă.

O eventuală cassare a sentinței de divorț dă lucrurilor îndată altă față. Muierea, pe care regele o a lăpĕdat în mod atât de rușinos, pe care o a eschis de pe teritoriele statelor vecine, căreia i-a răpit copilul în mod brutal, muierea scósă din tóte vredniciile sale, se întórce în Belgrad ca regină, și cine va garantá, că simpatia, de care se bucură ea la poporul sêrbesc nu va da lucrurilor o altă formă în regatul vecin.

Regelui Milan i-se atribue mare inteligență și mare dibăcie politică. Nu ne va surprinde deci scirea cea mai próspĕtă, în sensul căreia, visita care o a făcut ex-regele regentului Ristici, are chemarea a regulá definitiv întórcerea reginei Natalia în țéră. Apucătura acésta diplomatică va prevení cassarea sentinței de divorț, și o va face superfluă. Acésta esplicare se dă petrecerei regelui în Serbia.

Noi luăm notiță de noul stadiu, în care au ajuns lucrurile în Serbia, și suntem în asteptare, avênd témă, că lucrurile din rĕu pot dá în mai rĕu.

Revista politică.

La ordinea dilei sunt călĕtoriile monarchilor Monarchul nostru va fi primit la gara din Thiergarten de însu-și împĕratul german, care va fi încungiurat de toți principii și dignitarii imperiului german. Șirul festivităților se va desvoltá după un program definit, și deși monarchul nostru a refusat a se face primiri oficióse și sĕrbări pompóse, totuși pregătirile, ce s'au făcut și cari se fac încă, promit dile mari și sĕrbătoresci, în cari se va manifestá tot entusiasmul poporului german, ce-l are pentru monarchul nostru.

Impĕratul german petrece acum la curtea din Londra. Primirea, ce-i o a făcut poporul engles a fost de tot sĕrbătorêscă și cordială. Acésta călĕtorie este viu discutată în întréga presă europénă. Tema generală, ce și-a pus-o presa este: Șansele ce le póte avé Anglia și Germania, din o alianță germano-englesă. Ea e tractată însĕ în diferite moduri, după coloritul politic al organelor, ce o discută.

Foile statelor aliate din centrul europén, dau cea mai mare importanță acestei visite și desvóltă pe larg șansele, ce le ar avé aceste dóue state prin încheerea unui contract de alianță în ofensivă și în defensivă.

Germania e probabil sĕ se încurce într'un rĕsboiu cu Francia. Flota francesă e fórte puternică în comparație cu cea germană. Ea ușor póte ocupá puținele colonii germane și ușor póte striví flota germană adunată la țĕrmurii imperiului. Când însĕ flota englesă s'ar alia cu cea germană, numai încape nici o îndoială, că resistința nu ar mai fi puternică, dar ar covêrșí flota francesă și o ar nimicí cu totul.

Dealtcum aceste dóuĕ puteri au un inimic comun mai vrășmaș póte și decât pe francesii, și acesta este Rusia. Acest stat lucră deocamdată în trei direcțiuni: a slăbí puterea Germaniei, a stricá ecuilibrul europén prin un conflict oriental, și a și estinde puterea în Asia.

Anglia e necesitată a lucrá, ca în peninsula balcanică sĕ domnéscă pacea, și ca dominațiunea rusêscă sĕ nu se mai estindă în orient, căci atunci interesele ei vor suferí daune enorme; mai interesată este ea însĕ sĕ-și conserve posesiunile, ce și le-a câștigat într'un timp așa de îndelungat și cu multă vĕrsare de sânge. Acestea interese mai bine le póte conservá în alianță cu Germania, care ar ținé o însemnată parte din armata rusêscă în neactivitate, în casul când s'ar iví conflictul între Rusia și Anglia.

Situațiunea actuală europénă o caracteriséză vechiul diplomat, lordul Churchill în urmatoriul mod: Situațiunea europénă e de tot serióså. Nu voesce sĕ aducă în combinațiune cu acésta situațiunea Franciei, carea prin cumpĕtarea și înțelepciunea bărbaților ei politici în cele din urmă totuși va puté evitá rĕsboiul cu Germania, dând acésta satisfacțiune pe cale pacinică francesilor. Ostul europén însĕ e, care póte dá în tot momentul prilegiu la o mare esplosiune. Evoluțiunile de rasă vor trebuí în cele din urmă sĕ dee ansă la un mare conflict între Austro Ungaria și Rusia. Rĕsboiul va trebuí localisat îndată, ca nu cumva el sĕ se estindă preste întrégă Europa și sĕ se continue pe alte continente. Interesele capitale ale Angliei sunt în Egipet, și în casul unui conflict ea va trebuí sĕ înmulțéscă acolo în cincit forțele armate.

Se vorbesce, că ministeriul român se află în fața unei crise parțiale. Retragerea ministrilor Lahovary și a generalului Manu se dă ca sigură. Causa crisei prevĕdute sunt diferințele se s'au escat între acești doi ministri și între ministrul de finanță Vernescu. Alte sciri din capitala română vorbesc

FOIȚA.

Copilul de suflet.

— Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan* —

(Urmare.)

Întâlnirea Chioreanului cu morariul și soția a fost pe cât se póte de adênc simțită, el care a plecat ca un băiețandru din casa lor s'a reîntors mai schimbat la față, și și mai schimbat la gânduri.

După salutările obicinuite de bună venire și bine aflare — el se așéză la masă pe un scaun, tot pe acel scaun, pe care ședea și înainte de acestea cu trei ani, și enarând în scurt pățeniile lui din Bosnia, revine la bucuria ce o simte aflând pe toți în pace, aflând țéra lui, și călcând éră pre pământul nascerei, ce-l iubesce fie-care om, și în fine revine și la primirea ce i s'a făcut din partea primariului din Livezeni și la datorința ce a avut el ca soldat de a se însinuá la primariul, după cum prescriu legile militare.

De Aglaia nu fù nici o vorbă. El se temea sĕ amintéscă acésta temă cu un cuvênt, pentru-că nu scia el de va întêmpiná și complăcerea părinților sei adoptivi și mai cu sémă nu se încumetá din causă, că îi erau încă în urechi cuvintele de despărțire soptite de Aglaia: „Nu te duce la móra mĕrului“. Saveta tresărì de bucurie, audind, că Chiorean nu se duse la Codrescu decât numai din datorința, ce avea ca soldat, și inima ei era cu mult mai liniscită, decât cum fusese până nu venise Chioreanul din Livezeni.

Așa s'a aședat Chiorean ér în casa morariului cum fusesese înainte de asta, lucrurile intrerupte acum trei ani credea că-și vor luá cursul lor.

Casa morariului Câmpean, numai era cum fusese și acésta o observase ochiul cel ager al lui Chiorean îndată ce se făcù diuă.

O rótă prin curte, și observase că vitele se împuținase și cele rĕmase numai erau așa bine îngrijite ca odată. I se păreau aceste lui Chiorean ori erau realitate, în primele dile nu puté scí bine, dar din ce petrecù mai multe dile la móra mĕrului din ce vedea, că lucrurile nu mai merg ca odată și cel surprinsese și mai neplăcut pre el, care nu era dedat a audí certe în casa părintéscă și mai târdiu în casa morariului, acum le audia, dacă nu în tótă diua, dar de bună sémă a dóua, a treia di, și unde întră cérta în casă de acolo norocul iasă, dicea Chiorean cu mare dreptate.

Cari ar fi causele acestor diverginte casnice nu le scia decât urditoriul lor, morărésa Saveta, care nu era mulțămită, adi cu morariul, mâne cu lumea și ca sĕ alunge din inima ei uritul, ce o cuprindea acasă, de multeori pleca de acasă, făr a se întórce o di, dóuă și de căile ei, nu scia nici soțul ei nici Chiorean.

Satul Lobodiste e departe de „móra mĕrului“ ca de vre-o 8 kilometri. Ómenii din Lobodiste cunosceau pe morărésa Saveta și cunosceau și pe morariul și de aceea Saveta se feria ca de foc sĕ nu o vadă nimenea, când intra la bordeiul necuratului, — bordeiu, în care acum ședea de câțiva ani o țigancă négrà ca iadul, cu fața sbârcită ca o prună prin finea lui Octobre și cu nisce ochi aprinși de te luá spaimă de ea diua la amédi, decum nóptea, când obicinuiá a vení Saveta la ea și încă prin fundul unei grădini plină de tot feliul de buruieni puturóse.

Adi Saveta 'și făcuse de cap, ea nu puté asceptá sĕ vie séra, ci pornită la drum, mâniósă de acasă se duse drept spre bordeiu, unde Diția țiganca fermecătóre ședea pe un scaun de cele cu trei picióre și în dinții ei cei rângiți ținea o lulea scurtă și slobodia fum pe nările cele largi.

Ostĕnită de drum și de povora, ce aduse în spate, ea trântesce la pământ desagii cei plini cu 9 punți de lână négră, tunsă de pe 9 oi.

O căutătură sĕlbatecă asupra țigancei ca și cum o ar fi înfruntat că cei 9 pui negri și cele 9 pâni albe, și cele 9 ferdele de grâu ca jarul, cele 9 óle nóue de nouțe si cei 9 taleri de argint încă nu au fost de ajuns sĕ i móră bărbatul, nici sĕ înduplece despre demisiunea întregului cabinet Catargiu, care sĕ se reconstrueze apoi într'un ministeriu curat conservatoriu. Deocamdată lipsind regele din ţară nu se póte prejudecá nimica, e însĕ întrebare, dacă dl Catargiu va mai puté sta la cârmă, dacă vor demisioná cei doi ministrii: Lahovary şi Manu, ori că pe calea acésta dl Catargiu vrea sĕ se despartă de dl Vernescu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De sub Buceciu, 20 Iuliu, 1889. Dle redactor! Cât de frumos şi minunat a întocmit Dumneḑeu natura şi în întreg, dar şi în părţile sale. Intr'un loc câmpie întinsă, într'alt loc dealuri şi văi frumóse, acoperite de érbă verde şi de păduri umbróse. Aer curat şi apă bună la munte, recoltă mănósă la şes, cu un cuvênt locurile delóse şi câmpiile întinse, şi unele şi altele, rivaliséză în bunătăţile lor oferite. Fericit ar fi omul, dacă aceste bunătăţi le-ar puté gustá în tignă Dar nu, el nu se póte bucurá de ele, cum ar trebuí; locuitoriul locurilor muntóse nu simte bucuria, pe care ar trebuí sĕ o simtă în mijlocul naturei înfrumseţate. Omul inteligent şi depărtat de grigi pe un moment nu póte admirá din destul locurile nóstre, când pâşesce pe ele; ţĕranul care trăesce în aceste locuri rĕmâne însĕ rece la privirea lor. De ce? sunt mai multe cause. Şi o causă de căpetenie, — cred eu dle redactor, — că e şi grija de traiul vieţii, în care cei dela putere au adus pe locuitorii mărginaşi, situaţi la diferite pasuri în spre România.

Rĕsboiul vamal, care de vre o câţi va ani duréză — şi e temere mare, ca sĕ nu devină rĕsboiul de 30 ani, — pe locuitorii mărginaşi i-a vulnerat mai rĕu. Ei, cari, în lipsa altei ocupaţiuni, duceau diferite articole de industrie în România şi agonisau odată mai mult, altădată mai puţin, astăḑi a trebuit sĕ încete din causa rĕsboiului vamal şi dacă vréu sĕ mai trăéscă trebue sĕ se facă muncitori de ḑi. Grea posiţie, când cineva din o ocupaţiune onorifică neguţătoréscă, ajunge ca sĕ muncéscă cu ḑiua.

Mai multă pagubă a causat şi causéză rĕsboiul vamal însĕ economilor de vite. Nĕcasurile acestea în scris nu se pot spune. Constat e, că mai la începutul rĕsboiului, nĕcasurile nu erau atâtea şi numai treptat s'au înmulţit. Atât la ai nostri cât şi la cei din România mĕsurile luate la început nu li s'au părut aşa mari, dar câte alergături trebue sĕ facă oierii nostri: la Predeal, Ploesci, Bucuresci, nu mai D ḑeu i scie. Certificate, constatări, şi câte hârtii de acestea nu trebue sĕ scótă economul dela diferitele birouri mari şi mici vamale. Pentru un cal trecut la păşune în România, dacă din vr'o causă óre care se întêmplă de móre, îl mâncă ursul, ori se surpă de vr'o stâncă ş. a., şi astfeliu nu-l mai poţi trece înapoi în ţara ta, trebue sĕ plătesci 60 franci, (circa 27 fl.) vamă. Vameşii nu vor sĕ scie, că a murit ori l'ai vêndut, lor le este tot una, 60 franci trebue sĕ-i dai, dacă nu întorci calul îndărăt. Din acest singur cas se póte convinge ori şi cine, dacă nu pe deplin, cel puţin numai în parte de vehemenţa rĕsboiului, ce se pórtă.

Ceea ce mai îndulcesce inima economului de vite dela noi în acest timp e, că preţul oilor şi al produselor lor, începênd cu anul acesta, s'a mai ridicat. În anul trecut berbeci şi oi frumóse sĕ fi fost pe cari sĕ le poţi vinde părechea cu 10½—11 fl.

În anul acesta preţul berbecilor şi al oilor a ajuns pentru păreche 14—15 fl. Ar vinde acum bucuros bietul om oi, dar în timpul din urmă într'atâta le a împuţinat, încât nu scie, ce sĕ vêndă şi ce se mai şi ţină când în anii trecuţi preţul oilor de mijloc era la păreche 8 fl şi spesele cu ele întrecea preţul lor. Trebue sĕ se mire omul, că de unde au mai rĕmas şi oile, cari au mai rĕmas.

In faţa celor constate ar trebuí sĕ scie odată cei dela cârmă, că starea în care ne-au adus cu rĕsboiul vamal, trebue cât mai ingrabă delăturată. O amânare causéză numai daune şi la o parte şi la alta. Dacă starea acésta nu vor a o delăturá cu totul, cel puţin locuitorilor mărginaşi, adecă acelora, cari trăesc din dóuĕ ţĕri, sĕ le mai uşureze greutăţile, ca sĕ nu péră cu ḑile; Branul nostru numai aşa se póte aflá în o stare infloritóre, dacă cu vama nu-i se face greutăţi mari. Statul nu trebue sĕ îngrijéscă numai de imposite grele pe spatele poporului sĕrăcit, ci trebue sĕ caute a înmulţí poporului şi isvórele de venit.

Timpul pe la noi umblă bine; căldurile urméză regulat. Ploile însĕ sunt cam repeḑi, sémână de multeori a furtuni, umflă păraele şi văile, rostogolesc petrile şi causéză de multe ori pagube însemnate. Inregistrez acésta, căci vĕd, că şi în alte părţi ale ţĕrei nóstre au căḑut ploi repeḑi, au fost furtuni mari, cari au prefăcut locuri întinse în pusietăţi.

Cum ne aflăm pe terenul bisericesc în părţile nóstre, ve voiu descoperí şi acésta, cu altă ocasiune.

Cincinat.

Şulumberg, în 16 Iuliu, 1889. Domnule redactor! În comuna nóstră Şulumberg, lângă Agnita, în dóuĕ rênduri în luna curentă a căḑut grindină, (ghiaţă) estra-ordinară, pe cât de mare, pe atât de multă.

Luni în 3 Iuliu după améḑi pe la 2 óre, s'a descărcat pe comună şi o parte din hotarul cu cucuruze grândină désă fără plóie în mărime ca alunile şi mai mare, carea a cauḑat pagubă numai în o parte a hotarului, éră Mercuri în 13 Iuliu între órele 2—3 după améḑi fără de veste, ba, pot ḑice, că la începutul durduiturei mai nici nu se vedea, în câte-va minute o tempestate înfricoşată între tunete, fulgere şi vênt vehement, s'a descărcat o ghiaţă înfricoşată, la început fără plóie, în mărime ca nucile, durând mai multe minute, cuprinḑênd hotarul întreg cu cucuruzele şi o parte din vii.

Dauna causată prin ghiaţă se computŭ la 12—13 mii fl. Din comuna nóstră în anul acesta nimenea n'a fost asigurat, chiar nici aceia, cari sunt agenţi la băncile de asigurare.

Grânele, ce e drept se prevedeau încă din primăvară, că vor fi slabe, ceea-ce şi este, că e sec (pălit) la grăunţ.

În cucureze era tótă speranţa bietului plugariu, căci el când are cucuruz e îndestulit; acestea erau aşa de frumóse, încât povestesc bĕtrânii, că de ḑeci de ani, aşa cucuruz n'au vĕḑut, pe cum sunt în anul acesta, însĕ durere, că pentru comuna nóstră speranţa, ce o avém în cucuruze şi celelalte producte, s'au schimbat în lipsă şi sĕrăcie, aci se póte aplica ḑisa psalmist. David: „Că deschiḑându-ţi mâna ta Dómne, tóte se vor turburá“. Da întru adevĕr, tóte s'au schimbat, căci când privesci pe hotar, pare că şi el compătimesce pe bietul muncitoriu, cucuruzele nimicite total, ovesele, cânepile, cartofii, cu un cuvênt tóte cerealele sunt uscate şi sdrobite.

Viile, cari promiteau în anul acesta un cules bun nisce frunze n'a mai rĕmas pe viţă, necum struguri. Se umple omul de durere până la suflet, când vede strugurii grămeḑi pe jos uscaţi şi viţa cea tineră tótă ruptă.

Cu multă îngrigire privesc sĕrmanii ómeni la viitórea érnă, şi la greutăţile, ce trebue sĕ le pórte.

p

Originea sĕrbătorilor.

Deja în legea cea veche au fost statorite ḑile, în cari poporul devenia în mod sublim consciu de dependenţa sa de Dumneḑeu, dând acestei disposiţiuni espresiune corĕspunḑĕtóre.

Dar fiind-că omul constă din trup şi din suflet, aşa el după trup nu póte de-a pururea petrece în cultul lui Dḑeu, ci de acésta posibilitate se bucură numai ângerii şi sufletele, cari sunt desfăcute de legătura moralităţii. Până când suntem în acéstă lume, până atunci astfeliu trebue sĕ se învocăm şi se venerăm pe Dumneḑeu, precum pretinde starea nóstră actuală şi în urmare este de lipsă, ca spre scopul acela sĕ ne determinăm timpuri anuminte. Pentru-ca însĕ omul sĕ nu remână ţaţă de un lucru aşa de momentuos tot mereu într'o nedumerire, aşa ómenii din tóte timpurile şi la tóte popórele prin lumina naturei au fost conduşi într'acolo, că în anumite timpuri conveniau la un loc şi acolo esercitau cultul biblic Dḑeesc. Spre acésta erau ei mai întâiu conduşi din esperinţele vieţii naturale, apoi din esperinţele istorice ale guvernării Dḑeesci şi numai cu încetul sĕrbătorile lor naturale primiră o referinţă la fapticile istorice religióse. Dar nu vom scrutá, cari sĕrbători a fost usitate la jidovi şi la păgâni, ci ne vom mărginí numai pe lângă sĕrbătorile creştinilor. Creştinii cei vechi au avut în tóte timpurile ḑilele lor determinate şi ficsate, în care conveniau pentru de a prestá îndatoratul cult Domnului şi Dḑeului lor. Intre aceste ḑile vom numĕrá mai întâiu ḑiua *Duminecei*, pentru-că acésta premerge tuturor celor ce a urmat mai apoi.

Nu vom reflectá de loc la opiniunile cu privire la sĕrbătorirea Duminecei, cari s'a dus în discusiune mai ales de către savanţii protestanţi ipercritici, ci vom citá numai esemplele acelor scriitori bisericesci, a căror auctoritate este recunoscută de biserica nóstră.

Sĕrbarea ḑilei celei dintâiu a sĕptĕmânei ca ḑiua învierii lui Christos, a fost fără îndoélă usitată la comuna creştinéscă deja pe timpul Apostolilor (asem. Fapt Ap. 20 7; I. Cor. 16. 12; Apoc. 1. 10). *Dumineca* a fost în timpul Apostolilor simbolul caracteristic al consciinţii şi al vieţii comune, care basată pe mórtea şi învierea Domnului, sĕ privea ca o societate de cetăţeni ceresci (coelicolae), la care pĕtrund ei prin meritul învierii Domnului din mórte la viéţă.

In timpurile postapostolice cea se privesce ḑiua, în care Dḑeu se venera publice, apoi acea deja pe timpul lui *Iustin Martirul* (a trăit în prima jumĕtate a secl. II.) şi *Tertullian* (a trăit către sfêrşitul secl. II. † 220) s'a numit *Duminecă*; cel puţin acésta numire o aflăm în apologiile lor către regenţii păgâni. Numirea acésta rĕmas şi după-ce lumea a fost convertită la religiunea creştină, şi numai fórte arare ori se întêmplă, ca sĕ obvină o altă numire în decretele imperiale a-le primilor împĕraţi creştini.

Acésta numire o aflăm şi la s. Evangelie Ioan Apoc. 1. 10, şi este în sĕptĕmâna aceea ḑi, în care Mântuitoriul nostru şi-a ţinut învierea sa triumfală din morţi: *„Acésta este adevĕrata origine a acestei numiri. Dumineca convenim toţi la olaltă, pentru că este ḑiua dintâiu, în care Dḑeu a despărţit lumina de întunerec şi a creat lumea, şi fiind-că este chiar aceea ḑi în care a învi t Mântuitoriul nostru din morţi. Căci în preḑiua Sâmbetei a fost el restignit ér în ḑiua cea după Sâmbătă a apĕrut érăşi discipulilor şi apostolilor sei“* (Iustin Mart. în apologia c. 2). Şi astfeliu Dumineca primí parte o ecuivalenţă cu Sâmbăta jidovilor, care a fost ordinată de Dumneḑeu însuşi. Căci precum la jidovi acésta ḑi a fost ţinută în amintirea Sâmbetei Domnului (sabbat), pentru că în aceea a odichnit el de lucrurile creaţiunei lui: aşa şi Dumineca nóstră a fost ordinată pentru creştini spre cultul dḑeesc în amintirea Domnului Christos, pentru că în acea ḑi a odichnit el de lucrările sale pentru mântuirea nóstră, care în ḑiua învierii s'a efeptuit pe deplin. Că creştinii cei dintâiu a deosebit ḑiua Duminecei de celelalte ḑile ale sĕptĕmânei sĕ vede şi de acolo, că ei în tóte ḑilele erau obicinuiţi a îngenunchiá când sĕ rugau; Dumineca însĕ se rugau stând, cari amêndóue forme de rugăciune le afirma atât *Iust. Mart.* cât şi *Tertullian*: „Se póte întêmpla — ḑice Iustin Mart. apolog. 2. — că ne vom aduce aminte la rugăciune de amêndóue: de căderea nóstră în pĕcat, cât şi de învierea întêmplată prin darul lui Christos. Că şése ḑile după olaltă ne am rugat în genunchi, este un semn, că am căḑut prin pĕcat; că însĕ în ḑiua Domnului nu îngenunchem, acésta arată în mod metaforic învierea nóstră, în puterea căreia prin darul Domnului Christos ne-am mântnit de tóte pĕcatele nóstre şi de puterea morţii. Usul acesta, se derivă deja din timpurile Apostolilor“.

Usul acesta — de a se rugá Dumineca stând în picióre — a fost disputat şi apĕrat cu o atât de mare pasiune încât marele sinod din Nicea s'a vĕḑut îndemnat a dispune şi a ordiná prin canon. 20: *Dumineca şi în ḑile până la Rusalii sĕ nu se îngenunche, ci stând sĕ se róge ómenii*“. Astfeliu ómenii de atunci a ţinut de corect, ca ḑiua aceea, în care a înviat Christos din morţi, sĕ se onoreze în modul cel mai festiv.

In respectul acestei ḑile aflăm şi în cărţile noutestamentare, că după învierea lui Christos s'au adunat Apostolii şi creştinii cei dintâiu în ḑiua acésta, şi deşí în alte timpuri sĕ mai adunau ei, totuşi se află multe locuri în sânta scriptură a testamentului nou, cari arată, că ḑiua cea dintâiu a sĕptĕmânei a fost timpul cel mai sĕrbătoresc, în cari se obicinuiau ei a convení. Tot ḑiua acésta a fost, în care s'a arĕtat (în adunare) Mântuitoriul ântâia-óră după înviere, precum şi după opt ḑile a apĕrut el lor érăşi în acea ḑi (Luca 24. 36). In acésta ḑi chiar s'a pogorît duchul sfânt asupra lor în chip vĕḑut, când Petru ţinênd minunata cuvêntare, în urma căreia a convertit şi botezat trei mii de suflete (Fapt. Ap. 2. 4 sq). Când Apostolul Pavel s'a despărţit din Troada a fost érăşi ḑiua cea dintâiu a sĕptĕmânei II Cor. 2. 12; Tot astfeliu când se adunau discipulii pentru de a frânge pânea, adecă de a celebrá s. eucharistia, atunci le predicà lor în acea ḑi, prin ce a dat sĕ înţelégă ca în modul acesta sĕ se adune creştinii totdeuna în acésta ḑi, (asem. I. Cor 16. 1. 2). Ba când da (Ap. Pavel) vre-un sfat afară de biserica din Corint, că adecă cum au sĕ se adune elemosinele pentru fraţii cei sĕraci şi lipsiţi, atunci el îi ruga, ca acésta sĕ o facă ei în ḑiua cea ḑiua cea dintâiu a sĕptĕmânei (I Cor. 16 2); prin ce dară se învederéză, că sântele lor adunări le a ţinut ei tocmai în acésta ḑi.

(Va urma.)

---

pe Chioreanul ca prin un semn óre care sĕ-i arete, că şi el o iubesce, barem a suta parte, cum ea-l iubesce nu de aḑi de de eri, ci decând încă el nu mersese la Bosnia, de când încă era băiat tinĕr de 18 ani.

Aici mai ai şi cele 9 lâni, ce ai cerut, şi cu o cale scósă şi năframa din sîn, în care erau legaţi bani de argint şi hârtie mestecaţi şi făr de ai mai numera îi trântì în pólă la Diţa cu porunca, ca în 8 ḑile ori crépă pămêntul ori i se împlinesce voia. Făr a mai zăbovi ca altădată în povesti, îşi ea desagii goli pe mână şi plecà din bordeiu aşa ca şi cum nu s'ar fi întêmplat nimica şi ca şi cum numai din întêmplare ar fi întrat acolo, fără nici o trébă.

Pornită la drum, o frământase gândurile, mai mult ca pân aci, şi îngândurată cum era mergea drept spre móra mĕrului, ca şi cum ar fi pus lucrul în mânile cele bune. Numai câte odată se furişa prin gândurile ei temerea, că Chiorean nici după mórtea lui Câmpean nu o va iubi, ci se va îndupleca a luá de soţie pe Aglaia, dar aceste gânduri nu o stăpâneau multă vreme, căci ce nu pot ómenii, póte dracu şi Diţa, cu ajutórele lui a făcut alte isprăvi mai mari, numai lucrul bun are timp şi ca şi mulţămită cu sine se apropia de móră, intrà în casă şi făr se spue unde a fost şí de unde vine se aşeḑà pe pat şi dórme dusă pân în ḑiua următóre. (Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Precum se anunţă din Gastein, Maj. Sa împěrătésa regina şi archiducesa Maria Valeria vor mai petrece la Gastein numai încă 8 cel mult ḑece ḑile, şi apoi vor călětorí la Ischel, unde vor stá pănă în 15 Septembre. In aceea ḑi vor călětorí la Meran, unde vor petrece patru sěptemâni. Pe timpul acesta va sosí acolo şi monarchul, unde va stá mai multe ḑile. Dela Meran împěrătésa regina va pleca pentru mai mult timp la Corfu şi de acolo ca de obiceiu se va întórce la Gödölő.

* (Alteţa Sa archiducele Albrecht.) După ce Nestorul armatei nóstre a asistat Sâmbătă şi la manevrele trupelor staţionate aici, cu trenul de séră a părăsit oraşul nostru, deplin mulţămit atât cu esercitiile prestate de trupe, cât şi cu petrecerea socială, ce o a avut. La gară Alteţa Sa a fost însoţit de comandantul corpului de armată bar. Sveteney, de toţi generalii şi oficerii din tóte branşele, cari s'au adunat încă cu dóuě óre înainte de plecare la hotelul „Neurihrer".

— La dóuě óre în aceea şi ḑi, a dat Alteţa Sa un prânḑ, la care a luat parte Escelenţia Sa I. P. S. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul şi tóte căpeteniile bisericesci, civile şi militare.

— La 5 óre făcù Alteţa Sa o escursiune la Cisnădie; în ḑiua premergătóre a făcut o escursiune la Rěşinari.

* (Invitare). „Inteligenţa jună din Tilişca" invită la petrecerea de vară, ce o va aranja Duminecă în 11 August st. n. (30 Iuliu st. v.) în „Běrcul verde". Începutul la 1 óră p. m. Preţul întrării după plac. Venitul curat e destinat bibliotecei scólei locale. Ofertele marinimóse se vor cuitá pe cale publică. Invitări speciale nu se fac. In pausă se va jucá „Căluşeriul" şi Bătuta". NB. In cas de timp nefavorabil petrecerea se amână.

* (Convocare). Adunarea generală anuală a a despărţěmêntului IV (Sas Sebeş) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român se conchiamă prin acésta în comuna Răhěu, pretoriatul Sas-Sebeşiului pe ḑiua de 1 a Septembre n. c.

La acésta adunare se invită cu tótă onórea toţi membrii aparţinětorí acestui despěrţământ pre-cum şi alţi iubitori de cultura şi progresul poporului român.

Sas Sebeş, în 2 August, 1889.

I. Piso, director. *D. David*, secretariu.

* (Necrolog.) Societatea academică „România Jună" din Viena 'şi împlinesce trista datorie a ve aduce la cunoscinţă încetarea din viéţă a membrului ei ordinariu **Dumitru Acsente,** student în medicină, întêmplată în Gleichenberg în 31 Iuliu st. n. a. c.

Viena, 1 August, 1889.

Comitetul Societăţii.

* (Gimnasiul din Beinş.) Neprimind programa gimnasiului din Beinş, suntem necesitaţi a reproduce după alte foi datele din anul scol. espirat, referitóre la acest gimnasiu, pentru că aflăm de interes, ca şi publicul nostru sě fie orientat asupra stărei acestui gimnasiu. In „Familia" cetim: Ḑilele trecute primirăm programa gimnasiului român din Beinş pe anul scolariu trecut. Constatând, că şi acest institut a adoptat, cel puţin în programul seu, ortografia Academiei, însemnăm următórele date: la gimnasiu au funcţionat 12 profesori şi 4 catecheţi Au fost inscrişi 252 scolari, şi anume *127 gr. or.*, 81 gr. cat., 19 r. cath., 10 de confesiunea elvetică şi 5 israeliţi. La esamenul de maturitate s'au representat 15 inşi, dintre cari 8 au eşit maturi, pe 4 luni s'au relegat 2, ér unul s'a respins pentru totdeuna. Stipendii au avut 13 scolari; beneficiul de pâne din fundaţiunea Samuil Vulcan şi din ajutoriul diecesei s'a dat la 53 tineri gimnasişti gr. cat. şi 9 dela scólele capitale; din fundaţiunea Jigaiană s'au ajutorat 8 tineri gr. or. Societatea de lectură Samuil Vulcan a avut 28 membrii, sub conducerea profesorul V. Stefanica, ér archiva are 229 cărţi în diverse limbi. Věduva Caterina Sohlich n. Vass a testat pentru sporirea beneficiului de pâne tinerilor gr. cat. 500 fl. Pentru sporirea bibliotecei gimnasiale Iosif Vulcan a dăruit 229 opuri în 286 volumuri; ér dl Vasiliu Leşian, fost profesor, 94 tomuri; pentru colecţiunile naturale dl L. Richter a dăruit o culegere tipică de plante şi esotice, ce constă din 600 cóle; dl canonic Artemiu Sarkadi a donat pentru colecţiunea mineralogică 68 bucăţi cristale libere de diamant marmaţian. Inscrierile pentru anul viitor se vor face în 29, 30 şi 31 August n.

* (Desamăgire). Cât timp şachul Persiei călětorì prin Germania, musica germană trebuì sě-i cânte marşul frances marsiolesa. Aşa o păţiră acum şi englesii. Ei voiră sě surprindă pe şach, esecutând musica imnul persian. Abia însě începù musica acest imn şi şachul ordonà sě-i cânte numai marşul frances. Acum şachul petrece în Paris. Primirea ce-i s'a făcut, de şi nu aşa de pompósă, a fost cu totul pe placul lui şi s'a esprimat, că nici la el a casă n'ar puté fi mai mulţămit.

* (Eshumarea cadavrului lui Carnot.) In sěptemâna trecută s'a eshumat în Magdeburg cadavrul lui Carnot, tatăl actualului president al republicei francese. Cu tótă inimiciţia, ce domnesce între Francia şi Germania, eshumarea cadavrului s'a făcut în mod de tot solemn din partea autorităţilor germane, precum se spune, la espresa porunca împěratului german. După desgropare s'a pus în mişcare cortegiul funebral în frunte cu comandantul general Schauroth. Acestuia ii urmară dóue escadróne alese din armata de cavalerie magdenburgică şi 4 batalióne de infanterie din diferite regimente. Prefectul frances Ponbelle a dat pe séma sěracilor din Magdenburg 1000 fr., ér locot. Carnot 600 fr.

* (Tariful după zone.) Care va fi resultatul tarifului nou pe liniile ferate, încă nu scim. Notăm însě, că Dumınecă atâta public s'a conglomerat la gara de aici, ca sě mérgă cu trenul de plăcere la Ocna, încât a trebuit, ca sě se mai înşire încă 8 vagóne de bagagiu în lipsa altor vagóne, şi şi în acestea abia s'a putut îndesuí tot publicul, astfeliu, că în un vagon de acestea numěrai la 60 de persóne.

* (Un speculant îndrăsneţ.) „Kolozsvár" inregistréză cu mare şi adêncă părere de rěu, că hotelieriul din Alba Iulia, a predat Alteţii Sale un cont de preste 1800 fl. spese, ce le a avut, pe când tóte spesele nu s'ar fi urcat mai mult ca la 800 fl. Archiducele a ordonat adjutantului a depune suma de 1800 fl. primariului, cu aceea recercare, ca sě plătéscă hotelieriului numai ce i se cade, ér restul sě se împartă între sěraci. — Numita fóie se feresce însě a spune numele hotelieriului, căci se numěră între neo-maghiari şi póte e „kultur egyletist". După „Herm. Ztg". pe hotelieriu îl chiamă *Weiss*; ér hotelul e „Hungaria". — Ce mai cinste pentru oraş!?

* (Nóuele direcţiuni). Incepêndu-şi nóule direcţiuni financiare activitatea încă cu prima August a încetat mai esistá aşa numitele inspectorate de dare regesci. Se trage deci atenţiunea publicului ca ori-ce cereri şi informaţiuni referitóre la dare au sě se astérnă respectiveler direcţiuni.

* (Circ.) Circul Sidoli, care acum dă representaţiuni la Cluş va vení pe la finea lunei lui August şi în Sibiiu. Precum se scrie, circul Sidoli dispune acum şi de elefanţi fórte bine dresaţi.

* (Starea sěmênăturilor). Pe timpul dela 23—29 Iuliu se publică urmětórele date: Timpul pe ḑilele numite a fost fórte schimbăcios. La ordinea ḑilei au fost furtuni, ghiaţă şi rupturi de nori. Paguba causată pretutindenea în ţară este fórte însěmnată, suferind nu numai semênăturile nesecerate, ci şi snopii aşeḑaţi în clăi. Cu deosebire s'au stricat pómele, viile şi plantele cu capěţină, mai mult însě cucuruzele. S'a mai secerat pe unele locuri. Resultatul corěspunde recoltei, ce se prevedea de mainainte. Grâul preste tot are calitate mai rea ea cel din anii trecuţi; atât cantitativ, cât şi calitativ a dat recoltă slabă. Sěcara de asemenea. Orḑul în deobsce, a fost slab, pe unele locuri n'a eşit nici sămênţa. Calitativ încă e slab, va corěspunde mai mult pentru îngrăşat. Ověsul, pe unele locuri s'a secerat tot. Resultatul cantitativ este slab şi de mijloc. Calitativ se deosebesce, pe unele locuri este bunişor, apoi de mijloc şi slab. Cucuruzul a suferit tare de secetă şi călduri In urma ploilor din urmă se crede, că se va desvoltá mai bine. Viforele din sěptěmâna din urmă au stricat mult. Păstăiósele şi celelalte legume o recoltă îndestulitóre, pe unele locuri au suferit şi ele de secetă. Cartofii variéză după ţinuturi. Tabacul nu corěspunde asceptărilor. Napii înaintéză încet. Póme în tótă ţara sunt puţine. „G. T"

* (Un vapor făcut prisonieriu.) Autorităţile vamale spaniole au secuestrat vaporul „Tibor" din cause de formalitate şi l'a condamnat la plătirea unei sume de 165,000 fr. Cu tótă intrepunerea direcţiunei generale „Adria" şi a ministrului nostru de comunicaţiune Baross, valsul este încă tot prisonieriu!

* (Fonograful Edison, Sadi Carnot şi raportorii, ḑiarelor.) D. Carnot, preşedintele republicei, aprópe în fie-care ḑi visitéză câte o secţiune a esposiţiunei. Cu acéstă ocasiune raportorii diferitelor ḑiare parisiane se ţin dróie după el şi unii dintre ei cereau parale comercianţilor espunători ḑicênd, că astfeliu vorbind despre dnul Carnot, le vor face şi lor reclam lăudându-le marfa.

Acum de curênd însě ḑiaristii aceştia au fost demascaţi. „Times" spune că ḑilele trecut preşedintele republicei visità secţiunea, unde sunt puse aparatele lui Edison. Cum privia pe acolo, de odată un fontograf se porní şi-i spuse: „Cu un sfert de óră mai nainte a trecut pe aici raportor ḑiarelor şi după ce ni s'a recomandat, ne a cerut cinci sute de lei ca sě ne facă reclamă, dând o dare de sémă lungă despre visita preşedintelui republicei în secţia nóstră; la cas dacă nu-i vom dá bani, nu va scrie nici un rênd despre noi, La cererea lui noi am rěspuns pur şi simplu, că fonograful este un lucru scientific şi nu de negustorie, şi deci nu avem nevoie de reclamă. Ţinem însě de datoría nóstră a aduce la cunoscinţa preşedintelui republicei speculaţiunile, ce le fac pe aici raportorii ḑiarelor, scrie „Românul."

* Banda renumitului musicant Dobrică, în călětoria sa spre Paris s'a oprit şi în Sibiiu. Dumінecă séra a concertat în „Hermannsgarten" în faţa unui public ales şi numěros. Piesele esecutate au fost însoţite de frenetice şi repeţite aplause. Musicanţii, toţi în costum naţional, au încântat publicul prin dibăcia lor artistică; ér Muscalagiul a provocat o adevěrată furóre mai cu sémă prin esecutarea „Cântecului pěcurariului". Dobricà pórtă cu fală la pept decoraţiunile regelui român şi a regelui italian.

Aséră acelaş succes a avut concertul în grădina dela Hotelul „Haberman", unde încă înainte de sosirea musicanţilor astepta un public numěros şi unde vor concertá încă şi de séră. Mercuri plécă mai departe.

* (Acţiile turnului Eiffel.) Incassările, ce se fac dela cei cari suie turnul uriaş sunt aşa de favorabile încât société dela tour Eiffel a hotărit sě împartă deja procentele, cari fac 1.020.000 fr. Acţiile, cari au fost plătite cu 4000 fr. notéză de pe acum cu 1050 fr. mai mult.

* (Calea ferată pentru India.) Corespondinţe din Londra anunţă, că sir Eduard Walkin se ocupă cu un proiect gigantic, în care construirea tunelului sub la Manche ar forma o parte esenţială. E vorba a se construí un drum de fer direct între Londra şi India. Nóua linie ar merge împrumutând pe cât e posibil liniele căilor ferate esistente dela Londra la Gibraltar. Acolo, un enorm vapor ar luá pe bord întreg trenul şi l'ar transportá pe cósta Marocului. Pe o cale ferată, care ar merge în lungul Mediteranei, s'ar atinge Egiptul şi de acolo golful persic. Prelungind linia în lungul cóstei meridionale a Persiei, ar merge sě se împreune la Kurachee cu reţéua căilor ferate ale Indiei engleze.

* (Ḑiarele din lume.) In tótă lumea apar 35.000 de ḑiare. Din acestea în Europa: 20.000; — 5500 de ḑiare în Germania; 4092 în Francia; 4000 în Englitera. Apoi vin după numěr: Italia, Austria, Spapia, Rusia, România, Elveţia, Belgia, Olanda, Grecia, etc.; 3,000 de ḑiare apar în Asia; 209 în Africa; 700 în Australia. Restul apare în america de Nord şi de Sud.

* (Vêrsta ḑiarelor din Germania) Din numěrul de 5500 de ḑiare, cari apar în Germania, 98 au început esistenţa lor înaintea secolului nostru. Aşa d. e. „*Frankfurter Zeitung*" şi-a împlinit anul al 261; „*Magdeburger-Zeitung*" 253; „*Leipziger Zeitung*" a întrat în anul 221 al esistenţei sale; „*Lenaische Zeitung*" — 207; „*Augsburger Postzeitung*" — 190; „*Gothaische Zeitung*" — 159; „*Berliner Inteligenzblat*" — 129; „*Kölnische Zeitung*" — 84; Preste 200 de ḑiare germane au deja 80—50 de ani de esistenţă; 1,127 au întrat în al 35-lea an; 1552 au împlinit ḑece ani de când esistă; éră restul celorlalte ḑiare sunt înfiinţate de curênd.

Institut de cură ortopedic şi de apă rece.
a lui **Victor Fischer** în
Budapesta, păduricea cetăţii mai înainte institututul de cură de apă rece al Dr. W. Fischer.

Institutul se află situat în o regiune înaltă şi sănětósă, în mijlocul unui parc frumos; pentru locuinţă, comfort şi distracţiune se îngrijesce în tot modul. Apă de beut escelentă. In institut se iau sub îngrijire (se curézǎ) **cei-ce au durere la încheeturi şi în óse, aprinderi de óse, scrintituri, óse rupte, întărirea încheeturilor, contractări, diferite strîmbături de genunchi şi picióre; muschi căḑuţi, spinarea curbă, gâtul strêmb, lucsaţiunea înăscută** şi **diferite varicosităţi ale estremităţilor. Junghiurile din crucea spinărei** (oftică) tabes dorsalis după cea mai nóuă metodă a renumitului doctor parisian **Charcot**, precum şi prin îmbrăcarea de pieptăruşe. **Despărţământul de apă rece** este deschis anul întreg. — Se primesc sub cură atât **interni** cât şi **ambulanţi.** Prospecte gratuit. Cei-ce vor sě se anunţe în scris, sunt rugaţi a face espediţiunea recomandată.

Loterie.

Sâmbătă în 3 August 1889.

Timişoara:	2	11	7	35	19
Viena:	89	71	61	49	24

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.90	100.20
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.52½	9.51
100 marce nemţesci	58.50	58.65
London pe (poliţă de trei luni)	109 70	110.90

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acești mulțime de predice pre Dumineci, sěrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de aměnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor*, culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověțuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite pověțuiri primite dela învěțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătěnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsěud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurěșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducětóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěțători și preparandi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sěrbătóre, — care arěta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însě mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrali și iertăciuni lucrate aměsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douě limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strěine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reerate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sě o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheților, învěțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeéesca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 18—50

☞ **A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,** ☜

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 81 Sibiiu, Joi 27 Iuliu, (8 August) 1889. *Anul* **XXXV.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an.8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 26 Iuliu.

Noul tarif pentru drumul de fer a întrat în viață de o sĕptĕmână, și în acest interval diarele din patrie au comentat folósele lui, și în acésta comentare unele au relevat motivele politice, cari au fost decisive la punerea în practică a acestei reforme, altele ér au esprimat dorințele, cari se pot lega și și realisá deodată cu acéstă reformă.

Și fără o deosebită comentare din partea diarelor unguresci motivul politic al reformei acesteia se puté aflá chiar și de către cel mai simplu muritoriu cu ajutoriul tarifului prețului de călĕtorie. Căci dacă spre pildă dela Sibiiu la Brașov pe clasa primă solvesce călĕtoriul suma de 7 fl., ér până la Pesta tot pe clasa acésta solvesce suma de 8 fl., va se dică o diferență de 1 fl., di un floren v. a., atunci numai motive politice pot esplicá o asemenea disproporțiune între distanță și suma, care are călĕtoriul sĕ o presteze. Mai vine și împregiurarea, că în direcțiunea spre capitală biletele se dau numai până la Pesta, și dacă cineva are sĕ călĕtoréscă cu o zonă mai departe, trebue sĕ stea la Pesta, și de acolo sĕ și scótă bilet pentru direcțiunea, în care are sĕ călĕtoréscă.

Motivul politic și fără multă comentare este deci destul de bătătoriu la ochi, și folósele practice încă n'au trebuință de o înșirare îndeosebi.

Nu cu acestea ne vom ocupá noi la locul acesta, ci cu o altă cestiune sulevată din incidentul reformei la drumul de fer, cu o dorință, care deși generală, în sine și pentru toți de interes, diarele din patrie ni-o presentéză în haina îngustă și înșinorata a patriotismului modern, o au făcut deci numai de interes esclusiv unguresc, după cum fac ele aprópe tóte cestiunile de interes general.

Dorința, de care vorbim aici este împedecarea emigrărei secuilor, și mai cu sémă împedecarea de a emigrá ei în România, căci acésta este pericol și pentru secui, și pericol și pentru statul nostru.

Diarele din patrie ne spun, că secuii emigréză în mase. Unii petrec numai pe timpul lucrului în România, și după terminarea acestuia se re'ntorc la cele familiare.

Dacă sĕcuii nu ar emigrá în România, acésta ar fi perită, și ar urmá grele catastrofe economice, căci tóte lucrurile economice de mai mare importanță acești fii ai patriei nóstre le esecutéză pe lângă o plată de batjocură.

Un deosebit soiu al acestor sĕcui provisori, le-am dice noi, sunt fetele, cari trec în condițiuni de servitóre, și după o esistență démnă de compătimit se re'ntorc spre a formá elementul proletarilor aici în patria mamă.

Acésta e un pericol pentru țéra nóstră și trebue împedecat cu ori ce preț.

Și mai mare perdere sufere statul prin aceea, că emigrĕză clasa meseriașilor, și rĕmân în România pentru totdéuna, scădênd prin acésta numĕrul industriașilor din țéră.

Diarele din patrie, sulevând acéstă cestiune, constată, că aici acasă este pământ în abundanță, care póte dá de lucru sĕcuilor, cari umblă rătăcind prin România. Cu tacsă de 2 fl., dacă se însoțesc 10 ómeni, și sĕ provĕd cu carte pentru lucru, póte călĕtorí o persónă după noul tarif în ori ce parte a țĕrei, fie ea ori cât de îndepărtată.

O societate înființată spre acest scop ar avé deci datorința a se pune în legătură cu proprietarii mari de pe pustele Ungariei, și a face contracte în numele sĕcuilor pentru timpul lucrului de vară. Cu chipul acesta bieții sĕcui ar avé ocupațiune sigură, și cu bani puțini ar merge la un loc, unde ar fi asigurați, și nu ar trece în România pentru lucruri numai pe întêmplate. In legătură cu acestea ar vení și statul, și ar împedecá emigrările în afară.

Am dis, că cestiunea sulevată este de interes general, și póte fi esploatată, luându-se în considerare interesele tuturor cetățenilor. Diarele unguresci însĕ ca dorință specială unguréscă o au adus în legătură cu noul tarif pentru calea ferată, și tot ca dorință numai în folosul némului unguresc o recomandă în atențiunea guvernului.

Am luat și noi notiță, și vom urmărí desvoltarea cestiunei.

Revista politică.

In ministeriul de iustiție, pre cum se anunță, se lucréză la un nou proiect de lege, referitoriu la pronunțarea înaltei curți față cu alegerile deputaților, asupra cărora se protestéză. Acest proiect nu vine însĕ pentru prima dată în casa deputaților, el s'a mai adus la ordinea dilei încă în anii precedenți, a fost însĕ respins cu totul, de o mare maioritate. Se vorbesce, că nici acum nu se află mulți, cari sĕ consimtă cu aceste dispozițiuni, dar că ministrul Szilágyi, credincios programului seu, va face tot posibilul, pentru a reușí cu acest proiect și astfeliu a dá o nóuă armă de întărire iustiției.

In 5 August a sĕrbătorit poporul frances una dintre cele mai memorabile dile, înregistrate în istoria acestui popor și in istoria tuturor popórelor. S'au împlinit 100 de ani, decând acest popor consciu de sine, de puterea sa de viață, și consciu de drepturile, de cari trebuie sĕ se bucure omul, a rupt cu legăturile negrului sclavagiu al trecutului și a desfășurat principiile de libertate.

In presara memorabilei dile de 5 August s'a proclamat în metropola européná egalitatea tuturor francesilor înaintea legilor, libertatea voinții și dreptul, ce l are adi fie-care cetățén. Aristocrația cea înbelșugată, încătușată, singură cu drepturi, s'a coborît, și bourgesimea, carea nu avea nici un drept, s'a înălțat, echilibrându se astfeliu linia de drept a întregului popor.

Și aceste principii umane sămênate odată, a fost natural, ca ele sĕ producă ródă și sĕ schimbe fața întregei Europe și fața pământului. Sguduirile sociale și politice, ce s'au succedat în decurs de 100 de ani pentru câștigarea dreptului la diferite popóre, 'și au schinteia în memorabila mișcare, ce s'a întêmplat în Francia în 5 August 1789.

Nu trebue sĕ ne mirăm deci, că adi tóte popórele culte asistă cu capul descoperit prin representanții lor la festivitățile din Paris, înscenate în memoria epocalului eveniment.

Și Francia, după atâtea desastre politice, cele a îndurat în anii din urmă, apare astădi mai mândră, căci victoria scientifică, artistică și industrială ea o a cucerit și cu ea a cucerit simpatiile tuturor popórelor, prin inaugurarea unei esposițiuni, de cât carea alta nu s'a vĕdut și carea numai geniul poporului frances o a putut înscená.

Tóte popórele luminate și-au trimis representanți sĕ asiste la inaugurarea vechiei Soborne, alături de celebrul colegiu, precum și la conferințele numeróselor congrese internaționale scientifice.

Și în acésta memorabilă di datori suntem și noi românii a esprimá tributul de recunoscință acelui popor, care a adăpat cu sciințele sale și a înflăcărat simțul național al matadorilor renascerei naționale din România de adi, a acelui popor, de pe tribuna căruia nóue românilor din monarchia Austro-ungară de atâtea ori ni s'a accentuat îndreptățirea națională în timpurile, în cari trăiam mai strimtorați.

Precum se asigură din cercurile competente din Berlin visita țarului rusesc se va face în decursul lunei lui August. Programul călĕtoriei nu se scie încă nici acum definitiv și nici locul întâlnirei monarchilor nu e determinat. Unile sciri dic, că Berlinul se va învrednicí de visita puternicului țar, ér

FOIȚA.

Copilul de suflet.

— Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan* —

(Urmare.)

Dița nu avea nume bun în Livezeni, de aceea ea 'și vindea mărfurile ce le căpăta pentru boscóne de regulă în Livezeni la jupânul Gidali, evreu venit săràntoc în Livezeni, dar acum începea a o dá spre domnie, a umblá mai scuturat, pentru-că se simția mai bine la busunariu și mai cu dare de mână ca odată.

Tocmai când târguia Dița lâna cu Gidali, primariul satului dă preste têrgul lor, și fiind-că de mult i-se șoptia, că jidanul cuprindea lucruri de furat pentru prețuri bagatele — ocasiunea de a dovedí, că Gidali e un om de nimica, îi fù binevenită.

Gidali luat la întrebări și Dița pusă sub pază îi succese a descoperí, că lâna nu e de furat, ci e dela morărésa Saveta — dela móra mĕrului și drept dovadă i-a arĕtat și talerii cei de argint, ólele cele nóue și altele, ce a cumpĕrat dela Dița și nici Dița nu a negat, că nu ar fi așa, ba ca sĕ scape de tot din încurcală îi descoperì planurile din fir în pĕr.

Atâta îi mai trebuia primariului Codrescu ca sĕ audă cu urechile lui, nimicite cele mai frumóse sperante ale sale și cu deosebire ale Aglaiei, care iubia pe Chiorean cu tótă căldura inimei. Primariul Codrescu însĕ tot om cu sfat, se făcù că nu înțelege din tot lucrul nimica, dete drumul la Dița cu porunca, ca sĕ nu se mai arete prin Livezeni și jidanului o lecțiune meritată, pentru că 'și face lucru cu țiganii, cuprinde avere dela ei, bunul altor ómeni, numai sĕ se îmbogățésca și cu aceste plécă către casă cătrănit de cele ce audise și vĕduse.

Todore! „Unge carul bine, dă de mâncare boilor cum se cade, și dute de caută sacii sĕ i umplem cu grâu și cu cucuruz, că diminéța plecăm până se crépă diua la móră și sĕ vedi ca sub saci sĕ pui nisce otavă pentru boi ca nu cum-va sĕ fie mult la móră și sĕ fim siliți se stăm acolo tótă diua“!

După-ce dete poruncă la servitoriu întră în casă, dar nu așa vesel ca altădată, ci părea, că cine scie de ce rĕu a dat.

Aglaia săria de bucurie în tóte părțile, audind, că tată-seu merge însuși la móră, scia ea, că nu merge numai de dragul măcinatului, ci mai are el și alte trebi pe acolo și în veselia ei sărì iute în brațele tată-seu și l năpădì cu întrebări: „Ce-mi aduci dela móră tată? Nu me duci și pe mine tată“. Voiu vedé ce-ți voiu aduce, fi pe pace, fù rĕspunsul pe cât de scurt pe atât de impunĕtoriu, și mamă sa, care scia, că Codrescu, când vorbesce apĕsat, e cuprins de vre un nĕcas, o trase la o parte, și îi dădù sĕ înțelégă, ca sĕ cruțe pe tată seu cu rugări și cu întrebări, că de bună sémă ér e cuprins de trebile satului, de dări, cari nu încurg regulat și de drumuri, cari nu se pot face cum ar vrea el, și ca fără de voie îi scapă pintre dinți: „De ar vení schimbarea aceea odată sĕ mai alerge și altul pentru sat“.

Sórele nu rĕsărise încă și în curtea morei dela „valea mĕrului“ întră un car tras de 6 boi, încărcat cu 14 saci de grâu ales și cu cucuruz. Todor mâna boii cu un biciu împletit în 8 curele, ér de asupra sacilor, peste nisce fên móle ședea primariul din Livezeni cu piciórele atârnate în spre pământ și când stătù carul în loc, primariul se dete jos în curte, unde l întimpină morariul și Chiorean cu nisce fețe vesele, din care puteai cetí mulțămire și bucurie. Codrescu nu era așa vesel ca ei, el era de astădată mai posomorît și când se ivì în curte Saveta cu ochii cam înpaingenĭți și cu obradii mai vestediți ca cum o scia el 'și aduse aminte de cele petrecute eri.

La móra mĕrului, când sosiau ómeni mai de frunte erau óspeții morariului, dar mai cu sémă când venia Codrescu, boii lui erau legați la iesle și stăpânul lor omenit cum se cade. Saveta ura pe Codrescu acum din tótă inima, dar se prefăcù, și deși era cam tăcută de fire, începù la vorbă cu primariul și schimbase multe vorbe unul cu altul, dar nici una din care ar fi putut înțelege, că Codrescu scie de cele ce se petrec în mintea Savetei și în casa morariului.

Todor își scia tréba lui, până ce te învêrți el luà sacii din car, unul câte unul îi duce în móră, îi dă lui Chiorean și morariului ca sĕ macine grăunțele cum vor scí ei mai bine. Când venì Codrescu în móră, altele spun, că numai Postdamul, şi altele, că întêlnirea monarchilor se va face pe pămênt strĕin.

După visita, ce o va face monarchul nostru la Berlin, împĕratul german va face o călĕtorie prin ţéra şi pe la curţile regente din imperiul seu. Acéstă călĕtorie se póte aduce în combinaţiune cu convocarea unui consiliu de ministrii, presidat de principele de Bismarck, în care se va conferí şi asupra alegerilor viitóte .

Congresul anti sclavismului, ce avea sĕ se ţină în ḑilele trecute în Luzern s'a amânat deocamdată După împărtăşirile din Roma, causa amânărei este numĕrul cel mic al celor însinuaţi şi anume 18 francesi şi 5 italieni. Membrii, cari s'au fost însinuat cu teme au desvoltat aşa de puţină activitate, încât nu se pot presentá cu elaboratele lor în faţa unui congres. Se presupune, că şi diferitele guverne au întrevenit, ca sĕ se amâne, împedecând indirect parciparea la numitul congres.

Cronică din Zarand.

Zarand, 22 Iuliu, 1889.

De ale timpului — Recolta grâului, orḑului. — Dela scălḑile din Vaţa. — Scóla nóstră confesională din loc. — Scóla din Halmagiu. — O cârcimă în scóla din Bucuresci.

Timpul pănă la Sântul Ilie — prorocul — a fost schimbăcios în părţile aceste, a ploat de ajuns, căldura încă nu a lipsit. Dela Sântul Ilie avem timp senin şi plăcut. Cucuruzul in întreg Zarandul s'a desvoltat bine, chiar şi pe malurile Crişului, cât nu a fost spălat de apă, s'a întrămat. Cu secerişul grâului de tómnă, al orḑului şi al alacului au gătat ómenii. Rocolta, las că şi în alţi ani pe aici nu este abundantă — a fost de tot slabă, abia îşi scot ómenii sămênţa. Au început ómenii a îmblătí, fiind constrinşi a plătí contribuţiunea, aruncurile, şi câte li se mai cer.

Grâul s'a scumpit, mĕsura à 30 litre — curat — s'a vêndut în piaţa Bradului cu 2 fl. 05 cr. pănă la 2 fl. 10 cr. Cucuruzul, mĕsura se vinde cu 1 fl. 40 cr. Tótă speranţa ómenilor le este în cucuruz, precum şi în póme, în prune cu deosebire, pe unde nu a ajuns pétra.

Fên e puţin. Otava nu promite mult. Ovĕsul şi grâul de primăvară se desvóltă bine.

— — — — — — — — — — —

De vre-o 12 ḑile sum la Vaţa de jos la scaldă. Deja îmi gătesc calabalicul spre a me reîntórce acasă — fiind recreat în câtva. Trebue sĕ notez, că sum dintre cei ce caută scălḑile numai constrins, şi nu din lucs.

Altcum cine caută scalda din Vaţa — în genere — nu o caută pentru a aflá petrecere, dans, musică, şi ce mai sciu eu, câte se află pe la alte scălḑi de renume.

La Vaţa vin ómeni mai mult sau mai puţin morboşi, cari 'şi caută repararea sănĕtăţii sdruncinate.

Vaţa e o comună mică română, aparţine diecesei Aradului. Ca loc de cură abia este cunoscută decât în comitatul Huniedóra şi cele învecinate. Isvórele sunt escelente, dar schimbarea prea désă a proprietarilor a adus cu sine negligarea scaldei. Deja scălḑile sunt proprietatea unui vienes, şi sunt esarândate. Elementul chemic predomnitor al isvorului este sulfurul.

Temperatura apoi este + 33—35 °/C. Parc frumos de tei, loc de plimbare, cuină escelentă află omul la Vaţa, şi pe lângă aceea linisce.

Când s'a descoperit isvórele, când a început a se folosí ca scălḑi, este necunoscut. Că sunt vechi scălḑile nu mai sufere îndoéla. Tradiţiunea în popor, ne spune, că de pe timpul turcilor au început a se folosí isvórele. Este lucru de mirare, că érna, ori cât de mare ar cădé néua, ea se topesce momentan pe suprafaţa locului, unde isbucnesc isvórele din pămênt. Acésta împregiurare a trebuit sĕ atragă atenţiunea ómenilor, pe lângă aceea, apa îşi păstréză temperatura şi érna.

Se vorbesce, că o femee, ce pătimea de durere de picióre, folosind isvorul într'o primăvară s'a vindecat, şi astfeliu s'a atras atenţiunea ómenilor, asupra puterei vindecătóre a apei. O altă versiune este, că vênându-se tómna târḑiu după porci sĕlbatici, au dat vênătorii de porci, tăvălindu se în morastină — unde apa era fórte caldă. — Isvorul a fost dat după spusa ómenilor prima dată în arêndă cu 2 fl. v. a. astăḑi se suie preste 2000 fl. v. a.

Locuitorii în comună sunt sĕraci, şi durere, acésta sĕrăcie provine de acolo, că în ḑilele de lucru încă afli plină casa jidanului.

Preotul nu locuesce în comună, şi precum se vede puţin se interesézá de popor. Scóla — edificiul — este necorĕspunḑĕtoriu.

Nota bene, în acésta scólă vin pruncii din 5 comune, cari plătesc învĕţătoriul cu 350 fl. v. a. Precum mi se spune s'au adunat material de edificat, s'a făcut repartiţiune intre comune, pentru acoperirea speselor de edificare, s'au scos şi din parale, şi totuşi nu se începe edificarea scólei. Causa trăgănărei este directorul scolariu, şi protopresbiterul, căci nu se interesézá absolut de loc de edificarea nouei scóle. De altă parte apoi — pe basa informaţiunilor ce am — se lucră din resputeri ca sĕ se facă în Vaţa scólă comunală, şi încă ce e mai mult, cu materialul şi banii adunaţi pentru scóla confesională. Ar fi de dorit ca cel puţin în óra a 12 sĕ întrevină părintele protopresbiter al tractului, ca nu sĕ se trezéscă şi în Vaţa ca şi în Halmagiu înaintea ochilor cu scólă comunală. Tótă responsabilitatea va cădé asupra şefului tractual, carele nu cred sĕ nu aibă cunoscinţă despre planul contrarilor nostri.

Cercetând comunele din apropiere, cari aparţin tractului Halmagiu, cu durere o spun, am esperiat, că causa scolară este fórte slab îmbrăţişată din partea direcţiunilor scolare şi a celoralalţi factori competenţi.

Convenind cu învĕţătorii mi se tânguiră, că nu li se încasézá salariele cu anii, şi trebue înşişi sĕ alerge când pe la notariul când pe la pretorele, ca sĕ li se scótă salariele, fiind-că sunt induse în spesele cultului şi se scot prin organele administrative comunale. Pe asta cale nu vom progresá, dacă învĕţătoriul cu anul nu capĕtă o para chióră, cum se aştepţi ca el sĕ şi facă datoria? Apoi sĕ nu te miri, că inspectorul regesc de scóle s'a esprimat fórte defavorabil, despre scólele ce aparţin tractului Halmagiu.

La scóla centrală din Halmagiu s'a pensionat învĕţătoriul N. I. dela clasa a III şi a IV normală.

Acest învĕţătoriu se plătesce din fondul gimnasial din Brad. Pănă acum nu am cetit sĕ se fi luat vre o disposiţiune pentru întregire. De dorit ar fi ca acel post sĕ se ocupe cu un individ apt, carele sĕ aibă atragere cătră scólă, şi acésta din motive ponderóse.

Mulţi dintre tinerii, cari studiază la scóla centrală din Halmagiu, merg la gimnasiul din Brad, şi cel puţin pe venitoriu sĕ mérgă tinerii bine pregătiţi. De altă parte căpĕtându-se la scóla din Halmagiu un învĕţătoriu apt, tinerii din loc şi jur nu ar mai cercetá scóla maghiară, carea nu ar puté sĕ subsiste, şi nu se puté înfiinţá, dacă fruntaşii nostrii ar fi fost puţin mai zeloşi, şi ar mai fi slăbit din dragoste pe cei câţi-va maghiari din Halmagiu. Interesul tractului Halmagiu, interesul gimnasiului din Brad este, ca în Halmagiu sĕ vină un învĕţătoriu apt.

Atrag prin acésta atenţiunea Venerabilului Consistoriu din Arad, asupra întregirei postului de învĕţătoriu din Halmagiu.

Jidovii nu ne slăbesc din dragoste, vin potop, potop pe capul nostru, şi se aşéḑă şi prin comunele de munte. În comuna Bucuresci — precum sum bine informat — jidovul Feigenbaum a făcut din scóla frumósă, cârcimă. Nu sciu, dacă mai esistă acolo epitropi şi director scolariu, şi dacă s'a făcut prin cineva arĕtare la oficiul ppresbiteral? Ori dóră epitropii au esarêndat scóla? Atrag atenţiunea oficiului ppesc al Zarandului, asupra casului destul de ruşinătoriu, şi sperez, că cei culpabili vor fi traşi la rĕspundere.

Corespondentul.

---

rótele erau amêndóue pornite şi pre un scoreţ curgea făină de grâu pe celalalt cea de cucuruz.

Codrescu nu era omul, care sĕ dea cu bâta în baltă, lui îi trebuia un prilejiu ca sĕ pótă vorbí în 4 ochi cu Chiorean şi acelea el le combinase înainte de ce plecase de acasă.

În apropierea morii, Codrescu avea un loc pe care îl stricase valea, ce curgea pe acolo şi Codrescu afla de cu cale sĕ-şi vadă locul, móra era bine pornită, morariul om de cinste şi de încredere, şi Chioreanul putea sĕ-l însoţéscă păn la loc cu învoirea morariului. Chioreanul era bucuros de ocasiunea de a vorbí cu primariul, morariul şi mai bucuros ca el, şi pănă baţi în pălmi porniră amêndoi spre vale în jos.

Abia se depărtară câţi-va paşi şi primariul începù a vorbí cu Chiorean, ca cu copilul lui: „Se apropie timpul, dragul meu, ca sĕ ţi cugeţi serios, dacă doresci şi dta precum doresc eu, doresce Aglaia, doresce chiar şi D-ḑeu, care binecuvêntă însoţirea ómenilor, ce se iubesc şi stimézá împrumutat, se faci pasul acela, ce trebue sĕ-l facă tot omul, care simte în sine puterea şi tăria de a fericí o familie, de ai fi apărătoriu, mângăitoriu şi sprijinitoriu în nĕcasuri şi de a te bucurá avênd casă şi masă, şi dacă esti hotarit spre acésta, cred că ori ce amânare ar fi numai păgubiciósă". (Va urma.)

Originea sĕrbătorilor.

(Încheere).

După timpurile Apostolilor creştini ţineau mereu acésta ḑi: ei conveniau în acéstă ḑi, se rugau, esplicau şi ascultau s. scriptură, se împărtăşiau de s. taine, şi erau cu băgare de sémă la tóte ce sĕ ţineau de datorinţele cătră religiunea lor: „In ḑiua acésta, care altcum se numesce Dumineca, conveniam toţi, cari trăiam sau în oraşe sau în sate, la un loc anumit" (Iustin Mart. apol. 2). Ce a lucrat el aci, ne arată el precum vom vedea mai la vale. Acésta fără îndoială a înţeles şi Pliniu, când a raportat el împĕratului Traian despre creştini ḑicênd: „*Crestinii sunt astfeliu de ómeni, cari convin într'o ḑi statorită — stato die — pentru de a venerá pe Christos*"; prin ce Pliniu după tótă probabilitatea n'a înţeles altă ḑi, decât Dumineca. Căci deşí ei sigur conveniau şi în alte ḑile, totuşi el accentuézá numai acésta ḑi: ori pentru-că creştinii, pe cari i-a esaminat şi sciricit el, nu i-a spus şi despre celelalte conveniri ale lor, ori pentru-că acésta a fost convenirea lor cea mai însemnată şi sĕrbătoréscă. Fiind-că pe atunci erau creştinii persecutaţi în modul cel mai crud, ei conveniau fórte de diminéţă înainte de a se face ḑiuă, precum raportézá *Pliniu*: împĕratului: „*ei convin diminéţa înainte de rĕsăritul sórelui, şi cântă în onórea lui Christos cântări de diminéţa*". De aceea şi *Tertullian* face aşa de des amintre despre convenirile lor nocturne: „La casul, că femeea vĕduvă s'ar mărita după un bărbat păgân, atunci acesta de sigur pe lângă alte supĕrări, nu-i va dá nóptea pace, ca sĕ nu se pótă (femea) sculá şi sĕ mérgă la convenirile lor nocturne" (Tertull. despre femea căsătorită ad uxor. c. 4). Apoi ḑice cătră *Fabio*: „că chiar sĕ vină o persecutare şi sĕ nu-şi pótă serbá publice şi solemnel Dumineca, atunci totuşi nóptea ar avé destulă lumină etc". Acestea tocmai a oferit adversarilor ocasiunea şi pretecste, ca necontenit sĕ-i înjure şi denunţe. Acel păgân la *Minutius Felix* (un apologet crestinesc din prima jumĕtate a secl. III; a scris o apologie ingeniósă pentru religiunea creştină în formă de dialog intitulată *Octavius* în care *Caecilius* jócă rola păgânului, *Octavius* a apologetului creştin, şi *Minutius* singur a judecătoriului), se ride de convenirile lor nocturne numindu-i *laterosam et lucifugam nationem* — un popor misterios şi fugĕtoriu de lumină". Ba *Celsus* înfruntă: „că creştinii ar avea unghiuri secrete şi ascunḑĕtórie, în cari convin ei". La ce Origen (adv. Cels.) rĕspunde: „că dacă ar fi aşa, atunci ei atunci acésta numai lor ar avea de mulţămít, pentru-că nu voesc sĕ le concédă, ca cultul lor dḑeesc sĕ şi-l facă publice. Doctrina crestinéscă este cu mult mai chiară şi evidentă şi mai binecunoscută în lume, ca sistemele şi sentinţele filosofilor lor celor mai buni. Dacă sunt unele misterii în religiunea creştină, cari nu se pot înţelege de loc de fiecine, apoi şi in filosofiile lor sunt atari usuate şi profesate."

Dar pentru-ca sĕ me întorc la cele mai de înainte: ei (creştinii) priviau ḑilele domnului ca nisce ḑile, cari sunt a se petrece în cea mai mare bucurie, de câte ori se serbau ele în amintirea învierii lui Christos, încungiurând în acele ḑile tóte, prin ce s'ar fi putut causa întristare şi îngrigire. Postul cu tot adinsul a fost oprit în acele ḑile, ţinêndu-l după Tertull. (la epistola cătră Filimon) cu totul neadmisibil. A fost o sentinţă prea aspră, care a enunţat-o *Ignatie Antiochianul* (sau altul nu-mi aduc aminte de loc, la care părinte bis. cu auctoritate, am cetit-o) *că cine postesce în ḑiua Domnului este un ucidĕtoriu al lui Dumneḑeu.* Fie că acésta sentinţă este prea esagerată, totu-şi sigur este, că creştinii cei dintâiu n'au postit nici când în Dumineci, nici chiar în Duminecile din paresimi. Ba montanisti pe lângă tótă adorarea lor cea mare pentru posturi şi pentru chinuirea şi restringerea cărnii, totu-şi în sabbatul Domnului s'au abţinut dela post.

Indată-ce Constantin cel mare trecù la biserica dreptcredinciósă, grija lui cea dintâiu şi mai principală a fost pentru ḑiua Domnului. El ordonà, ca tóte persónele fie ele de ori-ce rang sĕ o serbeze cu sfinţenie; el o făcù pentru toţi ómenii de ḑi pentru repaus, pentru ca în aceea ḑi sĕ se ocupe numai cu venerarea Domnului, sau pentru ca în aceea ḑi sĕ se pótă tot mai mult îndeletnicí în învĕţătura crestinéscă şi astfeliu întréga lor viéţă sĕ o petrécă după prescriptele şi disciplinele bisericei. Ceea-ce însĕ privia armata sa, care totuşi mai adera infamului păgânism, apoi acesteia i-a ordonat, ca în ḑile de Dumineci sĕ mérgă afară la câmp, şi acolo sĕ-şi facă rugăciunile sale cătră Dḑeu. Éră pentru-ca sĕ nu pótă avé care-va pretecst, că nu şi-a sciut datorinţa, şi că cum sĕ-şi facă aceea rugăciune, aşa compusese el singur o rugăciune scurtă, care a dat-o armatei cu porunca, ca aceea sĕ o reciteze în fie-care Dumineca. Tare se îngrija acest mare împĕrat, ca sĕ nu se profaneze acésta ḑi de cătră amicii şi inimicii crestinismului (Eusebiu viéţa lui Const. c. 18, 19, 20.)

Mai departe aşa ordonà acesta (Cod. Inst. 3 tit. 12 de feriis), sĕ nu se ţină nici o judecată în ḑiua aceea, nici sĕ se priméscă incuse de cătra judecĕtori, afară la vre-un cas de caritate şi graţie s. e. eliberarea unui sclav de sub servitute etc., ceea-ce s'ar mai admite. Apoi nici unui judecătoriu nu-i era permis a ascultá părţi litigante sau a primí procese, pe lângă mari pedepse pentru aceia, cari vor lucra în contră (Cod. Theod. lib. 2. tit. 8. de feriis).

Teodosiu cel mare aprobà la an. 386 o lege, care a fost decretat-o el deja cu mult înainte, în vîrtutea căreia se întreḑicea tóte jocurile publice, cari se obicinuiau în ḑile de Dumineci, pentru ca nu cumva sĕ se confundeze cultul dḑeesc cu solemnităţile profane (loc. citat leg. Dumineca). Acésta lege o aprobà şi amplificà câţi-va ani mai apoi *Teodosiu cel tinĕr*, ordonând *ca în Dumineci* (şi în sĕrbătorile indicate în acel decret) *nu numai creştinilor, ci şi jidovilor şi păgânilor li se interḑice a frecuentá comedii, şi tóte teatrale sĕ se închidă.* Şi fiind-că se putea întêmpla, ca cu Duminecile sĕ coin cidă și aniversările de nascere și onmastică a împěraților, așa ordonă el (Teod cel tiněr), ca în casul acesta tóte solemnitățile împěrătesci sě nu se facă în aceea ḑi, pentru ca prin acésta se demonstre poporului, că el prefere venerarea lui Dḑeu față de Maiestatea Sa proprie.

„Fóia diecesană“. *B. Biro-Herendescianul,*
preot. ort. român.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunci învěțătorilor români gr. or. din districtul III Deva, prin acésta se convócă în opidul Huniedóra pe ḑilele dela 6/18—8/20 August a. c. în localitatea ce se va designa în fața locului.

La acésta sunt invitați toți membrii reuniunei districtuale precum și alți amici ai scólei iubitori de progres.

Programa.

1. Duminecă în 6/18 August asistarea membrilor la celebrarea cultului divin în biserica parochială gr. or. din loc; după terminarea servițului divin participarea în corpore la adunarea generală a despărțământului VI al asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.
2. Deschiderea adunărei generale a reuniunei după améḑi la 6 óre în localitatea ce se va designa.
3. Constatarea membrilor presenți prin birou.
4. Raportul anual al comitetului central despre activitatea sa, care va cuprinde în sine și raportul cassariului și al bibliotecariului.
5. Alegerea comisiunilor pentru censurarea raportului, revisiunea și esaminarea rațiociniilor, și a proiectului de buget pe anul viitoriu, precum și incassarea tacselor.
6 Cetirea disertațiunilor.
7. Discusiunea asupra temelor stabilite din partea comitetului central și aprobate de Venerabilul consistoriu archidiecesan în ordinea următóre:

a) Observatu s'a dela introducerea normativului scolariu vre o dispozițiune a lui, la a cărei esecutare întimpinăm greutăți, cari nu se pot delătura, și anumit care sunt dispozițiunile de natura acésta; în casul acesta ce modificări ar fi sě se facă la o eventuală revisiune a acestui normativ.

b) Invěțământul intuitiv în scóla poporală, tractat de Petru Hadan.

c) Religiunea în scóla poporală, tractat de Nechita Luculețiu.

d) Cetirea, prelegere practică de N. Sânzian.

e) Computul Nrii 1—100, prelegere practică de Ioan Branga.

f) O prelegere practică din Limba maghiară de George Joandrea eventual Ioanichiu Ungur.

g) Istoria naturală, prelegere practică din Zoologie (manifere și păsari de Ioan Fleșeriu.

8. Raportul comisiunilor esmise.
9. Constituirea din nou a reuniunei pe un period de trei ani prin alegerea comitetului și a oficialilor sei.
10. Propuneri eventuale.
11. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului.
12. Inchiderea adunării prin presidiu.

Domnii protopresbiteri aparținětori acestei reuniuni districtuale vor binevoí a publicá acest convocatoriu în tracturile respective prin un cerculariu separat.

Deva, 23 Iuliu (4 August) 1889.

Ioan Papiu, preș. *Georgiu Gila* secret.

Varietăți.

* (Personal) Preasânția Sa dl episcop al Caransebeșului N. Popea cu trenul de Marți diminéța a sosit aici.

* (Dela Curte.) Majestatea Sa monarchul a sosit din Ischl la Viena. Călětoria Maj. Sale la Berlin se va face în 11 l. c. n. cu un tren separat al curții preste Dresda. Maj Sa călětoresce dimpreună cu principele Francisc Ferdinand de Austria Este. În suita Maj. Sale se vor aflá ministrii casei imperiale și ministrul de esterne Kalnoky, șeful de secțiune Szögyeny, secretariul curții Windenbruck, adjutanții generali etc. Monarchul va petrece până Joi în Berlin și în aceea-și ḑi se va întórce preste Praga și Budweis la Ischl, unde își va serbá ḑiua nașterei în cerc restrins familiar. În 20 l. c. sosesce monarchul în Viena pentru a salutá în capitala monarchiei pe șahul Persiei, care la reîntórcerea lui din Paris va rěmâné dóuě ḑile în Viena.

* Majestatea Sa monarchul a permis, ca Bar. Pino, consilieriu intim și president al Bucovinei, se priméscă și se pórte ordinul rusesc al s. Anna cl. I.

* (Archiducele Albrecht.) Alteța Sa archiducele Albrecht la reîntórcere spre Viena a fost primit cu mari ovațiuni la stațiunea căii ferate din Piski. La Arad a eșit spre întimpinarea Alteții Sale Preasânțitul episcop Ioan Mețian, și căpeteniile civile și militare.

* Eminența Sa I. P. S. metropolit al Bucovinei și Dalmației Dr. Silvestru Morariu a plecat în 24 Iuliu la Cosciuia (lângă Banila moldovănéscă), unde va petrece 4 sěptěmâni, scrie „R. Politică.“

* (Cas de mórte) Comandantul Boemiei, F. Z. M. *Philippovici* a murit în urma unui atac de apoplecsie.

* (Artisti români decorați.) Afară de artistii români Mircea și Grigorescu, cari au fost decorați la esposiția din Paris pentru opurile lor de pictură, a mai fost decorat și tiněrul pictor Costantin Pascal, ale cărui opere au fost mult aprețiate.

* (Esamen.) După-cum ni se scrie din Anvers (Antwerpen) junele Nicolau Dima, fiul dlui profesor dela gimnasiul nostru din Brașov, Pantelimon Dima, a depus cu mare distincțiune „grande distinction“ — esamenul la academia comercială de acolo.

Eminentul june, după-ce a depus cu succes tóte esamenele prin scólele medii, ca primul eminent, a obținut un stipendiu dela Societatea „Transilvania“ pentru perfecționare în sciințele comerciale.

Felicităm pe junele eminent, căruia îi dorim succes strălucit și în viața practică.

* (Pod nou preste Murěș). Precum se scrie din Deva, ministrul de comunicațiune a aprobat hotărirea representanții comitatense pentru construirea unui pod preste Mureș la Soimușul-murěșan. Lucrările se vor și începe în curênd!

* (Regularea porților de fer). Pe la mijlocul lunei lui August se vor începe lucrările pentru regularea porților de fer. Ministrul de comerciu Baross a și luat tóte měsurile spre scopul acesta.

* (Nenorocire la esercțiile cavaleriei.) Din Budapesta se comunică: La un atac, ce-l făcù regimentul de husari Nr. 13 înaintea inspectorului de cavalerie, principelui Croy, s'au poticnit mai mulți cai din front și au căḑut. Intreg regimentul a trecut preste ei. Mai mulți soldați au rěmas grav răniți, unii au murit, 70 de cai nu se mai pot folosí.

* (Scăderea intereselor) Ministrul ungar de comunicațiune s'a adresat la bursa din Budapesta spre a și dá părerea în privința reducerei intereselor legale dela 6 la 5%. Bursa a rěspuns, că reducerea e de dorit, dar nu e timpul potrivit. Același rěspuns l'a dàt și camera comercială și reuniunea industrială a țěrei.

* (Frecuența și clasificațiunea la gimnasiul c. r. din Rădăuț.) La acest institut au fost la finea anului scolastic espirat 225 de elevi publici și 7 privatiști. Dintre acestia au fost 58 români, 64 evrei, 57 germani, 23 poloni, 19 ruteni, 2 armeni, 1 rus și 1 bohem. Cu eminență fură clasificați 16, cu I 137, cu II 25 și cu III 7. Reparatură au 39 și neclasificat a rěmas din causa bólei 1. R. P.

* (Congresul antropologic). Adunarea comună a societăților antropologice din Berlin și Viena s'a deschis în sěptěmâna trecută de către ministrul de culte austriac Gautsch. La acest congres participă o mulțime de celebrități și obiectele desbătute sunt de cea mai mare valóre.

* (Facultatea de medicină din Viena.) Semestrul de vară la acésta facultate s'a încheat în sěptěmâna trecută. Numěrul ascultătorilor a fost și în anul acesta fórte considerabil. Cu deosebire s'au supus mulți la rigorosul prim, încât a fost necesitate, ca sě funcționeze tot câte dóue comisiuni înainte și după prânḑ. Profesorii s'au retras în provincie, câți-va s'au dus la Paris sě cerceteze esposiția și sě asiste la congresele internaționale.

* (Cea mai vechie carte românească tipărită). Pe spesele archiereului Dr. Gerasim Țimuș Pitiștean, decan al facultății teologice din Bucuresci, s'a retipărit „Tetravanghelul“ diaconului Coresi. Prefața la acéstă carte, care cuprinde 232 de pagine, a lucrat o dl Costantin Erbicean, profesor la seminariul central din Bucuresci. Dl B. P. Hajděu ne spune, că tipăriturile au început în limba românéscă in anul 1577, ér dl Erbicean argumentéză, că inceputul s'au făcut in anul 1560. Frangmente din Tetravanghel au fost până acuma cunoscute numai din analele rěposatului Timoteiu Cipariu și din un lexicon lucrat de rěposatul profesor G. Seulescu la „Tetravanghel“ și publicat in Buciumul român de Teodor Codrescu

Tetravanghelul deplin s'a aflat prin întêmplarea următóre: în vara anului 1888 archiereul Dr. Gherasim Timuș profesorul Costantin Erbicean și Dr Mironescu, făcênd o escursiune la monăstirea „Cioclanul“ din județul Buzěu, au descoperit intre alte manuscripte și acéstă prețiósă scriere a lui Coresi. R. Politică.

* Concertele capelei române din Ploesci, Dobrică, despre care am luat notiță în numěrul premergătoriu a cucerit publicul Sibian. Marți séra grădina cea mare dela hotelul „Habermann“ era așa de plină de public, încât mulți au fost necesitați sě stea în picióre. Era în adevěr pentru noi românii lucru încântătoriu sě veḑi pe oficerii stând în picióre la podiul unde cântau lăutarii. De astădată a escelat cu deosebire Pădurean, care formal a fermecat publicul cu vióra sa. După programul, ce l'au avut musicanții, erau sě plece Mercuri diminéța. În urma stăruințelor oficerilor dela husari însě au trebuit sě mai dea un concert Mercuri séra în restaurațiunea „Popovici“. Îmbulḑéla și a séra a fost fórte mare.

* Esposiția francesă e cercetată de public numěros, a cărui sumă în timpul din urmă n'a scăḑut sub cifra de 220,000 persóne. Șahul Persiei a suit turnul Eiffel și a rěmas tare impresionat. Inaintea șahului suise acest turn uriaș secretariul seu Vladica. La festivitatea dată în onórea șahului au luat parte preste 300,000 persóne.

* (Industrie de pasageri în Helveția) In Helveția se află 1000 de hoteluri cu 58,000 paturi. Venitele acestor hoteluri se urcă la 42,400,000 franci, așa dară mai mult decât face bugetul țěrei.

* (Mětasă artificială). Francesul Chardonnet era de convingerea, că proprietățile caracteristice ale mětasei, precum egalitatea în grosime a firelor, caracterele optice ale acelora, cum ar fi splendórea etc., nu pot fi decât efectul unor fluidități. După multă stăruința lui i a succes a aflà o soluțiune de colcodiu, cu ajutoriul căreia scie sě producă o materiă pe deplin egală cu mětasă. La esposiția din Paris se află deja aspuse câte-va modele de astfeliu de mětasă artificială, care în privința frumseței întru nimic na stă înděrětul mětasei naturale.

* (Supuși austriaci și ungari în Germania). In 1885 se aflau în Germania 156,762 supuși austro-ungari, dintre cari 152,400 din Austria și 4722 din Ungaria. In 1871 se aflau în Germania numai 75,702 supuși austro-ungari, astăḑi însě se află în Germania vre-o 200,000 supuși austro-ungari. Din datele statistice se vede, că numěrul emigraților din Austro-Ungaria în Germania este de 2 ori așa de mare, ca al celor din Germania în Austro-Ungaria

* (Mitralióse.) Ministrul de resbel al monarchiei Austro Ungariei a arětat membrilor nelegațiunei, cu ocasiunea discutărei bugetelor militare, un model de mitraliósă *Maxim*, care se va întrebuința ca piesă de posițiune. Mitraliósa acésta are o singură țévă, așeḑată pe treped. Pentru a înlătura încălḑirea, țéva este cuprinsă într'un tub de alamă plin cu apă; póte se tragă 600 de focuri pe minut și funcționéză cu ajutoriul unui singur om.

MONITOR.

29

Calendariul sěptemânii

30 Iuliu — 5 August.

30 Duminecă: Sila, Siluan, Crischent, Epenetos, Andronic, Iulita. *31 Luni:* Eudochim, Iosif din Arimatea. 1 August, *Marți:* Scóterea cinstitei și de viață făcětórei Cruci, Pomenirea SS. șepte mucenici: Macavei, Avim, Antoniu, Guria, Eosevona, Achim, Marcel, a maicei lor Solomoni și a învěțătoriului lor Eleazar, Leontin, Attu, Alesandru, Chindeu, Minsiteu, Chiriac, Mineu, Catun, Eocleu, Chiric, Teodor, Polieoct, Mini, Mineu. *2 Mercuri:* Stefan, Macsim, Dada, Chindilian, Foca, Iustinian. *3 Joi:* Dalmat, Faust, Isachie, Stefan, Ioan, Salomia. *4 Vineri:* Șepte coconi din Efes: Macsimilian, Ecsacustodian, Iamolich, Martinian, Dionisiu, Ioan și Constantin, Eodochia, Tatuil, Cosma. *5 Sâmbătă:* Eusigniu, Catidiu, Catidian, Noina, Solev și Fabiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 30 Iuliu, a IX-a după Rusalii. Octoich și Mineiu. Tonul al 8-lea. La Utreniă Evangelia Invierii a 9-a.

Loterie.

Mercuri în 7 August 1889.

Brünn: **55 18 36 26 85**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95.—	100.20
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 60	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea ḑecimei de vin	99.75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	306.65	306.80
Sorți de regularea Tisei	127.25	127.25
Oligațiuni urbariale ung	104 80	104.75
Galbin	5.68	5.64
Napoleon	9.59½	9.51
100 marce nemțesci	58.52½	58.65
London pe (poliță de trei luni)	109·70	110.90

Nr. 529. [106] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, sĕ escrie concurs cu termin 6/18 August a. c:

Emolumentele împreunate cu acest, post sunt:

I. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl. v. a;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl. v. a.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl. v. a.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale, şi despărţĕmintele tractuale 5 fl. v. a.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătoriul ales prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“, va avé se ţină în duminecile şi sĕrbătorile de preste an strană în biserică prelângă cantorele în mod perondatoriu cu ceialalţi doi învĕţători.

Dela concurenţi sĕ cere, ca până la espirarea concursului sĕ se presenteze în vre o dumineca sau sĕrbătóre în biserica din loc, spre a-şi arĕta desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá acest post învĕţătoresc, au a-şi înaintá cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susindicat.

Sighişóra, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.
In conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 341 [107] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, aparţinătóre tractului protopresbiteral al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare şi anume:

1. *Apoldul inferior*, trei posturi de învĕţători. Pentru învĕţătoriul diriginte cu salariu de fl. 300, cuartir natural în edificiul scólei şi 2 stângini de lemne de foc. Pentru fie care dintre ceialalţi învĕţători câte fl. 200 salariu.

2. Brosceni, un post cu salariu de fl. 200.'

3. *Cinadie*, un post cu salariu anual:

a) Dela 130—140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit,

b) câte o ḑi de lucru cu palmele dela fie-care familie, sau 20 cr. în bani;

c) Folosirea a 7 jugere 333□^{0} pâmênt fênaţ, precum şi grădina scolară în mărime de 350^0□.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a-şi plătí contribuţiunea la fondul de pensiune al statului cu fl. 12, precum şi darea obvenindă pentru pămêntul ce-l folosesce.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite în inţelesul legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susnumit.

Mercurea, în 24 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

I. Droc,
protp.

Nr. 358/889. [111] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci la scólele române gr. ort. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Almăşel*, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.

2. *Almaş-Sĕlişte*, cu salariu de 95 fl. v a. în bani, bucate în valóre de 45 fl. şi lemne de foc in valóre de 20 fl., care tóte computate la olaltă fac 160 fl. v. a.

3. *Brădăţel*, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosinţa unei grădini de legumi în mărime de 450□ stângini şi lemne de foc după trebuinţă.

4. *Brăşeu*, cu salariu anual în bani 120 fl. şi lemnele de foc în preţ de 10 fl. Aci se cere dela învĕţătoriu se cunóscă tipicul şi cântările bisericesci, fiind îndatorat sĕ ţină şi strană în ḑile de Dumineci şi sĕrbatori.

5. *Cărmăzenesti*, cu filia *Boiul de jos*, cu salariu de 100 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. *Furcşóra*, cu léfă anuală de 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi grădină de legumi.

7. *Gialacuta* cu filia *Câbesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir, folosinţa grădinei scolare şi 3 stângini de lemne.

8. *Godinesti*, cu salariu anual 100 fl. în bani, şi bucate 50 mĕsuri mari = 50 fl. cuartir şi lemne de foc; învĕţătoriul are se cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

9. *Micănesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. *Tĕrnava*, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a dóuĕ grădini şi lemne de foc.

11. *Visca* cu *Fueş-Băgara* şi *Lungşóra*, cu emolumentele următóre:

a) dela comuna Visca 85 fl. în bani, 85 ferdele à 16 cupe, $\frac{1}{2}$ grâu şi $\frac{1}{2}$ cucuruz; 3 ferdele fasole; 4 stângini de lemne, cuartir în edificiul scólei şi folosirea a dóuĕ grădini;

b) dela Fueş-Băgara 50 fl. în bani, şi 30 ferdele cucuruz;

c) dela Lungşóra 20 fl. în bani şi 20 ferdele de bucate, $\frac{1}{2}$ grâu şi $\frac{1}{2}$ cucuruz.

Tóte aceste computate în bani dau un salariu anual de 300 fl. v. a.

12. *Vorţa* cu filia *Valea Lungă*, cu salariu de 200 fl., cuartir in edificiul scólei, 5 stângini lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, şi grădină pentru legumi.

13. *Zam* cu filia *Tămăşesti*, cu salariu anual de 150 fl. în bani, éră în naturalii: 63 mĕsuri cucuruz à 1 fl. şi 15 mĕsuri grâu à 1 fl. 20 cr. 6 stângini lemne à 6 fl. la olaltă computate şi aceste în bani dau suma de 269 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post avênd de a sĕvêrşí şi funcţiunile cantorale, trebue sĕ cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiter gr. or. al tractului Iliei, în conţele cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, la 20 Iuliu, 1889.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

---

[109] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc de cl. I din comuna bis. Sânpetru prin demisiunea învĕţătoriului Ioan Brenciu din 30 Iuniu a. c., prin acésta se escrie concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare cu următoriul salariu anual de 300 fl., în care se cuprinde: 1. din cassa alodială bani gata 187 fl. 50 cr. 2. Didactrul scolarilor. 3. Venitul dela fênaţe. 4. Dreptul de păşunat pentru 4 boi. 5. Un strat de verze. 6. Cuartir cu bucătărie, pifniţă, grajd pentru vite, grădină cu pomi şi legumă (care acestea se imparte cu învĕţătoriul din cl. a II)

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor cu documentele recerute în lege la Preaon. oficiu ppesc., deosebit concurentele, care voesce a concurá are a se înfăţişa în ori ce Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre infăţişarea cântărilor sale înaintea poporului, deóre-ce are sĕ ocupe şi cantoria în a dóua sĕptĕmână, Duminecile, sĕrbătorile, cât şi ḑilele de lucru, pentru care serviţiu î-şi va primí plata sa îndatinată.

Sănpetru, în 9 Iuliu 1889.

Comitetul parochial.

A. Inatye, not. *Ioan Bârsan*, preşedinte.

Nr. 285 [108] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însĕmnate se escrie concurs cu terminul până la 20 August a. c. st. v.

1. *Fintoag*, cu salariu de 200 fl., solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 8^0□ lemne.

2. *Lăpuşnic*, cu salariu de 150 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 25 carĕ de lemne.

3. *Stâncesti Ohaba*, cu salariu de 130 fl. şi adecă: în bani 120 fl., folosirea a dóuĕ grădini 10 fl., cuartir liber şi 8^0□ lemne.

4. *Tissa*, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a)* în bani 110 fl; *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. 96 fl.; *c)* 4 mĕs. fasole=8 fl., apoi, cuartir liber şi 8^0□ lemne.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, în 18 Iuliu, 1889.

Romul de Crainic,
protopresbiter

Nr. 202. [105] 3—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 11 Iuliu a. c. Nr. 4584 B. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III-a, în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu următórele venite.

1. Venitul cimiteriului şi a unui fênaţ de 4 cară de fên . .	fl. 28.—
2. Dela 120 familii câte una ferdelă (16 cupe) cucuruz sfărmit	fl. 120.—
3. Dela înmormêntări 1—7 ani 1 fl; şi dela 7 ani în sus à 7 fl.	fl. 78.—
4. Dela cununii à 3 fl.	fl. 24.—
6. Dela botezuri şi apă de móşă	fl. 12.—
6. Dela botezul Domnului	fl. 36.—
7 Dela sfinţirea paştilor	fl. 9.—
8. Dela alte funcţiuni bisericesci	fl. 94 —
Suma	fl. 401.—

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele cerute de legile în vigóre până la terminul cuvenit la
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 18 Iuliu, 1889.

Romul Furduiu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 328—332. [98] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos numitele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Breţcu, postul al treilea învĕţătoresc cu salariu *a)* 200 fl. din fonduri, cassa comunală şi repartiţiune, *b)* 50 fl. din venitul cantoral avênd reflectanţii a sĕvêrşí funcţiunile cantorale în fie care a treia sĕptĕmână, *c)* cuartir liber şi lemne.

2. Chezdi-Mărtănuş, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. şi anume: *a)* 150 fl. încassânḑi din repartiţiune prin epitropia parochială, *b)* 50 fl. din a treia parte a venitului stolar, *c)* cuartir liber în edificiul scólei şi 2^0 lemne.

3. Zagon, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 260 fl. si anume: *a)* 200 fl. plătinḑi în rate trilunare de epitropia parochială, *b)* dela 60 familii câte o povară de lemne din care sĕ se încălḑéscă şi scóla 30 fl. *c)* venitul cantoral computat în 30 fl. şi cuartir liber.

4. Teliu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantoratul cu salariu de 230 fl. şi anume: *a)* 184 fl. din repartiţiune şi naturalii, *b)* 16 fl. din arênda unui agru, *c)* 30 fl. venitul cantoral şi cuartir liber în edificiul scólei.

5. Vama-Buzĕu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat cu salariu de 200 fl. şi anume: *a)* 165 fl. încassânḑi din repartiţiune prin epitropia parochială, respective colectorul de dare după 5$^0/_0$ de dare, *b)* 35 fl. venitul cantoral şi *c)* 10 poveri de lemne şi cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi 'şi vor asterne cererile concursuale, instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis, avênd a se presentá mai înainte în biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cântările rituale şi tipic.

S. Sân Georgiu, 6 Iuliu 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 495. [104] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa, se escrie prin acésta a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătóre din 3 jugere 1014□^{0} grădină (intravilan) plantată întrégă cu pomi, 6 jug. 1299□^{0} agrii, 11 jug. 1096□^{0} liveḑi şi 544□^{0} păşune.

2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 case.

3. Stolele usitate.

4. Molitva la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.

5. Alte remuneraţiuni împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc.

II. În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 case câte o ferdelă mare (20 cupe) de cucuruz sfârmit.

2. Tot dela atâtea case câte 2 ḑile de lucru cu palma.

3. Stolele usitate, cari atât în filiă cât şi în materă se pot aflá dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

4. Pentru molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10 cr., ér la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă.

5. Remuneraţiunile îndatinate pentru serviciile interne şi esterne bisericesci.

Tóte aceste venite din materă şi filie dau un venit anual sigur de 250 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a şi subşterne petiţiunile concursuali instrute conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbit. în terminul deschis.

Deeş, 5 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82 Sibiiu, Sâmbătă 29 Iuliu, (10 August) 1889. *Anul* XXXV.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Iuliu.

Călětoria ministrilor Baross și Wekerle se aduce din nou în combinațiune cu cestiunea convențiunei comerciale între statul nostru și între România.

Ḑiarele din România observă în privința acésta o reservă, din care iese la ivélă, că cei de dincolo nu prea se cugetă la încheerea convențiunei, deși păgubiciósă este starea actuală pentru România ca și pentru Austro-Ungaria.

Ómenii sistemului protecționist din România se vede, că au sciut sě-și câștige tot mai mult teren pentru părerile lor, deși constatat este și remâne, că industria nu se póte avêntá în decurs de câți va ani acolo, ca sě acopere tóte trebuințele țěrei, și așa țéra e necesitată ca sě-și mulțăméscă trebuințele prin import, împovorat cu tacse vamale fórte grele.

Câștigul deci nu stă nici într'o proporție cu perderile, ce le sufere consumentul român și de aceea va trebuí mai curênd ori mai târḑiu ca aderenții sistemului protecționist sě cedeze în favorul încheerei cât mai grabnice a convențiunei.

Recolta de grâu din anul acesta în Ungaria este mai puțin ca mediocră și nu numai că Ungaria nu va esportá grâu, dar în cele din urmă și cu deosebire în casul unui rěsboiu va trebuí ca sě-și ia refugiu la grânele altor state, și România ar fi preterată și în acest cas, dându-se preferință Serbiei, Bulgariei și chiar Rusiei.

Dar chiar și din motive politice ar fi de dorit ca sě vedem stabilite nisce relațiuni mai amicabile între aceste state vecine.

România este stat independent, se află și aḑi în relațiunile cele mai amicabile cu statele vecine, dar în casul unui rěsboiu europén, ea totuși trebue sě se alăture la unul din combatanți, dacă e ca sě nu devină teritoriul ei teatrul de rěsboiu.

Pretenia cu muscalii a încetat din ḑiua, din care acestia au pus ghiarele pe Basarabia și nici un ministru, fie el chiar și dl Catargiu, nu ar puté vení în cameră sau senat ca sě spriginéscă o atare politică, apoi dacă Italiei și Austro-Ungariei nu le de rógă nimica a întrá în alianță cu Germania ca sě-și asigure teritoriul lor contra unei invasiuni muscălesci, nu am înțelege, că pentru ce i ar derogá României ca sě între în alianță cu Austro Ungaria, când acésta va scí sě fie aliat sincer și fără reserve.

E vorba numai de încrederea reciprocă și acésta se póte stabilí între aceste dóuě state, a căror interese sunt destul de identice. Austro-Ungaria nu are decât sě ocrotéscă interesele celor mai bine de 3 milióne de români, și românii din România se vor entusiasmá cu mic cu mare pentru aderarea la acest stat, care ori cât de mic este, dar în cas de pericul, el póte face însemnate și considerabile servíții Europei, póte chiar țíné în frâu invasiunea moscovită, ceea ce este egal cu asigurarea păcii europene pe ḑeci de ani.

În Bulgaria și Serbia lucră cu mare succes propaganda panslavistică, în România ea nu póte cuprinde teren și ar fi o mare ignoranță, când ómenii din venirea ministrului Catargiu ar crede, că cu el a venit influința rusécă la putere.

Tocmai deci, că în Serbia monarchia nóstră a perdut mult din influința ei, aceea ar trebuí redobândită, câștigând pe România, și bine sě fim înțeleși, nu pe România oficială, pe guvernul român, care aḑi e, mâne nu, ci pe poporul român, sentimentul public al românilor, care aḑi atât e de desvoltat, încât nu se lasă sě fie mânat pe móra nimenui — contra intereselor sale bine pricepute.

Acésta însě se póte ajunge numai dacă se vor face unele concesiuni de ambele părți, și adecă românii acceptând unele modalități mai convenabile pentru intrarea productelor industriale în țéră, ér Austro-Ungaria înlesnind întrarea cerealelor și vitelor aici.

Sunt aprópe 4 ani de când s'a început rěsboiul vamal, și agrarii din Ungaria, cari mai mult au impedecat încheerea convențiunei se vor fi deșteptat din ilusiunile lor.

Nu s'a scumpit în restimpul acesta grânele și cucuruzele cu nimica, ér dacă la vite se arată ceva prețuri mai ridicate, acésta nu se trage de acolo, că au esportat sau nu România vitele ei la noi, ci acésta se trage din dările de consum, cari au adus cu sine scumpirea cărnei și cu ea scumpirea vitelor.

Dar chiar când acest resultat ar trebuí trecut în activul acestei împregiurări, óre perderile ce le au suferit și le sufer locuitorii mărginași din Transilvania, se pot ele numai aprocsimativ repará prin acest activ?

Nu e bine ca ómenii sě fie prea egoiști și sě respecteze numai interesele lor, ci trebue ca sě-și facă sémă și cu ce este just și cu ce nu vatěmă pe alții, cu cari voesci sě trăesci.

Am accentuat de repețite ori greșala, ce o au făcut ai nostri și ce o au făcut cei din România, punêndu-se în posiție de rěsboiu și o facem și acuma în speranță, că lucrurile își vor luá cursul lor normal.

Emigrările în masse dela noi dovedesc, că noi perdem mult și ne aflăm în posiție mai nefavorabilă ca cei din România, deci ai nostri au datorința ca sě reîncépă firul negociațiunilor întrerupte. E în interesul ambelor părți sě trăéscă în pace și în cele economice, dacă e, ca în cele politice sě se pótă dá creḑěmênt diplomaților. In rěsboiul economic, nu se póte închipuí amiciție sincíră și noi pe acésta trebue sě punem pondul cuvenit.

Revista politică.

Armata austro-ungară a pus de nou doliu. Ea jelesce pe unul dintre cei mai bravi și mai dibaci comandanți. Prin mórtea neașteptată a comandantului din Praga, bar. Philippovici, ea a suferit o mare perdere. Și acésta perdere se póte aprețiá mai bine, dacă vom luá în considerare împregiurarea, că într'un eventual rěsboiu, acest brav general era designat pentru o comandă superióră și că atât monarchul cât și armata aveau o incredere nemărgită de puterea și esperiența în tactica rěsboiului, ce o a prestat el. Tactica, precauțiunea și curagiul, cu care Philippovici a condus ocuparea Bosniei sunt încă în vie memorie în cercurile conducětóre și nu mai puțin în vie memorie și iscusința sa de bărbat diplomatic, prin care a sciut sě potoléscă tóte agitățiunile și sě câstige inimile poporațiunei din provinciile ocupate pentru Austro-Ungaria. Credința și fidelitatea sa cătră stégul, sub care a servit, încă din fragede tinerețe, au devenit o virtute pentru el, și astfeliu ca esemplu mândru de ostaș el va figurá încă mult timp în șirurile trupelor, ce l'au cunoscut, și al bărbaților, cu cari a cooperat.

Ca cu un feliu de reparatură pentru scandalele ce s'au întêmplat cu prilejul desbaterei proiectului de lege militariu revine Irányi, conducětoriul partidului kossuthist și într'un articlu publicat în fóia „Egyetértés“ desfășură pe larg vederile, ce le urmăresce acest partid, atât la alegeri, cât și la desbaterile dietale.

La alegeri scopul principal e, ca sě cadă candidatul guvernului prin ori-care alt candidat al opoșițiunei. Oposițiunea, dacă nu póte ca sě învingă și sě câstige victorie, cel puțin sě bată. De altfeliu mai deaprópe esaminând lucrul, scopul nu este rěsturnarea unuia sau altuia dintre minstri precum nici ajutorarea altora, ci tóte acestea: rěsturnarea și ajutorarea sunt numai mijlóce, prin cari vor ajunge scopul și care este învingerea și victoria principiilor, ce

FOIȚA.

Copilul de suflet.

— Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan* —

(Încheere).

„În timp de câteva ḑile casa părinților va fi reparată cum trebue, puteri de lucru sunt destule, ér de celelalte port eu de grijă, lase-le în socotéla mea. numai am voit și dorit sě sciu și sě aud o vobă din gura d-tale“.

Chiorean nu era surprins de cele auḑite, el scia, că tóte au sě urmeze așa, din ochii lui picau lacrimi de bucurie, că de aḑi încolo póte sě numéscă pe primariul tată și pe Aglaia mirésa lui. Tot ce rugà el pe primariul era, ca sě pună la cale repararea casei, ca sě se pótă așeḑá în casa lui, ca se pótă vení mai des la Aglaia sě se pótă înțelege mai bine cu părinții despre tóte, ce au sě urmeze și sě hotăréscă și ḑiua cununii lui cu Aglaia.

Codrescu se întórse cu mult mai vesel decât când plecase din móră, și Chiorean nu era mai puțin vesel ca el.

Măcinatul era isprăvit și prânḑul gătit, pecând intrară ei în casă și morariul și morărésa se simțiau bine, când pot și ei sě ospeteze pe un om ca Codrescu. Cesta încă 'și scóse plosca lui cu vin vechiu și așa ca la el acasă se puse la masă cu ai căsei și cu Chiorean. Era lucru de tot natural, că morariul și morărésa sě scie și ei cele ce le plănuia primariul și era cu atât mai natural lucru acum, când primariul scia gândurile lui Chiorean. Ocasiune mai bună ca între păhară nu e de a pune la cale treburi de aceste. Morariul era încântat, morărésa se prefăcea, că apróbă tóte, de amânare nu era vorba, nici de o parte nici de alta și între bucurii și strêngeri de mână se depărtară primariul dela móra měrului, mulțămit cu resultatul ḑilei de aḑi.

La casele rěmase de Petru Chiorean în ḑilele următóre se iviră nisce bărdași, nisce měsari și zidari ca sě se apuce de lucru. Carěle aduceau cărămidă și țiglă, năsip dela rîu, nisce țigani stingeau varul și duciau cu ciuberele ciment, cu un cuvênt era o miscare neobicinuită și Aglaia între pausă da lucrătorilor sě bea câte un păhar de vin, îi ruga sě lucre frumos ce lucră și curat, ér lucrătorii 'și ḑiceau așa între ei; „ce mai păreche, ce mai ospățiu sě fie, ce haină frumósă va avé Aglaia“ și câte tóte.

In locul porții celei děrimate, se ridicà alta nóuă, ferestile dela casă se mai măriră, ca sě între mai multă lumină și mai mult aer, așa doria Aglaia și dorința ei era pentru zidari poruncă; țiglele din coperiș, ce erau crepate înlocuite cu alte nóue, — ușile prověḑute cu zaruri de boltă, plafondul ridicat și padimentul din nou făcut, aceste ca la comandă în timp de 8 ḑile erau tóte gata și când venì Chiorean în Livezeni abia mai cunoscea casa părintéscă. Bătea la ochi ómenilor din sat, bătea la ochi soții primariului, bătea la ochi Aglaiei, că Chiorean vine numai cu morariul sě se așeḑe în sat, — și morărésa, care de alte ori se ducea a fală cu Chiorean preste tot locul, aḑi a rěmas acasă, nu a luat parte la sânțirea casei, ce o doria primariul în conțelegere cu preotul sě se facă spre esemplu bun sătenilor, — dar primariul nu și spărgea capul cu lucruri băbesci, era om, care credea în D-ḑeu și în niminea altul pe lume.

După sânțirea caselor și stropirea lor cu apă sânțită, merseră cu toții la casa primariului: preotul, morariul, rudeniile cele mai de aprópe și Chiorean era ca și copilul primariului, ér Aglaia aducea și punea pe masă bucatele cu istețime și numai din când în când arunca câte o privire spre el ca sě nu pricépă lumea că ea e fermecată de dragostea lui. Așa se finì serbarea sânțirei caselor, rudeniile se depărtară, morariul 'și luà séra bună și Chiorean plécă spre casa lui, unde-l astepta o mătușe věduvă, până-ce se va așeḑá și el ca lumea!

Ajunul botezului Domnului e ḑi însemnată la noi la români.

In casa fie-cărui om domnesce o evlavie religiósă.

Poporul astéptă cu drag pe preotul ca sě-i boteze casa, unii merg și mai departe, se rógă sě li se stropéscă și fântâna din curte cu apă sânțită — ba chiar și grașdurile vitelor, ca sě nu dea preste an de vre-o pagubă.

In Livezeni datina acésta încă se susține și nu e om bogat ori sěrac, care sě nu astepte pre preotul cu crucea, cu masa încărcată cu bucate de post.

le profeséză. Neobosit trebue sĕ luptăm, ḑice leaderul partidei dela 1848, trebue sĕ nutrim vie credinţă şi sĕ veghiem necontenit şi acolo, unde nu putem sĕ contăm la o învingere, ca noi prin luptă sĕ căpĕtăm putere, curagiu, şi astfeliu oţĕliţi sĕ avem şi perseveranţă; şi notăm, că avem sĕ luptăm numai pentru principiile nóstre proprii, numai pentru vederile nóstre şi numai pentru ómenii nostri.

Foile cehe au deschis o luptă vehementă cu privire la respectarea drepturilor naţionalităţilor din Austro-Ungaria. Sub titlul: „Autonomia naţionalităţilor“ ḑiariul „Politic“ argumentéză în modul cel mai eclatant, că mai ales în Austro Ungaria naţionalităţile se află aşa de compacte, încât autonomia naţională stă în strênsă legătură cu autonomia ţĕrilor respective. Mijlocul cel mai bun pentru împĕcarea intereselor tuturor naţionalităţilor ar fi însĕ infiinţarea unui feliu de sistem de curii naţionale. Acum e şi momentul cel mai potrîvit şi mai oportun de a se aduce acéstă cestiune la ordinea ḑilei în parlamentul vienes. Numita fóie face apel la cehii tineri, ca sĕ-şi pună tóte puterile sĕ se alieze cu representanţii altor naţionalităţi si sĕ realiseze vechile dorinţe ale lor.

Primirea, ce i s'a facut monarchului german în călĕtoria sa la Londra va fi încă fórte mult comentată. Ea a fost cât se póte de strălucită şi e o icónă fidelă a simpatiilor, ce le au englesii faţă cu suveranul puternicului imperiu german.

Defilarea flotei englese s'a întêmplat şi a pus în uimire pe înaltul óspe. Cu deosebire se dă mare însĕmnătate acestei flote puternice într'un eventual rĕsboiu. Anglia va trage fórte mult în cumpĕnă şi puterea, la carea va fi ea aliată se póte basá pe un ajutoriu tot atât de puternic ca şi al ori cărui stat mare europén.

Dar manifestaţiunile legăturilor de cordialitate s'au manifestat, mai ales prin distincţiunea reciprocă ce s'a făcut. Monarchul german a numit pe regina Victoria şef al unui regiment german şi tot astfeliu şi pe principele de Vales. Monarchul Wilhem II a fost distins însĕ în grad şi mai înalt. El a fost numit de către regina Victoria admiral de onóre al flotei englese. Acésta surprindere neasteptată a provocat mare mulţămire în cercurile din Berlin. Chiar principele mostenitoriu de Vales nu e mai mult de cât un admiral de onóre al flotei indigene.

Resultatul întreg al alegerilor consiliilor generale în Francia se presentéză astfeliu: 946 republicani, 467 conservativi, şi 9 boulangisti. Republicanii au perdut 30 mandate. Acésta o esplică foile republicane aşa, că mulţi dintre boulangisti au fost mai înainte republicani şi a promis, că vor desfăşurá programul republican.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Nordul-Transilvaniei, 4 August 1889. Puţini români vor fi aḑi în ţéra nóstră, cari sĕ nu se intereseze de mersul afacerilor Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, şi şi mai puţini vor fi din ómenii nostri de carte, cari sĕ nu recunóscă, că pe lângă biserici ea e chemată a face bune servicii causelor nóstre culturale românesci.

Eu totdeuna am privit cu încredere la lucrările acestei instituţiuni, în fruntea căreia au stat şi stau cei mai valoroşi bărbaţi ai nostri, ómenii cei mai calmi şi cu cea mai sănĕtósă judecată.

S'au ridicat şi sĕ mai ridică şi aḑi hulă asupra acestui paladiu cultural al nostru din partea unora, dar acest soiu deómeni pătimesc de gălbinare şi nu vĕd lucrurile în colórea cea adevĕrată.

Acum în ajunul ḑilelor adunărei generale a Asociaţiunei me vĕd îndemnat a accentuá unele dorinţe, cu privire la activitatea despărţĕmintelor.

Obiectul acesta a fost discutat mai în tóte adunările generale, fără ca sĕ se fi făcut vre-un pas înainte. Nici aḑi nu sunt arondate despărţĕmintele cum trebue, şi pe unele locuri nici că se mai aude de vre un semn de viaţă.

Trece d. e. din viaţă directorul despărţĕmêntului şi membrii comitetului nu sĕ mai cugetă la desvoltarea activităţii despărţĕmêntului. Étă un cas, ce nu ararori se repeţesce, şi aştéptă regulare.

Dar acésta ar fi cel mai mic rĕu, rĕul cel mai mare e, că numĕrul membrilor Asociaţiunei, dacă nu începe sĕ scadă, nu se sporesce în modul dorit; poporul începe a nu mai fi în curent cu chemarea Asociaţiunei, căci inteliginţa din unele centre nu caută ocasiuni a vení în contact cu poporul.

Se pretinde mai mult dela preoţi şi dascăli ca sĕ fie şi aici în frunte, şi dómne, mulţi din ei luptă cu sĕrăcia şi nĕcasul, nu pot satisface aşteptărilor, pe când în mijlocul poporului avem mulţi ómeni cu dare de mână, cari nu sunt membrii ai Asociaţiunei, pentru-că nu sunt clarificaţi cu scopurile ce le urmăresce ea, nici nu sciu câte binefaceri a revĕrsat până acum asupra lipsiţilor de mijlóce, cari au început a studiá pe la universităţi şi gimnasii, nici nu sciu, că măestrii de român ce-i avem aḑi la oraşe, partea cea mai considerabilă sub aripile ei s'au ocrotit, ea le a dat impulsul, ca sĕ se lase de córnele plugului, căci pentru plug avem încă mai mulţi ómeni decât pămênt ca sĕ-l pótă lucrá cum se cade şi esploatá în mod raţional.

Pentru ca sĕ ne aşteptăm la o lucrare mai intensivă ar fi fără îndoélă necesar ca despărţĕmintele sĕ desvólte mai mare activitate şi ca sĕ fie aşa, este indispensabil ca sĕ se înmulţéscă despărţĕmintele aşa, ca în fie care centru cu ceva inteliginţă sĕ avem un despărţĕmênt, fiind sigur, că astfeliu inteliginţa ar lucrá, ca scopul ce-l urmăresce Asociaţiunea sĕ vie la cunoscinţa poporului până în păturile cele mai de jos şi s'ar înmulţí numĕrul membrilor.

Dar sĕ nu punem pondul cel mai mare tocmai pe partea materială, pondul cel mai mare sĕ l punem pe împregiurarea, că inteliginţa din diferitele centre, vine în contact amicabil cu poporul, şi comunică unul altuia fără reserve dorinţele, fac propagandă pentru scoli şi bună starea lor, pentru ajutorarea învĕţătorilor, ca a unor factori însemnaţi în viaţa culturală a poporului român.

Mai mult. Despărţĕmintele mai mici fiind, cunosc mai bine pe cei ce esceléză în cultivarea grădinilor de pomărit, pe cei ce esceléză cu scóla adulţilor, şi pot sĕ le dea premii, cum se face acésta de un timp încóce în despărţĕmêntul Silvaniei, despărţĕmênt, ce se pare, că are în fruntea lui ómeni, cari au şi inimă şi şi pricepere pentru de a stêrní în învĕţătoriu şi în popor simţ curat românesc, cultură, care fără bunăstare nu se mai póte închipuí.

Arondarea despărţĕmintelor este o cestiune importantă pentru Asociaţiune, cred deci că o amânare a regulărei despărţĕmintelor şi a înmulţirei lor este o întrelăsare, care se póte resbuná amar.

Sĕ învĕţăm şi noi dela alţii, şi dacă nu am făcut mai multe despărţĕminte în trecut, când nu aveam inteliginţă de ajuns ca sĕ conducă afacerile, nu e justificată întrelăsarea acum, când mai în fie-care centru avem ómeni însufleţiţi pentru causele nóstre culturale.

Sĕ i căutăm şi îi vom aflá, sĕ le dăm ocasiune ca sĕ facă şi vor face în cercul lor de activitate mult, şi poporul va trage folóse morale în schimb pentru obolul, ce l aduce pe altariul naţiunei.

Procesul de presă al „Luminătoriului“

Publicăm după „Luminătoriul“ momentele mai însemnate din procesul de presă, ce l'a avut la 31 Iuliu a. c.

Punct la óra 9 din ḑi într'o sală laterală a tribunalului regesc din Arad, de faţă fiind toţi cei citaţi acolo pe acea ḑi, s'a început statorirea listei juraţilor îndreptăţiţi a-şi dá verdictul de aḑi.

Procurorul de stat s'a lăpĕdat de dreptul seu de a respinge pe vre-un jurat. Apĕrătoriul acusatului a escipiat contra opt inşi.

Juriul s'a compus deci din membri: Şimay István, Ravasz Imre, Hönig Frigyes junior, Mátyás Mihály, Antoneszku Döme, Mihalik Iózsef, Hoffmann Pál, Duschák Ferenz, Kiss István, Illman Otto ordinari; Dr. Steinitzer Mor şi Köpf Kálmán suplenţi.

După acea întrară cu toţii în sala mare de pertractare indesată de un public numĕros din loc şi din afară mai cu sémă români.

In locul liber al salei, despărţit prin o barieră de locul ocupat de publicul privitoriu, s'au aşeḑat la masa verde membrii judeţului aplicători de lege: Otrubay Károly, preşed. tribun.; Fábián Lajos şi Dr. Zubor Gyula juḑi-asesori, Solyom Andor notariu.

Translaitor sau tălmaciu: Dr. Georgiu Plop advocat în Arad.

In drépta şed juraţii în scaune lungi galben văpsite. In faţa lor lângă o mĕsuţa verde vedem pe acusatul Ioan Barcianu cu apĕrătoriul seu Coriolan Brediceanu, advocat în Lugoş

In stânga judeţului, în faţa juraţilor şi a acusatului e puse la o mĕsuţă verde procurorul de stat Parecz György.

Juraţii şi tălmaciul depun jurămêntul cetit de notariul, că vor fi nepărtinitori şi vor lucrá după cea mai bună sciinţă şi consciinţă a lor.

La singuraticele întrebări puse de preşedintele, precum şi în tot decursul pertractării acusatul rĕspunde numai românesce: Me chémă Ioan V. Barcianu, născut în Sebeşul-săsesc, de 38 de ani, publicist, necăsătorit.

Preşed. DTa esci autorul articolilor încriminaţi? — Barcianu: Da eu sum şi primesc rĕspunderea pentru ei!

Preşed: provócă pe acusatorul şi pe acusatul a nu perde din vedere în decursul pertractării regulele cuvenite şi respectul, ce se datoresce legilor şi demnităţii actului.

Notariul cetesce actul de acusă al procurorului de stat (care s'a publicat deja în Nrul 41 din 1889 al „Luminăt.“) precum şi în traducere maghiară articolii încriminaţi: „Nascerea Domnului, apĕrut în „Luminăt.“ din 5 şi „Anul nou“ din 12 Ianuariu 1889.

La cererea apĕrătoriului notariul mai cetesce articolul de Crăciun, apĕrut în Nrul 355 din 25 Decembre 1889 al ḑiariului „Budapester Tagblatt.“

Cu acestea procedura de dovedire se închee.

Preşed. întrébă pe acusatul, dacă voesce sĕ facă vre-o enunciaţiune prealabilă?

Barcianu: „Am sĕ fac în puţine cuvinte declararea, că la scrierea şi publicarea articolilor încriminaţi n'am simţit în mine şi n'am fost condus de ură contra naţionalităţii maghiare şi n'am avut intenţiunea de a provocá sau aţîţá pe poporul român la ură contra poporului maghiar; ci am vrut

---

A se oprí pretutindenea, a gustá dela tótă masa e aprópe imposibil, dar ómenii mai de frunte, stêlpii bisericei, ómeni, morali ţin morţiş ca preotul sĕ şédă cu ei la masa lor şi sĕ le dea un sfat bun, o povaţă nimerită.

Livezenii nu e tocmai sat mic, şi până umblă preotul cu crucea dearêndul, sórele se apropie de sânţit şi mai e încă şi móra mĕrului, mai e încă şi morariul Câmpean, care nu póte fi ocolit, fiind şi el între ómenii de frunte şi de cinste.

Din ḑile s'a pomenit, că sĕrbarea ajunului botezului se sfêrşesce la Câmpean, care ca om mai cu dare de mână şi mai cu pricepere ca mulţi alţii scie şi primì pe preotul cu cinstea cuvenită. Saveta pentru astădată s'a îngrijit ca preotul şi cu ómenii sei sĕ fie mai bine primit ca altedăţi. Avea ea adecă de vorbit cu preotul câte-ceva, voia sĕ scie adecă anume de se întimplă ori nu încredinţarea lui Chiorean cu Aglaia pe ḑiua botezului Domnului, ori se mai amână, ori se strică tréba pentru totdeuna.

După terminarea celor prescrise se aşeḑară cu toţii la masă. Vinul cel ales şi hotărit anume pentru ḑile mai mari începù a deslegá limbile şi Saveta era mai limbută ca altedăţi şi şi preotul nu a avut cause mari de a tăinuí, ca adecă pe ḑiua botezului, peste 24 óre, va fi încredinţarea lui Chiorean cu Aglaia, o scia acésta satul întreg, o scia şi morariul fórte bine, căci şi el era învitat, ba trebuia sĕ fie acolo ca părinte şi Saveta, numai ea încă tot nu voia sĕ crédă, ea încă tot mai avea speranţă, că Chiorean va fi al ei, nu al Aglaiei, şi că morariul Câmpean, soţul ei se va sfêrşí, cum credea ea şi cum o încredinţau vrăjitorii. Auḑind din gura celui mai competent om, din gura preotului, că pe ḑiua următóre tot are sĕ se înţêmple încredinţarea — ea combinà un plan îndrăsneţ şi afurisit, un plan care l şi esecutà încă în séra acésta.

Prefăcută şi viclénă începù a torná în pahară vin, aşa, că când plecà preotul cu ai sei dela móră şí morariul se puse în pat şi adurmì dus.

Saveta se uità în casă jur împrejur, era ca şi spăriată de planul, ce-l făurise, dar fără a şovăí, fără a se mai gândí, trezesce pe servitoriul, care dormia în grajdul boilor şi îi dă poruncă strajnică, că îndată sĕ mérgă la Livezeni şi sĕ îndrepte pe Chiorean până la móră.

Dela móră până în sat este o cale bunicică, dar servitoriul înşelase calul cel mai bun, mergea ca gândul şi când cocoşii cântau de méḑă-nópte, servitoriul bătea la pórtă la Chiorean.

Era neobicinuit ca sĕ fie trezit din somn, şi şi mai neobicinuit ca sĕ fie chemat în gróza iernei, în timpul nopţii la móra, şi cugetul, că Câmpean va fi dór bolnav, ori se ar fi întêmplat altceva 'l hotărì sĕ se gate iute şi sĕ încalece el pe cal ca sĕ mérgă mai îngrabă la móră, ér servitoriul după porunca Savetei avea sĕ rĕmână el la casa lui Chiorean, ca sĕ nu se întêmple acolo la el ceva pagubă.

Néua scârţăia sub potcóvele calului, gerul cel mare îi albise părul şi mustéţa, când ajunse de se dase jos de pe cal şi întrà în casă unde-l astepta Saveta. „Am asteptat sĕ vii astă séră la noi când a fost preotul şi cantorii bisericei si nu puteam fi liniscită până nu te-am chemat sĕ vii sĕ gusti din masa nóstră ceva şi sĕ bei un păhar de vin. — Câmpean el îi cam ameţit, nu l mai sculăm şi pe el, ne petrecem niţel amêndoi până încă esti june, până încă nu esti legat“.

Chiorean nu putù presupune din vorbele ei nici un rĕu, se aşeḑà la masă gustă de aici şi de aici şi de acolo, ér ea îi tórnă lui păhar după păhar şi aşa el se simţia ameţit, ceea ce nu i s'a întêmplat în viaţă. Acésta-i trebuia Savetei.

Cu o viclenie necunoscută de el se apropie de el, începe al guguli, ai vorbí de fericirea, ce l'ar asteptá şi pe el şi pe ea, dacă el ar abḑice de planul de a se căsătorí cu Aglaia şi de a deveni soţul ei.

Chiorean tresărì la descoperirea acestora. La aşa ceva el nu s'a gândit, dar mai era la mijloc morariul şi aşa planul nu se putea realisá.

Cu furia unei hiene se repede la securea, ce pusese la îndemână, i o pune lui Chiorean în mână şi înarmat el cu securea, ea cu un cuţit lung şi lat la tăiş — întrà în odaia de durmit şi când orologiul bate 3 după mieḑul nopţii, morariul Câmpean încetà de a mai resuflá, capul e sdrobit de muchea securei, grumazii străpunşi de mână ucigătóre a Savetei, ér numai sĕ contsat și sĕ dau espresiune adâncei nemulțămiri, de care poporul românesc este pĕtruns față de sistemul guvernamentului stăpânitoriu aḑi in țéră.“

Urméză vorbirea acusatorului public Parecz György, procuror de stat. In nici o fóie din Arad vorbirea dlui Parecz n'a apĕrut întrégă, ci în fie-care se găsesce numai câte o parte din acea vorbire. Pentru esactitatea raportului dară vom reproduce părțile singuratice întregitóre, ce se găsesc în cele trei foi politice maghiare din Arad. Raport.)

In „Alföld“ găsim următórele din vordirea acusatorului public.

Dacă cineva afară din Ungaria cetesce articolul „Luminăt.“ din acela vede, că aici este un popor gróznic apĕsat și acela este poporul românesc. Acest popor așa este de apĕsat, încât dacă caută dreptate: îl aruncă în prinsóre, dacă vrea se învețe: i se închide calea, dacă se plânge: își bat joc de el. El (adecă procurorul) este convins, că mulți români din Ungaria, cetind acel articol, l'au creḑut: de aici este, că în acésta patrie, unde fie-care se bucură de asemenea drept, mulți români se simțesc lipsiți de patriă și din acésta pricină încolțesce ură în inima lor contra maghiarului. Și acésta o fac astfeliu de profeți falși, nu pentru-că dóră starea lucrurilor ar fi așa, ci pentru-ca îmbulzind pe „eu“-l lor propriu înainte, se pótă pescuí în confusiunea provocată. Pe astfeliu de profeți falsi statul trebue sĕ-i amuțéscă, căci deși partea cea mai mare a românimei nu-i ascultă, însĕ sunt destui români cari din pricina mai puținei lor inteligință le cred. Procurorul apoi arată, că observările lui Barcianu, referitóre la revoluțiunea francesă, una de una sunt ațițătóre Inainte de 1789 popórele au tângit în prinsorile, ca și aḑi; însĕ acum va veni și pentru noi césul judecății! Cu un un cuvênt față de maghiar românimea nu mai are alta ce face decât revoluțiune, oposițiune armata și rumpere. Repețesce, că acésta văietare fățărită nu afla resunet în inima fie-cărui român; însĕ, durere, sunt mai mulți cari se fac amărîți și neîndestuliți tocmai în urma astorfeliu de articoli. La astfeliu de domni agitători trebue astupată gura, ba trebue pedepsiți așa precum prescrie codicele criminal și o pretinde vaḑa unui stat. Acésta putere pedepsitóre este în în mâna d-vóstre, judecați dară.

Varietăți.

* (Dela Curte). Archiducesa vĕduvă Stefania a plecat din Viena la băile olandeze Zandvoort.

* (Părechia regală română) După planul călĕtoriei părechiei regale române M. L.L. s'au retors dela scalde în țară. M. LL. vor rĕmâné la Sinaia. Dela Viena până la Sinaia au fost însoțiți de ministrul român din Viena Tudor Văcărescu, carele s'a reintors în țéră, căpătênd concediu.

* (Logodnă.) Fica principelui de Muntenegru, princesa Anastasia, s'a logodit în Petropole cu principele George de Leuchtenberg.

* (Reuniunea higienică a cottului Sibiiu). Comitetul acestei reuniuni va ține Luni în 12 Aug. n. o ședință în sala cea mică a comitatului cu următórea ordine de ḑi: Numĕrul membrilor estraordinari. — 2 Propuneri referitóre la ținerea concurenței de copii. — 3 Comunicări și eventuale alte propuneri.

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor). Din Pesta sĕ scrie foilor vienese următórele: Ministrul de finanță Wekerle a resolvat până acum preste o mie de cereri referitóre la rĕscumpĕrarea regaliilor. Cu privire la celelalte cereri în numĕr circa 40,000 le va resolvá în luna acésta. Unele cereri se arată a fi cu totul neadmisibile și presentă pretensiuni de tot interesante. Sunt anume în Ardél drepturi de regale, cari aparțin acumulativ la 10, 20, 50, ba chiar și la 100 de proprietari. Sunt în Ardél posesori de regale, cari au avut a-și esercitá dreptul lor pe an 18 minute. Sunt fórte dese casurile, în cari proprietarii au eserciat dreptul asupra regaliilor într'un an 10, 20 óre; ér alții, cari l'au eserciat 10 și 20 ḑile pe an.

* (Statute aprobate). Sub Nr. 50,739/1889 a aprobat ministrul reg. ung. de interne statutele „Reuniunei române de cântări din Năsĕud.“

* (Reorganisarea artileriei de fortărețe). In primăvară, când s'a desbătut bugetul ministeriului de resbel, se vorbia, că regimul comun intenționéză a cere delegațiunilor un credit special pentru reorganisarea artileriei de fortărețe. Mai târḑiu s'a raportat, că ambii ministrii de finanță s'au ridicat contra acestor pretensiuui și astfeliu posițiunea de credit a fost stérsă cu totul din bugetul comun. Acum fóia „Reichswerh“ anunță, că planul pentru reorganisarea artileriei se va esecutá cât se póte mai în grabă. Cele 12 batalióne ale artileriei de fortăréță, cari sunt formate fie care din câte 6 companii, vor fi formate din câte 4 companii și din cele 24 companii disponibile se vor creá 6 batalióne nóue și se va sporì după trebuințe și în mod corĕspunḑĕtoriu numĕrul soldaților.

* (Secerișul în Ungaria). După rapórtele sosite la ministeriul de agricultură până în 5 August secerișul s'a terminat în cele mai multe părți, afară de dóuĕ comitate, unde nu se face mare producțiune de cereale. Din causa ploilor ce s'au descărcat asupra Ungariei partea cea mai mare nu s'a putut încă căra și treerá. Recolta, în genere luând, atât calitativ cât și cantitativ e mai slabă ca de mijloc, escepționând localitățile dintre Tisza și Murĕș, unde recolta a fost mai bogată.

* (Conferințe.) Ministrul de instrucțiune austriac, Gautsch, înaintase încă în sesiunea trecută un proiect de lege referitoriu la cestiunea scolară din Austria. A rĕmas însĕ nedesbătut. După informațiunile, ce vin acum din Viena, se vor întruní toți episcopii în mai multe conferințe, unde vor deliberá asupra proiectului înainte d'a se deschide desbaterile parlamentare.

* (Congresul internațional de făină și grâne.) Ministeriul de agricultură din România atrage ateuțiunea agricultorilor asupra congresului internațional de făină și grâne, ce se va întruní la 20, 21 și 22 August n. a. c. în Paris, și la care va incurge grâu din tóte țĕrile, formând astfeliu o esposițiune, la care se vor raportá următórele: Aprețieri asupra recoltelor din lumea întrégă. Prevederile condițiunilor fie-cărui nou teren de cultură. — Condițiunile vênḑĕrei și eliberărei diferitelor varietăți de grâu ecsotic și producte indigene. — Greutăți și mĕsuri. — Usagiuri (întrebuințări). — Prețul transportului; transportul. — Comparațiune din punctul de vedere al măcinișului diferitelor feliuri de grâu, atât ca calitate cât și ca proveniență. — Cele mai bune varietăți din punctul de vedere al calității sau al cantității produsului. — Grâu tare și grâu fraged. — Avantagiele și inconvenientele amestecărei lor. — Proporțiuni. — Grâu de India, întrebuințarea lui, scăḑămêntul la care sunt supuse, dificultățile ce presintă curățirea lor. E óre de preferat a primí aceste varietăți de grâu curate? — Ar obțіné ele în acest cas prețuri mai avantagióse? — Care ar fi la 100 kgr. sporirea astfeliu obținută? — Aceea-și privire asupra grâului rusesc. — Observațiuni asupra grâului de America. — Esportațiune și importațiune. — Espansiunea reciprocă a productelor. — Tratate de comerciu, reînoirea lor în 1892. — Esamen asupra restricțiunilor importațiunei și esportațiunei cerealelor și derivatelor lor. — Regimul vamal al diferitelor regiuni. — Modificări ce trebuesc aduse. — Unificarea și identificarea tratamentului de la o putere la alta. — Relațiuni posibile între asociațiunile sau sindicatele morarilor din tóte țĕrile. — Schimb periodic de informațiuni. — Consecințele acestor relațiuni asupra afacerilor. — Cestiunea interesului comun.

* (Daune enorme). Precum se comunică din comitatul Odorheiului, furtuna, ce s'a descărcat în 15 Iuliu a nimicit total bucatele de pe hotarele a 20 comune din acel comitat. Pagubele causate se socotesc preste $1/2$ milion. Vice-comitele a conchiemat representanța comitatului, care a făcut o adresă înaltului guvern sĕ vină în ajutoriul nenorociților. Comitele a înaintat adresa cu o comitivă recomândĕtóre.

* (O probă de esercițíi căzăcéscă.) Din Iași se comunică: Inainte cu câteva ḑile manevra în apropierea Chievului regimentul cazacilor dela Ural. Pentru a demonstrá locotenent. colonelului din statul maior, Zarabin, ceea ce sunt în stare sĕ prestea soldații sei, colonelul regimentului, Mihailov, se socotì ca căzacii sĕ trécă rîul Dnipru călări. Porunca s'a și dat. Aíci trebue sĕ se observe însĕ, că rîul în acest loc e de 720 metri de larg și iuțala apei curgĕtóre e de trei urme pe secundă. Pentru a încunjurá însĕ vre-un pericol mai mare, colonelul anunță de mai înainte soldaților, că aceeia, cari nu pot înotá sĕ nu se supună încercărei. Nici unul însĕ nu voí sĕ remână îndărăt. Intreg regimentul, cu colonelul și oficerii înainte, se puse în mișcare, se asvârlì în apă și ajunseră prin înot pe celalt țĕrmur, unde érăși se formară rêndurile, făr a se fi perdut ori periclitat vre-un cal ori vre-un soldat.

Din public.

Avis.

P. T. Domni cari voesc se participe la adunarea generală a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, care se va ține la 27 August, a. c. st. n., în Făgăraș, sunt rugați a a se însinuá la subscrișii cel mult, până în 23 August a. c. st. n. spre a se putea face dispositiunile necesare în privința încuartirării.

Spre încunginrarea eventualelor neajunsuri sĕ atrage atențiune a tuturor participanților, cari vor călĕtorí pe linia ferată, se calculeze, a ajunge cu trenul de diminéța în 26 și 27 August a. c. la gara Homorodului, ce este în depărtare de Făgăraș, cam 48 klm., căci la din contră sosind cu trenul de séra, încuartirarea, va fi nóptea împreunată cu greutăți.

Totodată sunt rugați P. T. domni participanți, cari voesc sĕ li se comandeze trăsuri dela Homorod la Făgăraș, sĕ aviseze pe subscrișii.

Făgăraș, în 5 August 1889.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Ioan Floria,
ases. orfanal.

Mulțămită publică.

Subscrisul nu pot intrelăsa a nu aduce acésta „mulțămită publică“ P. T. publicului la cunoscință; pătimind de ani deja de un morb critic de ochi, încât resultatul a fost că am perdut vederea, la acésta tristă jurstare consultând pe stimatul și ireparabilul dl Dr. med. Bilcz, nu a rĕmas altceva decât dupa nobila și conscientiósa consultare a d-sale a me decide la supunerea unei operațiuni, în urma căreia acum — un veteran la 81 ani — me bucur de reprimirea luminei; deci spre orientare trag atențiunea P. T. publicului urmând astfeliu de morb a procede acest teren de consultare, reflectând la subsidiul domnului Dr. supra memorat.

Sibiiu, în 8 August n. 1889.

Grigorie Mateiu,
comerciant.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 8 August 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.80	100.—
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 60	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99 75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	305 —	309.—
Sorți de regularea Tisei	127.25	127.75
Oligațiuni urbariale ung	104 80	104.75
Galbin	5.69	5.64
Napoleon	9.51½	9.50
100 marce nemțesci	58.50	58.50
London pe (poliță de trei luni)	119·70	011.80

---

*) „Luminătoriul“ mai publică și publicațiunile din foile: „Arad és Vidéke“ și „Aradi Közlöny“. Red. T. R.

---

cadavrul scos de ucigași și pus în carul din curte, sângele, ce stropise păreții ras cu cuțitul, și tóte mĕsurile luate, ca nici umbră de propus sĕ nu mai fie asupra Savetei și asupra lui Chiorean.

După îngrozitórea faptă ea se pune la culcuș, Chiorean merge ca un sĕlbatec în Livezeni și până sĕ se facă ḑiuă, servitoriul era înapoi și durmia la locul lui obicinuit, când étă morărésa în spre grajd cu o căutătură desperată, sberând și blăstămând, că ómeni necunoscuți i au omorît pe soțul ei în car, unde eșise de se culcase, după ce a plecat preotul, fiind cam chefuit.

Vestea despre omorirea lui Câmpean a străbătut vestea satele vecine, a străbătut Livezeniii, au atins dureros pe primariul și pe Aglaia, dar nimenea nu ar fi creḑut, că Chiorean sau chiar Saveta sĕ fie ucigașii.

Logodna s'a amênat, nici vorbă nu putea fi de atari lucruri și pe la améḑi judele investigătoriu ajunge la „móra mĕrului“ însoțit de medici, canstată omorirea silnică. Rĕsăturile de pe păretele din casă și spusele Savetei erau înflagrantă contraḑicecere, și și mai bătătoriu la ochi era cum s'ar fi putut culcá Câmpean în dricul iernei în car afară, lucru, ce el nu făcuse decât vara, dar iarna nici o dată, și judele învestigătoriu, era în clar că Saveta e complice ori chiar făptuitoriul omorului — pentru-ce îndată fù luată de scurt și transportată la Deva cu servitoriu cu tot. De Chiorean nici nu credea nimenea și nici nu putea fi vorbă de el, el a rĕmas acasă, a îngropat pe Câmpean, și dacă era schimbat, dacă era ca trăsnit de Dḑeu de îngândurat, tótă lumea aflà acésta de fórte natural.

Fasiunile servitoriului însĕ fac lumină în causa omorului și nu peste multă vreme, servitoriul este dimis ca nevinovat și adevĕratul vinovat este dus de gendarmi la tribunalul din Deva.

Primariul, Aglaia erau ca loviți de trăsnet, satul întreg era acum în mișcare, poporul era iritat, lumea era în nedumerire, dacă póte fi și Chiorean vinovat ori nu, Chiorean cel serios, Chiorean cel cumpănit la vorbe și la fapte.

Adevĕrul însĕ eși la ivélă, Chiorean mărturisì cu lacrimi în ochi modul cum fù sedus de Saveta și preste puțină vreme se vorbesce, că Chiorean și Saveta sunt adevĕrații ucigași.

Aglaia, care credea în nevinovăția lui Chiorean până aci, înebunise la moment, ea nu mai avea mintea la loc, ca sĕ mai simță greutatea loviturei, ce a dat preste ea și părinții ei, justiția a mers pe calea sa, a condamnat pe ambii culpabili la arest pe viéță.

In peninteciariul de femei din Maria Nóstră, 'și plânge pĕcatele Saveta morariului, ér Chiorean după doi ani de mustrare de consciință móre de supĕrare în penitenciatul din Aiud, și o cruce négra de lemn cu Nr. 412 vestesce trecĕtoriului, că aici zace copilul de suflet al lui Câmpean, morariul cel vestit dela móra mĕrului din Livezeni.

Nr. 571—573. [111] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Daneş*, postul învĕţătoresc clasa I, împreunat cu cantoratul, cu salariu anual: *a*) 50 fl., din cassa alodială, solvinḑi în pătrare anuale decursive; *b*) dela fie-care familie cu copii de scólă o jumĕtate de ferdelă bucate în grăunţ, mĕsura veche solvinde la 1 Ianuariu a fie-cărui an, cari dau suma totală cam 70 ferdele; *c)* un loc de cucuruz folosibil în tot anul computat cu 20 fl.; *d*) din cassa bisericei pentru serviţiul cantoral 10 fl., solvinḑi în patru rate anticipative.

Tóte acestea emolumente dau suma de 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ dovedéscă pe lângă cualificaţiunea prescrisă, că au cunoscinţa sau a limbei maghiare sau germane.

2. *Bundorf*, cu salariu anual: *a*) în bani dela popor 120 fl.; *b*) în viptuale 30 fl., cu totul 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

3. *Hendorf*, cu salariu anual: *a*) în bani dela popor 80 fl.; *b*) folosirea de 5 jugĕre de pămênt, între cari şi cimiteriul bisericei, parte arătoriu, parte fênaţ, cu venit anual de 60 fl.; *c)* dreptul de a îngrăşá un rîmătoriu la ghindă, — cari tóte dau un venit anual de 150 fl, afară de cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat.

Sighişóra, 20 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 266. [112] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu terminul până la 15 August a. c. st. v. dela prima publicare, şi anume în:

1. *Iclandul mare*, cu salariu anual, plătibil din repartiţiune în dóuĕ rate egali în luna lui Decembre şi Martiu a fie cărui an, — de 200 fl., apoi cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a cântá în Dumineci şi sĕrbători cu elevii rĕspunsurile liturgice.

2. *Sângiorgiul de munte* (Erdő Szt Görgy) cu următoriul salariu anual:

a) dela 30 familii câte o ferdelă mare cucuruz sfărmit à 1 fl. . fl. 30.—
b) 30 ferdele ovĕs computat în . . . . fl. 12.—
c) dela venitele stolari fl. 8.—
d) dela 150 familii câte 70 cr. . . . . , ... fl. 105.=
Suma . fl. 155 —

cu prospect de a se mai ridicá acest salariu, după-ce parochia va finalisá edificiul scolariu, la care se fac acum preparativele necesari.

Invĕţătoriul are sĕ îndeplinéscă şi postul cantoral.

Suplicile concursuali, instruite conform legei, sunt a se adresá subscrisului, în Idicel (Idecspatak) p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M. Oşorheiului.

In conţelegere cu comit. parochiale respective.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

Galaction Şagău,
adm. protopresb.

Nr. 439. [113] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mod definitiv la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate sĕ publică concurs cu termin până la 15 August anul curent şi anume în:

a) comuna *Măierĕu*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne;

b) comuna *Potoc*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne de focărit.

Aceste salarii se plătesc din repartiţiune în dóuĕ rate semestrale.

c) comuna *G. Hodac*, cu salariu anual de 200 fl., în patru rate egali din fundaţiunea scolară, cuartir şi lemnele trebuincióse de focărit.

Petenţii vor avé a substerne suplicele concursuale, instruite cu documentele prescrise în lege, subscrisului, la Idicel, p. u. M. Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 448. [114] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători în mai jos numitele comune, din subscrisul tract protopresbiteral, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Agribiciu*, cu salariu de 200 fl., în bani şi bucate, loc arătoriu şi de cosit, cuartir şi lemne de foc pentru încălḑit. Invĕţătoriul trebue sĕ fie şi cantore.

2. *Butene*, cu salariu de 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. *Cătata mare*, cu salariu de 180 fl. dela popor şi cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc

4. *Călăţele*, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

5. *Finciu*, cu salariu de 100 fl. dela popor şi din fundaţiunea „Panoviciu“, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. *Geaca*, cu salariu de 120 fl. dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

7. *Mănăşturul unguresc*, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne .pentru încălḑit, Dela fiitoriul învĕţătoriu sĕ repere cu deosebire sĕ fie cântăreţ bun.

8. *Panic*, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. *Someşfalĕu*, lângă Cluş, cu de 160 fl. ca învĕţătoriu, 60 fl. din venitul cantoral şi cuartir în edificiuí scólei. Invĕţătoriul are sĕ fie şi cantore.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluş, 17 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 328 [115] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliştei, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Un post de învĕţătóre la scóla capitală din Sĕlişte cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Alésa învĕţătóre e obligată a propune tóte obiectele de învĕţământ într'o clasă de fetiţe, precum şi lucrul de mână în clasele III şi IV de fetiţe.

2. Un post de învĕţătoriu la scóla din *Aciliu*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemnele trebuincióse pentru încălḑit.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 24 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Nr. 60. [116] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura e 700 fl. şi decnalele de câte 100 fl.; în lipsa de censură însĕ salariul este de 600 fl.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor către comitetul gimnasial instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună;

e) că au cualificăţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 § 30 şi 61 în combinare cu disposiţiunile bisericesci relativ, la cualificăţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 Iuliu, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Nr. 697. [99] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante din protopresbiteratul Branului şi adecă:

1. Pórta, cu salariu
anual de . . . . fl. 180.—
şi anume 120 fl. din fondul bisericei şi 60 fl. din alodiu.

2. Poiana-Mĕrului pentru cl. I salariu . . . . fl 200.—
plătit din alodiul comunal.

3. Poiana-Mĕrului pentru cl. II salariu . . . . fl 200.—
plătit din alodiul comunal.

4. Holbav, cu salariu
anual de . . . . fl. 200.—
şi adecă 150 fl. din alodiu şi 50 fl. din lada bisericei.

5. Şimon, cu salariu
anual de . . . . fl. 220.—
şi adecă 140 fl. din alodiu şi 80 fl. din repartiţie.

6. Moieciul superior, cu salariu de . . . fl. 150.80
şi adecă 70 fl. din alodiu ér 80 fl. 80 cr. prin repartiţie.

7. Fundata, cu salariu anual de . . . . . fl. 200.—
şi adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bisericei 90 fl. prin repartiţie.

8. Şirnea, cu salariu
anual de . . . . fl. 170.—
şi adecă 70 fl. din alodiu 10 fl. din lada bis. 120 fl. prin repartiţie.

9. Măgura, cu salariu
anual de . . . . fl. 150.—
şi adecă 70 fl. din alodiu şi 80 fl. din fondul bisericei.

Doritoriii de a reflectá la vreuna din aceste staţiuni învĕţătoresci au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legii până la terminul indicat la subscrisul, şi totodată este de dorit ca concurenţii sĕ se presenteze în vre-o duminecă sau sĕrbătóre la biserică, fiind posturile învĕţătoresci în genere impreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zerneşti, 28 Iuniu 1889.

Traian Meţian,
protopresbiter.

PAPIER VRAI
GOUDRON
DE NORWEGE
FABRICANTS PRIVILEGIES
Seuls Inventeurs
JOSEPH BARDOU & FILS
PERPIGNAN-PARIS
VRAI GOUDRON

Veritabila hârtie de ţigări franceză
le vrai Goudron
de Norwège
a lui **Iosif Bardou et fils**
în Pergenan şi Paris este **unica hârtie de ţigări,** care este **înmuiată în estract de smochine norvegiene (estractul de smochine e fără îndoélă cel mai sănĕtos pentru laringe, berigată şi plumâni)** prin urmare **unica hârtie de ţigarete,** ce o póte folosí fumătoriul **fără a-i causá vre-o stricăciune sanitară.** O mulţime de **atestate** dela medici şi capacităţi industriale stau la disposiţiune.
60 medalii de aur, 16 diplome mari de onóre, 20 diplome hors concours.
☞ Se află în **tóte neguţătoriile de galanterie de hârtie în Nürenberga,** precum şi în tóte **traficile de tăbac şi ţigări.** [71] 12—12

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**
Hauptstrasse Nr. 7.
Hôtel „Goldenes Lamm“.
Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.
Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.
Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.
Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.
Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.
Restauraţiune bună, recunoscută.
Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a căilei ferate de stat.
Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.
J. Kührer,
proprietariu.
[91] 9—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. **Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.**

Nr. 83 Sibiiu, Marți 1/13 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 Iuliu.

Secerișul s'a terminat în tótă țéra.

Și-am fi dorit ca cel puțin deastădată, când scriem despre seceriș, sĕ avem ocasiune a esprimá bucuria, ce o simte agricultorul, vĕḑêndu-și ródele muncei sale adunate.

Rapórtele, ce sosesc însĕ din tóte părțile ne presentă o icónă de tot posomorîtă, care adaugă numai la grelele îngrigiri ḑilnice, ce le avem.

In întréga monarchie recolta a fost slabă, așa de slabă, încât special pentru Ungaria de mult nu a fost un an așa de neroditoriu ca acesta.

Lucrul se esplică deci de sine, pentru-ce întréga presă, luând în apĕrare plângerile agricultorilor, cari n'au putut scóte nici ceea-ce au sămĕnat, condamnă rĕsboiul vamal cu statul vecin, căci el a devenit o adevĕrată calamitate pentru țéra nóstră.

Scopurile intenționate de guvernul nostru nu s'au realisat nici pe departe.

Vitele se vênd mai tot numai cu acelea și prețuri, ca și înaintea rĕsboiului vamal, bucatele, fiind anii buni și roditori, nu s'au urcat în preț, făcêndu-se mare concurență prin piețele strĕine, ér pe terenul industrial am perdut mult, pagubele sunt enorme, și am contribuit cu voia la formarea proletarilor meseriași.

Și ca urmări și mai grave a acestor neînțelegeri pe terenul economic este și rĕcéla relațiunilor politice, legitimată mai ales în timpul din urmă, atât prin evenemintele, ce s'au succedat în regatul român, cât și prin declarările bărbaților competenți în sesiunea delegațiunilor din anul acesta.

Recolta slabă din anul acesta ne-a creat deci o situațiune și mai critică, decât în care am fost obicinuiți sĕ luptăm, atât pe terenul economic, cât și pe cel politic.

Piețele strĕine, ce le-am câștigat cu atâtea jertfe pentru grânele nóstre, suntem în ajun sĕ le perdem, neputênd esporta bucate în mĕsura cerută.

Rusia se pregătesce mereu de rĕsboiu și de un timp încóce se observă, că mai mult împórtă decât espórtă bucate, se îngrijesce de magazine formidabile, căci consumațiunea e mare și ea va fi și mai mare în casul unui eventual rĕsboiu.

Rĕmâne America și India. Recolta din aceste continente însĕ nu e îndestulitóre pentru a provedé tóte piețele strĕine, cari se provĕd din granarele lor și cu cari stau în legătură, decum sĕ ne mai pótă provedé și pe noi, unde nu au avut nici o piață.

E deci legitimă condamnarea, ce se ridică contra rĕsboiului vamal cu România, unica țéră, care ne ar puté vení în ajutoriu cu bucate și al cărui ajutoriu atât pe terenul economic cât și politic s'ar simțí și mai tare într'un eventual rĕsboiu.

Legitimă e însĕ și temerea, ce de atâtea ori o am esprimat în ḑiariul nostru.

Poporul, care abia mai póte rĕsbí cu poverile cele grele, ce se lasă din tóte părțile pe umerii lui, silit fiind sĕ și vêndă puținele róde, ce le a strîns pentru a-și plătí și a-și mai ușurá pe un timp óre care contribuțiunile de tot soiul, ne mai avênd cu ce trăi aici, va fi silit sĕ ia lumea în cap și sĕ emigreze prin țĕri strĕine pentru a și puté agonisí cele trebuincióse de pe o ḑi pe alta.

Și în fața acestor triste constatări, tóte mĕsurile guvernului contra emigrărilor vor rĕmâné zadarnice, ómenii vor fi siliți sĕ și părăséscă casa și puțina moșióră vor fi siliți póte sĕ și o vêndă în mâni strĕine, fără a și-o mai puté reagonisí vre-odată, și dacă mĕsurile guvernului contra emigrării s'ar aplicá cu tótă rigorea, ușor ne am puté trezí în o bună diminéță cu o massă mare de proletari, cari la urma urmelor ar fi mai periculoși decât vrășmașii esterni.

Revista politică.

Dieta Dalmației, carea în anul acesta a fost conchemată și deschisă înaintea sesiunilor dietale din celelalte provincii austriace și a terminat afacerile.

O reprivire asupra lucrărilor și deliberărilor dietei din anul acesta ne înfățișază o situațiune de tot serióză și un moment de mare însemnătate politică.

Din tóte vorbirile, ce s'au ținut de către bărbații mai ponderoși, s'a accentuat în continuu unirea Dalmației cu Croația. Dalmațienii sunt entusiasmați pentru acésta idee și o esprimă nu numai în formă de dorință, dar și lucréză din tóte puterile pentru realisarea ei.

Intrebarea cea mai cardinală care pare a dá mai mult de gândit și de lucru este, că dacă unirea acestor dóue provincii se va face, la care din cele dóue părți mari ale monarchiei nóstre se vor încorporá, fiind ele acum una sub stăpânirea austriacă, ér alta aflându se între țĕrile de sub coróna sântului Stefan.

Foile austriace par a nu se ocupá cu cu atâta predilecțiune de acésta întrebare, o comentéză însĕ cu atât mai mult foile maghiare și în special cele opoziționale. Ele pretind, ca după unire aceste țĕri sĕ se încorporeze formal la Ungaria. Dalmația e o țéră, care o au câscigat o maghiarii cu armele, și dacă nedreptate s'a făcut, când ea s'a alăturat la provinciile austriace, sĕ se facă cel puțin acum, după atâța ani dreptate, alipind-o la țéra mamă, la Ungaria.

Din atitudinea, ce o au observat până acum dalmațienii nu se póte conchide nimic cu siguranță. Ei nu și-au manifestat nici chiar dorința, că unde sĕ se alăture și aceea și atitudine reservată se observă și din partea croaților.

Limba este mai mult mĕrul de cértă și în aceste provincii. Și limba germană li tot atât de urîtă ca și limba maghiară, căci afară de limba lor alta nu pot suferí. Chiar și contra limbei italiene s'a deschis o adevĕrată persecuțiune și președintele a fost aspru atăcat de un deputat din maioritate croat, căcí a salutat la deschidere pe deputați și în limba italiană. Dealtcum în tot decursul desbaterilor atât în plen cât și în comisiuni s'a întêmplat diferințe de păreri și vrașbă, provenite mai cu samă din causa egoismului național.

In timpul din urmă s'a creḑut, că victoria ce o au raportat cehii tineri la alegeri în Boemia a ferit pe clericali de a vení în conflict cu celelalte partide și că așa a încetat ori-ce agitațiune pentru scóla confesională. Acésta a fost însĕ numai la aparință. Precum am anunțat în unul din numerii trecuți, episcopii au hotărît a țíné o conferință în Viena înainte de deschiderea parlamentului, în carea se vor ocupá cu proiectul ministrului de instrucțiune, Gautsch. Pentru prepararea cât mai bine a lucrurilor pentru acésta conferință lucră presa și lucră din rĕsputeri deputații clericali.

Pentru-ce s'a luat dela ordinea ḑilei în parlament proiectul lui Lichtenstein a spus-o deputatul Doblhamer, accentuând, că regimul, când a făcut apel la patriotismul clericalilor, a făgăduit, că însu-și va vení cu un proiect pe basa legei dela 1868 și 1869. Regimul însĕ a amênat, și noul proiect nu corĕspunde nici pe departe cu asteptările clericalilor. Acesta e și motivul conferințelor episcopesci. Episcopii trebue sĕ privegheze și sĕ îndrepte proiectul după vederile lor; ér regimul sĕ caute a țíné bune și amicabile legături cu clericalii, ca nu cumva dintre multe scaune, pe care se raḑimă sĕ rĕmână pe jos cu totul.

Călĕtoria monarchului nostru la Berlin o comentéză mereu foile germane. „Militär-Wochenblatt" făcênd amintire de călĕtoria cea din urmă a monarchului ḑice, că splendórea acelor ḑile de sĕrbătóre și importanța lor nu s'a stins încă. Legătura urzită atunci între ambele puteri s'a întărit prin contractul de alianță din 1879 și astfeliu până as-

---

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

„Neue Freie Presse" publică despre esposiția din Paris următórele:

I. Priviri generale.

Copacii nu cresc până în ceriu. Despre acésta ne putem convinge ḑi de ḑi. Se vede, că crescerea lor nu atârnă dela măiestria omenéscă, căci, dacă ar atârná, ómenii i ar fi fabricat tot mai înalți, astfeliu, că ei ar atinge astăḑi cel puțin luna, dacă nu chiar sórele. Cam așa s'a purces și cu esposițiile de a tótă lumea. Estensiunea lor s'a mărit tot mai tare, deóre-ce fie care națiune, ba fie-care generațiune nisuia a întrece pe înaintașii sei. Mărimea se vede a fi fost prima țintă, ér frumseța era considerată numai de a dóua. Se afirmă, și după părerea mea cu tot dreptul, că de acésta ideie au fost conduși și francesii. Satisfăcênd acesteia au început a cugetá la înfrumsețarea colosului menit a atrage nenumĕrate mulțimi de privitori.

Astfeliu este omenimea! Drept aceea n'avem de ce sĕ fim surprinși, dacă vedem, că esposițiile s'au abătut tot mai tare dela ținta primitivă. La început esposiția avea numai un caracter industrial. Esposiția industrială a fost mai târḑiu combinată cu cea agronomică, deóre ce și acésta aparține industriei, și încă forméză cel mai însemnat ram al industriei. Se póte ḑice, că agronomia este composiția logică a tuturor industriilor. Cu timpul s'au mai adaus acestora și altele. Astfeliu cadrele esposițiunei au ajuns a cuprinde în sine și artele frumóse. S'au luat apoi în considerare ideile și aspirațiunile sociale și astfeliu s'a țintit tot mai dinadins la combinarea folosului cu frumosul, utile dulce. Scopul esposițiunei s'a estins tot mai departe. În anul 1878 a fost politic și ĕst timp tot acela-și în gradul suprem. Tóte esposițiile, ce se pot imaginá, sunt împreunate. Tot posibilul s'a născocit numai de a puté lărgí și înfrumsețá aspectul privitorilor. Și tóte aceste nu se întêmplă nici în hatirul industriei, nici agriculturei, nici al artelor frumóse și libere, ci totul numai pentru a serbá revoluțiunea dela 1789. Spre serbarea acestui centenariu memorabil s'a făcut tot ce a fost posibil.

Pregătirile s'au început de timpuriu. Primul decret a apărut în 10 Novembre 1884. Problema cea dintâiu a fost de natură financiară. Francesii își puseră întrebarea: ce are sĕ coste esposiția? Pe basa esperiențelor câștigate cu ocasiunea esposițiilor de mai nainte, ei au ajuns la conclusiunea, că, subtragêndu-se suma ce va resultá din materialele ce se vor vinde după încheerea esposiției, au lipsă încă de 43 milióne franci pentru construcțiuni și arangiamente. Suma acésta s'a adunat în modul următoriu: Statul a contribuit 17 milióne, orașul Paris 8 milióne, ér restul de 18 milióne l'a contribuit respective anticipat o societate de garanță. Dacă suma acésta nu ar fi de ajuns, societatea s'a obligat a contribuí tot ce s'ar mai recere. Din întrate înainte de tóte își reprimesce societatea suma contribuită. Dacă întratele întrec suma contribuită de societate, atunci resultă un câștig. Acesta se împarte în părți egale între: stat, capitală și societatea de garanță. Despre câștig deocamdată nu puté fi vorbă. Preliminariul întratelor de abìa s'a urcat la cifra de 18 milióne, între cari tacsele de întrare ar da suma de 14 până la 15 milióne. (In 1878 a incurs din tacsele de întrare numai 12 milióne.) Conscii de puținătatea dobânḑii, întreprinḑĕtorii s'au simțit óre-cum obligați a luá mĕsurile necesari spre a mântuí societatea de ori ce daună. Au hotărît deci sĕ nu acórde nimenui bilete libere, afară de esponenți și personalul de serviciu. (În a. 1878 s'au oferit 2.267,000 bilete gratuite, cu deosebire: învĕțătorilor, scolarilor și lucrătorilor). Nici chiar membrilor din comisia financiară, dintre cari cei mai mulți au fost membrii ai societății de garantare, sĕ nu li se dea bilete gratuite. Au însĕ privilegiul a se abona, în loc de 100 franci cu 26 franci, pe tótă durata esposiției.

(Va urma.)

tăḑi alianţa puternică a celor trei state a putut susţiné pacea europénă. Domnitorii şi popórele Austro-Ungariei şi Germaniei sunt învoiţi deopotrivă a stá strêns pe lângă legătura binecuvêntătóre, a o întărí şi apĕrá. Acésta voinţă conduse pe împĕratul nostru la Viena spre a îndeplini împuternicirea sfântă a bunului seu moş şi carea a fost: o amiciţie continuă.

După ce fóia mai face amintire de toastele ţinute, continuă: Acum vine împĕratul Francisc Iosif la Berlin, supremul beliduce al armatei, cu carea armata germană e atât de strênsă nu numai prin toastele monarchilor, ci prin pulsul inimei şi al spiritului, prin rudire de rasă, prin acelaşi sentiment de datorinţă, onóre şi cavalerism, şi prin aceea voinţă nestrămutabilă: de a păḑí vechiul tron, dreptul, nobila şi adevĕrata libertate. Armatele sunt fraţi de cruce, ce s'au mĕsurat în vitegie pe câmpul de luptă şi cari au legat vecinic amiciţie prin isbânḑile şi probele, ce le-au desfăşurat la Buda, Salankemen, Malplaguet, Rollendorf, Lipsca, etc. unde în continuu umĕr la umĕr au combĕtut imperialii, brangdenburgii şi prusienii şi conduseră stégurile la victorii şi triumfuri spre gróza inimicului, aşa sĕ rĕmână, acum şi pururea, şi dacă s'ar întêmplà ca mai curênd ori mai târḑiu armatele Austro-Ungariei şi a Germaniei sĕ mérgă împreună la luptă, sĕ se facă în spiritul amintit. Dumneḑeu cu noi! Viribus unitis!

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De sub Meseşiu, 7 August, 1889. Dle redactor! Jurul nostru pot ḑice că este ţinutul acela, în care poporul mai puţin s'a bucurat până acum de interesarea inteligenţei. Despărţĕmêntul Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român din Sălagiu a început însĕ a-şi revĕrsá şi asupra acestui ţinut raḑele sale binefăcĕtóre şi se îngrijesce de desvoltarea poporului din acest ţinut, carele până acum a fost, pot ḑice, negles cu totul.

Nu sum omul, carele sĕ me ocup cu scrieri ḑiaristice, însĕ adunarea generală a despărţĕmêntului XI Sĕlagiu, ce s'au ţinut în comuna gr. or. Tresnea, me silesce şi îmi impune a me ocupa deastădată cu darea în publicitate a resultatelor binefăcĕtóre, ce s'au petrecut în 6 August a. c. pentru poporul român din comuna Tresnea, o comună compactă română, situată la pólele Meseşului, locuită de un popor sirguincios, cari relativ se bucură de bunişóră stare materială.

În acésta ḑi după serviciul divin şi învocarea spiritului sânt, fără de care românul nici o dată nu-şi începe nici o lucrare a sa, Reverendissimul domn preşedinte al acestui despărţĕmênt Alimpiu Barboloviciu, prin o cuvêntare bine precisată a espus în general scopul Asociaţiunei şi în special al acestui despărţĕmênt, în termini aleşi şi bine pricepuţi, atât de inteliginţă, cât şi de poporul present, carele a fost în numĕr fórte mare; în fine face apel la popor pentru de a se interesá de învĕţătură şi meserie, cari singure numai pot aduce fericirea şi înaintarea poporului român.

Administratorul protopresbiteral al tractului Unguraşului, M. O. D. Pavel Roşca, bineventéză comitetul despărţĕmêntului în numele poporului din loc, prin o vorbire însufleţită care cu bucurie primesce în mijlocul seu pe onoraţii membrii ai comitetului despărţĕmêntului şi óspeţii acestei adunări.

După aceste inmediat se cetesce raportul comitetului despre activitatea sa, care raport a fost primit din partea membrilor şi a întregei adunări cu mulţămire.

Nu pot retăcea, că din raportul comitetului s'a vĕḑut şi de astădată interesul bărbaţilor devotaţi pentru cultura poporului, cari, precum în trecut, aşa şi acum au succurs cu ajutoriul lor pentru premiarea acelor învĕţători, cari a dovedit interes şi sirguinţă în împlinirea chemărei lor sânte. Acesti onoraţi domni a fost în primul loc dl Georgiu Pop, proprietariu mare din Băsesci, carele şi de astădată a donat primele 2 premii, o vacă cu viţel şi o scrófă cu purcei; dl Dr. Ioan Nichita advocat în Zĕlau 20 fl., dl Andreiu Cosma directorul băncei „Silvania“ din Şimleu 20 fl. şi dl vicariu Alimpiu Barboloviciu din Şimleu 10 fl., care premii s'au dat învĕţătorilor binemeritaţi. S'au mai premiat apoi încă 2 învĕţători câte cu un op din istoria Transilvaniei de dl Georgiu Bariţiu.*)

După aceste s'a ales comisiunea de patru membrii pentru încassarea tacselor. Din raportul comisiunei a resultat, că de astădată s'a încassat suma de 96 fl., parte dela membrii ordinari vechi şi noi şi parte dela membrii ajutători.

După aceste s'a deschis adunarea generală a reuniunei femeilor sălăgene, amânêndu se continuarea şedinţei despărţĕmêntului până la 3 óre p. m., carea din causa prânḑului comun s'a redeschis numai la $6^1/_2$ óre p. m. în care şedinţă s'a cetit o disertaţiune din partea părintelui Valeriu P. Papiriu din Ciumĕrna.

Sĕ revin deci la şedinţa reuniuniunei femeilor române sălăgene, carea pot ḑice a fost cununa ḑilei acesteia.

Şedinţa s'a deschis prin Ilustra d-na preşedintă Clara Manu prin o vorbire de un cuprins plin de entusiasm, carea vorbire a fost ascultată cu cea mai mare atenţiune din partea întregei adunări şi a fost urmată de neintrerupte „sĕ trăéscă“.

După vorbirea de deschidere a urmat cetirea raportului comitetului reuniunei prin secretariul seu dl Andreiu Cosma, ce de asemenea a fost ascultat cu viu interes.

Din raportul comitetului cu bucurie generală s'a constatat deschiderea scólei de fetiţe, a cărei deschidere — precum s'a aflat din raport — a întimpinat multe greutăţi, pe cari însĕ zelul comitetului pentru de a vedé odată realisată dorinţa reuniunei femeilor sălăgene le a învins. Tot din acest raport e evident crescerea fondului reuniunei, făcêndu-se colecte pentru acoperirea salariului învĕţătoresei şi procurarea recuisitelor necesarii la predarea învĕţămêntului în scóla nou înfiinţată.

După acestea de asemenea prin o comisiune alésă de membrii adunărei s'au încassat tacsele dela membrii noi şi vechi ai reuniunei şi după cetirea raportul acestei comisiunei şedinţa s'a încheeat la 3 óre p. m.

De regulă ori-ce început bun, are şi sfêrşit bun. N'a lipsit nici de aici prânḑul comun obicinuit la atari ocasiuni. Prânḑul s'a început inmediat după încheerea şedinţei, în casa parochului local Irodion Labo, carele este un preot veteran, şi se bucură de cel mai bun nume în acest ţinut, ér ospitalitatea sa este, a-şi puté ḑice, proverbială. Nu mai sufere îndoiélă, că la masa păr. Labo, mulţămirea generală a succesului obţinut, s'a manifestat cu tótă tăria, şi astfeliu lucru natural, că toastele nu a putut lipsí. Insemn ací câteva.

Primul toast l'a ţinut Reverendissimul domn vicariu Alimpiu Barboloviciu pentru Maj. Sa şi Inalta casă domnitóre, căreia i a urmat neîntreruptele „Sĕ trăéscă“ şi cântarea imnului popular din partea scolarilor din acésta comună, cari au delectat óspeţii cu cântarea mai multor poesii; dl Georgiu Pop pentru preşedintele şi secretariul despărţĕmêntului; dl Andreiu Cosma pentru preşedinta şi comitetul reuniunei femeilor; dl adm. prot P. Rosca, pentru comitetul despărţĕmêntului; dl preot reformat din loc pentru înfrăţirea între popórele Ungariei; dl adm. prot. P. Rosca pentru parochul local, etc.

Tot în acésta ḑi séra ca o încoronare a tuturor lucrărilor bune ce s'a făcut, s'a ţinut şi un bal dat în folosul despărţĕmêntului şi sorţirea obiectelor incurse pentru reuniunea femeilor sălăgene.

La petrecerea acésta de séră a participat un public inteligent numĕros atât din jur cât şi din depărtare, ba chiar şi din jurul Oradiei mari şi al Deeşului.

Despre buna disposiţiune ce a domnit şi la bal e de prisos sĕ mai accentuez altceva, decât că a ţinut, până în ḑori de ḑi.

Cu aceste sau finit ḑiua de bucurie pentru porul din Tresnea, carea ḑi a lăsat urme adênci în inimile acestui popor convingêndu-se despre bună voinţa inteligenţei, pentru de a l vedé odată ridicat la culmea culturei mult simţită. Un suvenir nesters a dus cu sine şi óspeţii presenţi la acésta adunare frumósă şi mult animată. *Un óspe.*

Din jurul Aiudului, 28 Iuliu, 1889. Dle redactor. Din părţile acestea, prea puţine corespondenţe aveţi despre trebile şi lucrurile ce se petrec pe aici, deci cred, că fac ceva serviciu publicului cetitoriu, înregistrând următórele:

Suntem deja în ajunul esecuţiunilor, cari de regulă se încep în tot anul în luna lui August; durere numai, că suntem totodată şi în ajunul unei miserii, sĕ nu ḑic chiar fómete prevĕḑută, — căci recolta cea slabă a grâului din ĕst an — este deja în genere cunoscută; — cucuruzul (păpuşoiul) ne promite încă şi mai puţină mângăiere, deşi plóia de eri va ajutá ceva puţin; tot astfeliu stă tréba şi cu róda viilor, deóre ce strugurii începuseră a se învineţí şi a încetá cu totul a se desvolta în lipsa de plóie, sperăm însĕ, deşí în mijlocul desperaţiunei, că desvoltarea lor mai póte urmá.

Acestea vi le notaiu, dle redactor, ca pe nisce lucruri, cari în special privesc hrana şi subsistinţa poporului apucat pe calea desperaţiunei şi pe care, în stadiul acesta desperătoriu 'l auḑi rugându-se: „Dómne sfinte, încă numai o plóie asemenea acesteia, şi atunci vom fi mai linistiţi“.

Şi acum, dle redactor, a-şi mai avé de inregistrat o dorinţă, carea de altcum, spunênd adevĕrul, nu e singură dorinţa mea individuală, ci pot ḑice, că e chiar a multor comune românesci din jurul Aiudului, după cum me informaí eri în Aiud, dela unii preoţi, juḑi comunali, proprietari etc.

E vorba dle redactor despre un advocat român (sau fie şi doi) care sĕ se domicilieze în Aiud, unde nu i ca'n palmă nici unul român, fără numai unguri, cărora cei mai mulţi crestini români, numai de nevoie 'şi încredinţéză causele lor procesuale!

Óre dint'ratâţa advocaţi români, ce sunt d. e. în Alba-Iulia nu s'ar puté hotărí unul sau doi a se domiciliá în Aiud, unde la tótă întêmplarea ar folosí fórte mult, atât sie şi cât şi poporaţiunei române din acest ţinut. Cugetaţi deci serios rogu-Ve dlor advocaţi români la acéstă împrejurare, căci împlinind dorinţele numĕrosului popor din jurul Aiudului: veţi fi, — fiţi convinşi, — satisfăcuţi şi on. domniile vóstre; ba cum ḑiseiu mai sus, n'ar fi rĕu, dacă chiar şi doi domni advocaţi s'ar domiciliá în Aiud, chiar şi din motivul, că precum am esperiat cu destulă durere, când se ţin la judecătoria cercuală pertractări cu partidele, apoi ḑĕu 'l dóre pe om inima, când trebue sĕ veḑi şi auḑi, cât chin şi frĕmêntătură se stórce în biroul judecătoriei atât din partea partidelor, cât şi a advocaţilor, cari de vor sĕ şi apere clienţii, nepricepând tot inţelesulin formaţiunilor partidelor predau la protocol în mod greşit causele clientilor lor, din causa necunóscerii limbei române.

Un singur protocolist, pretins român, am vĕḑut în tot biroul judecătoriei din Aiud, care vorbesce de silă bucuros românesce.

Dacă vom fi norociţi dle redactor se ni se împlinéscă dorinţa arḑĕtóre de a avé un domn advocat român domiciliat în Aiud, atunci mi voiu ţiné de datorinţa naţionale a ve incunoscinţă.

X.

Procesul de presă al „Luminătoriului“

Apĕrătoriul Coriolan Brediceanu, advovocat în Lugoş, a pronunţat următórea vorbire de apĕrare:

Onorabil tribunal regesc ca judeţ de presă! Prea stimaţi domni juraţi!

Procurorul de stat a strigat: sĕ se pedepséscă! Sĕ se pedepséscă! strig şi eu. Sĕ se pedepséscă acela, care a comis ceea-ce a afirmat procurorul reg., sĕ se pedepséscă cel ce a revoltat, care a provocat la revoluţiune, sĕ se pedepséscă care a îndemnat la rumpere, sĕ se pedepséscă, căci este vrednic de pedépsă. Insĕ sĕ nu se pedepséscă şi nu se va pedepsí clientul meu, căci n'a agitat, n'a comis revoltare, fiind-că în articolii încriminaţi nu se póte găsí nici provocare la revoluţiune nici îndemnare la rumpere. In acusă înzadar am căutat fapte positive, cari chiar şi numai la aparinţă ar sprigini acusa N'am putut găsí; şi astfeliu scrutând îmi picară în minte cuvintele lui Fr. Deak scrise baronului Wesselényi: „Acésta naţiune nici când nu se va puté smulge din mistuitórele lanţuri ale prejudiţiilor“.

Prejudiţiul a dat nascere acusei, preocupaţiunea este tótă motivarea ei. Temeiul prejudiţiului este o ideie: procurorul reg. nu numesce ideia, însĕ ia se cuprinde în fiecare cuvênt al motivării acusei.

Aceea idee este: Ideia de stat maghiar, care nu póte fi de sine stătoriu, neatêrnătoriu şi constituţionalismul ei nu este asigurat, până când nu este maghiară tótă vêna ei, cea ce este de o potrivă cu maghiarisarea universală. In acésta idee se isbesce fie-ce postulat naţional, acésta idee întratâta inriuréză asupra fie cărei mişcări a vieţii publice, încât se amestecă în tóte, pune mâna pe tóte şi rĕstórnă tot ce la aparinţă i se pune în cale şi întunecă simţĕmêntul public.

Intunecarea simţĕmêntului public este légănul prejudiţiului şi consecinţa lor este persecuţiunea politică.

Noi cerem dreptate, dreptate curată şi liberă de ori ce preocupaţiune cerem noi, avem drept se cerem acésta şi e datorinţa civică a dvóstre se ne faceţi dreptate.

In numele sempiternei dreptaţi fire ar óre cu putinţă a condamná pe clientul meu pentru agitaţiune pe basa celor doi articoli încriminaţi, în cari nu se găsesce provocare la comiterea nici unui feliu de ilegaliţi, ori cât de larg se fie conceptul „agitaţiune“; cu putinţă este óre a declará de vinovat pe clientul meu, care în cei doi articoli admonéză la „pace“, la cultivarea „bunavoinţii“, îndémnă la respectarea legilor, séu dóră pentru-că glorifică idealul revoluţiunii francese din anul 1789? Nu se póte, căci atunci cugetarea liberă, simţĕmêntul pentru libertate încă ar fi oprite şi demne de pedépsă; — sau dóră numai pentru aceea, pentru-că „s'a manifestat într'o fóie redactată românesce?“

Dreptatea este bunul fie-cărui cetăţén, unuia a face şi a nu face altuia dreptate nu se póte, deci a declara de „agitaţiune“ cuprinsul unui articol, pentru că acela s'a publicat în limba română, şi a priveghiá nepedepsindu-se articolul cu acelaşi cuprins, pentru că a apărut în limba mughiră sau germână, acésta este nedreptate.

Acusa susţine, că cele cuprinse în cei doi articoli încriminaţi „sunt în stare a agitá pe români la ură contra maghiarilor.“

Că „nu sunt în stare“ se vede limpede din resultat; sau cu putinţă este procurorului de stat a presentá măcar pe un unic român în care cuprinsul acelor articoli ar fi stîrnit ura contra maghiarilor; sau e în stare dl procuror de stat a ne spune o faptă întêmplată dela aparinţa acelor articoli încóce, prin care românii şi-ar fi manifestat ura lor contra maghiarilor?

---

*) Ar fi de interes sĕ se scie şi numele învĕţătorilor premiaţi. Red.

Resultat nu-i, deci despre agitaţiune nici vorbă nu póte fi, cu atât mai puţin, că în nici unul din articolii încriminaţi nu este nici amintire de naţiunea maghiară, căci în aceia nu se învinovăţesce naţiunea maghiară, nici cu despoiare de drepturi, nici cu apĕsare: nu se vatĕmă constituţiunea ungară, nu se găsesce aţîţare la ură nici provocare către români de a urí naţiunea maghiară, ceea ce nici n'a fost voinţa, sau simţirea sau intenţiunea clientului meu. Aceste sĕ vĕd din întreg cuprinsul articolilor, deci se analisăm părţile singuratice ale articolilor, aşa pre cum fură înşirate de către procurorul de stat în acusă.

Articolul întâiu: „Nascerea Domnului" conţine din pricina sĕrbătorii Crăciunului o reprivire asupra anului trecut şi în partea sa cea mai mare ilustréză starea politică a Europei întregi.

„Popórele gem sub apĕsarea sarcinilor publice; cu lacrămi de durere în ochi privesc la vitele lor flămânde şi tremurânde; alţii cu inima sfăşiată se despart de vetrele lor străbune, luând lumea în cap, pentru-ca în alte ţĕri şi sub alte stăpâniri strĕine sĕ-şi afle o esistinţă mai bună; alţii gem prin temniţi, pentru-că a avut cutezanţă de a-şi apĕrá vieţile ori averile atacăcate pe nedrept din partea organelor statului".

Audţitau d-nii juraţi în aceste rĕnduri amintindu-se naţiunea maghiară sau poporul român? Éră cuvêntul „popóre" nu este óre comulativ şi nu se înţeleg óre tóte popórele Europei şi nu se caracteriséză óre starea tuturor popórelor cu ocasiunea sĕrbătorii universale a Crăciunului?

Tot astfeliu este şi pasagiul al doilea din articolul întâiu:

„Pacea, de carea ne bucurăm noi astădi, nu e pacea îngerésca, sau cerésca, sau creştinéscă, ci este o pace păgânéscă, lipsită de suflet şi de inimă omenéscă. Ea este dictatură despotică şi nemilósă, cu multe milióne de baionete obtrudată bietelor popóre suferinde; e o pace ce pretinde imperativ dela cetăţénul îndeptăţit spre viéţă şi esistinţă, ca sĕ-şi calce voinţa şi simţĕmintele, sĕ-şi musce buzele şi inima, sĕ renunţe necondiţionat la drepturile sale, până chiar şi la cele firesci, sĕ se supună poftelor şi fărádelegilor mai marilor, sĕ vadă cu ochii lotriile altora, rătĕcirile şi abusurilor, dar — sĕ tacă tăcerea pescelui şi sĕ sufere tóte, ba încă sĕ mai şi respecteze pe cei abusivi, sĕ se închine lor, aducêndu-le daruri: „aur, smirnă, tămâie şi — sânge".

Este dóră în aceste rênduri ai articolului întâiu vorba despre maghiari şi români? Sau dóră îngerii, pacea îngerésca, pacea cerésca, pacea crestinésca este numai maghiar şi românesc?

Aceste numiri generale tocmai eschid „caracterul" naţional al celor dice.

Espresiunile, la aparinţă vătĕmătóre, din acele pasagiuri, precum: „călcarea voinţei, sĕ se supună poftelor mai marilor, sĕ vadă cu ochii lotriile altora", nu sună la adresa naţiunii maghiare, ci sunt îndreptate asupra sistemului de guvernare şi nici aceea nu este espres spus, că acele epiteturi se referesc la guvernul patriei nóstre.

Dacă însĕ dl procuror de stat vrea sĕ le referéscă asupra sistemului de guvernare a patriei nóstre, atunci apoi sĕ cetim articolul de Crăciun, alăturat protocolului investigării prealabile, care articol l'a publicat contele Apponyi Albert în fóia „Budapester Tagblatt"; un pasagiu al acelui articol sună astfeliu: „Sĕ privim acum special la patria nóstră; aici stăpânesce dóră pace, nici o resuflare nu se miscă, mărginita minte a supusului gustă în tótă tigna binecuvêntările unui regim deaprópe 13 ani; cetăţénul acestor ţĕri privesce plin de respect la fispanii sei, cari dispun de mandate de deputaţi, oficii şi diplome nobilitare; el preamăresce blândul ochiu al controlei guvernului, care se închide faţă de nenumĕratele defraudaţiuni şi manipulări uşóre cu bani strĕini".

Aceste sunt cu mult mai aspre, decât cele cuprinse în pasagiul al doilea al articolului întâiu încriminat, şi în articolul lui Apponyi neîncetat se vorbesce de: „manipulaţiune de satrapi" şi bâjgăe de asemene espresiuni scandalisătóre; cu tóte aceste contelui Apponyi nu i s'a intentat proces pentru agitaţiune contra constituţiunii. Şi cum se închee amintitul articol al contelui Apponyi? Se închee cu provocarea: „Deştéptă-te!"

Insĕ, dĕu, dacă clientul meu ar fi încheeat articolul seu cu cuvêntul: „Deştéptă-te", atunci dl procuror deja ar fi audit sunând trimbiţele de rĕsboiu şi pocniturile puscelor. (Ilaritate generală). De ce. Pentru-că „Deştéptă-te!" este cuvênt revoluţionariu, éră „Erwache" însémnă numai sculare de diminéţă comună. (Ilaritate generală).

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Ioan Branga cler. abs. şi învĕţătoriu în Orĕştie şi-a fidanţat de fiitórea sa soţie pe d şóra Antonia Marciacu din Alba-Iulia.

* Invitare la petrecerea cu dans, ce se va arangiá la 6/18 August 1889, în sala „Bererii" din Huniedóra, în favorul „Reuniunei femeilor române din comitatul Huniedorii." Inceputul la 8 óre séra. Entreé: de familiă 1 fl., de persónă 50 cr. Suprasolvirile se vor cuitá pe calea diaristică.

Damele române din Huniedóra.

* (C. D. Ioan Ghica.) Cunoscutul scriitoriu român, dl Ioan Ghica, ministru al României la Londra, petrece la moşia sa din Ghergheni.

* (Dl V. A. Urechiă.) Diarele francese aduc scirea, că academianul român, eruditul bărbat dl V. A. Urechiă, a fost ales ca preşedinte de onóre al congresului învĕţământului superior, ce se ţine actualminte în Paris.

Ne bucurăm de acésta onóre — adauge „Românul" — ce se face în persóna dlui V. A. Urechiă învĕţământului superior român.

* (Cas de mórte). Ministrul *Coloman Bedekovich* a rĕposat în Hinterbrühl în urma unui morb de inimă.

* (Grindină.) In Sânt-Mihaiul inferior de lângă Cheia Turdei, ni se scrie, că atât pe sat cât şi pe întreg hotarul în diua de 25 Iuliu pe la 2 óre p. m. se descărcà o furtună însoţită de un vênt violent şi plóie cu ghiaţă Tempestatea înfricoşată s'a descărcat între tunete, fulgere şi vênt vehement de cugetai, că e perirea lumei. Furtuna îngrozitóre rumpênd pomii din grădini cât au fost de mari şi scoţindu-i şi din pămênt i-a aruncat în depărtare de 10—15 metrii; case, superedificate şi graşduri au fost stricate, ba unui econom i-a omorît şi un bou, fênurile şi paiele jumĕtate le-au mânat. După finitul furtunii sosiră plóia cu ghiaţă ca alunele de mare, nimicind tot hotarul, de n'a rĕmas numai tuleii la cucuruz, neatingênd alte hotare fără numai pe al nostru.

Cucuruzele erau fórte frumóse, încât povestiau bĕtrânii, că de mulţi ani, aşa cucuruze nau fost, precum a fost în ĕstimp. E dréptă disa psalmistului David: Că deschidêndu-ţi mâna ta Dómne, tóte se vor umplé; ér întorcêndu-ţi tu faţa ta, tóte se vor turburá. Când privesci pe hotar la cucuruzele şi ovesele sdrobite te dóre inima, în cucuruz era tótă speranţa bietului plugar, căci plugariul, când are cucuruz e îndestulit.

* (Manevrele de tómnă.) In 11, 12, 13 şi 14 Septembre n. vor manevrá corpurile 9 şi 10 de armată între Zwitau, Märisch-Trübau, Chrudim şi Crast sub comanda archiducelui Albrecht şi în presenţa Maj. Sale monarchului nostru. Numĕrul întreg al trupelor, ce vor luá parte, este de 79 batalióne, 36 escadróne şi 108 tunuri, total 44,800 soldaţi. Se vorbesce, că la aceste manevre va asistá şi şahul Persiei.

— Manevrele în România se vor începe la 20 Septembre şi se vor face pe corpuri.

* (Oficeri români la Paris.) Ministrul de rĕsboiu din România intenţionéză trimiterea mai multor oficeri de artilerie la Paris, ca sĕ facă un raport despre obiectele militare dela esposiţiune.

* (Raportul general al societăţii de lectură „Petru Maior" pe 1888/9.) Conform acestui raport societatea a numĕrat în anul acesta 18 membrii fundatori, 30 onorari, 34 ordinari şi 4 ajutători. Societatea a ţinut 2 şedinţe generale ordinare, 5 generale-estraordinare şi 17 şedinţe ordinare septĕmânare. Biblioteca, care numera 1012 opuri, a crescut cu 126 opuri donate. Foi au incurs 22. Societatea are avere în bani: fondul permanent 4415 fl. 99 cr., fondul disponibil 62 fl. 32 cr., şi restul cassei 30 fl. 45 cr., — 6 lei 50 bani; în total suma de 4508 fl. 76 cr., şi 6 lei 50 bani.

* (Postal). In 2 Septembre a. c. n. se va începe în Budapesta un curs de 10 luni, în care se vor instruá atari individi, cari doresc a fi aplicaţi la administraţiunea oficiului postal şi oficiului telegrafic, sau la comptabilitatea, cassa, şi manipulaţiunea acestor oficii, precum şi la direcţiunea institutului postal de economii.

In acest curs se vor predá cu totul 19 studii. Limba de propunere şi esaminare e limba maghiară.

Ascultătorii pot fi ordinari şi estra-ordinari. Ascultătorii ordinari sunt, cari în tot decursul anului frecuentéză regulat prelegerile; ér ascultătorii estraordinari sunt, care se află deja în serviciul postal sau telegrafic, şi pot ascultá şi numai anumite studii, pentru completarea studielor lor.

Ca ascultători ordinari pot fi primiţi individii, cari pe lângă condiţiunile cuprinse în § 1 al art. de lege I din anul 1883, vor documentá prin documente valide:

a) că au absolvat cursul iuridic, vre-un politechnic, sau academia militară, scóla de artilerie, inginerie sau vre-o academie montanistică;

b) cari au absolvat gimnasiul sau scólele reale, sau vre-o scólă comercială de un rang cu aceste institute, şi a depus cu succes esamenul de maturitate; sau oficerii activi din armata comună sau cea teritorială;

c) că au împlinit vêrsta de 18 ani;

d) că sunt civi ai Ungariei;

e) că limba maghiară o posed perfect în vorbire şi în scris;

f) că au o purtare morală neesceptionabilă şi

g) că trupesce sunt capabili pentru servicii postale şi telegrafice, ce e a se documentá prin atestat medical.

După terminarea cursului acei elevi, cari vor obţiné absolutoriu şi vor depune cu succes esamenul fundamental, se vor împărţí pe la oficiile postale şi telegrafice, unde în decurs de 7 luni vor face pracsă, şi apoi se vor admite la depunerea esamenului de cualificaţiune, dacă dela şefii lor vor obţiné un atestat bun despre pracsa făcută. Individii astfeliu cualificaţi vor fi denumiţi apoi în diferite oficii, după regulele de denumire din vigóre.

Didactrul pentru ascultătorii ordinari e 40 fl., ér pentru cei estraordinari pentru fie care studiu 4 fl. Tacsa de inmatriculare pentru ambele categorii de ascultători e 10 fl. Pe basa paupertăţii documentate, şi în urma cererei adresate la direcţiune, se póte obţiné şi eliberarea de didactru.

Cei cari doresc a fi primiţi la acest curs au sĕ-şi adreseze cererile de primire până la 20 August a. c. n. la direcţiunea pentru cursul postal-telegrafic (A posta és tavirda tanfolyam igazgatósága, Budapest, Király utcza 69-ik sz. II em.)

Am aflat de interes sĕ estragem punctele mai cardinali din un anunciu, ce ni se trimite din partea direcţiunei postale telegrafice; la cerere putem serví şi cu deslușiri mai detaiate.

* (Trecere cu vederea). Multe se vorbesc despre uitucia ómenilor învĕţaţi, dar ca întreg corpul profesoral al unei universităţi sĕ sufere de slăbiciunea acésta, nu s'a mai pomenit. Universitatea rusă din Odesa împliniá la 23 Iuliu 25 de ani de când esistă. Toţi aşteptau sĕ se serbeze în acea di iubileul de 25 ani. Mare fù însĕ mirarea cetăţenilor şi a autorităţilor, când vĕdură, că acésta di trece în tótă linistea. Cercetând causa, aflară, că şi rectorul şi senatul, cu un cuvênt, toţi profesorii universităţii uitaseră cu totul de iubileu!

* (Un tren oprit de omidi). Un tren, care trecea pe o branşe a liniei Canadian Pacific din America in dilele din urmă fù oprit óre intregi de o cétă imensă de omidi cenuşii, care se indesau pe şini. Rótele trenului călcau omidele cu sutele si cu miile, cu tóte acestea era in zădar. Lucrătorii, care veniseră in ajutoriu, ca sĕ le gonéssă, aruncără năsip peste ele, însĕ fără succes, după aceea incercară sĕ le măture cu ramuri de arbori, dar céta se sporia mereu. In fine trenul a trebuit sĕ facă distanţa de 25 klm. abia in 10 óre.

* (Esposiţie vienesă.) In anul viitoriu se va ţiné în Viena o esposiţiune internaţională economică şi de silvicultură. Reuniunile agricole din Bavaria vor luá parte la esposiţiune sub conducerea principelui Ludovic.

Din public.

Avis.

P. T. Domni cari voesc se participe la adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, care se va ţiné la 27 August, a. c. st. n., în Făgăraş, sunt rugaţi a se însinuá la subscrişii cel mult, până în 23 August a. c. st. n. spre a se putea face dispoziţiunile necesare în privinţa încuartirării.

Spre încungiurarea eventualelor neajunsuri sĕ atrage atenţiunea a tuturor participanţilor, cari vor călĕtorí pe linia ferată, se calculeze, a ajunge cu trenul de diminéţa în 26 şi 27 August a. c. la gara Homorodului, ce este în depărtare de Făgăraş cam 48 kl., căci la din contră sosind cu trenul de séra, încuartirarea, va fi nóptea împreunată cu greutăţi.

Totodată sunt rugaţi P. T. domni participanţi, cari voesc sĕ li se comandeze trăsuri dela Homorod la Făgăraş, sĕ aviseze pe subscrişii.

Făgăraş, în 5 August 1889.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Ioan Floria,
ases. orfanal.

Loterie.

Sâmbătă în 10 August 1889.

Buda: 8 13 79 73 40

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.65	100.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 60	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304.75	309.—
Sorţi de regularea Tisei	127.50	127.75
Oligaţiuni urbariale ung	104.80	104.75
Galbin	5.68	5.64
Napoleon	9.51½	9.50
100 marce nemţesci	58.50	58.50
London pe (poliţă de trei luni)	119 70	119.60

Nr. 301 [116] 1—3

CONCURS.

In scopul instituirei de învĕţători în mod defininitiv la scólele parochiale din *Şura mare*, din *Roşia săséscă* şi din *Mohu*, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Emolumente.

In Şura mare 200 fl., în Roşia 170 fl.. în Mohu 250 fl. în bani; — locuinţă naturală în edificiul scólei şi lemne de foc trebuinciose.

Dela fiitorii învĕţători, pe lângă cualificaţiunea de lege prescrisă, se cere ca sĕ fie binevĕrsaţi în cântările şi ritualele bisericesci, avênd a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

Cererile concursuali sĕ se adreseze la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 26 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Hannia,
adm. protopresb.

Nr. 257. [119] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia, *Porumbacul superior rĕsăritén*, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta, pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 6 Iuniu anul curent Nr. 2170 B. se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acéstă parochie sunt:

1. Folosinţa porţiunei canonice, parte arĕtoriu, parte fênaţ	fl. 52.—
2. Dela 140 familii câte o ḑi de lucru computată în bani à 40 cr.	fl. 56.—
3. Dela molitvele de preste an şi dela sântele pasci	fl. 18.—
4. Dela betezul Domnului în calcul mediu . .	fl. 28.—
5. Stolele de botezuri, cununii, înmormêntări şi alte funcţiuni preoţesci — tóte statorite în sinodul parochial estra-ordinariu din 29 Iuniu 1888, dau un venit anual de	fl. 146.—
Suma .	fl. 300,—

Doritorii de a ocupá acéstă paróchiă au a şi subşterne cererile concursuali instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 24 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv, — oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 285 [108] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însĕmnate se escrie concurs cu terminul pănă la 20 August a. c. st. v.

1. *Fintoag*, cu salariu de 200 fl., solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 8°□ lemne.

2. *Lăpuşnic*, cu salariu de 150 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 25 carĕ de lemne.

3. *Stâncesti Ohaba*, cu salariu de 130 fl. şi adecă: în bani 120 fl., folosirea a dóuĕ grădini 10 fl., cuartir liber şi 8°□ lemne.

4. *Tissa*, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a)* în bani 110 fl ; *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. 96 fl.; *c)* 4 mĕs. fasole=8 fl., apoi, cuartir liber şi 8°□ lemne.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, în 18 Iuliu, 1889.

Romul de Crainic,
protopresbiter

Nr. 529. [106] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, sĕ escrie concurs cu termin 6/18 August a. c:

Emolumentele împreunate cu acest, post sunt:

I. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl. v. a;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl. v. a.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl. v. a.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale, şi despărţĕmintele tractuale 5 fl. v. a

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătoriul ales prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“, va avé se ţină în duminecile şi sĕrbătorile de preste an strană în biserică prelângă cantorele în mod perondatoriu cu ceialalţi doi învĕţători.

Dela concurenţi sĕ cere, ca pănă la espirarea concursului sĕ se presenteze în vre o duminecă sau sĕrbătóre în biserica din loc, spre a şi arĕta desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá acest post învĕţătoresc, au a şi înaintá cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris pănă la terminul susindicat.

Sighişóra, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

---

[109] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc de cl. I din comuna bis. Sânpetru prin demisiunea învĕţătoriului Ioan Brenciu din 30 Iuniu a. c., prin acésta se escrie concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare cu următoriul salariu anual de 300 fl., în care se cuprinde: 1. din cassa alodială bani gata 187 fl. 50 cr. 2. Didactrul scolarilor. 3. Venitul dela fênaţe. 4. Dreptul de păşunat pentru 4 boi. 5. Un strat de verze. 6. Cuartir cu bucătărie, pifniţă, grajd pentru vite, grădină cu pomi şi legumă (care acestea se imparte cu învĕţătoriul din cl. a II)

Concurenţii au a-şi asterne supliplicele lor cu documentele recerute în lege la Preaon. oficiu ppesb., deosebit concurentele, care voesce a concurá are a se înfăţişa în ori ce Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre infăţişarea cântărilor sale înaintea poporului, deóre-ce are sĕ ocupe şi cantoria în a dóua sĕptĕmână, Duminecile, sĕrbătorile, cât şi ḑilele de lucru, pentru care serviţiu î-şi va primí plata sa îndatinată.

Sănpetru, în 9 Iuliu 1889.

Comitetul parochial.

A. Inatye, not. — *Ioan Bârsan,* preşedinte.

Nr. 341 [107] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, aparţinătóre tractului protopresbiteral al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare şi anume:

1. *Apoldul inferior*, trei posturi de învĕţători. Pentru învĕţătoriul diriginte cu salariu de fl. 300, cuartir natural în edificiul scólei şi 2 stângini de lemne de foc. Pentru fie care dintre ceialalţi învĕţători câte fl. 200 salariu.

2. Brosceni, un post cu salariu de fl. 200.

3. *Cinadie*, un post cu salariu anual:

a) Dela 130—140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit,

b) câte o ḑi de lucru cu palmele dela fie-care familie, sau 20 cr. în bani;

c) Folosirea a 7 jugere 333□° pămênt fênaţ, precum şi grădina scolară în mărime de 350°□.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a-şi plătí contribuţiunea la fondul de pensiune al statului cu fl. 12, precum şi darea obvenindă pentru pămêntul ce-l folosesce.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, au a şi aşterne petiţiunile lor instruite în inţelesul legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susnumit.

Mercurea, în 24 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

I. Droc,
protp.

Nr. 358/889. [111] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci la scólele române gr. ort. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Almăşel*, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.

2. *Almaş-Sĕlişte*, cu salariu de 95 fl. v. a. în bani, bucate în valóre de 45 fl. şi lemne de foc în valóre de 20 fl., care tóte computate la olaltă fac 160 fl. v. a.

3. *Brădăţel*, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosinţa unei grădini de legumi în mărime de 450□ stângini şi lemne de foc după trebuinţa.

4. *Brăşeu*, cu salariu anual în bani 120 fl. şi lemnele de foc în preţ de 10 fl. Aci se cere dela învĕţătoriu se cunóscă tipicul şi cântările bisericesci, fiind îndatorat sĕ ţină şi strană în ḑile de Dumineci şi sĕrbatori.

5. *Cărmăzenesti*, cu filia *Boiul de jos*, cu salariu de 100 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc

6. *Furcşóra*, cu léfă anuală de 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi grădină de legumi.

7. *Gialacuta* cu filia *Câbesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir, folosinţa grădinei scolare şi 3 stângini de lemne.

8. *Godinesti*, cu salariu anual 100 fl. în bani, şi bucate 50 mĕsuri mari = 50 fl. cuartir şi lemne de foc; învĕţătoriul are se cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

9. *Micănesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. *Têrnava*, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a dóuĕ grădini şi lemne de foc.

11. *Visca* cu *Fueş-Băgara* şi *Lungşóra*, cu emolumentele următóre:

a) dela comuna Visca 85 fl. în bani, 85 ferdele à 16 cupe, 1/2 grâu şi 1/2 cucuruz; 3 ferdele fasole; 4 stângini de lemne, cuartir în edificiul scólei şi folosirea a dóuĕ grădini;

b) dela Fueş-Băgara 50 fl. în bani, şi 30 ferdele cucuruz;

c) dela Lungşóra 20 fl. în bani şi 20 ferdele de bucate, 1/2 grâu şi 1/2 cucuruz.

Tóte aceste computate în bani dau un salariu anual de 300 fl. v. a.

12. *Vorţa* cu filia *Valea Lungă*, cu salariu de 200 fl, cuartir in edificiul scólei, 5 stângini lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, şi grădină pentru legumi.

13. *Zam* cu filia *Tămăşesti*, cu salariu anual de 150 fl. în bani, éră în naturalii: 63 mĕsuri cucuruz à 1 fl. şi 15 mĕsuri grâu à 1 fl. 20 cr. 6 stângini lemne à 6 fl. la olaltă computate şi aceste în bani dau suma de 269 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post avênd de a sĕvêrşí şi funcţiunile cantorale, trebue sĕ cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, la 20 Iuliu, 1889.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

---

ad Nr. 448. [114] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători în mai jos numitele comune, din subscrisul tract protopresbiteral, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Agribiciu*, cu salariu de 200 fl, în bani şi bucate, loc arătoriu şi de cosit, cuartir şi lemne de foc pentru încălḑit. Invĕţătoriul trebue sĕ fie şi cantore.

2. *Butene*, cu salariu de 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. *Cătata mare*, cu salariu de 180 fl. dela popor şi cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc

4. *Călăţele*, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

5. *Finciu*, cu salariu de 100 fl. dela popor şi din fundaţiunea „Panoviciu“, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. *Geaca*, cu salariu de 120 fl. dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

7. *Mănăşturul unguresc*, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne pentru încălḑit. Dela fiitoriul învĕţătoriu sĕ repere cu deosebire sĕ fie cântăreţ bun.

8. *Panic*, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. *Someşfalĕu*, lângă Cluş, cu de 160 fl. ca învĕţătoriu, 60 fl. din venitul cantoral şi cuartir în edificiul scólei. Invĕţătoriul are sĕ fie şi cantorei

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluş, 17 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 640. [117] 1—3

EDICT.

Maria Alecsandru Tătariu din Vulean, carea a părăsit cu necredinţă de trei ani pe legiuitul ei bărbat Nicolau Ţogoe din Poiana-Mĕrului, fără a scí locul ubicaţiunei ei, este prin acésta citată, că în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră procesul intentat de către soţul ei se va pertractá şi decide în absenţa ei.

Zĕrneşti, 28 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului ca for matrimonial de instanţa I.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 84 Sibiiu, Joi 3/15 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 August.

Corespondentul din Blaș al diariului „Pesti Napló“ se ocupă în numĕrul acelui diariu dela 10 August cu programele gimnasiilor române din Beiuș, Blaș și Brașov și constată, că românii încep a-și cresce copii lor tot mai mult la gimnasiile române, și nu la cele de stat.

Fără de a-și face corespondentul câtu-și de puțin sémă cu didactrele cele mari de pe la gimnasiile de stat și așa numitele catolice, unde special pentru studenții de religiunea gr. or. didactrul se ia duplu, în contra cărei procederi nu odată ne am ridicat glasul nostru, — între șirele a acestei corespondențe cetesce omul nepreocupat, că acésta stare de lucruri sémênă mult cu un feliu de ură, ce o ar avé românii față de limba maghiară și de spiritul ce domnesce în gimnasiile statului, ér în mod vĕdit se atrage atențiunea guvernului asupra acelei împregiurări, că nu mai puțini ca 121 studenți sunt fii ai amploiaților de stat, și totuși cercetéză scóle românesci.

Împregiurarea acésta nu are sĕ supere de loc pe corespondentul diariului „Pesti Napló“. Românul chiar și ca amploiat de stat, nu se póte deslipí de némul seu, din al cărui sin a eșit, și acésta își află esplicarea sa fórte naturală.

La unguri amploiații români, cari își mărturisesc pe față legea și limba lor nu sunt bine vĕduți, și dacă ei totuși sunt tolerați in oficiile, ce le pórtă, apoi și acésta e de a se atribuí simțului lor de ómeni nepĕtați, de ómeni drepți, de lucrători cu pricepere și cu sîrguință mai mult ca ori cari amploiați de alt ném.

Cei cari și au renegat legea și limba, pot sĕ-și créscă copii după plac ungaresce, căci dela români nu mai au ce sĕ aștepte, cei pe cari îi légă suveniri de vatra părintéscă și de limba strămoșască, caută ca fii lor sĕ rĕmână și mai departe români.

Pentru-ca lucrurile sĕ ia altă formă, societatea maghiară e chemată sĕ pornéscă pe altă cale față de românul ce e amploiat, și sĕ nu i spună și adi și mâne că mâncă pâne unguréscă, ci sĕ-i dea pace, sĕ înceteze cu ademenirile de desnaționalisare, căci fructele acestor încercări nu sunt și nu pot fi dulci nici pentru aploiatul român, dar nici pentru cei-ce urméză atare procedere.

Pănă acum s'a dis mereu, că românii nu și însușesc limba maghiară în acel grad, ca sĕ pótă fi aplicați în funcțiuni.

Motivul acesta cade, decând cu întroducerea limbei maghiare în scólele medii, românii adi sciu perfect ungaresce, dar nici acésta nu i mulțămesce pe șoviniștii maghiari și pe cei dela diaristica maghiară.

Acum cer ca sĕ-și țină legea, dacă le place, dar nu le convine sĕ-i vadă în biserică românéscă, nu le convine sĕ-i vadă stând de vorbă cu o rudenie sau pretin din copilărie și atât îi trebue omului ca sĕ o facă, ca sĕ se trezască la Nyitra ori la Szegedin, ori în alte părți.

Românul de omenie nu póte sĕ omóre simțul de naționalitate în fii sei, nu póte sĕ rumpă legăturile de rudenie și pretenie cu ai sei, și dacă maghiarul în America e tot maghiar și se bucură, că póte remâné credincios limbei și patriei, nu înțelegem, cum ș'ar puté cere ca românul în patria lui sĕ-și lase limba ori legea de dragul unor ómeni, cari nu-l vĕd bucuros, și-și bat joc de el și de legea lui în tóte dilele.

Nu e bine ca șovinismul sĕ stăpânéscă pe maghiari în aceea mĕsură ca în tot românul sĕ vadă un dușman, și până nu vor vení la convingerea contrară, nu póte fi vorbă nici de pace, nici de bună înțelegere. Puterea e în mâna lor, noi căutăm punctele de întêlnire, căutăm pacea, căci de ea avem lipsă, dar dacă nu o aflăm, noi nu purtăm vina.

Revista politică.

In Germania s'au reînceput dilele de sĕrbătóre. Unul dintre cei mai distinși principi germani, monarchul nostru, aruncând vĕl preste trecutul istoriei moderne, petrece în capitala imperiului, ridicat și din hotarele împĕrăției austriace, dovedind astfeliu, că pacea și liniscea generală europénă îi este mai presus și mai scumpă chiar decât interesele casei sale domnitóre.

Căci prin acéstă călĕtorie și petrecere a monarchului nostru la curtea berlinesă nu se întăresc numai legăturile hegemoniei germane, accentuată cu atâta aplomb de principele mostenitoriu al Bavariei, ci se consolidéză și mai tare sentimentele de amicie ale duor aliați, cari și-au pus de cea mai sfântă problemă a lor: pădirea păcei europene.

Și spre realisarea acestei sfinte probleme nimica nu cruță acesti aliați, pentru a atrage în partea lor preponderanța puterilor, ca sĕ se pótă opune cu tótă hotărirea contra acelora, cari nu privesc cu ochi buni acéstă închiegare binecuvêntătóre, vreau sĕ spargă lanțul puternic, pentru-ca mai ușor sĕ-și pótă pune mâna pe prada, ce de atâța ani o vênéză.

Tóte actele, ce s'au desfășurat cu ocasiunea acestor sĕrbători splendide, sunt manifestațiuni vii despre legăturile, ce esistă între acesti doi monarchi, între casele domnitóre și între popórele Germaniei și Austro-Ungariei. Aceste popóre s'au salutat reciproc prin domnitorii lor, și-au jurat fidelitate și ajutoriu comun în tóte acțiunile, ce le vor întreprinde.

Incordarea, cu care s'a așteptat aceste manifestațiuni, mai ales dela visita regelui italian, justifică de ajuns importanța actului călĕtoriei monarchului nostru, act neprețuit în încurcăturile și uneltirile politice, în cari luptă întrégа Europă.

Și aceste manifestațiuni de cordialitate intimă au aflat acela-și echo în popórele Austro-Ungariei, care l'au aflat și în Germania, simpatiile manifestate cu ocasiunea visitei împĕratului german Wilhelm al II lea la curtea vienesă. Acesta e și motivul, că presa monarchiei nóstre înregistréză cu acéstă ocasiune articoli tot atât de sĕrbătoresci la adresa Germaniei, precât de sĕrbătoresce a scris presa Germaniei la adresa Austro-Ungariei.

A fost o întêmplare, că tocmai cu ocasiunea acestui mare și important eveniment sĕ coincidă și serbarea iubileului de 10 ani de guvernare al regimului contelui Taaffe.

Din acest incident presa cislaitană guvernamentală din tóte părțile și colțurile Austriei ridică osane premieriului austriac, care în decurs de dece ani, prelângă tóte greutățile și uneltirile, ce i-au stat în cale, a sciut conduce naia regimului prin viforele ispitelor la liman.

Domnia regimului contelui Taaffe se caracteriséză prin o ocărmuire conciliantă și o respectare a dreptului tuturor popórelor, ce locuesc în Cislaitania. Nu e mirare deci, că presa, care apĕră hegemonia germană și stă în serviciul oposițiunei, atacă cu vehemență atitudinea de până acum a guvernului Taaffe și face pe premieriul acestui guvern responsabil pentru tóte urmările ce ar proveni din ocârmuirea sa de până acum. Pe aceea-și córdă cu presa oposițională germană cântă și presa maghiară, carea nu e de loc încântată de succesele guvernului Taaffe și mai ales din causă, că acest guvern n'a sdrobit cu totul aspirațiunile cehilor și nu i-a încătușat pentru a nu se mai puté miscá si rĕsvrĕtí contra dualismului.

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

I. Priviri generale.

(Urmare).

Mĕsuri cam severe se par aceste. Comisia esposiției își dedea tótă silința a nu trece preste spesele preliminate, și a înmulțí, cât numai se póte, întratele. Locurile distribuite esponenților s'au tacsat cât numai se póte de scump. Cafetierii și restauranții trebuiau sĕ plătéscă sume enorme. Cu un cuvênt, fiind erogatele mari, trebuiau sĕ se urce și întratele. Dar totul zădarnic, căci suma 43 milióne franci, cu tóte aceste nu era de ajuns pentru a acoperirí tóte spesele. S'a observat acésta de timpuriu. Spre a delăturá acésta calamitate s'a inventat un remediu briliant. Un mijloc de a prinde, după cum se dice dóue musce de odată. Statul adecă a pactat cu guvernorul creditului fonciar. În sensul acestui pact se concede „Creditului Fonciar“ a esmite 1.200,000 bons de l'Exposition à 25 franci. Aceste bonuri sunt losuri de loterie, bons à lots, cu cari, cel ce are noroc, póte câștigá 500,000 fr., 100,000 și alte sume mai mici. Fie-care bon e provĕdut cu 25 ticheți (tickets). Cu acestia poți întrá în esposiție, solvind 1 sau doi, după numĕrul órelor.

După 1.200,000 de bonuri au incurs sau vor incurge 30 mil. franci. Publicul a fost încântat de acéstă invențiune genială, a năvălit asupra losurilor și s'a abonat dóră la de 20 de ori atâtia bonuri, câte se puteau căpĕtá. Acésta împregiurare a adus cu sine, că prețul bonurilor s'a scărițat îndată după prenumĕrare. De atunci însĕ ér a început a se cobori, și lucru firesc are sĕ se continue acésta și mai departe. Din aceste 30 mil. franci s'au destinat 18 mil. pentru societatea de garanță spre a-i rĕsplătí suma anticipată, $3^1/_2$ mil. s'a dat regimului spre a acoperí spesele următóre ale esposiției, $5^1/_2$ mil. au fost destinate pentru losuri (4 mil. franci și $1^1/_2$ pentru replătirea bonurilor), ér 3 mil. au fost socotite pentru spesele emisiunei.

Urmarea cea mai practică a acestei operațiuni a fost, că fie-cine, cine numai a putut, și-a cumpĕrat bonuri. Mulți au câte 25 sau 50 de bilete de intrare, pe cari, lucru firesc, voesc sĕ le și foloséscă. Întrarea este pentru ei totodată gratuită, ba chiar și un câștig, și deóre ce despre esposiție se povestesc lucruri admirabile, nu e mirare, că poporațiunea năvălesce ca roiul. Dar acésta nu e totul. Unii au cumpĕrat, din speculație, fórte multe bonuri. Acestia posed mii de ticheți. Ei îi vênd cu preț scădut. Astfeliu prețul unui tichet s'a coborît dela un franc la $^1/_2$ franc, ba chiar la 0.45 fr. Statul și a reservat dreptul a emite ticheți. La început 1 tichet a costat 1 fr., dar dacă voesce a face têrg trebue sĕ se acomodeze și el prețului de têrg. Și acésta o și face. Dică se ori ce s'ar dice, dar una stă și rĕmâne, că eftinătatea biletelor de întrare a causat ca în di de lucru esposiția sĕ fie cercetată de câte 100,000, ér în dumineci și sĕrbători de câte 200,000 de ómeni. (În lunea Rusaliilor chiar 300,000).

Cu tóte aceste este anevoie de credut, că tóte cele 30 mil. de ticheți sĕ se trécă și sĕ se întrebuințeze.

Asigurată fiind suma recerută și isprăvite planurile, se ivì o nóuă întrebare. Întrebarea locului. Unde și cât de mare are sĕ fie spațiul? Un punct nu de puțină însemnătate. S'a făcut diferite și numeróse propuneri. Dar numai una a fost primită. S'a hotărât deci a rĕmâné pe câmpul lui Marte, și a nu mai alergá încóce și încolo. Cine nu cunósce Parisul, va înțelege cam anevoie, căci nu e lucru ușor a înțelege estensiunea spațiului din o singură descriere. Voesc a încercá a dá o icónă cât se póte de clară despre spațiul esposiției. Cel ce a fost în Paris, acela se va orientá ușor. În Paris, unde podul Jena împreună țermurul drept al Senei cu cel stâng, se estinde de a drépta colina Trocadero, de a stânga câmpul lui Mars cu un șes, care are o suprafață de 45 hectare. Pe colină se ridică palatul Trocadero, care farmecă pe iubitorii esposițiilor scientifice și artistice. Aici se află și sala cea mare, în care se țin vorbirile sĕrbătoresci și se arangiaz concertele. Intreg colnicul e prefăcut în o grăd provĕdută cu fântâni artese (săritóre) și cu cat

Judecătoriu imparțial însĕ se arată o fóie berlineză de mare valóre, care vorbind despre domnirea regimului Taaffe, arată, că acest bărbat a făcut totul spre a împĕcá naționalitățile. Dacă însĕ nu-i se póte atribuí încă meritul, că le ar fi și împĕcat, nu e greșala sistemului politicei, ce o a urmat, ci a contrarilor sei, cari au căutat sĕ-l nimicéscă în esecutarea planurilor sale; totuși însĕ i-se póte atribuí cel puțin meritul, că i-a succes a face ca tóte naționalitățile din Austria sĕ se pótă înțelege și sfătuí reciproc și astfeliu a lucrá tóte la promovarea intereselor statului.

Foile rusesci se ocupă în detaiuri cu manevrele, ce se vor desfășurá în anul acesta în Galiția și le consideră ca tot atâtea încercări și probe din partea monarchiei nóstre pentru un eventual rĕsboiu, ce va trebuí sĕ se pórte cu Rusia. Așeḑarea și posițiunile, ce le ocupă trupele austro ungare dau pe față intențiunea, ce o au, de a puté respinge d'odată trupele rusesci și apoi a operá după planul stabilit în conferințele militare din Viena. E ne indoios, mai adauge „Novosti“, că înarmările sporite ale Austro-Ungariei formézâ pregătirea pentru un rĕsboiu ofensiv.

Acusa ridicată de procurorul general contra generalului Boulanger a fost fulminantă și a durat câte-va ḑile. Impresiunea, ce o a făcut asupra tribunalului senatorial, e favorabilă acusatoriului. Procurorul s'a provocat la 1200 de acte, cari dovedesc tóte delictele, pentru care statul s'a vĕḑut necesitat a trimite pe acusat pe banca tribunalului. Cu tóte acestea însĕ generalul n'a perdut nimic din energia sa, el declară tóte actele de uneltiri rĕutăsióse și face apel la țéră sĕ-l judece.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Hațeg, 11 August, 1889. Dle redactor! Ḑiua de 10 August 1889 va remâné o ḑi însemnată în istoria culturală a orășelului nostru,, căci în acéstă ḑi au dovedit românii hățegani, că dacă voiesc și ei pot face progres. Vorbesc despre concertul dat de reuniunea română de cântări din Hațeg cu concursul binevoitoriu al d-șórelor Maria Popovici, elevă a conservatoriului de musică din Bucuresci, și Ilona Hadady de Sárpataki.

Programul, în general ḑis, a fost bine esecutat. Corurile, 3 la numĕr: „Inimă de român“, „Uite mamă“ și „O brum'a dat“, au succes preste asteptare. Aci trebue sĕ observ, că între coristi au fost și de aceia, cari mai nainte nici idee nu aveau de note și a costat multă ostenélă pe dl Cornel Popovici până i a instruat în cunóscerea notelor, distingerea tonurilor etc. Mulți cunoscênd greutățile amintite — erau plini de îngrijire față cu reușita corurilor. Resultatul obținut a întrecut asteptările tuturor. Coristii au esecutat cântările cu siguranța unui om consciu și sigur de lucrul seu și deși puțini la numĕr — 8 dame și 11 bărbați — totuși au produs efectul cel mai bun.

Punctul 2: Oueverture Dichter und Bauer, piano pentru 4 mâni de Suppé a fost esecutat cu o precisiune admirabilă de d-șórele Maria și Elena Popovici. Punct 3 romanța: Hideg szél fuj, de I. Hoós a fost cântată de dșóra Ilona Hadady cu un ton simpatic. Punct 4: Norma de Bellini pentru 2 vióre a fost esecutat cu multă precisiune de dl Cornel Popovici și tinera d-șóră Hersilia Popovici.

Punctul 6: Imprompt, de Fr. Schubert, piano solo și p. 7: Variațiunea: Das thüringische Volkslied pentru vióră și pian de I. Weiss, au format punctul de culminațiune al concertului. Atât d șóra M. Popovici în piesa: Imprompt, cât și dl Cornel Popovici în piesa: Das thüringische Volkslied au escelat. Precisiunea, acurateța și siguranța concertanților, precum și frumseța musicei au provocat aplause nesfêrșite și strigări repețite de „bravo!“ Cu tótă căldura cea mare ce domnia în sală publicul nu înceta a cere repetarea pieselor. D-șóra M. Popovici a fost fórte viu aclamată, ér dl C. Popovici a trebuit sĕ repeteze partea ultimă a piesei.

Entusiasmul publicului era mare și la sfêrșitul concertului s'a manifestat în strigări de: sĕ trăéscă dl capelmaistru, sĕ trăéscă dl Cornel Popovici!

După concert, care s'a ținut în sala hotelului „Ujhelyi“ publicul și concertanții s'au dus în grădina hotelului, care era admirabil decorată cu frunḑe și flori, cu lampióne și transparente, iluminată frumos și avênd în mijloc un „turn Eiffel“ de frunḑe iluminat și acesta. In pavilonul din grădină s'a pus tinerimea la dans, ér bĕtrânii s'au așeḑat la mese și se delectau și și petreceau fie-care în feliul seu până târḑiu, după meḑul nopții, când apoi s'au dus toți la ale sale, ducênd cu sine suvenirul dulce și plăcut al acelei sĕri frumóse.

Venitul curat, destinat fondului reuniunei, după cum aud ar fi abia de 6 fl. v. a. Este adevĕrat, că spesele au fost fórte mari și de ací micimea venitului curat.

O împregiurare tristă nu o pot lăsá neamintită, și anume, că blăstĕmatele certuri și rivalități s'au încuibat între puțina inteligență română de aici, și ce e mai remarcabil, chiar cei ce ar fi chemați după posițiunea și puterea lor a promová și ajutá încercările de progres pe terenul cultural, tocmai aceia au căutat sĕ pună pedeci de tot feliul în calea realisărei concertului de eri; ba ei au lucrat chiar și în contra înființărei reuniunei române de cântări. Dar încercările lor zadarnice au fost, căci adevĕrul și lumina a triumfat de astădată asupra neadevĕrului și a întunerecului și sperăm, că perseveranța membrilor și conducĕtorilor reuniunei va învinge și de aci înainte greutățile puse în cale i de rĕuvoitori. Ér acestora le ḑic: nu căutați interesele proprii și nu invidiați meritele și succesele altora, dacă înși-ve nu vreți sĕ faceți nimic! *Cato.*

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Urmare.)

Articolul lui Apponyi a fost numai o probă a ḑiaristicei germâne, cum se atacă sistemul de guvernare.

Insĕ dacă poftiți, ve pot serví cu probe cum atacă foile maghiare, și nici nu citez pe „Függetlenség“ și alte asemeni foi timbrate de escentrice, ci o fóie asemenea seriósă, cum este și „Bpester Tagblatt“, d. e. Nrul 25 din 1885 al lui „Egyetértés“. Referitoriu la nemulțămirea universală, la casul cu stégul în Zagrabia și la tendența panslavă și națională a „omladinei“, aceea fóie scrie din cuvênt aceste: „Motivul agitațiunii este simplu: ațîțarea națională era deja aprópe amorțită, însĕ administrațiunea coruptă a guvernului Tisza și sistemul seu de dare despoietoriu a înviat éră aceea agitațiune“.

Aceste enunciațiuni sunt cu mult mai aspre decât cele cuprinse în articolul încriminat, și cu tóte aceste pentru acele nime nu fù înacționat. Sau dóră limba, în care s'a redactat și nu cuprinsul articolului sĕ ia de obiect al delictului? Atunci acésta ar fi vătĕmarea principiului fundamental, în tenórea căruia într'un stat de drept nu este iertat unuia a face dreptate, și altuia a o denegá.

Dar sĕ continuăm. Pasagiul al treilea din articolul întâiu sună astfeliu: „Și cum stăm cu bunăvoința? Cu mult mai rĕu, decât cum stăm cu pacea! Bunăvoința pare-ni-se, că a perit de tot din reședințele celor dela putere, făcênd loc rĕinței! Când noi cerem posibilitate și mijlóce pentru cultură, învĕțătură, limba națională și drepturi naționale, — ni se impune maghiara; când noi spunem adevĕrul, — ne bagă în temnițe; când reclamăm drepturi naturale, când aderăm la legea scrisă, vie și în vigóre, când pretindem adevĕrata egalitate de drept, sinceră frățietate, ca sĕ ne putem întrămá și noi în acésta țéră și sĕ-i putem fi spre ajutoriu — atunci domnii și organele lor ne insultă în public, ne batjocoresce, ne trimit în alte țeri, ne titulézâ de rei patrioți, de agitători, de grăvitori spre alte țĕri, și tóte acestea se fac fără nici o sfiélă, fără nici o témă! Nu este un unic cas în țéra cu stăpânirea nóstră, ceea-ce ia dela noi cu putere esecutivă contribuțiunile țĕrii, sĕ fie tras la rĕspundére pe astfeliu de calumnitori fără obraz!

Nu e bunăvoință spre noi, — nu e, și pace dea bună.“

Cu gravaminile din aceste pasage nu se învinovățesce națiunea maghiară, ci sistemul stăpânirii. Sau dóră a învinovăți nu e drept, nu e datorința civică într'un stat constituțional. Sau dóră e pĕcat în Ungaria a spune adevĕrul, a spune ce te dóre, ce este nedrept! Și póte óre fi în patria nóstră o curte cu jurați, care ar fi în stare sĕ declare de vinovat pe un cetățén liber, pentru-că acesta spune bărbătesce curatul adevĕr, fie acela chiar și greșala sau pĕcatul guvernului? Sentimentul meu constituțional nu este în stare a crede, că așa ceva ar fi cu putință.

Și apoi gravaminile cuprinse în aceste rênduri sunt unul ca altul prea cunoscute.

I. Dreptul folosinței limbii, garantat în legea pentru naționalități, este vătĕmat. Durere, este însĕ faptă, că sub guvernul de acum la fie-care pas, la fie-care lege nóuă, garanțele avute încă se sterg sistematice, așa încât se póte se ḑice, că articolul de lege 44 din 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților se póte considerá rĕstornat din fundamentele sale. Ce e drept, nici acéstă lege nu îndestulesce postulatele egalei îndreptățiri, nici ea nu dă naționalităților vre-un drept important, care ar asigurá validitarea lor politică și desvoltarea naționalității lor; — însĕ și cele puține din acea lege, prin cari ni se recunósce esistința în anul 1868 și mai ales legile aduse sub stăpânirea acestui guvern conțin astfeliu de disposiții, prin cari statoririle din legea de naționalități se despóie de tótă puterea și valórea lor.

II. Apoi gravaminul, că cultivarea națională a naționalităților nu se spriginesce, ci din contră tocmai se împedecă numai și numai pentru-că e națională și nu maghiară — durere, acest gravamin încă este adevĕrat.

Datorința statului este a înaintá cultivarea fie-cărui cetățén și cetățenii au dreptul a îmbrățișá cultivarea lor națională. Acésta nu mai sufere nici o dispută.

Intreb dar acum: esistă la noi măcar un gimnasiu cu limba de propunere română, susținut de stat? Nu esistă! Insĕ contribuțiunea aruncată asupra trei milióne de români întră în cassa statului și din acelea se susțin multe gimnasii maghiare și alte instituțiuni eschisiv maghiare: ar fi deci cu drept și cu lege a susținé și o instituțiune culturală română.

Écă dară cum stăm cu spriginirea cultivării naționalităților. Insĕ avem doveḑi și mai eclantante despre împedecarea nisuințelor nóstre culturale. Pe lângă cunoscutele casuri mai vechi servéscă spre ilustrare următórea faptă nedisputaveră:

a) ministrul de instrucțiune n'a permis tinerimei române universitare în Cluș înființarea unei reuniuni de lectură română, pentru-că la universitate este „reuniunea maghiară“; deci după dl ministru de instrucțiune reg. pentru români este superflu a cultivá limba română, va fi bine a cultivá cea maghiară în locul celei române;

b) un alt cas, de tot nou, întêmplat în apropiarea nóstră: în Făget inteligința română a vrut sĕ întemeeze o societate de lectură, în care scop, a decopiat și a tradus statutele esistentei casine maghiare și le-a înaintat cu tótă cinstea On. Ministeriu de interne reg. ung. — Porunca dlui Baross sună astfeliu: „Nr. 25392—1889. Oficiului comitatului Caraș-Severin. Proiectul de statute și aclusele sale despre înființata societate de lectură română din Făget, înaintate cu raportul vice-comitelui din 22 Februariu a. c. Nr. 5013, le retrimit cu provocarea, ca oficiul comitatens sĕ încunosciințeze pe cei interesanți, că deóre-ce în Făget esistă deja o reuniune cu acela-și scop, care corĕspunde în tóte privințele scopului statorit în §-ul 25 al statutului al acelei reuniuni, și astfeliu relațiunile locali nici nu pretind înființarea reuniunii din cestiune, — deci n'am aflat cu putință a prevedé cu clausula de vidimare proiectul de statut presentat. (Se aud dóue „éljen“-uri din public. Președintele admonézâ publicul a nu face nici un feliu de manifestațiune, la din contră va dispune golirea salei de public).

In era stăpânirii absolute sub Bach, guvernul absolutistic de atuaci încă a procedat astefeliu fața de maghiari, de reuniunile de lectură maghiare ș a. și ce au ḑis maghiarii? I-a durut; au lamentat. Au lucrat corect. Și ce facem noi față de asemenea procedere vătĕmătóre de drepturi a stăpânitorilor maghiari; noi încă lamentăm, ne plângem, căci ne dóre, însĕ pentru aceea ni se intentézâ proces, vreau sĕ ne osêndéscă.

Facă-o, și noi încă vom suferí pedépsă; însĕ de vină tot numai guvernul, sistemul de cârmuire este.

In pasagiul al treilea din articolul întâiu se ridică gravamin și asupra împedecării întrebuințării drepturilor politice și asupra vătĕmării egalei îndreptățiri. Și cu tot dreptul se plânge; căci dacă vom priví la parlament sau la ori-cari teren al activității publice, ori care nepreocupat se va convinge, că drepturile politice ale naționalităților sunt paralisate și egala îndreptățire vătĕmată Kossuth încă a declarat în cea mai nóuă vorbire a sa în Turin, că pe lângă tótă progresarea patriei, lățirea nemulțămirii, numai sufere nici o indoélă, căci mai cu séma în ținuturile nemaghiare cumpĕrarea voturilor graséză fórte.

Numai singur cu „principiul“ egalității politice nu se póte nime deobligá, ci tocmai pentru-că în principiu se recunósce dreptul, vrem sĕ ne și folosim de acel drept și cu tot dreptul ne plângem, că suntem eschiși dela practicarea drepturilor, pe cari și dl procuror afirmă, că esist. Dḑeu sĕ feréscă pururea pe maghiari de o astfeliu de egalitate, pe cari sistemul de guvernare de acum o practiséză față de naționalități, căci dacă un guvern mai târțiu va mĕsurá ma-

---

Se mai află în acésta grădină și esposițiile unor institute publice.

Grădina (360 m. în lungime și 470 m. în lățime) este împreunată prin poduri cu câmpul lui Marte, pe care, se póte afirmá, se estinde capitala esposițiilor universale. De pe Trocadero privitoriul are o privelisce admirabilă. Giganticul turn a lui Eiffel stă chiar la intrare. El formézâ o pórtă pompósă. De a drépta și de a stânga sunt destule lucruri interesante, despre cari cu altă ocasiune mai în special. Sĕ percurgem astăḑi numai mijlocul câmpiei lui Marte, intrând prin portalul principal al palatului esposiției. Până la terasă trecem preste numeróse grădini frumóse. In drépta avem multe fântâni elegante, din cari séră sare apă iluminată și multi colorată, care desfătézâ pe privitoriu. Acésta esercită o deosebită atracțiune. După turnul lui Eiffel aceste au mai numeroși admiratori.

Dacă ne suim pe terasă (7—8 trepte) avem înaintea ochilor un edificiu colosal cu douĕ aripi prelungite. Fie-care din aceste părți are în mijlocul seu câte o biserică frumos împodobită. Aceste trei (respective patru, după cum vom vedé) edificii, cari formézâ un complecs, sunt cele mai admirabile obiecte ale esposiției. Voiu revení asupra lor ceva mai în special. De astădată fie-mi permis a continuá calea începută. Edificiul stâng este închinat artelor frumóse, edificiul drept industriilor libere (art însemnézâ atât artă, cât și industrie, artiste-artist, artisan-industrieș). Partea de mijloc a edificiului cu colosalul portal al ei, și cu biserica și mai colosală conduc în propriul palast al industrielor. „Galeria cea de treiḑeci de metri“ ne surprinde întratât, încât nu scim, ce se admirăm mai cu dinadinsul.

(Va urma.)

ghiarilor egalitatea cu aceea mĕsură, pe cum guvernul de acum ó mĕsură d. e. celor trei milióne de români, atunci la cele trei milióne de maghiari n'ar ajunge nici un secretariu de stat, nici un deputat, astfeliu nici o univesitate, nici un gimnasiu de stat etc. precum în faptă n'au românii sub sistemul de guvernare actual.

In acest pasagiu al treilea încriminat al articolului întâiu s'a accentuat şi motivul, că de ce se cere spriginirea cultivării naţionale şi esecutarea egalităţii; scriitoriul articolului ḑice: „ca şi noi sĕ ne putem întrămá în acésta ţéră, pentru-că sĕ-i fim spre ajutoriu.“

Acésta intenţiune, cred, că este cinstită, corectă şi patriotică. Éră dacă scriitoriul articolului publică în articolul însu-şi pricinile gravaminelor sale, intenţiunea pretensiunilor sale în cuvinte limpeḑi şi nerestălmăcivere, atunci procurorului de stat nu-i este iertat a numí, a afirmá, că acele ar fi „tendinţe de agitare pĕcătósă.“

Sau dóră on. domn procuror vrea sĕ respingă ajutoriul oferit? Óre astfeliu sĕ esplicăm motivul acusaţiunii?

Noi nu vrem! pentru-că politicii seriosi sunt încurat cu aceea, că este datorinţă sfântă şi patriotică, pe lângă tóte rătăcirile, a lucrá într'acolo, ca simţĕmêntul frăţietăţii între maghiari şi români sĕ învingă.

Referitoriu la articolul prim, de Crăciun, trebue sĕ accentuez deosebit partea încheetóre, căci acolo se găsesc deducţiunile celor desvoltate în articol, precum şi provocarea către poporul român, că ce sĕ facă. Incheerea sună astfeliu:

„Pentru noi însĕ avem tot dreptul că, chiar în pesteră aflându-ne sĕ ne însufleţim noi între noi şi sĕ ne îndulcim de adevĕrata pace şi bunăvoinţă?

Şi acésta o recomândăm noi astădată în preséra ajunului şi Nascerii Domnului, românilor preste tot şi fie-cărui suflet de român în parte.

Sĕ respectăm drepturile, sĕ purtăm cont de nĕcasurile şi suferinţele altora, sĕ-i spriginim şi îndulcim pe cei amărîţi, şi pe acésta cale sĕ manţinem pacea pe pămênt, şi sĕ cultivăm bunăvoinţa — între ómeui. Sĕ facem aşa, precum ne-a învĕţat ângerii din ceriu, ca sĕ eşim cândva — din pesteră!“

(Va urma)

Varietăţi.

* (Intimpinarea monarchului nostru.) Călĕtoria monarchului nostru la Berlin a provocat în întrége Germanie ḑile de sĕrbătóre. Iubiléză curtea berlinesă, poporul german şi iubiléză presa în articoli măreţi.

Călĕtoria s'a făcut conform programului. Maj. Sa însoţit de archiducele Francisc Ferdinand şi de înalţii dignitari ai Curţii şi de bărbaţii diplomaţi a plecat din Viena cu tren separat, şi în întréga călĕtorie la staţiunile mai însĕmnate i s'au făcut ovaţiuni pompóse.

In Nieder Sedlitz, monarchul nostru a fost întimpinat de regele Albert, carele purta uniforma dragonilor austro-ungari, dimpreună cu principii casei domnitóre.

In Berlin a sosit Maj. Sa în 12 l. c. la 5 óre p. m. Incă pela $4\frac{1}{2}$ óre eşiră trupele de onóre şi şi-au ocupat posiţia designată la gara din Thiergarten, care împodobită cu baldochine înfăţoşa o privelisce de tot strălucită. Publicul s'a acumulat din tóte părţile, încât în intreg locul nu se vedea decât om lipit de om. Inainte de 5 óre sosì contele Moltke în fruntea generalilor, 5 minute în urmă sosì principele de Bismack cu contele Herbert, salutaţi de viile urări ale poporului. Câteva minute înainte de 5 óre apărù şi împĕratul german Wilhelm II cu principii Henrich, Leopold şi Alecsandru.

Pe peron astepta compania de onóre dela I regiment de gardă cu musica. La sosirea trenului musica intonà imnurile poporale.

Monarchul nostru pâşì lin din tren şi apoi cu paşi repeḑi se îndreptà spre împĕratul german, carele se grăbì îndată a salutá pe înaltul óspe, îmbrăţoşindu-se şi sărutându se de mai multe ori într'un mod de tot mişcătoriu. Deosebită distincţiune arătà împĕratul german archiducelui Francisc Ferdinand, ér monarchul nostru, după-ce fù cordial salutat de prinţii casei domnitóre, distinse pe cancelariul german de mai multe ori prin strângerea cordială a mânei. Monarchii purtau reciproc uniformele regimentelor, ai căror şefi sunt.

După acésta primire mişcătóre se suiră cu toţii în trăsuri, mai întâiu monarchii, apoi archiducele Ferdinand cu principele Henrich. Aceste trăsuri au fost încungiurate de cavaleria din serviciul de onóre. Urmară apoi cu trăsura ministrul Kalnoky cu principele şi contele Bismarck etc.

Conductul imposant se îndreptà spre castelul imperial, în tot drumul trupele de gardă formau spalirul festiv. La întrarea pe pórta brandenburgică apărù colonia austro ungară în strigăte de ura, cari se perdeau prin urările entusiasmate ale poporului, tot deodată 101 de tunuri deteră salutarea imperială.

Inaintea castelului monarchii se deteră jos şi se postară înaintea trupelor cu întréga suită. Compania de onóre păşì înainte, defilând, şi ei îi urmară celelalte trupe. In decursul defilărei stătea împĕratul Wilhelm îndĕrăptul monarchului nostru, carele lăudà ţinuta trupelor şi după care a urmat imediat o salutare militară a împĕratului german.

De aici se îndreptară spre pórta castelului. In castel monarchul fù primit de actuala împĕrătésă şi de împĕrătésa vĕduvă Augusta. La 7 óre avù loc un dineu splendid, dar nu se rostì nici un toast.

Parada cea mare, ce s'a făcut în ḑiua următóre în onórea monarchului nostru, fiind şi timpul favorabil, a reuşit într'un mod strălucit. Insu-şi împĕratul german luà comanda trupelor. După defilarea frontului, monarchul nostru se alăturà lângă comandantul regimentului Francisc-Iosif, conduse însu-şi regimentul seu, salutând părechea imperială. În urmă ḑise comandantului regimentului: „Sunt mândru, că stau în fruntea acestui regiment!“

* (Invitare). In 16 l. c. n. la 3 óre postmeridiane va ţiné comisiunea pentru vitele de prăsilă din comitatul Sibiiului o şedinţă în sala mică a comitatului.

* (O circulară a ministrului de interne.) Ministrul de interne, cont. Teleki a esmis o circulară tuturor iurisdicţiunilor administrative, conform căreia iurisdicţiunile, la cererea ambasadei austro-ungare din Bucuresci, referitóre la legitimarea supuşilor austro ungari din România, sĕ dea grabnic informaţiunile cerute. Acésta circulară a adresat o ministrul ungar în urma unei recercări a ministrului de esterne, prin care se face cunoscut, că toţi strĕinii cari petrec în Bucuresci şi nu se pot legitima, ori n'au mijlóce de traiu se trimit cu escorta preste graniţe, ér ambasada austro ungară a luat sub scutul seu pe supuşii austro ungari, până-ce le sosesc documentele cerute de autorităţile române.

* (Alegere de învĕţătoriu.) Precum ni-se comunică din Braşov, delegaţiunea scólelor române a ales de învĕţătoriu la scólele normale pe dl învĕţătoriu Candid Muşlea. Totodată, avênd în vedere zelul, ce l'a desvoltat acest învĕţătoriu pentru promovarea instrucţiunei a decis, ca dl Muşlea sĕ între deodată cu salariul de 580 fl şi nu cu 300 fl. precum se escrisese concurs.

* (Procesul comunei Jina.) Procesul, ce l'a purtat comuna Jina cu erariul 15 ani s'a terminat. Jinenii au câştigat şi primesc un areal de 8000 jugere de pădure şi dreptul de cârcimărit, a cărui rĕscumpĕrare aduce frumósa sumă de 25—30,000 fl.; apoi încă 4500 jugere pădure şi 4—5000 jugere pămênt de păşunat şi de sămênat.

* (Direcţiunile financiare). Precum se asigură din cercurile competente din Budapesta preste 2 ani fie-care comitat îşi va avé direcţiunea financiară. Causa, că acum au rĕmas multe comitate fără direcţiune financiară se atribue numĕrului necorĕspondĕtoriu al personalului.

* (Foc.) Din Viştea inf. se comunică cu data 11 August n. „Gazetei Trans.“ următórea durerósă scire: Eri, Sâmbătă, pe la 1 óră p. m. un foc s'a escat în Arpaşul-inferior, comitatul Făgăraşului, şi a nimicit în timp fórte scurt până la 120 edificii, cu tot secerişul din anul acesta. Fiind din nenorocire un vênt nord-vestic, focul a nimicit şi case şi şuri, solid edificate şi acoperite cu ţiglă. Au ars o copilă de 4—5 ani, animale, precum şi mulţi viţei de bivol, porci şi găini fórte multe. Cam într'un pătrariu de óră au fost tóte edificiile un sul de foc, încât nu s'a putut apropia nimenea de ele, bărbaţii au fost mare parte la fênaţ în pădure, éră femeile la alte lucruri de câmp economice, din care causă nu s'a putut scăpa din foc nimica. Aceşti nefericiţi ómeni au rĕmas din tótă averea lor numai cu vestmintele avute pe dênşii. Se sfăşie inima omului vĕḑênd acésta nefericire, care nu se póte descrie. Acéstă comună românéscă, frumósă, cu reşedinţă pretorială, este nimicită pentru dóuĕ generaţiuni. Ajutóre cu tótă graba din ori-ce parte sunt fórte de lipsă.

* (Transferare.) „Gaz. Trans.“ i-se scrie din Zĕlau, că prof. dela preparandia de stat de acolo, dl Gavril Trifu, a fost transferat la Szabadka, după un serviciu de 18 ani, prestat spre deplina mulţămire chiar şi a superiorilor sei, căci dl Trifu este recunoscut ca unul dintre cei mai distinşi profesori dela acest institut. A avut însĕ pĕcatul (?) de s'a interesat de promovarea instrucţiunei şi afară de oficiu, fiind zelosul conducĕtoriu al reuniunei învĕţătorilor români din Sĕlagiu, şi acum drept rĕsplată a fost transferat, cu o familie, încât scim noi, destul de numĕrósă. Grele ḑile!

* (August 13.) In acésta ḑi s'a întêmplat înainte de asta cu 40 de ani depunerea armelor la Világos, acum foile maghiare, — mai ales cele oposiţionale — aduc articoli în amintirea acelei ḑile, şi constată, că dela 1867 prea puţin progres s'a făcut pentru completa independenţă a Ungariei.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Ţaga (ctt. Solnoc-Dobâca). Salariul total e de 208 fl. şi o remuneraţiune pentru intreţinerea unei cariolete, ce va circulá ḑilnic depărtare de 12 klmt. Reflectanţii sĕ-şi înainteze suplicele în decurs de trei septĕmâni, depunând o cauţiune de 100 fl.

* (Vinurile din Romania la Paris). In urma succesului obţinut de vinurile nóstre pe pieţele din Paris şi la esposiţiunea universală, o companie francesă are intenţiunea de a vení în ţéră, pentru a cumpĕrá cantităţi enorme de vinuri din viile nóstre dela Drăgăşani; scrie „Curier. Fin“.

Mulţămită publică.

Dle Redactor! In nóptea din 5 August a. c. mi-s'a întêmplat subscrisului un furt de mai multe obiecte, precum: haine, cucuruz, şi o cuantitate de 40 klo slănină dintr'o odae încuiată (Speckzimmer), succeḑênd furilor a rumpe férăle dela o feréstră şi a întrá apoi comod întrânsa şi aşa a transportá cât a vrut. Diminéţa, observând ce daună mi s'a făcut, numai decât am făcut arătare la oficiul comunal şi prin acela la gendarmaria postală în Avrig, care la moment s'a presentat în persónele dlui conducătoriu şi sergent Szökőri Mihály, Câmpean Tóder şi Nagy Márton. Insoţiţi şi de bravul nostru primariu Toma Prie, tótă ḑiua cercetase în locurile suspiciόse prin şopuri cu fên şi grâu, dar fără resultat. Sĕ apropia séra şi dl sergent, eruând locul pe unde au trecut respectivii şi au rĕmas obiecte unse de slănină, avură succesul a aflá, că în ce curţi a întrat furii mai pe urmă.

Fiind acei ómeni vecini şi suspiţioşi şi cu alte furături li s'a făcut în diminéţa următóre straşnică cercetare chiar şi în fântâna situată la feréstra furului şi étă, că spre mirarea publicului curios, dl sergent prin un cârlig, dă de ceva în fântână, dar fiind fântâna adêncă nu se putea vedé, că ce e, un pârgariu comunal însĕ sĕ îmbie a se sloboḑí in fântână şi a vedé ce e; spune că, e un sac plin şi legat, dar nu scie, ce e în trênsul. Se slobod funi şi se leagă şi trăgêndu-se de mai mulţi inşi, étă că slănina dărăburită a fost intreagă aruncată, unde nici n'am cugetat.

Se făcură apoi şi în casă seriόse cercetări şi aflarăm şi acolo cucuruzul jumĕtate la unul jumĕtate la altul, în urmă a succes dlor gendarmi sĕ afle şi hainele furate.

Deci subsemnatul, deşi s'a făcut arătare din oficiu locurilor competinte, pentru de a primí lăudatoriul meritat d-nii gendarmi cu bravul lor conducĕtoriu, ve rog a-mi publicá şi în colónele mult preţuitului nostru ḑiariu „T.R.“ mulţămita mea publică şi recunoscinţa pentru stăruinţa de dóue ḑile şi succesul neasceptat stimaţilor domni gendarmi şi bravului lor conducĕtoriu, precum şi dlui primariu local. Primiţi etc.

Sĕcădate la 10 August, 1889.

Const. Prie
par. rom. ort.

MONITOR.

30

Calendariul sĕptemânii

6 — 12 August.

6 Duminecă: † Schimbarea la faţă a Dlui şi Mântuitoriului nostru Iisus Christos. *7 Luni:* Dometiu, Or, Potamia, Narchis, Asteriu, Sozont, Iperechiu, Teodosiu, Nicanor. *8 Marţi:* Emilian, Miron, Teodor, Elevteriu, Leonid, Stirachiu, Anastasiu bulgarul, Triamdafil. *9 Mercuri:* Matia, Iulian, Marcian, Ioan, Iacob, Alecsiu, Dimitriu, Fotie, Petru, Leontia, Maria, Patrichia, Antonin, Joe. *10 Joi:* Laurenţiu, Csist, Ipolit, Iron filosoful. *11 Vineri:* Eoplu, Neofit, Zinon, Gaiu, Marcu, Macariu, Glian, Pasarion, Nifon. *12 Sâmbătă:* Fotiu, Anicit, Pamfil, Capiton, Sergiu, Stefan, Palamon, Castor.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 6 August a X-a după Rusalii. Praznicul „Schimbărei la faţă“. Tóte cântările numai din Mineiu ale praznicului, asemenea Evangeliile la Utreniă şi Liturgiă ale praznicului. Catavasiile Crucii. Irmosul „Nascerea ta nestricată s'a arĕtat“, care se cântă până la încheerea sĕrbătórei.

Se observă: că în locuri, unde se află struguri, la praznicul acesta se aduc struguri în biserică şi se sânţesc, ér unde nu se află struguri, se aduc faguri de miere şi póme, se sânţesc şi se împart poporului.

Loterie.

Mercuri în 14 August 1889.

Sibiiu:	37	41	33	4	39

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Oligaţiuni urbariale ung	104.80	104.75
Galbin	5.67	5.64
Napoleon	9.49	9.59
100 marce nemţesci	$58.42\frac{1}{2}$	58.40
London (poliţă pe de trei luni)	119.45	119.60

Nr. 601—603. [121] 1—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante, din protopresbiteratul gr. or. al Sighişórei.

1. *Feleag*, postul învĕţătoresc împreunat cu cantoratul, cu salariu anual *a)* 120 fl. dela popor prin repartare, *b)* pentru cantorat dela 15 familii câte 1$\frac{1}{2}$ ferdelă bucate cu grăunţul mĕsura vechie, şi *c)* cam 15 fl. accidenţii cantorale, cu totul 150 fl. prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

2. *Zoltan*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir si lemnele necesari de foc.

3. *Mucundorf*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

Reflectanţii la vre-una din acestea staţiuni, îşi vor aşterne cererile concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat, — avênd reflectanţii la staţiunea învĕţătorescă primă, a se presenta mai înainte în biserică, spre a şi arĕta desteritatea în cântările rituali şi tipic.

Sighişóra, 25 Iuliu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Demetriu Moldovan,
administrator prot.

Nr. 301/889. [103] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea a trei posturi învĕţătoresci la scóla poporală-elementară gr. or. din Gurariului, protopresbiteratul Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de 300 fl. v. a., ce se va solví din cassa epitropiei parochiale.

Deóre-ce pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleşii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană şi a conduce conduce corul în biserică, interesaţii sunt poftiţi a se presentá în comună spre a-şi dovedí desteritatea pe acest teren.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, 3 Iuliu, 1889.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 285 [108] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însĕmnate se escrie concurs cu terminul pănă la 20 August a. c. st. v.

1. *Fintoag*, cu salariu de 200 fl. solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 8^{0}□ lemne.

2. *Lăpuşnic*, cu salariu de 150 fl. solvinḑi în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 25 carĕ de lemne.

3. *Stâncesti Ohaba*, cu salariu de 130 fl. şi adecă: în bani 120 fl., folosirea a dóuĕ grădini 10 fl., cuartir liber şi 8^{0}□ lemne.

4. *Tissa*, cu salariu de 214 fl. şi adecă: *a)* în bani 110 fl; *b)* 80 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr. 96 fl.; *c)* 4 mĕs. fasole=8 fl., apoi cuartir liber şi 8^{0}□ lemne.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, în 18 Iuliu, 1889

Romul de Crainic,
protopresbiter

Nr. 266. [112] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu terminul pănă la 15 August a. c. st. v. dela prima publicare, şi anume în:

1. *Iclandul mare*, cu salariu anual, plătibil din repartiţiune în dóuĕ rate egali în luna lui Decembre şi Martiu a fie cărui an, — de 200 fl., apoi cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a cântá în Dumineci şi sĕrbători cu elevii rĕspunsurile liturgice.

2. *Sângiorgiul de munte* (Erdő-Szt-Görgy) cu următoriul salariu anual:

a) dela 30 familii câte o ferdelă mare cucuruz sfărmit à 1 fl.	fl. 30.—
b) 30 ferdele ovĕs computat în	fl. 12.—
c) dela venitele stolari	fl. 8.—
d) dela 150 familii câte 70 cr.	fl. 105.—
Suma	fl. 155.—

cu prospect de a se mai ridicá acest salariu, după-ce parochia va finalisá edificiul scolariu, la care se fac acum preparativele necesari.

Invĕţătoriul are sĕ îndeplinéscă şi postul cantoral.

3. *Medeşfaleu*, cu salariu anual de 150 fl., adecă 120 fl. în bani, solviţi din lada bisericei, în rate lunare anticipative, cuartir liber şi grădină, computate în 30 fl.

Suplicile concursuali, instruite conform legei, sunt a se adresá subscrisului, în Idicel (Idecspatak) p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M.-Oşorheiului.

In conţelegere cu comit. parochiale respective.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

Galaction Şagău,
adm. protopresb.

Nr. 439. [113] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mod definitiv la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate sĕ publică concurs cu termin pănă la 15 August anul curent şi anume în:

a) comuna *Măierĕu*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne;

b) comuna *Potoc*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne de focărit.

Aceste salarii se plătesc din repartiţiune în dóuĕ rate semestrale.

c) comuna *G. Hodac*, cu salariu anual de 200 fl., în patru rate egali din fundaţiunea scolară, cuartir şi lemnele trebuinciόse de focărit.

Petenţii vor avé a substerne suplicele concursuale, instruite cu documentele prescrise în lege, subscrisului, la Idicel, p. u. M. Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 571—573. [111] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Daneş*, postul învĕţătoresc clasa I, împreunat cu cantoratul, cu salariu anual: *a)* 50 fl., din cassa alodială, solvinḑi în pătrare anuale decursive; *b)* dela fie-care familie cu copii de scólă o jumĕtate de ferdelă bucate în grăunţ, mĕsura veche solvinde la 1 Ianuariu a fie cărui an, cari dau suma totală cam 70 ferdele; *c)* un loc de cucuruz folosibil în tot anul computat cu 20 fl.; *d)* din cassa bisericei pentru serviţiul cantoral 10 fl., solvinḑi în patru rate anticipative.

Tóte acestea emolumente dau suma de 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ dovedéscă pe lângă cualificaţiunea prescrisă, că au cunoscinţa sau a limbei maghiare sau germane.

2. *Bundorf*, cu salariu anual: *a)* în bani dela popor 120 fl.; *b)* în viptuale 30 fl., cu totul 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

3. *Hendorf*, cu salariu anual: *a)* în bani dela popor 80 fl.; *b)* folosirea de 5 jugĕre de pămênt, între cari şi cimiteriul bisericei, parte arătoriu, parte fênaţ, cu venit anual de 60 fl.; *c)* dreptul de a îngrăşá un rîmătoriu la ghindă, — cari tóte dau un venit anual de 150 fl, afară de cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat.

Sighişóra, 20 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 328 [115] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliştei, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Un post de învĕţătóre la scóla capitală din Sĕlişte cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Alésa învĕţătóre e obligată a propune tóte obiectele de învĕţămênt într'o clasă de fetiţe, precum şi lucrul de mână în clasele III şi IV de fetiţe.

2. Un post de învĕţătoriu la scóla din *Aciliu*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne trebuinciόse pentru încălḑit.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 24 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 60. [116] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura e 700 fl. şi decnalele de câte 100 fl; în lipsa de censură însĕ salariul este de 600 fl.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor către comitetul gimnasial instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună;

e) că au cualificăţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 § 30 şi 61 în combinare cu disposiţiunile bisericesci relativ, la cualificăţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 Iuliu, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

---

ad Nr. 448. [114] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători în mai jos numitele comune, din subscrisul tract protopresbiteral, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Agribiciu*, cu salariu de 200 fl, în bani şi bucate, loc arătoriu şi de cosit, cuartir şi lemne de foc pentru încălḑit. Invĕţătoriul trebue sĕ fie şi cantore.

2. *Butene*, cu salariu de 100 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

3. *Cătata mare*, cu salariu de 180 fl. dela popor şi cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc

4. *Călăţele*, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

5. *Finciu*, cu salariu de 100 fl. dela popor şi din fundaţiunea „Panoviciu", cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

6. *Geaca*, cu salariu de 120 fl. dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

7. *Mânăşturul unguresc*, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne .pentru încălḑit. Dela fiitoriul învĕţătoriu sĕ repere cu deosebire sĕ fie cântăreţ bun.

8. *Panic*, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. *Someşfalĕu*, lângă Cluş, cu de 160 fl. ca învĕţătoriu, 60 fl. din venitul cantoral şi cuartir în edificiul scólei. Invĕţătoriul are sĕ fie şi cantoreí

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluş, 17 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 341 [107] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, aparţinĕtóre tractului protopresbiteral al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare şi anume:

1. *Apoldul inferior*, trei posturi de învĕţători. Pentru învĕţătoriul diriginte cu salariu de fl. 300, cuartir natural în edificiul scólei şi 2 stângini de lemne de foc. Pentru fie care dintre ceialalţi învĕţători câte fl. 200 salariu.

2. Brosceni, un post cu salariu de fl. 200.

3. *Cinadie*, un post cu salariu anual:

a) Dela 130—140 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit,

b) câte o ḑi de lucru cu palmele dela fie-care familie, sau 20 cr. în bani;

c) Folosirea a 7 jugere 333□^{0} pămênt fênaţ, precum şi grădina scolară în mărime de 350^{0}□.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a-şi plătí contribuţiunea la fondul de pensiune al statului cu fl. 12, precum şi darea obvenindă pentru pămêntul ce-l folosesce.

Reflectanţii la vreunul din aceste posturi, au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite în inţelesul legei, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susnumit.

Mercurea, în 24 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

I. Droc,
protp.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiceesane.

Nr. 85 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 August.

Monarchul nostru, impĕratul-regele Francisc Iosif I a petrecut în Berlin, însoţit de presumptivul principe de corónă Francisc Ferdinand şi de ministrul afacerilor de esterne, precum şi de alţi mari dignitari ai ţĕrei.

Călĕtoria acésta nu póte sĕ nu aibă importanţă politică asupra constelaţiunei europene; — şi dacă noi privim cu încredere la cele ce s'au petrecut în Berlin, acésta 'şi află esplicarea sa într'aceea, că monarchul nostru iubit, este omul păcii, omul ce Dďeu l'a pus în fruntea monarchiei austro-ungare, ca sĕ o conducă înţelepţesce spre fericirea popórelor.

Sunt tocmai ďece ani de ďile, de când monarchia nóstră a încheeat alianţa cu Germania.

Până ce bĕtrânul împĕrat al Germaniei Wilhelm era în viaţă — contractul acesta de alianţă se întăria totdeuna prin intrevenirile celor doi monarchi la Gastein

Aďi Wilhelm a închis ochii pentru totdeuna, şi mulţi ómeni erau de credinţă, că cu el s'a băgat în pământ şi pacea.

Lucrurile nu par a fi tocmai aşa. Impĕratul Germaniei se vede, că e pĕtruns tot aşa de bine de însemnătatea alianţei cu monarchia nóstră ca şi antecesorul seu, şi pĕtruns de acésta, caută a intreţiné legături de pretenie cu monarchul nostru. Acestei impregiurări este de a se atribuí visita dela Viena şi contra visita, ce s'a făcut acum la curtea din Berlin.

Că aşa e, lucrul e fórte natural. — Germania este încungiurată de Francia, care nu póte uitá catastrofa dela Sedan şi consecinţele rĕsboiului dela 1870.

Boulanger este pentru pacea europénă un pericul — şi ori dejudecat, ori achitat, el a câstigat atâta teren în păturile de jos ale poporului frances, încât la un signal dat, revoluţiunea póte isbucní şi cu ea flacările rĕsboiului civil, eventual păruiala cu Germania.

Rusia stă la pândă. Influinţa perdută în Bulgaria, o a redobândit în Serbia, prin abďicerea dela tron a regelui Milan şi prin alte acte de mare importanţă.

Ivindu-se conflictul între Rusia şi monarchia nóstră în peninsula balcanică, francesii nu vor stá tot cu mânile în sîn, şi de aceea legăturile de alianţă trebue din nou sigilate şi întărite.

Aşa esplică lumea călĕtoria la Berlin a monarchului nostru, aşa o esplicăm noi, cei mai adicţi credincioşi ai tronului habsburgilor, noi, cari în rugăciunile nóstre totdeuna implorăm dela Dďeu fericire asupra monarchului nostru, a cărui ďi o vom serbá mâne, nu cu mare pompă, nu cu bubuituri şi salve de tunuri, ci cu inimi de sudiţi credincioşi.

Monarchia nóstră are lipsă de pace internă şi esternă.

Prea se grămădesc sarcinile asupra umerilor cetăţenilor, prea e multă amărăciune în lume, decât ca sĕ se sporéscă prin un rĕsboiu, care ar puté înmulţí numĕrul orfanilor, vĕduvelor şi invaliďilor.

Abia póte omul trăí aďi ca om întreg, ér ciungărit de mâni şi picióre va trăí şi mai cu greu, şi ori cât este de desvoltat simţul carităţii creştinesci, noi încă tot nu am ajuns acolo, ca sĕ avem asile pentru nenorociţii din rĕsbóie, ci vedem şi aďi pela poduri şi pela rĕspândiile stradelor mulţi, ce apeléză la singuraticii trecĕtori.

Aceste sunt bine cunoscute bunului monarch, şi avem motivată speranţă, că pacea va fi susţinută şi mai departe şi din acest punct de vedere salutăm cu încredere călĕtoria dela Berlin, ca una, ce e chemată a asigurá pacea Europei pe ani înainte.

Revista politică.

Ďilele de sĕrbătóre s'au continuat la curtea berlinesă cu o pompă rară. Ele au desamăgit pe aceia, cari au vĕďut în desfăşurarea solemnităţilor cu ocasiunea petrecerei regelui italian o slăbire a raporturilor de amiciţie între casele domnitóre din Austro-Ungaria şi Germania şi între popórele lor.

Aceste raporturi s'au întărit pe multă vreme şi ca dovadă servesc toastele din partea monarchilor, rostite la prânďul de gală, toaste, prin cari s'au dat espresiune celor mai vii şi sacre sentimente, ce nutresc monarchii întâlniţi în vestita capitală a eroilor din familia Hohenzollern.

Cu inima mişcată — a ďis împĕratul german — şi cuprins de o deosebită bucurie, salut de bună venire pe Maj. Ta în reşedinţa, in carea cu acelea-şi sentimente ai fost salutat mai în urmă de către neuitatul meu moş. Primirea entusiasmată din partea poporului, Te va fi convins pe Maj. Ta, cât de căldurósă şi vie espresiune avem sĕ dăm simţĕmêntului pentru pretenia, ce esistă încă de secoli înainte de acésta între popórele nóstre. Mai intâiu de tóte este armata mea, din care o parte Maj. Ta ai avut ocasiune a o vedé, mândră pe aceea, că i-a fost dată a fi presentată ochiului ager de soldat al Maj. Vóstre. Poporul ca şi armata mea ţine strîns în credinţă la alianţa încheeată de noi, şi armata e conscie şi convinsă, că are sĕ asigure dimpreună cu armata austro-ungară susţinerea păcei pentru ambele state, şi dacă ar fi voinţa providenţii, vor luptá ambele umĕr la umĕr. În acest sens ridic păharul şi 'l golesc în sănĕtatea Maj. Tale, a întregei case domnitóre şi în sănĕtatea bravilor nostri cameraďi austro-ungari.

Impĕratul şi-a început vorbirea lin, dar s'a potenţat tonul în mĕsura, cu care mai tare accentua eventualul moment însemnat, pentru care armatele vor luptá umĕr la umĕr.

Rĕspunsul monarchului nostru a fost: Mulţămind pentru toastul ridicat cu cei mai călduroşi termini, într'un locaş plin de amintiri, de către împĕrătescul meu frate şi pentru salutarea, de care m'am împărtăşit într'un mod atât de solemn şi strălucit; mulţămind şi pentru primirea mişcătóre, ce mi-sa făcut şi din partea poporului şi pentru marea cordialitate, de care sum împresurat în mijlocul aliaţilor mei şi în sfêrşit, în amintirea plină de mulţămire sincerilor simpatii, ce mi s'au dovedit şi manifestat din partea supuşilor acestui mare imperiu, îmi ridic păharul în sănĕtatea amicului şi aliatului meu, carele e atât de aprópe de inima mea, îl ridic pentru continua înfrăţire şi cameraderie dintre vitéza sa ostire şi armata mea, pentru înmulţirea şi întărirea garanţiilor păcei, spre binele şi salutea popórelor aliate, precum şi a întregei Europe. Maj. Sa împĕratul Germaniei şi regele Prusiei, Maj. Sa împărătésa şi regina şi înalta casă domnitóre sĕ trăéscă.

După aceste toasturi, cari vor dá mult material de comentat presei, monarchii 'şi strînseră mânile cu cordialitate şi ambii ridicară toaste pentru cancelariul de Bismarck, ér Moltke a fost distins de monarchul nostru, numindu-l şef de onóre al reg. 71 de inf.

Conferinţele dintre cancelariul de Bismarck şi ministrul nostru de esterne cont. Kalnoky, pre-cum şi ale şefilor statului maior austro-ungar şi german încă sunt de cea mai mare momentuositate politică, mai ales acum, după ce monarchul german a făcut şi visită la curtea din Londra şi după-ce întréga acţiune politică pare a forţá isbucnirea unui înfricoşat rĕsboiu.

Era lucru natural ca presa oposiţională, nu numai germână, sĕ rĕspundă foilor guvernamentale, cari din incidentul iubileului de ďece ani al guvernului Taaffe a lăudat ţinuta de până acum şi intenţiunile,

---

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

I. Priviri generale.

(Urmare).

Acésta galerie conduce drept în palatul maşinelor, despre care voiu vorbí acuşi. In galerie de a drépta şi de a stânga se deschid portale, cari conduc în diferitele localităţi destinate pentru industrie. Trecênd prin primul portal şi apucând la stânga, ajungem în bijuterie. Aci este espus aurul şi juvaerele. Numai decât apare apoi esposiţia austro-ungară, care ne impresionéză destul de plăcut. Spaţiul este în proporţiune mare şi destul de bine folosit şi arangiat. Vom reveni asupra acesteia.

La sfêrşitul „galeriei de treiďeci de metri“ se află a doua intrare, care conduce în palatul maşinelor. Deşí acesta este lipit de palatul industriilor şi cam ascuns în dosul acestuia, totuşi forméză un ce întreg şi póte unica zidire, care mai mult este admirată după colosul turn al lui Eiffel. Trebue sĕ revenim, se înţelege de sine, asupra acestei zidiri. Deocamdată fie-ne permis a amintí numai, că acésta zidire, în ce privesce estensiunea ei, întrece pe tóte edificiile de acésta specie.

Pe câmpia lui Marte, ďiserăm, nu putù încăpea tótă esposiţia. Drept aceea s'a luat în considerare şi ţĕrmurul stâng al Senei. Aci sunt aşeďate cu deosebire maşinele şi productele aparţinĕtóre agriculturei. Astfeliu ajungem la alt teren liber numit „esplanada invalidului.“ Acesta are un farmec deosebit. Aci sunt representate tóte posesiunile esterne ale Franciei. Representate sunt: Algeria şi Tunis, Senegambia, Madagascar, India, Anam, Tonking, coloniile holandase şi altele. Aici se află nu numai producte agricole, ci şi cele mai bine alese esemplare de ómeni, actori anamitici, jucătóre din Java (ba chiar şi din Egipet şi alte locuri). Aici sunt şi edificiile esposiţionali ale ministrului de rĕsboiu şi postă, precum şi ale altor institute publice.

Trebue sĕ dau uitărei multe lucruri de însemnătate secundară. Nici chiar asupra esponenţilor strĕini nu me pot estinde mai pe larg. Şi acésta din motivul, că multe ţĕri lipsesc cu totul, pe când érăşi altele au nisuit a-şi arătá tótă puterea şi splendórea. Motivul, din care unele dintre statele europene nu sunt representate, este cunoscut. Esposiţia este, după cum am amintit, o manifestaţiune politică, şi acésta împregiurare a fost cu totul indiferentă pentru statele, cari n'au voit sĕ contribue la sĕrbarea unui centenar politic.

Nu voesc sĕ judec faptul ca atare. Observ numai, că în Paris mulţi au aşteptat ca statele monarchice sĕ se abţină dela esposiţie, barem oficial. Alţii érăşi au fost de părere, că centenarul acesta sĕ se serbeze aşa ďicênd în familiă. Oficial au participat numai republicanii. Oficios sunt representate: Austro-Ungaria, Belgia, Niederlande, Britania, Rusia, Italia, Spania şi alte câte-va state mai mici. Tóte aceste ţĕri nu ocupă atâta spaţiu cât Francia singură, dar cu tóte aceste tuturor ţĕrilor esponente s'a dat destul teren.

Dacă calculăm erogatele statului, ale oraşului Paris şi ale altor esponenţi indigeni şi din ţĕri strĕine, suma speselor se urcă la cifra de 200 mil. franci. Tóte aceste lucruri admirabile, ce ofere atât arta cât şi industria se pot vedé pentru jumĕtate franc (posibil că mai târďiu pentru 1/4 franc.) Publicul parisian şi alérgă cu grămada. Ba şi din depărtare năvălesc cete întregi de privitori, deóre-ce esposiţia, dupa cum mărturisesce fie-care, care a vĕďut-o, este nu numai mare şi frumósă, ci şi plăcută, veselă şi voiósă!.. este ceva admirabil încântătoriu!

(Va urma.)

de cari a fost condus acest guvern. Ea caută sĕ arunce o umbră grósă şi aduce în legătură cu acésta sĕrbătorile dela curtea vienesă, când contele Taaffe nu s'a învrednicit nici de o distincţiune din partea împĕratului german, pentru politica sa naţională.

Procesul cel mare intentat de republica francesă generalului Boulanger a decurs până acum în cea mai bună ordine. Tribunalul într'o şedinţă secretă s'a declarat competent a judecá asupra delictelor, de cari generalul a fost acusat şi astfeliu a declarat, prin votare nominală, de vinovaţi pentru delictul de a fi participat la complot contra statului atât pe generalul Boulanger, cât şi pe aprigii conducĕtori ai boulangismului: Roschefort şi Dillon.

În urma acestei grave acusări şi declarări mânile generalului sunt legate şi nu se mai póte bucurá de drepturile unui cive al statului. Din acest motiv consiliul general al statului a şi anulat alegerile lui Boulanger în consiliile generale.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 10 August. Cercurile conducĕtóre de aici sunt fórte îngrigiate de desvoltarea lucrurilor din orientul Europei.

Rusia, carea la aparinţă stă pasivă, lucră în faptă cu cea mai mare încordare la complicarea lucrurilor, pentru a avé ocasiune ca sĕ se amestece formal şi sĕ pună capĕt conflictelor şi neinţelegerilor, asigurându-şi însĕ pentru acéstă supremaţia, drept rĕsplată a sirguinţelor ce le desfăşură.

Şi e de mirat, că mână în mână cu colosul de nord, care nu cunósce nici o libertate şi care în vécul nostru stă mai îndĕrăt între tóte statele creştine, în ce privesce eserciarea libertăţii al cetăţenilor, care ţine încă şi acum încătuşată voinţa lor, cu acest stat merge statul cel mai liberal din lume, care încă înainte cu 100 de ani a rupt legăturile, ce încătuşau libertatea, şi de 100 de ani s'a nisuit a sămêna principiile sale sănĕtóse în întréga lume.

Da, Francia e astădi, carea isolată pe deoparte de puterile europene, şi sĕtósă pe de altă parte de o revanşă contra Germaniei, merge mână în mână cu Rusia, o spriginesce şi pregătesce cărările conflictelor, ca la timpul seu, sĕ aibă şi ea ocasiune a-şi luá partea, pentru ostenelele, ce le face.

De astădată punctul operaţiunilor s'a strămutat la Creta.

Diplomaţia ruséscă şi cea francesă şi-au pus tóte silinţele sĕ provóce scandaluri şi turburări între locuitorii mohamedani şi creştini, şi uneltirile lor au fost încoronate de succese.

Intréga insulă se află într'o ferbere continuă, tulburările inscenate au avut drept urmări, jafuri şi omoruri, sate arse şi victime lăsate pe drumuri fără masă şi casă.

Ura înverşunată dintre creştini şi mohamedani a fost potenţată într'un grad aşa de mare, încât forţele armatei turcesci au fost necesitate sĕ cedeze rĕsbunărei reciproce a locuitorilor creteni.

Aceste scene îngrozitóre a atras atenţiunea nu numai a guvernului din Stambul, dar şi a guvernului grecesc, carele voesce cu ori-ce preţ sĕ apere interesele creştinilor, amestecându se în afacerile înaltei Porţi, sub a cărui stăpânire se află şi astădi Creta.

Intrevenirea energică a Porţii în timpul din urmă şi apĕrarea plângerilor mohamedanilor contra creştinilor a mărit jalusia Greciei carea îndemnată póte şi de diplomaţia întrigătóre a adresat o circulară puterilor europene, ca sau ele sĕ intervină şi sĕ aducă la ordinea dilei cestiunea cretensă, sau de nu, ea va fi necesitată sĕ apere singură interesele creştinilor.

Scopul Greciei e vĕdit. Ea umblă de mult sĕ şi încorporeze Creta şi motivul intervenirei este numai un mijloc de a-şi realisá mai curênd intenţiunile, ce le urmăresce.

Rĕspunsul la nota grecéscă n'a sosit încă dela tóte puterile, el se póte însĕ prevedé. Puterile centrale nu voesc cu nici un preţ sĕ aducă în discusiune la ordinea dilei cestiunea cretensă, bine sciind, că negoţierile vor complicá numai lucrurile, vor înăsprí şi mai tare relaţiunile între state, şi dacă Creta s'ar luá dela Turcia, s'ar putea nasce un rĕsboiu, care ar pune în conflict întréga Europă.

Tot astfeliu s'ar puté însĕ întêmpla şi dacă Grecia ar persistá în atitudinea sa, şi ar voí cu ori-ce preţ sĕ şi încorporeze acésta insulă; şi după presemnele de până acum, atitudinea ei e hotărîtă, căci se simte încuragiată de puteri mari, pe cari se póte rădimá.

De alt-cum mişcarea în acésta insulă nu datéză numai din timpul acesta. In anul trecut érăşi s'a manifestat, nu însĕ într'o mĕsură aşa de mare ca şi acum. A fost un tact fin al diplomaţiei, carea a urdit lucrurile astfeliu, încât ele au fost acoperite şi trăgănate cu anii.

Căci tot acésta diplomaţie a trebuit sĕ pună în mişcare pe bulgari, sĕ aţâţe pretensiunea sêrbilor pentru o mare Serbie, sĕ încurageze pe Muntenegru şi în urma urmelor sĕ pună Greciei în vedere mărirea teritoriului şi astfeliu sĕ misce şi spiritul de nemulţămire şi de pretensiune al elinilor, pentru ca mai uşor sĕ pótă pândí după prada, ce o vênéză.

Stăm deci în faţa unor evenimente, ale căror urmări sunt de tot misterióse şi necunoscute şi de cari în adevĕr avem cuvênt ca sĕ fim îngrijiţi.

—*i.*—

Aiud, 2/14 August, 1889. Dle redactor! In Nr 83 al diariului, ce ai onóre al redigé, ai binevoit a publicá o corespondenţă din jurul Aiudului.

Corespondentul ar face mai înţelepţesce, dacă nu s'ar face interprete al unei dorinţe generale (?) din aceste părţi, pentru-că cu dorinţele d-sale face altor ómeni greutăţi şi nĕcasuri. Advocat român, adi in Aiud nu póte trăí, acésta e convingerea mea, ér advocaţii, ce sĕ mută din un loc in altul prea des, dau garanţă şi mai puţină, că ar satisface trebuinţelor publicului.

Şi mai puţin am puté dorí ca sĕ ne fericéscă cu domiciliare aici advocaţi de soiul aceluia, care mai în dilele trecute a vêndut pretensiunea din espensariul seu, ce are la biserica gr ortodocsă din Cricău la evreul Rudolf Glück.

In ce privesce limba română şi amploiaţii judecătoriei regesci de aici, nici aceea nu stă, că partea cea mai mare un o ar înţelege şi vorbì, ér pretinsul protocolist român, nu e pretins român, ci adevĕrat român, vice-notariu regiu, cu esamen de jude, şi îi place a vorbí în oficiu şi afară de oficiu limba sa maternă, şi din motivul acesta a şi fost denumit aici *).

Dacă corespondentul nu scie face deosebire între protocolist şi vice notariu ar fi bine sĕ pună péna la grindă.

Informaţiunile, ce şi le a tras dl corespondinte dela unii preoţi, judi şi proprietari, se vede, că sunt informaţiuni slabe, dela ómeni, cari nu cunosc împregiurările locali, ori dacă pretind a le cunósce, le cunosc destul de rĕu.

Are jurul Aiudului alte trebuinţe, trebuinţele de advocaţi până aci sunt cele mai puţin simţite, căci fie iertatul Gaetan nu s'a strămutat de aici, că l'au îmbuldit procesele, ci tocmai din causa că nu avea de lucru şi românii erau cei din urmă, carii ii deschideau cancelaria, afară dacă nu le lucra de jaba.

Am ţinut de datorinţă a mea, a rectificá informaţiunile, ce şi le a tras corespondentul umblând prin Aiud la adevĕrata lor valóre şi acésta şi din motivul, pentru-că am dorí puţinii români ce suntem aici ca sĕ avem pace şi sĕ nu fim suspiţionaţi, că agităm contra advocaţilor din loc şi contra judecătoriei.

Primiţi etc. *Nicolau Ivan,*
spiritual la penitenc. din Aiud.

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Urmare.)

Aceste cuvinte calme şi conscienţióse vorbesc de sine, ele descoper pacinicile intenţiuni ale scriitoriului articolului. El sfătuesce şi légă de inima românilor: pacea, bunăvoirea, lucrarea conform învĕţăturilor îngeresci. Dacă şi acésta este „agitaţiune“, atunci apoi On. domn procuror de stat persecută cu acusa sa şi pe ângerii din ceriu; însĕ pe cum nu póte pĕtrunde în acel loc, în numele eternei dreptăţi nici pe pămênt nu-şi va puté validita nemotivata sa acusă.

După aceste de abia cred, că un cetăţén cât de cât pĕtruns de simţĕmêntul libertăţii de presă va fi în stare a părtiní părerea dlui procuror, că articolul „Nascerea Domnului“ ar învólve în sine delictul „agitaţiunii“.

Referitoriu la articolul al doilea m'am convins despre impresiunea, ce acela a făcut deja la cetirea sa asupra dvóstre. Acésta este împrospĕtarea ideilor revoluţiunii francese din 1789, nimic alta; în acela nu-i vorbă nici de naţiunea maghiară, nici de apĕsarea lui. Nu voiu ostení pe On. domni juraţi cu cetirea artic. II încriminat, însĕ pentru-ca sĕ ve conving despre nevinovăţia acestui articol, me provoc la articolul ce deputatul dietal Horváth Gyula a scris în fóia guvernamentală „Nemzet“, articol asemenea întitulat „Anul nou“, din care voiu citá numai următórele: „Cu idei nu se pot nutrì naţiunile, lor le trebue pâne. Cu vorba nu se pot înfrâná patimile, trebue biciu şi paloş. Nu naţiunea şi armata dă putere domnitorilor.

Marea revoluţiune francesă, carea umplù cu admiraţiune, grózâ şi înfiorare popórele şi curţile Europei, a învĕţat pe popórele a cugetá, pe domnitori a se teme şi a provocat la consciinţa de sine pe om“. (Preşedintele întrerupe continuarea citaţiunii, de şi fără drept, căci acel numĕr al lui „Nemzet“ a fost alăturat procesului verbal prealabil. Rep).

Nu sunt tot aceléşi idei? Insĕ aceste idei nu sunt ale lui Horváth, nu ale lui Barcianu, ci sunt ale lumii întregi, drept isbânde a'e marei revoluţiuni francese. Incriminatu-s'a „Horváth Gyula“ pentru acest articol? Nu! Cum vine deci „Barcianu“ la acésta onóre? Dóră simplu numai penpentru că principiile cari sau scris maghiaresce în „Nemzet“ s'au pronunciat românesce în „Luminătoriul“, pentru că sună românesce isbesc în marea ideiă de stat, conţin provocare la revoluţiune?!

Deducţiunea procurorului, că prin prin preamărirea revoluţiunii şi a idealelor din 1789, Barcianu încă a vrut se împintene pe români la o asemenea revoluţiune este tare cutezată.

Declar, că numai una naţiune francesă a fost nu numai în Europa, ci şi în lumea tótă, o naţiune gata a se jertfi pe sine însaşi pentru spargerea drumului şi pentru principiile măreţe, anume „naţiunea francesă“, faţă de carea noi românii tocmai aşa de mici suntem, ca multe alte naţiuni europene încât ne bucurăm dacă ne putem încăldi la radele triumfurilor acestei mare naţiuni şi a şi mai marei revoluţiuni, însĕ nu simţim nici puterea, nici capacitatea, nici necesitatea, nici posibilitatea ca se imităm naţiunea francesă şi revoluţiunea ei din 1789.

Glorificarea ideilor revoluţiunii francese din 1789, cari sunt bun comun al tutoror cetăţenilor liberi din lume, nu forma „agitaţiune“ nicăiri într'un stat constitulional; deci şi acusa ridicată din acel motiv contra acestni articol asemenea este ne întemeiată.

Mult onorabili domni juraţi! Omul cugetătoriu nici când nu va pricepe şi în veci va rĕmâné memorabil pentru procesele de presă, ce neintrerupt se intentéză contra românilor, că „oficiolatele maghiare“ au dat în urma articlilor din foile române de „sentimentele române“, ele au cualificat impresiunea ce articoli românesci au făcut asupra românilor, ele au descoperit în urma acestor articoli ura românilor contra maghiarilor, de şi românii nici nu spun că în urma acestor articoli ei nutresc ura contra maghiarilor şi preste tot, nu simţesc ura contra maghiarilor, nici nu arată nici un feliu de semn al agitaţiunii.

Şi mai este o împregiurare faptică necuprinsă.

Tóte folie politice române, câte apar în patrie, tóte fără escepţiune se plâng de apĕsare, de vătĕmarea egalităţii, de ne respectarea multor legi positive; în conferinţele lor politice, în cari tótă românimea a fost representată, s'a susţinut gravaminele poporului român, şi programa lor politică unanim se votà dimpreună cu aceleaşi gravamine. Românii deci în foile lor, cari ca la tóte naţiunile aşa şi la noi representa opiniunea publică politică, precum şi în adunările lor politice totdeuna au declarat bărbătesce, că sunt nemulţămiţi cu actualul sistem. Faţă de acésta opiniune publică politică a poporului român întreb: cu ce îndreptăţire procurătura sau acusa publică declară, că poporul român este îndestulit cu actualul sistem de guvernare, că nu este apĕsat, că egalitatea nu este numai dar scris şi că tóte legile sĕ respectéză şi se esecută?

Acéstă ţinuta ni se arată astfeliu, ca şi când unul umflă spatele óre-cui, éră amicul umflătoriului privesce suridĕnd; omul bătut strigă, se vaieră, amicul bătăuşului însĕ, resucindu-şi musteţele, cu tótă rĕcélă mulcomesce pe cel bătut şi-l admonéză se nu facă larmă, căci nui adevĕrat că-l bat, jeuirea lui nu-i întemeiată; éră dacă în urma bătăii repeţite îndrĕsnesce a strigá şi mai tare, atunci îi fac proces pentru „agitaţiune“, căci cu lamentările sale de durere conturbă tigná comodităţii elementului domnitoriu.

Fie-care simte loviturile ce le primesce pe trupul seu propriu, şi că bătătoriul nu le simte acele lovituri este prea firesc; aşa stă tréba şi cu popórele când se plâng de apĕsare, de despoiare de drepturi, de vătĕmarea egalităţii, ele singure sunt chemate a simţí şi numai declaraţiunile lor sunt dătătóre de mĕsură.

Declarând deci poporul român prin tóte manifestaţiunile obicinuite ale opiniunii sale publice de vătĕmătóre starea sa croită prin guvernamentul de până acuma, şi dând acestei stări espresiune şi acusatul în articolii încriminaţi, nime nici chiar procurorul de stat nu este în stare a sterge prin „negare“ acésta stare faptică şi de loc nu este îndreptăţit a susţiné de adevĕrată o opiniune contrară adevĕratei stări a românilor.

Dóră şi noi românii, ca şi ori care naţiune, vom avea dreptul a ţiné de salutariu pentru noi ceea-ce noi simţim, că ar fi salutariu şi nu aceea, ce procurorul de stat sau maghiarul ţine de salutariu pentru noi. Vrem sĕ ne fericim în cadrul legilor, după pofta nóstră proprie şi nu aşteptăm şi nici nu primim, ca alţii sĕ ne prescrie şi croiéscă modalitatea şi formula, cum sĕ ne fericim.

A ne denegá acest drept, n'ar fi alta decât a denegá drepturile inăscute omului şi naţiunilor; deci dacă procurorul de stat vrea sĕ acuse pe români pentru „agitaţiune“, atunci temeiul acusei sale póte fi numai opiniunea pupublică politică a românilor şi de óre-ce în acest proces de presă punctul de vedere al procurorului de stat este în contrarietate cu opiniunea publică a românilor, acusa sa este lipsită de tot temeiul legiuit.

Părerea unei partide nu póte stigmatisá de „delict“ părerea celeialalte partide, căci atunci legea pusă în mâna partidei domnitóre o póte schimba în violenţă şi atunci numai este lege. Acolo unde nu este lege, nu este nici liberbertate, căci libertate fără lege nu póte fi. Acolo unde legea este numai pentru singuratici şi ceialalţi sau publice sau toleratim sunt eliberaţi de ascultarea şi respectarea ei, acolo domnesce nedreptatea şi libertatea móre. Sub stăpânirea nedreptăţii, apĕsarea şi neîndestulirea sĕ lăţesc, nĕcasurile şi sĕrácia ajung deasupra; atunci cetăţenii se împart în domnitori şi apĕsaţi, în răbdători de fóme şi în prea îndopaţi şi astfeliu nici blăstĕmul nedreptăţii nu póte întârḑiá: perirea libertăţii.

---

*). Dacă pe acest domn l'a înţeles corespondentul de „pretins român“, apoi trebue se constatăm, că nu prea e în curent cu afacerile din jurul Aiudului, căci pe respectivul domn vicenotariu îl cunóscem personal, şi nu putem admite în contra dênsului nici un cuvênt legênat. Red.

Temeiul justiţiei nu-i iertat sĕ fie prejudiţele, căci atunci cu priceperea rea sau cu alte greşele escusabile, prin slăbiciunea omenéscă, nu putem acoperí nedreptatea, ci temeiul ei atunci este persecutarea tendenţiósă. Dacă însĕ cu intenţiune comitem nedreptatea, atunci siguranţa cetăţénului, încrederea popórelor, temeiul statului sunt espuse pericolului, pe care pericol însĕ din pricina multelor mii de prejudiţióse „éljenuri“ şi „deviselor“ nu-l putem numai decât observá, dară cu atât mai gróznică este suprinderea dacă pe neaşteptate sĕ slobóde asupra capetelor nóstre.

Domnia nedreptăţii, neesecutarea legilor, vătĕmarea egalităţii, este agitaţiunea cea mai cu efect; un sistem de guvernare cu o astfeliu de basă este cel mai mare agitatoriu contra sa însuşi, şi nici un feliu de ideie nu-l póte apĕrá, nici un feliu de gradomanie nu póte stupá grópa ce însuşi şi-a săpat, şi în care mai curênd sau mai târḑiu trebue sĕ se prăvăléscă.

Spiritul public, caracterul politic, trebue sĕ fie mai general decât calcularea cu interesele momentelor sburătóre. Astfeliu de idei nu pót creá stări stabile.

Kossuth Lajos, acest conlucrătoriu fruntaşiu al constituţiunii nóstre, care preabine cunósce ţéra şi tóte referinţele ei şi pe poporul, căruia şi în esilul seu îi zace la inimă viitoriul ţĕrii, care cunósce ideia de stat şi tendinţa lui, a ḑis în Turin cătră cei 850 unguri călĕtori la esposiţiunea din Paris:

„Ambiţiunea şi dorul de estindere, ce pândesc în dosul ideii de stat, a degenerat într'o aşa nisuinţă spre a tot puternicie, cât dacă acelei direcţiuni nu i se opune consciinţa de sine a cetăţenilor, în resultatul seu final se va sfêrşí negreşit cu paralisarea sentimentului de libertate şi cu minorenitatea politică a popórelor“.

Se dăm dară de o parte prejudeţele, se cultivăm sincer adevĕrata libertate, căci numai acésta ţine la olaltă pe cetăţeni, sĕ împatriăm faptica egalitate, căci acésta trezesce patriotismul însufleţit, pentru-că numai acestea fac tare şi mare patria şi garantéză constituţiunea.

Aceste principii sunt punctele de mânecare ale acelor articoli. Noi îmbrăţoşăm cu tótă văpaia convingerii nóstre aceste principii, ne espunem bărbătesce pentru ele tocmai ca pentru viaţa nóstră şi cu fruntea ridicată ne luptam pentru ele asemene precum cu credinţă ne alipim de naţionalitatea nóstră.

Multon. domni! Nu cerem iertare, nu primim graţia. Sĕ ne lăpĕdăm de ori-ce prejudiţiu; Dḑeul eternei dreptăţi sĕ ve ţină tréz nepărtinitoriul dvóstre simţemênt de dreptate şi curatul patriotism sĕ ve ridice insufleţirea pentru libertate. Conduşi de acestea: „Juḑecaţi“. (Va urma)

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit dimpreună cu Preasânţia Sa Dl episcop al Caransebeşului N. Popea, cu trenul de séră plécă la Budapesta, în afacerile fundaţiunei „Gozsdu“.

* (Dela Curte.) Maj. Sa împĕrătésa regină şi fica Sa archiducesa Maria Valeria au sosit dela Gastein la Ischl, unde vor serbá în cerc familiar aniversarea nascerei monarchului.

(6/18 August). Pentru aniversarea ḑilei nascerei Maj. Sale monarchului nostru comandantul din loc a dat ordin de ḑi, ca in preséra aniversărei sĕ se facă retret acompaniat de musica militară, începêndu-se la 8 óre séra. In ḑiua aniversărei — Dumінecă diminéţa — la 5 óre, musica va cânta pe stradele Cisnădiei, Ureḑului, Măcelarilor şi strada Morii, ér pe câmpul de esercіţiu 24 salve de tunuri vor anunţá ḑiua festivă. La 8 óre se vor aduná tóte trupele din Sibiiu şi împregiurime pe câmpul de esercіţiu sub comanda bar. de Waldstätten, se va face rugăciunea obicinuită şi se vor luá trupele în revistă. La cas de timp nefavorabil ceremonialul religios se va sĕvêrşí la biserica din cetate.

* (Archiducele Iosif.) Precum se asigură, Alteţa Sa archiducele Iosif, comandantul suprem al honveḑimei, va sosí în primele ḑile ale lunei lui Septembre în Sibiiu.

* (Universitatea săséscă.) Comitele Andreiu Bethlen, in calitatea sa de comite al sasilor a convocat adunarea generală a universităţii săsesci pe 9 Septembre n. a. c.

*(Depunerea mandatului.) Fostul ministru de comerciu Paul Széchenyi a înaintat preşedintelui casei deputaţilor o scrisóre, prin care abḑice de mandatul de deputat din Kaposvár. Motivul principal al abḑicerei ar fi împutările multe, ce s'au făcut pentru corupţiunea eserciată cu prilegiul alegerei. Foile oposiţionale saltă de bucurie.

* (Resultatul tarifului pe zone). In cea dintâiu septĕmâna nu e îmbucurătoriu pentru căile ferate ale statului. Venitul a fost cu 77,892 fl. mai mic ca venitul din sĕptĕmâna corĕspunḑĕtóre a anului trecut. Numĕrul călĕtorilor s'a ridicat dela 146,596 la 166,687, tot tot aşa s'a ridicat numĕrul tonelor dela 131,474 la 150,806, dar cu tóte acestea venitele au fost numai de 134,373 fl. Cu totul numĕrul călĕtorilor până la 5 August a fost 3.499,864, al tonelor 1.518,094 şi suma venitelor 21,719,263 fl., cu 53,055 fl. mai puţin ca în perioda corĕsponḑĕtóre a anului trecut. De almintrelea din aseste cifre nu se póte vedé resultatele depline ale tarifului pe zone, deóre ce în aceea sĕptĕmână cad şi ḑilele de 30 şi 31 Iuliu, în care căletorii din întréga Ungarie şi Ardél sau abţinut de a plecá. Dar pentru aceea cu atât mai mulţi au călĕtorit în ḑilele următóre. E de observat, că sporiul de peste 20,000 călĕtori în sĕptĕmâna din cestiune îl forméză mai ales călĕtori din România,

* (Instituiri.) Ilustr. Sa contele Andreiu Bethlen a instituit provisoriu până la adunarea generală comitatensă pe Francisc Huttern de preşedinte al sedriei orfanale, pe vice-notariul al II lea comitatens Stefan Stroia de asesor la sedria orfanală, ér în locul vice-notariului II comitatens pe vice notariul sedriei orfanale Ioan Creţiu.

* (D. Eiffel despre turnul seu.) Intr'o revistă englesă, inginerul ingenios al turnului de 300 metri din Paris scrie un articol despre turnul seu.

Cei ce au cetit articolul, spun că dl Eiffel este un scriitoriu tot atât de bun, pe cât de harnic inginer.

Dênsul scrie cu o claritate rară, într'un stil atât de plăcut, şi totuşi atât de scientific modul cum a făcut turnul, încât articolul a produs senşaţiă, însĕ desigur nu aşa mare ca turnul.

D. Eiffel scrie că şi alţii înainte de el s'au înainte de el s'a încercat sĕ facă planul unui turn atât de înalt. Un inginer engles, înainte de asta cu 50 ani a făcut atâtea planuri, încât şi-a isprăvit tótă hârtia şi nici parale nu mai avea se cumpere alta, dar tot n'a reuşit sĕ facă un plan bun.

La 1876, cu ocasiunea centenariului, statele unite a însărcinat pe inginerii Clarke şi Reeves sĕ facă planul unui turn atât de înalt. Acestia ar fi avut hârtie, dar a observat că n'au îndestulă genialitate, pentru a face un plan care sĕ pótă fi pus în practică.

Lui Eiffel i-a rĕmas deci gloria sĕ facă turnul de 300 metri.

Dênsul a fost ajutat în facerea planului seu de inginerii Nouqier, Köchlin şi Sauvestre, cu acestia împreună a studiat renumitul tunel Garabiti, din studiul cărui şi a făcut apoi planul construirei turnului seu şi pentru care desigur că va întrá în palatul Mazarin, între cei „40 nemuritori“. Şi de sigur că intrând acolo, nu numele lui se va mărí, ci gloria institutului numĕrând între membrii sei şi pe inginerul Eiffel.

*(Un nou proiect.) Precum se anunţă din Bpesta în ministeriul de finanţă se ocupă cu cestiunea reformei dărilor directe şi al celor indirecte. Tot odată se va aduce în sesiunea de tómnă un proiect pentru restanţele de dare şi despre prolungirea favorurilor industriei indigene pe basa legei din 1881.

* (Conversiunea Ungariei.) Grupa cassei Rothschild păşesce la emisiunea restului ultim din marele împrumut, care s'a creat din causa conversiunei de 5% a împrumutului în aur al statului ungar. Imprumutul întreg cu $4\frac{1}{2}$ procente este de 182 milióne în aur. Indată ce se va acordá din partea pieţelor, se va deschide o nóuă subscripţiune pentru împrumutul ungar.

* (Congresul antropologic.) Congresul antropologic deschis şi continuat câteva ḑile în Viena s'a terminat în Budapesta prin un banchet mare. La acest banchet a vorbit preşedintele reuniunei germane Virchov între altele şi următórele, în rĕspunsul la discursul lui Pulszky: Noi germanii încă am fost odată şovinişti, când împĕratul nostru voia sĕ domnéscă preste lumea întrégă. Şi-a trebuit sĕ pătimim multe până la torturile rĕsboiului de 30 de ani. Noi am învĕţat însĕ acésta din *Panonia,* de unde s'au pornit cele dintâiu cete de tâlhari, şi de unde am luat esemplu cum sĕ cucerim pe strĕini. Şovinismul mai póte esista temporal, dar istoria ne învaţă ca sĕ nu năzuim după bunul strĕinului şi noi germanii nici nu o mai voim.

*(Un nou palat de sciinţă în Bucuresci.) Precum scriu foile de preste munţi în sĕptĕmâna acésta s'au început lucrurile pentru clădirea unui palat pe séma institutului botanic, alăturea cu palatul dela Cotroceni.

* (Somnul dela améḑi.) Atât pentru cei sănĕtoşi cât şi pentru bolnavi nu se recomândă după prânḑ o mişcare mai mare ori o încordare spirituală, căci însĕ şi natura ne oferă, dacă nu somn, cel puţin linisce corporală ori spirituală. Astfeliu italieni după mâncare, după puţin somn se simt fórte bine, ér fragedul copil e numai veselie, dacă, după ce a supt ţîţă, a durmit puţin. Au nu e ori-ce animal după mâncare aplicat spre odichnă?! Tóte încercările făcute au dovedit, că după mâncare e necesară linişteа. S'au luat câni, şi după-ce s'au hrănit bine, pe unii i a lăsat sĕ se odichnéscă, ér pe alţii i-au alergat, şi resultatul secţionării a fost, că cânii, cari s'au odihnit au mistuit de tot, pecând cei-ce au alergat abia li s'au putut cunósce începutul mistuirei în stomach. Somnul de după amézi se cade însĕ se fie scurt, $\frac{1}{4}$ de óră cel puţin şi $\frac{1}{2}$ de óră cel mult, dar sĕ fie liniscit.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, Nr. 15—16 dela 1/15 August 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Necesitatea reimprimărei cărţilor bisericesci cu litere străbune. — Ḑiaristica în Bucuresci. — Proiect de lege pentru conservarea monumentelor naţionale. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei superióre de fete a „Asociaţiunei transilvane“ pe cóla dlui Parteniu Cosma din 1 Ianuariu până la ultima Iuniu 1889. — Convocare. — Bibliografia.

„*Meseriaşul Român*“, fóie pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii. Nr. 15 dela 1/13 August 1889, a apărut cu următoriul sumariu: Cum se póte ajutá mica industrie. — Un magazin—prăvălie. — Foiţa Mes. român. — Căsătoria la romani. — Poesie, beţivul. — Felurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Insciinţare. — Têrgurile. — Cursul pieţei Braşov şi tariful de zone.

Din public.

Avis.

Scóla de fete a „Reuniunei femeilor române selagiene“ avênd a se continuá şi în anul scolastic 1889/90 inscrierile se vor face la subscrisul *în 29 şi 30 August a. c.*

Didactrul anual este *3 floreni* v. a., care dimpreună cu *50 cruceri* pentru biblioteca scólei, este a se plăti cu ocasiunea înscrierei.

Se atrage atenţiunea părinţilor interesaţi, că în acéstă scólă, afară de studiele prescrise, *se pune deosebit pond pe instruarea în lucrurile de mână femeesci şi pe industria de casă.*

Directorul scólei se angagéză a se îngrigí ca recercat prin părinţii interesaţi, elevele sĕ fie în cuartirate la case oneste pe lângă plată modestă.

Şimleu, la 12 August, 1889.

A. Cosma,
secret. şi direct. scólei.

P. T. Domni, cari voesc sĕ participe la adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, care se va ţiné la 27 August, a. c. st. n., în Făgăraş, sunt rugaţi a se însinuá la subscrişii cel mult, până în 23 August a. c. st. n. spre a se puté face disposiţiunile necesare în privinţa încuartirării.

Spre încungiurarea eventualelor neajunsuri sĕ atrage atenţiunea a tuturor participanţilor, cari vor călĕtorí pe linia ferată, sĕ calculeze, a ajunge cu trenul de diminéţa în 26 şi 27 August a. c. la gara Homorodului, ce este în depărtare de Făgăraş cam 48 kl., căci la din contră sosind cu trenul de séra, încuartirarea, va fi nóptea împreunată cu greutăţi.

Totodată sunt rugaţi P. T. domni participanţi, cari voesc sĕ li se comandeze trăsuri dela Homorod la Făgăraş, sĕ aviseze pe subscrişiii.

Făgăraş, în 5 August 1889.

Iuliu Dan, adm. prot.

Ioan Floria, ases. orfanal.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Oligaţiuni urbariale ung	104.80	104.75
Renta de aur ung. de 4%	94.75	100.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.60	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304.75	309.—
Sorţi de regularea Tisei	129.10	128.—
Galbin	5.67	5.64
Napoleon	9.48	9.49
100 marce nemţesci	58.42	58.40
London (poliţă pe de trei luni)	119.45	119.60

Nr. 260 [120] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěțătoresci vacante dela scólele române gr. or. în parochiile gr. or, mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, sě escrie concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

În *Neagra de jos*, un post de învěțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în rate trei lunare din repartițiune, cuartir și lemne de încăldit.

2. În *Ponorel*, un post de învěțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir și lemne de încăldit.

3. În *Lăpuș*, un post de învěțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune și lemne de încăldit.

4. În *Sohodol*, un post de învěțătoriu cu un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir mobilat și lemne de foc.

5. In *Poiana*, *Peleș și Lăzesci*, în fie-care câte un post de învěțătoriu cu câte un salariu de 150 fl, solvit în pătrare de an prin repartițiune și lemne de foc.

6. In *Certegea* și *Valea verde*, în fie care câte un post de învěțătoriu cu câte un salariu de 100 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi au sě și trimită cererile concursuale întregite cu documentele de lipsă și cerute de legile scolare din vigóre până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 26 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 169. [122] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěțătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Ungurașului, sě escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare, și anumit:

1. *Hida*, cu salariu anual de 50 fl. din repartițiune și 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învěțământ, cuartir liber și folosirea grădinei scólei.

2. *Bodia*, cu salariu anual de 66 fl. 50 cr., 30 vici mari, cucùruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învěțământ, cuartir liber în edificiul scólei și folosirea grădinei scólei.

3. *Dânc*, cu salariu anual de 30 fl., 46 vici mari cucuruz cu grăunțele, folosirea casei, grădinei și a locului cantoral în mărime de 1 jugěr 26 org.; 24 cr. dela mort mare, 12 cr. dela mort mic, a treia parte din venitul dela ḑiua Botezului Domnului, și cuartir liber în edificiul scólei. Cu acest salariu e împreunat și postul cantoral.

4. *Doll*, cu salariu anual de 90 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari vine de a se încălḑí și sala de învěțământ, cuartir în edificiul scólei și folosirea grădinei scólei.

5. *Stîna* cu filia *Ciuměrna*, cu salariu anual de 106 fl., 52 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învěțământ, cuartir liber; la scóla filială e de a se îngrigì învěțătoriul și de un suplent.

6. *Tămașa*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir liber în edificiul scólei.

7. *Unguraș*, cu salariu anual de 80 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învěțământ, folosirea grădinei scólei în mărime de 1195 orgii, și cuartir în edificiul scólei.

8. *Romita*, cu salariu anual de 50 fl., 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învěțământ, folosirea de 2 pămênturi arătóre în mărime de 1 și jumětate jugěr, cuartir liber în edificiul scólei, și folosirea grădinei scólei în mărime de 400 orgii.

9. *Cubleșul român*, cu salariu anual 79 fl., un stângin de lemne și cuartir.

Doritorii de a concurá la acestea posturi, au a-și așterne cererile de concurs la subscrisul instruite conform prescriselor din vigóre.

Fizes-Sânpetru, 30 Iuliu, 1889.

Pavel Roșca,
adm. prot.

Nr. 380. [126] 1—3

CONCURS.

In sensul veneratului ordin consistorial de sub Nr. 1327 B. a. c. sě escrie concurs nou pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III-a Călățele, din tractul protopresbiteral al Clușului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiunea canonică 40 jugere, arătoriu, fênaț, pășune și pădure à 3 fl. jugěrul 120 fl.

2. Venitul stolar dela 140 familii 39 fl. 40 cr.

3. Dela 94 familii bir și clacă 89 fl. 30 cr.

4. Jertfa anuală 90 fl.

5. Venitul anual după sesia bisericei din pădurea comunală antic. 15 fl.

6. Contribuțiunea erarială după sesia bis. solvită din partea epitropiei 18 fl.

7. Folosirea casei parochiale cu grădină și supraedificatele economice precum și alte prestațiuni sigure 30 fl.

Tóte aceste venite computate după calculul mediu alor 5 ani din urmă, dau un venit sigur anual de 401 fl. 70 cr.

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiți a-și așterne concursul instruit conform prescriselor statutului organic și a regulamentului pentru parochii, în terminul sus menționat la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluș, 6 Iuliu, 1889.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 418 [127] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III Bedeciu din protopresbiteratul Clușului, sě escrie concurs pentru ocuparea acestei parochii cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiunea canonică 8 jug. arătoriu și 12 jug. fênaț, care aduc un venit anual	fl.	101.70
2. Casa parochială cu grădina și supraedificatele economice	fl	60.—
3. Dela 180 familii venitele stolari	fl.	66.50
4 Dela 120 familii câte o merță mare de bucate à 1 fl. 20. cr. și câte o ḑi de lucru cu palma	fl.	180.—
5. Alte venite sigure de preste an	fl.	12.—

precum și dreptul de pășunat la ori și càte vite va avea preotul, — cari venite computate după calculul mediu de 5 ani dau un venit sigur anual de 420 fl. 20 cr.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiți a-și așterne suplicele lor de concurs, instruite comform prescrilor statutului organic și a regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul suscris.

Cluș, 6 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral rom. gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 245. [123] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěțătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs, în conțelegere cu comitetele parochiale, cu terminul de 31 August a. c. st. v.

1. *Bucium-Sat*, un post de învěțătoriu cu un salariu de 150 fl., din fondul scolariu și repartițiune, cuartir și lemne de foc.

2. *Bucium-Isbita*, un post de învěțătoriu cu salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit.

3. *Corna*, un post de învěțătoriu cu salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit

4. *Galați*, un post de învěțătoriu cu salariu de 150 fl., din fondul scolar și din repartițiune și lemne de foc și cuarțir.

5. *Presaca*, un post de învěțătoriu cu salariu de 150 fl. din fondul scolariu și repartițiune cuartir și material pentru încălḑit.

6. *Sohar*, un post de învěțătoriu cu salariu de 150 fl. din repartițiune, cuartir și material pentru încălḑit.

7. *Trêmpoele*, un post de învěțătoriu cu 200 fl. din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sè și subștérnă rugările concursuale prověḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre până la terminul cuvenit la Oficiul protopresbiteral al Abrudului.

Abrud, 30 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 311 [124] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěțătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai in jos însemnate din protobresbiteratul gr. or. al Avrigului se scrie concurs cu termin până la 26 August a. c. st. v.

1. *Avrig*, dóue posturi de învěțători cu salariul anual de câte 200 fl.

2. *Vištea superióră*, postul de învěțătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne pentru foc:

3. *Ucea inferióră*, postul de învěțătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir și lemne pentru foc.

4. *Feldióra*, postul de învěțătoriu cu salariul anual de 105 fl., dela fiecare copil umblătoriu la scólă câte 4 copuri de bucate și câte doi colaci, unul la crăciun și altul la pasci, cuartir și lemne pentru foc.

5. *Glâmbóca*, postul de învěțătoriu cu salariul anual de 80 fl., cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi sě-și substérnă cererile concursuale instruite conform legilor in vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 30 Iuliu, 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 248. [125] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Mihăești cu filia Făgețel, în protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială, curte și grădină, venit anual	fl.	30.--
2. 19 jugere pământ arătoriu și fênaț	fl	100.—
3. Venitul stolariu . .	fl.	44.50
4. Naturalii a dóuě měsuri cucuruz cu coceni dela un numěr de casă, prețul de mijloc à 60 cr. . . .	fl.	150.—
5. Polosirea cimiterelor	fl.	25.—
6. Slujirea ss Pasci .	fl.	15.50
7. La umblarea cu crucea	fl.	13.50
Suma totală .	fl.	376 50

Doritorii de a ocupá acest post au a-și așterne suplicele lor de concurs, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Dobra, la 21 Iuliu, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Numai mijlocul secret.
Probat de 14 ani.

Uleiul de urechi (Gehör-Oel)

al medicului suprem de statul maior și fisicului Dr. **G. Schmidt** curéză grabnic și radical **asurḑenia temporală, curgerea de urechi, junghiurile din urechi** chiar și **în casurile cele mai acute și mai vechi. Delătură îndată molestătórea țiuire a urechilor și auḑul greu,** precum dovedesc **mii de atestate originale.** Prețul unei sticle (flacon) dimpreună cu îndrumarea de folosire costă 2 fl. [82] 6—6

Se capětă în: E. Haubner's Engelapotheke, WIEN I — am Hof 6.

Depositul general pentru Croația la farmacia Ed. v. Tomay în Agram.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.
Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strěinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă și Kärntnerring situat în părțile cele mai frumóse, mai cercetate, și unde se află tot feliul de lucruri mai interesante și mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, și apartamente confortabile pentru familii.

Curățenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strěini.

Tarifele odăilor imprimate și afișate la fie-care odaie.

Restaurațiune bună, recunoscută.

Pe drumul stațiunei de sud și centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai și omnibuse în tóte direcțiunile Vienei, precum și pentru gară și alte localități în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 10—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 86 Sibiiu, Marți 8/20 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 August.

Greutățile țěranului se înmulțesc din ḑi în ḑi, și crescerea lui atât e de apropiată de sistemul vechiu de mai înainte, administrațiunea așa de puțin a lucrat pentru priceperea lucrurilor nóue și esploatarea lor cu folos, încât bietul țěran nu mai póte ține ecuilibrul, ci cade, cade în mod îngrozitoriu, vĕḑênd cu ochii. Nu este deci mirare, cá emigrările au luat dimensiuni mari, încât guvernul s'a aflat îndemnat ale pune capĕt, îngreunând condițiunile de trecere la graniță.

E dureros a vedé, că de sórtea țěranului nime nu se îngrijesce, ci organele dela administrațiune cu totul alte scopuri au în vedere, scopuri, cari numai în o fantasie bolnavă s'au putut nasce, numai o fantasie bolnavă le póte nutrí în mĕsura, în care ele sunt nutrite aḑi.

În acéstă stare durerósă a lucrurilor numai buna natură mai póte ajutá sêrmanului econom, și dacă ea se va descărcá cu furia tempestăților asupra muncei țĕranului, acesta este de perit.

În adevĕr, dacă avem în vedere marea maioritate a plugarilor nostri, observăm, că el necesitățile cele multe și le acopere tot între condițiunile cele vechi. Cu plugul cel vechiu ereḑit dela strămoși își lucră el pământul, după sistemul cel vechiu, fără a fi întrodus nóuele instrumente economice. Tot soiul cel vechiu de vite le are el, și o îmbunătățire prin o rassă mai nobilă aflăm fórte în puține locuri.

Nu mai puțin e conservativ țĕranul și cu privire la sămênță, la feliul locului, în care ea trebue sămênată și cu privire la conservarea fructelor treerate.

Multele casuri de foc și desele casuri de grindină ne dau doveḑi, că la țĕranul nostru încă nu a întrat în trup și sânge necesitatea de a-și asigurá bucatele în jitnițe și până sunt pe pămênt, ba în un cas special, publicat nu de mult în colónele ḑiariului nostru, am vĕḑut, că contra apei și a grindinei nu au fost asigurați nici chiar agenții dela respectivele institute de asigurare, cari altcum în interesul lor propriu, și al institutului, care i a angagiat, erau obligați sĕ mérgă cu esemplu bun pentru îmbărbătarea țĕranului.

Nesciința țĕranului nici chiar buna natură nu o cruță câte odată, de aceea cu durere inregistrăm calamitățile elementare, care mai vin și ele spre a contribuí la sĕrăcia generală în țéră. Cu asemenea calamitate are sĕ se lupte economii nostri, calamitate, care până acuma cel puțin în părțile ardelene nu a bêntuit, și acésta este philoxera.

Valea Mureșului și cea a Têrnavelor era binecuvêntată dela Dumneḑeu cu vii bogate, și dacă grindina și bruma se îndura de cruța vița de vie, economi nostri la culesul viilor 'și acoperiau tóte nĕcasurile, tóte lipsele, cari în adins le amênau până la cules.

Calamitatea cea nóuă cu philoxera amenință cu stêrpire și acest ultim isvor de venit al țĕranului.

In mod oficios s'a constatat esistența acestui verme periculos în jurul Mediașului in timpul cel mai próspĕt.

Administrațiunea a luat lucrul în mână, pretutindinea, pe unde sunt vii, s'au instituit comisiuni, cari sub controla și conducerea unui comisariu al guvernului visitéză vițele de vie, și unde crede, că este locul inficiat, prescrie mĕsurile pentru stirpire.

Ne vedem deci în fața unui pericul amenințătoriu, în fața căruia până acuma numai cu mijlóce paliative se póte lucrá.

Sunt deosebite vederile cu privire la proveniența acestui verme prin părțile nóstre, diferite în ce privesce modul de infectare, și cu privire la stirpirea lui, respective impedecarea de a se mai infectá și alte locuri până acuma cruțate de acest biciu pentru bietul econom.

Energia, cu care guvernul a pășit în fața noului pericol, care amenință un ram însemnat al economiei la noi, ne face sĕ credem, că rĕul se va delăturá, întrucât adecă sciința de până acuma póte păși cu succes contra acestui nou pericol, și noi îndemnăm din tótă inima pe cărturarii nostri, ca sĕ dea tot posibilul succurs comisiunilor însărcinate cu stirpirea acestui rĕu

Revista politică.

Evenimentul din Francia e discutat cu mare interes din partea intregei prese europene și a celorlalte continente.

Un general a fost în stare sĕ tulbure pacea unui stat, ca statul frances, sĕ bage frica în administrație și sĕ facă sĕ se témă de persóna sa întreg organismul frances, astfeliu, că statul însu-și s'a vĕḑut necesitat a-l urmărí în tóte acțiunile sale, a i pune tóte pedecile spre a-i perde din popularitatea, ce și-o câstigase, atât prin vitejia sa în rĕsboiu, cât și prin atitudinea și apucăturile sale față de cetățenii Franciei, și dacă a vĕḑut, că cu tótă forța ce o desvóltă el, statul, contra generalului Boulanger, nu slăbesce de loc din ambițiunile sale, s'a vĕḑut necesitat a-l trage înaintea forului celui mai suprem, înaintea tribunalului senatorial și a aduce sentința încă de mai înainte prevĕḑută.

Generalul, care s'a bucurat de atâta trecere în Francia, carele da mult de lucru Germaniei, și care a fost distins de soldații Rusiei cu sabie de onóre, e condamnat de concetățenii sei, fără a i se fi luat în considerare gravamine ușurătóre, fără a i se fi ascultat plângerile și apĕrarea, și acésta condamnare, primită acum cu atâta nepĕsare din partea poporului frances, a provocat multă și mare mulțămire atât în Germania, cât și în statele, cari ii sunt aliate și cari au privit cu cea mai mare incordare la desfășurarea evenimentelor.

Generalul petrece încă și acum în Londra și încercările, ce le fac membrii și matadorii partidului boulangist de al aduce în patrie, unde se va aflá scutit de cetățeni contra guvernului, au rĕmas zadarnice. Nici desmințirile, ce le a dat comitetul boulangist contra gravaminelor ridicate în acusă de procurorul general n'au fost luate în considerare, nici chiar de presa, carea mai înainte se ocupa mult cu Boulanger.

Nu se scie acum ce atitudine va luá statul frances față cu generalul, pentru ca sĕ-l pótă încarcerá în fortăréță, căci nu se scie încă dacă Englitera va acceptá propunerea de estradare.

De un timp încóce se ventiléză tot cu mai multă insistință din partea presei monarchiei nóstre reinoirea unui tractat de convențiune cu România. Necesitatea e așa de simțită, încât chiar foile cele radicale, cari mai în primăvară o combăteau din tóte puterile, au început sĕ recunóscă daunele enorme, si lăpĕdând masca șovinistică sĕ pledeze pentru o încheere a convențiunei.

Deocamdată în România domnesce pace și linisce. In sînul cabinetului se vorbesce insĕ de unele diferințe, cari pot da ansă la crise ministeriale. Lahovari și Vernescu nu se pot înțelege, ér dl Catargiu e adus în perplesitate, pe care sĕ țină și pe care sĕ dimită. Scirile mai próspete comunică, cum-că dl Vernescu e mai adict al dlui Catargiu și că e ca și sigur, că ministrul de esterne Lahovari va părăsí cabinetul și cu el 'l va părăsí și generalul Manu, ministrul de rĕsboiu.

În intréga peninsula balcanică domnesce mare mișcare. Agitațiunile grecesci și persecuțiunile inscenate de acesti fanatici a desteptat într'un grad așa de mare simțul național, în special în romênii din Macedonia, încât s'a escat o adevĕrată rivalitate națională. Puținii profesori ai scólelor românesci și-au pus de sfântă problemă a înfrâná atacurile ridicate contra limbei și națiunei române și a se face martiri chiar pentru apĕrarea lor. Marele luptătoriu al românismului, apostolul Mărgărit, a fost la Bucuresci și de acolo a plecat la Costantinopol spre a obțîné fa-

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

II. Edificiile de fer de pe câmpul lui Marte.

(Urmare).

La întrebarea: prin ce se distinge cu deosebire esposiția presentă? ni se rĕspunde de regulă: prin edificiile ei de fer, mai precis: prin edificiile ei cele înalte construite din fer. Chiar și specialistii rĕspund astfeliu, deșí lor le sunt cunoscute tot feliul de edificii admirabile construite din fer. Fără îndoélă se află deci pe câmpul lui Marte cele mai perfecționate edificii de categoria celor construite din fer.

Lucru admirabil! Se află în esposiția de față modele din tóte edificiile, dela cele mai primitive până la cele mai perfecte, ce au produs arta omenéscă. Se înțelege de sine numai în óre care privință, deóre-ce la edificii trebuesc considerate cu deosebire două probleme cu totul divergente, una de natura pur artistică, cealaltă pur technică. Problema technică, adecă construirea unui edificiu, care este cât mai corĕspunḑĕtóre recerințelor, a fost se înțelege de sine, problema principală. Cu tóte acestea nu s'au scăpat din vedere nici pretensiunile artistice. Din composiția amintită a tuturor modelelor de zidire din tóte timpurile și din tóte țĕrile apare cu deosebire progresul făcut pe terenul zidirei. Architectul Ch. Garnier a espus modele din locuințele ómenilor, începênd dela speluncile troglodyților până la cele mai moderne ale timpului nostru. Se află unele lângă altele, deșí numai în miniatură locuințele egiptice, ebreice, asirice, persice, romane și elene, arabe și chinese și alte nenumerate. Aceste modele sunt pregătite după isvórele cele mai bune, așa că putem face unele conclusiuni și în ce privesce cultura cutărui popor. Aruncând chiar numai o privire asupra acestor modele ne convingem, că omenimea, de când numai a început a zidí locuințe, a intrebuințat ca material de edificat lemne, paie, petri, țigle și trestie, dar nici când metale, cu deosebire fer. Întrebuințarea ferului în construcțiunea edificiilor este invențiunea timpului modern.

Firesce timpul modern datéză deja de 20, 30 séu póte de mai mulți ani, deóre-ce grinḑile de fer se practică cam de mult.

Schelete de case construite de fer, corăbii de fer, ne mai amintind șinele căilor ferate, încă cunóscem mai de multă vreme. Chiar și sale spațióse s'au construit deja mai nainte din fer; totul ce a lipsit este, că nu s'au construit așa de splendide, atât de frumóse și în timp atât de scurt ca chiar în ḑilele nóstre.

Întrebuințarea ferului, așa ḑicênd în masse s'a ivit cu deosebire acum, când deșí cărbunele factice nu se răresce, totuși omenimea s'a convins, că acest material arḑĕtoriu se va mistuí în scurt timp. Așa de esemplu s'a constatat, că Anglia numai 102 ani mai póte arde atâta cărbune ca și în timpul din urmă. După acea nu vor mai avea cărbuni, sau dacă da, acestia vor fi așa de afund astrucați, încât scóterea lor nu se va mai rentá. Deșí pentru alte țĕri nu avem astfeliu de date esacte, cu tóte aceste este sigur, că cu timpul cărbunii, petroleul și tóte celelalte tesaure pămêntesci vor fi consumate. Nu peste mulți ani omenimea va trebuí sĕ fie cu considerare față de aceste tesaure! Ce se va alege atunci cu edificările construite din fer?

La acésta întrebare va rĕspunde viitoriul deocamdată me aflu inaintea celui mai înalt edificiu din lume, care s'a construit din fer. Fie-mi permis a-l admira! Unii afirmă, că acest edificiu n'ar fi frumos, adecă nu e un cal frumos sau o corabie frumósă. Se póte, că vor avé drept, dar cu tóte aceste este și rĕmâne un turn frumos, ḑică cine ce va vrea. Am întârḑiat prea puțin în admirarea formei sulegete și elegante a acestui turn; dar cu atât mai mult la modul scientific artistic, conform căruia singuraticele rude de fer s'au compus în un edificiu de gratii, în care simetria nicăiri nu lipsesce. Cu deosebire soliditatea acestei grămeḑi de fer m'a pusvoruri pentru români şi a demascá pe fanaticii greci. Presa încă se ocupă cu sórtea românilor din balcani cu o mare predilecţiune.

Impěratul german Wilhelm II a plecat la Strassburg. Acéstă călětorie e de mare momentuositate, din împregiurarea, că Strassburgul e locul de cooperaţiune al trupelor germane cu cele italiene într'un eventual rěsboiu cu Francia.

Publicăm după „Fóia diecesană“ circulariul de instalare al Preasânţiei Sale dlui episcop N. Popea:

Nr. 30 Pl. ex 1889.

NICOLAE,

din indurarea lui Dumneḑeu episcopul bisericei dreptcredincióse rěsăritene în eparchia română a Caransebeşului.

Iubită preoţime, evlavioşilor creştini!

Dar, îndurare şi pace dela Dumneḑeu Tatăl nostru carele este în ceriuri.

O schimbare însemnată, o prefacere neobicinuită, iubiţilor fii credincioşi, s'a întêmplat în tînĕra şi de Dumneḑeu scutita eparchie a Caransebeşului!

O voce nóuă rěsună aḑi din scaunul archieresc către voi, cari până acum eraţi dedaţi a auḑí numai vocea cea pătrunḑětóre a bunului vostru archiereu de odinióră, care adese ori ve încălḑia inimile şi ve electrisa minţile cu gura lui de aur. El a dispărut dintre noi, pentru-că astfeliu a întocmit Dumneḑeu lumea acésta şi tóte câte se cuprind într'ênsa, věḑute şi nevěḑute, ca nici o fiinţă sě nu stea în vecie, afară de el unul, care în mod admirabil, supranatural, necuprins de mintea nóstră stăpânesce şi ocârmuesce tóte după cuvintele scripturei: Întru început tu Dómne pămêntul ai întemeiat, şi lucrurile mânilor Tale sunt ceriurile. Acelea vor perí, ér tu... acela-şi eşti şi anii tei nu vor lipsí!“

Da, la plinirea vremii a plăcut cerescului părinte a chemá la sine pe preaiubitul vostru episcop Ioan, rěmânênd eparchia în jale: biserica fără mirele seu, eparchia fără capul seu, credincioşii eparchiali fără tatăl îngrijitoriu şi spriginitoriu al lor.

Dar Dumneḑeu, isvorul îndurărilor şi al bunătăţilor, nevoind ca obidarea vóstră sě fie îndelung durătóre, cu darul seu şi cu ajutoriul seu de sus a făcut, ca durerile vóstre sě înceteze şi jalele sě vi se schimbe în bucurie, prin reîntregirea scaunului vacant al eparchiei obidate.

Fii acestei eparchii adunaţi în sinodul diecesan electoral din 26 Martiu a. c. însufleţiţi de însemnătatea obiectului, pětrunşi de binele şi fericirea eparchiei, inspiraţi de puterea covêrşitóre a Duchului Sfânt, — conlucrând cu toţii în dragoste şi bună înţelegere frăţéscă, isbutiră în sfêrsit a-şi concentrá voturile lor în o unică persónă, în persóna umilităţii mele, alegêndu me de fiitor episcop al vostru. Preasânţitul nostru sinod episcopesc încă îşi dădu consimţěmêntul seu din punct de vedere canonic în alegerea acésta; éră Majestatea Sa preaînaltul nostru împěrat şi rege apostolic Francisc Iosif I. prin preaînalta resoluţiune din 1 Iuniu a. c. se îndurà prea graţios a întărí actul de alegere şi pe mine drept aceea de episcop al eparchiei Caransebeşului. Pe basa acestei preaînalte întăriri, urmà apoi în 11/23 Iuniu a. c. chirotonirea mea întru episcop, sěvêrşită în biserica catedrală din Sibiiu, prin Escelenţia Sa Inaltpreasânţitul nostru metropolit Miron Romanul, cu conlucrarea Preasânţiei Sale episcopului Aradului Ioan Meţianu, éră în 2/14 Iuliu pe basa diplomei regale din 1 Iuniu şi a gramatei metropolitane din 11/23 Iuniu instalarea mea de episcop canonic şi legal, şi întroducerea mea faptică în scaunul nostru archieresc al eparchiei Caransebeşului, sěvêrşite în mod sěrbătoresc în biserica nóstră catedrală din oraşul residenţial al Caransebeşului, prin mandatarul metropolitan, Preasânţia Sa dl episcoc al Aradului mai susnumit.

Astfeliu iubiţilor, au decurs şi s'au sěvêrşit lucrurile strîns legate de intregirea eparchiei nóstre a Caransebeşului!

Étă aici, îndurarea şi binecuvêntarea ceriului! Étă bunăvoinţa din partea factorilor, cari în mod legal au concurs la actul acesta de mare însemnătate! Étă bucurie şi mângâiere sufletéscă, care aḑi cuprinde inimile nóstre dela mic până la mare!

Şi cum sě nu ne bucurăm noi, când vedem, că scaunul cel gol archieresc s'a împlinit, eparchia vě duvită s'a intregit, dorinţele nóstre s'au satisfăcut? Când vedem, că durerile nóstre au încetat şi doliul bisericei s'a depus? Când vedem, că una din cele mai cardinale disposiţiuni ale legii nóstre organice în faptă s'a adus la valóre?

De tot fericit me simt şi eu aḑi, iubiţi fii spirituali, când cel dintâiu cuvênt al meu la cea dintâiu păşire în faptica mea activitate archieréscă, îl pot îndreptá către voi!

Sě mulţămim deci lui Dumneḑeu şi tuturor voitorilor de bine şi spriginitorilor causei nóstre celei sfinte, cari au făcut, ca nisuinţele şi silinţele nóstre cele mari şi drepte sě se încoroneze cu resultatul cel mai dorit.

Dar iubiţilor, nu sě póte negá, că resultatul acesta în mare měsură vine de a se atribuí şi stării celei regulate, la care am ajuns noi cu afacerile nóstre bisericesci.

Nu póte fi nimeni aşa de strěin în biserica nóstră, care sě nu cunóscă folósele cele mari, ce le trage după sine o viaţă regulată în societate preste tot, şi în biserică în deosebi; sě nu cunóscă prin urmare cât de bun şi folositoriu e organismul nostru bisericesc constituţional, de care ne bucurăm în present, şi după care în timp aşa de scurt, ne fù cu putinţă de a ne întregí vacanta nóstră eparchie, spre care sfêrşit mai înainte se cerea timp îndelungat, ani întregi, şi şi atunci de multe ori fără resultatul dorit. Şi acésta pentru că constituţionalismul, fie în stat, fie în biserică, e dovedit ca cea mai corěspunḑětóre formă de administrare, dacă cei ce se fololosesc de el sciu şi voesc sě facă întrebuinţare dréptă de dênsul.

Ce urméză de aici altă, decât că datori suntem sě preţuim acest organism bun cum se cuvine, sě-l susţinem din tóte puterile şi sě ne îngrijim cu scumpětate pentru viaţa lui, dacă voim, ca el şi în viitoriu sě producă asemenea roduri îmbucurătóre, cum sunt cele de acum.

Şi grija nóstră pentru dênsul nu cere sacrificii aşa de mari, cum dóră s'ar pěrea unora. Recompensa morala e înḑecit mai mare. Facă-şi fie-care datoria cu esactitate, împlinéscă-şi fie-care parte constitutivă a diecesii chemarea fără şovăire, cum se cere şi se astéptă dela ea, şi atunci cursul afacerilor va merge bine, uşor şi satisfăcětoriu.

Aici mai ântâiu sunt chemaţi factorii principali, ca sě concurgă cu activitatea lor în sensul statutului organic, ca fie-care sě fie la locul seu in sfera sa de activitate, indicată de lege, şi sě fim siguri, că în modul acesta vom sporí, vom dá înainte în tóte direcţiunile.

Asta e, ce a-şi dorí eu pentru cursul regulat al afacerilor nóstre diecesane. Şi eu voiu şi pretinde dela organele nóstre subordinate bisericesci, scolare şi epitropesci cea mai esactă şi sinceră, va sě ḑică neinteresată conlucrare în conducerea, pertractarea şi esecutarea obiectelor, ce cad în competenţa activităţii lor.

Cursul şi competenţa agendelor de altmintrelea sunt deplin normate în legea nóstră organică şi în regulamente. Eu me voiu ferí de a trece hotarele acestor legi; facă toţi cei chemaţi asemenea, şi atunci pacea şi liniscea, şi buna înţelegere, esenţialele condiţiuni de viaţă şi de prosperare ale fiecărei societăţi, prin urmare şi cu deosebire ale celei bisericesci, vor domní, şi viitoriul cel mai îmbucurătoriu posibil va strălucí în biserică.

Dar iubiţilor, activitatea nóstră nu se póte mărginí numai pe lângă aceste lucrări administrative. Problema bisericei e mult mai grea, scopurile ei mult mai înalte, care au sě ocupe gândirile şi activitatea nóstră în biserică, faţă cu cari buna organisaţiune vine de a se socotí numai ca un mijloc spre ajungerea scopului. Şi scopurile acestea sě reduc la starea nóstră religiósă-morală, intelectuală şi materială, aşa dar la salutea nóstră proprie, va se ḑică: la insă-şi fericirea vremelnică şi vecinică a tuturor credincioşilor bisericei nóstre diecesane.

Din acest punct de vedere adresându-me către voi, nu ve pot din destul pune la inimă mai întâiu de tóte grija pentru biserica nóstră drept credinciósă rěsăriténă, credinţa nóstră strămoşéscă, pe care ca pe un odor scump o moştenirăm dela moşi strămoşii nostrii. Pe acésta sě o păzim neclintit şi sě o apěrăm ca lumina ochilor, aducêndu-ne aminte, că ea a fost totdeuna scutul cel mai puternic al esistenţei nóstre naţionale, că ea adese ori ne-a mângăiat în ḑiua něcasului, turnând balsam alinătoriu peste ranele şi durerile nóstre, şi că ea are sě ne fie şi în viitoriu fortăréţă tare ca stânca în contra tuturor lovirilor duşmane.

Ve recomând mai încolo, iubiţilor, religiositatea şi moralitatea, ca o condiţiune de viaţă preste tot şi în parte. O persónă, fie privată, fie morală, o societate chiar fără religiositate şi moralitate e stérsă neresistibil din cartea vieţei. Pentru aceea staturi şi impěrăţii din cele mai puternice în lume, îndată ce s'au pětruns de veninul cutropitoriu al corupţiunii, s'au stins, au perit cu totul, încât numai după nume se mai sciu astăḑi. Au acest adevěr trist nu ni-l dovedesce din destul istoria, au nu ni-l arată spre indestulire nenuměratele casuri ce ḑilnic se strecóră pe denaintea ochilor nostri? Luaţi aceste douĕ religiositatea şi moralitatea dela societate, şi ea va devení un caos fără razim!

Ve mai recomând, iubiţilor, scóla şi învěţămêntul, ca pe cel mai sigur mijloc spre cultura omenéscă. Căci trebue sě scim, că ceea-ce e lumina sórelui pe firmament, care împrăscie întunecimea nopţii: aceea e lumina sciinţei în capul omului, care de asemenea împrăscie întunecimea minţii. Fără cultură, dar adevěrată şi nu numai spoitură, aḑi nu e cu putinţă sě se numere un popor între popórele cele vii. Dar fundamentul culturei e sciinţa, şi al acesteia scóla. Sě ne îngrigim deci cu totadinsul pentru scólă, sě ne silim din tóte puterile nóstre pentru luminarea poporului. Unde am sta noi aḑi, dacă scóla o am fi îmbrăţişat mai de mult?

Ve recomând, iubiţilor, activitatea sau munca, ca o condiţiune a stării bune materiale a unui popor. „In sudórea feţii tale, vei agonisí cele de lipsă ale tale“ — şi „vrednic e lucrătoriul de plata sa“ sunt cuvinte de aur ale s. Scripturi. Insa-şi viéţa omului nu e decât o continuă activitate, fără care el devine un corp putred prin urmare mort de viu. Sě lucrăm deci ca sě trăim; sě ne agonisim stare bună materială, prin muncă dréptă, ca sě ne putem luminá spiritul şi sě ne putem îmbunătăţí totodată şi starea nóstră intelectuală şi morală.

În sfêrşit se cuvine sě amintim aici şi de datorinţele nóstre către patrie şi legile ei, către înalta stăpânire a patriei şi autorităţile dinafară. Sě împlinim datorinţele acestea cu scumpětate, cum le am împlinit totdeuna în interesul bine înţeles al nostru şi al patriei nóstre comune, remânênd pururea credincioşi Maiestăţii Sale impěratului şi regelui nostru apostolic Francisc Iosif I şi augustei sale case domnitóre.

Acestea sunt, iubit cler şi popor diecesan, vederile mele la întrarea faptică în activitatea mea archieréscă la primul meu cuvênt, ce aflu de lipsă a îndreptá către voi. De aceste convingeri sunt eu pětruns în momentele cele mai însemnate ale vieţii mele, si tot acestea vi le recomând cu tótă căldura şi vóue spre primire, şi ulterióră desvoltare în interesul cel adevěrat al tuturor credincioşilor noştri eparchiali.

Dar mai ântăiu ţie, iubit cler diecesan ţi-le recomând cu tótă tăria sufletului meu. Aduţi aminte de cele scrise în Scriptură: că tu esci sarea şi lumina lumii! Că luminarea aprinsă nu se pune sub obroc, ci pe masă, ca sě lumineze celor din casă! Ingrijesce deci de acéstă sare, ca se nu se strice, şi de acésta lumină, ca sě nu se stingă şi în tunece! Fii ascultători şi implinitoriu cuvintelor sfinte; feresce-te de cele rele, ca sě poţi fi esemplu viu de imitaţiune poporului încredinţat păstoriei tale, căci vai! amare sunt fructele neascultării!

Éră tu iubit popor diecesan, fii şi tu ascultătoriu şi împlinitoriu învěţăturilor, sfaturilor şi poveţelor învěţătorilor bisericei; ajutaţi i şi spriginiţi i pe ei în lipsele şi trebuinţele lor; trăiţi între voi în pace şi dragoste frăţéscă, ca sě ve fie vóue bine şi sě aveţi ani mulţi fericiţi pe pămênt spre mărirea lui Dḑeu, prosperarea bisericei şi a vóstră proprie fericire, cea-ce ve şi doresc din adêncul inimei mele. Amin!

Cu binecuvêntarea mea archieréscă rěmân

Caransebeş, din şedinţa consistorială plenară ţinută în 10/12 Iuliu, 1889.

Al vostru tuturor
de tot binele voitoriu:
Nicolae Popea m. p.,
episcop

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Nordul Transilvaniei, 12 August, 1889. Daţi-mi voie, dle redactor, sě Ve scriu ceva de astădată în afacerea procesului dlui Dr. V. Lucaciu.

Afacerea procesuală a dlui Dr Vasiliu Lucaciu se află sub apelată, căci precum este lucru cunoscut, procurorul regesc a apelat sentinţa de achitare a tribunalului regesc din Sătmariu; astfeliu causa încă nu este terminată, şi tabla regéscă, póte chiar şi înalta curie reg. vor avé încă de aici înainte chemarea a se pronunţá în acésta afacere definitiv.

în uimire. Turnul cumpănesce preste 7.300,000 klg. de fer, la care mai adaugêndu-se ornamentarea, resultă o greutate de 9 milióne kilg. Şi totuşi un orcan ar fi rěsturnat acésta massă de fer, dacă n'ar fi atât de artistic combinată.

Nu este problema mea a descrie turnul din punct de vedere technic. Numai cu câte-va date statistice voiu serví, cu ajutoriul cărora cetitoriul prea uşor 'şi va puté formá o idee despre mărimea şi cuprinsul problemei. Planul sau mai bine ḑicênd cele 127 de planuri parţiale ale turnului s'au estins pe 2500 de foi. Fie-care fóie de 1 m. lungă şi 80 cm. lată. Patruḑeci de desemnători şi matematici fură în continuu ocupaţi în decurs de 2 ani. Se fabricară apoi 12,000 de dăraburi singuratice de fer. Fie-care părticică în formă şi chip propriu, deosebit de celelalte. În platele de metal se găuriră 7 milióne de găuri pentru şurube. Dacă s'ar fi combinat aceste găuri, ar fi resultat o ţeve de 70 klm. lungă. Şurubele au cumpănit 450,000 klg. Spesele totale ale turnului se urcă la cifra de 6.500,000 fr., 900,000 basa, 3.800,000 ferul şi construcţia, 200,000 colorarea, ascensorul şi alte diferite maşini 1.200,000, alte spese neprevěḑute 400,000 fr.

(Va urma.)

Tribunalul regesc n'a aflat nimica de condamnat în vorbirea d-lui Lucaciu, căci dênsul s'a mărginit a „agitá pe un teren legal şi constituţional“ ; n'au pronunţat nici un cuvênt, ce s'ar puté esplicá în contra maghiarilor, ci a cerut numai, ca sĕ se facă dreptate.

Cum dar a putut devení vorbirea dlui Lucaciu atât de „momentósă“ în ochii diaristicei maghiare? Éca aşa. După adunarea din Teuţii de sus, amploiaţii cari fuseră de faţă, au vorbit privatim despre acésta adunare cu corifei Kultur egyletului din Sătmariu, aceştia apoi au referat privatim comitelui suprem şi aşa mai departe.

Tot kulturegyletistii l'au eliminat pe părintele Lucaciu şi din representanţa comunală a oraşului Sătmariu; de gura kulturegyletiştilor s'a retras dl Lucaciu la sate, în parochia din Şişesci, unde apoi tot de ei este împedecat a rostí câte o vorbire în timp de alegeri.

Tribunalul regesc însĕ prin sensenţa adusă, cei servesce spre multă onóre, au respins pretensiunea corifeilor kulturegyletului. Absurdă este acésta pretensiune, precum şi scopul ascuns al tuturor societăţilor maghiare: că ele ar puté cândva desnaţionalisá pre românii din acéstă ţéră Pe români ii vor puté aţiţá, năcăjí, hulí, şi ofensá: nu-i vor puté însĕ nici odată desnaţionalisá.

Guvernul în loc de a dá importanţă şi credemênt şovenistilor maghiari, bine ar face, dacă i-ar ţiné în frâu şi i-ar desavuá înainte de ce acest şovenism ar nisuí a săpá grópă chiar şi guvernului actual.

Şovinistii maghiari predică ură de rasă şi mórtea naţionalităţilor. Ei aţâţă plebea spre a resturná guvernul; ei batjocoresc armata imp. şi regală.

Unde rĕmâne dar procurorul regesc, de nu face acusă la tribunale în contra acestor rĕsvretitori şi turburători? Cei ce se ocupă în consiliul sanitar de lângă regim, de ce nu-i recomândă pe acesti alienaţi şi turburători a fi puşi la recóre în cutare asil pentru ómenii smintiţi!

Românii de ori-ce categorie, preoţi şi mireni, avuţi şi sĕraci, moderaţi şi estremisti, sunt în drept, au chiar datorinţă a luminá poporul spre a se scutí şi ferí de aceia, cari sapă grópa bunăstărei în societate, strică armonia între cetăţeni; tind a corumpe cu frase góle societatea civilă şi militară.

Maghiarii sunt avisaţi a vieţuí în pace cu popórele din acésta ţéră. Sunt avisaţi a fi amici sinceri acestor popóre; căci nesinceritatea se rĕsbună totdeuna.

Martorii români în procesul dlui Dr Lucaciu — după-cum se scie — au fasionat numai în limba română; acest drept îl dă legea sancţionată. Şovinismul şi de aici s'a încercat a face capital politic, susţinênd, că preoţimea română ar nutrí ură ascunsă în contra maghiarilor.

Preoţii români din acest ţinut iubesc poporul maghiar cu iubire crestinéscă, şi totodată îl compătimesc, că se află sedus de nisce scribalei fără modestie, fără judecată şi omenie; de nisce lăpĕdături ale altor popóre, cari veniseră aici a vêná popularitate eftină, — respândind patriotismul pe tótă diua cu preţul de 4 cr. v. a.

La un biet popă românesc sovenistii îi impută, că primesce bani pentru slujbe şi cărţi de rugăciuni dela ómeni evlavioşi. Dar apoi din acésta statul profit are, ori pagubă? In tot casul mare profit moral; fiind lucru cunoscut de tótă lumea, că românii sunt un element pacinic de ordine şi de bună stare pentru stat. Şi aşa vom rĕmâné şi de ací înainte, — pănă când nu va succede şovenistilor a ne împinge la estremităţi.

Noi avem speranţă, că atât la a II-a cât şi eventual la a III-a instanţă procesul se va decide în favorul dlui Dr. Lucaciu. *Moderator.*

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Urmare.)

„*Replicele*“. După vorbirea apĕrătoriului, procurorul de stat Parecz György face următórele replicări, ce le reproducem după foile maghiare din Arad: Că românii din Ungaria în adevĕr sunt amărîţi contra maghiarilor, acésta o arată prea limpede vorbirea de apĕrare acum pronunţată. Dar de ce este acésta amărăciune, nici românii nu sciu. Cu aceste ei vreau se oltoéscă în fie-care conaţional al lor germinele urei contra maghiarilor.

Écă aici e acusatul, care vorbesce limpede ungurésce, însĕ ţine sub demnitatea sa a se folosí, când stă înaintea judecătorilor sei de limba oficială a acelei ţĕri, în care s'a născut. Acésta nu este óre amărăciune? Acésta nu este ură? Din nou susţine cele înşirate în acusă. El lucra de 22 de ani pe terenul administrării justiţiei şi în acest timp totdeuna a esperiat, că la aplicarea legii nu cunosc nici maghiar, nici român, numai vinovat, pĕcătos şi pe acela îl pedepsesc într'o formă, fie de ori-ce naţionalitate. Nici cultura n'are naţionalitate, căci românul se póte cualificá la universităţile nóstre, n'are trebuinţă de special institut de învĕţămênt român. Că guvernul nu permite a se înfiinţá astfeliu de reuniuni române Făgetene, causa este, că românii sub pretestul cetirii, al petrecerii sociale, adunându-se domni cu idei de ale acusatului vorbesc şi se sfătuesc: cum se trudesc maghiarii ai subjugá pe ei. Apĕrătoriul cu ori ce preţ vrea sĕ pună în spatele lui Apponyi şi Horváth acusa resvretirii şi astfeliu a purificá pe Barcianu. De, Apponyi s'ar mulţămí frumos, dacă patriotismul seu l'am asemêná, cu al acusatului. Apponyi prin articolul seu a vrut sĕ îndrepte relaţiunile, la aceea a ţintit şi nu la resvretire. Simplaminte acusatul nu-i îndestulit cu guvernul maghiar, nici n'ar fi, ori cine sĕ fie acolo, dacă nu va fi — el însu-şi acolo. Négă hotărît, că maghiarii sunt conduşi de prejudiţuri faţă de români şi că i-ar împedecă în cultivarea lor este numai scornitură. Dacă Barcianu ar fi tradus articolul aşa pe cum l'a scris Apponyi, şi dacă nu l'ar fi sucit şi resucit, dacă n'ar fi amestecat în el erpresiuni degradătóre, vătĕmătóre pentru constituţiunea maghiară, nimenui nici prin vis nu i-ar fi venit în minte sĕ-i facă proces. Astfeliu şi „Tatăl nostru“ se póte traduce într'o formă, încât acela nu va fi rugăciune, ci un magazin de vătĕmări. Ori şi cum vor suci şi învêrtí lucrul, aceste uneltiri produc astfeliu de relaţiuni, pe cari nu se póte a le tolerá. Din nou cere dară ca juraţii se enunţe verdictul de vinovat şi se osândéscă pe acusatul, căci el o merită şi nu este aşa nevinovat şi neprimejdios, precum îl fac unii.

La aceste apĕrătoriul C. Brediceanu face următórele replicări:

„Faţă de datele positive şi dovedile speciale înşirate prin mine, dl procuror ia refugiu la „negări“ şi „suspiţionări“, în acésta direcţiune nu aflu de lipsă a reflectá măcar un singur cuvênt.

Nu pot însĕ trece cu vederea aceea aserţiune a dlui procuror, că tenorul apĕrării probéză cea mai mare amărăciune a clientului meu sau a mele faţă de poporul maghiar.

Ca apĕrătoriu mi-am păstrat totdeuna decórea chemării mele, nici când nu am amestecat afectele personale cu împlinirea datorinţei mele de apĕrătoriu — şi cu atât mai puţin am putut torná amărăciune către poporul maghiar în apĕrarea mea, — fiind-că de feliu nu nutresc aceea amărăciune. Rĕmâne deci o apucătură neseriósă din partea dlui procuror acésta aserţiune.

Dl procuror se provócă la pracsa sa de 22 ani şi cu esperinţa sa proprie voesce a acoperí esistinţa călcărilor de lege şi neîndreptăţirilor înşirate şi dovedile în decursul apĕrării. Se înşală dl procuror, dacă crede, că esperinţa unui procuror în oficiul seu mărginit e suficientă pentru a spălá relele unui sistem întreg de guvernare.

Eu numai de 15 ani funcţionez ca apĕrătoriu, dar am în cele politice o pracsă şi esperinţă cel puţin de 50 de ori mai mare, decât dl procuror, prin urmare, dacă ar fi sĕ se cântăréscă esperinţa mea sau a dlui procuror, fiind acest proces de natură politic — şi atunci ar înclină cumpĕna în partea apĕrării.

Şi ca sĕ facă efect şi ca sĕ ve pórte pe aripile „ideii“ prejudiţiului — apostrofézá dl procuror clientului meu, dicênd „că de şi scie ungaresce“ fiind-că ţine sub demnitatea sa a vorbí ungurésce de acea vorbesce românesce“.

Acésta e o nóuă scornitură! par că ar voí dl procuror sĕ ne facă cu sila sĕ ne supĕrăm pe maghiari. Clientul nu dice că află sub demnitatea sa a vorbí ungaresce, de ce o dice atunci dl procuror? Şi apoi când recunosce, că dl Barcianu are o cultură superióră — mai crede d-sa că póte pe un om cu mintea întrégă sĕ-l facă sĕ şi crédă vorbelor sale? acum în vécul present, când şi cel cu puţină cunoscinţă e fălos, că scie una sau alta limbă, sciind, că cu câte limbi scie cineva mai mult, cu atât mai mult valoréză. A presupune deci despre clientul meu că ţine sub demnitatea sa a vorbí „ungaresce“ e cu totului fără basă, ér a o susţiné ca faptă e o procedere tendenţiósă.

In fine se miră dl procuror de dorinţa românilor, că ei voesc o cultură specială românéscă, când el scie, că cultura e universală şi nu naţională.

In ţéra nóstră — faţă de politica de instrucţiune eschisiv maghiară şi maghiarisătóre a guvernului actual — se audi astfeliu de enunciaţiuni, ţi se pare că sau nu audi bine, sau visezi. Intreb pe dl procuror: mai este în Europa stat cu o cultură separatistică, mai naţională decât Ungaria, esistă unde-va politica de instrucţiune publică mai naţională, mai intolerantă faţă de naţionalităţile conlocuitóre şi faţă de dreptul acestora a se cultiva în limba lor maternă. Au nu opresce guvernul a dá chiar stipendiele din fundaţiuni private tinerilor, cari nu merg la scólele unguresci, din ţéră, — mai este guvern în Europa cu astfeliu de tendinţă faţă de maioritatea contribuenţilor.

Étă cum stăm cu punctele replicei — socotite pentru efect ale dlui procuror şi aşa sunt tóte, de aceea susţinênd cele dise în apĕrare, ve rog dlor juraţi a judecá nepartial şi drept. (Va urmă.)

Avis.

La scóla elementară de fete a Reuniunei femeilor române din Sibiiu *se va începe anul scolariu 1889/90 în 2 Septembre n. a. c.* Inscrierile se vor face in 2, 3 şi 4 Septembre între órele 8 — 12 a. m. şi 3—5 p. m. in localul direcţiunei (strada Morii Nr 8). Didactrul este de 20 fl., v. a. pe an şi este a se plătí anticipative la inceputul fie-cărui pătrariu de an. Elevele, ai căror părinţi nu sunt membrii ai Reuniunei femeilor române din Sibiiu, vor avé a solví şi o tacsă de inscriere de 2 fl. v. a.

Părinţii din provincie işi pot adăpostí copilele in internatul Asociaţiunei transilvane, cu carele scóla nóstră stă in strênsă legătură. Insinuări se pot face şi pănă la terminul inscrierei.

Sibiiu, 18 August n. 1889.

I. Popoviciu, director.

Varietăţi.

*(Aniversarea dilei nascerei Maj. Sale.) Din incidentul aniversărei dilei nascerei Maj. Sale monarchului nostru s'a ţinut un serviciu divin festiv şi la biserica nóstră din cetate, celebrat de Preacuvióşia Sa părintele archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu, asistat de P. O. D. D: Ioan Hannia, ases. const., direct. şi prof. sem; Moise Lazar, asesor const; Zaharia Boiu ases. consist; şi de dl diacon Ioan Popoviciu.

— Din partea miliţiei s'a serbat diua monarchului nostru conform programului indigitat în numĕrul trecut. In preséra dilei a fost retret cu musica militară, care în diminéţa următóre a percurs cântând pe tóte stradele principale ale oraşului. Tot diminéţa s'au dat 24 salve de tunuri. Parada militară, a succes în mod strălucit. Tóte trupele cari se află dislocate în Sibiiu şi jur au luat parte sub comanda bar. de Waldstäten. La 5 óre a fost dineu de gală la comandantul corpului, Escel. Sa bar. de Szveteney.

* (Distincţiuni.) „Armee Verordnungsb.“ publică distincţiunile ce le-a făcut Maj. Sa monarchul nostru cu ocasiunea visitei la curtea berlinésă şi anume: Prinţul Henric de Prusia s'a numit şef al regim. de inf. 20; prinţul Albert de Prusia regentul Braunsweigului şef. al reg. de dragoni nr. 6 şi contele Moltke şef al reg. de infant. nr. 71.

* (Alegere de protopresbiteri.) La alegerile de protopresbiteri în tractele Aradului şi Banat-comloşului, diecesa Aradului, maioritatea voturilor o a intrunit in protopresbiteratul Aradului, parochul M. Bocşian, ér in protopresbiteratul B. Comloşului prot. P. Miulescu.

* (Concert românesc in Budapesta.) Precum se scrie „Familiei,“ o trupă de 10 lăutari din Bucuresci, în călĕtoria lor spre Paris a dat in Budapesta trei concerte. Publicul cel mai ales al Budapestei a asistat la acest concert şi lăutarii români au secerat mari triumfuri. Doinele române au impresionat atât de plăcut încât trebuiau repetate de câte trei-ori, căci freneticele aplause şi strigătele de „Eljenuri“ nu mai avéu sfêrşit. Un entusiasm ca acésta nu s'a mai observat pela concertele de musică din Budapesta.

* (Întórcerea lui Stanley.) Din Sansibar se anunţă: că îndrăsneţul scrutătoriu al Africei centrale, Stanley este pe drum către Europa. El a ajuns la Kavirondo pe ţĕrmurul ostic al Niansei. Acum s'a îndreptat spre Mombosa, unde va ajunge insĕ numai după câte va luni.

* (Zăpadă.) Din Carintia se comunică, că în dilele trecute a nins din greu în multe localităţi şi mai ales pe vêrfurile piscurilor Alpilor. În multe locuri însĕ zăpada e grósă şi pe livedile situate în regiuni mai inalte. De mulţi ani nu s'a mai întêmplat intre luna lui Iuliu şi August sĕ ningă.

* (Furnici în loc de lăcuste.) Diarele franceze anunţă, că în septĕmêna trecută, un nor mare de furnici s'a lăsat asupra oraşului Strassburg.

In multe locuri furnicele acopereau pămêntul cu miile. Pe plat-forma catedralei, gardienii au fost siliţi sĕ le mături. O parte din aceste furnici au cădut în canalul Faur-Resuparts; peştii au avut pléşă bunişóră

Loterie.

Sâmbătă în 17 August 1889.

Timişóra:	**68**	**66**	**39**	**69**	**85**
Vinea:	**35**	**64**	**48**	**86**	**78**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 17 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.70	99.80
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.80	—.—
Oligaţiuni urbariale ung	104.80	104.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.75	100.—
Obligaţiuni de credit austr.	304.75	305.50
Sorţi de regularea Tisei	120.25	122.—
Galbin	5.67	5.64
Napoleon	9.48	9.49
100 marce nemţesci	58.27½	58.40
London (poliţă pe de trei luni)	119.45	119.60

Nr. 374. [128] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“ pentru următórele staţiuni învăţătoresci devenite vacante în protopresbiteratul Braşovului I şi adecă:

1. *Cernat*, cu salariu anual de 250 fl., solviţi din repartiţie dela popor.

2. *Turcheş*, cu salariu anual de 250 fl., solviţi în 4 rate anticipative, cuartir natural în edificiul scólei, şi 3 stângini lemne de încălḑit.

Dela concurenţii pentru ambele aceste posturi se recere, ca pe lângă recerinţele prescrise de legile scolastice sĕ cunóscă şi cântările spre a le puté propune pruncilor în scólă. Învăţătorii aleşi vor fi datori a ţiné prelegeri şi cu scóla de repetiţiune, fără altă remuneraţiune. Concursele se vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 29 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 328 [115] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕlişteі, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Un post de învĕţătóre la scóla capitală din Sĕlişte cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Alésa învĕţătóre e obligată a propune tóte obiectele de învĕţământ într'o clasă de fetiţe, precum şi lucrul de mână în clasele III şi IV de fetiţe.

2. Un post de învĕţătoriu la scóla din *Aciliu*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne trebuinciόse pentru încălḑit.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sunt a se adresá subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 24 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente, oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlişteі.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 60. [116] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea: matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura e 700 fl. şi decnalele de câte 100 fl.; în lipsa de censură însĕ salariul este de 600 fl.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor către comitetul gimnasial instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună;

e) că au cualificăţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 § 30 şi 61 în combinare cu disposiţiunile bisericesci relativ, la cualificăţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 Iuliu, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Nr. 601—603. [120] 2—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante, din protopresbiteratul gr. or. al Sighişórei.

1. *Feleag*, postul învĕţătoresc împreunat cu cantoratul, cu salariu anual *a)* 120 fl. dela popor prin repartare, *b)* pentru cantorat dela 15 familii câte 1½ ferdelă bucate cu grăunţul mĕsura vechie, şi *c)* cam 15 fl. accidenţii cantorale, cu totul 150 fl. prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

2. *Zoltan*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir si lemnele necesari de foc.

3. *Mucundorf*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

Reflectanţii la vre-una din acestea staţiuni, îşi vor aşterne cererile concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat, — avênd reflectanţii la staţiunea învĕţătorέscă primă, a se presenta mai înainte în biserică, spre a şi arĕta desteritatea în cântările rituali şi tipic.

Sighişóra, 25 Iuliu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Demetriu Moldovan,
administrator prot.

Nr. 266. [112] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu terminul până la 15 August a. c. st. v. dela prima publicare, şi anume în:

1. *Iclandul mare*, cu salariu anual, plătibil din repartiţiune în dóuĕ rate egali în luna lui Decembre şi Martiu a fie cărui an, — de 200 fl., apoi cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

Invĕţătoriul respectiv e îndatorat a cântá în Dumineci şi sĕrbători cu elevii rĕspunsurile liturgice.

2. *Sângiorgiul de munte* (Erdő-Szt-Görgy) cu următoriul salariu anual:

a) dela 30 familii câte o ferdelă mare cucuruz sfărmit à 1 fl. . fl. 30.—

b) 30 ferdele ovĕs computat în . . . . fl. 12.—

c) dela venitele stolari fl. 8.—

d) dela 150 familii câte 70 cr. . . . . , ... fl. 105.—

Suma . fl. 155 —

cu prospect de a se mai ridicá acest salariu, după-ce parochia va finalisá edificiul scolariu, la care se fac acum preparativele necesari.

Invĕţătoriul are sĕ îndeplinéscă şi postul cantoral.

3. *Medeşfaleu*, cu salariu anual de 150 fl., adecă 120 fl. în bani, solviţi din lada bisericei, în rate lunare anticipative, cuartir liber şi grădină, computate în 30 fl.

Suplicile concursuali, instruite conform legei, sunt a se adresá subscrisului, în Idicel (Idecspatak) p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M. Oşorheiului.

In conţelegere cu comit. parochiale respective.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

Galaction Şagău,
adm. protopresb.

Nr. 358/889. [111] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci la scólele române gr. ort. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Almăşel*, cu salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.

2. *Almaş-Sĕlişte*, cu salariu de 95 fl. v. a. în bani, bucate în valóre de 45 fl. şi lemne de foc în valóre de 20 fl., care tóte computate la olaltă fac 160 fl. v. a.

3. *Brădăţel*, cu salariu anual de 200 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei, folosinţa unei grădini de legumi în mărime de 450 ☐ stângini şi lemne de foc după trebuinţă.

4. *Brăşeu*, cu salariu anual în bani 120 fl. şi lemnele de foc în preţ de 10 fl. Aci se cere dela învĕţătoriu se cunóscă tipicul şi cântările bisericesci, fiind îndatorat sĕ ţină şi strană în ḑile de Dumineci şi sĕrbatorn

5. *Cărmăzenesti*, cu filia *Boiuli.de jos*, cu salariu de 100 fl. în bani, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc

6. *Furcşóra*, cu léfă anuală de 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi grădină de legumi.

7. *Gialacuta* cu filia *Câbesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir, folosinţa grădinei scolare şi 3 stângini de lemne.

8. *Godinesti*, cu salariu anual 100 fl. în bani, şi bucate 50 mĕsuri mari = 50 fl. cuartir şi lemne de foc; învĕţătoriul are se cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

9. *Micănesti*, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. *Têrnava*, cu salariu de 200 fl., cuartir, folosirea a dóuĕ grădini şi lemne de foc.

11. *Visca* cu *Fueş-Băgara* şi *Lungşóra*, cu emolumentele următóre:

a) dela comuna Visca 85 fl în bani, 85 ferdele à 16 cupe, ½ grâu şi ½ cucuruz; 3 ferdele fasole; 4 stângini de lemne, cuartir în edificiul scólei şi folosirea a dóuĕ grădini;

b) dela Fueş-Băgara 50 fl. în bani, şi 30 ferdele cucuruz;

c) dela Lungşóra 20 fl. în bani şi 20 ferdele de bucate, ½ grâu şi ½ cucuruz.

Tóte aceste computate în bani dau un salariu anual de 300 fl. v. a.

12. *Vorţa* cu filia *Valea Lungă* cu salariu de 200 fl, cuartir in edificiul scólei, 5 stângini lemne de foc, din care sĕ se încălḑéscă şi scóla, şi grădină pentru legumi.

13. *Zam* cu filia *Tămăşesti*, cu salariu anual de 150 fl. în bani, éră în naturalii: 63 mĕsuri cucuruz à 1 fl. şi 15 mĕsuri grâu à 1 fl. 20 cr. 6 stângini lemne à 6 fl. la olaltă computate şi aceste în bani dau suma de 269 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină pentru legumi.

Reflectanţii la acest post avênd de a sĕvêrşí şi funcţiunile cantorale, trebue sĕ cunóscă bine tipicul şi cântările bisericesci.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, la 20 Iuliu, 1889.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 529. [106] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, sĕ escrie concurs cu termin 6/18 August a. c:

Emolumentele împreunate cu acest, post sunt:

I. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl. v. a;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl. v. a.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl. v. a.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale, şi despărţĕmintele tractuale 5 fl. v. a.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Invĕţătoriul ales prelângă prestarea instrucţiunei prescrisă de „Normativul scolar“, va avé se ţină în duminecile şi sĕrbătorile de preste an strană în biserică prelângă cantorele în mod perondatoriu cu ceialalţi doi învĕţători.

Dela concurenţi sĕ cere, ca până la espirarea concursului sĕ se presenteze în vre o dumineca sau sĕrbătóre în biserica din loc, spre a şi arĕta desteritatea şi în cântările bisericesci, şi a se face cunoscuţi poporului.

Doritorii de a ocupá acest post învĕţătoresc, au a şi înaintá cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral subscris până la terminul susindicat.

Sighişóra, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

---

[109] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc de cl. I din comuna bis. Sânpetru prin demisiunea învĕţătoriului Ioan Brenciu din 30 Iuniu a. c., prin acésta se escrie concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare cu următoriul salariu anual de 300 fl., în care se cuprinde: 1. din cassa alodială bani gata 187 fl. 50 cr. 2. Didactrul scolarilor. 3. Venitul dela fênaţe. 4. Dreptul de păşunat pentru 4 boi. 5. Un strat de verze. 6. Cuartir cu bucătărie, pifniţă, grajd pentru vite, grădină cu pomi şi legumă (care acestea se imparte cu învĕţătoriul din cl. a II)

Concurenţii au a-şi asterne suplicele lor cu documentele recerute în lege la Preaon. oficiu ppesb., deosebit concurentele, care voesce a concurá are a se înfăţişa în ori ce Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre infăţişarea cântărilor sale înaintea poporului, deóre-ce are sĕ ocupe şi cantoria în a dóua sĕptĕmână, Duminecile, sĕrbătorile, cât şi ḑilele de lucru, pentru care serviţiu î-şi va primí plata sa îndatinată.

Sânpetru, în 9 Iuliu 1889.

Comitetul parochial.

A. Inatye, not.

Ioan Bârsan, preşedinte.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 38—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Şatulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiceesane.

Nr. 87 Sibiiu, Joi 10/22 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 August.

Principele Ferdinand al Bulgariei a făcut fără îndoélă bune servicii Europei, când s'a resolvit şi a ocupat tronul cel spinos al unei ţĕri, ce se afla în cea mai mare disordine.

Erau mulţi politici, cari credeau, că el nu se va susţiné pe tron, şi dacă aḑi 'l vedem tot acolo, acésta o atribuim în prima linie tactului seu ce l'a observat faţă de poporul, ce cu braţele deschise l'a primit şi i-a oferit coróna. Sunt remarcabile cuvintele ministrului preşedinte Stambulov, în cari dă espresiune dorinţei poporului, de a vedé în curênd încheiată opera, ce o a întreprins Ferdinand, când şi a lăsat viaţa liniştită spre a o schimbá cu cea furtunósă din Bulgaria. Fără ca sĕ fie cine-va iniţiat tocma de ajuns în coniecturile politice, observă, că aici se ţintesce la recunóscerea principelui de către puterile mari şi acésta e cu atât mai necesariu, cu cât Bulgaria are mare lipsă ca sĕ fie cruţată de sguduiri interne, cum ar fi bună óră o nóuă alegere de principe urmată după o revoluţiune de palat, ce în orient şi în statele neconsolidate nu e tocmai raritate. Monarchia nóstră are mare interese ca sĕ susţină pe tronul Bulgariei pe Ferdinand de Coburg, şi dacă în doi ani de ḑile nu a făcut mult pentru recunóscerea lui, nu urméză, că acésta ţinută reservată sĕ o observe şi pentru viitoriu. Ne aducem aminte, că cu ocasiunea deschiderei delegaţiunilor Majestatea Sa monarchul nostru a aflat de bine a adresá bulgarilor cuvinte de încuragiare pentru ordinea esemplară, ce domnesce în Bulgaria şi pentru nisuinţa acestui popor de a cugetá el pentru sine şi a lucrá aşa, cum cer interesele unui popor liber şi consciu de demnitatea sa. Cuvintele acestea rostite de către puternicul monarch şi confirmate de către ministrul afacerilor esterne în mod limpede, ne dau garanţă, că principele Ferdinand se va stabilí în Bulgaria şi va face din ţĕrişóra dela Dunăre o sentinelă a libertăţii ameninţate de către turci şi muscali.

Aceea-şi politică înţeléptă o a observat şi România după tractatul dela Paris din 1856 şi în timpul scurt de un pătrariu de secol şi-a redobêndit independenţa perdută sute de ani, şi cu înălţarea la regat a înălţat şi prestigiul némului românesc, rĕstignit pe cruce de către fanarioţi şi de către duşmanii crestinismului.

Nu am lipsit la rêndul nostru a combate pe cei ce ne-au atribuit tendinţe de gravitare în afară şi în special nu am lipsit atunci, când ortodocsia nóstră s'a adus în legătură cu aspiraţiunile muscălesci din peninsula balcanică şi din alte părţi.

Dar dacă Bulgarii pot contá la spriginul puternic şi eficace al monarchului nostru, credem, că în drept suntem şi noi sĕ apelăm chiar la scutul Majestăţii Sale, atunci, când pe calea legală, pe calea constituţională nu ne vom vedé apĕrate interesele nóstre.

Şi dacă vedem, că din rea credinţă se opresc cărţi nevinovate din mâna băeţilor de scólă şi din bibliotecile scolare, acésta aparinţă o privim de o aparinţă tristă în feliul ei.

Ce vor fi avênd nisce verşurele dela nascerea lui Christos puse în gura copiilor nevinovaţi cu politica şi cu legea ortodocsă, noi nu ne putem dá sémă, remâne ca istoria cea imparţială sĕ judece, dacă stăpânii ţĕrei nóstre lucră bine ori nu, când înveninéză şi inimile cele mai candide şi mai curate, oprindu-le a săltá la o ḑi de bucurie, cari şi aşa sunt atât de rari în viaţa unui popor, ce luptă cu greutăţile începutului, ce are mai multă voe şi inimă, decât putere pentru de a se afirmá aşa cum trebue.

Înăsprirea relaţiunilor între popórele conlocuitóre a fost şi este totdeuna condamnată de ómenii cu tact politic, şi nu înţelegem nici aḑi politica maghiară, care vede şi în copii şi în cântările lor nevinovate tendinţe ascunse, tendinţe blăstămate de a săpá la temeliile statului ungar. Noi ţinem Ungaria de o ţară cu mult mai tare, decât ca sĕ nu fie în stare a nimicí ori ce mişcare antipatriotică, ţinem, că statul ungar sĕ raḑimă pe iubirea tuturor popórelor, şi tocmai că ţinem morţiş la vederile nóstre, neesplicabil lucru este, cum de un stat ca al nostru află plăcere a se ocupá cu lucruri aşa de mici, pe când o mulţime de alte probleme îi stau spre resolvare, tóte mai importante, tóte mai folositóre, ca bunăóră folosul, ce l'ar scí trage din oprirea unor cărţi din scóle şi din mânile unor fiinţe nevinovate.

Preoţimea nóstră, massa întrégă a poporului cu învĕţători cu tot nu sunt altceva decât nisce suḑiţi buni şi credincioşi ai statului, cu toţii contribuim la bună starea şi înflorirea lui, toţi ţinem pepturile faţă de glónţele duşmanilor, toţi dăm dări pentru ce avem — şi dacă totuşi nu suntem priviţi cu ochi buni, cu ochi de dragoste, cel puţin putem pretinde ca sĕ nu ni se amărască ḑilele prin tot soiul de şicane, căci acţiunea nasce reacţiune, asuprirea produce ómeni nemulţămiţi şi ómenii nemulţămiţi nu prea aleg mijlócele de luptă, şi noi lupta voim sĕ o înlocuim prin adevĕrata frăţietate.

Deci la o parte cu svêrcolirile şi cu persecuţiunile, — dacă voim şi ne place a vedé patria fericită şi locuită de ómeni mulţămiţi. Asta am ḑis-o în nenumĕrate rênduri şi riscăm a o repetá şi cu acésta ocasiune. Ungaria nu póte fi mare şi tare, dacă nu vom pune cu toţii umĕr la umĕr sĕ o apĕrăm şi sĕ-i promovăm interesele spre a devení stat cultural şi cu misiune culturală şi în orientul Europei.

Revista politică.

Ḑiua nascerei monarchului nostru e aniversată de presă prin articoli festivi. Cu deosebită intimitate — scrie „Wiener Abendpost“, cu elevarea sentimentului adevĕratului patriotism întimpină deastădată popórele austro-ungare aniversarea ḑilei monarchului nostru.

Încă nu au încetat strigătele entusiasmate, cu cari poporaţiunea capitalei germane a salutat pe cavalerescul nostru împĕrat, şi presei germane i s'a dat éraşi ocasiune sĕ descrie în colónele sale adevĕratele omagialităţi, de care monarchul nostru s'a făcut părtaş. Şi ce au fost aceste omagii alt ceva, decât recunoscinţa marinimosităţii, a spiritului înalt, a credinţei de datorie, a blândeţei şi bunătăţii luminatului purtătoriu al corónei împĕrătesci austriace. Ce au fost alte de cât tributul meritat al veneraţiunei, administraţiunei şi al simpatiilor sincere pentru un domnitoriu, care e o adevĕrată podóbă a genului seu, un adevĕrat model al tuturor virtuţilor de regent.

Patru ḑeci de milióne de sudiţi se rógă pentru fericirea şi sănĕtatea bunului lor monarch, a vitézului beliduce şi a înţeleptului domnitoriu, care a sciut concentrá în sine dragostea cetăţenilor şi care rĕsplătesce iubirea cu iubire şi credinţa cu credinţă! Iubire pentru iubire şi credinţă pentru credinţă! Acésta e parola tuturor popórelor ale vechiului imperiu, cari îşi sciu preţuí domnitoriul şi care îi arată o iubire fiéscă şi o supunere căldurósă. De aceea aḑi cutrieră din ţéră în ţéră, din sat în sat, in tóte părţile imperiului numai un singur strigăt, o singură dorinţă şi o singură rugăciune: Dumneḑeu sĕ ţină, Dumneḑeu sĕ apere, Dumneḑeu sĕ binecuvinteze pe Maj. monarchul şi pe luminata casă imperială.

Presa germană se află încă sub impresiunile sĕrbătorilor dela Berlin şi în comentariile lor desfăşură şi tema, că cu ocasiunea acestor sĕrbători nu nunumai, că s'au întărit legăturile de alianţă, dară s'au resolvat chiar şi cestiuni amĕnunţite.

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

II. Edificiile de fer de pe câmpul lui Marte.

(Urmare).

Meritul de căpetenie al construitoriului acestui edificiu gigantic (300 m. inalt) constă în aceea, că el s'a construit după un plan anumit în un timp relativ fórte scurt. Totul a fost precalculat şi preveḑut. Nimic din întêmplare. Şi acésta servesce cu deosebire spre gloria dlui Eiffel.

Tot asemenea se póte afirmá şi despre un al doilea edificiu admirabil, care impodobesce câmpul lui Marte. Acésta este hala (sala) maşinelor sau palatul maşinelor, le palais des maschines. Totul a fost, şi la construirea acestuia, prevĕḑut şi precalculat. Directorul general al edificărilor, dl Alphald a destinat în planul seu general pe câmpul lui Marte pentru hala maşinelor o dimensiune ne mai pomenită în feliul seu se inţelege, pe papir. Dl Alphand este un inginer practic şi cu esperinţe vaste. Dacă el află ceva de posibil, atunci este sigur, că acésta e şi realisabil. El a predat proiectul dlui architect Dutert, ca sĕ-l esecute. Conturile lui fură nu preste mult desemnate.

Şi acésta va se ḑică ceva. Dar la tot casul fórte puţin. Partea cea mai grea rĕmase în sarcina dlui inginer Contanin. Architectul, ce i drept, a putut prescrie: că edificiul sĕ fie 421 m. în lungime şi 115 m. cu coridóre cu tot 144 m. lăţime şi 44 metri în înălţime. Dlui Contanin insĕ 'i rĕmase a se convinge, că óre póte suportá ferul, ceea ce se pretinde dela el, sau ba. Ce i drept ferul póte suportá fórte mult. Spre acest scop n'avem decât sĕ-i dăm grosimea recerută. Dar aici trebue sĕ fim cu considerare şi la spese şi acesta a fost un punct de vedere delicat, care a meritat deosebita atenţiune a lui Contanin. El a calculat totul şi la fine a ajuns la resultatul, că spesele edificiului întrec chiar cu un milion, suma ce-i este la disposiţie. Dar a trece preste preliminariu îi era strict oprit. A calculat din nou şi a aflat, că se póte, ca edificiul sĕ aibă tăria trebuinciósă chiar şi dacă el conţine o massă mai mică de fer.

Ingineriul trebue sĕ studieze modul esecutărei în faţa locului, ceea ce se póte ajunge uşor, deóre-ce a fost decisă susţinerea palatului maşinelor. Pot numai afirmá, că totul este aşeḑat pe 20 de arcuri mari, de câte 115 m în lăţime, cari sunt aşeḑate şi întărite într'un mod unic în feliul seu, aşa încât sunt pe deplin asigurate atât în contra frigului, cât şi a căldurei. Sunt adecă astfeliu grupate, încât nu le lipsesce elasticitatea recerută, de a se acomodá temperaturei. Aşa ceva, ce i drept, e aprópe necugetabil la o massă atât de colosală.

Nu numai un inginer, ci şi un laic va aflá în acest edificiu ceva nou. Lucrul cel mai admirabil este impregiurarea, că acest edificiu a fost construit în decurs de şase luni. Ferul l'au espedat două fabrici de fer cu totul deosebite: „La Societé Cail“ şi „La campagnie de Fives-Lille“. Fie-care a espedat jumĕtate din materialul recerut. Fie care a purces în mod deosebit, în mod şie-şi propriu şi amênduror le-a succes egal de bine. Fabrica Cail este situată aprópe de câmpul lui Marte. Aci se pregătiră singuraticile părţi aparţinĕtóre unui arc fórte mare. Fie care particică s'a şi ţintuit (şurubat) numai decât în faţa locului. Cealaltă fabrică este aşeḑată la o depărtare de 30 până la 40 óre de Paris. Acésta a espedat deodată tóte părticele trebuinciónse pentru un arc. Aceste părticele s'au aninat la olaltă pe pământ. Arcul astfeliu pregătit s'a ridicat apoi gata în inălţimea cuvenită. Facem atent pe ingineriul, care va cercetá acésta sală, sĕ nu trécă cu vederea combinaţia prin mijlocirea căreia sunt înţepeniţi stâlpii acestor arcuri în o basă de tot nefavorabilă.

Acest edificiu cu păreţi de fer — şi acoperiş de sticlă acopere şepte jugĕre austriace. A costat 7,514.100 franci. Ferul a costat 5,398.300 franci, acoperişul de sticlă 182.200 franci, sticla şi alte necesare 236.700 franci, ornamentele 256.100 franci, ér coloritura 158.500 franci ş. c. l.

(Va urma.)

Fóiei „Münch. Allg-Ztg“ i-se scrie în acésta privinţă din Berlin, că relaţiunile dintre Germania şi Austro Ungaria sunt atât de regulate în privinţa politică şi militară, încât ambii monarchii şi sfetnicii lor militari şi politici pot lucrá şi desvoltá activitatea făr a mai avé sĕ adaugă dispoşiţiuni nóue.

Suita diplomatică a împĕratului Francisc Iosif I au avut mult material de frămêntat cu diplomaţii germani, dar au isprăvit, căci diferenţe de idei n'au putut sĕ se ivéscă, atât în ce privesce starea politică actuală europénă, cât şi în ce privesce convenţiunea vamală şi reciprocele avantage interne ce le ar puté obţiné ambele state prin un reciproc ajutoriu. Dar şi mai departe au mers conferinţele din Berlin. Şefii armatelor sunt bărbaţi, cari au asistat la manevrele cele mari şi adecă şeful armatei germane, la manevrele armatei austro-ungare şi viceversa, astfeliu, că ei au avut ocasiune a se consultá asupra terenului de luptă într'un eventual rĕsboiu şi a formá planul de apĕrare ori de ofensivă.

Alianţa triplă a dat ansă la o vehementă discusiune în casa de jos din Anglia. Flacăra discusiunei o a aprins br. Labouchere, carele a voit sĕ esperieze, ce a discutat din nou lordul Salisbury cu împĕratul Wilhelm şi cu contele Herbert Bismarck, şi în special, dacă el a îndatorat cu ceva pe Englitera de alianţă triplă. Rĕspunsul subsecretariului de stat Fergusson a fost negativ. Englitera, ḑise Fergusson, are un mai mare interes pentru manţinerea păcei ca ori care altă ţéră şi totdeuna adóptă numai politica convenabilă intereselor sale. Labouchere n'a fost de loc mulţămit cu acest rĕspuns, a cerut declarări mai detaiate şi a atácat politica guvernului în special, căci arată mai mare intimitate cătră Italia decât cătra Francia.

Foile republicane sunt întru tot mulţămite cu sentinţa, ce o a adus tribunalul senatorial în afacerea lui Boulanger, precând foile conservative scriu fórte vehement contra pasiunilor, de cari sunt conduse diferitele partide din Francia şi în special, de cari au fost conduşi republicanii şi judecătorii republicani în procesul generalului. Din Londra a îndreptat generalul un manifest cătră cetăţenii francesi sub titlul „Cătră ómeni de omenie“ şi subscris de Dillon şi Rochefort.

La începerea anului scolariu.

(S) Preste 20 de ḑile se încep prelegerile la institutele medii (gimnasii, scólele reale şi comerciale) şi astfeliu ne simţim datori a face unele reflecsiuni la începutul anului nou scol. 1889/90. Sciut este, că noi avem pănă acum numai dóue gimnasii, unul la Brad cu 4 clase, altul la Braşov, complet şi învestit cu tóte drepturile unui gimnasiu public. Natura lucrului, am puté ḑice, aduce cu sine, ca tinerimea nóstră sĕ cerceteze scólele nóstre medii, care spre lauda lor fie ḑis, sĕ manţin la nivelul scólelor medii cu bun renume din patrie. Este adevĕrat, că sĕ pun în cale şi greutăţile naturale la ajungerea acestui scop, de óre-ce Braşovul zace la colţul cel mai estrem sud-ostic al ţĕrei, éră Bradul, în punctul cel mai vestic al părţilor ardelene. Însĕ astăḑi fiind comunicaţiunea înlesnită, şi aceste greutăţi devin disparente. Aşadară avem tot dreptul sĕ dorim din tótă inima, ca tinerimea nóstră studiósă în scólele medii, sĕ cerceteze în prima linie scólele nóstre, fără sĕ vrem a-i pune stavilă, de a cercetá şi alte scóle.

Sĕ fim bine înţeleşi. Nu suntem conduşi, nici de o ură naţională, ori confesională, ci motivul nostru este curat pedagogic şi cultural. Noi aşa aredem, că tinerimea nóstră trebue crescută astfeliu, ca eşind din scólele medii, sĕ fie într'adevĕr inzestrată cu sciinţe şi cunoscinţe temeinice. Şi cum-că acésta se póte face cu mai bun resultat în scóla cu limbă de propunere maternă, este mai presus de ori ce îndoélă; apoi cerem şi grave motive avem de a o cere acésta, ca tinerimea sĕ se créscă în spirit *religios moral*; şi acésta pretensiune a nóstră n'o putem în destul recomândá atenţiunei părinţilor români.

Numai aşa credem noi, că este folositoriu, ca tinerimea sĕ cerceteze scólele medii, deóre-ce un individ sau o naţiune sĕracă, care este avisată a ţiné concurenţă cu popóre şi mai luminate, şi mai avute, trebue sĕ fie încurat cu sine la resolvirea întrebării: Ce folos practic pot sĕ am de aci?

La întrebarea, ce putem asceptá dela tinerii, care cercetéză scólele medii, rĕspunsul ne este simplu şi categoric, ca ei sĕ devină preoţi luminaţi, profesori, învĕţători, medici, advocaţi, comercianţi şi industriaşi mai mari; în fine câţi se vor puté strecurá, facă se şi amploiaţi de stat. Dar la aceste posturi enumerate pot aspirá un numĕr mai restrins, deóre ce dotarea preoţimei şi a învĕţătorimii este insuficientă, advocaţii şi medicii se inmulţesc, fără ca sĕ le créscă şi clientela; profesorii, abstragênd dela greutăţile de a devení astăḑi profesor, sunt restrinşi la un numĕr hotărit, şi cum-că acésta aşa este, ne dă dovadă împregiurarea aceea regretabilă, că partea cea mai mare dintre tinerii, cari absolvéză gimnasiul şi scólele comerciale, d. e. în Braşov, cu diploma de bacalaureat în buzunar trece în România, căci aici nu-şi află subsistinţă.

În astfeliu de împregiurări, sĕ ne tragem bine séma, ce facem. După idea nóstră junele gimnasist, sau părinţii acestuia, dacă sunt capabili, sĕ si tragă bine séma, pentru care carieră a vieţii voesce a se pregătí. Cunóscem multe casuri, că bieţii ţĕrani în simplicitatea lor se esploatéză de nisce băeţi cu óre care spoială de învĕţătură şi poleitură şi îşi pun averea cu rizic de-a remâné la sapă de lemn, numai şi numai sĕ pótă îndestulí pretensiunile drepte şi nedrepte ale coconaşului.

Veḑi bine acest coconaş de lucru nu mai e capabil, căci a respirat aerul civilisaţiunei moderne are gust desvoltat pentru mâncări alese, şi îmbrăcăminte elegantă etc., ér în fond este un pierde vară cade la esamene, şi în fine alérgă şi cade tot pe capul tatălui seu ruinat materialicesce. În comună un astfeliu de individ devine în cele mai multe casuri, cel mai venal instrument al ori-cui îi dă pâne.

De aceea nu putem în destul recomândá, ca fie care om de ai nostri, care voesce sĕ-şi înveţe copilul în scólele medii, cu deosebire în gimnasii, sĕ-şi tragă bine séma cu averea sa şi cu aplecarea, ce o are fiul seu; şi numai după ce va fi în limpede cu sine, sĕ mérgă mai departe. Sĕ nu se pară, că am voí a desmêntá dela cercetarea scólelor medii pe cineva. Acésta nu o voim; ci dorim un progres real, nu imaginar, sĕ ne tragem totdeuna séma cu nuda ori cruda realitate, care ne vorbesce tot atât de eclatant, ca şi cifrele.

Aceste le ḑicem cu deosebire faţă de cercetarea gimnasiului; suntem însĕ aplicaţi a admite pe ori cine ar dorí la cercetarea scólelor reale, industriale agricole, în cari şi meseriaşii, şi comercianţii, şi plugarii chiar, îşi pot însuşí cunoscinţele necesare în viaţa practică.

Póte sĕ ni se reflecteze, că urmând acest drum am avé tendinţă a închide calea culturei la capacităţi şi genii, cari adeseori se află în stratul cel mai de jos al poporului. N'o voim acésta; şi am regretá prea mult, dacă înţelegêndu ne cineva sinistru, ne-ar atribuí astfeliu de tendinţe perverse.

Preoţii şi învĕţătorii nostri rurali, au sacră datorinţă a scóte la lumină capacităţile chiar din colibi, a le arătá drumul, pe care sĕ mérgă, ér corporaţiunile superióre bisericesci şi naţionale sunt chemate a-şi face la rêndul lor datoria.

Mai avem a face vre-o câteva reflecsiuni, şi am încheeat aceste reflecsiuni. Nu este de ajuns, ca cineva sĕ-şi dea copilul la scólă, sĕ-i procure cărţi si vesmintele necesare, ci sĕ cere în mod imperativ ca părinţii, cari pórtă sarcina cea grea, „abia suportabilă“ a instruirei fiului lor sĕ-şi deschidă bine ochii, unde 'şi aşéḑă copii, cui ii încredinţéză, ca sĕ nu se desamăgéscă în asteptările lor. Suntem convinşi, că on. direcţiuni şi corpuri prof. vor fi în privinţa acésta cu cuvenită atenţiune, dând îndrumările necesare şi aceluia, care le cere, şi cui nu le cere. Nu se póte în destul recomândá, ca gazdele sĕ stea în continuă legătură cu părinţii; chiar în fie care sĕptĕmână sĕ scie părinţii, ce fac copii la gazdă şi în scólă. Unde depărtarea nu permite acésta, au datorie părinţii a şi trage informaţiune cel puţin la fie-care lună odată.

Dar aceste informaţiuni sĕ fie esacte, nu schimonosite şi spoite de meschinul interes, deóre-ce adeseori gazdele comit în privinţa acésta cele mai detestabile abusuri.

Étă acestea vederi ne conduc la începutul an. scol. 1889/90 cu privire la scólele medii. Ne-am împlinit numai o datorie de consciinţă, a le fi semnalat, spre a puté contribuí cât de puţin la sanarea unor rele, care adeseori se ivesc la poporul nostru sĕrac şi sĕrăcit, chiar şi prin vina sa proprie. Facĕşi deci datoria cei interesaţi în causă!

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Urmare.)

După încheerea replicelor acusatul Ioan V. Barcianu vorbì cam aceste:

La cele ce o. d. apĕrătoriu avù bunătate a desvoltá întru combaterea acusei, ridicate contra mea, am sĕ mai adaug încă numai unele puţine.

Mărturisesc, că acésta acusă este fórte gravă, căci, în cele din urmă, ea învólve în sine cea mai grea învinovăţire, ce se póte face unui cetăţén liber într'un stat constituţional, învinuirea: de a fi lucrat contra ţĕrii proprie.

Insĕ acésta învinuire, me grăbesc a adauge numai de cât, pe cât este de lipsită dela început până la sfêrşit de ori-ce temeiu real şi legiuit, pe atât este deci şi de vătĕmătóre şi apĕsătóre pentru mine.

La astfeliu de acusă nu pot, nu-mi este iertat sĕ tac.

Dacă consciinţa-mi, asupra căreia puterea omenéscă nu póte substituí inriurinţa divină, m'ar fi admoniat când-va în nepretenţiósa mea activitate publică de 20 de ani încóce; dacă m'ar nelinisci cât de cât cu acest prilegiu, n'a-şi avé cutezanţă sĕ-mi ridic privirea la lume, n'a-şi avé tăria sĕ grăesc aşa precum vedeţi şi auḑiţi, că o fac.

Considerând mancitatea şi golătatea motivării acusei contra mea, mai că n'a-şi găsí nici o trebuinţă de a me mai apĕrá. Insĕ din respect cătră legile esistente şi din stima cătră d-vóstră, judecătorii mei, cari ce e drept, până în momentul acesta nici nu ne-am vĕḑut şi cu atât mai puţin ne-am cunoscut unul pe altul prin vre-o manifestaţiune a esistinţii nóstre în acésta lume mare, de şi suntem vecini cât de apropiaţi, sum datoriu sĕ ve dau în puţine cuvinte trebuinciósele desluşiri, referitóre la substratul acestui proces de presă, pentru-ca cu atât mai sigur şi mai clar sĕ ve fie cu putinţă a ve declará în acésta causă. Mai departe se pricepe, este tréba consciinţii d-vóstre ca cetăţeni, cărora, trebue se cred, asemenea ve zace la inimă sórtea acestei ţĕri locuită şi susţinută de mai multe popóre lucrătóre de sute de ani şi pururea credinciόse.

La ascultarea mea prealabilă din 2 Aprile a. c. la on. tribunal regesc din Timişóra am depus şi subscris în procesul verbal, spontaneu, neînfluinţat şi din convingere:

că eu nu sum autorul intelectuală al articolilor încriminaţi;

că traducerea în limba maghiară din limba originală română a acelor articoli încriminaţi, cari formézǎ basa acusei procurorului de stat contra mea, nu este autentică, nu este esactă, nici corectă, nici în privinţa gramaticală nici în privinţa spiritului şi a tendinţei articolilor originali românessi, ceea-ce uşor a putut contribuí la ducerea în erόre a dlui pro-procuror, care, de altcum, însuşi trebue sé scie perfect în ale limbei române, dacă are sĕ intenteze procese productelor limbei românesci; şi

că n'am avut intenţiune a agitá sau a aţîţá la ură contra poporului sau a naţionalităţii maghiare, ci tocmai din contră.

Tóte aceste declarări ale mele le-am şi dovedit întru cât mi s'a admis la o aşa scurtă şi grabnică ascultare protocolară, alăturând procesului verbal acte şi date concrete, cari cred, că şi acuma se vor găsí acolo.

Articolii încriminaţi au apĕrut separat, din diferite incidente; cu tóte aceste dl procuror de stat s'a veḑut silit a nu le separá, ci ale contopí şi mestecá în actul de acusă, părêndu-i că astfeliu va fi în stare a făurí o acusă, mai impunătóre, mai motivată, ceea-ce însĕ dovedesce prea limpede numai neputinciόşia şi temeinicia acusei, căci dacă părţile singuratice sunt neputinciόse şi netemeinice, nici colecţiunea lor, nici forostoirea lor nu póte fi altcum.

Articolul „Nascerea Domnului“ s'a scris din incidentul Crăciunului gr. or., éră de basă şi cinosură i-a servit articolul apĕrut din acela-şi incident, adecă, la Crăciunul rom. cat. în Nrul 355 al fóiei „Budapester Tagblatt“, din péna dlui conte Albert Apponyi. Articolului „Anul nou“ i-a servit de fir conducĕtoriu şi de temeiu articolul apĕrut mai nainte în Nrul 1 al fóiei oficióse „Nemzet“, scris tocmai de vicepreşedintele de atunci al dietei din Budapesta, adecă de dl Horváth Gyula.

„Luminătoriul“ însĕ ca organ al poporului românesc amărît până preste cap şi nemulţămit până în adêncul sufletului seu de nedreptăţirile şi apĕsările, ce acest popor îndură de către inhumanul şi greşitul sistem politic de acum al guvernului, „Luminătoriul“ se pricepe, n'are vreme nici chemarea de a se ocupá în rêndul întâiu de uşurarea sorţii sclavilor din Africa centrală, ci de a românilor. Deci pe cum acei doi luceferi politici maghiari au scris acele contêmplaţiuni ale lor, din punct de vedere al intereselor partidului lor, astfeliu şi „Luminătoriul“ simplu a aplicat unele părţi din scrierile acelor politici maghiari, la sórtea şi starea actuală a poporului românesc.

N'am ţinut dară cu putinţă, însĕ dl procuror de stat totuşi a încriminat din articolii „Luminătoriului“ tot ce s'a reprodus chiar si din vorbă în vorbă din scrierile amintiţilor doi On. concetăţeni ai mei.

Astfeliu din „Luminătoriul“ sunt încriminate d. e. ḑicerile dlui Horváth Gyula din „Nemzet“ ... (Vorbitoriul de abia începù a citá şi preşedintele îl şi oprì, de şi fără drept, căci cele citande erau alăturate protocolului ascultării prealabile. Report).

La aceste însĕ trebue sĕ mai adaug observarea, că alte sentinţe cu mult mai aspre şi mai înverşunate, judecate din punct de vedere al dlui procuror de stat, cari se găsesc în acei doi articoli neromânesci, nici nu s'au întrebuinţat în „Luminătoriul“ românesc.

Dacă dară acele pasage au fost punibile, de ce n'a avut atunci ochi şi urechi nici un procuror de stat? Sau dóră ele au devenit punibile numai după-ce de ḑece ḑile au apĕrut traduse românesce în „Luminătoriul“? Sau este de pedepsit, dacă apare românesce ceea ce scrie un bărbat ca contele Apponyi şi ca Horváth Gyula? Ori dóră foile maghiare şi cetăţenii de naţionalitate maghiară ai ţĕrii sunt mai buni, mai favoriţi înaintea legilor ţĕrii decât foile române şi de cât cetăţenii de naţionalitate română ai aceleaşi ţĕri? Acésta sĕ fie óre temeiul, devisa şi chemarea statutului nostru poliglot? Consult şi salutariu ar fi óre prin astfeliu de procedure a silí pe român sĕ vină la convingerea îngrozitóre, că el în ţéra sa proprie pentru că este român şi pentru că vrea se fie român ar fi lipsit de scutul legii, ar fi eschis din cadrul constituţiunii ţĕrii sale şi al egalităţii de drept?

Şi chiar mare minune totuşi n'ar fi dacă acésta convingere prea durerósă s'ar înrădăcina la mulţi, mai ales la dintre aceea, cari urmăresc cu atenţiune o anumită clasă a ḑiaristicei din ţéra nóstră. (Va urma).

Varietăţi.

* (Aniversarea ḑilei Maj Sale). Aniversarea ḑilei Maj. Sale s'a făcut în întreg imperiul în mod sĕrbătoresc. In tóte bisericele s'au ridicat rugăciuni pentru sănĕtatea monarchului. Familia imperială a serbat acéstă ḑi în Ischl, în mare linisce. Monarchul şi înalta sa soţie au asistat la serviciul divin, după-care au primit felicitările membrilor casei imperiale. La dineu a luat parte numai monarchul, împĕrătésa-regina, archiducesa Valeria şi mirele acesteia, archiducele Francisc Salvator.

* (Distincţiune). Maj. Sa monarchul nostru a distins pe ambasadorul austro-ungar dela Berlin contele Széchenyi cu ordul sf. Stefan, ér pe dramaticul german Ernst A. de Wildenbruch cu ordul coróna de fer cl. III, care l'a intimpinat cu o poesie, în care monarchul nostru e numit „principele păcei."

* (Donaţiuni) Maj. Sa monarchul nostru cu ocasiunea petrecerei la curtea berlineză a dat 24,000 mărci pentru scopuri de binefacere, ér 15,000 mărci special pe sma sĕracilor din oraş.

Tot Maj. Sa a dăruit pe împĕratul german cu 6 cai negri, de o frumseţe rară, cari au şi fost puşi la trăsură.

* (Avansament la trupele de honveḑi.) Maj. Sa monarchul a înaintat pe maiorul comand. al bat. 2 de inf. S. Orgonaş de Sânbenedic de locot. colonel la semi-brigada 21;— pe căpitanul Iuliu Gall de maior la divisiunea I a reg. 9 de husari; — pe Moise Andreiu de căpit. cl I. la semi brigada 23; — pe Petru Baicu de căpit. cl. II la semi brigada 24 şi pe Paul Fodor la semi brig. 23; — pe Andrichin Şoldea de supra locotenent la semi-brig 23, şi pe Adam Bodo la semi-brig. 24; — pe Iuliu Boeriu de locotenent la semi-brigada 23.

* (Contele Iuliu Andrássy) Contele Iuliu Andrássy a căḑut în ḑilele trecute greu bolnav. Insu-şi monarchul nostru a cerut desluşiri detaiate prin telegraf despre morbul marelui bărbat de stat. În ḑilele trecute cont. Andrássy însoţit de familia sa şi de prof. med Dr. Puries a fost în Viena, unde s'a ţinut consiliu de medici şi la care au fost chemat şi renumitul medic Dittel. Morbul s'a mai uşurat, încât a putut érăşi pleca dela Viena.

* (Alegere de profesori.) Precum anunţă „Biserica şi Scóla" din Arad, consistoriul eparchial aradan a ales de profesori la institutul teologic pe dnii: Dr. Ioan Trailescu şi Dr. Traian Putici, ér de medic seminarial şi profesor de higienă provisoriu s'a numit dl Dr. Vasile Dămian.

* (Iubileul de 50 ani al fotografiei.) Ḑiua de 19 August se privesce de cea mai momentósă pentru invenţiunea, ce s'a făcut pe terenul artelor şi sciinţelor. Renumitul astronom frances Arago a fost, carele impărtăşì academiei de sciinţe încă la 7 Ianuariu 1839, că cu puterea luminei se pot creá în 4—5 minute chipuri şi cari cu o esactitate matematică se pot esecutá după tóte formele originalităţii naturale. Tóte foile s'au ocupat cu acésta temă şi spre surprindere mare, în şedinţa din 19 August 1839 a academiei de sciinţe din Paris Arago şi Draguerre au dat informaţiuni mai detaiate asupra chipurilor produse cu ajutoriul luminei. Astfeliu 19 August, 1839, este ḑiua naşterei fotografiei. Iosif Nicéphore Niepce, mai nainte oficeriu în cavaleria francesă este înainte mergătoriul lui Draguerre şi cu privire la gravurile heliografice pe asfalt se consideră ca primul inventatoriu El a murit însĕ în 1833 fără a-şi puté continuá încercările sale, care au fost făcute dimpreună şi cu Draguerre şi continuate de acesta cu un astfeliu de succes, încât la 1837 putù cu ajutoriul argintului viu produce chipuri.

* (Fond de pensiune.) Conform unui circulariu al ministrului de culte şi instrucţiune publică, adresată autorităţilor confesionale, ministrul intenţionéză crearea unui fond de pensiune şi pentru profesorii dela scólele medii confesionale, cu escepţiunea gimnasiilor, cari le susţine vr'un episcop singuratic, sau care îşi au fondul de pensiune pentru profesori. Pe lângă subvenţionarea fondului de către guvern va avé fie-care profesor, care întră în funcţiune a plătí odată pentru totdeuna 1/3 din léfa anului prim, 1/3 din sporirea lefei, ér profesorii vechi 1/3 din léfa anului prim, 1/3 din sporirea lefei şi 5% după anii de serviciu. Vor mai contribuí apoi corporaţiunile, cari susţin scólele medii, şi o tacsă mică vor plăti şi studenţii.

* (Grânele române la esposiţia univesală din Paris.) In „Curier. Finan." cetim: Congresul internaţional de grâne şi fâinuri, care va avé loc la 20, 21 şi 22 August st. n. la Paris, o a treia întrunire a congresului anual industrial şi comercial de grâne şi făinuri, fundat de asociaţiunea naţională a morăritului francez şi care în anual acesta, cu prilejul esposiţiei, a fost constituit în congres internaţional.

Comitetul de organizare e format din toţi proprietarii cei mai fruntaşi de mori din Francia a căror competenţă în acéstă materie e nediscutabilă. Alături cu acest comitet esistă, anul acesta, pentru a da congresului adevĕratul seu caracter internaţional, un comitet de patronaj în care figuréză proprietari de mori din tóte ţĕrile lumii. România e representată în el de d nii Danielescu din Têrgu Jiu şi Milas fiul, de la casa Milas şi fiul, care acum patru ani a construit la Brăila o móră cu vapori şi cu cilindru după modelul cel mai nou şi provĕḑută cu aparatele cele mai perfecţionate, care produce 1000 de chintale de făină pe ḑi

Dl Milas a plecat ḑilele astea la Paris, ducênd cu el nu numai mustre de grâurile nóstre, pe cari comitetul le-a cerut, şi va putea da tóte sciinţele necesare pentru a face pe congresul internaţional sĕ înţelégă bine însemnătatea producţiei nóstre şi sĕ convingă pe tótă lumea că, cu tótă concurenţa Americei, Indiei şi Australiei, România e un factor important în acest comerciu cu adevĕrat internaţional, şi că ea póte prin calitatea produselor sale, sĕ rivaliseze cu ţĕrile cele mai renumite printre producĕtórele de cereale.

* (Un uhlan fulgerat.) Pe timpul unei furtuni înfricoşate, ce se descărcà asupra Berlinului, un escadron de uhlani se reîntorcea dela eserciţii la casarmă. D odată se veḑù un fulger, căruia îi urma imediat o detunătură, urmată şi ea de ţipete. Un uhlan din mijlocul escadronului a fost fulgerat cu cal cu tot, ér ţipetele de spaimă au fost ale soldaţilor de lângă el.

Programa

festivităţilor cu ocasiunea adunărei generale a „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român", ce se va ţiné, incepênd din 27 August 1889 în Făgăraş şi adecă:

In 26 August, 1889:

1. Primirea comitetului în Voila.
2. Séra: convenire în grădina „Mecsico".

In 27 August, 1889:

3. După serviciul divin I-a şedinţă în sala hotelului „Paris".
4. La 2 óre după prânḑ: banchet în sala hotelului „Lauritsch"
5. Séra la 9 óre concert în sala hotelului „Lauritsch".

In 28 August 1889:

6. Inainte de prânḑ şedinţa a II-a în sala hotelului „Paris"
7. La 9 óre séra bal în sala hotelului „Lauritch".

In 29 August 1889:

8. Şedinţa a III-a în sala hotelulni „Paris".

Comitetul despărţĕmêntului II.

Invitare

la „balul" „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român", ce se va ţiné în 28 August 1889 st. n. în sala hotelului „Lauritsch".

Inceputul la 9 óre séra. Venitul curat va incurge în fondul „Asociaţiunei." Bilete de întrare de de persónă cu 1 fl. 50 cr., se pot căpĕtá în ḑiua balului dela 3—6 óre după améḑi la biroul comitetului în hotelul „Lauritsch" şi séra la cassă *).

Comitetul arangiatoriu.

---

*) Comitetul arangiatoriu ne rógă a notificá, că invitări deosebite nu se vor trimite. Red.

Un act de binefacere.

Din Vălcele (Előpatak) ni se trimite următórea copie a listei ce o a deschis Preastimabila dómnă, *Sevastia Davidescu*, soţia dlui ingineriu Constantin Davidescu din Slatina (România) în ajutoriul clădirei bisericei din comuna Dobolii inf., (tractul protopresb. Braşov II).

Lista,

pentru subscrieri în ajutoriul clădirei bisericei din comuna „Dobolii infer."

1.	N. F. Negruţiu, redactor Gherla	fl.	50.—
2.	N. Maneguţiu, paroch Poiana	fl.	10.—
3.	Ios. Roman, Oradea-mare	fl.	5.—
4.	C. Davidescu, ingineriu Slatina	fl.	10.—
5.	Sache Nicolau, Câmpulung	fl.	5.—
6.	St. Stoicescu, Bucuresci	fl.	10.—
7.	C. M. Ureche, Craiova	fl.	5.—
8.	N. Lupanu, Bucuresci	fl.	2.—
9.	Duţiu Odor, Săcele	fl.	1.—
10.	Petre Ghiurisici, Obedeni	fl.	1.—
11.	Petru Pipoş, Têrgul Murĕşului	fl.	2.—
12.	Babeanu, locotenent	fl.	2.—
13.	Tache Constandinescu	fl.	1.—
14.	Piso, procuror Bucuresci	fl.	2.—
15.	Tănăsescu „	fl.	2—
16.	Vasilache Trandafirescu, Bucuresci	fl.	2.—
	Latus	fl.	110.—
17.	D. Cepescu, Bucuresci	fl.	2.—
18.	Păltineanu, Bucuresci 4 franci	fl.	1.86
19.	Crainic, Bucuresci	fl.	0.60
20.	Maria Stinghe, Săcele	fl.	1.—
21.	Dimitrie Ioan, Bucuresci	fl.	1.—
22.	I. V. Ghiurisici, Obedeni	fl.	1.—
23.	P. Costescu, Ploeşti	fl.	0.30

adecă: una sută opt-spre-ḑece floreni 76 cr. Suma 118.76

Vălcele, 5/17 August, 1889.

Colectantă
Sevastia Davidescu. *)

---

*) Notăm, că banii colectaţi de marinimósa dómnă s'au depus la institutul „Albina" filială în Braşov, până când credincioşii din Dobolii infer. vor fi în posiţiune a se apucá de edificarea bisericei.

MONITOR. 31

Calendariul sĕptemânii

13 — 19 August.

13 Duminecă: Macsim, Irina, Dositeiu, Doroteiu, Eudochia, Serida, Coronat. *14 Luni:* Profetul Michea, Marcel, Usichiu, Lucia, Simeon. *15 Marţi:* † Adormirea Născătórei de Dḑeu. *16 Mercuri:* Diomid, Cherimon, Alcibiad, Nicodim, Stamatiu. *17 Joi:* Miron, Straton, Filip, Evtichian, Ciprian, Tirs, Levchiu, Coronat. *18 Vineri:* Flor, Lavru, Ermi, Serapion, Polieu, Iuliana, Leon, Ioan şi Georgiu patriarchii Constantinopolei, Varnava, Sofroniu, Christofor. *19 Sâmbătă:* Andreiu Stratilat, Timoteiu, Agapiu, Tecla, Evtichiu, Stratigiu, Teofan.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 13 August a XI-a după Rusalii. Serviţiul se face după Octoich al Invierii, şi după Mineiu ale praznicului „Schimbărei la faţă". Tonul al 2-ea. La Utrenià Evangelia Invierei a 11-ea. Catavasia Crucii.

Marţi din 15 August, praznicul Adormirei Născătórei de Dḑeu. Slujba întreagă după Mineiu. Deslegarea postului.

(C. r. priv. societate de asigurare „Riunione Adriatica di Sicurta" în Triest.) Adunarea generală a acestei societăţi s'a ţinut în 6 Iuniu la Triest. Raportul direcţiunei pro 1888 conţine următórele date mai esenţiale: 1. Asigurări pe viéţă Şi anul 1888 a adus un sporiu însemnat. Policele fac suma rotundă de 10 1/2 milióne flor. capital şi 14 755 flor. rentă. Sporirea faţă cu anul precedent face 4.779,330 fl. capital şi 8947 fl. rentă şi starea asigurărilor a trecut acuma peste 50 milióne florini. Acésta face 50 334,381 fl. capital şi 129,750 fl. rente. Plăţile pentru casurile de mórte şi pentru asigurările pe viéţă dela începutul operaţiunilor în acéstă ramură au cerut 13.871,080 fl. Reserva premiilor a crescut cu 750,550 fl. şi face 9.793,653 fl. Scăḑêndu-se partea profitului, ce se cuvine celor asiguraţi cu participare la profit, resultă în ramura „Vieţii" un câştig de 106.809,45. 2. Asigurările de incendiu, transport şi grindină. In decursul anului 1887 din ramura „incendiu" a resultat pagubă şi din ramura grindină profit, ér în anul 1888 afacerea în ramura incendiu a urmat de a fi mai favorabilă, în care timp ramura grindină a produs o perdere considerabilă. Pentru acoperirea acestei perderi stă însĕ la disposiţie reserva specială a ramurei grindină, ce se adunase în anii de mai nainte, şi care numai parţial a fost atacată, de óre-ce administraţia a preferat a acoperí o parte a pegubei grindină din prisosurile celorlalte ramure, astfeliu, că totuşi s'a putut înregistrá încă 200,000 fl. ca reservă specială pentru asigurări în contra grindinei. Venitul premiilor dela cele trei asigurări elementare face 7.860,205 florini, pentru contra-asigurări s'a întrebuinţat 3.303,268 fl. Pentru daune s'au plătit 5.917,622 fl. din cari 2.177.205 fl. cad asupra acelora, cari fac contra-asigurări; afară de aceste s'au fost reservat 208,421 fl. pentru daune, ce încă nu erau lichidate. Reserva primelor dela ramura incendiu face 1.475,641 fl. şi representă 50 1/2 procente din venitul primelor ce rĕmân pentru contul propriu; reserva pentru asigurări de transport face 10.109 fl. Portofoliu primelor pe termin a ajuns în anul trecut suma rotundă de 19 milióne florini. Societatea dela înfiinţarea ei a plătit pentru daune din tóte ramurile ce le esploatéză 148 milióne florini. Incheerea generală a conturilor dă un profit de 272,247 fl. 64 cr. şi după subtragerea împărţirilor prescrise de statute s'a hotărît o dividendă de 50 fl. pro acţie. Profitul, ce resultă din supra-valórea efectelor nu s'a pus în cont, ci s'a întrebuinţat pe deplin spre sporirea reservei pentru cursuri. Reservele societăţii (afară de capitalul în acţii de patru milióne florini asupra căruia s'a vĕrsat 40 procente = 1.600,000 fl.) fac per ultima Decembre peste 12 milióne florini, şi adecă: 8.844,863 fl. reserva primelor asiguraţiunilor pe viéaţă, 1.475,641 fl., reserva primelor asiguraţiunilor de incendiu, 10,109 fl., reserva primelor asiguraţiunilor de transport, 200,000 fl. reserva specială pentru asigurări în contra grindinei, 240,297 fl., reserva pentru fluctuaţiunile cursului, 250,000 fl., reserva profitului special al secţiunei asigurărilor pe viéţă, 1.085,129 fl., fondul general al profitului.

Loterie.

Mercuri în 21 August 1889.

Brünn: **32** **72** **57** **88** **12**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	99.80
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.50	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napóleon	9 46	9.49
100 marce nemţesci	58.27 1/2	58 40
London (poliţă pe de trei luni)	119·75	119,60

Nr. 283 [129] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa III a Beclian, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolariu dela botezuri, înmormêntări și cununii, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă	fl. 85.—
2. Dela fie-care familiă câte una ḑi de lucru cu palma à 40 cr.	fl. 80.—
3. Folosirea cimiterelor și porțiunei canonice	fl. 45.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea de dóuĕ ori pe an	fl. 60.—
5. Venitul dela sĕrbătorile paștilor, mărturisit și miruit	fl. 80.—

Afară de acestea mai sunt venite nesistemisate însĕ sigure următórele::

6. Venitul dela sălindare, liturgii, masle, osfestanii, precum și pomeni de preste an, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă . . .	fl. 120.—
Suma totală . .	fl. 470.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-și substerne suplicile lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăras, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgărașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 257. [119] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia, *Porumbacul superior rĕsăritén*, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta, pe basa resoluțiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 6 Iuniu anul curent Nr. 2170 B. se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acéstă parochie sunt:

1. Folosința porțiunei canonice, parte arĕtoriu, parte fênaț	fl. 52.—
2. Dela 140 familii câte o ḑi de lucru computată în bani à 40 cr.	fl. 56.—
3. Dela molitvele de preste an și dela sântele pasci	fl. 18.—
4. Dela botezul Domnului în calcul mediu . .	fl. 28.—
5. Stolele de botezuri, cununii, înmormêntări și alte funcțiuni preoțesci — tóte statorite în sinodul parochial estra-ordinariu din 29 Iuniu 1888, dau un venit anual de	fl. 146.—
Suma .	fl 300,—

Doritorii de a ocupá acéstă parochiă au a-și subșterne cererile concursuali instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 24 Iuliu, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv, — oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 301 [116] 2—3

CONCURS.

In scopul instituirei de învĕțători în mod definitiv la scólele parochiale din *Șura mare*, din *Roșia săséscă* și din *Mohu*, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Emolumente.

In Șura mare 200 fl., în Roșia 170 fl., în Mohu 250 fl. în bani; — locuință naturală în edificiul scólei și lemne de foc trebuincióse.

Dela fiitorii învĕțători, pe lângă cualificațiunea de lege prescrisă, se cere ca sĕ fie binevĕrsați în cântările și ritualele bisericesci, avênd a ținé strana în biserică Dumineca și sĕrbătórea.

Cererile concursuali sĕ se adreseze la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 26 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Hannia,
adm. protopresb.

Nr. 169. [122] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Ungurașului, sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare, și anumit:

1. *Hida*, cu salariu anual de 50 fl. din repartițiune și 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțămênt, cuartir liber și folosirea grădinei scólei.

2. *Bodia*, cu salariu anual de 66 fl. 50 cr., 30 vici mari, cucùruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțămênt, cuartir liber în edificiul scólei și folosirea grădinei scólei.

3. *Dânc*, cu salariu anual de 30 fl., 46 vici mari cucuruz cu grăunțele, folosirea casei, grădinei și a locului cantoral în mărime de 1 jugĕr 26 org.; 24 cr. dela mort mare, 12 cr. dela mort mic, a treia parte din venitul dela ḑiua Botezului Domnului, și cuartir liber în edificiul scólei. Cu acest salariu e împreunat și postul cantoral.

4. *Doll*, cu salariu anual de 90 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari vine de a se încălḑí și sala de învĕțămênt, cuartir în edificiul scólei și folosirea grădinei scólei.

5. *Slîna* cu filia *Ciumĕrna*, cu salariu anual de 106 fl., 52 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțămênt, cuartir liber; la scóla filială e de a se îngrigì învĕțătoriul și de un suplent.

6. *Tămașa*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir liber în edificiul scólei.

7. *Unguraș*, cu salariu anual de 80 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțămênt, folosirea grădinei scólei în mărime de 1195 orgii, și cuartir în edificiul scólei.

8. *Romita*, cu salariu anual de 50 fl., 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí și sala de învĕțămênt, folosirea de 2 pămênturi arătóre în mărime de 1 și jumĕtate jugĕr, cuartir liber în edificiul scólei, și folosirea grădinei scólei în mărime de 400 orgii.

9. *Cublcșul român*, cu salariu anual 79 fl., un stângin de lemne și cuartir.

Doritorii de a concurá la acestea posturi, au a-și așterne cererile de concurs la subscrisul instruite conform prescriselor din vigóre.

Fizes-Sânpetru, 30 Iuliu, 1889.

Pavel Roșca,
adm. prot.

Nr. 245. [123] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs, în conțelegere cu comitetele parochiale, cu terminul de 31 August a. c. st. v.

1. *Bucium-Sat*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl, din fondul scolariu și repartițiune, cuartir și lemne de foc.

2. *Bucium-Isbita*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit.

3. *Corna*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit

4. *Galați*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl., din fondul scolar și din repartițiune și lemne de foc și cuarțir.

5. *Presaca*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. din fondul scolariu și repartițiune cuartir și material pentru încălḑit.

6. *Sohar*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. din repartițiune, cuartir și material pentru încălḑit.

7. *Trêmpoele*, un post de învĕțătoriu cu 200 fl. din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ și subștérnă rugările concursuale provĕḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre până la terminul cuvenit la Oficiul protopresbiteral al Abrudului.

Abrud, 30 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 311 [124] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai in jos insemnate din protobresbiteratul gr. or. al Avrigului se scrie concurs cu termin până la 26 August a. c. st. v.

1. *Avrig*, dóue posturi de invĕțători cu salariul anual de câte 200 fl.

2. *Viștea superióră*, postul de invĕțătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne pentru foc:

3. *Ucea inferióră*, postul de invĕțătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir și lemne pentru foc.

4. *Feldióra*, postul de invĕțătoriu cu salariul anual de 105 fl., dela fiecare copil umblătoriu la scólă câte 4 copuri de bucate și câte doi colaci, unul la crăciun și altul la pasci, cuartir și lemne pentru foc.

5. *Glâmbóca*, postul de invĕțătoriu cu salariul anual de 80 fl., cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi sĕ-și substérnă cererile concursuale instruite conform legilor in vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 30 Iuliu, 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr 260. [120] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante dela scólele române gr. or. în parochiile gr. or, mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, sĕ escrie concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

În *Neagra de jos*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în rate trei lunare din repartițiune, cuartir și lemne de încălḑit.

2. În *Ponorel*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir și lemne de încălḑit.

3. În *Lăpuș*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune și lemne de încălḑit.

4. În *Sohodol*, un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir mobilat și lemne de foc.

5. In *Poiana*, *Peleș și Lăzesci*, în fie care câte un post de învĕțătoriu cu câte un salariu de 150 fl, solvit în pătrare de an prin repartițiune și lemne de foc.

6. In *Certegea* și *Valea verde*, în fie care câte un post de învĕțătoriu cu câte un salariu de 100 fl., solvit în pătrare de an din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi au sĕ și trimită cererile concursuale întregite cu documentele de lipsă și cerute de legile scolare din vigóre până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 26 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 248. [125] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Mihăeşti cu filia Făgețel, în protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială, curte și grădină, venit anual	fl. 30.--
2. 19 jugere pămênt arătoriu și fênaț	fl. 100.—
3. Venitul stolariu . .	fl. 44.50
4. Naturalii a dóuĕ mĕsuri cucuruz cu coceni dela un numĕr de casă, prețul de mijloc à 60 cr. . . .	fl. 150.—
5. Polosirea cimiterelor	fl. 25.—
6. Slujirea ss Pasci .	fl. 15.50
7. La umblarea cu crucea	fl. 13.50
Suma totală .	fl. 376 50

Doritorii de a ocupá acest post au a-și așterne suplicele lor de concurs, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Dobra, la 21 Iuliu, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 380. [126] 2—3

CONCURS.

In sensul veneratului ordin consistorial de sub Nr. 1327 B. a. c. sĕ escrie concurs nou pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III-a Călățele, din tractul protopresbiteral al Clușului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1 Porțiunea canonică 40 jugere, arătoriu, fênaț, pășune și pădure à 3 fl. jugĕrul 120 fl.

2. Venitul stolar dela 140 familii 39 fl. 40 cr.

3. Dela 94 familii bir și clacă 89 fl. 30 cr.

4. Jertfa anuală 90 fl.

5. Venitul anual după sesia bisericei din pădurea comunală antic. 15 fl.

6. Contribuțiunea erarială după sesia bis. solvită din partea epitropiei 18 fl.

7. Folosirea casei parochiale cu grădină și supraedificatele economice precum și alte prestațiuni sigure 30 fl.

Tóte aceste venite computate după calculul mediu alor 5 ani din urmă, dau un venit sigur anual de 401 fl. 70 cr.

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiți a-și așterne concursul instruit conform prescriselor statutului organic și a regulamentului pentru parochii, în terminul sus menționat la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluș, 6 Iuliu, 1889.

Tuliu Roșescu,
adm protopresb.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 August 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sèrbători a „Adormirei Născătórei de Dḍeu,“ Nrul procsim va apăré Joi în 17 August v.

Sibiiu, 11 August.

Numai trei ḍile ne mai despart dela ḍilele Asociațiunei, care în acest an 'și ține adunarea generală la Făgăraș, începênd cu ḍiua de 15 August.

Asociațiunea transilvană este unica corporațiune, care ne intrunesce pre toți românii la lucrare comună, cu puteri unite, este unica corporațiune, la care toți cu trup cu suflet trebue sĕ ținem aḍi mai mult ca ori și când, deóre ce lucrările incepute de corporațiunea acésta au plantat plugul în o țarină până acuma lăsată, părăginită la noi români, a luat în mână Asociațiunea transilvană crescerea fetițelor nóstre, ca cu timpul sĕ putem dá némului românesc mame, crescute de tinere în institut românesc, inițiate în viața poporului românesc, și conscie de trecutul lui, conscie de presentul lui se scie prepará și ele calea la un viitoriu mai fericit.

Sunt aprópe 30 de ani, de când s'a ținut prima adunare generală a Asociațiunei transilvane între insuflețiri nespus de mari, intre insuflețiri de cari este capabil sufletul unui popor, care abia desteptat din somnul sclăviei, din érna cea grea a nescinței, ca copil desmerdat alérgă prin aerul curat al libertății sale ivite deodată cu primăvara dulce a desteptărei sale.

Insuflețirea acésta insĕ nu a ținut mult, și suntem aplicați sĕ credem, că ea s'a rĕcit progresiv cu răcéla, care a intrat în viața politică a românilor după nóua constelațiune, urmată în strinsă legătură cu catastrofa dela 1866, care a schimbat fața lucrurilor în statul nostru, și a introdus nóue stări de lucruri, cu cari o mare parte a inteligințeí nóstre nici până acuma nu s'a putut impĕcá.

Fie causa ori care va fi, datori suntem și noi sĕ constatăm rĕcéla insuflețirei celei mari, și în legătură cu ea puțina sprigínire a acestei corporațiuni din partea massei poporului nostru.

Pe córda acésta am puté merge mai departe, am puté arĕta, unde am sta, dacă pe fie-care an, fie-care suflet român ar fi contribuit numai câte un cruceriu pe séma scopurilor Asociațiunei, am puté documentá, că aḍi ar trebuí sĕ dispunem de o avere de cel puțin 1 milion și jumĕtate; ne am poté provocá în punctul insuflețirei la compatrioții nostri unguri, cari insuflețirea pentru scopuri naționale o potențéză până la fanatism, până la intoleranță chiar.

Am puté trece și mai departe, și am scí arĕtá și folósele mari, la cari ne am fi avêntat intre asemenea condițiuni.

Insĕ nu acésta ne este scopul. In vederea intrunirei adunărei generale în anul acesta vom face amintire de lucrul principal, care la moment preocupă pe tot românul cu inima și mintea la loc, și acesta este scóla de fete susținută de Asociațiune aici în Sibiiu.

Binefacerile acestui institut pentru desvoltarea culturală a poporului nostru sunt mari, și la adevĕrata lor aprețiare mai cu sémă au ajuns românii, avisați a trăí în părți de acelea, unde celelalte naționalități trăesc în masse compacte, ér românii numai ca de sămânță se află ici colea câte o familiă.

Și când călcam pragul acestui sânt institut vestal, și vedeam fetițe, care de pe marginea Tisei, care din codrii Bihorului, care din părțile Satmarelui, care din Bucovina; și la esamene vedeam părinții acestor eleve, cu veselia sufletéscă tipărită în față, vedeam pre puținii nostri veterani, rĕmași și ei ca de mărturie din timpurile vechi, când fetițele române, femeile mai tinere se sfiau a vorbi românesce chiar și pe strade; când ne cugetam la femeile nóstre, mamele acestor eleve, cari adunate la un loc trei în societate, dacă se ridică în conversațiune preste lucrurile din sfera economiei de casă li se impune în mod involuntariu limba germană, în care și-au făcut educațiunea: atunci inima nóstră tresărea de bucurie, vĕḍênd în ochii sufletului nostru pe aceste tinere și plăpânde odrasle ca misionare pentru o nóuă reinviere a limbei nóstre, ca apostoli pentru introducerea cărților românesci, și aprețiarea autorilor români în tóte păturile societății românesci.

Binefacerile scólei de fetițe susținute de reuniune sunt mari, și puse odată lucrările Asociațiunei pe acest teren, până acuma putem ḍice cu totul negles, neinteresarea față cu scopurile Asociațiunei trebue sĕ dispară.

Nu este chemarea nóstră sĕ dăm inviațiuni, cum sĕ se iasă din amorțéla de până acuma, și cum se băgăm viață în despărțĕmintele Asociațiunei, care cu puține escepțiuni, desvóltă fórte puțină activitate. O va face acésta adunarea generală din anul acesta, dacă va avé date condițiunile necesarie pentru o asemenea lucrare, sau dacă nu le va avé, de bunăsémă va insărciná pe comitetul central, ca sĕ reflecteze și în direcțiunea acésta pentru o mai mare impintenire a problemei pentru scopurile Asociațiunei.

Avem aḍi în vedere numai un lucru. Ḍilele Asociațiunei sunt ḍile de veselie pentru noi românii, cărora pentru o lucrare comună numai terenul acesta ne-a mai rĕmas. Odată pe an ne întâlnim noi românii din Transilvania, ca din înțelegere reciprocă sĕ isvoréscă un plan bine chipsuit pentru o lucrare comună, avênd în vedere binele general al poporului nostru.

Acéstă comună înțelegere, acest bine comun, îl avem noi în vedere, și pentru ajungerea acestora trimitem salutare frățéscă fraților, cari preste trei ḍile se vor aduná la Făgăraș.

Revista politică,

Încă înainte de întâlnirea și visita, ce o a făcut monarchul nostru la Berlin, foile cehe au început a atacá politica, ce se urméză de Austro-Ungaria în alianță cu Germania.

Atacurile lor se continuă încă și acum tot cu mai multă vehemență și merg așa de departe, încât se declară pe față de vrășmașii neimpĕcați ai alianții austro-germâne, considerând tractatul de alianță ca o tradare a dreptului de suveranitate al corónei.

Și focul lor de luptă se alimentéză cu atât mai tare, cu cât observă nesuccese în politica esternă a monarchiei nóstre. Fóia „Politic“ observă, că ideile pentru alianța cu Germania nu pot fi nutrite decât de astfeliu de spirite, cari nu se mai pot răḍimá și nu mai află alte mijlóce pentru apĕrare. Dacă alianța cu Germania este o necesitate, din punct de vedere istoric și național german, atunci sistemul, în ințelesul căruia se provócă tóte popórele monarchiei la o lucrare comună, este superfluu și numai trebuesce adus pe tapet în fie-care ḍi.

Deodată cu acest rĕspuns, ce-l dau foile cehe foilor naționale germane, reflectéză ele și foilor din Triest, cari comentéză un toast al locoțiitoriului de acolo și în care se ḍice, că numai germanii și slavii merg mână în mână, ei proteg adevĕrata politică, ce o urmăresce Austro-Ungaria, ér italienii sunt mai mult iredentisti. Rĕspunsul, ce-l dau foile cehe, e de tot potrivit. El se cuprinde în câteva vorbe: Bărbații din Triest încă nu sunt pe deplin inițiați în politica monarchiei.

Decorarea presidentului țĕrei Bucovinei, a bar. Pino, din partea țarului rusesc cu ordul sf. Ana cl. I. a dat ansă la multe și varii discusiuni. Din acésta causă, „Revista politică“, ce apare în Sucéva, revenind în primul seu articol se pune pe partea acelora, care vĕd prin acésta decorare un însemnat act politic și nu numai un act de simplă curtuasie.

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

III, Esposițiile țĕrilor strĕine.

(Urmare).

Multe state s'au reținut de a participá la esposiția universală din Paris. Cu tóte aceste este mare numĕrul celor ce sunt representate. Unele oficial, altele numai oficios. Este fórte probabil, că statele oficios representate ar avé o figură mult mai imposantă, dacă regimele respective s'ar fi interesat barem incâtva, dacă ar fi făcut propagandă, dacă ar fi adunat parale spre a plătí funcționarii. Totdeuna se află indiviḍi, cari trebue împinteniți, sĕ 'i tirăesci după tine, cari numai sub prestigiul regimului se incumetă a se resolví pentru ceva.

Pe lângă tóte aceste impregiurări nefavorabile și aceste esposiții corĕspund ținteí lor. Sunt, ce-i drept, mai mici, decum ar putea fi, dacă nu s'ar țintí a se serba prin ele un centenariu revoluționar, dar cu tóte aceste ele s'unt admirabil arangiate. De altcum sunt representate mai multe state în tótă regula. Astfeliu: Statele-Unite, Șvițera și alte republice, cari au făcut tot posibilul, ca sĕ apară cu totul independente.

Privind diferitele esposițiuni adeseori mi s'a întêmplat, că impresia totală a corĕspuns asteptărilor, ce le avem față de respectivele state. Adecă fie-care țéră se distingea, cu deosebire, prin postulatele corĕspunḍĕtóre firii sale. Statele mai puțin industriali încă țintesc a escelá prin producte originale. Se dovedesce acésta și din impregiurarea, că fie-care țéră s'a nisuit a-și păstrá independența. Acésta a reușit pelângă tóte vămile, mai anevoie decum se credea, deóre-ce ómenii sunt avisați la ajutoriul reciproc.

Esposițiile țĕrilor strĕine sunt incuartirate parte in lăuntrul edificiului principal, parte și-au edificat loge proprii. Astfeliu au purces cu deosebire statele din America de sud și medie. Edificiile lor, adese fórte scunde, dar totuși respectabile, se estind pretutindenea pe câmpia lui Marte. Ele sunt adevĕratele icóne ale productelor indigene din respectivele state. N'au putut-o face acésta esposițiile statelor mai mari, căci mașinele acestor au trebuit despărțite de celelalte obiecte industriale. Mașinele adecă sunt așeḍate, conform celor francese, în localitatea mașinăriilor. Aici trebue sĕ căutăm mașinele Angliei, Belgiei, Șvițerei și ale Statelor-Unite. Câteva țĕri posed mașini și în despărțămêntul agriculturei, care, după-cum se scie este despărțit de cel industrial. Acésta despărțire dă esposițiunilor celorlalte producte un aspect mai plăcut și mai curat.

Fie-mi permis a percurge aceste esposiții! Intrând prin pórta Rapp, dăm numai decât de despărțĕmêntul Britaniei. Nu e de mirat, dacă în esposiția acestui stat al mașinelor, sunt representate tóte industriile. Vestminte, dantele și pânze irice brodate. Se află o batistă care se urcă la prețul de 3000 franci, alta la 2000 fr. Se află apoi covóre, tot felul de materii, marfe din lut, porțelan, sticlă și cristal, parte în forme anumite, parte în dăraburi admirabili de mari. Juvaerii încă au espus unele obiecte demne de admirat. Intre altele un șir de mărgele în valóre de 500,000 fr., un diamant negru, care este prețuit în 62,000 fr. Despre diamantele albastre nici nu voesc sĕ vorbesc. In despărțĕmêntul frances strălucesce un briliant, care valoréză mai multe milióne. Sciu, că nu se află nici un amoresat, care ar puté solví acest tesaur, demn cadou. Sĕ mai amintim în special și coloniile engleze. Seelanda nouă este bogată în bunḍi, în colecțiune de minerale și alte obiecte interesante; Victoria în pepite de aur, dintre cari dóuĕ dăraburi de 71 klgr. ar fi prețuite în 250,000 fr. Afară de aceste tóte coloniile australice abundéză în materii de lână, lemne, pei și alte producte.

(Va urma.)

Acésta fóie şi enumeră mai multe casuri, pentru cari are motive a-şi susţiné părerile şi între acestea cel mai principal e, că sub bar. Pino slavismul s'a lăţit şi a prins rădăcini adênci, nu numai pe terenul bisericesc şi scolariu, dar şi pe terenul administraţiunei politice.

Sub acest president se şi încurăgéză slavisarea în contul germanilor şi la slavisare lucră mână în mână ruşii cu polonii şi cu rutenii, chiar şi germanii, cari au avut nefericirea a se căsătorí cu poloneze.

Când generalii austriaci au ocupat Bucovina, — ḑice numita fóie; — n'au aflat decât numai români, acestia însĕ au fost mereu reteraţi de guvernul imperial, încât slavii au ajuns la aşa putere în ḑiua de aḑi, de întrec pe tóte terenele pe poporul bastinaş al ţĕrei. Acest proces însĕ numai în favorul Austriei nu s'a sĕvêrşit, căci bine se scie, că slavii dau Austriei numele de: „Turcia Nr. 2“, şi nu este bine ca slavii sĕ reclame Bucovina ca ţară slavă. Slavii toţi sunt amici ai Rusiei şi pre cum în peninsula balcanică Rusia încuragiată şi încungiurată de popórele slave a putut mai uşor înfrânge ostirile turcesci, tot astfeliu şi la noi şi-ar puté realisá intenţiunile cu mai mare uşurinţă, când s'ar vedé primită cu îmbraţişare din partea popórelor slave.

Foile germane se ocupă cu călĕtoria împĕratului german la Strassburg, dându i o importanţă politică însemnată Impĕratul voesce ca sĕ şi câştige prin acésta şi simpatiile locuitorilor de pe teritoriul adnecsat imperiului german şi totodată ca suprem beliduce al armatei germane sĕ studieze bine Alsaţia şi Lorena. Se vorbesce însĕ că, toţi locuitorii s'au pus în mişcare şi auḑind de visita împĕratului nu s'au îngrigit atât petru ai face o primire splendidă, ci mai mult s'au gândit la greutăţile, ce-i apasă, din care causă au şi inmanuat împĕratului un memoriu tipărit, în care pe lângă alte uşurări, ce le cer, special pretind uşurarea condiţiunilor la frontierele germane şi francese.

In Francia s'a deschis sesiunea de tómnă a consiliilor generale. In faţa alegerilor de deputaţi, ce vor urmá, acésta periodă e de deosebită însemnătate. Aici se vĕd părerile şi se dau pe faţă planurile, ce au de gênd sĕ le realiseze diferitele consilii. Că alegerile deputaţilor s'au amênat, este numai meritul, preşedintelui Carnot, care acum e iubilat de întréga presă republicană pentru tactul seu politic. El a ḑis, că esposiţia e un feliu de armistiţiu, ér după armistiţiu succesele republicanilor sunt asigurate.

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Urmare.)

Nici de cât nu vreau sĕ ve ostenesc atenţiunea, nici sĕ ve reţin dela seriósele şi mulţămitórele ocupaţiuni tocmai în acéstă vreme scumpă, dară şi în privinţa acésta ve sum datoriu încă cu o constatare lămuritóre. Sciu, că d-vóstre on. domni juraţi norocoşi, cari sunteţi puşi a ve dá dela o vreme încóce tot mai des verdictul asupra părerilor politice ale concetăţenilor d-vóstre de diferite naţionalităţi, de pe un fórte estins teritoriu al ţĕrii, sunteţi în curentul trebuincios cu părerile şi ḑiarele acestor naţionalităţi, şi mai ales cu cele scrise în limba maghiară şi germână. Despre un procuror de stat anticip acésta cu tótă positivitatea.

Nu me îndoesc dară, că asemenea ve veţi aduce aminte de ţinuta destul de contrară legii penale a mai multor foi tot din acésta ţéra, pentru care ţinută însĕ nu s'a găsit nici când nici un procuror fost ar fi fost cât de criminal limbagiul, cât de revoltătóre ţinuta şi cât de infernală tendinţa acelor foi publice de ḑi sau periodice.

Ḑiariul aşa numit liberal d. e. „Kolozsvár“ din Cluş numai în decursul anului 1868, aprópe în fie-care numĕr, cu articolii sei „A popák“ etc a cârtit şi a hulit, a insultat şi a încriminat după dragă voia sa pe preoţii români, aşa în cât a trebuit se provóce cea mai mare despreţuire şi scârbă între cetitorii sei asupra „statului preoţesc român“. Celelalte foi din Cluş şi unele din Budapesta cu deplină vrednicie îi ţineau isonul.

Din incidentul conferinţei naţionale din Sibiiu, şi din al scrintitului proces irredintistic d. e. tóte foile din Cluş, apoi din Bpesta „Budapesti Hirlap“, „Pesti Hirlap“ şi altele batjocoriau port, limba, credinţa, tot ce este românesc; însultau şi batjocoriau cu gura plină întreg poporul românesc într'un mod turbat şi necreḑibil. Destule găsim încă şi în foile fruntaşe ca „Egyetértés“, „Pesti Napló“, „Pester Lloyd“ „Neues P. Journal“, „Függetlenség“ şi alte din provincie, dela 1868 până în ḑilele nóstre. Am adunate multe, fórte multe. Aici încă am la mine o porţiune de ajuns. Dacă poftiţi ve pot delectá.

Alte foi éră rivaliséză în antisemitismul cel mai greţos. „Westungarischer Grenzbote“ din Pojon d. e. sistematice agită şi harangéză ḑi de ḑi contra israeliţilor. Despre partida acestor insultători „Pester Lloyd“ din 6 Iuniu 1887 d. e. scrise din cuvênt în cuvênt: „Die Antisemitem-Partei steht manchmal auf der strafrechtlichen Basis“.

Tóte aceste sunt declarate, pronunţate agitări la ură, la despreţuire contra unui popor, contra unei tagme şi confesiuni. Şi totuşi nici un procuror nu s'a găsit, care sĕ acuse pe autorii astor-feliu de scrieri, care sĕ întindă scutul legilor ţĕrii asupra tagmei preoţesci române, asupra poporului românesc...

In privinţa meritului însuşi, adecă a aţîţării românilor la ură contra maghiarilor, acusa este, pe cum ḑiseiu, absolut fără temeiu. Legea de presă dela noi, chiar şi în starea ei de aḑi, întregită anume de codicele penal, circumscrie esigenţele pentru un lucru punibil, deci indică apriat ce este de a se timbrá şi încrimina ca agitaţiune Dl procuror însĕ e silit sĕ-şi iee refugiu la generalităţi, la deducţiuni, la inchipuiri, ba chiar şi la gândirile nepronunciate ale scriitoriului pentru ca sĕ-si pótă formulá acusa, ceea-ce însĕ de loc nu este în spiritul, în tendinţa legii de presă.

Legea de presă cere enunciamente clare, fapte concrete, nu sofistării.

In articolii încriminaţi însĕ nici singuratici, nici chiar contopiţi nime, nici chiar dl procuror, nu póte arĕtá nici o ḑicere, nici o enunciaţiune, nici chiar o alusiune despre aţîţare de ură în români contra poporului maghiar. Dacă dl procuror va fi în stare a ve produce acele pasage sau sentinţe, eu renunciu la ori ce cuvênt ulterior.

Provocare sau aţîţare la ură contra vre unui popor din lumea acésta nu s'a întêmplat nici când în cólónele „Luminătoriului“. Ci din contră am fost cu deplina inimă şi sinceritate tocmai şi pentru poporul maghiar şi pentru interesele sale ca concetăţeni ai nostri de sute de ani în acéstă ţéră, ceea-ce am dovedit şi prin mai multe esemplare ale „Luminătoriului“ de până acuma, alăturate protocolui la ascultarea mea prealabilă.

Atâta scim şi noi, că nu poporul maghiar abuséză de potestatea şi autoritatea de stat, nu el ne apasă şi persecută ci fórte mulţi alţii, cari, în cele din urmă, n'au suflet nici pentru poporul maghiar. Şi mai scim noi de mult şi prea bine, că ce sórte astéptă aici în rĕsăritul Europei pe poporul maghiar şi pe poporul român. Este numai o însinuaţiune, o denunciaţiune sau o orbie piramidală dacă ni se impută, că noi agităm pe români la óră contra maghiarilor.

Éră eu din parte-mi protestez contra unei astfeliu de nvinuiri inhumane şi barbare. Insinuarea, că am agitat sau a-şi aţîţá la ură contra unui popor, fie chiar şi maghiar, este o rănire a demnităţii mele ca om, care am absolvat studiile universitare în Bpesta şi Cluş, care am servit ţĕrii mele şi în statul civil şi în cel militariu, care şi aḑi am dreptul sĕ port brâul Maiestăţii Sale a domnitoriului nostru şi sum pus de 19 ani în rêndul acelora, cari în ori-ce clipită am sĕ-mi vĕrs sângele pentru ţéra acésta.

Este o injurie asupra capului bĕtrânului meu tată, care în cinste şi omenie a încărunţit servind şi aḑi interesele ţĕrii prin cultivarea moşiei sale, prin prompta plătire a dărilor şi prin credinţa şi onestitatea sa dovedită de mai 40 ani, de când este în serviciul oraşului seu.

Şi este o blasfemiă şi asupra fratelui, şi a uncheşilor mei, cari toţi sunt numai spre folosul ţĕrii şi parte au fost, parte sunt şi aḑi încă obligaţi tot momentul la serviciul militariu.

Nu sum venetic, nu sum parasit, nu sum cerşitoriu, ci din sânge românesc, din viéţa acelui popor, care de sute de ani a lucrat şi a suferit pentru acésta ţéră, pe pămêntul seu si în averea sa, fără sĕ vateme pe altul. Resping deci însinuarea de a fi agitat la ură contra poporului maghiar şi de a fi lucrat contra constituţiuni ţerii mele.

Tot de aceste însuşiri humane şi de civilisaţiune a fost şi este pĕtruns şi poporul românesc în totalitatea sa. Ca sĕ nu ating momente preabine cunoscute şi d-lor vóstre: casurile din Folea şi Chevereşul-mare. Óre acolo românii au fost provocătorii duşmăniei şi aţîţătorii la ură contra unui popor?

(Va urma).

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Zarand se va ţiné în ḑilele de 24, 25 şi 26 August st. v. 1889 în localitatea scólei gr. or. din Brad. La acésta adunare sunt invitaţi a participá toţi membrii ordinari, precum şi publicul, carele se interesézá de causa scolară.

Şedinţa I, Joi la 24 August v. a. m.

1. La 9 óre antem. întrunirea membrilor în scóla gr. or. din Brad, chemarea Duchului sânt, şi deschiderea adunărei prin presidiu.
2. Constatarea membrilor presenţi.
3. Cetirea raportului comitetului central pro 1888/9.
4. Alegerea comisiunilor.

Şedinţa II a, Joi după améḑi

5. Pertractarea cuvêntului normal „foc“ după I. Popescu de Georgiu Ignaton.
6. „Numĕrul 8“ tóte 4 operaţiunile de Arsene Duma.
7. Pertractarea „timpului presente, perfect şi venitoriu“ din limba maghiră cu despărţĕmêntul al IV lea, de I. Safta.
8. „Scumpul mult perde, şi leneşul mult alérgă“ după I. Popescu, tractată din punct de vedere logic gramatical prin Olimpiu Oprea.

Şedinţa a III-a, Vineri a. m.

9. „Remuneraţiunile în scóla poporală“ disertaţiune de Alecsandru Vlad.
10. „Ungaria cu privire la productele, locuitorii ei, şi ocupaţiunea lor“ prelegere practică cu desp. al IV-lea de Gavriil Simedria.
11. „Biografia lui Şaguna“ prelegere cu despărţ. al VI lea de I. Bogdan.
12. Adiţiunea frângerilor comune mental cu desp. al IV-lea de Petru Gabor.

Şedinţa a IV, Vineri d. a.

13. Verificarea proceselor din I II, şi III a şedinţă.
14. Pertractarea piesei „Epistola“ după I. Popescu din cartea a II-a de lectură din punct de vedere stilistic de Avram Glava cu despărţ. al VI-lea.
15. „Isvorul“ pag. 211 din a II-a carte de I. Popescu, tractat cu privire la ortografie şi interpuncţiune prin G. Forraş.
16. Raportul comisiunilor.

Şedinţa a V-a, Sâmbătă a. m.

17. „Cântul în scóla populară,“ disertaţiune de Ioan German.
18. Staverirea bugetului pro 1889/90.
19. Propuneri eventuale.
20. Constituirea reuniunei pe o nouă periódă 1889/90—1891/92.

Şedinţa a VI-a, Sâmbătă d. a.

21. Verificarea protocólelor, şi eventual alegerea unei comisiuni de verificare.
22. Închiderea adunărei prin presidiu.

În 26 August st. v. séra la cas de a fi timpul favorabil se va ţiné o petrecere în favorul reuniunii.

Brad, la 7 August, 1889.

Vasiliu R Dămian, *I. German,*
preşedinte. v. preş. notar adhoc.

Comitetul central al reuniunei învĕţătorilor romani gr. or. din districtul Zarand, se va întruní Joi la 17/29 August a. c. în scóla gr. or. din Brad, la órele 9 antemeridiane. P. T. membri comitetului sunt invitaţi a participá.

Obiectele de pertractat.

1. Censurarea protocólelor întrate dela adunările generale ale despărţemintelor I, II şi III a, precum şi a raportelor acelora.
2. Censurarea raţiociniilor despărţĕmintelor.
3. Cetirea şi aprobarea raportului general a comitetului central pe 1888/9.
4. Raportul comisiunilor emise din comitet la 8 Iuniu a. c.
5. Eventualia.

Brad, la 7 August, v. 1889.

Ioan German.

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul nostru petrece acum în Viena, unde are un înalt óspe, pe şahul Persiei. Primirea, ce i-s'a făcut şahului a fost de tot pompósă. Până la curte au fost înşiraţi soldaţii pe ambele părţi ale stradelor, prin cari a trecut. Mai mulţi membrii ai familiei imperiale au sosit în Viena pentru a face visită şahului. La teatrul curţii se vor dá mai multe representaţiuni festive în onórea óspelui.

* (Sĕrbarea aniversărei nascerei Maj. Sale în Agnita.) Din Agnita ni se scrie: Aniversarea ḑilei naşcerei Maj. Sale la 6/18 August în biserica nóstră gr. or. s'a serbat cu mare festivitate. Serviciul d ḑeesc s'a început la 8 óre diminéţa, la care pe lângă numĕrosul popor a luat parte: dl jude cercual de Steinburg, dl prot-pretore Schlosser, dimpreună cu întregul personal dela pretură, amploiaţii dela cartea funduară şi gendarmăria din loc.

După ce zelosul nostru preot Ioachim Pārĕu într'o vorbire fórte frumósă a arĕtat însemnătea ḑilei, accentuând în cuvinte nemărginita bine alese bunătate a Maj. Sale, părintésca Sa îngrigire pentru bunăstarea poporului, şi preste tot binefacerile, ce s'ar evĕrsat asupra patriei sub gloriósa Sa stăpânire, serviciul d-ḑeesc s'a încheeat cu cântarea imnului popular. X.

* (Inaintări în armată) Maj. Sa a numit pe elevii academiei militare din Viena Arcadian Popsavin sublocot. la reg. 62 inf.; ér de cadeţi pe Iosif Nemeş la reg. 85 şi Luca Iovanovics la reg. 53, ; pe F. Opra, căpit cl. II la semibrig 23 de honveḑi şi pe Alesandru Stanciu la semi-brig. 22.

† **Ana Veronica Micle**. Scurt timp după apunerea lucéfărului poesiei române, Mihail Eminescu, ne vine vestea tristă, că nemilósa mórte a stêns érăşi viaţa unei stele, ce împodobia scumpa pleiadă a poeţilor nostri. *Ana Varonica Micle,* după o muncă îndelungată, consacrată literaturei nóstre, s'a mutat la cele vecinice, în cea mai frumósă vêrstă de 36 ani.

Veronica Micle s'a născut la anul 1853 în Iaşi, unde percurse cu mare diliginţă cursurile scólei centrale. Abia părăsi băncile scólei si se şi dedică terenului literar, scriind în un stil propriu, plăcut. Dela acésta activitate n'a putut-o împedecá nici chiar grijile familiare. Dênsa, ca soţia prof. şi rectorului univers. din Iaşi, Micle, scia sĕ conducă cu aceea şi predilecţiune afacerile casnice, cu carea se dedicase şi scrierei, găsind totdeuna timp pentru acéstă muncă plăcută.

Scrierile sale publicate în mai multe jurnale sunt novele şi traduceri din autori francesi. Cu deosebire s'a făcut însĕ cunoscută prin drăgălaşele sale poesii originale, provocate de inspiraţiunile iubirei şi de sentimentul castităţii femeesci, publicate în „Convorbiri Literare".

In timpul din urmă suferia mult de nervi şi pentru a-şi aliná durerile se duse în timpul vacanţelor la mănăstirea „Văratic", dar tóte silinţele, ce şi le dedea în romanticele locuri a potolí furia morbului, au rĕmas zadarnice Ele au pus capĕt firului vieţii sale. Rĕmăşiţele pământesci s'au aşeḑat la Botoşani!

* (Miserie.) Din Satulung (Săcele) se scrie „P. H.", că medicul veterinariu de acolo, Kauffmann, venind în mare strimtóre de parale, şi nemai avênd cu ce şi ţiné numĕrósa familie, a fost surprins de măcelariul din loc tocmai precând voia sĕ-i scótă banii din protofoiul. Deşi măcelariul la rugările în genunchi ale nefericitului nu la pîrât, totuşi din vorbele ómenilor s'a auḑit despre furt şi d'odată veterinariul se pomenesce cu doi gendarmi la casă. Din considerare la familie gendarmii rĕmaseră în curte pănă-ce stăpânul casei avea sĕ se îmbrace şi sĕ le urmeze. Profitând de acésta împregiurare, veterinariul se otrăvi cu cianchali şi rĕmase mort pe loc, lăsând în cea mai mare miserie numĕrósa familie.

* (Lăutarii români în Paris.) La concursul cel mare internaţional, ce s'a dat în faţa ministeriului de instrucţiune din partea musicanţilor, cari se află în Paris, premiul prim l'a obţinut muscalagiul Anghelescu, ér al doilea premiu lăutariul Cornescu. Aristocraţia parisiană ori lumea oficială nu dă o singură serată, unde se nu fie şi lăutarii români.

* (Un grav accident) Joi séra după 10 óre, trei saşi din Cisnădie, după-ce s'au veselit mult de nectarul lui Bachus şi cu beutura de predilecţiune a lui Gambrinus, au plecat spre casă. Înainte însĕ de a luá drumul Cisnădiei au voit sĕ probeze fuga calului prin strada morii. In aceste esercíţii căruţa se resturnă de dòue ori şi calul — mai cu minte — ori de câte ori s'a resturnat căruţa, a rĕmas liniscit, pănă ce cei trei stăpâni cu chin cu vai au aşeḑat trebile la loc. A treia óră însĕ, voind sĕ se întórcă în galopul cel mare al calului, căruţa se resturnà cu atâta vehemenţă, încât poticni aşa de tare calul de rĕmase resturnat pe cóste. Unul dintre atleţi — primí o astfeliu de lovitură la cap, deasupra templei, încât 'l năpădì sângele in şiróie şi rĕmase tins, inconsciu, făr a se mai puté mişcá; ceialalţi doi, de frică o luară la sĕnătósa. Din întêmplare, trecênd un medic dela regiment, 'şi oprí trăsura si în urma stăruinţelor putù înduplecá pe câţi-va ómeni dintre numĕrosul public, ce se adunase, sĕ transpórte în căruţă la spital pe nenorocitul, care devenise pălid ca mórtea, şi al cărui puls începea a bate tot mai neregulat. — Observăm, că în cele $^3/_4$ de óră, cât a durat acéstă scenă tristă nu s'a arĕtat nici măcar un singur poliţaiu, cu tóte că păḑitoriul de nópte în continuu a dat signalele cunoscute, ér presenţa poliţaiului era neapĕrată de lipsă!

* (O fulgerătură în turnul Eiffel). Precum se anunţă din Paris în 20 August n. la $^3/_4$ 10 óre séra fulgerul lovì turnul Eiffel. Zuruitul a fost asurḑitoriu şi a sămênat cu spargerea unei mase mari de sticlă. Vêrful turnului a fost învĕlit mai multe secunde într'un nor luminos. Electricii, cari lucrau la proiector au vĕḑut cáḑênd mai multe ţanduri de fer, cari au fost despicate de pe parafulger Nimenea însĕ n'a suferit nimica şi nu s'a produs nici o daună.

* (Bóla de vite). In Braşov şi împregiurime bântue durerea de gură şi de unghii între vitele cornute, mai cu sémă între boi. S'au luat aspre mĕsuri pentru stârpirea ei.

* (Un proces american picant.) Un proces din cele mai nostime se judecă acum înaintea instanţelor judecătoresci de New York.

Étă causa procesului:

Nisce fabricanţi de hârtie de ţigară, cari au firma W. Duca et C. desfac marfa lor într'un mod atât de repede şi în cantităţi atât de mari, că nici nu s'a mai pomenit una ca asta. Şi sciţi de ce? Pentru că pe învĕlitórea ei au pus portretul unei artiste dintre cele mai frumóse ale Americei, d-şórei Graţia Wada.

Atâta lucru nu a fi supĕrat póte pe artistă, dar ea spune, că fabricanţii nu i-au pus pe posă de cât capul, restul trupului este făcut după fantasie.

Şi cel puţin de l'ar fi făcut cum se cade, dacă ar fi pus pe el şi haine, măcar de o palmă. Nu, fabricanţii au avut cutesanţa de a nu-i pune pe corp de cât nisce pantalonaşi atât de subţiri şi transparenţi, încât ea de sigur nici în baiă n'ar avé curagiul sĕ între cu ei.

Lucrul acesta n'a putut sĕ l sufere artista şi de aceea a dat în judecată pe fabricanţi, cerênd ca ei afară de pedépsa, ce li se cuvine, pentru-că i-au făcut un desonor, sĕ mai fie condamnaţi şi la o amendă de 10,000 dolari.

Advocatul fabricanţilor a obiectat la prima instanţă judecătoréscă următórele: Chipurile de pe învĕlitórele hârtiei nu sunt a d-şórei Graţia, şi chiar de ar fi, nu póte sĕ se simţă ofensată, deóre-ce sunt şi alte artiste puse, (în adevĕr sunt în feliul acesta date în lume tóte artistele din America) rógă pe judecătoriu a respinge cererea d şórei.

Sĕ vedem însĕ ce vor ḑice şi celelalte instanţe.

Lumea americană aştéptă cu mult interes sfêrşitul acestui proces, deóre ce dacă fabricanţii vor fi condamnaţi, desigur, că are sĕ le intenteze proces şi celelalte artiste, şi astfel ei vor fi condamnaţi la sume atât de mari, încât de sigur le va trece pofta de a mai întinde hârtii cu pose. „Românul".

Bibliografic.

„Candela," fóie bisericéscă literară, ce apare în Cernăuţi, Nr. 8, pro August, are următoriul cuprins românesc: Doctrina romano occidentală despre satisfacţiune. — Morala testamentulni vechiu în periodul iudaistic. — Cuvêntarea la Schimbarea la faţă a Domnului nostru Iisus Christos. — Cronică.

„Biserica ortodocsă română", revistă periodică eclesiastică, ce apare în Bucuresci Nr. 5 pro August are următoriul sumariu: Frăţéscă îmbrăţoşare. — Din catechetica sau metodica specială a studiului religiunei. — Cuvênt epitafic. — Scrierea Ierochim. Chiriac Rômnicén. — Scurtă privire asupra Evangeliei Stului Marcu. — Despre formele şi caracteristica predicămêntului bisericesc. — Cronica bisericéscă. — Donaţiuni. — Bibliografic.

Din public*).

Mult stimate dle redactor! Cu multă reverinţă ve rugăm a dá publicităţi în preţuitul ḑiariu „Telegraful Român" următórele şiruri:

Mai din tóte părţile se aude, că bietul plugariu o duce rĕu, şi tot mai rĕu, acum cu una, acum cu alta: dări multe, esecuţiuni dese, recoltă slabă, calamităţi preste calamităţi; dar dóră nicăiri nu vor fi atâtea ca la noi, unde pe lângă tóte s'a mai făcut şi comasare, a cărei bunătate n'a gustat-o, decât numai câţi-va, şi şi aceia de altă naţionalitate, ér mulţimea, şi cu deosebire cei mai sĕraci au ajuns aprópe de tot la sapă de lemn.

Astfeliu de plăgi pe popor 'l aduc la desperare şi în cele din urmă la indiferentism; de aci urméză apoi, că biserica şi scóla, cari sunt a se susţiné de un astfeliu de popor scăpătat — şi apoi la noi tot numai din repartiţiuni se susţin tóte — încă nu se póte aflá într'o stare mulţămitóre. Stăm rĕu, stăm fórte rĕu, şi pare-că am perdut tótă speranţa de nescari timpuri mai bune; o am perdut cu atât mai vêrtos, căci nu suntem bântuiţi numai din afară, ci stăm rĕu şi cu ale nóstre cele din lăuntru, ca fii ai bisericei nóstre, căci afară de preot cei din gremiul comunei nóstre bisericesci nu-şi sparg capul cu apĕrarea intereselor nóstre bisericesci.

Vĕḑênd, că astfeliu de ómeni, cari se ḑic a fi din clasa celor cu carte şi a fruntaşilor, nu încetéză cu apucăturile lor nici în césul al 11-lea, ba acum se pornesc mai cu putere spre a-şi face mendrele, suntem necesitaţi a i arĕta publicului, că dóră în chipul acesta se vor ruşiná, căci altă putere nu mai avem.

Ne este silă şi nici nu voim a descrie pe larg trecutul şi presentul bisericei nóstre, căci la acésta s'ar cere ómeni dibaci de condeiu, dar nu ca noi bieţi ómeni de rênd, economi nĕcăjiţi şi sĕraci, cari suntem necesitaţi a ne plânge în tăcere amara nóstră sĕrăcie.

Biserica nóstră înainte cu vre o 18 ani avea o o fundaţiune de bucate de preste 600 florini, care dacă ar fi fost bine administrată, astăḑi noi ne-am puté ajutora mult mai uşor în susţinerea bisericii şi scólei nóstre.

Dar durere, căci administrarea ei fiind în mâna unui conducĕtoriu de ai nostri, care au căutat numai interesele sale, în câţi va ani s'a mistuit în partea cea mai mare; ce s'a incassat mari tot s'a şi păpat, ér de altă parte din nepăsare o parte s'a lăsat păna ce unii şi alţii datornici a decăḑut materialicesce, încât astăḑi numai găsesci la ei nimic şi prin urmare pretensiuni de ale bisericei de câte 30—40 fl. s'a perdut, şi acésta numai curat din pricina actualului vice-jude, stéua nóstră întunecătóre, Eusebiu Dogariu care pănă bine de curênd au făcut singur, ce a voit cu comuna nóstră bisericéscă şi cu averea ei. De ar vedé cine-va protocólele purtate de dlui s'ar puté convinge de adevĕrul celor ce le spunem aci. Pofta dênsului de a stá în inimiciţie continuă cu preotul şi cu ómenii mai de cinste şi iubitori de dreptate şi de adevĕr, nu i póte face laudă. Comuna nóstră bisericéscă, avênd înainte cu 9 ani o scólă rea de lemn, fiind ameninţată cu închiderea scólei şi silirea la scóla comunală, ne am vĕḑut deci siliţi la îndemnul şi stăruinţa parochului a face arunc fórte îngreunător pe popor, şi a mai împrumutá încă 600 fl. spre a se zidí o scólă nóuă corespunḑĕtóre, care datorie încă nici pănă aḑi nu s'a putut plătí, ba din an în an se plătesc ratele tot mai greu, căci nu mai sunt isvóre.

Dênsul şi cu ocasiunea facerei acestei scóle, în loc sĕ-l dóră inima de popor, de fraţii lui, şi ací a umblat cu speculări în interesul seu, îmbulḑindu-se cu puterea la intreprindere şi cauḑând din nou pagubă bisericii.

Domnialui scie fórte bine, ce a făcut şi nu va puté nega.

Acum de când este scóla gata, noi din pricina lui nu ne-am putut căpĕta un învĕţătoriu statornic în locul celui bĕtrân pensionat. Copii s'au stricat cu totul, căci pe care învĕţătoriu a venit, l'a luat în cuartir la sine cu scop de a şi-l face ginere, apoi ori au fost bun, ori au fost rĕu, numai sĕ-şi vadă pe fia sa odată nevastă de învĕţătoriu s'au chiar preotésă. Prin astfeliu de apucături, cu cari vrea sĕ-şi ajungă scopul se causéză numai demoralisare în popor.

De aici dară ne esplicăm pentru-ce el fabrică pâri asupra parochului nostru, ţine pe fostul învĕţătoriu provisor şi cleric absolut Daniil Cojocariu şi acum în vacanţe la sine, umblă cu el, cu nevasta, cu fia sa prin sat pe la ómeni, ţine adunări, dă rachiu şi altele; se vede dară, că pentru ce? Oamenii nostri, fiind sĕraci şi creduli, póte-că pentru o glaje de rachiu îi vor şi da vot la alegerea viitóre, dară dacă acesta va ajunge unde ţintesce, apoi ne-a bătut D-ḑeu şi mai rĕu ca până aci; căci acest tinĕr simpluţ şi sumeţ sub tactica lui şi în condiţiunile, în care se află, nu se va face nici odată vrednic de chemarea sa.

Şi dacă acest tinĕr, care încă acum când este atârnătoriu de poporeni şi paroch scie sĕ se pórte atât de necuviincios, ca în biserică sub durata Sf. liturgii în presenţá creştinilor de faţă adunaţi la sluşbă ḑice: „am isprăvit părinte! părinte am isprăvit!" éră şi éră părinte!, apoi ce se póte asceptá dela dênsul în viitoriu, dacă el la Sf. liturgie n'are nici un simţ de evlavie, frica lui D ḑeu, şi respect faţă de sluşbă şi de şeful seu?

Noi scim, că tinerii, cari vor sĕ se facă odată preoţi, trebue sĕ aibă o purtare esemplară, domólă, împreunată cu arĕtare de cinste cătră mic şi mare, bĕtrân şi tinĕr.

Noi lipsă de paroch acum nu avem, ci numai de învĕţătoriu, apoi nici de un învĕţătoriu ca Daniil Cojocariu, care nu se subordinéză nimenui, decât numai închipuitului seu socru, care-şi bate numai joc de ómeni.

Plângerea nóstră este espresiunea adevĕrului, şi dacă ne rugăm cu tótă supunerea, ca sĕ se dea acestea publicităţii o facem spre a se trage şi atenţiunea P. O D. protopop până a nu vení alegerea, ca Preaonor. D-nia sa care în persónă s'a convins de silinţa lui Daniil Cojocariu în scólă, de relaţiunile lui cu dl Eusebiu Dogariu, de corupţiunile, ce le-au făcut şi le face în popor chiar şi acum, apoi de purtarea lui, sĕ nu l pună în candidaţie, şi prin acésta vom scăpá de incurcături, sĕcaturi, şi alte rele viitóre, la cari ne putem sigur asceptá din partea acestor indiviḑi cu capul mare. La din contră „Videant Consules".

Teliu, în 4 August, 1889.

Ai mult stimat DVóstre

cu profund respect.

Ion I. Comşa, George Pop, Ioan Nedelea, George P. Pop, Alexe Comşa, George Stan Baţiulea junior. Ioan Lazar, George Miloiu, Ioan Blendică, Alexe Martin, Todor Pál etc.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 August 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.75	100.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	—.—
Obligaţiuni de credit austr.	305.—	306.30
Sorţi de regularea Tisei	120.50	129.50
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9 46	9.45
100 marce nemţesci	58.30	58 25
London (poliţă pe de trei luni)	119·30	119.35

Nr. 270 [130] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilori învěţătoresci împreunate cu cantorat în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Braşovului II, sě escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Lisněu*, cu salariu de 134 fl., şi adecă:

a) dela popor 12 gălete vechi cucuruz à 4 fl.; *b)* 7 cară lemne à 1 fl.; *c)* din fondul bucatelor 11 gălete cucuruz; *d)* din didactrul scólei 10 fl.; *e)* din venitul stolar, afară de umblarea cu crucea la botezul Domnului 12 fl.; *f)* cuartir liber şi grădină 10 fl.

2. *Apaţa*, cu salariu de 85 fl. şi anume:

a) dela popor 30 fl.; *b)* din alte isvóre 30 fl.; *c)* victuale în valóre 5 fl,; *d)* lemne de foc în valóre 10 fl.; *e)* cuartir liber în valóre 10 fl.

Baştelec, cu salariu de 218 fl. şi anume:

a) dela 80 familii à 25 litre cucuruz 80 fl.; *b)* dela 60 elevi didactrul à 1 fl. 50 cr. 90 fl.; *c)* dela 30 elevi, scóla de repetiţie 15 fl.; *d)* dela lemne în valóre de 5 fl.; *e)* dela cantorat în valóre de 20 fl.: *f)* dela un fênaţ în valóre de 6 fl.; *g)* dela un cuartir liber 2 fl.

4. *Dobolii inferiori*, cu salariu de 300 fl. şi anume:

a) dela popor în valóre de 50 fl.: *b)* din alte isvóre în valóre de 20 fl.; *c)* victuale în valóre de 200 fl.; *d)* cuartir liber în valóre de 30 fl.

5. *Nou* filiă, cu salariu de 65 fl., şi anume:

a) dela popor în valóre de 30 fl.; *b)* din alte isvóre în valóre de 25 fl.; *c)* cuartir liber în valóre de 10 fl.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Braşov, în 8 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Braşovului II.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 339. [131] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învěţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însěmnate, aparţinătóre protopresbiteratului Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare, şi anume:

1. *Mateiaş*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne.

2. *Bogata olteană*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.

3. *Fântâna*, cu salariu anual de 100 fl, cuartir şi lemne, avênd tot odată învěţătoriul a împliní şi serviciul de cantor în dumineci şi sěrbători, pentru care îşi primesce partea competentă din venit.

4. *Merchiaşa*, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne, şi dreptul la beneficiile comunale.

5. *Ticuşul românesc*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

6. *Caţa*, postul de învěţătoriu primariu, salariu anual 200 fl, cuartir şi lemne. Învěţătoriul va instruá pe copii în cântările dela liturghiă.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus numit.

Cohalm, 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale

N. D. Mircea,
protopop.

Nr. 195 [132] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei se escrie concurs în termin până la 31 Augus 1889.

1. Uu post învěţătoresc în parochia *Ighiel*, cu un salariu de 70 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

2. Un post învěţătoresc în parochia *Ţelna*, cu un salariu de 100 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

3. Un post învěţătoresc în parochia *Cricău*, cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi didactru. Concurenţii au a se presenta în vre-o sěrbătóre ori Duminecă la biserica gr. or. din Cricău spre a se produce în cântări.

4. Un post învěţătoresc în parochia *Tibru*, cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi din fondul bisericii, lemne suficiente, cuartir, şi léfa se va plăti în 3 rate lunare.

5. Un post învěţătoresc în parochia *Pâclişa*, cu un salariu de 120 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

Alba-Iulia, 7 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 47. [133] 1—3

CONCURS.

La scóla nóstră confesională din comuna Şugag au devenit vacante dóue staţiuni învěţătoresci pentru a cărora întregire se escrie concurs cu termin până la 27 August st. v. 1889, când va fi şi alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Pentru fie-care învěţătoriu salariu anual de câte 200 fl., cari se plătesc în rate lunare anticipative din cassa comunei.

2. Cortel liber şi câte doi stângini de lemne de foc pentru un învěţătoriu, celui mai cualificat şi folosinţa grădinei scolare.

Cei-ce cugetă a reflectá la numitele staţiuni au sě-şi înainteze petiţiunile lor oficiului protopr. gr. or. în Sebeş în supra arětatul termin instruite conform legilor în vigóre. Învěţătorii cari se vor alege se deobligă sě cânte în dumineci şi sěrbători în strană.

Şugag. în 30 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 314. [134] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învěţătoresc pentru clasa a III a dela scóla poporală gr. or din *Herman*, protopresbiteratul Braşovului II, pentru întregirea acestuia sě escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 359 fl. anual şi anume: 300 fl. din cassa alodială şi 50 fl. din cassa bisericei, solviţi în rate treilunare decursive şi cuartir grătuit în edificiul scólei.

Dela cóncurenţi sě cere, ca pe lângă recerinţele pretinse de legile în vigóre, sě documenteze, că cunosc bine cântările bisericesci, spre a puté tinea strana Dumineca şi sěrbătórea, pentru care vor primí $1/3$ parte din venitele dela epatrafir, împărţit cu al II lea cântăreţ; vor fi obligaţi a ţinea scóla de repetiţiune cu tinerimea dela 12—15 ani, fără altă remuneraţiunei

Cei cu cualificaţiune superióră şi cu ani de serviciu pe cariera învěţătoréscă vor fi preferiţi.

Cererile de concurs bine însemnate sě vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul de mai sus.

Biraşov, în 1 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului II.

În conţelegere cu comitetul parocbial respectiv.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 308 [137] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Berivoii-mari*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. *Berivoii mici*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. *Breaza*, postul secundar cu salariu anual de 200 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

4. *Comana inferióră*, cu salariu anual de 100 fl., şi lemne de foc

5. *Comana superióră*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

6 *Făgăraş*, cu salariu anual de 200 fl. cuartir liber şi lemne de foc.

7. *Grid*, cu salariu anual de 120 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

8. *Herşeni*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

9. *Hurez*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. *Luţa*, cu salariu anual de 120 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

11. *Ludişor*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

12 *Mândra*, cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne de foc.

13 *Perşani*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. *Riuşor*, cu salariu anual de 80 fl. şi lemne de foc.

15. *Rucăr*, cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.

16. *Sâmbăta sup. rěs.*, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

17. *Sâmbăta sup. apus.*, cu salariu anual de 125 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

18. *Şona*, cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.

19. *Toderiţa*, cu salariul anual de 140 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

20. *Veneţia superióră*, cu salariu anual de 80 fl., şi lemne de foc.

21. *Voivodeoii mari* împreunat cu *Voivodenii mici*, cu salariul anual de 150 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vreunni din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor învigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 August, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan, adm. ppresb.

Nr. 264. 136 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea *unui post de învěţătoriu* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs nou cu terminul *până la 15 Septembre n. anul curent.*

Doritorii de a ocupá acest post au sě presente următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învěţători la scólele civile;

c) o arětare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arětarea specialităţii pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

e) fiind limba română limba de propunere, sě dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere.

Concurentul ales se obligă a propune până la macsimum de 30 óre pe sěptěmână.

Cu postul, ce este de a se ocupá sunt împreunate următórele beneficii:

a) salariu anual de 700 fl.;

c) bani de cuartir 150 fl. pe an.

In lipsa de concurenţi deplin cualificaţi de parte bărbătéscă, comitetul îşi reservă a reflectá şi pentru acest post la concurenţi de partea feméescă cu cualificaţiunea cerută prin legea statului.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 22 August 1889.

G. Baritiu, preşedinte.
I. Crişian, secretariu II.

---

[135] 1—3

CONURS.

Pentru întregirea a patru posturi învěţătoresci la scóla capitală gr. or. din Rěşinari, protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul până la 26 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învěţătoriu salariul anual 350 fl. şi 32 fl. ca relut de cuartir şi lemne

Pe lângă datorinţele prověḑute în lege, aleşii învěţători vor fi deobligaţi a ţiné strana in fie care Duminecă şi sěrbătóre, precum şi doi a ţiné scólă de repetiţiune, unul a conduce grădina scolară, şi unul a conduce esercіţiile gimnastice cu toţi elevii.

Cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, sunt a se adresá subsemnatului comitet parochial gr. or. din Rěşinari.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Rěşinari, în 7 August 1889 st. v.

Bucur Dancăş. *Liviu Brote*, notariu.

Sibiiu, 8 August, 1889.

Am věḑut,

I. Hannia, adm. ppresb.

---

[102] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învěţătoriu pentru clasa a II a la scóla nóstră gr. or. din comuna Săsciori, protopresbiteratul Sebeşului, se deschide concurs cu terminul până la 10 August a. c.

Emolumentele sunt:

1. 200 fl. v. a. din cassa bisericei plătite în rate lunare;
2. 2 stângini lemne;
3. Cuartir în edificiul scólei;
4. 6 fl. diurne pentru participarea la conferinţele învěţătoresci.

Doritorii de a ocupá acest post sunt datori a-şi asterne suplicele lor instruate cu documentele prescrise, şi că sunt în deplină cunoscinţă a cântărilor bisericesci, precum şi a tipicului, ca sě pótă instruá băeţii din ambe clasele din cântări. Cererile de concurs sunt a se adresá preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeş. Alesul de învěţătoriu va fi îndatorat a ţiné strană în biserică atât la utrenie cât şi la liturgiă, şi mai nainte de alegere a se presentá în biserică în vre-o duminecă sau sěrbătóre spre a-şi arětá desteritatea în cântări şi tipic.

Săsciori, în 6 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 640. [117] 2—3

EDICT.

Maria Alecsandru Tătariu din Vulean, carea a părăsit cu necredinţă de trei ani pe legiuitul ei bărbat Nicolau Ţogoe din Poiana Měrului, fără a scí locul ubicaţiunei ei, este prin acésta citată, că în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict, sě se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră procesul intentat de către soţul ei se va pertractá şi decide în absenţa ei.

Zěrneşti, 28 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului ca for matrimonial de instanţa I.

Traian Meţian, protopresbiter.

---

[138] 1—3

Copii de scólă

se primesc *într'o casă privată bună în cuartir şi alimentare.*

Informaţiuni se dau la proprietărésa căsii, strada faurului Nr. 14.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.
Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89 Sibiiu, Joi 17/29 August 1889. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 August.

Preste puține ḑile și porțile gimnasiilor se deschid éră, ceea-ce ne indémnă, sĕ ne mai ocupăm de acésta cestiune importantă pentru némul nostru.

Nici odată nu veḑi pe părinți mai ingrijați ca în timpul acesta. Didactrul s'a urcat, cărțile sunt de lipsă, modul de traiu s'a ingreunat și anul a fost slab.

Grâu puțin, cucuruz și mai puțin, ér stipendii sunt atât de puține, încât e greu a fi om cu inimă și a votá cu consciința linistită, că căruia din 50—60 concurenți sĕ oferi un stipendiu.

Așa ḑile am ajuns noi românii, și din ce merge se imputinéză tot mai tare numĕrul acelor scolari, cari percurg scólele medii spre a se pregătí pentru studii mai inalte.

Este evident, că gimnasiile nóstre nu pot adăpostí pe toți tinerii nostri din causă de depărtări mari și din alte motive, deci copii sĕ impart unii la un gimnasiu, alții la altul.

Aceia puțini însĕ ar fi bine ca sĕ nu petrécă timpul în zădar, ér cei mai puțin ca mediocri în genere nu ar trebuí lăsați la studiu, pentru-că așa percurg doue trei clase și rĕmân repetenți, inmulțesc clasa semidocților celor periculoși și a ómenilor neimpăcați cu sórtea.

Cade mai ales în sarcina catecheților dela scólele strĕine, ca sĕ priveghieze cu incordată atențiune asupra pașilor, ce-i face tinerimea nóstră, cade în sarcina lor, ca se-i intărescă în principiile legii crescine și ortodocse, și tot în sarcina lor cade, ca se stea în contact cu părinții, și sĕ-i facă de timpuriu atenți la greșelele, ce le obsérvă la scolari.

Dacă fac așa, implinesc o chemare, pentru care nu pot avé rĕsplată mai frumósă decât mulțămirea lor internă de a-și fi făcut datoria față de némul lor, din al cărui sîn au eșit, și pentru care sunt datori sĕ facă și ei ceva.

Și dacă catecheții dela scólele strĕine au atari datorințe de implinit, ar trebuí căutat, ca acolo se avem ómenii cei mai harnici, ómenii cei mai zeloși, ómeni, cari nu trăesc numai pentru sine și interesele lor, ci fac și pentru binele public, cât îi értă impregiurările.

Sinodul nostru, consciu de chemarea, ce o au catecheții dela scólele strĕine, a și hotărit, ca acestia pentru servițiile lor se fie și remunerați.

Ni se comunică din unele părți, că mulți transpun acest nobile officium asupra invĕțătorilor din loc, dacă sunt, sau asupra unui elev mai inaintat, și ei 'și reservă dreptul de a subscrie numai testimoniile.

Așa nu e bine. Trebue sĕ priveghiăm asupra celor ce lucră așa, căci lucrarea acésta a lor este în detrimentul némului nostru, lucrarea lor este bine venită celor ce au interes ca românul sĕ iasă din gimnasiu fără sĕ-și cunóscă legea sa, fără se scie drepturile ce le oferă biserica nóstră credincioșilor sei, și fără sĕ scie, că biserica este scutul și mângăierea nóstră în ḑile grele.

Biserica nóstră lucră și trebue sĕ lucre cu un plan anumit în ce privesce crescerea religiósă și morală a fiilor sei, și nicăiri nu sunt jertfele, ce le aduce un capital mai bine fructificat, ca aplicând la gimnasii strĕine ómeni tari în credință și și mai tari în cunoscințele lor.

De aceea am reclamat mereu ca protopresbiterii din orașele cu gimnasii strĕine se fie cei mai destoinici bărbați ai nostri și de aceea ni se umple inima de durere, când mai vedem în atari orașe ómeni fără pic de simț pentru inaintarea némului nostru.

Ne place a crede, că cei chemați vor face în direcțiunea acésta dispozițiunile necesare și reclamate de impregiurări.

Revista politică.

Aniversarea ḑilei numelui espatriatului Kossuth a pus tótă suflarea maghiară în mișcare și cu o insuflețire generala a ridicat osane bĕtrânului esilat, ér presa la rêndul seu a ținut cu demnitate isonul manifestațiunilor entusiasmate.

Și e lucru caracteristic, că tocmai foile, cari cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militariu improșcau oposițiunea cu feliu și feliu de invective și scriau cele mai drastice injurii la adresa ei, uită de tóte greutățile și pedecile ce le-a pus oposițiunea partidului gurernamental, aruncă vel preste tóte scenele tragice petrecute, și mână în mână cu oposițiunea, serbătoresc în articoli măreți pe pretensivul guvernor al Ungariei.

Nu trebue sĕ ne mirăm deci, dacă presa oposițională, alimentată în entusiasmul seu chiar de presa guvernamentală, cade în estasuri și aiurări, preamărind pletele albe ale aceluia, care în tótă viéța sa n'a visat decât de o Ungarie „independentă“, cu regele ei propriu, și carele intréga sa viéță ș'a sacrificat-o in activitate pentru realisarea visului seu, luptând contra tronulni și contra dinastiei.

Și nu e mirare, dacă în aceste estasuri năvălesc tot deodată cu biciu de foc asupra partidului liberal și în special asupra premieriului ungar, făcêndu-l responsabil de sórtea tristă, ce astéptă Ungaria, dacă și în viitoriu va observá atitudinea de până acum, atât față cu politica internă a țĕrei, unde nu i-a succes a cutropí pe celelalte naționalități, cât și față cu politica esternă, în care Ungaria singură nu figuréză, ci ea trebue sĕ mérgă numai legată de Austria, dacă voesce sĕ jóce vre o rolă.

Condamnarea generalului Boulanger a potolit în Francia tóte spiritele agitate. Nici foile republicane nu-și mai ridică vocea contra generalului și nici foile boulangiste numai fac o cestiune principală din procesul generalului.

Cu atât mai forte apare însĕ republica. Esposițiunea universală a înălțat mândria poporului frances și cu acésta și fala și vaḑa statului frances. Incă și acum se discută de presa universală, impresiunea adêncă, ce o a făcut primarii satelor și orașelor francese, cari la o singură invitare s'au adunat cu toții în Paris. 13,000 de primari, representanți ai poporului, în unire cu președintele Sadi Carnot au întărit basele republicei, au sigilat raporturile cele mai intime de amiciție în fie-care frances prin toastele ridicate la banchetul dat în onórea celor 13.000 primari, unde primariului celei mai mici comune din Francia i s'a dat loc la drépta președintelui republicei.

Visita impĕratului german la Strassburg e viu discutată. Impĕratul Wilhelm s'a impĕrtășit de cele mai solemne ovațiuni și poporațiunea, condusă de autoritățile politice, au pregătit monarchului un drum de triumf.

Se pune mare pond pe acéstă visită mai ales din causa, că se svonise, cum că impĕratul german va visitá Strassburgul dimpreună cu regele italian. Acésta cetate e considerată ca punctul cel mai corespunḑĕtoriu de operațiune al trupelor germane unite cu cele italiene într'un eventual rĕsboiu cu Francia, și așa domnitorii anume au avut în cuget sĕ studieze bine terenul.

Causa, că totuși călĕtoria s'a amênat și visita nu s'a făcut de ambii monarchi impreună se atribue politicei principelui de Bismarck. Cancelariul de fer, îndată-ce a cunoscut intențiunea impĕratului german și a vĕḑut lucrările, ce se desvóltă în Alsația și Lotaringia, a intervenit cu tótă autoritatea sa pe lângă monarchul și i-a succes a impedecá și nimicí acele planuri, cari ar fi putut provocá mari miscări și póte chiar schimbări în ecuilibrul europén.

Lumea diplomată a fost surprinsă de un articol al fóiei guvernamentale din Bĕlgradul Sêrbiei „Odiek“, carea sub titlul: „Un cuvênt sincer bulgarilor“, îndémnă popórele din peninsula balcanică la

---

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

III, Esposițiile țĕrilor strĕine.

(Urmare).

Trecem acum în despărțĕmêntul Belgiei. Acéstă țerișóră și-a dat tótă silința. Covórele frumóse din manufactura regiă (Malines) ne atrag atențiunea, oglinḑile cele mari ($6^1/_2$ m. înalte și 4 m. late) fayencele și porțolanele sunt frumos ornate. Aflăm tot feliul de pânḑării cu deosebire esceléză în pânză de in, vestminte, parfumerii și arme ș. c. l. Se află espus în acest despărțĕmênt și un bulgăre de argint, care cumpănesce 2000 klg. este 995/1000 fin și valoréză 309,000 fr. Ar mai fi de amintit nisce obiecte de sticlă și aparatele de gaz precum și alte obiecte espuse în secția belgică, dar spațiul nu ne permite.

Lângă esposiția Belgiei este situată cea a Danemarcei și Olandei. Danemarca a espus pânḑării și alte mărfuri ordinare, cari sunt de folos tuturor muritorilor. Privirea ni se răpesce cu deosebire de esceptiunile acestor esposițiuni. De a drépta dăm peste lucrurile minarilor minelor de aur, statue de argint de valóre adevĕrat artistică, pelângă aceste reproducțiuni de obiecte antice. De a stânga se află esposiția productelor de porcelan din manufactura regiă. Obiecte fórte frumóse, sunt aici espuse, cari insĕ nu sunt de vêndut. Un al doilea aurariu danez a espus numĕróse obiecte antice. Aceste sunt reproduse după cele din museu. Aceste încă farmecă pe privitoriu.

Olanda a fost mai practică, întru-cât ea a destinat mai mult spațiu pentru mărfurile comune. Totuși se află șiací numeróse obiecte de lucs, cu deosebire este admirabil porcelanul de colóre vineție, și cel de diferite colori, tot asemenea și diferite postovării. Este bătătoriu la ochi și stâlpul format din sticle. Pe lângă aceste se mai află și alte obiecte demne de admirat sculpate din os de elefant, precum și numĕróse producte coloniale. Se pot vedea aici și numai indigitațiuni de obiecte. Astfeliu un fabricant de calese s'a mulțămit a espune numai modelele caleselor sale, ceea-ce de sigur este mai puțin costisitoriu, ca dacă ar fi adus calesele în natură.

Trecem la esposiția austro-ungară. Trebue sĕ me mărginesc și aici numai la câteva cuvinte, fără a numí persóne. Dacă aș numí doi sau trei esponenți (căci pentru mai mulți și așa nu am loc) a căror obiecte espuse cu deosebire mi-au plăcut, aș face nedreptate la vre-o dóueḑeci sau treiḑeci sau póte chiar mai multor, pe cari nu i amintesc. Așadar mai bine pe nimeni.

Pot insĕ asigurá pe ori și cine, că esposiția austro ungară, ne impresionéză, în general destul de satisfăcĕtoriu. Cel ce va judecá după esposiție fără a se folosí de date statistice sau de alte remedii, pentru a pregătí tabela comparativă despre industria și comerciul statelor lor, acela de sigur va pune Austro-Ungaria pe o tréptă mai inaltă decum i s'ar cuvení conform mulțimei producțiunilor sale. Perferțiunea producțiunilor întrece pe departe impresiunea pe care ni o produce numai cantitatea. Tóte industriile se par a fi binișor representate. Fayencele ungare și porcelanele în diferite figuri frumóse emailate și aurite din greu, pelângă aceste vasele mari și figurinele, dintre cari o fetiță frumușică, care vine dela têrg cu corfița gólă numerându-și suma agonisită; dantele și alte multe sunt tot atâtea obiecte, cari atrag atenția privitoriului. Mai mult însĕ sticla boemă. Acésta ne ofere obiecte splendide atât ce privesce forma ce s'a dat sticlei, cât și desemnurile, figurile și auriturile, ce se pot observa. Cu sticla sau cristalul s'au imitat agatul și alte obiecte de lucs. S'au espus și lucrări de mosaic, covóre, producțiuni de lână și in, precum și instrumente musicali. Croația esceléză prin brodării frumóse, prin pânḑături albe pentru perblele și prin alte obiecte interesante și din punct de vedere ethnografic.

(Va urma.)

solidaritate comună. Impresiunea, ce a provocat acest jurnal a fost cu atât mai adêncă, cu cât se scia, că Sêrbia a cădut în mrejele Rusiei şi că jócă după placul ei.

Idea solidarităţii popórelor balcanice -- scrie numita fóie, — este o idee a viitoriului. Numai când tóte aceste popóră: românii, sêrbii, bulgarii şi grecii: vor înţelege pe deplin interesele lor comune, când vor vedé, că puterea lor constă în solidaritatea, ce trebue sĕ domnéscă între dênşii, vor puté cu toţii sĕ apere împreună cu succes mostenirea părinţilor contra invasiunei streine şi vor puté dobândí garanţii noue pentru independenţă.

Condamnând politica bulgarilor scrie:

Politica ce domnesce adi în Bulgaria nu póte aduce nici un folos popórelor din peninsula balcanică. Ea a încercat sĕ găséscă teren şi la Belgrad, ea a fost nemulţămită şi cu cabinetul Ristici şi cu a lui Gruici, până ce cercurile au ajuns la o crisă desĕvêrşită. Cu acésta politică nu ne vom puté nici odată înţelege, pentru că acésta ar însemná a părăsí cele mai sfinte interese ale poporului sêrb, precum şi ale tuturor celorlalte popóre balcanice.

Procesul de presă al „Luminătoriului“

(Încheere).

Insĕ nu neg, că despre nedreptăţile, apĕsările şi călcările de legi, ce se comit contra românilor ca singuratici şi ca popor întreg, m'am amărît des, le-am dat lumii şi am încercat a face sĕ încete, fie ele provenite dela guvernul ţĕrii, ori dela organele sale, sau dela ori-cine. Şi acésta o voiu face negresit de câte ori voiu avé ocasiune şi de câte ori va fi trebuinţă, ceea-ce, durere, se arată preste mĕsură prea des.

Tóte aceste d-vóstre, dlor juraţi, încă le sciţi, mai bine de cât mine. Nu trebue sĕ ve ostenesc enumĕrându-vi le tóte. Voiu amintí numai unele generale.

Legea de naţionalităţi, artic 44 din 1868, legalminte neabrogat încă în nici o formă, totuşi adi prin numĕrósele şi variile ordinaţiuni ministeriale simple d. e. aşa este de sfêrticată şi denaturată încât nici autorii ei n'ar mai cunósce-o în practisarea ei de adi.

Cele ce se îndréptă contra bisericei române şi a scólelor nóstre confesionale; cele ce se pregătesc contra averilor grăniţerilor români din Bănat şi din Ardeal; asprimea ce sufer unii pentru-că la portul lor se vede seculariul tricolor ardelenesc, ér alţii pentru-că şi botéză copii Horea, este strigătoriu la ceriu şi, ve asigur, că nu sunt mĕsuri şi mijlóce nimerite, înţelepte şi cu anevoie vor avé sfêrşit folositoriu; locuitorilor din România nu le este iertat a spriginí nici un institut cultural român, nici chiar pe Asociaţiunea pentru cultura poporului român dela noi, pe când pe singuratici ca şi pe reuniuni maghiare dela noi nime din România nu i-a împedecat şi nu-i opresce a spriginí în tot modul şi în tótă forma reuniunile şi bisericile maghiare din România, apoi nu veţi fi uitat că nici până adi nu ni s'a dat îngăduirea a zidí şi a instituí gimnasiu român nici în Caransebeş nici aici în Arad, deşi fondurile trebuinciós e şi corespundĕtóre n'ar lipsí, éră cele esistente sunt espuse şi ameninţate sub feliurite pretecste; în Sat-mare nu-i permis a înfiinţá nici o reuniune de femei română; tot acolo se încasséză şi din sudórea românilor grei şi mulţi bani sub titlul de dare culturală, din cari însĕ pentru învĕţămêntul românesc, pentru cultura română nu se strecóră nici un ban frânt; şi tot în Satmare s'a întêmplat la un celebru proces politic, că s'a luat în nume de reu, că românii au vorbit în limba lor, ba judecĕtorii au ţinut chiar sfat asupra întrebării, dacă sĕ permită sau ba românilor a se apĕrá şi a mărturisí în limba maicii lor, şi alte multe încă.

Ba, s'a întêmplat şi aceea, că români au fost prin jandarmi armaţi opriţi a întrá Dumineca în biserica lor şi a ţiné sf. sluşbă bisericéscă. Acésta s'a eternisat în analele comunei Lupsia din Munţii-apuseni, comitatul Arieş-Turda.

Despre acest cas însu-şi patrioticul „Egyetértés“ în Nrul seu 118 din 30 Aprile 1885 se espeptorase astfeliu: „ . . . Diregătoria a încuiat biserica, înaintea bisericii a pus gendarmi cu baioneta pe puscă şi a împedecat pe preotul şi pe popor dela întrarea în biserică. O astfeliu de procedere de loc nu se póte motivá faţă de locuitorimea pacinică, nearmată chiar şi dacă eventual sfânta sluşbă dďeéscă s'ar fi întrebuinţat spre ori ce feliu de demonstraţiune. Contra aceluia sau contra acelora, cari profanéză evlavia bisericéscă, da, este de a se aplicá cea mai aspră pedépsă, însĕ a oprí pe însaşi îndatinata sluşbă divină de Duminecă nu este iertat. Un astfeliu de esces de zel de comun este împreunat cu mai mare daună decât cu folos, căci cu puţină reutate un astfeliu de lucru se póte înfăţişá ca o persecuţiunee religionară . . .“

Şi apoi mai afirmă dl procuror de stat, că lamentăm din senin, că ne plângem fără temeiu. Nu ve veţi mai îndoí dară nici d-vóstre dlor juraţi, că Ďeu, românii din Ungaria au temeiuri sute şi mii de a se plânge asupra apĕsărilor, ce li se fac. Un domn procuror de stat, care cetesce de atâţa ani atâtea jurnale, raporturi şi sciri, o scie acésta şi mai bine de cât noi toţi.

Inainte de a încheeá însĕ dlor juraţi, ve rog sĕ socotiţi, dacă este întemeiată sau ba convingerea mea, că acusa ridicată contra persónei mele nu este basată nici în litera nici în spiritul legii de presă dela noi.

Legea de presă statoresce categoric, că fie care cetăţén are libertate a-şi spune părerea sa, adecă statoresce libertatea cuvêntului, a părerii. Spiritul acestei legi dară este în cea mai vedită oposiţiune cu actul acusaţiunii; aceea deci nici decât nu are tendinţa de a me pedepsí pe mine, căci şi eu mi-am spus numai părerea într'o formă, pe cum s'a vĕdut fórte nevinovată. Legea de presă, repeţesc, nu vrea sĕ pedepséscă persóna mea, cu atât mai vêrtos nu, că aceea părere a mea nu este numai a mea isolată, ci o susţin şi aderéză la ea, dacă nu tóta suflarea română din nascere, cel puţin sutele de abonenţi şi spriginitorii ai „Luminătoriului“. Acesti aderenţi încă ar fi dară culpabili; dl procuror de stat şi pe aceia ar fi trebuit sĕ-i incuse si sĕ-i pună înaintea judeţului. Eu şi aceste sute de aderenţi suntem una; este părerea lor, pe carea eu, consimţind, o aduc pentru ei şi în numele lor la cunoscinţa publică prin organul lor publicistic în colónele fóiei.

Spiritul legii de presă este, ca părerile libere, convingerile, sfaturile sutelor şi miilor de cetăţeni plătitori de dare şi purtători de poveri publice, aduse pe calea grabnică şi lăţită a presei la cunoscinţa guvernului ţĕrii, acesta sĕ le ia la cunoscinţă, se le apreţieze şi după trebuinţă sĕ se acomodeze sau sĕ ia mĕsurile trebuinciós e de îndreptarea treburilor, dacă părerea a fost bună, sau de combatere, de abatere, dacă părerea e greşită, stricăciósă ori chiar periculósă. Din acest spirit al libertăţii de presă se esplică soiurile de censură, practisate în unele monarchii mai încetişóre, mai puţin înaintate în liberalism, nu în libertate.

Referitoriu la acésta tot diariul „Egyetértés“ în Nrl. seu 322 din 23 Novembre 1886 scrie . . . „Cu disposiţiuni violente poţi face ca poporul sĕ tacă pe un timp scurt, însĕ a plantá iubire în inimi este cu neputinţă. Însĕ regularisarea presei este tocmai o astfeliu de disposiţiune violentă“.

Spiritul legii de pressă dar nu este corect interpretat de on. dnii, cari m'au adus la acest loc, nici în casul acesta. Eu sum mic şi puţin, voiu suferí ori ce pedépsă, dacă adi lumea e aşa şi nu me spariu de nici un feliu de pedépsă, când e vorba de fericirea poporului meu, de binele ţĕrii mele. Alţii au suferit altele şi mai sunt alţi mulţi gata la ori ce sórte, în a cărora asemănare cu un numĕr şi dispar cu totul. Însĕ este mare întrebarea, dacă prin pedepsirea persónei mele, prin regularisarea unui singuratic s'a ajuns scopul sau ba. Pot afirmá cu tótă hotărirea, că faţă de noi românii acel scop nu se ajunge nici decum, ceea-ce încă dovedesce că nici acest proces de presă nu este întemeeat nici în litera nici în spiritul legii de presă dela noi.

Drept esemplu îmi pică în minte casul publicistului frances Manuel, care prin gendarmi fu smuls din parlamentul ţĕrii şi aruncat în temniţă pentru părerile sale liberale; la urmă însĕ nu ideile sale liberale perită, ci se resturnà tronul Bourbonilor.

N'am încă motive a me îndoí, că şi d-vóstre dlor juraţi, astfeliu esplicaţi spiritul legii de presa cu atât mai vêrtos, că special orasul Arad, ai cărui cetăţeni compun acest juriu de presă, totdeuna a fost fortăréţă a libertaţilor civice şi a democraţiei contra nedreptăţilor şi persecuţiunilor.

Însĕ ori şi cum se sune verdictul d-vóstre ve asigur, că dela aceea ce civilisaţiunea, cultura şi caracterul cer dela mine a fiu convins şi credincios al poporului meu, nu me voiu abate nici când, nici un moment şi sub nici o condiţiune, şi chiar şi dacă verdictul d-vóstre ar fi „vinovat“, credeţi-mi, că nici acest verdict nu m'ar seduce sĕ me abat dela calea mea românéscă patriotică ca publicist şi cetăţén observată până acuma, nici n'ar stêrní în mine cândva dorul de resbunare, cu atât mai puţin pofta de a propagá neînţelegere şi de a aţiţá la ură pe un om contra altui om, pe un popor contra altui popor, căci sciu şi cunosc gréua şi sublima datorinţă şi chemare a unui conscienţios scriitoriu public în ţéra mea; sum petruns de ea şi o voiu ţiné-o sfântă tot-deuna.

Aceste lămuriri, precum diseiu, me ţinuiu datoriu a le dá cu acésta ocasiune, pentru-ca cu atât mai întemeeat sĕ ve puteţi dá verdictul. Consciinţa mea e deplin liniscită.

Éră d-vóstre, dlor juraţi, dacă veţi cumpĕní bine tóte, consciinţa d-vóstre nu ve póte şoptí alt-ce-va, decât: respingerea acusei şi declararea mea de nevinovat.

La dorinţa juriului translatorul, provocat de preşedintele tălmăcesce pe scurt în limba maghiară părţi esenţiale din vorbirea acusatului.

După acésta preşedintele Otrubay reasumă cu tótă obiectivitatea cele înşirate de procurorul de stat precum şi cele desvoltate din partea apĕrătoriului şi a acusatului. Apoi dete juraţilor a se sfătuí şi a rĕspunde la următórele întrebări:

I. Sunt juraţii convinşi, că Ioan Barcianu este autorul articolului încriminat publicat în „Luminătoriul“ din 5 Ianuariu 1888?

II. Sunt juraţii convinşi, că Ioan Barcianu este autorul articolului încriminat publicat în „Luminătoriul“ din 12 Ianuariu 1888?

III. In articolul întâiu cuprinde-se delictul agitaţiunii contra naţionalităţii?

IV. In articolul al doilea cuprinde-se delictul agitaţiunii contra naţionalităţii?

V. Acusatul vinovat este în articolul prim de delictul agitaţiuni contra naţionalităţii?

VI. Acusatul vinovat este în articolul al doilea de delictul ugitaţiunei contra naţionalităţii?

Imanuindu li-se actele trebuinciós e juraţii se retraseră în sala laterală; éră preşedintele, dispunênd încuiarea uşilor acelei sale şi punerea pazelor la acele uşi, suspendă şedinţa.

In acest timp al pausei preşedintele se interesa, cine va primí chizesia pentru acusatul, dacă va fi osândit şi numai decât se însinuară dnii C. Brediceanu, adv. în Lugoş şi Georgiu Lazar, adv. în Vinga.

După un timp de o jumĕtate de óră bună juraţii reîntornând in sala de pertractare, preşedintele declară şedinţa de deschisă, éră juratul Simay István, provocându-se la onórea şi consciinţa juraţilor, în numele acestora raportéză următoriul verdict:

Juraţii au rĕspuns la întrebarea

prima: 11 dá 1 nu.
a dóua: 10 dá 2 nu.
a treia: 7 dá 5 nu.
a patra: 7 dá 5 nu.
a cincia: 5 dá 7 nu.
a şésa: 5 dá 7 nu.

Numai decât după încheerea acestui raport preşedintele publică sentinţa în numele Maiestăţii Sale a regelui, că acusatul Ioan Barcianu este şi din partea juriului de presă declarat nevinovat deci absolvit de acusa ridicată contra lui pe basa §-ului 172 al codicelui penal, éră acusătoriul public se judecă la plătirea speselor în suma de 75 fl.

Cu aceste pertractarea finală, decursă în cea mai frumósă ordine şi conform tuturor prescriselor, s'a încheeat.

Numĕrosul public prorumpênd într'un detunătoriu „Sĕ trăéscă!“ părăsì sala şi zidirea tribunalului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din ppresbiteratul Aradului, August, 1889. La 1/13 Aug. a. c. s'a efeptuit alegerea de protopresbiter în tractul protopresbiteral al Banat-Comloşului, ér în 2/14 Aug. a. c. tot asemenea act s'a sĕvârşit în tractul protopresbiteral al Aradului, deodată dar doue acte de mare importanţă în biserica nóstră.

Despre actul prim s'a strecurat în publicitate şi anume chiar în fóia „Luminatoriul“, că de şi a decurs în ordine, totuşi insu-şi actului i a premers o agitaţiune formală în ppresbiterat afirmative din partea unui interesat. Nu scim sunt adevĕrate ori nu faimele respandite, încât ar fi însĕ adevĕrate regretăm faţă de agitarile nepermise de lege.

In protopresbiteratul Aradului atari faime nu s'au rĕspândit, pentru că aici întru adevĕr lucrurile s'au petrecut în cea mai esemplară ordine.

Este constatat, că ambele aceste alegeri au fost fórte interesante, nunumai pentru-că cei din ppresbiterate s'au interesat de ele, ci şi pentru-că publicul astepta cu încordare sĕ vadă, cari vor fi persónele cele mai iubite ale respectivelor protopopiate, pe cari persóne le-ar dorí dênsele ale avé de protopopi.

Şi ce s'a întêmplat? In protopresbiteratul Banat Comloşului opinia publică s'a manifestat pentru părintele protopop din diecesa Caransebeşului P. Miulescu; ér în protopresbiteratul Aradului maioritatea preponderantă a protopopiatului s'a dechiarat pe lângă părintele adm. protopop Moise Bocşian; cu adevĕrat la acest resultat nici că s'a gândit publicul.

Anume nu s'a asteptat publicul la resultatul obţinut în sinodul ppresbiteral din Arad, căci pre aici era lăţită credinţa, că ppresbiteratul Aradului se va pronunţá contra părintelui Moise Bocşian din causă, că dênsul fiind deja ales şi întărit odată de protopop al Aradului, nemutându se dênsul la Arad, pentru acésta s'a declarat ppresbiteratul de vacant.

S'a dovedit însĕ contrariul, anume că ppresbiteratul Aradului e cu iubire cătră alesul seu şi dela acela nu abstă; nu altcum s'a dovedit, că ppresbiteratul Aradului află motivată causa pentru carea părintele Moise Bocşian nu s'a mutat la Arad, — şi când maioritatea protopopiatului s'a pronunţat pe lângă alesul seu a avut în considerare doue înpregiurări, anume: una, că prin nemutarea alesului până acum la Arad protopopiatul nimica n'a suferit, şi astfeliu netemeinice s'au dovedit strigătile celor ce aveau bănueli pentru acésta, — alta, că protopopiatul s'a arĕtat recunoscătoriu părintelui Moise Bocşian pentru bunele sérviţii, ce a făcut prin nemutarea sa la Arad chiar însă-şi parochiei ppresbiterale; pentru-că este cunoscut în Arad, că de când administréză părintele Bocşian ppresbiteratul Aradului sesiunea protopopéscă dată la an în arĕndă cu 600 fl., birul protopopului paroch al Aradului anualminte 585 fl. au fost cedate parochiei ppresbiterale din Arad respective comunei bisericesci spre depurarea datoriilor sale, şi acest ajutoriu în 8 ani face o sumă de 9480 fl. şi astfeliu comuna bisericéscă din Arad este curăţită de datorii; afară de acésta tóte venitele stolari din parochia ppresbiterală le-a folosit preotul din Arad Gavril Bodea.

Din aceste dar se vede, că părintele Moise Bocşian a administrat ppresbiteratul Aradului dela 23 Febr. 1881 până în diua de adi, aşa dicênd pentru nimica, și așa nimenea sĕ nu se mire, că părintele Moise Bocșian este iubit de protopopiatul Aradului, căci acésta o pretinde și bunacuviința.

Este sciut însĕ, că aceste alegeri sunt numai candidări, pentru că acum e rêndul veneratului Consistoriu sĕ alégă; acesta e dreptul archiereului și al consistoriului!

Precum suntem informați spre scopul acesta s'a convocat consistoriu plenariu la Arad pe 17/29 Aug. a. c, și așa dar atunci are sĕ se decidă sórtea acestor două ppresbiterate.

Acum ómenii pe aici fac combinări diferite, unii dicu, că din considerări politice are sĕ fie de judecată alegerea dela Banat-Comloș, alții éră dic că din considerări personale se va deliberá alegerea dela Arad; noi însĕ dicem, că nici una nici alta, ci forurile superióre vor considerá numai interesul bisericei, și vor considerá numai legea; ér aceste luân du-se în considerare va trebuí sĕ se țină cont de dorința manifestată din partea respectivelor tracte ppresbiterale, căci la din contră în acelea tracte s'ar produce numai o amărăciune, ale căreia urmări astădi încă nu se pot prevedé, și noi avem tótă speranța, că cei superiori nu țintesc a face nedreptate celor subalterni, cu atât mai vêrtos, căci nu e lipsă de a provocá certe și sguduiri în biserică: și ar fi o mare nedreptate a se denumí de protopopi dintre persónele, cari n'au popularitate în protopopiate, aibă acelea ori ce conduită politică, sau nu scim ce legături sociali ori familiari.

Avênd deci tótă încrederea în bunăvoința celor chiemați, închiem cu speranță, că votul poporului nu va fi desconsiderat! *Mai mulți alegători.*

Varietăți.

* (Personal.) Escelenția Sa I. P. S .D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul s'a reîntors din Budapesta cu trenul de Duminecă diminéța. — Tot cu acel tren a sosit în Sibiiu și Preasânția Sa Domnul episcop al Caransebeșului, Nicolau Popea.

* Fiind astădi diua numelui Escelenției Sale Inalt Prealuminatului și Preasânțitului Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, la 8 óre s'a celebrat în biserica din Cetate sânta liturgie impreunată cu rugăciunile de mulțămită, la care au asistat membrii consistoriului și alți onorațiori din Sibiiu, și cari după celebrarea sântei liturghii sub conducerea domnului asesor consistorial Moise Lazar, ca acelui mai bĕtrân dintre asesorii consistoriali aflători de present în Sibiiu, s'au presentat la Escelenția Sa, aducêndu-i felicitări.

* Maj. Sa monarchul nostru s'a indurat prea grațios a trimite 800 fl. din caseta Sa privată pe séma nenorociților prin foc din Arpașul-inferior.

* (Concurența de copii a reuniunei higienice din Sibiiu.) Comitetul acestei reuniuni face cunoscut, că în scopul promovărei educațiunei sanitare a copiilor, reuniunea higienică arangéză la 13 Sept. n. 10 óre a. m. în sala cea mare a cott. o concurență de copii cu premii, la care pot luá parte toți copii din comitat în vêrstră dela 1—5 ani.

Premii generale pentru copii dela 1 până la 5 ani de o infățișare mai sănătósă și mai bine desvoltată: Premiul I 5 galbini (donați de Ilustritatea Sa dl comite-suprem contele Andreiu Bethlen); premiul II 3 galbini; premiul III 2 galbini.

Premii speciale câte unul pentru copii de 1, 2 3, 4 și 5 ani: Premiul I 5 fl. în argint; premiul II 3 fl. în argint.

Disposițiuni generale 1. După deschiderea concurenței singuraticii copii concurenți vor fi visitați cu intervențiune medicală, eventual vor fi cumpăniți, mĕsurați, și dacă va fi necesar și căutați mai cu deamĕruntul. Numele și etatea copilului, precum și numele, caracterul și starea materială a părinților se vor luá la protocol. Se póte pretinde și estrasul matricular (cartea de botez.)

2. După visitarea copilului, insoțitorului îi e liber a se depărtá cu el din local.

3. Îndată-ce frecuența insinuărilor se va micșorá, se va anunțá încheerea concurenței cu termin de $^1/_2$ óră, făcându-se totodată cunoscut, când se va publicá resultatul, și când se vor împărțí premiile.

4. Cu fie-care copil concurent au întrare liberă în localul de concurență două persóne, asemenea au întrare liberă și membrii societății higienice; pentru ceialalți visitatori sunt bilete de întrare à 10 cr. de persónă.

5. Juriul (compus din 10 membrii, domni și dómne) la decernarea premiilor va luá în considerare în prima linie copii din părinți sĕraci, și anume cel puțin a treia parte a premilor se va conferí copiilor dela sate cu condițiunea însĕ, că aceia în privința sanitară vor corĕspunde recerințelor generale.

6. Insinuări speciale la concurență nu se recer, dar în diua concurenței au reflectanții sĕ se insinue numai la servitoriul postat la pórta edificiului comitatens, care le va dá bilete numerisate. Reflectanții vor fi chemați apoi în sala de concurență pe rênd.

* (Manevrele corpului 12 de armată.) Manevrele mari ale corpului 12 de armată se vor face în 9, 10, 11 și 12 Septembre a. c. între Sibiiu și Mediaș.

* (Direcțiunea financiară.) Localitățile oficiului direcțiunei financiare din comtt. Sibiiu vor fi de acum înainte în edificiul Nr. 7 în têrgul lemnelor (Hermannsplatz.)

* Înscrierile la universitatea din Cluș pentru anul scolariu viitoriu se vor începe la 1 Septembre și vor durá până la 12 a aceleași luni.

* (Conferințe învĕțătoresci.) În septĕmêna trecută au ținut învĕțătorii din Ungaria, fără deosebire de confesiune, o adunare regnicolară în Bpesta. Dintre hotărîrile aduse de acéstă adunare amintim pe cea mai importantă. S'a decis adecă a cere dela legislațiunea țerei statorirea minimului salarelor învĕțătoresci cu *șese sute fl. v. a.*, care sumă *sĕ o plătéscă* învĕțătorilor *oficiile de dare* și cu tóte acestea *carasterul actual al scólelor sĕ remână nealterat.* Se înțelege, că susținătorii scólelor vor contribuí și de ací înainte ca și până acum. E bine și de dorit îmbunătățirea salarielor învĕțătoreci, dar dacă acésta se face numai pe hârtie ca în fórte multe casuri până acum, ce folos?! și minimul deacum de trei sute fl. e numai pe hârtie; când va fi acela de șese-sute apoi vor puté flămândí învĕțătorii mai bine.

* (Postal.) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că oficiul postal al băilor dela Homorod (comtt. Odorheiu) cu finea lunei lui August încétă a mai funcționá și înmanuarea scrisorilor și a pachetelor pentru numita localitate o va face oficiul postal din Olafalu.

— Tot numita direcțiune face cunoscut, că cu finea acestei luni va încetá și oficiul postal din Cisnădióra, ér locul de inmanuare va fi Cisnădia.

* (Drum de fer) Deputatul dietal, cont. Dominic Teleki iun. — precum scrie „Herm. Ztg“, și comitele bar. Desideriu Banffy intenționéză aconstruí o linie ferată, care sĕ atingă comunele: Dorna, Candreni, Dorna-Vatra Ausetri, Iacobeni, Poșorița și Sodova, și sĕ mérgă până la Câmpu-lung, și deoparte sĕ fie împreunată cu linia ferată locală a Bucovinei ér de altă parte cu drumul de fer Betlean-Valea Someșului. Proiectanții au și primit concesiunea din partea ministrului de comerciu ungar pentru construirea drumului dela graniță ér pentru concesiune pe teritoriul Bucovinei s'au făcut pașii necesari la ministeriul austriac.

* (Condamnări.) In 15 Februariu a. trecut Martin Emerik, D. Puiu, și Ioan Maurer au năpădit asupra postei între Paraid și Udorheiu, au omorît pe un jendarm, care supraveghia posta și au luat 2840 fl., cari i-au împărțit. Mai târdiu fură însĕ prinși și dejudecați de tribunalul regesc: cel dintâiu la mórte prin stréng, ér ceilalți doi la robie pe întréga viață.

* (Edison.) Lumea parisiană și chiar americană continuă a scrie despre petrecerea dlui Edison la Paris.

Un colaborator al diarului „New York Herald“ l'a visitat mai dilele trecute pe dl Edison pentru al întrebá ce mai face, cum se simte și mai ales, că la ce fel de invenție lucréză acum. Este adeverat, că lucrezi acum la facerea unui telescop, cu care poți vedé din America la Paris, astfeliu că cine va fi curios 'și va puté vedé nevasta peste mări și țĕri că ce face, a întrebat diaristul american.

Domnul Edison respunse ridênd:

In adevĕr nu sciu, dacă asemenea invenție ar puté se serve la ceva. Ca sĕ-ți spun însĕ adevĕr, caută sĕ mărturisesc, că lucrez la o mașină, cu care nu numai că voiu putea vorbí cu ajutoriul telefonului, dar voiu puté sĕ vĕd chiar pe cel cu care vorbesc. O asemenea invenție este și frumósă și utilă indată-ce voiu sosí acasă am sĕ termin cu lucrarea. Pot însĕ a ve spune de acum, că va fi imposibil a vedé cu acest aparat din America în Europa. Pămêntul fiind rotund, imdedecă asta. Se începù apoi vorba asupra fonografului. D. Edison a dis, că cu fonograful a ajuns la cel mai înalt grad de perfecție. Fonografele ce se întrebuințéză în present, a dis inventatoriul, abia se pot compará cu cele ce le are dênsul acasă, și pe care le va dá de ací încolo lumei. A arĕtat ce mult a trebuit sĕ lucreze și sĕ se ostenéscă până ce a putut sĕ-și perfecționeze aparatul. Am lucrat la un fonograf șepte luni intregi, a dis dl Edison, și nu vorbiam intrênsul decât atâta: „Specia“ și fonograful 'mi respundea mereu „pecia“ și tot „pecia“. Pe „s“ nu-l puteam scóte nici de cum. Era se inebunesc, până ce sĕ-i pot dá de cap sĕ mi dea tóte sonurile.

Dl Edison a mai spus, că dênsul nu lucréză cu un învĕțat teorician, ci intr'un mod practic, căci crede că astfeliu póte folosí mai mult societății. A mai vorbit și despre balonul, ce se póte cărmuí, și a dis, că speră, că ajutându-se de electricitate, se facă și aici ceva perfect de tot, scrie „Românul“.

* (Locuitorii de peșteri în Mexico). O descoperire estraordinară se raportéză din regiunile neesplorate din Nordul Mexicului. Locotenetnul Schwatka a descoperit un mare trib de ómeni care locuesce în peșteri și trăesc în modul cel mai primativ. Acesti locuitori de peșteri sunt sĕlbctici și așa de fricoși, că se retrag în peșterile stâncilor, îndată ce zăresc ómeni albi. Ei se urcă cu o ușurință estraordinară pe arbori în tocmai ca și măimuțele. Pelea lor este roșetică închisă.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ Nr. 17—18 din 1—15 Septembre 1889 a apărut cu următoriul sumariu: Raportul comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1888. — Consemnarea tinerilor stipendiați și ajutorați. — Consemnarea membrilor insinuați. — Consemnarea despre membrii reposați. — Program pentru adunarea generală é XXVIII a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, care se va ține în 15/27 August a. c. și dilele următóre în Făgăraș. Rațiociniu despre averea Asociațiunei transilvane pe periodul dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1888. Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei superióre de fete a „Asociațiunei transilvane“ pe cóla dlui Parteniu Cosma, din 1 Ianuariu până la ultima Iuniu 1889 (Urmare).

Telegramă particulară a „Telegr. Român.“

Făgăraș, August 29, 8 óre diminéța. Adunarea binecercetată. Comitetul: *Barițiu George*, președinte; *Pușcariu Ilarion Dr.*, vice-președinte; *Popescu Ioan*, secretariu I; *Crișan Ioan Dr.*, secretariu II; *Candrea Gerasim*, cassariu; *Nicanor Frateșiu*, controlor; *Nicolau Togan*, bibliotecariu. Membrii în comitet: *David Ursu Br.*, *Augustin Láday*, *Ioan Hannia*, *Ilie Măcellariu*. *Parteniu Cosma*, *Ioan Popescu*, *Ioan Rusu*, *Zacharie Boiu*, *Nicanor Frateșiu*, *Iosif St. Șuluț*, *Ioan Crețu*, *Ioan Pop de Galați*. Suplenți: *Leontin Simonescu*, *Gerasim Candrea*, *Dr. Ioan Crișan*, *Moldovan*, *Macsim*, *Nicolau Togan*.

MONITOR.

32

Calendariul sĕptemânii

20 — 26 August.

20 Duminecă: Prof. Samuil, Sever, Memnon, Lucian, Iliodor, Soda. *21 Luni:* Tadeiu, Vassa, Teogniu, Agapiu, Pistos, Teoclita. *22 Marți:* Agatonic, Zotic, Zimon, Teoprepiu, Achindin, Severian, Antusa, Atanasiu, Charisim, Neofit, Irineu, Or, Oropsiu. *23 Mercuri:* Lup, Irineu episcopul Sirmiului, Calinic. *24 Joi:* Eutichiu, Tation, Georgiu. *25 Vineri:* Bartolomeiu, Tit, Mina, Epifaniu, Genadiu, Ioan. *26 Sâmbătă:* Adrian, Natalia, Atic, Sisiniu, Ivistion, Iosat, Titoc.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 20 August a XII-a după Rusalii. După prăznuirea Adormirei. Octoich tonul al 3-lea. Din Mineiu ale praznicului și ale Sântului dilei. La Utreniă Evangelia Invierii I-a. Catavasia praznicului.

Mercuri, 23 August: Eșirea praznicului Adormirei. Serbare particulară.

Loterie.

Mercuri în 28 August 1889.

Sibiiu: **25** **32** **5** **55** **50**

Sâmbătă în 24 August 1889.

Buda: **5** **77** **51** **38** **33**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 August 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.75	100.—
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	—.—
Obligațiuni de credit austr.	305.—	306.30
Sorți de regularea Tisei	129.50	129.50
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9 46	9.45
100 marce nemțesci	58.22	58.20
London (poliță pe de trei luni)	119·30	119.25

Nr. 353 [142] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Brosceni, protopresbiteralul Mercurei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porțiunei canonice constătătóre din 10 jugĕre 1219 □° orgii pămênt arătoriu; 1533 □° orgii grădină, 1 jugĕr 975 □° orgii fênațe, tóte cu un venit anual computat în culcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă	fl. 200.—
2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfêrmit à 70 cr.	fl. 49.—
3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru eu palmele à 30 cr.	fl. 21.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea la „Bobotéză“	fl. 30.—
5. Venitele stolari dela betezuri, cununii și îngropăciuni, după calculul mediu a celor 5 ani din urmă .	fl. 60.—
6. Folosirea unui pămênt al bisericei cu venit anual de	fl. 30.—
Suma .	fl. 400.—

Reflectanții la acest au a-și așterne petițiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Mercurea, la 4 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Droc,
ppresbiter.

Nr. 82 [143] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Grind-Cristur, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dele prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei parochiale și a grădinei . . , ...	fl. 6.—
2. Folosirea a dóuĕ cimitere	fl 6.—
3. Folosirea porțiunei canonice de 8½ jugĕre comasate în una tablă, à 6 fl jugĕrul	fl. 51.—
4. Dela 67 familii câte 1½ litră cucuruz sfêrmit, sau 3 litre (merță nóue) cu ciucalĕu, litra à 60 cr. . .	fl. 60.—
5. Dela 67 familii câte o ḑi de lucru cu palma prelângă intertenția lucrătoriului à 40 cr. . , . .	fl. 26.80
6. Dóuĕ drepturi de pășunit à 5 fl.	fl. 10.—
7. Dela funcțiunile prețesci: botez, cununii, înmormêntări, sântul maslu, sânțirea apei, botezul Domnului, sântele Pasci, venitele stolari după calcul mediu și statorite în sinodul parochial din Maiu 1889 . .	fl. 35.—
Tóte acestea dau un venit anual în suma de .	fl. 194.80

Doritorii ce a ocupá acest post au a-și înaintá, până la terminul mai sus indicat, concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în eonțelerere cu comitetul parochial concernent.

Agârbiciu, 26 Iuliu, 1889.

Petru Roșca,
ppresbiter.

Nr. 279. [141] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Stanciu din Feldióra, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta se escrie concurs, conform încuviințărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 17 Ianuariu a. c, Nr. 6712 B. din 1888 cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotațiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 300 fl. 40 cr., al parochiei de clasa a treia Feldióra.

Doritorii de a ocupá acest post au a-și substerne cererile concursuali instruite conform disposițiunei statutului organic și a regulamentului pentru paróchii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Avrig, 10 Iuliu, 1889.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco oriental al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 308 [137] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. *Berivoii-mari*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne de foc.

2. *Berivoii mici*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne de foc.

3. *Breaza*, postul secundar cu salariu anual de 200 fl, cuartir liber și lemne de foc.

4. *Comana inferióră*, cu salariu anual de 100 fl., și lemne de foc

5. *Comana superióră*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber și lemne de foc.

6 *Făgăraș*, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber și lemne de foc.

7. *Grid*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber și lemne de foc.

8. *Herșeni*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber și lemne de foc.

9. *Hurez*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne de foc.

10. *Luța*, cu salariu anual de 120 fl, cuartir liber și lemne de foc.

11. *Ludișor*, cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber și lemne de foc.

12 *Mândra*, cu salariu anual de 170 fl., cuartir și lemne de foc.

13 *Perșani*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

14. *Riușor*, cu salariu anual de 80 fl. și lemne de foc.

15. *Rucăr*, cu salariu anual de 120 fl. și lemne de foc.

16. *Sâmbăta sup. rĕs.*, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber și lemne de foc.

17. *Sâmbăta sup. apus.*, cu salariu anual de 125 fl., cuartir liber și lemne de foc.

18. *Șona*, cu salariu anual de 120 fl. și lemne de foc.

19. *Toderița*, cu salariul anual de 140 fl., cuartir liber și lemne de foc.

20. *Veneția superióră*, cu salariu anual de 80 fl., și lemne de foc.

21. *Voivodeoii mari* împreunat cu *Voivodenii mici*, cu salariul anual de 150 fl., cuartir liber și lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vreunui din aceste posturi au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor învigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraș, 7 August, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Iuliu Dan, adm. ppresb.

---

[135] 1—3

CONURS.

Pentru întregirea a patru posturi învĕțătoresci la scóla capitală gr. or. din Rĕșinari, protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul până la 26 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕțătoriu salariul anual 350 fl. și 32 fl. ca relut de cuartir și lemne

Pe lângă datorințele provĕḑute în lege, aleșii învĕțători vor fi deobligați a ținé strana in fie care Duminecă și sĕrbătóre, precum și doi a ținé scólă de repetițiune, unul a conduce grădina scolară, și unul a conduce esercițiile gimnastice cu toți elevii.

Cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, sunt a se adresá subsemnatului comitet parochial gr. or. din Rĕșinari.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Rĕșinari, în 7 August 1889 st. v.

Bucur Dancăș. *Liviu Brote,*
notariu.

Sibiiu, 8 August, 1889.

Am vĕḑut,

I. Hannia, adm. ppresb.

Nr 435. [144] 1—1

Anunciu.

Paraschiva Teclu din Brașov prin sentința Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 11 Iuliu anul curent Nr. 4003 B. fù totalminte despărțită de pribegitul ei bărbat George Mihail Baboie tot din Brașov, ceea-ce se aduce la cunoscință publică, în sensul §-lui 124 din Regulamentul pentru procedură judecătoréscă în cause matrimoniali.

Brașov, în 9 August, 1839.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Nr. 69. [139] 1—3

I. Publicare de licitațiune.

Se dă în arêndă pămênturile fondului gimnasiului român gr. or. din Brad aflătóre pe teritoriul comunei Mihăleni (stațiune între Brad și Abrud) și anumit: *agrii în estensiune de 75 jugĕre, fênațe 45 jugĕre,* și *pășune 18 jugĕre precum și localul de cârcimă pe anul 1889 cu dreptul 3 lunar de cârcĭmărit*, constătătoriu din 6 odăi și alte apartinențe: *grașd, pivniță* etc., — pe terminul din **1 Octobre 1889,** pe 6 ani consecutivi, **până în 30 Septembre 1895** cu prețul dela **1000 fl.** în sus, eventual separat pămênturile dela **600 fl.,** ér localul de cârcĭmă dela **400 fl.** în sus.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul arêndatore îl va întregí la 10%. Terminul de licitațiune e **8 Septembre st. n. la 10 óre a. m.**

Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitațiunei. Condițiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcțiunii gimnasiale.

Presidiul comitetului gimasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
președinte.

Nr. 70. [140] 1—3

II. Publicare de licitațiune.

Se dă în întreprindere pe calea licitațiunii ținêndă la **12 Septembre st. n. clădirea pavilonului de gimnastică dela gimnasiul român gr. or. din Brad,** pentru prețul dela **4462 fl. 19 cr.** în jos.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul întreprinḑĕtoriu îl va întregí la 10%. Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitațiunii. Planul de edificare, preliminariului de spese precum și condițiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcțiunii gimnasiale.

Lucrările pregătitóre se încep încă în tómna anului curent și pavilonul are sĕ fie gata până în **30 Iuniu 1890.**

Presidiul comitetului gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
președinte.

---

[138] 2—3

Copii de scólă

se primesc *într'o casă privată bună în cuartir și alimentare.*

Informațiuni se dau la proprietărésa căsii, strada faurului Nr. 14.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirațe, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și benturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 40—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilităței,** are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Hațeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraș*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă și Kärntnerring situat în părțile cele mai frumóse, mai cercetate, și unde se află tot feliul de lucruri mai interesante și mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, și apartamente confortabile pentru familii.

Curățenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate și afișate la fie-care odaie.

Restaurațiune bună, recunoscută.

Pe drumul stațiunei de sud și centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai și omnibuse în tóte direcțiunile Vienei, precum și pentru gară și alte localități în provincie.

[91] 11—14

J. Kührer,
proprietariu.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiceesane.

La numĕrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 374. [128] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“ pentru următórele staţiuni învĕţătoresci devenite vacante în protopresbiteratul Braşovului I şi adecă:

1. *Cernat,* cu salariu anual de 250 fl., solviţi din repartiţie dela popor.

2. *Turcheş,* cu salariu anual de 250 fl., solviţi în 4 rate anticipative, cuartir natural în edificiul scólei, şi 3 stângini lemne de încălḑit.

Dela concurenţii pentru ambele aceste posturi se recere, ca pe lângă recerinţele prescrise de legile scolastice sĕ cunóscă şi cântările spre a le puté propune pruncilor în scólă. Învĕţătorii aleşi vor fi datori a ţiné prelegeri şi cu scóla de repetiţiune, fără altă remuneraţiune. Concursele se vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 29 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al
Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 380. [126] 3—3

CONCURS.

In sensul veneratului ordin consistorial de sub Nr. 1327 B. a. c. sĕ escrie concurs nou pentru ocuparea vacantei parochii de clasa III-a Călăţele, din tractul protopresbiteral al Cluşului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 40 jugere, arătoriu, fênaţ, păşune şi pădure à 3 fl. jugĕrul 120 fl.

2. Venitul stolar dela 140 familii 39 fl. 40 cr.

3. Dela 94 familii bir şi clacă 89 fl. 30 cr.

4. Jertfa anuală 90 fl.

5. Venitul anual după sesia bisericei din pădurea comunală antic. 15 fl.

6. Contribuţiunea erarială după sesia bis. solvită din partea epitropiei 18 fl.

7. Folosirea casei parochiale cu grădină şi supraedificatele economice precum şi alte prestaţiuni sigure 30 fl.

Tóte aceste venite computate după calculul mediu alor 5 ani din urmă, dau un venit sigur anual de 401 fl. 70 cr.

Doritorii de a ocupá acest post, sunt poftiţi a-şi aşterne concursul instruit conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, în terminul sus menţionat la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluş, 6 Iuliu, 1889.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 571—573. [111] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Daneş,* postul învĕţătoresc clasa I, împreunat cu cantoratul, cu salariu anual: *a*) 50 fl., din cassa alodială, solvinḑi în pătrare anuale decursive; *b*) dela fie-care familie cu copii de scólă o jumĕtate de ferdelă bucate în grăunţ, mĕsura veche solvinde la 1 Ianuariu a fie-cărui an, cari dau suma totală cam 70 ferdele; *c)* un loc de cucuruz folosibil în tot anul computat cu 20 fl.; *d*) din cassa bisericei pentru serviţiul cantoral 10 fl., solvinḑi în patru rate anticipative.

Tóte acestea emolumente dau suma de 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ dovedéscă pe lângă cualificaţiunea prescrisă, că au cunoscinţa sau a limbei maghiare sau germane.

2. *Bundorf,* cu salariu anual: *a*) în bani dela popor 120 fl.; *b*) în viptuale 30 fl., cu totul 150 fl., afară de cuartir şi lemne.

3. *Hendorf,* cu salariu anual: *a*) în bani dela popor 80 fl.; *b*) folosirea de 5 jugĕre de pămênt, între cari şi cimiteriul bisericei, parte arătoriu, parte fênaţ, cu venit anual de 60 fl.; *c)* dreptul de a îngrăşá un rîmătoriu la ghindă, — cari tóte dau un venit anual de 150 fl, afară de cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi, îşi vor aşterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat.

Sighişóra, 20 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 439. [113] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mod definitiv la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate sĕ publică concurs cu termin până la 15 August anul curent şi anume în:

a) comuna *Măierĕu,* cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne;

b) comuna *Potoc,* cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne de focărit.

Aceste salarii se plătesc din repartiţiune în dóuĕ rate semestrale.

c) comuna *G. Hodac,* cu salariu anual de 200 fl., în patru rate egali din fundaţiunea scolară, cuartir şi lemnele trebuincióse de focărit.

Petenţii vor avé a substerne suplicele concursuale, instruite cu documentele prescrise în lege, subscrisului, la Idicel, p. u. M. Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Idicel, 22 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 418 [127] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III Bedeciu din protopresbiteratul Cluşului, sĕ escrie concurs pentru ocuparea acestei parochii cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 8 jug. arătoriu şi 12 jug. fênaţ, care aduc un venit anual . . . . . . fl. 101.70

2. Casa parochială cu grădina şi supraedificatele economice . . . . fl. 60.—

3. Dela 180 familii venitele stolari . . . . . fl. 66.50

4. Dela 120 familii câte o merţă mare de bucate à 1 fl. 20. cr. şi câte o ḑi de lucru cu palma . . . . fl. 180.—

5. Alte venite sigure de preste an . . . . fl. 12.—

precum şi dreptul de păşunat la ori şi câte vite va avea preotul, — cari venite computate după calculul mediu de 5 ani dau un venit sigur anual de 420 fl. 20 cr.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele lor de concurs, instruite comform prescrilor statului organic şi a regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul suscris.

Cluş, 6 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 270 [130] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilori învĕţătoresci împreunate cu cantorat în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Braşovului II, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. *Lisnĕu,* cu salariu de 134 fl., şi adecă:

a) dela popor 12 gălete vechi cucuruz à 4 fl.; *b)* 7 cară lemne à 1 fl.; *c)* din fondul bucatelor 11 gălete cucuruz; *d*) din didactrul scólei 10 fl.; *e)* din venitul stolar, afară de umblarea cu crucea la botezul Domnului 12 fl.; *f)* cuartir liber şi grădină 10 fl.

2. *Apaţa,* cu salariu de 85 fl. şi anume:

a) dela popor 30 fl.; *b)* din alte isvóre 30 fl.; *c)* victuale în valóre 5 fl,; *d*) lemne de foc în valóre 10 fl.; *e*) cuartir liber în valóre 10 fl.

Baştelec, cu salariu de 218 fl. şi anume:

a) dela 80 familii à 25 litre cucuruz 80 fl.; *b)* dela 60 elevi didactrul à 1 fl. 50 cr. 90 fl.; *c)* dela 30 elevi, scóla de repetiţie 15 fl.; *d)* dela lemne în valóre de 5 fl.; *e)* dela cantorat în valóre de 20 fl.: *f)* dela un fênaţ în valóre de 6 fl.; *g)* dela un cuartir liber 2 fl.

4. *Dobolii inferiori,* cu salariu de 300 fl. şi anume:

a) dela popor în valóre de 50 fl.; *b)* din alte isvóre în valóre de 20 fl.; *c)* victuale în valóre de 200 fl.; *d*) cuartir liber în valóre de 30 fl.

5. *Nou* filiă, cu salariu de 65 fl., şi anume:

a) dela popor în valóre de 30 fl.; *b)* din alte isvóre în valóre de 25 fl.; *c)* cuartir liber în valóre de 10 fl.

Doritorii de a ocupá una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Braşov, în 8 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Braşovului II.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 339. [131] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate, aparţinătóre protopresbiteratului Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare, şi anume:

1. *Mateiaş,* cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne.

2. *Bogata olteană,* cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.

3. *Fântâna,* cu salariu anual de 100 fl, cuartir şi lemne, avênd totodată învĕţătoriul a împliní şi serviciul de cantor în dumineci şi sĕrbători, pentru care îşi primesce partea competentă din venit.

4. *Merchiaşa,* cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne, şi dreptul la beneficiile comunale.

5. *Ticuşul românesc,* cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

6. *Caţa,* postul de învĕţătoriu primariu, salariu anual 200 fl, cuartir şi lemne. Învĕţătoriul va instruá pe copii în cântările dela liturghiă.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus numit.

Cohalm, 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale

N. D. Mircea,
protopop.

Nr. 195 [132] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei se escrie concurs în termin până la 31 Augus 1889.

1. Uu post învĕţătoresc în parochia *Ighiel,* cu un salariu de 70 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

2. Un post învĕţătoresc în parochia *Ţelna,* cu un salariu de 100 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

3. Un post învĕţătoresc în parochia *Cricău,* cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi didactru. Concurenţii au a se presenta în vre-o sĕrbătóre ori Duminecă la biserica gr. or. din Cricău spre a se produce în cântări.

4. Un post învĕţătoresc în parochia *Tibru,* cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi din fondul bisericii, lemne suficiente, cuartir, şi léfa se va plăti în 3 rate lunare.

5. Un post învĕţătoresc în parochia *Pâclişa,* cu un salariu de 120 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

Alba-Iulia, 7 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 47. [133] 2—3

CONCURS.

La scóla nóstră confesională din comuna Şugag au devenit vacante dóue staţiuni învĕţătoresci pentru a cărora întregire se escrie concurs cu termin până la 27 August st. v. 1889, când va fi şi alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de câte 200 fl., cari se plătesc în rate lunare anticipative din cassa comunei.

2. Cortel liber şi câte doi stângini de lemne de foc pentru un învĕţătoriu, celui mai cualificat şi folosinţa grădinei scolare.

Cei-ce cugetă a reflectá la numitele staţiuni au sĕ-şi înainteze petiţiunile lor oficiului protopr. gr. or. în Sebeş în supra arĕtatul termin instruite conform legilor în vigóre. Învĕţătorii cari se vor alege se deobligă sĕ cânte în dumineci şi sĕrbători în strană.

Şugag, în 30 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 314. [134] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc pentru clasa a III-a dela scóla poporală gr. or. din *Herman,* protopresbiteratul Braşovului II, pentru întregirea acestuia sĕ escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 359 fl. anual şi anume: 300 fl. din cassa alodială şi 50 fl. din cassa bisericei, solviţi în rate treilunare decursive şi cuartir grătuit în edificiul scólei.

Dela cóncurenţi sĕ cere, ca pe lângă recerinţele pretinse de legile în vigóre, sĕ documenteze, că cunosc bine cântările bisericesci, spre a puté tinea strana Dumineca şi sĕrbătórea, pentru care vor primí $^{1}/_{3}$ parte din venitele dela epatrafir, împărţit cu al II lea cântăreţ; vor fi obligaţi a ţinea scóla de repetiţiune cu tinerimea dela 12—15 ani, fără altă remuneraţiunei

Cei cu cualificaţiune superióră şi cu ani de serviciu pe cariera învĕţătoréscă vor fi preferiţi.

Cererile de concurs bine însemnate sĕ vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul de mai sus.

Braşov, în 1 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al
Braşovului II.

În conţelegere cu comitetul parochial
respectiv.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 283 [129] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa III a Beclian, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolariu dela botezuri, înmormêntări şi cununii, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă	fl. 85.—
2. Dela fie-care familiă câte una ḑi de lucru cu palma à 40 cr.	fl. 80.—
3. Folosirea cimiterelor şi porţiunei canonice	fl. 45.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea de dóuĕ ori pe an	fl. 60.—
5. Venitul dela sĕrbătorile paştilor, mărturisit şi miruit	fl. 80.—
Afară de acestea mai sunt venite nesistemisate însĕ sigure următórele:	
6. Venitul dela sălindare, liturgii, masle, osfestanii, precum şi pomeni de preste an, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă	fl. 120.—
Suma totală . .	fl. 470.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-şi substerne suplicile lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăras, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 257. [119] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia, *Porumbacul superior rĕsăritén*, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta, pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 6 Iuniu anul curent Nr. 2170 B. se escrie a treia óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acéstă parochie sunt:

1. Folosinţa porţiunei canonice, parte arĕtoriu, parte fênaţ	fl. 52.—
2. Dela 140 familii câte o ḑi de lucru computată în bani à 40 cr.	fl. 56.—
3. Dela molitvele de preste an şi dela sântele pasci	fl. 18.—
4. Dela botezul Domnului în calcul mediu . .	fl. 28.—
5. Stolele de botezuri, cununii, înmormêntări şi alte funcţiuni preoţesci — tóte statorite în sinodul parochial estra-ordinariu din 29 Iuniu 1888, dau un venit anual de	fl. 146.—
Suma .	fl. 300.—

Doritorii de a ocupá acéstă parochiă au a şi subşterne cererile concursuali instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 24 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv, — oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 301 [118] 3—3

CONCURS.

In scopul instituirei de învĕţători în mod definitiv la scólele parochiale din *Şura mare*, din *Roşia săséscă* şi din *Mohu*, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român.“

Emolumente.

In Şura mare 200 fl., în Roşia 170 fl., în Mohu 250 fl. în bani; — locuinţă naturală în edificiul scólei şi lemne de foc trebuinciόse.

Dela fiitorii învĕţători, pe lângă cualificaţiunea de lege prescrisă, se cere ca sĕ fie binevĕrsaţi în cântările şi ritualele bisericesci, avênd a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

Cererile concursuali sĕ se adreseze la oficiul protopresbiteral subscris.

Sibiiu, 26 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Hannia,
adm. protopresb.

Nr. 169. [122] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Unguraşului, sĕ escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare, şi anumit:

1. *Hida*, cu salariu anual de 50 fl. din repartiţiune şi 30 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţămênt, cuartir liber şi folosirea grădinei scólei.

2. *Bodia*, cu salariu anual de 66 fl. 50 cr., 30 vici mari, cucûruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţămênt, cuartir liber în edificiul scólei şi folosirea grădinei scólei.

3. *Dânc*, cu salariu anual de 30 fl., 46 vici mari cucuruz cu grăunţele, folosirea casei, grădinei şi a locului cantoral în mărime de 1 jugĕr 26 org.; 24 cr. dela mort mare, 12 cr. dela mort mic, a treia parte din venitul dela ḑiua Botezului Domnului, şi cuartir liber în edificiul scólei. Cu acest salariu e împreunat şi postul cantoral.

4. *Doll*, cu salariu anual de 90 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari vine de a se încălḑí şi sala de învĕţămênt, cuartir în edificiul scólei şi folosirea grădinei scólei.

5. *Stîna* cu filia *Ciumĕrna*, cu salariu anual de 106 fl., 52 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţămênt, cuartir liber; la scóla filială e de a se îngrigì învĕţătoriul şi de un suplent.

6. *Tămaşa*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir liber în edificiul scólei.

7. *Unguraş*, cu salariu anual de 80 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţămênt, folosirea grădinei scólei în mărime de 1195 orgii, şi cuartir în edificiul scólei.

8. *Romita*, cu salariu anual de 50 fl., 30 vici mari cucuruz cu grăunţele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălḑí şi sala de învĕţămênt, folosirea de 2 pămênturi arătóre în mărime de 1 şi jumĕtate jugĕr, cuartir liber în edificiul scólei, şi folosirea grădinei scólei în mărime de 400 orgii.

9. *Cubleşul român*, cu salariu anual 79 fl., un stângin de lemne şi cuartir.

Doritorii de a concurá la acestea posturi, au a-şi aşterne cererile de concurs la subscrisul instruite conform prescriselor din vigóre.

Fizes-Sânpetru, 30 Iuliu, 1889.

Pavel Roşca,
adm. prot.

Nr. 245. [123] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs, în conţelegere cu comitetele parochiale, cu terminul de 31 August a. c. st. v.

1. *Bucium-Sat*, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl., din fondul scolariu şi repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

2. *Bucium-Isbita*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. *Corna*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

4. *Galaţi*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl., din fondul scolar şi din repartiţiune şi lemne de foc şi cuarţir.

5. *Presaca*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din fondul scolariu şi repartiţiune cuartir şi material pentru încălḑit.

6. *Sohar*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi material pentru încălḑit.

7. *Trêmpoele*, un post de învĕţătoriu cu 200 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi sĕ şi subştérnă rugările concursuale provĕḑute cu documentele cerute de legile scolare din vigóre până la terminul cuvenit la Oficiul protopresbiteral al Abrudului.

Abrud, 30 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 311 [124] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai in jos însemnate din protobresbiteratul gr. or. al Avrigului se scrie concurs cu termin până la 26 August a. c. st. v.

1. *Avrig*, dóue posturi de invĕţători cu salariul anual de câte 200 fl.

2. *Viştea superióră*, postul de invĕţătoriu cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne pentru foc:

3. *Ucea inferióră*, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 110 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

4. *Feldióra*, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 105 fl., dela fiecare copil umblătoriu la scólă câte 4 copuri de bucate şi câte doi colaci, unul la crăciun şi altul la pasci, cuartir şi lemne pentru foc.

5. *Glâmbóca*, postul de invĕţătoriu cu salariul anual de 80 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocnpá vre unul din aceste posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor in vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 30 Iuliu, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop

Nr 260. [120] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scólele române gr. or. în parochiile gr. or, mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, sĕ escrie concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

În *Neagra de jos*, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în rate trei lunare din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. În *Ponorel*, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

3. În *Lăpuş*, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătrare de an din repartiţiune şi lemne de încălḑit.

4. În *Sohodol*, un post de învĕţătoriu cu un salariu do 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiţiune, cuartir mobilat şi lemne de foc.

5. In *Poiana*, *Peleş şi Lăzesci*, în fie-care câte un post de învĕţătoriu cu câte un salariu de 150 fl, solvit în pătrare de an prin repartiţiune şi lemne de foc.

6. In *Certegea* şi *Valea verde*, în fie care câte un post de învĕţătoriu cu câte un salariu de 100 fl., solvit în pătrare de an din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi au sĕ şi trimită cererile concursuale întregite cu documentele de lipsă şi cerute de legile scolare din vigóre până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 26 Iuliu, 1889.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 248. [125] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Mihăeşti cu filia Făgeţel, în protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială, curte şi grădină, venit anual	fl. 30.—
2. 19 jugere pămênt arătoriu şi fênaţ	fl. 100.—
3. Venitul stolariu . .	fl. 44.50
4. Naturalii a dóuĕ mĕsuri cucuruz cu coceni dela un numĕr de casă, preţul de mijloc à 60 cr. . . .	fl. 150.—
5. Polosirea cimiterelor	fl. 25.—
6. Slujirea ss. Pasci .	fl. 15.50
7. La umblarea cu crucea	fl. 13.50
Suma totală .	fl. 376.50

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne suplicele lor de concurs, instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Dobra, la 21 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 571—573. [111] 3—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pentru următórele staţiuni învĕţătoresci vacante, din protopresbiteratul gr. or. al Sighişórei.

1. *Feleag*, postul învĕţătoresc împreunat cu cantoratul, cu salariu anual *a)* 120 fl. dela popor prin repartare, *b)* pentru cantorat dela 15 familii câte 1½ ferdelă bucate cu grăunţul mĕsura vechie, şi *c)* cam 15 fl. accidenţii cantorale, cu totul 150 fl. prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

2. *Zoltan*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir si lemnele necesari de foc.

3. *Mucundorf*, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

Reflectanţii la vre-una din acestea staţiuni, îşi vor aşterne cererile concursuale instruate conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus arĕtat, — avênd reflectanţii la staţiunea învĕţătoréscă primă, a se presenta mai înainte în biserică, spre a şi arĕta desteritatea în cântările rituali şi tipic.

Sighişóra, 25 Iuliu 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Demetriu Moldovan,
administrator prot.

Nr. 90 Sibiiu, Sâmbătă 19/31 August 1889. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 August.

Cu cât ne apropiem mai tare spre tómnă, cu atâta păşesce tot mai tare în discusiune cestiunea Bulgariei, şi sfêrşitul lunei lui August se vede, că e destinat a jucá rol fatal în istoria Bulgariei.

Sunt tocmai astăḑi trei ani, dela memorabila ḑi, când principele Alecsandru de Battemberg, după o detronare în mod atât de mişelesc, se reîntórce din nou în Bulgaria şi în Rusciuc este primit de popor în numĕr preste 60,000, în frunte cu actualul ministru Stambulov, pe care principele între lacrimi l-a îmbrăţoşat, astăḑi sunt trei ani, de când tribunalul de rĕsboiu a condamnat pe capii revoluţiei la mórte, escepţiune făcênd cu metropolitul Clemente, pe care l-a condamnat la muncă silnică pe viaţă.

Un popor deşteptat abia de curênd din somnul seculariu al sclăviei, căruia numai atunci i s'au luat de pe braţe lanţurile grele ale robiei musulmane, un popor tinĕr, abia ajuns la consciinţa de sine, se vede deodată împins în o nóuă sclăvie, şi el în faţa atentatului, îşi revócă în minte ḑilele de glorie dela Pirot sub conducerea principelui de Battemberg. Şi la acésta scânteie divină a consciinţei sale poporul bulgar se grupéză în jurul puţinilor bărbaţi, cari s'au decis sĕ suprime revolta, poporul bulgar sterge ruşinea adusă pe capul lui de uneltele Rusiei, şi acuma sunt trei ani, la Sistova desprinde caii dela trăsura principelul rentors în principat, trage însuşi poporul trăsura până la biserică, unde cu docsologie se serbéză norocósa rentórcere a principelui Alecsandru de Battemberg.

Scenele petrecute apoi între principele Alecsandru de Battemberg şi între oficerii bulgari după telegrama, prin care principele a pus coróna la destinaţiunea ţarului rusesc, despărţirea lui de către armată, ministri şi popor ne presentéză momente uimitóre, încât omul se crede, că viséză.

Sunt abia 2 ani, de când tot în luna lui August junele principe Ferdinand de Coburg păşesce pe pămêntul Bulgariei, şi anunţă, prin o proclamaţiune, ocuparea tronului bulgar.

În faţa tuturor intrigelor şi uneltirilor junele principe s'a sciut susţiné, şi a sciut susţiné ordinea şi disciplina în ţéră, lucrând în acela-şi timp din resputeri pentru prosperarea tinĕrului principat. Şi abia a trecut anul, când luna Bulgarilor, căci suntem seduşi sĕ o numim aşa, luna August dă ocasiune junelui principe a se presentá în lume la deschiderea liniei ferate Viena Constantinopol, şi a dá doveḑi, că Bulgaria lucră nunumai pentru sine, ci şi pentru binele general al omenimei, dovadă linia Vacarel Bellova, care a făcut posibil, ca comerciul european pe uscat sĕ fie în strênsă legătură cu orientul.

Ḑilelele trecute se lăţise faima, că în Bulgaria de nou se pregătesce ceva. Anume se vorbia, că în Bulgaria domnesce o mare mişcare, cu scopul de a declará regatul, şi acésta era sĕ se facă înainte cu câteva ḑile, la a dóua aniversare a sosirei principelui actual în Bulgaria.

Mişcarea nu a isbucnit la ḑiua acésta, deóre-ce după cum s'a anunţat mai ales din isvor românesc, ministrul president Stambulov, nesocotind timpul de oportun, a dat ordin prefecţilor sĕ impedece cu ori ce preţ o asemenea manifestaţiune, care nu póte fi în interesul principatului.

Cum-că referinţele din Bulgaria sunt sănĕtóse, şi au sciut stórce bunăvoinţa Europei, despre acésta ne-a convins cuvêntarea, cu carea monarchul nostru a deschis sesiunea delegaţiunilor din anul acesta, vorbind adecă cu multă bunăvoinţă despre raporturile sănĕtóse din Bulgaria, care ne indreptăţesc la o durabilă stare de lucruri.

Ministrul bulgar de bună sémă va fi avut în vedere acéstă primă manifestaţiune de bunăvoinţă din partea unei puteri mari, şi la acésta se reduce mĕsura, de a suprimá manifestaţiunile în favorul proclamărei principatului de regat.

Cestiunea este numai de oportunitate, anume când sĕ se facă proclamarea, căci despre necesitatea ei este convins şi guvernul bulgar. Acesteia organul oficios al guvernului i-a dat espresiune mai ḑilele trecute.

Suntem în luna fatală pentru istoria Bulgariei, şi ne putem asteptá la lucruri, pe cari nu le putem prevedé, lucruri, cari uşor pot provocá sguduiri în Europa.

Revista politică.

In diferite puncte ale monarchiei nóstre se observă de un timp încóce mişcări de o ponderósă insemnătate atât pentru politica internă a imperiului austro ungar, cât şi pentru direcţiunea politică esternă a lui.

In Ungaria sĕrbătorirea onomasticei lui Kossuth a atras atenţiunea întregei prese strĕine şi cu drept cuvênt întrébă, în ce grad de desvoltare se află lucrurile la noi, ca cu ocasiunea sĕrbătorirei unii dintre cei mai însemnaţi bărbaţi sĕ facă cele mai escentrice demonstraţiuni pentru bĕtrânul esilat, care a pus imperiul în flacără, şi tot acei bărbaţi sĕ-şi permită în timpul şi în împregiurările acestea a-l felicitá sub adresa: „Guvernorului Ungariei la Turin“.

Paralel cu aceste manifestaţiuni se desvóltă mişcarea croaţilor din Croaţia şi Dalmaţia. Partea cea mai mare a locuitorilor din Croaţia nu sunt de loc mulţămiţi cu denumirea lui Emeric de Iosipovici de ministru al Croaţiei în locul celui repausat, şi presa combate acéstă denumire, aducêndu-o în legătură cu „manoperile“ premieriului ungar, care, ḑic foile croate, n'are nici o înclinare a ne ferici, ci lucră după macsima cunoscută: „sic vollo sic iubeo“!

Croaţii din Dalmaţia sunt şi mai îndrăsneţi în aspiraţiunile lor. Ei vor cu totul sĕ alunge limba germană şi cea italiană şi în locul ei sĕ întroducă limba croată ca limbă de oficiu. Lupta lor contra germanismului o pórtă pe faţă şi cu mare vehemenţă. Partidul naţional croat pare a nu fi de loc mulţămit nici cu sgomotul ce s'a făcut în dieta croată, şi nici cu pretensiunile, ce le-a ridicat.

In organul principal „Narodni Listi“ au cerut drepturile istorice politice ale individualităţii statului dalmatin, şi partidul naţional a publicat o programă subscrisă de maioritatea deputaţilor. Ea este scurtă, dar precisă: Unirea Dalmaţiei cu Croaţia şi Slavonia, despărţirea ţĕrei de corónă din conecsul provinciilor austriace, restabilirea vechilor privilegii ale regatului de odinióră, croatisarea tuturor scólelor şi oficiilor din provincie prin eschiderea totală a limbei germane şi italiene, întroducerea liturgiei vechi slavice pentru biserica ortodocsă şi cea catolică şi legăturile căii ferate între Bosnia şi porturile dalmatice.

Slavii din nord apar şi mai nemulţămiţi, şi nemulţămirea şi agitaţiunea lor o a alimentat o nóuă ordinaţiune a ministrului de instrucţiune, prin care s'a desfiinţat reuniunea academică de lectură cehică din Praga. Acésta reuniune a fost întemiată încă în 1848. Ea numĕra 1000 de membri. Motivele desfiinţărei sunt, că membrii acestei reuniuni au luat parte la desbaterile congreselor francese şi au făcut demonstraţiuni politice, nefiind ea o reuniune politică. Adresa ce o a trimis acéstă reuniune în Paris e de următoriul cuprins: Iubiţi francesi! Noi iubim, ba apoteozăm Francia, privim spre acéstă ţéră cu entusiasm şi sacru devotament. Numai Francia a elevat triumfătórea idee a libertăţii, pentru-care naţiunea nóstră a sângerat în evul mediu. Noi suntem fii unui popor mic al presentului, stăm însĕ pe pedestalul puternic al unui trecut bogat şi aşa zadarnice vor rĕmâné nisuinţele inimicilor nostri de a ne nimicí. Noi ne vom ridicá érăşi la gloria din trecut. Pentru acéstă înfrăţim convingerea şi entusiasmul nostru cu a fiilor marelui popor frances. Vóue ve premerge lumina libertăţii, ale carei raḑe se reflectéză asupra întregei lumi civilisate; iluminaţi de ea voim şi noi sĕ ne ridicăm la acele ideale, cari voi deja le a-ţi ajuns.

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

III, Esposiţiile ţĕrilor strĕine.

(Urmare).

Figurile costumate şi au aflat numĕroşi cumpĕrători. Suntem departe de a fi amintit tot ce e de amintit, dar trebue sĕ aruncăm o privire barem fugitivă şi asupra esposiţiilor celorlalte ţĕri.

Celelalte ţĕri sunt aşeḑate de cealaltă parte. Trecem deci prin „Bijouterie ou Orfévrerie“ francesă şi ajungem în despărţĕmêntul esposiţiei rusesci. Mai ântâiu ne intimpină diferitele soiuri de bunḑi. Rusia este bine representată, drept aceea 'i s'a dat un loc de frunte. Sunt espuşi fórte numeroşi urşi albi, negri, bruneţi, în tóte atitudinile. Ţĕsăturile espuse încă sunt numeróse, atât cele de mĕtasă, cât şi cele de in. Tóte aceste au un espres caracter oriental; tocmai aşa şi schimburile brodate cu aur şi alte colori, precum şi covórele persice. De altcum unele din aceste materii sau brodării 'şi trag originea din depărtare din ţĕrile semi-civilisate ale Asiei. De sine se înţelege, se află espusă şi piele de iucst, producte chemice, minerale, lână nelucrată şi alte multe de tóte. Rusia îşi dă de altcum tótă silinţa ca sĕ rĕmână independentă de civilisatul apus. Ea voesce a şi acoperí lipsele sale din producţiunile proprii. Se pare, că inlăuntrul ţĕrei a şi ajuns óre cari resultate, ceea-ce considerând gustul estetic al poporaţiunei, n'a fost lucru greu. La esportarea fabricaţiunilor sale insĕ deocamdată Rusia n'are ce cugeta.

Trecem la despărţĕmêntul Şviţerei, lăsând la stânga esposiţiile Japanei, Siamului, Egiptului şi Persiei. Ne aflăm érăşi în un stat industrial, ceea-ce dovedesce din varietatea productelor, ce ne preintimpină. Numai decât la intrare ne atrage atenţia o mulţime de orológe strălucite din Genf. Despre acésta industrie de abia mai putem amintí ceva nou decât póte numai că catonul Genf a controlat oficial la cererea espresă a fabricantului aceste cea sornice şi le-a marcat cu sigilul seu propriu. Controla garantéză cursul lor. Afara de aceste mai are Şviţera espuse şi alte specialităţi de mĕtasă şi bumbac, cu deosebire pânḑături pentru perdele, dantele, brodării, precum şi dose de jucat. Pânzăriile ocupă mai mult teren, dar cu tóte aceste sunt din greu representate şi celelalte producţiuni indigene. Amintim, că maşinele Şviţerei sunt espuse în hala cea mare a maşinăriilor. Aceste nu sunt de puţină însemnătate.

Inmediat lângă Şviţera se află Italia. Hotarĕle graniţele lor se ating şi aici. Italia ne ofere multe de admirat. Cu deosebire interesante sunt statuele şi sculpturele în lemn. Sculptura ne ofere diferite lucruri produse pare cu ajutoriul fabricelor. Cu deosebire sunt representate scene copilăresci, cari de sigur se vor şi vinde bine. Afară de aceste se află espuse mobile frumóse, oglinḑi, mosaicuri, cristale, de sine se înţelege corale, mĕtasă, pânzării, cămeşi, bronzuri s. c. l. In mijlocul esposiţiei se inalţă un chiosc, în care se pot vedé reproducţiuni de juvaeruri antice fórte interesante. Aceste au un caracter: elen, estruc şi roman.

In acéstă parte se află şi esposiţia Statelor-Unite. Ea cuprinde un spaţiu fórte mare, deşí maşinele sunt în hala maşinăriilor. Tóte industriile sunt aici în natură representate Se află cară, a căror róte au nisce spiţe atât de subţiri, incât credeam, că sunt de fer. Şi în acésta convingere aşi fi rĕmas, dacă cineva nu-mi spunea, că America posede un soiu de lemn fórte tare. Se află aici şi nisce maşine mici, menite pentru economia casnică, dar nu tocmai aşa de practice, după-cum suntem dedaţi a asteptá dela americani. Ce vei ḑice d. e. despre o maşină pentru tăierea cărnii, care dacă nu greşesc, taie intr'un ceas 70 funţi de carne? (Va urma.)

Regimul frances a ficsat terminnl de alegere al deputaţilor pe 22 Septembre. Din tóte părţile se fac mari pregătiri pentru reuşita la alegerile viitóre. Bocher a călătorit la Londra ca dimpreună cu contele de Paris sĕ compună lista candidaţilor conservativi şi precum crede „Figaro“, sĕ redigeze şi un manifest către alegĕtorii Franciei. Şi în cuartirul general a lui Boulanger încă se lucréză din rĕsputeri pentru reuşirea boulangiştilor.

Scirile despre călĕtoria ţarului la Berlin se desmint ḑilnic unele pe altele. Pănă acum, dacă ar fi fost după împărtăşirile foilor oficióse germane ţarul trebuia sĕ fie întors visita impĕratului german. Se desmint acum chiar şi scirile, că s'ar face vre o pregătire de călĕtorie. Şeful ambasadei rusesci petrece în concediu, ér la curtea din Petersburg nu se vede nici o mişcare în acéstă direcţiune. Relaţiunile între Rusia şi Germania sunt tot cele de pănă acum şi foile rusesci se mângăe, că cel puţin atitudinea de acum a Rusiei nu conturbă ecuilibrul europén.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Făgăraş, 15/27 August, 1889. Între impregiurările grele ale vieţii, în care se află astăḑi mai ales poporul român, îi vine de tot bine, când mai are parte şi de o ḑi dóuă mai senine. O ḑi de sĕrbătóre naţională e în special pentru popoul român adunarea generală a Asociaţiunei transilvane, ce de regulă se ţine prin luna lui August în diferite părţi ale Transilvaniei.

Pentru prima dată la anul 1871 s'a ţinut ádunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Făgăraş; aşadară după un restimp de 18 ani se ţine adunarea generală a Asociaţiunei tot în acest oraş din ţéra odinióră a lui Radu-Negru-Vodă, care oraş — dupăcum se scie — este situat la pólele munţilor celor mai inalţi din Transilvania, şi este centrul comitatului Făgăraşului.

Sum convins, că nu este suflet de român adevĕrat, care sĕ nu se intereseze de acésta instituţiune a nóstră culturală, şi pentru aceea 'mi voiu dá silinţa a descrie decurgerea adunărei generale posibil cât se póte în detaiu.

Dl preşedinte al Asociaţiunei G. Bariţiu şi membri comitetului încă la graniţa ţĕrei Oltului, la aşa numita „Hula Bradului“ au fost întimpinaţi de un banderiu de călăreţi din Avrig, în frunte cu dl protopop Ioan Cândea, învĕţătorii şi notariul din loc, precum şi alţi învĕţători din jur. La sosirea dlui preşedinte şi a membrilor din comitet dl protopop în numele poporului, în termini plini de insufleţire îşi esprimă bucuria, că după 18 ani érăşi póte sĕ salute în mijlocul lor pe distinşii membrii ai naţiunei, cari conduc destinele institutului celui mai binefăcĕtoriu pentru poporul român.

Incungiurate trăsurile de acest banderiu, în sunetul trimbiţei unui fost hornist la miliţie au fost conduşi membrii comitetului pănă în comuna Porumbacul inferior, de unde călăreţii după o pausă óre care, în aceea-şi ordine esemplară s'au reintors.

Conform programului comitetului arangiatoriu din Făgăraş, intimpinarea a doua a comitetului s'a făcut la Voila. Aici — pot ḑice — elita inteligenţei din Făgăraş şi jur, şi un numĕr considerabil de călăreţi din popor postaţi înaintea unei frumóse porţi triumfale, ce purta inscripţiunea: „*Bine a-ţi venit,*“ astepta sosirea membrilor comitetului, ce a urmat cam pe la 5 óre d. m. Intre rĕsunetele nesfĕrşite de „Sĕ trăéscă“ ale poporului intrară trăsurile în comuna Voila. Ací dl adm. prot. Iuliu Dan se adresà către preşedintele comitetului cam cu următórea vorbire:

„In numele comitetului despărţĕmêntului al II-lea al Asociaţiunei transilvane din Făgăraş. Ve salut apostoli ai păcii şi amici ai labórei. Ḑiua de aḑi este o serbătóre măréţă pentru poporul român în general, ér în special pentru poporul din aşa numita „ţéra Oltului“, când are ocasiune plină de bucurie şi desfătare nespusă de a puté onorá după un interval de 18 ani de ḑile aici în comuna acésta Voila, una dintre cele mai de frunte comune grănitţăresci, pe conducĕtorii cei neobosiţi ai instituţiunei nóstre culturale ai Asociaţiunei transilvane.

A-ţi venit, nu a-ţi intârḑiat de a incepe aceea lucrare sublimă, pentru care v'a destinat poporul nostru român.

Nu a-ţi cruţat sănĕtatea, n'a-ţi considerat ostenelele şi fără întârḑiere a-ţi alergat întru implinirea misiunei sublime, ce o aveţi.

Poporul nostru român ca un popor plin de viéţă, însufleţit pentru progres, un popor, care pricepe spiritul timpului şi după modestele sale puteri se nisuesce spre perfecţionare, va scí apreţiá faptele şi meritele conducĕtorilor sei, şi va scí purtá în inima sa recunoscinţă faţă de acei bărbaţi.

Astfeliu comitetul despărţĕmêntului ca o ramură rĕsărită din arborele cel puternic al Asociaţiunei a alergat spre întêmpinarea acelor bărbaţi ai naţiunii, despre cari s'a convins poporul nostru, că sunt adevĕraţi apostoli ai păcii şi amici ai labórei.“

După-ce dl preşedinte al Asociaţiunei dl G. Bariţiu în cuvinte pline de emonţionare a mulţămit pentru ovaţiunile, ce i s'au făcut dênsului şi membrilor comitetului, o fiică drăgălaşe a preotului din loc Serban, sub conducerea dnei Bunea, învĕţătóre la scóla grăniţĕréscă din loc, îi presentà dlui preşedinte un frumos buchet de flori, apoi se puse în mişcare întreg bandieriul, în frunte mergênd dl preşedinte cu dl vicariu B. Raţiu, într'o trăsură elegantă a păr. Şerban din Voila, trasă de 4 cai, căreia le urmară celelalte trăsuri în rêndul cel mai esemplar E de prisos sĕ mai accentuez, că în Făgăraş de asemenea o mulţime mare de public era concentrat în strada principală prin care s'a făcut întrarea.

Tot în acéstă ḑi séra s'a ţinut în grădina „Mexico“ o convenire a óspeţilor sosiţi, fiind aici bineventaţi de dl vicariu B. Raţiu, şi apoi cu acestea s'a încheiat ḑiua de Luni.

Marţi la 8 óre s'a ţinut serviciu Dḑeesc în biserica gr. or., esecutând cântările liturgice corul elevilor seminariului „Andreian“ din Sibiiu, sub conducerea dlui prof. sem. G. Dima, cu un succes fórte bun, încât întreg publicul a rĕmas încântat.

Cam pe la 12 óre s'a făcut deschiderea şedinţei I, în sala hotelului „Paris“, în presenţa unui public numĕros, fiind de faţă dl comite suprem M. Horváth precum şi dl vice-comite D. Grămoiu. Dl preşedinte prin o vorbire plină de cuvinte emoţionătóre, cum suntem dedaţi a auḑí din gura veteranului nostru literat dl G. Bariţiu, în care pe scurt s'a espus greutăţile începutului Asociaţiunei şi resultatele produse de ea, între cele mai entusiasmate aplaudări, declară şedinţa adunărei generale a XXVIII a de deschisă. La acésta vorbire a rĕspuns prin o vorbire cam lungă dl vicariu B. Raţiu.

Inainte de a se procede la esecutarea ordinei ḑilei, s'a cetit următórele telegrame sosite la adresa dlui preşedinte al Asociaţiunei:

Salutarea mea cordială Asociaţiunei nóstre culturale, şi succese bune în nisuinţele ei de consolidare şi prosperare. *Miron Romanul,*
metropolit.

Primiţi felicitările mele sincere. Viaţă în concordie, prosperare poftesc Asociaţiunei nóstre.
Nicolae Popea,
episcop.

Iubirea frăţéscă şi rêvna spre adevĕrata cultură sĕ planeze asupra lucrărilor D-vóstre, la care aderăm noi cu tótă inima şi tot sufletul nostru.
Românii din Deva.

Românii din Bucium, salutăm focularul geniului Romei şi paladiul vieţei nóstre social cultural. Asiguraţi i scopul.
Alesandru Danciu, Victor Bariţiu, Aviron Macaveiu, Nicolau Ţura, Candin David, Ioan Cuvinca, Nicolau Ţiondrău, Ioan David academist, Aurel Danciu, academist, Ioan Todescu, Virgil Todescu.

După cetirea acestor telegrame s'a ales comisiunea pentru înscrierea de membrii noi şi încassarea de tacse, în care comisiune s'a ales domnii: N. Cosgarea, Aldulea Meţian şi N. Chiorniţă. Raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1888 s'a dat comisiunei constătătóre din membrii: George Pop de Băsesci, Dr. Aurel Mureşianu şi Ioan Turcu, ér censurarea raţiociniului pe anul 1888 şi proiectul de buget pe 1890 s'a dat comisiunei constătătóre din membri: V. Stanciu, I. Degenariu şi Dr. Georgiu Ilea.

S'a mai ales în urmă o comisiune de 5 membri, care sĕ combineze, resp. sĕ candideze asupra persónelor ce vor fi a se alege de funcţionari şi membri in comitet, în care comisiune s'a ales dnii: B. Raţiu, Georgiu Pop de Băsesci, A. Filip, Patriciu Barbu şi Iuliu Dan. Aflu de interes a observá la acest loc, mai ales pentru cele ce s'au desvoltat ulterióre, că dl Parteniu Cosma încă cu acésta ocasiune şi-a esprimat dorinţa, ca alegerile sĕ se facă cu votare secretă, şi astfeliu s'a terminat şedinţa primă.

La 2 óre s'a ţinut banchetul, la care a luat parte cam la vre o 130—140 persóne, între cari şi o cunună frumoşică de dame. Spre lauda comitetului arangiatoriu fie ḑis, provisiunea a fost destul de bună, un lucru, ce nu totdeuna se póte constatá la astfeliu de ocasiuni. De sine urméză, că sub impresiunea bunei disposiţiuni, n'au putut lipsí nici toastele. Inregistrăm ací pe cele mai principale. Toastul prim l'a ridicat dl preşedinte al Asociaţiunei pentru Maj. Sa, preabunul nostru impĕrat şi rege, ce a fost ascultat în picióre, şi a fost urmat de entusiasmate şi nesfêrşite urări de „Sĕ trăéscă.“ Au mai toastat dl director semin. Ioan Hannia pentru dl comite suprem al Făgăraşului M. Horváth; Ilustritatea Sa dl comite suprem Horváth pentru Asociaţiune, meritatul ei preşedinte şi membri Asociaţiunei; dl asesor cons. Zacharia Boiu pentru urbea Făgăraş şi primariul acestui oraş Keresztényi; dl primariu Keresztényi pentru comitele suprem Horváth şi locuitorii comitatului Făgăraşului; dl Dr. Aurel Mureşianu pentru buna înţelegere între locuitorii patriei, ce este basa culturei; dl profesor sem. Ioan Popescu pentru comitetul arangiatoriu; dl rigorosant în drepturi Nicolau Şerban pentru binemeritatul preşedinte al Asociaţiunei G. Bariţiu, ér dl advocat Ioan Popa, desvoltând cu cunoscutui humor însuşirile cepei, ce se cultivă în mare cantitate pe la Făgăraş, a toastat pentru femeile, cari mâncă cépă fără a se teme, că nu vor fi sărutate.

Tot în acésta ḑi la 9 óre séra s'a ţinut concertul arangiat de dl prof. sem. G Dima cu corul elevilor seminariului „Andreean.“

Recomândat acest cor prin succesul cel bun al esecutărei cântărilor liturgice deoparte, ér de altă parte cunoscut publicului român prin producţiunile sale aprópe în tóte centrele române, e urmare naturală, că interesul publicului pentru concert a fost fórte mare, şi astfeliu sala spaţiósă a hotelului „Lauritsch“ a fost formal îndesuită cu public nu numai român, dar şi public strĕin, din loc şi jur, începênd dela căpeteniile comitatului şi oraşului pănă la popor. Resultatul material — dupăcum ni s'a spus — se apropie de 400 fl., ér resultatul moral este şi rĕmâne mulţămirea generală cu acésta producţiune. Laudă merită tinerii nostrii, că n'au pregetat a se aduna din tóte unghiurile ţĕrei; dar laudă şi recunoscinţă merită mai ales dl profesor sem. G. Dima, carele fără nici o remuneraţiune a sciut câstigá pentru Asociaţiune acest venit frumos, şi cu deosebire pentru-că în faţa strĕinilor a sciut presentá prestigiul naţional într'o formă atât de satisfăcĕtóre, dându-le dovadă, de ce este capace românul şi pe terenul artelor, deşi are a se luptá chiar şi cu necesităţile cele mai cardinale. Alţi domni, astfeliu de ocasiuni le a esploatat numai în favorul lor, dar spre onórea dlui Dima fie ḑis, dsa a sciut se apreţieze scopul salutariu ce-l urmăresce Asociaţiunea mai pre sus decât interesele sale, şi recunoscinţa naţiunei, cred a şi fi mai mult vrednică, decât acei câţi va floreni.

Sub aceste bune impresiuni s'a incheat programul ḑilei de Marţi.

Despre şedinţa a dóua cu procsima ocasiune.

Coresp.

Huniedóra, 15 Agust, 1889. Multonorate dle redactor! Fiind martor ocular la adunarea generală a despărţĕmêntului VI al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, precum şi la şedinţele adunării generale a reuniunei învĕţătoresci din districtul Devei ţinute în 6/18 August şi ḑilele următore în opidul Huniedóra, fie-mi permis, ca sub impresiunea acelor sentimente plăcute, cari vor rĕmâné nesterse din inimia mea, sĕ ve descriu tot dedecursul acestor festivităţi.

Deja Sâmbătă în 5/17 August au sosit în opidul Huniedóra vre-o 30 de învĕţători şi alţi óspeţi cu trenul de după améḑi. Un nor posomorît ne ameninţa la gara Hniedórei, în urma căruia inimile nóstre au căḑut încâtva in displăcere, dar mulţămită ceriului, displăcerea a dispărut şi noi conduşi de doi membri ai comitetului parochial gr. or. din loc, am apucat calea spre opid către locuinţa parochului local dl George Oprea. Bunăvoinţa şi generositatea parochului local şi a primariului orăşenesc dl George Dănilă s'a manifestat în cea mai mare mĕsură cu deosebire în ce privesce încuartirarea óspeţilor. Bravii Huniedoreni, a căror ospitalitate merită tótă lauda, au primit óspeţii cu cea mai mare bunăvoinţă. Cu deosebire domnii: Georgiu Dănilă, Georgiu Oprea, Alesandru Dima, Nicolau Stoichiţa sen. Nicolau Dima şi Nicolau Stoichiţa jun. au provĕḑutgratuit pe câte 2—4 învĕţători cu cuartire şi vipt în tot decursul şedinţelor, pentru care act de binefacere priméscă şi pe calea acésta espresiunea mulţămirilor nóstre.

In preséra ḑilei nascerii Maiestăţii Sale regelui nostru întreg oraşul a fost iluminat. Vechiul castel al lui Ioan Huniade provĕḑut cu sute de luminări aprinsĕ îţi oferia un aspect încântătoriu. Capela reuniunei musicale dela topitórea de fer şi cea orăşenéscă cutrierau stradele anunţând apropierea ḑilei memorabile de 6/18 August.

Duminecă diminéţa românii de tóte clasele se apropiau între sunetele clopotelor spre cele dóuĕ biserici române. La serviciul divin în biserica gr. or. a celebrat Reverendisimul domn, Romul de Crainic, protopresbiterul Dobrei, asistat de parochul local George Oprea şi capelanul Ghila. Cântările liturghice au fost esecutate cu pietatea cuvenită de către învĕţătorii adunaţi în numĕr de preste 50. Asemenea s'a intonat şi „Imnul poporal“ de către toţi învĕţătorii. După invocarea spiritului sânt directorul despărţĕmêntului VI al Asociaţiunei transilvane, dl protopresbiter Ioan Papiu, prin cuvinte dulci şi binesimţite atinge scopul întrunirei despărţĕmêntului, la care rĕspunde părintele protopresbiter gr. cat. din loc dl Ioan Pop printr'un discurs potrivit, întimpină frăţesce în numele Huniedorenilor pe comitetul despărţĕmêntului şi pe óspeţii întruniţi din depărtare la adunarea acésta.

După acésta urméză deschiderea festivă a adunării despărţĕmêntului prin o cuvêntare fórte potrivită cam de următoriul cuprins:

Preastimate Dómne, Multonoraţi domni! Sórele când se ivesce pe orison, revarsă şi împrăştie lumina şi căldura preste tot pămêntul, cu tóte acestea sunt unele părţi ale globului, unde sórele nu póte străbate îndeplina lui putere și prin urmare acolo natura e mórtă. Așa stă lucrul și cu lumina intelectuală. Acésta împrăsciată odată printre popóre, ea 'și revarsă radele sale binefăcĕtóre, și pe unde nu ajunge, pe acolo popórele rĕmân în întunerec, în nesciință. Datorința nóstră este a propagá și sciințele pe tóte terenele vieții nóstre naționale. Libertatea popórelor e mijlocul cel mai sigur pentru cultură. Popórele din occident s'a bucurat cu seculi înainte de fructele binefacĕtóre ale culturei, poporul român însĕ abia de câteva decenii se ocupă cu propagarea culturei și a sciințelor, și cu tóte acestea ne putem ținé mândri, că pe lângă tóte greutățile, ce le-am suportat și le suportăm și adi, poporul român ocupă un loc fórte onorific între celelalte popóre. Acest progres avem al mulțămi în prima linie bisericei nóstre naționale. Poporul român întreg aparține la biserica aceea, care oferă mângăere sufletéscă fie-cărui credincios, în limba lui națională în limba lui dulce și bine înțelésă. Inteligința română în frunte cu prelații ei bisericesci au susceput la anul 1860 idea unei asocieri pe terenul cultural, ér la anul 1861 idea deveni realitate înființându-se „Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român". In respectul popolarisării acestei idei pe de o parte, și în scopul producerii resultatelor îmbucurătóre în diferitele părți ale Transilvaniei pe de altă parte, adunarea generală din anul 1869 ținută în Șomcuta mare a decis înființarea de despărțeminte ale Asociațiunei. Ideea înființăre de despărțăminte a fost a acelui mare bărbat al națiunei nóstre, pe care adi durere — nu-l mai avem în mijlocul nostru! Iacob Bologa, vicepreședintele Asociațiunei nu mai este între cei vii! Datorința nóstră este, ca români adevĕrați sĕ ne esprimăm condolențele nóstre față de acest distins bărbat, sĕ o facem acésta prin sculare, rugând pe atotputernicul sĕ-i conserve sufletul lui nobil în locașurile drepților!

Despărțĕmêntul VI al Asociațiunei nóstre la învitarea fraților Huniedoreni s'a întrunit de astădată aici în opidul Huniedóra, pentru ca se vi se ofere și domniilor vóstre ocasiunea de a sprigini între marginile posibilității atât moralminte cât și materialminte acésta instituțiune salutară. Ne este la toți cunoscut, onorată adunare, că câte greutăți și pe lângă mari spese a înființat asociațiunea scóla civilă de fetițe cu internat din Sibiiu, pentru-că crescute fetițele nóstre în acésta scólă, cu timpul se devină mame bune românce adevĕrate, económe harnice și cetățene distinse. Ve rog și pe d-vóstră în calitate de director al acestui despărțĕmênt ce spriginiți acésta nobilă instituțiune oferindu-și fie-care denariul seu pe altariul culturei. Faceți-ve și d-vóstră membri ai acestei asociațiuni, stăruiți ca sĕ se încasseze tacsele restante dela acei domni, cari sunt deja membrii. Ca un esemplu demn de imitat, ve aduc la cunoscință că domnul Ioan Moțoiu jud. reg. la tribunalul din Deva s'a făcut membru fundator solvind odată pentru totdeuna suma de 100 fl. (Sĕ trăéscă!). In vederea acestora frații Huniedioreni priméscă salutările nóstre frățesci, și cu acestea am onorul a declará adunarea despărțĕmêntului VI al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român de deschisă!

(Va urma.)

Nr. 238. 1889.

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1888.

Onorată adunare generală!

În sensul §-lui 32 lit. *g* din statutele Asociațiunei, comitetul ales de d-vóstră în adunarea generală din anul 1886 din Alba-Iulia 'și ia voia a Ve presentá următoriul raport general despre activitatea sa și starea Asociațiunei în timpul dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1888.

I.

În decursul anului 1888 s'au ținut 20 ședinte. Presidiul l'a purtat actualul președinte al Asociațiunei, dl George Barițiu, ér în casurile de împedecare membrul comitetului, dl D. Br. Ursu. Lucrul se are astfeliu: Alegerile de președinte și de vice-președinte efeptuite în adunarea generală din anul trecut substernute fiind în sensul §-lui 11 din statute, spre întărire la locurile mai înalte: Inaltul ministeriu de interne prin hârtia dto 24 Octobre 1888 Nr. 70171 a întărit numai alegerea președintelui, a dlui G. Barițiu, ér alegerea vice-președintelui, a dlui archimandrit și vicariu archiepiscopesc, acum episcop al Caransebeșului, *Nicolau Popea*, nu o a întărit. Comitetul la timpul seu a luat cu părere de rĕu la cunoscință hârtia de mai sus a înaltului ministeriu, cât pentru partea referitóre la alegerea de vice-președinte, și a decis a se face despre cuprinsul ei raport on. adunări generale, ceea-ce prin acésta și îndeplinim.

În ședințele sale comitetul a făcut dispositiunile pentru esecutarea concluselor adunărei generale, pentru folosirea sumelor votate în buget cu privire la administrațiune, la sprijinirea de studenți și învĕțăcei de meserii, pentru fóia Asociațiunei și pentru scóla de fete, resolvind în același timp și curențiile întrate. Stipendiile conferite în anii premergători s'au lăsat în folosirea respectivilor stipendisti și ajutorați, cari n'au terminat încă cursul învĕțăturei, dar au dovedit progres indestulitoriu și purtare morală corĕspundĕtóre. Încât pentru stipendiile devenite vacante în anul 1888 și pentru ajutórele date in favorul învĕțăceilor de meserii din partea societății „Transilvania" s'au escris concurs și ele au fost conferite tinerilor însemnați în conspectul alăturat sub $^1/.$ la acest raport.

Din stipendiile amintite mai sus unul de 20 fl. din fundațiunea „Tofaléna", nu s'a putut conferí, din lipsa de concurenți, și astfeliu suma acelui stipendiu s'a adaus la fond.

Cererile pentru ajutorarea scólelor și a studenților, între acestea și cele transpuse de către adunarea generală din anul 1888, comitetul s'a vĕdut necesitat a le resolvá în mod negativ, din lipsa de mijlóce disponibile.

În causa lăsămintelor Asociațiunei încă pendente comitetul continuă a ținé evidență recerută și a urmărí resolvirea cât mai grabnică a acelora.

Însărcinării primite:

a) de a se îngrigí de procurarea portretelor conducĕtorilor de până acum ai Asociațiunei și

b) de a se îngrijí de compunerea biografiilor conducĕtorilor decedați — comitetul, deși a luat tóte dispositiile de lipsă, n'a ajuns în plăcuta posițiune de a satisface. Lucrul e în curgere, ér realisarea lui numai o cestiune de timp.

Insărcinarii primite în causa fundațiunei scólei centrale române, care ar fi sĕ se înființeze în Gherla, comitetul a satisfăcut prin câstigarea datelor necesare; resultatul ne luam voia a'l comunicá on. adunări generale prin esibit separat ce se alătură sub $^2/.$ la acest raport.

Pașii întreprinși pentru o mai corĕspundĕtóre arondare a despărțĕmintelor Asociațiunei, comitetul i-a continuat și se află în posiție a presentá on. adunări sub $^3/.$ un proiect în acest obiect. In ceea-ce privesce propunerile făcute de dl B. Bașota, în ședințele adunării generale din Abrud, în causa lăsămêntului după fericitul Pop Bota, și a întrebuințării venitului din lăsămêntul după fericitul Avram Iancu: comitetul, pe lângă tóte silințele sale de a se accelerá regularea și punerea lor în evidență n'a putut întrá în meritul lor, fiind ambele lăsămintele încă pendent la autoritățile respective.

De asemenea n'a putut întrá comitetul nici în meritul propunerii făcute de dl archidiacon Gavriil Pop tot în adunarea numită referitóre la crearea a două stipendii menite pentru tineri din munții apuseni, cari ar voi sĕ învețe industria de sculptură în lemn — și acésta din considerare la starea materială a Asociațiunei, care dacă s'a înmulțit în realități, a scădut însĕ în fonduri mobile mai alcs în urmarea înființării institutelor de învĕțămênt și educațiune pentru secsul femeesc, reclamate de interesele nóstre vitali și de toți părinții, cari sciu sĕ alégă între educațiunea proprie și între cea strĕină. De altmintrea comitetele acestei Asociațiuni, câte au funționat în cursul celor 27 de ani, nici odată n'au perdut din vedere condițiunile de viață, în care se află locuitorii acelor regiuni montane.

II.

Relativ la scóla civilă de fete cu internat a Asociațiunei ne luăm voia a Ve relatá, că ia și în anul acesta a fost în progres.

In legătură cu cele espuse în raportul nostru din anul trecut însemnăm, că după-ce cei 3 învĕțători provisori din trecut 'și au cerut și primit demisiunea din posturile avute, comitetul în urma concursului escris, a îndeplinit numitele posturi în mod provisoriu prin domnii: Dr. Petru Span, Dr. Vas. Bologa și Michaiu Pêrvu. Directoratul l'a încredințat dlui I. Popescu, profesor seminarial, éră directoratul internatului d-șórei E. Petrașcu. Ca delegat a funcționat dl D. Br. Ursu, colonel c. r. în pensiune. Datele speciale se cuprind în programa a III a scólei, ce se aclude aici sub $^4/.$ Fiind tóte puterile didactice amintite bărbați bine cualificați, éră directorul și delegatul ómeni probați în ale scólei, scóla Asociațiunei a făcut cursul regulat și spre cea mai mare mulțămire a tuturora.

Astfeliu s'a putut pune învĕțămêntul pe base solide, asigurândui-se locul cuvenit, ca cel mai puternic mijloc al educațiunei. Astfeliu i s'a pututut dá lucrului de mână, unuia din obiectelele de căpetenie dintr'o scólă de fete, cea mai corĕspundĕtóre direcțiune și estensiune. La acésta a contribuit „Reuniunea femeilor române din Sibiiu", carea cu o prevenire îndatoritóre s'a pus în serviciul scólei nóstre, colectând cu multă ostenélă modele de lucruri de mână femeesci, de pe la țĕrancele nóstre, ca cel mai bun și mai corĕspundĕtoriu material din obiectul de sub întrebare. Cu un cuvênt, scóla nóstră se află la nivelul dorit și merită a fi spriginită din tóte părțile fără șovăire.

Temeiurile neapĕrat de lipsă pentru o desvoltare pe cât de sănĕtósă pe atât și de folositóre îi sunt date scólei nóstre, chemarea bărbaților, pe care încrederea D-Vóstre îi va pune în fruntea afacerilor Asociațiunei, va fi se clădéscă înainte pe acestea temeiuri.

In interesul economiei, comitetul a luat alimentarea în regia proprie și a continuat și continuă și adi cu succes îmbucurătoriu colectele puse la cale încă în anii trecuți.

(Va urma).

Varietăți.

* (Căsătorii princiare). Principele de muntenegru a fost tare norocos în anul acesta. În scurt timp principele și-a câștigat trei gineri. Marele duce Petru și principele de Leuchtemberg și-au și serbat cununia în Petersburg și acum se fac pregătiri pentru serbarea cununiei cu Milița, princesa cea mai tineră de muntenegru, și totdeodată cea mai frumósă. În curênd 'și va serbá cununia și principele moștenitoriu al Greciei cu princesa Sofia din Germania. Actul cununiei se va întêmpla în Athena și va luá parte împĕratul Wilhelm.

* (Diua hramului mănăstirei dela Sinaia). Diua sf. Marii s'a serbat la Sinaia în un mod solemn și pompos. Preste 2000 de persóne s'au adunat acolo, numai pentru-ca sĕ asiste la serbare așa, că de abia s'au aflat odăi destule pentru călĕtori. Regele a dat un banchet la care a asistat Eminenția sa metropolitul, ministrii români și strĕini, precum și un numĕr mare de învitați.

* (In amintirea regelui Matia.) Comitetul arangiatoriu pentru serbătórea desvălirei tablei comemorative pusă pe casa unde s'a născut regele Matia Corvin, încunosciințéză, că acéstă serbare se va face la 2 Septembre. Se va începe cu un serviciu solemn în biserică.

* (Alegere de deputat.) În urma depunerei mandatului noului secretariu de stat Tibad s'a făcut alegere nóuă în cercul Odorheiului, și s'a ales cu unanimitate tot actualul secretariu Tibad.

* (Adunare de alegĕtori). Dumineca trecută au fost convocați la Hălchii alegĕtorii partidului național săsesc, unde deputatul dietal I. W. Filtsch și-a desfășurat vederile asupra situațiunei politice interne și esterne. Sașii vor continua atitudinea de până acum, câtă vreme mai stă dl Tisza la putere, când însĕ ar vení la putere un alt guvern, care sĕ le convină, sunt gata a luptá alăturea cu el.

* (Tren accelerat). Conform unei încunosciințări a direcțiunei căilor ferate ungare din 28 l. c. n. a început sĕ circuleze un tren nou accelerat direct între Budapesta și Predeal via Cluș. Cu acest tren se póte călĕtorí între Budapesta și Brașov numai pe cl. I și a II-a, între Brașov și Predeal înse și pe clasa III și se pot căpĕtá bilete și pentru comunicațiunea din apropiere. Trenul separat accelerat Nr. 310 plécă din Budapesta la 9 óre 20 minute séra, sosesce la Predeal la 3 óre 49 minute p. m., ér în Bucuresci la 9 óre 30 minute séra. Pornesce din Bucuresci la 7 óre 35 minute diminéța, ajunge în Budapesta la 7 óre 15 minute diminéța. Dodată cu acésta vor încetá a mai circulá între. Predeal și Brașov trenurile micste Nr. 317 și 318.

* (Esposiția parisiană.) Din Paris se scrie, că consiliul de ministri se ocupă cu cestiunea prelungirei esposițiunei universale. Se dă ca și sigură vestea, că dacă frecuența va continuá ca și până acum, esposiția se va închide numai la 15 Novembre. a. c.

* (Situațiunea monetară în Francia.) Fenomenul interesant ce se produce acum în Francia, scrie „Cur. Fin." este demn de studiat. De câte-va luni, asemenea unei mări, care se ridică, aurul inundă piețele Franciei și cea mai mare parte din aceste enorme importațiuni vin de se grămădesc în tesaurul băncii Franciei.

La 27 Decembre trecut, bilanțul acestei bănci constata în încaso aur de 1.016.208.000 lei; la 17 Ianuariu, se descindea la 998.423.00 lei și până la 16 Maiu incasul metalic se ține în apropierea unui miliard. De atunci, el a început a se mărí din sĕptĕmână în sĕptĕmână pentru a atinge 1.263.186.000 lei la 1 August și e probabil, că în curênd se va atinge cifra din 1877, când aurul figurá în bancă pentru suma enormă de 1.556 500.000 lei.

Diferite esplicațiuni se dau acestei afluențe de aur la banca Franciei. Unii o atribue esposițiunei, sau mai bine numĕrului considerabil de călĕtori, cari vin sĕ vadă esposițiunea și aduc cu ei și aurul lor, alții găsesc, că ori cât de însemnat, ar fi aurul ce aduc acesti voiagiori, tot nu se póte esplica sporiul de 241.133.000 lei aur întrați la banca Franciei în $2^1/_2$ luni, cu atât mai mult, că voiagierii vin cu scrisuri de credit și cekuri. Ei esplică nifluența de aur la banca Franciei, esaminând bilanțele celorlalte bănci.

Astfeliu, dic ei, dela 15 Maiu până la 20 Iuliu incasul aural al băncei Engliterei a perdut 50 milióne lei, al băncei Germane 58.500.008 lei; care probabil au luat drumul Franciei, restul provine de sigur din Statele-Unite.

Posta redacțiunei.

Dlui Nicolau Butariu în Bodesti. Dacă ne autorisați se reducem părțile neesențiale din reflecsiunile ce le faceți le publicàm, — altfeliu nu.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.62	5.63
Napoleon	9 46	9.45
100 marce nemțesci	$58.17^1/_2$	58 20
London (polită pe de trei luni)	119.25	119.25

[138] 3—3

Copii de scólă

se primesc *într'o casă privată bună în cuartir și alimentare.*

Informațiuni se dau la proprietărésa căsii, strada faurului Nr. 14.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între acéstia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii,4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care póртă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 19—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91 Sibiiu, Marţi 22 August, (3 Septembre) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 August.

(N.) Partidul independent câstigă tot mai mult teren în Ungaria.

Nu a fost strĕin lucru înaintea nóstră, că maghiarii sunt în marea lor maioritate aderenţi ai exguvernatoriului esilat la Turin şi nu ne a fost necunoscut nici aceea, că în entusiasmul lor pentru o patrie independentă sunt în stare sĕ pună totul pe o carte.

Resonul politic insĕ îi reţine de a rumpe cu dualismul, şi tot acel reson politic este, care pune în frâu dorinţele pentru acum nerealisabile.

Casa Habsburgilor pentru mulţi maghiari este strĕină, căci nu domiciliéză în Budapesta şi incă nu a devenit dinastie maghiară, ci dinastie, care are în vedere, că monarchia este un stat poliglot şi că ca atare impĕratul şi regele este datoriŭ a fi tuturor tată, a se îngrijí de bunăstarea şi inaintarea tuturor.

Dl ministru Tisza în ministeriu a trebuit sĕ cheme la puteri ómeni, cari l'au combătut o serie de ani, faţă cu legea armatei a trebuit sĕ facă concesiuni, şi tóte aceste amărăciuni, nu i le au causat naţionalităţile din Ungaria, ci curat numai maghiarii cei neaoşi, maghiarii cei ce tind la alte scopuri, decât cari le urmăresce dl ministru Tisza cu politica sa.

În special românii nu i-au făcut dlui Tisza nici o greutate, ba aceia, cari s'au decretat pentru pasivitate i-au făcut bune serviţii, i-au lăsat cercurile pe mână, ca sĕ-şi căpĕtuéscă ómenii, cari îl urméză *„durch dick und dünn“*, ér cestialalţi moderaţi dela fire, ómeni cu judecată destul de limpede, au lăsat curs liber lucrurilor.

Unica dorinţă a acestora de a se luá la revisiune legea electorală din Transilvania a rĕmas neimplinită, şi până-ce acésta dorinţă nutrită de toţi românii nu va fi implinită, e greu de a o scóte la cale cu ei, şi şi mai greu de a iniţiá o mişcare electorală între români, fie în municipii, fie pentru legislativă. Sĕ-i convină acésta dlui Tisza, noi nu credem, şi nu o credem, pentru-că dacă voesce sĕ se manţină la putere, trebue sĕ se radime pe acele elemente, cari sunt dinastice şi cari vor sĕ ţină intactă legătura cu Austria.

Ungurii se vede că nu o vor, şi cea mai eclatantă dovadă o avem în manifestarea alegĕtorilor dietali, cari dearêndul se pronunţă pentru candidaţii partidului independent, şi aşa dlui Tisza nu i remâne decât sĕ inaugureze un sistem nou, aşa pe cum l'a inaugurat dl Taaffe în Austria şi sistemul acesta ar fi impĕcarea tuturor naţionalităţilor.

Cu inaugurarea unui atare sistem, românii ar fi gata a sprigini actuala formă de stat şi nu numai românii, dar tóte naţionalităţile din Ungaria.

Şi óre ar fi nejust acésta.

Noi credem că nu. Ungaria se află în stadiul de reforme interne, are necesitate de linisce, şi şi mai mare necesitate ca sĕ fie cruţată de sguduiri interne.

Dacă dar dl Tisza ca bărbat de stat le scie pe tóte aceste, imposibil ca sĕ nu se cugete la mĕsurile, ce are sĕ le ia pentru apĕrarea actualei forme de stat şi noi asteptăm ca românii, ca cel mai numĕros popor din Transilvania sĕ fie chemaţi cât mai curênd ca se iasă din starea actuală, unde i-a impins şovinismul naţional maghiar şi fatala lege electorală escepţională pentru părţile ardelene, ca sĕ nu se pótă validita şi afirma românii ca români.

Nu credem, că un politic maghiar, fie el dl Tisza, fie contele Apponyi, va crede, că cu mĕsuri escepţionale se póte regulamentá un popor de preste 3 milióne, ci credem în special noi, că românii s'ar apropiá cu tótă sinceritatea de maghiari, ar conlucrá impreună, şi patria ar fi mult mai fericită ca aḑi, când este guvernată numai de elementul maghiar, cu nesocotirea şi ignorarea totală a celorlalţi.

Are multe pĕcate administraţia, este târḑie justiţia, este greu de a avé curagiul convingerilor, pentru că ómenii, cari vênéză interese află totdeuna motive plausibile de a strigá urbi et orbi, că românii gravitéză în afară şi dacă nu le crede om serios, sunt destui păsăratici ca sĕ îi crédă, sunt destui, cari trăesc bine până e zizanie între popóre şi pescuesc în tulbure — în contul patriei comune tuturor.

Vom face tot posibilul ca sĕ disparā neinţelegerile, am făcut şi până acum mult — fórte mult, dar avem dreptul sĕ pretindem, ca sĕ fie considerate justele nóstre pretensiuni, mai cu sémă când cultul lui Kossuth începe a deveni periculos pentru patrie.

Revista politică.

Dieta croată se va deschide pe la finea lunei lui Septembre pentru sesiunea de tómnă. Precum se asigură din cercurile pardidului naţional ea va durá până pe la Crăciun şi va avé sĕ se ocupe cu un progam bogat de desbatere.

Posiţiunile mai principale ale programului vor fi: raportul deputaţiunei regnicolare croate, bugetul ţĕrei pro 1890, legea pentru rĕscumpĕrarea regalelor. Raportul deputaţiunei regnicolare se va redactá pentru ultima óră şi va vení în prima linie la desbatere.

Cu deosebită încordare se astéptă sĕ se vadă, ce atitudine vor luá croaţii în urma mişcărilor din Dalmaţia.

Aceste mişcări se comentéză cu multă insistinţă de foile monarchiei nóstre şi în special de foile mai principale austriace. Presa oposiţională află şi aici prilegiu a atacá pe premieriul austriac, cont. Taaffe, şi politica urmată de el. Numai in urma atitudinei neenergice a regimului, a putut devení croaţii atât de indrăsneţi, încât persecuta limba germană şi nici nu vor sĕ mai bage în sémă bunătăţile, ce li le-au făcut nemţii.

O mare furtună se pregătesce pe peninsula balcanică. Scirile cele mai próspete anunţă, că atât Bulgaria cât şi Sêrbia 'şi concentréză o mulţime de trupe la locuri întărite şi că mişcările, ce domnesc de câtva timp incóce nu samênă de loc a mişcări pacinice.

Bulgaria 'şi motivéză acésta activitate neobicinuită sub cuvêntul, că în tótă bună-vremea se póte asteptá la un atac din partea Sêrbiei, ér Sêrbia, că bulgarii sunt aplicaţi a-şi mări teritoriul din pământul sêrbesc.

In acéstă luptă ascunsă se amestecă şi foile ruse pentru a aţiţá şi mai tare aceste dóue state unul asupra altuia. Potentaţii bulgari, — scrie „Grajdanin“ sunt inimici juraţi ai Sêrbiei, Rusiei şi a întregei lumi slavice; de aceea şi ţin ei aşa de tare la Austria.

Nici un singur sêrb nu se póte considerá de amic al unui bulgar şi vice-versa. Ambele aceste popóre sunt invrăşmăşie şi numai politicii austriaci s'au folosit cu succes de acest contrast. Sêrbii nu pot pune nici un temeiu pe jurămintele de conscinţă ale bulgarilor, ci trebue înainte de tóte sĕ se pregătéscă pentru tóte eventualităţile. Sêrbia nu posede nici măcar un singur port, ce i-ar fi asigurat şi în viitoriu.

Dacă ar vení la ordinea ḑilei cestiunea macedonénă, — şi acésta va trebuí sĕ se întêmple mai curênd sau mai târḑiu, — sêrbii vor fi chemaţi de factori sĕ covêrşéscă puterea bulgară. Ca sĕ nu se repeţéscă însĕ istoria tragică din 1885, Sêrbia trebue sĕ fie puternică. Sêrbia va trebuí sĕ i-a locul prim pe peninsula balcanică, va trebuí sĕ stea sigură pe picior şi sĕ nu facă apel la sentimentele bulgarilor.

Paralel cu acésta agitaţiune pentru înflăcărarea orientului europén, i a succes Rusiei a-şi câstigá simpatiile danesilor, cărora le pune în vedere reinfiinţarea regatului de odinióră al Danemarcei cu tot teritoriul, ce l'a avut. Porturile şi fortăreţele Dane-

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

III, Esposiţiile ţĕrilor strĕine.

(Urmare).

Nu cunosc nici o familie, care sĕ o pótă intrebuinţá. Ţĕsăturile, mobilele şi alte numeróse producte americane, ce i drept de mare valóre pentru indigeni, sunt lipsite de ori ce gust. In acésta privinţă este şi remâne Europa superióră. Şi Edison a espus ceva. Trecĕtoriul se póte apropiá póte prinde dóue ţevi de cauciuc şi le póte pune la ureche spre a auḑí musica reprodusă de fonograf. Ea este destul de tare, dar lipsită de ori-cari alte insuşiri. Asemenea aflăm espuse nenumerate incălţăminte croite şi cusute cu maşina, parfumării şi tăbac (d. e. în forma ţigaretei), mineralie şi alte de tóte.

O întrégă mulţime de state: Spania, Portugalia, România, Luxemburgul, Norvegia, Grecia, Sêrbia sunt grămădite pe un teritoriu mai ângust. Altele, după cum amintirăm, şi-au construit pavilóne proprii. Dar nici unul din aceste state, cu escepţiunea Spaniei, n'a avut ambiţia de a representá tóte industriile. Aceste ne ofer puţine fabricate. Cu deosebire producte crude sau alt ceva propriu lor. Se póte observá chiar şi în ţĕrile cele mai indĕrăpt rĕmase, unde numai începuturi se află, că fie care stat nisuesce a se manţiné independent de celelalte şi a concurge şi el cu productele sale pe piaţul têrgului. Din întêmplare insĕ statele singuratice vor fi multă vreme incă avisate unele la altele. Acésta necesitate reciprocă este menită a contribuí la consolidarea civilisaţiunei, ba chiar şi la manţinerea păcei.

IV. Industria francesă.

Secţiunea francesă a esposiţiei ne servesce drept icónă despre industria Franciei. Au espus nu numai aceia, cari au vre-un interes óre-care, ci şi alţi numĕroşi fabricanţi. Ei au dus productele lor pe câmpul lui Marte din patriotism, deóre-ce participarea la o esposiţie óre-care adeseori este costisitóre şi nerentabilă. Din dóue motive au făcut-o acésta, parte pentru a serbá aniversarea centenariului revoluţiei, parte pentru-că au sciut, că multe ţĕri strĕine se vor reţiné şi astfeliu s'au simţit óre cum obligaţi a umplé golul. Dar tocmai fiind-că localitatea este aşa de îndesată, ne este cu neputinţă, a ne dimite în înşirarea tuturor obiectelor demne de amintit. De altcum nici un visitătoriu nu e atât de pretensiv. Nime nu poftesce a vedé tot ce este de vĕḑut. Fie cine se îndestulesce cu cât îi cuprind ochii. Se urmăm şi noi acest esemplu bun.

Păşind din despărţĕmêntul esposiţiei Austroungare, trecem numai decât în cel frances. De odată ne vedem încungiuraţi de tóte lăturile de dantele, brodării şi alte obiecte de posamenterie. Aceste se află în imbelşugare mai mare decât ar fi de ajuns pentru a delectá pe o femee iubitóre de lucs. Lucrările de posamenterie ne ofer obiecte fórte pompóse. Cu tóte aceste nu putem afirmá, că obiectul cel mai pompos ar fi cel mai important articlu industrial, este mai mult numai escepţie. Cu mult mai interesante sunt ornamentele mai eftine, sau obiectele de lucs, deóre-ce în posesia acestora póte ajunge şi marea mulţime. De altcum se află dantele şi brodării şi cu deosebire articuli de posamenterie cu totul independenţi de modă.

Asemenea se póte afirmá si despre flori. Ele sunt fórte numĕróse. Pe lângă aceste strălucesc în şiruri lungi vestminte bărbătesci şi femeesci, pălării şi călţuni, schimburi şi ciorapi, cravate şi ploiere, mănuşi şi alte multe de natura acésta. Cu tóte aceste nu putem folosí cuvêntul „pompos“ pentru tóte obiectele, deóre-ce sunt numĕróse, care sunt acomodate şi pentru publicul de rênd. Magazinele cele mari precum este: Louore, Bon Marché, Printemps au espus numai articuli de lucs. Vestminte încărcate de decoraţiuni, cari de sigur se nimeresc numai unei actrice. De altcum în trebile de lucs improbabilul e adeseori mai nimerit decât probabilul. (Va urma.)

marcei sunt de tot puternice şi în casul unui rĕsboiu acéstă mică ţĕrişóră ar dá mult de lucru armatei germane.

Visitele împĕratului german la curtea daneză n'au avut deci efectul dorit. Cele mai multe foi daneze sunt acum eutusiasmate pentru Rusia şi trimit atacuri vehemente contra Germaniei. Acest fenomen neasteptat a provocat în Germania o adevĕrată panică şi neîncredere, şi tema e pusă în discusiune în tótă presa germană.

Ḑiariul berlinez „Post“ consideră acéstă mişcare momentană resultatul uneltirilor rusesci, din care pricină şi scrie în ton de tot aspru la adresa Prusiei. Ea caracteriséză pe Rusia de vatra pericolului păcei europene, pe când o împĕcare între Francia şi Germania numai din aceea împregiurare n'a fost posibilă încă, căci în acéstă vatră s'au fabricat uneltirile, ér Francia se baséză fórte mult în present pe puterea Rusiei. Dacă Vestul Europei ar lăsá drum liber Rusiei prin peninsula balcanică şi în Asia, póte că ar fi posibil evitarea unui rĕsboiu europén. Acéstă temă s'a discutat şi mai nainte, dar numai în mod academicén, acum însĕ se dau pe faţă tóte planurile. Călĕtoria ţarului la Berlin va lumirí lucrurile şi mai bine, el va insistá ca alianţa triplă se nu o împedece în planurile sale şi sĕ nu sĕ pună pe partea Turciei, la cas contrar se vor escá divergenţe serióse între ambele puteri. Germania şi Austro-Ungaria n'au dĕcât sĕ promită ţarului, că nu-l vor împedecá în realisarea planurilor, ce le urmăresce, şi pacea va fi asigărată. Acésta însĕ taie prea afund in interesele puterilor aliate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Făgăraş, 17/29 August, 1889. Şedinţa a dóua s'a ţinut eri în 16/28 a l. c., ce s'a deschis cam pe la 10 óre a. m. După cetirea şi verificarea protocolului şedinţei I, preşedintele cetesce următórele telegrame de felicitare:

Dorim ca succesele adunărei sĕ întrécă resultatele adunărilor anterióre ale Asociaţiunei. Sĕ trăéscă cei co adunaţi. Viéţă lungă Asociaţiunei.

Românii Cluşeni.

Primiţi în ḑiua de astăḑi recunoscinţă sinceră pentru stăruinţa de fer ce puneţi în interesul progresului şi culturei nóstre naţionale. Ne asociem cu toţii la lupta pentru propagarea culturei române.

Brăila. Subscrişi 42 inşi.

Sunt cu voi. Ve salut. Inainte cu prudenţă şi unire

Acsente.

Literatura şi cultura sunt factorii esistinţei unui popor. Acestea sunt şi devisa Asociaţiunei transilvane, căreia îi dorim viéţă îndelungată şi succes ferice.

I. Gherman, Dr. Marcu, G. Bărbat, Dr. I. Radu, A. Papiu, I. Orga, I. Mărculeţiu, E. Viciu, N. Pop, I. Stoica.

Dela hotarele românismului ungurén cu alipire neclinlită salut adunarea. Dḑeu binecuvinte munca sântă şi protégă tóte lucrările culturei românesci. Trăéscă membrii Asociaţiunei transilvane. *Alecsiu Berinde,*

protopop conmembru.

Preşedintele presentéză apoi o epistolă a dlui B. Başiotă, prin care trimite o acţiune de a societăţii „Auraria“ cu rugarea, ca sĕ se priméscă deocamdată de membru pe viaţă, ér după-ce, — capitalisându-se interesele escedentului acestei acţiuni ce resultă astăḑi preste valórea ei nominală de 100 fl. şi va ajunge lá suma de 100 fl., sĕ se declare de membru fundator.

Dl Parteniu Cosma propune, ca acest obiect sĕ se ia la desbatere în legătură cu raportul comisiunei esmise pentru incassarea de tacse restante şi inscrierea de membri noi, ce se şi primesce.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei esmise pentru incassarea de tacse restante şi înscrierea de membri noi, şi raportorul acestei comisiuni, dl Aldulea Meţian, dând cetire membrilor inscrişi, cu vii aclămări se primesc de membri ai Asociaţiunei, resultând preste tot din inscrieri şi incassări suma aprópe de 300 fl.

Dl B. Başiota, la propunerea dlui P. Cosma, se primesce pe basa valórei nominale a acţiunei de membru pe viaţă, ér în ce privesce partea a dóua a rugării sale, aceea se concrede deliberărei comitetului Asociaţiunei.

Raportul comitetului Asociaţiunei despre activitatea sa în decursul anului 1888 la propunerea comisiunei esmise pentru censurarea acestui raport, al cărei referent a fost dl I. Turcu, atât în general cât şi la desbaterea specială s'a luat spre sciinţă cu adaugerea, că dlui Br. David Ursu, ca fost delegat al comitetului, şi dlui Ioan Popescu, ca fost director al scólei civile de fete, pentru fatigiile prestate şi sacrificiile aduse în interesul acestei scóle sĕ li se aducă mulţămită protocolară, cu vii aclămări de: „Sĕ trăéscă“ li s'a esprimat mulţămită la protocol.

La o discusiune mai animată a dat ansă raportul comitetului referitoriu la arondarea din nou a despărţĕmintelor Asociaţiunei, propunênd comitetul a se inmulţí numĕrul despărţĕmintelor, dar la propunerea dlui G. Pop de Băsesci cestiunea s'a relegat comitetului, ca acesta sĕ şi adune informaţiunile necesare, pe basa cărora sĕ lucre un proiect binestudiat, şi inmulţirea despărţĕmintelor sĕ se facă nu mai întru cât în unele părţi ar fi reclamată de impregiurări, comitetul sĕ insiste insĕ, ca tóte despărţĕmintele sĕ funcţioneze regulat.

Observ ací, că acésta e una dintre cele mai bune dispositiuni, ce s'a luat de acésta adunare generală, pentru că intregul numai atunci póte produce resultate eficace, dacă fiesce care parte funcţionéză normal. Acest obiect altfeliu a fost atins şi intr'o corespondinţă din „Nordul Transilvaniei“ publicată în „Tel Rom.“; şi publicul tare a fost suprins auḑind în decursul desbaterilor, că în vre-o 5 despărţĕminte nici o activitate nu se desvóltă. Se nu amintesc altul decât Bistriţa, în care centru cu o impregiurime curat română nici o activitate nu sĕ desvóltă pe acest teren.

Comisiunea esmisă pentru censurarea raţiocinului pe anul 1888 şi a statorirei bugetului pe anul 1890 raportéză prin membrul Dr. G. Ilea, şi după unele deslușiri date din partea cassariului, comitetului i se dă absolutoriu şi sĕ statoresce bugetul.

Deşi după ordinea programei locul pentru propuneri nu era, adunarea fără contraḑicere s'a învoit se asculte o propunere a lui Dr. A. Mureşianu, ca sĕ sĕ preliminéze 1000 fl. pentru lucrări scrise în limbagiu corect român şi uşor de înţeles de popor, menite aceste lucrări direct pentru cultivarea poporului şi preste tot pentru rĕspândirea gustului de cetit in popor.

Acésta propunere fără îndoéla de o importanţă mare pentru desvoltarea némului nostru a dat ansă la discursuri lungi, ce a ţinut prea mult, mai ales considerând la scurţimea timpului. Adunarea generală a votat însĕ acésta sumă şi esecutarea o a concreḑut comitetului.

La ordinea ḑilei urmà alegerea funcţionarilor şi a comitetului pe un period nou de 3 ani, dar publicul fiind timpul inaintat către 3 óre d. m. îşi perduse paciinţa, şi însistà pentru ridicarea şedinţei până la 5 óre d. m.

Din considerare la timpul inaintat nime n'a fost pentru ca sĕ se facă alegerile, dl P. Cosma insĕ, ca membri se pótă fi orientaţi cu combinaţiunile resp. candidările făcute de comisiunea esmisă pentru candidare a propus şi însistat chiar, ca înaite de ridicarea şedinţei, referentul comisiunei sĕ cetéscă lista candidaţilor, ca astfeliu până la redeschiderea şedinţei se-şi pótă face şi membrii combinaţiunile lor, a fost însĕ combătut chiar din partea aceea, care apoi la alegere, cu cea mai mare încordare s'a pus pe acésta procedere, şi astfeliu şedinţa s'a ridicat fără a se dá cetire listei de candidare.

La 5 óre d. m. s'a redeschis şedinţa şi după ce s'a cetit o telegramă de felicitare din Turda, subscrisă de mai mulţi români de acolo, şi după ce s'a luat dispositiunea, ca autenticarea protocolului şedinţei de astăḑi sĕ se autentice prin membrii presenţi aici din Sibiiu, la ordinea ḑilei s'a pus referada comisiunei esmisă pentru candidarea funcţionarilor. şi membrilor comitetului pe noul period de 3 ani, Referentul comisiunei dl. A. Filip raportând, că comisiunea, considerând meritele dlui G. Bariţiu neperitóre pentru literatura română îl rógă, ca se priméscă a stá în fruntea acestei instituţiuni culturale şi în periodul nou. Aplausa şi esclamări entusiastice, de „Sĕ trăéscă“ rĕsunară din tóte unghiurile salei. Tot în considerarea meritelor pe terenul literar şi cultural, precum şi a zelului pentru prosperarea Asociaţiunei, de vice-preşedinte se propune dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, ce deasemenea se primesce cu vii esclamări de „Sĕ trăéscă“. Considerând activitatea şi cunoscinţele vaste literare ale distinsului pedagog şi prof. I. Popescu, de secretariu I, comisiunea îl propune pe dl prof. sem. Ioan Popescu, ceea ce din partea publicului deasemenea a fost viu aprobată. La acest loc se desvoltă insĕ o situaţiune dintre cele mai penibile. Clarissimul domn Dr. A. Bunea, spriginit de Clarissimul domn Dr. V. Hossu, ambii din Blaş, precum şi de dl prot. I. Russu din Sibiiu, aflând că într'o formă óre-care se periclitéză interesele gr. cath., accentuéză principiul parităţii confesionale, şi ei, cari mai nainte erau contra cetirei listei de candidare, insistà, după-ce s'a făcut 2 alegeri, sĕ se cetéscă întréga listă de candidare. Bărbaţi de confesiune gr. cath. şi de valóre ca dl G. Bariţiu, G. Pop de Băsesci şi Al. Filip, cu indignare şi vehemenţă a trebuit sĕ combată vîrîrea şi în sînul Asociaţiunei a acestui verme otrăvitoriu de confesionalism, şi de şi li s'a spus respectivilor domni chiar prin dl preşedinte G. Bariţiu, că în decurs de 17 ani dsa a funcţionat ca secretariu I, ér dl prot. I. Russu ca secretariu al II-lea, fără ca suflet de om sĕ se împedece de împregiurarea, că ambii a fost gr. cath., cu un feliu de cinism a insistat pe lângă punctul de vedere al lor.

Publicul disgustat de acésta procedere a insistat cu energie sĕ se trécă la alegerile următóre, ce a şi urmat.

De secretariu al II-lea comisiunea a propus pe dl prof. sem. Dr. Ioan Crişian, ér ca contra candidat din partea partidului gr. cath. i s'a pus dl capelan gr. cath. din Sibiiu Nicolau Togan, şi s'a cerut votare nominală, din care a resultat, că dl Dr. I. Crişian a întrunit 38 voturi, ér dl N Togan 1 vot. Observ aci pentru de a şi face onoratul public conclusiunile sale, că chiar acei domni, cari au insistat pentru votare s'a abţinut dela vot!

Cu unanimitate s'au ales: Cassariu dl asesor cons. Gherasim Candrea, controlor dl protosincel şi ases. cons. Nicanor Frateşiu, şi de bibliotecariu dl capelan Nicolau Togan.

Membrii în comitet sa ales: Br. David Ursu colonel c. r. în pens., Augustin Laday septemvir în pens., Ioan Hannia dir. sem., Ilie Măcellariu consil. gubern în pens., Parteniu Cosma dir. de bancă, Nicanor Frateşiu ases. cons., Ioan Popescu prof. sem., Zacharia Boiu ases. cons., Iosif St. Şuluţiu jude reg. în pens., Ioan Pop de Galaţi adv. şi Ioan Creţu vicenotariu comit.

Membrii suplenţi: Leontin Simonescu secret. metrop., Ioan Moldovan canonic, Gherasim Candrea ases. cons., George Macsim major în pens, Dr. Ioan Crişian prof. sem. şi Nicolau Togan capelan.

Spre completarea acestui raport trebue sĕ observ, că tot domnii de mai sus au cerut votare resp. a propus faţă de Il. Sa dl septemvir în pens. A. Laday pe dl advocat B. Pop de Harşian, dar acest din urmă n'a întrunit decât 16 voturi.

La 9 óre séra s'a ţinut balul obicinuit la atari adunări, care a fost binecercetat, şi spre onórea damelor fie ḑis, costumul naţional a fost fórte bine representat. Cu tóte acestea însĕ premiul, ce era sĕ se confere unei dame, care va purtá costumul cel mai frumos din Transilvania, făcut cu mâna proprie, nu s'a putut conferí, pentru-că special costumele din Transilvania n'au fost representate, aşa după cum se cerea.

Câteva cuvinte încă şi am încheeat.

Adunarea preste tot a fost binişor cercetată, mai slab a fost cercetată din părţile Braşovului, de unde cu drept cuvênt sĕ astepta presenţa mai multora.

Se vede însĕ, că calamităţile cu vama din România 'şi manifestéză efectele în tóte direcţiunile aşa trebue sĕ conchid.

Nu pot rĕtăcé observarea că şi aici preoţimea nóstră nĕcăjită şi sĕracă, cum e, a fost la locul seu, căci după proporţiune, preoţimea a fost mai bine representată. Onóre ei! *Coresp.*

Huniedóra, 15 August, 1889. (Urmare şi încheere).

Conform programului statorit actuariul comitetului, dl Francisc Hossu-Longin dă cetire raportului aceluia-şi comitet, din care se vede, că de astădată nu se pot constatá resultate satisfăcĕtóre. Causa stagnării trebue căutată în împregiurarea, că pe teritoriul comitatului Huniedórei mai sunt 3 despărţĕminte de ale Asociaţiunei, mai punênd apoi în cumpĕnă şi anii cei vitregi precum şi pedecile neatêrnătóre dela noi, urméză de sine, că activitatea despărţĕmêntului nu póte sĕ fie satisfăcĕtóre, se speră însĕ, că în adunarea acésta de despărţĕmênt fraţii Huniedoreni şi inteliginţa română din jur vor îmbrăţoşá cu căldură acéstă instituţiune contribuind fie-care la ajungerea scopului, ce-l urmăresce Asociaţiunea transilvană.

Dându-se cu mulţămită absolutoriu comitetului de despărţământ sĕ procede la alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii noi şi încassarea tacsolor restanţe şi sĕ aleg domnii: Ioan Pop, George Oprea, Alecsanru Dima, Nicolau Dima şi Al. Tulea.

După aceea clericul absolut George Muntean îşi cetesce disertaţiunea sa „Ponderositatea căsătoriei“, carea se ascultă cu plăcere. După cetirea disertaţiunei urméză referada comisiunei pentru înscrierea de membrii noi. Referintele acesteia dl Al. Tulea raportéză, că pe lângă suma de 100 fl. dela dl. Moţoiu, devenit membru fundator, s'a ma încassat încă suma de 53 fl., ceea-ce se ia spre plăcută sciinţă.

In fine se procede la alegerea comitetului de despărţĕmênt şi se aleg dnii: Ioan Papiu, director; Dr. Alesandru Hossu-Longin, actuariu; ér membrii în comitet: Romul de Crainic, Ioan Raţ, Ioan Pop, şi alţii, pe cari i-am scăpat din memorie.

Cu acésta ocasiune dl Francisc Hossu-Longin, advocat în Deva depune pe masa biroului 2 galbeni austriaci drept premiu pentru cel mai bun învĕţătoriu dela scólele nóstre poporale fără deosebire de confesiune, care în decursul anului scolariu viitoriu 1889/90 va arĕtá cel mai mare sporiu în învĕţământ, ceea-ce se ia spre plăcută sciinţă.

Cu acestea directorul despărţĕmêntului declară adunarea de închisă, la care dl primariu orăşenesc George Dănilă în termini călduroşi mulţămesce comitetului despărţĕmêntului pentru deosebita onóre, ce li s'a dat Huniedorenilor prin ţinerea adunării despărţĕmêntului aici în Huniedóra, asigurând pe On. comitet al despărţĕmêntului, că încât le va fi dată putinţa Huniedorenilor, ei vor face tot posibilul pentru înaintarea culturală a poporului român.

La órele 2 s'a arangiat în hotelul „Strauss“ un prânḑ comun, la care au luat parte notabilităţile din Huniedóra, comitetul despărţĕmêntului şi alţi onoraţiori din jur.

Din incidentul adunării despărţĕmêntului, damele române din Huniedóra a arangiat Duminecă la 6/18 A gust în „hotelul cel mare“ un bal în favorul reuniunei femeilor române din comitatul Huniedórei. Stimabilele dómne Elisa Dănilă, Louisa Pop, Maria Oprea, Maria Muntean, Sofia Stoichiţa, Amalia Dima, Elena Tulea şi Maria Rimbaş, ca arangiatóre ale balului, au făcut tot posibilul, pentru ca acesta sĕ reuşéscă cât se póte de splendid. Sala a fost cu mult gust decorată. Jocurile în colóne, cadrilul şi romana s'au jucat de către vre-o 80 părechi. Cu deosebire „Romana“ a fost jucată cu mult tact, ceea ce a plăcut publicului strĕin fórte mult. In costume naţionale s'au presentat la bal stimabila dómnă Hossu-Longin, dómnă Louisa Pop, Maria Oprea, domnişórele Adela şi Ema Popovici, şi altele. Petrecerea a durat până la órele 5 din ḑi, ducênd fie-care suvenirile cele mai plăcute, dar cu deosebire afabilele d-şóre şi tinerii s'au depărtat dela acésta petrecere plini de speranţă, şi privind fie-care dulce într'un viitoriu bogat în ilusii. Venitul curat abstrăgênd spesele de 65 fl. au fost 85 fl.

In numĕrul procsim îmi voiu luá libertatea, cu permisiunea d-vóstre, a ve descrie decursul şedinţelor adunării generale ale reuniunei învĕţătoresci din districtul Deva ţinută tot în Huniedóra.

J.

Nr. 238. 1889.

Raportul

comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1888.

(Încheere).

III.

Privitoriu la administrarea averii Asociaţiunii amintim, că după-ce în privinţa încassării tacselor de pe la membrii chiar şi modalitatea atât de mult promiţătóre, anume mobalitatea de a le încassa prin mandate postale, a întimpinat greutăţi fórte mari, comitetul s'a vĕḑut necesitat a suspendá acésta modalitate şi a reluá deocamdată, până la stabilirea unei nóue căi, care este în lucrare, modalitatea cea veche: încassarea pe calea direcţiunilor. Dar cu regret trebue sĕ accentuăm, că despărţĕmintele — deşí la cererea unora dintrênsele am reîntrodus modalitatea acésta, — în mare parte nu şi-au împlinit datorinţa în asta privinţă. Tot cu privire la acest obiect ne luăm voie a presentá onoratei adunări generale raţiociniul pe anul scolariu 1888, pregătit de cassariul Asociaţiunei, dl Gherasim Candrea.

Din acest raţiociniu este evident, că din venitele încassate sub diverse titluri, s'au acoperit nu numai trebuinţele bugetare, ci şi o parte însemnată, şi anume 3568 fl. 86 cr. din datoria veche, contrasă la banca „Albina“, decând cu clădirea şi adaptarea edificiului nou, a scólei de fetiţe cu internat; s'au achitat mai departe spesele avute cu investiţiuni şi datorii vechi la scólă cu suma de 4647 fl. 47 cr. precum şi alte imposite nóue: bunăóra ca tacsa la fondul regnicolar de pensiune a învĕţătorilor, şi altele.

Acest raţiociniu, revisuindu-se prin o comisiune din sinul comitetului, s'a aflat esact şi în conformitate cu registrele şi documentele justificative.

Aici este locul se amintim, că în decursul anului 1888, au întrat la cassa Asociaţiunei:

a) suma de 2000 fl. v. a., pe care sumă a fost asigurat la banca „Transilvania“ în favorul Asociaţiunei, fostul preot român gr. ort. din Orĕşti, Ioan Mezei rĕposat la anul 1887.

b) suma de 500 fl. v. a. legat testamentariu dela reposatul Simeon Popoviciu, fost notariu cercual în Huniedóra.

c) suma de 300 fl. v. a. legat dela George Anghel, fost consilieriu da curte în pensiune.

d) suma de 50 fl. v. a. legat lăsat de Nicolau Lazar, fost preot român gr. or. din Sas-Sebeş.

e) suma de 600 fl. întrată dela institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, ca ajutoriu pentru trebuinţele scólei.

In legătură cu raţiociniul pro 1887 presentăm proiectul de buget pro 1890 sub ⁵/.

Membri ai Asociaţiunei pro 1888 au fost:

a) fundatori 60.

b) ordinari pe viéţă 154;

c) ordinari cu tacse anuale 461, dintre cari 167 sunt în restanţă cu tacsa.

Intre membrii arĕtaţi nu se află şi cei însemnaţi în lista alăturată sub ⁶/. ca însinuaţi dela adunarea generală din Abrud încóce până la finea anului 1888 şi dela 1 Ianuariu 1889 până la presenta adunare generală.

Dintre membrii Asociaţiunei au rĕposat în decursul anului 1888 şi până la presenta adunare generală, întru cât dispunem de datele respective, cei însemnaţi în lista alăturată sub ⁷/.

IV.

Biblioteca Asociaţiunei cu finea anului 1888 a constat din 6118 tomuri, cu 236 mai mult decât în anul precedent. Sporiul acesta a provenit din donaţiuni şi întrări în schimb dela Academia română din Bucuresci, dela Academia de sciinţă din Budapesta, dela Academia de sciinţă ces. reg. din Viena, dela Universitatea săséscă din Sibiiu, dela societatea „Verein für Siebenbürgische Landeskunde“ în Sibiiu, dela biblioteca naţională din Florenţa şi Roma, dela dl Meitani din Bucuresci, dela dl Valeriu Bologa director de bancă în Braşov, biblioteca fericitului Iacob Bologa, fostul vice-preşedinte al Asociaţiuuei, dela dl G. Bariţiu în Sibiiu, dela d-na E. Plesoian în Bucuresci etc.

Reflectând la frumosul numĕr de 6118 tomuri, din care este compusă biblioteca Asociaţiunei; considerând totodată, că în acésta bibliotecă se află un numĕr considerabil cărţi de o valóre internă fórte mare, preste acésta multe fórte rare, care astăḑi voind ale avé cineva, numai cu preţuri grele s'ar putea câştigá, Comitetul DVvóstre crede, că onor. adunare va fi de acord, ca bibliotecei sĕ i se dea deací înainte şi un preţ real computat în bani, ca la tóte celelalte obiecte ale Asociaţiunei. Se votéză în fie-care an câte o sumă, deşí prea modestă, pentru înavuţirea bibliotecei. Dacă în 28 de ani s'ar fi votat şi cheltuit numai câte 100 fl. spre scopul acesta, totuşi chiar şi numai acelea sume anuali ar face un capital de 2800 fl.; bărbaţii competenţi însĕ pun valórea bibliotecei Asociaţiunei, cel puţin la sama corespunḑĕtóre la numĕrul tomurilor, adecă v. a. fl. 6118 sau în cifra rotundă 6100, că parte de avere efectivă a Asociaţiunei, care se merite a fi trecută în bilanţul fie-căruì an.

Dintre scrierile periodice au încurs gratuit: „Telegraful român“, „Gazeta Transilvaniei“, „Luminătoriul“ din Timişóra, „Biserica orthodocsă română“, Convorbiri literare“, „Biserica şi scóla“, „Fóia Diecesană“, „Romänische Revue“, „Familia“, „Amicul Familiei“, „Preotul român“, „Scóla şi Familia“, „George Lazar“, „Economia naţională“, „Meseriaşul român“ şi „Gazeta poporului“.

Inventariul bibliotecei s'a sporit cu 110 esemplare din „Transilvania“ pro 1888, şi a scăḑut cu 5 colecţiuni de câte un esemplariu din organul Asociaţiunei dela începutul apariţiunei lui, parte donate la scóle şi reuniuni învĕţătoresci, parte vêndute la privaţi.

V.

„Transilvania“, organul Asociaţiunei, a continuat a se edá şi în anul 1888 tot sub redacţiunea d-lui prim secretariu al Asociaţiunei. Ea s'a scos în 700 esemplare, din care 570 s'au trimis membrilor fundatori şi ordinari ai Asociaţiunei 2 la prenumĕranţi, 18 la despărţĕminte, 48 la biblioteci scolare şi în schimb, şi 9 oficióse. Organul Asociaţiunei s'a trimis gratuit membrilor, cari plătesc tacsele regulat.

VI.

Cu privire la despărţĕmintele Asociaţiunei însemnăm cu plăcere, că, mai ales dela adunarea generală din urmă încóce, în cele mai multe s'a desvoltat o activitate îmbucurătóre întru promovarea scopurilor Asociaţiunei. Sperăm, că activitatea acésta în viitoriu va cresce tot mai mult, mai cu sémă, dacă îi va fi succes comitetului a nimerí prin proiectul seu de arondare, amintit la alt loc (sub p. I al acestui raport) modalitatea cea mai corĕspunḑĕtóre pentru împărţirea în despărţĕminte a teritoriului Asociaţiunei.

VII.

In fine adacêndu ve la cunoscinţă, că cu acésta adunare generală espiră şi mandatul comitetului actual şi mulţămindu-Ve pentru încrederea, de care ne-aţi făcut părtaşi până aci, Ve supunem spre apreţiare în legătură cu aclusele:

a) raţiociniul pro 1888;

b) bugetul pro 1890;

c) consemnarea membrilor nou-însinuaţi;

d) consemnarea celor ajutoraţi prin stipendii;

e) consemnarea celor rĕposaţi dintre membrii Asociaţiunei;

f) părerea comitetului în causa fundaţiunea scólei centrale române, care ar fi sĕ se înfiinţeze în Gherla;

g) proiectul de o nóuă arondare a despărţĕmintelor Asociaţiunei:

adunarea generală se binevoéscă:

1. a dá comitetului absolutoriul pentru activitatea lui din anul 1888;
2. a aprobá bugetul propus pro 1890;
3. a declará de membrii pe cei consemnaţi în lista presentată;
4. a face amintirea obicinuită pentru membrii rĕposaţi;
5. a luá la cunoscinţă cu aprobare părerea comitetului în afacerea fundaţiunei scólei centrale din Gherla;
6. a dá aprobare proiectului de o nouă arondare a despărţĕmintelor;
7. a alege pe preşedintele, pe vice-preşedintele, pe membrii comitetului şi pe ceialalţi funcţionari ai Asociaţiunei pe un nou period de 3 ani, 1890—1893.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literature română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 22 August st. n.

G. Bariţiu, preşedinte. — Dr. *I. Crişian*, secretariu al II-lea.

Varietăţi.

* Maj. Sa s'a îndurat preagraţios a trimite pe séma locuitorilor din cele 42 comune din comitatul Odorheiului păgubiţi prin grindină 4000 fl.

* (Consistoriul metrolitan). Duminecă la 11 óre a. m. s'a întrunit consistoriul metropolitan pentru resolvirea mai multor agende. Spre acest scop a sosit aici Preasânţia Sa dl episcop al Aradului Ioan Meţian, ér dintre membrii esterni: Preacuvioşia Sa dl archim. şi vicariu episcopesc Ieroteiu Beleş din Oradea-mare, Ilustritatea Sa dl Dr. Iosif Gall, Ilustritatea Sa dl I. Bran de Lemeni, P. O. DD. ppresbiteri: Michail Popoviciu din Orşova, Georgiu Crăciunescu din Belinţ, C. Gurban din Buteni şi dl advocat Nicolau Zigre din Oradea-mare.

* (Chirotonire.) Duminecă diminéţa s'a chirotonit întru presbiter clericul absolut Vasilie Nascu, ales paroch în Bârlad protopresb. Bistriţei; şi s'a chirotonit întru diacon clericul absolut George Babeş, ales capelan în Sohodol, biserica nóuă, tractul Branului.

* (Denumire.) Dl Ioan Buzura, preot din archidiecesa nóstră a fost numit capelan militar cl. II in reservă.

— Dl Dr. George Moga s'a transferat dela spitalul garnisónei din Sibiiu Nr. 22 la reg. 31 de infanterie.

* (Necrolog) Marina Cărpinişan ca soţie' Maria, Gerasim, Marina, Ana, Flóre, Nicolae şi Iuliana ca fii, Maria Cărpinişan născ. Almăşan ca noră, Ioan Sedean, Nicolae Salcu, Dumitru Floca, Ioan Vulcu ca gineri; cu inimă frântă de durere anunţă încetarea din viaţă a regretatului lor soţ, părinte şi socru *Avram Cărpinişan*, paroch gr. or. în Rĕhĕu, care după un morb scurt, dară greu, şi-au dat în mânile creatoriului nobilul seu suflet totdeuna devotat binelui comun şi al iubitei sale famlii în 17 August 1889 st. v. la 8 óre séra în etate de 59 ani a vieţii şi al 36 lea an a păstoriei sale.

Osamentele neuitabilului defunct se vor astrucá spre eternul repaus în 19 August a. c. st. v. la 2 óre d. a. în cimiteriul gr. or. din loc.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată.

Rĕhĕu, 18 August 1889.

— In Făgăraş a încetat din viaţă *George Etveş*, fost pretore şi notariu la sedria orfanală de acolo.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu face cunosout, că cu 6 Septembre a. c. n. va întrá în activitate oficiu postal din „Kerlés“ situat lângă linia ferată.

* (Cameraderie.) Ministrul comun de rĕsboiu a esmis o circulară către comandanţii de corp, prin care arată necesitatea de a vení oficerii activi în un contact mai intim cu oficerii din reservă pentru o mai bună instruire şi destoinicie în deprinderea esercitiilor. Spre a se ajunge scopul acesta, mai cu suces, comandanţii sunt recercaţi sĕ folosécă nunumai ocasiuni curat de serviciu, ci şi întruniri şi festivităţi, unde sĕ ia parte şi oficerii din reservă, încheindu se intre ei o adevĕrată tovărăşie.

* (Vêrsta paserilor.) In privinţa vêrstei paserilor se vorbesc multe. Vêrsta cea mai înaintată o ajunge lebeda. Se susţine, că ea póte trăí 300 de ani. Knauer istorisesce în cartea sa „Naturhistoriker“, că a vĕḑut mai mulţi falconi, dintre cari unul ajunsese vêrsta de 162 ani. In anul 1819 murì un vultur de mare, care fusese prins în anul 1715, aşadară cu 104 ani mai înainte, şi se înţelege de sine, că deja atunci avea o vêrstă de mai mulţi ani. Un uliu cu capul alb, ce a fost prins în anul 1706, a murit în castelul impărătesc din Schönbrunn lângă Viena în anul 1824, prin urmare numai în prinsóre a trăit paserea 118 ani. Papagalii pot trăí din timpul, în care sunt prinşi şi imblândiţi, încă peste 100 de ani. Pasĕrile de mare şi baltă au o viaţă, care trece peste mai multe generatiuni. Gâscele şi cucul ajung o viaţă înaintată. Corbii, precum se asigură, trăesc peste 100 de ani. Ţarca (coţofana) trăesce, dacă e prinsă, numai 20—25 ani, ér dacă e liberă mult mai mulţi ani. Cocoşul póte trăí 15—20 ani. Porumbii pot trăí până la 10 ani. Micile paseri cântătóre trăesc 8—16 ani. Relativ scurt trăesce priveghitórea, cel mult 10 ani dacă e prinsă. Mierla ajunge o vêrstă de cel mult 15 ani. Canarii prinşi pot trăí 12—15, ér liberi în insulele canarice trăesc mai mult.

* (Licitaţiune.) Atragem atenţiunea celor interesaţi asupra „*Licitaţiunei minuendo*“ ce se publică din partea direcţiunei institutului alienaţilor pentru liferarea lemnelor de foc, pâne, table de feresti şi încălţĕmintele necesare pe anul 1890. Licitaţiunea se va ţiné în 10 Septembre a. c. n. la 11 óre a. m. în localul direcţiunei.

Loterie.

Sâmbătă în 31 August 1889.

Timişóra:	**65**	**43**	**90**	**4**	**19**
Viena:	**24**	**36**	**42**	**74**	**90**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 31 August 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.63	5.63
Napoleon	9 47	9.45
100 marce nemţesci	58.25	58 25
London (poliţă pe de trei luni)	119.35	119.40

Nr. 229. [146] 1—3

CONCURS.

Pe basa înaltului ordin al Venerabilului consistoriu archidiecesan din 22 Novembre 1888 Nr. 4895 B. pentru întregirea parochiei gr. or. Murĕş-Decea, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt următórele:

1. Folosirea casei, supraedificatelor şi a grădinei parochiale	fl. 20.—
2. Folosirea porţiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu şi fênaţ, jugĕrul à 7 fl.	fl. 56.—
3. Dela 16 familii câte o litră (merţă nóuă) cucuruz sfĕrmit à 60 cr.	fl. 9.60
4. Dela 16 familii câte o ḑi de lucru à 40 cr.	fl. 6.40
5. Una delniţă pădure din pădurea comunală pentru focărit	fl. 8.—
6. Dreptul de păşunat liber	fl. 15.—
7. Alte venite stolare după calculul mediu	fl. 8.—
Tóte acestea dau un venit anual în sumă de	fl. 123.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne pănă la terminul susindicat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Agârbiciu, 26 Iuliu, 1889.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 124 [147] 1—3

CONCURS.

După ce pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Maerĕu, protopresbiteratul Turdei, nici în urma celor dóuĕ concurse publicate în Nr. 41 şi 132 şi următorii din ḑiariul „Telegraful Român“ în anul 1886 nu s'a ivit nici un concurent cualificat, — pe basa înaltului ordin al Venerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Maiu 1889 Nr. 2364 B., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei şi a grădinei parochiale de un jugĕr în estensiune, pământ şi arătoriu	fl. 50.—
2. Folosirea porţiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu şi fênaţ, jugĕrul à 10 fl.	fl. 80.—
3. Dela 70 familii câte o merţă veche (16 copuri) cucuruz sfĕrmit şi câte o ḑi de lucru	fl. 60.—
4. Venitele stolari usuate, socotite cu	fl. 107.—
Tóte acestea dau un venit anual în suma de	fl. 297.—

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi înaintá pănă la terminul mai sus indicat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor, subsemnatului oficiu protopresbiteral per Gyéres în Agârbiciu.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei.

Agârbiciu, 27 Iuliu, 1889.

Pentru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 337 [145] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiele mai jos insemnate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, se escrie prin acésta concurs cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Borgo-Bistríţa, cu salarlu de 200 fl. şi 3 orgii de lemne.
2. Coşna, cu salariu de 200 fl., cuartir şi lemne.
3. Galaţi, cu salariu de 200 fl., cuartir şi lemne.
4. Blaşfalĕul de sus, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne.
5. Blaşfalĕul de jos, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de ocupá aceste posturi au sĕ se adreseze cu suplicile lor, instruite conform legei, pănă la terminul sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo Bistriţa, în 5 August 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 264. [136] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea *unui post de învĕţătoriu* la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se escrie concurs nou cu terminul *pănă la 15 Septembre n. anul curent.*

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ presente următórele document:e

a) atestat de botez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturi de învĕţători la scólele civile;

c) o arĕtare în scris despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de pănă acum;

d) arĕtarea specialităţii pentru care sunt pregătiţi cu deosebire, şi

e) fiind limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire şi în scriere.

Concurentul ales se obligă a propune pănă la macsimum de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu postul, ce este de a se ocupá sunt împreunate următórele beneficii:

a) salariu anual de 700 fl.;

c) bani de cuartir 150 fl. pe an.

In lipsa de concurenţi deplin cualificaţi de parte bărbătéscă, comitetul îşi reservă a reflectá şi pentru acest post la concurenţi de partea jiemeéscă cu cualificaţiunea cerută prin legea statului.

Din şedinţa comitetului Asociaţinei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu, la 22 August 1889.

G. Baritiu, preşedinte. **I. Crişian,** secretariu II

Nr. 283 [129] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa III a Beclian, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolariu dela botezuri, înmormêntări şi cununii, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă	fl. 85.—
2. Dela fie-care familiă câte una ḑi de lucru cu palma à 40 cr.	fl. 80.—
3. Folosirea cimiterelor şi porţiunei canonice	fl. 45.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea de dóuĕ ori pe an	fl. 60.—
5. Venitul dela sĕrbătorile paştilor, mărturisit şi miruit	fl. 80.—
Afară de acestea mai sunt venite nesistemisate însĕ sigure următórele:	
6. Venitul dela sălindare, liturgii, masle, osfestanii, precum şi pomeni de preste an, computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă	fl. 120.—
Suma totală	fl. 470.—

Doritorii de a ocupá acest post, au a-şi substerne suplicile lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăras, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 339. [131] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕţătoresci la scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate, aparţinătóre protopresbiteratului Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare, şi anume:

1. *Mateiaş*, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne.
2. *Bogata olteană*, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemne.
3. *Fântâna*, cu salariu anual de 100 fl, cuartir şi lemne, avênd tot odată învĕţătoriul a împliní şi serviciul de cantor în dumineci şi sĕrbători, pentru care îşi primesce partea competentă din venit.
4. *Merchiaşa*, cu salariu anual de 160 fl, cuartir şi lemne, şi dreptul la beneficiile comunale.
5. *Ticuşul românesc*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.
6. *Caţa*, postul de învĕţătoriu primariu, salariu anual 200 fl, cuartir şi lemne. Învĕţătoriul va instruá pe copii în cântările dela liturghiă.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus numit.

Cohalm, 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului în conţelegere cu respectivele comitete parochiale

N. D. Mircea,
protopop.

Nr. 418 [127] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III Bedeciu din protopresbiteratul Clujului, sĕ escrie concurs pentru ocuparea acestei parochii cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 8 jug. arătoriu şi 12 jug. fênaţ, care aduc un venit anual	fl. 101.70
2. Casa parochială cu grădina şi supraedificatele economice	fl. 60.—
3. Dela 180 familii venitele stolari	fl. 66.50
4. Dela 120 familii câte o merţă mare de bucate à 1 fl. 20. cr. şi câte o ḑi de lucru cu palma	fl. 180.—
5. Alte venite sigure de preste an	fl. 12.—

precum şi dreptul de păşunat la ori şi câte vite va avea preotul, — cari venite computate după calculul mediu de 5 ani dau un venit sigur anual de 420 fl. 20 cr.

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele lor de concurs, instruite comform prescrilor statului organic şi a regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul înscris.

Cluş, 6 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 308 [148] 1—3

EDICT.

Maria Ioan Comşa Căpăţină gr. or. din Porumbacul superior rĕsăritean, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, carea mai bine de şase ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Dănilă Preotesi gr. or. tot din Porumbacul superior rĕsăritean, şi a pribegit în lume fără a se scì locul ubicaţiunei ei, sĕ citéză prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi in absenţa ei.

Avrig, 27 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
ppresbiter.

Nr. 475 [149] 1—3

EDICT.

Paraschiva G. Thiu din Braşov-Scheiu de religiunea gr. or., carea înainte cu trei ani de ḑile a părăsît cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Găitănariu, tot din Braşov, este acésta citată, ca în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul divorţial, intentat de bărbatul ei, şi în absenţa ei.

Braşov, în 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I al Braşovului.

Ioan Petric,
protopop ca administr.

Nr. 69. [139] 2—3

I. Publicare de licitaţiune.

Se dă în arêndă pămênturile fondului gimnasiului român gr. or. din Brad aflătóre pe teritoriul comunei Mihăleni (staţiune între Brad şi Abrud) şi anumit: *agrii în estensiune de 75 jugĕre, fênaţe 45 jugĕre,* şi *păşune 18 jugĕre precum şi localul de cârcîmă pe anul 1889 cu dreptul 3 lunar de cârcîmărit,* constătătoriu din 6 odăi şi alte apartinenţe: *graşd, pivniţă* etc., — pe terminul din **1 Octobre 1889,** pe 6 ani consecutivi, **pănă în 30 Septembre 1895** cu preţul dela **1000 fl.** în sus, eventual separat pămênturile dela **600 fl.,** ér localul de cârcîmă dela **400 fl.** în sus.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul arêndatore îl va întregí la 10%. Terminul de licitaţiune e **8 Septembre st. n. la 10 óre a. m.**

Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitaţiunei. Condiţiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcţiunii gimnasiale.

Presidiul comitetului gimasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Nr.. 70 [140[2—3

II. Publicare de licitaţiune.

Se dă în întreprindere pe calea licitaţiunii ţinêndă la **12 Septembre st. n. clădirea pavilonului de gimnastică dela gimnasiul român gr. or. din Brad,** pentru preţul dela **4462 fl. 19 cr.** în jos.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul întreprinḑĕtoriu îl va întregí la 10%. Oferte provĕḑute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitaţiunii. Planul de edificare, preliminariului de spese precum şi condiţiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcţiunii gimnasiale.

Lucrările pregătitóre se încep încă în tómna anului curent şi pavilonul are sĕ fie gata pănă în **30 Iuniu 1890**.

Presidiul comitetului gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

---

[150] 1—3

Arlejtési hirdetés.

A nagy-szebeni magyar királyi országos tébolyda számára az **1890-dik évre** szükséges *tüzifa, kenyér, ablaktábla* és *lábbeliek* szállitása kiadatik; az irásbeli verseny-tárgyalás, **folyó évi szeptember hó 10-ikén d. elött 11 órakor** alolirt helyen fog megtartatni, hol az ajánlatok is bennyujtandók

A részletes feltételek a „Budapesti közlöny“ folyó évi 199-ik számában egész terjedelmében közölve vannak.

Nagy-Szeben, 1889 évi augusztus hó 21-dikén.

M. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92 Sibiiu, Joi 24 August, (5 Septembre) 1889. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 23 August.

Republica francesă trece prin crise, şi prin condamnarea generalului Boulanger încă nu s'a ajuns la delăturarea periculului, care ameninţă pacea internă a Franciei, şi cu ea cea a Europei.

Dela suirea pe scaunul de preşedinte a actualului cap al republicei francese, pacea internă a început a prinde basă tot mai sigură, şi astăḑi presidentul Carnot este persóna, care a întrunit încrederea tuturor partidelor republicane, stima şi respectarea monarchistilor, şi recunoscinţa cabinetelor europene, cari în persóna actualului preşedinte privesc garanţa păcii eterne în Francia, şi prin aceea pacea şi în celelalte state, mai cu sémă în peninsula balcanică, unde atâta material esplosibil este adunat, încât o detunătură de puşcă în Francia, uşor póte pune în flacări întreg orientul.

Cu deosebire s'a accentuat în ḑiaristica nemţéscă importanţa actualului preşedinte în ḑilele trecute, după banchetul grandios dat în onórea primarilor din Francia, care se privesce ca o manifestaţiune a ţĕrei în faţa alegerilor, cari sunt puse la ordinea ḑilei în luna lui Septembre a. c.

Numĕrul cel imposant al primarilor, cari s'au presentat în Paris la invitarea guvernului, manifestaţiunile de iubire către aşeḑĕmintele republicane, şi cele de stimă şi încredere către actualul cap al Franciei, au făcut bună impresiune în întréga Europa, şi au întărit credinţa în puterea de viaţă a republicei.

Acésta s'a accentuat din partea presei europene ca câştig pentru Francia, şi ca colorit al politicei de pace, care se urmăresce din alianţa celor trei puteri mari din centrul Europei, politica de pace, accentuată cu multă tărie în toastele celor doi puternici monarchi, rostite în ḑilele trecute în Berlin.

Sub asemenea signatură a politicei generale s'au escris nóuele alegeri în Francia, şi încât combinaţiunile omenesci pot ajunge la un resultat óre-care, acesta vorbesce pentru triumfarea republicanilor.

Că lucrurile în dóuĕ sĕptĕmâni nu vor luá altă formă, politica francesă nu va apucá pe alt teren, care de mult se încércă a dominá în Francia, despre acésta nime nu póte dá garanţe.

Ḑiarele mai próspete ne-au surprins cu scirea, că aḑi puternicul ţar al tuturor ruşilor este óspele împĕratului german, şi că acésta s'a grăbit spre casă, spre a supraveghiá însuşi lucrările pentru primirea autocratului rus.

Paralel cu scirea acésta tot telegramele de eri ne aduc scirea, că moştenitoriul de tron al Rusiei este în misiune specială spre Paris, spre a visitá espositiunea universală de acolo în mod oficial, ca representantele ţarului, de acolo apoi va merge în Germania spre a asistá tot în mod oficial la manevrele cele mari de tómnă.

Telegramele aceste au sosit pe neasteptate, şi deodată ne au adus aceste sciri, cari în efectele lor sunt opuse, şi chemate a conturbá ecuilibrul politic dominant de present în Europa.

Impregiurarea, că ţarul Rusiei aşa de târḑiu întórce visita împĕratului german se consideră ca un feliu de rĕcélă între puternicele monarchii, representate prin aceste dóue capete încoronate.

Impregiurarea, că ţarul Rusiei nu a plecat de acasă deadreptul spre Berlin, ca sĕ facă visita împĕratului, ci din escursiunea făcută la Danemarca, cu o cale se abate pentru o ḑi la Berlin, detrage mult din caracterul visitei, un lucru acesta de etichetă, pe care de altă dată ţarul nu l'a făcut faţă cu un potentat din Europa.

Şi dacă aceste vor produce resens, de bună sémă tot resens va produce şi scirea, ca dintre tóte monarchiile, Rusia este unica, care s'a representat în mod oficial la esposiţiunea arangiată de republica francesă.

Aceste împregiurări pot fi considerate ca córdă discordantă în armonia politicei europene, şi nime nu scie, dacă ele nu pot dá o direcţiune nóuă alegerilor în Francia, pe care sĕ nu o pótă impedecá nici chiar autoritatea presidentului Sadi Carnot.

Revista politică.

Atitudinea energică şi constantă a croaţilor din Dalmaţia a provocat o adevĕrată panică în presa austriacă, şi tema pusă la ordinea ḑilei incă decând s'a deschis dieta dalmatină se comentéză şi discută încă şi acum cu mare vehemenţă.

Foile germane sunt secundate şi de foile maghiare, căci nici germanilor din Austria şi nici maghiarilor nu le convine o închegare şi mai mare a slavilor din sud, care ar puté la vreme opune o mai tare resistinţă principiilor ce le urmăresc atât maghiarii cât şi germanii.

Cu deosebire punctul doi al programului partidului naţional, unde se accentuéză, că sub scutul de drept al statului croat numai croaţii şi sêrbii se bucură de drepturi egale, formând ei o singură naţiune, ér altă naţionalitate nici decum nu póte sĕ mai fie recunoscută în Dalmaţia, e combătut din tóte părţile, ca un punct, care lovesce chiar şi în principiul politicei dlui Taaffe, sub al cărui regim aspiraţiunile croaţilor au luat un avênt atât de puternic.

În România domnesce deocamdată liniste. Guvernul 'şi continuă activitatea neconturbat. „Monitoriul oficial“ a publicat disposiţiile referitóre la vênḑarea a 34 moşii de ale statutului cetăţenilor, precum şi planurile după cum vor fi ele arondate; astfeliu se speră, că in primăvara viitóre, toţi locuitorii bastinaşi vor avé unde sĕ are şi vor lucrá in propia lor moşie, fără a se mai provoca scene tulburătóre.

O viuă discută s'a încins insĕ intre foile oposiţionale şi inspecial între ale liberalilor de tóte nuanţele. Liberalii au inceput reciproc a recunósce greşelile precum şi meritele din trecut şi urmăresc nobila intenţiune de a se uní cu toţii pentru a puté silí guvernul dlui Catargiu sĕ se retragă. Lucru nu e greu, dacă tóte nuanţele liberale s'ar uní sub un stindard, căci mână în mână cu constituţionalii dlui Carp ar formá o maioritate covêrşitóre în cameră.

Dealtfeliu sĕ şi observă o apropiere intre iunimisti şi liberali. De când dl Ioan Brătianu petrece în Bucureşci, dl Carp îi face dese visite şi au avut mai multe intrevederi lungi, dar al căror resultat pentru lume a rĕmas încă tainic.

Foile române iubiléză un nou triumf pe terenul economic. Congresul internaţional din Paris secţiunea a IV-a a declarat de superiórá calitatea grânelor şi a făinei, ce se produce în România şi astfeliu a dat de gol pe consulatul austro-ungar dela Londra, care a avut îndrăsnélă sĕ accentueze, că România esportă bucate sub firma de bucate unguresci.

Meritul acestei victorii se atribue morarilor din România, cari au luat parte la congres şi în special dlui Milas proprietariu de mori la Brăila, care a documentat calitatea superiórá a granelor române; şi în o scrisóre adresată preşedintelui congresului, a alăturat totdeodată actele congreselor anterióre precum şi părerile preşedintelui camerei de comerciu din Anvers.

În Englitera s'a închis sesiunea parlamentului prin mesagiu regal. Regina a accentuat, că relaţiunile cu statele strĕine sunt intime. De când s'a deschis actuala sesiune nu s'a întêmplat nimic, ce ar puté tulburá linistea şi ar ameninţá pacea européná, pentru manţinerea căreia Anglia lucră din tóte puterile.

Mersul linistit al evenimentelor l'a conturbat pentru Anglia mişcările machdistilor, cari au voit sĕ năvălécsă preste graniţa meridională a Egyptului, dar ele au fost curênd suprimate şi ordinea şi liniştea restabilită.

Creditele votate pentru sporirea apĕrărilor navale ale imperiului vor permite supuşilor sĕ conti-

---

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

IV. Industria francesă.

(Urmare).

Trecem acum în regiunea mătăsăriilor. Lyon posede numĕróse castăue de sticlă, în cari sunt rinduite mătăsăriile cele mari frumóse. Aceste sunt în raport prea puţine netede sau unicolore, cele mai multe sunt brachate, ţĕsute cu fir de aur sau diferite flori. Nici nu ţi vine a crede, că în timpul nostru cu înclinări şi vederi democratice, se află cumpĕrători şi pentru aceste. Póte chiar în timpul nostru, când fiecare se nisuesce a întrece pe semenul seu. Dar natura lucrului 'şi manţine dreptul seu, adecă: cel ce are numai o sută nu se póte întrece cu cel ce are o miă. Cel puţin în realitate nu, deşí la aparinţă se întêmplă aşa ceva. Fabricantul vine întra'jutoriu. Indată ce fabricanţii află, că sunt puţini cumpĕrători, cari pot plătí un metru cu 20 fl. ofer materii cu 10 fl. Ba merg şi mai departe, se acomodéză şi celor ce pot plătí metrul numai cu 5 fl. sau mai puţin şi aşa se cobóră tot mai jos până ajunge la 1 fl. riful sau metrul. „Eftin“ este lozinca timpului modern!

Se înţelege de sine, materia e mai rea. Ea este compusă din mătasă mai puţină sau mai uşóră, sau chiar din amestecături, aşa numită semi-mătasă. Cu tóte aceste calitatea mai puţină nu trebue sĕ fie chiar observabilă. Şi acésta o pricep fabricanţii. Chiar acésta ţine industria în flóre. Aceste marfe mai secundare 'şi află cumpĕrătorii lor între orăşeni sau între ţĕrani, cari mai mult sau mai puţin se socotesc întrei burgesi. Ţĕrenilor adevĕraţi cu deosebire în regiunile, în cari sunt avuţi, li se ofere marfă solidă. Intre acestia poţi vedé adeseori ţĕrane şi fete mari în dumineci şi ḑi de sĕrbătóre în costume de mătasă veritabilă. Acesti ómeni au averi considerabile. Dar luni diminéţa ér urméză la rînd vestmintele de lucru, cari se pórtă în decursul intregei sĕptĕmâni. Dacă întâlnesci câte o ţĕrană astfeliu îmbrăcata şi cu corfa grea pe cap sau purtând alte unelte şi ducêndu-se la câmp, desigur ai socoti-o între sĕracii comunei, décă nu vei fi informat asupra împregiurărilor locali.

In împregiurimea Lyonului se află centrul manufacturilor de mătasă. Este locul cel mai însemnat în acésta privinţă nu numai pentru Francia ci pentru întrégă lumea. Dar cu tóte aceste nu este unicul loc, unde se produce mătasă. Se distinge, afară de acesta, St. Etieme, Rîmes şi alte locuri, ba aprópe întreg sudul, dacă este vorba de mătasă crudă neprelucrată. Dar în Lyon este centrul comerciului şi industriei. Fie-care nisuesce spre acest centru, unde se luptă cu tóte conjecturile. Aflăm indigitări spre acésta chiar şi în esposiţie. Aşa d. e. diferitele colecţiuni ale fluturilor de mătasă (Bombyx mori), care trăesc din frunḑe de frăgari, sau chiar pe frăgari se află larve, cari ţĕs coconi din tóte ţĕrile posibile: China, India, America, Madagoscar s. c. l. Acesti vermi sunt fórte mari. Ei se nutresc şi din frunḑele altor arbori, nu numai din a frăgarilor. Aşa d. e. din ale stejarilor. Mulţi fluturi produc coconi fără de a fi bombyx. Dar de sine se înţelege, mătasa lor, până acum, incă nu e de mare valóre. Cu timpul ne vom dedá a-i folosí in cas de nĕcas. Atunci şi aceste insecte vor primí dreptul de cetăţeni ai industriei. Părăsim numai cu greu localităţile, cari sunt din greu şi atât de splendid impodobite cu mătasă. Dar totuşi . . .

Trecênd mai departe, pe calea apucată, dăm preste lână, parte nelucrată, parte tórsă. Apoi preste diferitele ţĕsături pregătite din acésta. Aflăm ţĕsături fine pentru vară şi pentru suschimburi, apoi şi de cele călduróse şi des bătute pentru érnă şi pentru vestminte de ori-ce natură. Sunt diferite soiuri de lână: aspră şi móle, ne mai amintind diferitele combinaţiuni. Mi se pare, că aceste materii nu se folosesc pentru pregătirea vestmintelor bărbătesci în aceea mĕsură, în care Francia este în stare a le produce, tocmai de aceea sunt numĕróse pânzăriile nue întreprinderile industriale în pace şi în cea mai mare siguranţă. Dealtcum în tot locul se observă prosperare, care este un semn îmbucurătoriu pentru ulterióra desvoltare a imperiului britanic.

Mesagiul de inchidere a fost primit de întréga presă europénă cu mare bunăvoinţă şi interpretat în mod de tot favorabil pentru manţinerea ecuilibrului europén. Ponderositatea, ce i se atribue mesagiului e corespundětoriu forţei maritime, ce o ar puté desfăşurá Anglia într'un eventual rěsboiu.

Cum trebue se fie învěţămêntul.

Ori-ce lucrare sěvêrşesce cineva, e bine ca din când în când sě reprivéscă asupra celor isprăvite deja şi sě judece, sě vadă, dacă a făcut bine, ori nu, şi dacă vede ceva defecte sě tragă din acelea învěţătură pentru viitoriu şi îndreptându se póte sě se feréscă a mai comite acelea şi erori. O lucrare de mare — ba de cea mai mare — importanţă este aceea asupra căreia voesc a reflectá de astădată. Ea este o lucrare, dela carea atârnă viitoriul, ba chiar esistinţa nóstră ca popor, ca naţiune şi ca biserică. Este vorba de lucrarea culturală, ce o sěvêrşesce o clasă de ómeni, carea nu se bucură încă de considerarea şi respectul, ce i s'ar cuvení. Acéstă lipsă de considerare şi de respect provine parte din vina clasei respective, parte din vina altora.

Ca sě vorbesc mai la înţeles: este vorba de scólă şi de învěţătorii nostri. Lucrarea, de care vorbim e instrucţiunea; lucrătorii sunt dascălii. E bine sě ne dăm sémă despre lucrarea sěvêrşită de acesti ḑileri ai culturei poporului nostru; e bine sě reprivim asupra isprăvilor făcute de ei şi aflând adevěrul, věḑênd resultatele, sě tragem conclusiunile de lipsă pentru viitoriu.

Va admite ori şi cine, că acéstă problemă e una dintre cele mai grele. In adevěr: vrênd sě-ţi dai sémă despre resultatele instrucţiunei din scólele poporale, nu e de ajuns sě cetesci datele statistice despre numěrul pruncilor umblători la scólă, al celor presenţi la esamene şi despre numěrul celor ce sciu cetí şi scrie. Căci dacă numai în cetit şi scris ar stá cultura, atunci am puté ḑice fără témă de a fi desminţiţi, că stăm fórte bine. Atunci nu ar avé motiv nimeni de a ḑice, că „scóla de aḑi nu înmulţesce numěrul ómenilor de carte în popor“, că cei eşiţi din scólă „nu se sciu folosí de cunoscinţele lor“ etc.*).

Pentru a cunósce deci adevěratatele resultate ale instrucţiunei poporale, e de lipsă sě mergi în tóte pǎrţile, sě întri în scóle, sě asistezi la esamene, sě vorbesci cu cei ce au eşit mai de mult şi mai de curênd din scólă; sě veḑi ce se face în scólă, ce resultate *aparente şi reale* se arată la esamene, sě veḑi ce şi cum cugetă cei eşiţi din scólă asupra scólei şi asupra celor ce au învěţat acolo, sě afli întrucât le-a rěmas din scólă vre-un interes faţă de cultură, întru cât, cum şi cu ce se ocupă acum în timp liber pentru cultivarea proprie.

După ce vei fi věḑut şi vei fi auḑit tóte însuţi, vei puté avé o idee clară despre starea adevěrată, în care se află poporul şi scóla în diferite părţi, în privinţa culturei. Şi ori cine va fi încercat acésta şi într'un ţinut mai restrins, va trebuí — vrênd, nevrênd — sě recunóscă dimpreună cu mine, că în lucrarea importantă a cultivărei poporului se află multe şi adese ori grave erori, cari cu atât mai curênd trebuesc reparate sau cel puţin evitate pe viitoriu, cu cât ele sunt de natură a săpá la vaḑa şi esistinţa bisericei nóstre şi prin acésta la dreptul nostru de esistenţă ca popor.

Sě vedem dară, cari ar fi erorile sěvêrşite până acum şi cum ar puté fi ele evitate pe viitoriu? Erorile instrucţiunei poporale se cunosc în resultatele acesteia. Ér resultatele sunt, că cei eşiţi din scóle saltă de bucurie, că au scăpat de amarnica de carte şi pe acésta o aruncă de nici în cale sě nu-i mai cadă. De cetirea şi a altor cărţi ori scrieri poporale nici vorbă nu mai este. Şi aşa rěmâne cu ce biet le a rěmas din scólă. Dar şi cunoscinţele câştigate în scólă le sunt de puţin folos „nu se sciu folosí de ele“, dar nici nu pot, căci mechanice au învěţat şi iute au şi uitat.

Dar şi în privinţa religiósă morală sunt mai periculoşi acestia. Ciobanul dela munte, care numai după nume a auḑit de scólă, diminéţa, séra şi înainte de mâncare îşi pune căciula la o parte, îngenunche, 'şi ridică ochii şi cugetul cătră cel de sus, se rógă, mulţămesce, prémăresce. Se întêmplă, că cel eşit din scólă věḑêndu-l, ride de el şi punêndu-şi pălăria pe urechie flueră şi conturbă pe cela în contemplaţiunea lui. Cu indiferentism religionariu ómeni nu găsesci între cei dintâiu, cu atât mai mulţi afli între cei eşiţi din scólă. Aceştia nu vor sě scie nici de dascăl, nici de popă, nici de vlădică; ei sunt ei, şi cine e ca ei! Tot între de acestia se întêmplă şi cele mai multe acte inmorale.

Căutând după causa acestor resultate durerórose cu părere de rěu trebue sě constatăm, că pe lângă familiă şi societate în genere, scóla încă îşi are partea sa în producerea acestor resultate. Pare că věd pe învěţători, ridicându-se cu idignaţiune în contra acestei constatări. Dar nu ve grăbiţi dlor! Puneţi mâna pe inimă, trageţi-ve séma cu consciinţa şi rěspundeţi la întrebările următóre: „Câştigata ţi inimile micuţilor elevi pentru scólă. Sădita-ţi într'ênşii interes pentru învěţătură?

Sădita-ţi în inimile fragede ale elevilor frica lui Dḑeu — sentimente religióse *adevěrate*? Cei ce cu inima liniscită şi cu consciinţă curată vor respunde *„da!“*, aceia sunt esemţi de sub constatarea de mai sus; ei pot priví cu fruntea deschisă în faţa ori cui; ér cei ce vor trebuí se rěspundă la întrebările de mai sus cu *„nu!“*, asupra acelora cade tótă greutatea vinovăţiei, ce resultă din constatarea de sus. Acestia trebue sě scie, că învěţătura nu se póte dá cu sila; ei trebue sě scie, că a dá elevilor „de aici şi până aici“ sě înveţe de rost, nu însemnéză a învěţá, ci a dresá; mai trebue sě scie, că iubirea produce iubire religiositatea produce religiositate, încrederea produce încredere. Tracteze deci pe elevii lor cu iubire şi încredere şi vor avé iubirea şi încrederea acelora, fie dênşii model de religiositate şi moralitate, şi elevii lor îi vor imitá; siléscă-se a face pe elevi sě înţelégă bine ce se propune şi ei vor învěţá uşor şi cu plăcere, ér ceea ce vor învěţá astfeliu, nu vor uitá nici odată. Nu propuneţi multe, ci puţin, dar acel puţin, sě devină adevěrată şi inalienabilă proprietate a elevilor. Mai bine puţin şi bun, decât mult şi rěu! În feliul acesta, „scóla de aḑi va înmulţí numěrul ómenilor de carte în popor“, ér cei eşiţi din scólă „se vor scí folosí de cunoscinţele lor“ şi vor fi podóba scólei şi fala învěţătorilor.

p.

---

*). Veḑi „Telegraful Roman“ Nr. 19 din 1889.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Codlea, în 20 August 1889. Domnule redactor! In biseriba nóstră gr. or. română din Codlea şi acum ca în toţi anii, în onórea ḑilei onomastice a Escelenţiei Sale Inalt Preasânţitului archiepiscop şi metropolt Miron Romanul s'a ţinut aḑi după sânta liturgie cu solemnitate cuvenită o rugăciune impreunată cu ingenunchiare pentru îndelungata şi fericita viaţă a Escelenţiei Sale, ca şi pe viitoriu sě-l invrednicéscă Dḑeu a conduce naia bisericei nóstre la limanul cel dorit. Parochul nostru cu acésta ocasiune prin o cuvêntare bine intocmită, arătând fasele, prin care a trecut biserica nóstră, atinse cu cuvinte bine simţite chemarea fiesce cărui crestin faţă de religiunea sa. Atinse o schiţă biografică a Escelenţiei Sale arătând că prin zel, activitate şi modestie, ori ce crestin este insoţit de binecuvêntarea lui Dḑeu, descrise virtuţile eminente, cu care a dăruit Dḑeu pe archiepiscopul şi metropolitul bisericei nóstre şi datorinţele crestinilor nóstri faţă de prelaţii bisericei nóstre, indemnând pe credincioşi ca în rugăciunile lor totdeuna sě róge pe Dḑeu a dăruí Escelenţiei Sale incă mulţi ani, se conducă naia bisericei nóstre pe marea vieţii acesteia; şi ridicând cu mâna dréptă crucea, arma crestinilor, prin care se apără de něcas ḑise:

Nu te teme turmă mică,
Căci credinţa strămoşéscă
Apărată cu dorinţă,
În etern o sě domnéscă,
Prin păstoriu ce creatoriul
Iţi va da spre apărare,
Ca prin cruce şi credinţă
Sě-ţi servéscă la altare.

Poporul cuprinḑênd cu mare plăcere cuvêntarea parochului Iosif Comanescu, dorind viaţa fericită Escelenţiei Sale printr'un întreit „Sě trăéscă la ani mulţi“ se depărtà din sânta biserică fórte vesel.

Un parochian.

Din jurul Orěştiei, la 1 Septembre, a. c. st. n. 1889. Poporul nostru dela ţéră are ḑile de tot grele. Recolta grâului din acest an e slabă, recolta cucuruzului promite a fi şi mai slabă din causa secetei celei mari din August. Póte că viile vor mai repará ceva în urma ploilor mănóse din sěptěmâna trecută. În genere însě starea economilor e deplorabilă, pentru că îi apasă dările, interesele după imprumutările contractete dela cele trei casse de păstrare din Orěstie şi ratele de amortisare. Mulţi economi se gândesc a părăsí ţéra şi a merge în România pentru a câştigá parale şi a se scuturá succesive de datorii, — dar emigrarea este pusă acum sub controlă aspră din partea stăpânirei, din motivul, că în România sunt mulţi sudiţi austro ungari, cari nu se pot chivernisí. Ministeriul a şi luat unele měsuri aspre în privinţa celor ce sunt astăḑi în România şi de aceea noi am sfătuí pe economii nostri se rěmână acasă, ori cât de mari ar fi greutăţile, ce-i apasă. Dealtmintrenea organele politice sunt indrumate a nu mai eliberá pasapórte decât indiviḑilor, cari pot documenta că merg la locuri sigure.

Prelângă acésta mai sunt şi alte miserii. In unele comune au degenerat ómenii cu totul, aşa incât abia mai pot trăí la olaltă. O astfeliu de comună este comuna Şibot. Acésta comună este o comună bătută de Dḑeu. Acum patru ani fù ucis într'un mod de tot mişelesc fostul jude Vasilie Madean din partea unor asasini infami, cari nici astăḑi nu sunt descoperiţi. De atunci relaţiunile s'au înăsprit, astăḑi siguranţa persónei şi a averei a devenit problematică în Şibot. In vara acésta nisce ómeni mişei au tăiat notariului comunal dóuě vii întregi din rădăcină şi i-au smuls napii de zăhar de pe un loc cultivat anume spre acest scop. După o hotărire a congregaţiunei comitatense din Deva paguba, ce se face notariului şi judelui comunal sunt obligaţi sătenii sě o plătéscă — şi după informaţiunile ce le am, acésta pagubă e preţuită cu 560 fl — care sumă se va incassá pe cale esecutivă. S'au tăiat şi la privaţi holde întregi de bucate. Preste tot comuna Şibot ar meritá dreptul statar, atât de tare au degenerat ómenii. Şi nu sunt decât 3—4 indiviḑi, cari au provocat acésta stare de tot escepţională, nimicirea acestora ar restaură vechia ordine şi liniste în sat, dar ómenii, deşí cunosc bine pe acesti turburători, totuşi se tem a-i descoperí, ca sě nu fie espuşi la neplăceri. Starea nesigură de aḑi, ce domnesce în Şibot, va trebuí sě induplece stăpânirea politică la měsuri preventive escepţionale, căci altmintrenea se vor întêmplá lucruri ne mai pomenite, în acésta comună total demoralisată.

Atât deocamdată despre şiboteni!

Mai sunt şi alte fatalităţi prin pregiurul Orěstiei. Economii nostri, în simplitatea lor rurală, sunt espuşi la multe înşelăciuni şi pagube. In Orěstie se află un jidan cu numele Samuel Sigmund, care ca agent al unor firme din Budapesta a impus mai multor economi români nisce maşini de trierat (îmblătit) pe căi mişelesci. Oamenii au comandat asemenea maşini la uneltirile acestui agent şi în urmă s'au aflat înşelaţi. Bieţii ómeni áu venit sě se informeze despre condiţiunile, cu cari s'ar puté procurá maşini de trierat, jidovul şiret sub pretecst, că va cere informaţiuni din Budapesta, i-a făcut sě subscrie adevěrate contracte de comandă, prověḑute şi cu clausula de intabulare a averei a celui ce a comandat. Omul s'a treḑit deodată cu o maşină rea la staţiunea călei ferate dela Orěştie, pentru care a trebuit sě mai rěspunḑă şi spesele de transport — cu tóte că după contract firmele din Pesta trebuia se espedeze marfa franco. O astfeliu de firmă nereală e firma jidovéscă „Steiner et Dénes“, care a realisat multe afaceri în acest cerc cu apucături jidovesci.

Atragem atenţiunea preoţilor, învěţătorilor şi a notarilor nostri comunali asupra acestor înşelătorii şi-i rugăm sě dea poporului poveţele necesare, ca sě nu mai devină şi alţii victime ale ticălósei speculaţiuni jidovesci, fie de ajuns victimele de până acum!

Preste tot în acest an stăm rěu cu treburile nóstre. Nu sunt bucate, nu sunt isvóre de venit, dar sunt dări grele, sunt datorii, sunt miserii, sunt stări, cari dacă nu se vor îndreptá, ne duc nesmintit la o completă ruină. Dḑeu se ne feréscă!!

X.

---

de merinos, satins, mousseli, caşmir, apoi şaluri şi flanele, straie şi covóre şi tot feliul de lucruri de posamant. Ca la mătasă aşa şi aci, fie-cine se nisuesce, ca sě pótă liferá marfa cât mai eftin. Publicul voesce a cumpěrá deodată eftin şi se pare a uitá că „precum e preţul aşa-i şi marfa“. Cea ce i bun, este totdeuna scump. Dar sunt ómeni, cari nu sunt bogaţi, şi totuşi ţintesc a avé vestminte fine. Se póte ḑice, că acestia se mulţămesc cu aparinţa. Tocmai de aceea şi esistă materiă, care numai pe jumětate este de lână. Lână amestecată cu bumbac sau lână şi in, ba chiar obvine şi bumbac pregătit ca lâna, ceea-ce ar trebuí sě fie interḑis. Dar fabricanţii se întrec a liferá marfă cât mai lesne. Urmarea desavantagiósă este, că cumpěrătoriul adese-ori este înşelat, éră urmarea favorabilă e, că se face órecare progres pe terenul fabricaţiunei.

Am uitat aprópe cu totul bumbacul. Dar sě nu-i facem nedreptate. Sunt espuse vestminte de vară admirabile de bumbac. Se vede, că el este stêlpul „democraţiei“, deóre-ce acésta liferă materii fórte eftine şi elegante. El este acomodat şi spre a imitá alte ţesături. adeseori destul de înşelător, spre a dá prilegiu în căutarea mijlócelor contra înşelăciunei.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Cu prima Septembre s'a încheeat sesonul petrecerei Maj. Sale la Ischl şi în numita ḑi s'a reintors la Viena. La despărţire a fost de faţă pe peronul gărei întréga representanţă şi o mulţime de popor din Ischl.

Maj. Sa călĕtoresce acum prin Galiţía.

Vĕnĕtórele de Curte, precum se scrie din Mürzsteg se vor începe la 2 Octobre. Vor luá parte, împĕratul german, regele Sacsoniei şi ducele de Braganza.

* (Ḑiua nascerei Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit.) Eri în 23 a l. c. sub conducerea Preasânţiei Sale dlui episcop al Aradului Ioan Meţianu, Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit din incidentul ḑilei nascerei a fost felicitat corporativ de toţi membrii consistoriului metropolitan.

* (Ministrul croat). In 2 Septembre n. a depus jurămêntul înaintea Maj. Sale noul ministru croat slavon Iosipovici. Formula jurămêntului a cetit-o secretariul de stat Bartos, ér ca representant al guvernului maghiar a asistat bar. Orczy Béla. După depunerea jurămêntului noul ministru a fost primit în audienţă de Maj. Sa.

* (Alegerea de protopresbiteri.) Precum anunţă fóia „Biserica şi Scóla“ consistoriul eparchial aradan întrunit aḑi e septĕmână în şedinţa plenară, a întărit alegerea părintelui Paul Miulescu, protopresbiterul Ciacovei de protopresb. al Banat-Comloşului şi a părintelui Moise Bocşan, paroch în Curtici de protopresbiter al Aradului.

* (Înundări.) In urma vĕrsărei ploilor din sĕptĕmâna din urmă a esundat Prutul şi a causat pagube enorme. Comunicaţiunea e intreruptă în multe locuri ale Bucovinei. Drumul de fer Cernăuţi-Lemberg e cu totul ruinat.

* (Dislocări de trupe.) Luni între 11 şi 12 óre a sosit în Sibiiu regimentul Nr. 2 din Braşov şi batalionul de vênători din Făgăraş. Numĕrul miliţiei dislocată în Sibiiu ajunge cifra de 10,000. Numai honveḑi se aflá preste 3,500.

* (Pentru invĕţători). In editura librăriei „Ciurcu“ în Braşov a apărut o broşură „*Avis scolariu*“ însoţit de regulamentul disciplinariu. Prin mijlocirea acestei broşuri părinţii se informéză în tótă luna de purtarea morală şi zelul ce-l desvóltă elevul. Preţul: 100 esemplare 3 fl. 50 cr.

* (Tesaur în Francia) Pe lângă aurul cel mult, ce s'a aglomerat în Francia în timpul din urmă, s'a mai adaus încă dóue vagóne încărcate cu aur, cari au trecut prin Berlin la Paris în preţ de 27,000,000 mărci germane. Acest aur e destinat pentru consolidarea împrumutului rusesc dela 1870.

* (Sporirea oficerilor de honveḑi.) Pentru sporirea oficerilor la honveḑi ministrul comun de rĕsboiu s'a vĕḑut necesitat a esmite o circulară, prin care din nou se provócă oficerii armatei comune, că dacă sunt aplicaţi a trece la honveḑi o pot face acésta şi mai înainte de espirarea anului al ḑecelea de serviciu.

* (Bóla de vite.) In Apoldul superior şi în împregiurime s'au ivit mai multe casuri de bólă de vite cornute şi rimători. În urma raportului medicului veterinariu s'au luat cele mai aspre mĕsuri pentru stêrpirea ei.

* (Èrăşi serbări pentru Kossuth.) Abia s.au sfêrşit tambălaurile inscenate cu serbarea onomasticei bĕtrânului esilat şi se anunţă, că în Budapesta se fac din nou pregătiri pentru serbări în onórea lui, căci la 21 Septembre împlinesce tocmai 87 ani.

* (Scólă froebeliană.) Din Piski ni se scrie: In colonia Simeria (Piski) s'a început lucrul pentru grădina froebeliană spre care scop după cum sunt informat stau la disposiţie 13,800 fl.

Frecuenţa din partea comunelor invecinate situate cam departe nu va fi mare, dar nici posiţiunea economilor nostri nu admite ca se fie acésta scólă cercetată precum se speréză, întreprinderea deci nu va putea obţinea resultatul asteptat.

Tótă lucrarea acésta se învêrtesce impregiurul unui interes particular. Domnii de aici, ca amploiaţi la calea ferată, îşi dau tótă silinţa ca sĕ-şi procure de o parte asigurarea esistenţei, de altă parte un laudatoriu dela superiori.

Institutul acesta deci va fi frecuentat numai de copii lucrătorilor şi amploiaţilor din susnumita colonie, dar nici numĕrul acelora, considerând starea lucrătorilor, cari abia vegetéză, nu va fi mare, căci reducêndu-se lucrul după nóua impărţire, lucrătorii îşi caută întralte locuri asigurarea esistinţii. Banii deci, cari se risipesc pentru scopul sus arătat cu cunoscuta tendinţă, nu le vor cóce pómele. X.

* (Hotelieriul Weiss.) Precum se anunţá, hotelieriul din Alba-Iulia, Weiss, care făcuse archiducelui Albrecht contul de 1800 fl., persistă în pretensiunea sa. Archiducele a depus însĕ prin adv. Dr. Wil. Bruckner suma de 800 fl. la tribunalul din Alba-Iulia pentru achitarea contului.

* (Semne triste.) De ḑeci de ani nu s'a mai pomenit, ca la têrgul de sĕptĕmână din Sibiiu Marţa sĕ se adune atâtea bucate şi alte producte agricole, precum s'a întêmplat în Marţa trecută. Bieţii ómeni abia şi au strêns de pe câmp şi au şi alergat sĕ şi vêndă ródele muncei de preste vară. Imbulzala era aşa de mare, încât pela 7 óre diminéţa circulaţiunea în piaţa mare era imposibilă, carăle erau lipite de olaltă, la 8 óre tóte stradele laterale erau îndesuite pe ambele părţi, încât numai cu mare ostenélă mai puteau circulá prin mijlocul stradelor şi alte trăsuri. Speculanţii de bucate au putut face bune „Geschäft“uri, căci lipsa de bani e tare simţită.

* (Regularea Prutului). Guvernului român i a succes a înduplecá atât pe guvernul rusesc cât şi pe cel austro-ungar a participá la suportarea speselor de regulare pentru rectificarea şi adêncimea Prutului. In prima linie profită de acéstă regulare Moldova.

* (Turnul Eiffel în Englitera). Se scrie din Londra, că englezii vĕḑênd faima şi succesul turnului Eiffel, s'au hotărît sĕ facă şi ei un asemenea turn. Pentru acest scop dl Eduard Watkin, directorul drumurilor de fer South, şi iniţiatoriul canalului submarin dintre Dover şi Calais s'a asociat cu deputatul Carbutt şi Walker şi a adunat un capital de 5 milióne franci pentru a face un turn de 650 metri înalt. Turnul se va construí numai din fer şi oţel englez. Turnul se va întrebuinţá şi pentru scopuri sciientifice, scrie „Românul“.

Din public.

Însciinţare.

Se aduce la cunoscinţa părinţilor şi tutorilor cari voesc a-şi dá copii la Şcólele medii române din Braşov (gimanasiu scóla reală infer. şi scóla comercială), că înscrierile la aceste scóle pentru anul scolariu 1889/90 se vor face în 31 August şi 1 Septembre v. a. c. dela 8—12 óre a. m. şi dela 2—5 óre p. m.

Condiţiunile de primire în scólele, despre care e vorba, sunt următórele:

1. Scolarii începĕtori, cari voesc a fi primiţi în cl. I. gimn. sau reală, trebue sĕ fie trecuţi de 9 ani şi au sĕ presenteze testimoniu de botez, de vacinare şi revacinare (că au fost oltuiţi a dóua óră), precum şi testimoniu, că au absolvat cu succes 4 clase primare. Cei ce nu pot produce acest testimoniu, vor fi supuşi unui esamen, în care vor avé sĕ dovedéscă, că posed cunoscinţele ce se pot câştigá în cele patru clase primare. De asemenea toţi scolarii, cari nu vin dela scóla română din Braşov impreunată cu scólele medii, vor fi supuşi unui esamen de primire din limba română şi din Aritmetică. — Scolarii, cari vor sĕ fie primiţi în cl. I comercială trebue sĕ fie absolvat cu succes 4 clase gimnasiale, reale sau civile. La cas, când nu ar puté produce testimoniu, că au absolvat aceste clase, vor fi supuşi unui esamen, în care vor avé sĕ dovedéscă, că posed cunoscinţele, ce se pot câştiga în clasele, despre care e vorba.

2. Scolarii, cari voesc a fi inmatriculaţi în alte clase şi vin dela institute strĕine, au a produce testimoniu scolariu de clasa precedentă, testimoniu de botez şi cei mai tineri de 14 ani certificat de de revacinare. Scolarii, cari au cercetat în anul precedent scólele nóstre, nu trebue sĕ producă aceste testimonii.

3. Didactrul (tacsa scolară), care are a se depune la inmatriculare sau întreg sau cel puţin jumĕtate, este pentru scolarii de confesiunea gr. or. şi gr. cath. de 7 fl. 30 cr. pe an pentru gimn. inf. şi scóla reală, 11 fl. 50 cr. pe an pentru gimn. sup. şi scóla comercială. Pentru scolarii de alte confesiuni didactrul este de patru ori mai mare. — Cei ce se inmatriculéză pentru prima óră la aceste scóle, plătesc odată pentru totdeuna 2 fl. v. a. ca tacsă de primire.

4. De didactru se vor dispensá scolarii cari vor cere acésta în scris şi vor dovedí, că ei sau părinţi lor sunt cu totul lipsiţi ed mijlóce materiale şi vor produce testimoniu cu calcul de cel puţin „bine“ şi cu purtare morală bună. Cererile pentru dispensare împreună cu atestatele necesare se vor înaintá subscrisei direcţiuni cel mult până în 15 Septembre v. a. c. Dispensarea duréză numai pănăcând condiţiunile de mai sus sunt împlinite. Scolarii din cl. I gimn. sau reală în sem. I nu se dispenséză de didactru.

Esamenele de repetiţiune pentru scolarii dela scólele nóstre se vor ţiné în 2 Septembre v. a. c.

Braşov, 17 August v. 1889.

Direcţiunea scólelor medii române gr. or.

Andreiu Bârseanu,
conrect. provis.

Mulţămită publică.

Făcêndu-se apel la bunăvoinţa mai multor autori şi editori spre a ne dá gratuit opurile d-lor pe séma bibliotecei „reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al VIII-lea de învĕţămênt al Reghinului“, mulţi au satisfăcut rugărei nóstre.

După-ce şi în adunarea generală a reuniunei ţinută în Reghinul săsesc la 13—15 August a. c. st. v. s'au esprimat la protocol mulţămită şi recunoscinţă generoşilor donatori, reuniunea îşi ţine de sântă datorinţă a-şi esprimá căldurósele sale mulţămiri şi pe cale acéstă, de aceea ne rugăm onorate dle redactor, a dá loc în preţuitul ḑiar, ce redigeţi la următórea: mulţămită publică:

a) Dela Academia română am primit următórele opuri: Analele societăţii academice române şi Analele Academiei române 31 tomuri. Observaţiuni meteorologice făcute la Brăila, Iaşi şi Ferestrêu (Bucuresci) 3 tomuri. Dicţionariul limbei române de A. T. Laurian şi I. C. Massim 2 volume. Glosariul de A. T. Laurian şi I. C. Massim 1 volum. Operele principelui Demetriu Cantemir 6 tomuri. Istoria românilor sub Mihaiu Vodă Vitézul de Nicolau Bălcescu 1 volum. Catechismul Calvinescu de Georgiu Bariţiu 1 volum. Psaltirea diaconului Coresi tomul 1. Pravila bisericéscă numită cea mică 1 volnm. Psaltirea în verşuri de Dosoftei metropolitul Moldovei 1 volum. Cultul păgân şi crestin de Dr. A. M. Mărienescu tomul I. Codicele Voroneţian 1 volum. Miron Costin opere complete tomul I si II. Operele lui Caiu Corneliu Tacit traduse de G. I. Muntean 1 volum. Operele lui C. I. Cesare traduse de C. Copăcinean şi D. Caian 1 volum. M. T. Cicerone, Filipicele, traduse de D. Aug. Laurian 1 volum. Dione Cassiu Istoria romanilor dela Nerone până la Alesandru Sever, traducere de Angel Dimitrescu 1 volum. Tit Liviu istoria romană, tradusă de Niolae Barbu tomul I (cărţile I—VI).

b) Dela Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român: Fóia „Transilvania“ pe anii 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886 şi 1888 în 16 tomuri. Studii asupra constituţiunii românilor de Meitani 8 fascicule dela V-XII. Actele înfiinţării Asociaţiunei transilvane 4 fascicule. Analele Asociaţiunei transilvane pro 1880 1 fascicul. Necesitatea promovării meseriilor de Baiulescu 1 fascicul. Acte şi date despre conferinţa din Mercurea 1 fascicul. Elemente de poetica română de I. Lazariciu 1 fascicul. Ceste 4 din urmă le-am primit prin mijlocirea Asociaţiunei transilvane etc.

c) Opere complete de V. A. Ureche donate de autorul. Drame şi comedii seria A tomul I. Conferinţă şi discursuri seria B. tomul I. Discursuri academice seria C tomul II. Didactica seria D tomul I. Novele seria E tomul I. Anuariul institutului Ureche pro anii 1877—1881 1 volum. Portretele domnilor români din Moldova şi Muntenia 1 volum. Fraţilor întru dreptate „Gazeta românilor de preste Balcani“ 1 volum. Fragmente din Albumul Macedo-român 1 fascicul. Fotografia statuei lui Miron Costin. Banlirief de pe statua lui Miron Costin.

d) Domnul D. A. Sturdza ne-a donat: Monografia bisericei dela Argeş 1 volum. Discursuri pedagogice 1 volum.

e) Erbicén profesor în Bucuresci: Didachiele lui Antin Ivireanul 1 volum. Viaţa lui Nifon 1 volum.

f) Dr. P. Pipoş profesor în Arad: Metodica generală.

g) Ioan Lazariciu profesor în Deva: Istoria limbei şi literaturei române 1 volum. (Va urma.)

MONITOR.

33

Calendariul sĕptemânii

27 August — 2 Septembre.

27 *Dumunecă:* Pimen, Evtalia, Liveriu, Osie, Etiop, Antusa, Fanuriu. 28 *Luni:* Moise Arapul, Diomid, Laurentiu, Ezechia, Ana. 29 *Marţi:* † Tăerea capului S. Ioan Botezătoriul, Teodora. 30 *Mercuri:* Alecsandru, Ioan şi Pavel cel nou, patriarchi ai Constantinopolei, Fantin, Sarmata, Vriena, Evlaviu, Filics, Furinian, Septimiu, Ianuariu. 31 *Joi:* Brâul Preasântei Născătórei de Dḑeu, Fileort, Diadoch, Mina, Faust, Andreiu, Iracliu. *1* Septembre *Vineri:* Începutul Indictului, adecă al anului nou bisericesc, Simeon Stâlpnicul, Marta, Evantia, Aetala, Amun, Calista, Evod, Ermogen, Iisus al lui Navi, Meletiu cel nou, Angel. *2* Septembre *Sâmbătă:* Mamant, Ioan Postnicul, Diomid, Iulian, Filip, Evtichian, Isichiu, Evtichiu, Filadelf, Melanip, Partagapa, Eleazar, Finees, Aitala, Amun.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 27 August a XIII-a după Rusalii. Octoich tonul al 4-lea. Din Mineiu ale Sântului ḑilei. La Utreniă Evangelia Invierii II-a. Catavasia Crucii.

Marţi în 29 August: Sĕrbătórea: „Tăerea Capului S. Ioan Botezătoriul.“ Tótă slujba din Mineiu, şi e ḑi de post.

Loterie.

Mercuri în 4 Septembre 1889.

Brünn: 48 56 46 68 55

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%,	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9 47	9.45
100 marce nemţesci	58.25	58 25
London (poliţă pe de trei luni)	119.35	119.30

[135] 2—3

CONURS.

Pentru întregirea a patru posturi învĕţătoresci la scóla capitală gr. or. din Rĕşinari, protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul până la 26 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariul anual 350 fl. şi 32 fl. ca relut de cuartir şi lemne

Pe lângă datorinţele provĕdute în lege, aleşii învĕţători vor fi deobligaţi a ţiné strana in fie care Duminecă şi sĕrbătóre, precum şi doi a ţiné scólă de repetiţiune, unul a conduce grădina scolară, şi unul a conduce eserciţiile gimnastice cu toţi elevii.

Cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, sunt a se adresá subsemnatului comitet parochial gr. or. din Rĕşinari.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Rĕşinari, în 7 August 1889 st. v.

Bucur Dancăş. *Liviu Brote,*
notariu.

Sibiiu, 8 August, 1889.
Am vĕdut,
I. Hannia, adm. ppresb.

Nr. 308 [137] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

1. *Berivoii-mari,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.
2. *Berivoii mici,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.
3. *Breaza,* postul secundar cu salariu anual de 200 fl, cuartir liber şi lemne de foc.
4. *Comana inferióră,* cu salariu anual de 100 fl., şi lemne de foc
5. *Comana superióră,* cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
6. *Făgăraş,* cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
7. *Grid,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
8. *Herşeni,* cu salariu anual de 100 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
9. *Hurez,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne de foc.
10. *Luţa,* cu salariu anual de 120 fl, cuartir liber şi lemne de foc.
11. *Ludişor,* cu salariu anual de 120 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
12. *Mândra,* cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne de foc.
13. *Perşani,* cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.
14. *Riuşor,* cu salariu anual de 80 fl. şi lemne de foc.
15. *Rucăr,* cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.
16. *Sâmbăta sup. rĕs.*, cu salariu anual de 160 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
17. *Sâmbăta sup. apus.*, cu salariu anual de 125 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
18. *Şona,* cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de foc.
19. *Toderiţa,* cu salariul anual de 140 fl., cuartir liber şi lemne de foc.
20. *Veneţia superióră,* cu salariu anual de 80 fl., şi lemne de foc.
21. *Voivodeoii mari* împreunat cu *Voivodenii mici,* cu salariul anual de 150 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vreunni din aceste posturi au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor învigóre subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 7 August, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan, adm. ppresb.

Nr. 353 [142] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a Brosceni, protopresbiteralul Mercurei se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice constătătóre din 10 jugĕre 1219 □° orgii pămênt arătoriu; 1533 □° orgii grădină, 1 jugĕr 975 □° orgii fênaţe, tóte cu un venit anual computat în culcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—
2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfêrmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—
3. Dela 70 familii câte o di de lucru eu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea la „Bobotéză“ fl. 30.—
5. Venitele stolari dela betezuri, cununii şi îngropăciuni, după calculul mediu a celor 5 ani din urmă . fl. 60.—
6. Folosirea unui pămênt al bisericei cu venit anual de . . . . fl. 30.—

Suma . fl. 400.—

Reflectanţii la acest au a-şi aşterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Mercurea, la 4 Iuniu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Droc,
ppresbiter.

Nr. 47. [133] 3—3

CONCURS.

La scóla nóstră confesională din comuna Şugag au devenit vacante dóue staţiuni învĕţătoresci pentru a cărora întregire se escrie concurs cu termin până la 27 August st. v. 1889, când va fi şi alegerea.

Emolumentele sunt:

1. Pentru fie-care învĕţătoriu salariu anual de câte 200 fl., cari se plătesc în rate lunare anticipative din cassa comunei.
2. Cortel liber şi câte doi stângini de lemne de foc pentru un învĕţătoriu, celui mai cualificat şi folosinţa grădinei scolare.

Cei-ce cugetă a reflectá la numitele staţiuni au sĕ-şi înainteze petiţiunile lor oficiului protopr. gr. or. în Sebeş în supra arĕtatul termin instruite conform legilor în vigóre. Învĕţătorii cari se vor alege se deobligă sĕ cânte în dumineci şi sĕrbători în strană.

Şugag în 30 Iuliu, 1889.

Comitetul parochial în conţelegere cu

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 195 [132] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei Iuliei se escrie concurs în termin până la 31 Augus 1889.

1. Uu post învĕţătoresc în parochia *Ighiel,* cu un salariu de 70 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.
2. Un post învĕţătoresc în parochia *Ţelna,* cu un salariu de 100 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.
3. Un post învĕţătoresc în parochia *Cricău,* cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi didactru. Concurenţii au a se presenta în vre-o sĕrbătóre ori Duminecă la biserica gr. or. din Cricău spre a se produce în cântări.
4. Un post învĕţătoresc în parochia *Tibru* cu un salariu de 200 fl., din repartiţiune şi din fondul bisericii, lemne suficiente, cuartir, şi léfa se va plăti în 3 rate lunare.
5. Un post învĕţătoresc în parochia *Pâclişa,* cu un salariu de 120 fl., din repartiţiune şi didactru, lemne suficiente şi cuartir.

Alba-Iulia, 7 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 279. [141] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Stanciu din Feldióra, protopresbiteratul Avrigului, prin acésta se escrie concurs, conform încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 17 Ianuariu a. c, Nr. 6712 B. din 1888 cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 300 fl. 40 cr., al parochiei de clasa a treia Feldióra.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi substerne cererile concursuali instruite conform dispoşiţiunei statutului organic şi a regulamentului pentru paróchii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Avrig, 10 Iuliu, 1889.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 374. [128] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în diariul „Telegraful Român“ pentru următórele staţiuni învĕţătoresci devenite vacante în protopresbiteratul Braşovului I şi adecă:

1. *Cernat,* cu salariu anual de 250 fl., solviţi din repartiţie dela popor.
2. *Turcheş,* cu salariu anual de 250 fl., solviţi în 4 rate anticipative, cuartir natural în edificiul scólei, şi 3 stângini lemne de încăldit.

Dela concurenţii pentru ambele aceste posturi se recere, ca pe lângă recerinţele prescrise de legile scolastice sĕ cunóscă şi cântările spre a le puté propune pruncilor în scólă. Învĕţătorii aleşi vor fi datori a ţiné prelegeri şi cu scóla de repetiţiune, fără altă remuneraţiune. Concursele se vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 29 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 314. [134] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc pentru clasa a III-a dela scóla poporală gr. or din *Herman,* protopresbiteratul Braşovului II, pentru întregirea acestuia sĕ escrie concurs cu termin de 20 dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 359 fl. anual şi anume: 300 fl. din cassa alodială şi 50 fl. din cassa bisericei, solviţi în rate treilunare decursive şi cuartir grătuit în edificiul scólei.

Dela cóncurenţi sĕ cere, ca pe lângă recerinţele pretinse de legile în vigóre, sĕ documenteze, că cunosc bine cântările bisericesci, spre a puté tinea strana Dumineca şi sĕrbătórea, pentru care vor primí $1/_3$ parte din venitele dela epatrafir, împărţit cu al II lea cântăreţ; vor fi obligaţi a ţinea scóla de repetiţiune cu tinerimea dela 12–15 ani, fără altă remuneraţiunei

Cei cu cualificaţiune superióră şi cu ani de serviciu pe cariera învĕţătoréscă vor fi preferiţi.

Cererile de concurs bine însemnate sĕ vor adresá la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul de mai sus.

Braşov, în 1 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului II.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 308 [148] 2—3

EDICT.

Maria Ioan Comşa Căpăţină gr. or. din Porumbacul superior rĕsăritean, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, carea mai bine de şase ani de dile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Dănilă Preotesi gr. or. tot din Porumbacul superior rĕsăritean, şi a pribegit în lume fără a se scì locul ubicaţiunei ei, sĕ citéză prin acésta a se presentá naintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de şase luni de dile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi in absenţa ei.

Avrig, 27 Iuliu, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
ppresbiter.

Nr. 69. [139] 3—3

I. Publicare de licitaţiune.

Se dă în arêndă pămênturile fondului gimnasiului român gr. or. din Brad aflătóre pe teritoriul comunei Mihăleni (staţiune între Brad şi Abrud) şi anumit: *agrii în estensiune de 75 jugĕre, fênaţe 45 jugĕre,* şi *păşune 18 jugĕre precum şi localul de cârcîmă pe anul 1889 cu dreptul 3 lunar de cârcîmărit,* constătătoriu din 6 odăi şi alte apartinenţe: *graşd, pivniţă* etc., — pe terminul din **1 Octobre 1889,** pe 6 ani consecutivi, **până în 30 Septembre 1895** cu preţul dela **1000 fl.** în sus, eventual separat pămênturile dela **600 fl.,** ér localul de cârcîmă dela **400 fl.** în sus.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul arêndatore îl va întregí la 10%. Terminul de licitaţiune e **8 Septembre st. n. la 10 óre a. m.**

Oferte provĕdute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitaţiunei. Condiţiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcţiunii gimnasiale.

Presidiul comitetului gimasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Nr.. 70 [140] 3—3

II. Publicare de licitaţiune.

Se dă în întreprindere pe calea licitaţiunii ţinêndă la **12 Septembre st. n. clădirea pavilonului de gimnastică dela gimnasiul român gr. or. din Brad,** pentru preţul dela **4462 fl. 19 cr.** în jos.

Vadiul este de 5% pe carele fiitoriul întreprindĕtoriu îl va întregí la 10%. Oferte provĕdute cu vadiul normat se primesc înainte de începerea licitaţiunii. Planul de edificare, preliminariului de spese precum şi condiţiunile speciale se pot vedé în cancelaria direcţiunii gimnasiale.

Lucrările pregătitóre se încep încă în tómna anului curent şi pavilonul are sĕ fie gata până în **30 Iuniu 1890.**

Presidiul comitetului gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 10 August, 1889.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

---

[150] 2—3

Arlejtési hirdetés.

A nagy-szebeni magyar királyi országos tébolyda számára az **1890-dik évre** szükséges *tűzifa, kenyér, ablaktábla* és *lábbeliek* szállítása kiadatik; az irásbeli verseny-tárgyalás, **folyó évi szeptember hó 10-ikén d. elött 11 órakor** alolirt helyen fog megtartatni, hol az ajánlatok is bennyujtandók

A részletes feltételek a „Budapesti közlöny“ folyó évi 199-ik számában egész terjedelmében közölve vannak.

Nagy-Szeben, 1889 évi augusztus hó 21-dikén.

M. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93 Sibiiu, Sâmbătă 26 August, (7 Septembre) 1889. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 August.

S'a făcut mult svon la timpul seu, când cu ocasiunea înființărei reuniunei Emke — și noi la rêndul nostru încă ne am dat părerile față de acésta reuniune

În fine adi o vedem organisată, vedem activitatea ce o desvóltă și putem și mai bine sĕ ne dăm verdictul nostru asupra ei.

In programul activității acestei reuniuni vedem două puncte, cari ne ating mai deaprópe: colonisarea ținuturilor românesci cu sĕcui, și înființarea de scóle maghiare în centre românesci. Aceste sunt fapte, cari nu se pot negá și al căror scop final e și rĕmâne, ca cu timpul limba maghiară sĕ câstige tot mai mult teren, și câstigând teren în ținuturi întregi și în familii singuratice sĕ se pótă arĕtá, că în special în Transilvania unicul popor cu forță de viață este poporul maghiar, celelalte nu au nici o vitalitate, nu au nici dreptul de a esistá ca popor, ci ca indivi̧di singuratici, ce se pot bucurá și de lumină și de aer, dacă plătesc darea țĕrei, și pot umblá și liberi până nu vin în conflict cu codicele criminal.

Acésta este sórtea, ce astéptă cu deosebire pe românii din Ardél, dacă vor stá cu mânile în sin, și dacă nu vor dá ultimul cruceriu, ce-l au, ca sĕ țină și ei învĕțători cum se cade și scoli cu chemarea de a paralisá activitatea domnilor dela Emke.

Dar activitatea acéstă a reuniunei Emke nu este activitate literară, nici culturală, ea este și rĕmâne o societate cu tendințe politice, cu tendințe de a produce în sinul poporului român amărăciune. Și cum nu?

In Blaș românii au un gimnasiu bunișor, au scóle elementare-capitale și scóle de fetițe, dar tocmai, pentru-că aceste scóle par ca un spin în ochii celor dela Emke — trebuia înființată chiar în Blaș și o scólă unguréscă.

In comitatul Albei de jos însĕ în două puncte românesci a înființat patrioții dela Emke scóle. Dacă reuniunea Emke doresce în adevĕr cultura și prin ea bunăstarea tuturor cetățenilor, atunci în comitatul Albei de jos sunt ḑeci de scóle fără învĕțători, sunt multe comune, în cari nu sunt edificii corĕspunḑĕtóre de scolă, și dacă ar fi sărit în ajutoriul acelor comune, ca se le ajute spre a-și ridicá scóle, în care sĕ se invețe și limba maghiară conform legei, noi am fi fost cei din urmă, cari am fi ḑis un cuvênt contra domnilor dela Emke, din contră am fi aprețiat activitatea lor ca una ce e crestinéscă, ca una ce dă acolo unde lipsa e mai simțită și ajută pe aceia, cari au mai multă lipsă de lumină și de binefacerile ei.

Emke nu face așa. Prin ómenii sei de încredere, — și care maghiar nu ar fi om de incredere al acestei societăți — pune la cale cumpĕrarea de case în Blaș și airea, le adaptéză pentru scóle acolo unde se află scóle, acolo unde necesitate nu e, și așa crede a-și împliní chemarea de reuniune culturală.

Nu vom fi nici odată dușmani ai culturei și nu vom fi atunci, când prin cultură se țintesce la nivelarea moravurilor și la apropiarea omului de om.

Ne vine însĕ greu a crede, că muncitorii aplicați la scólele dela Emke vor pĕtrunde în spiritul acesta evangelic cu lucrarea lor; avem esemple în Huniedóra, unde lucrătoriul, care nu și trimite copilul la scóla maghiară e demis din lucru și lăsat fără pâne, fără sĕ i se spună de ce și pentru ce.

Ceea-ce sĕ face cu muncitoriul din băile dela Huniedóra, mâne póte sĕ se facă cu amploiatul de stat ori comitatens, căci rociul cultural este întins peste întréga Transilvania.

Intrebăm acum, că óre aceste stări de lucruri sunt ele suportabile? Sunt provederile aceste atât de onorabile ca sĕ nu ne pună la gânduri, și încă mai cu sémă, când scim, că noi suntem ûn popor sĕrac și noi nu putem ca sĕ ținem scóle paralele cu Emke, noi nu putem jertfí atâta ca sĕ le adjustăm cu utensiliile necesare, nici se zidim palaturi, și neputêndu-o face, noue ni sĕ închid unul după altul stabilimentele nostre de cultură, rĕmânênd preste vreme domni ai situațiunei cei dela reuniunile de cultură maghiară, ca sĕ-și facă trebile.

In fața acestor stări de lucruri e datoria fiecărui român a face tot posibilul ca sĕ avem scóle bune și învĕțători plătiți cum se cade.

Incordarea ce se face din partea reuniunilor acestora e prea mare ca sĕ ne pótă lăsá multă vreme în nelucrare. Ori ce minut perdut este pentru noi egal cu surparea terenului de sub piciórele nóstre, și acésta românul ce-și iubesce limba lui nu o póte dorí. Dacă frații maghiari lucră, avem datorința sĕ lucrăm și noi, căci numai lucrând vom salvá interesele periclitate ale némului nostru.

Ni se ḑice, că prin limba maghiară nu sĕ intenționéză nimica alta decât ca sĕ ne ințelegem mai bine unii cu alții, și din acésta înțelegere, sĕ se pregătéscă pe terenul social o apropiere între noi.

Istoria ne e martoră, că au fost timpuri, când românii se înțelegeau și mai bine cu maghiarii ca aḑi, deșí nu le vorbiau limba, și tot istoria ne spune, că popórele ce au lăsat pe altele sĕ le impună limba și-au perdut caracterul lor național și s'au contopit, fără sĕ le mai rĕmână decât reminiscența de a fi fost. Românii odată cu capul nu vor ca sĕ-și dea invoeala la desnaționalisarea lor, pună contele Kocsard Khun tótă averea sa la dispozițiunea celor dela Emke, pună o și alți magnați după el, dacă pot și le dă mâna, și tocmai că nu vor sĕ-și dea consensul la desnaționalisarea lor au însutită și inmiită datorință de a se pune la lucru, de a se îngrădí cu tot feliul de mĕsuri de precauțiune.

Mĕsurile însĕ le reasumăm în scólă și éră scólă. Și pentru ca sĕ avem scóle avem lipsă de crutare și éră crutare.

Ḑilele albe, când muntenii nostri puneau bancnote de sute în mânile lăutarilor, trebue se facă loc altor gândiri mai seriόse, dacă voim ca sĕ nu ne cânte „în veci pomenirea“ înainte de vreme. Sunt și români ingândurați, sunt încă destui sburdalnici, sĕ vedem ca sĕ se imputineze numĕrul celor din urmă, și societatea română nu póte fi pasivă față de privați și de aceea cum 'și arangéză trebile.

Revista politică.

Precum am anunțat în numĕrul precedent al fóiei nóstre, Maj. Sa monarchul se află în Galiția.

Călĕtoria supremului beliduce pe pământul Galiției, deșí se aduce în legătură cu cestiuni curat militare, totuși se comentéză și din punct de vedere politic și i se atribue o însemnată importanță politică.

Maj. Sa a călĕtorit în adins, ca sĕ asiste la manevrele cele mari, căci terenul, pe care se fac aceste manevre este considerat de scena unui eventual rĕsboiu și acésta împregiurare motivéză din de ajuns causa comentărilor din punct de vedere politic.

Dar mai sunt și alte împregiurări, cari întăresc și mai mult afirmațiunile celor ce atribue călĕtoriei monarchului însemnătate politică și încă deciḑĕtóre din punct de vedere al situațiunei europene internaționale.

Atașatul militar rusesc, dela ambasada rusă din Viena n'a fost învitat sĕ asiste la aceste manevre, cari se vor face în fața Maj. Sale, a fost învitat însĕ atășatul german și precum comunică scirile mai próspete și atașatul italian. S'au luat și mĕsurile cele mai energice ca sĕ se pună mâna pe spionii secreți, căci e sigur, că Rusia nu va întârḑiá a-și trimite astfeliu de spioni, considerate fiind aceste manevre strategice ca o probă generală de rĕsboiu, pentru care și Austro Ungaria și mai ales Rusia de șir de ani mereu se pregătesc.

De aceea, precum spune o fóie din Pesta, Galiția e aḑi perfect provĕḑută cu căi ferate strategice,

---

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

IV. Industria francesă.

(Încheere).

Bumbacul mlădios și flecsibil a rĕstrins nobila pânză de in la un teritoriu mai îngust, ba se póte ḑice, i-a răpit o parte din teritoriu. Inul ocupă și în esposiție mai puțin teritoriu. Dar cu tóte acestea ne ofere ață frumósă și trainică, straie frumos damasate, măsărițe și lepedee, deșí unele progrese cu totul surprinḑĕtóre se par a lipsí.

Nu ne este permis a trece nici pe lângă cânepă, fără a o amintí! Pânza de vêntrele, pânza de saci, apoi funile și stréngurile bine ordinate nu ne lasă a uitá de cânepă.

În apropierea pânzăriilor se află espuse probe despre activitatea unor industrii ajutătóre: înălbirea și văpsirea (colorarea). Ele forméză continuarea esposiției pânzăriilor. Valórea lor nu póte fi estimată așa numai în trécăt, deóre-ce technicul încă își are însemnătatea sa. In o esposiție adese ocură marfe, a căror preț zădarnic îl căutăm în curant. El nu este espus, pentru-că marfele sunt prea scumpe.

La ocasiuni sĕrbătoresci aduce omul atâta jertfă. Amorul propriu ba chiar ambiția negutătoréscă, pretind acésta, dar zădarnic am dorí așa ceva în viața ḑilnică.

Sĕ amintim chiar și numai în trécăt salonul, care este lipsit de aceste producte. In el sunt espuse producte, cari nu aparțin strêns la economiă și pare mi-se a nu fi chiar la locul seu. Spațiul cel mai mare îl umplu uleiurile, apoi tăbacul, lâna, bumbacul s. c. l. Totul este elegant rênduit, dar ele intereséză numai pe specialisti.

Peile și călțunii sunt nimerit așeḑate lângă pânzării. Aci se află așeḑate și pălăriile în tot și de tot feliul. Acest soiu de industrie, nu ocupă atât loc, cât ar meritá. Probabil, că argăsitorii nu au asteptat mult dela esposiție. Cu tóte aceste acésta industrie este în Francia bine rĕspândită. Fabrica din Tours a espus și ea. Ea se ḑice a fi întemeiată la 1584, și nu fără ambiție se amintesce acésta. Fabrici pentru bunḑi sunt puține în Francia. Materia neprelucrată se impórtă cu deosebire din nord. Dar o sciu prelucrá. Clima este însĕ prea indulgentă de cât se aibă lipsă de bunḑi.

Trecênd astfeliu prin galerii, este greu a aflá ceva nou, abstracție făcênd dela articulii de modă. Imbunătățiri technice, cu deosebire de acele, cari ar avé de urmare scăderea prețului, nu se prea află în esposiție. Aceste sunt de a se căutá în laboratorii și adese este necesar a fi specialist, pentru a puté înțelege întregul lor mers. Și în altă privință au perdut esposițiile, cel puțin în ochii mei: ele au abḑis, după-cum am amintit, de scopul lor practic. Căci altcum ar fi espus fie-care pentru sine — din ambiție și interes, și ar fi făcut tot posibilul spre a-și face renume șieși și fabricațiunei proprie. Fiecare avé tipărituri, în cari se esplică și se laudă cutare marfă. Pretutindenea erau de față principali și comis esperti. Cu un cuvênt visitătoriul primia instrucțiune, câtă numai ii trebuia.

De present esposițiile colective sunt în preponderanță. Câte odată camera comercială, care representéză un district óre-care, constrânge moralicesce fabricele mai însemnate, a face contribuțiile necesari pentru acoperirea speselor productelor de espus; de altădată se forméză un indicat, sau esistă vre o corporație, care ea asupra și povara speselor. Cine se intereséză de esposițiile colective? Dóră visitatoriul, care trece pe aici în colo, admirând ce-i place, fără a cumpĕrá ceva? Și ce folos póte avé singuraticul individ? Póte că esposițiile s'ar repetá mai adeseori, și ar fi lucru înțelepțesc, a asteptá o vêrstă întrégă, 33 de ani, până-ce érăși ni se ofere un asemenea spectacol. In 33 de ani, însĕ numĕrul esponenților și al cercetătorilor s'ar sporí de minune.

Paul Oprișa.

şi nici un corp de armată nu se află mai preparat de rĕsboiu ca corpul din Cracovia şi din Lemberg, precum nici o provincie din lume nu are mai multe garnisóne militare ca şi Galiţia, despre care se póte ḑice, că fie-ce urmă de pământ e pregătită şi întocmită pentru rĕsboiu,

Combaterile, ce s'au ridicat contra făimosului program al maiorităţii deputaţilor din Dalmaţia de către presa austriacă şi cea maghiară îndémnă pe organul german al oposiţiei croate la o apĕrare de tot îndrăsnéţă. „Agram. Tgblatt“ se provócă spre acest scop la compromisul ungaro-croat din anul 1868 cu privire la revindicaţiunea Dalmaţiei şi declară, că nu se află nici dincóce şi nici dincolo de Velibet un singur patriot consciu, un singur croat, care n'ar recunósce, că prin unirea Dalmaţiei cu Bosnia nu s'ar face cel mai mare bine naţiunei. Numita fóie designéză pe Starcevici şi Barici ca prototipul patriotismului sincer şi al adevĕraţilor croaţi.

Atacurile foilor oposiţionale maghiare continuă însĕ şi acum, deşi aceste foi nu declină o încorporare a Dalmaţiei la Ungaria. Astfeliu „P. Napló“ scrie: Dacă cetesci cu atenţiune programul dalmatin, observi, că în el nu se vorbesce nici de Ungaria, nici de Austria, ci numai de dreptul statului croat, ca sĕ se redea Croaţiei tóte privilegiile din trecut. Ce înţeleg însĕ dalmaţienii prin acestea? Póte o „Illirie“ ilegitimă dela 1767 şi 1777, carea a fost ocârmuită din Viena absolut prin o deputaţiune de curte illirică.

Sau concesiunile, cari în August 1848 i s'au făcut banului Jellacici în mod unilateral şi ilegitim? „Independenţa“ absolutismului austriac s'au adresele nesuccese şi promovările dietei croate dela 1861 şi 1865? Intenţiunea patrioţilor dalmatini şi a matadorilor lor nici decum nu e, ca Dalmaţia sĕ rĕmână pe terenul dualismului la Ungaria, ci contrariu dualismului, ei voesc un federalism ca sĕ se formeze prin uniunea tuturor slavilor un imperiu mare slavic de sud sub domnirea habsburgilor, la care sĕ se alăture Bosnia şi Herţegovina

Pe aceeaşi córdă o mână şi „Egyetértés“ organul stângei estreme, care aruncă tótă ura asupra politicei premieriului ungar, căci n'a fost atât de precaut sĕ înfrâne emulaţiunile croaţilor şi poftele panslave ale Stărcevicenilor.

Cererile, ce s'au adresat împĕratului german cu ocasiunea călĕtoriei sale prin Alsaţia şi Lorena spre a se pune capĕt pedecilor grele, ce se pun la graniţa germano-francesă par a rĕmâné fără resultatul dorit şi impresiunea, ce o a produs scirea ḑiarelor germane, că împĕratul nici decum n'ar fi aplicat a satisface cererilor sunt de tot nemulţămitóre şi locuitorii provinciilor adnecsate încep a perde şi din puţina fidelitate, ce o mai nutriau în timpul din urmă pentru tinĕrul împĕrat.

Presa francesă de tóte nuanţele se ocupă cu comentarea manifestului contelui de Paris. Acest manifest are în vedere numai pur ideile conservatóre şi apeléză la simţul de patriotism al francesilor ca la viitórele alegeri sĕ-şi dea silinţa a triumfá monarchia, carea va înălţá vaḑa Franciei şi îi va redá posiţiunea de mai înainte în şirul puterilor europene.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Mediaş, 23 August, 1889. Domnule Redactor! În 20 şi 21 a l. c. v. s'a ţinut în Moşna protopresbiteratul Mediaşului, adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sighişóra. Permiteţi a Ve dá aici în liniamente generale un tablou al acelei adunări cu rugarea de a dá publicităţii acésta corespondinţă.

In 19 c. óspeţii strĕini, cari veniseră cu trenul pănă la Mediaş, se adunară la „Hotel Schütz“ pentru a se intâlní şi cu alţi colegi. După-ce petrecură puţin acolo, se suiră în trăsurile ce au fost trimise din Moşna pentru transportarea lor. Acolo aflară o primire fórte căldurosă. Toţi au fost primiţi dintâiu la dl paroch local, de unde, spuinduli-se cortelele, plecară pentru a face cunoscinţă cu gazdele respective şi a scuturá praful de pe îmbrăcăminte.

Fiind vremea vecerniei, în corpore au asistat la vecernie ér după aceea plecară în grupe pentru a vedé satul, respective opidul.

Moşna e cam 1½ óră departe de Mediaş. Posiţiunea e frumósă pe o cale încungiarată de déluri plantate în parte mare cu viţă, căci e ţéra vinului. Locuitorii sunt în majoritate sasi; români mai puţinei, şi acestia desbinaţi în gr. or. şi gr. cath.

A doua ḑi fiind Duminecă toţi asistară la serviciul divin, care a fost celebrat de cinci preoţi, între cari doi administratori protopresbiterali, sub conducerea preşedintelui reuniunei dl administrator protopresbiteral Demetriu Moldovan. După slujbă ţinù dl adm. prot. I. Chendi o cuvêntare fórte potrivită, căreia a urmat cuvêntarea escelentă a dlui adm. prot. D. Moldovan; în urmă dl paroch local intr'o vorbire bine chibzuită a bineventat óspeţii. Ingenunchiând apoi toţi, dl adm. prot. şi preşedinte al reuniunei D. Moldovan a cetit rugăciunea obicinuită la astfeliu de ocasiuni pentru invocarea st. Duch.

Fiind chemaţi în corpore la dl paroch local spre recomândare, petrecurăm acolo cam ½ óră rentorcêndu-ne la semnalul clopotului în biserică, unde aveau sĕ se ţină şedinţele. Prin o cuvêntare fórte potrivită dl adm. prot. D. Moldovan, ca preşedinte al reuniunei declară I a şedinţă de deschisă. La acésta şedinţă a asistat aprópe tot poporul de acolo Pertractând agendele conform programului, după finirea lor s'a încheiat prima şedinţă.

Dl paroch local învită pe toţi óspeţii la dsa la prânḑ Prânḑul a fost adevĕrat banchet. Primul toast l'a ţinut preşedintele reuniunei, dl adm. prot. D. Moldovan pentru Escelenţia Sa Inalt Preasfinţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul. După acesta a urmat o serie întrégă de toasturi pentru Veneratul consistoriu etc. etc.

După banchet s'a ţinut a II-a şedinţă, care încă a fost cercetată de partea cea mai mare a poporului din loc. In acésta şedinţă zelosul învĕţătoriu din Bertan, Dumitru Stuchireanu, a cetit elaboratul seu interesant şi plin de adevĕruri intitulat: „Cari sunt causele regresului în cele materiale la poporul român?“ După şedinţă s'a ţinut vecernie, la care au luat parte toţi învĕţătorii óspeţi.

Intrunindu se învĕţătorii după vecernie, au hotărit a aduce o ovaţiune indreptăţită demnului paroch din loc.

La 8 óre séra toţi au întrat în curtea parochului, la care erau încortelaţi toţi óspeţii preoţi, şi după esecutarea a trei piese musicale 'l salută şi felicità directorul scolar din Sighişóra Ioan Muntean prin o vorbire fórte bine nimerită.

Luni diminéţa în şedinţa a III a au încântat pe toţi ascultătorii directorul din Sighişóra Ioan Muntean prin elaboratul seu despre folosul lucrului de mână şi Nicolae Muntean învĕţătoriu în Ferihaz prin prelegerea sa despre mĕsurile metrice.

Ca şi eri toţi au fost invitaţi éră la parochul local la prânḑ, unde s'au ţinut érăşi multe toaste.

În şedinţa de după prânḑ, fiind a se alege de nou funcţionarii pentru periodul următoriu de preşedinte fù reales dl adm. prot. Demetriu Moldovan, care intr'adevĕr şi merită acésta, dând destule doveḑi despre aceea că este: un escelent conducĕtoriu. Chiar şi la acésta ocasiune, ca şi de alte dăţi, reuniunea n'a întârḑiat a-i aduce juste mulţămite pentru ostenelele ce a avut, dându-i vot de laudă şi salutându-l prin sculare şi un întreit „Se trăéscă!“

Terminându şi reuniunea afacerile sale, cătră séră au plecat mai toţi cătră vetrele lor, ducênd fiesce-căre un suvenir plăcut din Moşna.

Nu pot încheiá fără a amintí încă nisce lucruri de tótă lăuda.

Reuniunea a fost cercetată din partea a mai mulţi vrednici preoţi de ai nostri, cari unii au venit din depărtări chiar bunişóre. Au asistat la tóte şedinţele reuniunei, dovedind interesul viu ce l'au faţă de reuniune şi de scólă în general prin vorbiri şi alte observări.

Deasemenea şi dl adm. prot. I. Chendi a participat la şedinţele şi afacerile reuniunei dela început pănă la sfêrşit, ceea-ce cu drept cuvênt pot ḑice, că i-a fost ca o grea sarcină, considerând multele agende, ce le are ca paroch în Frâua şi adm. prot. cu reşedinţa prot. în Mediaş.

Astfeliu de preoţi ca cei amintiţi, cari din inimă şi adevĕrat zel se intereséză pentru binele şi prosperarea naţiunei nóstre, sunt totdeuna vrednici ca se ne mândrim cu ei.

Ér acuma mi e frică, că gingaşul meu condeiu nu va fi în stare a puté dá espresiune profundei stime şi consideraţiuni, ce mi-a însuflat dl paroch al Moşnei

Precum am amintit mai sus, în amêndóuĕ ḑilele a fost banchet la dl paroch local pentru toţi strĕinii. Afară de acésta, toţi dnii preoţi, cari au luat parte la reuniune în numĕr de vre-o opt, au avut cortel şi vipt la acest demn preot în decursul duratei adunării.

Considerând spesele considerabile, ce le va fi avut; considerând nelinistea şi ostenéla, în care a fost pusă casa dsale prin atâţa óspeţi, 'mi pun eu întrebarea: „Óre nu este demn un astfeliu de preot şi o astfeliu de preotésă ca se scie toţi, câte spese şi osteneli au indurat pentru noi?“

Ba este încă prea demn de aceea, şi acest preot este părintele Ioan Bozoşan cu stimata dsale soţie Raveca Bozoşan.

Dar ori-cine merge la Moşna chiar fără a cunósce pe preademnul paroch I. Bozoşan se póte convinge, că acel popor credincios stă sub o escelentă conducere.

Au biserică amĕsurată numĕrului poporaţiunei; au scólă frumósă, casele românilor preste tot, deşi unele mai mici acoperite cu pae, erau curate, am puté ḑice de o curăţenie aprópe olandeză, şi tóte în curţi şi în case la locul lor potrivit. Poporul tot cinstelnic şi prevenitoriu faţă de strĕini! Şi aceste tóte: biserica cea frumoşică şi curată, scóla, moravurile cele bune ale poporului, sunt opera demnului preot I. Bozoşan.

Treiḑeci şi patru ani sunt de când acel popor credincios este fericit a stá sub o astfeliu de conducere, şi ii doresc încá mulţi ani a stá sub conducerea actualului seu paroch; deasemenea doresc ca Dḑeu sĕ dea mulţi preoţi poporului nostru, cari sĕ fie adevĕraţi păstori ai turmelor lor, precum este dl părinte I. Bozoşan, pre carele îl rugăm şi pe calea acéstă sĕ priméscă sincerile nóstre mulţămiri! *anil.*

Convocare.

Toţi P. T. membrii „Reuniunei învĕţătorilor rom. ort. din districtul al X-lea Braşov al archidiecesii transilvane“ precum şi alte persóne amice scólei se învită prin acésta a luá parte la adunarea generală a acestei reuniuni, ce se va ţiné la 11, 12 şi 13 Septembre a. c. v. în Braşov cu următórea

Programă.

Luni 11 Septembre la 9 óre a. m.

Membrii reuniunei vor asistá în corpore la serviciul divin împreunat cu învocarea Spiritului sânt şi părăstas în memoria membrilor decedaţi ai reuniunei, în biserica Stului Nicolae din Scheiu.

Şedinţa I-a, Luni, 11 Sept. la 10 óre a. m.

1. Deschiderea şedinţei prin presidiu în sala de desemn a scólelor centrale române.
2. Apelul nominal.
3. Presentarea rapórtelor comitetului central despre activitatea sa în decursul anului reunional 1888/89.
4. Alegerea comisiunilor pentru censurarea acestor rapórte.

Şedinţa II a, Luni, 11 Sept. la 4 óre p. m.

5. Prelegere practică din Geometrie de Ioan Dariu şi desbateri asupra acestei prelegeri.

Şedinţa a III-a, Marţi, 12 Sept. la 9 óre a. m.

6. Deliberarea asupra temei, ce eventual s'ar ficsá de V. Consistoriu.

Şedinţa a IV-a, Marţi, 12 Sept. la 3 óre p. m.

7. Presentarea şi desbaterea asupra elaboratelor din despĕrţămintele reuniunei nóstre despre „Autoritatea învĕţătoriului în, şi afară de scólă şi mijlócele de a o susţiné“.

Şedinţa a V-a, Mercuri, 13 Sept. la 9 óre a. m.

8. Continuare în desbaterea asupra temei: „Mijlócele, prin cari s'ar puté întroduce mai cu înlesnire lucrul de mână în scólele poporale“.

Şedinţa a VI-a Mercuri, 13 Sept. la 3 óre p m.

9. Rapórtele comisiunilor.
10. Stabilirea bugetului pe anul 1889/90.
11. Propuneri de sine stătătóre.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei, ţinută la 30 Iuniu v. 1889 în Braşov.

G. C Bellissimus, vice-preş.

I. Dariu, secret.

Insciinţare.

La scóla civilă de fete a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, se mai pot face înscrieri numai *pănă la 15 Septembre n.* Tot odată se aduce la cunoscinţa on. public românesc, că cursul complementar proiectat, fiind anunţate destule eleve pentru a-l puté începe, va funcţioná în anul scolariu 1889/90.

Sibiiu, în 6 Septembre, 1889.

Direcţiunea scólei.

Varietăţi.

* (Stipendii.) Se vor conferí în anul acesta, 6 stipendii de câte 50 fl. pentru elevii de lemnărie ai scólei industriale din loc şi 5 stipendii à 30 fl. pentru elevii scólei din resortul cismăriei. Cursul scólei de lemnărie s'a început cu prima Septembre şi duréză 10 luni, ér celalat curs se va începe cu 1 Oct. şi duréză 6 luni. Cererile se vor adresá cătră vice-comitele, ca preşedintele comisiunei economice a cott. Sibiiu pănă la 20 Sept. n. a. c. La cerere sĕ se mai alăture atestat: de îndiginitate, de pe anul din urmă scolariul, de paupertate, dela măestru şi de primire în scólele respective.

* (Esamenele de forestrierie.) Conform unei circulări a ministrului de agricultură, esamenele de forestrierie se vor ţiné anul acesta în 21 Octobre, începêndu-se la 9 óre în salele edificiilor comitatense din următórele oraşe: Budapesta, Pojon, Neusohl, Mişcolţ, Caşovia, Sigetul-Marmaţiei, Debreţin, Cluş, Braşov, Sibiiu, Timişóra, Zombor, Cinci biserici. Reflectanţii au a-şi înaintá cererile la inspectoratul de forestrierie competent.

* („Kulturegyletul.) In ḑilele trecute şi-a ţinut reuniunea maghiară „Kultur egylet“ adunarea

nerală în Gherla. Și de astădată insuflețirea a fost generală. Președintele n'a putut asistá din motive sanitare. Averea reuniunei a fost până la 31 Aug. fără ce a donat contele Khun Kocsárd de 435.233 fl. 4 cr. Din 15 Aug. a. tr. și până în 31 Aug. a. c. a întrat frumósă sumă de 109.132 fl.

* (Teatru român) După cum scriu foile din Brașov va sosí acolo dl Ioan Ionescu din Bucuresci cu trupa sa teatrală și va dá mai multe representațiuni. Brașovenii 'l aștéptă cu mare dor, căci dl Ionescu a lăsat brașovenilor plăcute aduceri aminte, cu tóte-că de un șir de ani, din causa greutăților, ce i s'au făcut, n'a mai trecut granița dincóce.

* (Filocsera.) Afară de comitatul Tĕrnavei-mari s'a ivit filocsera și în cott. Cojocnei, din care causă mai multe comune s'au pus sub priveghere din ordinațiune ministerială.

* (Numerarea poporațiunei.) Precum se asigură din Budapesta la prima Ianuariu a. c. se va face érăsi numĕrarea poporațiunei în Ungaria. Spre scopul acesta ministrul Baross va asterne dietei un proiect de spese.

* (Transferări.) Maj. Sa a ordonat transferarea din armata activă comună în armata de honvedi a căp. cl. II Iosif Cec, Moise Baina și Paul Costanc.

* (Dreptatea șahului din Persia Nasr-Eddin.) Foile din Budapesta comunică, că cu ocasiunea petrecerei șahului Persiei în capitala Ungariei s'a întêmplat un act, ce ar puté fi luat drept esemplu și de domnitorii din Europa. Jidanii din Urmia, o cetate în nordul Persiei, au avut sĕ îndure din partea organelor administrative și a oficianților politici o mulțime de nedreptăți strigătóre la ceriu. Aceste motive au și îndemnat pe bĕtrânul Chadji-Rachim că sĕ călĕtoréscă dimpreună cu servitoriul seu pe jos din Persia până la Budapesta spre a se plânge șahului de păsurile, ce le sufer conaționalii lor. Cei drept, sfetnicii șahului n'au voit sĕ céră audiență pentru călĕtori, s'au hotărît însĕ totuși în cele din urmă a le primí plângerea în scris, și o presentară șahului, spuindu-i tot deodată, că jidanii n'au drept a se plânge. Șahul însĕ după-ce secretariul seu Mirza Ali ii cetì plângerea, strigà iritat: Ce însemnéză acésta? Voi îmi spuneți, că jidanii n'au motiv de a se plânge, dar uitați acesti doi ómeni au trebuit sĕ facă o călĕtorie de 4 luni la Europa spre a se plânge. Mirza îngĕlbinì și nu puté nici sĕ mai gângĕvéscă. Șahul însĕ strigà: „Voi veți cercetá cestiunea, da, sciu și eu, dar și eu voiu fi de față“. Mânia șahului crescù, încât nimenea nu mai dise nimic. Jidanii, cari au fost chemați apoi de față sĕ despărțiră ducênd conaționalilor lor speranță de mântuire.

* (Dilele critice.) Prorocia lui Falb se adeveresce tot mai mult. Dilele de 28, 29, 30 August au fost adevĕrate dile critice. Din tóte locurile se semnaléză potópe și vĕrsări de apă, rupturi de nori și pagube enorme. Pela noi după ploile centinue ce s'au descărat, a scădut temperatura și pe munții Făgărașului se póte vedé, cum sclipesce zăpada până aprópe de șes.

Apel.

către toți ómenii de inimă și în special către preoțimea, învĕțătorii și alți inteligenți ai tractelor Mercurea și Sĕliște!

P. T. Domni!

Apelez la Dvóstră în interesul nenorocitului Nicolae Aleman pe care 'l cunósceți.

Este și el unul din acei ómeni, care în un moment de slăbiciune uitându-și de sine, de numele seu și de numĕrósa familie — a pĕcătuit, și în urma pĕcatului — sufere.

Suferințele lui se potențéză când scie că fiul seu Ioan, a absolvat gimnasiul și nu póte continua studiile clericale din causa didactrului de 100 fl.

Ce nu mai póte el da fiului seu, sĕ-i dăm noi societatea, ca sĕ-l scăpăm de torturile ce-l apasă, grijile familiare!

Sĕ-i dăm cu atât mai vêrtos, căci fii nu pot suferí din causa părinților, ei sunt nevinovați.

Sper că apelul meu va aflá rĕsunet în inimile ómenilor ce trăesc în tignă și vor ușurá povara unui om, ce sufere mai mult pentru grijea fiilor sei, decât pentru sine.

Sper că colegii sei de odinióră, și alți factori cari s'au bucurat de el până era viu, nu-l vor părăsí când este neputincios de a i mai puté serví.

Mĕ măgulesc cu speranța că suma de 100 fl. va încurge în restimpul cel mai scurt.

Colecta o deschid eu cu 5 fl, și rog pe on. Redacțiune a-i primí dimpreună cu sumele ce vor încurge a le administrá pentru Ioan Aleman la On. Direcțiune a seminariului Andreian la timpul seu!

Aiud, 19/31 August, 1889.

Nicolau Ivan,
spiritual la penit. reg. din Aiud.

Din public*).

Teliu, în 20 August 1889.

Dle redactor! In prețiuitul diariu „Telegratul Român“ Nr. 88 din anul curent a apărut o corespondență datată din Teliu și subsemnată de unii poporeni. În aceea tendențiósă corespondență e trasă în joc între alții și persóna mea.

Nu voiu sĕ me fac advocatul nimenuia, dar Ve rog ca în ce privesce persóna mea sĕ aveți bunătate a publicá următórea rectificare:

In menționata corespondență se dice despre mine:

a) că eu a-și țìné adunări secrete cu poporul, pe care, pentru ca sĕ-l câstig pe partea mea, l'a-și tractá cu beuturi etc.;

b) că eu ca cleric absolut, nu me subordinez nimenuia fără numai închipuitului meu socru, și că nu parez directorului meu scolariu și că am avut cutezanță de a dice în biserică: „am isprăvit părinte“, „éră și éră părinte“ și alte multe de acestea.

Cu astfeliu de afirmațiuni malițióse și ne temeinice cred autorii și respective autorul intelectual al acelui articlu, — căci Telinenii nostri subsemnați în acel articul s'au folosit numai de instrumente — cred că își vor puté dovedí asertiunile lor din fruntea corespondenței, unde lamentéză că poporul ar fi sărac lipit, stors, supt până în măduvă!

Scopul ascuns al corespondenței sĕ dă pe față însĕ în rêndurile ultime ale ei, în care se atrage atențiunea P. O. D. protopresbiter tractual, ca pe subsemnatul la viitórea alegere de învĕțătoriu nici în candidațiune sĕ nu l pună.

Mai lipsia sĕ ne spună autorul corespondenței că pe cine anume sĕ pună în candidațiune, dacă nu pe mine, și atunci agitațiunea ar fi fost completă.

Eu sum un tinĕr eșit anul trecut din scólă, și singurul sprijin de am creá un viitoriu în viață au fost și este purtarea mea, dar părintele Cristofor Dogariu nu se sfiesce de nici un mijloc spre a me goní din Teliu, temêndu și tare posițiunea sa, care și de altcum sĕ clatină prea tare.

Declar de calumnie asertiunea, că eu a și fi ținut adunări ori ași fi influințat în persónă sau prin alții cu ori ce mijlóce corumpĕtóre asupra alegĕtorilor ca sĕ mĕ alégă pe mine de învĕțătoriu.

Susțin însĕ, că esistă acte oficióse, că chiar părintele Cristofor Dogariu a ținut astfeliu de adunări, și a adăpat lumea cu spirt, acelea acte se află la oficiul protopopesc tractual.

Asertiunea că a-și fi avut purtare rea și nu a și fi făcut sporiu în scólă etc. o dechiar de asemenea de calumnie rĕutăciósă, căci chiar subscrișii în corespondență dimpreună cu părintele Cristofor Dogariu mi-au estradat atestatul de serviciu pe care am onóre a vi-l alătură aci sub A, din care se vede contrariul, și anume, că am avut o purtare „esemplară“.

Subordinat? pre tot omul de omenie îl stimez, astept însĕ asemenea stimă. Apoi cum subordinat? póte că părintele are ideile dsale de subordinațiune! ar dorí póte sĕ i pun vacile la car, sau sĕ i fiu la îndemână în tóte trebuințele sale.

Se póte vre-odată sĕ se fi întêmplat că eu ca cântăreț isprăvindu-mi rĕspunsurile stranei și părintele tăcênd mulcom în altariu sĕ i fi adus aminte, că a venit timpul sĕ dică „éră și éră“, adecă ectenia. Dar acésta am făcut-o într'un mod fórte lin și fără ca sĕ se scandalizeze cineva, deși sciam și sciu și alții, că părintele în mai multe rênduri a venit în biserică numai noi scim cum.

Celelalte afirmațiuni din malițiósa corespondență, că sunt simpluț, sumeț, și că me supun numai închipuitului meu socru, le trec cu vederea, căci alții cu mult mai competenți au judecat despre mine, că ce sunt și cum sunt.

Și ca de încheere mai amintesc numai atât, că poporenii subsemnați în aceea corespondență dupăcum se póte vedé din aici B alăturatul proces verbal au dechiarat toți, că ei au fost seduși de părintele Cristofor Dogariu, și de pensionatul învĕțătoriu Nicolae Dogariu, a și pune iscăliturile sub o corespondență, care nu li s'a cetit de loc**).

Din tóte acestea puteți vedé Dle redactor cum-că corespondența amintită n'a avut alt scop, făr acela amintit de mine, ca, adecă părintele Cristofor Dogariu sĕ-și pótă face trebșórele sale la alegerea de învĕțătoriu, nimicindu-me pe mine.

Multe a și avé de a Ve mai scrie despre nenorocita conducere și administrare a comunei bis. Teliu, dar nu voiu sĕ abusez prea mult de bunătatea onorabilei redacțiuni, căci și așa în scurt timp, — după-cum aud — vor eșí multe, multe la lumină.

Primiți etc.

Daniil Cojocariu,
cleric abs. și învĕțătoriu.

---

*) Pentu cele publicate sub rubrica acésta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

**) Nu scim cine a pus la cale acésta procedură, dar constatăm, că prin acésta s'a făcut un lucru necorect. Red

---

Mulțămită publică.

(Urmare și încheere.)

h) Aron Densușan profesor Iași: Negriada tomul I și II. Cercetări literare 1 volum. Istoria limbei și literaturei române 1 volum.

i) Dr. I. C. Dragescu: Maternologia 1 volum. Higiena popolară 1 volum. Publiu Ovidiu Nasone 1 fascicul.

j) I. Manliu profesor Bucuresci: Stil și compositiune partea I. 1 volum. Stil și compositiune partea II. 1 volum. Gramatica română partea etimologică 1 volum. Gramatica română partea sintactică 1 volum. Etimologie, ortografie și compositiune 1 volum.

k) Dr. Ilarion Puscariu vicariu archiepiscopesc: Documente pentru limbă și istoriă tomul I.

l) Teodor Ceontea profesor în Arad: Geografia universală.

m) Georgiu Șandor: Dumitru Stan, istorie localisată 1 volum. Norocul unui Satmarian 1 fascicul.

n) George Moian: Economia câmpului și grădinăritul.

o) P. O. D. Galacteon Șagău protopresbiter: Protocolul congresului național-bisericesc din anul 1868. Thier Leben von Brehms. Catalogul esposiții române dela 15/27 August 1881 din Sibiiu.

p) Ioan Branea paroch în Măierău: Papalitatea schismatică de Vladimir Gutteé, traduse de episcopul Iosif a Dunarei de jos.

r) Alesandru Pop archivariu la Academia română: Cuvinte sufletesci de Carmen Sylva.

Cu ajutoriul marinimoșilor donatori biblioteca s'a înmulțit în decursul anului 1888/9 cu 94 volume și 3 fascicule în 106 tomuri. Deși mică biblioteca nóstră, dar face un bun serviciu tuturor iubitorilor de sciință și literatură, fiind deschisă nu numai membrilor reuniunei învĕțătoresci, ci și fie-cărui român adevĕrat. Și acésta avem a o mulțămí în mare parte marinimoșilor donatori susamintiți, prin ajutoriul cărora am putut deschide mica, dar unica bibliotecă română în partea N. O. a Transilvaniei. Acésta bibliotecă deși mică avem însĕ speranță că se va înmulțí și va devení odată un adevĕrat tesaur moral și intelectual pentru instrucțiunea publică și cultura națională în acestea părți, dacă va fi spriginită cu același interes și din partea inteligiinții din Reghin și jur.

Până când marinimositatea și bunăvoința acelora, cari ne-au dat succurs nu va lipsí, până atunci și noi, de și puțini la numĕr, ne vom nisuí ca causa, pe care o representăm și care esta adevĕrată causă națională, sĕ o ridicăm la cel mai înalt nivel posibil, delăturând cu tótă abnegațiunea nĕcasurile și greutățile, ce întimpinăm în tóte dilele.

Esprimând încă odată mulțămitele nóstre donatorilor amintiți, nu putem trece cu vederea de a aduce sincere mulțămiri și dlui Alesandru Pop archivariu al Academiei române, care ne-a înlesnit mult corespondința cu bărbați însĕmnați din România, dându-ne și deslușirile de lipsă, precum și espedându-ne opurile donate de aceia.

In fine mulțămind și dlui Vasiliu Duma învĕțătoriu în Hodac și membru al reuniunei pentru donarea frumóselor vestminte de Irodi la Nascerea Domnului pe séma reuniunei, acestea vestminte conform actului de donațiune se vor putea folosí în venitoriu de elevii ori cărei scóle confesionale din tractul Reghinului pe lângă o anumită tacsă în favorul reuniunei.

Din ședința a III-a a adunărei generale, ținută în Reghinul săsesc la 14 August a. c. st. v.

Președintele reuniunei
Galacteon Șagău
protopresbiter.

secretariul reuniunei
Ioan Duma,
înv.

— La petrecerea de vară a pompierilor din Tilișca ținută în 16/28 Iuliu 1889 au binevoit a suprasolví următorii p. t. domni: Dr Nicolau Maier protopresbiter 1 fl., Nicolau Henț notariu 1 fl. 60 cr., Valeriu Pop adj. notarial 60 cr., Dimitrie Lăpĕdat învĕțătoriu 60 cr., toți din Sĕliște. N. Pipoș profesor 60 cr., Stefan Milea notariu, Ioan Iosof paroch, Petru Iuga paroch și Zacharie Ioanoviciu not. pens. toți din Tilișca câte 60 cr., Macsimilian Beu din Rod 60 cr., Neaga Iosof preutésă vĕd. 40 cr., Ilie Flóș comerciant în Tilișca 30 cr., Pantilimon Bănciu primariu, Savu Fracea, Stefan Bratu și Avram Prică economi în Tilișca câte 20 cr., și Nicolau Plaiu din Galeș 10 cr.

Venitul brut este de	26 fl. 44 cr.
Spesele fac	17 fl. 40 cr.
Resultă deci un venit curat de	9 fl. 04 cr.

care sumă s'a alăturat la fondul reuniunii.

Priméscă deci toți acei p. t. domni, cari deși fiind timpul nefavorabil, totuși n'a pregetat a ne onorá cu presența și de a contribuí la sporirea fondului reuniunei și pe calea publicității cele mai adênci și ferbinți mulțămite din partea comitetului arangiatoriu.

Tilișca, în 20 August v. 1889.

Comitetul arangiatoriu.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9 49	9.46
100 marce nemțesci	58.25	58 25
London (poliță pe de trei luni)	119 90	119,49

Nr. 501 [151] 1—3

CONCURS.

Pentru următórele posturi învĕţătoresci din protopresbiteratul Brașovului I, devenite vacante, sĕ escrie prin acésta concurs, cu termin până la 31 August a. c. st. v. și anume:

1. Purcăreni, postul de învĕţătoriu pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl., — pentru scóla de repetiţie 35 fl., — și din $^1/_4$ parte a venitului cantoral jumĕtate.

2. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., între cari sunt computate și venitele cantorale, și cuartir natural.

3. Filia Cărpiniș, aparţinĕtóre de parochia Tărlungeni, în locul veteranului învĕţătoriu Nicolau Beștea cu un salariu anual de 40 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi își vor înaintá suplicele lor instruate conform legilor scolastice în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Brașov, în 9 August, 1889,
Oficiul protopresbiteral gr. or. al
Brașovului I.
Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 358 [152] 1—3

CONCURS

care prin acésta sĕ publică în scopul întregirei staţiunilor învĕţătoresci dela scólele parochiale gr. or. din următórele comune parochiale:

1. Poplaca, și anume:

a) pentru învĕţătoriul de clasa I, cu salariu anual de 210 fl., din cassa bisericei;

b) pentru învĕţătoriul de clasa a II-a cu salariu anual de 250 fl., din alodiul comunei, cuartir natural și lemne de foc pentru amêndoi.

2. Cristian, pentru clasa I, cu salariu anual de 168 fl., relut de cuartir 20 fl., din cassa alodială a comunei politice și lemne de foc 4 stângini metrici.

3. Vurper, cu salariu anual de 150 fl., care sĕ încasséză din repartiţie, cuartir natural și lemne de foc trebuincióse.

4. Slimnic, cu salarir anual de 150 fl., solvibil prin repartiţiune dela popor, cuartir natural în edificiul scólei, și 2 orgii metrici lemne de foc.

5. Veseud, cu salariu anual de 140 fl. în bani, repartiţiat asupra parochienilor, locuinţa în edificiul scólei și lemne de foc.

Dela concurenţi, pe lângă cualificaţiunea de lege prescrisă, sĕ cere ca sĕ fie binevĕrsaţi în cântările și în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca și sĕrbătórea și a instruá în acelea și tinerimea scolară.

Cererile de concurs stilisate anume, pentru care din sus numitele staţiuni? sĕ se adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Telegraful Român“. Se recomândă concurenţilor ca, încât nu vor fi cunoscuţi în comuna parochială pentru-care vor concurá, sĕ se presenteze în aceea în vre o Dumineca sau sĕrbătóre spre a se face cunoscuţi poporului și spre a dá probe în biserică despre desteritatea lor în cântările și în ritualele bisericesci.

Sibiiu, 11 August, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele
parochiale respective.
I. Hannia,
adm. protopresbit.

Nr. 321 [153] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. In Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir, o odaiă în edificiul scólei, și lemnele pentru încălḑit.

2. In Crăciunești, cu salariu anual de 100 fl., cuartir o odaiă în edificiul scólei și lemnele pentru încălḑit.

3. In Trestia, cu salariu anual de 100 fl., cuartir și lemnele pentru călḑit.

4. In Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir și lemnele pentru încălḑit.

Concurenţii au a-și aștérne petiţiunile lor, în terminul deschis, instruate în sensul legii — subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al
Zarandului.
Brad, la 9 August, 1889.
Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 612 [154] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele însemnate mai în jos în protopresbiteratul Têrnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. Boian, cu salariu anual de 300 fl., care constă din folosinţa alor 8 jugĕre pământ arătoriu calculate cu 148 fl. 22 cr., repartiţie pe popor 129 fl. 80 cr., cuartir în edificiul scólei, grădina de legumi, 4 □ lemne de foc computate 22 fl

2. Cergidul mare, cu salariu anual de 300 fl, și anume:

a) salariu învĕţătoresc în bani din repartiţie pe popor 134 fl, în bucate (cucuruz) 60 metrete à 1 fl. 60 fl.;

b) salariu cantoral: curtea scólei împreună cu porţiunea canonică în mărime de 4 jugĕre 466 °□ cu venit anual de 45 fl., cuartir în edificiul scólei 5 fl., a treia parte din feldere cucuruz 36 feldere à 1 fl 36 fl., din celelalte venite stolari ale preotului terţialitatea computată 20 fl.

3. Chesler și Crăciunel, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 302 fl. și anume:

a) Chesler, cu salariu anual de preste 250 fl. Acest post e împreunat cu cantoratul; ca învĕţătoriu: din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz à 1 fl. 50 fl., dară numai până când fondul va puté corĕspunde solvirei prin interesele sale; din repartiţie pe popor 80 fl. în bani in 2 rate egale:

ca cantor folosinţa alor 3 grădini în comună, una cu un prunet frumos, cedate de paroch până la buna sa învoire, pe cari are a și le închide cu gard și a și le grijí cantorul cu venit circiter preste 25 fl., terţialitatea preotului computată minimum 30 fl., dela aprópe 100 fumuri à 4 cupe cucuruz eventual grâu mestecat à 1 fl 25 fl., și câte o cupă must de vin tómna computate 10 fl. Stola cantorală e inprespectivă de a se îmbunătăţí prin câștigarea unei vii cantorale de 50—80 vedre prin proccsul, ce are a se intenta contra ereḑilor defunctului cantor, ce a intabulat o pe numele seu. Cuartir liber în edificiul scólei preţuit în 20 fl., și un stângin de lemne în 12 fl.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în o Dumineca sau sĕrbătóre la biserică spre a și arĕtá desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

b) Crăciunel, cu salariu anual în bani gata 50 fl. din repartiţie pe popor, ce au a se solví până 1 Iuniu în 2 rate.

4. Chinciș și Herepea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 350 fl. constătătoriu pentru Chinciș din 200 fl. și anume:

a) ca învĕţătoriu în bani 10 fl, cucuruz stârmit 100 litre à 1 fl. 100 fl.;

b) ca cantor 30 pui de găină à 20 cr. 6 fl, ḑile de lucru 30 à 40 cr. 12 fl, folosinţa alor 4 $^1/_2$ jugĕre pământ parte arĕtoriu parte fênaţ preţuit în 45 fl, venite stolari și accidentalii 20 fl. cuartir în edificiu.

Pentru Herepea, cu salariu anual de 150 fl., care constă din:

ca învĕţătoriu în bani 7 fl. 50 cr., cucuruz stărmit 70 litre à 1 fl. 70 fl., folosinţa casei și grădinei cantorale 10 fl., folosinţa alor 4 jugĕre 1212 °□ porţiune cunonică 20 fl., terţialitatea felderilor 21 fl., ḑile de lucru 21 à 30 cr., 6 fl. 30 cr.

Venite stolari și accidentalii 15 fl. 20 cr.

5 Cuștelnic și Subpădure, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 335 fl. și anume:

a) Cuștelnic, în bani din repartiţie pe popor 40 fl., în cucuruz 100 feldere à 1 fl. 100 fl.; cuartir în preţ de 10 fl.;

b) Subpădure, 10 ferii vin à 1 fl. 10 fl., 10 ḑile de lucru à 40 cr., loc arătoriu 10 feldere, terţialitatea din stolă circa 10 fl., loc de casă cantorală folosită ca cositură în preţ de 5 fl.

Ca salariu învĕţătoresc: dela 36 familii câte o felderă de cucuruz à 1 fl 36 fl.

Dela familiile cu copii umblători la scólă câte 1 fl., circa 20 familii à 1 fl. 20 fl., după 6 ani va primi în folosinţă 6 jugĕre și jumĕtate loc arătoriu, care astăḑi este esarêndată pe atâţa ani cu venit de 70 fl.

6. Șilea maghiară, scólă micstă cu gr. cath. cu salariu anual de 260 fl., și postul e împreunat cu cantoratul gr. or., salariul constă:

ca învĕţătoriu din 143 metrete cucuruz sfărmit à 1 fl. în bani 10 fl. 40 cr.; ca cantor casă și grădină cu venit de 20 fl., folosinţa porţiunei canonice de 1 jug. 1291 °□ și a cimiteriului cu venit de 30 fl., 27 metrete de cucuruz sfărmit à 1 fl., 27 ḑile de lucru à 30 cr., și venite stolari și accidentalii 21 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupá vre-una din aceste staţiuni, au a și aștérne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

Cetate de baltă, 11 August, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava-inferióră.
Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 393-394 [155] 1—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci în tractul protopresbiteral al Treiscaunelor.

1. Covasna, al doilea post învĕţătoresc acum sistemisat cu salariul *a*) 100 fl, din fondul bisericei, *b*) 30 fl., jumĕtate din $^1/_3$ parte a venitului stolar, *c*) 70 fl., din repartiţiune, cuartir liber și lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu de 160 fl., din fond, bucate și repartiţiune, cuartir liber în edificiul scólei și lemne trebuincióse de foc.

Concurenţii, cari vor sĕvêrși și funcţiunile cantorali, 'și vor asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral în termin deschis.

S. Sân-Georgiu, 17 August, 1889.
Demitrie Coltofean,
protopop.

Nr. 428. [156] 1—3

CONCURS.

La scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei cerêndu se îndeplinirea posturilor cu învĕţători definitivi, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicrea în fóia archid. „Tel. Rom“.

1. Batiz, cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne.

2. Buituri, cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne.

3. Socet, cu salariu anual 100 fl. și 15 mĕsuri grâu cuartir și lemne.

3. Runcu mare și Poiana rechiţelii, cu salariu anual de 225 fl. și 50 mĕsuri cucuruz, 50 cartofi, cuartir și lemne, învĕţătoriul ambulant.

Cei ce doresc a reflectá la vre-unul din aceste posturi vor avé a-și asterne suplicile lor instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, 9 August, 1889.
Of. protopresb. al Devei în conţelegere
cu comitetele parochiale.
Ioan Papiu,
protopresb.

---

[135] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea a patru posturi învĕţătoresci la scóla capitală gr. or. din Rĕșinari, protopopiatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul până la 26 August a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

Pentru fie-care învĕţătoriu salariul anual 350 fl. și 32 fl. ca relut de cuartir și lemne

Pe lângă datorinţele provĕḑute în lege, aleșii învĕţători vor fi deobligaţi a ţiné strana in fie care Dumineca și sĕrbătóre, precum și doi a ţiné scólă de repetiţiune, unul a conduce grădina scolară, și unul a conduce eserciţiile gimnastice cu toţi elevii.

Cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, sunt a se adresá subsemnatului comitet parochial gr. or. din Rĕșinari.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Rĕșinari, în 7 August 1889 st. v.
Bucur Dancăș. *Liviu Brote,*
notariu.
Sibiiu, 8 August, 1889.
Am vĕḑut,
I. Hannia, adm. ppresb.

---

[150] 3—3

Arlejtési hirdetés.

A nagy-szebeni magyar királyi országos tébolyda számára az **1890-dik évre** szükséges *tüzifa, kenyér, ablaktábla* és *lábbeliek* szállitása kiadatik; az irásbeli verseny-tárgyalás, **folyó évi szeptember hó 10-ikén d. elött 11 órakor** alolirt helyen fog megtartatni, hol az ajánlatok is bennyujtandók

A részletes feltételek a „Budapesti közlöny“ folyó évi 199-ik számában egész terjedelmében közölve vannak.

Nagy-Szeben, 1889 évi augusztus hó 21-dikén.
M. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Ordinea băilor de érnă
în
institutul de băi a lui Habermann
în Sibiiu
din 6 Septembre a. c. până mai departe.

Băii de vană:

Afară de Dumineca in tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa până la 8 séra.

Dumineca dela 6 óre diminéţa până la 4 după améḑi.

Băii de aburi:

Pentru domni: afară de Lunea în tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa până la 1 după améḑi.

Pentru dame: Marţia, Mercurea, Joia, și Sâmbăta dela 3 óre după améḑi până la 7 séra.

Observaţiune; Tacsa cea de băi este afișată în odaia de cassă (a institutului) spre cunoscinţa onoratutui public. [157] 1—3

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 94 Sibiiu, Marți 29 August, (10 Septembre) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 August.

De câte ori e vorba, ca sĕ stabilim vre o regulă în o direcțiune sau în alta, suntem siliți sĕ ne facem sémă cu tóte greutățile. Așa s'a urmat până acuma în tóte afacerile bisericesci și au fost destui ómeni, cari necunoscênd pedecile, ce se pun în calea progresului nostru în viața practică, ar fi dorit ca sĕ stabilim procederi póte mai radicale în una sau în altă privință, și pe când am recunoscut de multe ori, că bine ar fi, dacă s'ar putea urmá așa, a venit trista realitate ca se ne rețină de a fi prea radicali și ne a indemnat sĕ fim cât se póte de conservativi, sĕ indreptăm încet, dar pe basă sigură.

Cu tóte aceste credem de sosit timpul ca în o direcțiune sĕ dăm și mai mult înainte — și direcțiunea, ce voim a o vedé mai bine regulată este alegerea fețelor bisericesci.

Rĕul se începe de regulă dela primirea la cursul clerical.

Nu arare ori s'au primit ómeni fără pic de vocațiune pentru acésta carieră, și pe când unul ori altul ar fi fost medic bun, iurist escelent, e slab preot, pentru că nu are darul și vocațiunea a se scí apropia de popor, a-i fi de ajutoriu în lipse, și așa cunoscințele lui sunt numai pentru el, poporul póte mai puțin sĕ se ajute și indulcéscă de ele.

Acésta s'a arĕtat chiar și la unii cu pregătiri mai înalte, căci când au fost puși ca sĕ ne facă trebi, s'au dovedit de ómenii cei mai neajutorați, ér poporul a dat din umeri și a început a-și pierde increderea în atari ómeni.

Din norocire insĕ numĕrul acestora nu e mare, e bine insĕ sĕ se țină cont de acésta impregiurare cu tótă rigórea, căci devenind aplicați atari indiviḑi în locuri mai espuse, periclitéză interesele bisericei nóstre și sucumb vaḑa și ordinea cea bună, ce trebue sĕ esiste la preoțimea nóstră

De aceea este bine ca sĕ ne tragem séma, că pe cine înrolăm sub stindardul nostru, și că ce calități și aplicări are, și indată ce descoperim numai cât de puține semne din inclinările cele rele, sĕ-i dăm sĕ înțelégă omul nostru, că face bine, dacă ne dă pace. Aici ne ar puté face bune servicii tot nu mai protopresbiterii, ei cunosc tinerii de prin parochiile lor, ei le sciu cărările, aplicările, și tot ei sunt chemați ca sĕ esercieze un feliu de control asupra acelora, cari aḑi mâne au sĕ intre în rêndul celor chemați și aleși de popor ca presbiteri.

Considerațiunile de tot soiul trebue sĕ încete, și dacă ele trebue sĕ încete, când unul ori altul e chemat a raportá consciențiios asupra cutărui cleric, aceste trebue sĕ înceteze mai ales până ce clericul este în seminariu.

Abstrăgênd dela aceea, că el e sub disciplină și trebue sĕ fie, spre a dá dovadă despre aceea că ce reserve 'și scie impune, pretindem ca și cel ce esercéză disciplina internă sĕ fie întru tóte la locul seu.

„Ordo est anima rerum“. Acésta se invață insĕ numai sub o conducere consciențióså, înțeléptă, strictă și impreunată cu multă bunăvoință, și învĕțând elevul odată ordine, el devine om consciu de datorințele sale pentru întrégă viața, om punctuos, om ce ordinea o privesce de o a dóua hrană și de care nu se lasă ușor pentru întrégă viața. Sunt departe dela noi personalitățile, nu cunóscem nimic înaintea nóstră mai pe sus decât binele bisericei, și binele bisericei cere ca sĕ atingem cestiunea acésta acum la începutul anului scolariu, de ceea ce sĕ ne bucurăm mai târḑiu, și de care fiitorii preoți sĕ aibă folos pentru întrégă viața.

Rĕul curat dela isvor, póte sĕ incete, cu mĕsuri paliative. Nu am fost și nu suntem pentru o crescere a fiitorilor nostri preoți între reguli disciplinare de o rigóre estravagantă, suntem conscii de impregiurările preoțimei nóstre în viața practică, dar de altă parte suntem datori a ține în evidență și neajunsurile, ce trebue sĕ dispară pe viitoriu, și credem a fi de ajuns, dacă de ocamdată reflectăm în acésta direcțiune în tesă generală.

Revista politică.

Manevrele din Galiția au dat mult material de discutat presei rusesci și în special alarmările și amenințările foilor din Budapesta, cari în avêntul lor îndrăsneț, n'au tăinuit nimic din scopul, ce s'a urmărit cu manevrele făcute în fața Maj. Sale monarchului, au stêrnit în presa rusă un foc pasionat de a luptá pe față.

Ea și declară alarmările și manevrele mari din Galiția de demonstrațiune vĕdită contra Rusiei și amenințarea ecuilibrului de pace europén, ce Austro Ungaria se giréză, că voesce sĕ-l susțină neconturbat. Manifestațiuni și demonstrațiuni antirusesci sunt și asistarea atășatului militar german și italian, precum și a mai multor oficeri bulgari, cari sĕ fi luat parte la aceste manevre sub conducerea unui colonel din armata bulgară.

Ce-i drept, scirea acéstă din urmă nu se confirmă încă în mod oficios, ea n'a fost însĕ desmințită, și impregiurarea acésta e de ajuns, pentru-ca presa ruséscă sĕ esclame, că Rusia nu va uitá nici când manoperile Austro Ungariei, de a-și întinde domnia în orient și a câștigá suprematie influinții sale asupra desvoltărei statelor balcanice.

Politicii din Viena par a nu se gândí, ce urmări fatale pot avé astfeliu de demonstrațiuni și ațîțări, cari nu urmăresc alt scop, decât a ține Bulgaria în conflict cu Rusia și a pune astfeliu stavilă și greutăți intențiunilor, ce voesce Rusia sĕ le realiseze în orient, intențiuni, cari nu caută o subjugare a popórelor balcanice, ci din contră o fericire și un bine pentru ele, făr a fi angagiate așa precum Austro-Ungaria voesce sĕ le angageze în detrimentul Rusiei.

Generalul Boulanger a vorbit érăși, și vorbele lui au aflat rĕsunet nu numai în Francia, ci în întréga presă europénă.

Se credea pe un moment, că boulangismul a amorțit cu totul, și că generalul nu se va mai încercá a-și manifestá nici măcar dorințele, decum sĕ se mai încerce a face politică.

Și pre-când tótă lumea era preocupată de acésta credință, ministrul president se pomenesce cu o scrisóre, prin care generalul promite, că se va întórce în Francia, dacă causa sa se va judecá de către un tribunal de resbel, sau de către prima cameră de apelațiune. In aceste casuri generalul se va înfățișa insu-și ca sĕ se apere. Dacă însĕ guvernul n'ar fi aplicat, atunci el va asteptá verdictul patriei sale pe ḑiua de 22 Septembre.

Acésta ḑi, precum se scie, e destinată pentru alegerile generale, și generalul speră, că adicții lui ii vor dá un verdict mulțămitoriu, cu atât mai vêrtos, că i-s'a făcut o mare nedreptate, fiind el acusat și dejudecat de cei mai aprigi dușmani ai sei.

După cele mai próspete sciri guvernul frances a hotărît, ca sĕ nu ia în considerațiune de loc acésta scrisóre a generalului și sĕ nu-i dea nici un rĕspuns, ér procurorul general sĕ și urmeze activitatea și mai departe.

Ori cât s'ar acusá generalul din partea guvernului, totuși trebue sĕ se recunóscă, că prevederile sale, pe când încă era ministru de rĕsboiu au fost fórte sănĕtóse. De acésta s'a convins chiar și actualul guvern, care a pregătit un proiect de lege, conform căruia ostășimea francesă se va puté ridicá „en masse“, proiect imițiat de generalul Boulanger.

Acéta mĕsură neasteptată a pus Germania pe gânduri și a insuflat mari îngrigiri în cercurile conducĕtóre germane. Scirile mai próspete asigură, că guvernul german pregătesce un proiect pentru sporirea armatei germane și sporirea inarmărilor.

FOIȚA.

O căsătorie la țéră.

(Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan*)

Nu era tocmai cel din urmă între feciorii din Dumbravă nici Teslovean, și că nu era cel din urmă nu purta el vina, ci părinții lui, cari erau ómeni cu stare bună și din a căror curte nici odată nu eșiau mai puțin de 4 pluguri cu câte patru boi.

Dar ce folos de avere. Unicul fecior nu le era spre mare bucurie.

Dela fire era tăcut, buzele îi erau dĕbălăzate în jos, pĕrul sta tot sbêrlit și din gura lui rar auḑiai o vorbă de dai dómne, trebuia sĕ-l intrebi de 2 de 3 ori până căpătai un rĕspuns.

Mai era cam greu și la auḑ, ca sĕ nu ḑicem tocmai, că Teslovean era surd, și acésta îl cam supera pe tatăl seu și pre mumă sa foc, așa, că în Dumbravă nu erau ómeni mai nĕcăjiți ca ei, nici între cei mai sĕraci, cari câștiga cu palma bucătura în gură și hainele pe trup. Supĕrarea lor era și mai mare acum, când Teslovean era ajuns la anii însuratului.

Ceea-ce nu i a dat Dḑeu îi vom da noi, ḑicea lelea Salomie către bărbatul seu Ispas, și Ispas credea, că bine ḑice muierea lui, care era o femeie destul de înțeléptă.

Era adecă vorba ca sĕ însóre pe Teslovean și insurătórea e loteriă, din 18 numeri câștiguri mai ușor unul decât sĕ se nimeréscă din 18 căsătorii una așa, cum ar plăcé și la cei tineri și la părinți și la lume.

Ispas nu era om sĕ umble după altele, el ar fi fost mulțămit numai se vaḑă odată cu cap și pe feciorul lui, dar Salomia era mai cu pretensiuni, ea ar fi voit sĕ capete cu feciorul ei o fată frumósă și blăgósă, și din neam bun.

În Dumbravă erau mulți părinți cu fete, și erau multe fete destul de cuminte, cari nu se uitau la Teslovean tocmai, cât la averile lui și s'ar fi și măritat bucuros după el.

Vorba e, că fata sĕracă se bucură și de un bărbat mai necioplit, și Teslovean era cum e mutul mai voinic, după cum ḑiceau fetele, când vreau sĕ și facă și ele haz și césuri bune.

Cam după Sânta Mărie pe sate se încep șeḑĕtorile.

Fetele merg cu caerii întregi și vin cu fusele pline și cu furcile góle. Cel puțin așa fac fetele cele harnice, cari stau mai puțin în vorbe ca celelalte.

Melania lui Gerasim insĕ nu avea mamă, era orfană, rĕmasă de 9 ḑile de mamă sa, ei nu avea cine îi trage séma acasă, când vine cu fusul plin și cu furca gólă, ori cu fusul gol și cu furca plină, ea era sburdalnică și totodată și destul de drăgălașă, tocmai contrariul dela tatăl ei, care era un om ursos, de nu-i scia nimenea voia și nevoia.

Melania era copilă fără mamă, crescută cam desmerdată pe la rudenii, toți o lăsau în voia ei, și tatăl ei, nu prea scia el, ce grijă trebue la o fată mare.

Sĕracă nu era Melania, dar nici prea bogată, avea ea ce i trebue, și tocmai că nu scia ce e lipsa și sĕrăcia, ea 'și făcea hăinuțe chindisite frumos, și dacă nu le făcea ea, erau în Dumbravă destule cusătóre ca sĕ-i facă haine cu gust și ea scia, sĕ le imbrace ca sĕ nu-i fie rușine, când eșia intre ómeni.

Așa era Melania lui Gerasim, și ea era destul de drăgălașă în forma cum se scia presenta publicului sătesc.

În anul acesta a fost și ea pentru prima dată în șeḑătóre și par că nu i-a fost de bună. Atât a fost de veselă, atât de vorbărétă, încât invĕțătoriul, care venise atunci în sat puse ochiul pe ea, și și schimbase cu ea dóue trei vorbe așa în trécăt. Celelalte fete cu mame și cu povață de acasă apropiau cu torsul, dar Melania abia începuse sĕ resucéscă câteva fire.

(Va urma)

Pentru acésta se va şi cere dela parlament ca sĕ voteze credite de mai multe milióne.

Şi mai mari îngrigiri insuflà în cercurile conducĕtóre comunicarea oficiósă din Petersburg, că moştenitoriul tronului rusesc va călĕtorí la Paris pentru a cercetá esposiţiunea şi a representá pe ţarul. După espresa voinţă a ţarului mostenitoriul de tron va descinde la preşedintele republicei, Carnot, şi va fi óspele lui, cât timp va petrece în Paris.

Presa germană face fel de combinaţiuni şi prevede o adevĕrată legătură de ofensivă şi defensivă intre Rusia şi Francia. Se va stabilí şi „Ordre de batallie“ pentru casul unui eventual rĕsboiu. Cu acésta visită a mostenitoriului de tron rusesc se aduce în legătură şi visitá ce o a fost făcut ministrul de resbel rusesc în Paris înainte de acésta, când s'au proiectat punctele de mânecare între aceste dóue state.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Rĕşinari, în 8 Septembre n. 1889. Astădi s'a ţinut in comuna nóstră sinod parochial estraordinariu pentru alegerea alor 4 învĕţători definitivi la scóla nóstră capitală în urma concursului escris.

După terminarea liturghiei, adunându se membri, parochiei şi dela biserica veche la biserica cea nóuá din dél, sinodul l'a deschis la 11 óre dl adm. prot. şi dir. sem. Ioan Hannia, desfăşurând insemnătatea dilei de adi pentru comună şi viitoriul ei, şi arătând insemnătatea şi misiunea ce o au învĕţătorii preste tot şi in special invĕţătorii, ce se vor alege aici, unde pentru scolă şi învĕţători buni s'au îngrigit in mod de tot mulţămitoriu încă antecesori alegĕtorilor presenţi; rugând cu cuvinte blânde şi sfătuind sinodul, a şi alege pe cei mai cualificaţi şi pe cei mai harnici de invĕţători dintre cei 15 concurenţi declară şedinţa de deschisă, in urma căreia se alege de notariu, dl L. Brote, éră de bărbaţi de incredere se proclamà: Hămbăşan şi Sfraciogu.

După acésta comunică presidiul, că se aflà 15 concurenţi, dintre cari 4 sunt cu maturitate, 1 cu 6 clase gimnasiale, 8 cu 4 clase gimnasiale şi 2 numai cu 3 clase gimnasiale, insĕ fiesce care are atestat de cualificaţiune invĕţătoresc. Comitetul parochial in unanimitate a candidat pe A. Galea, I. Marin şi G. Enescu toţi 3 inşi absoluţi clerici, şi cu maturitate; éră pentru al 4 candidat, maioritatea comitetului s'a pronunţat pentru pedagogul cu 3 clase gimnasiale M. Stoia, ér minoritatea, la care s'a alăturat şi dl adm. şi dir. sem. I. Hannia, pentru clericul abs. şi cu maturitate V. Milea.

După puţină desbatere sinodul unanim a decis ca cei trei candidaţi de comitet în unanimitate, sĕ se proclame de aleşi, cari punêndu-se de presidiu la rênd pentru a se alege, sinodul proclamă pe A. Galea, I. Marinu, ambii din Rĕşinari, şi pe G. Enescu din Moeciul inf. de invĕţători aleşi.

Referitoriu la alegerea invĕţătoriului al 4-lea N. Ciucian propune, ca sinodul proclame de ales pe candidatul minorităţii comitetului, pe V. Milea, ca pe cel mai cualificat şi cu maturitate, şi afară de aceea fost deja învĕţătoriu.

Nici cuvintele preşedintelui, nici vorbirile obiective şi în interesul comun dise de păr. I. Goga şi S. Cioran, că adecă sĕ alégă pe cel mai cualificat şi nu pe unul cu 3 clase gimnasiale şi cu calculi slăbuţi, faţă de un cleric absolut cu maturitate şi calculi mai buni, n'au fost în stare a abate sinodul dela propusul seu, ca sĕ nu alégă pe cel mai slab din toţi 15 concurenţi, pe M. Stoia din Cacova, pe care sinodul, cam 50 de membri din 900 votanţi, la şi proclamat, fiind numai 5 inşi contra acestui candidat, pe care majoritatea îl aduse în buzunariu din singurul şi nejustificatul motiv, că M. Stoia are némuri şi rudenii în Rĕşinari şi acestia au făcut propaganda pentru a întroduce şi în scólă nepotismul *).

N. Ciucian et socii a însinuat cu tot dreptul protest. Nu dubitàm nici un moment, că venind actul alegerei la Veneratul consistoriu archidiecesan, venerat acesta va cercetá starea lucrului şi în probatai dreptate nu va întărí alegerea lui M. Stoia, — cel mai slăbuţ dintre candidaţi — pentru scólele nóstre capitale din Rĕşinari unde preste tot a concurat învĕţători de cei mai buni şi mai cualificaţi; şi unde, pănă acuma, încât ne este cunoscut, n'a funcţionat un învĕţătoriu cu cualificaţiune aşa puţină precum e alesul.

Cât de parţial a proces maioritatea sinodului, dovedesce împregiurarea, că tocmai comuna Rĕşinari a insistat în anul trecut la Ven. consistoriu, ca acesta sĕ institue pe Milea de învĕţătoriu, ce nu s'a întêmplat; acuma înşĕ cerutul lor din anul trecut n'a fost ales, din motive, că nu are némuri în Rĕşinari ca alesul.

Dacă nu li-a plăcut Milea apoi între cei 15 erau alţi învĕţători cualificaţi şi probaţi ca Medeşian, Mardan, şi ceialalţi, căci toţi au avut cualificaţiune mai superióră faţă cu alesul.

Am fost numai privitoriu la sinod, me dóre însĕ de o alegere atât de nenimerită, căci numai şi numai binele acestei scóle 'l doresc, şi nu se póte aprobá un astfeliu de act bătătoriu la ochi, pentru că aici nu s'au avut in vedere binele, prosperarea şi vada scólei nóstre capitale, ci curat numai nepotismul şi spiritul de partid, acésta cangrenă, ce se pare a nu se fi stirpit încă; căci alt cum era imposibil a se alege unul cu 3 clase gimnasiale contra unuia cu maturitate.

Rugăm şi atragem deosebita atenţiune a veneratului consistoriu la întărirea acestui invĕţătoriu, căci un astfeliu de invĕţătoriu póte fi bun şi corespundĕtoriu pentru altă comună, nici decum însĕ pentru o scólă capitală ca cea din Rĕşinari.

Nu dubitàm cât mai puţin, că şi dl adm. prot. dir. I. Hannia îşi va face raportul cuvenit la consistoriu în asta direcţiune.

Sĕ fim odată drepţi, sĕ ne desbrăcăm de subjectivităţi şi interes personal, şi preferind binele şi interesul scólei sĕ fim una, unde cere binele comun, éră acésta sĕ nu o periclităm, de dragul cutărui puternic, pentru ai face pe voe, căci astfeliu nu numai nu vom progresá, ci vom face retrograda, pentru care mâne poimâne ne vom căí şi ne vom sfií a mărturisí pre faţă faptele nóstre comise în detrimentul scólei şi în detrimentul viitoriului comunei, ca se nu fim rĕu judecaţi de posteritate.

Sperăm cu siguritate, că consistoriul nostru archidiecesan va saná acésta incorectitate, acest paş greşit şi nu va aprobá o alegere atât de nenorocită, ca cea pentru al 4-lea învĕţătoriu.

Preoţii nostri locali insĕ bine vor face, dacă la astfeliu de ocasiuni vor arătá în faţă mai cu energie poporului paşii incorecţi, ce voesce sĕ-i facă, căci, ei sunt chemaţi, spre a păzí biserica şi scóla şi spre a păstorí poporul la ce nu le lipsesce nici starea culturală nici materială; căci altcum uşor pot fi bănuiţi de indiferentism, ce de feliu nu voim a presupune.

Mărginénul.

Meseriaşii nostri.

Poporul român pe lângă tóte greutăţile, ce i se pun în cale, face şi el progres, dar de pesimist ce sum, trebue sĕ mi pun întrebarea, că óre acest progres neinsemnat ii va asigurá poporului nostru, acum în secolul sciinţelor, esistinţa sa duraveră?!

Nu me voiu ocupa de astă-dată cu cestiunea, că óre ce direcţiune sĕ dă adi generaţiunei mai tinere, cresce-se tinerimea nóstră în simţeminte religióse morale solide, fi va óre în posiţiune generaţiunea mai tinĕră a clasei inteligente sĕ ocupe locul bĕtrânilor nostri, sĕ se lupte şi ea cu zel şi devotament, căci şi mai grele timpuri vor vení pentru conservarea naţionalităţii nóstre şi înaintarea némului nostru în cultură şi civilisaţiune!

Apreţieze alţii mai competenţi aceste cestiuni de o mare importanţă pentru noi, îndrepte, unde este de îndreptat, eu de astădată voiu supune apreţierii onoratului public cetitoriu al preţuitului diar „Telegraful Român“ părerile mele individuale privitóre la aceea clasă, pe care voim sĕ o creăm, căreia ii venim într'ajutoriu cu mijlóce materiale, dar care adi încă nu se bucură de base destul de solide. Mi voiu pune întrebarea: Care e sórtea actuală a meseriaşilor nostri, ce viitoriu ii astéptă, şi cari sunt remediile privitóre la îmbunătăţirea stării materiale şi morale a acestei clase?

Cam de vre-o doue decenii încóce inteliginţa română din Ungaria şi Transilvania si-a luat de problemă intemeierea unei clase de meseriaşi şi neguţătorii români, în convingerea, că numai aşa se va puté înaintá starea materială a némului nostru. Şi cu tot dreptul. Un popor, care nu are industrie, acela'şi varsă averea lui materială câştigată cu multă trudă şi sudori în mânile strĕinilor, sĕrăcesce, şi în urma sĕrăciei decade atât moralminte, cât şi spiritualminte, şi la urma urmelor dispare din rêndul celorlalte naţiuni.

S'au pus dar ómenii nostri pe lucru. Preoţi şi învĕţători şi resp. tot toţi sceia, cari stau în contact cu poporul, încep sĕ îndemne pe părinţi sĕ-şi dea copii la meserii. Poporul nostru îi ascultă şi în scurt timp vedem, că avem un numĕr considerabil de meseriaşi, un numĕr suficient de învĕţăcei şi sodali, cu cari într'adevĕr ne-am puté mândrí, dacă acesti meseriaşi şi acesti sodali ar fi la înălţimea chemării lor. Asociaţiunea transilvană pentru literatura si cultura poporului român împarte în fie-care an ajutóre şi stipendii pentru învăţăceii şi sodalii români de o parte pentru de a stimulá în poporul nostru sentimentul de iubire cătră meserii şi industrie, pe de altă parte pentru a le acoperí încât va lipsele lor dilnice. Nemuritoriul Demetriu Andronic, pĕtruns de idea salutară de a promová interesele materiale ale poporului român, 'şi lasà mai tótă averea sa drept fundaţiune pentru acei tineri de religiunea gr. or., cari se vor aplicá la meserii. Preaveneratul nostru consistoriu archidiecesan, administrând acésta frumósă fundaţiune, împarte érăşi în fie-care an sute de ajutóre învĕţăceilor şi sodalilor români, avênd asemenea nobilul scop, de a îmbunătăţí între marginile posibilităţii sórtea poporului român.

Persóne distinse, pĕtrunse de sentimentul carităţii, alină şi ele suferinţele meseriaşilor nostri atât prin ajutóre materiale, cât şi morale. Cu tóte acestea — sĕ mai fie încă vre o 3--4 fundaţiuni mari ca a fericitului Andronic — clasa meseriaşilor nostri nu póte progresá, ea nu póte concurá cu meseriaşii de altă naţionalitate, şi astfeliu, clasa meseriaşilor nostri, preste tot nu ofere naţiunei serviciile şi folósele, pe cari le reclamă ea din punct de vedere naţional şi cultural! Şi acestea din mai multe motive.

Sĕ vedem mai întâiu, în ce chip ne recrutăm noi invĕţăceii pentru meserii. In lipsa de scóle civile pentru băeţi, cari sunt unicele institute de învĕţămênt, din cari ies elevii înzestraţi încât-va cu o cultură omnilaterală, noi românii, în cea mai mare parte suntem mulţămiţi, dacă putem aplicá la meserii tineri, cari au cercetat vreo 3—4 ani o scólă poporală. Ei bine. Sunt óre scólele nóstre poporale în posiţia de a oferí elevului tóte cunoscinţele necesare, cari se reclamă dela un bun meseriaş?

La acésta întrebare unii vor rĕspunde cu da, alţii cu ba! — Planul nostru de învĕţămênt din Normativul scolariu recomândă un bogat material pentru elevii scólelor nóstre populare, care — esecutat odată întru tóte — ne-ar pune în posiţie de a dispune de tineri cu cunoscinţe suficiente pentru îmbrăţoşarea meseriilor. Dar se satisface óre întru tóte acestui plan? Nu. Un singur învĕţătoriu la o scólă poporală pe lângă tot zelul lui , în lipsa de recuisite şi mijlóce necesare de învĕţămênt, cu greu va fi în posiţie sĕ obţină resultate îmbucurătóre la finea anului scolariu. El trebue sĕ instrueze 4—5 cursuri de băeţi, ba în cele mai multe locuri pe băeţi cu fetiţele la olaltă din tóte studiile obligate, în unul şi acelaşi timp. Vorbesc în general şi nu me ocup cu particularităţi. Sĕ mai luăm în considerare şi cercetarea neregulată a elevilor preste an, şi vom vedé, la cari conclusiuni vom ajunge.

Dar mi se va face observarea: Sunt tineri, cari cercetéză alte scoli strĕine, şi numai după aceea se dau la meserii. Aşa este. Ei cercetéză scólele strĕine, dar trebue sĕ înveţe într'o limbă strĕină şi astfeliu trebue sĕ-şi pérdă vre o doi trei ani pe acolo fumai ca sĕ înveţe puţină limbă.

Şi apoi, ce e mai mult, cea mai mare parte dintre tinerii nostri aplicaţi la meserii, sunt de aceia, cari au studiat mai rĕu prin scoli, şi ca sĕ se scape părinţii de ei, îi dau la meserii. Au nu audim noi de multe-ori dicêndu se: „Nu învĕţă copilul tĕu la scólă, dă-l la meserie, că-l va învăţá sasul omenie“.

Étă dar cu ce pregătiri înscriem noi pe cei mai mulţi dintre tinerii nostri la meserii.

(Va urma.)

Avis.

Anul scolastic 1889/90 la gimnasiul român gr. or. din Brad se va începe cu *1 Septembre 1889 st. v.* Inscrierile au a se face cel mult pănă la 2 Septembre. Tinerii, cari au frecuentat scóla normală şi gimnasiul din loc, şi doresc a fi susceputi şi mai departe la gimnasiu şi scóla normală au a sĕ presenta la direcţiunea gimnasială însoţiţi de părinţii sau tutorii lor, provĕduţi cu atestate de pe semestrul ultim. Elevii strĕini, cari doresc a fi suscepaţi în ori-care clasă gimnasială sau normală pre lângă acestea au sĕ producă şi carte de botez şi de revaccinare.

Didactru solvesc la acest gimnasiu, precum şi la scóla normală, toţi elevii din fostul comitat al Zarandului 4 fl., pe an; éră cei străini câte 8 fl., pentru bibliotecă şi unii şi alţii câte 1 fl. anual.

Fără scirea şi învoirea direcţiunii, nici unui elev, nu-i este permis a ocupá cuartir.

Direcţunea gimnasială.

Varietăţi.

* (Personal.) Preasânţia Sa dl episcop al Caransebeşului N. Popea cu trenul de astădi a plecat la Săcele pentru de a şi cercetá rudeniile, ér de acolo după câteva dile se va rentórce la Caransebeş.

* (Chirotoniri.) Duminecă diminéţa s'a chirotonit întru presbiter cler. abs. George Babeş, ales capelan în Sohodol; ér întru diacon s'a chiro-

---

*) Dacă din acest motiv s'ar fi format maioritatea în favorul candidatului M. Stoia ar fi lucrude regretat, altfeliu dênsul ca pedagog absolut e deplin cualificat, şi póte fi un învĕţătoriu bun. Red.

tonit clericul abs. Aron Cotruş, ales preot în Haşag, tract. Mediaşului.

* (Denumiri). In urma propunerei ministrului preşedinte a fost numit: Dr. Stefan Pap şi Dr. Col. Pojor juḑi la tribunalul din Deva Antonie Columban jude la trib. din Alba Iulia şi Stefan Gal jude la tribunalul din Chezdi Oşorheiu şi Alecsiu Nagy, jude la tribunalul din Deeş.

* (Necrolog). **Teodor Colbasi** de **Mező-Örményes**, *proprietariu şi membru ordinariu al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român,* în etate de 69 ani, după un morb greu şi indelungat, astăḑi la 12 óre m. şi-a dat nobilul suflet în mânile Creatoriului.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului decedat se vor transportá după ritul gr. cath. Luni în 9 Septembre (28 August) la 4 óre după améḑi din casa proprie, strada lungă Nr. 4, în cimiteriul gr. or. dela Pórta turnului spre repaus etern.

Subscrişii aduc acésta jalnică şi durerósă scire la cunoscinţa tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor.

Sibiiu, în 7 Septembre (26 August), 1889.

Elisabeta Colbasi născ. *Piso*, ca soţie; *Constantin Colbasi* de *M. Örményes,* proprietariu; Dr. *Iustin Colbasi* de *M. Örményes,* c. r. protomedic; *Sever, Valeria, Teodora,* şi *Octavia Colbasi,* ca fii; *Sabin Piso* protopresbiter gr. or. din Sĕcărêmb ca socru; *Valeria Colbasi* născ. *Papiu* ca noră; *Teodor*, *Eugeniu, Constantin* şi *Ioan Colbasi,* ca nepoţi.

Intristata familie priméscă şi din partea nóstră sincere condolenţe.

* (Scólă superóră de fetiţe) Precum scrie „Foia diecesană“ se intenţionéză în Lugoş înfiinţarea unei scoli superióre de fete. La conferinţa primă, ţinută la iniţiativa damelor române din Lugoş s'a şi subscris frumoşica sumă de 1200 fl

* (Têrg de vite oprit). Ḑilele trecute a avut sĕ îndure Cluşul o mare pată de ruşine. Ministrul de agricultură a oprit ţinerea têrgului de vite, din motiv, că piéţa e în mare disordine şi neregulată. Acésta a produs asupra economilor o impresiune deprimătóre, ér magistratul lucră acum din rĕsputeri pentru îndreptarea lucrurilor.

* (Sporirea armatei). „Armeé-Verordnungsblatt“ publică decisiunea preainaltă, conform căreia dela 1 Ianuariu se va infiinţá la fie-care reg. de artilerie câte o baterie grea, precum şi 4 compănii de inf. bosnie-herczegovinene

* (Licitaţiune). Realităţile aparţinĕtóre la massa concursuală Carol Tatarzi dela băile herculane le-a cumpĕrat banca generală ungară de credit din Budapesta cu 361.000 fl. Erariul a oferit 360.000 fl. Se crede, că se va ţiné însĕ o nóuă licitaţiune, deóre-ce erariul voesce sĕ facă ofert ulterior.

* (Regularea porţilor de fer). De câtva timp se lucră cu mare activitate la regularea porţilor de fer. Cu ocasiunea solemnă a începerei lucrărilor a fost de faţă şi ministrul de comunicaţiune Baross şi alte notabilităţi.

* (Atentat.) Cu ocasiunea petrecerei monarchului în Galiţia s'a întêmplat în Iaroslau un atentat. Doi oficeri au picat jertfă. Atentatele s'au făcut cu sĕcurea. Motivele nu se cunosc, şi făptuitorilor nu li s'au dat nici până acum de urmă.

* (Delairare.) Mare măchnire a pricinuit la curtea din Petersburg scirea, că trenul cu care a călĕtorit şahul Persiei pe liniile ferate rusesci a delairat de 2 ori. Ţarul pentru-ca sĕ facă şahului un deosebit onor a dispus, ca şahul sĕ fie adus dela graniţele austro-ungare cu trenul de curte rusesc. Tocmai acest tren a delairat. La a dóua delairare viaţa şahului a fost în pericol şi s'a mântuit numai ca prin minune.

* (O nóuă fabrică de zăhar) Se va ridicá în Chezdi Oşorheiu de către un consorţiu. Guvernul a aprobat cererea consorţiului, în cas când se vor angagiá economi din deajuns pentru cultivarea napilor de zăhar.

* (Mĕsurile învechite.) Dintr'o parte órecare ni se scrie, şi póte nu fără reson, că ar fi timpul, ca în concursele pentru ocuparea posturilor de parochi şi învĕţători, în loc de „ferdele“, „merţe“ şi „vici“ sĕ se foloséscă mĕsurile metrice.

* (Dacă te grăbesci?!) Ḑilele trecute dlui A. Scholl i se întêmplà următórea istorie, ce o descrie în ḑiariul „Matin.“ In Brussela me aflam înaintea unei feliu de prăvălii cu firma: „Mănuşi şi Mercerie“. O damă cam de 40 ani şedea după gardiróbă: „Madame“ ḑisei eu respectuos, — vreau o părechi de mănuşi. Dama me salutà zimbind şi se ridicà încet. O părechi de mănuşi, dl meu? — Da, madame, o părechi de mănuşi cenuşii; dar nu în colórea perlelor, ci şorecéscă. — Şorecéscă dl meu? Da madame, 7$^3/_4$. — Bine dl meu 7$^3/_4$; ai bunătate ocupă loc! — Mulţămesc, nu i de lipsă, me cam grăbesc. — Te cam grăbesci? — Da, căci me astéptă. — Ve rog şedeţi niţel. — Dama se depărtà puţin, suì câteva trepte şi strigà: Jenie! O voce tineră, vióe şi îmbătătóre rĕspunse de sus: Mama! — Vin-o puţin jos, este un domn care se grăbesce — Sunt gata îndată cu frisura şi vin — Grăbesce-te! — Da, mamă. Dama se întórce. — Totuşi ocupaţi puţin loc, dl meu. Nĕcăjit puţin, dar cu dorinţa d'a vedé pe dşóra Eugenia me aşeḑaì pe un scaun. — Rĕmâì mult în Brussela, dl meu? Trei sau 4 ḑile! — Dar cunosci cetatea? — Incă de mult, Brussela, Neapolul şi Parisul sunt cele mai plăcute oraşe Europene. — Eu încă am fost în Paris, dl meu, am iubit acolo pe cineva. — Ii invidiez norocul. — A fost însĕ un vagabund — Nu me surprinde, francesii sunt de regulă cam uşuratici. — Dar ia-ţi pălĕria din cap! — Mulţămesc, me tem de întârḑiere! Dama se întórce érăşi la trepte: Eugenia, dl vrea sĕ plece. — Vin mama, vin! — Blondă, cu obrăjorii de rosă şi lilie, cu buzele de cireşe, şi cu un şir de dinţi ca mărgăritarele apĕrù tinera brusseliană şi zimbind uşor întrebà: Ce poftiţi dle? — Dşóră, voesc o părechie de mânuşi. — Cenuşii deschise. — Nu, întunecate. — Pardon dle, pălĕria ve incomodéză. — Me rog, nici decât — Pardon, voesc sĕ vi o pun pe garderóbă. — Dacă ve face plăcere, n'am nimic în contră! — Aşa dar mănuşi bărbătesci? — Da, dşóră! — Ce numĕr — 7$^3/_4$ — Domnişóra Eugenia gângăvì încet 7$^3/_4$ . . . .! Apoi ḑise zimbind, de acelea n'avem, dl meu! — A-ţi putut sĕ-mi spuneţi dela început. — De altă dată, nu e aşa, dle. Şi dama adăugà: Jenie însoţesce pe dl! — Da, mama! — O, ve rog nu ve obosiţi — Eu vreau sĕ ve deschid. Aici. — Mulţămesc! Foile din Brussela au făcut din acest dialog un humor întreg, şi una ca încheere a adus, că astfeliu de lucruri se pot întêmplá unuia şi în Paris.

* (Esplosiune de dinamită). Scirile din Anvers anunţă, că în o magazie de praf de lângă port s'a întêmplat o înfricoşată esplosiune de dinamită, care a lăsat 150 victime mórte şi 50 lucrători grav răniţi. Reservoarele de petroleu s'au aprins din schinteiele, ce au sărit, şi flacăra s'a întins în dimensiune preste un hectar. Pagubele ce se semnaléză sunt enorme.

* (O aniversare). E vorba sĕ se organiseze pentru ḑiua de 12 Octobre la Paris o mare serbare americană în onórea aniversării a 397-a a descoperirei Americei de către Cristof Columb. Dl. Alphand unul din organisătorii esposiţiei, se va însărciná cu pregătirile în numele coloniei americane. Delegaţiunile se vor duce la Eliseu şi la hotel de Ville. O serbare nautică se va face pe Sena, unde o flotilă va amintí pe aceea ce comanda altădată Cristof Columb. Un cortegiu istoric se va îndreptá spre l'Ile de Cygnes şi ḑiua se va terminá printr'un banchet apoi printr'o serbare de nópte la esposiţie.

* (Vêrsta ómenilor înainte de potop). Un ḑiar frances scrie: Din bibliă aflăm, că ómenii au trăit înainte de potop cu sutele de ani. Aşa d. e. se spune, că Methusalem a trăit numai 969 de de ani. De altă parte tot în bibliă găsim pasagiul următoriu: „Şi Domnul a ḑis: ḑilele omului sunt o sută şi dóuĕ ḑeci de ani“. Cum rĕmâne atunci cu sutele de ani ale lui Methusalem? Étă cum stă. La traducerea din limba ebraică a bibliei s'au făcut greşeli în ceea ce privesce cifrele. Acésta se póte dovedí fórte uşor. Reese din scrierile ebraice, că la epoca când s'a scris biblia, sistemul numeric al Ebreilor era atât de primitiv, încât numerii, cari însemnau mai multe sutimi, nu se puteau esprimá prin repetiţiuni sau parafrase. Aşa d. e. numĕrul 900 nu s'ar fi putut esprima nici în vorbe nici în cifre în modul cum îl esprimăm noi acum. Aici s'a încurcat traducĕtorii bibliei. Numerile cu o singură sută le-au descifrat corect, aşa că acésta a făcut sĕ nu se vaḑă greşelile ce făceau când ajungeau la numerii cu mai multe sutimi. Écă o probă despre cele ce afirmăm. Versul 3 din „Genesă“ (Bibliă) este tradus în mod corect în chipul următoriu: „Şi a trăit Adam 130 de ani.“ Versul 5 însĕ s'a tradus în modul următoriu: „Şi ḑilele, care le a trăit Adam, au fost 9 sute şi 30 de ani.“ Acésta traducţiune este greşită, fiind-că dacă s'ar fi tradus versul 3 tot cum s'a tradus şi versul 5, ar fi trebuit sĕ se ḑică că: „Adam a trăit 30 sute de ani, ér nu 130 de ani.“ Trei-ḑeci de sute de ani era însĕ o cifră pré mare, ca sĕ se pótă admite ca vêrsta unui om, şi recunoscêndu-se greşéla ce făceau, s'a tradus esact cu 130 de ani. Versul 5 tradus greşit trebue însĕ în mod consecuent sĕ se traducă în modul următoriu: „Şi ḑilele cât a trăit Adam au fost 130 de ani şi 9 ani“. Făcêndu se în chipul acesta rectificări în traducerea cifrelor din bibliă, se reduce în mod considerabil vêrsta patriarhilor, cari au trăit înainte de potop. Aşa su trăit:

	după tecstul original al bibliei		după tecstul tradus.
Adam	numai 139 ani	în loc de	930 ani
Seth	„ 121 „	„ „	912 „
Methusalem	„ 124 „	„ „	969 „
Noe	„ 159 „	„ „	950 „

* (Congres pentru chronometrie). Din 7—14 Septembre se va ţiné în Paris la observatoriul naţional, un congres internaţional care se va ocupá cu tóte întrebările technice şi scientifice cu privire la timp. Presidiul 'l va ocupá vice-admiralul de Fauque Iognieres. Cei mai renumiţi specialişti ai Franciei şi ai statelor culturale vor luá parte.

Bibliografie.

„Legendar sau Carte de cetire“ pentru al 3 lea şi 4-lea an de scólă de V. Petri, Sibiiu 1889. Acest legendar a apărut în ediţie nóuă emendată şi aprobată de In. Ministeriu de culte şi instrucţiune publică. Preţul 50 cr;

De sub presele Tipo-litografiei H. Goldner din Iaşi va apăré in curênd întâia fascicula din *„Dicţionar german-român“* de S. I. Grossmann.

Întregul op va cuprinde 40—45 fascicule, câte 2 coli formatul 4°. — La fie care 15 ḑile va apăré o fasciculă şi se va vinde cu 50 bani în tótă ţéra.

Prima fasciculă se trimite gratis şi franco, după cerere adresată autoriului (strada Golia 7).

In tipografia archiepiscopală din Cernăuţi a apărut: *„Nouĕ spreḑe Omilii“* ale celui dintru sfinţi părintelui nostru *Ioan Gură de aur* la epistola sfântului apostol Paul către romani traduse din tecstul original, ediţia Migne, cu ajutoriul traducerei latine a aceleeaşi ediţii şi cu ajutoriul traducerei germane ediţia Kempten de Constantin Morariu cooperat, la bis. s. Paraschiva din Cernăuţi şi Stefan Saghin Dr. de teologie.

Din partea traducĕtorilor s'a esmis următoriul *Apel*:

P. T. Domnule!

Preţul cel vecinic şi recunoscut de tótă lumea al scrierilor sfântului Ioan Gură de aur ne a indemnat a reproduce „Omiliile“ de faţă din fóia bisericéscă bucovinénă „Candela“ în 1000 esemplare separate, a le vinde în folosul societăţii „Scóla română“ din Sucéva cu câte *1 fl. sau 2 fr.* esemplariul, plus postportul pentru Austria 10 cr. de esemplar, ér pentru România 1 franc.

Avênd noi de acoperit încă 150 fl. spesele tipariului şi dorind se resară din acésta întreprindere a nóstră un folos cât de mare şi pentru „Scóla română“ institutul cel mai binefăcĕtoriu pentru Bucovina, Vĕ rugăm se binevoiţi a sprigini cu tótă căldura scopul filantropic, pentru care se vênd aceste Omilii, cumpĕrându-le înşi Ve şi indemnând şi pe alţi domni se le cumpere, mai ales pentru bibliotecile parochiale.

Până când se va acoperí numita sumă de 150 fl. aceste esemplare se vor vinde numai în tipografia archiepiscopală.

Cernăuţi, în 24 August (5 Septembre) 1889.

Cu tótă stima

Traducĕtorii.

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea balului arangiat în 18 August n. a. c. în Huniedóra de către damele române din opidul Huniedóra în favorul reuniunei femeilor române din comitatul Huniedórei, a incurs preste tot 145 fl. 60 cr., din cari substrăgêndu-se suma speselor de 66 fl. 53 cr., resultă un venit curat de 79 fl. 07 cr., carele conform destinaţiunei sale s'a administrat dómnei cassiere a reuniunei femeilor române din Deva.

Suprasolviri au incurs dela stimabilii domni: Francisc Hossu Longin advocat în Deva 4 fl., Dr. Lazar Petco advocat în Arad 2 fl., Nicolae Sinca paroch gr. or. în Simeria 1 fl. 50 fl., Petru Sinca paroch gr. or. în Batiz 1 fl.; Corneliu Popoviciu din Haţeg 20 cr., Valeriu Popoviciu din Haţeg 20 cr., Virgil Popoviciu din Haţeg 10 cr., Nichita Luculeţiu învĕţătoriu în Deva 50 cr., Ioane Muntean propriet. din Haţeg 50 cr., Michail Bontescu advocat din Haţeg 50 cr., dna Aurelia Vlad din Orĕştie 50 cr., George Ghila paroch gr. or. din Chersiţi 50 cr., Petru Rimbaş învĕţătoriu din Brad 50 cr., Romul de Crainic protopresbiter gr. or. din Dobra 50 cr., Emil Prodan prof. din Braşov 50 cr., Dr. Alesandru Hossu adv. din Deva 1 fl. 50 cr., Dr. Stănilă medic în armată 50 cr., Simonis pretore din Sibiiu 1 fl. 50 cr., Aurel Csat medicinist din Deva 1 fl., Dr. Turcu medicinist 50 cr. Avram P. Pĕcurariu protopresbiter gr. or. din Ilia-Mureşană 2 fl., Ioan Papiu protopresbiter gr. or. din Deva 1 fl., Petru Popoviciu paroch gr. or. din Sta-Maria de pétră 50 cr., Georgiu Popoviciu paroch gr. or. din Nadasthia-superióră 50 cr., Victor Tordoşan teol. abs. 50 cr., Toma Haneş funcţionariu la banca rom. „Ardeléna“ din Orĕştie 50 cr., Petru Hĕdan învĕţătoriu 50 cr; Petru Bariţiu 50 cr, Şandor Gali 50 cr., Dumitru Berariu paroch gr. or. 50 cr., apoi dela următorii domni locuitori în Huniedóra: Nicolae Dima proprietariu 1 fl.. Iosef Schalat şeful topitórei de fer 1 fl., Rudolf Mureşan 50 cr., Liviu Mureşan 50 cr., Tornya Sándor jude reg. 50 cr., Strausz Nándor pretore 50 cr., Dr. Iuchio Ferencz apotecariu 2 fl., Demetriu Banciu mag. farm. 50 cr., Teofil Tulea notariu cercual 1 fl., Nicolae Muntean 50 cr., Nicolae Stoichiţa 50 cr., vĕduva Popini Nándor 50 cr., Adalbert Czintei căpitan polit. 50 cr., Alesandru Némethi 10 cr., Francisc Bogaciu propriet. 50 cr., Bauholczer Károly propriet. 50 cr., Alesandru Mureşan proprietariu 1 fl., Benedikty Béla 50 cr, Carol Ciuciu comerciante 50 cr., Georgiu Oprea paroch gr. or. 1 fl., Petru Szabó 50 cr. şi Dr. Büchler Mór medic 50 cruceri.

Succesul moral şi material obţinut cu ocasiunea acestei petreceri şi conveniri realisate preste asteptările nóstre este şi se atribue spriginului dat de către publicul, ce a participat în numĕr mare din loc, din jur şi din depărtări însemnate, pentru care le esprimăm şi priméscă stimaţii domni pe acéstă cale sincera nóstră mulţămită şi recunoscinţă.

Balul carele a fost atât de bine cercetat, încât spaţiósa sală de dans de astădată era prea mică, a fost unul dintre cele mai animate, drept acésta e superfluu a mai amintí, că a durat cu vioiciune nestêmpĕrată până diminéţa în ḑori, când fiesce carele s'a depărtat ducênd eu sine impresiunile şi suvenirile cele mai dulci şi mai plăcute a acestei conveniri românesci.

Pentru comitetul arangiatoriu:
Teofil Tulea.

Loterie

Sâmbătă în 7 Septembre 1889.

Buda: **88 87 36 67 24**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Septembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	94.45	99.50
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 —	—.—
Obligaţiuni de credit austr.	305.—	306.30
orţi de regularea Tisei	129.50	129.50
Galbin	5.64	5.68
Napoleon	9 48	9.48
100 marce nemţesci	58.25	58 25
London (poliţă pe de trei luni)	119.90	119.49

---

[160] 1—3

CONCURS.

Devenid vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 10 Seprembre 1889 st. v.

1. Laz, cu salariu la an de fl. 130, ce se plătesce în rate lunare de la comună, cortel în edificiul scólei şi doi stângini de lemne.

2. Tărtăria, cu leafă de 150 fl. cortel şi o sórte de lemne.

3. Pianul de sus, cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericei, cortel şi doi stângini de lemne, se cere însĕ ca alesul învĕţătoriu se scie cântá ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ cânte la strană.

4. Pianul de jos, cu léfă anuală de 200 fl., din repartiţie, léfa se plătescc în cuartale decursive şi se cere ca alegêndu l învĕţătoriu se cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

5. Rĕhĕu, un post cu salariu de 180 fl., din alodiu, ér alt post cu salariu de 150 fl., dela biserică şi cortel, cei ce vor fi aleşi învĕţători aci sunt datori sĕ cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

Doritorii, cari vor reflectá la acestea staţiuni învĕţătoresci, au sĕ-şi substérnă petiţiunile instruate în mod legal subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 18 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

I. Tipeiu, protopop.

Nr. 450. [161] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 10/22 Sept. 1889.

1. Ocolişul mare, cu salariul în bani 230 fl., 20 ferd. bucate, 35 chilog. legumă şi folosinţa grădinei scolare de 1000°☐.

2. Ocolişul mic, cu salariu în bani 130 fl., 10 ferdele bucate, şi 25 chilog. legumă.

3. Bedeleu, cu salariul 150 fl. în bani, 15 ferdele bucate şi 35 chilog. legumă.

4. Mogoş-Valea-bârnei, cu salariul în bani 100 fl. şi 10 ferdele bucate.

Afară de acestea dela fie care comună primesce diurnele pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a competá la unul din aceste posturi sĕ şi trimită cererile concursuale până la terminul ficsat provĕḑute cu documentele prescrise de stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul.

Ofenbaia, în 10 August, 1889.

Ioan Danciu, protopresb.

Nr. 270 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Abrudului se publică concurs cu terminul 10 Septembre 1889 stil. vechiu.

1. In Buninginea, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. In Cărpiniş, un post de învĕţătoriu cu salariu de 200 fl. v. a. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. In Ciuruleasa, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

4. In Vêrtop, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 August, 1889.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Nr. 460. [163] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Haţegului se escrie concurs cu terminul până în 12 Septembre st. v. a. c.

1. Scóla ambulantă din Fizesci-Federi afiliată cu Ohaba ponorului — cu salariu anual de 360 fl.

2. *Nucşóra*, 240 fl., în dumineci şi sĕrbători va avea a ţiné strană în biserică.

3. *Nadastia superibră*, salariu anual 210 fl. In dumineci şi sĕrbători va avea a dá ajutoriu la strană.

4. *Huniedóra*, cu salariu anual 200 fl.

5. *Valea sângeorgiu*, 200 fl. salariu anual.

6. *Grid*, salariu anual 200 fl.

7. *Sântămăria de pétră*, salariu anual 120 fl. v. a.

De sine înţelegêndu se, că cuartirul şi lemnele focale sĕ dau în natură pentru menţionatele staţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a şi trimite cererile, instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Haţeg, la 12 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresb. gr. or.

---

168 1—3

CONCURS.

Devenind la scólele din comunele mai jos numite staţiunile învĕţătoresci vacante se escrie concurs pentru întregirea lor cu termin până la 20 Septembre 1889 st. v.

1. *Loman*, cu salariu la an de 150 fl. din cassa comunală, dela învĕţătoriu se cere ca în dumineci şi sĕrbători se cânte în strană.

2. *Drombariu*, cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosinţa unui loc comunal numit „Fundul lungii“ computat în 100 fl. şi cortel în edificiul scólei.

3. *Ciòra*, cu léfă de 200 fl., cortel şi doi stângini de lemne; şi

4. *Rechita-Purcăreţ*, (învĕţătoriu ambulant) cu salariu anual de 200 fl.

Doritorii cari vor reflecta la numitele staţiuni învĕţătoresci sĕ-şi adreseze suplicile instruite în formă legală subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 21 August, 1889.

Oficiul protopr. în conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Tipeiu,
prot.

Nr. 647 [167] 1—3

Concurs repeţit.

Necompetênd nici un individ la concursul publicat în „Telegraful român“ Nr. 81 a. c. pentru ocuparea postului învĕţătoresc clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, se repeţesce acel concurs odată pentru totdeuna cu termin de 15 ḑile dela publicarea lui cu condiţiunile din primul concurs şi salariul:

1. Salariu anual de 300 fl. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl.;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale şi despărţĕmintele tractuale 5 floreni.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Sighişóra, 13 August, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 758/889. [165] 1—1

ANUNŢ.

În sensul Regulamentului în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţa publică, că conform sentinţei consistoriale Nr. 4591 B. dto 25 Iuliu 1889, Ecaterina Runcén din Măgura este total divorţiată de către bărbatul ei pribegit Ioan Ceposul din Moeciul inferior.

Zernesti, 17 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, ca for matrimonial.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 757/889. [166] 1—1

ANUNŢ.

În sensul procedurei în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţa publică, că prin sentinţa consistorială dto 25 Iuliu 1889 Nr. 4588 B. Maria I. Pivodă din Rêşnov este total divorţiată de bărbatul ei pribegit Nicolau Pădure din Vulcan.

Zernesti, 17 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Branului, ca for matrimonial.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 5713/89 [164] 1—3

Publicaţiune.

Pentru esarêndarea **păşunei de oi pe érna 1889/90** pe hotarul Sighişórei, se escrie prin acésta licitaţiune pe **a 26-lea Septembre a. c. st. n. la 11 óre ante-améḑi** în cancelaria magistratului subscris.

Licitanţii au a depune la începerea licitaţiunei suma de 50 fl. ca vadiu, respective au a aclude acésta sumă înainte de începerea licitaţiunei verbale, ofertelor făcênde în scris.

Condiţiunile de licitaţiune se pot vedé în órele de oficiu în loc.

Sighişóra, în 5 Septembre, 1889.

Magistratul orăşan.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splina, ficat, şi hemoroiḑi. **Pretul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 40 cr., o sticlă duplă 70 cr.** [1907] 41—52

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna. embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch, farmacia Karl Herzberg. — *Haţeg*, farmacia Iosef Csonka. — *Szasz-Regen*, farm. Emil Wermescher. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Şatulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. — *Făgăraş*, farmacia Pildner, farmacia Hermann. — *Cohalm* (Köhalom), farmacia Eduard Melas. — *Satulung* Hoszufalu), farmacia Gustav Jekelius.

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor imprimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 12—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.
Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

La numĕrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 95 Sibiiu, Joi 31 August, (12 Septembre) 1889. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 August.

Cu venirea actualului ministru de culte ca succesor în resortul condus până la mórte de fostul ministru de culte și instrucțiune publică Augustin Trefort, s'au pus în vedere mai multe reforme pe terenul invĕțămêntului. În cuvêntarea, prin care actualul ministru și a desvoltat programa în parlament, s'au atins în general reformele plănuite, cari astéptă sĕ fie puse în lucrare. Programa desvoltată s'a mișcat tot în generalități, încât ne-a fost cu greu sĕ scótem ceva conclusiuni, și a trebuit sĕ asteptăm punerea în viață a singuraticelor puncte de reforme, ca atunci sĕ ne putem dá părerea și noi, sĕ le putem aprețiá cu aceea bunăvoință, care a fost firul roșu în intrégă activitatea acestui ḑiariu, de câte ori s'a cerut ca instituțiunile publice sĕ fie aprețiate și făcute cunoscute la poporul român în general, și la credincioșii bisericei nóstre în special. S'a simțit necesitatea de a se asteptá esecutarea programei în casuri concrete cu atât mai vêrtos, cu cât principiile generale de respectarea libertăților date confesiunilor, de concordie intre stat și confesiuni erau astfeliu presentate, incât nimenea nu puté avea nici o obiecțiune. Și trebuia ca tocmai noi, cari suntem strênși legați de biserică, noi cari pentru interesele bisericei am suferit și suferim incă cu multă abnegațiune insulte chiar dela ai nostri, cari nu-și mai pot face economiile în feliul, cum erau dedați mai inainte sĕ le facă, trebuia ca tocmai noi sĕ fim în asteptare, sĕ asteptăm desvoltarea lucrurilor sub noul ministru de culte, deóre ce tocmai era în curgere finalisarea unui important act la biserica nóstră, care noi l'am considerat ca bun și fericit augur pentru sórtea bisericei nóstre, și acuma după fericita finalisare conform dorinței bisericei și normelor statorite, credința nóstră în o sórte mai bună a bisericei este și mai tare.

Dintre reformele anunțate până acum unele au și început a fi studiate spre a puté fi puse în lucrare.

S'a anunțat revisiunea articolului de lege XXXII din 1875, privitoriu la pensionarea invĕțătorilor dela scólele poporale, și după cât avem noi cunoscință până acuma s'au și cerut datele statistice, cari privesc pe învĕțători și totodată și cele privitóre la comunele bisericesci, cari susțin scóla.

Cestiunea acésta pre noi ne intereséză de aprópe, deóre-ce biserica nóstră voesce sĕ ingrijéscă ea de sórtea invĕțătorilor sei, și cere cu insistință, ca statul sĕ-i recunóscă și ei, ca și celorlalte confesiuni din patrie dreptul acesta. De 14 ani controversa intre stat și biserica nóstră în punctul acesta este în curgere, și la representațiunea inaintată prin consistoriul metropolitan din indemnul congresului național bisericesc guvernul țĕrei de 4 ani de ḑile nu a dat nici un rĕspuns.

Pusă cestiunea revisiunei citatului articol de lege la ordinea ḑilei, devine actuală și cererea provinciei nóstre metropolitane pentru acordarea dreptului de a putea inființá un fond de pensiune invĕțătoresc, și dacă până acuma din motive noue necunoscute la cererea nóstră nu a urmat rĕspuns, va trebuí sĕ urmeze, și cestiunea va trebuí sĕ fie finalisată acuma din incidentul revenirei asupra legei pentru pensionarea invĕțătorilor.

Cam pe la sfêrșitul anului scolariu trecut ministrul de culte a cerut raport dela inspectorii de scóle despre resultatul dispositiunilor articolului de lege XVIII din 1879, privitoriu la introducerea limbei maghiare în scólele poporale.

Nu putem scí, ce rĕspuns au dat domnii inspectori de scóle. Nu putem scí nici aceea, dacă și în punctul acesta domnul ministru voesce sĕ facă vre-o reformă. Totul ce scim este, că din incidentul acestor rapórte domnul ministru a dat ordin comitetelor administrative dela comitate, asemenea și inspectorilor regesci de scóle, ca cu privire la esecutarea acestui articol de lege sĕ fie cu stricteță, avênd de cinosură ordinațiunea ministerială din 28 Maiu 1885 Nr. 20,301. In ordinațiunea acésta ministrul de culte a trecut peste dispositiunile articolului de lege XVIII din 1879 incât adecă a dispus ca prelângă invĕțătorii aplicați înainte de 1872, dacă ei nu sciu unguresce, sĕ se institue invĕțători adjuncți special pentru propunerea limbei maghiare. Dispositiunea acésta nu e cuprinsă în articolul de lege citat, ea inăspresce fără nici o trebuință simțită dispositiunile legei și altcum destul de oneróse pentru scólele poporale, și mai ales la noi, cari abia susținem cu chin și vaiu un învĕțătoriu, pune în cumpĕnă esistența scólei chiar.

Biserica și în punctul acesta a făcut representațiune la guvernul țĕrei, fără resultat.

Dacă noua dispositiune ministerială este a se considerá ca reformă și totodată ca rĕspuns la gravaminele bisericei, atunci lucrurile au apucat în punctul acesta tot în ogașa cea veche.

Noi incă nu ne pronunțăm, asteptând rĕspuns la gravaminele bisericei.

Ḑilele trecute s'a mai anunțat o reformă în punctul pensionărei invĕțătorilor dela scólele medii, și astăḑi ne vine scirea despre o reformă a planului de învĕțămênt, care s'a fost introdus pe basa articolului de lege XXX din 1883. După cum se semnaléză din planul de învĕțămênt se va sterge limba grecéscă, și istoria universală va fi luată ca obiect ordinariu la esamenul de maturitate.

Sunt puse deci în lucrare reformele pe terenul învĕțămêntului, noi le semnalăm în stadiul, în care ele se află, și la timpul seu le vom aprețiá după adevĕr și dreptate.

Revista politică.

Cu cât se apropie mai mult terminul pentru deschiderea dietei ungare, cu atât mai tare publicistica din capitala Ungariei 'și deschide colónele și înregistréză articoli lungi, referitori la desbaterile din sesiunea procsimă.

Ea se presintă de tot bogată în desbateri. Guvernul stă gata cu un șir de proiecte noue, care le va aduce la ordinea ḑilei.

Foile guvernamentale sunt pline cu osane și laude la adresa guvernului, care în timpul din urmă a dovedit o activitate de invidiat, și care n'a pregetat a întroduce tóte reformele posibile, reclamate de binele țĕrei și fericirea cetățenilor.

In special laudele se descarcă asupra primului ministru, carele împreună cu ministrul seu de finanță sunt în posiție sĕ presenteze viitórei sesiuni dietale un buget fără deficit.

Foile opositionale luând la cunoscință acestea măguliri au și inceput a atacá cu mare vehemență asigurările și afirmațiunile foilor guvernamentale, și în atacurile lor îndrăsnețe nu se sfiesc de loc a trimite săgeți în ómenii guvernului.

Din ținuta presei opositionale, care aduce rapórte lungi cu privire la administrațiunea pe tóte terenele, reiese, că opositia 'și strînge de pe acum rêndurile, priveghéză cu ochi de argus asupra tuturor mișcărilor ce le face guvernul, și amenință cu o ținută tot ca în trecut.

În fața acestor presemne, avem sĕ ne așteptăm la o sesiune dietală tot așa de furtunósă ca în trecut, căci opositia caută tóte căile spre a puté dá lovitura de mórte guvernului, fără a mai luá în considerare, dacă mijlócele cu cari luptă, sunt legitime sau nu.

Campania electorală s'a deschis cu multă putere și cu mult foc in Francia. Foile boulangiste rĕspândesc feliu de feliu de sgomote și acusă gu-

---

FOIȚA.

O căsătorie la țéră.

(Schiță din viața unui criminalist de *N. Ivan.*)

(Urmare).

Turturean invĕțătoriul satului, nu se uita la fus nici la degetile ei cum resucesc, ci sĕ uita la ținuta ei, la curețeniaei, și cum ḑicea el, îi plăcea fata lui Gerasim, și ḑeu nici Melania nu ar fi ḑis ba, când ar fi venit lucrul la adecă.

Ispas nu locuia așa departe de Gerasim, ei se întâlniau mai des ca alți ómeni și-și povestiau vorbele cu destulă sinceritate unul altuia.

Povestiau și de copii, și vorba mersese în sat, că Ispas e de mult înțeles cu Gerasim, dar lumea scia, că Melania nu are sĕ se înțelégă bine cu Teslovean al lui Ispas, și lumea mai scia, că Melania e indrăgită foc în Turturean dascălul din sat.

Vorbele aceste intrară și în urechile Salomiei, le auḑise și Ispas, dar ei tot nu ar fi creḑut odată cu capul, că dacă se vor hotărí ei sĕ bage în averea lor pe Melania, ea nu ar primí acésta cu brațele deschise, nu ar omení pre Ispas și pe Salomia ba și pe Teslovean; care dacă nu e tocmai ca Turturean, cel puțin e fecior de sat, moștean din Dumbravă, nu un venetic de cine scie unde, care nu are casă nici masă, ci e ca melcul cu casa în spinare.

Melania nu avea mamă, și dómne ce nefericită trebue sĕ fie o fată fără de mamă, mai cu sémă, când are și un tată nemilos, un om aspru și greoiu la vorbă.

Din ḑiua ce fusese la șeḑĕtóre o cuprinse un feliu de neliniste.

Nu-și scia da sémă nici ea, de ce e supĕrată și băgată în griji. Tómna se apropia cu pași repeḑi, ḑilele incepură a se micí, frunḑele se îngălbinesc și cad jos, ér ómenii, cari au feciori de insurat și fete de măritat încep a se gândí la nescari pregătiri pentru astfeliu de trebi.

Ea nu se pregătia, căci pe ea nimenea nu o intreba, dar vedé, că se fac câte ceva prin casă, ca și când ar sămêná cu lucruri cam de acele.

Se puné prea multă varză în bute, se puseră prea mulți crastaveți în butóie, și rudeniile ei preste tot incepeau ca sĕ cumpere mai una alta, care sămêna mult cu zestrea, ce o duce mirésa de acasă, ér dacă intreba și ea câte odată, că de ce se fac aceste anul acesta mai altmintrea ca în alți ani, 'i se spunea, că acésta nu e tréba ei ca sĕ scie de acum.

Într'aceea fetele merg la șeḑĕtóre des, merge și Melania cu ele, merg și flăcăi din sat, se pierde câte odată pe acolo și invĕțătoriul, un băiat isteț și făcut bine, cum nu a mai fost invĕțătoriu în Dumbravă până ací.

Melania numai era veselă la ḑilele de șeḑĕtóre ca până ací, ea începù a fi mai ingândurată și dacă alte fete sciau tórce mult și vorbí puțin, incepù a face și ea ca ele.

Gurile fetelor din șeḑĕtóre erau rele și Melania nici nu le ar fi băgat mult în sémă, dacă câte odată nu o ar fi impuns și pe ea cu câte o vorbă.

Unele 'i ḑiceau, că a început sĕ fie și ea harnică, ca sĕ facă bogătoiului Ispas și lui Teslovean cămașă de nuntă, altele, că Turturean și așa nu are cu ce se lega la deget, când se taie, și 'i trebue pânză nu nimica până va imbrăcá o casă mare și gólă cum e odaia scólei din Dumbravă, în care locuia Turturean.

Iși muscase de multe ori buzele de nĕcaz, când voia sĕ rĕspundă la vorbele lor, dar totuși preferì sĕ tacă, ca cu atât mai vêrtos sĕ-și ascundă cugetele, căci dór fetele nici nu voiau alta fără sĕ audă din gura ei, că uresce pe Teslovean și iubesce pe Turturean, ca sĕ scie mâne satul, și ele sĕ-și facă haz de nĕcazul ei.

Sfătósa de Teodosie a lui Samson când erau fetele mai rele de gură se întórse către Melania și îi ḑise: Nici pe Dḑeu nu l cârtí, dar nici pe dracul nu l prea hulí, cá nu scii a cui vei fi, și când terminase cu vorba Melania ingălbinise de nĕcaz și în acéstă stare o găsiră feciorii ce tocmai intrau pe ușă, între ei și Teslovean, Turturean și alți flăcăi, ce vin în șeḑĕtóre sĕ trécă din timp un cés dóue și sĕ mai facă câte o glumă nevinovată.

(Va urma.)

vernul, că nu lasă voinţa liberă alegĕtorilor, ci li o îngrădesce, amestecându se şi el în campania electorală. Manoperele, de cari se folosesc sunt de tot indrăsneţe. In avêntul ei pasionat presa boulangistă iscodesce circulare de ale ministrilor şi le presentéză francesilor, ca şi cum acele circulare ar fi şi emanat în adevĕr din partea ministrilor.

Presa republicană încă 'şi dă tóte puterile spre a eşí victoriόse urnele republicanilor şi astfeliu a asigurá isbândă candidaţilor guvernului.

Guvernul are mare încredere în actualul ministru de interne, Constans, carele ori de câte ori a fost la cârmă, a dovedit o deosebită iscusinţă şi un deosebit tact la conducerea alegerilor.

Astfeliu pe nesimţite, dar sigur, republicanii au covêrşit cu voturile lor pe monarchisti şi pe tóte celelalte partide, cari lucră contra republicei.

Acesta e şi motivul, că actualul guvern nu apare aşa de strădalnic spre a şi asigurá posiţia. E destul sĕ scie, că ministrul Constans conduce alegerile ţĕrei, pentru-ca sĕ nu se mai témă de nici o furtună şi vifor, ce i-ar clătiná esistinţa.

Lumea se întrébă însĕ, şi cu drept cuvênt, cum rĕmâne cu judecata ţĕrei asupra generalului Boulanger, căci generalul a făcut apel la patriotismul francezilor sĕ-l judece şi a şi designat ḑiua de 22 Septembre, în care ţara se va pronunţá asupra sorţii sale din viitoriu.

S'a creḑut pe un moment, că tulburările şi revolta din insula Creta sunt stirpite cu desĕvêrşire. In aparenţă aşa şi este. Porţii otomane i a succes prin o energie deosebită a potolí tóte rĕscólele şi succesive a succes miliţiei turcesci a pune mâna pe posiţiunile, ce le au ocupat rĕsculaţii şi aşa a asigurá érăşi domnia guvernorului turcesc.

Acest succes se atribue în prima linie şi puterilor centrale, cari au rĕspuns negativ circulara Greciei şi au încuragiat Pórta, ca sĕ păşască cu energie, declarând starea de asediu.

Dar tótă potolirea este numai în aparenţă. Intrigile se ţes şi mai departe în metropola Greciei in Atena, şi s'a format chiar un comitet, care fabrică mereu la intrigi şi informéză lumea, descriind sórtea insulei Creta cu colorile cele mai posomorîte.

In faţa acestor intrigi creştinii creteni mereu aţâţaţi nu se pot astêmpĕrá, se ridică în mase contra otomanilor şi astfeliu rĕmân victime ale iataganilor musulmane, căci musulmanilor li s'a conces a umblá înarmaţi, pe când creştinilor li s'au luat tóte armele.

Un apel al comitetului grecesc din Atena întitulat: „comitetul central al confederaţiunei orientale" rĕspândesce fel de faime, şi nu numai că încuragéză pe creteni, ca sĕ stea cu perseveranţă în atitudinea lor de pănă acum pentru a-şi eluptá drepturile civile şi politice, dar chiamă pe toţi amicii libertăţii în ajutoriu spre a ajutá sfintei cause cretense. Apelul însĕ ca şi circulara guvernului a fost întimpinat de tot rece, deóre ce intenţiunile grecilor sunt cunoscute mai de mult.

Meseriaşii nostri.

(Urmare).

Sĕ petrecem acum pe aceşti învĕţăcei pănă la „stăpânul" lor, sĕ fim cu atenţiune la tractamentul lor în atelier şi apoi sĕ privim mai departe la desvoltarea lor morală şi intelectuală în cei 3—4 ani de învĕţătură.

Ne avênd pănă acum o clasă proprie de meserieşi, suntem siliţi a înscrie tinerii nostri la măestrii de naţionalitate strĕină. Sunt măestri, cari — onóre escepţiunilor — puţin sĕ intereséză de învĕţăceii încredinţaţi lor. Lucrul de căpetenie e, sĕ lucre şi ér sĕ lucre.

În anul prim învĕţăcelul duce mai mult o rolă de servitoriu. El e pus le tóte lucrurile, cari de loc nu aparţin meseriei respective. Abia în anul al doilea se pune sĕ se deprindă, în ramul, ce şi la ales. Pus odată la lucru în atelier, 'l iau la mână calfele, „că sĕ-l înveţe." Aceştia pe lângă mărginitele lor cunoscinţe, încep a tractá dur pe băét, îl şicanéză, îl învaţă vorbe urîte, nu-l îndréptă în apucăturile lui cele rele, şi bietul băét în nevinovăţia lui rabdă tóte dela toţi. Inzadar se va plânge la măestru, căci acesta în cele mai multe casuri e indiferent. „Nu te dóre, nu te legi."

Vine însĕ statul şi întemeiază scoli industriale, avênd buna intenţiune de a completá pregătirea intelectuală a elevului, şi a controlá purtarea morală a învĕţăcelului precum şi tractarea lui din partea respectivului măestru.

Ca învĕţătoriu la scólele industriale din Orĕştie am făcut în decurs de 4 ani trista esperienţă, că nimic nu e mai greu, decât a instruí pe acesti învĕţăcei în órele de séra, fiind sêrmanii osteniţi de lucrul de preste ḑi!

Bietul învĕţăcel apropiindu-se óra 6 séra, aruncă ciocanul, sau barda la o parte, îşi ia cărţile de pe vre-un dulap şi plin de bucurie, că póte odichní vre-o dóue óre, vine la scólă. Sburdalnic din firea lui începe a sĕ jucá, a se bate cu ceialalţi colegi, ér când învĕţătoriul prelege mai cu interes, el adórme! Acésta cu deosebire în timpul de érnă. In atelier e de regulă frig, venind însĕ ostenit în sala de învĕţămênt, unde se face foc, învĕţăcelul se simte bine şi se lasă în braţele lui Morfeu.

Acésta însĕ ar mai fi, ce ar mai fi. Dar sunt măestri, cari privesc instituirea scólelor industriale de o lovitură în contra lor. Cum sĕ lase măestrul pe învĕţăcel sĕ mérgă la scólă, când lucră el mai bine, sau când are lucru urgent? Te pomenesci ca învĕţătoriu, cu câte un elev, că vine după 7 óre. Dojenindu-l, pentru că a venit târḑiu, primesci rĕspunsul, că nu l'a lăsat măestrul. Faci arătare asupra respectivului măestru la magistrat, în cele mai multe casuri te pomenesci fără obţinerea resultatului dorit.

Mai obvine apoi şi împregiurarea, că în urma nesuficientei pregătiri şi a firei lui sburdalnice, învĕţăcelul nu prea învaţă bucuros, devine leneş, şi în cele mai multe casuri renitent chiar.

In privinţa purtării lor morale, dacă nu se ingrijesce stăpânul lor, apoi cine sĕ se ingrijéscă?! Cele mai elementare principii religióse şi morale sunt aprópe necunoscute acestor tineri. In planul de învĕţămênt pentru scólele industriale, nu e statorită nici batăr o óră pe sĕptĕmână pentru studiul religiunei. Biserica o cercetéză abia intr'un an odată, sau nici odată în tot decursul pracsei lui.

Intreb acuma: Ce feliu de ómeni vor eşí din astfeliu de învĕţăcei? Mediocrităţi în tóte privinţele în inţelesul cel mai strict al cuvêntului! Inzestraţi cu puţine cunoscinţe, crescuţi sub influinţă strĕină, lipsiţi, ca români, de simţĕminte naţionale, despoéţi de cele mai cardinali principii religióse şi morale, devine un element bun pentru principiile socialistice.

Cultura superficială, viaţa socială destrăbălată, strĕinismul de tot ce e românesc contribue — durere — la incuibarea semi-doctismului în acésta clasă, cel mai periculos element de distrugere în viaţa unui popor! *Cultura adevĕrată a minţii şi a inimei le lipsesce acestora, unica garanţă pentru respectarea ordinei sociale!* Étă basa fundamentală, ce trebue sĕ punem acestei clase pentru a-i asigurá o esistinţă duraveră. Numai atunci póte asteptá naţiunea nóstră dela clasa industriaşilor servicii şi folóse, *dacă îi vom dá o cultură omnilaterală amĕsurat spiritului timpului de astăḑi, cultivând mintea şi inima deopotrivă şi stêrnind în ea simţeminte naţionale.* In casul contrariu ea va fi perdută pentru noi, ca români, căci *ea va deveni cu timpul cea mai periculósă sectă, din care vor rĕsări renegaţii ca ciupercile!* (Va urma.)

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul s'a îndurat a dăruí din casseta sa privată pe sama locuitorilor din Bucovina, păgubiţi prin vĕrsări de ape, 3000 fl. Tot cu ocasiunea petrecerei Maj. Sale în Galiţia a mai dăruit monarchul încă 4000 fl. spre scopuri de binefacere.

* (Dóuĕ festivităţi.) In ḑilele trecute a avut Bistriţa, oraş săsesc, în sinul seu dóuĕ festivităţi, despre cari presa maghiară buciumă în lumea largă. Una este conferirea distincţiunei preainalte deputatului guvernamental Carl Fluger prin comitele Bánffy. Cu acésta ocasiune comitele a accentuat meritele deputatului pentru lăţirea cât mai mult a idei de stat între diferitele naţionalităţi, merite pe cari le a aprobat Maj. Sa monarchul. A dóua a fost deschiderea grădinei de copii. Cu acésta ocasiune au sosit membrii esmişi de comitetul lui Emke. Inspectorul Dr. Havas în vorbirea sa a documentat cu date istorice, că „instituţiunea grădinilor de copii a prins în Ungaria cu mult mai de timpuriu rădăcini decât în cultivata Germanie." Br. Banffy a accentuat la banchet în toastul seu intre altele: Scopul acestei grădini de copii nu e precum s'a afirmat în unele cercuri a maghiarisá pe sasi şi români, ci ca părinţii de aici maghiari sĕ-şi pótă cresce copii ungureste, ér celorlalte naţionalităţi sĕ li se dea ocasiune a şi însuşí acésta limbă conducĕtóre.

* (Bustul lui Eminescu.) Sculptorul Filip Marinescu va începe în curênd sĕ facă bustul poetului Eminescu în teracóta. Bustul va fi instalat în sala Ateneului înainte d'a se face înagurarea.

* (Universitatea săséscă.) In 9 l. c. la 10 óre antemerid. a fost deschisă sesiunea ordinară a universităţii săsesci prin comitele Andreiu de Bethlen în sala de şedinţe a edificiului universităţii. Preşedintele în vorbirea sa de deschidere a fost întrerupt de mai multe ori prin vii aprobări.

* (Scrisori.) Ni se spune, scrie „Românul", că decedata poetă Veronica Micle a lăsat în urmă-i un volum inĕdit de corespondenţe cu unul dintre poeţii cei mai cunoscuţi ai României. Ficele ei vor pune în curênd acest volum sub presă.

* (Catastrofa dela Anvers.) Victimele catastrofei dela Anvers sunt pănă acum la 400, dintre cari morţi s'au găsit 200 ómeni. În multe locuri, unde s'au rĕsturnat edificii se mai scot morţi. O parte dintre răniţi au puţină speranţă de scăpare şi cei ce vor scăpá sunt de deplâns. Regele însuşi s'a dus la faţa locului şi a predat pentru familiile nenorocite 12 000 franci. Din tóte locurile sosesc călĕtori spre a vedé tristul spectacol. Daunele se urcă la ḑeci de milióne. Ancheta încă n'a putut descoperí causa esplosiunei de dinamită.

* (Emke spriginiţă de jidovi.) Din Murĕs-Oşorheiu ni se scrie:

În ḑilele acestea s'a instalat în capitala sĕcuéscă Murĕş-Oşorheiu, un al doilea rabin jidovesc, care la instalarea sa ţinù o vorbire mult promiţătóre pentru Emke. Acest apostol jidovesc ḑice, că va sprijiní maghiarisarea din tóte puterile. S'a ţinut apoi şi un banchet strălucit, cu care ocasiune toastară cetăţenii Schwarz, Wallerstein şi alţi jidani, accentuând asemenea promovarea maghiarisării.

Toastatorii jidani au uitat însĕ sĕ spună şi aceea, că ei şi ceialalţi ai lor cuprind tóte intreprinderile de câstig, încât crestinii unguri şi de alte naţionalitati nu pot ajunge nici la o arêndă; că ei păgubesc pe crestinii vênḑĕtori de cereale, fên, etc. dând cu apucăturile lor mult de lucru judecătoriei cercuale şi poliţiei, deşi în urma urmelor crestinul rèmâne păgubit, ér jidanul cu câstig.

Scriitoriul acestor şire a fost martor ocular, când — nu de mult — un biet om vênduse un car de cărbuni în saci, şi după ce sacii îi goliră de cărbuni în magazinul jidanului, i-a plătit cu un sac de cărbuni mai puţin, şi zădarnică a fost stăruinţa bietului om pentru plătirea sacului de cărbuni, mai plângênd bietul om, a rĕmas păgubit.

Casele cele mai frumóse din M. Oşorheiu din stradele principale sunt astăḑi cumpĕrate de jidani, fosti sĕraci la venirea lor aici.

Tóte acestea nu bat la ochii maghiarilor, câtă vreme sprijinesc pe Emke.

* (Circul Sidoli.) Luni a sosit în Sibiiu Circul Sidoli. In fie-care séră se dă representăţiuni. Dumineca şi sĕrbătórea sunt câte 2 representaţiuni. Circul e cercetat binişor de publicul sibian.

* (Numĕrul advocaţilor în Ungaria.) Precum impărtăşesce o fóie maghiară în anul 1887 numĕrul advocaţilor a fost în Ungaria 4216, ér în anul curent numĕrul s'a sporit la 4668. Pe Budapesta se vin 763, pe Oradea mare 83, Arad 81, Pojon 77 etc. In China e obiceul, că la promovare candidatul se bate cu nuele preste tălpi pănă ţisnesce sângele şi observă fóia maghiară, că de nu ar fi contra moravurilor nóstre şi la noi ar fi bună aplicarea acelui mijloc.

* (Prav de siguranţă.) În ḑilele trecute s'a făcut mai multe probe cu pravul de siguranţă contra aprinderei petroleului în lampă „Petroleum Sicherheits Pulver", a lui „Wilhelm Kiss şi Comp". Indată-ce se va depune în deposit la vr'o firmă din Sibiiu vom anunţa în inserat acésta invenţiune atât de folositóre, cu ajutoriul căreia petroleul nici când nu póte face esplosiune.

* (Pe velociped). Profesorul dela scólele reale din Cluş, George Borbeli a întregrins o călĕtorie pe velociped la esposiţia din Paris.

In ḑilele trecute s'a întors tot pe velociped din Paris şi la întrarea s'a în Cluş i s'au făcut mari ovaţiuni. Preşedintele clubului atletic din Cluş şi toţi membrii numitului club au eşit spre întimpinarea îndrăsneţului voiager, ér numĕrosul public present l'a aclamat în mod entusiasmat.

Cuvênt

ţinut cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕmêntului XVII *al Asociaţiunei transilvane pentru cultura şi literatura poporului român, ţinută în comuna Idicel.*

Stimaţi domni, stimate dómne, fraţilor români!

I.

Am venit sĕ ţinem în mijlocul d-vóstre acéstă adunare, că vĕḑênd şi auḑind multe lucruri bune şi folositóre sĕ ve putem aduce un leac de alinare şi vindecare.

Tóte relele usturătóre trebue delăturate, trebue stirpite din rădăcină mai curênd de a se lăţí mai tare, mai înainte de a cuprinde massa întrégă.

Mijlocul cel mai bun de a estirpá aceste rele din popor este scóla.

Toţi dar sĕ ne nisuim la formarea şi întreţinerea acestui institut de mântuire al poporului nostru.

Nu e vorbă! Ostenélă de tot mare dă şi va dá celor chemaţi întru infiinţarea de scóle bune, fiind-că un prejudiţiu de tot stricăcios şi nepăsare de tot mare faţă de scólă domnesc în poporul nostru.

Aceste rele sunt cu atât mai mari, fiind-că sunt moştenite dela moşi strămoşi, cari fiind împilaţi de trista jobăgie erau în stare de plâns.

Românul era lipsit de tóte drepturile cetăţenesci, era privat de ori-ce institut de cultură. Şi impilatorii nu lăsau pe poporul nostru sĕ-şi ridice scóle. Nu-l lăsau, fiind-că sciau, că îndată-ce acest popor, — care de sute de ani n'a avut scóle şi cu tóte aceste nu era mai prost, ca alte némuri, ce aveau scóle prea bune — când se va luminá cu lumina sciinţelor şi a învěţăturilor nu va fi altul ca el în patria nóstră.

Fiind deci românul atunci abătut dela scólă, ţiné anume, că scóla nu e pentru el, şi de aceea şi în ḑiua de aḑi cea mai mare greutate e pentru el a-şi dá copii la scólă, a susţiné scóla şi pre învěţătoriu.

Acesta e pěcatul cel mai mare al românului. El nu scie binele şi fericirea, ce i-o dă scóla.

Minte, minte naţiune românéscă, a ḑis un bărbat învěţat al nostru. La aceste eu adaug: Scóla şi numai scóla e mijlocul de scăpare a naţiunei nóstre, e pétra cea din unghiu a poporului nostru. Acésta voiu cercá a dovedí.

II.

Omul face pămêntul, şi scóla face pe om

Iules Simon.

Omul în viaţă atâta póte, cât scie, drept aceea, ca sě pótă cineva mult, trebue sě şi scie mult. Ér ca sě scie cineva mult, trebue sě şi înveţe mult. Şi óre unde póte omul mai cu înlesnire sě înveţe multe? Negreşit, că numai în scólă.

Scóla este mijlocul, prin care putem vedé lumina spre a cunósce adevěrul. Ea este cheia, cu care putem deschide uşile palatului binelui, adevěrului şi moralei.

Scóla este înaintarea şi scăparea de întunerec şi sărăcie.

Póte avea cineva, fie acela individ, ori popor, tóte bunătăţile aeestei lumi, nimic nu-i vor folosí, zădarnice vor fi pentru el, dacă nu va scí, cum sě le esploateze, cum sě le utiliseze pentru sine, pentru némul seu şi pentru următori.

Acel individ, dar mai vêrtos acel popor, căruia ii lipsesce scóla, este nefericit.

Câteva esemple ne vor lămurí:

Un om din Grădişte primì o epistolă. Bietul om se uită la ea şi pe faţă şi pe dos, căci nu scia cetí. Cât de greu ii venia sě dee epistola altuia, ca sě i-o cetéscă! Dar n'are ce face. Merge la un neguţătoriu de acolo din sat. — Uite domnule epistola asta o fi dela fratele meu din România, fii bun spune-mi, ce e scris în ea. — Neguţătoriul o desfăcù şi se uită în ea apoi ḑise: Omule! cartea acésta nu e dela fratele teu, ci dela diregătoria oraşului Hotin, unde se ḑice, că a murit fratele teu. Scrie, că au rěmas după el şi bani .... au rěmas 100 fl. sě mergi sě ţii iei, fiind-că tu esci mostenitoriul lui.

Omul nostru la acésta veste neasceptată nu putù ḑice nimic de plâns. Dorul de frate şi durerea perderei acestuia erau prea mari şi timp îndelungat îl înecau suspinele.

Venindu-şi în ori însě omul nostru ḑise: dar cum voiu puté eu merge pe acolo, fiind sěrac şi prelângă aceea necunoscênd nici ţéra. — Bine, eu chiar am de a merge în Basarabia într'o afacere de ale mele şi me voiu abate şi prin Hotin, ca sě ieu banii tei, dacă mi vei plătí pe jumětate din aceea sumă adecă 50 fl. şi dacă te învoesci sě-mi dai numai o plenipotenţă.

— Prea bine, me învoesc îngânà omul nostru şi-ţi voiu fi totdeuna mulţămitoriu pentru bunătatea dtale. Dḑeu sě-ţi ajute şi sě te pórte pe calea norocului.

Bietul român! El binecuvêntà şi mulţămesce, celui ce l'au înşelat îndoit.

Întâiu: în carte au fost scris, că de fratele seu au rěmas 500 galbeni şi nu o sută de fiorini, a dóua: avênd neguţătoriul şi aşa de a merge în afacerile lui, puté ca sě-i aducă banii şi pentru un premiu mai mic. Ce sě-i faci omului, care nu scie carte! Prea adese este înşelat şi tras pe sfóră din partea şarlatanilor. Astfeilu şi omul nostru numai fiind-că n'a sciut cetí a perdut preste 2000 fl. şi a fost bun bucuros, când a primit cei 50 fl. dela neguţătoriu.

Vedeţi dar dragii mei, cât de nefericit e omul, care nu scie carte.

Sě ve mai spun un cas şi mai trist, unde ómenii fără carte au fost amar înşelaţi.

În Bucovina s'a întêmplat nu de mult după-cum ne spune părintele Ir. Porumbescu, că purtând ómenii unei comune proces cu un jidan pentru munţii şi pădurile lor luate prin uneltirile aceluia, au fost înşelaţi în un mod nespus de mişelesc.

Doi representanţi ai comunei, umblând pe la toţi diregătorii, au fost îndreptaţi de un diregătoriu din Cernăuţi la Gubernie în Liov. Aici ajungênd ómenii nostri au fost despoiaţi de documentele lor, dându-le un domn de acolo în în schimb altă hârtie pe care de desupt se aflà un L. S. în un cerc mare. Afurisitul din Liov le spuse ómenilor, că acel semn e pecetea împěratului, ér hârtia aceea e judecata împěrtătéscă, prin care ei au câştigat procesul. Trebue însě sě aştepte trei ani şi sě nu spună nimenui acésta, până-ce va vení dela împěratul un trimis ca sě le dee în sémă locurile de pricină. Ómeni proşti au creḑut, fiind că nu sciau cetí. Şi astfeliu li s'a nimicit tótă judecata perḑênd bieţii ómeni tóte terminurile şi pe lângă aceea tóte documentele.

Étă, care e cheia la dreptatea ţěranului, dacă el e orb şi fără carte. Păţit-ar fi bieţii ómeni acésta nenorocire, dacă ar fi sciut ei singuri cetí?

Aşa este! Şi ţěranul are şi găsesce dreptate la împěratul nostru cel bun, dară cheia ţěranului la dreptatea lui e scóla şi numai scóla.

De aici scóla e fericirea sau raiul, lipsa ei este nefericirea sau iadul.

In scólă învaţă omul lucruri, de care are cea mai mare lipsă în viéţă. Dar mai mult, în scóle învěţăm morală, ca sě putem sci: cine e Dumnedeu? care e puterea lui? Prin aceste învěţături religióse sufletul nostru se nobilitéză, datinele nóstre se indulcesc, inimile nóstre bat pentru alte scopuri mai înalte, prin cari ne deosebim de animalele propriu ḑise.

Scóla numai ne dă pe bărbaţii nostri cei învěţaţi cum sunt: preoţii, archiereii, judecătorii, medicii, advocaţii, ingínerii, mechanicii ş. a., cari fie-care în parte aduce folos societăţilor.

Unii ne conduc moralicesce pe adevěrata cale către mântuire la fericirea vecinică; alţii érăşi ne dau drumurile cele bnne şi ne înlesnesc comunicaţiile şi comerciul.

In scólă învěţăm a fi şi soldaţi buni, acolo învěţăm arta militară adecă: cum sě inmanuăm armele şi curagiul nostru spre a fi buni căpitani, buni generali.

Tot în scólă învěţăm cum sě ne iubim patria şi naţiunea nóstră. In urmarea căreia când cere trebuinţa sě ne jertfim pentru aceste.

Tóte aceste bunătăţi mai repet nu le găsim decât în scólă.

Toţi acei bărbaţi, cari voesc a ajunge la demnităţile spuse, trebue sě trécă prin scólă. Căci trebue sě fie demn ori cine de locul, ce-l ocupă în societate, şi sě pótă conduce cu succes şi la locul de onóre destinele de sus lui încredinţate.

III.

Venind acum a vorbí despre misiunea scólei poporale elementare în specie, observ, că aceea trebue sě facă din tinerimea nóstră: creştini buni, cetăţeni luminaţi şi ómeni muncitori (activi).

Ca crestini sě scie drepturile şi datorinţele lor faţă de biserică, ba chiar sě aibă tragere de inimă către acésta instituţiune per eminenţiam naţională, şi singura nădejde în timpul de astăḑi în potriva desnaţionalisărei nóstre.

Ca cetăţeni luminaţi sě scie drepturile, pe cari ni le dau legile şi sě le apere, pe cele perdute sě le céră cu stěruinţă, după-ce se supune datorinţelor faţă de patrie şi tron.

Ca ómeni muncitori sě scie lucrá şi esploatá moşiile lor astfeliu, ca sě dea cel mai mare profit posibil. Căci fără a scí românul de astăḑi sě lucre moşia sa în mod naţional potrivit cu înaintările în agronomie a popórelor celor mari, productele sale nu numai că rěmân cele mai slabe şi mai neplătite, dar nici atât nu va puté produce, de cât însuşi are trebuinţă.

Ce folosim noi, că hotarele nóstre sunt estinse, dacă nu scim sě utilisăm de ele, dacă nu scim sě esploatăm aceste isvóre nesěcate de avuţii, ci ne uităm cum strěinii se îmbogăţesc din esploatarea munţilor nostri, din esploatarea pădurilor şi câmpurilor nóstre.

Numai scóla póte face din poporul nostru un adevěrat popor agricol. Numai scóla îl póte mântuí de esploratorii strěini.

Nimenea nu póte folosi acest capital mort al românilor, ce stă ascuns în fundul munţilor şi adêncimea câmpiilor decât scóla.

Dar apoi meseriile, cari sunt cu fundul de aur, şi cari astăḑi sunt urgisite de poporul nostru, nu le póte împămêntení în mijlocul lui decât numai singură scóla.

Sě ne grăbim dară la formarea adevěratelor scóle, ca se putem avé şi un pămênt mare, pămêntul românesc, şi o meserie şi industrie românéscà, prin ajutoriul cărora sigur se va ridicá şi românul pe o tréptă cu celelalte popóre din Europa.

Unde scóla se ivesce
Pămêntul se îmbogăţesce,
Unde scóla se arată
Sěrăcia fuge îndată.

Astfeliu de efecte minunate arată scóla.

Dar óre scólele nóstre tot astfeliu 'şi împlinesc sublima şi salutara misiune, ce o au?

Ar trebuí sě fie, dar durere, că tocmai unde este mai mare lipsă de lumină, acolo lipsesce. La satele nóstre se simte trebuinţa mai mult ca ori unde, ca sě sămênăm şi sě întemeiăm învěţământul public. Căci aşa după cum este astăḑi pe la scólele cele mai multe, nu se póte numí de loc învěţământ.

Invěţătorii nostri, deşi au cea mai însemnată şi mai grea muncă, sunt fórte rěu dotaţi şi pe lângă aceea şi desconsideraţi.

Astfeliu un învěţătoriu, care ar fi adevěrată lumină, adevěrat părinte al copiilor tuturor, nu este primit de ómenii nostri, ci ei mai vreau pe unul, care scie numai buchile lui Ciril şi ucinaşele, fiind că accésta se imbie cu simbrie mai puţină. Şi aşa-i place bietului nostru ţěran, pentru-că în ignoranţa lui preţuesce mai mult óia şi boul decât pe copilul seu.

Apoi încă ceva le mai place unor ómeni de ai nostri, le place când învěţătoriul merge la cârcimă cu ei şi le cântă. Acela învěţătoriu e omul lor, căci nu se ţine mândru nici domn prea mare ci bea cu ei, şi apoi vine din cârcimă beat în scólă, omóră astfeliu şi cele mai bune simţuri ale fragedilor copilaşi. Un astfeliu de învěţătoriu chiar când el ar plăti ómenilor, nu ar trebuí lăsat sě între în scólă.

Póte mi-a reflectá cineva din popor: Ei bine! Dle, dar cum şi de unde sě plătim un învěţătoriu, precum ḑici DTa, judecă, ne apasă sěrăcia?! Sěrăcia? Se vaietă românul că e sěrac? Nu, căci cine are dóue braţe sănětos este bogat, îi voiu rěspunde. Şi totuşi dacă cu tóte aceste e sěrac, este numai vina lui. Causa la acésta este numai prostia în care trăesce, căci nu e sěrac cel ce n'are tată şi mamă, ci e sěrac cel ce n'are învěţătură bună.

Dar se calculăm numai cu ce sunt folosiţi sătenii nostrí în timpul de astăḑi. Inainte şi până la anul 1848 erau iobagi, lucrau dlui pămêntesc cu mămăliga lor câte 2 ḑile pe sěptěmână. Aşa dară pe an se vinia 104 ḑile. Apoi câte ḑile perdute la vênat la dişmuit ş. a. Pot ḑice că lucrau dlui pămêntesc şi 150 ḑile pe an mai fie-care ţěran.

Se preţuim ḑiua ce o presta dlui pămêntesc cum am ḑis cu mâncarea sa numai cu 50 cr., ne dă suma de 75 fl. Sě calculăm dişma, care trebuia se o dea dlui şi alte greutăţi tóte la olaltă numai numai în 25 fl., şi écă avem suma de 100 fl., câştigată în tot anul.

Se calculăm greutăţile de acum, şi ori cât sunt ele de mari, totuşi la o gazdă de frunte nu se sue preste 50 fl., la an. Fie-care ţěran deci a câştigat 50 fl., la an, firesce în ḑile. Dar ce se ḑic? ómenii a câştigat ḑile, apoi dór ḑilele aceste încă vor fi bani, căci englesul ḑice: dă-mi timp şi-ţi voi da bani!

Vedeţi deci că tot insul a câştigat fórte mult cu stergerea iobăgiei, deşi în ḑile, dar cum am ḑis ele se pot face în bani ,dacă suntem ómeni iubitori de lucru. Şi dacă din câştigul acésta ar dá unul fie-care numai 5 fl. la an pentru scólă şi învěţătoriu, atunci a-ţi avé în tot satul o lumină, un adevěrat părinte al copiilor tuturor şi atunci tot românul ar eşi din întunerec la lumină. Atunci ar sci fie-care român cum sě trăéscă, şi sěrăcia s'ar uita numai pe feréstră, dar în casă la el nu ar îndrăsní se între. Atunci va fi românul în ḑile mai bune, atunci va avea parte, căci va avea şi carte.

Căci cei fără carte, of cum se muncesc
In câmp şi acasă şi tot nu sporesc.
Sciţi, care e causa, de au astă sórte?
Căci nu au sciinţă, căci ei nu sciu carte.

IV.

Din cele până aci espuse se póte vede, cât de nefericită, cât de ticălósă e sórtea celor, cari nu sciu carte. Am věḑut érăşi ce inriurinţă binefăcětóre are scóla asupra omenirei.

Daţi-mi instrucţia publică şi me oblig a reformá omenirea a ḑis marele pedagog Leibnitz. Se ne punem dar la lucru, se instruim publicul român, se instruim tinerimea română.

Prin ce, pe lângă aceea, că ne facem în acelaşi timp şi o datorie către civilisaţiune, respândind lumina, ca cu toţii apoi se putem ḑice, că ḑiuă s'a făcut şi întunerecul numai este pentru români.

Se ne adunăm deci cu toţii forţele şi sě le punem în serviciul scólei, căci nici un serviciu nu este mai mare şi mai bun pentru patrie şi naţiune, decât dacă învěţăm şi instruim tinerimea ḑice Cicero. Şi într'adevěr numai prin instrucţiune şi educaţiune vom puté respinge relele, cari tind a ne perde renumele de de descendenţi ai bětrânei Rome.

Se întreţinem dar aprins focul sacru al scólelor, căci scólele ne dau pe ómeni şi ómenii ne dau pămêntul după cum a ḑis Jules Simon. Se luminăm deci poporul, căci acolo e e salvarea. Sě ne luminăm naţiunea ca se putem formá cu toţii lanţul unirei morale, pe care sě nu-l mai pótă rumpe nimenea, nimenea, nici un element ori cât de puternic fie acela.

Vasilie Duma,
cler. abs. şi învěţătoriu.

MONITOR.

34

Calendariul sěptemânii

3 — 9 Septembre.

3 Duminecă: Antim, Teoctist, Zinon, Vasilissa, Aristion, Chasiton, Archontiul, Polidor. *4 Luni:* Vavila, Profetul Moise, Teotim, Teodul, Ermionia, Chentirion, Ocean, Teodor, Amian, Iulian, Petroniu, Charitina, Zarvil, Tatuil. Velea. *5 Marţi:* Profetul Zacharia, Urban, Teodor, Medini, Avdei, Petru. *6 Mercuri:* Pomenirea minunei făcute în Chones de archangelul Michail, Evdocsiu, Zinon, Romil, Macariu, Faust, Andreiu, Niv, Chiriac, Dionisiu, Andronic, Andropelagia, Tecla, Teoctist, Sarapavom. *7 Joi:* Sozont, Evod, Onisifor, Evpsichiu, Luca. *8 Vineri:* (†) Nascerea Preasântei Născătórei de Dḑeu şi pururea Feciórei Mariei, Ruf şi Rufian, Sevir. *9 Sâmbătă:* Ioachim şi Ana, Sevirian, Teofan, Chariton.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 3 Septembre a XIV-a după Rusalii. Octoich tonul al 5-lea. Din Mineiu ale Sântului ḑilei. La Utreniă Evangelia Invierii a 3-a. Catavasia Crucii.

Vineri în 8 Septembre: Nascerea présântei Născětórei de Dḑeu. Sěrbătóre legată. Cântările numai din Mineiu. La Utreniă: Polieleu. Catavasia Crucii. La oda IX în loc de „Ceea ce esti mai cinstită“ se cântă troparele din Mineiu cu pripelele lor. La Liturgiă: în loc de „Cuvinese cu adevěrat“ se cântă Irmosul „Strěin lucru este maicelor“ cu pripéla lui.

Loterie.

Mercuri în 11 Septembre 1889.

Sibiiu: 4 62 16 30 9

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.63
Napoleon	9 48	9.48
100 marce nemţesci	58.27	58 25
London (poliţă pe de trei luni)	119.45	119.50

Nr. 229. [146] 3—3

CONCURS.

Pe basa înaltului ordin al Venerabilului consistoriu archidiecesan din 22 Novembre 1888 Nr. 4895 B. pentru întregirea parochiei gr. or. Murĕş-Decea, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt următórele:

1. Folosirea casei, supraedificatelor şi a grădinei parochiale fl.	20.—
2. Folosirea porţiunei canonice de 8 jugĕre arătoriu şi fênaţ, jugĕrul à 7 fl. fl.	56.—
3. Dela 16 familii câte o litră (merţă nóuă) cucuruz sfêrmit à 60 cr. . . fl.	9.60
4. Dela 16 familii câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . fl	6.40
5. Una delniţă pădure din pădurea comunală pentru focărit . . . . . . fl.	8.—
6. Dreptul de păşunat liber . . . . , . fl	15.—
7. Alte venite stolare după calculul mediu . . . fl.	8.—
Tóte acestea dau un venit anual în sumă de . . fl.	123.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul susindicat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Agârbiciu, 26 Iuliu, 1889.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 501 [151] 3—3

CONCURS.

Pentru următórele posturi învĕţătoresci din protopresbiteratul Braşovului I, devenite vacante, sĕ escrie prin acésta concurs, cu termin până la 31 August a. c. st. v. şi anume:

1. Purcăreni, postul de învĕţătoriu pentru clasa I cu salariu anual de 200 fl., — pentru scóla de repetiţie 35 fl., — şi din ¼ parte a venitului cantoral jumĕtate.

2. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., între cari sunt computate şi venitele cantorale, şi cuartir natural.

3. Filia Cărpiniş, aparţinĕtóre de parochia Tărlungeni, în locul veteranului învĕţătoriu Nicolau Beştea cu un salariu anual de 40 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi îşi vor înaintá suplicele lor instruate conform legilor scolastice în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 9 August, 1889,
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 358 [152] 3—3

CONCURS

care prin acésta sĕ publică în scopul întregirei staţiunilor învĕţătoresci dela scólele parochiale gr. or. din următórele comune parochiale:

1. Poplaca, şi anume:

a) pentru învĕţătoriul de clasa I, cu salariu anual de 210 fl., din cassa bisericei;

b) pentru învĕţătoriul de clasa a II-a cu salariu anual de 250 fl., din alodiul comunei, cuartir natural şi lemne de foc pentru amêndoi.

2. Cristian, pentru clasa I, cu salariu anual de 168 fl., relut de cuartir 20 fl., din cassa alodială a comunei politice şi lemne de foc 4 stângini metrici.

3. Vurper, cu salariu anual de 150 fl., care sĕ incasséză din repartiţie, cuartir natural şi lemne de foc trebuincióse.

4. Slimnic, cu salariu anual de 150 fl., solvibil prin repartiţiune dela popor, cuartir natural în edificiul scólei, şi 2 orgii metrici lemne de foc.

5. Veseud, cu salariu anual de 140 fl. în bani, repartiţiat asupra parochienilor, locuinţa în edificiul scólei şi lemne de foc.

Dela concurenţi, pe lângă cualificaţiunea de lege prescrisă, sĕ cere ca sĕ fie binevĕrsaţi în cântările şi în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea şi a instruá în acelea şi tinerimea scolară.

Cererile de concurs stilisate anume, pentru care din sus numitele staţiuni? sĕ se adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia archidiecesană „Telegraful Român“. Se recomândă concurenţilor ca, încât nu vor fi cunoscuţi în comuna parochială pentru care vor concurá, sĕ se presenteze în aceea în vre o Dumineca sau sĕrbătóre spre a se face cunoscuţi poporului şi spre a dá probe în biserică despre desteritatea lor în cântările şi în ritualele bisericesci.

Sibiiu, 11 August, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Hannia,
adm. protopresbit.

Nr. 321 [153] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. In Căinel, cu salariu anual de 100 fl,, cuartir, o odaiă în edificiul scólei, şi lemnele pentru încălḑit.

2. In Crăciuneşti, cu salariu anual de 100 fl., cuartir o odaiă în edificiul scólei şi lemnele pentru înîncălḑit.

3 In Trestia, cu salariu anual de 100 fl., cuartir şi lemnele pentru călḑit.

4. In Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemnele pentru încălḑit.

Concurenţii au a-şi aşterne petiţiunile lor, în terminul deschis, instruate în sensul legii — subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 9 August, 1889.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 612 [154] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele însemnate mai în jos în protopresbiteratul Têrnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. Boian, cu salariu anual de 300 fl., care constă din folosinţa alor 8 jugĕre pĕmênt arătoriu calculate cu 148 fl. 22 cr., repartiţie pe popor 129 fl. 80 cr., cuartir în edificiul scólei, grădina de legumi, 4 □ lemne de foc computate 22 fl

2. Cergidul mare, cu salariu anual de 300 fl, şi anume:

a) salariu învĕţătoresc în bani din repartiţie pe popor 134 fl, în bucate (cucuruz) 60 metrete à 1 fl. 60 fl.;

b) salariu cantoral: curtea scólei împreună cu porţiunea canonică în mărime de 4 jugĕre 466 ⁰□ cu venit anual de 45 fl., cuartir în edificiul scólei 5 fl., a treia parte din feldere cucuruz 36 feldere à 1 fl 36 fl., din celelalte venite stolari alu preotului terţialitatea computată 20 fl.

3. Chesler şi Crăciunel, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 302 fl. şi anume:

a) Chesler, cu salariu anual de preste 250 fl. Acest post e împreunat cu cantoratul; ca învĕţătoriu: din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz à 1 fl. 50 fl., dară numai până când fondul va puté corĕspunde solvirei prin interesele sale; din repartiţie pe popor 80 fl în bani in 2 rate egale:

ca cantor folosinţa alor 3 grădini în comună, una cu un prunet frumos, cedate de paroch până la buna sa învoire, pe cari are a şi le închide cu gard şi a şi le grijí cantorul cu venit circiter preste 25 fl., terţialitatea preotului computată minimum 30 fl., dela aprópe 100 fumuri à 4 cupe cucuruz eventual grâu mestecat à 1 fl 25 fl., şi câte o cupă must de vin tómna computate 10 fl. Stola cantorală e inprespectivă de a se îmbunătăţí prin câştigarea unei vii cantorale de 50—80 vedre prin proccsul, ce are a se intenta contra ereḑilor defunctului cantor, ce a intabulat o pe numele seu. Cuartir liber în edificiul scólei preţuit în 20 fl., şi un stângin de lemne în 12 fl.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în o Dumineca sau sĕrbătóre la biserică spre a şi arĕtá desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

b) Crăciunel, cu salariu anual în bani gata 50 fl. din repartiţie pe popor, ce au a se solví până 1 Iuniu în 2 rate.

4. Chinciş şi Herepea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 350 fl. constătătoriu pentru Chinciş din 200 fl. şi anume:

a) ca învĕţătoriu în bani 10 fl, cucuruz stărmit 100 litre à 1 fl. 100 fl.;

b) ca cantor 30 pui de găină à 20 cr. 6 fl, ḑile de lucru 30 à 40 cr. 12 fl, folosinţa alor 4 ½ jugĕre pĕmênt parte arĕtoriu parte fênaţ preţuit în 45 fl, venite stolari şi accidentalii 20 fl. cuartir în edificiu.

Pentru Herepea, cu salariu anual de 150 fl., care constă din:

ca învĕţătoriu în bani 7 fl. 50 cr., cucuruz stărmit 70 litre à 1 fl. 70 fl., folosinţa casei şi grădinei cantorale 10 fl., folosinţa alor 4 jugĕre 1212 ⁰□ porţiune cunonică 20 fl., terţialitatea felderilor 21 fl., ḑile de lucru 21 à 30 cr., 6 fl. 30 cr.

Venite stolari şi accidentalii 15 fl. 20 cr.

5 Cuştelnic şi Subpădure, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu anual de 335 fl. şi anume:

a) Cuştelnic, în bani din repartiţie pe popor 40 fl., în cucuruz 100 feldere à 1 fl. 100 fl.; cuartir în preţ de 10 fl.;

b) Subpădure, 10 ferii vin à 1 fl. 10 fl., 10 ḑile de lucru à 40 cr., loc arătoriu 10 feldere, terţialitatea din stolă circa 10 fl, loc de casă cantorală folosită ca cositură în preţ de 5 fl.

Ca salariu învĕţătoresc: dela 36 familii câte o felderă de cucuruz à 1 fl 36 fl.

Dela familiile cu copii umblători la scólă câte 1 fl., circa 20 familii à 1 fl. 20 fl., după 6 ani va primi în folosinţă 6 jugĕre şi jumĕtate loc arătoriu, care astăḑi este esarêndată pe atâţa ani cu venit de 70 fl.

6. Şilea maghiară scólă micstă cu gr. cath. cu salariu anual de 260 fl., şi postul e împreunat cu cantoratul gr. or., salariul constă:

ca învĕţătoriu din 143 metrete cucuruz sfărmit à 1 fl. în bani 10 fl. 40 cr.; ca cantor casă şi grădină cu venit de 20 fl., folosinţa porţiunei canonice de 1 jug. 1291 ⁰□ şi a cimiteriului cu venit de 30 fl., 27 metrete de cucuruz sfărmit à 1 fl., 27 ḑile de lucru à 30 cr., şi venite stolari şi accidentalii 21 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupá vre una din aceste staţiuni, au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

Cetate de baltă, 11 August, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava inferióră.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 393-394 [155] 3—3

CONCURS.

Prin acésta sĕ publică concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare pentru următórele staţiuni învĕţătoresci în tractul protopresbiteral al Treiscaunelor.

1. Covasna, al doilea post învĕţătoresc acum sistemisat cu salariul *a)* 100 fl, din fondul bisericei, *b)* 30 fl., jumĕtate din ⅓ parte a venitului stolar, *c)* 70 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu de 160 fl., din fond, bucate şi repartiţiune, cuartir liber în edificiul scólei şi lemne trebuinciόse de foc.

Concurenţii, cari vor sĕvêrşi şi funcţiunile cantorali, 'şi vor asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral în termin deschis.

S. Sân-Georgiu, 17 August, 1889.

Demitrie Coltofean,
protopop.

Nr. 428. [156] 3—3

CONCURS.

La scólele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei cerêndu se îndeplinirea posturilor cu învĕţători definitivi, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicrea în fóia archid. „Tel. Rom“.

1. Batiz, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne.

2. Buituri, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne.

3. Socet, cu salariu anual 100 fl. şi 15 mĕsuri grâu cuartir şi lemne.

3. Runcu mare şi Poiana rechiţelii, cu salariu anual de 225 fl. şi 50 mĕsuri cucuruz, 50 cartofi, cuartir şi lemne, învĕţătoriul ambulant.

Cei ce doresc a reflectá la vre unul din aceste posturi vor avé a-şi asterne suplicile lor instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, 9 August, 1889.
Of. protopresb. al Devei în conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Sz 2937/889 polg. [169] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszék közhirré teszi hogy Turoczy Dénes besenyei lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátaridejeül **1889 évi October hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája Bord község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek, a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád* jegyző.

Sz. 2589/889 polg. [170] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvároşi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Grof Teleky Samuel által beadott kereset folytán Mátéfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátáridejéül **1889 évi November hó 5-ik** napjának d. e. 9 órája Mátéfalva község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Mátéfalva elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 96 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Septembre 1889. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.**

Sibiiu, 1 Septembre.

A inceput în unele părţi a se introduce la noi un nou soiu de învĕţători, altfeliu provĕduţi şi în legea de instrucţiune de stat, pe care insĕ noi nu o aflăm de acomodată, şi astfeliu nici nu am dorí ca sĕ prindă prea mult rădăcini, ci sĕ rĕmână ca o disposiţiune escepţională, pentru unele casuri de tot escepţionale. Acest soiu de invĕţători ar fi aşa numiţii „invĕţătorii ambulanţi".

Nepracticabilitatea acestor învĕţători e un lucru fórte invederat, căci se admitem că o comună este indepărtare numai de trei chilometri situată de ceialaltă, invĕţătoriul trebue se fie sau inainte sau după prânḑ în una sau în ceialaltă comună. Calea nu ar fi tocmai greutatea cea mai mare de invins, învinग ei învĕţătorii nostrii alte greutăţi mai mari, luptă ei cu alte nĕcasuri, dar e de invins timpul de érnă, viforul, néua şi vênturile rĕci, precum şi alte calamităţi impreunate cu aceste; şi incă nici aceste nu ar fi cel mai mare rĕu, dar rĕul e, că invĕţătoriul nu e acasă nici aici în comună, nici în ceialaltă, nu are cuartir regulat, nu are timp de a se pregătí şi el, cu un cuvênt devine un om fără aşeḑĕmênt.

Am rĕsfoit analele istoriei pedagogiei şi noi, şi credem, că a trecut timpul, când se puté învĕţá pe stradă, cum o practica Socrate.

E mare deosebire între scólă cum o dorim noi şi intre o scólă, cum vor sĕ o facă cei cari sistemiséză posturi învĕţătoresci ambulante. Că s'a pus cei dela Kulturegylet sĕ facă posturi ambulante de preoţi 'i înţelegem bine, dacă afiliază pe reformaţii din Mercurea şi din Sĕlişte la Sângătin, pentrucă nici în Mercurea nici în Sélişte nu dai de reformat, ḑecât póte, din întêmplare de vre o 1—2 familii.

Admitem, că cutare parochie e numai de 35 familii şi susţine cu greu un invĕţătoriu. Afiliarea scólei la altă comună este imposibilă, dar în astfeliu de comune sarcina acésta trebue se şi-o impună sieşi de bună voe preotul.

E la alţii bine aşa, nu înţelegem de ce sĕ fie reu la noi, un lucru probat de ḑeci şi sute de ani.

Copii nu pot merge din o comună în altă la scólă, afară, dacă acele nu sunt chiar lipite una de alta.

Indată ce dai de o indepărtare de cel puţin 2 – 3 kilometri, parochia trebue sĕ-şi facă şi susţină scólă. Dacă nu un palat, un local modest, şi dacă invĕţătoriul nu póte fi plătit cu sute de florini, va fi remunerat cu bucate şi salariu în bani după putinţă, şi dacă sub atari condiţiuni nu sĕ capĕtă invĕţătoriu, ací e preotul, el incă e datoriu sĕ mérgă la scólă, el incă trebue sĕ jertfésca din timpul seu ceva pentru luminarea némului seu, şi aḑi mulţămită lui Dḑeu nu avem preoti ca înainte cu 40 de ani sĕ nu scie invĕţá cât de puţin nisce copilaşi, ca sĕ scie şi ei cetí şi scrie şi sĕ se róge la Dḑeu, condiţiuni uşóre aceste de implinit, unde e bunăvoinţă, unde e tragere de inimă, unde e interes pentru binele unui popor, ce sufere de seculi în letargie şi amorţélă.

Aşeḑarea de invĕţători ambulanţi este o anomalie şi o vom combate totdeauna din punct de vedere pedagogic cât şi în interesul invĕţătorilor. Nu ajutăm nici decât posiţiunei unui învĕţătoriu, dacă în loc de 200 fl. îl mai afiliăm la o comună şi i dăm 300 fl, pentru-că suta aceea o plătesce, umblând prin frig şi tină, ér scóla va fi ca vai de capul ei şi în un loc şi în altul.

Sau dór îşi inchipuesc domnii cu invenţiunea lor cea nouă altmintrea esecutarea în practică decât ne o închipuim noi? se póte, că vor se ţie în o ḑi scólă în o comună, în altă ḑi în ceealaltă, dar lucrul tot acolo ese. Poporul va fi nemulţămit, scóla nu va face nici un progres, şi esperimentări de soiul acesta sunt făcute în contul învĕţămêntului şi în contul intereselor poporului. Dacă voim sĕ uşurăm sarcinile de pe umerii poporului, sĕ le uşurăm în alt chip. Sĕ combinăm alte planuri, dar scóla sĕ fie un „nolli me tangere."

Ne invoim bucuros ca sĕ se afilieze parochii, dar nu ne putem învoí cu invĕţători ambulanţi şi stăm la vorbă bucuros cu cei ce altmintrea cugetă decât noi!

Revista politică.

Două cestiuni preocupă în present mai ales presa monarchiei nóstre, cestiuni, cari de şi se referesc mai mult la afacerile politice interne ale monarchiei nóstre, totuşi sunt de o insĕmnătate deciḑĕtóre şi în direcţiunea politicei esterne, ce o urmăresce imperiul austro-ungar.

Din discusiunea presei din capitala Ungariei, discusiune alimentată de focul pasionat al ambelor partide asupra desbaterilor viitórei sesiuni dietale, a eşit la ivélă şi scirea, că actualul ministru preşedinte se simte fórte rĕu a mai stá pe fotoliul ministerial, şi că încă înainte de a se începe desbaterile bugetare 'şi va înaintá demisiunea.

Scirea odată rĕspândită, e supusă unei aspre comentări, şi foile emuléză unele cu altele în determinarea motivelor, ce l'ar silí pe conducĕtoriul actualului cabinet la abḑicere.

Ori cât de verosimilă s'ar presentá forma espunerilor de motive, totuşi ele nu par aşa de puternice, ca bĕtrânul premieriu sĕ fie silit sĕ-şi părăsésca posiţia de până acum, şi tocmai după o victorie aşa de strălucită contra oposiţiei suportată mai ales în sesiunea trecută dietală sĕ facă loc altora, cari cine scie, dacă mai sunt conduşi de acelea-şi principii, care le-a nutrit în întréga sa viéţă dl Tisza şi pentru cari nu arare ori şi-a pus în joc autoritatea şi chiar esistinţa persónei sale.

O împregiurare totuşi dă ansă la bănueli. Guvernul în timpul din urmă s'a pus pe reforme şi în parte ele sunt şi realisate, şi tot guvernul dlui Tisza se pregătesce cu un proiect de buget ecuilibrat. Acésta împregiurare este una dintre cele mai puternice, ce dă ansă la bănuélă: dl Tisza voesce sĕ se retragă cu victorie şi încă până ce e în putere.

Intrebarea e acum, cine sĕ i urmeze. Sforţările oposiţiunei caută partidul liberal sĕ le paraliseze cu totul şi pe urmele dlui Tisza sĕ păşésca un bărbat cu acelea-şi vederi politice spre a nu suferí politica inaugurată de acest partid.

Se şi vorbesce, că şanse mai mari ar avé actualul comite din Pojon, **Zichy** şi că el ar fi chiar înţeles cu dl Tisza, ca sĕ-i urmeze şi că cu acésta înţelegere consimt şi cercurile conducĕtóre din Viena.

A doua cestiune nu mai dă ansă la bănueli, ea e faptă împlinită. Boemia a căpĕtat un nou guvernor în persóna contelui Francisc **Thun**.

Acest bărbat şi l'a ales contele **Taffe** premieriul austriac şi prin aprobarea preainaltă s'a confirmat de nou, că posiţia guvernului Taaffe în loc sĕ se clatine, ea e încă duraveră.

Actualul guvernor al Boemiei nutresce esclusiv vederile cehilor şi a fost cel mai aprig spriginitoriu a politicei inaugurată de premieriul Taaffe. In zelul seu pentru propagarea acestor idei a mers aşa de departe, încât de şi german, a pretins din tóte puterile recunóscerea dreptului public al Boemiei şi încoronarea monarchului de rege al acestei ţĕri.

Cu suirea sa pe scaunul de gubernator al regatului boem se începe deci o nouă eră în Boemia, ér regimul Taaffe capĕtă sprigin în butul tuturor străduinţelor, ce le pun nemţii centralişti pentru resturnarea actualului cabinet austriac. —

Sêrbii din Dalmaţia nici decum nu vor sĕ se învoéscă cu programul croaţilor. Până la publicarea acestui program, scrie fóia partidei sêrbesci, credeam că trăim în Austria şi ne folosim de drepturile statului austriac. Am fost însĕ fără de veste încunoscinţaţi, că suntem sub scutul statului croat şi că formăm o naţiune cu croaţii. Naţiunea sêrbéscă, care a eliberat Dalmaţia de Turcia, a făcut acele fapte

---

FOIŢA.

O căsătorie la ţéră.

(Schiţă din viaţa unui criminalist de *N. Ivan.*)

(Urmare).

Teslovean nu prea fusese la şeḑĕtóre. Neindemânatec dela fire nu-şi află nici loc în casă cum se cade, ci se puse pe vatră sĕ şéḑă şi până ceialalţi feciori spuneau glume, până ce învĕţătoriul le cetí o poveste, el sta ca inţepenit pe vatră, cu gura inclestată şi cu ochii impăengeniţi.

Melania 'şi furişa ochii când la Teslovean când la invĕţătoriu şi până-ce pentru cel dintâiu avea cele mai mari simpatii, faţă cu Teslovean se născu în ea o ură neesplicabilă şi în mănia ei, că de ce o năcăjesc pre ea fetele tocmai cu Teslovean, hotărî ca sĕ nu mai vină nici odată la şeḑĕtóre, ca se nu mai dea ochi nici cu Teslovean, dar nici cu fetele, cari nu o cruţau.

Hotărirea ei de a numai merge la şeḑĕtóre o comunicase şi cu alte fete, şi în ḑilele următóre Melania lipsia din cununa fetelor din sat, dar nici invĕţătoriul Turturean nu ar fi mai dat pe acolo pentru lumea intrégă.

Acum sĕ fi auḑit la gurile cele rele. Unele ḑiceau că înţelesul luat este la voia invĕţătoriului, altele, că Melania se ţine mai măréţă ca alte fete, cele mai rele insĕ ḑiceau, că nu póte umplé fusul şi nu scie tórce frumos şi de aceea nu mai merge la şeḑĕtóre.

Teslovean, adecă vorbă sĕ fie, nu el, ci lelea Salomie şi cu Ispas credeau, că Melania nu se mai duce la şeḑĕtóre pentru-că vrea şi ea ce vrea tatăl ei, sĕ se mărite după Teslovean, şi o fată când are gânduri de măritat şi şi a ales pe cineva, numai are lipsă de a merge la şeḑĕtóre, ba nici nu se mai cade sĕ umble în rênd cu celelalte fete şi aşa tótă lumea era impĕcată, şi invĕţătoriul, impĕcat tatăl Melaniei, numai ea sĕrmana, numai ea nu era impĕcată cu hotărirea ei, dar aşa trebuia sĕ fie, ca se nu o mai năcăjéscă fetele şi se nu mai vadă pe Teslovean, de care 'şi făceau feciorii şi fetele mult ris şi ea muria de nĕcaz, când îi spuneau pe deasupra, că are sĕ fie a lui.

Vorba românului „de ce te temi nu te trece" avù sĕ se intêmple şi cu ea.

Din ce simţia, că o apasă ceva greu, când auḑia numai de numele lui Teslovean, din ce 'i venia sĕ se ducă în lume, dar lumea era mică pentru ea, care după mamă nu avea rudenii mai de dai dómne şi mai cu milă.

In o séră cina numai singură cu tatăl ei. Luna întra pe feréstă, séra era aşa de plăcută încât dacă ar fi avut şi ea mamă ca alte fete şi ar fi avut şi un tată, care sĕ o pricépă, ea ar fi fost cea mai fericită fiinţă de pe pămênt.

Dar ei 'i lipsiau condiţiunile, intre cari póte fi cineva fericit.

Ea nu avea ceea-ce doria şi din ce începù a trece de 17 ani în sus, din ce vedea mai limpede situaţiunea ei tristă.

Tatăl ei nu o iubia, pentru că era un om încăpĕţinat, el trăia în credinţă, că acésta fiinţă e causa de şi-a perdut el soţia lui, şi în nĕcasurile lui de multe ori ḑicea către Melania chiar: „bine era de nu te ai fi născut."

In astă séră voia sĕ fie şi el mai altmintrenea, voia sĕ schimbe fruntea cea deapururea increţită, cu o căutătură mai veselă şi Melania, care era dedată a vedé tot cam supĕrat pe tatăl ei, incepù a i vorbí mai cu incredere şi mai fără sfială ca alte dăţi.

Venì vorba şi despre şeḑĕtóre şi tatăl ei aprobă hotărirea ei, ca sĕ nu mai mérgă la şeḑĕtóre, căci după înţelesul cel are cu Ispas în curênd vor fi tóte gata pentru cununia ei cu Teslovean.

(Va urma).

vitejesci de sigur cu ajutoriu strěin, fără a stá sub scutul de drept al statului croat, care drept sêrbii nici când nu l'a cunoscut, şi noi fii lor nici nu străduesc a l cunósce. Noi sêrbii din Dalmaţia nu voim sě scim de nici un scut al Croaţiei şi de nici un drept al statului croat. Am věḑut şi acum, cum se fac alegerile în Croaţia. Scim din esperinţă, ce însěmnéză „consciinţa croată“ şi ce se înţelege sub croatisarea scólelor. Croaţii prin o trăsătură de condeiu pot presentá ori anulá o naţiune în Dalmaţia, ei ne pun în vedere lupte nóue, atacuri etc. Noi le vom rěspunde printr'o opunere puternică: à la guerre, comme à la guerre.

In fine după multe şi încordate asteptări ţarul Rusiei tot e aplicat a întórce visita împěratului german. Timpul hotărît nu se scie încă nici acum, dar se asigură, că în tómna acésta se va întêmplá însemnatul eveniment.

Semnalul s'a dat din Petersburg. Marele principe, mostenitoriul tronului a sosit în Germania pentru a asistá la manevrele mari ale armatei germane dimpreună cu monarchul. Acéstă ocasiune se va folosí şi pentru a staverí definitiv timpul sosirei ţarului la Berlin. In tot casul se va face visita după încheerea manevrelor germane.

Meseriaşii nostri.

(Încheere.)

Devenind odată învěţăcelul sodal, lucru firesc el se simte mai liber. Şi tocmai gustând libertatea acésta, el comite cele mai multe şi mai mari erori sau din vina lui, sau din nepăsarea altora. Şi étă cum: Sodalul român avênd buna intenţiune a se perfecţioná în ramul seu industrial, plécă în strěinătate*). Aci i-se deschide o altă lume, o altă atmosferă socială şi bietul sodal trebue sě se deprindă şi în nóua lui sferă de activitate. Cât câstigă pe deoparte, pe atât perde de altă parte. Sodalul în strěinătate 'şi insuşesce multe lucruri folositóre pentru viéţă pierde însě din simţěmintele lui naţionale, 'şi uită datinile şi obiceiurile strămoşesci, se esprimă cu dispreţ despre ele, 'şi pierde elasticitatea în vorbirea limbei.

După óre-care pracsă se întórce la ai sei. Dedat din strěinătate a trăí în societăţi mai mult sau mai puţin culte, el abandonéză societatea clasei agricole, din carea a eşit, 'şi dă silinţa a intrá în mijlocul societăţii culte românesci, dar — durere — nimenea nu-l primesce, pentru-că e meseriaş, pentru-că nu e destul de inteligent.

Şi aci comitem noi cea mai mare greşală. In loc sě l primim cu bunăvoinţă, sě i oferim tot ajutoriul nostru moral şi material, în loc sě i întrunim pe acesti tineri în scóle, în casine, unde sě le oferim o lectură plăcută şi folositóre lor, noi ne purtăm cu óre-care indiferentism faţă de ei. Urmarea e, că cei mai mulţi dintre sodalii nostri români cercetéză societăţi strěine, acolo bine primiţi, se simt mai bine şi la urma urmelor te ai pomenit, că şi-a schimbat numele şi că şi iau de soţii fete de altă naţionalitate**). Sciu casuri, unde într'un singur centru românesc în timp de 2 ani de ḑile 5 sodali români s'au căsětorit cu fete de naţionalitate strěină. Ce limbă vorbesc ei în casele lor? Numai românesce nu! Işi schimbă numele, îşi părăsesce legea şi naţionalitatea. Următorii lor ce simţěminte vor avé drept moştenire dela mamele lor? Numai românesci nu!

Ce fac fraţii nostrii saşi cu sodalii lor? Ei le ofere ocasiuni de a vení în contact mai des cu dênşii, constituindu-i în reuniuni pentru promovarea intereselor lor industriale şi pentru sprijinirea lor la eventuale lipse.

Inteliginţa săséscă nu se separéză aşa de tare de clasa meseriaşilor, şi tocmai împrejurarea acésta contribue în mare parte la înaintarea lor pe tóte terenele.

Nu-i vorbă, avem şi noi bărbaţi distinşi, cari de ḑeci de ani lucră pentru cultivarea meseriaşilor nostri. Binemeritatul nostru paroch din Braşov, Bartolomeiu Baiulescu, zelosul redactor al fóiei „Meseriaşul român“ desvóltă o activitate deosebită în direcţiunea acésta. Reuniuni pentru sodalii nostri români încă avem, una în Sibiiu şi alta la Braşov. Acestea arată încâtva semne de viéţă. Cu tóte acestea mult mai este de făcut. *Trebue sě formăm în tóte centrele românesci reuniuni pentru sprijinirea meseriaşilor români, reuniuni de sodali pentru cultivarea morală şi intelectuală a lor, pentru-că numai aşa ne vom puté formá o clasă industrială română!*

După tóte acestea ca de încheere reasum următórele păreri:

a) Tot românul, căruia ii zace la inimă înaintarea némului seu, sprijinéscă faptice pe meseriaşii români! Sě le dăm de lucru noi, pentru că strěinii mai cu greu se vor decide sě le dea;

b) Sě stêrnim în inimile învěţăceilor simţěminte religióse şi morale, dându le o cultură omnilaterală suficientă;

c) Sě avem în vedere cultivarea simţěmintelor naţionale, şi păstrarea datinilor, obiceiurilor nóstre strămoşesci, dar cu deosebire a limbei nóstre, unicul nostru scut de scăpare în timpuri fortunóse;

d) Sě formăm reuniuni atât pentru meseriaşi cât şi pentru sodali, venind mai des în contact cu dênşii şi oferindu le ajutoriul şi sfaturile nóstre în tóte împrejurările şi la tóte ocasiunile;

e) La împărţirea de stipendii şi ajutóre atât Preaveneratul nostru consistoriu archidiecesan cât şi onoratul comitet al Asociaţiunei transilvane sě observe prin organele subalterne, că óre stipendiile, cari se dau sodalilor pentru a devení meseriaşi, nu se folosesc pentru alte scopuri? Sciu casuri, că unii sodali cu tóte că au primit ajutóre de 100—200 fl. ei nici după 3—4 ani n'au devenit măestri de sine stătători, şi érăşi, că ajutórele date învěţăceilor dela meserii — fiind sau măestrul lor, sau părinţii sěraci — se folosesc de acestia pentru acoperirea speselor lor familiare si bieţii învěţăcei nu se aleg cu nimic din aceste ajutóre.

Multe ar mai fi de ḑis în meritul acestei cestiuni. Din ceea-ce am esperiat eu de când lucru şi eu în via Domnului, am espus onoratului public cetitoriu numai unele observări, avênd nobilul scop în vedere de a îmbunătăţí încâtva sórtea clasei industriaşilor nostri.

George Joandrea,
înv. şi dir. la scóla capit. gr. or. din Orěstie.

---

*) Astăḑi în detrimentul perfecţionărei lor — durere — mai rar o fac, ci e o scădere fórte mare pentru măestrii nostri. Red.

**) Acésta e mare scădere. Red.

Cântul în scóla populară.

S'a cetit în adunarea generală a reuniunei învěţătorilor români din districtul Zarand — ţinută la 25 August st. v. 1889 în Brad.

Onorată adunare!

Cine a studiat cât de cât poporul românesc, şi a fost cu atenţiune la manifestaţiunile vieţii lui, a putut sě constate, că cântarea este un soţ nedespărţit a românului şi la bine şi la rěu. Cântarea a fermecat, a îndulcit, şi a mângăiat inima românului ori pe unde a locuit el, la munte, la şes, ori pe câmpia întinsă.

Este un fapt sciut, ce până astăḑi îl putem esperiá la poporul nostru, că el iubesce ori pe cine 'l aude cântând frumos. Până astăḑi, poporul mai bucuros 'şi alege paroch şi învěţătoriu o persónă, carea cânta bine, decât pe alta, carea póte sě aibă pregătiri cu mult mai frumóse, nu póte însě sě cânte bine.

Literatura nóstră populară — poesiile, colinḑile, bocetele la morţi, descântatul în joc, s'au cântat şi se cântă, 'şi au melodia lor, şi coloritul lor naţional specific. Ea se va înmulţi din generaţiune în generaţiune pentru următori. Ea va fi un ducument etern, despre iubirea românului faţă de cântări, şi despre vitalitatea poporului nostru.

Micul copilaş aude cântându-i-se în jurul légănului, apoi cântă el în viaţă, éră în giurul sicriului tot cântarea 'l însoţesce. In dilele de bucurie, la ospeţe, la petrecere, în şeḑětóre, la păşune cu vitele, 'l auḑi pe român cântând şi descântând.

In ḑile de jale şi durere, tot de durere şi jale îşi cântă.

Este însě un loc sfânt la noi, unde până acum s'a dat prea puţină însemnătate cântului şi acest loc este scóla română populară, cu fórte puţine escepţiuni. Aici se ne îndreptăm atenţiunea, şi cu atât mai vêrtos, că contrarii nostri cei astuţi au început a ne interḑice cărţile, în cari sunt adunate poesiile, ce ne îndatinăm a cântá. Bag sémă cei vicleni sciu, că un popor carele nu-şi are cântările lui naţionale este pe calea perirei sau contopirei în alte popóre. Étă motivul cel mai ponderos, pentru care am luat asupra-mi sarcina, nu prea uşóră, ca sě tractez despre cânt în scóla nóstră populară.

In cele următóre deci vom tractá despre însemnătatea cântului, influinţa lui, scopul cântului în scóla populară, mijlócele de cari sě ne folosim pentru ajungerea scopului, materialul ce avem sě propunem şi alegerea lui, metoda de a propune cântările, când se încep cu cântările în scóla populară, şi câte óre sě se propună pe sěptěmână? indrumări practice la propunerea cântărei, şi în fine planul de învěţământ pentru cei şase ani de scólă.

Iubirea de cântare este cevaşi inăscut omului, pentru aceea cântarea o aflăm la tóte popórele, ce au esistat, o aflăm în ţěrile sudice, ca şi în cele nordice, preste întreg continentul. Pretutindenea cântarea a devenit o limbă comună a simţemintelor, care străbate la inima fie-cărui ascultătoriu.

Mare însemnătate a avut cântarea la vechii romani şi greci. Vechile tradiţiuni despre Orfeu, carele a liniscit furtuna prin cântare, despre Amfion, carele a pus în miscare petrile, ne sunt destule doveḑi.

Atât spartanii belicoşi, cât şi marii artisti atenieni, au privit cântarea ca un mijloc de frunte întru promovarea educaţiunei.

Indată după întroducerea crestinismului vedem, că cântarea jócă un rol însemnat la crestini, ea este considerată ca un mijloc de a stêrní simţeminte religióse şi morale în ascultători. Urmarea fù, că în scóle până la Pestalozzi aflăm întrodus esclusiv numai cântul bisericesc, abia dela Pestalozzi încóce a început a se întroduce în scólă şi cântul profan sau lumesc, după-ce adecă s'a recunoscut, că fără cântare este imposibilă o cultură omnilaterală.

Influinţa, ce o are cântarea asupra desvoltărei spiritului şi asupra inimei, a adus cu sine, ca cântarea — cântul bisericesc şi profan sě se întroducă ca studiu obligat în scóla poporală.

Kehr vorbind despre influinţa musicei (cântului) ḑice: „Dacă cântul s'ar eschide din scóla poporală, atunci ne am lipsí de cel mai însemnat mijloc, carele promovéză cultura inimei, şi despre o cultură armonică nu ar puté fi vorba“.

In special cântarea înfluinţéză asupra desvoltărei auḑului, asupra memoriei şi raţiunei, asupra simţemintelor, şi asupra desvoltărei simţului pentru tot ce e frumos şi bun.

In scólă, în biserică, în viaţa civilă şi socială ne puputem convinge ce rol însemnat jócă cântarea.

Asupra auḑului! Se aude vorbindu-se, că cutare are auḑ musical. Urehia omului este un aparat complicat — un organ, — lucrul principal însě este şi aici spiritul omului.

Spiritul percepe tonurile 'şi forméză representaţiunile sale despre tonurile auḑite, şi numai pe basa acestora se pot reproduce în tocmai sau cu mici diferinţe tonurile auḑite. Prin un eserciţiu îndelungat în cântare, şi pe lângă o bună instruire ne însuşim auḑul musical, adecă devenim în stare a deosebí tonurile după afunḑimea tăriei şi coloritul lor, şi prin urmare devenim în stare a învěţá cu uşurătate ori-ce cântare, ori-ce melodie.

Asupra memoriei şi raţiunei influinţéză cântarea prin aceea, că învěţând elevul tecstul unei melodii, împreună cu melodia, prin acésta memoria devine mai vie şi mai fidelă. O poesie a cărei tecst îl scim de rost, îl putem uşor uitá, anevoie se uită însě un tecst a cărui melodie o scim şi cântá.

Prin învěţarea unei melodii, elevul trebue sě facă minuţióse deosebiri cu privire la afunḑimea, tăria şi coloritul tonului, şi prin acésta raţiunea elevului se desvóltă.

Cântarea influinţéză asupra desvoltărei simţěmintelor. Ohler ḑice: „Cântul înmóiă moravurile şi nobilitéză inimile, plantéză în inima omului tot ce e frumos şi bun“. Cel mai însemnat preţ al cânterei stă în aceea, că ne înalţă inimile la Dḑeu şi ni-le umple cu iubire, speranţă şi încredere în el De aci provine împregiurarea, că cântul a fost şi este partea cea mai însemnată a serviciului divin.

Asupra desvoltărei simţului pentru-ce e frumos şi bun înfluinţéză cântarea prin aceea, că elevii se dedau a fi atenţi şi disciplinaţi. O melodie frumósă este representaţiunea unei ordini perfecte, unde totul este bine regulat.

Ce impresiuni adênci produce cântarea în scólă, ne putem convinge prea uşor. La ori şi ce obiect de învěţămênt nu toţi elevii sunt atenţi, la auḑirea unei melodii plăcute însě clasa întrégă este atentă — o linisce mormêntală pare-că cuprinde întréga clasă. Cu câtă pietate nu ascultăm în biserică la o cântare frumósă, şi pare-că te simţi în o stare de fericire, când un cor bine condus 'l auḑi întonând cântările bisericesci. Tot astfeliu ni se întêmplă în viaţa civilă şi socială. Cântarea nu lipsesce nici la o festivitate fie aceea publică sau familiară.

La escursiuni, la petrecerile sociale, la sěrbările scolare, şi naţionale, în luptă, la muncă, unde numai păşesce omul vedem, că cântarea îi este de tot nedespărţită. (Va urma.)

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul după manevrele din Galiţia s'a reintors sě asiste şi la manevrele din Boemia. Primirea ce i-s'a făcut de poporaţiunea Boemiei a fost de tot splendidă şi entusiasmată. La ovaţiunile, ce i sau adus, Maj. Sa a rěspuns în limba cehă sau germană precum au cerut împregiurările.

* (Concurenţa de copii.) Eri, Vineri, s'a ţinut în spaţiósa sală a comitatului concurenţa de copii cu premii arangiată de comitetul reuniunei higienice a comitatului Sibiiu, în frunte cu Ilustritatea Sa comitele cont. Andreiu Bethlen preşedinte, Parteniu Cosma şi G. Thalmann vice-preşedinţi. Au luat parte la acésta concurenţă copii din tóte părţile comitatului şi cu bucurie anunţăm, că copii de român s'au presentat în numěr covêrşitoriu.

Copii au fost supuşi mai ântâiu unei cercetări medicale şi apoi s'a intrunit juriul compus din dómnele: Maria Cosma, Brennerberg, Zikeli, şi Conrad. După o minuţiósă şi lungă esaminare s'au premiat:

A. Premiul I în aur: Ioan Dubenschi, român de 3 ani din Sěliste, 5 galbini (dăruiţi de Il. Sa com. Andreiu Bethlen); 2. Iohan Messel, sas, 3 ani, Gusteriţa, 3 galbeni; 3 Dumitru Sêrbu, român, 4 ani, Sěliste, 2 galbini.

B. Premiul II în argint: a) Copii de 1 an: Carl Phleps din Cisnădióra 5 fl.; 2. Paraschiva Puschilă, Sělişte 3 fl.

b) Copii de 2 ani: Susane Miess, Şura mare 5 fl.; Ilie Pisou, Mohu 3 fl

c) Copii de 3 ani: Gustav Ferner, Sibiiu, 5 fl.; Ioan Cândrea, Aciliu 3 fl.

d) Copii de 4 ani: Dezső Ibolka, Sibiiu, 5 fl.; Anna Theis, Şura-mare 3 fl.

e) Copii de 5 ani: Ilie Bucşa, Mohu 5 fl. 2 Bertha Benedek, Sibiiu 3 fl.

După distribuirea premiilor dl Dr. Ioan Moga a ţinut o vorbire de incuragiare, în termini populari, arětând scopul cel urmăresce reuniunea şi însemnătatea esposiţiunii. Mulţămí în numele comitetului tuturor părinţilor, cari şi-au adus copii, şi în special acelora, cari le-au dat o îngrijire atât de bună şi cari ar mai fi meritat premii, dar din causa lipselor pecuniare, comitetul s'a vědut necesitat a se mărginí numai la atâta.

* (Sciri militare.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat a concede archiducelui Francisc Ferdinand de Austria Este, major în regimentul de infanterie 102, purtarea ordinului „marea cruce a vulturului negru,“ oferită de impěratul german.

— Dr. Daniel Lupini, loc. de medic asistent în reservă a fost denumit medic la spitalul garnisónei Nr. 22 din Sibiiu.

— Depunerea şargei a fost încuviinţată capelanilor de clasa II: Nicolau Aron (Galaţi), Ioan Mănoiu (Şimon), Ioan Manta (Gurariu), Ioan Medeşan (Pretaiu,) Ioan Moşoiu (Şimon,) Alecsiu Staicu (Vestem).

* (Manevrele.) Manevrele corpului XII de armată, recrutat din feciori ardeleni s'au terminat alaltăeri, Joi, şi precum avem informaţiuni cu succes deplin. Tóte trupele, cari au luat parte s'au întors Joi după amédi în Sibiiu, 12,000 ómeni O parte — 7000 — au fost incuartiraţi pe la particulari în Sibiiu, ér 5000 au format taberă în apropierea Sibiiului. Cu tóte strapaţele cele mari feciorii erau veseli şi plini de viaţă.

* (Schimbări de generali.) După-cum scrie o fóie autorisată germană din Viena se vor face următórele schimbări: bar. König general de artil. va fi numit inspector general de infant.; cont. Uexküll-Gylleband loc. mar. se va numí inspector general de cavalerie; archiducele Frideric va fi numit comandant peste corpul 5 de armată Pojon; contele Grünne peste corpul de armată Praga; br. Schönfeld comandant de corp în Viena; archiducele Ioan comandant de corp în Graz.

* (Patriarch în Ierusalim.) Patriach latin la Ierusalim a fost numit Msgr. Piavi.

* (Învitare) Comitetul arangiatoriu învită la *„Adunarea generală“* a societăţii pentru crearea fondului de teatru român, precum şi la festivităţile, ce se vor aranja în incidentul acesta în oraşul Caransebeş la 17/29 şi 18/30 Septembre 1889 după programul următoriu:

Programa

adunărei generale a societăţii pentru crearea fondului de teatru român, care sě va ţiné în Caransebeş la 17/29 şi 18/30 Septembre 1889.

I. Sâmbătă în 16/28 Septembre.

1. Primirea preşedintelui adunărei generale şi eventual a óspeţilor la gară la órele 2 după amédi.

II. Duminecă în 17/29 Septembre.

2. La 9 óre diminéţa serviciu divin în biserica catedrală. Cântările liturgice le esecută societatea de cântări din loc.

3. După finirea sftei liturghii la 11 óre adunarea generală se începe cu următórea ordine de di:

a) Presidentul deschide adunarea;

b) presidentul comitetului arangiatoriu bineventéză óspeţii;

c) sě eleg 2 notari pentru şedinţele adunării:

d) sě cetesce raportul comitetului societăţii despre activitatea sa dela ultima adunare generală încóce;

e) sě alege o comisiune de 5 membrii pentru esaminarea raportului de sub d) şi pentru eventuale propuneri speciale.

f) sě cetesce raportul cassariului despre starea cassei şi averea ei;

g) sě alege o comisiune de 5 membrii pentru revisiunea socotelelor;

h) sě alege o comisiune spre a câstigá membrii noi pentru societate;

i) disertaţiune de dl Vasilie Goldiş despre „Pesimismul în poesiile lui M. Eminescu“.

Cu acésta şedinţa primă sě încheie.

4. După amédi la 2 óre banchet la „Pomul verde.“

5. Séra la 8 óre concert dat de societatea rom. de cântări şi musică din Caransebeş. Programul urméză separat. După concert teatru: „Ruga dela Chiseteu de Iosif Vulcan, jucat de membrii societăţii de cântări din Chiseteu. După aceste intrunire la mese cu cântări de coruri.

III. Luni în 18/30 Septembre.

6. Şedinţa adunării generale se deschide la 11 óre cu următórea ordine de di:

a) autenticarea procesului verbal al şedinţei prime;

b) raportul comisiunei pentru câstigarea membrilor noi:

c) raportul comisiunei asupra socotelelor societăţii;

d) referada comisiunei asupra raportului comitetului şi eventual asupra propunerilor speciale;

e) defigerea locului adunării generale pe anul viitoriu;

f) alegerea unei comisiuni de 3 membrii pentru autenticarea protocolului acestei şedinţe;

g) încheerea adunării generale.

7. Séra la órele $7^{1}/_{2}$ serenadă presidentului adunării.

8. La 9 óre petrecere cu joc în sala la „Pomul verde.“

Considerând scopul, pe care îl urmăresce susamintita societate sperăm cá ne Ve-ţi onorá cu presenţa.

Caransebeş, în 15/25 August 1889.

Pentru comitetul arangiatoriu:

Andreiu Ghidiu, preşedinte. *David Terfaloga*, secretariu.

* (Comunicaţiunea pe tren.) Trenul omnibus Nr. 1813 şi 1814 ce circulu între Sibiiu şi staţiunea dela Ocna cu diua de 9 Sept. n. a. c. a încetat a mai circulá.

* (Statul romano catolic.) În anul acesta statul romano-catolic din Ardél se va întruní la Cluş pe dilele de 24 şi 25 Septembre.

* (Proces de presă). In 24 l. c. n. se va pertractá înaintea curţii cu juraţi din Cluş procesul de presă intentat de publicistul Iosif Petran contra direct. teatral Moriţ Ditroi, pentru vătěmarea de onóre.

* (Mulţămită publică!) Dl Dr. în sciinţele chimice Macsimilian, fiul parochului Ioan Eft. Popoviciu din Ţinţari, acum funcţionariu la monetăria statului în Bucuresci, cu ocasiunea călětoriei sale la Berlin şi a cercetărei părinţilor sei în vara a. c. a avut interesul nobil pentru progresarea scolarilor din comuna sa natală, donând fie-căruia scolariu din tóte 3 clasele câte un libel de scris, câte un stil şi pénă, câte un creon de pétră şi câte o cerusă de lemn. Priméscă deci în numele scolarilor respectivi dela subscrisul mulţămita cea mai sinceră.

Ţinţari în 11 Septembre, 1889.

G. D. Păltinean,
înv. dirig.

* (Teatru român în Braşov) Dl. Ionescu precum spune „Gaz. Tr.“ a sosit în Braşov cu trupa sa şi va da representaţiune şi în Săcele.

* (Eliberat) precum se anunţă din Cluş redactorul fóiei maghiare „Erd. Hir.“, carele a fost condamnat de juriul de presă la 6 luni de închisóre a fost graţiat de către Maj. Sa după 3 luni de închisóre. Dl Iosif Korbuly, a şi luat conducerea numitei foi.

* (Telefon.) În 10 Sept. n. s'a deschis linia telefonică între Viena şi Praga.

* (Bóla de vite.) Mai multe comune din pregiurul Reghinului sunt aspru priveghiate din causă că bântue bóla de unghii şi de gură la vite.

Bibliografie.

In editura librăriei Nicolau I. Ciurcu Braşov a apărut *„Curs metodic de istoria naturală“* pentru scólele poporale de Ipolit Ilasievici, prof. de sciinţele nat. la gimn. rom. gr. or. Braşov. Ediţiunea II emandată şi amplificată în tecst şi cu ilustraţiuni. Preţul 30 cr.

— Tot în editura numită a apărut *„Religiunea crestine“*, cuprindênd invěţături despre credinţa şi faptele bune crestinesci pentru scólele elementare de ambe secse de Ioan Popea prof. la gimn. rom. gr. or. Braşov. Ediţiunea a VI. Preţul 12 cr.

Publicaţiune.

La scóla de economia câmpului a comitatului Sibiiu (în Sibiiu, têrgul de vite Nr. 10) se vor primí pe anul 1888/90 7 servitori, în linia primă feciori de economi.

Cursul de învěţământ se începe la 1 Octobre a. c.

Cari vor se între trebue:

a) sě fie împlinit al şepte-spredecelea an al etăţii,

b) sě fie sănětos şi trupesce astfeliu de intărit spre a putea suporta lucrurile de câmp neintrerupt,

c) se aibă deja în lucrurile economice esperinţă şi óre-care desteritate,

d) sě fie absolvat o scólă poporală cu succes bun,

e) a se legitima despre purtarea sa morală prin un atestat dela deregătoria comunală,

f) a se supune unui esamen de primire.

Servitorii capětă instrucţiune, locuinţă şi alimentare (hrană) grătuită şi afară de aceea o simbrie lunară de 3 fl., care jumětate se predă în fie-care lună în bani gata, ér ceealaltă jumětate se depune fructificativ pentru servitori intr'un institut de bani şi se estradă numai la eşirea lor din scóla economică; economia de învěţământ mai îngrijeste spălatul hainelor de purtat şi de pat.

Servitorii au a-şi ingrigí singuri de hainele lor (ţěrănesci) şi anume de încălţăminte şi imbrăcăminte.

Rugările de primire sunt a se îndreptá mult până *la 25 Septembre st. n.* către conducětoriul institutului de economiă Iuliu Schuster în těrgul de vite Nr. 10 care va dá bucuros şi alte deslușiri.

Sibiiu, în 6 Septembre, 1888.

Thalmann.

Din public*).

Onorabilă Redacţiune! În Nr. 88 al diarului „Telegraful Român“ am cetit o calumnie provenită din partea unor popoреni ai comunei nóstre Teliu. Acesti poporeni aruncă cu noroiu în subsemnatul, învinovăţindu-me: Cumcă ca administrator al fondului scólei a-şi fi defraudat acest fond, făcêndu-l a scădé aprópe la nula, deşi el când l'am luat în administrare trecea peste suma de 600 fl.

Mai departe sunt învinuit, cumcă a-şi fii speculat banii încassaţi prin aruncuri pentru edificarea scólei în folosul meu propriu; că decând este scóla gata numai póte comuna afla un învěţătoriu stabil, din causa mea, deóre-ce eu pe fie care din ceice vin ca învěţătoriu îl iau în cuartir la mine numai şi numai ce sě-mi pot măritá pe fica mea după el, şi astfeliu sě o fac învěţătorésă sau chiar preoteasă; că astfeliu a-şi procede şi cu actualul învěţătoriu corumpênd lumea cu rachiu şi altele spre ai asigurá reuşita la viitórea alegere de învěţătoriu.

Neputênd trece cu vederea aceste calumnii şi învinuiri, nedrepte aruncate asupra mea şi aduse la cunostinţa publică prin preţuitul diariu „Telegraful Român“ nu din partea beţilor îndivizi subscrişi în acel articul, ci din partea preotului Christofor Dogariu, cu care a bătut Dumnedeu biata comuna nóstră şi din partea fiului seu Alesandru Dogariu, care până eri alaltăeri s'a sbătut ca pestele pe uscat până a ajunge preot; rog pe Onorata redacţiune a dá loc în acest jurnal următórei rectificări respective desvinovăţiri.

Mai întâiu de tóte declar prima învinuire de o calumnie rěutăciósă, care a putut proveni numai din negrele inimi ale lui Christofor şi Alesandru Dogariu, deóre ce eu înainte cu 18 ani, pecând se susţine că a-şi fi defraudat fondul scolar de 600 fl. nu am fost nici epitrop, nici în comitetul bisericesc, fondul amintit nu l'am administrat nici odată, prin urmare nici nu l'am putut defrauda nici împrăstia. Este adevěrat, că dela 1884 am funcţionat ca notariu al comitetului parochial, dar ca atare nu aveam nici vot în comitet, cu atât mai puţin influinţă asupra fondului menţionat. Deci dară cele susţinute de rěutacioşii mei contrari în acésta privinţia sunt nisce calumnii neruşinate, pentru cari am şi făcut arătare criminală la locurile competente, de unde sper, că cei vinovaţi îşi vor luá pedépsa meritată.

Ce se atinge de aruncurile încassate pentru edificarea unei scoli corěspundětóre recerinţelor timpului adevěrul este, că nu eu sunt acela, care am păpat aceste aruncuri, deóre-ce eu nu am făcut alta decât ca oficiant comunal am silit pe ómeni la contribuire, şi celce a păpat colectele în parte mare este părintele Christofor Dogariu, pentru care fapte este şi tras la rěspundere**).

Încât priveşte pasagiul articului din public ce se atinge de învěţătoriu şi referinţele mele faţă de el, am de a refletá numai următórele: Este adevěrat, că am luat pe învěţătoriul Daniel Cojocariu în cuartir la mine, dar acésta am făcut-o numai la espresa rugare a I-lui epitrop al bisericei, căci la din contră, ne rěmânea scóla fără invěţătoriu, deóre-ce în tótă comuna nu-şi găsise cuartir. De întenţiunea ce am dá fica după el şi astfeliu a o face învěţătorésca sau chiar preoteasă nici vorba nu póte fi, fiind fica mea numai o copilă abia de 14 ani. In fine am de a observá, că le póte fi ruşine scriitorilor articolului „din public“ de ei însuşi atunci, când aruncă calumnii şi asupra acestui tiner model de învěţătoriu şi de om moral, pecând tot ei pe de alta parte îi dau testimoniu de serviciu, că a avut morală esemplară şi destul zel.

Cumcă nu cei subscrişi în articul sunt autorii lui, ci părintele Christofor Dogariu ca autor intelectual şi bunătatea de fiul seu părintele Alesandru Dogariu ca făptuitoriu direct, voiu probá înaintea tribunalului***).

Teliu, în 28 August, 1889.

Cu tótă stima

Eusebiu Dogariu.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Unele lucruri, cari nu stau nici într'o legătură cu cele dise în articolul provocat, am trebuit sě le omitem. Red.

***) Reducêndu-se la cestiuni şi instituţiuni publice celea sulevate de mai mulţi inşi din Teliu în articolul din Nr. 88 al fóiei nóstre, le-am dat loc, şi am dat loc şi rectificărilor celor atinşi prin acest articol, dar cu acestea discusiunea publică în fóia nóstră o privim de încheiată. Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/$_0$	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.65
Napoleon	9 48$^{1}/_{2}$	9.49
100 marce nemţesci	58.30	58 30
London (poliţă pe de trei luni)	119.55	119.60

Nr. 340 [171] 1—3

In scopul instituirei unui capelan lângă veteranul şi neputinciosul paroch Nicolau Rociu din Nucet, pe basa încuviinţărei consistoriale dela 15 Novembre 1888 Nr. 4441 prin acésta se deschide

CONCURS.

Parochia Nucet numěră între parochiile de clasa III, cu un venit anual calculat de comitetul parochial la suma de 405 fl. v. a. şi adecă:

1. porţiunea canonică în mărime de 15 jugere . . . . . fl. 90.—
2. Folosirea cimiteriului, a unei grădini şi a unei vii fl. 62.—
3. Competinţele stolari: botezuri, cununii, înmormêntări şi alte funcţiuni preoţesci . . . . fl. 253.—

Snma fl. 405.—

Din aceste venituri — casă parochială nu este, parochul se deobligă a dá jumětate adecă 202 fl. 50 cr. fiitoriului seu capelan.

Concurenţii, dela cari se cere se aibă cualificaţiunea prescrisă în regulamentul congresual dela 1878 § 14, cererile concursualo sě le adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful Român.“

Sibiiu, 7 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
administrator protopresbit.

Nr. 470. [172] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg se escrie concurs cu terminul până în 23 Septembre st. v.

1. Booş, cu salariu anual de 200 fl.

2. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl.

3. Teliuc, cu salariuiu anual de 200 fl.

4. Cincişiu cu filiile: Cerna şi Părósa cu salariu anual de 220 fl.

5. Ruda cu filiile: Plop, Poenita voinei şi Alun, cu filia Bunila, — unde din causa situaţiunei locului învěţămêntul este ambulant, cu salariu anual de 250 fl.

6. Haşděu, cu filiele: Dobica, Florese şi Cernişóra, cu învěţămênt ambulant cu salariu anual de 150 fl.

7. Baia lui Craiu-Topliţa, cu filiele: Goleş-Vălariu, Buzdulariu, învěţămênt ambulant, cu salariu de 150 fl.

De sine înţelegêndu se la tóte aceatea staţiuni cuartirul şi lemnele focale.

Doritorii de a reflectá la acestea posturi, au a-şi asterne cererile instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, la 23 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresbit.

---

[173] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învěţătoresci la scólele confesionale române greco-orientale mai jos însemnate din ppresbiteratul greco-orietal al Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin până în 20 Septembre a. c. st. v.

1. Finteuşul mare, salariu anual 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, salariu anual 120 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

3 Berinţa, salariu anual 120 fl. cu cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Ciocotiş, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Curtuiuşul mic, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

6. S Copalnic, salariu anual 105 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

7. Leschia, salariu anual 50 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, salariu anual 50 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá vre-una din staţiunile sus atinse vor avea a-şi aşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral (per K. Monostor) până la terminul sus indicat, instruite conform prescriselor legii din vigóre.

Cărpiniş, la 16 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Ioan Şiovrea,
protopresbiter.

Nr. 541. [174] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legume şi 20 fl, pentru lemne de foc.

2. Bărei, cu salariu de 90 fl, dela popor, 60 merţe mari de cucuruz, cuartir şi lemne de foc.

3. Bedeciu, cu salariu de 250 fl dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

4. Bica română, cu salariu de 60 fl. ca învěţătoriu şi 60 fl., din venitul cantoral, cuartir liber şi 5 carà lemne de foc.

5 Cara, cu salariu de 200 fl, dela popor şi cuartir în edificiul scólei.

6. Geröfi-Dângău, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

7. Giurcuţa, cu salariu de 80 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

8. Mănăsturul-român, cu salariu de 180 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor.

10. Nadeşul-român, cu salariu de 200 fl., dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

11. Rogojel, cu salariu de 200 fl., dela popor, cuartir liber şi lemne de foc.

12 Someşul-rece, cu salariu de 120 fl., dela popor, 24 merţe mari de bucate, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Cluş, 26 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului.

Tulliu Roşescu,
adm. protopresb.

---

[175] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea vacantelor staţiuni învěţătoresci la scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

1. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., solvibili în rate lunari decursive.

2. Hundrubechiu, cu salariu anual de 100 fl., solvibili în rate lunari decursive, cuartir şi lemne de foc.

3. Nostat, cu un salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Ighişdorf, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, alesul învěţătoriu va avé a provedé în Dumineci şi sěrbători şi postul de cantor fără a pretinde vre-un alt beneficiu.

5. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Vecerd, cu salariul de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii, cari voesc a reflectá la vre-una din aceste staţiuni au a-şi asterne petiţiunile instruite eomform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral gr. or. al tıactului Agnita.

Agnita, 21 August, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 124 [147] 3—3

CONCURS.

După ce pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Maerěu, protopresbiteratul Turdei, nici în urma celor dóuě concurse publicate în Nr. 41 şi 132 şi următorii din ḑiariul „Telegraful Român“ în anul 1886 nu s'a ivit nici un concurent cualificat, — pe basa înaltului ordin al Venerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Maiu 1889 Nr. 2364 B., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Folosirea casei şi a grădinei parochiale de un jugěr în estensiune, pământ şi arătoriu . . . fl. 50.—
2. Folosirea porţiunei canonice de 8 jugěre arătoriu şi fênaţ, jugěrul à 10 fl. fl. 80.—
3. Dela 70 familii câte o merţă veche (16 copuri) cucuruz sfêrmit şi câte o ḑi de lucru . . . . . . fl. 60.—
4. Venitele stolari usuate, socotite cu . . . . fi. 107.—

Tóte acestea dau un venit anual în suma de . fl. 297.—

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi înaintá până la terminul mai sus indicat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor, subsemnatului oficiu protopresbiteral per Gyéres în Agârbiciu.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Turdei.

Agârbiciu, 27 Iuliu, 1889.

Petru Roşca, protopresbiter.

Nr. 337 [145] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci vacante în parochiele mai jos insemnate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, se escrie prin acésta concurs cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. Borgo Bistríţa, cu salarlu de 200 fl. şi 3 orgii de lemne.

2 Coşna, cu salariu de 200 fl, cuartir şi lemne.

3. Galaţi, cu salariu de 200 fl. cuartir şi lemne.

4. Blaşfalěul de sus, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne.

5. Blaşfalěul de jos, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de ocupá aceste posturi au sě se adreseze cu suplicile lor, nstruite conform legei, până la terminul sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Borgo Bistriţa, în 5 August 1889

In conţelegere cu comitetele parochiale

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 405 [158] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune aparţinětóre protopresbiteratului Geógiului I., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Hărău, cu salariu anual de 200 fl. cuartir gratuit în edificiul scólei, şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

2. Uroiu şi filia Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl., şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

3. Fizeş-Barbura, cu salariu anual 180 fl, cuartir gratuit şi 2 °☐ lemne pentru încălḑit.

Respectivul învěţătoriu după un an de probă va puté ridicá şi venitele cantorale.

4. Certeşul-superior, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

2. Nevoeş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit, şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

6. Voia, cu salariu anual de 150 fl., şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

7. Porcurea, cu salariu anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne pentru încălḑit.

Salariile se ridică prin repartiţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a se adresá cu cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Hondol, 16 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Giógiului I., în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Vasilie Pipoş,
protopresbiter.

Nr. 168 [164] 2—3

CONCURS.

Devenind la scólele din comunele mai jos numite staţiunile învěţătoresci vacante se escrie concurs pentru întregirea lor cu termin până la 20 Septembre 1889 st. v.

1. *Loman*, cu salariu la an de 150 fl. din cassa comunală, dela învěţătoriu se cere ca în dumineci şi sěrbători se cânte în strană.

2. *Drombariu*, cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosinţa unui loc comunal numit „Fundul lungii“ computat în 100 fl. şi cortel în edificiul scólei.

3. *Ciora*, cu léfă de 200 fl., cortel şi doi stângini de lemne; şi

4. *Rechita-Purcăreţ*, (învěţătoriu ambulant) cu salariu anual de 200 fl.

Doritorii cari vor reflecta la numitele staţiuni învěţătoresci sě-şi adreseze suplicile instruite în formă legală subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 21 August, 1889.

Oficiul protopr. în conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Tipeiu,
prot.

Sz. 3592 polg. [176] 1—5

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Dániel Mihály és társainak beadott kérése folytán Erdőalya község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra **a határnap 1889 évi November 23-ra d. elötti 10 órára tüzetik ki, Erdőalya kőzségébe**, a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba belé egyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *V. Jakab,* jegyző.

„Petroleum- Sicherheits- Pulver“

Prav de asigurare contra esplosiunei petroleului şi a crepărei cilindrului (sticlei) de lampă.

Detaiuri în instrucţiunea de folosire.

Pentru Sibiiu şi întreg comitatul Sibiiului se capetă numai la domnul **R. Gardik**, strada Măcelarilor. [177] 1—3

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 97 Sibiiu, Marţi 5/17 Septembre 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sînt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Septembre.

Preste puţină vreme se va incepe activitatea parlamentului unguresc, care ér promite a fi mai mult furtunósă decât fecundă. In dricul verei s'a lucrat bugetul pentru anul viitoriu şi pre cât transpiră până acum în publicitate, deficitul nu va dispăré nici pentru anul viitoriu din buget, deşí ministrul de finanţe de mai nainte promisese a vení pe anul acesta cu un buget ecuilibrat.

Causa, că nu s'a putut incă aduce venitele ţĕrei în ecuilibru cu erogatele, este uşor de aflat.

Sĕ luăm numai spirtul, dela care promisese ministrul de finanţe venite colosale. Darea după hectolitru s'a urcat la 35 fl. v. a., dar consumul s'a imputinat în proporţiune şi mai mare, decât cum s'a urcat darea după spirt, şi aşa sunt aruncate peste cap tóte combinaţiunile, ce s'au făcut.

Cât pentru noi, nu avem decât sĕ dăm laudă lui Dḑeu, că s'a imputinat consumul de spirt, căci imputinêndu se acesta, se imputinézá numĕrul crimelor, se imputinézá şi numĕrul ómenilor sĕraci, şi se imputinézá numĕrul acelora, cari vênd moşia şi vatra străbună ca sĕ ajungă în mânile strĕinilor şi ovreilor, cari pe unele părţi a le ţĕrei fac adevĕrate minuni, progreséză in avere în mĕsura, în care ajunge poporul la sapă de lemn şi la proletariat.

Dar nu numai din acésta causă nu este posibil ca sĕ se aducă ecuilibriul în finanţele ţĕrei, ci ele sunt multe altele. Au fost chemaţi la ministeriu ómeni noi, cu idei nóue şi cu propuneri de reforme, şi de regulă reformele costă părale. Ministrul de comerciu şi comunicaţiune pentru introducerea in lesnirei călĕtoriilor pe căile ferate după zone, a causat visteriei statului un deficit însemnat faţă cu venitele de până acum.

Mai vine şi ministrul iustiţiei cu decentralisarea tablelor şi cu inmulţirea personalului judecătoriilor de prima instanţă, şi dacă e ca sĕ se pună aceste tóte în lucrare, atunci este imposibil ca sĕ nu se ia refugiu la nóuĕ jertfe din partea statului, jertfe, cari trebue aduse de către acesta, indată-ce voesce ca sĕ ţină pas cu alte state europene, cari nici în iustiţie, nici în alte privinţe nu rĕmân şi nu vor sĕ rĕmână inapoi.

Nu se scie incă, că ce reforme va suferí administraţia, şi despre acésta se astéptă cu incordare declaraţiunea ministrului preşedinte la 20 Septembre în Oradea mare, inaintea alegĕtorilor sei. Ministrul preşedinte este municipalist în sensul strict al cuvêntului, opisiţiunea moderată a pledat tot acuma consecuent pentru denumirea amploiaţilor şi se vede, că programul ei află spriginitori şi în sinul ministeriului reconstruit.

Impinge vor pe dl ministru-preşedinte ca sĕ cedeze, nu scim, tot ce scim e, că reforma nu se va face pentru acum, ci pe periodul venitor amploiaţii se vor alege érăşi şi incă pe timp nederminat, în urma unei legi anume aduse spre acest scop.

Nici nu ne am puté inchipuí altmintrenea mişcările electorale din unele comitate, cum e şi mişcarea din comitatul Timişului, şi cum-că un comite de valórea dlui Victor Molnár scie ce se petrece în sinul ministeriului, nu mai incape indoélă. Va se ḑică, pentru anul acesta cel mult la forurile orfanale pot vení schimbări, ca adecă sĕ se impartă aceste agende după-cum se sună la judecătorii, şi dacă aşa va urmá, nimenea în lume nu se va bucurá mai mult ca noi, cari nu odată ne am plâns, că la forurile orfanali se fac mari greşeli, că averile pupilare nu se administréză în regulă, că ici colea se fac şi nescari defraudări, cum nu arare-ori s'a constatat, şi că în judecătorii avem mai multă incredere, lucrul se esplică uşor. Omenii judecătoriei nu sunt recrutaţi din clicele comitatelor, ci sunt ómeni cu scólă şi ómenii cu scólă, tot au mai multă pricepere şi şi inimă, ca cei ce au cam gătat cu averea lor, şi apoi voesc cu ori ce preţ ca se vină, unde erau odată în ḑilele de aur.

Aceste cu greu se pot ajunge pe căi óble şi drepte, şi la comitate era uşor de a tăinuí câte un lucru, care la judecătorie iese ori mai curênd ori mai târḑiu la ivélă.

Suntem deci în asteptare, numai de ar vení timpul ca sĕ se bucure de favoruri toţi cetăţenii şi nu numai evreii şi alţi privilegiaţi şi atunci suportăm cu plăcere greutăţile, ce se pun pe umerii nostrii.

Revista politică.

Denumirei contelui Thun de guvernor în Boemia i se dă o importanţă cu mult mai mare, de cât se credea la început chiar de dujmanii cei mai inverşunaţi ai principiilor politice, ce le urmăresce poporul ceh.

Cestiunea încoronărei regatului boem preocupă discusiunea publică în Praga, Viena, Budapesta, şi chiar foile berlineze pare că şi au făcut o temă de predilecţiune din acésta cestiune.

În un punct concordéză întréga presă, şi anume, că încoronarea regatului boem nu va fi numai o simplă ceremonie, nu numai un act de etichetă, ci în faptă ea va avé o însemnătate importantă din punct de vedere al dreptului de stat.

Foile maghiare atât cele guvernamentale cât şi oposiţionale, trăgênd conclusiunile, ce ar urmá din realisarea încoronărei regatului boem strigă cu un glas, că Ungaria nu va mai puté fi angagétă la nimica cu partea cislaitană a monarchiei si va trebuí sĕ-şi tragă sémă cu uniunea personală.

Din alt punct de vedere privesce însĕ presa berlineză acest act. Prin el s'ar slăbí fórte mult referinţele interne ale monarchiei, s'ar dá avênt şi prea mare forţă nisuinţelor slave şi astfeliu şi raporturile esterne ale monarchiei cu celelalte puteri intime nu se vor mai puté manţiné la înălţimea aceea, ce se recere pentru ca statele sĕ pótă trăí în alianţă de ofensivă şi de defensivă.

Presa cehă e necesitată sĕ ţină luptă aprinsă cu tóte foile, cari în comentările lor nu nutresc acelea-şi vederi, ce le nutresce ea. Astfeliu „Hlas Naroda", luând în revistă articolul fundamental a lui „Pester Lloyd" şi comentările nefavorabile, ce le face, nu se mulţămesce numai cu rĕspunsuri obiective, ci revarsă o umbră de tot posomorită asupra statului ungar. Organul marelui luptătoriu Rieger se provócă la procesul, ce se pertractéză tocmai acum contra lui Kókán în Budapesta, la dărimarea din nou a Seghedinului, la ruinarea bancelor ungare în urma administrărei rele a funcţionarilor, la defraudaţiunile dela cassele de păstrare ungare, la afacerea lotăriei în Timişóra şi la alte multe neajunsuri, ce bântue Ungaria şi apoi adauge: Nu e deci nici o mirare, dacă între astfeliu de impregiurări creditul public al Ungariei se clatină şi dacă starea financiară din Ungaria tot mai tare se ruinéză. Cu acésta sufere şi Cislaitania, deóre-ce prosperarea Cislaitaniei se mĕsură şi după venitele de stat ale Ungariei. Noi cel puţin de sigur, că în privinţa financiară vom prestá mai mult.

O parte a presei germane iubiléză. Mostenitoriul tronului rusesc a călĕtorit în Germania ca sĕ asiste de a drépta monarchului german la manevrele cele mari.

Sosirea sa în Germania e salutată şi din punct de vedere al unui act politic însemnat, ce se va întêmplá, şi anume, ea este o prevestire a visitei ţarului rusesc, visită ce de mult s'a ventilat prin presă şi pentru care foile germane au iscodit o mulţime de termini, dar care din motive încă necunoscute mereu s'a amênat.

Primirea, ce i s'a făcut viitoriului autocrat la Hanovera de împĕratul german a fost de tot cordială şi ea dovedesce, că monarchul german mai are încă speranţă a trăí mult timp în legături de pace cu Rusia.

FOIŢA.

O căsătorie la ţéră.

(Schiţă din viaţa unui criminalist de *N. Ivan.*)

(Urmare).

Atâta îi trebuia bietei Melanie.

Sângele i se urcă în obrajii cei rumeni, inima îi ingheţase, şi diminéţa medicul adus anume în Dumbravă constantéză nisce friguri din cele mai periculóse, impreunate cu titus.

La patul ei nu veghia decât nisce rudenii mai indepărtate, căci pe adevĕratele ei rudenii despre mamă, tatăl ei nu le suferia la casa lui.

Din când în când se mai arĕta şi Gerasim, dar era rece ca sloiul, el nu inţelegea morbul, nu vedea, că fata lui se consumă de ferbinţeli, că colórea feţei celei rumene se preface în galbenă ca céra, şi că mănuţele ei se subţie ca nisce plante, la cari le lipsesce aerul şi căldura. Era tare nesimţitoriu Gerasim, faţă de morbul ce cuprinsese pe unica lui fiică, şi dacă el totuşi a chemat medicul în ajutoriu, o a făcut de gura lumii, o a făcut căci 'l rugase cu deosebire mama lui Teslovean, Salomia, care credea, că după reinsănătoşarea Melaniei va fi nora ei.

Timpul vindecă ranele cele mai grele, timpul a vindecat şi durerile Melaniei, şi după 6 sĕptĕmâni, ea se ridică din pat, incepe a umblá şi prin casă, mai mult răḑimată, ca pe puterile ei, cari o părăsiseră mai de tot.

Nime nu scia causa adevĕrată a morbului decât numai medicul şi Turturean, căruia ca amic îi comunicase medicul cele ce se petrec la casa lui Gerasim.

Melania avea acum liniste cel puţin de gurile rele, era slăbită, dar mai mulţămită ca şi când era deplin sănĕtósă.

Nu o mai nĕcăja nimenea, nici fetele, nici tatăl ei, toţi aveau mai multă compătimire faţă de ea.

Era în dricul iernei. Ea nu eşise ca altedăţi din casă, nu a fost nici chiar la apă-botéză cu celelalte fete, ea trăia în o retragere şi în o singuritate, de credeai că are sĕ se pregătéscă pentru o mănăstire.

Fatal a fost pentru ea anul trecut, lung i a fost morbul şi şi mai grea i-a fost ei singurătatea din casă, dar le a invins pe tóte, şi din ce da în spre primăvară din ce reapărù puţină rumenélă în faţă şi puterile la loc, aşa cum fusese ea anul trecut după sânta Mărie, când fù prima dată la şeḑĕtóre.

Gerasim se bucura şi el că Melania dă în spre bine, dar şi mai mult se bucura Salomia, căci ea era mai interesată chiar şi decât Teslovean, ca sĕ se facă sănĕtósă.

Turturean învĕţătoriul din Dumbravă avea şi el motive a se bucurá de reinsănĕtoşarea ei, tot ce i era lui cu supĕrare, că nu se póte apropia de tatăl ei ca se i pótă descoperí dorinţa lui, şi mai cu supĕrare i era că nu puté da faţă cu Melania, nu se puté înţelege, cu ea cum se cade şi nu scia cu siguritate, dacă ea şi-ar dá consimţemêntul ca sĕ-i fie soţie.

E greu la sate sĕ te vêresci în casa cuiva, şi e şi mai greu pentru un om ca Turturean, care era strĕin şi pe carele Gerasim 'l lua peste picior şi se uita cam peste umĕr la el

Melania avea o verişóră cu care 'şi vorbea vorbele. Verişóra ei — Măriuţa se furişà când şi când la ea şi ea pĕtrunsese de mult în secretele invĕţătoriului, secrete, cari odată tot trebuia sĕ le scie şi Melania.

Gerasim lipsesce pe câteva ḑile de acasă şi Măriόra are timp de a aflá tot ce doresce dela Melania. Medicul încă era bine iniţiat în lucru, deci cu toţii hotărîră ca sĕ pună la cale o trébă bună, trébă, pe carea şi ceriul o ar fi binecuvêntat în urmările ei.

Dar cu Gerasim nu era de vorbit.

(Va urma).

Dar precum am accentuat numai o parte a presei iubiléză. Multe foi se ocupă însĕ cu discusiuni interesante asupra acestei călĕtorii şi a călĕtoriei, ce s'a proiectat sĕ o facă mostenitoriul de tron la esposiţiunea din Paris ca representat al ţarului la marea sĕrbătóre naţională francesă.

Pusă discusiunea pe acest teren, ea insuflă mari îngrigiri şi o parte a presei germane sĕ încércă a motivá greşala cea mare politică, ce s'ar face, dacă în adevĕr s'ar şi realisá planul de călĕtorie la Paris. Prin aceea că Rusia ia parte la sĕrbătórea revoluţionară, ḑic foile garmane, nihilismul din Rusia, care nu e de loc stîns, se va iví éră şi mai periculos ca până-acum.

Acésta nu póte sĕ o apróbe nici cercurile francese, care în adevĕr voesc binele Rusiei şi dacă totuşi se încurăjază la realisarea planului, încurajarea nu póte vení decât din cercurile panslave, care şi-au câştigat o mare influinţă la ţarul şi cari îi pun în vedere, că numai astfeliu se mai póte manţiné autoritatea ţarismului.

Cu cât se discută mai viu acéstă cestiune, cu atât se aştéptă cu mai mare încordare la desvoltarea ulterióră a lucrurilor şi în special se aştéptă la toastul ţarului, care se sperá, că va lămurí discusiunea publică asupra politicei, ce o urmăresce Rusia.

Sibiiu, 4 Septembre, 1889.

(Ol.) În înţelesul normativelor nóstre privitóre la afacerile scolare cu inceputul lunei Septembre se incepe instrucţiunea la scólele poporale de prin cetăţi, şi de prin comunele mai mari, am puté ḑice comunele situate pe la pólele munţilor, ai căror locuitori trăesc mai mult din economia de vite şi din meserii, şi ai căror prunci pot cercetá scóla regulat, nefiind impedecaţi prin lucrul la câmp, care aprópe în intrégă Transilvania aduce cu sine, că scólele poporale numai cu 1 Octobre 'şi pot începe activitatea.

Instrucţiunea publică este un bine comun al omenimei, în special este ea un bine comun pentru românii rĕmaşi mult indĕrĕptul altor naţiuni, cărora le-a fost dat sĕ se încălḑéscă mai de multă vreme la raḑele binefăcĕtóre ale libertăţii.

Este datorinţă sfântă pentru fie care om interesarea de instrucţiunea publică, şi cu deosebire presa este chemată sĕ pórte cu tărie făclia luminei în acésta cestiune publică, şi sĕ-şi pună ce are mai nobil pentru ameliorarea instrucţiunei publice, dela care se condiţionéză fericirea poporului nostru.

„Sine ira et studio“ trebue sĕ tractăm cestiunea instrucţiunei publice.

Şi dacă statul este sedus în unele părţi a degradá scóla la rolul de servitoriu al unei porniri pentru cutare scopuri — după mine periculóse în urmările lor şi pentru stat ca întregul, şi pentru noi ca cetăţeni ai statului; dacă unii din noi seduşi de spiritul de rĕsbunare lovesc cu timă în autoritatea bisericéscă, luându-şi de pretecst afaceri scolare, pe cari le tractéză după-cum le dictéză interesul lor de rĕsbunare; se nu cădem noi puţinii ómeni rĕmaşi credincioşi binelui bisericei, se nu cădem noi în greşală de a criticá lucrurile privitóre la ameliorarea instrucţiunei, punêndu le ca motor tendenţe, cari, dacă în adevĕr din acelea ar fi isvorit ele, cu drept cuvênt ar trebuí aspru criticate.

Şi asupra mea asemenea impressiune a făcut primul articol din numĕrul de Sâmbătă al ḑiariului „Telegraful Român“, care ocupându se cu cestiunea învĕţătorilor ámbulanţi, o consideră de o „anomalie“, de o „invenţiune a unor domni“, cari au mâncărimea de a face „esperimentări în contul învĕţămêntului“.

În chipul acesta presentată cestiunea, aruncă o umbră după sine, ce uşor póte prinde rădăcini şi in alte inimi.

Lucrul însĕ are alte base, şi datorinţa e sĕ se restabiléscă adevĕrul, avênd în vedere instrucţiunea publică ca bun comun, pentru-care toţi trebue sĕ aducem jertfe, şi se răbdăm suspiţionări şi dela strĕini, şi dela ai nostri, căci aşa ne este de present sórtea.

Concursele pentru învĕţătorii ambulanţi sunt publicate cu aprobarea autorităţei bisericesci.

Nu sunt deci lucrul singuraticelor oficii protopresbiterale, mai puţin sunt ele invenţiunea vre-unui domn cu veleităţi de esperimentare.

La acest soiu de învĕţători a ajuns autoritatea bisericéscă numai din suprema necesitate, acésta este credinţa mea, precum numai la supremă necesitate o admite şi legea de stat, când adecă numai póte fi practicabilă altă modalitate pentru îndreptarea rĕului.

S'a constatat în casuri concrete, că spre esemplu în cutare comună de ḑeci de ani nu se póte urmá regulat cu instrucţiunea, din lipsa puterilor de a sistemisá un salariu, care sĕ asigure cât decât esistenţa unui învĕţătoriu.

S'a cercat ajutorarea prin aceea, că s'a dispus afiliarea la o scólă din comuna vecină, deóre ce în comune de acestea de regulă nu se află nici preoţi, cărora sĕ le poţi încrede instrucţiunea. Incercarea a fost zadarnică, căci chiar şi la depărtări mai mici, frecuentarea a fost aprópe nulă, din motive în general cunoscute. Mai mult: după observările de până acuma în unele locuri s'a dat instrucţiunea în mâna preotului, sau în cas şi mai rĕu în mâna vre-unui cântăreţ dela biserică, şi resultatul a fost, că din o sută de percente abia unul a ajuns, ca în un an sĕ pótă cetí şi scrie, aşa că oficiile protopresbiterale şi autoritatea bisericéscă a trebuit sĕ constate, că pe calea acésta nu mai pot merge lucrurile.

Sunt şi casuri de acelea, unde în întrégă comuna nu s'a aflat un singur om, care sĕ scie ceva carte, şi copii au rĕmas cu totul fără de nici o instrucţiune*).

Refugiul din urmă s'a luat la învĕţătorii ambulanţi.

Se înţelege, că în casuri estreme de asemenea natură, omul care în tóte ḑilele se lovesce de nemilósa realitate a trebuit se reflecteze la învĕţătorii ambulanţi, căci altă modalitate nu i-a mai rĕmas.

Cumcă scóla acésta nu va fi în starea, în care este scóla, care 'şi are pe învĕţătoriul seu în tótă bună vremea, despre acésta nime nu se îndoesce. Ne îndoim insĕ în alte puncte. Eu cred, că dacă un învĕţătoriu cu cualificaţiune şi cu inimă pentru scólă va aduná tot a dóua ḑi pe elevii sei nu în un palat, ci în o localitate modestă, şi îi va instruá după cum se cade, totuşi se va face mai mult progres, ca cu un cântăreţ dela biserică fără de nici o pricepere în instrucţiune, sau ca preotul, care pre lângă cea mai mare bunăvoinţă chiar — deşí cu pricepere în ale scólei — fórte cu anevoie póte pune cele ale scólei la locul prim. Despre comunele, în cari nu a fost nici o instrucţiune sĕ nu mai fac amintire la locul acesta.

Acésta este convingerea mea în punctul învĕţătorilor ambulanţi după-cum îi aplică pe ei autoritatea nóstră bisericéscă, şi eu încă stau bucuros la vorbă cu cei ce în asemenea casuri de estremă necesitate altmintrea cugetă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Apahida, la 1/13 Septembre, 1889. Domnule Redactor! O catastrofă nefericită întêmplată în comuna Apahida la 30 August st. c. me face sĕ ve comunic următórele:

După-cum este sciut, parochia gr. or. Apahida la a 1877 din incidentul alegerei de paroch, formându-se dóue partide: una pentru fostul paroch dl Tuliu Roşescu, ér alta pentru cunoscutul I. Farcaş din Sec, a făcut atunci, ceea ce candidatul lor a făcut cu 10 ani mai târḑiu, a trecut la unire.

Incă atunci — după cum am aflat — celor trecuţi la unire li s'au făcut promisiune din partea consistoriului lui Blaş, că o sĕ le facă biserică. Acésta se vede, că cu ascunsa intenţiune, ca desbinarea între poporul comunei Apahida, care era un model de bună stare materiale şi de religioşitate, sĕ ia dimensiuni tot mai mari, ca astfeliu poporul sĕ decadă moralminte şi materialminte, şi ca învĕţamêntul sĕ pausese, ceea ce s'a şi ajuns în tóte direcţiunile; preoţii de ambe confesiunile neplătiţi pentru serviciu, căci scia că dacă va fi silit la plătire trece la unire sau viceversa, şi atunci preotul cedéză. In cele economice deasemenea desbinaţi: turma găzdacilor, pusta găzdacilor, care este identic cu gr. orientali. In comună douĕ biserici ambele rĕu cercetate, ear gr. cath. abia au avut în 2 ani scólă în decurs de 12 ani, ér la gr. or. deşi s'a ţinut scóla în tot anul, abia s'a putut face ceva progres, căci vĕḑênd, că ceialalţi nu sunt siliţi a şi trimite copii la scólă, nu-i trimiteau nici ei; ear de pedepsire nici vorbă, căci atunci merg, unde e maí uşor. Salariele deşi neînsemnate nu se pot încasá. Étă unirea ce mare bine a făcut acestei nefericite comune! Dar sĕ revin la catastrofa ce voesc a Vi-o comunicá.

Promisiunea făcută abia după 12 ani în primăvara a. c. s'a împlinit, dânduli se dela Blaş suma de 2500 fl. v. a., cu care sumă s'a şi început la zidirea bisericei şi s'a continuat până la 30 August st. v. In numita ḑi la 5 óre d. m. tocmai în momentul, cênd suiau cel din urmă ciubăr de var la turn, care era peste 10 stângini de înalt, o detunătură grozavă a pus în frică întréga comună. Turnul s'a derimat la pămênt, aducênd cu sine pe 4 zidari şi 8 ḑileri ocupaţi cu suirea materialului de lipsă. Pravul se ridică ca un nor şi opria de a se vedé golul rĕmas în locul turnului, ér vaetele şi ţipetele celor ocupaţi cu lucrul ce aveau rudenii, rĕsunau preste sat. S'a dat signalul de primejdie prin clopotele dela biserica gr. or. şi poporul curgea din tóte părţile la faţa locului, unde s'a întêmplat catastrofa. Ajungênd acolo încă se mai auḑiau vaetele înăduşite a celor ce se aflau sub ruine. Omenii începură la lucru pentru de a scăpá pe cei ce erau în viéţă. Durere însĕ că ura confesională nu putù sĕ nu se manifesteze într'un mod fórte drastic şi aici în faţa acestei catastrofe. Anume: preotul gr. cath., teologul absolut din Sibiiu Eliseu Moga, vĕḑênd între cei-ce conlucrau la scóterea celor răniţi şi poporeni gr. or. i-a luat de mână şi înjurându i le-a ḑis, se nu se apropie acolo: „că avem noi destui de ai nostri“.

Ĕtă ura confesională manifestată de un renegat de religiune, atunci când gemetele străbăteau de sub colosul de piatră derimată din turn! Din norocire fiind în comună dl proto-pretore Hoszu şi venind la faţa locului, făcù capĕt deosebirei confesionale, şi în faţa primejdiei făcù ca omul sĕ fie numai om, datoriu de a şi apĕrá pe semenul seu.

S'a scos o femeie de sub ruine vie încă, dând în agonia morţii, căci la 31 August deminéţa i-s'a terminat suferinţele; 3 inşi răniţi greu, ceialalţi mai puţin, ér 2 nu s'a rănit de loc. S'a constatat prin dl proto-pretore, că o femee lipsesce, dar nu s'a găsit numai a dóua ḑi mórtă.

Spaima şi jelea, ce domnesce în întréga comună nu se póte descrie, ér poporul în cele întêmplate, vede mâna lui Dḑeu.

E de notat: că confesiunea gr. cath s'a format din discordie, menageată fiind de contrării naţiunei şi confesiunei nóstre.

Locul, pe care s'a zidit biserica s'a luat cu proces dela un biet om, care îl cumpĕrase mai nainte cu 2 ani, fără de al fi fost întabulat. Matadorii bisericei gr. cath. l'a cumpĕrat de a 2-a óra dela vênḑĕtorele dintâiu. Astfeliu bietul om, care întrase în posesiunea locului şi l'a folosit 2 ani s'a opus prin proces, procesul l'a ruinat pe bietul om costându-l aprópe 200 fl. Şi el bietul blastămă pe cei ce l'au adus la sapă de lemn.

Omul, care a vêndut de 2 ori locul, avênd bani a beut şi póte de nĕcas sau de bucurie a lovit pe alt om în cap şi omorîndu-l a şeḑut 3 ani în temniţă în Gherla

Pe astfeliu de temeiu cu greu póte omul zidí!

Un apahidean.

Braşov, 2/14 Septembre 1889. Dle redactor! E în deobsce cunoscută încordarea, ce esistă de de câtăva vreme între statul nostru şi între statul vecin al României, referitoriu la interesele vamale ale amêndurora. E sciut că, trecĕtorii pe la pasurile de către România au a îndurá multe greutăţi şi neajunsuri, chiar şi atunci când au împlinit tóte formele legilor şi ordinaţiunilor, celor atât de riguróse din patria nóstră.

Se vede, că s'au obicinuit ómenii cu astfeliu de nevoi, pentru că sufer în tăcere şicanale atât cele cu óre-şi care umbră de basă, cât şi cele introduse prin abus din partea vre unui sau altui amploiat de vamă.

Mi-a venit la cunoscinţă mulţime deastfeliu de abusuri, aşa ḑicênd, numai din întêmplare. Dacă nu se fac arătări la locurile competente sau în public din partea celor ce sufer, acésta se esplică de sine fórte uşor. Bieţii ómeni, cari au afacerile dese cu vama dela graniţă, mai vêrtos cu vămile mai mici, sciu prea bine, ce-i aşcéptă din partea domnilor mici, dacă vor cutezá a se plânge la cei mari, şi decât sĕ sufere necurmat mai târḑiu remuşcări, de cari se i usture sufletul, mai bine rabdă dela început şi sĕ supun în tăcere la prescrierile volnice ale funcţionarilor birocratici. Rabdă poporul nostru, căci aşa e crescut din vécurile trecute, apoi e sciut, că poporul nostru şi mai vêrtos românii din comunele mărginaşe au mai multă trecere pela pasurile dela graniţă. Ei pentru îmblânḑirea şi potolirea tractamentului aspru, mai bucuros îşi aleg altă cale şi anume calea darurilor, calea cinsturilor. Acéstă cale încă e primejdiósă dintr'alte puncte de vedere. Cei îmbiaţi cu daruri pentru uşurarea unor sau altor condiţiuni, capĕtă curagiu a purcede tot astfeliu şi pe viitoriu, dacă nu şi mai aspru încă, ca în modul acesta sĕ încurgă cu atâta mai mult şi mai multe din darul Domnului.

Nu vreau sĕ ating deocamdată casuri speciale, însĕ cu altă ocasiune voiu deschide reservoarul datelor speciale, de care dispun în acéstă privinţă.

G.

Cântul în scóla populară.

S'a cetit în adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand — ţinută la 25 August st. v. 1889 în Brad.

(Urmare şi încheere.)

Cântul are mare influinţă şi asupra celorlalte obiecte de învĕţămênt: asupra religiunei, asupra cetirei, a istoriei geografiei ect. etc.

---

*) Pentru asemenea casuri de estremă necesitate am admis şi noi „învĕţătorii ambulanţi“, am dat insĕ espresiune dorinţei nóstre, ca se nu se prea generaliseze acest soiu de învĕţători. Red.

Nu este un al doilea obiect de învĕțământ, care sĕ ne aducă atâtea folóse, și atâtea plăceri ca și cântarea.

După cele premerse sĕ vedem, care e scopul cântarei în scólele nóstre populare?

Scopul cântărei este: a face pe elevi capaci a luá parte activă, cântând la serviciul dumnedeesc în biserică, de altă parte ale însuși un numĕr însemnat de cântece bune (lumesci) profane, cari sĕ le ducă elevul cu el în viața socială.

Cântările bisericesci-liturghice trebue sĕ și le însușéscă elevii pentru legătura ceea strînsă, ce este între biserică și scólă, și pentru-că au o influință asupra simțemintelor religióse morale a poporului.

Cântările profane în un anumit numĕr trebue sĕ și le însușéscă elevul, pentru-că au influință asupra desvoltărei lui spirituale, și pentru rolul ce-l au în viața de tóte ȡilele.

Pentru ajungerea scopului sunt neapĕrat de lipsă unele condițiuni și anume:

a) învĕțătoriul sĕ fie un bun cântăreț, sĕ aibă voce;

b) sĕ aibă desteritate în cântări și sĕ cunóscă multe melodii;

c) sĕ recere un auȡ musical și zel mare cu deosebire dela învĕțătorii ce au un ton mai mediocru;

d) sĕ aibă cunoscințe din musică;

e) sĕ scie cântá în violină.

Vocea bună e un dar al naturei, și nu se póte acuirá, e posibilă însĕ ca o voce debilă sĕ se cultive. Desteritatea în cântări se câștigă pe încetul, tot astfeliu și cunoscințele speciale din musica vocală și instrumentală. Chiar pentru aceea în pedagogii trebue sĕ se pună un pond fórte mare pe musică, pe cântări. Un învĕțătoriu consciu de misiunea sa însĕ nu se va îndestulí, eșind în viața practică, cu ceea ce a câștigat în seminariu, ci va trebuí sĕ studieze mai departe. Acésta e necesariu și din acel motiv, că la întrarea în seminariu cei mai mulți elevi nu posed absolut de loc cunoscințe musicale.

Materialul ce avem sĕ-l propunem în órele de cant în general este: de natură bisericéscă și luméscă, adecă cântările bisericesci și profane, cum s'a aminit mai sus.

Cântările bisericesci rĕmân acelea-și și sunt stabilite de autoritatea bisericéscă, le putem afla în cărțile bisericesci, parte în manualele menite a se dá în mâna pruncilor spre e. „Micul cântăreț“ etc.

Cântările profane le aflăm parte în sinul poporului, în poesia populară, sau în colecțiuniunile de poesii populare. Cine e autorul poesii populare, cine e autorul cutărei melodii, ce o auȡim în sinul poporului, nu scie nime sĕ-ți spună, destul că poporul o cântă.

Mai departe cântările de lume le aflăm în abecedare, în cărțile de cetire, sau în colecțiunile nóstre de poesii, de cari avem o mulțime. Aici aflăm tecstul, melodia însĕ nu, acésta trebue sĕ ni-o însușim dela cei competenți în musică, ori dacă se simte în stare însuși învĕțătoriul póte sĕ dea tecstului melodia acomodată.

Durere însĕ, că pănă acum prea putin s'a interesat cei chemați, ca tecsturilor acomodate pentru scólă sĕ li se dea și melodii convenabile, ca întroducêndu-se cântările în scólă, de acolo sĕ străbată în sinul poporului. Tot atât de puțin s'a făcut și în ce privesce întroducerea ariilor populare în scólă. Specialistii nostri au un câmp destul devast, spre a puté face mari servicii scólei și națiunei.

Ce privesce alegerea materialului la cântările bisericesci, e lucru ușor și deja stabilit materialul ce sĕ se cânte; greu însĕ peste mĕsură e a-ți alege materialul din cântările profane! Normativul nostru scolariu, nu ne dă materiălul anumit. A cântat pănă acum care ce a voit, ce a sciut, cum l'a tăiat capul, éră cei mai mulți au negles și negleg cântările profane spre marea nóstră daună. Ar fi timpul sĕ se reguleze în câtva și acésta anomaliă.

La alegerea cântărilor profane trubue sĕ fie condușim de următórele considerațiuni.

a) Cântarile alese (poesiile) trebue sĕ fie după tecst și melodie fórte acomodate desvoltărei elevilor, și intențiunei, de cari suntem conduși la propunerea cântării. Dacă se póte aplicá undeva macsima germână, ea 'și are locul aci: „Das Beste ist für Kinder gut genug“. Nu numai când cântă elevii o poesie sĕ simtă plăcere, ci și mai târȡiu afară de scólă, în viața socială.

b) Trebue sĕ fim cu atențiune, că nu totdeuna ceea-ce e frumos și bun pentru ómeni mari, e acomodat și pentru prunci, și ceea ce e acomodat pentru prunci va fi bun și se va cântá cu plăcere și de cătră ómenii mari.

e) Poesiile de iubire nu sunt pentru scólă.

d) Sĕ fim cu atențiune la alegerea poesiilor, prin cari se desvóltă iubirea de limbă, de națiune și patrie, mai departe la alegerea poesiilor, prin cari se influințéză asupra desvoltărei caracterului si ținutei elevului. Sĕ nu se facă abus de cântecele naționali, dar se scii îndată ce vei auȡí pe elevi cântând, că es din scólă bine condusă în spirit național.

e) Sĕ se dea atențiune tecsturilor și melodielor, ce se află în sinul poporului.

După-ce am vorbit despre alegerea materialului, sĕ vedem de ce metode sĕ se foloséscă un învĕțătoriu la propunerea cântărilor?

Metode sunt douĕ: metoda de a învĕțá pe prunci sĕ cânte după auȡ, și metoda de ai învĕțá după note, sau după cifre. In cele mai multe locuri metodele vin combinate, premergênd metoda după auȡ, éră în anii din urmă ai scólei se întrebuințéză melodia după note. La noi la români se folosesce mai preste tot numai metoda după auȡ.

Și una și alta metodă își au apĕrătorii lor. Cei mai mulți sunt pentru întrebuințarea ambelor metode.

Kehr și Hentzschel ȡic că: cântarea pe note nu este ocupațiunea scólei poporale. Este fapt și aceea, că poporul sau nu cântă de loc după note, sau cântă numai la părere pentru-că este mare deosebire în a afla o notă, și în a cunósce notele.

Și după una și după cealaltă se póte face progres imitătoriu. Resultatul la tótă întêmplarea este mai strălucit, folosind combinate ambele metode.

A începe cu metoda după note este lucru ostenitoriu, și resultatul în primii ani de scólă, nu corespunde ostenelii. La tótă întêmplarea va fi mai bine a începe cu elevii cu metoda după auȡ, și dacă învĕțătoriul are cunoscințe de note, atunci în cei doi ani din urmă se facă cunoscute elevilor și notele. Instruarea în a cântá după note, trebue sĕ-și aibă marginile sale, pentru-că scóla populară nu e scóla de specialitate.

Este sciut, că cântarea este și o desteritate ca și vorbirea și metoda de a-ți insuși o desteritate este imitațiunea. Mai ușor va învĕțá elevul a cântá, dacă aude pe altul. „Ceea ce trebue se faci, trebue se veȡi mai întâiu pe altul făcênd“, ȡice Comenius. Acest principiu 'l aprobă și Dr. F. W. Lindner din Lipsca.

Vom urmá deci și noi acésta metodă.

In urmă ne mai restéză întrebarea, când sĕ se încépă cu cântările în scóla poporală, și câte óre pe sĕptĕmână? Inceputul se face în anul prim de scólă și duréză tot timpul prescris de lege în cei șase ani de scólă, și apoi în scóla de repetițiune, unde încă trebue sĕ se pună mare pond pe cântări.

Pe sĕptĕmână va trebuí sĕ avem cel puțin 1 óră, în carea sĕ propună cântarea, ce voim a învĕțá pe prunci. O óră însĕ nu va fi de ajuns pentru-ca se tractăm piesa, sĕ o memoriseze și sĕ o cânte elevii, va trebuí dară ca sĕ se cânte și în celelalte óre dela alte obiecte de învĕțământ.

Astfeliu se va cântá în órele de religiune, de istoriă, de geografiă, acum însĕ cântarea nu va dura mai mult de 10 minute și macsimul $^1/_4$ de óră. Cu ocasiunea sĕrbărilor scolare ori naționale, la escursiuni vom cântá cu elevii. Cu puține vorbe ȡis:

Nu vom intrelăsá un moment, unde cântarea se fie la locul seu, și sĕ nu cântăm.

De sine se înțelege că poesiile, ce cântăm la annmite ocasiuni vor trebuí sĕ fie sciute de mai înainte, și învĕțatoriul cel mult va acompania pe elevi.

Pentru a face ca cântările învĕțate sĕ pĕtrundă în sinul poporului, ar contribuí mult ținerea cântului cu adulții, și unde se póte sĕ se înființeze coruri micste cel puțin în dóue voci.

Procedura practică la învĕțarea unei cântări ar fi următórea:

a) Mai ântâiu elevii trebue sĕ cunóscă tecstul poesiei ce li se cântă, și sĕ-l înțelégă Tecstul 'l vor înțeleg numai în urma eserciților logice făcute din partea învĕțătoriului. Mai întâiu sunt dară vorbele, apoi melodia. A ne folosi de la, la, la, la învĕțarea unei melodii nu admit cei mai mulți pedagogi, după-ce odată e dat tecstul.

b) Poesia, ce avem sĕ cântăm, eventual prosa, trebue se o scim de rost, sau cel puțin se o putem cetí corect estetice.

c) După cunóscerea tecstului, după ce adecă elevii 'l sciu de rost sau cel puțin ceti corect, învĕțătoriul cântă întrégă melodia odată sau de doue óri spre a desceptá atențiunea elevilor. După aceea cântă și elevii după învĕțătoriu sau dacă acesta scie violină, atunci elevii 'l acompaniază după violină. După-ce în total au pruncii idea despre melodie, învĕțătoriul procede la părțile singuratice și le cântă până ce și le însușesc elevii. La deprinderea unei părți a melodiei cântă învĕțătoriul, apoi 1 bancă, sau elevi singuratici, și pe urmă toți elevii. In fine se caută întréga melodie până când elevii de sine vor sci-o cântá.

d) Se nu ne grăbim cu învĕțarea cântărilor, și ceea ce se propune, se devină proprietatea elevului, se nu se oboséscă elevii la cântare, și se nu-i forțăm se strige. Sĕ-i dedăm apoi pe elevi a și luá aerul la cântare. La cântare elevii vor stá în picióre. Cântările se vor învĕțá numai în o voce în anii de întâiu și după aceea în dóue voci.

e) In propunerea unei cântări sĕ se esercite bine elementul melodic, apoi cel ritmic și în fine cel dinamic fără a separá cu totul aceste părți una de alta. La întonare se cu mare atențiune. Elevilor sĕ se dea în mână o colecțiune din cele mai alese poesii și mai acomodate.

La tótă întêmplarea specialistii nostri, ar fi de dorit a lucrá în acésta direcțiune pentru sccólă. De dorit ar fi ca pedagogii când es din seminariu sĕ aibă un reportoriu anumit de poesii și melodii acomodate pentru scólă.

Ioan German.

Varietăți.

* (Himen.) Dl Georgiu Romanul, cleric abs. din diecesa Aradului, Joi în 31 August a. c. v. și-a încredințat de fiitórea sa soție pe dșóra Emilia Papiu, fiica protopresbiterului nostru Ioan Papiu din Deva. — Felicitările nóstre amicale!

* (Dela academia militară.) In academia militară din Viena vor întrá în anul acesta mai mulți elevi din case princiale.

* Comitetul central de alegere al cttului Sibiiu va ține în 18 l. c. n. $3^1/_2$ óre o ședință în sala cea mică a comitatului. La ordinea ȡilei sunt mai multe rapórte de resolvit.

* (Pentru cei arși din Arpașul inferior.) Precum se comunică din Făgăraș ȡiariului din loc „Hermannstätd. Ztg“ s'au împărțit celor arși din Arpașul inferior următórele sume prin comitele suprem al Făgărașului: 800 din casseta privată a Maj. Sale monarchului, 600 fl. dela înaltul regim, 300 din cassa comitatensă, 200 fl dela deputatul Alecsandru Ullmann, 350 fi. 20 cr. din venitul curat al unei petreceri, 200 fl. dela institutul „Albina“, și 119 fl. 30 cr. dela privați.

* (Procesul Kókán.) In ȡilele trecute s'a luat în pertractare procesul directorului de cancelarie în ministeriul de comerciu Kókán, carele a defraudat 42,000 fl. După mărturisirile lui Kókán, n'a fost numai el mângit, ci și alți funcționari mai inalți ai statului. După scirile ce vin acum din Budapesta, procesul s'a amênat, deóre-ce mai e de lipsă sĕ se facă încă o mulțime de investigațiuni.

* („Emke“) Comitetul Kulturegyletului a hotărit sĕ esprime mulțămită Maj. Sale pentru că a fost representat la sfințirea stégului. In Debrețin și în Mișcolț se vor înființá fiiliale. In Blaș se va deschide în decursul acestei luni scóla ridicată cu suma de 15.000 fl.

* (Restanțe de dare.) Restanța de dare în comitatul Albei-inferióre în cele trei cuartale ale anului curent se urcă după raportul inspectorului de dare preste un milion fl.

* (Maghiarisări de nume.) După statistica presentată de misitrul de interne asupra maghiarisărilor, ce s'au făcut în jumĕtatea primă a. c., numĕrul familiilor maghiarisate e de 584. Contingentul cel mai mare îl dau jidovii. După religiune se împart astfeliu: 286 jidovi, 212 romano-catolici, 28 evangelici, 15 reformați și 9 greco-catolici. Nici un greco-oriental!

* (Pentru practicanții în drepturi.) Precum anunță o fóie maghiară, minstrul de iustiție a hotărit a imbunătățí starea materială a practicanților de drept. E cunoscut, că o mulțime de iuristi talentați, dar lipsiți de mijlóce materiale, după ce au absolvat cu succes studiile iuridice, nu se aplică la cariera judecătoriilor, din causa soldului mic de 360 fl., cu care adese-ori nu-și pot acoperí nici cele mai necesari trebuințe. Ministrul a hotărit a li se urcá salariul la 500 fl.

* (Uniforma oficianților de stat.) In consiliul de ministri austriac s'a presentat un proiect, conform căruia toți funcționarii statului vor trebuí ca în órele de oficiu sĕ pórte un costum anumit, ér în órele libere nu sunt obligați. Diferiții funcționari se vor deosebí prin parole, căruia resort aparțin, și prin steluțe la parole gradul respective posițiunea, ce o ocupă.

* In nóptea de 13 și 14 l. c. n., a fost jăfuită cariola postală între Sepsi S.-Georg și Feldióra. Servitoriul de postă Imre József a fost omorît prin un gloț de revolver în pept și transportat într'o pădure din apropiere. Hoții au luat suma de 800 fl. 55 cr.

Bibliografic.

In editura librăriei Nicolae I. Ciurcu din Brașov a eșit de sub tipariu „*Carte de cetire*“ pentru gimnasii, scóle reale, comerciale, pedagogice (normale) și pentru scóle de adulți de Ioan Popea, profesor la gimnasiul român gr. or. din Brașov. Tomul I. Edițiunea II. Prețul *1 fl. 20 cr.* Edițiunea I a acestei „*Carte de cetire*“ a fost favorabil aprețiată în mai multe ȡiare.

„*Candela*“ fóie bisericéscă-literară ce apare în Cernăuți Nr. 9 din 1 Septembre 1889 are următoriul sumariu:

Doctrina romano-occidentală despre satisfacțiune. — Morala testamentului vechiu în periodul iudaistic. — Omiliile sântului Ioan Chrisostom la epistola cătră romani. — Cuvêntare la Schimbarea la față a Domnului nostru Iisus Christos. — Cronică.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Septembre 1889.

Timișóra:	**47**	**8**	**73**	**84**	**56**
Viena:	**14**	**18**	**16**	**82**	**40**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 14 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6$^0/_0$	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	$9.49^1/_2$	9.49
100 marce nemțesci	58.20	58.30
London (poliță pe de trei luni)	119.65	119.65

Nr. 293 [177] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Câmpuri-Câmpeni-Surduc, protopresbitetatul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei, curţii şi a grădinei parochiale cu supraedificatele economice, precum şi a porţiunei canonice, care computate tóte în bani după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 73 fl.

2. Venitul stolariu dela botezuri, cununii şi înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 150 fl.

3. Dela 170 familii câte o mêsură mare (de 30 litrii) de cucuruz sfârmit ori 1 fl. în bani, 170 fl.

4. Venitul dela umblarea cu crucea, dela sêrbătorile Pascilor, maslu în Vinerea mare şi dela osfeştanii etc., computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 47 fl. Suma totală 440 fl.

5. Către acestea şi folosirea a 4 locuri de cimiterii necomputate la cele de mai sus.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor Statutului organic şi ale Regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la termiuul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ilia, la 18 August, 1889.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 265 [178] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Feneş, din protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs la încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 30 August a. c. Nr. 5737 B. 1889 cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din venitele parochiale stave rite de comitetul şi sinodul parochial în sumă de 450 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi substérnă concursele cu documentele recerute pănă la terminul pus subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 1 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca administr.

Nr. 413 [179] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Laz se escrie în sensul inaltului ordin consistorial dela 1 August a. c. Nr. 4356/B. concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii — vedre — must à 8 cupe vechi védra, cari computate în bani fac fl. 213.60.
b) dela acestea familii 130 ḑile de lucru à 20 cr. fl. 26.—
c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă . . . . fl. 39.—
d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni şi celelalte, dela altariu şi alte funcţiuni usitate a se prestá fl 121.70
Dau suma de fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochiă au a-şi asterne suplicele lor înzestrate cu documentele prevĕḑute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit; concurenţilor le stă în voiă ca sub durata terminului în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presenteze la biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cele rituale.

Sebeş, în 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 340 [159] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se escrie concurs cu termin pănă la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Drăguş, dóuĕ posturi de învĕţători unul cu salariul anual 200 floreni, cuartir şi lemne pentru foc şi loc de legumi în grădina scólei; ér altul cu salariul anual de 50 floreni.

2. Sebeşul-superior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 250 floreni, cuartir şi lemne pentru foc.

3. Porcesti, postul de învĕţătoriu secundariu cu salariul anual de 200 floreni.

4 Sebeşul inferior, postul de adjunct învĕţătoresc cu salariul anual de 150 fl.; alesul adjunct învĕţătoresc este deobligat a ţiné o strană în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

5. Porumbacul inferior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 floreni şi cuartir.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale înstruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek) pănă la terminul pus, adecă 16 Septembre a. c. st. v.

Avrig, 18 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului

Ioan Cândea,
protopop.

---

[160] 2—3

CONCURS.

Devenid vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin pănă la 10 Seprembre 1889 st. v.

1. Laz, cu salariu la an de fl. 130, ce se plătesce în rate lunare de la comună, cortel în edificiul scólei şi doi stângini de lemne.

2. Tărtăria, cu leafă de 150 fl. cortel şi o sórte de lemne.

3. Pianul de sus, cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericei, cortel şi doi stângini de lemne, se cere însĕ ca alesul învĕţătoriu se scie cântá ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ cânte la strană.

4. Pianul de jos, cu léfă anuală de 200 fl., din repartiţie, léfa se plătescc în cuartale decursive şi se cere ca alegêndu l învĕţătoriu se cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

5. Rĕhĕu, un post cu salariu de 180 fl., din alodiu, ér alt post cu salariu de 150 fl., dela biserică şi cortel, cei ce vor fi aleşi învĕţători aci sunt datori sĕ cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

Doritorii, cari vor reflectá la acestea staţiuni învĕţătoresci, au sĕ-şi substérnă petiţiunile instruate în mod legal subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 18 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

I. Tipeiu, protopop.

Nr. 450. [161] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pănă în 10/22 Sept. 1889.

1. Ocolişul mare, cu salariul în bani 230 fl., 20 ferd. bucate, 35 chilog. legumă şi folosinţa grădinei scolare de 1000°☐.

2. Ocolişul mic, cu salariu în bani 130 fl., 10 ferdele bucate, şi 25 chilog. legumă.

3. Bedeleu, cu salariul 150 fl. în bani, 15 ferdele bucate şi 35 chilog. legumă.

4. Mogoş Valea bârnei, cu salariul în bani 100 fl. şi 10 ferdele bucate.

Afară de acestea dela fie care comună primesce diurnele pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a competá la unul din aceste posturi sĕ şi trimită cererile concursuale pănă la terminul ficsat provĕḑute cu documentele prescrise de stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul.

Ofenbaia, în 10 August, 1889.

Ioan Danciu, protopresb.

Nr 270 [162] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Abrudului se publică concurs cu terminul 10 Septembre 1889 stil. vechiu.

1. In Buninginea, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl, din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. In Cărpiniş, un post de învĕţătoriu cu salariu de 200 fl. v. a. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. In Ciuruleasa, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

4. In Vêrtop, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu pănă la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 August, 1889.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Sz 2937/889 polg. [169] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi hogy Turoczy Dénes besenyei lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jogának arányos'tása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátarideјeül **1889 évi October hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája Bord község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek, a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök
Iakab Árpád jegyző.

Ordinea băilor de érnă
în
institutul de băi a lui Habermann
în Sibiiu
din 6 Septembre a. c. pănă mai departe.

Băii de vană:
Afară de Dumineca in tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa pănă la 8 séra.
Dumineca dela 6 óre diminéţa pănă la 4 după améḑi.

Băii de aburi:
Pentru domni: afară de Lunea în tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa pănă la 1 după améḑi.
Pentru dame: Marţia, Mercurea, Joia, şi Sâmbăta dela 3 óre după améḑi pănă la 7 séra.

Observaţiune; Tacsa cea de băi este afişată în odaia de cassă (a institutului) spre cunoscinţa onoratutui public. [157] 2—3

„Petroleum-Sicherheits-Pulver“
Prav de asigurare contra esplosiunei petroleului şi a crepărei cilindrului (sticlei) de lampă.
Detaiuri în instrucţiunea de folosire. [177] 2—3
Pentru Sibiiu şi întreg comitatul Sibiiului se capetă numai la domnul R. Gardik, strada Măcelarilor şi Franz I. Wagner Strada Cisnădiei.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.
Hauptstrasse Nr. 7.
Hôtel „Goldenes Lamm“.
Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.
Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.
Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.
Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.
Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.
Restauraţiune bună, recunoscută.
Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.
Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.
J. Kührer, proprietariu.
[91] 13—14

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.
Editura şi tiparul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 98 Sibiiu, Joi 7/19 Septembre 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Nascerei Născătórei de Dumnedeu“, Nrul procsim va apăré Marţi în 12 Septembre v.

Sibiiu, 6 Septembre.

La inceputul anului scolariu ni se presentéză înaintea ochilor icóna posomorită a celor mai multe scóle din patria nóstră, şi raporturile nenaturale, cari măiestrit se mai susţin spre dauna nespus de mare a instrucţiunei publice, şi prin acésta a înaintărei statului, ale cărui adevĕrate interese nu se pot închipuí fără interesele singuraticilor, ca cetăţeni ai statului.

Am luat privire în raportul ministeriului cătră dietă, în care credem, că s'a presentat adevĕrata icónă a scólelor din stat, am luat privire în rapórtele singuraticilor biserici române, cari 'şi tractéză publice tóte afacerile lor, fie ele de natură bisericéscă, scolară sau economică, şi pretutindenea se constată, că în punctul instrucţiunei publice stăm încă cu mult indĕrĕptul statelor europene, pe cari ar trebuí sĕ le avem de model în nisuinţele nóstre culturale.

Legea nóstră de instrucţiune permite sub anumite condiţiuni confesiunilor, reuniunilor şi singuraticilor susţinerea de institute publice de invĕţământ, şi tot sub anumite condiţiuni le pune în vedere şi ajutoriul direct şi indirect al statului.

Paralel cu acestea insĕ dă voie guvernului, ca el ori unde va voi sĕ pótă deschide scóle aşa numite de stat, prelângă acésta obligate pentru fiecare comună sunt aşa numitele scóle comunale cu al căror caracter până acuma, noi românii puţin ne am tras séma, şi aşa uşor ne putem trezí în o singură comună politică cu cel puţin şepte scóle poporale inferióre, pe lângă cari statul în ori ce moment póte deschide tot de categoria acésta a opta, cea de stat, dacă aşa vor cere interesele lui.

Dacă vom avé deci în vedere posibilitatea de a infiinţá scóle, atunci uşor putem ajunge la conclusiunea, că fericitóre stare de lucruri trebue sĕ fie în statul nostru cu scóle paralele de o ambundanţă aşa de mare.

Cine nu trăesce în insuşi statul nostru, cine nu cunósce specialele referinţe dela noi, acela nu va puté pricepe raţiunea acestor scóle, mai puţin va pricepe el pentru ce stăruesc confesiunile la susţinerea de scóle proprie faţă cu cele comunale, şi mai puţin va pricepe resonul scólelor de stat în singuraticile comune, cari susţin scólă confesională în regulă.

Abundanţa de scóle în una şi aceeaşi comună între impregiurările nóstre de regulă este semnul sĕrăciei, şi de regulă din scólele esistente nici una nu corĕspunde pe deplin recerinţelor unei scoli bune.

Noi ne cunóscem, fórte bine ne cunóscem noi între noi. Scim raţiunea, pentru care confesiunile persistă la dreptul de a şi susţiné scóla lor proprie. Scim şi raţiunea scólelor aşa numite comunale, şi în cele din urmă o scim şi pre cea a scólelor de stat. Nu vom zăboví deci la acest loc, ci vom trece la scopul acestui articol la natura scólelor comune susţinute în timpurile înainte de crearea actualei legi de instrucţiune, înainte de crearea articolului de lege XXXVIII din 1868, de confesiunile bisericilor române, scóle cu caracter duplu, greco-orientale şi greco-catolice totdeodată, dar cari în sensul actualei legi de instrucţiune ipso facto că sunt comune ambelor confesiuni devin scóle comunale, asupra cărora au valóre dispoşiţiunile legei privitóre la scólele comunale.

Din cunoscinţa acestor stări de lucruri se esplică în multe casuri pentru-ce în o comună curat românéscă, care altcum ar puté susţiné o scólă în stare infloritóre, se află dóuĕ scóle, ambele în stare necorĕspundĕtóre.

Şi se întêmplă de multe ori, că în o asemenea comună salariele invĕţătorilor se licitéză minuendo.

Şi se întêmplă de multeori în o asemenea comună, că invĕţătoriul din motive binecuvêntate 'şi schimbă confesiunea, şi produce turburare nespus de mare în mersul regulat al scólei, deóre-ce poporul nostru uşor întórce spatele, şi inclină în acea parte, care cere dela el mai puţine jertfe în afacerile scolare.

Şi se întêmplă de multeori, ca în asemenea casuri noi perdem şi scólă şi popor, deóre-ce noi nu dispunem nici de fonduri spre a remunerá convertirile, nici inimă spre a stricá scóla în faţa câştigului de câteva suflete.

Pentru sanarea rĕului numai o singură cale ne stă deschisă: sĕ ne înţelegem noi între noi.

Am făcut cercarea, şi ea numai la cercare a rĕmas.

Avem credinţă în vitalitatea poporului român, asteptăm timpuri mai bune, căci adunarea generală a Asociaţiunei din Făgăraş ne a convins, că acuma nu e timpul de a sperá o înţelegere în interesul culturei.

Cultura nu este încă scop. Asteptăm timpuri mai bune.

Revista politică.

Ori-ce mişcare se face în partidul guvernamentale urmărită cu ochi vii din partea presei oposiţionale şi nu numai partidul are sĕ supórte asprele critici, ce se descarcă asupra lui, dar chiar şi singuraticii membrii sunt siliţi sĕ sufere cele mai ascuţite satire.

Acest fenomen se repeţesce sistematic, mai ales de când presa guvernamentală a anunţat, că sesiunea parlamentară din anul acesta va fi una din cele mai mănóse.

Premieriul Tisza, carele în dilele trecute s'a întors din o lungă călĕtorie e ironic apoteozat, ér aderenţii sei presentaţi ca toţi atâţa dei, cari privesc spre piscul Olimpului şi nu încétă cu osanele deului dintru înălţime, făr a-şi trage sémă şi cu conscinţa dacă în adevĕr se cad aceste laude acum, când ţara are sĕ lupte cu cele mai grave neajunsuri şi pentru a căror salvare nimica nu s'a făcut din tot ceea-ce până acum s'a făcut.

In avêntul seu presa oposiţională e de tot cutezantă şi caută pe tóte căile a discrediţioná actualul regim, zugrăvind scandalele întêmplate în timpul din urmă, scandale, ce le-a desaprobat ţara, şi tóte foile speră, că dilele ministeriului Tisza sunt numĕrate, deóre-ce căile apucate de actualul guvern duc sigur la demisionarea presidentului.

Pentru alimentarea ilusiunilor se astéptă vorbirea, ce o va desfăşurá dl Tisza înaintea alegĕtorilor, vorbire, în care crede presa oposiţională, că se va dá primul signal al retragerei, după-ce se vor lăudá tóte faptele, ce le a sĕvêrşit regimul dlui Tisza şi peripeţiile, prin care a trecut, până-ce a putut realisá o parte din vederile sale politice.

La întórcerea sa din călĕtorie dl Tisza a cercetat pe premieriul austriac, cont. Taaffe, şi cu tóte că conferenţa acestor doi bărbaţi de stat a rĕmas tainică, totuşi i-se atribue mare însĕmnătate politică, aducêndu se în legătură cu denumirea guvernorului Boemiei.

Acésta denumire a rĕsculat întréga presă maghiară fără deosebire de colorit politic şi asupra cercurilor conducĕtóre n'a făcut tocmai o impresiune favorabilă cestiunea încoronărei regelui boem, ce se ventilitéză cu atâta stăruinţă, şi pentru-care dl Tisza s'a vĕdut necesitat a audí din gura premieriului austriac scopurile, ce le urmăresce cu denumirea, ce s'a făcut.

Acéstă însĕ nu împedecă de loc ca cestiunea sĕ nu mai fie discutată mai ales în presa cehă, care sĕ lasă până în cele mai mici amĕnunte şi care a

FOIŢA.

O căsătorie la ţéră.

(Schiţă din viaţa unui criminalist de *N. Ivan.*)

(Urmare şi încheere.)

El era angagiat cu Ispas şi Ispas era om de influinţă în Dumbravă, ce dicea Ispas trebuia sĕ se intêmple, nu-i stricau lui voia nici domnii cei mari.

Cu dare de mână, cum era, îi succede a se apropiá de preotul şi cu ajutoriul acestuia de protopopul, şi prin uneltirile lor Turturean capĕtă decretul de permutare din Dumbravă la Golfin, loc de câteva óre departe de ací şi în modul acesta se credeau omnipotenţii satului şi cercului a fi făcut o ispravă bună.

Trimful în casa lui Ispas ajunse la culme, poporul da din umere, dar nepăsătoriu pentru lucruri de aceste, trecù preste ele, ca peste nisce întêmplări, cari aşa au sĕ urmeze, căci sciu ei domnii ce fac, şi ce fac ei e făcut cu calcul, în interesul bine priceput al binelui public, şi dacă causa strămutărei o simţia cineva mai tare, era Melania, Mărióra, verişóra ei, şi medicul.

Munte cu munte nu se intâlnesc, dar om cu om când nici nu gândesci, dicea Melania, şi ea era mulţămită, că Turturean a fost permutat la Golfin, el nici de acolo nu va incetá a o iubí şi ea şi mai puţin pe el. Impresiunea cea dintâiu e dătătóre de mĕsură şi acésta impresiune nu se sterge cu una cu dóuĕ.

Măriuca avea rolul sĕ priméscă epistolele, ce le aducea un curier dela Golfin, ea da rĕspunsurile Melaniei şi lucrurile par ca de minune bine pregătite.

Intr'aceea Gerasim se reintórce dela afaceri, petrece o séră în casa lui Ispas, şi cu el pune la cale tóte pentru căsătoria fiicei lui cu Teslovean, ér diminéţa următóre, fără sĕ mai întrebe pe Melania de vrea ea ori ba, o duce de silă bucuros la preotul, acolo e şi Teslovean cu părinţii şi se face contractul bunelor invoiri între ea şi Teslovean, feciorul bogătanului Ispas din Dumbravă.

Promulgaţiunile din scurţimea timpului se rescumpĕră în bani, totul e gata ca în Dumineca viitóre sĕ se facă cununia nefericitei Melania cu omul, pe care ea 'l ura din tot sufletul ei, fără sĕ aibă curagiul sĕ se impotrivéscă ea la o atare impreunare din pricina tată seu, de care scia numai de frică, dar pe care nu-l stima nici iubia pentru sĕlbatica lui purtare faţă de ea.

Se predase deci cu totul în mâna sorţii, casa pentru ea era o temniţă, mâncările pentru ea erau nisce spini, cari o inţepau, vestmintele erau pentru ea o povară, vorbele încetară de pe buzele ei, cu un cuvênt era la culmea desperaţiunei. Sêrmana Melania, în acésta stare se afla in presara cununiei ei.

I mai rĕmase o speranţă, incercarea sĕ fugă peste nópte, unde o vor duce ochii, dar casa era plină de rudenii, ómeni veniţi ca sĕ ajute la cele ce erau de lipsă pentru diua de mâne, şi acésta speranţă o vĕdù nimicită, când se crepà de diuă.

Cu lacrămi în ochi, cu suspinări sfăşietóre imbracà haina de mirésă, şi plină de spaimă astéptă pe naşul şi naşa ei, nisce ómeni tot aşa de nemiloşi ca şi Gerasim tatăl ei, şi cu ei dimpreună plécă la biserică, blăstămând óra, în care s'a născut, blăstămând pe cei ce o duc la un act aşa important cu de a sila, întocmai cum duci pe un osêndit la furci.

Ajunsă în biserică nici nu a mai vĕdut nici nu a mai audit nimica, era ca şi pe altă lume, şi resoluţiunea ei de a dice un ba era paralisată prin ochii tatălui ei, care o ficsa şi nu o lăsa din vedere.

Aşa s'a intêmplat fără voia ei cununia, acasă lumea 'şi petrecea, vinul se scurgea păhar de păhar pe gâturile ómenilor nesimţitori, numai ea era gândită, nemulţumită şi pare că îi era ruşine, când se apropia Teslovean de ea, ca sĕ o numéscă de mirésa lui.

Înzădar îi vorbia frumos Salomia, sora ei, înzădar o imbunau rudeniile, ea era rece la tóte, era ca şi cum ar fi fost lovită de trăsnet, şi supĕrarea ei era şi mai mare când 'şi aducea aminte, că ea 'şi dase cuvêntul lui Turturean şi îi promise, că va fi a lui.

Dela cununie au trecut patru sĕptĕmâni şi Melania încă nu schimbase o vorbă cu Teslovean, dar provocat între slavii austriaci o adevĕrată agitaţiune cu scop a se uní tóte provinciile slave, învecinate Boemiei sub coróna regelui boem.

Aceste împregiurări au deşteptat în presa slavă a provinciilor mărginaşe o mulţime de pretensiuni şi unile foi se ocupă de pe acum cu planul, cum s'ar şi putea realisá un mare regat boem sub sceptrul Maj. Sale actualului monarch.

Pornirile din Boemia, după telegramele mai pró spete, sunt de un bun augur. Deputaţii germani, cari au părăsit dieta boemă s'au înduplecat a păşí din nou la împĕcare şi succesul se asigură cu atât mai vêrtos, căci însuşi principele Schönburg desvóltă cea mai mare activitate spre a se ajunge la un resultat favorabil; pe de altă parte chiar feudalii cehi şi proprietarii mari germani lucră în unire la o împĕcare comună.

Nici când nu s'a observat în presa din România o mai aprinsă dar şi mai seriósă discusiune asupra cestiunei de împĕcare şi de unire a tuturor liberalilor ca şi acuma. La aceste momentuóse discusiuni nu ia parte numai presa diferitelor nuanţe liberale, dar ea silesce şi pe foile guvernamentale la discusiune şi elevările acestor sunt adeseori de tot importante.

Prin ele se face tot mai mare lumină asupra situaţiunei guvernului, situaţiune nu prea favorabilă în casul, când liberalilor le-ar succede a-se uní sub un singur stindard.

Istoria desbinărilor se condamnă de întréga presă liberală si e remarcabil lucru, că şi foile, cari strigau mai tare contra d-lui Ioan Brătianu aḑi recunosc, că numai dênsul e chemat a studiá mai bine împregiurările şi a se pronunţá asupra persónelor, cari în adevĕr nutresc aceleaşi vederi şi ar puté luptá sub acelaşi steag, după o împĕcare şi înţelegere comună.

O penibilă impresiune a făcut asupra cercurilor conducĕtóre ale monarchiei nóstre evenimentele, ce s'au desfăşurat în Belgrad cu ocasiunea serbărei ḑilei onomastice a ţarului ruşilor. Astfeliu de serbare, care a fost şi o demonstraţie contra monarchiei nóstre, ce nu s'a mai întêmplat de un deceniu în Serbia.

Cu acésta ocasiune emigranţii bosniaci s'ar fi presentat la palatul legaţiunei rusesci, rugând pe representantul Rusiei a le ajutá în calea, ce o au apucat, ér conducĕtoriul acestora a scris şi un articol fulminant în „Velica Serbia“ în care rógă pe ţar sĕ nu-şi uite de slavii de sub „robia“ Austriei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Agnita, 4/16 Septembre, 1889. Dle redactor! Insinuările ecuivoce sunt totdeuna fenomene triste şi aruncă umbră posomorită asupra vieţii unui om.

Cu atât mai triste, dar şi mai condamnabile sunt ele, când se ivesc în viaţa unui bărbat, care se încércă a face politică, adăpostindu-se la umbra lor.

De cât va timp ne a fost dat însĕ sĕ vedem cam des repeţindu-se astfeliu de lucruri în contul poporului nostru, atât de pacinic şi atât de răbdătoriu.

Nu mai vorbesc aici de fraţii maghari, cari încă n'au pĕtruns de ajuns în viaţa poporului nostru şi cu ale căror suspiţionări ne-am dedat, încât suntem siliţi a trece de multe ori preste ele la ordinea ḑilei, ci trebue sĕ ne mirăm de atitudinea bărbaţilor saşi, cu cari trăim împreună şi cari ne cunosc atât de bine.

In ajunul deschiderei sesiunei dietale s'au pornit ca roiul deputaţii guvernului spre a şi dá séma de activitatea lor înaintea alegĕtorilor, şi între ei şi deputaţii conlocuitorilor nostri saşi.

Deputatul Fluger la Bistriţă prin vorbirea sa a pus întrégă presa maghiară în mişcare, încărcându-l cu laude, în urma cărora dl Fluger a şi fost distins de cercurile mai înalte.

Jalus póte de atâtea osane, câte s'a adus d lui Fluger, deputatul cercului electoral al Agnitei, n'a putut sĕ se lase mai prejos decât colegul seu, şi în ḑilele trecute şi-a desvoltat şirul vederilor sale politice.

Şi pentru-ca mai cu succes sĕ-şi ajungă scopul onorabilul deputat se pune pe basa insinuărilor celor mai condamnabile.

Nu e vorbă, ne-am mai obicinuit noi românii sĕ luăm în revistă astfeliu de uneltiri d'ale fraţilor saşi, dar nici când nu s'a manifestat ele în mod mai îndrăsneţ ca şi acum.

Fericirea poporului săsesc şi nepatriotismul poporului român şi al altor popóre conlocuitóre. Acestea sunt punctele cardinali ale vederilor sale politice.

Poporul săsesc, a ḑis deputatul Baussnern, se póte socotí între cele mai fericite, fiind el mai bine situat şi bucurându se de privilegii deosebite; ca rĕsplată pentru tóte aceste bunătăţi ale părintescului guvern datori sunt saşii a îmbrăţişá maghiarismul, a sprigini din rĕsputeri idea de stat, maghiar şi acestea se vor puté realisá cu succes numai când saşii vor învĕţá din temelie limba maghiară, când vor coborí cu toţii pe povêrnişul şovinismului maghiar.

Cât pentru poporul conlocuitoriu român el nu póte fi fericit şi sĕ se bucure de binefacerile isvorîte din uniune, căci *gravitéză în afară, e nepatriotic*, şi lucră prin urmare în detrimentul patriei comune.

Icóna desfăşurărei acestei teme şi espectoraţiunile, de cari s'a folosit deputatul Bausenern sunt uşor de închipuit şi me dispenséză a le mai presentá.

Constat însĕ, că calea, pe care au apucat deputaţii saşi de un timp încóce, e de tot periculósă.

Ea înăsprsce numai relaţiunile popórelor conlocuitóre şi în faţa evenimentelor politice ce se desfăşură crează o situaţiune internă de tot problematică.

Mai mult. Prin espectoraţiunile dlui deputat se măresce numai mania suspicionărei în cercurile conducĕtóre, se falsifică adevĕrul şi în urma urmelor ne putem trezí cu evenimente, cari vor dá fórte mult de lucru, pănă-ce vor fi aduse lucrurile în starea lor normală.

Guvernul încă nu póte avé nici un folos de astfeliu de sateliţi, care în loc sĕ lucre pentru binele comun agravéză numai situaţiunea.

Me opresc aici cu constatările şi ne măgulim, că suspiţionările, de cari s'a folosit dl deputat au isvorît numai din egoism personal: a se insinuá şi mai tare sus la guvern şi a se bucurá de mai multe simpatii la conaţionalii sei.

Că-şi va şi ajunge scopul, despre acésta nu mai vorbesc, precum nici de impresiunea, ce o a produs vorbirea sa asupra alegĕtorilor. X.

Bodeşti, 1 Septembre, 1889. Domnule redactor! In numĕrul 81 al „Telegraful Român“ sub titlul „Cronică din Zarand“ a apĕrut o corespondenţă, în care dl autor sĕ ocupă cu unele şi altele d'ale scólelor şi învĕţămêntului din tractul ppresbiteral al Halmagiului, după informaţiunile primite dela cei cu cari a convenit. Lucru natural aşadară, că după cum le-a cumpĕrat aşa le şi vinde!

N'am nimic contra astor feliu de controle, cari încă folosesc ceva, deşí o atare controlă îşi are locul seu de vindecare nu pe la Vaţa, ci de esemplu în sinódele protopresbiterale, unde se pot interpelá, ori pe la consistoriu şi sinódele eparchiale, ca foruri superióre, legale şi competente!

Pentru reducerea corespondenţei de sub întrebare la adevĕrata stare a lucrului, îmi ţin şi eu de datorinţă a serví cu aceste clarificări, culese nu din informaţiuni, ci din esperinţă proprie.

Dl corespondent ocupându-se cu scólă din Vaţa ḑice: „Scóla — edificiul este necorĕspunḑĕtoriu“, îi conced, dar material pentru edificânda scólă sau sală de învĕţămênt esistă, pentru acésta s'au spesat însĕ din banii aruncaţi şi parte scoşi, restul se află la respectivii colectori, şi nu lipsesce decât încassarea restului şi apoi edificarea, încă nu va întârḑiá.

Despre starea lucrului acestuia ori cine se póte convinge din socotelile bisericesci ale respectivelor comune, cari aparţin acestei scóle, şi cari socoteli sĕ află în ordine.

Că cu isprăvirea lucrului nu se merge mai iute, sĕ nu se pérdă din vedere greutatea ce se întimpină la încassarea banilor, după-cum şi alte intrigi retăcute póte înadins, căci după-cum se vede într'un loc se dă, dar într'altul crépă. Şi aci nu ppresbiterul, ca şef tractual, ci mai verosimil acel vespe periculos, care a intrigat şi la denegarea salarielor pentru susţinerea scólelor tractuale din Halmagiu este causa! De ce óre nu se scóte la ivélă adevĕrata stare a lucrurilor în tótă golătatea ei? Aci e dar preocupaţiunea informatorilor dlui corespondent!

Că se lucră pentru prefacerea scólei confesionale din Vaţa în scólă comunală, o fi, n'o fi.

Pe cât e de imposibil, ori nu tocmai aşa de uşor, pe atât despre aşa ceva pe aici nu se are nici o cunoscinţă seriósă.

Apoi după câte fleacuri tóte, nici că avem a ne luá. Las că aci suntem şi noi, şi pre cum pănă acum, aşa şi de aci înainte atenţi vom fi, şi ne vom scí face cuvenita datorinţă.

Dacă în Halmagiu s'au înfiinţat scólă nu comunală, ci unguréscă, după-cum i se ḑice şi este, la acésta nu noi, şi nimenea dintre români nu este causa, şi aşa nici dl ppresbiter, căci écă cum stă tréba şi cu acésta:

Deşi în Halmagiu esistă scóle tractuale cu IV clase şi de fetiţe destul de bune, ungurii capriţioşi din fire nu le plăce a-şi dá fii la scóle d'ale nóstre, de aceea de vre-o câteva ori au petiţionat la consiliul comunal a li-se dá concediu pentru înfiinţarea unei scóle pe spesele lor proprii. Aci nici că era, ce le pune pedecă, afară de aceea: că n'avéu scolari in numĕrul recerut de lege, din care causă totdeuna li s'au denegat cererea.

In cele din urmă făcură o adunătură de prunci unguri, jidovi, nemţi şi câte tóte, pănă şi din cele mai mari îndepărtări ale cercului, şi nici aşa nu putură eşí la cale, pănă când numai procurară de prin alte ţínuturi şi oraşe la sluşnice de cele cu copileţi, şi aşa deabia încărăbară cu buni, cu rĕi, numĕrul necesar recerut de lege a scolarilor pentru scóla lor, când apoi nu li-se mai putù denegá înfiinţarea.

Fiind însĕ, că aceea ei înşi-şi o susţin, cum pot din al lor propriu, fiind-că pentrn noi şi aşa e ea mai înofensivă, şi fiind că după scóterea la cale a lucrului scolarii adunaţi ér se împrăştiéră pe ici

---

nici el nu se prea incumeta ca sĕ vorbéscă cu ea mai cu sémă, că o vedea tot supĕrată şi tot cu lacrămi în ochi.

Têrgul dela Calimanesci eraací şi Teslovean prinse la trăsură doi cai negri ca iadul şi iuţi ca gândul, şi cu voia tată seu şi a mamei sale, se hotărí a merge şi el la têrg ca alţi ómeni tineri.

Melania era o păpuşă în mânile astor ómeni, ea nu ḑicea nici că merge nici că nu merge şi când a fost tóte pregătite se urcà în trăsură ca sĕ mérgă la têrg.

La têrgurile de ţéră se adună multă lume de om şi Melania acum vedea şi mai limpede, că cu cine merge ea la têrg, cu un om necunoscut de nime, nebăgat în sémă de nime şi pe lângă aceea şi necioplit.

Ajunşi în Calimanesci descălecară şi ei ca lumea, dase o rótă prin têrg şi cine le vine în cale învĕţătoriul din Golfin, cunoscutul lui Teslovean şi prietinul Melaniei din ḑile.

Melania trăsărì, când vĕḑù pe acest om, care era hotărit ca sĕ fie al ei, dar ómeni fără de milă îl smulse din braţele ei, ca ea sĕ nu mai fie fericită pe lume şi cu reservele ce trebue sĕ le aibă o femeie măritată schimbà totuşi câteva vorbe cu el în presenţa lui Teslovean.

Óra acésta a fost fatală pentru ea. Teslovean s'a infuriat ca o hienă, şi fără sĕ şi mai isprăvéscă trebile, ce a avut prin Calimanesci la têrgul de ţéră dete poruncă sĕ se prindă caii şi sĕ se reintórcă acasă Pe drum nu a schimbat nici o vorbă cu ea şi ajuns acasă, nu avù altă de tânguit părinţilor lui şi tatălui ei, decât că s'a întêlnit cu Turturean şi a stat de vorbă cu el, şi pe el l'a făcut de ruşine. Melania nu mai vĕḑù ḑi bună. Mustrată de tatăl ei, certată de sócră-sa, impunsă de Teslovean cu vorbe grele, era cea mai nenorocită fiinţă din lume.

Plânge nu se putea, că nu avea cui, era încungiurată de ómeni nemiloşi, de ómeni, cari nu i-ar fi vrut binele nici odată.

Aşa se hotărì sĕ sufere şi trecură multe ḑile, sĕptĕmâni şi luni, fără ca sĕ se mai îndrepte lucrurile spre bine.

Era o ḑi cam de plóie. Lucrul câmpului trebuia sĕ înceteze şi sĕ se indrepte atenţiunea lui Ispas spre munte, unde erau vitele la păşune.

Sĕ mergi la munte şi sĕ veḑi de vite; ér sócrăsa bag sémă voind dór sĕ aducă lucrurile în ogaşa cea bună adause, că sĕ mérgă cu Melania impreună.

Pentru Teslovean voia părinţilor era poruncă şi nici Melania nu era dedată la nesupunere, când era vorba a face ale căsei.

S'ar fi impotrivit a plecá la drum cu un om, care nu schimbase vorbă cu ea de multă vreme, dar 'i era témă de toţi ai căsei şi şi mai témă îi era de tatăl ei, care nu mai înceta cu mustrările de pe capul ei.

Se imbrăcà de munte şi plecà din curte cu ochii plini de lacrimi. Pe drum a incercat sĕ prindă la vorbă cu Teslovean, dar el era mut pentru ea, ori cât de drăgălaş îi scia vorbí.

Din Dumbravă pănă la munte este o cale bunişóră şi chiar şi ómenii cei mai deprinşi cu strapaţele trebue sĕ odichnéscă odată ori de dóue ori, ca sĕ-şi mai domoléscă fómea şi setea.

Ajunşi la un isvor, ea se oprì, se plécă sĕ bea apă.

Teslovean, se apropie şi el de isvor, dar nu se bea apă, ci se verse sânge. Scóse deci cuţitul cel ascuţit de după şerpar — şi când era ea cu capul plecat spre isvor, o străpunge drept în grumaḑi.

Din isvor curge sânge în loc de apă, ciobanii, cari aud ţipete de durere alérgă spre locul fatal şi află pe Melania svêrcolindu-se în braţele morţii. Ucigaşule — îi fù vorba cea din urmă — şi cu acésta incetà de a mai rĕsuflá.

În penitenţiarul din Aiud îşi plânge pĕcatele Teslovean, ér urḑitorii crimei dela isvorul din munţii Dumbravei, tatăl Melaniei, şi Salomia nu sunt mai puţin nefericiţi ca el.

Cine încércă de a mai face căsătorii ca Gerasim şi cu Ispas, sĕ le fie de învĕţătură crima dela isvorul din Dumbravă.

încólea, care dincătr'o au venit, încât abia le a mai rĕmas 8—9 scolari, dintre cari vre-o 2—3 de român, ai căror părinţi au ceva slujbe, ori altcum interesaţi, nici că avem sĕ ne spargem capul cu ea.

Adevĕrat e, că kulturegyletul li-a venit într'ajutoriu! Mai dĕunădile jupânul „Alföld“ din Arad au împărtăşit un comunicat sub titlul: „Kulturegylet-ul şi Halmagiul“ din care se vede, cum filiala din Arad a kulturepyletului ardelenesc şi au făcut pomană cu scóla unguréscă din Halmagiu, cinstindu o cu 50 fl pelângă recercarea comitetului scolastic de aí comunicá: dacă şi ce fel de trebuinţă ar mai avé?

A fost destul atâta, în urma căruia comitetul scolastic mi ţi-se încordă cu un apel dintre cele mai strasnice, cu frase şovinistice înfrumseţat sub pretecstul, că p'aci ungurii dispar printre olahii covêrşitori, se perd şi se olahiséză şi că nu preste mult de va merge tot aşa, numai carta va înregistrá esistinţa lor pe aci, de aceea socotitu-s'au ca sĕ şi ia misiunea de a reungurisá pe ungurii deja olahisaţi!

Ei cred, că românii cu pronumele ca: Turuc, Magher, Farkas, Mizes ş. a. óre cândva au fost unguri anume: Török, Magyar, Farkas, Mézes s. a.

Se póte şi una ca asta, întocmai după-cum noi nu credem!

Aşa stând lucrul, fi liniscit dle corespondent, că încercările cu scólele comunale, şi dacă s'ar face, nu vor avé nici cel mai puţin resultat.

Nici scólele şi învĕţamêntul în tractul protopresbiteral al Halmagiului nu stau atât de rĕu, şi cu nimic mai rĕu decât pe alte locuri.

Nui vorbă, escepţiuni sunt şi pururea vor fi pretutindenea! Sĕ nu se pérdă însĕ din vedere nici aceea, adecă multele şi feliuritele greutăţi şi dificultăţi, ce ocur la mijloc, mai ales din causa nefavorabilei situaţiuni a locurilor muntóse, precum nici aceea împregiurare, că în tractul protopresbiteral al Halmagiului scólele şi învĕţămêntul sunt împărţite în mai multe inspectorate scolastice, şi apoi ce are de a face protopresbiterul cu scólele şi învĕţămêntul din alte inspectorate, în a căror afaceri nici că se póte girá. In al seu propriu însĕ scólele şi învĕţămêntul stau destul de bine şi au luat un avênt îmbucurătoriu.

Acésta s'a constatat la ultimele esamene, şi cu deosebire la scólele tractuale din Halmagiu, unde învĕţătorii Ioan Costina şi cu deosebire învĕţătoriul de a IV clasă dl Enea Galdea şi învĕţătorésa dna Paraschiva Moldovan au prestat resultate escelente.

La esamene a luat parte mai mult public, mai ales părinţi d'ai pruncilor şi alţi onoraţiori ceea-ce do dovedesce interesul viu, ce a început a se manifestá de un timp încóce faţă de scóle şi învĕţămênt.

Apare cam misterios, cum dl corespondent atât de'nadins sĕ preocupă numai de starea lucrurilor din tractul protopresbiteratului Halmagiu, pecând de cele din tractul seu de fel, sau numai eac'aşa vorbesce.

Dl corespondent ca om al scólei şi bisericei sĕ nu pérdă din vedere: „Veḑi paiul în ochii altora, bârna însĕ în ochiul tĕu nu“? mătură adecă mai întâiu naintea casei tale, şi apoi naintea casei altora!

De altcum dl corespondent merită lauda şi recunoscinţa nóstră pentru pericolul, ce ni-l semnaliséză şi atenţiunea ce ni se atrage, cari nu mai bi nevoitóre vor fi

In fine mai fie dl corespondent şi despre aceea convins, că precum la timpul seu şi eu am semnalat publice pericolul, ce ne amenință, aşa şi de aci 'nainte vom petrece tot pasul contrarilor cu cea mai mare atenţiune, şi ne vom scí face datorinţa, căci nimic alta nu ne zace la inimă, decât interesul binelui nostru comun.

Nicolae Buta.

Convocare.

Toţi p. t. membrii, ai reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Deeşului — archidiecesa Transilvaniei, — precum şi alţi amici şi binevoitori ai promovărei învĕţămêntului popular sunt şi pe acésta cale invitaţi a participá la adunarea generelă ordinară a acestei reuniuni, ce se va ţiné în Deeş, la 22 şi 23 Septembre a. c. st. v., cu următórea

Programă:

Şedinţa I, la 22 Septembre a. m.

1. Serviciu divin împreunat cu invocarea Duchului Sânt.
2. Deschiderea adunărei prin preşedinte.
3. Constatarea membrilor presenţi.
4. Statorirea programei acestei adunări.
5. Alegerea unei comisiuui censurătóre.
6. Presentarea raportului general anual al comitetului central despre activitatea sa în anul scolariu 1888/89.
7. Încassarea tacselor.
8. Intuiţiune despre „Dumneḑeu“ din lucrurile naturei. Prelegere practică pentru anul II de scólă de Teodor Păuşan.

Şedinţa II, la 22 Septembre p. m.

9. Conducerea elevilor la cunóscerea numĕrului şi a persónelor verbelor pe basa piesei de cetire „Cimiteriul“ din ABCdariul de I. Popescu. Prelegere practică pentru anul III de scólă de Vartolomeiu Farcaş.
10. Cunóscerea celor trei timpuri principale ale verbelor, adecă present, perfect şi viitoriu pe basa piesei de cetire „Cimiteriul“ din ABCdariul de I. Popescu. Prelegere practică pentru anul II de scólă de Constantin Conţiş.
11. Prelegere practică din limba maghiară pentru anul II de scólă de Alesandru Sighiartĕu.

Şedinţa III, la 23 Septembre a. m.

12. Adiţiunea şi subtragerea cu numeri întregi. Prelegere practică pentru anul II de scólă de Vasiliu Petrulea.
13. Inmulţirea şi divisiunea cu numerii întregi Prelegere practică pentru anul II de scólă de Elia Gog.
14. Lipsa învĕţărei sciinţelor naturale în scólele poporale. Disertaţiune de Grigoriu Gavriş.

Şedinţa IV, la 23 Septembre p. m.

15. Referada comisiunei censurătóre asupra raportului general al comitetului central.
16. Reconstituirea reuniunei pe un period nou de trei ani: 1889/90—1891/92.
17. Inchiderea adunărei prin preşedinte.

Deeş, din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. orient. români din districtul Deeşului, ţinută în Deeş la 10 August, 1889.

Teodor Herman, preşedinte.

Gregoriu Gavriş, secretariu.

Varietăţi.

* (Dela curte.) Maj. Sa împĕrătésa-regină petrece dimpreună cu archiducesa Maria Valeria la Madonna di Campiglio, de unde face dese escursiuni prin locurile romantice din apropiere. — Archiducesa vĕduvă Stefania a făcut o visită părinţilor sei şi a petrecut mai mult timp în Brussela.

* (Regina României.) Cu ocasiunea petrecerei reginei Elisabeta la băile din Domburg i s'au făcut deosebite distincţiuni şi ovaţiuni. Intre altele regina a fost rugată sĕ priméscă şi protectoratul mai multor reuniuni d'ale savanţilor apuseni.

* (Regina Natalia). Scirile din Belgrad vestesc, că deşi nu se va face primiri oficióse reginei Natalia, totuşi se fac mari pregătiri mai ales în cercul damelor înalte pentru regina expatriată. Regina Natalia va sosí în Bucuresci, unde 'şi va cercetá rudeniile şi apoi se va duce la Belgrad. E asteptată pe 29 Septembre.

* (Reorganisarea trupelor dela tren.) Precum anunţă o fóie militară vienesă trupele dela tren se vor reorganisá astfeliu, încât ele se vor presentá independente de regiment, avêndu-şi statuariul lor propriu. Se crede, că în modul acesta ele vor puté sperá cu mai mult succes, dispunênd şi de timp mai mult; făr a fi angagiate cu multe alte servicii, ce nu cad în resortul lor.

* (Auria Ardélului.) Societăţile strĕine, cari esploatéză munţii de aur ai Transilvaniei, adună mari bogătăţii. „Harkotiche-Bergwerk-Actien Gesellschaft“ a fost în posiţiune, ca sĕ plătéscă pe anul trecut dividende de $16\frac{1}{2}$ procente. Cel mai mult aur l'a aflat acésta societate la Ruda. Şi pe când societăţile streine ne cară afară din ţéră bogăţiile, românii bastinaşi trebue sĕ pribegéscă prin ţĕri streine ca cu ḑiua sĕ-şi câştige pânea. Sunt semne de tot triste acestea!

* (Seghedinul). Dela catastrofa nefericită, ce o a suferit Seghedinul prin inundarea Tiszei nu se mai póte restaurá cu tóte ajutórele bogate, ce au incurs din tóte păţile lumei. Pămêntul se surpă mereu şi cu el sĕ derimă şi edificiile cele mai frumóse şi a fost minune în una din ḑilele din urmă, când s'a constatat că în decurs de 24 óre nu s'a întêmplat nici o surpătură nóuă a cheiului. Va trebuí sĕ se desvólte o activitate uriaşă şi mari sume vor trebuí din nou chieltuite până se va puté regulá din nou. O comisiune a guvernului a sosit la faţa locului spre a-şi începe lucrările şi a face rapórtele necesare către ministrul de agricultură.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu a escris concurs pentru ocuparea postului de magistru postal la băile din Tuşnad (ctt Cic). Durata oficiului ţine în fie-care an trei luni din 16 Iuniu —15 Septembre şi e împreunat cu o remuneraţiune de 350 fl. şi 10% dela venitul brut al telegrafului. Reflectanţii au a depune cauţiune de 100 fl. şi sĕ-şi astérnă cererile în decurs de $2\frac{1}{2}$ septĕmâni.

* (Starcevics eliberat). Matadorul croat, care în anii precedenţi devenise celebru prin purtările sale provocătóre în dieta Croaţiei, după-cum se scie a fost dejudecat la 2 închisóre în urma unui proces criminal. Prestându-şi pedépsa în ḑile trecute s'a rentors în Zagrabia. La gară a fost întimpinat de câţiva amici ai sei.

* (Legaţiunea spaniolă.) Conform unei scrisori, ce o a primit regele român din partea reginei spaniole, legaţiunea spaniolă a încetat a mai funcţioná în Bucuresci din cause de economisare.

* (Érnă.) Din Austria-superióră, Stiria, Tirol şi de prin alte localităţi ale monarchiei se comunică că în ḑilele din urmă a căḑut zăpadă ca în puterea ernei şi temperatura a scăḑut într'un mod de tot simţitoriu. Se póte deci uşor esplicá şi causa frigului, ce domnesce prin părţile nóstre.

Bibliografic.

Meseriaşul Român“, fóiă pentru învĕtătură şi petrecere, intocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii Nr. 17 1/13 Septembre 1889. Anul IV, are următoriul sumariu:

O corparaţiune industrială americană în călĕtorie prin Europa. — Industria de spumă de mare. — Istoricul fundării: Asociaţiunea pentru sprigínerea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa „Mes Roman“: Pe fundul mării. — Patria plantelor indigene. — Poesia: Somnurόse păsărele. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mĕrunte. — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Bibliografie. — Concurs. — Avis. — Anunţ. — Têrgurile. — Cursul pieţei Braşov.

Publicaţiune.

În sensul §-ului 25 din art. lege XXI din anul 1886 se aduce la cunoscinţa publică, cumcă comisiunea chemată de a rectificá lista contribuabililor celor mai mari (a virilistilor), 'şi va ţienea şedinţele în cancelaria protonotariului comitatens din Sibiiu *dela 27 pănă în 30 Septembre a. c.*, că sub timpul sus atins vor fi listele menţionate espuse întuiţiunei publice, şi cumcă în decursul acestui termin se vor primí eventuale reclamări pentru inducerea îndreptăţiţilor în liste.

In sensul §-ului 27 din citatul art. de lege se provócă toţi aceia, care voesc a profitá de favórea §-ului 26 a legii menţionate, ca în decursul şedinţelor sĕ-şi documenteze îndreptăţirea căci în casul contrariu vor rĕmânea cu asta ocasiune lipsiţi de favórea §-ului 26 de a li se socotí contribuţiunea duplă.

Totodată se face cunoscut cumcă conspectele dela perceptorat, cari servesc de basă la rectificarea consemării virilistilor este espusă în biroul protonotariului şi cumcă din ḑiua de astăḑi pănă în 27 Septembre se pot substerne eventuale reclamări contra acelor conspecte.

Sibiiu, în 17 Septembre, 1889.

Gustav Thalmann m. p.,
vice-comite.

MONITOR.

35

Calendariul sĕptemânii

10 — 16 Septembre.

10 Duminecă: Minodora, Mitrodora, Nimfodora, Voripsava, Pulcheria, Apeliu, Luca, Clement, Ja, Petru episcop al Nicheii. *11 Luni:* Teodora, Evfrosiu, Diodor, Diomid, Didim, Dimitriu, Evantiu, Dimitrian. *12 Marţi:* Avtonom, Curnut, Teodor, Macedoniu, Tatian, Teodul, Daniil, Ocean, Iulian. *13 Mercuri:* Corneliu, Cronid, Leontin, Serapion, Straton, Seleve, Gordian, Macroviu, Ili, Zotic, Lucian, Valerian, Petru din Angreea, Jeroteiu. *14 Joi:* (†) Înălţarea S. Cruci. Plachila, Papa, Teoclit, Valerian, Macariu. *15 Vineri:* Nichita Romanul, Filoteiu, Porfiriu, Acaciu, Macsim, Stefan, Visarion, Gerasim, Ioan Criteanul. *16 Sâmbătă:* Eufimia, Melitina.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 10 Septembre a XV-a după Rusalii. După prăznuirea Nascerei preacuratei fecióre. Cântări din Octoich ton 6, din Mineiu ale praznicului şi ale ḑilei. La Utreniă Evangelia Invierii a 5-a. Catavasia: „Cruce însemnând Moise“. La Liturgiă: Irmosul praznicului: „Strĕin lucru este.“

Marţi în 12 Septembre: Eşirea praznicului Nascerei preacuratei fecióre.

Mercuri, 13 Septembre. Serbarea inoirilor şi înainte-prăznuirea Inălţării Sântei Cruci.

Joi, 14 Septembre. Înălţarea Crucei. Praznic legat cu post. Cântări numai din Mineiu. La Utreniă: Catavasia Crucii. La oda IX troparele şi irmosul din Mineiu. La finea Utreniei: înălţarea Crucei. La Liturgiă: Antifóne în loc de Sânte Dḑeule. „Crucii tale ne închinăm.“ Irmosul crucii.

Loterie.

Mercuri în 18 Septembre 1889.

Brünn: **10 57 14 80 56**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	$9\ 43\frac{1}{2}$	9.49
100 marcenemţesci	$58.32\frac{1}{2}$	58 30
London (poliţă pe trei luni)	119.55	119 65

Nr. 350. [180] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr., şi adecă: *a*) 100 fl. în bani; *b*) 80 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz per 1 fl. 20 cr., 96 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl. 80 cr.; *d*) folosirea a dóue grădini cu venit anual de 20 fl., apoi cuartir liber şi 4 □° cubici lemne.

2. Panc-Selişte, cu salariu de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8°□ lemne.

3. Sĕcămaş, cu salariu, de 153 fl., şi adecă: *a*) 70 fl. în bani; *b*) 50 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz, 60 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl.; *d*) folosirea a dóuĕ grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber şi 8°□ lemne.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruire conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Dobrei.

Dobra, la 31 August, 1889.

Romul de **Crainic**,
protopresbiter.

Nr. 446. [181] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scólele comunelor mai în jos numite se escrie acest concurs cu termin pănă în 30 Septembre 1889.

1. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl., ce se rĕspunde din cassa comunală în rate decursive, 4 stângini de lemne şi cuartir.

2 Sebeşel, cu léfă la an de 130 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Órda de sus, cu salariu de 200 fi, cuartir şi lemne:

4. Vurpĕr, cu plată la an de 170 fl., cortel şi lemne.

Doritorii ce vor se competeze la acestea staţiuni învĕţătoresci au sĕ-şi substérnă în terminul prescris suplicile înzestrate cu documentele provĕḑute în legile din vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 4 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 354. [182] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci vacante în comunităţile bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. In comunitatea Borgo Prund, pentru un post de învĕţătóre cu salariu de 240 fl. bani, folosirea grădinei scolare în mărime de 1 jugĕr 1471°□ şi 6 orgii lemne de foc.

2. In comunitatea Buduş, pentru un post de învĕţătoriu cu salariu 150 fl. în bani, cuartir şi un orgiu lemne de foc.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre în terminul sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Bistriţei.

Borgo-Bistriţa, în 28 August 1889,

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simion Monda,
protopresbiter.

---

[173] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scólele confesionale române greco-orientale mai jos însemnate din ppresbiteratul greco-orietal al Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin pănă în 20 Septembre a. c. st. v.

1. Finteuşul mare, salariu anual 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, salariu anual 120 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

3 Berinţa, salariu anual 120 fl. cu cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Ciocotiş, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Curtuiuşul mic, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

6. S. Copalnic, salariu anual, 105 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

7. Leschia, salariu anual 50 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, salariu anual 50 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá vre-una din staţiunile sus atinse vor avea a-şi aşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral (per K. Monostor) pănă la terminul sus indicat, instruite conform prescriselor legii din vigóre.

Cărpiniş, la 16 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Ioan Șiovrea,
protopresbiter.

Nr. 541. [174] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legume şi 20 fl, pentru lemne de foc.

2. Bărei, cu salariu de 90 fl, dela popor, 60 merţe mari de cucuruz, cuartir şi lemne de toc.

3. Bedeciu, cu salariu de 250 fl dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

4. Bica română, cu salariu de 60 fl. ca învĕţătoriu şi 60 fl., din venitul cantoral, cuartir liber şi 5 carà lemne de foc.

5 Cara, cu salariu de 200 fl, dela popor şi cuartir în edificiul scólei.

6. Geröfi-Dângău, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

7. Giurcuţa, cu salariu de 80 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

8. Mănăsturul-român, cu salariu de 180 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor.

10. Nadeşul-român, cu salariu de 200 fl., dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

11. Rogojel, cu salariu de 200 fl., dela popor, cuartir liber şi lemne de foc.

12 Someşul-rece, cu salariu de 120 fl., dela popor, 24 merţe mari de bucate, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu pănă la terminul sus indicat.

Cluş, 26 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului.

Tulliu Roşescu,
adm. protopresb.

---

[175] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea vacantelor staţiuni învĕţătoresci la scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

1. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., solvibili în rate lunari decursive.

2. Hundrubechiu, cu salariu anual de 100 fl., solvibili în rate lunari decursive, cuartir şi lemne de foc.

3. Nostat, cu un salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Ighişdorf, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, alesul învĕţătoriu va avé a provedé în Dumineci şi sĕrbători şi postul de cantor fără a pretinde vre-un alt beneficiu.

5. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Vecerd, cu salariul de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii, cari voesc a reflectá la vre-una din aceste staţiuni au a-şi asterne petiţiunile instruite eomform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 21 August, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 168 [164] 3—3

CONCURS.

Devenind la scólele din comunele mai jos numite staţiunile învĕţătoresci vacante se escrie concurs pentru întregirea lor cu termin pănă la 20 Septembre 1889 st. v.

1. *Loman*, cu salariu la an de 150 fl. din cassa comunală, dela învĕţătoriu se cere ca în dumineci și sĕrbători se cânte în strană.

2. *Drombariu*, cu salariu anual de 100 fl. în bani şi folosinţa unui loc comunal numit „Fundul lungii“ computat în 100 fl. şi cortel în edificiul scólei.

3. *Ciòra*, cu léfă de 200 fl., cortel şi doi stângini de lemne; şi

4. *Rechita-Purcăreţ*, (învĕţătoriu ambulant) cu salariu anual de 200 fl.

Doritorii cari vor reflecta la numitele staţiuni învĕţătoresci sĕ-şi adreseze suplicile instruite în formă legală subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 21 August, 1889.

Oficiul protopr. în conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Tipeiu,
prot.

Nr. 340 [171] 2—3

In scopul instituirei unui capelan lângă veteranul şi neputinciosul paroch Nicolau Rociu din Nucet, pe basa încuviinţărei consistoriale dela 15 Novembre 1888 Nr. 4441 prin acésta se deschide

CONCURS.

Parochia Nucet numĕră între parochiile de clasa III, cu un venit anual calculat de comitetul parochial la suma de 405 fl. v. a. şi adecă:

1. porţiunea canonică în mărime de 15 jugere . . . . . fl. 90.—
2. Folosirea cimiteriului, a unei grădini şi a unei vii fl. 62.—
3 Competinţele stolari: botezuri, cununii, înmormêntări şi alte funcţiuni preoţesci . . . . fl. 253.—

Snma fl. 405.—

Din aceste venituri — casă parochială nu este, parochul se deobligă a dá jumĕtate adecă 202 fl. 50 cr. fiitoriului seu capelan.

Concurenţii, dela cari se cere se aibă cualificaţiunea prescrisă în regulamentul congresual dela 1878 § 14, cererile concursuale sĕ le adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful Român.“

Sibiiu, 7 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
administrator protopresbit.

---

[160] 3—3

CONCURS.

Devenid vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin pănă la 10 Seprembre 1889 st. v.

1. Laz, cu salariu la an de fl. 130, ce se plătesce în rate lunare de la comună, cortel în edificiul scólei şi doi stângini de lemne.

2. Tărtăria, cu leafă de 150 fl. cortel şi o sórte de lemne.

3. Pianul de sus, cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericei, cortel şi doi stângini de lemne, se cere însĕ ca alesul învĕţătoriu se scie cântá ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ cânte la strană.

4. Pianul de jos, cu léfă anuală de 200 fl., din repartiţie, léfa se plătescc în cuartale decursive şi se cere ca alegêndu l învĕţătoriu se cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

5. Rĕhĕu, un post cu salariu de 180 fl., din alodiu, ér alt post cu salariu de 150 fl., dela biserică şi cortel, cei ce vor fi aleşi învĕţători aci sunt datori sĕ cânte în Dumineci şi sĕrbători în strană.

Doritorii, cari vor reflectá la acestea staţiuni învĕţătoresci, au sĕ-şi substérnă petiţiunile instruate în mod legal subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 18 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

I. Tipeiu, protopop.

Nr. 450. [161] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul pănă în 10/22 Sept. 1889.

1. Ocolişul mare, cu salariul în bani 230 fl., 20 ferd. bucate, 35 chilog. legumă şi folosinţa grădinei scolare de 1000°□.

2. Ocolişul mic, cu salariu în bani 130 fl., 10 ferdele bucate, şi 25 chilog. legumă.

3. Bedeleu, cu salariul 150 fl. în bani, 15 ferdele bucate şi 35 chilog. legumă.

4. Mogoş Valea-bârnei, cu salariul în bani 100 fl. şi 10 ferdele bucate.

Afară de acestea dela fie care comună primesce diurnele pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a competá la unul din aceste posturi sĕ-şi trimită cererile concursuale pănă la terminul ficsat provĕḑute cu documentele prescrise de stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul.

Ofenbaia, în 10 August, 1889.

Ioan Danciu, protopresb.

Nr. 270 [162] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Abrudului se publică concurs cu terminul 10 Septembre 1889 stil. vechiu.

1. In Buninginea, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl, din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. In Cărpiniş, un post de învĕţătoriu cu salariu de 200 fl. v. a. din repartiţiune, cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. In Ciuruleasa, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

4. In Vêrtop, un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu pănă la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 14 August, 1889.

Romul Furdui,
protopr. adm.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiceesane.

Nr. 99 Sibiiu, Marți 12/24 Septembre 1889. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Înălțărei Sfintei Cruci“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 16 Septembre v.

Sibiiu, 11 Septembre.

In ḑiarele de dincolo cetim, că în România luptele de partid au degenerat până acolo, încât un ministru după celalalt e gata a se retrage de pe spinosul fotoliu ministerial.

Ce o fi causa de românii după atâtea jertfe în sânge și avere, ajunși acum a fi ei domni pe capul lor, nu-și sciu face sémă cu situațiunea cea grea, care apasă asupra Europei, noi nu o putem înțelege.

Sunt și airea frecări, vedem și în alte țĕri opositii contra ministrilor, suspiționări, dar în urma urmelor nu vedem incuibată ura de frate contra fratelui în mĕsură așa de mare ca în țĕrișóra dela Dunăre, care după posiția ei geografică ar fi chemată sĕ jóce un rol frumos în orientul Europei și care organisată cum e, cu o armată, ce a luat botezul de sânge pe câmpiile Bulgariei, ar trebuí sĕ dea probe de un stat bine consolidat în cele interne.

Este firea românului dela Dunăre atât de neastêmpĕrată, încât nu-'i place pacea, ori sunt dușmani din afară, cari ațâță pasiunile, noi de aici nu putem scí, tot ce scim e, că ḑiaristica de dincolo ne presentéză lucrurile în colorit posomorit.

Nu ne-am amestecat nici odată în trebile interne ale unui stat vecin, și și mai puțin ne vine la socotélă, ca noi de aici, cari avem nevoile nóstre ḑilnice, sĕ punem la cale trebile fraților dela Dunăre, tot ce ni se pare noue din punctul nostru de vedere greșit este, că biserica din România și clerul ei înalt și cel de jos nu și a sciut câstigá aceea influință ca sĕ fie factor decidĕtor în afacerile statului. Biserica e o instituție morală, în jurul ei se grupéză numai ómenii ordinei și ai păcei.

E mare erore, că în România tot omul ascéptă de airea binefacerile și numai dela biserică nu. Statul a luat în mânile sale educațiunea tineretului și a ignorat vocea bisericei, care scie și ea sĕ-și facă datorința. Negligată biserica, — ca sĕ nu ḑicem luată preste picior — s'a negligat crescerea religiósă și morală, ómenii mai noi sunt creaturile socialismului, creaturile indiferentismului religios, și unde nu e religie, nu e simț moral, armele cu cari luptă ómenii sunt arme nedrepte, arme cu dóuĕ tăișuri ascuțite, cari taie statul, taie biserica, amenință cu distrugere tot ce le stă în cale.

In natura non datur saltus, și și mai puțin în educațiunea unui popor.

S'au făcut erori, luându-se scóla de sub influința bisericei, s'a degradat clerul la nisce simpli administratori ai tainelor, pe cari mai ales în România se pune aḑi prea puțin preț, și dovadă ne e căsătoria civilă, cu a cărei întroducere s'a întrodus și destrăbălarea în viața familiară.

Și cum sĕ aibă respect de o legătură făcută înaintea unui oficial civil un om fără crescere solidă, când aceea e făcută ca un contract de schimb, sau de vênḑare, fără seriositatea, care o cere atare causă, în care e vorba de soț și soție, de drepturi și datorințe reciproce, și de marea responsabilitate, ce o are unul față de altul, față de Dḑeu, față de societate și față de descendenții, ce urméză din atare împreunare.

Dacă atari ómeni părăsesc caminul familiar și greutățile impreunate cu el cu atâta ușurință, tot așa de ușor părăsesc căile virtuții, tot așa de ușor devin în politică schimbăcioși, tot așa sĕ pot seduce de agenți strĕini, tot așa servesc interesele dușmane, pentru de a-și astêmpĕrá dorul de plăceri momentane și deșerte. Până acum nu vedem nici o mișcare, care ne ar îndreptăți a crede, că clerul s'a pus pe lucru, și rĕul se constată dela isvor Un bărbat de stat al României a ḑis mai anii trecuți în senatul român, că de aceea nu se acórdă drepturi prea mari clerului, ca sĕ nu devie puternic și mai pe urmă o calamitate pentru stat, cum bună óră e clerul înalt în Ungaria. Noi nu scim, că clerul din Ungaria sĕ fie o calamitate pentru țéră, tot ce scim e, că acel cler și episcopate întregi 'și pun tótă influința lor, ca sĕ impedece căsătoria cu evrei și căsătoria civilă, ca nisce lucruri, cari ar dá societății forma, care ar fi spre perirea statului în ḑiua în care s'ar decretá. Elementul mirén a fost câștigat ușor pentru atare scornire, clerul s'a pus în oposiție și a invins și țéră se bucură de linisce și de ordine.

Inzădar vor spune francmasonii, că ei vor libertate și egalitate pentru toți, căci credința nóstră este și rĕmâne, că libertatea și egalitatea fără simț moral bine desvoltat rĕmân frase góle.

Revista politică.

Trei sunt cu deosebire cestiunile, ce se află aḑi la ordinea ḑilei, și se discută cu mai multă intețire de presa europénă.

Sosirea ex-reginei Natalia în Belgrad s'a anunțat încă de multă vreme, dar nimenea nu credea, că după sosirea ex-regelui Milan în Bĕlgrad, atitudinea sa smerita față de metropolitul Mihail și consfătuirile intime cu regenții, ex regina, contrariul înverșunat al tuturor actelor politice ale lui Milan, va mai aflá și dênsa loc în capitala regatului sêrbesc.

Scirile însĕ s'a adeverit și regina Natalia, în butul tuturor pedecilor, ce i-s'au pus, va întrá în Bĕlgrad.

Nu se scie încă, dacă regina va fi obiectul ovațiunilor, pentru care o samă dintre damele cele mai de frunte s'au pregătit de mult timp, căci nu se scie, dacă guvernul — pentru ochii lumei, — va fi aplicat sĕ concédă, că sĕ se aducă ovațiuni unei regine, care a fost alungată din țară sub pretecst, că periclitéză interesele ei.

Un lucru însĕ se confirmă. Regina Natalia în o scrisóre a amintit, că și dacă vine în Bĕlgrad și ii vor fi închise porțile palatului, va găsí un adăpost în cea mai modestă casă, de unde se va îngrigí pentru educațiunea fiului seu. Acum deodată cu apropierea reginei de capitala Serbiei vine scirea, că porțile palatului ii sunt deschise și că ea va puté sĕ supravegheze neintrerupt asupra fiului seu, cât timp va petrece în Bĕlgrad.

Și d'odată cu acésta scire neasteptată se semnaléză și sosirea ex-regelui Milan în Sêrbia, pentru a fi de față la tóte actele, câte se vor sĕvêrșí în regatul sêrbesc pe timpul petrecerei reginei Natalia.

Din tóte acestea transpiră o lucrare a metropolitului Michail, care inmediat după sosirea sa în Bĕlgrad a luat în mână politica țĕrei și o a pus pe ogașia, ce duce la Petersburg și pentru cari merite în ḑilele din urmă a fost decorat cu ordul „Sf. Sava. Lumea se întrébă acum, și cu drept cuvênt, că cineva mai scóte pe regina din palatul regal, după ce ea odată se va stabilí acolo, și cine va mai îndrăsní sĕ o mai alunge din țéră, când ea e încungiurată aḑi de toți potentații Sêrbiei.

In sosirea ex-regelui Milan zace o enigmă, carea numai mai târḑiu se va puté deslegá. Divorțul seu cu regina Natalia a fost declarat de nevalabil de actualul metropolit, și cine scie încă, că până în urma urmelor ex-regele Milan nu se va impreuná érăși cu Natalia și lumea nu se va pomení cu o nóuă schimbare a lucrurilor în Sêrbia, schimbare, ce după presemnele de până acum se va face numai în favorul Rusiei.

A dóua cestiune, ce preocupă aḑi publicistica, e călĕtoria țarului rusesc la Berlin, care, precum se afirmă de ḑiarele berlineze, se va face de sigur pe la finea lunei acesteia.

In acésta călĕtorie presa germană vede o impĕcare totală a lucrurilor dintre Rusia și Germania; un lucru, ce se și recere de actualele impregiurări

---

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

(Urmare din Nr. 93.)

V. Industria francesă.

Trecênd din colosala galerie centrală prin portalul prim și apucând la stênga, dăm numai decât de prețiósele de aur și argint și de juvaere. Castenele de sticlă sunt pline de șiruri de diamante, inele, lanțuri, broșuri și alte diferite obiecte. Tóte aceste mărturisesc despre fineța gustului estetic al Franciei. Se vede, că acesta nu se nimicesce, ci din contră este în crescere. Se vede totodată și aceea, că numĕrul musteriilor bijouteriilor francese n'a scăḑut. În privința gustului se pare a se fi schimbat ceva pe acest teren. Se cam vede influința modelelor orientale și cu deosebire a celor japaneze. Nisuința merge de present într'acolo: a imitá natura cât mai fidel. In posesia diamantelor ajunge acum ușor și clasa de mijloc, cu deosebire prin ornamentarea aurului cu diamante. Aci s'a luat în considerațiune și eftinătatea, care se pare a fi aprópe în tóte punctul de mânecare.

Pe când astfeliu clasa de mijloc rĕmâne la aur și se nisuesce a ridicá valórea juvaerelor prin adăugarea altor pietri nobile, pe atunci se pare că clasele mai înalte inclină mai mult spre argint. Impĕrătésa Rusiei s'a arătat odinióră în o călĕtorie a sa în Anglia numai cu un ornament de argint și damele engleze s'au și grăbit a urmá esemplul dat de sus. Acestora au urmat cele francese. Se înțelege de sine, acésta impregiurare a fost binevenită făurarilor de argint.

Bijouteriile neveritabile, așa numite bijouterie d'imitation, n'au ce se plânge. Fabricanții parisieni fabrică cu 25—30,000 de lucrători. In fie care an se învestéză cu 60 mil. franci mai mult. Și se ḑice, că marfa are bună treeere. De curênd s'a înființat în Francia o nóuă industrie, ea prepară bijouterii de aur cu un preț mai scăḑut. Până în anul 1884 a fost iertat a prelucrá în Francia nu mai aurul de 18 carate (750 din o 1000 de părți) sau de mai multe. Scopul a fost de a ferí pe cumpĕrătoriu de ori-ce inșelăciune. Dar Anglia, Germania și alte țĕri au fabricat marfe din mai puțin aur și astfeliu causară Franciei daune considerabile. Legislatoriul s'a acomodat necesității și a permis a prelucrá și aurul de mai puține carate, aurul mai puțin curat. Consumul a ajuns astfeliu domnul piaței (têrgului). Nu numai că nu se lasă a fi condus de gustul seu, ci se nisuesce a corĕspunde curentului, ba necesității, de a delăturá deficitul din cassa sa privată.

Veritabilele bijouterii de aur și argint se află de a drépta galeriei celei mari. In acest despărțĕmênt se află inainte de tóte obiecte menite pentru scopuri bisericesci d. e. un altar principal, apoi monstranze, potire, cădelnițe, cârje archieresci ș. c. l.; mai departe se află mese de argint, și alte obiecte. Ornamentele bisericesci de argint sunt numeróse, pe când cele de masă mai rari.

In inmediată vecinătate se află, de o parte industria de cuțite și fórfeci, de altă parte productele cheramice, sticlă, porcelan, fayence. Ací aflăm câteva obiecte demne de admirat, cu deosebire în porcelan, deșí renumita fabrică Sèvres 'și are salonul seu ceva mai depărtișor. Ea s'a isolat, deóre-ce n'a voit sĕ se supună judecății juriului cu ceea-ce juriul până în momentul de față nu s'a declarat mulțămit. Ea își susține dreptul de a judecá însăși asupra tuturor obiectelor espuse în clasa sa. Un drept, care probabil se va puté dubitá. Póte cineva espune, fără a pretinde vre o premiare. Sèvres ca institut al statului a influințat favorabil asupra marfelor fabricate în Paris și impregiurime. Se află frumóse imitații de mania celor Sèvresene. De altcum Francia posede în Limoges un soiu propriu de porcelan și fayence. Cu deosebire se distinge prin un feliu de email frumos. In cantitate mai restrinsă posede și în Vierson o astfeliu de fabrică, care liferéză din când în când lucruri adevĕrat interesante.

(Va urmá.)

pentru desvoltarea pacinică a acestor dóuĕ state puternice.

Deodată însĕ cu aceste sciri imbucurătóre pentru pacea europénă, se semnaléză altele de tot grave. Rusia îşi concentréză mereu trupe la marginile ostice ale monarchiei nóstre şi telegramele cele mai prós pete comunică, că o însemnată parte din cavaleria ruséscă a trecut prin Basarabia şi s'a stabilit la marginea Bucovinei. Tot în legătură cu aceste sciri se mai comunică, că presa rusă a primit ordin espres, ca sĕ încépă cu agitaţiunile contra Bulgariei.

A treia cestiune, cea mai actuală şi mai impor tantă sunt alegerile din Francia. Incă nu ne sunt cunoscute definitiv resultatele obţinute de diferitele partide, dar după manifestaţiunile vii, ce s'au desvoltat în ajunul alegerilor, pare-că republica va eşí trĭumfătóre.

Pentru cercurile deputaţilor s'au anunţat până acum de toţi 1929 candidaţi, afară de Boulanger, Dillon şi Roschefort, a căror candidaţie n'a fost primită. Noua camera va numerá 576 de deputaţi cu 123 mai mulţi ca în perioda trecută.

Resultatul definitiv al alegerilor se astéptă cu o încordare cu atât mai mare, cu cât se scie, că în Francia alegerea hotăresce nu numai asupra sorţii cabinetului, ci e normativă pentru întréga activitate politică atât internă cât şi esternă a Franciei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De lângă Sibiiu, 6 Septembre, 1889. Dle redactor! Pe lângă multele corespondenţe de interes, ce apar în preţuitul ḑiar, ce redactaţi, am asteptat ca vre-o persónă mai desteră de condeiu ca mine se va ocupá şi de sórtea preoţimei nóstre, ce din ḑi în ḑi devine tot mai tristă.

Preoţimea nóstră ortodocsă-română în genere, după cum e cunoscut, este avisată a şi acoperí necesităţile ḑilnice prin munca braţelor sale, ca oricare plugariu, mai adăugându-i-se şi puţinul venit după epitrafir, ce primesce dela credincioşi şi ce din ḑi in ḑi decresce, paralel cu inmulţirea semidocţilor, cari durere se sporesc mereu. Salarii ficse preoţesci la noi putem ḑice că mai nu esistă; porţiunea canonică în cele mai multe locuri e prea puţină şi aprópe sterilă; venitele epitrafirului şi dela altar decresc din ḑi ce merge, ér averea proprie a preoţilor în cele mai favorabile casuri e mediocră. Care va fi óre viitoriul preoţilor nostri şi a familiilor lor?

E trist a vedé o corporaţiune, şi mai ales o corporaţiune, despre care cu dreptul a ḑis poetul „sĕ mérgă cu crucea în frunte“, unde este vorba de binele bisericei şi al naţiunei, a o vedé ḑic, la starea cea mai umilită, căci până când preotul va fi necesitat a trăí din îndurarea credincioşilor sei, nu va puté eşí din aceea umilinţă. Dar care va fi óre viitoriul acelui nefericit preot, care va ajunge la neputinţă şi astfeliu va fi silit a se susţiné pe sine şi familia sa din jumĕtatea venitului, ce întreg nu i ajungea? Aceste triste stări sunt tuturor prea cunoscute, şi óri ce se face pentru îmbunătăţirea lor? Trebue sĕ rĕspundem: că puţin de tot!

Compatrioţii sasi, precum şi alte naţiuni conlocuitóre incă de timpuriu şi-au format fonduri din cari de presinte nu numai se pensionéză, ci preoţimea lor se chiar salariséză corespunḑĕtoriu cu fl. 2000—4000 anual.

Infiinţatu-s'au în timpul din urmă fonduri pentru pensionarea, eventual salarisarea silvicultorilor şi a ingrigitorilor de drumuri (Wegmeister), infiinţatu-s'au fonduri pentru pensionarea notarilor comunali şi a amploiaţilor de stat; infiinţatu s'a fond pentru pensionarea învĕţătorilor (la tóte acestea contribuim şi noi), numai preoţimei pare a fi interḑisă a se desteptá din letargia în care se află, numai ei pare ai fi interḑis ingrigirea pentru viitoriu.

Póte mi se va reflectá, că nu preoţimea e chemată a intreprinde un astfeliu de lucru, ci capii ei au sĕ ia iniţiativa.

Dar óre nu pe preoţime o privesce în linia primă, nu are ea voe ba chiar datorinţa sântă a se îngrigí de viitoriul ei? Numai energie şi stăruinţă din parte ne şi autorităţile nóstre de sigur vor sprijiní — ca totdeuna — intreprinderea nóstră. Dacă s'ar părea lucru cam anevoios înfiinţarea unui fond de pensiune preoţesc pentru Archidiecesa întrégă, s'ar puté mai cu înlesnire face pentru fie-care tract protopresbiteral deosebit, împărţindu-se atât sumele de pensionare, cât şi tacsele de contribuire după cele trei clase în care sunt împărţite parochiile. Nu pot crede, că ar esistá un singur preot, care — pelângă tóte neajunsurile — nu ar fi în stare şi aplicat a solví anual suma de 5—10 fl., sciind prea bine, că acésta o face — dacă nu tocmai pentru sine — pentru viitorii lucrători în via Domnului.

Asemenea s'ar puté îndatorá şi respectivele biserici a prestá o sumă anuală, după-cum o fac de presinte pentru fundul de pensiune învĕţătoresc. Astfeliu în restimp de cel mult 30—40 ani am dispune de un fond destul de considerabil, ér preotul nu ar mai fi chinuit ḑi şi nópte de cugetul: că ce se va alege de el şi familia sa la cas de neputinţă, viitoriul seu ar fi asigurat.

Spre scopul acesta ar fi nu numai de dorit, ci chiar de cea mai mare necesitate o întrunire a tuturor preoţilor ortodocşi din tractul Sibiiului, ca sub presidiul P. O. D. conducĕtoriu al protopresbiteratului sĕ se consulte asupra causei, eventual sĕ se afle modalitatea spre a se înfiinţá un fond de pensiune preoţesc.

Cei ce vor binele preoţimei nóstre, sum sigur, că vor fi de acord cu mine. O grabnică întrunire a preoţimei nóstre tractuale, un început e necesar şi tóte se vor face; ér la din contră blăstĕmul următorilor va fi rĕsplată nepăsărei nóstre. Sĕ ne desceptăm din somnul mortual baremi în césul al 11-lea şi Dumneḑeu va fi cu noi.

Un preot şi membru al scaunului protopresbiteral ort. român al tractului Sibiiu.

De sub Meseşiu, 4/16 Septembre, 1889. Dle redactor. Abia a trecut cinci septĕmâni de când în comuna Tresnea din ppresbiteratul gr. or. al Unguraşului au fost întruniţi un numĕr considerabil din inteligința nóstră pentru scopuri culturale, resultatul cărei întruniri a fost publicat în mult preţuitul ḑiariu „Telegraful Român.“

In 3/15 Septembre éră̆şi ni s'a dat ocasiune a vedé întruniţi tot în acéstă frumósă comună un numèr însemnat de preoţi, învĕţători, inteligință şi mulţime de popor. Scopul acestei întruniri a fost: Sânţirea renovărei bisericei gr. or. din Tresnea, pe care zelosul popor de aici, în frunte cu preotul lor binemeritat Irodion Labo o a reparat şi adus într'o stare atât de pompósă, încât este raritate în jurul nostru o astfeliu de biserică, laudă zelosului paroch şi religiosului popor, care s'au silit spre atâta înfrumseţare a casei lui Dḑeu.

In urma unui circulariu al M. O. D. adm. ppresbit. Pavel Roşca adresat către preoţimea, învĕţătorimea şi poporul tractual, încă înainte de începutul ritualelor bisericesci era biserica încunjurată de mulţime de popor din întreg jurul acesta, asceptând cu sete împlinirea măreţului act. După întrarea în biserică, M. O. D. adm. protopresbiteral Pavel Roşca prin o cuvêntare acomodată a făcut cunoscut numĕrosului public scopul acestei sĕrbări, îndemnându-l totodată a contribuí după puteri, respective a vení într'ajutoriu fraţilor lor din Tresnea spre acoperirea speselor, ce a avut cu acestea renovări

După ce s'a făcut sânţirea apei, şi a rugăciunilor prescrise pentru astfeliu de ocasiuni, s'a încungiurat biserica prin evlavióse cântări.

După întrarea în biserică s'a celebrat s. liturgie sub conducerea M O. D. adm. ppresb. însoţit de mai mulţi preoţi, ce s'a sĕvêrşit în cea mai frumósă ordine, asistând chiar şi fruntaşii inteliginţei maghiare din loc până la finea ceremonialelor bisericesci. Nu au lipsit cu acéstă ocasiune nici sĕvêrşirea sântului maslu pentru cei morboşi şi neputincioşi.

După finitul tuturor ceremonialelor bisericesci M. O. D. adm. ppresb. a ţinut de pe amvon o cuvêntare de tot potrivită pentru însemnătatea acestui act, după care mulţămind Atotputernicului Dḑeu pentru nemărginita sa îndurare Dḑeéscă ce o revarsă asupra întregei omenimi, mulţămind publicului pentru bunăvoinţa, cu care a participat la acest act măreţ, cam pe la 1 óră p. m. s'a terminat acest frumos ceremonial.

Resultatul contribuirilor benevole a fost că: biserica din Tresnea din dăruiri benevole au primit peste 250 fl. v. a. ca venit curat. Laudă înţeleptei conduceri a M. O. D. adm. ppresbit. Pavel Roşca, care cu mult zel şi bunăvoinţă lucră pentru binele şi prosperarea credincioşilor concreḑuţi conducerei sale.

Nu pot trece cu vederea a nu amintí de încheere, că ospitalul paroch din loc Irodion Labo, ne a întrunit la un prânḑ comun, la care au fost învitată tótă preoţimea şi inteligenţa, ce a fost presentă, unde n'au lipsit nici toastele întru sănĕtatea Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul; pentru membrii Preaveneratului consistoriu, înţelepţii nostrii părinţi şi conducĕtori.

S'a mai ţinut apoi şi alte toaste pentru persónele binemeritate, ce într'un chip sau altul a conlucrat la înfrumseţarea casei lui Dḑeu din acésta comună.

Astfeliu decurgênd tóte în cea mai bună ordine, mângăiaţi şi mulţămiţi în inimile nóstre, ne-am îndepărtat la ale nóstre. *Un participante.*

Varietăţi.

* (Sciri militare.) Maj. Sa s'a îndurat a acordá gener. de cavalerie, archid. Carol Ludovic primirea portretului cu decoraţiuni al şahului Persiei.

Ducele Wilhelm de Wűrtemberg, comandantul corpului 11 din Lemberg a fost transferat ca comandant al corp. 3 din Gratz; bar. de Schönfeld din Gratz a fost transferat la corpul 2. în Viena, principele Ludovic de comandant la corp. 11 în Lemberg; bar. Wilhelm de Reinländer de comandant la corp. 10 în Przemyl; cont. Filip Grünne, comd. la corp 8 în Praga, Edmund nobil de Krieghammer de comd. corp. 1. în Cracovia.

Depunerea şargei a fost încuviinţată capelanilor cl II. în reservă: Stefan Buşiţa, Petru Cherestes, Aurel Dumbravă, Gregorie Lador, Teofil Moldovan şi Alecsandru Pop.

* Vice-comitele comit. Sibiiu face cunoscut, că decisiunile şi observările comitetului central asupra reclamaţiunilor şi observaţiunilor contra listelor provisorice ale alegĕtorilor dietali din tóte 4 cercurile electorale ale comitatului Sibiiului se află depuse în cancelaria de espedit comitantensă şi se pot vedé din 20—30 l. c. în órele de oficiu dela 8—12 a. m. şi dela 3 —6 p. m.

* (Liferare). In 28 Septembre n. a. c. la 9 óre a m. se va ţiné în sala cea mică comitatensă din Sibiiu pertractarea ofertelor pentru 400 grămeḑi de petriş, de 2 m.³ trebuinciόse pe drumul Nocrichiu-Alţina-Vecerd, şi anume între Alţina şi Vecerd. Reflectanţii au a-şi înaintá ofertele până la terminul susamintit vice comitelui, de unde se pot căpĕtá şi informaţiuni mai detaiate.

* (Maghiarisări.) O mare nemulţămire s'a provocat în comuna Chireleş. Notariul comunal, în urma unui ordin pretorial a induplecat representanţa comunală se schimbe numele comunei în „Cserhalom“ şi se céră pentru acésta aprobarea guvernului. Locuitorii români şi sasi, după-ce au auḑit despre acésta au făcut recurs la guvern. Urmările se pot prevedé.

* Invitare la solemnitatea sânţirei noului edificiu scolar gr. cat. din Rodna-veche, care se va celebrá la 29 Septembre st. n. a. c. după următoriul

Program:

1. Oficiarea cultului divin în biserica parochială gr. cat. cu începutul la 8 óre a. m.
2. Sânţirea edificiului scolariu la 10 óre a. m.
3. Prânḑ festiv la 1 óră p. m. cu preţul de persónă 1 fl. 20 cr.
4. Petrecere de joc cu începutul la 8 óre séra.

Preţul de întrare pentru o persónă singuratică 1 fl. ér în familie 80 cr. de persónă. Venitul curat este destinat în favorul fondului scolariu gr. cat. local. Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor achitá pe cale ḑiaristică.

Rodna veche, la 15 Septembre 1889.

Pentru comitetul arangiatoriu:

Gerasim Domide,
preşedinte.

Ioan Pop Reteganul,
secretariu.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs cu termin de 2 $^1/_2$ sĕptemâni pentru ocuparea postului de magistru postal în Mercurea (ctt. Sibiiului), care e împreunat cu o léfă anuală de 570 fl.; 75 fl, spese de cancelarie, 100 fl. pentru inmanuare şi 10 % din venitul brut al telegrafiei. Reflectanţii au a depune o cautiune de 400 fl.

* (Scólele industriale.) Conform raportului scólelor industriale susţinute de universitatea săséscă, în anul scolariu 1888/9 au fost: la scóla industrială din Sibiu: *47 învĕţăcei români* şi adecă *39 gr. or.* pelângă 353 germani şi 81 unguri; la cea din Braşov: *152 români, 140 gr. or.* pe lângă 234 germani şi 53 unguri; la cea din Sighişóra: *24 români* pe lângă 161 germani şi 1 ţigan; la cea din Bistriţa: *21 români* pelângă 86 germani şi 42 unguri; la cea din Mediaş: *8 români* pelângă 121 germani, 6 unguri şi 9 israeliţi; la cea din Sebeş: *13 români gr. or.* pelângă 62 germani, 70 unguri, un israelit 1 de altă naţionalitate; la cea din Orĕştie: *34 români* 30 gr. or. pe lângă 34 germani, 46 unguri şi 4 cehi; la cea din Agnita: *4 români* gr. or. pelângă 109 germani, 3 unguri şi 1 israelit; la cea din Cohalm: *4 români* gr. or. pelângă 58 germani şi 9 unguri. Cu totul sunt deci: *307 români* pelângă 1218 germani, 213 unguri, 43 jidovi, 4 cehi 1 armén, 1 ţigan şi 1 de altă naţionalitate.

* (Congresul studenţilor.) Congresul studenţilor din România s'a ţinut anul acesta în Ploesci. Studenţii au fost primiţi de comuna Ploesci cu mare solemnitate militară şi civilă. In prima şedinţă dl Lateş şi-a desvoltat tema sa despre: „*Genealitate şi nebunie*“; în şedinţa a II-a a ţinut conferenţa dl Dumitrescu student al facultăţii de sciinţe despre „*Filocseră*“; ér dl Săvean student al facultăţii de litere despre „*Libertate şi liberalism.*“ La banchet au luat parte preste 250 persóne. Studenţii au făcut apoi mai multe escursiuni.

* (Numĕr de loterie încuiat.) Numĕrul de loterie „65“ n'a fost tras de ani de ḑile la loteria din Brünn. În timpul din urmă depunerile pentru acest numĕr s'a îngrămădit într'o mĕsură aşa de mare, încât numĕrul a trebuit sĕ se „încuie“. Co-

lectura din Gratz a primit de mai multe septěmâni ordinul, ca pentru numěrul sus amintit sě nu ia dela nimenea mai mult de 1 fl.

* (Catolicismul periclitat). Mai multe foi aduc scirea, că episcopul greco catolic din Gherla a intentat proces disciplinariu preoților, cari au ținut serviciu Dd̦eesc cu ocasiunea procesului dlui Dr. V. Lucaciu. Caracteristic e, că un corespondent din Gherla al „Tribunei“ afacerea acésta o reduce aprópe esclusiv la catolicismul românilor, și amenință, că dacă nu se va sistá procesul disciplinariu, părțile Satmarene și Selăgene trec la *neunire*! Mai plausibil remediu de presionare nici că 'și puté alege corespondentul. Sěracă neunire, ce spaimă ai devenit pentru frații de un sânge!

Bibliografic.

Ministeriul de instrucțiune și culte din România a aprobat: *Prima carte de cetire și scriere* după metoda cuvintelor normale de C. Meissner, director și profesor de pedagogie și Vistor Dogariu profesor, fost revisor scolariu, Iași. Amintim, că acésta carte cu o introducere de mare valóre pentru învěțători e compusă după sistema „Abc.“ d lui Ioan Popescu, în astfeliu de mod, că scolarii începětori věd literile scrise tot pe pagina a dóua alăturea cu cele tipărite.

„Cărți didactice aprobate“. Inaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea sa ministerială dto 20 Decembre, 1888, Nr. 17,358, a aprobat următórele cărți didactice din editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov:

Abecedar sau ântâia carte de cetire pentru copii și copilele din anul I. de scólă; întocmit de mai mulți pretini ai scólei, legat în pele 25 cr; cartonat 20 cr.

Dariu I, *Elemente de Fisică* pentru scólele poporale. Cu mai multe figuri intercalate în tecst. Prețul legat 30 cr.

Dariu I. *„Geografia patriei“* și elemente din geografia universală pentru scólele poporale române. Cu 12 figuri intercalate în tecst împreună cu mapa Ungariei. Prețul legat 30 cr.; broș. 25 cr.

Dariu I. *„Istoria patriei“* și elemente din istoria universală tractată după metodul biografic în dóuě cursuri concentrice pentru scólele poporale române Cu portretele mai multor regenți și bărbați aleși. Prețul legat 25 cr.; broș. 20.

„Cuvinte sufletesci“ de *Carmen Sylva*. Acesta este titlul unei cărți apărute în anul 1888 în Bucuresci, tipografia cărților bisericesci, scrisă de regina binecunscută sub acest pseudonim. Acest op — după cum se póte conchide și din titlu — este de un cuprins, ce are menițiunea a propagá moralitatea, și astfeliu — fără îndoélă — acésta lucrare plină de spirit, în literatura nóstră umple o mare lacună, un mare gol.

Se vede, că autóra, care ca un lucéfăr, ce și revarsă lumina în puterea nopții în mari depărtări a voit sě lase ceva din productul genialului seu spirit și pe acest teren.

Fără a întrá în aprețiarea mai deaprópe a acestui op observ, că el este compus într'un limbagiu ușor de înțeles; ideile ce sclipesc ca miile de picături de róuă diminéța în fața sórelui, precum și doctrinele morale desvoltate, fac pe cel ce le urméză de un judecătoriu, care imparte binele cu multă ecuitate, încât în internul seu nici când nu va provocá vre-un resbel, resp. nemulțămire.

Atât citațiunile din sânta scriptură, cât și ideile, ce pe întrecute curg din isvorul cristalin al distinsei autóre, posed tóte recerințele filosofii morale; pentru aceea se vede, că acésta carte nu este menită numai pentru cei cari de pe amvon sunt chemați sě propage și susțină moralitatea, ci ea procură o lectură plăcută, folositóre, și de un interes deosebit pentru ori și cine. Invěțăturile geniale de a împěcá, pe cel ce a suferit naufragiu într'o privință sau alta sunt alese cu multă îngrijire. Caracteristic este casul, cum autóra face pe nemulțămitul sě se esamineze insu-și, dacă dênsul a fost capace pentru o altă stare mai favorabilă.

Din tot cuprinsul acestui op reese deci sublima intențiune de a regenerá și a ridicá la un nivou mai înalt moravurile decăd̦ute ale omenimei, și noi preoții, cărora special ne face un fórte bun serviciu întru implinirea chemărei nóstre, nu putem decât sě salutăm cu deosebită venerațiune acésta lucrare, dorindu i distinsei autóre ca pe cetățile děrimate ale moravurilor bune, sě vadă cu satisfacțiune din ce în ce mai mult fâlfăind stindardul moralității!

Nu pot așadară sě recomând de ajuns colegilor mei preoți acest op, ce pentru multe casuri grele, le póte serví cu învěțături folositóre *N. S.*
par. gr. or.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Edificiul bisericei române ort. orientale din Dobolii inf. în Treiscaune, devenind ruină totală, oficiul politic l'a inchis din motiv, că amenință viața credincioșilor sub decursul serviciului divin. Lipsită fiind acésta comună bisericéscă isolată total de avere mobilă și imobilă, precum și ori ce venit anual, credincioșii în numer fórte mic și-au încordat tóte puterile spre delăturarea rěului, contribuind după starea lor față de împregiurările economice de astăd̦i prin impunerea unui arunc mare, într'un mod estraordinariu la edificarea unei nóue biserici, carea singură a fost în deceniile și secolii trecuți, precum este și astăd̦i conservatoriul esistinței nóstre naționale.

Jertfa estraordinară, ce a adus poporul credincios al acestei comune bisericesci însě, este numai o picătură în mare, față de suma necesară, ce reclamă edificarea unei nóue biserici. Din acest motiv, recurgênd la locurile mai înalte bisericesci, a primit voie de a puté apelá la marinimositatea fraților lor de sânge și credință, ca prin contribuirile benevole sě se pótă ridicá biserica — asilul — carea singură susține poporul nostru din acest ținut isolat.

Spriginul prim l'am primit din partea P. O. domn Diamandi I. Manole din Brașov, contribuind dênsul cu suma însemnată de 100 fl., spre scopul zidindei nóstre biserici; dênsului i-a urmat frații Stănescu și alții după cum vor urma mai jos.

In 23 Iuliu a. c. într'o escursiune anume intreprinsă de dl ingineriu Constantin Davidescu cu soția sa dna Sevastia Davidescu născ. Murěșanu, asociați și de alți domni notabili dela băile din Vâlcele (Elöpatak) cercetându-ne, au remas adênc mișcați de situația critică în carea a ajuns comuna nóstră bisericéscă, căreia numai în anii trecuți i s'a nimicit supraedificatele total prin focul pus, ér astăd̦i e închisă și biserica, singura mângăere ce are poporul nostru mult cercat din acest ținut în aceste d̦ile de grele încercări.

Preastimabila dómnă Davidescu născ. Murěșanu, ca nepótă deamnă a marelui bard național Andrei Murěșanu, asociată respective prin colaborarea nobilului și distinsului seu bărbat și a altora, cu nobleța-i înăscută proprie a adevěratei femei române, carea în toți timpii, între tóte împregiurările a sciut sě-și validiteze înfluința și activitatea ei, când a reclamat interesele comune ale poporului din sinul căruia a eșit, s'a pus în frunte și cu abnegațiune nobilă a sărit în ajutoriul nostru, intreprind̦ênd o colectă între óspeții băilor din Vâlcele, și în puține d̦ile a adunat suma considerabilă de 118 fl. 76 cr., în favorul nou edificândei nóstre biserici.

Numele și suma contribuită de generoșii binevoitori ai nostri s'a publicat într'unul din numerii trecuți ai „Telegrafului român“.

Afară de acésta în Brașov a subscris Preaveneratul domn Diamandi I. Manole 100 fl., frații Stănescu 50 fl., și N. N. 30 fl, la olaltă 180 fl.

In Satulung (biserica nóuă) au contribuit domnii: George Mandaiu 1 fl., Ioan I. Popea făclieriu 2 fl., Radu Ovesea 1 fl., George Todoran 10 cr., Dumitru Petău 1 fl., Stan Jencică 20 cr., Sandu Bucurenciu 20 cr., George I. Moroian 40 cr., Cseh Sándor 10 cr., P. Davidescu 20 cr., Nicolae Sasu sen. 3 fl., Jordache Muntean 40 cr., Maria Rosculeț 20 cr., Irimie Zorilă 10 cr., Radu Dan 10 cr., Nicolae Bětrânu 20 cr., Neagoe Rosculeți 10 cr., Ioan Serafin Popa 10 cr., Ioan Șeitan 5 fl., Ioan Zacharia Todoran 1 franc., Ioan Boncotă 1 fl., Ienea Cernat 10 cr., George și Maria Delean 1 fl., Lazar Olariu 10 cr., Irimie Poenariu 40 cr., Samuel Kohn 1 fl., P. Stoia 50 cr., Duțu Popea 50 cr., Ioan St. Fětu 1 fl., Ioan Bucurenciu 40 cr., Alecsie Jarnea 1 fl., Moise Bónță 30 cr., Maria Radu Urez 1 fl., George Ovesea 1 fl., Ursu Șeitan 1 fl., George Șeitan 20 cr., Voicu Stroia 1 fl., Ioan I. Barbu 40 cr., George Voina 1 fl.. Dumitru I. Coffeiu 1 fl., Nicolae Clinci 1 fl., I. Apoe 1 fl., Radu Filip 10 cr., Alecsiu Voicu Stroie 1 fl. 50 cr., Petru Ghia 40 cr., Constantin Stoica 10 cr., Ioan Clinci 1 fl., Ioan Adam 3 fl., Nicolau Balca 20 cr, Ioan Gologan 2 fl., Stan Găietan 10 cr., Nicolae N. Gologan 1 fl., věduva Voica N. Popea 60 cr., Voicu Roșculeți 4 fl., N. Jugenariu din Turcheș 1 fl., Sandu Mutean 2 franci, Radu Popea comers. 1 fl., Ioan V. Roșculețiu cassariu comunal 2 fl., și dl Giro Szász András 5 fl. — Suma totală 54 fl. 20cr., și 3 franci.

Tóte aceste sume întrate pănă astăd̦i s'au așed̦at prin comitetul parochial conform ordinului superiorității bisericii în cassa bisericei sub îngrijirea epitropiei.

Comitetul comunei nóstre bisericesci împlinesce deci o plăcută și sântă datorință, când aduce adêncă mulțămită și pe acésta cale tuturor marinimoșilor contribuitori, cari prin jertfa adusă au contribuit la salvarea esistinței unei comune bisericesci.

Dar cu deosebire mulțămesce dnei Sevastia Murěșanu, mărit. Davidescu, carea pětrunsă de posiția nóstră critică, n'a crutat timp și ostenélă nici în timpul, când a venit sě caute de scumpa sa sănětate și a familiei sale nobile, ci bătênd la ușile inimilor generóse și umane, a contribuit mult la ajungerea scopului nostru sânt. Binefacerea dênsei, și a celor cari au conlucrat cu dênsa va fi cu litere de aur gravate în analele comunei nóstre bisericesci, și buzele a sute de suflete vor înălțá rugăciuni la tronul Tatălui ceresc pentru sănětatea, fericita și îndelungata viață a dênsei și a familiei sale.

Asemenea Preavener. domn Diamandi I. Manole, comers. în Brașov, ajutătoriul și spriginitoriul lipsiților, suferind̦ilor și al sěracilor, și al tuturor intreprinderilor salutare, carele la tóte ocasiunile între tóte împregiurările s'a aflat în frunte cu cuvêntul și fapta, când a reclamat interesele poporului ca un mecenat, dând și de astădată împreună cu domnii N. F. Negruțiu și frații Stănescu esemplu și impuls la esercitarea carității creștinesci.

Priméscă și pe acéstă cale adênca mulțămită pentru jertfa adusà pe altariul sacru al bisericei și națiunei.

Dumned̦eul părinților nostri, sě resplătéscă tuturor generoșilor contribuitori însutit și înmiit. Dee ceriul ca esemplul dat de dênșii sě afle mulți imitători, căci numai generositatea fraților noștri de sânge și credință ne póte salvá din posiția critică în carea ne aflăm.

Dobolii inf., 29 August, 1889.

În numele comitetului parochial
N. Puian,
preot.

La nrul acesta sa adauge un suplement.

Mulțămită publică.

— Subsemnata reuniune se simte cu plăcere îndemnată a aduce prin acésta mulțămita sa cea mai căldurósă următorilor dni, cari au binevoit a contribuí la înființarea și respective înmulțirea modestei sale biblioteci prin marinimósa donare a următórelor opuri și anume:

1. Ilustritatea sa dl Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit în Sibiiu a donat: „Predicatoriul, jurnal eclesiastic, periodul I. din anul 1857 de redactorii: archidiaconul Dionisie și Elie Bonescu;“ — „Foișóra Telegrafului Român din anul 1876“. „Foișóra Telegraful Român din anul 1877“. — „Convorbiri literare“, 12 fascicle complete din anul 1884. — „O broșură de predici“. — „Familia crestină“ de I. m. Riurean. – Disertațiune asupra temei: „Învěțătoriul și instrucțiunea fundamentală“ de Georgiu Bellisim, 2 esemplare. — „Órele libere“ de I. c. de P. — „Kurzgefaste Gramatik der Romänischen Sprache für Militärs“. „Iubirea față de copii“, de Lazěr Petroviciu. — „Despre legume“ plantarea și crescerea lor“, de Nicolau Avram. — „Snóve sau povesti populare“, adunate de un tipograf. — „Despre necesitatea promovărei și protecționării meseriilor intre români“, disertațiune de Bartolomeiu Baiulescu. — „Sunete și resunete, cercări poetice“ de Zaharia Boiu.

2. Preaonorabilul comitet central al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român a donat fasciclul al *IX* din opul „Studii asupra constituțiunei românilor“ de G. G. Meitani.

3. Preastimații domni: Dionisie Făgărășan și Silvestru Moldovan profesori în Brașov, un esemplar din opul lor „Geografia pentru scólele poporale române“; George Moian învěțătoriu în Brașov opul seu „Economia câmpului și grădinăritul pentru scólele poporale“. — Silvestru Moldovan, profesor în Brașov un esemplariu din opul seu „Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală pentru scólele poporale, și Dionisie Făgărășan profesor în Brașov un esemplariu din opul seu „Fisica pentru scólele poporale“.

Din ședința comitetului central al reuniunei învěțătorilor gr. or. români, din districtul Deeșului, ținută în Deeșiu a 24 Septembre, 1887.

Teodor Herman, președinte. *Gregoriu Gavriș,* secretariu.

MONITOR. 36

Calendariul sěptemânii

17 — 23 Septembre.

17 Duminecă: Sofia, Pistis, Elpis, Agapi, Agatoclia, Macsim, Teodot, Asclipiodota. Lucia, Geminian, Teodota, Pileus, Nil, Charalampiu, Pandoleon, Iraclid, Miron. *18 Luni:* Eumeniu, Sofia, Irina, Ariadna, Castor. *19 Marți:* Trofim, Sabatiu, Dorimedont. *20 Mercuri:* Eustatiu, Teopisti, Agapiu, Ipatiu, Andreiu, Antemidor, Talu, Meletiu, Ioan, Ilarion. *21 Joi:* Codrat, Iona, Eusebiu, Meletiu, Isaciu, Prisc Macsimian. *22 Vineri:* Foca, Isaac, Martin, Cosma. *23 Sâmbătă:* Ioan, Andreiu, Petru, Antoniu, Raida, Csantipa, Policsena, Nicolau.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 17 Septembre a XVI-a dela Rusalii. După-prăznuirea inălțării Sântei Cruci. Cântările din Octoich tonul 7, și din Mineiu ale praznicului și ale d̦ilei. La Utreniă Evangelia invierii a 5-a. Catavasia Crucii. La Liturgiă: Fericirile din Octoich și din canonul praznicului. Irmosul praznicului.

Joi, 21 Septembre. Eșirea praznicului înălțărei sântei Cruci.

Sâmbătă, 23 Septembre. Concepțiunea sântului Ioan botezătoriul. Sěrbătóre nelegată. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“, și Docsologia mare.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Septembre 1889.

Buda: **62** **63** **71** **23** **51**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 20 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/。	—.—	—.—
Galbin	5.69	5.66
Napoleon	9 50	9.50$^1/_2$
100 marcenemțesci	58.65	58 52$^1/_2$
London (poliță pe trei luni)	119.80	120 —

Nr. 2668 [191] 1—3

CONCURS.

Postul de vice-notariu comunal în comuna *Sĕlişte* devenind vacant prin mórte, pentru ocuparea acestu-i post împreunat cu salariu anual de 400 fl. prin acésta se escrie concurs.

Cererile de concurs instruite conform dispoşiţiunilor legei sĕ se astérnă subscrisului pănă în *5 Novembre a. c. st. n.*

Sĕlişte, în 21 Septembre 1889.

Liviu de **Lemeny,**
pretorul suprem

[192] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului învĕţĕtoresc dela scóla populară elementară gr. or. din Braşov vechiu devenit vacant prin dimisionarea fostului învĕţĕtoriu Candid Muşlea, se escrie concurs cu termin pănă la 30 Septembre a. c. st. v.

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege se cere se fie de religia gr. or., se fie binevĕrsaţi în cântările şi în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în acelea şi tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi aşterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre pănă la terminul arĕtat, prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului la subscrisul comitet.

Braşov, 6 Septembre, 1889.

Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşov vechiu în conţelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I lea al Braşovului prin

George Perşinariu, paroch

Avis.

Aduc la cunoscinţa onoratului public, **cumcă căncelaria mea advocaţială din Deva am transpus'o la Arad** (*strada bisericei, templom utcza, Kirchengasse Nr. 10, casa propriă*), unde la **1 Octobre a. c.** o voiu deschide.

Arad, Septembre, 1889.

Dr. Lazar Petco,
[183] 1—1 advocat.

Sz. 2589/889 polg. [170] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvároşi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Grof Teleky Samuel által beadott kereset folytán Mátéfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi November hó 5-ik** napjának d. e. 9 órája Mátéfalva község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Mátéfalva elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Sz. 3592 polg. [176] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Dániel Mihály és társainak beadott kérése folytán Erdőalya község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra **a határnap 1889 évi November 23-ra d. elötti 10 órára tüzetik ki, Erdőalya kőzségébe**, a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beléegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *V. Jakab,* jegyző.

Ordinea băilor de érnă
în
institutul de băi a lui Habermann
în Sibiiu

din 6 Septembre a. c. pănă mai departe.

Băii de vană:	Băii de aburi:
Afară de Dumineca in tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa pănă la 8 séra.	Pentru domni: afară de Lunea în tóte ḑilele dela 6 óre diminéţa pănă la 1 după améḑi.
Dumineca dela 6 óre diminéţa pănă la 4 după améḑi.	Pentru dame: Marţia, Mercurea, Joia, şi Sâmbăta dela 3 óre după améḑi pănă la 7 séra.

Observaţiune; Tacsa cea de băi este afişată în odaia de cassă (a institutului) spre cunoscinţa onoratutui public. [157] 3—3

Wien, im Stadtbezirke **Wieden.**
Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 13—14

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghirbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Ápahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	--	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicica	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicica	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.4

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 195. [184] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei devenite vacante se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c.

1. Un post învĕţătoresc în parochia Geomal, cu un salariu de 200 fl., care sumă se va solví jumĕtate din fondul învĕţătoresc şi jumĕtate din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

2. Un post învĕţătoresc în parochia Meteşiu Poiana şi Găureni, cu un salariu anual de 160 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá aceste posturi se binevoiască a-şi aşterne concursele lor până la terminul susindicat la oficiul subscris, instruite conform Normativului scolariu.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Alba-Iulia, 22 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter.

Nr. 284 [185] 1—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 5 Septembre a. c. Nr. 5878 B. se publică a dóua óră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III a în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., specificat în „Telegraful Român“ Nr. 78 din 20 Iuliu 1889 v.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre, subscrisului oficiu până la terminul pus şi sĕ se presenteze în parochiă pentru orientare, cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Abrud, 8 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

Nr. 22 [186] 1—3

CONCURS.

Prin încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 30 August a. c. Nr. 5421/B. se publică concurs pentru întregirea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Trêmpoele de clasa a III-a din protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din următórele venite staverit prin comitetul şi sinodul parochial.

1. Dela 30 casuri boteze à 40 cr. şi 10 cununii à 3 fl. pe an fl. 42.—
2. Dela 6 înmormêntări sub 12 ani à 1—3 fl., 6 înmormêntări preste 12 ani clasa I à 10 fl,. 6 înmormêntări clasa a II a à 8 fl., şi 6 înmormêntări à 6 fl. . . . . fl. 156.—
3. Dela 240 familii à 30 cr. pe an . , ... fl. 70.—
4. Venitul dela botezul Domnului dela fie-care familie ori 10 cr. şi fuiur, ori grâu şi carne . . . fl. 60.—
5. Dela 50 casuri cununa anului à 50 cr. şi 30 festanii à 50 cr. . . . fl. 40.—
6. Dela molitvele posturilor şi a prasnicilor şi dela sfinţirea paştilor şi servirea parochului . . . . fl. 46.—
7. Dela masle, sărutatul icónelor şi miruit . . fl. 25.—
8. Venitul cimiteriului fl. 15.—
9. Dela casa parochială, care se va căpĕta mai târḑiu . . . . fl. 30.—

Suma . fl. 484.—

Doritorii de a ocupă acest post sĕ-şi subştérnă concursele cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre la subscrisul oficiu în timpul cuvenit la care pot aflá şi alte informaţiuni pentru orientare.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 2 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

---

[187] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiile mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Agnita se escrie con concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

1. Alţina, pentru postul prim învĕţătoresc un salariu anual în suma de 250 fl. şi lemne de foc.

Pentru postul al II-lea un salariu anual în suma de 110 fl., şi lemne de foc.

2. Cincul-mare, pentru postul al II-lea invĕţătoresc 100 fl,. cuartir şi lemne de foc.

3. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Prostea, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Şoars, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Zlagna, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre-una din acestea staţiuni au a şi aşterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral mai sus menţionat până la terminul indigitat.

Agnita, 2 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 368 [188] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 30 Septembre 1889 st. v.

1. Libotin, cu salariu la an 150 fl v. a., ce se plătesce din repartiţiune pre popor.

2. Văleni, cu leafa anuală de 120 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

3. Cupşeni, cu salariu anual de 100 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupşeni, în 29 August, 1889.

S. Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 526 [189] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători diu comunele mai jos numite se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Dobârca, un post cu salariu de 200 fl.

2. Cunţa, un post cu salariu de 210 fl.

3. Ludoş, 2 posturí, fie care cu salariu de 200 fl.

Cencurenţii î-şi vor adresá cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Aleşii, respective instituiţii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană în dumineci şi serbători.

Mercurea, la 5 Septembre, 1889.

Dela oficiul ppresbiteral al Mercurei.

I. Droc
protop.

Nr. 334. [190] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Geoagiului II. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare:

1. Balşa, cu salariu anual de 210 fl. v. a. şi anume:
   - a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . fl. 160.—
   - b) bucate în valóre de fl. 40.—
   - c) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 10.—
   - suma fl. 210.—

2. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 162 fl. şi anume:
   - a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . fl. 150.—
   - b) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 12.—
   - suma fl. 162.—

3. Noşag, cu salariu anual de 150 şi anume:
   - a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . fl. 100.—
   - b) bucate în valóre de fl. 40.—
   - c) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 10.—
   - suma fl. 150.—

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi au a şi aşterne rugările instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Sĕcărêmb, 6 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr. 293 [177] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III a Câmpuri-Câmpeni-Surduc, protopresbitetatul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei, curţii şi a grădinei parochiale cu supraedificatele economice, precum şi a porţiunei canonice, care computate tóte în bani după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 73 fl.

2. Venitul stolariu dela botezuri, cununii şi înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 150 fl.

3. Dela 170 familii câte o mĕsură mare (de 30 litrii) de cucuruz sfârmit ori 1 fl. în bani, 170 fl.

4. Venitul dela umblarea cu crucea, dela sĕrbătorile Pascilor, maslu în Vinerea mare şi dela osfeştanii etc., computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 47 fl. Suma totală 440 fl.

5. Către acestea şi folosirea a 4 locuri de cimiterii necomputate la cele de mai sus.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor Statutului organic şi ale Regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la termiuul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ilia, la 18 August, 1889.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 265 [178] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Feneş, din protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs la încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 30 August a. c. Nr. 5737 B. 1889 cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din venitele parochiale staverite de comitetul şi sinodul parochial în sumă de 450 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele cu documentele recerute până la terminul pus subscrisului oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului.

Abrud, 1 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca administr.

Nr. 413 [179] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Laz se escrie în sensul inaltului ordin consistorial dela 1 August a. c. Nr. 4356/B, concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

- a) dela 137 familii câte 2 ferii — vedre — must à 8 cupe vechi védra, cari computate în bani fac fl. 213.60.
- b) dela acestea familii 130 ḑile de lucru à 20 cr. fl. 26.—
- c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă . . . . fl. 39.—
- d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni şi celelalte, dela altariu şi alte funcţiuni usitate a se prestá fl. 121.70

Dau suma de fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochiă au a-şi asterne suplicele lor înzestrate cu documentele prevĕḑute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit; concurenţilor le stă în voiă ca sub durata terminului în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presenteze la biserică spre a-şi arĕtá desteritatea în cele rituale.

Sebeş, în 11 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 350 [180] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr., şi adecă: a) 100 fl. în bani; b) 80 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz per 1 fl. 20 cr., 96 fl.; c) 120 litre fasole, 8 fl. 80 cr.; d) folosirea a dóue grădini cu venit anual de 20 fl., apoi cuartir liber şi 4 □° cubici lemne.

2. Panc-Selişte, cu salariu de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8°□ lemne.

3. Sĕcămaş, cu salariu, de 153 fl., şi adecă: a) 70 fl. în bani; b) 50 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz, 60 fl.; c) 120 litre fasole, 8 fl.; d) folosirea a dóuĕ grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber şi 8 °□ lemne.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruire conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Dobrei.

Dobra, la 31 August, 1889.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 446. [181] 2–3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scólele comunelor mai în jos numite se escrie acest concurs cu termin până în 30 Septembre 1889.

1. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl., ce se rĕspunde din cassa comunală în rate decursive, 4 stângini de lemne şi cuartir.

2. Sebeşel, cu léfă la an de 130 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Órda de sus, cu salariu de 200 fi, cuartir şi lemne:

4. Vurpĕr, cu plată la an de 170 fl., cortel şi lemne.

Doritorii ce vor se competeze la acestea staţiuni învĕţătoresci au sĕ-şi substérnă în terminul prescris suplicile înzestrate cu documentele provĕḑute în legile din vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 4 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 470. [172] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg se escrie concurs cu terminul până în 23 Septembre st. v.

1. Booş, cu salariu anual de 200 fl.

2. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl.

3. Teliuc, cu salariu anual de 200 fl.

4. Cincişiu cu filiile: Cerna şi Părósa cu salariu anual de 220 fl.

5. Ruda cu filiile: Plop, Poenita voinei şi Alun, cu filia Bunila, — unde din causa situaţiunei locului învĕţământul este ambulant, cu salariu anual de 250 fl.

6. Haşdĕu, cu filiele: Dobica Florese şi Cernişóra, cu învĕţământ ambulant cu salariu anual de 150 fl.

7. Baia lui Craiu-Topliţa cu filiele: Goleş-Vălariu, Buzdulariu, învĕţământ ambulant, cu salariu de 150 fl.

De sine înţelegêndu se la tóte aceatea staţiuni cuartirul şi lemnele focale.

Doritorii de a reflectá la acestea posturi, au a-şi asterne cererile instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, la 23 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresbit.

---

[173] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scólele confesionale române greco-orientale mai jos însemnate din ppresbiteratul greco-orietal al Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin până în 20 Septembre a. c. st. v.

1. Finteuşul mare, salariu anual 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, salariu anual 120 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

3. Berinţa, salariu anual 120 fl. cu cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Ciocotiş, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Curtuiuşul mic, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

6. S. Copalnic, salariu anual, 105 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

7. Leschia, salariu anual 50 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, salariu anual 50 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá vre-una din staţiunile sus atinse vor avea a-şi aşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral (per K. Monostor) până la terminul sus indicat, instruite conform prescriselor legii din vigóre.

Cărpiniş, la 16 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Ioan Şiovrea,
protopresbiter.

Nr. 460. [163] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Haţegului se escrie concurs cu terminul până în 12 Septembre st. v. a. c.

1. Scóla ambulantă din Fizesci-Federi afiliată cu Ohaba ponorului — cu salariu anual de 360 fl.

2. *Nucşóra*, 240 fl., în dumineci şi sĕrbători va avea a ţiné strană în biserică.

3. *Nadastia superióră*, salariu anual 210 fl. In dumineci şi sĕrbători va avea a dá ajutoriu la strană.

4. *Huniedóra*, cu salariu anual 200 fl.

5. *Valea sângeorgiu*, 200 fl. salariu anual.

6. *Grid*, salariu anual 200 fl.

7. *Sântămăria de pétră*, salariu anual 120 fl. v. a.

De sine înţelegêndu se, că cuartirul şi lemnele focale sĕ dau în natură pentru menţionatele staţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a şi trimite cererile, instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Haţeg, la 12 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresb. gr. or.

Nr. 541. [174] 3–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Apahida, cu salariu de 100 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legume şi 20 fl, pentru lemne de foc.

2. Bărei, cu salariu de 90 fl., dela popor, 60 merţe mari de cucuruz, cuartir şi lemne de foc.

3. Bedeciu, cu salariu de 250 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

4. Bica română, cu salariu de 60 fl. ca învĕţătoriu şi 60 fl., din venitul cantoral, cuartir liber şi 5 cară lemne de foc.

5. Cara, cu salariu de 200 fl, dela popor şi cuartir în edificiul scólei.

6. Geröfi-Dângău, cu salariu de 150 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

7. Giurcuţa, cu salariu de 80 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

8. Mănăsturul-român, cu salariu de 180 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

9. Mociu, cu salariu de 200 fl., dela popor.

10. Nadeşul-român, cu salariu de 200 fl., dela popor, şi cuartir în edificiul scólei.

11. Rogojel, cu salariu de 200 fl., dela popor, cuartir liber şi lemne de foc.

12 Someşul-rece, cu salariu de 120 fl., dela popor, 24 merţe mari de bucate, cuartir liber şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre unul din aceste posturi au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Cluş, 26 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Cluşului.

Tulliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 647 [168] 1–3

Concurs repeţit.

Necompetênd nici un individ la concursul publicat în „Telegraful român“ Nr. 81 a. c. pentru ocuparea postului învĕţătoresc clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, se repeţesce acel concurs odată pentru totdeuna cu termin de 15 ḑile dela publicarea lui cu condiţiunile din primul concurs şi salariul:

I. Salariu anual de 300 fl. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl.;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale şi despărţĕmintele tractuale 5 floreni.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Sighişóra, 13 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 340 [171] 3–3

In scopul instituirei unui capelan lângă veteranul şi neputinciosul paroch Nicolau Rociu din Nucet, pe basa încuviinţărei consistoriale dela 15 Novembre 1888 Nr. 4441 prin acésta se deschide

CONCURS.

Parochia Nucet numĕră între parochiile de clasa III, cu un venit anual calculat de comitetul parochial la suma de 405 fl. v. a. şi adecă:

1. porţiunea canonică în mărime de 15 jugere . . . . . fl. 90.—

2. Folosirea cimiteriului, a unei grădini şi a unei vii fl. 62.—

3. Competinţele stolari: botezuri, cununii, înmormêntări şi alte funcţiuni preoţesci . . . . fl. 253.—

Snma fl. 405.—

Din aceste venituri — casă parochială nu este, parochul se deobligă a dá jumĕtate adecă 202 fl. 50 cr. fiitoriului seu capelan.

Concurenţii, dela cari se cere se aibă cualificaţiunea prescrisă în regulamentul congresual dela 1878 § 14, cererile concursuale sĕ le adreseze la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful Român.“

Sibiiu, 7 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Hannia,
administrator protopresbit.

Nr. 405 [158] 3–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune aparţinĕtóre protopresbiteratului Geógiului I., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Hărău, cu salariu anual de 200 fl. cuartir gratuit în edificiul scólei, şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

2. Uroiu şi filia Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl., şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

3. Fizeş-Barbura, cu salariu anual 180 fl, cuartir gratuit şi 2 °☐ lemne pentru încălḑit.

Respectivul învĕţătoriu după un an de probă va puté ridicá şi venitele cantorale.

4. Certeşul-superior, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

2. Nevoeş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit, şi lemne de ajuns pentru încălḑit.

6. Voia, cu salariu anual de 150 fl., şi 2 orgii lemne pentru încălḑit.

7. Porcurea, cu salariu anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne pentru încălḑit.

Salariile se ridică prin repartiţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a se adresá cu cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Hondol, 16 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Giógiului I., în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Vasilie Pipoş,
protopresbiter.

Nr. 340 [159] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se escrie concurs cu termin până la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Drăguş, dóuĕ posturi de învĕţători unul cu salariul anual 200 floreni, cuartir şi lemne pentru foc şi loc de legumi în grădina scólei; ér altul cu salariul anual de 50 floreni.

2. Sebeşul-superior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 250 floreni, cuartir şi lemne pentru foc.

3. Porceşti, postul de învĕţătoriu secundariu cu salariul anual de 200 floreni.

4 Sebeşul inferior, postul de adjunct învĕţătoresc cu salariul anual de 150 fl.; alesul adjunct învĕţătoresc este deobligat a ţiné o strană în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

5. Porumbacul inferior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 150 floreni şi cuartir.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek) până la terminul pus, adecă 16 Septembre a. c. st. v.

Avrig, 18 August, 1889.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului

Ioan Cândea,
protopop.

---

[175] 3–3

CONCURS

Pentru întregirea vacantelor staţiuni învĕţătoresci la scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

1. Ghijasa inferióră, cu salariu anual de 200 fl., solvibili în rate lunari decursive.

2. Hundrubechiu, cu salariu anual de 100 fl., solvibili în rate lunari decursive, cuartir şi lemne de foc.

3. Nostat, cu un salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Ighişdorf, cu salariu de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, alesul învĕţătoriu va avé a provedé în Dumineci şi sĕrbători şi postul de cantor fără a pretinde vre-un alt beneficiu.

5. Ruja, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Vecerd, cu salariul de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii, cari voesc a reflectá la vre-una din aceste staţiuni au a-şi asterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 21 August, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 100 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Septembre 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr** pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Septembre.

Resultatul alegerilor pentru camerele franceze a pus în uimire pe aderenții guvernului, și chiar Europa întrégă.

Generalul Boulanger, care prin sentința senatului se credea a fi cel puțin moralicesce nimicit, a eșit triumfătoriu din urnele electorale dimpreună cu soții sei de luptă.

Sunt multe versiunile privitóre la dispozițiunea luată de guvern față de acest om unic în feliul seu. Unii cred, că guvernul republicei s'a simțit destul de puternic în fața lui Boulanger de a nu oprí pe comisiunile de alegere, ca sĕ priméscă voturile date pentru Boulanger, ér alții cred, că respingerea voturilor ar fi semnalat revoluțiunea internă, cu tóte consecuențele ei.

Desastrul guvernului în fața acestui fapt complinit este cu atât mai remarcabil, cu cât actualul guvern a asigurat Franciei pacea pe timpul esposițiunei, ér președintele republicei a fost intimpinat pretutindenea cu mari ovațiuni.

Ḑiarele dela noi presentéză pe Boulanger ca pe un om plin de vanități, ca pe un om fără nici un program, în ochii alegĕtorilor el însĕ este și rĕmâne programul: revanche.

Inainte de acésta cu câteva sĕptĕmâni petrece în Strassburg impĕratul german și drept rĕspuns la visita, ce o a făcut în Elsația și Lorena primesce alegerea de deputat a omului, ce luptă pentru reocuparea acelui teritoriu.

Situațiunea acésta póte aduce republicei mari încurcăli, 'i póte pune esistența sub intrebare și nu e nici decât eschisă posibilitatea, ca anul 1889 sĕ aducă Europei ḑile de grea cercare.

Așa ne putem esplicá și manevrele din Galiția, așa va interpretá lumea manevrele germane, cari anul acesta au fost altmintrea ca în alți ani, și tóte aceste de bună sémă 'și au isvorul lor în temerea de o alianță franceso-rusă, care póte dá de lucru armatelor imperiilor aliate.

In orient trebile încă nu stau prea bine. Cu sosirea reginei Natalia în Belgrad și cu întrarea ei în palatul regal, întrà și alt aer. Radicalii câștigă tot mai mult teren. Turcia concentréză trupe la granițe și judecând după semnele din lăuntrul monarchiei, judecând după conferințele între cehii și germanii din Boemia, e ușor de aflat, că trebue că se petrece ceva afară și acel ceva nu póte fi decât un apropiat rĕsboiu, care póte sĕ dea Europei altă față.

Deocamdată pericului e panslavismul, și monarchia nóstră față de acest pericul trebue sĕ stea armată din tălpi până în crescet. Austro Ungaria e stat poliglot, în ea trebue sĕ și afle scut tot cetățénul, fie el de ori ce limbă și lege, și dacă în óra de nevoe, va fi silită sĕ tragă sabia, acolo vor fi toți fii patriei, unde va fi impĕratul-rege.

Am ḑis de multe-ori, că e o adevĕrată nefericire politica internă din un stat, care nu mulțămesce pe toți cetățenii, și care umblă de a le impune altă limbă, de a suspiționá cetățeni pacinici și muncitori, e o politică nefericită, și la noi se pare că s'a inaugurat acest sistem cu tóte consecințele lui.

Patria aprópe de pericul, cetățenii merg în masse la Kossuth, și cetăți, una după alta, îl aleg de cetățén de onóre.

In loc de a căutá punctele de intâlnire și apropiere între noi aici acasă, abisul devine tot mai mare și mai afund și prăpastia de a ne înghițí nu e departe, fără ca sĕ ne treḑéscă pre toți și sĕ ne dea signalul la concordie și bună înțelegere. Dela noi nu atârnă și nu a atârnat nici odată ca sĕ fie pace, noi ca cetățeni ne-am împlinit datorințele nóstre, fără ca în schimb sĕ fi fost părtași de acele drepturi, cari le dă legile firei omului.

Scoși din viața publică, trântiți la părete, cum se esprima mai anii trecuți premierul nostru, asteptăm ḑile mai senine!

Revista politică.

In ḑilele din urmă s'a întêmplat în Austria un act, ce preocupă fórte mult cercurile politice, nu numai de dincolo de Laita, ci și pe ale nóstre.

Principele Alois de Lichtenstein s'a retras fără de veste din posițiunea sa de conducĕtoriu al centrului din parlamentul austriac, motivându și retragerea cu ultimele evenimente, ce s'au întêmplat în Boemia la alegeri între cehii tineri, cari au ținut o luptă atât de bărbătéscă față cu cehii bĕtrâni.

Retragerea sa e mult comentată mai ales din împrejurarea, că principele era un bărbat de stat însemnat, și adese-ori atitudinea sa era deciḑĕtóre în afacerile cislaitane.

Sĕ ne reîmprospĕtăm numai cestiunea scólelor, și ni se va face o icónă fidelă despre înfluința, ce o avut acest bărbat în afacerile interne ale Cislaitaniei. Ministrul de culte și instrucțiune Gautsch s'a vĕḑut necesitat a slăbí din energia sa și a face concesiuni mari clericalilor, concesiuni în direcțiunea proiectului, ce l'a fost presentat principele.

Și dacă principele nu și-a putut vedé realisat pe deplin planul seu pentru scólele confesionale, s'a retras totuși cu succes, înduplecând guvernul a luá cel puțin în parte în considerare pretensiunile centrului.

Retragerea sa a provocat mare amărăciune între clericali, cari tocmai acum se oțeliau pentru o nouă luptă, spre a și realisá principiile, ce le au urmărit. Chiar și în cercurile guvernamentale a provocat nemulțămire, căci principele de Liechtenstein era omul, cu care guvernul se puté înțelege în ḑile critice și putea contá mult pe vorba lui.

Ḑiua de 22 Septembre a fost deciḑĕtóre pentru sórtea Franciei. Ḑeci de milióne de cetățeni au alergat la urnă și au încreḑut vederile lor representanților, în cari au nutrit mai mare încredere, că le vor apĕrá interesele și vor ridicá prestigiul patriei.

A fost o luptă grea și obositóre, și din acéstă luptă, după scirile comunicate din Paris, republica a raportat victorie, căci partea cea mai însemnată a cetățenilor francesi și-au dat votul pentru representanții republicani.

Cu tótă victoria, se vede însĕ din acéstă luptă, că opozițiunea e încă puternică și rădăcinile ei sunt cu mult mai adênci, decât ca sĕ se pótă nimicí prin străduințele actualilor bărbați, cari duc cârma țĕrii.

Cu drept cuvênt se pot lăudá conservatorii, căci pe lângă activitatea uriașă, ce o a desfășurat guvernul pentru a-și asigurá isbânda, mișcările, ce le-au făcut ei sunt cu mult mai neînsemnate.

Cu tóte acestea însĕ capii tuturor conservatorilor au fost aleși, pe când din partea guvernului chiar și ministrii au rĕmas în minoritate și în multe locuri în balotagii.

Ingerințele, ce le a eserciat guvernul asupra generalului Boulanger au avut puțin efect. Generalul a fost ales, cu tóte că nu i s'a primit candidatura, și e lucru caracteristic, că toți conducĕtorii boulangisti au eșit cu maioritate covêrșitóre, deasemenea aprópe toți candidații, ce iau propus boulangistii.

În genere ḑiua alegerei a fost linistită și numai séra, după-ce se mai sciau resultatele s'au provocat mici incidente. Ḑiua, în care se vor constatá definitiv tóte alegerile va fi 6 Octobre. După ultimele sciri au eșit din urnă 224 republicanii, 159 oposiționali, ér balotagii 177. Viitórea cameră se prevede a avé: 369 republicani de tóte nuanțele și 201 oposiționali.—

După scirile din Constantinopol se semnaléză în peninsula balcanică mișcări seriόse, cari sunt in

---

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

(Urmare.)

Sĕ trecem la mobile. Se află și câteva grupe de mobile; dar cu deosebire avem inainte-ne chilii de dormit, chilii pentru prânḑ și numai puține salóne. Modul cum singuraticele grupe sunt făcute, ne promite a observá bunele insușiri ale mobilelor și cu deosebire stilul lor destul de marcant. Lucrul se vede a fi mai bine presentat decât frumosul. Se vede chiar pe unele obiecte, că ele au fost anume pregătite pentru esposiție. Se află de altcum și modele bune de mobile ordinari sau eftine. Nisuința precumpănitóre se vede a fi a reproduce un stil anumit. Astfeliu se află mobile în stilul lui Ludovic XIV, XV și XVI și a altor. Acésta a dat ansă órecui a întrebá: unde este stilul anului 1889? N'am auḑit sĕ se fi rĕspuns la întrebarea acésta. Mi se pare, că moda, care un timp indelungat a imitat în literatură evul mediu, a influințat și asupra artei aplicate, asupra industriei artistice. S'a imitat cu atât mai mult deóre ce parveniții timpului modern doriau în continuu ori care stil renumit, și tocmai fiind-că au imitat cu atâta zel, au fost cu mult prea ocupați, așa încât le a lipsit și timpul și voia spre a produce ceva propriu, original.

Între fabricațiunile de mobile și covóre s'a vîrît tapecierul și decoratorul. Aceste sunt nisce persóne insemnate, indispensabile. Dar nu sum sigur, dacă ele pot esistá de sine. Fabricanții de mobile, cu deosebire fabricele mai avute, precum este Louvre și Bon Marché, cari au espus chilii de dormit, arangiate cu cel mai mare gust și lucs, nu s'au putut lipsí de tapecieri. Ei au sĕvêrșit cel puțin 3 din 4 părți a lucrului. Drept aceea, tot ce se află espus sub rubrica „lucruri de tapicerie" aparține esposiției mobilelor sau covórelor.

Sub numirea francesă „tapis" se înțeleg diferite materii. Se póte de sigur sub impĕrțí cel puțin în 3 clase principali: *a*) materii pentru imbrăcarea păretelui; *c*) covóre; *e*) materii pentru acoperirea mobilelor cu gardine, măsărițe ș. c. l. Pentru imbrăcarea păreților se folosesce cu deosebire grobelinul, pe care il liferă manufactura statului numită „Gobelius". Filiala acesteia din Beauvais liferă materii de mobile. După manufactura Gobelius sunt mai renumite câteva fabrice din Aubusson, dintre care una concuréză cu institutul statului. Se mai află afară de aceste materii de tot simple, cari au numai o colóre. Aceste sunt de mătasă, lână și de diferită natură, dar tóte fórte fin țĕsute.

Covórele incă represintă forme deosebite. Unele au figuri, altele represintă vre-un peisagiu sau chiar diferite desemnuri. Trăinicia și practicabilitatea lor încă variază. Este a se face deosebire între covóre țĕsute din un dărab pentru o chilie de o anumită mărime, și între covóre impreunate după trebuință din mai multe părticele. Varietatea materiilor de mobile este fórte mare atât acelor cu, cât și acelor fără figuri. În Aubusson se prepară, cei drept, cele mai frumóse, mai simple se pregătesc în diferite alte părți ale Franciei.

Putem totodată amintí la acest loc și tapetele sau „hârtia colorată", după-cum se numesc ele în Francia, cari se află chiar în apropiere. Acésta esposiție nu corĕspunde rangului, ce i se atribue, deși ofere unele modele escelente, cari atrag atenția privitoriului. Pentru-ce s'au reținut fabricanții de tapete?

Despărțĕmêntul destinat pentru clopote, pendule și césornice este bine indesuit. Lângă marfele ordinare se estind césornicele astronomice și maritime, césornicele de trezire și năsip, pentru mĕsurarea pulsului, cele cu musică și alte diferite, ce ofere acésta industrià. Esponenții atrag prin aceste pe visitatorii trecĕtori. E destul ca sĕ-și tragă césornicul și paserile încep numai decât a fluerá, ér privitoriul rĕmâne locului. Paseri pe césornice! Ele ne trezesc și ne fac atenți la bătutul césornicului, pe care de altcum nu l'am auḑí. Acésta își are ințelesul seu, dar la ce paseri mórte pe arboraș morți? Ce insemnătate are acésta? Eu prefer mai bine numĕrósele chronometre de tot feliul de mărimi. Este un premiu mare, care din când în când se distribue pentru a stimulá spiritul de progres.

(Va urmá.)

registrate cu deosebire şi de presa română şi pretinde a fi din isvor demn de credĕmânt Bulgaria se pregătesce mereu de rĕsboiu şi consulul român din Sofia a incunosciinţat direct ministeriul afacerilor esterne. In Constantinopol s'au ţinut mai multe conferinţe şi la ordinea ḑilei a fost şi cestiunea ocupărei Rumeliei ostice, în cas, când Bulgaria s'ar mişcá.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 25 Septembre. Manevrele cele mari de tómnă s'au terminat in tóte părţile monarchiei nóstre.

O insemnată parte a armatei a făcut aceste manevre sub ochii Maj. Sale monarchului şi prestaţiunile dovedite şi de astădată de bravele nóstre trupe au umplut de bucurie şi de mândrie inima supremului beliduce, şi a adaus noue alimente credinţei, că în timp de rĕsboiu 'şi vor scí face datoria după esemplul trupelor bĕtrânei Austrie.

Aceste au şi fost motivele, ce l'a indemnat pe Majestatea Sa monarchul sĕ deschidă o serie de autografe, prin care sĕ laude armata, ce-şi păzesce jurămêntul cu atâta sânţenie şi se mulţăméscă în primul loc nestorului armatei, archiducelui Albrecht, care în calitate de inspector general n'a lăsat nimic de dorit pentru perfecţionarea artei militare după cerinţele actuale.

In termini tot aşa de măgulitori a mulţămit supremul beliduce şi singuraticilor comandanţi de corp şi şefilor de armată, cari s'au invrednicit in anul acesta a conduce esercíţiile în presenţa Maj. Sale.

La aceste esercíţii au luat parte, alăturea cu Maj. Sa şi ataşaţii militari ai Germaniei şi Italiei, ba chiar mai mulţi oficeri bulgari.

Nu me voiu ocupá în acésta corespondenţă de însemnătatea politică, ce se atribue acestei impregiurări, care se consideră de o demonstraţiune vĕdită, contra tuturor acelor puteri, cari nu aderă la liga de pace centrală; şi nici că voiu mai amintí de astădată de limbagiul vehement, ce-l pórtă in special presa rusă din cestionata impregiurare.

Me ocup însĕ cu o altă cestiune, care e tot atât de gravă şi pănă la urma urmelor póte fi mai periculósă pentru monarchie decât desconsiderarea ataşaţilor militari strĕini de a luá adecă şi ei parte la esercíţiile de arme ale armatei nóstre.

Precum se scie, şovinismul maghiar căută ca sĕ se propage şi in armată şi se caută tóte căile şi cărările spre a puté fi transplantat, fără a se mai luá în considerare şi gravele consecinţe, ce ar urmá prin o astfeliu de procedură greşită.

O scurtă reamintire despre atitudinea oposiţiei în dieta ţĕrei şi a agitaţiunilor propagate în tinerime şi avem o fidelă icónă despre tot ceea ce se lucră pe acest teren şi în acésta direcţiune.

Urmările campaniei intreprinse de şovinismul maghiar contra esistinţei unei armate comune şi spriginite cu tótă puterea din partea presei oposiţionale s'au arĕtat încă dela început.

Agitaţiunile şi tulburările au mers atât de departe, încât nu numai bărbaţii guvernului au fost presentaţi de trădători ai patriei şi de slugarnici ai casei domnitóre, dar în Cluş s'a violat chiar şi pajura împĕrătéscă, fără sĕ îndrăsnéscă cineva a trage la rĕspundere pe făptuitori.

Tocmai acésta neprecauţiune însĕ a adaus la îndrăsnéla şi la avêntul şovinistic şi nu trebue sĕ ne mirăm de loc dacă astfeliu de lucruri se repeţesc fără pic de temere.

Precum comunică scirile mai próspete în Monor s'a luat stégul împĕrătesc „negru galben“ de pe edificiul comandantului trupelor honveḑimei şi acésta tocmai în ajunul călĕtoriei Maj. Sale ca sĕ asiste la esercíţiile de arme. Stégul a fost sfêrticat şi târit prin noroiul drumului. Acelaşi lucru s'a repetat şi în Üllő.

Numai amintesc aici de impresiunea, ce o a provocat aceste incidente asupra monarchului, carele a rĕspuns măchnit deputaţiunei condusă de pretorul suprem, accentuând, că aşteptă ca fidelitatea sĕ se manifesteze şi *prin fapte*, nu numai prin *vorbe*.

Legitima ingrijire ce a cuprins cercurile conducĕtóre din Viena din aceste incidente provine şi din împrejurarea, că tocmai acum cultul pretensivului guvernor al Ungariei şi-a ajuns culminaţiunea, fără a se pune stavilă astorfeliu de porniri, dela cari s'a transportat şovinismul şi in armată.

E drept, că aceste escese se vor pedepsí aspru şi că se vor căutá căi spre a se duce lucrurile in ogaşa normală, dar nimenea numai crede, că dacă rĕul nu s'a îndreptat dela început, se va puté stêrpí acum, după ce a prins rădăcini atât de afunde, încât insuşi ministrul Fejérvary s'a vĕḑut necesitat sĕ dea un rĕspuns atât de ecuivoc în mărturisirile sale cu privire la stégul „negru-galbin“ şi stégul aşa numit „naţional“.

Şi apoi cine va mai stá bun, că asfeliu de lucruri şi scene nu se vor transplantá şi în Boemia, unde tocmai acum curge cea mai înfiăcărată luptă pentru apĕrarea intereselor de rasă şi unde se făuresce planul pentru încoronarea actualului monarch de rege.

Pusă odată cestiunea pe acest teren, ea póte sĕ se ivéscă în tóte provinciile şi sĕ provóce o încurcătură, carea va da mult de lucru, şi carea numai bine-venită nu e intre actualele impregiurări, când avem sânta datorinţă sĕ trăim în bune relaţiuni interne.

E lucru caracteristic însĕ, că presa maghiară nu dă nici o importanţă acestor incidente, ci se mărginesce numai a înfruntá pe aceia, cari au informat pe monarchul despre ele, dându i astfeliu ocasiune a întrevení însuşi.

Prin aceste apucături se vĕdesce din destul scopul, ce se urmăresce. X.

Zarand, 10 Septembre 1889. Dle redactor! La o corespondenţă a mea apĕrută în Nr. 81, dl Nicolae Butariu se vede îndemnat a mi dá un rĕspuns în nr. 98 al „Tel. Rom“. Nu a-şi rĕspunde cirtă dlui B., şi încă cu atât mai vêrtos, că nu négă nimica din cele ce am scris eu. După-ce vĕd însĕ, că dl B. pe care l cunosc deaprópe s'a angajat a scóte castane pentru alţii, îmi permit a-i reflectá următórele:

Informaţiunile mele sunt dela ómeni de ai scólei, şi însu-mi m'am convins la faţa locului, că sunt adevĕrate.

Nu este óre negligință din partea directorilor scolari şi a şefului tractual a lăsá cu anii, ca din banii încassaţi pentru scóla din Vaţa o parte se stee pe la colectori fără interese, éră de altă parte sĕ stea materialul adunat, pecând scóla e necorĕspunḑĕtóre, şi e vorbă de 5 comune?

Referitoriu la scóla maghiară din Halmagiu, după datele scolari, ce am, nu au fost numai vre-o 2—3 scolari de român, cum afirmă d. B.

Dl B. ḑice sĕ nu ne spargem capul cu ea (scóla maghiară), dar apoi vedeţi, că ve căşunéză neplăceri.

Un punct şi finesc. Amintesce dl B. de scóla tractuală din Halmagiu şi ridică pe învĕţătoriul Enea Joldea. Sum cel dintâiu, carele me bucur de resultatul esamenului.

Destul a fost timpul de peste un deceniu, în carele din scóla din Halmagiu au eşit elevii rĕu preparaţi.

Regret însĕ de altă parte, că a venit vorba de dl Enea Joldea, un tinĕr cu bune pregătiri şi îmi permit unele modeste întrebări. Dacă On. dta dnule B. şi alţi onoraţiori a ţi luat parte la esamen, atunci pentru-ce nu a-ţi întrebat pe şeful tractual, cum vine dl Enea Joldea învĕţătoriu la scóla tractuală, pecând dênsul nu are nici un salariu, şi pe când Nicolau Joldea, figuréză ca învĕţătoriu şi dênsul trage salariul.

Eu sciam, că dl Nic. Joldea a fost pensionat. Şi legal era sĕ se fi escris concurs şi întregit postul de învĕţătoriu după forma legală. Eu a şi fi fost cel dintâiu, care aşi fi gratulat dlui Enea J. putênd fi ales învĕţătoriu. Era datorinţa şefului tractual, era şi datorinţa dlui B. ca membru al sinodului ppresbiteral ca sĕ fi întrevenit îndată după pensionarea învĕţătoriului N. J. şi sĕ se fi ocupat postul în tótă regula, căci bine vedem, că timpurile sunt critice. Cred că e destul atâta, şi cred că pe venitoriu Nic. Joldea nu va mai figurá ca învĕţătoriu salarisat.

Când e vorbă de scólă şi biserică, casa mea e pretutindenea, şi dacă aflu ce sĕ mătur iau mătura. O putea face acésta şi dnul B. şi avé datorinţă sĕ o facă. Incât pentru tractul, în carele me aflu, cu plăcere pun la disposiţie d-lui B. numerii „Telegrafului Român“ ca se vadă, că adeseori me ocup de el. Cred, că nu voiu fi forţat a ridicá mai tare vĕlul. Sapienti sat.! *Corespondentul.*

Originea sĕrbătorilor.

Voiu citá acum încă un esemplu, cât de festiv se ţinea acea ḑi (Dumineca), că preste tot sĕ serba cu cult public, dḑeesc. Nu era destul, că se rugau lui Dumneḑeu acasă, ci trebuiau în aceea ḑi sĕ se adune la un anumit loc public, în casa lui Dumneḑeu, dela a cărei cercetare îi escusau numai lipsele nedispensabile ori morburile. Dar creştinilor celor dintâiu, cari erau bolnavi sau în temniţe ori în miserii, le era mare superare, că nu putéu merge la biserică, pentru ca în comunitate sĕ-şi facă rugăciunea lor lui Dḑeu. Dacă se aflau sub óre-cari persecutări astfeliu, că erau siliţi se rĕmână acasă, atunci îndată ce se slăbiau puţin atari persecutări, nu pregetau a şi împliní datorinţa lor de mai nainte. Dela neparticipare la cultul public dḑeesc nime nu se putea mântuí cu pretecste şi escuse dubióse, ci în casurile aceste, se pedepséu conform împregiurărilor. In sinodul ecumenic al şeselea „trulan“ s'a decretat prin canonul 80: *„că episcopul, presbiterul sau diaconul, ori luménul de nu va merge în trei Dumineci sau tu trei sĕptĕmâni la biserică cu alţii fără mare causă, de va fi cleric sĕ se depună, ér luménul sĕ se escomunice“*. Ei nu permiteau întruniri separate de cele comune, ci fie-care trebuia sĕ se presinte în biserica publică. Dacă se încumetá cineva a călcá acéstă ordinaţiune, atrăgênd poporul de rênd în unghiuri secrete, atunci acela a devenit penibil, aplicêndu-i-se o pedépsă corĕspunḑetóre. Când odată *Eustatiu*, episcopul din Sebastia, — care de altcum se mândria a fi un om, care duce o viaţă fórte retrasă şi ascetică — încercà a atăcá disciplina bisericei, întroducênd alte obiceiuri după mintea sa, aşa că s. e. pe preoţii căsătoriţi îi batjocoria, postea în ḑiua Domnului, a dispus conveniri publice în căsi private şi a atras către sine multe femei, facêndu-le sĕ-şi părăséscă bărbaţii lor etc. etc. (Sozomen, ist. bis. cartea 3 cap. 14), atunci îndată ce se informară episcopii despre rĕtăcirea lui, îl şi condemnară cu toţi aderenţii lui în sinodul din Gangra, şi-l scóseră din biserică dând ansă spre decretarea următórelor canóne: *care s'ar îndoí a se cuminecá de către preotul însurat — se fie afurisit; care va despreţuí casa lui Dumneḑeu şi adunările ţinute acolo — se fie afurisit; care ar predicá afară de biserică şi ar funcţioná acolo fără încuviinţarea episcopului şi ne fiind de faţă presbiterul concerninte — se fie afurisit“*. (Sinod. Gaugra 4,5 şi 6). Ceea-ce aprópe consună cu cele decretate prin canonul 31 apost. şi prin can. 5 al sinodului din Antiochia, că adecă: *„dacă vre-un presbiter defăimând pre episcopul seu, ar ţiné adunări separate, şi ar ridicá alt altariu* (adecă după interpretarea lui *Zonara*, ar ţinea adunări neadmise, ar predicá în secret şi ar distribuí sacramentele — *sĕ se depună ca un ambiţios, împreună cu conlucrătorii clerici; ér lumenii sĕ se escumenice* (can. 31 apost.) *ca nisce turburători* (can. 5 Antiochian)*; însĕ tóte aceste sĕ se facă după a treia admoniaţiune“*.

După tóte cele ḑise pănă aci se póte demonstrá însemnătatea sĕrbătoréscă a Duminecei la crestinii cei dintâiu şi din elogiile s. s. părinţi bisericesci dedicate acelei ḑile. Aşa aflăm un elogiu sublim despre Duminecă în epistola lui *Ignatie* către *Magnesie*: „Ori şi care iubesce pe Christos trebue sĕ ţină sfântă ḑiua Domnului, pentru-că aceea este ḑiua învierii, cea mai însemnată între tóte, şi este aceea ḑi, în care viéţa nóstră éră şi a înviat şi a fost înfrântă mórtea prin Mântuitoriul nostru“. Alt elogiu aflăm la *Teofil*, episcopul din Alecsandria, care sună astfeliu: „Că atât obiceiul de până aci, cât şi ecuitatea pretinde dela noi, ca sĕ onorăm şi sĕ ţinem sfântă ḑiua Domnului, fiind-că scim, că în ḑiua acésta a efeptuit Domnul şi mântuitoriul nostru Iisus Christos învierea sa din morţi“.

Aprópe de Dumineca s'a ţinut în mare onóre de către creştinii cei dintâiu ḑiua *Sâmbetei*, (Sabbatul, cuvênt care pretutindeni se amintesce la părinţii vechi bisericesci de câte ori se referesce aceea la creştini) şi cu deosebire în părţile rĕsăritului aceea ḑi s'a sĕvêrşit cu tóte solemnităţile şi ceremoniile. Trebue însĕ sĕ observăm, că de aceea sĕ face vorbă despre serbarea Sâmbetei deosebit în părţile rĕsăritului, pentru-că în acele părţi ale lumei evangelice cu deosebire era respândită la jidovi, cari pe lângă tótă convertirea lor la creştinătate, totuşi ţinênd sfântă legea lui Moise, deosebit onorau Sabbatul ca ḑiua, care e statorită de marele lor învĕţătoriu (Moise) pentru de a se serbá în amintirea lui Dḑeu, că a odichnit în aceea ḑi, si care ḑi, a fost cu mii de ani înainte serbată şi ţinută de străbunii lor ca o ḑi sfântă. Pentru eceea le şi era lor fórte cu anevoie de a se desface de acest obiceiu. In considerarea acésta s'a socotit atunci de fórte înţelepcesce, ca, amĕsurat şi a altor obiceiuri trecute din iudaism la crestinism, sĕ se lase în voia poporului de a sĕrbá Sabbatul sau Sâmbăta. De acaea şi practicau ei în acésta ḑi lucrurile cele mai principale ale religiunei: conveniau pentru de a se rugá împreună, de a cetí în scriptură şi a se împărtăşí cu ss. sacramente. Acésta se invederéză din mai mulţi scriitori bisericesci, astfeliu aflăm la *Ignatie* şi la *Clemente*. *Atanasie* din Alecsandria ne spune: „că ei de aceea se adunau Sâmbăta, nu pentru că ar fi infectaţi de iudaism, ci pentru-că ei onoréză pre Iisus Christos, Domnul Sâmbetei“ (homil. de Clement).

Socrate (ist. bis. cartea IV cap. 8) când vorbesce despre timpurile lor obicinuite pentru adunări publice numesce *Sâmbăta* şi *Dumineca* „sĕrbătorile sĕptĕmânale, în care obicinuiau ei a se adună spre a prestá Domnului şi Dḑeului nostru cuviinciosul cult“. Pentru aceea sinodul din Laodicea (a. 364) între altele a decretat prin canónele 14, 49 şi 51*: Sâmbătă pe lângă alte scripturi sĕ se cetéssă şi evangelia; în paresimi numai Sâmbăta şi Dumineca sĕ se facă liturghie: nu se cade a face în păresimi amintirea martirilor* (în ḑiua morţii lor), *ci numai Sâmbăta şi* Dumineca, *când se face liturghie deplină“*. (Va urma).

Convocare.

În urma decisului luat în şedinţa comitetului central ţinută la 22 August a. c. prin acésta se convócă adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români din districtul Sibiiului pe ḑilele de 29, 30 Septembre şi 1 Octobre a. c. în localul scólei parochiale din Ocna-superióră, cu următoriul

Proiect de program:

Vineri 29 Septembre.

1. Deschiderea şedinţei prin presidiu la órele 10 a. m.

---

*) Vedi şi Nr. 81.

2. Apelul nominal.
3. Statorirea definitivă a programului:
4. Presentarea raportului general despre activitatea comitetului central dela ultima adunare incóce precum și a eventualelor esibite intrate.
5. Alegerea comisiunilor pentru esaminarea actelor de sub pct. precedent.
6. „Cum trebue sĕ se predea in mod intuitiv frângerile vulgare în scóla poporală“; prelegere tractată în mod practic de învĕțătoriul Ioan Bratu.

Sâmbătă, 30 Septembre.

7. „Stări de agregațiune“ prelegere din fisică tractată de învĕțătoriul Moise Frățilă.
8. „Observatu-s'au dela introducerea Normativului scolariu vre-o dispositiune a lui, la a cărei esecutare întimpinăm greutăți, cari nu se pot delătură și anumit, cari sunt acele dispositiuni? în casul acesta ce modificări ar trebuí sĕ se facă la o eventuală revisiune a acestui Normativ? Studiu asupra acestei teme din partea corpului invĕțătoresc din Sĕliște.

Duminecă, 1 Octobre.

9. „Care este causa pentru care grădinile scolare nu se sporesc, și pentru ce unii învĕțători, avênd pămênt pentru grădina de scólă nu-l cultivă pentru instruarea scolarilor în grădinărit, și ce mĕsuri ar fi a se luá peentru a se dá un avênt mai mare și în instruirea acestui ram folositoriu“. Temă elaborată în despărțĕmêntul reuniunei din protopresbiteratul Sibiiului.
10. Rapórtele comisiunilor.
11. Statorirea bugetului.
12. Eventuale propuneri.

Sibiiu, în 8 Septembre 1889.

Presidiul reuniunei:
G. Bobeș,
v. președinte.

Varietăți.

* (Denumire.) Dl Dr. Iuliu Pușcariu s'a denumit de subjude la judecătoria cercuală I — III din Budapesta.

* (Trecere la ortodocsie.) Precum se semnaléză din Laibach locuitorii mai multor comune din apropiere s'au presentat la decanul lor, declarând, că vreau se trécă la biserica gr. orientală; apoi acesti locuitori au esmis o deputațiune la episcopul ortodocs, ca sĕ-l róge a-i primí sub păstorirea sa.

* Vice comitele comitatului Sibiiu face cunoscut, că în 1 Oct. n. a. c. la 9 óre a. m. se va ține în sala cea mică a comitatului pertractarea ofertelor escrise pentru construirea din nou a canalelor Nr. 56 și 65 de pe drumul Sibiiu—Nocrich.

* (Universitatea săséscă). Universitatea săséscă și a terminat ședințele și astfeliu sesiunea din anul acesta a fost inchisă. Tóte ședințele au fost conduse de dl comite suprem Andreiu Bethlen în calitate de comes al sasilor. Dispositiuni de o deosebită însemnătate nu s'au luat. S'au rĕspins însĕ cererile mai multor comune românesci pentru unele pretensiuni iuste spriginite de dnii Laurian Barcianu și Pisq. Cu o mare ușurintă s'a trecut la ordinea ḑilei și asupra vorbirei dlui Laurian Barcianu, care a accentuat, că poporul român nu se bucură nici pe departe de binefacerile acestei instituțiuni, în mĕsura numĕrului locuitorilor și a cerut a se respectá pretensiunile lui.

* (Scólele grănițeresci.) Precum a raportat inspectorul reg. din comitatul Făgărașului, la tóte scólele grănițeresci din comitat s'au ales nóuele comitete comunale în locul celor grănițăresci. Protestele întrate contra nóuĕlor alegeri au fost respinse, făr a se luá în considerare

* (Seghedinul.) Dărîmarea întăriturilor dela Seghedin se continuă, nefiind terenul bine ales dela început. Comisiunea esmisă de ministrul agriculturei și a terminat lucrările și a presentat raportul ministrului. Din el se constată, că reinoirea cheului, care a costat 2 milióne, ar fi un lucru de prisos și că în locul lui sĕ se ridice alt zid puternic peḑiș, spriginit de stêlpi de pétră și în cas de inundare a Tisei și de alte grămeḑi de pétră, cari sĕ stea la dispositie. Pe când comisia propune nóue credite pentru Seghedin, locuitorii, cari nu pot plătí cuota către stat părăsesc orașul.

Bibliografic.

Transilvania Nr. 19—20 din 1—15 Octobre 1889. Fóia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, a apĕrut cu următoriul sumariu: Prescurtare din discursul presidial, cu care s'a deschis ședințele adunărei generale ale Associaținnei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român la Făgăraș în 15/27 August 1889. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Procese verbale ale comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședințele dela 21 și 22 August n. 1889. — Procesele verbale luate în ședința I. și II. a adunărei generale a XVIII a a Asociațiunei transilvane ținută în Făgăraș la 15/27 și 16/28 August n. 1889. — Procese verbale ale comitetului Asociațiunei transilvane luate în ședințele dela 7 și 16 Septembre n. 1889. — Suplement la „Părți alese din istoria Transilvaniei. — Bibliografia.

„*Biserica ortodocsă română*“, revistă periodică eclesiastică. Nr. 6 a apĕrut cu următoriul sumariu: Scrisórea munténului ca rĕspuns la scrisórea moldovénului. — Mănăstirile românesci. — Scrierea Ieroschim Chiriac Rômnicénu. — Istoria bisericei. — Despre formele și caracteristica predicămêntului bisericesc. — Monica, muma fericitului Augustin. — Cronică bisericéscă. — Acsióne pe tóte glasurile. — Donațiuni.

„*Aron Pumnul*“, voci asupra vieții și însemnătății lui, dimpreună cu documentele relative la înființarea catredei de limba și literatura românéscă la gimnasiul superior din Cernăuți, precum și scrierile lui mărunte și fragmentare, publicate de D-rul Ioan al lui G. Sbiera, profesor i. r. la universitatea din Cernăuți, membru al Academiei române din Bucuresci, membru onorariu sau fundatoriu al mai multor societăți literare etc. Cu spesele acordate din fundațiunea Pumnulénă de către „Societatea pentru cultura și literatura română în Cernăuți“. Cu portretul lui Pumnul. Cernăuți, 1889 Editura societății. — Tipografia archiepiscopală.

— In tipografia Alexi Brașov a apĕrut „*Noul călindariu de casă*“ pe anul comun 1890. Anul X. Prețul 30 cr. Acest călendariu cuprinde și portretul bar. Leonida Pop. —

„*Curs practic de economie*“, cuprinḑênd noțiuni despre grădinărit, economia câmpului, vierit, cultura pădurilor, crescerea vitelor, stupărit și cultivarea vermilor de mătase, întocmit pentru scólele poporale și pentru toți, cari se intereséză de aceste ramuri ale economiei, de Ioan Georgescu, învĕț. dirig. Ediț. II. Editura librăriei N. I. Ciurcu Brașov. Prețul 25 cr. sau 75 bani.

Congres pentru lucrul de mână.

Aḑi, mâne și poimâne (28—30 Septembre n.) se ține în Hamburg al

IX-lea congres pentru lucrul de mână

Acest congres promite a fi și mai bine cercetat ca cel din anul trecut, la care au fost representate aprópe tóte statele Europei.

Publicăm aci tecstul învitării la acest congres, căci ne póte serví de cinosură despre însemnătatea nedisputabilă a lucrului de mână pentru crescere și învĕțămênt.

„Desvoltarea învĕțămêntului public în multe privințe a făcut progrese considerabile în deceniile din urmă. Comuna ca și statul emuléză în perfecționarea continuă a instrucțiunei scolare și opinia publică sprijinesce prin graiu și în scris aceste întreprinderi, ori unde i se oferă ocasiunea spre scopul acesta.

In acest curent îmbucurătoriu este îndreptat procesul de desvoltare mai vêrtos numai în aceea direcțiune, ca sĕ se dea copilului sciință bogată și temeinică, sĕ i se desvólte priceperea și sĕ se conducă la o activitate spirituală spontanee, astfeliu ca acela sĕ se scie conduce de sine în viață. Numai în mică mĕsură se desvóltă aḑi *simțirile, facultatea intuițiunei* ca și *a representațiunei* precum și *puterea musculară*; ba mai că lipsesce cu totul cultivarea puterilor corporale spre acest scop, ca sĕ se deștepte în copil și *plăcerea* și *facultățile practice spirituale* astfeliu ca sĕ și însușéscă *îndemânare mecanică*, carea constitue partea cea mai mare a chemărilor omului în viață. Ca urmare a acestui mod de educațiune resultă desvoltarea unilaterală a puterilor abstracte spirituale și conform acesteia inclinarea precumpănitóre spre *chemările spirituale* ale vieții.

Contra acestei direcțiuni unilaterale de crescere își ține de datorință a lucrá și reuniunea germană pentru lucrul de mână. Reuniunea numită consideră ca o problemă a educațiunei, de a fi desvoltat omul omnilateral în talentele și în puterile sale, ca sĕ se destepte întrênsul și dispositia și înclinarea spre *chemările practice ale vieții*, precum și *prețuirea acestora*, deóre-ce vieții are de a serví educațiunea.

Prin acésta la alegerea de mai târḑiu a chemării, ar trebuí condus copilul și mai mult ca până acuma pre calea activității lucrative.

A începe de timpuriu esercitarea și desvoltarea bine ordinată a puterilor corporale în direcțiunea activității lucrative și prin acésta totodată a promová în mai mare mĕsură desvoltarea simțurilor, a facultății de observare și a talentelor practice în copil *este cel mai potrivit mijloc* pentru de a satisface cerințelor culturei sociale, care a fost prea puțin considerată până acuma.

Spre ajungerea acestui scop, de altcum destul de greu de esecutat, reuniunea intreține discuțiune prin graiu și în scris într'un cerc fórte estins; prin institutul seu din Lipsca pregătesce învĕțători în *lucrul de mână*, adecă în indemânare sau în dibăcia mânilor ca mijloc de educațiune; desvóltă sistemul și metodul instrucțiunei în lucrul de mână pe basele pedagogiei și îngrijesce, ca sĕ se înființeze ateliere pelângă scóle în locuri cât se póte mai multe din imperiul Germaniei. Acéstă activitate se mărginesce deocamdată numai la atâta, ca sĕ provóce înclinare și pricepere pentru acéstă direcțiune a educațiunei, și ca sĕ esamineze și se promoveze esecutarea însăși. Cum se va desvoltá ea mai târḑiu, remâne o problemă a viitoriului și de aceea o lasă reuniunea în cursul natural al desvoltării lucrurilor.

Aceste străduințe au aflat până acum aprobare și sprigin însuflețitoriu la fórte numĕróse autorități scolare și administrative, la corporațiuni de tóte categoriile, la institute de crescere, la persóne private și la tóte cercurile de învĕțători, cari s'au ocupat cu acéstă problemă a educațiunei. Numai puțin și au îndreptat atențiunea cu tótă seriositatea și *autoritățile cele înalte ale imperiului ca și ale stateler provinciare* spre lucrările reuniunei, dându-i totodată sume considerabile spre promovarea scopurilor sale.

Pentru de a înaintá și mai mult scopurile reuniunei germane, acésta își va ține al IX-*lea congres germ. pentru lucrul de mână la băeți*, în Hamburg din 28—30 Sept. a. c. Alăturând ordinea de ḑi a congresului prin acésta invităm cu respect la desbaterile congresului pe membrii reuniunei nóstre pre-cum și pe toți aceia, cari se intereséză de acésta întrebare actuală. Cu congresul va fi împreunată și o esposiție de lucrări de ale scolarilor. Invitări, pentru de a participá la acésta esposiție s'au trimis la atelierele scolare mai însemnate din Germania, Dania, Șvedia, Anglia, Holanda, Belgia, Francia, Șvițera, Austria, Italia, Rusia și America nordică. După promisiunile primite până acum, participarea va fi de astădată fórte numerósă.

Desbaterile nóstre ar trebuí sĕ fie atrăgĕtóre și prin aceea, că participanții acelora află totodată ocasiune bine venită, de a cercetá esposiția profesională și industrială, care e deschisă tot pe timpul congresului în Hamburg, și care e recunoscută de locuri competente că are producte mecanice de însemnătate mare.

Despre tóte celelalte afaceri referitóre la congres secretariul reuniunei germ., E. d. Schenckendorff din Görlitz, membru al casei deputaților, va împărtășí bucuros ori ce informațiune.

La dênsul se află disponibile și esemplare din învitarea de față spre scopul împărțirii în cercuri mai depărtate.

Presidiul și comitetul plenar al reuniunei germ. pentru lucrul de mână la băeți. (34 de subscrieri).
Comitetul local din Hamburg. (38 de subscrieri).

Dare de sémă și multămită publică.

Cu ocasiunea representațiunei teatrale impreunate cu joc, ce s'a arangiat la 15 August st. v. a. c. în Brad, au binevoit a contribuí fără a puté luá parte: P. On. D. Vasiliu Dămian, protopresbiter 1 fl. v. a.; Dna Aurelia Dămian 1 fl.; Dl Constantin Cotișel 1 fl.; I Comșa 50 cr.

Intratele au fost 83 fl. 55 cr.; Erogatele au fost 65 fl. 75 cr.; Venitul curat 17 fl. 80 cr.

La a dóua representațiune impreunată cu dans arangiată la 27 August st. v. a. c. în cerc mai rĕstrins, venitele au fost 40 fl. 25 cr., eșitele au fost 39 fl. 75 cr.: Venitul curat 50 cr.

Preste tot venitul a fost 18 fl. 30 cr.

Acésta sumă s'a predat universitarilor lipsiți de mijlóce pecuniare: d-lor Ioan Radu, student de filosofie și Nicolau Vraciu medicinist, conform scopului, pentru care s'au arangiat representațiunile.

In numele societății diletante, viu a esprimá cea mai profundă multămită, celor ce au asistat la representațiune, în genere binevoitorilor contribuenți.

Brad, la 10 Septembre, 1889.

Ioan German,
cassariu.

Loterie.

Mercuri în 25 Septembre 1889.

Sibiiu: **1 39 88 41 44**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47½	9.46
100 marcenemțesci	58.30	58 35
London (poliță pe trei luni)	119.60	119.70

Nr. 125. [193] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Ruha Agriş, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi ½ merţă nóuă de cucuruz sfârmit dela fie-care elev.

2. Frata, cu salariu anual de 100 fl. şi pentru servitele cantorali 30 fl., cu totul 130 fl.

3. Găbud, cu salariu anual de 30 fl., şi 80 ferdele [cucuruz sfârmit dela popor.

4. Hărastăş, postul învĕţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 117 fl. 10 cr. şi cu artir în edificiul scólei.

5. Măiĕrĕu, cu salariu anual de 100 fl. dela popor.

6. Miheş, cu salariu anual de 90 fl. dela popor.

7. St. Iacobul de mureş, cu salariu anual de 60 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

8. St. Michaiu, cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

9. Soporul de câmpiă, cu salariu anual de 156 fl. şi

10. Vaidasig, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, la care salariu dacă concurentul va fi în stare a purtá şi oficiul cantoral se adauge încă un venit anual de 50 fl. şi terţialitatea din jertfe şi stole.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ-şi substérnă concursele instruite conform legilor în vigóre la oficiul ppresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei.
Agârbiciu, 11 Septembre, 1889.

Petru Roşca,
ppresbiter.

Nr. 649 [194] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scolele confesionale gr. or. din comunele însemnate mai jos în protopresbiteratul Têrnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Blăşel şi Păucea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu de 220 fl. şi anume:

a) Blăşel în bani 150 fl. în dóue rate egali, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc în preţ de 20 fl.

b) Păucea, cu salariu anual de 50 fl.

2. Bobohalma, cu salariu anual de 155 fl., care constă din 145 metrete cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani cuartir şi lemne de foc.

3. Botez, Heria şi Fărău un post de învĕţătoriu ambulant, cu salariu de 625 fl. şi anume;

a) Botez, cu salariu de 225 fl. şi anume din fondul scólei 40 fl, din fondul bisericei 20 fl., folosirea unui agru de 1 jug. 1529 °☐ cu venit de 20 fl., folosirea unui fênaţ de 1 jug. 800 °☐ cu venit de 15 fl. dela popor repartiţie 45 metrete cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pământ căpĕtat cu ocasiunea segregării păşunatului în preţ de 85 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

b) Heria, cu salariu de 250 fl, şi anume folosinţa alor 10 jug. 172 °☐ pământ comasat cu venit de 100 fl., în bani, 65 fl. în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl., venitele stolari şi accidentali 42 fl., cuartir în edificiul scólei, folosinţa grădinei scolare în preţ 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

c) Fărău, cu salariu 150 fl. din repartiţie pe popor, cuartir şi grădină de legumi.

4. Deag, cu salariu anual 200 fl, şi anume 180 fl., în bani, ér 20 fl., computaţi în cuartirul scólei şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor, conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 10 Sept. 1889
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 469. [195] 1—3

CONCURS.

La scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Haşag, cu salariu anual de 150 floreni.

2. Moşna, cu salariu anual de 150 fl.

3. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a competá au a şi asterne suplicele instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 7 Septembre, 1889.
Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
admin. ppresbiteral.

---

[196] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

1. Bulzesti, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. Tomnatec, cu salariu anual de 210 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

4 Bucesiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir şi lemnele pentru încălḑit.

5. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.
Brad, la 5 Septembre, 1889!

Vasilie Dămian,
protopresbiter.

---

[197] 1—3

CONCURS.

În scopul întregirei definitive a staţiunilor învĕţătoresci vacante la scólele parochiale gr. or. din Ocna parochia inferióră şi Loamneş cu filia Mândra, prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile, anumit până în 30 Septembre.

Staţiunea din Ocna este dotată cu 200 fl., salariu în bani, 10 fl., relut de cuartir şi 26 klg. sare.

Dotaţiunea staţiunei din Loamneş Mândra este 150 fl., în bani; dela fie-care parochian ½ pâne sau 10 cr.; 5 fl., relut de lemne de foc şi locuinţă în edificiul scólei.

Cererile concursuale instruite cu documentele recerute sĕ se înainteze la oficiul protopresbiteral subscris în terminul arĕtat. Dumineca în 1. Octobre a. c. se va face şi alegerea.

Sibiiu 13 Septembre 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale respctive.

I. Hannia,
administr. protopp.

Nr. 413 [179] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Laz se escrie în sensul inaltului ordin consistorial dela 1 August a. c. Nr. 4356/B concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) dela 137 familii câte 2 ferii — vedre — must à 8 cupe vechi védra, cari computate în bani fac fl. 213 60.

b) dela acestea familii 130 ḑile de lucru à 20 cr. fl. 26.—

c) dela umblarea cu crucea în ajunul bobotezei à 30 cr. de casă . . . . fl. 39.—

d) venitele stolare regulate dela botezul pruncilor, dela cununii, îngropăciuni şi celelalte, dela altariu şi alte funcţiuni usitate a se prestá fl 121.70

Dau suma de fl. 400.30

Doritorii de a ocupá acésta parochiă au a-şi asterne suplicele lor înzestrate cu documentele prevĕḑute de legile în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul supra statorit; concurenţilor le stă în voiă ca sub durata terminului în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presenteze la biserică spre a şi arĕtá desteritatea în cele rituale.

Sebeş, în 11 August, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 293 [177] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III a Câmpuri-Câmpeni-Surduc, protopresbitetatul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei, curţii şi a grădinei parochiale cu supraedificatele economice, precum şi a porţiunei canonice, care computate tóte în bani după calculul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 73 fl.

2. Venitul stolariu dela botezuri, cununii şi înmormêntări după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 150 fl.

3. Dela 170 familii câte o mĕsură mare (de 30 litrii) de cucuruz sfârmit ori 1 fl. în bani, 170 fl.

4. Venitul dela umblarea cu crucea, dela sĕrbătorile Pascilor, maslu în Vinerea mare şi dela osfeştanii etc., computate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă 47 fl. Suma totală 440 fl.

5. Cătră acestea şi folosirea a 4 locuri de cimiterii necomputate la cele de mai sus.

Doritorii de a ocupá acest post au a şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform prescriselor Statutului organic şi ale Regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la termiuul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.
Ilia, la 18 August, 1889.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 446. [181] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scólele comunelor mai în jos numite se escrie acest concurs cu termin până în 30 Septembre 1889.

1. Căpâlna, cu salariu anual de 120 fl., ce se rĕspunde din cassa comunală în rate decursive, 4 stângini de lemne şi cuartir.

2 Sebeşel, cu léfă la an de 130 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Órda de sus, cu salariu de 200 fl, cuartir şi lemne:

4. Vurpĕr, cu plată la an de 170 fl., cortel şi lemne.

Doritorii ce vor se compeetez la acestea staţiuni învĕţătoresci au sĕ-şi substérnă în terminul prescris suplicile înzestrate cu documentele provĕḑute în legile din vigóre oficiului protopresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 4 Septembre, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 470. [172] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg se escrie concurs cu terminul până în 23 Septembre st. v.

1. Booş, cu salariu anual de 200 fl.

2. Zlasti, cu salariu anual de 200 fl.

3. Teliuc, cu salariu anual de 200 fl.

4. Cincişiu cu filiile: Cerna şi Părósa cu salariu anual de 220 fl.

5. Ruda cu filiile: Plop, Poenita voinei şi Alun, cu filia Bunila, — unde din causa situaţiunei locului învĕţământul este ambulant, cu salariu anual de 250 fl.

6. Haşdĕu, cu filiele: Dobica Florese şi Cernişóra, cu învĕţământ ambulant cu salariu anual de 150 fl.

7. Baia lui Craiu-Topliţa' cu filiele: Goleş Vălariu, Buzdulariu, învĕţământ ambulant, cu salariu de 150 fl.

De sine înţelegêndu se la tóte aceatea staţiuni cuartirul şi lemnele focale.

Doritorii de a reflectá la acestea posturi, au a-şi asterne cererile instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, la 23 August, 1889.
In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protopresbit.

---

[173] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scólele confesionale române greco oriêntale mai jos însemnate din ppresbiteratul greco-orietal al Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin până în 20 Septembre a. c. st. v.

1. Finteuşul mare, salariu anual 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, salariu anual 120 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

3 Berinţa, salariu anual 120 fl. cu cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Ciocotiş, salariu anual 105 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Curtuiuşul mic, salariu anual 105 fl, cu cuartir şi lemne de încălḑit.

6. S. Copalnic, salariu anual, 105 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

7. Leschia, salariu anual 50 fl., cu cuartir şi lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, salariu anual 50 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupá vre-una din staţiunile sus atinse vor avea a-şi aşterne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral (per K. Monostor) până la terminul sus indicat, instruite conform prescriselor legii din vigóre.

Cărpiniş, la 16 August, 1889.
In conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Ioan Şiovrea,
protopresbiter.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 101 Sibiiu, Marți 19 Septembre, (1 Octobre.) 1889. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Septembre.

Cu cât se apropie mai tare sesiunea parlamentară de tómnă, cu atâta devine mai iritată opiniunea publică, cu atât câștigă mai multă materie presa întrégă, una pentru a lăudá tóte mĕsurile guvernului, tóte proiectele, cu cari el crede a îmbunătățí instituțiunile din patrie, alta pentru a criticá totul, a presentá proiectele guvernului în cea mai sinistră lumină, denegând din capul locului buna intențiune la croirea lor.

Situațiunea internă în anii din urmă a devenit fórte critică, oposițiunea, sătulă de a mai așteptá în liniște retragerea actualului ministru a luat refugiul la mĕsurile estreme, a apelat la massele poporului, și astfeliu s'au provocat scenele turbulente cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militariu, cari rĕmân pată négră în manifestațiunile poporului din capitala Ungariei.

Meritul principal la degenerarea manifestațiunilor cade asupra presei, care uitându-și de nobila sa misiune, s'a pus pe agitațiunea poporului, agitațiunea maselor neculte, cari ușor degenerézá, întocmai după cum degenerézá și agitațiunea presei, căreia i s'a dat și i se dă frêu liber.

Rĕul de comun se rĕsbună, și tare se înșală acela, care crede, că dacă agitațiunea face servicii momentane unui scop închipuit, trebue sĕ se dea pasiunilor frêu liber, ca cu atât mai ușor sĕ ajungă lucrurile la ținta dorită.

In general rĕu au făcut bărbații de stat ai Ungariei, că au dat presei frêu liber în agitațiunile contra naționalităților, și că ori ce teren, fie el legal, fie ilegal, a fost la disposițiunea presei unguresci contra nóstră. Și de tot rĕu au lucrat bărbații de stat ai Ungariei, că au dat presa în mâna jidanilor, cari fățărnicesc un patriotism potentat, ca nu alt om în Ungaria.

Pe calea apucată s'a pornit curentul, și el s'a prefăcut în furtună, încât amenință acuma cu pericol nu numai traiul pacinic al cetățenilor, cari nu se închină dogmei: „maghiarisare“, nu numai esistința guvernului, ci chiar coróna sufere insulte, în fața cărora bărbații de stat ar trebuí sĕ și vină în ori și sĕ strige un puternic: Stați!

In adevĕr insulta, de care vorbim este a se atribuí agitațiunilor fără margini, comise de presa oposițională și guvernamentală contra armatei comune, contra stindardului armatei comune, și omul cu mintea sănĕtósă trebuia sĕ ajungă la convingerea: că resultatul acesta și nu altul trebue sĕ fie, și cu un pas mergênd mai departe trebue sĕ accentuăm, că des repetate asemenea insulte la adresa corónei, urmarea nu póte fi salutară pentru patrie.

Cu mâni sacrilege s'a luat de pe casa unui colonel stindardul armatei comune, și s'a aflat călcat în noroiu.

Majestatea Sa monarchul în fața deputațiunei orașului Monor, unde s'a întêmplat acéstă faptă rușinósă, a dat espresiune indignațiunei sale, și și a esprimat convingerea, că făcĕtoriul de rele va fi eruat și pedepsit.

Ca rĕspuns la acéstă manifestațiune de indignare a monarchului, în ḑiua a dóua tot asemenea s'a purces cu un stindard negru-galben în o altă localitate din Ungaria.

Dacă asemenea fapte încep a se perondá cu sistem, unde vom ajunge?

Și pentru numele lui Dumneḑeu, unde vom ajunge cu agitațiunea, dacă ḑiarele din capitală în loc de a condamná asemenea fapte de rușine, le esploatézá cu nóue arme de agitațiune contra guvernului, avênd curagiul a face imputări, că cuvintele de indignațiune au fost puse în gura monarchului de către guvern, și cu chipul acesta coróna, monarchul e presentat ca o păpușă în mânile guvernului.

Până când se va tolerá o agitațiune în asemenea mod, și cu asemenea arme?

Revista politică.

Cestiunea stégului „negru-galben“ preocupă întréga publicistica monarchiei nóstre, fără deosebire de colorit politic.

Vederile însĕ sunt diferite, unele foi 'și dau silința sĕ ascundă cât se póte mai tare faptul și sĕ tăinuéscă importanța, ce în adevĕr trebue se i-se dea.

Mai ales presa oposițională maghiară merge pe acésta córdă și în avêntul seu îndrăsneț merge așa de departe, încât afirmă, că chiar dându-se de urma făptuitorilor, ei nu se pot pedepsí, deóre-ce nu este lege ungară pe care s'ar puté basá motive pentru astfeliu de penalitate.

Nu atât însĕ faptul în sine, în cât mai ales cuvintele grave ale monarchului, prin cari se trage la îndoélă fidelitatea către casa domnitóre, sunt motivele pentru care presa oposițională a provocat o adevĕrată luptă publicistică.

Ea acusă pe bărbații de stat și pe consilierii monarchului de ómeni fără tact, căci n'au avut motive de a a înformá pe Maj. Sa despre acest incident, și astfeliu tot lucrul rĕmânea uitat.

La aceste invinuiri presa oficiósă se mărginesce numai a rĕspunde, că nu consilierii monarchului, ci însuși Maj. Sa a cunoscut casul și a adresat cuvintele grave făr a sfătuí pe cineva.

Din discusia înflăcărată a presei maghiare s'a mai dat încă un cas analog la ivélă, care dovedesce, că șovinismul maghiar și-a arĕtat ródele încă de mult în acésta direcțiune, și că nimenea nu i-s'a împotrivit, din contră lucrul a rĕmas cu totul ascuns. Acest cas s'a întêmplat încă în August la Aiud, unde cu ocasiunea manevrelor de bigradă, érăși a fost rupt nóptea stégul de pe cuartirul generalului comandant.

Cestiunea stégului „negru galbin“, nefiind încă limpeḑită, se așteptă cu mare încordare la consecințele ei, mai ales, căci lumea vrea sĕ vadă, ce feliu de energie se desvóltă pentru a apune capĕt astorfeliu de escese.

În ḑilele trecute se vorbia cu multă insistință, că țarul rusesc va întórce încă in luna acésta visita împĕratului german la Berlin. Acésta se credea cu atât mai vêrtos, că mostenitoriul rusesc a luat parte la manevrele armatei germane și se presupunea, că a fost împuternicit de țarul a anunțá visita în mod oficial, ér la curtea berlinesă s'au observat chiar pregătiri pentru primirea marelui suveran.

Ca din senin însĕ foile berlineze aduc acum scirea, că visita érăși s'a amênat din motive cu totul necunoscute și că nu se scie pe când se va duce țarul la Berlin. Acestui eveniment i-se dă o mare însemnătate politică și se aduce în legătură cu alegerile, ce tocmai acum se fac în Sêrbia și cu călĕtoria ex-reginei Natalia, carea însoțită de principele Ghica, după-ce a petrecut cât-va timp pe la rudeniile sale din România s'a dus la Bĕlgrad, cu tóte pedecile, ce i s'a pus.

Țarul, sĕ ḑice, că așteptă sĕ vadă, ce față vor luá lucrurile în Sêrbia după alegeri și după-ce regina se va așeḑá în Bĕlgrad și numai apoi 'și va începe călĕtoria spre Germania.

De odată cu aceste sciri grave, sosesc altele și mai îngrijitóre pentru pacea europénă și în special pentru monarchia nóstră. Mișcările de trupe în Rusia nu mai încetézá și dislocările din centrul Rusiei și din Caucasia se acumulézá la hotarĕle Ostice ale monarchiei nóstre fără a se mai tăinuí intențiunea.

Acestea au și fost motivele, cari au provocat în armata nóstră mari schimbări între oficerii superiori și totodată s'a creat în Galiția un nou corp de armată și precum anunță scirile mai prós-

---

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

(Urmare.)

Cu industriile supra amintite stă în óre care înrudire industria de bronz, deóre-ce multe césornice sau pendule se află așeḑate în șatule de bronz. Industria de bronz cu industriile secundare dependente de acésta ocupă un spațiu destul de vast. Ea este una dintre industriile specifice ale Franciei, care a intemeiat în parte gloria industrială a Franciei și care tocmai de aceea nu se negligă. Tóte firmele mai mari sunt representate. Cutez a rămășí, că dacă vre una ar fi lipsit, de sigur ar fi primit o epistolă, în care i s'ar impune ca datorință patriotică, de a contribuí la înălțarea splendórei esposițiunei.

Ce-i drept, este greu a descrie obiectele espuse, ba e chiar de prisos. Fie care, care a veḑut vre-o esposiție mai mare, și cine n'a vĕḑut? își póte ușor forma o ideă despre acésta. Nu e întru tóte ca atunci, dar fórte mult întru tóte asemenea. Se póte, că va fi și cu acésta ca cu dulapul cel mare sculptat, ce l'am vĕḑut eri în despărțĕmêntul altei esposiții. Pe el era scris: „Același lucrătoriu a sculptat la el 5 ani.“ Dar acesta stă deja de 5 sau 10 ani nevêndut. Vinderea e la tot casul mai de importanță decât sculptarea. Imprejurarea, că a rĕmas atât timp nevêndut indigitézá, că el a fost și la alte esposiții de mai nainte premiat, remunerat. De altcum sunt diferite industrii, în cari cutare firmă păstrézá câte un obiect de esposiție, care deși este splendid, totuși nu este practicabil. Acésta splendóre me lasă rece, eu sum „practic“ și voesc ca mai întâiu sĕ se influințeze folositoriul, utile dulce, apoi frumosul.

Din acest motiv 'mi permit a rĕmâné ceva mai mult la un vas de aramă, care deși este marcant prin marginea sa, totuși cu totul din alte considerante a atras atențiunea privitoriului. Este opera, póte nu a unui inventator, idea fundamentală, se susține, a o fi aflat concepută, dar totuși a unui bărbat nisuitoriu. Este posibil, ca acestui individ sĕ-i succédă prin acésta a introduce o nóuă metodă, de turnare „în pămênt móle“, după cum acésta se numesce.

Sunt adecă cunoscute până acum două metode de turnare. Întâiu în formă de năsip și a două óra în céră. La turnare în năsip artistul liferă figuri de gips, turnătoriul formézá pe acésta forma tescuită cu nĕsip și o descompune în dóuĕ jumĕtăți. Acestora le dă vêrtoșimea recerută, și deóre-ce figura trebue sĕ fie gólă, se pregătesce un simbure, care corĕspunde interiorului statuei. Intre simbure și mantaua esterióră rĕmâne un spațiu gol pe care are sĕ-l umple arama. După-ce turnarea s'a sĕvêrșit, mantaua cea năsipósă se scóte afară în dăraburi. De sine se ințelege fie-care părticică a întregului trebue apoi revidată și îndreptată, poleită ș. c. l. Procedura cu céră s'a început tot așa. Scórța esterióră a figurei de gips se prepară din năsip, asemenea se prepară și simburele din năsip. Între acésta și mantaua esterióră rĕmâne un spațiu gol pentru aramă. Acest spațiu gol se umple cu céră curată. Prin acésta se dă nascere statuei de céră. Artistul póte corege acésta după plac; se tórnă apoi de nou în formă, acésta se intocmesce, se pune încă odată în foc spre a se învêrtoșá. Céra prin acésta se topesce și curge pe anumite crepături. Numai decât apoi se sĕvêrșesce turnarea și resultatul este: realisarea unui product mai bun în tótă privința.

Metoda cea nouă, care se vede a fi învĕțată dela japanezi este mai complicată. Numai în câte-va cuvinte voiu a o descrie.

Ea se construézá tocmai ca statua de céră supra amintită. Dar în loc de a o pune în mantaua esterióră de năsip se colorézá pe forma de céră mai de multe ori cu penelul de pămênt subțiat. Apoi pămênt mai gros, în fine năsip condesat. Astfeliu căpĕtăm o nóuă figură esterióră cu mult mai precisă. Se înțelege, că și turnarea va fi cu atât mai perfectă. Trebue însĕ sĕ asteptăm, ca sĕ vedem, că óre acésta nóuă procedură avé-va aderenți, sau ba. Se pare, că merită a avé.

(Va urmá.)

pete s'a creat în Jaroslau, unde monarchul a fost la manevre o nouă comandă de geniu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Criscior la 26 Septembre, 1889. Domnule redactor! In numĕrul 98 al „Telegrafului român“ între varietăţi a ţi binevoit a notificá sub titlu „Auria Ardélului“, că societăţile strĕine esploatéză munţii Transilvaniei. Este adevĕrat că societatea „Hartkotische-Bergwerk-Actien Gesellschaft“ din Germania a esploatat minele dela Ruda lêngă Brad. Aşa d. e. nu mai aur curat la lună dela 30—40 klo., şi şi mai mult! Minele dela Ruda datéză de sub romani şi se lucră de sute de ani, nime nu-şi aduce aminte însĕ sĕ fi esploatat în timp relativ scurt atâta aur. Poporul din jur e sĕrac, ce e drept, dar de emigrat n'a ajuns până acolo; — cu tóte că sus numita societate plătesce de un timp încóce fórte rĕu pe lucrătorii băeşi, încât de va durá mult timp astfeliu nu va fi departe şi timpul, când va trebuí sĕ emigreze poporul.

Sus numita societate este puternică, ea dispune de părale, dar cu tóte acestea este şi o împrejurare, carea fiind de interes vital pentru proprietarii mici de mine din Criscior şi jur — partea cea mai mare români, voesc în cele următóre a o împărtăşí Preaon. public cetitoriu, şi anume:

Sus numita societate, ce e drept, a ocupat un teren de esploatat mărişor, carele s'a mărit în anul acesta prin cumpĕrarea minei numite „St. Ioan“ (Zdraholţ) pe teritoriul comunei Criscior. Dar funcţionarii dela aceea societate, toţi strĕini, nu s'au îngrijit de a-şi asigurá un teritoriu antea lor, după cum e direcţiunea vinelor dela Ruda, spre Sud-Ost, ci au ocupat alte terene secundare. Terenul acela antea lor — este ocupat de vre o 7—8 societăţi mici, cum am ḑis de locuitorii din Criscior şi jur cu hotare îngremiate în cărţile montane (Frei fahrungen Bánya adományozások) şi cu scrutinii libere (Freischürfe-Szabadkutatások) în numĕr considerabil. Acum sus numita societate pe deoparte în lumea largă arată, că tot terenul cel bun de minărit este ocupat de dênsa, şi prin urmare alte societăţi, ce ar voí sĕ mai ocupe nu ar avé ce ocupa; pe de altă parte se silesce a ocupá teren înainte, însĕ nu pe calea sa, ci cu totul într'un mod ce, cel puţin funcţionarilor respectivi nu le póte serví spre onóre. Anume: proprietariul unor scrutinii libere (Freischürfe) lucrătoriu la minele societăţii a fost tractat cu înjurături şi ameninţări de a fi pălmuit ca cu preţul oferit de funcţionari sĕ-şi vêndă scrutiniile sale societăţii, la ce însĕ nu a fost înduplecat de loc până acum. Notez aci, că astfeliu de apucături nu sunt prea pentru ómeni culţi, dóră nici nu sunt sciute de acţionarii acelei societăţi. Altcum în genere lucrătorii dela acele mine sunt rĕu tractaţi, rĕu plătiţi, ba şi de multe ori bătuţi şi pedepsiţi cu detragerea plătiţilor.

Dacă d nii dela societatea amintită voesc a-şi mărí teritoriul, au de a intrá în pertractări cu proprietarii terenului ocupat pe calea sa, nu cu ameninţări, şi fie siguri, că nu le va părea nici odată rĕu. Dacă nu voesc, atunci sĕ ne vedem noi de treburi neconturbaţi.

Acestea ve rog domnule redactor a le publicá în jurnalul ce-l redigiaţi în interesul poporului nostru, ca sĕ se vadă justările nóstre conform adevĕrului. Ar fi de interes bine înţeles pentru noi, când s'ar reproduce acestea jurstări şi în alte jurnale din patrie, pentru orientarea societăţilor indigene, cari ar puté sĕ ocupe taren de minărit, care ar egalisá chiar şi cu terenul ocupat de societatea acésta din Germania. *Unul din ceialalţi.*

Originea sĕrbătorilor. (2)

(Urmare).

Şi aceste tóte sunt lucruri cunoscute, cari n'au lipsă de' nici o argumentare. Dar deşi biserica a aflat de consult ca în acord cu jidovii sĕ se serbeze şi Sâmbăta, totuşi însĕ pentru de a preîntimpiná ori ce bănuélă de iudaisare, mărturisiau făţiş, (precum s. e. *Atanasiu Nazianzanul* ş. a.) că aceea sĕrbare o fac ei numai în mod absolut creştinesc, şi că Sâmbăta nu o obsérvă ei ca un Sabbat jidovesc; de altcum în respectul acestei ḑile a dispus şi sinodul din Laodicea prin canonul 29: „*Sâmbăta sĕ nu se serbeze* (adecă după timpul jidovesc) *ci sĕ se lucre, şi numai Dumineca sĕ sĕrbeze* (cu solemnitate) *sub anatemă*

Astfeliu era biserica rĕsăritului; în a apusului însĕ aflăm o óre-care diferinţă. La apuseni Sâmbăta nu se ţinea ca o sĕrbătóre sfântă, dar s'a dispus ca o ḑi de post. Causa acestei disposiţiuni se invederéză dintr'o epistolă a papei *Innocentie I.* (402—417) către *Deciu* (sau Decenţiu?) episcopul Eugubiei, în care cetim: „Dacă ne aducem aminte. de învierea Domnului Christos nu numai la Pasci, ci şi în fie-care Dumineca, şi dacă postim Vinerea pentru-că în acésta ḑi a fost restignit, atunci nici Sâmbăta nu trebue sĕ o trecem cu vederea, fiind-că ea este ḑiua de mijloc dintre bucurie şi întristare; singuri Apostolii petrecéu cestea dóuĕ ḑile (Vinerea si Sâmbăta) cu mari griji şi întristare. Ba ḑice acest părinte: câtuşi de puţin sĕ nu ne îndoim, că apostolii în aceste douĕ ḑile (Vineri şi Sâmbătă) au postit; pe lângă acésta biserica posede o tradiţiune veche, ca în aceste dóuĕ ḑile ss. sacramente nu s'a administrat. De aci urméză, că în fie-care Sâmbătă s'a ţinut post.

Tot spre acest sfêrşit s'a ordinat în un sinod al apusenilor ţinut la Elvira (an. 365 în Spania): că dacă Sâmbătă se dispune ca ḑi de sĕrbătóre, atunci acésta este o nedreptate şi o greşélă, care trebue îndreptată: poporul mai mult sĕ caute se ţină Sâmbăta ca o ḑi de post.

Dar cu tóte usul acesta n'a fost general în biserica apusenilor. În Roma a fost usitat, pe când în Milano a fost cu totul altcum; aci Sâmbăta a fost o ḑi de sĕrbătóre. Astfeliu ne naréză *Paulin* (a. 353) episcopul din *Nola* în *Campania*, în viaţa lui *Ambrosie*, episcopul din *Milano*, că acesta în tótă Sâmbăta se tracta cu mâncări ca şi Dumineca (pe când în celelalte ḑile nici când nu mânca la améḑi); de acea obicinuia în tótă Sâmbăta a predicá poporului; dar cu tóte acestea acest evlavios şi venerat părinte a fost aşa de prudent, că nu s'a lăsat a fi aşa de strîns legat de acest lucru secundariu, ci dacă se afla în Milano, atunci mânca el Sâmbăta; dacă se afla el însĕ în Roma, atunci postia în aceea ḑi după obiceiul de acolo. „Acésta“ — ḑice fericitul Augustin în epistola sa către Ianuarie, episcopul din Benevent — „am auḑit-o eu singur din gura lui Ambrosie“. Căci când a venit la el (Augustin) în Milano (unde petrecea el atunci) mamă sa *Monica*, fórte s'a superat, că acolo nu se postesce ca în celelalte locuri. Deci pentru de a linisci *Augustin* pe mama sa, sĕ duse cu ea la *Ambrosie*, care pe atunci era acolo episcop, şi cerênd desluşiri dela el acesta îi respunse: „El (Ambrosie) în causa acésta nu le póte dá alt sfat mai bun, decât ca ei sĕ facă aşa, precum a fost obicinuiţi a face: dacă merg — ḑice *Ambrosie* — la Roma, atunci postesc Sâmbăta conform usului de acolo; dacă sunt însĕ aici, atunci nu postesc. Deci faceţi şi voi aşişderea; la ori-care biserică veţi merge, orientaţi ve întru tóte după usurile aceleia, pentru ca sĕ nu ve causaţi nici vóue nici respectivei biserici supĕrări“. — Cu rĕspunsul acesta liniscì *Augustin* pe mama sa, şi de câte ori gândia el la acel stat totdeuna îl ţinea ca un oracul şi ca o sentinţă, care i s'a inspirat din ceriu.

Astfeliu nici la apus postul în ḑiua Sâmbetei n'a fost preste tot acceptat. Ba un învĕţat catolic din timpurile nóue, carele a fost şi episcop, crede de fórte verosimil: că deosebit la Roma în timpurile primitive tocmai ca şi în bisericile rĕsăritului nu s'a ţinut Sâmbăta ca o ḑi de post, ci numai mai târḑiu s'a statorit acésta.

Fiind-că fără a scí cum, întraì într'o materie, care nu e anunţată în fruntea acestui tractat, aşa înainte de a proprocede în cercetarea celorlalte sĕrbători creştinesci, voiu rĕmâné niţĕl şi lângă acest obiect. Sigur este, că creştinii cei vechi au avut dóuĕ feliuri de posturi solene: cele sĕptĕmânale şi cele anuale. Posturile sĕptĕmânale (cari le numiau ei *jejunia quartae et sextae feriae*, posturile ḑilei a patra şi a şésa) le ţineau ei în tóte Mercurile şi Vinerile, cari pentru aceea s'a dispus de atari, fiind-că Mântuitoriul nostru a fost într'o Mercuri vêndut de Iuda, şi într'o Vineri a fost restignit de jidovi. Usul acesta îl derivă *Epifanie* dela Apostoli, ḑicênd, că aceste ḑile au fost de lumea întrégă recunoscute şi ţinute ca ḑile de post. Aceste ḑile se numiau *stationes* şi *priveghieri* (nu pentru ca şi când în acele ḑile în întreg timpul lor ar fi petrecut stând, ci numirea este parabolică în asemânare cu staţiunile militare şi resbelice, cari asemenea sĕ ţineau tare şi strîns până când adecă dura straja), şi aceste posturi durau după *Epifanie* („despre credinţă“) de regulă până la a nóua óră, adecă până la trei óre p. m. după calcularea nóstră de astăḑi; când apoi îndată se împărtăşiau cu sf. cuminecătură, părăsind staţiunile şi străjile lor şi eşind din biserică mergênd érăşi acasă. De aceea le şi numesce *Tertulliam* („de jejun. c. 13) *stationum semijejunia* sau posturile de jumĕtate, şi desaprobă postul acelora, cari în acele ḑile postíau în secret ḑiua întrégă, şi cari de aceea refusau de a se împărtăşí cu ss. taine sub cuvênt, că primind ss. taine se alteréză postul lor. (Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul a petrecut la Vişegrad, unde a făcut escursiuni dese de vênătóre. Vênătórele se vor începe în tómna acésta şi la Gurghiu, unde s'au ivit mai mulţi urşi, cari causéză pagube însemnate.

Archiducesa vĕduvă Stefania, după-ce a făcut cura de scaldă şi a visitat părinţii, s'a întors la Viena şi va petrece în apartamentele sale din „Hofburg“.

* (Himen.) Dl George **Romanul**, ales de preot. în Sân-Nicolaul mic, diecesa Aradului, Joi în 3 Octobre a. c. st. n. la 12 óre a. m. 'şi va serbá cu nunia cu amabila dşóră Emilia Papiu din Deva. Incă odată felicitările nóstre amicale!

— Dl Acsente Moşoiu notariu cercual in Bran şi serbéză cununia cu dşóra Livia Iuga-Puşcariu din Bran, Dumineca la 6 Octobre a. c. n.

* (Archimandritul Popescu.) Din colónele ḑiarului nostru acest nume este binecunoscut publicului român. Ceea ce ne face sĕ revenim asupra dlui archimandrit Veniamin Popescu de astădată este un articol prim din „Luminătoriul“ Nr. 70, în care nu fără causă se revine asupra procederei dênsului. Nu împărtăşim întru tóte resónele desvoltate în acel articol, dar un lucru nu se mai póte ignorá. Dl archimandrit V. Popescu în anii precedenţi a umblat prin tóte centrele române de aici, şi a adunat sume fórte considerabile sub titlul: ca cărţile bisericesci sĕ se tipăréscă în limba română macedoniană. resp. dialectul macedonian, şi în acésta întreprindere a sa a fost sprijinit de toţi bărbaţii nostrii mai de frunte.

Căile din urmă ale părintelui Popescu dau ansă la bănueli, şi póte nu fără causă, mai ales, când vedem aprópe doi ani împliniţi, fără de a fi publicul informat, cum s'a întrebuinţat sumele considerabile adunate spre scopul indicat mai sus.

Credem şi noi a fi sosit timpul suprem, ca părintele Popescu sĕ justifice intrebuinţarea banilor colectaţi şi preste tot a ofertelor primite, căci altfeliu bănuelile ivite în timpul din urmă faţă de procederile dsale devin întemeiate şi ne-ar păré de tot rĕu, dacă bunele simţeminte ale românilor ar fi esploatate cu reserve neadmisibile In acésta privinţă ne alăturăm „Luminătoriului“.

* (Deschiderea dietelor provinciale.) Prin un patent preainalt al Maj. Sale monarchului se face cunoscut, că în 10 Octobre se vor deschide dietele provinciale din Boemia, Galiţia şi Lodomeria, Austria inf şi superióră, Salsburgia, Stiria, Carintia, Carniolia, Bucovina, Moravia, Silesia, Tirol, Foralberg, Istria, Gőrcz şi Gradişca.

* (Sciri militare.) Maj. Sa a conces archiducelui **Iosif**, supremului comandant al honveḑimei, ca sĕ priméscă portretul în briliante al şahului Persiei.

* Ministrul de instrucţiune a recercat prin o circulară pe toţi inspectorii scolari, ca sĕ notifice pe toţi acei învĕţători, al căror salariu nu ajunge suma de 300 fl. şi totdeodată sĕ amintéscă şi despre léfa, ce o capĕtă fie care dintre învĕţători.

* (Reforma judiciară.) Intre alte reforme, ce le va introduce ministru de iustiţie, va fi şi decentralisarea tablelor reg. Spre acest scop va şi asterne dl ministru Szilágyi în procsima sesiune dietală proiectul seu şi va cere totodată dietei uncredit suplementar pentru a se puté esecutá proiectul numit.

* Esamenul practic la scóla agronomică a comitatului Sibiiu se va ţiné Vineri în 11 Octobre a. c. la 8 óre a. m. în edificiul de instrucţiune agricolă (têrgul vitelor Nr. 10).

* (Comitat nou.) In ḑilele din urmă s'au făcut între locuitorii din împrejurul Băiei mari vii miscări pentru a mijlocí la guvern formarea unui comitat nou cu reşedinţa în Baia mare. Spre scopul acesta s'a ţinut şi o întrunire sub conducerea cont. A **Teleki**, în care s'a stabilit şi principiile din adresa, ce se va asterne guvernului!

* Representanţa municipală a cetăţii libere Cluş a votat o adresă ministrului de iustiţie. O deputaţiune va inmanuá adresa şi totdeodată îl va rugá ca la decentralisarea tablelor regesci sĕ se înfiinţeze şi în Cluş una.

* (Troeniţi.) În ḑilele trecute s'au întors preste munţii Salcova către Reghin 7 pĕcurari cu 16,000 oi, 10 câni şi 2 rimători. Pe cóma muntelui i a apucat un vifor de zăpadă şi îi troeniră cu totul, încât numai trei ciobani au putut scăpa. Până acum nu s'a dat de nici o urmă despre ceialalţi ciobani, nici despre turma de oi.

* (Procesul „Luminătoriului“). Din Budapesta se comunică, că înalta curie a cassat sentinţa, ce o a adus curtea cu juraţi din Arad, în procesul de presă intentat dlui Barcianu, motivând, că un jurat a comunicat pe timpul pertractărei cu publicul de afară.

* (Esposiţii) Cultura pómelor în prejurul Bistriţei c ajuns la un grad îmbucurătoriu de desvoltare. In toţi anii s'au esportat mari cantităţi pentru ţĕrile strĕine şi mai ales în Germania. Pentru promovarea şi mai cu succes a pomologiei bistriţenii vor arangiá în anul acesta o esposiţie de póme.

—In anul viitoriu se va arangiá în Timişóra o esposiţune industrială şi agricolă sub auspiciile camerei comerciale şi industriale din Timişóra.

* (Kossuth la Abrud). De o vreme încóce nu numai oraşele din Ungaria dar şi în părţile ardelene s'a produs o adevĕrată rivalitate de a alege pe expatriatul Kossuth cetăţén de onóre. Se comunică că şi *Abrudul* l'ar fi ales. Cât sună de frumos, Abrudul şi Kossuth, dacă ne vom reinprospetá anii 1848 şi 1849.

* (Têrgul Agnitei). Ministrul de industrie şi comerciu a conces, ca têrgul anual ce se ţinea în comuna Agnita (ctt. Têrnava-mare) la 21 Decembre n. sĕ se pótă ţiné de acum înaite la 7 Septembre,

* (Iconari.) Dl Popoff, marele comerciant din Moscova a organisat o companiă de 273 iconari, cari plécă ḑilele acestea din Moscova în peninsula balcanică, pentru vênḑarea produselor picturei ruse. După cum e informat „Telegraful Român,“ din Bucuresci acești iconari plécă cu marfa în valóre de preste 70,000 ruble.

* O dramă familiară dintre cele mai triste s'a întêmplat la Odesa ḑilele trecute. Profesorul dela liceul Richelieu cu numele Robert Sause trăia aici de mai mulți ani dimpreună cu nevasta sa și patru copii. Fiind că era însĕ austriac, i se spuse că va fi depărtat din slușbă, ceea ce l întristă atât de mult încât se spânḑură. Nevasta sa vĕḑêndu-l mort, se sinucise și ea sărind de pe feréstră dela etagiul al patrulea, mai înainte însĕ și-a omorît pe cei trei copii, unul, cel mai mic, însĕ se ascunsese sub pat astfeliu a scăpat cu viață.

* (Inmormêntată de viă.) Un econom scrie „G. Trans.“ din Zabor trăia de câtva timp tot în cértă cu nevastă-sa. Din cel mai neinsemnat motiv o chinuia pe nevastă-sa atât de cumplit, încât comuna întrégă vorbia despre purtarea lui cea rea. Mama economului îl ațiță încă și mai mult în contra nevestei lui. Cătră sfêrșitul lui August acésta dispărù fără veste. Lucrul le bătù la ochi multor locuitori din comună, dar bărbatul nenorocitei femei le spunea, că ea s'a dus pentru câte-va ḑile de acasă. In ḑilele trecute venì la Zabor un despărțĕmênt de dragoni, cari mergeau la manevre la Leutomischl (Boemia.) Mai mulți din ei fură încuartirați la economul din vorbă. Cătră séră auḑiră nisce vaete dureróse, ce păreau a venì din adêncime. Se luară după vaete și aflară, că acestea veniau din un grajd vechiu de oi. Voiră se intre înlăuntru, ușa însĕ era închisă cu douĕ lăcate. Sparseră ușa dar nu găsiră suflet de om. Jur impregiur era liniste. Deodată rĕsunară din nou vaetele după ajutoriu. Unul dintre soldați se puse cu urechia pe pămênt și ascultà. Spre gróza lui descoperì că strigătele veniau din adêncime. Fără sĕ se gândéscă mult, soldații începură a săpa și deodată deteră peste o fântână veche care era astupată cu lut. Când auḑiră vaetele mai lămurit, soldații se puseră pe lucru se mântuéscă pe nenorocit ființă din fântână. Unul din ei își legă o funie peste mijloc și ținênd un felinariu (lămpaș) în mână fù lăsat înlăuntru Acolo i se înfățișa o priveliste înfiorătóre: o femeiă zăcea într'un lac de sânge, cu ochii jumĕtate închiși și cu gura cascată. După mari opintiri isbutì dragonul se scótă din fântână pe nenorocita femeiă, care când vĕḑù lumina ḑilei leșinà. Fù dusă în spital, unde se recreà cu încetul. Se făcù arĕtare și țĕranul împreună cu mumă sa fură dați pe mâna judecătoriei din Kuttenberg, fiindcă tótă comuna îi bănuesce că au aruncat pe sĕrmana femeiă în fântână, unde a stat patru ḑile pline de chin.

* (Un papă femenin!) Scirile din Budapesta anunță, că era gata gata, ca érăși sĕ se repețéscă casul, ca sĕ ajungă o femee papă. In seminariul rom. cat. din Calocea îi succese unei tinere și frumóse fete, ca sĕ se inscrie de elev seminarial, avênd testimoniu de maturitate și celelalte testimonii în regulă. Umbla în haine bărbătesci și nimenui nu i-ar fi trecut prin minte, că e fată, decât numai póte după făptură. Câteva ḑile petrecù în seminariu. Odată învĕțênd prin grădină se intâlnesce cu cardinalul Haynald, 'l salută, fără însĕ a-i sărutá și mâna, cum o fac de obiceiu și din datorință elevii seminariali. Acésta imprejurare făcù pe cardinal sĕ se uite cu mai mare atențiune la mișcările seminaristului, se apropie și îl esamină bine, îi puse apoi mai multe întrebări aspre și începù al dojenì. Impresionat seminaristul s'a dat de gol și luându-o la picior dispărù din seminariu.

* (Un cal scump). Renumitul cal de întrecere „Ormond“ ce l'a vêndut ducele Westminster lui Don Ioan Bocan a trecut în ḑilele trecute cu vaporul „Elba“ din Anglia la America sudică. Calul a fost cumpĕrat cu 14,000 funți sterling; cel mai mare preț, ce s'a dat până acum pe vr'un cal.

Bibliografic.

„Prima carte de cetire și scriere“ după metoda cuvintelor normale de C. Meissner, profesor de pedagogie și director al scólei normale Vas. Lupu din Iași, și Victor Dogariu, provisor la liceul din Iași și fost revisor scolariu“, este titula unei cărți ce a apĕrut la Iași în tipografia națională în anul acesta și a fost aprobată de On Ministeriu din Bucuresci.

Cartea este una din cele mai nóue aparițiuni în literatura nóstră pedagogică. La prima vedere se deosebesce de alte cărți de feliul ei la noi mai ales prin aceea, că pe primele pagini dela început scrisórea e în colóre albă pe hârtie négră, întocmai precum se face scrisórea pe tăblița négră.

Nu putem scí, dacă modul acesta de a înfățișá la început scrisórea elevilor începĕtori este o invențiune a dlor autori, căci nu ni o spun, dară întocmirea acésta încă se póte considerá ca o încercare seriósă în scopul ameliorării cărților nóstre de scólă. Am fi dorit, ca colórea albă a hârtiei sĕ fi fost înlocuită prin colóre galbină închisă (Chamois), prin care se crută mult vederea elevilor.

Cât pentru metoda, ce în carte se ia de basă pentru învĕțarea cetirii și a scrierii, aceea e cea mai rațională: este metoda analitică sintetică pe care autorii o numesc, după germani „metoda cuvintelor normale“. Noi, dacă găsim un adevĕrat merit pentru acésta carte, este cu deosebire faptul, că cu ea se face încercarea de a se familiarisá și învĕțătorii din România cu ḑisa metoda, despre care astăḑi pedagogii, cu fórte puține escepțiuni, nu se mai îndoesc de loc, că nu ar fi superióră tuturor celorlalte metóde.

Noi punem un deosebit accont pe faptul acesta, deóre ce nu e de mult, decând și aici la noi și mai ales în România unii pedagogi susțineau, că deșí metoda analitică sintetică póte sĕ fie bună pentru alții, pentru limba nóstră însĕ nu ar fi potrivită. Nu va trece însĕ mult, așa credem, și susținătorii acestei păreri eronate încă se vor convinge, cá tocmai limba română este, pentru care se potrivesce mai bine metoda analitică-sintetică

Cum că în adevĕr limba română inlesnesce mai mult decât alte limbi aplicarea metodei numite, acésta s'a arĕtat și continuă a se arătá ḑilnic prin „Ântâia carte de lectură și învĕțătură“ cu conductor de dl I. Popescu, carte, care a apĕrut în prima edițiune la anul 1870 și carea este judecată de ómeni de scólă fórte competenți, ca cea mai bună între cărțile române de feliul ei. (Veḑi „Fóia diecesană“ din Caransebeș Nr. 39, 40 și 42 din anul 1887, și „George Lazar“ din Bĕrlad Nr. 10 din anul 1887 pag. 301—303 *).

Revenind la „Prima carte de cetire“ a dlor Meissner și Dogariu, pe lângă recunóscerea meritului ei, de a fi prima încercare seriósă pentru introducerea și în România a metodei analitice-sintetice, nu putem a nu relevá și unele erori, ce credem că ar fi bine sĕ se îndrepte la a dóua edițiune.

Cea-ce nu ni se pare nimerit în esecutarea metodei este mai întâiu și mai întâiu, că drept „cuvinte normale“ s'au ales și nisce nume, ce nu sunt cunoscute decât póte numai într'un ținut mărginit d. e. „holub“, „apar“ etc., pe când cărțile de scólă au sĕ întroducă pe elevi, în limba înțelésă și vorbită de toți românii, sau cel puțin de majoritatea lor, și sĕ nu cultive provincialisme. Apoi ca defect trebue sĕ se considere și acea, că unele figuri prin cari se înfățișéză obiectele ale căror nume s'au luat ca „cuvinte normale“, sunt astfeliu esecutate, încât nu numai micii elevi, dar chiar și ómenii mari nu ar sci ce represintă, dacă nu ar cetí numele acelor obiecte scrise sub ele. Și trebue insemnat, că atât „cuvintele normale“ cât și obiectcle ce sunt representate prin acelea, precum și figurile lor, trebue sĕ se pótă bine cunósce.

Almintrelea nu ar fi observat principiul fundamentalu al metodei analitice sintetice: de a duce pe elevi dela cunoscut la necunoscut.

O erórе nu neînsemnată comit dnii autori și prin acea că, precum se vede din precuvêntare, dnilor nu consideră așa numitele „cuvinte normale“ de acea ce ele au se fie: de mijlóce, de substrate menite de a fi supuse analisărei, pentru a se scóte din ele pe rênd sonurile limbei. Dnii autori pe pagina primă ḑic, că „terminând studiarea cuvintelor normale, scolarii trebue se scie cetí și scrie“. Dar fată de acelea cuvinte nu póte fi vorbă de nici o studiare. Acelea cuvinte, după-ce s'a scos din ele sonurile limbei, pot sĕ fie și uitate, deóre ce nu ele sunt lucrurile principale, ci sonurile și semnele acestora, literile. Făcênd o asemănare, am puté ḑice, că cuvintele normale sunt cojile, în care se află simburii.

Trecând peste alte erori mai mici, vom mai reflectá încá numai la una și vom terminá. Chiar la început în precuvêntare se ḑice: Cele mai multe din abecedarele nóstre sunt lucrate după metoda scriptolegă fórte puține numai după metoda așa numită a „cuvintelor normale“ sau analitico-sintetică. In ḑicerea acésta se repetă cuvêntul pocit „sciptolegă, ce constă din dóuĕ cuvinte stricate, fără de nici un înțeles și care s'a furișat în limba nóstră, traducându se de unii în mod servil cuvêntul german „schreib-lese“ și din acel barbarism s'a format prin derivațiune un alt barbarism pare că și mai încornorat: cuvêntul „scriptolegiă“ în loc sĕ se ḑică „metodă“ legografică“ sau metodă după care se învață cetitul scriind. Dar sĕ nu ne oprim la nomenclatura acésta nefericită, carea sperăm, că se va eliminá ea singură din limba nóstră. Erórea, ce voim sĕ relevăm aici este, că metoda analitică-sintetică se consideră de d nii autori ca opusă metodei lego-grafice, pecând acésta din urmă nu este decât o mctodă întregitóre a celei dintâiu, deóre-ce cetirea se póte învĕțá și s'a și învĕțat într'una cu scrierea și când se procedea dela litere singuratice, după anticuata metodă nominală (a slovenirii sau literisării) și când se procede dela sonuri, după metodă fonetică, și în fine și când se procede dela cuvinte, după metoda analitică-sintetică, (veḑi Geschichte der Methodik des deutschen Volksunterichtes, tomul II, pag. 400, de Kehr, Gotha 1879.)

Recensentul cărții din discusiune, dl C. Dimitrescu în raportul seu cătră On. Ministeriu din Bucuresci susține, că lucrarea dlor Meissner Dogariu, e superióră încercărilor de până acum, făcute în limba română, prin faptul, că a pĕtruns mai bine adevĕratul scop al acestei metode. Noi, după-cum din cele espuse se póte înțelege, nu putem admite afirmațiunea acésta a dlui Dimitrescu, și ne am creḑut datori, a semnalá în cartea dlor Meissner Dogariu mai multe scăderi și erori esențiale, ce derógă mult metodei analitice sintetice și cari am dorí sĕ se îndrepte în interesul învĕțămêntului și chiar al d-lor autori. *X.*

---

*) Mai cunóscem încă o carte, făcută pentru a representá metoda analitică-sintetică în România: „Cartea scolariului începĕtoriu“ publicată în a V-a edițiune la Bucuresci in editura librăriei Ionnițiu, de Basile Haram. Așa numitele „Cuvinte normale“ în cartea acésta sunt aprópe tóte luate mai în aceeași ordine din „Ântâia carte“ a dlui I. Popescu, și întrucât dl Haram a făcut vre-o abatere, se póte ușor cunósce, că aceea numai îngreunéză aplicarea metodei. Dl Haram însĕ a voit sĕ apară original! De aceea domnia sa nu amintesce de loc de amintita carte română după care și-a făcut plagiatul seu, ci se ascunde în dosul, mai multor nume de autori de abcedare, chiar și strĕini, pentru a nu puté fi controlat. Astfeliu cartea d-lui Haram deși e aprobată și ea de On. Ministeriu din Bucuresci, rĕmâne o carte într'adevĕr de „haram“ cum se ḑice pe la noi.

Ca de un curiosum nu putem sĕ nu facem mențiune aici și de aprețierile cu totului tot eronate, ce dnii V. Răcean, Gh. Ienăchescu, C. Grigorescu, și Ioan Creangă fac metodei analitice sintetice într'un „Rĕspuns“ tipărit în tipografia națională din Iași la anul 1888 și dat dlui Ioan P. Florantin. Acelea aprețieri de nótă, că susținĕtorii lor se află în o completă neștiință, în ceace privesce ființa metodei analitice sintetice, și nu sunt nici decum demne de ómeni, cari 'și dau aerul de a discutá cu seriositate cestiuni pedagogice în public. Nu întrăm aici in analisarea acelor aprețieri, pentru a cruțá pe susținĕtorii lor, și ne mărginim a arĕtá numai că amatorii de curiosităţi le pot cetí pe paginile 16, 17, 18, ale amintitului „Rĕspuns.“

Publicațiune

pentru conchemarea la adunarea de controlă pro 1889.

Pe basa cointelegerii avută cu comanda cercuală de intregire a regimentului de infanterie c. r. Nr. 31 adunarea din ĕst-an a reservistilor concediați pe timp nederminat și-a reservistilor substituiți are loc în Sibiiu la *10/22 Octobre 1889.*

Afacerea oficială, la care are sĕ-și aducă fiecare *obligat la controlă pasul militariu, începe la 9 óre diminéța în cancelaria cercuală de completare, ulița Schewis Nr. 34.*

La adunarea de controlă sunt obligați de a se înfățoșá toți concediații pe timp nedeterminat, reservistii și reservistii substituți ai tuturor corpurilor de trupă, a institutelor armatei stătătóre și a marinei, fără considerare că óre aparțin ei locului de petrecere ori petrec ací numai temporalmente; escepțiune fac aceia, care în acest an au stat în serviciul activ, sau au luat parte la instruarea militară sau deprinderea periodică în arme.

Obligații la controlă, îndreptându se la punctele 24—28, care sunt de a se cetí, ale instrucțiunei pasului militar, sunt serios provocați spre a aparé punctuos, deóre-ce tot acela concediat pe timp nedeterminat și reservist, care rĕmâne dela adunarea de controlă și care rĕmâne fără escusare suficientă *dela controla ulterióră ținută în stațiunea cercului de intregire Sibiiu în ḑilele de 19, 20 și 21 Novembre* va fi tractat după prescrisele militari penali.

In fine se face cunoscut, că conform § 45 punctul 4 al instrucțiunei de evidență, se vor țíné adunările de controlă și în Dumineci și în sĕrbători, de aceea ținerea ḑilelor de controlă odată pentru totdeauna statorită, nu póte fi supusă nici unei modificări.

24 Septembre 1889.

Magistratul.

Loterie.

Sâmbătă în 28 Septembre 1889.

Timișóra:	**28**	**1**	**81**	**79**	**25**
Viena:	**49**	**48**	**12**	**5**	**68**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 Septembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 48	9.47
100 marcenemțesci	58.40	58 40
London (poliță pe trei luni)	119,70	119 75

Nr. 460. [163] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Haţegului se escrie concurs cu terminul până în 12 Septembre st. v. a. c.

1. Scóla ambulantă din Fizesci-Federi afiliată cu Ohaba ponorului — cu salariu anual de 360 fl.

2. *Nucşóra*, 240 fl., în dumineci şi sĕrbători va avea a ţiné strană în biserică.

3. *Nadastia superióră*, salariu anual 210 fl. In dumineci şi sĕrbători va avea a dá ajutoriu la strană.

4. *Huniedóra*, cu salariu anual 200 fl.

5. *Valea sângeorgiu*, 200 fl. salariu anual.

6. *Grid*, salariu anual 200 fl.

7. *Sântămăria de pétră*, salariu anual 120 fl. v. a.

De sine înţelegêndu se, că cuartirul şi lemnele focale sĕ dau în natură pentru menţionatele staţiuni.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, au a şi trimite cererile, instruite conform prescriselor legale la subscrisul.

Haţeg, la 12 August, 1889.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Raţiu,
protoresb. gr. or.

Nr. 647 [168] 3—3

Concurs repeţit.

Necompetênd nici un individ la concursul publicat în „Telegraful român" Nr. 81 a. c. pentru ocuparea postului învĕţătoresc clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, se repeţesce acel concurs odată pentru totdeuna cu termin de 15 ḑile dela publicarea lui cu condiţiunile din primul concurs şi salariul:

1. Salariu anual de 300 fl. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl.;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale şi despărţĕmintele tractuale 5 floreni.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Sighişóra, 13 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 195. [184] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei devenite vacante se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c.

1. Un post învĕţătoresc în parochia Geomal, cu un salariu de 200 fl., care sumă se va solví jumĕtate din fondul învĕţătoresc şi jumĕtate din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

2. Un post învĕţătoresc în parochia Meteşiu-Poiana şi Găureni, cu un salariu anual de 160 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá aceste posturi se binevoiască a-şi aşterne concursele lor până la terminul susindicat la oficiul subscris, instruite conform Normativului scolariu.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Alba-Iulia, 22 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter.

Nr. 284 [185] 2—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 5 Septembre a. c. Nr. 5878 B. se publică a dóua óră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III a în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., specificat în „Telegraful Român" Nr. 78 din 20 Iuliu 1889 v.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre, subscrisului oficiu până la terminul pus şi sĕ se presenteze în parochiă pentru orientare, cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Abrud, 8 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

Nr. 22 [186] 2—3

CONCURS.

Prin încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 30 August a. c. Nr. 5421/B. se publică concurs pentru întregirea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Trêmpoele de clasa a III-a din protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din următórele venite staverit prin comitetul şi sinodul parochial.

1. Dela 30 casuri boteze à 40 cr. şi 10 cununii à 3 fl. pe an fl. 42.—

2. Dela 6 înmormêntări sub 12 ani à 1—3 fl., 6 înmormêntări preste 12 ani clasa I à 10 fl,. 6 înmormêntări clasa a II-a à 8 fl., şi 6 înmormêntări à 6 fl. . . . . fl. 156.—

3. Dela 240 familii à 30 cr. pe an . , . . . fl. 70.—

4. Venitul dela botezul Domnului dela fie-care familie ori 10 cr. şi fuiur, ori grâu şi carne . . . fl. 60.—

5. Dela 50 casuri cununa anului à 50 cr. şi 30 festanii à 50 cr. . . . fl. 40.—

6. Dela molitvele posturilor şi a prasnicilor şi dela sfinţirea paştilor şi servirea parochului . . . . fl. 46.—

7. Dela masle, sărutatul icónelor şi miruit . . fl. 25.—

8. Venitul cimiteriului fl. 15.—

9. Dela casa parochială, care se va căpĕta mai târḑiu . . . . fl. 30.—

Suma . fl. 484.—

Doritorii de a ocupă acest post sĕ-şi subştérnă concursele cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre la subscrisul oficiu în timpul cuvenit la care pot aflá şi alte informaţiuni pentru orientare.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 2 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

---

[187] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiile mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Agnita se escrie con concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român".

1. Alţina, pentru postul prim învĕţătoresc un salariu anual în suma de 250 fl. şi lemne de foc.

Pentru postul al II-lea un salariu anual în suma de 110 fl., şi lemne de foc.

2. Cincul-mare, pentru postul al II-lea invĕţătoresc 100 fl,. cuartir şi lemne de foc.

3. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Prostea, cu salariu de 150 fl cuartir şi lemne.

5. Şoars, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Zlagna, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre una din acestea staţiuni au a şi aşterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral mai sus menţionat până la terminul indigitat.

Agnita, 2 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 368 [188] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin până la 30 Septembre 1889 st. v.

1. Libotin, cu salariu la an 150 fl v. a., ce se plătesce din repartiţiune pre popor.

2. Văleni, cu leafa anuală de 120 fl v. a., ce se plătesce din repartiţiune.

3. Cupşeni, cu salariu anual de 100 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupşeni, în 29 August, 1889.

S. Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 526 [189] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători din comunele mai jos numite se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Dobârca, un post cu salariu de 200 fl.

2. Cunţa, un post cu salariu de 210 fl.

3. Ludoş, 2 posturí, fie care cu salariu de 200 fl.

Cencurenţii î-şi vor adresá cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Aleşii, respective instituiţii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană în dumineci şi serbători.

Mercurea, la 5 Septembre, 1889.

Dela oficiul ppresbiteral al Mercurei.

I. Droc
protop.

Nr. 354. [182] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci vacante în comunităţile bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. In comunitatea Borgo Prund, pentru un post de învĕţătóre cu salariu de 240 fl. bani, folosirea grădinei scolare în mărime de 1 jugĕr 1471°☐ şi 6 orgii lemne de foc.

2. In comunitatea Buduş, pentru un învĕţătoriu cu salariu 150 fl. în bani, cuartir şi un orgiu lemne de foc.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre în terminul sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Bistriţei.

Borgo Bistriţa, în 28 August 1889,

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simion Monda,
protopresbiter.

Sz. 208/889 végreh. [96] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1888 évi 6345 számu végrehajtást elrendelő és a vizaknai kir. járásbiróságnak 1888 évi 1385 számu kiküldő végzése folytán „Albina" hitelintézet végrehajtató részére Moga Atenaszie és társai végrehajtást szenvedők ellen 380 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1888 évi October hó 17-ik napján biróilag lefoglalt és 440 frt. becsült ingóságokra a nagyszebeni törvényszék 1889 évi 3082 számu végzésével a további kielégitési végrehajtást elrendelte. Ennek folytán a vizaknai kir. járásbiróság 1889 évi 680/889 számu, kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 380 frt. tőke, ennek 1888 évi junius hó 20-dik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 38 frt. 46 krban megállapitott költségek iránt számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek Sorostélyon Aron Georg végrehajtás szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul **1889 évi October hó 27-ik** napjának délelötti 11 órája kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt 3 boglya széna, 1 ökörszekér, 18 hektó tiszta buza és 150 véka csös kukuricza a legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is el fognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsöbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111 és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy rásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak különben a későbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják

Kelt Vizaknán 1889-ik évi szeptember hó 22 napján.

Eichner Károly,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 3004/889. polg. [197] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint Baró Miske Adelnak beadott kérése folytán Salhó község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-re dél után 3 órára** tüzetik ki Salhó községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe, — ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 3005/889. polg. [198] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint báró Miske Adel által beadott kérés folytán Sáldorf község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-ére d. e. 9 órára** tüzetik ki Sáldorf községébe a helyszinére a községi iroda helyiségbe. — Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 3592 polg. [176] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint Dániel Mihály és társainak beadott kérése folytán Erdőalya község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra **a határnap 1889 évi November 23-ra d. elötti 10 órára tüzetik ki, Erdőalya községébe**, a helyszinére a községi iroda helyiségébe; ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beléegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök. *V. Jakab,* jegyző.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Joi 21 Septembre, (3 Octobre.) 1889. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Septembre.

(*I*) De câte ori a fost vorba de raporturile în care se află românii faţă de conlocuitorii saşi din fundul regiu, unica fóie, care le a presentat în adevĕrata lor colóre a fost fóia nóstră.

Credem însĕ, că a fost o mare nenorocire, când acele raporturi nu au fost presentate şi de celelalte foi române, aşa cum trebue.

Nu pentru români, ci pentru strĕini trebue sĕ o facă. Românii sunt de mult în clar cu bunătăţile de cari i-au făcut sasii părtaşi.

Conclusul adunărei celor şepte judeţe adus în şedinţa universităţii săsesci la 24 Septembre nu a surprins — dar a provocat fără îndoélă dispreţ şi indignaţiune.

Cum nu? Sasii un popor din cel mai bine situat din Transilvania şi tot ei sunt cei ce se vaetă şi se plâng mereu de asupriri, de goniri şi de apĕsări faţă cu stăpânire, şi plângerile lor nu află resunet numai în presa de aici, ci trec şi preste graniţele imperiului.

La rĕndul lor însĕ sasii, unde au şi ei puterea în mână, în universitatea săséscă, graţie legei electorale celei escepţionale pentru Transilvania, sĕ arată atât de ingusti la inimă încât cu însuşirile aceste proprii ale lor trec tóte marginile. Şi ca sĕ presenteze pe mielul căruia îi turbură lupul apa — „Pester Loyd" motivéză vinderea drepturilor regale din fostul cerc al Sĕliştei şi din comuna Boiţa ca o continuă vecsaţiune pentru ei, şi sătui de aceste manopere romănesci le au vêndut, însĕ făr sĕ abdică la o eventuală rĕscumpĕrare în închipuitul lor drept.

Nu suntem tocmai aşa de scurţi la vedere, că nu ei au bătut alarmul în „Pester Loyd", — şi la manopere de aceste se înţeleg connaţionalii noştri sasi fórte bine. E vorba de a pregătí cercurile conducĕtóre guvernamentale pentru părerea lor, părere nedréptă în ce privesce drepturile regale ale fostului scaun al Sĕliştei şi a comunei Boiţa.

Nu e locul în cadrele unui diariu a arĕtă, că pe ce cale au venit sasii în posesiunea drepturilor regali din fostul scaun al Sĕliştei, tot ce notăm la acest loc e, că sasii s'au susţinut cu forţa în acele drepturi, au curs şi sânge în piaţa din Sĕlişte şi s'au umplut şi temniţele de ómeni, cari au avut curagiul a dovedí, că sasii nu sunt în drept de a eserciá cărciumăritul în Sĕlişte şi celelalte comune.

Procesele scandalóse trase de pĕr de cătră ei au fost curmate prin pace, — în cari comunele s'au obligat a plătí în 16 ani 22 mii de floreni universităţii, şi acésta pace s'a încheiat atunci, când sasii vedeau causa lor de desperată, când erau informaţi, că nu vor puté dobândí. Actele acelui proces, ce le am avut şi noi în mână, — sunt dovadă vie despre demersul lucrurilor.

Şi óre pentru ce sĕ se fi împotrivit conlocuitorii sasi, când ei erau avuţi de nu sciau ce au în comunele românesci libere unde eserciază acest drept?

Lucru uşor de esplicat. Nu le a venit lor la socotélă, că şi acele comune se aibă vre-un venit, după care sĕ-şi pótă creá institute de cultură, cum sunt scólele din acele comune, edificate şi adiustate mai târdiu cu aplicarea de puteri didactice bineiniţiate în ale scólei. Românii după părerea sasilor sunt buni se tragă bâta după oi şi după vite pe câmpiile Bulgariei, prin Crimea şi Bâragan, ér nu sĕ se avênte, şi sĕ se inalţe şi ei, cum cere demnitatea unui popor. Vĕdênd sasii progresul, ce au făcut în urma venitelor, ce au resultat din regale, vor sĕ pună ér pedeca la rótă, ca sĕ nu méargă oblu inainte şi ca cei ce trag la car sĕ tragă mai greu până se vor ostení, şi osteniţi sĕ dea bâha. Numai facem nici amintire de scandalósele „Zunfturi", cu cari s'au îngrădit sasii până bine de curênd, ca românul se nu pótă învĕţá vre-o meserie, ci se cumpere în veci pălăria şi şerparul dela sas. Aşa era parola, şi în „hoc signo vinces" au lucrat deci şi sute de ani.

Au venit era cea nóuă, a venit timpul de s'au luat cătuşele de pe braţele cele vênjóse ale românului, şi însĕtat de libertate acest popor a progresat prea mult după părerea fraţilor sasi. Trebue luată ţiţa din gura acestor copii desmerdaţi, trebue supuşi la aruncuri grele, dacă vor sĕ susţină scóle, acésta e inţelesul conclusului adus la cererea românilor.

Nu inţelegem pentru ce românii au venit cu cereri cătră universitate, când ei sciau bine, că cu cine au de a face, şi nu înţelegem cu atât mai puţin, cu cât scim, că legea apriat dispune, că la rescumpĕrare de cătră stat, proprietariul este acela, care a plătit darea în cei 5 ani din urmă şi a eserciat dreptul.

Ei, dar dacă o au făcut, de bună sémă, că vor fi avut în vedere vreun punct din contract făcut şi compus tot de sasi şi póte trecut de români cu vederea cu ocasiunea păcii.

Românul e deschis, el dacă face pacea, crede că pacea e sântă şi neviolabilă şi în acésta credinţă a lui vĕdêndu-se înşelat, a credut, că tot pe cale pacinică sĕ se indrepte o eróre trecută cu vederea. Cu cârnituri de aceste au făcut sasii isprăvile în trecut, cu aceste s'au îngrădit, cu documente făcute după placul lor, şi cu aceste îşi iau refugiu şi adi la finea seclului al XIX lea.

Nu putem nici noi românii fi tocmai orbi, ca sĕ le cetim în cărţi şi dacă ei au adus conclusul sciut, numai românéscă putem numí purtarea deputaţilor români, cari au protestat contra călcărei dreptului.

Guvernul ţĕrei, nu avem nici cea mai mică îndoélă, că va face dreptate, şi românii au datorinţa ca sĕ-şi apere drepturile lor câştigate pe banii lor. Este cumplită procederea sasilor, sunt fariseesci osanele, ce le ridică ilustrului comite suprem contelui Andreiu Betlen, şi acesta nu póte vătĕmá memoria străbunilor sei, protegând o causă nedréptă, cum e cea din cestiune. Interesele generale ale statului maghiar nu pot cere, ca se fie părtinită o causă nedréptă, şi avem speranţă, că se va nimicí un conclus — care séměnă mult cu pumnalul pus în peptul a şepte comune românesci, ai căror fii sunt cei mai onorabili şi mai pacinici cetăţeni din câţi are fundul regiu, şi cari strimtoraţi şi aşa destul prin rĕsboiul vamal ar fi siliţi sĕ ia lumea în cap, partea cea mai mare. Unde e aici aşa numita ecuitate, unde e aici simţul de crestin al deaprópelui faţă de deaprópele?

Spirite mici şi rĕutăcióse pot lucrá aşa, românii însĕ în faţa lor trebue sĕ aibă curagiul de a-şi validitá dreptul lor fie chiar şi cu intrevenirea legislativei.

Deocamdată încheiăm cu cuvintele germane: *„Es ist Methode in diesem Wahnsinn."*

Revista politică.

Mişcările oposiţiunei devin tot mai importante, cu cât ne apropiem mai mult de sesiunea parlamentară de tómnă.

Dl Tisza a anunţat, că se va presentá înaintea alegĕtorilor din Oradea-mare, unde 'şi va dá sémă despre activitatea sa şi tot deodată va desfăşurá un program pentru viitoriu, program, ce va lămurí multe cestiuni interne, cari încă n'au ajuns a fi discutate în public.

Vorbirea dlui Tisza se aştéptă cu mare încordare şi din împrejurarea, că precum au promis foile guvernamentale, dênsul va face şi descoperiri însemnate cu privire la situaţiunea şi legăturile esterne ale statului nostru cu celelalte state, şi astfeliu se va lămurí încât va şi politica esternă, ce se urmăresce de bărbaţii nostrii de stat. Acésta se crede cu atât mai vêrtos, căci dl Tisza a conferit în timpul din urmă de mai multe ori cu monarchul, şi aşa isvórele informaţiunilor sale vor fi autentice şi li se vor atribuí însĕmnătatea cuvenită.

Precum am accentuat însĕ mişcările oposiţiunei sunt tóte mai importante. Abia s'a semnalat, că dl

---

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

(Urmare.)

VI. Economia naţională. Esposiţiile lucrătorilor.

Totul pentru popor, nimic prin popor, a fost, dacă mi-aduc bine aminte, devisa lui Guizot. Dacă cetim scrierile socialistice, adese aflăm: totul pentru, totul prin popor. Poporul, sau mai bine conducĕtorii socialistilor doresc acésta, deóre-ce zace în interesul lor, ca nisuinţa poporului spre imbunătăţire se legitimeze dreptul lor de conducere. Dacă m'ar întrebá cineva, óre care din aceste metode este pentru popor mai suportabilă? l-aşi îndreptá numai decât sĕ méargă la esposiţia din Paris şi sĕ privéscă în „Pavillon dela ville de Paris" sau pe câmpul Elyseului, „Esposition ouvriére" sĕ privéscă apoi esposiţia de pe aplanada invalidului, sau grupa esposiţiilor economice sociale. Acésta forméză un stat de sine stătătoriu, în care se póte ori şi cine convinge, că măestrul sau dătătoriul de lucru póte conlucrá neasemênat mai mult pentru lucrători, decât ei insişi pe lângă tótă povaţa conducĕtorilor lor. Acésta provine de acolo, căci acesti din urmă nu sunt adevĕraţii şi firestii conducĕtori, precând dătătorii de lucru sunt totdeuna. Totul, ce pot face conducĕtorii pentru clasa muncitorilor este dreptul de a i apĕrá, de a nu apucá pe căi greşite. Şi acésta va se dică ceva, deşí numai arareori succede aşa după cum s'ar cuvení. Acésta provine de acolo, că conducĕtorii în loc de a apĕrá muncitorii înţelepţesce, se dedau numai decât dela început, a atăcá măiestrii. De altcum împărţitorii de muncă contribuesc mai mult spre binele lucrătoriului, decât acesta însuşi ar fi în stare din puterile proprii. Ei contribue de bună voiă cu ceva, câte odată cu sume considerabile din bunul lor propriu, spre a mărí remuneraţia lucrătorilor, îi învaţă totodată, ba chiar îi constring a chivernisí mai bine, a economisá mai cu precauţiune.

Spre documentarea celor supra amintite a-şi puté inşirá mai multe dovedi. Me mărginesc însĕ a scóte dovedile necesari numai din esposiţia din Paris. Am amintit esposiţia lucrătorilor. Nu este cea dintâiu, pe care am avut ocasie a o vedé pre câmpul Elyseului. Cea din trecut n'a contribuit chiar nimic la ridicarea gloriei industriei franceze şi şi mai puţin spre a ridicá gloria darului de economie şi administraţie al muncitorilor parisieni. Conducĕtorii socialisti n'au reflectat de loc la acésta şi nici n'au visat, că în esposiţia dela 1889 vor păşí publice.

Din dóuĕ părţi diferite se iviră pretensiuni. Fie-care cerea câte 500,000; la olaltă 1.000,000 fr. O parte părea obrasnică, cealaltă numai naivă. Se pretindeau parale spre a acoperí spesele esposiţiei, dar se reţinea fie-care a cuitá suma primită. Dar în un mod atât de neraţional nu aruncă paralele nici consiliul municipal. Milionul deci s'a denegat. Dar s'a adus la cunoscinţa muncitorilor, că comisia generală a esposiţiei dispune de fonduri, din cari se pot acoperí spesele muncitorilor lipsiţi de mijlóce. Lipsa de spaţiu nu-mi permite a întrá în detail. Fie destul a amintí numai, că câteva dile după deschiderea solemnelă a esposiţiei, s'a mai deschis o deosebită esposiţie a lucrătorilor fără de nici o sĕrbătorire. Acésta ocupă o părticică din Pavillon dela ville de Paris (lângă Palais de l'Industrie.) Are mărimea unei sale, pe care o cercetéză numai puţini, deşí întrarea este gratuită. În dilele acestea am cetit un apel în jurnale, unde se rógă publicul a vení intr'ajutoriu spre a alungá uritul şi singurătatea. Numele oficial al acestei esposiţii este: „Annexe de l'Exposition universselle", şi se dice, că se află ací espuse numai astfeliu de obiecte, cari nu pot fi primite în esposiţia principală. Parisienii 'şi fac haz asupra acestei esposiţii.

(Va urmá.)

Tisza va vorbí şi în şirurile oposiţiunei s'a şi început a se pregătí un contra curent puternic, ca sĕ rĕspundă la tóte punctele, ce le va desfăşurá premieriul ungar.

Macsima este tot cea învechită: Sistemul lui Tisza forméză rădăcina tuturor corupţiunilor; sau cu alte vorbe: Tóte sunt şi rĕmân rele, câtă vreme dl Tisza rĕmâne în fruntea regimului, şi tóte cele rele vor dispăré, îndată ce dênsul se va retrage.

Cu aceste frase fanatice obicinuite a împuternicit radicalii kosutisti pe conducĕtoriul lor, dl Irányi, a rĕspunde vorbirei dlui Tisza şi tot în modul acesta s'a pregătit a vorbí şi conducĕtoriul oposiţiunei moderate dl Apponyi; ér mai teribil decât acesti doi matadori ai oposiţiunei din dieta maghiară va apăré neîmpĕcatul Ugron înaintea alegĕtorior sei.

In publicistică se discută cu mare inteţire un memorand, datorit penei celui mai mare panslavist şi totodată bărbat de influinţă la curtea din Petersburg. Memorandul se ocupă cu situaţiunea actuală şi cu referinţele politice ale singuraticilor state, ér ca conclusiune din tóte reese isbucnirea cât mai apropiată a unui înfricoşat rĕsboiu, ce Rusia la nici un cas nu va mai puté ca sĕ-l evite.

Memorandul a fost cetit şi ţarului şi autocratul Rusiei a împărtăşit întru tóte vederile autorului, ér pentru-ca sĕ i dea şi o mai mare importanţă a subscris însuşi cele desfăşurate în memorand.

Deodată cu apariţiunea memorandului sosesc sciri despre un mare împrumut al Rusiei pentru a plătí 300,000 pusci sistem Lebel din Francia, cari vor fi întroduse şi în armata rusă cu posibila grăbire. Tot cu aceste sciri se semnaléză o nouă scenă de înfrăţire franceso-ruséscă la Sevastopol. Acolo a sosit în ḑilele trecute o corabie de rĕsboiu francesă, ai cărei oficeri au depus cununi pe mormintele francesilor, căḑuţi în rĕsboiul crimeic. Comandantul cetăţii Sevastopol şi 80 de oficeri superiori de marină ruşi au pregătit cameraḑilor francesi o primire de tot strălucită şi s'a dat şi un banchet în onórea lor, în carea s'a toastat pentru înfrăţirea armelor franceso-ruse spre nimicirea duşmanului comun. Şi pe când se semnaléză astfeliu de lucruri despre statele puternice şi învecinate Germaniei, in imperiul german încă se fac serióse pregătiri pentru a se pune capĕt curentului, ce se desvóltă contra Germaniei.

În sesiunea parlamentară se va dicutá şi un proiect pentru sporirea armatei, proiect, cu care „Kőln Ztg.“ a spăriat pe contribuabilii germani, că le va luá şi cel din urmă cruceriu pentru întărirea armatei. Numai e vorbă acum numai pentru crearea duor corpuri de armată, ci pe lângă aceste tóte trupele vor fi sporite în tóte părţile Germaniei. De o camdată se pun în perspectivă încă crearea a 33 de batalióne de infanterie fără artileria şi cavaleria trebuinciósă acestor trupe şi pentru a se puté esecutá se vor cere credite, cari vor ingreuná preste mĕsură puterile cetăţenilor germani.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sĕlagiu, 28 Septembre, 1889 n. Dle redactor! La timpul seu în colónele ḑiarului, ce aveţi onóre al redigiá, a-ţi publicat un raport despre decurgerea adunărei generale a despărţĕmêntului XI al Asociaţiunei transilvane, ce în anul acesta s'a ţinut în comuna Tresnea. Nu voiu reveni deci cu acésta ocasiune asupra activităţii plină de zel şi devotament, ce desvóltă acest despărţĕmênt în timpul din urmă, avênd în frunte pe cei mai distinşi membrii ai inteligenţei nóstre din acestea părţi, ci pe scurt voesc a completá acel raport, cu descrierea predărei premiului al doilea.

S'a amintit în acel raport, că mecenatele şi distinsul nostru naţionalist Georgiu Pop de Băsesci, care dispune de un capital material adecuat celui spiritual, între altele a oferit din al seu spre premiarea celor mai buni învĕţători şi o scrófă cu 5 purcei mari, ce a format premiul al doilea, şi acest premiu a fost conferit zelosului învĕţătoriu gr. or. Elia Gog din Tresnea.

Designându-se ḑiua predărei acestui premiu pe o o ḑi de Duminecă, premiatul dimpreună cu dl secretariu Dr. Ioan Nichita, advocat în Zelau, precum şi unii învĕţători din jur ne am întrunit în comuna Băsesci, asistând alătărea cu o mare mulţime din popor la s. liturghiă.

După terminarea s. liturghii în frunte cu dl Dr. I. Nichita, fruntaşii comunei şi bravul învĕţătoriu din loc I. Chira cu scolarii sei, ne am dus la locuinţa dlui G. Pop. Aici învĕţătoriul cu elevii întonară cu multă precisiune mai multe poesii naţionale, apoi dl secretariu al despărţĕmêntului Dr. I. Nichita pe lângă o vorbire fórte acomodată şi rostită cu mare însufleţire i-a predat dlui învĕţătoriu E. Gog premiul, ce se póté preţuí la insemnata suma de 80 fl. de 80 fl.

La vorbirea dlui secretariu rĕspunse dl premiat cu cuvinte de mulţămire la adresa dlui donatoriu, accentuând fórte nimerit — cu deosebire în ce privesce aceste părţi ungurene — că pronia Dumneḑeéscă e neadormită, ea trimite din când în când câte un lucéfăr pe câmpul de străduinţe al popórĕlor, ca sĕ lumineze spiritele şi sĕ nobiliteze inima confraţilor sei, spre ai cultivá şi deşteptá. Un atare lucéfĕr e pe orisontul culturei naţionale — şi în special pentru noi românii sĕlăgeni — şi dl G. Pop de Basesci, înzestrându-l pronia ceréscă cu însuşiri şi nisuinţe măreţe, ca sĕ devină un stêlp, un focular al naţiunei nóstre în aceste timpuri grele.

De sine se înţelege, că dl G. Pop, carele ca todeauna cu plăcere folosesce ocasiunile binevenite de a ne împărtăşí instructivele sale povĕţuiri, n'a lipsit nici cu acésta ocasiune a ne mângăiá şi a ne spune multe îmvĕţături bune şi folsitóre; apoi ca de încheere dl învĕţătoriu Chira a mai intonat câteva cântece naţionale, şi cu acestea s'a încheiat — a şi puté ḑice — acésta festivitate.

Datoriu sum în fine a amintí, că la prânḑ am fost cu toţii intruniţi la masa bogată şi ospitală a dlui G. Pop, unde s'a ridicat mai multe toaste, pentru d sa şi pentru stimata dsale familie, precum şi pentru ceialalţi factori însemnaţi din acest ţinut, cari cu rar zel şi bunăvoinţă lucră pentru cultivarea poporului.

Încheiu cu dorinţa ferbinte: ca bunul Dḑeu sĕ ne dăruéscă naţiunea nóstră cu mulţi asemenea bărbaţi valoroşi.

—n—

Originea sĕrbătorilor.

3 (Urmare).

Usul acesta de a postí ḑiua întrégă se pare a fi fost la creştinii vechi fórte estins, căci vedem, că acela a ajuns până în ḑilele nóstre. Istoricul bisericesc *Socrate* (născ. 380) ne spune, că a fost un us fórte vechiu în biserica din Alecsandria, că în acele ḑile se cetia şi esplica cuvêntul lui Dḑeu, dar nu se administrau s. taine, şi acest us a esistat cu deosebire pe timpul lui Origen. Acum nu sciu cu siguritate, dacă intrelăsarea administrării s. taine a fost usitată numai în biserica din Alecsandria; sunt însĕ convins, că s'a administrat în acele ḑile în cele mai multe locuri. Aşa aflăm, că sf. Vasile cel mare, când a voit sĕ insciinţeze, că de câte ori în sĕptĕmână s'a administrat (pe timpul seu) ss. taine, numĕra şi Mercurile şi Vinerile, precum acésta se usitéză până astăḑi şi în bicerica nóstră.

Posturile anuale se ţineau pe timpul păresemilor nóstre actuale, adecă înainte de Pasci, pentru ca în modul acesta sĕ se póte pregătí pentru serbarea învierii Mântuitoriului nostru. Şi acest post era deja cu mult înainte în us, deşi el n'a fost introdus prin vre-o sentinţă apostolică (afară de Mat. 4. 2). Deja pe timpurile cele mai dintâiu ale bisericei creştinesci a fost dispus postul înainte de Pasci; dar cât a durat acesta, nu se póte positiv constatá, pentru-că după diferenţa timpului şi a locului şi durata lui a fost diferită: postind unii atâtea ḑile, alţii atâtea sĕptĕmâni, alţii érăşi atâtea ḑile în fie-care septĕmână. Este fórte verosimil, că acest post nu s'a numit de aceea „quadragessima“, pentru că ar fi durat patru-ḑeci de ḑile, ci pentru-că a durat 40 de óre: adecă de Vineri la 12 óre améḑi (pe care timp Mântuitoriul nostru a căḑut în puterea morţii) până Duminecă diminéţa, când érăşi a înviat din morti. După aceea a fost estins preste mai multe sĕptĕmâni; aşa la rĕserit se începea cu şepte sĕptĕmâni înainte de Pasci, sĕ postia însĕ numai treiḑeci şi şése de ḑile, fiind-că Sâmbetele şi Duminecile nu sĕ socotiau ca ḑile de post; la apus se începea cu şése sĕptĕmâni înainte de Pasci, pentru-că acolo sĕ postea şi Dumineca. În sfêrşit a ajuns postul acesta în amêndóuĕ bisericile la patru-ḑeci de ḑile.

Postul acesta de patru-ḑeci de dile îl ţineau crestinii dintâiu cu mare evlavie şi solemnitate, punêndu-se fie-care cu cel mai mare zel pe penitenţă şi înfrânarea cărnii; de aceea îl şi numesce „Chrisostom“ (Omil. 1 asupra „Genesei“ doftoria sufletului nostru. Éră pentru-ca sĕ fie observat şi cu mai mare scumpĕtate decretà Teodosiu cel mare dóuĕ legi (cod. Theod. lib. 9 tit. 35) „că pe timpul postului tóte procesele sĕ se sistaze, şi nime se nu fie pedepsit cu chinuri, pentru că nu este just, ca pe timpul s. post corpul sĕ sufere pedepse, pre când sufletul sĕ agraţiază“.

Dar fie fost acest post la creştinii cei dintâiu de ori şi câte sĕptĕmâni, ţinutu-s'a el cu scumpĕtate tóte patru-ḑeci de ḑile, aşa precum îl avem noi acuma, — una este sigur, că sĕptĕmâna din urmă, adecă cea nemijlocit înainte de Pasci, a fost ţinută cu cea mai mare evlavie şi rigorositate. Sĕptĕmâna acésta mai cu sémă se consacra spre rugăciune, penitenţă şi absţinere dela mâncări; şi pe când celelalte sĕrbători sĕ ţineau séra, aceste din sĕptĕmâna cea din urmă sĕ ţineau până la cântatul cocoşului, adecă până la meḑul nopţii şi dacă cineva terminá postul înainte de acest timp, atunci acésta sĕ considera ca o desfrânare şi nemoderare (*Zonara* în interpretarea canónelor tit. 2 partea I.) Acésta a fost *hebdomada magna, săptămâna cea mare sau cea sfântă*, care nu se numesce mare, ca şi când ar cuprinde mai multe ḑile sau óre decât celelalte sĕptĕmâni, ci pentru că a fost aceea sĕptămână, în care am esperiat atâtea lucruri mari şi nespus de bune. Căci în aceea a fost mórtea învinsă, blăstĕmul şters, puterea diavolului şi lucrurile lui distruse, ceriul deschis, îngerii îmbucuraţi, păretele despărţitoriu s'a rupt şi a împreunat pe Dḑeu cu omul.

Acésta este adevĕrata causă, că pentru-ce ómenii postesc, priveghiază şi dau elemosine, pentru-că cu atât mai mult sĕ fie cinstiţi înaintea lui Dḑeu. Însuşi împĕraţii, pentru de a arătá, că cât de sfântă ţin ei acésta sĕptĕmână, au ordinat ca în acéstă sĕptĕmână sĕ nu se ţină judecăţi, ca judecătoriile sĕ se închidă şi captivii sĕ se elibereze; prin ce urméză ei Domnului nostru Christos, „carele prin mórtea şi închisórea sa ne-a scos pe noi din legătura pĕcatului“ (Chrisost. Om. 30 asupra „Genesei“).

Intre posturile anuale ar veni sĕ numĕrăm şi posturile înaintea nascerii, a ss. Apostoli şi a Născĕtórei de Dḑeu, care sunt întroduse de biserică deja din secl.IV si se ţin strict şi astăḑi în biserica nóstră, dar nefiind acésta problema mea de faţă, 'mi reserv a reveni cu o altă ocasiune special asupra postului ca aşeḑĕmênt în biserica nóstră; — deci credincios temei din fruntea tractatului voiu merge mai departe şi voiu cercetá: cari sĕrbători au fost usitate în timpurile dintâiu ale vieţii creştinesci? Intre aceste cu deosebire aflăm: „Pascile“, „Rusaliile“, „Arĕtarea Domnului“, care cuprindea dóuĕ sĕrbători în sine, adecă „Nascerea şi Botezul Domnului, „Sĕrbătorile martirilor“ şi altele precum vor urma.

Iau aceste sĕrbători nu după ordinea lor, ci aşa după cum cred, că au fost întroduse ele în biserică. Intre tóte însĕ sĕrbătórea Pascilor are întâietate, atât pentru vechimea ei, cât şi pentru lucrurile cele mari, cari au causat-o. Că deja pe timpul Apostolilor, şi după ei, s'a serbat în tot anul aniversarea Invierii lui Christos, nu se póte trage la îndoélă; tóte disputele şi contraversele cu privire la acéstă sĕrbătóre s'a referit la timpul, când sĕ se ţină aceea? cari de altcum a causat una din cele mai însemnate controverse, care a adus atunci lumea crestinéscă în mare ferbere.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Regina Natalia.) Regina Natalia a sosit în Bĕlgrad. Incă înainte de sosire sêrbii iau pregătit splendide ovaţiuni. La întrarea sa tot oraşul i-a eşit în intimpinare asemenea poporaţiunea dimpregiur şi din depărtări considerabile. Primire oficială nu i s'a făcut, dar până acum s'au presentat tóte corporaţiunile spre a salutá pe regina. In special damele sêrbesci au pregătit reginei un drum de triumf şi séra tot oraşul a fost iluminat.

* (Ţarul la Berlin.) Foile berlineze aduc scirea, că ţarul va întórce visita împĕratului la Berlin pe 10 Octobre. S'a dispus totdeodată că întréga linie ferată pe unde va trece ţarul se fie păḑită de soldaţi. Astfeliu 50,000 soldaţi sunt necesari ca sĕ păzéscă linia ferată rusécă, pentru a se delăturá ori-ce accident din partea nihilistilor.

* (Secerişul în Ungaria). După datele oficiale s'a constatá, că de 5 ani nu s'a mai pomenit seceriş aşa slab ca în anul acesta. Cei doi ani premergĕtori au dat la an 40 milióne măji metrice, pe când în anul acesta abia a dat $25\frac{1}{2}$ milióne.

* (Cas de mórte). Familia Billot face cunoscut perderea mult iubitului *Charles Billot*, doctor în medicină al facultăţii din Paris. Decedatul, frances de origine, a fost un filo român înfocat, aducênd jertfe însemnate pentru causa poporului nostru. Perderea acésta o deplâng în special românii bănăţeni, în sinul cărora a trăit.

* (Aur). In ḑilele trecute s'a aflat într'o vênă dela Roşia 20 funţi aur curat în valóre de 12,000 fl. Atâta aur la un loc nu s'a mai aflat de multă vreme.

* (Foc.) Precum ni se comunică din Avrig eri la órele $2\frac{1}{2}$ a isbucnit un foc înfricoşat în comuna Avrig, care a prefăcut o parte fórte mare din comună în cenuşă.

* (Un proces interesant). In curênd se va pertractá în România un proces interesant. Foile de preste munţi împărtăşesc, că D. Brăniscean va intentá proces pentru revindecarea óselor străbunului seu, ce dl Ureche le-a transferat la Iaşi sub cuvênt, că sunt ósele renumitului cronicariu Miron Costin.

* (Dragoste „postumă“.) Se comunică din Londra următórea istorie: Contele Hatzfeld ambasador al Germaniei la Londra, venind în cértă cu nevasta-sa s'au despărţit, ne mai putând trăí împreună din causa urei nedumerite. Mult timp au trăit astfeliu, când o mică împrejurare contribuì ca ura sĕ dispară şi contele sĕ jure érăşi iubire fostei sale soţii. Acum scirile comunică, că ambasadorul se va cununá din nou.

* (Furturi la staţiunile ferate) Din comitatul Severinului s'au semnalat, că în mai multe rênduri s'au comis furturi mari, împreunate cu spargeri pe la staţiunile căilor ferate. In ḑilele trecute s'a spart şi cassa dela gara din Lugoş şi s'au furat 1700 fl. Precând se presupune, că făptuitorii acestor spargeri

sunt strĕini, din Pojon se anunţă, că funcţionarii dela drumurile de fer au comis în vr'o 70 de rênduri furturi din marfa, ce se transportă pe tren.

*(Taurul şi velocipedul.) O stranie vênătóre s'a întêmplat în ḑilele trecute în Elveţia pe drumul dintre Chaux de Fonds şi Neuenburg Un călĕtoriu cu róta (velocipedist) întêlnì pe drum o ciurdă mică de vaci cu un taur puternic în frunte. Călĕtoriul întrebà pe păzitoriul ciurḑii, dacă póte trece pe lângă taur fără primejdie, ori nu? Rĕspunsul fù cam nehotărît, în urmă călĕtoriul trecù îndrĕsneţ înainte. Când trecù pe lângă taur, aceste făcù o întorsĕtură şi se aruncà cu furie asupra călĕtoriului, carele din norocire nu şi perdù presenţa de spirit, ci o luà la fuga cea mai mare cu velocipedul seu..., pe când taurul se ţinea după el. Astfeliu ţinù vênătórea mai mulţi chilometri până-ce a încetat sforăitul îndĕrătul călĕtoriului gonit. Urmăritoriul nu mai putea, se ostenì şi remase îndĕrăt. Călĕtoriul cu róta lui uşóră a rĕmas învingĕtoriu în acéstă fugă pe mórte şi viéţă.

* (Lupta cu un lup). Un moşnég, mânând nisce rîmători la têrg, pe drum se slobóde deodată un lup între rîmători şi omorì unul. Copila tinĕră ce însoţia pe bĕtrân, creḑând că e un câne, î-l huiduì, dându i câteva lovituri cu bĕţul, lupul se repede însĕ asupra iei. Bĕtrânul atunci ii trase vre-o câteva bâte şi lupul înfuriat, lăsând pe copilă, sărì în faţa bĕtrânului. Moşnégul î l prinde de grumaḑi şi cu putere 'l isbì de o pétră, încât lupul remase câtva timp tins. D'odată se scólă, sărì în obraz, muşcându-l reu de umeri. Moşnégul mai avù atâta presenţă de îl trântì la pămênt şi-l spintecà cu cuţitul. Nefericitul însĕ acuma se află în spital şi se mângăe cu vorba, că a fost cătană la împĕratul şi scie cum sĕ se lupte.

* (Un leu). Cu ocasiunea têrgului din Birgmiham a scăpat din minagerie un leu african şi a luat la fugă printre poporul îndesuit. Spaima, ce a cuprins populaţiunea a fost de tot mare şi numai ţipete de desperare se auḑiau. Leul însĕ nu s'a atins de nimeni, cu tóte acestea lumea e în ferbere, căci prinderea lui e tare anevóiosă.

Raport

despre activitatea comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or din districtul Zarand, precum şi despre activitatea celor 3 despărţĕminte ale reuniunei pe durata din 9 August 1888 până 24 August, 1889 v.

In general.

Comitetul are onóre a aduce la cunoscinţa adunărei genrale, că în restimpul din 9 August 1888 până în 24 August 1889 numĕrul esebitelor — acte principale — au fost 30. Aceste acte au fost parte proprii, parte întrate dela despărţĕminte. Comitetul în decursul anului de gestiune (9 August 1888—24 August 1889) deşi a fost convocat de 4 ori, s'a putut întruní numai de 3 ori.

In şedinţa I dela 16 Martiu 1889 s'a staverit materialul de pertractat în adunările despărţĕmintelor I Brad, II Hondol, şi al III-lea Sĕcărêmb. Pentru tóte 3 despărţĕmintele s'au staverit unele şi acelea-şi prelegeri practice în numĕr de 9 şi 2 disertaţiuni: „Cum s'ar puté îmbunătăţí starea materială a învĕţătorilor“? şi de ce mijlóce are sĕ se foloséscă învĕţătoriul pentru susţinerea ordinei, pelângă instrucţiune, pe timpul prelegerilor?

In şedinţa a II a dela 8 Iuniu, 1889:

a) s'au cetit protocólele întrate dela adunările generale ale despărţĕmintelor I Brad, şi II Hondol.

Incât privesce despărţĕmêntul al III-lea Sĕcărêmb, acesta a trimis comitetului central o hârtie simplă, prin care se relatéză, că despărţĕmêntul şi-a ţinut adunarea generala în 15 şi 16 Aprile 1889 în Sĕcărêmb n'a asternut însĕ protocolul acelei adunări.

b) s'a ficsat terminul pentru adunarea generală districtuală ţinêndă în Brad la 24—26 August 1889 pe lângă o programă constătătóre din 22 puncte. In şirul acestei programe sunt 2 disertaţiuni, anume: „Remuneraţiunile în scóla populară“ şi „Cântul în scóla poporală“?

Referitoriu la activitatea despărţĕmîntelor s'au cetit protocólele întrate dela comitetul despărţĕmêntului I Brad, şi al II lea Hondol, şi s'au aprobat conclusele acelora. Obiect de discusiune a fost: Censurarea socotelilor despărţĕmêntului al II-lea pro 1888/9 şi încassarea tacselor restante.

Din rapórtele anuale ale despărţĕmintelor, şi din protocólele adunărilor generale, se póte constatá, că în despărţĕmêntul I Brad, şi al II-lea Hondol lucrurile au decurs normal conform statutelor. Nu se póte sĕ nu constatăm, că adunările sunt fórte rĕu cercetate, şi că chiar dintre membrii prelegĕtori a absentat dela şedinţele adunărilor. Tacsele cele mai multe sunt restante.

In despărţĕmêntul al III lea Sĕcărêmb, lucrurile se mişcă fórte cu greu, şi nici după repeţitele provocări din partea comitetului central nu şi a satisfăcut datorinţele impuse prin statutele reuniunei.

In şedinţa a III a cea din urmă dela 24 August v. s'a aprobat raportul general anual al comitetului central, s'au cetit şi aprobat protocólele incurse dela adunările generale ale despărţemintelor, precum şi rapórtele acelora, s'a censurat raţiociniile şi s'a staverit bugetul pro 1889/90.

Starea averei reuniunei districtuale, afară de a despărţĕmintelor, constă în bani gata din 6 fl 95 cr; 49 fl 70 cr. elocaţi la „Hunedóra“ institut de credit în Deva, şi 5 fl 15 cr. valórea cărţilor bibliotecei reuniunei, suma totală 61 fl. 80 cr.

Incât pentru conclusele adunărei generale, ce s'a ţinut la 6—8 August a. tr. în Băiţa, acele au fost aprobate decătră Ven. consistoriu arch., asemenea este aprobată şi programa adunărei generale presente.

Mai în detaiu se va oglindá în cele următóre întréga activitate a despărţĕmintelor I. II şi III, carea însa şi formézá viéţa reuniunei nóstre.

In special.

a) Activitatea despărţĕmêntului I Brad.

Agendele acestui despărţĕmênt s'au purtat prin vice-preşedintele şi secretariul despărţĕmêntului. Comitetul convocat de 5 ori s'a putut întruní de 3 ori în decursul anului espirat. Nrul esebitelor a fost 30. Curenţiile despărţĕmêntului s'au resolvit tóte. Adunarea generală I s'a ţinut la 14 şi 15 Aprile 1889, ér a doua la 10 şi 11 Iuniu 1889. Membrii au cercetat rĕu adunările.

Tacsele asemenea au încurs rĕu. Donaţiuni de cărţi nu s'a făcut în decursul anului, s'au primit însĕ mai multe cărţi de valóre în preţ de tacse. Pe bani s'a procurat 3 opuri şi 3 ḑiare pedagogice: „Scóla şi familia“, „Pedagogul român“ şi „Convorbiri pedagogice“. Cele dintâiu au apĕrut neregulat éră cea din urmă a încetat cu totul.

Nrul membrilor despărţĕmêntului prim este: 41 ordinari şi 5 estra-ordinari cu totul 46 inşi. Cu tacse restéză cei mai mulţi. In corpul învĕţătoresc au funcţionat 4 parochi — învĕţători. Invĕţători nou veniţi în tract au fost 6 inşi: Virgil Pop, P. Stanciu, A. Zacharie, Nicolau Simulescu, Avram Glava, şi Nicolau Crăciun.

Biblioteca despărţĕmêntului constă din 163 opuri în 169 volume în preţ de 156 fl. 9 cr. Crescĕmênt faţă de anul trecut 29 opuri în preţ de 28 fl. v. a. Starea cassei despărţĕmêntului în bani gata 24 fl. 82 cr. în tacse restante 207 fl v. a. cu totul 231 fl. 82 cr. Crescĕmênt faţă de anul trecut 16 fl. 68 cr.

Cărţi din bibliotecă au scos numai 11 inşi, éră 30 nu.

Referitoriu la activitatea desparţĕmêntului în adunările generale se constată că: au ţinut prelegeri practice Avram Glava, Romul Jurca, Marc Huţ, Nic. Simulescu, Ales. Florea şi Gavril Simedrea cu resultat bun, Iosif Başa şi Nic. Crăciun cu resultat mijlociu, éră Eliseu Coţoiu debil.

Disertaţiune a ţinut In. Bogdan cu resultat bun.

Au lipsit dela şedinţe dintre cei insărcinaţi cu prelegeri practice: Dimitrie Resiga, Savu Stanilă şi Virgil Pop, de 2 ori.

Raţiociniul despărţĕmêntului e în ordine, provĕḑut cu documentele de lipsă. Bugetul pro 1889/90 s'a staverit la percepţiuni cu 281 fl. 82 cr., la erogate cu 56 fl. v. a. Suma totală a averei e de 387 fl. 91 cr.

Adunările generale au decurs în ordine şi au luat parte mai însemnată la desbateri: I German, P. Rimbaş, Romul Jurca, In. Bogdan, Avram Glava şi Ales. Draea.

b) Activitatea despărţĕmêntului II-lea Hondol.

Agendele despărţĕmêntului le-au provĕḑut preşedintele şi secretariul. Comitetul despărţĕmêntului s'a întrunit de 3 ori. Numĕrul pieselor resolvite 8.

Membrii despărţĕmêntului 21 ordinari şi 1 estra-ordinariu.

Au funcţionat 5 preoţi-învĕţători. Biblioteca constă din 101 opuri în 136 volume în preţ de 79 fl. 19 cr., crescĕmênt 2 opuri în preţ de 4 fl. 75 cr.

Averea despărţĕmêntului: 8 fl. bani gata, 72 fl. restanţe de tacse şi 79 fl. 19 cr. valórea cărţilor. Suma totală 159 fi. 19 cr.

Bugetul s'a staverit cu 103 fl. percepţiuni şi 21 fl. erogate.

Referitoriu la activitatea despărţĕmêntului în adunări se constată, că au fost convocate 2 adunări generale, s'au ţinut însĕ numai una la 14 şi 15 Aprile a. c.

Prelegeri practice au ţinut: Ales. Vlad, Ales. Iovan, Nic. Becşa, toţi cu resultat bun. Disertaţiune a ţinut G. Foraş.

Cărţi din bibliotecă au scos 4 inşi; restul nu!

c) Activitatea despărţĕmêntului al III-lea Sĕcărêmb.

Agendele despărţĕmêntului s'au purtat prin presidiu şi secretariu.

Comitetul nu s'a întrunit nici odată. Numĕrul membrilor ordinari 22 şi 1 estraordinariu. Au funcţionat ca învĕţători şi 3 preoţi.

Referitoriu la activitatea despărţĕmêntului, comitetul central vine a observá cu părere de rĕu că: precum se vede din scripta presidială dto 23 Maiu 1889 Nr 212 prot. s'ar fi ţinut o adunare generală în 15 şi 16 Aprile în Sĕcărêmb, la carea ar fi participat 10 învĕţători, şi s'ar fi pertractat 8 din temele prescrise. Nu s'a substernut însĕ comitetului central nici protocolul adunării, nici vre un raport despre starea averei despărţĕmêntului sau despre biblioteca aceluia. Drept aceea comitetul nu este în stare a raportá cevaşi despre afacerile acestui despărţĕmênt, constatá însĕ, că lucrurile acolo sunt cu totul neglese.

Aducênd aceste la cunoscinţa Preaon. adunări în legătură cu

a) raţiociniile acluse;
b) bugetul pro 1889/90;
c) consemnarea membrilor reuniunei;

adunarea sĕ binevoéscă:

1. A dá absolutoriu comitetului central pro 1888/9.

2. A aprobá raţiociniul pro 1888/9 şi bugetul pro 1889/90.

Biroul comitetului central al reuniunei învĕţătorilor
români gr. or. din districtul Zarand.

Publicaţiune

pentru conchemarea la adunarea de controlă pro 1889.

Pe basa cointelegerii avută cu comanda cercuală de intregire a regimentului de infanterie c. r. Nr. 31 adunarea din ĕst-an a reservistilor concediaţi pe timp nederminat şi-a reservistilor substituiţi are loc în Sibiiu la *10/22 Octobre 1889.*

Afacerea oficială, la care are sĕ-şi aducă fiecare *obligat la controlă pasul militariu, începe la 9 óre diminéţa în cancelaria cercuală de completare, uliţa Schewis Nr. 34.*

La adunarea de controlă sunt obligaţi de a se înfăţoşá toţi concediaţii pe timp nedeterminat, reservistii şi reservistii substituţi ai tuturor corpurilor de trupă, a institutelor armatei stătătóre şi a marinei, fără considerare că óre aparţin ei locului de petrecere ori petrec ací numai temporalmente; esceplune fac aceia, care în acest an au stat în serviciul activ, sau au luat parte la instruarea militară sau deprinderea periodică în arme.

Obligaţii la controlă, îndreptându se la punctele 24—28, care sunt de a se cetí, ale instrucţiunei pasului militar, sunt serios provocaţi spre a aparé punctuos, deóre-ce tot acela concediat pe timp nedeterminat şi reservist, care rĕmâne dela adunarea de controlă şi care rĕmâne fără escusare suficientă *dela controla ulterióră ţinută în staţiunea cercului de intregire Sibiiu în ḑilele de 19, 20 şi 21 Novembre* va fi tractat după prescrisele militari penali.

In fine se face cunoscut, că conform § 45 punctul 4 al instrucţiunei de evidenţă, se vor ţiné adunările de controlă şi în Dumineci şi în sĕrbători, de aceea ţinerea ḑilelor de controlă odată pentru totdeauna statorită, nu póte fi supusă nici unei modificări.

24 Septembre 1889.

Magistratul.

MONITOR. 37

Calendariul sĕptemânii

24 — 30 Septembre.

24 Duminecă: Tecla, Copriu. *25 Luni:* Eufrusina, Pafnutiu, Pavel, Tatis. *26 Marţi:* † Apostolul şi Evangelistul Ioan, Chira, Gedeon. *27 Mercuri:* Calistrat, Epicharis, Ignatiu, Marcu, Aristarch, Zinon, Filimon, Gaiania. *28 Joi:* Chariton, Profetul Varuch, Marcu, Alesandru, Afiu, Zozima, Pimen, Nicon, Neon, Iliodor, Calinic, Evstatiu, Alesandru. *29 Vineri:* Chiriac, Trifon, Trofim, Dorimedont. Petronia, Gudelia, Casdou, Casdoas, Dada, Govdeloa. *30 Sâmbătă:* Grigoriu, Ripsimia, Gaiana, Stratonic, Mardoniu,

Rituale bisericesci.

Dumineca din 24 Septembre a XVII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 8 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 6-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“,

Marţi, 26 Septembre. S. Apostol şi evangelistul Ioan. Sĕrbătóre nelegală. Polieleu şi Docsologia mare.

Loterie.

Mercuri în 2 Octobre 1889.

Brünn: **27 80 81 75 57**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 1 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 48	9.47
100 marcenemţesci	58.42½	58 40
London (poliţă pe trei luni)	119.75	119 75

Nr. 429 [203] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Mogoş-Miclesci, salariul în bani 200 fl. şi 20 dklitre bucate.
2. Sartăş,-Brăzesti, salariul în bani 160 fl.
3. Sălciva de sus, salariul în bani 250 fl.
4. Lunca, salariul în bani 100 fl., 20 dkl. bucate şi 25 kilo legumă.
5. Vidolm, salariul în bani 80 fl., 20 dkl. bucate, 30 klo legumă
6. Buru, salariu în bani 70 fl.
7. Valea-Lupşei, salariul în bani 125 fl.

Pre lângă acestea cu fie-care post este împreunat încă 7 fl. diurne pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi au a-şi aşterne petiţiunile provĕḑute cu documentele prescrise de Stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul oficiu proto presbiteral.

Ofenbaia, în 25 Iuliu, 1889.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 470. [204] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu în comuna Bărĕsti se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumente sunt: 150 fl. salariu.

Concurenţii 'şi vor asterne cererile la oficiul protopresbiteral subscris, în terminul legal, şi provĕḑute cu tóte documentele necesare.

Haţeg, 4 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 368 [188] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin pănă la 30 Septembre 1889 st. v.

1. Libotin, cu salariu la an 150 fl v. a., ce se plătesce din repartiţiune pre popor.
2. Văleni, cu leafa anuală de 120 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.
3. Cupşeni, cu salariu anual de 100 fl v. a, ce se plătesce din repartiţiune.

Doritorii de a ocupă unul din acestea posturi se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile scolare din vigóre subscrisului oficiu pănă la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupşeni, în 29 August, 1889.

S. Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 125. [193] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Ruha-Agriş, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi $^1/_2$ merţă nóuă de cucuruz sfârmit dela fie-care elev.
2. Frata, cu salariu anual de 100 fl. şi pentru serviţele cantorali 30 fl., cu totul 130 fl.
3. Găbud, cu salariu anual de 30 fl., şi 80 ferdele cucuruz sfârmit dela popor.
4. Hărastăş, postul învĕţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 117 fl. 10 cr. şi cu artir în edificiul scólei.
5. Măiĕrĕu, cu salariu anual de 100 fl. dela popor.
6. Miheş, cu salariu anual de 90 fl. dela popor.
7. St. Iacobul de mureş, cu salariu anual de 60 fl. şi cuartir în edificiul scólei.
8. St. Michaiu, cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scólei.
9. Soporul de câmpiă, cu salariu anual de 156 fl. şi
10. Vaidasig, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, la care salariu dacă concurentul va fi în stare a purtá şi oficiul cantoral se adauge încă un venit anual de 50 fl. şi terţialitatea din jertfe şi stole.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ-şi substérnă concursele instruite conform legilor în vigóre la oficiul ppresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu pănă la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei.

Agârbiciu, 11 Septembre, 1889.

Petru Roşca,
ppresbiter.

Nr. 649 [194] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scolele confesionale gr. or. din comunele însemnate mai jos în protopresbiteratul Têrnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român."

1. Blăşel şi Păucea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu de 220 fl. şi anume:

a) Blăşel în bani 150 fl. în dóue rate egali, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc în preţ de 20 fl.

b) Păucea, cu salariu anual de 50 fl.

2. Bobohalma, cu salariu anual de 155 fl., care constă din 145 metrete cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani cuartir şi lemne de foc.

3. Botez, Heria şi Fărău un post de învĕţătoriu ambulant, cu salariu de 625 fl. şi anume;

a) Botez, cu salariu de 225 fl. şi anume din fondul scólei 40 fl, din fondul bisericei 20 fl., folosirea unui agru de 1 jug. 1529 °□ cu venit de 20 fl., folosirea unui fênaţ de 1 jug. 800 °□ cu venit de 15 fl. dela popor repartiţie 45 metrete cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pămênt căpĕtat cu ocasiunea segregării păşunatului în preţ de 85 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

b) Heria, cu salariu de 250 fl., şi anume folosinţa alor 10 jug. 172 °□ pămênt comasat cu venit de 100 fl., în bani, 65 fl. în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl., venitele stolari şi accidentali 42 fl., cuartir în edificiul scólei, folosinţa grădinei scolare în preţ 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

c) Fărău, cu salariu 150 fl. din repartiţie pe popor, cuartir şi grădină de legumi.

4. Deag, cu salariu anual 200 fl., şi anume 180 fl., în bani, ér 20 fl., computaţi în cuartirul scólei şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor, conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral pănă la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 10 Sept. 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

---

[197] 2—3

CONCURS.

În scopul întregirei definitive a staţiunilor învĕţătoresci vacante la scólele parochiale gr. or. din Ocna parochia inferióră şi Loamneş cu filia Mândra, prin acésta se publică concurs cu termin de 15 ḑile, anumit pănă în 30 Septembre.

Staţiunea din Ocna este dotată cu 200 fl., salariu în bani, 10 fl., relut de cuartir şi 26 klg. sare.

Dotaţiunea staţiunei din Loamneş Mândra este 150 fl., în bani; dela fie-care parochian $^1/_2$ pâne sau 10 cr.; 5 fl., relut de lemne de foc şi locuinţă în edificiul scólei.

Cererile concursuale instruite cu documentele recerute sĕ se înainteze la oficiul protopresbiteral subscris în terminul arĕtat. Duminecă în 1. Octobre a. c. se va face şi alegerea.

Sibiiu 13 Septembre 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale respctive.

I. Hannia,
administr. protop.

Nr. 469. [195] 2—3

CONCURS.

La scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Haşag, cu salariu anual de 150 floreni.
2. Moşna, cu salariu anual de 150 fl.
3. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a competá au a şi asterne suplicele instruite conform legei subsemnatului.

Mediaş, în 7 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
admin. ppresbiteral.

---

[192] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului învĕţătoresc dela scóla populară elementară gr. or. din Braşov vechiu devenit vacant prin dimisionarea fostului învĕţĕtoriu Candid Muşlea, se escrie concurs cu termin pănă la 30 Septembre a. c. st. v.

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege se cere se fie de religia gr. or., se fie binevĕrsaţi în cântările şi în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în acelea şi tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi aşterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre pănă la terminul arĕtat, prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului la subscrisul comitet.

Braşov, 6 Septembre, 1889.

Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşov vechiu în conţelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I lea al Braşovului prin

George Perşinariu, paroch

Nr. 2668 [191] 2—3

CONCURS.

Postul de vice-notariu comunal în comuna *Sĕlişte* devenind vacant prin mórte, pentru ocuparea acestu-i post împreunat cu salariu anual de 400 fl. prin acésta se escrie concurs.

Cererile de concurs instruite conform dispoziţiunilor legei sĕ se astérnă subscrisului pănă în *5 Novembre a. c. st. n.*

Sĕlişte, în 21 Septembre 1889

Liviu de Lemeny,
pretorul suprem

---

[196] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

1. Bulzesti, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.
2. Tomnatec, cu salariu anual de 210 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.
3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.
4. Bucesiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir şi lemnele pentru încălḑit.
5. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 5 Septembre, 1889!

Vasilie Dămian,
protopresbiter.

Nr. 475 [149] 3—3

EDICT.

Paraschiva G. Thiu din Braşov-Scheiu de religiunea gr. or., carea înainte cu trei ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Găitănariu, tot din Braşov, este acésta citată, ca în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va pertractá şi decide procesul divorţial, intentat de bărbatul ei, şi în absenţa ei.

Braşov, în 31 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I al Braşovului.

Ioan Petric, protopop ca adm.

Sz. 3487 polg. [201] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzétététik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 November 25-én délelőtt 11 órára** tüzetik ki szász Rudály községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző

Sz. 3487 $^1/_2$ polg. [202] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzétététik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a hatánap **1889 November 26-án délelőtt 9 órára** tüzetik ki szász Ujfalu községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Sz. 2589/889 polg. [170] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvároşi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Grof Teleky Samuel által beadott kereset folytán Mátéfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátáridejéül **1889 évi November hó 5-ik** napjának d. e. 9 órája Mátéfalva község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Mátéfalva elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Sâmbătă 23 Septembre, (5 Octobre.) 1889. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Septembre.

Dumineca trecută capitala Sêrbiei a vĕḑut lucruri, cari merită sĕ fie binecunoscute şi apreţiate, căci ele pot fi considerate ca preludiul unei mari schimbări în viaţa tinĕrului regat sbuciumat de mişcări interne, şi greu cercat prin cele dóuĕ rĕsbóie, în cari l'a împins nenorocósa politică a regelui Milan. Regina Natalia după un interval de preste un an, în care a trebuit sĕ sufere umilirea de a fi dată preste graniţa ţĕrei nemţesci, de a fi lipsită de fiul seu, şi de a nu puté pune piciorul pe pămênt sêrbesc, regina Natalia a sosit Dumineca trecută în Bĕlgrad şi a fost primită de populaţiune în mod fórte simpatic.

Regina de odinióră a trebuit sĕ se re'ntórcă în patrie ca persónă privată. Aşa cere nóua constituţiune a ţĕrei, care nu are nici o disposiţiune, în care sĕ ocure şi regina Sêrbiei.

Regina de odinióră nu a fost întimpinată de nici o persónă oficiósă. Aşa a fost dorinţa regelui de odinióră, a fostului ei soţ Milan, care din consideraţiuni politice a fost respectată cu multă rigóre.

In faţa reginei a rĕmas încuiat palatul regal, al cărui podóbă până în vara anului trecut a fost ea. La vederea ei nu a ridicat arma sĕ salute vigila, care păḑia la pórta palatului regal, şi băétul rege, mica păpuşă în mâna bărbaţilor de stat, nu s'a arĕtat, ca sĕ alerge în braţele mamei doióse, care l'a născut între dureri şi l'a crescut spre a fi fala bĕtrâneţelor ei.

Rigórea consideraţiunilor politice a înnecat cu forţa simţemintele inimilor omenesci, şi a dat valóre simţului de rĕsbunare al fostului rege, care a voit sĕ-şi documenteze înaintea mamei drepturile de tată, potestatea de tată, care i s'a asigurat şi în constituţiunea patriei.

Cu rigórea cercurilor politice a rivalisat căldura, cu care cercurile nepolitice au întimpinat sosirea reginei, şi simpatia poporului mai sgomotos s'a manifestat pre acele locuri, unde mai bătătoriu la ochi s'a manifestat rigórea regenţei, şi în faţa porţilor palatului aclamaţiunea poporului se părea, că nu voesce sĕ se sfêrşéscă.

Capitala Bĕlgrad a fost Dumineca trecută terenul demonstraţiunilor celor mai vehemente. In mod bătătoriu la ochi au demonstrat cercurile politice prin absentare la sosirea reginei, şi în mod bătătoriu la ochi au demonstrat femeile din Bĕlgrad şi poporul prelângă regina, care s'a reintors în patrie.

Demonstraţiunilor acestora li se dă o deosebită importanţă politică. Regenţa şi guvern se intrec în oficiositatea de a esecutá voinţa regelui Milan, pentru a umilí pe regina Natalia.

Lumea neoficială, care nici când n'a făcut secret din ura contra regelui Milan, ostentativ şi a manifestat simpatia faţă cu regina, care e idolul poporului sêrbesc.

Regele Milan a făcut politică personală, şi regenţa, guvern, esecută incă acéstă politică a regelui, care înainte de abḑicere a creat o constituţiune şi a numit insuşi o regenţă, spre a puté continuá politica în sensul vederilor, cărora li s'a dat teren liber.

Maioritatea poporului nu odată a dat doveḑi, că nu apróbă politica regelui.

In procesul seu de despărţire, ba chiar şi în conversaţiunea sa cu un redactor dela un ḑiariu german regele a insinuat reginei tendenţe politice, contrare actualei politice din Sêrbia.

In lumina acésta demonstraţiunile de Dumineca se presentéză ca demonstraţiuni cu caracter per eminentiam politic, şi anume abţinerea cercurilor oficiale la venirea reginei se consideră ca demonstraţiune pentru politica actuală, simpatia poporului ca făcută contra politicei actuale.

Regina se presentéză deci ca centrul politicei, care vrea sĕ delăture pe cea actuală. Şi în lumina acésta demonstraţiunile de Dumineca sunt de o mare importanţă.

Ḑiarele de eri ne au adus telegrame, care fac o lumină obscură în situaţiunea creată prin sosirea reginei în Bĕlgrad. Nemulţămirea pentru ţinuta regenţei şi a guvernului faţă cu regina cresce în popor, şi posiţiunea regenţei se presentéză ca sdruncinată.

Noi însĕ în tóte, câte se petrec în Sêrbia, vedem o admirabilă rafinărie politică, cu care se continuă acţiunea începută cu abḑicerea regelui Milan. Reintornarea reginei Natalia este identică cu espulsarea regelui Milan şi cu nimicirea politicei urmate de el.

Astăḑi destinele Sêrbiei sunt puse în mânile dlui Ristici, şi acest probat patriot cu mintea sa ageră scie preabine cum are sĕ stîmpere frigurile nervóse ale vecinilor, cărora nu le convine nóua direcţiune ce a luat-o Sêrbia cu căderea lui Milan.

A urmat una după alta în cea mai bună ordine: abḑicerea regelui Milan, rentornarea metropolitului Michail, apostol premergĕtoriu în misiunea regatului sêrbesc, şi acum triumful evident al reginei Natalia, care triumf nimic nu perde din importanţa sa prin rĕcéla ce o simuléză regenţa şi guvernul faţă cu regina.

Mâne-poimâne se va întruní scupscina, mai ales pentru ca se reguleze cestiunile de drept dintre Milan şi Natalia, şi pentru noi nu va fi nici o surprindere, dacă în loc de a se adeverí faimele telegrafice despre intenţionata espulsare a reginei, ne vom pomení, că Milan este ecsilat pentru totdeuna din Sêrbia şi că mama îmbrăţişéză şi conduce pe fiiul seu negenată de nimeni.

Când situaţiunea este încurcată, ómenii cu minte fac lucrurile mari cu mare tact şi cu mare moderaţiune.

Revista politică.

In ḑilele trecute s'a deschis dieta Croaţiei cu solemnitatea cuvenită, dându-se espresiune condolenţii pentru mórtea mostenitoriului de tron Rudolf şi a patriarchului sêrbesc Anghelici.

Sesiunea dietală se astéptă ca sĕ fie de tot roditóre, aducêndu-se la ordinea ḑilei mai multe proiecte, ce reclamă o resolvare definitivă în actuala sesiune.

Importantă va fi discusiunea asupra raportului deputaţiunei regnicolare, care s'a anunţat, că se va presentá la ordinea ḑilei pe 10 Octobre şi pentru care vor vorbí cei dintâi deputaţi din partidul guvernului spre a puté ţiné pept cu starcevicenii, cari se oţelesc la luptă crâncenă.

Incordarea, cu carea se astéptă resultatul actualei sesiuni a dietei croate o legitiméză evenimentele, ce s'au succedat în timpul din urmă în dieta Dalmaţiei şi în Dalmaţia preste tot.

Nu se scie încă positiv dacă acele evenimente vor provocá în dieta croată discusiune adusă la ordinea ḑilei prin influinţa cercurilor conducĕtóre, e sigur însĕ, că dacă cestiunea unirei Dalmaţiei cu Croaţia nu va obvení din partea cercurilor mai înalte, va fi adusă în discusiune prin interpelări din partea oposiţiunei.

Acésta se crede cu atât mai vêrtos, cu cât în publicistica maghiară s'a început discusiunea şi foile oposiţionale în special sunt pentru resolvarea acestei cestiuni în favorul regatului ungar. Nu trebue sĕ considere croaţii protestele sêrbilor din Dalmaţia şi ale italienilor, ei se iniţieze lucrul şi totodată sĕ-l pună în ogaşa cea adevĕrat spre a se puté realisá după dorinţele croaţilor şi ale maghiarilor.—

Agitaţiunea, ce se provócă de un timp încóce în şirurile cehilor tineri dă mult de lucru publicisticei monarchiei nóstre şi în special foilor cislaitane.

FOIȚA.

Esposiţia universală din Paris.

VI. Economia naţională. Esposiţiile lucrătorilor.

(Urmare.)

Eu am cercetat acest despărţĕmênt înainte de a fi apărut apelul supra numit. N'am avut cuvinte destul de aspre, spre a puté combate acésta întreprindere. Ce-i drept în sală se aflau şi câteva obiecte de dai dómne, dar şi de cele fórte ordinare. Ele nu erau arangiate, după cum se cuvine şi de aceea nici nu impresionau plăcut asupra publicului. Era o miserie ne mai pomenită în comparare cu adevĕrata esposiţiă. Şi de ce? N'am aflat causa, dar au aflat alţii. Pur şi simplu nu este adevĕrat, că industriaşul pregătesce singur totul. Lui trebue sĕ-i vină într'ajutoriu şi un lucrătoriu ca intelect, un pricepĕtoriu. Numai astfeliu indiferentismul firesc al industriaşului, care adese conduce la negligenţă póte fi delăturat prin ochiul stăpânului. A-şi mai avé multe de adăugat, dar fie-cine scie, că menirea unei esposiţii este de a contribuí favorabil la ridicarea nimbului industriei indigene (industriei ţĕrei respective), şi nici decum nu numai a face renume cutărui industriaş isteţ, căci pentru acésta nici un stat nu şi-ar vĕrsá milionele. Lucrul cel mai admirabil este, că una din aceste dóuĕ grupe ale industriaşilor, care a pretins 500,000 fr. constă din colectivisti. Ei sunt inimicii burghesilor şi au lucrat din rĕsputeri pentru idea de a împedecá pe ori-ce industriaş de a-şi espune singur, individual articlii sei. Totul trebuia sĕ se espună — după vederile lor — în mod colectivist. Nici o individualitate sĕ nu fie! Acésta apare unora de absurditate.

Prin urmare industriaşii nu pot sĕ fie mândrii de resultatele, ce le au ajuns prin isolarea lor de massa comună. Dacă voim sĕ vedem, ce au produs dătătorii de lucru, trebue sĕ trecem podul şi sĕ mergem la esposiţia social-economică de pe esplanadă. Spre a fi destul de esact, trebue sĕ amintesc, că aici sunt espuse numai puţine lucruri, cari sunt pregătite din iniţiativa propriă a lucrătorilor, fără a avé vre un alt ajutoriu. Acest despărţĕmênt în genere a fost considerat de ceva vag, nehotarît şi lucrurile cele mai diverse se aflau aci espuse. Economia socială? Din punct de vedere scientific un cuvênt atât de nedefinit, care n'are nici un înţeles; dar în practică este a se înţelege, în sens mai larg, sub acésta totul ce uşuréză viaţa ómenilor mai sĕraci. Un scop demn de tótă lauda, de care şi avem sĕ ne ţinem, fără a luá în considerare tóte escrescĕturile sale.

Acésta esposiţie specială, după cum am amintit forméză un întreg sat. Aci aflăm înainte de tóte galeria generală. Mese, piedestale, desenuri, carte, modele şi alte documente servesc ca doveḑi despre învĕţăcei şi sodali, cari s'au distins în diferite industrii. Nu departe de acésta este situată casina industriaşilor (cercle, ouvrier). Casinele de feliul acesteia sunt cu deosebire rĕspândite în Anglia. Ele conţin sale de lectură, biblioteci şi alte localităţi. Aceste, după-cum în general este cunoscut, influinţéză într'un mod fórte salutar. Localitatea din Paris este de tot simplă. In mijlocul ei se estinde o masă lungă proveḑută cu jurnale şi cu multe scaune, deóre-ce aci se ţin numĕróse conferinţe. Păreţii sunt acoperiţi cu tipărituri, tabele, tablouri, programe, prevaze cu medalii, cu cari au fost distinse respectivele institute la diferite ocasiuni, şi alte diferite lucruri. Un loc anumit este destinat pentru societăţile musicale, orfee şi altele de talia acestora. Aceste sunt numai de aceea „sociale“, deórece póte fi cineva sĕrman şi totuşi iubitoriu de musică, şi de óre-ce musica tocmai ca şi vinul, înveselesce inima omului. Dar de ce este gimnastica „socială“, — numai ei vor scí. Am auḑit numai o deslușire: pentru-că esistă reuniuni de gimnastică, al căror nume frances este: „Société de gymnastique“. Mai sunt espuse şi alte obiecte asupra căror n'am primit nici o chiarificare, dacă numai nu m'a-şi îndestulí cu atâta, că nu se scie de ce au fost espuse.

Deputaţii cei mai însemnaţi în desvoltarea programei lor înaintea alegĕtorilor au protestat solemn contra însinuaţiunilor şi sforţărilor ce se fac, de a presentá dorinţele poporului ceh în icónă falsă. Poporul boem, a ḑis Gregr, nu cere numai ca încoronărei monarchului de rege al Boemiei sĕ i se dea numai o insemnătate formală şi bisericéscă, ci stărue cu tótă insistinţa ca Boemia sĕ redobândéscă acelea-şi drepturi şi raporturi, cari le are Ungaria, eserciindu-şi afacerile după dreptul de stat, ce i s'a dat Ungariei.

Şi e lucru remarcabil, că de o dată cu aceste mişcări şi agitaţiuni pentru realisarea incoronărei, au încetat incât-va şi certele interne dintre partidele din Boemia şi chiar cehii tineri, încércă o alianţă şi o împĕcare cu cehii bĕtrâni şi cestiunea acésta se discută de publicistica ambelor partide cu un interes deosebit. —

În sfêrşit regina Natalia a ajuns şi în Bĕlgrad şi cu tóte promisiunile, ce le făcea mai inainte, că nu va favorisá lupta de partide şi va stá de parte de afacerile politice, regina Natalia pare a se fi aruncat cu totul în lupta politică.

Ea a denegat hotărit tóte condiţiunile, ce regenţa şi cu ex regele Milan le au stipulat ca sĕ le păḑéscă şi a declarat ministrului-preşedinte, că va rĕmâné definitiv în Bĕlgrad.

Entusiasmul, cu care regina a fost primită dovedesce, că întréga populaţiune din Sêrbia e pe partea reginei şi e chiar pericol, că dacă nu s'ar duce în indeplinire dorinţele Nataliei va isbucní o revoluţiune.

Acésta situaţiune e alimentată de pretendentul de tron Carageorgevici şi de radicalii estremi, cari şi-au câştigat o influinţă hotăritóre în Sêrbia.

Rusia încă pândesce cu ochi de argus şi lucră din rĕsputeri pentru ajungerea planurilor sale. Se crede chiar, că regina Natalia a dat cuvêntul hotărîtoriu prim ministrului, că va rĕmâné todeuna lângă fiul seu, numai îmbărbătată de representantul Rusiei Persiani. Pelângă acestea alegerile deputaţilor pentru scupcină, la cari radicalii au câştigat isbânde, eşind în maioritate covĕrşitóre, au produs în Rusia cele mai favorabile impresiuni.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand la 15 Septembre, 1889.

Conferinţe învĕţătoresci. O dorinţă. Representanţa gimnasială din Brad.

La 24, 25 şi 26 August st. v. ş'a ţinut adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand şedinţale sale în Brad, sub conducerea preşedintelui Vasiliu R. Damian protopresbiter.

Adunarea a durat trei ḑile. Programa adunărei destul de copiósă, şi variată, putea sĕ atragă atenţiunea tuturor membrilor reuniunei, şi a unei bune părţi din directorii scolari. Dar durere! Adunarea a fost prea puţin cercetată. Dintre 91 membrii ai reuniunei abia o terţialitate s'au presentat la şedinţele adunărei, celelalte dóuĕ părţi s'au făcut insemnate prin absenţe.

Vre-o 5—6 membrii ordinari au aflat cel puţin de bine, a se escusá, că nu pot participá la adunare, din causă că nu capĕtă diurne.

Cei mai mulţi insĕ nu au făcut nici atâta. Dintre membrii estraordinari au cercetat adunarea corpul profesoral dela gimnasiul din Brad, apoi vre-o doi directori scolari. Pentru prima dată am putut salutá la adunare şi vre-o câteva dame române din loc După despărţĕminte au participat învĕţătorii din tractul Zarand 19 inşi, din tractul Hondol 6 inşi, ér restul din tractul Sĕcărêmb.

Desbaterea obiectelor puse la ordinea ḑilei a fost destul de interesantă. Adunarea a decurs în cea mai bună ordine. Present era şi pretorul din loc, ca însărcinat din partea inspectorului reg. ung. al comitatului Huniedora.

În prima şedinţă dela 24 August v. s'au ales comisiunile şi s'a cetit raportul general al comitetului central despre activitatea sa şi a despărţĕmintelor pro 1888/9. Raportul aclus,*) 'mi iau libertate a ve rugá ca sĕ-l publicaţi, nu atât pentru insemnătatea lui, cât mai vêrtos ca un indemn, ca sĕ vedem publicate atari rapórte, şi din partea altor reuniuni. Eu cred, că afacerile reuniunilor nóstre merită a le scóte mai mult la publicitate, decât s'au arĕtat pănă acum. De o parte prin publicarea de dări de sémă despre adunările reuniunilor, am puté ajunge în cele administrative la óre-şi care uniformitate, ér de altă parte s'ar puté dá o direcţiune anumită adunărilor, pentru ca mai cu succes sĕ-şi pótă ajunge scopul lor.

În şedinţa a II-a au ţinut prelegeri practice învĕţătorii G. Ignaton despre cuvêntul normal „foc“, Arsene Duma numĕrul 8 tóte 4 operaţiunile, şi Ioan Safta timpurile principali, presente, perfect şi viitoriu — din limba maghiară.

Prima şi ultima prelegere au fost reuşite; éră cea din comput debilă. In special învĕţătoriul Ignaton a fost fórte practic în propunere, şi a arĕtat, că prin diliginţă omul ajunge departe.

In şedinţa a III a a preles Gavriil Simedrea despre „Ungaria, productele ei, locuitorii şi ocupaţiunile lor.“ Inocenţiu Bogdan „Biografia lui Şaguna“, şi Avram Glava despre „Epistole.“ Tóte trei prelegerile au fost reuşite. A disertat apoi Alecsandru Vlad despre „Remuneraţiuni în scóla poporală“ destul de bine. La finea şedinţei s'a pus la ordinea ḑilei raportul comisiunei insărcinate cu censurarea raportului comitetului. La propunerea comisiunei adunarea a luat următoriul conlcus: „Avênd în vedere, că adunările despărţĕmintelor şi a reuniunei districtuale, sunt fórte debil cercetate din causa, că învĕţătorii nu capĕtă diurne, adunarea decide: Ven. cons. archidiecesan sĕ binevoéscă a impune parochiilor pe cale circulară ca acele sub titula spese de conferinţe sĕ voteze în bugetele bisericesci pentru învĕţători suma de 10 fl. anual pentru participarea la adunările generale tractuale şi districtuale.“

In şedinţa IV-a a preles Georgiu Foraş piesa: „Isvorul“ cu privire la ortografie şi interpuncţiune, ér I. German şi a cetit disertaţiunea sa: „Câutul în scóla populară.“

Prelegerea practică a reuşit. Disertaţiunea a apĕrut deja în colónele „Telegrafului Român“.

In şedinţa a V-a a preles Alesandru Florea piesa: „Scumpul mult perde, leneşul mult alérgă“ din punct de vedere logic-gramatical; ér Petru Rimbaş despre „Adiţiunea trângerii comune.“ Prima prelegere a fost bună, cea din urmă a fost fórte bună.

Comisiunea însărcinată cu incassarea tacselor — a referat verbal, că nu a incassat — nu a putut incassá nimic.

Voiu sĕ notez aci că cei mai buni învĕţători cercetéză adunările, solvesc şi din tacse din trênşii; ér cei, cari au mai mult lipsă de reuniune, nici nu participă, nici nu solvesc tacse.

Propunerea membrului I. German ca sĕ se céră pentru reuniune opurile edate de academie a fost primită.

Apoi s'a constituit de nou reuniunea pe o periodă de 3 ani, 1889/90—1891/2.

Au fost aleşi: Vasiliu Damian preşedinte, I. German vice preşedinte, Alecsandru Vlad şi I. Bogdan secretari, A. Draea cassariu, Iosif Popescu controlor I. Angel bibliotecariu. Membrii în comitet: Petru Rimbaş, G. Forraş, Ioan Safta, Romul Jurca.

In şedinţa a VI a s'a cetit raportul comitetului central relativ la tema: „Observatu s'a dela introducerea normativului scolariu vre-o disposiţiune a lui, la a cărei esecutare intimpinăm greutăţi, cari nu se pot delăturá şi anumit, cari sunt de natura acésta? In casul acesta, ce modificări ar fi sĕ se facă la o eventuală revisiune a acestui normativ? Raportul a fost primit de adunare. Cu altă ocasiune voiu revení la acest raport, publicându-l.

După verificarea protocólelor — finite — s'a ales comisiunea pentru verificarea protocolului ultim, şi în fine adunarea se închide prin vorbirea vice preşedintelui.

Inainte de a încheiá acésta dare de sémă 'mi permit a notá, că: după fie-care prelegere practică şi disertaţiune, au urmat critice din partea membrilor. Fiind prelegerile cunoscute de mai înainte criticile, au fost prea interesante şi au făcut o impresiune plăcută asupra ascultătorilor. Dureros lucru este, că nu participă toţi membrii şi încă dóuĕ din trei părţi. Eu cred, că numai puţină stricteţă e de lipsă din partea forului nostru scolariu suprem şi reuniunile nóstre ar puté sĕ ia un avênt imbucurătoriu, aşa cum sunt însĕ, cele mai multe numai vegetéză.

După finirea şedinţelor — séra — s'au întrunit invĕţătorii presenţi la o cină comună în scóla populară din loc.

Au luat parte şi alţi inteligenţi din loc precum şi dame. Voia bună şi toastele nu au lipsit.

Cina comună — ne a fost o mângăere — pentru representaţiunea teatrală proiectată de o societate de diletanţi, carea nefiind concesă pentru 26 August séra s'a putut ţiné numai la 27 August séra, firesce acum în cerc restrins, şi fără óre-care profit material.

La 29 August v. şi-a ţinut representanţa gimnasiului din Brad adunarea estraordinară.

La ordine între alte obiecte a fost alegerea unui profesor la gimnasiu, dar neconcurênd nimenea — deşí concursul a fost cu salariul ridicat la 700 fl. — alegerea nu s'a putut efeptuí. Se va escrie concurs nou cu salariu anual de 700 fl eventual 800 fl.

Nu póte sĕ nu se intrebe omul, unde sunt tinerii nostri, cari au folosit stipendii? Pentru ce îşi părăsesc patria, naţiunea, când ea are lipsă de ei?

S'a referat apoi din partea comitetului, că sala de gimnastică de érnă după-ce pe bani nu s'a putut căpĕtá nici cum loc acomodat se va edificá pe locul cedat cu drept de intabulare din partea parochiei nóstre din Brad, şi cum-că s'a şi dat în intreprindere cu preţul de 4300 fl. v. a. Edificarea se va începe acum în tómnă şi se va finí cu luna lui Iuliu anul venitoriu. *Corespondentul.*

---

*) Publicat în Nr. precedent. Red.

Avrig, 21 Septembre, 1889. Dle redactor! Mercuri în 20 Septembre a. c. pe la 3 óre d. m. a isbucnit în comuna Avrig dintr'o şură un foc teribil, care ajutat de un vênt vehement în timp de una şi jumătate óră a prefăcut în cenuşă preste 40 şuri şi vr'o doueḑeci de case, nimicind totul, remânênd numai casele de pétră şi zidurile dela supraedificate nemistuite de foc; toţi locuitorii cu case de lemn au rĕmas numai cu hainele, ce au fost pe ei, neputênd scóte nimica din case. S'a mistuit apoi o mulţime de grâu cucuruz şi tóte bucatele şi nutreţele.

S'a causat prin foc pagube mai însemnate şi în vitele mai mĕrunte: porci, viţei, galiţe etc., ómeni însĕ nu s'au periclitat, numai doi prunci erau închişi într'o casă ce ardea, însĕ un gendarm cu numele Rusu s'a băgat prin flacări şi i-a scos vii cu risicul a-şi periclitá viaţa sa. Ajutoriu de braţe omenesci a fost destul, căci tocmai în acésta ḑi a avut batalionul de vênători, care mergea dela Făgăraş la Bosnia ḑiua de odichnă în comuna nóstră şi apoi dênşii în frunte cu oficerii au dat ajutoriu. Din cât au putut a venit într'ajutoriu pompierii din Racoviţa şi Brad, şi mai pe séră şi din Secădate. Mulţămită ceriului că s'a linistit încâtva vêntul de s'a putut localisá focul, căci altcum numai esistá comuna Avrig, aşa începuse de tare focul.

Pagubele sunt mari, unii ómeni precum ḑiseiu au rĕmas sub ceriul liber fără bucată de pâne şi plâng pe ruinele rĕmase, cari şi astăḑi fumegă; ér alţii au rĕmas numai cu cele din casă, nimicindu-li se tóte bucatele, fênurile şi alte ce au avut omul adunate.

Satului social-economic aparţine şi societatea de zink, societatea văpsitorilor, societatea pentru promovarea ideilor, societăţile de asigurare şi edificiile lor, mai departe case ale lucrătorilor în mărime naturală, la aparenţă locuite. Una din aceste case a fost construită de Ménier, fabricant de ciocoladă, alta de un belgian cu numele Meyer.

Fie amintit, barem în trécăt, că valórea instructivă a acestei composiţiuni se măresce cu deosebire prin esposiţiile din vecinătate. Aci se află palatul-higienic, apoi representaţa institutelor umanitare francese pentru orbi, muţi, bolnavi, pentru copii etc. Aceste sunt sub îngrijirea ministeriului de interne.

Viaţa nóstră este fórte varie, tocmai de acea se şi fac întreprinderi cu menirea de a o îmfrumseţá s'au îmbunătăţi. Fără a tinde ale descrie în special me voiu încercá a înşirá barem lista institutelor, aşeḑemintelor şi nisuinţelor despre a căror cunoscinţă m'am convins cu ocasiunea cercetărei economiei sociale, şi lucru firesc, fórte multe mi-a fost încă de mainte cunoscute. Aflăm esle pentru copii, scóle pentru copii mici, institute pentru hrănirea cu supă (Fourneaux économiques), locuinţe sfinte, reuniuni de moderare, casine pentru recreare, scoli pentru învĕţăcei, societăţi de asigurare, de lectură, bibliotece poporale, casse de păstrare, casse pentru bolnavi, case pentru îngrigirea bĕtrânilor, case pentru asecurarea nenorociţilor, reuniuni de consum, gimnastică, musică şi alte pentru recreare şi cultivare. De sigur am trecut câteva cu vederea, deóre ce este aprópe imposibil a fi perfect în astfeliu de lucruri.

De altcum numai amintirea lor nu este satisfăcĕtóre. Ar trebuí a amintí barem şi diferitele institute, care aparţin acelea-şi clase, deóre-ce numele adese ne înşală şi adese diverse lucruri au aceea-şi numire. Spre a înţelege ceva esact, trebue bine desmembrat

Cred a fi de prisos descrierea aşeḑĕmintelor, cari sunt întocmite sau chiar numai îngrigite din partea regimului. Pentru cassele de asecurare, bolnavi şi asigurare se gătesc şi aşa în decursul unui an diferite planuri. De altcum este şi anevoios a nu face nedreptate în acésta privinţă ţĕrilor strĕine, deóre-ce acestea adeseori sunt lipsite de perfecţiune. Vorbesc, de sine se înţelege, numai de cea-ce a aflat în esposiţie. Apoi trebue sĕ-mi esprim regretele mele, că nu s'a observat pretutindenea esact deosebirea, ce se face între binefacere şi „economie socială“. La cea din urmă ar trebuí (în sens mai strêns) a se numĕrá numai institutele şi nisuinţele cari ţintesc a îmbunătăţí posiţia muncitorimei, clasei muncitorilor, şi adecă întru cât ar fi posibil sau numai prin ajutorare proprie sau şi prin spriginirea ajutorărei proprie. (Va urmá.)

Focul nu se scie încă din ce și cum s'a escat, însĕ probabil, că a isbucnit dintr'o șură, unde îmblătiau cu mașina de cai și ciuruiau grâul și se vede, că aceia, cari suciau la ciur au fumat, și din alor negrijă s'a pustiit o parte din sat.

Dintre preoții locali n'a suferit pagube afară de parochul Mihail Cândea, căruia i s'a mistuit tot nutrețul, avêndu l într'o grădină la marginea satului tocmai în apropierea locului, de unde s'a escat focul, dênsul a rĕmas fără nutreț; aprópe 40 cară de fên și otavă s'a făcut cenușă, așa încât și locul unde a fost fênul este pârlit; pagube în fên au avut asemenea primariul și colectorul comunal — avênd magazine de fên în grădini separate. — Era aprópe focul și de biserică, dar linistindu-se vêntul s'a putut localisá. X

Originea sĕrbătorilor.

(Urmare).

Étă pe scurt acele controverse:

Bisericile din Asia mică usuau a ține Pascile în ḑiua, în care și jidovii își serbau pascha lor, adecă în ḑiua a patru-spre-ḑecea a lunei dintâiu după ecuinocțiul de primăvară, care cam coincide cu Martiu al nostru; și acésta o făceau ei fie ea căḑută în ori-care ḑi a sĕptĕmânei, de aceea s'a și numit „quarto decimana“, pentru-că ei țineau Pascile, „quartadecima luna,“ adecă în a patru-spre-ḑecea ḑi după lumina lunei. Celetalte biserici însĕ, cu deosebire cea apusénă, nu se ținea de acest obiceiu, ci serba Pascile în aceea Duminecă, care urma după Pascile jidovilor. Și acésta o făceau ei parte pentru ca sĕ dea ḑilei o mai mare cinste, parte pentru de a faae o deosebire între jidovi și crestini. Poporele asiatice se provocau la obiceiul apostolilor, și mai vêrtos la Polycarp, episcopul din Smirna, carele a trăit și a umblat cu ei, serbând cu Ioan și cu ceialalți apostoli Pascile în modul de mai sus, precum ne spune Ireneu, carele a cunoscut pe Polycarp, și fără îndoélă a auḑit din gura lui într'o epistolă despre acest lucru, deși el (Ireneu) a fost de altă părere (Eusebiu, ist. bis. cartea 5 cap 24). Ba Polycarp confirmă acésta în o carte scrisă anume spre acel scop, nu numai despre Ioan ci și despre apost. Filip, carele cu familia sa întrégă sĕrba Pascile deodată cu jidovii, dela cari apoi a trecut în ordine nestêrpită la toți episcopii următorii din acele locuri (Eusebiu. ist bis. loc citat).

Dar nu trebue sĕ înțelegem așa, ca și când ap. Ioan și ceialalți apostoti insuși ar fi dispus astfeliu și ar fi ordinat, că chiar în aceea ḑi și nu în alta sĕ se serbeze, ci ei au făcut numai pentru-ca sĕ se acomodeze jidovilor (din cari fórte mulți sa'u convertit), precum s'a făcut și în alte casuri, bună-óră cu serbarea Sâmbetei (Eusebiu, loc. cit).

Diferența acésta a causat apoi în biserică mari turburări. Căci episcopii din Roma voiau cu forța sĕ impună bisericilor resăritene obiceiurile lor; de aceea și merse Polycarp la an. 160 (Euseb. loc. cit.; Șaguna ist. bis. I. p. 119–120). la Roma pentru-ca sĕ confereze cu Aniceto, carele pe atunci era episcopul Romei; ci cu tóte că nu s'a putut pe deplin înțelege, totuși s'a despărțit în pace. După acésta reîncepù la an. 196 cérta Papa Victor, care a fost în causă atât de pasionat, încât a anatemisat bisericile rĕsăritene pentru oposiția lor. Dar acéstă cutezanță obraznică a sa a fost fórte reu interpretată chiar de ómeni de ai sei. însĕ ómeni modcrați și resonabili. Cu deosebire Ireneu, episcopul din Lyon fórte aspru a mustrat prin o epistolă pe papa, pentru-că a conturbat astfeliu pacea bisericei, neliniștind deadreptul atâtea biserici renumite, numai pentru-că momentan nu se pot lăsá de obiceiurile moștenite dela predecesorii lor. Din contră bisericile din Asia puțin întrebau de cele ce se hotăra și ordina în Roma, ci își țineau mereu obiceiul lor până pe timpul lui Constantin cel mare, carele vĕḑênd, cum între altele și acéstă cértă nu alteréză puțin pacea bisericei, convocà atât pentru aplănarea acesteia, cât și a altor cause marele sinod în Nicea, în care punêndu-se capĕt acestor certe s'a ordinat:

„ca Pascile sĕ se serbeze totdeauna Dumineca; în întréga creștinătate în acea Dumineca, care nemijlocit urméză după pleniul lunei ecuinocțiului de primăvară; că dacă pleniul lunei ar cădé tocmai într'o Dumineca, atunci sĕ se țină în procsima Dumineca; nici când însĕ deodată cu jidovii“.

Hotărîrea acesta a fost apoi confirmată prin decrete împĕrătesci.

Preséra acestei sfiinte ḑile se serba cu mare pompă, așa cu priveghiere, cu multe făclii și lumini, cari se aprindeau nu numai în biserici, ci și în căsi private, încât sĕ păreа, ca și când nóptea s'a prefăcut în ḑiuă; apoi se adunau la un loc ómenii de tot rangul, principi și domni servi și supuși (Nazianzanul, orat. 2.)

Obiceiul acesta al luminilor s'a confirmat și estins cu deosebire prin Constantin cel mare, carele a ordonat pretutindeni, ca atât în biserică cât și afară de biserică sĕ se aprindă lampióne și făclii, așa încât une-ori lucea orașul la lumina lor mai tare ca ḑiua la améḑi la lumina sórelui (Eusebiu, viéța marelui Constantin cartea 4 cap 22.) „Și acésta făceau ei — ḑice Nazianzanul loc. citat — spre închipuirea luminei celei mari, adecă a sórelui dreptății, care în ḑiua următóre are se apară în lume“. Pentru aceea sĕrbătórea acésta o numesce acest sfânt părinte (orat. 19). „cea mai însemnată ḑi între tóte, sĕrbătórea sĕrbătorilor, și care întrece pe celelalte sĕrbători — așeḑate érăși numai spre mărirea mărirea lui Christos -- cum întrece sórele pre celelalte stele“.

Remarcabilă a fost acésta sĕrbătóre pentru faptele de caritate, cari se esercitau de către statul preoțesc și lumesc față de cei sĕraci. „De aceea Constantin îndată-ce crepa de ḑiuă (în acésta sĕrbătóre) se scula, aducênd după esemplul de iubire și bunătate al Mântuitoriului, cele mai bogate daruri, și dispunênd sĕ se reverse grația sa peste tóte părțile împĕrăției sale“ (Eusebiu viața lui Constantin l. c.) Esemplului acestuia i-a urmat și o parte mare din succesorii sei, practicând obiceiul de a eliberá pe toți captivii, — afară dacă aceea au fost deținuți pantru crimele de înaltă trădare, omoruri, inceste, furturi și altele asemenea crime ordinare. La acésta amintesce Chisostom (om. 20 către poporul antiochian) o epistolă a împĕratului Teodosiu cel mare, care s'a circulat în întréga țéră, în care se cuprindea: „că nu numai că sĕ se elibereze captivii, ci că dacă ar stá în puterea lui atunci și pe cei esecutați deja i-ar reînvia, dăruindu-le viață. Și fiind-că ușor se putea întêmpla, ca pentru negligența cursorilor, sau și din alte întêmplări neprevĕḑute ordinele împĕrătesci ar ajunge prea târḑiu, așa pentru pre-întimpinarea acestei fatalități împĕratul Valentian decretà ordinul permanent: „ca judecĕtorii, capete ei ori nu capete alte învitațiuni, sĕ dee captivilor libertate obicinuită, și sĕ deschidă diminéța în sĕrbătórea Pascilor tóte ușile dela temnițe, se scuture lanțele, și pe ómeni deținuți sĕ-i pună pe picior liber“ (Teod. tit. 38 de indulg. cartea 8). —

Procsima sĕrbătóre, care a fost de mare însemnătate în biserica dintâiu, se numia Rusaliile, care la jidovi de aceea a fost așa de însemnată parte pentru-că în aceea își aminteau legea dată lor pe muntele Sinai (II Moise 34. 22; III Moise 23. 30; Tob. 2. 1; Mac. 12. 31, 32) parte pentru-că ei atunci își adunau tóte fructele și rodurile lor în grânare (II Moise 23, 16).

Dar la crestini a devenit însemnată sĕrbătórea Rusaliilor, pentru că în acésta ḑi s'a pogorît s. duch în chip vĕḑut asupra apostolilor și a altor crestini, precum acésta se află descris în apostolul ḑilei și în ritualele nóstre.

Erau tocmai așa departe de Pasci, precum erau și Rnsaliile jidovilor de pascha lor, adecă chiar cinci-ḑeci de ḑile, socotinde din a dóua ḑi de Pasci.

Când s'a întrodus acéstă sĕrbătóre bisericéscă nu se póte cu posivitate constatá. Probabil că deja pe timpul apostolilor usuau crestinii a o serbà, căci altcum pentru ce se grabia așa de tare ap. Pavel de a ajunge în ḑiua cinci-ḑecimei în Ierusalim (v. fapt. Ap. 20. 16). Irineu o amintesce în cartea sa despre sĕrbătórea Pascilor ca sĕrbătóre veche; tot așa și Tertullian (de idololatria c. 14). și la Origen (ad. Celsus lit. 38) vine mai mult de odată înainte.

(Va urma).

Convocare.

Cu provocare la §. 9 alinea a dóua din Statute prin acésta se conchiamă adunarea generală estraordinară a reuniunei române de cântări din Sibiiu pe *Luni 25 Septembre (7 Octobre) a c. séra la 6 óre* în localitatea de probe din institutul archidiecesan pedagogic-teologic de aici

Obiecte de pertractare:

Alegerea de președinte la locul devenit vacant prin renunciarea alesului președinte Dr. Aurel Brote.

Din ședința comitetului reuniunei române de cântări din Sibiiu ținută la 19 Septembre (1 Octobre) 1889.

Mateiu Voilean,
preș. substit.

Ioan Stroia,
not. substit.

Varietăți.

* Maj. Sa monarchul a dăruit cu ocasiunea vênătórelor dela Vișegrad 300 fl. pentru sĕracii de acolo.

* (Sĕrbarea onomasticei Majestății Sale.) Din incidentul ḑilei onomastice a Maj. Sale preagrațiosului nostru împĕrat și rege eri s'a ținut și în biserica nóstră catedrală Docsologia, ce s'a sĕvêrșit de insuși Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit, fiind asistat de Preacuv. Sa dl archim. și vicariu archiepiscop. Dr. Il. Pușcariu, P. O. DD: I. Hannia prot. și dir. sem., M. Lazar prot. și ases. cons., N. Cristea prot. și ases. cons; și Dr. I. Crișian protodiacon și prof. sem. La acest serviciu au luat parte toți membrii gremiului consistorial, corpul profesoral și elevii seminariului archidiecesan, de asemenea și elevele scólei de fete civile a Asociațiunei transilvane. După cetirea rugăciunei pentru astfeliu de ocasiuni, elevii seminariali au intonat 2 strofe din imnul poporal.

* (Schimbare de garnisónă.) Joi la 12 óre m. a sosit în Sibiiu batalionul de vênători, care a fost staționat în Făgăraș. În oraș batalionul a întrat în frunte cu comandantul de corp bar. Sveteney și cu musica militară dela reg. 31 de aici. Acest batalion face drumul spre Bosnia și va fi garnisonat la Biellina.

* (Sinod.) Sfinții părinți ai sinodului din România sunt convocați la ședințele sinodului, cari se vor începe cu ḑiua de 5 Octobre.

* (O îngrigire părintéscă). Ministrul de cult și instrucțiune a ordonat ca pe viitoriu la copii de scólă jidovi, când li se designéză religiunea sĕ nu se mai foloséscă atribuțiunile: jidov, ovreu, mosaic, ci numai israelit.

* (Impĕratul Wilhelm în pericol de mórte). Puțin a lipsit ca în ḑilele trecute împĕratul Germaniei sĕ nu pață ceea-ce a pățit țarul la Borki. „Volkszeitung“ spune, că într'o séră împĕratul a plecat la Letzingen pentru a vêná. Vagonul împĕratului era deci gata pentru a plecá și se aștepta numai sĕ soséscă óspeții imperiali. Atunci sosì în gară un funcționariu prăpădit de óstenélă; fugise de era sĕ-și dea sufletul pentru a spune șefului gărei, că pe drumul ce este sĕ plece împĕratul s'au descoperit șine stricate. Atunci trenul fù pornit pe altă linie. In urmă se făcù o anchetă, care mergênd la fața locului, constatà, că în adevĕr, dacă trenul imperial pleca pe acolo, catastrofa era inevitabilă.

* (Rĕscumpĕrarea regalelor.) Din tóte părțile sosesc plângeri la guvernul din Budapesta pentru nedreptățile, ce s'au comis până acum cu rĕscumpĕrarea regalelor. In ḑilele trecute s'au presentat ministrului de finanță un numĕr considerabil de deputațiuni din orașe și sate, plângêndu-se de ilegalitățile, ce se fac.

* (Călĕtoria împĕratului german). Foile berlineze aduc scirea, că împĕratul german cu ocasiunea petrecerei sale în Atena va cercetá și Constantinopolul și apoi va fi óspele regelui din România în Bucuresci.

* (Censura de notariu). In 27 și 28 Sept. s'a ținut în Făgăraș sub conducerea vice comitelui Daniil Grămoiu esamene de notari. S'au supus la esamene 5 suplicanți și toți au eșit cu succes.

* (Eminescu.) Societatea studenților „Unirea“ a desbătut procedeele pentru realisarea bustului poetului Eminescu, cu ocasiunea congresului viitoriu la Botoșani.

S'a însărcinat comitetul organisătoríu al congresului cu acésta. Se vor distribuí liste de subscripții, care se vor inmanuá pentru acoperire în mânile studenților și altor persóne de incredere.

— Representanța de beneficiu, dată sub patronagiul dlui Al. G. Suțu de către elevii conservatoriului din Iași, pentru ridicarea unei statue lui Eminescu, a produs suma netto de 116 lei și 50 bani, pe care d-sa i-a trimis dlui T. Maiorescu președintele comitetului de inițiativă pentru acest frumos scop; scrie „Românul.“

* (Revoluțiunea negrilor). Din New-York se telegrafézâ, că între negrii din Prattmines a isbucnit o revoluție, cum n'a mai fost. Un numĕr de câteva sute negri au dat foc orașului, din care au fugit, care unde au putut. S'au întêmplat mai multe răniri și chiar mórte de om. Causa pentru care negrii s'au resculat a fost că un europén a omorit o négră. Numai după ce s'a concentrat la fața locului trupe din mai multe părți a putut fi potolită revoluția.

* (Têrgul Sĕlistei.) Têrgul Sĕlistei nu s'a ținut din causa bólei contagióse, ce bântue vitele, a durerei de unghii și de gură. Têrgul avea sĕ se țină din 3—6 l. c. Totdeodată s'a amênat și ḑiua têrgului liber din 7 Octobre. Dispozițiunile ulterióre pentru un têrg estraordinariu se vor face cunoscut mai târḑiu.

* (Oficiu postal nou.) In Tulgheș, comitatul Ciuc s'a deschis un nou oficiu postal-telegrafic.

* (Scóla de fete din Cluș.) Ministrul de instrucțiune ungar a ordinat ca scóla de fetițe de 4 clase din Cluș sĕ se prefacă în scólă cu 6 clase. Dacă cetatea nu va avé parale sĕ întreține scóla de șase clase, o va întrețіné statul și în casul acesta scóla și edificiul scolariu trec în proprietatea statului.

* (Kossuth.) De o va mai duce mult bĕtrânul Kossuth, va fi deochiat de lumea întrégă, așa de parte a ajuns cultul pentru el în Ungaria. După-ce l'au insărcinat cu „cetățĕnia de onóre“, de d'abia o mai póte suportá, incep a-i ridicá și stéguri. Inceputul l'a făcut societatea de lectură a universității din Budapesta, care va esmite o deputațiune cu „Stégul Kossuth“ la Turiu spre a căpĕtá binecuvêntare.

* (Esposițiune universală.) Foile din capitală discută cestiunea, ca maghiarii sĕ arangeze cu ocasiunea serbărei de 1000 de ani a venirei lor o esposițiune universală în Budapesta. — Idea e frumósă numai sĕ fie putere!

* (Timpul). Timpul e de tot schimbăcios. Temperatura a căḑut érăși în mod simțitoriu. Mercuri și Joi ceriul a fost brăsdat de fulgere, cărora a urmat durduituri ca în timpul verei.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 3 Octobre 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.68
Napoleon	9 49	9.47
100 marcenemțesci	58.55	58 40
London (poliță pe trei luni)	119,95	119 75

Nr. 272. [204] 1--3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucerdea-vinósă, cu un salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne sufiiciente.

2. Gârbova de sus, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne suficiente.

3. Măgina, cu un salariu anual de: *a*) 100 fl. în bani; *b*) 40 ferdele cucuruz din magazinul scólei; *c*) tacsele de cantor în sumă de 60 fl., în care se cuprinde şi una parcelă de 800 ☐ orgii, ce vine sămênat cu cucuruz.

4. Ponor, cu un salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne suficiente.

5. Stremţ, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá vre un post au sĕ-şi aştérnă concursele lor pănă la terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral conform legilor în vigóre.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental.

Alba-Iulia, 19 Septembre, 1889.

Alesandru Tordăşian,
protopresbiter

Nr. 647 [168] 3—3

Concurs repeţit.

Necompetênd nici un individ la concursul publicat în „Telegraful român“ Nr. 81 a. c. pentru ocuparea postului învĕţătoresc clasa I dela scóla elementară gr. or. română din Sighişóra, se repeţesce acel concurs odată pentru totdeuna cu termin de 15 ḑile dela publicarea lui cu condiţiunile din primul concurs şi salariul:

1. Salariu anual de 300 fl. şi adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl.;

b) din repartiţiune dela popor 74 fl.;

c) lemnele necesare de foc computate cu 20 fl.

II. Diurne pentru participarea la şedinţele reuniunei învĕţătoresci districtuale şi despărţĕmintele tractuale 5 floreni.

III. Cuartir gratuit în edificiul scólei.

Sighişóra, 13 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Demetriu Moldovan,
adm prot.

Nr. 195. [184] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Albei-Iuliei devenite vacante se escrie concurs cu termin pănă la 30 Septembre a. c.

1. Un post învĕţătoresc în parochia Geomal, cu un salariu de 200 fl., care sumă se va solví jumĕtate din fondul învĕţătoresc şi jumĕtate din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

2. Un post învĕţătoresc în parochia Meteşiu-Poiana şi Găureni, cu un salariu anual de 160 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá aceste posturi se binevoiască a-şi aşterne concursele lor pănă la terminul susindicat la oficiul subscris, instruite conform Normativului scolariu.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Alba-Iulia, 22 August, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter.

Nr. 284 [185] 3—3

CONCURS.

Pe basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 5 Septembre a. c. Nr. 5878 B. se publică a dóua óră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Petroşeni de clasa a III-a în protopresbiteratul Abrudului, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 401 fl., specificat în „Telegraful Român“ Nr. 78 din 20 Iuliu 1889 v.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre, subscrisului oficiu pănă la terminul pus şi sĕ se presenteze în parochiă pentru orientare, cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Abrud, 8 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

Nr. 22 [186] 3—3

CONCURS.

Prin încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 30 August a. c. Nr. 5421/B. se publică concurs pentru întregirea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Trêmpoele de clasa a III-a din protopresbiteratul Abrudului cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din următórele venite staverit prin comitetul şi sinodul parochial.

1. Dela 30 casuri boteze à 40 cr. şi 10 cununii à 3 fl. pe an	fl.	42.—
2. Dela 6 înmormêntări sub 12 ani à 1—3 fl., 9 înmormêntări preste 12 ani clasa I à 10 fl,. 6 înmormêntări clasa a II-a à 8 fl., şi 6 înmormêntări à 6 fl.	fl.	156.—
3. Dela 240 familii à 30 cr. pe an . , . . .	fl.	70.—
4. Venitul dela botezul Domnului dela fie-care familie ori 10 cr. şi fuiur, ori grâu şi carne . . .	fl.	60.—
5. Dela 50 casuri cununa anului à 50 cr. şi 30 festanii à 50 cr. . . .	fl.	40.—
6. Dela molitvele posturilor şi a prasnicilor şi dela sfinţirea paştilor şi servirea parochului	fl.	46.—
7. Dela masle, sărutatul icónelor şi miruit . .	fl.	25.—
8. Venitul cimiteriului	fl.	15.—
9. Dela casa parochială, care se va căpĕta mai târḑiu	fl.	30.—
Suma .	fl.	484.—

Doritorii de a ocupă acest post sĕ-şi subştérnă concursele cu documentele cerute de legile bisericesci din vigóre la subscrisul oficiu în timpul cuvenit la care pot aflá şi alte informaţiuni pentru orientare.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 2 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca adm.

Nr. 526 [189] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători diu comunele mai jos numite se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Dobârca, un post cu salariu de 200 fl.

2. Cunţa, un post cu salariu de 210 fl.

3. Ludoş, 2 posturí, fie care cu salariu de 200 fl.

Cencurenţii î-şi vor adresá cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, subsemnatului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Aleşii, respective instituiţii învĕţători vor fi obligaţi a ţiné strană în dumineci şi serbători.

Mercurea, la 5 Septembre, 1889.

Dela oficiul ppresbiteral al Mercurei.

I. Droc
protop.

---

[187] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci vacante în parochiile mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al tractului Agnita se escrie con concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful român“.

1. Alţina, pentru postul prim învĕţătoresc un salariu anual în suma de 250 fl. şi lemne de foc.

Pentru postul al II-lea un salariu anual în suma de 110 fl., şi lemne de foc.

2. Cincul-mare, pentru postul al II-lea invĕţătoresc 100 fl,. cuartir şi lemne de foc.

3. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Prostea, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Şoars, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Zlagna, cu salariu de 150 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a reflectá la vre una din acestea staţiuni au a şi aşterne petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral mai sus menţionat pănă la terminul indigitat.

Agnita, 2 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
prot.

Nr. 350. [180] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Brisnic, cu salariu de 220 fl. 80 cr., şi adecă: *a*) 100 fl. în bani; *b*) 80 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz per 1 fl. 20 cr., 96 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl. 80 cr.; *d*) folosirea a dóue grădini cu venit anual de 20 fl, apoi cuartir liber şi 4 ☐° cubici lemne.

2. Panc-Selişte, cu salariu de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8°☐ lemne.

3. Sĕcămaş, cu salariu, de 153 fl., şi adecă: *a*) 70 fl. în bani; *b*) 50 mĕsuri (à 30 litre) cucuruz, 60 fl.; *c*) 120 litre fasole, 8 fl.; *d*) folosirea a dóuĕ grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruire conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Dobrei.

Dobra, la 31 August, 1889.

Romul de Crainic, ppresbiter.

Nr. 265 [178] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în comuna bisericéscă gr. or. Feneş, din protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs la încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 30 August a. c. Nr. 5737 B. 1889 cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu jumĕtate din venitele parochiale staverite de comitetul şi sinodul parochial în sumă de 450 fl.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ şi substérnă concursele cu documentele recerute pănă la terminul pus subscrisului oficiu.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, 1 Septembre, 1889.

Romul Furduiu,
protopresbiter ca administr

Nr. 481 [205] 1—3

EDICT.

Ioan Manole Panţu din Bacifalu, care de trei ani părăsì cu neccredinţă pre legiuita lui soţie Stana Vasilie Tibără tot din Bacifalu, şi nu se scie ubicaţiunea, se citéză prin acésta ca în termin de şese luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului for matrimonial căci la din contră se va aduce sentenţă şi în absenţa lui.

Braşov, în 12 August. 1889.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I ca for matrimonial.

Ioan Petric, protop. ca adm.

Sz. 3005/889. polg. [200] 2—3

Hirdetmény.

Az erszébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint báró Miske Adel által beadott kérés folytán Sáldorf község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-ére d. e. 9 órára** tüzetik ki Sáldorf községébe a helyszinére a községi iroda helyiségbe. — Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök — *Zöld Gábor,* jegyxö.

Sz. 3004/889. polg. [199] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi tőrvényszék által ezennel közzététetik miszerint Baró Miske Adelnak beadott kérése folytán Salhó község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-re dél után 3 órára** tüzetik ki Salhó községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe, — ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök — *Zöld Gábor,* jegyzö.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficióse ale strĕinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă şi Kärntnerring situat în părţile cele mai frumóse, mai cercetate, şi unde se află tot feliul de lucruri mai interesante şi mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, şi apartamente confortabile pentru familii.

Curăţenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strĕini.

Tarifele odăilor împrimate şi afişate la fie-care odaie.

Restauraţiune bună, recunoscută.

Pe drumul staţiunei de sud şi centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai şi omnibuse în tóte direcţiunile Vienei, precum şi pentru gară şi alte localităţi în provincie.

[91] 14—14

J. Kührer,
proprietariu.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 104 Sibiiu, Marţi 26 Septembre, (8 Octobre.) 1889. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1889, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în frunte a fóiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septembre 1889, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 25 Septembre.

Nóua programă desvoltată de ministrul preşedinte la Oradea-mare nu mai lasă nici o îndoélă că va rumpe şi cu vechia sistemă municipală spre a face loc amploiaţilor denumiţi de către guvern şi respec. de Majestatea Sa.

Reforma acésta însĕ, după cum se vede, se va introduce numai succesive şi póte sĕ trécă ani până la resolvarea definitivă.

Accentuasem la rêndul seu şi noi în colónele diarului nostru, că aşa după cum se fac adi alegerile pe noi nu ne mulţămesce, şi nu ne mulţămesce, pentru-că representanţele municipale nu mai represintă opiniunea publică a comitatului, ci sunt mai mult falsificarea aceleia. In special comitatele cu maiorităţi românesci în timpul din urmă nu au mai putut dá nici un semn de viaţă, deóre-ce alegerile s'au făcut la comandă şi sub influinţele unor clice, cari dominéză tot terenul. Aşa am vĕdut rênd pe rênd scoşi toţi bărbaţii nostri mai de valóre din consiliile municipale şi i-am vĕdut inlocuiţi cu ómeni, pe cari nu li dóre de popor, nu mult le pasă dacă poporul sufere şi este tractat mişelesce de către organele administraţiei.

Atare sistem trebuia sĕ se rĕsbune asupra celor ce aşa au lucrat şi au dat ansă la o mulţime de plângeri şi nemulţămiri, până când în fine guvernul cu tendinţele sale de centralisare a isbutit a câstigá opiniunea publică pe partea sa, şi acum e numai cestiune de timp reforma administraţiei.

Nu ne facem prea mari ilusiuni nici cu denumirile.

Scim noi, că şi acele se pot face după sprâncénă, scim că şi până sus se pot intinde firele corupţiunei spre a face pe guvern sĕ crédă, că în cutare şi cutare loc trebue aplicat un ungur, căci românul ar face dungă preste socotelile cutărui magnat ori potentat, dar cel puţin vom face pe guvern responsabil mai uşor pentru tirăniile comise, ca pânăací pe nu sciu cine, şi dacă s'ar respectá drepturile naţionalităţilor numai în mĕsura aceea unică ca la iustiţie, noi nu am perdut nimica.

Ungurii la tot casul perd mai mult ca noi. Ei erau dedaţi a căpĕtuí pe ori ce om scăpĕtat, şi acum le va fi mai greu de a o face, căci nu atârnă numai dela ei, ci se va respectá legea de cualificaţiune mai bine ca până acum. Până ací era de ajuns ca cineva sĕ aibă connecsiuni familiari, pentru de a i se pune ţiţa comitatului în gură. În viitoriu un ministru al unei ţĕri nu o mai póte face, fără de a se compromite înaintea lumei.

Plătit-am bani de drumuri, fără ca sĕ putem umblá diua la amédi pe ele, plătit-am aruncuri pentru medici comunali, fără ca în cele sanitare sĕ stăm mai bine ca pe timpul când nu erau medici decât în centre, şi tóte aceste pentru că nu s'a esecutat controlă şi ómenii nu şi-au implinit datorinţele.

Avem o lege sanitară după cele mai bune modele europene, dar ea se esecută numai acolo, unde le vine la socotélă celor puternici.

Progreséză concubinatele în mod inspăimêntătoriu, şi dacă recercăm oficiile administraţiei de adi sĕ ne vină în ajutoriu, tot ele ajută ca sĕ se eludă litera şi spiritul legei, prin estradarea de bilete de serviţ. Aşa se lucră apoi cu sistem la demoralisarea poporului, la slăbirea legăturilor şi la discreditarea bisericei.

Póte sĕ se intêmple aceste şi cu credincioşii altor biserici, cu ai nostrii însĕ se intêmplă mai des ca cu credincioşii bisericilor celelalte, şi dacă ne ridicăm vocea, ni se spune că suntem rĕi patrioţi, că căutăm arme de a săpá la vada şi la temelia statului. Amploiaţii, ce au făcut dreptatea au fost corbi albi şi şi aceia au fost rĕu vĕduţi şi impinşi de şovinismul maghiar ca sĕ lucre altmintrea, şi cu acel altmintrea le-a succes a se rehabilitá.

Nu este locul tocmai aici ca sĕ scótem la ivélă tóte pĕcatele administraţiei, tot ce voim sĕ constatăm e, că ea a fost de multeori nemilósă şi dacă a suferit cineva mai mult, am fost noi românii sub ea. Sistemul spionagiului tot prin ómenii administraţiei s'a practicat, şi unii au mers până a-şi face isvor de câstig din acésta meserie, ca sĕ trécă cu atât mai tare de patrioţi buni.

Aceste pĕcate ale vechei administraţiuni a întrat la mulţi în sânge, s'au prefăcut în o a dóua natură şi va trece multă apă pe Dunăre în jos, până când cetăţenii Ungariei se vor puté bucurá de binefacerile păcii interne, va trece mult timp până se vor tredí omnipotenţii şi vor privi în cetăţén pe cetăţén, pe om de om, fire-ar el de ori ce lege şi de ori ce limbă.

Până nu se va croí un curent mai sănĕtos, până nu se vor ocrotí interesele tuturor deopotrivă, noi nu credem că Ungaria póte sĕ se avênte la rangul de stat cultural europén, ci va remâné în detrimentul tuturora înapoi şi cetăţenii vor luá drumul parte spre America, parte spre Orient aşa, că mostenii cei vechi se vor înlocuí cu evrei, cari acum deja se simt aici mai bine ca în Palestina.

Fie ca cei ce au urechi sĕ audă până nu e prea târdiu.

Revista politică.

In sfêrşit mult asteptatul discurs al premierului ungar s'a ţinut, şi el a fost audit de întréga lume politică europénă.

Işi făcuse obiceiu dl Tisza ca totdeuna în dările de sémă, ce şi le espunea înaintea alegĕtorilor sĕ facă declaraţiuni însemnate în privinţa politicei esterne, ce urmăresce statul nostru şi pentru a dá o importanţă şi mai mare descoperirilor sale sĕ presente totdeuna raporturile interne ale statului bineconsolidate şi puternice, ér pe şovinişti sĕ-i magulĕscă cu osane ridicate la adresa naţiunei maghiare „unica naţiune“ purtătóre de civilisaţiune şi de ordine în orientul europén.

De astádată premieriul ungar s'a abătut dela obiceiu. Declaraţiunile dlui Tisza în privinţa politicei esterne şi în general a situaţiunei actuale sunt destul de mance, ca sĕ nu dicem, că dl Tisza n'a vorbit nimic. Căci ce a dis: Sĕ alătură şi dênsul la convingerea esprimată de alţi bărbaţi de stat europeni, prin care se speră, că pacea va mai fi încă asigurată, statele însĕ nu pot renunţá la manţinerea puterei armate, fiind acesta cel mai eficace mijloc spre îndelăturarea unui conflict europén.

Cu bugetul încă nu s'a putut lăudá mult şi după presemnele de până acuma, guvernului, cu tóte sforţările şi meşteşugurile de cari s'a folosit, nu i-a succes ca la procsima sesiune dietală sĕ se presente cu un buget ecuilibrat; pre-cum aşteptă ţéra şi precum se facuse mari promisiuni în anii din urmă.

FOIŢA.

Esposiţia universală din Paris.

VI. Economia naţională. Esposiţiile lucrătorilor.

(Urmare.)

Ajutorarea proprie este de importanţă generală, pe când sprijinirea ajutorărei proprie este ceva îmbucurătoriu. Parte pentru-că ea îmbunătăţesce sórtea industriaşului, dar cu deosebire fiind-că ea promovéză pacea, unitatea, şi încrederea reciprocă între cei doi agenţi vieţuitori ai producţiunei, între măestrii şi sodali. Acésta conlucrare merită înainte de tóte a fi consolidată şi rĕspândită, căci de acésta depinde ori-ce prosperare, atât cea morală cât şi cea materială. Dar durere, sunt individi, cari sunt contrari acestei conlucrări armonice. Ei ţintesc în continuu a produce vrajbă între interprenor (dătătoriul de muncă) şi muncitoriu. Intre astfeliu de împrejurări este anevoios a susţiné pacea. Dar sĕ sperăm, că elementele sociale stricăcióse nu se vor puté validitá faţă de cele sănĕtóse, sau deşi numai pe o durată de tot scurtă.

In cele următóre voiu vorbí ceva mai special despre unele institute, cari au menirea de a promová prosperarea şi bunăstarea industriaşului.

Esposiţiile de pe „Esplanada invalidului“ n'au fost destul de spaţióse pentru-ca sĕ pótă încăpé tóte institutele economico-sociale atât din Francia, cât şi din ţĕrile strĕine. Drept aceea se şi află numai câteva modele în mărime naturală; cele mai multe sunt representate numai prin desemnuri şi tablouri sau fotografii, cari sunt compactate în diferite albumuri.

I-mi este imposibil a amintí tot ce a produs Parisul. Ce-i drept, despre institutele şi fabricele Parisului au apĕrut mai multe broşuri, cu tóte aceste, ele nu sunt de ajuns pentru a ne puté formá o judecată chiară despre cea-ce a espus Parisul în feliul acesta. Trebue deci sĕ lăsăm la o parte capitala Franciei. Dór ne stau la disposiţie colecţiuni esacte şi destul de perfecte despre cea-ce a espus al doilea oraş al Franciei, Lyonul, asemenea Marsseille, Bordeaux şi Roneu. Voiu a me serví numai de rapórtele celor dóuĕ dintre aceste oraşe. In aceste se află in detaiat descris tot ce s'a întreprins în departamentul Rhônului şi cu deosebire în Lyon, pentru îmbunătăţirea sorţii claselor muncitóre.

Raportul este împărţit în secţiuni. Secţiunea primă conţine indigitări despre tot ce au întreprins unii fabricanţi din Lyon pentru a urcá salariul conlucrătorilor. Astfeliu vedem, că în unele fabrici se practică un sistem de premieri destul de raţional. Fabricanţii de mătase, nu sunt aici amintiţi. Causa este parte numĕrul fórte diferit al materiilor de mătase, parte fiind-că urcarea salariilor se propune comform lucrărei sĕvêrşite împreună, ér lucrătorii din Lyon, cea mai mare parte, sunt de sine stătători. Aprópe fie-care posede laboratoriile şi muncitorii, sodalii sei.

Secţiunea a doua tractéză despre împărtăşirea din câştigul avut şi cooperare. Firma din Lyon îndeplinesce distribuirea. Acésta se face proporţional şi raţional. Firma acésta a distribuit în 20 ani un capital de 243,059 fr., ceea-ce face pe an în termin mediu computat, 12,153 fr. Anul cel mai mănos a fost 1882, în care s'au distribuit 22,991 fr., cel mai sterp 1877 numai cu 2454 fr. Afară de acésta mai esistă şi uniunea de consum numită: „La ruche“ (stupul) care s'a înfiinţat la 1866. Intemietorii ei au fost 30 lucrători de mătasă. Ea dispune de un capital de 15,000 fr. şi un fond de reservă de 32,840 fr. Acésta vinde spiţeriile sale şi ale membrilor şi astfeliu are un profit destul de considerabil. In catalog se mai află înşirate şi vre-o 16 sindicate (reuniuni) agricole, care se află în Lyon abstrăgênd dela cele profesionale, cari sunt espuse în altă secţie. Aflu a nu fi de prisos a amintí date referitóre la aceste sindicate.

Reformele administrative se vor reintroduce, şi spre acest scop lucră guvernul cu mare activitate mai ales că se dă tótă silinţă a presentá un proiect de reformă administrativă, care sĕ nu scadă din autonomia, ce o au comunele, dar totodată sĕ stea în directă controlă cu guvernul.

Mai mult a vorbit premieriul de persóna sa, care a fost un obiect de batjocură în faţa celor cari s'au încercat în periodul trecut a nimicí principiile fundamentale constituţionale, şi cari ne avênd mijióce mai sfinte de a lucrá s'au descărcat cu învinuiri asupra persónei sale.

Aceste au fost în liniamente generale espunerile premieriului ungar şi din ele transpiră, că lucrurile nu sunt tocmai aşa netede precum le presentau foile guvernamentale în cea ce privesce politica internă a statului nostru, ér încât privesce politica esternă premieriul nostru s'a mărginit mai bine a tăcé, decát sĕ atingă vre o córdă simţitóre, şi a lăsá aceste enunciaţiuni altora, cari póte se află în imprejurări mai favoritóre, decum ne aflăm noi.

În necs cu călĕtoria împĕratului german la Atena, unde va conveni cu mostenitoriul de tron din Engiitera şi cu alţi membrii din case domnitóre se aduce şi călĕtoria la Costantinopol

Acésta călĕtorie la înalta pórtă s'a anunţat oficios, şi presa se ocupă cu viu interes, căci de ea par a fi legate multe cestiuni de însemnătate politică, ce se vor regulá pe acésta cale, dacă ele nu s'au putut regulá pe calea lor diplomatică.

Se susţine chiar, că împĕratul german va fi şi óspele României. Acésta scire se dă însĕ sub tótă reserva.

Cu atât mai importantă este însĕ cea dintâiu, deóre-ce tocmai în ajunul călĕtoriei presa austriacă şi în special cea berlineză se ocupă cu o cestiune, ce se trăgănéză atâta vreme: cu recunóscerea principelui Ferdinad de principe legal pe tronul bulgar.

Începutul l'a făcut o fóie oficiósă din Viena, esprimându şi părerea, că sultanul e chemat a luá în mănă acésta afacere şi a lucrá pentru resolvarea ei. Înalta pórtă sĕ premérgă cu esemplu, recunoscênd pe principele Ferdinad şi ei îi vor urmá celelalte puteri centrale europene.

E lucru remarcabil, că presa berlinesă, care după ḑisa lui Bismarck privia Bulgaria de o Hecuba pentru Germania, merge şi mai de parte de cât oficiosul din Viena şi ḑice ca sĕ se proclame tot deodată unirea Rumeliei cu Bulgaria, făcênd apel la cele lalte puteri ca sĕ propage şi sĕ sprijinéscă aceste propuneri spre a se resolví cât mai îngrabă cestiunea orientală şi a se pune astfeliu capĕt conflictelor, ce s'ar puté nasce.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Munţii apuseni, 22 Septembre, 1889. Dle redactor! Intre bogăţiile cele mari, cu cari póte se mândrí statul nostru, se numĕră şi aurul cel mult, ce se scóte din aşa numiţii „munţii apuseni“ ai Ardélului.

In adevĕr vinele acestor munţi au dat din timpurile cele mai vechi cel mai bun aur şi cu tótă activitatea uriaşă, ce s'a desvoltat în tóte epocele de a esploatá cât se póte mai mult aur, totuşi munţii acestia de renume istoric cuprind încă in sinul lor cantităţi enorme de aur şi vinele lor par nesecate. Dovadă despre acésta ne dau descoperirile cele nóuĕ ce s'au făcut şi cantităţile mari de aur, ce s'au scos mai ales în timpul din urmă.

Ceea-ce me face sĕ prind condeiul în mână nu e însĕ nici decum intenţiunea de a face istoricul acestor mine bogate şi a amintí peripeţiile, ce s'au succedat până în ḑilele nótre, ci me mărginesc numai la actualele împrejurări, cari în adevĕr ne pun pe gânduri.

În fóia, ce redigeaţi, dle redactor, s'a ventilat de mai multe ori despre aurăria Ardélului şi s'a accentuat în mai multe rênduri, că am ajuns în ţéra nóstră de strĕinii ne esploatéză bogăţia pământului, ér noi bastinaşii, cari o am apĕrat cu peptul şi cu braţele nóstre între cele mai triste şi periculóse vremi, va trebuí sĕ luăm lumea în cap şi sĕ ne căutăm pânea de tóte ḑilele în alte părţi şi în alte ţĕri.

Cine s'ar încercá sĕ desminţéscă aceste afirmaţiuni atât de sincere, comite nu numai nedreptate strigătóre la ceriu, dar chiar şi pĕcat pentru némul seu.

Cine a cunoscut numai înainte cu 10—20 de ani aceste părţi şi face o comparaţiune între viaţa de atunci a poporului şi cea de astăḑi, ajunge la un resultat de tot trist.

Lucrul se esplică de sine.

Românul nostru, — căci numai el era stăpân preste aceste locuri bogate, — scotia aurul pentru sine, plătind numai o mică contribuţiune, şi deşi mijlócele cu cari se folosia la esploatarea lui erau destul de primitive, totuşi 'şi putea agonisí din munca sa încât trăia îndestulit şi nu arare ori au fost întêmplări, cari au contribuit la îmbunătăţirea sa materială în mod însemnat.

Pare însĕ că tocmai acest traiu tignit nu l'a mai făcut sĕ se îngrijéscă şi pentru viitoriu, ci gândind, că sórtea ii e destul de asigurată, s'a încredinţat cu totul numai destinului.

Până-ce era cu dare de mână, nu s'a înduplecat sĕ şi perfecţioneze ómeni în ale montanisticei, nu s'au îngrijit a-şi perfecţioná mijlócele de esploatare după cerinţele timpului şi mai presus de tóte nu l'a lăsat egoismul sĕ se asocieze, ca cu capitaluri mari sĕ se apuce de lucru şi sĕ esploateze bogăţia moşiei lor pe séma lor.

Acestea sunt cele dintâiu cause, pentru care vedem aḑi partea cea mai mare a populaţiunei din aceste părţi sĕracă şi servilă.

Strĕinii au trimis bărbaţi esperţi în aceste părţi, au studiat locurile, şi încredinţându-se de bogăţia cea mare, ce zace în pământul nostru, ne-am pomenit cu o mulţime de societăţi strĕine: francese, engleze, germane, cari pe intrecute caută sĕ ne care tot aurul.

E imposibil sĕ te mai opui concurenţii, ce o desvóltă ele. Capitalele insemnate şi mijlócele cele mai perfecţionate sunt factorii, ce ne scot bogăţia din ţéră.

A fost destul câţi-va ani pentru-ca capitalele sĕ li se sporéscă şi cu ele şi activitatea, ce o a desvoltat, şi a fost destul câţiva ani, ca românul sĕ dea de tot îndĕrăpt, partea cea mai mare dintre proprietarii de mine sĕ-şi vêndă averea şi sĕ fie buni bucuroşi, că au fost primiţi de societăţile strĕine ca sĕ muncéscă pe o plată destul de neînsemnată.

Aḑi băeşii sunt cei mai nĕcăjiţi ómeni, nimenea nu-i mai îmbie cu lucrul, ci sunt siliţi sĕ se îmbie ei mai pe nimica; ér cei-cari totuşi mai au mine, de nu şi le vor scí bine apĕrá, vor trece în curênd în proprietatea strĕinilor.

Imbogăţirea strĕinilor deoparte, ér pe de altă parte miseria cu care luptă poporul şi tractarea batjocoritóre au fost şi motivele esceselor de rĕsbunare, ce s'au întêmplat în anii trecuţi la Vulcoiu şi airea.

Mi-ar fi venit în adevĕr de tot neesplicabilă corespondenţa mai próspĕtă datată din Criscior, în care un domn se încércă a repará greşala, ce o a făcut o societate şi a o sfătuí, cum sĕ purcédá, dacă voesce sĕ cumpere „proprietatea“ micilor societăţi române, când a şi presupune, că ea n'ar fi fost scrisă *bona fide* pentru îmbunătăţirea şi îndreptarea lucrurilor şi a împrejurărilor, în cari ne aflăm noi băeşii.

Strĕinii sciu sĕ-şi ajute şi îşi şi pot ajutá, ei dispun de capitaluri şi au început a şi aduce chiar şi ómeni din némul lor şi pe băeşii nostri îi folosesc numai în estrema necesitate.

Incheiu aceste şiruri, esprimând dorinţa, ca sĕ ne inspirăm mai mult de duchul social, sĕ nu fim aşa de egoisti, şi sĕ ne ajutăm noi de noi, dacă voim sĕ mai stăpânim ceva dintre aceste locuri romantice şi pline de amintiri istorice, cari forméză o pagină de mândrie în istoria poporului nostru.

Munténul.

Legea din 1884 a ţintit a uşurá lucrătorilor formarea de reuniuni. Dar a eschis pe economi. Acestia însĕ au aflat mijlóce spre a se puté folosí de ea. Ei formară reuniuni pentru a puté cumpĕrá în comun gunoiuri măiestrite, sămênţe, maşine agricole s. c. Din acest motiv ei aparţin în Lyon, reuniunilor de consum. Sindicatele industriale sunt de mai multe feliuri. In Lyon intreprinḑetorii (patronii, dătători de muncă) forméză vre-o 44 de sindicate In comunele din apropiere sunt numai 4. Primitorii de lucru dispun de 85 de sindicate. 8 s'au 9 'şi au etablismentul afară de oraş, 9 sindicate sunt micste, compuse din măestrii şi sodali, tóte celelalte se află în Lyon.

Sindicatele sunt reuniuni, cari sunt conduse de un consiliu Acesta supraveghéză asupra întregului, se îngrijesce şi represintă reuniunea. Membrii solvesc o anumită tacsă pe fie-care septĕmână sau lună. Sindicatele sunt organe, a căror valóre depinde dela întrebuinţarea lor.

(Va urma)

Originea sĕrbătorilor.

(Urmare).

Insemnăm aci, că pe timpul lui Tertullian († 220) tóte ḑilele dela Pasci până la Rusalii s'au serbat cu serviciu dḑeesc fără post şi îngenunchiare (Tertull. loc. citat; Şaguna ist. bis. I p. 119. § 108). In aceste ḑile — dela Pasci până la Rusalii — se cetiau în biserică Faptele Apostolilor, precum acésta se vede şi dintr'un decret a lui Teodosiu cel tiner (cod. Theod. lit. 15 tit. 5) în care se amintesce cetirea acestei cărţi biblice, şi precum acésta cu deosebire aflăm la s. Chrisostom, carele a scris amenunţit despre acésta o omilie întrégă, în care destăşură el causa, că de ce în acest timp se cetesc „faptele apostolilor“ la liturghie, pe când în celelalte timpuri „apostolurile“ sunt împărţite după ocasiunea timpului. Anume el ḑice: „că de óre-ce faptele miraculóse ale apostolilor confirmă adevĕrul învierii lui Christos, ér acele (fapte) sunt însemnate în acéstă carte, aşa este fórte ecuitabil, ca sĕ se cetéscă în sĕrbătórea Invierii“ (sub care Chrysostom înţelege timpul dela Pasci până la Rusalii).

După acésta urméză sĕrbătórea Arătării Domnului. Sub Arătarea Domnului în vechime se înţelegea acuşi Nascerea lui Christos, acuşi Botezul Domnului. Mai târḑiu apoi amêndóuĕ aceste numiri se deschilinirĕ în Nascerea lui Christos, (care noi o numim altcum Crăciunul) şi în Theophania, Arătarea lui Christos in trup, cari ambe numiri aveau unul şi acelaşi înţeles, precum observă Nazianzanul (orat. 39).

Ceea-ce privesce vechimea acestei sĕrbători, aşa aflăm urme despre ea deja în seclul al doilea, deşi nu se póte trage la îndoélă, că s'a serbat deja şi mai nainte, amintită fiind de episcopul Cesariei Teofil, cam pe timpul împĕratului Commod (180 — 192). Ba dacă am admite autenticitatea epistolelor decretale ale papilor din Roma, (despre cari se îndoesce şi Şaguna, ist. bis. I p. 141) atunci sĕrbătórea acésta apare şi mai veche, căci aflăm la papa Telesfor, carele a trăit pe timpul lui Antonin Piul (138—161; acest împĕrat roman a apĕrat creştinii contra furiei poporului), — decretat, „că nóptea înaintea Nascerii lui Christos sĕ se serbeze şi sĕ se petrécă cu servit dḑeesc şi cântări“. Că s'a serbat însĕ înainte de împĕratul Constantin cel mare,, este mai mult ca sigur (v. Şaguna, l. c. p. 163, § 149).

Că în ce ḑi s'a ţinut, sĕrbatu-s'a ea în 25 Decembre, precum o serbăm noi astăḑi ori în altă ḑi — nu voiu disputa verosimil este, că cei din rĕsărit o serbau la 6 Ianuariu sub numirea de Arătarea Domnului, până-ce în fine influinţaţi de lumina apusénă o aşeḑară pe ḑiua, în care o ţinem şi astăḑi. Când s'a statorit se învederéză dintr'o omiliă a lui Chrysostom despre Nascerea Domnului ţinută la anul 386, ḑicênd: „nu s'a împlinit încă ḑece ani, de când sĕrbătórea acésta se ţine în biserica nóstră (dela rĕsărit) în acéstă ḑi; — la început ea a fost cunoscută celor dela apus, cari nu de prea mult timp ne-au învĕţat şi pe noi; — cu deosebire cei din Roma au avut cunoscinţă apriată despre ea, căci ei o serbau deja de mult şi conform unei tradiţiuni vechi,“ aducênd înainte diferite cause, prin cari demonstră, că acésta este adevĕrata ḑi, în care s'a născut Christos. Şi acum s'ar fi şi putut afla un timp mai potrivit pentru Nascerea Mântuitoriului lumei, ca acela, în care stăpânirea întunerecului (solsticiul de érnă) ajunsă la culme începe a face loc luminei (solisticului de primăvară) triumfătóre.

În seclul al cincilea sĕrbătórea acésta deveni generală, fiind socotită între sĕrbătorile cele mai de căpetenie, însĕ nici în acel véc nu se sĕrba preste tot la rĕsărit in 25 Decembre. Cei din Egipet mai puţin adoptau acéstă ḑi. Mai mulţi episcopi credeau, că sĕrbătórea Arătării (Epiphania) coincide cu timpul Nascerei lui Christos. Episcopul Iuvenal din Ierusalim abia pe la anul 431 întroduse în eparchia sa sĕrbătórea Nascerii după usul roman pe 25 Decembre. Prin o lege a împĕratului Iustian din seclul al şasele se statorì definitiv în tóte bisericile, adecă s'a separat cu totul de sĕrbătórea Arătării sau Botezului Domnului, care s'a sĕrbat la 6 Ianuariu.

Numirea acésta îşi trage originea dela o arătare sau descoperire întreită, cari tóte trei deşi nu în unul şi acelaşi timp s'a întêmplat.

Arătarea cea dintâiu s'a întêmplat când cu stéua, care a condus pe maghi la Christos; a dóua a fost cunoscuta descoperire la Botezul Domnului Christos, când tóte persónele din s. treime s'au arătat în mod vĕḑut: şi anume Tatăl sub o voce din ceriu, Fiul în apa Iordanului, ér Duchul sfânt sub chipul vĕḑut al unui porumb.

Sĕrbatórea acésta (asem. Tit. 2. 12; 3. 4) a fost totdeuna ţinută ca o sĕrbătóre mare, şi după Chrisostom (om. 22 despre Botezul lui Christos) acésta este adevĕrata Arătare a Domnului, pentru-că Christos la nascerea sa a apărut în lume incognito, în mod ascuns, pe când la Botezul seu a mărturisit şi a vestit public lumei, că el este Fiul lui Dḑeu. Şi în acest timp intrând el în Iordan a sfinţit apa, care în mod spiritual sĕ ne spele de pĕcate: „In amintirea aceleia — ḑice Chrysostom loc. c tat — au fost creştinii obicinuiţi a duce după meḑul nopţii apă la solenităţile Botezului, care în aceea ḑi se sfinţa, după aceea o duceau acasă şi o păstrau, rĕmânênd un an întreg, ba doi şi până la trei ani frumósă, curată şi limpede.“

A treia Arătare, care se închipuesce în acéstă ḑi, a fost descoperirea Dḑeiri lui Christos, care s'a întêmplat, când cu miraculósa prefacere a apei în vin dela nunta din Cana Galileii, la care şi Mântuitoriul nostru a participat cu înalta sa presenţă.

Tóte acestei trei apariţiuni, cred eu, că se închipue sub Arătarea Domnului; deşi biserica nóstră la Arătarea Domnului amintesce eschisiv Botezul Domnului şi nu face ca cea apusénă, care în acéstă ḑi amintesce pe cei trei crai (maghi).

Dacă căutăm după originea acestei sĕrbători, apoi aceea se trage din orient, şi verosimil din Egipet. Póte fi că ortodocsii de acolo dela Basilideni, ér Basilides*) probabil a fost îndemnat spre alegerea acestei ḑile prin sĕrbătórea lui Isis. Comunele ortodocse egiptene a voit sĕ opună sĕrbătorii eretice a basilidenilor o sĕrbătóre ortodocsă.

(Va urma).

---

*) Basilides a trăit pe timpul lui Traian şi Hadrian, el a fost fundatoriul unei dintre cele mai însemnate sisteme gnostice.

Convocare.

La adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Abrudului, care se va ține în Abrud la 8, 9 și 10 Octobre st. v. a. c. cu următórea

Programă:

Dumineca, 8 Octobre.

Inainte de prând:

1. Participare în corpore la serviciul divin în biserica din Abrudsat.
2. Deschiderea ședinței prin presidiu.
3. Cetirea apelului nominal.
4. Alegerea comisiunilor.
5. Presentarea raportelor și împărțirea lor comisiunilor.

După prând:

1. Cetirea disertațiunei: „Insemnătatea, chemarea și folosul gramaticei în scólele poporale“ de învĕțătoriul George Lupu din B.-Cerbu.

2. Prelegere practică: „Introducerea în istoria biblică și partea prescrisă din Normativul scolariu pentru despărțĕmêntul I de învĕțătoriul Ioan Lupu din B.-Poeni și preotul Vasilie Ganu din Sălciua de sus.

Luni, 9 Octobre.

Inainte de prând:

1. Cetirea disertațiunei: „Ce sĕ se propună din sciințele naturale în scólele poporale“ de învĕțătoriul Iosif Gomboș din Vidra de sus.

2. Prelegere practică din comput pentru despărțĕmêntul III și IV de învĕțătoriul Nicolae Fodorea din Offenbaia și Solomon Coroiu din Abrud-sat.

După prând:

1. Prelegere practică: „Introducerea în istorià, evul vechiu de învĕțătoriul Ioan Motora din Câmpeni.

Marți, 10 Octobre.

Inainte de prând:

1. Prelegere practică: „Limba maghiară în despărțămêntul II de învĕțătoriul Vasilie Rușdea din Poșaga de jos și Radu Savu din Zlatna.

2. Prelegere practică; „Tractarea substantivului“ de învĕțătoriul Andreiu Muntean din Sălciua de jos și Iosif Magda din Feneș.

După prând:

1. Raportul comisiunilor.
2. Propuneri.
3. Reconstituirea reuniunei.
4. Incheiere.

La acéstă adunare se invită toți învĕțătorii din protopresbiteratele Abrud, Câmpeni și Lupșa cum și alți onorațiori, cari se intereséză de învĕțămêntul nostru.

Din ședința comitetului central, ținută în Câmpeni la 15 Septembre 1889 st. v.

Romul Furduiu, protopop președinte.

Nicolau Corchesiu, secretariul reuniunei.

Varietăți.

* (Adunarea generală a societății pentru fond de teatru român). Acésta adunare s'a ținut în anul acesta în Caransebeș, și după raportul, ce l face „Familia“ a avut un resultat îmbucurătoriu. Deschiderea s'a făcut prin o vorbire scientifică a dlui Iosif Vulcan, care și-a luat de temă: cultura națională. Ședințele adunărei au decurs în ordine și cu viu interes. Cu mare atențiune a fost ascultată tema dlui Goldiș, actual profesor la gimn. din Brașov, despre: Pesimismul în poesiile lui Eminescu. Concertul a avut o bună reușită și a escelat în special corul din Chiseteu atât în esecutarea pieselor singuratice cât și mai ales în representațiunea teatrală: „Ruga dela Chiseteu“. Despre acest cor de plugari se susține a fi cel dintâiu din câte le avem noi românii în Austro-Ungaria. Onóre părintelui Șepețén, care l instruéză și conduce. De asemenea cu bun succes a reușit și balul, ér banchetul a fost splendid.

Averea societății, după raportul, ce s'a presentat constă în următórele:

a) Obligațiuni de stat în preț de 23,176 fl. 78 cr; *b)* Acțiuni de ale „Albinei“ 7,800 fl; *c)* Acțiuni de ale „Transilvanei“ 900 fl.; *d)* Deposite la „Albina“ 19,575 fl. 73 cr.; *e)* Obligațiuni private 200 fl.; *f)* Bani gata 306 fl. 72 cr. *La olaltă averea societății e de: 51,959 fl. 28 cr.*, cu 3,910 fl. 72 cr. mai mare ca în anul trecut.

* (Himen.) Dl Ioan Frâncu, cleric absolut 'și va serbá actul cununiei cu d-șóra Maria Morariu Dumineca la 1/13 Octobre în biserica gr. or. din Săsciori.

— Dl Toma Popovici învĕțătoriu în Boșorod și-a serbat actul cununiei cu d-șóra Maria Eli Dumineca în 6 Octobre n. la 3 óre p. m. în biserica gr. or. din Orĕștie.

* (Visitarea scólelor medii). Ministrul de culte și instrucțiune publică a încredințat cu visitarea scólelor pe anul 1889/90 pe directorul suprem dl Iosif Elischer și anume pentru tóte scólele medii ev. A. B. din Transilvania, pentru gimnasiul superior gr. or. din Brașov, pentru scólele reale gr. or. din Brașov, pentru gimnas. inf. gr. or. din Brad, pentru gim. din Odorheiu, Orĕștie, Sângeorgiu și Cristur; ér pe dl Béla Erődi cu visitarea gimn. ev. ref. din Cluș, Aiud, Murĕș-Vașarheiu și Zilah precum și pentru gimnasiul unitariu din Cluș.

* (Carmen Sylva.) In curênd va apăré un nou volum de nuvele de Carmen Sylva în limba francesă, cu o prefață scrisă de marele romancier Pierre Loti.

* (Vătĕmarea împĕrătesei Friderica). Intr'un articol vehement al diariului „Köl. Ztg.“ a fost atăcată împĕrătésa Friderica. Acest articol a fost reprodus și de diariul liberalilor „Hamb. H-Ztg“. din care causă șeful redactor al acestui diariu a fost condamnat pentru vătĕmare de onóre la 4 sĕptĕmâni închisóre grea.

* D. prof. Babeș, care în vara trecută a descoperit în globulii de sânge microbul bólei de vite numite până aci „gastro-entero nefrită“, care descredita vitele nóstre pe piețele strĕinătății, ér d sa a numit o „hemoglobinuria bacteriană a boului“, acum a confirmat cu desĕvêrșire acéstă descoperire scientifică importantă prin faptul, că a reușit cu bacteriile descoperite de d-sa se producă esperimental la institut bóla caracteristică la vite. Eri dl primariu a fost în persónă la institut și s'a convins de acest esperiment. Acum nimic nu mai rĕmâne la îndoélă ca sĕ se aplice de poliția sanitară mĕsusurile cele mai energice ca sĕ combată acéstă bólă, după propunerile comisiunei veterinare spre acest scop sub președința dlui dr. Babeș; scrie „Românul“.

* (Monument lui Luther.) In Eisenach s'a pus pétra fundamentală pentru ridicarea unui monument pompos marelui reformator Luther. Sĕrbatórea a fost strălucită si mai mulți savanți germani au ținut vorbiri comemorative.

* (Catastrofă pe drum de fer.) Asupra catastrofei, ce s'a întêmplat în tunelul dintre Ariano și Pianerottolo se dau următórele amĕnunte:

Un tren venia despre Neapole celalalt dela Foggia. Dóuĕ-deci de vagóne au fost făcute prav. Posta a întârdiat și ea din causa catastrofei. Până acum s'au găsit morți 20 de persóne.

Dintre cei răniți sunt și 6 militari.

Catastrofa s'a întêmplat din causa negligintei conducĕtorilor și a șefilor de stație, cari au permis unui tren sĕ mérgă mai departe, cu tóte că trebuia sĕ se întâlnéscă în stațiă cu trenul, ce întârdia în direcțiunea opusă.

Ciocnirea a fost cu atât mai grósnică, cu cât trenul ce întârdiase venia cu o repediciune grozav de mare și cu cât în tunel era întunerec mare. Voiagerii rĕmași în viață pipăiau desperați prin întunerec, lovindu-se când de vr'un om mort, când de vagóne rupte ori de boii, cari scăpaseră din vagónele lor.

* (Scólele de cadeți). In anul acesta au fost primiți în scólele de cadeți 709 elevi din 810 apți de a fi primiți. Numĕrul total din cele 12 scóle de infanterie e de 2200.

* (Despăgubiri de regale.) Representanța orașului Bistrița a cerut o despăgubire a dreptului de regal în suma de 884.925 fl. Representantul guvernului a declarat, că suma e prea mare și astfeliu nu s'a putut aduce nici o învoélă.

* (Têrgul din Mediaș.) Têrgul de țéră din Mediaș, precum i se scrie diariului de aici „Siebb. Deuts. Tgbltt“, cu tóte că timpul a fost destul de favorabil, a fost fórte slab cercetat. Vite multe n'au venit, căci bântue bóla de gură și de unghii prin împrejurime, ér cumpĕrători încă au fost de tot puțini. — Bóla de gură și de unghii la vitele cornute bântue și in Cluș și împrejurime.

* (Grindină.) In dilele trecute s'a descărcat o vreme grea cu fulgere și tunete asupra comunei Hașag și a altor comune din apropiere, după care a urmat o grindină de mărimea nucilor. Omenii, ce se aflau la culesul cucuruzului s'au luat de grózá și au fugit spre sat, mai mulți au fost răniți. Viile au fost cu totul prăbușite și sêrmanii ómeni, cari asteptau ca prin vinderea mustului sĕ facă ceva bani pentru acoperirea contribuției, se vĕd înșelați în speranță. Grâul a fost de tot slab și mulți se tem de miserie. La Aciliu și în alte comune viile érăși au fost distruse de grindină.

* Marele măestru al ordinului legiunei de onóre generalul Faidherbe, se scie că a murit.

Acésta înaltă demnitate în curênd va trebuí sĕ fie încredințață unei alte persóne.

Se dice, că printre candidați ar fi generalii Billot, Fevrier și Levol, apoi admiralii Thomasset și Kranz, dar se susține că guvernul de astădată va încredințá acest post de onóre unui civil.

Se crede, că dintre cei civili candidați vor fi d nii Pasteur, Renau și Alphand.

* (Furt.) Foile din România anunță, că în dilele trecute s'a furat bancheriului ovreu din Iași Michael Daniel peste $^1/_2$ milion (partea cea mai mare, napoleoni de aur). Făptuitorii, se dice, că s'au folosit de serbătorile ovreesci, când biroul fuse închis trei dile. Ei au spart o ladă werthaimiană și din ea au scos banii. Furii s'au întrodus prin podul casei, spărgându-l. Ei au trăit însĕ mai multe dile în pod, făr a fi observați, căci s'au aflat sticle de vin deșertate și resturi de mâncare. Coreligionarii bancheriului se bucură, căci el era de o sgârcenie proverbială. Pentru nici un scop de bine facere n'a dat un cruceriu!

* (Nebunie religiósă.) „Jelisawet Westnik“ din Cherson istorisesce următoriul cas de nebunie religiósă: Lemnariul Gavrilo cetia de mult viața sfinților și a martirilor și se destingea prin rugăciuni necontenite și posturi. La Pasci făcênd mătănii în biserică, așa de tare s'a lovit cu fruntea de podine, încât tótă i s'a sângerat. Când era sĕ-l scótă din biserică strigà: „Cine se atinge de mine își ia pĕcatele mele asupră-și.“ De curênd omul 'și bătù în picióre cuie de un deget și jumĕtate de lungi. La sfatul ca sĕ se lase sĕ-i se scótă cuiele, rĕspunse: „Nu sunt piciórele vóstre.“ In piciórul stâng 'și bătù patru, în cel drept trei cuie anume prin talpă, astfeliu că vêrfurile se vedeau bine deasupra. Scoțêndu-i se cuiele cu multă greutate, nenorocitul privia la piciórele lui sfășiate și dise: „Ce feliu de picióre sunt acestea? Așa li se cuvine, de ce duc omul la pĕcat. Sfântul Macarie încă și-a bătut cuie în picióre și juca în cârciumă.“

* (Infrumsețare periculósă.) Din Londra se scrie: Unei dame americane, anume Miss Chancey, care avea obiceiul a-și unge obrazul cu feliurite unsori otrăviciόse, în credința, că se face frumósă, i s'a întêmplat un mare neajuns. Amestecând șoreciόică cu acreală de puciósă și cu argint viu, s'a uns cu acésta unsóre și a făcut și baiă de puciósă. Cât ai da din pălmi Miss Chancey s'a făcut négră ca un arap. Acum șede închisă acasă, căutându se cu medicii, ca sĕ-și redobêndéscă colórea de mai nainte a feții. Dar după cum spun acestia, are se trécă multă vreme pănă atunci. Asta e o invĕțătură pentru cele ce se spoiesc pe obraz, că mai bine se rĕmână cum le a lăsat Dumnedeu.

* (Un porc sĕlbatic.) In dilele trecute mai mulți locuitori din Feldióra au prins un porc sĕlbatic viu. Din mai multe părți se semnaléză, că aceste animale s'au înmulțit de tot și că adeseori se scobóră până prin apropierea satelor.

* („Präsentirt“.) Cu prima l. c. n. a întrat în vigóre noul regulament de esercitii, din care s'a omis cu totul presentarea armei, astfeliu că soldatul în serviciu nici când nu-și va mai presentá arma, ci va pune numai mâna pe patul puscei. S'a omis și mersul „singuraticilor“, care da fórte mult de lucru atât șargelor cât și mai ales recruților.

* (Cum sĕ pornesci „caii cu nărav“?) Se întêmplă adese-ori, că caii dela căruță stau în drum, „au nărav“ și nu-i poți face sĕ plece, dacă i-ai bate cât de tare. Mijlocul de ai porní este, se le bagi pămênt în gură. Calul se trudesce sĕ scótă pămêntul din gură, uită de indĕrătnicie și plécă; scrie „Gaz. Trans.“.

Bibliografic.

A apĕrut *„Călindariul Calicului“* pe anul 1890, sau călindariu humoristic și satiric cu ilustrațiuni compus după gradele climatice ale pungii românilor din tótă lumea. Anul V. editura W. Krafft Sibiiu. Prețul 36 cr. sau un 1 franc.

— Tot în editura W. Krafft a apĕrut *„Amicul poporului“*, călendariu pe anul comun 1890, întocmit de Gr. Sima alui Ion. Prețul 50 cr. sau 1 leu 50 bani.

— In dilele trecute a eșit de sub tipariu în limba maghiară în broșură, cuvêntarea de apĕrare a dlui advocat *Iuliu Coroian* din Cluș, ținută cu ocasiunea procesului cunoscut al dlui Dr. V. Lucaciu. Prețul broșurei e 20 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 5 Octobre 1889.

Buda: 41 37 51 19 22

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.67
Napoleon	9 48½	9.49
100 marce nemțesci	58.45	58 55
London (poliță pe trei luni)	119.90	120 —

Nr. 472 [206] 1–3

CONCURS.

După-ce în urma concursului pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Alun cu filiele, Bunila şi Vadu-Dobrei publicat în diariul nostru „Telegraful român“ Nr. 57, 58 şi 59 a. c. fără ca sĕ fie reflectat la acel post vre-un individ cu cualificaţiunea prescrisă, aşa în urma părintescei resoluţiuni consistoriale din 11 Iuliu a. c. Nr. 4661 B. se publică prin acésta concurs din nou cu terminul de 30 de dile dela prima publicare tot pe lângă aceleaşi

Emolumente, şi anumit:

1. Simbriă preoţéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr. suma 120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estra-ordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl., la olaltă 250 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, 12 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 195. [207] 1–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele sub însemnate devenite vacante pe anul scolastic 1889/90 se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare în diariul „Telegraful Român“.

1. Un post învĕţătoresc în Valea Geogelului cu un salariu anual de 100 fl. din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente de încăldit.

2. Un post învĕţătoresc în Bradesti, filia Valea Uzei et Oltenicu un salariu anual de 100 fl. din repartiţiune, cuartir liber şi lemne suficiente de încăldit.

3. Un post învĕţătoresc în Cristesti şi Tecsesti cu un salariu de 80 fl. în bani, 10 ferdele de grâu în mĕsura cea veche, cuartir liber şi lemne suficiente de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, sĕ binevoéscă a şi asterne concursele lor la oficiul subscris. In conţelegere cu comitetele parochiale. Oficiul [protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 31 August, 1889.

Alesandru Tordăşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 470. [204] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu în comuna Bărĕsti se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 150 fl. salariu.

Concurenţii 'şi vor asterne cererile la oficiul protopresbiteral subscris, în terminul legal, şi provĕdute cu tóte documentele necesare.

Haţeg, 4 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 649 [194] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scolele confesionale gr. or. din comunele însemnate mai jos în protopresbiteratul Têrnavei inferióre se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare în „Telegraful român.“

1. Blăşel şi Păucea, un post de învĕţătoriu ambulant cu salariu de 220 fl. şi anume:

a) Blăşel în bani 150 fl. în dóue rate egali, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc în preţ de 20 fl.

b) Păucea, cu salariu anual de 50 fl.

2. Bobohalma, cu salariu anual de 155 fl., care constă din 145 metrete cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani cuartir şi lemne de foc.

3. Botez, Heria şi Fărău, un post de învĕţătoriu ambulant, cu salariu de 625 fl. şi anume;

a) Botez, cu salariu de 225 fl. şi anume din fondul scólei 40 fl, din fondul bisericei 20 fl., folosirea unui agru de 1 jug. 1529 °☐ cu venit de 20 fl., folosirea unui fênaţ de 1 jug. 800 °☐ cu venit de 15 fl dela popor repartiţie 45 metrete cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pământ căpĕtat cu ocasiunea segregării păşunatului în preţ de 85 fl., cuartir în edificiul scólei şi grădină de legumi.

b) Heria, cu salariu de 250 fl., şi anume folosinţa alor 10 jug. 172☐° pământ comasat cu venit de 100 fl., în bani, 65 fl. în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl., venitele stolari şi accidentali 42 fl., cuartir în edificiul scólei, folosinţa grădinei scolare în preţ 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

c) Fărău, cu salariu 150 fl. din repartiţie pe popor, cuartir şi grădină de legumi.

4. Deag, cu salariu anual 200 fl., şi anume 180 fl., în bani, ér 20 fl., computaţi în cuartirul scólei şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupá vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor, conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu ppresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 10 Sept. 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

---

[196] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare:

1. Bulzesti, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încăldit.

2. Tomnatec, cu salariu anual de 210 fl., cuartir şi lemne pentru încăldit.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl., cuartir şi lemne pentru încăldit.

4. Bucesiu, cu salariu anual de 130 fl., cuartir şi lemnele pentru încăldit.

5. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încăldit.

Concurenţii au a şi asterne cererile lor, instruite conform legilor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 5 Septembre, 1889!

Vasilie Dămian,
protopresbiter.

Nr. 429 [203] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul de 15 dile dela prima publicare.

1. Mogoş-Miclesci, salariul în bani 200 fl. şi 20 dklitre bucate.

2. Sartăş-Brăzesti, salariul în bani 160 fl.

3. Sălciva de sus, salariul în bani 250 fl.

4. Lunca, salariul în bani 100 fl. 20 dkl. bucate şi 25 kilo legumă.

5. Vidolm, salariul în bani 80 fl., 20 dkl. bucate, 30 klo legumă

6. Buru, salariu în bani 70 fl.

7. Valea-Lupşei, salariul în bani 125 fl.

Pre lângă acestea cu fie care post este împreunat încă 7 fl. diurne pentru conferinţele învĕţătoresci, cuartir liber şi lemnele necesari.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi au a-şi aşterne petiţiunile provĕdute cu documentele prescrise de Stat. org. şi Normativul scolariu la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 25 Iuliu, 1889.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 125. [193] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române din comunele bisericesci mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare.

1. Ruha Agriş, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi $^1/_2$ merţă nóuă de cucuruz sfârmit dela fie-care elev.

2. Frăta, cu salariu anual de 100 fl. şi pentru serviţele cantorali 30 fl., cu totul 130 fl.

3. Găbud, cu salariu anual de 30 fl., şi 80 ferdele cucuruz sfârmit dela popor.

4. Hărastăş, postul învĕţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 117 fl. 10 cr. şi cu artir în edificiul scólei.

5. Măiĕrĕu, cu salariu anual de 100 fl. dela popor.

6. Mihes, cu salariu anual de 90 fl. dela popor.

7. St. Iacobul de mureş, cu salariu anual de 60 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

8. St. Michaiu, cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scólei.

9. Soporul de câmpiă, cu salariu anual de 156 fl. şi

10. Vaidasig, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, la care salariu dacă concurentul va fi în stare a purtá şi oficiul cantoral se adauge încă un venit anual de 50 fl. şi terţialitatea din jertfe şi stole.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi sĕ-şi substérnă concursele instruite conform legilor în vigóre la oficiul ppresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei.

Agârbiciu, 11 Septembre, 1889.

Petru Roşca,
ppresbiter.

---

[197] 3–3

CONCURS.

În scopul întregirei definitive a staţiunilor învĕţătoresci vacante la scólele parochiale gr. or. din Ocna parochia inferióră şi Loamneş cu filia Mândra, prin acésta se publică concurs cu termin de 15 dile, anumit până în 30 Septembre.

Staţiunea din Ocna este dotată cu 200 fl., salariu în bani, 10 fl., relut de cuartir şi 26 klg. sare.

Dotaţiunea staţiunei din Loamneş Mândra este 150 fl., în bani; dela fie-care parochian $^1/_2$ pâne sau 10 cr.; 5 fl., relut de lemne de foc şi locuinţă în edificiul scólei.

Cererile concursuale instruite cu documentele recerute sĕ se înainteze la oficiul protopresbiteral subscris în terminul arĕtat. Duminecă în 1. Octobre a. c. se va face şi alegerea.

Sibiiu 13 Septembre 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale respctive.

I. Hannia,
administr. protop.

Nr. 469. [195] 3–3

CONCURS.

La scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare.

1. Haşag, cu salariu anual de 150 floreni.

2. Moşna, cu salariu anual de 150 fl.

3. Buzd, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a competá au a şi asterne suplicele instruite conform legei subsemnatului.

Medias, în 7 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
admin. ppresbiteral.

Nr. 334. [190] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Geoagiului II. se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare:

1. Balşa, cu salariu anual de 210 fl. v. a. şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . fl. 160.—
b) bucate în valóre de fl. 40.—
c) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 10.—
suma fl. 210.—

2. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 162 fl. şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . fl. 150.—
b) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 12.—
suma fl. 162.—

3. Noşag, cu salariu anual de 150 şi anume:

a) în bani, prin repartiţiune dela popor . . . . fl. 100.—
b) bucate în valóre de fl. 40.—
c) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 10.—
suma fl. 150.—

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi au a şi aşterne rugările instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Sĕcărêmb, 6 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr 2668 [191] 3–3

CONCURS.

Postul de vice-notariu comunal în comuna *Sĕlişte* devenind vacant prin mórte, pentru ocuparea acestu-i post împreunat cu salariu anual de 400 fl. prin acésta se escrie concurs.

Cererile de concurs instruite conform disposiţiunilor legei sĕ se astérnă subscrisului până în *5 Novembre a. c. st. n.*

Sĕlişte, în 21 Septembre 1889.

Liviu de Lemeny,
pretorul suprem

---

[192] 3–3

CONCURS

Pentru întregirea postului învĕţătoresc dela scóla populară elementară gr. or. din Braşov vechiu devenit vacant prin dimisionarea fostului învĕţătoriu Candid Muşlea, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. st. v.

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanţă dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi pe lângă cualificaţiunea prescrisă de lege se cere se fie de religia gr. or., se fie binevĕrsaţi în cântările şi în ritualele bisericesci îndatoraţi fiind a ţiné strana în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi a instruá în acelea şi tinerimea scolară.

Doritorii de a ocupá postul acesta au a-şi aşterne cererile lor instruite conform legilor în vigóre până la terminul arĕtat, prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral I-lea al Braşovului la subscrisul comitet.

Braşov, 6 Septembre, 1889.

Comitetul parochial gr. or. dela Sânta Adormire din Braşov vechiu în conţelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiteral I lea al Braşovului prin

George Perşinariu, paroch.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Joi 28 Septembre, (10 Octobre.) 1889. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre Decembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în frunte a fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 27 Septembre.

Se apropie anul, de când scaunul patriarchal din Carloviț este vacant, și biserica sêrbéscă nici acum nu este în plăcuta posiție de a și avea pe conducĕtoriul ei firesc. În sensul canónelor după o vacanță de trei luni scaunul episcopesc trebue sĕ se ocupe, dar la sêrbi canónele aceste se vede, că nu se pot aplicá.

Pórtă guvernul vina la trăgânare, ori pórtă în suși sêrbii, noi nu scim, tot ce scim e, că sêrbii nu-și sciu regulá trebile lor în biserică cum se cade, și acésta de un șir de ani încóce.

Ierarchia sêrbéscă se opune din tóte puterile de a chemá și elementul mirén în afacerile bisericesci, și aici e de a se căutá tótă posiția nefericită, în care se găsesce biserica sêrbéscă.

De altă parte elementul mirén in congresul sêrbesc s'a arătat atât de nepolitic, încât a provocat luptă între guvern și congres, și resultatul acelei lupte a fost fórte puțin de folos pentru biserica sêrbéscă. In urma acelui conflict am vĕḑut ridicându-se pe scaunul patriarchal un bărbat, care nu a fost binevĕḑut la sêrbi, și tot în urma acelui conflict stă administratorele patriarchal 10 luni de ḑile în scaunul patriarchal.

Esperimentările aceste se vede însĕ că au causat și guvernului destule greutăți, și greutățile nu pot fi delăturate, până-ce guvernul nu va inițiá firele unor pertractări, cari sĕ ducă acolo, ca pe scaunul patriarchal sĕ se ridice o persónă, care întimpină și simpatiile poporului și clerului sêrbesc. După cum se sună dintre bărbații din clerul superior numai episcopul de Buda, dl Arseniu Stoicovici, ar fi binevĕḑut de către sêrbi, și dacă guvernul și ar dá consimțemêntul seu, acésta alegere ar fi cea mai nimerită. Preasânția Sa însĕ a mai fost ales de patriarch incă înainte de chemarea fie iertatului metropolit Procopiu Ivacicovici și așa abia credem, că guvernul va aprobá aḑi ceea-ce nu a voit sĕ aprobe înainte de acésta cu 14 ani, mai cu sémă când ținuta acelui guvern întru nimica nu s'a schimbat față de bisericile ortodocse din țéră. Ér ca sĕ se afle guvernul în vre-o strimtóre óre care și silit sĕ facă concesiuni atât de mari nu ne vine a crede. Biserica sêrbéscă va trebuí deci póte sĕ mai stea multă vreme în acéstă stare esceptională.

Avem încă multe cause comune pendente cu sêrbii în afacerile comunelor micste din diecesa Aradului și Caransebeșului, și am fi dorit ca sĕ le vedem aplanate pe cale pacinică.

Inalta curie a stabilit o normă în un cas concret și după norma acésta s'ar puté desface pretutindenea credincioșii nostri de către sêrbi, fără sĕ mai decurgă procese indelungate și mult costisitóre.

Congresul nostru din anul trecut în acest spirit a voit ca sĕ se delibereze causele pendente, și bărbații aleși în comisiunea pentru despărțirea de către sêrbi așa ar dorí ca sĕ se inţelégă, — dar durere — nu au cu cine, căci biserica sêrbéscă este lipsită de capul ei și așa pertractările de pace nu se pot face cu succes, ci trebue asteptat sau ocuparea scaunului patriarchal, sau apoi intentarea proceselor.

Credincioșii nostri din acele comune nu se pot organisá după statutul orgenic, nu pot alege fețele bisericesci, nu pot susțіné scólă română, nu pot auḑí sf. liturgie în limba lor, ba pe unele locuri sunt dați afară chiar din biserică, cum este acésta chiar în Timișóra, din biserica sf. Georgiu. Venitele acelor biserici întră și aḑi în pungile sêrbilor și ori cât am iubí pe deaprópele, totuși atâta abnegațiune nu putem avé, ca sĕ răbdăm dreptatea lovită în față, căci în atare cas comitem pĕcatul sinuciderei nóstre naționale, și biserica nóstră română nu vrea sĕ se uite cu ochii la desnaționalisarea fiilor ei prin biserică și scólă, cari după drept ar fi sĕ fie și a le nóstre, dar le țin alții cu forța, fără pic de genare, fără temere de Dḑeu, și fără musstrare de consciință.

Cine scie, dacă nu aceste pĕcate sunt, cari a adus cu sine biserica sêrbéscă în atare posiție, în care se află acum de ḑeci de ani, și dacă aceste sunt, e un semn, că sêrbii ar trebuí se apuce pe calea dreptății față de biserica nóstră.

Ni s'au pus destule pedeci la ridicarea metropoliei, ni s'au impus cărțile bisericesci cu idiomii slavici de cari nu ne putem scăpa așa ușor și acum acele comune, cari au avut nefericirea de a fi locuite de români și sêrbi ar trebuí ca sĕ le vedem odată și pe ele puse în ordine.

Dela noi nu atêrnă și nu a atêrnat nici odată ca sĕ se reguleze afacerile aceste pendente, dar pedecile le au pus totdeuna sêrbii, cari în acest cas nu au nici o grabă de a vedé lucrurile regulate, căci lor mai bine le vine la socotélă ca sĕ nu se reguleze.

Dar pedecile, ce ni le pun trebue sĕ aibă margini, și ori cât de conciliant este spiritul ce domnesce în biserica nóstră, tot nu vom suferí ca o mulțime de credincioși de ai nostri sĕ se afle afară din barierile legale și autonome și după cum vedem nici iustiția nu póte avé interes ca sĕ se tragăne lucrurile cu ḑecii de ani. Sunt mai bine de 20 de ani, decând ne am organisat biserica după normele statutului organic și dacă acest timp nu a fost de ajuns pentru sêrbi, ca sĕ ne dea, ce ne compete, vom trebuí sĕ reclamăm cu legea în mână drepturile nóstre garantate prin legi. Nu am nici înțelege, că de ce sĕ fim tocmai numai noi cei ce sĕ suferim mereu?

In procesele cu grecii din Brașov și B-pesta ne au scos din drepturile nóstre și în speranța unor ḑile mai bune asteptăm. Numai cu anevoe ne-am impĕcat cu aceste stări de lucruri, cedând forței, și de aceea vom trebuí sĕ solicităm resolvarea causelor pendente cu sêrbii, ca sĕ nu pățim și cu ei, ca cu grecii. Ne dóre, că nu o putem face pe cale pacinică și ne dóre, când vedem în biserica sêrbéscă atari stări esceptionale, dar sĕ ni se ierte, dacă susținem, că și la noi ar fi putut sĕ se întêmple așa, dacă conducĕtorii bisericei nu se grupau cu toții în șirul acelui stindard, care pórtă inscripțiunea păcii și dacă în fruntea bisericei nu am fi avut norocirea a avé pe cel mai ales, între aleși, și pe cel mai devotat între devotați. Nu e ușor aḑi a stá cu demnitate în fruntea unei biserici, și de acésta ar trebuí sĕ-și facă sémă cei ce mereu strigă și ațiță pe față și în ascuns.

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

VI. Economia națională. Esposițiile lucrătorilor.

(Încheere.)

Cele cinci secțiuni următóre se ocupă cu descrierea institutelor pentru instruirea sodalilor, cu casele pentru îngrijirea bolnavilor, nenorociților și casele de păstrare. Astfeliu de casse esistă și în Lyon. Ele sunt cu atât mai folositóre, cu cât sunt mai rĕs pândite.

De curênd s'a încuibat în Lyon un feliu de cassă de păstrare cu menirea de a capitalisá sumele economisate, crutate. Ea este întocmită după modelul societății „La Formi“ (Furnica) din Paris și se numesce: „Sociétés d' épargnes capitalisées“ (Societate pentru capitalisarea economisărilor).

Cea dintâiu s'a întemeiat la a. 1880, și de present sunt vre o 31 asemenea societăți. Ele se întemeézâ de obiceiu pe cinci ani. Membrii lor solvesc o anumită tacsă lunară. Cu acésta se cumpĕră hârtii de valóre, cu deosebire de cele ce sunt proveḑute cu losuri. După cinci ani suma adunată se distribue între membrii. Tacsele incurg regulat. Fie care membru este îndreptățit a solví mai multe rênduri de tacse și conform tacselor se întêmplă și împărțirea.

Secțiunea a noua se ocupă cu reuniunile cooperative. Societățile cooperative din Lyon se împart în trei categorii: *a)* Reuniunea pitarilor (brutarilor). Esistă și de acele, cari vênd numai pentru membrii lor proprii, precum și de acele, cari vênd pentru întreg publicul. De cele dintâiu sunt 7, de celelalte 8., cu totul 15. Și acesta este un numĕr considerabil; *b)* Reuniuni pentru spițerii, recuisite de casă și culină. De aceste sunt 20, dintre cari 5 vênd numai pentru membrii lor, 15 ori și cui; *c)* Reuniuni pentru încălḑire. De aceste sunt 5, dintre cari 2 vênd numai membrilor lor, 3 ori și cui. Cu totul sunt 40 de reuniuni.

Se află în Lyon și reuniuni de credit. Cu totul sunt numai trei. Două dintre aceste au scopuri speciale, a treia este mai mult o bancă poporală. Ea se numesce „Credit au travail“. S'a întemeiat la a. 1865. A început operațiile cu 13,000 fr. și probabil, că acum dispune de un capital de 200,000 fr.

Secțiunea a unsprĕ-ḑecea conține date despre locuințele lucrătorilor S'au constituit societăți și spre scopul acesta. Aceste însĕ nu edifică case pentru o familie singuratică, ci case mai mari pentru mai multe familii. La sate sistemul prim póte fi încă în folosință, dar la orașe este de preferit al doilea. In Paris se pot vedé ambe sistemele.

In celelalte secțiuni se tractéză despre casine, institute de recreație, umanitare, și spitale, s. c. l. Dar fie-mi permis a trece preste aceste. Ar fi la loc a amintí ceva și despre Marsseille. Dar catalogul e atât de voluminos, încât este peste putință a estrage din el numai câteva șire. Drept aceea îmi permit ai face cunoscut numai titula: „Les Questions d'économie sociale das une grande ville populaire par Eugene Rosland (Paris Guillaumin, 1889). Se află în acéstă carte multe lucruri folositóre.

Catalogul e dat de comitetul din Gironde-Departament (Bordeaux), este împărțit în tot atâtea secțiuni, ca și cel din Lyon. De unde ușor se póte conclude, că împărțirea a fost comandată din Paris. N'aflu de lipsă a analisá secțiunile dearêndul, va fi de ajuns, dacă voiu amintí ici și cólea unele lucruri mai interesante.

Înainte de tóte, în ce privesce salariul, aflăm, că acesta s'a mărit aprópe la tóte meșteșugurile, atât în Lyon cât și airea. In Bordeaux se computá mărimea salariului în termin mediu, aprópe cu 30 percente. Că bunastarea lucrătorilor a crescut acésta, este evident din crutările anuale ale lucrătorilor. In a. 1880 lucrătorii din Bordeaux au crutat, după cum se vede din socotelile casselor de păstrare, 6 931,823 fr., în a. 1885 15.069,894 fr., și în a. 1887 15.474,889 fr. Asemenea arată și celelalte casse un crescĕmênt îmbucurătoriu.

S'au făcut în Bordeaux încercări și cu reuniuni pentru împărțirea profitului și societăți cooperative, dar făr de un resultat deosebit.

Revista politică.

La timpul seu am accentuat, că oposiţiunea se miscă, şi în faţa activităţii, ce o desvóltă deputaţii guvernamentali înaintea alegĕtorilor, pregătesce un contra curent puternic spre a discreditá pe dl Tisza, guvernul seu şi pe toţi aderenţii vederilor, ce le profeséză premieriul ungar.

Aḑi stăm în faţa faptului împlinit. Încă n'a ajuns neîmpĕcatul Ugron la vorbă, a ajuns însĕ leadĕrul oposiţiunei moderate, contele Apponyi, care pândesce ori-ce ocasiune ca sĕ pótă pune mâna pe cârmă şi sĕ conducă după principiile, ce le a desfăşurat de atâtea ori în dieta ungară.

Vorbele, ce le a rostit conducĕtoriul şi cel mai cu vaḑă bărbat al oposiţiei maghiare înaintea alegĕtorilor sei din Jászberény sunt grave şi întreg discursul este o polemie a discursului d lui Tisza, ce l'a ţinut la Oradea-mare.

In urma desbaterei legei militare din sesiunea trecută a ḑis contele Apponyi, dl Tisza s'a simţit aşa de neajutorat, încât a trebuit sĕ-şi premenéscă cabinetul cu bărbaţi, cari nu au întru tóte acelea-şi vederi cu dênsul. Oposiţia va fi la locul seu şi va controlá cu cea mai mare stricteţă tóte reformele, ce guvernul voesce sĕ le îndeplinéscă, deóre ce acele reforme nu pot sĕ fie salutare câtă vreme vin dela guvernul dlui Tisza şi câtă vreme va mai fi dênsul şeful cabinetului. De aceea prima grijă, ce o va avé oposiţiunea, va fi, ca sĕ rĕstórne pe dl Tisza şi pe guvernul seu pentru a salvá cu o óră mai înainte, ceea-ce mai este salvat.

Aşa e bunăóră cu întroducerea administraţiunei de stat, care nici decât nu se póte lăsá sĕ fie realisată din partea dlui Tisza, căci multe casuri au dovedit, de când e la guvern, că prin acésta reformă esecutată de d-sa în loc a se îmbunăţí relaţiunile, ele vor merge din rĕu tot în mai rĕu.

Cât se atinge de plângerile privitóre la atacurile ridicate asupra persónei sale, ele nu sunt de loc justificate. Un om, care comite greşeli atât de mari, trebue atăcat violent şi sĕ şi sufere pentru tóte greşelile, ce le comite. Cea mai ferbinte dorinţă a contelui Apponyi e ca armata sĕ trăéscă în cea mai bună înţelegere cu „naţiunea“, şi acésta sĕ se întemeeze pe cele mai consolidate base.

Acestea sunt în liniamente generale espunerile conducĕtoriului oposiţiunei moderate, care sunt pe acela-şi calapod formulate cu ale conducĕtoriului radicalilor a d lui Irányi. Acum se astéptă şi espunerile radicalului Ugron.

Atitudinea nóuă, ce o a luat deputaţii germani din Boemia e hotărîtă: a urmá şi de aici în colo politica de abstinenţă. Acésta s'a decis în adunarea comitetului central şi ea a surprins atât guvernul lui Taaffe, care s'a încercat sĕ împace lucrurile, cât şi pe cehi.

Motivele, ce ii îndémnă la acésta sunt în prima linie evenimentele, ce s'au succedat în timpul din urmă, şi anumit denumirea contelui Thun şi cestiunea discutată a încoronărei monarchului de rege al Boemiei.

Germanii vĕd în denumirea contelui Thun realisată dorinţa cehilor, ér ei nici decum nu pot luá parte la desbateri, unde cu mare maioritate se lucră la slăbirea hegemoniei germane. În faţa acestei atitudini guvernul lui Taaffe, care a căutat a împĕcá şi pe cehi şi pe germani pare a se clătiná, deóre ce rêndurile oposiţiei s'au înmulţit nu numai prin germani hegemonisti, ci şi prin cehi, a căror pretensiuni guvernul nu le póte satisface.

Alegerile din Francia s'au terminat definitiv. În 6 Octobre n. s'au început şi cele mai de pe urmă scrutinii şi din urnă au eşit 129 republicani şi 45 oposiţionali. Nóua camĕră va fi compusă deci pe viitoriu din 362 republicani şi 206 oposiţionali. Republicanii se împart în 236 moderaţi şi 126 radicali, ér oposiţionali în 100 roialisti, 58 bonapartisti şi ceilalţi boulangisti.

E remarcabil, că conducĕtorii oposiţiunei, — căci ei au spriginit pe generalul Boulanger cu bani, după-ce au vĕḑut, că generalului i s'au luat tóte mijlócele de a mai puté desvoltá vre-o energie, au renunţat a-l mai ajutorá cu bani şi astfeliu generalul, care se credea chemat a dá republicei o lovitură din cele mai puternice, se vede necesitat sĕ şi petrécă restul vieţii în insula Jersei.

In ce privesce reuniunile de consum ni se spune din Bordeaux, că deşi aceste în oraşele mai mici din apropiere, succed de minune, totuşi în Bordeaux din causa concurenţei, ce domnesce între neguţători îi silesce a vinde cu un preţ adese bagatel. Nu cred, că acésta informaţie este întru tóte démnă de crĕḑut şi paremi-se sunt îndreptăţit a mai adauge la acésta şi împregiurarea, că lipsesce lucrătorilor din oraşele mai mari perseveranţa şi femeile lor nu se pricep aşa bine la economie ca surorile lor dela sate.

Reuniunile mesteşugarilor din Bordeaux sunt numĕróse şi se vede că preste tot influinţéză binefăcĕtoriu asupra membrilor lor. Se află sindicate pentru dătători şi primitori de muncă. Ambele trăesc împreună şi în linisce. Cu deosebire este a se amintí laboratoriul călţiunarilor, care constă din măestrii şi sodali (micst). Atât întreprinḑĕtorii, cât şi primitorii de muncă stau în legĕturi de reciprocitate. Ei forméză reuniuni. Călţiunarii aparţin la ambele. Ca măestru este membru al uneia, ca sodal al alteia. Uniunile au fost destul de liberale spre a concede acésta.

Reuniuni de credit încă nu s'au împământenit aici. Ar mai fi multe amănĕnţuşuri de înşirat, dar este imposibil a fi esact în astfeliu de lucruri. Raportul juriului asupra economiei sociale a esposiţiei ne dă o icónă destul de chiară despre tóte cele demne de sciut. Deodată ne putem mulţămi cu convincţiunea, ea se face destul de mult pentru a asigurá industriei pacea şi că mulţi întreprinḑĕtori jertfesc bucuros pentru promovarea bunei stări a lucrătorilor. Acésta este ce ne face sĕ sperăm, că industria va progresá în continuu. *Paul Oprişa.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Bucuresci, 23 Septembre, 1889. Dle redactor! Cine a urmărit cu atenţiune desvoltarea lucrurilor din regatul nostru, mai ales în timpul din urmă, îşi va puté face o icónă fidelă despre nestatornicia lor.

Cu venirea la putere a actualului guvern se credea, că cel puţin câţi va ani e dat leadĕrului partidei conservătóre, dlui Lascar Catargiu, ca sĕ conducă destinele statului, după vederile şi principiile, ce le a avut în trecut. Şi se credea acésta cu atât mai vêrtos, cu cât fostul guvern al junimistilor aşa numit de „transiţiune“ nu se putea mĕsurá cu oposiţia uriaşă a dlui Catargiu, ér guvernul, ce a precedat celui junimist îşi atrasese odiul ţĕrei din pricina mai multor fapte condamnabile, ce le-au comis persóne însemnate, abusând de încrederea mai marilor şi a ţĕrei în genere.

Curênd însĕ s'a vĕḑut, că nici guvernul d lui Catargiu nu e tocmai forte şi el se clătină la cea mai uşóră adiere din partea oposiţiunei, cu tóte că vechii boerii mai dispun de parale multe.

Causele sunt mai multe şi de tot varii. In cabinet dl Catargiu a trebuit sĕ priméscă şi bărbaţi, cu cari nu se potrivesce în vederi, dar cari îi erau neapĕraţi de lipsă pentru a se puté susţiné în faţa oposiţiei, ce s'a format mai târḑiu sub conducerea d lui Carp.

Şi acesti bărbaţi de diferite nuanţe politice au avut şi ei interesele lor, sprijinind din rĕsputeri pe aderenţii lor, când era vorba de a fi denumiţi în o funcţiune, sau precum se ḑice acum spre ai „căpĕtuí“; ér spre ajungerea scopului lor ameninţau chiar cu repâşirea din cabinet.

Cu astfeliu de neajunsuri a trebuit sĕ lupte şeful conservatorilor până în momentul de faţă.

Dar paralel cu acésta se desvolta un alt curent cu mult mai primejdios. Liberalii de tóte nuanţele s'au desteptat în faţa politicei îndârgite a conservatorilor, politică, ce nu mai corĕspunde actualelor împrejurări din timpul nostru şi desteptaţi odată au început o mişcare vie prin presă şi prin intruniri, de a se uní sub un stég, însĕ nu ca şi mai înainte, ci „purificaţi“.

Nu me voiu oprí însĕ la acest termin destul de manc, ci amintesc numai, că lucrurile au ajuns în adevĕr la o împĕcare şi consolidare.

Persóna, în care se concentréză aḑi érăşi tóte aspiraţiunile liberalilor e dl I. Bratianu, care e recunoscut ca cel mai competent bărbat, ce póte repará greşala trecutului şi dá direcţie desvoltărei lucrurilor pentru viitoriu.

Aḑi cel puţin lucrurile de împĕcare au ajuns aşa de departe, încât nici nu se mai întrébă de persóne, şi precum se ventiléză, cei doi fraţi dl Ioan Brătianu şi Dimitrie Brătianu, cari au trăit într'o duşmănie continuă între sine, avênd vederi deosebite, au ajuns la o împĕcare.

Acésta veste rĕspândită odată, a avut o mare influinţă asupra tuturor liberarilor, cari acum pe întrecute caută mijlócele de apropiere între diferitele nuanţe.

Cu aceste discusiuni şi peripeţii s'a ajuns şi la un alt resultat. Liberalii au câstigat multe consilii comunale şi judeţene cu tótă străjnicia, ce o a desvoltat organele administrative, ér casul mai recent, alegerea baroului de disciplină al advocaţilor din capitală, carea a căḑut érăşi pe partea liberalilor, dovedesce, că şirurile acestora s'a strêns, şi că puterea sporesce atât la ţară, cât şi în oraşele rurale şi în capitală.

Şi paralel cu sporirea puterei liberalilor, guvernul a început a se discreditá tot mai tare.

Dl Lascar Catargiu, ocupat cu luptele şi rivalităţile dintre diferiţii miniştri, a dat puţină atenţiune în afară, unde ómenii sei din funcţii au comis o mulţime de acte condamnabile, cari au atras ura ţĕrei şi mai pre sus de tóte nici până astăḑi nu e împĕcat cu ţĕranii, cărora încă sub guvernul precedent li s'au votat pămênt, dar care numai o parte li sau împărţit până acum.

Tóte aceste împrejurări ne legitiméză presupunerea, că actualul cabinet se clătină şi încă se clătină rĕu, şi că dl. Lascar Catargiu, decum-va nu i va succede o împĕcare cu junimiştii, nu va îndrăsní sĕ păşéscă în sesiunea parlamentară de tómnă cu puterile de până acum.

De aceea nici nu ne cuprinde mirarea, când auḑim, că disolvarea camerei e neapĕrat de lipsă şi că se vor face noue alegeri, conducênd până atunci afacerile un guvern provisor.

Mandatul de disolvare 'l va căpĕtá dl Lascar Catargiu. Noi asteptăm însĕ în casul acesta cu mare încordare sĕ vedem pentru cine se va pronunţá ţara, care a trecut până acum prin atâtea peripeţii de dragul ómenilor dela cârmă. —j—

Originea sĕrbătorilor.

6 (Urmare).

Şaguna (ist. bis. I. p. 163,235) enumeră în secl. III după Tertullian: Inălţarea Domnului; după Grigorie Taumaturgul: Buna vestire. Biserica din Tir serba Intimpinarea Domnului şi Dumineca Floriilor. În secl. IV enumeră afară de sĕrbătorile domnesci: Sĕrbătórea ss. Ap. Petru şi Pavel; Aniversarea hramului bisericei; Inălţarea s. cruci. In secl. V: Aflarea capului s. Ioan Botezătoriul. In secl. VI şi VII: Amintirea s. Ioan Botezăt.; Schimbarea la faţă, sĕrbarea Adormirei şi a Nascerei Născătórei. Intrarea în biserică a fost cunoscută la rĕsărit numai în seclul al treispreḑecelea.

Inălţarea Domnului numai în secl. IV a devenit generală, şi s'a serbat la 40 de ḑile după Pasci şi 10 ḑile înainte de Rusale. In cele dintâiu trei vécuri a fost numai simplu indicată între sĕrbătorile quinquagesimale (ḑilele dela Pasci până la Rusalii, cari — precum am vĕḑut mai sus — sĕ ţineau tóte de sĕrbători). Abia după-ce s'a ivit mai mulţi eretici în biserică, cari negând Invierea lui Christos negau şi Înălţarea lui la ceriu, fù serbată ḑiua Inălţării mai solemn ca celelalte ḑile quinquagesimale. Chrisostom în omilia sa despre Inălţarea lui Christos ḑice: „Astăḑi némul omenesc este érăşi împĕcat cu Dumneḑeu... astăḑi suntem înălţaţi la ceriu, sau suntem fericiţi!“ Inălţarea lui Christos sĕ privia ca deplina esecutare a scopului lui Isus de a fi om şi de a mântuí pe om.

Bunavestire. Biserica veche serba prin ea concepţiunea cuvêntului Christos şi acesta a fost obiectul sĕrbării ei. Positiv nu se scie când s'a întrodus acéstă sĕrbătóre, probabil că către sfêrşitul seclului al şaselea; căci canonul 52 trulan (sinodul VI ecum. din anul 680 sau 692?) dispune ceva cu privire la ea.

Intimpinarea Domnului se serba la 40 de ḑile după Crăciun în amintirea atât a curăţirii Mariei, cât şi în amintirea docsologiei lui Simeon la prima presentare a lui Iisus în biserică. Sĕrbătórea acésta se trage din Orient, unde ea s'a ţinut deja înainte de ordinul privitoriu la ea al împĕratului Iustin din Antiochia 526; la Roma se ḑice a fi întrodusă la 494 prin papa Gelasie.

Dumineca Floriilor s'a serbat în amintirea întrării lui Iisus în Ierusalim. În biserica rĕsăritului a devenit în us abia în secl. IV; pe când în cea apusènă abia prin secl. VII sau VIII. Atât în biserica res. cât şi în cea apusénă se sfinţiau în aceea ḑi stâlpări de finici, cari stâlpări sfinţite se purtau în aceea ḑi în mână.

Shimbarra la faţă (Thaborion). Despre originea acestei sĕrbători atâta se scie, că în seclul al şaselea şi al şeptelea la rĕsărit era generală, şi se ţinea pre tutindenea în 6 August; în biserica apusénă se amintesce în martirologionul lui Wandelbert abia în seclul al nóuĕlea. Papa Calicst. III la anul 1456 reîmpróspĕtă serbarea ei, deodată şi în amintirea învingerii creştinilor asupra turcilor şi respingerea acestora din Bĕlgrad (6 August 1456).

În acéstă ḑi atât în biserica rĕs. cât şi în cea apusénă sfinţa la liturghie vinul cel nou, sau dacă acesta nu era, atunci strugurii.

Adormirea Născătórei. Originea acestei mari sĕrbători statorită pe 15 August este a se aflá mai curênd în biserica rĕsăriténă decât în cea apusénă. În aceea verosimil a fost întrodusă îndată după sinodul din Efes 431; căci Ciril din Alecsandria de sigur că şi-a dat tótă truda, ca în contra lui Nestoriu se promoveze venerarea Mariei; totuşi ca sĕrbătóre definitivă o putem lua abia din seclul al şeptelea.

Despre *Nascerea născătórei* se află urme deja din seclul VI, însĕ abia în seclulul VIII s'a statorit serbarea ei pe 8 Septembre.

Mai sunt şi alte sĕrbători pe lângă mai sus citatele după Şaguna încă şi altele, cari sunt în us şi astăḑi, însĕ ne-am estinde prea departe voind a reflectá la tóte, ba nici nu aflu da interes, pentru-că unele din ele nu se serbéză de către toţi în asemenea mĕsură; ér altele sunt prea cunoscute din sinacsariile bisericei.

Venim dară la sĕrbătorile martirilor.

Dacă însĕ voim, ca aceste sĕ le marcăm bine, atunci înainte de tóte trebue sĕ luăm în socotinţă, că pe acele timpuri triste şi sângeróse, când religiunea crestină se estindea numai prin meritul suferinţelor şi tortureler îndurate de bună voie de cătră mărturisitorii ei, şi când acestia nici de frica ameninţărilor şi torturelor nu cădeau din credinţa în Christos, — poporul, carele a vĕḑut aceste, a trebuit sĕ ţină în mare onóre pe aceia, cari atât de mult au suferit pentru crestinism, lăsându-şi şi viaţa pentru confirmarea lui. Poporul a şi ţinut pe acei scumpi mărturisitori şi martiri de eroii religiunei lor, cari pănă la sânge a resistat şi voioşi s'au dat morţii, pentru ca sĕ pună basă religiunei crestine şi sĕ apere onórea şi demnitatea ei.

De aceea au şi socotit crestinii cei dintâiu de fórte drept şi cuviincios, ca memoriile martirilor sĕ se onoreze cu cuviinţă parte ca prin acésta sĕ animeze şi încurageze şi pe alţii spre asemenea bravuri, parte pentru ca virtutea deja în acésta lume sĕ nu rĕmênă fără rĕsplată. In urmare crestinii primitivi obicinuiau în fie-care an odată a merge la mormintele martirilor, pentru de a preamări aci suferinţele şi triumful lor, a lăudá virtuţile lor şi a mulţămi lui Dḑeu pentru bunele lor esemple, pentru viaţa lor sfântă, pentru mórtea lor fericită, şi pentru corónele, cari le-a pus Dḑeu pe capetele lor.

Aceste sĕrbători apoi se numiră aniversările martirilor.

Când s'a întrodus în biserică sĕrbătorile în memoriile martirilor nu pot scí cu positivitate. Şaguna (ist. bis. I. 5. 108) susţine, că în seclul al doilea s'a aşeḑat acele. Cea dintâiu sĕrbătóre de feliul acesta o aflăm la Eusebiu (ist. bis. cartea IV cap. 15) întru amintirea lui Policarp (a cărui mórte martirică Eusebiu o pune în anul 168), despre a cărui mórte şi chin şi cu deosebire despre locul, în care s'a aşeḑat ósele luí, biserica din Smirna a avisat pe cea din Filomelia: „că ei sunt hotărîţi (încât nu-i va împedecá rĕutatea vrăşmaşilor) a se adună la mormêntul lui, pentru ca ḑiua nascerii martiriului lui sĕ o petrecă cu bucurie şi triumfare (Eusebiu loc citat) La acésta trebue sĕ observăm. că creştini cei dintâiu numiau anumit ḑiua morţii martiriului ḑiua nascerii lui. Ei, în contra obiceiului păgânilor, cari ţineau numai ḑiua nascerii bărbaţilor lor renumiţi şi meritaţi, — serbau ḑiua morţii sfinţilor, pentru-că în mórte prin eliberarea din valea plângeriler şi a durerilor priviau ei adevĕrata nascere spre bucria şi fericirea vieţii cei vecinice.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Scirile din Viena anunţă, că monarchul s'a îngrijit pentru locuinţa viitóre a ficei sale Maria-Valeria, cumpĕrând castelul contesei Fürstenberg Esseng, unde va locuí după ce va încheiá căsătoria cu archiducele Salvator.

* (Adunarea generală de tómnă a comitatului Sibiiu.) Acésta adunare s'a ţinut Luni şi Marţi sub conducerea vice-comitelui. La ordinea ḑilei a fost proiectul de spese pentru intreţinerea cassei comitatense şi a administraţiunei pro 1890 şi în legătură cu acésta aruncul de $^{1}/_{3}$% pentru scopuri administrative şi sporirea lefei vice-comitelui. La propunerea comisiunei s'a primit aruncul şi s'a statorit bugetul cu 56,840 fl. erogate şi 57.340 fl. venite, rĕmânênd un plus de 500 fl. Salariul vice comitelui e de 2400 fl., la care se mai adauge încă 600 fl. După-ce s'a votat mai multe proiecte de credit pentru fondul bolnavilor, fondul economic, fondul scólei de agricultură şi s'a adaus la salariul pretorului cercului Sibiiu 100 fl. a venit la ordinea ḑilei linia ferată Sibiiu—Avrig—Făgăraş şi după o desbatere minuţiósă, la care a luat parte Dr. Wolff, vicariul şi archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, Dr. Aurel Brote, Dr. E. Neugeboren etc. se primesce raportul comisiunei pentru crearea drumului. S'a ales apoi preşedinte al sedriei orfanale Franz de Huttern, asesor R. Sigerus, în locul acestuia de vice-notariu I comit. Stefan Stroia, de al II-lea vice-notariu comitatens Ioan Creţiu şi de vicenotariu la sedria orfanală Gustav Bedeus. S'a luat la cunoscinţă mai multe esmise ministeriale şi se alege în comisiunea verificătóre a comitatului Dr. E. Neugeboren şi N. Cristea. Terminul pentru intregirea representanţei comunale s'a statorit pe 14 Novembre. In comisiunea pentru vitele de prăsilă din Mercurea s'a ales Ioan Măcellariu. S'a aprobat şi s'au respins încă multe cereri de ale comunelor şi singuraticilor şi s'a hotărit modificarea unor statute.

* (Natalia Keşco.) Sub titlul acesta cetim în „Telegraful Român“ din Bucuresci următórele:

Nu cunosc, n'am înalta onóre a cunósce pe regina Sêrbiei, dar am avut onóre de a cunósce acum dóuĕ ḑeci de ani şi ceva pe d-şóra Natalia Keşco.

Am cunoscut-o, pe când făceam parte din nobilimea basarabénă. Pe atunci d-sa o gingaşă şi candidă copilă romăncă, trăia într'un cerc de mari proprietari din nenorocita Basarabie, toţi boeri români, cari nu voiau şi nu permiteau sĕ între în cercul lor intim parveniţi din Rusia, ce năvăliau în partea Moldovei, răpită la 1812.

In salonul bĕtrânului Keşco nu se permitea de a vorbí muscălesce şi toţi cei cari întraseră în casele sale, conversau sau românesce sau franţusesce.

Când murì bĕtrânul Keşco, boerii români reformară salonul lor intim la d na Keşco.

Aci, acelea şi obiceiuri, aceea-şi ură în contra strĕinului cutropitoriu însufleţia pe toţi.

Eram tinĕr pe atunci, gonit din universitate, pentru că am luat parte la o manifestaţiă ostilă guvernului a studenţilor, am fost adus între doi gendarmi la Chişineu, n'am frecuentat altă casă decât aceea a d-nei Keşco, pe care o numiam noi toţi curtea română. Aci petreceam ḑiua, aci prânḑiam, aci petreceam sările.

Pe toţi câţi eram, ne lega aceea şi ură, acela-şi dispreţ pentru partea muscăléscă a societĕţii din Chişineu.

Tóte acestea-mi vin aḑi în memorie, când aud că ex-regina Natalia a devenit acum o ruso-filo în focată, că o iubire adêncă pentru Sf. Rusie însufleţesce acéstă inimă română şi că patria A. S. R e Rusia, precum a declarat-o regina la Odesa.

Tempora mutantur!... Aşa este, dar schimbarea e prea mare.

Rĕmâne a se scí, dacă acéstă schimbare e sinceră, e adênc săpată în sufletul acestei femei ambiţióse.

Z. A.

* (Banii de hârtie.) Conform unui raport al comisiunei pentru controlarea datoriei pendente a statului ungar, hârtia de valóre representă suma de 411.998,443 fl., dintre cari 343.381,523 fl. în bancnote de 1 fl. de 5 şi de 50 fl.

* (Trenul accelerat.) In urma unei representaţiuni a comisiunei administrative a comit. Sibiiu, ministrul de comunicaţiune a ordonat ca trenul accelerat sĕ stea la Copşa-mică 1 minută spre a se puté uní cu trenul din Sibiiu Nr. 309 şi 310.

* (Ḑilele critice ale lui Falb.) Falb a prorocit şi pentru anul următoriu o mulţime de ḑile critice, şi pentru ca sĕ fie mai bine ţinute în evidenţă, le a inşirat într'un călendariu împărţindu le în ḑile de tot critice şi ḑile, cari sunt mai puţin critice. Astfeliu în prima linie cad: 20 Ianuariu, 19 Faur, 20 Martiu, 31 Iuliu, 30 August, 28 Septembre; apoi 5 şi 9 Aprile 4 Maiu, 3 Iuniu, 4 Iuliu, 13 Octobre, 12 Novembre şi 12 Decembre cad în linia a dóua. Acestor ḑile se dă o importanţă cu atât mai mare, căci prorociile din anul curent s'au cam implinit şi nu l'a lăsat profet fals.

* (Tariful pe zone). In urma circulaţiunei celei mari, ce s'a format de când cu introducerea tarifului nou pe zone, darea biletelor la cassă se face numai cu mare greutate din causa îmbulzelei celei mări. Spre a se ajutá acestui neajuns s'a ţinut o conferinţă în ministeriul de comuicaţiune şi s'a şi hotărit ca biletele sĕ se estradea şi la oficiile postale, căpĕtând acestea un percent anumit.

* (Têrgul din Sân-Georgiu.) Ministrul de comunicaţiune a conces ca têrgul, ce era sĕ se ţină în Sân-Georgiu (comit Trei-scaune) pe 8, 9 şi 10 Oct. a. c. sĕ se amâne pe un timp nedeterminat.

* (Afacerea Farkas.) Afacerea Farkas a trebuit sĕ întârḑie din motiv, că judele instructor n'a putut de loc înduplecá pe Farkas sĕ se lase a fi fotografat. Numai după multă insistinţă şi după ce complicii sei au mărturisit totul, s'a hotărît a se fotografá. După fotografare Farkas a fost lăsat sĕ se preumble o óră în odaia temniceriului. Se crede, că afacerea se va încheiá în curênd.

* (Esposiţii.) Alaltăeri, Marţi, a avut loc în Sibiiu o esposiţiune de cai, de rimători şi de póme. Caii au fost de tot frumoşi şi mai mulţi proprietari au primit premii, deasemenea au fost şi porci de mai multe rase. Esposiţia de póme a dovedit, că progresăm în ramul acesta al economiei. Ea a fost cercetată de preste 1000 de persóne. S'au vĕḑut strĕini de prin locuri destul de depărtate ale ţĕrei.

* (Bóla de vite) Se pare, că bóla contagiósă de unghii şi de gură la vitele cornute şi la rimători s'a intins peste ţéra întrégă. Din tóte lăturile se semnaléză casuri de acésta bólă epidemică Ḑilele trecute s'au ivit unele casuri şi în vitele din satele din imprejurimea Sibiiului precum şi în Sibiu.

* (Vênătóre de urşi.) La ordinul espres al Maj. Sale în anul acesta nu se va face vênătóre de urşi la Gurghiu.

— La Cuşma în comit. Bistriţa Năseud, făcându-se góne de urşi au fost aduşi de gonaci 14 urşi mari, numai unul însĕ a fost puşcat. În ḑiua următóre a mai căḑut încă unul în greutate de 256 klgr. In ambele casuri norocul l'a favorisat pe contele Eugen Lazar.

* (Starea viilor în România) In „Curier Financ“. cetim: Din causa necontenitelor ploi, mare parte din vii sufere. Strugurii sunt bine copţi şi culesul grăbesce; deja cea mai mare parte din podgogereni au inceput. Preţurile sunt derisorii, sau mai bine ḑis nu sunt de loc. Câţi-va cumpĕrători din ţéră şi strĕinătate caută sĕ cumpere vinurile pe nimic, cu un cuvênt, cu tótă abundanţa ce ecsistă, cultivatorii abia îşi vor puté scóte cheltuelile. Preţul vinurilor variéză între 70 bani şi 1 franc.

Bibliografic.

„Romänische Revue“, politisch-litterarische Monatsschrift, Heft VIII und IX, Wien, 1889. Inhalt: Zur Lage der Romänen in Ungarn. — Politische Processe in Ungarn. — Die Gimnasien der Bukovina. — Michail Eminescu. — Der Abendstern. Von M. Eminescu. — Jonea, das Muttersöhnchen. Von P. Brosteanu. — Des Murgu Töchterlein. Von K. Heinzendorf. — Romänische Volkslieder. Von K. Heinzendorf. — Der Rhapsode der Dimbovitza. — Rundschau: Der Bericht des kön. romänischen Ministerpräsidenten über die Lage der Bevölkerung in der Dobrudscha. – Romänien bei der Pariser Austellung. — Eine Ausstelung landwirtschaftlicher und industrieler Producte der Balkanländer in Bukarest. Die Industrie in Romänien. — Die Jahresversamlung des siebenbürgischen Vereines für romänische Litteratur und die Kultur des romänischen Volkes. — Der magyarische Nationalstaat. — Aus der Bukovina. — Litteratur und Kunst: Koloman von Tisza und der magyarische Chauvinismus. — Die Heimat der Hohenzollern in den ältesten Zeiten. — Die Thronfolge in Romänien. — Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. — Wanderungen im Mühlbachgebirge. — Romänische Dichtungen von A. Franken. — Das baltische Deutschtuhm. — Elf Jahre im Balkan. — Neue Bücher. — Carmen Sylva's Werke. Istoria românilor din Dacia Traiană. — J. L. Caragiale; Teatru. — Berichtigung.

Mulţămită publică.

De vre-o patru ani încóce familia dlui Alesandru Beldiman, fost ministru plenipotenţiar al României în strĕinătate, petrece peste vară în comuna Bacifalul-Săcelelor pentru cură de aer.

În vara acésta aflându-se acéstă ilustră familie éră in comuna nóstră a aflat de bine, ca pe copilul născut încă în Decembre 1888 în Bucuresci sĕ-l boteze în biserica nóstră ortodocsă română de aici. Botezul s'a sĕvêrşit Dumineca în 17/29 Septembre a. c. Ca naş al copilului a funcţionat dl Dimitriu A. Sturdza, fost ministru de culte şi instrucţiune publică în România.

Cu ocasiunea acestei festivităţi familiare dl fost ministru Dimitriu A. Sturdza a binevoit a dăruí pentru biblioteca parochială de aici următórele opuri:

1. *„Cuvinte sufletesci“* de Carmen Sylva. Bucuresci 1888.
2. *„Discursuri pedagogice“* ale dlui Dimitriu A. Sturdza, ministru de culte şi instrucţiune publică. Bucuresci 1887.
3. *„Istoria română“* pentru scólele primare de ambele secse, de Gr. G. Tocilescu, profesor la Universitate. Bucuresci 1889.

Asemenea dl Alesandru Beldiman a binevoit a dăruí tot pentru biblioteca parochială opul seu „O crimă de stat. Rescóla sătenilor din primăvara anului 1888“. Bucuresci 1889.

Pentru acésta binevoitóre atenţiune faţă cu parochia de aici subscrisul, ca paroch local, me simt prea plăcut îndatorat a esprimá şi pe calea acésta adênc simţita mea recunoscinţă susnumiţilor ilustri bărbaţi de stat ai regatului România, dorindu-le dela Atotputernicul Dumneḑeu sănătate şi viaţă îndelungată.

Rugându ve, dle redactor, a dá loc în preţuitul d-vóstre ḑiariu acestor şire, me însemn

Bacifalu, 22 Septembre, 1889.

Toma Frateşiu,
paroch ortodocs-român.

MONITOR.

38

Calendariul sĕptemânii

1 — 7 Octobre.

1 Duminecă: Anania, Roman, Michail, Domnin, Ioan, Grigoriu, *2 Luni:* Ciprian, Iustina, Teofil, Georgiu. *3 Marţi:* Dionisiu Areopagitul, Rustic, Elevteriu, Teoctist, Ioan Chozevitul. *4 Mercuri:* Ieroteiu, Petru, Domnina, Verina, Prozdoca, Avdact, Calestina, Amun, Faust, Gaie, Evseviu, Cherimon. *5 Joi:* Charitina, Mamelchtia. *6 Vineri:* † Apostolul Toma, Erotinda, Macariu. *7 Sâmbătă:* Sergiu, Vacch, Iulian presbiterul, Cesariu diaconul, Leontie Ipatul, Evseviu presbiterul, Filics, Polichroniu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 1-a Octobre a XVIII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 1 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 7-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“,

Vineri 6 Octobre. S. Apostol Toma. Sĕrbătóre nelegată. Docsologia mare.

Loterie.

Mercuri în 5 Octobre 1889.

Sibiiu: **57** **37** **53** **46** **35**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 8 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47$^{1}/_{2}$	9.46
100 marce nemţesci	58.35	58 35
London (poliţă pe trei luni)	119.60	119 65

Nr. 622. [210] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători dela scólele confesionale gr. or. române a înfra scriselor comune bisericesci din protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Călian, cu salariu de 200 fl. dela popor, fără cuartir.

2. Lăpustesti, cu salariu de 60 fl. în bani, 40 merțe mari de bucate, cuartir în edificiul scólei, lemne de foc și venitele cantorale computate în 10 fl.

3. Rîșca, cu salariu de 50 fl. dela popor, cuartir liber, lemne de foc și venitul cantoral 10 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a și asterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.
Cluș, 22 Septembre, 1889.
Tuliu Roșescu,
administr. protop.

---

[209] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului al doilea de învĕțătoriu la scóla din Cebea protopresbiteratul Zarandului, lângă care sunt afiliate și comunele: Risca și Caracus, — se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ cu emolumentele acestea:

Salariu anual de: 160 fl., care se va solví în rate trei-lunare anticipative din alodiul comunal.

3 orgii de lemne pentru încălḑitul scólei și cuartirul învățĕtoriului care i-se va dá afară de edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ-și înainteze rugările instruite în sensul legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral mai sus pomenit, în terminul sus arĕtat.

Cebea, la 2 Februariu, 1889.
Presidele comitetului comun. scolariu.
Ioan Jurca,
paroch.

Nr. 272. [206] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învĕțĕtoresci din comunele mai jos însemnate, din protoprebiteratul gr. or. al Albei Iuliei prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucerdea-vinósă, cu un salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne sufiiciente.

2. Gârbova de sus, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir și lemne suficiente.

3. Măgina, cu un salariu anual de: *a)* 100 fl, în bani; *b)* 40 ferdele cucuruz din magazinul scólei: *c)* taccsele de cantor în sumă de 60 fl., în care se cuprinde și una parcelă de 800□ orgii, ce vine sămênat cu cucuruz.

4. Ponor, cu un salariu anual de 250 fl., cuartir și lemne suficiente

5. Stremț, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir și lemne suficiente.

Doritorii de a ocupá vre un post au sĕ-și aștérnă concursele lor până la terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral conform ligilor în vigóre.

În conțeledere cu comitetele parochiale.
Oficiul protopresbiteral gr. oriental
Alba Iulia, 19 Septembre, 1889.
Alesandru Tordășan,
protopresbiter.

Nr. 472 [207] 2–3

CONCURS.

După ce în urma concursului pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Alun cu filiele, Bunila și Vadu-Dobrei publicat în ḑiariul nostru „Telegraful român“ Nr. 57, 58 și 59 a. c. fără ca sĕ fie reflectat la acel post vre-un individ cu cualificațiunea prescrisă, așa în urma părintescei resoluțiuni consistoriale din 11 Iuliu a. c. Nr. 4661 B. se publică prin acésta concurs din nou cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare tot pe lângă aceleași

Emolumente, și anumit:

1. Simbriă preoțéscă (adăul) dela 200 familii à 60 cr. suma 120 fl.

2. Venitele stolari statorite în ședința sinodului parochial estra ordinariu ținută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl., la olaltă 250 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-și așterne petițiunile la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor legali

Hațeg, 12 Septembre, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului în conțelegere cu comitetul parochial.
Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 470. [204] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu în comuna Bărĕsti se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 150 fl. salariu.

Concurenții 'și vor asterne cererile la oficiul protopresbiteral subscris, în terminul legal, și provĕḑute cu tóte documentele necesare.

Hațeg, 4 Septembre, 1889.
In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.
Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 481 [205] 2—3

EDICT.

Ioan Manole Panțu din Bacifalu, care de trei ani părăsì cu neccredință pre legiuita lui soție Stana Vasilie Tibără tot din Bacifalu și nu se scie ubicațiunea, se citéză prin acésta ca în termin de șese luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului for matrimonial căci la din contră se va aduce sentență și în absența lui.

Brașov, în 12 August. 1889.
Oficiul protopresbiteral al Brașovulu I ca for matrimonial.
Ioan Petric, protop. ca adm.

Sz. 3005/889. polg. [200] 3—3

Hirdetmény.

Az erszébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, miszerint báró Miske Adel által beadott kérés folytán Sáldorf község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-ére d. e. 9 órára** tüzetik ki Sáldorf községébe a helyszinére a községi iroda helyiségbe. — Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök
Zöld Gábor, jegyző.

Sz. 3004/889. polg. [199] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék által ezennel közzététetik miszerint Baró Miske Adelnak beadott kérése folytán Salhó község határának általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 november 11-re dél után 3 órára** tüzetik ki Salhó községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe, — ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 szeptember 2-án tartott üléséből.

Incze Domokos, elnök.
Zöld Gábor, jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	-	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Tim[illegible]	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	—	—	9.35

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu – Reghinul-sās.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.
Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Sâmbătă 30 Septembre, (12 Octobre.) 1889. Anul XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Octobre Decembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în frunte a fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1889, sě-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 29 Septembre.

Nu noi am fost aceia, cari din capul locului fac opozițiune tuturor měsurilor luate de guvernul țěrei. Nici astădi nu noi conbatem cu vreme și fără vreme ori ce stare de lucruri se introduc la noi, fie bună sau rea, acésta sě nu impórte Din contră ținem și adi la programa de acuma 36 de ani, improspětată în punctele cardinale chiar și la începutul acestui an. Fără a fi angajați a priori în o parte sau în alta, totdeuna avem în vedere binele public, fericirea patriei prin fericirea cetățenilor. De aceea aprețiăm binele totdeuna, vină el ori și din ce parte, și combatem rěul unde l aflăm, vină el dela guvern, vină dela presă, sau vină dela singuraticii amploiați ai statului sau ai cutărei confesiuni din patrie.

În cadrele programei nóstre, fideli tradițiunilor diariului nostru, cu plăcere luăm act despre měsurile luate de către actualul ministru de interne, cari după a nóstră părere sunt pentru binele public și fericirea cetățenilor, și prin ei pentru fericirea patriei, cu energie vom ridicá glasul contra acelor měsuri, cari ușor pot seduce pre amploiații subalterni la esces de zel mai cu sémă pe lunecosul teren al maghiarisărei, care este tema de predilecțiune a tuturor elementelor de disordine din patria nóstră, care durere multe asemenea elemente are.

Cu deosebită satisfacțiune am luat la timpul seu act despre luarea afacerilor interne de către actualul ministru, și de persóna lui am legat și legăm speranțe indreptățite. Actualul ministru de interne cunósce din propria viețuire aici tóte referințele ardelenesci. Cunósce în special referințele dintre românii și ungurii de aici, ne vorbesce perfect limba nóstră. Cu un cuvênt nu este strěin de afacerile de aici, și póte dá informațiuni autentice, când se vor cere, și scie la ce valóre se reducă denunciațiunile de tot soiul, cari cu abundanță iau drumul spre capitala Ungariei despre nisuințele nóstre ale românilor.

Pregătiți deci cu un fel de indreptățită simpatie pentru persóna domnului ministru de interne, iam urmărit cu atențiune měsurile luate pentru binele public.

Scontrarea casselor de prin comitate și dela magistrate este o měsură, care a fost salutată de presa întrégă fără deosebire de partidă sau naționalitate.

Měsurile umanitare de a se pune în fie-care comună o mósă diplomată din partea statului a produs adevěrată mulțămire în toți ómenii, cari sciu aprețiá efectele unei asemenea měsuri.

Měsurile privitóre la concipiarea actelor oficióse în ministeriu în un stil mai ușor, și mai la înțeles cu abatere dela șablonul observat până acuma, de bună sémă póte fi numai în interesul serviciului public, și póte și a purificărei limbei pe basa unui plan mai sănětos.

Nu putěm condamná nici aceea měsură a ministrului de interne de a se scrie numele de botez tóte unguresce, și noi încă nu am urmat altcum, când am stat în fața numelor unguresci

O asemenea traducere o admitem și o folosim noi, fără a ne teme de vre-o încurcătură în privința numelor de botez, și fără de a vedé aici vre o încercare de maghiarisare.

Convingerea nóstră este, că acésta este și basa morală, care a indemnat pe ministru la emanarea unei ordinațiuni de soiul acesta. Tare ne temem însě, că organele subalterne în zelul lor de a face servicii în altă direcțiune vor trece preste nobilele tendințe ale domnului ministru, și vor trece în esces de zel spre a face servicii maghiarisărei.

Și temerea nóstră este fundată, deóre-ce avem esemple, că organele din comitatul Solnoc-Dobâca, un comitat vecin cu cela al actualului ministru de interne, mai inainte numai cu 6 ani s'a apucat de traducerea numelor românesci în acte publice, și au comis greșeli, încât identitatea persónelor s'a făcut absolut imposibilă.

Așa am vědut, că din Artemie s'a făcut Aureliu, din Ioachim=Jen, Hariton=Ambrosiu, Eufrosina=Elisabeta, Firóna=Francisc, Gerasim=Gyárfás, Eutimiu=Imre și ca sě încheiem cu catalogul acesta de traduceri vom mai pune și Samfira=Samu.

4000

Avem deci temere fundată, că ordinațiunea domnului ministru, de care facem amintire va resuscitá asemenea lucruri învechite, despre cari la timpul seu multe s'au scris, și un asemenea catalog, ca și cele ilustrate s'au publicat în comitatul Solnoc Dobâca în fie-care comună, și s'a dat spre folosire amploiaților în cele publice.

Confusiunea și o póte închipuí ori ce om cu minte.

De aceea credem, că nu e consult provocarea de asemenea lucruri, cari nu sunt în interesul bunei administrațiuni, și pot provocá numai scene, ca și cele petrecute acuma 6 ani cu traduceri monstre la slavoni și germani, ca confusia sě fie și mai mare.

Revista politică.

O adevěrată surprindere a provocat în cercurile conducětóre din Budapesta espunerile diarului maghiar „P. Napló,“ prin care afirmă, că în întreg Ardélul domnesce o nemulțămire generală.

Acésta nemulțămire nu este a se căutá numai la poporul român, care cu numěrul seu covêrșesce pe tóte celelalte naționalități, și nici la poporul săsesc, ci chiar și în societățile maghiare.

Causa principală a acestor nemulțămiri se aduce în legătură cu uniunea, sub care formă de când stă Ardélul nici un folos nu a tras. El a fost esploatat pentru Ungaria proprie, fără a se bucurá și el de vre un beneficiu.

Mai mult, s'a creat pentru Ardél chiar și legi escepționale, prin cari cetățenii sei nu sunt puși în posițiune ca ceialalți cetățeni ai statului ungar, și prin cari li se scurtéză drepturile la o viață mai însemnată în afacerile statului.

Adi în Ardél domnesce miseria, industria e înăbușită, bucate sunt puține și ardelenii nu sunt în stare sě se ajutoreze ei pe ei, ér dela ajutoriul Ungariei propie nu pot așteptá nimic.

După conclusiunea, ce o face cestionata fóie, ar fi mai consult ca deputații ardeleni sě între în șirurile oposițiunei, pentru-ca cu acésta sě combată

FOIȚA.

Esposiția scolară din Paris.

Un pedagog maghiar (Léderer Á) cercetând esposiția din Paris, scrie în fóia „Egyetértés“ doi articoli despre esposiția scolară din Francia, Algeria, Tunis, Egipet și Iaponia. Fiind de interes publicăm în traducere din articolii amintiți, cea-ce se refere la scóle, din care putem trage conclusiuni folositóre în privința scólelor nóstre. Cei doi articoli sunt:

I.

Dacă umblăm aici în Paris printre mărețele palate și pavilóne; dacă privind admirabilul turn Eiffel și edificiile din jurul lui, pline cu cele mai scumpe comori ale lumei, și în fine dacă răpiți de creațiunile clasice ale artei, sciinței și industriei, de minunatele promenade, pre-cum și de teatrele europene și orientale — voim sě ne consacrăm tot timpul privirei acestora: apoi în adevěr mare abnegațiune trebue sě avem ca sě folosim o parte a puținului timp și pentru cercetarea esposiției modeste, fără pompă și lucsa a scólelor, cu deosebire dacă cugetăm, că acésta e împreunată cu multă ostenélă și jertfă de timp, pentru că esposiția scólelor nu este în palate separate, făcute anume spre acest scop, ca espoția picturei, sculpturei, industriei și a mașinelor, ci e impră̆știată în diferite pavilóne.

De altcum cercetarea esposiției scolare a Europei, Asiei, Africei și Americei, pre-cum și compararea scólelor apusene și rěseritene, aflătóre în esposiția dela Paris nu numai bărbaților de scólă și amicilor scólei le oferă destule momente interesante și instructive, ci și celor ce se ocupă cu istoria culturală, amicilor progresului omenesc, ba chiar și multor industriași așa, că se rěsplătesce din destul ostenéla.

Sě începem dară revista cu scólele francese, a căror esposiție se află în pavilonul artelor libere („Palais des Arts libéraux“). Acest pavilon se află îndrépta turnului Eiffel și în fața palatului artelor frumóse („Palais beaux Art“) și cuprinde despărțěmêntul al doilea cu 11 grupe, dintre cari grupa a 6 a represintă scólele inferióre, grupa a 7-a pe cele medii și a 8-a pe cele superióre. — Sě privim mai întâiu gradinile de copii francese Aceste scóle menite pentru copii de 2—6 ani au numiri diferite: salles d'asile, écoles enfantines, în timpul mai nou și écoles maternelles, jardins d'éfants. Dela art. de lege din 1886 fie-care comună trebue sě înființeze de acestea și între obiectele de învěțămênt prescrise de lege se află spre cea mai mare mirare a mea și primele elemente ale desemnului, cetirei, scrierei și calculărei. Din tabelele statistice vedem, că de present „écoles maternelles sunt la 6000 și sunt cercetate de 767,767 copii. Acestea sunt mai mult apendice la scólele poporale, puteri didactice sunt la 9219 și supravegherea e încredințată esclusiv femeilor. Lucrările espuse dau dovadă despre gustul artistic desvoltat al francesilor.

Acum mergem mai departe la esposiția scólelor poporale, cari dela esposiția din Viena, așadară din 1873, au făcut progres surprindětoriu. Acésta o dovedesc în mod strălucit lucrările numeróse ale elevilor din clasele superióre ale scólelor poporale, din preparandiile inferióre și superióre și din alte institute. Frundărim d. e. în lucrarea voluminósă a elevei din Bordeaux Eva Reau. Primele două pagine sunt umplute cu notițe scrise și subscrise de învěțătóre: locuința și ocupațiunea tatălui și a mamei, locul și anul nascerei, caracterul, diligința și capacitatea elevei, ținuta părinților față cu scóla; numai după aceia urméză lucrările de casă din diferitele obiecte de invățěmênt ale scólei elementare.

Luăm un alt caiet: acesta cuprinde descrierile unui elev din Lyon despre 25 escursiuni scolare cu diferite desemnuri și plante comprimate.

Intre multele reuniuni, cari ne atrag atențiunea prin lucrările elevilor și programe scolare, se distinge cu deosebire reuniunea Canton de Montfort L'Amaury, carea își pune de problemă a promóvá învěțămêntul poporal, cu deosebire în privința învěțămêntului moral și civil (L'enseignement primaire moral et civique), a încurajá pe elevi pe și învěțăsistemul actual, sĕ rĕstórne guvernul şi sĕ asigure Ardélului drepturile, ce i compet. —

Nu e destul cu învinovăţirile, ce se năpăstuesc pe capul dlui Tisza din partea oposiţiunei maghiare, mai era de lipsă, ca şi clerul catolic sĕ se năpăstuéscă asupra sa.

In adevĕr, de când cu rĕspunsul, ce l'a dat monarchul la Kisbér episcopului de Raab, o adevĕrată agitaţiune s'a provocat în rêndurile clerului catolic. Dl Tisza e invinuit, că dênsul ca „protestant“ a pus în gura monarchului vorbele, prin cari se apostrofézá clerul catolic. Agitaţiunea a ajuns aşa de departe încât s'au luat proteste protocolare subscrise de bărbaţi de valóre şi influinţă în tabera catolicilor. —

Publicistica din Germania se ocupă mereu cu evenimentul important, ce s'a întêmplat în ḑilele trecute. Mai multe foi şi în special „Kr. Ztg“ au scris articli dejositori la adresa lui Bismarck, atăcând politica, ce o urmăresce şi în general starea lucrurilor anormale, ce s'au creat în Germania şi a căror provenienţă se atribue numai conducerei îndârjite a cancelariului de fer.

Aceste enunciaţiuni au făcut pe monarchul german sĕ se cobóre de pe tronul imparţialităţii şi sĕ se amestece în luptele politice ale presei. Astfeliu la ordinul seu oficiósa imperiului a scris un articol în care ia în apĕrare pe Bismarck şi respinge espunerile amintite.

Acésta procedură a monarchului a fost în adevĕr surprinḑĕtóre. Ea n'a avut însĕ efectul dorit, de óre-ce foile, cari s'au ocupat cu acéstă costiune au luat mai mult curagiu, vĕḑênd, că chiar monarchul s'a vĕḑut necesitat sĕ intervină spre a luá în apĕrare pe prietenul seu Bismarck. —

Evenimentul ḑilei este venirea ţarului rusesc la Berlin, la care a asistat marele principe Vladimir, aprigul luptătoriu pentru intreţinerea bunelor relaţiuni dintre Rusia şi Germania.

Foile nu discută încă cestiunile politice, ce ar resultá din aceste intrevederi, şi tóte se mărginesc numai a comentá întrebarea pentru-ce s'a întârḑiat contra visita şi s'a amênat în atâtea rênduri.

De odată însĕ cu acest eveniment e adusă la ordinea ḑilei şi cestiunea bulgară. Foile puterilor centrale au scris mult pentru resolvarea acestei cestiuni prin recunóscerea principelui Ferdinand de principe legal. La ele se alătură şi foile englese, cari fac pe sultanul responsabil, că nu iniţiază lucrul ca suveran a bulgarilor şi că prin acésta bulgarii au motiv a nu mai recunósce vasalitatea Turciei. La acestea rĕspund foile rusesci hotărît, că ar fi bine a nu se mai discutá acéstă cestiune, tocmai acum, când ţarul e la Berlin. Dacă s'ar face şi acel pas greşit, de sigur lucrurile se vor complicá în Bulgaria şi Rusia va avé motiv a ḑice: că nu s'a respectat tractatul de Berlin.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De pe Têrnave, 7 Octobre, 1889. Dle redactor! In şedinţa comitatului Têrnavei mici dela 4 Octobre s'a adus o hotărire de mare importanţă. Este vorba de o ispravă, care o a făcut acest comitat, când a decis a contribuí din aruncul de 2% la inmulţirea averei reuniunei Emke. Şi ca acésta ispravă sĕ nu rĕmână localisată numai în acest comitat fericit — s'a decis sĕ se facă apel şi la celelalte comitate, cari la rêndul lor érăşi vor trebuí sĕ arete, că în cât au la inimă interesele culturale şi în cât nu. Vom vedé deci pe întréga linie un apel făcut la pungile contribuenţilor de dare şi nu ne îndoim, că şi comitate, cari au deja restanţe de dare de preste un milion nu vor stá cu mânile în sîn şi vor aduce şi ele pre altariul patriotismului vr'o 10 mii de floreni, o sumă bagatelă, cum o a adus cel mai sĕrac comitat din Ardél.

Tactica acésta trebuia observată. Comitatele din iniţiativa proprie nu puteau sĕ vină şi sĕ se îmbie ele cu sume reuniunei maghiare şi nu o puteau face, pentru-că mai în tot comitatul s'ar fi ridicat voci, cari ar fi combătut o atare pornire de a tacsá pe ómeni pentru interesele unui popor, care şi aşa e destul de favorisat de sórte şi destul de menagiat şi proptit de guvern.

Ceea-ce nu se póte pune la cale din iniţiativa proprie, are sĕ se pună la cale în forma petiţionară, cum e presentat tot lucrul de către şeful comitatului Têrnavei, care ca preşedinte al reuniunei Emke i se pare că nu au incurs destui bani şi ca şi cum s'ar fi potolit focul de contribuiri.

Nu mai încape deci îndoélă, că cele mai multe comitate vor urmá patrioticei cereri dela Têrnava şi aşa în curênd se va mai sporí averea reuniunei Emke spre a-şi întinde tot mai mult fericitórea activitate asupra locuitorilor din nefericitul Ardél, ér cari vor avé curagiul sĕ le spună, că poporul e stors până la mĕduvă, ajuns la sapă de lemn, sleit de nu mai póte contribuí la celelalte multe dări şi cu acésta, aceia vor fi apoi timbraţi de rĕi patrioţi, vor fi puşi în lista celor ce sunt inimici ai ideii de stat maghiar.

Până când sĕ se continue cu astfeliu de şicane şi cu atari apucături noi nu mai înţelegem, ci tot lucrul ni se pare ca o poveste din o mie şi una de nopţi.

Statul e maghiar, noi pe acela îl susţinem ca cetăţeni ai lui bucuros cu contribuiri, dar o reuniune privată pusă în serviciul confesiunei calvine din Ardél sĕ vie şi sĕ céră bani dela noi — dela români — o ţinem de o ruşinare din cele mai necualificabile.

Dacă ungurii sunt membrii ai acelei reuniuni puţin ne pasă, dacă s'a făcut presiuni asupra amploiaţilor de stat ca sĕ sprijinéscă acésta reuniune, ér am mai închis ochii, dar ca sĕ vie ómenii şi sĕ pună dare pentru scopurile maghiarisărei, acésta e prea mult.

Ni s'a ḑis, că Emke nu maghiariséză, ci caută ca sĕ ţină pe maghiari de maghiari şi sĕ nu se romaniseze. Atunci de ce nu o fac din propria lor sudóre şi avere de ce apeléză la pungile nóstre.

Dar apoi una e ceea ce ḑic domnii şi alta ceea-ce fac.

Deja în Blaş e o scólă maghiară, în alte centre românesci alte, şi dacă nu e vorba de maghiarisare, atunci nu înţelegem scopul scólei din Blaş înfiinţată de cei dela Emke! Contribuirile făcute de bună voie sunt una, cele făcute fără voia nóstră, impuse de representanţele comitatelor ce nu au interesele poporului în vedere, érăşi e alta, şi trebue sĕ se scie, că noi cu atari mĕsuri nu numai că nu putem fi mulţămiţi, dar suntem siliţi a protestá contra lor, ca a unora ce sunt menite a conturbá ordinea socială.

Şi pentru Dḑeu, unde e acel concept de drept care sĕ me oblige pe mine, confesiunea ortodocsă, care abia îmi ţin scóla mea, abia-mi trăesce învĕţătoriul meu, ca sĕ mai dau şi la o altă reuniune, pentru că din întêmplare aceea reuniune e maghiară, főispanul e maghiar, óre nu se vatĕmă prin acésta în modul cel mai vĕdit dreptul de proprietate al averei cetăţenilor, aducêndu-i în faţă unui conclus, cu care ei nu sunt mulţămiţi, şi căruia îi lipsesce tótă basa de drept şi regulile eticei crestine.

Dar acésta puţin impórtă dlor dela Emke. Ei vor cu ori ce preţ sĕ facă şi din petri maghiari, vor sĕ cucerésca teren pentru limba lor, teren pentru de a ne scóte din tóte posiţiile în care am mai rĕmas.

Pornirea acésta însĕ samĕnă mult cu a sămĕna vênt ca sĕ secere furtună. Europa se află în ajunul unei mari catastrofe, aerul e plin de materii esplosibile şi în loc ca sĕ se curăţe miasmele aceste, ele se tot inmulţesc până ce în o bună diminéţă ne vom treḑí cu pacea conturbată între cetăţeni.

S'a ḑis de multe ori, că rĕu fac fraţii maghiari, că se lasă conduşi de pasiuni şi lasă frêu liber pasiunilor, o ḑicem şi acum. Din români nu fac ei maghiari, dar pot face ei din proletari, şi dacă statul crede că cu cetăţeni proletari îşi ajunge scopurile sale, atunci este în mare rĕtăcire.

E ne mai pomenită în istoria popórelor civilisate o atare mĕsură şi nu credem că sĕ aibă păreche în Europa o atare procedere, şi noi la tóte ne am asteptat, dar la una ca acésta nu ne am putut asteptá nici odată.

Absolutismul a fost crâncen, a fost nesuferibil chiar, şi era condamnat de tótă suflarea din Ardél, dar nu i-a venit némţului nici prin cuget sĕ facă în interesul germanisărei aceea ce fac aḑi fără pic de mustrare de consciinţe domnii dela reuniunile de maghiarisare. Ni se va obiectá, că nu ni se ia cu de a sila. Aşa e informă, dar nu şi în merit, căci nimenea nu întrébă pe popor, ci întrébă pe adunarea municipală şi de acolo de mult au dispărut ómenii, cari au durere pentru popor şi pentru suferinţele lui, căci alegerile se fac sub presiuni. *G.*

De lângă Piatra Cetii, în 26 Sept. 1889 v. Ne aflăm la începutul anului scolastic. Partea cea mai mare dintre învĕţătorii nostri de pe la sate încep de nou munca cea grea: învĕţămêntul elementar.

Vor fi mulţi invĕţători, cari cunoscêndu şi chemarea, cu o nóuă nespusă sete şi dor sufletesc abia astéptă ca sĕ se încépă învĕţămêntul; abia astéptă ca sĕ se vaḑă în mijlocul micuţilor, drăgălaşilor şi nevinovaţilor pruncuţi, cari privesc pe învĕţătoriu de un al doilea părinte, care se ingrijesce de binele lor.

Aşa se şi cuvine sĕ fie fie care învĕţătoriu. Vor fi insĕ învĕţători şi de aceia, cari anul scolastic 'l privesc de un feliu de ocupaţiune neinsemnată: ca sĕ nu fie scóla fără de învĕţătoriu, şi respectivul sĕ nu pérḑă timpul pe nimic; ba vor fi şi de aceia, cărora anul scolastic le pare un dél mare după cap.

Plugariul harnic se delectéză lucrând şi-i pare, că prea curênd trece ḑiua de lucru, pe când celui leneş îi pare ḑiua cât anul.

Economului harnic îi plătesce mult o ḑi frumósă de vară, când e timpul lucrului; dar pre cum 'i folosesce mult tocmai, aşa-i aduce stricăciune şi daună, când perde o ḑi ori dóuĕ nelucrând în timpul lucrului.

Rĕul, de care un econom harnic nu s'a sciut păzí odată — de bună sémă în alt an îl va scí încungiurá.

Învĕţătorii însĕ nu pot, nu le este permis sĕ aplice sau sĕ folosésca astfeliu de metóde.

Invĕţătoriul incă dela începutul anului scolastic trebue sĕ fie preocupat de viitoriul fie-cărui scolariu, încredinţat conducerii sale, sĕ cugete adecă, că perḑênd un scolariu anul scolastic, cu acela nu se mai întâlnesce nici odată, despre urmări nu mai vorbim la acest loc, căci le scim cu toţii.

Avênd invĕţătoriul acestea în vedere, trebue sĕ aibă totodată în vedere, că ce respundere are fiecare învĕţătoriu faţă de o tineră generaţiune încredinţată conducerii sale.

De aici lămurit putem vedé cât pond trebue sĕ pună fie-care învĕţătoriu pe timpul de instrucţiune; de aceea învĕţătoriul incă dela începutul anului scolastic sĕ-şi tragă bine séma cu sine, sĕ se ispitéscă pre sine, că cine este şi ce trebue sĕ facă. Cu alte cuvinte: sĕ aibă totdeuna înaintea ochilor că ce datorinţe are ca invĕţătoriu faţă de 40—80 de scolari incredinţaţi crescerii sale, şi ce datorinţă are ca învĕţătoriu faţă de némul seu, din care face parte.

Incă dela începutul anului scolastic învĕţătoriul trebue sĕ-şi facă planul, că până unde are sĕ mérgă cu scolarii sei, căci terminându-se anul scolastic în zădar se va căí, că ar fi trebuit altmintrea sĕ folosésca timpul cel scump.

Mi am făcut datorinţa: am ţinut prelegeri în órele prescrise, ḑice invĕţătoriul, care voesce numai sĕ-şi plătéscă urechea faţă de scólă şi faţă de superiori. Va se ḑică dênsul numai de plată sau pentru plata, care o are ca învĕţătoriu lucră şi mai mult nu, ceea ce ar face o şi un strĕin.

Când un învĕţătoriu 'şi face datorinţa după prescrisele legilor scolare, e lucru cinstit; dacă învĕţătoriul face mai mult, ceea-ce vorbind cea dréptă e şi dator sĕ facă faţă de némul seu, e lucru şi mai cinstit. Durere însĕ, când se află şi de aceia învĕţători, cari nu fac nici cât le dictéză legea scolară. Un astfeliu de invĕţătoriu ar face fórte bine, dacă n'ar mai îmbĕtá lumea cu apă rece şi sĕ se lase a-şi câştigá mijlócele de esistenţă pe o cale atât de gingaşă, căci plata puţină e prea multă pentru un meşter-strică, şi mai bine strice-şi dênsului pe nimica decât altora pentru plată.

Negligenţa nici la un lucru nu are urmări aşa triste ca negligenţa în oficiul învĕţătoresc.

Invĕţătoriul ca persóna cea dintâiu chemată are a se îngrijí de viitoriul unui popor în mijlocul căruia se află, trebue sĕ cerce tóte mijlócele posibile spre a puté ajunge mai cu inlesnire la ţintă.

Scim cu toţii, că partea cea mai mare dintre învĕţătorii nostri au sĕ lupte cu mari greutăţi, cari greutăţi în mare parte numai preoţilor şi comitetelor parochiale respective le putem atribuí.

Ori ce nemulţămiri, ori ce greutăţi sau obstaculi ar întimpiná învĕţătoriul, nu trebue, ba pot sĕ ḑic, că nici nu i-ar fi permis sĕ-şi pérḑă ecuilibrul sau sĕ ţină cont de nemulţămirile lui Nan şi Bran, cari n'au nici atâta în glavă, cât sĕ pricépă ce va se ḑică cuvêntul scólă, necum sĕ i cunóscă chemarea şi sĕ i apreţieze ostenelele.

Nici un învĕţătoriu nu póte contá la aceea, că dela dênsul ca dela unul cu pregătire mai puţină nu s'ar cere ca sĕ şi facă datorinţa, ca ori-care învĕţătoriu. Au nu toţi învĕţătorii urmăresc unul şi acela-şi scop? Nu toţi au una şi aceia-şi chemare? Pentru ce sĕ nu mérgă paralel unul cu altul? Toţi unul ca altul sunt datori a aduce jertfe pe altariul naţiunei.

Vor fi însĕ şi de aceia învĕţători, cari orbiţi de interesele egoismului vor cugetá în mintea lor;

---

tori prin premieri şi distincţiuni. — Aici vedem câte-va lucrări premiate ale învĕţătorilor de acolo d. e. una, carea tractéză despre cel mai bun metod de urmat la învĕţămêntul moral şi civil*).

Un loc mare cuprind scólele industriale sau profesionale „écoles professionelles“ pentru care francesii au multă îngrijire şi jertfesc mulţi bani. Intre desemnurile espuse am observat următórea gradaţiune recomandabilă. Elevii desemnéză mai întâiu flori după natură, apoi părţile singuratice ale acestora, după aceea le modeléză pe acestea şi aşa formele singuratice ale florilor desemnate devin folosibile la formarea de ornamente. In chipul acesta elevii înţeleg mai uşor necesitatea desemnărei florilor şi animalelor, interesul devine intensiv şi desvóltă facultatea de a combiná şi de a inventá.

(Va urma)

---

*). Ceace ~~la~~ noi ar fi: „Religiunea“ şi „Drepturile şi datorinţele civile“. Trad.

ce sĕ mi mai sfarm capul cu sciința, mi-am ajuns scopul, adecă: am făcut esamenul de cualificațiune învĕțătóresc, cu acela pot trăí. Pe un asemenea învĕțătoriu nu-l poți asemâná cu altul, decât cu sluga cea leneșe din scriptură, care a îngropat talantul domnului seu în pămênt.

Ori și cui îi șede rĕu când în loc de a face progres, de a se perfecționá pe sine, face regres; dar mai rĕu ca ori și cui îi șede învĕțătoriului, care trebue sĕ fie isvor nesecat de înțelepciune și sciință, și acestea ori și cine scie pe ce cale sĕ pot cástigá, de aceea tragă-și învĕțătorii nostrii bine séma, ce chemare au și ce trebue sĕ facă, ca nu mâne poimâne după un serviciu de vre-o 4—5 ani într'o comună sĕ aibă cineva cuvênt a ḑice; unde ne-au aflat acolo ne lasă! *Un învĕțătoriu.*

Originea sĕrbătorilor.

7 (Încheere).

Tot așa ne informéză despre acésta și Origen în interpretarea lui Ioan, când ḑice: „Noi serbăm memoria sfinților, a amicilor și a predecesorilor nostri, cari au murit în credință, și ne bucurăm de acésta nu numai pentru odichna la care a ajuns ei, ci ne rugăm lui Dḑeu, ca sĕ ne dea și nóue un asemenea sfêrșit sfânt al vieții. Noi nu serbăm ḑiua nascerii lor, fiind-că aceea este numai o introducere în grije, ispite și nĕcasuri, ci serbăm numai ḑiua morții lor, pentru că acésta este sfêrșitul miseriei lor, care (mórte) îi scóte din lanțurile și cursele ispitelor. Aceste le făcem cu următórele ceremonii: se adună la un loc atât preoțimea nóstră cât și laicii; învităm pe cei sĕraci și lipsiți, ajutăm pe vĕduve și pe orfani; și așa acéstă sĕrbătóre este atât în memoria fericirii, de care se bucură sufletele lor, cât și prin acésta sĕ aducem lui Dḑeu jertfe frumos mirositóre“.

Pe timpul lui Constantin cel mare s'a emanat un ordin „ca aceste ḑile sĕ se țină cu grije și solenitate“; ordinându-se tuturor căpităniilor din fie-care oraș și sat „ca sĕ bage bine de sémă, ca memoriile martirilor sĕ se serbeze cu tótă cuviința“ (Eusebiu, viața lui Constantin, cartea IV. cap 23). Ba aceste ḑile sĕ țineau așa de sfânt, în cât absentarea dela solenitățile lor se priviau ca o impietate mare. De aceea ḑice s. Vasilie cel mare (epist. 336) când poftia la sine în acele ḑile pe un episcop rugându-l „că dacă nu pentru persóna sa apoi se vină cel puțin pentru onórea martirilor, cărora nu le póte el detrage nici cea mai mică necinste.“

Cu privire la timpul când se aranjau acele adunări, apoi acele se făceau de comun numai odată în an pentru fie-care sfânt, și anume în ḑiua, în care respectivul a îndurat martirul seu; drept-ce a compus ei cu mare sirguință registre, în cari însemnau ei suferințele martirilor lor. Asttfeliu ordinéză Ciprian (epist. 37) preoțimei sale: „ca ḑiua (morții lor (a preoțimei) sĕ se însemne în diptice, pentru-ca la aniversările martirilor sĕ se amintéscă și numele lor“. Teodoret — un episcop și istoric bis. din secl. V — ne spune, că pe timpul seu nu se adunau numai odată, de dóuĕ sau de cinci ori în an spre sfêrșitul de mai sus, ci cu mult mai des și încă de multe ori în tóte ḑilele se serba cu cântări și mulțămiri lui Dḑeu memoria cutărui martir. De aici ḑilele determinate pentru fie-care martir.

Ce privesce însĕ la locul, în care s'a întêmplat în timpii primitivi aceste solenități, aceste sĕ făceau la mormintele, unde zăceau martirii, cari (morminte) de comun se aflau în cimitere, cari erau separate de locurile pentru cultul lor dḑeesc, fiind departe de aceste afară de oraș. Aici își aveau martirii criptele lor, pesceri ,sau gropi sub pămênt, în cari pe timpul persecuțiunilor și când bisericile lor erau distruse 'și făceau obicinuitele lor rugăciuni.

Când Emilian guvernatoriul din Egipet pe timpul lui Valerian începù persecuțiunea contra creștinilor, atunci mai nainte de tóte le interḑise adunările lor publice ordinându-le că la nici un cas sĕ nu se adune ei în acele locuri, cari le numesc ei cimitere; acésta libertate a fost suprimată deja de Macsimin (Eusebiu ist. bis. VII. tit. II).

Ér când crestinismul a început a se estinde tot mai mult în lume, atunci crestinii ridicară biserici la mormintele martirilor. „Bisericile martirilor — ḑice Teodoret — sunt mari și frumóse, pompos decorate, și strălucesc minunat. Solenitățile aceste — ḑice mai departe Teodoret — nu s'au petrecut cu banchetări și în întunerec, ca bună óră sĕrbările păgâne, ci cu evlavie, cu moderațiune, cu cântări duhovnicesci, cu predici și cu rugăciuni, a fost îmbinate cu lacrĕmi și suspinări“. Aci ascultau ei predici cu rugăciuni și cântări publice, primiau s. cuminecătura, dedeau daruri pentru sĕraci, enarau virtuțile respectivului martir, în a cărui memorie s'a adunat și-și espuneau virtuțile aceluia spre imitare. Spre acest sfêrșit își aveau ei notarii sau scriitorii anumiți, cari însemnau istoria, viața, faptele, vorbirile și chinurile martirilor, cari însemnări mai apoi s'au legat la olaltă în tractate speciale, pentru ca la adunările lor aniversare sĕ se pótă proceti; și tocmai acésta este originea martirologiilor în biserica creștină.

Dela obiceiul acesta de a se rugá, de a preamărí și de a împărțí elemosine în acele ḑile vine, că s. părinți vorbesc așa de des despre jertfele și darurile, cari se aduceau în ḑilele sfinților și a martirilor. Tertullian (cătră martir c. 3) ḑice: „că la aceste aniversări jertfim noi pentru aceia, cari au murit, în memoria nascerii lor“. Ciprian (epist. 34) de câte ori sĕrbăm aniversarea chinurilor și a morții martirilor, de atâtea ori jertfim noi în onórea lor, pentru-că rugăciunea martirilor la Dḑeu mult ajutoréză etc.“ (veḑi Șaguna, ist. bis. I. 155 §. 142).

Etă dară, că prasnicile sau pomenile nóstre își trag originea lor dela s. părinți, cari au trăit în primele acte ale vieții evangelice „când — după-cum ḑice Ieronim (ad. Demetr. tit. I) sângele lui Christos a fost încă cald în peptul creștinilor, ér credința și spiritul religinnei a fost cu mult mai rêvnos și înfocat“; când adecă crestinii au fost mult mai aprópe de timpul, în care a trăit fundatorul religiunei nóstre și Apostolii sei.

Vedeți, că praznicele și respective „pomenile“ își au basa lor, nu sunt instituțiuni păgâne, precum le place la mulți — a calumniá!

Étă dară de unde vine, că biserica nóstră veneréză sființii și se folosesce de mijlocirea lor la Dumneḑeu...!!

Creștinilor! Nu ve lăsare-ți a fi orbiți de spiritul resultatelor lumei de astăḑi materialistice; în cele ale religiunei nóstre moștenite dela părinți, nu ve acomodare-ți modelor, prejudițiilor și vițurilor acestui véc: ci „stați prin căi și vedeți, și întrebați cărările Domnului cele vecinice, și vedeți, care este calea cea bună, și mergeți pe ea, și ve-ți aflá curățirea (mântuirea) sufletelor vóstre!“ Ieremia 6. 16.

„Fóia diecesană.“ *B. Biro-Herendescianul,*
preot ort. român.

Varietăți.

* (Pensiunile vĕduvelor preotese). Maj. Sa impĕratul a hotărit prin Inalta Sa resoluțiune din 14 August a. c. că dela 1 Ianuariu 1890 sĕ se amelioreze cu 25% pensiile vĕduvelor după preoții ort.-or. din Bucuvina. Acésta ameliorare se referă și la sprijinul, care se acórdă din fondul religionar ort. or. bucovinén orfanilor minoreni ai preoților ort. or.; scrie „Rev. pol.“

* (Sciri militare.) Prin un ordin al Maj. Sale monarchului au fost transferați la honveḑime: căpit. de clasa I. George Horvat și Mateiu Zutic.

* (O carte a împĕrătesei-regine Elisabeta.) In curênd va apăré o carte sub titlul: „*O tómnă în Sud*“ „Ein Herbst im Süden“ Opul are doi autori pe Maj. Sa împĕrat reg. Elisabeta, care s'a ocupat cu descrieri ale locurilor, ce le-a cercetat și pe fica Sa archiducesa Maria-Valeria, care a descris diferiți ómeni ce i-a întâlnit. Cartea va fi ilustrată cu desemnuri d'ale archiducelui Francisc Salvator, logodnicul archiducesei.

* (Mănăstirea din Mayerling.) In Dumineca trecută s a sfințit crucea de pe mânăstirea, ce s'a ridicat în locul castelului dela Mayerling. Cu acésta ocasiune s'a săvêrșit și cea dintâiu „missă“ în mănăstire. In ḑiua de sf. Theresia (15 Oct.) ea va fi împopulată cu călugărițe.

* (Necrolog.) Vĕduva *Sigismund Pop*, născ. *Rosalia Drăgan*, fiica *Silvia* măr. *Ladislau Papp Szilágyi* concepist ministerial, fii: *Ladislau, Victor* și *Aurel*, mai departe *Iosif Pop*, advocat și socia născ. *Susana Szaplonczay, Rosalia Pop*, Dr. *Iosif Pop*, jude la tribunal și socia *Dora Mihalca*, împreună cu fiii lor; în fine *Măria Pop*, atât în numele lor, cât și în numele tuturor rudeniilor și cunoscuților, cu inimă plină de durere anunță că mult iubitul și neuitatul lor: soț, tată, socru, moșiu, frate, cumnat și respective unchiu, Ilustritatea Sa Dl **Sigismund Victor Pop** de **Șomcuta-mare,** fostul căpitan suprem al Chiórului și în mai multe rênduri ablegat dietal a încetat din viață la 8 Octobre a. c., în etate de 73 ani.

Rĕmășițele defunctului se vor așeḑa spre eternă odichnă după ritul gr. or. la 28 Septembre v. a. c., la 3 óre d. a. din locuința sa cerc. IV Ferencz-József rakpart Nr. 2 în cimiteriul central.

Budapesta, la 27 Septembre v. 1889.

Fie-i țĕrina ușóră și memoria binecuvêntată!

— In 9 Octobre n. a. c. a încetat din viéță în vêrstă de 88 de ani **Frideric Michail Herbert,** directorul casei de păstrare (Sparkassa) pensionat.

* (Constituirea societății „*Andreiu Șaguna*“.) Societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ s'a constituit în ședința ținută la 17 Sept. st. v. 1889 sub presidiul onoratului domn director seminarial Ioan Hannia pentru anul scolastic 1889/90 în modul următoriu:

De președinte al societății s'a proclamat domnul profesor seminarial Ioan Ghibu; de vice-președinte al societății și de președintre al comitetului s'a ales Elie Cristea, cl. c. III; de secretariu Corneliu Perșinariu, cl. c. II; de redactor al fóiei „Musa“ Niculae Dura, cl. c. III; de notariu al corespondinților Michail Pașcu, cl c. III; de bibliotecariu Georgiu Negoescu, cl. c. II; de vicebibliotecariu Ioan Olariu, ped. c. I; de cassariu Nicolae Nicola, cl. c. I; și de controlor Iosif Popescu, cl. c. III; ér de membrii în comitet s'au ales: Baptist I. Boiu și Mateiu Folea, cl. c. III; Ioan G. Oltean, cl. c. II și Iovian Mureșan, cl. c. II; Octavian Popescu și Nicolae Vătășan, cl. c. I; Samuil Chiffa, ped. c. III și Ioan Sperchezu ped. c. II.

* (Trofeele bar. Philippovici.) Baronesa vĕd. Philippovici a dăruit trofeele luate în ultimul rĕsboiu bosniac museului armatei ces. reg. din arsenalul din Viena, precum și o mulțime de arme și însignii, ce le a avut baronul.

* (Vice-comite în Sătmar.) La alegerea din 3 l. c. s'a ales de vice-comite în comitatul Satmar, Nagy László. „Gutinul“ se plânge amar, că cu tóte mișcările vii, ce s'au desfășurat de a merge românii mână în mână, n'au succes. Puterea corteșiei a fost cu mult mai mare, decât ca sĕ nu ademenéscă pe mulți.

* (Espropriarea polonilor din Galiția) Gazeta „Rusia roșie“ aduce grava scire, că societatea „Alianța israelită“ din Paris a adresat tuturor comunelor israelite din Galiția o circulară, prin care le provócă, sĕ câștige prin tóte mijlócele pămênt în Galiția cât se póte de mult. Mijlócele trebuincióse le pun spre disposiție jidovilor din Galiția milionarii israeliți Rotschild, Br. Hirsch, Bleichröder, Nendelsohn ș. a.

* (**„Adrian Cașolțan la locul seu“**) Sub acest titlu cetim în „Gaz. Transilvaniei“ din Brașov: „Ni se scrie: Adrian Cașolțan, după-ce a înșelat mulțime de inteligenți români, colectând bani sub diverse titluri — așa pentru ridicarea unui palat național în Sibiiu ș. a. — în urmă în 2. l. c. s'a presentat la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla, recomandându-se sub numele cunoscutului scriitoriu din Bucuresci Alesandru Vlăhuță și oferindu se ca colaborator la fóia „Amicul Familiei“. Cancelaria Negruțiu, necunoscênd personal nici pe Cașolțan nici pe dl Vlăhuță, cu bucurie a primit ofertul făcut sub numele cunoscutului scriitoriu Vlăhuță și primind dela dênsul și o novelă subscrisă Alesandru Vlăhuță, i-a dat 100 fl., pe lângă obligămêntul ca dênsul sĕ trimită pentru fie care numĕr câte un elaborat de al seu... Cașolțan, luând banii, și-a petrecut nóptea la hotel, ér în ḑiua următóre a călĕtorit la Deșiu spre a și continuá manoperele sale. Aici însĕ a fost prins și dat pe mâna poliției prin un armean din Gherla, care aflase atunci diminéța de modul, cum comisese înșelăciunea din Gherla. Luat de scurt el mărturisí faptul, precum și aceea, că a colectat pentru ridicarea unui palat național în Sibiiu, spre acésta însĕ a ḑis, că a fost împuternicit, și drept dovadă a presentat o plenipotență provĕḑută cu subscrierile: Georgiu Barițiu, Br. Ursu și Dr. Aurel Mureșian. Curênd însĕ s'a constatat, că plenipotența e falsă și subscrierile făcute de mâna lui Cașolțan, ceea ce, luat de scurt, și însuși a mărturisit-o. Și acum petrece dumnealui în prinsórea tribunalului din Deeș, asteptându și resplata pentru înșelătoriile sale.“

Până aci „Gaz. Trans.“ Noi spre completarea datelor biografice a acestui savant politic național mai adaugem, că în anii trecuți a fost redactorul-șef al „Tribunei“, și ca atare făcea mare politică națională, și se bucura de mare trecere și la unii din tribunistii nostri de poziții înalte clericale. Ba conform programului amicilor sei de un princip, cu multă obrăznicie a tras în noroiu chiar și numele binefăcĕtorilor sei.

Avis.

„Reuniunea română de cântări“ din Sibiiu își va începe probele *Luni în 2/14 Octobre a. c.* séra la órele 6. în locul cel vechiu pentru probă. (Seminariul archidiecesan pedagogic-teologic).

Pentru orientarea acelora, cari voesc sĕ între ca membrii în acésta reuniune se reproduc respectivele dispozițiuni din statute:

§ 4. „Cine doresce se devină membru activ al Reuniunei, după-ce a făcut arătare la presidentul reuniunei, are a se supune unui esamen la dirigentul corului.

„Aflându-se cualificațiunea musicală a competentului indestulitóre, e de a se comunicá numele și caracterul lui în procsima óră de probă.

„Primirea urméză după opt ḑile, dacă nu se face din nici o parte vre o obiecțiune fundată; este obiecțiunea fundată sau nu, decide comitetul Reuniunei.

„Membrii ajutători sunt acele persóne, cari promovéză prin contribuiri înflorirea Reuniunei.

„Ei se obligă, că luând parte la reuniune, îi vor aparțìné cel puțin un an, și vor plătí tacsa ficsată pentru timpul acesta.

„Primirea se face în acela-și mod, care s'a ficsat în privința membrilor activi.

Din ședința comitetului reuniunei române de Cântări din Sibiiu ținută la 27 Septembre (9 Octobre), 1889.

Georgiu Dima,
president.

Mateiu Voileanu,
secret. substit.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 46½	9.46
100 marce nemțesci	58.35	58 35
London (poliță pe trei luni)	119.50	119 50

Nr. 474. [211] 1—3

CONCURS.

Pe basa părintescei încuviințări a Veneratului Consistoriu archidiecesan dto 5 Septembre a. c. Nr. 5289 B., se escrie concurs pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Sartăș, protopresbiteratul Lupșei, cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Cu acest post sunt împreunate următórele

Emolumente.

1. Dela 100 case de fie-care câte 2 dekalitre bucate în bómbe.
2. Dela 100 case câte o ḑi de lucru.
3. Folosirea cimiteriului și a 2 fênațe de 5 care fên, și
4. Venitele stolari, cari tóte la olaltă computate în bani dau un venit anual de 310 fl.

Doritorii de a competá la acest post au a-și așterne petițiunile concursuale instruite cu documentele recerute de „Stat. org." și „Regulamentul pentru parochii" la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prescris.

Ofenbaia, în 15 Septembre, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 334. [190] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în mai jos însemnatele comune din tractul protopresbiteral al Geoagiului II. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Balșa, cu salariu anual de 210 fl. v. a. și anume:
   - a) în bani, prin repartițiune dela popor . . . . fl. 160.—
   - b) bucate în valóre de fl. 40.—
   - c) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 10.—
   - suma fl. 210.—
2. Mermezeu-Văleni, cu salariu anual de 162 fl. și anume:
   - a) în bani, prin repartițiune dela popor . . . . fl. 150.—
   - b) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 12.—
   - suma fl. 162.—
3. Noșag, cu salariu anual de 150 și anume:
   - a) în bani, prin repartițiune dela popor . . . . fl. 100.—
   - b) bucate în valóre de fl. 40.—
   - c) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 10.—
   - suma fl. 150.—

Doritorii de a ocupá unul din aceste posturi au a și așterne rugările instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul susindicat.

Sĕcărêmb, 6 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Sabin Piso sen.,
protopop.

Nr. 195. [208] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele sub însemnate devenite vacante pe anul scolastic 1889/90 se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român".

1. Un post învĕțătoresc în Valea Geogelului cu un salariu anual de 100 fl. din repartițiune, cuartir liber și lemne suficiente de încălḑit.

2. Un post învĕțătoresc în Bradesti, filia Valea Uzei et Oltenicu un salariu anual de 100 fl. din repartițiune, cuartir liber și lemne suficiente de încălḑit.

3. Un post învĕțătoresc în Cristesti și Tecsesti cu un salariu de 80 fl. în bani, 10 ferdele de grâu în mĕsura cea veche, cuartir liber și lemne suficiente de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, sĕ binevoéscă a și asterne concursele lor la oficiul subscris. In conțelegere cu comitetele parochiale. Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 31 August, 1889.

Alesandru Tordășan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 429 [203] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Mogoș-Miclesci, salariul în bani 200 fl. și 20 dklitre bucate.
2. Sartăș-Brăzesti, salariul în bani 160 fl.
3. Sălciva de sus, salariul în bani 250 fl.
4. Lunca, salariul în bani 100 fl. 20 dkl. bucate și 25 kilo legumă.
5. Vidolm, salariul în bani 80 fl., 20 dkl. bucate, 30 klo legumă
6. Buru, salariu în bani 70 fl.
7. Valea-Lupșei, salariul în bani 125 fl.

Pre lângă acestea cu fie care post este împreunat încă 7 fl. diurne pentru conferințele învĕțătoresci, cuartir liber și lemnele necesari.

Doritorii de a ocupá unul din acestea posturi au a-și așterne petițiunile provĕḑute cu documentele prescrise de Stat. org. și Normativul scolariu la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 25 Iuliu, 1889.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Sz. 3487 polg. [201] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzétététik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap **1889 November 25-én délelött 11 órára** tüzetik ki szász Rudály községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvàrosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyzö

Sz. 3487 ½ polg. [202] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzétététik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a hatánap **1889 November 26-án délelött 9 órára** tüzetik ki szász Ujfalu községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyzö.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Marți 3/15 Octobre, 1889. **Anul XXXVII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre Decembre al anului 1889, cu pre țul cel mai moderat, ce se póte vedé în frunte a fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 2 Octobre.

(*N.*) Nici odată nu s'a făcut mai mare abus sub masca culturei, ca și cum se face în ḑilele nóstre, și acest abus nicăiri nu se face cu atâta lipsă de sfiélă ca și în părțile Ardélului.

Și în părțile Ardélului la locul prim este comitatul Têrnava mică, care fără léc de sfiélă sub masca culturei plesnesce în fața cultura, sub masca legalității comite cea mai mare nelegiuire, și presentându-se pre sine ca model, făcênd ca fariseul din evangelie, provócă pe tóte comitatele din patrie sĕ facă și ele așișderea.

Sĕ vedem, ce a făcut comitatul Têrnava mică.

Indată după constituirea reuniunei de maghiarisare din Cluș, comitatul Têrnava mică a impus 2% dare asupra tuturor locuitorilor din comitat spre scopurile urmărite de reuniunea de maghiarisare.

Cu chipul acesta a stors de pe spatele poporului din acel nefericit comitat 10,000 fl.

După cum vedem din un apel publicat în ḑiariul „Brassó" din Brașov, congregațiunea comitatensă ținută la 22 Septembre a. c. în comuna Dicsö-Szent-Márton a decis a face provocare la tóte comitatele din patrie, ca și ele sĕ facă așișderea.

Congregațiunea comitatensă în acest apel constată, că ea este insuflețită de idea apĕrărei intereselor binepricepute ale patriei, constată, că ea a spart ghiața pe terenul de imposite din indemn propriu, constată că asemenea imposite sunt eserciarea celui mai sânt drept; și pe basa acestor constatări provócă pe tóte comitatele sĕ prindă cu putere stindardul reuniunei de maghiarisare, care luptă pentru mărirea patriei, ridicarea puterilor ei și pentru a ei esistență vecinică.

Făcênd provocare la dispositiunile articlului de lege XV din 1883, care asigură congregațiunilor comitatense dreptul de imposite pentru scopuri culturale, laudă bunăvoința guvernului, care apróbă asemenea imposite, cari deși sunt jertfe, trebue aduse, căci le pretinde patria.

In firul acestor idei apelul a trebuit negreșit sĕ ajungă la scopurile urmărite de reuniunea de maghiarisare, pe cari le urméză în chipul următoriu: „*Sciți*, se ḑice în apel, *că inteligința și cultura sunt factorii principali ai salutei materiale și morale a națiunei nóstre, patriotismul desvoltat prin cultură în direcțiune națională însĕ este fundamentul și unicul, singurul apĕrătoriu al întărirei elementului maghiar ca aceluia care constitue patria, a forțăreței ideei de stat unguresc, a esistinței Ungariei*"

In acésta culminéză apelul. Elementul maghiar trebue întărit, și el trebue întărit prin o reuniune specială, pentru a cărei esistență toți cetățenii trebue supuși la imposite speciale, căci cele ordinare de tot soiul nu sunt suficiente.

Mai marcat nu se póte vorbí, mai pe față nu se póte provocá.

Trebue întărită rasa maghiară prin cultură specială, dictată și urmată între marginile unui patriotism modern, dela care se condiționéză fericirea patriei.

Și pentru acésta trebuesc nóue imposite.

Nici odată sub numele culturei nu s'a făcut mai mare abus. Am trăit o jumĕtate de viață de om în comitatul Têrnava-mică. Un comitat mai sĕrac nu este în întréga țéră. Biserici mai părăsite, scóle mai ruinate, invĕțători mai rĕu dotați, cercetare mai neregulată a scólelor din partea pruncilor obligați a frecuentá scóla ca și în comitatul acesta nu este în țéra întrégă.

Putem trece pe Têrnava mică în jos tóte comunele, începênd cu comuna Balavásár pe ambele țĕrmuri ale Têrnavei, putem trece pe malul stâng al Murĕșului până la marginea comitatului Alba-inferióră, pe malul drept al Têrnavei mari până unde se întêlnesce cu cea mică și vom găsí starea cea mai miseră culturală, ḑicem cea mai miseră, care se póte închipuí.

Și când am cetit iubirea cea mare a congregațiunei pentru cultură, am creḑut, că ea va începe lucrarea la scólele din comitat, va luá sórtea acestora în mâna sa, va dá bisericilor mână de ajutoriu în nisuințele lor pentru asigurarea scólelor din comune, vor folosí dreptul sânt dat de lege pentru imposite pentru scólele acestea, le vor ridicá, prin ele vor ridicá cultura în comitat, și în chipul acesta inmulțind numĕrul inteligenților, promovând cultura, vor pune basă binelui patriei, vor pune fundamentul esistinței ei, și din fie-care cetățén vor face un apĕrătoriu — ḑicem vor face apĕrătoriu al fortăreței patriei.

Congregațiunea însĕ nu acésta o voesce. Ea nu are în vedere binele populațiunei, nu întărirea, nu cultivarea acesteia, căci ea pre acéstă populațiune nu o consideră de basă, nu de fundament al patriei.

Populațiunea trebue sĕ rĕmână așa după-cum este: necultivată, lipsită de biserică, lipsită de scólă, lipsită de morală, pretutindinea plesnită preste față și batjocorită.

Lucrul principal este întărirea elementului maghiar, care constitue statul, pentru întărirea acestuia trebue sĕ rĕmână îndĕrĕt populațiunea, care nu e de rassă maghiară, pentru ridicarea elementului unguresc sĕ contribue elementul neunguresc, și sĕ și rĕmână în prostie, ca sĕ se pótă consolidá elementul, pe care raḑimă statul.

Așa se urméză în comitatul Têrnava mică. Și apelul la acésta provócă pe celelalte comitate.

Lucrarea acésta după părerea nóstră este lucrare de nihilisti îndreptată spre ruinarea statului, căci imensa maioritate din comitat cu pași repeḑi e împinsă spre ruină.

A face asemenea lucruri sub masca culturei este rușine. Rușine pentru corporațiunea care face asemenea lucruri, rușine pentru statul, care sufere sĕ védă asemenea lucruri, rușine pentru seclul, care trebue sĕ vadă asemenea nerușinare.

Revista politică.

Evenimentul ḑilei îl forméză mult asteptata contra visită a țarului rusesc, Alecsandru al III-lea, la Berlin.

Pe cât de mare și de încordată era atențiunea, ce s'a dat acestei visite înainte de a se face, pe atât de însemnat apare evenimentul politic după realisarea ei.

Primirea, ce s'a fost făcut regelui italian și apoi monarchului nostru de către poporul german au dovedit, că poporul e entusiasmat de politica, ce

FOIȚA.

Esposiția scolară din Paris.

(Urmare).

Preparandiile în Francia, ca și la noi, au un curs de 4 ani, dar numĕrul obiectelor propuse întrênsele e cu mult mai mare decât în ale nóstre, și programele lucrărilor și organisarea lor vestesc sus și tare progresul cel mare, ce l'a făcut Francia în cele din urmă 2 decenii și pentru care are sĕ mulțăméscă cu deosebire dlor: Iules Simon, M. Duruy, Paul Bert, Iules Ferry. Cel dintâiu încă în 1871 a ḑis: „Din ḑiua, când am fost bătuți, fie care frances a vĕḑut, că cel mai mare interes, cea mai sântă datorință a nóstră este sĕ organisăm învĕțămêntul și cu deosebire sĕ ridicăm scóla poporală".

Aici auḑim disertația unui anumit dn Richard asupra Stenarithmiei sau artei de a calculá iute, inventate de dênsul; din colo pre altul carele prémăresce avantagele caietelor gătite mai întâiu de dênsul, dar atențiunea ne o atrage mai mult esposiția museului pedagogic, aflătoriu în Rue Gay Lussac, al cărui scop corĕspunde cu al museului nostru pentru aparate de învĕțămênt cu deosebirea, că acela cupridne și aparatele de învĕțămênt ale scólelor medii, mai departe edă o revistă lunară sub titlul „Revue paedagogique" și multe alte publicațiuni folositóre și instructive.

Esposiția scólelor poporale ale orașului Paris se află lângă fântâna cea mare săritóre, într'un pavilon ridicat cu multă cheltuélă de consiliul comunal din Paris. Scólele poporale din Paris se urcă la numĕrul de 381, sunt cercetate de 81,130 elevi și stau sub conducerea alor 17 inspectori scolari. Intr'o odaie se află modelul unei grădine de copii bine arangiate, și într'una mai mare acela al clasei scólei poporale. Dintre aparatele de învĕțămênt e de notat cu deosebire o tablă de părete cu aripi mobile și un aparat acomodat pentru păstrarea mapelor.

Afară de aceea vedem aici o tabelă, pe carea este o declarațiune: „Declaration des droits de l'homme et citoyen", mai departe o tablă de distincție (table d'honneur"), pe care se scriu în fie care lună numele elevilor eminenți și se espun în public. Fórte instructivă este esposiția scólei poporale superióre numită „*Chapsal*". Scólele poporale de felul acesta de regulă pórtă numele unui bărbat însemnat, ca „*école Colbert*", „*école Lavoisier*" etc. Scóla poporală superióră amintită mai sus deștéptă interes deosebit prin bogăția sa și prin arangiamentul frumos al obiectelor sale: tabele, programe, planuri, lucrări de ale elevilor, colecțiuni, fotografii de ale învĕțătorilor și elevilor dau o icónă clară despre forma esterióră și interióră a acestei scóle. Mai departe merită a fi cetite rapórtele inspectorilor scolari din Paris; titula lor e d. e. „*Compositions générales graphiques de 19 et. 20 arrondissements*" și cuprind întrebările tipărite ale inspectorilor scolari și rĕspunsurile scrise ale elevilor din fie-care scólă.

Dar, ca sĕ avem o icónă adevĕrată a scólei poporale din Paris, am cercetat scóla poporală din „Rue de fleurs", carea deci se află într'un suburbiu de lucrători. Edificiul acestei scóle e decorat cu stindardul național. Deasupra intrărei strălucesc cuvintele: „Liberté, égalité, fraternité" și pe păretele din afară cuvintele: „Loi de 1881", adecă amintirea legei aduse în causa instrucțiunei laicilor și a învĕțămêntului poporal gratuit. Edificiul are curte, grădină scolară, sală anume de desemn și un laboratoriu cu totul separat. M'a surprins în mod deosebit sala de învĕțămênt provĕḑută cu pusci mici și cu alte arme, în carea elevii clasei 4 primesc instrucțiune din esercițiile militare; mai departe aceea instituțiune, că acolo și în alte scóle poporale din Paris, elevii sĕraci, ai căror părinți sunt ocupați afară de casă, capĕtă în scólă al doilea dejeuner, adecă carne și legume, pe spesele comunei, deci gratuit. Dl director Gode a avut bunătatea a me conduce în singuraticele sale ale scólei. Odăile singuratice nu corĕspund asteptărilor, dar colecțiunea bogată de aparate de învĕțămênt; îndestulirea învĕțătorilor cu sórtea lor, mai departe cărțile frumóse și scumpe, ce se aflau pe masa directorului și cari au fost dăruite pentru premii, tóte acestea dovedesc viul interes față de scólă. Directorii au salar anual de 4000 o a urmat cancelariul de fer şi monarchul seu şi-a dovedit, că apróbă legăturile de pretenie pentru susţinerea păcei şi apĕrarea intereselor europene în genere.

Şi cu primirea ţarului s'a dovedit, cât de loială e poporaţiunea germană faţă de bărbaţii sei de stat.

Incercările principelui de Bismarck de a face pe Rusia sĕ simţéscă inimiciţia germană, prin scóterea valorilor rusesci de pe pieţele germane şi prin închiderea graniţelor au avut o influinţă deosebită şi asupra poporaţiunei germane.

De aici se şi esplică entusiasmul cel mare ce l'a manifestat poporaţiunea din Germania la primirea domnitorilor celor douĕ state aliate şi răcéla, cu care ea a primit pe ţarul rusesc.

Primirea, ce i s'a făcut ţarului nu face nici o impresiune, care ne-ar întărí speranţa, că pacea va mai fi mult susţinută, din contra ea ne presintă lucrurile ca şi cum s'ar fi sters şi cea din urmă simpatie între aceste dóuĕ state.

Mai tare s'a simţit însĕ acésta la prânḑul de gală, ce s'a dat în onórea ţarului şi a fiului seu. Impĕratul german ca şi la Petersburg, şi-a descoperit sentimentele de amiciţie mostenite încă dela strămoşi, purtând păharul cu următoriul toast: Beau în sănĕtatea şi pentru binele scumpului meu amic şi óspe, Maj. Sale imperatorului Rusiei, şi pentru trăinicia amiciţiei, ce se află între casele nóstre mai mult de un secol, şi pe care sunt hotărit a o păstrá ca o scumpă mostenire dela antecesorii mei. Finea vorbirei o a încheeat impĕratul german în limba ruséscă. La acésta a rĕspuns ţarul în limba francesă, în ton lin şi fórte scurt: Mulţămesc Maj. Vóstre pentru sentimentele, ce a-ţi binevoit a-mi esprimá. În sănĕtatea Maj. Sale, impĕratului, Sĕ trăéscă!

Aceste vorbe vor fi comentate multă vreme. Ţarul n'a amintit de amiciţie, n'a numit pretin pe impĕratul german şi mai pe sus de tóte n'a ridicat păharul pentru prosperarea imperiului german. Acésta e insemnătatea evenimentului, care dovedesce lămurit, că rĕsboiul e inevitabil.

Presa germană se abţine incă dela ori-ce comentarii şi e remarcabil, că cele mai însemnate foi iau simplu numai notiţă despre visita autocratului rusesc. —

Şi pe timpul, când impĕratul rusesc a călĕtorit la Berlin, un al doilea eveniment de importanţă s'a întêmplat în Bulgaria. Principele Ferdinand a plecat fără de veste din capitală, incredinţând conducerea statului, conform constituţiunei, primului seu ministru.

Planul călĕtoriei pănă acum se ţine secret şi versiunile, care circulă, sunt de multe feliuri. Unii aduc în legătură cu călĕtoria logodirea principelui cu o princesă din casa Orleans din Francia, alţii contractarea unui împrumut al Bulgariei cu bar. Hirsch, ér opinia publică în Bulgaria mai cu séma e, că principele săturându se de atâtea şicanări şi nĕcasuri, are de gănd sĕ demisioneze, de aceea se şi întrébă multe foi, că e tare problematic lucru, că principele se va mai întórce.

Pe când premieriul italian Crispi îşi dă tótă silinţa a se întărí şi consolidá raporturile între cele trei state aliate, opinia şi poporul italian manifestéză intenţiuni contrare. Acestea s'au observat mai ales în timpul din urmă, când cu atacul, ce s'a făcut la viaţa premieriului. Acum se semnaléză, că la graniţa din spre Austro Ungaria s'au format o mulţime de societăţi iridentistice, cari cuceresc tot mai mult teren în lăuntrul ţĕrei, predispunênd pe italieni contra politicei, ce o urmăresce guvernul actual.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 10 Octobre n. E caracteristică icóna, ce se presentéză la începutul sesiunilor de tómnă din monarchia nóstră, şi e bine sĕ ne câstigăm cunoscinţe cât mai fidele despre desfăşurea lucrurilor din diferitele părţi ale monarchiei.

Pentru a nu promová susceptibilităţi de rĕu patriot, precum sunt obicinuiţi a ne bănuí pe români în genere fraţii maghiari, voiu incepe cu deschiderea dietală în sesiunea de tómnă din Budapesta.

Aici lucrurile se presentă de tot abnormale. Dl Tisza răḑimat numai pe mulţimea aderenţilor şi prin dreptul votului, mai póte luptá înainte contra opoşiţiei, care pândesce ocasiunea a dá ultima lovitură şefului actual al cabinetului ungar.

Şi acésta luptă avêntată a oposiţiunei maghiare o favoriséză şi evenimentele, nu de puţină însemnătate, ce s'au succedat dela închiderea sesiunei dietale precendente.

Afacerea Kókán, diferite defraudări şi pungăşii, ce s'au ivit pe tóte terenele administraţiunei şi mai presus decât tóte acestea cestiunea stégului „negru-galbin“, ce se consideră ca un atentat la esistenţa poporului maghiar sunt tóte mijlóce, cu care oposiţia are cuvênt a ridicá bănueli şi invinuiri asupra dlui Tisza şi asupra guvernului seu.

Acestea sunt şi motivele, pentru cari incă la începutul sesiunei oposiţia s'a presentat cu un şir de interpelaţiuni, pentru-ca sĕ amărască ḑilele premierului şi sĕ discrediteze în faţă guvernul.

Mai mult, ea după vorba iesuitică: scopul sfinţesce mijlócele, nici nu se mai uită mult după mijlóce, lupta e pusă pe povêrnişul şovinismului şi al patimei, urmărind unicul scop: rĕsturnarea guvernului Tisza.

În astfeliu de icónă presentată desfăşurarea lucrurilor şi activitatea dietei la începutul ei, sesiunea promite a fi de tot furtunósă, vom avé sĕ ne asteptăm şi la alte inscenări cu mult mai grave decât cele ce le-am vĕḑut provocate în sesiunea trecută cu ocasiunea desbaterei proiectului de lege militar.

Nu mai puţin nefavorabile se presentă lucrurile în Boemia. Victoria, ce o au raportat cehii tineri la alegeri o simt tare partidele din Boemia şi o simte mai mult guvernul lui Taaffe, a cărui esistinţă, mai ales acum după retragerea conducĕtoriului centrului Lichtenstein, este de tot problematică.

Şi cu cât mai mult sunt favorisaţi de sórte aderenţii dlui Gregr, cu atât mai mare le e indrăznéla şi lucră cu un entusiasm caracteristic.

Ei au lucrat adresa pentru recunóscerea drepturilor de stat al Boemiei şi incoronarea monarchului de rege, un lucru care le-a câstigat înaintea cehilor mari simpatii.

D'odată cu acest proiect de adresă, ce l'au înmanuat guvernorului au pretins şi schimbarea constituţiei şi ridicarea drepturilor estra-ordinare, ce le eserciau proprietarii mari.

Nu se scie, cum vor eşí aceste pretensiuni din desbaterile dietali, un lucru stă însĕ: cehii tineri câştigă tot mai mulţi aderenţi şi tot mai mult teren, în vreme ce cehii bĕtrâni perd mereu din influinţa, ce o au avut, ér germanii, cari au rĕmas în minoritate, nici nu mai sunt consideraţi, şi preste pretensiunile lor se trece simplu la ordinea ḑilei.

In Galiţia ura cea veche între poloni şi ruteni în loc sĕ dispară, ea se măresce mereu. Acésta s'a manifestat deodată cu deschiderea dietei întru'n mod nedemn de un parlamentarism modern. Aspiraţiunile rutenilor încă sunt mari, póte mult prea mari în mĕsură cu numĕrul lor, şi spriginiţi şi de o mână streină ei lucră din rĕsputeri a şi le realisá. Pe de altă parte îndărjirea polonilor e proverbială şi nu e lucru surprinḑĕtoriu, dacă ne vom pomení deodată cu scene neasteptate şi revoltătóre.

Aceste lucruri abnormale din provinciile cislaitane, vor avé o influinţă deosebită asupra guvernului dlui Taaffe.

Acest conducĕtoriu demn de vécul, în care trăim, voesce cu ori ce preţ sĕ împace naţionalităţile, dar pretensiunile lor sunt cu mult mai mari şi lupta de esistinţă cu mult mai puternică, de cât ca sĕ şi pótă duce în îndeplinire scopul nobil ce l'a urmărit.

Sistemul de pănă acum s'a dovedit de nepractic, póte cu alt sistem sĕ-şi ajungă scopul, dar pănă la schimbarea sistemului trebue sĕ ne temem în tot momentul de căderea actualului guvern.

Acésta este icóna, ce o zugrăvesce statul dualist la începutul sesiunilor dietale. Lupta pentru putere este mare şi mai mare e rivalitatea pentru esisitinţă.

Permite-mi însĕ, dle redactor, a pune întrebarea, că în desfăşurarea acésta a lucrurilor: Ce facem noi români, cari ne mândrim cu mulţimea numĕrului?

Scusă-me însĕ de ai dá de astădată rĕspuns şi a o comentá?! X.

Prescurtare din discursul presidial,

cu care s'a deschis şedinţele adunărei generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român la Făgăraş în 15/27 August 1889.

În 7 August se împliniră 18 ani, de când acésta societate destinată a înaintá cultura cea adevĕrată la poporul român se bucurase mai întâiu de ospitalitatea frăţésca a acestui oraş păzit de Dḑeu.

Pentru acésta a 28-a adunare generală a Asociaţiunei transilvane i se făcù érăşi onórea de a fi învitată la locul acesta bogat de reminiscenţe istorice, precum prea puţine altele din tot cuprinsul acestei ţĕri impresurate de munţi.

Pe lângă descoperirea recunoscinţei nóstre călduróse, ne vom folosí de acésta ospitalitate mai vêrtos cu scop, ca comitetul D-Vóstre însărcinat cu purtarea afacerilor Asociaţiunei de preste an sĕ-şi dea séma despre activitatea sa şi sĕ presinte membrilor Asociaţiunei o icónă întru tóte credinciósă a stărei sale, ceea ce se va întêmplá îndată prin raportul confratelui şi colegului meu secretariu.

Intr'aceea 28 de ani ai esistinţei unei societăţi precum este acésta a nóstră, fac un period lung destul mai vêrtos în acest véc dominat de vapor, de electricitate şi de alte minuni ale sciinţei, pentru-ca sĕ merite, ba chiar sĕ se simţă trebuinţa de a priví înapoi şi a trece cu ochii sufletesci prin revistă tótă activitatea Asociaţiunei transilvane din acei 28 ani. Pruncii născuţi în anul nascerei acestui institut de cultură cum şi aceia cari în 1861 amblau în cămaşă lungă, astăḑi sunt juni şi bărbaţi în tótă puterea vieţii, şi ei dacă voesc sĕ se orienteze în viitoriu, ar face fórte rĕu, dacă nu ar întrebá, care a fost trecutul părinţilor.

Scopul acestei societăţi este definitiv limpede în statutele sale, cum şi sfera sa de activitate, care apoi este interpretată cu mai multă precisiune în regulamentul seu.

Cu ocasiunea frumósei adunări generale din Abrud, celebrate în anul trecut, eu mi-am ţinut de datorinţă patriotică a trece întru o revistă repede activitatea Asociaţiunei nóstre desvoltată în cei dintâi cinci-spre-ḑece ani ai vieţii sale. Am lăsat apoi altor pene mai vigurόse, ca sĕ ia la revisiunei restul de 12 ani cu ochiu critic, însĕ cu totul obiectiv al unui om cu temperament rece, care nu scie se iubéscă, dară nici se urască.

In cât pentru mine, Ve rog, on. domni membri, ca mai vêrtos în interesul generaţiunilor moderne, care ne urméḑă nóue bĕtrânilor, se ve trag luare-aminte la trei momente, care mie mi se par de importanţă supremă, dacă voim sĕ judecăm drept activitatea Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Acele trei momente sunt:

1. Epoca, în care s'a infiinţat acésta Asociaţiune.
2. Programa s'au sfera ei de activitate, pe care Asociaţiunea îşi propuse a o percurge şi realisá.
3. Resultatele ei.

Sĕ vedem deci mai întâiu, între ce împregiurări trăia poporul român pe la finea anului 1860, când s'au înaintat proiectul de statute la gubernatorul principele Lichtenstein cu rugarea, ca sĕ le substérnă Majestăţii Sale pentru prea înalta şi graţiósa confirmare, ceea-ce s'a şi întêmplat prin prea înalta decisiune din 6 Septembre 1861 spre nespusa bucurie nu numai acelor 180 de români, cari au subscris prima petiţiune în acésta causă, ci spre bucria miriadelor de ómeni, câţi au înţeles la moment mărimea acestui dar al Augustului Domnitoriu, un dar acesta, de care poporul român nu era dedat pănă atunci sĕ priméscă dela nimeni în 70 de ani. Un Iosif II în vécul trecut şi un Francisc Iosif în vécul acesta în modul lor sublim de a cugetá au sciut sĕ ḑică şi naţiunei nóstre: Voi cereţi sĕ vi se permită a ve cultivá voi de voi, limba, literatura vóstră, a ve perfecţioná în tóte sciinţele practice. Étă, Eu ve deschid calea la tóte, cu singura condiţiune, că voi sĕ fiţi şi se remâneţi ómeni cu mintea întrégă.

Ce nu ar fi dat străbunii nostri înainte cu dóuĕ şi cu trei sute de ani pentru o libertate cum a fost acésta?

Dară vai, pe cât era darul monarchului de nepreţuit, pe atâta mijlócele materiali ale poporului nostru aici în acésta ţéră nefericită erau cerute şi împărţite la mii de alte lipse şi neajunsuri. Sub dominaţiunea austriacă s'au fost întrodus mai multe imposite nóue, necunoscute pănă atunci în acésta ţéră; nu sciu însĕ cum se întêmplà, că acelaşi regim îngrijise, că poporul care muncia şi voia sĕ muncéscă sĕ pótă şi câscigá bine, ca sĕ aibă din ce dá, precum şi dedea.

Erau însĕ alte lipse şi nevoi nenumĕrate, rĕmase din trecutul dureros pe umerii nostrii.

In cei ḑece ani trecuţi dela rĕsboiul civil pănă la 1860 preste dóuĕ sute de comune rurali romănesci parte arse întregi, altele pe jumĕtate sau pe a treia parte, poporul a fost silit sĕ le restaure ca sĕ aibă unde se scutí de asprimea climei nóstre. In scurtul timp din Octobre pănă în 16 Decembre 1848 fostul pe atunci comandante general br. Anton Puchner constată în raportul seu înaintat supremului comandante principe Windischgraetz preste una sută de co-

---

franci, învĕţătorii 1500—3000 franci; după anul 55 al vieţii şi 25 al funcţionărei se pot pensioná. Interesul cel mare ce domnesce în genere faţă de educaţiunea poporului îl dovedesc şi multele congrese, ce se ocupă cu scóla.

— — — — — — — — — — — — — — —

Voiu sĕ mai atrag atenţiunea on. public cetitoriu asupra a 2 edificii referitóre la scóla poporală. Unul este un palat zidit pentru copii de o femee privată anume Emile Ulmann. Deja esteriorul palatului împodobit cu larve, paiaţi, cai şi alte sculpturi din lumea copiilor, vestesce publicului, care cercetéză esposiţia, că acest palat s'a făcut pentru copii şi pentru petrecerea lor. Pe prag ne întimpină deja sunete de trimbiţe şi fluierice; ici ne surprind păpuşi jucătóre, animale automate; colo jucării de copii ş. a. ne atrag atenţiunea. Dintre jucării cele mai multe ne provócă rîsul prin originalitatea lor. În acest palat înzadar vom căutá principii, cari au în vedere instrucţiunea, scopul petrecerei însĕ în totă privinţa e ajuns la valóre. Mulţi industriaşi au espus aci îmbrăcăminte, mobile, alimente, jucării de copii, în genere tot ce se refere la viaţa copiilor. Sistem înzadar căutăm aici, dar dăm de o grămadă mare de copii cu feţele riḑênde. Aici se deştéptă în noi iubirea cătră copii, precum şi sentimentul cătră tinerime, interiorul palatului e menit mai mult pentru ómeni mari şi crescuţi, pentru-că întrênsul este „grand Theatre de l'Exposition“. (Va urmá.)

mune date flacărilor şi devastate, între cari şi câteva săsesci, éră după aceea pănă în 1 Iuliu 1849 s'au prefăcut şi mai multe comune în tâciuni şi cenuşă.

In acelaşi timp de ḑece ani mulţime de biserici şi case parochiali arse ori ruinate, s'au restaurst tot de cătră popor.

Sub sistemele vechi feudali se decisese de repeţite ori ca sĕ se mai facă şi pentru români 3 (ḑicem trei) scóle românesci: în Făgăraş, în Haţeg şi Cetatea-de-pétră.

(Va urma).

Convocare.

Adunarea generală de tómnă a sub-reuniunei învĕţătoresci din protopresbiteratul Mercurei, — ce în înţelesul § 18 din regulament, — are a se ţiné în Octobre, se convócă pe ḑilele de 29 şi 30 Octobre a. c. st. v. în Gârbova cu următoriul

Program:

1. Duminecă în 29 Octobre la 9 óre a. m. participarea învĕţătorilor în corpore la serviciul divin, invocarea Duchului sfânt, şi după eşirea din biserică întrunirea în şedinţă şi constatarea membrilor presenţi.
2. Încassarea tacselor şi pedepselor restante şi curente.
3. Computul în clasa I cu numerii dela 1—20 de Ilie Georgescu, critică de Ioan Sava.
4. Geografia şi istoria în cursul IV de Ioan Bendorfean, critică de Nic. Dobrota.
5. Materialul din religiune pentru cursul IV V şi VI de Romul Pop, critică de Victor Lazar.
6. „Necesitatea educaţiunei femeilor“ disertaţiune de Emanuil Beşa
7. Teme libere, eventual prelegeri practice, cu cari este indatorat a se pregătí fie care membru în sensul regulamentului.
8. Interpelări şi propuneri independente.

Zace în interesul tuturor învĕţătorilor, ca adunările sub-reuniunei sĕ fie cât mai numĕros cercetate; de aceea şi de astădată este recercat fie-care membru a luá parte la adunare şi a lucrá umĕr la umĕr pentru imbunătăţirea învĕţămêntului; ér onoraţii dir. scolari, respective on. epitropii parochiale, sunt poftite sĕ nu întârḑie a înlesní întrunirile învĕţătorilor nostri, dându-le diurnele şi viaticul cuviincios.

Poiană, din şedinţa comitetului sub-reuniunei, ţinută la 24 Septembre, 1889.

Emanuil Beşa, preşedinte.

Romul Pop, secretariu.

Varietăţi.

* Regina României se află încă tot în strĕinătate, la Hamburg, unde s'a supus unei cure severe de masagiu, pentru a scăpá de suferinţa ei de reumatism. Regina se află de 5 sĕptemâni în Hamburg şi va mai stá acolo încă două sĕptĕmâni. Cu tóte durerile, ce le are din când în când, regina Elisabeta desvóltă o viuă activitate literară.

—In timpul de 5 sĕptemâni, cât a petrecut la băi a compus un mare ciclu de poesii, cari au şi fost aşeḑate pe note de marele componist Bungert. Acuma regina lucréză o operă cu subiectul luat din literatura nóstră populară.

* (Necrolog). **Susana Nasta** născută **Wallner,** vĕduvă de anteprenor şi proprietărésă de case, astăḑi la 1 óră d. p. şi-a dat nobilul seu suflet, după un morb îndelungat, în etate de 61 ani, în mânile Creatoriului.

Remăşiţele pămêntesci ale scumpei defuncte, se vor astruca din casa proprie, strada Bruckenthal Nr. 34, Luni în 2/14 Octobre a. c. la 4 óre d. p. în cimiteriul gr. or. din Suburbiul Iosefin.

Sibiiu, în 12 Octobre (30 Septembre) 1889.

Luisa Popescu născută *Nasta*, *Alesandru Nasta*, funcţionariu de bancă, *Victor Nasta*, funcţionariu de bancă ca fii. *Irina Nasta* n. *Constantinides* ca noră. *Mateiu Savu*, pretore. *Victor Popescu*, advocat. *Iosif Popescu*, inginer, ca gineri.

* (Ancheta în ministeriul de comerciu.) Ancheta pentru industrie şi comerciu, la care au luat parte membrii din tóte camerile comerciale ardelene, şi-a încheeat conferinţele sub presidiul ministrului de comerciu Baross şi s'au mai desbătut următórele dóuĕ întrebări: In ce mod s'ar puté mai bine asigurá şi sporí consumul productelor nóstre industriale în ţéră? şi cari sunt părerile şi dorinţele camerilor cu privire la comerciul nostru estern.

* (Adunarea generală a societăţii „Scóla română“ se va ţiné în anul acesta în 1 Novembre a. c. în localităţile „Clubului român“ din Sucéva la $3^1/_2$ óre d. a.

* (Schimbarea circulaţiunei trenurilor din Sibiiu.) În urma ordinaţiunei ministrului de comunicaţiune de a se oprí trenul accelerat separat la Copşa mică 1 minut, s'a schimbat şi circulaţiunea trenului sibian. Trenul accelerat separat Nr. 309 plécă din Copşa mică la 6 óre 34 m. séra, ér trenul accelerat Nr. 310 plécă la 9 óre 54 m. diminéţa. Trenul din Sibiiu plécă acum diminéţa la 7 óre 35 min. şi ajunge la Copşa-mică la 9 óre 34 minute. În Braşov sosesce trenul accelerat la 2 óre 14 m., la Bucuresci la 10 óre nóptea.

* (Didactrul la universitatea din Budapesta.) În urma unor nemulţămiri, ce s'au ivit între profesori s'a hotărît, ca sĕ se reformeze plătirea didactrului la facultatea filosofică şi de medicină. Se va plătí didactru dela 25—50 fl. pe semestru şi profesorii vor fi honoraţi din el după numĕrul órelor şi după studiile, ce le propun.

* (Universitatea din Cluş.) Numĕrul ascultătorilor la universitatea din Cluş pe semestrul prim 1889/90 este de 588, dintre cari 230 iuristi, 150 medicinisti, 90 fiilosofi, 56 naturalisti, 56 farmacisti.

* (Curs de limba română.) Suntem informaţi, scrie „Gaz Trans.“, că dl profosor Ioan Popea la indemnul mai multor părinţi, ale căror fice cercetéză scólele strĕine din loc, simţind insu-şi necesitatea de a dá ficelor române o adevĕrată cultură, *care nu póte fi decât pe basa unei temeinice cunoscinţe a limbei lor materne*, e determinat a ţiné un curs de limba şi literatura română pentru fetiţe. Cursul se va începe cu 15 Octobre st. v. a. c. Nu putem din destul lăudá acésta românéscă hotărire a dlui profesor Popea, fiind adênc simţită necesitatea unui astfeliu de curs. Părinţii ficelor române dela institutele de învĕţămênt strĕine vor fi de sigur recunoscĕtori zelosului domn profesor Popea.

* (Ministrul Crispi în pericol.) Ḑilele trecute scrie „Românul“: bĕtrânul bărbat de stat al Italiei, care tocmai acum îşi serbéză a 79 aniversare, a fost în mare pericol.

Se scie, că în Neapol rupându-se norii, întreg oraşul a fost înundat, şi astfeliu cum stetea în casă dl Crispi, d'odată auḑì un sgomot teribil: zidul mare, care inconjura villa sa, a fost rupt de apă, care cu o putere mare a curs înainte şi a umplut odăile de jos ale villei, în care dl Crispi tocmai lucra, astfeliu că abia a avut atâta timp, încât sĕ ajungă în etagiu şi sĕ scape de apă, care-i umplù odaia.

* Lista virilistilor din comitatul Sibiiu s'a compus cu dreptul de reclamare pănă la 25 Octobre nou. Ea cuprinde 146 virilisti ordinari şi 29 suplenţi. Dintre români figuréză următorii: Ioan Popa advocat şi redactor; Parteniu Cosma directorul „Albinei“; Atanasie Cimponeriu, jude la tablă în pens.; Ioan Hannia dir. sem., Dr. Oct. Russu adv.; Zaharia Boiu ases. consist.; Dr. Stefan Pĕcurariu, adv.; Dr. Ioan Nemeş adv; Dr. Ioan Moga, medic; Ioan Drăgan not. public; Ioan Preda adv.; Nicolau Vidrighin arêndaş; Dr. Aurel Brote director la „Transilvania“; Ioan Comşa arêndaş; Ioan Oniţ comerc.; Arsenie Iacob proprietariu; Teodor Muntean proprietariu; Ioan Măcellariu proprietariu. Suplenţi: Petru Petra proprietariu; Nicolau Hudiţan, proprietariu.

* (Districtul reformat din Ardél). Şedinţele, ce le-a ţinut districtul reformat din Ardél în Cluş s'au terminat. In şedinţa ulterióră au dăruit mai mulţi membrii de valóre sume însemnate de bani. Intre decisiunile mai importante, ce s'au luat, s'au hotărit în principiu şi strămutarea colegiului dela Aiud la Cluş. Lucrul s'a dat unei comisiuni ca sĕ l studieze şi sĕ vină cu un raport detait în adunarea viitóre.

* (Liferare.) Vice-comitele comit. Sibiiu face cunoscut, că în 19 Oct. a. c. la 9 óre a. m. se va ţiné în sala cea mică comitatensă pertractarea ofertelor pentru procurarea a 400 grămeḑi de petriş de 2 m^3 pe drumul Alţina Vecerd.

* (Miseria în Bucovina). In urma daunelor causate de apele, ce s'au vĕrsat în Bucovina în primăvara şi vara acestui an, locuitorii părţilor inundate au rĕmas în o miserie tristă. Insu-şi presidentul ţĕrei, bar. Pino, a trebuit sĕ intervină spre a ajutorá pe cei ce sufer. Spre scopul acesta s'a conchemat o anchetă la Cernăuţi, la care au luat parte toţi prefecţii ţĕrei şi delegaţiuni din partea locurilor inundate. S'au desbătut mijlócele, prin cari s'ar puté ajutorá şi s'a hotărit, că e neapărat de lipsă a se trimite cereale pe séma locuitorilor, agricultorilor sĕ li-se dea măşine şi vite spre a puté lucrá pe viitoriu locurile inundate. Presidentul ţĕrei astéptă dela guvernul central din Viena, la care s'a adresat, o sumă de bani spre a puté vení într'ajutoriul celor lipsiţi. Tot presidentul a promis, că se va adresá la guvernul ţĕrei, apoi la guvernul central cu cererea spre a-i permite sĕ deschidă o colectă pe séma celor nenorociţi. Pentru a nu stagná industria şi comerciul se va purcede la repararea drumurilor şi spre a se evitá astfeliu de calastrofe se vor regulá şi riurile din temelie. Presidentul a declarat, că miseria totuşi s'ar potolí cu mult mai uşor, dacă graniţele cu România ar fi deschise.

* Durerea de ochi egipténă bântue în comunele Opra-Cârţişóra, Streza-Cârţişóra şi în Arpaşul-superior.

* Soldaţii din Indii, după cum scrie o gazetă engleză, duc o viaţă cât se póte de pĕcătósă. Pentru ca viaţa lor sĕ fie mai plăcută, ei s'au pus pe beţie, spre care scop au înfiinţat o mulţime de cantine (cârciume în tabară), în cari nu se mai sprăviau cu chefurile. Vĕḑênd gradul de beţie la care au ajuns cei mai mulţi soldaţi, comandantul trupelor a desfiinţat cantinele şi a aranjat el însu-şi locuri de petreceri, unde soldaţii jócă biliard, fac esercіţii de arme şi învaţă cu toţii scrima, şi cetesc ḑiare. Aceste locuri de petreceri sunt conduse de cătră un oficer, şi soldatul care calcă regulamentul, este esclus din petreceri.

* (Nóue descoperiri în biblioteca din Constantinopol.) Am amintit într'un numĕr precedent, că sultanul a dat voie unor învĕţaţi a căutá prin archivul bibliotecei din Stâmbul. Printre învĕţaţi se află şi bărbaţi din Budapesta, şi precum am amintit, ei au descoperit multe documente istorice, privitóre la Ungaria şi Transilvania, cari sunt de interes şi pentru istoria nóstră. Acum de curênd s'a aflat: *„Mappeae maritime“* compusă de marele scriitoriu oceanic Gratiosus Rennincasa, care a fost în serviciul regelui Mateiu Corvin. Dintre opurile acestui scriitoriu numai trei au fost pănă acum cunoscute. Acéstă lucrare pare a fi fost în biblioteca lui Ioan Vitézul (Vitéz), de acolo a ajuns în a regelui, ér după lupta dela Mohaciu în Stambul. „O carte de socotélă“ din sec. XV; dóuĕ „Codecse“ indaice pe hârtie şi pergament. Delegaţii museului din Caşovia încă au dat de lucruri fórte importante cu privire la popórele slavice. S'a aflat şi o epistolă a regelui sêrb Uros.

* (Căile ferate române). Pre-cum se anunţă de peste munţi s'a hotărit ca dela 1 Novembre a. c. sĕ se reducă tarifa pe tóte liniile ferate din România cu 30% atât pentru persóne cât şi pentru mărfuri.

* (Originea numirilor trandafirilor.) Se scie, că trandafirii mai frumoşi la colóre, mai plăcuţi la miros şi trainici, pórtă toţi diferite numiri de persóne însemnate, şi mai ales persóne, cari s'au distins în viaţa lor prin romanticism, au fost poetici, viteji sau au avut alte calităţi.

În adevĕr nimic mai interesant decât, ca avênd la piept un trandafir, acela sĕ-ţi aducă în minte, prin numele ce l pórtă, pe Lady Stuart, Maria Teresia, Cristine Maistre, Louise Dier, Lard Raylon, Grace Deasiang etc.

Dintre toţi trandafirii, originea cea mai frumósă şi mai romantică, şi tot deodată mai tristă, o are trandafirul rege, numit Souvenir dela Malmaison, sau pe scurt trandafirul Malmaison, care prin odorul seu plăcut, prin colórea sa frumósă, albă palidă, cu drept cuvênt este considerat de rege al trandafirilor.

Numele şi l'a luat dela una dintre cele mai simpatice, mai nenorocită, mai frumósă şi mai măréţă martiră dintre figurile istorice, dela Iosefina, fosta soţiă a lui Napoleon cel mare.

Ér naş a fost unul dintre cei mai puternici monarchi din Europa, Alecsandru I, ţar al ruşilor.

Étă cum s'a întêmplat: Nefericita Iosefina, după ce a fost isgonită de bărbatul ei, trăia retrasă în castelul ei numit Malmaison, sub numele de Imperatrice Reine Douarier.

Când auḑì nefericita sórte, ce-l ajunsese pe Napoleon, că a fost detronat şi făcut prisonier, scirea îi făcù o impresiune atât de adêncă şi puternică, în cât s'a bolnăvit şi nu părăsia patul de cât când îi venea vre-un visitatoriu pré distins.

Aşa s'a întêmplat ca sĕ o visitéze Alecsandru I, puternicul monarch al Rusiei, care contribuise forte mult la căderea lui Napoleon.

Revederea Iosefinei cu împeratul şi mai ales despărţirea fù dintre cele mai mişcătóre. El venise sĕ o asigure pe împĕrătésa despre stima şi consideraţiunea, ce i-o pórta monarchii aliaţi.

Când el plecă, împĕrătésa rupse cel mai frumos trandafir, ce găsí în parcul ei, şi dându-l ţarului, i ḑise: „Un souvenir dela Malmaison.“

Cu ocasiunea acésta împĕrătésa primise impresiuni atât de mari şi se sforţà aşa de mult, în cât preste puţin timp murì.

Suvenirul seu îl păstréză însĕ şi aḑi nu numai istoria, dar chiar botanica, care a luat numele din cuvintele ei cătră ţarul şi a numit cu ele cel mai frumos trandafir.

„Lumin.“

Loterie.

Sâmbătă în 12 Octobre 1889.

Timişóra:	**85**	**16**	**60**	**6**	**48**
Viena:	**65**	**73**	**23**	**32**	**59**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	$9\,47^1/_2$	9.46
100 marce nemţesci	58.40	58 35
London (poliţă pe trei luni)	119.45	119 50

[209] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului al doilea de învĕțătoriu la scóla din Cebea protopresbiteratul Zarandului, lângă care sunt afiliate și comunele: Risca și Caracus, — se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ cu emolumentele acestea:

Salariu anual de: 160 fl., care se va solví în rate trei-lunare anticipative din alodiul comunal.

3 orgii de lemne pentru încălḑitul scólei și cuartirul învățĕtoriului care i-se va dá afară de edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post au sĕ-și înainteze rugările instruite în sensul legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral mai sus pomenit, în terminul sus arĕtat.

Cebea, la 2 Februariu, 1889.

Presidele comitetului comun. scolariu.

Ioan Jurca,
paroch.

Nr. 622. [210] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători dela scólele confesionale gr. or. române a înfra scriselor comune bisericesci din protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Călian, cu salariu de 200 fl. dela popor, fără cuartir.

2. Lăpustesti, cu salariu de 60 fl. în bani, 40 merțe mari de bucate, cuartir în edificiul scólei, lemne de foc și venitele cantorale computate în 10 fl.

3. Rîșca, cu salariu de 50 fl. dela popor, cuartir liber, lemne de foc și venitul cantoral 10 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a și asterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluș, 22 Septembre, 1889.

Tuliu Roșescu,
administr. protop.

Nr. 195. [208] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele sub însemnate devenite vacante pe anul scolastic 1889/90 se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

1. Un post învĕțătoresc în Valea Geogelului cu un salariu anual de 100 fl. din repartițiune, cuartir liber și lemne suficiente de încălḑit.

2. Un post învĕțătoresc în Bradesti, filia Valea Uzei et Oltenicu un salariu anual de 100 fl. din repartițiune, cuartir liber și lemne suficiente de încălḑit.

3. Un post învĕțătoresc în Cristesti și Tecsesti cu un salariu de 80 fl. în bani, 10 ferdele de grâu în mĕsura cea veche, cuartir liber și lemne suficiente de foc.

Doritorii de a ocupá vre-unul din acestea posturi, sĕ binevoéscă a și asterne concursele lor la oficiul subscris. In conțelegere cu comitetele parochiale. Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 31 August, 1889.

Alesandru Tordășan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 272. [206] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante posturile învĕțĕtoresci din comunele mai jos însemnate, din protoprebiteratul gr. or. al Albei Iuliei prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucerdea-vinósă, cu un salariu anual de 120 fl., cuartir și lemne sufiiciente.

2. Gârbova de sus, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir și lemne suficiente.

3. Măgina, cu un salariu anual de: *a)* 100 fl, în bani; *b)* 40 ferdele cucuruz din magazinul scólei: *c)* tacsele de cantor în sumă de 60 fl., în care se cuprinde și una parcelă de 800☐ orgii, ce vine sămênat cu cucuruz.

4. Ponor, cu un salariu anual de 250 fl., cuartir și lemne suficiente

5. Stremț, cu un salariu anual de 160 fl., cuartir și lemne suficiente.

Doritorii de a oupá vre un post au sĕ-și aștérnă concursele lor până la terminul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral conform ligilor în vigóre.

În conțeledere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental

Alba Iulia, 19 Septembre, 1889.

Alesandru Tordășan,
protopresbiter.

Nr. 474. [211] 2—3

CONCURS.

Pe basa părintescei încuviințări a Veneratului Consistoriu archidiecesan dto 5 Septembre a. c. Nr. 5289 B., se escrie concurs pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Sartăș protopresbiteratul Lupșei, cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate următórele

Emolumente.

1. Dela 100 case de fie-care câte 2 dekalitre bucate în bómbe.

2. Dela 100 case câte o ḑi de luciu.

3. Folosirea cimiteriului și a 2 fênațe de 5 care fên, și

4. Venitele stolari, cari tóte la olaltă computate în bani dau un venit anual de 310 fl.

Doritorii de a competá la acest post au a-și așterne petițiunile concursuale instruite cu documentele recerute de „Stat. org.“ si „Regulamentul pentru parochii“ la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prescris.

Ofenbaia, în 15 Septembre, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Danciu,
protopresb.

Sz. 3487 polg. [201] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 November 25-én délelőtt 11 órára** tüzetik ki szász Rudály községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos,
elnök.

Zöld Gábor,
jegyző

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Mureș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	--	—	9.35

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Julia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 108 Sibiiu, Joi 5/17 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Octobre.

I.

(*I.*) Favorisat prin posiţiunea sa geografică comitatul Sibiiului ar fi fost chemat de multă vreme ca sĕ ia iniţiativa pentru lucruri mai importante ca și cele curente și de tóte ḑilele.

Cu tóte acestea nu am vĕḑut o concepţiune mai înaltă, ca sĕ și ia avêntul din sinul acelei corporaţiuni.

E drept, că mai anii trecuţi contele Schweinitz ca representante al municipiului Sibiiu venise cu o propunere pentru regularea Oltului, dar aceea propunere a rĕmas la alegerea unei comisiuni, care sĕ se pună în contact cu o altă comisiune din comitatul Făgărașului și al Brașovului, fără ca sĕ mai dăm de urmele vre-unei activităţi. Se vor fi cugetat dênșii póte, că ţéra Oltului e locuită de români și nu e pentru ce sĕ se aducă jertfe însemnate pentru scăparea teritoriului lor de tot feliul de esundări și calamităţi, și așa lucrul a rĕmas baltă.

O asemenea sórte a avut și misiunea fericitului, în domnul, a consiliarului Iacob Bologa și a senatorului Schochterus încât privesce juncţiunea unei linii ferate cu Turnul roșu spre Râmnic, deși acesti zeloși bărbaţi au făcut totul ca sĕ înlesnéscă comerciul cu România prin cel mai insemnat punct strategic — dupăcum a accentuat un espert inginer în o disertaţiune ţinută înaintea unui public fórte numĕros din comitatul Sibiiului.

De ce nu vor fi ajuns lucrurile ca sĕ ia o formă concretă, ne va scí spune mai bine dl Adolf Zay, care ca deputat al Brașovului s'a sciut vîrí, cu tótă programa lui oposiţională până în cercurile dătătóre de ton, și așa a zădărnicit o intreprindere destul de salutară în feliul ei. Românii din comitatul Sibiiului impărţiţi și ei în mai multe tabere au pus mânile în șolduri, nu au voit sĕ inţelégă pe fericitul Bologa, ori dacă l'au înţeles, nu au voit sĕ-i dea succursul lor pentru ca sĕ nu se strice cu sasii, cari erau conduși mai mult de interesele Brașovenilor decât de a le Sibiiului.

Acum vin la rêndul lor sasii se repareze greșalele din trecut.

Cel puţin așa înţelegem noi conclusul luat în adunarea din urmă a comitatului Sibiiului, cu privire la construirea unei linii ferate Sibiiu—Făgăraș.

Vĕd și ei, că Sibiiul e degradat la rolul de cetate de a dóua mână, vĕd, că totul lăncezesce, vĕd că industria trage de mórte, vĕd că nici favorul acela nu li se face decât numai după mari petiţiuni, ca sĕ li se concédă legătura cu trenul accelerat, vĕd că oficiile unul după altul se permută în alte locuri; cu un cuvênt vĕd, că Sibiiul dă indĕrĕpt, pe când alte orașe fac progrese, edifică și desvóltă cea mai încordată activitate pentru de a susţiné și merge înainte.

Dar fiind-că ideia fericitului Bologa a fost combătută de sasi, ei cu o incăpăţinare proprie lor, nu vor sĕ și-o facă de a lor, ci caută remedii de îndreptare pe alte căi.

Înţelegem bine, de ce s'a lucrat ca sĕ nu se lege Sibiiul în linie ferată cu România.

Erau de credinţă, că elementul român din comitat va prinde rădăcini și mai puternice, vor primí românii nóue isvóre de câstig și venite.

Noi așa am înţeles lucrul atunci și nu avem motive sĕ-l înţelegem aḑi altmintrelea.

Cu tóte aceste greșala făcută atunci se vede, că vor sĕ o îndrepte prin construirea linii ferate din cestiune.

E altă cestiune, dacă acésta linie se va dovedí de folositóre, ca cum ar fi fost cea în spre Râmnic și viitoriul va judecá, încât avem noi drept.

Din punctul nostru de vedere am fi dorit și acum ca și atunci, ca linia ferată sĕ se clădéscă spre Râmnic și părtașii competenţi din România cu guvernul dimpreună au si solicitat cestiunea în mai multe rênduri, dar denunţiaţiunile totdeuna au fost mai puternice, decât ca sĕ nu prindă rădăcini afunde la guvernul nostru spre a nu dá din parte și nici un succurs intreprinderei.

Acésta e genesa cestiunei și ómeni, cari au stat aprópe de fie iertatul și bunul român Bologa ne ar puté dá póte și alte detailuri, dacă cumva acele nu vor fi semnate în hârtiile rĕmase de prea timpuriu reposatul.

Vom vorbí în numĕrul procsim despre linia ferată Sibiiu—Făgăraș și vom espune vederile nóstre din punct de vedere naţional economic, ca sĕ fie în clar românii cu binefacerile, ce îi astéptă și și cu eventualele neajunsuri. Cât pentru acum notăm, că noi din parte-ne suntem amici ai intreprinderei și o și sprijinim după meritul ei.

Revista politică.

Deodată cu deschiderea dietei ungare foile guvernamentale își dau silinţa a presentá posiţiunea regimului de asigurată și cu mult mai puternică, decât ca sĕ o pótă sguduí încercările, și atacurile îndreptate din partea oposiţiunei.

Cabinetul dlui Tisza, ḑic ele, s'a presentat întreg în cea mai bună înţelegere cu un program de activitate bine precisat înaintea parlamentului. Diferitele proiecte de reforme au fost desbătute în consiliile ministeriale astfeliu, că fie-care ministru le cunósce în detaiu și așa șeful ori-cărui resort póte pășí sigur cu proiectul seu de reforme, făr a se teme, deóre ce întâmpină nu numai solidaritatea membrilor cabinetului, dar și a întregului partid, ce merge cu guvernul.

De tot blânde se arată foile guvernamentale, și faţă de șirul interpelatorilor, cari încă în prima ședinţă au voit sĕ esceleze prin patriotismul lor. Așa faţă de interpelarea conducĕtoriului partidului independent, Irányi, foile guvernamentale sĕ mărginesce a lăudá tactul, ce l'a sciut observá de astădată acest aprig combatante prin aceea, că nici n'a făcut pomenira de vorbele Maj. Sale monarchului în interpelare, sa referitóre la afacerea steagului „negru galbin" carea și așa s'a discutat prea mult in presă și a cărei deslegare trebuia sĕ o astepte dela actualul ministru al honveḑimei bar. Fejéváry.

Aceea-și tactică a observat-o presa și faţă cu interpelaţiunea făcută cu privire la lucrările din Seghedin și la dărimarea cheului, lucruri acestea, cari au înghiţit sume considerabile de bani, dar cari n'au arĕtat până acum decât pagube enorme. Interpelaţiunea cu privire la convocarea congresului sêrbesc, prin care se presintă lucrurile de abnormale nu o discută presa maghiară, ci o lasă în sarcina guvernului.

Remarcabil lucru este, că mai multe foi însemnate din capitală fac alusiune la șovinismul, care a ajuns așa de departe, încât amenință, că va trece și preste graniţele resonului de stat. De aici și provin atâtea confusiuni și iregularitaţi pe tóte terenele, de aici scenele turbulente și provocătóre. De aceea ar fi bine, ca ómenii conducĕtori sĕ și tragă séma cu împregiurările și sĕ nu se pună încurentul acesta periculos, pentru care vor avé sĕ se căéscă mai târḑiu nu numai ei, dar și patria întrégă.

Ţarul Rusiei după-ce a conferit și cu principele de Bismarck mai bine de 1 óră a părăsit Berlinul între salutările cordiale ale casei imperiale.

Presa nu e de loc aplicată a se lăsá în comentari mai lungi și mai amĕnunţite asupra celor ce s'au petrecut la Berlin și asupra insemnătăţii acestui eveniment. Chiar foile cele mai însemnate din monarchia nóstră, cari altădată discutau cu predilecţiune astfeliu de evenimente se mulţămesc cu notiţele din alte jurnale germane și cu telegramele ce le primesc.

Cât despre presa germană espunerile ei sunt de tot reci și sibilice, încât o orientare mai lămurită despre politica, ce se urmăresce, nu se póte face

---

FOIȚA.

Esposiţia scolară din Paris.

(Urmare.)

Cu cea mai mare mulţămire sufletéscă părăsind acest eliseu al copiilor, privim colosalul glob terestru înaintând printre palmi, cykade, muse și pandami atingem pavilonul anamic și tonkingic și ajungem la esposiţia „Sociétes de secours mutuels". Aici privim în trécăt esposiţiile societăţilor filantropice; între altele 40 bucăţi de păpuși mari învĕlite în haine naţionale, mai vedem aici și aparate antice și moderne pentru învĕţarea umblatului; vedem esposiţia comitetului „superieur de protection des enfants du premiér age" și când părăsim acéstă esposiţie fórte instructivă vedem un edificiu cu inscripţia: „Une école normale de garçons". Acest edificiu a fost ridicat de o reuniune formată pentru promovarea instrucţiunei și educaţiunei. Edificiul este în o grădină, în care sunt așeḑate aparatele de gimnastică și armele trebuinciόse la esercițiile militare. In o sală e arangiată o grădină de copii bine provĕḑută, ér în a dóua sală, sala de învĕţămênt a unei scóle elementare. Sunt de recomandat cu deosebire tabelele de părete și mapele.

Dacă asemĕnăm scóla francesă de aḑi cu cea dela 1873 aflăm, că francesii și acum pun mare pond pe desemn, pe propunerea desterităţilor manuale, dar în privinţa metodei și sistemului au făcut un progres însemnat. Mehanismul omorîtoriu de spirit a fost înlocuit cu realismul, ce desvóltă mintea și cu raţionalismul metodic.

Despre progresul scólelor francese ne conving tabelele statistice espuse. Din acestea aflăm, că la finea anului 1888 numĕrul scólelor poporale publice din Francia ajunge la 61,275 cu 97,520 clase, și numĕrul scólelor poporale private la 13,613 cu 34,789 clase. Aceste 74,888 scóle poporale au fost cercetate în faptă de 5.596,919 elevi și au funcţionat în ele 138,655 învĕţători și adecă 98,769 învĕţători în scólele publice și 39,886 în cele private.

Pelângă acest progres frumos însĕ tot mai este mult de făcut, căci francesii încă tot simţesc numĕrul mic al scólelor poporale; numĕrul scólelor publice cu o clasă faţă cu acela al celor cu 8 clase încă tot e fórte mare; numĕrul celor dintâiu e de 50,325, pe când al acestora numai 700; clasele singuratice în termin mediu sunt cercetatate încă tot de mai mult decât 100 elevi, cu tóte că numĕrul celor umblători la scólă face numai 80% din numĕrul celor obligaţi.

II.

Algeria fiind din 1830 o colonie francesă stă sub guvernul și administraţia francesă, deci ne-am silit a cunósce și starea scólelor acestei mari provincii francese. Trecênd spre scopul acesta prin „Esplanade des Invalides" vedem în calea nóstră ministeriului francez de rĕsboiu, esposiţia higienică, în sfêrșit ajungem la esposiţia Algeriei. Acéstă esposiţie cuprinde un teren de 25,000 metri pătraţi. Aici vedem inmediat productele ecsotice, industria, comerciul, cafenelele, obiceiurile, modul de traiu și armata Algeriei. Scólele sunt representate prin o scólă susţinută de guvernul frances pe séma musulmanilor și prin un institut privat pentru indigeni. Aci vedem esposiţia preparandiei din Algeria mai departe o scólă și o grădină de copii din Constantine. Din caietele și lucrările elevilor și elevelor din scólele poporale vedem, că materialul, planul și mersul învĕţămêntului e lucrat după modelul scólelor francese cu deosebire, că aci între obiectele de învĕţămênt e susceputǎ și limba arabă. Limba italiană și spaniolă încă se propune în unele scóle, pentru-că o parte mare din cei 3.817,465 locuitori aparţin naţionalităţilor amintite. Cu tóte că astăḑi mulţi indigeni arabi își trimit copii în scólele francese, mai sunt mulţi indigeni, cari nu voesc sĕ-și trimită copii între copii europeni la scólă. Pentru aceea guvernul a ridicat pe séma acestora scóle separate și

Nici chiar presa rusă nu e tocmai inspirată de a se ocupá cu acésta cetiune. Ea accentuéză, că dacă efectul întêlnirei monarchilor nu s'a simţit momentan, se va simţí mai târḑiu şi va fi cu atât mai important.

Spre a încheiá şirul despre călĕtoria autocratului rusesc, mai amintim, că 'şi teme viéţa în tot momentul. Acésta a şi fost causa de şi-a aduso mulţime de cazaci, cari făceau mişcări estraordinari de iuţi, ér la întórcerea sa întréga linie ruséscă a fost păḑită de soldaţi.

Evenimentele, ce s'au ivit în Bulgaria în absenţa principelui Ferdinand încă nu sunt de puţină importanţă. Masa poporaţiunei e mereu agitată nu umai de partisanii Zancovisti, dar chiar şi de principele Dulgurukoff. Acesta a sosit pe neasteptate din Rusia şi a cerut sĕ vadă mai multe instituţiuni militare, a pretins chiar sĕ i-se permită a face parastas pentru soldaţii ruşi şi pentru bulgarii, cari au picat în rĕsboiul ruso-româno-turc.

Tot acest principe a călĕtorit pe neasteptate şi la Bĕlgrad. In Bĕlgrad lucrurile nu sunt de tot normale şi chiar posiţia ministeriului se clătină. Regina Natalia a convenit cu fiul seu şi a petrecut mai bine de o óră. Poporaţiunea entusiasmată adunată înaintea locuinţei reginei a aclamat mereu. La adresa ce i a inmanuat o trei sute de dame, regina le-a asigurat, că va petrece în cercul lor până la mórte. In ton de tot mişcătoriu a rĕspuns regina şi deputaţiunei comercianţilor, cari érăşi i-a presentat o adresă de omagialitate.

Foile din patriă, şi cu deosebire cele magiare din Cluş, au pornit acum de curênd o vehementă bombardare asupra Escelenţiei Sale Dlui archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul pentru respunsul ce l'a dat acum aprópe dóuĕ luni preşedintelui reuniunei maghiare de cultură din Ardeal dlui conte Gabriel de Bethlen, la invitarea acesstuia, ca la festivitatea sânţirei steagului acelei reuniuni sĕ fie representată în rêndul celorlalte confesiuni din patriă şi biserica nóstră greco-orientală.

Suntem în posiţiune a publicá în tecst autentic atât scrisórea de invitare a numitului preşedinte, cât şi rĕspunsul archiepiscopului metropolit al nostru, mărginindune de astădată numai la observarea: că dacă în adevĕr numita reuniune nu are scopuri şovinistice, scopuri mari de magiarisare, care însĕ nu sunt de a se profesá în gura mare: atunci remâne neesplicabilă furia, cu care celea mai multe foi magiare sĕ pronunţă asupra rĕspunsului din cestiune, care este ţinut în termini de tot moderaţi, şi în merit nu conţine altă, de cât o preaumbrită, preapalidă mărturisire a adevĕrului, de care este încântat întreg publicul magiar, că adecă reuniunea „Emke" are de scop a întărí în Ardeal naţionalitatea magiară mai cu sêmă prin slăbirea românilor.

Eată ambele corespondenţe:

I.

Sz. 503/89.

Kis-és Nagy Küküllő megyék főispánja, s az E. M. K. E. elnöke.

Nagyméltóságu Érsek, Metropolita Úr!

Tudvalévőleg Szamos-Ujvárt f. év september hó 3-án lesz megtartva az erdélyrészi közmiv. egylet közgyülése, mely alkalommal az egylet zászlója is felfog szenteltetni, miután pedig egyletünk — mint közmüvelődési egylet — ez ország-részben előforduló minden felekezetekre is kiterjed, - valamennyi hitfelekezet részt veend e zászló szentelési ünnepélyen.

Zászlónkra az ország védasszonya van himezve, és kilátásunk van, hogy Ö felsége apostoli Királyunk szintén képviseltetni fogja legmagasabb személyét.

A gör. keleti vallásuak részéről Moldován Demeter segesvári esperes kéretett fel a szertartás megtartására, kiis készséggel felajánlotta magát, hogy ha Nagyméltóságod az engedélyt erre neki megadja.

Azon kéréssel fordulok tehát Nagyméltóságodhoz, méltoztat nevezett esperes urnak az engedélyt erre megadni, s ugy öt, mint engem kegyes intézkedéséről haladék nélkül értesiteni. — Fogadja nagyméltóságod tiszteletem nyilvánitását.

Segesvár, 1889, augustus 21.

Gróf Bethlen Gábor s. k.,
Főispán és Elnök.

(Românesce.)

Nr. 503/1889.

Comitele suprem al comitatelor Têrnavei mici şi mari, şi preşedintele EMKE (reuniunei magiare de cultură din Ardeal).

Escelenţa Vóstră, Domnule archiepiscópe şi metropolite! — Precum este sciut de comun la 3 Septembre a. c. se va ţiné în Gherla adunarea generală a reuniunei culturale din partea transilvanică, la care ocasiune se va sânţi şi steagul reuniunei, şi fiindcă reuniunea nóstră — ca reuniune culturală — se estinde şi la tóte confesiunile din acésta parte a ţĕrei, vor participá tóte confesiunile la festivitatea sânţirii steagului.

Pe steagul nostru este brodată patróna ţĕrei, şi avem prospecte că Majestatea Sa regele nostru apostolic va dispune sĕ fie representată şi preainalta Sa persónă.

Din partea celor de religiunea greco-orientală este invitat protopresbiterul Sighişórei Demetriu Moldovan pentru a celebrá ritualele, carele s'a şi oferit cu promptitudine, dacă Escelenţa Vóstră îi veţi dá spre acest scop licenţă.

Deci me adresez către Escelenţa Vóstră cu rugarea, sĕ binevoiţi a dá numitului protopresbiter licenţă spre acésta, şi despre graţiósele disposiţiuni a ne însciinţa şi pe el şi pe mine fără amânare.

Primiţi Escelenţa Vóstră espresiunea stimei mele.

Sighişóra, 21 August, 1889.

Conte Gabriel Bethlen m. p.,
comite suprem şi preşedinte.

II.

Eln. 5511 sz.

Nagy-és kis-küküllő megyék főispánja, Méltóságos Gróf Bethlen Gábor Úrnak, mint az erdélyi magyar közmüvelődési egylet elnökének.

Méltóságos Gróf, Egyleti Elnök Úr! Köztudomásu dolog, hogy az erdélyi magyar közmüvelődési egylet, mint eddigi müködése is bizonyitja, kizárólag a magyar faj nemzetiségi érdekeinek előmozditása czéljából jött létre, a más nemzetiségü honpolgárok müvelődési érdekeit pedig csak annyiban hajlandó felkarolni, a mennyiben kilátása lehet arra, hogy sikerülni fog ezeket a kizárólagos magyar müveltség révén az elmagyarosodásnak megnyerni és ez uton a magyar fajba beolvasztani.

Minthogy én ugy is, mint az erdélyi gör. kel. román egyház főpásztora, hazafias kötelességem tudatában, a hazánkban megkisérthető minden akár vallási, akár nemzetiségi mesterséges áttéritésnek bevallott elveim és meggyőződésemnél fogva nyilt ellenzője voltam mindenkor: az erdélyi magyar közmüvelődési egylettől, emlitett müködési irányára való tekintettel szándékosan távol tartottam magamat, még pedig annál könnyebben, mert a viszonyok természetéből kifolyólag az emlitett közmüvelődési egylet érdekében eddigelő senki által és semmi szin alatt hozzájárulásra fölhiva nem voltam.

Most azonban megvallom, egészen váratlanul lepett meg Méltóságodnak e hó 21-én 503 sz. a. hozzám intézett, különben igen becses levele és az abban kifejezett azon óhajtása, hogy a nevezett közmüvelődési egyletnek f. é. szept. 3-án Szamosujvártt tartandó közgyülésén, illetőleg zászlószentelési ünnepélyén a többi hazai hitfelekezetek sorában a görög keleti is képviselve legyen és ennek részéről Moldován Demeter segesvári esperesi helyettes alkalmi beszédet tartson.

Méltóságodnak ez által irányomban tanusitott nagybecsü bizalma engem őszinte hálára kötelez ugyan, de a jelen esetben mély sajnálattal vagyok kénytelen tiszteletteljesen kijelenti, hogy Méltóságod emlitett óhajtását a fennebb jelzett okoknál fogva nem teljesithetem; ez azonban a nevezett esperesi helyettest legkevésbbé sem gátolja abban, hogy ő, ha maga is jónak találja, az emltett közgyülésen mint magán egyén részt vehessen és saját nevében beszédet is tarthasson.

Fogadja egyébiránt Méltóságod őszinte tiszteletem és nagyrabecsülésem nyilvánitását.

Nagyszebenben, 1889 augusztus hó 26-án.

Görög-keleti román érsek és metropolita:

Román Miron.

(Românesce.)

Ilustrisime Dle Conte, Preşedinte al Reuniunei!

E lucru de publică notorietate, că reuniunea magiară de cultură din Ardeal, după-cum adeveresce şi activitatea ei de până acum, s'a înfiinţat esclusiv pentru scopul de a promová interesele naţionale ale rasei maghiare, ér interesele culturale ale cetăţenilor patriei celor de altă naţionalitate numai întru atâta e aplecată a le îmbrăţişá, încât póte avé prospect, că prin cultura esclusiv maghiară i va succede a-i câstigá pe acestia pentru magiarisare şi pe calea acésta a-i contopí în rasa magiară.

După-ce eu, şi ca archipăstoriu al bisericei greco-orientale române din Ardeal, consciu de datorinţa mea patriotică, după principiile mele profesate şi după convingerea mea am fost totdeuna contrariu declarat al totfeliul de convertiri măestrite, fie ele religionare, fie naţionale, ce se pot încercá în patria nóstră: eu în vederea direcţiunei amintite a activităţii reuniunei magiare de cultură din Ardeal, m'am ţinut din adins departe de acea reuniune, şi încă cu atât mai lesne, căci după-cum urméză din natura referinţelor, eu până acum n'am fost provocat de nimenea şi sub nici un pretecst, ca sĕ me alătur la ceva în interesul amintitei reuniuni de cultură.

Acum însĕ o mărturisesc, m'a surprins cu totul pe neasteptat epistola adresată mie, dealmintre fórte preţuită a Ilustrităţii Vóstre din 21 a curentei Nr. 503, şi dorinţa esprimată în acea epistolă, ca la adunarea generală a numitei reuniuni de cultură, ce se va ţiné la 3 Septembre a. c. în Gherla, respective la festivitatea sânţirei steagului ei, sĕ fie representată în rêndul celorlalte confesiuni din patriă şi cea greco-orientală, şi ca din partea acesteia administratorul protopresbiteral al Sighişórei Demetriu Moldovan sĕ ţină o cuvêntare ocasională.

Increderea preapreţuită, ce Ilustritatea Vóstră o a-ţi manifestat prin acésta faţă cu mine, me deobligă în adevĕr la mulţămită sinceră; în casul present însĕ cu adêncă părere de rĕu trebue sĕ Vĕ declar cu tótă stima, că amintita dorinţă a Ilustrităţii Vóstre din causele mai sus indicate nu o pot împliní; acésta însĕ întru nimic nu impedecă pe numitul administrator protopresbiteral, ca, dacă şi el va aflá de bine, sĕ pótă luá parte ca om privat la adunarea generală amintită şi în numele seu sĕ pótă ţiné şi cuvêntare.

Dealtmintre Vĕ rog, Ilustrisime, sĕ primiţi espresiunea sincerei mele stime şi înalte consideraţiuni.

Sibiiu, 26 August, 1389

Archiepiscopul şi metropolitul greco oriental român:

Miron Romanul m. p.

Prescurtare din discursul presidial,

cu care s'a deschis şedinţele adunărei generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român la Făgăraş în 15/27 August 1889.

(Urmare).

A venit însĕ sistema absolutistică şi aflând anume pe poporaţiunile rurali de tóte naţionalităţile în stare de semibarbare, cu voinţa sa de fer a impus şi poporului român din acestea dóuĕ ţĕri Ungaria şi Transilvania, în loc de trei scóle preste trei mii cu limba de propunere maternă. Combinând după desele raporturi ale celor doi referenţi scolastici din acel period numit al absolutismului de 10 ani, vom afla, că în ḑisul period în mânia tuturor greutăţilor tot se deschiseră până la 600 de scóle de ambele confesiuni.

Comune biserici, case parochiale, scóle au costat restaurarea lor milióne scóse din sudórea poporului preste cele vre-o 19 milióne fl. m. c., care se scoteau din Transilvania pentru tesaurul statului.

Nu ne este permis a uitá, că îndată în 1849 prin arderea notelor kosuthiane în piaţele publice câteva milióne au sburat şi din pungile poporului român.

Cu tóte aceste perderi enorme, fruntasii poporului trebuiau sĕ cugete la restaurarea şi respective înfiinţarea din nou şi cât mai curênd de institute superióre de cultură. Localităţile din Blaş serviseră când ca prinsori, când de casarme, batjocorite, ruinate, asteptau redeschiderea lor. In urmarea devastaţiunilor 17 ani nu s'a dat pâne la 200 de studenţi din fundaţiunile vechi.

La episcopia (acum metropolia) din Sibiiu nu ar fi ajuns nici un milion spre a o scóte din vechia desolaţiune. De unde sĕ ésă milionul, dacă nu tot din sudórea poporului, şi el a eşit, este de faţă vĕḑut şi pipăit în fonduri şi realităţi. Seminariu pentru teologi, institut de preparandie trebuia sĕ se înfiinţeze, cum ai ḑice, storcênd apa din pétra.

Este un colţiu de pămênt în acéstă ţéră, locuit de o rasă de ómeni fórte valoroşi, activ pe atâta, pecât şi desteptţi; aceia însĕ mergeau cu căciula în mână şi cu punga plină, ca sĕ se róge de alţii, sĕ priméscă şi pe pruncii lor pe la scóle de alte limbi. Pană când acésta umilire şi ruşine, îşi ḑiseră ei; scóseră în vre-o cinci ani 74 de mii fl. mon. conv, şi ridicară cu ei partea cea mai mai mare a scólelor gimnasiali, éră apoi obosiţi deocamdată de a mai înfiinţá şi fond de salarii, se obligară pe ḑece ani, ca sĕ plătéscă salariile prin caotisaţiune, fie-care după puterile sale. Acestia erau braşovenii cu împregiurimea.

Tot în Braşov s'a înfiinţat în 1850/1 prima reuniune de femei pentru crescerea fetiţelor rĕmase orfane de părinţi după omorirea lor în revoluţiune. Spre scopul acesta s'a cerut un alt fond de 30 până în 40.000 fl. m. c.

Statul absolutistic cerea mereu dela român funcţionari din sângele lor, cari se scie tóte trei limbile patriei. Până in anul 1861 numĕrul tinerilor români ascultători de drepturi la academia din Sibiiu în cursul de 5 ani trecea preste 100, mulţi însĕ din acei tineri erau susţinuţi la studiu din colecte naţionali.

In tot cuprinsul acestei ţĕri abia erau vre-o ḑece advocaţi de naţionalitate română, cari cunosceau şi limba germână; alţi câţi-va întraseră în funcţiuni de ale statului!

După spusa unor membrii dela curtea înaltă, numai procesele urbariali se grămădiseră până la un numĕr de treiḑeci de mii Sĕ cugetăm la spesele împreunate cu acelea.

Nu ne este permis a trece cu vederea nici grijile cele mari ale poporaţiunilor militarisate, până ce le-au ajutat Dḑeu ca sĕ-şi asigure fondurile şi sĕ le aducă la destinaţiunea lor, de care astăḑi se bucură tot poporul nostru.

A-şi mai puté atinge şi alte greutăţi fatali, cu care luptau românii pe la 1860, dară fiind acelea de natură mai delicată decât tóte celelalte memorate până aci, nu voiu sĕ supĕr auḑul D-Vóstră cu de acelea.

Eu din partea mea ori când trec prin memoria mea tóte acele lupte ale vieţii poporului român, reflectând totodată la Asociaţiunea transilvană, nu me pot mirá de modestele sale începuturi şi nu me alteréză întru nimic nici suma resultatelor activităţii sale, care unor ómeni se par mult mai puţine decât sunt ele în realitate.

Dacă vom ţinea înaintea ochilor numai programa vastă, piramidala, a cărei realisare o luase asupra-şi Asociaţiunea transilvană, şi dacă nu vom uitá cu totul, că numai Dumneḑeu făcuse lumea în 6 ḑile şi încă din nimica, atunci da, Asociaţiunea nóstră va fi făcut fórte puţin în 28 de ani. Şi érăşi dacă cineva ar preţui activitatea unei societăţi literare şi de cultură numai din punct de vedere material, după averi în bani şi realităţi, după fonduri consolidate, atunci da, s'ar putea érăşi ḑice cu tot dreptul, că Asociaţiunea nóstră a făcut puţin şi că este sĕracă.

O socieiate literară, sau scientifică, sau cultivătóre de arte şi de diverse ramuri ale industriei, ori de agricultură, nu este nici bancă de speculat cu bani şi nici consorţ de

---

anume: écoles ordinaires, écoles principales ou de centre, écoles préparatoires et écoles enfantines; dar şi acestea sunt organisate după sistem frances. In aestea e aplicat totdeuna un musulman, numit „taleb", carele grijesce şi conduce pe copii indigeni, lui îşi încredinţéză arabii copii. Aci vedem fotografia unei astfeliu de scóle, în carea taleb propune coranul elevilor sei, cari şed pe pămênt cu piciórele încrucişate. Din tabelele statistice vedem, că în Algeria sunt pentru europeni 808 scóle publice şi 111 scóle private, pe cari le frecuentéză 90,000 elevi europeni pe séma indigenilor sunt 72 scóle, frecuentate de 6000 copii. Din datele, ce ne stau înainte cu bucurie observăm, că acum şi dintre tinerii şi fetele indigiene mulţi păşesc pe cariera învĕţătoréscă şi că în unele părţi ale Algeriei, anume în Algir, Constantine, Cabylia şi în jurul Djur-Djurra locuitorii indigeni încep a se convinge despre necesitatea şi folosul instrucţiunei tinerimei.

(Va urmá.)

comercianţi, cari alérgă după câştiguri pe uscat şi pe mare. Lucră şi societăiţile literare şi de cultură, cu óre-şi care capitaluri, dară câştigul pe care-l aruncă acestea nu mai este imediat cel material, ci cu totul altul neasămênat mai mare, pe care numai un Harpagon îl va dejosí ca se voéscă al preţui în bani şi sĕ întrebe ca şi speculanţii dela burse, „was kauf ich mir dafür?“

Asociaţiunea nóstră a împărţit în 28 de ani în burse la studenţi în diverse clase şi specialităţi, în ţéră şi în afară 32,077 fl.

In acela-şi period s'au numĕrat în ajutóre la învĕţăcei şi sodali de meserieşi de diverse industrii 6630 fl. S'au împărţit ajutóre pentru scóle lipsite şi ţinuturi periclitate 3400 fl. S'au votat şi unele premii literare fórte modeste cu 601 fl. (Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul a plecat la Meran, unde cercetéză pe Maj Sa împĕrătésa-regină. Către finea acestei luni Maj. Sa va vení la Gödöllő, unde va petrece mai mult timp, acolo va sosí şi împĕrătésa-regina după-ce va petrece încă în Corfu. Maj. Sa monarchul, cunoscênd deosebita predilecţiune, ce o are archiducesa Stefania pentru flori, e hotărît ai pregătí o grădină de érnă în unul din salónele mari ale Maj. Sale.

* (Himen). Dl Alesandru Gherghelu cleric absolut 'şi va serbá cununia cu domnişóra Ludovica Rusu Dumineca la 27 Octobre st. n. a. c. la 3 óre p. m. în biserica gr. or. din Ida-mare.

* (Lista civilă a monarchului). Ambelor legislative din Viena şi Budapesta li se va presentá încă în sesiunea de tómnă câte un proiect despre statorirea listei civile pentru deceniul următoriu. Dotaţiunea întreţinerei curţii imperiale se statoresce adecă din ḑece în ḑece ani prin lege. Mai în urmă a fost ea starorită prin legea din 6 Novembre 1879 în parlamentul austriac şi prin art. de lege 43 din 1879 în dieta ungară în suma pentru fie-care din aceste state de 4,650,000 fl., pe deceniul din 1 Ianuariu 1880—30 Decembre 1889 Fiind că aceste legi cu finea acestui an es din vigóre, elè se vor renoí pe deceniul 1 Ianuariu 1890—30 Decembre 1899.

* (Afacerea stégului „negru-galbin.) Partida liberală s'a întrunit spre a discutá rĕspunsul, ce se va dá la interpelarea lui Irányi în afacerea stégului „negru galbin“ dela Monor. In urma propunerei dep. Horváth s'a amênat rĕspunsul, cu tóte că ministrul Fejérváry s'a declarat gata a rĕspunde ori şi când. Rĕspunsul s'a amĕnat din motiv, că în şedinţa pentru care a fost proiectat s'a adus la desbatere proiectul de buget.

* (Academia de sciinţe.) Academia de sciinţe maghiară din Bpesta a ales de secretariu pe academicianul Coloman Szilyi cu 32 voturi contra 25 date lui Zoltán Beöthy.

* (Întărire de protopresbiter). Prin un circulariu al Preasânţiei Sale dlui episcop al Aradului, Ioan Meţianu, se aduce la cunoscinţă, că veneratul consistoriu din Arad a întărit pe basa actului de alegere de protopresbiter al tractului Arad şi totdeodată de paroch la parochia protopresb. din Arad pe administratorul de până acum al tractului P. O. D. Moise Bocşianu, fost paroch în Curticiu.

* (Episcopul Strossmayer.) De când cu telegrama de felicitare, ce o a fost trimis episcopul din Diakovar cu ocasiunea increstinărei ruşilor, pentru care primise o aspră dojană chiar din partea monarchului, puţine s'au vorbit despre acest prelat bisericesc. Scirile, ce sosesc din Eszék anunţă, că acum episcopul se află sub acusă din causă, că s'ar fi îmbogăţit pe cale nelegală. Anume vice comitele Cavay a destăinuit în şedinţa comisiunei administrative, că acest episcop a devastat în decurs de 40 de ani 30,000 jugĕre din pădurea episcopiei din Diakovar, cari i-au adus un capital de mai multe milióne. Acésta a făcut-o contra legei forestiere. Epicopul nici nu voesce sĕ scie de autorităţile politice, din care causă vice-comitele s'a vĕḑut necesitat a pune pădurile episcopiei sub secuestru.

* (Alegerea oficianţilor comitatensi.) Contrariu unelor sciri aduse de foile din capitala Budapesta, se afirmă, că în consiliul de ministrii nu s'a luat nici o decisiune, referitóre la alegerea funcţionarilor comitatensi şi că prin urmare alegerile se vor face la terminul ordinariu.

* (Abḑicerea lui Daniil Irányi). Conducĕtoriul stângei estreme, Daniil Irányi şi-a dat demisiunea din posiţia sa de conducĕtoriu al partidei independente. Se crede, că urmaş al seu va fi Ugron Gábor. Partidul s'a întrunit în conferinţă, unde a desbătut motivele pentru-cari Irányi s'a retras şi în care Polonyi a desfăşurat pe scurt călĕtoria dela Turin şi a presentat o epistolă a lui Kossuth.

* (Venitele vămilor). Dela prima Ianuariu până în Iuniu venitele vămilor austro ungare au fost în total de 14,693,462 fl. în aur, 8,480,523 fl. în argint şi 114,628 fl. în note de bancă. Din aceste se vine pe Austria 12,409,743 fl. în aur, 7,622,368 fl în argint şi 103,148 fl. în note de bancă; êr pe Ungaria numai 2.206,509 fl. în aur, 845,872 fl. în argint şi 10.886 în note de bancă. Restul cade pe Bosnia şi Herţegovina.

* (Voluntarii.) Fóia militară „Katonai Lapok“ publică tecstul, ce s'a primit în dieta ungară cu privire la esamenul voluntarilor. El sună astfeliu: Esamenul teoretic are a se face în limba germană, ca limbă de serviciu în armată ces. reg. E destul, dacă aspiranţii o înţeleg în afacerile serviciului. Dela aceia deci, a căror limbă maternă nu e cea germană, nu se recere o peroraţiune fluentă şi alésă şi nici o acurateţă limbistică în temele scripturistice. Aceia, cari împlinesc aceste condiţiuni, le stă în voie a-şi espune cunoscinţele la esamenul de oficeri în limba maternă sau în limba statului recunoscută prin lege. La compunerea comisiunei esaminătóre trebue sĕ se ia în vedere ca sĕ se afle cel puţin 2 membri, cari sciu limba respectivă. Faţă cu acei voluntari, cari cad la esamen, pot fi admişi la al doilea numai după ce 'şi va dá comisiunea părerea, că mai sunt apţi a mai depune esamenul, la cas, dacă s'ar constatá lenevire, neîmplinirea datorinţelor respectivul va face serviciu la companie ca ori şi care alt soldat, fiind sters cu totul dintre aspiranţii de oficeri.

* (Scóla reală de stat în Braşov.) Edificiul acestei scóle s'a sfinţit în mod solemn în 12 l. c. n. de faţa fiind directorul suprem scolariu I. Elischer, vice-comitele I. de Roll, representanţi ai corpurilor profesorale din Braşov şi corpul oficeresc.

* (Două companii de soldaţi măcelărite.) In statele Aronga s'a întêmplat ḑilele trecute un mare măcel. Două companii de soldaţi, cari făceau esercíţii au fost atăcate de indieni şi măcelărite astfeliu, încât nici un soldat n'a mai rĕmas cu viaţă. Indienii s'au retras ducêndu-şi şi răniţi cu ei. Numai târḑiu s'a aflat despre acest măcel şi s'au trimis trupe spre urmărirea vrăşmaşului.

* (Filocsera). Filocsera se intinde tot mai tare în viile de pe Têrnave. In ḑilele din urmă s'a constatat, că şi viile din Retisdorf şi Nemşa sunt bântuite de filocseră. Ele s'au alăturat prin o ordinaţiune a ministrului de agricultură la grupa viilor dela Mediaş.

* (Tariful pe zone). Conform rapórtelor oficióse dela ministeriul de finanţă numĕrul călĕtorilor în lunile August şi Septembre în comparare cu acelea-şi luni din anul trecut s'a sporit cu 1.200.000; ér încassarea pentru bagaj s'a sporit érăşi cu 441,000 fl.

* Comerciul cu sclavii este încă în flóre, cu tóte că puterile mari din Europa au protestat şi au luat mĕsuri contra acestui ruşinos comerciu.

Cu deosebire regele din Dahomey face acest comerciu, care însĕ pentru a avé ce vinde, aranjază adevĕrate vênătorii pentru a prinde sclavi.

Ḑilele trecute el a făcut o astfeliu de escursiune în Porto Novo, care este sub protecţia Franciei. A şi prins aici o mulţime de nefericiţi negri, pe cari de sigur de atunci i-a şi vêndut.

Ceea ce este mai trist e, că funcţionarii portugezi din statul Kongo se uitau pacinic, cum regele Dahomey plecă la vênătóre şi nu au luat nici o mĕsură contra lui.

*(Reuniunea germană pentru scrierea latină). Acésta reuniune a făcut progrese însemnate în scopul ce-l urmăresce. Şi acest scop este ca în locul ortografiei, ce se întrebuinţéză în mare parte în Germania sĕ se întroducă numai ortografia latină (scrierea rotundă) Reuniunea a numĕrat în Maiu 1888 5269 membrii, între cari preste 4000 profesori, directori şi învĕţători. Când numĕrul membrilor va fi suficient, ea se va adresá către parlament ca sĕ scótă din us prin lege literile gotice, şi sĕ se impună literile latine. Reuniunea edă şi o revistă, prin care se arată în mod pedagogic avantagiele, ce resultă prin eschiderea cu totul a literilor gotice şi intrebuinţarea literilor latine.

* (Redacţiunea şi administraţiunea lui „Figaro“ din Paris.) Localul redacţiunei jurnalului numit: „Figaro“ este în strada Drout, un palat de tótă frumseţa în Paris. Administraţiunea este instalată jos, ér redacţiunea în etagiul întâiu. — Tipografia este într'o casă vecină. Afară de acésta pentru facerea espediţiei mai au o casă închiriată in rue de Provence.

Tipografia a instalat-o Marinoni, care are aici patru maşini puternice. Una este pusă în mişcare cu gaz, ér trei cu aburi. Cea dintâiu are o putere de 25 cai, ceste din urmă o putere de 10 cai una. In tipografie lucréză de diminéţa şi până după meḑiul nopţii 30 culegĕtori, dintre cei mai buni. Cu totul 55 muncitori. Un numĕr ordinariu al lui „Figaro“ conţine 4,000 de rênduri, ér un numĕr duplu are 8,000.

Ḑiarul se tipăresce pe o fóiă lungă de 8 chilometri. Hârtia acésta se face în fabrica „Darblay pèr et fils“, care lucréză esclusiv numai pentru „Figaro,“ ce pe an consumă un milion şi 330,000 chilograme de hârtie şi care hârtie costă 1 milion şi jumĕtate de franci.

Un statistic curios a făcut socotéla şi a aflat că hârtia cât consumă „Figaro“ pe an umple 130 de vagóne. Inşirată în lung, s'ar puté încinge cu ea pămêntul. Pusă grămadă, s'ar înălţá la 102,000 metri, aşa dar de 340 de ori mai înaltă ca turnul Eiffel. Pusă dea latul, ar acoperí întréga esposiţiune de 91 de ori. Când ḑiarul ese de sub presă, sub conducerea espeditoriului şi 8 ajutóre ale sale, lucréză 60 de bărbaţi şi femei, cari lipesc adresele. Numai aceste adrese tipărite costă pe an 3,953 fr. Când aceşti lucrători au isprăvit, vin 80 de împărţitori, cari împart ḑiarele în tóte părţile oraşului. Foile pentru departamente şi strĕinătate le duc la postă 20 de căruţaşi. Acéstă espediţie, numai până la gară, costă 18,000 franci pe an.

Alţi agenţi merg prin tóte cuartirele şi caută, că pe unde trebue numeri mai mulţi ca de ordinariu, şi cari sciu fórte bine, că d. e. în care parte a oraşului se cetesc mai mult cele scrise de Ignotus (în Saint Germaine) undo se cetesc mai mult cele scrise de Wolf în „Salon“.

Venitul lui „Figaro“ în cei din urmă 10 ani este următoriul:

1936

Abonamente	20,067,313	franci.
Vinderea cu numerile . .	20,121,478	„
Anunciuri	14,731,288	„
Diverse	1,236,707	„

Din capitalul de 2,400 acţiuni à 500 aḑi s'a făcut 25,290,000 franci. În cei din urmă 10 ani „Figaro“ a adunat pentru scopuri filantropice 3 milióne 936 mii lei.

La redacţiunea ḑiarului este instalată o sală de scrimă, un salon de conversaţiune, telefon şi telegraf.

Fóia ce acum 35 ani a început cu 150 lei aḑi se vinde ḑi pe ḑi în 80,000 esemplare. „Românul.“

Bibliografic.

In editura fondului religionariu gr. or. al Bucovinei a apĕrut *„Istoria sântă a testamentului nou“*, compusă pentru scólele secundare de Calistrat Coca prof de rel. la scóla reală superióră gr. or. din Cernăuţi. — Cartea e aprobată de Í. P. S. D. metropolit al Bucovinei Silvestru. Preţul 85 cr.

„Meseriaşul Român“ Fóie pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii, Nr. 19 din 1/13 Octobre, a apĕrut cu următoriul sumariu: Despre uscarea lemnelor. — Industria cheramică sau olăria veche. — Firmele măestrilor. — Istoricul fundării Asociaţiunei pentru sprigínirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa „Mes. Român“ — Parapleul: L'ai făcut de ris sĕracul — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. Recepte folositóre. — Glume. — Bibliografie — Têrgurile şi cursul pieţei Braşov.

MONITOR.

39

Calendariul sĕptemânii

8 — 14 Octobre.

8 Dumineca: Pelagia, Taisia. *9 Luni:* † Apostolul Iacob, Andronic, Atanasia, Poplia, Petru, Avraam şi Lot. *10 Marţi:* Evlampiu, Evlampia, Vagian, Teofil. *11 Mercuri:* † Apostolul Filip, Teofan, Zinaida, Filoniala, Nectariu, Arsachiu, Sinesiu. *12 Joi:* Prob, Tarach, Andronic, Cosma, Domnina, Anastasia, Teodot, Malfeta, Antia, Iuventin, Macsim, Iason, Andromach, Diodor. *13 Vineri:* Carp, Papil, Agatodor, Agatonica, Florentiu, Dioscor, Nichita Patrichiu, Veniamin, Antigon, Chrisi. *14 Sâmbătă:* (†) Cuviósa Paraschiva, Pazariu, Gervasiu, Prosasiu şi Celsiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 8 Octobre a XIX-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 2 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utrenia Evangelia invierii a 8-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Luni 9 Octobre. S. Apostol Iacob. Sĕrbătóre nelegată. Docsologia mare.

Mercuri 11 Octobre. S. Apostol Filip. Sĕrbătóre nelegată. Docsologia mare.

Sâmbătă 14 Octobre. (†) S. Cuviósa Paraschiva. Sĕrbătóre legată. Polieleu. Docsologia mare.

Loterie.

Mercuri în 16 Octobre 1889.

Brünn:	**5**	**63**	**85**	**70**	**73**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 48	9.46
100 marce nemţesci	58.38	58 40
London (poliţă pe trei luni)	119.40	119 50

Nr. 496. [212] 1—3

CONCURS.

Incuviinţându-se instituirea unui post de capelan în parochia de clasa a dóua din Cióra prin inaltul ordin consistorial dela 30 August 1889 Nr. 5290 B. pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

O terţialitate din tóte venitele parochiei, cari după calcularea şi regularea din urmă trec cu ceva preste suma de 750 fl.

Cei ce vor voi şi vor cugetá se reflecteze la ocuparea menţionatei staţiuni de capelan în parochia Cióra, au sě-şi adreseze suplicele instruite conform legilor esistente în terminul preclus oficiului ppresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopop.

---

[209] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului al doilea de învěţătoriu la scóla din Cebea protopresbiteratul Zarandului, lângă care sunt afiliate şi comunele: Risca şi Caracus, — se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ cu emolumentele acestea:

Salariu anual de: 160 fl., care se va solví în rate trei-lunare anticipative din alodiul comunal.

3 orgii de lemne pentru încălḑitul scólei şi cuartirul învăţětoriului care i-se va dá afară de edificiul scólei.

Doritorii de a ocupá acest post au sě-şi înainteze rugările instruite în sensul legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral mai sus pomenit, în terminul sus arětat.

Cebea, la 2 Februariu, 1889.

Presidele comitetului comun. scolariu.

Ioan Jurca,
paroch.

Nr. 622. [210] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de invěţători dela scólele confesionale gr. or. române a înfra scriselor comune bisericesci din protopresbiteratul Cluşului, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Călian, cu salariu de 200 fl. dela popor, fără cuartir.

2. Lăpustesti, cu salariu de 60 fl. în bani, 40 merţe mari de bucate, cuartir în edificiul scólei, lemne de foc şi venitele cantorale computate în 10 fl

3. Rîşca, cu salariu de 50 fl. dela popor, cuartir liber, lemne de foc şi venitul cantoral 10 fl.

Doritorii de a ocupá vre-unul din aceste posturi, au a şi asterne suplicele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluş, 22 Septembre, 1889.

Tuliu Roşescu,
administr. protop.

Nr. 472 [207] 3 -3

CONCURS.

După-ce în urma concursului pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Alun cu filiele, Bunila şi Vadu-Dobrei publicat în ḑiariul nostru „Telegraful român“ Nr. 57, 58 şi 59 a. c. fără ca sě fie reflectat la acel post vre-un individ cu cualificaţiunea prescrisă, aşa în urma părintescei resoluţiuni consistoriale din 11 Iuliu a. c. Nr. 4661 B. se publică prin acésta concurs din nou cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare tot pe lângă aceleaşi

Emolumente, şi anumit:

1. Simbriă preoţéscă (adaul) dela 200 familii à 60 cr. suma 120 fl.

2. Venitele stolari statorite în şedinţa sinodului parochial estra ordinariu ţinută la 9 Octobre 1888, cari computate dau suma de 130 fl, la olaltă 250 fl.

Doritorii de a reflectá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform prescriselor legali.

Haţeg, 12 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 474. [211] 3—3

CONCURS.

Pe basa părintescei încuviinţări a Veneratului Consistoriu archidiecesan dto 5 Septembre a c. Nr. 5289 B., se escrie concurs pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Sartăş protopresbiteratul Lupşei, cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Cu acest post sunt împreunate următórele

Emolumente.

1. Dela 100 case de fie-care câte 2 dekalitre bucate în bómbe.

2. Dela 100 case câte o ḑi de lucru.

3. Folosirea cimiteriului şi a 2 fênaţe de 5 care fên, şi

4. Venitele stolari, cari tóte la olaltă computate în bani dau un venit anual de 310 fl.

Doritorii de a competá la acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite cu documentele recerute de „Stat. org.“ şi „Regulamentul pentru parochii“ la subsemnatul oficiu ppresbiteral în terminul prescris.

Ofenbaia, în 15 Septembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 481 [205] 3—3

EDICT.

Ioan Manole Panţu din Bacifalu, care de trei ani părăsì cu neccredinţă pre legiuita lui soţie Stana Vasilie Tibără tot din Bacifalu, şi nu se scie ubicaţiunea, se citéză prin acésta ca în termin de şese luni sě se presenteze înaintea subscrisului for matrimonial căci la din contră se va aduce sentenţă şi în absenţa lui.

Braşov, în 12 August. 1889.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I ca for matrimonial.

Ioan Petric, protop. ca adm.

Sz. 3487 ½ polg. [202] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik hogy Erzsébetváros közönsége beadott kérése folytán szász Ujfalu község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalásra a határnap **1889 November 26-án délelött 9 órára** tüzetik ki szász Ujfalu községébe a helyszinére a községi iroda helyiségébe. Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 Szeptember 2-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Zöld Gábor,* jegyző.

Casă de închiriat

în etaglul I, constătătóre din **3 odăi, o bucătărie, salâ de mâncare, cămară de lemne,** şi **pivniţă, strada Weinanger Nr. 8.** [213[1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	–	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalěu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalěu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8.–	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2,30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu — Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	--	6.—
Sighişóră	—	8·56

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 109 Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Octobre.

II.

(*1.*) Liniile ferate din Ardél partea cea mai mare sunt făcute şi cu óre-cari combinaţiuni politice.

Totdeuna s'a avut în vedere interesele cutărui oraş ori cutărei familii, şi în special pe Valea-Murĕşului am vĕḑut respectate interesele unor magnaţi contra intereselor unor oraşe ori chiar ţinuturi întregi.

Nu e mirare deci, că poporul trage mult prea puţin folos din ele, ca şi cum ar fi tras dacă s'ar fi avut în vedere interesele generale ale locuitorilor.

Sĕ sperăm, că linia ferată Sibiiu-Avrig-Făgăraş, nu se va construá după modelul celor de pe Valea Mureşului, nici nu se va face ca şi linia ferată Copşa mică—Braşov — cu încungiurări de sute de kilometri pentru de a atinge ţinuturi sĕcuesci, ca acele sĕ tragă folóse, şi tocmai că avem speranţă, că lucrurile se vor face pe cale legiuită şi aprobată de morala publică, cade în contul poporului nostru de a se şi scí folosí de tóte avantagiile, ce le oferă o linie ferată.

În prima linie va trebuí poporul român sĕ aibă representanţii sei în branşele comerciului.

Până acum comerciul cu puţine escepţiuni este în mânile evreilor.

Toleranţa românilor în punctul acesta e prea mare.

Nu suntem antisemiţi, dar voim ca poporul nostru sĕ se destepte din letargie şi voim ca banii ce ies din pungile nóstre sĕ nu intre în ale evreilor spre ai îmbogăţí pe ei, şi după ce s'au îmbogăţit în loc de mulţămire sĕ se alieze cu cortrarii némului nostru şi sĕ sape la esistenţa nóstră materială, culturală şi morală.

Evreii aşa au făcut şi aşa fac, dacă ei nu pot contá cu drept la spriginul nostru.

Preoţi şi învĕţători, notari şi alţi fruntaşi trebue sĕ caute ca se câstige în fie-care comună un comerciant român.

În Sĕlişte şi comunele mărginaşe avem atari ómeni, cari au trăit cu negoţul şi se aşéză bucuros în o comună, unde sunt siguri de spriginul fruntaşilor şi au ceva capital, spre a acoperí trebuinţele poporului din comună.

In comitatul Albei de jos s'au aşeḑat în ḑeci de comune, au susţinut concurenţa cu evreii şi şi-au făcut bine şi lor şi poporului.

Unii din ei stau bine şi nu se plâng că şi au lăsat oile, ori negoţul ce făceau cu România, care şi aşa nu ar fi mai mers multă vreme.

Dacă românii nostri din ţéra Oltului nu vor profitá de ocasiunea dată, de a se pune în conţelegere cu neguţătorii români, cari se vină la ei, vor fi robiţi pe vecie, căci unde îşi pune odată ovreul piciorul, e greu de al scóte afară.

Dacă nu se vor căpĕta români sunt germani şi maghiari de omenie, numai pe mâna jidanilor sĕ se ferésca ca sĕ nu apuce negoţul şi birturile, căci odată apucaţi ei la şea e greu de ai dá jos. Tocmai acum e ocasiunea sĕ se pună la cale trebile cum se cade şi dacă nu ar merge în satul cutare, ca sĕ se înţelégă ca sĕ aducă ce le trebue dela alt neguţătoriu român din alt sat, ér de cârcima evreului sĕ se ferésca, şi aşa se va duce el de silă bucuros din sat.

In legătură cu negoţul va trebuí căutat ca cultura vitelor sĕ se facă în mod mai raţional.

Pe ţéra Oltului şi acuma se iernéză caii tótă érna afară ca şi vara, astfeliu degeneréză, şi din vite nu au nici un profit. Deasemenea în cele ale agriculturei încă trebue căutate îndreptări radicale.

Dacă vĕd ómenii că nu merge cu ovĕsul şi cu sĕcara, au sĕ facă iucercări cu napi şi se îngraşe vite cornute cu ei, se încerce cu linte, care se plătesce mai bine ca grâul cel mai curat, cu fasole, mazere, căci acele acum le pot transporta mai cu inlesnire până în cele mai îndepărtate locuri.

Numai aşa vor avé folos de bunătăţile ce le va oferí drumul ferat.

Remênênd totul la sistemul cel vechiu de economie, remênênd ţéra Oltului tot ţéra sĕcărei şi a ovĕsului, ómenii în loc se dea înainte cu drumul de fer, vor dá cu paşi repeḑi înapoi.

De asemenea au oltenii păduri frumóse, brădeţi, unde érăşi pot aşeḑá ferestréuă, pot face scânduri şi le pot trimite până în cele mai mari indepărtări. Aşa fac sĕcui acum, trimet scânduri până în cele mai indepărtate oraşe şi fac concurinţă chiar şi intreprinderilor erariale dela Turda şi Sas Sebeş.

In privinţa meseriilor, şi cu deosebire ale acelora de care poporul are mai mare necesitate trebue se caute ca se inveţe fii poporului, ér încât unul sau altul ar fi deja măestru, acela trebue adus cu ori ce preţ în Avrig, în Vistea, in Voila şi pe întrégă linia. Avem lipsă de curelari, de funari, de pantofari, pălărieri şi croitori, deci trebue căutaţi, protegiaţi, dat chiar locuinţe gratuite în edificiile scólei ori ale comunelor, ca cu atât mai cu tragere de inimă sĕ se aşeḑe, ér poporul încuragiat şi învĕţat se caute atelierele lor.

Aşa vom face isprăvi, aşa va fi binecuvêntată linia ferată, din contră va fi scârnire de dinţi şi aservire totală

Revista politică.

O adevĕrată surprindere a provocat în dieta ungară din Budapesta esposeul ministrului de finanţe, al dlui Weckerle.

Urmaşul dlui Tisza în resortul de finanţă a păḑit cu sânţenie promisiunile, ce le făcea premieriul ungar, că în curênd va fi în stare sĕ presenteze dietei un proiect de buget ecuilibrat şi în şedinţa din 15 Octobre aceste promisiuni s'au şi realisat.

Ministrul Weckerle a presentat un buget aprópe ecuilibrat cu o diferinţă de deficit abia de $^1/_2$ milion, adecă de 404,399, o sumă acésta cu mult mai neînsemnată, decât ca sĕ nu fi putut fi ecuilibrată.

Se vede însĕ, că aici a fost o manoperă iscusită a ministrului pentru a căpĕtá mai multă fidelitate espunerilor sale, lucrând treptat la scopul, ce-l are în vedere.

Ceea-ce este şi mai favorabil pentru esposeul ministrului e împregiurarea, că diferitele posiţiuni ale venitelor nu s'au umplut cu cifre şi cu sume riscate, ci s'au luat în considerare numai şi numai venitele, ce în adevĕr pot sĕ încurgă în visteria statului. In cât privesce posiţiile erogaţiunilor ele sunt destul de marcante în cifre şi în sume. Spesele se presintă în adevĕr mari, lucruri, cari provin mai ales din diferitele credite estraordinare pentru armată şi alte scopuri de reforme ale guvernului.

S'ar părea deci, că cu acésta ecuilibrare darea asupra locuitorilor nu va mai îngreuiá ca şi până acum. Acésta este însĕ e numai o ilusiune, căci în actualele împregiurări la tot momentul ne putem aşteptá la sporirea dărilor. De asemenea nici statul nu s'a scăpat de loc din datoriile cele mari ce le are şi amortisarea sutelor de milióne, dacă are efect îmbucurătoriu asupra contribuenţilor de acum, va avé efect deprimătoriu asupra cetăţenilor din viitoriu, cari vor trebuí sĕ plătéscă scump amortisările, ce s'au făcut acum numai şi numai pentru a presentá guvernul un buget ecuilibrut.

In tot casul însĕ esposeul ministrului de finanţe a făcut o impresiune îmbucurătóre şi tot deodată a fost un duş de apă rece asupra oposiţiei, care îl comentéză în detaiu, arĕtând greşelile, ce s'au făcut pentru sórtea viitoriului.

FOIŢA.

Esposiţia scolară din Paris.

(Urmare.)

Lângă pavilonul Algeriei este acela din Tunis, ale cărui mosee şi bazare cu productele lor bogate, cu dantelele şi armăriile lor ne atrag atenţiunea; dar noi şi aici căutăm esposiţia scolară şi aflăm, că scólele din Tunis asemenea celor din Algeria sunt organisate în parte după sistem frances. Şi aici sunt espuse dóuĕ feliuri de scóle. Fotografia unei clase de a indigienilor ne presintă o odae gólă, fără bance, scaune, tablă şi icóne de intuiţiune, numai câteva unelte de scris sunt precum: pene de trestie, foiţe liniale, pe care scriu lecţiunea, ce o cetesce învĕţătoriul din coran; apoi câteva vase, în cari spală tablele scrise, şi în fine câte-va călimare de pămênt. Mai vedem o fotografie, carea represintă o scólă superióră din Tunis. Acéstă ne presintă o sală, carea sĕ află în moşea „Djama Zitouna“; intr'ênsa vedem mai mulţi profesori, fie-care încungiurat de fórte mulţi copii. Scóla francesă din Tunis ne arată din destul ce misiune însemnată au europenii pe terenul instrucţiunei în ţĕrile din afară de Europa. Aici vedem şi o scólă, pe carea a înfiinţat-o „Aliance Israelite universelle“ în Tunis şi e cercetată de 1099 elevi.

In cursul revistei nóstre auḑim un cântec selbatic; urmând tonurilor ajungem înaintea teatrelor din Anam şi Tonking. Aici vedem cum trăesc, cum lucră şi-şi petrec acesti indigeni cu pelea galbină, precum şi flora şi fauna lor bogată. Dar scólele acestui stat, precum şi cele din Malgache, Tahaiti, Madagascar şi Senegambia nu le vedem representate. Dar esposiţiile acestor state nu sunt mai puţin instructive din punct de vedere etnografic, geografic şi istorico cultural. Pare că ne aflăm în mijlocul Asiei, Africei şi Australiei şi în scurt timp putem sĕ ne facem o idee clară despre natura acestor ţĕri şi despre obiceiurile locuitorilor lor.

Fiind-că dintre ţĕrile Africei Egipetul e cel mai interesant din punct de vedere istorico-cultural, curiositatea ne îndémnă a cercetá şi esposiţia scolară a acestei ţĕri. Aci fotografia unei preparandii din Cairo ne orientéză numai decât, că aici a influinţat deja civilisaţiunea europénă. Din planul de învĕţămênt vedem, că institutul are un curs de 3 ani, la care e adausă o scólă pregătitóre cu un curs de 4 ani, pe care o frecuentéză elevi de 12—19 ani. Frunḑărind prin caiete aflăm întrênsele teme lucrate de elevi d. e. Hafez Hassan, elev din cursul I. a scris din Coran, Achmed Thamy din c. II. a scris din limba arabă şi Arer Habacchi din c. III a lucrat o disertaţie cosmografică deja în limba francesă.

In vecinătatea esposiţiei Egipetului se află a Iaponiei. Ajungêndací, ce sĕ privim mai întâiu? Tot ce ni se presintă aici în numĕr mare şi cu gust e grandios. Ţĕsăturile de mătasă covórele de vată, vase, odóre, umbrele, păpuşi — tóte pórtă timbrul originalităţii şi al genialitaţii. Acéstă însuşire a japonezilor o dovedesce destul de bine scóla japoneză. Acest popor inteligent se silesce a şi însuşí calităţile bune ale tuturor naţiunilor; învaţă dela englez, dar tot aşa şi dela frances, german şi italian. Esposiţia scolară a Iaponiei sĕ începe cu o „salle d'asile“, în care vedem jocuri, cocori, elefanţi, crocodili, papagai din hârtiă, din pămênt sau din lemn; vedem albumuri, cutii, desemnuri, bance pentru copii trase cu postav roşu, tăbliţe, fotografii, ce represintă mai multe grădini de copii iaponeze, istoria acestora, din care aflăm, că dela „de Meiji“, ca şi la noi dela 1876 s'a făcut reformă grandiósă pe terenul politic şi scolar. In 1876 s'a înfiinţat cea dintâiu grădină de copii în Tokyó din partea ministrului instrucţiunei publice şi de atunci multe Fu (oraşe mari) şi Ken (comitate) au înfiinţat şi susţin grădine de copii, după modelul celei din Tokyó. Mergênd mai departe dăm de o mulţime de fotografii de ale scólelor poporale din Tokyó, Kójimahi, Banchós, Fukagava, Kendu Saitama, Kende Toihigi etc; cari dau dovadă eclatantă despre interesul cel viu şi îngrijirea patriotică, ce au iaponezii faţă de scólă. Aci vedem cărţile scolare, mapele, mijlócele de învĕţămênt, tabelele, călimare speciale, tuşuri, icóne de intuiţiune şi maşine de calculat surprinḑĕtóre; cele mai multe edate de ministrul japonez de instrucţie.

(Va urmá.)

La ordinea ḑilei sunt enunciaţiunile primului ministru italian Crispi, cari le a rostit cu ocasiunea unui banchet solemn în Palermo, dat în onórea sa.

Ministrul s'a ocupat mai în detâiu cu afacerile politicei esterne şi a asigurat pe ascultători, că pacea europénă va fi asigurată încă pe mult timp, dacă se va urmá tot politica de până acum. Aruncênd acuse grave asupra vaticanului şi a radicalilor ministrul Crispi nu póte felicitá din destul ţinuta Italiei la puterile centrale mari europene, prin care s'a închegat o alianţă, ce cu greu va puté fi spartă, şi acărei tărie s'a dovedit prin manifestaţiunile desfăşurate de poporul italian cu ocasiunea visitei din partea împĕratului german şi ale ovaţiunilor entusiasmate a le germanilor în onórea regelui italian, când acesta a fost óspele Berlinului. Prin acésta alianţă se măresce vaḑa şi puterea Italiei şi ea îşi câştigă posiţiunea cuvenită în concertul puterilor europene.

Vorbirea premierului italian a avut un efect de tot îmbucurătoriu, afară de espunerile, ce sau făcut cu privire la politica colonială şi mai ales la cea din Africa, pentru care s'au sacrificat sume enorme făr a trage alt folos de cât vĕrsarea de sânge italian şi daune enorme.

În cercurile republicane din Francia se observă o mişcare caracteristică. Ideea urmărită de a se împĕca tóte partidele mari câştigă tot mai mult teren şi anume în direcţiunea ce o au observat republicanii modereţi. Jurnalele din drépta cu „Figaro“ în frunte, apoi ḑiariul „Moniteur“ şi chiar şi jurnalul orleanistic „Soleil“ îndémnă pe aderenţii lor a lucrá în spritul acestei mişcări şi a păşí cu toţii la o împĕcare şi la o aplanare a diferenţelor, ce-i despart. Dacă ar succede o împĕcare şi cu monarchistii, atunci de sigur agitaţiunile şi încercările, ce se fac de deputaţii intransingenţi pentru despărţirea cu totul a bisericei de către stat vor rĕmâné total zădărnicite.

Metropolitul nostru şi „Emke“.

Contele Bethlen Gábor ca preşedintele aşa numitului „Kulturegylet“ sau „Emke“ din Cluş a aflat de cuviinţă în şedinţa direcţiunei acelei reuniuni a presentá rĕspunsul ce l'a dat Escelenţia Sa Metropolitul nostru la provocarea îndrăsnéţă, ce i-o făcuse, ca sĕ dee voie administratorului protopopesc din Sighişóra sĕ celebreze la sânţirea steagului „Emke“-i sĕvêrşită la 3 Septembre a. c. în Gherla, şi pe acésta cale a dá publicităţii acel act.

Foile magiare din Cluş şi peste tot din Transilvania, se întrec întru espresiuni de indignaţiune „patriotică“ pentru refusul ce conţine acel rĕspuns, cele din capitală însĕ — afară de unul — până când scriem aceste şire nu împĕrtăşesc vederile foilor provinciale, ci tac.

Ca focul sĕ trécă deodată, era corect ca cu o cale sé fi publicat „Emke“ şi rĕspunsurile ce le a primit dela episcopatul gr. cath. şi dela biserica săséscă, căci dacă e vorbă, ca la acel act sĕ fie participat — „minden felekezet“ — tóte confesiunile din Transilvania, şi acelea trebue sĕ fi fost învitate, la solemnitate, însĕ n'a participat nici preot gr. cath., nici săsesc.

Am fi într'adevĕr curioşi a cunósce şi acele rĕspunsuri, — dóră cu acelea ar fi mulţămită şi „Tribuna“, carea relativ la rĕspunsul metropolitului nostru face observări mai maliţióse decât jurnalele magiare.

In introducerea apreţierilor sale „Tribuna“ de Joi sub titlul „O supĕrare nemotivată“ ḑice, că Metropolitul rugat întâiu prin o depeşă, „avênd ceva în petto“ a rĕspuns tot prin o depeşá „în care a cerut se i-se facă învitaţiunea în scris, pentruca tot în scris sĕ se şi pronunţe asupra ei.“

Nu scim ce înţelege „Tribuna“ sub cuvintele „avênd ceva în petto“ cunoscêndu i firea însĕ pre supunem, că şi prin asta voesce sĕ deie se pricépă cetitorii sei, că la început ar fi avut intenţiuni ne corecte.

Suntem în posiţiune a dá publicităţii şi depeşele din cestiune în original şi în traducere românéscă.

Metropolitul era pe timpul acela în Bpesta la şedinţele representanţei fundaţiunei lui „Gozsdu“.

La 20 August a. c. a primit acolo următórea depeşă:

„Méltoztat Moldován Demeter segesvári esperesnek táviratilag engedélyt adni, hogy a szeptember harmadikán Szamosujvártt tartandó zászlószentelésen, görög-keleti szertartást személyesen végezhesse, miről kérem engemet is értesiteni. Gróf Bethlen Gábor egyleti elnök“.

(Românesce.)

„Binevoiţi a dá voie pe cale telegrafică protopopului din Sighişóra Dumitru Moldovan, ca la sânţirea steagului, ce se va săvêrşi în 3 Septembre în Gherla, sĕ celebreze în persónă ceremonia greco-orientală, despre ce me rog se me însciinţaţi şi pe mine. „Conte Gabriel Bethlen, preşedintele reuniunei“.

La acésta metropolitul încă în aceea şi ḑi a rĕspuns cu următórea depeşă:

„A szamosujvári zászlószentelésről nincs tudomásom. Pár nap mulva otthon leszek. Kegyeskedjék az ügyet levélben megismertetni, hogy annak folytán hazulról készséggel intézkedhessem. Román Miron.

(Românesce.)

„Nu am scire de sânţirea steagului din Gherla. Peste vre-o dóue ḑile voiu fi acasă. Binevoiţi a me pune in cunocinţa causei prin epistolă, ca în urma aceleia sĕ dispun de acasă cu tótă promptitudinea. Miron Romanul“.

„Care va se ḑică“ Metropolitul nu avea nimic „în petto“,.. ci voia se cunóscă causa ca se o pótă resolvá.

„Pentru noi, cari nu numai am vorbit totdeuna aşa — ḑice „Tribuna“, — dar am şi prevĕḑut, că pot sĕ vie timpuri, ca cei mai mulţi dintre adversarii nostri români vor vorbí tot ca noi, manifestaţiunea acésta e o satisfacţiune şi totodată un nou semn, că ne apropiem de nisce timpuri pe care mult le-am asceptat.“

„Altă importanţă n'are însĕ scrisórea acésta“.

„Căci tocmai aşa, precum guvernamentalii din Cluş nu sciau eri, cum are sĕ vorbéscă părintele metropolit Miron astăḑi, nu putem nici noi se scim astăḑi cum are sĕ vorbéscă mâne“.

Dóră nu-şi închipuesce „Tribuna“, că Metropolitul nostru a învĕţat dela ea sĕ vorbéscă resolut, cum a vorbit totdeuna în cestiunile naţionali şi bisericesci?

Dela ea, care nici într'o cestiune de interes public naţional n'a vorbit limpede şi hotărit, ci totdeuna în doi peri.

Dar care român, când i-s'au dat ocasiune, a luat altă posiţiune faţă de tendiţele „Emke“-i decât cea manifestată în rĕspunsul metropolitului nostru!

Este însĕ mare diferinţă între a scrie în „Tribuna“ şi între a scrie oficios un cap al bisericii la provocări oficióse.

Dóră „Tribuna“ a iniţiat lupta contra tendinţelor şoviniste de magiarisare?

Este un punct acesta din cele cardinali primite cu unanimitate al programei naţionale din 1881 pe carele mai târḑiu l'au primit şi sasii în a lor programă, pe când „Tribuna“ nu esista nici chiar în „petto“.

Ér metropolitul nostru, dacă e vorbă de iniţiativă, dispune de un dat în causa acésta, carele cu tezăm a afirmá, că este cel dintâiu.

Mişcările pentru maghiarisarea românilor după tipicul „Emke“-i le a început deputatul Devei Szathmáry György încă în anii 1876—1877, înfiinţând o reuniune de ajutorare lângă scóla reală din Deva, cu scopul ruşinos pentru magiari de a „remagiarisá pe magiarii valachisaţi“ din comitatul Hunedórei. Pe aceste base apoi s'a înfiinţat mai târḑiu „Emke“ pentru întreg Ardealul.

Acea reuniune a trimis un apel către tóte autorităţile publice şi în special şi către metropolitul nostru.

Suntem în posiţiune a publicá din acest incident şi rĕspunsul, ce l'a dat metropolitul nostru în tecstul original şi în traducere.

Eată l:

A dévai m. kir állami reáltanoda tisztelt igazgatóságának

Déván.

— Tisztelt Igazgatóság! — Habár igen megtisztelő reám nézve a bizalom, melylyel a tisztelt Igazgatóság e hó 26-án kelt becses levelében a vezetése alatt álló m. kir. államireáltanoda segélyző egyletének czéljaihoz való hozzájárulásomat igénybe vette, s habár tiszta szivből óhajtom, hogy az emlitett segélyző egylet müködése a környékbeli nép szegényebb sorsu fiainak természetes irányba ni jó kiképeztetését sikeresen elömozdithassa: mindazonáltal csak sajnálnom kell, hogy az emlitett segélyzőegylet akár erkölcsi, akár anyagi támogatásához — nem csak azért, mert állásom és hajlamaimnál fogva mindenkép a felekezeti vagyis a vallási jeleggel biró iskolák gyámolitására vagyok hivatva, de a létező viszonyok közt különösen azért sem járulhatok: mert a hazai magyar lapokban élénken nyilvánuló hangulat arról látszik bizonyságot tenni, hogy a nevezett segélyző egylethez egy oly czél és füződik, melyet én sem helyeselni, sem pártolni nem tudok, és ez: az állitólag magyar eredetü románok magyarositása, vagy a hirlapok szerint „az eloláhosodott magyarok visszamagyarositása“; mire nézve minden törekvés valamint merő fiction alapszik, ugy erős hitem szerint soha üdvös sikerre vezetni nem fog, s ennél fogva az elfogulatlan hazafiak részéről pártolásban nem részesülend.

Fogadja egyébiránt a tisztelt Igazgatóság őszinte tiszteletem nyilvánitazát és hazafias üdvözletemet.

Nagyszeben, január hó 30-án, 1877.

Görög-keleti román érsek metropolita:

Román Miron s. k.

(Românesce).

Onorabilei Direcţiuni a scólei reale reg. ung. de stat din Deva.

Onorabilă Direcţiune!

Cu tóte că pentru mine este fórte onorifică încrederea, cu care Onorabila Direcţiune prin preţuita epistolă din 26 a lunei curente mi-a cerut succursul la scopurile reuniunei de ajutorare dela scóla reală reg. ung. de stat, ce o are sub conducerea sa, şi cu tóte că eu doresc din inimă curată, ca activitatea menţionatei reuniuni de ajutorare sĕ pótă promová cu succes în direcţiune naturală buna erudiţiune a fiilor mai sĕraci ai poporului din impregiur; mie totuşi nu-mi rĕmâne decât a regretá, că nu me pot pune sĕ sprijinesc fie moral, fie material reuniunea amintită de ajutorare, şi adecă nu numai pentru-că după posiţiunea şi inclinările mele sum chemat a sprijiní în tot chipul scólele confesionale, va sĕ ḑică celea cu caracter religios, ci între impregiurările actuale în special nici pentru aceea, pentru-că tonul ce se manifestă viu în ḑiarele magiare din ţéră, se vede a constatá, că de reuniunea numită mai este legat şi un atare scop, pre care eu nu l pot nici aprobá, nici părtiní, şi acésta este: magiarisarea românilor, despre cari se susţine, că ar fi de origine magiară, sau — după ḑiare — „remagiarisarea magiarilor românisaţi“; în carea direcţiune tótă silinţa precum este clădită pe o ficţiune gólă, aşa după firma mea credinţă nu va produce nici când succese salutari, şi de aceea nu va avé parte de spriginirea patrioţilor nepreocupaţi.

Dealtmintre Onorabila Direcţiune priméscă espresiunea sincerei mele stime şi salutarea mea patriotică.

Sibiiu, 30 Ianuariu, 1377.

Archiepiscop şi metropolit greco-oriental român:

Miron Romanul m. p.

Conducĕtorii „Emke“-i a trebuit sĕ aibă scire de acest act, carele pentru ei formézǎ un ante-act, ér „Tribuna“ a trebuit sĕ aibă scire cel puţin de clasica adresă, eşită din péna metropolitului, către împĕrat şi regele nostru, când a condus deputaţiunea în cestiunea proiectului de lege pentru scólele elementare, de cuvêntarea metropolitului ţinută în casa magnaţilor la desbaterea acelui proiect de lege; de adresa înaintată dietei în cestiunea scólelor medii, apoi de cuvêntările şi multele amendamente ce le a făcut cu multă profunditate în casa magnaţilor la desbaterea acelui proiect de lege; în fine de tóte cuvêntările ce le-a adresat Tronului în numele bisericei, când i s'au dat ocasiuni, în Szeghedin, Arad, Cluş etc. etc., lucruri care se află tipărite prin protocólele sinódelor şi congreselor nóstre bisericesci.

Şi astfeliu atât guvernamentalii din Cluş „au putut sci eri, cum are sĕ vorbéscă părintele metropolit astăḑi“ în o cestiune naţională cum este şi acésta, cât şi „Tribuna“ dacă n'ar fi stăpânită de patimi, ar puté „sĕ scie astăḑi cum are sĕ vorbéscă mâne“ metropolitul nostru, căci Acela în asemenea cestiuni totdeuna şi în tot locul a vorbit sincer, resolut, cu tótă demnitatea, consecuent şi românesce.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din tractul protopresbiteral al Sibiiului, 3 Octobre 1889. Dle redactor! Cred a fi de interes, dacă în preţuitul ḑiar, ce redactaţi, veţi binevoí a publicá acest scurt raport despre decursul adunărei generale a învĕţătorilor din districtul Sibiiu, ce în anul acesta conform convocării publicate, s'a ţinut în Ocna-Sibiiului în ḑilele: 29, 30 şi 1 Octobre a.

Adunarea generală a fost binişor cercetată. Partea cea mai mare a invĕţătorilor din tractul protopresbiteral al Sibiiului şi al Sĕlistei şi-au ţinut de datorinţă a participá la acésta adunare. Numai învĕţătorii din tractul Avrigului nici în anul acesta, ca şi în alţi ani, n'au fost representaţi prin nici un singur învĕţătoriu.

Conform convocărei membrii reuniunei, după-ce s'a făcut invocarea duchului sânt, s'au intrunit în edificiul scolariu, unde vice preşedintele reuniunei dl paroch Georgiu Bobeş din Sibiiu a deschis şedinţa prin un cuvênt acomodat. S'a cetit apoi apelul nominal, şi constatându-se un numĕr destul de mare de membri pentru a aduce concluse valide s'a statorit programa adunării.

Mai multe impregiurări au adus cu sine, că mai aprópe în fie care şedinţă sĕ se facă câte un program deosebit. Punctele pentru prelegeri practice şi disertaţiuni au trebuit sĕ se schimbe între sine, fiind-că altcum nu se putea ajunge scopul intenţionat.

Ceea-ce însĕ mai mult a contribuit la schimbarea programului odată statorit a fost esemplul dat de P. O. D. protopresbiter Dr. Nicolau Maier, care apĕrênd în adunarea din 30 Sept. tocmai când se făceau reflecsiuni asupra unei prelegeri practice, făr a mai asteptá rêndul obiectului, ce vrea sĕ-l comunice, a cetit confidenţial o epistolă scurtă, dar plină de sentimente a fostului preşedinte al reuniunei Simeon Popescu. In acéstă epistolă cetită cu accentul şi modulaţiunea cuvenită, dl Simeon Popescu plânge plângerea lui Ieremia prorocul, că din impregiurări politice nu póte ocupá oficiul de preşedinte al reuniunei ce după drept 'l are şi rógă adunarea sĕ-i priméscă demisiunea. Curios lucru, dl Simeon Popescu, care a eşit din gremiul preoţimei nóstre archidiecesane, tot 'şi mai dă dimisiunea de preşedinte al unei reuniuni din archidiecesă!

Adunarea la propunerea P. O. D. protopresbiter Dr. Nicolau Maier, se înţelege, o a primit demisiunea şi stante sesione cum au ḑis învĕţătorii D. Lăpĕdat, sau după-cum l'a agrăit şeful seu în adunare „Trică,“ Chirca, Hociotă, diaconul Neamţ din Sĕliste, apoi Mardan din Gurariului, Istrate din

Boiţă şi Necşa din Tălmăcel s'a telegrafat la Bucuresci,că adunarea învĕţătorilor salută pe pr şedintele ei ad honorem, cum a ḑis bĕtrânul Stoica din Sĕlişte *).

Actul acesta de sine se inţelege, că a provocat mult sgomot

Primită demisiunea dlui S. Popescu, adunarea inmediat a purces la alegerea noului preşedinte. Modalităţile prompte de alegere: aclamaţiunea şi votarea nominală nu s'au primit, ci s'a făcut votare secretă prin şedule. Resultatul a fost că cu maioritate de voturi a fost ales de preşedinte al reuniunei On. D. profesor sem. Dr. D. P. Barcian, cunoscutul nostru bărbat de scólă. După părerea mea unul dintre cei mai capabili bărbaţi ai nostri de a stá în fruntea unei reuniuni invĕţătoresci.

Cu actul acesta şedinţa de Sâmbătă diminéţa s'a încheiat şi după prânḑ sub conducerea inspectorului dela băile de sare, dl Veress, s'a făcut o frumósă şi pentru mine neuitată escursiune în baia de sare.

Coridórele frumóse şi săpate în sare, boltiturile admirabile, cavernele largi şi regulate la o afunḑime uriaşe, cristalele de sare sunt tot atâtea frumseţe subpămêntene ale băiei acestia. Incântător până la sublim a fost când pentru observarea mai bună a băiei s'a aruncat în baie mai mulţi mănunchi de paie aprinşi, care până au ajuns în fundul băei făceau un vuiet sfâşiitoriu. Vor fi luat parte la acésta descursiune vre o 40 învĕţători în frunte cu P. O. D. prot. Dr. Maier toţi cu lumină in mână şi toţi absolvaţi de tacsa de întrare. Laudă persónelor, cari au pus la cale ca învĕţătorii adunaţi în Ocna se vadă un lucru ce rar se dă ocasiune omului a-l vedé, în deosebi laudă parochilor: Isaia Popa, Isaia Henteş şi I. Vinţeleriu. După visitarea băiei s'a cetit în şedinţă un elaborat dat spre studiere tuturor învĕţătorilor de Prea ven. consistoriu: „Causa pentru ce grădinile scolare nu se sporesc," lucrat de subreuniunea învĕţătorilor din tractul Sibiiului. Elaboratul acesta dimpreună cu celelalte se vor dá publicităţii.

Duminecă după serviciul divin s'a ţinul ultima şedinţă a adunării generale. In acésta tema lucrată de învĕţătorii din Sĕlişte: „Observatu-s'au dela introducerea Normativului vre o dispoşiţiune a lui," s'a dat unei comisiuni în frunte cu corpul învĕţătoresc din Rĕşinari spre studiere şi raportare procsimei adunări generale. E vorba, ca tema, lucrată de învĕţătorii din Sĕlişte anumit pe basa scólei din Sĕliste, sĕ se generaliseze şi acomodeze pentru tóte scólele din districtul reuniunei. Venind la rênd raportul comisiunei preste tot s'a observat, că afacerile reuniunei în timpul din urmă au cam stagnat. Despre mijlócele spre ajungerea scopului reuniunei, despre biblioteca şi cassa nu s'a făcut nici un raport esact. Raportul general al comitetului central n'a constat decât din nisce date fórte dubióse.

Cu referada comisiunei şedinţele adunării s'au declarat de încheiate, lăsându se la chibsuinţa comitetului central a ficsá locul viitórei adunări generale.

Încă vre o câteva cuvinte dle redactor, şi apoi sĕ încheiu. Invĕţătorii nostri în Ocna au fost fórte bine primiţi. Preoţii nostrii de acolo s'au îngrijit pentru cuartire mulţămitóre. Dênşii au luat la sine în cuartire câte 6 şi 7 învĕţători şi nu numai că le au dat cuartir dar i au provĕḑut şi cu mâncare. Fie-le spre laudă!

In general vorbind adunarea generală din acest an în Ocna a fost una din cele mai reuşite. Prelegerile practice şi disertaţiunile au fost discutate cu viu interes şi scopul intruniri cu acestea pare a se fi ajuns. Diurnele date învĕţătoriler de comitetele parochiale nu s'au dat în zadar. Ele vor fi rĕsplătite cu resultate frumóse pe terenul învĕţămêntului. Dacă nu obvenea în discusiune cestiunea cu dl Simeon Popescu, pusă pe tapet de P. O. D. prot. al Sĕlistei şi de dl G. Bobeş v. preş., care cestiune a provocat sentimentalism, puté se plece din acéstă adunare fie-care membru cu cele mai dulci suveniri.

Un membru

Varietăţi.

* (Ovaţiune.) La atacurile Kultur-egyletului şi a jurnalisticei magiare îndreptate contra persónei Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, fiind-că ca un adevĕrat părinte suflesesc în ton resolut a luat posiţiunea faţă de reuniunea, ce în tendenţele ei sovinistice tinde la atăcarea esistenţei nóstre naţionale, românii fără deosebire de confesiune şi nuanţe politice în mod vĕdit dau espresiune consimţĕmêntului lor prin un conduct de torţe, ce se va face de séră, precum şi prin înmanuarea unei adrese de mulţămită pentru resoluta apĕrare şi părintésca îngrijire de interesele fiilor sei sufletesci.

Spre scopurile acestea într'o conferinţă ţinută Joi séra la iniţiativa dlor advocaţi Dr. Ioan Nemeş, Ioan de Preda şi Ioan Popa s'a ales o comisiune în persónele dlor: Dr. Ioan Nemeş, Ioan de Preda Dr. Ioan Moga, Dr. Octavianu Russu, şi I. Bariţiu, care se redacteze *adresa*: ér în persónele dlor: I. Popa, Dr. Nicolau Olariu, Dr. Vasiliu Bologa, Dr. Nicolau Vecerdea şi Corneliu Aiser s'a ales un comitet, care se arangeze conductul de torţe. Sĕ o scie deci domnii Kultur-egyletist, că vócea archipăstoriului român află rĕsunet în inima fie cărui român, şi ei rĕspund la atacuri cu ovaţiuni.

* (Casa magnaţilor.) Casa magnaţilor s'a deschis sub preşedintele bar. Nicolau Vay. In şedinţa din 14 l. c., conform raportului comisiunei verificătóre a fost întrodus în lista membrilor Preasănţia Sa părintele episcop al Caransebeşului Nicolau Popea.

* (Costituirea societăţii din Arad.) Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogico teologic ortodocs român din Arad s'a constituit în 9/21 Septembre sub presidiul Rvdssm. domn directoru Augustin Hamsea, alegênd de funcţionari pe următorii: vice preşedinte Alesandru Popoviciu; cassariu Ioan Leucuţia cl. curs. III; secretariu Simion Cornea; notariu Aureliu Givulescu cl. a. II; bibliotecariu Silviu V. Bichicén cl. a. I; v. bibliotecariu Damaschin Medrea; v. notariu Ioan Caba pedagog a. III. Controlor Ioan Roman pedagog a. II. Membrii în comisia literară: Manuilă Fabriciu, Georgie Telescu cl. a III; Teodor Papp, Alesandru Nica cl. a. II; Ioan Stana, Traian Secula cl. a. I. Comisia revisóre: Emanuil Pap cl. a. III, Ioan Popovici cl. a. II. Traian Catone cl. a. I.

* (Dreptul de alegere al femeilor în Austria.) Marele proprietărese din Austria-inferióră, cari aveau drept la alegerile comunale vor fi de acum încolo scurtate în drepturile lor. In ḑilele trecute s'a presentat un proiect de lege, conform căruia numai bărbaţii au drept a-şi da voturile la alegerile comunale.

* Têrgul Aiudului de la 16 c. a fost fórte slab cercetat din causa ploilor continue din 15 şi 16. Cu atât mai bine au fost cercetat têrgul de vite, Boi mari s'au vêndut şi cu 300 fl; vacile cu lapte au fost fórte rari, dar bine cercetate, cele de tăiat mari la os şi în carne fórte scumpe, cele de munte şi mici fără nici un preţ. Rimătorii sunt peste mĕsură de scumpi aşa că un purcelaş de 4—5 luni trece la 10—12 fl. v. a. Bucatele încep a se scumpí, grâu a fost puţin, cucuruz şi mai puţin. Dela munte a sosit mulţi cumpĕrători de bucate şi s'a reintors cu sacii goli.— Semne de an lipsit şi de o érnă grea pentru bieţii ómeni dela sate. Culesul viilor s'a început, mustul bun dar puţin, vom vedé preţurile.

* (Convenţia cu România). Ministrul român de esterne d-l Lahovary a fost ḑilele trecute la Paris, unde a fost primit decătră preşedintele republicei francese, dl Carnot, în o audenţă lungă. Cu ocasiunea întórcerei ministrul a dat şi prin Viena şi foile vieneze anunţă că dênsul a făcut visita ministrului nostru de esterne. Cu acésta ocasiune, ḑic foile vienese, de sigur se va fi vorbit şi despre convenţia cu România, o cestiune mai importantă decât tóte cu privire la desvoltarea statului nostru. Pagubele enorme din rĕsboiul vamal le a suferit România, dar le-am suferit şi noi într'o mĕsură cu mult mai mare şi mai simţitóre. Ar fi bine, ca cel puţin acum sĕ se ajungă la o înţelegere. Ne temem însĕ, că bunii nostri vecini nu vor fi tocmai aplicaţi nici de astădată, mai întâiu, că noi suferim mai mult şi apoi nesiguranţa îndurată actualului guvern care a suferit atâtea daune electorale în provincie, încă e un motiv a crede, că lucrurile nu vor ajunge la nici o ispravă.

* (Linie ferată) Un rescript al ministrului de comunicaţiune, cetit în adunarea comitatensă din Murĕş-Turda concede cont. Gabriel Bethlen şi consoţilor a face lucrurile pregătitóre pentru construirea liniei ferate dela Reghinul săsesc în sus prin strimtórea din Tulgheş până la graniţa României.

* (Fortificaţiuni) Fortificaţiunile în România continuă cu mare activitate. Scirile din Bucuresci anunţă, că ministrul de rĕsboiu va cere un nou credit estra ordinariu de 15 milióne franci spre a se puté terminá cât mai îngrabă

* (Linie telefonică.) D'odată cu deschiderea liniei telefonice Budapesta—Viena se va deschide şi linia telefonică cu Praga. Comunicaţiunea conversaţiunei se va face în limba francesă şi numai persónele inalte, dacă sciu perfect limba germană vor comunicá în acéstă limbă.

* (Pregătirii în Constantinopol.) In Constantinopol s'au început a se face mari pregătiri pentru primirea împĕratului german. Astfeliu s'a constituit o comisiune deosebită sub conducerea şefului ceremonial de curte, Munir Paşa, sĕ facă tóte lucrările preparative spre a fi primirea cât mai solemnă.

* (Recolta viilor.) În cele mai multe părţi ale ţĕrei au început a se culege strugurii. Recolta promite a fi bogată. Din multe locuri se semnaléză însĕ că în ce privesce calitatea strugurilor ea nu e tocmai îmbucurătóre. În urma ploilor pré dese ce au urmat timpului frumos strugurii au perdut mult în privinţa zaharósĕ. In România culesul viilor s'a terminat. Strugurii în calitate sunt cu mult mai superiori ca în anii trecuţi, ér încât privesce cantitatea, proprietarii de vii, ne mai avênd vase deajuns, au fost necesitaţi a face gropi mari cimentate în pământ şi acolo a slobozit mustul. Mai multe case francese cumpĕră în cantităţi mari vinurile române, cari s'au dovedit de fórte bune pentru fabricarea şampaniei.

* (Congresul etnografilor.) Din Paris se scrie „Românului": Congresul etnografilor a fost unul din cele mai cu succes din câte s'au ţinut aci. Cele opt ḑile cât a durat, a fost pe deplin ocupate cu o stăruinţă şi cu o animaţiune vrednică de frumósele teze ce-şi pune congresul au luat parte Congresul, Representaţii ilustri din Francia, Anglia, Belgia Spania, Rusia, America, Africa, Asia şi chiar Oceania.— Din România avea sĕ vie dnii Esarcu, Urechiă şi Butculescu. N'au venit decât acest din urmă. D. Urechiă, care a cules altă dată succese mari în acest congres nu putù vení. Prin o delicată atenţiune, biroul congresului din care d. Urechiă este vechiu preşedinte, i-a pus bustul în sala şedinţelor alăturea cu al repausatului preşedinte Carnot. D. Butculescu s'a purtat ca un brav român. A susţinut cu căldură în faţă cu delegaţii unguri causa românilor, a românilor în hotarele lor nu politice ci străvechi teritoriale, în ḑiua de 5 Octobre.

4000
3000

In ḑiua când compatriotul nostru avé sĕ şi citéscă memoriul seu prin o delicată atenţiune a biroului, în sala mare dela colegiul de Francia reaşeḑară si portretele M. M. L. L. Regelui şi al Reginei decorate cu stofe românesci dela Muscel.

Cu tótə protestele amicilor părţii etnografice a lui Bergheues, aprópe unanimitatea congresului isbucnì în aplause şi strigate: „Vive le Roumaine!"

In şedinţa de închidere a congresului, ilustrul membru Oppert dela institut, a propus congresului ca viitórea sesiune sĕ o ţină la Bucuresci.

Delegatul Angliei cere se fie în Londra, oferind din partea guvernului seu chiar locuinţa gratuită pentru 150 de membrii.

Asemenea făcù belgianul. Dar d. Oppert, ascultând căldurósele cuvinte ale d nului Butculescu, ḑise cu vócea sea autoritară:

Nu, domnilor sĕ nu ne gândim la altă localitate pentru viitoriul congres ci numai la România. Pe acolo s'au strecurat cele mai multe din naţiunile Europei. Ea este légănul multora din aceste naţiuni. Apoi este ţéra, care şi prin organele ei şi prin imensele progrese ce le-a realisat în câţiva ani, merită tótă atenţinnea şi simpatia sciinţei.

Bucuresci!

— La Bucuresci! la Bucuresci strigară cele câteva sute de congresişti în cea mai mare emoţiune a dlui Butculescu.

Onórea va fi mare pentru noi, dle director, dar îndată pe lucru! O comisiune sub preşedinţa dd. N. Cretzulescu, Esarcu, general Fălcoian, dela Ateneu, la care se vor adaógá membrii din congres, care sĕ se pună pe lucru „à couer".

Bibliografic.

Chiar acum au apărut 365 *Anecdote şi Glume* adunate, prelucrate şi arangiate de Titu V. Gheaja, spirit. gr. or. la instit. corect. Cuprinsul acestui op este fórte petrecătoriu, — aşa că cetind şi numai o pagină din el: caută sĕ rîḑi cât ai fi fost de năcăjit şi mâhnit, altmintrea preţul unui esemplariu cu porto francat e 65 cr.

Se póte procurá dela „Cancelaria Negrutiu" în Gherla — Sz. ujvár.

Posta redacţiunei.

Dlui I. B. în C—ş. Încât suntem informaţi, locurilor competente le sunt binecunoscute procederile adm. prot. al dvóstre, şi în locul prim numai dênsul le va simţi urmările, credem noi. Fără motive grele asupra organelor nóstre sĕ nu păşim în publicitate. Dacă lucrurile nu se vor indrepta, Ve stăm la disposiţiune. Corespondenţu sĕ păstréză deocamdată.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Octobre 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	95.45	99.57
Obligaţiuni de credit austr.	305.—	306.30
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
sorţi de regularea Tisei	128.—	128.—
Sorţi de stat dela 1860	141.—	143.—
Acţiuni de bancă de credit ung	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung	142.25	142.25
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47$^1/_2$	9.46
100 marce nemţesci	58.35	58 40
London (poliţă pe trei luni)	119.25	119 50

---

*) Credem că cu acésta se va fi terminat „alaiul" întrodus în anii din urmă în acest protopresbiterat. Red.

Nr. 6549 Plen,]214] 1—3

CONCURS

pentru conferirea stipendiilor și ajutórelor din fundațiunea **„Andronic“ pe anul 1890,** *prin acésta se escrie concurs cu termin până în* **31 Decembre 1889 stil. vechiu.**

La acest concurs pot lua parte:

I. *Învĕțăcei* de ori-ce meseriă;

II. *Sodali*, cari s'au eliberat în decursul anului 1889 și

III. *Sodali*, cari petrecênd cel puțin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat doveḑi despre desteritatea și hărnicia lor pentru a se puté face măestrii.

Toți, cari voiesc a concurá la stipendii și ajutóre, au sĕ producă în general;

1. Carte de botez.
2. Atestat comunal despre averea propriă și a părinților.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentelui, și fiind și acesta căsătorit, și despre familia dênsului, în atestat avênd sĕ se cuprindă și arătarea, că în familiă câți copii sunt minoreni, câți frecuentéză scóla și câți se mai află la vre-o meseriá.

Afară de recerințele aceste generale au se mai arete în special.

I. Învĕțăceii:

a) că au împlinit anul al 12 lea al etății;

b) că au cercetat cu succes bun cel puțin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măiestrul, și că contractul s'a înregistrat în condica autorității industriale (protopretore, ori magistratul) — avênd a l alăturá la concurs în original sau în copiă autentică.

II. Sodalii:

a) că au terminat periodul de învĕțătură în decursul anului 1889, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorității industriale (§ 67 art. leg. XVII 1884);

b) că au purtare bună și fac sporiu mulțămitoriu, și ccésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, evetual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete ce limbi sciu vorbí și scrie, prin atestat dela măestru;

d) că aparțin ca membrii la vre-o reuniune de meseriă și acéstă o vor dovedí cu certificatul dela reuniune.

III. Sodalii ce sunt în condițiune a deveni măestrii.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puțin șése ani consecutivi, ce vor dovedí cu atestatele dela măestrii la care au lucrat;

c) în cerere sĕ arete anume: unde voesce a se așeḑá ca măestru, ce feliu de mijlóce în bani mai au pentru a și începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă și alte documente recomândătóre.

Dela toți concurenții de ori-ce categoriă se recere, *ca cererile sĕ fie scrise și subscrise cu mâna lor propriă*, și adresate *Consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu*, sĕ le înainteze aici cel mai târḑiu până în **31 Decembre 1889 st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 2 Octobre, 1889.

Miron Romanul,
archiepiscop.
Nicanor Frateșiu.
secretariu.

Nr. 311 [215] 1—3

CONCURS.

Cu 1-a Ianuariu 1890 vor fi a se ocupá:

1. 2 (doue) ajutóre à 20 fl. pe an din fundațiunea „Tofaleană“, menite pentru tineri descedenți din vre-o familie de ale foastei comune „Tofalĕu“, cari ar voí sĕ invețe vre o meserie óre care;

II. 4 (patru) ajutóre à 25 fl pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învĕțá vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria, (bărdășia) făurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricolă;

III. 2 (douĕ) ajutóre à 100 fl. pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecționá în o măestrie de lemnăriă mai perfecționată: (facere de cruci și colonade, învĕlișe de case după sisteme moderne, sculptura în lemn sau strugăria mai perfecționată) pentru a căror conferire se escrie concurs.

Cererile au a sĕ înaintá comitetului Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu până la 30 Novembre n. 1889.

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considerá.

Aspiranții la vre-unnl din ajutórele amintite sub I și II, au sĕ acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată,

b). Testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare.

c). Contractul încheiat cu măestrul, comform § lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII § 67: 1884), în original sau în copie legalisată, și o adeverință dela măestru despre succesul cu care lucră.

d). Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e). Adeverință dela părinți sau tutori, că sunt deciși a lăsá pe fii sau pupilii lor la învĕțătură până se vor perfecționá pe deplin.

Suplicanții la vreu-nul din ajutórele amintite sub III, au sĕ presente următórele documente:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕțătură la una din specialitățile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferióre clasei a IV elementară nu se vor luá în considerare.

e) Atestat, că se află lucrând la vre-un măestru sau institut de acéstă specialitate și cu ce succes.

d) Atestat de sărăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan.

e). Atestat de moralitate dela autoritățile competente.

f) Adeverință dela părinți sau tutori, că se deobligă a lăsá pe fii sau pupilii lor la învĕțătură până se vor fi perfecționat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenți cu cualificațiune egelă la cele douĕ ajutóre à 100 fl pe an de sub pt. III se vor preferí tinerii născuți în munții apuseni ai Transilvaniei.

Din ședința comitetului Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiiu la 4 Octobre 1889.

G. Barițiu, Dr. I. Crișianu,
președ. secret. II.

Casă de închiriat

în etagiul I, constătătóre din **3 odăi, o bucătărie, sală de mâncare, cămară de lemne,** și **pivniță, strada Weinanger Nr. 8.** [213[2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.5[illegible]
Ludoș	3.51	11.11	4.1[illegible]
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.2[illegible]
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Murĕș-Ludoș—Bistrița

Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Bistrița Murĕș—Ludoș

Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	--	—	9.35

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 110 Sibiiu, Marți 10/22 Octobre, 1889. **Anul XXXVII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 6467 Scol.

Notă.

Fostul învĕțătoriu Sofron Pop Costea, cualificat pentru propunerea limbei magiare în scólele poporale și în urma acesteia în lipsa de alți învĕțători cu cualificațiune tolerat la scóla nóstră din Mucundorf, prin sentința tribunalului reg. din Elisabetopole de datul 27 Septembre 1889 Nr. 3565 condamnat fiind pentru defraudare la închisóre grea de 2 ani și la suportarea speselor, prin ordinațiunea ministerială din 31 August a. c. Nr. 35,176 este declarat de oprit dela cariera învĕțătoréscă.

Ceea-ce pe calea acésta se aduce la cunoscința organelor nóstre bisericesci-scolare.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 28 Septembre 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 9 Octobre.

Este caracteristic, că deodată cu atacurile la persóna Escelenției Sale domnului archiepiscop și metropolit al nostru în colónele diarelor unguresci din patrie pentru rĕspunsul dat președintelui reuniunei de magiarisare din Ardél, s'au pornit nóue și vehemente atacuri tot contra persónei Escelenției Sale nu într'atâta în „Tribuna“ din Sibiiu, cât în unele diare din Bucuresci.

Nu vom perde timpul ca sĕ reflectăm la murdăriile copilandrilor dela „Românul“ din Bucuresci, căci publicul, care mai cetesce pe lângă acel diariu desfrênat și altele de o conduită onorabilă, va scí judecá valórea morală a acelui diariu, care și-a făcut de programă sĕ propage din când în când fel de fel de insulte asupra prelatului nostru de aici.

Astădată stăm în față cu „Telegraful Român“ din Bucuresci, care acum s'a pus sĕ emuleze cu „Românul“ de acolo în murdării, dând năvala orbului asupra persónei metropolitului nostru pentru articolul prim publicat în Nr. 106 al diarului nostru dela 30 Septembre a. c.

Este caracteristic, că aceste atacuri au aprópe una și aceea-și dată, ambele, înțelegem atacurile din Cluș și Bucuresci, s'au publicat în sĕptĕmâna trecută, și este caracteristic, că pe când presa magiară bombardézá pe Escelenția Sa pentru combaterea tendențelor reuniunei de magiarisare, cea din Bucuresci 'l bombardézá pentru promovarea intereselor reuniunei de magiarisare, sau cu — „Telegraful Român“ din Bucuresci vorbind — pentru-că: *„își dă turma jaf Magiarisărei, uitându-și datoria și marea sa chemare.“*

Cetitorii nostri cunosc cuprinsul primului articol din numĕrul 106 al diarului nostru. Vorbind de mĕsurile luate de actualul ministru de interne, am făcut amintire și de ordinațiunea, în care s'a dispus, ca în acte publice numele de botez sĕ fie traduse ungaresce, și am accentuat, că nimenea nu póte combate acésta mĕsură din punct de vedere principial, deóre-ce tótă lumea așa face cu numele, cari se pot traduce și sunt cunoscute în deobste. Așa numele Ioan ungaresce este János, nemțesce Johann, Iosif ungaresce József, nemțesce Josef, Stefan ungaresce István, Nicolau, ungaresce Miklós, și așa am puté continuá cu o lungă serie de nume de botez.

Așa s'a făcut în patria nóstră de sute de ani, așa se face și acuma la numele de botez cunoscut în ambele limbi, sau în tóte trei ale patriei, și nime nu a aflat scandel în acéstă impregiurare.

Așa face națiunea cea mai cultă, francezul, când d. e. scrie Jules Andrassy pe renumitul bărbat de stat unguresc Andrássy Gyula, sau când scrie Jean Bratiano pe marele bărbat de stat al României Ioan Brătian.

Și dacă noi scriem di de di Coloman Tisza, sau Desideriu Szilágyi, fără a se perde identitatea persónei acestor domni ministri — Tisza Kálmán și Szilágyi Dezső, fără a ni se imputá, că romanisăm pre acesti magiari, noi încă nu putem vedé încercare de magiarisare, dacă în loc de Ioan Faur în acte publice unguresci vom aflá Faur János.

Ne am esprimat însĕ temerea, că organele subalterne dela administrațiune vor face abus, și vor făurí traduceri la acele nume de botez, pre cari ungurii nu le au, și am adus și dovedi de o asemenea incercare mai anii trecuți. În acest esces de zel am privit noi incercare de a face servițiu magiarisărei.

De ar fi „Telegraful“ din Bucuresci numai într'o mică parte așa de prost, pe cât este impertinent, ți ar venì sĕ credi, cu el este în rătăcire, presupunênd, că vorba ar fi de traducerea magiară a numelui de botez în acte publice românesci, pe când cetitoriul nepreocupat o scie, că noi am avut în vedere actele publice magiare. Aici însĕ e clar, că „Telegraful“ din Bucuresci lucrézá cu intențiuni preconcepute; el din întreg articolul nostru citézá numai trei rênduri, în cari admitem în general traducerea de nume, face capital mare din intrégă afacerea, și nu dă în noi, ci află de cuviință a loví în capul bisericei, despre care afirmă, că și-a dat turma jaf magiarisărei, că și-a uitat de chemarea sa, ca principe al bisericei ortodocse române.

Dar de unde își iea „Telegraful“ din Bucuresci dreptul ca sĕ atribue metropolitului nostru un articol scris de noi, sub rĕrspunderea esclusiv a nóstră, un articol, pre care Înaltpreasănția Sa între celea grele ocupațiuni ale oficiului seu póte că nici nu l'a cetit?

Un asemenea atac este de tot nedemn de un diariu, care are pretensiunea sĕ fie considerat de organ serios, care are în vedere interesele românilor.

Este apoi lucru urit a denaturá articolul nostru, este nedemn a citá numai trei rênduri, și a le comentá contrariu spiritului, care transpiră din tot articolul.

Noi pănă acuma am ținut de onestă lupta „Telegrafului“ din Bucuresci, și onestitatea cerea, ca sĕ ne publice întreg articolul, dacă crede, că suntem în rătăcire, și noi i am cumpăní argumentele, și ar fi posibilă o discusiune, póte în interesul adevĕrului.

Pe calea apucată însĕ nóue nu ne este permis sĕ mai stăm de vorbă cu diariul din Bucuresci, și el nu ne face nici o onóre cu aceea, că pórtă cu noi acela-și nume.

Pentru-ca publicul nostru sĕ pótă judecá în cunoscință de causă, reproducem aici întreg articolul publicat în „Telegraful Român“ din Bucuresci Nr. 202 dela 5 Octobre, a. c., care este următoriul:

> Fericirile făgăduite de primul ministru al Ungariei începe sĕ-și arete urechile. Ministrul de interne este esecutorul marelor planuri ce au dospit în țésta tiszaistă.
>
> Ceea-ce, după acesti adênci politici, împedecă avêntarea naționalităților nemaghiare, cu puterea electricității, pe cărarea unei propășiri seriósе și a unei fericiri fără păreche era, că acele naționalități și mai ales românii pórtă numiri din calendariul ortodocs și le scriu românesce.
>
> Acésta a îngrijat pe neofitul ministru de interne și doritoriu de a aședá repede pe români în sinul fericitoriu al lui Avram, a dat ordine ca tóte numele sĕ se traducă și sĕ se scrie ungaresce.
>
> Nu ne miră din partea ungurilor; căci îi scim ce urmăresc. Ne putênd sĕ maghiarise de fapt pe români, voesc sĕ-i înfățișeze ca maghiari sau maghiarisați pe hârtie și după nume.
>
> Dar ne miră ceva în acésta împregiurare; ne uimesce chiar ușurința, cu care organul metropolitului ortodocs dela Sibiiu declară, că primesce aceea mĕsură.
>
> „Nu putem condamná, dice organul metropolitan, nici aceea mĕsură a ministrului de interne de a se scrie numele de botez tóte ungaresce, și noi încă nu am urmat altcum, când am stat în fața numelor unguresci.
>
> *„O asemenea traducere o admitem și o folosim noi, fără a ne teme de vre-o încurcătură în privința numelor de botez și fără de a vedea aici vre-o încercare de magiarisare“.*
>
> E! Inalt preasfințite! prea te-ai trecut! Ori cât îți va plăcea sĕ fii în bunele grații ale guvernului maghiar n'ai dreptul sânția ta sĕ botezi pe ómeni altfeliu de cât cum sunt ei botezați, ci cu numiri numai din calendariul religiunei ortodocse la care aparțin.

FOIȚA.

Esposiția scolară din Paris.

(Încheere)

O scólă și-a espus colecțiunea sa bogată de animale, alta colecțiunea de plante ori minerale, érăși alta a espus arborul genealogic cronologic și istoric al familiei imperiale domnitóre, multe alte scóle érași lucrările, desemnurile și sculpturile elevilor, — tóte acestea după gust iaponez și în stil național. Din notițele esplicative și istorice, pe cari la cererea nóstră verbală le primim cu cea mai mare prevenire dela un comisariu iaponez cult, vedem că obiectele de învĕțământ ale scólelor simple poporale sunt morala, cetirea, esercițiі iaponeze (les exercices japonais), scriere, calculare și gimnastică; ale scólelor poporale superióre afară de cele amintite încă geografia, fisica, istoria, desemnul, cantul și la fete și lucrul de mână. Dacă socotim, că numĕrul scólelor poporale publice acum e deja 25,330 și al celor private 585 și că din 6.740,929 copii obligați la scólă 3.033,116 cercetézá scóla regulat, apoi trebue sĕ mărturisim cu bucurie, că acest popor în scurt timp a făcut un progres fórte mare, pentru-că nu frumsețа singuraticelor edificii scolare, nici perfecțiunea internă a scólelor singuratice promovézá și caracterisézá cultura unui popor, ci cercetarea generală a scólelor poporale, lățirea scólei și a interesului față de ea pănă și în cel mai mic sat, acésta decide gradul de cultură al unei națiuni. Acésta ni-o dovedesce asemânarea Svițerei cu Rusia, și a Persiei cu Japonia.

Între obiectele espuse, între institutele representate sunt fórte multe, cari își datoresc înființarea și înflorirea lor unei reuniuni, al cărei nume e „reuniunea iaponeză“, și care are de scop a studiá cele mai bune teorii și principii pedagogice și a se ocupá cu schimbările și progresul, ce se arată pe terenul educațiunei. In fruntea reuniunei stau principii imperiali și între membri comitetului aflăm nu numai pe cei mai mari dignitari ai statului, ci și pe ambasadorii strĕini. Comitetul trimite comisari prin comitate, ca sĕ țină conferență cu domnii mai mari și cu învĕțătorii; mai departe edă o revistă, carea apare deja în 200,000 esemplare; s'a îngrijit și de mai multe cărți de specialitate d. e. o carte conducĕtóre pentru învĕțători.

Cu un cuvênt esposiția iaponeză în tóte privințele e admirabilă și cu deosebire cea scolară o recomandăm nu numai atențiunei bărbaților de scólă, ci și publicului celui mare.

Am urmărit cu atențiune și esposițiile scolare ale celorlalte state orientale, dar acestea sunt representate întrun mod puțin interesant, de aceea țin de superfluu a le mai descrie. Acest raport însĕ voiu sĕ-l încheiu cu esperiența, ce o am câstigat, că, cu tóte că scólele nóstre pot concurá cu scólele celor mai culte state europene, totuși trebue sĕ mai progresăm, pentru-că și la noi lasă mult de dorit frecuentarea scólelor, și la noi e fórte mare numĕrul scólelor neîmpărțite, inspecțiunea scólelor poporale nu e suficientă, numĕrul scólelor poporale bune perfecte e prea mic, starea materială a învĕțătorilor din causa micimei salarelor e încă tot apăsătóre, și în fine m'am convins, că națiunile culte nu trebue sĕ rivaliseze una cu alta numai în privința armatelor, ci și în privința scólelor, și că aici cu deosebire are valóre proverbul: „cine nu progresézá, regresézá“. Sĕ avem dară și de aci înainte în vedere dreptele cuvinte ale baronului I. Eötvös: „Singurul mod de a influințá asupra crescerei morale a poporului este de a se căutá în instrucțiunea poporală“.

Tradusă de *I. Popovici.*

Ori-ce traducere de nume este o gravă atingere a individualităţii morale a omului şi Inaltpreasânţia ta esti pus, nu spre a-ţi magiarisá credincioşii, ci ai păstrá şi apĕrá în contra maghiarisărei.

Dar ḑici că acésta nu e o încercare de magiarisare.

Ce afirmare neîntemeiată, ce impietate profesat-a organul metropolitan!

Dar când îi vei numí pe români unguresce şi le vei scrie numele unguresce, cum vei mai recunósce din scris că omul e român şi nu ungur?

Vom citá un esemplu care e tipic şi fórte convingătoriu. Acum câţi-va ani. d. N. Ionescu, ilustrul orator român, făcênd parte din comisiunea de delimitare a graniţelor se oprí la Vălcele (Elöpatak) câteva ḑile spre a se odihní. Cum credeţi, că fu înscris ilustrul român în lista óspeţilor.

Fu scris, după sistema ce a întrodus acum ministrul ungurese şi pe care cu dragă voie o admite Em. S. părintele Miron Roman, metropolitul românilor ortodocsi, adecă i se traduse numele în unguresce. D. Nicolae Ionescu fu înscris în listă sub numele de *Micloş Ianoş*.

Desfidem pe ori cine ca în acest *Micloş Ianoş* se pótă recunósce pe verdele român, pe omul care a fost şi este podóba tribunei române.

Aşa se va întêmplá, cu mĕsura luată de guvernul magiar, cu toţi românii de peste munţi, dacă nu se va pune frâu înclinărei nesocotite a metropolitului Roman de a adopta acea mĕsură şi a o impune preoţilor ortodocsi.

Noi protestăm contra ei; căci o considerăm ca un atentat la individualitatea morală şi naţională a românilor. Protestăm şi mai mult şi mai energic contra metropolitului care-şi dă turma jaf Magiarisării, uitând — şi datoria şi marea lui chemare.

Cestiunea ni se pare gravă şi ne credem datori a reveni. Vom reveni deci şi vom dovedí cu esemple de numiri proprie traduse, că acésta traducere nu e nimic alta decât o magiarisare în tótă forma.

Revista politică.

Inainte de a plecá Maj. Sa monarchul nostru la Meran, unde cercetéză pe Maj. Sa împĕrătésa-regina, mai mulţi ministri din cabinetul ungar au fost în Viena spre a supune apreţierii Maj. Sale mai multe rapórte, ce le vor aduce la desbatere în dieta din Budapesta.

Cu acéstă ocasiune s'a deschis şi şirul unor conferinţe ministeriale comune continuate sub conducerea ministrului de esterne, cont. Kalnoky, a căror însemnătate atât din punct de vedere al politicei esterne, cât şi cu privire la raporturile interne ale monarchiei nóstre sunt de tot momentuóse.

S'a creḑut de cuviinţă ca înainte de a rĕspunde ministrul honveḑimei la interpelarea lui Irányi în cestiunea afacerei steagului „negru-galbin“ sĕ se discute acéstă cestiune şi în consiliul comun de ministri, unde s'a şi hotărît, că steagul „negru galbin“ rĕmâne ca steag al armatei comune, ér tricolorul va formá şi de aici înainte steagul honveḑimei. Armata va purtá titulatura de „cesaro şi regéscă“ pentru ca sĕ se împace ambiţiunile tuturor.

Tot în acest consiliu s'a discutat şi convenţiunea vamală cu România, una din cestiunile cele mai importante, ce preocupă aḑi cercurile conducĕtóre din monarchia nóstră. Şi e lucru caracteristic, că şi foile radicale maghiare, cari combătiau la început în mod de tot vehement încheerea unei astfeliu de convenţiuni, pledéză în termini de tot favorabili pentru realisarea ei.

Convenţiunea cu România, ḑice „Egyetértés“ în numĕrul seu mai próspĕt, este pentru noi un câstig îndoit, căci nu numai folósele economice avem sĕ le socotim, dar şi însemnătatea din punct de vedere politic. Ne am uní mai ştrêns cu statul român, cu care vom mai avé sĕ luptăm alături pentru a ne apĕrá interesele şi esistinţa. Şi acesteia trebue sĕ-i dăm o importanţă cu atât mai mare, cu cât scim, că în timpul din urmă am perdut cu totul simpatiile din regatul vecin sêrbesc.

Ceea-ce am prevĕḑut înainte încă cu câte-va sĕptĕmâni, că se va întêmplá în dieta croată, aḑi este un fapt împlinit. Oposiţiunea a presentat un proiet, în care se cere unirea Croaţiei cu Dalmaţia, respective alăturarea Dalmaţiei la Croaţia. Acest proiect este subscris şi de toţi deputaţii starceviceni cu tóte că nu trece şedinţă, în care starcevicenii sĕ nu ridice acuse grave asupra oposiţiei moderate, că nu păşesc cu destulă energie spre a pune capĕt guvernamentalilor. Cestiunea se va discutá mult şi de presa magiară, care în timpul din urmă a pledat mult pentru realisarea acestui proiect.

Impĕratul german se află érăşi în călĕtorie şi anume de astădată în orientul Europei. Cu ocasiunea căsătoriei moştenitoriului de tron al Greciei, monarchul germân cercetéză Constantinopolul şi va fi şi óspele Bucurescilor.

Călĕtoria se privesce de o cestiune politică de cele mai importante. Monarchul german în călĕtoria sa spre Atena a făcut prima staţiune la Monza, unde a fost întimpinat de regele italian Humberto. Simpatiile manifestate si cu acésta ocasiune de ambiì domnitori sunt o dovadă a legăturilor de pretenie încheiate şi întărite mai ales prin visita reciprocă, ce s'a făcut la curţile domnitóre. Evenimentului i-se dă însemnătate şi din acel punct de vedere, că visita ţarului s'a întêmplat numai cu câteva ḑile mai înainte.

Comentările asupra visitei ţarului la Berlin continuă. Foile rusesci se esprimă de tot variat în acésta cestiune. Pe când unele susţin, că visita a fost fórte rece şi că ţarul s'a arătat cu intenţiune neînsufleţit şi indispus, altele scriu în ton mai favorabil.

Mai importante sunt însĕ mărturisirile, ce le face acum presa germană. „Nat.-Ztg“ comentând întêlnirea monarchilor, aduce scirea, că cestiunea statelor din Balcani nu a fost de loc atinsă şi adusă în discusiune pentru a nu promová animosităţi momentane între monarchi, de aceea ea a şi fost evitată. Ţarul a voit sĕ se convingă de atitudinea aliantei triple faţă de Rusia şi de Francia. Dênsul era de tot nedumerit şi credea, că alianţa totuşi urmăresce scopuri agresive, dar acum s'a convins pe deplin, că puterile centrale numai atunci pot păşí pe câmpul de luptă, când una din ele va fi atăcată sau scurtată în drepturile ei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Alba-Iulia, 16 Octobre, 1889. Dle redactor! La 14 şi 15 Octobre s'a ţinut sub presidiul comitelui suprem dlui baron Coloman Kemény şedinţa ordinară de tómnă a comitatului Albei inferióre, în care s'a pertractat 46 de obiecte. Fiind-că în şedinţele aceste s'au pertrectat lucruri, cari ne intereséză şi pe noi tare deaprópe, voesc a face un raport mai detaiat.

Chemat la şedinţă prin o comisiune stătătóre din persónele dlor Gáspár inspect. de scóle, Enyedi jude regesc şi Ivan spiritual, comitele suprem se presentéză în sala destinată pentru şedinţele adunărei şi deschide adunarea prin o vorbire, din care am putut culege, că Ilustritatea Sa nu prea este amic al denumirilor amploiaţilor, ci ar dorí ca dreptul de alegere sĕ rĕmână şi mai departe în mâna municipiilor, se inţelege, că aceste ar avé datorinţa a alege numai ómeni iubitori do muncă, diligenţi şi mai pe sus de tóte devotaţi binelui poporului.

Şi amploiaţii cei aleşi ca şi cei denumiţi pot fi buni şi pot fi şi rĕi, şi mai cu sémă pot fi rĕi, când nu se eserciază asupra lor o controlă seriósă şi binevoitóre; încât e pentru amploiaţii din comitatul Albei de jos — aceia sunt unul ca unul demni de oficiul ce-l pórtă, — căci cei aflaţi de nedemni au fost înlocuiţi prin alte persóne.

După acésta urméză la rêndul lor punctele puse în program şi din aceste voiu raportá asupra celor cari ne intereséză mai mult. S'a ales la Blaş un protopretor şi un pretore, fără ca din Blaş sĕ fi fost vre un membru român de faţă la alegere, şi acésta e destul de semnificativ.

Protorii aleşi sunt ómeni tineri, cualificaţi, iuristi şi vorbesc şi limba română, unul Simonfy altul Pongrácz.

De asemenea s'a ales pretore la Vinţul de jos Iovian, de origine român, de religiunea romano-catolică — şi de vice notariu în centru la scaunul orfanal Apolzan — precum se vede póte şi acesta sĕ fi fost vre-odată român — după nume e şi aḑi. De mai mare importanţă a fost ratificarea unui contract încheeat cu nisce anteprenori din Cluş, pentru construirea unui pod stabil peste Mureş — la satul Ciumbrud şi în legătură cu acésta cumpĕrarea regalelor vamei de preste Murĕş dela familia baron. Kemény, care têrg s'a făcut spre a înlesní comunicaţiunea cu oraşul Aiud şi cu vecinul comitat al Têrnavei mici. Membrul Berzenczey nu a fost de accord cu têrgul, din causă că prin acésta sĕ îngreunéză fondul pentru lucrările publice pe ḑeci de ani, dar adunarea avênd în vedere că familia Kemény a încheeat cu municipiul un têrg de tot favorabil şi nu a obligat comitatul sĕ plătéscă banii până după construirea podului, la care dă şi ministrul 10 mii de floreni, a aprobat contractul cu tóte voturile contra unul. Tot în şedinţa acésta s'a decis ca pentru fondul de pensiune al amploiaţilor comitatului sĕ plătéscă oraşele $^1/_2$% şi comunele 1% arunc aşa că acuma acesta este cu al căsarmelor şi cu al spitalului deja dóră al 4-lea arunc. S'au mai ales membrii în comitetul administrativ şi s'au incuviinţat superfluul ce se nasce din clădirea căsarmei la Abrud, care după părerea ómenilor este şi a fost de tot superfluă şi conclusul luat a fost un ce pripit, din motiv, că ómenii acum sunt în clar, că casul dela Vulcoiu nu a fost provocat prin ura unei naţionalităţi contra celeilalte, ci a urmat în urma posiţiunei critice economice, în cari au fost aduşi băeşii.

Et nunc venio la conclusul adus de representanţa oraşului Ocna Sibiiului în causa salarelor preoţilor şi învĕţătorilor români de acolo. În anul 1849 — prin Octobre au cerut preoţii români ca sĕ li se dea şi lor pământ drept porţiune canonică.

Obscea de atunci a votat pentru preoţii români pământ de 45 gălete, care l'au folosit preoţii până în anul 1871.

La anul 1871 cu trasarea drumului de fer — locul acela parte mare a fost espropiat şi banii se vede, că n'au intrat în pungile preoţilor ci în ale magistratului, drept ce magistratul s'a invoit ca în loc de pământul perdut sĕ dea o subvenţiune anuală de 700 fl -- pentru preoţi — patru la numĕr, 3 gr. or. şi unul gr. catolic.

Suma acésta o au şi ridicat preoţii neconturbaţi până la 1887, când li s'a sistat solvirea salariului şi şi dotaţiunea învăţĕtorilor de 200 fl. Neindreptăţiţii preoţi au recurat până la ministru, şi ministrul a ordinat ca magistratul sĕ plătéscă banii preoţilor şi învĕţătorilor. Magistratul însĕ în loc ca sĕ satisfacă ordinaţiunei ministrului a adus un conclus, prin care dă preoţilor 30 jugĕre de pământ, înveţătorilor denégă pretensiunea pentru totdeuna, ér cât pentru restanţa, cu care datoresce oraşul preoţilor se obligă a li o solví în 4 ani.

Faţă de acest conclus preoţii români au înaintat recurs, şi aşa comitetul permanent a aprobat conclusul magistratului, şi a propus respingerea recursului.

Adunarea însĕ a purces mai corect, căci a decis a se solví preoţilor şi învĕţătorilor paralele momentan, ér încât pentru venitoriu a însărcinat pe dl vice-comite, ca sĕ cerce dacă conclusul din 1871 este aprobat ori nu, căci la cas sĕ fie aprobat, atunci ecela este obligătoriu şi pentru viitoriu, la cas sĕ sĕ nu fie aprobat, atunci magistratul va puté decide din nou — şi după-cum sunt semnele, se vede că dotaţiunea preoţilor va fi denegată, ceea ce nu ar fi în interesul oraşului Ocna, după părerea mea, pentru că ómenii de acolo sunt avisaţi a trăí unul cu altul în pace şi în bună inţelegere.

Este deci în interesul celor interesaţi a căutá, că cum stau actele şi a se îngrădí cu documentele necesari, căci de nu rĕmân pe jos, deóre-ce conclusul din 1849, ca unul care s'a adus sub împregiurări critice, cum se afirmă, nu pote fi luat de basă la ulterióra decisiune.

Acest obiect a fost pertractat cu tótă seriositatea, şi i s'a dat cuvenita atenţiune, dar meritul de a nu se fi aprobat conclusul magistratului este al dlui Berzenczey şi a altor câţiva, cari au stăruit sĕ se facă dreptate petenţilor. Tot în acésta şedinţă s'a nimicit alegerea de notariu în comuna Ighiu unde a fost ales Bătăcuiu Aron, şi care alegere atăcată prin protest din cause formale a dat ansă şi la un proces de presă contra ḑiariului „Ellenzék“ din Cluş în colónele căruia a fost atăcat proto-pretorele, că ar fi pus în candidaţie un român din interesee proprii.

Incă un obiect şi am terminat. Comitetul parochial din Cricău în lipsa de alte isvóre a decis unanim ca sĕ se scótă un arunc de 5% pentru salariul învĕţătoriului. In urma acestui conclus sĕ obligă a solví deci şi greco catolicii, cari nu au scólă proprie. Evreul Bürger Márton a ridicat protest şi a cerut că, dacă se face arunc sĕ se facă şi scólă de stat. Recursul evreului a fost respins şi ómenii ’şi pot ţiné scólă şi învĕţătoriu se înţelege, că în lipsa unui edificiu corespunḑĕtoriu trebue spriginiţi de cei competenţi. Alegerile pentru membrii municipali al căror termin espiră sunt escrise pe 5 Novembre. Celelalte obiecte sunt de puţin interes pentru noi.

De încheere observ, că comitele suprem este un bărbat de o cultură superióră şi acestei împregiurări este de a se atribuí, că pertractările decurg obiectiv şi în linisce. *—c—*

Cronică din Zarand.

Zarand. 5 Octombre 1889.

Recolta cucuruzelor şi a pómelor. — Preţul bucatelor — Timpul — Sămênatul de tómnă. — Rĕscumpĕrarea regalelor. — Un oficer dela controla de honveḑi şovinist. — Cărţi oprite. — Adunarea de tómnă a comitatului Hunedóra.

Abia s'a finit cu culesul cucuruzului, şi adunarea paielor de pe câmp. Recolta e mijlocie în general la câteva comune bună. Mere, pere nu au fost multe. Merele se espórtă cătră Arad, tot astfeliu şi nucile, cari au dat o recoltă mijlocie, pe unde au mai rĕmas nuci.

In Brad e o adevĕrată piaţă de nuci — pe timpul acesta Jidovii de aici şi de airea, pre-cum şi câţi-va speculanţi de ai nostri le adună, le spală, le uscă şi apoi le transpórtă cătră Arad şi Pesta. In ĕst an mĕsura de nuci à 30 litre se vinde eftin cu 1 fl. 50 până la 1 fl. 80 cr. faţă de anii trecuţi, când preţul s'a ridicat până la 2 fl. 80 cr. şi chiar 3 fl. v. a.

Vinars de prune s'a fert mult, dar nu în grad așa mare relativ cu alți ani. In multe comune bătênd ghiața, nu au fost prune de loc.

Preste tot în întreg Zarandul prunele bistrițe au fost fórte puține, abia pentru făcutul de lictariu și numai din puține s'a fert vinars. S'au fert însĕ din prunele numite „roșii“ și din cele „ursesci“, de cari s'au făcut multe în unele comune. Vinarsul de prune an s'a vêndut cu 75 cruceri gradul, éră acum cu 90 cr. gradul, și se espórtă în grad mare în Bosnia prin un jidov, parte l cumpĕră arêndașii de prin comitat.

Acăul de vinars cinci ferii ardelenesci à 10 grade se vinde cu 9 fl. v. a. dus la Deva.

Durere că și aici speculanții și fierbătorii de vinars au câstigul cel mai mare. Economii nostrii cei mai mulți, ne avênd vase în ce se adune prunele, au trebuit sĕ le vêndă mai pe nimic cu 30—35 cr. mĕsura de 60 litre; éră carul cu 2 fl. 50 până la 3 fl. 50 cr.

O parte, neavênd parale, ca sĕ plătéscă finanțiă pentru fiert, cum o numesc ei, au fost constrinși a luá căpara înainte pre vinars și astfeliu li s'a plătit gradul cu 75 cruceri, va se dică la fiecare grad au păgubit 15 cruceri.

Cucuruzul se plătesce cu 1 fl 15 cr. până la 1 fl 20 cr., cel nou mĕsura à 30 litre; éră grâul 1 fl 60 cr., până la 3 fl 10 cr. cel curat. Mazerea (fasolea) e fórte eftină 1 fl., până la 1 fl. 15 cr. Ovĕsul fiind puțin, se plătesce bine cu 75—80 cr. mĕsura.

Timpul e noros. De trei dile plóuă aprópe în continuu. Economii sunt ingrijați că nu au sâmênat aprópe nimic, și se întârzie sămênatul. Locul prin ploi se bătucesce preste mĕsură și arătura de tómnă devine anevoiósă.

De câteva dile petrece în Brad comisiunea pentru rĕscumpărarea regalelor în frunte cu vice directorul dela direcțiunea financiară din Deva Andersen. Pertractările sunt liniscite, și cu partidele, cu cari s'au pertractat până acam s'au ajuns la deplină înțelegere.

Vor primí rĕscumpărări și câteva din bisericile nóstre, cari au posedat dreptul de regal trilunar.

Astept sĕ vĕd câtă despăgubire va căpĕtá gimnasiul nostru din Brad, și voiu referá altădată.

Mai în dilele trecute a fost în Brad și Baia de Criș comisiunea de controlă dela honvedi. De astădată ne-a fost dat sĕ vedem și sĕ audim pe locotenentul din comisiune, paremise Boronsyai cu numele, cât de departe a ajuns cu șovinismul.

Dênsul strigând feciorii cu numele de „János“ „Péter“ etc. de sine se înțelege, că acestia fiind români și nesciind unguresce nu au rĕspuns dintrênșii, éră alții dela linie au strigat „hier“ și alții „aici“, cea-ce a scos din sărite pe dl locotenent B. și l'a făcut sĕ înjure de „Isten“, dicênd unui fecior că: nu scie tu că ești ungur și nu sdranță de român“, ceace a indignat pe toți cei presenți. Jurămêntul, nevoind d. locot. a l dá sĕ-l cetéscă cineva, l'a cetit dênsul într'o limbă românéscă cum se nu o mai audi! Ei! nu așa au sĕ tracteze oficerii cu feciorii români, cu fii patriei, cu cari vor avé sĕ lupte contra inimicului comun. Nu așa se câstigă inimile românilor, prin batjocuri publice. Un fecior român dela sate a rĕspuns locotenentului „pe mine nu me chiamă János! Românul tot român va rĕmâné, și prin o tractare dură 'l îndârjesci mai tare.

In dilele aceste au primit oficiele parochiali circulariul Ven. cons. prin cari la mandatul ministerial, se interdic din scóle și bioliotece scolari cărțile: „Arionul“, „Cântece de irodi“ etc. Scopul nu și-l va ajunge ministrul. In scóle și în bibliotece nu vei mai vedé cărțile oprite, cine le va scóte însĕ din familii? Va esistá óre putere, care sĕ le estirpeze și dea focului? și chiar atunci ele vor rĕmâné în gura poporului. Ei! bine! „Cântecele de irodii“ le-au tradus și magiarii de pe aici.

Cu ocasiunea sĕrbătorilor Crăciunului ori-cine a putut vedé câte o cétă de tineri magiari din Baia de Criș, cari umblá cu „craii“ cu acelea cântece de irodi, firesce traduse unguresce în manuscript, pe care le opresce ministrul din scólele române. Nu cumva se vor interdice tinerilor numiți, ca sĕ și câștige câți va florini cu cântecele anatemisate la români? Vor umblá magiari, cari le au adoptat, vor umblá și români și ridicul are se rĕmână cine 'și pune firea cu pruncii și vrea sĕ le estirpeze obiceiurile și modul de a și câștigá un colăcel s'au câțiva cruceri.

La 24 Octobre n. se va țíné adunarea de tómnă a comitatului Huniedórei. Obiectele puse la ordinea dilei trebue sĕ atragă atentiunea membrilor români ai representanției.

E vorbă despre casele comitatului, ce se edifică, pentru cari vom avé sĕ solvim suma de 160.000 fl. de pe spesele nóstre; apoi e vorba de remunerarea învĕțătorilor confesionali și comunali, cari vor face mai mari progrese în limba magiară. Va se dică, e întrebarea sĕ dăm noi românii pentru magiarisarea nóstră din pungă și încă într'un comitat, unde numĕrul stăpânitorilor față de stăpâniți dispare. O altă cestiune e ajutorarea „societăților magiare teatrali“ cari vor umblá prin provincie sĕ ne desfăteze și cultive.

Ar fi timpul, ca bărbații nostri fruntași din comitat sĕ fie la locul lor, éră membrii sĕ participe cât mai mulți, spre a ne puté pronunțá cu demnitate în cestiuni așa momentóse. *Corespondentul.*

Prescurtare din discursul presidial,

cu care s'a deschis ședințele adunărei generale a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român la Făgăraș în 15/27 August 1889.

(Urmare din Nr. 108 și încheere.)

Literatura și interesele Asociațiunei au fost aduse la cunoscință pubicului cetitoriu în 7 ani prin 7 publicațiuni în format 8° și prin organul seu oficios „Transilvania“ în 20 de tomuri format 4°, care tóte au costat în suma aprocsimativă, labóre, hârtie, tipariu, espedițiune 16,000 fl.

Adunênd aceste cifre întru o sumă totală, vom aflá, că Asociațiunea cheltuise pentru scopurile sale în 28 de ani sumușóra de 58.700 fl.

Óre însĕ unde sunt fructele acelei sume cheltuite? va întrebá speculantul dela bursă.

Dacă noi am fi anglii, în loc de ori-ce alt rĕspuns am întrebá și pe speculantul: Ce capital represintă cutare ingineriu, cutare advocat, medic, architect, agronom, silvicultor, comerciant, funcționariu la vre-un institut de credit, publicist, profesor, cari toți și fie-care au venit sigur câte 2000 fl. pe an? Dacă din aceste clase de cetățeni ar fi eșit în cei 28 de ani numai 20 de tineri ajutați cu stipendii dela Asociațiunea transilvană, cari astădi pe lângă frumósa lor posițiune socială au câte dóuĕ mii florini venit anual, adecă cu toții 40,000 fl., apoi acésta sumă ca interese de 5% represintă un capital de 800,000 fl.

Tot după acest metod ar calculá englensul practic și cu ajutórele date meserieșilor, l'ar întrebá pe fie-care, cât costă capul și brațele sale, éră meseriașul practic i-ar respunde: Capul și brațele mele au valórea de 20,000 fl., pentru-că al meu câștig sigur este 1000 fl. pe an.

Într'aceea meritul cel mai mare și neperitoriu al Asociațiunei transilvane nici de cum nu stă întru impărțirea acelor vre o 50 mii de florini la studenți și la învĕțăcei, ci adevĕrata ei putere dătătóre de viĕță s'a manifestat îndată dela început și urmézá a se manifestá până în diua de astădi în admirabila sa influință morală, cu care a pĕtruns tóte fibrele vieții poporului nostru în acéstă țéră și în afară. Nu din vre-o detertațiune ușuratică o dicem acésta noi ardelenii, ci numai pentru-că așa plăcuse lui Ddeu și monarchului nostru, că érași tot dintre munții acestei țĕri sĕ se dea bold activității naționale române și înaintării ei în cultură și civilisațiune.

O mulțime de părinți cu stări și cu averi considerabili vĕdênd că s'a format o societate, care ajută la studii pe fii părinților mai lipsiți, împinși de o justă ambițiune, au început sĕ îngrijéscă și ei cu totul altmintrea de instruncțiunea și educațiunea pruncilor proprii.

Când au vĕdut femeile române cu ocasiunea primei esposițiuni române din 1862, că munca lor de casă este lăudată și premiată în fața țĕrii, ca și cum ar fi vibrat prin tóte fibrele lor un curent electric dintr-o columna Voltaiană, așa s'a simțit tóte încurajate și totodată consolate în spiritul lor.

Când lumea vĕdù, că productele poetice ale geniului român sunt lăudate și premiate în persóna neuitatului nostru amic Andreiu Murĕșanu, éră arta musicei în aplaudarea și premiarea Elisei Circa, o mulțime de talente fuseră înpintenate, ca sĕ-și cerce și ele puterile lor în ambele acelea arte. Premiile, unul de 50 și altul de 30 de galbini votate cu aceea ocasiune nu insemnau nimic în comparațiune cu escelenta rivalite desteptată prin acelea.

Și concertul și corul din 1862! Numĕrați-ve rog, dacă puteți, concertele și corurile câte s'au înființat de atunci încóce până și în ținuturile cele mai ascunse ale munților, unde se aud numai sunetele doióse ale fluerului păstoresc.

Insĕ nici acestea nu sunt cele mai mari merite ale Asociațiunei transilvane. Când traseră în discusiune regulele limbei române filologi ca Cipariu, ca Laurian, Gabriel Muntean în audul unui public de opt sute de persóne, în frunte cu cei doi prelați, când acel public audì din graiul unuia dintrênșii, cuvintele: „cum voiu merge acasă, voiu emite cerculariu către clerul meu, că de aici încolo sĕ se întroducă preste tot scrierea cu litere și cu ortografia adoptată de către Asociațiune“, cine póte sĕ mĕsure cu mintea sa importantanța progresului, care s'a deschis limbei nóstre din aceea óră înainte? Sĕ compare ori cine scrierile publicate până în 1860 cu cele de astădi, nu ale unor scriitori de profesiune, cari la ori-ce popor fac escepțiune dela regulă, ci scrierile eșite din penele mai multor sute de cărturari, de a dóua și a treia categorie, pentru-ca sĕ mĕsure fără preocupațiune marea distanță făcută înainte.

Se va dice însĕ ceea-ce s'a și audit une-ori, că limba scrisă este numai pentru cărturari. Da, întocma așa precum sunt tóte limbile scrise pentru aceia, cari le sciu atât ceti cât și ale scrie. Óre însĕ tocma așa el dintr'o generațiune în alta? Dacă voesci ca sĕ scie mai mult, ai sĕ te faci apostolul seu, sĕ mergi la el și sĕ-l înveți limba. Asociațiunea nóstră avênd și acésta misiune importantă concredută ei prin statute de către monarch, a împlinit o așa, încât ea póte dice în cuget curat, că influința ei tocma în punctul acesta este cea mai salutară. Bĕtrânii nostri își pot aduce aminte, că Asociațiunea nóstră 'și ținuse adunările sale anuali încă și în regiuni de acelea, în care pe locuitorii din loc români curați îi prindea mirarea, când audiau pe așa numiții domni vorbind și ei românesce. Astădi din acelea-și regiuni ne vin sciri despre scóle bune, inființate reuniuni de femei române, consorțuri de credit, zidiri de biserici nóue și alte intreprinderi folositóre, în care se manifestă viața poporului.

Limba română vorbită așa precum cere geniul ei, are în sineși un farmec misterios, care cucerece audul omenesc precum îl cucerece cea italiană, sau dialectul Franciei meridionale cum și celelalte dóue limbi neolatine. De aci se esplică și împregiurarea, că în avuțirea și cultivarea limbei române în proborțiunea, în care se desvóltă și cunoscințele omesci, este împreunată cu greutăți neasĕmănat mai puține decât cultivarea altor limbi, care difer cu totul în vocabulariu, în formele gramaticali, în sintacsa și în tot spiritul lor de tóte limbile neolatine, ca și de cele dóue clasice, una numită a deilor, éră ceealaltă a imperatorilor.

Că înființarea și susținerea Asociațiunei transilvane a fost si mai este încă pe timp îndelungat una din cerințele cele mai imperióse ale națiunei nóstre în acésta monarchie se cunósce și din împregiurarea, că preste puțin după începerea activității ei, în Arad și la Cernăuți s'a simțit aceea-și necesitate de a cultiva literatura română și pe poporul român din acelea dóue țĕri, nu numai prin biserică și scóla, ci și pe acésta cale apucată de acei 180 de români în anul 1860.

S'a imputat din unele părti Asociațiunei nóstre, că nici până astădi nu a înființat secțiuni scientifice. De trei ori s'a încercat și de trei ori a repășit atât din lipsa de membrii, cât și din lipsa de fonduri.

Inființarea scólei de fete cu internat este comentată din diverse părți în multe moduri, care înse difer unele dealtele așa de tare, încât uneorí ți s'ar părea, că despre educațiunea femeii române nu disputa români, ci nisce nordamericani cu mohamedani. Despre acésta însĕ ni se va da ocasiune de a conversa în alt timp și la alt loc. Pentru acum rĕmâne ca se declarăm ședințele adunarii generale a 28-a deschise.

Varietăți.

* (Ovațiune interdisă.) După-cum am anunțat în Nr. precedent, inteligința română din loc a fost decis, ca Sâmbătă séra sĕ se facă un conduct de torțe Escel Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit al nostru din incidentul atacurilor foilor magiare pentru epistola adresată președintelui Kultur-egyletului, poliția din loc însĕ — nu putem scí din ce motive — a aflat cu cale a interdice ținerea acestui conduct. Fruntașii poporului nostru din comunele învecinate, înțelegênd despre hotărirea luată de inteligința de aici, s'a presentat într'un numĕr considerabil și ei pentru de a-și manifestá aderența și stima față de archiereul lor, dar neputându se țíné conductul proiectat, s'a mărginit tótă afacerea la o cină comună în pavilonul ospătăriei din „Hermannsgarten“ unde s'a presentat un numĕr frumos dintre cei mai de frunte membrii ai inteliginței nóstre, un numĕr considerabil de preoți și învĕțători din jur și — putem susțíné — bine preste 100 de țĕrani din comunele Boița, Sadu, Rĕșinari, Poplaca, Gurariu, Ocna, Guserița etc.

De sine se înțelege, că sub buna impresiune a incidentului de convenire nu a lipsit nici toastele, cari în parte preponderantă s'a ținut în onórea Escel. Sale. O impresiune deosebit plăcută a făcut toastul fruntașului nostru econom Ioan Clójă din Boița, care în cuvinte precise și bine alese, logic și cu mult spirit a declarat în numele poporului, că cele scrise de Inaltpreasânția Sa către președintele Kulturegyletului poporul le consideră de ale sale; a întonat apoi aderința poporului către inteligință, naturalii sĕ-i conducĕtori, asigurând atât pe Inaltpreasânția Sa cât și pe inteligință, că poporul urmăresce cu viu interes faptele lor, și între ori-ce împregiurări pot conta pe spriginul și aderența poporului. Toastul a fost întimpinat cu cele mai vii aprobări din tóte părțile. Acésta convenire fórte animată a durat până târdiu nóptea în cea mai esemplară ordine, dând poporul nostru și cu acésta ocasiune un esemplu eclatant, că e un element de ordine.

* (Învitare.) Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului va țíné Sâmbătă în 14/26 Octobre 1889 în comuna Nocrich în edificiul scólei române o întrunire agricolă, la care se va discutá despre trifoiu și eventual despre alte cestiuni agricole.

Inceputul la 10 óre înainte de amédi. La acésta întrunire sunt poftiți toți membrii și sprijinitorii reuniunei nóstre precum și cei ce se intereséză de progresul agriculturei la noi.

Sibiiu, în 18 Octobre, 1889.

Comitetul central al reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

* (Princesa Milița de Muntenegru.) Princesa Milița, actuala mare princesă Nicolaevna a făcut un dar patriei sale, care caracteriséză miseria din Muntenegru. Princesa primise dela țarul Alesandru III dar de nuntă 1 milion ruble rusesci. Milița s'a gândit a intrebuințá suma acésta pentru ușurarea celor ce sufer de fóme din Muntenegru și așa trimise tatălui seu toți banii spre ai impărțí. Din acésta sumă cu 500,000 ruble s'a plătit datoria la o bancă vienesă, de unde s'a imprumutat anul trecut bani spre a se cumpĕrá bucate.

* (Scrutătorii maghiari în Constantinopol.) O dragoste de tot mare a cuprins pe sultanul pentru scrutătorii maghiari dela biblioteca din Constantinopol. Înainte de a plecá acasă au fost invitați la un prând în palat, unde li s'a servit bucate orientale în mod oriental. Despre acest prând a raportat apoi secretariul sultanului stăpânului seu, carele a mulțămit scrutătorilor maghiari tot prin secretariu cu următórele vorbe: Maj. Sa ve impărtășesce salutarea sa și se bucură fórte mult, că a-ți aflat lucruri, care se referă la trecutul națiunei ma-

ghiare. El e gata şi în viitoriu a face totul spre a se întări legăturile de rudenie între unguri şi turci. Toţi membrii au primit orduri şi distincţiuni.

* (Vênătórele dela Gurghiu). Vênătórele dela Gurghiu s'au făcut şi în anul acesta fără însě a luá parte şi membrii din casa domnitóre. Maj. Sa a trimis pentru spese preste 1000 fl. Gonacii au adus Urşi mari, numai unul a fost însě împuşcat.

* (Liferări) Inaltul ministeriu de resbel in tenţionéză liferarea de diverse articole pe calea concurenţei. Mustre din obiectele pentru liferare se află la depoul filial de montură în Bělgrad. Ofertele sě se înainteze până în 10 Novembre a. c.

Directiunea căilor ferate reg. ung. deschide concurenţă de liferare pentru materialul trebuincios pentru drumurile ferate pe anul 1890 pe calea ofertelor. Ofertele sě se înainteze până în 9 Novembre.

Comisiunea conducětóre pentru construirea drumului de fer Cinci-biserici-Barci escrie concurenţă de oferte pentru materialul trebuincios spre construirea liniei ferate. Ofertele sě se înainteze până la 5 Novembre a. c. Detaiuri pentru tóte întreprinderile acestea se pot primí la biroul camerei comerciale din Braşov.

* (Asigurare de ¼ de milion). Mauriţiu Philipp Henric, principe de Hanau, care a murit de câteva luni a fost asigurat pe viéţă la „Ces. reg. priv. Riuniune Adriatica di Sicurta in Triest“ pentru suma de 250.000. Numita societate a plătit acésta pretensiune inmediat celor competenţi. Remarcabil, că o parte însemnată din acéstă sumă s'a asigurat numai de vr'o 8 luni. Acest cas dovedesce că reuniunea de asigurara se bucură în străinătate de o mare lăţire şi că la ea nu reflectéză numai casa burgezilor, dar şi aristocraţia înaltă.

Mulţămită publică.

M. O dómne şi domni, cari au binevoit a participá la conductul funebru al mult regretatei nóstre mamă şi sócră *Susana Nasta* născ. *Wallner*, binevoéscă a primí prin aceste cordiala nóstră mulţămită.

Consângenii defunctei.

Loterie.

Sâmbătă, în 19 Octobre 1889.

Buda: 62 6 49 41 77

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Octobre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.67
Napoleon	9 47½	9.46
100 marce nemţesci	58.42½	58 40
London (poliţă pe trei luni)	119.35	119 50

Nr. 6549 Plen,]214] 2—3

CONCURS

pentru conferirea stipendiilor şi ajutórelor din fundaţiunea **„Andronic“ pe anul 1890,** *prin acésta se escrie concurs cu termin până în* **31 Decembre 1889 stil. vechiu.**

La acest concurs pot lua parte:

I. *Învěţăcei* de ori-ce meseriă;

II. *Sodali*, cari s'au eliberat în decursul anului 1889 şi

III. *Sodali*, cari petrecênd cel puţin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea şi hărnicia lor pentru a se puté face măestrii.

Toţi, cari voiesc a concurá la stipendii şi ajutóre, au sě producă în general;

1. Carte de botez.
2. Atestat comunal despre averea propriă şi a părinţilor.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentelui, şi fiind şi acesta căsătorit, şi despre familia dênsului, în atestat avênd sě se cuprindă şi arătarea, că în familiă câţi copii sunt minoreni, câţi frecuentéză scóla şi câţi se mai află la vre-o meseriá.

Afară de recerinţele aceste generale au se mai arete în special.

I. Învěţăceii:

a) că au împlinit anul al 12 lea al etăţii;

b) că au cercetat cu succes bun cel puţin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măiestrul, şi că contractul s'a înregistrat în condica autorităţii industriale (protopretore, ori magistratul) — avênd a l alăturá la concurs în original sau în copiă autentică.

II. Sodalii:

a) că au terminat periodul de învěţătură în decursul anului 1889, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorităţii industriale (§ 67 art. leg. XVII 1884);

b) că au purtare bună şi fac sporiu mulţămitoriu, şi acésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, evetual cu cartea de lucru;

c) sě arete ce limbi sciu vorbí şi scrie, prin atestat dela măestru;

d) că aparţin ca membrii la vre-o reuniune de meseriă şi acéstă o vor dovedí cu certificatul dela reuniune.

III. Sodalii ce sunt în condiţiune a deveni măestrii.

a) sě aibă certificatul de măestru;

b) sě fie lucrat cel puţin şése ani consecutivi, ce vor dovedí cu atestatele dela măestrii la care au lucrat

c) în cerere sě arete anume: unde voesce a se aşedá ca măestru, ce feliu de mijlóce în bani mai au pentru a şi începe meseria pe socotéla lor, apoi sě producă şi alte documente recomândătóre.

Dela toţi concurenţii de ori-ce categoriă se recere, *ca cererile sě fie scrise şi subscrise cu mâna lor propriă,* şi adresate *Consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu,* sě le înainteze aici cel mai târdiu până în **31 Decembre 1889 st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 2 Octobre, 1889.

Miron Romanul,
archiepiscop.

Nicanor Frateşiu.
secretariu.

Nr. 311 [215] 2—3

CONCURS.

Cu 1-a Ianuariu 1890 vor fi a se ocupá:

I. 2 (doue) ajutóre à 20 fl. pe an din fundaţiunea „Tofaleană“, menite pentru tineri descedenţi din vre-o familie de ale foastei comune „Tofalěu“, cari ar voí sě înveţe vre o meserie óre care;

II. 4 (patru) ajutóre à 25 fl pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învěţá vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria, (bărdăşia) făurăria, măsărîa (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şelăria, maşinăria agricolă;

III. 2 (douě) ajutóre à 100 fl. pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecţioná în o măestrie de lemnăriă mai perfecţionată: (facere de cruci şi colonade, învělişe de case după sisteme moderne, sculptura în lemn sau strugăria mai perfecţionată) pentru a căror conferire se escrie concurs.

Cererile au a sě înaintá comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu până la 30 Novembre n. 1889.

Cererile întrate mai târdiu nu se vor considerá.

Aspiranţii la vre-unul din ajutórele amintite sub I şi II, au sě acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată,

b). Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c). Contractul încheiat cu măestrul, comform § lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII § 67: 1884), în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul cu care lucră.

d). Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e). Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsá pe fii sau pupilii lor la învěţătură până se vor perfecţioná pe deplin.

Suplicanţii la vreu-nul din ajutórele amintite sub III, au sě presente următórele documente:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învěţătură la una din specialităţile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferióre clasei a IV elementară nu se vor luá în considerare.

c) Atestat, că se află lucrând la vre un măestru sau institut de acéstă specialitate şi cu ce succes.

d) Atestat de sărăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan.

e). Atestat de moralitate dela autorităţile competente.

f) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că se deobligă a lăsá pe fii sau pupilii lor la învěţătură până se vor fi perfecţionat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenţi cu cualificaţiune egelă la cele douě ajutóre à 100 fl pe an de sub pt. III se vor preferí tinerii născuţi în munţii apuseni ai Transilvaniei.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 4 Octobre 1889.

G. Bariţiu, preşed.

Dr. I. Crişianu, secret. II.

Nr. 303- [216] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor gimnasial cualificat pentru filologia clasică (limba latină şi elină) conform legei de instrucţiune din anul 1883 art. XXX, §§. 29, 30, 61 şi 62 se escrie cencurs.

Concurenţii vor adresa, în termin de 15 dile dela prima publicare a acestui concurs, către subscrisa eforiă scolară petiţiunile lor instruite cu documentele care atestă:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de costituţiune firmă şi deplin sănětoşi;

d) că au pentru filologia clasică cualificaţiunea prescrisă de legea citată mai sus.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinariu (conform cu § 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl., ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl., adausul cuincuenal de 50 fl., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. relut de cuartir şi drept de pensiune conform statutelor. Concurenţii cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă vor documenta, că au servit cel puţin trei ani la alte institute medii de crescere şi învěţămênt, pot fi aleşi profesori ordinari recunoscêndu-li se pentru pensionare şi pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenţii vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoziţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 3/15 Octobre, 1889.

Eforia scólelor centrale române ortodocse-rěsăritene.

Nr. 265. [217] 1—3

CONCURS.

Devenind postul învěţătoresc din parochia greco-orientală Mihalţ vacant pentru anul scol. 1889/90 prin acésta se escrie concurs cu datul dela prima publicare în restimp de 30 dile.

Emolumentele sunt:

1. Salariu pe anul scolastic 1889/90 150 fl., a se plătí din repartiţiune din cassa sfintei biserici gr. or.
2. Cuartir liber în edificiul scólei.
3. Lemne suficiente pentru scólă şi învěţătoriu.

Doritorii a ocupá acest post au a şi substerne concursele sale sub terminul susindicat conform statutului organic şi legilor de scólă în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
In conţelegere cu comitetul parochial.
Alba-Iulia, 30 Septembre, 1889.

Alesandru Tordăşian,
protoresbiter.

Nr. 793. [218] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învěţătoriu din comuna Merghindeal protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne de foc.

Doritorii a ocupá acest post au a-şi substerne petiţiunile lor instruite conform dispoziţiunilor esistente până la terminul prefipt la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, la 29 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 496. [212] 2—3

CONCURS.

Incuviinţându-se instituirea unui post de capelan în parochia de clasa a dóua din Ciófra prin inaltul ordin consistorial dela 30 August 1889 Nr. 5290 B. pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

O terţialitate din tóte venitele parochiei, cari după calcularea şi regularea din urmă trec cu ceva preste suma de 750 fl.

Cei ce vor voi şi vor cugetá se reflecteze la ocuparea menţionatei staţiuni de capelan în parochia Cióra, au sě-şi adreseze suplicele instruite conform legilor esistente în terminul preclus oficiului ppresbiteral subsemnat.

Sebeş, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopop.

Sz. 2937/889 polg. [169] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi hogy Turoczy Dénes besenyei lakós által beadott kereset folytán Bord község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás hátaridejeül **1889 évi October hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája Bord község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek, a birt. rend. utasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Bord elöljáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 6-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök.

Iakab Árpád, jegyző.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 111 Sibiiu, Joi 12/24 Octobre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de tre. or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Cuv. Paraschiva“ Nrul procsim va apăré Marți în 16 Octobre v.

Sibiiu, 11 Octobre.

În ședințele conventului ev. reformat érăși s'au repetat scenele de mai anii trecuți. Dóuĕ momente mai însemnate au dat ansă la desbaterile cele tumultuóse și la animosități, cum arare-ori e dat omului a vedé în nisce ședințe de corporațiuni bisericesci.

Ceea-ce dă lucrurilor însĕ și mai mare importanță este împregiurarea, că la acele ședințe au participat cu votul lor și ómeni de înaltă posiție socială, cum este președintele parlamentului și alți mari dignitari, fosti ministrii etc.

Și despre ce e vorba? Este vorba de participarea unui curator al bisericei luterane la festivitățile din Kiew de acum sunt doi ani.

Un cetățén 'și permite a face o călĕtorie la Moscva și acest cetățén este luat la góna formală din partea bisericei sale, este privit de trădătoriu de patrie, este amenințat în reputațiunea sa de om de omenie și tóte aceste, pentru-că curentul șovinist în Ungaria astădi a ajuns a nu mai cunósce margini.

Dl Mudron este slovac și slovacii din Ungaria o pătesc și ei ca și celelalte naționalități. Unica societate, ce o au avut și ei pentru cultura lor a fost societatea „Matica“, dar în inalta sa înțelepciune guvernul a pus averea acelei reuniuni sub secuestru formal, și a sistat activitatea societății.

Prin mĕsura acésta guvernul țĕrei de bună sémă că nu și a inmulțit numĕrul aderenților între slovaci, și în special elementul magiar fórte puțin a câștigat.

Slovacii vor sĕ se țină și adi de limba lor, și sĕ și o cultive, cum pot, după trebuințele lor, și întocmirile aceste le fac prin scólele lor și prin biserică; și preoții nu pot sĕ se despartă de popor, fără sĕ calce cele mai sânte datorințe ce au asupra lor inaintea lui Ddeu și a ómenilor. Așa e la români, așa la slovaci, așa e la unguri, și nimenea nu póte imputá unui preot, că de ce ține la némul seu și la legea sa.

Cum că rĕu a lucrat cei ce au ațițat ura între cetățenii de o altă limbă, o vĕd și ar trebuí sĕ o vadă acum cel puțin cei nepreocupați. Impinși însĕ odată de povêrnișul pĕcatului de a sgădărí mereu spuza, a fost o urmare naturală ca Mudron sĕ mérgă în persónă la Kiew, și tot urmare naturală a fost ca episcopul Strossmayer sĕ trimită depeșă cunoscută, pentru care a și fost apostrofat la Bellovar.

Mudron judecat ori achitat, rĕmâne idolul poporului slovac și nu este sentință pe lume, care sĕ-l facă sĕ pérdă încrederea conaționalilor sei, pentru-că el pentru binele și fericirea lor lucră și luptă. Și óre este nedréptă lupta cu privire la purtarea matriculelor în limba maternă a fie căruia? Noi dicem, că acésta luptă este cea mai dréptă și nu numai că lăudăm ținuta slovacilor, dar ne alăturăm și noi la părerile lor, și nu vom suferí, ca numele copilului sĕ se petrécă în matriculele bisericesci în altă limbă, decât în aceea a mamei lui. Pe timpul absolutismului celui mai crâncen, nu a cutezat nemții ca sĕ vină cu astfeliu de doctrine, și dacă némțul nu a cutezat, când cetățenii erau puși sub curatelă politică, nu credem, că guvernul liberal al țĕrei unguresci ar puté aprobá un conclus de al conventului ev. luth. în forma, cum se presentéză el în propunerea concretă din cestiune.

Conclusul din cestiune cel mult ar puté produce scisiune între slovaci, i-ar puté face sĕ-și lase legea și noi nu suntem amici ai torturilor religióse și nici nu credem, că în interesul statului ar fi ca sĕ se facă atari scisiuni. Timpurile sunt mult prea grele, cetățenii mult prea împovărați cu tot soiul de imposite ca sĕ mai pótă suportá și cheltuelile unei nóue organisări bisericesci, și intențiunea este de a impărechiá și pe urmă a nimicí pe bieții slovaci, cum a fost și intențiunea cu impărțirea românilor în dóuĕ confesiuni. Slovacii póte vor învĕțá din pățania românilor și nu vor concede ca se fie trași pe sfóră, cum o ar dorí póte cei ce pun la cale atari trebșóre.

Sub atari impregiurări, credem, că este de prisos a mai și vorbí de participarea bisericei ev. luth. din Ardeal la sinodul general, ce se va țíné anul viitoriu.

Biserica ev. luth. este bine consolidată, bine organisată și bine disciplinată, ea așa nu are lipsă a se supune la eventuale escesuri, cari îi ar puté fi numai spre daună, și ne mirăm de venerabilul Theophil Fabinyi, care ar trebuí sĕ cunóscă bine pe sasii din Ardeal, că cum a putut a luá asupra-și o sarcină atât de grea și imposibilă de realisat, și mirarea acésta ne e și mai mare, când scim, că ciangăii cât au lucrat până s'au desfăcut de superintendentul din Sibiiu și s'au alăturat la cei de dincolo de Tisza. Deci biserica luterană ca una ce e mulțămită cu trebile dela ea de acasă, abia credem, că va merge ea la sinod, care i-ar puté pune după cap purtarea matriculelor în limba maghiară.

Nu așa se susține legătura de pretenie între bisericile surori, și nu acésta e modalitatea de a apropiá pe cetățenii cei de o confesiune dar de altă limbă, și despre acésta se vor convinge și membrii conventului la viitoriul sinod general.

Revista politică.

Visitei ministrului român la Viena, a dlui Lahovari, i se atribue o importanță din ce în ce tot mai mare.

Ministrul s'a bucurat de deosebite simpatii atât la monarchul nostru, cât și în tóte cercurile conducĕtóre ale monarchiei nóstre. În onórea sa a dat ministrul nostru de esterne cont. Kalnoky un dineu splendid, la care au luat parte cele mai distinse persóne și cei mai ponderoși bărbați, cari conduc destinele monarchiei.

Afară de visita, ce o a făcut ministrul român cont. Kalnoky, a făcut visită fie-cărui ministru austriac împarte și fie-cărui ministru ungar, cari se aflau în Viena și din convorbirile, ce le a avut ministrul român, ies la ivéla tot mai multe amĕnunte.

Cestiunea încheerei unei convențiuni vamale se privesce de o cestiune, care nu mai sufere amênare spre a se realisá și pertractările trebuesc sĕ se încépă cu tótă seriositatea. Presa discută cu viu interes acéstă cestiune importantă atât din punct de vedere economic, cât și politic. Considerațiunile de tot feliul, cari sunt numai de o a doua mână trebuesc delăturate și trecute preste ele la ordinea dilei spre a nu se dá ansă érăși la greutăți și dificultăți, cari sĕ prelungéscă actuala stare abnormală a lucrurilor.

Interesele generale trebuesc puse mai presus de tóte considerațiunile, spre a se puté ajunge scopul intenționat, pentru care se vede aplecat a lucrá și a face concesiuni atât monarchia nóstră cât și statul român.

Călĕtoria părechei imperiale germane forméză încă tema de discusiune a presei. Părechea germană a fost întimpinată la Monza de regele Humbert și de ministrul președinte Crispi, ér acesta a însoțit părechia germană un drum destul de lung. Acest incident e destul pentru a-i dá o însemnătate deosebită politică și a face feliu de combinațiuni.

Intâlnirea acésta se aduce în legătură cu visita țarului la Berlin, ale căruia efecte se vedesc tot mai tare. In curênd marele canceleriu german, principele de Bismarck, va conveni cu bărbații puterilor aliate. Se semnaléză chiar, că ministrul nostru de

---

FOIȚA.

Cine a iscodit vinarsul.

După contele *Leo Tolstoj.*

Într'o diminéță un biet țĕran fără de a mâncá a plecat la plug, de mâncare nu și-a luat numai o cójă de pâne Ajuns în câmp la moșióra lui, 'și aruncă țundra sub o tufă, și sub țundră 'și puse și cója de pâne, apoi prinde córnele plugului și mân-o băete, a lucrat până la amédi, vitele nu mai puteau, ér lui i era fóme, și dându-le la vite drumul ca sĕ pască, se trage către tufă ca sĕ-și omóre fómea, ridică țundra, caută după pâne, dar nu află nimica, atunci întórce țundra, o scutură, dar înzădar, pânea nu era, 'l prinse pe bietul țĕran mirarea.

„Hm! Ciudat lucru, eu nu am vĕdut pe nime pe aici și cineva totu-și mi-a luat dărăbuțul de pâne“.

A fost un puiu de drac, care pe când ara bietul țĕran i-a furat pânea, acum astepta sĕ audă pe țĕran suduind.

Dar înzădar, căci țĕranului deși i a părut rĕu după pâne, totuși, nu era un om de aceia, care pentru tóte nimicurile sĕ se infurie, el era un om domol, cere se scia stăpâní. In loc de a blăstămá dise: „De fóme tot nu voiu murí eu, cum am răbdat de aséră până acuma, voiu puté eu ținé și până pe séră, acela care mi-a luat pânea de bună sémă va fi avut mai mare lipsă de ea ca mine, sĕ i fie de bine și sĕ o mânânce sănĕtos“. Cu cuvintele aceste se duce la isvor și trage odată apă rece, ca și când ar fi mâncat nisce plăcinte cu brânză, și se apucă ér de lucru.

Puiul de drac s'a fost supĕrat foc, că nu a putut face pe bietul țĕran sĕ pĕcătuéscă, merse în iad la tata dracilor, căruia îi povestí cum a furat țĕranului pânea și că țĕranul în loc de a înjurá, i-a dis că sei fie de bine, sĕ o mânânce sănĕtos!

Tata dracilor s'a tulburat rĕu pentru acésta.

Țĕranul nu a pĕcătuit, strigă el plin de mănie, atunci tu esti de vină, nu ai sciut cum sĕ purcezi, numai asta ne-ar mai trebuí sĕ se invețe toți țĕranii așa, apoi ar fi vai de noi, asta este totuși prea mult și eu nu pot trece numai așa preste ea, tu ai sĕ te duci la țĕran, și dacă în timp de trei ani nu l vei face sĕ pĕcătuéscă, atunci eu ca pedépsă te voiu scăldá în apă sfântă.

De apa acésta sfântă s'a temut puiul de drac, și plecà îndată pe pămênt la țĕran. Acum se tot cugeta, cum are sĕ facă pe țĕran sĕ pĕcătuéscă numai sĕ scape de pedépsă, numai odată 'și dice ho, acum sciu ce e de făcut, el se prefăcù în un om bun și se băga la țĕranul acela ca servitoriu, era tocmai timpul sămênatului, îi spuse țĕranului că sĕ samene grâul numai în locuri băltóse, că în vară are sĕ fie o secetă mare, țĕranul 'l ascultà, așa a și fost, că la ceilalți ómeni nu li s'a făcut bucatele din causa secetei și țĕranul și-a adunat atâtea bucate, de n'a avut nici în dece ani mai multe, în ceealaltă vară însĕ 'l învĕțà sluga, ca sĕ samene tot pe cóste precum și făcù, și pare că era chiar minune, timpul s'a schimbat și a tot ploat, la vecini era grâul rar și ici colea vedeai numai câte un spic ca musca, în locurile lui însĕ era grâul ca jaru, el acuma nu a mai sciut, unde sĕ și bage grâul, că tóte coșurile lui erau pline. Servitoriul 'l învĕțà acum sĕ facă din bucate vinars, acésta 'l ascultà ca totdeuna, și făcù vinars și se puse pe beute atât el cât și ceealalți țĕrani.

Acum plecà puiul de drac plin de bucurie la tata dracilor și i spuse, ce a făcut.

Tata dracilor nu a vrut sĕ crédă, și de aceea au plecat amêndoi pe pămênt la țĕran.

Și ce se vedi, țĕranul și-a chemat rudeniile tóte și pe fruntașii satului și se ospĕtau cu vinars, femea țĕranului punea în păhară. Se întêmplà însĕ de din nebăgare de sémă, ba biata femee era și cam chirchelită, sĕ nu dic bétă, și vĕrsà un păhar de vinars pe masă, acum sĕ fi vĕdut pe țĕranul nostru, el numai era cel vechiu, el s'a schimbat cu totul, și începù cu o gură la femee de sĕ fi fugit trei dile de gura lui. (Va urmá.)

esterne preste câte-va ḑile va cercetá pe cancelariul german şi tot aşa va purcede premieriul italian.

Aceste sciri desminţesc cu totul espunerile ḑiarelor francese, cari au considerat visita ţarului numai de o curtuasie, fără a i atribuí o importanţă politică. La aceste desminţiri se mai alătură ḑiarele rusesci, cari în timpul din urmă accentuéză tot mai mult importanţa politică a visitei; apoi telegrama în termini călduroşi a ţarului adresată reg. german Alesandru, şi mai presus de tóte scirea, că o nouă întâlnire a acestor doi domnitori puternici e în perspectivă pe anul viitoriu. Impĕratul german ar fi învitat ca sĕ ia parte la manevrele cele mari, ce se vor face în anul viitoriu de armata ruséscă.

Scupcina sêrbéscă s'a deschis. Ca preşedinte este ales Pasici, unul dintre acei bărbaţi, care a fost espulsat şi persecutat până la mórte, căci conspira contra dinastiei. Mesagiul de deschidere cetit de regentul Ristici a produs o impresiune favorabilă. In el se accentuéză vîrtutea şi patriotismul regelui Milan, căci a părăsit tronul pentru a scăpá patria din pericol. Sêrbia întreţine bune legături cu tóte statele şi raporturile amicale s'au sporit. Afacerile în Sêrbia se desvóltă pe cale normală si în politica internă şi-au întrodus îmbunătăţiri în mod simţitoriu. Scopul principal al politicei esterne este desvoltarea pacinică a statului pe base constituţionale şi desvoltarea firéscă şi independentă a tuturor statelor de pe peninsula balcanică.

In vreme-ce principele Ferdinand petrece în Paris, unde se ḑice, că a convenit cu fostul domnitoriu al bulgarilor, presa rusă se ocupă amĕnunţit cu cestiunea bulgară. E de dorit, scrie „Novosti“, ca principele nici sĕ nu se mai întórcă, ci sĕ rĕmână unde-va ascuns. Acésta ar înlesní fórte mult înţelegerea între puteri asupra cestiunei bulgare şi preste tot cestiunea orientală s'ar resolvá mai uşor şi mai curênd, ér cu resolvarea ei Europa va scăpá dintr'o mare încurcătură, póte chiar şi dintr'un mare conflict.

Adresă de aderinţă.

Inteliginţa română din părţile Sebeşului Săsesc a votat într'o conferenţă a sa o adresă de aderenţă către Escelenţa Sa metropolitul nostru, carea la dorinţa biroului acelei conferenţe o publicăm în următórele:

Escelenţie,

Preasânţite Archiepiscópe şi Metropolite!

Nici odată naţiunea nóstră nu a avut lipsă de bărbaţi mari, demni, sinceri şi resoluţi, ca în timpul present.

Rĕspunsul, ce l'aţi dat Ilustrităţii sale dlui conte Gavriil Bethlen, preşedintele reuniunei magiare „Emke“ din Cluş, faţă cu sânţirea stégului acelei reuniuni, e rĕspuns de un adevĕrat Păstoriu.

Acel rĕspuns e al tuturor romênilor; din inima fi-ecărui fiu al naţiunei nóstre e eşit, şi toţi unul ca unul aderăm din suflet la el.

Şi împutările şi atacurile ce Vi se fac de dnii Kultur-egyletisti sunt făcute nu numai asupra Escelenţiei Vóstre, ci asupra tuturor românilor. Acestea împutări şi atacuri sunt pentru Escelenţia Vóstră, laudă, ér pentru noi bucurie. Ai lucrat Escelenţie ca un adevĕrat şi bun păstoriu înainte şi Te asigurăm, că miliónele de români î-Ţi urméză.

D-ḑeul ceriurilor sĕ Vĕ lungéscă viéţa, sĕ Ve dea tărie şi putere, ca sĕ ne pute-ţi apĕrá naia naţiunei nóstre de valurile furióse şi periculóse: Se trăi-ţi întru mulţi ani fericiţi.

Din adunarea conferinţei românilor din S. Sebeş şi jur, ţinută în S. Sebeş, la 8/20 Octobre, 1889.

I. Bogiţa, preş. *Z. Murĕşan*, notariu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, în 20 Octobre, 1889. Dle redactor! Evenimentele succedate în timpul din urmă în capitala monarchiei nóstre sunt cu mult mai importante, decât ca sĕ trecem preste ele la ordinea ḑilei.

Intre acestea e şi petrecerea ministrului de esterne al României, a dlui Lahovari, căruia de şi trebue sĕ-i atribuim o deosebită însemnătate atât din punct de vedere politic cât şi economic, totuşi nu voiu eruá de astădată acésta cestiune, ci me voiu mărginí la afacerile nóstre interne.

Lumea va fi rĕmas uimită, când va fi înţeles cu ce iuţală s'au resolvat câteva afaceri, cari nu reclamau nici o necesitate, dar a căror gravitate e ne disputaveră.

Nu trebue sĕ ne uimim însĕ, astfeliu de lucruri s'au mai întêmplat ori de câte ori au cerut interesele vanitóse.

Ca sĕ me esplic, amintesc, că e vorba aici de afacerea stégului „negru-galbin“, care a tras după sine şi alte afaceri, cărora li s'a dat bună ocasiune a fi resolvate.

Afacerea stégului „negru galbin“ pare că a fost croită pe calapod şi anume menită, ca sĕ se mai pótă esploatá şi alte concesiuni. Gravitatea cuvintelor monarchului la Monor nu a provocat nici cea mai mică nelinisce în cercurile din Budapesta, a fost însĕ o bună ocasiune, ca premieriul ungar sĕ înspăiminte cu ea cercurile conducĕtóre din Viena.

Numai aşa sĕ póte esplicá lucrul, dacă vom amintí, că şeful poliţiei din Budapesta a raportat, că cu tóte opintirile şi activitatea, ce o a desfăşurat poliţia, nu i-a fost posibil a pune mâna pe acela, care a îndrăsnit sĕ ia stégul „negru galbin“ şi sĕ-şi bată joc de el, aruncându-l în tină şi sfârticându l.

Nu vom cercetá după temeinicia raportului, ci amintim numai în trécăt, ca sĕ se vadă câtă uşurătate s'a dat de o parte afacerei, pentru ca mai urmă tot acésta afacere sĕ servéscă drept o armă în de a eluptá favoruri, precum am accentuat mai sus.

Sĕ scie adecă, că dl ministru al honveḑimei, bar. Fejérváry avea sĕ rĕspundă la o interpelaţie a dlui Irányi şi rĕspunsul ar fi fost fórte uşor, dacă ministrul ar fi făcut amintire de legea din vigóre. Premieriul ungar, măestru în astfeliu de lucruri, a pus cestiunea pe alt teren, a presentat-o cercurilor conducĕtóre din Viena de o cestiune, care dă ansă la animosităţi, în urma cărora posiţiunea cabinetului s'ar clătiná, şi în urma urmelor va trebuí sĕ se retragă.

A fost destul atâta, pentru-ca cercurile conducĕtóre de aici sĕ ia lucrul de tot în serios şi sĕ uite cu totul de faptul dela Monor, sĕ se hotărască a dá armă dlui Tisza ca sĕ se opună oposiţiunei, carea îi sapă la temelia cabinetului, concedênd, ca armata monarchiei nóstre sĕ pórte de aici înainte titlul definitiv de armata „cesaro *şi* regéscă“ şi tot deodată sĕ se determine destinaţiunea stégului „negru-galbin“ şi a tricolorului magiar.

In urma acestor decisiuni, se înţelege, că ministrului honveḑimei i-a fost şi mai uşor sĕ şi formuleze rĕspunsul. Dênsul s'a pus pe punctul de vedere, după cum el a fost presentat cercurilor din Viena, că adecă magiarii au creḑut, că se vatĕmă legea prin aceea, că s'a arborat stégul „negru galbin“ pe cuartirul comandantului trupelor de honveḑi. Dar a fost o părere greşită, legea nu se vatămă, stégul „negru-galbin“ se folosesce de armata comună şi pentru a nu se face încurcătură cu prea multe stéguri, se folosesce şi pentru diferitele insignii, prin urmare şi la honveḑi, cari şi aşa luptă alăturea cu armata comună. De altfeliu stégul legal, în înţeles propriu, al honveḑimei e tricolorul. Evenimentele din urmă dovedesc, că cercurile conducĕtóre din Viena nu vor sĕ vateme consciinţa magiarilor.

In acésta formulă e presentat rĕspunsul ce-l va dá, şi cine cunósce stările de lucruri din dieta ungară şi cunósee şi intenţiunea după care guvernul vênéză pentru ca sĕ se pótă manţiné la putere, uşor 'şi va puté face séma cu acest rĕspuns.

Pretensiunile oposiţiunei însĕ sunt cu mult mai neimpĕcate decât ca sĕ pótă fi mulţămită, sau după organele ei, decât ca sĕ fie sedusă. Manopera dlui Tisza, căruia numai de onóre îi póte serví, că i-a succes a stórce nóue pretensiuni, e considerată de oposiţie de un servilism şi actul în sine de o „cerşitorie“, nedémnă de nobila naţiune magiară.

Ea nu vrea sĕ recunóscă nici un merit din tótă afacerea, nu vrea sĕ fie adumbrită de şiretenie, ci cere o armată independentă.

Aceste aspiraţiuni, atât de neintemeeate şi neiuste vor fi fost póte şi causa, pentru care presa germană a eşit din reserva de până acum şi urmăresce cu mai mare atenţiune desfăşurarea lucrurilor din statul nostru.

Foi din cele mai de frunte din Germania nu sunt tocmai de acord cu cele ce se petrec la noi, pentru-că ele vĕd puterea descentralisându-se, un lucru, care în actualele impregiurări nu e potrivit; căci ameninţă chiar cu slăbirea relaţiunilor puterilor aliate. Şi tóte acestea presa germană le atribue numai şovinismului, care în timpul din urmă mai ales se manifestéză tot cu mai multă tărie.

Pentru noi românii, cari stăm departe şi de cercurile din Budapesta şi de acele de aici, ar păré că lucrurile acestea n'au nici o importanţă.

In neimpĕcatele pretensiuni ale rasei domnitóre din regatul ungar numai pe séma ei avem sĕ privim, însĕ acésta e o politică greşită, care duce la nefericirea patriei şi carea ca „buni patrioţi“ trebue sĕ o urmărim mai deaprópe. *—i.—*

Braşov, 10/22 Octobre, 1889 Dle redactor! Un articol publicat în Nr. 230 al „Tribunei“ de dl G. Bogdan, me silesce moralminte sĕ ies din reservă şi sĕ Ve rog a publicá aceste câteva reflecsiuni ca sĕ arĕt, cine e acest moralisătoriu al consistoriului nostru archidiecesan şi al tuturora, cari nu sunt de un calibru cu el*)

Dl George Bogdan, alias „Duică“, carele precum vĕd se subscrie „profesor“, fără a fi făcut vre-un esamen la studiul universitariu, deşi a mâncat o considerabilă sumă dela biserica „Sântului Nicolae“ ca stipendist al ei, s'a supĕrat rĕu pe Venerabilul consistoriu pentru-că n'a întărit faptul nesocotit al eforiei scólelor române de aici, carea 'l alesese de profesor suplent la gimn. român gr. or. din Braşov şi într'un articol lung, publicat în organul lui Caşolţan et cons. ca „colaborator“ al acelei foi 'şi face confesiunea de atheist.

Dacă n'a avut date positive consistoriul despre principiile ortodocse ale acestui „apostol“ modern, n'are decât sĕ-şi alăture Nr. 230 al numitului ḑiariu la actele respective şi va fi justificat înaintea ori-cărui om cu minte, şi va face bine şi biserica nóstră a „sântului Nicolae“, dacă îşi va procurá unul ca sĕ vadă în ce „burduf“ şi-a aşeḑat „brânza“ ortodocsă? Dóră îşi va deschide ochii în viitoriu şi nu-şi va risipí averea pe ómeni, cărora nici naţiunea, nici biserica română nici odată nu le póte luá nici un folos, fiind ei din principiu în conflict cu biserica, care ne-a conservat naţiunea şi carea şi în viitoriu este unicul ei scut.

„Caut în firea mea legile eticei mele, n'am lipsă de scenerii teatrale pentru manifestarea lor, nu simt necesitatea a căutá trup sensibil pentru nisce idei, ce încap bine şi nu se perd şi ca abstracte din capul meu. Dar cui are lipsă de ele i le las bucuros, pretind numai sĕ fiu şi eu lăsat în pace“,— ḑice dl Duică, carele în modestia sa se asémână cu Caesar.

La alt loc: „E pĕcat, e vină, că adevĕrul m'a tras şi pe mine pe calea lui? este cinstit a presenta reflecsiile cugetării moderne pentru-că se ved şi la mine? A nu fi crestin bisericos, însémnă a nu fi fi om destul de întreg? Pentru-că n'aş crede, n'aş putea fi profesor?“

Nu dle Caesar, cu astfeliu de credinţă nu poţi fi profesor la un gimnasiu român confesional, d-ta nu numai nu esti bisericos, dar după mărturisirea ţi proprie nu esti nici „crestin“, şi ca atare poţi fi bun de colaborator la astfeliu de foi, unde mai ai soţi, dar pentru copii români, învĕţăturile d-tale sunt venin moral, venin national.

Şi ce dovadă mai eclatantă 'ţi trebue dtale despre stricăciunea ce produc „reflecsiunile cugetărei moderne“, propagate prin dta asupra tineretului decât esemplul, ce l'ai vĕḑut în familia dtale?

Pe fratele dtale, carele studiá la scólele române de aici aşa de bine l'ai moralisat, încât de câte-ori 'l întrebau conscolarii sei că: „unde este D-ḑeu“ le rĕspundea: „în vêrful păpucului meu“, sau „în cânele de colo“ arĕtând spre stradă.

Acest copil apoi nutrit cu astfeliu de idei şi cugetări „moderne“ atât de moral s'a făcut, încât corpul profesoral l'a eliminat din scólă, pentru un fapt, ce nu cred, că te-ar măgulí, dacă la-şi spune la lume.

Mai poftesci şi alte doveḑi?!

Acésta dovadă va face bine, dacă o va înregistrá şi „Românul“, ca primul succes al protejatului seu savant de „preste munţi“.

Dacă ai avea dl meu „Duică“ câtuşi de puţină ruşine, căci de consciinţă nu mai vorbesc, pentru-că însu-ţi ai demonstratu-o cum stai cu cunosciinţa, ţi-ai face sémă cu dta şi ar trebuí sĕ ţi fie ruşine, că stând vr'o 4 ani la universitate pe banii bisericei „sântului Nicolae“ ai venit celce te-ai dus; adecă vorba românului: Iuon te-ai dus, Iuon ai venit, şi nimic n'ai isprăvit, ca şi alţi tovarăşi de ai dtale. Şi tot mai ai obrazul sĕ mai arunci cu tină în instituţiunea, carea te a hrănit ca pe un cocon. Fie-ne de ajuns şi nóue braşovenilor cu esperimentările, ce le am făcut în timpul din urmă cu stipendiile cele grase şi trebue sĕ ne ḑicem cel puţin pentru viitoriu: *Fide, sed cui fides, vide!* *—n.—*

Cultul divin în biserica veche creştinéscă.

Iisus a aflat cultul divin jidovesc. În acésta a fost el întrodus de crescĕtorii sei, şi dela care nu aflăm despre el, că s'ar fi retras ori că ar fi permis scólei sale a se retrage.

Crescĕtorii sei l'a rescumpĕrat pe el ca pe cel ântâiu născut, carele „sfânt Domnului“ este (Luca 2. 22 sq.) Când a fost de doispreḑece ani îl duseră crescĕtorii în biserică la sĕrbătórea Pascilor (Luca, 41 sq.), care şi ei însuşi conform legii o cercetau în tot anul. — Ca bărbat cerceta Iisus după aceea lege tóte sĕrbătorile mari; mânca şi mielul paschal; sfinţia ḑiua Sâmbetei, deşi el cu privire la lucrurile, cari sunt a se face sau a nu se face în ḑiua aceea, — nu consimţia cu fariseii mai estremi, ci aparţinea unei partide mai moderate, care lucrările binefăcĕtóre şi de caritate li-a declarat nu numai de permise, ci şi de obligătóre; pe când aceiá chiar şi astfeliu de lucruri le condamnau. Părerea acésta n'a fost numai a lui singur, ci a împărtăşit-o mai mulţi. De aceea nici nu cutezau fariseii al pedepsí (Luca 14. 1 sq.) El a plătit şi „dările“ la biserică (Mat. 17. 24). Preste tot nu aflăm nici unde vre-un esemplu, că i s'ar fi împutat călcarea legei mosaice privitóre la cultul divin jidovesc ori negligarea acestuia. Tóte imputările, cari i se făceau, se refer la sĕrbătorea esagerată ori mai moderată a Sâmbetei, cu privire la care a fost de părerea lui şi alţi mulţi învĕţaţi jidovi; precum şi la unele obiceiuri arbritare, întroduse mai târḑiu şi neordinate în lege, s. e. postul, nespălarea mânilor înainte de mâncare etc. — Cerceta afară de Ierusalim şi sinagoga; de câte ori nu este spus. Căci despre acésta n'a esistat lege. Astfeliu făcea Iisus.

---

*) Noi încă îl cam cunóscem pe dl „Duică“, dar nu-i putém dá importanţa, ca sĕ ne ocupăm de neinsemnata lui persónă, cel puţin nu până atunci, până-ce nu va deveni şi mai obraznic, ca tovareşii sei de un princip. Acésta corespondenţă însĕ o publicăm din considerare către persóna d-vóstră. Red.

Nici aceea nu aflăm, că el ar fi învĕţat a nu se observá cultul divin jidovesc. Ci mai vêrtos înveţa el pe discipuli spre observarea legilor privitóre la cult, precum el însuşi le observa. Despre acésta vorbesc mai multe locuri în Testamentul nou, aşa s. e. le recomândá el a păzí şi a face ceea-ce ḑic fariseii; dar faptele lor sĕ nu le imiteze. (Mat. 23 2 sq.)

Dar cu tóte că el a respectat cultul divin mosaic ca lege a ţĕrei, îndrumând şi scóla sa a urmá aceluia; totuşi afirmă el, că simţul bun din lăuntru este cu mult mai de preţuit, ca observarea obiceiurilor din afară la cultul divin şi că aceste fără acele la Dḑeu n'au nici o valóre, pentru de a câştigá viaţa de veci. — Mustra el mai departe înmulţirea obiceiurilor arbitrare şi observarea strictă a acestora în detrimentul omului cu violarea datorinţelor mai înalte.

Cu privire la dispoşiţiunea din lăuntru conglăsuia el cu profeţii Test. vechiu, cari se esprimă aşa de tare despre nevalórea obiceiurilor din afară la cultul divin pe lângă o inimă rea şi faptele rele. Memorabili sunt în privinţa acésta cuvintele profetului Isaia (1. 11—17): „Ce-mi este mie de mulţim·a jertfelor vóstre? ḑice Domnul. — — — Lunile cele nóuĕ ale vóstre şi Sâmbetele şi ḑiua cea mare nu le voiu suferí; postul şi sĕrbătorile şi prasnicile vóstre le-a urît sufletul meu. — — — Spălaţi-ve, curăţiţi-ve, ştergeţi rĕutăţile sufletelor vóstre dinaintea ochilor mei, părăsiţi rĕutăţile vóstre; învĕţaţi-ve a face bine, căutaţi dreptatea, mântuiţi pe cel asuprit, judecaţi (adecă căutaţi dreptul) sĕracului şi faceţi dreptate vĕduvei. Atunci veniţi sĕ ne întrebăm, ḑice Domnul“.

Tot astfeliu resona şi Iisus. Simţĕmintele bune din lăuntru le prefere el pe departe acţiunilor din afară dela cultul divin, şi pretinde a lăsá aceste până când acele nu sunt deşteptate. Ca esemplu servéscă aci ceea-ce ḑice el despre valórea împĕcării şi a jertfelor: „De aduci darul teu la altariu, şi acolo îţi vei aduce aminte, că fratele teu are ceva asupra ta: lasă acolo darul teu înaintea altariului şi mergi de te împacă întâiu cu fratele teu, şi atunci venind adă darul teu“.

Cu privire la prea mare înmulţire a mandatelor şi obiceiurilor arbitrare, apoi neobservarea acestora, fie fost ele de altcum aşa de generale, că ar frapá intrelăsarea ori negligarea lor — nu o mustră el de loc. Când îl întrebară cărturarii cei din partida fariseilor: „Pentru ce învĕţăceii tei calcă obiceiurile ómenilor? Că nu-şi spală mânile sale când mânâncă pâne“: atunci el îi înfruntà aspru, că ei calcă mandatele dḑeesci pentru mandate omenesci arbitrar întroduse; dar în casul acesta demustră el, că aceste mandate nu sunt de lipsă, şi negligarea lor nu face pe om vinovat: „Că tot ce întră în gură, în pântece merge — şi nu spurcă pe om; şi ceea-ce ese din gură, acea spurcă pe om. — Cele ce es din gură — din inimă es — şi acele spurcă pe om. Căci din inimă es: gândurile cele rele, uciderile, preacurviile, furtişagurile, minciunile, hulile, rĕutăţile, înşelăciunile, faptele de ruşine, ochiul viclén, trufia, nebunia. Aceste sunt care spurcă pe om. Dar a mâncá cu mânile nespălate — nu spurcă pe om“, (Mat. 15; Marcu 7. 11, 18—20.)

Astfeliu Iisus nu punea nici un preţ pe obiceiuri arbitrarie, fie fost ele aşa de generale, că ignorarea lor ar fi putut provocá scandal; ci insista mereu numai pentru curăţia şi nevinovăţia din lăuntru.

Dar şi mai vehement s'a declarat el contra astorfeliu de principii arbitrare atunci, când acelea loviau în mandatele lui Iehova din legea mosaică şi în datorinţele omenităţii. Aci aparţine împutarea, care a făcut-o el membrilor sinedriului (Mat. 15. 3 sq.), că ei prin orêndueli arbitrare vatĕmă legile lui Iehova: „Dḑeu a poruncit: cinstesce pe tatăl tĕu şi pe mama ta“, şi probabil după o interpretare convingĕtóre, cărei se vede a nu i sĕ fi contraḑis, — esplică el porunca acésta aşa, că conchide în sine şi întreţinerea (părinţilor). „Éră voi ḑiceţi: ori cine va ḑice tatăne-seu sau mamei sale: Este un dar aceea, cu care te-ai puté ajutá dela mine: şi nu va cinstí pe tatăl seu sau pe mama sa. Şi a-ţi stricat porunca lui Dḑeu pentru obiceiul vostru“. Cu tot dreptul putù aplicá el la ei cuvintele lui Isaia (29. 13). Acest popor se apropie de mine cu gura sa şi cu buzele me cinstesce, éră inima lor departe este de mine; şi înzadar me cinstesc, învĕţând învĕţături, porunci omenesci“.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Lista civilă a monarchului). Precum împărtăşisem în sesiunea acésta dieta va avé sĕ voteze şi proiectul pentru lista civilă a curţii. Acéstă cestiune a provocat în o parte a presei magiare vii discusiuni şi s'a pledat pentru compunerea personalului curţii şi de persóne magiare, în mĕsura, în care contribue Ungaria cu bani.

* (Donaţiuni). Ţarul Alesandru III-lea din Rusia a trimis magistratului din Berlin suma de 10.000 marce pe séma sĕracilor. Regimentul al cărui şef de onóre este, încă a primit din partea ţarului daruri bogate. Afară de medalii şi bani, ce s'au dat singuraticilor soldaţi din regiment, a dăruit din incidentul iubileului 1,200 taleri.

* (Consistoriul metropolitan). Scirile din Budapesta anunţă, că administratorul patriarchiei Carloviţ a convocat consistoriul metropolitan pe 11/23 Novembre, când se va deliberá şi ḑiua pentru intrunirea congresului spre a se alege patriach.

* (Alegerile comunale în Orĕştie). In 21 Oct. n. s'au făcut alegerile comunale în Orĕştie şi s'au ales cu aclamare: Frideric Acker primariu; Alecsandru Székely şi Daniil David senatori; Dr. Armin Klein fiscal; Petru Drăghici proto notariu; Robert Rideli vice notariu, Oscar Kirchner protocolist; Alois Solnitzky cancelist; W. Schuller cassariu; G. Bocz ingineriu; Iosif Gönczi forestrieriu; Mihaiu Vacan sergent de poliţie.

* („Fóia decesană“.) Numĕrul cel mai próspĕt al „Fóiei diecesane“ din Caransebeş ne surprinde cu scirea, că redactorul seu dl Ioan Bartolomeiu, carele cu mult zel şi cunoscinţă de causă a sciut conduce organul eparchiei, s'a retras dela ridigiarea fóiei. Dl Ioan Bartolomeiu prin cuvinte călduróse 'şi ia adio dela cetitorii fóiei. Noi înregistrăm cu regret acésta scire şi nu ne îndoim, că urmaşul dlui Bartolomeiu va fi tot aşa de demn în conducerea fóiei, precum a fost dênsul.

* Invitare la şedinţa comitetului central de alegere al comit Sibiiu, ce se va ţiné Vineri la 25 Octobre 1889 la 4 óre p. m. în sala comitatului.

La ordinea ḑilei sunt: Raportul despre listele de alegere şi presentarea decisiunilor asupra reclamaţiunilor. — Proiectul de recurs alui Bart. Szilagyi şi R. Heitz din Sebeş contra hotărîrilor cu privire la reclamaţiunile lor către înalta curie.

* (Regularea proprietăţii.) Ministrii ung. de interne, de justiţiă şi de finanţe au esmis o circulară, referitóre la regularea proprietăţii şi la comasaţia în Ardeal, precum şi pe teritoriile fostelor comitate Crasna, Solnocul de mijloc, Cetatea de pétră şi Zarand cu indrumare, că unde sunt mlaştine ori locuri acoperite cu apă stătătóre, părţile interesate sĕ fie făcute atente, ca sĕ îngrijéscă, în propriul lor interes, încă înainte de clasificare, de lucrările pentru scurgerea apei, avênd a face planurile pentru aceste lucrări gratuit oficiului inginerilor de câmp din Budapesta cercul 7. Décă scurgerea apei apare ca neesecutabilă înainte de regularea proprietăţii, atunci la noua împărţire sĕ se separe locul pentru grópa cea nouă, ca astfeliu sĕ se împedece îmbucătăţirea de mai târḑiu.

* (Conventul ev. ref) Mihail Zsilinschy a făcut propunerea, ca conventul general sĕ esprime că doresce din inimă alipirea fraţilor ardeleni la biserica ev. unguréscă Motivul principal şi l'a basat pe uniune. In părţile ardelene ev. ref. sunt sasii!

* (Atentat). In ḑilele trecute s'a făcut un atentat asupra principelui de Würtemberg Wilhelm cu revolverul făr a fi nimerit. Atentatorul a fost prins. El este un socialist. Regele şi prinţul au primit din tóte părţile felicitări.

* (Ḑiaristic.) Ḑiariul politic din Cluş „Erdélyi Hiradó“, care până acum n'avea program de partid a trecut în tabera oposiţiunei şi promite că va luptá pentru vederile cont. Apponyi.

* (Academia romană) Academia română din Bucuresci şi-a deschis şedinţele. In şedinţa din Vinerea trecută a cetit dl D. Sturdza un studiu despre numismatică, ér dl Urechiă a cetit documente referitóre la istoria breslelor.

* (Congregaţiune.) Congregaţiunea generală de tómnă a comitat. Cojocna se va ţiné la 24 Nov. Obiectele de discutat sunt numeróse şi unele din ele de mare importanţă.

* (Vĕrsatul în Cluş). Vĕrsatul în Cluş s'a lăţit fórte tare şi în mod epidemic. Tóte spitalele publice şi private sunt pline, încât numai este loc sĕ se aşeḑe şi alţi morboşi. Magistratul orăşenesc a hotărît se închirieze o casă acomodată pentru cei ce vor mai cădé victimă vĕrsatului.

* (Deputaţii nóuei camere francese) Din Paris se comunică următórea statistică a deputaţilor nóuei camere, înşiraţi după profesiunea lor: 15 fosti judecători, 15 doctori în drept, 116 advocaţi şi licenţiaţi în drept, 11 mandatari pe la judecătorii (avoués), 7 notari, 97 proprietari de pămênt şi agricultori, 57 industriaşi şi comercianţi, 48 medici, 40 ḑiarişti şi scriitori, 21 fost oficeri, 14 ingineri, 6 proprietari de corăbii, 2 generali în pensiune, 2 vice-admirali, 1 fost oficer de marină, 11 fosti prefecţi, 7 fosti amploiaţi ai administraţiunei, 12 fosti diplomaţi, 7 fosti consilieri şi auditori ai consiliului de stat, 4 farmacisti, 2 economisti, 10 financiari, 2 membri ai academiei, 5 fosti învĕţători şi profesori 5 fosti funcţionari comerciali, 6 lucrători, 2 intreprinḑĕtori de lucrări publice, 3 proprietari de turnătorii, 1 inspector de cale ferată, 1 episcop, 1 preot protestant, 1 amploiat al regiei tutunurilor, 1 medic dentist, 1 pictor, 1 compositor musical, 1 comerciant de brânḑă, 1 medic veterinar, 1 chemic, 1 desemnătoriu stamce, 1 tipograf. Numĕrul nobililor e de 102, dintre cari 2 principi, 1 duce, 8 marchiḑi, 16 conţi, 4 viconţi şi 5 baroni.

* (O crimă oribilă.) Scirile din Seghedin anunţă că un individ numit Pasz, întrând în coliba în care locuiau părinţii sei cu revolverul în mână a omorît pe tatăl seu şi mamă sa vitrégă. Nefericitul a voit apoi sĕ se sinucidă, dar a fost împedecat de vecinii, cari au alergat la locul unde s'a săvêrşit crima.

* (O fată profesoră la scóla de băieţi.) La Novara în Italia, s'a angajat ca profesor de limba francesă la cursul superior al scólei reale o domnişóră tînĕră şi fórte frumósă. Acésta e singurul cas de acest soiu în Europa. Glumeţi spun, că nu e minune sĕ se audă într'o bună diminéţă, cu d ra profesóră a fost furată de vre-unul din elevii ei. Un lucru e sigur, că toţi elevii au sĕ înveţe; scrie „Gaz. Tr.“

* (Mórte grabnică). In comuna Köröspatak (comit. Trei-scaune) preotul rom. cat. pre când sevêrşia „missa“, a picat înaintea altariului lovit de apoplecsie.

* (Porţile de fer) Pentru regularea porţilor de fer s'a proiectat suma de 810.000 fl., dintre care 800.000 fl. pentru lucru, ér restul pentru administrare şi manipulaţiune.

* Păstrarea merelor în stare próspĕtă timp mai indelungat, fără de a-şi perde aroma, se póte face în modul următoriu: Se ia nĕsip fórte fin şi curat acela se inferbêntă pe plăci (table) de tinichea sau şi de metal, dar năsipul se nu fie prea indesat după aceea punêndu-se pe un loc uscat şi aeros, se lasă sĕ se recoréscă bine. În acest nĕsip se aşéḑă merele cele mai sănĕtóse şi nelovite ori nevĕtămate, aşa ca se nu ajungă unul la altul. Vasul, în care se aşéḑă apoi merele se fie cât se póte de bun, spre a nu pĕtrunde aerul în el. Se pune un rênd de mere, nĕsip şi érăşi mere şi umplêndu-se, se închide bine cu un fund.

MONITOR.

40

Calendariul sĕptemânii

15 — 21 Octobre.

15 Duminecă: Lucian, Sabin, Vars *16 Luni:* Longin, Leontin, Dometiu, Terenţiu, Domnin, Mal. *17 Marţi:* Profetul Osie, Andreiu Criteanul, Lazar, Cosma şi Damian, Leontin, Antim, Evpreniu. *18 Mercuri:* Apostolul şi Evangelistul Luca, Marin cel bĕtrân, Iulian, Miasan, Gavriil, Carmidol. *19 Joi:* Profetul Ioil, Uar, Sadot, Leontin filosoful, Filics, Evsebiu, Ioan făcĕtoriul de minuni. *20 Vineri:* Artemiu, Evor, Evnoiu, Matróna, Gerasim, Zevna, German, Nichifor, Antonin, Manato. *21 Sâmbătă:* Ilarion, Gaiu, Dasiu, Zotic, Andreiu, Stefan, Pavel, Petru, Teodota, Socrat, Evcrat, Filoteiu, Zacharia, Varuch, Azis, Ioan dela Monemvasia.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 15 Octobre a XX-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 3 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 9-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Loterie.

Mercuri, în 23 Octobre 1889.

Sibiiu: **89 44 41 17 8**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 22 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	100.75	100.65
Obligaţiuni de credit austr.	306.69	306.70
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113.—	112.75
Sorţi de regularea Tisei	128.—	128.—
Sorţi de stat dela 1860	138.80	138.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	310.25	300.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	142.25	142.25
Galbin	5.67	5.68
Napoleon	9 50	9.46
100 marce nemţesci	58.42½	68 40
London (poliţă pe trei luni)	119.—	119 25

Nr. 303- [216] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor gimnasial cualificat pentru filologia clasică (limba latină şi elină) conform legei de instrucţiune din anul 1883 art. XXX, §§. 29, 30, 61 şi 62 se escrie cencurs.

Concurenţii vor adresa, în termin de 15 ḑile dela prima publicare a acestui concurs, cătră subscrisa eforiă scolară petiţiunile lor instruite cu documentele care atestă:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de costituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) că au pentru filologia clasică cualificaţiunea prescrisă de legea citată mai sus.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obţinerea decretului de profesor ordinariu (conform cu § 30 din legea de instrucţiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl., ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl., adausul cuincuenal de 50 fl., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. relut de cuartir şi drept de pensiune conform statutelor. Concurenţii cari pe lângă cualificaţiunea prescrisă vor documenta, că au servit cel puţin trei ani la alte institute medii de crescere şi învĕţământ, pot fi aleşi profesori ordinari recunoscêndu-li se pentru pensionare şi pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenţii vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune normativelor şi dispoşiţiunilor în vigóre ale institutului.

Braşov, 3/15 Octobre, 1889.

Eforia scólelor centrale române ortodocse-rĕsăritene.

Nr. 311 [215] 3—3

CONCURS.

Cu 1-a Ianuariu 1890 vor fi a se ocupá:

I. 2 (doue) ajutóre à 20 fl. pe an din fundaţiunea „Tofaleană“, menite pentru tineri descedenţi din vre-o familie de ale foastei comune „Tofalĕu“, cari ar voí sĕ înveţe vre o meserie óre care;

II. 4 (patru) ajutóre à 25 fl pe an, menite pentru tinerii români, cari voesc a învĕţá vre-o meserie, dar mai cu sémă: rotăria, lemnăria, (bărdăşia) făurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şelăria, maşinăria agricolă;

III. 2 (douĕ) ajutóre à 100 fl. pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecţioná în o măestrie de lemnăriă mai perfecţionată: (facere de cruci şi colonade, învĕlişe de case după sisteme moderne, sculptura în lemn sau strugăria mai perfecţionată) pentru a căror conferire se escrie concurs.

Cererile au a sĕ înaintá comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu până la 30 Novembre n. 1889.

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considerá.

Aspiranţii la vre-unul din ajutórele amintite sub I şi II, au sĕ acludă la suplicele lor:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată,

b). Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c). Contractul încheiat cu măestrul, comform § lui 61 al legei industriale (art. de lege XVII § 67: 1884), în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul cu care lucră.

d). Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e). Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsá pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor perfecţioná pe deplin.

Suplicanţii la vreu-nul din ajutórele amintite sub III, au sĕ presente următórele documente:

a). Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕţătură la una din specialităţile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferióre clasei a IV elementară nu se vor luá în considerare.

e) Atestat, că se află lucrând la vre un măestru sau institut de acéstă specialitate şi cu ce succes.

d) Atestat de sărăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan.

e). Atestat de moralitate dela autorităţile competente.

f) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că se deobligă a lăsá pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor fi perfecţionat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenţi cu cualificaţiune egelă la cele douĕ ajutóre à 100 fl pe an de sub pt. III se vor preferí tinerii născuţi în munţii apuseni ai Transilvaniei.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 4 Octobre 1889.

G. Bariţiu, preşed. Dr. I. Crişianu, secret. II.

Sz. 2764 polg. [219] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy ürmösi Maurer Béláné bolyai lakós által beadott kereset folytán Ingodály község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 13-ik napjának d. e. 9 órája**. Ingodály község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset Ingodály előjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök *Iakab Árpád,* jegyző.

Sz. 2579 plg. [220] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Br. Bornemisza Ignátz buzdi lakós által beadott kereset folytán Sz. Péterfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 6-ik napjának d. e. 9 órája** Sz. Péterfalván község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15,§-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Szász Péterfalva előjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Casă de închiriat

în etagiul I, constătătóre din **3 odăi, o bucătărie, sală de mâncare, cămară de lemne,** şi **pivniţă, strada Weinanger Nr. 8.** [213[3—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriş	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuş	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaş	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copşa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaş	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighişóra	**5.45**	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Braşov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiş	—	**9.41**	1.45	6 22
Braşov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	**7.07**	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apaţa	6.15	—	**8.09**	
Ágostonfalva	6.43	—	**8.29**	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Haşfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighişóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaş	11.04	—	**11.35**	
Copşa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaş	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**'12.55**	
Teiuş	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriş	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluş	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghîrbou	**7.22**	—	—	9.02
Aghireş	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	**1.19**	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vîneri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicîca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	**11.—**	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9 54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	5.35
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	**9.50**
Ocna	3.04	9.37	**10.14**
Lómneş	—	10.05	**10.40**
Şeica mare	—	10.40	**11.10**
Copşa mică	—	11.09	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4,41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	**9.30**
Cerna	**9.56**
Simeria (Piski)	**10.15**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	**4.30**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	--	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	---	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 112 Sibiiu, Marţi 17/29 Octobre, 1889. **Anul XXXVII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 6418 Scol.

CONCURS.

Devenind vacant un stipendiu de *60 fl.* din *fundaţiunea Francisc-Iosif*, pentru acela se publică concurs *pănă la 15/27 Novembre a. c. inclusiv.*

Aspiranţii la acest stipendiu au sĕ-şi asternă suplicele pănă la terminul de mai sus la consistoriul archidiecesan instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial al comunei, cărei aparţin, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolariu despre progresul făcut în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială şi starea materială a părinţilor lor, şi în fine

e) eventual alte documente recomândătóre.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută la 5 Octobre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 6717 Scol.

Notă.

In înţelesul ordinaţiunei ministeriale din 16 Septembre a. c. Nr. 39,963 numirea oficială a confesiunei evreilor este: „confesiunea israelită“, şi acésta se va folosí în testimoniile scolare.

Ceea ce se aduce pre calea acésta la cunoscinţa publică.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 5 Octobre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 16 Octobre.

Afaceri interne de o deosebită importanţă s'au petrecut de curênd în patria nóstră, şi a nu reveni asupra lor, ar fi a le denegá importanţa. Acésta cu atâta mai vêrtos, cu cât între nenaturalele împregiurări dela noi trebue sĕ înregistrăm tot ce se întêmplă, ca la timpul seu sĕ putem arĕtá asupra lor, şi asupra acelora, cari le-au provocat, spre a ilustrá situaţiunea.

Am tractat în unul din nrii trecuţi cestiunea cu steagul negru-galbin, pre-care cu ocasiunea manevrelor de tómnă o mână sacrilegă l'a luat de pe edificiul comandantului, şi la aruncat în tină.

Am luat act despre indignaţiunea monarchului în faţa acestei insulte la adresa casei de Habsburg şi a armatei, şi la speranţa esprimată de Majestatea Sa, că organele competente vor eruá pe făcĕtoriul fără de lege, şi iustiţia îl va pedepsí după-cum se cuvine, dând satisfacţiune celor insultaţi, ne am alăturat cu speranţa nóstră, că făcĕtoriul de rele va fi pedepsit, şi că asemenea scene nu se vor mai întêmpla.

Ne am esprimat speranţa în buna credinţă, că opiniunea publică în Ungaria, deşi nu are simpatii pentru armata comună — înţelegem opiniunea publică manifestată prin ḑiarele magiare, — totuşi în faţa indignaţiunei monarchului, va condamná faptul regretabil, şi nu va mai nutrí spiritul de antipatie contra armatei comune, care este basa bunelor relaţiuni dintre noi şi puterile mari din centrul Europei, motorul principal al respectului, care se dă statului nostru în aceste ḑile de grea cercare, când fie-care cetăţén adênc simte greutatea, care trebue sĕ ni se impună pentru susţinerea armatei.

Nimica din tóte speranţele nóstre.

Insulta contra armatei prin aruncarea steagului negru-galbin în tină s'a repeţit în ḑiaristica unguréscă în mod cât de bine marcat, spiritul de antagonie contra armatei comunei, contra dinastiei se nutresce prin unele ḑiare necontenit, şi nu este mirare, dacă după atâtea sumuţări se află şi câte un nebun, care cuvintele le traduce în fapte, şi insulta făcută în presă o esecută în mod brutal.

Mirare este, că procoratura de stat sufere propagarea acestui spirit contra dinastiei şi contra armatei comune, mirare este, că pentru călcarea stindardului negru-galbin, un fapt sacrileg, pe care l'a condamnat după cuviinţă însuşi supremul beliduce împĕratul şi regele nostru, nu se desvóltă destulă energie, ca făptuitoriul sĕ fie eruat şi pedepsit.

Şi în cele din urmă este mirare, că nu s'a purces contra acelor organe de publicitate, cari au susţinut, că la comiterea faptului regretabil s'a purces cu óre-care legitimitate, şi prin acésta s'a creat o penibilă situaţiune, deóre-ce dacă în faţa condamnărei monarchului cutezanţa merge aşa de departe, încât se susţine o umbră de legitimitate a atacurilor contra armatei şi a dinastiei, atunci rĕmâne slăbită credinţa în sfinţenia cuvintelor monarchului tocmai în cestiunea cea mai delicată, în a armatei comune.

O altă cestiune de caracter delicat este agitaţiunea clerului catolic pentru un rĕspuns al Majestăţii Sale, prin care clerul a fost admoniat la împlinirea datorinţelor sale.

Din incidentul acesta, ḑiariul ultramontan „Magyar Állam“ publică manifestaţiuni contra guvernului, cari în cele din urmă trebue sĕ fie considerate ca îndreptate şi contra corónei, şi manifestaţiunile sunt concipiate în un stil aspru şi vehement, cari la tot casul nu dovedesc aceea loialitate faţă cu enunciaţiunile corónei, pe care noi o am dovedit la asemenea incidente.

Alte concepte de loialitate avem noi faţă cu coróna atât ca cetăţeni, cât şi ca biserică, şi tare credem, că ale nóstre sunt cele adevĕrate.

Revista politică.

Rĕspunsul dat de Escelenţia Sa metropolitul nostru preşedintelui societăţii magiare „Emke“ a provocat o vie discusiune nu numai în întréga presă a monarchiei nóstre, dar şi în presa strĕină.

Cât pentru şovinismul magiar a fost o netactică, că a dat la ivélă acel rĕspuns, care putea rĕmâné un act tainic până pe timpurile mai târḑie şi presa din capitala regatului a şi căutat a acoperí la început acésta netactică, dând rĕspunsului numai o valóre relativă.

Efectul manifestaţiunilor de aderinţă din partea inteliginţei şi a poporului român pe deoparte, ér pe de altă parte avêntul îndrăsneţ al presei magiare din Ardél de a combate adevĕrurile esprimate în rĕspunsul archiereului nostru, precum şi starea abnormală a relaţiunilor, în care trăim, au fost motivele, pentru-cari acestei cestiuni i s'a dat o mare importanţă politică.

In furia sa presa magiară numai mai târḑiu a observat greşala comisă, căci numai astfeliu ne putem închipuí modul de a schimbá córda, pe care a cântat mai înainte şi a veni cu articoli măgulitori — după a sa părere — la adresa archiereului nostru, socotind, că astfeliu sĕ paraliseze acţiunea provocată atât la poporul român, cât şi la celelalte popóre conlocuitóre.

Scopul urmărit însĕ pe acésta cale nu şi l'a putut ajunge. Poporul român a fost pĕtruns, el a sciut sĕ apreţieze după adevĕrata valóre aceste manopere şi numai ómeni, cărora le lipsesce respectul consciinţei au îndrăsnit sĕ secundeze insinuaţiunile tendenţióse ale presei magiare, reproducêndu-le cu scopul maliţios de a contribuí şi ei cât de puţin la paralisarea acţiunei şi a curentului provocat.

De altfeliu şi comitetul reuniunei „Emke“ încă s'a grăbit a dá un contra rĕspuns scrisórei Escelenţiei Sale părintelui metropolit. Tonul cutezătoriu al acestui rĕspuns abia se póte inchipuí.

Basele fantastice şi argumentele sofistice caută a le legitimá cu legea din vigóre şi şi mai pre sus de tóte se provócă érăşi la persóna Maj. Sale, carea

FOIŢA.

Cine a iscodit vinarsul.

(Încheere.)

Puiul dracului ridea la o parte, şi îmboldind pe tata dracilor cu cotul îi ḑise: „veḑi acum nu-i ḑice sĕ i fie de bine“.

Ţĕranul, după-ce şi-a scos nevasta din casă, se puse el paharnic şi ér la beute. Un alt ţĕran mai sĕrac, care venise ostenit dela lucru se oprí şi el la ei, se puse pe un scaun şi se uita cu milă cum se ospĕtau ceilalţi, i s'a făcut şi lui gust, ar fi beut şi el un păhar; dar pe el nu-l băga nime în sémă, ţĕranul cu vinarsul în loc de ai dá şi acestuia un păhăruţ de vinars, a început cu rĕu la el, ḑicêndu-i: „dracul póte sĕ ve dea la toţi vinars“.

Asta încă îi plăcù la tata dracilor, şi dracul celalalt sĕ lăudà foc, ḑicêndu i sĕ mai astepte puţintel, că vine şi mai bine.

Óspeţii beură mai departe, toţi erau în voia cea mai bună, nu le mai tăceau gurile, se lăudau, apoi se linguşiau unii altora, nu sciai cei cu ei.

Tata dracilor asculta cu plăcere la ei şi ḑise puiului de drac: acum fii pe pace, că sunt ai nostri.

„Astéptă sĕ mai bea câte un păhar, apoi sĕ-i veḑi, că îndată vor fi ca lupii“.

Ţĕranii mai storc câte un păhar, vorbele lor devin mai aspre, ba încep la cértă şi în urmă chiar şi la bătaie.

Tata dracilor se uitá dea dragul la ei şi începù a lăudá pe puiul de drac, ḑicêndu-i bine, fórte bine ai făcut!

Mai astéptă sĕ mai bea câte un păhar, apoi sĕ i veḑi acuma sunt înfuriaţi ca lupii, dar mai târḑiu sĕ fac ca porcii.

Ţĕranii mai beau câte un păhar, acum s'a gătat cu ei, nu se mai puteau înţelege unii cu alţii, nici piciórele nu-i mai serviau, şi limba li se îndoia, ei numai pot bé, sunt beţi cu toţii ca tunul, şi încep a se împrăsciá, ţĕranul ieşí sĕ şi petrécă óspeţii, dar căḑù cât a fost de lung în balta gunoiului.

Asta tare i plăcù la tata dracilor.

Bună beutură ai mai iscodit, ḑise către puiul cel de drac, spune-mi cum ai făcut tu acésta beutură?

Nu ai făcut aşa, dintâiu ai luat sânge de vulpe, că toţi erau ca vulpile, apoi ai luat sânge de lup, că toţi erau ca lupii şi la urmă ai mestecat sânge de porc, că toţi s'au făcut adevĕraţi porci.

Nu, nu am făcut aşa, ḑise puiul cel de drac, eu nu am făcut altă decât am făcut de au avut bucate prea multe, sângele de dihanie a fost deja în ei însĕ acela până are pâne prea puţină nu are nutremênt, atunci nu l supĕră nici cea mai mică cójă de pâne. Abundanţa este care-l impintenă şi atunci el îndată începe a se veselí, eu nu l'am învĕţat sĕ bea vinars, şi îndată ce a beut el din darul lui Dumneḑeu vinars, omul se face vită. *G. C.*

Cuvinte sufletesci

De C. I. Lavater în românesce de I. G. Bariţiu.

Caut a-mi preface cei patru păreţi ai mei într'un templu sfânt, în care sĕ mi petrec cu plăcere, meditând asupra esistenţei şi credinţei nóstre.

*

Scumpul meu iubit! îţi este urît? suferi de nostalgie? — fă ca mine; mie încă mi urît şi eu sufer de nostalgie! — cugetăte la revedere, cugetăte la vitoriu.

*

Numai nu desperá în nefericire! Când sĕ taie un pom, Dḑeu îngrijesce ca paserile lui sĕ-şi pótă face cuib în altul.

*

Nu me rog pentru viéţă lungă, nu me rog nici ca sĕ me i-ai din lume, — me rog numai sĕ me aperi de cel rĕu.

*

In loc de a promite multe şi a lăsá se fie asteptate — mai bine sĕ ne încuragiăm desteptăm şi întărim.

*

ar fi aprobat activitatea reuniunei. In tonul seu șovinistic merge acest rĕspuns așa de parte, încât de cade în o amenințare formală, dar nu amintesce că avem și o lege votată de parlamentul magiar pentru naționalități.

Vom urmărí și mai departe comentările, ce le va aduce presa strĕină față de rĕspunsul comitetului reuniunei.

In dieta ungară desbaterile se continuă în mod fortunos. Rĕspunsul, ce l'a dat ministrul honveḑimei Fejérváry în cestiunea stégului „negru-galbin,“ în loc se mulțăméscă pe oposițiune, mai tare o a întărîtat. Acésta a și fost causa de conducĕtoriul stângei estreme Irányi a vorbit în numele intregei „națiuni“, desaprobând rĕspunsul ministrului și fiind că rĕspunsul totuși a fost luat la cunoscință cu o mică maioritate, Irányi a presentat un proiect, în care cere ca dieta sĕ pună sub acusă pe ministrul Fejérváry pentru cele ce le-a rostit în privința steagului „negru galbin“, socotind acest incident drept un atentat la viața steagului „național-magiar.“

Tot în forma acésta se desfășură desbaterile în dieta provincială a Boemiei. Gregr și consoții au asternut dietei proiectul pentru recunóscerea drepturilor publice ale regatului boem și incoronarea monarchului de rege. Argumentele sale au fost primite cu aplause frenetice de o parte însemnată a deputaților și din partea numĕrosului public, ce se afla de față. Vorbirea lui Gregr a avut un efect hotăritoriu chiar și asupra conducĕtoriului cehilor bĕtrâni Rieger, care s'a vĕḑut necesitat a enunțá, că desí nu consimte întru tóte cu formularea proiectului, totuși consideră lucru de fórte momentuos spre a fi supus aprețierei.

Mesagiul impĕratului german, cu care ministrul Bötticher a deschis sesiunea parlamentară de tómnă este un nou augur pentru manținerea păcei europene. In el se accentuéză resultatul politicei esterne și în special alianța dintre Germania și celelalte puteri, între carea se mai numĕrá și Anglia. Comerciului cu sclavii în Africa i s'a pus capĕt și politica colonială incă aduce resultatul favorabil.

E caracteristic insĕ, că deodată cu asigurarea pentru manținerea păcei se face alusiune la patriotismul membrilor parlamentului spre a votá un proiect, care țintesce la sporirea armatei, „pentru ca atât țéra cât și monarchul sĕ se pótă bucurá înaintea aliaților sei de autoritatea de care trebue sĕ se bucure un imperiu, cedoresce sĕ se mențină pacea.“

Adresă de aderință.

O comisiune constătătóre din mai mulți membrii sub conducerea Preacuv. Sale dlui archiman. și vicariu archiepiscopesc Dr. I. Pușcariu a predat Sâmbătă Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul adresa de aderință a inteligenței române din loc, pe care biroul ni o a pus la disposițiune și nóuă spre publicare.

Ea este următórea:

Escelenția Vóstră,

Inalt Preasânțite Domnule Archiepiscop și Metropolit!

Cu mândrie și adevĕrată mângăiere sufletéscă a luat act fie-care român adevĕrat de bărbătescul rĕspuns, ce prin hârtia Escelenției Vóstre Nr. 5511 pres. din 26 August a. c. l'a-ți dat Domnului conte și comite suprem Bethlen Gábor, ca președinte al reuniunei magiare de cultură din Ardeal, carele încuragiat de curentul șovenistic magiar, ce domnesce astăḑi în nefericita nóstră patrie, întrebuințând ca mijloc de presiune chiar și impregiurarea, că la acel act va fi representat și Majestatea Sa, nu s'a sfiit a Ve rugá, ca în calitate de Cap al bisericei gr. or. române din statul nostru, sĕ dați voie unui preot gr. or. sĕ funcționeze la sfințirea steagului acelei reuniuni și prin acésta sĕ sancționa-ți scopurile unei reuniuni, care sub pretecst cultural țintesce numai la magiarisare.

Între împregiurări normale, rĕspunsul, ce cu atâta demnitate l'ați dat domnului conte la îndrăsnéța lui rugare, era atât de natural, încât trebuea sĕ priméscă aprobarea și consimțĕmêntul fie-cărui patriot adevĕrat, fire-ar el de ori-ce naționalitate.

In situațiunea nenaturală de astăḑi însĕ, când poporul român cel mai vechiu în acésta patrie, care deșí totdeauna și-a sacrificat sângele și averea sa pentru Tron și Patriă și care deșí pĕtruns și astăḑi de cel mai curat patriotism, totuși este considerat în totalitatea sa, ca un element ale cărui aspirațiuni de cultură și nisuințe de conservare națională ar stá în conflict cu interesele unui stat magiar național închipuit, deóre-ce acest stat a fost dela intemeearea sa și este și astăḑi poliglot, și când chiar o reuniune ca E. M. K. E. își arógă dreptul a susținé, că ea este chemată a ne învĕțá pe noi patriotism — în situațiunea acésta nenaturală deci repețim: ținuta corectă și demnă de un Prelat bisericesc român a Escelenției Vóstre este un act de virtute națională.

Convinși fiind, că în punctul acesta suntem în deplin acord cu națiunea întrégă, Vĕ rugăm Escelență sĕ primiți acésta adresă, ca un rĕsunet viu de aderare la fapta plină de demnitate națională, ce a-ți sĕvêrșit prin rĕspunsul dat, precum și asigurarea, că pe acésta cale Ve-ți fi totdeuna tare și neinvins, căci Ve-ți fi încungiurat și urmat de națiunea întrégă.

Sibiiu, 8/20 Octobre, 1889.

Ai Escelenției Vóstre devotați.

(*Urméză subscrierile*).

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De lângă Deva, la 10 Octobre 1889. Domnule redactor! Adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Deva și-a ținut ședințele în anul acesta la 6/18 August și ḑilele următóre în opidul Hunedóra, despre a cărei decurs — deșí cam târḑiu cu permisiunea onorat dvóstră — am onóre a ve face următoriul raport:

Adunarea generală s'a deschis în după améḑa din 6/18 August prin o vorbire însuflețitóre de către P. O. D. Ioan Papiu protopresbiter și președintele reuniunei.

Cu alegerea comisiunilor s'a terminat afacerile formale, s'a incheeat ședința, enunțându-se continuarea pe ḑiua următóre la 10 óre.

Deschiḑêndu-se ședința II, Iosif Morariu învĕțătoriu în Dobra iși cetesce tractatul despre „Nobilitarea inimei“, care a fost ascultat cu mare atențiune, pentru că a fost lucrat cu mult zel și diligință.

A urmat apoi la ordine: „Ce modificări ar fi de observat în Normativul scolariu?“

Tema acésta, care a mai fost la ordine s'a dat unei comisiuni spre censurare și raportare.

S'a pus la ordine apoi „Învĕțămêntul intuitiv în scóla poporală“ tractat de Petru Hadan.

Acésta temă a dat ansă la o discută interesantă din 2 puncte de vedere și adecă: unii susțineau, că învĕțămêntul intuitiv este numai formă, respective mijloc și nici decum obiect de propunere, — alții susțineau, că în despărțĕmêntul I și II a scólei poporale el este obiect și numai în celelalte despărțĕminte este mijloc.

Tractatul dlui Hadan a fost bine și cu zel lucrat. Cu acésta ședința se ridică.

In ședința a III-a s'a luat singur obiectul „Cetirea în scóla poporală“, de Nicolae Sanzian, lucrat de asemenea cu mare zel.

In urma acesteia toți membrii reuniunei conduși de prea demnul primariu opidan Georgiu Dănilă și de zelosul paroch George Oprea au mers în corpore spre a vedé castelul lui Huniade.

Vĕ mărturisesc, că frumosul tablou din tóte odăile și despărțĕmintele castelului Huniadescilor până sus în turn ne-a lăsat o suvenire dintre cele mai bine imprimate.

Nu de mai puțin interes este și cohul, respective vărsătórea de fer din Hunedóra, unde am vĕḑut cum se varsă ferul, unde-l topesce, cum aduc cărbunii de lemn și de fer în corfe pe funii de drot la o înălțime considerabilă. Interesantă este și cunóscerea telefonului.

Preste tot o esperință scrisă cu litere nesterse au dus cu sine învĕțătorii dela Hunedóra.

Ședința IV-a s'a deschis Marți la 8/20 August la 10 óre a. m.

La ordinea ḑilei s'a pus „Religiunea în scóla poporală“ prelegere de Nichita Luculeț.

La critica propunerei religiunei în scóla poporală au luat parte mai mulți invĕțători din deosebite puncte de mânecare și tractare.

Religiunea este lanțul neinvins și esistința omenimei, deci ar trebuí se ne ocupăm mai adeseori de un atare obiect, care este unicul, ce a susținut némurile.

Acestui obiect i-a urmat tractatul despre „propunerea limbei magiare în scóla poporală“ de George Jóndrea, învĕțătoriu și director la scóla din Orĕștie, insoțit de o prelegere practică.

Tractatul a fost ascultat cu mare atențiune.

El ar fi fost cu mult mai interesant, dacă ar fi fost fructul propriu al prelectorului.

A urmat apoi prelegere de Ioan Fleșeriu, pe basa învĕțămêntului intuitiv din istoria naturală despre câne și porumb.

Prelegerea a fost lucrată cu mare atențiune și cu devotament, conclusiunea este ca dl Fleșeriu este un învĕțătoriu consciu, care represintă o scólă bună.

In fine dl Nicolae Sânzian cunoscutul învĕțătoriu, ce s'a popularisat prin prelegerile sale, a cetit tractatul seu înaintea unui public de dame și domni, despre „Crescerea fetițelor în scóla poporală“, care s'a ascultat cu mare atențiune și a secerat lauda generală. Dsa a făcut — ca totdeuna, — ca corpul învĕțătoresc sĕ esceleze, sĕ arete că trăesce și își merită viéță.

Cu aceste prelegerile adunărei generale s'au terminat.

La 3 óre p. m. se deschide ședința V. La ordine este raportul comisiunilor:

1. Comisiunea pentru censurarea raportului general, care raport se primesce cu câteva amandamente și schimbări.
2. Raportul pentru censurarea rațiociniului cu darea absolutoriului și cu încassarea restanțelor s'a terminat.
3. Comisiunea pentru a face observări la Normativul scolariu propune și adunarea generală primesce, ca acésta temă comitetul central sĕ o predea subdespărțămintelor spre indeplinire.

In urma acestora a sosit la rênd constituirea reuniunei pe un nou period de 3 ani.

La rugarea mai multor învĕțători președintele P. O. D. Ioan Papiu s'a înduplecat a mai primí pentru un an conducerea reuniunei.

Alegerea de vice președinte se pune la vot, maioritatea o întrunesce învĕțătoriul Nicolaie Sânzian, care mulțămind pentru încrederea oferită, cere ca sĕ nu l pună în combinație.

Urméză apoi votare între Iosif Morariu și George Joandrea, nereușind acésta cu maioritate, s'a tras sorți și sórtea a căḑut pe George Jóndrea, învĕțătoriu în Orĕstie.

Apoi ceialalți membrii sau ales cu aclamare.

Cu acestea adunarea generală în anul acesta s'a terminat în 8/20 August séra la 9 óre în biserica gr. or. din Hunedóra.

Altcum ședințele au decurs în linisce. — Adunarea a fost cercetată de preste 50 de învĕțători și onorată de un public frumos și de P. O. Dni. protopopi Ioan Rațiu, Romul de Crainic, Avram Pĕcurariu, de P. O. D. Ioan Pop protopop gr. cath. din Hunedóra.

O mare recunoscință și mulțămită merită O. D. George Danilă primariu opidan și zelosul paroch George Oprea împreună cu comitetul parochial pentru viul interes, ce au arĕtat întru în cuartirarea și provederea învĕțătorilor.

Deci pe calea acésta aduc sinceră mulțămită dnilor protopresbiteri, și tuturor celoralalți óspeți, cari au onorat cu presența lor ședințele generali.

Și îndeosebi demnului popor din Hunedóra de ambe secsele: Deele Dḑeu ca sacrificiul făcut sĕ li sĕ rĕsplătéscă în sutit și în miit.

Sĕ trăéscă hunedorenii! *Observatoriul.*

Cultul divin în biserica veche creștinéscă.

(Urmare.)

Astfeliu condamnă el tóte disposițiunile arbitrare, cu deosebire când aceste contraḑiceau unu-i mandat alui Iehova.

Dar chiar și mandate mosaice le întrerpreta el așa, 'că lăsau loc altor datorințe umanitare, ori că el acele le subordiná acestora; și deși își permitea parte înterpretări mai liberale, parte escepțiuni faptice. In respectul acesta este remarcabilă esplicarea sa despre sfințirea sau profănarea Sâmbetei; pentru-că înterpretarea acésta este aplicată și în legile bisericei nóstre.

Nu numai față de ómeni își permité a esercitá în astfeliu de ḑile fapte de binefacere s. e. vindecări: ci declară ca permise fapte de ajutoriu și față de animale nenorocite; provocându se — pentru de a dovedí legitimitatea abaterei dela tradițiune (respect. înterpretarea fariseéscă) — la simțul natural, care nu póte permite, ca astfeliu de fapte sĕ fie interḑise în mandatul: sĕ nu lucrii în ḑiua Sâmbetei. v. Mat. 22. 9—12; Marcu, 3. 1—14 Luca, 6. 6—10.

Și mai remarcabilă este altă sentință a sa: că omul în casuri de lipsă își póte permite și escepțiuni reale dela legi precise, cari se refer la acțiunile din afară ale cultului divin. Când adecă discipulii sei de fóme a smult spice într'o Sâm-

---

La semênat nu uita de seceriș.

*

Servesce cu credință timpului în care trăesci, nici odată însĕ gieniului rĕu al timpului. Nu înceta nici odată a voi binele cel mai perfect, caută în fie-care ḑi cu un nesaț crescênd eternitatea și divinitatea! Pășesce în fie care ḑi înainte, fă-ți fie-care ḑi nemuritóre prin fapte, nu te descuragiá nici odată prin slăbiciunea ta, fie totdeuna același egal ție însuți.

Aceea regulă ce o ai înaintea ochilor tei sĕ fie în totdeuna voința Domnului! — Prudență sĕ-ți arete calea, sĕ ai totdeuna înaintea ochilor scopul cel mai bun și mai folositoriu, ținta sĕ ți fie înțelepciunea! Adevĕrul sĕ-ți fie o unime nedespărțită de tine! Iubesce-o ca pe Dmneḑeu și tot ce este bun și leal, ca adevĕrul.

*

Intrébă ce este mai bun, adoréză cu sfințenie cea ce este sfânt, învață dela cel mai bun, mai înțelept și mai pios! Tot ceace faci, fă în meḑul cel mai leal și cea mai intimă pietate!

*

Aspiră, că după mórtea ta se simți, că ai trăit!

(Va urmá.)

bătă, ér fariseii vĕḑênd acésta îl făcură atent, că discipulii fac ceva, ce nu este permis în ḑiua Sâmbetei: atunci Iisus nu numai că desvinovăţesce acest lucru cu un alt lucru alui David (I. împ. 21. 6). Cu principiul acesta al minţii naturale se pot justificá tóte casurile de necesitate ca escepţiuni juste dela legile precise ale cultului divin din afară.

Dar óre făcut-a Iisus nescar disposiţiuni pentru discipulii sei cu privire la cultul divin.

Me îndoesc. Mie cel puţin atari disposiţiuni, cari ar precisa forma cultului divin, — nu-mi sunt cunoscute. Căci disposiţiunile cu privire la botez nu le putem aci socotí, pentru-că acesta numai odată se întêmplă, la întrarea in biserica crestină. Şi tot atât de puţin putem aci socoti disposiţiunile sale cu privire la serbarea amintirii morţii sale (a s. eucharistii). Căci deşi admitem, că recomêndarea amintirei sale nu s'a restrêns numai la amicii sei personali, cari au fost de faţă la cina cea de taină; totuşi acésta serbare a memoriei sale nu o putem luá absolut de cultul divin, ci mai mult de o aducere aminte de el şi de mórtea sa; dela care serbare firesce nu se póte subtrage nici un membru al bisericei, nici un adoratoriu al seu.

Din tóte aceste resultă, că Christos cu scóla sa n'a făcut nici o disposiţiune cu privire la cultul divin; el observă cultul divin mosaic. Adăogirile cărturarilor jidovesci la mandatele mosaice li-a respectat el puţin; şi le-a condamnat, dacă acele stăteau în contraḑicere cu legea ori cu o interpretare resonabilă. Ba ţinea ca permise în casuri presante şi escepţiuni dela legi esprese mosaice (Mat. 12. 3, 4) şi credea, că ele nu trebue sĕ se interpreteze şi aplice cu riguruositatea literală a cărturarilor jidovesci, ci cu privinţă la împregiurări, la natura lucrului (precum s. e. la funcţiunile preoţilor din biserică în ḑiua Sâmbetei, prin cari acésta nu se profanéză, Mat. 12. 5. şi la salutea omului. Preste tot nu atribuia el nici o putere acţiunilor din afară dela cultul divin, pentru de a face pe om plăcut lui Dḑeu, dacă acele acţiuni nu sunt eflucsele unor simţeminte bune din lăuntru. Căci aceste numai — fac pe om demn de plăcerea lui Dḑeu. Deci Christos n'a îndigitat nici pentru cei din viitoriu o formă a cultului divin, ci el a privit acésta ca o ocupaţiune a spiritului omenesc necondiţionată de timp, de loc şi de forme din afară.

Dar sĕ vedem: ce a învĕţat şi dispus Apostolii în respectul cultului divin?

Încât ne servesc scirile, cari cu siguritate numai din Faptele Apostolilor le putem luá, apoi Apostolii afară de adunările lor cu amicii şi rudeniile lor spre consultaţiuni comune, spre rugăciune şi spre frângerea pânei (Fapt. 1. 13 sq; 2. 46, — participau ei şi la cultul divin jidovesc, cercetând cu deosebire biserica pe timpul rugăciunei, Fapt. Ap. 3. 1 sq.

Acésta este puţinul, ce scim cu posivitate despre toţi Apostolii.

Dar cu atât mai remarcabil este, ceea ce în respectul acesta a făcut, învĕţat şi ordinat Ap Pavel, firesce în conţelegere cu apostolii mai bĕtrâni.

Acesta între jidovi elini şi între păgâni afirma: că cultul divin mosaic şi tot ceia ce sĕ ţine de el, a fost menit numai pentru un timp determinat, şi că cu apariţiunea lui Iisus a trebuit se dispară şi se cedeze loc unei religiuni mai bune. Oprì dară circumcisiunea (tăierea împregiur) Fapt Ap. 21. 21 şi ecsimă pe crestini, şi pe aceía cari mai nainte au fost jidovi de sub legea mosaică. Cu privire la crestinii deveniţi din păgâni au fost Apostolii îndemnaţi deja prin comuna din Antiochia de a statorí mai de aprópe, că cari legi mosaice sĕ observe acestea, pentru ca astfeliu sĕ nu jignéscă pe adoratorii legii mosaice, care — lege — sĕ cetia în tóte sinagógele; şi de aci cunoscutul decis, care a fost compus într'un sinod al Apostolilor şi al bĕtrânilor ţinut la Ierusalim si adresat prin o epistolă creştinilor din Antiochia Fapt. Ap. 15. 23—26.

Pentru persóna sa observa Pavel obiceiuri jidovesci şi jertfea. Ba acestea le făcea el cu intenţiunea de a resfirá bănuéla, ca şi când el ar voi se desfiinţeze legea. Despre acésta avem mai multe esemple în Faptele Apostolilor. Citâm unul din ele. Fapt. Ap. 21. 18 sq. Pavel după o absentă mai lungă veni la Ierusalim. Cercetă pe Ap: Iacob, la care erau adunaţi bĕtrânii comunei creştinesci. Pavel le împărtăşi lor resultatul ostenelilor sale. Dar pe cât mulţămiau lui Dḑeu pentru el, pe atât îl făcéu pe el ca sĕ înţelégă, că cât de bine ar fi, ca sĕ desmită versiunile despre el lăţite în Ierusalim între creştini din jidovi, carii toţi sunt rêvnitori legei mosaice, că adecă el — Pavel — ar învĕţa: „sĕ nu-şi taie împregiur fii sei, nici se umble după obiceiurile pămêntesci, Îi făcură drept aceea propunerea: ca se pórte pentru patru bărbaţi, „carii au făgăduinţă (vot, jurămênt) peste sine" cheltuéla jertfei, care se aducea la sfêrşitul sau eşitul tăgăduinţei. Şi acésta sĕ o facă el: „ca toţi sĕ cunóscă, că cele ce auḑit de tine, nimica nu sunt, ci umbli şi tu păzind legea". Pavel ascultă. Fap. Ap. 21. 18—26-

(Va urma).

Convocare.

In sensul § ului 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu" se convócă prin acésta pe ḑiua de *Duminecă în 22 Octobre (3 Novembre) 1889 la 3 óre după améḑi a*

XVIII Adunare generală ordinară

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (Strada Cisnădiei Nr. 7).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Statorirea bugetului pe anul 1890.
3. Alegerea unui membru în comitet.
4. Propuneri eventuale.

Toţi p. t. membrii ai Reuniunei sunt rugaţi a participá la acésta adunare generală.

Sibiiu, în 5/17 Octobre, 1889.

Maria Cosma, presidentă.
Dr. *Octavian Russu*, secretariu.

Varietăţi.

* Ministrul de iustiţie Desideriu Szilágyi a rĕspuns la adresa de felicitare a municipiului clujan, prin o epistolă de tot măgulitóre.

* (Principele Ferdinand). Principele Ferdinand din Bulgaria, care 'şi părăsise patria fără de veste spre a face o călĕtorie mai lungă în apus s'a întors dela Paris şi a sosit în Viena. Scopul călĕtoriei se aduce în legătură cu căsĕtoria principelui. Date mai amĕnunţite însĕ nu au eşit în publicitate. Din Viena principele va vení şi în Ungaria, unde va cercetá rudeniile şi bunurile ce le are şi îşi va continuá călĕtoria îndĕrăpt la Sofia.

* (Căsătorie princiară). Duminecă s'a sĕvêrşit în Atena actul cununiei principelui moştenitoriu al Greciei, **Constantin**, cu princesa **Sofia**, sora fratelui impĕratului german Wilhelm II-lea. La actul cununiei au asistat mama princesei, împĕrătésa vĕd. Frideric, părechia imperială germană, principele mostenitoriu al Rusiei, Angliei şi Italiei. Acesta a adus ca cadou princesei o diademă de briliante în valóre de 300.000 franci. Monarchul nostru a fost representat prin şeful legaţiunei austro-ungare din Atena.

* (Titulaturile la Curte). Titulaturile oficiilor şi oficianţilor de Curte, în urma schimbărei titulaturei, ce s'a făcut în armată; s'au schimbat în „cesaro *şi* regesci".

* (Schimbare de redactor.) In locul dlui Ioan Bartolomeiu, carele după-cum am luat şi noi notiţă şi-a dat dimisiunea dela conducerea fóiei „Fóia diecesană" din Caransebeş, din Nr. 41 al acestei foi vedem, că a luat conducerea fóiei dl ases. cons. **Ioan Ionaşiu**

* (Restaurarea magistratului din Orĕştie). Ni se scrie din Orĕştie: Alegerea funcţionarilor dela magistratul din Orĕştie s'a efeptuit în 21 Octobre a. c. în cea mai bună ordine şi spre satisfacerea tuturor celor interesaţi. Acest act electoral ne a dovedit de nou, că acolo unde nu lipsesce buna înţelegere şi unde sĕ ţine cont de justele pretensiuni a fie-căruia chiar şi între împrejurările vitrege de astăḑi, încă se póte ajunge la resultate îmbucurătóre.

Bărbaţii dătători de ton în representanţa comunală, pentru a nu dá ansă la lupte electorale sgomotóse între cele trei naţionalităţi, cari fac parte din representanţă, au încheat un compromis cu privire la acestea alegeri.

In înţelesul acestui compromis conform candidărei partidei române de astădată s'au ales următorii români: de proto-notariu şi totodată judecătoriu în causele comunale Petru **Drăgici**; de senator Daniil **David**; de medic Dr. Stefan **Erdélyi** şi de econom al oraşului Nicolau **Trif**. — Afară de acestea partide românii şi-au mai reservat pentru candidaţii sei 2 posturi, care însĕ numai atunci le va puté obţiné, când vor deveni vacante.

Considerând, că la alegerile ultime de acuma sunt 6 însĕ nu sau ales decât un singur român în magistrat, nu putem decât sĕ ne bucurăm de succesul dobêndit acuma şi sĕ felicităm pre acei membrii din representanţă, cari au iniţiat şi dus la îndeplinire acésta isbândă a partidei române.

Un membru din representanţa comunală.

* (Veniamin Popescu) Relativ la archimandritul Veniamin Popescu macedoneanul, despre care anunţasem unele şi noi într'un numĕr premergĕtoriu mai adauge „R. Polit.", că a stat în Suceava timp mai îndelungat închis în criminalul de acolo.

* (Aşeḑarea petrei fundamentale). In ḑilele trecute s'a aşeḑat cu mare solemnitate în mijlocul stradei principale din Deva pétra fundamentală pentru edificiul casei comitatense a comit. Huniedóra. La festivitate au celebrat în parte un decan romano catolic, doi protopopi gr. cat. şi un senior reformat, carele a rostit şi o „rugăciune patriotică".

* (Cas de mórte.) Din Vingard ni se scrie, că adiunctul not. *Stefan Lepidus* a încetat din viaţă după un morb greu şi îndelungat în anul al 35 lea al etăţii. Defunctul a fost un bun sprigin al românilor din acelea părţi şi l deplâng toţi cunoscuţii.

* (Cum se respectéză dreptatea?) In Vaşad (Biharia) o comună curat românéscă a fost sĕ se alégă în ḑilele trecute notariul comunal. Concurenţi au fost 7, între care şi români. Pretorele n'a voit însĕ se pună român în candidaţie, ci pe trei pretinşi maghiari. Aducêndu se acésta la cunoscinţă alegĕtorilor, 19 din 21, după ce insistările faţă de pretorul ca sĕ pună pe un rumân fórte harnic în candidaţie au rĕmas zădarnice, au părăsit sala de alegere şi au ridicat protest.

* (Blondina Patti) Renumita cântăréţă, care şi-a câstigat un nume nemuritoriu şi stórce admiraţiunea pe cele mai însemnate bine, **Adelina Patti** a suferit o schimbare esenţială. S'a observat la representaţiunile din Londra, că de când s'a reintors din America sudică s'a preschimbat în blondină. Admiratorii competenţi afirmă, că ii stă cu mult mai bine şi înfăţişarea ii e cu mult mai drăgălaşe.

* (Alegerea representanţei comitatense). Alegerea representanţei comitatense pentru comitatul Caraş-Severinului se face aḑi Marţi, Mercuri şi Joi. Comitetul electoral din Caransebeş a fost esmis un călduros apel către alegĕtorii români, ca sĕ spriginéscă causa română. Asteptăm cu încordare resultatul, mai ales, că e vorbă şi de averea naţională a grăniţerilor!

* (Sporirea animalelor sĕlbatice). Din tóte părţile ţinuturilor muntóse se semnaléză pagube enorme causate mai ales de urşi şi de porci sĕlbatici, cari s'au înmulţit într'o mĕsură aşa de mare, încât năvălesc în numĕr considerabil după pradă. Ţĕranilor li-se fac cele mai multe şi mai mari pagube, adeseori şi viéţa în comună le e nesigură neavênd arme cu ce se aperá. Vênĕtorii, cari îndrăsnesc ale urmărí sunt puţini. In mai multe părţi gónele, ce s'au pornit mai ales contra urşilor dau resultate de tot mulţămitóre.

Bibliografie.

„*Romänische Revue*" politisch litterarische Monatsschrift Heft X Wien, October 1889. Inhalt:

Zur Nationalitätenfrage in Ungarn. — Die gr. or. Oberrealschule in Cernaut. — Personalstand der „Academia Romana" — für das Jahr 1889—90 Die Eisenbhanen in Romänien. — Der Stein auf der Thürschwelle. Novelle von Ioan Slavici, deutsch von C. d. T. — Die Erbauung der Brücke zu Narta. Ein macedo-romänisches Volkslied, übersetzt von Melchior Hârsu. — Franz Liszt und Barbu Lautar. — Die kluge Kaiserin. Einem romänischen Volksmärchen nacherzählt von Melchior Hârsu. — Rundschau: Der König von Romänien in der Dobrudscha. — Die Donaubrücke. — Romäniens Getreideernte im Jahre 1889. — Die prämiirten romänischen Aussteller. — Die Magyarisirung des Unterrichtswesens in Ungarn. Die deutsche Sprache in Ungarn. — Griechische, romänische und bulgarische Propaganda in Macedonien. — Metropolit Miron Roman und der siebenbürgische Kulturverein. — Litteratur und Kunst: 19 omilii ale celui dintre sfinţi părintelui nostru Ioan Gură de aur la epistola sfântului apostol Paul cătră romani. — Bellona. — Dictionar german-român complet de S. J. Grossmann. — Carmen Sylva's Werke.

„*Biserica ortodocsă română*" revistă periodică-eclesiastică Nr. 7 Octobre a apĕrut cu următoriul sumariu:

Scrisórea munténului ca rĕspuns la scrisórea moldovénului. — Scrierea Ieroschim Ciriac Rômnicén. — O călĕtorie în Orient. — Commentarii asupra consonanţei celor patru evangelisti. — Cronica bisericéscă. — Societatea clerului român „Ajutorul". Donaţiuni. — Câte-va date din viaţa părintelui Ieroshimonach Nectarie. — Acsióne pe tóte glasurile.

Din public.

Domnule redactor! Ţinerea têrgului de ţéră în comuna Sĕlişte e concesă de Inaltul Ministeriu pentru vite pe 1, 2 şi 3 Novembre a. c. stilul nou, ér ḑiua liberă a têrgului în 5 Novembre ceea-ce Ve rog a publicá în preţuitul DVóstre ḑiariu.

Sĕlişte, 27 Octobre, 1889. *N. Henţ.*

Loterie.

Sâmbăta, în 26 Octobre 1889.

Timişóra:	**68**	**39**	**10**	**65**	**74**
Viena:	**40**	**65**	**21**	**78**	**14**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9 47¹/₂	9.48
100 marce nemţesci	58.37¹/₂	59 39
London (poliţă pe trei lun)	119.50	119 —

Nr. 374 [221] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea postului de paroch în parochia Merchiașa, protopopiatul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) dela 100 familii de fie-care familie o ferdelă veche de bucate de mâncare, computate în bani fl. 100.—

b) dela 45 familii neorustici dela fie care familie câte 50 cr, computate preste tot . . . . fl. 22.50

c) porțiune canonică în mărime de 9 jugĕre dintre cari 3 de fên, și 6 jugĕre de arat, aduce un venit anual . . . . fl. 150.—

d) venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză computat în bani . , . . fl 25.—

e) Venitul anual dela cununii și îngropăciuni . . fl 30.—

f) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 30.—

q) casă parochială, șură și grașduri de pétră, cele din urmă sunt nóuă și în stare fórte bună;

h) venitul anual dela patrafir . . . . fl. 50.—

i) Sare în valóre de . fl. 10.—

Suma . fl. 418.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral subscris.

Cohalm, 29 August, 1889.

Oficiul protopopesc greco-rĕsăritén al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 502. [222] 1—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediașului se deschide concurs de paroch în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóue încăperei și o bucătărie pe a cărei curte se află supra edificatele necesari pentru economie.
2. Porțiune canonică de 12 jugere arătoriu și fênaț, pământ de calitate bună pentru care va avea parochul a solví o contribuțiune erarială de 6 fl. la an.
3. Dela 76 familii 100 ḑile de lucru cu viptul dela paroch.
4. Dela 50 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va dá cantorilor 16 ferdele.
5. Stolarele usuate în tract.

Tóte aceste la olaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-și așterne suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaș, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 501 [223] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III-a clasă Almaș sec cu filia Cozia prin acésta se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în fója archidiecesană „Telegraful Român,“

Emolumentele sunt:

In materă:

a) porțiunea canonică arătoriu 1 jug. 1440 □, grădină 514 □, liveḑi 1 jug. 303 □ și pășune 1 jug. 265 □ venitul computat în . . fl. 25.—

b) birul în naturale dela 90 de case câte 2 mĕsuri de cucuruz ne smicurat à 40 cr. . . . . fl. 72.—

c) venituri stolare și alte accidenții . . . . . . fl. 76.60

In filiă:

a) porțiune canonică arătoriu 4 jug. 365 □, grădini 1004 □, liveḑi 2 jug. 900 □ cu un venit anual de fl. 80.—

b) stola cu alte accidenții . . . . fl. 80.—

cari tóte computate la olaltă dau un venit anual de . . fl 333.—

Cei ce doresc a reflectá la acest post au de a-și asterne concursele instruite în sensul prescriptelor statutului organic § 13 după tenórea § 17 a regulamentului pentru parochii, până la terminul de mai sus la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 4 Octobre, 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 81 [224] 1—2

CONCURS.

Pe temeiul conclusului representanței gimnasiale dela 29 August a. c. adus sub punct 3 al protocolului, se escrie concurs nou pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad, cu specialitatea: matematica ca studiu principal și fisica ca studiu aucsiliar, eventual și altă grupă de specialitate, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post dacă concurenții au censura este de 800 fl. și decenalele nelimitate; în lipsa de censură însĕ salariul este de 700 fl.

Concurenții 'și vor adresa petițiunile lor către comitetul gimasial intruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

e) că au cualificațiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §. 30 și 61 în combinare cu dispositiunile bisericesci relative la cualificațiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanței gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 20 Septembre, 1889.

Vasilie Damian,
președinte.

Nr. 303- [216] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor gimnasial cualificat pentru filologia clasică (limba latină și elină) conform legei de instrucțiune din anul 1883 art. XXX, §§. 29, 30, 61 și 62 se escrie cencurs.

Concurenții vor adresa, în termin de 15 ḑile dela prima publicare a acestui concurs, către subscrisa eforiă scolară petițiunile lor instruite cu documentele care atestă:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privința moralității, cât și în relațiunile civile;

c) că sunt de costituțiune firmă și deplin sănĕtoși;

d) că au pentru filologia clasică cualificațiunea prescrisă de legea citată mai sus.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obținerea decretului de profesor ordinariu (conform cu § 30 din legea de instrucțiune din anul 1883) salariul anual de 800 fl., ér după denumirea de profesor ordinariu salariul anual de 900 fl., adausul cuincuenal de 50 fl., care se repetéză de cinci ori, 130 fl. relut de cuartir și drept de pensiune conform statutelor. Concurenții cari pe lângă cualificațiunea prescrisă vor documenta, că au servit cel puțin trei ani la alte institute medii de crescere și învĕțămênt, pot fi aleși profesori ordinari recunoscêndu-li se pentru pensionare și pentru diferitele emolumente trei ani din serviciul lor anterior.

Concurenții vor declara în petițiunile lor, că se vor supune normativelor și dispositiunilor în vigóre ale institutului.

Brașov, 3/15 Octobre, 1889.

Eforia scólelor centrale române ortodocse-rĕsăritene.

Nr. 793. [218] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu din comuna Merghindeal protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 150 fl. cuartir și lemne de foc.

Doritorii a ocupá acest post au a-și substerne petițiunile lor instruite conform dispositiunilor esistente până la terminul prefipt la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, la 29 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 496. [212] 3—3

CONCURS.

Incuviințându-se instituirea unui post de capelan în parochia de clasa a dóua din Ciόra prin inaltul ordin consistorial dela 30 August 1889 Nr. 5290 B. pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

O terțialitate din tóte venitele parochiei, cari după calcularea și regularea din urmă trec cu ceva preste suma de 750 fl.

Cei ce vor voi și vor cugetá se reflecteze la ocuparea menționatei stațiuni de capelan în parochia Ciόra, au sĕ-și adreseze suplicele instruite conform legilor esistente în terminul preclus oficiului ppresbiteral subsemnat.

Sebeș, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul ppresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Tipeiu,
protopop.

Nr. 265. [217] 2—3

CONCURS.

Devenind postul învĕțătoresc din parochia greco-orientală Mihalț vacant pentru anul scol. 1889/90 prin acésta se escrie concurs cu datul dela prima publicare în restimp de 30 ḑile.

Emolumentele sunt:

1. Salariu pe anul scolastic 1889/90 150 fl., a se plătí din repartițiune din cassa sfintei biserici gr. or.
2. Cuartir liber în edificiul scólei.
3. Lemne suficiente pentru scólă și învĕțătoriu.

Doritorii a ocupá acest post au a și substerne concursele sale sub terminul susindicat conform statutului organic și legilor de scólă în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 30 Septembre, 1889.

Alesandru Tordășian,
protoresbiter.

Nr. 433. [225] 1– 1

Publicațiune.

Anna Voina din Bungard prin sentința consistorială dela 19 Septembre a. c. Nr. 6028 este despărțită de pribegitul bărbat Achim Muntenaș. Ceea ce prin acésta se aduce la cunoscință publică.

Sibiiu, 13 Octobre, 1889.

Oficiul protopresbiterfil gr. or. al Sibiiului.

I. Hannia,
adm. prot.

Sz. 2764 polg. [219] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy ürmősi Maurer Béláné bolyai lakós által beadott kereset folytán Ingodály község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 13-ik napjának d. e. 9 órája**. Ingodály község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset Ingodály előjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Sz. 2579 plg. [220] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Br. Bornemisza Ignátz buzdi lakós által beadott kereset folytán Sz. Péterfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 6-ik napjának d. e. 9 orája** Sz. Péterfalván község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Szász Péterfalva előjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Iakab Árpád,* jegyző.

Casă de vênḑare.

Casa, în ulița Bruckenthal Nr. 34, e de vênḑare, din mână liberă.

Doritorii pot lua informațiuni între ½ 3—4 la proprietar, în aceeași casă.

[226] 1—3

„Sebeșana“ Institut de credit și de economii, societate pe acții în Sas-Sebeș.

Convocare.

Domnii acționari ai *„Institutului de credit și economii „SEBEȘANA“ societate pe acții“*, se învită prin acésta în vîrtutea §§ 19 și 27 al statutelor societății la o

Adunare generală estraordinară,

ce se va ține în Sas-Sebeș, la **1 Decembre a. c. st. n. 2 óre p. m.,** în localul institutului.

Obiectul e:

Decidere asupra înmulțirei capitalului social.

Este de dorit, ca se participe un număr cât se póte mai mare de acționari, cu atât mai vêrtos, fiind-că se recer a fi representate cel puțin jumĕtatea acțiilor emise.

Domnii acționari, cari în sensul §§ 20 și 21 din statutele societății voesc a participá la adunare în porsónă sau prin plenipotențiați sunt rugați a-și depune acțiile și eventualele doveḑi de plenipotență cel mult până în *30 Novembre a. c. st. n., la cassa institutului în Sas-Sebeș.*

Sas-Sebeș, în 23 Octobre, 1889.

[227] 1—1 **Direcțiunea institutului.**

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 113 Sibiiu, Joi 19/31 Octobre, 1889. ***Anul XXXVII.***

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 6418 Scol.

CONCURS.

Devenind vacant un stipendiu de *60 fl.* din *fundațiunea Francisc-Iosif*, pentru acela se publică concurs *până la 15/27 Novembre a. c. inclusiv.*

Aspiranții la acest stipendiu au sĕ-și astérnă suplicele până la terminul de mai sus la consistoriul archidiecesan instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial al comunei, cărei aparțin, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolariu despre progresul făcut în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială și starea materială a părinților lor, și în fine

e) eventual alte documente recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută la 5 Octobre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 18 Octobre.

Organul oposiției moderate „Budapester Tagblatt“ în primul seu dela 27 Octobre, se ocupă cu tótă seriositatea de reforma legei electorale, pe care altcum și noi în nenumĕrate rênduri o am solicitat în colónele ḑiarului nostru, formând ea chiar un punct din programul nostru.

De astădată, nu noi ḑicem, că parlamentul ungar este compus după o lege, pe care minoritatea țĕrei îl alege, și nu noi ḑicem, că poporul nu are representanții sei în parlament, și aleșii sunt eșiti din urne după voturile unor clice de ómeni, cari nu au în vedere binele poporului și ale maselor celor mari și drept consecință cei aleși servesc interesele celor puțini cari i au trimis, ér de interesele poporului nu au nici simț, nici durere.

Tóte aceste se află tipărite în un ḑiar, care stă aprópe de șeful oposiției moderate, de contele Apponyi și tocmai că acéstă cestiune află publicitatea cea mai estinsă în atare organ, este la rêndul seu, ca și noi sĕ aprețiem cele susținute de organul oposiției moderate.

Este o adevĕrată rușine censul cel ridicat pentru Transilvania, ca elementul român sĕ nu se pótă afirmá nici în legislativă, nici în municipii și în multe locuri nici în comune, prin instituțiunea cea măestrită a virilistilor.

Așa póte fi Abrudul oraș unguresc, Sas Sebeșul oraș săsesc, Ocna-Sibiiului unguresc, deși ungurii și sasii sunt în minorități disparente, așa pot fi aleși deputați la parlament în Ighiu și Vinț, în Abrud și Ocna ómeni, cari nu cunosc poporul român, ori nu vor sĕ-l cunóscă, cari nu au durere de binele poporului, ómeni, cari stau departe de popor, ómeni, cari nu-i vorbesc limba, ori dacă i-o vorbesc, i-o batjocoresc precum batjocoresc pe preoții românesci, scólele lor și tot ce e românesc. Și casuri de aceste în Transilvania nu e unul, sunt ḑeci și tóte aceste nu ar fi, nu ar puté fi, dacă legea electorală nu ar fi așa de blăstemată, dacă nu ar fi acordat nemeșilor votul de alegere, fie ei desculți ori vagabunḑi, și dacă nu s'ar fi avut în vedere ruina poporului român.

Stările aceste de lucruri nu pot sĕ se mai susțină în óra, în care Ungaria reclamă pentru sine titlul de stat de drept.

Dacă e drept, acela trebue sĕ fie pentru toți deopotrivă, dacă nu, atunci sĕ ni se spună că sè lucră cu plan la nimicirea nóstră, ca sĕ scim de ce sĕ ne ținem.

Lucrătorii au solicitat introducerea sufragiului universal, dar ei aḑi sunt un factor, cu care ómenii dela putere nu au sĕ și facă témă. Bine atunci tot în acest sens s'au esprimat românii în mai multe rênduri și fără nuanță de colorit politic, nu a fost și nu este român în Ungaria, care sĕ aibă curagiul sĕ se opună acestei dorințe generale a poporului român. Óre un popor de peste 3 milóne aḑi sĕ nu fie factor în Ungaria? Óre nisce cetățeni, cari dau dări în sânge și avere, cari sunt moșteni vechi sĕ fie ignorați păn e lumea de falsii profeți de astăḑi, cari în orbia lor, cred că ne pot sterge de pe fața pământului!

Vorbă sĕ fie! Poporul póte fi eschis aḑi, póte fi încă ḑece ori cinciḑeci de ani, dar nu póte fi pus în robie pe vecie, și ce-i-ce nu-i dau aḑi bucuros drepturi, pot sĕ le îmbie mâne sub presiunea unor evenimente.

Reclamăm deci schimbarea legei electorale, ca una ce ar fi chemată a întărí legăturile între cetățeni și ca una, care ne ar aduce în posiție sĕ ne avem representanții nostri în parlament și municipii, după numĕrul nostru în valórea nóstră și după jertfele, ce le aducem patriei.

Revista politică.

Scirile mai próspete din Budapesta comunică, că ministrul de comerciu, dl Baross, va merge în persónă la Bucuresci, unde va începe tratativele pentru incheerea convențiunei comerciale cu România.

Acestor sciri trebue sĕ le dăm importanța cuvenită, mai vêrtos din acel motiv, că ele nu anunță ceva lucru nou, ci confirmă numai nisce pregătiri, cari de mult s'au pus la cale. Ministrul Baross a mai fost în România însoțit de ministrul de finanță dl Wekerle, încă în vară, și de atunci se vorbia de reînceperea preparativelor pentru încheerea convențiunei, aducêndu se acésta călĕtorie în legătură cu situațiunea industrială a statului nostru.

În ḑilele trecute, precum am mai amintit, ministrul de esterne al României, dl Lahovary, la întórcerea sa din Paris s'a abătut prin Viena, a avut multe conferențe atât cu ministrii austriaci cât și cu cei ungari și în acele conferențe s'a discutat mult și asupra acestei afaceri.

La rêndul seu a venit și presa și a comentat acésta cestiune până în cele mai mici detalii. Din espunerile presei, atât austriace, cât și germane, — căci și presa din Germania se ocupă cu predilecțiune de acéstă afacere, — reese, că Austria nu mai póte suferí daunele, ce le cășunéză industriei și comerciului austriac rĕsboiul vamal, care se continuă numai de dragul celor din Budapesta, ci va trebuí sĕ caute un mod de a înduplecá și pe Ungaria a nu fi atât de pretensivă.

Urmările resboiului vamal le a simțit și Ungaria, mai ales după-ce s'a convins, că România nu prea contéză mult la piețele ei și astfeliu ne putem esplicá, pentru ce presa magiară, carea până acum a stat în reservă, pledéză pentru încheerea cât mai grabnică a convențiunei.

In România lucrurile nu vorbesc tocmai așa de favorabil cestiunei. Deși ministrul de comerciu s'a adresat camerilor sĕ-și dea părerea, deși se ivesc voci, cari cer cu insistință încheerea convențiunei, totuși curentul nu e așa de puternic, ca sĕ nu pótă fi paralisat. O convențiune cu România se va puté face numai pe o basă, care va asigurá regatului român deplina emancipare economică.

Acésta suntem în drept a o accentuá mai vêrtos și din aceea împregiurare, că liberalii de tóte nuanțele se pregătesc cu un apel cătră țară, prin care protestéză contra convențiunei și póte-că protestul lor va avé de urmare și o schimbare a cabinetului.

In Francia se string grupurile de partid pentru alegerea președintelui în sesiunea, ce se va deschide. Decretul de deschidere, subsemnat de Carnot, conchiamă camerile pe ḑiua de 22 Novembre. Candidați sunt însinuați 5 inși, dintre cari șanse de reușită ar avé Melline.

FOIȚA.

Cuvinte sufletesci

(Urmare.)

Samênă cu îmbelșugare, ca sĕ seceri în abundanță. Nu despera nici odată, nici când simți întréga ta slàbiciune; în totdeuna î-ți va vení unul în ajutoriu.

*

Dḑeu ți-a dat ție multă fericire în mână, pentru-că ți-a dat multă vîrtute de inimă. Sunt și spini pe îngusta cale a vîrtuței și fapte mari nu dăruesc înțelepciunea cea mai înaltă nici unui muritoriu fără lacrime.

*

Și pe ceriul cel mai senin trec din când în când nori posomorîți.

*

Nu ți doresc ḑile făr de lacrime; pentru-că va vení o ḑi, în care ori ce lacrimă, ce o-am plâns ca crestini, ne-va încântá. — Suferințele sĕ-ți fie preteni! Idei seriòse se nu fie nici odată strĕine sufletului teu și în mijlocul celei mai mari fericiri pămêntesci sĕ poți priví cu ochii deschiși și veseli în fața adevĕrului.

*

Tu o sci: dela început și până la sfêrșitul vieței sunt numai câțiva pași, si nici omul acela, căruia ii este mĕsurat cel mai lung șir de ani omenesci nu are multe momente de trăit; gustă deci viéța și nu desprețui plăcerile ei! Dar în mijlocul gustărei celei mai mari fericiri nu uita, că viéța acésta este un rîu și tóte splendorile ei prav și pulbere; și că dincolo de mormênt î-ți este reservată mai multă fericire, decât póte dorí un muritoriu și sperá omul vîrtuos! Așa nu te va legá nici o bucurie presentă de pămênt și nici o spaimă a viítoriului nu-ți va întórce privirile dela eternitate.

Atunci tu vei priví sau vei merge în fața țintei mai apropiate a vieței tale, cu sufletul liniscit și cu un dor zimbitoriu: pentru-că tu scí, că fericirea ta este tot așa de eternă ca și vîrtutea ta.

*

De ar fi faptele ca cuvintele mele, și cuvintele mele ca inima mea!

*

Dacă omul și-ar cunósce bine neputința și puterile sale — privilegiele și monopolurile sale, — cine ar fi mai ferice ca el?

*

Învață mai întâiu și mai pe urmă înțelepciunea de a întrebá totdeuna: „Pentru ce acésta?“.

*

Liniscea ta sĕ nu se întemeeze nici odată pe ómeni, pe amiciție, pe norocul teu, — ci pe Dḑeu.

*

Légă între sine momentele fugitive prin studiu și instruirea altora!

*

Când esci în singurătate, adună puteri pentru sgomote și în sgomot dedăte a aflá plăcere în singurătate.

*

Privesce la ce este mai aprópe de tine, și când va sosí cea ce este în depărtare îți-va fi ușor.

*

Dacă ai căḑut, ridicăte iute, regretă nebunia ta și grăbesce a repará greșala prin facere de bine.

*

Consideră aceea ḑi ca cea mai bună, care te a adus mai aprópe de țintă și care te a deprins în fapta cea mai grea. (Va urmá.)

Esposiția universală din Paris *).

VII. Agricultura.

Agricultura este destul de bine representată. Ea nu póte ḑice, că s'ar fi negligat sau restrins, deórece tot cheul d'orsay, care se estinde dela câmpul

---

* Veḑi Nr. 105.

Pe când ḑiarul parisian „Figaro“ comunică din isvor sigur, că şi Anglia a întrat în liga de pace şi a încheiat un tractat cu puterile centrale şi că astfeliu numai Rusia şi Francia ar fi rěmas isolate, scirile din Anglia anunţă, că curentul contra guvernului actual Salisbury devine tot mai puternic.

Gladstone, amicul Franciei şi şeful liberalilor englesi, lucră din rěsputeri cu aderenţii sei ca sě siléscă cabinetul conservator a se retrage încă în sesiunea actuală şi a face loc liberalilor. Mijlócele sunt puternice, căci Gladstone s'a silit a luá drept mijloc poporaţiunea englesă, la care s'a făcut atât de popular prin vorbirile sale fulminante. Tot deodată acestui bărbat i-a succes a silí guvernul, ca sě ia mai multe měsuri, cari sě jignéscă pe alegětori şi astfeliu acestia sě abandoneze guvernul şi sě nu-l mai spriginéscă.

Adresă de aderinţă.

Inteliginţa română din părţile Mercurei a votat într'o conferenţă a sa o adresă de aderenţă cătră Escelenţia Sa metropolitul nostru, carea la dorinţa biroului acelei conferenţe o publicăm în următórele:

Escelenţia Vóstră,

Inalt Preasânţite Domnule Archiepiscop şi Metropolit!

De vécuri multe poporul românesc pórtă luptă pentru esistinţa sa naţională.

Strěinii, cu cari locuiam împreună şi cei cu cari eram învecinaţi rîvniau, ba stăruiau cu tóte mijlócele la contopirea nóstră în seminţiile lor.

Dar nici când întrecut atacul contra vieţii nóstre naţionale n'a fost atât de inverşunat ca în timpul present.

Poporul maghiar adecă, astăḑi ajuns la putere, cu desconsiderarea intereselor patriei comune voesce ca cu ori-ce mijlóce sě ne asimileze lui-şi, sě ne magiariseze.

Nu i-a succes în trecut, când rari erau între noi ómeni prověḑuţi cu bune şi destule arme de apěrare. Nu-i va succede acum a ne magiarisá, când consciinţa nóstră naţională e mai vie şi mai pronunţată, când în fruntea poporului nostru stau bărbaţi cu multă iubire de némul lor şi sunt înzestraţi cu puternice arme de luptă.

La acésta convingere între alte ne îndreptăţesce un cas concret întêmplat mai ḑilele trecute.

Escelenţia Vóstră atât ca archipăstoriu cât şi ca unul dintre cei dintâiu fii ai némului românesc, fiind însuşi atacat şi cu Escelenţia Vóstră întreg poporul românesc prin îndrăsnéţa adresă, ce V'a făcut preşedintele Kultur-egyletului din Cluş, dl conte Gabriel Bethlen, de a concede unui preot de-ai nostri a concurge la sfinţirea stégului reuniunei Emke, a-ţi respins cu demnitate recerută acel atac.

Declaraţiunea resolută şi plină de adevěr, ce Escelenţia Vóstră a ţi făcut preşedintelui reuniunei „Emke“ la îndrăsnéţa sa recercare, a umplut inimile tuturor românilor de mare bucurie, pentru-că din înălţimea tronului archieresc a-ţi dat espresiune convingerilor nóstre şi ale tuturor românilor.

Pentru acest act de părintéscă iubire şi îngrigire, noi subscrişii, întruniţi astăḑi în conferinţă, în numele nostru şi al fraţilor nostri din ţinutul Mercurei, Ve rugăm sě binevoiţi a primí adênc simţitele nóstre mulţămiri, rugând totodată pe Dḑeu sě Ve lungéscă anii vieţii, sě ve dea tărie şi putere ca sě puteţi apěrá şi în viitoriu adevěratele interese ale némului nostru şi ale scumpei nóstre biserici.

Mercurea, la 14/26 Octobre, 1889.

Ai Escelenţiei Vóstre devotaţi fii

(*Urméză subscrierile.*)

Cronică din Zarand.

Zarand, 23 Octobre 1889.

De ale scólei. — Câteva recerinţe acum la începutul anului!

Cu 1 Octobre st. v. s'au început prelegerile la scólele nóstre confesionale gr. or. — din archidiecesă — prin urmare şi din tractul nostru Zarand. Învěţătorii au sě fie la postul lor, pentru-ca prelegerile sě se încépă regulat. Durere! în multe locuri acésta nu se póte face punctual, nefiind indiviḑi apţi la îndemână. In acest tract suntem mai norocoşi. La fie care staţiune învěţătoréscă sunt competenţi — deşí nu cu cualificaţiunea recerută, — dar apţi a fi aplicaţi ca provisori, avênd minimul 3—4 clase gimnasiale. Acésta impregiurare este a se mulţămí gimnasiului nostru din Brad şi indemnului, ce se dă de aici ca tinerii eşiţi din gimnasiu sě se aplice la cariera învěţătoréscă. Astfeliu învěţătorii tractuali 3 părţi din 4 sunt tineri eşiţi dela acel gimnasiu.

Fiind la începutul anului scolariu şi cunoscênd de aprópe lipsele acestui tract, cred, că nu e superflu a atrage atenţiunea învěţătorilor nostri asupra câtor-va lucruri de interes pentru dênşii, pentru progresul scolarilor, şi pentru istoricul scólelor şi a desvoltărei nóstre.

Este o plângere generală nu numai în acest tract, ci şi în altele, că pruncii nu cercetéză scóla. Lucru e prea adevěrat. Sunt însě şi locuri, unde scóla e îndesuită tot anul de prunci.

E datorinţa fie cărui invěţătoriu a se pune acum la începutul anului în atingere nemijlocită cu casa părintéscă. Sě nu ne fie ruşine a pětrunde în cea din urmă căscióră ţěrănéscă, unde scim, că este prunc apt de scólă, căci dóră din opincă suntem cu toţii. Vorba e ca sě câştigăm şi sě luminăm personal pe fie-care părinte despre însemnătatea scólei, şi sě ne familiarisăm — unde e prunc incepětoriu — cu el ca sě-l atragem la scólă.

Asta ar fi prima recerinţă.

A dóua: sě fim punctuali în cercetarea scólei, şi bisericei, -- începênd de acum şi până la finitul anului.

A treia: sě facem cât mai ţine timpul frumos escursiuni cu elevii la câmp, sě facem eserciţii gimnastice, ca sě atragem atenţiunea părinţilor asupra-ne; éră elevilor sě le facem plăcere.

A patra: sě nisuim ca pruncii sě-şi cumpere cărţi, ér celor sěraci sě li se procure prin comitetele parochiali, ér dacă acésta nu se póte, sě incercăm a face colecte în comună, pentru procurarea de cărţi la elevii sěraci, tot astfeliu şi pentru recuisite de scris.

A cincia: archiva scólei, dacă esistă, sě se ţină în ordine; ér dacă nu esistă, şi fapt este, că nu esistă în cele mai multe comune, are sě se facă, căci este o ruşine pentru un învěţătoriu a-l întrebá după circularele forurilor superióre privitóre la scólă — şi recte la învěţătoriu, despre absenţii, despre corespondenţa lui oficiósă, şi a nu fi în stare a-ţi arětá nici un act cât sě orbesci un şórece.

De aceea sě ne facem o datină, de care se ne ţinem strict: ori ce act oficios dela autoritatea scólară, dacă ne privesce personal, sau e referitoriu la scólă dăi datul când ţi s'a presentat, numeriséză-l, şi-l îndù în protocolul de esibite, tot astfeliu ori-ce act dai insuţi, lăsaţi copie cu numěr. Actele, ce ai primit, şi ce ai dat, numerisate şi în ordine ţinute sunt o icónă a activităţii învěţătoriului. Ele vor formá archiva scólei, impreună cu cronicele scolare şi alte scripte şi sunt de cea mai mare insemnătate pentru învěţătoriu, şi pentru istoricul scólei şi a învěţămêntului. Un învěţătoriu, care nu şi are archiva sa, e asemenea unui ḑileriu, care, la finea anului scie sě ţi spună, că a lucrat, dar nu póte sě-ţi dovedéscă cu nimica sporiul făcut.

A şésa recerinţă: sě fim conscienţioşi în darea absenţiilor — despre cari sě păstrăm copii în archivă — şi insist acum la început sě se pedepséscă cei renitenţi; numai în ěst mod au pedepsele inţeles. Elevii fiind constrinşi de acum a cercetá scóla, vor puté face progres. A pedepsí elevii la finea anului, pentru-că nu a frecuentat scóla, e un lucru absurd. Deoparte elevul nu mai póte profitá nimic, ér de altă parte, am făcut şi daună părinţilor prin aplicarea de pedepse în bani.

A şeptea: sě ne purtăm în ordine matricula, cronicele scolari, catalógele de clasă etc.; éră dacă scóla nu le posede, fă tot posibilul, ca sě ţi se procure, căci e lucru necreḑibil, ca cea mai sěracă parochie sě nu pótă spendá minimul de 8 fl. pentru procurarea cronicelor scolari.

A opta: ia dacă nu ai luat până acuma normativul scolariu în mână — bun, rěu cum e — şi-ţi imparte materialul, ce ai sě percurgi în fie-care sěptěmână cu fie care despărţěmênt. Numai aşa vei merge cu paşi siguri.

Dacă esti învěţătoriu nou, te pune în conţelegere cu învěţătorii, ce au pracsă, şi sunt recunoscuţi ca buni învěţători. Materialul vei avé a ţi-l acomodá după numěrul órelor prescrise pentru fie-care obiect de invěţămênt pe sěptěmână.

A nóua: mergi totdeuna pregătit în scólă, şi nu te lăsá în scirea Domnului, că vei propune, cum vei puté.

Făţi dacă eşti învěţătoriu tiněr prelegerile în scris, şi te preparéză bine acasă. Acésta va fi de lipsă sě o faci în vre o doi ani consecutivi.

De aci înainte 'ţi vei face în scris numai planul lecţiunei şi óreşi care schiţe din esecutarea lui.

A ḑecea: scóteţi cărţi din biblioteca reuniunei, cari te privesc, cetesce, imprumută dela amici, cumpěrăţi opuri pedagogice încât 'ţi ajung puterile materiali. Nu uitaţi ca de ochii din cap: sě abonaţi vre-un jurnal pedagogic, ca sě fiţi în curent cu ale scólei.

In fine pare, că aud ḑicênd pe unul: acestea tóte le am sciut şi eu! Apoi prea bine! Sě vedem fapte.

Corespondentul.

Cultul divin în biserica veche creştinéscă.

(Urmare.)

Din aceste se invederéză: că apostolii, ca născuţi jidovi, respectau şi observau însuşi cultul divin jidovesc; că acéstă observare au recomândat-o ei şi acelor crestini, cari au fost născuţi jidovi şi rêvnitori ai legei mosaice; că ei însě acéstă observare n'a pretins-o de loc dela crestinii din păgâni, cel puţin nu mai mult din ea decât ce a fost cuprins în decisul, respective în epistola bětrânilor comunei

---

lui Marte până la esplanada invalidului este destinat numai pentru agricultură. Afară de acésta florăriile şi grădinile de pe colina Trocadero încă aparţin agriculturei. Tot aici s'a ridicat un templu admirabil şi pădurăritului. Nu de mult s'a ţinut şi o esposiţie de vite. Vitele încă n'au oferit ceva admirabil, dar cine póte admirá tot ce merită a fi admirat?

Mergênd de a lungul câmpului lui Marte, primul edificiu, care ne întimpină este palatul dedicat materielor de nutremênt. El forméză o galerie lungă. Paralel cu acésta se estinde o a doua galerie. Până la esplanadă se estind şese galerii de aceste. Tóte sunt din greu încărcate. Afară de aceste galerii mari se mai află câteva şi mai mici, cari asemenea au pavilóne bine arangiate. Dintre aceste cu deosebire esceléză cel al pânei. Esposiţia acestora este în general mult mai simpatică decum şi-ar puté cineva închipuí.

Specialistul află multe de admirat şi studiat, atât în ce privesce maşinele cât şi productele câmpului. Materialul de studiat este destul de vast. Dar nu numai specialişti ci şi economii de rênd află multe lucruri instructive, şi interesante. Ba chiar şi privitoriul indiferent admiră, şi se încércă a-şi câstigá informaţiile recerute despre lucrurile neprecepute.

Prima galerie, în care întrăm îndată-ce am părăsit câmpul lui Marte, conţine esposiţia ministeriului de agricultură. La întrare numai decât ne întimpină o piramidă formată din cuburi aurite.

Scopul acesteia este a sensualisá interesul manifestat din partea regimului pentru prosperarea agriculturei. Cubul cel mai de desupt este, se înţelege, cel mai gros. El representă un erogat de 8.300,000 fr. Acésta corěspunde anului 1889. Anul 1869 este representat prin un cub, care costă 4 mil. fr, ér 1849 prin un cub al cărui cuprins valóréză numai 1.698,000 fr. ş. a. m. d.

Ne-am puté pune întrebarea: óre de ce a spesat regimul atât de mult pentru agricultură şi că óre n'ar fi fost destul, dacă s'ar fi indestulit cu sumele de mai nainte? Desigur că nu, ar fi rěspunsul, deóre ce scólele s'au desvoltat din ce în ce mai mult, s'au înfiinţat nóue staţiuni de esperimentare, se dă mai mult pentru prăsirea vitelor s. c. l. Dar cel ce face numai o comparaţie superficială între erogatele de acum ale ministeriului de agricultură şi ale celui de înainte de 20 ani, acela sě nu uite, că atunci păduritul, prăsirea cailor şi sistemul de udare aparţineau altor ministere. Aceste resorte aparţineau ministeriului de comerciu şi prin alipirea lor, la cel de agricultură au mărit bugetul acestuia. Aceste se urcă acum la suma de 36 milióne franci.

Una dintre cele mai salutari înoiri este înfiinţarea de secţiuni de espiramentare. De aceste s'au construit în diferite regiuni ale Franciei. Aceste staţiuni au orênduit unele esperimente, după cum se pot vedé în galeriile esposiţiunei. Cu deosebire mi se pare mie interesantă esperimentarea, care s'a făcut cu grâul. După datele oficiali statistice un hectar produce în Francia 15—16 hectolitre. Dupăcum se vede mai puţin ca în Anglia şi Germania. Acésta impregiurare impedecă pe economul englez de a puté concurá cu productele agricole ale ţěrilor dincolo de mare. Antistiile staţiunilor de esperimentare şi au atras atenţiunea asupra acestui punct şi au şi semnalat varietăţile, cari se par potrivite a ajunge ţinta dorită.

Aceste varietăţi se recomândă ţěranilor nostrii. Cu care succes însě, acésta îmi este încă necunoscut. Pentru un resultat sunt de lipsă dóuě succese: 1. Ţěranul trebue sě voiéscă a primí sămênţa cea nóuă de grâu şi sě o samene. 2. sămênţa sămênată trebue sě se şi dovedéscă. Am auḑit numai câteva casuri speciale, dar aceste sunt destul de strălucite. In un cas hectarul a produs 50 hectolitre, în un altul şi mai mult. De altcum 'mi permit a nu intrelăsá, şi a amintí că eu cunosc şi observ câmpurile din apropierea Verseillesului de vre-o dóueḑeci de ani şi de atunci hectarul produce totdeuna 45 hectolitre în termin mediu; drept aceea mi se pare că terminul mediu de 15—16 hlr. pe hectar nu corěspunde adevěrului.

(Va urmá.)

din Ierusalim cătră crestinii din Antiochia (Fapt. Ap. 15. 23—29). Ba Pavel nici decum nu voesce sĕ permită, ca crestinii din păgâni sĕ se supună circumcisiunei şi obiceiurilor jidovesci, pentru-că prin acésta cad în judaism (v. Galateni cap 5).

Când în urmare biserica din Iernsalim fù distrusă, atunci şi obiceiurile jidovesci devenìră în biserică mai rari şi încetul cu încetul dispărură cu totul dintre crestini. Din acestea se vede, că cultul crestinesc nu stă nici într'o legătură cu cultul jidovesc.

Dar cu tóte că cultul crestinesc la nici un cas nu se póte derivá din cel mosaic, totuşi forma devoţiunilor nóstre îşi trage originea din iudaism, şi adunările nóstre bisericesci sunt decopierea adunărilor jidovesci în sinagóge

Se nasce acum întrebarea: că cum stă cu sinagógele şi ce a ordinat Christos şi apostolii sei cu privire la ele?

În periodul lui Iisus afară de biserica din Ierusalim aveau jidovi în tóte oraşele mai însemnate, atât în lăuntru cât şi afară de Palestina, locuri de adunare. In acestea conveniau ei în tóte Sâmbetele. Se cetiau câteva capitole din s. scriptură, sĕ esplicau şi sĕ făceau admonieri poporului. Fie-care sinagogă îşi avea pe antistele seu (archisinagogos). Fie-care Rabbi, ori cărturariu, putea sĕ îndeplinéscă cetirea. — Iisus şi apostolii sei încă cercetau aceste sinagoge. Când s'a întrodus ele, nu se scie precis. O disposiţiune mosaică nu sunt ele. Dar destul, că ele esistau şi erau cercetate.

Şi ap. Pavel cerceta regulat sinagógele în călĕtoriile sale. Ele erau pentru el locul acela, în care demustra el: că cel în Ierusalim, restignitul Iisus din Nazaret, este promisul Messia, şi că numai prin credinţa acésta plăcem lui Dḑeu şi ne fericim şi că în numele lui sĕ ne botezăm. Faptele apostolilor sunt pline de astfeliu de esemple; arătându-ne şi efectul, care l'a produs propagările sale. Acuşi fură ascultătorii, ba une-ori chiar si antistii sinagogelor convinşi; acuşi poporul se împărţa în partide, acuşi unii contraḑiceau şi Pavel se vedea de multe ori necesitat a căutá împreună cu pretenii şi aderenţii sei o altă sinagogă.

Acésta este începutul adunărilor crestinesci şi a bisericilor. Şi unde a întemeat Pavel comune speciale crestinesci, acolo nu uita de a dispune şi persóne, cari sĕ conducă acele comune, ca şi antistii sinagógelor.

Atât aflăm în cărţile Test. nou cu privire la cultul divin crestinesc. Că nu s'a ordinat prin lege nimica în causă, póte fi pentru-că întemeetoriul religiunei crestine şi apostolii au voit din adins sĕ lase acest lucru a se organisá după înţelepciunea şi libertatea crestinilor şi după impulsul lor din lăuntru...

Şi creştinii au aflat calea de a venerá pe Dḑeul lor şi ai prestá cuviinciosul cult.

Sĕ vedem dară, cum serviau crestinii cei dintâiu Dumneḑeului lor; şi anume cum îl venerau ei în casă (cult privat) şi cum în adunările lor bisericesci? (cult public).

Cultul privat era cu deosebire de dóuĕ feliuri: sau că se făcea privind familia întrégă, ori că se făcea de o anumită persónă special pentru sine şi era condiţionat de timp determinat.

Ce privia feliul dintâiu, care se póte numí biserica din casă, apoi acela se sĕvêrşia de comun în următoriul mod: Îndată-ce se sculau diminéţa, sĕ adunau cu toţii la olaltă şi îşi făceau rugăciunile (precum acésta se vede din Chrysostom om. I despre rugăciune); lăudau şi mulţămiau lui Dḑeu pentru ocrotirea şi conservarea lor din nóptea trecută, implorând ajutoriul şi darul seu şi pentru ḑiua, care se începe. Şi aceste le făcea stăpânul căsii, afară dacă din întêmplare era un preot de faţă. Este de presupus, că după aceste îşi mărturisiau simbolul credinţei lor, în puterea căruia se manifestau ei de crestini, înarmându-se astfeliu contra a totfeliul de primejdii şi ispite.

Mai departe nu me îndoesc, că vor fi cetit câteva piese din s. scriptură, precum erau obicinuiţi ei a face acésta în tot timpul şi în urmare şi la aceste ocasiuni nu s'a putut trece cu vederea.

Că şi-au avut ei órele anumite pentru rugăciune, adecă óra a treia, a şésa şi a nóua este cunoscut (Şaguna, ist. bis. I. §. 75). Obiceiul acesta l'a împrumutat ei dela jidovi, carii împărţiau diua în patru óre mari: în întâia, a treia, a şésa şi a nóua; din cari cele trei din urmă erau ordinate pentru rugăciune. Óra dintâiu se începea la 6 óre diminéţa calcularea nóstră) şi dura pănă la nóuĕ. Óra a treia începea dela nóuĕ pănă la doispreḑece, spre închipuirea vremei aceleia, în care s'a pogorît duchul sfânt asupra apostolilor; óra a şésa se începea la doispreḑece şi dura pănă la trei spre închipuirea rugăciunei lui Petru din casă în césul al şéselea — Fapt. ap. 10. 9; — óra a nóua se începea dela trei pănă la şése óre séra, spre aducerea aminte a mergerii lui Petru şi Ioan la biserica Ierusalimului (v. Şaguna, loc cit.) (Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a sosit din Meran la Viena, unde va petrece pănă la 5 Novembre a. c. Din Viena Maj. Sa va vení la castelul Gödöllö.

* (Căsătoria princiară). Actul căsătoriei principelui mostentoriu de Grecia, Constantin, cu princesa germană, Sofia, s'a sĕvêrşit în biserica gr. or. după ritul gr. orient. In capela Curţii s'a dat binecuvêntarea după ritul evangelic. La masă a toastat împĕratul german pentru părechia tineră şi pentru poporul grec. Manifestaţiunea cu torţe a cetăţenilor a fost splendidă, preste 24,000 cetăţeni au luat parte.

* (O serată la regina României.) Regina României petrece în present la Wiesbaden, unde sănĕtatea deşi i s'a mai îndreptat, totuşi trebue sĕ mai petrécă pentru a luá masage. Regina în ḑilele când se simte bine, arangiéză serate artistice, la cari învită pe persónele mai distinse. Astfeliu de serată a arangiat şi sĕptĕmâna trecută. Erau invitaţi principesa de Schlesvig-Holstein, fratele reginei, principesa de Reuss, d şóra Văcărescu, poetă română cu bun nume, renumitul autor german Gustav Freytag, dl Frederik Bodenstedt şi alţii. Cu acéstă ocasiune d-şóra Ghiers, actriţă a curţei, a cetit impreună cu compositorul August Bunger drama într'un act intitulată „Ulranda.“ Acéstă interesantă dramă e scrisă chiar de regina, Carmen Sylva, şi se va jucá în curênd şi la teatrul curţei din Weimar. Subiectul piesei este luat din timpurile istorice vechi ale germanilor. Se caracteriséză printr'o fantasie bogată, printr'o limbă frumósă şi plină de figuri.

* (Cas de mórte). „Românul“ dela 28 Oct. scrie: Generalul **Adrian** a încetat eri din viéţă. Eşit din popor, generalul Adrian a luptat necurmat pentru democraţia română, alături de Golescii, Brătianu, Rosetti. Pecând era adjutant al Domnului Cuza-vodă împreună cu deputaţii liberali votà adresa cătră tron din 1863, din care causă împreună cu generalul N. Golescu, a fost scos dintre adjutanţi şi pus în disponibilitate.

Combătând apoi ca deputat unele imposite ilegale, refusà împreună cu Golescu, Brătianu şi Rosetti sĕ plătéscă acele dări, din care causă fù dat în judecata ostăşéscă şi în câteva ḑile, osêndit la degradare şi scóterea din oştire, sentinţa se întărì, refusându i-se chiar dreptul de-a apelá la casaţie.

In 1867 fù numit ministru de resbel în cabinetul Stefan Golescu, în 1868 remase în aceaşi calitate în cabinetul Nicolae Golescu, şi demisionà, când venì cabinetul Dumitru Ghica. De atunci a luptat necurmat alături de C. A. Rosetti. In timpii din urmă trăia retras. — Luând o vie parte la durerea familiei, amintirăm acésta pagină din viéţa lui Adrian, din care reese simţemintele şi independinţa de caracter a bĕtrânului liberal, care cât a trăit, a dat tuturor esemplu de onestitate privată şi rĕmânênd credincios principiilor democratice

* (Adunările comitatense). In adunarea comitatensă a comit. Coşocna s'au votat pentru fondul de pensiune al funcţionarilor 0.75%, pentru fondul bolnavilor 1·75%, pentru casa comitatensă 2%. pentru cheltuelile orf. şi tutorale 0·25%, pentru scopuri culturale 0·25%, s'a mai votat arunc de dare pentru scóla de stat din Huedin, pentru in institutul surdo-muţilor, pentru scóla industrială de femei etc. In adunarea comitatensă din Deva s'au votat 2%, pentru amortisarea împrumutului de 160.000, cu care sĕ se continue lucrările la edificarea casei comitatense.

* (Steagul rus fluerat). „Pall Mall Gaz.“ scrie, că steagul rus a fost fluerat la Londra. Étă în ce împregiurări: Ḑilele trecute fiul contelui Tolstoy şi alui Ignatiew au petrecut în sala musicală Alhambra, unde între altele cei de pe scene, au arĕtat şi diferitele steaguri şi insemne ale statelor din Europa. Când s'au arĕtat cele rusesci, un steag mare şi cu mai multe embleme, publicul a început sĕ fluere şi sĕ-i dea cu huide-o. Tinerul comite Ignatiew s'a supĕrat atât de tare pentru acésta, încât a dat pe la mai multe ḑiare sĕ se insereze un protest, în care condamnă aspru pe cei cari au fluerat, şi în genere pe întreg publicul din Londra, care, ḑice contele, înturiat, a dovedit, că este mai puţin cult decât cel mai din urmă ţĕran din Rusia.

* Têrgul din Sas-Reghin, precum i se scrie fóei locale de aici „Sieb. Tgblatt“ a fost de tot slăbuţ, din causă, că în împregiurime bântue bóla de gură şi de unghii. Cumpĕrători au fost destui, dar vite abia au fost de tóte 2780 boi. Părechia de boi mari a ajuns şi la preţul de 380 fl.

* (Reservistii de intregire). In cercurile de intregire, în cari resultatul recrutării a fost nefavorabil s'au convocat la esercițiul de arme activ un numĕr considerabil dintre reservistii de intregire. Acésta s'a făcut în urma ordinaţiunei monarchului şi pe temeiul legei din 1888 art. de lege VI. Acei reservisti deci, cari credeau, că după 8 sĕptĕmâni vor fi eliberaţi, pot fi ţinuţi 1, 2 şi eventual 3 ani la esercițiul activ.

* (Adunare „patriotică“ furtunósă.) Din Braşov se comunică cu data 27 Oct: Adunarea generală de aḑi a filialei kulturegyletiste din Braşov a decurs într'un mod de tot furtunos. Raportul secretariului Szterényi a fost respins cu o maioritate covêrşitóre, în urma căreia presidentul Koos şi secretariul şi-au dat demisiunea. S'a ales apoi un vice-preşedinte şi un alt secretariu, ér alegerea de preşedinte s'a amênat pănă la adunarea gen. viitóre.

* (Este Ungaria unguréscă.) Deputatul ungur Szathmáry György, scrie „G. Tr.“, a scos de sub tipariu o carte intitulată „Ţéra şi părţile mărginaşe“. Autorul constată cu date că *dintre 36 oraşe* citate de el din părţile de sus ale Ungariei, *în 25 elementul magiar nu dă nici 10% din numĕrul total al populaţiunei, ba în jumĕtate din aceste oraşe ungurii nu dau nici 5%*, ér în 6 dintre oraşele amintite nu se află nici o scólă de stat pentru magiarisarea tinerei generaţiuni. Faţă cu aceste date fóia unguréscă „Magyarság“ este desperată, deóre-ce s'a dovedit, că „comitatele nu sunt în stare a contopí în corpul naţiunei elementele de rassă strĕină ale ţĕrei şi a paralisá tendinţele centrifugale“, ci resolvarea acestei probleme este în mod direct avisată la oraşe. Şi acum dovedit fiind, că nici oraşele nu sunt unguresci, la cine va fi avisată resolvarea acestei probleme, după ce mai e şi aceea constatat, că numĕrul ungurilor scade mereu?

* (Esamenele de pădurari.) Aceste esamene s'au ţinut în 21—23 Oct. în sala comitatului din Sibiiu şi s'au supus 24 reflectanţi. Dintre acestia 20 au prestat esamenul şi anume: 2 cu eminenţă, 10 cu bine, 8 suficient; 4 au fost respinşi, ér 6 n'au fost admişi din defecte formale.

* (Falsificători de bani.) In împrejurimea Cluşului s'au observat circulând mai multe bancnote de 10 fl. false. Gendarmăria din Cluş ar fi dat de urma falsificătorilor.

* (Statistica Cluşului.) După ultimul raport al oficiului statistic numĕră Cluşul 29,141 cetăţeni şi 1826 soldaţi. In total populaţiunea Cluşului e de 30.967 locuitori.

Bibliografic.

„Procesul de presă“

al lui *Parteniu Cosma* contra *Septimiu Albini*, pertractat înaintea curţei cu juraţi din Cluş la 27 Martiu n. 1889 este titula unei broşuri, ce a apărut în tipografia archidiecesană din Sibiiu.

In acésta broşură — fórte interesantă — pe lângă espunerea decurgerei procesului de presă al dlui P. Cosma, se mai desvălesc multe lucruri, despre cari publicul n'a avut cunoscinţă, sau cel puţin nu într'o formă aşa bine precisată, şi se pune în lumina cea mai clară urḑirea şi preste tot activitatea „Tribunei“ şi în parte şi faptele protopopului Simion Popescu. Unele părţi, ce credem, că e necesariu sĕ vină şi la cunoscinţa publicului nostru cetitoriu, le vom reproduce. Broşura conţine 190 pagini şi e împărţită în mai multe capitole. Preţul e **50 cr.**, francată 55 cr. şi se póte procurá direct dela librăria tipografiei archidiecesane.

— *„Meseriaşul român“* Nrul 20 a apărut cu următoriul sumariu: Dulgheria. — Cum se obţin colorile scumpe. — Intreprinderi nóue. — Istoricul fundării Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa „Meseriaşului Român.“ — Colierul perdut. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. — Diverse. — Recete folositóre. — Glume. — Concursele Andronic. — Bilanţul instit. „Meseriaşul român.“ — Anunţ. — Têrgurile. — Cursul pieţei Braşov.

MONITOR.

41

Calendariul sĕptemânii

22 — 28 Octobre.

22 Dumineca: Averchie şi sânţii şépte coconi din Efes, Alesandru, Iracliu, Ana, Elisabeta, Teodota, Glicheria, Zăcharia, Rut, Lot. *23 Luni:* Iacob fratele Domnului, Ignatiu, Macariu Romanul, Nichifor, Petroniu. *24 Marţi:* Areta, Sebastiana, Marco, Sotichir, Ualentin, Acachiu preotul, Perdon. *25 Mercuri:* Marcian, Martiriu, Anastasiu, Ualerin, Sabin, Ualeriu, Chrisaf, Tavita, Uar, Georgiu, Papia, Diodor, Claudian, Faust, Vasiliu, Lucian, Nichifor, Stefan, Filadelf, Policarp, Macariu. *26 Joi:* (†) Marele Martir Dimitriu, Artemidor, Vasiliu, Leptina, Glicon. *27 Vineri:* Nestor, Capitolina, Erotinda, Chiriac, Procla socia lui Pilat. *28 Sâmbătă:* Terenţin, Neonila, Nita, Sarvil, Ieracs, Teodul, Fota, Vil, Evnichia, Stefan, African, Macsim, Pompiu, Firmilian, Melchion, Chiriac, Ana, Fevronia, Atanasiu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 22 Octobre a XXI-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 4 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utrenia Evangelia invierii a 10-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Joi, 26 Octobre. Marele Martir Dumitru, sĕrbătóre legată. Cântările numai din Mineiu cu Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Loterie.

Mercuri, în 30 Octobre 1889.

Brünn: **87** **83** **21** **24** **38**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.66
Napoleon	9 47$^{1}/_{2}$	9.46
100 marce nemţesci	58.32$^{1}/_{2}$	58.30
London (poliţă pe trei lun)	119.60	119.—

Nr. 81 [224] 2—2

CONCURS.

Pe temeiul conclusului representanţei gimnasiale dela 29 August a c. adus sub punct 3 al protocolului, se escrie concurs nou pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad, cu specialitatea: matematica ca studiu principal și fisica ca studiu aucsiliar, eventual și altă grupă de specialitate, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post dacă concurenţii au censura este de 800 fl. și decenalele nelimitate; în lipsa de censură însĕ salariul este de 700 fl.

Concurenţii 'și vor adresa petiţiunile lor către comitetul gimasial intruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

e) că au cualificaţiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §. 30 și 61 în combinare cu dispoziţiunile bisericesci relative la cualificaţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţei gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 20 Septembre, 1889.

Vasilie Damian,
președinte.

Nr. 265. [217] 3—3

CONCURS.

Devenind postul învĕţătoresc din parochia greco-orientală Mihalţ vacant pentru anul scol. 1889/90 prin acésta se escrie concurs cu datul dela prima publicare în restimp de 30 ḑile.

Emolumentele sunt:

1. Salariu pe anul scolastic 1889/90 150 fl., a se plăti din repartiţiune din cassa sfintei biserici gr. or.
2. Cuartir liber în edificiul scólei.
3. Lemne suficiente pentru scólă și învĕţătoriu.

Doritorii a ocupá acest post au a și substerne concursele sale sub terminul susindicat conform statutului organic și legilor de scólă în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
In conţĕlegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 30 Septembre, 1889.

Alesandru Tordășian,
protoresbiter.

Nr. 793. [218] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu din comuna Merghindeal protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii a ocupá acest post au a-și substerne petiţiunile lor instruite conform dispoziţiunilor esistente până la terminul prefipt la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, la 29 Septembre, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 502. [222] 2—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediașului se deschide concurs de paroch în termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóue încăperei și o bucătărie pe a cărei curte se află supra edificatele necesari pentru economie.
2. Porţiune canonică de 12 jugere arătoriu și fênaţ, pământ de calitate bună pentru care va avea parochul a solví o contribuţiune erarială de 6 fl. la an.
3. Dela 76 familii 100 ḑile de lucru cu viptul dela paroch.
4. Dela 50 familii câte una fer delă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va dá cantorilor 16 ferdele.
5. Stolarele usuate în tract.

Tóte aceste la olaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-și aşterne suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaș, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 899 [228] 1—1

Publicaţiune.

Prin acésta se aduce la cunoscinţa tuturor celor interesaţi, că George Rimceanu din Măgura este total divorţiat de către soţia sa pribegită Varvara N. Enescu din Simon în basa sentinţei consistoriale dto 25 Iuliu a. c. Nr. 4607 B.

Zernești, 19 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sz. 2764 polg. [219] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy ürmősi Maurer Béláné bolyai lakós által beadott kereset folytán Ingodály község italmérési jogának arányosítása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 13-ik napjának d. e. 9 órája.** Ingodály község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset Ingodály elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök — *Iakab Árpád,* jegyző.

Sz. 2579 plg. [220] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Br. Bornemisza Ignátz buzdi lakós által beadott kereset folytán Sz. Péterfalva község italmérési jogának arányositása megengedhetősége és az aránykulcs megállapitása feletti tárgyalás határidejéül **1889 évi December hó 6-ik napjának d. e. 9 órája** Sz. Péterfalván község házához kitüzetik, mikorrá az összes érdekeltek a birt. rend. útasitás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a keresetet Szász Péterfalva elöjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. — *Iakab Árpád,* jegyző.

Casă de vêndare.

Casa, în uliţa Bruckenthal, Nr. 34, e de vêndare, din mână liberă.

Doritorii pot lua informaţiuni între ½ 3—4 la proprietar, în aceeași casă. [226] 2—3

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

		Clasa					Clasa		
Zona		I.	II.	III.	Zona		I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

		Clasa					Clasa		
Zona		I.	II.	III.	Zona		I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3 —
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriţă	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primese spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.
Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 114 Sibiiu, Sâmbătă 21 Octobre, (2 Novembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Octobre.

De când cu deschiderea parlamentului în regatul sêrbesc pe basa actualei constituțiuni, atențiunea generală este abătută dela regina Natalia, care petrece în capitala regatului, este abătută dela regele Milan, care face călětorii de petrecere pe la esposițiunea din Paris, este abătută dela referințele dintre regență și regină, regență și guvern, și este îndreptată asupra activității parlamentului.

Încă înainte de deschiderea parlamentului pe când era acută diferența între regina Natalia, care-și pretindea dreptul de mamă, sě-și vadă pe fiul seu, și între regență, care se ținea legată de obligămintele luate față cu fostul rege Milan, se prevestiau scene furtunóse în parlament din incidentul regulărei referințelor reginei. Se vorbia adecă, că parlamentul va luá inițiativa pentru eschiderea reginei din Belgrad, și espulsarea ei din regat, mai mult se vorbia, că regența a amenințat cu revocarea regelui Milan, care va avé sě îmbrace din nou potestatea de rege, și sě facă ordine prin restituirea situațiunei înainte de renunțarea sa la tron.

In fața acestor sciri noi am afirmat, că nu vedem o schimbare á situațiunei în favorul fostului rege, și a restaurărei lucrurilor înainte de abḑicere. Am ḑis, că dacă în liniște și cu mult tact s'a pus la cale votarea actualei constituțiuni; dacă în așa de esemplară ordine s'a petrecut schimbarea de tron, și instituirea regenței; dacă atât de bine s'au grupat ómenii de stat ai Sêrbiei în jurul dinastiei Obrenovici; dacă în butul měsurilor anterióre ale regelui s'a restituit în scaunul de metropolit urgisitul Mihail, care dela alungarea sa din scaunul de metropolit s'a adăpostit în sânta și pravoslavnica capitală a panslavismului, în Moscva; dacă în mod atât de neted s'a pensionat metropolitul Teodosiu, care a urmat în starea normală creată prin měsurile escepționale decretate de Milan, și care a pronunțat sentența de despărțire între acesta și regina Natalia, în fine, dacă a fost posibil, ca regina sě se re'ntórcă în patrie, și sě-i se facă ovațiunile, cari i s'au făcut la primire — dacă tóte acestea s'au putut întêmplá, am ḑis noi, — atunci nu credem, că guvernul va espulsá pe regina, nu credem, că regența va reclamá la tron pe regele Milan, și nu credem, că parlamentul va luá měsuri pentru oprirea reginei de a petrece în Sêrbia, și special în capitala regatului, în Belgrad.

Situațiunea creată prin abḑicerea regelui Milan nu se póte schimbá așa de iute, și ómenii cari decid aḑi asupra destinelor Sêrbiei, ómenii, cari prin trecutul lor sunt tot atâtea programe, nu vor creá o situațiune, de care abia eri s'a mântuit.

Am věḑut mesagiul, prin-care primul regente Ristici a deschis parlamentul. Cu rară diplomație evită acest mesagiu pronunțarea vre-unui cuvênt, care ar fi supărăcios pentru Austria, sau în special măgulitoriu pentru Rusia.

Măestria acésta de a scí vorbí multe fără a provocá susceptibilităṭi în drépta sau în stânga, a stors complăcerea tuturora, și în o měsură sunt mulțămite cu mesagiul, ḑiarele din Viena, cele din Budapesta fără deosebire de partide, și cele din Rusia.

Rěspunsul parlamentului la mesagiul regenței este mai pronunțat în direcțiunea creată prin nóua stare de lucruri. Rěspunsul se opresce în special la țarul Rusiei cu o espresiune de gratitudine pentru representarea sa la ungerea regelui Alecsandru.

Transpiră deci un feliu de înclinare spre Rusia, de bună sémă ca rěspuns la cuvintele monarchului nostru despre consolidarea lucrurilor în Bulgaria în actuala situațiune, căreia i-se va dá sancțiunea din partea celor îndreptățiți la acésta.

Deodată cu consolidarea principelui Ferdinand Coburg în Bulgaria prin întrevenirea și spriginul Austro-Ungariei se dă signalul în parlamentul din Bělgrad despre preponderanța politicei rusesci în Sêrbia.

Vedem deci pusă la ordinea ḑilei în tótă forma rivalitatea dintre monarchia nóstră și Rusia în orient.

S'au schimbat numai centrele. Pănă acuma Rusia lucra în Sofia și Austro-Ungaria în Bělgrad, și în situațiunea de aḑi monarchia nóstră trimite un cuvênt de îmbărbătare spre Sofia, și parlamentul din Bělgrad un cuvênt de loialitate țarului.

Am avut deci cuvênt sě nu credem în o situațiune în Sêrbia în sensul politicei urmărite de regele Milan.

Revista politică.

În parlamentul din Budapesta se continuă desbaterile asupra diferitelor proiecte de legi, ce le-a presentat guvernul.

Pănă acuma s'au și primit mai multe proiecte. Astfeliu proiectul pentru regularea drumurilor și șoselelor s'a primit, așa precum l'a presentat ministrul de comunicațiune. Oposițiunea a căutat chiar și la acest proiet prilegiu, ca sě arunce cu săgeți în guvern. Tot așa s'a urmat cu proiectul ministrului de iustiție, Desideriu Szilágyi și al ministrului de finanță Weckerle, referitóre la regularea proprietăților din ținutul fostului regiment de graniță năsăudén.

O discusiune mai înfocată a provocat însě proiectul pentru lista civilă a monarchului nostru. Dieta, ce i drept, a votat acest proiect, care are valóre pe 10 ani și conform căruia s'a statorit suma de pănă acum adecă 4.650,000 pe an, dar discusiunile, ce s'au încins și cari au fost provocate de oposițiune, aruncă o umbră de puțină cultură și desvălesce puterea șovinismului, ce bântue societatea magiară, chiar și când e vorba de monarch.

La ordinea ḑilei e și conventul general, ce s'a hotărît a se țіné în anul viitoriu și la care biserica evangelică din Ungaria a hotărît ca sě învite și biserica evangelică din Ardél. Intre alte afaceri, conventul se va ocupá și cu cestiunea reorganisărei bisericei evangelice, sau cu alte cuvinte a i se dá acestei biserici o altă constituțiune. Organele săsesci combat din rěsputeri participarea la acel sinod din motiv, că ușor s'ar puté periclitá interesele bisericei săsesci din Ardél, care 'și are constituțiunea sa.

Ḑiarele magiare însě fără deosebire de colorit politic laudă hotărîrea coventului și pledéză pentru unirea întregei biserici evangelice pe basa uniunei, ce s'a făcut între Ungaria și Transilvania și imputä sasilor ardeleni, că ei věd în acésta afacere o periclitare a intereselor lor săsesci.

Discutările în comisiunea alésă a censurá adresa cehilor tineri pentru încoronarea monarchului de rege boem și recunóscerea drepturilor publice ale regatului boem au decăḑut în certe formale și totdeodată amenințătóre. Modul, în care adresa reclamă drepturile de stat, nu convine de loc cehilor bětrâni și feudalilor, de aceea acestia au și început o luptă vehementă contra adresei. Drept motiv și-au luat împregiurarea, că germanii nu se află în dietă și că astfeliu nu se póte votá o adresă, carea reclamă o reformă radicală și la care sě nu-și dea părerile și representanții nuei însemnate părți din populațiunea Boemiei.

Adresa scupcinei sêrbesci s'a predat primului regent, d-lui Ristici. Ea nu este numai o simplă descriere a mesagiului, cu care s'a deschis scupcina, pre cum se credea la început, ci desvălesce lucruri cu mult mai grave. Din întréga adresă reese, că s'a făcut un compromis între maioritatea radicalilor și minoritatea liberală, și acestui compromis i-se atribue o importanță cu atât mai mare, cu cât se scie, că una dintre partide merge mână în mână cu uneltirile rusesci.

Adresa condamnă aspru decisiunea ex-regelui Milan, căci a părăsit tronul, lăsând țara în o stare abnormală. Dacă dl Ristici și-a esprimat bucuria pentru cele cuprinse în adresă, atunci tóte ilusiu-

---

FOIȚA.

Cuvinte sufletesci

De C. I. Lavater în românesce de *I. G. Barițiu.*

(Urmare.)

Esaminéză tot, — reține ce este bun, — folosescete de ce este adevěrat.

*

Ceea-ce nu te face mai înțelept, mai bun, și mai vesel — sě nu-ți fie de nici un preț; ceea ce te face mai iubitoriu, mai cuminte și mai nobil, sě-ți fie sfânt!

*

La fie care faptă a ta întrébă-te: care va fi câstigul meu curat?

*

Când suferi cugetă: suferința este mijloc, scopul este perfecțiunea.

Când esti plin de bucurie cugetă: că acésta este numai umbra unei bucurii mai bune.

*

Ori cât de lin șoptesce amorul, totuși inima îl aude.

*

Un amor, care nu sacrifică nimic și nu sufere, — este fals.

*

Amorul plătesce tot — și totu-și rěmâne el datornic.

*

Tăcerea amorului este frumósă — și adesea mai plăcută ca vorbele lui!

*

Fapte de curagiu și iubire probéză demnitatea omului.

*

Și cel mai de pe urmă din ómeni aparține familiei lui Dumneḑeu, este tot așa de nobil ca și tine, și are tóte acele drepturi, pe care le ai și tu!

*

Inima este altariul lui Dumneḑeu, care sfințesce ori-ce jertfă.

*

Numai intențiunea inimei este sufletul faptei și al virtuței.

*

Inimile ce se înțeleg ací jos, se vor înțelege de sigur și dincolo de mormênt.

*

Speranța n'are țîntă, unde credința și iubirea nu au țîntă.

*

Piedecile înaripéză și împintenă speranța plină de curagiu.

*

Speranța este minunea cea mai mare, raḑa cea mai strălucitóre a divinității.

*

Tot ese la lumină odată: merit, suferință și virtute, — ceea-ce a fost mai lung și mai tare învělit, va fi sěrbătorit mai frumos.

*

Curagiul și supunerea conduc pe cale spinósă la țîntă: bărbătesce, curagios și vesel! supus, decis și totdeuna același!

*

Dacă afli în ceva putere spirituală — nu părăsi acel ceva!

*

Rěmâi fidel esperienței tale odată făcute și adunăți alta nóuă!

*

Bucurie adevěrată și durabilă este numai fica înțelepciunei, care caută ce este mai bun și mijlócele mai bune pentru-ce este mai bun.

*

Nu fugi de bucurie, nu, ea vine înḑecită cu vîrtutea, bucuria vine cu credința datorinței și a simțului ei!

*

Dacă ai făcut vre un bine, gustă apoi bucuria binelui.

(Va urmá.)

nile, ce le mai nutría monarchia nóstră cu privire la regenţă sunt nimicite. Adresa însa-şi va rĕmâné un document de o politică dubiósă, ce o urméză Sêrbia faţă cu monarchia nóstră şi faţă chiar şi cu statele balcanice.

Ministeriul frances a hotărît a nu demisioná ci a se presentá întregul cabinet la deschiderea camerilor. Acésta hotarîre s'a luat la iniţiativa preşedintelui Carnot şi în urma vorbirei fulminante a primului ministru Tirard, carele a accentuat, că încă n'a obvenit nici odată, ca un cabinet sĕ se retragă, când maioritatea representanţilor e de partidul guvernului. Dacă se va simţí necesitate pentru reconstruirea acésta, se va puté face şi în decursul sesiunei.

Mai o adresă de aderinţă.

Din incidentul cu reuniunea magiară „EMKE“ — precum suntem informaţi — Escelenţia Sa metropolitul nostru a primit din diferite părţi ale Transilvaniei o mulţime de adrese de aderinţă, dintre care la espresa dorinţă din partea adresanţilor mai publicăm în fóia nóstră una, anume cea a inteligenţei române din părţile Făgăraşului, carea este de cuprinsul următoriu:

Escelenţia Vóstră,

Inalt Preasânţite Domnule Archiepiscop şi Metropolit!

Subscrişii cu tótă insufleţirea am luat act despre bărbătésca ţinută a Escelenţiei Vóstre, esprimată în epistola-rĕspuns către preşedintele reuniunei ardelene de cultură magiară, mai corect ḑis, a reuniunei de magiarisare.

A-ţi esprimat convingerea tuturor românilor de inimă, a ţi vorbit din inima nóstră a tuturor, şi suntem mândrii, că Escelenţia Vóstră a-ţi păşit cu atâta sinceritate şi resoluţiune bărbătéscă, şi a-ţi dat pe faţă uneltirile magiarisătorilor.

Ne luăm libertate cu cel mai profund respect şi devotament a Ve esprimá cele mai sincere felicitări pentru démna şi bărbătésca declaraţiune adresată preşedintelui numitei reuniuni de magiarisare prin care a-ţi dat de gol meschinele scopuri ascunse a şovinistilor, în mod atât de clar şi categoric.

Aderăm cu tótă hotărirea ideilor esprimate în cestionata epistolă rĕspuns a Escelenţiei Vóstre, luându-le cu cea mai firmă resoluţiune spre sciinţă şi conformare, declarându-ne solidari cu cuprinsul memorabilei epistole a Escelenţiei Vóstre.

Sĕ trăiţi Escelenţia Vóstră la mulţi ani!

Făgăraş, în 15 Octobre, 1889.

Basiliu Raţiu, vicariu for. gr. cath., Iuliu Dan, adm. prot., Nicolau Cosgarea, Dr. Andreiu Micu, Dr. Nicolau Motoc, Mateiu Bârsan, George Aiser, George Golian, Basiliu Raţiu, învĕţ., Vincenţiu Grama, Demetriu Chişerean, Ioan Dejenariu, Nistor Popa, Georgiu Drăghiciu, Ioan Capătă, Georgiu Comaniciu Ioan Stoica, Iacob Oană, Daniil Csergit, George Taflan, Ioan Grama, Naftanail Răduleţiu, Damaschin Anghel, Ioan Stan, Ioan Răduleţiu, Ioan Pop, Mateiu Chiujdea, Ioan Mărdan, Vasilie Muşiat, Samoilă Socol, Danilă Sasu, Valeriu G. Negrea, Eutimiu Boieriu, Nicolau Muntean, Bucur Gălbincea, Ioan Burdulea, Bartolomeiu Zachariă, Gavrilă Cornea, Iosif Drugociu, George Pralea, Iosif Herţiogea, George Cojocariu, Iacob Dobrin, Nicolau Ludu, Lazar Comşa, Iosif Caţaveiu, Ioan Pop, Sofroniu Mogoşiu, Ioan Comşa, Ioan Rămbeţiu, Aldea Bica Popi, George Ramba, Nicolae Bica, Chirion Stelea, George Visalon Bica, George Bica, Nistor Stelea, George Iencsi Bica, Sofron Stelea, George Moga, Precup Lupu, Mihaiu Bica, Maximilian Răcean, Sofroniu Prună, Isaia Cristian, George Achim Popa, Petru Debu, Spiridon Mărdan, Ioan Popaiov, Nicolau Ispas, Dionisie Mărdan, Samoilă Petroiu şi Dumitru Antinie.

Metropolitul nostru şi E. M. K. E.

Foile magiare din Cluş avisaseră publicul acum mai bine ca dóue sĕptemâni, că comitetul reuniunei „EMKE“ va clarificá pe Escelenţia Sa metropolitul nostru, că n'a avut drept sĕ vorbéscă despre numita reuniune aşa, cum a vorbit în rĕspunsul seu către contele Bethlen Gábor, care rĕspuns noi l'am comunicat, îndată ce afacerea fu adusă la publicitate. Acésta clarificare a şi urmat cam la dóuĕ sĕptemâni, adecă după un timp destul de lung, de care se vede că a avut trebuinţă comitetul reuniunei pentru ca sĕ şi adune şi sĕ şi redigeze resonamentele. Credem, că este de interes pentru publicul nostru, sĕ cunóscă acestea resonamente în tótă forma şi în tot cuprinsul lor; de acea noi le publicăm în cele ce urméză mai la vale, într'una cu rĕspunsul mai nou al Escelenţiei Sale metropolitului, în care reuniunea din cestiune este prinsă în cuvintele grăite în numele ei, şi cu acésta incidentul se pare a fi terminat. Étă ambele acte:

I.

Scrisórea comitetului de direcţiune al Kulturegyletului.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Érsek-Metropolita-Ur!

Mély sajnálattal és megütközéssel vette igazgató-választmányunk Nagyméltóságodnak f. év augusztus hó 26-áról 5511 Eln. sz. a. kelt főpásztori válaszát, melyben elnökségünk fölkérésével szemben a magyarországi gör. kel. egyház áldását f. évi szeptember hó 3-án Szamos-Ujvártt felavatott egyesületi lobogónktól megtagadni méltóztatott. Megtagadni méltóztatott a Magyarország czimerét, koronáját és védaszszonyát ábrázoló lobogótól, melybe a legmagasabb és magasabb személyek nevében illesztettek az első szögek, mely lobogót Magyarország asszonyai ajándékoztak egyesületünknek, melyet az erdélyrészi többi összes felekezetek lelkészeinek imádságai közt avatánk föl; megtagadni méltóztatott pedig akkor, midőn a fölavatásra egyik gör.-kel. román esperes már előre készséggel ajánlkozott s épen csak az egyházi hyerarchia törvényei értelmében, az egyházfői hivatalos magas engedélyért folyamodánk.

Tette pedig ezt Nagyméltóságod azért, mert „köztudomásu“ dolog, — irják saját főpásztori szavai — hogy az E.M.K.E., mint eddigi müködése is bizonyitja, kizárólag a magyar-faj nemzetiségi érdekeinek előmozditása czéljából jött létre, a más nemzetiségü honpolgárok müvelődési érdekeit pedig csak annyiban hajlandó fölkarolni, a mennyiben kilátása lehet arra, hogy sikerülni fog ezeket a kizárólagos magyar müveltség révén az elmagyarosodásnak megnyerni és ez uton a magyar-fajba beolvasztani. Nagyméltóságod pedig „főpásztori és hazafias kötelessége tudatában a hazánkban megkisérthető minden, akár vallási, akár nemzetiségi mesterséges áttéritésnek bevallott elvei és meggyőződésénél fogva nyilt ellenzője.“

Hazafias kötelességünk tudatában kénytelenek vagyunk Nagyméltóságodnak ugy e tényével, mint tisztán föltevésekből kiindult ez indokolásaival szemben leghatározottabban állást foglalni, ide csatolván mindenekelőtt a m. kir. belügyminiszter által 1885. májushó 21-én 27.592/VI. sz. a. megerősitett és jóváhagyott alapszabályainkat, melyek ismételten nyilvánosan napvilágot láttak a hazafias sajtóban, s melyek közel félmillió példányban forognak a közönség kezén.

Meggyözödhetik Nagyméltóságod ennek II. 2. §-ából, hogy egyesületünk czélja a „hazafiságnak fejlesztése nemzeti irányu müvelődés által“, a legjogosabb és törvényszerübb tehát, a mi honpolgárok részéről csak kitüzhető, midőn e hazafiság azonos épen a felséges trón iránti hüséggel, miként ez, egyesületünknek urunk királyunk ő Felsége által Kolozsvártt történt fogadása alkalmával a hódoló beszédben hangsulyoztatott is. Szükségtelen pedig magyaráznunk, hogy a hazafiság ez országban csak oly müvelődés által fejleszthető, mely nemzeti, mely kizárólag alkotmányunk és magyar állameszménk beczikkelyezett sarkalatos alapelvében találja fundamentumát, törvényhozásilag is kimondva s fölségileg szentesitve levén a természetes alap, mely szerint Magyarország összes honpolgárai politikai tekintetben csak egy nemzetet képezhetnek, csak az „oszthatlan egységes magyar nemzetet“, a hazafias érzület fejlesztésének tehát más forrása és alapja, mint ez, nem lehet.

Ugyanezen alapelv következménye, az 1844. II. t.-cz. 1—9. §§ ai s más korábbi és későbbi ismételt czikkelyek értelmében, ugyancsak beczikkelyezett és szentesitett törvény levén pedig, hogy a nemzet politikai egységénél fogva az államnyelv a magyar, minek következtében ugyan e t.-cz. is, de később az 1879. XVIII. t.-cz. kötelezővé is tette a magyar nyelv oktatását ez ország minden fajta iskoláiban; logikai következmény tehát, hogy egyesületünk első sorban e törvényczikkely meghatározásához simuljon s hatáskörében elősegitse az államnyelv megtanulhatását ott, hol az érdekeltek ezt kérik, s a társadalom ez áldozatkészségét hálás köszönettel elfogadják. Midőn ezt tesszük, nemcsak jogot teljesitünk vele, de oly állampolgári és hazafias kötelességet, melyben nem csak az államrend és szolgái támogatására számithatunk, de melyben legalább közremüködést és munkatársi fáradozást e haza minden fiától elvárhatni testvériségi és honpolgári jogunk.

Positiv alapokon, az államért és törvényért, ez ország egysége hazafias hitvallásáért, a honpolgárok együvé-tartozása testvéri érzületeért munkálván tehát, kényszer nélküli, társadalmi s tehát nem aggressiv eszközökkel, a világosság és szeretet kulturális és közgazdasági nyilt intézményeivel: erőszakkal és rejtett egyébb czélzatokkal vádolnia minket senkinek sincs joga, legkevésbé pedig Nagyméltóságodnak, mint törvény szerint ugyan e föladatok állami hordozójának és viselőjének, mig székében megerősitve ül és főpásztorkodik.

Hogy ott, hol, akár vallási „akár nemzetiségi mesterséges áttérítések“ nyomára jövénk, hogy ott, bevallot elveinknél s meggyőződésünknél fogva ennek nemcsak nyilt ellenzői, de hatáskörünk erejéhez képest megakadályozói és visszaállitói is vagyunk, azt hiszszük, annak helyességében épen Nagyméltoságód szavai erősitenek meg, s következetlenség vádja nélkül kérésünket ez alapon Nagyméltóságod meg nem tagadhatá.

Az azonban — hivatkozunk programmunkra, öt éves müködésünkre, összes jelentéseinkre, a nyilvánosság előtt történő fölösen köztudomásu összes tényeinkre, — az azonban, mondjuk, egyetlen legkisebb concrét jelből sem bizonyitható, nem áll: hogy mi akár felekezeti, akár nemzetiségi áttéritést eszközöltünk volna és eszközölnénk; nem áll, hogy egyesületünk a honpolgárok müvelődési érdekeit csak annyiban hajlandó fölkarolni, a mennyiben őket az elmagyarosodásnak megnyerheti; nem áll, hogy az egyesület törekvése beolvasztás volna a magyar fajba; s nem áll, hogy egyesületünk kizárólag a magyar faj nemzetiségi érdekeinek előmozditása czéljából jött volna létre. Mindez sem nem „köztudomásu“, ezt sem „létrejöttünk, sem pedig eddigi müködésünk“ nem bizonyitja, csupán a szélső nemzetiségi izgatók alaptalan ráfogásai ezek.

Az Emke létrejöttének oka és létezésének fundamentuma egyenesen és kizárólag a történelmi és törvényes egységes magyar nemzeti állam; ez eszme, e valóság, ez a szilárd sziklakő, „melyre — az irás szavaival élve — a ki reá esik, megüti magát, a kire pedig ez a szikla esik, összetöri azt!“

Mindezek alapján Nagyméltóságodnak magatartását és állitásait, mint olyanokat, melyek legnagyobb mértékben alkalmasak a honpolgárok közti béke, testvéri egyetértés és szeretet megzavarására: egyesületünk magától ünnepélyesen elutasitja s az épen nem várt oldalról és módon jött föltevések és gyanusitások ellenében a leghatározottabban tiltakozik!

Az igazgató-választmánynak Kolozsvártt 1889. okt. 12-én tartott gyülése határozatából.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Érsek-Metropolita Ur
hazafias szolgái

Gróf **Bethlen Gábor**, elnök.
Sándor József, főtitkár.

(Românesce *).

Escelentissime şi Preavenerate Domnule archiepiscop şi metropolit!

Cu surprindere şi adêncă părere de rĕu a primit comitetul nostru de direcţiune rĕspunsul archieresc al Escelenţiei Vóstre, de dato 26 August a. c. Nr. presid. 5511, prin care faţă cu cererea presidiului nostru a-ţi aflat de bine a nu concede ca sĕ ia parte biserica gr. or din Ungaria la sânţirea steagului societăţii, ce s'a sĕvĕrşit în Gherla la 3 Septembre a. c. A-ţi aflat de bine a refusá participarea la sânţirea acelui steag, care înfăţişază emblema, coróna şi patróna Ungariei, în care s'au bătut primele cuie în numele celor mai înalte şi mai înalte persóne, pe care steag l'au dăruit societăţii nóstre damele din Ungaria şi pe care l'am sânţit între rugăciunile preoţilor tuturor celorlalte confesiuni din părţile ardelene; şi încă a-ţi aflat de bine a denegá acésta atunci, când un protopop român gr. or. deja înainte se oferise cu promptitudine a luá parte la sânţire şi când chiar numai în înţelesul legilor hierarchiei bisericesci am cerut de a se dá în mod oficial înalta încuviinţare a capului bisericesc.

Acésta a-ţi făcut-o Escelenţia Vóstră pentru aceea, pentru-că e lucru „în genere cunoscut“ — ḑic propriele cuvinte archieresci ale Escelenţiei Vóstre — „că Kulturegyletul, precum se vede şi din activitatea lui de până acum, s'a înfiinţat esclusiv pentru înaintarea intereselor naţionale ale rasei unguresci, ér interesele culturale ale cetăţenilor de altă naţionalitate numai întru atâta este aplicat a-le îmbrăţişá, întru cât ar puté sperá, că prin esclusiva cultură unguréscă îi va succede ale câstigá pentru magiarisare şi astfeliu a-le contopí în rasa magiară. Ér Escelenţia Vóstră amĕsurat convingerei şi principielor declarate, în consciinţa de patriot şi archipăstor sunteţi inimicul declarat al tuturor convertirilor măestrite, ce s'ar puté iví în patriă, fie ele confesionale fie naţionale“.

In consciinţa datorinţei nóstre patriotice suntem siliţi în cel mai hotărît mod a luá posiţiă atât faţă cu acest fapt al Escelenţiei Vóstre, cât şi faţă cu aceste motivări basate curat numai pe presupuneri, alăturându Ve aici mai întâiu de tóte statutele nóstre aprobate şi întărite de ministeriul r. u. de interne sub Nr. 27.592/VI de dato 21 Maiu 1885, cari statute au fost publicate de repeţite-ori în pressa naţională şi dintre cari o jumĕtate de milion de esemplare se află împrăştiate în public.

Din § 2. II al acestor statute Ve puteţi convinge Escelenţia Vóstră, că scopul societăţii nóstre este „desvoltarea patriotismului prin cultură naţională“, este aşadară lucrul acesta cel mai legal şi legitim lucru, spre care pot sĕ tindă cetăţenii, deóre-ce acest patriotism este identic chiar cu credinţa faţă de înaltul tron, după-cum s'a şi accentuat acésta în omagiala vorbire rostită din partea societăţii nóstre cu ocasiunea primirei Majestăţii Sale regelui nostru domnitoriu în Cluş.

Nu e lipsă ca sĕ mai arĕtăm, că patriotismul în ţéra acésta numai prin o astfeliu de cultură se póte desvoltá, care este naţională, care îşi află temelia sa esclusiv în principiul fundamental cardinal înarticulat al constituţiunei nóstre şi al ideei nóstre de stat magiar, fiind enunţată şi prin legislaţiune şi fiind sancţionată şi din partea Majestăţii Sale, basa aceea naturală, în puterea căreia toţi cetăţenii Ungariei în privinţa politică numai o naţiune pot sĕ formeze, numai „naţiunea magiară una şi nedespărţită“, aşa dară desvoltarea sentimentului patriotic nu póte se aibă alt isvor şi alt fundament, decât acesta.

Sunt o urmare a aceluiaşi principiu fundamental şi §§ i 1—9 ai art. de lege II din 1844, şi în sensul altor articoli de lege mai vechi şi mai noi, devenind lege înarticulată şi sancţionată, că în vederea unităţii politice a naţiunei limba statului este limba magiară, a urmat ca consecent, că atât acest articul de lege, cât şi mai târḑiu art. de lege XVIII din 1879 au făcut obligătóre propunerea limbei magiare în scolile tuturor raselor din ţéră; este aşadară o urmare logică, ca societatea nóstră sĕ se acomodeze în prima linie dispositiunilor acestui articol de lege şi în cercul seu de influenţă sĕ înainteze şi lăţéscă învĕţarea limbei statului acolo, unde cei interesaţi o cer acésta, şi unde societatea primesce cu mulţămire sacrificiile oferite. Făcênd acésta, esercităm nu numai un drept, dar împlinim o astfeliu de datorinţă de cetăţeni ai statului şi de patrioţi, care ne face sĕ putem contá nu numai la sprijinul statului şi al organelor lui, ci avem dreptul frăţesc şi cetăţenesc de a asteptá ca cel puţin sĕ conlucre şi sĕ coopereze în direcţiunea acésta fie-care fiu al acestei patrii.

Lucrând noi aşadară pe base positive pentru stat şi pentru lege, pentru profesiunea de credinţă patriotică a unităţii acestei ţĕri, pentru sentimentele de frăţietate şi pentru concordia cetăţenilor, lucrând fără a face silă, cu mijlóce sociale şi prin urmare nu agresive, cu instituţiunile publice de cultură şi economice, menite a rĕspândi lumină şi iubire: nimenea nu are dreptul de a ne acusa, că am întrebuinţa forţă şi am avea alte intenţiuni ascunse, cu atât mai vêrtos nu aveţi acest drept Escelenţa Vóstră, ca unul care după lege sunteţi purtătoriul şi representantul de stat al acestor probleme, pe câtă vreme ve-ţi ocupa scaunul archipăstoresc în care a-ţi fost întărit.

Cumcă acolo, unde am dat de urma unor „convertiri măiestrite, fie confesionale, fie naţionale“, amĕsurat convingerei şi principiilor nóstre declarate, suntem nu numai inimicii declaraţi ai unor astfeliu de convertiri, dar amĕsurat puterilor nóstre de influinţă suntem şi impedecătorii si restituitorii acelora: credem că acésta o confirmă chiar şi cuvintele Escelenţiei Vóstre, şi Escelenţa Vóstră pe acésta basă n'aţi putut respinge rugarea nóstră fără a nu cădé sub acusaţiunea de inconsecent.

---

*) După traducerea „Gazetei Transilvaniei.“ Red.

Ne provocăm la programul nostru, la activitatea nóstră de cinci ani, la tóte raporturile nóstre, la tóte faptele nóstre sĕvêrşite în public şi prea binecunoscute pentru a arĕtá, că nici din cel mai mic semn concret nu se póte dovedí şi nu este adevĕrat, că noi am face ori că am fi făcut vre-o convertire fie confesională, fie naţională; nu este adevĕrat, că societatea nóstră numai întru atâta ar fi aplicată a îmbrăţişá interesele culturale ale cetăţenilor, întru cât i-ar puté câştigá pentru magiarisare; nu este adevĕrat că tendenţa societăţii ar consta întru a contopí în rasa magiară; şi nu este adevĕrat, că societatea nóstră s'ar fi înfiinţat esclusiv pentru înaintarea intereselor naţionale ale rasei magiare. Tóte acestea nici nu sunt „de notorietate publică,“ nici nu sunt probate prin înfiinţarea societăţii ori prin „activitatea de pănă acum“: acestea sunt curat numai apucăturile nefundate ale agitatorilor estremi, ale agitatorilor naţionalităţilor.

Causa înfiinţărei Kulturegyletului şi fundamentul esistenţei sale este direct şi esclusiv statul naţional magiar unitariu, istoric şi legal; acésta este idea, acesta e adevĕrul, acésta e solida stânca „pe care — ca se ne folosim de vorbele scripturei — cel ce va cădé, se va lovi; ér pe cel ce va cădé acésta stâncă, îl va striví“.

Pe basa tuturor acestor consideraţiuni reuniunea nóstră respinge sĕrbătoresce atitudinea şi aserţiunile Escelenţiei Vóstre, ca pe unele, cari în cea mai mare mĕsură sunt potrivite a conturbá pacea, concordia frăţéscă şi iubirea între cetăţeni. Societatea nóstră le respinge şi protestézá în modul cel mai hotărit contra presupunerilor şi suspiţionărilor făcute într'un mod şi dintr'o parte de unde tocmai nu ne am aşteptat.

Din conclusul adunărei comitetului de direcţiune, ţinută în Cluş la 12 Octobre 1889.

Ai Escelenţiei Vóstre Preaveneratului Domn archiepiscop şi metropolit

patriotici servitori

Conte **Gavril Bethlen,** preşedinte.

Iosif Sándor, prim-secretariu.

II.

Rĕspunsul Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit.

Az „Erdélyrészi Magyar Közmüvelődési Egyesület“ tisztelt igazgató-választmányának.

Kolozsvártt.

Eln. 6933 sz.

Tisztelt igazgató-választmány!

E hó 25-én vettem a tisztelt igazgató választmánynak ugyancsak e hó 12-éről 108. sz. a. hozzám intézett nyilatkozatát, melyből megnyugtató tudomásul veszem azt: hogy az Erdélyrészi Magyar Közmivelődési Egyesület nem kizárólag a magyar faj nemzetiségi érdekeinek előmozditása czéljából jött létre, a más nemzetiségü honpolgárok elmagyarositására és a magyar fajba való beolvasztására nem törekszik s általában semmi, akár vallási, akár nemzetiségi mesterséges áttéritést nem eszközöl

Remélem, hogy a tisztelt igazgató-válásztmánynak a lapokban is közzétett nyilt és határozott kijelentése megnyugtatólag fog hatni mindazokra is, kik a nevezett magyar egylet czéljai és müködése iránt velem együtt aggodalmat tápláltak; ugyanazért az engesztelődés és a békés összeférhetés érdekében szivesen elhallgatom észrevételeimet, melyeket a tisztelt igazgató választmánynak a magyar nyelv jogosultságára vonatkozó, kevésbé összefüggő és általán politikai természetü fejtegetéseire tehetnék, és szintugy békeszeretetemnél fogva szivesen eltekintek a nyilatkozatnak éles, mondhatnám sértő hangjától is, melyet elsajátitani és használatba venni egyáltalában hajlandó nem vagyok.

Egyébiránt a tisztelt igazgató-választmány tudomására és kölcsönös megnyugtatására megjegyzem: hogy a folyó évi augustus hó 26-án eln. 5511. sz. a. az egylet tisztelt elnökéhez intézett válaszlevelem kiindulási pontját nem puszta föltevésből, hanem az E. M. K. E. és vidéki választmányai létrejötte alkalmával tartott beszédekből és az összes magyar sajtónak azokhoz füzött kommentáraiból meritve és a közvetlen megfigyelés eredményével kiegészitve állitottam oda; a tisztelt igazgató-választmány határozott nyilatkozata után azonban csak örülni fogok, ha annak ellenkezője az egyesület müködési körében élő tényekben is nyilvánulni fog.

Végre talán nem fogja a tisztelt igazgató-választmány részemről szerénytelenségnek venni, ha kijelentem: miszerint én valahányszor kötelességszerüen elébe vetettem magamat minden áramlatnak, mely a román nemzetiségü honpolgárok nyugalmát és nemzeti egyházam érdekeit veszélyeztetni látszott, ezt én csak a közbéke érdekében és csak a fennálló törvények korlátain belül, tehát tisztán hazafias szándékkal és törvényes módon tettem; de e mellett az ország integritása s jóléte és az állam megszilárdulása érdekében mindenkor határozott állást foglaltam, mint ez az állam érdekei felett ébren őrködő kormánykörökben bizonyára tudva van; tehát a hazafiság dolgában, melynek fejlesztéséere az „E. M. K. E.“ vállalkozott, ugy hiszem, semmivel sem állok hátrább azoknál, kikkel a nemzetiségi kérdésben nagy sajnálatomra egyetértésre nem juthatok.

Mindezek után fogadja a tisztelt igazgató-választmány öszinte tiszteletem nyilvánitását.

Nagyszebenben, 1889 október 29 én.

Görög-keleti román érsek és metropolita:

Román Miron, s. k.

(Românesce.)

Nr. 6933 Pres. — Onorabil comitet dirigent! La 25 a lunei acesteia am primit declaraţiunea onorabilului comitet dirigent, adresată mie la 12 a acesteiaşi luni sub Nr. 108, din carea iau la cunoscinţă dumeritóre: că reuniunea magiară de cultură din partea transilvanică nu este infiinţată esclusiv pentru promovarea intereselor naţionale ale rasei magiare, că ea nu nisuesce sĕ magiariseze pre civii patriei de alte naţionalităţi şi sĕ-i contopéscă în rasă magiară şi că ea nu pune la cale nici o convertire măiestrită, fie de religiune, fie de naţionalitate.

Sper, că declaraţiunea francă şi categorică a onorabilului comitet dirigent publicată şi prin foi, va avea efect dumeritoriu şi asupra tuturor acelora, cari au nutrit dimpreună cu mine, îngrigiri faţă cu scopurile şi cu activitatea numitei reuniuni magiare; de aceea eu în interesul reconciliaţiunei si al pacinicei nărăviri 'mi retac bucuros observările ce le a-şi puté face la discusiunile onorabilului comitet dirigent, privitóre la îndreptăţirea limbei magiare, mai puţin concise şi preste tot de natură politică; deasemenea în iubirea mea de pace bucuros trec cu vederea şi tonul, declaraţiunei acut, a-şi puté ḑice vătĕmătoriu, pentru care eu de fel n'am inclinări ca sĕ-l adoptez şi se me folosesc de el.

Dealtmintrea pentru cunoscinţa şi dumerirea reciprocă a onorabilului comitet dirigent observ: că punctul de mânecare al respunsului meu adresat sub 26 August a. c. Nr. 5511 Pres. onorabilului preşedinte al reuniunei, eu nu l'am pus acolo din vre-o presupunere gólă, ci l'am luat din vorbirile ţinute la ocasiunea când s'au înfiinţat „EMKE“ şi comitetele ei provinciale, şi din comentarele ce le a dat acelora întrégа presă magiară, întregindu-l apoi cu resultatul unei contemplaţiuni immediate; în urma declaraţiunei onorabilului comitet dirigent însĕ nu voiu avé decât sĕ me bucur, dacă contrariul aceluia se va manifesta şi în fapte vii în sfera de activitate a reuniunei.

În fine, onorabilul comitet dirigent dóră nu va luá drept immodestiă din partea mea, dacă declar: că eu de câte ori după datorinţă m'am aruncat în faţa tuturor curentelor, care se vedeau periculóse pentru liniscea civilor patriei de naţionalitatea română şi pentru interesele bisericei mele naţionale: acésta am făcut-o numai în interesul păcii comune şi numai între marginile legilor din vigóre, aşadar am făcut-o cu intenţiune curat patriotică şi în mod legal; pelângă acésta insĕ eu totdeuna am luat posiţiune resolută pentru întregitatea şi prosperitatea ţĕrii şi pentru consolidarea statului, precum acésta de bunăsémă o sciu cercurile guverniale, care priveghiézá ager asupra intereselor statului; deci dar ce privesce patriotismul, întru a căruia desvoltare şi a pus „EMKE“ umerii, eu cred, că cu nimica nu stau înapoia acelora, cu cari în cestiunea de naţionalitate, spre mari regrete ale mele, nu pot sĕ viu la o conţelegere.

După tóte acestea priméscă onorabilul comitet dirigent espresiunea sincerei mele consideraţiuni.

Sibiiu, 29 Octobre, 1889.

Archiepiscop şi metropolit greco-oriental român:

Miron Romanul, m. p.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, 27 Octobre, 1889. Situaţiunea relaţiunilor interne a monarchiei nóstre devine tot mai conplicată şi lucrurile în loc sĕ apuce pe o ogaşă conciliantă au apucat pe un povêrniş de tot periculos.

Acésta situaţiune o mai agravézá şi netactul politic, ce-l comit persóne, cari de alt-cum se bucură de bună reputaţiune şi eserciază mare influinţă şi în cercurile conducĕtóre.

Mai ḑilele trecute făimosul deputat al Aradului a creḑut de cuviinţă a se presentá şi dênsul cu o vorbire înainté alegĕtorilor, a şi desfăşurá programa activitaţii din trecut şi a-şi espune vederile pentru viitoriu.

Şi în esposeul seu, dl Falk, a aflat de oportun a accentuá, că în adevĕr pe timpul desbaterei legei militare în dieta ungară, dl Tisza a voit sĕ repăşéscă din cabinet. Singura impregiurare ce l'a abătut dela esecutarea planului seu a fost, că nu s'a aflat bărbaţi din partidul guvernamental, cari sĕ se deoblige a luá asupra lor sarcina formărei unui nou cabinet, care sĕ fie condus de princpiile cabinetului, al cărei şef a fost dl Tisza.

Odată eşită la ivélă acésta scire gravă şi accentuată chiar de dl Falk, ea a provocat o impresiune deosebită şi póte neasteptată, şi sunt deci iuste părerile celor cari se întrébă: că bine a făcut dl Falk, că a atins acéstă córdă aşa de simţitóre.

Intrebarea este cu atât mai la loc, că nu se scie încă, dacă dl Falk a fost autorisat de cineva sĕ vorbéscă astfeliu în faţa alegĕterilor şi a lumei şi nu se scie nici cu ce intenţiune şi spre ce scop a voit sĕ folosésca gravele sale vorbe. Comentările presei încă sunt destul de mance, pentru-ca sĕ pótă omul gácí scopul intenţionat.

Cei-ce au observat mai de aprópe desvoltarea lucrurilor din Ungaria şi preste tot din monarchia nóstră sunt de convingerea, că numai o netactică politică a fost că dl Falk a aflat de oportun sĕ vorbéscă pre-cum a vorbit.

Dl Tisza şi cabinetul seu era privit, ca o stâncă puternică de granit, care nu se póte resturná de vijeliile turbate, era privit ca un guvern, care îşi rîde de svêrcolirile oposiţiunei şi urmézá drumul activităţii nebăgênd prea mult în sémă ameninţările de violenţă ale oposiţiunei.

Cel puţin aşa cautá sĕ se presente lumei atât prin presa oficiósă, cât chiar şi prin faptele dovedite pe timpul desbaterilor furtunóse.

Ér oposiţia cu tot avêntul ei îndrĕsneţ şi cu tóte forţele cele desfăşurate spre a clătiná din temelie guvernul, rĕmânea umilit în faţa lumei, şi cercurile strĕine conducĕtóre sciau, cât pot sĕ se răḑime pe guvernul nostru şi pe stabilitatea lui.

Nu tot aşa va puté fi de aici înainte. Enunciaţiunile deputatului aradan a provocat pe deoparte temere în cercurile din afară şi acésta temere a început a se simţí mai ales în presa germană; pe de altă parte a alimentat focul de luptă al oposiţiunei al căruia unic scop este rĕsturnarea dlui Tisza şi a cabinetului seu, făr a se mai întrebá şi de mijlócele, ce se folosesc spre realisarea dorinţelor lor.

Va trebuí sĕ ne asteptăm dar la o luptá şi mai înverşunată a oposiţinnei, luptă în cari nu vor fi cruţate nici cele mai estreme mijlóce şi presemnele ei se manifestézá încă de pe acum în dieta din Budapesta.

Şi e caracteristic, că pe când în Ungaria s'a întreprins acésta luptă, purtată sub firma de a adauge la independinţa Ungariei şi la drepturile ei publice, în dieta din Boemia, conducĕtoriul cehilor tineri, care concentrézá în sine dorinţele poporului ceh strigă în auḑul lumei, că monarchia a început a se decentralisá şi causa la acésta o pórtă în parte germanii, cari nu ingĕduie drepturi şi altor naţiuni, în partea cea mai mare magiarii ale căror pretensiuni sunt cu totul neimpăcate, şi cari ţintesc la o separare totală a monarchiei. Ungaria singură vrea sĕ fie mare şi tare; ea a subjugat economicesce pe Austria. Inverşunatul deputat face apel la patriotismul boemilor, ca sĕ contribue ei la sanarea rĕului, dacă cercurile conducĕtóre trec preste el la ordinea ḑilei.

Cum şi închipuesce Gregr sanarea rĕului e uşor de cugetat. Un regat boem tot aşa de independent ca şi Ungaria.

Aici se întrébă tot omul cu puţină judecată: prin curentul, ce se desfăşură în ambele părţi ale monarchiei nu se slăbesc basele ei şi nu e timpul ca barbaţii conducĕtori sĕ se cugete la sanarea rĕului, promovând o politică conciliantă internă între diferitele popóre ale monarchiei. —i—

Varietăţi.

* **Archiducele Ioan**, carele a fost pus în disponibilitate din armată şi-a depus tóte titlurile de nobleţe şi pre-cum se comunică va întra în redacţiunea ediţiei parisiene a ḑiarului „Newyork-Herald“ cu o remuneraţiune de 40.000 franci anual.

* (Act marinimos.) In ḑilele trecute a încetat din viaţă în Şeitin Gligor Popoviciu, carele a lăsat pe séma bisericei şi a scólei din comuna numită o sesiune de pământ în valóre de 1700—1800 fl. Consistoriul eparchial aradan, precum comunică „Biserica şi Scóla“, luând act de acéstă donaţiune marinimósă a dispus ca numele rĕposatului sĕ se inducă în diptichul binefăcĕtorilor bisericei din Şeitin.

* (Afacerea Farkas) Cercetările judelui de instrucţie s'au terminat. Afacerea a întrat întralt stadiu. Inspectorul penitenciar a fost transferat, de asemenea mai mulţi oficianţi. Se vorbesce chiar de pensionarea mai multor judecători.

* (Curs postal-telegrafic). Direcţiunea postală telegrafică din Budapesta anunţă, că cu 1-a Decembre se va începe în Budapesta un curs de instrucţiune pentru oficialii de postă şi telegraf. Reflectanţii trebue sĕ fie trecuţi de 18 ani, sĕ aibă purtare morală şi se producă testimoniu de cel puţin 4 clase gimnasiale, respect. reale. După absolvare cei cari au prestat cu succes studiile vor fi aplicaţi ca adjunţi la oficiile de postă şi telegrafie cu salariu de 500 fl., care se urcă pănă la 700 fl. v.

* (Puşca Manlicher). Germania, precum se scie încă a încheat cu fabrica de arme din Stiria contract pentru fabricarea unui considerabil numĕr de pusci şi guvernul austro ungar a aprobat contractul. Fiind însĕ, că pentru armata nóstră încă nu e numĕrul complet, în luna acésta fabrica va trebui sĕ gate un milion de pusci pentru vênătorii armatei nóstre şi totodată pe fie-care ḑi 1800 pusci pentru Germania.

* (Tarif pe zone): In urma unui raport al ministrului de comerciu tariful pe zone a avut un resultat favorabil din tóte punctele de vedere. Ministrul a declarat, că se vor pune în circulaţiune şi vagóne pentru dormit, pentru cari însĕ se va cere o tacsă deosebită.

In Austria consiliul de miniştri a hotărît, ca sĕ facă o reducere de 33% pe liniile căilor ferate.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 31 Octobre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.30	101.50
Obligaţiuni de credit austr.	306.69	306.70
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.90	112.75
Sorţi de regularea Tisei	127.75	128.—
Sorţi de stat dela 1860	139.50	139.39
Acţiuni de bancă de credit ung.	310.25	300.25
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9 47	9.46
100 marce nemţesci	58.35	58 30
London (poliţă pe trei lun)	119.05	119.—

Nr. 6549 Plen,]214] 3—3

CONCURS

pentru conferirea stipendiilor și ajutórelor din fundațiunea **„Andronic“ pe anul 1890,** *prin acésta se escrie concurs cu termin până în* **31 Decembre 1889 stil. vechiu.**

La acest concurs pot lua parte:

I. *Învĕțăcei* de ori-ce meseriă;

II. *Sodali*, cari s'au eliberat în decursul anului 1889 și

III. *Sodali*, cari petrecênd cel puțin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea și hărnicia lor pentru a se puté face măestrii.

Toți, cari voiesc a concurá la stipendii și ajutóre, au sĕ producă în general;

1. Carte de botez.
2. Atestat comunal despre averea propriă și a părinților.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentelui, și fiind și acesta căsătorit, și despre familia dênsului, în atestat avênd sĕ se cuprindă și arătarea, că în familiă câți copii sunt minoreni, câți frecuentéză scóla și câți se mai află la vre-o meseriá.

Afară de recerințele aceste generale au se mai arete în special.

I. Învĕțăceii:

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat cu succes bun cel puțin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măiestrul, și că contractul s'a înregistrat în condica autorității industriale (protopretore, ori magistratul) — avênd a l alătură la concurs în original sau în copiă autentică.

II. Sodalii:

a) că au terminat periodul de învĕțătură în decursul anului 1889, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorității industriale (§ 67 art. leg. XVII 1884);

b) că au purtare bună și fac sporiu mulțămitoriu, și ccésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, evetual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete ce limbi sciu vorbí și scrie, prin atestat dela măestru;

d) că aparțin ca membrii la vre-o reuniune de meseriă și acéstă o vor dovedí cu certificatul dela reuniune.

III. Sodalii ce sunt în condițiune a deveni măestrii.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puțin șése ani consecutivi, ce vor dovedí cu atestatele dela măestrii la care au lucrat

c) în cerere sĕ arete anume: unde voesce a se așeḑá ca măestru, ce feliu de mijlóce în bani mai au pentru a și începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă și alte documente recomândătóre.

Dela toți concurenții de ori-ce categoriă se recere, *ca cererile sĕ fie scrise și subscrise cu mâna lor propriă*, și adresate *Consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu*, sĕ le înainteze aici cel mai târḑiu până în **31 Decembre 1889 st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 2 Octobre, 1889.

Miron Romanul,
archiepiscop.

Nicanor Frateșiu.
secretariu.

Nr. 501 [223] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III-a clasă Almaș sec cu filia Cozia prin acésta se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român,“

Emolumentele sunt:

In materă:

a) porțiunea canonică arătoriu 1 jug. 1440 □, grădină 514 □, liveḑi 1 jug. 303 □ și pășune 1 jug. ȥ65 □ venitul computat în . . fl. 25.—

b) birul în naturale dela 90 de case câte 2 mĕsuri de cucuruz ne smicurat à 40 cr. . . . . fl. 72.—

c) venituri stolare și alte accidenții . . . . fl. 76.60

In filiă:

a) porțiune canonică arătoriu 4 jug. 365 □, grădini 1004 □, liveḑi 2 jug. 900 □ cu un venit anual de fl. 80.—

b) stola cu alte accidenții . . . . fl. 80.—

cari tóte computate la olaltă dau un venit anual de . . fl 333.—

Cei ce doresc a reflectá la acest post au de a-și asterne concursele instruite în sensul prescriptelor statutului organic § 13 după tenórea § 17 a regulamentului pentru parochii, până la terminul de mai sus la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 4 Octobre, 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 81 [224] 3—3

CONCURS.

Pe temeiul conclusului representanței gimnasiale dela 29 August a. c. adus sub punct 3 al protocolului, se escrie concurs nou pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad, cu specialitatea: matematica ca studiu principal și fisica ca studiu aucsiliar, eventual și altă grupă de specialitate, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post dacă concurenții au censura este de 800 fl. și decenalele nelimitate; în lipsa de censură însĕ salariul este de 700 fl.

Concurenții 'și vor adresa petițiunile lor către comitetul gimasial intruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea greco orientală;

b) că au purtare bună;

e) că au cualificațiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §. 30 și 61 în combinare cu disposițiunile bisericesci relative la cualificațiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanței gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 20 Septembre, 1889.

Vasilie Damian,
președinte.

Casă de vênḑare.

Casa, în ulița Bruckenthal, Nr. 34 e de vênḑare, din mână liberă.

Doritorii pot lua informațiuni între ½ 3—4 la proprietar, în aceeași casă. [226] 3—3

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

		Clasa					Clasa		
Zona		I.	II.	III.	Zona		I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

		Clasa					Clasa		
Zona		I.	II.	III.	Zona		I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistriță	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.	
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate negutățoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 115 Sibiiu, Marți 24 Octobre, (5 Novembre) 1889. Anul XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 6418 Scol.

CONCURS.

Devenind vacant un stipendiu de *60 fl.* din *fundațiunea Francisc-Iosif*, pentru acela se publică concurs *până la 15/27 Novembre a. c. inclusiv.*

Aspiranții la acest stipendiu au sĕ-și astérnă suplicele până la terminul de mai sus la consistoriul archidiecesan instruite cu documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial al comunei, cărei aparțin, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolariu despre progresul făcut în anul din urmă;

c) atestat medical, că sunt sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială și starea materială a părinților lor, și în fine

e) eventual alte documente recomândătóre.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținută la 5 Octobre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 23 Octobre.

Principiile depuse în statutul nostru organic numai atunci vor devení pentru biserica nóstră un isvor de bunăstare și progres, dacă ele vor fi aplicate conscienţios și cu bună credinţă, și posibil mai bine acomodat impregiurărilor.

Îndată ce ne vom ţiné *numai de litera* acelui statut și de regulamentele emanate spre esecutarea practică a diverselor trebuințe, fără a ţiné cont de tóte impregiurările, atunci vom dá de obstaculi, cari se vor pune în calea desvoltărei nóstre și cari cu timpul se vor rĕsbuná în mod simțit.

Tocmai de aceea cade cea mai grea responsabilitate morală asupra tuturor factorilor din biserică, dacă nu cumpănesc bine tóte, dar tóte impregiurările, până-ce un lucru nu ia încă o formă concretă, până nu devine realisat.

Așa devine de sine esplicat dreptul dat archiereului de a denumí pe un timp óre care administratori protopresbiterali, pentru ca sĕ se convingă, dacă cel denumit după o activitate de un an, doi, este el eventual chemat ca mai târḑiu ca protopresbiter sĕ pótă prestá cu demnitate serviciile recerute dela un protopresbiter, deși noi — afară de casul unde greutățile topografice fac imposibilă incredințarea protopresbiteratului vacant spre administrare protopresbiterului vecin, suntem în contra denumirei de administratori, și acésta din motive ușor de esplicat.

Așa am înțeles noi, că s'a ținut cutare și cutare protopresbiterat doi și mai mulți ani in administrare, pentru-ca sĕ se cunóscă persóna, căreia era sĕ i se concrédă un post cardinal în biserică, ca nu mai târḑiu sĕ se dovedéscă de nedestoinic.

Așa ar fi trebuit se înțelégă și cei ce au solicitat mereu prin interpelațiuni în sinódele nóstre ocuparea definitivă a cutărui protopresbiterat și dacă așa ar fi înțeles, nu ar fi vĕḑut în ori ce amânare o disposițiune rea, netrebnică, și păgubiciósă pentru biserică.

Avem aḑi în archidiecesă nónĕ tracturi protopresbiterale vacante, în cari în curênd au sĕ se facă alegerile și resp. denumirile, conform lucrărilor pregătitóre dispuse deja.

In conformitate cu regulamentul de procedură votat de congresul nostru național bisericesc din anul 1888, acele alegeri se vor efeptuí acum după nisce norme mai bine precisate ca până acum — și consistoriului îi stă în voie mai bine ca până acum de a se folosí de dreptul de denumire.

Dar nu în celea formale e de a se căutá greutatea cea mai mare, ci în aflarea persónelor, cari au sĕ ocupe unul ori alt loc vacant. Postul de protopresbiter este impreunat aḑi cu mare responsabilitate și alesul, resp. denumitul, are aḑi de ḑece ori mai multă responsabilitate ca înainte cu câți va ani când nu era administrația complicată, când simțul religios al poporului era tare și puternic, morala lui firmă, când scólele nu erau amenințate, când posiția învĕțătorilor nu era așa precară, și când biserica nu era espusă la atâtea atacuri, când municipiile — din rea voință ori credință, nu cercetăm -- nu se amestecau în subvențiunile votate scólelor și bisericilor spre a le luá și a îngreuiá susținerea scólei și a personalului didactic — în aflarea unei persóne, care sĕ *pótă* și sĕ *scie* dá pept cu tóte aceste neajunsuri aflăm noi deci greutatea în locul prim.

Noi am fost totdeuna, cari am pledat pentru buna ordine, pentru respectarea legilor în biserică și astfeliu cu bucurie intimpinăm și acésta disposițiune consistorială, dar de altă parte în interesul bine înțeles al bisericei nóstre trebue sĕ o accentuăm chiar cu acésta ocasiune, când e vorba sĕ se întregéscă cu protopresbiteri a patra parte din archidiecesă, că a te ţiné fără nici un reson practic de litera legii, însémnă a condamná eventual la inerție o parte sau alta a archidiecesei.

Noi, cari încă am luat parte la aducerea acestui regulament congresual scim din ce motive sau adus acele disposițiuni rigoróse *formale*, dar nu trebue sĕ se pérdă din vedere disposițiunile legei fundamentale a statutului organic, în care — nu fără motive — cu abatere dela indeplinirea tuturor celorlalte posturi bisericesci, la indeplinirea postului de protopresbiter archiereului ca cap al consistoriului eparchial i se dă o putere aprópe discrețională, căci protopresbiterul trebue sĕ fie în locul prim un om probat din tóte punctele de vedere, protopresbiterul trebue sĕ fie gata a da pept, a apĕrá causele bisericei cu energie și destoinicie, a se presentá cu demnitate și cu cunoscință de causă înaintea ori cărui for, fie civil, fie bisericesc — mai ales de altă confesiune — spre a promová și nu a compromite interesele bisericei nóstre.

Și fiind-că greutățile pe unele locuri sunt mai mari, pe altele mai mici, tocmai de aceea trebue căutat ca cu deosebire în centre sĕ se acuire atari puteri, cari sĕ scie representá cu demnitate causele bisericei. Nu e tot una a fi cineva protopresbiter în Mediaș ori în Brașov, în Cluș ori Unguraș, și pentru că nu e tot una e neapărat ca și sinódele electorale sĕ fie pĕtrunse de acésta, și dacă ele nu vor fi, atunci se vină consistoriul cu tótă autoritatea, care i o dă legea și sĕ repareze ceeace sinodul din considerări la persóne ori din nepricepere a intenționat se strice.

Consistoriul nostru mai bine trebue se scie, că d. e. ce afaceri estraordinari póte sĕ aibă protopresbiterul din Brașov, trebue sĕ scie, că acolo avem un gimnasiu complet, că protopresbiterul ca atare în virtutea oficiului seu sĕ fie capace a substituí pe archiereu și consistoriul seu, și pe lângă altele va trebuí sĕ fie cu deosebită considerare și la cualificațiunea superióră a preoților din respectivul ppresbiterat.

In atari centre, unde elementul strĕin e puternic, unde confesiunile celelalte au cei mai valoroși bărbați, nóue nu ni ertat sĕ avem un om mai puțin cualificat și mai destonic.

Și dacă dotațiunea ne ar face greutăți la aflarea unei persóne corĕspunḑătóre la un loc sau altul, consistoriul va trebuí sĕ caute, ca în atare loc sĕ voteze o subvențiune anuală corĕspunḑătóre din fondurile archidiecesane, în acele părți adecă unde interesele bisericesci și scolare sunt mai periclitate, bisericile sunt mai scăpătate, scólele sunt mai rĕu dotate și ele recer un bărbat, care sĕ-și scie pune și sufletul pentru cei încredințați conducerei lui și astfeliu cu timpul aceste sacrificii sĕ fie rĕsplătite imbelșugat.

Consistoriului nostru îi vor fi de bună sémă cunoscuți ómenii ce i are și îi póte avé la disposițiune pentru atari centre, și credem că se va urmá după un program bine precisat la îndeplinirea posturilor vacante și nu vom fi surprinși la vitórele alegeri prin câte un resultat contra dorințelor adevĕrate ale bisericei.

Am atins acestea în linii generale, în considerarea obiectului de mare importanță, dorind a con-

---

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

VII. Agricultura.

(Urmare din Nro. 113.)

După cele înșirate până ací sĕ nu ne surprindă împregiurarea, că mai multe galerii sunt tescuite cu probe de sămânță cu deosebire sămânță de grâu. Adese aflăm espuse și spice cu paiu cu tot asemenea și numai bómbe de grâu cu deosebire sub sticlă. Deosebirea, între diversele sămênțe o póte observá chiar și neespertul, dar tot cel ce voesce a o cunósce esact trebue sĕ studieze diversele sămênțe cu deamĕruntul.

Tot acésta este de a se ḑice și despre cartofi, napi de zăhar, și despre celelalte rădăcinóse și fructe. Cu tóte acestea cumpĕrarea pre care o póte face și laicul în nesciința sa, este destul de interesantă. Aici aflăm esemplare de sămênături stricate, colo una sau mai multe colecțiuni de pămênt, care caracteriséză ogorul unuia sau altuia despărțĕmênt. Lângă aceste se află de regulă uneltele necesarii pentru analisare, foi liniate ca cele de cari se folosesc în contabilitate, desemnuri și prospecte, ba și câte un prevaz mai mare încărcat de medaile și alte note recomândătóre pentru cel ce le posede.

Vinul, rachiul și berea încă sunt espuse în aceste galerii, dar ocură în numĕr mai mare și pavilóne deosebite. Sticlele adese sunt espuse în conbinațiuni de tot originale. Ele forméză stâlpi, piramide portale și bufeturi. Sunt destule locuri și de acele unde cel ce voiesce póte gusta conținutul sticlelor. Dar în asemenea casuri trebue sĕ fim precauți. A te încrede fie-cărui e nebunie. Me vei întrebá póte este Francia in aceste bine representată? și pot rĕspunde cu siguritate; că este deajuns representată. Asemenea și în șuncă lângă care se grupéză slănina și unsórea, carnea și unele frupte sunt representate în modele de gips. Pe un părete spânḑură chiar și un cal descompus anatomicesce, lângă el era grămădită o colecțiune interesantă de potcóve. Dar cine póte descrie tot ce se află aici de vĕḑut. Dacă obiectele ar fi ordonate cu atâta gust am trece cel puțin preste jumĕtate din ele fără ale observá.

Mai multe galerii sunt destinate pe séma mașinelor agriculturali. Fie cine cine numai percurge aceste mașini, se convinge despre progresul ce-l mare ce-l face Francia pe terenul agriculturei. Aci se află espuse pluguri de cele mai ușóre pentru ogorul năsipos, până la cele mai grele, menite pentru a pĕtrunde în adêncul ogorului lutos. Am vĕḑut un plug, la care ferele cele late erau atât de mari încât am cugetat că este un plug care se pune în mișcare cu ajutoriul unui locomobil. Se află șiruri întregi de mașine de îmblătit de deosebite sisteme. De sigur, că tóte aceste aparate vor găsí și cumpărători, căci altcum perfecționarea lor ar fi de prisos.

Asemenea s'au sporit și mașinele pentru sortire și curățirea sămênăturilor, chiar și cele pentru tăerea nutrețului. Mașini de cosit se află puține, cu deosebire în secția francesă.

Mi se pare, că aparatele industriali, precum sunt: lopata, sapa, hârlețul și furca de fer sunt în proporție mai puțin representate. Intre mașinele cele mari, cari aparțin agriculturei, este a se computá și teascul de vin sau pressa de struguri, aparatele de destilat, diferitele buți și butóie, dintre cari cu deosebire una a escelat. Jurnalele au anunțat la timpul seu, că acésta bute a fost atât de mare încât n'a încăput pe nici o pórtă. A trebuit sĕ derime un dărab de părete numai case-i facă loc. Aceste obiecte încă merită a fi privite cu atențiune, ba chiar admirate. In esposiție se află espuse și numĕróse aparate aparținĕtóre zachărăriei. Cu deosebire interesantă era priveliscea ce ne oferiră o căldare de aramă. Dealtcum aceste apărute sunt deastădată cam rari.

Cu tóte aceste nu se póte afirmá, că din ceace vedem sau nu vedem în esposiție am puté deduce tóte progresele făcute pe acest teren. Tocmai tribuí şi noi pe acésta cale la deslegarea favorabilă şi mulţămitóre a acestei cestiuni vitale.

Revista politică.

O vie discusiune a provocat în presa statului nostru şi în presa strĕină o broşură voluantă, emanată de dl Beksics, colaborator al ḑiariului guvernamental „Nemzet“.

Broşura se ocupă cu Ardélul şi în special cu raporturile între popórĕle, ce-l locuesc. Ca şi altădată, aşa şi acum înfocatul „patriot“ începe a cântá aliluia Ardélului, dacă va mai durá mult actuala stare a lucrurilor.

Ardélul e perdut pentru magiari, căci elementul român se sporesce şi se întăresce atât în jos cât şi în sus. Inteliginţa română face mare concurenţă celei magiare, pămênturile se află în mânile românilor, ér industria în mâna sasilor. Mai mult, administraţiunea chiar în multe părţi e esclusiv în mâna românilor şi a sasilor, de unde provine, că în loc de a merge cel puţin pe acest teren înainte cu scopurile, ce le urmăresce „naţiunea“, mergem îndărĕpt, căci persónele, cari stau în fruntea administraţiunei nu înţeleg şi nu vor sĕ înţelégă idea fundamentală a unităţii statului magiar.

Cel mai mare pericol pentru magiarism e, precum afirmă autorul, biserica, care 'şi are administraţiunea sa proprie şi carea în puterea autonomiei sale pune cele mai mari stavile ideei, ce vor sĕ o realiseze magiarii. Şi până când magiarii nu vor pune mâna pe administraţia bisericei, puţin succes vor puté dobândí. Preoţii şi învĕţătorii trebuesc mituiţi, căci fiind dotaţiunea lor acum slabă, prin mijlóce banale îi póte guvernul câştigá pentru ideea de stat magiar.

Deşi chiar foile „patriotice“ nu dau o importanţă deosebită vorbelor autorului, carele de altcum a mai ridicat multe plângeri pentru „mântuirea“ Ardélului, deşi presa oposiţională a aflat material sĕ acuse guvernul şi sĕ l facă culpabil pentru descoperirile dlui Beksicsi, totuşi ca un echo se pot considerá consecinţele politice ce le trage „Kolozsvár“ din actuala politică, ce o urmăresc în special sasii ardeleni.

Acest popor, ḑice cestionata fóie, a început a se „olahisá“. Oraşele Ardélului, cari erau în mânile lor, încetul pe încetul pică în mânile românilor, ér la ţéră moşiile şi pămênturile întinse, cari formau averea sasului, se află partea cea mai mare în mânile românilor. Elementul român e spornic şi trainic şi se póte constatá cu cifre, că chiar în comitatele, în cari locuesc mai mulţi sasi, numĕrul românilor e covêrşitoriu.

Pentru a scăpá de acest pericol, e bine ca sasii sĕ se lase de politica din trecut sĕ nu se unéscă cu „ultraisti“ români, ci sĕ facă politică cu magiarii, pentru a se puté mântuí reciproc.

La aceste „părintesci“ şi patriotice îngrijiri rĕspunde nimerit organul naţional săsesc din Sibiiu, declrând mai intâiu, că sasii nu s'au unit cu românii ultraisti. Dacă poporul român se sporesce şi se întăresce, şi acésta este de tot adevĕrat, el se sporesce în mod firesc şi aşa e lucru de tot nelogic a căutá o politică pentru al apĕsá, fiind consecinţele acelei politici acum de tot periculóse. In loc de a căutá a te opune desvoltărei acestui popor mai înţelept e a urmá o politică conciliantă, care sĕ mulţăméscă pe tóte popórele şi sĕ n'aibă unul trebuinţă de amiciţia celuilalt. De altfeliu pe o cale politică nici nu s'ar ajunge la nici un resultat.

Duminecă a intrat părechia imperială germană în Constantinopol. Foile germane consacră articoli lungi acestui eveniment, dându-i o importanţă politică deosebită. Turcia trebue sĕ esiste pentru-că aşa cer interesele politicei şi pentru că numai aşa se vor puté evitá încurcăturile şi conflictele ce caută sĕ le provóce în orient unele state prea ambiţióse. Turcia trebue sĕ-şi păzască neutralitatea cu ochi de argus.

Aceea-şi importanţă dă oficiosul „Tarik“, desvălind tot deodată lucruri grave. Numitul organ afirmă, că Turcia a aderat la puterile centrale europene şi că prin călĕtoria împĕratului german la Constantinopol se vor întărí şi mai tare legăturile de până acum, făr a suferí direcţiunea politică a Turciei vre o schimbare.

In România domnesce o crisă ministerială latentă. Dl Lascar Catargiu nu e dispus a deschide camera cu actualul cabinet, ci stărue pentru disolvarea camerilor, ér decretul de disolvare sĕ se încredinţeze în mânile dênsului. La cas, când scopul acesta nu s'ar puté ajunge, atunci premieriul român se vede necisitat a reconstruí cabinetul şi a dá portofolii unor bărbaţi, pe ai căror aderenţi dl Catargiu sĕ pótă contá în cameră şi în senat.

De altfeliu curentul oposiţional în România e de tot puternic şi el cuprinde tot mai mare teren. Liberalii 'şi pun tóte silinţele a se face populari ţĕrei şi a ajunge la cârmă. Chiar şi un decret de disolvare a camerilor dat în mâna dlui Catargiu, nu-i descurageză, căci în multe părţi guvernul s'a discreditat şi la o eventuală alegere, cu tótă forţa şi presiunea administraţiunei, resultatul ar fi de tot dubios pentru conservatori.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sibiiu, 22 Octobre, 1889. Stimate dle redactor! Cu vie satisfacţiune apuc péna în mână, pentru de a ve comunicá unele impresiuni, care fără voie me forţéză a le liberá din internul meu.

Eri s'a ţinut adunarea generală ordinară a reuniunei femeilor române din Sibiiu în încăperile casinei române. Ve spun adevĕrul. M'am simţit fórte vesel, că împregiurările mi-a oferit deastădată ocasiune a luá parte la acésta adunare, şi în asceptările mele am fost încântat de resultat.

Masa cea mare din sala de lectură a casinei, încunjurată de elita damelor române din Sibiiu, numerositatea membrilor ajutători ai numitei reuniuni, apoi liniscea, ce domnia atât înainte de deschiderea şedinţei cât şi în decursul desbaterilor interesante ale adunării îţi inspiră impresiunea unui act, cu adevĕrat solemn, care se potrivesce numai naturei delicate a secsului frumos.

Cuvêntul de deschidere scurt şi cuprinḑĕtoriu, rostit cu multă resoluţie de d-na presidentă Maria Cosma, a fost o dovadă eclatantă despre încrederea inspirată de o activitate bogată şi conscienţiósă.

Acésta o arată din destul copiosul raport al comitetului reuniunei, compus cu tótă îngrigirea. Acest raport s'a luat cu mulţămită la cunoscinţă; s'a esprimat condolenţă prin sculare pentru perderea membrului ajutătoriu al reuniunei, Radu Bălaş, s'a votat mulţămită în procesul verbal direcţiunei institutului „Albina“ pentru un ajutoriu însemnat în bani pentru scóla elementară de fete susţinută de reuniune, s'a ales dna M. Candrea, soţie de asesor consistorial, ca membru în comitet; s'a votat proiectul de buget pe anul 1890; etc. etc.

Valorósă e puterea de viéţă a acestei corporaţiuni; inalt e scopul ce l urmăresce ea, dar cu atât mai nobile sunt fructele, dobândite prin bărbătésca activitate a aceleia. A înfiinţá şi a susţiné o scólă, a lucrá pentru promovarea industriei naţionale şi preste tot a lucrá cu frumóse resultate pentru înaintarea culturei naţionale, după cum se face acésta prin reuniunea, despre care e vorba, nu se póte admite decât numai în anumite condiţiuni de însufleţire şi iubire de lucru, de bună înţelegere şi ajutoriu reciproc atât la lucrări uşóre cât şi la nĕcasuri grele. Numai aceste insuşiri, cari caracteriséză reuniunea femeilor române din Sibiiu, au putut fi în stare sĕ asigure nisce resultate umanitare atât de plausibile ca cele dovedite până acum.

Femeea este fiinţa alésă de pe pămênt, carea, prin nobleţa inimei sale şi prin dibăcia iscusinţei sale de vécuri a îndeplinit şi îndeplinesce cele mai înalte probleme pentru omenime; în special, femea română este, carea a păstrat caracterul şi esistinţa poporului nostru.

Acésta femee însĕ se supune astăḑi la muncă îndoită şi prin urmare cu atât mai bogate şi mai preţuite sunt resultatele muncei sale.

Indoită muncă şi au luat asupra-şi respectabilele dómne române din Sibiiu şi pot fi mândre de succesele dobândite de câţi va ani de ḑile prin activitatea reuniunei, ce o forméză în timpurile de grea esistinţă, în care trăim.

Esemplarul spirit de conducere al venerabilei dómne presidentă Maria Cosma şi esemplara laboriositate a venerabilelor dame conlucrătóre ale reuniunei sunt de natură a impune respect şi reverinţă chiar şi celui mai înverşunat duşman.

Cu Dumneḑeu înainte şi scopul sancţionat de tótă suflarea va fi ajuns! *Un óspe.*

Raportul

comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu către adunarea generală ţinută la 3 Novembre n. a. c.

Onorată Adunare generală!

Sunt tocmai 9 ani, de când damele române din Sibiiu s'au adunat spre a discutá asupra înfiinţărei „Reuniunei femeilor române din Sibiiu.“ In scurt timp după aceea, reuniunea s'a şi înfiinţat şi deja de 7 ani şi au ajuns şi scopul, deóre-ce de atâta timp susţine scóla s'a proprie de fetiţe.

Fasele de desvoltare, prin care a trecut scóla reuniunei până la ultima adunare generală, Ve sunt bine cunoscute din rapórtele comitetului, care s'a comunicat la toţi membrii reuniunei. Astăḑi avem deci a Ve raportá numai despre cursul afacerilor scólei în genere despre activitatea nóstră de atunci încóce, remănênd pentru adunarea generală viitóre, — ţinêndă în Februariu 1890, când vom încheiá al 3-lea period de 3 ani, — a Ve espune mai detaiat tóte momentele din viaţa reuniunei pe cei 3 ani din urmă, adecă pe cât timp ni-a fost concreḑută noue conducerea acestei reuniuni.

Cu ocasiunea esemenelor publice a scólei elementare de fetiţe, — care s'a ţinut amĕsurat programei ficsate prin acest comitet şi la care a asistat un public fórte numĕros, fiind representat, şi patronul reuniunei prin persóna Il. domn vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion **Puşcariu**, s'a putut convinge fie care ascultătoriu nepreocupat, că scóla nóstră corĕspunde pe deplin chemării sale.

Nisuinţa nóstră este, a aduce învĕţămêntul în scóla reuniunei la acel nivou, ca aceea cu drept cuvênt sĕ pótă serví de model altor scóle de fetiţe de aceea-şi categorie.

Puterile didactice ale scólei, care sunt factorul principal întru ajungerea acestui scop, putem constatá cu plăcere, că până ací şi-au împlinit cu conscienţiositate misiunea lor; comitetul deci, avênd în vedere şi aceea, că scóla numai bucurându-se de puteri didactice stabile şi cu óre şi care pracsă, va puté prosperá, a aflat cu cale a denumí şi pe învĕţătórea Lucreţia Popescu de învĕţătóre definitivă la scóla reuniunei, după-ce în anul scolariu espirat, cât timp a fost aplicată numai în mod provisoriu, a dat probe că este deplin aptă pentru postul ocupat.

Pentru anul scolariu curent 1889/90, s'a înscris până acum 16 eleve, şi anume în clasa I a 3, în clasa a III-a 5 şi în clasa a IV 8 eleve, dintre care 3 sunt în internatul Asociaţiunei, 13 sunt esterne, 15 de religiunea gr. orient., 1 greco-cat. — 6 din Sibiiu, 10 din afară.

Ne fiind anul trecut nici o elevă în clasa I, era de prevĕḑut, că în ĕst an nu vor fi eleve în clasa a II-a, sperăm însĕ, că devenind scóla nóstră tot mai acreditată în ochii publicului din afară, pe anul viitoriu vor puté funcţioná tóte 4 clasele.

Prelegerile sau început la 5 Septembre st. n. a. c. Precum am anunţat în raportul nostru ultim, colectarea modelelor din lucrul de mână pentru scopurile scólei civile a Asociaţiunei, o am încheiat

---

de aceea în galeriile esposiţiei aflăm espuse şi diferite tabele grafice, spre a îndigitá espres, cea-ce nimeni n'ar puté gâcí. D. e. cine ar fi gâcit, că Francia în a. 1789 a prăsit cartofii numai pe un teritoriu de 4300 hectare, pecând în 1889 pre 1.488,000 hectare? De sine se înţelege liveḑile şi câmpiile, pe care se produce nutreţul încă s'au mărit, ér cu aceste, lucru firesc, şi numĕrul cailor şi al coruutelor.

Nu-mi este permis a lăsá neamintite esposiţiile agriculturali ale celoralalte ţĕri, deşi chiar numai pe scurt. Tóte statele, pe cari le-am aflat representate în secţia industrială, le aflăm şi aci. De sine se înţelege şi Austro Ungaria. Trecênd din secţia helveţiană în cea austriacă, în calitate de frances ne intimpină plăcut, ba chiar ne surprinde „Vive la France!“, ce se află gravată pe casa unui din Agram. Despărţĕmêntul acesta ne impresionéză plăcut. Diferitele probe de bucate, sămênături, zachar, chocoladă s. c. l. sunt bine arangiate şi uşor te induplecă a încercá sĕ têrguesci ceva. Am cumpĕrat şi eu o pressă de legumi. Representantul espositoriului se pricepea de minune a-şi lăudá marfa şi se fălea a spune în o limbă curat francesă, că el este ungur din Pesta, deşi pe baraca sa stetea Viena.

El ḑicea, cá Viena este o filială a Pestei. Dar după ce am ajuns acasă şi am desfăcut maşinăria, aflaiu întrênsa un prospeect, în limba francesă, în care se ḑicea, că pressa de legumi s'a fabricat în Paris. De sigur, că érăşi în vre o filială. In esposiţie se află şi biere şi cărnăţei din Viena, asemenea şi pâne. Dar spre a gustá aceste producte trebue sĕ fii şi flămênd. Eu nu eram şi de acea nici nu pot sĕ mi dau judecată asupra valorei lor. Dar probabil, că aceste nu vor fi productele vre-unei filiale din Paris.

Tocmai ca Austro-Ungaria, dispun şi celelate ţĕri. de esposiţiile lor. Belgia abundéză în biere, Spania în vin, Italia în aparatele de zachărărie. Norveghia a espus într'altele şi douĕ corăbii, cari sunt încărcate cu rechisite necesari pentru pescuire. Anglia a abḑis de teritoriul seu în favorul coloniilor sale. Australia se distinge prin mineralele ei cele strălucitóre. A cincea parte a lumei are pretensia de a produce şi vin, dar îl şi vinde eftin şi pare-mi-se că ce e eftin, este de regulă rĕu şi se adeveresce de minune.

Spre a-mi resumá impresiunile, pot ḑice, că despărţĕmêntul agricultural al esposiţie din Paris este tot aşa de mult demn de admirat ca şi celelalte multe admirabilităţi, cari sĕ pot vedé în capitala francesă.

(Va urmá.)

---

* (**Patricid**). Tribunalul de prima instanţă din Budapesta a condamnat pe Iosif Moritz, carele a omorît pe tatăl seu, la 20 ani închisóre. Acusatul a ascultat sentinţa cu sânge fórte rece.

cu 1 Aprile a. c. — Modelele au ajuns suma de 130 piese.

Dómnelor şi Domnilor colectanţi, precum ofe renţilor li s'au esprimat mulţămita comitetului pe calea ḑiaristică, ér obiectele incurse s'au transpus comitetului Asociaţiunei pe lângă socóta despre spesele avute cu colectarea, care socótă o a şi achitat esprimându şi totodată mulţămita sa căldurósă pentru serviciul prestat.

Referitoriu la numĕrul membrilor dela ultima adunare generală încóce, cu durere Ve aducem la cunoscinţă trecerea din viaţă a membrului ajutătoriu Radu Balaşiu, fost funcţionariu la institutul „Albina" care dela înfiinţarea reuniunei a fost un zelos sprigInitoriu al aceleia.

Ve vom ruga deci la locul seu, se daţi espresiune condolenţii d-vóstre pentru acésta perdere.

De membrii noi sau înscris:

Ca membru pe viaţă cu tacsa de 20 fl. Dómna Aurelia Popescu, socià de primar din Topliţa.

Ca membru ajutătoriu cu tacsa de 20 fl., odată pentru totdeauna:

Dl George Şandor, proprietariu din Cueşd.

Ca membrii ordinari cu cotisaţiune anuală de 2 fl.

Dómnele: Maria Candrea, socià de asesor consist. din Sibiiu; Silvia Feier, socie de advocat din Boroşineu; Valeria Jucu, socià de proprietariu din Brebul; Anna Pasca, socià de notariu din Salciua inferiórà; Emilia Petruţiu, socià de notariu din Şepreuş; Septimia Piso, socià de proprietariu din Secărâmb; Gizella Robotia, socià de notariu din Pojana-Techereu; Catinca Stefanu, socià de funcţionariu la „Albina" din Sibiiu şi dşóra Iuliana Iovescu, candidată de învĕţătóre din Bozovici; de membri ajutători cu tacsă anuală de 2 fl.

domnii: Nicolau Serbu, proprietariu din Chitihaz; Mihaiu Sturza, paroch gr. orient din Şepreuş şi Nicolau St. Şuluţiu, funcţionariu la „Albina" din Sibiiu.

În urma acestor înscrieri, numĕrul membrilor reuniunei este astăḑi:

Membrii onorari: 6; membri fundatori: 2; membrii pe viaţă: 27; membrii ajutători cu 20 fl. odată pentru totdeuna: 33; membrii ordinari 111; membrii ajutători 83; — numĕrul total: 262 membrii, se constată deci un crescĕmênt de 12 membri.

Dómna Agafta Pop, socià de director de finanţă substitut. strămutându-se în mod definitiv cu locuinţa la Nyitra, în sensul §-lui 19 din statute, nu mai póte face parte din comitet; ne vom rugá deci a întregí locul devenit astfeliu vacant prin alegere nóuă.

Cu viuă plăcere Ve aducem la cunoscinţă, cum-că adunarea generală a acţionarilor institutului de credit şi economii „Albina" din Sibiiu, ţinută la 29 Martiu a. c. a votat pentru reuniunea nóstră însemnatul ajutoriu de 200 fl. v. a.

Nu putem a ne esprimá mulţămita nóstră în mod mai potrivit faţă de acest mecenate al reuniunei, ca rogându ve, sĕ esprimaţi institutului de credit şi economii din Sibiiu mulţămită protocolară pentru marinimosul ajutoriu, cu care ne a împărtăşit şi cu asta ocasiune.

Un valoros sprigInitoriu al reuniunei nóstre stimăm şi în persóna dlui Nicolae Fekete-Negruţiu, mare proprietariu din Gherla, care din prilegiul balului şi în ĕst an a donat spre scopurile reuniunei suma de 20 fl. pentru care comitetul şi a ţInut de datorinţa a i esprimá mulţămita sa cea mai căldurósă.

Credem, că va fi de interes pentru onor. adunare generală a scí, că arangiând societatea igienică a comitatului Sibiiu în tómna a. c. o esposiţiune de copii, a fost învitat şi acest comitet a trimite în juriul, care avea a decide asupra distribuirei premiilor, un membru din sinul seu. Spre acest scop comitetul a rugat pe presedinta sa, care ne-a şi representat şi astfeliu am satisfăcut onorificei învitări prin care ni s'a dat o nouă dovadă despre prestigiul social al reuniunei nóstre, ce şi l'a eluptat între celealalte reuniuni din loc.

Terminând cu acestea, avem onóre a Ve presentá următórele propuneri:

Adunarea generală sĕ binevoiască

1. A luá acest raport spre sciinţă;

2. A dá espresiune condolinţei sale pentru membrul decedat Radu Balaşiu;

3. A votá mulţămita protocolară institutului de credit şi economii „Albina" din Sibiiu pentru ajutoriul de 200 fl.

3. A primí proiectul de buget pe anul 1890 alăt. sub ·/., care sĕ va espune imediat prin cassariul reuniunei, şi

5. a întregí locul vacant în comitet prin alegere.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 1 a Novembre, 1889.

Maria Cosma, președintă. *Dr. Rusu*, secretariu.

Cultul divin în biserica veche creştinéscă.

(Urmare din Nr. 113.)

Împărţirea acésta a fost adoptată de crestini în timpurile ulterióre, deşi eu nu afirm de loc, că s'a observat ea aşa de punctual în sĕvêrşirea cultului lor din casă. La amédi înainte de a se pune ei la prânḑ, se cetiau câteva pagini din biblie, ér când era prânḑul pus pe masă, atunci se implora asupra lui binecuvêntarea lui Dḑeu, carele este isvorul tuturor darurilor (Clemente Alecs., stromata [tapeturi]; Tertullian, apolog. c. 39), care obiceiu astfeliu îl observa evlaviosul împ. Teodosiu cel tiner, că el nici când nu mânca ceva nici chiar o smochină sau o altă pómă, până-ce nu a mulţămit mai nainte lui Dḑeu, creatoriul atotputernic (Sozomen, în prefaţa ist. bis.) Mai departe obicinuiau a face semnul cruci atât asupra mâncărilor cât şi asupra beuturilor, precum acésta espres adeveresce Tertullian (despre „rugăciune" c. 3). şi Origen (despre Iov 2), care cest din urmă ni-a şi conservat aceea formulă de rugăciune, care cu ridicarea ochilor spre ceriu se pronunţă aşa: „Tu Dómne! care dai nutremênt la tóte făpturile, binecuvêntă cele puse pe acésta masă. Căci tu Dómne ai ḑis, că dacă am bé ceva şi de mórte, nu ne va strică, dacă la aceea vom chemá numele teu. Ei bine Dómne! carele esti mare şi puternic, ia dela aceste bucate tot rĕul şi stricăciosul, că mărit esti în vecii vecilor." Afară de aceste mai cântau ei si cântări şi psalmi (Ciprian, e. către Donat), care a fost un obiceiu aşa de frumos, că Clemente Alecsandrinul (despre „educaţiune" 2) îl recomândă crestinilor. Chrisostom (om. pslm 40) insistă cu tot deadinsul „ca bărbaţii sĕ stărue a invĕţá muerile şi copii lor asţfeliu de cântări, cari sĕ le cânte ei la lucrurile lor ordinare, cât şi cu deosebire la masă, fiind-că cântările aceste dḑeesci sunt o doftorià sublimă contra ispitelor. Căci deóre-ce diavolul nici când nu este aşa de ocupat ca la masă de a ne pune cursă sau prin nemoderare şi voluptate, ori prin o veselie necumpĕtată: aşa este fórte bine a ne înarmá cu psalmi atât înainte cât şi după masă, intonând împreună cu muerile şi copii nostri cântări spirituale în onórea lui Dḑeu." Nu mai puţin cetiau ei şi din biblie ceva. Ér când se termina prânḑul, atunci îl încheiau érăşi cu rugăciune, mulţămind lui Dḑeu pentru mâncare şi beutură şi rugândul ai împărtăşí cu de aceste după bunătatea sa şi mai departe. Aşa observau ei atuncia religiunea pentru ca nu cumva sĕ se primejduéscă sufletul, când corpul se hrănesce (Vasilie cel mare, ep. către Grigorie).

Aprópe în modul acesta petreceau ei ḑiua întrégă până la sosirea nopţii, când érăşi înainte de culcare chemau familia lor la rugăciune (Clem. Alecs. loc. cit). Acesta a fost un obiceiu fórte vechiu şi nesmintit îşi trage originea din timpurile primitive ale persecuţiunilor, când nu le era permis a se aduná ḑiua, ci trebuiau nóptea sĕ-şi ţină adunările lor sfinte. Şi cu tóte că acest obiceiu a devenit mai apoi încomod, totusi el se continuă în mânăstiri de către fraţii de acolo.

Dar pe lângă acest cult, care sĕ sĕvêrşia în tóte căsile crestinesci, mai erau crestinii cei dintâiu fórte zeloşi de a petrece tot timpul în vîrtute şi evlavie. Ei se rugau fórte mult, precum ne spune Eusebiu (ist. bis. cartea 2, cap 23), despre Iacob cel drept, că acesta mergea în tótă ḑiua la biserică şi aci atâta se ruga lui Dḑeu în genunchi pe pardosélă până i s'au înţepenit genunchii. Tot aşa ne spune şi Nazianzanul (despre Gorgonia) despre evlaviósa lui soră Gorgonia, că genunchii ei de îndelugata rugare atât s'au înţepenit, încât au părut a fi lipiţi de pământ. Ér Constantin cel mare, cu tóte că zăcea pe el o guvernare vastă, totuşi în tótă ḑiua se separa de tóte societăţile şi întrând în cabinetul seu îşi sĕvêrşia în genunchi rugăciunea sa lui Dḑeu (Eusebiu, viaţa lui Const. cartea 4, cap 22.) Ba pentru ca se scie lumea, cât de consciu este el de datorinţa sa, a dispus ca chipul seu încădrat în aur ori depins pe un stâlp sĕ represinte positura unei persóne rugătóre în genunchi, cu mânile întinse şi cu ocbii ridicaţi spre ceriu (Euseb. loc. cit.)

Mai departe cetiau crestinii cei dintâiu cu mare diliginţă şi evlavie în biblie, pentru ca prin acésta sĕ se întăréscă în cuvêntul lui Dḑeu, privind şi preţuind ei de atare aceea carte. Cu privire la biblie a mustrat Nazianzanul (ep. 43) pe pretinul seu Grigorie din Nyssa pentru-că acesta a negles s. scriptură şi s'a pus pe scriitorii profani pentru de a se face mai bine orator decât creştin. Augustin (confess. 3) mărturisesce „că după convertirea sa, s. scriptură a fost plăcerea sa cea mai mare, faţă de care tóte celelalte scrieri (chiar şi Cicero pe care el de altcum îl stima fórte) sunt nulă". Şi acéstă carte îşi dedeau crestinii cei dintâi truda cea mai mare pentru de a şi-o întipărí în inimă şi în memorie. Despre Teodosie cel tiner aflăm (Socrate ist. bis. VII c. 22), că el în tótă ḑiua se scula fórte de diminéţă, cântând alternativ cu fraţii sei cântări de laudă şi mulţămind lui Dḑeu. S. scriptură o cunoscea el întrégă, discurênd despre ea cu episcopii, când acestia erau la curte, ca şi când singur ar fi fost un episcop bĕtrân. Tot aşa aflăm şi despre Origen (Euseb. ist. bis. VI. 2), că fiind abia prunc i-a dat tatăl seu sĕ înveţe câteva pasage din scriptură, ér el nu numai că s'a aplecat spre acésta cu cea mai mare voie, ci a scrutat şi după sensul lor, aşa că întreba pe tatăl seu, că ce înţeles are cutare pasagiu? Ne spune despre el Ieronim (ep. către Marcell) dintr'o epistolă care i-a scris-o lui un mare pretin al seu, că — Origen — nici când nu se punea la masă, fără de a fi cetit ceva din biblie; nu s'a culcat nici când, fără de a fi cetit mai nainte ceva din ea... Îndată ce-şi găta rugăciunea sa, se punea pe cetirea din biblie, şi după cetire érăşi făcea rugăciune.

Valente, un preot din biserica din Ierusalim, un bĕtrân respectabil, atât era de versat în s. scriptură, că putea reproduce din memorie pagini întregi din ea (Euseb. ist. bis. II. c. 11). Tot la acest loc aflăm şi despre Ioan, un mărturisitoriu egiptén, — pe care Eusebiu singur l'a vĕḑut şi auḑit, — care cu tóte că amêndoi ochii îi erau scoşi şi corpul lui era strugit în mod crudel, totu-şi totdeuna putea reproduce din memorie ori şi care pasagiu din s. scriptură a ambelor Testamente. „Auḑindu-l pentru prima óră — ḑice Eusebiu — în adunarea publică (în biserică) am cugetat, că cetesce din carte, dar apropiindu-me de dênsul am aflat cum stă tréba şi deci nu m'am putut mira de ajuns". „De plăcerea acestei cărţi — ḑice Nazianzanul (or. 12) — am părăsit eu de bună voie tóte lucrurile etc"'

(Va urma).

Varietăţi.

* (Avansamentul în armată.) Cu 1 Novembre au avansat: la rang de major căpitanul de cl. I. Constantin Domăşneanu (reg. 62). La rang de căpitani cl. I. sunt avansaţi căpitanii de cl. II.: Nistor Onciu (reg. 50), Dumitru Brumariu (reg. 83), Enache Ioan (reg 33), Petru Bogdan (reg 50), Stefan Bogatu (reg. 69). La rang de căpitani cl. II. sunt avansaţi locotenenţii: George Potrovan (reg. 52), Vasilie Spăriosu (reg. 64), Constantin Cuculj (reg. 51), Vasilie Rusu (reg. 62), Simeon Drăgan (reg. 63), Daniil Bădescu (reg. 5), Nicola Chintoan (reg. 5), Dumitru Mihailovici (reg. 70). La rang de locotenenţi sunt avansaţi sublocotenţi: Iosif Puiu (reg. 63). G. Crişian (reg. 16), Victor Breghian (reg. 5). La rang de sublocotenenţii au avansat cadeţii: Romul Moga (reg. 31), Ioan Avram (reg. 62), Alecsandru Bob (reg. 63), Iulian Marţianu (reg. 82). La trupele de vênători: căpitanul de cl. II. Stefan Rogoz (bat. 31), la căpitan de cl. I. La trupele de artilerie sublocotenentul Coloman Chitician la rang de locotenent. La reserva de infanterie a avansat sublocotenentul Vasilie Mărgineanu la locotenent. In intendanţă: subintendantul Gavriil Cociubă la intendant. La administraţia caselor militare, directorul de cl. II. Stefan Basarabă a avansat la director de cl. I La gradul de căpitan comptabil cl. I: căpitanul comptabil cl. II Ioan Toman din (reg. 64) inf. cadre; ca practicant în ramura funcţionarilor militari de aprovisiune: cadetul locţiitor de oficer în reservă Mihail Racotă din (reg. 31). La honveḑi la gradul de locotenent: sublocotenenţii: Teofil Vătĕşan din semibrigada, George Pop la semibrigadă 23 (în reservă).

* (Secretariu.) După cum cetim în „Fóia diecesană" consistoriul din Caransebeş în urma renunţărei dlui I. Bartolomeiu a ales de secretariu provisoriu pe dl Dr. Traian Bădescu.

* (Invitare.) In 17 Novembre n. a. c. se va ţinea în comuna Cristian adunarea generală a pompierilor din comitatul Sibiiu. La ordinea ḑilei: Cetirea protocolului ultim; — raport despre activitatea comitetului, — organisaţiunea; — raport despre starea pompieriei în comit. Sibiiu; — alegerea comitetului şi a membrilor de intregire; — propuneri; — esercitii esecutate de pompierii din Cristian.

* (Neregularităţi în oficiu.) Din mai multe părţi se semnaléză, că s'au descoperit neregularităţi în oficiu la controlarea, ce s'a făcut în urma ordonaţiunei ministeriale. In Oradea mare şeful oficiului de mapere a fost suspendat din causa că pe lângă alte neregularităţi s'a descoperit şi lipsa unor sume însemnate de bani.

* (Postal). Direcţiunea postală telegtafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru la oficiul postal-telegrafic din Huedin (cott. Cojocnei, carele este impreunat cu o léfă anuală de 1130 fl., 155 fl. pauşal de cancelarie, 228 fl. pentru înmanuare 48 fl pentru reparările postei, 10% din venitul brut al telegrafiei; şi o remuneraţiune ce se va statorí ulterior pentru intreţinerea unei cariolete, care va circulá depărtare de un Klm. — Reflectanţii au a depune o cauţiune de 600 fl. şi sĕ-şi adreseze cererile în decurs de 2 sĕptemâni la numita direcţiune de unde pot primí şi detalii.

Loterie.

Sâmbătă, în 2 Novembre 1889.

Buda: 55 68 53 3 17

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Novembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9 43	9.46
100 marce nemţesci	58.33	58 30
London (poliţă pe trei lun)	119.	119 —

Nr. 150 [223] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de a III-a clasă Almaș sec cu filia Cozia prin acésta se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful Român,"

Emolumentele sunt:

In materă:

a) porțiunea canonică arătoriu 1 jug. 1440 □, grădină 514 □, liveḑi 1 jug. 303 □ și pășune 1 jug. 765 □ venitul computat în . . fl. 25.—

b) birul în naturale dela 90 de case câte 2 mĕsuri de cucuruz ne smicurat à 40 cr. . . . . fl. 72.—

c) venituri stolare și alte accidenții . . . . . . fl. 76.60

In filiă:

a) porțiune canonică arătoriu 4 jug. 365 □, grădini 1004 □, liveḑi 2 jug. 900 □ cu un venit anual de fl. 80.—

b) stola cu alte accidenții . . . . fl. 80.—

cari tóte computate la olaltă dau un venit anual de . . fl 333.—

Cei ce doresc a reflectá la acest post au de a-și asterne concursele instruite în sensul prescriptelor statutului organic § 13 după tenórea § 17 a regulamentului pentru parochii, până la terminul de mai sus la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 4 Octobre, 1889.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 502. [222] 3—3

CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediașului se deschide concurs de paroch în termin de 30 ḑile dela prima publi-

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu dóue încăperei și o bucătărie pe a cărei curte se află supra edificatele necesari pentru economie.

2. Porțiune canonică de 12 jugere arătoriu și fênaț, pămênt de calitate bună pentru care va avea parochul a solví o contribuțiune erarială de 6 fl. la an.

3. Dela 76 familii 100 ḑile de lucru cu viptul dela paroch.

4. Dela 50 familii câte una ferdelă nóuă de cucuruz sfârmit, dintre cari va dá cantorilor 16 ferdele.

5. Stolarele usuate în tract.

Tóte aceste la olaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competá au a-și aşterne suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaș, în 28 Septembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 374 [221] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea postului de paroch în parochia Merchiașa, protopopiatul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) dela 100 familii de fie-care familie o ferdelă veche de bucate de mâncare, computate în bani fl. 100.—

b) dela 45 familii neorustici dela fie care familie câte 50 cr, computate preste tot . . . . fl. 22.50

c) porțiune canonică în mărime de 9 jugĕre dintre cari 3 de fên, și 6 jugĕre de arat, aduce un venit anual . . . . fl 150.—

d) venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză computat în bani . , . . fl 25.—

e) Venitul anual dela cununii și îngropăciuni . . fl. 30.—

f) lemne de foc în valóre de . . . . fl. 30.—

g) casă parochială, șură și grașduri de pétră, cele din urmă sunt nóuă și în stare fórte bună;

h) venitul anual dela patrafir . . . . fl. 50.—

i) Sare în valóre de . fl. 10.—

Suma . fl. 418.—

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral subscris.

Cohalm, 29 August, 1889.

Oficiul protopopesc greco-rĕsăritén al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Sz. 332 [229] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a gyula-fehérvári kir. törvényszék 5706/889 sz. végzése által szászcsanádi Mánovics Iuon javára Mendl Gottlieb és társai ellen 200 frt. tőke, ennek 1888 év február hó 27 napjától számitandó 6 $^{0}/_{0}$ kamatai és eddig összesen 134 frt 67 $^{2}/_{3}$ kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztositási végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 487 frt 39 krra becsült 4 drb tulok, 132 véka tiszta buza, 12 szekér széna, 1 ökörszekér, 2 drb. tehén, 30 drb juh, vegyes bolti áruczikkek, több házi butorok, konyha és pinczebéli felszerelések, 1 Singer féle varrógép,- üzleti álvány, 4 drb liba s több más aproságokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbirósági 1395/889 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis szászcsanádon alperesek lakásainál leendő eszközlésére **1889-ik év November hó 15-ik napjának d. e. 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingoságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsöbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadoni avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztesét követő naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1889-ik évi october hó 30 napján.

Thát György,
kir. birósági végrehajtó.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireș	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluș	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriș	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuș	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaș	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copșa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaș	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighișóra	5.45	—	—	3.35
Hașfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apața	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Brașov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiș	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Murĕș-Ludoș	—	—	—	4.30
Țaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistrița	—	—	—	11.—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiș	—	9.41	1.45	6 22
Brașov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apața	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Hașfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighișóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaș	11.04	—	11.35	
Copșa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaș	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuș	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vințul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriș	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluș	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadișul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireș	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Bistrița Murĕș—Ludoș

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bistrița	—	—	—	3.—
Țaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕș-Ludoș	—	--	—	9.35

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaț	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliș	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborșin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕștia	—	11.—	11.39
Șibot	—	11.29	12.01
Vințul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuș	9.54	1.06	1.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuș	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vințul de jos	12.30	4.10	—
Șibot	1.01	4.43	—
Orĕștia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborșin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliș	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșeni	12.30	4.25

Arad — Timișóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Hațeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timișóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Sighișóră—Odorheiu

Sighișóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighișóră

Odorheiu	--	6.—
Sighișóră	—	8·56

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.05	4.35
Șeica mare	—	2.38	5.05
Lómneș	—	3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneș	—	10.05	10.40
Șeica mare	—	10.40	11.10
Copșa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoș	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireșteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oșorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireșteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoș	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.19
Cerna	2.38
Hunedóra	3.0

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 116 Sibiiu, Joi 26 Octobre, (7 Novembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 Octobre.

Din Orient vine lumina, aşa am învăţat noi, şi aşa s'a susţinut multă vreme în lume.

Din Orient, şi încă din frumósa capitală a imperiului otoman se revarsă acum lumina în intunecosul labirint politic, în care ne aflăm, şi centrul acestei lumini este tinĕrul impĕrat al Germaniei, care a făcut visită fatalistului sultan al Turciei spre a sigilá politica inaugurată şi accentuată de principele de Bismarck, că Germania voesce cu ori ce preţ sĕ susţină pacea în Europa.

Şi în noianul de lumină, care se revarsă acum din Orient e bătătoriu la ochi contrastul cel mare dintre tinĕrul impĕrat german, în care este incarnată o estraordinară vitalitate, e marcată voinţa de a delătură tóte obstaculele ivite în drumul politicei croite de cancelariul de fer şi între omul mort, după-cum cu predilectiune se esprimă ḑiaristica despre domnitoriul Turciei, care cuprins de un fatalism propriu potentaţilor din Orient, privesce cu ochii rĕtaciţi la desvoltarea lucrurilor.

Primirea junelui impĕrat a fost grandiósă, şi curtea sultanului şi a desvoltat tótă pompa orientală ca primirea sĕ aibă un caracter per eminentiam sĕrbătoresc.

Pretutindenea în mare de lumină a innotat óspele sultanului, şi fabulósa pompă desvoltată nu a rĕmas fără efect asupra inimei junelui împĕrat.

Intre impregiurări estraordinare s'a făcut acésta călĕtorie la Constantinopole. In capitala Greciei împĕratul Germaniei a fost de faţă la un act dintre cele mai sĕrbătoresci, la cununia surorei sale cu mostenitoriul de tron al Greciei. Din acest incident s'au arangiat mari festivităţi, cari au predispus spiritul junelui impĕrat pentru impresiuni nobile, şi l'a predispus mai cu sémă pentru binefacerile păcei.

La aceste sĕrbători a fost present mostenitoriul de tron al Angliei, ca unchiu al împĕratului german, mostenitoriul de tron al Rusiei, ca vĕr al clironomului grecesc; s'a făcut aşa ḑicênd o sĕrbătóre familiară, care predispune pe om pentru traiu pacinic.

Monumentele de artă ale Greciei antice, locurile istorice pline de glorie, locul nascerei, al vieţuirei, al faptelor sĕvêrşite de bărbaţii epocali ai Greciei din vechime, tóte acestea au avut mare efect asupra spiritului scrutătoriu şi primitoriu de impresiuni al junelui împĕrat al Germaniei.

Şi ori cine cu plăcere va luá act despre entusiasmul, cu care vorbesce împĕratul despre clasica Athenă, telegramele adresate lui Bismarck din patria lui Pericle, din patria artelor şi a sciinţei sunt dovadă, că împĕratul e pĕtruns, că tóte acestea s'au putut face sub binefacerile păcei şi a bunei înţelegeri între cetăţeni.

Voinţa de a susţiné pacea, dorinţa ḑe a promová artele şi sciinţa, voinţa de a împrăştiá lumina, aceste s'au încuibat în inima junelui împĕrat german, şi ele s'au potenţat în faţa fatalismului, de care s'a isbit împĕratul la curtea sultanului.

Sub asemenea impresiuni se întórce deci din Orient un domnitoriu june, vigoros, plin de viaţă şi doritoriu de a lucrá pentru prosperarea imperiului seu. Din clasicul oraş Athena se întórce cu o comóră de impresiuni, cari chiar şi când politica principelui de Bismarck nu ar fi îndreptată spre pace, ele l'ar impinge în direcţiune de pace, sub ale cărei binefaceri înfloresc artele, înfloresce sciinţa.

Călĕtoriei impĕratului Wilhelm la Constantinopole in general nu i se dă importanţă politică, deşi nu se póte negá, că faptul visitei la curtea domnitoriului Turciei prin sine şi de sine are o deosebită importanţă politică, acésta chiar şi când el e redus la un simplu act de curtenie, deóre ce prin acésta se dă cuvenita importanţă imperiului turcesc pentru conservarea păcei europene.

Revista politică.

Două evenimente preocupă presa şi cercurile politice conducĕtóre: întâlnirea dela Friedrichsruhe şi călĕtoria împĕratului german în Orient.

La Friedrichsruhe a călĕtorit ministrul nostru de esterne, cont. Kalnoky, ca sĕ cerceteze, ca de obiceiu, pe cancelariul german, Bismarck.

De un şir de ani se practică acésta întâlnire a bărbaţilor, cari conduc destinele duor puteri mari şi cari şi au pus misiunea nobilă de a apĕrá şi manţiné pacea europénă cu cele mai mari sacrificii chiar.

Nici când insĕ acestei visite, ce o a făcut ministrul nostru de esterne, nu i s'a atribuit o importanţă mai mare politică ca şi acum.

Dela ultima întâlnire a acestor doi bărbaţi în Berlin s'au perondat un şir de evenimente, preste cari nu se póte trece uşor la ordinea ḑilei, evenimente provocate de cei mai puternici domnitori, cari trebuesc bine studiate şi precisate, pentru-ca nu mai la urmă sĕ ne pomenim cu o complicaţiune a lucrurilor, care sĕ nu se mai pótă aplaná.

Acestea sunt şi motivele, cari au îndemnat mai ales pe presa vienesă ca în ajunul întrevederei dela Friedrichsruhe sĕ vină cu articoli lungi, dând acestei cestiuni cea mai mare importanţă politică, dela a cărei problemă depinde pacea sau conflictul europén. Şi tot acestea sunt şi motivele, ce îndémnă pe presa berlineză a consacrá articoli ministrului nostru de esterne, constatând, că în actualele împregiurări cea mai grea şi mai obositóre rolă diplomatică o are cont. Kalnoky, căci dela direcţiunea politică, ce o preciséză dênsul, urméză, că Austro-Ungaria sĕ pótă sau sĕ nu pótă evitá conflictul europén, ér terenul politic de acum atâta e de preţipiş, încât trebue sĕ aibi o deosebită iscusinţă şi voinţă spre a nu greşí şi a nu atrage consecinţele desastróse.

Probabil, că ministrului nostru de esterne va urmá şi premieriul italian, carele în butul tuturor demonstraţiunilor, ce se fac contra politicei, ce o urméză, ţine chiar cu risicul vieţei la alianţa statelor centrale. Acésta împregiurare nu eschide însĕ nici decât ca ministrul Kalnoky şi cancelariul Bismarck sĕ se asigure cât mai tare de spriginul reciproc, căci Germania şi Austro Ungaria sunt aḑi mai espuse curentului politic, ce s'a desvoltat,

Germania, ce i drept, — póte fi măgulită cu un bărbat ca Bismarck, póte fi măgulită, că factorii politici ai statelor aliate alérgă aḑi sĕ cerceteze şi sĕ erueze intenţiunile cancelariului de fer, dar în măgulirea sa sĕ nu uite, că posiţia sa e tocmai aşa de ameninţată, precum e a celorlalte puteri aliate.

De altfeliu Germania însăşi caută a se răzima mai tare pe puterile sale proprii şi numai apoi a se încrede şi pe spriginul puterilor aliate. Acésta s'a observat, când s'a pregătit proiectul de lege militariu şi şi mai demonstrativ a accentuat-o ḑilele trecute contele Waldersee, şeful statului maior german, carele cu ocasiunea presentărei proiectului a rĕspuns între altele astfeliu: Că eu a-şi dorí resbelul este o absurditate. Voesc numai ca sĕ fim aşa de tari, încât sĕ tăiem pofta inimicilor de a ne atacá. Dacă însĕ provedinţa, ne-ar trimite un rĕsboiu, me aflu în posiţiune a asigurá, că misiunea mie încredinţată o voiu realisá cu succes. Armata nóstră e cea mai superióră în vitejie, aliaţii nostri ne sporesc puterea şi sunt în tot casul puternici amici ai păcei.

Pecând dar puterile aliate caută a întărí tot mai mult legăturile de amiciţie, tinĕrul împĕrat german caută sĕ deoblige pe toţi domnitorii ai face visita în Berlin, pentru că pe acésta cale tractările diplomatice sunt cu mult mai uşóre şi mai sigure de succes.

Aşa se esplică şi călĕtoria sa la Constantinopol în capitala imperiului turcesc, singurul stat, care e menit a ţiné în cumpĕnă pretensiunile ambiţióse ale statelor, cari cu ori-ce preţ vor sĕ pună mâna pe cheia Orientului.

FOIŢA.

Cuvinte sufletesci

(Urmare din Nro. 114.)

Bucuria nu lipsesce nici odată, unde este lucru, ordine şi fidelitate.

*

Cunósce ceea-ce poţi şi ce nu poţi, ceea-ce trebue sĕ faci şi ceea-ce trebue sĕ laşi nefăcut, şi când ai ajuns la acésta cunoscinţă, atunci esti însufleţit de înţelepciunea ceréscă!

*

Cu cât se înmulţesc suferinţele tale, pe atât 'ţi măresce şi puterea a le suferí.

*

Cine nu póte iubí, acela nu scie trăí cum se cade.

*

Nu vorbi de luptele tale interne, până-ce nu ai învins.

*

La lumină ajungi prin întunerecul nopţii.

*

Mórtea celor iubiţi — înveţe pe cei rĕmaşi în viaţă a trăí şi a muri!

*

Diferitele tale lucrări sĕ fie una în ochiul adevĕrului

*

Amorul curat preface visul vieţii în realitate.

*

Fii bun în apropiere, şi nu apărea rĕu în depărtare.

*

Împlinesce şi cel mai mic lucru, ca şi cel mai mare cu seriositate, iubire şi demnitate.

*

Cu cât a fost asteptarea mai durerósă, cu atât va fi gustarea mai plăcută.

*

Fă te în fie care ḑi mai conform cu tine şi mai fidel.

*

Invaţă binele dela cei mai rĕi şi înţelepciune dela cei nebuni.

*

Nici odată sĕ nu ţi întunece plăcerile sensuale demnitatea şi a tot rĕsplătitoriul teu viitoriu.

*

Umblă pe calea cea dréptă a datorinţii, a ordinei şi a iubirei, — şi apoi n'are sĕ-ţi pese nici de opiniunea amicului, nici de aceea a inimicului.

*

Intrébă-te adesea: cum a-şi lucrá acuma, dacă a-şi vedé pe îngerii, cari sunt martori ai celor mai nevĕḑute fapte.

*

Ómenii buni nu mor nici odată în inima celui bun; prietenii crestinesci trăesc în inima crestinului.

*

Binele ce l'ai făcut — uită-l, şi caută a face ceva mai bun.

*

Fii din ce în ce mai iubitoriu şi aşa te vei apropiá mai mult de iubire.

*

Cine se dedă a gustá binele cu recunoscinţă, va învĕţá a suferí şi rĕul.

*

Invaţă a primí cu recunoscinţă şi a dá cu plăcere.

*

Ce este mai frumos ca frumos?.. Generositatea în vestmêntul obedienţei.

*

A se folosí de amicul seu este înţelepciune; mai mare înţelepciunea se folosí de fie-care neamic pentru salvarea sa.

*

Ceea ce nu poţi şi nu este iertat sĕ ai, — nu 'ţi o preface în trebuinţă.

Turcia ḑeci trebue susţinută în întregitata sa, cu tóte că cu ea nu se póte încheá un tractat, pe care sĕ te poţi basá, deóre ce diplomaţia Turciei nici când nu s'a dat cu mânile legate pe séma diplomaţiei europene. Turcia e neîncreḑĕtóre şi cu atât mai tare acum, când scie, că pretenia, ce i-o dispută statele europene, e în combinaţiune cu multe deobligăminte, cari nu-i sunt decât numai vătĕmătóre intereselor ei. Sultanul se află într'o dilemă gravă, pe deoparte nu voesce sĕ stea alăturea cu duşmanul seu din vechime, cu Rusia, pe de altă parte nu ar merge bucuros mână în mână cu Germania, spre a nu înrĕutăţí şi mai tare pe Rusia, căreia îi mai datoresce sume considerabile de bani dela rĕsboiul ultim şi pentru că în urma urmelor tot cu Rusia va avé de lucru.

Germania de alt-cum 'şi are asigurată pretenia Angliei, şi acest stat eserciază o mare înfluinţă asupra Turciei şi în casul unui conflict europén totuşi ar puté constrânge, dacă nu înduplecá, pe Turcia a luá atitudinea puterilor aliate.

Cultul divin în biserica veche crestinéscă.

(Urmare.)

Acésta carte a fost un isvor de bogăţie, din care şi-au adunat ei o comóră dḑeéscă; din cartea acésta şi au câstigat ei mare sciinţă, precum ne spune Ieronim (epitaf. lui Nepoţian) despre Nepoţian (episc. din Egipet din secl. III), că acesta prin necontenita cetire în biblie şi meditare asupra ei şi-a făcut sufletul seu o bibliotecă a lui Christos; tot Ieronim ne spune şi despre o vĕduvă evlaviósă cu numele Blessila, care era de o constituţie aşa de slabă, încât abia se ţinea pe picióre, cu tóte aceste însĕ nici când n'ai aflat-o, fără de a avé biblia în mână.

Nu erau crestinii cei dintâiu aşa de egoisti, ca sciinţa bibliei sĕ şi-o conserve numai pentru sine, ci o comunicau şi copiilor şi slugilor lor, stăruind cu totdeadinsul ai întărí pe toţi în disciplina lui Christos. Eusebiu (în „viaţa lui Constantin“ IV. c. 51, 52) spune despre Constantin, că grija lui cea mai mare faţă de copii sei a fost aceea, de a le asigurá fericirea sufletului lor, plantând în inima lor sămênţa pietăţii, şi întroducêndu-i în cunoscinţa lucrurilor divine. Ér când i-a luat sĕ guverneze cu el, atunci totdeuna îi sfătuia si cu gura şi în scris, că cunoscinţa şi frica lui Ddeu, a împĕratului lumei, sĕ o prefereze ei faţă de tóte lucrurile lumei, ba chiar şi faţă de salutea imperiului însuşi. Acésta a fost causa, că atât de mult lăuda Nazianzanul (or. 10) pe mamă sa. Adecă ea nu s'a consacrat lui Dḑeu numai pentru sine, ci ea a făcut aceste pentru ca sĕ lase mostenire copiilor ei. Drept aceea fiica sa Gorgonia a şi fost o démnă mostenitóre a principiilor sfinte ale maicei sale, aşa, că ea cu tot zelul pâşia pe urmele maicei sale, şi nu numai că reţinea pe bărbatul ei dela pĕcat, ci şi copii şi nepoţii ei i-a crescut în frica lui Dḑeu (Nazianz. or. 11.)!

Sub astfeliu de disciplină au fost crescuţi atunci crestinii, li-se plânta de timpuriu religiunea, care propăşia aşa, încât nici nu puteai merge la câmp fără de a auḑí pe plugariu cântând Aliluia, pe secerătoriu intonând un cântec sacru, şi pe vieri cântând psalmii lui David (Chrisostom om. asupra psalmului 116).

In modul acesta venerau crestinii cei dintâi pe Dḑeu, când erau în căsile lor. Acuma sĕ vedem, cum îl venerau ei în biserici, în adunările lor publice, deosebit Dumineca. Nesmintit n'a putut sĕ fie altcum cultul divin public atunci, decât după împregiurările timpului şi ale locului şi drept aceea diferit şi nu uniform (veḑi Şaguna, ist bis. I § 103). Póte că a-şi fi dispensat de a căutá mai departe după urme, dacă voiu citá aci numai ceea-ce a scris Iustin Martirul şi Tertullian în apologiile lor despre cultul public crestinesc. Dar sunt convins, că amêndoi acestia n'au avut scopul de a face descriere detaiată şi precisă a celor ce s'a petrecut în adunările lor publice, ceea ce se învederéză de acolo, că Iustin Martirul în apologia sa nici cu un cuvênt nu amintesce despre cântările şi psalmii, cari tocmai pe timpul seu au fost o parte principală a cultului crestinesc, ceea-ce nu o póte negá nime, care numai cât de puţin a privit în istoria bisericéscă. De aceea voiu citá atât din acesta cât şi din alţi părinţi bisericesci aceea, ce mi-se pare a fi format fiinţa cultului public dḑeesc.

Înainte de tóte când se adunau ei deschideau adunarea lor prin rugăciuni, precum indigitéză acésta cel puţin în mod presimţitoriu Tertullian (apolog. c. 39): Noi ne adunăm în onórea Dḑeului nostru, pentru ca nu altcum, decât ca o armată concentrată sĕ-l biruim prin rugăciunile nóstre, care (armată) este o putere lui plăcută şi cuviinciósă.“ Că aşa a fost, vedem şi din pracsa bisericei de astăḑi, unde éraşi tóte serviciile dḑeesci se încep cu rugăciuni, deşi firesce acuma — probabil numai pentru prescurtare — acestea sĕ cetesc numai în taină de către conducĕtoriul (preotul funcţionătoriu cultului dḑeesc). — După aceea cetiau ei în biblie, atât în Testamentul vechiu cât si în cel nou, atât în faptele apostolilor, cât şi în scrierile profeţilor (Iustin Martirul în apologia sa a dóua). Dar cât a cetit ei în acele cărţi la fie-care adunare a lor, aceea nu sĕ scie: căci acésta nu era determinat, fiind-că adunările lor de multe ori erau conturbate de păgâni. Şaguna (ist. bis. I. §. 145) ḑice: „că — în secl. II. — din locurile s. scripturi se cetia astfeliu de capete, cari se potriviau cu ḑilele şi sĕrbătorile“ . . . şi că după Pashalnicul lui Ippolit: „pentru fie-care ḑi în an a fost hotărît locul din s. scriptură, ce se cetea la slujba dḑeéscă“ (Şaguna loc. cit.)

Atât Iustin cât şi Tertullian (în apologiile lor) ḑic, că ei cetiau numai atâta, cât permitea ocasiunea şi împregiurările timpului de atunci. Că se cetia în biserică nu numai din cărţile canonice, ci şi din alte cărţi ale bărbaţilor apostolici, cari au fost renumiţi prin religiositatea şi evlavia lor. Astfeliu de cărţi au fost epistola lui Clemente Romanul către Corinteni, despre care Dionisie episcopul din Corint (care a trăit pe la 172) scrie episcopului Soter din Roma următórele: „Astăḑi am serbat noi Dumineca, în care am cetit noi epistola Vóstră, care şi de aici înainte o vom cetí spre folosul nostru, precum facem şi cu epistola lui Clemente, carele a scris-o către noi“ (Eusebiu, ist. bis. IV c. 23).

Tot astfeliu ne spune Ieronim despre cărţile lui Efrem, care a fost un preot renumit la Edessa, că cărţile acestuia se cetiau public în unele biserici după cetirea s. scripturi.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a sosit la Gödöllő, tot acolo a plecat dela Miramare şi archiducesa Maria Valeria cu archiducele Salvator. Maj. Sa împĕrătésa-regina petrece la Corfu.

* (Himen.) Dl David Chiujdea, cleric absolut şi Anastasia Ioan Flucuş 'şi vor serba actul cununiei lor în 29 Oct. st. v. a. c. a. m. în biserica gr. or. din Şinca nóuă.

* (Impĕratul german în Constantinopol.) Bineventarea împĕratului german prin sultanul s'a făcut înaintea palatul Dolma-Bakce şi a fost cât se póte de cordială. Abia păşì împĕratul Wilhelm pe uscat, când sultanul Abdul-Hamid alergà vesel înainte şi ii strînse de mai multe ori mâna fórte emoţionat. Salutarea s'a făcut în limba francesă, apoi sultanul se îndreptà spre împĕrătésa şi îi sărutà mânile. Impĕrătésa luà la braţ pe sultanul, lor le urmá împĕratul, principele Henric şi somităţile militare, cari eşiră spre întimpinare şi purtau hainele cele mai bogate. După-ce ajunseră înaintea trăsurilor, împĕratul recomândà însuşi persónele din suita sa, sultanul arĕta deosebită bună voinţă faţă cu contele Herbert Bismarck, şi se interesa de sănĕtatea cancelariului Bismarck, apoi recomândà el împĕratului german pe somităţile turcesci. La un semn al sultanului se prinseră caii înhămaţi cu cele mai bogate hamuri la trăsurile aurite şi porniră la palatul Yildiz. In trăsura primă şedea împĕrătésa cu sultanul, în a dóua împĕratul cu princpele Henric, urmară apoi suitele. Tóte uliţele, prin cari au trecut, au fost pompos împodobite, şi mulţimea de câni, cari cutreerau stradele a perit ca prin minune. Mai multe mii de soldaţi făceau spalir şi o mulţime de musici intonau imnul german. Defilarea decurse în cea mai bună ţinută.

Prânḑul dat în palatul Yildiz era servit în cele dóuĕ săli alăturate. Intr'una era întinsă masa suveranilor, la care s'a aşeḑat sultanul, avênd la drépta sa pe împĕrătésa, pe prinţul Henric, pe comitele de Bismarck şi la stânga sa pe împĕratul, pe ducele Frideric-Wilhelm de Meklenburg apoi pe ambasadorii, suitele şi damele. In a dóua sală a luat parte marele vizir, funcţionari, oficeri germani şi turci. La masa sultanului, prânḑul era compus din 12 feliuri de bucate, era servit într'un serviciu de aur, în a dóua sală, într'un serviciu da argint. Bogăţia mesei a provocat admiraţia augustilor óspeţi, care în tot timpul mesei au conversat cu multă veselie cu sultanul. Impĕratul şi sultanul păreau a fi în cele mai bune dispositiuni. Masa s'a isprăvit la 9 óre. In timpul prânḑului, sultanul a oferit prinţului Henric şi contelui de Bismarck ordinul Osmanie cu placa de briliante d d. de Wittig, general de Hahnke, de Lucanus, marele mareşal al curţii de Liebenam au fost decoraţi cu marele cordon Osmanie, ér împĕratul a oferit marelui vizir Kiamil Pascha ordinul „vulturul-negru“ şi alte ordine. Séra parcul din Yildiz a fost luminat într'un mod strălucit cu un foc de artificii.

Impĕratul şi împĕrătésa au visitat mai multe localităţi, au făcut călĕtorii pe mare. Sub conducerea sultanului a visitat împĕrătésa haremul sultanului. In harem a fost primită de cele 7 femei legiuite ale sultanului şi de femeile lui laterale. Impresiunea ce i-a făcut bogăţia şi curăţenia haremului a fost de tot plăcută. Dóuĕ fice ale sultanului au esecutat la clavir mai multe piese ale savanţilor compositori. Surorurile sultanului n'au fost în sala de primire.

* Constituirea societăţii academice „Petru Maior“ pe anul 1889/90 s'a făcut în urmatoriul mod:

A) Comitetul:

Preşedinte: Pavel Oprişa stud. phil., V.-preşedinte: Valeriu Branisce stud. phil., secretariu: Iosif Blaga stud. phil., cassariu: Emilian Popescu st. phil., controlor: Vasile Moga stud. tech., biblotecariu: Ioan Onciu stud. tech.

Notari: Ioan David stud. jur., George Juga st. philosoph.

Econom: Petru Anca stud. jur.

B. Redacţiunea.

Redactor: Virgil Oniţiu stud. phil.

Colaboratorii: Tit Non Babeş stud. jur., Valeriu Oniţiu stud. phil.

C) Comisiunea literară.

Preş.: Virgil Oniţiu stud. phil.

Referent: Ioan Costa stud. phil.

Membrii: Ioan David stud. jur., Iosif Diamandi stud. com., George Juga stud. phil., George Morariu stud. med., Ioan Onciu stud. tech.

* Delegaţiunea congresuală pentru afacerile de despărţire ierarchică de către sêrbi, — după cum cetim în „Biserica şi Scóla“, — s'a întrunit Dumineca trecută în Arad sub presidiul Pré Sânţiei Sale parintelui episcop Ioan Meţian şi a resolvit mai multe agende avisate la compentinţa sa prin congresul naţional-bisericesc.

* (Act de binefacere.) Primariul oraşului Sibiiu a primit în ḑilele trecute 25 fl. 62 cr., venitul curat al unei representaţiuni de diletanţi într'o casă privată. Banii sunt meniţi a se ajutorá cu ei scolari sĕraci din Sibiiu fără deosebire de confesiune, ori naţionalitate.

* (A 25 aniversare a universităţii române). Eri la órele 3 p. m. a avut loc în sala senatului a 25-a aniversare a fundării universităţii din Bucuresci. La acésta serbare scrie „Democraţia“ din 24 Octobre, au asistat M. S. regele însoţit de A. S. R. principele moştenitoriu. Maj. Sa şi A. S. R. au sosit pe la órele 3 şi au fost primiţi de către d-nii ministrii L. Catargiu şi Boerescu. Indată după sosirea M. S. şi A. S. R. dl Al. Orĕscu, rectorele universităţii, a pronunţat un discurs, în care a schiţat peripeţiile, prin care a trecut învĕţămêntul nostru până la fundarea universităţii, progresul făcut în 25 de ani dela fundarea ei, meritele profesorilor, cari au contribuit la numĕrul elevilor, ce au frecuentat universitatea până aḑi, — îmbunătăţirea universităţii pre-cum şi lipsele ce îndură aḑi universitatea şi pe cari d sa le constată cu destul regret. Acest discurs a fost fórte viu aplaudat. După acésta a vorbit d. ministru al cultelor şi instrucţiunei publice, carele asemenea a arĕtat meritele mai multor profesori cari au lucrat pentru imbunătăţirea facultăţii precum şi marele progres făcut de universitate sub augustul patronagiu al M. Sale regelui. M. S. Regele a rĕspuns dlui rectore şi dlui ministru, că este vesel a presidá astăḑi aniversarea fundarii acestei universităţi; constată cu multă bucurie progresele făcute de universitate în timp de 20 ani de când o are sub patronagiul M. Sale şi speră, că peste 25 ani şi nepotul M. S. va constatá acelea şi progrese, când va presidá nunta de aur a acestei universităţi.

In urmă a vorbit dl Al. Odobescu, care a ţinut o cuvêntare asupra vieţii şi activităţii repausatului Petrache Poenariu, unul din primii profesori ai universităţii. Au asistat la acéstă serbare toţi ministrii, preşedintele înaltei curţi de compturi, mai mulţi membrii dela curtea de casaţie, dl ministru plenipotenţiar al Franciei, al Engliterei, secretarii legaţiunei ruse şi secretarii legaţiunei Turciei, dl general Florescu preş. senatului, dl Sturdza membru al academiei, I. P. S. Sa Mitropolitul primat, P. S. Sa epis. Rîmnicului şi P. S. S. episcop. Dunării de jos, dl primariu al capitalei, toţi profesorii universităţii şi un mare numĕr dela cea din Iaşi precum şi o delegaţie a studenţilor acelei universităţi. Serbarea s'a terminat pe la órele 6 séra.

* (Distincţiuni). Preşedintele republicei francese a numit cu prilejul esposiţiei, pe dl George Bibescu mare oficer al legiunei de onóre; Nicolae Blaremberg comandant; Cozadini şi Ion Lahovary

---

Fie care ḑi este un învĕţătoriu, care te învaţă ceea ce nu te învaţă nici o altă ḑi.

*

Ce înălţimi şi prĕpastii nu descopere acela în sine, care sĕ cunósce pe sine însuşi.

*

Învaţă în fie-care ḑi dela cei în viaţă a murí, — şi dela muribunḑi a trăí!

*

Mai forte în fie care diminéţă, — mai modest în fie-care séră.

*

Intrébăte cel puţin de ḑece-ori pe ḑi: care este ţinta aspirărilor mele.

*

In fie care ḑi deştéptăte pentru a învĕţa, a în bunĕtăţí şi a lăuda.

*

Cine alérgă spre ţintă, — tace, merge înainte şi nu se teme de nici un rĕu.

*

Cel care vrea ce este mai bun, trebue adesea sĕ guste ce este mai amar.

(Va urmá.)

oficeri; Manu, Lynche de Moisac, Konya şi Zerlendi cavaleri; d. d. Esarc şi George Lahovary au fost numiţi oficeri al instrucţiunei publice, şi Lugomirescu oficeru de academie.

* (Avis.) Sâmbătă 9 Noembre n. a. c va avé loc în localul restaurantelui „*Pankiewics*“ (Navara) o convenire impreunată cu dans, la care se învită prin acésta inteligenţa română din loc.

Inceputul la 8 óre séra.

* (Necrolog.) Subsemnaţii cu inima sfâşiată de durere vin a anunţa tuturor p. t. rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, că prea iubita lor, socià, mamă, fiică, soră şi cumnată *Ludovica Punteanu* născ. *Pataki*, după o bólă îndelungată şi veştezitóre, în flórea etăţii de 25 de ani şi în al cincilea an al prea fericitei sale căsătorii, a încetat din viaţă Marţi în 24 Octobre 1889 la 7 óre diminéţa, împărtăşită cu sântele sacramente.

Rĕmăşiţele pământesci ale scumpei defuncte se vor depune spre eternul repaus în cimiteriul gr. or. din loc Joi în 26 Octobre v. la 1 óră d. a., la care tristă festivitate invităm pe toţi condolenţii.

Vingard, 24 Octobre, 1889.

Ioan Punteanu preot ca soţ., *Ioan* şi *Marta Pataki* ca părinţi. *Eugeniu* şi *Corneliu*, fii. *Asineta Puntean* ca sócră, *Alesandru*, *Carolina*, *Ana*, *Andreiu*, *Ioan*, ca fraţi. *Pavel*, *Carolina*, *Ismail*, *Maria* ca cumnaţi.

* (Tesaurul dela Şimleul-Silvaniei). Direcţiunea museului naţional din Budapesta a adresat o scrisóre către magistratul orăşenesc din Şimleul-Silvaniei, în care declară, că în sensul unor ordinaţiuni regesci şi după usul de acum, statul numai e aplicat sĕ rescumpere tesaurii aflaţi după preţul lor ca obiect de artă, ci numai după valórea aurului lor. După cea din urmă versiune, statul avé sĕ plătéscă ca rescumpărare 36 mii fl. Acum însĕ unuia dintre aflătorii tesaurilor, anume lui Ioan Oltén, i se ofere numai a treia parte din suma de 4544 fl. va se ḑică nici valórea aurului, deóre-ce după constatările făcute aurul preţuia în timpul acela 5595 fl. Foile magiare se bucură de acésta şi îşi bat joc de neindreptăţitul Oltén. esprimându-şi speranţa, că în cele din urmă Oltén va preferí sĕ priméscă şi bani puţini, decât se pórte proces lung şi în urmă sĕ supórte şi spesele de proces.

* (Urmările comasărei.) Tribunalul din Bistriţa a adus ḑilele trecut sentinţa asupra ţĕranilor din Şieu, cari au fost acusaţi pentru crimă de omor. Se scie, că marele proprietariu Michael Schwarz a cerut anul trecut comasarea. Acésta faptă a provocat în comună o adevĕrată rĕscólă şi s'a dat parola, că dacă nu se va puté impedecá comasarea Schwarz sĕ-i cadă jertfă, căci prin comasare jumĕtate din locuitorii comunei rĕmâneau sĕraci ca napul. In nóptea dintre 9 şi 10 Iuniu s'au descărcat dóue puscături pe feréstră asupra lui Schwarz, în urma cărora Schwarz, deşi nu picase mort a fost totuşi grav rănit. Acusaţi au fost 14 ţĕrani dintre cari au fost condamnaţi Iohan Streifert, And. Smid, I. Schwarz la 3 ani închisóre; Mih. Sadler, Mih. Bloch, And. Schuster, I. Bloch la $2^1/_2$ ani; M. Dorsi, I. Lőrinz şi I. Sadler la $1^1/_2$ ani. Condamnaţii au înaintat recurs.

* (Activarea oficerilor de reservă) Aspiranţii, cari au făcut esamenul de oficer în reservă şi vor sĕ se inactiveze au a-şi asterne suplicele până la 1 Decembre a. c. deobligându-se că e gata ca sĕ facă la termin esamenul teoretic şi practic de oficer în serviciul activ. Convocarea la probă o póte cere pe 1 Ianuariu, ori pe 1 Maiu, în tot casul însĕ are a se însinuá în suplică terminul convocărei.

* (O bună mĕsură) Foile din România anunţă că s'a luat dispositiuni din partea statului ca banii ce se trimit cu mandate postale sĕ se plătéscă inmediat, când ţi-se aduce mandatul dela postă prin factorul postal. Acésta mĕsură e fórte bună, căci se intêmplă de nu ai totdeuna timp a merge la postă şi a asceptá multă vreme când e îmbulzală

* (Viaţă lungă.) Foile din România inregistréză fórte des casuri de mórte, în cari defunctul a ajuns o viaţă de preste o sută de ani. In ḑilele trecute chiar „Monitoriul oficial“ a comunicat că în ḑiua de 5 Octobre v. a încetat din viaţă locuitoriul Păun Diţa din comuna Simnic, judeţul Dolj, în *vêrsta de 150 ani.*

* La recercarea dlui Petra Petrescu declarăm, că nu dsa este autorul corespondenţei din Braşov, după cum se presupune în „Românul“.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ Nr. 21—22 din 1—15 Novembre 1889, au apărut cu următoriul sumariu; Primul bancheriu. — Scóla de fete cu internat în Oraviţa. — Monografia unor biserici românesci din Transilvania. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Dare de sémă despre banii încurşi la despărţĕmêntul Nr. II. cu ocasiunea adunării generale a Asociaţiunei transilvane în 27 August 1889 în Făgăraş. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 4 Octobre n. 1889. — Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei superióre de fete a „Asociaţiunei transilvane“ pe cóla dlui Parteniu Cosma, din 1 Ianuariu până la ultima Iuniu 1889 (Urmare). — Posta redacţiunei.

In editura tipografiei diecesane gr. or. române a Aradului, a apărut „*Călindariu*“ pe anul dela Christos 1890, anul XI. Preţul 30 cr.

Folosul lucrului de mână în scóla poporală.*)

Onorabilă adunare!

Fiind subscrisul însărcinat din partea onoratului comitet central al reuniunei nóstre învĕţătoresci cu prelucrarea şi prelegerea temei intitulate „Folosul lucrului de mână în scóla poporală“ 'mi iau voie a desvoltá acésta temă prin cele următóre:

Precum se vede din tecstul temei, subiectul laborator este mâna, éră obiectul productul desvoltat prin desteritatea acesteia.

Mânile, precum scim, sunt servitórele spiritului omenesc, sunt acele membre, cari esecută mandatele primite, dela spirit şi după impregiurări, precum pot ele esecutá opurile cele mai măreţe, pre cari adeseori trebue sĕ le admiri, tot asemenea pot efeptuí şi lucruri de acelea, ce stêrnesc în om disgust, antipatie, ba chiar şi condamnare.

Noi însĕ în casul de faţă vom evitá lucrurile umbróse, ce resultă atuncia, când omul nu se află la înălţimea chemărei sale ca fiinţă superióră, când spiritul adecă este conturbat şi nu domnesce preste corpul seu, şi vom priví pe om ca pre fiinţa cea mai alésă, zidit precum ne învaţă S. scriptură după chipul şi asemênarea celui etern şi dela care nu avem sĕ asteptăm decât fapte bune şi mareţe spre lauda şi mărirea Creatorului seu.

Mâna, respective mânile, sunt acele mijlocitóre, prin cari omul îşi asigură esistenţa sa, ba putem afirmá cu siguritate, că lipsindu-i omului mânile, el ar fi nu numai fiinţa cea mai debilă şi mai neajutorată, ci esistenţa lui pe pămênt, ar fi imposibilă.

Căci în lipsa mânilor cum ar întrebuinţá plugariul plugul şi sapa, ca sĕ scóţă pânea din pămênt? Cum ar prelucrá lutul, lemnul şi ferul la pregătirea clădirilor pentru locuinţa sa şi adăpostirea animalelor şi a productelor sale? Cum s'ar transplântá sciinţa din seculi în seculi, şi cum s'ar păstrá în memorie cele întêmplate şi petrecute cu sute şi mii de ani inainte de esistenţa nóstră? dacă nu mâna prin arta şi dibăcia ei ar fi păstrat acelea pe hârtie, lăsându le astfel moştenire din generaţiune în generaţiune, din secul în secul: şi câte alte nenumĕrate cari sĕ esecută tot numai prin mijlocirea mânilor şi în fine prin ce şi ar manifestá omul simţul de veneraţiune şi pietate faţă de Creatorul seu (Dumneḑeu.)

Constatat odată, că mânile sunt aşa de scumpe pentru om, — şi că pot efeptuí lucruri admirabile, — apoi chemarea nóstră este, ca pe acestea încă de timpuriu, din frageda copilărie, sĕ le deprindem la laboriositate şi sĕ le aducem în posiţiune spre a fi gata a efeptuí cu deosebire tot feliul de lucruri bune şi folositóre.

Şi óre unde ar trebuí ca sĕ se înrădăcineze în copii simţul şi iubirea de laboriositate respective de lucru? Fără îndoélă în casa părintéscă! dară find-că casa părintéscă în cele mai multe casuri nu póte satisface pe deplin nici acestei chemări, nu remâne alta, decât şi aci ca şi la luminarea intelectuală, sĕ vină într'ajutoriu scóla, şi adecă scóla poporală, căci ea are chemarea a pregătí pre tinĕra generaţiune, cu tóte cunoscinţele necesare atât teoretice, cât şi practice, spre a puté deveni în viaţa practică buni membrii şi folositori atât lor, cât şi omenimei întregi, căci scóla este isvorul sciinţei şi al progresului.

Desvoltarea omnilaterală este principiul general al educaţiunei; dar óre scóla nóstră poporală, precum este ea astăḑi organisată garantéză desvoltarea omnilaterală? In cele mai multe casuri nu.

Căci obiectele de învĕţământ cari se predau în scóla poporală, ageresc şi îmbogăţesc numai spiritul, pre-când puterile corpului pentru trebuinţele vieţei practice, remân nedesvoltate, cu deosebire mânile cele mai necesari organe ale corpului omenesc, nu-şi primesc deprinderea recerută spre a fi gata a efeptuí tot feliul de lucruri folositóre pentru agonisirea mijlócelor de traiu. Deprinderea ce se dă în scóla poporală la scriere, desemn şi comput nu este de ajuns! pentru-că nu toţi vor avé chemarea de a puté trăí după pénă. Poporul nostru în partea cea mai mare este lucrătoriu de pămênt, de aceea scóla poporală are chemerea a pregătí pe fii acestui popor şi pentru viéţa practică, ca sĕ scie scóte şi folosí ori-ce product al pămêntului, ce este lăsat dela Dḑeu omului, ca material pentru câştigarea mijlócelor de traiu. Se ḑice că cultivătoriul de pămênt sau plugariul carele lucră cu plugul după plug sĕ trăéscă. Ei! dară scim, că pămêntul produce o mulţime de plante, ce cresc numai sub îngrigirea eschisivă a naturei, fără a fi îngrijite sau cultivate prin măestria omului, ba unii privsec aceste plante, ca pe nisce plante netrebnice, menite numai spre ai împedecá lucrarea sa în cultivarea pămêntului. Câte estinderi mustóse nu se află pe unele locuri, acoperite cu: trestie, răchită, papură, pipirig etc. la cari omul adeseori privesce cu dispreţ şi caută sĕ-şi rĕsbune asupra lor, nimicindule prin foc, şi prefecêndu le astfeliu în cenuşe, aceea ce natura a dat spre folosul omenimei ca un isvor de subsistinţă. Câte obiecte se pot pregătí din nuele de răchită şi pipirig precum: Corfiţe, coşuri etc. de mărime variată pentru diferite trebuinţe ale omului, cu colóre simplă sau artificióse. Câte obiete folositóre s'ar puté pregătí din papura, ce putrezesce prin mocirle, în pămênt neapt pentru alte plante, precum: corfiţe, coşuri pentru pâne, rufe, albine, apoi stergĕtóre, rogojine, îmbrăcarea obiectelor frangibile etc. ect.

Mai este apoi şi alt material pentru deprinderea mânei, care deşi nu este aşa rentabil din punct de vedere al câştigului, totuşi causéză pentru tinerime ocupaţiune plăcută, şi i reţine dela efeptuirea multor lucruri dăunóse; precum este împletirea diferitelor obiecte din pĕr de cal, şi în fine împletitura de paie şi pregătirea pălăriilor de paie pentru vară.

(Va urmá)

---

*) Elaborat cetit în adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor din districtul Sighişórei. Red.

Avis.

Se aduce la cunoscinţă onoratului public român, că societatea „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta dispune încă de numĕróse esemplare din opul „*Istoria pentru începutul românilor în Dacia*“. Acest op interesant pentru fie-care român şi om inteligent, care se interesézá de trecutul naţiunei române şi de argumentele, cu cari Petru Maior încă pe la începutul vécului de faţă a documentat originea latină a românilor, este prea nimerit cadou pentru fie care scólă română şi ar meritá se nu lipséscă din nici o bibliotecă română. Atragem deci atenţiunea onoratului public român asupra acestei cărţi preţióse.

Ea se póte procura dela societatea „Petru Maior“ din Budapesta, IV, Só utcza Nr. 6, cu preţul de 75 cr., cu espediţie cu tot.

Mulţămită publică.

Mai mulţi p. t. domni din Sibiu în urma unui morb, ce me face necapace pentru suportarea oficiului meu învĕţătoresc vĕḑêndu-me ajuns cu o familie numeróşă în cea mai mare lipsă, pĕtrunşi de simţul de caritate, a binevoit a me ajutorá prin unele contribuiri în bani pe o listă de colectare, pentru-care binevoitoriu sprigin i rog sĕ binevoéscă a primí respectuósa mea mulţămită şi pe acésta cale, rugând pe bunul Dḑeu, ca pentru sumele contribuite, sĕ le rĕsplătéscă în sutit.

Porcesti, 22 Octobre, 1889

Nicolau Bucşa, fost învĕţătoriu.

1000

MONITOR.

42

Calendariul sĕptemânii

29 Octobre — 4 Novembre.

29 Dumineca: Anastasia, Avramiu, Maria, Chirilă, Min, Mineu, Sava, Stratilatul, Ana, Melitina, Atanasiu. *30 Luni*: Zinoviu, Zinovia, Melitina, Marcian, Alesandru, Cronion, Iulian, Macariu, Evtropia, Cleopa, Iosif, Asteriu, Claudiu, Neon, Neonila, Tertiu, Marco, Just, Manuil, Dometiu. *31 Marţi*: Stachiu, Ampliu, Urban, Aristovul, Narchis, Epimach, Iacob, Stefan, Varnava, Trofim, Dorimedont, Cosma, Damian, Sava Vas, Avramiu, Pes, Selevc, Stratonic, Gordian, Epimach, Nicolau. *1* Novembre *Mercuri*: Cosma şi Damian, Chiriena, Iuliana, Chesariu, Dasiu, Ioan, Iacob, Erminingeld, Ciprian, Iulian, Iacob cel nou, Iacob diaconul, Dionisiu Monachul. *2 Joi*: Achindin, Pigasiu, Aftoniu, Elpidifor, Anempodist, Evdocsiu, Agapiu, Marcian. *3 Vineri*: Achepsima, Iosif, Antala, Teodor, Sever, Androna, Teodot, Teodota, Ilie, Achemenid. *4 Sâmbătă*: Ioanichiu, Nicandru, Ermeu, Porfiriu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 29 Octobre a XXII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 5 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 11-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Loterie.

Mercuri în 6 Novembre 1889.

Sibiiu:	**2**	**72**	**24**	**61**	**6**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.65
Napoleon	$9\,45^1/_2$	9.46
100 marce nemţesci	58.30	58.30
London (poliţă pe trei lun)	118.70	119.—

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătenului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. á. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela barbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu arch episcopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a.

[8] 20—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☜

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 117 Sibiiu, Sâmbătă 28 Octobre, (9 Novembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de doue ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Octobre.

Călĕtoria dlui Lahovari, ministrul român de esterne la Viena a fost interpretată de intrégă presa monarchiei ca un semn bun pentru reinceperea negoţierilor întrerupte acum 3 ani în causa convenţiunei comerciale. Noi la rêndul nostru nu am putut decât sĕ ne esprimăm bucuria nóstră, vĕdênd, că din ambe părţile se fac încercări serióse pentru o apropiere între aceste dóuĕ state vecine, şi dacă avem totuşi unele nedumeriri în respectul acesta, acele sunt de a se căutá în amênarea, ce se observă în acésta cestiune atât de importantă.

Ca patrioţi adevĕraţi am fi dorit ca şi România şi Ungaria sĕ se înţelégă mai bine, căci încât e pentru Austria ea nu a făcut nici odată greutăţi, ci ca o ţéră per eminentiam industrială a suferit daune însemnate şi a trebuit sĕ se uite, cum 'şi fac drum şi piaţă sigură productele industriale ale Germaniei şi Franciei fără de a le puté impedecá.

Aderenţii sistemului protecţionist au venit la convingere, că industria nu se póte creá preste nópte, ci spre scopul acesta trebue timp mai indelungat şi capitale insemnate.

Tóte favorurile făcute stabilimentelor industriale, inlesnirea transportului pe căile ferate, eliberarea de dare pe ani, protegearea din partea statului nu au fost de ajuns ca România se pótă devení în posiţie de a-şi acoperí trebuinţele ei industriale fără sĕ aibă necesitate a le importá de airea şi încă acum după tariful autonom, ce a întrat în vigóre, cu preţuri indoite şi întreite.

Acésta póte merge un an, póte merge doi, până magăzinele mai sunt pline de mărfuri aduse din anii trecuţi, îndată ce însĕ acele se gată, consumenţii au drept sĕ fie nemulţămiţi, au dreptul de reclam şi aşa se nasce o ferbere şi o nemulţămire dela o margine a ţĕrei până la cealaltă.

Pedecile, ce se pun în mod măestrit productelor strĕine, le simte busunariul românilor destul de tare şi nu póte fi împĕcat cu atari mĕsuri luate în pripă, ori chiar făcute cu scop de a stórce unele favoruri dela statul nostru, care în urma urmelor după cum faptele dovedesc, tot e în stare se susţină încă lupta pre terenul economic mai cu succes ca şi România.

Ce ne face şi împinge însĕ pe noi sĕ ne ocupăm cu tot deadinsul de acésta cestiune este poporul din Transilvania dela mărginime, care sub durata rĕsboiului vamal a dat inapoi materialminte, i s'a îngreunat modul de traiu şi e silit sĕ emigreze de aici in lipsa isvórelor de câştig

Cine sĕ nu scie, că poporul dela mărginime a trăit din venitele, ce şi-a sciut face mai mult din România ca din ţéra nóstră?

Cine nu scie ómeni, cari cu bani câştigaţi în România au plătit aici dările şi au ţinut familiele şi şi-au implinit şi datorinţele faţă de biserică, scólă şi comună.

Şi dacă privim acum la acei ómeni, cari alergau ca furnicile din o ţéră în altă, dacá privim la femeile, cari ţĕsiau tot feliul de pânzături, cari aflau bună piaţă în România cum stau aḑi cu lacrimi în ochi şi se uită la rĕsbóiele cele părăsite am trebuí sĕ nu avem nici un simţ faţă de poporul nostru, dacă nu am întrevení pe calea presei, ca convenţiunea sĕ se încheie în interesul ambelor state cât mai curênd

Se deschid vămile, se deschide drumul fie-căruí om muncitoriu de a lucrá cu ticnă şi cu plăcere şi de a începe negoţul cu România cu tot feliul de articuli, cari aḑi trec acolo din Sêrbia, din Rusia, Germania şi Francia.

Dorinţele agrarilor de a se scumpí vitele şi cerealele nu s'au implinit, miseria în loc sĕ scadă în Ungaria cresce şi se sporesce, industria ér este pusă în cătuşi de către industria austriacă şi graţie legăturei de comuniune vamală cu Austria, noi n'avem mare încredere nici în reuşita fabricilor de zăhar, şi dovada cea mai bună ne servesc fabricile dela Şopron şi Cluş, pe cari statul le-a cumpĕrat şi transformat în penitenciare.

Aşa sĕ esplică, că începe a se face propagandă pentru încheea convenţiunei, chiar şi în ḑiare ca „Egyettértés“, aşa se esplică şi versiunea căministrul Baross că are se plece în curênd la Bucuresci.

Noi din parte ne dorim ca sĕ vedem cestiunea deslegată în o formă, care sĕ fie de folos ambelor părţi, şi şicanele se încete cât mai curênd şi aici şi acolo, căci nici România nici Ungaria nu stau aşa briliant în cele economice, ca sĕ se pótă susţiné singure pe mult timp.

Revista politică.

Proiectul pentru lista civilă a casei domnitóre înaintat spre desbatere dietei din Budapesta, s'a votat cu o maioritate covêrşitóre.

Cu tóte că obiectul a fost de natură delicată, deóre-ce e vorba de persóna Maj. Sale monarchului şi a casei Sale, totuşi a provocat o discuţiune furtunósă în şirul deputaţilor independenţi.

Partidul independent a cerut condiţiuni hotărite cu privire la personagiul curţii, a făcut apel la drepturile naţiunei şi ale statului ungar, nefiind mulţămit cu personagiul, care compune curtea domnitóre. In aceea şi mĕsură în care se află personagiu austriac şi preste tot german la curtea imperială sĕ se afle şi personagiu ungar, dacă Ungaria contribue tocmai atât pentru cheltuelile listei civile, precât contribue şi Cislaitania

Oposiţia moderată a observat o tactică mai bună, ea nu s'a aliat de astădată la vederile independenţilor, ci a dat dovadă de o ţinută démnă.

Tot aşa s'a presentat oposiţia moderată şi cu privire la proiectul dlui Irányi de a se pune ministrul honveḑimei sub acusă. Insuşi conducĕtoriul acestui partid a făcut moţiunea, carea a presentat-o clubului seu şi în care a accentuat, că deşi ministrul Fejérváry n'a respectat legea, totuşi nefiind timpul oportun, nu află de cuviinţă a se alăturá la proiectul lui Irányi şi e prin urmare contra lui.

Dl Tisza a trebuit sĕ sufere şi acum insultele radicalilor, cari l'au întimpinat cu strigăte şi sberături de „Hoch“, când s'a sculat sĕ combată motivele leaderului radicalilor.

Motivele, cu care acesta şi a presentat proiectul sunt, că stégul casei domnitóre nu este „negru-galbin“ ci „roşu alb“, şi aceste colori sunt interḑise a se folosí în oficiu în Ungaria. Statul ungar stiméză coróna şi e gata a se sacrificá în faţa pericolului, n'are însĕ nici un motiv de a stimá stégul „negru-galbin“, căci el însemnéză apĕsarea din trecut şi sub el s'au omorît martirii dela Arad. E ruşine a amărí „naţiunea“, căci vor vení timpuri, în care va fi necesară o însufleţire adevĕrată şi în cari pe Ungaria nu o va puté însufleţí făr vorba magiară. Punêndu-se la vot a fost rĕspins dela ordinea ḑilei cu 243 contra 70 voturi.

Parlamentul austriac se va conchemá pe ḑiua de 3 Decembre. Se vor presentá spre desbatere numai proiectul de buget, proiectul pentru lista civilă şi o listă pentru sume pe séma nenorociţilor, cari au suferit pagube prin vĕrsările de apă şi prin foc.

Preste câteva ḑile se vor deschide în România camerile şi cabinetul încă nu e reconstruit. Dl Lascar Catargiu a cerut regelui disolvarea camerilor şi acésta cestiune s'a desbătut şi în ultimul consiliu de ministri ţinut sub preşedinţa regelui. După ultimele informaţiuni regele nu e de loc aplicat a se disolvá camerile înainte de deschidere. Incercările ce le au făcut unii membrii ai lateralilor a ajunge în ministeriu au fost zădărnicite, tot aşa se opun greutăţi pentru a luá portofoliul de iustiţie un vernescean. Oposiţia provine mai ales din partea ministrilor Manu şi Lahovari, cari au fost şi în ministeriul iunimist.

FOIŢA.

Cuvinte sufletesci

(Urmare.)

Cercetéză cu o voinţă seriósă şi nici odată nu va fi in zadar.

*

In timp de pace adună puteri pentru timpuri viforóse.

*

Norii pot acoperí sórele, dar nu l pot nimicí.

*

Invaţă în fie care ḑi prin vorbirea altora a tăcé.

*

Unde afli pământ roditoriu, samĕnă ceva bun în el.

*

Ţine-ţi consciinţa curată, — şi vei avé un raḑim puternic al vieţei, care nu-ţi va lipsí nici odată, vei avea pe ângerul mângăitoriu, care nu te va părăsí nici odată şi vei avé un isvor de bucurie, care nu-ţi va secá nici odată.

*

Norocul estern este întêmplătoriu, — dar fericirea internă şi o face fie care însuşi.

*

Cel ce voesce numai binele pentru-că este bine, numai acela este de tot bun. Cel ce este prea bun, nu face decât numai bine, — vorba ca şi fapta lui este bună, tăcerea lui mai bună ca şi vorbirea sa.

*

De tot bun esti numai atunci, când te silesci a devení şi mai bun, nu despreţuesci binele şi nu invidiezi pe cel mai bun ca tine.

*

Fă-ţi din lucru plăcere şi odichna îţi va fi voluptate.

*

Fă curênd ceea-ce poţi face, — nu întârḑia a face încă astăḑi ceea-ce ai sĕ faci.

*

Nu te prinde de un fir de pĕr! — dacă pĕrul sĕ rupe, unde ai sĕ caḑi?

*

Mulţămesce pentru ori ce dar, — şi el ţi se va preface în binecuvêntare.

*

Nu numí lucru mic, ceea ce are ca urmare o sórte eternă.

*

Pe tine te cultivă mereu şi fără întrerupere! inima ta sĕ fie în fie-care séră mai curată, mai vie, mai sinceră şi mai nobilă!

*

Lucrul cel mai greu şi mai neapĕrat de lipsă este armonia, concordia, consecenţa, uniformitatea principiilor, a sensurilor şi a purtărei. Numai acéstă uniformitate dă liniste, tărie, mulţămire cu sine şi perfecţiune internă.

*

Ceea ce nu vine din adêncul inimei, nu străbate în fundul inimei şi nu ne face mai vioi, mai spirituali, înlăuntru mai nobili, — aceea nu este pentru noi, aceea îndată-ce murim, dispare pentru totdeauna.

*

Dă onóre cuvenită adevĕrului şi vîrtuţii sub ori-ce formă ţi s'ar presentá, iubesce ce este bun la inimicul teu, uresce la amicul teu ceea ce este rĕu, apară inocenţa contra calumniei; nu linguşi pe nimenea, mai puţin pe linguşitoriu şi pe batjocoritoriul fin; caută societatea celor mai înţelepţi, însoţirea cu cei de bună credinţă şi amiciţia celor mai nobili.

*

Raza din sóre numai din sóre póte porní.

*

Iubesce pe cel iubitoriu fidel şi cu căldură, — dară nu îndumneḑei pe nici unul.

*

Nici o plăcere nu este mai mare, de cât a face bine în tăcere.

*

Foile din România înregistréză, că ţéra e plină de spioni ruşi, precum a fost pe timpul iconarilor. Acesti spioni ar fi oficeri din armata ruséscă şi studiază bine tóte terenele. Ei umblă în haine ţĕrănesci şi cumpĕră cóse vechi dela ţĕrani, pe cari le plătesc fórte bine. Sub masca acésta agită şi próvócă tot deodată şi nemulţămire în ţĕreni.

E vorbă în Francia de unirea tuturor republicanilor spre a formá un singur partid puternic şi acésta idee apare aprópe realisată. Spre scopul acesta s'au întrunit toţi deputaţii noi aleşi şi au hotărit a a nu se mai desbiná şi alăturá la alte partide decât la maioritatea, ce o a avut camera. Dacă le va succede acésta, atunci se va realisá o idee, care a fost nutrită de mult, dar care n'a putut fi realisată din causa greutăţilor, ce le opuniau monarchistii.

Cu un partid puternic în lăuntru guvernul va impune şi în afară şi politica Franciei va fi apreţiată cu tótă gravitatea, ce trebue sĕ i se dea. Acesta pare a şi fi principalul motiv, care a contribuit ca lucrurile sĕ se accelereze în timpul din urmă şi sĕ se realiseze formarea partidului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, 23 Octobre 1889. In colónele „Telegrafului Român“ s'a discutat cestiunea învĕţătorilor ambulanţi, şi după motivele aduse pro şi contra este evident, că învĕţătorii ambulanţi sunt în organismul nostru bisericesc scolariu o instituţiune, ce trebue sĕ fie de tot escepţională, reclamată de impregiurări estreme.

Pentru-ca sĕ fac mai evidentă nepracticabilitatea acestei instituţiuni sĕ o demonstrez prin casul concret.

In tractul Târnavei inferióre s'a publicat un concurs pentru un post de învĕţătoriu ambulant — Nr. 104 al „Tel. Rom.“ pentru comunele Botez, Heria şi Fărău cu salariu anual de 625 fl., şi anume în Botez cu 225 fl., Heria cu 250 fl. şi Fărău cu 150 fl. Concursul e cu termin de 15 ḑile. S'au mai publicat atari concurse dar nu cu un aşa salariu în tractul Dobrei, etc. Mi-am pus întrebarea, óre sĕ fie posibil vre-un progres, când învĕţătoriul va avé sè colinde în 3 comune şi sĕ ţină scóla tot numai la a 3-a ḑi. Rĕspunsul nu póte sĕ fie decât negativ şi étă pentru-ce.

Anul scolariu pe sate ţine de comun 8 luni. Sĕ punem casul, că în 1 Octobre a început prelegerile regulat şi se finesc cu 31 Maiu în comunele mai jos amintite.

In anul scolariu 1889/90 în cele 8 luni de scólă — 240 ḑile — sunt serbători şi Dumineci 50 ḑile, pe lângă acestea adauge după normativ între semestre 5 ḑile, 3 la Crăciun, 6 la Pasci, 3 la Rusalii, 2 la Bobotéză şi vei avé 69 ḑile de ferii, cari subtrase din 240, rĕmân ḑile de scólă 171.

Din aceste 171 ḑile se vine în casul nostru concret numai câte 57 ḑile de scólă în o comună din cele trei. Va so ḑică pentru 57 ḑile de scólă comuna Botez are se plătéscă 225 fl. Ei dară ce progres se va puté face? Dacă scóla s'ar ţiné în continuu 57 ḑile atunci da, s'ar puté progresá; însĕ nĕcasul e, că elevul începĕtoriu va vedé pe învĕţătoriu tot a treia ḑi, şi ceea-ce i se va propune în ḑiua primă tot va uitá până în ḑiua a treia. Progres nu se va puté face.

Unde învĕţătoriul ambulant e numai la 2 comune, acolo se vin câte 85 ḑile de scólă pentru o comună.

Étă dar un motiv destul de plausibil pentru-ce sĕ fim în contra posturilor de învĕţători ambulanţi, pentru-că numai progres nu vor aduce în scóle.

Unde rĕmân apoi consideraţiunile pedagogice, după cari cel puţin odată în fie care ḑi trebue sĕ se ocupe învĕţătoriul cu fie-care elev.

Comunicaţiunea preste érnă e grea. Invĕţătoriul va fi un peregrin de categoria lui Eremia eremitul.

Strapaţia ce va avé sĕ o facă respectivul învĕţătoriu în fie care ḑi va fi atât de obositóre, încât nu va avé plăcere sĕ se mai ocupe şi cu studiul. Mi se va rĕspunde însĕ: ce ai sĕ faci? Nu se capĕtă învĕţători nici cum. Atunci la tot casul e mai consult a insărciná pre parochul local cu postul de, învĕţătoriu provisoriu şi la tot casul va face mai mare progres decât un invĕţătoriu ambulant.

Aceste neajunsuri şi alte multe, ce a-şi puté aduce, trebue sĕ ne deschidă ochii, şi sĕ nu ne luăm refugiu nici la un cas la învĕţătorii ambulanţi. Sunt cel mai binevenit prilegiu, pentru contrarii nostri spre a ne închide scólele nóstre confesionale.

Ei bine. Dar cum sĕ ajutăm causa, flind-că nu se capĕtă învĕţători cualificaţi?

Eată unele espediente şi anume:

a) Unde nici decum nu se capĕtă un individ cualificat, sĕ se aplice provisoriu în casul estrem parochul local, căruia sĕ i-se impună ex offo postul de învĕţătoriu.

b) Sunt o mulţime de tineri cu trei patru cl. gimnasiale, cari în lipsă de mijlóce, au părăsit scóla, acestia încă s'ar puté aplicá provisoriu.

c). Sunt unii tineri absoluţi de 4 clase gimnasiali, cari competéză la seminariul Andreian, dar ne avênd putinţă a solví tacsa, nu pot sĕ studieze; pentruce sĕ nu se ajute aceşti tineri, aplicându i ca învĕţători provisori? astfeliu se procede in diecesa Aradului.

d). Când se aplică învĕţători din necesitate s'ar puté sĕ se ia o părticică din salariu, cu care sĕ se înfiinţeze fondul scolariu spre a ne fi de ajutoriu pe venitoriu, şi sĕ mărim salariul învĕţătoriului.

e). Ar fi timpul ca în acele tracte, unde e mare lipsă de învĕţători, sinodul ppesc, prin repartiţiune pe comune sĕ formeze stipendii din cari se créscă anume învĕţători pentru tractul respectiv, sĕ ne ajutăm noi inşine. Cel mai sĕrac tract ar puté face cel puţin un stipendiu anual de 60 fl. v. a.

Aliquis.

Cultul divin în biserica veche crestinéscă.

(Urmare.)

După aceste se cântau psalmii, cari formând o parte principală a cultului dḑeesc aveau meniţiunea de a escitá inimile omenesci spre încântări dḑeesci şi ceresci. Acésta s'a usuat deja din vechime, în pruncia bisericei crestinesci, precum vorbesce despre acésta pe larg ap. Pavel aşa, că chiar Pliniu (ep. 97) în raportul seu despre crestinii cătră împĕratul Traian ḑice: „acésta au fost partea principală a cultului lor dḑeesc, că se adunau de diminéţă, cântând la olaltă cântări sacre spre onórea lui Dḑeu şi a lui Christos“. Aceste cântări erau s'au efluse nemijlocit din evlavia lor înflăcărată, cari ca atari sĕ ţineau ca inspiraţiuni dḑeesci, ori că erau cântări mai nainte compuse, cari sau erau scóse din scriptură, ori erau invenţiunile lor proprii (Tertullian, ap. c. 39). Căci era atunci în us de a compune aprópe fie-care crestin cărturariu o cântare în onórea Domnului Christos şi de a o cânta aceea în adunările publice, de cari (cântări) aflăm nenumĕrate în ritualele nóstre cântându-se şi atunci şi acum în butul oprirei lor prin canonul 59 al sinodului local din Laodicea. Acest sinod prin canonul 17 a ordinat „Nu sĕ cuvine a se citá în biserică psalmi neintrerupt unul după altul, ca sĕ nu se rĕcéscă evlavia crestinilor, ci după un interval“; pentru-că — după interpretarea lui Balsamon şi Aristen — poporul sĕ nu se disguste de an cult dḑeesc îndelungat prin cetiri atât de vaste, de unde a urmat obiceiul de a cântá alternativ, aşa că o partidă rĕspundea celeialalte partide; care obiceiu — după Teodoret ist. bis. II. c. 25. — a fost introdus mai întâiu de Flavian şi Diodor în biserica din Antiochia pe timpul lui Constantin cel mare, dar din Şaguna, ist. bis. I. §. 105 după Pliniu cartea X ep. 77 se vede, că acela a esistat deja cu dóuĕ vécuri înainte. Tot în înţelesul cest din urmă ḑice şi istoricul bis. Socrate (născ, 380), că Ignatie (purtătoriul de Dḑeu), care a murit sub Traian, l'ar fi întrodus după o visiune a sa, în care ss. ângeri cântau s. Treimi cântări şi psalmi în mod alternativ în urma căreia îndată a întrodus el obiceiul acesta în biserica sa, de unde apoi s'a estins la tóte bisericile.

„Când cetitoriul — ḑice Iustin Martirul, apolog. 2. — era gata cu cetitul, atunci conducĕtoriul (pontificantele) adunării ţinea o predică în forma unei învĕţături şi admoniţiuni, ca sĕ urmeze lucrurilor măreţe, cari le auḑiră ei acuma“. Căci într'adevĕr predicile n'au fost atunci altceva decât parte interpretări a unor pasage din s. scriptură cetite în adunare, parte admoniţiuni cătră popor, ca sĕ urmeze cu cuviinţă învĕţăturilor cuprinse în aeelea. De aceea de comun sĕ şi făceau acele predici asupra capitlilor, cari s'au cetit mai pe urmă, fiind-că aceste totdeuna erau poporului mai viu în memorie şi aşa se putea mai cu efect tractá. Precum aducea ocasiunea cu sine, erau predicile acuşi mai multe, acuşi mai puţine Uneori la o singurá adunare erau dóue si trei, din cari cea dintâiu o ţinea presbiterul, după care urma a episcopilor, precum acésta espres se afirmă în constituţiunile apostolesci II. c. 57 prin următórele cuvinte: „Atunci (adecă după cetirea s. evangelii) trebue presbiterii sĕ admonieze poporul şi anume pe rênd unul după altul, nu toţi deodată; după ei avea se încépă episcopii, dacă afla acésta cel mai mare de bine“.

Aşa se purtau ei nu numai înainte de améḑi, ci şi după améḑi (cel puţin în Dumineci şi sĕrbători), când se ţinea cultul public dḑeesc. Chrisostrm (om. 16) vorbind despre serviţiul Dḑeesc de după améḑi laudă pe aceia, cari după améḑi merg la biserică, şi de cari de multe ori erau mai mulţi ca înainte de améḑi „In loc — ḑice el — ca după améḑi sĕ dórmă, ascultau mai bucuros esplicarea legilor bisericesci. In loc ca sĕ facă neguţătorii sau sĕ lucre şi sĕ vorbéscă lucruri frivole, mai bine conveniau cu fraţii, petrecându-se unii cu alţii cu citate din profeţi etc.“

Dar fie fost ţinute predici cât de multe, în totdeuna era popor de ajuns, care cu grămada alerga la acelea ca la nisce ospeţe şi nutrĕminte spirituale. „Noi convenim — ḑice Tertullian ap. c. 39. — ca se auḑim s. scriptură aşa precum ni se propune, pentru-ca prin acésta sĕ fim la timp ori admoniaţi ori pedepsiţi. Căci prin astfeliu de adunări sfinte într'adevĕr numai ne întărim în credinţa nóstră, îndreptăm speranţa nóstră, sigilăm încrederea nóstră şi ne îmbărbătăm spre mai bună ascultare de mandatele sfinte.“ Nazianzanul (or. 22) ne spune aşişderea despre numĕrul cel mare de popor, de tóte secsele şi rangnrile, cari veniau în biserica sa din Constantinopol: „că erau sĕrăci şi bogaţi, nobili şi nenobili, învĕţaţi şi neînvĕţaţi, regenţi şi supuşi, soldaţi şi cetăţeni, carii toţi cu o inimă se adunau plini de dorinţă, de a învĕţá şi a cunósce lucrurile dḑeesci“.

Tot acésta ne spune şi Chrisostom (om. 56) despre biserica din Antiochia, că-şi lăsau tóte lucrurile pe pace acasă, mergênd la biserică spre a ascultá cuvêntul ḑeesc. El ḑice, că face unui oraş o onóre mai mare, eând are locuitori evlavioşi si religioşi, decât când are suburbii vaste şi cetăţeni cu căsi pompóse şi odăi pline de lucs. Şi în alt loc (om. 4 asupra Isaiei) ḑice el, că cea mai mare mângăere a aflat el în oficiul seu atunci, când a veḑut mulţimea adunată cu bucurie şi cu evlavie în biserică ... acésta — ḑice mai departe — a fost causa, că oraşul lor (Antiochia) aşa de tare a prosperat, magistratul aşa de distins şi oficiul primariului aşa de respectat. Bisericile de aci erau îndesuite pe popor însetat după cuvêntul lui Dḑeu; ba oraşul acesta pentru rêvna sa religiósă este a se preferí faţă de Roma însaşi.

După cetirea s. evangelii şi respective după predică, se începea rugăciunea asupra catechumenilor, penitenţilor (celor ce se pocăesc) şi demonisaţilor, după-cum pretindea starea şi împregiurările lor. Îndată-ce se sĕvêrşia rugăciunea asupra fie-căruia dintre acestia, eşiau în ordine din biserică afară aşa precum cerea starea lor: mai nainte catechumenii, apoi penitenţii, precum acésta a fost prescris prin canonul 19 a sinodului local din Laodicea. Deci îndată-ce s'a ajuns cu serviciul dḑeesc aci, eşiau aceia, cari se aflau sub botez şi sub disciplina penitenţii, adecă cărora nu le era permis a se apropiá de masa Domnului — strigând diaconul cu glas înalt: cei cătră luminare eşiţi! sau pe cum se ḑicea în biserica latină: *Ite, misa est!* În considerarea acésta sĕ numia serviciul dḑeesc dela început până la acest loc: *missa catechumenorum*, misa catechumenilor, ér ceea ce sĕ ţinea după acésta *missa fidelium*, misa credinciosilor, fiind-că la acésta participau numai credincioşii. De aceea şi obvine acéstă numire aşa de des la scriitorii vechi bisericesci; deşi firesce că cu timpul încetênd disciplina catechumenilor, numirea acésta, care s'a edat părţii dintâiu a serviţiului divin, a dispărut cu totul, numindu-se serviciul întreg liturgie. Dar revenind la cele mai de nainte ... după ce eşiră catechumenii, atunci se începea s. eucharistie a Domnu-

---

Nu culege fructul, până ce nu este deplin copt.

*

Aşteptarea se cuvine înţeleptului, — economul aştéptă recolta.

*

Când voesci tu a sămêná, — dacă nu pe timpul sămênatului?

*

Ferice de cel ce se dedă a fi leal în cele mai mici afaceri, care în tóte se arată bun, binevoitoriu şi inteligent şi a cărui scop este a se înobilitá prin tóte pe sine însuşi.

*

Dorul de perfecţiune nobilitéză neîncetat sufletul.

*

Fapte isvorite din iubire curată nu le regretă inima nici odată.

*

Inbunătăţesce mereu internul, — şi apoi se va amelioră şi esteriorul.

*

Rĕmâi linistit şi cumpĕtat şi în gustarea binelui.

*

Caută adevĕrul mai întâiu, fă apoi adevĕrul plăcut; împlinesce-ţi întâiu datoria, apoi caută repaos şi recreare, fă întâiu lucrul cel mai greu; — şi apoi ce-l uşor îţi va păré întru nimic.

*

Dacă nu poţi face lucruri mari, fă cele mici bine şi vei fi recompensat.

*

Fii fidel faţă cu tine însuţi, aşa vei putea fi fidel şi cătră amicul teu.

*

Iubirea de ordine conduce la severa iubire a dreptăţii, iubirea dreptăţii conduce pe o mie de căii la adevĕr. Ordine, dreptate, adevĕr, voi din cel bun faceţi pe cel mai bun.

*

Cine se cunósce pe sine este sever faţă de sine, blând cu cel slab şi nu judecă bucuros pe cel rĕu.

*

Bunătatea inimei învinge adesea şi pe cei mai neîmpăcaţi inamici. Fii bun de inimă şi nu te teme apoi de cei rĕi.

*

Cel ce nu voesce sĕ progreseze, nu se ia în serios pe sine însuşi.

*

Ceea ce lumea nu ţi-a dat, lumea nu ţi-o póte luá.

*

Acelaşi păhar, ce l'ai bĕut nu l mai beai.

(Va urmă.)

lui, la care participau numai credinctoșii; acesia sě rugau pentru toți ómenii de tóte rangurile și stările, se sărutau unii cu alții cu sărutarea iubirei și a păcii (canon. 19 laodicean), se rugau la consacrare s. eucharistii, primiau atunci elementele sacramentale, își puneau jertfa înainte, și făceau și alte lucruri, despre cari însě aci eu nu voiu tractá, fiind-că tóte aceste astăḑi s'a regulat altcum după ritualele nóstre (veḑi Șaguna, ist. bis. I. §. 68). (Va urma).

Discursul

regelui Carol din România, rostit la aniversarea a 25-a a universităţii din Bucuresci.

„Monitoriul oficial“ publică discursul regelui Carol ce l-a rostit cu ocasiunea aniversării a 25 a a universităţii din Bucuresci. El e de cuprinsul următoriu:

Am ascultat cu un viu interes discursurile d vóstre și sunt cu deosebire măgulit de cuvintele, ce le spuneţi. Ve mulţămesc asemenea călduros pentru simţemintele, ce Ne arětaţi în numele corpului profesoral, care, — sunt sigur, — va luá totdeuna ca ţintă crescerea tinerelor generaţii în respectul legilor și instituţiilor, ce ţéra în deplina sa libertate 'și le a dat. Una din aceste instituţii este și universitatea, care împlinesce astăḑi 25 de ani de viaţă. Și traiul ei n'a fost sterp; dênsa a pregătit împreună cu sora sa dela Iași o generaţie de bărbaţi ce slujesc statului cu pricepere, éră tronului cu credinţă, și pe care în desele Mele călětorii îi întâlnesc prin tóte unghiurile ţěrii.

Sunt dar fericit a presidá acéstă impunětóre sěrbătóre scolastică și mândru, că în timpul domniei Mele, universitatea a crescut și s'a mărit cu douě facultăţi, cea de medicină și de teologie, una pentru alinarea suferinţelor trupului, cealaltă pentru înălţarea sufletului.

Dorinţa de a învěţá s'a intipărit așa de adênc în mintea poporului, încât tóte scólele ce s'au înfiinţat nu ajung sě potoléscă setea de a învěţá carte, ceace dovedesce avêntul puternic, pe care ţara românéscă l-a luat în acest din urmă pătrariu de secol. Prin urmare chemarea profesorilor este tot așa de frumósă ca și de folositóre, căci dênșii sunt meniţi a sădí simţeminte curate și patriotice în inima tinerimei, pregătindu o astfeliu ca din sinul ei sě nască noi propověduitori ai învěţămêntului.

Universităţile nóstre nu sunt numai ale României; ele pot deveni prin renumele lor un focar de lumină al unei mari părţi a rěsăritului, aruncând raḑe binefăcětóre departe preste hotare și atrăgênd astfel un numěr însemnat de tineri din alte ţěri, care vor simţí trebuinţă a se instruí.

Cât pentru Mine voiu fi pururea sprijinitoriul cel mai statornic al universităţii și am nesdruncinata încredinţare, că nepotul meu, încălḑit de cele mai arḑětóre simţěminte patriotice, când va presidá sěrbătórea pentru împlinirea a 50 de ani din viaţă ai acestui însemnat așeḑěmênt, — adecă serbătórea nunţii de aur, făcute între luminile revěrsate de universitate și sufletul tinerimii, — atunci acest înalt légăn de cultură are sě fie tot așa de sus pus, cât și viitoriul scumpei nóstre patrii.

Varietăţi.

* (Părechia imperială germană.) După mai multe momente plăcute, ce le a petrecut părechia imperială în Constantinopol, a părăsit acest oraș istoric în pompa și cu solemnitatea cu care a fost primită. Contele Herbert Bismarck și cu suita sa a plecat spre Buda-pesta și Viena. Împěratul german se va întêlní érăși cu monarchul nostru la Insbruck. Pentru acoperirea speselor, ce le a avut guvernul din Stambul cu primirea și petrecerea împěratului Wilhelm s'a contractat un împrumut de 2 ½ milióne.

* (Despăgubirea regaliilor.) Despăgubirea dreptului de regalii va costá pe guvern 219 milióne și jumětate fl.

* (Regele Milan). Scirile cari anunţau reîntórcerea ex-regelui Milan la Bělgrad, se adeveresc. Ex regele a sosit încă alaltăeri în Viena de unde se ascéptă în tot momentul sě soséscă în capitala Sêrbiei. Petrecerea regelui va fi însě scurtă. Insuși regele s'a esprimat, că nu va stá în Bělgrad mai mult de 3—4 ḑile. Motivele ce l'au îndemnat a se reintórce încă nu sunt cunoscute

* (Amplificarea universităţii din Cernăuţi.) Bucovinenii vor serbá în curênd deschiderea unei noue facultăţi la universitatea din Cernăuţi. E vorba de a se înfiinţá și facultatea de medicină, și lucrările preparative se fac cu mare activitate. Bugetul de spese e statorit și puterile didactice încă nu lipsesc. Prin înfiinţarea acestei facultăţi în metropola Bucovinei se realiséză o dorinţă scumpă și de mult asteptată a bucovinenilor. In special tinerii români, cari în lipsa mijlócelor materiale nu puteau cercetá universităţile strěine vor afla un mare sprijin.

* (Universitatea din Bucuresti). Cu ocasiunea aniversárei de 25 ani a înfiinţărei universităţii din Bucuresci (1864) rectorul universităţii, dl Orěscu a arětat în discursul ce l'a rostit numěrul studenţilor, cari au cercetat universitatea. La drepturi au fost înscriși 1338, la sciinţe 732, la litere 435, la medicină 1190.

* (Monument). In 3 l. c. n, s'a desvělit cu mare însufleţire un monument la Simeria (Piski) în amintirea luptei din revoluţia dela 1848.

* (Bustul lui Eminescu.) Tinerul sculptor Marinescu, carele s'a apucat sě facă bustul nemuritoriului poet Eminescu și a mai terminat lucrarea. Bustul lucrat în teracota sémênă mult cu poetul și e de 2 ori mai mare ca mărimea naturală. Societăţile strěine de diletanţi au dat mai multe representaţiuni în favorul monumentului lui Eminescu.

* (Difteria.) Acest morb epidemic bântue în comuna Telciu (cot. Solnoc-Dobâca). Medicul cercual s'a mutat în comună, dar tóte silinţele îi sunt zadarnice. Preste douě sute de vieţi tinere a secerat, așa că e temere, că o generaţiune întrégă va fi nimicită.

* (Necrolog.) Ioan Petru preot-capelan gr. orientul ca soţ, Elena, Victoria, Elisabeta, Octavia și Maria ca fii anunţă trecerea din viaţă a scumpei soţii și mame, *Rafila Petru,* care după un morb indelungat și-a dat sufletul în mâna Creatorului Luni diminéţa în 4 Novembre st. n. între órele 4 și 5 în al 34 lea an al etăţii și al 17 lea al fericitei căsătorii.

Rěmășiţele pămêntesci se vor așeḑá în cimiteriul comun Mercuri în 6 l. c. la 10 óre antemeridiene, la care ceremonie se invită tóte rudeniele, amicii și cunoscuţii.

Ibănesti, 4 Novembre st. n., 1889.

* (Procedura verbală) Ministrul de iustiţie, dl Desideriu Szilágyi, va asterne un proiect de lege încă în sesiunea actuală, conform căruia se va întroduce procedura verbală la tóte judecătoriile cercuale, ér ca for de apelaţiune în locul tablei regesci va fi tribunalul.

* Apelul lui „Emke“ către comitate de a se votá un arunc pe séma acestei reuniuni s'a luat în desbatere și în adunarea comitatensă a comit. Solnoc-Dobâca, dar fiind că comitatul 'și are fondul seu cultural, care se folosesce tot spre acelea și scopuri ca și Kulturegyletul, adunarea comitatensă n'a aflat oportun a mai încărcá locuitorii cu dări nóue. Foile „patriotice“ sunt măchnite foc de acéstă hotărire „nepatriotică.“

* (Românii macedoneni.) Fóia oficială din Saraievo „Sarajewski List“ scria în ḑilele trecute sub titlul — Iz Macedonije — următórele: Dușmănia între grecii și românii în Macedonia este deja așa de mare, încât adeseori se atacă unii pe alţi cu arma în mână.

Causa acestei dușmănii sunt certele, cari deja esistă de lung timp între ambele naţionalităţi și anume în cestiunile bisericesci și scolare.

Inainte de câteva ḑile călětorind Apostol Mărgărit, inspectorul scólelor române din Macedonia impreună cu profesorul Gr. Ghica și cu cavazii lor fură greu atacaţi de greci inarmaţi.

Indată se iscase o luptă sângerósă și fără indoélă ar fi rěmas morţi pe loc A. Margarit și Gr. Ghica, dacă nu li-ar fi venit într'ajutoriu nisce români călětori. In asta luptă desperătóre, care a durat ¼ de óră au rěmas morţi un ţěran român precum și cavazul Nuza, pecând numiţilor profesori abia li-a succes a și scăpá viaţa prin fugă.

* (Têrgul de tómnă din Arad.) In ḑilele trecute s'a ţinut têrgul de tómnă al Aradului. Atât têrgul de vite cât și têrgul liber au fost bine cercetate. Vitele au fost frumóse și s'au vêndut cu preţuri bune. S'au vêndut apoi o mulţime de legumi, póme, rachiu de prune în cantităţi considerabile.

* (Podul peste Dunăre). Lucrările privitóre la construcţiunea podului peste Dunăre fiind aprópe terminate, s'a dispus ca licitaţia dărei în antreprisă a acelei construcţiuni se fie publicată pentru ḑiua de 3 Ianuariu 1890. Peste câte-va ḑile va apăré în „Monitoriul oficial“ condiţiunile ţinerei licitaţiunei; scrie „Românul“.

* (O statistică a scólelor europene.) Germania cu 43 milióne locuitori are 60.000 scóle cu 6 milióne scolari, 700 locuitori se vin la o scólă, 7 locuitori la 1 scolariu, 1 scólă are cam 100 scolari. Francia cu 37 milióne locuitori are 71,000 scóle cu 5 milióne de scolari. Spania cu 17 milióne locuitori are 29,000 scóle cu 2 milióne scolari. Anglia cu 34 milióne are 58,000 scóle cu 3 milióne de scolari. Austro-Ungaria cu 37 milióne locuitori are 29,000 scóle cu 3 milióne scolari. Italia cu 23 milióne locuitori are 47,000 scóle cu 2 milióne scolari. Rusia cu 74 milióne locuitori are 32,000 scóle.

* (Relaţiunile dintre italieni și francesi). Relaţiunile dintre italieni și francesi nu s'au imbunătăţit nici acum, cu tóte că foile francese acum în urmă au comentat într'un mod destul de amicabil discursul ce dl Crispi ce l'a ţinut la Palermo, Discuţia animată și aprópe dușmănósă continuă încă intre presa celor dóue state. Italienii sunt supěraţi cu deosebire pentru-că Francia nu s'a învoit ca Italia sě aibă protectoratul asupra Abisinei.

* (Culesul viilor pe Têrnave.) Culesul viilor pe Têrnave s'a terminat. Resultatul se aștepta sě fie cu mult mai bun. In urma ploilor din tómnă strugurii au dat însě mult înděrăt, astfeliu, că în ceea ce privesce cantitatea s'ar puté ḑice, că recolta abia e de mijloc. In ce privesce calitatea variază între 13—17 grade. De altcum mustul se caută tare și se plătesce vadra cu 80—1 fl. 20 cr.

Bibliografic.

Domnul Vasile Petri anunţă drept rěspuns la întrebările, ce i se adreséză, că, mai avênd puţine esemplare complete din „Scóla Română“ tomul I, II și IV (tomul II e epuisat), ér din „Scóla practică“ tóte patru tomurile, reduce preţul la câte 1 fl. plus 10 cr. porto de fie-care tom. Tóte 7 tomurile la olaltă costă 7 fl. plus 50 cr. porto și recomândare. (Mai înainte au costat aceste 7 tomuri 25 fl.) Cum se scie, foile aceste sunt un tesaur de tractate pedagogice și lecţiuni practice. Comandele sunt a se adresá la autor în Năsěud (Naszód), unde se mai află: „Legea de pensiune“ pentru învěţătorii poporali din Ungaria dimpreună cu ordinatiunile ministeriale publicate în urmă. Esemplariul 30 cr.

„*Plan de învěţămênt pentru scólele poporale nemagiare,*“ în înţelesul artic. de lege XXXVIII din 1868 și XVIII din 1879. Edat în urma ordinaţiunei ministrului r. u. de culte și instrucţiune publică din 29 Iuniu 1879 Nr. 17,284. Esemplariul 20 cr.

„*Plan de lecţiuni*“ pentru scóle elementare românesci, întocmit pe treiḑeci de sěptěmâni, de V. Petri. Un esemplariu 25 cr.

Folosul lucrului de mână în scóla poporală.

(Încheere.)

Se póte ca aceste afirmaţiuni sě le pară unora ca un ce de puţin avantagiu, ba chiar o ocupaţiune dejositóre, ḑicênd, că cu împletitura răchitei se ocupă mai cu sémă némul faraonilor, și că obiectele de paie se pot căpětá cu un preţ bagatel. Noi însě, când vorbim de împletirea răchitei etc. în scólă, nu înţelegem obiecte pregătite după dibăcia faraonilor, ci obiecte pregătite cu artă, pre-cum se pregătesc la alte popóre, cari stau pre un grad de cultură mai superior decât noi, și cari pentru mulţi este ocupaţiunea principală spre câstigarea celor nesare pentru traiu.

Omul este dedat a contá numai la folosul pipăibil, însě adeseori folosul, la care nici nu cugetăm este îndoit și întreit mai mare. S'a observat la copii, că obiectele acelea ce le pot ei efeptuí prin esercitarea mânilor lor, le causéză ocupaţiune fórte plăcută.

Mercurea și Sâmbăta după améḑi, când este timp de recreaţiune, cu ce sě ocupă copii de scólă, decât umblă pe stradă alergênd în drépta și în stânga fără de nici un folos, rumpêndu-și încălţămintea și vestmintele și causându și adeseori bóle, nu ar fi mai bine ca în timpul acela sě se ocupe cu lucrul de mână la scólă? ceea-ce le ar causa ocupaţiune plăcută, ar avé folos, câstig și ar fi feriţi dela comiterea altor fapte necuvinciόse și periculóse.

Pedagogia prescrie ca spre a nu se obosí scolarii sě se facă cât mai désă variaţiune în propunerea diferitelor obiecte de învěţămênt. Astfeliu în clasele mai superióre sě usitéză după fie care óră de prelegere eliberarea scolarilor pe 10—15 minute afară spre recreare în curtea scólei. Și cum se recrează? Alérgă în drépta și în stânga, ba de multe ori la jucăriile lor comit și alte fapte rele, dacă învěţătoriul nu va fi deapururea cu veghere asupra lor. N'ar fi mai bine ca după mișcarea și alergarea de cel mult 5 minute, carea încă este de lipsă pentru întărirea corpului, dar tot deodată și suficientă deóre-ce alergarea preste měsură causéză bólă, sě se recreze deprinḑêndu-și mânile la lucruri bune, folositóre și totdeodată plăcute pentru copii? Am ḑis, că copii eșiţi din scóla poporală cei mai mulţi vor întreprinde ocupaţiunea părinţilor lor. S'a observat adeseori, că unii copii sunt nătângi și neindemânatici la lucru, și acésta provine de acolo, că nu au avut desvoltare omnilaterală conform principiilor pedagogice, mâna lor a fost esercitată numai cu péna și creonul, și a remas delicată, pe-când dacă în scólă s'ar fi propus și lucrul de mână, mânile lor ar fi esercitate și gata a efeptuí ori și ce feliu de lucru dur sau fin, curat sau murdariu după împregiurări, căci economul de pământ adeseori trebue sĕ lucre și cu obiecte mai murdare, de ce apoi se curățĕ prin mijlocirea apei, carea are menirea a spălá ori și ce murdărie.

Nu mai puțin folos ar aduce lucrul de mână plantat generațiunei tinere în scóla poporală, celor adulți, ba chiar și celor căsătoriți.

Cu ce petrec țĕranii nostrii timpul cel lung al ernei după-ce încétă economia de câmp?

Au nu-i vedi pre unii, că deminéța după ce și-au îngrigit de vite, ies la rĕspântiile stradelor, acolo se întâlnesc mai mulți, și adese ori nu vorbesc despre ocupațiunea lor economică, carea pe atunci se află în letargie, ci clevetesc și defaimă pre cutare s'au cutare și adesea ca sĕ le tréca de urît merg la crâșmă, acolo încep la beutura vinarsului, tot numai ca sĕ le tréca de urît, apoi după-ce s'au amețit puțintel de tăria cea veninósă a vinarsului încep la sfedi, bătăi etc.; care adeseori sunt isvorul traiului rĕu în familie. Prin astfeliu de purcederi, cari le putem numí pĕcate, țĕranul sau agronomul nu are numai o pagubă ci mai multe, căci pelângă aceea, că perde timpul în nelucrare, el mai cheltuesce și parale, ceea-ce nu contribue la înmulțirea averei sale ci la ruinarea ei, căci sciut este, că în familia aceea unde se încuibă odată patima beției, numai este ticnă, căci omul în beție face nebunie. Venind din crâșmă acasă amețit de vinars și nĕcăjit de sfada escată între el și consoți, mulți mai vin și cu prejudețe scălciate despre familie și soția sa, și apoi femeia, care de diminéța până séra este ocupată cu lucru casnic, ba de multe ori este silită a face chiar și lucrul bărbatului, pecând acela petrece în crîșmă, nu póte ca sĕ nu arunce o vorbă ca dojană, ceeace cu dreptul o ar și meritá, și étă, că sfadă e gata după sfadă urméză bătăi, traiu rĕu în familie și în multe casuri chiar și desbinarea și ruinarea totală a familiei.

Economul de pământ deprins cu lucrul de mână încă în scóla poporală, nu se va gândí căcu ce sĕ petrécă timpul ernei și sările cele lungi, când nu póte fi vorba de economie, el nu va avé lipsă ca de urît sĕ iasă la rĕspândii ca sĕ casce gura la vorbe de nimica, nici nu va merge în crîșmă ca sĕ-și risipe și parale sau sĕ facă datorie la jídanul, ci închis între păreții casei sale, și în cercul familiei sale își va aflá ocupațiunea plăcută, petrecênd timpul liber cu pregătirea de diferite obiecte din nuiele, papură, trestie, pipirig, paie etc., cari deși nu-i ofer un câstig tocmai briliant, totuși considerând că totodată l'au reținut dela alte neplăcerii, și spese ba póte chiar dela ruinarea familiei sale, am puté dice că-i ofer venit fórte mare, mai vêrtos avênd în vedere, că tot materialul necesar, el nu trebue sĕ l cumpere cu bani, ci tómna după ce și a adunat fructele de pe câmp și a încetat economia de câmp, póte merge sĕ și l adune însuși, costându-l numai puțină ostenélă.

In modul acesta poporenii nostrii încă din copilărie ar devení ómeni laborioși și iubitori de muncă și de ostenélă; ar urí lenevirea și petrecerea prin crîșme, care este isvorul sărăciei la o mare parte din popor, ar duce o viéță linistită și mulțămită în cercul familiei sale, avênd totodată și un isvor de venit în decursul ernei, când țĕrenii nostrii la sate nu câstigă aprópe nimica; ar contribui atât érna cât și vara la înmulțirea averei sale, ar devení membrii morali și folositori atât patriei, cât națiunei lor.

Reasumând cele amintite până aci, cred că fiecare dintre cei presenți se póte convinge despre folosul neprețuibil, ce l'ar aduce introducerea lucrului de mână în școla poporală, și eu ca unul, carele deja de 10 ani me ocup ca învĕțătoriu cu educarea tinerimei, nu pot decât sĕ recomând introducerea acestui ram de industrie cu toată căldura, și cred, că fie care membru al reuniunei nóstre învĕțătoresci consimte cu mine, când afirm cu toată tăria: că lucrul de mână din considerare la poporul nostru scăpĕtat și lipsit de mijlóce materiale, avênd în vedere avantagiul cel promite; pentru școla nóstră poporală este tot așa de necesar ca și ori care alt obiect de învĕțământ.

Sighișóra, în 20 August, v. 1899.

I. Muntean,
învĕțătoriu dirig.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Novembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/,	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9 45	9.45
100 marce nemțesci	58.25	58 30
London (poliță pe trei luni)	118.75	119 —

Nr. 374 [221] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea postului de paroch în parochia Merchiașa, protopopiatul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 de dile delaprima publicare.

Emolumentele împreunate cu acestpost sunt:

a) dela 100 familii de fie-carefamilie o ferdelă veche de bucate de mâncare, computate în bani	fl.	100.—
b) dela 45 familii neorustici dela fie care familie câte 50 cr, computate preste tot	fl.	22.50
c) porțiune canonică în mărime de 9 jugĕre dintre cari 3 de fên, și 6 jugĕre de arat, aduce un venitanual	fl.	150.—
d) venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză computat în bani	fl	25.—
e) Venitul anual delacununii și îngropăciuni	fl	30.—
f) lemne de foc în valóre de	fl.	30.—
g) casă parochială, șură și grașduri de pétră, cele din urmă sunt nóuă și în stare fórte bună;		
h) venitul anual dela patrafir	fl.	50.—
i) Sare în valóre de	fl.	10.—
Suma	fl.	418 —

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul sus arĕtat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru întregirea parochiilor la oficiul protopresbiteral subscris.

Cohalm, 29 August, 1889

Oficiul protopopesc greco-rĕsăritén al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau D. Mircea,
protopo.p

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3 —
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Hațeg	Homorod-Cohalm	Cluș	Murĕș-Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕștie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș-Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș-Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	3	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 și mai mult „ „	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate neguțătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 118 Sibiiu, Marți 31 Octobre, (12 Novembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 Octobre.

Alegerile comitetelor municipale sunt în curgere pentru un nou period de 6 ani.

Era vorba, ca românii sĕ desvólte în comune și municipii cea mai estinsă activitate.

Noi pănă acum nu dăm de urmele unei atari incordări.

Cel puțin judecând lucrurile după resultatul alegerilor sĕvêrșite ḑilele trecute în un comitat vecin, ne vine a crede că românii și-au uitat cu totul de datorințele, ce le mai au în direcțiunea acésta.

Totul este ca și cum noi nu am mai voí sĕ ne mai dăm silința a ne mai afirmá ca națiune egal îndreptățită, și așa nu e mirare, că în municipii cu maioritatea populațiunei române ni s'a scos și limba ca limbă protocolară afară din salele municipiilor. Fatalismul acesta nu se póte esplicá.

Nu se póte esplicá, unde sunt românii din cercuri curat românesci, cari trimet în comitetul comitatens pe cei mai mari adversari ai lor, pe cei mai neimpĕcați dușmani.

Întrebăm, unde e inteligința nóstră de tot soiul de lasă poporul ca sĕ fie esploatat, de nu face afront comandelor, ce se fac de sus, de nu pun capĕt terorismului, ce se eserciază de către rĕuvoitorii némului nostru.

Nu ințelegem pe ómenii cari stau departe de atari municipii, pe unde românii ar formá maiorități, dacă ar voí, și nu le formézǎ din nepăsare și nepricepere, și astfeliu cu drept cuvênt susțin dusmanii nostri, că un popor ca noi nici nu merită o sórte mai bună.

Presiuni se pot face, dar ele nu se pot face ca sĕ se impună cu sila ședula de votare, dacă nu ți trebue, dacă nu o voesci.

Ungurii nu votéză odată cu capul pentru candidați români, sasii încă votéză de regulă numai pentru candidații lor, cum vin tocmai românii sĕ fie așa de generoși cât sĕ alégă pe cei mai neimpĕcați dușmani ai lor, ómeni, pe cari nu i-au vĕḑut, nu i cunosc, nu sciu cine sunt, nu sciu unde locuesc și din ce trăesc. E o adevĕrată pată acésta stare pentru conducĕtorii poporului, — dacă în adevĕr acest popor mai are aḑi conducĕtori.

Pentru ce lasă un drept atât de frumos sĕ fie esploatat de cei ce nu ne iubesc, de cei ce ne doresc mórtea, de cei ce mai bucuros ar voí sĕ și pérdă vederea ochilor, decât sĕ ne vadă figurând și noi în lume cu demnitate și vrednicie.

Dacă ómenii nostri vor ca în municipii sĕ se facă ordine, dacă voesc sĕ se respecteze legea, dacă voesc ca sĕ nu se impună aruncuri pentru „Emke" și pentru alte multe lucruri, pentru cari anume se storc păralele din busunarele nóstre, atunci ar fi trebuit ca sĕ se organiseze și sĕ se pună la lucru. Nu așa au ințeles boemii pasivitatea, nu așa au lucrat ungurii pe timpul absolutismului, ci din contră, prin scrieri, prin vorbiri, prin intruniri au ținut în continuă agitațiune spiritul poporului, nu l'au lăsat sĕ trândăvéscă și sĕ se moleșéscă și așa și-au ajuns scopul. Cu atare activitate ce o desvoltăm noi, sĕ nu ne mirăm, că numai dăm de nici un român prin birourile comitatelor, sĕ nu ne mirăm, că aleșii 'ți aleg apoi omenii lor, și sĕ nu ne mirăm, că din factor, ce am puté fi, am devenit vrednici de compătimire.

Pănă când va lăsá inteligența nóstră dela sate poporul pradă tuturor uneltirilor și nu va face nimic în direcțiunea acésta pentru popor în zădar ne tot plângem.

Revista politică.

Călĕtoria împĕratului german devine tot mai importantă din punct de vedere politic.

Se credea la început, că ea se va mărginí pentru actul căsătoriei dela curtea grecéscă și la un simplu act de curtuoasie la vechia cetate a Greciei.

Lucrurile s'au desvoltat însĕ cu totul într'o altă fasă Părechia imperială și-a deschis drumul călĕtoriei la Grecia prin Italia, spre a se puté întreține cu regele italian, după ce monarchul german primise visita țarului rusesc și se afla încă sub impresiunile întâlnirei dela Berlin, și tot prin Italia și a deschis drumul reîntórcerei, după ce se asigurase de ținuta politică a sultanului, pentru a împărtășí și aliatului seu convingerea, ce și-a câștigat o în lunga sa călĕtorie.

Și pe când împĕratul german scruta voința și dorința sultanului, ministrul nostru de esterne a alergat la Fridrichsruhe, la marele cancelariu, spre a și trage informațiuni cât mai esacte asupra resultatului visitei țarului și spre a asigurá direcțiunea politicei de pace inaugurată d'odată cu alianța puterilor centrale.

Deodată cu întórcerea ministrului Kalnoky dela cancelariul german sosesce în Budapesta o parte din suita tinĕrului domnitoriu german în frunte cu contele Herbert Bismarck.

Acest eveniment nu e mai puțin însemnat în politica, ce o urméză Germania și vorbirile, ce le a avut contele Bismarck cu dl Tisza și cu ceilalți ministri ungari legitiméză nu numai simpatiile de amiciție, ci indică tot deodată voința și zelul, cu care se lucră pentru evitarea unui conflict european și la cas când totuși provedința, precum ḑicea Waldersee, ar aduce conflictul, indică zelul, cu care se lucră pentru apĕrarea intereselor comune, cari Germania mai ales le pune mai presus de interesele particulare.

Acésta o va confirmá și mai tare întâlnirea împĕratului Wilhelm cu monarchul nostru, carele după călĕtoria sa prin Italia va căutá sĕ desvăléscă și celuilalt aliat situațiunea, așa precum i se presentă ea, după-ce s'a convins în persónă pe la curțile, la cari a umblat, decând a avut óspe pe monarchul nostru.

Cum se vor mai desvoltá lucrurile după aceste evenimente și ce resultate vor avé visitele și călĕtoriile împĕratului german, va arĕtá viitoriul cel mai apropiat. Amintim numai aicia însĕ, că pe când puterile aliate desvóltă o activitate așa de frebilă în direcțiunea politicei, ce o urmăresc, la granițele vestice ale Rusiei se observă mișcări însemnate de trupe. Din centrul Rusiei mai ales se fac dislocări de cavalerie, cari au menițiunea a întărí detașamentele, ce Rusia și le a fost aglomerat la granițe. Mai multe divisiuni de infanterie vor fi în curênd staționate în Polonia rusésca și pe la marginile austro-ungare, ér mai presus de tóte se va formá încă un nou corp de armată. Acésta ultimă dispoșițiune se aduce în legătură cu crearea corpului de armată germân în Prusia-Ostică.

Inmediat după întórcerea sa din călĕtoria apuséná principele Ferdinand de Coburg a deschis sobrania bulgară.

Mesagiul de deschidere esprimă bucuria și mulțămirea principelui, că i s'a dat ocasiune, ca sĕ salute îndată după întórcerea sa în țéră pe representanții națiunei și că în timpul de absență soliditatea principiilor domnitóre n'a suferit nici o sguduitură și că pentru prima óră, de când esistă principatul bulgar, i se întêmplă unui principe a deschide pentru a treia óră sobrania.

Aceste impregiurări dovedesc, că ordinea și linistea domnesc în țéră și că poporul se simte mulțămit cu sórtea, ce i se crează. Țara a progresat pe tóte terenele și poporul bulgar a câștigat simpatiile celor mai puternici domnitori europeni și a celor mai dibaci bărbați de stat. Intre astfeliu de impregiurări dar principatul bulgar se află în bune relațiuni cu tóte puterile europene.

Presa englesă a adus la ordinea ḑilei cestiunea Egipetului și e tare amărîtă, că domnia și puterea

---

FOIȚA.

Cântece populare.

(Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.)

„Tribuna" în foița sa din Nr. 232 a. c. sub titlul „Literatura populară" fără subscriere, publică ḑece poesii populare. Dintre aceste, cele șase dintâiu sunt luate din colecțiunea mea din cântece populare publicate prima dată într'un cerc mai rĕstrins, anume în fóia „Musa" din anul 1881/82, ce o editézǎ în scris societatea literară „Andreiu Șaguna" a tinerilor români teologi și pedagogi din seminariul „Andreian" din loc. E dovedit acest lucru prin faptul, că eu mi-am permis atunci — după esemplul altor bărbați — órecare întocmiri la unele dintre poesiile adunate. Așa le aflu și ací.

Cum se face acésta, nu sciu. Sciu însĕ, că poesiile populare nu sunt creațiunile mele, nici ale altuia, ci sunt: „copii — găsiți ai geniului românesc". Dar cel ce ostenindu-se i-a găsit, are dreptul, cred, de a i dá și publicității.

Ca sĕ nu mai fiu luat peste picior, m'am hotărît însumi a le publicá așa după cum le-am adunat eu în fața locului nascerei mele. Spre acest scop Ve cer ospitalitatea dle redactor.

Sibiiu, 26 Octobre, 1889 n.

Cu tótă stima

Dr. *V. Bologa.*

I.

Sus la vêrful muntelui
Jos la póla codrului
Șade-o córbă cu doi pui.
. . . .
Puii tare ciripiau,
Căci de fóme pătimiau.
Córba din aripi bătea
Și cu jale croncănia:
„Puilor vitejilor!
„Mai hrăniți-ve și voi . . .
„Căci eu dau a 'nbĕtrâní
„Și nu ve mai pot hrăní.
Dar puii mai greu țipau
Și către córbă ḑiceau:
„Córbă, córbă, mamă dragă!
„Nu ne lăsa'n lumea largă,
„Mai hrănesce-ne pe noi . . .
„Numai puțintică vreme
„Păn' ne cresc și nóue pene,
„Pene bune, ca și-a tale
„Sĕ trăim și noi cu ele.
„Că de maică-i bĕtrâní
„Și noi atunci te-om hrăni;
„De nu i mai puté lucrá
„Și noi maică te-om ținé.

II.

Sub tufă de molin verde
Un voinic bolnav se vede,
Cu fața la ceriu privind,
Cu inima suspinând.
Într'o mână rĕu tăiat
În cea-laltă rĕu pușcat.
Da la cap cine-i mai șede?
Un câne de vultur mare,
Ce din graiu așa grăia:
„Mori voinice, ori te scólă,
„Nu mi-te mai bate'n bólă.
„Că decând te tot privesc,
„Ḑile bune nu simțesc,
„Cuibu mi l'am părăsit,
„Ciocu mi-s'a ruginit
„Și umblu ca pribegit.
Voinicul atunci ḑicea,
Vulturului rĕspundea:
„Hoi! câne de vultur mare,
„Mai ai puțintea răbdare
„Pănă'ntrun apus de sóre,
„Dór Dumneḑeu m'a iertá,
Și atunci tu tei săturá;
„Că pe câte răzorele
„Vor fi tot óse de-a mele,
„Și pe câte clombicele
„Vor fi tot bucăți de-a mele.
„Numai una te-oi rugá
„Mâna-mi drépt'a o crutá.
„Că'n degetul cel mai mic
„Am un ineluț de argint.
„Și s'o duci la maica acasă
„Ca'n pustiu sĕ nu se lasă.
„Dar' tu nu i-o arăta
„Că ea mult s'a supĕra.
„Și 'n cuptoriu pâne de-a face
„În cenușă s'a preface;
„Iar' de haine va spălá
„În apă se va țipá.
„Tu atunci sĕ i-o areți,
„Când plugarii-or fi porniți
„Pela câmpuri a muncí,
„Și ea cu straiță-a eșí,
„Când aminte-'și va aduce,
„C'a avut un fiu prea dulce
„Și tare l'a blăstĕmat
„De vulturii l'a mâncat.

(Va urmá.)

francesă se mai susţine încă în acéstă ţéră. Ang'ia trebue sĕ se simtă acasă în Egipet, întocmai precum se simte Francia în Tunis, şi Italia în Abisinia, căci aceste teritorii le-a ocupat respectivele state cu multe sacrificii şi drepturile lor trebuesc respectate. E deci consult ca bărbaţii din Paris sĕ mai încete cu intrigele politice şi sĕ se subtragă cu totul de a mai esercitá vre o influinţă în Egipet.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, 26 Octobre, 1889. „Românul“ din Bucuresci se vede că şi a eshauriat afacerile din România, unde probabil le-a pus tóte la cale. De aceea se apucă de regularea afacerilor nóstre, pe cari le cunósce ca mocanul şofranul. Crede, că cea-ce n'a succes bancroţilor tribunişti sĕ o ducă el la căpĕtiu.

In zelul laudabil de a scrie în fie-care numĕr ceva: De preste munţi, primesce corespondenţe şi informaţiuni de pe tóte rezórele, dela câţi toţi, numai estravagante sĕ fie, pe cari apoi le reguléză cetitorilor sei drept bucate exquisite. Acestea le vor gustá de sigur cu plăcere aceea din lectorii „Românului“, cari n'au ocasiune a se convinge despre contrariul celor spuse.

De la apariţia „Tribunei“, „Românul“ a legat tovărăşie nedespărţită cu ea în secundarea columnielor asupra fruntaşilor nostri, de când companionii cinstiţi (veḑi procesul de presă al lui P. Cosma contra lui Sept. Albini) au băgat-o pe mânecă, „Românul“ a luat definitiv rolul „Tribunei“ şi nu în deşert are la redacţie ómeni de calibru tribunistic.

Cea mai próspĕtă piesă exquisită à la „Tribuna“ oferită cetitorilor de bună credinţă a „Românului“ este neadevĕrul rĕspândit asupra neintărirei unui student (lucus a non lucendo) ca profesor suplinte la scólele din Braşov.

„Românul“ ḑice, că metropolitul a ameninţat pe Eforia scólelor cu anatemă şi închiderea gimnasiului.

Acesta este un neadevĕr, care numai capete înflăcărate de vre-o idee ficsă îl pot propagá.

Domnii dela „Românul“ nu sciu, că la noi nu metropolitul, ci consistoriul are ingerinţă la întărirea profesorilor, prin urmare, tótă acusa cade de sine, dar pentru aceea scriu, că metropolitul e de vină.

Corespondenţa din Braşov, referitóre la întărirea de prof. a dlui G. Bogdan alias Duică a îndigitat „Românului“ causa, din care n'ar fi putut fi întărit clientul seu.

Pentru ómeni în tótă firea ajungea argumentul produs. „Românul“ cu tóte acestea ar vrea ca în scólele nóstre confesionale se căpĕtuim ómeni fără Dḑeu, abstracţie dela împregiurarea, că n'au pregătire necesară.

Atâta ne-ar mai trebuí: sĕ punem lupul cioban la miei.

Ce rĕspunde „Românul“ la acea corespondenţă? O a reprodus în colónele lui?

Nu i-a dat mâna. In schimb însĕ spune că braşovenii jelesc de perderea coconaşului neaprobat, cea-ce nu este adevĕrat. Din contră braşovenii înşişi sunt indignaţi de acest tinĕr, care le a mâncat preste 3000 fl, şi i a înşelat aşa tare în asceptările lor, astăḑi chiar de li l-ar trimite consistoriul, l'ar dá ei afară.

Cu minciuna prânḑeşti, dar de cină nu-ţi dă nime*).

Ioniţă Ciocănel.

Reuniunile nóstre învĕţătoresci.

> Maşina trebei scolare şi prin ea a culturei şi a luminărei naţionale, religióse şi morale o am pus în miscare şi activitate şi ne-au rĕmas încă aceea îndatorire, ca sĕ aducem maşina trebei scolari şi a culturei naţionale la o stare tot mai perfectă. *Andreiu* baron de *Şaguna.*

I.

Ceea-ce îmi dete îndemn sĕ sulevez de astădată cestiunea reuniunilor învĕţătoresci este impregiurarea, că cu începutul anului curent scolariu s'a făcut un pas mai departe spre perfecţionarea organismului nostru scolariu prin introducerea lucrului de mână ca obiect de învĕţământ în seminariul „Andreian.“ Şi tocmai constatarea acestui progres în direcţiunea cultivărei practice a fiitorilor nostri învĕţători vrênd, nevrênd, me va face sĕ me ocup de direcţiunea activităţii, ce se manifestă în viaţa actuală a numitelor reuniuni.

Marele nostru bărbat bisericesc, a cărui cuvinte le-am pus în fruntea acestor cercetări, numai de ideea progresului a fost condus, când la anul una-mie-opt sute-şésă-ḑeci şi doi a pus în perspectivă, ér în anul, ce a urmat, a pus chiar în viaţă aşa numitele conferinţe învĕţătoresci, conduse de comisari scolari, anume esmişi spre scopul acesta. S'a practicat până în timpurile mai nóue acest metod de a luminá învĕţătorii în inalta şi greaua lor chemare şi se mai practică încă şi astăḑi în diecese. Este de ajuns ca sĕ cetesci cuvêntările comisarilor scolari de pre acele timpuri, pentru ca prea uşor sĕ afli motivul, din care a emanat introducerea acestui feliu de instituţiune, căruia i s'a dat de altcum valóre legală şi în § 130 a statutului organic. Nu sunt ideile cuprinse acolo, decât eflucsul unor trebuinţe momentane, actuale, deóre ce acestora li se dă astăḑi importanţa cuvenită în timpul studiului de trei ani la cursul pedagogic archidiecesan.

Ca popor, care nu de multă vreme ne-am desfăcut aripile ca sĕ ne luăm sborul spre idealurile culturale ale omenimei, nu am putut şi nici nu ar fi fost de dorit, ca dintr'o dată sĕ ne avêntăm sus în inălţime. Se recerea şi se recere totdeuna, chiar din punctul de vedere al desvoltărei nóstre naturale, ca sĕ nu facem salturi în desvoltarea culturală, tocmai din precauţiunea, pre carea ni-o impune observarea cărării, pe carea au mers şi continuă a merge tóte popórele cu pretensiuni înalte culturale.

Recunosc deci, ca o necesitate culturală punerea în viaţă a conferinţelor învĕţătoresci înainte cu dóuĕ decenii, precum de altă parte cu plăcere rerunosc, ca progres în viaţa nóstră scolară infiinţarea reuniunilor învĕţătoresci şi dóră chiar şi sistarea unor astfeliu de conferinţe! Chiar şi în desvoltarea vieţii acestor reuniuni, din timpul, de când am putut şi eu sĕ o observ, pot sĕ constat un progres şi tocmai împregiurarea acésta me indémnă, sĕ-mi dau séma, dacă starea actuală este cea adevĕrată, dacă modul cum reuniunile aceste caută a contribuí la cultivarea membrilor lor este cel mai nimerit, şi şi cel mai bun.

Nu se póte negá, ce e drept, că în sinul unor reuniuni cu deosebire se observă o mişcare fórte viuă, un zel şi o activitate laudabilă; nici aceea nu se va puté negá, că ele influinţéză şi au influinţat într'un mod fórte imbucurătoriu asupra invĕţătorimei nóstre, fie ḑis acésta spre lauda iniţiatorilor acestei idei.

Vocea timpului însĕ nu ne permite sĕ stăm pe loc, ci ne indémnă mereu sĕ căutăm căi şi mijlóce, pre cari mai cu succes sĕ putem suí scara culturală.

Constatând deci conferinţele ca sorgintele, ca isvorul, căre a dat nascere „reuniunilor învĕţatoresci“, nu pot sĕ retac nemulţămirea mea faţă cu spiritul, de care vĕd, că e dominată viaţa acestora. Tot din motivul unei inăintări spre mai bine sum condus şi atunci, când constat ca progres impregiurarea, că în sinul „reuniunei învĕţătorilor din districtul Sibiiului“ s'a adus hotărirea, dóră de mai nainte, ca prelegerile practice de model, sĕ fie ţinute cu elevi în faţa învĕţătorilor ei, nu cu invĕţători de alţi invĕţători. Este şi era acésta o metodă din cele mai ruginite şi mai absurde de natură pedagodico-didactică, carea nu póte sĕ merite altceva, decât sĕ se arunce în cabinetul de anticităţi ca un lucru netrebnic şi fără de nici un folos.

Cu tóte că sum aplicat a recunósce progresul indicat, cutez a afirmá şi aceea, că eu prelegerilor acestora nu le pot atribuí vre o importanţă óre-care pentru desvoltarea spirituală a elevului, precum preste tot cu durere trebue sĕ o afirm despre tóte prelegerile practice, câte mi-au venit mie la urechi. Este în acésta caracteristic jocul confusiunei de cuvinte şi întrebări, fără de nici un sens fără de nici o logică, fără de nici un sistem, fără de cea mai mică umbră de lumină, psichologic-metodic pedagogică. Sĕ mi se erte, dacă o spun, căci n'am în vedere, precum totdeuna subiectivităţi, ci pur şi simplu adevĕrul, ér acesta îl voiu spune fără de nici o geană ori şi unde, chiar cu risicul de a-mí face vrăşmaşi şi a devení ne popular şi dóră urgisit.

Filosofia poporului român ne pune în vedere pentru practica vieţii macsima: tăcerea este ca mierea. Se vede bietul, că pe basa unui şir lung de esperinţe şi-a câstigat el acéstă macsimă. Eu a-şi cuteza sĕ ḑic, am tăcut destul, aideţi sĕ mai şi vorbim, însĕ cu i sĕ vorbim?

Cred, că nu me abat dela obiect, dacă me încerc sĕ reflectez şi la mult lăudata practică cu cercetarea reciprocă a esamenului din partea învĕţătorilor din tractul protopresbiteral al Sibiiului şi Sĕliştei. Acésta este o sfătuşie, carea pentru un om precepĕrtor este suficientă dovadă, ca sĕ se convingă de preceperea pedagogică a iniţiatorilor acelei idei. Sĕ ne lăsăm domnilor de paradări şi scene teatrale cari sunt impotente de a produce efecte durabile, şi sĕ apucăm cu linisce şi seriositate, gréua muncă culturală. Observ şi aci, că eu nu voesc sĕ le detrag nici acestora vre-o influiţă óre-care, voesc însĕ sĕ le reduc la adevĕrata lor valóre şi sĕ le arunc din vîrful piramidei, mai către basa aceleia, ca nu cumva acest parasit sĕ prindă rădăcini în tótă estensiunea archidieceseii nóstre.

Cine doresce lămurire în privinţa vederilor mele faţă de esamene, binevoéscă a-şi luá ostenélă şi a aruncá o privire în „Scóla şi Familia“ din anul 1888 Nr. 3 şi apoi va aflá, ce gêndesc eu.

Repet deci încă odată, că eu nu pot sĕ fiu de loc mulţămit cu cursul de a ţiné prelegeri practice în reuniunile ivĕţătoresci, deóre-ce ele î şi au locul airea, ér nu acolo, şi pănă-ce glasul meu vaţaflá resultatul dorit, nu voiu hesitá de a l ridicà chiar espunêndu-me criticei, fie ea de ori şi ce natură.

Ei bine, îşi vor ḑice uuii din cetitori, ce voesci sĕ ne dai dta positiv, căci e mai uşor a dărimá decât a zidí, apoi dacă nu vei şi zidí unde ai derimat, atunci mai bine ţi-ai fi ţinut inţelepciunea.

(Va urmá.)

Cultul divin în biserica veche crestinéscă.

(Urmare şi fine.)

Acesta a fost pe scurt chipul cultului public dḑeesc în timpul primitiv crestinesc, care deşi astădi şi-a luat altă formă, totuşi acest actual consună în punctele principale cu cel primitiv.

Ne mai rĕmâne acum a esaminá pe scurt ţinuta crestinilor în manifestarea datorinţei lor sacre, care datorinţă se satisfăcea într'adevĕr cu o deosebită onóre şi evlavie, esercitând şi pe din afară astfeliu de lucruri, din cari se putea cunósce umilinţa şi frica lor de Dḑeu. „Bărbaţii şi femeile — ḑice Clemente din Alecsandria (despre educaţiune III. c. 11) — sĕ vină la biserică cu pregătire cuviinciósă, cu paş drept, cu mers tăcut, cu iubire nefăţărită, cu inimă curată, şi acolo sĕ-şi facă rugăciunile sale lui Dḑeu,“ „Trebue sĕ gândim — ḑice Ciprian (despre rugăciune) — că stăm în faţa lui Dḑeu, pe care nu trebue sĕ-l supĕrăm nici cu ţinuta corpului nostru, nici cu chipul rugăciunei nóstre“. Bărbaţii se rugau cu capetele descoperite, prin ce arătau, că nu se ruşină a-şi ridicá ochii la ceriu, când cereau ceva dela Dḑeu; femeile însĕ se rugau cu capetele acoperite în semn de onestitate şi pudicitate a acestui secs. De aceea a şi mustrat Tertullian cu totdeadinsul obiceiul unor femei din timpul seu, pentru-că când se rugau sau că nu-şi puneau nimic pe capul lor, ori că puneau ceva, care era ca şi nimica. „Ce pedépsă nu merită acele — ḑice el (despre virginitate) — cari când se rógă ori cântă psalmi în totdeuna sunt cu capetele descoperite? Au cred ele, că sunt de ajuns acoperite, dacă pun pe capetele lor un lucru de tot supţire?“

Mai departe crestinii când îşi ridicau la rugăciune mânile spre ceriu, le întindea aşa, că representau prin acésta întindere chipul crucei şi mai vêrtos a aceluia, care a fost spênḑurat pe ea, precum acésta amintesce Tertullian (despre rugăciune c. 11; apolog. c. 39 şi a. l.) „Rugăciunea este o o vorbire şi o umblare cu Dḑeu, şi este calea spre ceriu; întinderea mânilor nóstre este conformitate cu Mântuitoriul restignit, ceea-ce trebue sĕ observe fie-care rugătoriu, însĕ se arete numai pe din afară chipul şi asĕmânarea aceluia, ci în faptă şi din iubire către Mântuitoriul seu sĕ le dovedéscă acele. Căci precum acela, care a fost pironit pe cruce, a murit într'adevĕr: aşa şi fie-care rugătoriu sĕ-şi restignéscă pasiunile trupului seu şi poftele sale pĕcătóse.“

Când sĕvêrşiau rugăciunea, atunci în totdeuna îngenunchiau sau stau în picióre şi anume Sâmbăta şi Dumineça, precum am arĕtat în tractatul meu: „Originea sĕrbătorilor“; şederea la rugăciune însĕ a ţinut-o ei de o purtare necuviinciósă. Ba Tertullian (despre rugăciune c. 12) a vorbit cu indignaţiune despre unii, cari îndată ce-şi făceau rugăciunea la întrare în biserică sĕ aşeḑau pe jeţurile lor — ḑicênd: „că acésta este în contra s. scripturi. Dacă este necuviincios a şedé înaintea unei persóne mari (lumesci), căreia suntem datori respect şi umilinţă: cu cât mai mult este necuviincios, dacă vom face acésta în faţa Dḑeu, deóre-ce însuşi sfinţii ângeri stau, ducênd rugăciunile nóstre la ceriu. Astfeliu purtarea acésta (de a şedé) nu însémnă alta, decât a insultá în faţă pe Dḑeu, demostrând cu fapta, că ne-am lăsat de datorinţa nóstră faţă de el.“

Alt obiceiu al lor la rugăciune a fost, că ei în totdeuna se rugau către rĕsărit. Acest obiceiu a fost aşa de general, că nu sĕ află nici un scriitoriu vechiu bisericesc, care nu l'ar aminti: deşi ei cu privire la causa lui, nu se unesc. Obiceiul acesta fără îndoélă este fórte vechiu, şi se atribue deja apostolilor, precum ne spune Atanasie cel mare (quest. 118), ḑicênd, că de aceea se face aşa, pentru-că partea din rĕsărit a fos ţinută de cea mai momentuósă în creaţiune; şi fiind-că la rugăciune tot trebue sĕ ne întórcem faţa într'o parte, deci care ar fi mai potrivită, decât cea despre rĕsărit? Aşisderea când ne facem cruce în numele lui Christos, ne facem cu mâna dréptă, pentru-că acésta este mai bună decât cea stângă, nu adecă după natura ei, ci numai pentru-că mai bine se potrivesce. In modul acesta esplică si Vasilie cel mare acest us, socotindu-l între tradiţiunile derivate dela apostoli (constit. Apost II. c. 57) şi spunênd, că ei prin acésta ar fi căutat la raiul, care l'a aşeḑat Dḑeu la rĕsărit (v. Şaguna, ist. bis. I. § 105) rugându-l drept aceea, ca Dḑeu sĕ-i re'ntórcă în acel pămênt vechiu, de unde a fost ei alungaţi. Clemente Alecsandrinul (stromata 7) ḑice, că ei prin acésta ţineau la Christos. Căci precum rĕsăritul este începutul totdeodată sinul şi mama ḑilei naturale, de unde purcede sórele. carele este causa luminei vĕḑute: aşa şi Christos, sórele dreptăţii, carele ca lumina adevĕrului a luminat lumea, care petrecea în întnnerec şi rĕtăcire, — se numesc in s. scriptură rĕsăritul şi aceea este fórte ecuitabil, ca rugăciunile nóstre sĕ le facem către rĕsărit. Din causa acésta numesce Tertullian (către Valent. c. 3) rĕsăritul: chipul Domnului Christos.

---

*) La dorinţa espresă a dlui corespondent publicăm în fóia nóstră aceste observaţiuni, cu tóte că noi nu dăm individului, de care e vorba mai multă însemnĕtate, decât ce şi-a dat el însuşi prin publicaţiunile sale din „Tribuna“, „Românul“ etc., care fiind pline de venin, sunt celea mai bune doveḑi, că bine a lucrat Venerabilul consistoriu, când a ferit pre gimnasiul nostru din Braşov de molipsirile unui tinĕr pervers. Red.

Dar fie causat ori şi ce acest us de a se rugá către rĕsărit, destul că s. Atanasie cel mare ne dă (locul citat) o desluşire sublimă despre el: „Noi nu de aceea ne rugăm spre rĕsărit, ca şi când am gândí, că Dḑeu eschisiv ar petrece numai acolo, ci pentru-că Dḑeu singur este lumina adevĕrată şi în s. scriptură se numesce aşa. Dacă ne întórcem spre acest rĕsărit şi lumină, atunci nici de cum nu ne rugăm acestora, ci marelui creatoriu, care le-a creat, folosindu-ne de aceste mari elemente, pentru de a adorá pe Dḑeu, carele a fost înaintea tuturor elementelor şi înaintea tuturor timpurilor“.

Astfeliu se purtau ei la rugăciune şi preste tot la întregul serviţ dḑeesc dovediau ei umilinţă şi religiositate. La predicarea cuvêntului evangelic ascultau ei cu cea mai mare pietate şi linisce şi pentru ca sĕ nu-şi altereze acestea stăteau ei pe picióre sub durata predicei, neş ḑênd nici unul pe scaun, afară de episcopii şi presbiterii din jurul seu, Aşa ḑice Optatus (episcop în Milevi în Numidea, † 385). „Poporul de rênd (mirenii) n'au avut libertate şi putere de a şedé (pe scaun) în biserică“ (despre şisma donatistilor 4); deşi me îndoesc, ori de a fost preste tot şi în tóte locurile acest obiceiu. Căci Augustin (despre catechumeni c. 13) ne spune, că în unele biserici dincolo de mare (sub cari de sigur înţelege el bisericile dela apus) a fost cu totul altcum şi că acolo poporul ca şi preoţii aveau jeţuri înaintea lor. De regulă însĕ poporul stătea în picióre, parte pentru de a dovedí mai mare veneraţiune şi respect către „nevĕḑutul“ în faţa căruia se află, parte pentru-ca prin şedere sĕ nu cadă în lenevire. . . Dar fie petrecut stând ei sub întregul serviciu dḑeesc, sau că se mai aşeḑau pe scaune la unele momente, precum se practică şi astăḑi în biserică: una este sigur, că în întréga lume crestinéscă a fost obiceiul, că la cetirea s. evangelii toţi stăteau în picióre.

De aceea Sozomen (ist. bis. VII c. 19) când vorbesce despre obiceiurile bisericesci observă la episcopul din Alecsandria ca un ce curios, că el la cetirea evangeliei nu se ridică de pe scaun, ceea-ce este un lucru, care el în alte locuri nu l'a vĕḑut nici auḑit. Apoi despre episcopul indian Teofil ne spune, că acesta între alte multe lucruri rele, cari le-a îndreptat el în bisericile sale a mustrat şi aceea, „că poporul obicinuia a şedé, când se cetia tecstul din evangelie“. Ba nici ómenilor de rang mare nu li-se părea a se dejosí, stând în picióre înaintea împĕratului împĕraţilor. Ne pune pe gânduri ceea-ce cetim (Eusebiu, ist. bis. IV. c. 33) despre Constantin cel mare, că adecă, când Eusebiu a predicat cu o ocasiune despre mormêntul Mântuitoriului, el (Constantin) întregul timp a stat în picióre, cu tóte că predica nu s'a ţinut în biserică, ci în palatul seu; éră când l'à rugat Eusebiu ca sĕ şédă pe tron, care era aprópe de el, atunci refusà şi ascultà, stând predica, şi Eusebiu voind din politeţă a o întrerupe şi astfeliu sĕ încete, atunci îl rugà împĕratul, ca sĕ continue până la sfêrşit. Şi când érăşi de nou fu rugat sĕ şéḑă, atunci refusând ḑise: „că nu este cuviincios a ascultá cu lenevire cuvêntările, cari tractéză despre Dḑeu, ci religiunea şi datorinţa nóstră pretinde, ca cuvêntările despre asemenea lucruri dḑeesci sĕ se asculte, stând în picióre.“ Aşa respect a dovedit acest mare împĕrat faţă de cultul dḑeesc.

Dar crestinii cei dintâiu aveau şi acel obiceiu frumos, că la serbarea cultului dḑeesc perseverau în evlavie până la terminarea lui. La ei nu se putea vedé aşa o recélă şi indolenţă, ca şi care o aflăm la crestinii actuali; ci când veniau la biserică pentru de a se închiná Domnului şi Dḑeului lor, — veniau pentru de a profitá dela acésta cât de mult, a se edificá în faptă şi nu a tândălí numai aşa pe de asupra o parte a serviciului, ci erau cu cea mai mare atenţiune le cele ce se petreceau, neeşind din biserică, până când s'a sfêrşit serviciul divin şi până când episcopul sau preotul a pronunţat binecuvêntarea cea din urmă.

* * *

On. cetitori. În timpurile nóstre nu căutareţi după crestinii, cari astfeliu precum v'am espus mai sus şi ar manifestá consciinţa lor de atêrnare de Dḑeu. Atari crestini nu mai esistă pe pămênt, căci cari sunt — sunt împresuraţi de slăbiciuni, nebunii etc., orbiţi de spiritul născocirilor omenesci, departe de ei spiritul lui Christos, spiritul dragostei crestinesci! Sunt însĕ totuşi destui crestini, în cari afli acestea şi cari forméză biserica nevĕḑută a lui Christos. Dar nu putem ḑice că: aici este biserica lui Dḑeu! Colo este biserica lui Dḑeu! Adevĕraţi închinători a lui Dḑeu sunt resfiraţi printre tóte popórele, religiunile, partidele, sectele, societăţile, — şi din acestea tóte abia dincolo se va formá o biserică mare, care nu o vor biruí porţile iadului. . .

Încă una! Acel timp fericit de credinţă şi dragoste crestinéscă a durat şi atunci numai puţin; ba érbă rea s'a aflat deja în biserica cea mai curată — apostolică (Fapt. ap. 5, 1 sq.) Înainte de a închide apostolii ochii, se aflau destule abusuri în comuna nou fundată. Prea curênd pĕtrunse în biserică individia, discordia, spiritul de partide şi modificarea învĕţăturilor lui Christos prin o mulţime de adause omenesci,— — — dar nu vom urmărí mai departe o astfeliu de icónă tristă, ci revoc în memoria cetitorilor sentinţa lui Christos: Lăsaţi sĕ créscă împreună până la seceriş!“ —

B Biro-Herendescianul,
preot ort. român

Varietăţi.

* (Archiducesa Maria Dorotea.) Scirile foilor vieneze şi din Budapesta anunţă, că archiducesa Maria Dorotea, fica archiducelui Iosif se va logodí cu presumptivul mostenitoriu de tron austro-ungar archiducele Francisc Ferdinand de Este. Foile magiare în special se bucură de aceste disposiţiuni în curtea domnitóre, deóre ce viitórea împĕrătésă şi regină e crescută în societatea unguréscă

* (Distincţiune.) Comitele suprem bar. Desideriu Bánffy la propunerea ministrului a fost distins de către Maj. Sa monarchul cu crucea cea mică a ordinului St. Stefan scutită de tacsă. Meritele pentru cari a fost dinstins şi le-a câştigat ca comisariu regesc la administrarea şi supravegherea fondurilor scolare grăniţăresci dela Năsĕud!

* (Coruri militare.) Pe când şovinistii magiari 'şi bat capul a creá o armată „naţională“ cu limba esclusiv magiară, la reg. din Sibiiu Nr. 31 se petrec lucruri cu mult mai înalte din punct de vedere practic şi cultural. Dirigentul capelei militare a ales dela fie-care companie feciori, cari au mai bun auḑ musical şi voce şi a format dóuĕ coruri: unul român şi unul german în câte dóue voci. Instrucţia o dă însuşi dirigentul în fie care Duminecă şi sĕrbătóre dela 10 óre începênd aşa, că corurile se perondéză într'o Duminecă cel român şi într'alta cel german. Acesti feciori, după-ce vor fi bine instruaţi, vor avé sĕ instrueze însuşi pe feciorii din „zug“-uri; corurile vor continuá şi se vor perfecţioná şi mai departe aşa, că la ocasiuni sĕrbătoresci şi la aniversări se vor produce cu diferite piese. Corul român va esecutá şi în biserică imnul monarchului, ori de câte-ori musica militară va fi împedecată a însoţí pe feciorii români la biserică. E interesantă vorbirea, cu care şi-a deschis prelegerile dirigentul. Dênsul a accentuat, că feciorii de român au voce sonoră şi auḑ bun musical, dar adeseori, când se află la beutură, strigă până ce răguşesc şi cântă fără nici o noimă. Dênsul voesce sĕ pregătéscă pe feciori aşa, că şi când se află la un păhar de beutură sĕ scie cântá cântece de lume frumóse cu tact, încât sĕ stai de-a dragul sĕ-i auḑi cântând şi aşa sĕ nu-şi strice nici peptul, nici vocea. Noi numai felicitá putem pe dl dirigent pentru nobilul zel cel desvóltă. Adaugem tot deodată la acest loc, că în fie-care lună însoţesce odată musica militară feciorii de român la biserica din „Grópă“.

* (Convenţia cu România) „Politische Correspondenz“ publică o scrisóre din Bucuresci, schiţând condiţiunile, în cari se presupune, că România ar putea sĕ închee cu Austro-Ungaria o învoială vamală până în Iuniu 1891, data în care espiră tratatele cu celelalte puteri. România nu póte încheea convenţiuni de lungă durată, de óre ce e obligată sĕ facă, în deplină autonomie vamală, esperienţa unui tarif autonom resonabil. Condiţiunile ce le ar cere România pentru învoéla provisorie ar fi tratamentul naţiunii limitrofe, celei mai favorisate pentru cereale; o reducere a tacselor pentru vinuri şi pentru petroleu; pentru acestea abolirea ori cărei restricţiuni cantitative; pentru vite: aceleaşi avantagii acordate de Austro-Ungaria Italiei şi Elveţiei. Din partea sa, România ar stabilí carantine la punctele de esport al vitelor şi ar acordá câte va reducţiuni asupra drepturilor de întrare pentru óre-cari articole ale industriei austro ungare, cu condiţiune ca sĕ ficseze ea însăşi minimul, la care s'ar scoborí tacsele. In casul când Austro Ungaria ar pune óre-care restricţiune la introducerea vitelor românesci, ea ar perde tóte sau o parte din avantagiile acordate produselor sale industriale.

* (Datoria pendentă a statului). In 5 Novembre a ţinut comisiunea pentru supravegherea datoriei pendente a statului o şedinţă, în care s'a constatat, că la finea lunei lui Octobre a circulat; 77,385,554 bancnote de 1 fl; 128,792,375 bancnote de 5 fl.; 144,891,550 bancnote de 50 fl., la oalaltă dar 351,069,479 fl. la care dacă se va adaugá valórea biletelor hipotecare a salinelor în suma de 60,929,340, datoria pendentă a statului presentă suma de 411,998,819 fl.

* (Un patriach furat). O penibilă impresiune a provocat scirile sensaţionale, că o considerabilă sumă s'a furat din lăsămêntul patriachului rĕpausat sêrbesc Anghelici. Furtul ajunge la suma de sute de mii şi a fost descoperit de către primariul oraşului Carloviţ. Se credea la început, că un servitoriu al patriachului ar fi comis furtul, a venit însĕ la iveală, că acesta a fost numai un instrument pentru a sĕ puté acoperí fapta, ér adevĕraţii făptuitori ar fi notabilităţi sêrbesci: un profesor dela seminariul teologic, unul dela gimn. superior, priorul unei mănăstiri sêrbesci, directorul cassei de păstrare, un redactor, cari toţi sunt arĕtaţi. Chiar şi fratele patriarchului ar fi complice. S'a mai constatat, că lipsesce şi o cruce frumósă şi mare de aur. Procurorul de stat şi judele cercual ancheteză faptul.

* (Societatea „Junimea“ din Cernăuţi). Comform raportului anual al acestei societăţi academice române pe anul al XI-lea administrativ conducerea societăţii a fost sub un comitet în frunte cu baronul Alesandru Hormuzachi, o comisie literară, o comisie revizuitore şi juriul de arbitriu. In decursul anului s'au ţinut o adunare generală, 10 şedinţe plenare ordinare, 14 şedinţe ale comitetului şi mai multe întruniri sociale, 5 întruniri pur literare, în care s'au desbătat mai multe teme. Cabinetul de lectură numeră 51 jurnale, ér biblioteca are 1642 tomuri, 1066 volume şi 569 broşuri. Membrii onorari numĕră 18, fundatori 10, spriginitori 3, emeritaţi 42, ordinari 39. Averea totală în bani face 1680 fl. 38 cr. Scopul acestei societăţi este desteptarea şi conservarea simţului naţional şi cultivarea limbei nóstre între fraţii bucovineni.

* (Un câstig la lotărie). Norocosul, care a câştigat marele los al esposiţiei de 500,000 lei se numesce Fransens, belgian de nascere, locuesce în Paris de mai mulţi ani, naturalisat frances, însurat şi tată a lor şase copii. Prin muncă el a ajuns sĕ fie conductor în imprimăria Lahou din Paris. E un om de vre-o 40 de ani. El nu avea decât un singur bilet. Nici odată el nu pusese temeiu pe aceste şanse ale norocului. Biletul era închis în cutia unei mese de lucru, aflată în apartamentul seu din strada Chateau.

Intr'una din ḑilele trecute imprimăria fiind închisă din causă de sĕrbătóre, Fransens, după ce-şi luà cafeaua, se puse sĕ lipéscă pe un carton nisce gravuri tăiate dintrun ḑiar. Pe când se usca hârtia, 'i vení idea sĕ consulte lista cu numerile câstigătóre, lista ce-o cumpărase în ajun. Se duce la masă, scóte biletul şi constată, că numĕrul ce a câştigat e losul cel are. Scóte ţipete de bucurie, copii alérgă spre dênsul, femeea atrasă de sgomot sosesce de asemenea. Fransens le impărtăşesce scirea, soţia nici nu vrea sĕ crédă, până ce nu plecà şi readuse recipisa biletului seu, în schimbul căreia la 1 Decembre va incassá suma de 500,000 lei, după-ce va fi vĕrsat în cassa statului 3 la sută, adecă 15,000 lei.

* (Cum se practică legea?). Din Gurghiu se scrie: „Gas. Trans.“ că la alegerile membrilor în representanţa comitatensă, ce s'a ţinut în 30 l. t. în Gurghiu, comunele române, Ibănesci, Hodac şi Orşova cu preste 4000 locuitori nici n'au fost încunoscinţate de „patrioticile“ autorităţi. Alegĕtorii români au insinuat recurs la locul competent contra alegerei făcute fără participarea lor; cerênd nimicirea alegerei şi o nóuă alegere, la care sĕ pótă participa.

* (Esposiţia universală.) Inchiderea grandiósei esposiţiuni din Paris s'a făcut într'un mod solemn şi pompos. Toţi visitători duc cele mai plăcute aduceri aminte din metropola apusului, ér geniul frances, care a sciut sĕ înalţe Francia într'un moment preste patimile militarismului va rĕmâné pururea viu în paginile istoriei. Parisul a concentrat dela 6 Maiu a. c. până la închiderea esposiţiunei lume din tóte părţile globului pămêntesc. Deşi numĕrul călĕtorilor încă nu scie definitiv, totuşi se presentă o cifră uriaşă, dacă vom considerá, că numai englesi au fost o jumĕtate de milion. Ca se ne putem face un tablou despre banii, câţi au rĕmas în Paris, vom amintí, că numai teatrele au încassat dela pasagerii strĕini 15,276,860 franci.

* (Curs pentru maşinisti.) Dela 10 Novembre a. c, până în 10 Februariu anul viitoriu s'a deschis în Cluş un curs de trei luni pentru maşinisti şi fochisti. Pot luá parte la acest curs toţi aceea, cari sa ocupă cu manuarea maşinilor, sau cu mecanica lor, şi voesc sĕ depună esamen ca maşinisti sau ca fochisti, cum şi aceia, cari voesc sĕ şi câstige cunoscinţe în ramii acestia. Se vor propune în fie care sĕptĕmână 2 óre din sciinţele teoretice şi 1 óră pentru practisare la o anumită maşină. Tacsa de înscriere 3 fl. şi pe lângă asta o tacsă lunară de 1 fl.: cu totul 7 fl.

* (Pusca balistică.) Din Paris se anunţă următórele: mare sensaţiune a provocat inventarea unei pusci balistice fără prav. Inventatoriul e cunoscutul fisic Paul Giffard, care inventase şi posta pneomatică. Pusca Giffard are o magazină pentru 300 patróne de puscat şi puterea espansivă e aerul adus în starea de licid.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Novembre 1889.

Timişóra:	**35**	**69**	**68**	**36**	**62**
Viena:	**54**	**59**	**44**	**32**	**12**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9 47	9.44
100 marce nemţesci	58.43	58 30
London (poliţă pe trei lun)	119.10	118 75

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluş	Murěş-Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕştie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul-de-jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba-Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod-Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murěş-Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murěş-Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea-mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök-Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul-săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul-sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna-Sibiiului

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	–	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11 24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghirbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicĭca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Julia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicĭca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	8. -	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneş	—	10.05	10.40
Şeica mare	—	10.40	11.10
Copşa mică	—	11.09	11.35

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5 55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	340

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	--	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	---	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 119 Sibiiu, Joi 2/14 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Novembre.

In parlamentul nostru ᶑilele trecute s'au petrecut lucruri, cari merită atenţiunea presei, şi despre cari şi noi vom luá notiţă, căci ele au pus în adevĕrată lumină spiritul, care predomineză opiniunea publică la noi.

Cestiunea armatei a fost éră pusă la ordinea ᶑilei în tótă forma, şi ca sensaţiunea sĕ fie şi mai mare partida dlui Kossuth a căutat forma cea mai drastică, care se póte, şi a cerut punerea ministrului de honveᶑi sub acusă.

Şi ca efectul contra acestei instituţiuni comune adecă contra armatei sĕ fie şi mai mare, tot partida kossuthistă s'a îngrijit şi de o mare demonstraţiune contra dinastiei, contra casei de Habsburg, şi contra corónei.

S'a pornit aşadară mişcarea în presă, a ajuns la culme în parlament sub scutul inmunităţei de deputat, şi epilogul se petrece tocmai acuma tot prin ᶑiare.

De sine se înţelege, că iniţiatorii acestor demonstraţiuni contra corónei, contra armatei comune au sciut din capul locului, că în parlament nu vor secerá ei isbândă, deóre-ce imensa majoritate a guvernului actual este bine condusă, şi bine disciplinată, apoi conducĕtorii ei au tactul politic, încât nu lasă sĕ se producă sguduiri, cari uşor ar puté periclitá actuala stare de lucruri, sub care Ungaria a ajuns la o omnipotenţă pănă acuma fără păreche în istoria mai próspĕtă a ei. Acésta o au sciut bine iniţiatorii demonstraţiunilor, lor însĕ le au trebuit aţîţarea poporului, agitarea maselor, şi acésta o au ajuns în mod însemnat.

Antecedenţele sunt cunoscute, şi cetitorii n'au lipsă de improspĕtare. La manevrele din Ungaria pe edificiile, în cari se aflau incuartiraţi comandanţii honveᶑilor, s'a pus stindardul armatei comune, căci în timp de bătaie comune trebue sĕ fie signalele.

La manevrele acestea se afla şi monarchul.

Stégul negru-galbin a fost luat preste nópte, şi aruncat în noroiu.

Indignat de acest atentat la emblema armatei comune, şi a corónei, monarchul a condamnat fapta şi şi a esprimat dorinţa, că făptuitoriul va fi eruat şi pedepsit.

Din tóte acestea pănă acuma nu ne a venit nimica la cunoscinţă. Făptuitoriul nu a fost nici eruat, nici pedepsit.

Ca sĕ se ajungă tocmai contrariul, presa s'a pus pe agitaţiuni contra stindardului armatei comune, ba contra armatei chiar, şi în cele din urmă lucrul degenerase într'atâta, încât se scoteau la lumină singuratice fapte condamnabile de ale oficerilor din armata comună, şi se espuneau sub titlul: „negru-balbin," făcêndu-se responsabile pentru ele întrégă armata.

La culme a ajuns lucrul în parlament, unde deputatul Irányi şi-a desvoltat interpelaţiunea, prin care a cerut punerea ministrului Fejérváry sub acusă. In acésta vorbire sub inmunitatea de deputat a fost dată posibilitatea, de a loví în armata comună şi în corónă, şi a aţiţá flacările pasiunei. Şi deputatul Irányi s'a şi folosit de acéstă posibilitate. Anticipând, că pentru unguri stégul lor este aceea, ce este pentru crestin crucea, e de ajuns a spune: ce este stindardul impĕratului. Şi aici a făcut martiri pe toţi revoluţionarii din vécul trecut, şi din cel de acuma, ér pe militarii, cari în numele monarchului au luptat contra acestora i-a făcut călăi.

Nu vom urmărí modul de agitare pe terenul acesta al Kossutistilor, constatăm numai, că el e fórte potrivit a ţiné opiniunea publică unguréscă în continuă agitaţiune contra dinastiei şi contra armatei comune, care mai e unicul scut al desvoltărei pacinice în monarchie.

Al doilea moment binevenit de a atacá coróna şi dinastia a fost prolungirea listei civile a monarchului pe alţi 10 ani.

Din incidentul acesta tot Kossuthisti au cerut ceremonial unguresc de curte, sub cuvênt, că ceremonialul de aᶑi influinţéză pre monarch şi politica actuală.

Luăm notiţă de asemenea demonstraţiuni, cari în cele din urmă ilustréză din destul curentul de care e condus grosul poporului magiar, care din cultul lui Kossuth a făcut cestiune permanentă şi tóte oraşele 'l aleg de cive al lor.

Revista politică.

Intrevederea contelui Kalnoky cu principele de Bismack forméză încă substratul discusiunei în presa europénă, şi mai ales se ocupă ea cu cestiunea sulevetă a Bulgariei şi cu atitudinea ţarului faţă de acest principat vasal.

Din convorbirile, ce le-au avut cei doi diplomaţi, transpiră un aer de pace, şi că chiar ţarul rusesc ar fi insufleţit de intenţiuni pacinice şi de manţinerea păcei europene. In ce privesce însĕ cestiunea bulgară a declarat principele de Bismarck contelui Kalnoky, că ţarul nu s'a arĕtat de loc dispus spre a se împăcá cu politica de pănă acum.

Cancelariul ar fi însistat chiar ca pentru o aplanare mai cu succes a lucrurilor, Austro-Ungaria sĕ şi schimbe politica, ce o urméză în orient, sĕ numai persiste cu atâta inteţire în direcţiunea politică, ce o a creat şi sĕ observe politica germană, dosvoltând adecă mai puţină activitate şi renunţând la unele interese, ce speră că şi le va câstigá.

In cât privesce acéstă cestiune însĕ nimica n'a putut se străbată în publicitate şi aşa nu se scie, dacă Kalnoky a fost convins de necesitatea de a schimbá direcţiunea politică, şi nici că e hotărît de a persistá şi mai departe în vederile şi principiile, de cari a fost condus în politica sa orientală.

Cu acésta întrevedere se aduce în legătură şi organisaţiunea armatei şi cancelariul german şi-a esprimat dorinţa, ca Austro-Ungaria sĕ nisuéscă a se conformá cu organisaţiunea militară a armatei germane, căreia i-s'a dat cea mai bună organisaţiune astfeliu că în cas, când conflictul ar fi înevitabil, s'ar puté contá cu mai mare încredere şi cu mai mult succes la resultatul rĕsboiului.

Cestiunea vamală între aceste dóuĕ state, care încă a format obiect de discutare între acei doi bărbaţi de stat ar fi avut un resultat favorabil. Ambii bărbaţi s'au unit în vederi şi aşa s'a pus la cale încheerea unei convenţiuni, în care nu sunt considerate atât interesele particulare, ci în prima linie avantagiile politice şi economice ale ambelor state.

Şi pe când la Friedrichsruhe s'a statorit din nou punctul de manţinere al „statului quo," pe basa triplei alianţe, la care aderă cu atâta însufleţire premieriul italian şi regele Humberto, italianii inspiraţi de alte idei caută tóte ocasiunile spre a-şi puté manifestá antipatiile lor faţă cu politica, ce o urméză dl Crispi şi faţă cu ţinuta celor dóuĕ puteri aliate cătră Italia. Şi e lucru remarcabil, că la astfeliu de acte iau parte chiar dintre deputaţii italiani cei mai cu influinţă nu numai la popor ci şi în cercurile de sus, ei însufleţesc poporul italian şi îl îndémnă sĕ persiste în tinuta lui de pănă acum, ér studenţii şi tinerimea italiană rĕspândesc aceste tendinţe, secundând pe bărbaţii, cari pun interesele de rasă şi tot de odată interesele poporului mai presus de cât interesele unei politici umilitóre pentru Italia.

In modul acesta cred ei, că vor puté cultivá libertatea ideală şi se vor puté pregătí pentru marele eveniment şi pentru ᶑiua, în care va trebuí sĕ se dea în dosul Alpilor cea dintăiu şi cea din urmă bătălie pentru unitatea statului italian.

FOIŢA.

Cântece populare.

(Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munţilor apuseni.)

(Urmare.)

III.

Voinic murgu-'şi potcovesce
Şi de cale se gătesce
În sfânta Duminecă
Păn popa'n biserică
Făcea slujba sfintelor
Cu duchul blândeţelor.
Maică-sa lui îi ᶑicea
Şi din graiu aşa grăia:
„Fiuţ fiuşorul meu
„Ce tu murgu'ţi potcovesci
„Şi la drum mi-te gătesci
„În sfânta Duminecă
„Păn' popa'n biserică
„Face slujba sfintelor
„Cu duchul blândeţelor?
„Ori pe tine te-a ajuns
„Veste slabă pe ascuns,
„Vre-o fire de pribegie
„Sau fire de cătănie?
. . . .
„Ba pe min' nu m'a ajuns
„Veste slabă pe ascuns,
„Nici fire de cătănie,
„Nici fire de pribegie!
„Că pe mine m'a ajuns:
„Gânduri bune de'nsurat
„Fără multă vorbă'n sat.
„Că eu ᶑĕu mi-am auᶑit,
„Nu departe la sfinţit
„Colo jos în valea sacă
„Este-o fată cam sĕracă;
„Şi m'oiu duce după ea
„Sĕ mi-o fac mirésa mea.
Maică-sa din graiu grăia
Cătră fiu-i ér' ᶑicea:
„Fiuţ fiuşorul meu!
„Ascultă tu ce ᶑic eu:
„Tu l'aceea nu te duce,
„Că nu-i da de suflet dulce.
„Că l'aceea mulţi s'au dus
„Mulţi s'au dus şi n'o adus.
El atunci puţin gândesce
Şi grăesce voinicesce:
„Eu m'oiu duce şi-oiu aduce,
„Că e ca şi-un înger dulce.
Maică-s'atunci supĕrată,
Cu inima tulburată
Îi grăiesce suspinând,
Dar amarnic blăstĕmând:
„Fiuţ fiuşorul meu!
„De n'asculţi tu sfatul meu,
„Murgu-'ţi sĕ se poticnéscă,
„Mâna stângă ţ'o sdrobéscă,
Şi la cap rĕu te lovéscă,
„Şi'ndată te prăpădéscă.
Şi ᶑeu el n'o d'ascultat
De-al maicei dulce sfat,
Şi la ea că şi-a plecat.
Dar' murgul s'a poticnit,
Pe el rĕu mi-la trântit,
Mâna stângă i-a sdrobit
La cap rĕu mi-la lovit
Şi'ndată l'a omorît.
Fata cum a auᶑit
De-a ei mândruţ pribegit,
Că la ea când a plecat
Mórtea pe drum l'a aflat,
Un cuţit ea şi-a luat
În inimă s'a junghiat!
Şi din graiu a cuvêntat:
„Maică măiculiţa mea!
„Dute'n têrg la Ţĕrigrad,
„Cumpĕră giolgiu de cel-lat
„Şi mi 'l rupe'n patru foi
„Şi ne'ngrópă pe-amêndoi;
„Şi mi-'l rupe'n patru laţi
„Şi ne'grópă ca pe fraţi;
„Lui ii pune trandafir
„Mie-'mi pune flori de mir,
„Trandafirul se va'ntinde
„Florile le va cuprinde,
„Şi cu drag s'o'nbrăţoşá
„Încât lumea s'o mirá,
„C'a fost dragoste curată
„Într'un june cu o fată.

IV.

Pe cel dél pe cel colnic
Merge-o pruncă ş'un voinic,
Voinicul mergea călare
Prunca mergea pe picióre,
Adunându-'şi câte o flóre,
Flóre mică flóre mare.
Tinse mâna cu o flóre
Şi grăì cu'ndoioşare:
„Dacă esti bade milos,
„Ce me laşi atât pe jos?
„Ia-me şi pe min' călare,
„De esti cu dragoste mare!
„Mândră mândruliţa mea
„Bucuros eu te-aş luá,
„Dar' mi-i murgul tinerel
„Şi nu'căpem doi pe el!

(Va urmá.)

Greutăţile, ce i se impun premieriului român, dlui Lascar Catargiu, atât din partea corónei cât şi din partea colegilor sei din cabinet pentru a şi reconstruí cabinetul şi aşa a păşí la deschiderea camerilor, au dat ansă presei române ca sĕ se ocupe ḑilnic de viitórea representanţă a ţĕrei.

Cum-că camerile se vor disolvá, numai încape nici o îndoélă, după-ce tóte forţările dlui Catargiu de a-şi aduce ómeni în cabinet, au rĕmas zadarnice. Cine va fi însĕ conducĕtoriu la nouĕle alegeri, acésta e întrebarea la care se încércă presa a rĕspunde.

„Românul“ crede, că dl Catargiu ar trebuí sĕ lumineze coróna în privinţa falsei situaţiuni, în care d-sa s'ar găsí pentru a face alegerile. Cea mai bună modalitate şi cea mai dréptă în actuala situaţiune e, ca regele sĕ apeleze la câţi-va dintre bărbaţii politici, cari sĕ nu fie nici şefi de grupuri, nicí amestecaţi în luptele şi în patimile actualului parlament şi pe aceştia sĕ-i însărcineze a presidá alegerile. Toţi şefii de grupuri se vor presentá înaintea alegĕtorilor ca simpli candidaţi şi îndată-ce alegerile s'au terminat şi ţara şi a dat verdictul, coróna va scí sĕ discérnă cine este şeful maiorităţii şi tot odată şi şeful parlamentului şi al guvernului. In modul acesta autoritatea şi prestigiul şefului va fi mai înaltă înaintea ţĕrei şi ţéra se va puté guverná, fără a îndrăsni cineva sĕ ridice acuse asupra alegerilor, că ele s'ar fi făcut după sprânceană şi după arbitriu.

Reuniunile nóstre învĕţătoresci.

(Încheere.)

II.

In cele precedente am indicat, că airea este locul prelegerilor practice, ér acum voesc sĕ fiu mai positiv şi susţin, că în scóla practică de pe lângă seminariul „Andreian“, unde sĕ se întâlnéscă teoria cu pracsa şi ambele devenind douĕ surori nedeslipite, nedeslipite se remână pre vecii vecilor, ér nu după cum e astăḑi, când aceste dóuĕ sunt concentrată în mâna alor dóuĕ puteri, cari dóră nu se unesc nici în materie de sciinţă, decum în alte referinţe. Şi fiind astfeliu ele decum sĕ fie unite sunt vrăşmaşe şi curg în direcţie paralelă, fără de a avé speranţă sĕ se întâlnéscă vre-odată, cu tóte, că amêndouĕ sunt vîrite în acelaşi creer, dar ele aici sunt ca şi nesce strĕine, ér nu ca nesce némuri. Observând acésta 'mi vin în minte cuvintele némţului: *„Grau ist alle Theorie, grün des Lebens goldner Baum“*.

Chiar şi ordinea, în carea sunt aşeḑate obiectele pur pedagogice în seminariul „Andreian“ este după părerea mea individuala nu chiar corectă. Nu ordinea: Psichologia, metodica, pedagogia generală este cea adevĕrată ci: psihologia, apoi metodica generală şi special şi dóră şi istoria pedagogiei; nici modul, cum se propun aceste este cel adevĕrat, căci dela pedagogi se presupune prea mare pregătire, avênd se mistue ei, cu maturisanţii lucruri fórte anevoios mistuibile. Admit pre basa esperinţei, că se vor aflá unii şi din acestia, cari işi vor insuşí un óre careva cuant de cunoscinţă, dar mehanice, ér acestea vor rĕmâné aramă sunătóre fără de nici o valóre pentru cultivarea lor naturală.

Dă copiilor lapte mai intâiu şi apoi altfeliu de mâncări, căci de nu il omori.

Deci îmi ridic încă odată glasul pentru o organisare cât se póte de bună a pedagogiei nóstre, acum când s'a întrodus lucrul de mână, care are în vedere cultivarea practică a elevilor, pentru care la timpul seu de asemenea am lucrat. Căci şi ceea ce voiesc eu, ţintesce numai la partea practică mai direct şi cutez a ḑice, că acésta e o cestiune imperativă.

Priviţi în lume şi vedeţi, că nici un medic bun nu póte fi fără pracsă, nici un advocat, nici un profesor.

Deci cu o oră mai de grabă, Ve grăbiţi voi cei chemaţi şi reparaţi greşelile antecesorilor vostri!

Sĕ vin acuma la problema reuniunilor învĕţătoresci şi sĕ-mi esprim modestele păreri şi aici.

Îmi leg cercetările mele, érăşi de un lucru observat în reuniunea amintită şi anume de o recensiune a Geografiei dlui Făgărăşan et consortes făcută, — dacă nu me înşel — de un invĕţătoriu din Sĕliste.

Ve mărturisesc sincer, că acésta mi-a umplut inima de bucurie şi am descoperit intrênsa unele vederi, ce stau în óre care conformitate cu vederile pedagogiei moderne. Aici se vede, că sămênţa aruncată de valorosul nostru bărbat de scólă dela seminariul „Andreian“ I. Popescu n'a căḑut pe pétră stérpă, ci pe pămênt virgin şi bine pregătit, da, căci acesta e maturisant.

Câţi vor fi insĕ şi maturisanţi, de cari se va fi legat ceva?

A face recensiune asupra vre unei cărţi didactice, a desbate cestiuni teoretice, a căutá calea mai potrivită pentru aplicarea planului de invĕţămênt cu impregiurările date, a studiá aceste împregîurări şi referinţele psichice-etice a poporului de acolo, a nutrí spiritul de asociare, entusiasmul şi inspiraţiunea, iubirea şi preţuirea acesteia carieri, a căutá sĕ ridici nimbul ei în faţa poporului a inteligenţei şi a strĕinilor, étă tot atâtea probleme, pe cari le cred eu de sigur bune şi ducĕtóre la scop.

Cât am spus ací este cel mai scurt din tot ce s'ar puté vorbí asupra acestor teme. Am depus ací unele adevĕruri numai în tese generale, reservêndu mi dreptul de a puté dá desluşiri ori şi cui, care me va ţiné vrednic de a stá de sfat cu mine. Observ însĕ, că eu stau la disposiţia tuturor mic şi mare, tinĕr şi bĕtrân.

Me mărginesc de astădată la cele emise până aci şi doresc ca glasul meu de astădată se nu rĕmână glasul celui ce strigă în pustie, şi atunci vom satisface şi dorinţei marelui Archipăstoriu, care ne-a strigat cu mai bine de dóuĕ decenii cu devisa sa *„Inainte“*.

Dr. *Petru Şpan.*

Broşura dlui Parteniu Cosma referitóre la procesul seu de presă cu S. Albini ne presentéză într'o formă fórte esactă mai multe lucruri atât din viaţa nóstră bisericéscă cât şi ale vieţii publice, despre cari publicul n'a avut cunoscinţă esactă mistificându se adevĕrata stare a lucrurilor cu intenţiune şi anumite tendenţe.

Astfeliu intr'altele publicul nostru cetitoriu scie câtă alarmă s'a dat din partea „Tribunei“ şi cu ocasiunea suspendărei fostului protopop al tractului Sibiiului Simeon Popescu, presentând acésta afacere într'o colóre falsă, ca sĕ l cualifice şi pe dênsul de martir naţional.

La timpul seu ne-am ocupat şi noi în colónele ḑiarului nostru de acésta afacere, întru cât credeam că e de lipsă spre orientarea publicului alarmat, acum însĕ după ce dl Simion Popescu şi-a dat dimisiunea, credem a nu preocupá cestiunea — după cum se ḑice şi în broşură, — şi ţinem de interes a informá publicul nostru cetitoriu despre aḑevĕrata stare a lucrului aşa după cum s'a întêmplat, şi după cum fórte esact se află descrisă în acéstă broşură.

In celea ce urméză vom reproduce deci un capitol din broşura fórte interesantă a dlui Parteniu Cosma.

* * *

Simeon Popescu.

Unul din pĕcatele, ce nù mi-le póte iertá „Tribuna“ şi carele n'a putut rĕmâné neatins nici înaintea juriului din Cluş, este pretinsa persecutare a acestui „bărbat brav şi stimat de o parte fórte mare din publicul românesc“, cum îl numesce dl Albini în apĕrarea sa, a protopopului „model“ cum îl iubila „Tribuna“.

Eu adecă a-şi fi acela, carele am pus la cale acusa disciplinară contra dlui Popescu, eu a-şi fi „stilisat“ aceea acusă, apoi „am pus autoritatea directorului la mijloc, şi la tot casul am făcut óre-care presiune“ asupra membrilor gr. or. ai direcţiunei „Albinei“ şi asupra tuturor funcţionarilor acestui institut, de au subscris şi ei acusa, „ba până chiar şi servitorii institutului“ şi acésta este o influenţă demoralisătóre asupra vieţii nóstre publice“.

Mai afirmă dl Albini şi a afirmat „Tribuna“ de nenumĕrate ori în diferite variaţiuni: că dl Popescu „n'a fost suspendat pentru-că nu şi-a făcut datorinţa în oficiu, ci pentru-că n'a fost de o părere şi n'a fost pe voia unor puternici şi n'a voit sĕ se supună lor“, apoi: „că de atunci a trecut un an de ḑile fără ca sĕ i-se încépă cel puţin procesul disciplinar“. În fasiunea sa din 27 Decembre 1888 vorbesce dl Albini mai sincer şi ḑice că: pentru aceea s'a înaintat acusa contra domnului Popescu, „pentru-că el aparţine la alt partid politic şi nu la acela, la care aparţin eu şi soţii“, — ér „Tribuna“ de repeţite ori a scris, că totă vîna d-lui Popescu a fost că el este „aderentul partidului naţional“.

Tóte acestea sunt nisce frase tendenţióse, de cari se folosesce şi unul şi altul, numai spre a seduce opiniunea publică, deşi prea bine sciu, că nu este adevĕrat ceea ce afirmă.

Preste tot lupta celor ce au înaintat acusa disciplinară contra dlui Popescu şi a consistoriului cu tribunistii, a fost neegală în acéstă cestiune.

Pentru-că: până când „Tribuna“ a dat publicităţii tot feliul de faime tendenţióse, chiar şi recurse făcute de dênşii şi în special şi de însuşi dl Popescu în numele altora şi înaintate la consistoriu, până când ei au alarmat publicul sub diferiţi titli de „vifleemuri“, au arangiat banchete şi deputaţiuni pentru „bravul bărbat“ şi „martir“ Popescu; noi pentru decorul causei am fost condamnaţi la tăcere, căci noi n'am aflat a fi lucru cuviincios a divulgá prin ḑiare acte oficiale, ér consistoriul nu s'a putut dimite la polemii ḑiaristice cu „Tribuna“.

Era de ajuns sĕ publicăm acusa, ca sĕ închidem gurile sparte ce sbierau prin „Tribuna“, n'am făcut-o însĕ pentru ca sĕ nu ni-se pótă ḑice, că voim sĕ preocupăm investigaţiunea şi pe judecătorii acusatului.

Dar acum s'a schimbat situaţiunea, pentru-că dl Simeon Popescu prin hârtia sa din 3/15 Martiu a. c. şi-a dat dimisiunea din postul seu de protopresbiter şi paroch al Sibiiului ér consistoriul archidiecesan, în şedinţa sa plenară din 3/15 Aprile a. c. prin conclusul Nr. 2506 plen. primindu-i dimisiunea, la cererea proprie la scos din numĕrul preoţimei archidiecesane, — prin urmare continuarea şi terminarea procesului disciplinar a devenit superfluă şi imposibilă faţă cu un preot, ce nu mai aparţine bisericei nóstre, şi astfeliu întru apĕrarea mea, mai cu sémă după un atac atât de violent, nime nu-mi póte face nici o imputare, dacă voiu dá şi eu publicităţi datele, de care dispun, ca cei ce vor sĕ fie „luminaţi“ sĕ pótă cunósce adevĕrata stare a lucrului.

Da! au subscris acusa şi dnii Ioan Hannia, Iacob Bologa, Gligor Mateiu, Ioan Popescu şi Ioan Popa, cari atunci erau membri ai direcţiunei „Albinei“, apoi funcţionarii R. Bălaş, Romul Petric, I. G. Bariţiu, Iosif Oncioiu, George Foica, Cornel Aiser şi Iuliu Popescu, şi servitoriul de cancelarie Adam Florian, nu însĕ pentru-că eu a-şi fi făcut presiunea asupra lor, căci despre mine nimene nu va puté dovedí, că în viaţa mea cândva a şi fi provocat pe cineva în afaceri publice, politice sau bisericesci sĕ facă aceea ce fac eu, ér funcţionarii „Albinei“ până chiar şi sevitorii de cancelarie toţi sunt ómeni cinstiţi şi afară de birou liberi şi independenţi de „directorul“ lor, la tótă întêmplarea mai independenţi decât redactorul „Tribunei“ de al seu director; ci au subscris pentru-că au fost parochiani de ai acusatului şi ca atari s'au indignat de lucrurile, cari s'au petrecut în presenţa lor în sinodul parochial, pentru-că au sciut, că tóte punctele acusei sunt adevĕrate, şi că rĕul nu se mai póte vindecá pe altă cale, decât cerênd interventiunea forului, carele are dreptul şi datorinţa de al vindecá.

Subscrierile din acusă nu sunt culese de pe strade şi cu cerşire din casă în casă, cum se făcuse cu o contrapetiţiune, ci toţi aceia cari au subscris acusa au fost coadunaţi pentru sinodul parochial din 14 Februariu 1888 dimpreună cu cei ce au părăsit localul sinodului ca sĕ petrécă pe triumfătoriul Simeon Popescu.

Incă atunci, când a comis dl Popescu violarea constituţiunei nóstre bisericesci, pentru carea a fost acusat, în presenţa lui s'a făcut propunerea: ca acei membri, cari vor sĕ céră satisfacţie pentru aceea violare de lege, sĕ rĕmână în conferinţă şi sĕ se consulteze asupra mĕsurilor necesare pentru vindecarea rĕului.

Îndată după îndepărtarea d-lui Popescu s'au constituit în conferinţă alegĕnd pe dl Hannia de preşedinte şi pe dl Voilean de notariu.

Dl colaborator al „Tribunei“ Pompiliu Pipoş încă a stat până la constituire, ér dl Zacharia Boiu a stat până în fine, a dechiarat însĕ, că dênsul nu va subscrie acusa, că, póte ca membru al consistoriului va fi chemat sĕ judece în causă.

Cu totalitatea voturilor, afară de al dlui Boiu, carele n'a fost pentru suspendare, s'a luat conclusul ca sĕ se facă acusa aşa precum s'a făcut, şi s'a ales o comisiune pentru stilisarea aceleia, din care comisiune am făcut şi eu parte.

(Va urma).

Varietăţi

* (Promoţiune academică.) Primim îmbucurătórea scire, că distinsul tinĕr dl Silviu Iuniu Cav. Puscariu absolvent al academiei orientale din Viena, după depunerea rigoróselor prescrise a obţinut gradul de Doctor în sciinţele juridice de stat la universitatea din Budapesta. Gratulaţiunile nóstre!

* (Himen.) Dl Nicolae Socaciu cl. abs. şi Eusevia Joanoviciu, 'şi vor celebrá cununia Duminecă în 5/17 Novembre 1889 la 2 óre după améḑi în biserica română gr. or. din Boiul-mare.

* (Constituire.) Societatea academică română „Junimea“ din Cernăuţi s'a constituit pe anul administrativ 1889/90 în modul următoriu:

A. Comitetul.

Preşedinte: Teofil Gramatovici stud jur., vicepreş.: Teofil Bendeschi stud. jur., secretariu I: Petru Ionescu stud. teol., secretariu II: Constantin Isopescul stud jur., cassariu: Ambrosie Gribovici stud. teol., controlor: Adrian Popovici-Desseanu stud teol., bibliotecariu: Constantin Berariu stud. phil., econom: Nicolau Hacman stud. jur.

B. Comisiunea literară.

Constantin Berariu stud. fil., Petru Ionescu stud. teol., Adrian Popovici-Desseanu stud. teol., Constantin Isopescul stud. jur., Temistocle Bocancea stud. jur.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Rapoltul-mare (cot. Hunedóra) cu salariu preste tot de 132 fl. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi sĕ-şi astérnă suplicile în restimp de 2 sĕptĕmâni numitei direcţiuni.

* (Alegerea de patriarch.) Scirile din Carloviţ comunică, că administratoriul patriarchatului sêrbesc, Vasilie Petrovici, a întrunit consistoriul metropolitan şi s'au început preparativele pentru întrunirea congresului în care se va alege patriarchul sêrbesc.

* (Necrolog.) Cu inima cuprinsă de durere facem cunoscut tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor cumcă *Maria Muntean* născ. *Popoviciu*, preotésă în etate de 66 ani al vieţii şi al 47 al fericitei căsătorii şi-a dat sufletul seu nevinovat în mâna Creatorului aḑi la 9 óre diminéţa după o suferinţă de dóuĕ sĕptĕmâni.

Inmormêntarea se va intêmplá în 13 Novembre 1889 st. n. la 1 óră d. m. în cimiteriul gr. oriental din loc.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria neuitată!

Limba, în 12 Novembre 1889.

Clemente Muntean paroch ca soţ; Georgiu Muntean paroch, Simion Muntean not. cerc, Elena P. Muntean ca fii şi fiice; Raveca Savu născ. Popoviciu ca soră; Florentina Muntean născ. Covaciu, Maria Muntean născ. Ordean ca nurori; Alexandrina Muntean, Ioan Muntean, Elena Muntean, Virgil Muntean, Erena Muntean, Valeria Muntean, Otilia Muntean, Nicolae Muntean, Cornelia Decan, ca nepoţi şi nepóte.

* (Un cal strĕin) La primăria comunală din Cacova este un cal în vêrstă de 3—4 ani, de statură medie, murg, cu stea în frunte, cu buza din sus alburie, la piciorul drept dinainte pĕr puţin roşu şi înferat la piciorul stâng dinapoi cu ferul

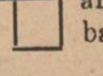

aflat pe hotarul Cacovei, — de unde păgubaşul şi l póte primí.

Invitare de prenumeraţiune.

In urma cererei, ce mi se făcù din multe părţi, a publicá din cuvêntările mele funebrale, m'am hotărît acum, după plinirea de 25 ani ai preoţiei, a dá publicităţei o elecţiune a acelora, sub titlul de *„Cuvêntări funebrale şi memoriale.“*

Elecţiunea acésta cuprinde 24 cuvêntări, ce am avut onóre a le face la diferite casuri de mórte: la preoţi şi mireni, bărbaţi şi femei, bĕtrâni şi tineri; ér la acestea am adaus încă o *colecţiune de tecsturi din s. scriptură pentru cuvêntări funebrale*, alese din întrégă scriptura testamentului vechiu şi nou, atât în general, cât şi în special pentru bărbaţi, femei şi copii, — colecţiune, ce face o însemnată înlesnire fraţilor preoţi şi altora, cari ar fi chemaţi la asemenea lucrări.

Opera posedênd şi încuviinţarea superiorităţii bisericesci, se află deja sub tipariu în tipografia archidiecesană, sub îngrijirea mea immediată, va cuprinde cam 18 cóle tipărite, şi se va terminá, sper, în scurt timp.

Pentru acéstă scriere dar îmi iau voie a deschide prenumeraţiune şi a face apel la sprijinul binevoitoriu al publicului, şi în special al onoratei preoţimi.

Preţul scrierei este moderat, şi adecă: în calea abonamentului de *1 fl. 50 cr.* de esemplariu broşurat, afară de porto postal, pentru *România şi alte ţĕri din afară 4 franci*; mai târḑiu se va urcá la preţul de librăriă.

Cóle de abonament se află la toţi p. t. dd. protopresbiteri gr. or. români din metropolie, apoi la tipografia archidiecesană şi la institutul tipografic din Sibiiu, precum şi la tipografiile diecesane din Arad şi Caransebeş şi la tipografia archidiecesană din Cernăuţi.

Espedarea se va face, pe lângă cea mai moderată provisiune de pachetare şi portul postal sau rambursă, conform dorinţei dd. prenumeranţi.

Sibiiu, Octobre, 1889.

Zacharia Boiu,
asesor consistorial referent, protopresbiter etc.

Numele autorului acestor predice cunoscut pré bine publicului nostru cetitoriu şi din unele cuvêntări ocasionale publicate în „Tel Rom“. ne dă o garanţă deplină, că în curênd va ajunge în mânele preoţimei o carte de cea mai mare valóre în acest ram, şi suntem siguri, că preoţimea nóstră nu va întârḑia aşio procurá.

Din public*).

Onorată redacţiune!

Fiindu-mi tăiată aprópe ori şi ce posibilitate a aduce la cunoscinţa publicului român reflecsiunile mele la alusiunile maliţióse ale „Tribunei“ **) faţă cu neinsemnata mea persónă, ţin a me justificá faţă cu opinia publică română asupra intrebărilor:

Cine sum eu? Şi ce intenţiuni am?

Cine sunt aceia, cari me tractéză peste picior? Şi ce intenţiuni au ei?

Ce e drept, eu până acuma sunt un nimica, faţă cu alte figuri imposante în viaţa poporului, dar deşí om tinĕr încă, cred, că nimenea nu-mi va puté negá bunăvoinţa şi dorul de progres, ér nici decât reavoinţă sau intenţiuni rele. Acésta, cred că nu mi o va puté imputá nimenea, decumva nu va fi cuprins de patimă faţă de lucrarea şi dóră persóna mea.

Eu n'am dorit şi nu doresc altceva decât lămurire şi învĕţătură, ér când acésta mi se denégă cu nesce aruncături de vorbe, silit sum sĕ alerg la ospitalitatea ḑiariului dvóstră şi se ve rog sĕ publicaţi următórea

Declaraţiune 1).

La comentariul pus în fruntea modestei mele observări, spre orientarea tuturor, cari vor sĕ înţelégă, ţin a declará următórele:

1. Eu nu am preţensiunea se vorbesc în numele *nimĕrui*, nici în numele mai multora, ci pur şi simplu în numele *meu* şi a convingerilor mele, bune, rele, cum sunt, şi nu doresc, decât lămurire, ér nici decât cértă, pre cum o póte documentá şi spiritul calm al scrierei mele.

2. Nu am obiceiul şi nici nu ţin cuviincios a vorbí din „consiliu“, şi dacă redacţiunei „Tribunei“ îi place a crede, mărturisesc sincer şi publice, că eu n'am comunicat nimenuia observările mele, decât unu-i singur amic al meu, om tinĕr ca şi mine, şi de o proverbială linisce, şi încă chiar în séra acelei ḑile, în care cercetasem pe dl Slavici acasă şi cu care fără a comite dóră vre o nemdestie sau linguşire, îmi place prea mult sĕ conversez chiar din punctul de vedere al cultivărei proprii, îi cetesc bucuros productele literari; sum am fost şi voiu fi un aderent al acestor vederi ale lui, şi în anii studiului meu pe la scolile mai inalte am avut multe sĕ îndur pentru vederile şi persóna dênsului; pre numĕr şi cetesc fórte bucuros organul „Tribuna“, cu tóte că nu pot sĕ nu desaprob personalităţile ei, deóre-ce eu ţin prea mult, că acest organ politic este un adevĕrat mijloc cultural pentru mine ca om tinĕr şi dóră chiar şi pentru tótă suflarea românéscă 2).

3. Nu sum aplicat a apoteozá nici pe dl Slavici, nici pe dl Cosma, ţin că şi ei sunt ómeni şi ca atari pot se greşască, căci „errare humanum est, in errore perseverare diabolicum est“, şi nu me pot din destul mirá de naţia românéscă, cum a putut şi cum póte sĕ facă causă naţională din banalităţi şi bagateluri personali, pentru-că veḑi bine dómne dlui Slavici nu-i place de mutra dlui Cosma, sau vice versa.

4. Ţin sĕ fie amintită şi aceea, că eu am învĕţat mult, fórte mult din „Tribuna“ 3), dar a-şi dorí, ca tineretul mai tinĕr sĕ fie mai mult obiectiv, mai mult desinteresat, decum sunt astăḑi *pretinşii noştri fruntaşi naţionali*, căci dela acésta va atârná fericirea mult cercatului neam românesc, ér nu dela flecării băbesci şi de cofăriţe, calitatea ómenilor lipsiţi de ocupaţiune seriósă.

Eu cred, că la noi e câmpul destul de înţelenit, veniţi deci sĕ-l brăzdăm, şi sĕ punem umĕrul la o muncă seriósă. Alérgă tinerime! la muncă grea, dar cu succes, dar desapróbă calea pe carea merg ómenii mai în vêrstă, pătimaşi 4).

Mult rĕu a produs în societatea românéscă procederea necualificabilă a ómenilor mai în vêrstă 5) şi mult sânge rĕu între tinerime, făcêndu-o pe acésta necapabilă de ori şi ce acţiune mai seriósă 6).

Astăḑi dormim toţi, căci ne-aţi făcut de dormim şi a-ţi omorît în noi ori ce simţ de iniţiativă şi acţiune 7).

In lături deci cu acest spirit! Aideţi tineri şi bĕtrâni sĕ dăm *mână frăţéscă într'o conlucrare comună pentru înălţarea edificiului nostru cultural-social.*

5. Cum că lucrarea mea este confusă, mai puţin confusă sau de loc confusă o va judecá ori şi care pricepĕtoriu nepreocupat, cu tóte acestea eu a şi dorí mult sĕ se scie, cari sunt acei mulţi în numele cărora îşi arogă redacţiunnea „Tribunei“ dreptul sĕ vorbéscă, póte că grupul acela, unde s'a ţĕsut şi sĕ ţĕs mereu tóte trebşórele românesci.

Constat, că confusia indicată, dacă ea póte undeva sĕ esiste, sĕ află *numai în capul unui om confus.* Nu are dreptul nimenea, cu atât mai puţin dl Slavici sĕ tacseze pe un tinĕr cu „aspiraţiune generóse“ cu astfeliu de epitete atunci, când el a dat atâtea doveḑi palpabile şi continuă a dá că, *în materia politică este cel mai confus dintre toţi ómenii va loroşi* 8).

Facă bine şi nu fie aşa netolerant faţă cu vederile chiar şi a unui om tinĕr, care nu doresce alta, decât instrucţiune dela un om mai în vêrstă 9) şi mai înţelept decum este el.

Dacă cineva doresce sĕ scie, de unde am eu ideile emise, atunci îmi iau libertatea a l îndrumá la treptele catedrelor dela universităţile Viena şi Iena, la sistemele filosofilor, la perióda clarificărei francesă şi germână, la Fichte, „Reden an die deutsche Nation“, la clasicile scrieri ale lui Herbart, de unde mi-am hrănit şi continuu a-mi hrăní spiritul, neambiţionând a fi original astăḑi, când sciu, că nici dl Slavici nu e tocmai aşa original, după cum şi-l închipuesc mulţi pigmei din jurul dênsului, cari mărturisesc, că mult, fórte mult i-au stricat dênsului, dar cu deosebire causei nóstre române 10).

6. Poftesc din tótă inima, ca sĕ nu fiu tractat din înălţime, ci sĕ mi se aducă doveḑi palpabile scóse din viaţă şi sciinţă, ca din nou sĕ-mi fie dată posibilitatea, de a me lămurí şi a produce doveḑi atât din trecutul istoric a popórelor şi din sciinţă, cât şi din politica presentului şi viaţa actuală a naţiunilor, deóre-ce eu nimic alta, decât clarificare şi lămurire proprie doresc, carea nu pot sĕ o aflu în nisce alusiuni maliţióse; declar, că primesc bucuros ori şi ce observare, numai sĕ nu fie personală.

7. Voesc sĕ se scie în tótă lumea românéscă, că eu nu sum contra adevĕrului, sincerităţii, inimei deschise şi prin urmare pentru minciună, nesinceritate, inimă închisă, dar sunt contra modului şi locului, pe care nu-l are în politică, cea ce dl Slavici şi-a ţinut subdemnitate a o discutá, că dóră eu sunt o nulă faţă de importanta figură a dênsului, ce sĕ află póte numai în creerul unora, în al meu însĕ nu.

Poftim dle Slavici la vorbă; nu te scăpá tot cu fantasia, care póte fi bună, dar nu în prosaica realitate.

Nu te ferí totdeuna din dereptul puterei dtale imaginative, ci stăi de vorbă.

8. Vreau sĕ se accentueze din acest loc şi chiar acuma, că nu e tot una a face prosă şi poesie, a face literatură şi sciinţă; nu e tot una actualitatea cu idealitatea, memória şi fantasia; aceste nu sunt pentru toţi, şi nu toţi sunt pentru tóte.

9. In fine, dacă crede cineva, că e de interes a se scí publice, eu prea lesne îi pot sĕ i stau la disposiţie şi sĕ declar sus şi tare, că eu nu me consider pe mine, nici de adept al dlui Slavici, nici al dlui Cosma, şi fórte sĕ înşală dl Slavici şi cu dênsul toţi, cari se află în acéstă părere ironată.

Eu sciu, precum cred, că tótă lumea scie, că şi dl Slavici şi dl Cosma sunt ómeni de omenie şi români buni 11), cari fiind şi ei ómeni prea uşor pot sĕ greşască; *me consider însĕ de adeptul meu şi al convingerei mele*, pentru carea gata sum sĕ me lupt ori şi când şi ori şi unde, ba chiar şi sĕ me sacrific.

Ca de încheere nu pot sĕ nu observ, că eu nu am pretensiunea şi nici vre o autorisare sĕ vorbesc în numele tinerimei; m'a-şi simţí însĕ *prea de tot măgulit*, dacă vederile mele ar întâlní cât mai multe córde de resonanţă în mintea şi în inima celoralalţi tineri români.

Sibiiu, 12 Novembre, 1889.

Dr. *Petru Span.*

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Veḑi Nrii. 248 şi 249.

1) Publicăm acésta „Declaraţiune“ a dlui Dr. P. Span, ca sĕ-i dăm posibilitatea a eşi în public cu reflecsiunile sale la unele observări ironice din „Tribuna“, referitóre la d-sa; o facem însĕ acésta, fără ca sĕ fim nici din departe în acord cu vederile dsale în adevĕr ciudate, la care nu putem se nu punem din partea nóstră unele observaţiuni speciale. Red.

2) Prosit! Red.

3) Se şi cam vede. Red.

4) A bună óră? Red.

5) Sic! Red.

6) Auḑi mĕi! Red.

7) O hi! Red.

8) Şi acésta va fi a bună-émă o învĕţătură din „Tribuna.“ Red.

9) Ho ho! dar ce ḑiseşi mai sus despre ómenii mai în vêrstă? Red.

10) La acestea facă observări „Tribuna“, „mijlocul cultural“ al dlui Dr. Span. Red.

11) Prea te grăbesci cu vorba acésta conciliantă. Red.

MONITOR. 43

Calendariul sĕptemânii

5 — 11 Novembre.

5 Duminecă: Galaction, Epistimia, Ermeu, Lin, Gaiu, Filolog, [Patrova, Domnin, Timoteiu, Teofil, Teotim] Doroteu, Evpsichiu, Carteriu, Silvan, Pamfil, Grigoriu archiepiscopul Alesandriei, Castor şi Agatangel. *6 Luni:* Pavel archiepiscopul Constantinopolei, Luca, Nicandru, Pavel. 7 *Marţi:* SS. 33 Martiri din Melitiu, Lazar, Melasip, Casina, Antoniu, Avct, Taurion, Tesalonica, Atinodor, Alesandru. *8 Mercuri:* (†) SS. Archangeli Michail şi Gavriil. *9 Joi:* Onisifor, Porfiriu Matróna, Teoctista, Simeon Metafrast, Evstolia, Sopatra, Antoniu, Christofor, Maura, Ioan, Eladiu, Narsi, Artemon, Evtimiu, Neofit. *10 Vineri:* Olimpa, Rodion, Sosipatru, Erast, Cuart, Orest, Teostirict, Non, Mil, Caliopiu, Nir, Orion. *11 Sâmbătă:* Mina, Victor, Vichentiu, Stefanida, Teodor Studitul.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 5 Novembre a XXIII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 6 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utrenia Evangelia invierii a 1-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Mercuri în 8 Novembre. (†) SS. archangeli Michail şi Gavriil. Sĕrbătóre legată. Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“: Docsologia cea mare.

Loterie.

Mercuri în 13 Novembre 1889.

Brünn: **6 3 27 70 90**

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sěrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de aměnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověțuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite pověțuiri primite dela învěțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătěnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsěud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurěșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducětóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěțători și preparanḑi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sěrbătóre, — care arěta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însě mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate aměsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douě limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strěine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referite de relațiunile și lipsele băeților noștri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sě o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheților, învěțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem-1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a.

[8] 21—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120 Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Novembre.

In unul din numeri trecuţi ai ḑiariului nostru ne-am ocupat cu alegerile comitetelor municipale şi în urma unor informaţiuni, ce avem în acésta privinţă nu aflăm de prisos — fiind aceste în intréga ţéră la ordinea ḑilei — a ne mai ocupá şi de astădată cu acésta cestiune.

Nu scim, slăbiciunea ómenilor nostri ori cutezanţa celor dela putere e causa la desastrele, ce le suferim în tóte părţile. Şi una şi alta e de condamnat.

Dacă slăbiciunea nóstră e de vină, atunci ea îşi are isvorul seu undeva şi noi acel isvor nu l aflăm decât aşa, că póte au venit ómenii la convingere, că ori ce luptă nu e în stare sĕ ne mai pună în posiţie de a ne validitá drepturile de cetăţeni.

Curentul de astăḑi merge pănă acolo, incât în tot omul, ce doresce sĕ ia parte la afacerile publice, vede un patriot rĕu, şi ómenii sătui de şicane 'şi caută de trebile lor private, fără ca sĕ se mai intereseze şi de afacerile publice. Nu cercetăm, că statul póte avé folos din atare procedere după a nóstră părere fórte greşită, şi nu cercetăm, că elementul magiar, ce câstig póte trage, când influinţéză alegerile în municipii, când acele se fac la comandă cu preterarea tuturor bărbaţilor nostri mai de valóre.

In special în un comitat vecin, nu a fost ales nici un preot de membru în comitetul municipal, nici un protopop, deşi sunt vre o 7—8 de ambe confesiunile, şi dacă pentru ochi lumei au pus în câte o listă şi câte un român, acela sau e un biet de notariu comunal, care nu póte avea cuvênt în afacerile publice, pentru că e dependent de cei dela comitat, sau apoi este un român renegat, careia îi frică pe strade a vorbí limba mamei lui şi în familie de mult o a abandonat în dragul femei, ori în dragul oficiului ce-l pórtă.

Românii cei ce represintă opiniunea publică a poporului sunt persecutaţi, ei nu pot fi aleşi, şi e vai de protopretorele, care ar cutezá a primí atari şeduli de votare, cari ar conţiné şi numele vre-unui om mai de valóre, vre-unui bărbat mai independent, care mai ţine la legea şi la némul seu.

Dacă acésta e metoda, după care se crede, că se va restabilí între români şi unguri pacea atât de dorită, noi tare ne indoim de reuşită şi ne vine sĕ deplângem pe cei ce cugetă, că în astfeliu de mod vor apropiá pe român de ungur, ca umĕr la umĕr sĕ supórte greutăţile şi tot umĕr la umĕr sĕ invingă nĕcasurile vieţii ḑilnice.

Dar noi credem, că bucuria celor ce ne vĕd aḑi scoşi din barierele vieţii municipale nu póte sĕ fie decât efemeră.

Se vorbesce, că la judecătorii se va introduce procedura verbală. Ca sĕ se pótă introduce însĕ judecătoriul trebue sĕ scie vorbí limba poporului, şi în óra ce se va decretá acéstă mĕsură, în aceea vor trebuí permutaţi în Ungaria, ori pensionaţi, o mulţime de juḑi, cari până acum spre detrimentul iustiţiei nu au vorbit limba poporului ci a folosit de interpreţi pe servitorii de cancelarii şi pe haiducii dela temniţe.

La iustiţie aşadară trebue sĕ se ţină cont de limba poporului.

Asta o cere dreptatea şi dacă dreptatea trebue aplicată la iustiţie, nu inţelegem, că de ce s'ar urmá pe un alt calapod la administraţie, avênd şi cei dela administraţie lipsă ca sĕ pricépă poporul şi sciind bine, că nu poporul e pentru domni, ci domnii pentru popor din a cărui sudóre trăesc şi incă bine, pecând bietul popor adeseori nu are nici sare în mămăligă.

La aceste stări de lucruri puţin se cugetă domnii, ei pun imposite, decretéză aruncuri, şi dacă aleşii ar fi ómenii poporului, de bună-sémă că nu ar pune atâtea poveri pe umerii ţĕranului, căci aşa se lăţesce nemulţămirea, aşa prinde rădăcini neincrederea, aşa se întinde sărăcia pretutindenea şi în loc de poporul moştén ne vom treḑí cu toţii, că alte némuri, cei ce nu au vĕrsat sânge şi nu au asudat, vor secerá pămênturile şi holdele nóstre şi atunci şi ungurii vor blăstămá alăturea cu noi, pe cei ce i au impins la o sórte atât de fatală.

Am dorí ca viitoriul sĕ ne desmintă, dar ne temem, că rĕul e prea general decât sĕ-l vedem sanat.

Revista politică.

Discusiunea provocată de foile magiare din Cluş asupra românisărei Ardélului şi atitudinei politice a sasilor se continuă în intréga presă a statului nostru.

Foile săsesci cu deosebire din Sibiiu şi Braşov au luat posiţiune hotărită faţă de atitudinea ameninţătóre şi tendenţiósă a foilor magiare şi combat afirmaţiunile, pe cari 'şi baséză foile „patriotice“ argumentele cu espunerile lor proprii.

Sasii, deşí nu s'au unit nici când cu românii, totuşi au multe puncte pentru-cari luptă şi tocmai terenul acesta de luptă, este locul în care se întêlnesc şi care în adevĕr s'ar părea că oferă forma unei alianţe de a nimicí elementul magiar. Românii de altcum sunt destul de numĕroşi pentru ca în lupta lor sĕ nu aibă lipsă şi de spriginul sasilor. Dacă acest sprigin totuşi se ivesce însĕ, el este o consecinţă a intereselor comune a acestor dóuĕ popóre.

Cu utopii şi ameninţări, că în fundul regiu s'ar românisá sasii, sĕ nu umble magiarii. Astfeliu de semne până acum încă nu s'au ivit şi dacă ele totuşi s'ar iví, n'ar fi decât numai o urmare firéscă, dacă însăşi foile magiare susţin, că elementul român prin preponderanţa sa numerică şi prin conservatismul seu asimiléză popórele conlocuitóre.

Magiarii în tot anul, ḑic foile săsesci, vor sĕ ne apere cu grija lor părintéscă de românisare, pentru a puté prinde magiarisarea rădăcini mai afunde, poporul săsesc însĕ scie, de unde vine ameninţarea şi scie pasurile, unde sĕ se opună pericolului.

E utopie de a mai susţiné aḑi în statul nostru, că statul este naţional şi că numai unei naţiuni îi e dat dreptul ca sĕ stăpânéscă. Respectul dreptului naţionalităţilor trebue observat pe tóte terenele şi în tóte direcţiunile, dacă Dḑeu a lăsat ca în monarchia nóstră sĕ trăéscă o mulţime de popóre şi pentru-ca monarchia sĕ fie mare şi puternică, aceste popóre trebue sĕ trăéscă impreună în cele mai bune şi mai intime relaţiuni, pentru a nu fi atrase de popórele de aceeaşi rasă, cari le incungiură şi pentru de a se păḑí astfeliu intregitatea monarchiei, pentru a stârní simţul de sacrificare al tuturor cetăţenilor în timpuri de pericol, cari păr'că ne stau inaintea pragului şi se apropie prea de timpuriu.

Joi a avut loc la Insbruck întêlnirea monarchului nostru cu impĕratul german. Acest óspe european, după ce s'a bucurat de manifestaţiunile poporului italian şi a gustat aerul plăcut al Veneţiei s'a reintors sĕ cerceteze şi pe monarchul nostru.

Intêlnirei acesteia îi se atribue cea mai mare importanţă politică şi în special cestiunea Bulgariei încă a format obiect de discusie.

Ce-i drept, până acum n'a străbătut nimic în publicitate şi consultările s'au ţinut tainice. E cunoscut însĕ, ca ţarul rusesc nu s'a mulţămit cu politica, ce o a urmat Austro-Ungaria în Orient, şi că vederile sale le a descoperit principelui de Bismarck, ér acesta ar fi insistat chiar asupra ministrului nostru de esterne ca sĕ schimbe curentul politic.

Ţarul a învitat chiar pe principele de Bismarck, şi l'a făcut atent, că dacă în adevĕr Germania urmăresce o politică de pace, sĕ nu mai persiste în recunóscerea principelui Ferdinand de principe bulgar şi tot odată sĕ nu mai spriginéscă nici chiar pe ascuns aspiraţiunile bulgarilor.

FOIŢA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munţilor apuseni.)

(Urmare.)

Rĕmase prunca plângênd,
Voinicul mergea horind.
De-abia trecù dóuĕ ḑile
Dóue ḑile cu suspine
Ş'acel tinĕr écă vine,
Tot cântând şi fluerând
Şi mai tare tropotind.
Draga fată-'l d'auḑi
Şi din graiu aşa grăì:
—„Hai voinice de me ia,
„De-ţi voesci fericirea.
„Nu-mi mai usca sufletul
„Ca vêntul pămêntul,
„Sórele isvórele,
„Bruma busuiócele!

* * *

Tinĕrul cum auḑia
„Calu tare-'l pintena
Şi din graiu aşa grăia:
—„Eu mândruţă te-aş luá,
„Dar' me tem de frate teu,
„Că sĕ pórtă'n portul meu
„Şi-mi strică umbletul rĕu!

* * *

La aceste cuvinte
Ca scósă din minte
Ia păharul că-'şi luà
In grădină că plecà,
In grădină
La stupină
Este-un pĕr mare plecat
De el şarpe'ncovoiat,
Din gură
Otravă-i cură,
Din códă
Venin tórnă.
Ea păharul că-'l ţinù
Pân' acela se umplù,
Şi în casă sĕ'nturnà
Şi la frates'o 'nchinà:
—„Sĕ trăesci frate cu bine
„Pân' Dumneḑeu ţ'a da ḑile
„Că ḑiua esti plugărel
„Şi nóptea esti bourel!
—„Sĕ fi soră sănĕtósă
„Sănĕtósă şi voiósă
„Că ḑiua esti ţĕsĕtóre
„Şi nóptea esti torcĕtóre!

* * *

Şi el din păhar că bea
Dar' amar se chinuia;
Când era la mieḑ de nópte
Frates'o trăgea de mórte,
Când era cam pe la zori,
Frates'o 'mbrăcat în flori.

* * *

Trecù ḑile puţinele
Puţinele şi cu jele
Şi pe deal pe cel colnic
Iar' se primbl'acel voinic.
Fata'ndată că-'l zărì
Şi din graiu aşa grăì:
—„Haid voinice de me ia
„De-'ţi voesci terecirea,
„Nu-'mi mai usca sufletul
„Ca vêntul pămêntul
„Sórele isvórele;
„Bruma busuiócele,
„Că de cine te-ai temut
„În pămênt l'am asternut
„C'un păhar l'am otrăvit
„Şi pe veci l'am mulcomit.

* * *

Tinĕrul cum auḑì
Cu durere aşa-i grăì:
—„Copiliţă draga mea,
„Eu pe tine te-aş luá
„Dar' tu când te i mânia
„Şi cu min' vei face aşa!

* * *

Fata acum supĕrată
Cu inima sfăşiată
Rupse-'n plâns şi lăcrămele
Şi ḑicea plângênd de jele:
—„Aoleo! Dómne de mine,
„Te mâncaiu frate pe tine,
„Şi rĕmân tot cum am fost,
„Cum am fost, fără de rost.
„Aoleo! Dómne de mine
„Nu's mai vrednică de nime.
„Că-'mi mâncaiu şi pe cel frate
„Şi-'mi mâncaiu şi a mea parte,
„A mea parte de viaţă,
„De viaţă cu dulceaţă.
„Cine-a mai face ca mine
„Nu-i dee Dumneḑeu bine,
„Fie stâlpul iadului,
„Iadului şi amarului,
„Cum voiu fi dómne şi eu
„Pentru drag fratele meu.

(Va urmă.)

Sesiunea parlamentară s'a deschis în Francia sub conducerea celui mai bětrân deputat, a unui republican de 83 ani, şi după-ce s'a ales preşedinte ad hoc s'a făcut alegerea preşedintelui şi sórtea a cădut pe bărbatul de stat Floquet. Politica lui Floquet e cunoscută, căci dênsul a fost şi ministru şi încă ministru preşedinte în Francia şi a avut chiar duel cu Boulanger.

Demonstraţiunile proiectate de boulangisti cu ocasiunea deschiderei parlamentului n'au succes, căci a prevenit poliţia, ér însufleţirea nu mai e aşa de mare, de când generalul e necesitat sě pribegéscă prin ţěri strěine. Apelul şi promisiunile lui Boulanger, că va vení în Francia încă nu s'au împlinit. Ce-i drept dênsul a plecat din insula Jersey, dar s'a oprit la Londra, temêndu-se sě nu pună mâna pe dênsul poliţia francesă şi sě-l aresteze înainte de a ajunge la Paris.

Ex-regele Milan al Sêrbiei înainte de a se stabilí definitiv în Paris a credut, că e oportun sě şi cerceteze fiul şi aşa a sosit mai mult pe ne aşteptate în Belgrad. Regina Natalia, îndată după sosirea lui Milan a părăsit capitala Serbiei pentru a nu dá faţă cu dênsul. Se credea la început, că va vení scupcina şi va regulá afacerile familiare, în cercurile conducětóre însě s'a observat, că e mai bine a se considerá aceste afaceri de private şi a nu le dá importanţă politică şi astfeliu a se reţiné scupcină de a se amestecá în afacerile familiare.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 11 Novembre. Insufleţirea, cu carea presa magiară discuta cestiunea uniunei Dalmaţiei cu Croaţia s'a potolit cu totul.

Şi motivele pentru cari numai ese la ivélă sě suleveze acésta cestiune, de o importanţă aşa de mare pentru raporturile interne şi esterne ale monarchiei nóstre, trebuesc căutate în atitudinea cercurilor conducětóre, cari judecă lucrul cu mai mult sânge rece, decât cum îl judecă presa în avêntul seu înflăcărat.

O Ungarie mare şi puternică, sună ce-i drept frumos, şi presa a avut motiv la început sě pledeze pentru realisarea acestor ilusiuni şi sě se întrécă în patriotice espuneri, desfăşurând întréga istorie a Dalmaţiei şi a Croaţiei pentru a găsí argumente ca sě pótă afirmá cu atât mai tare dreptul ce-l are Ungaria asupra acestor ţěri şi dreptul de a anecsá şi Dalmaţia la vechiul teritoriu, din care face parte.

Bărbaţii dela cârmă şi peste tot cercurile conducětóre au cugetat însě şi la urmări şi nu s'au lăsat conduse numai de vêrtejul şovinistic şi al ambiţiunei.

O adnecsare a Dalmaţiei la Croaţia şi apoi la Ungaria cine scie, ce schimbări ar fi mai provocat în sistemul ocârmuirei de adi, şi cine scie în ce stare ar fi adus chiar statul ungar.

Căci un lucru se póte afirmá cu tótă siguranţa. Prin uniunea Dalmaţiei cu Croaţia elementul slav, care şi aşa e considerabil în Ungaria, s'ar mai fi sporit într'o měsură însemnată şi popórele slavice ar fi prins mai multă putere de viéţă şi de activitate.

In měsura, în care se sporia acéstă putere, slăbia puterea ocârmuirei şi Croaţia nu se mai mulţămia a stá sub tutela guvernului din Budapesta, ce rea încoronarea regelui şi drepturile de stat public, ér în jurul ei se puté adăpostí multe intrigi şi uneltiri, cari numai în folosul şi în direcţiunea celor din Budapesta n'ar fi lucrat.

Şi cine ar fi îndrăsnit sě se opună acestor intenţiuni, se opunea dorinţei generale a poporului croat şi slav, ér scenele triste şi tulburările din anii trecuţi sunt dovedi destul de vii, cari indigită ca sě se eviteze astfeliu de conflicte, cari ar puté provocá o stare şi mai abnormală a lucrurilor, decât care domnesce adi.

Aşa se esplică precauţiunea, ce o au avut cercurile conducětóre şi şi-au pus tótă influinţa spre a se respinge proiectul, ce s'a presentat cu privire la uniune.

Şi în urma urmelor Ungaria trebue sě-şi facă sémă şi de desvolterea lucrurilor din Cislaitania şi în special din Boemia.

Spiritul, ce se provócă aici în tóte clasele poporaţiunei numai favorabil pentru Ungaria nu este, precum nefavorabil este el pentru întregul sistem dualistic.

Ungaria nu e binevědută în ochii boemilor şi în desbaterile acestea ale dietei din Boemia ea a ajuns un mijloc de scusă al ambelor partide înverşunate. Asupra ei se descarcă tóte greşelile, ce s'au făcut decând cu sistemul dualistic şi e presentetă în afară decătră cehi, ca o putere care lucră la slăbirea monarchiei.

Aşa se esplică espunerile unui şef al minorităţii în dieta din Praga, carele a strigat că cehii drept recompensă pentru sacrificiile, ce le au adus şi pentru loialitatea ce o au manifestat în totdeuna faţă cu coróna, au fost daţi pe mâna lui Beust ca sě-i nimicéscă, ér magiarii cari s'au strins sub stégul lui Klapka au dobândit neatârnare.

Şi tot aşa se esplică şi espunerile conducětoriului maiorităţii, Rieger, carele vrênd a se apěrá de atacurile ce le-a îndreptat asupra lui aderenţii lui Gregr, a credut de cuviinţă a se provocá şi el la Ungaria şi a o încărcá cu feliu de feliu de acuse.

Nu e mirare deci, dacă presa din Budapesta a încetat din focul discusiunei asupra uniunei Dalmaţiei cu Croaţia şi şi-a îndreptat tótă atenţiunea la desfăşurarea lucrurilor din Cislaitania, căutând a combate acusele cehilor şi aspiraţiunile lor, şi totodată căutând un aliat în germani, cari, dic ele, au prerogative şi nu trebue sě se lase a fi distraşi de popórele slavice, ci sě esercite acea-şi influinţă, ce o are rasa magiară în Ungaria. X.

De lângă Brad, la 1 Nov. 1889. Cu venirea societăţilor germane şi englese la băile de aur dela Ruda şi dela Băiţa, precum şi în alte locuri din ţinutul nostru, o mare parte dintre locuitorii acestui ţinut, şi făceau mari ilusiuni în special băeşii de profesiune sperau, că vor fi mai bine plătiţi şi în parte tractaţi mai uman, ca mai înainte; éră proprietarii mai mici de băi sperau şi ei a profitá dela numitele societăţi.

Lucrul însě stă întors. Băeşul e tot rěu plătit, şi acum este tractat de multe-ori în mod brutal. Societăţii „12 apostoli dela Ruda“ cu cât îi merge mai bine, cu atâta pofta de câstig îi este mai mare. Nu e îndestulită, că a aflat o adevěrată Californiă în minele ce esploatéză, ci a început cu grosul a vecsá pre proprietarii mici de băi, şi cércă prin tóte mijlócele a cuprinde per fas et nefas tot terenul de minărit, pe carele, dupăce l va fi esploatat, sě lase poporaţiunea de aci la sapă de lemn, gata numai de a şi luá traista şi toiagul, spre a plecá în o altă patrie.

Intenţiunea şi scopul susnumitei societăţi faţă de proprietarii mici de băi, se póte vedé destul de limpede din cele următóre:

Direcţiunea susnumitei societăţi dispunênd de aur, — carele este atât de înşelătoriu — a cerut dela comisariatul reg. ung. din Abrud, strămutarea otarelor vechi esistente dela Ruda, şi conferirea de vre-o 49 otare nóue, tóte astfeliu situate şi posate, încât dacă s'ar esoperá conferirea dela Capitanatul montan, s'ar eschide proprietarii mici de mine pentru o serie de deci de ani dela posibilitatea de a mai ocupá şi ei terene de băeşit, abstragênd dela aceea, că prin strămutarea otarelor şi conferirea de otare nóue, se vatěmă proprietăţile ocupate cu scrutinii libere, şi ca atari conferite proprietarilor mici din comuna Criscior şi jur. Totul a fost combinat, ca numita societate, sě devină stăpână pe întreg terenul de minărit.

In 17, 18, 19, 21 şi 22 Octobre st. n. a c. s'a ţinut pertractarea (oculata) cu susnumita societate şi proprietarii mici de mine, ca vecini din Criscior şi jur.

Proprietarii mici au fost avisaţi mai înainte despre ţinerea pertractării, şi umblau sermanii ómeni, ca şi desperaţi, neavênd la îndemână om, care sě-i represente, şi în care sě pótă avé încredere, că nu le va tradá interesele lor cele mai vitali.

Nu era uşor de a aflá omul dorit, om de specialitate, care sě cunóscă atât legea montană, cât sě se şi scie orientá pre un complecs atât de mare de otare, desemnat pe o mapă mare — la carea s'a lucrat cu calcul — timp de mai multe sěptěmâni.

După multe alergări şi consfătuiri, la îndemnul parochului nostru I. P. din Criscior, proprietarii mici şi-au ales plenipotenţiat, care sě i represente la pertractare, pe domnul C. Tobias, protonotariu al comitatului Sibiiu — fiind acesta şi proprietariu şi părtaş în mai multe băi. Domnul Tobias la pertractare s'a purtat preste tótă asteptarea brav. Solemn a protestat contra strămutărei otarelor vechi, şi conferirea de otare noue, în un aşa mare complecs; deóre ce numita societate, nefiind indigenă, după legea montană, nu are drept a ocupá terene cu scrutinii libere, şi pe basa acestora a cere otare nóue, prin ce proprietarii indigeni sunt eschişi a mai ocupá terene de minărit. A făcut escepţiuni speciale, unde li se stirbia proprietarilor mici terenul ocupat. Ce intenţiune, şi pe ce cale voiau a ocupá terenul numita societate s'a demascat prin plenipotenţiatul nostru.

Numita societate adecă a pretins un complecs de otare nóue nu după direcţiunea vinelor, ci o conglomerare de cuadrate mici, lipite unele de altele; éră vechile otare le au luat de basă, numai ca sě se pótă formá preste tot un cuadrat mare, intreg terenul lor.

După ţinuta resolută a plenipotenţiatului nostru direcţiunea numitei societăţi a avut cutezanţa a şi luá refugiu la feliu de feliu de apucături.

După o astfeliu de incercare neonestă şi cutezată plenipotenţiatul nostru a intrerupt ori-ce discurs cu domnii dela numita societate.

Micii proprietari în linisce astéptă decisul capitanatului reg. ung. montan şi speréză, că dacă mai e dreptate şi pentru români în acésta patrie, nu vor fi jăfuiţi de propria lor avere.

Aceste eram datoriu a le aduce la cunoscinţa publică.

Nu pot din destul a atrage atenţiunea proprietarilor mici de băi de pe aici, ca sě nu se lase a fi amăgiţi de către omeni, cari fac numai treburile societăţii, bună óră cum s'a făcut şi cu vinderea unor părţi de băi dela Stanija. *Al.*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Dacă impórtă pentru dl Albini sau pentru ori-cine a scí, că cine a stilisat acusa? recunosc că eu am stilisat-o, comisiunea a aprobat tecstul şi mandanţii au subscris-o ca elaboratul comisiunei şi ca eflucsul voinţei lor.

N'a fost aici vorbă de atitudinea politică a acusatului, cu atât mai puţin de „aderenţa“ lui la partidul naţional, la care aparţin din subscriitorii acusei toţi aceia, cari se ocupă şi cu politica, ci numai de atitudinea lui în biserică ca paroch şi protopop.

Dar nici n'a fost acest act cel dintâiu, ci a fost cel din urmă în lupta parochienilor cu parochul lor.

S'a cerut suspendarea lui, pentru-că se umpluse păharul suferinţelor, şi nu mai era de suferit starea ce ne-o crease „bravul“ bărbat în biserică.

Trecuse deja 2 ani de dile, decând noi nu mai aveam paroch, decând „paşa“ impus nóue ne şicaná în modul cel mai prost, propriu numai unui om lipsit de ori-ce cultură, — dar cu deosebire dela 12 Novembre 1886 — şi nici atunci, parochul Popescu n'a participat nici la una din şedinţele comitetului parochial, al cărui membru natural era, şi ne insulta mereu cu totfeliul de infruntări şi pretensiuni ilegale, încât comitetul vechiu, compus în preponderanta sa maioritate din adoratorii dênsului, în şedinţa sa din 21 Maiu (2 Iuniu) 1887 în unanimitate a luat următoriul conclus:

„Comitetul constată cu părere de rěu:

„că tóte încercările sale, de a înduplecá pe paroch la împlinirea datorinţei sale au rěmas fără resultat“;

„că parochul îşi i-a o posiţiune faţă de comitet, ca şi când dênsul n'ar fi membru al aceluia, ci ar sta asupra lui, şi ca şi când datorinţele comitetului n'ar fi totodată şi ale sale ca membru natural al aceluia, şi în vîrtutea posiţiunei ce o ocupă în parochie, ca cel în prima linie chemat a veghiá, ca tóte disposiţiunile autorităţilor superióre sě se efeptuéscă cu concursul seu la timp“;

„că tóte stăruinţele comitetului de a întroduce un curs normal în afacerile parochiei se zădărnicesc din partea parochului sub preteste nefundate, bătêndu şi joc de conclusele comitetului, şi critisându-le într'un limbagiu nedemn de posiţiunea ce o ocupă dênsul, şi vătěmătoriu pentru comitet.“

„Deci: ne mai avênd cu cine sě pune în pertractare în mod serios, autoriséză pe birou, ca pe lângă o comitivă detaiată, se transpună tóte actele la ven. consistoriu cu rugarea, ca sě binevoéscă a constrânge pe paroch *ca sě-şi împlinéscă datorinţa* atât în casul concret, cât şi peste tot, avênd a luá parte activă la şedinţele comitetului, a dá informaţiunile necesare şi a participá la aducerea concluselor aceluia,“ —

„eventual: *a ordiná cercetare disciplinară în causă* atât faţă de dênsul, cât în cas de lipsă şi faţă de comitet“.

Preşedintele comitetului de atuncí repausatul Iacob Bologa, ca om de o natură fórte conciliantă cum era, a tot amânat înaintarea acusei comitetului la consistoriu, în speranţă, că dóră dl Popescu îşi va vení în ori şi lucrurile se vor puté direge şi fără consistoriu, în ultima şedinţă din 1887 însě, unul din cei mai calmi membri ai comitetului, un amic de al parochului, dechiarând, că astă stare anormală nu mai este de suportat, a solicitat înaintarea acusei, ca sě se limpedéscă odată situaţiunea, şi astfellu dl Bologa ca preşedintele comitetului, în numele aceluia în 25 Ianuariu v. 1888 a înaintat la consistoriu „Acusa disciplinară contra parochului din Sibiiu cetate dl protopresbiter Simeon Popescu şi eventual contra comitetului parochial, pentru *neîmplinirea datorinţelor sale de paroch, provocare de conflicte* etc. etc.“

„Din adins n'am grăbit cu arětarea disciplinară — dice preşedintele în acusă — pentru că încă tot speram, că dl paroch îsi va veni în ori, şi ocupându-şi locul în comitet şi prin asta venind în contact nemijlocit cu comitetul, se vor dá şi luá lămuririle necesare, şi va încetá regretabilul conflict provocat prin dênsul fără nici o causă binecuvêntată; dar tot înzădar, căci dl paroch deşi totdeuna învitat în scris nu numai n'a participat nici la o şedinţă a comitetului, ba a fost casuri, când membrii comitetului coadunaţi nu-şi puteau începe lucrările, pentru-că mai lipsia unul din numěrul recerut, *ér dl paroch în acelaşi timp pornia la preumblare, sau se preumbla prin locuinţa sa.* Tóte faptele lui în întreg anul espirat dovedesc, că din adins nu voesc sě-şi împlinéscă datorinţa de paroch şi sě curme conflictul, ba din contră, prin faptele sale îl tot mai înăspresce.“

Domnul Popescu era deci pus sub cercetare disciplinară prin aderenţii sei, când a mai comis fapta necualificabilă pentru carea l'au acusat şi parochiani independenţi şi iubitori de ordine şi disciplină în biserică.

Étă tecstul acusei parochianilor:

Escelenţia Vóstră! Inaltpreasânţite Domnule Archiepiscop şi Metropolit!

Precum Ve este deja cunoscut din acusa disciplinară înaintată prin comitetul nostru parochial contra parochului nostru dl protopresbiter Simeon Popescu, — parochia nóstră din Sibiiu-cetate aprópe dela ocuparea aceleia prin protopresbiterul tractului Sibiiu, este total desconsiderată din partea parochului impus ei.

Nu voim sě revenim asupra celor cuprinse în acusa comitetului, însě pentru necsul ce este între acelea şi între cele întêmplate în sinodul parochial din ěst an, suntem necesitaţi a atinge unele împregiurări, amintite şi acolo.

Protopopul Sibiiului este un om închipuit fără păreche, carele pretinde ca sě impună în tóte direcţiunile, dar spre acésta îi lipsesc tóte calităţile de a se impune de sine, şi ca totuşi sě-şi ajungă scopul, ca protopop sě închipuesce de o putere inviolabilă şi pretinde ca voinţei lui sě se supună tótă lumea ori are drept ori ba.

Cu aceste însuşiri şi-a ales rěu locul, pentru-că parochia din Sibiiu cetate aprópe în totalitatea sa constă din membrii conscii de drepturile şi datorinţele lor, şi nu sunt aplecaţi a fi tractaţi ca nisce păpuşi.

Purtarea fără tact a parochului a produs conflictul sciut, şi comitetul a fost silit sě céră intervenţiunea venerabilului consistoriu, ca sě-l constringă de a-şi împliní datorinţa.

Încă la sinodul din anul trecut a venit comitetul cu propuneri, ca sinodul sě-şi esprime regretul seu pentru conflictul ce s'a escat între paroch şi comitet, diferinţe ce în dauna bisericii pot luá dimensiuni regretabile, şi sě învite pe paroch a-şi împliní datorinţa, a participá ca membru natural al comitetului la şedinţele aceluia, spre a comunicá cu acesta imediat, a dá şi a primi informaţiunile de lipsă şi a conlucrá ambii factori în armonia dorită la promovarea intereselor bisericei şi parochiei.

Când a venit la desbatere acest obiect, parochul ca preşedinte al sinodului a dechiarat: că pentru dênsul ar fi o înjosire a participá la şedinţele comitetului, şi cu asta a încheiat şedinţa cu îndatorirea ca spre continuare se o convóce pe altă-dată.

Spre orientare, ca sě vedeţi cine au fost aceia, cu cari a participá la consultări ar fi o dejosire pentru dl Simeon Popescu, comunicăm aci numele membrilor fostului comitet:

Preşedinte: Iacob Bologa; membrii: Zacharia Boiu, Constantin Stezar, Parteniu Cosma, Dr. Ioan Crişan, Ioan de Preda, Ioan Ghibu, Nicolae Simtion, Eutimiu Muntean şi rěp. Anania Trombiţaş.

Consecuent enunciatului seu, *în anul întreg n'a participat la şedinţele comitetului*, şi fiind-că convocarea sinodului este dreptul seu ca preşedinte, nu l'a convocat spre terminarea obiectelor puse la ordinea ḑilei, dar a lucrat mereu ca sě-şi afle elemente cu ajutoriul cărora în sinod sě se pótă rěsbuná asupra comitetului şi tocmai pentru acésta *a refusat* de a vení într'ajutoriul comitetului la statorirea listei membrilor sinodului.

Comitetul în raportul seu pentru sinodul parochial din anul curent, a susţinut tóte propunerile făcute pontru sinodul anului trecut, dar din vina parochului nepertractate.

Tot cu intenţiune de a eludá pe membrii sinodului, şi de a obţiné concluse după plac, sciind prébine, că cei mai considerabili şi mai independenţi membri ai sinodului sunt ocupaţi în ḑile de lucru, ca asesori consisteriali, ca profesori, ca advocaţi, ca funcţionari publici şi privaţi, pentru anul acesta n'a convocat sinodul pe o ḑi de Duminecă sau de sěrbătóre, ci pe o ḑi de lucru, — pe 28 Ianuariu, — ér interpelat în sinod pentru acésta, a dat un rěspuns cinic: că el în prima linie este protopop şi numai în rêndul al doilea paroch, el a cerut sě-i dăm capelan, noi nu i-am dat, deci avem sě-i purtăm urmările, Duminecile şi sěrbătorile el trebue sě le petrécă prin tractul protopresbiteral.

În acéstă şedinţă nainte de tóte s'a întregit lista membrilor sinodali prin primirea unui membru ce reclamase şi a unui membru nou, dup'aceea s'a dat cetire raportului comitetului, s'a ales o comisiune pentru revisiunea raţiociniilor şi a proiectului de buget şi s'a prorogat sinodul până la 2 Februariu. (Întimpinarea Domnului) 3 óre p. m., punêndu-se pe atunci la ordinea ḑilei: raportul comisiunei esmise, bugetul şi propunerile comitetului.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Intêlnirea monarchilor.) După lunga sa călětorie împěratul german a cercetat pe monarchul nostru la Insbruck Joi în 14 Novembre n. a. c. Monarchul nostru sosise mai înainte şi a fost primit cu mare entusiasm din partea locuitorilor. Curênd sosí şi ambasadorul german principele de Reuss. Monarchul nostru aşteptà pe peron sosirea trenului de curte german. Când stătù acest tren, împěratul german păşí repede din salonul cupeului, spre dênsul grăbí monarchul nostru şi se îmbrăţişară şi sărutară de mai multe ori. Monarchul nostru sărută apoi mâna împěrătesei şi cu toţii se retraseră în cupeu. Impěrătésa germană se retrase apoi cu totul în apartamentele sale şi monarchii începură o viuă discusiune.

* (Un diplomat dispărut). Mare sensaţiune a provocat în cercurile înalte din Sêrbia scirea că representatul sêrbesc la Berlin, Mihail Cristici, a dispărut fără de veste. Se presupune, că nenorocitul s'ar fi sinucis, căci aşa încunoscinţà pe tatăl sěu care e guvernor de bancă. Causa sinuciderei sě aduce în legătură cu raporturile familiare. Nevasta sa adecă plecase la Paris şi şi uitase cu totul sě se mai întórcă. La telegrama ce i o trimise Cristici, ea rěspunse că se află destul de bine în Paris şi n'are causă sě se mai întórcă. E de notat, că pe vremea aceea petrecea şi ex-regele Milan în Paris, ér despre relaţiunile de tot intime şi amoróse, ce esistau între ea şi ex-regele Milan, pecând era damă de curte, nu se mai face nici un secret. Ea se ḑice, că ar fi causa pentru care regina Natalia n'a mai putut trăí cu Milan. Dna Cristici e una dintre cele dintâi frumseţe în Sêrbia.

* (Recrutarea în anul viitoriu.) Prin tr'un esmis al ministrului honveḑimei sunt recercate tóte jurisdicţiunile a face pregătirile necesare şi a compune lista tinerilor din anul 1869, 1868, şi 1867. Conform legei nóue militare sunt îndatoraţi tinerii a se anunţá înşişi, căci la cas contrariu pot fi pedepsiţi dela 5—100 fl. Toţi tinerii, cari nu petrec în locul nascerii, dar în patrie, se vor anunţá la autorităţile din localitatea respectivă, unde vor şi fi supuşi asentărei.

* (Din districtul Năsěudului). Foia magiară din Cluş „Kolozsvár" aduce scirea, că dl Ioan Ciocan voesce cu ori ce preţ, ca sě închidă 5 din cele 7 scoli fundaţionale din causa, că fondul a scăḑut în urma rescumpărărei regalielor şi numai póte suportá spesele acestor scóle. Totdeauna ne întristăm, ḑice aceaşi fóie, când ni se comunică de închiderea vre-unei scoli, şi tare dorim, ca dl Ciocan sě afle mod şi voinţă de a susţiné şi mai departe instituţiunile în serviciul cultural al rasei sale. Óre nu s'ar puté face mai bine economii în spesele de comisiuni?.

Ce fariseism? Altfeliu ne îndoim că acesta ar fi starea lucrului.

* (Representanţa orăşenéscă.) In 12 l. c. n. şi ḑilele următóre a avut loc şedinţele generale a representanţei cetăţii Sibiiu. Şedinţa s'a deschis de către primariul oraşului de W. Hochmeister la $5\frac{1}{2}$ óre p. m. Dintre obiectele, ce s'au adus la ordinea ḑilei cel mai important a fost proiectul pentru modificarea statutului atât faţă cu personalul cât şi faţă cu salariul amploiaţilor. In cât privesce personalul s'a sistemisat încă 4 posturi, ér încât privesce salariul s'a sporit în mod simţitoriu aprópe 'a toţi funcţionarii afară de al fiscalului, aşa că suma totală a salarelor s'a sporit cu preste 7,000 fl. — E remarcabil, că în întreg personalul nu figuréză nici un român, dar mai triste, că nici n'a luat parte la şedinţă nici un român afară de dl Dr. Ioan Moga şi dór încă un român. N'avem sě ne mirăm deci, când nu întêlnim nici un amploiat de român, dacă indiferentismul e aşa de mare!

* (Mai mult respect Duminecei). Din Făgăraş se comunică fóiei „H Ztg". că în Noul-român s'a întêmplat o mare nenorocire. Se lucră adecă la ridicarea unei biserici reformate şi spre a isprăví lucrul mai în grabă constructorii au eşit şi în Dumineca trecută şi a început cu continuarea lucrului. Abia însě începură bine si tótă bolta bisericei se dărimà deodată şi îngropà sub ruinele ei pe lucrători. Şase dintre lucrători au rěmas morţi pe loc, 4 sunt grav răniţi, încât numai e speranţă de a trăí. Se vorbesce, că lucrătorii mai întâiu s'au opus şi n'au voit sě lucre Dumineca şi numai în urma stăruinţelor preotului reformat, carele insu şi conducea lucru, s'au induplecat a lucrá

Respectaţi Dumineca căci e ḑiua Domnului!

* (Tablele regesci.) In representaţiunea, ce o a substernut camera advocaţială din Budapesta ministrului de iustiţie cu privire la decentralisarea tablelor, se află următórele oraşe induse: Budapesta, Dobriţin, Caşovia, Şopron, Pojon, Timişóra, Seghedin, Cinci-biserici şi Cluş. Foile maghiare din Ardeal se plâng rěu, că guvernul nu e aplecat sě aşaḑe cel puţin dóuě table regesci în Ardél şi anume una în Cluş şi una în Murěş-Oşorheiu, căci Ardealul e mai ameninţat?!

* (Afacerea Kókán). Advocatul defraudatorului Kókán a cerut ca fostul secretariu de stat Matlekovits sě fie pus în arest preventiv, acusându-l cu falsificare de documente şi prin urmare la complicitate în defraudaţiunea lui Kókán. Polonyi susţine acésta prin o hârtie înaintată tribunalului, unde spune, că Matlekovits a computat bani pentru birjă spre a merge în dietă chiar şi în ḑilele când nu s'au ţinut şedinţe nici parlamentare şi nici în vre-o comisiune. Procedura opoziţionalului Polonyi în afacerea acésta este plină de patimă şi are în sine mult din caracteristica mistificărilor tendenţióse.

* (Sinucidere.) In ḑilele trecute cassariul căilor ferate de sud din Budapesta Francisc Carell a anunţat poliţiei, că pe timpul, când s'a dus la mâncare i sa furat din cassă 22,000 fl, Poliţia bănuindu l pe el l'a închis. Ne aflând inse motive de a-l mai ţiné, l'a pus pe picior liber. Omul disperat s'a dus în familia sa numěrósă a istorisit tot cum i a umblat şi în urmă luându-şi revolverul a eşit din casă. Mai târḑiu l'a aflat nevasta sa mort în cimiteriu, pe mormêntul unui copil al seu.

* (Esposiţia universală.) Esposiţia dela Paris a fost deschisă cu totul 185 ḑile şi a fost cercetată de peste 26 milióne de ómeni, cu 12 milióne dar mai mult ca în 1878. Numěrul cel mai mic al cercetătorilor se arată în ḑiua de 10 Maiu cu 36,922, ér cel mai mare în ḑiua de 3 Octobre când au fost 387,877 cercetători. Turnul Eiffel a încassat până în 6 Nov. 6,500,000 franci. Drumurile de fer au incassat sume enorme, ér societatea omnibusurilor 54 milione fr. Venit enorm au avut restauraţiunile şi cafenelele. S'a consumat preste 967.500 klgr. pâne pe ḑi, 102,780 klgr. carne de vită, câte 625,272 óuě etc. Pe linia de ost au circulat în continuu 128 trenuri de plăcere, de aici se póte închipuí venitul cel mare pe liniile ferate.

* (Siguranţa publică) Marţi séra la 8 óre, scrie „Gaz. Trans", stuparul Irimie Puiu, care mergea din oraş acasă cu socia sa, fu atacat la podul Ghimbăşelului de doi necunoscuţi, cari, probabil, sunt lucrători dela fabrica de zăhar, daţi afară din serviciu. Hoţii încercară se têrască jos din car pe stuparul, şi sě l jefuéscă, dar nu putură. Atunci unul din hoţi loví la ochiul stâng pe stuparul cu un bocser, ori cu alt instrument tare, rânindu-l greu. Puiu începù sě strige, ér hoţii se incercară se restórne în Ghimbăşel carul cu stăpânul lui cu tot; neputênd face nici acésta ispravă, hoţii fugiră către fabrica de zăhar. Poliţia caută sě-i descopere de va puté, căci amêndoi mişeii aveau obrazele negrite.

* (Emigrări în mase). Mare miserie domnesce în sěcuime, aşa de mare, încât bieţii ómeni ne mai avênd cu ce se susţine s'au hotărît a luá lumea în cap. In luna lui Octobre s'au cerut numai pentru România certificate pe 15 ḑile 365, ér pasapórte pe un an 102. Tóte opintirile autorităţilor au rěmas zadarnice. Bieţii sěcui au fost ademeniţi cu promisiuni, că vor căpětá pămênt şi vor fi colonisaţi şi aşa nu şi-au câstigat cele trebuincióse pentru érnă, acum au luat lumea în cap.

* (Torturi de ale gendarmilor ungurresci.) Din O Becse se raportéză fóiei unguresci „B. U." despre grozave torturi inchisiţionale, ce se sěvêrşesc de către gendarmeria de acolo faţă cu tóte persónele, care cu vină ori fără vină cad în mânile ei.

Aşa de esemplu cu ocasiunea unui furt de oi fù torturat de gendarmerie Blasiu Kovats. Durerile stórseră de pe buzele lui numele Cseke. Acesta fù inmediat arestat, pus pe spate, doi gendarmi îi ţinură mânile, un al treilea i se puse cu genunchii pe pept, pe când un al patrulea gendarm îl bătù la tălpile piciórelor cu o vênă de bou, până ce nenorocitul ameţì. Fiind-că tot nu mărturisí nimic, îi inmuiară piciórele sfăşiate până la sânge, în oţet, apoi îl plimbară în sus şi jos, şi-l bătură până-ce căḑù jos leşinat. In ḑiua următóre se dovedí nevinovăţia lui Cseke. Gendarmii asteptară până séra, îi deteră un băţ în mână şi l aruncară afară pe stradă. Nenorocitul om fu dus acasă cu carul şi e pentru totdeauna schilav.

Femeia Victor Szilak fù arestată şi bănuită, că a sěvêrşit un furt. Fù supusă torturei celei mari şi celei mici. In ḑiua următóre se dovedí nevinovăţia ei, trebuí sě fie liberată şi medicul constatà, că pe tot trupul ei nu se află nici loc cât o palmă, care sě nu fie lovit până la sânge. Bărbatul sermanei femei făcù arětare prin un advocat, din care causă îl căutară şi pe el şi pe Mihail Dudas îi bătură, până când şi-au retras pîra.

Femeia Elisabeta Maior, în vêrstă de 63 ani, fù arestată, fiind-că precum se ḑice ar fi găsit nesce bani şi i-ar fi tăinuit. Fù supusă torturei, dar dovedindu-se nevinovăţia ei fù liberată. Când gendarmii aflară că ea se duce la un advocat, o închiseră din nou şi érăşi o torturară. Din nou fù liberată şi érăşi închisă şi bătută. Sěrmana bětrână fù transportată acasă ca schilavă.

* (Bóla de vite). Din causa că in comtt. B. Năsěud bântue în mod epidemic bóla de unghii şi de gură la vitele cornute şi la rîmători, guvernul Bucovinei a publicat un ordin, în puterea căreia este oprit importul din Ungaria în Bucovina al vitelor cornute, oilor, caprelor şi rîmătorilor. Bóla bântue în mod epidemic şi în părţile Făgăraşului.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	$9\,48\frac{1}{2}$	9.46
100 marce nemţesci	58.45	58 46
London (poliţă pe trei lun)	119.15	119.—

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba-Iulia	Haţeg	Homorod-Cohalm	Cluş	Murĕş-Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea-mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök-Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul-săsesc	Orĕştie	Odorheiul-sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna-Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod-Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş-Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş - Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök-Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul-săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul-sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna-Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.—**	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	**6.10**
Szolnok	11.20	4.05	**7.22**	**9.28**
P. Ladány	2.22	5.46	**5.52**	**11.38**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.46	**1.51**
	—	**7.11**	9.18	**2.11**
Várad-Velencze	—	—	9.27	**2.19**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	**2.32**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.21	**2.55**
Rév	—	**8.16**	11.38	**3.38**
Bratca	—	—	12.16	**4.01**
Bucia	—	—	12.54	**4.23**
Ciucia	—	**9.05**	1.57	**4.49**
B. Huiedin	—	**9.35**	3.11	**5.31**
Stana	—	—	3.40	**5.40**
Aghireş	—	—	4.15	**6.12**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	**10.35**	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	**11.23**	—	—	7.48
Ghiriş	**12.44**	—	—	9.13
Cucerdea	**1.27**	—	—	10.04
Uioara	**1.34**	—	—	10.12
Vinţul de sus	**1.42**	—	—	10.19
Aiud	**2.07**	—	—	10.45
Teiuş	**2.26**	—	—	11.34
Crăciunel	**3.11**	—	—	12.11
Blaş	**3.24**	—	—	12.29
Micăsasa	**3.54**	—	—	1.10
Copşa mică	**4.09**	—	—	1.30
Mediaş	**4.39**	—	—	2.14
Elisabetopole	**5.11**	—	—	2.54
Sighişóra	**5.45**	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	**5.54**
Ágostonfalva	8.17	—	—	**6.39**
Apaţa	8.37	—	—	**7.13**
Feldioara	9.06	—	—	**7.45**
Braşov	9.45	—	—	**8.32**
	1.55	**5.32**	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	**9.12**	1.14	**5.03**
Timiş	—	**9.41**	1.45	6 22
Braşov	—	**10.17**	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	**5.37**	—	**7.44**	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	**9.07**	
Haşfalĕu	9.09	—	**10.34**	
Sighişóra	9.33	—	**10.20**	
Elisabetopole	10.02	—	**11.09**	
Mediaş	11.04	—	**11.35**	
Copşa mică	11 24	—	**11.19**	
	11.39	—	**11.59**	
Micăsasa	11.57	—	**12.15**	
Blaş	12.30	—	**12.43**	
Crăciunel	12.45	—	**12.55**	
Teiuş	1.13	—	**1.07**	
Aiud	2.18	—	**2.11**	
Vinţul de sus	2.48	—	**2.33**	
Uioara	2.56	—	**2.40**	
Cucerdea	3.14	—	**2.46**	
Ghiriş	4.01	—	**3.27**	
Apahida	5.28	—	**4.47**	—
Cluş	5.56	—	**5.08**	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	**7.06**	—	—	8.36
Ghirbou	**7.22**	—	—	9.02
Aghireş	**7.37**	6.11	—	9.32
Stana	**8.03**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.24**	6.43	—	10.51
Ciucia	**9.04**	7.12	—	12.16
Bucia	**9.20**	—	—	12.50
Bratca	**9 37**	—	—	1.19
Rév	**9.55**	7.51	—	2.—
Mező-Telegd	**10.20**	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.04**	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	**7.30**
Szolnok	**3.31**	11.51	3.29	**11.51**
Budapesta	6.30	**1.55**	**7.45**	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Comunică numai în fie-care Vineri.

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	**4.30**
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Nota: Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	**11.—**	3.40
Budapesta	—	7.40	**9.30**
Szolnok	—	10.42	**12.38**
Arad	—	3.53	**5.36**
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	**6.05**	7.46
Bêrzava	—	**6.23**	7.57
Soborşin	—	**7.20**	8.42
Zam	—	**7.55**	9.11
Gurasada	—	**8.26**	9.39
Ilia	—	**8.47**	9.55
Branicîca	—	**9.11**	10.13
Deva	—	**9.42**	10.37
Simeria (Piski)	—	**9.59**	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	**11.29**	12.01
Vinţul de jos	—	**12.02**	12.29
Alba-Iulia	8.55	**12.19**	12.45
Teiuş	9.54	**1.06**	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	**3.—**	1.42
Alba-Iulia	11.59	**3.34**	2 32
Vinţul de jos	12.30	**4.10**	—
Şibot	1.01	**4.43**	—
Orĕştia	1.32	**5.13**	—
Simeria (Piski)	2.03	**5.47**	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	**6.27**	9.27	—
Conop	**6.47**	9.46	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.20	**5.35**
Pauliş	**7.43**	10.34	6.01
Gyorok	**7.59**	10.50	6.44
Glogovaţ	**8.28**	11.16	7.25
Arad	**8.42**	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	**2.21**	5.10	—
Budapesta	6.—	**8.15**	—
Viena	1.40	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	**4.38**
Németh-Ságh	7.01	**5.01**
Vinga	7.30	**5.29**
Orczifalva	7.55	**5.47**
Merczifalva	8.13	**6.04**
Timişóra	9.04	**6.50**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	**6.41**
Haţeg	12.23	**7.26**
Streiu	1.12	**8.14**
Simeria	1.51	**8.50**

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	**2.04**
Orczifalva	7.46	**2.26**
Vinga	8.15	**2.56**
Németh-Ságh	8.36	**3.13**
Aradul-nou	9.11	**3.51**
Arad	9.27	**4.05**

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	**9.12**

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	**4.35**
Şeica mare	—	2.38	**5.05**
Lómneş	—	3.22	**5.46**
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	2.30	9.10	**9.50**
Ocna	3.04	9.37	**10.14**
Lómneş	—	10.05	**10.40**
Şeica mare	—	10.40	**11.10**
Copşa mică	—	11.09	**11.35**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.05**	10.20	3.25
Cheţa	**3.35**	10.50	3.58
Ludoş	**3.51**	11.11	4.15
M. Bogat	**4.06**	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	**4.43**	11.57	5.23
Kerelő-Sz.-Pál	**4.58**	12.12	5.44
Nireşteu	**5.21**	12.36	6.08
Oşorheiu	**5.40**	12.55	**6.27**
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	**7.—**	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.—	9.49
	6.45	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.05	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.23	1.49	**11.53**
Ludoş	8.31	2.02	**12.06**
Cheţa	9.12	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.44	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	340

Redactor: responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 121 Sibiiu, Marți 7/19 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sěrbători a „S. Arh. Mihail și Gavriil" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 11 Novembre v.

Sibiiu, 6 Novembre.

Foile germane salută cu insuflețire reintórcerea impěratului german Wilhelm al doilea din călětoria sa europénă și esprimă cea mai vie mulțămită părintescului monarch, care nu hesitéză a-și sacrifică chiar și sănětatea pentru a realisá scopul măreț și nobil, ce și l'a designat: manținerea păcei europene.

Foile austriace și cu ele ale statului ungar glorifică călětoria și avêntul, cu care acest tiněr domnitoriu a sciut inchegá voințele mai multor domnitori într'una și a sciut ridicá balanța păcei pentru susținerea ecuilibrului europén.

Noi numai cu bucurie am puté sě privim deci spre Berlin, unde sunt concentrate voințele tainice ale diplomației europene și de unde se dă signalul direcțiunei politice, ce sě se urmeze, pentru a apěrá Europa de un conflict, care ar sguduí póte state din temelie și ar dá mapei europene o altă față.

Și atributele, ce i se aduc ađi tiněrului impěrat din partea presei monarchiei nóstre ar fi cu atât mai legitime, cu cât în prima linie este vorba de apěrarea intereselor austro-ungare în Orientul europén.

O împrejurare însě mai e, carea pecât apare de mistică, pe atâta a provocat o adevěrată nedumerire în cercurile politice, nu numai dela noi, ci din tóte statele europene: atitudinea celor din Berlin față cu premieriul austriac, contele Taaffe.

Cu ocasiunea visitei împěratului german în anul trecut la Curtea vieneză contele Taaffe n'a fost băgat în sémă la nici un act însemnat, ce s'a petrecut, cât timp înaltul óspe a dat în Viena, și când a venit momentul d'a se împărțí ordine și distincțiuni, vrednicia a căđut asupra premieriului ungar Tisza și a altor bărbați de stat, ér despre persóna premieriului austriac nici măcar amintire nu s'a făcut.

Acest eveniment a fost caracterisat atunci cu colori destul de triste de întréga presa austriacă, fără însě a schimbá câtuși de puțin din direcțiunea și atitudinea politică a celor din Berlin.

Și acésta s'a dovedit din nou acum când tiněrul împěrat german a fost glorificat în tot locul în lunga sa călětorie, când o parte din suita sa în frunte cu contele Herbert Bismarck a onorat pe dl Tisza și pe ceialalți ministri ungari, ér pentru Viena și pentru ministrii austriaci n'a avut timp de „cinci" minute spre a-și lăsá cel puțin carta de visită."

E caracteristic acest eveniment și și mai remarcabil devine el, dacă vom luá în considerare, că s'au plănuit tóte lucrurile de așa, încât nici întêlnirea monarchilor nu s'a făcut în Viena, ci într'o altă localitate.

Ce s'au urmărit cu aceste dispositiuni, e ușor de esplicat, cu atât mai greu este însě de aflá pentru-ce atâta ignorare cu privire la un premieriu dintr'o parte a monarchiei nóstre, care a stat în fruntea guvernului mai bine de un deceniu.

Dacă politica inaugurată de dl Taaffe nu convine celor din Berlin și nici celor din Viena și Budapesta, pentru-ce nu-l constring mai bine sě abđică, decât sě-l îmbrace în atâta desconsiderare.

Acésta este întrebarea, carea se impune de sine și la carea nu póte sě rěspundă nici cei mai inițiați în afacerile interne și esterne ale monarchiei nóstre.

Un lucru însě e sigur. Dl Taaffe trebue susținut și întreg guvernul seu, dacă e ca sě nu se provóce sguduiri în lăuntrul monarchiei, cari cine scie ce feliu de resulsate ar puté avé și cari în momentele actuale nu mai bine venite nu ar fi.

Și politica inaugurată de guvernul Taaffe a prins cu mult mai adênci rădăcini și a cuprins cu mult mai mult teren, decât ca ea sě se pótă schimbá făr a provocá miscări de transformare, ér în urma urmelor, cine scie, dacă s'ar mai puté garantá o stabilitate în guvernare.

Din punctul acesta de vedere privită atitudinea celor din Berlin e fórte greșită, și greșită apare atitudinea cercurilor din monarchia nóstră, cari nutresc aceleași vederi.

Dl Taaffe în loc sě fie încuragiat, e adus într'o dilemă și într'o situațiune de tot critică. Prin desconsiderarea manifestată pe de o parte a mărit ambițiunile acelora, cari nici chiar sub guvernul Taaffe nu sunt mulțămiți, le-a dat aliment la o activitate mai vie contrară, la o rivalitate estremă, ér pe de altă parte ia tăiat tótă speranța de a mai puté fi dênsul spriginit din partea cercurilor mai înalte.

Prin acésta nu voim sě deplângem posiția sa, căci inimă bărbătéscă și deosebit tact trebue sě aiba, ca sě se mai pótă susțíné, ci mai mult vrem sě accentuăm, că prin favorisarea mai mare a unei părți a monarchiei, raporturile în loc sě se consolideze sě slăbesc și interesele se isoléză și cu ele se micșoréză și garanțele de alianță.

Politica dlui Taaffe pare a fi mai adecuată vécului, în care trăim, ea póte fi mai roditóre pentru viitoriu și cei ce caută ađi a o nimicí din considerațiuni póte mai mult „particulare-naționale" se pot tređí cu desamăgire.

Revista politică.

In 12 l. c. n. a ținut Kulturegyletul adunare în Cluș sub președința comitelui Gabriel Bethlen.

S'a asteptat cu mare incordare ținerea acestei adunări, mai vêrtos, că presa patriotică în avêntul ei înflăcărat anunțase, că adunarea va aduce la ordinea đilei rěspunsul Escelenției Sale I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, 'l va discutá și se va pronunțá asupra lui, și tot presa patriotică face responsabili pe purtătorii de cultură pentru atitudinea, ce o vor luá.

Lumea a rěmas însě desamăgită. Raporturile foilor din Cluș se mărginesc a amintí numai, că adunarea a luat spre sciință rěspunsul archiereului nostru și n'a aflat de oportun a se lăsá în desbateri detaiate, ér foile „patriotice" și-au potolit cu totul focul și insuflețirea, cu carea discuta acésta cestiune.

Lucrul se esplică de sine. Presa magiară, care a tăbărit cu atâta vehemență asupra archiereului nostru pentru ținuta Sa bărbătéscă, a cunoscut mai la urmă direcțiunea greșită, ce o a luat și pentru a repará greșala, a inceput a cântá pe altă córdă.

Simțise, că n'a făcut bine, că a dat acestei cestiuni importanță așa de mare politică, ci mai consult era, dacă se mărginea și ea cu atitudinea unor foi din capitală, cari îi atribuise cestiunei numai o valóre relativă, și věđênd și resistința cea mare, ce o opune intreg poporul român și mișcarea, ce o provocase în șirurile lui, a credut de cuviință, că prin articoli măgulitori la adresa archiereului nostru va puté potolí spiritul de aderare, mai ales, că se dase signalul, că se mai află particulari, cari lipsiți de respectul consciinței, vor reproduce articolii lor tendențioși pentru a puté presentá activitatea archiereului nostru contrară aspirațiunilor și intereselor poporului român.

Cestiunea scósă odată la ivélă de foile patriotice cu tendențiune malițiósă și pusă pe terenul publicistic n'a rěmas însě mărginită în colónele foilor din patrie, ci generalisându-se, ea a format material de discusiune aprópe în întrégă presa europénă.

Tóte điarele, cari ne cunosc mai mult ori mai puțin relațiunile politice interne și n'au avut ocasiune a se pronunțá, au folosit ocasiunea spre a trage în discuție situațiunea și raporturile, în cari ne aflăm noi românii din țěrile corónei sf. Stefan.

Așa a făcut presa română de preste munți, așa presa austriacă și germană și nu trebue sě ne mirăm, dacă vedem mai ales în timpul din urmă dis-

---

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.)

(Urmare.)

Frunđă verde frunđuliță,
Ia me'n brațe mândruliță
Și me du la dumbruliță,
Și-'mi dă apă cu mâna,
Sě-'mi mai stêmpăr inima,
Că-'mi arde ca flacăra.

* * *

Spune-'mi bade-adevěrat
Iei-me după cărat?
Io-'ți spun mândră rupt ales,
Că te iau după cules.
Bădiț, bădișorul meu,
Sărutu-'ți obrazul teu,
De ai tu gând de însurat,
Nu-'mi ținea drumu legat!
Că pe mine mulți me cer,
Insě după tine per.
Și-oiu murí de me voiu duce,
Că 'ți-a fost gurița dulce,
Dulce 'ți-a fost gura ta
Și nu o mai pot uitá,

* * *

Frunđă verde nucă sacă
Nu-'mi trebue boi nici vacă,
Numai mândruța sě-'mi placă;
Nu-'mi trebue nici avere
Numai mândră pe plăcere.
Că decât cu urît în casă,
Mai bine cu bólă'n óse,
De o fi maica'n sănětate
Ea din bólă me va scóte,
Dar' din urît nu me póte,
Nu me póte păn' la mórte.

* * *

Mândră, de dragostea nóstră
A'nflorit pomii pe cóstă,
A'nflorit și n'a rodit
Fost-am dragi și ne-am urît,
A'nflorit și n'a legat,
Fost-am dragi si ne-am lăsat.

* * *

Vai de mine, ce-i pe aici,
De-i plin codru de voinici,
La tot fagul câte cinci.
La un fag mai lângă cale
Zace-un tiněr de lungóre
Cu mândruța la picióre.
Mândra dulce l mângăia
Și din graiu așa-i grăiá:
„Ori mori bade, ori te scólă,
„Ori îmi dă și mie bólă,
„Sě-'mi bolesc și eu cu tine
„Batără și un an de đile.
Tiněrul din graiu grăia:
„Ba eu mândră nu ți-oiu dá,
„Pănă tu nu-mi vei aduce
„Ceea-ce eu îți voiu đice:
„Apă rece din Dunăre,
„Sloiu de giață din țěrmure
„Mure negre din pădure.
—„Bădiț, bădișorul meu
„Rabdă-mi-te Dumneđeu,
„Dar' de unde ți-oiu aduce
„Ce-mi spuseși atât de dulce,
„Că decând bade-ai bolit,
„Apa rece s'a 'ncălđit,
„Sloiu de ghiață s'a topit
„Mure negre au perit.
—„O tu dragă, ce grăesci,
„Rěu pricepi și mare esci,
„Apă rece-i gura ta,
„Dacă primesci vorba mea;
„Sloiu de giață-i peptul teu,
„Dacă lași pe gândul meu;
„Mure negre's ochii tei,
„De-i lăsa precum věd ei,
„Te plécă de me sărută
Și-'mi fii dar' a mea iubită,

* * *

—„Eu me duc, mândră, me duc,
„Și pe tine nu te duc.
—„Du-me bade și pe mine,
„Dacă vrei sě dai de bine,
„Barem drumu jumětate,
„Că nu 'ți-a părea departe.

„De 'ți-a fi urît cu mine
„Fă-me brâu pe lângă tine;
„De 'ți-a fi urît cu brâu
„Fă-me pénă de sacfiu;
„De 'ți-a fi urît cu pénă,
„Fă-me lumină de céră,
„Că tu unde-i însărá
„Eu, bine ți-oiu luminá,
„Omenii te-or întrebá
„De unde-'ți lumina?
„Tu vei đice cu mândrie,
„Ca omul de-a lui moșie:
„Asta-i lumină de céră
„Drăguță din a mea țară,
„Și e lumină de sěu
„Drăguță din satul meu.
—„Copiliță frumușea!
„Drăgulașă ți e vorba,
„Dar tot' nu m'ii înșelá.
—„Dute dară sănětos
„Ca ș'un trandafir frumos.
—„Și tu rěmâi sănětósă
„Ca și-o vióră frumósă.
—„Mergi dar bade supěrat
„Ca și-un trandafir brumat.
—„Și tu rěmâi supěrată
„Ca și-ovióră brumată.

(Va urmá.)

cutându se acésta cestiune în presa francesă, carea se ocupă amĕnunţit cu afacerile nóstre şi laudă bărbăţia „metropolitului românilor“ pentru bărbătésca Sa ţinută şi tactul politic, cel are.

Aşa a rĕmas desilusionată şi presa pretinsă „patriotică“ şi acei particulari români, cari din rĕinţă şi rea credinţă au ţinut de cuviincios sĕ secundeze presa maghiară cu scop de a potolí însufleţirea provocată în masele poporului, şi de a discreditá în sus şi în jos pe bunul nostru archiereu.

Efectele contrare urmate din o tactică greşită, esplică deci destul de evident potolirea focului de discusie a presei patriotice şi preste tot potolirea însufleţirei de a se mai sulevá acéstă cestiune în publicitate, ci o lasă tainică, precum accentuasem şi noi, pentru timpuri mai târḑie.

Nemulţămirea ce domnesce în Boemia ia proporţiuni tot mai mari. In ḑilele trecute dieta boemă a luat hotărîrea ca mandatele deputaţilor germani, cari nu s'au presentat în dietă sĕ se considere de depuse.

Organele cehe laudă energia, cu carea lucră în direcţiunea acésta dietă boemă şi se bucură mult, că chiar locotenenţa ţĕrei a spriginit acésta propunere. Situaţiunea o a agravat şi mai tare o decisiune a dietei, prin care s'a votat pe séma rĕspândirei instrucţiunei cehe 20,000 fl. Acésta o a adus maioritatea lui Rieger în discusie pentru a mai potolí spiritul contrariu, ce a început a se manifestá în ţéră din causa ţintei sale cu ocasiunea desbaterei adresei, ce o înaintese cehii tineri cu privire la încoronarea monarchului de rege şi la dreptul de publicitate al statului boem.

In viile discutări ale presei despre manţinerea păcei, lumea a fost surprinsă de un articol eşit din condeiul unui militariu de rang înalt rus şi publicat în „Now. Wremia“. Acest articol se ocupă special cu armata ruséscă şi anunţă, că pentru cas de mobilisare a trupelor ruse dela hotarele austro-ungare nu e de ajuns un numĕr de pusci de 500,000, ci de cel puţin 1—1½ milióne. Rusia a şi căutat a-şi înarmá aceste trupe cu pusca cu repetiţie şi spre acest scop a şi comandat în Francia pusci si stem Lebel, pentru-că pe Rusia şi pe Francia le légă acelea-şi interese sau mai bine ḑicênd le amenință acela-şi pericol. Când Rusia va fi în posiţie de a-şi mobilisá bine armata, atunci de sigur că situaţiunea politică europénă va trebuí sĕ sufere schimbări.

Lucrul de mână.

În vara anului de faţă s'a ţinut un curs de lucru de mână în Frătăuţul-nou, cercul Rădăuţului din Bucovina. Infiinţătoriul cursului a fost venerabilul paroch şi exarch din Frătăuţul-nou, dl Iraclie **Porumbescu**. D-sale îi zace la inimă înflorirea scólei şi a poporului român din Bucovina. Astfeliu insufleţit şi de resultatele încercărilor începute aici la noi în Transilvania cu impletiturile, chemă la sine pe dl Muşlea din Braşov, ca sĕ ţină un curs în Frătăuţul-nou.

Cursul acesta s'a început la 10/22 Iuliu şi s'a încheeat la 8/20 August a. c.

Foile române din Bucovina aduc scirile cele mai îmbucurătóre despre resultatele acestui curs.

Deodată în ḑiua intâiu a cursului a fost de faţă 32 de participanţi, apoi în ḑilele următóre s'a ridicat la 43 de inşi: preoţi, învĕţători, învĕţătóre, cantori, studenţi, apoi săteni şi anume feciori, fete, băeţi şi copile de scólă. După cum am aflat pe cale privată s'au îmbiat a fi primite la curs şi nisce învĕţătóre germane chiar şi cu tacsa îndoită.

Frecuenţa acésta mare a cursului arată destul de vĕdit, cum-că tóte păturile sociale ale poporului nostru sunt pĕtrunse de folosul lucrului de mână atât din punct de vedere general cultural, cât şi din punct de vedere naţional-economic. La acéstă afirmaţiune me îndreptăţesce şi aceea împregiurare, că numitul curs a fost visitat de multe grupe de bărbaţi şi femei de posiţie înaltă socială, ca şi de singuratici, cari toţi, încântaţi de succesele acelui curs, au început cu multă însufleţire folosul cel nepreţuit al astorfeliu de ocupaţiuni pentru poporul nostru

Obiectele lucrate de participătorii numitului curs au fost espuse mult timp şi în Cernăuţi, în localităţile societăţii pentru literatura şi cultura română din Bucovina; ér de aci s'au trimis la scóla română din Sucéva. Au încântat pe tot visitatoriul aceste producţiuni industriale, şi preţióse.

Iată cum se esprimă despre valórea acestora un bărbat cult din Cernăuţ către venerabilul părinte Porumbescu într'o epistolă privată, carea venindu-mi la mână o alătur aici:

Prea Venerabile Domnule Părinte!

„Lucrurile de mână, ce le-aţi trimis la societate, sunt admirate de toţi, cei-ce le vĕd. Am fost de faţă, când le privia dl consilieriu Reni, şi d-sa a constatat, că unele din acelea lucruri pot figurá chiar în ori-ce salon, mai ales pălăria cea albă de paie lucrată de domnişóra Brăilean, scăunelul cel cu 3 picióre şi obiectele esecutate de pălimariu din Igesti. „In 4 sĕptĕmâni“ — ḑicea dl Reni — învĕţăceii au făcut frumósă propăşire!“

Odaia societăţii nóstre, în care sunt espuse manufacturele dela cursul P. C. V., e mereu cercetată de ai nostri. Dumineca trecută am fost şi eu acolo cu soţia şi cu copii ca sĕ le vadă. Soţia îmi ḑicea, că cu mare plăcere ar cumpĕrá pălăria lucrată de domnişóra Brăilean, dacă ar fi de vêndut. Dorinţa asta a soţiei mele m'a adus la idea, că óre dacă domnişóra Brăilean şi póte şi alte domnişóre ar fi în stare sĕ lucre multe .... pălării pentru dame aşa de bune, nu s'ar puté deschide cu timpul o boltă românéscă, unde sĕ se vêndă pentru românce astfeliu de articule cu preţuri mai scăḑute?....

Interesul cel mare al lucrurilor espuse m'a făcut sĕ-i iau astăḑi (tăierea capului s. Ioan) pe toţi parochienii şi pe tóte parochiencele nóstre din biserică după s. liturgie sĕ-i duc pe toţi la societate, ca sĕ vadă şi ei ce s'au lucrat în Frătăuţul-nou. Se înţelege, că după-ce au vĕḑut resultatul cu ochii, acuma la mulţi li părea rĕu, că nu m'au ascultat.

Părintele Artemi mi-a istorisit cu multă însufleţire despre visita, ce V'a făcut-o, părêndu-i numai rĕu, că s'a întârḑiat.

D-ḑeu sĕ Ve dăruéscă încă multe .... şi senine ḑile, căci P. C. V. a-ţi deschis isvorul unei mari fericiri pentru scumpul nostru popor.

De aici se póte convinge ori care, că mare viitor are lucrul de mână în scólă pentru poporul nostru şi nici nu mai putem crede, cumcă ar mai trage cineva la indoélă însemnătatea acestui obiect dat uitării cu totul în atâtea vécuri.

La noi s'a început din anii trecuţi un curent fórte puternic pentru de a se pune fundament cestiunei lucrului de mână. O adevĕrată revoluţiune se pornise în timpul din urmă pe acest teren. Lucrarea s'a inceput, rĕmâne numai sĕ o spriginim cu toţii, ca sĕ-şi aducă ródele sale binecuvêntate pentru fericirea poporului*). N.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Vĕḑênd parochul, că apucătura nu i-a succes, căci membrii sinodului, deşi era ḑi de lucru, s'au presentat în numĕr mare, în intervalul acesta a esoperat, de unii meseriaşi, carii erau ierşi din listă pentru-că 3 ani de ḑile nu plătise neînsemnata contribuire de 1 fl. la an pentru fondul scolariu, — au plătit acele restanţii şi li s'au dat cuitanţele cu datul anilor respectivi, cu scop sĕ-i vîre în lista staverită deja, a mai procurat şi câteva cereri pentru primire în parochie, dela nisce ómeni subordinaţi prin ateliere strĕine, carii nici când nu cercetéză biserica; dar s'a îngrigit totodată, ca protocolul şedinţei din 28 Ianuariu sĕ conţină un conclus, ce nu se adusese, conform căruia: cei sterşi din listă, pentru-că nu şi-au împlinit datorinţele parochiale, îndată-ce 'şi vor plătí restanţele vor fi întroduşi érăşi în listă, apoi a pus la cale pe epitropul secundar dnul Petru Ciora, ca sĕ facă un raport la sinod, că dela staverirea listei încóce, cutari şi cutari meseriaşi (partea cea mai mare sodali de tipografi) au rĕspuns sumele, cu cari erau datori de 3 ani la fondul scolariu.

În şedinţa continuativă din 2 Februariu numai decât s'a încins o desbatere la autenticarea protocolului, pentru conclusul amintit mai sus, carele însĕ nu se luase în sinod şi preşedintele a stăruit şi a votat pentru susţinerea lui, numind între altele şi de „brutală“ atitudinea celor ce aperau adevĕratul conclus al sinodului.

Sinodul cu tóte aceste a sters tecstul necorect din protocol.

Vĕḑênd preşedintele, că aderenţii sei sunt în minoritate, de ací încolo cu intenţiune a pus totfeliul de pedeci, numai ca sinodul se nu înainteze întru resolvirea obiectelor puse la ordinea ḑilei.

Numai decât după verificarea protocolului presentéză amintitul raport al epitropului secundar, şi pretinde ca sinodul sĕ-l pertracteze de urgent, şi sĕ întroducă pe respectivii fosti restanţieri în lista membrilor sinodali ca încă în aceeaşi şedinţă sĕ-şi pótă eserciá drepturile.

Sinodul n'a primit urgenţa, ci a decis ca înainte de de tóte sĕ se pertracteze obiectele puse deja la ordinea ḑilei, şi după resolvirea acelora se urmeze acest obiect.

După aceea a presentat unele cereri de primire în parochie, pretinḑênd ca respectivii se fie primiţi şi numai decât admişi la vot.

Sinodul şi acest obiect l'a resolvit tot ca pe cel precedent.

Abia după dóuĕ óre dela deschiderea sinodului am ajuns se începem cu pertractarea obiectelor puse la ordinea ḑilei. S'au pertractat raportul comisiunei esmise din şedinţa premergĕtóre, şi s'au dat comitetului şi epitropiei absolutoriu pentru raţiociniile anului espirat, s'a primit bugetul pentru anul curent, s'au primit unele concluse propuse de comisiune, au urmat apoi propunerile comitetului.

Între acestea, când a venit rêndul la cea nepertractată în sinodul din 1887, prin care se cere ca „sĕ se învite parochul a-şi ocupá locul ce-i compete în comitet“ etc. preşedintele a declarat, că sinodul nu este competent a luá concluse de acésta natură, şi el nu admite la desbatere acest obiect, de altmintrea crede, că în viitoriu nu va fi lipsă de acest conclus.

Sinodul numai ca se înainteze odată cu pertractarea şi se ajungă la alegerea comitetului şi epitropiei parochiale, dând espresiune convingerei sale, că preşedintele în sensul alineei ultime a §-ului 10 din Statutul organic este datoriu se supună şi acest obiect la pertractarea sinodului a luat spre scire dechiaraţiunea ultimă a parochului şi a decis ca aceea sĕ se ia la protocol.

După ce s'au pertractat tóte propunerile comitetului, au venit la ordine alegerea comitetului şi epitropiei parochiale. Aci érăşi s'a mai încercat odată manevra de a împedecá lucrările sinodului.

Domnul N. Cristea érăşi a sulevat cestiunea decisă odată, şi a propus ca sĕ se pertracteze cererile pentru primirea de membri noi în parochie, carea după o desbatere lungă érăşi s'a respins.

Observăm la acest loc, că atât aceia, carii se ḑicea, că în urmă şi-au plătit restanţele pentru cari erau sterşi din

---

*) Vom publicá şi un cerculariu al consistoriului din Bucovina, dat pentru lucrul de mână. Red.

Picciorul de lemn.

(Novelă de H. Zchokke.)

In tómna anului 1782 chirurgul Louis Thevenet din Calais primì învitarea în scris, lipsită însĕ de ori ce subscriere, ca în ḑiua următóre sĕ se ducă la o vilă situată lângă şoséua ce duce la Paris şi a luá cu sine tóte instrumentele de lipsă pentru o amputaţiune. Thevenet era pe timpul acela cunoscut în tot locul ca cel mai iscusit bărbat în arta sa, nu era tocmai lucru neobicinuit, ca sĕ fie chemat preste canal la Anglia, pentru de a se folosí da cunoscinţele lui practice. El servise mult timp la armată; în purtarea sa era cam brusc, însĕ totuşi era iubit pentru buneţa lui firéscă.

Thevenet se mira de acel bilet anonim. Timpul, óra şi locul erau ficsate cu cea mai mare acurateţă, **când** şi **unde** era asteptat, însĕ precum am ḑis, lipsia subscrierea. — Vre-un strengariu de ai nostri vrea sĕ-şi bată joc de mine! îşi ḑise el şi nu se duse.

Trei ḑile în urmă primì aceeaşi învitare, dar şi mai urgentă, cu avisul, că în diminéţa următóre la nóuĕ óre o trăsură va stá înaintea casei sale, ca sĕ-l ia.

In faptă, punct la nóue óre în diminéţa următóre sosesce o trăsură uşóră şi deschisă, Thevenet nu se mai socotì mult, ci se suì în ea şi plecà.

La pórtă el întrebà pe cociş: „La cine me duci?“

Acela rĕspunse; „*things unknown to me i am not concerned,*“ ceea-ce însemnéză atât; că ceea ce nu sciu, nu-mi face durere de cap.

Va sĕ ḑică un englez. — „Esti un mojic!“ îi rĕspunse Thevenet.

In fine trăsura se oprì înaintea vilei semnalate. „La cine sĕ me duc! cine locuesce aicia? cine este bolnav?“ întrebà Thevenet pe cociş, mai înainte de a se dá jos din trăsură. Acela este rĕspunsul de mai nainte şi medicul îi mulţămì în acela-şi mod ca mai nainte.

La uşa de întrare îl primì un june, bărbat frumos ca de vre-o dóue-ḑeci şi opt ani, care 'l conduse preste scară în sus într'o cameră. După vorbă junele era un britan. Thevenet 'i vorbì deci englezesce şi primì rĕspuns amicabil.

— M'ai chemat? întrebà chirurgul.

— „Iţi sunt fórte recunoscĕtoriu pentru ostenéla, ce ţi-ai dat de a me visita, rĕspunse britanul, te rog, ocupă loc. Aici este ciocoladă, cafea, vin în cas de voiesci sĕ gusti ceva înainte de operaţiune.

— „Arată-mi mai întâiu pe bolnavul, sire. Trebue sĕ esaminez mai intâiu rana, pentru de a puté scí, dacă este de lipsă o amputaţiune.“

— „Ea este de lipsă, dle Thevenet. Ocupă numai loc. Am tótă încrederea în dta. Ascultă-me. Aci este o pungă cu o sută de guinei, o destinez, dtale, ca onorar pentru operaţiunea, dacă o vei terminá fericit. In cas contrariu sau dacă te vei opune a mi împliní dorinţele mele, veḑi ací acest pistol bine încărcat — esti în mâna mea — te voiu puşcá, sĕ fiu afurisit.

— „Sire, de pistolul dtale nu me tem. Dară spune-mi ce voiesci, fără multă introducere, ce am sĕ fac eu aici?

— Vei trebuí sĕ-mi tai piciorul drept.

— „Cu plăcere, sire, şi dacă voesci şi capul pe deasupra.

Dar dacă nu me înşeli, piciorul d-tale îmi pare a fi deplin sănĕtos. Săriai treptele în sus ca un acrobat. Ce i lipsesce piciorului?“

— Nimic. Doresc sĕ-mi lipséscă.

— „Sire, d-ta esti un smintit.“

— Acésta nu-i tréba d-tale, dle Thevenet.“

„Ce a pĕcătuit frumosul d tale pecior?“

— Nimic! Dar esti decis sĕ mi-l tai?

„Sire, eu nu te cunosc. Adă-mi martori cari sĕ confirme starea neclintită a raţiunei d-tale.“

— Voesci sĕ-mi împlinesci dorinţa, d le Thevenet?

— „Indată ce mi vei arătá un motiv destul de serios pentru mutilarea d tale.“ (Va urmá.)

listă, cât şi acei, cari voiau sĕ se facă membri noi ai parochiei, erau aduşi la sinod şi erau de faţă, ba unii din ei au luat şi cuvêntul şi au participat la desbateri, şi preşedintele n'a aflat, că ar fi datorinţa dênsului a susţiné ordinea şi a scóte din sinod pe aceia, carii nu erau membri, din care causă, tóte votările am fost necesitaţi sĕ le facem nominal după lista membrilor sinodali, ceea ce au răpit fórte mult timp, ér' preşedintele totdeuna a votat la rêndul seu nu ca preşedinte, ci ca membru al sinodului, ceea ce este contra disposiţiunilor clare ale paragrafului 15 din Statutul Organic.

Vĕdênd aderenţii parochului, că sunt în considerabilă minoritate, şi erau în minoritate chiar dacă sĕ admiteau la vot tóte persónele necunoscute ce le au adus la sinod, s'au hotărît ca în alt mod sĕ zădărnicéscă alegerea comitetului şi a epitropiei

S'au votat secret prin şedule. Erau dóuĕ feliuri de şedule.

Aderenţii parochului au votat cu şedula albă *tipărită* alăturată sub ./· ér ceialalţi cu şedula vênetă de sub 2 ./·

Între votanţi penultimul a fost notariul sinodului V...... T.......

Cei carii au fost în apropierea urnei afirmă: că T......: şi-a pus însuşi şedula în urnă acoperindu-o cu mâna, ér când a luat mâna de pe ea, au observat, că este îmboţită şi mai grósă decât trebuia se fie, dacă era numai una, din care motiv nu şi-au luat ochii de pe aceea şedulă până s'a scrutinat.

La scrutinare s'au scos şedulele pe rênd şi la a dóua şedulă, când s'a desfăcut s'a constat, că sunt dóue.

Cei ce-l observase pe T....... numai decât au strigat în faţa sinodului ca acela este votul lui T.......

T....... frapat de acésta descoperire a roşit în faţă dar n'a negat. Deci este fórte probabil, că dênsul a fost unul din aceia, cari în acest mod s'au încercat a eludá resultatul votărei, carea pentru intenţiunile preşedintelui era nefavoritóre.

După terminarea votărei s'a constatat, că numĕrul şedulelor este mai mare cu 2 decât numĕrul votanţilor.

Acest resultat a fost salutat cu aplause din partea aderenţilor parochului.

Sinodul dând espresiune indigaţiunei sale, că se aflá şi astfeliu de membri, cari şi cu mijlóce de acestea sĕ încércă a zădărnicí aducerea de concluse valide, a dispus ca numai decât sĕ se facă altă votare.

Preşedintele n'a voit se admită a dóua votare, ḑicênd, că timpul este înaintat, erau deja trecute 7 óre, ér' el mai are şi alte lucruri, dar în fine tot a cedat, şi s'a efeptuit a dóua votare.

La scrutinare érăşi s'a dovedit, că cu 1 şedulă s'au dat mai multe decât numĕrul votanţilor.

Se dă cu socotéla, că este mai probabil, ca însemnarea votanţilor făcută prin notariu se fi fost greşită de astădată.

In fine ori-ce a fost causa aceea şi de astădată a zădărnicit alegerea, şi a provenit tot dela aderenţii parochului.

Erau deja trecute 8 óre, sinodul pretindea ca sĕ se continue şedinţa şi sĕ se voteze şi a treia óră, preşedintele însĕ n'a voit se mai remână, şi astfeliu sinodul indignat de atâtea şicane nedemne de o corporaţiune bisericéscă, s'a prorogat pe Duminecă 14 Februariu după terminarea serviciul divin.

Tot pe acéstă ḑi a convocat parochul şi sinodul estraordinariu pentru alegerea unui membru în sinodul protopresbiteral.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Promoţiune). Din Budapesta ni se scrie, că Sâmbătă în 4/16 a l. c. s'a promovat de doctor în drepturi dl Liviu Lemenyi, protopretorele Seliştei. Felicitările nóstre cordiale!

* (Archiducele Ioan). Familia domnitóre a mai perdut un membru şi anume pe archiducele Ioan. Precum se scie dênsnl şi a depus tóte titlurile de nobleţe şi acum la ordinul Maj. Sale monarchului în loc de numele Ioan Salvator va purtá numele de Ioan Orth. Numele I. Salvator va fi sters din cartea geneologiei casei domnitóre.

* (Inscripţiunile pe edificiile monarchului.) Maj. Sa monarchul a dispus ca pe tóte edificiile, ce le are în Ungaria, sĕ se facă inscripţiunile numai în limba magiară. Inscripţiunile de pe palatul din Buda şi Gödöllő se vor schimbá, cesaro *şi* regesci. Furnisorii de curte, la ordinul intendantului suprem, incă se vor numí furnisori „impĕrătesci şi regesci.“

* (Congresul sêrbesc.) Consistoriul metropolitan din Carloviţ a hotărit, ca sĕ se facă paşii necesari la locurile competente spre a se întruní congresul pe ḑiua de 12 Aprile 1890.

* (Un act de binefacere.) In ḑilele trecute renumita cântăréţă română, dna Irina Vladaia, arangiase în Braşov un concert de binefacere. Jumĕtate din venitul concertului s'a împărţit pentru scolarii sĕraci dela cele trei gimnasii din Braşov, astfeliu, că pentru fie care gimnasiu s'a venit suma de 30 fl.

* Din Sas Sebeş ni se scrie, că în Sas-Sebeş çercul al II lea s'a ales de membri români în congregaţiunea comitatului Sibiiu: I. Piso, dir. de poliţie de acolo, M. Voilean, ases cons. şi Dr. R. Rosca, redactor din Sibiiu, ér în cercul pretorial al Sas-Sebeşului dl N. Frateşiu, ases. cons. din Sibiiu

* (Regularea Sibiiului.) Representanţa orăşenéscă a mai hotărît între altele a regulá cu totul strada urezului Spre scopul acesta s'a primit proiectul lui Langhammer, care d'odată cu regularea străḑii pune în perspectivă o schimbare esenţială a posiţiunei, în care se află acéstă stradă. Spesele s'au preliminat în suma de 21.163.

*(O nemulţămire în partidul „Kossuthist.)“ Mare nemulţămire domnesce în partidul independent faţă cu conducĕtoriul Irányi. Acesta adecă, făr a consultá partidul, s'a pus în înţelegere cu dl Tisza cu privire la cestiunea bĕtrânului esilat Kossuth, carele cu finea acestui an conform art. 50 din 1879 perde tóte drepturile de cetăţén ungar, cu intenţiunea de a aflá vre-un mijloc, ca totuşi sĕ nu-l scótă din drepturile cetăţenesci. Dl Tisza a fost de părere, ca Kossuth, care şi aşa e cetăţén de onóre în multe oraşe, sĕ astérnă unei cetăţi o rugare, ca sĕ-l priméscă în comunitatea ei, ér când va ajunge petiţiunea şi la dietă, 'l asigură de reuşită. Kossuth făcêndu-i se cunoscut acésta purcedere, a respins ori-ce propunere şi de aici mare indignare în partid. Unii membrii au făcut şi propuneri ca sĕ ia o direcţiune şi mai pronunţată în politică ca cea de până acum.

* (Vagóne suspecte). Din Orşova se scrie, că pe acolo trec spre România ḑi de ḑi o mulţime de vagóne nóue, pe cari se află imprimate iniţialele C. F. R. (Calea ferată România), mai e imprimat Nr. III şi sémênă cu vagónele nóstre de clasa a III. Cu tóte acestea iniţialele C. F. se pot uşor sterge şi mai rĕmâne numai iniţiala R., care e desemnată cu văpsélă oleită, ér lângă „R“ se află imprimat „ussia“, aşa că întreg cuvêntul sună „Russia“. Vagónele sunt înzestrate la feresti cu perdele tari, şi apartamentul din lăuntru e construit astfeliu, încât se pot aşeḑá în comoditate ómeni morboşi. Osiile şi rótele sunt de aşa întocmite, încât se pot potrivi şi pe liniile ferate rusesci. Numai încape deci îndoéla, că vagónele sunt destinate pentru Rusia şi ele servesc ca vagóne pentru răniţi.

* Esposiţia din Paris s'a închis în 6 Novembre a. c. Esposiţia a fost visitată în ḑiua din urmă de mai mult de 300,000 de persóne Séra a fost iluminat turnul lui Eiffel. Pretutindeni domnia mare însufleţire. Când se auḑì semnalul pentru închiderea esposiţiei, care a fost dat în sunetul tobelor, imensa mulţime strigà: Trăéscă Francia, trăéscă republica! — După datele statistice, cari se baséză pe raporturile poliţiei şi ale administraţiei, se calculéză, că esposiţia a fost cercetată de 5 milióne de locuitori din provincie. Dacă socotim numai 100 de franci pe persónă, acestia a lăsat 500 milióne fr. în Paris. Din strĕinătate a fost la ḑi 1.500,000 visitători, socotind că unul a cheltuit în termin mediu 500 de franci, ar fi cheltuit cu toţii 750 de milióne franci. Visitătorii din strĕinătate se împart astfeliu: englesi 380,000; belgiani 225,000; germani 160,000; nordamericani 90,000; sudamericani 25,000; africani (cei mai mulţi din Algeria) 12,000; spanioli 56,000, elveţieni 52,000; italieni 38,000; din Austria şi Ungaria 32,000; rusi 7000; greci, români, turci 5000; portugesi 3500, diferite naţionalităţi, ale Asiei 8250, Australia, Iava etc. 3000. Numĕrul celor cari au visitat esposiţiunea a fost, dela 6 Maiu până la 6 Novembre de 25 milióne 500,000. Socotind, că în fie-care ḑi au avut întrare liberă în esposiţiă 25,000 persóne, venitul tacsei de întrare face în 6 luni patru milióne de franci. Turnul Eiffel, care s'a deschis în 15 Maiu, a încassat până la 6 Novembre 6.500,000 fr. Societatea de omnibusuri din Paris a încassat vre o 54 milióne fr. Câştiguri însemnate au făcut şi drumurile de fier, apoi birjarii, hotelierii cafegii, prăvălierii, brutarii ş. a. Pe timpul esposiţiei Parisul consuma pe ḑi 967,500 chilograme de pâne! Cu corabia au mers la esposiţie vre o 100,000 persóne. „G. T.“

* (Têrgul de rimători din Steinbruch.) Ivindu-se şi acolo bóla de unghii, ministrul de agricultură ung. în urma recercărei guvernului german a luat tóte mĕsurile a nu se mai transportá rimători în Germania. Tot astfeliu a luat mĕsurile cele mai energice, ca sĕ delăture bóla epidemică.

Mulţămită publică.

Comitetul parochial din Ţinţari în şedinţa sa din 25 Iuniu a. c. a fost plăcut surprins de către mai mulţi marinimoşi binefăcĕtori ai comunei nóstre, cari pentru completarea sumei de 1200 fl cu 53 fl 38 cr. v a. ce lipsiau, ca sĕ se pótă întregí a II parochie,. au făcut o fundaţiune de 750 fl. cu meniţiunea ca din interesele ei, sĕ se plătéscă în tot anul preoţilor nostri suma amintită de 53 fl 38 cr.

Prea demnii fundatori au oferit precum urméză:

1.	Dl Ioan Stefan, epitrop	340 fl.
2.	Dl Moise Scorneică, epitrop . . .	100 fl.
3.	Dl Ioan Ciollan, primariu comunal	30 fl.
4.	Dl Zacheiu Anghel, epitrop . . .	30 fl.
5.	Dna Maria Iosif Gavrilă	200 fl.
6.	Dna Ana T. Schiopu	20 fl.
7.	Dl Ioan Iac. Pântece un pămênt în natură preţuit cu	30 fl.
	Suma	750 fl.

Deşi faptele vorbesc de sine cu mult mai elocuent decât vorbele, totuşi deóre-ce rari sunt astfeliu de fapte nobile, comitetul parochial cu o deosebită plăcere vine acum, după-ce s'a incuviinţat dela locurile mai înalte escrierea concursului pentru parochia a II-a, a satisface conclusului seu luat în şedinţa prementionată punct III, esprimând susnumiţilor domni binefăcĕtori ai bisericei nóstre cea mai ferbinte şi profundă mulţămită publică pentru generositatea şi marinimositatea dlor demn de imitat. Numele dlor se vor amintí cu veneraţiune la sfântul altar din preoţi în preoţi, precum şi de fii acestei comune din generaţiune în generaţiune.

Vrednicul epitrop dl Ioan Stefan afară de suma amintită mai sus, mai în anii trecuţi a donat la scólă 150 fl. şi la biserică 100 fl, făcênd din banii proprii şi un prapor în sf. biserică, ce l'a costat 60 fl.; tot asemenea şi dl epitrop Moise Scorneică a făcut un prapor tot cu 60 fl. donând şi la scólă suma de 20 fl.

Dea Dumneḑeu tot astfeliu de bărbaţi de inimă în tóte comunele românesci, cari nunumai că îngrigesc de bunul bisericei fără nici un salariu, ci fac şi contribuiri benevoles pe scopuri bisericesci şi scolare.

Ţinţari, în 1 Novembre, 1889.

Pentru comitetul parochial:

Petru P. Danciu,
preşedinte.

MONITOR.

44

Calendariul sĕptemânii

12—18 Novembre.

12 Duminecă: Ioan milostivul, Nil, Martin, Profetul Achia, Antoniu, Zevina, German, Nichifor, Marata, Arsachiu, Leon, Sava, Nicolau. *13 Luni:* † Ioan Gură de aur, archiepiscopul Constantinopolei, Damaschin. *14 Marţi:* † Apostolul Filip, Grigorie, archiepiscopul Tesalonicului, Constantin. *15 Mercuri:* Gurie, Samona, Aviv, Chintion, Impĕraţii Iustin şi Teodor, Elpidiu, Marcel, Evstochiu, Dimitriu. *16 Joi:* † Apostolul şi Evangelistul Mateiu. *17 Vineri:* Grigoriu, episcopul Neochesariei, Lazar, Zacharia, Ioan, Longin, Genadiu, Iustin. *18 Sâmbătă:* Platon, Roman, Prunc, Zacheiu, Alfeu.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 12 Novembre a XXIV-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 7 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utrenia Evangelia invierii a 2-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Luni în 13 Novembre. † Cel dintru sânţi părintele Ioan Gură de aur, archiepiscopul Constantinopolei, sĕrbătóre nelegată. Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“

Mercuri în 15 Novembre, începerea postului Nascerei Domnului.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Novembre 1889.

Buda: 7 72 22 24 20

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Novembre 1889

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9 48½	9.46
100 marce nemţesci	58.45	58 45
London (poliţă pe trei lun)	119.10	119 —

Nr. 810. [230] 1—3

EDICT.

Anna Călugăr gr. or. din Saschiz, comitatul Têrnavei mari, carea de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Patriciu Pintea gr. or. din Şarpatac, comitatul Têrnavei mari, fără a se scí unde petrece, — conferm resoluţiunei consistoriale din 11 Iuliu 1889 Nr. 4220 B. — se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra i de bărbatul ei sĕ va pertractá şi decide şi în absenţa ei.

Sighişóra, 20 Octobre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Dumitru Moldovan,
adm. prot.

[231] 1—3

O măerişte

în strada Şviţerei (Schweitzer-gasse)

constătătóre dintr'o **casă** cu **o odae, culină** şi **pivniţă,** apoi dintr'o **şură fórte mare de zid** şi **acoperită cu ţiglă** împreună cu **graşduri pentru 16 capete de vite** şi dintr'o **grădină de legumi**, e de vênḑare, eventual numai decât de esarêndat cu condiţiuni favorabile.

Deslușiri mai deaprópe la cassa orăşănéscă.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḍi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḍilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḍiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḍiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḍică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḍiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sĕténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḍi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḍeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḍeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a.

[8] 22—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 122 Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Novembre, 1889. Anul XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Novembre.

Schimbarea ministeriului din România era de prevĕzut, căci guvernul dlui Catargiu nu era compus din elemente omogene şi de caracter pur conservativ. In special ţéra cu ocasiunea alegerilor nu s'a pronunţat nici decât pentru un guvern conservativ, ci junimistii de téma naţional-liberarilor au spriginit candidaţii conservativi, credênd, că acestia apoi în cameră le vor face contra servicii. Dar s'au înşelat.

In momentul ce conservativii au observat, că guvernul nu dispune de maioritatea camerei, au început a face greutăţi şi a păşí cu pretensiuni, pe cari junimisti nu puteau sĕ le împlinéscă fără de a se compromite pe ei şi trecutul lor, şi aşa era natural, ca mai bine sĕ prefere a şi dá demisiunea.

Numai aşa a putut vení dl Catargiu la cârmă, dar de bună sémă, că cu calculul, că ạdi mâne va disolvá camera şi va face alegerile după placul d-sale, asigurându-şi o maioritate, care sĕ-l sprigi nésca atât în afacerile interne, cât şi în cele esterne.

Lucrul însĕ nu au putut urmá aşa.

Regele Carol nu şi a dat consimţĕmêntul la disolvarea camerilor fără nici un motiv plausibil, şi nu şi l'a dat şi ḍin acel punct de vedere, căci îndată ce dl Catargiu ar fi dispus de o maioritate în cameră, ar fi schimbat şi ţinuta politicei esterne a regatului, ce sub împregiurările actuale ar fi putut aduce mari confusiuni. In Orient e destulă materie esplosibilă concentrată şi România, care a dat atâtea probe de maturitate politică şi de stat bine consolidat şi bine pornit pe calea progresului, nu putea sĕ se lase sĕ fie trasă pe sfóră de veleităţile ḍlui Catargiu cu înclinările sale spre Moscva şi Petersburg, aşa i s'a făcut dungă preste socotélă, şi dacă conservativii nu vor spriginí nici acum pe junimisti, cu cari la olaltă forméză maioritatea în cameră, atunci mână apa pe móra liberalilor, şi acestia apoi veniţi la cârmă nu sciu glumí cu conservatorii, ci i tractéză cât se póte de aspru, fără ca sĕ le lase cel mai mic cerc de activitate în afacerile ţĕrei.

Atârnă acum dela maturitatea politică a grupului conservativ sĕ spriginéscă ori sĕ nu spriginéscă pe junimisti, bine sciind în un cas ca şi în celalalt, ce-i aşteptă.

Dacă însĕ regele nu s'a invoit ca sĕ se disólve camerile şi sĕ se facă alegeri nóue cu dl Catargiu, nu urméză, ca sĕ nu-şi dea invoirea ca sĕ facă alegerile domnii Manu — Rosetti şi atunci acestia păcăliţi odată de conservativi, vor căutá a se întărí cu ómeni de ai lor.

Ori cum se vor desvoltá lucrurile, noi de aici dorim ca sĕ vedem restabilită odată pacea între partide şi acésta o dorim cu atât mai vêrtos, cu cât dela căderea dlui Ioan Brătianu până ạdi nu am mai vĕḍut în România vre-un semn de activitate mai încordată sau de vre-un succes mai mare, fie în politica din afară, fie în cele interne. S'a fost votat după rĕscóla ţĕranilor din anii trecuţi o lege, care dă însurăţeilor câte va pogóne de pământ, dar schimbându-se guvernul junimist, conservatorii au pus tot lucrul de dosar.

Convenţiunea comercială cu Austro Ungaria este tot în stadiul de pertractare şi nu voesce sĕ facă nici un pas înainte, tocmai din causa nestabilităţii guvernului, şi patrioţii adevĕraţi, românii, cari au fost totdéuna una, când au fost vorba de a dá ţĕrei aşeḍĕminte tari şi de a o pune pe calea progresului ar trebuí sĕ vadă, că pe calea de a sĕ combate până la cuţit şi cu atâta vehemenţă nu e nici patriotic, nu e nici înţelepţesce. Conservatorii nu pot avé încrederea ţĕrei, pentru că ei înainte de 1875 cât timp au fost la putere, nu au ridicat întru nimica prestigiul ţĕrei, nici nu au făcut poporului vre o înlesnire materială nici culturală. Deci viitoriu pot sĕ aibă în România numai liberalii, după ce se vor scuturá de elementele netrebnice şi după-ce vor alungá din jurul lor pe cei ce vênéză numai interesele lor proprii în dauna patriei, şi de aceea noi pe ei îi ţinem de cei mai chemaţi de a conduce destinele ţĕrei, şi dacă ạdi sunt în retragere ori în oposiţie, când vor vení ḍile grele şi de ispită tot un Cogălniceanu şi un Ioan Brătianu vor fi bărbaţii, spre cari se vor îndreptá privirile poporului român.

Acésta-i convingerea nóstră şi dela acésta nu ne abatem, până-ce junimistii nu ne dau şi ei probele, ce ni le au dat cei încărunţiţi în lupte şi în fapte mari.

Revista politică.

In parlamentul din Budapesta se continuă desterile bugetare pe anul viitoriu. Se credea la început, că în urma proiectului de buget favorabil, ce l'a presentat ministrul de finanţe şi în urmă raportului bine motivat al referentului Hegedüs, desbaterile nu vor luá un curs prea lung şi se vor terminá cu câteva espuneri din partea ambelor partide.

Şi se credea acésta mai ales, că la început nici nu se anunţaseră decât numai vre-o câţi va vorbitori din oposiţiune. Lucrul însĕ stă cu totul altfeliu. Insinuările la vorbire din partea oposiţiei s'au sporit deodată, fără ca sĕ se angajeze şi vorbitori din partea guvernului, încât se vorbesce, că guvernul se pregătesce sĕ presenteze un proiect de lege despre indemnitate pentru primul cuartal.

Independenţii atacă în termini de tot violenţi atât proiectul de buget cât şi pe actualul guvern. Ei nu vĕd o rehabilitare a lucrurilor, decât numai când dl Tisza se va depărtá dela cârmă.

Oposiţia moderată e mai conciliantă. Ea primesce cu mulţămire îmbunătăţirile, ce s'au făcut, nu e însĕ mulţămită cu politica, ce se urméză şi n'află garanţă, că tóte posiţiunile, ce le a presentat guvernul pentru ecuilibrarea bugetului se vor şi realisá.

Cu deosebire s'a distins prin vorbirea sa oposiţionalul Cornel Abrányi iun.; care în decurs de dóuĕ óre a atăcat cu o rară oratorie tóte greşelile, ce le a comis guvernul. Oposiţia e fórte măgulită cu acest bărbat, despre care ḍice presa ei, că s'a sciut avêntá în timpul din urmă în fruntea bărbaţilor politici ai Ungariei, şi care a fost iubilat, dându-se şi un banchet în onórea lui, la care s'a întărit legăturile de amiciţie între partidul radical şi oposiţia moderată.

Ministrul de finanţe Weckerle s'a încercat sĕ combată afirmaţiunile oposiţiei, a declinat dela sine tóte laudele, ce i se aduc pentru încercările sale de ecuilibrare şi a accentuat, că nu el singur ci mai mult primul ministru, carele odată i-a fost şef în resortul finanţelor, are meritul, că bugetul a fost aprópe ecuilibrat.

Corpurile legiuitóre din România sunt convocate prin decret regal pe ḍiua de 15 Novembre. In urma crisei ministeriale de sub guvernul Catargiu regele Carol a încredinţat pe fostul ministru de resbel gen. Manu cu formarea noului cabinet. Acesta se compune din: general Manu preşedinte al consiliului de ministrii şi ministru de interne, Ales Lahovary esterne, Gr. Păucescu domenii, Teodor Rossetti iustiţie, M. Ghermani finanţe, Al. Marghiloman lucrări publice, gen. Vlădescu rĕsboiu. Portofoliul de culte a fost încredinţat prefect. Holban, acesta însĕ după o convenire cu L. Catargiu a abḍis şi nu se scie încă apriat, cine îl va ocupá, se presupune însĕ că dl Titu Maiorescu.

Noul cabinet, precum se vede, e compus mai mult din bărbaţi, cari au fost sub regimul iunimist, el are însĕ caracter conservator. Foile liberale nu dau durată lungă acestui cabinet şi accentuéză că situaţiunea guvernului actual a devenit şi mai precară ca a cabinetului Catargiu. Presa puterilor centrale comentéză favorabil nóua organisaţiune, presa rusă însĕ 'şi impune deocamdată reserve. —

FOIŢA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munţilor apuseni.

(Urmare.)

La Băiţă
In temniţă,
Sunt doi fraţi
Tare legaţi.
Lor merindea
Cin' le-o ducea?
Sorióra
Floriόra!
Câţi în lume şi-o vedea
Toţi bine aşa ḍicea:
Asta-i Flórea florilor,
Sorióra fraţilor,
Fraţilor celor legaţi,
În temniţă ferecaţi.
Ea la fraţi abia sosia
Şi cel mic aşa-i grăia:
„Soră, sorióra mea!
„Aséră, când te-ai culcat,
„Nóue ce vis ne-ai visat?
—„Fraţilor, drăguţilor,
„Crăişorii munţilor,
„Aséră, când m'am culcat
„Vóue un vis va'm visat:
„Dóuĕ pânze mari şi lungi
„Şi ţĕsute tot în dungi.
„La mijlocul pânzelor
„Doi gigani a şerpilor
„Grósnic tare 'ncovrigaţi,
„Stau pe ele aşeḍaţi.
„La capetu din'ainte
„Vedeam ceva peste minte:
„Târlă de corbi croncănia,
„Par'că tot pe voi sberá.
„La capĕtu din'apoi
„O mică turmă de oi.
Acel frate ér' grăia:
„Soră, sorióra mea!
„Ce ai stat tu a-ne visá?
„Dragă, noi l'om tălmăcí,
„Dacă tu nu t'ei sfií,
„In lume al povestí:
„Cele pânze mari şi lungi,
„Calea nóstră păn' la furci;
„Şerpii cei încovrigaţi,
„Funiile cele cu laţi;
„Corbii care croncănesc,
„Domnii cei, cari ne pârăsc,
„Şi turmuţa cea de oi
„Ómeni ce vin după noi.

* * *

Doru, bade, dela tine
Peste multe déluri, vine,
Nu mi-l póte prinde nime;
Nici ţigan cu cetera,
Nici român cu fluera,
Numai eu cu inima.
Nicăiri nu se opresce
Păn' cu mine se 'ntâlnesce;
Ş'aşa-mi vine de ferbinte,
De-aş sta'n loc, cum m'aş aprinde.

* * *

De-ai fi, Murĕş, grăitoriu,
Precum esti de mergĕtoriu,
Eu pe tin' te-aş întrebá,
N'ai vĕḍut pe mândra mea?
— Eu de ţi-o am şi vĕḍut
Bine n'o am cunoscut.
— Lesne Murĕş, de-a o cunósce,
De-ai fi şi tu cu dragoste;
Că la paş e păunaş
La obraz bulgăr de caş,
La ochi dóuĕ mure negre
Crescute prin rogozele.

* * *

Suflete de ce nu zaci
De-atâta necaz ce tragi?
Suflete de ce nu mori
Nĕcăjit de atâtea ori?

* * *

Mestecată-mi-i odichna
Ca şi grâu cu neghina;
Mestecată-mi-i tignéla
Ca şi grâu cu sĕcara.

* * *

*) Drăgălaşă primăvară
La ostaşi e fórte-amară,
Că-i plâng jalnicii părinţi
Lăsaţi singuri nĕcăjiţi;
Şi i plâng jalnice neveste
Cari 'şi au bărbaţi la óste.
Câtu-i lumea şi ţara
Nu-i jalnic ca cătana.
Cătana sĕraca,
Când i vine porunca,
Ia puşca şi sabia
Şi stă gata de-a plecá.
Plécă cu cămaşa nóuă,
Cu inima ruptă'n dóuă;
Plécă cu cămasa veche,
Cu inima ruptă'n şepte.

* * *

Frunḍă verde de sălcuţă
Pune-'mi maică în străicuţă,
Că eu me duc cătănuţă.
Şi me duc în ţĕri strĕine,
Unde nu cunosc pe nime;
Nici n'am maică, nici n'am taică,
Pare că-s eşit din pétră;
Nici n'am fraţi nici n'am surori,
Pare că-s picat din nori.

* * *

Frunḍă verde ca nalba
Rĕu m'au blăstĕmat maica,
Cu mânile cătră lună
Sĕ n'am nici o voie bună;
Cu mânile cătră sóre
Sĕ n'am nici o sĕrbătóre;
Sĕ n'am Paşci, sĕ n'am Crăciun
Numai sĕ tot merg pe drum.

(Va urmá.)

---

*) Urméză câteva cântece de cătănie.

Camerile din Francia 'şi desvóltă activitatea parlamentară fâră a se semnalá incidente furtunóse. Preşedintele camerei deputaţilor a accentuat în vorbirea sa de deschidere, că va apĕrá libertatea tribunei şi a voinţei, a accentuat succesul esposiţiei, de la carea ori care strĕin şi-a putut câstigá convingerea, că Francia urmăresce o politică pacinică. E datoria republicanilor sĕ-şi stringă şirurile sĕ se adune în jurul guvernului şi în concordie sĕ-l spriginéscă.

Preşedintele consiliului de ministrii, Tirard, a făcut o importantă declaraţiune, în care a accentuat, că nici nu e permis nimenui a presupune cel puţin că Francia ar avé intenţiuni rĕsboinice, succesul republicei e totodată şi o garanţă de pace. —

Impĕrătia Brasiliei a căḑut. O revoltă, care n'a costat nici un picur de sânge şi nici o viaţă a dat nascere unei republici federative. Cele dintâiu cinci puncte ale proclamuţiunei se reasumă în următórele: Republica e proclamata. Provinciile Brasiliei formézā prin federaţiune statele unite ale Brasiliei. Fie-care stat pentru sine formézā un guvernament local, ér tóte împreună sĕ ocârmuesc de un congres general.

Impĕratul Don Pedro al II-a a căpĕtat o subvenţiune si o despăgubire considerabilă şi totodată o pensiune anuală de 500,000 funţi sterl. In internul Brasiliei domnesce de altcum mare liniste nici chiar cause de tulburări nu se mai prevĕd.

Un lucru nesocotit.

In Arad ca şi aici sunt o sémă de ómeni nervoşi, cari n'au odihnă, dacă nu vor alarmá lumea cu sciri sensaţionale, fie acelea chiar şi spre stricăciunea lor.

In anul 1887 s'a infiinţat în Arad institutul de credit şi economii „Victoria“ cu un capital social de 100,000 fl. Incât suntem noi informaţi, la înfiinţarea institutului n'a fost vorbă de interese de partid, ci s'au grupat pe lângă familia Mocsonyi tóte elementele de valóre.

Scim mai departe şi aceea, că Présânţia Sa episcopul Meţianu a spriginit intreprinderea atât în persónă, cât şi prin aderenţii sei, între cari pe acele timpuri se numĕra şi dl advocat Dr. Nicolae Oncu.

Referinţele sociale s'au încordat de atunci şi în Arad ca în Sibiiu, şi s'au provocat discordii tot prin acele elemente, cari le-au provocat şi în Sibiiu.

Ca o consecinţă a acestor încordări, — dăm noi cu socotéla — se póte considerá faptul, că după adunarea generală a „Victoriei“ din Martiu a. c. mai multe persóne din acelea, cari trec de aderente P. Sale episcopului Meţianu, parte n'au primit alegerea în direcţiune şi în comitetul de supraveghiare al institutului, parte au renunţat la posturile, ce le ocupau.

Intre acestea sunt, după cum am cetit la timpul seu în „Biserica şi Scóla“ din Arad, domnii: George Dogariu, fostul preşedinte al institutului, Dimitrie Bonciu fostul preşedinte al direcţiunei, Dumitru Antonescu, cassariu, Ignatie Pap, membru al comitetului de supraveghiare etc., ér în locul lor au întrat alte puteri tinere, cum sunt dnii: Mangra şi Ciorogariu, cei mái adicţi amici ai dlui Dr. Oncu.

Tóte aceste doveḑi ar denunţá, că dacă póte fi adus în combinaţiune Présânţia Sa Domnul episcop Meţianu cu „Victoria“, Présânţia Sa abandonéză pe acel institut.

Fie aşa, fie altcum, interesul binepriceput al institutului şi al poporului, pentru care este înfiinţat, ar fi, ca animosităţile sĕ nu se înăspréscă, în publicitate sĕ nu se facă vorbă multă de institut şi cu deosebire, ca cei ce-i vor binele sĕ nu-l tîrăe în frecările politice.

Arădanii, şi încă grupul acelora, cari conduc institutul însĕ, — precum se vede — sunt de altă părere.

Tovarĕşul „Tribunei“, „Românul“ din Bucuresci, pe basa informaţiunilor primite din Arad, într'un articol, în carele apreciéză o corespondenţă a dlui V. Babeş scrisă din incidentul conflictului escat între „Luminătoriul“ şi „Tribuna“ — „Românul“ ,reprodus prin „Tribuna“ Nr. 256 din 8/20 l. c. între altele ḑice:

„Interesantă este mai ales (adecă scrisórea dlui Babeş) pentru că ni-a venit în acelaşi tîmp, când am auḑit că:

„La Arad episcopul Meţianu luptă din rĕsputeri sĕ pună mâna pe banca „Victoria“, în capul cărei sĕ se află aḑi dl Dr. N. Oncu, aderent al partidului naţional“, etc.

In numĕrul procsim 257 din 9/21 l. c. vine apoi la rêndul seu „Tribuna“ şi ca rĕspuns la „Românul“ constată şi ea cele afirmate de „Românul“, şi le ilustréză astfeliu, încât pe „Victoria“ o presentă de factor politic.

„Scirile, — ḑice „Tribuna“ — pe care ni-le împărtăşesc colegii nostri din Bucuresci, le-am primit şi noi tot dela Arad..... am aflat şi noi, şi póte sĕ fie adevĕrat, că Preasfinţia Sa părintele episcop al Aradului face tóte opintirile ca banca „Victoria“ din Arad sĕ ajungă sub conducerea unor ómeni *mai agreaţi ca cei ce o conduc aḑi de guvernul din Budapesta.* Admiţênd însĕ, că este adevĕrat acésta, şi că părintele episcop va şi isbutì, succesul părintelui episcop va puté sĕ slăbéscă pe partidul naţional, *lipsindu-l de un mijloc de înriurire,* dar va întări cu atât mai vîrtos în Români simţĕmêntul, că trebue se ne stringem cât mai tare rêndurile“.

Ei bine! întrebăm noi pe conducĕtorii „Victoriei“ şi în special pe dl Dr. Oncu, carele este directorul esecutiv al acelui institut:

Ţine Domnia Sa, că este bine, este în interesul institutului cel conduce, în interesul acţionarilor, cari au fondat institutul, şi în al poporului, pentru carele s'a înfiinţat, ca institul sĕ devină mĕr de cértă politică?

Ţine dsa institutul atât de consolidat, atât de tare, încât un astfeliu de joc sĕ nu i mai pótă strică?

Nu are „Victoria“ destui inimici strĕini în Arad, unde şovinismul magiar emuléză cu cel din Ardél, ci trebue sĕ o pórte pe la icóne şi prin Bucuresci, numai ca cei nemulţămiţi cu P. S. episcopul Meţianu sĕ-şi mai făurésca un motiv de al suspiţioná înaintea românilor neorientaţi în certele locale?

Noi credem, că acest dilentatism nici un bine nu póte aduce tinĕrului institut, din contra îi póte strică fórte mult.

Ba presupunem, că tot aşa crede şi dl Dr. Oncu, căci a presupune contrariul, ar fi o vătĕmare pentru dênsul şi pentru aceia, cari l'au pus în fruntea institutului.

Ér dacă este aşa şi dacă d-sa ţine mai mult la consolidarea „Victoriei“ decât la fanfaronadele celor ce cad în insomnie, dacă nu iau mereu câte o dosă de lucruri ameţitóre nu pricepem: pentru-ce nu are curagiul a rugá pe amicii sei din Arad, dela „Românul“ şi dela „Tribuna“ sĕ lase în pace pe tinera „Victorie“, căci este incă cu mult prea delicată, decât ca sĕ pótă suportá atâta dragoste.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sadu, 5/17 Novembre 1889*). Dle redactor! Dacă cumva o altă pénă mai desteră nu va descrie decursul alegerei membrilor din cercul Bradului pentru comitetul municipal, apoi ca unul, carele încă am luat parte la acel act, 'mi i-au voie a face eu acésta, şi aşa me rog a dá loc în ḑiariul ce redactaţi — următórelor:

Cercul Bradului e representat prin 10 membri în comitetul municipal; deci după lege la 5 membrii a espirat mandatul cu finea anului 1889. Fiind-că însĕ membrul Fleischer Samuel parochul din Cisnădióra, strămutându-se cu locuinţa la Făgăraş, probabil a abḑis de mandatul seu, aşa de astădată aveam de a alege 6 membri.

Incă între órele 8—9 se vedeau căruţe încărcate cu alegĕtori români şi sasi venind din tóte părţile. Lucrul cel d'intâiu firesce era, ca sĕ ne consultăm şi noi românii, cum sĕ procedem, ca lucrul sĕ iasă cât mai bine. Spre scopul acesta am creḑut, că mai nainte de tóte sĕ sondăm şi sĕ aflăm părerea şi programa circumspecţilor conalegĕtori sasi. După óre care timp ni se descopere din partea sasilor prin un plenipotenţiat al lor, că ei sunt hotăriţi la un pact cu noi şi acela ar merge într'acolo, că ei sĕ alégă 4 şi noi doi membri, ca sĕ fie paritate între cei 10 representanţi ai cercului. Acéstă paritate se esplică astfeliu: Noi românii avem deja şi pentru periodul venitor 3 representanţi; acestia precum se scie sunt: Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Puscariu, profesorul D. Comşa şi parochul din Racoviţa P. Florian. Deci mai alegênd noi 2 cu acum numiţii am avé 5, éră sasii alegênd şi ei 4 lângă cari e de a se adauge şi D. Ludvig Fleischer încă ar avé 5, éră după ḑisa lor tot numai 4, căci al 5-lea adecă D. Ludvig Fleischer se privesce de internaţional.

Acéstă propunere a sasilor, considerând referinţele, în cari ne aflăm în acest cerc electoral faţă cu ei, mi s'a părut nu numai justă, dară şi destul de prevenitóre. Şi étă pentru ce: întâiu pentru că punem casul, că sĕ fi venit atât românii cât şi sasii toţi la alegere, care minune însĕ la cei dintâi, — ca mai nepăsători în astfeliu de afaceri — mai anevoie s'ar fi întêmplat, — sasii tot ar fi fost în maioritate cu un membru, căci după cum m'am informat, pentru actul de faţă erau în acest cerc electoral 97 sasi şi 96 români îndreptăţiţi la votare; a dóua, căci esperienţa din trecut mi-a dat ocasiune a me convinge, că sasii, ca ómeni disciplinaţi şi ascultători unii de alţii, totdeuna au ţinut cu toţii la una şi am presupus, că şi de astădată vor face aşa, precum s'a şi întêmplat, precum din cele următóre se va vedé; a treia, m'am convins, că sasii sunt deja în maioritate presenţi, şi astfeliu în tot casul au şansă de reuşită; şi în fine a patra, căci am vĕḑut, că deputaţiunea esmisă din partea nóstră constătătóre din persónele P. Florian, T. Coman preoţi şi Const. Popovici notariu, cu misiunea, ca sĕ obţină dela sasi învoirea la paritate faţă de numĕrul celor alegênḑi astăḑi, adecă noi 3 şi ei 3, aceea deputaţiune s'a reîntors după o asteptare destul de lungă, cu un resultat negativ, deşi esmitenţii nostri au motivat pro-

---

*) Pentru Nr. de Marţi ne-a sosit prea târḑiu. Red.

Piciorul de lemn.

(Novelă de H. Zchokke.)

(Urmare).

— „Nu-ţi pot spune acuma adevĕrul, — póte preste un an. Dar me rĕmăşesc, d-l meu, me rĕmăşesc, că preste un an chiar d-ta vei recunósce, că motivele, ce me îndémnă a me eliberá de acest picior, au fost cele nobile.“

— „Nu me rĕmăşesc, dacă nu-mi vei spune numele, domiciliul, familia şi ocupaţiunea d tale.“

— „Tóte acestea le vei aflá în viitoriu. Acuma nu. Te rog consideră-me ca pe un om de onóre„

— „Un om de onóre nu ameninţă pe medicul seu cu pistolul. Eu am datorinţe, chiar faţă de d-ta, ca necunoscut. Eu nu te mutilez fără causă. Dacă ai plăcere a te face ucigaşul unui tată de familie: apoi puşcă-me te rog.“

— „Bine, d-le Thevenet, ḑise britanul şi luà pistolul, nu te voiu împuşcá, dar totuşi te voiu constringe sĕ-mi amputezi piciorul. Ceea-ce nu voesci a face din complesenţă pentru mine, din amor pentru onorariu sau de frica glonţului, vei trebuí sĕ o faci de mila mea.“

— „Şi cum acésta sire?“

— „Eu îmi sdrobesc însumi cu o puşcătură piciorul şi încă la moment, acì în vederea d-tale.

Britanul se aşaḑă, luà pistolul şi ţinù capul ţevei tocmai deasupra genunchelui. Dl Thevenet voì sĕ se apropie, ca sĕ-l împedece. „Nu te mişca“, ḑise britanul, „ori că-l descarc.“ Rĕspunde-mi la o singură întrebare: voesci sĕ-mi măresci şi prelungesci durerile în zadar?“

— „Esti un smintit. Fie ţi dar pe voie. Îţi voiu tăiá afurisitul acela de picior.“

Totul fù pus în ordine pentru operaţiune. In momentul când avea sĕ încépă tăierea, englezul îşi aprinse luléua şi jurà, că ea nu î-se va stinge,. Şi a ţinut cuvêntul. Piciorul zăcea mort pe podină. Britanul fuma mai departe.

Dl Thevenet îşi făcù operaţiunea ca măestru. Bolnavul a fost vindecat prin arta lui, în timp relativ scurt. Dăruì pe medicul seu, pe care din ḑi în ḑi îl stima mai mult, mulţămì cu ochi scăldaţi în lacrămi pentru perderea piciorului seu şi se întórse pentru Anglia, purtând un picior de lemn.

* * *

Cam la opt-spre ḑece luni după plecarea lui, măestrul Thevenet primì o scrisóre din Anglia, aprópe de cuprinsul următoriu:

„Alăturat primesci, ca probă a profundei mele recunoscinţe, o asemnare pentru douĕ sute cinciḑeci guinee asupra d-lui Pauchaud, banchier în Paris. D ta mai făcut cel mai fericit dintre toţi muritorii de pe acest pământ, liberându-me de un membru, care fusese pedeca fericirei mele pe lumea acésta.

„Bravule bărbat! A sosit timpul acuma sĕ afli motivul smintitului meu capriţiu, precum l'ai fost numit. D ta ai afirmat atunci, că nu póte esistá nici un feliu de motiv raţionabil pentru o asemenea schilodire de sine, ca a mea. Ţi-am fost propus un rĕmăşag. Ai făcut fórte bine, de nu l'ai primit.

După reîntórcerea de a dóua óră din India ostică am făcut cunoscinţa Emiliei Harley, cea mai perfectă femee. O aderam. Averea ei, conecsiunile ei familiare conveniau familiei mele; mie numai frumseţa şi sufletul ei ceresc. Intram şi eu în céta adoratorilor ei. Şi ah, bunul meu Thevenet, am fost destul de fericit sĕ ajung cel mai nefericit între rivalii mei; ea me iubea înaintea tuturor bărbaţilor pe mine; — nu mi-o tăinuì, — şi tocmai pentru acésta me rĕspinse. Inzadar i-am cerut mâna, înzadar o rugară părinţii şi amicele şi pentru mine. Ea rĕmase nemişcată.

„Indelung n'am putut descoperí aversiunea ei contra unei căsătorii cu mine, pe care precum ea o au mărturisit, me iubia până la delir. Una din surorile ei îmi tradà în fine secretul. Miss Harley

Punerea nóstră cu aceea, că acest cerc constă din 9 comune curat românesci şi numai 4 săsesci şi că fără de aceea în întreg comitetul administrativ românii tot formézǎ minoritatea.

Destul, că din aceste ací înşirate motive şi după atâtea pourparleuri, — eu, cugetând la vechiul proverb românesc: „pentru un cârnaţ perḑi slănina“ — am propus alegĕtorilor nostri, ca sĕ acceptăm propunerea conalegĕtorilor sasi, sĕ nu mai perdem timpul cu dispute, cari, precum am vĕḑut, degeneraserǎ între doi notari de preste Olt până la cértă, ba mai şi altceva . . . . .

Am propus mai departe, că mai bine sĕ ne consultăm asupra celor doi candidaţi din partea nóstră, pe cari sĕ i facem cunoscuţi sasilor, ca şi ei sĕ ne facă nóue cunoscuţi pe ai lor patru şi aşa sĕ ne apropiem de urnă. Pecând s'a făcut acéstă propunere, timpul pentru primirea ei nu era întârḑiat din partea sasilor, căci ei asteptau, şi după părerea mea au asteptat destul.

Cu regret trebue sĕ mărturisesc însĕ, că românii nostri şi de astădată au dovedit încăpĕţinare, lipsă de neprecauţiune la astfeliu de alegeri. Şi ca sĕ fiu drept şi imparţial în judecare, nu a-şi învinovăţí atât pe alegĕtorii de rĕnd, cât mai vĕrtos pre unii, cari cel puţin par a avé ambiţiunea, că aparţin şi ei clasei aşanumite inteligente; primo loco, pe notariul din Sebeşul infer. G. I. carele, deşi în faţa alegĕtorilor şi-a esprimat părerea, că în candidaţie sĕ nu se pună şi notari, căci, ḑicea dênsul, acestia sunt încâtva ómeni dependinţi, — insuşi s'a apucat de fabricarea şedulelor compuse cu 6 candidaţi, între cari, firesce era mare pacoste, dacă nu se inducea şi pe sine însuşi. Dacă era vorbaa nu ţiné cont de părerea lui de mai sus, apoi cred, că dintre notari merita primo loco a fi pus în candidaţiă, cel din S., dl C. P. Acest domn vĕḑênd însĕ, că propunerea pentru pactare cu sasii, pe care propunere şi dênsul împreună cu alţi alegĕtori, o a considerat'o de cea mai ducĕtóre la scop — nu e primită de cei mai mulţi şi indignat de cele ce se petreceau, s'a retras la o parte şi a lăsat pe ingerenţii de conducĕtori sĕ şi jóce rolurile, cari precum se va vedé mai la vale, n'au servit nici lor spre laudă, nici românilor din cerc spre folos.

Intr'aceea aflu, că preşedintele a deschis şedinţa şi că provocând pe alegĕtorii presenţi în sala de votare a usá de favorul §. 38. XXI ex 1886, — acestia au ales patru bărbaţi de încredere, între cari şi subsemnatul. — Am stăruit atât la presidiui cât şi la alegĕtori, cá eu sĕ fiu scusat de acest oficiu şi înlocuit prin altul, pre carele mi l procurasem în dată, căci sum prea îndepărtat de comuna Brad, éră ca bărbat de incredere va trebuí sĕ remân în birou până la subscrierea protocolului, carea în tot casul după lege nu póte fi înainte de patru óre.

Nu mi a succes şi eu tare cred, că alegerea mea de bărbat de încredere a fost pusă la cale cu intenţiune, că aşa sĕ mi se pótă luá posibilitatea, de a mai rĕmâné printre alegĕtori, spre a mai insistá pentru pactare cu conalegĕtorii sasi.

Invitat de nou prin presidiu, ca sĕ mi ocup locul destinat, nu mi-a rĕmas alta decât a me supune. Intr'ccea sasii coadunaţi în altă odaie, avênd şansă de reuşită şi ca totdeuna perseveranţi în hotărîrea lor, vĕḑênd, că românii nu acceptéză propunerea lor şi nu se pot înţelege între sine, — au întors fóia; — într'un „nu“ şi-au întregit şedulele lor încă cu 2 candidaţi, lângă cei 4, pre cari îi aveau deja pe şeduli litografate, şi aşa s'au presentat la urnă cu 6 candidaţi între cari se înţelege, nu era nici un român. Pecând saşii votau în ordinea cea mai esemplară, românii încă tot se mai frămĕntau pe afară conduşi de susnumitul notariu G. I. împreună cu colegul seu, paremi-se din Porcesci, cu numele I. B., ca aşa sĕ se pótă alege în cele din urmă cu un „fiasco“

Resultatul alegerei, carele precum am premis la început se putea prevedé au fost, că sasii au eşit din urnă învingători şi încă cu mare maioritate. Votanţi au fost de toţi 134. Ca aleşi din urnă au eşit următorii: Schreiber Karl cu 102, (pentru acesta s'a dat voturi şi din partea românilor), Kleinrath Iosef cu 77, Capesius Eugen cu 77, Ongyert Friedrich cu 77 Fleischer Michael cu 75 şi Klooss Michael cu 75 voturi.

Cele mai multe voturi dintre candidaţii românii le-a avut ppresbiterul Avrigului Ioan Cândea (60).

Acesta este, dle redactor pre scurt resultatul alegerei în cercul Bradului.

Ca bărbat de încredere, fiind dela început până la fine de faţă, şi stându-mi la disposiţie consemnarea tuturor îndreptăţiţilor la votare şi astfeliu fiindu mi posibilă constatarea indentităţii persónei votante, ceea-ce de câte-ori făceam me prevenia presidiul cu óre care afabilitate trebue se constat, că votarea precum şi scrutiniul s'a făcut şi urmat întru tóte după prescriptele legei, şi aşa după convingerea mea, nu are loc nici un protest, deşi am auḑit că tot aceia, cari au stricat tótă tréba, acum sĕ svârcolesc ca pescele în sec şi viséză tot despre proteste şi recurse.

Eu le-a-şi ḑice la atari ómeni, ca în venitoriu mai bine sĕ fie mai flegmatici, mai prejudecători în procederea lor la atari ocasiuni, căci altcum în loc de a ajutá causei, numai strică precum au stricat şi de astădată.

Mai nainte de a încheiá, dle redactor, îmi permit a intrebá, că óre mai trăesce comitetul nostru municipial instituit pentru astfeliu de alegeri ca şi cea de faţă? Şi dacă mai esistă un atare comitet, pentru ce n'a esmis la timpul seu un apel către alegĕtorii români, care apel sĕ fi fost însoţit de o instrucţiune referitóre la alegerile din 2/14 Novembre a. c. S'au lăsat bieţii alegĕtori de pe sate sĕ orbecheze şi rătăcéscă ca unii necunoscători de legea municipială. Afirm acésta aserţiune a mea cu cele ce am vĕḑut cu occhii mei la alegerea din cercul Bradului. Aci mulţi alegĕtori români presentaţi la urnă ca sĕ votĕze au fost respinşi decătră presidiu, şi acésta din causa că respectivii nu se aflau induşi în lista generală rectificată, ce o avé preşedintele. Acest neasteptat incident provine de acolo, că notarii comunelor respective, escepţiune comuna Sadu, au adus la urmă alegĕtori conscrişi în listele comunali rectificate şi cu valóre pentru anul 1890, cari liste pentru actul de faţă nu aveau valóre, ci după lege numai cele rectificate în an. 1888 pro 1889.

Étă rătăcirea şi orbecarea chiar a celora care primo loco trebuiau sĕ fie în claritate cu legea municipială! Onóre escepţiunilor. — Nu în mică uimire m'a pus şi descoperirea făcută în faţa biroului de protopresbiterul Ioan Cândea că dênsul şi alegĕtorii, Avrigului numai în acea ḑi (2/14 Nov.) au fost încunoscinţaţi despre alegere.

Ar fi timpul suprem ca dnii nostri din centru sĕ mai lase la o parte frecările ḑiaristice; răfuéscă şi daraverile pe altă cale, éră ḑiarele sĕ le întrebuinţeze mai bine de mijlóce întru instruarea nóstră celor din provinţă atât pe alte terene cât şi pe cel al vieţii municipiale. Noi poporul totdeuna am urmat şi vom urmá statului inteligenţei din centru, acésta s'a întonat şi cu alte ocasiuni, numai buna înţelegere sĕ domnéscă; dară când vedem, ce vedem, că cei mai tineri nu cedézǎ celor mai bĕtrâni, cei mai cu puţină pracsă nu se lasă după cei încărunţiţi în acésta, atunci ne indignăm până la suflet! Consecinţa acestor neinţelegeri şi a frecărilor e o mare daună naţională, căci: „*inter duos litigantes tertius gaudeat*“.

Servéscă-ne de esemplu conlocuitorii nostri saşi, acésta mână de ómeni, cari la tóte afacerile lor sunt dotdeuna până la cel din urmă agronom bine instruaţi în afacerile, ce le stau înainte.

I. Popoviciu.
preot.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

La 14 Februariu apoi a dovedit dl paroch Simeon Popescu, că consimte cu tóte uneltirile puse la cale în şedinţele premergĕtóre pentru zădărnicirea cursului normal al sinodului, şi prin fapta sa nu numai a sancţionat resultatele negative ale şedinţelor premergĕtóre ale sinodului, ci au inaugurat o *violinţă, şi un abus de putere ne mai pomenit în biserica nóstră.*

Membrii sinodului coadunaţi în sala seminariului designată spre acest scop, — întră şi dl paroch Simeon Popescu cu suita sa, V. T......, N. Cr....., C.... St...., D. C....., Pomp. P...., şi câţi-va meseriaşi membri şi nemembri ai sinodului.

Se postéză naintea mesei presidiale şi *fără a deschide şedinţa* dă notariului spre cetire o hârtie *sosită dela dl protopop* relativ la sinodul nostru parochial.

În aceea hârtie dl *protopop* Simeon Popescu însciinţéză pe părintele *paroch* Simeon Popescu, că la dênsul a întrat câte-va recurse contra conclusului sinodului nostru parochial, relativ la lista membrilor sinodali, deci îl provócă pe paroch ca sĕ-i transpună datele necesare pentru adiustarea acelor recurse ca sĕ le pótă subscerne la ven. consistoriu pentru ulteriórǎ afacere, ér până la sosirea hotărîrei consistoriale *sistézǎ activitatea sinodului, şi interḑice ţinerea aceluia.*

Pe basa acestei hârtii apoi, dl paroch Simeon Popescu însciinţézǎ pe membrii sinodului, că şedinţa prorogată pe astăḑi nu se póte ţiné.

Surprinşi membrii sinodului de acéstă cutezanţă necualificabilă, au provocat pe preşedintele, ca se deschidă sinodul, căci protopopul n'are drept sĕ se amestece în afacerile nóstre parochiale, — el însĕ a rĕspuns că *este dator sĕ se supuna disposiţiunilor dlui protopop,* l'au provocat apoi *ca pe protopop* sĕ nu întrerupă activitatea sinodului, dênsul însĕ a avisat pe provocătoriu la *protopop, carele este la oficiul seu şi nu se află în sinod.*

L'au provocat în fine sĕ ţină cel puţin sinodul estraordinariu convocat pentru alegerea unui membru în sinodul protopresbiteral, şi la asta a replicat: că nu-l póte ţiné, pentru-că n'are lista definitivă a membrilor sinodali şi nu scie cu cine ţinea sinodul.

După acest *triumf* a părăsit sala dimpreună cu suita sa amintită mai sus.

Lucrul acesta a fost pregătit şi pus la cale ex consilio, şi din acest motiv, cunoscênd a priori resultatul, la astă şedinţă nici n'au venit toţi aceia carii în şedinţa premergĕtóre apĕrau cu tot zelul intenţiunile dlui paroch, precum: Domnii Dr. A. B...., B......, I. de P...., P. C...., şi Dr. I. C....., ci numai de mărturie au venit cei amintiţi mai sus, ca sĕ aibă cine petrece afară din sinod pe dl protopop Simeon Popescu.

Maioritatea membrilor sinodului indignată de acéstă procedură necualificabilă a preşedintelui, numai decât după îndepărtarea lui s'au întrunit într'o adunare ca parochiani, şi au luat conclusul, ca sĕ se facă arĕtare disciplinară la venerabilul consistoriu contra dlui paroch şi protopop Simeon Popescu, cu rugarea: ca sĕ considere cestiunea de urgentă, şi sĕ céră esmiterea unui comisariu consistorial pentru ţinerea sinodului parochial, şi *suspendarea* dlui Simeon Popescu ca protopop şi ca paroch dela oficiu şi beneficiu.

Escelenţia Vóstră!

Din cele espuse, dar credem, că şi din intuiţiunea proprie Ve puteţi convinge: că parochul şi protopresbiterul Simeon Popescu *cu intenţiune lucră la periclitarea bisericei.*

Nu ne estindem la alte fapte destul de cunoscute ale dênsului, precum este şi faptul constatat şi prin consistoriu şi prin sinodul archidiecesan, că cu ocasiunea alegerilor de deputaţi pentru sinodul eparchial, a dat instrucţiuni ca sĕ se falsifice protocólele electorale, ba a asistat şi însuşi la falsificări, căci credem, că va vení odată rĕndul ca şi pentru aceste fapte demoralisătóre sĕ-şi capete resplata meritată, ci ne restringem numai la casul nostru, carele este dovadă destul de eclatantă, că dênsul *nu numai nu-şi împlinesce datorinţele de paroch şi protopop, dar din adins nisuesce la distrugerea instituţiunilor nóstre bisericesci, la desbinarea parochianilor între sine,* dênsul provócă certe, aţiţare, intăritare şi neinţelegeri în parochie, ba precum dovedesce espensariul seu substernut la venerabilul consistoriu, atacă şi averile bisericilor, şi este un adevĕrat despoiătoriu al acelora, un pericol pentru parochie şi tractul în al cărui frunte este pus.

De unde îşi póte luá el îndrăsnélă a împedecá cursul normal şi eserciarea liberă a drepturilor garantate prin Statutul organic pentru parochii?

Nu esistă în Statutul organic un §, carele sĕ dee acest drept protopopului, un drept carele nu-l are nici consistoriul, ba nici Arehiereul.

Împregiurarea, că Statutul organic nici amintire nu face de potestatea protopopului, el o interpretézǎ într'acolo, că protopopului tóte îi sunt permise, că protopopul este inviolabil.

După §. 5 Regul. pentru parochii: dreptul de a compune şi stabilí consemnarea membrilor sinodului parochial este al comitetului parochial, şi sinodul este chemat numai de a o întregí eventual în urma reclamaţiunilor.

Câte reclamaţiuni au întrat la timpul prescris prin acel Regulament le-a resolvit sinodul, — şi totuşi protopopul îşi i-a voie a interḑice şi a sistá activitatea sinodului parochial sub pretecst, că la dênsul ar fi întrat nisce recurse contra conclusului sinodal, relativ la lista membrilor sinodali, dela nisce persóne, cari nici n'au reclamat în contra acelei liste, — dar cari recurse chiar de ar fi întrat la timpul seu în tótă forma, *nu pot împedeca activitatea sinodului,* carele luase deja cele mai ponderóse concluse cu membrii cuprinşi în lista staverită conform normativelor nóstre bisericesci.

(Va urma).

Convocare.

Inteliginţa română şi frnntaşi poporului român din despărţĕmêntul V al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“, sunt invitaţi a participá la adunarea generală a despărţĕmêntului *defiptă pe 2 Decembre 1889 st. n. la 2*

---

era o minune de frumseţe, avea însĕ un defect dela natură, — adecă era numai cu un picior şi tocmai pentru acest defect se temea a deveni soţia mea. Ea se temea, ca mai târḑiu o voiu despreţuí pentru acésta.

„Resolvirea mea a fost momentană. Voiam sĕ i fiu egal. Graţie d-tale bunul meu Thevenet, mi am şi ajuns scopul.“ M'am reintors cu amăgitoriul picior de lemn la London. Cel dintâiu lucru mi a fost sĕ cercetez pe miss Harley. Sĕ rĕspândise vorba, şi eu însu mi o scrisesem mai înainte la Anglia, că prin o cădere de pe cal mi am frânt piciorul şi a trebuit sĕ mi-l amputez. Eram compătimit din tóte părţile; Emilia leşinà, când me vĕḑù pentru prima dată. Mult timp era nemângăiată, dar în fine ajunse a fi soţia mea. Numai a dóua ḑi după nuntă i-am împărtăşit secretul despre jertfa, ce o făcusem, ca sĕ-mi pot împliní dorinţa de a o posede pe ea. Me iubia cu mai multă frăgezime. O bravule Thevenet, dacă aşi mai avé ḑece picióre, aşi jertfì şi pe acelea pentru Emilia, fără a clipí măcar din ochi.

Cât voiu trăí îţi voiu fi mulţămitoriu, vin o la London şi ne cercetéză, fă cunoscinţă cu escelenta mea soţie şi apoi mai ḑi: că sunt un smintit?

(Va urmá.) „*Charles Temple.*“

óre p. m. în localitatea casei de anticipațiune și credit „Hațegana“ în Hațeg.

Hațeg, la 2/14 Novembre, 1889.

Direcțiunea.

Varietăți.

* („Un preot agitătoriu“). In ḑilele trecute foile patriotice au grăbit a alarmá lumea, că preotul nostru din Petrila, Ioan Preda, a provocat pe poporeni a tăbărí asupra jidanilor și ai nimicí provocênd astfeliu rĕscolă, și că ministrul în urma plângerilor ovreilor a dispus sĕ se aducă in comună soldați pe capul bieților ómeni. N'am luat atunci notiță, căci presupuneam în tótă alarma o insinuațiune falsă și o iscodire tendențiósă.

Aceste presuneri le întăresce acum o corespondință din Deva către ḑiarul săsesc de aici „Sieb Tagblat“, căruia i-se comunică, cumcă atât pretorele cât și vice-comitele, care a fost trimis la fața locului n'au putut eruá altceva decât, că tot lucrul a fost o alarmă nesocotită. Adevĕrul e, că preotul a spus poporului, că pe 12 l. c. se vor face alegerile membrilor comitatensi și sĕ mérgă cu toții la alegere, căci de nu, jidanii cari și au câștigat dreptul de regale se vor îmbulḑi și ca membri în presentanța comitatensă. Cercetarea mai decurge încă, căci jidanii s'au adresat la ministru președinte pe cale telegrafică. — Inregistrăm acum faptul ca sĕ avem în evidență cu un cas mai mult de șicane, inițiat de modernii patrioți, adecă de jidani!

* (Representanța orășenéscă). In 2 Decembre va țińe representanța orășenéscă o ședință, în care se va luá hotărirea cu privire la subvențiunea, ce sĕ o dea orașul Sibiiu pentru construirea liniei ferate Sibiiu-Avrig Făgăraș.

* (Din Bucovina) Dl Br. Eudocsiu Hormuzachi fù ales — precum scrie „Rev. Politică“ — de presedent al societății pentru cultura și literatura română din Bucovina. Ne am bucurat fórte mult, auḑind acéstă veste, și dorim din tótă inima ca societatea numită sub presidiul dlui Baron sĕ înflorésca ca și sub presidiul reposatului seu părinte Georgi și al unchiului seu Alecu.

La propunerea acestui distins bărbat în dieta țĕrei s'au votat următórele subvențiuni: societății pentru cultura musicei bisericesci din Cernăuți 100 fl., societații teatrului orășenesc din Cernăuți 300 fl., societății de spriginire pentru elevii sermani la scóla comunală de băeți în Cernăuți 30 fl., societății pentru spriginirea auḑitorilor la academia agronomică din Viena 50 fl., societații pentru cultura și literatura română 200 fl., societății de spriginire Francisc Iosif I. la gimnasiul superior din Cernăuți 100 fl., societății de asil 200 fl., societății „Scóla Română“ în Suceava 200 fl., societății „Armonia“ 150 fl.

* (Fabrica de celulosă dela Zĕrnesci.) In loc ca acésta fabrică sĕ aducă ceva folos material locuitorilor români de prin părțile Branului, precum se angajase și promiseră la început acționarii, ea în adevĕr aduce pagube și provócă nemulțămiri. Mai mulți lucrători și-au aflat mórtea, lucrând pentru fabrică și precum i se scrie „Gaz. Tr.“ și lucrătorilor angajați li s'a redus plata, că abia mai capĕtă jumĕtate ca la început. Mulți dintre cei ce au lucrat cu carăle au fost necesitați sĕ-și părăsésca lucrul, deóre-ce li se plătiau de tot puțin. In locul lor însĕ s'au adus lucrători strĕini, cărora li se dă o plată cu mult mai mare. Nemulțămirea e generală și intențiunile se vĕd de pe acum.

* (Ḑece porunci pentru ucenicii meseriași). Infr'un atelieriu vechiu scrise pe zid cu litere mari se vĕd următórele:

10 porunci pentru ucenicii meseriași.

1. Dumneḑeu este carele ne susține cu putere, cu sănĕtate și cu hrană. Lui Dḑeu sĕ nu uitați, ci totdeuna séra, diminéța și la améḑi sĕ ve închinați; sĕ i mulțămiți; sĕ i cereți putere și minte la lucrarea vóstră. Dumineca se vĕ cereți și sĕ mergeți cu stăpânul vostru la biserică spre a dá laudă lui Dḑeu și spre a ve adăpá de învĕțăturile dumneḑeesci.

2. După Dḑeu sunt părinții, éră în locul părinților pentru ucenicii meseriași sunt măestrii. Fie-care ucenic datoriu este dară sĕ asculte și sĕ se subordineze ordinelor măestrului seu fără cârtire, că acelea sunt în folosul lui, pentru ca cu fundament sĕ invețe meseria.

3. In lipsa măestrului are se asculte de șeful atelieriului și de calfele, cărora l'a încredințat. Cu atențiune și cu zece ochi se absórbă modul și forma cu care se lucréză meseria în tóte mănuntele ei.

4. Tóte lucrurile sĕ le aibă la locul lor în bună ordine.

5. Fie-care ucenic are sĕ se scóle la 5 óre diminéța, când sună clopotul; sĕ se spele sĕ se închine și sĕ curețe atelieriul (casa de lucrătorie.)

6. La 6 óre deminéța sĕ începe lucrarea în atelieriu, sĕ întrebe pe măestrul sau pe calfe: ce are sĕ lucreze?

7. Ucenicii au sĕ lucreze cu dragoste, cu sîrguință și nu cu sîlnicie și moleșiți. Datori sunt ei sĕ spue totdeuna adevĕrul: sĕ nu umble cu minciuna și se nu înstrĕineze nimica, ce nu e al lor, că se fac ómeni nenorociți.

8 Sĕ fie atent la ceea-ce il povățuesce măestrul și calfele, și dacă n'a înțeles se întrebe adóua-óră.

9. Scóla e sufletul măestriei, sĕ se céră ca sĕ mérgă la scóla de séra și la religie și sĕ se silésca la învĕțătură.

10. In órele libere se învețe atât carte, cât și sĕ cerce a face unele lucruri mici din meserie, anume jucării pentru copii ca prin acésta sĕ deștepte în ei spiritul de invențiuni și bun gust.

„*Mes. rom.*“

Bibliografic.

Călindariu pe anul comun **1890**. *In editura tipografiei archidiecesane* a apĕrut in ḑilele trecute călindariul archidiecesan pe anul 1890, carele e întocmit după gradurile și clima Ungariei și a României, și pelângă indigitările necesare ce obvin în viața bisericéscă și referințele social-economice, are și un cuprins bogat literar interesant; afară de aceea conține șematismul bisericei orientale din Austro-Ungaria în general, ér în special șematismul metropoliei nóstre, a dieceselor sufragane, și cu deosebire a archidiecesei, incepênd dela singuraticele parochii, astfeliu, că acest călindariu ori-cărui fiu al bisericei nóstre i póte face cele mai bune servicii. — Atragem deci atențiunea On. public asupra acestui călindariu, ce se póte procurá dela librăria archidiecesană ca și până acum cu prețul de 30 cr. — Observăm totodată, că venitul curat, ce resultă din vinderea călindariului se adauge la fondul tipografiei archidiecesane.

Din public.

O întrebare.

Timp de tot puțin ne mai desparte de alegerea amploiaților și în comitatul nostru Sibiiu pe un nou period de 6 ani, și până acum nu se observă nici o lucrare în direcțiunea acésta. Ar fi de interes public sĕ se scie, dacă *mai esistă* comitetul ales pentru îngrigirea de interesele nóstre în acest comitat. Și dacă mai esistă acel comitet, întreb, are de cuget se mai dee vre-un semn de viață barem acum, când restaurarea comitatului ne stă înalntea ușei?, căci în privința alegerei membrilor în representanța comitatensă vedem că n'a făcut nimic*).

Un membru al representanței comitatense.

---

*) Noi așa scim, că cel puțin cu numelele esistă un atare comitet, și președintele acestui comitet e dl ases. cons. Nicolau Cristea. Red.

Loterie.

Merccuri în 20 Novembre 1889.

Sibiiu:	67	35	47	41	22

Nr. 810. [230] 2—3

EDICT.

Anna Călugăr gr. or. din Saschiz, comitatul Têrnavei mari, carea de patru ani a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Patriciu Pintea gr. or. din Șarpatac, comitatul Têrnavei mari, fără a se scí unde petrece, — conferm resoluțiunei consistoriale din 11 Iuliu 1889 Nr. 4220 B. — se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorția intentat asupra i de bărbatul ei sĕ va pertractá și decide și în absența ei.

Sighișóra, 20 Octobre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Dumitru Moldovan,
adm. prot.

[231]] 2—3

O măeriște

în strada Șvițerei (Schweitzer-gasse) constătătóre dintr'o **casă** cu **o odae, culină** și **pivniță,** apoi dintr'o **șură fórte mare de zid** și **acoperită cu țiglă** împreună cu **grașduri pentru 16 capete de vite** și dintr'o **grădină de legumi**, e de vênḑare, eventual numai decât de esarêndat cu condițiuni favorabile.

Deslușiri mai deaprópe la cassa orășănéscă.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [232] 1

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1890.

Anul al treiḑeci și nouĕlea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** și **învĕțătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor invecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Încheere.) — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunțe.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Car funebru mare, nou și elegant.

Institutul de înmormêntări
al lui
Coloman Paly,
din Sibiiu Piața mică Nr. 4 și Pempflingergasse Nr. 10,

recomandă p. t. publicului **depositul seu bogat sortat** cu tóte soiurile de obiecte necesare **la înmormêntări**, precum și cu tóte soiurile de **sicriuri, cununi, felinare funebre, acoperitóre, păpuci** și **care funebre**, pentru **ómeni mari și pentru băieți,** costruite după cel mai nou sistem.

Transporturi de cadavre se primesc **în tóte direcțiunile** și spre acest scop se află în deposit **sicriuri de metal și de lemn**, ce se pot încuia hermetice, precum și tóte obiectele ce se pretind pentru transport.

Ori-ce comandă în acéstă specialitate se efectuesce **culant** și **prompt**.

Douĕ trăsuri elegante pentru **voiaguri** mai in apropiere cât și în îndepărtări se pot căpăta cu prețuri moderate. [233] 1—3

Deposit mare de cununi funebre.

Felinare funebre și statuete se dau spre întrebuințare.

Car funebru nóu și elegant pentru băieți.

„Petroleum-Sicherheits-Pulver“

Prav de asigurare contra esplosiunei petroleului și a crepărei cilindrului (sticlei) de lampă.

Detaiuri în instrucțiunea de folosire. [177] 3—3

Pentru Sibiiu și întreg comitatul Sibiiului se capetă numai la domnul **R. Gardik**, strada Măcelarilor și **Franz I. Wagner** Strada Cisnădiei.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 123 Sibiiu, Marți 14/26 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru aboňamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. or.
15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Novembre.

Ni se comunică din mai multe părți ale archidiecesei, că între alte multe pedeci, cari stau în drumul mersului regulat al instrucțiunei, se află și starea nu de tot corĕspundĕtóre, în care se ține edificiul de scólă, așa că chiar și în comune altcum bine situate în cele scolare, unde este salariu bun, unde e bun edificiul de scólă, unde ocupațiunile economice nu rețin copii dela cercetarea scólei, și unde în fine este aplicat învĕțătoriu definitiv, in asemenea comune dicem noi bine situate, instrucțiunea nu se póte începe la timpul normal, nu se póte continuá aprópe o lună de dile deórc-ce autoritățile scolare din comună abia după-ce se începe timpul de prelegeri încep și ele a face reparaturile scolare de lipsă la edificiul scolariu, cari conduse de ómeni fără pricepere, fără interes de scólă se trăgănéză în contul învĕțămêntului.

Cumcă asemenea impregiurări împedecă în mod însemnat mersul regulat al instrucțiunei, nime nu se póte îndoí.

Este trist în adevĕr, că se pot întêmplá și lucruri de acestea, este trist, că între multe altele pedeci trebue se întâlnim în calea mersului regulat a instrucțiunei și de acest soiu de pedeci, la a cărora delăturare în general nu se cere decât numai bunăvoință și este și mai trist, dacă pentru a fi ele delăturate trebue se vină autoritatea bisericéscă supremă, și ea sĕ și pérdă timpul scump cu lucruri de acestea.

In organismul nostru bisericesc s'a dat teren larg pentru activitate comitetului parochial, și parochul cu deosebire în dupla sa chemare ca membru natural în comitetul parochial, și ca director de scólă local póte face și trebue sĕ facă totul pentru scólă, pentru mersul regulat al instrucțiunei.

Noi mergem și mai departe, și cutezăm a afirmá, că preotul local este totul pentru scólă. Punem așadară avantagiele scólei cât și defectele ei în socotéla preotului și dicem: este o scólă în stare bună, în stare înfloritóre, este meritul preotului, lui deci i-se cuvine recunoscință. Din contră nu este o scólă în stare bună din ori și ce defecte, vina este a preotului local.

Misiune sfîntă are deci tot preotul român, și blăstĕmat de tótă suflarea românéscă va fi preotul a cărui scólă va stá în stare rea.

Cu deosebire îndoit, însutit va fi acest blăstĕm, când scóla va stagná între împregiurări normale, înțelegem împregiurări normale, când pentru delăturarea defectelor tóte sunt date, numai bunăvoința mai lipsesce.

Repețim, este trist, când suntem constrînși sĕ constatăm asemenea lucruri, pre cari noi numai așa ni le putem închipuí, dacă în fruntea protopresbiteratelor stau ómeni, cari sau nu pot fi la înălțimea chemărei lor în biserică din causa neputințelor împreunate cu adênci bĕtrânețe, sau nu voesc se fie la înălțimea chemărei lor.

Venite odată asemenea lucrări la cunoscința supremei autorități bisericesci în eparchie, ea trebue sĕ ia mĕsuri radicale pentru delăturarea rĕului, se delăture pe asemenea membre din trupul organismului scólelor nóstre, cari nu-și pot face datorința, sau cari nu voesc sĕ și o facă.

In asemenea cas trebue tăiat în carne cât de adênc, ca sĕ fie delăturată partea cea putrădă, pentru a conservá pe cea curată pentru a o feri de molipsire, deóre ce este lucru cunoscut, că un membru molipsit, ușor strică și pe cele sănĕtóse.

Avem sute și mii de necazuri, cu cari trebue sĕ dăm pept la conservarea scólelor confesionale

Pănă acuma am susținut lupta cu bărbăție, pentru că eram feriți de forțăréța puternică, în care eram retrași.

Acuma, în fața comunicărilor, ce ni se fac, suntem cuprinși de o ingrijire seriósă.

Defectele, de cari am făcut amintire sunt in trupul nostru, însuși unele membre din organismul nostru sunt causa rĕului.

Suntem de convingerea, că venite la cunoscința autorităței bisericesci casuri concrete, va curá rĕul radical, ca el sĕ fie delăturat, și ca prin el sĕ statoréscă esemple pentrù toți cei chemați a lucrá pentru crescerea poporului nostru.

Revista politică.

Cultul ex-guvernorului Kossuth a provocat în dieta din Budapesta desbateri furtunóse, cari au degenerat în adevĕrate scandaluri.

Leaderul partidei independinte, dl Daniel Irányi, pentru a repará greșala, ce i o imputau colegii sei de principii, că s'a demis în negoțieri cu dl Tisza cu privire la încetățĕnirea bĕtrânului esilat, a aflat de cuviință sĕ aducă la ordinea dilei acésta cestiune în dietă și sĕ-și motiveze espunerile cu forța oratoriei ce o posede, și a șovinismului de care e condus.

Espunerile, cu care a caracterisat regimul dlui Tisza, că a ajuns așa departe încât legile esistente sĕ nu mai permită celui mai „valoros“ cetățén ungar a-și esercitá drepturile, și decădința în care se află națiunea magiară în continuu, decând dl Tisza este la cârmă, au fost întîmpinat cu salve de aplause din partea oposiției radicale, ér laudele ridicate la adresa lui Kossuth a provocat atâta însuflețire, încât oposiția a arangiat un splendid banchet în onórea dlui Irányi și foile opoziționale îl prémăresc cu articolí sĕrbătoresci pentru bărbătésca sa lupta.

In fața acestei insuflețiri a opozițiunei espunerile premieriului ungar cu tótă logica și motivarea lor au format numai substratul unor scene turbulente, cari s'au terminat cu amenințări grave.

Discusiunile referitóre la noul cabinet român se urméză cu mare vioiciune în întréga presă europénă. Foile monarchiei nostre mai ales nu au cuvinte destul de măgulitóre la adresa noului guvern, care face cinste țĕrei și dovedesce, că românii ca totdeuna au dat dovadă, că înca mai au sentiment și principii sănĕtóse.

Politica esternă a dlui Lahovari ce s'a urmat chiar și sub guvernul Catargiu sterge ori ce bănuélă ce se ivise la început, că dênsul adecă se va lăsá influințat de intrigile rusesci.

Nu tot în tonul acesta vorbesce presa rusă. Ea e de părere, că schimbarea cabinetului în România e a se atribuí direct diplomației puterilor din alianța triplă. Prin reintórcerea junimistilor la putere dice „Wiedomosti“, Rusia nu câstigă nimic. România trebue privită acum ca punctul de sprigin și de stabilitate a ligei de pace. Ministeriul generalului Manu nu va evitá a face România vasală puterilor aliate de sub influința cărora a fost scóse pe câtva timp. Situațiunea ligei de pace în peninsula balcanică s'a îmbunătățit de nou.

„Nowosti“ e de părere, că căderea lui Catargiu se aduce în legătură cu intêlnirea monarchilor, care n'a putut clarificá cestiunile internaționale și așa domnesce încă înfluența puterilor aliate. Ministrul Lahovari pe timpul petrecerei sale in Viena se va fi încredințat póte, că cu întrevederea monarchilor s'a întărit și legăturile de alianță și cu ele posițiunea alianței triple. — „Gracshdanin“ dice, că diplomația austriacă, care și-a jucat rola obicinuită în acest episod, nu și-a ajuns încă scopul, că un se află în fruntea guvernului Ioan Bratianu, ci generalul Manu, carele totuși nu se póte numĕrá între „amicii“ Austro-Ungariei.

Foile ruse prorocesc dealtcum o scurtă durată actualului guveru român. Acésta se prevede și din miscările interne, ce le iau diferitele colorite politice. In special liberalii par a se pregătí mai tare pentru a puté luptá umĕr la umĕr. In întrunirea, ce s'a ținut dilele trecute la dl Dimitrie Bratianu s'a accentuat, că aderenții dênsului nu pot merge mână în mână cu liberal naționali, deóre-ce nu pot acceptá de loc, articolul 43 din statutele acestora

---

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Urmare.)

Trandafir de pe cetate
Nu mĕ'nstrĕina departe,
Că n'am părinți sĕ me cate;
Surorile-s tinerele,
Nu sciu cărările mele;
Mândruțele mi-ar vení,
Nu le lasă părinții.

* * *

Bate vêntu sălcile
Trec voinicii țĕrile
Blăstĕmându-i maicele.

. . . .

Voinicii din graiu grăia:
„Stați maice de-a blăstĕmá,
„Că nu-i a nóstră vina!
„Sĕ ne fi făcută fete
„Sĕ ședem cu voi pe vetre.

. . . .

„Dacă ne-ați făcut feciori
„La împĕratu șlujitori
„Și a țĕrii apĕrători,
„Nu ne dară blăstĕmați
„Făr' mai bin' ne mângăiați!

* * *

Prin pădurea cu nuele
Merg răgute tinerele,
Alăturea câte patru
Ducênd carte la 'mpĕratu.
—Inălțate împĕrate!
Cetesce a nóstră carte,
Și ne lasă la Ardél,
Sĕ vedem de-a nost amar;
C'avem mândre tinerele,
Doru și jalea-i cu ele;
Ș'atât pătimesc de jele,
De nu pórtă nici mărgele;
Ba de jele și bănat
Și cerceii i-a țipat.

* * *

Fă-me Dómne, ce mii face,
Fă-me ce și mie-mi place;
Fă-me trii picuri de lapte
In trii cornuri de cetate,
Sĕ vĕd Némțu cum se bate.
Cu răgute ne'nvĕțate.

* * *

Păunaș de pe cetate!
Spune mândrii sănĕtate,
Că de mine n'are parte
Numai Némțu din cetate;
Și nici el nu are parte
Numai cel ce vede tóte.
Dar' de m'a țíné mai bine,
Totuși s'a sluji cu mine;
De m'a țíné însĕ rĕu,
Frunda și codru-i a meu.

* * *

Murĕș, Murĕș, apă lată,
La ce vii tot tulburată
Ba cu sânge-amestecată;
Cu lemne și cu butuci
Cu capete de haiduci,
Tot cu pusci și cu oțele
Și degete cu inele?
Rea veste aduci în țară
Pecum vĕd de rĕsboiu éră.

. . . .

Dară draga de crăésă
Cu trii stéguri de mătasă....
Unu roșu ca focu,
Unu alb ca diocu,
Unu negru ca corbu, ...
Cel roșu-i a bătăliei,
Cel alb e a bucuriei,
Cel negru a jălniciei.
Care-a fi bătut în vênt
Acela ne-a sta pe gând,
Acela ne-a stá în frunte
Spre vrăşmașele de lupte.

* * *

Fă-me Dómne ce mi face!
Fă-me trestie pe baltă
Și subțire și mai 'naltă:
Sĕ me taie cu cósa,
Sĕ m'adune cu grebla,
Sĕ me facă o căpiță
Sĕ me ia junci în cornițe,
Sĕ m'arunce în câmpie,
Sĕ me fac bucium de vie,
Sĕ me fac un strugurel
Sĕ me mânce-un voinicel.

* * *

Me miram, ce mi drag mie
Dóuĕ mere și-o gutâie
Și bădița cel dintâie;
Me miram, ce mi drag tare
Fir verde de iarbă mare
Bădița cu casa'n cale.

(Va urmá.)

care dă preşedintelui dreptul de veto contra decisiunilor politice luate de comitet.

Liberal-naţionali la rêndul lor s'au intrunit în şedinţă sub conducerea dlui Ioan Bratianu, au hotărît în unanimitate a surprimá acel articol, ca astfeliu sĕ se pótă face o apropiere între aderenţii dlui Ioan şi alui Dimitrie Bartianu şi între tóte celelalte nuanţe politice.

In ḑilele trecute s'a serbat în Rusia aniversarea a 500 de când s'a introdus artileria în armata rusă. Cu ocasiunea acestei pompóse serbări la care a luat parte oficeri din tóte părţile Rusiei şi întréga casă domnitóre, ţarul a accentuat în discurs, că artileria îşi va scí face datoria pe câmpul de resbel, do resce însĕ ca acel timp se fie cât de departe. In acelaşi timp însĕ când ţarul asigurá pacea scirile din Iaşi comunică, că la marginile Galiţiei şi ale Bucovinei se aglomeréză mereu armată ruséscă şi că principele Mihail a fost numit comandant suprem preste tóte aceste trupe.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De lângă Murĕş, 18 Novembre, 1889. In ori-ce stat, unde legile nu se respectéză, eserciarea unui drept devine ilusoriă. Din momentul, în care călcătoriul legei remâne ne pedepsit, abusul de lege de vine mai general. Dacă unde-va se abuséză de legi şi se bate joc de drepturile poporului, apoi comitatul Hunedórei încă este un atare.

Resultatul alegerilor municipiali, îndeplinite la 12 Novembre st. n. în acest comitat, ne sunt o dovadă vie, cum este tractat alegĕtoriul român aici.

Dar sĕ vedem resultatul şi apoi sĕ facem conclusiunile. Comitalul stă din 19 cercuri electorali. Membrii sau ales astfeliu:

1. Cercul Petroşeni: 5 inşi, între cari 3 notari şi un scriitoriu de pretură. Români 3, magiari 2.

2. Cercul Puiu: 11 inşi, între cari un pretor, 1 scriitoriu de pretură, 2 notari şi 1 subjude. Români 5, magiari 6.

3. Cercul Sĕlaşul de sus: 6 inşi, între cari un notariu, şi un ispector de scóle. Români 3, magiari 3.

4. Cercul Pesteni: 7 inşi, între cari, un pretor şi un jude. Români 2, magiari 5.

5. Cercul Haţeg: 2 români, 2 magiari.

6. Cercul Devei: 6 inşi, între cari un protonotariu. Român 1, magiari 5.

7. Cercul Pistişul de jos: 9 inşi, între cari 1 notariu, 1 scriitoriu de pretură. Magiari 8, român 1.

8. Murĕş-Ilia: 4 inşi, între cari 1 notariu, 1 pretor. Români 4.

9. Cerc. Rapoltul mare: 7 inşi, între cari 2 notari şi un jude de tribunal. Români 2, magiari 5.

10. Cerc. Loşad: 5 inşi, intre cari 1 notariu. Magiari 5, nici un român.

11. Cerc. Romos: 5 inşi toţi români, între cari 2 notari.

12. Cerc. Orĕştia: 8 inşi. Români 2, sasi 3, magiari 3.

13. Cerc. Brad: 9 inşi, între cari 2 notari. Români 6, magiari 3.

14. Cerc. Băiţei: 11 inşi. Români 11.

15. Cerc. Răcâşdiei: 8 inşi, între cari un pretor, 3 notari. Români 3, magiari 5.

16. Cerc. Dobrei: 5 inşi, între cari un pretor Români 4, magiari 1.

17. Cercul Vaţa de jos. 9 inşi, între cari 2 notari, un conducĕtoriu la cartea funduară. Români 5 inşi, magiari 4.

18. Cerc. Baia de Criş: 9 inşi, între cari 1 notariu, 1 subjude. Români 6, magiari 3.

19. Hunedóra: 4 inşi, 2 români, 2 magiari.

Precum se vede din datele după fóia „Hunyad“ 36 inşi aleşi sunt oficiali. Nu afli un notariu, un pretor sĕ nu fie ales. Românii cu totul cu bun cu rĕu au fost aleşi 67 inşi; éră magiari 62 inşi, consideraţi aci jidovii şi vre o 4—5 sasi. — Liste curat române au reuşit în cercurile Băiţei, Romosului, şi al Iliei.

Resultatul alegerilor trebue sĕ ne umple de îngrigiri, când se scie, că comitatul Hunedórei e aprópe românesc, şi în cercuri cu escepţiunea 3—4 majoritatea alegĕtorilor o forméză românii. Ce póte fi causa acestei reuşite atât de nefavorabile pentru noi?

Pentru a ne dá verdictul în merit, trebue sĕ se arete împrejurările, sub cari s'au făcut aceste alegeri.

In fruntea comitetelor de alegere şi astădată, ca şi altădată au fost aleşi toţi magiari, cu escepţiune de 3—4 cercuri, unde au fost aleşi români, dar de cei deochiaţi, cari fac tot aşa de bine trebile pretorilor şi ale contrarilor, ca şi ei inşişi. Astfeliu avem două casuri celebre la Baia de Criş sub preşedinţa lui Mihalovics şi la Vaţa sub preşedinţa ginerelui seu. La Baia de Criş au căḑut la alegere: ómenii independenţi: T. Pop advocat, Adamoviciu, Zeriu, Tisu, Irimie, Bobariu; éră în locul lor cu şedule împărţite de ginerile lui Mihalovics Sida şi de alţi argaţi ai pretorelui au reuşit gr. Teleky Árpád, Fodor Gyula, Molnár etc. pe cari nu i cunósce nici un alegĕtoriu dela sate, precum şi nesce ómeni, cari se dau după vênt.

In Vaţa asemenea au căḑut 9 români, s'au ales 9 inşi, dintre cari afară de un Lesing, nici unul nu va spriginí causa română. Ei bine! étă ce ómeni s'au ales: Dr. Büchler Mór medic la fabrica de fer în Hunedóra, Dr. Farkas Béla venit de eri alaltăeri în Deva, Dr. Szász. Tot ómeni, de cari nu au auḑit zarandanii, îi cunósce însĕ pretorele Markosy şi argatul seu Inko. Dar cum se póte asta? Étă cum! In Baia de Criş alegerea se face în cancelaria pretorială, bărbaţii de încredere, a cumpănit preşedintele lucru aşa de bine de au fost tot magiari. Şedulele pretoriali, împărţite prin notari s'au cunoscut.

E vai apoi de alegĕtoriul, carele nu a dat şedula notariului! Bine sĕ-şi ia séma, Sunt ómeni, cari resistă şi când vĕd gendarmii, dar sunt, cari incumbă.

Aşa aici, aşa în alte cercuri, unde pretorii sunt şovinisti.

In Vaţa lucrul a mers strună după placul pretorelui.

Din inteliginţa română, până pe la fine nu au fost nime cine se impartă şedule la votanţi, şi notariul Inko singur şi-a împărţit şedulele sale — ad libitum. — Ticăloşie din partea inteliginţei din acel cerc. Aşa trebue sĕ esclame cine aude astfeliu de lucruri. Dar sĕ nu ne grăbim! In comunele, unde alegĕtorii se scie că nu sunt ómenii notariului, nu li se face cunoscut terminul de elegere, s'au apoi numai în séra alegerei, la câte doi trei, éră ceialalţi nu sciu nimic de ḑiua de alegere. Altădată li se spun cele mai cornurate minciuni.

Asta e ceva aprópe general. Un esemplu alegĕtorilor din comuna Mesteacăn, în fruntea cărora stă un preot resolut, li s'au spus în preséra de alegere la unii, că au sĕ mérgă la Brad la alegere, la alţii la Băiţa, pe când în faptă erau sĕ mérgă la Baia de Criş. Şi tóte aceste s'au făcut cu intenţiune. După spuse au şi fost algĕtori din Mesteacăn la Brad la alegere, de unde s'au întors cu buzele umflate. Aceste sunt fapte concrete ce ni se spun de bărbaţi de tótă încredere.

S'ar puté protestá! ḑice cineva. Dar cui se te plângi? La codru! Foia „Hunyad“ pentru carea se vĕrsă din atâtea lăḑi comunali abonamente au început publicarea celor ce le-au espirat terminul sau a fost aleşi numai pe 3 ani, cu 10 ḑile înainte de alegere, dar numai din 4 cercuri, éră restul din 15 numai în 10 Novembre cu 2 ḑile înainte, ca publicul român sĕ nu se pótă orientá. Astfeliu, dacă nu este cineva în cerc, care sĕ ţină lucrurile în evidenţă şi sĕ stea în legătură cu vre-un român din Deva până ce scie dela antistia comunală îi trece de dorul alegerei.

Totdeuna ḑilele de alegere în acest comitat, pare că sunt un secret pentru cei din fruntea comitatului, şi numai în ultimul moment se fac cunoscute.

Ca sĕ-ţi decopiezi listele din cancelaria notarială, se scii cine-ţi sunt alegĕtori, Dómne feresce! Notariul ţi ḑice, că e la solgabirău, ca sĕ te pórte dela Ana la Caiafa, sau apoi îţi spune că nu le a căpĕtat dela Deva. Nu odată am vĕḑut venind ómeni la alegeri fără drept de votisare; éră alţii cu drept nu au fost încunosciinţaţi.

Pentu ca sĕ se facă mai sigur alegerile pe voia pretorelui, el dă şi acum mandate, şi ia parte la alegere, ca şi la alegere de de deputat. Si apoi tot se ḑice că alegerile sunt libere.

Sub astfeliu de împregiurări sĕ nu ne mirăm că funcţionarii se aleg ei pe ei, şi pe cunoscuţii lor, éră ómenii poporului cad la alegere. Unde alegerile nu sunt forţate şi terorisate acolo reies listele române cu ómeni independenţi, unde sunt forţate cad, şi reies strĕinii sau ómeni ce se dau după vênt.

Al.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Acésta este o *violare* a drepturilor autonome ale parochiei, un *abus de oficiu*, un *pretecst* numai de a zădărnicí eserciarea drepturilor garantate pentru parochiani prin Statutul organic, — o faptă criminală, carea dacă ar rĕmâné ne pedepsită, ar lăsá o pată ruşinósă pe frumósa nóstră constituţiune bisericéscă.

Jocul de cuvinte cu protopopul şi cu parochul este o comedie frivolă, nedémnă de un om serios şi de posiţiunea ce o ocupă parochul şi protopopul în biserica nóstră; ér modul, în care s'a folosit dl Simeon Popescu de acésta distincţiune imaginară, este revoltătoriu pentru un sinod compus din astfeliu de elemente, cum este al nostru.

Noi toţi suntem conscii de drepturile şi datorinţele nóstre, ne împlinim datorinţelele cătră biserică, şi conscii de posiţiunea, ce o ocupă acésta parochie în Metropolia nóstră, avem şi putinţa şi ambiţiune de a face din acéstă parochie o părochie de model, şi chiar pentru acésta am încercat tóte mijlócele ca pe cale legală sĕ se curme conflictele escate între parochul protopop şi între parochiani, şi am fost indulgenţi până la estremitate, în speranţă că dóră 'şi va vení în ori acest organ impus nóue în urma fatalei impregiurări, că parochia nóstră s'a decretat de parochiă protopresbiterală, dar tóte înzadar, trebue sĕ venim la convingerea, că avem de a face cu un om încăpĕţinat şi încorigibil în mania sa de a surpá biserica, şi dacă nu ni-ar vení nici autorităţile superióre într'ajutoriu ca sĕ se delăture

---

Piciorul de lemn.

(Novelă de H. Zchokke.)

(Încheere.)

Domnul Thevenet împărtăşì anecdota şi scrisórea amicilor sei şi ridea cu hohot ori de câte-ori o povestia. „Şi totu-şi rĕmâne un smintit de legat,“ esclama el.

Rĕspunsul seu a fost acesta:

„Sire, îţi mulţămesc pentru preţiosul present, căci aşa ţrebue sĕ-l numesc, deóre-ce nu-l pot considerá ca onorar pentru neînsemnata mea ostenélă.

Îţi doresc tótă fericirea la căsătoria d-tale cu cea mai amabilă britană. Ce e drept, un picior este mult pentru o femeie frumósă, virtuósă şi gingaşă, dar' nu prea mult, dacă în schimb cineva nu s'au înşelat. Adam a trebuit sĕ plătéscă posesiunea soţiei sale cu o cóstă a trupului seu, şi pe alţi bărbaţi i costă frumósa lor câte o cóstă, pe alţii chiar capul.

„Cu tóte acestea dă-mi voie, sĕ persist cu tótă modestia pe lângă părerea mea veche. Firesce că pentru moment ai dreptate. D ta locuesci acuma în raiul primăvăratic al căsătoriei. Dar şi eu am dreptate, numai cu aceea deosebire, că dreptul meu se cóce fórte încet, ca ori-ce adevĕr, pe care te opui mult timp ca sĕ-l recunosci.

„Sire, bagă de sémă! me tem, că preste doi ani îţi va păré rĕu, că ai lăsat sĕ ţi se taie piciorul deasupra genunchelui. Vei aflá că ar fi fost mai bine sĕ-l fi tăiat sub genunche. După trei ani vei fi convins, că ar fi fost de ajuns, dacă ai fi perdut nu mai talpa piciorului. După patru ani vei afirmă, că jertfirea degetului celui mare şi după cinci ani, că amputarea degetului celui mic au fost prea mult.

„Tóte acestea ţi le spun fără a me atinge câtuşi de puţin de meritele drăgălaşei d tale soţii. Damele sunt în stare a-şi conservá graţiele şi virtuţile lor mai bine, decât părerile lor. În juneţa mea mi-aşi fi dat în fie care ḑi viaţa pentru iubita mea, însĕ nici odată un picior. Cea dintâiu n'aş fi regretat-o nici odătă, dar' céstălaltă totdeuna. Pentru-că dacă a-şi fi făcut-o a şi ḑice încă şi astăḑi: Thevenet, tu ai fost un nĕrod! Prelângă acestea am onorul a fi al d-tale supus serv

G. Thevenet“.

În anul 1793 pe timpul terorismului revoluţionar se refugià Thevenet, pe care un chirurg mai tinĕr îl denunţa-se a ţiné cu aristocraţia la London, ca sĕ-şi scape viaţa de cuţitul guilotinei care egalisa totul.

De urit, sau pentru de a face cunoscinţe, cercetà după locuinţa lui Sir Charles Temple.

I arătară palatul seu. Se anunţà şi fu primit. Lungit pe un fotaliu, cu spumegĕtórea bere de porter înaintea sa, încungiurat de dóuĕḑeci de ḑiare, şedea un domn gras, care d'abia se putu scula aşa era de îndărătnic.

„A, bine ai venit, dle Thevenet“! esclamà domnul cel corpulent, care într'adevĕr era Sirele Temple: „Nu mi luá în nume de rĕu, că nu me ridic, dar' afurisitul acesta de picior de lemn me împiedecă dela tóte. Mi se pare amice, că vii sĕ veḑi, dacă dreptul d tale s'a copt?“

„Vin ca fugar şi caut adăpost la d-ta“.

Trebue sĕ locuesci la mine; esti în faptă un om înţelept. Trebue sĕ me mângăi. Intr'adevĕr, Thevenet, astăḑi a-şi puté fi admiral al pavilonului albastru, dacă afurisitul acesta de picior nu m'ar fi făcut incapabil pentru serviciul patriei mele. Aci cetesc ḑiare şi mi blastĕm sórtea, că eu nu me pot duce nici unde sĕ i-au parte. Vin-o şi me mângăie“.

— „Dómna socia d-tale va scí sĕ te mângăie mai bine ca mine“.

„Nu-mi vorbi de ea. Piciorul ei de lemn o împĕdecă a jucá de aceea s'a devotat cu totul jocului de cărţi şi clevetirei. Nu i de scos la cale cu dênsa. De altcum o femeie prea cum se cade.“

— Cum, va se ḑică tot aveam eu atunci dreptate“

„O perfect, scumpul meu Thevenet! Dar' sĕ nu vorbim despre acésta. Am făcut o mare prostie Dacă a-şi avé acum piciorul meu, n'a şi dà nici o bucăţică de ungie din el! Intre noi fie ḑis, am fost un nebun! dar' păstréză, te rog, acest adevĕr pentru d-ta.

Trad. de *Jeronim G. Bariţiu.*

rĕul, se póte fórte uşor întêmplá, ca sĕ ne răpim şi noi la mijlóce nu de tot după litera legii şi sĕ-l scótem din biserică.

In prima parochie din metropolie *de doi ani de ḑile domnesce anarchia provocată şi nutrită de protopopul paroch.*

Astăḑi n'avem comitet şi n'avem epitropie parochială tot din vina lui.

Nu putem fi representaţi în sinodul protopresbiteral, pentru-că protopopului i-a plăcut a ne împedecá în eserciarea dreptului de alegere.

Mâne vom fi provocaţi ca sĕ alegem deputaţi pentru sinodul eparchial, şi nu vom puté alege, pentru-că parochul şi protopopul nostru a sistat ţinerea sinodului parochial, şi pretestând, că nu esistă consemnarea membrilor sinodului parochial, nu va convocá, după premise nu póte convocá sinodul parochial.

Cu un cuvênt, parochia nóstră aci sub ochii autătorităţilor superióre şi supreme bisericesci a *devenit pradă vanităţii parochului protopresbiter Simeon Popescu,* a devenit de risul lumei, carea ne crede, că noi avem o constituţiune bisericéscă de invidiat.

Drept aceea ca sĕ se curme odată acest scandal, ne luăm voie a Ve rugá cu tótă umilinţa:

1. Sĕ binevoiţi a considerá acest cas de urginţă, şi în puterea §-ului 4 al Regulamentului pentru procedura jud. în causele disciplinare, a ordiná cercetare disciplinară contra parochului şi protopopului Simeon Popescu, şi fiind că funcţionarea lui mai departe învólvă pericol pentru biserică în sensul §-ului 11 al aceluiaşi Regulament, deodată cu acesta al suspendá dela oficiu şi beneficiu, atât ca protopop, cât şi ca paroch

2. Fără întârḑiare a esmite un comisariu consistorial, carele sĕ convóce şi se presideze sinodul parochial intrerupt prin violenţa parochului şi protopopului, precum şi alte eventuale sinóde parochiale estraordinare, ce se vor aflá de necesare.

3. După terminarea investigaţiunei, dl Simeon Popescu sĕ devină pedepsit conform legei, la tótă întêmplarea însĕ *se fie lipsit de parochia nóstră* şi cel puţin pe timpul funcţionărei lui se i-se designeze altă parochie protopresbiterală, éră nóue sĕ ni se acórde dreptul de a ne alege paroch, căci noi dela ocuparea parochiei prin dênsul, *în faptă suntem fără preot.*

Rugându-Ve încodată pentru grabnica resolvire a acestui act, suntem

Ai Escelenţiei Vóstre.

Sibiiu, 17 Februariu, 1888.

Cei mai umiliţi fii sufletesci:

Parteniu Cosma, Ioan Bădilă, Ioan Hannia, Iacob Bologa, Dr. Ioan Moga, Ilariu Muçiu Ureche, Nicolau de Popp, Teodor Popescu, Radu G. Băllaş, Gligor Mateiu, Toma Ienciu, Romul Petric, George Dima, Ioan Popescu, I. G. Bariţiu, Ios. Oncioiu, George Foica, Ioan Ghibu, Artemiu Trifan, Cornel G. Aiser, Iuliu Popescu, Sergiu Medean, Dr. Nicolau Olariu, Dr. Ioan Nemeş, Mateiu Voilean, Leontin Simonescu, Stefan Moga, Ioan Petraşcu, Dr. Remus Roşca, Ioan Mihu, Ioan Popovici, Ioan Popa, George Mateiu, Adam Florian.

Inaltprésânţia Sa Archiepiscopul, considerând casul de urgent, precum după natura lucrului trebuia sĕ l considere, în puterea procedurei judecătoresci în cause disciplinare § 4 punct b, a ordinat cercetarea disciplinară contra acusatului, şi în sensul §-lui 9 esmiţênd o comisiune de investigători în persónele dlor Moise Lazar asesor consistorial şi Nicanor Frateşiu secretariu şi asesor consistorial, totodată în puterea §-lui 11 a suspendat pe acusatul dela *oficiu, dar nu şi dela beneficiu,* precum cerusem noi.

Comisiunea investigătóre l'a ascultat nainte de tóte pe dênsul, ba a făcut mai mult, estradându-i la cerere acusa în copie, — de carea el apoi nunumai a făcut us nepermis prin „Tribuna", ci a abusat şi de culanţa comisiunei, în loc de fasiune înaintându-i un act de apărare, ceea-ce avea loc numai după terminarea investigaţiunei şi după ce conform §-lui 30 forul disciplinar l'ar fi pus sub acusă şi i-s'ar fi intimat acusa fiscalului forului.

În hârtia sa 8 cóle scrise des, plină de suciturі rabulistice atacă în drépta şi în stênga pe tótă lumea, chiar şi pe archiereul seu, numai el este inocent şi persecutat.

Din acéstă hârtie apoi a formulat comisiunea 20 de întrebări, la cari aveau sĕ rĕspundă acusatorii. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Concurs) Atragem atenţiunea celor interesaţi la concursul, care-l publicăm între inseratele nóstre din numĕrul present, la postul vacant de protopresbiter al tractului Sibiiului, şi sperăm, că în curênd vor urmá şi alte concurse din celealalte tracturi vacante.

* (Logodnă princiară). Scirile din Berlin anunţă, că mostenitoriul tronului rusesc marele principe Nicolau s'a încredinţat cu princesa Margareta, sora împĕratului german. Aceste sciri au făcut şi asupra pieţei impresie favorabilă încât valorile rusesci, contra cărora se declarase o luptă de estermiuare, au început a se urcá în mod simţitoriu.

* (Regina Românie i). Maj. Sa regina României după o cură indelungată şi cu succes s'a reintors preste Viena şi Budapesta la Bucuresci. La gară Maj. Sa a fost întimpinată de regele şi moştenitoriul tronului, de ministrii români şi representanţii puterilor strĕine, de notabilităţile române şi de o mulţime de popor, care au salutat pe regina cu strigăte de urări însufleţitóre. Damele i-au presentat buchete de flori.

* (Concurse.) Ministrul de comerciu intenţionéză a dá stripendii de câte 300 fl. tinerilor, cari ar fi decişi sĕ se perfecţioneze în strĕinătate în ramul comercial sau industrial şi apoi se vor întórce érăşi în patrie. La concurs pot luá parte numai tineri născuţi, ori cari se află pe teritoriul comitatelor: Alba de jos, Bistriţa Năsĕud, Cojocna, Murĕş-Turda, Têrnava mică, Solnoc Dobĕca şi Turda Arieş. Cererile sĕ se înainteze camerei comerciale din Cluş.

* (Virilisti în Braşov.) Lista virilistilor statorită de representanţa orăşănéscă cuprinde 100 membrii ordinari şi 25 suplenţi. Intre români aflăm: Diamandi Manole comersant, Biserica gr. or. a Sf. Nicolau din Scheiu, Legatul Jugaian, G. B. Pop comersant, George Ioanid fabricant, comuna eclesiastică gr. or., Andreiu A. Popoviciu comers.; Constantin Steriu pos. de case, Iosif Puscariu advocat, Ioan Duşoiu comersant, Zinca I. Pop posesóră de case, Eforia scólelor române, Petru Nemeş notariu public, Elena Elef. Safran pos. de casă. Suplenţi: Zoe Pop pos. de case şi Teochar Alecsi.

* (Camerile de comerciu). In urma unei ordinaţiuni a ministrului de comunicaţiune camerile de comerciu şi industrie s'au sporit încă cu 5 la numĕr. Dintre acestea se vine una şi pe Ardeal, şi anume la Maroş Vaşarheiu aşa, că în Ardeal vom avé trei camere: Braşov, Cluş şi Murĕş-Vaşarheiu. Totdeodată s'au luat disposiţiuni pentru arondarea teritoritoriului al fie-cărei camere.

* (Linia telefonică Budapesta Viena). Acésta linie care a consumat sume considerabile de bani s'a dovedit la probele, ce s'au făcut în ḑilele trecute, că construirea e de tot greşită, încât nu se póte folosi, şi aşa va trebuí sĕ se facă reparaturi însemnate.

* (Cavaleria.) Cavaleria se va spori cu începutul anului nou încă cu un regiment de dragoni, care se va întregi în Moravia şi va purtá Nr. 15.

* (Armatele diferitelor state în timp de rĕsboiu). Rusia are 3,800.000 de ficiori şi 3876 tunuri, Francia 1,887.000 oşteni şi 2236 tunuri; Germania 1,429 000 oşteni şi 2040 tunuri; Austro-Ungaria 1,429.000 oşteni şi 1741 tunuri; Italia 1,194,000 oşteni şi 1.200 tunuri; Spania 869,300 oşteni; Anglia cu India la olaltă 811,000 osteni; Turcia 500,000 oşteni şi 1180 tunuri; România 140,000 oşteni şi 324 tunuri; Danemarca 60,000 oşteni.

* (Têrgurile din Deeş.) Ministrul de comerciu a regulat ţinerea celor patru têrguri din Deeş în următórele ḑile: 1 Martiu, 1 Iuniu, 2 August şi 13 Decembre.

* (Comerciu cu ómeni.) Din Timişóra se comunică, că gendarmăria din Panciova a dat ḑilele trecute de urmele unei bandi de neguţători, cari provedeau haremurile din balcani cu fiinţe nevinovate. Sub diferite pretecste şi făgădueli, că le vor aşeḑá ca bone ori ca guvernamente în case cinstite şi prindeau prada, pe care o vindeau pentru totdeuna. De urma bandei s'a dat numai după ce mai mulţi părinţi au făcut arĕtare, că s'au pomenit fără de veste, că le lipsesce fata din casă. Căpeteniile bandei sunt Milka Iovanovits şi Martin Levar, cari au fost prinşi în momentul, când tocmai prinseră o nóuă jertfă, pe o fetiţă frumósă de român în etate de 15 ani şi voiră sĕ o aşeḑe pe o corabie.

Bibliografic.

„Meseriaşul Român" Fóia pentru învĕţătura şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii. Nr. 12 a apĕrut cu următoriul sumariu: Istoricul şi starea presentă a fotografiei. Thomas Alva Edison. — Ḑece porunci pentru ucenicii meseriaşi. — Istoricul fundării Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa „Mes. Rom." — Un condamnat. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mărunte. Diverse.— Recepte folositóre. — Glume. — Concursul Andronic. — Anunţ. — Rectificare şi Têrgurile.

Cerculariu *).

Preacucernicia Sa Esarchul Iracliu Porumbescu, paroch în Frăţăuţul-nou, au supus acestui scaun spiritual cu data dintra 27 Septembre (9 Octobre) a. c. Nr. 140 un raport, în care desfăşură progresul, ce l'a făcut *„Cursul de industrie de casă şi de albinărit,"* iniţiat de către susnumitul păstoriu de suflete şi ţinut în comuna Frătăuţul-nou în feriele trecute sub conducerea instructivă a învĕţătoriului dela scóla centrală de fete în Braşov, dl Candid Muşlea

Acest raport s'au primit cu deosebită mângăere sufletéscă şi cu bucurie trebue sĕ recunóscem atât îndrumata iniţiativă şi interesul cel viu din partea susnumitului păstoriu de suflete, precum şi laudabilul sacrificiu demustrat în luptă din partea dlui învĕţătoriu Candid Muşlea, mai ales, de óre-ce avusem ocasiune de a priví espusăţiunea obiectelor lucrate de elevii, cari participase la acel curs.

Obiectele, dintre cari unele, relativ la timpul cel scurt, în carele fù deprinse şi produse ele, se pot numí chiar perfecte, sunt destulă dovadă faptică, cât de neapĕrat de trebuinţă e o scólă de industrie casnică pentru ţĕrişóra nóstră şi cât mult bíne material ar aduce ea pentru economiile poporului nostru.

Până la înfiinţarea după tóte regulele a unei atare scoli îndigetate, scoposesce P. Sa părintele Porumbescu, ca sĕ continue, respective sĕ repeţască, în feriele anului viitoriu acel curs de industrie de casă tot în comuna Frăţăuţul-nou.

Deóre ce la învĕţământul amintitului curs din feriele trecute luară parte între alţi elevi, şi doi preoţi de ajutoriu, cari ostenindu-se nu pentru folosul şi câştigul propriu, ci spre a face bine poporului, comunicându-i cu timpul cunoscinţele câştigate, arătând prin binevola lor sîrguinţă, cumcă se cualifică de adevĕraţi „părinţi," cărora li zace la inimă interesul nu numai cel moral, ci şi cel material al poporenilor încreḑuţi spre păstorire, ne aflăm prin acésta îndemnaţi de a recomandá cercetarea amintitului curs cu atât şi mai multă căldură tuturor celor ce sunt în stare sĕ tragă din el folosul şi câştigul propriu.

Insĕ ca sĕ prindă rădăcină şi sĕ se lăţéscă cât se póte de curênd în popor intenţionatul folos material şi economic, se învită venerabilii păstori de suflete, de a esplicá la ocasiuni binevenite în cercurile sale de activitate scopul cel mult folositoriu şi se îndemne pe junii capace la participarea învĕţămêntului, ce se va repeţí şi se va continuá la „cursul de industrie de casă şi albinărit" în feriele viitóre în susnumita comună.

Mai departe cunoscut fiind, cumcă esistinţa materială a cantorilor bisericesci, dăcă se raḑimă numai în sustentaţia sistemisată şi în puţinele venituri parochiale, este fórte miseră, pentru mulţi din ei, ar fi amintitul curs de industrie un mijloc spre îmbunătăţirea stărei lor materiale. Pentru acésta se învită păstorii de suflete, ca sĕ îndemne mai cu sémă pe cantorii bisericesci a luá parte la învĕţămêntul scólei respective.

De asemenea se învită şi direcţiunea scólei cantorale de a înrăurí asupra elevilor din anul I şi al II-lea, cărora numai li va fi posibil, ca sĕ cerceteze acel curs de industrie cu cel adaus, că acei elevi, cari se vor legitimá cu un atestat favorabil dela respectiva scólă, vor fi preferaţi la ocuparea posturilor cantorale.

Nu întrelăsăm de a atrage în fine şi atenţiunea conventelor mănăstiresci la preţiosul succes a cursului de industrie. Mulţi dintre călugări ar puté întrebuinţá timpul cel liber intr'un mod fórte folositoriu. Pentru acésta se învită şi proistoşiile dela tóte trei s. mănăstiri, ca sĕ nu trécă cu vederea acésta ocasiune, ci se pórte grije, ca cel puţin câte unul din conventuali sĕ iea parte la acel învĕţămênt.

Elevii ce vor cercetá numitul curs, vor avé locuinţe gratis. Numai ca sĕ fie în stare P. Sa părintele Porumbescu a îngrijí de timpuriu locuinţele recerute, se însemnéză tuturor, ce vor dorí sĕ cerceteze numitul curs, ca sĕ se adreseze în privinţa acésta către P. S. Esarchul Iracliu Porumbescu, paroch în Frătăuţul-nou, până la finea lunei lui Aprile anului viitoriu.

Din consiliul consistroriului archiepiscopesc al Bucovinei.

Cernăuţi, în 16/28 Octobre, 1889.

Silvestru.

Reus.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Novembre 1889.

Timişóra:	**52**	**71**	**83**	**2**	**68**
Viena:	**85**	**86**	**77**	**84**	**43**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.60	101.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.—	334.50
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9 41	9.41

---

*) Veḑi Nr. 120 „Lucru de mână". Red.

[135] 1—3

CONCURS

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolariu din 1888, prin acésta se publică concurs pentru indeplinirea postului vacant de ppresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Sibiiu-Cetate.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterali, care stau din paușalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan și din tacsele, ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale și pentru alte speciale funcțiuni ppresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa II a din Sibiiu-Cetate, la care e computată și locuința în natură.

Concurenții au sĕ documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 de ḑile computate dela prima ḑi, ce urméză după publicarea acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Sibiiu, din ședința comitetului protopresbiteral al tráctului Sibiiu, ținută la 28 Octobre (9 Novembre) 1889.

Președinte: **Ioan Hannia** m. p., adm. prot.
Notariu: **Mateiu Voilean** m. p.

Nr. 7523 Pl. Se apróbă și se publica cu acel adaus, că concurenții mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor și o tabelă de cualificațiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din ședința plenară ținută la 6/18 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr 595. [234] 1—3

CONCURS.

La ordinul Preaveneratului consistoriu dto 19 Septembre 1889 Nr. 6245 B. concursul publicat în „Telegraful Român“ Nr. 34 din 28 Martiu a. c. pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din Rĕchita cu filia Strugar se prolungesce pe un termin nou de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt celea specificate în primul concurs, cari dau suma de 403 fl. 87 cr.

Aspiranții la numita parochie au sĕ și substérnă suplicile lor instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul preclus.

Concurenților le stă în voie a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica din Rĕchita spre a-și arĕtá desteritatea în celea rituale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Sebeș, in 31 Octobre, 1889.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

☞ Spre evitarea ☜

Insolvenției

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preț bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă

pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preț pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ți comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane Imitat

deóre-ce ele în urma împărțirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiționat influințelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.			Grupul II. pentru dame.		
1 jachetă Jäger-iană . . .	prețul	2.40	1 jachetă Jäger-iană	prețul	2.70
1 ismeană „ . . .	„	2.50	1 ismeană „	„	3.—
1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60	1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 pĕreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60	1 pĕreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 pĕreche mănuși „	„	—.80	1 pĕreche mănuși „	„	1.—
	Prețul real	6.90		Prețul real	8.50
Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**			Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**		

Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 pĕreche ciorapi Jäger-iani, 1 pĕreche mănuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

☞ **Câtă vreme ține provisiunea.** ☜

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea prețului ori cu rambursă postală. — Acela, care comandéză tóte trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 1—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Hațeg	Homorod - Cohalm	Cluș	Murĕș - Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕștie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș - Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș - Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul - sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate negutătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 124 Sibiiu, Joi 16/28 Novembre, 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Novembre.

Parlamentarismul în Ungaria a ajuns în decădință, cum nu a fost de multă vreme.

Interesele binelui public sunt post-puse intereselor personale, luptele de partid au degenerat până acolo, că opesițiunea în loc sĕ vorbéscă la buget, în loc ca sĕ caute remediile de a îndreptá relele ce ar fi, și cari în adevĕr și sunt, vorbesce multe de tóte, numai lucrurile de interes general preocupă mai puțin pe părinții patriei.

Ađi este pusă la ordinea đilei cestiunea lui Kossuth.

Ađi după 40 de ani trebue sĕ vedem, că în fața împĕratului-rege este pus un om, ce a declarat detronarea habsburgilor, a acelor habsburgi, cari în generositatea lor au așeđat pe némul unguresc, unde nu a fost până ađi.

Cetățenii ceilalți dau din umeri și plătesc până pot și până au de unde, si ungurii se cértă de „lana caprina.“

Nu le ajunge, că pe semiđeul dela Turin l-au ales una după alta în tóte cetățile de cetățén de onóre, în hatîrul unui om cer sĕ se modifice o lege sancționată, care pretinde, ca tot omul ce voesce sĕ fie cetățén al unei patrii, sĕ stea sub consulatul acelui stat, ca sudit austro ungar.

Kossuth ađi e încă tot emigrant, dar i se fac în continuu vifleemuri, și maghiarii nu au putut trece în Francia, nu au potut cercetá esposiția, fără ca se mérgă și sĕ consulteze și pe bĕtrânul esilat.

Décă noi românii am fi dușmani ai patriei, cum suntem presentați, décă am fi inimici ai maghiarilor, cum nu suntem, atunci nu am avé decât ca sĕ secundăm pe cei din stânga estremă, sĕ lucrăm la realisarea programului lor, care în điua ce a ajuns la realitate, în acea a pus capĕt și egemoniei magiare.

Noi însĕ acésta nu o dorim.

Noi nu putem dorí, ca sĕ vedem patria periclitată, nu putem dorí ca sĕ vedem independența Ungariei așa cum o viséză cei din stânga parlamentului, ci îi dorim ca în barierile legei fundamentale dela 1867 art. XII, sĕ se desvólte pe acele base, sĕ facă progrese economice, literari și sĕ între în curênd în concertul statelor de cultură.

Dorința nóstră și a oportunistilor maghiari se vede, că nu intimpină consimțemêntul maselor fanatisate prin cultul lui Kossuth.

Numai așa ne esplicăm, că se póte trage în discusiune parlamentară armata comună ca o instituție, ce ține în frâu dorințele estravegante ale multor magiari, numai așa putem vedé aruncat stégul negru-galbin în noroiu, fără ca făptuitoriul sĕ-și ia pedépsa ori sĕ fie cel puțin eruat, numai așa se póte ca sĕ se țină în continuă agitațiune spiritele și sĕ se ațițe ura de rasă contra celor de alt ném, și până-ce se petrec aceste, numai așa e posibil ca defraudările sĕ ia dimensiuni, amploiații sĕ se intindă la banii publici și demoralisarea sĕ mérgă pas de pas înainte pe întrégă linia.

Cum e, nu e bine. Noi nu putem astăđi strigá veto celor ce așa dirig afacerile țĕrei, căci suntem prin legi măiestrite scoși afară din drepturile de cetățeni, și așa nu ne remâne decât ca pe calea acésta sĕ dăm espresiune indignațiunei nóstre față de cele ce se petrec.

Revista politică.

Lupta deschisă a oposițiunei contra dlui Tisza și a guvernului se continuă cu mare vehemență. Ea și-a angagiat toți oratorii de valóre, cari prin vorbirile lor sĕ măguléscă urechile magiarilor din oposițiune și sĕ sgudue din temelii actualul sistem de ocârmuire, făr a mai alege și miljlócele, de cari se folosesce.

Rĕspunsurile, ce le dă din când în când partidul guvernamental, cu tóte motivările lor nu produc nici o înfluință de a linistí spiritele, deóre-ce oposiția nu vrea sĕ le asculte, ci provócă scene turbulente, astfeliu că guvernul e necesitat a se răđimá numai pe credulitatea maiorității, care punêndu-se cestiunile la vot, scie sĕ-și facă datorința și așa scapă guvernul din cărările înguste, în cari îl strêmtoréză oposiția.

Focul luptei deschis de oposițiune e așa de alimentat, încât și presa austriacă se ocupă cu mai multă îngrijire de desvoltarea lucrurilor în dieta ungară. In special „N. Fr. Presse“, o fóie, carea a fost totdeuna amică d-lui Tisza, combate aspru pornirile pasionate ale oposiției și o face respunsabilă la urmări, chiar în casul, când dl Tisza după 14 ani de ocârmuire, ar fi necisitat sĕ-și părăséscă posițiunea.

Dar acésta nu se va întêmplá, đice numita fóie, căci spriginul, ce-l are l'a spatele sale premieriul ungar, e cu mult mai puternic, decât ca el sĕ pótă fi clătinat din partea oposiției. Cât timp dl Tisza a stat la cârmă, a dovedit atâta tact politic și diplomatic, încât e ilusorie și ideea numai, că oposiția prin apucăturile sale ar puté nimicí pe dl Tisza.

Și în timp ce fóia vienesă a bancherilor aduce omagii premieriului ungar, foile patriotice din Cluș saltă de bucurie și nu-și pot din destul esprimá mulțămirea și satisfacțiunea lor față cu jidovii, cari au dovedit atâtea fapte patriotice.

Acésta s'a putut vedé și cu ocasiunea deschidrrei unei scoli israelite din Cluș, unde s'au concentrat și s'au unit sentimentele „patriotice“ ale magiarilor și ale ovreilor. Prin aceste mijlóce, đic foile din Cluș, vom puté sĕ ne ajungem mai ușor scopul, ce-l urmăresce națiunea magiară dela descălecarea ei pe acest pământ.

Și cât timp în statul nostru se fac atâtea sbuciumări sub eticheta falsă a patriotismului, presa strĕină continuă a informá lumea despre adevĕratele stări de lucruri, în cari ne aflăm. Chiar și presa germană, carea cu privire la considerațiuni în special politice și economice, și impunea mare reservă, a început a eșí din atitudinea de până acum și a scóte la ivélă raporturile interne ce domnesc la noi și merge așa de departe în espunerile sale, încât ilustréză cu fapte concrete demoralisarea, ce a cuprins teren așa de mare mai cu sémă în ramul administrațiunei.

Tot așa se urméză și în presa francesă. Nrul mai próspĕt al điariului parisian, „L'Europe“ revine la espunerile sale cu privire la raporturile interne ale românilor și ale celorlalte popóre conlocuitóre, combate aspru espunerile și ideile dlui Beksics și le presenta lumii de utopii, cari s'ar puté realisá numai atunci, când n'ar mai fi nici un pic de vitalitate în popórele, cari locuesc în țéra sf. Stefan. —

Scirea, că mostenitoriul de tron al marelui imperiu rusesc s'a încredințat cu sora împĕratului german se afirmă cu multă siguranță de oficiósele germane. Acestei cestiuni i se dă o importanță politică cu atât mai mare, cu cât se scie, că țarul a dispus, că ori care membru din casa domnitóre nu póte luá în căsătorie decât persóne, cari aparțin religiunei ortodocse. Impĕratul german, carele nu e de loc amic al acestei dispozițiuni, ar fi hotărît a se învoí ca princesa Margareta sĕ trécă la religiunea gr. orientală.

Actualul cabinet din România pare a avé șanse de o durată măi lungă. In rêndurile conservatorilor se desvóltă mare activitate pentru a se întărí tot mai mult și pentru a susțíné actualul cabinet. In întrunirea, ce o au avut aderenții dlui Catargiu; în đilele trecute nu s'a observat nici o presupunere contrară actualului cabinet și s'a ventilat chiar cestiunea ca dnul Lascar Catargiu, sĕ devină pre-

---

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Urmare.)

Când me iubiam bade cu tine,
Sórele încălđia mai bine,
Erau calde rîurile,
Erau blânde vênturile.
Decând bade ne-am urît,
Riurile s'au rĕcit,
Vênturile s'au asprit,
Nori negri sau slobođit
Sórele l'au cutropit,
Stelele au picat o parte.

⁂

Floricică de pe rît
Tu tare te-ai vestejit.
Cum sĕ nu me vestejesc
De traiu, care'l trăesc,
Câte flori's p'ingă mine
Nici una nu-mi vrea bine;
Câte's împrejurul meu
Tóte bine-mi voesc rĕu;
Și care's mai pe departe
Tóte bine-mi rógă mórte.

⁂

Pe sub dél pe sub pădure
Mere-o nevăstuță'n lume,
Fugită dela bărbat
C'un pruncuț nebotezat.
Cum prin codru străbătea
Nevasta din graiu grăia:
„Taci fiule nu scânci,
„Că pe noi ne-or auđi,
„C'aici e pădurea mare
„Și ne-or ieși hoți în cale.
Cuvêntu nu fu sfêrșit,
Hoți 'n cale le-o eșit
Și din graiu așa grăia:
„Vai, nevastă draga mea,
„Bagă copilu'n pămênt
„Și hai cu noi la hoțît.
— „Copilu nu l'oiu băgá,
„Că-i rupt din inima mea.
„Da-i facem un legănel
„Intr'un vêrf de păltinel,
„Și-i facem un legănuț
„Intr'un vêrf de păltinuț.
„De-aplecat cin' l'aplecá?
„Vêntul când a trăgăná.
„De-adormit cin' l'a dormí?
„Vêntul când a vojăí.

. . . .

„O sĕrac pruncuțul meu
„Me-aduseși la mare rĕu.

⁂

Sus la vêrful délului
Șade rađa sórelui,
Da nu i rađa sórelui,
Că i ochiuțu șarpelui,
C'un voinic se năcăjesce,
Inima nu i nimeresce;
Il mâncă de jumătate,
Jumătate nu mai póte
De pistóle ferecate.....
Voinic capu-și ridica
Cu fața la deal căta,
Dar nimica nu vedea
Făr' o dragă de nevastă,
— „Nevastă, dragă, nevastă,
„De-ai făcut vre-odată bine
„Hai de fă acum cu mine
„Me scóte de l'acest câne.
Șarpele din graiu grăia:
„Mergi nevastă'n tréba ta,
„Că maică-sa mi l'a dat
„Până nu l'a botezat,
„C'un picior l'a legănat
„Cu gura l'a blăstĕmat:
„Sugăți șerpii trupul teu
„Cum îmi sugi tu peptul meu;
„Rupă-ți șerpii mațele,
„Cum îmi rupi tu brațele.

⁂

— „Tineră me măritaiu
„Și rea sócră-mi căpĕtaiu
„Ias'afară
„Ca și-o pară,
„Tună'n casă
„Ca și-o cósă,
„Și tot dă cu pumnu'n masă,
„Me mustră, că nu-s frumósă.
„Dacă vĕđui cei și cum ...
„Luaiu secera la brâu
„Me duseiu sĕ secer grâu;
„Seceraiu păn' la améđ
„Nu mai puteam de nĕcaz,
„Tóte sócrele venia
„La nurori cu merindea
„Dar la mine
„N'avea cine.
„Dacă vĕđuì cei și cum . . .
„Plântaiu secera'n pămênt
„Puseiu gându'n Domnu sfânt,
„Me făcui o păsărea
„Și sburaiu la măicuța,
„La măicuța 'ntr'o feréstră
„S'o aflaiu grijind prin casă.
„Măicuța din graiu grăia:
— „Fugi pasere, fugi căța,
„Că nu esci ficuța mea,
„C'am avut o fică'n lume
„Și nu-i mai aud de nume.
— „Dac'am vĕđut cei și cum...
„Me făcuiu o păserea
„Și sburaiu la nănașa,
„La nănașa într'o feréstră,
„Nănașa torcea la vatră,
„Eu prinseiu a blăstĕmá:
„Cine mi-a pus cununa,
„De n'ar mai vedé luna.
„Nănașa din graiu grăia:
— Taci fină nu blăstĕma,
„Că nu-i a nóstră vina,
„Că cununa-a fost la mine,
„Și ochii a fost la tine
„Sĕ te fii uitat mai bine.
„Dacă vĕđuiu cei și cum...
„Me făcuiu o păsărea
„Me duseiu păn' la popa
„La popa într'o feréstră
„Și popa scria la masă.
„Eu prinseiu a blăstĕmá:
„Nu da Dómne popii bine,
„Nici pe anul, care vine,
„Că legà mutu de mine.

(Va urmá.)

şedintele camerei deputaţilor, ér generalul Florescu sĕ rĕmână preşedinte al camerei senatorilor.

Aceste afirmaţiuni le legitiméză şi împregiurarea, că dl Al. Holban despre care se presupuse, că n'a primit portofoliul de culte din causa, că dl Catargiu l'ar fi împedecat rectifică versiunile, ce s'au rĕspândit şi faţă de actualul cabinet se esprimă astfeliu: Acest ministeriu este menit tocmai sĕ încépă lucrarea de concentrare a tuturor nuanţelor conservatóre şi prin urmare el trebue sĕ întrunéscă simpatiile tuturor.

Aceste espuneri, ce ni le presentéză jurnalul *„Timpul“* reapărut sub conducerea directorului politic Paleologlu dovedesc din destul intenţiunile, ce le urmăresc conservatorii numai pentru a puté opune cât mai mare resistinţă miscărilor, ce se desfăşură în şirurile liberalilor pentru a ajunge la putere.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, 13 Novembre, 1889. Dle redactor! Deşi cam târḑiu, dar tot de aceeaşi valóre ţinênd şi acum, rog respectuos sĕ binevoiţi, dle redactor, a dá loc în colónele ḑiarului, ce aveţi onórea a-l redactá următoriului raport despre: *„Adunarea generală a Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Braşovului“* ţinută în Braşov, în ḑilele de 11, 12 şi 13 Septembre a. c. st. v.

Acest raport, fiind lucrat pe basa datelor autentice, luate din actele verificate ale acestei adunări, rog a se publicá întocmai cum s'a redactat,

Şedinţa 1. După ce membrii acestei reuniuni au asistat în corpore la serviciul divin, în biserica „Sântului Nicolae“ din Scheiu (suburbiul Braşovului) împreunat cu invocarea spiritului sânt şi cu celebrarea parastasului pentru membrii decedaţi ai reuniunei şi alţi binefăcĕtori ai naţiunei nóstre, s'au adunat într'o sală a scólelor de fetiţe de aici, unde O. domn vice preşedinte al adunării George Bellissimus prin un cuvênt potrivit, la 10 óre a. m., în faţa a 62 membri presenţi a declarat adunarea generală ordinară a acestei reuniuni de deschisă.

In cuvêntul seu de deschidere O. d. vice preşedinte arată, că membrii acestei reuniuni de 11 ani lucră cu puteri unite pentru a promová învĕţămêntul poporal, a susţiné şi înaintá religiositatea şi moralitatea în poporul nostru, pentru a apărá interesele scólelor confesionale şi ale învĕţătorilor lor conform § lui 2 din statutele reuniunei care sună aşa: *„Scopul reuniunei este promovarea învĕţămêntului poporal confesional şi apărarea intereselor scólelor confesionale şi ale învĕţătorilor.“* După ce constată întru cât anume a satisfăcut acestui obligămênt ce de bună voie şi l'au luat asupra-le membrii acestei reuniuni, pune în perspectivă pentru activitatea mai departe a ei următórele tese, de interes general pentru tóte reuniunile surori din archidiecesa gr. or. a Transilvaniei, şi anume:

Normativul scólelor poporale gr. or. din archidiecesă prescrie pentru scóla de tóte ḑilele materialul de învĕţămênt în concepte generale.

Fie-care învĕţătoriu îşi specifică acest material firesce după capacitatea sa şi aşa îl propune apoi elevilor sei.

Astfeliu urmându-se, nu putem asteptá uniformitate în învĕţămênt în scólele nóstre poporale. Lipsind acésta uniformitate, lipsesce ordinea, apoi unde lipsesce ordinea, acolo îşi ridică capul, se stabilesce şi prinde a guverná absurditatea, care este soră bună cu anarchia.

Specificat a reuniunea nóstră materialul de învĕţămênt prescris de normativ pentru scóla de tóte ḑilele, şi împărtăşitu l'a scólelor din districtul seu spre folosire? Făcut a un plan de învĕţămênt specificat pentru scóla de repetiţiune?

Dat-a îndrumări pentru înfiinţarea scólei de adulţi, respective a convenirei adulţilor în ḑile de Dumineci şi sĕrbători la conversaţiuni şi deprinderi în lectură şi în învĕţătură?

Făcut-a vre-un plan pentru atari intruniri ale adulţ[illegible]r?

Esaminat-a reuniunea nóstră cărţile scolastice, ales-a pe cele mai bune dintre cele aprobate de locurile mai nalte şi recomandatu-le-a spre primire în scólele din districtul seu?

Arătat-a mijlóce, prin care sĕ se pótă uşura părinţii copiilor întru ale cumpĕrá cărţi scolastice, recuisite de scris, desemn ş. a. fără de a fi la acésta asupriţi de nisce precupeţi înşelători, cari nu arareori se încuibéză prin comunele române?

In fine arĕtat-a mijlóce, prin care învĕţătoriul sĕ se pótă disciplină mai întâiu pe sine însuşi, ca prin acésta sĕ se pună în stare a şi discipliná elevii şi aşa sĕ-şi pótă apoi câstigá stima, dragostea şi încrederea societăţii, în carea trăesc ei şi pentru carea sunt ei chemaţi sĕ lucreze, ca sĕ o scótă din întunerec la lumină, din rătăcire la adevĕr, din valurile perirei la limanul mântuirei?

In urma acestora apeléză la simţĕmêntul membrilor ca cu puteri unite, în dragoste frăţéscă, în concordie şi armonie sĕ se pună pe lucru şi sĕ stăruéscă bărbătesce întru a satisface cu demnitate şi devotaţiune tuturor intereselor reuniunei de al căriei bine şi fericire sĕ se intereseze, ale căreia folóse sĕ le simtă, a căreia înaintare sĕ o voéscă, a căreia vaḑă sĕ o susţină şi sĕ ó măréscă şi pentru a căreia propunere sĕ se jertféscă. Fapta bună nu va fi uitată şi Dḑeu nu ne va părăsì!

Cu acestea deschiḑêndu se adunarea, după unele formalităţi interne, se cetesce: *a*). raportul comitetului central al reuniunei despre activitatea sa în decursul anului administrativ espirat, *b*) raportul cassariului despre averea reuniunei.

Din acest raport se vede, că reuniunea are:

In bani gata şi elocări . . . , .	1043 fl.	19 cr.
In interese restante	21 „	72 „
In tacse restante	259 „	— „
Imprumutaţi la fóia „Scóla şi Familia“	395 „	40 „
Suma .	1719 fl,	31 cr.

Pentru censurarea acestor rapórte se aleg dóuĕ comisiuni cu însărcinarea de a raportá într'una din şedinţele viitóre:

Şedinţa a II a: Obiectele mai însemnate din şedinţa acésta sunt următórele:

a) se cetesce raportul administraţiunii foii *„Scóla şi Familia.“* Din acest raport se vede, că pe anul al II-lea ar fi fost sĕ între cu totul din abonamente fl. 1388.12, din din acestia au intrat însĕ până ací *fl. 873.53.*

De unde o restanţă de fl. 514.59. Pe anul al III-lea cu preţul redus dela 3 la 2 fl.; ar fi fost sĕ între cu totutul din abonamente fl. 782.44; au intrat însĕ cu totul până acum fl. 324.70 cr.; de unde resultă o restanţă de fl. 468 01; deci suma restanţelor pe anul II şi III face fl. 982.60;

b) se cetesce raportul bibliotecarului. Din acest raport se vede, că biblioteca reuniunei constă din 103 opuri, în 125 tomuri, 201 esemplare, tóte în valóre de fl. 392.15;

c) se cetesce elaboratul despărţămêntului I al reuninnei despre *„Autoritatea învĕţătoriului în scolă şi afară de scólă şi mijlócele de a o puté susţiné“* lucrat de I. Dariu, învĕţătoriu la scólele centrale române din Braşov.

Acest elaborat este ascultat cu viu interes din partea adunării şi primit cu „Sĕ trăéscă“ autoriul elaboratului.

(Va urma).

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Nu sciu cari şi câţi din acusatori au fost ascultaţi înaintea mea, nici ce au fasionat alţii, sciu numai că eu am venit la rênd la 17/29 Octobre 1888 şi am fasionat cum urméză:

1. „Protopresbiterul paroch Simeon Popescu în rĕspunsul seu dat la acusa disciplinară în contra dênsului de mai mulţi membri ai sinodului parochial din Sibiiu-cetate ddto 17 Februariu a. c. ḑice: când a primit administraţiunea parochiei, a găsit pe parochianii sei despărţiţi în dóuĕ partide, care se combăteau între ele, şi încecările sale de a le împăcá şi de a se pune deasupra lor au rĕmas zadarnice.

Ce scii dta de aceste partide, şi de încercările parochului de a le împăcá?“

ad 1. Eu neg, că în comuna nóstră bisericéscă, încât privesc afacerile parochiei ca atare, ar fi esistat partide când a primit acusatul admistraţia parochiei, din contră a esistat cea mai perfectă concordie. Dovadă este comitetul parochial, pe carele l'a aflat acusatul, carele a constat din Z. Boiu, I. Bologa, P. Cosma, Dr. I. Crişian I. Ghibu, E. Muntean, I. de Preda, N. Simtion, Constantin Stezar şi Anania Trombiţaş.

Dacă este vorba de ai grupá pe acestia după partidele cari au esistat din vechime şi durere, mai esistă încă şi astăḑi în Sibiiu, apoi dd. Boiu, Dr. Crişan, Preda, Simtion Stezar au aparţinut la aceea partidă la carea a aparţinut şi aparţine şi acusatul şi la care a trecut în urmă şi Trombiţaş, eu, pe carele acusatul şi ai sei me ţine de capul partidei contrare lor, n'am aparţinut nici la o partidă, ci totdeuna m'am nisuit se fiu peste partide şi se apropiu de olaltă pe adversarii ce i-am aflat la venirea mea aici, tot asemenea n'a aparţinut nici la vre-o partidă nici Ghibu, nici Muntean, ci unicul Bologa a fost considerat de unul, care aparţine la partida contrară, şi cu tóte acestea pentru natura sa conciliantă şi simţul seu de dreptate, el a fost ales preşedinte al comitetului, carele în preponderanta sa maioritate era de altă partidă, şi ca atare a funcţionat dela începutul organisării parochiei după Statutul organic până în anul curinte, când chiar pentru neplăcerile avute cu parochul n'a voit se mai remână nici membru în comitet.

Acest comitet a adus tóte conclusele sale în cea mai perfectă armonià şi în unanimitate, chiar şi celea privitóre la disciplinarea acusatului.

Este lucru notoric, că acusatul deja înainte de alegerea sa întru protopop a aparţinut la aşa numiţii tribunisti, la cari eu nici când n'am aparţinut şi cu tóte acestea eu ca membru al sinodului electoral protopresbiteral am votat pentru dênsul. Dacă eram eu preocupat de consideraţiuni personale, votam eu pentru dênsul?

Nu va puté el dovedí nici când, că membrii acestei parochii, înainte de a aruncá dênsul tăciunele discordiei între ei, s'ar fi combătut între sine ca partide, şi că dênsul s'ar fi încercat ai împăcá. Când şi unde a încercat dênsul un asemene lucru? Din contră dênsul ca un tovarĕş al acelora, carii mereu strigau prin organul lor „sĕ ne stringem bine rêndurile, căci trăim într'un timp când tată în fiu, fiu în păpărinte şi frate în frate nu se póte încrede“ şi ca unul carele prin adunări bisericesci a întrodus escomunicări şi terorisări, a înăsprit spiritul de partidă în parochia sa. Dar nici nu este dênsul aşa făcut ca sĕ pótă împăcá pe alţii, ci cu natura sa despotică şi respingĕtóre înstrĕinéză şi provócă şi pe cei mai calmi ómeni, încât în câteva comune mai că a umblat bătut în funcţiunile sale oficiale ca protopop. Drept esemplu amintesc numai comuna Turnişor, când a fost la investigaţiune contra învĕţătoriului, despre care cas esist la consistoriu şi acte oficiale.

Dealmintrea sĕ se asculte ca martor dl Z. Boiu, dacă a avut domnia sa ca paroch vre-o supărare cândva din partea parochienilor sei, pentru-că dênsul ar fi aparţinut la cutare sau la cutare partid?

2. La început, ḑice numitul protopresbiter paroch, a cedat curentului dovedit mai puternic, produs de acusători şi a stat în bună înţelegere cu ei, dar acestia nemulţămindu-se cu concesiunile, ce li le făcuse protopresbiterul-paroch în viaţa parochială, cereau ca protopresbiter-parochul sĕ renunţe la independenţa sa pentru tóte terenele vieţii comune, sĕ şi renege trecutul şi amicii de mai nainte, şi deóre-ce dênsul n'a voit sĕ facă acésta, acusatorii au profitat de posiţiunea, pe carea o aveau în comitetul şi sinodul parochial, ca sĕ-l şicaneze, sĕ l umiléscă şi sĕ-i facă viaţa nesuferită.

Ce sci dta de acest curent şi de şicanele, ce ḑice că i le făceau acusatorii?“

ad 2. Sunt tóte neadevĕruri.

Nime nu i-a cerut nici o concesiune, cu atât mai puţin i-a pretins cineva ca sĕ-şi renege trecutul şi amicii de mai nainte. Amicii sei de mai nainte formau maioritatea comitetului parochial, şi dênsul cu acestia venia în atingere mai adeseori nu cu ceialalţi parochiani, în a cărora case numai atunci întra, când avea vre-o funcţiune.

Nu sciu în ce consistă şicanarea şi umilirea din partea comitetului. Sĕ o dovedéscă şi sĕ arete casuri concrete. Nu este adevĕrat, că comitetul l'ar fi şicanat şi s'ar fi nisuit sĕ-i facă viéţa nesuferită, din contra i-a implinit tóte dorinţele leali, şi a fost cu tótă prevenirea faţă de dênsul la tóte ocasiunile, şi dacă póte fi vorbă de şicanare, apoi dênsul este acela, carele cu sistem ne-a şicanat.

Dela început chiar, parochia a fost pentru dênsul numai un malum necesarium, bun de a adăpostí pe protopopul. Mai tóte Duminecile şi sĕrbătorile le petrecea prin protopopiat, şi a fost şi cas de acela, când nu s'a îngrigit nici de sustitut. încât am păţit ruşinea de a nu avea liturgià în parochia primă din metropolie, ér într'un timp începuse a comandá pe cei mai slabi preoţi de sate sĕ ne servéscă liturgia, cum a fost cel din Turnişor, Cristian, capelanul din Şura-mare etc., încât poporul scandalisat de acéstă desconsiderare, începuse a se înstrĕiná de cătră biserică şi a face imputări comitetului că nu-şi împlinesce datoria.

Acésta ca un lucru notoric nu are lipsă nici de o dovadă, dealmintrea me provoc la acusa disciplinară înaintată prin fostul comitet la consistoriu, carea incă n'am cunoscinţă sĕ fie resolvită, ca preşedintele actual al comitetului parochial însĕ rog sĕ se resólve la olaltă şi deodată cu acésta.

(Va urmá.)

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul XI Făgăraş, îşi va ţiné adunarea sa generală districtuală în ḑilele *20, 21* şi *22 Novembre a. c. v.* în opidul Agnita. La acésta sunt invitaţi toţi membrii, precum şi toţi binevoitorii acestei corporaţiuni.

Programul obiectelor de desbătut e următoriul.

Şedinţa I-ă Luni 20 a. m.

1. Asistarea în corpore la serviciul divin.
2. Deschiderea şedinţei prin presidiu.
3. Apelul nominal.

Şedinţa a II-a Luni 20 p. m.

4. Alegerea comisiunilor revĕḑĕtóre şi de scontrare.
5. Raportul general al comitetului central despre activitatea desvoltată în decursul anului reunional 1888/9.
6. Raportul cassariului şi al bibliotecariului.

Şedinţa a III-a, Marţi 21 a. m.

7. Critica lui Constantin Pică asupra operatului „Ernatul stupilor în coşniţe avitice“ de membrul Nicolau Pop.
8. „Cari sunt causele, pentru cari absenţiile scolare sunt forte numĕróse, şi cari ar fi mijlócele prin cari s'ar puté delatura acest inconvenient“, de I. Capĕtă.

Şedinţa a IV a Marţi, 21 p. m.

9. „Cari sunt mijlócele prin cari sĕ pótă ajunge mai cu înlesnire scopul îmbunătăţirei dotaţiunei învĕţătorilor“, de Lazar Comşa.

Ședința a V-a, Mercuri 22 a. m.

10. „Tractarea practică a substantivului pe basa unei bucăți de cetire“, prelegere practică de Ioan Bonea.

Ședința a VI-a Mercuri 22 p. m.

11. Statorirea bugetului pe anul 1889/90.
12. Eventuale propuneri.
13. Inchiderea.

Făgăraș, din ședința comitetului central, ținută la 13 Octobre, 1889

Iuliu Dan, președintele reuniunei.
Nicolau Ludu, secretariul I. al reuniunei.

Varietăți.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul petrece la castelul Gödölő. Din când în când vine în Budapesta, unde dă audiențe.

* (Distincțiune.) Maj. Sa monarchul nostru a decorat pe dl locot. colonel Grozea din statul maior al armatei române cu crucea de comandor al ordinului „Francisc Iosif“. Dl Grozea fusese insărcinat cu colaționarea protocólelor de delimitare între monarchia nóstră și România.

* (Constituire.) Societatea „Academia Ortodocsă“ pentru literatură, retorică și musică bisericá în seminariul archidiecesan din Cernăuți, pentru anul 1889/90 în adunarea generală ordinară din 2/14 Noemvre a. c. și-a ales următoriul comitet:

Vasile Gaina, president al societății; Tit Popescul, secretariu de esterne; Grigorie Crețu, secretariu de interne; Mihaiu Ursuleac, preș. al secției musicale și I vice-preș.; Constantin Hlibca, controlor; Orest Bendeschi, casariu; Eugenie Nesciuc, preș. al secției literare și II vice-preș.: Vasilie Lucan, bibliotecariu; Grigorie Laza, econom.

Comisiunea revedětóre:

Macsimilian Mitric, Mihaiu Bocca, Teodor Balan.

* (Diaristic). „*L'Europe*“ e numele unui jurnal internațional, care apare în fie-care Joi în Paris sub conducerea dlui Georges Blachon. Cuprinsul acestui jurnal e pe cât de bogat pe atât și de variat. Jurnalul apără și interesele românilor din Austro-Ungaria și în primul numěr s'a ocupat în special cu reuniunea „Emke“ și cu rěspunsul Escelenției Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit al nostru, dat președintelui „Emke-i“. Prețul abonamentului pe an e 20 franci. —

„*Timpul*“ diar conservatoriu cotidian, care representă vederile ministrului de esterne român Lahovary, și a cărei edare încetase la 1884 a reapěrut sub direcțiunea politică a dlui Paleologlu. Foișóra acestui diar promite a aduce lucruri literare și scientifice de valóre.

* (Ciocnire de trenuri.) In lunea trecută s'au ciocnit dóuě trenuri de povară între Huedin și Ciucea. Patru vagóne s'au sdrobit cu totul, loco motivele au suferit mai puțin; Conducětorii au rěmas nevătămați. Alte pagube nu se semnaléză.

* (Cas de mórte). Ni se comunică, că parochul *Petru Dolcoș* din Bobohalma a rěposat în 6 a l. c. în o vrêstă destul de frumósă, în etate de 73 ani. Inmormêntarea s'a făcut sub conducerea dlui protopop N. Todoran, fiind asistat de 5 preoți

Rěposatul a fost puțin iubit de parochienii sei și de aci a urmat că acésta comună frumósă și mare a cam stagnat în anii din urmă. Sperăm însě, că la îndeplinirea postului vacant se va alege de paroch un păstoriu sufletesc vrednic de chemarea sa, și astfeliu acésta parochie va progresá cu forțe înoite în tótă privința.

* (Mommsen și francesii.) Academie des inscriptione et belles lettres în ședința de Sâmbătă a ales pe bětrânul și vestitul istoric Mommsen membru al ei.

Prin acésta alegere francesii s'au onorat și pe ei; au în sinul lor un bărbat de sciință recunoscut ca autoritate pretutindeni și afară de asta, au dovedit încă odată, că în chestia de literatură ori de sciință nu sunt preocupați sovinisti, și că fiind vorba de a se recunósce meritele unui bărbat literat ei, recunosc și se închină, dacă věd meritele chiar la neamț. De altfel francesii față cu Mommsen au fost totdeuna curtenitori astfel:

Când cu câți-va ani înainte de asta representantul Franciei la Tunis dl Charles Tissot a descoperit mai multe antichități romane, bětrânul istoric l'a rugat imediat se i le pună și lui la disposiție pentru a le trece în Corpus inscriptionum. Dl Tissot a stat puțin la îndoélă, dacă trebue sě i le arete. Dar nu mult sentimentele șovinistice l'au ținut în acéstă stare. In curênd el scrise lui Mommsen și-l in sciința, că i le pune cu plăcere la disposițiune descoririle sale; scrie „Românul“.

* (Emke în Blaș). Sămênța lui Emke în Blaș pare a aduce róde. De aici atâta bucurie în foile patriotice. Ce i drept, că cea mai mare parte a copiilor nu sciu unguresce, scriu foile „patriotice“, dar cu tóte acestea progresul e mulțămitoriu, copii de origine magiară, dar care nu sciu o vorbă ungurésea 'și vor insușí ér limba magiară și cei cari se vor purtá mai bine, vor căpětá și daruri de Crăciun.

* (Kossuth). Cristurul-sěcuesc a ales pe bětrânul Kossuth cetățén de onóre. Diploma ce i-a presentat conține o mulțime de desemnuri și gravuri artistice și subscrierea tuturor sěcuilor din Cristur.

* (Orașul Sighișóra.) La alegerile municipale pentru întregirea comitetului municipal între 8 membrii aleși nu se află nici un român. Comunitatea a oferit erariului pe cei trei ani viitori 36,000 fl. arêndă pentru darea de consum și regalii.

* (Statistic.) Viena are 2296 de învěțători, între cari și un român, éră suma personalului învěțătoresc dela scólele comunale din Berlin este de 3685. Aici vin pe o clasă 56 scolari. Salariul învěțătorilor începe cu 1600 marce și se urcă până la 3300, adecă cam dela 960 - 1980 fl. — In Francia după regularea mai nóuă a salariilor învěțătorii poporali au 1000, 1200, 1500 și 200 franci, adecă 400 480, 600 și 800 fl. Urcarea dela o clasă de salarisare la alta se întêmplă tot la 5 ani fără considerare, dacă învěțătoriul s'a strămutat ori nu dela o scólă la alta. Diriginții unei scóle cu mai mult de 2 învěțători mai primesc un adaus de 200 fr.. la scóle cu mai mult de 4 învěțători 400 fr. Diriginții se mai proved și cu locuința liberă sau cu uu relut de 100—800 fr. In Paris relutul pentru locuință suie până la 2000 fr. pe an. Invěțătorilor li se computá ½ din acest relut, apoi mai primesc învěțătorii din Paris și din alte cetăți beneficii anuale de câte 200—600 franci, pentru musică, desemn și gimnastică.

* (Bugetul cetății Cluș). Proiectul de buget al cetății Cluș s'a statorit pe anul 1889 cu cu 538.989 fl. erogate și 462.075 fl. 65 cr. venite, așa dară cu un deficit de 76 913 fl. 65 cr, pentru acoperirea căruia se va aruncá dare comunală cu 34%.

* (Inventătoriul electricității.) Până aci se credea, că antemergětoriul lui Franklin în în ceea ce privesc descoperirea electricității a fost abatele Nollet.

Credința acésta s'a dovedit acum decurênd, că era falsă, căci s'a găsit o carte mititică, editată de Eusebiu Ignatio la Veneția în 1740, va sě dică cu doi ani înainaite de a fi scris abatele despre electricitate, în care se cuprind lucruri fórte importante și în care se tractéză cu destulă sciință despre electricitate.

Titlul cărței este: Despre electricitatea corpurilor.

Intre altele este un pasagiu în care se scrie:

Ce surprindere colosală va fi pentru esperimentatoriul, care desvoltând puterea electrică pe o cale artificială, va cădé cel dintâiu jerta sciinței, a curentului electric.

* (Defraudațiune). O nóuă defraudațiune s'a descoperit în dilele trecute la oficiul de loterie din Budapesta. Cassariul suprem Géză Zakay și protocolistul Carl Radler fuseră bănuiți de neregularitate în purtarea oficiului și suspendați pe timp nederminat. Secretariul ministerial A. Tesarovics a și început cercetarea, dar n'a terminat-o bine și protocolistul Radler s'a înfățișat de bunăvoie la autoritatea polițenéscă, unde a declarat, că el dimpreună cu cassariul au substras în mai multe rênduri bani așa că suma se urcă la 16.000 fl. In urma acestei fasiuni protocolistul a fost inmediat închis și s'a început o nouă cercetare.

* (Cărtușă de puscă fără fum.) Se scie câtă străduință și-au dat statele europene și mai ales Germania sě afle secretul cărtușelor francese. S'au făcut feliu de feliu de încercări și se părea că în cele din urmă totuși a succes. Acum d'odată vine scirea, că ministeriul de rěsboiu italian a oprit a se mai continuá cu fabricarea astorfeliu de cărtușe, deóre ce s'a incunosciințat din Berlin, că tóte cărtușele s'au stricat din causa frigului. Germania și Austro-Ungaria au avut multe cărtușe de acest soiu, se vede însě că imitarea nu le-a succes pe deplin.

* (O bună měsură.) Pentru stârpirea rachiului falsificat, ministrul austriac de interne a recercat pe toți guvernori a i raportá, cum s'a esecutat ordinațiunea, ce o esmisese cu privire la revisiunea cât mai des a rachiului, unde s'a constat rachiu falsificat, în ce měsură și ce mijlóce s'ar puté aplicá pentru o controlare cât mai esactă.

Bibliografic.

A eșit de sub tipariu: *Directoriul* sau ordul oficiului divin pe anul 1890, de Ioan Boroș paroch gr. cat. și asesor consistorial. Scopul acestui op este a înlesní observarea practică a prescriselor rituale ocurente la funcițunile sacre în decursul anului venitoriu. Prețul unui esemplariu espedat franco costă 45 cr., 5 esemplare procurate deodată costă franco 2 fl. A se adresa la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla Szamosujvár.

„*Candela*“, fóie bisericéscă literară, Nr. 11 dela 1 Novembre a apărut cu următoriul cuprins românesc: Fondul religionariu gr. or. al Bucovinei, substratul, formarea, desvoltarea, administrarea și starea lui de față. Doctrina romană ocidentală despre satisfacțiune. — Predică pentru Dumineca a 22 după Rusalii. — Cuvêntare la mormêntul unei fecióre — Cronică.

„*Biserica ortodocsă română*“, revistă periodică-eclesiastică anul al XIII a, Nr. 8 din Novembre, a apărut cu următoriul sumariu: Scrisórea Munténului ca rěspuns la scrisórea Moldovanului. — Scrierea Ierosch. Arhim. Râmnicénu. — Chrysov de danie al principelui Al. Coriatovici. — Un Chrysov de danie al principelui Iuriu de Chelm. — O călětorie în Orient. — Sfătuiri pentru studiul St. Scripturi. — Serbarea de 25 ani a Universităței din Bucuresci. — Impěratul și monachul. — Despre căsătoriile micste. — Cronica bisericéscă. — Donațiuni.

MONITOR.

45

Calendariul sěptemânii

19—25 Novembre.

19 Duminecă: Avdiu, Varlaam, Azi, Agapiu, Iliodor, Antim, Talaleu, Christofor, Eufimia, Panchariu. *20 Luni*, Grigoriu Decapolitul, Proclu, Dasiu, Nirsa, Iosif, Isachiu, Ioan, Savoriu, Geitazet, Tecla, Vauta, Denachia, Evstatiu, Tespesiu, Anatoliu, Teoctist, Patrichiu. *21 Marți*: (†) Intrarea în biserică a Preasântei Născětóre de Dumnedeu. *22 Mercuri*: S. Apostolul Filimon, Archip, Onisim, Apfia, Chichilca, Valerian, Tivurtiu, Macsim, Marcu, Stefan, Procopiu, Menighi, Ava, Christofor, Eufimia, Talaleu, Antim, Calist, Tadeu, Agapion, Sisiniu, Agapiu, Clement. *23 Joi*: Amfilochiu, Gregoriu, Sisiniu, Ischirion, Elen. *24 Vineri*: Ecaterina, Mercuriu, Porfiriu, Petru, Sichastru. *25 Sâmbătă*: Climent, Petru, Malch, Carion, Ermogen, Filumen, Christofor, Evgeniu, Procopiu, Alesandru, Teodor, Chrisogon.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 19 Novembre a XXV-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 8 și din Mineiu ale dilei. La Utrenia Evangelia invierii a 3-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Marți în 21 Novembre. (†) Praznicul Intrărei în biserică a Preasântei Născătórei de Dumnedeu. Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea.“ La peasna a 9-a Pripelele: „Ingerii întrarea cei prea Curate vědênd s'au mirat cum Fecióra a întrat în Sfinta Sfintelor.“ Irmosul: „Ca de un Sicriu însuflețit.“

Sâmbătă în 25 Novembre este încheierea praznicului Intrărei în biserică.

Loterie.

Mercuri în 27 Novembre 1889.

Brünn: **68 56 25 47 6**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 2 6Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.45	100.70
Acțiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9 40	9.40

Nr. 790. [235] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare pentru un post de capelan pre lângă neputinciosul paroch din Pórta Nicolau Balcă pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu dto 30 August a. c. Nr. 5627 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumětate din tóte venitele sigure ale parochiei de cl. a III a Pórta în sumă de 200 fl.

Doritorii de a concurá la acest post au a-și asterne suplicile lor instruite conform legii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

In conțelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral al Branului.
Zernesti, în 2 Novembre, 1889.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 955. [237] 1—1

Anunț.

Prin acésta se aduce la cunoscința tuturor celor interesați, că Dina Pavel Podariu din Vlădeni este total divorțiată de pribegitul ei bărbat Iacob Micu tot din Vlădeni în basa sentinței consistoriale ddto 19 Septembre a. c. Nr. 4587 B.

Zernești. 6 Novembre, 1889.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sěrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de aměnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověțuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite pověțuiri primite dela învěțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsěud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurěșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducětóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sěrbătóre, — care arěta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însě mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni. străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate aměsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douě limbi — română și latină, tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strěine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților noștri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sě o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheților, învěțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 23—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 125 Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Novembre, 1889. Anul XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 6715 Plen.

Notificare.

Se aduce la cunoscinţa celor interesaţi: că *şematismul regnicolar* (*Magyarország tiszti czim- és névtára*) *pe anul 1890* va eşí de sub tipariu în Decembre a. c. şi se póte trage dela oficiul r. u. de statistică din Budapesta cu preţul de 4 fl

Sibiiu, din şedinţa plenară ţinută la 6/18 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 17 Novembre.

E cu putinţă ca încă în decursul lunei viitóre sĕ se facă alegerile municipale în intrégă ţara pe basele vechi de până acuma. Şi e posibil şi aceea, că alegerile din anul acesta vor fi cele din urmă în forma şi modalitatea actuală.

Reforma în administraţiunea comitatelor este pusă optima forma la ordinea ḑilei. Acésta o a accentuat actualul ministru dela interne, contele Teleki, când s'a presentat ca ministru înaintea alegĕtorilor sei, o a accentuat secretariul de stat dela interne cu ocasiunea banchetului, care i l'au dat alegĕtorii sĕcui în vara trecută, după ce din non l'au ales de deputat dietal, o a accentuat în vorbirea sa către alegĕtorii din Pojon actualul ministru dela iustiţie, domnul Desideriu Szilágyi, despre care se crede, că este în cabinet icul, care va ajutá, ca cu o ḑi mai nainte sĕ crepe butucul, şi sĕ ajungă la putere oposiţia, care a început a-şi perde firea, o a accentuat ministrul dela finanţă, şi ca sĕ terminăm cu constatările, o a accentuat însuşi ministrul presedinte Tisza, în vorbirea sa către alegĕtorii din Oradea-mare.

Este deci pusă la ordine reforma administraţiunei în municipii, şi după credinţa generală, alegerile din tómna acésta vor fi cele din urmă, deóre ce reforma, care se intenţionéză s'a luat ca principiu denumirea amploiaţilor.

Noi în principiu am luat posiţiune hotărită în faţa acestei reforme. Vom vorbí asupra ei atunci, când vom cunósce în detaiu modalitatea, pe care vrea guvernul sĕ o pună în lucrare.

De astă dată contemplăm alegerile, cari tocmai ne stau înainte.

Pentru noi este de mare interes sĕ grijim la aceste alegeri, ca sĕ fim consideraţi şi noi, după-cum o pretinde demnitatea nóstră de poporul cel mai numĕros în părţile ardelene, în cele ale Bihariei şi în Bănat cu confiniul militariu de odinióră.

Şi ca sĕ putem fi consideraţi, trebue sĕ ne interesăm la locul prim noi de sórtea nóstră, sĕ ne stimăm noi pe noi, sĕ ne disciplinăm noi pe noi, ca apoi sĕ putem păşí la lucru cu demnitate şi cu energie.

Spre durerea nóstră constatăm, că în direcţiunea acésta am făcut fórte puţin, ca sĕ nu ḑicem aprópe nimica.

Onóre, tótă onórea puţinelor escepţiuni. Recunóscem, că ici cólea s'au îngrijit puţinii ómeni, cari lucră fără a bate doba cea mare, s'au îngrijit accentuăm pentru asigurarea intereselor lor locale.

In general însĕ s'a lucrat până acuma fórte puţin.

Trebue sĕ constatăm un lucru dureros, dară caracteristic pentru direcţiunea, care începe a dominá în acţiunile publice la noi.

Se consumă cele mai multe puteri în lupte sterile pentru interese speciale ale unuia sau ale unora, şi interesul general se dă uitărei.

In presa nóstră s'a creat un curent ne sănĕtos, care nu a cadrat şi în veci nu va cadrá cu crescerea, naturelul şi caracterul românului din Ardél.

S'a întrodus în presă un feliu de „ostracism“ ne mai pomenit până-acum la noi.

S'a târît în noroiu tot ce am mai avut până acuma cu autoritate.

In schimb ni-se spune, că s'a creat o partidă de ómeni independenţi.

Ni se spune, că influinţa acestora se şi simte în viéţa nóstră naţională.

Întrebăm noi acuma: In ce se manifestéză influinţa acestor noi lucéferi în viéţa nóstră naţională şi mai ales în ce se manifestéză ia tocmai acuma în preséra alegerilor municipale.

Sĕ luăm ca esemplu comitatul Sibiiului, căci este concentrată cea mai multă inteligenţă, aici sunt ómenii cei chemaţi ex professo a lucrá pentru luminarea poporului pentru direcţiunea în cele politice, aici este şi comitetul central ales de conferinţele din periódele trecute. Mai mult, aici avem şi un club politic pentru cele din comitat.

Intrebăm, ce s'a lucrat până acuma?

Nimica, absolut nimica.

Resultatul e, că ómenii umblă orbecând. Resultatul e, că ni se întêmplă, ca la alegerile din cott. Hunedórei, ca la cele din cercul Brad, ca la cele din oraşul Sighişóra, unde din desastre nu am mai eşit.

Şi-au tras séma cu rĕspunderea cea grea ómenii, cari stau în fruntea afacerilor.

Revista politică.

Dieta boemă a sistat activitatea pe cât-va timp. Desbaterile din ḑilele din urmă au fost de tot vehemente şi merită a fi înregistrate, pentru-ca cu atât mai uşor sĕ se ilustreze situaţiunea.

Focul pasionat a fost provocat de aşa numită „desbaterea-husită,“ care va lăsá urme adênci şi pentru viitoriu. Partidul conducĕtoriului Rieger a fost cu multă reservă, cu atât mai tare au escelat însĕ cechii tineri sub conducerea lui Gregr.

Atacurile acestora a scos din reservă şi pe principele de Schwarzenberg, carele a accentuat, că rosa, pe care o mai pórtă şi aḑi Schwarzenberg-ii în insigniile de nobilitate a format semnul de luptă contra husiţilor, a-şi fi mândru, dacă stégul alb vênăt al Schwarzenbergilor ar formá semnul de luptă contra husiţilor noi.

Aceste espuneri, cari se privesc făcute la adresa cehilor în loc sĕ potoléscă spiritele, le a aprins şi mai tare. Ele au dat o nóuă armă în mâna cehilor tineri şi presa acestora, care secundéză mereu pornirile lor, a şi făcut apel la mândria poporului ceh sĕ nu se lase a fi injosit, sĕ părăséscă pe Rieger şi sĕ între cu toţii în tabera lui Gregr, căci nu mai aici sĕ mai póte apĕrá cu demnitate drepturile şi vaḑa poporului ceh.

Pe când în dietă se provócă astfeliu de scene turbulente şi partida lui Gregr cuprinde tot mai mult teren, în lăuntrul ţĕrei se fac mişcări mari cu privire la alegerea de deputaţi. Se scie, că toţi deputaţii germani, cari n'au voit sĕ se presente în dietă, s'au considerat ca şi cum şi ar fi depus mandatele şi aşa s'au escris alegeri noue. Activitatea, ce o desvóltă comitetele de alegere, e fórte mare, şi se pare, că tot deputaţii aceia vor fi realeşi. Dacă aşa se va întêmplá, dieta boemă va trebuí sĕ ia dispoşiţiuni estraordinare, pentru a se delăturá ori-ce incident, care va puté înăsprí şi mai mult relaţiunile între aceste douĕ popóre. —

La ordinea ḑilei e şi mesagiul, cu care regele italian, unul din aliaţii puterilor centrale, a deschis camerile. Mesagiul în genere a făcut bună impresiune atât în lăuntrul ţĕrei, cât şi în afară.

In lăuntru pentru-că se accentuéză în vorbirea de deschidere, că se vor presentá diferite proiecte de reforme, cu privire la institutele de binefacere, la ocrotirea vieţii lucrătorilor, îmbunătăţirea lefei învĕţătorilor, simplificarea administraţiunei statului şi aşa şi reducerea speselor pentru administraţiune.

In special bună impresie a produs declaraţiunea, că guvernul nu va mai urcá dările deocamdată

FOIŢA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munţilor apuseni.

(Urmare.)

Ciobănel din ciobănie
Unde ai fost în ciobănie?
De pe faţa ta poţi scrie
Ca pe d'alba de hârtie?

. . . .

Da eu Dómne mi-am umblat
Cu oile prin Bănat,
Şi m'-au nins şi m'-au ploat
Şi nóptea m'au rourat
Şi faţa mi-s'a spălat.

* * *

Munte, munte pétră sacă,
Lasă pe badea sĕ trécă,
Sĕ trécă ţara pustie,
Sĕ scape de cătănie;
Că s'a copt struguri'n vie
Şi sĕ'nvaţ'o ciocârlie
De mi-i duce toţi din vie;
Ba sĕ'nvaţ'o cióră négră
De-i duce cu viţa'ntrégă.

* * *

De-ar fi lună de cu sară
M'aş duce cu badea'n ţară,
Dar luna iasă târḑiu,
Nu pot merge şi sĕ viu.

* * *

Cel brâu roşu ce-i încins
Bagă-me'n focul nestins,
Dar cela mai viorel
Iar' me scóte de prin el.

* * *

Sorióră, căprióră,
Scólă-te 'n dóuĕ picióre
De róde codru pe póle,
Sĕ vĕd flórea codrului
Mândra'n ţara Oltului.

* * *

Draga mea flóre de munte,
Eu ca tine nu vĕd multe,
Nici în faţă, nici în dos,
Nici la port aşa frumos.

* * *

Sus la vêrful nucului
Cântă puiu cucului,
Mai înjos pe clombicele
Cântă dóuĕ turturele;
Aprópe de rădăcină
O fetiţă greu suspină;
Nu suspină, că i de vină,
Făr' suspină, că-i strĕină.

* * *

Frunḑă verde de maslin
Vai de tinĕru strĕin,
Că bea apă'n loc de vin
Şi trăesce cu suspin.
De-ar fi cât de voinicel
Toţi i strigă, că-i mişel;
De-ar fi cât de învĕţat
Toţi i strigă blăstĕmat.
De ar fi cum l'ar judecá,
Pământ nu l'ar mai ţiné,
Sórele n'ar mai vedé;
Dar ḑeu, că nu este-aşa
Şi sórele-l vede bine
Şi pământu încă-l ţine.

* * *

Mei băditţă strugur bun,
Te-aş mâncá şi nu me'ndur,
Te aş lăsá păn' te-i mai cóce,
Te-a mâncá cine nu-ţi place.

* * *

Puiculiţă, puică, pui,
Fost-am dragă óre-cui,
Dar acum nu-s nimĕrui;
De m'oiu scí purtá frumos
Iar oiu fi al cui am fost.

* * *

Me duseiu pe-o cărărea
Cărărea cam singurea
Dór' me scapă dragostea.

. . . .

Dragostea după min' vine
*) Unĕ m'ajunge'n loc me ţine,
Me judecă şi me'ntrébă
Dacă lumea-mi este dragă?
Eu socot şi mĕ gândesc
Cum o-sĕ tăgăduesc,
Că ḑeu, lumea nu mi dragă,
Că de multe greu te légă,
Dar' mi drag omu frumos,
Care-i nalt şi sprincenos.

* * *

Pe délu cu cornăţel
Mere doru mărunţel
Cu dragostea după el...
Unde mergi tu dorule?
La tin' bădişorule.
Vină dar' şi me petreci
Păn' la délu cel cu nuci
Cu vre-o dóuĕ vorbe dulci;
Păn' la délu cel cu fagi
Cu vre-o dóuĕ vorbe dragi.

Când me iubiam bade cu tine*),
Sórele încălḑia mai bine,
Erau calde rîurile,
Erau blânde vênturile.
De când bade ne-am urît,
Riurile s'au rĕcit,
Vênturile s'au asprit,
Nori negri s'au slobodit
Sórele l'au cutropit,
Şi luna de jumĕtate
Stelele-au picat o parte.

(Va urmá.)

---

*) Unde.

*) Reproducem din nou acésta poesióră, pentru-că în Nr. precedent a fost rĕmas nepublicat un şir. Red.

şi că-şi va dá silința sĕ aplaneze diferențele vamale cu Francia. Pe acest punct din urmă trebue sĕ se pună mare pond. Oposiția se folosia cu deosebire de acésta armă, presentând guvernul poporului italian, ca pe un inimic al francesilor şi contrariu înverşunat intereselor poporului. Prin diferințele vamale, ce au esistat, productele Italiei au trebuit sĕ se mărginéscă la câte-va piețe strĕine mai mici, ér adevĕratele piețe din Francia erau gata a le perde italienii. Dacă acéstă promisiune se va şi realisá, atunci pe deoparte guvernul va câstigá mai multă încredere la poporul italian, pe de altă parte oposiția nu va mai avé arme aşa de puternice contra guvernului.

Remarcabilă e şi espunerea cu privire la politica esternă, unde regele a accentuat, că în urma activității dênsului şi a consultărilor cu barbații marilor puteri aliate pacea europénă apare mai mult ca ori şi când asigurată, cu tóte acestea nu sunt pe deplin resolvate tóte cestiunile, cari o ar puté tulburá şi deci va trebuí a fí cu mare priveghere, a ne îngrigí de trebuințele armtei şi ale marinei, care formézá apărarea unității şi a independinții statului italian.

Desvoltarea lucrurilor din republica francesă pune în uimire şi pe cei mai înverşunați duşmani ai Franciei. In camera deputaților se petrec în adevĕr lucruri de cel mai înalt parlamentarism. Ḑilele trecute adusese ministrul de finanță un proiect pentru monopolisarea chibriturilor, proiectul a căḑut, căci guvernul n'a întrunit maioritatea voturilor. În urma acesteia tótă lumea credea, că se va întêmplá o crisă ministerială. Acésta însĕ nu s'a întêmplat, guvernul nu şi-a dat demisiuneaa şi când a fost pusă la ordinea ḑilei cestiunea de revisiune, susținută de contrarii guvernului, camera o a respins cu maioritate de peste 200 voturi. Acésta dovedesce, că deputații francesi păstréză în cestiuni politice cea mai mare disciplină şi urméză vederilor şefilor, în cestiunile economice păstréză şi-şi accentuéză libertatea activității, după cea mai bună a lor convingere. Senatul frances a votat în ultima şedință creditul, ce-l votase camera deputațilpr de 58 milióne franci, pentru sporirea şi întărirea marinei.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, 13 Novembre 1889. (Incheere.) *Şedința III a.* Din şedința acésta, afară de unele formalități interne, notăm, că membrul I. Dariu 'şi cetesce prelegerea practică din Geometrie anunțată în programa adunării, arĕtând necesitatea, folosul şi metodul propunerii Geometriei în scólele poporale. După aceea trece la partea practică, desvoltând noțiunile: corp geometric, formă, colóre, mărime şi dimensiune. Prelegerea este ascultată cu deosebită atențiune şi prelegĕtoriul întimpinat cu „Sĕ trăéscă“. Urmând desbatere specială asupra acestei prelegeri adunarea la propunerea unui membru votéză prelegĕtoriului mulțămită protocolară, ér prelegerea în scris sĕ se considere ca o prelegere de model şi sĕ se păstreze în archiva reuniunei.

Al doilea obiect mai interesant în acésta şedință a fost tema: „*Mijlócele, prin cari s'ar puté introduce mai cu înlesnire lucrul de mână în scólele nóstre poporale*“. Relativ la tema acésta se cetesce între altele lucrări ale despărțĕmintelor reuniunei şi una din desp. al III, lucrată de Pavel Birț, învĕțăt. în Poiana-sĕrată. Acésta lucrare fu ascultată cu deosebită atențiune de adunare, pentru care i se esprimă recunoscință, pentru-că dă o mulțime de deslușiri folositóre şi practice în cestiunea lucrului de mână. După aceea se încinge la desbaterea specială o vie discusie asupra lucrului de mână, la care mai ales iau parte dnii: Bartolomeiu Baiulescu, Z. Butnar, I. Dariu, N. Marin, I. Broş, G. Zacharia, B. Bude, N. Bârsean, despre care adunarea în unanimitate aduce următoriul decis:

Propunerea lucrului de mână în scólele poporale se primesce în principiu, dar timpul când şi cursul în care sĕ se încépă propunerea lui în scóla poporală şi chiar şi modul propunerei, se va decide altă dată, după-ce membrii reuniunei vor fi studiat cestiunea acésta mai bine. Până atunci însĕ învĕțătorii sunt obligați a se interesá special de acest ram, a aduná numiri de obiecte necesare la feliurite lucruri şi lucrări, a aduná chiar şi lucruri (modele) şi apoi tóte acestea a le presentá comitetului central al reuniunei, carele apoi la timpul seu va vení cu un raport detaiat.“

Şedința a IV-a. Intre obiectele din şedința acésta amintim, că s'a cetit raportul comisiunei alese pentru censurarea raportului general al comitetului central şi s'a dat comitetului absolutoriu. Tot în şedința acésta, membrul reuniunei, dl profesor Ioan Popea crede, că ar fi de mare folos național ca în fie-care comună românéscă sĕ se facă câte o monografie din mai multe puncte de vedere, economic-politic-național-limbistic, etc. Spre scopul acesta cetesce următórea propunere:

1. „*Căsătoriile la românii săceleni*“, economi de vite, sau aşa numiții „mocani,“ cum se sĕvêrşesc acum şi cum s'au sĕvêrşit înainte cu cinci-ḑeci păn la o sută de ani, împreună cu tóte ceremoniile, obiceiurile vechi etc.

2. *Stâna dela munte şi târla dela câmp* împreună cu tóte aparatele pentru facerea brânzei etc. numirea acestora, deosebirea între stână şi târlă, venirea dela câmp la munte şi plecarea de aici la câmp a românilor săceleni sau mocani, atât în present cât şi înainte cu 50 până la 100 de ani.

3. *Viața socială a românilor săceleni* sau mocani, datinele, obiceiurile sau moravurile, apoi religiositatea şi moralitatea lor, băétul de când se duce în țéră (România) la oi şi până când vine acasă ca june sĕ se însóre.

Pentru fie-care temă din acestea trei se dă un premiu de câte 30 fl. v. a. din partea mea. Lucrările se vor censurá prin o comisiune anume instituită din următorii domni: Radu Popea, paroch, Eremia Verzea, paroch, Toma Bârsan, paroch, Ioan Popea, profesor, Andreiu Bârsean, profesor, Ioan Dorca, director, Ioan Gavruş, notar şi doi esmişi ai despărțĕmêntului reuniunei de învĕțĕtori cu participarea mea.“

Nicolae Popea m. p.,
episcop.

Propunerea acésta servesce spre plăcută sciință şi se primesce în unanimitate de adunare, alegênd şi din partea sa doi membrii, în comisiunea censurătóre, conform dorinței propunĕtoriului: pe dnii Georgiu Proca şi D. Dogariu.

Şedința a V-a: In şedința acésta comisiunile alese pentru censurarea raportului cassariului şi al bibliotecariului raportézá, şi se fac mai multe propuneri, în cea-ce privesc afacerile pur administrative ale reuniunei. Despre starea cassei şi a bibliotecei reuniunei am amintit la şedința primă. Altceva mai de interes general nu aflu de comunicat din şedința acésta

Şedința a VI-a şi cea din urmă: Mai în tótă şedința acésta s'a ocupat cu raportul comisiunei pentru censurarea administrațiunei foii „Scóla şi Familia“ şi cu modul cum s'ar puté încassá mai cu înlesnire restanțele de abonamente.

De altminterea despre starea acestor restanțe am amintit mai sus.

Inainte de încheere, membrul B. Bude director scolariu în Zĕrneşti face următórea propunere:

„Este constatat, că progresul, bunăstarea şi viitoriul ori cărui popor sunt condiționate dela cultura intelectuală şi morală a lui; considerând, că aceea cultură se póte câstigá numai prin scólă, prin învĕțători devotați şi conscii de înalta lor chemare; considerând, că învĕțători în genere, spre ruşinea secolului în care trăim, primesc pentru sevițiile şi sacrificiile ce aduc pe altariul bisericei, scólei şi al națiunei o remunerațiune de tot necorespondetóre, din care causă ei sunt constrinşi a-şi câstigá cele de lipsă pentru subsistința lor, în detrimentul învĕțĕmêntului, prin alte ocupațiuni adese-ori necompatibile cu autoritatea şi demnitatea chemărei lor, în fine considerând, că de şi salarele învĕțĕtoresci sunt încă de mult sistemisate de lege, ér dela învĕțĕtori se pretinde nu numai împlinirea cu acuratețĕ a datorințelor lor, ci şi un studiu continuu pentru perfecționarea ulteriórĕ în cariera lor cea spinósă, îmi permit a face următoriul proiect de conclus:

Adunarea generală convinsă din propria esperință, că învĕțetorii rom. gr. or. din districtul reuuniunei nóstre învĕțătoresci pedeoparte spre ale puté aşurá sórtea lor, ér pe de alta spre a preveuí oricărei ingerințe strĕine, însărcinéză pe comitetul central a face şi a asterne o representanțiune cătră Vener. consistoriu resp. sinod archidiecesan, carele sĕ fie rugat a întreveni la organele subalterne de a salarisá pe învĕțĕtorii, ca pre unii cari prestéză cele mai mai mari servicii poporului în conformitate cu legea după merit şi demnitate“.

Propunerea acésta se primesce cu unanimitate.

In fine presidiul mulțămind membrilor pentru viul interes ce l'a dovedit şi cu ocasiunea acestei sesiuni întru discutarea feliuritelor teme puse la ordinea ḑilei, declară adunarea presentă de închisă.

Adunarea i-a la cunoscință espresiunea On. presidiu cu „sĕ trăéscă“ la care membrul I. Strĕvoiu i a cuvêntul şi în numele adunării mulțămesce presidiului pentru esemplariul tact observat în tot decursul adunărei.

Adunarea generală viitóre este învitată a se țíné în comuna „Herman“. *I. D.*

De pe valea Murĕşului 14/26 Novembre 1889. Dle Redactor! Destul de greu trebue sĕ-i vină ori cărui român, când trebue sĕ se ocupe cu proselitismul religios şi cu apucăturile, de cari se servesce biserica surorĕ română întru de a-şi înmulțí fii sei sufletesci.

Se vede însĕ, că proseletismul pentru sf. unire este un punct principal din program, căci numai aşa înțelegem nouĕle porniri de pe valea Murĕşului pentru de a atrage fii de ai bisricei nóstre la religiunea greco-catolică.

Étă casuri concrete.

Deşí anul nu a fost unul din cele mai binecuvêntate, totuşi se închee căsătorii la popor. Ḑicem anume la popor, căci cei dela oraşe se vede numai cu greu se decid a intemeiá familii.

La români confesiunea nu a format pedecă la căsătorii, cel puțin biserica nóstră nu a pus atari pedeci, şi nu i este dată a inventá condițiuni de restringere, cum o fac alții în fața şi auḑul lumei fără pic de genare.

Frații greco-catolici, se vede, că avênd mai mult contact cu iesuiții şi-a insuşit dela ei unele apucături, cu cari se folosesc cu succes de a pescuí pentru biserica lor credincioşi şi acésta o fac la căsătorii.

Cum?

Dacă tinĕrul, ce se căsătoresce e de confesiunea nóstră, dar mirésa e de confesiunea greco-catolică, de regulă incredințarea şi cununia se face la parochul miresei.

Dar ce sĕ veḑi, parochul face vestirile cele 3, pe urmă când se presentézá tinerul cu naşii în biserică, i se cere o tacsă de 3 fl. dacă voesce sĕ remână şi mai departe în confesiunea lui, că de nu, are poruncă dela papa ca sĕ nu-l cunune.

Profitând deci de strimtórea, în care se află omul şi aşa îngreunat cu alte spese ia dela el dechiarațiune de trecere contra legei esprese şi aşa tinera păreche din ḑiua aceea este de confesiunea greco-catolică.

Aşa se câstigă în un an 2—3 familii, şi atari merite apoi sunt şi premiate la locurile superióre cu dela 50 fl. în sus, şi tot cel ce nu urméză aşa, nu póte contá la părintéscă îngrijire şi protecțiune.

Din punctul lor de vedere lucrul este de aprobat, din punct de vedere al ordinei, al moralei, şi al bunei ințelegeri ce ar trebuí se esiste între confesiunile române — este de tot condamnabilă o atare procedere şi organele nóstre ar trebuí sĕ fie cu băgare de sémă la atari porniri periculóse pentru biserica nóstră.

Noi nu vênăm sufletele ca pescii cu undița şi nu am făcut nici un secret, că nu ne pare bine, dacă cineva chiar se imbie se trécă la noi, dar că noi sĕ ne folosim de atari apucături, aceia în regulele bisericei nóstre nu esist.ă

Aşa după analogia acésta am puté face şi noi în casul, când mirele ar fi de confesiunea gr. cath. şi ar fi mirésa a nóstră, dar noi nu o facem, noi nu denegăm cununia, nici nu amenințăm, că se pot stricá colacii, se pot stricá bucatele la foc, cununa nu o punem pe cap, fără dacă ori plătesci 3 fl. pe deasupra ori dai dechiarațiune de trecere.

Póte că consistoriul dela Blaş în frunte cu Escelenția Sa sĕ nu scie de lucruri de aceste, dar îi venim bucuros cu numele celor ce zeléză pentru sf. unire în chipul acesta, numai sĕ ni se dea garanța, că călcătorii de lege şi turburătorii ordinei vor fi pedepsiți şi nu remunerați, cum sunt până acum.

Multe ar fi de ḑis la aceste apucături şi manopere, multe s'ar puté dá la ivélă, că până unde merg ómenii, dar înghițim şi suspinăm în noi unele lucruri în adevĕr condamnabile şi reprobate de morala publică.

Frații preoți ai nostrii se scie însĕ, că căsătoria este validă dacă sĕ face şi la parochul mirelui şi preoții nostrii sĕ nu se lase în tóte casurile traşi pe sfóră mai cu sémă când preoții de altă confesiune se folosesc de atari apucături pĕcătóse.

Toleranța se mérgă numai până acolo, până unde se încheie onorabilitatea, mai departe nu.

Un preot gr. or.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

3 „Protopresbiterul-paroch afirmă: că acusatorii vĕḑênd, că nu pot reuşí cu planul de a alege în comitet ómeni gata a continuá lupta începută în contra dênsului, au eschis din lista alegĕtorilor pe mai mulți dintre parochieni, cari nu păreau dispuşi a votá lista propusă de acusatori.

Cum stă tréba cu eschiderea mai multor parochieni din lista alegĕtorilor? cari sunt acei parochieni eschişi şi de ce posițiune socială sunt ei? făcutu-s'a consemnarea membrilor sinodului în sensul §-lui 5 din Regulamentul pentru parochii? şi publicatu-s'a în biserică cel puțin cu 8 ḑile înainte de ținerea sinodului ordinariu? făcutu-s'au reclamări contra listei la sinodul procsim ordinariu? şi cum s'au resolvit acele reclamări?“

ad 3. Se vede, că dl protopop nu este în curent cu anteactele şi cu faptele sale.

Încă pe timpul când era dl Z. Boiu paroch, se întrodusese usul la acéstă parochiă: că acei membri, carii nici atâta interes nu dovedesc cătră parochiă, încât sĕ rĕspundă neînsemnata contribuţiune de 1 fl. respective 50 cr. anual la fondul scolariu, se considerau de unii, carii nu-şi împlinesc datorinţele parochiale prescrise prin § 6 din Statutul Organic şi se stergeau din lista membrilor sinodului parochial, dar părintele Boiu îşi putea ţinea de a sa datorinţă a chemá la sine pe restanţieri şi cu cuvinte dulci ai reflectá la urmari şi ai capacitá sĕ-şi împlinéscă datorinţa cătră parochiă, ér urmarea era, că ómenii cu puţine escepţiuni îl ascultau, şi au fost puţine casurile în cari comitetul şi sinodul s'a folosit de mijlocul amintit.

Dacă îmi aduc bine aminte dóră numai dl advocat Dr. St. P. a fost sters în mai multe rênduri din lista membrilor sinodului parochial.

De când a ocupat protopopul Simeon Popescu parochia însĕ, restanţierii s'au înmulţit, ba s'au ivit şi alte casuri, cari se pot cualificá de neîmplinirea datorinţelor parochiale.

Astfeliu în 1886 el însuşi s'a plâns verbal la comitet, că mĕsariul A, carele din gr. cath trecuse la noi, pe semne numai ca sĕ capete ajutoriu din fundaţiunea „Andronic,“ nu l'a primit la „Botezul domnului“, când a mers cu crucea la casa dênsului, şi propusese ca sĕ se stérgă din lista alegĕtorilor, tot asemenea s'a plâns asupra judelui de tribunalul în pensiune V., carele îi dá de lucru, în fie-care lună ca sĕ-i contrasemneze cuitanţa şi nici măcar florenul pentru fondul scolariu nu-l plătesce. Faţă cu acesta şi cu alţi pensionişti el însuşi a propus ca nu numai sĕ se eschidă din lista alegĕtorilor, ci totodată sĕ se provóce parochul ca sĕ nu le facă nici alte servicii parochiale.

Astfeliu comitetul parochial prin raportul seu din 1886 către sinodul parochial din 1887 a arĕtat restanţiile şi a cerut îndrumare dela sinod: cum sĕ urmeze faţă cu dînşii?

Sinodul în şedinţa primă prin conclusul Nr. 3 lit. b) a decis, ca pănă la procsima şedinţă se provóce parochul încă odată pe toţi restanţierii ca sĕ-şi răfuiască datoria cătră fondul scolariu, căci la din contra vor fi sterşi din lista membrilor parochiali.

În a dóua şedinţă a sinodului parochial ţinută la 22 Faur 1887 apoi a raportat dl paroch Simeon Popescu, că a satisfăcut acelei însărcinări, că însĕ dela 55 membri provocaţi au incurs numai 11 fl. 55 cr.

În urma acestui raport, sinodul a luat conclusul Nr. 12 alăturat aci sub ./· în copie legalisată, de următoriul cuprins: „Sĕ însărcinéză comitetul o provocá din nou pe restanţieri cu termin preclusiv, spunêndu-li se, că la cas de de nerespunderea tacselor restante vor fi sterşi din numĕrul parochienilor.“

„Cei-ce pănă la termin nici în urma acestei provocări nu-şi vor împliní datorinţa, vor fi scoşi din lista membrilor sinodali, dacă sunt membri, şi scoşi din lista membrilor parochiei cu învitarea pentru parochul, ca astorfeliu de membri sĕ nu le facă nici un serviciu în rênd cu membrii parochiei, în special pensionistilor nu are sĕ le asigneze cuitanţele“.

„Comitetul parochial statorind însuşi lista membrilor sinodali cari îşi împlinesc datorinţa, va presentá parochului o consemnare esactă a membrilor eschişi din sinod şi parochie spre a sĕ puté orientá.“

Acest conclus, carele după părerea mea a mers prea departe când dispune şi eschiderea din parochie a restanţierilor, conţine *ideile dlui acusat Popescu*, şi datéză dintr'un timp când nimene nu reflecta la alegerea comitetului parochial, ba informaţiunile parochului plane datéză din timpul, când nici nu se ivise diverginţe între paroch şi comitet, când parochul participá la şedinţele comitetului.

Comitetul pentru de a esecutá acest conclus al sinodului parochial, a provocat de nou pe restanţieri: ca sĕ-şi răfuiască datoria cătră fondul scolariu, ameninţându i cu scóterea din lista membrilor sinodali.

Nici acésta provocare n'a avut resultatul dorit. Deci era datoriu comitetul ca pe toţi restanţierii sĕ-i scóţă din lista membrilor sinodali şi din cea a membrilor parochiali, — dar ca nimene sĕ nu se pótă priví de asuprit, comitetul în şedinţa sa din 26 Septembre 1887 prin conclusul Nr. 18 a mai recercat în scris pe dl paroch S. Popescu, ca sĕ-i cheme la sine şi ca paroch, sĕ-i capaciteze şi dênsul cu graiu viu la împlinirea datorinţelor cătră biserică, făcêndu-i atenţi la urmări.

Domnul paroch însĕ prin hârtia sa Nr. 88/1887 din 24 Octobre 1887 denégă categoric împlinirea acestei rugări a comitetului şi datorinţă a sa ca paroch, dicênd, că dsa „nu este de loc dispus a se pune în conflict cu restanţierii.“

Dovadă hârtia dsale alăturată în original sub 6/. la acusa disciplinară a comitetului parochial înaintată la consistoriu în Ianuariu a. c. în contra acusatului.

Din motivele acestei hârtii se vede curat, ca aceea ce ne impută nóuĕ dl paroch, a fost planul preconceput al dênsului deja în Octobre 1887 şi el încă de pe atunci se ocupa cu idea, ca cu ajutoriul restanţierilor sĕ-şi compună un comitet, cu care se pótă dispune după plac, pentru aceea nn era „dispus a se pune în conflict cu restanţieri“, carii apoi din gratitudine i-s'au şi făcut unelte la sinoodul din estan şi după sinod, dându-şi numele ca prin „Tribuna“ şi la ven. coosistoriu, sĕ calumnieze pe acei membri ai sinodului, carii au ţinut la lege şi la ordine în biserică. (Va urmá.)

Varietăţi.

* (Dela curte.) Maj. Sa împĕrătésa - regina precum i-se anunţă fóiei parisienei „Figaro“ a călĕtorit în cel mai strict incognito la Tunis şi a cercetat museul din Cartago. Acum s'a reîntors ér pe vasul „Mira-mare„ la Corfu.

* (Dom Pedro ca învĕţat). Ex-împĕratul Brasiliei era un amic al sciinţei şi literaturei. De câte ori făcea călĕtorii prin Europa, cercetá pe cei mai însemnaţi scriitori, întreţinêndu-se cu ei în convorbiri lungi şi afabile. Vestea, că „Institut de France“ l'a ales membru de onóre, i-a pricinuit o adevĕrată bucurie; de câte ori mergea la Paris, totdeuna cercetá şedinţele societăţii acesteia, numind pe toţi membrii ei colegi ai sei. Modestia sa o caracteriséză următorul fapt: Cam cu 12 ani înainte de asta, Dom Pedro i-a făcut o visită lui Victor Hugo şi pe când conversá cu marele poet, intrá în odaiă sărind şi strigând nepoţelul poetului, George. Hugo l'a înfruntat ḑicêndu-i: „Pórtă-te frumos în presenţa unei Majestăţi.“ La acestea Dom Pedro rĕspunse: „Oh, eu nu vĕd aici decât o Majestate, pe care el o cunósce destul de bine“ . . . şi şi-a propus a se ocupá de aici înainte cu sciinţele şi literatura.

* (Rusia şi Muntenegru). Amiciţia Rusiei faţă de Muntenegru se accentuéză tot mai tare. După multele binefaccri, ce le a arĕtat Rusia faţă de principele Nichita şi faţă de muntenegreni, nu e nici o minune, dacă i-a ajutat mai cu sémă, că în Muntenegrul a bântuit fómetea. Foile rusesci aduc scirea, că sfântul sinod din Petersburg a hotărît, că în tóte bisericile din Rusia sĕ adune Dumineca şi sĕrbătórea bani pe séma muntenegrenilor, cari sufer din causa fómei şi tot deodată bisericile sĕ trimétă bani şi din fondurile lor. Ţarul Alecsandru al III-lea a recomandat cu căldură aceste disposiţiuni şi a ordinat totodată ca ḑiua fostei princese muntenegrene şi acum mare princésă rusă Miliţa sĕ se serbeze în întrégă Rusia.

* (Studenţii şi Kossuth) Studenţii din Budapesta au început érăşi a se electrisá de spiritul lui Kossuth. Dumineca vor ţiné o întrunire generală, unde vor votá o petiţiune, ce se va înaintá apoi dietei. In petiţiune se va cere espres dreptul de încetăţênire alui Kossuth.

* (Puşca cu repetiţie.) Puşca nóuă cu repetiţie pentru armata germană a fost Sâmbăta trecută arĕtată comisiunei bugetare. Puşca are un calibru de 7.8 milimetri. Contra înfierbântărei a aflat Ming o nóuă metodă. Pusca are un magazin pertru 5 patróne şi e cu un klgr. mai uşóră decât puşca de pănă acuma. Nóua puşcă e aşa de artistic lucrată, încât se pare că e o puşcă pentru copii.

* (Duel.) Un duel cu sabia a avut loc în Budapesta între br. Alecsiu Nopcea deputat din cercul electoral al Haţegului, comit. Hunedóra, şi între Bartok Lajos redactor la fóia umoristică „Bolond Istók“. Bar. Nopcea a fost puţin crestat la o mână şi cu acésta martorii au declarat duelul de terminat. Causa duelui a fost, că br. Nopcea s'a simţit vătĕmat prin o notiţă din aceea fóie.

* (Amnestie.) Deodată cu întórcerea împăratului german dela Constantinopol, s'a anunţat, că sultanul va lăsá o amnestie pentru Creta. Aceste sciri se adeveresc acum din nou şi causa, că amnestia n'a urmat pănă acum e a se atribuí impregiurărei, că după dorinţa prea înaltă amnestia se va face în mod de tot serbătoresc, prin un firman al sultanului, ce-l va anunţá în Creta un trimis estraordinariu.

* (18 Copii). Se scie că în virtutea unei legi votată de ambele camere francese, la sfêrşitul ultimei legislaturi, părinţii de familie care au şapte copii s'au mai mult sunt scutiţi de impositul personal şi mobilar. Ziarele francese ne spun că comuna Saint Bormet, în departamentul Hautes Alpes, este de sigur una din acele care profită mai mult de acésta scutire parţială: în adevĕr reese din ultimul recensĕmênt oficial, făcut de primăria locală, că 25 părinţi de familii au drepturi câştigate la acésta scutire. Aceşti 25 de cetăţeni dau un total de 250 de copii patriei adecă o medie de 10 copii de om.

Unul din ei merită sĕ fie semnalat: acesta e dl Manuel Tranquile consilar muncipal care arată cu mândrie 17 copii sănătoşi şi plini de viaţă.

* (Rectificare). In corespondenţa apărută în Nr. 122 din Sadu ni-se cere se facem următórea rectificare: în alinea a 3-ea rêndul ultim şi antepen ultim numele membrului aşa numit „internaţional“ nu e Ludwig Fleischer, ci Ludwig Ferencz, fostul inspector de dare.

Bibliografic.

365 anecdote şi glume, este titula unei cărticele de 164 pagine, tipărită în tipografia „Aurora“ din Gherla. Autorul ei e dl Titu V. Gheaja spiritual gr. or. la institutul corectoriu reg. din Gherla. Preţul nu e însemnat nicăiri, dar, după-cum am aflat dintr'un avis bibliografic este de 65 cr. cu porto-postal cu tot, prin urmare se pare a fi cam preascumpă ca carte menită pentru distracţie şi petrecere.

Cărticica, în general vorbind, face bună impresiune, are format mic (16⁰) potrivit cu cărţile de asemenea cuprins; tiparul e bun — litere garmond.

Autorul şi-a dat silinţa se grupeze feliu de feliu de anecdote scurte într'o ordine potrivită; alegerea e bună şi diferite bucăţi te distrag de minune ceea-ce e însĕ mai esenţial, este împregiurarea, că acele anecdote nu sunt nemorale şi prin urmare se potrivesc nu numai pentru ómeni crescuţi, ci şi pentru tineretul, ce se află în desvoltare.

Unele neesactităţi, ce se observă ici-colea, nu sunt de însemnătate aşa mare.

Câte va însĕ tot aflu de lipsă a le pomení aşa d. e. la anecdota Nr. 64 se ḑice cracatiţă în loc de caracatiţă; la Nr. 270 se ḑice timbru de epistole în loc de marcă de epistole; la Nr. 278 se ḑice, că animalele au raţiune.

De altcum cartea îşi ocupă locul seu ca product literar de categoria cărţilor, între cari se numĕră şi dl Gheaja are merit pentru pacienţa avută la întocmirea aceleia.

O.

„Romänische Revue“ politisch-litterarische Monatsschrift, Heft XI, Wien, November. Inhalt: Von der romänischen Universität in Bucarest. — Die gr. or. Oberrealschule in Cernăuţi (Fortsetzung.) — Die Huldigung der Bucovina am 12 October 1777. Von Dr. Daniel Werenka. — Zur altromänischen Kirchenlitteratur. Von Melchior M. Hârsu. — Der Stein auf der Thürschwelle. Novelle von Ioan Slavici, deutsch von C. d. T. (Schluss). — Rundschau: Romänien u. Oesterreich-Ungarn. — Der gr. or. rom. Metropolit Miron Romanul und der siebenb. magy. Kulturverein. — Aus der Bucovina. — Litteratur und Kunst: Die orientalische Frage und der grosse Zukunftskrieg. Romänische Volkslieder und Balladen. — Das Archiv. — Frau Anna Forstenheim. — Neue Zeitschriften und Bücher. — Carmen Sylva's Werke.

Din public.

Arad, 26 Novembre, 1889.

Dle redactor! Am condamnat faptul, când pentru primaóră părinteleCiora dela Micalaca, în colónele ḑiariului „Tribuna“ a pus în discusiune publică şi a atăcat ca din senin institutul nostru „Victoria“.

Acum de nou am cetit cu adevĕrată mâhnire regretabilele publicaţiuni, relative la institutul „Victoria“ şi apărute de cu rênd în ḑiarele „Românul“, „Tribuna“ şi mai pe urmă în „Telegraful Român“.

Dela început încă, noi am intemeiat institutul „Victoria“ fără nici un feliu de tendinţe politice sau de partid, şi l'am susţinut şi susţinem drept un aşeḑĕmênt economic cu misiunea sa frumósă în aceste părţi, de unde sunt şi vor fi eschise, pănă când vom stá noi aici, tóte veleităţile politice şi de partid.

Astfeliu când noi regretăm şi condamnăm aceste publicitaţiuni, prin cari întreprinderea nóstre curat economică, sĕ pune în genere în discusiune publică şi mai ales pe terenul nenatural al lupteler politice şi de partid, fără motiv, fără drept şi fără scirea şi autorisarea nóstră, ve rugăm dle redactor, rugăm întréga presă română, şi pe toţi cărora li-se cuvine, sĕ binevoiţi a nu pune nici a permite sĕ se pună fie din sciinţă ori din nesciinţă, în discusiune publică institutul nostru „Victoria“ în nici o formă şi pentru nici un feliu de interes strĕin de scopul seu*).

Intre altele primiţi asigurarea distinselor mele consideraţiuni

Dr. *Nicolau Oncu.*

---

*) Un organ de publicitate nu póte renunciá la dreptul şi datorinţa sa de a informa publicul despre institutele publice, precum este şi „Victoria“, mai ales când informaţiunile vin din parte competentă, d. e. dela acţionari, deponenţi ş. a. Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 28 Novembre 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.45	100.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.42	9.39

[235] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din 'Ungaria şi Transilvania sub Nr. 136 protocolariu din 1888, prin acésta se publică concurs pentru indeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Sibiiu-Cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele, ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şipentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa II a din Sibiiu-Cetate, la care e computată şi locuinţa în natură.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 de ḑile computate dela ḑiua, ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“ *).

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Sibiiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tráctului Sibiiu, ţinută la 28 Octobre (9 Novembre) 1889.

Preşedinte: **Ioan Hannia** m. p., adm. prot.

Notariu: **Mateiu Voilean** m. p.

Nr. 7523 Pl. Se apróbă şi se publică cu acel adaus, că concurenţii mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din şedinţa plenară ţinută la 6/18 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

*) Veḑi „Telegraful Român“ Nr. 123 din 14/26 Novembre a. c.

Administraţiunea.

Nr. 595. [234] 2—3

CONCURS.

La ordinul Preaveneratului consistoriu dto 19 Septembre 1889 Nr. 6245 B. concursul publicat în „Telegraful Român“ Nr. 34 din 28 Martiu a. c. pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din Rĕchita cu filia Strugar se prolungesce pe un termin nou de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt celea specificate în primul concurs, cari dau suma de 403 fl. 87 cr.

Aspiranţii la numita parochie au sĕ-şi substérnă suplicile lor instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul preclus.

Concurenţilor le stă în voie a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica din Rĕchita spre a-şi arĕtá desteritatea în celea rituale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Sebeş, in 31 Octobre, 1889.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 697. [239] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Mogója se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea cimiteriului în mărime de 1000 □°, a progradiei bisericei şi a unei grădini, cari tóte la olaltă aduc un venit anual de fl 6.—
2. Dela 180 căsi câte o ferdelă mică (16 cupe) de cucuruz sfărmat à fl. . fl. 180.—
3. Tot dela atâtea căsi câte o ḑi de lucru cu palma fl, 40.—
4. Pentru 4 molitve pe an dela fie-care casă câte 60 cruceri . . . . fl. 108.—
5. Stolele usitate, cari se pot aflá dela subsemnatul oficiu protoprosbiteral şi cari după calculul mediu al celor 5 ani din urmă dau un venit anual de . . . fl. 120.—
6. Remuneraţiuni pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc . . . . fl. 46.60

Suma venitului anual fl. 500.60

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-şi aşterne petiţiunile lor concursuali instruite conform disposiţiunilor statutului organic şi ale regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 6 Novembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 622. [241] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Brosceni, protopresbiteratul Mercurii, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219 □° orgii pământ arătoriu; 1533 □° orgii grădină, 1 juger 975 □° orgii fênaţe, tóte cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—
2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—
3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru cu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză fl. 30—
5. Venitele stolari dela botezuri, cununii şi îngropăciuni, după calculul mediu al celor 5 ani din urmă . . fl. 60.—
6. Folosirea unui pământ al bisericei cu venit anual de . . . . fl. 30.—

Suma . . fl. 400.—

Reflectanţii la acest post au a şi asterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mercurea, la 7 Novembre, 1889.

Ioan Droc,
protp.

Nr. 815. [240] 1—1

Anunţ.

Prin care în sensul §-lui 124 din Regulamentul pentru procedura judecătoréscăă în cause matrimoniali sĕ aduce la cunoscinţă publică precum, că Paraschiva George Filip din Braşov-Scheiu fù totalminte despărţită de bărbatul ei pribegit Isidor Baboianu prin sentinţa Prea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 31 Octobre 1889 Nr. 6864 B.

Braşov, în 15 Novembre 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. I al Braşovului.

Ioan Petric,
adm. prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [232] 2

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1890.

Anul al treiḑeci şi nouĕlea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Încheere.) — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunţe.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Car funebru mare, nou şi elegant.

Deposit mare de cununi funebre.

Institutul de înmormêntări
al lui
Coloman Paly,
din Sibiiu Piaţa mică Nr. 4 şi Pempflingergasse Nr. 10,

recomandă p. t. publicului **depositul seu bogat sortat** cu tóte soiurile de obiecte necesare **la înmormêntări,** precum şi cu tóte soiurile de **sicriuri, cununi, felinare funebre, acoperitóre, păpuci** şi **care funebre,** pentru **ómeni mari şi pentru băieţi,** costruite după cel mai nou sistem.

Transporturi de cadavre se primesc **în tóte direcţiunile** şi spre acest scop se află în deposit **sicriuri de metal şi de lemn,** ce se pot încuia hermetice, precum şi tóte obiectele ce se pretind pentru transport.

Ori-ce comandă în acéstă specialitate se efectuesce **culant** şi **prompt.**

Douĕ trăsuri elegante pentru **voiaguri** mai in apropiere cât şi în îndepărtări se pot căpăta cu preţuri moderate. [233] 2—3

Felinare funebre şi statuete se dau spre întrebuinţare.

Car funebru nou şi elegant pentru băieţi.

Spre evitarea

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; şi nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica şi aşa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame şi copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane Imitat

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	preţul	2.40
1 ismeană „ . . .	„	2.50
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 păreche mânuşi „	„	—.80
	Preţul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	preţul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 păreche mânuşi „ .	„	1.—
	Preţul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieţi şi fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mânuşi Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ţine provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile şi trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export
[136] 2—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Redactor: responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 126 Sibiiu, Marți 21 Novembre, (3 Decembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de doue ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Novembre.

Indată după aprobarea statutului organic, pe care și l'a dat biserica nóstră sie-și în deplina sa libertate, românii cei de bine au credut, că vor întrá în o epocă nóuă, în o epocă de linisce și de pace, în care fie-care membru al bisericei implinindu-și datorințele după forțele sale, în aceea și mĕsură va contribuí la fericirea ei.

Și credința acésta era cu atât mai motivată, căci alt teren de lucrare și așa nu avem — nefiindu-ne dată posibilitatea de a ne afirmá cu succes pe alt teren.

Pre aceste base s'au creat apoi regulamente și pre aceste base s'au adus concluse sinodali și congresuali, și eram in drept sĕ vedem biserica ca o instituțiune, ce are sĕ mérgă în fruntea progresului intelectual și moral, în fruntea întreprinderilor salutari pentru popor, în fruntea acțiunilor filantropice și umanitare.

Bunăvoința nu a lipsit nici odată factorilor dătători de ton din viéța bisericei, dar trebue sĕ mărturisim, că cele mai bune intențiuni a lo bisericei au fost interpretate rĕu, așa că o parte considerabilă a clerului nostru adi crede de resolvită chemarea sa, dacă indeplinesce ritualele și dispositiunile tipice ale cultului divin. Incetul cu incetul a întrat apoi — cel puțin în unele părți — o apatie neesplicabilă, a întrat un feliu de indiferentism în afacerile nóstre bisericesci și ómenii astéptă totul de sus, inițiativa proprie este redusă la unele casuri rari și sporadice.

Trebue sĕ mărturisim fără sfială, că este un punct tare delicat, care ne impedecă pe noi de a face progrese cum se cade și punctul acela este, că nu în tot locul avem adi un cler, care se scie dá pept cu tóte atacurile, cari se fac la sentimentul religios al poporului.

Biserica este di de di înjosită de strĕinii cu cari convietuim, poporul are trebuințe, pe cari nu îi le mai mulțămesce un om care nu cetesce nici barem un diar, care nu convine cu ómeni mai aleși și care nu și dă silința a se ține la nivelul sciinței și al progresului, ce l face lumea cu pași gigantici.

Societatea română întrégă trebue sĕ dea mână de ajutoriu bisericei ca sĕ-și pótă împliní chemarea cum se cade, și acésta nu e posibil până nu-i dă ómeni luminați din sinul ei, cari sĕ se aplice de preoți, ca tot atâța apostoli ai lățirei luminei și culturei în popor.

Nu este și nu póte fi de ajuns pentru o biserică, dacă are numai în centru și în fruntea ei ómeni aleși și luminați, — ea trebue sĕ îi aibă până în cel din urmă colț, unde sunt credincioșii ei resfirați, dacă voesce sĕ se afirme ca o putere morală activă în societate.

Și fiind-că deocamdată nu este posibil ca sĕ avem atari bărbați în cel din urmă sat, este o necesitate imperativă ca sĕ-i avem în fruntea tracturilor protopresbiterali, căci iregularitate numai acolo se póte nasce, unde cel pus în frunte se află în o posițiune piedișă față de subalternii sei, nu dispunede vada, stima și autoritatea ce-i compete, și ce trebue sĕ o aibă față de subalternii sei.

Slăbindu-se odată legăturile între șef și preoțime, poporul numai ascultă nici de sfaturile cele bune, aședămintele nóstre culturali se clatină din temelii, simțul de religiositate dispare cu aplicarea ómenilor goli la capete sau vani, și așa se revóltă simțul de dreptate al celor mai buni, așa se inaugurézá un sistem de hatiruri și corupțiuni în jos la popor, când e vorba de a aplicá funcționari mai mici ai bisericei.

Trebue deci sĕ insistăm cu tótă tăria la aplicarea de dignitari ai bisericei, cum sunt protopresbiterii, sĕ se caute ómeni cu tragere de inimă pentru popor, ómeni, cari ne dau garanță, că sunt capaci de acésta chemare și vor fi devotați cu trup cu suflet pentru binele poporului, ómeni, cari sĕ nu pregete a eșí în popor, a le dá sfaturi bune, și în fine ómeni, cari se aibă mai pe sus de tóte mâni curate pe lângă cualificațiunea cerută de lege.

Indată ce vom avé în fruntea tracturilor protopresbiterali atari bărbați, acestia 'și vor ținé de ambițiune ca și preoțimea subalternă sĕ fie la culme, sĕ fie iubitóre de ordine și de muncă, se fie doritóre și insetată de sciință și de progres — și fiind preoțimea așa — poporul se regenerézá, scăderile se imputinézá, legăturile se intăresc și aședămintele culturali cresc și înfloresc. Un om de ispravă și pus la locul seu, e în stare sĕ regenereză pe deci de ani un ținut întreg.

Rĕsar fonduri scolari și parochiali sub atari conducĕtori, se adăpostézá tineri în ele, se încăldesc sĕraci și orfani, și tóte aceste vor contribuí la ridicarea némului nostru. Generațiunile viitóre vor binecuvêntá pe cei ce au sciut sĕ le dea atari ómeni, cari nu se mulțămesc numai cu aceea ca sĕ aibă ei ce băga în gură și cu ce se îmbrăca, ci mai cugetă și la alții, la sutele și la miile, ce privesc cu încredere la ei.

Avem tótă încrederea că lucrurile în acésta direcțiune se vor desvoltá.

Revista politică.

După multe ședințe furtunóse și după o durată de dóuĕ sĕptĕmâni a trecut dieta ungară preste desbaterea generală a bugetului și așa s'a primit de basă la desbaterea specială.

La câtă animositate a dat prilegiu desbaterea generală a bugetului se vede din ședințele din urmă și în special din ședința, în care s'a pus la vot primirea. Președintele a fost constrins din partea oposițiunei sĕ declare, că dênsul pe viitoriu nu se va mai alăturá ca membru la nici un club, va fi de tot imparțial în conducerea desbaterilor și va spriginí intențiunile bune ale tuturora.

Ansă la aceste animosități a dat o interpretare adresată președintelui cu privire la conferința, ce o a ținut clubul liberal, și în cure s'a hotărit, ca președintele sĕ țină strict la regulamentul desbaterilor și sĕ scótă afară pe aceia, cari nu se mulțămesc cu nici o lucrare a actualului cabinet și cari se pun pe terenul discusiunei personale și nu pe cel politic și obiectiv.

Ori cum s'ar privi acéstă conferință, ea e dovadă, că partidul liberal caută sĕ-și strêngă șirurile și pentru a dá o mai mare importanță s'a aflat de cuviință ca însu și ministrul de iustiție, care se bucură de multe simpatii la oposițiune sĕ declare că cabinetul pășesce solidar pe calea deschisă a reformelor și că nu esistă nici cea mai mică diferință de idei între membrii actualului ministeriu.

Nu puțină sensațiune a provocat descoperirea bar. Ivor Kaas la observările referentului. Acest luptătoriu înfocat al oposițiunei a dis între altele: Domnia personală, ce Tisza voesce sĕ o etabileze cu formele parlamentare, după tóte datele isorice, conduce numai la atentate. Așa are dênsul cunoscință deplină, că pe timpul desbaterei proiectului de lege militariu, *s'a plănuit și contra ministrului Tisza un atentat.* Nici eu nici alt membru al casei deputaților nu e amestecat în acéstă afacere. Dinamita a fost procurată și sfóra încă a fost pusă și nu se astepta decât momentul ca sĕ facă sfêrșit dlui Tisza.

Deputatul Polonyi încă a dis, că are cunoscință despre acest atentat și că „ei“, adecă membrii partidei oposiționale totu-și s'au îndurat al delaturá.

Desbaterile din dieta ungară și în special șovinismul pentru cultul ex-guvernorului Kossuth a dat material de discusiune și foilor ruse. Ele se ocupă cu raporturile interne ale monarchiei nóstre și mai cu sémă „Wiedomosti,“ eruând desvoltarea lucrurilor din monarchia nóstră, trimite câteva sfaturi căzăcesci „națiunei magiare“ și totodată bĕtrânului

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Urmare.)

Copiliță mândră dragă,
Hai cu mine prin dumbravă,
Sĕ vedem noi dumbrava
Sĕ vedem verde-i ori ba?
De-a fi verde dumbrava
Eu mândruță te-oi luá;
De-a fi dumbrava uscată
Tu rĕmâi nemăritată;
De-a fi cumva mugurită
Tu vei fi a mea iubită
Și de-a fi ca iedera
Tot vei fi mândruța mea.

* * *

*) Bată-te bădiță bată
Și pe tin' acum odată,
Numĕrușu de pe-un ban,
Sĕrbătorile 'ntr'un an,
Slujba dela mănastire,
Multe fete-ai scos din fire.
Ș'acum de dóuĕ-trei dile
Vrei sĕ me scoți și pe mine;
Dar pe mine nu mi-i scóte,
Nu mi-i scóte, păn' la mórte.
Că nu-i la ce lăcomí
Când vei stá a socotí:
Că nu i pămênt de ogor
Numai cióreci cu șinor;
Și nu i pămênt de-o gălétă,
Numai cap cu cușmă négră;
Ba nu-s junci cu córne lungi,
Nici bucate sĕ te ajungi;
Ba nu-s boi cu córne largi,
Numai pipă cu cănaci;
Și nu-s garduri streșinite
Numai prime slobodite,
Și nici grădină cu pruni,
Numai colop cu mununi.

* * *

Me uitaiu din vêrf de munte
Pela voi bade prin curte,
Vĕduì brusturi și cucute
Și gândiu că's vite multe . . .
Dar' la voi bade prin șură
Nu-i nici o adunătură.
In cămară,
Ca afară,
Poți umbla cu 'nvălitóre,
Că nu te-atingi de unsóre.
In pivniță,
Ca'n uliță;
Și casa vi loc de boi
Și tinda' ocol de oi;
Poți umbla'n haine spălate,
Că nu li'i pica de lapte.

* * *

Nici cu gându n'am gândit,
Cine-așa rĕu m'a câsnit,
Rădăcină dintre jele
Drăguțu pretenei mele.
Mai bine sĕ peiu din lume
Decât sĕ nu-i puiu un nume,
Mie grâu și lui tăciune;
Mie strugur înflorit
Și lui rățoiu ciupelit;
Mie frundă de mușcată
Și lui rață deșelată . . .
Vorba mea când audia
Și el încă îmi dicea:
Că e flóre din grădină
Și eu sunt gunoiu din tină.
Las' sĕ fie,
Ce mi mie,
Că flórea se vestejesce
Nimĕrui nu i trebuesce,
Dar gunoiu plóia-l spălă
Și totui de trebuélă.

* * *

Sĕracă inimă arsă
Ori că bei, ori că te lasă,
Dacă n'ai voie de-acasă.
Sĕracă inimă bună
Rĕu te strica-și pentru-o glumă.

* * *

Mĕi bădiță fala ta,
Numai pipa și bâta
Și jocu Dumineca.

* * *

Hup, tup, că n'am sĕ 'mbuc,
Nici la móră n'am sĕ duc;
Nici în straiță n'am băgat,
Nici acasă n'am lăsat.

* * *

De-ar fi mândra ca o flóre,
Dacă-i vine ciasu móre;
De-ar fi mândra ca o cruce,
Dacă móre'n grópă-o duce.

* * *

Bade de urîtu teu,
M'aș face trestie'n tĕu.
— Fă-te mândră, ce ti-i face,
Că și eu atunci m'oiu face
Un bouț mândru de baltă,
Și-oiu mânca trestia tótă,
Ba te-oiu mâncá și pe tine
Și tot nu i scăpá de mine.
— Bade de a ta dulcéță
M'aș face flóre'n fênațe.
— Fă-te mândră ce ti-i face
Că și eu atunci m'oiu face
Un voinic cu cósa'n spate
Ș'oiu cosí florile tóte,
Ba te-oiu cosí și pe tine
Și tot nu-i scăpá de mine.

(Va urmá.)

---

*) Urméză câte-va cântece de casnă.

esilat, care în loc sĕ potoléscă focul de luptă î-l alimentéză tot mai tare.

Asigurările de pace, ce se fac prin mesagiile suveranilor par a nu corĕspunde realităţii. Creditele pentru armatele Germaniei sunt privite în Rusia cu ochi rĕi şi ca nesce auguri, ce prevestesc un rĕsboiu înverşunat, pentru care Germania face pregătiri estra ordinari de mari. Din informaţiunile, care au eşit în pubilicitate dela comisiunea bugetară cu privire la statul armatei, conchide „Novosti“, că pregătirile estraordinari ale armatei cu tóte declaraţiunile pacinice ale ministrului de rĕsboiu, gen. de Verdy, vor provocá mari îngrigiri. Pregătirile silesc pe vecinii Germaniei, cari vor sĕ trăéscă în pace, la nóuĕ jertfe spre a-şi puté apĕrá teritoriul.

Precum am amintit în numĕrul premergĕtoriu senatul frances încă a votat sume considerabile pentru sporirea marinei; mesagiul de tron al regelui italian apeléză la patriotismul italienilor a îngrigí de armată, mesagiul regelui român pune în perspectivă necesitatea terminărei întăriturilor, ér în monarchia nóstră lucrurile încă nu remân mai îndĕrĕt. Cu începerea anului nou artileria va fi sporită cu 14 baterii nóuĕ. Incât privesce pe Rusia pregătirile ei se continuă cu mare activitate şi ḑilele trecute un ucas al ţarului a ordinat înmulţirea artileriei şi totodată terminarea unor lucrări, cari tradéză intenţiunile de ofensivă ale Rusiei.

Scirile din Rio de Janero vestesc, că Dom Pedro a trecut nevătămat în Europa şi că în lăuntrul ţĕrei, afară de unele localităţi, în cari s'au întâmplat scene turbulente între monarchisti şi republicani, domnesce linisce. Revolta din Brasilia şi transformarea monarchiei în republică a avut o deosebită inriurire atât asupra Portugaliei cât şi asupra Spaniei. Republicanii au prins mai multă viéţă şi desvóltă o activitate cu mult mai încordată ca până-acum. In Spania se prevestesce o crisă ministerială provocată prin atitudinea republicanilor în unire cu democraţii.

Meseriaşii nostri şi publicul român.

Era o vreme óre-care, când din gura a tot inteligentului român se auḑia ridicându se voci de tânguire asupra lipsei bătătóre la ochi, în organismul nostru social cultural, a clasei de mijloc.

Un strigăt de durere era acesta.

N'au trecut nici decenii de atuncia şi astăḑi putem vedé, că golul, ce se află în corpul nostru natural, începe a se umplé, aşa dară putem constatá un progres cantitativ, e întrebare numai óre acest progres póte fi el semnalat şi în direcţiune calitativă?

Nu avem trebuinţă, decât trecênd pe stradele Sibiiului sĕ ne aruncăm privirea asupra firmelor şi vom dá şi de câte va nume românesci; nu avem decât sĕ fim atenţi şi vom observá, cum tineretul român meseriaş percurge aceste strade, întonând dulcea limbă românéscă. Este ceva înălţătoriu de inimă a auḑí flueratul melodiilor nóstre naturale de pe buḑele câte unui învĕţăcel român. Tot asemenea îmbucurătoriu este a vedé, cum îşi petrece câte o societate a meseriaşilor în conversări şi cântece naţionli. Acésta este o dovadă eclatantă, că in peptul lor bate o adevĕrată inimă românéscă, că în tr'ênşii este viu sentimentul naţional. Pagubă numai, că aceste ocasiuni sunt rare, pagubă numai, că acest entusiasm şi inspiraţiune naţională zace apăsată sub sarcina greutăţilor şi îngrigirilor pentru esistenţa propriă, căci şi romanii ḑiceau: *panes*, apoi circenses, ér grecii; mai întâi *pâne*, apoi *sciinţe* şi *arte* Aci cred eu a aflá causa acestei indisposiţii.

Am constatat dóuĕ stări faptice până aci una: că meseriaşi începem a avé şi încă sodali şi învĕţăcei destul de numĕroşi, relativ cu timpul de când am început, şi a dóua: că acestia sunt români cu suflet şi trup.

Dacă aşa stă lucrul, ne putem întrebá de ce óre nu cresce numĕrul măestrilor, aşa după cum ar fi de dorit? De ce şi aceia, cari se ridică nu se pot înălţá la óre-care valóre în şirul meseriaşilor de alte naţionalităţi, nu pot sĕ susţină gréua luptă a concurenţei moderne şi cei mai mulţi sunt striviţi de gréua sarcină a vieţii?

Multe pot sĕ fie causele acestei stagnări. Póte sĕ fie adevĕrat şi aceea, ce sĕ accentuéză din unele părţi, că meseriaşilor nostri le lipsesc cunoscinţele fundamentali pentru începerea unei lucrări serióse, le lipsesc condiţiunile priinciόse, sub cari sĕ pot cultivá în mod cuviincios, pentru chemarea lor specială.

Este adevĕrat şi aceea, că ne lipsesc scolile civile, cari dóră ar fi sĕ pregătéscă aceste elemente a vieţii nóstre culturali. Aceste tóte sunt rele, asupra cărora atrasă fiind atenţiunea şi umĕr la umĕr, prea uşor putem sĕ le ajutorăm. Cultura nu sĕ póte începe numai din o parte, ci ea trebuesce începută în tóte părţile ei, caci ea ni se presintă ca un tot, care recere o cultivare progresivă, şi dacă se póte şi armonică, pentru că numai ceva complet póte sĕ ne desfăteze privirea ochilor, ér nici decât o cultură stirbită, carea nu póte decât sĕ displacă.

S'au aflat bărbaţi marinimoşi, cari au făcut donaţiuni frumóse în favorul acestei clase sociali; s'au aflat şi se află bărbaţi, cari lucră cu mult zel şi cu mare abnegaţiune personală; se distribue ajutóre anual peutru înaintarea meseriilor, dela Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român, din fundaţiunea „Andronic“ etc.

Tóte aceste sunt lucrări vrednice de laudă.

Se rĕmânem noi óre însĕ numai cu atâta, se nu esiste şi alte căi şi mijlóce, pe cari cu folosirea celor usitate până acuma sĕ secerăm resultate şi mai pipăibile?

A aflá atari căi este scopul acestor şire nepretenţióse, a pune în discuţiune unele momente, despre cari subscrisul ar crede, că pot sĕ fie folositóre în acésta muncă culturală a poporului român.

Sĕ vedem relaţiunea dintre celalalt public român şi meseriaşii români.

După-cât pot eu sĕ judec şi după-cât îmi ajută puterile spirituali şi observările basate pe esperinţa proprie, mie mi se pare a nu fi tocmai cea adevĕrată. Maseriaşii nu sunt luaţi în mijlocul inteligenţei române, nu li se ofer ocasiuni ca ei sĕ-şi cultive mintea şi inima în ḑirecţiunea românéscă; prea sunt lăsaţi de sine, duc o viéţă prea isolată, lipsită de ori-şi ce entusiasm şi însufleţire, traiul vieţii lor e prea monoton, lipsit de ori-şi ce mănifestaţiuni mai impunĕtóre.

— Reuniunile, cari s'au format în scopul cultivărei lor, mai numai vegetéză, ne dând aprópe nici un semn de viéţă, producţiunile şi petrecerile arangiate de dênşii nu sunt spriginite de inteliginţa română în de ajuns, sau chiar de loc. Sĕ ne tragem bine séma cu aceste reflecsiuni; sĕ ne tragem bine séma cu acésta aparaţiune bolnăviciósă în corpul nostru naţional, sĕ ne aducem aminte, că e greu, cu mult mai greu a păstrá ceva decât a câstigá.

Constatând acest fapt sĕ nu ne gândim noi óre la aflarea de căi şi mijlóce pentru îndreptarea rĕului? sĕ nu fie óre posibil a ajutá ceva în direcţiunea acésta?

— Eu cred că dá, étă cum cred eu, că s'ar puté ajutá acestei împrejurări: Numai atunci se va întroduce o nóuă viéţă în sinul acestei clase sociali, când inteliginţa nóstră va căutá sĕ convină cât mai des cu dênsa, când va luá parte la producţiunile şi petrecerile ei, când va arangiá serate scientifice şi literari în favorul acesteia, când nu-i va încunjurá, când le va vení în ajutoriu cu spriginul moral în tóte intreprinderile lor etc.

— O controlă ar trebuí apoi sĕ se esercite şi la distribuirea ajutórelor, deóre-ce se vorbesce, că prea puţin din ajutoriul dat se întrebuinţéză spre acest scop, pentru-care e menit, ci mai mult spre stricăciunea, decât spre folosul meseriaşilor. Mi-aşi permite deci a atrage atenţiunea Preaveneratului Consistoriu asupra acestei împrejurări şi-a ridicâ părerea în aceea direcţiune, ca consistoriul sĕ nu dea în mână nimenui paralele, până nu va produce atestat despre intrebuinţarea cuviinciósă a paralelor.

Acesta este un punct fórte delicat, faţă de care mult abus s'a făcut în trecut, sĕ nu se mai facă deci în viitoriu.

— Un alt mijloc, după mine fórte apt de a duce la scop este şi spriginul material mai mult decât până acum; aci nu înţeleg eu cinstirea cu bani sau girarea pentru careva, deóre-ce aceste sunt cestiuni delicate, cari au putut dóră se desilusioneze pe mulţi de ai nostri.

A şi dorí însĕ ca meseriaşii nostrii sĕ fie spriginiţi cu lucru mai mult de inteliginţa română decât până acuma.

— Aideţi deci români şi daţi de lucru numai la români!

Şi aici a şi face o cutezare, când a şi dorí ca sistemul protecţional, pe cari statele îl usitéză în economia naţională, sĕ se întroducă şi la noi. Ér dacă am vedé, că nu e posibil altfeliu, atunci a-şi fi de părere sĕ se formeze o reuniune cu meniţiunea de a se protege meseriaşii nostrii. De ce sĕ nu fie acésta posibil, când vedem că în America esistă chiar şi reuniuni de temperare.

Astfeliu cred eu, că se póte ajutá meseriaşilor nostri, căci ceea-ce s'a făcut până acuma a fost numai în direcţiune neestensivă, sĕ cultivăm acuma şi partea intensivă a acestei clase.

Atâta pentru astădată. *Dr. P. S.*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Denegându-ne parochul concursul seu la esecutarea conclusului sinodal din 1887, acela a rĕmas neesecutat până la finea anului; în şedinţa sa ultimă din anul espirat, comitetul atât în urma conclusului amintit, cât şi în urma cercularîului referitoriu la reconstituirea comitetelor şi epitropiilor parochiale şi în puterea §-lui 5 al Regulamentului pentru parochii a revĕḑut lista membrilor sinodului parochial după o consemnare, ce i-o transpusese parochul, care conţiné numele tuturor parochienilor.

Parochul n'a participat nici la acésta şedinţă.

Comitetul întru aplicarea § lui 6 din Stat. Org. s'a acomodat conclusului sinodal de sub ./. şi la propunerea dlui Z. Boiu şi I. de Preda, a scos din listă pe câţi-va restanţieri pe mai mulţi ani. *Conclusul s'a luat cu unanimitatea voturilor.*

La acésta şedinţă a comitetului au participat şi dd. Z. Boiu şi I. de Preda, Constantin Stezar şi Nicolae Simtion, *carii nu sunt subscrişi la acusă*, ér dintre cei subscrişi au fost numai Iacob Bologa, I. Ghibu şi eu, prin urmare *minoritate faţă de aderenţii acusatului.* Deci nici umbră nu póte fi de intenţiunea ce ne-o impută acusatul, că „acusatorii vĕḑênd, că nu pot reuşí cu planul de a alege în comitet ómeni gata a continuá lupta începută contra dênsului, au eschis din lista alegĕtorilor pe mai mulţi din parochiani, cari nu păreau dispuşi a votá lista propusă de acusatori“.

Consemnarea rectificată în comitet s'a predat parochului ca conform disposiţiunilor §-lui 5 din Reg. pentru parochii cu 8 ḑile înainte de sinodul ordinariu sĕ o publice în biserică.

El a publicat-o la 1 Ianuariu anul curinte, deci nu numai cu 8, ci cu 28 de ḑile înainte de sinodul ordinariu ţinut la 28 Ianuariu.

Nu-mi aduc aminte acuma de numele tuturor celor eschişi, dar la ven. consistoriu se află act despre acésta şi anume recursul lor contra conclusului sinodal şi raportul comitetului actual referitoriu la acel recurs. Ve rog sĕ procuraţi din oficiu acel act şi sĕ-l alăturaţi acì.

Unul dintre cei eschişi este dl V. jude reg. în pensiune, ér ceialalţi sunt cea mai mare parte meseriaşi.

Reclamare în scris *n'a făcut nici unul până la sinod* (28 Ianuariu 1888), la sinod însĕ a reclamat cu vorba Toma Jenciu şi constatându-se că datele epitropiei faţă cu dênsul au fost greşite — s'a reîntrodus în lista membrilor sinodali, ér pentru dl Alecsandru Lebu a reclamat însuşi dl paroch şi s'a întrodus şi acesta.

Alte reclamări nu s'au făcut.

Consemnarea făcută prin comitet, astfeliu întregită s'a întărit din partea sinodului, ér sinodul după ce s'a dat cetire raportului comitetului şi după ce s'a ales o comisiune pentru revisuirea raţiociniilor şi a proiectului de buget, la propunerea dlui Nicolau Cristea s'a prorogat până la 2 Februariu.

În şedinţa din 2 Februariu, după autenticarea protocolului şedinţei din 28 Ianuariu, acusatul ca preşedinte, arĕtând o hârtie, ce o ţinea în mână, ḑicea că aceea este un raport al epitropiei despre aceea, că unii din restanţieri şi ar fi achitat datoria către fondul scolariu şi pretindea ca acel raport sĕ se pertracteze de urgenţă şi respectivii sĕ fie întroduşi în lista membrilor sinodali.

Sinodul însĕ a decis ca acel raport sĕ se pună la ordinea ḑilei după ce vor fi resolvite celelalte obiecte, cari erau deja puse la ordinea ḑilei din şedinţa premergĕtóre.

Şedinţa precum este sciut s'a ridicat înainte de terminarea alegerii, şi astfeliu acest obiect nu s'a putut pertractá în acea şedinţă, ér şedinţa din 14 Februariu, pe când se prorogase sinodul, în urma volniciei acusatului nici nu s'a deschis, şi astfeliu acest obiect nu s'a putut desbate în sinod.

Observ însĕ, că raport dela epitropie *nu esistă,* ci hârtia despre care afirmă preşedintele că este raportul epitropiei, este o scartetă, pe carea epitropul secundar Petru Ciora însemnase că cutari indiviḑi ar fi plătit la dênsul, dela 28 Ianuariu încóce unele restanţe, dar nici chiar aceia nu plătiseră tóte restanţiile, şi chiar cât au plătit au plătit dela rectificarea consemnării prin comitet şi dela aprobarea aceleia prin sinodul din 28 Ianuariu încóce.

Acésta cestiune dealmintrea este sub resolvirea vener. consistoriu, şi nu cred ca ven. consistoriu sĕ afle de basată jaba înaintată în numele restanţierilor.

Eu susţin, că numai dóuĕ reclamări s'au făcut la timp alui Jenciu şi a lui Lebu, şi că ambele s'au resolvit în sinod conform Regulamentului pentru parochii şi încă în favorul reclamanţilor, ér raportul preşedintelui din 2 Februariu nu se póte consideră de reclamaţiune, şi nici la un cas de reclamaţiune sosită la timp, a fost un raport fals, şi chiar dacă s'ar fi putut pertracta în sinod, acei membri cari eventual ar fi dovedit, că în anul acesta au achitat restanţiile pentru cari au fost sterşi prin comitet din lista membrilor sinodali, n'ar fi putut întrá în consemnarea ce avea valóre pentru sinodul ordinariu din anul acesta, pentru că aceea s'a staverit conform legei cu finea anului 1887, când ei încă erau în restanţă, prin urmare: achitarea ulterióră n'ar fi putut altera conclusul anterior basat pe adevĕr, al comitetului, ci în casul cel mai favoritoriu pentru dênşii, ei ar fi putut se între numai în consemnarea, carea o va rectificá comitetul cu finea anului curent pentru anul viitoriu.

Nu noi deci, ci acusatul a lucrat cu plan, ca cu ajutoriul unor elemente, cari nici moralminte nici materialminte nu contribue la susţinerea bisericei, sĕ dee jos pe bărbaţii, cari consii de drepturile şi datorinţele lor vor sĕ susţină vaḑa bisericei dacă se póte cu dênsul, dar în cas de necesitate chiar şi contra dênsului, şi pentru-ca parochul cu aisei sĕ-şi pótă ajunge scopul, au ţinut conventicule şi deja la şedinţa primă din 28 Ianuariu a sinodului s'au presentat bine închegaţi“, cum ḑic ei, şi provĕḑuţi cu listă *tipărită* la „Institutul tipografic“ pe carea se aflau numele acelora din cari hotărîse el sĕ compună comitetul și epitropia parochială.

4. „Protopresbiterul susţine: că parochienii sei sunt în partea cea mai mare ómeni de óre-care superioritate, cari nu pot sĕ fie nici aderenţi nici partisani ai parochului lor deci négă, că el și-ar fi format un partid în parochiă; partidele erau formate de alţii încă de mult, și el (protopresbiterul) n'avea decât sĕ mérgă cu una sau cu alta.

Ce dici la acésta afirmaţiune?“

ad 4. Este adevĕrat, că parochienii din Sibiiu-cetate sunt în partea cea mai mare ómeni de óre-care superioritate, dar și aceea este adevĕrat, că maí nainte de venirea dênsului ca paroch și protopop în acéstă parochie, aici în afacerile parochiali n'au esistat partide. Acésta este un lucru notoric, carele n'are trebuinţă de a fi dovedit, cel ce susţine contrariul sĕ-l dovedéscă. El în parochie n'avea sĕ mérgă nici cu o partidă fie politică, fie general bisericéscă, ci se facă ca antecesorul seu, carele deși în cele generale-bisericesci era așa dicênd conducĕtoriu al unei partide, în cele parochiale nici când n'a cercat interese de partid și n'a provocat scisiuni între parochieni după partidele esterne, și pentru acésta s'a bucurat de stima tuturor parochienilor sei.

5. „Protopresbiterul dice; că el ca om doritoriu de lucrare, dar din nenorocire bolnăvicios, nu cere alta decât se pótă lucra în pace, însĕ câte odată și-a perdut cumpĕtul faţă cu ómenii, cari nu-l lăsau sĕ lucre, — înţelegênd ací pe acusători.

Drept e, că acusătorii nu-l lăsau se lucre?

ad. 5. Frasa asta am mai cetit-o odată într'o foișóră a „Tribunei“ scrisă de amicul seu Slavici chiar despre acusatul; dar atunci ívinuirea era la adresa consistoriului, carele precum se vorbia pe atunci prin Sibiiu, stersese câteva sute de floreni din spesele ce și le licuidase pentru sine acusatul ca for în procesul divorţial al dlui Dr. B. de Pr. și pentru acésta atrasese asupra sa mănia acusatului și a amicilor sei, — dar că noi acusatorii nu l'am lăsá sĕ lucre? n'a afirmat pănă aci nici chiar acusatul.

Cum și în ce mod l'am oprit noi dela lucru?

Din contra, noi chiar aceea am poftit ca d-sa se mai rĕmână și pe acasă, ceea ce í-ar fi produs odihnă și voie de lucru și se nu-și petrécă tot timpul pe sate. Au dóră alergarea pe sate o consideră d-sa de lucru și încă lucru în linisce?

Dacă acesta e lucru înaintea d sale, én se arete ce a produs de când este protopopul acestui tract?

Scólele sunt în mai rea stare decât mai nainte, învĕţătorii nu se ocupă cu instrucţiunea, ci cu corteșii și politisări. Armonia între preoţi și învĕţători s'a stricat, disciplina a dispărut și sub dênsul s'au urcat învĕţătorii asupra preoţilor, — în unele comune a urcat în mod arbitrariu salariile învĕţătorilor, fără ca sĕ fi consultat sinódele parochiale, — prin asta a provocat frecări între popor și învĕţători, recurse pe la consistoriu, și în urmă pentru neobservarea formelor legali consistoriul a fost necesitat se reducă salariile învĕţătorilor la status quo ante. Este acesta lucru de protopop cu tact și consciu de chemarea sa? Au dóră noi l'am împins și la de aceste lucruri?

Tot resultatul lucrului seu se manifestă în diurnele și spesele de călĕlorie cele multe ce le-a ridicat dela comunele bisericesci și cu cari îi datoresc comunele mai sĕrace ale căror casse nu pot suporta atâtea voiagiuri protopopesci.

Dovadă socoţile comunelor cari se află la senatul epitropesc al consistoriului archidiecesan. (Va urma).

Varietăţi.

* (Dela Curte.) O telegramă din Triest anunţă, că Maj. Sa împĕrătésa-regina, a întreprins dilele trecute o călĕtorie cu iachtul „Miramare“ pe Marea Mediterană, în 2 Decembre a sosit în Miramar și în curênd va sosí la Viena. Maj. Sa monarchul, cercetând dilele trecute o esposiţie artistică la Budapesta s'a întêmplat următórea scenă interesantă. Maj. Sa pe când privia diferitele obiecte, vĕdù din întêmplare și bustul principelui Ferdinand de Coburg. Deodată îi scăpà întrebarea: Așa e, că acesta este . . ? dându-și însĕ sémă de gravitatea vorbelor, tăcù. Nu se scie, ce a voit sĕ dică monarchul, principele ori domnitoriul Bulgariei destul, că puţin a lipsit, ca principele Ferdinand sĕ fie recunoscut de un puternic monarch de principe ori domnitoriu al Bulgariei. Astădi, Marţi, sosesce Majestatea Sa monarchul în Viena și Joi va dá audienţe generale.

* Procesul de presă al dlui general Doda, după cum cetim în diarele din capitală, Majestatea Sa preagraţiosul nostru împĕrat și rege a dispus sĕ se sisteze.

* (Promovare,) După cum ni se comunică din Cluș, diligentul tinĕr, dl Ioan Popescu, fiul parochului nostru din Dumbrava, depunênd cu succes rigorósele juridice, Sâmbătă a fost promovat de Doctor. Ii dorim succese strălucite și in viaţa practică!

* (Logodnă princiară). Se lăţise vestea, că mostenitoriul de tron al Rusiei s'ar fi încredinţat cu princesa Maud, fica mostenitoriului de tron engles și nu cu priucesa Margareta, sora împĕratului german. Acum vine fóia „St. Iames Gazette“, care stă în strênsă legĕtură cu cercurile dela curte și declară scirea din „Daily Telegraph“, prin care se confirmá încredinţarea cu princesa, englesă de nefundată. Gradul, de înrudire în care stau tinerii însurăţei formézá pedecă canonică și biserica ortodocsă astfeliu de căsătorii nu permite.

* (Himen.) Dl Ioan Neagu, teolog de Caransebeș și-a sĕrbat cununia în 12/24 Nov. a. c. cu amabila d-șóră Ghizela, nepóta ven. paroch Ioan Daminescu din Gladna-română, protopopiatul Făgetului, diecesa Caransebeșului.

* (Cas de mórte) In 30 Novembre n. s'a mutat la cele eterne dșóra *Livia Helena Cașolţan*, fiica dlui Ioan Cașolţan, notariu în Lancrăm, în etate de 16 ani.

* (Proces de presă). Procesul de presă al „Luminătoriului“ se va pertractá din nou înaintea curţei cu juraţi din Arad la 16 Decembre n. a. c.

* (Postal.) Direcţiunea postălă-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Sas Sebeș. Condiţiunile mai detaiate se pot trage dela numita direcţiune.

* (Primariul Vienei.) In urma demisiunei primariul Uhl s'a ales în locul acestuia Dr. Prix cu o maioritate covêrșitóre. Articolii, ce i dedică foile vienese la adresa noului primariu sunt de tot de măgulitori.

* (Tabla lui Traian.) Acéstă tablă va formá cel mai însemnat monument istoric. Ea a fost aflată lângă Dunărea de jos. Causa, că e fórte greu de a descifrá inscripţiunile este a se atribuí împregiurărei, că pescarii de mai mulţi ani o au folosit făcênd foc sub ea și frigênd peste. Funinginea și cenușa s'a petrificat prin urmele inscripţiunilor.

* (Un fapt revoltătoriu.) Din Șemniţ se anunţă, că învĕţătoriul din Hodrusbánya a crepat capul unui elev cu metrul și copilul a rĕmas mort pe loc. Causa a fost, că elevul nu pricepea bine diferitele raporturi ale părţilor acestei mĕsuri și acésta l'a întărîtat așa de tare, încât după ce-l pălmuì, voí sĕ i bage metrul cu sila în cap.

* (Viaţă scandalósă.) Mare sensaţiune a provocat scirea, că flórea aristocraţiei din Londra duce o viaţă de tot demoralisătóre și scandalósă și acésta e regulată prin statute în formă de societate. Poliţia a descoperit mai de mult acel cuib demoralisătoriu, dar chiar și ministrului președinte i-a fost témă a începe o procedură, deórece sunt amestecaţi nu numai familii și tineri ai nobilimei engleze, dar chiar și persóne, cari stau în legătură cu curtea. Lucrul s'a divulgat însĕ, după-ce prefectul de poliţie și-a dat demisiunea, căci a fost oprit a mai eruá lucrul. Multe dintre persónele, cari au fost amestecate s'au retras la ţéră pentru a nu fi închise, multe însĕ au fost aruncate în temniţe și în special neguţătorii, cari purtau întreprinderea. — Din Budapesta încă se scria, în dilele trecute, că poliţia a dat de urma mai multor tineri nobili, cari duceau viaţă scandalósă.

* (O conspiraţiune.) Principele Caragheorgevici, care voesce cu ori ce preţ a ajunge pe tronul sêrbesc, după scirile din Bĕlgrad, ar fi pregătit o conspiraţie, în care sunt amestecate bărbaţi cu vadă în Sêrbia. Mai multe persóne au fost arestate și s'a dovedit și cu astă ocasiune, că e manopera Rusiei, precum s'a dovedit dilele trecute, că agenţii rusesci își împlinesc cu sfinţenie misiunea prin Macedonia și Epir.

* (Limba elină.) De un timp în cóce se vorbia cu multă insistinţă, că limba elină va fi stérsă cu totul din programele gimnasiilor, sau cel mult va formá numai obiect relativ obligat. Acésta se susţinea cu atât mai vêrtos cu cât se credea, că chiar dl ministru de culte a relevat din nou acéstă idee și a și voit sĕ o realiseze. Cestiunea s'a supus însĕ discusiunei unei comisiuni, și apoi în ministeriul de culte a resultat, că limba elină se va propune ca studiu obligat și pe viitoriu și dl ministru va luá disposiţiunile de lipsă ca sĕ se propună cu mai multă temeinicie și cunoscinţă ca pănă acum.

* (Călĕtorie în jurul pămêntului). Tótă lumea cunósce romanul lui Iules Verne în care se istorisesce călĕtoria în jurul pămêntului în timp de 80 de dile. De astădată însĕ este vorba de o nóuă călĕtorie, ce și a propus sĕ o facă o domnișóră americană, miss Bty. Ea are vêrsta de 19 ani, și dupăcum scrie „World“, ea a plecat în 17 Novembre din New-York cu gândul sĕ încunjure pămêntul în timp de 77 dile. Dilele acestea miss Bty a cercetat pe Iules Verne în Amiens, care ascultând planurile domnișórei, i-a obsevat, că 77 de dile nu-i vor fi de ajuns, ci cel puţin 79. Cu tóte esplicaţiile lui Verne, miss Bty a rĕmas pe lângă planul ei și deja a și plecat spre India. Principalele ei puncte de călĕtorie sunt: Columba, Hong Cong, Sanghai, San-Francisco, New-York. Bty călĕtoresce singură, vrênd prin acésta sĕ arete că o femee englesă, fără ajutoriul nimĕruí póte se călĕtoréscă cu limba englesă întrégа lume. „G. T.“

* (Femeile și tutunul.) Tótă Englitera inteligentă este frămêntată acum de cestiuuea, dacă femeile trebue sau nu sĕ fumeze, și în fie care di revistele și diarele publică studii importante în privinţa acésta.

Adversarii tutunului se sprijinesc pe observaţia, că tutunul este întrebuinţat de femei numai în ţĕrile fără civilisaţie.

In tóte părţile Asiei, dela marea de Marmara pănă la estremele margini ale Pacificului, dela Brusa pănă în Yokohama, femeile fumézá mai mult de cât bărbaţii. Tot așa este și în Japonia, Guyana olandeză și în sudul african. In Europa și în America, din potrivă, toţi observatorii imparţiali recunosc de o potrivă, că pănă acum bărbaţii fumézá mai mult.

In ce privesce pipa se póte afirmá, că proporţia femeilor, care o întrebuinţézá este relativ mică; ér femei, care sĕ sugă tutun în gură se găsesc puţine. „Timpul“

Bibliografic.

„Meseriașul român“ fóie pentru invĕţătură și petrecere, intocmită pentru meseriași și toţi iubitorii pentru meserii Nr. 22 din 15 Novembre a apărut cu următoriul sumariu: Istoricul și starea presentă a fotografiei. — Industria lânei în statele unite ale Americei de nord. — Ingrijirea lampei de petroleu. — Comerciul cu os de elefant. — Istoricul Fundării: Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor și sodalilor români meseriași. — Foiţa „Meser. Român“: Memoriile unui pagiu al lui Napoleon I. — Feliurite pentru meseriași. — Sciri economice și industriale. – Multe și mărunte. — Diverse. — Glume. Concurse. — Bibliografie și têrgurile.

Din public.

Convocare.

P. t. domnii membri ai comitetului comitatens sunt rugaţi sĕ binevoéscă a se întruní *Sâmbătă în 7 Decembre a. c. st n. la 4 óre d. p.* în localul casinei române (strada Cisnădiei Nr. 7) la o conferinţă în causa restaurărei funcţionarilor comitatensi.

Biroul clubului român a representanţii comitatense.

Sibiiu, 1 Decembre, 1889.

N. Cristea, președinte.

Dr. *Rusu*, notariu.

Convocarea adunării generale

a despărţĕmêntului al VIII al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

După-ce activitatea despărţĕmêntului al VIII din comitatul Albei-inferióre prin unele eveneminte nefaste dela anul 1887 s'a întrerupt, și comitetul ales și neconstituit nu și-a mai putut ţiné ședinţele sale îndatinate, subscrișii în interesul celei mai sânte cause a poporului român, convocă prin acésta o adunare generală a despărţĕmêntului în orașul Alba-Iulia pe diua de 17 Decembre 1889 st. n. la 2 óre după amédi în edificiul scólei gr. orientale din oraș.

Toţi inteligenţii și toţi cei ce doresc a conlucrá pentru cultura poprului român sunt poftiţi a luá parte la acéstă adunare.

Obiectele adunărei generale vor fi alegerea directorului și a membrilor de comitet al acestui despărţământ precum și deliberarea obiectelor supuse conform regulamentului la apreciarea adunărei generale.

Alba Iulia, în 16 Novembre, 1889.

Alesandru Tordășan, protopresbiter gr. or.

Simion Micu, protopop gr. cat.

Rubin Patiţa, advocat.

Loterie.

Sâmbătă în 30 Novembre 1889.

Buda: **64 41 65 38 75**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 30 Novembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	100.45	100.70
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.68	5.63
Napoleon	9.42	9.39

[235] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolariu din 1888, prin acésta se publică concurs pentru indeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Sibiiu Cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din paușalul de cancelariă din fondul Rudolfin archidiecesan și din tacsele, ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale șipentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa II a din Sibiiu-Cetate, la care e computată și locuința în natură.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 de ḑile computate dela ḑiua, ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“ *).

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Sibiiu, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Sibiiu, ţinută la 28 Octobre (9 Novembre) 1889.

Președinte: Notariu:
Ioan Hannia m. p., **Mateiu Voilean** m. p.
adm. prot.

Nr. 7523 Pl. Se apróbă și se publică cu acel adaus, că concurenţii mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor și o tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din ședința plenară ţinută la 6/18 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

*) Veḑi „Telegraful Român“ Nr. 123 din 14/26 Novembre a. c.
Administraţiunea.

Nr. 595. [234] 3—3

CONCURS.

La ordinul Preaveneratului consistoriu dto 19 Septembre 1889 Nr. 6245 B. concursul publicat în „Telegraful Român“ Nr. 34 din 28 Martiu a. c. pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din Rĕchita cu filia Strugar se prolungesce pe un termin nou de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt celea specificate în primul concurs, cari dau suma de 403 fl. 87 cr.

Aspiranţii la numita parochie au sĕ-și substérnă suplicile lor instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul preclus.

Concurenţilor le stă în voie a se presentá sub durata concursului în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica din Rĕchita spre a-și arĕtá desteritatea în celea rituale.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Sebeș, in 31 Octobre, 1889.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 697. [239] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Mogója se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea cimiteriului în mărime de 1000 ☐°, a progradiei bisericei și a unei grădini, cari tóte la olaltă aduc un venit anual de fl. 6.—

2. Dela 180 căsi câte o ferdelă mică (16 cupe) de cucuruz sfărmat à fl. . fl. 180.—

3. Tot dela atâtea căsi câte o ḑi de lucru cu palma fl, 40.—

4. Pentru 4 molitve pe an dela fie-care casă câte 60 cruceri . . . . . . fl. 108.—

5. Stolele usitate, cari se pot aflá dela subsemnatul oficiu protoprosbiteral și cari după calculul mediu al celor 5 ani din urmă dau un venit anual de . . . fl. 120. —

6. Remuneraţiuni pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern și estern bisericesc . . . . fl. 46.60

Suma venitului anual fl. 500.60

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiţi a-și așterne petiţiunile lor concursuali instruite conform dispoziţiunilor statutului organic și ale regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeș, 6 Novembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeș în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 622. [241] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Brosceni, protopresbiteratul Mercurii, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porţiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219 ☐° orgii pămênt arătoriu; 1533 ☐° orgii grădină, 1 juger 975 ☐° orgii fênaţe, tóte cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—

2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—

3. Dela 70 familii câte o ḑi de lucru cu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—

4. Venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză fl. 30.—

5. Venitele stolari dela botezuri, cununii și îngropăciuni, după calculul mediu al celor 5 ani din urmă . . fl. 60.—

6. Folosirea unui pămênt al bisericei cu venit anual de . . . . fl. 30.—

Suma . . fl. 400.—

Reflectanţii la acest post au a și asterne petiţiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mercurea, la 7 Novembre, 1889

Ioan Droc,
protp.

Nr. 790 [236] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pentru un post de capelan pre lângă neputinciosul paroch din Pórta Nicolau Balcă, pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu dto 30 August a. c. Nr. 5627 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din tóte venitele sigure ale parochiei de cl. a III a Pórta în sumă de 200 fl.

Doritorii de a concurá la acest post au a-și asterne suplicile lor instruite conform legii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesti, în 2 Novembre, 1889.

Traian Meţian, protopresbiter.

Nr. 810. [230] 3—3

EDICT.

Anna Călugăr gr. or. din Saschiz, comitatul Têrnavei mari, carea de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Patriciu Pintea gr. or. din Șarpatac, comitatul Têrnavei mari, fără a se scí unde petrece, — conferm resoluţiunei consistoriale din 11 Iuliu 1889 Nr. 4220 B. — se provócă a se presentá la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţia intentat asupra-i de bărbatul ei sĕ va pertractá și decide și în absenţa ei.

Sighișóra, 20 Octobre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Dumitru Moldovan,
adm. prot.

---

[231] 3—3

O măeriște

în strada Șviţerei (Schweitzer-gasse) constătătóre dintr'o **casă** cu **o odae, culină** și **pivniţă,** apoi dintr'o **șură fórte mare de zid** și **acoperită cu ţiglă** împreună cu **grașduri pentru 16 capete de vite** și dintr'o **grădină de legumi,** e de vênḑare, eventual numai decât de esarêndat cu condiţiuni favorabile.

Deslușiri mai deaprópe la cassa orășănéscă.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [232] 3

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos 1890.

Anul al treiḑeci și nouĕlea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal** și **telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ** și **vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** și **învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Încheere.) — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunţe.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

☞ Spre evitarea ☜

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă

pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^{ma}

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	preţul	2.40
1 ismeană „ . . .	„	2.50
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 păreche mânuși „	„	—.80
	Preţul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	preţul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 păreche mănuși „	„	1.—
	Preţul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieţi și fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mănuși Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

☞ **Câtă vreme ţine provisiunea.** ☜

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile și trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 3—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 127 Sibiiu, Joi 23 Novembre, (5 Decembre) 1889. *Anul* **XXXVII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori.
15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Novembre.

„Poporul este talpa țěrei,“ așa s'a esprimat un mare bărbat de stat în parlamentul vecinului regat, un eminent bărbat de stat al României. „Poporul este talpa țěrei,“ o dicem și noi pentru statul nostru, și adaogem îndată, că cine lucră în detrimentul poporului mai cu sémă cu tendențe politice, după cum se face acésta de un bun timp încóce în statul nostru, cine slăbesce pe poporul român pentru esemplu, ca sě întărésca prin acésta pe cel magiar, acela lucră în detrimentul statului, slăbesce o parte din temelia pe care se radimă statul, și, dusă la estrem slăbirea unei părți din temelie, trebue sě se surpe statul.

O constatăm acésta fără a urmări cestiunea pe terenul acesta.

Alta este tendența nóstră. Constatăm, că poporul este talpa țěrei, ca sě putem constatá o altă basă, pe care zace temelia, ca sě putem constatá, că scóla este basa, pe care se radimă și poporul, și că cine lucră în detrimentul scólei unui popor, acela îndoit subminéză temeliile statului.

Pentru scóla poporului nostru între nefastele împrejurări dela noi, trebue sě pórte grijă biserica și sě se lupte cu sute și mii de neajunsuri parte din lăuntru, parte însě din afară, care de care mai nepriincióse pentru prosperarea scólei, pentru consolidarea și înaintarea ei, și cu ea consolidarea și prosperarea poporului, atât în cele materiale, cât și mai cu sémă în cele morale.

Nu ne vom pune pe teren polemic spre a arătá, la câte șicane suntem supuși cu scólele nóstre, nu vom arătá multele pedeci din afară, care nici atunci nu ar fi justificate, când scóla ar urmărí scopuri contrarie societății, în care trebue sě ne învêrtim în tóte dilele, nu o vom face acésta.

Nu vom cercá nici multele neajunsuri interne, începênd dela sĕrăcia cea proverbială, și terminând cu órba ignoranță, care de multe ori ne împinge până la marginea desperărei, ci de astădată vom rĕmâné la visitarea scólelor nóstre confesionale, pe care o prescrie și normativul nostru scolariu.

Repetăm cele accentuate în dilele trecute. La multe din scólele nóstre sě constată mai multe neajunsuri, cari puteau fi delăturate, dacă organele chemate a supraveghiá și-ar fi împlinit datorința.

Cu deosebire organele statului vin și ne denunță defecte de natură privitóre la aranjarea internă a scólei, cari însě împedecă începerea învěțămêntului aprópe în ambele dóuě luni de scólă ale tómnei. Mai cu sémă obvin asemenea defecte în comitatul Huniedóra, Alba-inferióră, Solnoc Dobâca, și Têrnava-mică.

Am căutat și noi după isvorul acestor defecte, și am aflat că el se baséză în cele mai multe casuri în lipsa de bunăvoință la comitetele parohiale.

Am mers mai departe, și am ajuns la constatarea unui lucru, că anume oficiile protopresbiterale nu au visitat scólele din tract nici cel puțin odată pe an, după cum cere normativul scolariu, și acésta a fost urmarea cea rea, că organele din parochie, vědêndu-se fără controlă, nu s'au interesat ele din îndemn propriu de scóle, și a ajuns lucrul la denunțarea, pe care o fac apoi organele statului.

De bună sémă autoritatea bisericéscă va întreveni, și față cu organele negligente va purcede cu tótă rigórea regulamentului disciplinariu.

In special cât privesce visitațiunea scólelor cel puțin odată pe an prin protopresbiterul concernent și resultatele visitărei, autoritatea bisericéscă de bună sémă este pe deplin orientată despre scăderile observate la scóle și mĕsurile, cari sunt de a se luá pentru delăturarea acestora. In acéstă credință ne întăresce și impregiurarea, că consistoriul încă la 7 Septembre a ordinat facerea de rapórte detaiate despre visitarea scólelor în decursul anului scolariu trecut cu speciala indigitare a scăderilor observate, și a mijlócelor pentru delăturarea acestora.

Rapórtele speciale de bună sémă vor face lumină în 2 direcțiuni: vor arătá, care protopop e la înnălțimea chemărei sale, și unde se cer mijlóce aspre pentru delăturarea defectelor.

Și dacă informațiunile autorității bisericesci se vor îmbogățí și prin visitațiuni făcute de persóne esmise din centru, noi suntem de credință, că se vor delăturá cel puțin neajunsurile, cari atârnă dela vointa și putința nóstră.

Revista politică.

Adunarea plănuită a studenților universitari din Budapesta a avut loc Duminecă. Cu acésta ocasiune s'a proiectat și o demonstrațiune în onórea lui Kossuth.

Numĕrul studenților, cari au luat parte la desbaterile asupra petițiunei, în care se cere ca Kossuth sě fie primit cetățén ungar în mod escepțional și cari au inscenat demonstrațiunea a trecut preste 200, ér conducĕtoriul a fost neaoșul magiar Weissfeld.

Preste tot însuflețiunea nu a fost prea mare și acésta se atribue împregiurărei, că Hunfalvy a publicat un apel în „Nemzet“ la adresa tinerimei, în care o certă pentru scandalele, ce le face și o mustră sě se abțină dela agitațiuni și sě-și vadă de studii.

Mai penibilă impresiune a provocat însě comunicatul din „Budapesti-Ujság“, prin care se confirmă faptul, că în adevěr o bombă cu dinamită a fost aședată ascuns sub pavagiul de lângă casa deputaților și că acéstă sta în legătură cu o sfóră, care se termina în grădina museului și se aștépta numai momentul potrivit ca dl Tisza sě fie nimicit. Un deputat opozițional, care a aflat de acest complot a stăruit mult până s'a delăturat acéstă cursă a dinamitardilor.

Agitațiunea pentru Kossuth se cultivă mereu în șirurile oposițiunei estreme. Un comunicat al acestei partide face o declarațiune gravă, accentuând, că proiectul lui Irányi, presentat dietei, a fost adus la dorința directă și în deplină conțelegere cu Kossuth, căci el voesce sě și reguleze încetățănirea pe calea legei, nici decum prin interpretări dubióse. Se provócă deci tóte corporațiunile sě-și facă petițiuni în acel sens, sě se le astérnă dietei, pentru-ca cât se póte mai des sě se aducă acéstă cestiune în discusiune.

Discusiunea în dietă se continuă de altfeliu tot pe calapodul cel vechiu. Ce i drept preste desbaterea generală a bugetului a trecut guvernul, diferitele posițiuni însě din desbaterea specială dau material mult oposițiunei de a aruncá săgeți în cóstele dlui Tisza.

La posițiunea „spesele curții regesci“ luà cuvêntul Blasiu Orbán și după-ce declară, că curtea regéscă pentru Ungaria nu esistă, într'un ton dur și în aplausele oposițiunei, a declarat că dl Tisza jócă rolul de denunciant între corónă și oposiție. Președintele 'l îndrumà la ordine. Orbán însě dise, că trebue ca ministrul-președinte sě sufere de creeri și deputatul inflăcărat, fără a mai asculta admonierile președintelui, 'și continua vorbirea în cel mai vehement ton. —

In dilele trecute s'a întrunit în Praga comitetul esecutiv al bărbaților de încredere spre a face pregătirile de alegere în cele 68 cercuri electorale, unde maioritatea trimite deputați germani. Protestele ce se ridică din tóte părțile, contra dietei boeme, care a nimicit mandatele deputaților germani, dovedesc activitatea cea mare ce se desvóltă și totodată unirea, în care lucră germanii pentru a reeși éră și cu candidații lor. Se fac însě totodată încercări și pentru o aplanare a diferințelor între cehi și germani și se crede, că acésta incercare va fi mai cu succes, deóre-ce s'a trecut preste desba-

---

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Urmare.)

De când sunt tot am iubit,
Și nu m'am mai spovedit.
Da eu când m'oiu spovedí
Șepte popi mi-or trebuí.
Șepte popi din șepte sate
Și Vlădica din cetate
Și tot nu le-oiu spune tóte;
Unu sě-l chiame Ilie
Eu sě-i spun și el sě scrie;
Unu sě l chiame Iuăn
Sě me scótă din canon.

* * *

Pentru sărutat curat
Nici popa nu dă pěcat;
Pentru sărutat cu trébă
Nici popa nu te întrébă.

* * *

Popa dice că nu fură,
Da l'am prins la rótă'n șură,
Róta fuse ferecată
Popa la ea s'o desbată.

* * *

Fireai boltă sănětósă
Multe fete faci frumóse;
Mulți ani boltă sě trăesci,
Câte fete'mpodobesci.

* * *

Bate-me Dómne cu bâta,
Nu me bate cu urîta;
Bate me Dómne cu ruda,
Nu me bate cu bolunda.

* * *

Cât fu postu lui Crăciun,
M'apucaiu sě tot ajun,
Dóră-mi capět bărbat bun.
Ce bărbat mi-am căpětat
Și nóptea sě fi mâncat,
Încă l'aș fi căpětat.

* * *

Pretenuță draga mea,
Nu-mi mai strica inima.
De-mi trébă drăguțu teu,
Sě me usc ca frunda'n těu,
Ca frunda bujorului
De-asupra isvorului.

* * *

Jele-i Dómne, cui i jele,
Jele-i inimuții mele
De brâuț și de inele,
Că-i dus bădița cu ele.
Și s'a dus și nu mi-a spus
Și doru nu și l'a dus.
L'aș trimete, n'am pe cine,
Ducel-aș eu, mi rușine.
I-aș trimite eu pe lună.
Ca sě-i spue voie bună;
Dar luna-i trup rotunjor,
Nu i-a spune că mi dor.
Ia-și trimite eu pe stele,
Ca se i spue dor și jele,
Stele's multe mărunțele
Nu i-or spune, că mi jele.

* * *

Dómne la inima mea
Este o negurice grea,
Nici odată nu se ia.
Plóuă Dómne și rěsbună
Dóră-mi faci inima bună;
Plóuă Dómne prin sěnin
Dóră-mi faci voia deplin.

* * *

Inimuță ca a mea
Dómne la nime nu da,
Inimuță ca la mine
Nu mai da Dómne la nime,
Că-i mâncată amar de rele
Ca valea de petricele;
Și-i mâncată de mulți rěi
Ca valea de bicatei;
Și-i mâncată de dușmani
Ca valea de bolovani;
Ba-i mâncată de strěini
Ca iarba de boi bětrâni.

* * *

Sěracă inima mea,
Iar' începe a me durea;
Nu me dóre de durere . . .
Me dóre de vorbe grele,
Ce le fac suflete rele.

* * *

De dóuě trei dile'ncóce
Nu sciu ce bólă me cóce,
Că nimica nu me dóre
Numai me usc pe picióre.

* * *

Dute dor și-atunci vină,
Când a vení apa lină.
Dute dor și-atunci te 'ntórce
Când a vení apa'ncóce.
Dute dor și te resfiră,
C'amea mândră e copilă;
Dute dor și te revarsă
C'amea mândră e mirésă.

* * *

Bine-a dis frunda de vie,
Că dragostea nu-i moșie
Ci năcaz și dușmănie.
Dragostea din ce-i făcută?
Din omul cu vorbă multă,
Tot vorbesce nu mai tace,
Dragostea așa se face.
Urîtul din ce-i făcut?
Din omul care-i tăcut,
Dice una ș'apoi tace,
Urîtul așa se face.

* * *

Floricică trei cănace
Dragostea din ce se face?
Nici din mere, nici din pere,
Ci din ochi și din sprâncene,
Și din buze subțirele
Mușca'ț-aș lele din ele.

(Va urmá.)

terea asupra încoronărei regelui şi a drepturilor publice ale statului boem. —

Mesagiul, cu care regele român a deschis sesiunea de tómnă a corpurilor legiuitóre din România a făcut în genere bună impresiune asupra cercurilor conducĕtóre din Europa. Din el se vede, că în cât privesce politica esternă România stă în bune relaţiuni cu tóte puterile europene şi că se va nisuí şi mai departe a urmá acéstă politică prin respectarea unei stricte neutralităţi.

In cât privesce afacerile interne regretă, că nu e o mai mare stabilitate, că ţara e ţinută în continuă agitaţiune. Promite o mulţime de proiecte reformătóre şi de imbunătăţire.

Aceste promisiuni însĕ sunt primite cu mare neincrederere şi disputate în cel mai nefavorabil mod de presa oposiţională. Neincrederea provine din causa, că durata actualului cabinet nu póte fi lungă, dacă nu se vor disolvá camerile Oposiţia e puternică, dl Catargiu a format falangă, alăturea cu dênsul luptă vernescescii, ér liberalii de tóte nuanţele în unire cu democraţii sunt hotărîţi a luptá sub un stég contra guvernului.

Alegerea de preşedinte a lămurit îndată situaţiunea. In senat s'a ales gen. Florescu, fost preşedinte şi sub guvernul dlui Catargiu; la camera deputaţilor a întrunit, ce-i drept, dl Cantacuzino candidatul guvernului maioritatea, dar mică maioritate, aprópe disparentă şi dacă oposiţianu avea doi candidaţi catargiştii pe dl Catargiu şi liberalii toţi pe dl D. Bratianu era problematică reuşirea actualului preşedinte.

Ţinuta şi tonul blăjin cu care preşedintele a mulţămit adunărei deputaţilor pentru alegere tradéză mult posiţia critică, în care se află guvernul. O disolvare a camerilor va trebuí în tot cesul sĕ se facă, dacă nu acum, mai târḑiu decumva guvernul ţine a-şi realisá proectele.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 1 Decembre, 1889. Ca la noi la nime! Aşa trebue sĕ esclam, vĕḑênd desvoltarea lucrurilor din Ungaria.

Şi în adevĕr, ca la noi la nime. Rusia, colosul de nord, pare a se teme de o mână de ómeni, cum sunt evreii, şi emanéză ucaze, care de care mai căzăcesci pentru stirpirea acestui soiu de ómeni din lăuntrul ei, îi trimite cu drept şi fără drept preste graniţă, le confiscă averile şi eserciéză asupra lor cele mai drastice mĕsuri, numai şi numai sĕ nu le mai ticnéscă traiul în Rusia şi sĕ nu se incuibe mai tare în ea.

Ómenii de stat ai României încă s'au îngrijit de timpuriu, ca sĕ nu prindă rădăcini prea afunde în ţéră acest popor şi nu i-a acordat drepturi de o potrivă cu ceilalţi cetăţeni, şi aşa ori cât de mare ar fi numĕrul evreilor în România, influinţă ei nu esercéză, căci nu pot, de aceea nici nu trebue sĕ ne mirăm, că multe familii trec frontierile spre aşi câştigá o viéţă mai ticnită şi mai corĕspondĕtóre în alte locuri şi că spre acest scop s'a format chiar o societate de ajutorare.

Despre Germania, Francia şi Anglia nu mai amintesc. Ori de câtă avere ar dispune cu deosebire evreii din Anglia şi Francia ei sunt numai nesce elemente disparente în masa compactă a statelor naţionale.

La noi însĕ nu stă lucrul aşa. Protecţiunea, de care se bucură în special în Ungaria i-a incuragiat atât de mult, încât numĕrul lor se sporesce în grad cu mult mai înalt ca al celorlalte naţionalităţi. Partea cea mare dintre ei, cari sunt escortaţi de cazaci preste graniţă năpădesc la noi, unde căpĕtându-şi un bun adăpost, se simt ca în sinul lui Avram şi nu le vine sĕ ne mai părăséscă.

Cine a cunoscut Ungaria numai cu 20 de ani înainte şi cine 'şi dă ostenélă sĕ cunóscă în câte ţinuturi nu s'au incuibat evreii, se va mirá însuşi, cum s'au putut înmulţí fii lui Israil.

Lucrul se esplică uşor. E destul sĕ amintesc, că guvernul magiar a luat tóte mĕsurile de a creá posiţiune favorabilă acestui popor speculant, care pentru a măgulí patriotismul magiar şi a şi puté ajunge mai uşor scopul nu cruţă nici sfântul nume al familiei, care l'a mostenit dela moşi strămoşi.

Şi ungurii în ilusiunile lor de a asimilá şi petrile numai şi numai a puté creá un stat naţional, după tipul statului frances, german, român, etc. nu vĕd pericolul, ce-i ameninţă, nu vĕd, că acest soiu de ómeni sub etichetă falsă 'şi urmăresc scopurile lor egoiste, nu vĕd, că se imbogăţesc mereu, esercită cea mai mare influinţă în stat, avênd în posesiunea lor presa şi banii şi că acésta posiţie, de care se bucură ei o au în contul celorlalte naţionalităţi mai puţin speculante, dar în tot casul mai folositóre patriei.

Nu voesc atât sĕ ridic hulă ori sĕ agit contra unui popor, care 'şi esercitéză facultăţile sale bune, rele, în lupta de esistenţă şi-şi scie croí cărările, cari 'l duc la scop, căci cu celelalte popore póte trăí şi el în monarchia nóstră, pe care pare că anumit o a destinat provedinţa sĕ se adăpostéscă în ea ḑeci de limbi.

Me simt însĕ atins în patriotismul meu şi atins trebue sĕ se simtă ori-ce român, când vede pornirile pătimaşe şi insinuaţiunile, ce se fac la adresa poporului român.

Nu e destul, că pe unde s'a incuibat acest popor nemilostiv şi speculant, comunele românesci sunt aprópe nimicite, moşia ţĕranilor pică rênd pe rênd în mâna ovreului şi poporul român sĕrăcesce veḑênd cu ochii, mai vine şi presa „patriotică“ şi îi incurageză sĕ păşéscă şi cu mai mare energie pe drumul, ce le e deschis, sĕ se intăréscă legăturile de amiciţie *jidano-magiare*, pentru-ca sĕ pótă nimicí poporul mostén, pe românii, cari stau în drumul aspiraţiunilor magiare şi pentru cari nu se va puté realisá în veci visul de aur magiar: un stat naţional.

E ruşine şi blasfemie a ridicá hulă şi a aruncá înjurii asupra unui popor pacinic şi trainic, care a mostenit plaiurile şi câmpiile acestei ţĕri dela străbuni şi au sciut a le păstrá încă curate şi neatinse, dându-şi sângele şi viaţa.

E lucru de condamnat a provocá luptă deschisă în unire cu un popor, care până eri alaltăeri abia era cunoscut, nestabil şi care şi caută patria, unde i se pare traiul mai ticnit.

Cu astfeliu de apucături nici când nu mai póte fi vorba de o înţelegere între fii unei patrii şi în special cu poporul român, carele a dat atâtea probe, că scie ţinea la ambiţiunea şi demnitatea sa.

X.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

6. Ḑice acelaşi protopresbiter, că pentru gravaminele acusătorilor, cari nu numai sunt neîntemeiate, dar totodată lipsite de ori-ce gravitate, se agitéză parochia, tractul, ba până la un punct óre-care întrégă biserica.

Ad 6. Că întemeiate sunt gravaminele acusătorilor sau ba? va decide judecĕtoria competentă; dar că gravamine de asemenea natură le consideră acusatul de „lipsite de ori ce gravitate“ este destul de caracteristic pentru un preot în posiţiunea dênsului.

Neg, că pentru aceste gravamine s'ar agitá parochia, tractul, ba chiar întréga biserică; constat însĕ şi eu, că pentru paralisarea acestor gravamine au pus la cale acusatul şi amicîi sei o agitaţiune în parochie, umblând din casă în casă pentru subscrierea unei contrapetiţiuni către consistoriu al carei tecst cei-ce o au subscris nici nu-l cunosc, apoi prin articoli sensaţionali şi proteste publicate în „Tribuna“ în numele unor parochiani, carii nici nu sunt toţi în stare se pricépă celea ce se afirmă în numele lor, *ne sciind unii nici scrie*, mai apoi prin tract, cu înscenarea de ovaţiuni, banchete şi deputaţiuni la Esc. Sa metropolitul, şi tot prin „Tribuna“ provocând întréga bisĕrică sĕ se intrepună pentru absolvarea acusatului *„martir“* „protopop model“ şi alţi titlii, care de care mai „modest“, până când şi chiar în sinodul eparchial au provocat desbateri şi animosităţi, presentând suspensiunea drept un gravamen al bisericei contra „despotismului“ archiereului.

Deci dacă nu-i place agitaţiunea sĕ nu o facă dênsul şi amicii sei, din partea nóstră póte fi odihnit.

7. „Protopresbiterul declară de neadevĕrată acusa, că n'ar fi voit se ajute comitetului parochial la compunerea listei membrilor sinodului, din contră a compus însuşi un proiect de listă şi l'a transpus comitetului spre întregire. Comitetul însĕ a scos din lista acésta pe mai mulţi membrii onorabili, şi a întrodus pe alţii, chiar şi pe Nicolau Pop, care e membru al une. alte parochii“.

Ad. 7. S'a arĕtat deja ad 3, ce ajutoriu a dat acusatul comitetului la compunerea listei membrilor sinodului. Nu avea dsa sĕ compună însuşi un proiect de listă, ci se participe la şedinţa comitetului, şi în conţelegere cu acela sĕ rectifice lista lista (§ 5 Regul. pentru parochii). Tot acolo s'a arĕtat cine şi pentru ce s'a scos din lista membrilor sinodali — ér că au întrat, respective că nu s'a sters din lista vechie dl Nicolau Pop secretariu la direcţiunea financiară — nu póte fi vina comitetului, carele nu scia, că el s'a mutat câteva ḑile mai nainte din cetate în suburbiul Iosefin, ci a acusatului, carele dacă a sciut de acésta trebuia sĕ o aducă la cunoscinţa comitetului.

De almintrea pe dl Nicolau Pop al cărui birou este în cetate, şi carele de când locuesce în Sibiiu totdeuna şi-a împlinit datorinţele sale de parochian al parochiei nóstre, noi nici nu-l puteam sterge din lista parochianilor fără ca dênsul sĕ o céră acésta, chiar de am fi sciut, că dênsul s'a mutat cu locuinţa în suburbiul Iosefin, pentru-că Statutul organic nu interḑice nimenui ca de odată sĕ fie membru la mai multe parochii, ba nici nu impune ca fie-cine sĕ se facă membrul parochiei pe al cărui teritoriu locuese, ci în § 4 norméză numai procedrra, după care un „strĕin“ se primesce în „parochia“, în care s'a „aşeḑat“ „dacă vrea a se face membrul ei“.

Acusatul n'a dovedit, că dl Pop „vrea“ şi că s'a făcut membrul parochiei din suburbiul Iosefin, din contra dl Pop prin aceea, că a participat la sinodul nostru parochial din anul acesta, a dovedit, că este şi vrea sĕ rĕmână membrul parochiei nóstre, şi dacă este aşa, mai cu sémă în oraşele cu mai multe parochii, cu graniţe nesigure, şi unde ómenii îşi schimbă des locuinţele, unde adese-ori unii peste vară locuesc în suburbii, ér peste érnă în oraş — nu se póte des considerá voinţa individului, carele voesce sĕ fie membrul altei parochii şi nu al aceleia pe al cărei teritoriu locuesce, căci nimene nu este datoriu sĕ se facă membrul parochiei, în care se „aşéḑă“, ci are numai facultatea sĕ se facă „dacă vrea.“

8. „Négă că ar fi căutat elemente, cu ajutoriul cărora sĕ se rĕsbune asupra cuiva. El şi-a apĕrat posiţia de paroch şi protopop.

Cine i-a atacat posiţia lui de paroch şi protopop?

ad 8. Eu am arĕtat deja ad 4, nu numai că acusatul a căutat elemente cu ajutoriul cărora sĕ se rĕsbune asupra acelora, cari vor ordine şi disciplină în biserică, dar chiar şi modul cum s'a folosit de acele elemente şi cum şi-a preparat terenul spre acésta cu călcarea datorinţei sale de paroch.

Posiţia lui de paroch şi protopop nimenea nu i-a atacat-o cel puţin noi parochienii nu.

Nu noi, ci el are sĕ dovedéscă, cine şi cum i-a atacat posiţia sa de protopop?

9. „Sinodul parochial ordinariu din 28 Ianuariu nu s'a prorogat, ci şedinţa aceea s'a încheeat atunci, şi s'a convocat a 2-a şedinţă pe 2 Februariu, ér ordinea ḑilei n'a statorit o sinodul, ci parochul ca preşedinte în virtutea § lui 10 din Stat. org.“

ad 9. Nu sciu ce folos vrea acusatul sĕ tragă din aserţiunea că sinodul din 28 Ianuariu nu s'a prorogat, ci şedinţă aceea s'a încheiat atunci şi s'a convocat a dóua şedinţă pe 2 Februariu.

Dacă se pune pond pe acéstă distincţiune, me rog sĕ se procure din oficiu protocolul sinodului respectiv.

Încât pentru causă eu nu pun nici un pond pe distincţiunea ce o face acusatul.

Atâta sciu, că sinodul din 28 Ianuariu după ce a resolvit reclamările şi prin asta conform §-lui 5 din Regulamentul pentru parochii, din partea sa a terminat afacerea cu lista membrilor sinodului parochial — n'a întrat mai departe în pertractarea meritorie a obiectelor puse la ordinea ḑilei, ci a esmis din sinul seu o comisiune pentru esaminarea raţiociniilor, cu îndrumarea ca aceea sĕ raporteze la şedinţa defiptă atunci pe 2 Februariu.

Asta după mine e prorogare, căci la din contră sinodul ordinariu trebuia închis şi pentru pertractarea obiectelor neresolvite trebuia convocat prin presidiu, cu 8 ḑile înainte alt sinod estra ordinariu, ceea-ce nu s'a întêmplat, căci sinod ordinariu după § 12 din Stat. org. numai odată în an se ţine, în luna lui Ianuariu.

Deci dacă ar stá aserţiunea acusatului, atunci chiar pentru intenţiunea dênsului este mai rĕu, — căci după dênsul şedinţa din 2 Februariu ar fi fost sinod estraordinariu şi încă neconvocat, ér după §-ul citat din regulamentulul pentru parochii, reclamări contra listei membrilor parochiei numai la sinodul „procsim ordinar“ se pot resolví, prin urmare acésta cestiune eo ipso nu s'a putut nici admite la discuţiune în şedinţa din 2 Februariu.

Nime nu atrage la îndoélă dreptul preşedintelui de a pune obiectele pertractânde la ordinea ḑilei, pentru că acésta este normat în §§ 9 şi 10 ai Stat. org. însĕ nu ca drept, ci ca „datorinţa“, ér „drept“ au şi membrii sinodului tot după § 10,

A pus el obiectele pertractânde la ordinea ḑilei încă atunci când a publicat sinodul (§ 9 St. org.) şi din acele cel dintâiu, „eventualele reclamări contra listei membrilor sinodali“ s'a resolvat în şedinţa din 28 Ianuariu şi după ordinea staverită deja în şedinţă a urmat raţiociniul epitropiei respective comitetului. Ací s'a intrerupt ordinea până după efeptuirea revisiunei prin comisiunea esmisă din sinul sinodului, după asta avea sĕ urmeze raportul şi propunerile comitetului, apoi alegerile.

Este lucru firesc deci, că în şedinţa următóre, la primul loc trebuia sĕ vină la pertractare obiectul pus deja la ordinea ḑilei în şedinţa din 28 Ianuariu şi intrerupt până când va raportá comisiunea esmisă din sinul sinodului — adecă: raţiociniul epitropiei, şi obiecte nóuĕ nepublicate, n'au putut fi admise până când se va eshauriá numĕrul obiectelor puse deja la ordinea ḑilei.

Astfeliu s'a şi urmat şi acolo unde preşedintele n'a voit sĕ consimţéscă cu acésta, s'a provocat votul sinodului

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Logodnă princiară). In luna lui Iuniu anul viitoriu cu ocasiunea iubileului regelui belgian Leopold se va face totdeodată şi logodna între fiica sa Clementina şi mostenitoriul de tron italian. — Impĕratul german şi ar fi dat consimţĕmêntul ca sora sa Margareta sĕ trécă la religiunea gr. orientală.

(Neajunsuri scolare). Dintr'o corespondenţă mai lungă „De de pe Ampoiu“ estragem următórele:

Iuvĕţământul ĕst an s'a început mai în tóte scólele la începutul lui Octobre. Numĕrul copiilor, cari cercetéză scóla însĕ e fórte mic, din causa, că organele administrative ale comunelor fórte puţin se interesézá de scólă; ba pot afirmá, că nu numai nu se intereséză de loc, ci din contră, împedecă afacerile scolari.

Absenţiile scolare de şi se dau regulat antistiei, copii totuşi nu vin la scólă. Causa uşor o putem aflá Lista absenţiilor zace douĕ, trei, sau mai multe sĕptĕmâni, scie Dḑeu pe unde şi numai într'un târḑiu se pedepsesc părinţii, cari nu-şi trimit copii la scólă; ba câte odată nici nu se pedepsesc. Eu cred, că dacă antistia primesce o astfeliu de listă cu absenţii in sĕptĕmâna cutare are datorinţă ca îndată sĕ admonieze respective sĕ pedepséscă pe cei renitenţi; ca aşa în sĕptĕmâna viitóre cei pedepsiţi sĕ fie siliţi a şi trimite copii la scólă. Pe la noi însĕ nu se face aşa.

Tot cam aşa stăm şi cu salariele învĕţĕtoresci. Aceste variază între 150—200 fl, salariu destul de modest pentru învĕţătoriu, dar şi acesta cât e, ómenii antistiei vor sĕ-l reducă, apoi învăţĕtoriul nici nu şi l póte primí regulat. Voiu arĕtá cas concret.

Nu de mult s'a ales învăţĕtoriu în comuna Presaca, un pedagog absolut şi cualificat cu salariu de 150 fl. La acésta alegere judele comunal a voit sĕ reducă salariul, ḑicênd: „Da nu se află altul cu plată mai puţină?“ Astfeliu s'a întêmplat şi la alegerea din anul trecut în comuna Feneş, când un jude ţipat a strigat în gura mare: „cine mai pune învĕţătoriu cu atâta plată? (200 fl.) că vine altul mai lesne“. Poftim acum şi scóte plata învĕţătoriului dacă o mai poţi.

Mare li-se pare antistiilor comunale lefile învĕţătorilor, cari scie Dḑeu cu câte lipse şi nĕcasuri s'au luptat până-ce a ajuns în posiţie de a puté fi învĕţătoriu, ér plata lor de juḑi de câte 60—100 fl.(ba în anii trecuţi şi 180 fl.) afară de multele accidenţii li-se pare mică şi vor sĕ o măréscă cu tóte că ei nu numai nu a spesat nimic cu scóla, dar póte că nici nu a intrat în scólă în viéţa lor

Trebue sĕ amintesc şi aceea, că salarele se plătesc cam pe jumĕtate din arênda crişmăritului de 3 luni de tómnă, ér restul din repartiţiune. Acésta cât e de puţină în proporţiune cu numĕrul caselor abia se scóte în decurs de un an ba şi mai bine şi numai dupa vre-o câteva pâri de ale învĕţătoriului pe la Ven. consistoriu, pretore, inspector regesc etc. apoi atunci când se scóte, ai sĕ auḑi înjurături şi blăstămuri asupra bietului învèţătoriu. Câte aruncuri de sute de floreni se scot de pe spatele ómenilor pentru salariele funcţionarilor antistiei şi pentru alte spese comunale şi poporului nu i-se par grele şi mari, numai plata învĕţătoriului e multă şi nesuportabilă pentru el, fiind-că aşa aude dela ómenii antistiei, şi de aci urméză, că învĕţătoriul e rĕu vĕḑut înaintea poporului.

Mult ar mai fi de ḑis despre scólă, dar ca sĕ nu fiu prea lung în descriere închieiu, voiu reveni însĕ la acest obiect cu altă ocasiune, când voiu arĕtá cum stăm pe aici şi cu afacerile comunale. *Slova.*

* (Convocare.) Domnii membri ai „Societăţii de lectură a inteligenţei din Orĕştie şi jur“ se convócă pe calea acésta la adunarea generală, ce se va ţiné la *8 Ianuariu 1890* st. n. 3 óre p. m. in localul societăţii susnumite (Strada Domnilor Nr. 12)*).

Comitetul.

* (Necrolog.) Vĕduvul Gavriil Nodiş, paroch gr. or. ca soţ; Lucreţia ca fiică, Anastasia Cupşa preotésă vĕduvă ca mama, Pavel Cupşa ca frate, Gregoriu Nodiş şi soţia Ana ca socrii, Samuil Cupşa protopresbiter gr. or. şi soţia născ. Paraschiva Pop ca unchi, Raveca Herman născ. Cupşa protopopésă, Victor Cupşa, candidat de advocat, Ioan Cupşa student octavan, Florica, Augustin, Aurel, Ioan şi Ana Cupşa, Teodosia Cupşa măr. Nodiş preotésă gr. cath. ca veri şi vere bune Ioan Nodiş stud. de a III-a clasă, Anastasia, Irina, Eudochia şi Maria Nodiş ca cumnat şi cumnate; atât în numele lor cât şi în numele tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor cu inima frântă de durere anunţă, că mult iubita şi neuitata lor soţiă, mamă, fică, soră, noră, nepótă, vară, cumnată *Raveca Nodiş* născ. *Cupşa* preotésă gr. or. după un morb scurt, dar greu şi a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului Vineri séra la 17 Novembre 1889. st. v. în etate de 18 ani ai vieţii şi al 4 lea an al fericitei sale căsătorii.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpei şi neuitatei defuncte se vor aşeḑá spre eternă odichnă după ritul gr or. Luni la 20 Novembre st. v. în cimiteriul gr. or. din loc.

Fi-ei ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!
Costeni, 17 Novembre, 1889 st. v.

* (Parlamentul magiar.) In şedinţa din 3 l. c. n. s'au întêmplat mari scandale. Orbán a biciuit pe dl Tisza şi pe Iuliu Horváth, a atacat manipulaţiunea în armată etc. In urma unor aspre controverse între Orbán şi Horváth, cel dintâiu a provocat pe Horváth la duel.

* (Demonstraţiunea studenţilor în Budapesta). Precum raportéză „P. Lloyd“ s'au adunat la vre-o 2—300 de studenţi. Adunarea a ales de preşedinte pe preşedintele societeţii de lectură Stefan Pandy. Ca orator a păşit Wil. Weissfeld, care cu multă elocuenţă a predat cestiunea lui Kossuth şi a pretins sĕ se astérnă o petiţiune dietei, în care sĕ se céră modificarea legei de indigenare chiar şi numai pentru Kossuth. Oratorul a atăcat apoi regimul dlui Tisza, în urmă a fost oprit de poliţie a mai vorbí, vorbirea i a fost primită cu „éljen“-uri sgomotóse. S'a acceptat propunerea ca toţi studenţii dela scólele superióre sĕ fie părtaşi la petiţiune. In fine s'a ales un comitet, care se inscrie pe toţi acei studenţi, cari vor sĕ i a parte la un pelegrinagiu la Turin unde sĕ dea faţă cu Kossuth.

* („Emke“). Acésta reuniune intenţionéză a dá concerte şi serate literare în localul teatrului din Cluş, va dá şi baluri în sala redutei, ér venitul va întrá în cassa reuniunei.

* (Bilete pe liniile ferate). Din 2 Decembre a. c. n. se pot căpĕtá bilete pe liniile ferate nu numai la cassă, ci şi la oficiile postale. In Ardél se dau la oficiile postale din următórele localităţi: Bistriţa, Blaş, Orĕştie, Deva, Sibiiu, Alba Iulia, Cluş, Braşov, Maros Vásárhely, Mediaş, Petroşeni, Sighişóra, Reghinul săsesc şi Turda. Se pot luá şi bilete mai multe, cari au valóre pentru ori-ce călĕtorie pe o anumită zonă fără a fi silit sĕ umblí după alte formalităţi.

* (Reuniunea pentru spriginirea prisonierilor din cott. Sibiiu) Comitetul acestei reuniuni a ţinut în 1 Decembre a. c. n. sub conducerea preşedintelui Ales. de Jánosi o şedinţă. Intre obiectele mai însemnate e raportul despre averea acestei reuniuni. In bani are 908 fl. 22 cr., dintre cari 905 fl. 73 cr. sunt depuşi spre fructificare. Doi prisonieri eliberaţi au fost ajutoraţi cu parale. S'a luat cu plăcere la cunoscinţă comunicatul ministeriului de iustiţie, că reuniunea va fi ajutorată la an cu 300 fl. din partea guvernului şi totdeodată sĕ recércă preşedintele a raportá în tot anul despre activitatea şi lipsele ei. S'a esprimat mulţămită protocolară membrului din comitet Atanasiu Cimponeriu jude de tablă in pens. şi advocat în Sibiiu, care a donat pe séma robilor 100 cărţi de rugăciune în limba română.

* (La omorul din Sepsi-Szt.-György.) Ministrul de comunicaţiune a pus premiu de 50 fl. pentru cel care va dá de urma criminalilor: Istok, M. András şi Tánczos, cari au dispărut.

* (Liniile telefonice.) Proba ce s'a făcut ḑilele trecute între linia telefonică dintre Budapesta şi Praga a dat resultat mulţămitoriu. Cu tóte, că acésta linie e cea mai lungă din tótă Europa, de 600 klm., totuşi tóte vorbele au ajuns la destinaţia lor. Linia dintre Budapesta şi Viena întimpină încă greutăţi, căci nici acum nu s'au putut delătură de tot incovenientul, ca un fir sĕ nu comunice şi celorlalte fire vorbele.

* (Proces contra omorului în mase.) In Becscherecul-mare, precum anunţă foile magiare, se va pertractá un proces de tot grav. 57 persóne sunt acusate, că au comis omor şi au fost părtaşe la el. 38 de bărbaţi au fost inveninaţi de femeile lor, veninul l'au preparat dóuĕ femei, cari dădeau cu cărţile.

* (Demoralisare în administraţiune). Intréga antistie cumunală din Móor a fost suspendată de vice span din causa neregularităţilor în administraţiune şi în special în administrarea banilor.

* (Magazin de tutun). Magazinul de tutun se va strămutá dela M. Pártoş la Deva. Oraşul Alba Iulia a protestat contra strămutărei, dar guverul a respins recursul.

* (Turnul Eiffel închis.) Dupăcum se scrie din Paris, turnul Eiffel s'a închis cu începutul lunei lui Decembre şi nu se va deschide până la primăvară. In timpul acesta se vor face mai multe reparaturi şi îndreptări în locurile mai înalte ale turnului. Mai amintim, că Alphand, preşedintele esposiţiunei are de gând sĕ prefacă din câmpul lui Marte o grădină publică, unde între altele se va face şi o grădină de jocuri pentru copii. Dintre edificiile esposiţiei afară de turnul Eiffel se va mai conservá şi atelierul maşinelor, domul din centru şi palatul artiştilor.

* (Comerciul României cu statele strĕine în 1887.) Cetim în „Cur. Fin.“ din Bucuresci: Direcţiunea generală a vămilor a distribuit situaţia comerciului României cu statele strĕine la anul 1887.

Pentru a curmá cu întârḑierea, ce se pune în confecţionarea acestor feliuri de publicaţiuni, aflăm cu o deosebită mulţămire că dl Gr. Olănescu şi-ar dá mari osteneli pentru a organisá serviciul seu în sensul de a publicá in fie-care trimestru deocamdată şi mai târḑiu în fie-care lună situaţia comerciului României cu celelalte state aşa după cum se practică în Francia şi în alte ţĕri, care dau o mare importanţă utilităţii ce reese pentru public din publicarea cât de des posibil a situaţiunei comerciale a unei ţĕri.

In asteptarea de a vedea realisându-se cât mai repede silinţele ce şi dă dl Gr. Olănescu, étă care sunt cifrele, ce represintă mişcarea nóstră comerci- în 1887:

Importaţiuni	fr. 314,680,752
Esportaţiuni	fr. 265,726,613

Importaţiunile covêrşesc deci esportaţiunile cu 48,854,139 franci, contra 40,950,099 în 1886; 20,570,949 în 1885 şi 110,870,731 în 1884.

Tacsele vamale percepute în 1887 dau cifra de fr. 21,191,897 contra 17.173,595 în 1886; 15,523,185 în 1885 şi 16,575,632 în 1884.

Antrepositele au dat la întrări în 1887, 11.549,851 kilograme contra 12.321,276 în 1886 şi 12.769,672 kgr. în 1885, ér la eşiri 11,549,851 contra 12,321,276 în 1886 şi 12,769,872 în 1885.

Transitul în fine se presintă cu cifra de 43,165,867 kilogr. în valóre de fr. 5,173,712, contra 49,438,477 kilogr. în 1886; 23,181,330 în 1885 şi 17.059,305 kilogr. în 1884.

* (Ḑiaristic.) A apĕrut Nr. 4 din „L'Europe“ jurnal internaţional, ce apare în Paris cu următoriul sumariu: Buletin. — Anglia şi Vaticanul. — Informaţiuni: Corespondinţe din Berlin, Praga, Budapesta, România şi Moravia. — Rĕspuns principelui Odescalchi. — Discursul ţarului şi presa englesă. — Între aliaţi. — Incidentul Momsen. — Preparative de rĕsboiu în Germania. — Noutăţi diverse. — Curierul de Paris. — Bibliografic. — Abonamentele pe an pentru strĕinătate sunt 20 franci, pe $1/2$ an 12 fr. Abonamentele se fac la M. L. Fagard, banquier 38. r. N. D. des Victoires. Paris.

MONITOR. 46

Calendariul sĕptemânii

26 Novembre — 2 Decembre.

26 Duminecă: Alipiu, Nicon, Stilian, Acachiu, Iacob Pustnicul, Sil, Georgiu. *27 Luni,* Iacob, Persul, Pinufriu, Natanail. *28 Marţi:* Stefan cel nou, Irinarch, Andreiu, Petru, Ana, Timoteiu şi Teodor episcopi, Petru, Ioan, Sergiu, Teodor şi Nichifor preoţi, Vasiliu şi Toma diaconi, Ieroteiu, Daniil, Chariton, Socrat, Comasiu, Evsebiu, Etimasiu. *29 Mercuri:* Paramon, Filumen, Nicolau, Ioan, Urban, Dionisiu, Pegeosmiu, Pitirun, Ualerin, Fedros. *30 Joi:* † S. Apostul Andreiu cel întâiu chemat, Frumentiu. *1 Decembre Vineri:* Profetul Naum, Filaret, Anania Persul, Antoniu cel nou, Onisim, Anania, Solochon. *2 Sâmbătă:* Profetul Avacum, Ioan, Iraclemon, Andreiu, Teofil, Miropia, Solomon, Aviv, Chiril filiotul.

Rituale bisericesci.

Duminecа din 26 Novembre a XXVI-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 1 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 4-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Joi în 30 Novembre † S. Apostul Andreiu cel întâiu chemat, sĕrbătóre nelegată. Polieleu şi Docsologia.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Decembre 1889.

Sibiiu:	**1**	**54**	**51**	**63**	**13**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Decembre 1889:

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.61	5.61
Napoleon	9.40	9.39

Nr. 334/889 [239] 1—3

CONCURS.

In conformitate cu conclusul ddto 12 Novembre a. c. pt. prot. 145 al comitetului subsemnat, sĕ creéză din suma de fl. 412.01 cr. şi din interesele acestei sume, ce s'a transpus comitetului din fondul desfiinţatei societăţi academice „pentru spriginirea juristilor sĕraci“ din Sibiiu, 4 ajutóre egale pentru 4 tineri români născuţi în Transilvania, cari vor dovedí, că studiază drepturile ca ascultători ordinari şi cu succes deplin satisfăcĕtoriu la una din universităţile din patrie. Pentru conferirea acestor ajutóre se escrie concurs cu terminul până la 31 Decembre n. 1889.

Cererile au sĕ fie înaintate: „Comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu, strada morii (Mühlgasse) Nr. 8.

Sibiiu, din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la 12 Novembre, 1889.

G. Bariţiu,
preşedinte.

Dr. I. Crişian,
secretariu II.

---

*) Acésta convocare nu e subscrisă de vre o persónă competentă, dar noi o publicăm în buna credinţă, că corĕspunde adevĕrului. Red.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu ilustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea II. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avĕnd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în două limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele re erate de relațiunile și lipsele băeților noștri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avĕnd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 24—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 128 Sibiiu, Sâmbătă 25 Novembre, (7 Decembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La situațiune.

I.

Nimic nu este mai natural în gréua situațiune politică de astăḑi, decât: ca bărbații serioși ai némului nostru sĕ cerce a aflá isvorul rĕului și dupa-ce l'au aflat, toți cei buni, cei valoroși, sĕ pună umĕr la umĕr ca sĕ l vindece după putință, dar nici nu se póte închipuí astăḑi o problemă mai grea ca acésta, și acela sau aceia carii ar puté scóte la liman naia națiunei nóstre din valurile furtunóse, ce cu o furie elementară o isbesce de tóte stâncile și o amenință cu cutropire, ar obligá pe poporul român, ba putem ḑice pe fiecare patriot adevĕrat la sinceră și eternă gratitudine; pentru-că pe noi nimene nu ne va puté abate dela credința nóstră, că svîrcolirile șovinistilor magiari, ca statul nostru poliglot, carele chiar și după dispositiunile întemeietoriului seu, pentru-ca sĕ fie tare are sĕ rĕmână pentru totdeuna poliglot — sĕ-l prefacă cu ori-ce preț într'un stat național magiar, sunt cel mai mare pericol pentru stat, că acelea duc la *„bellum omnium contra omnes“* din care nu póte resultá altă, decât rĕcirea însuflețirei maiorității civilor statului către stat și nimicirea statului, ér acest rĕu nutrit prin presa jidano-renegaților din patriă și din strĕinătate atât este astăḑi de puternic, încât chiar din elementul magiar, cei mai serioși și valoroși bărbați, nu încércă sĕ se opună curentului turbat, ci sub presiunea de a nu-și riscá popularitatea mai bucuros se pun în pasivitate.

De o astfeliu de încercare considerăm noi un articol, ce a apărut în „Luminătoriul“ Nr. 85 din 8/20 Novembre a. c. datat de lângă Cluș, al cărui stil însĕ denunță pe autorul seu, carele nu credem sĕ fie din părțile Clușului.

Articolul din cestiune atinge o córdă fórte delicată din viața nóstră națională și pretinde ca: „prelații români gr. catolici sĕ ésă din reserva lor astăḑi deja funestă pentru noi, și sĕ caute frățéscă bună înțelegere și solidaritate cu cei din fruntea bisericei neunite și poporul român întreg“, și sĕ încheie cu cuvintele:

„Cred a fi ḑis destul ca cestiunea sĕ fie luată în discuțiune specială seriósă“

Am asteptat ca „Tribuna“ ca organul cel mai competent în cestiune, când este vorba de ținuta politică a prelaților gr. cath. se ia act de acel articol, și sĕ-și spună părerea sa, au trecut însĕ dóuĕ septĕmâni dela apariţiunea lui, și „Tribuna“ tot tace, în Nrul seu 269 din 6 Decembre n. însĕ luând ansă din un articol al „Românului“ tot cam de acéstă natură, incurcă cestiunea după obiceiul ei și după multe suciturí vine la resultat negativ.

Ne reservăm a ne spune și noi vederile nóstre în cestiunea acésta, ținem însĕ articolul „Luminătoriului de atât de ponderos încât nainte de tóte îl reproducem, ca cetitorii nostri sĕ-l cunóscă în întreg cuprinsul seu.

Étă-l:

L. Cluș, 1/13 Nov. 1889.

*⁎ Cu inima cel puțin aprópe lângă Cluș, scriu acestea, în scopul d'a esplicá natura situațiunei, d'a orientá — de se va puté, pe cei neorientați; scriu respunḑênd unor voci, după mine, nu destul complete și corecte, asupra noului asalt, ce poterea de stat, dușmana spiritului nostru național încércă în contra culturei nóstre naționale.

Nu-i vorbă; avem noi românii multe slăbiciuni, și — comis-am sigur și noi multe greșele, ca și alte pópóre în asemenea condițiuni, în luptele nóstre diuturne — pentru esistință, cultură, progres, mai ales că ale nóstre lupte — de secoli pururia mai numai în contra celor din fruntea statului, dușman și omnipotente au fost, ale nóstre, biet popor dripit, stors, în contra rafinaților dripitori și storcĕtori nesațioși.

Unul dintre marile, ca sĕ nu ḑic — cel mai mare pĕcat secular — e: neîncrederea, și cu ea — înstrĕinarea de olaltă a celor de religiunea apusénă și celor de cea orientală; o ne'ncredere și înstrĕinare, ce pururia se sémĕnă de strĕini, pentru ale lor scopuri, dar se cultivă mereu în sinul nostru — până și de unii matadori naționali, măcar că abia se găsesce suflet de român luminat, care n'ar pricepe, că este spre paguba nóstră.

Nu-i nici timpul, nici locul oportun, ca sĕ ne amintim cu deamenuntul multe stăruiri și sforțiări, ce — mai vêrtos dela Maiu 1848 încóce s'au făcut prin bărbați naționali nepreocupați de interese particulare, pentru stirpirea acestui rĕu colosal din sinul națiunei. Momentan a și succes câteodată a-l înnăduși, p'atunci anume, când celor dela putere convenia, și ei deci nu se opuniau; și în asemenea momente causele nóstre, interesele nóstre vitali — pe vĕḑute dau înainte. Nici odată însĕ nu scim de asemenea succese — în contra voinței și resp. consimțĕmêntului de sus.

Numai ca de esemplu aduc, cu câtă bucurie și fericire mijile de popor au vĕḑut în Maiu 1848 pe câmpul libertății de lângă Blaș îmbrățoșindu-se ambii capi ai bisericilor nóstre, și — cărui român cu inimă nu i sălta de bucurie acésta inimă, când după diploma din Oct. 1860 vĕḑù pe Șuluțiu și pe Șaguna pășind mână 'n mână în arena luptelor pentru apĕrarea intereselor poporului român?!

Dar acésta frumósă, frățéscă pornire — convenia politicei de sus dela putere. De îndată ce acésta condițiune lipsia, desbinarea și isolarea reîntra în spirite, și cérta și frecările, în cel mai bun cas — nepăsarea urma; și — dacă inima română în cei din fruntea bisericilor nu amorția de tot, pentru binele poporului se mai luptau — când dintr'o parte, când dintr'alta separați, cu zel și succes parțial și precar.

În asemenea situațiune ne aflăm astăḑi; putem ḑice dela 1865 încóci, de când s'a întêmplat, ceea ce — n'avem trebuință sĕ mai descriem, că-i simțim urmările amare și dureróse!

Dar cu puterea de stat, conform tendințelor ei, nu puteam merge, că vedeam — după multă luptă între noi, demascându-se mereu prin fapte mormêntul nostru național în acele tendințe, cari la început sus și tare se negau!

Ultima, bine combinată și motivată, fiind-că din recunóscerea supremului pericol emanata încercare de apropiere și pășire resolută, în solidaritate frățéscă s'a făcut, și s'a făcut din votul clubului deputaților naționali dela dieta ungurécă, prin dnii Ant. Mocsonyi și V. Babeș în Sibiiu și Blaș, la 1867, 3—4 sĕptĕmâni înainte de încoronare, în scopul de a asigurá măcar cele deja eluptate și prin parola domnitoriului sancționate drepturi naționale. În deșert! căci avea sĕ fie în contra dorinței și bunăvoinții de sus!:

De atunci causele nóstre, cele mai sânte ale vieții, până și cele recunoscute prin lege, mereu, dar neimpedecat pradă se fac; sforțările nóstre întru apĕrarea lor, parțiale fiind, neputinciόse sunt și fără efect. Nici nu e de mirat, când vedem că — noi, către aceea că slabi suntem, în faptă suntem și divisați, sfâșiați; ér potestatea de sus, potestatea statului întreg, întrégă întreguță contrară, chiar dușmană ne este.

Am decretat și închiegat solidaritatea națională în adunările cele mari din Sibiiu la 1881, 1884 și 1887 frumos și unanim. Dovadă eclatantă de consciința nóstră națională, de recunoscința pericolului în care ne aflăm, și de simțul puterii de viață al poporului nostru. Dar — factorii principali ai vieții nóstre sociale în stat, bisericile nóstre, preasânțiții capi ai lor, au rĕmas — departe de noi. Ḑice-se „din politică“; cine însĕ după fapte și efecte va puté distinge acésta politică de indiferentism, nepăsare și alte încă mai slabe motive?! Ori-cum, nenegabil e și rĕmâne, că — pornirilor nóstre sancțiunea bisericilor nóstre resp. a prelaților nostri din fruntea acelora li-a lipsit, măcar că noi și cu întreg poporul nostru venerăm bisericile și ne închinăm prelaților din fruntea lor. Recunóscem sânțenia, de care ocârmuite sunt sufletele nóstre, și — totuși credem, că ea póte se ne lipsécă, póte sĕ nu fie cu noi în cele mai grele pericole și lupte ale vieții nóstre române! Astfeliu deși în fruntea comitetului nostru central, esecutiv am pus pe cei mai valoroși bărbați din sinul nostru popular, închegarea dorită nu s'a putut vivificá și utilisá.

Când va fi timpul oportun, sigur descoperi ni-se-vor cele petrecute în sinul comitetului național: scrupulii, temerile, sforțările, ce au produs lipsa de autoritate și de omogenitate și ne vom puté esplicá sterilitatea, stagnațiunea, amorțala, de care aḑi nu scim sĕ ne dăm séma.

Eată-ne causele nesucceselor, respective neputințelor nóstre practice, în fața cărora temeritatea domnilor dela putere — nu crede a mai trebuí sĕ aibă considerațiuni, sĕ mai aibă vre un motiv, de a-și înfrêná patima órbă, ce-i conduse pașii spre distrugerea nóstră!

Am creḑut a fi supremul timp, de a pune degetul pe acésta rea bubă în corpul nostru național. Odată trebuia sĕ o facem, apoi — când? – dacă nu acum, când cuțitul ni se pune la gâtul esistenței și culturei naționale!

Foile nóstre politice — tóte dau alarm, tóte semnaléză pericolul și condamnă volnicia guvernului, tóte aviséză la consecințele cele funeste ale nelegalității ce comite: dar vre-un sfat positiv, sfat practic, care ar promite ceva folos — n'am cetit până acuma. Intr'aceea găsesc în „Tribuna“ din Sibiiu relativ la gravitatea causei — raționarea și aprețiarea, că — pericolul astăḑi începênd la gimasiul gr.

FOIȚA.

Cântece populare.

Din satul Gioagiul de sus, de sub pólele munților apuseni.

(Încheere.)

De n'ar fi ochi și sprâncene,
N'ar mai fi pĕcate grele;
Dar ochi și sprâncene sunt,
Pĕcatele's pe pămênt.

* * *

Frunḑă verde solḑi de peșce
Vai de cela ce iubesce,
Nici nu móre, nici trăiesce,
Numai se tot năcăjesce;
Se bate cu gândurile,
Ca apa cu valurile.

* * *

Mult me'ntrébă codru verde
De ce fața mi-se perde?
— Taci codre nu me'ntreba
C'acuși se perde ș'ata,
Numai sĕ-ți vie vremea.

* * *

Spune mândră și gâcesce,
De ce codru'ngălbinesce
Și voinicu'mbătrânesce?
— Eu ți-oiu spune bade-așa:
Codru de zăpadă grea,
Voinicu de voie rea.

* * *

Cât era mândra pe-aici
Ḑilele erau mai mici;
Dar' mândra s'a depărtat
Ḑilele s'a 'ndelungat.

* * *

Trandafir de pe cărare,
Nu e dorul bólă mare?
Bólă mare și cu jele
Pentru inimi tinerele,
Că le rupe și le frânge
Până tóte le mai stânge.

* * *

Mândră sprâncene pe sus,
Sufletul badei l'ai pus;
Mândră sprincene pe jos
Sufletul badei l'ai stors.
Mândruță ochiții tei
I a uns maică-ta cu clei
De-mi puiu capu după ei;
Mândruță buzele tale
Le-a uns maică-ta cu miere
De-mi puiu capu după ele.

* * *

Iubesce-me tu copilă
Până te rog și-ți fac silă,
Că dacă m'oiu mănia,
Mii iubi și eu n'oiu vrea:
Ba ḑic ḑeu și me jor rĕu
Când vei vrea tu, n'oiu vrea eu.

* * *

Cucule pénă surie
Eu me culc tu me mângăie;
Cucule pénă galbină
Eu me culc tu me légănă;
Cucule ochiuț de pesce
Eu me culc tu me trezesce.

* * *

Cucule cu péna sură
Mușcaț-aș limba din gură,
Ca sĕ pot și eu cântá
Se fiu drag la mândruța.

* * *

Păsăruică din alac,
Nu me blăstĕma sĕ zac,
Că n'am pe nime cu drag
Sĕ me'ntrebe de ce zac...
Zac de bine, zac de rĕu,
Zac bade de dorul teu;
Zac de rĕu ori zac de bine,
Zac bade de dor de tine.

* * *

Păsăruică cu cunună,
Nu-mi cânta séra pe lună,
C'amea inimă nu-i bună,
Că-i încinsă cu curele
Mâncată de multe rele.

* * *

Fă-me Dómne ce mi-i face,
Fă-me pasere măéstră
Sĕ sbor la badea'n feréstră,
Sĕ bat cu aripile
Sĕ-i deschid ferestile
Și sĕ-i cânt doinițele;
Sĕ se mire și badea
Ce păsăruică-i asta,
Trupu ei de păsăruță
Glasu ei de-a lui mândruță;
Trupu ei de păsărea
Glasul ei dela mândra

* * *

Dela noi bade la vale
Busuioc roșu rĕsare,
Busuiocu-i muntenesc
Pusam gând sĕ te urăsc,
Urască te sórele
Dră éscă te bólele,
Din arat
Până'n cărat,
Din culesu viilor
Până'n spartu buților;
Când ți-a fi bade mai bine
Șadă popa lângă tine;
Când ți-a fi mai ușurel
Șadă popa ș'un diecel;
Când gândesci că ti-i scula
Te-adepe cu lingura.

* * *

Vină mândră sĕ fugim
Sĕ fugim sĕ pribegim,

cat. din Beinşi, ameninţă mai de a dreptul institutele culturale ale românilor uniţi, apoi conclusiunea:

„Şi — n'are nimenea sĕ-şi facă alusiunea, că biserica română gr. orientală va resistá şi după-ce cea gr. catolică fără îndoélă mai bine situată şi aḑi mai bine păstorită, va fi renunţat la instrucţiunea naţională-română.“

„Episcopatul — (înţelege cel unit) ţinênd séma de spiritul comun al credincioşilor, a resistat până acum: nu va mai resistá după-ce scóla strĕină va fi schimbat acest spirit. Şi ér nu trebue sĕ ne facem ilusiunea, că românii gr. orientali, păstoriţi precum sunt, vor fi mai conservatori ca fraţii lor gr. catolici.“

Er raţionamentele în general i sunt următórele:

„Nu este în actualul stat ungar loc pentru viaţă culturală română .... Dacă se manţine actuala stare de lucruri, şi dacă noi românii vom stăruí în politica nóstră de până acum, guvernul va face şi aici la noi ceea-ce a făcut la slovaci şi la ruteni, unde au maghiarisat încetul cu încetul tóte aşeḑĕmintele de cultură.

„Inceputul s'a făcut acolo, pentru-că acolo resistenţa era mai mică ..... Acum vine deci rêndul la noi, ér încât pentru noi primul pas otărît s'a făcut la Beinşi, fiind-că acolo e mai mică resistenţa. N'avem însĕ, de cât sĕ ne dăm séma despre cele petrecute în timpul de doi ani de ḑile, pentru ca sĕ ne încredinţăm, că pregătiri s'au fácut, ...ca pretutindenea ... românii incapabili de resistenţă.“

Mărturisesc, că acéste pasage din fruntea preţuitei „Tribune“ scrise precum se vede, de un frate dintre cei serios îngrijaţi, care sĕ sémnă cu o stea, mi-a dat impulsul de a tractá şi eu acésta cestiune şi de a me semná cu dóuĕ stele, voind a indicá, că-mi este intenţiunea, sĕ ḑic cevaşi mai mult, mai lămurite şi mai complet în causă.

Sum de acord cu fratele dela „Tribuna“. Aflu şi eu că este natural şi urméză de sine, ca — după-ce puterea de stat magiară va fi distrus învĕţământul superior român la uniţi, precum l'a distrus la slovaci şi ruteni, are se dee năvală asupra institutelor române ortodocse şi are sĕ le distrugă şi pe acelea, şi că — resistinţa episcopatului român ortodocs nu va fi în stare, la rêndul seu, a împedecá şi paralisá furia magiară. Cu atâta însĕ — eu unul nu me pot mulţămi; la atâta, după mine, nici jurnalistica nóstră naţională nu se póte oprí. Nu numai a semnalá pericolul şi a alarmá publicul — este chemarea sa; căci atâta n'ajunge, precum n'ajunge nici ameninţarea inamicului cu „Iconarii“, fie aceia din Rusia sau ori de unde, — ci sfat positiv, mod de apĕrare trebue propus, desbătut, statorit şi cordus la realisarea.

Eu am indegetat al meu svat practic mai sus unde am espus causele nesucceselor resp. neputinţelor nóstre practice şi el acel svat în trei cuvinte sună:

Se cadă păretele despărţitoriu dintre noi şi dintre factorii nostri supremi naţionali!

O ḑi, o unică ḑi cei din Blaş şi din Sibiiu, din Arad şi din Oradea, din Lugoş şi din Caransebeş — se nu mai trăéscă separaţi şi isolaţi de olaltă, ci în solidaritate între sine şi cu cealaltă inteligenţă a poporului — sĕ se lege, pentru lupta întru apĕrarea celui mai sacru şi vital drept şi tesaur ce ni se atacă, astăḑi la uniţi, mâne la neuniţi!

Nu subscriu orbişi lauda ce se dă prin stimata „Tribuna“ bisericei gr. catolice, ca — „mai bine situată şi aḑi mai bine păstorită“, că — n'am base practice, doveḑi eclatante, prin resultate în lupte câştigate, n'am anume în faţa recunóscerii prin insuşi fratele dela „Tribuna“, că — pericolul mai întâiu se ivesce, unde resistenţa e mai mică.

Nu subscriu acea laudă — şi din acel motiv, că în trecut nici odată n'am vĕḑut pre maimarii bisericei unite eşind din cuiburile lor solitare şi luând iniţiativa vre-unei acţiuni, fie de apĕrare, sau de vre-o creatiune naţională solidară între români; precând fraţii neuniţi, deşi fără subvenţiuni şi fonduri, fără favoruri din Roma şi Viena, prin alor valóre si-au eluptat emanciparea de sub Ierarchia sêrbéscă şi şi-au organisat o frumósă autonomie a bisericii lor naţionale, pe basa căreia la 1879 ai ei prelaţi au luat iniţiativa pentru o luptă comună, solidară, contra legii, ce ne atacă învĕţământul secundar.

Nu subscriu în fine lauda şi pentru-că ea propriamente se reduce asupra ţinutei numai personale a unora, şi asupra unor fapte mai mult locale şi filantropice, cari nu recer luptă cu mari fatigie şi pericole, cu atât mai puţin eroism şi rumpere cu trecutul cel necorespunḑĕtoriu presentului, ci — numai mijlóce şi o inimă bună, precum le au acei puţini, venerabili, prin care singure însĕ nu ne putem salvá causele cele mari şi vitali, ce ḑilnic ni se atacă şi periclitéză.

Subscrie voiu însĕ cu ambe mânile lauda marilor prelaţi români gr. cat. şi cânta-voiu mărirea lor în strune şi organe — de îndată ce ii voiu vedea eşind din reserva lor, astăḑi deja funestă pentru noi, eşind şi căutând frăţéscă bună înţelegere şi solidaritate cu cei din fruntea bisericei neunite şi cu poporul român întreg,

Sciu eu că — determinarea este anevoiósă şi paşul şi mai greu: însĕ sciu şi aceea, că — coste ce va costá, trebue sĕ se facă, dacă este ca se nu devină Matadorii bisericelor naţionale — tradatorii acestora şi ai naţiunei.

Scim şi aceia, că capete mari şi venerabile, de séma unui G. Bariţiu, în ă de pe la inceputul erei absolutismului constituţional magiar susţin cu tárie de fer şi ne predică:

Sĕ-i lăsăm în bunăpace pe acei din fruntea bisericelor nóstre, ca se nu-i espunem furiei dlor dela putere; că — pré mult au de riscat: cei uniţi mari favoruri materiale, cei neuniţi frumóse drepturi sinodale. — Par'că ḑeu, acele favoruri materiale ar fi numai pentru-ca unii puţini sĕ se sature bine, în linisce; ér eluptatele drepturi autonome ale neuniţilor numai de parade!

Dar — ce ne mai folosesc poporului acele favoruri şi drepturi, atunci când, magiarii ajungêndu-şi scopul, noi vom fi încetat d'a mai fi ceea-ce trebue sĕ fim, şi ca ómeni de trébă — voim se fim: Români adevĕraţi?!

Beneficile şi drepturile bisericilor nóstre naţionale nu sunt scop, ci mijlóce spre scop, spre scopul apĕrării şi nobilitării nóstre ca români.

Cred a fi ḑis destul, ca cestiunea se fie luată în discusiune specială seriósă.

Revista politică.

Cu 12 Decembre a. c. va întrá dieta ungară în ferii şi aşa 'şi va sistá activitatea până după sĕrbătorile Crăciunului. Până la inceperea feriilor se crede, că va terminá cu bugetul ministrului de interne, proiectele cu privire la conversiune, împrumuturile hipotecare şi la contingentul recruţilor.

O bună impresiune a provocat vorbirea marelui orator şi ministru de iustiţie Desideriu Szilágyi, care mustrând oposiţiunea pentru scandalele ce le face şi direcţiunea abnormală, ce o urméză, o indrumă a luá calea firéscă şi a se întórce ér la o activitate normală, dacă voesce sĕ mai cruţe ceva din prestigiul, ce l'a avut în trecut.

Incât privesce pólitica, ce o urméză guvernul, a rĕspuns dl Szilágyi ea e statorită aşa în consiliul de ministri şi toţi ministrii iau o rĕspundere solidară pentru direcţiunea politică, fără a se puté ḑice, că ministrul preşedinte 'şi jócă mendrele, cum ii place.

Aceste declaraţiuni, pe cari de altcum le a mai rostit ministrul de iustiţie în conferinţa clubului partidului liberal, au fost un duş de apă rece pe capetele inferbîntate ale oposiţiei, carea nu s'a asteptat la o atitudine aşa de hotărită tocmai din partea dlui Szilágyi, în care oposiţia 'şi punea mari speranţe.

Mai mari succese a secerat în şedinţa din 4 Decembre ministrul de interne cont. Teleki. După ce referentul Gajáry a motivat escedentul bugetului ministrului de interne, se sculà ministrul şi în tr'o vorbire intreruptă prin aplause desfăşurà un întreg program în afacerile interne. Acésta vorbire a provocat o astfeliu de impresiune, încât şi membrii partidului oposiţional l'a felicitat pentru ideile lui reformătóre. Conform esposeului seu ministrul va presentá un proiect de lege cu privire la administrarea juridisdicţiunilor; promite regularea dreptului de administrare pentru comune şi iurisdicţiuni, reforma dreptului reunional, orfanal, de dare şi reforma stărei poliţienesci. Centralisarea administraţiunei se va duce în indeplinire, fără insĕ a se nimicí de tot autonomia, ce esistă.

In parlamentul german domnesc mari animosităţi din causa desbaterei legei socialiste. Socialistii în butul tuturor mĕsurilor drastice, ce se iau pentru nimicirea lor, dau tot mai multe semne de viaţă şi în timpul din urmă activitatea lor a fost aşa de febrilă, încât guvernul s'a vĕḑut necesitat a pune la răcóre pe unele căpetenii. Glasul lor în parlament produce mare efect şi se crede, că dacă se vor urmărí cu atâta insistinţă, nici odată nu se va puté realisá o apropiere între liberali şi conservatori, cu tóte, că insuşi împĕratul umblă sĕ imblânḑéscă pe liberali şi sĕ-i câstige. Intru cât i-a şi succes, leadĕrul lor a declarat, că nu mai e harnic sĕ lupte şi a abḑis de posiţiunea de conducĕtoriu, ér impĕratul s'a grăbit a i arătá deosebitele sale simpatii şi distincţiunea cu ocasiunea unei serate anume plănuită.

Cestiunea cea mai importantă, cu care se ocupă legislativa francesă e reînoirea convenţiunilor vamale cu statele strĕine, o cestiune la care ar trebuí sĕ se cugete de timpuriu tóte statele, a căror convenţiuni espiră în anul 1891 respective 1892. Deóre ce convenţiunea, conform tractatelor, se póte desface numai după-ce se anunţă cu un an mai înainte, se vor consultá tóte camerile şi se vor provocá a-şi dá verdictul, dacă trebue sau nu renoite tractatele, cari trebuesc modificate şi în ce sens? Unul dintre cei mai de frunte economisti francesi, representantul din Havre, F. Faure a propus compunerea unei anchete de 45 persóne, care sĕ studieze tóte afacerile economice şi sĕ facă apoi raport parlamentului. De altfeliu s'au şi format comisiuni private pentru tóte ramurile industriei şi comerciului, cari studiéză mai deaprópe afacerile economice Precum se vede Francia scie dá importanţă cuvenită economiei sale cu atât mai mult, că ea jócă rolul principal la încheerea diferitelor tractate de convenţiuni şi că celelalte state vor trebuí sĕ se orienteze după atitudinea, ce o va luá ea.

Camera italiană a luat hotărirea a se lăsá în desbatere cu privire la rĕspunsul de adresă al mesagiului. Guvernul s'a opus mult acestei hotăriri motivându-şi atitudinea, că mesagiul vorbesce aşa de lămurit, în cât ori ce discuţiune e superfluă. Nu tot aşa cugetă însĕ şi camera. Ea e de părere ca sĕ se tragă in discuţiune cu deosebire punctele privitóre la visteria statului şi deficitul cel mare, ce e pus în perspectivă. In modul acesta oposiţia nemulţămită are prilegiu a aruncá săgeţi în dl Crispi, care nici decum nu e binevĕḑut şi asupra căruia se incarcă tóte greşelile şi pĕcatele, ce se ivesc în politica internă şi esternă a Italiei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, 20 Novembre 1889. Dle redactor! Congresul nostru ultim a fost decis facerea unei representaţiuni către guvernul ţĕrei pentru scutirea preoţilor dela robota, ce se aruncă după trăgĕtorii pe cari sunt siliţi ai ţiné ca sĕ şi pótă lucra sesiunea parochială.

Venind la pertractare proiectul de lege privitoriu la susţinerea drumurilor, în care representarea congresului nu e luată în privire, în casa deputaţilor nu s'a aflat nime sĕ spriginéscă acéstă dorinţă justă a congresului, în casa magnaţilor însĕ în şedinţa din 16 a l. c. membrul Dr. Iosif Gall a făcut un amandament pentru considerarea acestei dorinţe, dar fiind combătut din partea ministrului cu aceea, că dela obligământul general al cetăţenilor nu e consult a înmulţí esceptiunile, — deşi o esceptiune s'a primit în privinţa preoţilor, cari ţin cai, pentru de a umblá în filiale, — propunerea dlui Dr. Gall a căḑut.

In casa magnaţilor e şi greu altcum a reuşi cu amandamente pentru greutatea ce o causéḑă pertractarea nóuă a acelora în casa ablegaţilor, de aceea se iau proiectele de legi sub discusiune de regulă mai mult numai din punctul general al primirei ori neprimirei preste tot; şi altcum erá supremul timp cá proiectul sĕ se prefacă cât de curênd în lege, deórece pre basa aceluia au sĕ se facă acum pre anul viitoriu planurile drumurilor publice şi bugetele susţinerei lor; tóte aceste împregiurări a îngreunat veḑi bine reusirea amandamentului.

Mult e de mirat însĕ, că în casa ablegaţilor, unde avem deputaţi cari sunt membri congresului, ba e şi un preot, şi unde se putea încerca cu mai multe şanse un atare amandament, nu l'a făcut nime. ⁂

Viena, în 4 Decembre 1889. Cu mare însufleţire s'a deschis anul acesta parlamentul austriac şi icóna ce se presintă la începutul activităţii parlamentare presintă lucrurile în colori mai favorabile ca de altădată.

Acésta în genere a produs o bună impresiune şi se crede, că guvernul răḑimat pe maioritatea, ce i-a mai rĕmas credinciósă, va eşí la liman făr a dá pept cu prea mari greutăţi şi stavile.

Toţi sunt convinşi de bunele intenţiuni ale politicei urmărite de guvernul dlui Taaffe şi sciu, că încât ii e posibil, el caută tóte mijlócele a face sĕ dispară diferenţele şi nemulţămirile, ce se ridică dintr'o parte sau din alta.

Un bun sprigin va avé guvernul în representanţii provinciilor, cari nu aderéză la politica hegemoniei germane şi cari vor sprijiní póte pe dl Taaffe şi numai din considerarea sĕ nu-se pótă inaugurá o astfeliu de politică.

Acésta s'a putut observá cu ocasiunea unei interpelări, cari cere deslușiri în privinţa politicei, ce o urméză guvernul cu privire la aspiraţiunile cehilor cu privire la aspiraţiunile cehilor pentru încoronarea monarchului de rege şi pentru dreptul public al Boemiei.

De altcum şi conducĕtorii partidelor s'au întrunit în mai multe conferinţe înainte de deschiderea parlamentului şi au pregătit tóte lucrurile de aşa, încât se fie gata a rĕspunde atacurilor primejdióse, ce se pregĕtesc din partea oposiţiunei şi a tăiá poftele egoistice.

Ce i drept, pentru ca tóte aceste partide se pótă merge mână în mână se cere deosebit tact de conducere şi mai presus de tóte se pretind multe concesiuni.

Că vremea-i bună de fugă
Că pe câmp iarba-i mai crudă,
  Unde calci
  Urmă nu faci,
  Unde şeḑi
  Urmă nu veḑi,
Sĕ trecem vălcelele
Sĕ schimbăm inelele;
Ba sĕ trecem graniţa
Sĕ ne schimbăm şi vorba.

⁂

Frunḑă verde fóie fragă,
Iubeşte-me bădiţ dragă,
Iubeste-me din vĕḑut,
Dacă nu mai poţi mai mult;
Iubeşte-me din vedere,
Dacă n'ai altă putere.

⁂

Tot aştept dór' a 'nturna
Mândra mea de undeva;
Tot astept dór' a vení
Mândra mea de unde-a fi.

⁂

Arḑă te focu de dor
Şi pe tine bădişor,
Că me'nvĕţaşi a iubí
De nu me pot odichní.

⁂

Doru meu ş'a mândrii mele
N'are nici o mângăiere . . .

⁂

Cine foc şi-a ḑis doina
Arsă i-a fost inima,
Ca şi a mea acuma;
Şi n'a ḑis'o nici de-un bine
Numai de nĕcaz ca mine.

Mai energic pentru concesiuni au păşit clericalii, cari pretind cu ori ce preţ realisarea scopului ce l urmăresc: sĕ pună adecă instrucţiunea ér în posesiunea bisericei, ca ea sĕ fie purtătoriul şi focariul luminei.

Nu se scie încă, ce atitudine va luá guvernul cu privire la pretensiunile clericalilor.

In anul trecut a făcut câteva concesiuni, cu care le a aruncat ţĕrină în ochi, atunci însĕ era în fruntea lor bărbatul cu voinţă de fer, principele Liechtenstein, carele esercia o mare influinţă asupra ómenilor din cabinet şi înaintea căruia chiar aprigul ministru de culte şi instrucţiune publică Gautsch a trebuit sĕ cedeze.

Acest bărbat a părăsit însĕ pe neasteptate positiunea sa de conducĕtoriu fără a motivá limpede repăşirea sa din fruntea partidului. Se presupune, că şi a tras mai bine séma cu impregiurările şi că vĕḑênd, că póte tot nu i se realiséză scopul, ce l urmăresce, a aflat de bine mai bucuros a se retrage decât a cădé cu planurile sale.

Prin acésta deci clericalii au perdut mult, cu tóte aceste dau semne de o vitalitate mare, şi în special presa lor eruéză cestiunea scólelor confesionale până în cele mai mici amĕnunte şi pledéză pentru ea cu o proverbială bărbăţie.

De altfeliu se crede, că sesiunea parlamentară nu va avé durată prea lungă, deóre ce guvernul nu s'a pregătit cu proiecte reformătóre şi nóue, ci tótă activitatea se va mărginí la câte-va cestiuni, cari recer o grabnică resolvare.

Mare sensaţiune va fi provocat de sigur în Ungaria svonul ce circulă pe aici şi pare a fi emanat dela persóne cu mare influinţă în cercurile conducĕtóre. Acesta precum s'a raportat şi foilor cehe este, că politica inaugurată de dl Tisza, premierul ungar, şi-ar fi ajuns culminaţiunea şi totdeodată şi sfêrşitul.

De acésta sunt incopciate şi nesce apreţieri, cari deşí nu se confirmă în mod oficios publice, totuşi sunt destul de importante pentru a fi inregistrate. Centrul în jurul căreia se învêrtesc 'l forméză actuala politică cislaitană şi se susţine, că dacă premierul ungar ar fi silit sĕ cedeze în faţa lucrurilor ce se desvóltă şi a atacurilor, ce mereu se ridică asupra lui, portofoliul primului ministru l'ar ocupá o persónă, care sĕ fie pe deplin impĕcată cu desvoltarea lucrurilor din Cislaitania, sĕ nu o combată mai mult, sĕ caute a inaugurá chiar şi dincolo o astfeliu de politică.

Acésta pare a fi însĕ mai mult un feliu de demonstraţiune faţă cu cele ce s'au petrecut la Viena şi Budapesta şi pare a fi emanată din cercurile guvernamentale cu intenţiune.

Insĕ chiar o plănuită demonstraţiune sĕ fie numai, totuşi ea 'şi are însemnătatea sa, deóre ce demonstraţiunile ce s'au făcut la Viena şi la Budapesta contra politicei Cislaitaniei n'au schimbat de loc atitudinea cercurilor guvernamentale, cari au trecut preste ele la ordinea ḑilei, cu răcéla omului sincer, când se scie în drept.

Are deci motive sĕ se supere presa magiară şi în mânia sa sĕ tragă la indoélă esistinţa actualului cabinet, sĕ tragă în discusiune bugetul, carele cu tóte acestea precum l'a presentat ministrul de finanţă nu arată nici un deficit, ci un escedent de preste o jumĕtate de milion. *X.*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

10. „Nu el a esoperat, ca unii meseriaşi sĕ-şi plătéscă restanţele din anii trecuţi, pentru-ca sĕ pótă fi induşi în lista membrilor, nici a procurat cereri dela nisce ómeni subordinaţi, ca sĕ fie primiţi între membrii parochei. Dar, ḑice el, chiar aşa sĕ fie, el şi-a făcut numai datorinţa de paroch, îndemnând pe parochienii sei la împlinirea datoriilor lor. Dacă acele cuitănţii au fost falsificate, acésta este a se imputá acusatoriului Grigoriu Mateiu, care a fost epitrop".

ad 10. Me provoc la dl George Dima, carele a fost de faţă, când după închiderea şedinţei din 28 Ianuariu, în antişambra odăii, în carea s'a ţinut sinodul, acusatul a provocat pe măsariul A., ca până la şedinţa procsimă sĕ plătéscă restanţele şi sĕ-i producă lui cuitanţele pe basa cărora apoi va fi întrodus în listă şi va puté votá. Ceea-ce a făcut cu A., negreşit va fi făcut şi cu alţii, altcum nici nu s'ar puté esplicá numĕrul cel estraordinariu mare, după referinţele locali, al celor ce pretindeau în 2 Februariu a fi întroduşi în listă şi în parochiă şi a fi admişi la vot.

Tot acésta esplică şi adausul cel făcuse notariul, negreşit în conţelegere cu acusatul, la acel punct al protocolului din 28 Ianuariu, carele privia staverirea listei membrilor, după care adaus, aceia carii vor rĕfuí restanţele mai târḑiu vor fi întroduşi în listă. Un conclus acesta, care nu se luase în sinod, dar carele îl susţineau preşedintele şi aderenţii lui cu tótă tăria.

Nimene nu-i face lui imputare pentru că a sfătuit pe restanţieri sĕ-şi rĕfuéscă datoria, şi pe de acei locuitori în parochiă, cari nu erau încă membrii sĕ se facă membrii. Acésta da! este datoria dênsului.

Nu o a făcut însĕ atunci când era datoriu sĕ o facă şi când îl recercase comitetul anume sĕ o facă, şi dacă a făcut-o numai din corteşie, cu scop de a zădărnicí un conclus devenit în valóre de drept al sinodului şi de a eternisá anarchia în parochie.

Acéstn i-se imputá.

Nime n'a afirmat, că cuitanţele ar fi fost falsificate. Nici n'au fost falsificate, căci ele sunt făcute din anul pe carele trebuiau respectivii sĕ plătéscă tacsa la fondul scolariu, când li-s'au presentat spre plătire însĕ le-au respins, şi crâsnicul le-au restituit cassei. De atunci au pausat la epitropul Ciora, ér acuma când cu scopul ca sĕ incurgă la alegere sau ei, sau dóră altul pentru ei au rĕspuns restanţele, nu li-s'au dat cuitanţe nóue cu datul plătirei, cum trebuia sĕ fie, ci epitropul Ciora le a predat cuitanţele vechi cu datul şi subscrierea veche chiar pentru ca sĕ seducă pe sinod.

Constatându-se însĕ în sinodul din 2 Februariu din raţiocinii, că acele sume nu sunt cuprinse în raţiocinii, în faţa sinodului a recunoscut dl Ciora, că nu atunci au plătit respectivii de când sunt datate cuitanţiile, ci dela 28 Ianuariu încóce şi li-s'au dat cuitanţiile vechi.

Acésta cestiune de altmintrea s'a lămurit şi în raportul ce l'a substernut comitetul la venerabilul consistoriu relativ la recursul înaintat în numele respectivilor contra conclusului sinodal.

Dacă se pune pond pe acéstă împregiurare, me rog ca şi acel recurs sĕ se procure din oficiu şi sĕ se alăture la acest act.

11. „Protopresbiterul susţine: că conclusul sinodului din 28 Ianuariu cu privire la statorirea listei membrilor a fost luat aşa precum era stilisat, şi nu protopresbiterul l'a modificat, ci acusătorii cu ocasiunea verificărei protocolului, la verificarea căruia au votat şi membrii, cari la aducerea conclusului n'au fost presenţi în sinod."

ad 11. Acésta este o calumnie.

Un asemene conclus cum susţine acusatul nici nu se putea luá, căci după § 5 al Regulamentului pentru parochii numai aceia au avut drept a reclamá contra listei rectificate prin comitet la finea anului 1887, carii atunci au avut drept de a fi luaţi în listă şi n'au fost luaţi.

Deci numai pe acestia putea sĕ-i privéscă şi conclusul, dar nu pe aceia, carii numai după şedinţa primă a sinodului din 1888 au plătit restanţa, pentru care îi stersese comitetul în 1887 din listă.

Un asemenea conclusul în sine ar fi fost nul, pentru că nu sinodul, ci comitetul face şi rectifică lista, ér sinodul numai reclamaţiunile le resolvă şi eventual pe basa acelora le rectifică.

Unul deci, carele numai după 28 Ianuariu a împlinit condiţiunea dela care atêrnă întroducerea sa în listă, nici n'are drept a reclamá contra listei făcute în Decembre 1887 pentru anul 1888, ci póte pretinde sĕ între în lista ce se va face la finea anului 1888 pentru anul 1889.

Se póte că vor fi votat la verificarea protocolului din 28 Ianuariu şi de aceia, carii n'au fost de faţă la aducerea conclusului, dar asta s'a putut întêmpla din ambele părţi, eu însĕ nu cred, că au votat, căci unii s'au şi scusat cu acésta, cum a fost p. e. dl Stroia, dar in fine au şi putut votá ori-care om nepreocupat, căci conclusul aşa precum s'a adus şi precum s'a verificat este corect, conform legei esistente, şi cel forţat de presedintele ar fi fost o eludare a legii.

12. „Protopresbiterul négă, că ar fi adus şi ar fi admis în sinod şi nemembrii, şi că ar fi luat acestia parte la discusiuni; susţine însĕ, că asupra mai multor cestiuni s'a votat prin ridicarea mânilor, că cu ocasiunea unei asemenea votări unul dintre acusatori advocatul I. P. a ridicat ambele mâni, ca sĕ fie numĕrat de dóuĕ ori."

ad 12. Toţi aceia, carii pretindeau ca sĕ între în lista membrilor, şi aceia cari cereau sĕ fie primiţi ca membri noi în parochie, negreşit la sfatul acusatului, dar cel puţin cu încuviinţarea lui erau în sinod, şi de câte ori s'au făcut votarea prin sculare şi şedere, au votat.

A preşedintelui datorinţă a fost ca pe acestea sau sĕ-i comande la o parte, sau sĕ-i scótă din sinod, însĕ nu numai nu o a făcut, dar d. e. lui V. i-a şi dat cuvêntul şi a vorbit la obiectul, ce era pus la ordinea ḑilei, ba a şi votat la alegere.

În cas de lipsă me rog sĕ ascultaţi pe însuşi V., carele este unul dintre reclamanţi.

Nu sciu, dacă a ridicat advocatul P. ambele mâni la votare sau ba, pentru-că eu eram în banca primă, ér P. pe la mijlocul băncilor, me rog sĕ l ascultaţi pe dênsul. Dacă a făcut-o însĕ, cred că o va fi făcut la un moment, când nu mai avea nici o însemnătate un vot, şi nu serios, ci din glumă, căci el are obiceiul rĕu de a glumí şi unde nu are loc gluma.

13. „Protopresbiterul n'a mai putut continua şedinţa din 2 Faur, căci era 8 óre séra, mulţi dintre membrii mai aşeḑaţi ai sinodului voiau se plece, şi fiind-că sperá, că cei neastêmpĕraţi îşi vor mai vení în fire, ca la viitórea întrunire sĕ fie cu putinţă o votare seriósă."

ad. 13. La tótă întêmplarea aceia au fost neastêmpĕraţi, cari vĕḑêndu-se în minoritate de dóue ori au zădăricit alegerea şi nu maioritatea, carea cerea continuarea sinodului deşí era indignată.

(Va urma).

Varietăţi.

*(Dela curte.) Intréga Curte se află în Viena. Pela mijlocul lunei lui Ianuariu unii dintre membrii familiei domnitóre vor vení la Budapesta.

* (Bal român la Arad.) Tinerimea română din Arad va arangiá în 1 Februariu 1890 st. n. la Arad în salónele Otelului „Crucea albă" bal românesc, în favorul scolarilor sĕraci, dela scólele din loc.

Lista membrilor din comitetul arangiatoriu cuprinde următorii domni:

Dr. Virgil Bogdan, president, Dr. Silviu Moldovan, secretariu; Dr. George Popoviciu, cassariu, C. Ardelean, Dr. G. Chicin, Dr. A. Demian, I. Herbay, Dr. I. Mera, Dr. C. Nicóră, V. Petco, M. Petcoviciu, Dr. P. Pipoş, Dr. St. C. Pop, N. Sierban, şi Dr. I. Trăilescu.

* (Necrolog). Crucean Mărginean preot gr. or. ca soţ şi Traian ca fiu, aduc la cunoscinţa numĕroşilor consângeni amici şi cunoscuţi, cum-că préiubita soţie şi mamă *Maria N. Ghiaja* după un morb îndelungat în etate de 44 ani şi în al 21 an al fericitei sale căsătorii proveḑută cu s. taine la 29 Novembre a. c. şi a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului. Aşeḑarea osĕmintelor prea iubitei decedate în cripta familiară s'au sĕvêrşit la 1 Decembre a. c. órele 2 p. m. în cimiteriul bisericei gr. or. din Cinade.

Fi-ei ţĕrina uşóră şi memoria eternă!

* (Stipendii pentru strĕinătate). In ḑilele trecute am luat notiţă despre mai multe stipendii câte de 300 fl. ce le-a destinat ministrul de comerciu pentru tinerii industriaşi sau comercianţi, cari ar fi decişi sĕ mérgă în strĕinătate şi locuiesc pe teritoriul asupra căreia se estinde camera comercială din Cluş. Camera comercială din Braşov încă escrie un stipendiu pentru un tinĕr, care ar voí se mérgă în strĕinătate spre a-şi sporí cunoscinţele. Cei ce reflectéză au a-şi trimite suplicele la numita cameră până la 31 Decembre, ca apoi ea sĕ l recomânde ministrului, pe care-l va aflá mai apt.

* Universitarii români din Cluş după-ce au vĕḑut că incercările de a înciripá o societate au rĕmas zădărnicite au avut buna idee de a se întruní spre a dá concerte şi serate literare şi aşa a ţiné în continuă vitalitate societatea română.

* (Constiuirea societăţii studenţilor români din Zürich.) Comitetul societăţii s'a constituit astfeliu: Preşedinte: Dl G. Dunka; vicepreşedinte: Alesandru Dumitrescu; secretariu: Aur. Lupescu; cassariu: I. Izinţu; actuariu: L. Teodoreanu; bibliotecariu: I. Luisescu.

* (Camere medicale.) Din Budapesta se scrie, că în urma unor consultări prealabile ale comitetului central al reuniunei de medici din ţĕrile sf. Stefan s'a luat hotărirea sĕ se astérnă dietei un proiect pentru a se înfiinţá în Ungaria mai multe camere medicale.

* (Tariful pe zone.) Cifrele ce le presentă un raport al ministrului de comunicaţiune cu privire la banii întraţi dela introducerea tarifului pe zone sunt imbucurătóre. S'a constatat că în decursul celor 3 luni de faţă cu acelaşi timp din anul trecut suma întrată arată un plus de preste un jumĕtate milion.

* (Duel.) Duelul dintre Orbán şi Horváth s'a făcut cu pistolul, dar din norocire glónţele au luat alte direcţiuni şi nici unul dintre deputaţi n'a fost vătĕmat.

* (Afacerea loteriei de stat din Budapesta.) Precum se raportéză suma defraudată în direcţiunea loteriei e de 40.000 fl. şi nu precum declarase Radler la poliţie de 16.000 fl Directorul loteriei a demisionat, locul lui 'l ocupă secretariul de finanţe, Tesarovici. Cu cercetarea, ce urméză s'au descoperit o mulţime de şărlatanii nóuĕ.

* (Aritmetica în Francia veche.) După cum se vede, popórele orientale au fost calculaturi ingenioşi. In Occident nu mai puţin. In Francia, pe la anul 1000, se făcea socotéla pe degete, şi într'una din scrierile sale Alcuin indică mijlocul de a numĕrá în acest chip până la 10 mii. Şi acésta e fórte simplu. Ósele celor din urmă trei degete dela mână dau unităţile; ale celorlalte dóuĕ degete dau ḑecimile. Astfeliu cu o singură mână poţi numĕrá până la o sută. Dacă acum convenim, ca fie-care oscior dela mâna ceealaltă se preţuéscă de o sută de ori mai mult, decât osciórele dela întâia mână, putem atinge în acest mod cifra de 10 mii, produs al multiplicărei lui 100 prin 100. Cu timpul acest soiu de numĕraţie a fost părăsit.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.61	5.62
Napoleon	9.40	9.40½

Nr. 622. [241] 3—3

Concurs repețit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Brosceni, protopresbiteratul Mercurii, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ￼dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea porțiunei canonice constătătóre din 10 jugere 1219□° orgii pĕmênt arătoriu; 1533□° orgii grădină, 1 juger 975□° orgii fênațe, tóte cu un venit anual computat în calcul mediu după venitul celor cinci ani din urmă . . . . . fl. 200.—

2. Dela 70 familii câte o ferdelă cucuruz sfărmit à 70 cr. . . . . fl. 49.—

3. Dela 70 familii câte o ￼di de lucru cu palmele à 30 cr. . . . . fl. 21.—

4. Venitul dela umblarea cu crucea la Bobotéză fl. 30 —

5. Venitele stolari dela botezuri, cununii și îngropăciuni, după calculul mediu al celor 5 ani din urmă . . fl. 60.—

6. Folosirea unui pământ al bisericei cu venit anual de . . . . fl. 30.—

Suma . . fl. 400.—

Reflectanții la acest post au a și asterne petițiunile de concurs, instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul de mai sus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mercurea, la 7 Novembre, 1889

Ioan Droc,
protp.

Nr. 697. [239] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postuluî vacant de paroch din parochia de clasa a III-a Mogója se escrie concurs cu termin de 30 ￼dile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea cimiteriului în mărime de 1000□°, a progradiei bisericei și a unei grădini, cari tóte la olaltă aduc un venit anual de fl 6.—

2. Dela 180 căsi câte o ferdelă mică (16 cupe) de cucuruz sfărmat à fl . fl. 180.—

3. Tot dela atâtea căsi câte o ￼di de lucru cu palma fl. 40.—

4. Pentru 4 molitve pe an dela fie-care casă câte 60 cruceri . . . . . . fl. 108.—

5. Stolele usitate, cari se pot aflá dela subsemnatul oficiu protoprosbiteral și cari după calculul mediu al celor 5 ani din urmă dau un venit anual de . . . fl 120.—

6. Remunerațiuni pentru alte funcțiuni împreunate cu servițiul intern și estern bisericesc . . . . fl. 46.60

Suma venitului anual fl. 500.60

Doritorii de a ocupá acest post sunt poftiți a-și aşterne petițiunile lor concursuali instruite conform disposițiunilor statutului organic și ale regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeș, 6 Novembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeș în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

☛ Spre evitarea ☚

Insolvenției

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preț bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă

pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preț pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întâr￼diá a-ți comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane Imitat

deóre-ce ele în urma împărțirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiționat influințelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	prețul	2.40
1 ismeană „ . . .	„	2.50
1 păreche încăl￼ditóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 păreche mânuși „	„	—.80
	Prețul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	prețul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încăl￼ditóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 păreche mănuși „	„	1.—
	Prețul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încăl￼ditóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mănuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

☛ **Câtă vreme ține provisiunea.** ☚

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea prețului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 4—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3 —
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Hațeg	Homorod - Cohalm	Cluș	Mureș - Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕștie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	'4	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Mureș - Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Mureș - Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul - sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

		Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 și mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lă￼di mai mari pachetate negu￼țătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 129 Sibiiu, Marți 28 Novembre, (10 Decembre) 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 7617 Scol

Notificare oficială.

Escelenția Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică prin emisul din 4 Novembre a. c. Nr. 48,967 atrage atențiunea consistoriului la împregiurarea, că în urma rĕscumpĕrărei regalielor, mai multe edificii, folosite pănă acuma la eserciarea dreptului de cârcimărit, devenind disponibile, se dă bună ocasiune pentru procurarea acestora cu prețuri moderate și adaptarea în edificii pentru scólă, și notifică totodată, că a dat cuvenitele instrucțiuni și inspectorilor regii de scóle, ca comunelor bisericesci, cari vor reflectá la acuirarea de asemenea edificii spre scopuri de scólă, sĕ le dea tot succursul posibil.

Se atrage deci prin acésta atențiunea comunelor bisericesci, cari nu dispun de edificii de scólă corĕspundĕtóre asupra ocasiunei acesteia binevenite spre a se folosí de ea.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 16 Novembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

La situațiune.

II.

„Românul“ in numĕrul seu din 2 Decembre n., luând act de lovitura, ce i s'a dat gimnasiului român gr. cath. din Beinș prin întroducerea limbei magiare ca limbă de propunere în gimnasiul superior, într'altele dice:

„Se impune acum întrebarea: în fața lor ce au sĕ facă frații nostrii de preste munți, dacă nu pentru a împedecá magiarisarea, dar cel puțin a salvá onórea?!.....

„Ne aducem aminte cu mângăere de atitudinea bărbătéscă, pe care frații nostrii au avut-o, când dieta decretà, și monarchul consfințì și el ca limba ungurésca sĕ fie studiu obligătoriu în scolile primare nemagiare“.

„In fruntea celor ce protestară din partea românilor fù Eminenția Sa Metropolitul Miron“.......

„Sĕ uite frații nostri, sĕ dea la o parte animositățile ce au esistat, ce i-au desbinat, si uniți, tari, sĕ opună un puternic strigăt călcărilor magiare“.

„Când se va face un protest solemn, în josul cărui se figureze ilustrul nume al Mocionescilor, acel al Eminențiilor lor metropolitului Miron și Vancea, al episcopilor din Gherla, Oradea-mare, Arad și Caransebeș, unde sĕ figureze alăturea numele celor dela „Tribuna“ și „Gazeta“ cu acelora dela „Telegraful“, în fine a tuturor fruntașilor români, — de sigur că magiarii, dacă nu vor fi chiar desarmați, dar vor fi puși la respect, nu vor mai nesocotí pe români, nu vor mai loví în ei ca într'un corp mort“ .....

Din incidentul acestui articol vine și „Tribuna“ și sĕ ocupă de idea cuprinsă în articolul „Luminătoriului“ fără însĕ a se provocá la el, ci numai „per mops“ prin „Românul“, și după-ce bate toți câmpii dela nascerea „Tribunei“ pănă la „regretabila“ broșură a dlui P. Cosma, din curagiósă și pretensivă, ce era de altădată, devine de tot modestă și obosită, și în fine, după-ce ai cetit un articol lung de cinci colóne și un petec și te întrebi: ce ai aflat? care este opiniunea „Tribunei“ în cestiunea pusă în discuțiune publică, pe carea ea o numesce o „idee frumósă“? te pomenesci cu un „*ibis redibis*“.

Incât privesce pe episcopatul român se esprimă „Tribuna“ astfeliu:

„E lucru fórte comod a cere, ca episcopatul român sĕ se unéscă și sĕ se pună în fruntea națiunei.

Trebue însĕ sĕ ținem sémă, că guvernul dispune de destule mijlóce, ca sĕ împedece o asemenea unire: atunci dar, când ea se face, esistă presumpțiunea, că guvernul ori e interesat, ca ea sĕ se facă, ori nare nici un interes de a o împedecá“.

„Noi, *ómenii, cari nu atêrnăm de guvern*, în loc de a ne plânge de episcopat, avem sĕ ne unim umĕr la umĕr, ca sĕ-i creăm episcopatului o posițiune mai scutită ca cea de astădi. Câtă vreme nu o facem acésta, n'avem sĕ ne plângem decât de cei ce nu ne lasă se ne unim.“

„Aici e importanța declarațiunii făcute de dl P. Cosma“.*)

„Credem, că guvernului i-ar vení la socotélă, ca românii sĕ se presente în fața lumei uniți sub conducerea celor ce sunt socotiți drept ómeni de incredere ai lui, și se póte, că o asemenea unire ar fi în actuala situațiune potrivită și cu interesele românesci.“

„Se póte însĕ numai, și pentru noi e o cestiune de prudență sĕ mai asceptăm, ca se vedem fapte concludente, pentru-ca sĕ credem, că ómeni, care atâta timp au servit interesele guvernului pot sĕ se espună odată și pentru interesele naționale române.“ . . . .

„Suntem cei mai din urmă dintre luptătorii pentru causa română și nu avem pretenția de a conduce pe alții; dară nici marfă de vêndare n'avem, nici milă nu cerșim, nici dragoste cu de a sila nu căutăm.“

„Fapte deci, *fapte positive* și *bune,* pe carea românimea le resplătesce cu increderea și iubirea ei, apoi celelalte urméza ele de ele.“

Va se dică, după unele suspiționări la adresa „Luminătoriului“ și a episcopilor, „Tribuna“ își spală mânile ca de obiceiu, când este provocată se iea o posițiune hotărîtă.

Face pe iesuitul de minune.

„Idea e frumósă, dar „Tribuna“ nu póte face nimica pentru realisarea ei, pentru că ea este persecutată și paralisată de guvern și de „dignitarii nostri, fie ei bisericesci, fie civili“, cari n'au putut sĕ resiste față cu stáruințele făcute de guvern.“

Tot istoria vechiă cu episcopul Aradului, carele *illo tempore* a suspendat pe Mangra, metropolitul din Sibiiu, carele a suspendat pe fostul protopop S. Popescu către cari din incidentul lui Berinde se mai adauge și episcopul Gherlei, ér numele gogoriței permanente, a dlui P. Cosma numai de opt ori obvine în articolul „Tribunei.“

O poveste veche, tocită, bună ca sĕ o mai asculte babele în sĕrile lungi de iarnă, când torc lângă cuptoriul cald, dar nu argumente cu cari poți capacitá pe „Românul“ și pe bărbații serioși.

Unui diar politic, carele pretinde a fi opozițional nu-i stă bine a se plânge, că-l persecutéză guvernul. Dóră nu va asteptá sĕ-l sprijinéscă?

Când se unesc episcopii și se pun în fruntea națiunei „esistă presumpțiunea că guvernul ori e interesat, ca ea sĕ se facă, ori n'are nici un interes de a o împedecá“.

Noi numai un cas cunóscem în timpul dela încoronare încóce, în carele episcopatul român, la inițiativa Sibiiului s'a pus „în fruntea națiunei“ intrevenind și la Corónă și la dietă într'o causă națională.

Acela este casul, de carele își aduce aminte și „Românul“ și „Luminătoriul“, — lupta energică în contra proiectului de lege pentru întroducerea limbei magiare în scólele elementare ca studiu obligătoriu.

Pănă în diua de astădi încă nu s'a aflat nici un român carele sĕ fi avut „presumpțiunea“, că guvernul ar fi fost interesat ca acel pas sĕ se facă, sau că n'ar fi avut nici un interes de al împedecá.

E drept de altmintrea, că atunci nu esista „Tribuna.“ .....

Ei, adecă „Tribuna“, „ómenii carii nu atêrnă de guvern“, *nu se plâng de episcopi.*

Asta negreșit privesce pe episcopii gr. catolici. căci de cei gr. orientali și chiar în acel articol se plâng și s'au plâns mereu dela intemeerea „Tribunei“, și este menită drept rĕspuns „Luminătoriului“, carele se plânge, că prelații gr. catolici sunt prea reservați.

Va se dică, după „Tribuna,“ cei ce se plâng „de episcopi“ adecă cei dela „Luminătoriul“ și chiar și cei dela „Gazeta“, căci și aceia se plâng mereu, sunt ómeni, carii atêrnă de guvern.

Acésta cam cu greu o va crede „Românul“.

---

* Este vorbă de dechiarațiunea cu care dl Cosma își încheiă broșura sa: „ér dacă ar fi cândva în patria nóstră un partid, carele pe un diar ca „Tribuna“ l'ar considera de demn ca sĕ-l priméscă de organ al seu, și dacă eu a-și avé slăbiciunea de a me mai ocupa cu politica militantă, eu, o spun fără sfială, — n'a-și intrá în acel partid, nici chiar dacă s'ar numí el „național.“ Red

FOIȚA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

I. Colinda lui Petru.

(Colectată în comuna Bulzesci, sub muntele „Găina“, protopresbiteratul Zarand)

Éră-și jócă Petru 'n raiu,
Tot își jócă și se'ntórce,
Nime'n lume nu-l vedea
Numai bietul tatăl seu.
Tatăl seu așa dicea:
Petre! Petre, fiu de a meu
Fă-mi și mie loc în raiu!
Face-ț-aș tată, da n'ai!
Că păn' ț'ai fost pe pământ,
Birău mare fostu-ț-ai
Legi strâmbe ținutu-ț-ai,
Pe sĕraci asuprit-ai
Pe bogați suferit-ai!
Raiu i mândru luminos,
Nu primesce pĕcătos.
Că raiul nu te primesce,
D-deu nu te voesce.

⁂

Éră-și jócă Petru 'n raiu,
Tot 'și jócă și se'ntórce
Nime'n lume nu-l vedea
Numai biată maică-sa.
Maică-sa așa dicea:
Petre, Petre fiu de-a meu!
Fă mi și mie loc în raiu!
Face-ț'aș maică, da n'ai!
Că păn' ț'ai fost pe pământ
Crișmăriță fostu-ț ai
Cupe góle datu-ț-ai
Bani de plin luatu-ț-ai
Raiu-i mândru luminos,
Nu primesce pĕcătos,
Că raiu nu te primesce,
D-deu nu te voesce.

⁂

Éră-și jócă Petru'n raiu
Tot își jócă și se'ntórce,
Nime'n lume nu-l vedea
Numai bietul frate-seu.
Frate seu așa dicea:
Petre, Petre, frate-a meu
Fă-mi și mie loc în raiu!
Face-ți-aș frate, da n'ai!
Că păn' ț'ai fost pe pământ
Plugariu mare fostu-ț-ai
Haturile (răzóre ce rĕmân între pămênturi nearate) spartule-ai,
Holdele măritu-ț-ai
Pe sĕraci băgatute ai!
Raiu-i mândru luminos
Nu primesce pĕcătos,
Că raiul nu te primesce
D-deu nu te voesce.

⁂

Éră-și jócă Petru'n raiu,
Tot își jócă și se'ntórce
Nime'n lume nu-l vedea
Numai biată soru-sa.
Soru sa așa dicea:
Petre, Petre, frate-a meu
Fă-mi și mie loc în raiu!
Face-țoiu soră, că ai!
Că păn' ț-ai fost pe pământ
Ț'a fost casa lângă drum
Friguroși încăldit-ai,
Pe flămândi săturat-ai
Pe sĕtoși adăpa-tai
Raiu-i mândru luminos
Primesce nepĕcătos,
Că raiul că te primesce
D-deu, că te voesce!....

II. Colindă.

(Colectată în Brad).

Intrébă-mi și întrébă, Dómne!
Sfinți pe Dumnedeu, Dómne!
Din ce s'or făcut, Dómne!
Trei roduri, sfinte, Dómne!
Unu-i rodu i sfânt, Dómne!
Grâu-i pe pământ, Dómne!
Și'n pregiur pământ, Dómne!
Daltu-i rodu-i sfânt, Dómne!
Miru-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
Daltu-i rodu-i sfânt, Dómne!
Vinu-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
— — — — — — — — —
Dumnedeu grăia: Dómne!
Ce me dispitiți, Dómne!
Voi sfinți, bine sciți, Dómne!
Bine, ca și mine, Dómne!
Pe mini me prinseră, Dómne!
Cei câni de jidovi, Dómne!
Ș'apoi me duseră, Dómne!
Pe față, pe brațe, Dómne!
In curtea lui Pilat, Dómne!
Și me rĕstigniră, Dómne!
Pe cruce de brad, Dómne!
Drag brăuțul meu, Dómne!
Cum mi l încingea, Dómne!
Cu brâu de măceș, Dómne!
Tare mi-l stringea, Dómne!
Sudori străbătea, Dómne!
Pe pământ pica, Dómne!
Grâul se făcea, Dómne!
Grâu-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
— — — — — — — — —
Dragă cósta mea, Dómne!
Cum mi-o frângea, Dómne!
Sulița smolită, Dómne!
Tare-mi d'aspăsá, Dómne!
Sânge străbătea, Dómne!
Pe pământ pica, Dómne!
Vinu se făcea, Dómne.
Vinu-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
— — — — — — — — —
Drag căpșor de-a meu, Dómne!
Cum mi-l cununá, Dómne!
Cu cununi de spini, Dómne!
Tare mi-l stringea, Dómne!
Pĕru mi-l rupea, Dómne!
Pe pământ pica, Dómne!
Mirul se făcea, Dómne!
Miru-i pe pământ, Dómne!
Și'mpregiur pământ, Dómne!
Noi s'o veselim, Dómne!
Dalba-i sănĕtate, Dómne!
La gazde la tóte, Dómne!

Culese prin: *Iuon dela rĕspântii.*

(Va urmá.)

Ce urméză însĕ din aceea că. ei ca „ómeni cari nu atêrnă de guvern“ nu se plâng de episcopi, pentru că aceia nu se unesc ca sĕ se pună în fruntea naţiunei?

Urméză, că acésta unire ar dorí o numai ómenii carii atêrnă de guvern, ceea ce este o absurditate.

Urméză, că în timp de douĕ septĕmâni i a succes „Tribunei“ a şi trage informaţiuni dela locurile competente, şi a aflat, că acolo genéză aducerea pe tapet a acestei cestiuni; deci pe aderenţii idei trebue a priorí timbraţi de ómeni, „cari atêrnă de guvern“ ca sĕ-şi pérdă gustul de a pledá pentru ea, ér pe sine sĕ se recomânde ca pe unii, cari nu numai îi lasă în odichnă, ci încă ar pune şi umĕr la umĕr, ca sĕ „creeze episcopatului o posiţiune mai scutită ca cea de astăḑi“, dar nu pot, pentru-că în casul acesta şi „dl P. Cosma va pune în cumpĕnă tóte poliţele protestate şi tóte conturile curente ale „Albinei“, ca unirea tuturora sĕ nu se pótă face.“ O scusă mai ridicolă ca acésta nici nisce băeţi de scólă nu şi ar puté nescocí.

Şi urméză în fine, că „Tribuna“ din capul locului *n'ar voí* ca episcopatul gr. cath. se iasă din „comóda“ sa reservă şi unindu-se cu episcopatul gr. or. sĕ iniţieze o luptă solidară cu fruntaşii naţiunei.

Acésta deşi nu o spun pe faţă în mod hotărît, li-o credem, pentru-că este în consonanţă cu dechiaraţiunile „Tribunei“ de mai nainte, când tot în „Luminătoriul“ se mai sulevase acésta cestiune.

Şi li o credem, pentru-că ori-cât se face „Tribuna“ de modestă astăḑi, ḑicênd: „suntem cei mai din urmă dintre luptătorii pentru causa română şi nu avem pretenţia de a conduce pe alţii — n'a uitat publicul cetitoriu încă nenumĕraţii articoli, în carii „Tribuna“ îşi aroga şieşi privilegiul de a representá partidul naţional şi pe acei conducĕtori ai naţiunei pe cari va trebuí sĕ-i consulteze ori-cine ar voi sĕ se pună în conţelegere cu românii.

Dacă deci prin o minune s'ar aflá îndemnat episcopatul sĕ se pună în fruntea naţiunei, şi dacă prin o şi mai mare minune, cei dela cari atêrnă vindecarea ranelor poporului român, s'ar resolvá odată sĕ se apropie de el şi sĕ încerce a-l mângăiá, negreşit că nu „Tribuna“, ci episcopatul ar fi factorul pe care l'ar consultá, şi atunci tótă lupta „Tribunei“ contra unei părţi a episcopului român şi a bărbaţilor cu trecut, purtată cu atâta cerbicie, s'ar dovedí de un lucru zădarnic, de un lucru rĕu, pe cum a fost.

In numĕrul procsim ne vom spune opiniunea nóstră în meritul cestiunei.

Revista politică.

Partidul aşa numit independent din dieta ungară a ţinut ḑilele trecute o conferinţă, în carea s'a desbătut cestiunea, ce atitudine are sĕ observe acest partid faţă de guvern şi special faţă cu dl Tisza.

Punêndu-se cestiunea politicei militante de obstrucţiune pe tapet, luà cuvêntul Dionisiu Pázmándy, carele se esprimà, că lupta deschisă contra ministrului Tisza trebue purtată cu tóte mijlócele şi în cas de necesitate oposiţia nu trebue sĕ se sparie nici de obstrucţiune, fiind însĕ că maioritatea membrilor în urma vorbirei conducĕtoriului Irányi a fost de părere ca vorba „obstrucţiune“, ca una care nu face tocmai laudă celor ce o întrebuinţéză sĕ se stérgă pentru totdeuna, sĕ se pregătéscă un plan de luptă hotărît contra dlui Tisza. Conform acestui plan, dacă premieriul ungar nu s'ar retrage nici după ferii, sĕ fie atăcat la fie care posiţiune a bugetului din partea oposiţiunei, ér posiţiuni nedesbătute mai sunt preste 1000. Maioritatea celor de faţă a fost pentru acésta propunere. Polonyi, Károlyi şi Lukács au susţinut politica de obstrucţiune, ceea-ce a silit din nou pe leaderul independenţilor sĕ ia cuvêntul şi sĕ accentueze, că pentru demnitatea parlamentului, şi espunênd tot deodată pericolele, ce ar puté resultá pentru parlamentarism dintr'o astfeliu de ţinută, a declarat solemn, că nici când nu va fi pentru obstrucţiune, va luptá însĕ în continuu contra guvernului.

In acelaşi sens a vorbit şi Helfy şi chiar Ugron a accentuat, că timpul pentru o astfeliu de politică a trecut, momentul potrivit era înainte de a se începe desbaterea pentru încetăţănirea lui Kossuth, când pentru acest bĕtrân esilat se putea pune întrégă ţéra în agitaţiune. —

In parlamentul vienes lucrurile se desvoltă până acum destul de neted. Partidele maiorităţii după multe conferinţe a ajuns la un resultat favorabil şi aşa guvernul e asigurat de un sprigin destul de puternic pentru a se puté opune atacurilor oposiţiunei. Conclusele, ce le-a luat dieta boemă cu privire la atitudinea deputaţilor germani încă se vor aprobá. Se speră, că întréga activitate politică, ce o a eserciat maioritatea dietei boeme va primí consimţemêntul parlamentului.

Din acésta causă presa oposiţională nu-şi póte ascunde de loc mănia şi în articolii cei aduce contra guvernului Taaffe, folosesce tóte mijlócele legale pentru a-l discreditá şi totodată a înfige săgeţi în cóstele singuraticilor bărbaţi de stat. —

Mesagiul de tron, cu carele regele italian a deschis camerile şi rĕspunsul la mesagiul regal a lămurit o cestiune, care până acuma era încá dubiósă. Se crede adecă, că guvernul şi în special dl Crispi se bucură de cele mai intime simpatii la o maioritate covêrşitóre a deputaţilor. Acésta se accentuà cu atât mai vêrtos, cu cât se vedeau resultatele politicei sale cu tóte sforţările şi zădărnicirile, ce se ridicau din partea oposiţiunei.

Cu oçasiunea desbaterei asupra mesagiului s'a produs îndată altă impresiune. Mai întâiu camera nici n'a voit sĕ se lase în desbatere şi acésta din motiv, că se impută premierului italian, că face politică ostilă Franciei, căreia Italia are aḑi ai mulţămí posiţia ce o ocupă ca stat în concertul statelor europene.

Când a fost vorbă a se alege comisia, care sĕ rĕspundă la mesagiu, camera nici n'a voit sĕ păşéscă la alegere, până ce dl Crispi n'a făcut declaraţiune categorică, că nu e vrăşmaş Franciei, nici el nici guvernul şi că 'şi va dá silinţa ca şi pe cale economică sĕ satisfacă aspiraţiunilor ţĕrei şi ale poporului italian.

Cu ocasiunea alegerei comisiunei cu privire la rĕspunsul mesagiului regal s'a făcut lumină şi asupra situaţiunei guvernului român. Se scie, că senatul 'şi alesese de preşedinte pe generalul Florescu şi că acest bărbat a ocupat acel loc şi sub guvernul Catargiu. Acésta impregiurare a contribuit mult în strĕinătate ca actualul guvern se nu-şi prea facă ilusii de o durată lungă. Cu ocasiunea alegerei comisiunei lumea a fost surprinsă, că senatul a ales cu o maioritate persónele, cari au fost induse în lista guvernului, ér lista dlui Catargiu a întrunit o mică minoritate. Tot lista guvernului a reuşit şi în camera deputaţilor.

Meseriaşii nostri şi publicul român*).

Primul meu articul în materia acésta l'am finit cu cuvintele: „Atâta de astă dată.“ Voesc sĕ rĕmân credincios promisiunei mele şi acel altă dată, care se subînţelege în cuvintele citate, sĕ-l împlinesc de astădată.

Am pus pe tapet relaţiunea dintre inteliginţă şi meseriaşi, dar m'am esprimat cam concis, căci vĕd, că la noi românii, spunerea adevĕrului supără şi póte sĕ devină o puternică săgeată îndreptată în contră ţi. Sper însĕ, că am spus tot ce era de lipsă, pentru ca ómenii de inimă şi lipsiţi de patimi, sĕ înţelégă.

Cred a atinge un nou punct de relaţiune, când susţin, că cestiunea cultivărei mai basate a tinerilor nostri meseriaşi încă va fi o problemă, care ar meritá mai multă atenţiune şi consideraţiune, decât s'a dat până acuma.

După cât sunt eu informat, puţini dintre tineret se află, care sĕ nu posédă patru clase elementare sau sĕ fi terminat vre-o scólă poporală, creḑută de bună. Va fi adevĕrată acésta aserţiune a mea sau ba, un lucru este pus mai pe sus de tótă îndoéla: meseriaşii nostri sĕ nisuesc, ca sĕ ţină pas cu meseriaşii strĕini şi dacă multora le şi succede, acésta nu este atâta meritul îngrijirei nóstre de ei, ci inteliginţa naturală, firéscă a românilor.

Întreb eu, care dintre inteliginţa nóstră s'au câţi din acésta s'a interesat vre-odată de instruarea tineretului în scóla „Reuninnei industriale din loc“?

Rĕspundă fie care cu mâna pusă pe inimă şi eu sunt satisfăcut.

Noi am putut avé ocasiune sĕ ne convingem din datele statistice a acestei scoli, despre numĕrul tinerilor români şi pot sĕ constat, că relativ nu este aşa de neînsemnat.

Eu am firma convingere, că ei nu primesc acolo cultura de lipsă, după-ce chiar din gura profesorilor lor poţi auḑì, că acesti scolari sunt mai debili.

Dar chiar admitênd, că li-se dă cultură, comform gradului social, ce vor avé sĕ-l ocupe în viéţa sa, întreb eu, putem noi românii sĕ ne mulţămim cu acésta? de ce nu se îngrigesce inteliginţa ca sĕ fie instruaţi şi în limba română, când sciut este, că scolile de pe unde î-şi primesc primele cunoscinţe, de unde încep sĕ cunóscă alfabetul, sunt de tot nesuficiente.

Şi aici ar fi de lipsă o reformă radicală, dar despre acésta la alt loc, ér nu aici.

A-şi dorí deci interes în direcţiunea acésta mai mult, ca până acuma.

Ar trebuí deci cu o ḑi mai curênd sĕ se înfiinţeze chiar o scólă de industrie română, unde în prima linie sĕ se aibă în vedere industria română, căci de nu ne vom sprijini noi, dela cine se asceptăm sprigin, ajutoriu şi mângăere.

I-mi vor rĕspunde unii, bine dle, dar unde sunt paralele, ne lipsesc finanţele. Nu ve temeţi! eu nu cer ca românul sĕ bage de nou mâna în pungă, căci sciu că destul a băgat, dar a-şi căutá şi căutând a-şi aflá un alt espedient.

Am amintit mai sus de bărbaţii marinimoşi, cari au făcut donaţiuni însemnate aici în Sibiiu şi în Braşov pentru acéstă, clasă socială şi dóră n'a şi greşí când a-şi susţiné, că nu va fi contraḑicere cu intenţiunile testatorilor, dacă acestea douĕ fundaţiuni mari ar contribuí pentru înfiinţarea şi susţinerea unei astfeliu de scoli.

Nu cred sĕ-nu fie esecutabilă idea acésta, numai bunăvoinţa şi interesul sĕ nu lipséscă, tóte sĕ pot face.

La susţinerea acestei idei me îndémnă şi împrejurarea, că astăḑi s'a pornit un puternic curent în direcţiunea învĕţămêntului profesional la fraţii de preste Carpaţi şi încă chiar de sus, dela guvern.

Chiar în mesagiul de tron se puse, ca unul din cele mai serióse planuri, şi ca una din cele mai momentóse probleme a guvernului şi a dietei actuale române.

Bărbaţi aleşi studiază cestiunea înfiinţărei de atari scóle, cari sĕ satisfacă dorinţei şi intenţiunei indicate în mesagiu şi încă în ramurile cele mai însemnate ale industriei.

Acesta este un punct fórte momentos în economia naţională a regatului „România“ şi meritá tótă consideraţiunea.

Cu aceste puţine şiruri doresc deci sĕ pun în desbatere cestiunea de atare scólă şi sĕ atrag atenţiunea ómenilor mai mari şi mai tari, cari stau aprópe de numitele fonduri, sĕ-şi ea puţintică vreme şi pentru o gândire în direcţiunea acésta, căci cu distribuirea de ajutóre încă e bine, dar tot nu e destul de bine. Dacă voiu fi aşa norocos sĕ-mi vĕd intenţiunea realisată, atunci acésta ar fi pentru mine cea mai mare satisfacţie. *Dr. P. S.*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

14. „Protopresbiterul declară pe acusători de nisce ómeni, care voind sĕ-l umiléscă înjosesc misteriul lui şi tîresc haina sfântă, pe carea o pórtă.“

ad 14. Noi n'am voit sĕ-l umilim pe acusatul, ci am voit şi voim sĕ-l facem se observe legea, şi asta nu însemnéză înjosirea misteriului preoţesc, ci din contră păstrarea sfinţeniei acelui misteriu, pentru-că un preot carele întru esercitarea chemărei sale totdeuna observă legea, nici când nu póte vení în conflict cu parochianii sei, mai cu sémă într'o parochie ca a nóstră, unde poporul este inteligent şi însuşi pricepe legea.

„*Sfânta haină*“ pe carea o pórtă, este o blasfemie în gura acusatului.

Nu noi suntem aceia, carii deşi nu ţinem de „sfântă“ reverénda preoţéscă — nisuim a o tîrí, ci însuşi acusatul, carele în sinodul eparchial în faţa archiereului seu şi a tuturor deputaţilor, scuturându-şi reverénda a numit-o „sdrénţă“, eschiamând, că „nu sdrénţa aceea îl cualifică pe el de protopop“ (era desbaterea asupra cualificaţiunei aspiranţilor de protopop). Asta este un lucru notoric, de carele s'a scandalisat tótă lumea, şi ca atare n'are trebuinţă de a fi dovedită.

El este acela, carele precum este sciut, nunumai pela locurile de cură nu pórtă reverèndă, dar chiarací în Sibiiu umblă într'un „civil“ restăţat cu roc scurt, pantaloni, o pălărie lată, lanţ de orologiu de aur şi cu buchet de flori în mână, de multe ori sărind ca un „paiaţ“ în giurul unor dame, încât poporenii sei se ruşinau de purtarea lui, ér strĕini se scandalisau, şi toţi numai cu aceea-l scusau, „ca nu póte fi cu mintea întrégă.“

Tot astfeliu, când umbla în reverenḑi, de nenumĕrate ori l'a vĕḑut publicul Sibiiului, cu reverenda de deasupra aruncată pe umĕr, cu cuptuşala roşie în afară.

Tóte acestea sunt fapte notorice, cari n'au lipsă de doveḑi, pentru-că le cunosc toţi membrii consistoriului, ba precum sum informat Esc. Sa metropolitul după repeţite scandaluri de acestea s'a aflat necesitat a-l înfruntá pe stradă.

Un asemenea om numai din bătaie de joc numesce „sfântă“ haina, ce o pórtă.

15. „Acusatul négă, că ar fi fapt constat şi prin consistoriu şi prin sinodul archidiecesan, că cu ocasiunea alegerilor de deputaţi pentru sinodul archidiecesan acusatul ar fi dat instrucţiuni, ca sĕ se falsifice protocólele electorale, şi ar fi asistat la falsificare.

Cu ce se póte dovedí faptul adus înainte de acusatori?“

ad 15. Pentru dovedirea acestui punct me provoc la actele electorale referitóre la cercul Sibiiului pentru sinodul eparchial, periodul 1885—1887.

În urma protestelor întrate contra alegerei, sinodul a ordinat investigaţiune în causă, şi s'au constat abusuri de puterea oficială din partea acusatului, ba s'a constat, că în comuna Slimnic, chiar în presenţa lui s'au făcut protoco fals nou şi altele. Consistoriul a ordinat cercetare disciplinară contra acusatului pentru acésta, ér sinodul în şedinţa sa ultimă a nimicit alegerea deputaţilor Iacob Bologa şi Ioan de Preda.

---

* Veḑi Nr. 126.

Me rog ca acest act sĕ se procure din oficiu, şi cercetarea disciplinară ordinată deja sĕ se efeptuéscă într'una cu acésta.

Me provoc mai departe la protestele ce au întrat în contra alegerei deputatului Ioan Slavici în cercul Sibiiului pentru congresul, ce s'a ţinut în anul acesta.

Acolo încă este învinuit acusatul tot cu asemenea fapte.

Me rog sĕ se procure şi acele proteste din oficiu şi sĕ se estindă investigaţiunea şi asupra acelor proteste, deşí Slavici şi-a depus mandatul, pentru-că învinuirile nu sunt asupra lui Slavici, ci între alţii şi asupra acusatului.*)

(Va urmá.)

Cestiuni scolare.

Monitoriu. — Ajutoriul ce ni-l póte prestá un elev în instrucţiune şi în alte afaceri de natură administrativă.

Ici—colo în scólele nóstre audim de vorba monitoriu, şi se înţelege de comun sub vorba monitoriu un elev din scólă pe care-l designéză învĕţătoriul pentru ţinerea ordinei pe timpul până nu se încep prelegerile, sau şi după prelegeri. Une-ori acest monitoriu este investit din partea învĕţătoriului cu putere discreţionară; altă dată îi este mai restrins cercul de activitate. Totdéuna insĕ apare monitoriul ca un oficial al scólei.

In cele mai multe din scólele nóstre nu afli numirea de monitoriu, afli însĕ mai preste tot locul câte un elev, carele în absenţa învĕţătoriului supraveghéză ordinea, însémnă pe cei ce fac sgomot sau se bat.

Va se dică nu afli numirea, afli însĕ oficial şi persóna ce-l pórtă acel oficiu.

Fiind-că esistă monitorii, sau cum i-am mai numí: supraveghietorii scólei — dintre elevi, se vedem, dacă sunt a se susţinĕ, sau dacă trebue sĕ înceteze cu totul!

Fără disciplină strictă în o scólă, nu ne putem închipuí progres. O bună disciplină însĕ în scólă pretinde în locul prim ca în scólă sĕ fie linisce. Acésta linisce trebue sĕ se observe din partea elevilor înainte de începerea prelegerei, adecă îndată după intrarea lor în scólă, pre timpul instrucţiunei şi după instrucţiune. O purtare cuviinciósă din partea elevilor ne documentéză respectul, ce au ei faţă de învĕţătoriu şi faţă de scóla. Elevii în linisce au sĕ între în scólă, sĕ se aşede la locul lor, şi tot astfeliu au se părăséscă edificiul scólei. Sgomotul in scólă, sberăturile, certele, alergările prin scólă preste bance, ba mai şi bătăi sunt tot atâtea semne, că în scólă lipsesce disciplina.

Bătătoriu la ochi este apoi a vedé, când pe un elev, când pre altul pe afară, unul sĕ bea apă la fântână, altul sĕ-şi aducă recuisitele de scris, ér un al treilea, că şi-a uitat cartea sau libelul, şi tóte aceste lucruri se fac fără a fi controlate de invĕţători. Asupra unor atari stări adese ori audim espectorându se parte forurile bisericesci, parte părinţii pruncilor. Şi cu tot dreptul se espectoréză, căci atari jurstări nu recomândă pe învĕţătoriu nici scóla lui. Am vĕdut casurí, unde învĕţătoriul a aplicat aspre pedepse pentru stirpirea unor atari lucruri, şi pentru îndreptarea elevilor. Totul însĕ a rĕmas fără efect. In scólă a rĕmas disordinea şi mai departe.

Sĕrmanul învĕţătoriu în o di a trebuit sĕ se nĕcăjéscă mai mult ca altul într'o lună.

Sunt insĕ şi scóle, şi încă pre sate, unde domnesce cea mai bună ordine şi disciplină, şi nu audi decât cuvinte de laudă la adresa scólei şi a învĕţătoriului. Şi ce e mai mult, acésta se obţine nu în urma unor legi aspre, în urma de pedepse, ci numai în urma purtărei învĕţătoriului, şi în urma generalisărei spiritului de disciplină asupra tuturor elevilor, ce frecuentéză scóla. Incepĕtorii se dedau la ordine prin esemplul celor din depărţĕmintele mai superióre. Spiritul de subordinaţiune de linisce 'l intimpini totdeuna fie la începutul, sau finitul prelegerei. Relaţiunile în o atare scólă între învĕţătoriu şi scolari sunt fórte cordiali, ceea ce nu póte, decât sĕ promoveze instrucţiunea şi educaţiunea.

De altă parte apoi aflăm scóle, pre sate, dar cu deosebire în comunele mai mari, şi oraşe (unde elevii sunt din deosebitele clase ale societăţii nóstre), în cari disordinea, certele, alergările, bătăile între prunci sunt de tóte dilele.

Astfeliu de stări le intimpinăm parte acolo, unde sunt mai mulţi învĕţători şi fie-care lucră după cum 'l taie capul seu, şi nu ţine cont de ceea-ce a ordinat colegul seu, sau şi acolo unde învĕţătorii se schimbă în fie-care an, şi astfeliu şi fie-care 'şi are procedura sa faţă de prunci. Mĕsurile relative la disciplină, cari s'au aprobat astădi sau nu sunt observate sau apoi mâne se iau altele, şi se fac esperimente, preste esperimente. In o atare scólă instrucţiunea nu va puté progresá, şi pe încetul edificiul scolar este considerat ca un loc, unde pururea strigă şi se face sgomot.

Este fapt constatat apoi, că susţinerea disciplinei în scólă şi afară de scólă, este una din cele mai grele probleme ale scólei poporale. Acésta problemă se póte deslegá cu succes numai acolo, unde învĕţătoriul e la locul seu, şi unde ordinea de scólă prescrisă se observă până la cele mai mici detaiuri. Spre susţinerea ordinei sunt însĕ de observat din partea elevilor anumite regule scurte şi precise, cari li-se fac cunoscute ca sĕ numai pótă avé loc nici o escusă.

Unde învĕţătoriul nu e la locul seu, acolo ordinea nu va esistá. Şi ce fac atari învĕţători ca sĕ şi acopere defectele lor, şi pentru ca sĕ fie ordinea şi liniscea în scólă? Ei îşi i-au refugiu la câte un prunc mai mărişor din scólă, pe care l fac monitoriu ori supraveghietoriu asupra purtărei scolarilor sei în scólă şi în parte şi afară de scólă. Sĕ vedem pe un monitoriu în funcţiunea sa.

Cu tragerea campanei scolarii, elevii sĕ adună înainte şi după amédi la timpul ficsat în scólă, de comun la 7 şi $1/2$ diminéţa şi la 1 şi $1/2$ după amédi. Monitoriul încă e în scólă, şi toţi elevii sciu că el este încredinţatul învĕţătoriului, ca sĕ i supravegheze. Işi dă sermanul monitoriu tótă diliginţa. Se aşédă de comun după mésă, sau se preumblă prin scólă, notéză pe cei ce fac larmă, sau se bat, pe cei ce merg acasă, cu un cuvênt pe toţi cei-ce nu ţin ordine, câte odată ii mai şi bate. Acéstă lucrare se continuă adi, mâne, şi până la finitul anului. Totdeuna se raportéze ceva, şi totdeuna învĕţătoriul va avé sĕ ţină judecăţi, şi sĕ pedepséscă pe cei culpabili.

Despre acésta se va fi convins ori şi care învĕţătoriu, care s'a folosit de monitoriu. Şi ce semn póte sĕ fie acesta, că în fie-care di monitoriul are ceva de raportat? Nimic alta, decât că monitoriul nu e în stare a ţiné ordinea. Şi cum ar şi puté el sĕ o susţină? un camerad sĕ pótă face, cea ce nu e posibil învĕţătoriului, fiind-că e prea comod, şi nu-şi pricepe chemarea.

Aici se póte vedé, că elevii nu au respect de cameradul lor, ei rîd, fac sgomot, s'ar, se mai şi bat, şi le cade bine dacă nu-i observă monitoriul, éră dacă ii observă puţin le pasă de el. E scolariu şi el ca şi ei.

Elevii sciu ce regulă au sĕ observede, ce au sĕ facă, tot ei însĕ vĕd şi aceea, că esecutorul legei, cine sĕ-i tragă la rĕspundere pentru neobservarea acelor reguli, nu e present.

Cu totul almintrea stă lucrul acolo, unde insu şi învĕţătoriul observă neorênduelile, şi momentan trage la rĕspundere pe cel culpabil. Elevul acum scie, că nu póte scăpá neobservat sau sĕ scape cu minciuna.

Ni se va reflectá, că în unele scoli cu ajutoriul monitoriului se observă liniscea cea mare. Da, se póte, însĕ acésta nu o mai fac scolarii, fiind că au respect de legile scolari, sau pentru-că s'au dedat a se purtá bine, ci ei singuri din frică, că la arĕtarea monitoriului au fost pedepsiţi de către învĕţătoriu şi cu vină şi fără vină. Lipsesce odată monitoriul din scólă, elevii se simt liberi, şi apoi sĕ audim acum, ce sinagogă s'a făcut din scólă. Totul a fost o prefacere ori frică din partea elevilor. Pe asta cale însĕ nu moralisăm elevii, ci ii demoralisăm.

Este prea trist, întrebând pe un copil că: pentru ce şedeţi voi aşa omensce în scólă? şi el sĕ-ţi rĕspundă: „ne bate învĕţătoriul, dacă nu şedem omenesce."

Cu tolul almintrea e în o scólă disciplinată, acolo şi în absenţa învĕţătoriului, nu audi sgomot, alergări prin scólă, semn dar, că elevii nu de frică tac, ci pentru-că aşa voesc ei sĕ tacă, pentru-că învĕţătoriul a sciut influinţa asupra voinţei lor, ca ei sĕ se pórte bine, sub ori-ce împregiurări. Pentru-ce dar sĕ susţinem monitoriul, dacă prin el nu putem influiuţá asupra voinţei elevilor, şi dacă elevii ce fac, fac de silă şi de frică?

Un alt motiv, pentru care sunt de delăturat monitorii mai este că: din un atare monitoriu mai adese ori în viéţă devine un denunciant, ér între elevi adese sĕ destéptă simţul de rĕsbunare, şi ură contra denunciantului lui. Afară de aceste nu-se póte presupune, că un monitoriu în casuri concrete sĕ descopere învĕţătoriului pe cel ce întradevĕr e devină, d. e. se bat 2 elevi şi monitoriul arată numai pe unul şi totuşi celalalt póte se fie de vină. Judecata învĕţătoriului, şi pedépsa dictată nici odată nu vor avé de basă un fapt sigur şi real. Şi dacă cineva pe nedreptul sau prea aspru a fost pedepsit, acésta are consecinţe triste asupra moralului elevilor.

(Va urmá).

Varietăţi.

* (Invitare.) Societatea de lectură „Andreiu Şaguna" invită la şedinţa publică, ce se va ţiné Mercuri în 29 Novembre st. v. în memoria marelui archipăstoriu Andreiu, în sala cea mare a „Seminariului Andreian" cu următoriul program:

1. *„Despărţirea vênĕtorilor"* cor de F. Mendelssohn-Bartholdy.
2. *„Cuvênt ocasional"* rostit de Elio Cristea, cleric curs III.
3 *„Epigonii"*, poesie de M. Eminescu, declamată de Corneliu Perşinariu, cleric curs II.
4. *„Cruciata"*, cântec pentru o voce de bass, cu acompaniare de piano de F. Schubert.
5. *„Influinţa crestinismului asupra vieţei familiare în primii trei secoli"*, disertaţiune de I. B. Boiu, cleric curs III.
6. *„Legenda Ciocârliei"*, poesie de V. Alesandri, declamată de Teodor Adam, cleric curs III.
7. *„Cucule cu pénă sură"*, cântec poporal, întocmit pentru o voce de tenor şi cor de G. Dima.

Inceputul la 7 óre séra.

Sibiiu în 24 Novembre 1889.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale publică.

Comitetul arangiatoriu.

* (Visita sultanului.) Scirile din Constantinopol şi din Rusia anunţă, că sultanul va cercetá în anul viitoriu mai multe curţi europene, între care în primul loc sunt cea din Berlin, Petersburg şi Viena.

* (Stanley). Renumitul scrutătoriu al Africei centrale Stanley s'a întors la Zanzibar. Multă vreme nu s'a audit nimic despre dênsul şi se presupunea că s'a sfêrşit prin pustietăţile şi pădurile patriarchale ale Africei. Espediţiunile anume plănuite sĕ caute pe Stanley nu şi au ajuns scopul. Numai Emin Paşa a fost norocosul, căruia totu-şi i a succes al întêlní. Din causa strapaţielor mari şi a unei nenorociri ce i-sa întêmplat lui Emin Paşa el e greu morbos. Stanley însĕ cu tóte greutăţile, ce li-a avut sĕ le invingă şi sĕ lupte nu sufere de nimic. In curênd deci charta continentului Africa va luá o altă faţâ.

* (Kossuth.) Studenţii din Cluş şi din alte oraşe din Ungaria s'au alăturat la petiţiunea studenţilor din capitală. Şovinismul magiar a mers şi mai departe. Comitele suprem din Zemplin a adus cestiunea în adunarea congregaţiunei comitatense şi în urma stăruirilor sale congregaţiunea a luat hotărîrea sĕ se céră dietei modificarea legei incolatului în favórea lui Kossuth.

* (Luptă între infanteristi şi husari.) In ospĕtăria dela „Pomul verde" din Mişcolţ s'a întêmplat în nóptea de Sâmbătă spre Duminecă mari vĕrsări de sânge. Infanteria şi cavaleria, ce-şi petrecea acolo, se luà la cértă şi apoi la o cumplită bătaie făcênd întrebuinţare de arme. Dece infanteristi au rĕmas greu răniţi, doi sunt pe mórte, tot aşa şi dintre husari. Lupta s'a putut curmá numai după ce s'a recuirat mai multă miliţie la faţa locului.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Decembre 1889.

Timişóra:	**48**	**25**	**29**	**37**	**8**
Viena:	**52**	**59**	**25**	**11**	**4**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.62	5.61
Napoleon	9 41	9.40

---

*) De atunci s'a mai ivit o dovadă eclatantă la sinodul archidiecesan din anul acesta.

Anume: în cercul electoral al Sibiiului, în urma morţii fostului deputat Iacob Bologa efeptuindu-se alegere nóuă, la colegiul de scrutiniu a presentat bărbatul de încredere din Roşia un protocol sigilat în tótă forma, carele desfăcêndu-se conţinea numele dlor I. Slavici şi I. de Preda, ca aleşi din partea acelei comune.

Bărbatul de încredere surprins de acéstă metamorfosă, a dechiarat în faţa tuturor, că sinodul a votat pentru dl Dr. I. Moga şi nu scie cum vin în protocol dóuĕ nume, de cari nici vorbă n'a fost în sinodul electoral.

Colegiul de scrutiniu a dificultat protocolul şi a rugat pe consistoriu ca se ordineze investigaţiune în causă.

La sinodul archidiecesan s'a presentat actul dimpreună cu justificarea preotului Bânda din Roşia, carele transpunênd la consistoriu protocolul cel adevĕrat, se scusă cu o greşală fórte curiósă.

În anul trecut — dice — în intervalul dintre alegere şi scrutiniu, a mers la dênsul dl Simeon Popescu, protopopul suspendat deja, cu preotul din Sibiiu Bobeş şi l'au întrebat, că pentru cine au votat alegĕtorii din Roşia? El a rĕspuns că pentru dd. Bologa şi Cosma (NB. atunci s'au votat pentru doi deputaţi pe un period de 3 ani). Înfuriat de acéstă alegere a poruncit preotului ca încă în presenţa lui se facă alt protocol, în carele tóte voturile se fie date pentru dd. Slavici şi de Preda. Temêndu-se că acusatul érăşi va deveni protopop după terminarea procesului, s'a supus şi în presenţa lui a făcut un alt protocol, firesce fals cu numele amintite, şi l'a sigilat in tótă forma, promiţêndu-i că pe acela îl va trimite la scrutiniu.

Până la scrutiniu şi-a tras séma şi a trimis pe cel adevĕrat, ér cel „afurisit" cum îl numesce el, a rĕmas la el.

Acuma din greşală a pus mâna pe cel „afurisit" şi l'a dat la bărbatul de încredere în locul celui adevĕrat.

Dacă ca suspendat a cutezat dl Popescu se facă un astfeliu de lucru, îşi póte închipuí ori-cine, ce presiuni a eserciat el asupra bieţilor preoţi, epitropi şi comitete, când era mare şi tare? Aut.

Nr. 334/889 [239] 2—3

CONCURS.

In conformitate cu conclusul ddto 12 Novembre a. c. pt. prot. 145 al comitetului subsemnat, sĕ creéză din suma de fl. 412.01 cr. şi din interesele acestei sume, ce s'a transpus comitetului din fondul desfiinţatei societăţi academice „pentru spriginirea juristilor sĕraci" din Sibiiu, 4 ajutóre egale pentru 4 tineri români născuţi în Transilvania, cari vor dovedí, că studiază drepturile ca ascultători ordinari şi cu succes deplin satisfăcĕtoriu la una din universităţile din patrie. Pentru conferirea acestor ajutóre se escrie concurs cu terminul până la 31 Decembre n. 1889.

Cererile au sĕ fie înaintate: „Comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu, strada morii (Mühlgasse) Nr. 8.

Sibiiu, din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la 12 Novembre, 1889.

G. Bariţiu, preşedinte. **Dr. I. Crişian**, secretariu II.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [232] 4

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos 1890.

Anul al treiḑeci şi nouĕlea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi invĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropoliilor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Încheere.) — **Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.** — **Anunţe.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

☞ Spre evitarea ☜

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; şi nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica şi aşa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame şi copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane Imitat

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	preţul	2.40
1 ismeană „ . . .	„	2.50
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 păreche mânuşi „	„	—.80
	Preţul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	preţul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 păreche mănuşi „	„	1.—
	Preţul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieţi şi fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mănuşi Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

☞ **Câtă vreme ţine provisiunea.** ☜

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile şi trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 5—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.00,	1.—	XI.	„	5.50,	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Haţeg	Homorod - Cohalm	Cluş	Murĕş - Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕştie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş - Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş - Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul - sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.	
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 şi mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 130 Sibiiu, Joi 30 Novembre, (12 Decembre) 1889. ***Anul XXXVII.***

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La situaţiune.

III.

De ce se tractéză?

De cestiunea pusă în discuţiune publică prin „Luminătoriului“, carea este:

„Sĕ cadă păretele despărţitoriu dintre noi şi dintre factorii nostri supremi naţionali“.

„O ḑi, o unică ḑi, cei din Blaş şi din Sibiiu, din Arad şi din Oradea, din Lugoş şi din Caransebeş (pentru-ce nu şi cei din Gherla? Red.) sĕ nu mai trăéscă separaţi şi isolaţi de olaltă. ci în solidaritate între sine şi cu ceealaltă inteleginţă a poporului sĕ se lege pentru luptă, întru apĕrarea celui mai sacru şi vital drept şi tesaur, ce ni se atacă astăḑi la uniţi, mâne la neuniţi!“

Credem, că nu este suflet de român, carele scie cugetá şi carele vede deplorabila stare, la care am ajuns, de când s'a tras păretele despărţitoriu între noi şi între „factorii nostri supremi naţionali“, sĕ nu doréscă şi sĕ nu conlucre după putinţă ca acel „părete despărţitoriu“ sĕ cadă.

Ilusiunile nu mai au loc.

Esperinţa de un pătrariu de secol credem, că este de ajuns, ca cei ce se credeau destul de tari şi de apţi spre a conduce naţiunea şi fără succursul „popilor“ sĕ se convingă, că acel pas a fost fórte greşit, că noi, cari trăim într'un stat monarchico-aristocratic, nu ne putem lipsí de *autoritatea* prelaţilor nostri.

Nu mai cercăm: care a fost adevĕratul motiv, ce a îndemnat pe inteliginţa laică în timpurile de mari ilusiuni, ca sĕ se „emancipeze“ de archierei? trebue sĕ constatăm însĕ, că de atunci am mers tot din rĕu în mai rĕu, până-ce am ajuns unde suntem astăḑi, când, — n'avem ce nega, — noi un popor de aprópe trei milióne de suflete, unde este vorbă de drepturi nu formăm nici un factor în stat, dar nici nu ne scim afirmá ca factor, şi nu ponderăm nici măcar cât ponderéză micul popor săsesc, carele nu numĕră nici 200,000 de suflete.

La vedere noi am creat archiereilor nostri o posiţiune mai comódă prin aceea că i-am pus în scart în cele politice, şi póte că unora din ei le şi mai convine acéstă ticnă; în faptă însĕ ne-am nulificat pe noi, şi i-am nulificat pe ei. Căci vocea nóstră manifestată numai pe calea presei, fie ea cât de „lărmuitóre“ nu trece preste pragurile nóstre; ér vocea archiereilor numai atunci póte impune, dacă ea este spriginită de aderenţa turmei lor.

Sĕ ne uităm, ce influinţă are episcopatul romanocatolic în statul nostru? deşi tótă puterea lui asupra credincioşilor sei raḑimă numai în disciplină; pe când episcopatul nostru prin preoţimea sa căsătorită are rădăcini în popor, are interese identice cu poporul, şi chiar pentru aceea are şi este chemată sĕ aibă mai mare influinţă asupra poporului decât puternicul cler romanocatolic.

Asta trebue sĕ se scie şi în cercurile decidĕtóre, şi dacă acelea ar vedé un episcopat român, carele astăḑi numĕră şepte persóne, între cari doi metropoliţi, resolut a apĕrá interesele bisericei şi poporului român în solidaritate, şi ar scí, că acel episcopat este spriginit cu tótă căldura şi de inteliginţa laică a poporului român, — nu este cu putinţă, ca lucrurile sĕ rĕmână, cum sunt astăḑi, când nici măcar atâta considerare nu este, ca în ministeriul de culte şi instrucţiune publică, unde se provĕd afacerile bisericesci şi scolare ale ambelor confesiuni românesci, şi unde la început aveam un secretariu de stat, sĕ avem cel puţin un funcţionariu mai înalt român, carele sĕ cunóscă referinţele bisericilor şi scólelor românesci.

Credem, că din cele premise nime nu va puté deduce alte consecuenţe, decât că noi consimţim cu autorul articolului din „Luminătoriul“ şi că am salutá cu entusiasm momentul, când ar dispăré păretele despărţitoriu dintre noi şi dintre prelaţii bisericilor românesci, precum şi când ar cădé păretele despărţitoriu dintre *dênşii* în afacerile naţionale.

Incât privesce pe cea dintâiu însĕ, cel ce a pus cestiunea pe tapet, trebuia sĕ mérgă cu un pas mai departe, şi sĕ ne indice modul: Cum îşi închipuesce dênsul, că s'ar puté realisá ideea salutară?

Şi. ací ḑicem şi noi ca „Tribuna“: „e lucru fórte comod a cere ca episcopatul român sĕ se unéscă şi sĕ se pună în fruntea naţiunei“ dar, adaugem noi, — e lucru fórte greu, a aflá puntea pe carea sĕ pótă trece episcopatul în castrele „naţiunei,“ înţelegênd sub „naţiune“ inteligenţa, carea de un şir lung de ani fără concursul episcopatului a creat situaţiunea politică naţională de astăḑi a românilor.

Dacă cerem noi ca episcopatul şi în cele pur politice sĕ se pună în fruntea naţiunei şi sĕ mérgă solidar cu „ceealaltă inteliginţă a poporului“, în prima linie noi „ceealaltă inteliginţă a poporului“ avem datorinţa sĕ li-o facem posibil acésta.

Sĕ vorbim clar, dacă voim serios sĕ ne lămurim, căci cu frase nu ajungem la scop.

Situaţiunea politică de astăḑi, bună, rea, cum este, a creat-o inteliginţa laică şi preoţéscă fără concursul episcopatului român.

La conferenţele, cari au staverit programul naţional episcopatul n'a fost învitat, nici n'a participat. In privinţa concluselor luate în acele conferenţe episcopatul n'a fost consultat, nici în totalitatea sa, nici în parte, ba credem, că nu greşim, dacă ḑicem, că conducĕtorii adunărilor naţionale cu intenţiune au ignorat pe prelaţii bisericesci. Unii pentru ca sĕ-i cruţe, alţii pentru-că nu le convenia vederile cunoscute ale unora, ér pe ale altora nu voiau sĕ le cunóscă, ca sĕ nu se desilusioneze.

Cele mai multe puncte din programul staverit în adunările naţionale, credem, că le póte subscrie ori-care archiereu român, este însĕ un punct, şi acela este punct cardinal, mai cu sémă pentru transilvăneni, pe carele după-cum cunóscem noi situaţiunea, până când nu se va dechiará positiv că *da*! nu credem sĕ-l subscrie nici unul din episcopii şi metropoliţii români, şi acela este „pasivitatea“, sau abstinenţa dela alegerile dietale.

Este sciut, că metropolitul Şaguna, cât a trăit a fost „activist“ şi au fost activisti toţi cei din apropierea lui, din cari o parte sunt astăḑi grupaţi în jurul „Tribunei.“ Fiscalul seu consistorial, fie iertatul Borcia, apoi dd. Cristea, de Preda şi alţii în conferenţele naţionale de pe timpul acela luptau pe faţă pentru activitate, tot asemenea şi vicariul de atunci şi episcopul actual al Caransebeşului N. Popea.

Metropolitul nostru de astăḑi chiar faţă de conclusele conferenţelor s'a manifestat pe faţă pentru activitate.

Tot asemenea episcopul Aradului I. Meţian.

Metropolitul Blaşului Dr. I. Vancea, ca în tóte faptele sale politice, personal nu scim sĕ se fi dechiarat nici pentru pasivitate, nici pentru activitate — scim însĕ, că fişcalul seu consistorial — şi acolo metropolitul e consistoriul, la conferenţa din 1881 şi la cea din 1884 pe faţă a luptat aşa ḑicênd singur contra tuturor, pentru activitate, şi lumea credea, că dl advocat L. Csató dă espresiune voei metropolitului seu.

Episcopul Gherlei Dr. I. Szabó totdeuna a lucrat pe faţă pentru activitate.

Episcopul Orăḑii: M. Pavel a votat în persónă pentru deputatul din localitate ministrul-preşedinte C. Tisza şi a participat la tóte bancheturile date în onórea lui, în dominiul seu în Beinş a lucrat

FOIŢA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

III. Colindă.

(Colectată în Brad).

Susu-i roşiu curcubeu,
Hoi leru-mi Domne!*)
Nu-mi roşu curcubeu;
Ci-mi prânḑesce Dumneḑeu,
Când prânḑia Domnul mai bine,
Grea poruncă le mai vine.
C'a tunat Iuda de'n raiu,
Ce-o fost rĕu, tot a prădat,
Ce-o fost bun tot a luat.
Luat-o luna şi lumina,
Şi scaun de judecată
Şi găléta de botez.
— — — — — — — —
Sta Dumneḑeu şi gândia,
Dup'aceea că mâna
Şi din graiu aşa grăia:
D'alelei slugile mele,
Care din voi vi-ţi aflá
Sĕ vĕ bateţi cu Iuda?
— — — — — — — —
Vine Iuon Sântion
Şi din graiu aşa grăia:
Dă-mi Dómne tunetul mie,
Sĕ me bat eu cu Iuda!
Dumneḑeu aşa grăia:
Că ţie nu ţi l'oiu dá,
Că esti tinĕr buecel
Şi ti-i vătĕmá cu el
Vine Ila Mihailă
Şi din graiu aşa grăia:
Dă-mi Dómne tunetul mie
Sĕ me bat şi io cu Iuda!
Dumneḑeu aşa grăia:
Că ţie nu ţi l'oiu dá;
Că esci tinĕr buecel
Şi ti-i vătĕmá cu el.
Vin' Ilie, Sânt Ilie
Şi din graiu aşa grăia:
Dă mi Dómne tunetul mie
Sĕ mĕ bat eu cu Iuda!
Dumneḑeu aşa grăia:
Póte ţie ţi l'oiu dá,
Cred, că tu l'i scĭ purtá.
Şi pe tin' te-oi învĕţá:
Tună rar, fulgeră des.
Când tună întâiaşi dată
'Mi tremură lumea tótă.
Când tună d'a doua óră
Câmpi dalbi întunecară.
Când tună d'a treia óră
Codrii verḑi se despicară.
Inchisorile-mi săria
Pe Dumneḑeu clătina.
Dumneḑeu aşa grăia:
Ho! Ilie Sânt Ilie,
Sĕ fi sĕc pe jumĕtate!!
Casa tare mi-ai tunat,
De pe min' m'ai clătinat.
S'o închinăm cu sănĕtate
La gazde la tóte.

IV. Colindă.

(Colectată în Brad.)

Eşit-or, Dómne, eşit,
„Corindeni Dómne!*)
Vênător de-alui Pilat,
Sus în dél la codrii verḑi,
Cu şoimiţii sus în vênt,
Cu ogarii pe pământ
Şi umblară, cât umblară,
Intr'o ḑi mare de vară
Şi nimica nu vênară.
Când fù cam de către séră,
Vênat mândru, că-mi văiră
Că-mi văiră un vultur sur
Cu penele de aur,
Cu clonţul de petrii scumpe,
Cu unghile de argint
Vênat grăbì de grăí:
Vênători de-alui Pilat
Nu grăbirăţi pe vênat!
Nu mi's féră vĕnătóre
Căci mi's Iuon Sântion!
Că am venit pe pământ
Sĕ-mi botez un fiuţ sânt.
— — — — — — — —
La cea pétră rĕsturnată
La cea cruce răḑĕmată
Nu te poţi apropiá
Şepte miluri de pământ
De sgomotul sfinţilor
De para făcliilor
De fumul tămâilor.

---

*) Se repetéză la fie-care rênd.

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

pentru alegerea deputatului de astăḑi G. Véghső, ér la Ceica în locul lui Alesandru Roman a lăsat de s'a ales secretariul seu Silviu Rezei.

Episcopul Lugoşului Dr. V. Mihályi, încă a participat la alegeri, chiar fratele seu P. Mihályi este deputat.

Va se ḑică: în punctul cardinal al programului politic-naţional, astăḑi pe basele esistente este imposibilă „unirea" episcopatului cu „ceealaltă inteliginţă a poporului" precum nu este posibilă unirea oleului cu apa.

A pretinde p. e. ca episcopatul român sĕ se facă esecutorul unor concluse, cari s'au creat cu eschiderea lui, şi precum dovedesc faptele, în parte contra vederilor lui, ar fi după părerea nóstră un lucru copilăresc, nematur, şi ne discutabil; precum nici episcopatul nu póte pretinde ca aceia, cari sunt încredinţaţi cu esecutarea conclusclor conferenţei naţionale sĕ devină perfiḑi faţă cu mandanţii lor şi sĕ renunţe la împlinirea datorinţei lor, acceptuând preste tot atitudinea politică a episcopatului.

Şi una şi alta ar vătĕmá pe un factor şi ar fi în detrimentul demnităţii naţionale a totalităţii românilor.

Fiind lucru afară de ori-ce indoélă deci, că pe basele esistente acésta parte a datorinţelor nóstre nu se póte realisá, noi „ceealaltă inteligenţă a poporului", cari am creat basele actuale avem datoria sĕ cercăm şi sĕ aflăm punctele de întâlnire, şi dacă nu le aflăm astăḑi, sĕ le cercăm mâne şi poimâne, până ce le vom aflá, căci trebue sĕ le aflăm, dacă voim sĕ trăim ca un corp naţional, ca un factor în stat.

Cel ce a sulevat ideea, sau ori şi cine, sĕ vină sĕ ne arete şi modul realisărei ei, după cum şi l închipuesce dênsul, şi noi bucuros o vom discutá, ér până atunci sĕ facem ce se póte.

Se póte adecă, ca într'o cestiune importantă, póte cea mai importantă astăḑi pentru noi, sĕ fim una dela vlădică până la opincă, unit cu „neunit", cu un cuvênt tótă suflarea românéscă, şi acésta este: *causa scolară* carea este şi biscricéscă şi naţională, şi unde nu pot vení în conflict episcopii cu laicii nici uniţii cu „neuniţii", căci interesele sunt identice şi dela acésta atêrnă viitoriul naţiunei.

Vom continuá.

Revista politică.

Bugetul ministrului de interne a fost primit din partea casei deputaţilor, aşa precum a fost presentat. Ansă la discusiuni mai vehemente a dat posiţiunea gendarmăriei.

Deputatul Ugron a sulevat în general cestiunea şi a accentuat, că ar fi bine ca gendarmăria sĕ nu se ingereze la alegeri, preste tot, şi sĕ se mărginéscă nu mai la sfera de activitate, ce-i compete, făr a face abus de putere. Deputatul Ocnei Sibiiului, dl Stef. Tisza, voind sĕ apere guvernul şi preste tot ţinuta gendarmăriei, a declarat de utopii cele-ce le a spus Ugron şi provócă pe vorbitoriu sĕ aducă casuri concrete.

Acéstă provocare a alimentat focul de luptă al oposiţiunei şi d'odată se ridicară: Lukács, Polonyi, Kaas şi a revenit éră şi Ugron, cari toţi aduc casuri concrete dela ultimele alegeri de deputaţi. In vorbirile lor au desfăşurat o tristă icónă pe terenul administraţunei şi au accentuat nedreptăţile, ce se fac jos şi cari apoi află sprigin la cei de sus. —

Din incidentul unei circulare a ministrului român de agricultură, adresată proprietarilor, prin care le face cunoscut, că guvernului român i-a succes a deschide esport pentru vitele din România în Italia şi că o societate s'a şi angajat sĕ cumpere preste 20,000 capete, foile din România revin asupra convenţiunei vamale cu monarchia nóstră.

Din espunerile lor se vede, că nu se mai însufleţesc pentru încheerea convenţiunei deóre-ce motivul principal, ce îndemna pe România la încheerea convenţiunei şi pe care se răḑima mai tare şi ministrul de esterne era fără îndoélă esportul vitelor din România în Austro-Ungaria.

„Românul" în primul seu articol, vorbind de acésta cestiune, ḑice între altele: Suntem convinşi, că acest nou debuşeu va aduce folóse mari economiei naţionale. Aceste folóse vor fi şi directe şi indirecte. Nu se va mai ḑice peste Carpaţi, cum ḑicea mai acum doi ani dl Matlekovics dela Pesta, că România, dacă nu espórtă în Austro-Ungaria, n'are unde esposta într'altă parte şi se va năbuşí în prisosul ei de producţiune. —

Presa rusă revine asupra desvoltărilor din România şi organul „Le Nord" susţine, ca întréga presă rusă, că influinţe strĕine au făcut sĕ fie neinvinse greutăţile interne, cu care a avut sĕ lupte L. Catargiu. Acest ministru n'a fost, „persona grata" la Viena. Acésta e şi causa, că n'a primit decretul de disolvare din mâna regelui. Ori-cum insĕ soluţiunea dată crisei ministeriale nu póte fi decât temporală, noul cabinet va întimpiná acelea şi greutăţi ca şi cel de mai nainte. Descompunerea parlamentarismului e vĕdită şi tinera regalitate română, neavênd destulă autoritate, e silită sĕ ţină sémă de partide, şi cu partidele trebue sĕ guverneze şi regele. Aşa e tare uşor sĕ ajungă érăşi la cârmă Ioan Bratianu, carele cochetéză cu puterile din centru, cu tóte, că e mic în România numĕrul acelora, cari ar dorí o apropiere mai intimă de Austria şi de alianţa triplă.

„Timpul", organul guvernului, se grăbesce sĕ desminţéscă espunerile organului rus, accentuând, că politica ţĕrei o hotăresc interesele ei generale şi ea nu se póte modificá, după-cum se schimbă ómenii veniţi la cârma statului. Sistemul constituţional nu dă pas înrîuririlor de afară, cu atâta mai puţin s'ar puté imputá suveranului, că dă ascultare glasurilor strĕine. Nu-se datoresce crisa ministerială neinvoirei regelui la disolvare. Suveranul n'a refusat disolvarea, dar se cuvinia negreşit — şi acésta o susţineau şi colegii dlui Catargiu — ca ea sĕ fie justificată prin atitudinea ostilă a camerilor. Ultimele voturi probéză, că predomnirea elementului conservatoriu n'a încetat, maioritatea o are cabinetul şi mai mult nu voesce sĕ céră, căci el nu caută aprobarea órbă a actelor sale, nici nu fuge de discusiune. Tot în tonul acela vorbesce şi „La revue de l'orient" susţinênd, că România numai direcţiune politică urméză, fie ea cârmuită de dnii Catargiu, Carp ori dl Ioan Bratianu. —

Decând cu visita ţarului la Berlin par a se fi schimbat relaţiunile între puterile centrale ale triplei alianţe. Unele foi germane au şi indicat motivele, ér presa rusă şi a fost schimbat pe un moment tonul espunerilor. Acésta a fost şi causa pentru-care cei din Paris au încept a priví cu neincredere la Petersburg şi ţarul s'a vĕḑut necesitat a încredinţá chiar pe ţareviciul ce sĕ linistéscă pe cei din Paris şi sĕ-i asigure de simpatiile Rusiei.

Cestiuni scolare.

(Încheere.)

Presenţa monitoriului în o scólă e semn. că învĕţătoriul nu e punctual în ţinerea prelegerei, că e comod, sau leneş, şi nu se interesézá de progresul elevilor. Chiar din acest motiv, precum şi din cele aduse mai sus, monitorii sunt de delăturat fără de nici o consideraţiune.

Ajutoriul aparent, ce ni-l prestau monitorii, nu póte sĕ fie decât demoralisătoriu. Pot insĕ elevii a ne prestá ajutoriu însemnat în scólă, parte prin implinirea unor lucruri de natură administrativă, parte prin instruirea şi ajutorarea mutuală în instrucţiune.

Acest ajutoriu nu póte avé decât o influinţă binefăcĕtóre asupra disciplinei elevilor.

Sunt anume unele lucruri în scólă, la cari e bine sĕ ne folosim de elevi d. e. la curăţirea tablei, a mesei şi scaunului de prav, deschiderea ferestrilor între óre pentru aerisarea scólei, adunarea caetelor, în cari s'au scris ocupaţiunile scolari s'au domestice împărţirea caetelor, adnotarea celor absenţi etc.

Tóte aceste nu sunt a se lăsá intêmplărei, şi a-şi perde învĕţătoriul timpul cu ele. Ar fi lucru greşit, ca intrând învĕţătoriul în scólă, pre un elev sĕ l trimită sĕ ude buretele, pe altul sĕ stérgă tabla Aceste trebue normate, şi trebue sĕ se indeplinéscă cu precisiune prin elevii anumiţi. Elevii de un temperament mai coleric şi mai îndrăsneţi, vor fi cei dintâiu, cari sunt gata a face atari serviţii, pe când elevii mai molatici se vor retrage, şi nu vor face cu plăcere atari lucrări. Un invĕţătoriu consciu de chemarea s'a va nisuí ca fie-care elev sĕ vină în posiţiune a îndepliní acelea-şi lucrări. Prin împlinirea cu punctualitate a lucrărilor amintite, se dedau pruncii la iubirea de ordine, şi ascultare precum şi la atenţiune şi acurateţă în afacerile lor.

Totodată elevul se dedă de mic, a lucrá pentru binele comun, ceea-ce este un câstig mare pentru viaţa socială, la carea ia parte mai târḑiu elevul, ca bărbat matur.

Acésta e partea morală a lucrului. Sĕ nu uităm apoi, că cel ce implinesce serviţiele amintite, le face tóte gratuit. Oficiul lui cât duréză e un oficiu de onóre.

Chiar de aceea elevii designaţi se nisuesc a fi cât mai prompţi. Negligarea serviţielor, s'au împlinirea în un mod neindestulitoriu, aduce cu sine perderea oficiului, ceea ce érăşi influinţéză asupra elevului precum şi asupra clasei întregi, observându-se, că cel ce nu e acurat, nu merită încredere din partea învĕţătoriului. A eschide pe un elev cu totul dela prestarea unor atari serviţii nu e consult; chiar şi atunci, când dăm de elevi leneşi şi tândăloşi.

Ai ridicá pe acestia, şi a-i dedá la împlinirea cu acurateţă este arta mai mare. De multe-ori din leneşi, neindemânatici la lucru ne succede a face elevi bravi, punctuali şi iubitori de ordine.

Cu mult mai însemnat insĕ e ajutoriul, ce pot sĕ ni-l dea elevii — mai buni — în istrucţiune de a dreptul.

In o scólă cu un învĕţătoriu şi mai multe despărţĕminte, totdeuna întimpină mari greutăţi în instrucţiune, mai vêrtos, când avem mulţi elevi debili, sau leneşi, ori nedisciplinaţi. In atari impregiurări ne putem ajutá de elevi mai buni, diligenţi şi cu purtări bune. Astfeliu pre elevul debil 'l vom aşeḑá în bancă lângă unul mai bun, pre cel negligent lângă unul diligent, pre cel nedisciplinat lângă unul iubitoriu de ordine şi acurat cu afacerile sale.

Pre acésta cale în mod tăcut elevul cel bun va vení în ajutoriul celui debil, sau celui negligent. A ne dimite ací special, şi a arĕtá tóte casurile, unde putem luá refugiu la ajutoriul elevilor — ar trece preste marginile unui articlu de ḑiuariu.

Un învĕţătoriu cu tact va scí aflá casurile, unde sĕ se foloséscă de elevi.

Firesce totul are sĕ se întêmple sub ochii şi controla învĕţătoriului. Sĕ luăm câte-va esemple.

E óra de caligrafie. Sunt 3—4 elevi, cari duc trăsurile preste linii, nu le duc grose, unde trebue trăsurile. Acésta se întêmplă odată, de dóuĕ ori şi aşa mai departe. Ce are sĕ facă învĕţătoriul? Sĕ se ocupe esclusiv cu acestia?

Aici se va puté folosí de elevi. Un alt esemplu. Un elev întimpină mari greutăţi în scrierea ortografică.

Sĕ stea învĕţătoriul ca la fie care cuvênt sĕ-l facă atent? Nu! Un elev mai bun pus lângă cel debil ne va puté scóte din nĕcas, şi va puté îndreptá pre cel debil. Un elev întimpină mari greutăţi în cetire, şi nu are pe nimenea acasă, ca sĕ i arete? Şi aici ne putem folosí de un elev, ce şede în apropierea lui.

Este sciut, că elevii cuprind de multe-ori unele lucruri cu mult mai uşor dela semenii lor, decât dela învĕţătoriu. Pentru-ce dară sĕ nu ne folosim de elevi, în casuri de lipsă! Ni se va obiectá póte, că prin acésta ajungem la metoda Bell Lancasteriană.

Nu, nici decât! Avem de a face numai cu unele casuri, dar nu cu un sistem de instrucţiune, prin care elevii mai buni în tot timpul de scólă au sĕ instrueze pre semenii lor, unul sau mai multe despărţăminte.

Unde invĕţătoriul singur e în stare a se ajutá în casuri ca şi cele arĕtate mai sus; acolo sĕ nu se foloséscă de elevi. Acésta insĕ e cu putinţă numai acolo, unde invĕţătoriul are numai o singură clasă, cu un singur despărţĕmênt, şi numĕrul elevilor nu este de 40—50 elevi. *d. ö. Sch. . . .*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

16. „Acusatul négă punctele din acusă, că nu şi-ar împlinit datorinţele ca protopop şi paroch, că ar lucrá cu intenţiune la periclitarea bisericei, că ar năsuí la distrugerea instituţiunilor nóstre bisericesci, şi că ar fi despoietoriu al bisericilor.

Cu ce se pot dovedí punctele acestea din acusă?"

ad 16. Că acusatul nu şi împlinesce datorinţele sale ca protopop şi ca paroch am dovedit mai sus, am dovedit prin acusa disciplinară a comitetului nostru parochial, şi dacă mai voiţi doveḑi, me provoc la împregiurarea, că el nici până astăḑi nu a comunicat cu comitetul resoluţiunea ven. consistoriu referitóre la acusa, ce a înaintat-o dênsul la consistoriu, pentru-că a ţinut şedinţă fără numĕrul recerut de membri etc., nu a comunicat nici raţiociniile pe anul 1886, revĕḑute prin consistoriul archidiecesan, nici resoluţiunea consistoriului referitóre la acelea, eă el nu atunci revedea matriculele botezaţilor şi cununaţilor, când făcea aşa numitele visitaţiuni canonice prin parochiile din tract, ci numai ca sĕ mai capete câte cel puţin 5 fl. dela o parochie, dispunea ca sĕ i-se aducă acasă, şi fără a le revedé dacă matriculele sunt corect purtate s'au ba, le subscria.

Ca dovadă me provoc la matriculele din parochia Slimnic, cari sunt provĕḑute cu subscrierea lui fără nici o observare, deşi în acelea sunt rubrici góle fără datul botezului, sau nascerei respectivului.

Me rog sĕ se procure din oficiu acest dat.

Că lucră cu intenţiune la periclitarea bisericei şi la distrugerea instituţiunilor nóstre bisericesci, sunt destulă dovadă faptele, pentru care este acusat din partea nóstră, — dar dacă mai voiţi doveḑi, me provoc la lucrul sciut: că el a dat poruncă în fie-care comună, ca pe preotul sĕ-l alégă inomis de preşedinte al comitetului parochial, ceea-ce în modul acesta este contra legei.

În asta privinţă me provoc la notariul din S. C. P., şi la judele D. B.

A poruncit mai departe, ca banii bisericilor sĕ nu-i manipuleze epitropii parochiali, ci preoţii.

Me provoc la casul cunoscut din parochia din Sibiiu suburbiul inferior, unde preotul în urma acestei disposiţiuni sub ochii şi cu aprobarea acusatului ca protopresbiter a înstrĕinat averea bisericei şi a însărcinat realităţile aceleia fără scirea şi convoirea comitetului şi epitropiei parochiale, ba a căpĕtat şi laudătoriu public dela acusatul, publicat şi în

„Tribuna“ pentru-că urmând îndrumărilor dênsului a făcut lucrurile, pentru cari este pus și parochul Bobeș sub cercetare disciplinară.

Cercetarea după cum sum informat este terminată, me rog se o procurați din oficiu și se o considerați la deciderea acestei cestiuni

Tot asemenea a manipulat și cu fondurile protopresbiterale, despre cari nici o scire n'are epitropia protopresbiterală, ci le manipuléză dênsul, ba din fondul protopresbiteral *a și ridicat banii* dela „Albina“ pe basa libelului, carele este în mânile dênsului în 16 August anul curent, va se dică *de când este suspendat.*

Me provoc la cunoscutele legături, ce le are cu „Tribuna“ al căreia cel mai aprig spriginitoriu, colaborator și fundatoriu este.

Dovadă între altele este și împregiurarea, că dênsul întru propagarea învĕțăturilor sale cătră tract, spre publicarea cercularelor sale cătră parochi și învĕțători se folosesce tot de colónele acestui organ al seu, carele însĕ a fost întemeeat anume pentru discreditarea capului bisericei nóstre în sus și în jos, și în astă direcțiune a și lucrat publicând cei mai infami articoli contra Esc. Sale metropolitului, a sinódelor și congreselelor nóstre bisericesci, dar totodată și laudele privitóre la adresa acusatului. El cu desconsiderarea tipografiei archidiecesane, tóte circularele sale și alte tipărituri oficióse le procura în tipografia „Institutului tipografic“.

Me provoc și la cercetarea, carea s'a făcut contra dênsului din partea Esc. Sale metropolitului, pentru-că a escomunicat pe „Telegraful român“ din bugetele parochiilor din tractul seu, și me rog ca și acel act sĕ se procure din oficiu.

Me provoc chiar la productul seu spiritual, la opul seu „Pneuma“, un op vrednic de un ateist, dar nu de un preot ortodocs, în carele trage la îndélă dogma trinității, dând alte esplicațiuni spiritului sânt, decât cele admise de biserica nóstră.

Ér că este un pericol pentru fondurile bisericesci, un despoitoriu al bisericilor și al poporului din tractul seu me provoc:

1. La casul citat mai sus din parochia din Sibiiu suburbiul inferior, unde cu învoirea lui s'au spesat banii bisericei fără consultarea comitetului, sinodului și epitropiei parochiale și s'au ridicat un împrumut de 1000 fl. în numele parochiei și s'au întabulat pe realitățile acesteia fără scirea și învoirea ei pe basă de documente false.

2. Me provoc la dl Ioan Hannia, ca la administrator protopresbiteral, carele a avut ocasiune a se convinge că sub acusatul, a fost posibil ca libelul de depuneri dela Sparcassa săséscă de aici referitoriu la fondul scolariu din B. sĕ se pemnoreze pentru datoriile lui R. I. din B., tot la acea Sparcassă, unde a zăcut mulți ani fără ca debitoriul respectiv sĕ fi achitat nici măcar interesele, din care causă în urmă Sparcassa s'a escontentat din fondul scolariu pentru datorie strĕină.

În timpul cât a zăcut acel libel la Sparcassă, acusatul a făcut mai de multe ori visitațiune canonică in B. a aflat, a trebuit sĕ afle de lucrul acesta și totuși n'a dispus ca averea scólei sĕ se reîntregéscă, nici n'a făcut arĕtare la consistoriu, prin urmare a consimțit cu un act, prin carele se periclitéză averea bisericei.

3. Me provoc la rațiociniile comunelor bisericesci din tractul Sibiiului, cari se află la consistoriu, și me rog ca acestea sĕ se procure din oficiu.

Din acelea se pot vedé, că acusatul sub diferite pretecste a cercetat comunele parochiale mai de multe-ori pe an, deși de regulă o visitațiune canonică este suficientă într'un an într'o comună, pentru eserciarea controlei din partea protopopului.

La tóte comunele și-a socotit afară de diurne complete spese de cărăușie cu calésa, astfeliu încât sunt comune, cari la an au plătit sub acesti titli acusatului câte 40—50 fl. și peste tot sume, cari întrec venitele celor mai multe parochii.

4. Me provoc la puține casuri cunoscute, și anume:

a) La espensariul, ce l'a presentat epitropiei nóstre, prin care pretindea sĕ i-se plătéscă mai multe sume, ce nu-i compet, încât comitetul a fost necesitat sĕ-l substérnă la ven. consistororiu pentru licuidare, carele apoi a și redus pretensiunile lui la $^1/_3$ parte.

b) La espensariul, ce l'a presentat dómnei G. M. din Sibiiu în causa ei divorțială, carea asemene a fost necesitată sĕ céră intervențiunea ven. consistoriu ca sĕ pótă scăpá de esacțiunile oficiale ale acusatului, carele asemene s'a redus prin consistoriu.

c) La procesul divorțial al lui Dr. V. P., în carele acusatul ca for și-a licuidat șieși aprópe la 1000 fl. competințe nenormate, și încă a avut cutezanța a apelá el sentința consistoriului pentru că îi redusese pretensiunea esorbitantă, deși îi încuviințase o sumă considerabilă.

d) La procesul divorțal al dlui A. C. în carele, deși procesul s'a terminat așa dicênd cu contumacie față de incta și-a licuidat sie-și peste 200 fl. spese de for fără nici o îndreptățire la acésta.

Tóte acestea se baséză pe acte, cari se află la vener. consistoriu, deci me rog ca sĕ se procure din oficiu.

(Va urmá.)

Varietăți.

* (Dela Curte.) Familia domnitóre petrece în Viena. Monarchul va soví pela începutul lui Ianuariu în Budapesta, unde va rĕmâné șase septĕmâni. Diua morții archiducelui Rudolf (30) Ianuariu o va petrece familia domnitóre în Budapesta. Ca și în Viena, așa și în Budapesta în carnevalul acesta nu se vor face festivități la curte.

* (Invitare.) Comitetul central al *„Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului* va ținé *Duminecă în 10/22 Decembre 1889* în comuna *Rĕșinari* în sala hotelului eventual în biserica cea mare o întrunire agricolă, la care se va discutá despre îngrijirea vitelor și despre grădinile de pomi.

Intrunirea se va deschide la 12 óre din di.

Toți membrii și spriginitorii reuniunei precum și cei ce se interesézá de progresul agriculturei la noi sunt poftiți la acésta întrunire.

Sibiiu, în 10 Decembre, 1889.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

* (Notele de 1 florin.) Scirea, că notele cele nóue de un florin vor încetá din circulațiune, se privesce de o scornitură gólă. Ce-i drept, că hârtia pe care se imprimă, e cam slăbuță, dar s'au luat disposițiuni, ca sĕ se prepare o anumită hârtie mai durabilă, prin care sĕ fie trase și firicele de pĕr fin, așa ca sĕ nu se pótă de loc falsificá, ori ca falsificarea sĕ se cunóscă ușor. Colórea e cea mai potrivită și numai cu greu se póte imitá.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu face cunoscut, că în 16 l. c. la 9 óre a m. se va ținé licitațiune publică în localul edificiului postal pentru tóte scrisorile și pachetele, cari n'au putut fi distribuite la destinațiunea lor.

~~49~~ [illegible]

Avis.

Domnii representanți români, în congregațiunea municipală sibiiană, sunt invitați la o conferință, ce va avé loc *Vineri în 1/13 Decembre a. c. la 5 óre d. p.* în localitățile casinei române.

Sibiiu, în 11 Decembre, 1889 st. n.

Comitetul clubului.

Din public.

Arad, 8 Decembre, 1889 st. n.

Din incidentul articolului fórte binenimerit și publicat sub titlul „Un lucru nesocotit“ în Nr. 122 de ĕstimp al „Telegrafului Român“ vine dl Dr. Nicolau Oncu din Arad, și cu datul 26 Novembre a. c. în Nr. 125. al acestei prețuite foi, în rubrica „Din public“ începe cu următórele: „Am condamnat faptul, când pentru prima óră părintele Ciora dela Micalaca, în colónele diarului „Tribuna“ a pus în discusiune publică și a atacat ca din senin institutul nostru „Victoria“.

Va se dică, dl Oncu pe mine me pune în fața publicului, ca pe unul carele prima óră am atacat institutul nostru de bani „Victoria.“

Cine cunósce cele ce eu am scris în „Tribuna“, provocat de un pretin al dlui Oncu, cetind corespondența dniei sale de mai sus, se va convinge, că nici dl Oncu nu difere de ceialalți pretini nervoși ai sei din Arad, cari au fost apostrofați în Nr. 122 al acestei foi.

Spre chiarificarea publicului, permiteți-mi în acésta prețuită fóie, ca sĕ luminez cestia, și sĕ se vadă că dl Oncu n'a avut nici un motiv de a se ocupá cu persóna mea în afacerea d-sale.

Faptul s'a întêmplat, că un pretin al dlui Oncu sub numele „Aradanul“ a scris în Nrii 161 și 162 ai „Tribunei“ mai multe flécuri din Arad, și între altele m'a insultat și pe mine, din care incident mi am ținut de datorință a-i face observările cuvenite la rêndul meu; și în cele ce am scris în Nr. 174 al „Tribunei“ intr'altele am dis următórele:

„De tot naivă e apoi afirmațiunea corespondentului, când dice, că „grupul de ómeni, partea cea mai mare din generațiunea tineră, 'și a impus deocamdată o ținută observătóre“ firesce, că față cu celalat element pervers, care nu e inclinat a-și frămêntá capul cu închipuiri. Sĕ me ierte însĕ dl corespondent, că eu altcum cunósc tréba, și anume o cunosc așa, că acel element din Arad, la care aparține verosimil și aradanul, s'a pus întro ținntă observătóre de silă, pentru-că pe terenul de activitate în interesul de obște s'a recunoscut pe sine de incapace; dar mai ales s'a pus pe terenul observatoriu din interesul propriu, pentru-ca cu atât mai cu succes sĕ se pótă îndulcí de ródele unui institut întemeat sub firma națională, care institut *„per fas et ne fas“* a ajuns sub stăpânirea lor, și acest institut este institutul de bani „Victoria“, aci s'au grupat dniile lor și de aci vin apoi teoriile, că pentru causele publice naționale române numai dênșii sunt „sinceri și necorupți“. Va vení însĕ vremea sĕ se facă odată lumină, ér până atunci vom urmărí și noi cu atențiune manipulările acestui grup de ómeni, cu atât mai vêrtos, căci până acum afară de vorbe multe nici o faptă n'am vĕdut dela dênșii!“

Nici mai mult nici mai puțin ce am dis; deci dacă în acestea dl Oncu află vre-un atac contra institutului, în a cărui frunte stă, atunci trebue se presupun că D sa nu are cunoscințe temeinice despre acea, ea ce este atac, ceace ca jurist ar trebuí sĕ aibă.

Dacă în cuvintele mele află dl Oncu atac, î-l rog sĕ nu mistifice ințelesul acelora asupra institutului „Victoria“ de care mărturisesc, că și eu me interesez ci atacul sĕ-l esplice asupra persónei sale și asupra clubului seu, pe care eu nici odată nu-i voiu recunósce de sfinți neatacabili, apoi sĕ scie dl Oncu, că pe aici lumea nu e atât de naivă ca sĕ crédă, că institutul „Victoria“ n'ar puté subsistá fără dl Oncu și compania sa.

Așa se vede însĕ că dl Oncu e fórte șiret și preventiv; deci simțind óreși care miros de picanterie din urmă celor ce am scris eu în Nr. 174 al „Tribunei“ la adresa clubului seu, — prin agenții și pretenii sei au voit a-și face reclam în „Românul“ din Bucuresci și „Tribuna“ din Sibiiu; și tréba mergea de minune bine, décă nu venia „Telegraful Român“ din Sibiiu și în Nr. 122 a nimerit cuiul chiar în cap, ceea ce așa se vede, că a tredit atât pe dl Oncu, cât și pe ceialalți malcontenți ai sei.

Va se dică, ceea ce eu am dis, s'a împlinit, căci a venit vremea de s'a făcut lumină, în urma căreia dl Oncu fu silit în Nr. 125 al acestei foi, a dá de minciună pe cei mai buni ortaci ai sei, cari au scris în „Românul“ și „Tribuna“ despre institutul „Victoria.“ Atâta am dorit și eu sĕ vĕd, și după-ce odată dl Oncu dechiară în publicitate, că dela institutul „Victoria“ „sunt și vor fi eschise tóte veleitățile politice și de partid“ — eu iau cu plăcere la cunoscință; — dar veleitățile personali, unde au rĕmas dle Oncu? acelea vrei sĕ le susții și pe mai departe??

Românul dice, că „cine sémênă vênt, seceră furtună;“ dl Oncu încă e unul dintre aceia, care au sĕmênat și sémênă mult vênt aici în Arad; deci sĕ nu se supere dacă vine vremea sĕ și secere; și eu unul, carele nu i doresc tocmai rĕu, pot sĕ-i recomând ca sĕ se lase de nervosități și provocări, décă vrea sĕ rĕmână om cinstit între ómeni.

Deci respingênd dela mine insinuarea ce mi face dl Oncu — că eu a-și fi atacat prima óră institutul „Victoria“ — îl îndrum cu acésta insinuare la pretenii sei, cari prin scrierile lor nesocotite în „Românul“ și „Tribuna“ singuri taie crénga de sub piciorul dlui Oncu de o parte, ér de altă parte subsapă viitoriul institutului nostru „Victoria“, pe care l'am întemeiat noi românii cu sudórea românéscă, nu pentru interesele personali de grandomanie ale dlui Oncu și consocii, ci pentru interesele bietului popor românescu din părțile Aradului, fără privire la veleități politice și de partidă.

Atâta spre orientarea dlui Oncu, dela un preot și unul dintre acționarii mici ai „Victoriei“, carele nu are datina a umblá cu minciuni.

Ioan Cióra,
paroch în Micalaca, ases. cons.

MONITOR.

47

Calendariul sĕptemânii

3—9 Decembre.

3 Dumineca: Profetul Sofoniu, Teodor, Teodul, Ioan, Agapiu, Selevc, Mamas, Gavriil, Angel. *4 Luni*: Varvara, Ioan Damaschin, Iuliana, Christodul, Christodula, Serafim. *5 Marți:* Sava, Anastasiu, Diogen, Averchiu, Non, Grat, Nectariu, Filoteiu. *6 Mercuri:* (†) Nicolau, archiepiscopul dela Mira Lichiei. *7 Joi:* Ambrosiu, Atinodor, Neofit, Dometiu, Isidor, Achepsima, Amun, Gaian, Gaiu, Pavel monachul, Prisc, Martin, Nicolau, Grigoriu, Filotea. *8 Vineri:* Patapiu, Sosten, Apolos, Chifa, Tichic, Epafrodit, Chesariu, Onisifor, Sofroniu. *9 Sâmbătă:* Ana mama Născătórei de Dumnedeu, Ana mama profetului Samuil, Stefan cel nou.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 3 Decembre a XXVII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 2 și din Mineiu ale dilei. La Utrenia Evangelia invierii a 5-a. Catavasia: „Christos se nasce, măriți-l“.

Mercuri în 6 Decembre (†) amintirea celui dintre Sânți Părintelui Nicolau, archiepiscopul dela Mira Lichiei, serbătóre legată. Polieleu. Catavasia Nascerei Domnului: „Christos se nasce, măriți-l“.

Loterie.

Mercuri în 11 Decembre 1889.

Brünn: 51 28 29 3 50

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor indiviḑilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi strĕinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sĕrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Şugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕşului etc. etc. Ediţiunea II. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Preţul unui esemplariu 10 cr.

Influinţa mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanḑi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiţă istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Preţul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în douĕ limbi — română şi latină tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referite de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 25—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 131 Sibiin, Sâmbăă 2/14 Decembre 1889. ***Anul XXXVII.***

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strelnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La situațiune.

IV.

Am afirmat în articolul precedent, că *causa scolară* este terenul pe carele ne putem uní cu toții.

Asta o susținem fără reservă.

Ací ambele biserici pot merge mână în mână și suntem siguri, că inteligința laică va spriginí pe episcopat cu tótă căldura întru apĕrarea drepturilor garantate prin lege și întru desvoltarea acelora.

Ací nici din partea episcopilor nu póte subversa nici o șovăire față cu guvernul, căci causa scolară este și causă bisericéscă, și unde este causă de a se espune episcopul pentru biserica sa, n'are sĕ caute, dacă îi place puterii sau ba? ci sĕ caute cine este pe teren legal? dacă guvenul des consideră legea, datoria episcopului este sĕ-și espună și viața pentru biserica, pentru turma sa.

Casuri de acestea și în timpul mai recent am vĕḑut chiar și dela episcopatul romano-catolic, dela primatele însuși, fără ca prin asta sĕ se fi alterat și bănuit loialitatea lui către tron și către legi.

Ca însĕ cel puțin în acéstă cestiune se putem lucrá cu efect și în solidaritate, cu tot dreptul putem cere și noi cu „Luminătoriul" ca „mai marii bisericii unite se iésă din cuiburile lor solitare, se iésă din reserva lor" *sistematică*, și sĕ se facă mai multă lumină decât până aci.

Ce face și ce a făcut episcopatul, consistoriile și toți factorii chemați a apĕrá scolile gr. or. române, sunt cunoscute tuturor celor ce vor sĕ le cunóscă.

La gr. or. aceste lucruri se petrec în vederea lumii, ce fac episcopii și consistoriile se raportéză la sinóde și la congrese, în casuri mai grave iau concluse și sinódele și congresele, ér protocólele acestora se tipăresc și sunt accesibile pentru ori-cine; din contră, ce face episcopatul gr. cath. și ce se petrece în sinul consistoriilor gr. cath. nimie nu scie, fie chiar de interes general național.

Și astă tăinuire credem, că a contribuit mult la consternațiunea generală, ce a produs casul gimnasiului din Beinș, a contribuit și prin aceea, că precum vedem și din „Gazeta Transilvaniei", nimene nu este orientat despre posițiunea gimnasiilor gr. catolice în statul nostru, ér cei ce din pracsă și din acte *sciu positiv*, cum stă lucrul, nu vin ca sĕ facă lumină.

Că prelații bisericei gr. or. așa pricep afacerile scolare cum le am definit noi, și că cu deosebire Metropolitul nostru în astă cestiune bucuros face și în cas de necesitate *și în viitoriu va face* causă comună cu biserica gr. catolică și cu inteligința laică, credem, că după faptele din trecut *nimene nu póte trage la îndoélă*; căci este lucru sciut, că în reședința nóstră metropolitană s'a inițiat lupta comună în contra proiectului de lege pentru introducerea limbei magiare ca studiu obligătoriu în scólele elementare.

Ba metropolitul nostru a făcut și mai mult.

La timpul și la locul seu el singur a luptat și pentru gimnasile gr. catolice, — anume în anul 1883, când s'a pertractat în casa magnaților articolul de lege XXX despre scólele medii, aceea lege la care negreșit se va fi provocând ministrul de culte și instrucțiune publică în afacerea gimnasiului gr. cat. din Beinș.

Pertractarea s'a început în Lunea Pascilor românesci, și póte că nu fără intențiune s'a defipt terminul pe aceea ḑi.

Metropolitul nostru, după-ce cu o septĕmână mai nainte, când s'a defipt ḑiua pertractării, nu i s'a primit propunerea de amênare până după sĕrbătorile nóstre, deși afară de Sântele Pasci, cari reclamă pe episcop la reședința sa, mai avea înaintea ușii și deschiderea sinodului archidiecesan cu multele sale lucrări pregătitóre, a preferit a se lipsí de tóte acestea, cari în fie-care an se repetéză, și pentru momentuositatea causei a rĕmâné în Pesta și a se pregătí pentru apĕrarea causei scolare.

La pertractare, deși din proiect era evident, că gimnasiile confesionale gr. catolice sunt mai amenințate decât cele ale confesiunilor cu autonomie bisericéscă, dintre prelații bisericei „mai bine situată și astăḑi mai bine păstorită" cum ni-o presentă „Tribuna" *nici unul n'a participat*, ci la pertractarea generală întreg episcopatul român a fost representat numai prin metropolitul nostru și prin episcopul Aradului, ér la cea specială numai prin metropolitul, carele, la un proiect de lege de 73 §§ a făcut 42 de amandamente, și anume la §§ 2, 3, 4, 7, 8, 9, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 41, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57. 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 69, 70, între cari unele principiale fórte ponderóse, basate pe legea de naționalitate, unul special pentru gimnasiul din Năsĕud, ca sĕ se susțină și pentru acela drepturile, cari în § 41 se susțin pentru gimnasiile „statului catolic" din Transilvania.

Tóte acelea propuneri și motivarea lor s'au publicat atunci în ḑiariul nostru, celelalte ḑiare nici notițe n'au luat de ele, ba s'au aflat și omeni, cari își băteau joc de ele.

Dacă se primiau propunerile metropolitului nostru, și mai cu sémă cele propuse la § 8, astăḑi nici pe lângă cea mai rĕuvoitóre interpretare a legei nu s'ar puté întêmplá la Beinș aceea ce s'a întêmplat, și de ce ne temem, că va urmá și la alte gimnasii.

Dacă atunci fie-care archiereu român își făcea datoria, dacă se punea la cale o luptă solidară și energică, póte că ministrul Trefort se induplecá a primí unele dispozițiuni favoritóre pentru gimnasiile române gr.-catolice, cari erau și sunt mai amenințate, acésta însĕ nu s'a întêmplat; ér vina negreșit nu o pórtă episcopatul gr. or. . . .

Mai observăm ací, că sunt în rătăcire și în necunoscință de causă aceia, cari afirmă, că ceea ce s'a întêmplat astăḑi cu gimnasiul gr. cath. din Beinș, mâne se póte întêmplá cu gimnasiile greco orientale; căci până când este în vigóre art. de lege XXX din 1883 asta nu se póte întêmplá, fiind gimnasiile confesionale ale bisericilor autonome în privința limbei de propunere scutite prin § 7 al acelei legi, ér cele catolice, între cari se subsuméză și cele gr. cat. se consideră, după noi pe nedrept, dar este faptă că se consideră, de acelea, cari încap în conceptul „a vallás és közoktatásügyi minister rendelkezése és közvetlen vezetése alatt", „cari stau sub dispozițiunea și conducerea directă a ministrului de culte și instrucțiune publică" și ca atari după §. 8 al acelei legi, în privința planului de învĕțământ sunt supuse discrețiunei ministrului, avênd el a ține cont numai de referințele locali, un termin fórte elastic.

Dar dacă a fost așa în trecut, nu urméză se fie tot așa și în viitoriu, ér asta atêrnă pur și simplu numai dela episcopatul gr.-catolic.

Precum póte acel episcopat se participe, și participă de câte ori îl provócă primatele romano-catolic, în afaceri bisericesci ca-

---

FOIȚA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

V. Colindă.

(Colectată în Valea-Brad).

Maica sfântă-și purcedea
Domnului Domn de a nostru.*)
Prin pometul raiului,
De-a mirosul florilor.
Grele munci o d'ajungea
Se lua și se ducea
La dumbră de ploput verde
Și din graiu așa-i grăia:
Stăi tu plop de-a lopăirea
Sĕ mi-ș nasc un fiuț sânt
Fiuț sânt p'acest pămênt.
— — — — — — — —
Plopul sémă nu băga
Și mai tare lopăia:
Maica sfântă-l blăstĕma:
Fireai tu plop blăstĕmat,
De mine, de Dumneḑeu
Mai tare d'un fiu a meu,
Și tu stare sĕ nu ai
Nici în lin, nici în senin
— — — — — — — — — —
Maica sântă-și purcedea
Prin pometul raiului
De-a mirosul florilor
Grele munci o d'ajungea
Se lua și se ducea
La grașduțul cailor
Și din graiu așa grăia:
Stați voi cai de-a rompănirea,
Sĕ miș nasc un fiuț sânt
Fiuț sânt p'acest pămênt!!
— — — — — — — —
Caii sémă nu băga
Și mai tare rompănia,
Maica sfântă-i blăstĕma:
Fireați voi cai blăstĕmați
De mine de Dumneḑeu
Mai tare de-un fiu de-a meu
Și voi saț sĕ nu aveți,
Numa'n ḑiua de Ispas
Ș'atuncea numai un cias
— — — — — — — — —
Maica sfântă-și purcedea
Prin pometul raiului,
De-a mirosul florilor
Grele munci o d'ajungea
Se lua și se ducea
La umbra de tisă verde
Tisa verde, cum se vede
Cleombi în jos că slobozia
Maicei sfinte îi umbra,
Maica sfântă o alduia
Fireai tisă alduită
De mine, de Dumneḑeu,
Mai tare de-un fiu de-a meu
Sĕ fii érna ca și vara
— — — — — — — —
Maica sfântă-și purcedea
Prin pometul raiului
De-a mirosul florilor
Grele munci o d'ajungea
Se lua și se ducia
La escluța boilor
Și din graiu așa grăia:
Stați voi boi de-a rumegá
Sĕ mi ș nasc un fiuț sfânt.
Boii dacă o vedea
'Napoi mi se dedea
Maicei sfinte-ii aburau,
Maicei sfinte îi ușurau,
Maica sfântă îi alduia:
Fireați voi boi alduiți
De mine, de Dumneḑeu
Mai tare de-un fiu de-a meu
Și voi boi sĕ fiți sătui
In brăsduța plugului
Până plugariul prânḑesce
Bou'n brazdă odihnesce.

VI. Colindă.

(Colectată în Țerețel.)

Colo, jos, Dómne mai în jos,
„Lin molin, ler molin".*)
Jos, la dumbruța ceriului
Șede-și maica Domnului
C'un fiuț micuț pe brațe
Fiuț plânge, stare n'are,
Maica sa din graiu grăiare:
Taci tu fiuț, taci tu dragă,
Că ție maica ți-o da
Douĕ mere, dóuĕ pere,
Dóuĕ țițe d'albe a mele.
Fiuț plânge stare n'are
Maicăsa din graiu grăiare
Taci tu fiuț, taci tu dragă
Că maica ție ți-o da
Cheițele ceriului,
Care s'or loví din ele
Sĕ descui raiul cu ele.
Tu sĕ fii mai mare'n raiu.
— — — — — — — —
Ia! te uită, maică uită
Colo sus la Rusalim!
Este-un pom mândru 'nflorit
Cu florile de argint
Jos, la umbra pomului,
Sunt trei mesteri, mesteresc
Cruce domnului croesc
Și trei fauri făuresc
Rup la cue de oțel
Tot la mine sĕ le bată
Tot prin palme și prin talpe.

---

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

tolice, la conferenţe comune cu episcopatul romano catolic, ar puté, cel puţin aşa credem noi „şismaticii“ — se participe episcopii români gr. catolici, în afaceri scolare românesci, la conferenţe comune cu episcopii români gr. or. Asta întru nimica n'ar alterá punctele „sântei uniri.“

Şi ce edificătóre ar fi pentru necăjitul popor român astfeliu de conferenţe! Cât bine ar puté resultá din asemenea conveniri în tóte privinţele pentru poporul român!

Nimic nu se recere altă, decât sĕ se lapede unii — că nu toţi sunt stăpâniţi de aceea slăbiciune —de superstiţiul, că ar fi în detrimentul „sântei uniri“ ca episcopii uniţi sĕ trăéscă în frăţietate şi sĕ se consulteze impreună cu episcopii „şismatici.“

Inceputul insĕ trebue sĕ l facă Blaşul, şi încă nu numai pentru-că acum El urméză la rênd, ci şi pentru-că după cele păţite în trecut, demnitatea bisericeii nóstre nu permite ca Sibiiul sĕ se mai espună la o desconsiderare de carea a avut parte în cestiunea limbei magiare în scolile elementare.

Atunci Sibiul a trămis o deputaţiune de bărbaţi fruntaşi la Blaş sĕ-i aducă la cunoscinţă paşii ce intenţionéză a-i face, şi sĕ-l róge ca şi biserica gr. catolică sĕ conlucre şi ce se va face sĕ se facă în conţelegere.

Deputaţiunea s'a rentors cu rĕspunsul, că Blaşul consimte.

Dup'acea metropolitul nostru a comunicat pentru conţelegerea ulterióră cu metropolitul din Blaş şi ḑiua, când deputaţiunea nóstră se va aflá în capitală.

Blaşul n'a mai rĕspuns nimic.

In Budapesta, Metropolitul nostru, îndată după sosire a sciricit la otelul la carele de regulă trage Escelenţia Sa din Blaş, dacă se află acolo sau ba?

De acolo a căpĕtat rĕspunsul că: Esc. Sa a plecat deja la Viena.

Sosit la Viena, Metropolitul nostru a întrebat de locuinţa Metropolitului din Blaş, cu intenţiunea ca sĕ se înţelégă la olaltă în privinţa modului de procedere.

A primit rĕspunsul că, „Metropolitul din Blaş cu episcopul din Lugoş au fost eri în audienţă la Maiestatea Sa, ér astăḑi au plecat către casă“.

Astfeliu deputaţiunea nóstră, neputênd nici în tr'un chip conveni cu episcopatul gr. cath. şi-a staverit tecstul petiţiunei şi s'a presentat la Maiestatea Sa singură sub conducerea metropolitului nostru.

Ce cuvinte a adresat metropolitul din Blaş către Corónă şi ce rĕspuns a obţinut? nime din public nu scie până în ḑiua de astăḑi.

Cuvêntarea metropolitului nostru şi rĕspunsul Maiestăţii Sale precum şi adresa deputaţiunei către Corónă a dóua ḑi au fost publicate în tóte ḑiarele, şi la timpul seu s'au substernut sinodului şi congresului, şi se află tóte tipărite.

După rentórcere acasă, metropolitul nostru a comunicat adresa nóstră precum şi rĕspunsul Maiestăţii Sale cu metropolitul din Blaş „dorind prin acésta a continuá conţelegerile de până acum în acest obiect“.

La acestea n'a căpĕtat nici un rĕspuns dela Blaş.

Tóte acestea le-am comunicat precum le-a spus metropolitul nostru la masa sa, în presenţa mai multor óspeţi, unii gr. cath., chemaţi după terminarea afacerei anume ca sĕ le raporteze, şi s'au spus nu ca sĕ remână secret, ci ca sĕ se scie, deci credem că n'am comis nici o indiscreţiune prin publicarea lor.

Când s'a desbătut proiectul de lege în casa magnaţilor, şi metropolitul din Blaş şi episcopul din Lugoş au apĕrat posiţiunea românilor cu tótă bărbăţia în tocmai ca metropolitul nostru şi ca episcopul Aradului.

Individual deci acesti doi prelaţi ai bisericei gr. catolice au aperat causa alăturea cu prelaţii bisericei gr. orientale, — dar luptă solidară n'a fost ba, până când biserica gr. or., s'a presentat cu tótă posibila autoritate, toţi episcopii cu deputaţiuni din cler şi din laici, din tóte diecesele, biserica gr. cat. nici măcar pe toţi episcopii sei nu i-a putut angaja la luptă, ér de o acţiune solidară s'au ferit şi acei doi prelaţi, ei vor fi sciind pentru ce?

După o astfeliu de precedenţă credem, că nici însuşi Escelenţia Sa metropolitul Vancea nu va asteptá, ca în viitoriu metropolitul nostru sĕ iee iniţiativa la o luptă comună, căci şi dacă după „Tribuna“ este „aḑi mai rĕu situată“ „şi mai rĕu păstorită“ biserica nóstră, umilită totuşi nu ne-ar plăcé sĕ o vedem, — păstorii ei însĕ sunt atât de luminaţi şi de buni români, în cât şi după celea petrecute, provocaţi de fraţii lor gr. catolici la luptă comună românéscă, nu ne îndoim că se vor angajá cu tot zelul şi cu tótă sinceritatea.

Sĕ vedem!

Revista politică.

De un timp încóce foile ruse se ocupă mereu cu raporturile monarchiei nóstre şi în special cu politica ei orientală. Deşí de mai multe ori a declarat presa rusă, că privesce cu mult indiferentism asupra acestei politice, deóre-ce popórele slave din peninsula balcanică sunt cu mult mai pĕtrunse de misiunea, ce o au, decât de a se lăsá conduse de pornirile diplomaţiei austro-ungare, totuşi indată-ce a simţit, că guvernul bulgar a intrat în pertractări cu cei din Viena pentru imprumutul bulgar, presa a început atacurile şi ameninţările ei obicinuite.

Pe timpul tractărilor „Novoie Wremia“ scria, că dacă guvernul austriac va permite ca imprumutul sĕ se facă la bursa vienesă, atunci tótă lumea va trebuí sĕ admită, că Austro-Ungaria recunósce legalitatea lucrurilor în Bulgaria. E numai întrebare, ḑicea cestionata fóie, dacă acésta procedere va corĕspunde şi intereselor europene şi mai ales va corĕspunde ea declaraţiunilor, cari le-a făcut contele Kalnoky înaintea cancelariului german Bismarck la ultima întêlnire, ce o au avut. Din atitudinea şi soluţiunea, ce va dá Austro Ungaria acestei cestiuni, se va vedé, dacă ea a fost sinceră, când a făcut declaraţiunea, că Austro Ungaria doresce sĕ trăéscă în cea mai bună prietenie cu Rusia.

Fiind acum cotarea imprumutului bulgar la bursa vieneză un lucru indeplinit, întréga presă rusă 'şi varsă focul mâniei asupra monarchiei nóstre in trebuinţând cele mai aspre şi mai vehemente espresiuni.

Consimţĕmêntul guvernului austriac, ḑice presa ruséscă, e cea mai flagrantă vătămare a tractatului de Berlin.

Austro-Ungaria a voit sĕ arete lumei, că recunósce legalitatea principelui Ferdinand, ceea-ce Rusia pentru bunăstarea şi liniscea europénă nu póte sĕ o lase sĕ trécă uşor la ordinea ḑilei, căci acésta este un eveniment, ce se impotrivesce cu totul direcţiunei politice, ce o urméză Rusia. Prin pasul, ce l'a făcut Austria, diplomaţiei rusesci îi e fórte uşor a declará de vătĕmate stipulaţiunile tractatului de Berlin şi a se scuturá de acel tractat. Rusia nu mai póte suferí spriginul celor din Viena dat usurpatorilor din Sofia. Rusia va trebuí sĕ grăbéscă, fie măcar prin mijlocirea celor din Berlin, a admoniá pe Austria sĕ fie mai cu judecată, căci în cas contrariu tot lucrul póte luá caracterul unui adevĕrat casus belli. Provocărei Rusiei trebue sĕ i se dea un caracter internaţional şi tóte puterile, cari au semnat tractatul de Berlin sĕ se pronunţe asupra atitudinei Austriei pentru-ca Rusia sĕ scie de ce are sĕ se ţină în viitoriu. —

În Frankfurt a avut ocasiune împĕratul german a se pronunţá cu privire la atitudinea sa politică. În un toast ca rĕspuns la vorbirea primariului suprem, Miquel, conducĕtoriul naţional-liberalilor, a ḑis împĕratul, că scie apreţuí binecuvêntările păcei şi speréză, că şi dênsului ii va succede ca şi antecesorilor sei a manţiné pacea. Tótă nisuinţa mea, în tréga mea activitate, a ḑis împĕratul, sunt îndreptate într'acolo ca patria mea sĕ fie privită mare, puternică şi vĕḑută. Insufleţit de acest principiu m'am urcat pe tron şi în aceste idei trăesc. M'am convins aḑi, ce róde au adus anii, succedându-le antecesorilor mei a manţiné pacea. Dacă va vrea Dḑeu şi nisuinţele mele vor fi încununate de acelea-şi succese.

La urma vorbirei împĕratul laudă pe primariul şi acésta distincţiune, ce i-o a arĕtat a provocat mare sensaţiune, în tóte cercurile conducĕtóre din Berlin. Acesta e şi motivul, că presa berlinesă se ocupă în detaiu cu raporturile dintre diferitele grupuri politice şi o parte a presei aduce laude mari dlui Miquel, că s'a făcut vrednic de atenţiunea demonstrativă a împĕratului şi-l salută chiar ca pe vitoriul cancelariu al Germaniei.

In sfêrşit mult asteptatul firman pentru amnestia cretensă a fost publicat. El cuprinde 11 puncte care în esenţă conţin următórele: Durata funcţionărei guvernorului general nu mai e mărginită. Numĕrul deputaţilor adunărei naţionale cretense se reduce la 57, anume 35 creştini şi 22 mohamedani; alegĕtorii şi anume din fie-care comună câte 5 se adună în locurile principale ale cantónelor. Gendarmaria, carea până acum se compunea dintre indigeni, se va formá dintre locuitorii celoralalte provincii, nu vor fi eschişi însĕ nici indigenii. Ḑeciuéla se va socotí după mediul celor 6 ani din urmă, luându se de basă 3 ani roditori şi 3 neroditori.

Punctul din urmă privesce amnestia.

In urma acestor disposiţiuni mai multe familii cretense, care s'au adăpostit în Atena, Corin etc. s'au înturnat érăşi. Liniscea însĕ nici acum nu e restabilită pe deplin. S'au încins mai multe încăerări între cetăţeni şi soldaţi şi în timpul din urmă s'au făcut şi vĕrsări de sânge

Simeon Popescu.

(Urmare.)

Dacă faţă de persónele interesate în aceste afaceri, cari tóte sunt inteligente şi ómeni cari sciu cumpĕní ce i-se cuvine şi ce nu i se cuvine protopopului, şi chiar pentru-că sunt inteligente sunt şi mai darnice — a cutezat acusatul sĕ formeze pretensiuni atât de esorbitante pentru-că şi a împlinit datorinţa ca protopop, ve puteţi închipuí ce va fi făcênd el când are de lucru cu bieţii ţerani, cari nici se sciu apĕra, nici nu sciu ce este permis şi ce nu este permis protopopului sĕ pretindă pentru actul seu oficial?

Din tóte acestea se vede lămurit şi limpede, că acusatul protopop „model“ cum îl accentuéză organul seu „Tribuna“, s'a pus pe jaf sĕ se îmbogăţéscă, şi că nu binele bisericei şi al credincioşilor încredinţaţi conducerei lui este scopul funcţiunei lui de protopop, ci punga lui, protopopiatul pentru dênsul este un teren de esploatat din punct de vedere material.

Dar în fine

5. Me provoc şi la casul, carele în primăvara anului acestuia îl vorbia tótă lumea prin Sibiiu, al lăsĕmêntului Ecaterinei Momolo Cardini din Bucuresci.

În casul acesta pe séma unor pretendenţi dăduse acusatul unele date, ce a aflat în archiva parochiei nóstre cu privire la copii fostului membru al fostei companii grecesci de aici: Timoteiu Georgevici — advocatului C. L. din Bucuresci.

Tot în acéstă causă a dat documente şi preotul din suburbiul inferior George Bobeş, pe basa cărora un rênd de pretendenţi au isbutit a fi recunoscuţi şi au căpĕtat sume considerabile din lăsĕmêntul amintit.

(Aci cu provocare la martori şi la documente publice — act notarial — se constată o speculă ne mai pomenită cu oficiul seu de paroch. Cum s'a resolvit dl Popescu ca sĕ dea şi se procure date şi otelierului din Sibiiu Tunyogi, carele în 1887 şi el ca representantele ereḑilor lui Constandin, fiului lui Timoteiu Georgievici umbla după milióne, dar în fine s'a mulţămit cu o sută şi câteva mii de franci, ce i-a scos dela dl L. şi soţii în urma învoelii ce o au încheiat înaintea dlui notariu public P. Nemeş din Braşov. Cum şi-a intrerupe cura din Tuşnad şi la dorinţa lui Tunyogi şi a advocaţilor lui din Bucuresci s'a re'ntors la Sibiiu, dar n'a tras la locuinţa sa, ci la otelul lui Tunyogi, unde a stat mai multe ḑile, unde şi-a dus matriculele şi alte documente parochiale şi în societatea strĕinilor interesaţi a pregătit documentele necesare, apoi re bene gesta, după-ce şi-a asigurat sume fabulóse pentru casul de reuşită — din otel érăşi s'a reîntors la Tuşnad.

Considerând însĕ, că aici este vorbă şi de cause private, cari póte şi acuma stau sub pertractare şi de interese private, cari nu pot formá obiect de publicitate din incident strĕin — aceste detaiuri nu le public).

Un scandal acesta ne mai pomenit şi o compromisiune pentru biserica nóstră, de carea vorbia tótă lumea prin Sibiiu prin localuri publice în timpul acela, spre batjocura si ruşinea nóstră a tuturora. *)

(Va urmá.)

---

*) Chiar à propo se publică în „Pester Lloyd“ din 7 Iuniu a. c. o corespondenţă din Bucuresci ddto 4 Iuniu de următoriul cuprins: „(*Proces pentru o ereditate de dóue milióne*). Procesul relativ la ereditatea după vĕduva Ecaterina Cardini Momolo reposată în Bucuresci, carele deja de mai mult timp ocupă cercurile nóstre juridice, a întrat într'un nou stadiu de desvoltare, prin validitarea pretensiunilor de ereditate a dómnei de Somogyi n. Rétyi mare proprietară în Moha. Dómna Iuliana de Somogyi adecă: combate validitatea hotărîrilor luate de tribunalul din Bucuresci în causa eredităţii, ce representă o valóre de cel puţin dóue milióne de fl. remase de Momolo, reposată fără testament, prin cari tótă averea reposatei s'a adjudecat advocatului de aici Constantin Leca, ca celei mai de aprópe rude a reposatei milionare. Tribunalul de aici, pe basa *estraselor matriculari*, ce le au produs agenţii de eredităţi (Erbschafstwerbern) de aici a purces din convingerea, că, reposata după nascere ar fi fost Ecaterina Georgevici, ér Constantin Leca ar fi cel mai de aprópe erede al ei“ (Aci se ḑice apoi, că ea ar avea doveḑi, că reposata s'a născut în Moha şi că a fost sora ei, dar nu şi-a putut validita dreptul nici pe calea consulatului austro-ungar din Bucuresci, nici la tribunal, ci în fine a cerut intervenţiunea ministrului de esterne contele Kálnoky rugându-l sĕ esopereze o investigaţiune severă şi punerea sub secuestru a verei mobile, ce aparţine la lăsĕmêntul Momolo, apoi încheie astfeliu):

„Nu este neinteresant, şi la tótă întêmplarea nu este în favorul ereḑilor recunoscuţí până aci de către judecĕtoriile române, dovada produsă de dna Iuliana de Somogyi în rugarea sa către ministru, că estrasele 'matriculare şi documentele despre necsul de înrudire, pe basa cărora s'a adjudecat ereditatea advocatului Constantin Leca, *provin* dela fostul dar pentru iregularităţi demisionatul (?) protopop greco ortodox din Sibiiu *Simeon Popescu*, carele de când e demisionat din postul seu (?) fără nici un venit evident, trăesce lumea albă aici în Bucuresci“. („Ohne jedwedes nachweisbare Einkommen, hier in Bukarest, ein völlig sorgenloses Leben führt“).

Asta nu va fi tocmai adevĕrat, căci dl Popescu este profesor de teologie în Bucuresci, şi ca atare are salariu din carele un călugĕr modest póte trăí cinstit. Aut.

Convocare.

Toţi membrii reuniunei învěţătorilor români gr. or. din districtul Cluş Turda, prin acésta — conform hotărîrei comit. central, ţinută în Cluş la 21 Novembre a. c. — se convócă la adunarea generală, ce se va ţiné în 6 Decembre st. v. a. c. la Agârbiciu, la care cu tótă stima se învită toţi binevoitorii înaintării învěţămêntului a luá parte.

Programa.

Şedinţa I. a. m. în 6 Decembre.

1. Participarea cu toţii la serviciul divin.
2. Deschiderea adunărei prin presidiu.
3. Constatarea membrilor presenţi şi înscrierea de membrii noi.
4. Statorirea definitivă a programei adunărei generale.

Şedinţa a II-a p. m.

5. Raportul comitetului central.
6. Alegerea unei comisiuni censurătóre.
7. „Cum şi prin ce mijlóce am puté face scóla plăcută elevilor“? Disertare de G. Prigónă.
9. Tractarea Nrului „10“ ca prelegere practică de Filimon Ignat.

Şedinţa a III-a a. m. în 7 Decembre.

9. „Cum şi prin ce mijlóce am puté desvoltá cultura inimei elevilor“? disertare de V. Teotelecan.
10. Desbatere asupra unui regulament al afacerilor interne a reuniunei, recomandat de membrii G. Prigónă şi V. Teotelecan.
11. Rapórtele comisiunei censurătóre.
12. Statorirea bugetului pe a. 1890.
13. Reconstituirea reuniunei pe un period de 3 ani.
14. Propuneri.
15. Prefigerea locului pentru viitórea adunare.
16. Încheerea adunărei prin presidiu.

Cluş, în 21 Novembre v. 1889.

Tullie Roşescu, preşedinte.

G. Prigónă, secretariu,

Varietăţi.

* (Şedinţa publică a societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“). Precum în trecut aşa şi în anul acesta societatea de lectură a elevilor nostri seminariali în presara ḑilei s. apostol Andreiu a ţinut o şedinţa publică întru memoria marelui archiereu Andreiu br. de Şaguna, al căru-i nume îl pórtă acéstă societate. Programul acestei şedinţe publice este cunoscut publicului nostru cetitoriu din Nr. 129 al ḑiariului nostru, şi acum în ce privesce succesul producţiunilor, constatăm cu plăcere, că a satisfăcut pe deplin asteptărilor numěrosului public, ce a participat la acéstă şedinţă. Constatăm în general, că temele a fost bine alese şi adecuate chemărei şi spiritului, ce trebue se caracteriseze pe fiitorii preoţi. Nu voim ca sě facem o apreţiare mai detaiata, căci şi în apreţiarea singuraticelor puncte am vení tot la resultatul: binesucces, dar special încât privesce *„Cuvêntul ocasional“* rostit de elevul curs III cler. Elie Cristea trebue sě accentuăm, că a fost acomodat şi fórte bine nimerit. Că producţiunea a mulţămit asteptările publicului s'a constatat şi prin cuvintele Preacuv. Sale dlui archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, lăudând progresul dovedit de acéstă societate.

* (Invitare) Corpul învěţătoresc dela scóla capitală gr. or. română din Orěstie învită la Productiunea *„Literară-musicală*, ce se va arangiá Duminecă la 3/15 Decembre a. c. în edificiul scólei gr. or. cu următoriul

Program:

1. *„Cânt de primăvară“* de F. Bartholdi Mendelssohn, esecutat de corul micst sub dirigiarea învěţătoriului Ioan Branga.
2. *Starea bisericei gr. or. din Ardél înainte de venirea metropolitului Andreiu baron de Şaguna şi influinţa binefăcětóre a acestuia pe tóte terenele vieţii nóstre“*, disertaţiune de directorul scólei George Joandrea.
3. *„Visul meu“*, romanţă de G. S., cântat solo de învěţătoriul Const. Baicu şi acompaniat cu vióra de I. Branga.
4. *„Satira III.“* de M. Eminescu, declamată de G. N. R.
5. *„Musicanţii de Praga“*, composiţie de Th. Krause cuartet esecutat de C. Baicu, P. P. Bariţiu, G. Joandrea şi T. Haneşiu.
6. *„Stosachi“*, cântecel comic predat de G. Joandrea.
7. *„Acorduri amoróse“*, do K. Frühling, esecutat de corul micst.
8. *„Pe pămêntul Turcului“*, poesie de Ceorge Coşbuc, declamată de învěţătoriul Cons. Baicu.
9. *„Trecui valea“* de Iacob Murěşianu, esecutată de corul micst.

Inceputul la 7 óre séra.

Bilete de întrare: de personă 30 cr., ér' de familie 50 cr. se pot căpětá în librăria „Minerva“ şi séra la cassă.

NB. Oferte benevole în favorul elevilor sěraci se primesc cu mulţămită şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică.

Orěstie, în 10 Decembre st. n. 1889.

Corpul învěţătoresc.

* (Conventiunea Franciei). Mare sensaţiune a provocat scirea din Paris, că Francia nu va încheiá nici o convenţiune. Acésta declaraţiune o a făcut prim ministrul Tirard în camera senatorilor.

* (Influenţa rusésců). De cât va timp Rusia e bântuită de bóla epidemică „influenţa rusésců“ Sute de mii zac pe patul de mórte, doctorii nu sunt de ajuns, căci o parte mare dintre ei sunt loviţi de aceea bolă. Spitalele şi casele publice sunt pline, îndesuite, medicinele nu ajung şi nici nu folosesc nimia. Epidemia i-a dimensiuni tot mai mari spre Vest. Se anunţă din Varşovia, că şi acolo s'au ivit mai multe casuri. Profesorul din Berlin Leiden a fost chemat ca sě petrécă în familia imperială şi la cas de îmbolnări sě fie la îndemână.

* (Dom Pedro). Fostul împěrat al Brasiliei a sosit la Lisabona şi cu tóte că a insistat a nu se face ceremonii la sosirea sa, totuşi a fost primit ca un înalt suveran. Se vorbesce însě, că a picat în melancolie şi că sufere chiar de alternaţie mentală. Nepotul seu încă sufere şi crede, că e urmărit, că s'a făcut o conjuraţiune contra lui.

* (Cutremur). Un cutremur tare de pămênt s'a simţit în ḑilele acestea în Italia sudică. Cutremurul s'a estins şi în alte părţi asupra Dalmaţiei, Bosniei şi Herţegovinei. El a causat însě pagube numai în Italia. După Falb ḑiua de 7 Decembre, în care s'a simţit cutremurul m i tare, a fost o ḑi critică.

* (Inculpaţi). O broşură volantă „Bomba“, ce a apěrut în Bělgradul Serbiei face descoperiri de tot sensaţionale. Mai multe persóne de rang înalt sunt acusate, că au fost mituite cu ocasiunea pertractărei construirei drumului de fer. Regele Milan sě fi primit dóuě milióne franci şi fie-care ministru câte 800.000 franci. Se cere cu insistinţă punerea sub acusă a fostului cabinet. Ministrul de finanţă Rakics a şi fost pus sub acusă de scupcină, din causa esmiterei losurilor pentru tabac.

Avis.

Domnii representanţi români, în congregaţiunea municipală sibiiană, sunt învitaţi la o conferinţă, ce va avé loc *Mercuri în 6/18 Decembre a. c. la 5 óre d. p.* în localităţile casinei române.

Sibiiu, în 11 Decembre, 1889 st. n.

Comitetul clubului.

Invitare.

Deóre-ce periodul de funcţiune al funcţionarilor comitatensi municipali aleşi în luna Decembre 1883 cu ocasiunea restaurărei generale a funcţionarilor pe 6 ani espiră cu 31 Decembre 1889, şi Escelenţia Sa Domnul ministru r. u. de interne cu înaltul esmis din 14 Octobre 1889, Nr. 67800, a provocat municipiul, sě efectueze restaurarea funcţionarilor în înţelesul §-lor 79 şi 83 ai art. de lege XXI din anul 1886 încă înainte de sfêrşitul anului curent, ca funcţionarii noi sě-şi pótă începe activitatea cu 1 Ianuariu 1890, şi deóre-ce membrii comitetului municipal pro 1890, atât cei mai mari contribuabili cât şi cei aleşi, cari în sensul legei suscitate sunt chemaţi a efectuì alegerile funcţionarilor, s'au designat valabil, Ilustritatea s'a, comitele subst. al comitatului şi comite al sasilor, dl conte Andreiu Bethlen cu esmisul din 7 l. c. Nr. pr. 514/1889, a defipt ḑiua acestei adunări generale estra ordinare a representanţei municipale a comitatului Sibiiu de ţinut în sala mare din edificiul comitatens spre constituire şi efectuirea alegerilor funcţionarilor pe *19 Decembre 1889 la 9 óre înainte de amédi.*

Aducênd acésta la cunonscinţă, îmi iau voe a învitá cu tótă stima pe p. t. domni membrii ai comitetului municipal la adunarea generală ficsată şí a statorí totdeodată următórea

ordine de ḑi;

1. Constituirea comitetului nou municipal al comitatului.
2. Esmisului înaltului ministeriu r. ung. de interne în causa efectuirei restaurărei generale a funcţionarilor comitatensi Nr. 19397.
3, Alegerea funcţionarilor comitatensi de ales (în înţelesul §-lui 79 al art. de lege XXI din anul 1886). Nr. 22665.
4. Alegerea de 5 membri în comitetul permanent pe un an (§ 4 al art. de lege VI din anul 1876). Nr. 22636.
5. Alegerea de 20 membri în comitetul permanent pe 3 ani (§ 48 al art. de lege XXI din anul 1886 şi § 2 din regulament). Nr. 22641.
6. Alegerea de 26 membri în comitetul central electoral pe 3 ani. (§ 18 şi 20 al art. de lege XXXIII din anul 1874.) Nr. 22642.
7. Alegerea de 5 membri în comisiunea verificătóre pe un an. (§ 25 al art. de lege XXI din anul 1886.) Nr. 22644.
8. Alegerea de 5 membri în comisiunea de revisiune pe 3 ani. (§ 43 al art. de lege XXI din anul 1886.) Nr. 22643.
9. Alegerea de 15 membri în comisiunea sanitară pe 3 ani (§ 163 al art. de lege XIV din anul 1876.) Nr. 22645.
10. Alegerea de 12 membri în comisiunea statistică pe 3 ani. (§ 6 al art. de lege XXV din anul 1874.) Nr. 22635.
11. Alegerea pe 6 ani a comisiunei centrale şi comisiunilor cercuale pentru cultivarea vitelor în sensul § 11 din statutul comitatens despre cultivarea vitelor. Nr. 22666.
12. Alegerea de 2 membri în comisiunea administrativă a institutului de pensiune al funcţionarilor comitatensi (§ 6 din statute) pe 6 ani. Nr. 22667.
13. Alegerea de 2 membri în comisiunea de esaminare a notarilor comunali pe 3 ani. (§ 6 al art. de lege 1 din anul 1883 şi § 2 din statut.) Nr. 22668.
14. Alegerea de 10 membri în comisiunea economică a comitatului pe 3 ani. (p. 6 al conclusului Nr. 68/1886.) Nr. 22669.
15. Alegerea de 7 membri în comisiunea pentru clădirea de căi ferate pe 3 ani. (p. 5 din acelaşi statut) Nr. 22670.
16. Alegerea de 6 membri în comisiunea pentru cultura poporului pe 3 ani. (§ 3 din statutul comitatens.) Nr. 22671.
17. Alegerea a lor 3 presidenţi ai comisiunilor pentru asentarea cailor pe 1 an. (§ 6 al art. de lege XX din anul 1873 şi ord. min. din anul 1888.) Nr. 22672
18 Alegerea de 2 membri oridinari şi 2 membri suplenţi în comisiunea de reclamare în afaceri de dare pe 3. ani. (§ 30 al art. de lege XLIV din anul 1883.) Nr. 22673.
19. Alegerea substitutului vice-comitelui comitatens pentru efectuirea alegerei funcţionarilor orăşenesci. (§ 72 al art. de lege XXII din anul 1886.) Nr. 22674.
20. Alegerea substitutului presidentului sedriei orfanale comitatense. (§ 182 al art. de lege XX din anul 1877.) Nr. 22675.
21. Alegerea substitutului fiscalului comitatens pe 1 an. (§ 55 al art. de lege VI din anul 1876.) Nr. 22676.

Sibiiu, în 9 Decembre, 1889.

Gustav Thalmann,
vice-comite.

Din public. *)

Gherla, în 6 Dec. st. n. 1889.

Dle redactor! Ve rog sě binevoiţi, a publicá în fóia ce o redactaţi aceste rênduri:

In Nr 125 al „Telegrafului Român“ dl O face o recensiune la „365 anedocte şî glume“ edate de mine. Nu sciu cine este dl O, dară me simt deobligat pentru atenţiunea, ce domnia-sa dă acestei cărţi prin recensiunea cea obiectivă şi esactă.

Numai la un punct mi permit a face modesta reflecsiune. Dl O. afirmă, că la Nr. 278 se ḑice, că animalele au raţiune.

Lucrul stă aşa: Micuţul copil întrébă pe tatăl seu, că drept este acea ce i-a spus mumăsa, că animalele au raţiune?

Tata îi rěspunde: „Aşa este, acésta este un lucru fórte frumos, mama ta este o femeie fórte raţională“.

Ca şi când ar fi ḑis, este un animal cu raţiune.

Tocmai aci dară e sarcasmul, în acésta zace gluma. Altfeliu nici ar puté fi gluma.

Pentru celelalte erori descoperite îi sum mulţămitoriu dlui O.

Primiţi etc. *Titu V. Gheja.*

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.–
Galbin	5.58	5.58
Napoleon	9 33	9.34

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Nr. 334/889 [239] 2—3

CONCURS.

In conformitate cu conclusul ddto 12 Novembre a. c. pt. prot. 145 al comitetului subsemnat, sĕ creéză din suma de fl. 412.01 cr. şi din interesele acestei sume, ce s'a transpus comitetului din fondul desfiinţatei societăţi academice „pentru spriginirea juristilor sĕraci“ din Sibiiu, 4 ajutóre egale pentru 4 tineri români născuţi în Transilvania, cari vor dovedí, că studiază drepturile ca ascultători ordinari şi cu succes deplin satisfăcĕtoriu la una din universităţile din patrie. Pentru conferirea acestor ajutóre se escrie concurs cu terminul pănă la 31 Decembre n. 1889.

Cererile au sĕ fie înaintate: „Comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu, strada morii (Mühlgasse) Nr. 8.

Sibiiu, din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la 12 Novembre, 1889.

G. Bariţiu, preşedinte. Dr. **I. Crişian,** secretariu II.

4519 sz. polg. [240] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy nagyküküllő megyébe kebelezett Muzsna község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi Január hó 31 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek és hogy a kérés 1-ső példányát ezen törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 October 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Máiai,* jegyző.

☛ Chiar acum a eşit de sub tipariu: [241] 1—5

Directoriul sau ordul oficiului divin

pe anul 1890,

de cunoscutul nostru literat **Ioan Boroşiu**, paroch gr.-cat. şi asesor consistorial.

Scopul acestui op este a înlesní observarea practică a prescriselor rituale ocurente la funcţiunile sacre în decursul anului viitoriu. — Ca acest scop sĕ se pótă ajunge, **Directoriul** este compus aşa, încât începĕnd dela *1 Ianuariu* stil *vechiu* în paralelă cu calendariul civil pentru fie-care Duminecă, sĕrbătóre ori altă ḑi normală în mod continuativ şi în ord sistematic sunt coadunate tóte prescrisele tipicuiui, câte în cărţile rituali sunt împrăştiate. Din coadunarea acestora fie-care — la prima vedere — póte cunósce cum este de a se împliní oficiul inseratului, mânecatului, sântei liturgie şi altor funcţiuni rituali-sacre etc. Preţul unui esemplariu espedat franco costă **45 cr.**, 5 esemplare procurate deodată costă franco **2 fl. v. a.**

A se adresa la **„Cancelaria Negruţiu“** în Gherla (Szamos-Ujvár).

☛ Spre evitarea ☚

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; şi nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica şi aşa am compus

Adjustări de earnă

pentru domni, dame şi copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane Imitat

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	preţul	2.40
1 ismeană „ . . .	„	2.50
1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 pĕreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 pĕreche mânuşi „	„	—.80
	Preţul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	preţul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 pĕreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 pĕreche mănuşi „	„	1.—
	Preţul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieţi şi fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 pĕreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 pĕreche ciorapi Jäger-iani, 1 pĕreche mănuşi Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

☛ **Câtă vreme ţine provisiunea.** ☚

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile şi trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[136] 5—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.	Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.	Zona		Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa	I.	II.	III.
1. Staţiune . . . . fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni . . . . „	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Haţeg	Homorod - Cohalm	Cluş	Murĕş - Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orăştie	Odorheiul - săcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş - Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş - Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orăştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orăştie
Odorheiul - săcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - săcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 şi mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Nr. 132 Sibiiu, Marți 5/17 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „P. Ierarch Nicolae“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 9 Decembre v.

Sibiiu, în 4 Decembre 1889.

Parlamentul nostru a intrat în feriile Crăciunului, și încheerea sesiunei de tómnă s'a făcut între imbrățișări între partida kossuthistă și între cea guvernamentală din incidentul invingerei celei dintâi în cestiunea cultului lui Kossuth.

Ministrul președinte domnul Tisza între aplause generale ale parlamentului intreg a promis, că indată după feriile parlamentare de Crăciun va presentá un proiect de lege privitoriu la acei emigrați, cari în cesti 10 ani din urmă nu s'au rentors în patrie, și cari în virtutea legei din 1879 cu 31 Decembre a. c încetau de a mai fi civi ai Ungariei. Se înțelege, că noul proiect de lege va sterge dispozițiunile legii provocate, și așa Kossuth va rĕmâné și mai departe idolul opiniunei publice unguresci.

Nu noi vom conturbá bucuria deputaților din parlamentul nostru, nu noi, cari pe toți ómenii îi salutăm cu cuvintele din scriptură· „Și pe pămênt pace, între ómeni bună voire.“

Ne reservăm pe altă dată, pentru un moment póte mai potrivit revista asupra activităței parlamentului în sesiunea de tómnă. La locul acesta vom luá notiță despre unele enunciațiuni ale comisiunei, care este chemată sĕ cérnă bugetul presentat de ministrul de culte și instrucțiune publică și raportul anual despre starea invĕțămêntului.

Am vĕḑut accentuate dóuĕ lucruri de mare importanță pentru instrucțiunea publică, cari sunt menite sĕ influințeze și ele invĕțămêntul, care în direcțiune bună, care în direcțiune mai puțin bună, căci bunătatea este un concept de aprețiare la noi.

S'a vorbit adecă de intențiunea ministrului de a urcá salariele învĕțătoresci la minimul de 400 fl.

De bună sémă se va bucura dimpreună cu noi tot omul iubitoriu de binele poporului, vĕḑênd că și pe calea acésta se intenționéză ridicarea instrucțiunei publice, căci — se o mărturisim fără sfială — a fost și este în detrimentul învĕțămêntului dotațiunea necorespunḑĕtóre a statului invĕțătoresc, și aici se aplică ḑicala străbună: „Pe care l'a urit Dumneḑeu, l'a făcut dascăl“.

Cestiunea dotațiunei mai bune a învĕțătorilor a preocupat atențiunea bisericei nóstre în special, și începênd dela regulamentul congresual din 1878, care a luat de basă la dotațiunea învĕțatorilor dispozițiunile din legea de stat pentru instrucțiune, biserica nóstră lăsată numai de capul seu, avisată numai la sĕrăcia poporului, în cele mai multe casuri lipsită în esecutarea mĕsurilor sale de spriginul binevoitoriu, de care cu dreptul credea, că se va împărtășí din partea statului, dacă va reflectá la el, ḑicem biserica lăsată numai la forțele sale materiale și morale, a mers tot înainte, asigurând sórtea învĕțătorilor sei.

Sunt la noi o sumă de comune mestecate în cele confesionale. De sine numai nici una dintre bisericile române nu este în stare sĕ asigureze esistința scólei, nici una nu póte dá învĕțătoriului o dotațiune, care sĕ-l lipséscă cel puțin în parte de grigile împreunate cu traiul de pe o ḑi pe alta.

Intrunite însĕ ambele comune bisericesci pe basa unui compromis iertat, ele ar puté, respective ar fi putut susținé scóla între condițiunile cele mai favorabile, ar puté, respective ar fi putut asigurá învĕțătoriului esistență onorabilă, și în câte-va decenii rodurile acestea ar fi fost de un efect neprețuit pentru poporul nostru.

Cu inima deschisă am făcut pașii spre realisarea unei ințelegeri pentru promovarea scólelor nóstre cu puteri unite. Cu provocare la pericolul, care ne amenință dacă nu vom ține scóle corespunḑĕtóre între nefavorabilele condițiuni actuale, cu indicarea modalităţii celei mai potrivite după părerea nóstră am intrat în pertractări cu biserica sororă respective am stipulat vederile nóstre și la propunerile făcute până acuma nu am primit nici un rĕspuns, așa, că cestiunea nu a ajuns sĕ fie pusă nici batăr în discusiune între autoritățile bisericesci.

Cu chipul acesta risipim puteri scumpe, cari întrunite ar avé un efect neprețuit pentru cultura poporului nostru.

Enunciatul ministrului de culte, că va urcá salariul învĕțătoresc la minimul de 400 fl. ne este binevenit, și suntem de credință, că va vení timpul, că și nisuințele culturale ale bisericei nóstre vor fi apreciate cu mai multă bunăvoință ca până acuma.

S'a mai accentuat, că pentru a face mai mari progresse în propunerea limbei magiare atențiunea organelor din comitat este indreptată la o impregiurare folosită și până acuma ici colo, la premiarea învĕțătorilor, cari cu deosebire se disting în propunerea cu succes a limbei magiare.

Credem și noi, că este just ca silințele sĕ fie recunoscute, și dacă se póte și premiate, asemenea și resultatele bune. Nu credem însĕ, că este în interesul instrucțiunei escelarea unilaterală, înțelegem resultate raportate numai din un singur obiect de învĕțămênt. Așa pentru esemplu, noi vom luá în nume de rĕu unui învĕțătoriu, care va negligá studiul religiunei și consideră numai în mod de tot master sciințele naturale, ocupându se în special numai cu geografia specială a comunei.

Tot așa vom face, dacă un învĕțătoriu de dragul resultatului în limba maghiară va negligá tóte obiectele de învĕțămênt.

Vom desaprobá însĕ pe tot învĕțătoriul, care din studiul limbei magiare nu va produce resultat deopotrivă mulțămitoriu cu celelalte obiecte de învĕțămênt.

Am accentuat din capul locului, că gusturile de aprețiere sunt diferite, și dacă noi nu ne supĕrăm pentru gusturile altora, nici alții sĕ nu se supere pentru ale nóstre.

Aceste dóue lucruri ne au atras mai mult atențiunea. Dintraltele pentru o mai bună lămurire, credem, că va trebuí se revenim asupra acestor cestiuni.

Revista politică.

Cu 12 Decembre s'a încheiat desbaterile în dieta ungară și s'au început feriile. Scenele provocate în ajunul feriilor sunt de o deosebită importanță politică și ele forméză substratul discuțiunilor presei din patrie și strĕine.

Premierul ungar pare a fi obosit sub sarcina atacurilor, ce le-a descărcat oposițiunea asupra sa și începe a se incovoiá. Sarcina, ce-l apasă mai tare e cestiunea incolatului, respective încetățenirea ex guvernorului Kossuth, adusă la ordinea ḑilei de oposiția radicală.

In 22 Novembre, dl Tisza rĕspunse oposiției, că nu aflá oportun a modificá legea incolatului pentru o persónă, fie ea și Kossuth chiar, căci acest bărbat póte fi cetățean ungar și fără a suferí legea esistentă cea mai mică modificare. In ajunul feriilor, în 11 Decembre, tot dl Tisza a ḑis, că guvernul este necesitat a presentá un proiect cu privire la legea incolatului și că motiv la acésta îi dă Kossuth și emigranții ungari din America.

Acésta declarațiune a fost primită cu salve de aplause din partea oposițiunei și cu o răcélă demonstrativă în șirurile liberalilor. Oficiósele și tótă presa guvernamentală tace și e de tot reservată, mărginindu se numai a afirmá, că premierul ungar în principiu tot aceea a ḑis în declarațiunea sa din 11 Decembre, ce a ḑis, și în 22 Novembre. Mistificările, de cari se folosesc însĕ, sunt cu mult mai incurcate decât, ca ele sĕ pótă convinge.

FOIȚA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

VII. Colindă.

(Colectată în Brad).

Joi Sfântă Marie,
„Ai domnului domn!“*)
Ea miș poruncea
La toți sfinți din ceriu,
Toți miș venia
Incă nu-mi venia
Iuon Sântion
Ș'incă-l ascepta
Trei d'a treia ḑi.
— — — — — — — —
Uite'n sus pe sóre,
Caută'n jos pe mare,
Mi-l vedea venind
C'un cal graur
Șéua de aur,
Frâu-i d'argint
De frâuț prindea
Din gură grăia
Iuane, Iuane
De ce n'ai venit
Când ți-am poruncit?
De ce n'am putut
Că eu mi-am vĕḑut
Trei abrudărei
Pe mare perind.
— — — — — — — —
Ei, mine-or rugat
Vêntul sĕ-l așeḑ,
Marea s'o alin.
Vênt' am așeḑat
Marea-mi alinat
La margini i-am țipat.
— — — — — — — —
Ei, mine-or cinstit
Cu trei buți de vin
Eu m'am zăbovit,
La celea crășmind
Bani anumerând,
La lumina lunii
Pe aripa țundrii.

VIII. Colindă.

(Colectată în Cebea).

Doi, boieri, de-i mari
„Lerum, Dómne ler!“*)
Ca și doi drumari
Vin din Rusalim
La Vifleim țin!
Dară, cine sunt?
E Josup (Iosif) cel sânt.
Și Maria Sântă,
Carea și cuvêntă:
Iosife mi greu
De drumul cel rĕu!
Vin' sĕ odichnim
Și sĕ ne umbrim!
De un plop dădură,
Și aci stătură,
De-a se recorí;
Plopul se clătí!
Umbra ș'o trăgea,
Sórele ardea;
Plop afurisit
Sĕ nu fii rodit,
Sĕ cresci tot în sus
Căci umbra mi-ai dus
— — — — — — — —
Éră mai plecară
Și un mĕr aflară,
Și ei odichnia
Mĕrul îi umbria,
Umbra ș'o lăția
Sórele peria
Mĕrule 'nflorit
Sĕ fii tot rodit
Sĕ cresci tot în lături
Sĕ sporesci cu roduri
— — — — — — — —
Dar Josup grăia
Drumul de-am luá
Cătră Vifleim
Până mai văim (vedem),
Éca e din séră
Și'noptăm prin țéră
Și ei se sculară
Eră mai plecară
Cătră Vifleim
Frumosul Edem!
O 'nchinăm cu sănĕtate
Pe la gazde, pe la tóte.

Colectate prin *Ioan dela rĕspântii.*

---

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

*) Sĕ se repeteze la fie-care rênd.

Presa oposiţională iubiléză triumful nou al oposiţiunei şi accentuéză, că nimenea nu se mai indoesce, că dl Tisza va supune un proiect de lege cu privire la incolat corónei, ca sĕ-l subscrie, deóre-ce dênsul numai în conţelegere cu coróna a făcut faimósa declaraţiune.

Sunt mulţi, cari susţin, că dl Tisza ne mai putêndu-se susţiné a căutat în cestiunea lui Kossuth o crisă, pentru-ca sĕ se pótă retrage şi că e şi designată persóna, care sĕ ocupe acest portofoliu, şi acesta este Ladislau Szögyenyi, şeful de secţiune în ministeriul de esterne. Persóne însemnate sunt, cari numesc acésta procedere a dlui Tisza o greşală politică ne iertată; căci acésta capitulaţiune e de o mie de ori mai ruşinósă şi mai condamnabilă, decât dacă se făcea ea la desbaterea legei militare. Atunci dl Tisza trebuia sĕ se plece înaintea bărbaţilor ca Andrássy, Apponyi, Szilágyi, Horváth şi alţii tot ómeni de calibru, atunci se retrăgea în faţa întregei opinii, ér acum se îndóie în faţa a vre o 40 deputaţi şi depune armele înaintea lui Polonyi. Pasul acesta, ḑic foile oposiţionale l'a făcut numai de téma obstrucţiunei.

In afară încă a făcut impresiune penibilă acest pas şi foile strĕine se întrébă: cine domnesce în Unguria? ministrul Tisza sau Kossuth, ér din acésta témă trag cele mai nefavorabile conclusiuni la adresa dlui Tisza.

Scirile din Viena anunţaseră o crisa ministerială. Aceste sciri au fost, ce-i drept, desminţite mai târḑiu, dar ele au fost încâtva basate. In ministeriul cont. Taaffe au fost mari neinţelegeri, provoccate de un rĕspuns, ce trebuia dat interpelaţiunei lui Plener, în care s'a combătut atitudinea guvernului faţă de desvoltarea lucrărilor din dieta boemă şi în care s'a accentuat, că actualul guvern prin politica, ce o a făcut a perdut mult din vaḑa sa în strĕinătăte. Contele Taaffe a rèspuns în urmă la interpelare, s'a ferit însĕ a dá declaraţiuni positive cu privire la dreptul public al statului boem şi la atitudinea guvernului faţă cu pretensiunile cehilor.

Mare sensaţiune a provocat o publicaţiune a ambasadorului italian dela Madrid şi în urmă la Petersburg Greppi. El accentuéză, că resboiul din 1870 între Germania şi Francia a fost rĕsboiu între rasa latină şi teotonică. Germania a simţit, că numai prin unirea tuturor germanilorr se póte susţiné şi aḑi simte, că numai un nou rĕsboiu, din care ar eşí învingĕtóre o ar puté asigurá. Italia n'a făcut bine, că s'a alăturat la alianţa triplă, şi motivul că nu face causă comună cu Francia e a se atribuí neinţelegerilor provenite din cestiunea Tunisului. Ea ar trebuí însĕ sĕ uite tóte, sĕ iasă din alianţa triplă, sĕ rĕmână neutrală şi atunci se va bucurá de respectul tuturor puterilor. Acéstă scriere, care a fost inmanuată şi ministrului rusesc Giers a făcut bună impresiune în Petersburg şi ministrul s'a grăbit a mulţămí autorului prin o scrisóre de tot măgulitóre.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De lângă Olt, 30 Novembre, 1889.*) Dle redactor! Despre adunările învĕţătoresci din diferite locuri, vĕd cu plăcere, că se fac rapórte în colónele acestui ḑiariu despre desvoltarea lor şi despre resultatele obţinute. Acésta este un lucru potrivit şi 'şi are însemnătatea sa din diferite puncte de vedere, căci pe deoparte reuniunile învĕţătoresci din archidiecesă se fac cunoscute întrucât una sau alta desvóltă lucruri mai bune şi potrivite pentru înaintarea învĕţămêntului în scólele nóstre, éră pre de altă parte intre membrii acestor corporaţiuni salutare sĕ stêrnesce zelul de a lucrá cât se póte mai mult şi mai bine, sciind, că lucrările lor sĕ supun publicităţii spre dejudecare.

„Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul XI Făgăraş“ şi-a ţinut adunarea sa generală în ḑilele de 20, 21 şi 22 Novembre a. c. st. v. în opidul Agnita. Programul obiectelor de desbătut şi invitarea membrilor la acésta adunare s'a împărţit la timp potrivit prin oficiele protopresbiterale respective: Făgăraş, Agnita şi Cohalm, şi s'a publicat şi în acésta fóie Nr. 124 „Telegraful Român“.

Este de prenotat, că membrii acestei reuniuni cu greu se pot aduná odată cu toţii la o adunare generală de district, — aşa ca sĕ nu lipséscă o parte preponderantă, sau dintr'un protopresbiterat, sau dintr'altul, deóre-ce unele comune sunt tare indepărtate de centru. Drept aceea s'a hotărit, ca adunarea generală de disfrict sĕ fie ambulantă, ca astfeliu sĕ li se facă posibil şi celor mai indepărtaţi membrii a luá parte la adunări, şi astfeliu sĕ se stêrnéscă în toţi simţul de inaintare şi progres.

Protopresbiteratul Agnita, aparţinênd acestei reuninni, şi avênd şi un numĕr însemnat de învĕţători ca membrii, cari parte mare mai totdeuna lipsiau dela adunarea de district din causa îndepărtărei, a trebuit sĕ fie considerat, şi în anul acesta adunarea generală de district s'a ţinut în centrul acestui protopresbiterat, în opidul Agnita.

Premiţênd acestea, se revin la însăşi decurgerea adunărei şi la resultatele ei.

Preşedintele acestei corporaţiuni M. O. D. Iuliu Dan, administrator protopresbiteral, dimpreună cu maioritatea absolută a invĕţătorilor din protopresbiteratul Făgăraşului şi cu unii preoţi mai zeloşi din acest tract, coadunaţi în urma unui înţeles în Făgăraş, a plecat Duminecă în 19 Novembre a. c. v. pe la 12 óre din ḑi cătră opidul Agnita. Era frumos a vedé cortegiul de trăsuri încărcate de invĕţători şi preoţi, cari în cântece şi în voie bună urmăriau pre preşedintele lor in spre locul de adunare.

La Agnita am ajuns pe la 9 óre din nópte unde comitetul parochial gr. or. din Agnita ne-au primit şi condus pre la cuartire. Aici este locul de amintit, cá toţi învĕţătorii şi preoţii cari au participat la adunare şi au venit la Agnita au fost primiţi cu deosebită bucurie din partea poporului nostru din Agnita, ceea-ce este de a se atribuí părintelui protopresbiter Sabin Piso jun. şi părintelui Ioachim Părău, capelan protopresbiteral din Agnita, cari au îngrijit şi au întocmit lucrurile pregătitóre pentru adunare într'un mod deplin corĕspunḑĕtoriu. Acesti conducĕtori inţelepţi ai poporului nostru credincios din Agnita au premers insuşi cu esemplu, primind în casele dlor pre óspeţii indepărtaţi în mod simpatic, ba mai mult, P. O. D. Sabin Piso jun. protopresbiterul acestui tract, avêndu şi casele de locuinţă în comuna Coveş, a pus la disposiţia óspeţilor şi trăsura sa numai ca sĕ se pótă bucurá de primirea óspeţilor şi în casele şi familia dsale, unde amabila şi preastimata dómnă protopopésă a sciut sĕ-şi tracteze óspeţii după-cum se cuvine.

Luni în 20 Novembre a. c. v. a fost prima ḑi de şedinţă. Conform programului invĕţătorii au participat la serviciul divin în biserica gr. or. din Agnita, de unde întorcêndu-se în sala de şedinţe, care era pregătită în cel dintâiu hotel din acest opid, şi-au început activitatea. Deschiderea şedinţei s'a făcut printr'un cuvênt fórte potrivit din partea preşedintelui. In acest cuvênt de deschidere s'a arĕtat posiţia, ce ocupă învĕţătoriul ca parte inteligentă în societate, rodul bun ce resultă printr o muncă sirguinciósă şi înţeléptă a aceluia în şi afară de scólă cum şi ferirea învĕţătoriului de apucarea pe căi rĕtăcite, cari duc la ruinarea bisericei şi scólei nóstre. S'a cetit apelul nominal, şi s'a constatat că din tractul Făgăraşului s'au presentat maioritatea absolută a membrilor, din tractul Agnitei s'au presentat toţi membrii afară de doi, cari şi aceia s'au scuzat fiind bolnavi, ér din tractul Cohalmului nu s'au presentat nici un membru. Faţă de cei absenţi s'a îndrumat comitetul central al acestei corporaţiuni ca conform concluselor din anii precendenţi şi conform statutelor corporaţiunei sĕ pedepséscă pe calea sa pe membrii absenţi şi în deosebi sĕ se cerceteze ce causă, a făcut că nici un învĕţătoriu din protopresbiteratul Cohalmului sĕ nu vie la adunare *)

S'au ales comisiunile revĕḑĕtóre şi de scontrare şi anume; *a)* comisiunea pentru revidarea raportului general al comitetului central despre activitatea reuniunei în cursul anului 1889 în persónele membrilor: Alesandru Bêrsan, Dumitru Bărbat şi Ioan Berescu; *b)* comisiunea pentru scontrarea cassei şi bibliotecei în persónele membrilor: Ioan Capĕtă, Ioan Bonea şi Emil Mandocea şi *c)* comisiunea pentru propuneri în persónele membrilor: Nicolau Aron, Georgiu Cantor şi Filaret Deişorean. S'a cetit elaboratul: „Observări critice asupra testamentului vechiu ca obiect obligat de propunere în scólele poporale“, disertaţiune de Ioan Berescu. Acest elaborat destul de lung în espunerile disertantelui a fost ascultat cu incordare din partea membrilor reuniunei, şi deóre ce materia tractată era prea interesantă ca sĕ se póte trece aşa uşor preste ea, adunarea generală cu maioritatea voturilor a hotărit, ca elaboratnl sĕ se critice în mod verbal, mai întâiu în adunarea presentă şi apoi sĕ se dea şi unei comisiuni în persónele membrilor: Iosif Caţavei, David Chiujdea şi Ioan Petrişor, cari sĕ vie cu o critică formală în adunarea generală viitóre a acestei reuniuni. In elaboratul present sĕ susţine, că materialul de propus din testamentul vechiu nu e potrivit sĕ se propună în scólele nóstre elementari. În locul Testamentului vechiu ne spune disertantele, sĕ se propună în scólele nóstre popurale istorióre morale şi religióse culese din Mineile bisericei şi biografii culese din istoria bisericéscă. Conferinţa învĕţătoréscă a luat la critică elaboratul, şi după o desbatere fórte seriósă la care a luat parte prelângă mai mulţi învĕţători şi preoţi şi protopresbiterul Sabin Piso jun. şi preşedintele reuniunei adm. prot. Iuliu Dan, a enunţat: că Testamentul vechiu a fost este şi va fi un isvor bun, din care sĕ póte scóte materii morale şi religióse de tractat din studiul religiunei în scólele nóstre.

O critică mai detaiată va urmá din partea comisiunei esmisă la adunarea generală viitóre.

În şedinţa a II a a acestei adunări generale s'a desbătut tema: Cari sunt causele pentru cari absenţiile scolari sunt prea numĕróse în scólele nóstre poporale, şi cari ar fi mijlócele prin cari s'ar puté delatura acest inconvenient, disertaţiune de Ioan Capetă. Acéstă temă, care de altcum a mai venit încă odată înainte în adunările reuniunilor învĕţătoresci din archidiecesă, s'a desvoltat acum de nou în acéstă conferinţă. Elaboratul lucrat de membrul reuniunei Ioan Capĕta este unul dintre cele mai bune lucrări venite în sinul reuniunei acesteia. Disertantele ne espune causele pentru cari absenţiile în scólele nóstre sunt numĕróse, în 12 puncte, şi anume: 1. Neimplinirea datorinţei conscienţióse a autorităţilor nóstre scolari faţă cu supraveghierea scólelor; 2. indiferentismul organelor politice faţă de esecutarea pedepselor pentru absenţii; 3. lucrul câmpului în timpul instrucţiunei în scólă; 4. îndĕretnicia; 5. pruncii rĕi; 6. raportul rĕu dintre unii directori scolari şi învĕţători; 7. diferinţa confesională; 8. depărtarea scólei de elevi; 9. sĕrăcia poporului; 10. morburile; 11. nestabilitatea învĕţătoriului şi 12. însu-şi învĕţătoriul încă este vina, că absenţiile sunt numeróse. La fie care din aceste puncte ne arată disertantele modul, cum s'ar puté delaturá rĕul.

Asupra acestei teme valoróse asemenea s'a încins o desbatere dintre cele mai serióse între membrii reuniunei, pănă ce în urmă elaboratul s'a predat spre critisare formală membrului reuniunei Ioan Berescu. Atât elaboratul, cât şi critica asupra acestuia, s'a hotărât a se litografá încă în decursul anului acestuia scolariu, în atâtea esemplare câţi membrii are reuniunea acésta, aşa, că la viitórea adunare generală fie-care învețătoriu din reionul reuniunei sĕ aibă şi elaboratul şi critica în mână, pentru a face singuri studiu asupra acestei teme.

În şedinţa a treia a urmat raportul comisiunilor esmise pentru revidarea raportului general, al comitetului central, scontrarea cassei şi bibliotecei şi asupra propunerilor incurse. Raportul comitetului central, despre activitatea reuniunei în cursul anului espirat s'a primit pe lângă unele îndreptări mai mici, şi comitetului i-s'a dat absolutoriu. Raportul cassariului asemenea s'a primit numai din încurcătura tacselor restante dela membrii, despre-cari cassariul nu şi a potut dá sémă din lipsa datelor necesare, nici acum nu a potut eşí. S'a luat mĕsuri pentru îndreptarea acestu-i rĕu fără finit. Starea cassei în bani gata a acestei reuniuni, se ridică preste 100 fl. v. a.

Restanţele în bani însĕ nu s'au putut constatá. Starea bibliotecei nu sĕ scie, deórece bibliotecariul reuniunei Georgiu Taflan n'a venit la adunare, şi nici batĕr raport nu şi-a făcut. Propuneri s'a făcut mai multe, între cari amintesc propunerea: *a*) că comitetul central în fie-care an sĕ astérnă despĕrţămintelor tractuale câte un bilanţ despre starea cassei reuniunei, făcută de Prea On. Domn Sabin Piso; *b*) ca comitetul central, sĕ litografese un numĕr corĕspunḑĕtoriu de cuitanţe pe cari sĕ le împartă despărţĕmintelor ca acestea pe basa cuitanţelor sĕ încasseze tacsele dela membrii, şi la timp sĕ raporteze comitetului central despre resultat; *c*) ca între membrii reuniunei şi alţi bărbaţi de sciinţă sĕ se colecteze cărţi pentru biblioteca reuniunei, făcute aceste din urmă de Nicolau Aron.

În şedinţa a IV a s'a desvoltat o prelegere practică: tractarea substantivului în scólă pe basa unei bucăţi de cetire, de membrul Ioan Bonea, în urma căreia şedinţele conferinţei, s'au finit şi ridicat printr'un cuvênt de încheere din partea preşedintelui.

În stêrşit nu pot trece cu vederea, că Marţi în 21 Novembre a. c. v. séra, învĕţatorii membrii, mai mulţi preoţi în frunte cu preşedintele reuniunei M. O Domn Iuliu Dan, şi cu protopresbiterul tractului Agnita, P. O. Domn Sabin Piso jun. acompaniat de amabila-i soţie s'au intrunit cu toţii la o cină comună în acela-şi hotel din Agnita, unde nu au lipsit voia bună, care caracteriséză pe învĕţătorii noştri la asemenea ocasiuni. Cu acéstă ocasiune s'au ridicat mai multe toasturi: în sănĕtatea capului bisericei nóstre, a Escelenţiei Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, în sănĕtatea preşedintelui acestei reuniuni, a conducĕtorilor oraşului Agnita etc., cari tóte au decurs în mod esemplariu.

Numai voinţa sĕ fie, şi sĕ póte face mult, fórte mult bine întru înaintarea instrucţiunei şi preste tot a înflorirei scólelor nóstre prin instituţiunea frumósă şi salutară a reuniunilor nóstre învĕţatoresei.

Unul din cei presenţi.

---

*) Din lipsa de spaţiu întârḑiată. Red.

*) Nu cum va protopresbiterul Nicolau D. Mircea n'a împărţit învitările la membrii, căci un învĕţătoriu din acel tract mi-a spus, că nu a primit nici o învitare. Nota coresp.

De pe valea Murĕşului, 14 Decembre, 1889 n Dle redactor! In 12 l. c. s'a săvêrşit în Aiud alegerea funcţionarilor comitatensi ai comitatului Alba inf. pe un nou period de 6 ani.

Indiferentismul românilor dat pe faţă cu ocasiunea alegerilor membrilor comitatului comitatens dela 5 Novembre s'a rĕsbunat amar. Dintre candidaţii români nu au reuşit decât doi vice pretori şi adecă: unul în cercul Sângătinului Aron Preşia, unul în cercul Uiórei Stefan Chirilă, ér ceialalţi competenţi sau nu au fost puşi în candidaţie sau nu au fost consideraţi de către alegĕtori. Ómeni noi numai doi au fost aleşi, ér ceialalţi au rĕmas amploiaţii vechi. Blăjenii afară de canonicul Moldovan şi încă un profesor, au escelat prin absenţă, ceialalţi români din Alba-Iulia, Abrud, şi de pe airea încă nu au participat la alegere.

Aşa sunt apoi naţionalistii nostri cei cu gurile mari, fac larmă, bat doba pre de lături, ér unde e vorba de a vení şi a cere ca sĕ fie respéctate drepturile la vre-o 80 mii de români, stau după cuptoriu. In chipul acesta sĕ nu ne prindă mirarea, dacă suntem nesocotiţi şi dacă justele nóstre pretensiuni sunt luate preste picior.

Atât deocamdată spre orientarea publicului care urmăresce desvoltarea lucrurilor pe terenul acesta.

X. Y.

Simeon Popescu.

(Urmare.)

17. „Acusatul afirmă: că sistarea activităţii sinodului o a făcut în vîrtutea legei; că reclamările contra listei s'au făcut la sinodul procsim ordinariu, recursele contra conclusului sinodului erau întrate la timpul seu, prin urmare alegerea membrilor în comitet şi epitropie nu mai era cu putinţă, căci trebuia sĕ se astepte hotărirea consistoriului".

ad 17. Dacă s'ar admite teoria susţinută de acusatul în acéstă întrebare, s'ar puté elude tóte constituirile periodice ale sinódelor şi epitropiilor parochiale, — căci cei ce se bucură de anarchie totdeuna şi-ar puté aflá unul doi indivizi, cari sĕ reclame a fi întroduşi în listă şi respinşi se apeleze la consistoriu, ér sinodul parochial ar trebuí sĕ-şi sisteze lucările, până când va decide şi consistoriul în cestiunea reclamărilor.

Pe care lege se baséză acésta interpretare periculósă?

Nu esistă şi nu póte esistá astfeliu de dispoţiune, care ar duce la anarchie perfectă în biserică.

N'am luat noi concluse valide şi fără concursul recucurenţilor în sinodul din 28 Ianuariu şi din 2 Februariu?

Singură acéstă interpretare a acusatulai este dovadă suficientă, că el lucră cu intenţiune la periclitarea bisericei.

18. „Acusatul susţine, că acusatorii în şedinţa a III-a sinodală dela 20 Martiu a. c., fiind numai ei şi neavênd temere, că vor rĕmâné în minoritate, au întrodus în listă pe cei 10 meseriaşi, pe cari i respinseră în şedinţa a II-a, fără ca consistoriul sĕ se fi pronunţat în cestiune, prin care procedură, ḑice acusatul, s'ar fi eludat legea.

Cum stă cu cestiunea acésta?"

ad 18. Nu este adevĕrat ceea-ce susţine acusatul, pentru că:

a) Noi n'am respins în şedinţa a dóua nici pe 10 nici pe mai puţini meseriaşi, ci resolvirea cererei lor s'a pus la ordinea ḑilei tot pe aceea-şi şedinţă, după-ce se vor resolví obiectele puse deja de mai nainte la ordinea ḑilei; din causă însĕ că, pentru manevra sciută a aderenţilor acusatului în acea şedinţă nu s'au putut resolví nici obiectele puse de mai nainte la ordinea ḑilei, atât acele cât şi cererile din cestiune au rĕmas sĕ se resólve în şedinţa din 14 Februariu, carea însĕ s'a zădărnicit prin acusatul, şi astfeliu cererile din cestiune au rĕmas şi mai departe neresolvite pentru-că nu venise rêndul la el.

b) În şedinţa sinodului din 20 Martiu noi n'am întrodus în lista membrilor parochiei pe nici unul din cei 10, de cari vorbesce acusatul, ci în urma hârtiei ven. consistoriu, prin care ni s'au transpus cererile celor ce voiau se între în parochie spre competentă afacere, — i-am primit pe aceia în parochie, ér recursul celora ce afirmă, că pe nedreptul ar fi fost scoşi din lista membrilor, dacă nu s'a resolvit deja este şi acuma tot la venerabilul consistoriu pentru competentă resolvire.

Ér dacă am primit în parochie pe cei ce au cerut acésta, nu i-am primit pentru-că nu mai aveam temere, că vom rĕmâné în minoritate, ci pentru-că cererea lor a fost adjustată conform dispoşiţiunilor legii, şi tot astfeliu i-am fi primit şi la 2 resp. la 14 Februariu, dacă acusatul cu aderenţii sei nu zădărniceau activitatea sinodului.

Temere de maiorisare nu putea esistá, pentru-că de o parte ei ca membri noi intraţi în parochie, numai în 1888 nu puteau avé drept a votá pe basa listei staverite cu finea anului 1887, pe când ei încă nu erau membrii parochiei, de altă parte cu acestia cu tot erau aderenţii protopopului în considerabilă minoritate; în fine noi nici n'am putut sci, cum ar fi votat membrii noi? cu noi s'au cu acusatul? Aşa se vede însĕ, că el a sciut, şi chiar şi cu astă afirmaţiune se tradéză, că într'adevĕr dênsul i a acuirat pe acesti membri noi, şi anume cu scopul, carele i-se impută, — şi că asta este adevĕrat, dovedesce şi împregiurarea, că atestatul preotului din suburbiul Iosefin Petru Simtion alăturat la recursul înaintat la venerabilul consistoriu, prin carele constată, că secretariul direcţiunei financiare dl Nicolau Pop şi-a strămutat domiciliul în parochia lui, l'a procurat acusatul Simeon Popescu în persónă, şi el a dat din al seu şi timbrul necesar.

Me provoc în acéstă privinţă la dl Petru Simtion pe carele ve rog sĕ-l ascultaţi, căci acésta dovedesce că acel recurs plin de neadevĕruri şi de invective acusatul l'a făcut în numele altora, el l'a înaintat la consistoriu, şi el l'a publicat si în „Tribuna" pe lângă un comentariu plin de invective la adresa nóstră, la a consistoriului şi a Esc. Sale metropolitului cu scop de a aţîţá opiniunea publică contra tnturor şi a face presiune asupra organelor bisericesci competente a decide în cansa lui diciplinară.

19. „Ḑice mai departe acusatul, că el în sensul §-lui 11 din Statutul oganic ar fi fost în drept sĕ disólve sinodul, dar din consideraţiune către parochia centrală a folosit o formă mai blândă prin acea, că a amênat activitatea sinodului.

Fost'a în acel sinod casul provĕḑut în §-ul 11 din Stat. organic?"

ad 19. La tótă întêmplarea are preşedintele drept de a disolvá sinodul în casul provĕḑut în § 11 Stat. organic, acésta însĕ are sĕ se întêmple stante sessione, în aceeaşi şedinţă, în carea se comite „disordinea". Un feliu de disordine s'a comis în şedinţa din 2 Februariu provocată prin aderenţii dênsului, deci dacă ar fi putut vorbă de disolvarea sinodului pentru „disordinea" comisă în sinod, aceea avea se urmeze în şedinţa din 2 Februariu, dar acusatul nu s'a folosit de potestatea sa în acésta şedinţă, din contră însuşi în conţelegere cu sinodul a defipt terminul continuării pe 14 Februariu, nu mai póte fi deci vorbă de aceea, că dênsul numai pentru aceea a amênat activitatea sinodului ca sĕ nu se folosécă de modalitatea mai aspră de a-l disolvá, pentru că atunci când „ex consilio" a hotărît el ca nici se nu deschidă şedinţa din 14 Februariu, nu mai avea dênsul drept nici ca presedinte sĕ disólve sinodul pentru discordini, preste cari atât el cât şi sinodul trecuse în 2 Februariu la ordinea ḑilei.

Susţin că lucrul „ex consilio" s'a esecutat precum s'a esecutat, căci la şedinţa din 14 Februariu nu s'a înfăţişat din aderenţii acusatului numai de mărturie puţinele persóne numite în acusă. Semn că ei toţi sciau: ce are sĕ se întêmple? Apoi numai decât după bravura esecutată, încă din sala de şedinţă, în 14 Februariu dl Popescu cu fostul notariu V. T. de braţ s'au dus de-adreptul la capul partidului lor la dl S., voioşi şi riḑênd. Martori spre acésta sunt dd. E. M. şi A. C. carii venind dela sinodul lor parochial spre cetate, au convenit cu dênşii lângă grădina „Flora", au vorbit cu dênşii şi i-au vĕḑut întrând la dl S., negreşit ca se raporteze despre esecutarea întocmai a conclusului luat în consiliu.

(Va urmá.)

Varietăţi.

* (Listamembrilor români înrepresentanţa municipială a cott. Sibiiu). *I.* virilisti: Escelenţia Sa archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, Ioan Popa adv., Parteniu Cosma dir. de bancă, Atanasie Cimponeriu jude de tablă i. p., Ioan Hannia protopresb., Dr. Oct. Russu advocat, Dr. Stef. Păcurariu adv., Dr. Ioan Nemeş adv., Dr. Ioan Moga medic, Ioan Drăgan not. public, Ioan de Preda adv., Nicolae Vidrighin arêndator, Ioan B. Comşa arêndator, Ioan Oniţ comerciant, Iacob Arseniu proprietariu, Sevastian Henzel arêndator, Tóder Muntean propriet., suplenţi: Petra Petru proprietariu, Nicolae Hudiţian propriet. *II.* aleşi: Zacharia Boiu asesor cons.; Ioan Bechniţ redactor, Dr. Ioan Crişian prof.; Dr. Aurel Brote direct. de bancă, Zevedeiu Murĕşan învĕţ., David Daniil cassariu, Dr. Pompiliu Isac adv., Ioan Bojiţa adv, Mateiu Voileanu asesor, Dr. Remus Roşca redactor, Ioan Piso direct. de poliţie, Mateiu Savu pretor, Dimitrie Panfilion preot, Ioan Oncescu not, Simion Munteanu not., Nicanor Frateşiu ases. consist., Avram Pĕcurariu preot, Nicolau Ciugudean not., Ioan Droc ppresb, Ioan Măcellariu propriet., Nicolau Cristea ases. consist., Elie Măcellariu consil. gub. i. p., Nicolau Henţu not., Nicolau Popea episcop, Ioan Slavici redactor, Alesandru Lebu proprietariu, George Bariţiu redactor, Eug. Brote propriet., Dr. Nicolau Maier ppresb. Petru Florian preot, Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit, Dumitru Comşa prof., Ioan Andrei propriet.

* (Necrolog.) Ana de Csergedi născ. de Ciato în numele seu şi a surorilor defunctului Emilia vĕduvă Wendel şi Fani precum şi a tuturor rudenielor cu inima sdrobită de durere face cunoscut, că după perderea unicei fiice abia în un interval de 1½ an şi-a perdut şi ultimul sprigin, pe scumpul şi neuitatul ei bărbat *Ioan Csergedi de Jood*, jude de tabla regéscă în pensiune, carele aḑi la 2½ óre p. m. după un morb greu în al 63-lea an al vieţei şi al 26 lea an al fericitei sale căsătorii provĕḑut cu ss. sacramente a moribunḑilor şi a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului.

Remăşiţele pămêntesci ale scumpului decedat se vor astrucá după ritul bisericei gr. cat. în 14 a l. c. la 2 óre p. m.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!
Murĕş-Oşorheiu, la 12 Decembre, 1889.

— Subsemnaţii pĕtrunşi de adêncă durere anunţă tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor că: parochul greco oriental *George Comaniciu* de *Veneţia*, membru al scaunului şi sinodului protopresbiteral, membru al eforiei scólei capitale din Veneţia inferióră, membru al comisiunei municipale etc. după un morb scurt impărtăşit cu sf. taine, a încetat din viaţă astăḑi la 5 óre p. m. in al 54-lea an al vieţii sale şi în al 30-lea an al păstorirei sale. Rĕmăşiţele pămêntesci ale mult regretatului defunct se vor aşeḑá spre vecinică odichnă în cimiteriul bisericei gr. or. din loc în 3 Decembre st. v. 1889 la 1 óră p. m. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată.

Veneţia inferióră, în 1 Decembre, 1889.

Iosif Comanescu paroch în Codlea, Nicolau Comaniciu invĕţ. pensionat, Maria Comaniciu căs. Gridanul, Samoilă Comaniciu comerciant, ca fraţi; Elena Comanescu n. Pop preotésă, George Stoica Mircea, econom, Vasile Gridan econom; Corneliu, Elisa, Iosif, Aurel, Emilian Comanescu, ca nepoţi.

— Subsemnata representanţă comunală, cuprinsă de adêncă durere îşi împlinesce prin acésta a sa cea mai tristă datorinţă anunţându ve, că onestul, vrednicul şi zelosul notariu al comunei nóstre Poiana, *Nicolae Ciugudean*, astăḑi la 1/13 Decembre 1889 a reposat întru Domnul în anul al 59 al etăţii şi al 32 al serviciului seu devotat.

Remăşiţele pămêntesci ale defunctului se vor înmormêntá Luni în 4/16 Decembre a. c. în cimiteriul gr. or. din Poiana la 2 óre d. a.

Poiana, la 1/13 Decembre 1889.

Representanţa comunală:
N. Maneguţiu, paroch ca representant; George Ghise, primariu., Nicolae Vraciu, adjunct.; Ioan Maniţiu, jude mic., Ilie Oprian, Nicolae Păţa, Ioan Rodean, Dumitru Siufana, Ioan Prodan, Ioan Ghise.

* (Finanţele Italiei). Italia stă în privinţa financiară de tot debil. Nunumai statul are sĕ plătéscă mari interese şi deficitul nici pe de o parte nu se póte ecuilibrá, dar chiar şi cetăţile singuratice nu-şi mai pot purtá sarcina. Primariul Romei a declarat ministrului prim Crispi, că cassa oraşului nu este în stare sĕ plătéscă cu finea lunei acesteia interesele după sumele, ce le-a împrumutat dacă nu i se va concede sĕ facă datorii nóue şi sĕ i a alte împrumuturi.

Bibliografic.

„*Transilvania*" Fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Nr. 23—24 din 1—15 Decembre 1889 au apărut cu următoriul sumariu: O scrisóre din 1842 a episcopuiui Ioan Lemenyi. — Câteva datine de ale poporului nostru demne de a fi combătute. — Elementele economice ale familiei. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 12 Novembre n. 1889. — Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei superióre de fete a „Asociaţiunei transilvane" pe cóla dlui P. Cosma din 1 Ianuariu până la ultima Iuniu 1889. (Urmare). — Bibliografia.— Convocare. — Concurs. — Anunţiu de abonament. — Maşinării pentru industrii diverse.

MONITOR. 48

Calendariul sĕptemânii

10 — 16 Decembre.

10 Duminecă: Mina, Ermogen, Evgraf, Gemel, Toma, Teotechi, Marian, Evgeniu. *11 Luni*: Daniil Stâlpnicul, Luca Stâlpnicul cel nou, Achepsan, Antala, Miracs, Terentiu, Vichenţiu, Emilian, Vevea. *12 Marţi:* † Spiridon, Sinetos, Alecsandru archiepiscopul Ierusalimului, Amonata şi Antu. *13 Mercuri:* Evstratiu, Acsente, Evgeniu, Mardariu, Orest, Lucia, Arseniu, Aris, Gavriil archiepiscopul Sêrbiei. *14 Joi:* Tirs, Levchiu, Calinic, Firimon, Apoloniu, Arian. *15 Vineri:* Elevteriu, Pavel, Antia, Coremon, Susana, Vacch cel nou. *16 Sâmbătă:* Profetul Ageu, Marin, Prob, Ilarion, Teofana, Memnon, Nicolau, patriarchul Constantinopolei.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 10 Decembre a XXVIII-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 3 şi din Mineiu ale ḑilei. La Utreniă Evangelia invierii a 6-a. Catavasia: „Christos se nasce, măriţi-l".

Loterie.

Sâmbătă în 14 Decembre 1889.

Buda: **10 33 12 39 53**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.—	101.10
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.58	5.58
Napoleon	9.33	9.33

Nr. 313. [246] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Hepria-română, tractul Albei-Iuliei, devenită vacantă prin repausarea parochului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu 2 odăi, o cămară, o şură cu celariu sub ea, graşd şi grădină de legumi în estensiune de 126 °☐	fl. 22.—
2. Porţiunea canonică, arătoriu 4 jugĕre 75 °☐, vie 77 °☐, fênaţiu 425 °☐,	fl. 180.—
3. Dela 90 familii 1 ferie de must (8 cupe) à 80 cr.	fl. 72 —
4. Dela 90 familii 1 ḑi de lucru à 45 cr. . .	fl. 40.50
5. 2 cimiterii cu pomi, în estensiune de 525 °☐ .	fl. 10.—
6. Venitele stolari .	fl. 81.—
Tóte acestea dau un venit anual de	fl 405.88

Doritorii de a ocupá acest post au a şi aşterne concursul lor conform Stat. org. şi Regulamentului pentru parochii până la terminul susindicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 20 Novembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv

Alesandru Tordăşian,
protopresbiter.

Nr. 790 [238] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pentru un post de capelan pre lângă neputinciosul paroch din Pórta Nicolau Balcă, pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu dto 30 August a. c. Nr. 5627 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din tóte venitele sigure ale parochiei de cl a III a Pórta în sumă de 200 fl.

Doritorii de a concurá la acest post au a-şi asterne suplicile lor instruite conform legii la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesti, în 2¦ Novembre, 1889.

Traian Meţian, protopresbiter.

4519 sz. polg. [244] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy nagyküküllő megyébe kebelezett Muzsna község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi Január hó 31 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik, mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek és hogy a kérés 1-ső példányát ezen törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 October 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Máiai,* jegyző.

Publicare.

Prin acésta se face cunoscut cumcă în **23 Decembre 1889**, se vor vinde prin licitaţiune publică, **lemne de fag pentru stêngini, de pe 15½ jugĕre, eventual 21 jugĕre** în pădurea comunei **Vestem** numită **Piciora** plus oferentelui, pe lângă depunerea preţului oferit.

Pădurea e situată lângă drumul statului.

Vestem, în 13 Decembre, 1889.

[247] 1—3 **Oficiul comunal.**

☞ Spre evitarea ☜

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă de rufe Jäger-iane a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; şi nóue ne a succes a i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica şi aşa am compus

Adjustări de earnă

pentru domni, dame şi copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane I^ma^

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	preţul	2.40
1 ismeană ,, . . .	„	2.50
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 păreche mânuşi „	„	—.80
	Preţul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	preţul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 păreche mânuşi „	„	1.—
	Preţul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieţi şi fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mânuşi Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

☞ **Câtă vreme ţine provisiunea.** ☜

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile şi trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[236] 7—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1889.

Budapesta—Predeal

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.—	8.—	—	—
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
	—	7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze	—	—	9.27	2.19
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.44	2.32
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55
Rév	—	8.16	11.38	3.38
Bratca	—	—	12.16	4.01
Bucia	—	—	12.54	4.23
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49
B. Huiedin	—	9.35	3.11	5.31
Stana	—	—	3.40	5.40
Aghireş	—	—	4.15	6.12
Ghîrbou	—	—	4.36	6.24
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.38
Cluş	—	10.35	5.26	6.56
	11.02	—	—	7.15
Apahida	11.23	—	—	7.48
Ghiriş	12.44	—	—	9.13
Cucerdea	1.27	—	—	10.04
Uioara	1.34	—	—	10.12
Vinţul de sus	1.42	—	—	10.19
Aiud	2.07	—	—	10.45
Teiuş	2.26	—	—	11.34
Crăciunel	3.11	—	—	12.11
Blaş	3.24	—	—	12.29
Micăsasa	3.54	—	—	1.10
Copşa mică	4.09	—	—	1.30
Mediaş	4.39	—	—	2.14
Elisabetopole	5.11	—	—	2.54
Sighişóra	5.45	—	—	3.35
Haşfalĕu	6.12	—	—	4.07
Homorod	7.32	—	—	5.54
Ágostonfalva	8.17	—	—	6.39
Apaţa	8.37	—	—	7.13
Feldioara	9.06	—	—	7.45
Braşov	9.45	—	—	8.32
	1.55	5.32	—	—
Timiş	2.53	6.15	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren micst.	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	*)
Predeal	—	9.12	1.14	5.03
Timiş	—	9.41	1.45	6 22
Braşov	—	10.17	2.32	7.23
	4.54	—	7.07	
Feldioara	5.37	—	7.44	
Apaţa	6.15	—	8.09	
Ágostonfalva	6.43	—	8.29	
Homorod	7.31	—	9.07	
Haşfalĕu	9.09	—	10.34	
Sighişóra	9.33	—	10.20	
Elisabetopole	10.02	—	11.09	
Mediaş	11.04	—	11.35	
Copşa mică	11.24	—	11.19	
	11.39	—	11.59	
Micăsasa	11.57	—	12.15	
Blaş	12.30	—	12.43	
Crăciunel	12.45	—	12.55	
Teiuş	1.13	—	1.07	
Aiud	2.18	—	2.11	
Vinţul de sus	2.48	—	2.33	
Uioara	2.56	—	2.40	
Cucerdea	3.14	—	2.46	
Ghiriş	4.01	—	3.27	
Apahida	5.28	—	4.47	—
Cluş	5.56	—	5.08	—
	6.45	5.32	—	8.—
Nadişul ung	7.06	—	—	8.36
Ghîrbou	7.22	—	—	9.02
Aghireş	7.37	6.11	—	9.32
Stana	8.03	—	—	10.11
B. Huiedin	8.24	6.43	—	10.51
Ciucia	9.04	7.12	—	12.16
Bucia .	9.20	—	—	12.50
Bratca	9 37	—	—	1.19
Rév	9.55	7.51	—	2.--
Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.04	8.42	—	4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	—

*) Communică numai în fie-care Vineri.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren omnibus	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	—	11.—	3.40
Budapesta	—	7.40	9.30
Szolnok	—	10.42	12.38
Arad	—	3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Pauliş	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop	—	6.05	7.46
Bêrzava	—	6.23	7.57
Soborşin	—	7.20	8.42
Zam	—	7.55	9.11
Gurasada	—	8.26	9.39
Ilia	—	8.47	9.55
Branicîca	—	9.11	10.13
Deva	—	9.42	10.37
Simeria (Piski)	—	9.59	10.53
Orĕştia	—	11.—	11.39
Şibot	—	11.29	12.01
Vinţul de jos	—	12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuş	9.54	1.06	1.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persóne	Tren micst
Teiuş	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2 32
Vinţul de jos	12.30	4.10	—
Şibot	1.01	4.43	—
Orĕştia	1.32	5.13	—
Simeria (Piski)	2.03	5.47	—
Deva	2.52	6.27	—
Branicîca	3.23	6.54	—
Ilia	3.55	7.20	—
Gurasada	4.08	7.32	—
Zam	4.44	8.03	—
Soborşin	5.30	8.38	—
Bêrzava	6.27	9.27	—
Conop	6.47	9.46	—
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Pauliş	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Arad	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	—
Szolnok	2.21	5.10	—
Budapesta	6.—	8.15	—
Viena	1.40	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.05	4.35
Şeica mare	—	2.38	5.05
Lómneş	—	3.22	5.46
Ocna	—	3.46	6.17
Sibiiu	—	4.18	6.40

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	7.35	9.50
Ocna	—	8.02	10.14
Lómneş	—	8.30	10.40
Şeica mare	—	9.05	11.10
Copşa mică	—	9.34	11.35

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoş	3.51	11.11	4.15
M. Bogat	4.06	11.20	4.41
Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28
Kerelő-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44
Nireşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	—
Reghinul-săs.	7.35	7.—	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.25	8.—
Oşorheiu	—	10.--	9.49
	6.45	12.15	10.20
Nireşteu	7.05	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23
M. Bogat	8.23	1.49	11.53
Ludoş	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţeg	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşeni	12.30	4.25

Arad — Timişóra

	Tren de persoane.	Tren micst.
Arad	6.12	4.12
Aradul-nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţeg	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Timişóra—Arad

	Tren de persóne.	Tren micst.
Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradul-nou	9.11	3.51
Arad	9.27	4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Hunedóra	3.08

Hunedóra — Simeria (Piski)

Hunedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria (Piski)	10.15

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Mureş-Ludoş—Bistriţa

Murĕş-Ludoş	—	—	—	4.30
Ţaga-Budatelic	—	—	—	7.27
Bistriţa	—	—	—	11.—

Bistriţa Murĕş—Ludoş

Bistriţa	—	—	—	3.—
Ţaga-Budatelic	—	—	—	6.49
Murĕş-Ludoş	—	—	—	9.35

Sighişóră—Odorheiu

Sighişóră	—	6,05
Odorheiu	—	9.12

Odorheiu—Sighişóră

Odorheiu	—	6.—
Sighişóră	—	8·56

Nota: Numerele cele grase înseamnă órele de nópte.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 133 Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 8 Decembre.

Marți se împlinesce un pătrariu de secol, decând Majestatea Sa impěratul și regele nostru Francisc Iosif I a surprins pre o parte a poporului român cu un rescript mai inalt, conform căruia metropolia română pusă la uitare în ruinile vicisitudilor timpurilor trecute este scósă la ivélă și redată fiilor bisericesci ca un scump tesaur, ca un bun nepreţuit, ca un mărgăritariu din cele mai scumpe, ce impodobesce pe o instituțiune, cum este a bisericei române ortodocse din Ardél și Ungaria.

Sě uităm barem pentru un moment cele petrecute cu începere dela 1700, căci după mai bine de un secul și jumětate ne este dată siguranța presentului și mântuirea viitoriului. După mai bine de un secul și jumětate, după umiliri și suferințe sě pune pre capul mirelui cununa de principe, din grația unui monarch luminat, care scie aprețiá valórea poporului român și prin el a bisericei, care lucră spre a dá statului cetățeni morali, ómeni de ordine ca tot atâța stêlpi și sentinele neadurmite puse la pază spre a ferí statul de cei ce privesc la el cu ochi rěi și de cei ce voesc a face din el un cuib de turburări.

Era prea supărătóre pentru biserica nóstră și capul ei starea, în care se afla deoparte în raport cu celelalte biserici din patrie, — de altă parte în raport cu ierarchia sêrbéscă, și a învinge atâtea obstaculi, a purtá o luptă pre viéță și pre mórte cu dușmani věduți și nevěduți a fost scris se o facă marele Andreiu, primul nostru archiepiscop și metropolit și încă cu arme neegali, dar drepte, cu arme onorabile basate pe vechile canóne ale bisericei, basate pe drepturile istorice, basate pe sânțenia causei, ce o representa cu atâta demnitate și abnegațiune. A fost o mare norocire pentru biserica nóstră, că pe acele timpuri mai blânde pentru noi a fost în fruntea ei un bărbat, căruia i s'a putut încredințá spre resolvare acésta afacere importantă, căci deşì împărțit cu munca în ḑeci de părți, nu a pus la uitare prima datorință, ce o avea, de a ridicá biserica la rangul, ce îi compete, și după ce i succede a o pune la locul ei — alăturea cu fruntașii poporului și clerului — nu se mulțămesce cu atâta, ci spre a-și procurá o mulțămire mai dulce, spre a scí biserica îngrădită cu instituțiuni trainice și cu temelii sigure, abḑice de bunăvoie de dreptul ce-l avé ca archipăstoriu și-l depune în mânile congresului național și prin acésta în ale diferitelor organisme create de biserică.

Ne légă deci dulci suveniri de ḑiua de 12/24 Decembre, privim cu pietate la crepusculul ei, o numěrăm cu drept între ḑilele de sěrbătóre, aducêndu-ne aminte și de figura cea impunětóre a archiereului luptătoriu, alăturea cu a domnitorului ce a înțeles pe vulturul ce era în sbor spre lucruri mari, dar nu putea, căci ii erau vulnerate aripile și ele trebuiau vindecate cu alifia aceea, pe care numai un monarch grațios o scie pune pe inimile celor ce au lipsă de ea, ca cu puteri reinoite sě și ia sborul tot mai sus și mai sus.

Avem puține ḑile din viața mai nóuă, la cari sě privim cu atâta dragoste ca la acésta, în care ne a rěsărit din nou sórele, ce are sě ne încălḑéscă și sě ne dea viață și trăinicie instituțiunilor create de noi ca tot atâtea aședěminte tari și neperitóre pentru fii bisericei, cari cu mândrie privesc la biserică ca la unicul lor scut și ca la unica fortăréță de apěrare. Și bucuria nóstră trebue sě créscă cu atât mai tare, cu cât acum, după un pătrariu de secul, avem tóte garanțiile și tótă siguranța în cei ce dela Dumneḑeu și din încrederea nóstră sunt puși ca sě perfecționeze și sě dea viață acestor instituțiuni liberale, în cari despotismul este delăturat, centralisațiunea înlocuită cu drepturile cele mai frumóse puse în mânile parochianului — ca sě se foloséscă de ele, după a lui cea mai bună consciință și pricepere.

In buna acésta speranță, că biserica nóstră va secerá cele mai dulci fructe ce sě revarsă din binefacerile ḑilei de 12/24 Decembre, ca amici ai progresului și libertății, care sě unesce cu principiile moralei, o privim acésta ḑi ca pe un bun augur pentru ulterióra desvoltare a poporului român!

Revista politică.

Faimósa declarațiune a dlui ministru Tisza cu privire la legea incolatului a dat mult material de discusiune presei opoziționale. Ea serbătoresce, căci consideră declarațiunea de cel mai mare triumf al oposiției, în urma căruia va trebuí sě cadă și premierul ungar. Scopul ce-l intenționéză foile oposiționale este, ca sě țină în continuă agitațiune spiritele cu privire la acésta cestiune, până-ce se vor reincepe desbaterile dietali, pentru-ca guvernul sub influința de din afară sě fie necesitat a presentá cât mai ingrabă proiectul promis.

Presa monarchiei nóstre se ocupă cu rěspunsul, ce l'a dat ministrul președinte austriac contele Taaffe la interpelarea lui Plener. Acest rěspuns a fost asteptat cu mare incordare, mai vêrtos, că inainte de a fi rostit de către președintele cabinetului, s'a ținut un consiliu de ministrii presidat de Maj. Sa monarchul și în acest consiliu a fost staverit.

Declarațiunea cont. Taaffe accentuéză în genere, că regimul nu este în principiu protivnic nisuințelor cehilor de a decretá dreptul public al statului boem, numai cât nu e acum timpul oportun pentru acésta. N'are nici un motiv guvernul ca sě privéscă încercările cehilor de periculóse pentru stat, cât timp ele se pertractéză în dietă după tóte regulele constituțiunei, ér o schimbare principală în constituțiune, precum e și cu incoronarea regelui boem regimul nu intenționéză. Intru cât privesce situațiunea germanilor în Boemia cont. Taaffe a rěspuns, că e obiectul îngrijirei continue a guvernului, ca aspirațiunile și drepturile lor sě fie egale cu ale poporului ceh.

Acest rěspuns pare a fi lăsat în nedumerire pe tóte partidele. In special nemulțămiți au rěmas deputații naționali germani, din stênga cari într'o conferință anume conchemată, au votat o adresă de încredere și de mulțămită lui Plener; ér încât privesce rěspunsul ministrului Taaffe referitoriu la germanii din Boemia l'au declarat de tot manc și nemulțămitoriu, el stă tocmai în contraḑicere cu politica, ce o a urmat guvernul și ministrul a voit sě scape numai cu o vorbă de clacă. —

Presa rusă continuă cu agitațiunile contra monarchiei nóstre pentru provinciile ocupate. „Graschdanin“ a început o adevěrată campanie de bătaie contra administrațiunei Austro-Ungariei, descriind situațiunea provinciilor ocupate cu cele mai nefavorabile colori. Pe basa datelor statistice, constată numita fóie, că emigrările mai ales din Herțegovina în Sêrbia au luat dimensiuni fórte mari. Locuitorii sunt necesitați sě părăséscă țéra din causa poverilor, cari nu le mai pot suportá. Dările sunt atât de urcate, ḑice cestionata fóie, încât țěranii sunt necesitați sě și vêndă moșia, ca sě le plătéscă. In ḑilele trecute preste 400 familii au voit sě-și părăséscă țara, dar autoritățile austro-ungare s'au opus. Ómenii în necasul lor s'au adresat către sultanul din Constantinopol, de unde se vede, că sub domnia turcéscă ei n'au sě sufere atâta. Nu e mirare deci, că curentul pentru unirea Herțegovinei și a Bosniei cu Sêrbia și Muntenegrul e tot mai puternic și că nimenea nu póte stá bun, că prin mișcările continue nu se va provocá o rěscólă, care va dá Europei de lucru.

Aceste espuneri ale ḑiarului rus au fost primite de presa vienesă cu mult resens. Intențiunile sunt cunoscute și dacă în adevěr lucrurile stau, precum

FOIȚA.

Colindă la ḑiua nascerei lui Christos,

de Aron Cosma, paroch gr. or. în Rohia.

In natură, ce schimbare?!
Lucru fāra asemânare!
Se aude, se simțesce,
Vede-se și te uimesce.

Cum de ceriul inorat?
Dintr'odată s'a schimbat,
Intr'o rază lucitóre
Mai pómpósă ca de sóre.

Și pământul urgisit
Aḑi se simte chiar sfințit,
Căci din el cu triumfare
Adevěrul sfânt rěsare.

Ér în ceriu dreptatea sfântă,
Ingerii măreț o cântă,
Prevestind cu bucurie
Pămêntului mântuire.

Saltă ceriul și pămêntul,
Căci s'a născut Domnul sfântul,
Fiiul Tatălui de sus
Promisul Christos Iisus.

Tu smerite Vitfleeme
Redică-te păn' la stele
Căci din tine a rěsărit
Raza celui Preamărit.

Și tu pesteră smolită,
Ér' acum într'aurită,
De razele ce lucesc
Din pruncul Dumneḑeesc.

Tu sě fii în veci mărită,
Chiar de Dumneḑeu sfințită,
Pentru adăpostul dat
Celui mai mare Impěrat.

Care 'n tine s'a născut
Și pămêntul l'a umplut,
De nespusa fericire,
Făcênd lumii mântuire.

Dela stea s'a învěțat
Magii de s'au închinat,
Pruncului Dumneḑeesc,
Fiului Tatălui ceresc.

Cari și daruri iau adus
Domnului Christos Iisus:
Aur ca la Impěrat
Prea puternic prea lăudat.

Datuiau din visterie
Ca lui Dumneḑeu tămâie;
Ér ca unui Archiereu
Smirnă cu mirosul seu.

Maică sfântă Preacurată
Cu Christos pruncul pe brațe,
Și cu Josif fericitul
Sărutând măresc pe Fiiul.

In ceriu glasul îngeresc,
Jos fluerul păstoresc
Cântă lui Christos mărire
Pre pămênt bună voire.

Juni, bětrâni, bărbați, mueri?!
Și voi pruncuți tinerei
Veseliți-ve cântând,
Preamărind pre Fiiul sfânt.

Amin.

le înfățișéză ḑiariul rusesc, trebue căutată cea mai favorabilă soluțiune. —

In ḑilele trecute ministrul de finanță italian Giolitti a rostit în cameră esposeul seu despre situațiunea financiară a Italiei. Esposeul a fost primit cu mare răcélă și a produs o impresiune deprimătóre. Deficitul pe anul 1889/90 e în adevĕr de preste 74 milióne și nu de 47 milióne, precum anunțase guvernul la început. Posibilitatea, că regimul va impune dări nóue, nu este eschisă, și poporul italian, care e destul de stors nu vede rĕul decât numai în alianța triplă, carea impune Italiei sĕ facă jertfe preste puterile ei.

Generalul Florescu, președintele senatului român, a făcut declarațiuni importante cu privire la situațiunea sa. Se scie, că actualul președinte a fost și sub guvernul dlui Lascar Catargiu și provocat de senatorul Grădiștean sĕ-și lămuréscă posițiunea, dênsul a accentuat, că actualul senat e liberal conservator și că dênsul ca atare a fost ales. Frământărilor actuale numai atunci li-se va pune capĕt, când succesiunea guvernelor se va face regulat. Vorbind de teoria conservatorismului și liberalismului în Englitera, conchide, că dóuĕ partide pot sĕ succédă la putere în România: partida liberal-națională și liberal-conservătóre.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sibiiu, în 2/14 Decembre, 1889*) In viforul personalităților și animosităților, ce ies la ivélă aici în Sibiiu, când într'o formă, când într'alta — serata musico declamatorică a tinerilor clerici dela „Seminariul Andreian,“ carea avù loc în preséra S. Andreiu, ne procură o adevĕrată satisfacțiune, pare că ți-se recrează spiritul la astfeliu de ocasiuni și te simți mai liber de sbuciumările, grijile și nĕcazurile lumii. Mai mult decât atâta, ți se înalță inima și abstracție făcênd dela posițiunea, în care te găsesci, te transpuni în acele epoce mari, când românii conduși de simțul lor natural și nestricat de influințe meschine, se stringeau umĕr la umĕr spre a operá regenerarea unei națiuni bogate în talente și cu multă putere de viață. Cam aceste idei și simțeminte ne preocupă, când ne aflam în sala seminarială la ocasiunea amintitei serate. Ce e drept, aceea sală e prea mică și necorespunḑĕtóre pentru astfeliu de festivități, dar cu tóte aceste publicul român din Sibiiu fără diferință de nuanțe politice ori de castă s'a presentat în numĕr considerabil la acésta serată. Vedeai tineri și bĕtrâni, dame, d-șóre, copii ca tot atâți frați și surori, care sunt conduși de simțul binelui, al progresului în cultură!

Étă decursul producțiunei: Ședința festivă, căci acésta e nomenclatura oficială a seratei din cestiune a deschis-o profesorul Ghibu, președintele societății de lectură „Andreiu Șaguna,“ cu vr'o câte va cuvinte, cu care presentă pe societarii clerici ca rîvnitori la cultură. Corul cel dintâiu din programă a succes destul de bine, cel puțin asupra mea, care n'am pretenția a fi espert, a făcut bună impresiune. Nu pot a nu observá, că numĕrul coristilor mi s'a părut prea mic, bagsamă o parte dintre domni coristi erau răgușiți, ori se pare, că domniile lor pătimesc de morbul separatismului, ce graséză une ori și în sinul acestui institut, carele după a nóstră intimă convingere ar trebuí ferit ca de foc de veleități ori animosități, fie politice, fie de ori-ce altă natură. Intr'un institut teologic-pedagogic trebue sĕ domnéscă un singur principiu: principiul făgăduinței evangelice și al dragostei frățesci. Cei ce lucră contra acestui principiu, fie din rea voință, fie din alte motive și mai detestabile — trebuesc demascați. Nimic mai ușor ca a distruge, — chiar și nulitățile, care nu sciu cum sè se remarcheze în lume altcum, sunt adese ori în stare a sĕmâná între tineri neghina desbinărei. De aceea *videant consules!!*

Dar pardon! făcuì o prea mare digresiune: trebuia sĕ o fac, căci de mult îmi zăcea ca o pétră de móră pe inimă!

După corul prim, elevul E. Cristea ne intreținù în mod plăcut cu un prospect istoric relativ la viața și suferințele bisericei nóstre ortodocse, încheind cu accentuarea, destul de potrivită a actului grandios al marelui Andreiu: înființarea vechei metropolii și dotarea bisericei ca *magna charta libertatum*, cu statutul organic. Zelul infocat pentru interesele bisericesci, ce-l manifestéză un tinĕr cleric, merită totdéuna laudă.

Celelalte puncte ale programei au succes spre mulțămirea publicului. Declamațiunea epigonii de Eminescu, esecutată de cl. C. Perșinariu a reușit și reușia și mai bine, dacă dl Perșinariu nu era cam răgușit. El declamă cu pricepere, relevând momentele marcante și modulându și vocea după-cum o cere acésta idea sau simțĕmêntul ce a voit poetul al desteptá.

Dintre cântări pe mine unul m'a încântat solul dlui cler. abs Damian, bine ar fi când nu s'ar trece cu vederea talentele musicale, căci e împeriósă datorința a ne îngrigí de sucrescență.

Nu pot a încheiá aceste considerațiuni fără ca sĕ amintesc, că lucrarea tinĕrului elev Boiu merită tótă atențiunea celor competenți în materie. Stilul ales, tema bine desvoltată, dar vocea espunĕtoriului cam debilă. Cel din urmă numĕr din programă face onóre și compunĕtoriului și esecutorului: „Cucule cu péna sură“ compus de artistul G. Dima după melodia poporală. ne-a transpus în aceea posițiune melancolică, în carea prea adeseori se găsesce bietul român persecutat de sórte, vĕrsându-și focul inimei în doinele sale fără păreche. Terminându se programa, păr. vicariu și archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu rostì câte va cuvinte de încuragiare și satisfactiune la adresa societății de lectură.

Ne am depărtat din sală mulțămiți.

O voce strĕină.

Rĕșinari, 2 Decembre, 1889.

Bunăstarea materială. — Reuniunea agricolă la Rĕșinari. — Sinodul parochial estraordinariu. — Donațiune. — Parastasul pentru odichna sufletului Marelui Andreiu.

Cu drag, dle redactor, iau péna în mână Asta din motivul, că voesc a ve comunicá câte ceva din una din cele mai frumóse și scumpe comune românesci, Rĕșinari.

Bunăstarea materială a poporului din acésta comună în timpul de față nu se póte ḑice, că e una din cele mai bune. Rumperea relațiunilor comerciale cu România, dacă lasă undeva urme adênci, apoi acésta aici se întêmplă. Ómenii grei, sau cum se mai numesc aici „boeronii satului“ au început a se împuținá și se împuținéză pe ḑi ce merge. Numai e, ce a fost în trecut; numai e, ce a fost atunci, când marele Andreiu a dorit, ca osămintele sĕ-i se așeḑe aici. Causa acestei impregiurări, repet, în parte mare n'are d'a se căutá decât în stagnarea comerciului, în urma rĕsboiului vamal.

Poporul cu greu își mai póte aflá aici nisce condițiuni de viață mai mulțămitóre. De aceea emigrările ḑi de ḑi se înmulțesc; causa, de unde se esplică, că deși în Rĕșinari numĕrul născuților pe an e considerabil, totuși conscripțiunile ultime a le poporațiunei nu dovedesc mari cresceri. Pasaporte pentru România se dau la an cu sutele. Părintescul nostru guvern ar trebuí sĕ vadă acésta și sĕ caute mijlóce de îndreptare. Dacă acest guvern din considerațiuni mai inalte de stat nu se induplecă a încheiá convențiunea cu statul vecin, se caute cel puțin a creá supușilor atinși de focul rĕsboiului isvóre de venit în altă direcțiune în stat. Dar nu! Domnii, cari conduc destinele țĕrii fantaséză tot alte lucruri. Prin dietă fac planuri, cum sĕ aducă pe Kossuth în țéră. Cu d'al d'astea nu scim, unde vom ajunge.

Ocupațiunea de căpetenie a mulțimei locuitorilor de aici e **lemnăritul**. Comuna dispunênd de un areal estins de pădure, locuitorii, după îndeplinirea unor disposițiuni comunale și silvanale, cară, parte pe cai, parte în carĕ, lemne, care apoi le vind în Sibiiu. Nu prea cu mare venit ocupațiune! Lemnele sunt departe în pădure, se aduc cu mari jertfe de timp și bani și prețul lor e mic. Românul de prin unele părți ḑice: „Cel-ce se ocupă cu lemnul, ca lemnul se face,“ care va se ḑică, că din lemn nu faci carĕ și boi (avere.)

Oieritul, care odinióră era ocupațiunea cea mai de căpetenie și cea mai bănósă, a dat rĕu îndĕrĕt. Puțini economi mai mari de oi avem și aici. Causa se póte esplicá de sine.

In general vorbind, astăḑi pe ori ce teren economic, cu greu auḑi, că munca se resplătesce undeva în un mod mulțămitoriu. Multe cause vor fi purtând vina la acésta. Ignoranța poporului în purtarea unei economii mai raționale de sigur nu póte fi eschisă din aceste cause.

De aceea noi Rĕșinărenii tare ne-am bucurat, când am auḑit că „reuniunea agricolă română a comitatului Sibiiu“ are de cuget, că în 22 Decembre n. sĕ vină și sĕ ne dea sfaturi economice în ținerea vitelor, ér mai târḑiu sĕ arangeze aici o esposițiune de vite cornute. Ideă mai salutară pentru un sat ca Rĕșinariul, care tot are un numĕr frumușel de vite cornute și pămênt arătoriu mai puțin ca fênațe, eu unul nu cred, că se putea găsí. Un comitet arangiatoriu al esposiției deja s'a constituit aici în frunte cu domnul Sabin Barcian, cunoscut de altmintrea publicului român prin zelul de a introduce reforme în economia națională românéscă. Dacă fruntașii nostri români mai pricepĕtori nu se vor interesá de noi, apoi cine altul.

Mersul trebilor nóstre bisericesci și scolare, e normal. In direcțiunea acésta s'ar puté ḑice, față de trecut, s'a făcut un pas spre bine. Binele, totuși nu s'a ajuns. Un cas regretabil s'a întêmplat numai în ḑilele trecute. Preotul slugitoriu E. C. dela biserica nóuă a deschis sinodul estraordinariu parochial și a ales deputați mireni în sinodul protopopesc inmulțit al tractului Sibiiu pentru alegerea de protopresbiter, și fără a mai asteptá pe parochul I. G. și pe membrii sinodului dela biserica veche.

Ce l'a putut indemná la acest pas pre respectivul paroch, nu se scie. Téma, că atunci nu va reeșí cu candidații, sau altceva? Atâta stă, că deputații mireni aleși în sinodul protopopesc înmulțit nu sunt representanții întregului popor credincios, ci numai a unei jumĕtăți din popor.

Poporul ține mult la s. biserică. Dovadă e participarea în numĕr mare la serviciul divin și faptele din urmă ale unor fii credincioși ai bisericei. Primariul actual, Aleman **Dancăș**, dimpreună cu representanța comunală a votat în timpul din urmă dóuĕ mori bisericei din averea comunei. Fapta acésta e mare și trebue scrisă cu litere de aur în analele bisericei; ea e o operă, care în veci va preamărí pre inițiatoriul.

In ḑiua s. Apostol Andreiu s'a celebrat parastas solemn pentru odichna sufletului marelui Andreiu. La parastas a asistat un numĕr fórte mare din poporul credincios; tinerimea scolară cu corpul învĕțătoresc în frunte și cu alte persóne inteligente din loc. Frumósele nóstre cântări bisericesci ne au adus de nou aminte de vredniciile marelui archiereu, perdut înainte de vreme. Poporul de aici a ajuns ca ḑiua apost. Andreiu fiind totodată și onomastica marelui Șaguna, sĕ o serbeze ca prasnic; așa scie el a fi recunoscĕtoriu către marii sei binefăcĕtori.

Cu acestea închein deocamdată.

Drept vorbesce.

Făgăraș, 4 Decembre, 1889. v. Dle redactor! Unul câte unul se răresc bărbații conducĕtori ai poporului, între-cari se numĕră și preoțimea. Eri în 3 Decembre a. c v. am petrecut la mormênt pe parochul gr. or. Georgiu Comaniciu din Veneția inferióră, unul dintre cei mai vrednici preoți ai tractului Făgăraș. Decedatul alăturea cu oficiul seu de paroch mai îndeplinia chiemarea și de asesor la scaunul protopresbiteral al tractului Făgăraș, de catechet la scóla capitală gr. or. din Veneția inf. și de membru în eforia acestei scóle și altele. Treiḑeci de ani a funcționat ca preot, și în anul al 54 lea al etății a reposat.

Înmormêntarea defunctului s'a oficiat prin ḑece preoți în frunte cu Multon. Domn Iuliu Dan, adm. prot. al tractului. Inteligența precum și poporul din satele vecine a alergat la acest act de înmormêntarea unui preot povĕțuitoriu și înțelept. Cuvêntarea funebrală a ținut-o Multon. Domn Iuliu Dan într'un mod de tot pătrunḑĕtoriu și potrivit, ér o a doua cuvêntare cu acéstă ocasiune a ținut și părintele George Sglimbea, paroch gr. or. în Cuciulata. *N.*

Simeon Popescu.

(Urmare.)

20. „Cu privire la afirmațiunea din acusă: că acusătorii ar avé și putința și ambițiunea de a face din acéstă parochie o parochie de model, dacă n'ar esistá conflictul între paroch și comitetul parochial, — acusatul se provócă la ordinul consistoriului din 30 Octobre 1882 Nr. 3776, din care se vede, că în timpul acela, când nu era acusatul paroch, ér dintre acusatori erau cei mai mulți și atunci membrii în comitetul parochial, — administrația averei bisericesei era de tot neregulată și necorespunḑĕtóre.

Cum stă tréba cu acest cas?“

ad 20. Casul acesta absolut în nici un necs nu stă cu substratul investigațiunei presente, și nu invólvă nici pentru acusatori vre o compromisiune nici pentru acusat vre un merit.

Cu tóte aceste, fiind-că mi se cere, eu bucuros dau deslușirile, cari le pot dá.

Dacă îmi aduc bine aminte, în rațiociniul pe anul 1881, a obvenit în erogațiuni o posițiune de „bani furați“ în sumă de mi se pare 50 și câți-va floreni.

Consistoriul a dificultat, și cu tot dreptul acésta posițiune, dispunênd ca sĕ se facă cercetare și sĕ se desdauneze biserica.

Venind hârtia consistoriului la comitet spre pertractare, eu am fost acela, carele mi-am esprimat regretul, că un asemenea lucru a putut trece prin comitet și prin sinod neobservat, și s'au dat epitropilor absolutoriu prin comitet, ér comitetului prin sinod, și ni se întêmplă rușinea, ca consistriul sĕ ne reflecteze la un lucru ca acesta, totodată am propus ca sĕ se cerceteze lucrul, și m'am óferit însu-mi sĕ fac cercetarea.

S'a ordinat cercetare și cu efeptuirea ei am fost încredințat eu.

În decursul ședinței epitropul Gr. M. a dat deslușirile, că el absentând mai de multe ori dela biserică, epitropul secundar a manipulat cassa, însemnând ca de regulă totdeuna banii întrați din disc și din lumini, icóne etc. și lăsând banii după obiceiul vechiu în lădița sicriiului epitropilor, carele se află în biserică. La finea lunei însĕ numĕrariul aflat în amintitul sicriu nu a consunat cu diariul, resultând un deficit de suma pusă în raţiociniu, şi fiind-că acel deficit nu a putut proveni din alt cas, decât că banii s'au furat peste sĕptĕmână, când biserica este pusă la disposiţiunea seminariul Andreian, el a pus suma, ce lipsia în raţiociniu ca erogaţiuni.

---

*). Deși noi într'unul din Nri. precedenți am revenit asupra acestei ședințe publice, aflăm de interes a publicá și acésta recensiune binevenitóre. Red.

Tot asta a constatat şi al doilea epitrop N.

Dl paroch de atunci Z. B. ḑicea, că dênsul a avut scire de acest deficit, şi deóre-ce o parte a rĕspunderei cade şi asupra dênsului, pentru-că cheile bisericei peste sĕptĕmână i-au fost încredinţate dênsului, ér dênsul pentru-ca clericii sĕ nu ostenéscă până la el în etagiu le-a dat la învĕţătoriul, carele le ţinea pe un cuiu, la carele putea ajunge ori cine şi în absenţa dênsului, şi astfeliu a fost posibil ca peste sĕptĕmână sĕ fi întrat cineva în biserică şi cu cheie falsă sĕ deschidă sicriiul şi sĕ fure banii, — dacă se va hotărí ca epitropia sé plătéscă suma ce lipsesce, el încă va contribuí la aceea.

Eu apoi am pretins ca epitropia sĕ plătéscă banii, şi banii s'au plătit, — contribuit-a şi dl B. sau ba? nu sciu, căci eu n'am avut cu el de a face, ci cu epitropia.

Ér procedura comitetului şi a sinodului la revisiunea socoţilor au fost următórea:

Raţiociniul epitropiei presentat la comitet spre revisiune s'a predat unei comisiuni, carea a constat din dnii C. S. şi Dr. I. C. spre esaminare şi raportare.

Comisiunea a raportat, că raţiociniul este în regulă, comitetul apoi pe basa acestui raport a propus în raportul seu către sinod ca sĕ se dea absolutoriu epitropilor.

Sinodul érăşi a esmis din sinul seu tot pe dnul S. ca cel mai espert în afaceri de acestea şi încă pe unul de al cărui nume nu-mi aduc aminte, ca sĕ le esamineze şi sĕ raporteze.

Şi acéstă comisiune a raportat, că tóte sunt în regulă, ér sinodul pe basa raportului comisiunei sale a dat absolutoriul.

Greşală la tótă întêmplarea s'a întemplat, acésta însĕ n'a fost nici a sinodului, ci în prima linie a epitropiei, apoi a comisiunilor esmise din sinul comitetului şi a sinodului, ér membri acelor comisiuni a fost tot de aceia, carii nu sunt subscrişi în acusa contra dlui Simeon Popescu, deci dacă a cugetat dênsul, că prin sulevarea acestui cas compromite pe comitetul de astăḑi sau pa acusatori, se înşală, căci compromisiunea cade tot pe ómenii domniei sale.

Din incidentul acesta, comitetul a dispus provederea sicriului epitropesc cu cheie Wertheimiană, şi a primit abḑicarea dlui N. din postul de epitrop secundar.

Nu sciu ce au fasionat alţii. Din fasiunea mea însĕ póte vedé ori-care om nepreocupat, că aici nu este vorbă de „motive politice“ cum afirmă „Tribuna“, ci motivele suspendării sunt într'adevĕr „grave“ cum se ḑice în disposiţiunea archiepiscopéscă, căci violarea constituţiunei pentru o biserică constituţională este cel mai grav motiv de disciplinare, tot asemene, şi celelalte motive, constatate prin acte oficiale sunt tot abusuri grave de posiţiunea oficială a domnului Popescu, şi tóte sunt de natură bisericéscă.

A face martir politic din dl Popescu din acest incident este deoparte eflucsul grandomaniei de care sufere atât d-sa, cât şi toţi „tovarĕşii“ d-sale, înălţându-se unul pe altul ca sĕ vorbéscă lumea de ei. Ce rol politic a avut dl Popescu ca protopop? şi ce lucruri mari a făcut el în politică, ca sĕ fie necesitate chiar de intervenţiunea metropolitului pentru de al paralisá? Este mai mult ca ridicol a şusţiné, că chiar metropolitul nostru, carele în tóte enunciaţiunile sale politice în parlament şi în faţa Maiestăţii Sale, a dovedit, că este mai hotărît şi mai independent decât toţi contrarii sei mici şi mari, cari orbiţi de patimă nu sciu alta decât sĕ l cârtéscă, carii nu sunt în stare nici sĕ-l pricépă nici sĕ se ridice măcar în cuget la înălţimea din carea privesce El lucrurile, la nobleţa inimei şi la caritatea creştinéscă cu carea tractéză El chiar şi pe inimicii sei — s'ar folosí de potestatea sa de Cap al bisericei, ca pe un biet de protopop — închipuéscă-se el ori-cât de mare — sĕ-l persecueze pentru sentimentele sale politice; şi este de altă parte o manevră pentru a seduce publicul şi mai cu sémă pe cei strĕini de biserica şi de patria nóstră, cari nu cunosc şi nu pricep instituţiunile bisericei nóstre, sunt accesibili însĕ pentru flusculi jurnalistici, pentru frase mari politice, şi a le abate atenţiunea dela culpositatea faptelor dlui Popescu ca preot, ca paroch şi ca protopop. (Va urmá.)

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrud-sat şi jur,“ se va ţiné Duminecă în 17/29 Decembre a. c. după améḑi la 2 óre, în locuinţa subscrisei presidente, la care, prin acésta sĕ învită cu onóre toţi onorabilii domni membrii, stimatele dómne şi domnişóre membre, şi toţi dnii, dómnele şi domnişórele, cari se intereséză de cultura fetiţelor.

Obiectele pertractânde vor fi:

1. După deschiderea adunărei, cetirea raportului despre agendele comitetului în decursul anului ce espiră.
2. Alegerea comitetului şi a bărbaţilor de încredere.
3. Revidarea raţiociniilor şi darea absolutoriului.
4. Staverirea bugetului pe anul viitoriu.
5. Esmiterea unei comisiuni pentru înscrierea membrilor noi, şi încassarea tacselor.
6. Pertractarea obiectelor substernênde de comitet şi a propunerilor din partea membrilor.

Abrud, în 10 Decembre, 1889.

Ana Gall, presedintă. *Alesandru Ciura*, secretariu.

Varietăţi.

* (Concert.) Reuniunea română de cântări din Sibiiu va arangiá Luni, în 11/23 Decembre a. c. un concert în sala reuniunei de musică din loc (Pământul mic Nr. 1).

Inceputul la $7^1/_2$ óre séra.

Biletele se estradau Duminecă în 10/22 Decembre a. c. dela órele 11—1 în casina română din loc (Strada Cisnădiei Nr. 7.)

Programa:

1. *„Nóptea“*, cor de bărbaţi de F. Schubert.
2. *Dóuĕ cântări* pentru o voce de bass cu acompaniare de piano de R. Schumann: a) *„Rosa mea“*; b) *„Tu esti cum este crinul“*.
3. *Dóuĕ cântări* pentru cor micst: a) *„Ave verum“* de W. A. Mozart. b) *„Mórtea Mântuitoriului“* de Joh. Mich. Haydn.
4. *Dóuĕ cântări* pentru o voce de sopran cu acompaniare de piano: a) *„Princesa“* de Edvard Grieg; b) *„A fost odat' un rege“* de A. Rubinstein.
5. *„Cu adevĕrat deşertăciune“*, cor de bărbaţi de G Dima.
6. *„Călugărul din Pisa*, baladă pentru o voce de bass cu acompaniare de piano de C. Loewe.
7. *Dóuĕ colinde* întocmite pentru cor mixt de G. Dima: a) *„O ce veste minunată*; b) *Dómne Iisuse Christóse“*.

* (Restaurarea oficialilor comitatului Sibiiu.) Joi în 7/19 s'a ţinut sub conducerea comitelui suprem Andreiu de Bethlen adunarea generală municipală a comit. Sibiiu pentru alegerea oficialilor comitatensi. Comisiunea de candidare sa compus din: Ign. Ninger, Carol Göbbel, Dr. Oct. Russu, Dr. Bruckner, Alb. Arz şi Dr. Aur. Brote; referentul comisiunei a fost: dl Dr. Oct. Russu. La propunerea comisiunei cu aclamaţiune s'au ales: Gustav Thalmann vice comite, Corneliu Tobias protonotariu, Stefan Stroia vicenotariu I.; Ioan Creţiu vice-not. II.. Gust. Bedeus vicenotariu III., Franz Frűhbeck fiscal, Ot. Herbert cassariu, R. Iahn controlor, Carol Mangesius preş. al scaunului orfanal, C. Gottschling asesor I., R. Sigerus ases. II; protopretori: Lud. Fabriţius (Sibiiu), Alb Dőrr (Sebeş), Dr. Liviu Lemenyi (Seliste), Moise Branisce (Mercuria) şi R. Simonis (Nocrich); de pretori: Mateiu Savu, Putkovski, Mangesius, Haner şi Malmer. Cu puţine schimbări, a rĕmas tot oficialii de până ací.

* (Incercare de furt.) Din Orĕstie ni se scrie: In 13 Decembre séra între 7 şi 8 óre un individ, până acum necunoscut, s'a furişat în localul institutului şi acolo a încercat a deschide şi după-ce acésta nu i-a succes, a probat a sparge cassa Werthheimiană, în care se păstrau numerariu şi portfoliu cambial ceea ce însĕ nu i a succes, după scontrarea cassei şi inventarea cambiilor s'a constatat, că nu lipsesce nimica nici din portfoliul cambial, nici din numerariu, care au fost aşeḑat în cassă.

* (Procesul de presă al „Luminătoriului“). S'a pertractat din nou în 4/16 Decembre înaintea juriului din Arad şi dl Ioan Barcianu a fost declarat cu unanimitate de vinovat şi condamnat la 6 luni arest, 500 fl pedépsă în bani şi suportarea speselor procesuale cu 135 fl. Apĕrătoriul Cor. Brădicean a insinuat recurs de nulitate.

* (Dşóra Agata Bârsescu.) Precum se anunţă din Viena, celebra cântăréţă dela Burgtheater va sosí în curênd în Bucuresci, unde va debutá în mai multe representaţiuni.

* (Reducerea tarifului pe căile ferate.) In ministeriul de comunicaţiune al României se lucră la un plan pentru reducerea până la 50% a tarifului pe liniile ferate române. O comisiune specială a fost încredinţată de guvernul frances, la lucrarea unui proiect pentru reducerea tacselor pe liniile ferate francese.

* (Aniversarea căderei Plevnei.) Şi în anul acesta s'a serbat în Bucuresci cu mare solemnitate aniversarea căderei Plevnei. Ḑiua de 28 Novembre a fost anunţată capitalei prin salve de tunuri. La $10^1/_2$ óre regele şi principele moştenitoriu încungiuraţi de casa civilă şi militară, ministri, senatori şi deputaţi, ataşaţii militari strĕini, oficerií superiori au luat parte la oficiul divin, după terminarea căruia s'au luat trupele în revistă, s'a făcut defilarea şi s'a dat un mare prânḑ de gală, la care regele rostì un toast însufleţitoriu la adresa armatei.

* (Bustul lui Eminescu.) Bustul fericitului Eminescu lucrat în teracota a fost instalat în sala de jos a noului Ateneu. Bustul a fost lucrat de sculptorul Marinescu.

* (Liniile ferate ale României.) După o statistică lucrată la direcţiunea generală a căilor ferate române. România dispune de o întindere de 2429 klm. linii ferate.

*(Neregularităţi administrative). In ḑilele trecute au fost suspendaţi din post protonotariul Mészáros şi pretorul Csemeghi din Ciongrad din causa, că s'a dat de urma unor mari iregularităţi în administrarea banilor publici. Averea li-s'a secuestrat, până se vor constatá pagubele şi se vor plătì.

* (Un grav accident). La gara de Nord din Bucuresci manevra o maşină şi din neprevederea maşinistului, care n'a închis la vreme robinetul de oprire, maşina lovì o altă maşină şi sfărimă mai multe vagóne, omorì patru persóne şi la ciocnire capĕtând o contrapresiune maşina o luá inapoi cu mare iuţală, lovì alt vagon, care fù asvêrlit preste peron şi spărgênd apoi zidul dela sala de studiu a elevilor, maşina pĕtrunse în lăuntru, spărgênd tot înaintea ei. Elevul, care din întêmplare rĕmăsese în sală şi se ocupá cu figuri geometrice la tablă avù atâta timp ca se sară pe feréstа opusă afară. Maşina impedecată între bănci şi sfărămiturile zidului surpat nu se mai putù miscá din loc, dar cutremura pământul şi impregiurimea până-ce a succes a i oprí puterea. Maşinistul şi fochistul, carele incă înainte de prima ciocnirĕ săriră jos au fost prinşi şi daţi pe mâna judecătoriei. Ei erau beţi. E interesant, că maşinile, cari s'au ciocnit pórtă numele: Vasile Lupu şi Mateiu Basarab şi s'au mai ciocnit de vre o dóue ori.

* (Ḑiaristic). Revista enciclopedică literară „Amicul familiei“ ce apare în Gherla sub redacţiunea dlui N. F. Negruţ nu va încetá, precum se anunţase, ci în urma stăruinţelor din afară va continuá cu apariţiunea. Tot odată promite, că va introduce ortografia academiei române, păstrând ŭ final. Preţul de abonament e tot cel de până acum.

Bibliografic.

„Romänische Revue“ politisch-litterarische Monatschrift, XII Heft, December 1889. Inhalt: Zur Lage der romänischen Mittelschulen in Ungarn — Die gr. or. Oberealschule in Cernăuti von S. Morariu (Schluss) — Die Huldigung der Bucovina am 12 October 1777 von Dr. Daniel Werenka. (Schluss.) Das trajanische Dacien auf der Peutinger'schen Weltkarte des Castorius IV von P. Brostean. — Die Hochzeit von Valeni. — Moş Ioan Róta. (Eine Anecdote von Ioan Creanga, deutsch von P. Brostean) — Rundschau: Die romänische Thronrede. Romänen und Sachsen. — Litteratur: Deutsche Classiker in romänischen Übersetzung. Carmen Sylva's Werke. — Inhaltsverzeichniss.

„Meseriaşul Român“ Fóie pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii. Nr. 23 din 1/13 Decembre a apărut cu următoriul sumariu: Sórtea soţiei meseriaşului. — Istoricul şi starea presentă a fotografiei. — Istoricul fundării: Asociaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi. — Foiţa Mes. Român: Clopotul pĕcătoşilor din Breslau. — Ce reguli conduc la o viaţă lungă. — Fabule: Păstoriul şi ţênţariul, Musca, de Donici. — Feliurite pentru meseriaşi. — Sciri economice şi industriale. — Multe şi mĕrunte. — Diverse. — Recepte folositóre. — Glume. — Concurse. — Têrgurile şi cursul pieţei Braşov.

Mulţămită publică

Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, s'a îndurat preagraţios a doná mai multe cărţi scolare în folosul tinerimei scolare din comuna Mezieş ppresbiteratul Beinşului, pentru care faptă nobilă priméscă Escelenţia Sa în numele tinerimei scolare mulţămită publică, rugând pe bunul Dḑeu ca sĕ-i lungéscă firul vieţei, pentru-ca sĕ mai pótă contribuí la mulţi ani fericiţi cu materialul necesar la înaintarea în cultură a tinerei mlădiţe române.

Mezieş, 3/15 Decembre 1889.

Nicolau Ciaviciu
înv. gr. or.

Loterie.

Mercuri în 18 Decembre 1889.

Sibiiu: 76 25 7 86 19

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.61	5.56
Napoleon	9.33	9.33

Nr. 313. [246] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Hepria-română, tractul Albei Iuliei, devenită vacantă prin repausarea parochului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu 2 odăi, o cămară, o şură cu celariu sub ea, graşd şi grădină de legumi în estensiune de 126 °☐	fl.	22.—
2. Porţiunea canonică, arătoriu 4 jugĕre 75 °☐, vie 77 °☐, fênaţiu 425 °☐,	fl.	180.—
3. Dela 90 familii 1 ferie de must (8 cupe) à 80 cr.	fl.	72—
4. Dela 90 familii 1 ḑi de lucru à 45 cr. . . .	fl.	40.50
5. 2 cimiterii cu pomi, în estensiune de 525 °☐ .	fl.	10.—
6. Venitele stolari .	fi.	81.—
Tóte acestea dau un venit anual de	fl	405.88

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne concursul lor conform Stat. org. şi Regulamentului pentru parochii pănă la terminul susindicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 20 Novembre, 1889.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Alesandru Tordăşian, protopresb.

Nr. 534. [249] 1—1

Publicaţiune.

In conformitate cu § 124 din regulamentul pentru procedura iudecătoréscă în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică, că Nicolae Vecerdea din Topărcea prin sentinţa consistorială din 31 Octombre a. c. Nr. 6921 B. s'a despărţit total de pribegita lui soţie Raveca Părăian tot din Topărcea.

Sĕlişte, 4 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Publicare.

Prin acésta se face cunoscut cumcă în **23 Decembre 1889**, se vor vinde prin licitaţiune publică, **lemne de fag pentru stêngini, de pe 15½ jugĕre, eventual 21 jugĕre** în pădurea comunei **Vestem** numită **Piciora** plus oferentelui, pe lângă depunerea preţului oferit.

Pădurea e situată lângă drumul statului.

Vestem, în 13 Decembre, 1889

[247] 2—3 **Oficiul comunal.**

Schimbare de local.

Dela 9/21 Decembre anul curent se află [248] 1—1

farmacia lui J. C. Molnar

în strada Cisnădiei Nr. 59.

Spre evitarea

Insolvenţiei

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preţ bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; şi nóue ne a succes a-i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica şi aşa am compus

Adjustări de earnă

pentru domni, dame şi copii,

cari le dăruim cu un preţ pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ţi comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane Imitat

deóre-ce ele în urma împărţirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiţionat influinţelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	preţul	2.40
1 ismeană „ . . -	„	2.50
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 păreche mânuşi „	„	—.80
	Preţul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	preţul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani .	„	1.—
1 păreche mânuşi „	„	1.—
	Preţul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieţi şi fetiţe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mânuşi Jäger-iane; preţul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ţine provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea preţului ori cu rambursă postală. — Acela care comandézá tóte trei grupurile şi trimite înainte preţul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[236] 8—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania şi giur.

Preţurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Preţurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

		Clasa I.	II.	III.
1. Staţiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Staţiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vinţul de jos	Arad	Blaş	Huedin	Bistriţă	Braşov	Deeş	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Haţeg	Homorod - Cohalm	Cluş	Murĕş - Oşorheiu	Mediaş	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroşeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighişóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕştie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuş	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vinţul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vinţul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaş	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaş
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistriţă	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistriţă
Braşov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Braşov
Deeş	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeş
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Haţeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Haţeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluş	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluş
Murĕş - Oşorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕş - Oşorheiu
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaş
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroşeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighişóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighişóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕştie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕştie
Odorheiul - sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuş
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulaţie:

	Zona I—III.		Zona IV—VI		Zona VII—XIV.	
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl.	—.25	fl.	—.50	fl.	1.—
51—100 „ „ „ . .	„	—.50	„	1.—	„	2.—
101 şi mai mult „ „ . .	„	1.—	„	2.—	„	4.—

Lăḑi mai mari pachetate neguţătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor: responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 134 Sibiiu, Marți 12/24 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 11 Decembre.

Este tocmai un pătrariu de véc adi, dela diua, în care grația monarchului nostru a împrăștiat norii cei negri, negura cea grósă a întunecimei, și frumosul sóre în splendórea de odinióră și-a rĕvărsat lumina asupra românilor greco orientali din Ungaria. Sunt 25 de ani adi, de când împĕratul și regele nostru și-a plecat urechia la rugămintea poporului român, și i-a **redat metropolia**, îngropată la începutul vécului trecut prin vitrigitatea timpurilor de atunci.

Loialitatea românilor ortodocsi către patrie și tron, loialitate documentată prin fapte vii între tóte împregiurările, o a rĕsplătit prea bunul nostru monarch prin ascultarea cererei lor, și vechea metropolie de 25 de ani a întrunit din nou pe românii din acéstă patrie la o lucrare comună între marginile legilor patriei, pentru promovarea binelui bisericei ortodocse, prin acésta pentru promovarea binelui patriei, căci noi nu putem deosebí înflorirea bisericei de cea a patriei.

Cu inima plină de recunoscință sĕrbéză adi românii din patrie împlinirea primului pătrariu de secol dela renvierea vechei metropolii, și recunoscința în locul prim se revarsă asupra gloriosului nostru împĕrat și rege din a cărui grațiă s'au delăturat norii cei grei, cari acoperiau sórele metropoliei nóstre.

Fie bună, fie mai puțin bună sórtea, care i s'a creat poporului nostru în decursul timpului, una a rĕmas neclătită în inima lui: loialitatea către tron, iubirea și alipirea de patrie. Acestea sunt forța virtuței poporului român. Și noi în asemenea momente sĕrbătoresci, nu putem sĕ nu asigurăm dinastia și tronul de loialitate și supunere, patria acésta de iubire și alipire. Acésta o facem pentru binele din trecut, și o facem pĕtrunși până în adêncul inimei nóstre de convingerea nestrămutată, că vorbim din inima fie-cărui român ortodocs din metropolia nóstră, și accentuăm: suntem convinși, că grația preainaltă tot cu splendórea deodinióră strălucesce asupra bisericei nóstre.

La locul al doilea recunoscința nóstră se înalță către toți fii bisericei nóstre, cari fie-care în cercul de activitate și-a pus partea cea mai bună din inimă pentru recâstigarea metropoliei. In fruntea acestor neobosiți luptători a stat măréța figură a nemuritoriului Șaguna.

Timpuri de nobilă inspirațiune, timpuri fericite, când toți românii ortodocsi din patrie luptau umĕr la umĕr pentru recâstigarea metropoliei, reveniți de ne inspirați și pe noi cesti de acuma, ca sĕ aducem in formă cuviinciósă tributul de recunoscință tuturor, cari au lucrat pentru restaurarea metropoliei nóstre.

Inspirațiune dumnedeéscă, sub puterea căreia au lucrat părinții nostri în unire la restaurațiunea acestei metropolii, revină éra pe pământ, și înnoeste-ne, ca cu puteri unite sĕ lucrăm la conservarea, la consolidarea, la înflorirea metropoliei nóstre.

Scobóră pe pământ spirite al concordiei, și luminĕză-ne, ca sĕ putem pune în practică frumósa constituțiune a bisericei nóstre, curățesce-ne de spiritul separatismului, ca sĕ putem băga viață în organismul bisericei nóstre.

Recunoscință vóue, cari a-ți purtat năduful dilei și rĕcéla nopții în luptă pentru restaurarea bisericei prin recâștigarea metropoliei, și voi, cari v'ați mutat deja la altă viață, primiți votul recunoscinței în locașurile cele vecinice, ér aceia, cari sunteți încă în viață, bucurați ve în inima vóstră, că bun lucru a-ți făcut, și primiți promisiunea nóstră color de acuma: că pentru binele bisericei vom luptá cu zelul vostru, și cu înțelepciunea vóstră.

Revista politică.

Foile monarchiei nóstre și în special ale statului ungar ventiléză din nou cestiunea încetățenirei exilatului Kossuth. Ansă la acésta a dat pe lângă faimósa declarațiane a premieriului ungar o epistolă a bĕtrânului esilat, adresată conducĕtoriului partidului independent dela Arad Dr Mülek.

Din întréga epistolă transpiră un spirit ne astêmpĕrat și ne împĕcat nici chiar cu osanele și jertfele, ce le fac magiarii pentru cultul lui Kossuth. Am vĕdut, dice Kossuth în epistola sa, după-ce m'am întors la Turin, că a ți conchiemat o conferință la Arad și la propunerea dtale s'a decis, ca partidul independent sĕ aștepte și vederile mele fată de declarațiunea, ce o a făcut ministrul președinte la 22 Novembre ca rĕspuns interpelărei lui Irányi.

Am dorit, ca sĕ nu fiu silit a luá nici odată cuvêntul în acéstă cestiune, pentru a nu mi se împutá, că voesc sĕ înfluințez și eu, dar tóte cele petrecute m'a surprins în mod neplăcut, deóre-ce eu eram până acum în buna credință, că țara cunósce intențiunile, principiile și vederile mele destul de bine, tot așa și caracterul meu, decât ca sĕ pótă crede, că în declarațiunea ministrului președinte o a-și puté privî schimbată situațiunea nefavorabilă și durerósă în care m'a adus § 31 art. L, ex 1879. Așa am fost silit sĕ ridic însumi glasul și se declar categorice, că nu numai, că nu me mulțămesce, dar me mâchnesc astfeliu de lucruri și că spre scopul încetățenirei mele **e de lipsă o lege specială**.

Vederile, pe cari s'a basat ministrul președinte când a afirmat, că cetățén de onóre al mai multor cetăți sunt cu totul false. Cetățén de onóre am fost ales și în Anglia în mai multe orașe, acésta m'a imbucurat mult și am mulțămit din inimă pentru distincțiunea, ce mi a dovedit-o, ar fi fost insĕ un lucru neințelept, când basat pe aceste a-și fi pretins, ca sĕ fiu și cetățén adevĕrat al Angliei.

Aceste le scrisesc Kossuth inainte de a face dl Tisza declarațiunea, că va presentá un proiect pentru legea incolatului și acésta scire o a primit Kossuth numai mai târdiu, de aceea în un p. scriptum el astéptă dela înțelepciunea partidului, care îi represintă vederile sĕ dea cestiunei cea mai practică și mai bună deslegare.

Rĕspunsul dat de ministrul președinte austriac contele Taaffe la interpelarea deputatului Plener, pare a nu fi mulțămit cercurile conducĕtóre din Budapesta. Foile de acolo ar fi voit ca contele Taaffe sĕ nu scie netezí așa de bine lucrurile și sĕ provóce mai multă zizanie și nemulțămire între diferitele partide din parlamentul austriac.

De aceea, dic ele, partidul liberal german și presa lui se temeau înainte de rĕspuns de rostul cont. Taaffe, acum insĕ ele sunt impĕcate cu rĕspunsul, ce l'a dat și n'ar mai fi prin urmare nici un motiv, ca sĕ se alipéscă de cont. Taaffe, mai ales, că dênsul pare a fi un bun samsar, și promite a impĕcá și neințelegerile dintre cehi și germani.

Foile cehe în genere au fost mulțămite cu rĕspunsul, ele promit, că vor lucrá în sensul intențiunilor dlui Taaffe, numai întrucât privesce politica dinlăuntrul țĕrei, cehii numai așa se pot lăsá în pertractări cu germani, dacă și acestia vor voí ca sĕ lucreze pentru realisarea incoronărei regelui boem.

In camera senatului din România rĕspunsul la proiectul de adresă al regelui a dat ansă la lămurirea lucrurilor. Oposițiunea prin oratorii sei a atăcat multe puncte ale proiectului în special senatorii Grădisteanu și Giani, cărora le a rĕspuns ministrul Lahovari, descoperind multe din peripețiile, prin care a ajuns guvernul actual.

Generalul Florescu, președintele senatului încă și-a lămurit posițiunea. Dênsul a început deodată a combate cabinetul și constituționalismul prin care

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare din Nr. 70.)

Acésta o am aflat acum și în cartea a cincea a sfântului Eusevie de Pamfilii episcopul de Chesaria Palestinii, unde scrie viața marelui Costantin împĕrat în a cincea carte:

I. Juditii fuerit cum signum terra madebit.
A județului semnul fi va, când pămêntul va asudá.

E. E celo veniet princeps per sécula futurus.
Din ceriu veni-va domnitoriul prin vecii ce va se vie.

S. Scilicet ut carnem presens et judicet orbem.
Pentru ca trupul de față și se judece lumea,

O. Omnis homo hunc fidusque deum, invidusque videbit.
Tot omul pre acesta crestin domn și cel urît vedél-va.

U. Una cum sanctis excelsum fine sub aevi.
Impreună cu sfinții préînaltul în sfêrșit subt vécul.

S. Sede sedens animas censebit corpora et ipsa.
In scaun ședênd sufletele va întrebá și trupure însĕ.

H. Hersos erit mundus spinas ferit undique tellis.
Țelinis'a lumea și spini crescevor pe tot pămêntul.

R. Reitiens simulacra homines, et munera ditis.
Lepĕdând idoli ómeni, și darurile bogaților.

I. Inquirens portas infringet carceris atri.
Cercând porțile sdrobiva a temniței iadului.

S. Sic etenim cunctae venit lix libera carni.
Așa și dară tot va vení lumină slobodă trup.

T. Tunc sanctis: ignis sanctes aeternus aduret.
Atunci sfinților, focul pre vinovați vecinic va arde.

O. Occultos actus omnes tunc quisque loquetur.
Ascunsele fapte tóte, atunci tot insul va spune.

S. Sed tenebrosa deus collistrans pectora pandet.
Ce întunecósele domnul luminând pepturi va deschide.

T. Trenus erit cunctis et stridor dentis adesi.
Jale fiva în toti și scărsnet dintelui ros.

E. Efugiet solis ibar astrorumque horeae.
Fugiva sórelui raza și a stelelor șireaguri.

O. Omne poli lumen solvetur et aurea luna.
A tot ceriu lucă (lucire) s'a rumpe, și acea de aur luna.

V. Valles extollet, collesque avertice perdet.
Văile înălțava déluri de vêrf jos le-a risipile.

U. Usquam nec celsum mortalibus aut grave quicquam.
Nici au mai fost inalt mortacilor sau greu ceva ca acésta.

I. Iude aequi montes campis hinc cerula ponti.
Dincóce tocma munți cu șesuri dincolea apele mării.

O. Omne ratis spernen onus, hiscet fulmine tellis.
Tot a corabie or lăpăda-tar, va căscá cu fulger pămêntul.

S. Sic fontes simul arescent et fluminis alvei.
Așa fântăni cu tot vor secá, și-a părăului matce.

S. Stridulatum querulim sonitum tuba fundet olimbo.
Sbierători atuncia gróznic sunet bucinul va dá din ceriu.

O. Orbis grande malum rugiens et domna futura.
Lumii năvarnic rĕu rugind, și osinde fiitóre.

T. Tartareum que chaos monstrabit terra de hiscensi.
Ș'a tartarului prăpaste va iví pămêntul căscând.

I. Et venient omnes reges, domini ante tribunal.
Și veni-vor toți craii la domnul inainte în județiu.

R. Refluet e celo tunc sulfuris amnis et ignis.
Va cura din ceriu atunci de érbă puciósă părău și de foc.

S. Sic cunctorum hominum fient manifesta sepulchra.
Așa tuturora ómeni vor fi deschise mormênturi.

T. Tunc lignum fidis erit ex optabile cornu (Theum).
Atuncea lemneul sfinților fiva fórte dorit cornu †.

A. Atque piorum vita hominum nocumentaque mundi.
Ș'a bunilor viață ómeni și supĕrările lumii.

U. Undis lustrabunt bis seno în forte vocatos.
Cu apele limpezivor întra 12 fântăni pre chemați.

R. Rex pastoris erit nobis et ferrea virga.
Craiu a păstoriu fineva nóue și de cher vargă.

O. Omnipotens deus est praescriptus versibus istis.
Tot puternic Dumnedeu este scrisul cu versuri acestea.

S. Servator nostro aeternus rex passus amore.
Spăsitoriu pentr'anostru vecinic craiu ce au pățit liubov.

(Va urmá.)

actualul cabinet a ajuns la putere şi face propunerea ca sĕ se stérgă pasagiul, care vorbesce despre încrederea guvernului în parlament, deóre-ce nu póte avé nici o încredere. Ministrul Lahovari şi prim ministrul Manu combat pe gen. Florescu, accentuând, că până nu se va iví un conflict între guvern şi parlament nu va consimţí la disolvarea camerilor. Conservatorii au părăsit pe Catargiu pentru-că voia sĕ întroducă un guvern personal şi mai presus de tóte, căci se aliase cu Vernescu.

Pus amandamentul preşedintelui la vot, a picat cu paritate de voturi. In urma acestui incident guvernul a voit sĕ-şi lămuréscă posiţia şi a pus cestiunea votului de încredere, care a fost primită cu 61 contra 36 voturi. Preşedintele Florescu apoi vice-preşedinţii Boerescu şi Ghermani, cari au făcut parte din ministeriul Catargiu şi au dat demisiunea.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Dela Crişuri, 7 Decembre, 1889. Dle redactor! Noi sătenii mai vêrtos în ḑilele aceste de érnă nu prea avem întêlnire cu bărbaţi inteligenţi, cu cari se conferim asupra stărei nóstre politice şi sociali, deci prin cetirea jurnalelor cautâ se suplinim scăderea acésta, ca se putem fi în curent cu mersul lucrurilor. Pentru cine s'ar şi scrie mai vêrtos jurnalele, dacă nu pentru noi?

Depărtaţi dară de sgomotul oraşelor mari, isolaţi de către ori-ce grup de inteligenţi români, precum suntem noi sătenii, dar sĕtoşi de a scí — cum stăm? ce semne se ivesc în presinte pentru viitor? n'avem altă de făcut, decât se luăm jurnalele, le cetim şi éraşi le cetim, fără ca se avem cui se comunicăm impresiunile lor asupra nóstră şi părerile nóstre asupra lor.

Nu luaţi dar în nume de rĕu dela mine, dacă eu ca unul carele cetesc între alte jurnale şi „Tribuna“, ve comunic o impresiune, ce a intipărit in mine ţinuta acestui organ de publicitate dela apariţia lui până în ḑiua de astăḑi faţă de archiereii bisericilor nóstre naţionale. Cred, că nu va fi chiar fără nici o valóre impărtăşirea acésta de şi ar socotí cineva, că dela un sătean nu se aştéptă păreri pentru publicitate.

Dechiar din capul locului, că personalităţile, pe cari „Tribuna“ le-a înşirat şi tinde a le încadrá nu sunt chiar fără interes public pentru noi. Ómenii fac politică, ómenii conduc societatea şi deci persónele lor nu pot fi scutite de critică; dacă greşesc cumva, indrepteşi greşéla spre bine; dacă dară fapta e de interes public, lămurésca ne în publicitate, judece se înaintea opiniunei publice. N'ar fi bine de societate, dacă cei-ce fac parte activă din ea, n'ar fi totodată şi vădiţi dimpreună cu faptele lor sĕvêrşite pe conta societăţii. Un jurnal ca organ de publicitate numai astfeliu îşi implinesce chemarea sa, dacă descopere faptele de interes public, le pune sub discusiune, cumpenindu-le însĕ cu multă băgare de sémă, ca nu cumva însuşi sĕ vină judecat de public, că e parţial, au că esageréză.

Ḑiariul, care din adins se feresce de personalităţi e sec, adormi lângă el şi e lipsit de actualitate.

De altă parte însĕ sĕ nu crédă dd. redactori şi colaboratori, că lor li ertat a se jucá cu omenia cuiva după plac; mai bine nu scrie nimica, decât sĕ învinovăţéscă pe cineva în public, pe nedreptul, au sĕ se ocupe de el mai mult decât ce se cade. Astfeliu de personalităţi disgustă pe cetitori de către ḑiariu, insuşi ḑiariul prin acésta scapĕtă din reputaţiune.

După atâtea premise de abia acum ajung la temă, adecă la impresiunea, ce a făcut asupra mea ţinuta „Tribunei“ faţă de archiereii bisericei nóstre gr. or. şi a bisericei gr. catolice.

Din câte am cetit până acum în colónele „Tribunei“ aflu, că dênsa şi a luat o posiţiune ostilă faţă de archiereii gr. or. şi o posiţie cruţătóre faţă de archiereii gr cat.

Persónele archiereilor actuali sunt dóră causa acestei ţinute? destul, că eu astfel sum impresionat şi mi ar cădé fórte bine, dacă cineva m'ar putea convinge despre contrariul, pentru-că nici decum nu-mi convine, ca un ḑiariu carele se dă pre sine, că e organ al românilor per eminentiam — naţionali, se cadă într'o greşală mare ca acésta, prin care numai stricăciune, dar nici un bine nu face causei naţionale.

Ca nu cumva sĕ ḑică cineva, că numai din vênt vorbesc, sau că impresiunea mea e vrednică de un sătén isolat de lume, servesc îndată şi cu motive pe cari de altmintrea toţi le cunóscem, cari cetim ḑiare.

Escelenţia Sa metropolitul nostru între alte multe a fost şi dóră şi de acuma va fi invinovaţit în „Tribuna,“ că a suspendat pe protopopul S. Popescu, Prea Sânţia Sa episcopul Aradului pentru că suspendase pe profesorul Mangra. Câte grozăvenii se mai publicau în „Tribuna“ în legătură cu aceste suspendări făcute, precum ḑicea la comanda guvernului, cu scop se teroriseze partida naţională! Tot am asteptat se vedem urmările, şi ce vĕḑurăm: publicul nepărţial a dat drept ambilor archierei. Archiereii adecă au suspendat pe supuşii lor pentru cuvêntul de nesupunere ori capriţ neiertat faţă de oficiu şi de cei mai mari; unul s'a rugat de iertare şi a fost repus, negreşit pentru că a promis indreptare, altul a emigrat dintre noi, s'a dus la un post, unde dóră nu se cere disciplină; dacă vom trăí, vom mai auḑí unii de alţii.

Vine însĕ la rênd, că Preasânţia episcopul Oradei fără voia lor amovéză trei profesori dintre cei mai buni şi mai vechi ai gimnasiului din Beinş, şi ce e drept, îi aşéză în alte posturi, dar „Tribuna“ în acésta nu vede nimica de increstat în contul P. S. Sale. Urméză apoi ordinaţiunea emanată tot dela P. S. Sa ca în cele patru clase superióre ale gimnasiului limba de propunere se fie cea magiară, şi „Tribuna“ se espectoréză asupra guvernului, éră de episcopul nu se atinge.

Când Jakabfy a fost numit de comite suprem peste comitatul Caraş Severin, la sosirea acestuia la Lugoş P. S. Sa episcopul gr. cat. al Lugoşului cu toţi canonicii sei până la gara drumului de fer îi ese în cale spre bineventare, cu căruţa sa 'l duce până la reşedinţă, repórtă toast de bucurie pentru denumirea nimerită, şi „Tribuna“ tace la tóte aceste, ca şi când nici nu s'ar fi întêmplat sau ca şi când bine s'ar fi făcut, aşa precum s'a făcut.

Când EMKE şi-a sânţit stégul la Gherla, Escelenţia Sa metropolitul nostru nu şi-a dat învoirea ca preot gr. or. în numelele bisericei sĕ se presenteze la acel act, „Tribuna“ a găsit câte-va cuvinte de aprobare pentru Escelenţia Sa, dar mai târḑiu éră şi dênsa face legătură între pasul acesta energic, ce póte emana numai dela un bărbat cu superióră inteligință şi consciu de chemarea sa şi între broşura dlui Parteniu Cosma atât de odiósă pentru „Tribuna“ cu scopul de a devalvá valórea ţinutei Escelenţiei Sale faţă de pretenţia obrasnică a conducĕtorilor dela EMKE. Preste întregul act de sânţire apoi, la care după afirmarea comitetului EMKE ei au fost representate tóte celelalte confesiuni (prin urmare şi cea gr. cath.) „Tribuna“ simplaminte a trecut la ordinea ḑilei.

Veni în urmă suspenderea protopopului Berinde, pentru-că s'a rogat lui Dḑeu pentru confratele seu din primejdii (s'au care este motivul suspendărei?) şi „Tribuua“ scie, că suspeudarea s'a făcut prin Pr. S.Sa episcopul gr. cat. al Gherlei, la porunca guvernului, dar în actul acesta amestecă şi pe archiereii gr. or. ḑicênd, că ei au suspendat mai nainte pe S. Popescu şi pe V. Mangra, pre cum şi la afacerea gimnasiului din Beinş molcomesc pe cetitori cu acea că, mâne poimâne asemenea dispoşiţii se vor luá şi faţă de gimnasiele gr. or. După mine e mare deschilinire între causele pentru cari s'au suspendat Popescu şi Mangra şi între causele pentru-care s'au absolvat dela posturile lor profesorii din Beinş şi s'a suspendat protopopul Berinde, deci „Tribuna“ din al seu punct de vedere, (adecă: naţional) trebuia mai vêrtos sĕ critice păşirea, faţă de cesti din urmă decât faţă de cei dintâiu; în asemenea chip trebuia „Tribuna“ éră şi din punct de vedere naţional, sĕ scruteze ce paşi a întreprins archiereul dela Orade pentru conservarea limbei naţionale la gimnasiul din Beinş şi sĕ nu vorbéscă de lucruri, ce nu sunt: de mĕsurile ce se vor luá faţă de celelalte gimnasii şi institute, cari nu sunt la ordinea ḑilei, dar prin cari atenţiunei cetitorilor li-se dă altă direcţiune.

După-mine astfeliu de metod de scriere este mistificare şi mistificări de aceste când e vorbă de biserica gr. or şi de cea gr. cath. a-şi scí arĕtá mai multe din colónele „Tribunei“.

Eu ca prenumĕrante al „Tribunei“ voesc sĕ cetesc întrênsa lucruri adevĕrate şi nu mistificări; dela „Tribuna“, carea se numesce pe sine organ de publicitate, pentru causele naţionale românesci, asteptam sĕ ventileze causele naţionale cu nepărţialitate, dacă voesce ca şi noi cetitorii sĕ o ţinem de atare organ; dacă nu-şi va strămutá acest program de procedere, ea se póte numí pe sine organ al partidei naţionale, dar în faţa nóstră ea va rĕmânea un jurnal în serviţul bisericei gr. catolice.

Observările aceste n'au pretenţia de a face svon in lume, mĕ rog deci sĕ fie privite numai ca o părrere din public, purcese nu din rea voinţă cătră „Tribuna“, ci din interesare cătră causele, ce însa-şi le ventiléză şi ce ar trebui sĕ le ventileze.

Crişanul

Simeon Popescu.

(Încheere.)

Nu sciu ce l'a îndemnat pe dl Popescu ca se renunţe la oficiul de paroch şi protopop înainte de terminarea procesului seu disciplinar, pentru-că nu era lucru chiar rĕu de a trăí în Bucuresci cu salariu de profesor de teologie, şi şi peste aceea a mai primí şi dela parochia nóstră salariul fics de 320 fl. anual; faptă însĕ este, că dênsul a abdicat şi este demisionat şi din clerul archidiecesei nóstre, şi astfeliu procesul disciplinar nu mai are sens şi este imposibil de a se terminá, — nici unul însĕ dintre adoratorii d-sale nu póte fi încântat de acest sfêrşit voinicos al luptei „bravului bărbat.“

Domnia-sa ca unul ce-şi bătia peptul, că este persecutat pe nedrept şi carele a făcut şi a permis se facă amicii sei atâta svon din pretinsa lui persecuţiune, trebuia se persevereze ací până ce i-se va terminá procesul şi se dovedéscă, că este nevinovat, ca noi sĕ remânem ruşinaţi, ér el sĕ iésá triumfătoriu.

Dar a fugit vitézul, şi pentru ce? *pentru ca sĕ pótă trăí mai comod.*

Căci modest, ca o persónă singură ce trebuia sĕ fie ca preot celibe, avênd cuartir liber şi salariu fics de 320 fl., carele îl ridica dela epitropia parochială în rate lunare, putea trăi cinstit după referinţele din Sibiiu, abstracţie făcênd dela economiile, cari le a putut face din venitele ce şi le-a sciut creá din protopopiat cât timp a fost în activitate.

E caracteristic pentru un om cult şi pentru un preot supus disciplinei bisericei şi modul în carele a părăsit el Sibiiul.

După hotărîrea archiepiscopéscă, prin carea a fost el suspendat şi pus sub cercetare disciplinară, nu i-a fost permis sĕ părăséscă Sibiiul sub durata investigaţiunei — de sine se înţelege — fără concesiune dela mai marele seu.

Odată s'a mai dus el la Bucuresci, spre care scop la cerere, la moment is'a dat concesiunea.

Scia deci din pracsă, că n'are decât sĕ céră dela archiereul seu şi i se dă voie ca se mérgă, unde-i place.

N'a cerut însĕ, pentru-că atunci nu putea face reclam.

Ci cu 2—3 ḑile înainte şi-a espediat o parte a suitei sale, după aceea la 23 Octobre luându-şi cu sine altă parte a suitei cu trenul de diminéţă a plecat la Bucuresci şi numai dela gară a trimis prin un amic al seu o hârtie cătră consistoriu şi alta cătră archiepiscopul, prin cari le notifică, că el se duce, — ér amicul seu deşí a primit solul de „express“, n'a avut nici atâta pricepere măcar, ca sĕ şi împlinéscă în persónă misiunea, ci a pus hârtiile pe poştă.

Când era apoi peste graniţă, a dispus „à la Boulanger“ ca „Leiborganul“ seu sĕ-i publice manifestul cătră „clerul şi poporul din protopresbiteral gr. or. al Sibiiului“, în carele după o întroducere „modestă“ tot după tipicul lui „Boulanger“, aducênd la cunoscinţa lumii, că guvernul reg. românesc „aflândul“ în sĕrăcia sa, l'a dennmit profesor la facultatea teologică din Bucuresci, — termină cum urméză:

„Nu-mi rĕmâne deci, decât sĕ me folosesc de acéstă înaltă distincţiune spre a-mi câstigá şi ocupaţiune şi şi mijlóce de subsistentenţă până când procesul disciplinar pus mie în perspectivă se va terminá“.

„Me simt datoriu a ve aduce acésta la cunoscinţă cu adausul, că este departe de mine gândul de a părăsí postul de protopresbiter al acestui tract, ci pasul ce-l fac este numai provisoric, până când afacerea suspensiunei mele va fi terminată după lege.“

„Aducêndu ve acésta la cunoscinţă me aflu îndemnat a ve împrospĕtá în memorie cuvintele ce am adresat fruntaşilor acestui tract 1) — citate la începutul acestui circulariu, — şi a ve rugá pe toţi sĕ asteptaţi ca şi mine, *în linisce* 2), sĕ fiţi cu aceeaşi ascultare cătră suplinitoriul 3) meu. cu care a-ţi fost cătră mine, şi nimic sĕ nu ve nedumeréscă 4) îndepărtarea mea de aici, căci repeţesc: *nu fug* 5) *nu părăsesc postul meu*, ci me duc ca se-mi câştig subsistenţa 6) până când dreptatea érăşi me va chema acolo, unde încrederea clerului şi poporului m'a pus. Şi până atunci rog pe fraţii preoţi şi învĕţători sĕ continue cu rîvnă lucrarea la care împreună am ostenit, şi se dovedéscă *că şi*

---

1) Cu ocasiunea unui „vifleem“ comandat anume din centru.

2) Ce norocire, că cu autoritatea sa de „apostol“ a îndemnat „clerul şi poporul“ sĕ aştepte în linisce, căci numai Dumneḑeu scie ce rĕscólă se făcea din acest incident. Modest!

3) „Suplinitoriul“ lui a fost secretariul seu dl Bobeş, căruia i-a concreḑut cancelaria, ací însĕ negreşit va fi înţelegênd pe dl protopop şi director seminarial Hannia pe carele l'a încredinţat archiepiscopul cu administrarea parochiei şi protopresbiteratului pe durata suspensiunei dlui Popescu, deci „suplinitoriul meu“ prin care suspendatul îşi dă un aer de superior — nu este chiar corectă, dar totuşi veteranul domn Hannia îi póte fi mulţămitoriu pentru că, ca pe un om nou în protopresbiterat îl susţine fostul seu discipul şi succesor în protopresbiterat, căci fără acest sprigin cine scie ce nenorocire i se puté întêmpla!? Tot modest!

4) Bieţii ómeni aveau mare lipsă de acéstă încuragiare, căci începuse a desperá că vor fi lipsiţi de scumpa „dragoste“ a acusatului.

5) Nu! nu!

6) Firesce! căci bugetul era măricel.

hiar fără mine,[7]) ei sciu se fie adevĕraţi apostoli ai luminării iubitului nostru popor“. („Tribuna“ Nr. 242 din 25 Octobre 6 Novembre 1888).

Abiă se uscase însĕ cernéla pe acest manifest, când a dispus dl profesor de universitate, ca sĕ i-se espedeze tóte mobilele — şi erau multe — la Bucuresci, ceea-ce cu intervenţiunea unui amic al seu s'a şi esecutat.

Un lucru acesta carele nu-l face omul când vama e atât de colosală şi când „e departe de el gândul a-şi părăsí postul“.

Atât acésta, cât şi modul în carele s'a despărţit el de archiereul seu, dovedesce că el din capul locului s'a dus cu intenţiunea de a nu mai da faţă cu acel archiereu, *de a face ce a făcut*, nu mai târḑiu decât după cinci luni şi câteva ḑile dela data acelui manifest, din carele nu mai lipsiá decât sĕ-l închee cu superbul „şi fractus illabatur orbis“.

Ei bine domnilor tribunisti! cum numiţi dvóstre omul carele una ḑice şi alta face?

Ce părere aveţi dvóstră despre un preot tras în cercetare disciplinară, carele sub durata cercetării nu numai abdică de postul din care era suspendat, şi prin asta însuşi îşi dictéză ceea mai mare pedépsă disciplinară, ci cere *se fie scos şi chiar din clerul archidiecesei sale*, ca nici într'o privinţă se nu mai stee sub iurisdicţiunea acelei biserici, carea ar avé sĕ se prununcie în procesul seu disciplinar?

Cum se caracterisézâ în limbagiul Dvóstre un om carele se folosesce de astfeliu de apucături?

Limba nóstră n'are încă termini pentru unele noţiuni precum este nemţescul „Schwindel“ şi altele de soiul acesta, pentru că nu le cunosciá poporul român cu moravurile sale cele simple şi curate, — cred însĕ că după ce va petrece „apostolul“ Dvóstre mai mulţi ani în România, academia română va avé ocasiune sĕ ne îmbogăţéscă limba cu terminii potriviţi şi pentru astfeliu de caractere[8]).

4000

Concertul „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“.

In fine étă-ne érăşi puşi în plăcuta posiţiune, de a vorbí de acéstă momentósă instituţiune culturală! érăşi étă ne întruniţi în o séră dorită şi plăcută de a lui Orpheu! étă ne érăşi ridicaţi pre cóstele munţilor Helicon, Cyteron şi Parnasus, desfătându ne în cântece voióse, cu Musele anticitătii grecesci!

A şi fost într'adevĕr dorită o astfel de întrunire a tuturor sufletelor, cari în timpul din urmă prea mult s'a fost depărtat unele de altele, atât spre dauna lor propriă, cât mai vîrtos spre dauna naţiunei române. Ş'apoi sĕ scie deja de mult, sĕ scie, că „inter arma silent musae“ şi nu cred că greşesc atunci, când îmi permit a susţiné din acest loc, că o mare parte din vina stagnării dela vre o activitate posibilă a acestei reuniuni póte cădé şi în sarcina neajunsurilor sibiane!

Dorim din inimă cu toţii, ca spiritele depărtate sĕ se apropie şi sperăm, că cuvintele mult zelosului şi bravului dirigent şi preşedinte al reuniunei de a séră, adecă; *că reuniunea prin păşirea ei de a séră sĕ crede a fi trecută preste crisă*, dacă noi crisă o putem numí, preste carea dóră a trebuit sĕ trécă în ultimul timp.

Deci sĕ lăpĕdăm cele trecute şi sĕ ne înveselim la auḑul sunetelor melodióse de a séră, căci frumosul pretinde sĕ fie auḑit şi vĕḑut liber de ori-şi ce preocupaţiune.

Concertul se póte împărţí în 3 categorii şi anume: *corul micst, solurile şi corul de bărbaţi.*

Ce sĕ ḑic despre tóte acestea când sciut este, că ele sunt efectul unei munci seriόse şi obositóre a iubitului nostru dirigent G. Dima, cunoscut deja în tóte părţile române din patrie.

Corul micst a dat şi de astădată cele mai evidente doveḑi, că un conducĕtoriu harnic póte face minuni, şi cu puteri şi mijlóce mai puţin cualificate de a produce astfeliu de resultate.

Precisiunea, cu carea s'a esecutat trecerile din forte în piano, acurateţa esprimării tonurilor, chiar şi de cele mai fine nuanţe; conlucrarea armonică a tuturor părţilor pentru un tot frumos, sunt fapte, cari pot se vorbéscă la urechia unui pricepĕtoriu mai mult, decât nesce slabe cuvinte omenesci.

Părţile pentru tot şi totul pentru părţi, étă idea generală a frumosului, încorporată în producţiunile de a séră a acestui cor.

Ce se ḑic apoi de mult desfătătórele soluri, érăşi cântate de persóne, prea bine cunoscute publicului român.

Prea stimata dómnă Ana Moga, carea de atâtea ori a sciut sĕ producă óre plăcute societăţii române şi de astădată cu vocea-i dulce de priveghitóre ne a desfătat prea plăcut prin esecutarea pieselor: *a*) Princesa, de Edvard Grieg şi *b*) A fost odată un rege, de A. Rubinstein.

Cei doi domni solisti domnul Isaia Popa şi Ioan Dămian, sunt nesce talente, cari mult neindoioşézâ inima, de câte ori ne putem afla în posiţia plăcută de a-i auḑí. Eu me mir mult, cum de inteligenţa română sibiană, şi peste tot, tótă românimea, nu a lucrat şi nu lucră, că aceste talente eminente sĕ nu se pérdă, ci sĕ se ridice la înălţimea, de unde pot se fie fala şi bucuria némului românesc.

Este o scădere a nóstră, că prea puţin scim se preţuim ómenii talentaţi; alte popóre îi caută cu felinariul şi îi ajută.

In fine eată-ne ajunşi şi la corul bărbaţilor, cu care cor, în persóne póte schimbat, a cutrierat iubitul nostru G. Dima părţi de ţéră spre a desvoltá şi acolo gustul de musică.

In genere fie ḑis, şi acest cor i-a servit conducĕtoriului spre laudă şi póte se fie satisfăcut, că buni soldaţi el a crescut.

Nu pot sĕ trec, fără a amintí la acest loc, că composiţia domnului Dima „Cu adevĕrat deşertăciune“ este un cap de operă. Aici se póte vedé marea pricepere şi măestrie a dlui compositor; aici se vină esteticii nemţi divisaţi în dóue partide: una, care susţine că frumos póte se fie numai relaţiunea părţilor esterne, adecă: forma, éră alţii, că numai conţinutul, adecă: idea. Aici este pe deplin dovedit, că atât una cât şi alta este deplin valorată.

Nu pot sĕ me despart de acest concert fără ca sĕ nu amintesc şi aceea împrejurare, că totuşi se mai pot aflá ómeni români şi încă în condiţiuni fórte favorabile, cari nici până astăḑi nu se numĕră între membri acestei reuniuni. Ce cred dênşi, că naţiunea e datóre sĕ nutréscă în sinul seu astfel de persóne, cari nici barem atâta nu jertfesc, unde e vorbă de vaḑă şi de nimbul naţiunei române!

Trebue sĕ se scie odată pentru totdeuna, că munca dlui Dima este o muncă culturală de prima ordine şi greşesc toţi aceia, cari nu contribue fie într'o formă fie într'alta la ridicarea şi sprijinirea acestei reuninui. —*p*—

Varietăţi.

* (Teatrul german din Budapesta). Vinerea trecută capitală Ungariei a fost alarmată de un foc îngrozitoriu, care a prefăcut în cenuşă teatrul german din Budapesta. Focul s'a escat la 3 óre după améḑi într'o odaie dinlăuntru, dar nici acum nu se scie incă cu siguritate, cum s'a escat. Timp de 18 óre au lucrat pompierii, miliţia şi poliţia şi abia s'a putut localisá focul. Din intreg edificiul n'a mai rĕmas decât câteva ruine triste. Germanii sunt tare îngrijaţi, că în timpurile actuale nu li se va mai concede a-şi ridică alt teatru. In urma acestei catastrofe neasteptate o ancheta a visitat tóte edificiile publice, ca sĕ se convingă, că nu sunt în pericol.

* (Premiu). Reuniunea de agricultură a escris premiu de 1000 fl. pentru un op despre comptabilitatea economică cu deosebită privire la Ungaria, apoi un premiu de 400 fl. pentru un op despre apreţiare Terminul e 31 Iuniu 1891. Opurile pentru concurenţă sunt a se înaintá reuniunei de agricultură (Budapesti „Kőztelek“).

* (Rĕscumpĕrarea regaliilor). Conform raportelor din ministeriul de finanţă, rĕscumpĕrarea respective terminarea pertractărilor între stat şi diferitele comune a succes până acum în 10,000 comune. Mai sunt încă câteva mii, unde nu s'a putut ajunge la nici un resultat, se crede însĕ, că nóuele direcţiuni financiare vor desvoltá tótă energia la începutul anului viitoriu încât se va puté terminá odată cu despăgubirea pentru regalii.

* (Cas de mórte.) Unul dintre cei mai energici luptători ai stângei din parlamentul austriac şi unul dintre cei dintâi oratori ai parlamentului, profesorul de universitate, Dr. *Tomasciuc* s'a mutat la cele eterne în cea mai frumósă etate. Despre calităţile acestui înalt bărbat, care făcea onóre némului nostru se esprimă Dr. Ernst de Plener, conducĕtoriul stângei estreme în terminii cei mai măgulitori într'o epistolă de condolenţă adresată vĕduvei rĕposatului în numele întregului partid şi în carea 'l consideră nu numai de cel mai puternic stâlp al partidului, dar şi de cel mai preveḑĕtoriu bărbat pentru sórtea monarchiei, pentru a cărui pro-[illegible]erare a luptat în întréga sa viaţă politică cu cele [illegible]ai legitime şi puternice arme. Inmormêntarea s'a făcut cu mare solemnitate, după ritul bisericei nóstre, fiind de faţă o insemnată parte a aristocraţiei vienese şi toţi colegii sei din parlament. Din Cernăuţi se scrie, că toţi studenţii universitari şi întreg corpul academician au ţinut o convenire de doliu, ér Inalt Preasânţia Sa archiepiscopul şi metropolitul Bucovinei Dr. Silvestru Andreeviciu-Morariu a oficiat în catedrală un parastas solemn pentru sufletul rĕposatului. Din partea familiei am primit următoriul anunţ funebral:

Iosefina Tomaşciuc născ. Rapf cu adêncă în tristare aduce la cunoscinţă, în numele seu şi al fiiului seu Stefan, durerósa scire despre decedarea mult iubitului şi neuitatului soţ şi părinte, domnul *Dr. Constantin Tomaşciuc*, profesor o. p. la universitatea i. r. în Cernăuţi, deputat în senatul imperial şi în dieta Bucovinei, membru al consiliului comunal din Cernăuţi, cive onorariu al oraşelor Cernăuţi şi Rădăuţi, membru al mai multor societăţi, carele, după un morb greu şi îndelungat, a adormit în Domnul, Joi în 7/19 Decembre a. c., în vîrstă de 49 de ani.

Inmormêntarea se va face Sâmbătă în 9/21 Decembre la 12 óre amiazăzi, conducêndu-se rĕmăşiţele pământesci ale scumpului defunct dela locuinţa reposatului (IX, Pelikangasse 10), după sevîrşirea actului religios în biserica Sântei Treimi, la cimiteriul central spre vecinică odichnă.

Viena, 7/19 Decembre, 1889.

* (Cardinalul Ganglbauer) Cardinalul Ganglbaner din Viena a murit în urma unui morb grav. El a fost înmormêntat cu mare pompă, luând parte aprópe întréga casă domnitóre. Intréga avere, ce o a lăsat e abia de 45,000 fl.

* (Rusificarea provinciilor baltice). In urma unui ucas al ţarului se lucră cu mare energie la rusificarea provinciilor baltice. In Riga toţi magistraţii, şi întréga representanţă şi a dat demisiunea, deórece se impunea representanţii a pertractá actele în limba ruséscă. O mulţime de judecători şi magistraţi din alte localităţi au demisionat, ori au fost demisionaţi aşa încât numerul familiilor rĕmase fără pâne e considerabil. Chiar şi guvernorul general Harden şi a dat demisiunea, în locul lui va urmá guvernorul din Odesa Roop, cunoscut pentru energia sa. Foile germane sunt cu totul consternate de mĕsurile ţarului.

* (5000 fl. Emke-ei.) Se scie, că vestitul câstigătoriu la loterie Melchior Farkas îndemnat de un înalt patriotism a dăruit din câstigul, ce l'a traficat 5000 fl. Emke-ei zestre. Erariul austriac a pretins, după-ce s'a dovedit escrocheria lui Farkas, ca şi acesti bani sĕ se secuestreze. In contra acestei pretensiuni a protestat Kulturegyletul şi judecătoria cercuală din Cluş a adus sentinţa favorabilă Emke-ei. Erariul austriac a protestat din nou şi a apelat, tabla regéscă a întărit însĕ sentinţa adusă de judecătoria cercuală din Cluş.

* (Iufluenţa.) Aprópe în tóte oraşele europene bântue epidemia ruséscă „influenţa“. Aici în Sibiiu încă s'au constatat mai multe casuri şi anumit mai întâiu la soldaţi. Casurile ivite nu sunt acute şi morbul trece uşor. — Toţi ministri francsi au fost atinşi de influenţă, împĕratul german de asemenea.

* (Tariful autonom.) Nu sunt decât câteva sĕptĕmâni, de când ministrul de esterne român petrecù în capitala monarchiei nóstre şi-şi esprimase dorinţa de a se încheiá un tractat de comerciu. In ḑilele trecute autorităţile vamale române au fost recercate, ca mărfurile, cari numai se naturalisézá în Elveţia, dar nu sunt de origine elveţiană sĕ fie supuse tarifului general autonom. România voesce sĕ impedece ca industriaşii altor ţĕri sĕ se bucure de favorul ţĕrei, cu care are convenţiune vamală. Acésta mĕsură a provocat mare resens în prima linie ea e indreptată contra provenienţelor austro-ungare.

* (Note false de 100 fl.) In ḑilele trecute a fost prins în Szegedin visitiul Iosif Császár şi tovarĕşul seu Szekeres tocmai pe când voiau se schimbe dóue note de câte 100 fl. false. Császár a mărturisit, că le a aflat pe drum.

* (Rectificare). In corespondenţa din Sibiiu publicată în Nr. 133 în alinea a dóua, sĕ se cetéscă: *„principiul ingăduiuţei“* în loc de: principiul făgăduinţei.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Decembre 1889.

Viena:	**11**	**73**	**90**	**12**	**26**
Buda:	**23**	**63**	**19**	**45**	**53**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5 59	5.56
Napoleon	9 31	9.3 4

---

[7]) De tot modest! ce sĕ-i faci omului, dacă el aşa i făcut? Durere numai că de atunci numai doi „apostoli“ s'au ivit carii se nisuiau sĕ lumineze poporul după tipicul [illegible]gistrului — „suplinitoriul“ şi cecretariul lui din Sibiiu, şi [illegible]vĕţătoriul P. din B. mare „ucenic“ al „dascălului dascălil[illegible] carele numai din simţ curat naţional denunciase la pre[illegible]dintele tribunalului pe judele reg. M. din S. că este da[illegible] român — dar poporul ingrat i-a acusat la consistoriu şi co[illegible]sistoriul şi mai ingrat i-a pus sub cercetarea displinară. „Sic transit gloria mundi“ — n'ai ce-i face! Aut.

[8]) Dacă spaţiul ne va permite, vom mai reproduce un capitlu din broşura dlui P. Cosma, care revarsă multă lumină asupra pretinşilor „mari naţionalisti“. Red.

Nr. 284. [249] 1—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Ungurașului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele ordinare ale parochiei de clasa III-a din Unguraș, carea este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ 'și va puté ocupá parochia numai după-ce ea va devení vacantă, fiind de present ocupată în mod definitiv;

b) venitele proprii protepresbiterale, care constau din paușalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archidiecesane, din tacsele ordinarie ale visitațiunei canonice, și ale visitațiunei scólelor, din tacsele ordinarie dela nupturienți și din alte venite accidentale, computându-se tóte celea de sub b) aprocsimativ la 470 fl.

Aspiranții la acest post de protopresbiter au a substerne concursele lor Veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificațiunea normată în § 53 al statutului organic și în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avênd a alătura și o tabelă de cualificațiune după rubricile indicate în § 12 al regulamentului congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Ungurașului, ținută în Fizeș Sânpetru, la 29 Octobre 1889.

Pavel Roșca, adm. ppresbiteral. *Ioan Andreiu,* notariu.

Nr. 8163 Plen.

Concursul acesta se apróbă și se dă spre publicare.

Sibiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

[250] 1- 3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888 prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Clușului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluș-cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din paușalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan, și din tacsele ce încurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale și alte speciale funcțiuni protopresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa III din Cluș-cetate, la care e computată și locuința în natură.

Concurenții au sĕ documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua, ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluș, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Cluș, ținută la 3 Novembre 1889.

Președinte: **Tuliu Roșescu,** adm. ppresb.

Notariu: *Georgiu Prigónă,*

Nr. 8014. Plen.

Se apróbă și se publică cu acel adaus, că concurenții mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor și o tabelă de cualificațiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedură la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. [251] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedură la alegerea de ppresbiter votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolar din 1888 prin acésta sĕ publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de ppresbiter în tractul Făgărașului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totdeodată și paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Făgăraș.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din paușalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan și din tacsele usuate păna acuma ce curg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorțiale și pentru alte speciale funcțiuni ppresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa III a din Făgăraș.

Concurenții au sĕ documenteze cualificațiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888, avênd sĕ subscérnă de odată cu concursele lor și o tabelă de cualificațiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiteri § 12.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidecesan în Sibiiu în restimp de 30 ḑile computate dela prima ḑi, ce urméză după publicarea acestui concurs în fóia „Telegraful Român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se i au în censiderare.

Făgăraș, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Făgăraș, ținută la 24 Novembre st. v. 1889.

Președinte: **Iuliu Dan,** adm. prot.

Notariu *Ioan Degenariu,*

Nr. 8203 Plen.

Concursul acesta se apróbă și se dă spre publicare.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 313. [246] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III a Hepria-română, tractul Albei Iuliei, devenită vacantă prin repausarea parochului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu 2 odăi, o cămară, o șură cu celariu sub ea, grașd și grădină de legumi în estensiune de 126 ⁰☐	fl. 22. —
2. Porțiunea canonică, arătoriu 4 jugĕre 75 ⁰☐, vie 77 ⁰☐, fênațiu 425 ⁰☐,	fl. 180. —
3. Dela 90 familii 1 ferie de must (8 cupe) à 80 cr.	fl. 72 —
4. Dela 90 familii 1 ḑi de lucru à 45 cr. . .	fl. 40.50
5. 2 cimiterii cu pomi, în estensiune de 525 ⁰☐ .	fl. 10.—
6. Venitele stolari .	fl. 81.—
Tóte acestea dau un venit anual de	fl 405.88

Doritorii de a ocupá acest post au a și așterne concursul lor conform Stat. org. și Regulamentului pentru parochii pănă la terminul susindicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 20 Novembre, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv

Alesandru Tordășian,
protopresbiter.

Publicare.

Prin acésta se face cunoscut cumcă în **28 Decembre 1889**, se vor vinde prin licitațiune publică, **lemne de fag pentru stêngini, de pe 15½ jugĕre, eventual 21 jugĕre** în pădurea comunei **Vestem** numită **Piciora** plus oferentelui, pe lângă depunerea prețului oferit.

Pădurea e situată lângă drumul statului.

Vestem, în 13 Decembre, 1889

[247] 3—3 **Oficiul comunal.**

4519 sz. polg. [244] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezennel közhirré t szi, hogy nagyküküllő megyébe kebelezett Muzsna község határa általános tagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül **1890 évi Január hó 31 napjának d. e. 9 órája** Muzsna község házához kitüzetik; mikorra az összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasitás értelmében a meg nem jelenő felek ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeztek és hogy a kérés 1-ső példányát ezen törvényszéknél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 October 14-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. *Máiai,* jegyző.

Chiar acum a eșit de sub tipariu: [243] 2—5

Directoriul sau ordul oficiului divin
pe anul 1890,
de cunoscutul nostru literat Ioan Boroșiu, paroch gr.-cat. și asesor consistorial.

Scopul acestui op este a înlesní observarea practică a prescriselor rituale ocurente la funcțiunile sacre în decursul anului viitoriu. — Ca acest scop sĕ se pótă ajunge, **Directoriul** este compus așa, încât începênd dela *1 Ianuariu stil. vechiu* în paralelă cu calendariul civil pentru fie-care Dumineca, sĕrbătóre ori altă ḑi normală în mod continuativ și în ord sistematic sunt coadunate tóte prescrisele tipicului, câte în cărțile rituali sunt împrăștiate. Din coadunarea acestora fie-care — la prima vedere — póte cunósce cum este de a se împliní oficiul inseratului, mânecatului, sântei liturgie și altor funcțiuni rituali-sacre etc. Prețul unui esemplariu espedat franco costă **45 cr.,** 5 esemplare procurate deodată costă franco **2 fl. v. a.**

A se adresa la **„Cancelaria Negruțiu“** în Gherla (Szamos-Ujvár).

Spre evitarea

Insolvenției

a fost necesitată o fabrică vienesă **de rufe Jäger-iane** a vinde cu preț bagatel marele seu magazin de articuli de ĕst soiu; și nóue ne a succes a i cumpĕrá acest magazin mai pe nimica și așa am compus

Adjustări de earnă
pentru domni, dame și copii,

cari le dăruim cu un preț pe jumĕtate ori pe a treia parte.

De voesci sĕ rĕmâni sănĕtos nu întârḑiá a-ți comandá următórele escelente

Rufe Jäger-iane Imitat

deóre-ce ele în urma împărțirei egale a căldurei pe corp, resistă necondiționat influințelor păgubitóre ale timpului.

Grupul I. pentru domni.

1 jachetă Jäger-iană . . .	prețul	2.40
1 ismeană ,, . . .	„	2.50
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani	„	—.60
1 păreche mânuși „	„	—.80
	Prețul real	6.90

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **2 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul II. pentru dame.

1 jachetă Jäger-iană	prețul	2.70
1 ismeană „	„	3.—
1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iane	„	—.60
1 păreche ciorapi Jäger-iani . .	„	1.—
1 păreche mănuși „	„	1.—
	Prețul real	8.50

Obiectele de mai sus le vindem noi numai cu **3 fl. 95 cr. v. a.**

Grupul III. pentru băieți și fetițe dela 6—12 ani.

1 jachetă Jäger-iană, 1 ismeană Jäger-iană, 1 păreche încălḑitóre de puls Jäger-iană, 1 păreche ciorapi Jäger-iani, 1 păreche mănuși Jäger-iane; prețul real împreună fl. 4.25

Acest grup III. îl vindem pentru **fl. 2.25 v. a.**

Câtă vreme ține provisiunea.

Pĕcătuesce ori-cine, care nu se folosesce de acéstă ocasiune.

Espedarea se face prelângă trimiterea prețului ori cu rambursă postală. — Acela care comandéză tóte trei grupurile și trimite înainte prețul lor, primesce marfa scutită de porto. — Ne rugăm a se indicá dacă persóna e mare ori mică.

J. Steiner & Comp. Budapester Waaren-Export

[236] 8—12 **Budapest III. Lajosgasse 181.**

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 135 Sibiiu, Joi 14/26 Decembre 1889. Anul XXXVII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL:
Pentru Sibliu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 13 Decembre.

Cu începerea feriilor parlamentare ale Crăciunului s'a început şi agitaţiunea în ţéra întrégă ca sĕ dea ultima lovitură de mórte primului preşedinte al cabinetului ungar. Agitaţiunea acésta se atribue în parte unor rele vechi, cari nu vor sĕ se vindece în ochii celor nemulţămiţi cu politica acestui bărbat de stat, ér cea mai próspetă nemulţămire se vede, că se caută în purtarea lui şovăitóre în cestiunea lui Kossuth. Strimtorat de către cei din stênga estremă şi-a dat consimţemêntul pentru de a se modificá legea pentru cei ce absentéză 10 ani de ḑile din ţéră fără a stá sub scutul vre-unui consulat austro-unguresc, dar factorul cel mai însemnat Majestatea Sa, se pare a nu se fi pronunţat pentru acésta procedere.

Dacă ar urmá ca Majestatea Sa sĕ se pronunţe contra modificărei legei din cestiune, atunci dl Tisza nu mai póte remâné la postul seu, sau apoi e silit a-şi modificá enunciamentul seu din urmă. Tactica observată de cei din stênga estremă se vede, că a fost nimerită pentru scopurile, ce ei urmăresc, numai cât ací au un cuvênt şi celelalte naţionalităţi din Ungaria, sau cel puţin ar trebuí sĕ aibă. In ochii nostrii semiḑeul dela Turin este un rebel, pentru că a declarat casa Habsburgilor de detronată, şi noi, cari ţinem la tradiţiunile nóstre din moşi şi strămoşi, numai în tăria şi puterea acestei case domnitóre vedem asigurată libertatea cetăţenilor, numai sub scutul dinastiei vedem posibilitatea de a puté trăí în ticnă şi a ne desvoltá aşa cum cer trebuinţele nóstre culturale şi economice. Mai mult, folosindu se Kossuth de posiţia sa de dictator al Ungariei, a adus cu falsificarea banilor lui peste o mulţime de ómeni sĕrăcia, a lipsit pe mulţi de ultima bucătură de pâne şi pe mulţi de vitişórele ce au avut şi de alte obiecte de preţ prefăcute atunci în bancnote fără nici o valóre, şi dacă ungurii se entusiasméză pentru Kossuth, e tréba lor, noi pentru el şi pentru alţi vechi venali nu avem decât tot datorinţa de a luptá, cum am mai luptat fie chiar şi cu sĕcuri şi cu îmblăcei.

Nu voim noi ca sĕ se espatrieze Kossuth, dar tot ce cerem e, ca de dragul lui sĕ nu se modifice o lege sancţionată, pentru că în urma urmelor o ţéră tot e mai mult ca un om, fie chiar şi Kossuth, şi cum că e mai mult, acésta o a accentuat chiar şi ministrul preşedinte înainte de acésta cu câte-va sĕptĕmâni. Este acum tréba ministrului de a eşí din strimtórea ce şi a causat prin enunciatul seu din urmă, noi însĕ prin acésta vedem, că se fac tot mai mari şi mai mari concesiuni celor din stênga şi curentul purtat de acesti ómeni nu e priincios chiar nici pentru unguri, decum pentru celelalte popóre din Ungaria.

Făcută însĕ odată concesiunea în punctul acesta, dl Tisza numai póte oprí cursul.

Şi nu putem nici decât sĕ înţelegem, cum o partidă aşa de compactă şi de numerósă póte sĕ facă concesiuni în un punct, care este cel mai delicat, căci nu sentimentul public al ungurilor are sĕ fie luat numai în băgare de sémă, ci trebue luat sentimentul public al tuturor popórelor, trebue ţinut cont chiar şi de augusta casă Habsburgică şi de actualul impĕrat şi rege, care, ori cât de uman şi blând cugetătoriu, tot nu póte sĕ uite, că s'a vĕrsat prea mult sânge nevinovat tocmai din causa agitărilor acestui om, şi că tot acest om, după cum el ne spune în memoirele sale, a lucrat tótă viaţa ca sĕ surpe tronul, cârd cu resbelul din 1859, şi numai pacea dela Villafranca a pus capĕt agitaţiunilor lui şi firelor revoluţionare ţĕsute în Italia, ţĕsute în ţĕrile dela Dunăre şi puse tóte în mânile lui Napoleon spre distrugerea monarchiei. 435 5

Nu suntem noi ómenii, cari sĕ oprim pe unguri din mersul lor, nu voim noi ca sĕ-i scótem din fanatismul, ce i-a cuprins pentru cultul lui Kossuth, tot ce voim e, ca sĕ vie la reson şi sĕ ţină cont şi de simţemintele altora. Nóue românilor nu ne e permis se folosim nici stégurile ce represintă colorile nóstre naţionale, nu ni permis sĕ facem rugăciuni pentru cei morţi la ḑile memorabile şi dacă noi ne impunem reserve, dacă noi scim ţiné cont şi nu voim sĕ provocăm susceptibilităţi, nu inţelegem pentru-ce magiarii nu ar trebuí sĕ fie şi ei cu reserve, ci sĕ dea curs liber pasiunilor lor fără pic de genare.

5

Revista politică.

Restaurararea oficialilor comitatensi s'a îndeplinit în tótă ţéra fără multe animoşităţi, şi aşa cu începutul lunei lui Ianuariu organele administrative 'şi pot continuá lucrarea neintrerupt. De astădată sórtea la alegeri, în genere luând, a picat aprópe tot pe oficialii cei vechi şi acesta este un semn destul de marcant pentru-ca sĕ nu trécă la ordinea ḑilei făr a fi adus în discusiune.

Motivul principal, pentru care s'au ales tot funcţionarii cei vechi, e a se atribuí impregiurărei, că alegerea din anul acesta se consideră ca cea din urmă, deóre-ce aprópe toţi comiţii supremi au accentuat, că în cercurile mai înalte se lucră la un proiect de lege pentru centralisarea admistraţiunei, ér ministrul de interne cont. Teleki a promis, că va şi realisá cât mai curênd acésta intenţiune.

Pecât de însufleţită era presa magiară, fără deosebire de colorit politic, când ministrul de interne şi-a ţinut esposeul seu de program în dietă, pe atât de desamăgită apare acum, şi în special presa oposiţiei. Ea nu e mulţămită cu lucrările ce se fac şi proiectele, ce se intenţioneză. „Egyetértés“ în numĕrul seu din Dumineca trecută aduce un interesant articul de leaderul partidei independente, dl D. Irányi, în care se întrébă, pentru-ce sĕ fie alegerile din anul acesta cele de pe urmă şi pentru ce se vorbesce cu atâta insistinţă şi cu atâta siguritate, că ele sunt cele de pe urmă? Au pentru-că aşa a ḑis un ministru, că se va întêmplá. Intr'un astfeliu de constituţionalism am ajuns, încât un ministru sĕ impună la 14 milióne de locuitori voinţa sa, ca şi cum ministrul şi guvernul n'ar serví poporului, ci poporul ar trebuí sĕ urmeze orbesce vederilor şi poruncilor unui guvern. Prin intenţiunea guvernului se nimicesce puterea municipială. Ţara trebue deci sĕ protesteze şi protestul trebue sĕ-l astérnă fie-care comitat, pentre că sub povara protestelor tuturor comitatelor, ministrul şi întreg guvernul va trebuí sĕ se îndóie. —

Agitaţiunile, ce le face presa rusă pentru provinciile ocupate şi atacurile îndreptate contra monarchiei nóstre, de un timp încóce au luat un caracter de tot acut şi vehement. Locuitorii Bosniei şi ai Herţegovinei sunt presentaţi ca cei mai nefericiţi muritori, cari caută sĕ i a lumea în cap şi se emigreze în alte părţi spre a-şi câstigá traiul vieţii. Administraţiunea austro ungară a ajuns la terorism, ḑic foile rusesci, deóre-ce desperaţiunea şi-a ajuns culmea şi poporaţiunea doresce mai bine stăpânirea turcéscă.

De aceea mii de mii sunt pregătiţi ca sĕ părăséscă ţara, şi acésta nu póte fi decât o demonstraţiune, contra administraţiunei austro-ungare şi un semn prin care statele eoropene ar trebuí sĕ înţelégă, că e timpul ca sĕ se sfêrşéscă odată cu provisoriul de ocupaţiune al acestor provincii. Europa e chemată sĕ dea acum soluţiune acestei cestiuni pănă-ce încordările nu se sporesc şi pănă-ce se mai póte năbuşí nemulţămirea cea mare. Poporaţiunea din acele provincii 'şi are îndreptată privirea numai spre Rusia, dela carea astéptă sĕ-i vină mântuirea şi acésta Europa ar trebuí sĕ o înţelégă.

Mare svon a pricinuit scirile aduse de unele dintre cele dintâiu ḑiare englese, prin cari se afirmă, că Pórta prin diplomaţii sei ar fi recercat puterile europene sĕ privéscă cu neincredere la împrumutul încuviinţat de guvernul austriac pentru Bulgaria.

Turcia e de părere, că prin acest fapt pe de o parte cei din Viena, au recunoscut legalitatea principelui Ferdinand, pe de altă parte însĕ se stirbesce suseranitatea, ce o are Turcia asupra principatului.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Plângerea Evei.

Când eşia prin porţile raiului, aşa plângea şi ḑicea:

O sufletul meu, ce voiu face: nădeşde de ajutoriu, de unde voiu trage: că între ómeni mi a merge: în cine voiu avé nădeşde: ca Dumneḑeu m'au lăsat: şi cu viéţă m'au îmbrăcat: cu porunca i-am călcat: el pre mine s'a măniat: de viaţă m'a desbrăcat: şi în gura morţii m'au dat: şi fórte tare m'au legat: părăsii n'am viaţa mea: că Dumneḑeu e nădeşdea mea: şi tótă desmerdăciunea mea: dorirea şi viaţa mea: în sfinţenie m'au ridicat: în loc sfînt m'au aşeḑat: cu îngerii m'au însoţit: dară acum eu me duc certată-mi de mine Dómne: eu din şireagul ingerilor cad în mâna relelor: pe valea lacrĕmilor: împovăirea lor în flori m'au făcut: şi în mijlocul lor am şeḑut: întru dênsele m'am desmerdat: cu ele m'am bucurat: culegênd rugi multe am rupt: şi nici o buşuluélă n'am avut: dar acum cum me duc certata-mi de mine Dómne: în temniţa morţii: pe valea plângerii: eu maica amăriciunii: că sfêrşitul vieţii mele: fi-va cu lacrĕmi grele: de sub pomii raiului: de odichna sufletului: acum eu me duc în mănia Domnului: din soţia raiului: în hotarul câmpilor: prin durerea strĕinilor: prin gura jivinilor: merg prin fóme şi prin sete: şi prin dosade fórte multe: Oh mórtea vieţii mele: nu me desbrăca şi în piele: de tóte m'au desbrăcat: şi în piele m'au lăsat: că şerpele m'au înşelat: de odichna raiului: de viaţa sufletului: de ḑiua cea de bucurie: că de astăḑi înainte nu voiu mai întrá în tine: certata-mi de mine Dómne: Oh voi curate isvóre: şi voi vênturi uşóre: Dumneḑeu remâie cu voi: Oh voi pomi frumoşi: şi voi crini cuvioşi: cele locuri bune de odichnă: Dumneḑeu cu voi remâie: Oh voi picături de róuă: şi voi frunḑe de smochin: care daţi miros frumos: Dumneḑeu remâie în voi: Oh pomul vieţii: măr de aur al dragostei: tu esti pórta vieţii: în frumseţa bunătăţii: Oh sufletul meu cel blăstĕmat: cum şerpele te au înşelat: şi viéţa mi-a spurcat: mórtea pĕcatului mi-a dat: şi étă acum merg spre mórte: că pre mine căḑù sórte: că în inima mea vor străbate: cele săgeţi veninate: Oh jivină selbatecă: a căruia săgétă gróznică: trupul meu l'au străpuns: Oh grădina raiului: bucuria sufletului: Oh pomilor înfrumseţaţi: acum de mine plângeţi: Oh voi flori frumóse: dela voi şerpele me scóse: plânge cu mine raiule: suspină acum sufletule: Oh grădina raiului: frumseţa sufletului: cum te poţi îndurá de me scoţi: certata-mi de mine Dumneḑeule:

Plângerea lui Adam.

Când şedea el în preaşma Evei:

Şedea Adam înaintea raiului: şi plângea frumséţa binelui: plângêndu-se şi jeluindu-se de dulcéţa raiului lipindu-se: şi suspinând tare grăia, că mirosul nu-l avea: al riurilor celor dulci: al florilor celor mici: şi către raiu se întórse: ḑiua bună îşi luase şi către el aşa ḑicea: suspinând tare plângea: raiule grădină dulce: nu me îndur de a me mai duce: dintr'acésta odichnă dulce: că eu décă greşì: din tine afară eşì: ce eu me obidesc: şi cu amarnic plâns jelesc: raiule grădină dulce: nu me îndur de a me mai duce: éră raiul aşa i ḑise: după-ce Adam greşise: şi Dumneḑeu îl urîse: şi afară îl scóse: dute Adame dela mine: că te ai lipsit de acel bine: Oh amăritul de tine: în lumea nevoilor: în locul ostenelelor: se slujesci sudorilor: Atunci Adam ḑise: se ne iertăm unul de către altul: că nu ne vom mai vedé amêndoi: pănă la ḑiua de apoi: raiul atuncea rĕspunse: dute Adame dela mine: că nu vei mai

Camera francesă s'a inchis. Desvoltarea normală a lucrurilor în decursul desbaterilor de pănăacum a provocat surprindere în întréga Europă. Francesii cei înflăcărați din sesiunea trecută, când deputații mergeau cu revolverul în pusunariu la parlament, au lucrat acum atât de pacinic, încât abia i a audit Europa. Cu atât mai mult însě i a simțit ea, și în special i-a simțit vrășmașii de mórte, căci multe legi de importanță s'au luat. Cu deosebire sporirea marinei și preste tot a armatei a aflat un echou trist in vecinii francesilor și și mai trist succesul cel mare, ce l'a raportat cu esposiția.

Energia, cu carea guvernul a pășit contra lui Boulanger și a tuturor elementelor turbulente, 'și arată tot mai mult efectele favorabile. Situațiunea actualului cabinet e pe deplin asigurată, cu tóte-că s'au întêmplat și casuri, unde camera a votat contra proiectelor aduse din partea guvernului. Deputații noi, cari au întrat în cameră, au dovedit multă prevenire față de luptătorii de mainainte. Boulangismul abia 'și mai ridică din când în când capul și abia mai póte dá semne de viéță. Temeliile republicei se consolidéză tot mai tare.

Cronică din Zarand.

Zarand, 4 Decembre, 1889.

De ale timpului și economiei. — Esarêndarea dreptului de cârcimărit. — Jidovii. — Din Brad. — Representanța gimnasială estraordinară. — Alegerile comitatense în comitul Huniedóra.

Temperatura a scădut binișor sub zero. E frig sěc. Néua a cădut puțină pănă acum. Sămênăturile de tómnă altcum bine desvoltate au încă lipsă de néuă, spre a puté erná bine.

Se prevede încă de acum scumpetea nutrețului pentru vite; deóre-ce în urma ploilor de tómnă otăvurile s'au stricat parte cosite pe jos, parte în căpițe. Grâul se plătesce bine în piața Bradului dela 1 fl. 50 cr. pănă la 2 fl. měsura à 30 litre; ér cucuruzul 1 fl. 10 cr. pănă la 1 fl 15 cr.

Esarêndarea dreptului de cârcimărit în ținutul acesta a dat resultate favorabile pentru stat, și a ținut în fermentațiune acum de aprópe o lună și jumětate publicul întreg. Preste tot s'au oferit sume mai mari, de cum era arênda anuală pentru regalisti în trecut. Jidovii s'au îndesat preste tot locul, unde numai au putut, ei au și ridicat arêndile. Altcum și representanții statului au fost conduși de spiritul de a ridicá cu ori ce preț arêndile anuale.

S'au încheeat contracte formale din partea privaților și a comunelor cu representanții statului, cari însě s'au nulificat, îndată ce a promis cineva mai mult. Așa s'a întêmplat în Brad și alte comune.

In Brad, representanța comunală a luat arênda pentru comună cu 6500 fl. îndată ce a promis însě fostul arêndaș 7000; contractul s'a anulat.

A fost întrebată de nou comuna, dacă dă 7000 fl. și numai după-ce a promis 7000 fl. a remas la comună, făcêndu se contract nou. Așa s'a întêmplat la Criscior, Mihăleni, Valeabrad etc.

In cele din urmă lupta a fost între jidovi oferind, cari de cari sume mai mari.

S'au făcut și oferte comulativ pentru mai multe comune și așa s'au esarêndat; astfeliu în comune, unde nici când nu au fost jidovi, pe venitoriu vor fi.

Preste tot jidovii au fost favorisați în urma șireteniei lor. Cum vor fi beuturile, și cum vor scóte banii arêndatorii? e tréba lor. Publicul va bea și beuturi rele și și scumpe. Dar ce sě faci? statul e înglodat în datorii, are lipsă de bani, și dă celui mai mult promițětoriu, căci nu de interesele publicului e vorba, ci de a statului, ca sě stórcă cât mai mulți bani.

In 26 Novembre v. s'a ținut în Brad, representanța gimnasială estraodinară. Adunarea a fost bine cercetată, deși a fost convocată pe di de Dumineca. Obiectele de desbatere au fost ponderóse, chiar de aceea membrii representanții au cercetat adunarea.

Primul obiect a fost alegerea unui profesor la gimasiu, pentru care post a fost escris concurs.

Au întrat trei petițiuni. Un competent a fost reieptat fiind greco-catolic și neavênd cualificațiunea recerută. Din motive ponderóse al doilea competent nu a putut fi candidat și astfeliu singur unul a fost candidat și ales: Dr. Dimitrie Horvat. Deja s'a completat numěrul de 5 profesori ordinari la gimnasiu, conform legei.

Al doilea obiect a fost înființarea unui fond de pensiune pentru profesorii dela gimnasiu, familiele lor, și pentru învěțătorii dela scólele normali — anecsate la gimnasiu. S'a decis unanim, ca gimnasiul sě înființeze însuși fondul de pensiune, avênd a contribuí și profesorii tacse fundamentale și percente dăpă salarie pe trecut. Altcum cestiunea fundului de pensiune a fost tractată și în anul 1885, și s'au compus statutele, dar din anumite impregiurări esecutarea a fost amânată. Deja s'au predat vechile statute comitetului gimnasiului pentru modificare și întregire, cât mai urgentă, ca încât ar fi posibil fondul sě între în viață pe la începutul anului venitoriu. Fapt e, că gimnasiul și-a angajat tóte venitele. Acolo a fost dorința unanimă, chiar de aceea nutresc firma convingere, că deșí cu jertfe, fondul de pensiune va fi un ce positiv în scurt timp.

La 28 Decembre st. n. vor fi alegerile comitatense în comitatul Huniedóra Numěrul membrilor români, virilisti și aleși este 151. Dacă aceștia unul ca unul ar face causa comună, și ar pășí cu resoluțiune, posibil că s'ar puté esoperá vre o câți va oficiali. Altcum nu ne facem ilusiuni. De când comitele Pogány e în Deva, sistematice funcționarii români au scădut, încât au rěmas nu mai vre-o 4—5 inși, de cari e lipsă neapěrată la comitat.

Clica celor din fruntea comitatului, și dróia de competenți magiari la oficii, face ca sě nu mai fie loc și pentru români.

Altcum trebue sě constatăm, că tineretul român din comitat, vědênd ce sórte au funcționarii români în acest comitat, și aceia, cari au studiat „jura“ parte au apucat pre cariera advocațială, și nu se imbulzesc la oficii în administrațiune, parte au trecut în alte comitate, éră alți tineri au mers și s'au aplicat pe alte cariere, ca medicina, comerț.

Sě nu se mire dară magiarii din fruntea comitatului, că tinerii români din comitat, nu au dorul de a întrá la administrațiune. Pănă acum li s'a închis ușa, și s'au au trecut munții sau se aplicară la alte cariere.

De altmintrelea și puținii, cari îi avem, nu avem speranță a fi aleși. *Corespondentul.*

Varietăți.

* (Dela Curte). După ultimele dispozițiuni familia domnitóre petrece sěrbătorile Crăciunului în Miramare. Familia a sosit în Miramare în haine de doliu.

* Maj. Sa s'a îndurat preagrațios a dăruí pe séma bisericei greco orientale din Togeș 150 fl.

* (Necrolog.) Cu inima frântă de durere aducem la cunoscința tuturor amicilor și cunoscuților, că astădi la 10 óre a. m. după un morb îndelungat și dureros, și-a dat nobilul seu suflet în mânile creatoriului preaiubitul nostru soț, tată și frate *Victor Pipoș* consiliar reg. de contabilitate în pensiune după un serviciu activ de aprópe 40 de ani, împlinit cu mare zel, în anul al 65-lea al vieții și al 36-lea al fericitei căsătorii.

Remășițele pămêntesci ale acestui bărbat bun și ințelept se vor aședá spre eternă odichnă în cimiteriul gr. or. din loc, Marți în 24 Decembre st n. a. c. la órele 2 d. a.

Ah, ne-ai părăsit scumpul nostru tată, care erai spriginul puternic al familiei tale, dar inima orfanilor tei nu se póte despărțí de tine, ci în virtutea iubirii sale nemărginite vrea sě străbată prin gliile mormêntului și sě te însoțéscă pe tainicul drum al veciniciei. Pe cât de laboriósă și plină de suferințe ți a fost viața, pre atât de lin fie ți somnul; memoria ta va fi binecuvêntată de noi, și ferbinți lacrime vom věrsá pe mormêntul teu pănă la revedere!

Alba-Iulia, în 22 Decembre st. n. 1889.

Věduva: Zinca Pipoș născ. Tatárczi, ca soție, cu fii: Dr. Petru Pipoș, profesor la institutul teologic pedagogic în Arad; Gavril Pipoș, oficiant de finanțe în T.-Kanizsa și cu fica: Elena Pipoș; Petru Pipoș, jude la tabla reg, Vasile Pipoș, protopresbiter, věd. Elisa Nemeș născută Pipoș, věd. Eufemia Man născ. Pipoș ca frați și surori.

—Ioan Popescu, paroch gr. or. ca soțiu, Leo, Iosif și Rafila măr. Deac ca fii, Ciril Deac, preot gr. cath. ca ginere, și Sofronia Popescu născ. Maier ca noră, în numele lor, precum și a numěroșilor consângeni, cu inima frântă de dorere, fac cunoscut, că mult iubita lor soție, mamă și sócră *Maria Popescu* năs. *Șandor* in urma unui morb greu și îndelungat de inimă și-a dat sufletul în mânile Creatoriului Luni în 11/23 Decembre a. c. la 2 óre postmeridiane, în al 55-lea an al etății și al 38 lea al fericitei sale căsătorii.

Remășițele pămêntesci se vor aședá la 13/25 Decembre a. c. la 1 óră d. a., în cimiteriul gr. or. din Deda, pentru repaos etern.

Deda, în 11/23 Decembre 1889.

* (Limba română la gimnasiul din Cluș). Foile „patriotrice“ saltă de bucurie, că din bugetul gimnasiului catolic din Cluș consiliul de direcțiune al statului catolic a sters suma, care figura ca remunerațiune pentru propunerea limbei române.

* (O dispărere enigmatică) La timpul seu am fost luat și noi notiță după „Gazeta Transilvaniei“, că pe fostul redactor al „Tribunei“ și mare factor politic, Adrian Cașolțan, pentru unele escrocherii poliția din Deeș l'a pus la rěcóre. Mai dilele trecute pe o cale privată óre-care ne-a venit la cunoscință, că după-ce a fost arestat, s'a cerut în audiență la comitele suprem br. Desideriu Bánffy, și se crede, că în urma acestei audiențe ar fi fost pus pe picior liber. La tot casul ar fi de interes sě se scie, ce e positiv din tóte acestea, și ne mirăm, că dintr'atâta inteligință română, ce se află, în Deeș, nime nu sě află, care sě arete starea adevěrată a lucrului.

* (Restaurarea comit. Brașov). Precum scrie „Gaz. Trans“ s'a facut Luni și s'au ales tot funcționarii de pănă acum. La postul de fiscal membrii românii au propus sě se alégă cu aclamațiune dl Ioan Lenger, dar maioritatea, carele săséscă, a ales pe fiscalul de pănă acum.

întrá în mine: că Dumnedeu te-au lăsat: și binele ți-au dat: și pre tine te au oprit: din pomul vieții sě nu mânânci: cel din mijlocul raiului: din frumsețа mirosului: ce căci tu n'ai ascultat: pentru acea s'au măniat: și afară te au dat: și pre tine te au pedepsit: și din mine afară te au gonit: ce te du Adame dela mine: în lumea bușuluialelor: fiind al ostenelelor: Adam începù a plânge cu lacrimi ca de sânge: și din gură așa dicea: raiule, dulcele meu raiule: duce-m'aș ce nu me îndur: de mirosul florilor: de frumsețа pomilor: de lumina raiului: de frumséța sufletului: Oh pedepsitul de mine: Adam mai tare plângea și din gură așa dicea: cu totul suspina: de dulcéța raiului: și de frumsețele lui: și așa plângea: cât nime nu putea tăcea: ce Domnului sfânt: milă i s'au făcut: și grăind așa dise: ce plângi Adame așa mult: Adam au rěspuns: de binele ce am avut: și acuma l'am perdut: atunci Adam se bucură: și dulcéța în gură întră: și dise Adam: părinte fie-ți și de mine aminte: că eu acum me jelesc: și de tine me veselesc: că tu Dómne mai făcut: și în pomi mai întocmit: în florile cele dulci: că eu nu mai pot uitá: fricósă lumina ta: carea pururea me lumina: ce pentru căci greșì: afară din raiu eșì: pedepsindu-me cu ostenele: în tóte dilele vieții mele: Dómne mărire ție.

Sfêrșitul plângerii lui Adam și al Evei.

Cântarea lui Iosaf când au întrat în pustie.

Primesce-me pustio, ca maica pre fiul seu: întru demnul și tăcětoriul sinul teu, pre mine carele am fugit de réua lumea acésta; Oh preafrumóse pustio! Oh cât te iubì mai vêrtos, decât comórele împěrătesci: și decât poleitele polăți; nu opri pustio cu înfricoșerile tale verdile ramuri ce se clătesc de suflarea a mici vênturi: și me voiu duce în codru întru preafrumósă via ta, și voiu fi ca o féră selbatecă: singur rătăcind și fugind de ómeni: și de acéstă viață cu multe valuri: șědênd, fugînd, și plângênd și jeluindu-me lui Dumnedeu întru adêncul și selbatecul sinul teu.

O Christóse împěratul tuturor nu me lipsi de împěrăția ta cea ceréscă.

Scris-am eu mult pěcătosul logofět Mateiu Voileanu 1740.

Psalmul 136 în versuri.

La apa vavilonului: Jelind de țéra Domnului:
Acolo ședusem și plânsem: La voróvă ce ne strinsem:
Și cu inimă amară: Prin Sion și pentru țéră:
Aducêndu-ne aminte: Plângeam cu lacrimi ferbinte:
Și bucine ferecate: Lăseam prin sălci aninate:
Că acolo ne'ntrebară: Aceia ce ne prădară:
Sě le dicem vers din carte: într'acea strěinătate:
Ca în sfânt muntele Sionul: Cântări ce cântam la Domnul:
Ce nu ni se da'ndemână: A cântá în țéră strěină:
De te-aș uitá țéră sfântă: Atuncea sě fie smintă:
Și dirépta mea sě uite: A schimbá versuri înalte:
Și sě mi se prindă limba: De gingii jelindu-mi scârba:
De te-aș mai puté uitate: Ierusalime cetate:
Înainte de nu te-aș pune: În pomelnic în dile bune:
Și sě nu uiți Dómne sfinte: De Edom ce au dis cuvinte:
Sfintei Cetăți împotrivă: Cu rěu din gură zlobivă:
Risipiți ziduri înalte: Deșertați de bunătate:
Tu fată vavilonéscă: Rěul va sě te tâlnéscă:
Va fi ș'acela'n ferice: Ce-ți va ví sě te strice:
Că ți se va 'ntórce darul: Cum ne-ai închinat păharul:
Când coconii tei de ziduri: vor sdrobí ca neste hârburi:
Slavă sus lui Dumnedeu: și pre pămênt fie pace:
Și'ntre ómeni bună vrere: de acum pănă'n vecie:
Slavă Domnului sě fie: Amin.

(Va urmá.)

* (Binecuvêntare rară). In Huniedóra a născut femeia lui Nicolau Albu doi băeţi şi o fetiţă. Mama şi copii sunt pe deplin sănětoşi.

* Reuniunea de patinat din Sibiiu arangéză aḑi, Joi, o festivitate pe ghiaţă. Biletele de intrare se capětă ḑiua la trafica cea mare şi séra la cassă.

* (Měsurile drastice ale Rusiei.) In urma unei ordonanţe a guvernorului Gurco, toţi cei cari trec cu pasaport din Germania în Rusia au drept sě stea pe pămêntul rusesc numai 8 ḑile şi n'au drept sě pătrundă mai departe în Rusia decât numai trei leghe.

* (Un atentat contra unui factor postal.) În Londra s'a întêmplat înainte cu câteva ḑile un atentat contra unui factor postal în un astfeliu de mod, cum nu s'a mai pomenit dela atentatul Francesconi în Viena. Atentatul din Londra pare a fi fost pregătit cu mare rafinărie, intenţionându se un furt gras, care şi succese. Étă cum raportéză jurnalele englese: Hatton-Garden cuarticul neguţătorilor de diamant a fost scena unui îndrăsneţ atentat asupra unui factor postal. Pe când factorul Smalley care a servit 20 de ani, îşi făcea toura sa de diminéţă, avea sě ducă o epistolă recomandată în casa Nr. 10 în etagiu din strada numită, unui anumit Iames Crosby. Scrisórea avea stampila „Calais". Pe când Crosby subscria recipisa, Smalley fu apucat pe dindărăpt de doi indiviḑi, cari îl strinseră de gât, până 'şi perdù simţirea Când 'şi venì în ori, era încuiat singur în odaie. Crosby şi complicii au dispărut, luând cu ei o sumă considerabilă de bani şi o mulţime de diamante. Factorul dete alarmă, dar până aḑi nu s'a dat de urma furilor, cu tóte că poliţia desfăşură mare energie.

* (Uniformă pentru juḑii regesci.) Ungaria nu voesce sě rĕmână cu nimic îndărăptul Austriei. Şi la noi se ventiléză cestiunea de a purtá oficialii statului uniforme anumite. În unul din numerii mai próspeţi ai ḑiariului „Ugyvédek lapja" vice-preşedintele tribunalului din Budapesta Francisc Székács pledéză pentru a se introduce un vestmênt oficial la judecători. De când e lumea, ḑice dênsul între altele, au câutat ómenii sě dea potestăţii statului o formă esterióră sĕrbătoréscă. Pentru aceea trebue ca şi judele dacă el dă espresiune dreptăţii pedepsesce fărădelegea şi rehabilitéză ordinea de drept, sě apară înaintea partidelor în un port, care sě corĕspundă chemărei sale şi seriosităţii disposiţiunilor sale. Ca haină de oficiu recomândă respectivul domn talarul, din motivul principal, că cu el în localul de oficiu nu se perde mult timp până ce 'l îmbracă şi desbracă şi pe sub el fie-care judecătoriu se póte îmbrăcá, cum îi place.

* (Minele dela Sěcărêmb). „Hunyad" aduce scirea, că o societate englesă va cumpĕrá minele de aur dela Sěcărêmb, atât statul cât şi casa domnitóre 'şi vor vinde cucsele. Minele familiei Drache sunt deja compĕrate.

* (Societăţile de asigurare). Ministrul de comunicaţiune Baross a atras atenţiunea băncilor de asigurare, că se ridică plângeri din tóte părţile din causa, că nu s'ar plătí sumele asigurate, sub diferite pretecste. Ministrul le-a ameninţat, că dacă s'ar mai repetá astfeliu de casuri, va fi necesitat sě ia disposiţiuni ca sě desmênte pe ómeni a se mai asigurá la ori-ce bancă, ci le va recomândá o anumită societate, garantând pentru sumele asigurate.

* (Raportul anual al societăţii „România-Jună" din Viena). Comform aceestu-i raport de pe anul al XIX administrativ (1 Oct. 1888 30 Sept. 1889) societatea a numĕrat 22 membrii fundatori, 73 onorari, 44 emeritaţi şi 40 ordinari, dintre acesti din urmă 14 transilvăneni. Societatea a ţinut 10 şedinţe literare ordinare, una estraordinară şi festivă. Biblioteca conţinea la finea anului 1888/9 946 opuri în 782 volume şi 852 broşure, foi şi reviste a incurs la societate 42. Averea totală în bani a societăţii numĕră 12.215 fl. 61 cr.

* (Lupii.) Din mai multe părţi se semnaléză, că lupii umblă cu dróia în ḑiua mare până prin apropierea satelor şi adeseori causéză pagube mari fără ca ómenii sě-i pótă alungá, nefiindu le permis a umblá cu pusca. Deunăḑile, un ficior, care scăpase dela miliţie fù încungiurat de câţi-va lupi flămênḑi aprópe de comuna sa natală şi mulţămită unei bâte bune s'a putut apĕrá, până ce au alergat ómenii din sat de l'au scăpat şi numai după multă vreme şi-a putut vení în fire. Vênătórele, ce se proiectéză de către vênători ori arêndaşi sunt mai mult numai pentru plăcere.

* (Sămênăturile de tómnă) Din rapórtele intrate la ministrul de agricultură se constată, că sămênăturile în general sunt frumóse. Stricăciune a causat numai frigul, care s'a lăsat înainte de ce sămênăturile steteau sub zăpadă. De altfeliu cu începutul acestei luni a nins peste tot locul şi sămênăturile stau sub zăpadă. Pagube causate de şóreci şi de insecte nu se cunosc.

Bibliografic.

In editura librăriei Nicolau Ciurcu din Braşov a apărut *„Gramatica limbei românesci"*, — sintacsă, etimologie, fonetică, stil, întocmită în dóuĕ cursuri concentrice pentru scólele poporale de Ioan Dariu, învĕţătoriu la scólele centrale române din Brasov. Cursul I pentru anul III-lea şi IV lea de scólă. Ediţia a doua, revĕḑută, corectată şi înavuţită.

Mulţămită publică.

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna" aduce pe calea acésta cele mai călduróse mulţămiri tuturor acelora, cari cu ocasiunea şedinţei sale publice ţinută în 29 Novembre st. v. în memoria Marelui archipăstoriu „Andreiu" au binevoit a contribuí prin oferte marinimóse la înmulţirea averei ei.

Séra la cassă au contribuit următorii domni:

Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc 5 fl.; Ioan Hannia, direct. semin. 2 fl.; Parteniu Cosma, director la „Albina" 2 fl.; Nicanor Frateşiu, protosincel 2 fl.; Nicolae Cristea, asesor consistorial 2 fl.; Zacharia Boiu asesor consistorial 1 fl.; Ioan Popescu, prof. semin. 2 fl.; Ioan Slavici, publicist 2 fl.; şi următórele opuri: 1. „Istoria Metropoliei Moldovei şi Sucevei" de Constantin Erbicean, 2. „Miron Costin, opere complete" 2 tom. de V. A. Ureche, 3. „Manual de poetica română" de G. I. Ionescu Gion. 4. „Aus dem Leben Carmen Sylvas"; Dr. Ioan de Preda, advocat 3 fl; Panteleon Lucuţa, căpitan în pensiune 3 fl; Dr. D. P. Barcian, profes. semin. 1 fl; Mateiu Voilean, referinte scolariu 1 fl; Ioan Ghibu profes. semin. 2 fl; Dr. Remus Rosca, redactor 2 fl.; d-na Ana Moga 3 fl.; Ioan Bădilă, jude regesc 2 fl.; Dr. Ioan Nemeş, advocat 2 fl,; George Dima, profes. semin. 2 fl.; Dr. Ioan Crişan, profes. semin. 1 fl.; Constantin Stezar, căpitan în pensiune 2 fl.; Ioan Popa, advocat 2 fl.; d-na I. Răcuciu 2 fl.; d-na Iustina Olariu 1 fl.; Dr. Nicolae Olariu 1 fl.; Demetriu Cunţan, prof. semin. 1 fl.; George Decian, advocat 2 fl.; Stefan Iosif, director în pensiune 1 fl.; d na Gligor 1 fl.; Eugen Roşca, locotenent 2 fl.; d-şóra Elena Petraşcu 1 fl.; Aron Lupean, 2 fl.; Pompiliu Pipoş, publicist 1 fl.; Dr. Vasile Bologa, profesor 1 fl.; Dr. Petru Span, profesor 1 fl.; dşóra Flórea Rosca, 1 fl.; Dr. Aurel Anca, medic 1 fl.; George Moian, învĕţătoriu pentru lucrul de mână 1 fl.; Ioan Creţu, vice-notariu 1 fl.; d-na Trifan 1 fl.; Simon Popovici, preot militariu 1 fl.; Ilarion Mêţu, amploiat 1 fl.; Petru Simtion, paroch 1 fl.; Ioan Popoviciu, învĕţătoriu „Divina Comedie" de Dante; Demetriu Câmpean, cleric abs. 1 fl.; Ioan Petraşcu căp. în pensiune 50 cr.; Mihail Racotă, oficiant militariu 1 fl.; Eftimie Muntean, birtaş 1 fl.; Dumitru Muntean, cleric estraord. 40 cr.; Florea Cruciţa, croitoriu 50 cr.; Demetriu Muntiu 40 cr.; N. N. 1 fl.; (Donatorul acestui floren neputêndu-se constata s'a pus sub acest nume).

Prin postă, prin comisiunile invitătóre şi pe alte căi au incurs oferte dela următorii Domni.

Preasânţia Sa Nicolae Popea, episcopul Caransebeşului 5 fl.; George Bariţiu, preşedintele „Asociaţiunei transilvane etc." 1 fl.; Ioan Bran de Lemény, comite suprem în pensiune 2 fl.; Elie Măcellariu, consilier aulic 2 fl.; Avram nobil de Casan, colonel 2 fl.; Leontin Simonescu, secretariu metropolitan 1 fl.; d-şóra Dunca 2 fl.; Demetriu Comşa, prof. sem. 2 fl.; Alesandru Lebu, mare proprietariu 3 fl.; Ioan Droc, protopresbiter în Mercurea 5 fl.: Traian Meţian, protopresbiter în Zerneşti 2 fl.; Dr. Liviu Bran de Lemény protopretor în Sĕlişte 2 fl.; Dumitru Moldovan, adm. protopopesc 2 fl.; Dumitru Boiu, mĕsariu 1 fl.; Paul Muntean, căpitan 1 fl.; Stefan Rusu preot în Nasna 1 fl.; Nicolae Henţ, notariu în Sĕlişte 1 fl.; Teofil Tulea, notariu în Hunedóra 1 fl.; Victor Hugo Borger, mĕsariu 2 fl.; Michail Gomboş, proprietariu în Vidra de sus 1 fl., Toma Bêrsan, par. în Dârste 1 fl.; Iosif Gomboş învĕţătoriu 1 fl.

Substrăgênd din venitul total de 115 fl. 80 cr. spesele de 28 fl. 44 cr., resultă un venit curat de 87 fl. 36 cr., şi şi 5 opuri în preţ de circa 30 fl.: la olaltă 117 fl. 36 cr.

Tot cu acésta ocasiune ne ţinem de datorinţă a aduce mulţămită dlui profesor seminarial George Dima, care ca în toţi anii, aşa şi în anul de faţă a binevoit a instruá şi conduce corul, deşi compus din coristi începĕtori, precum şi dlui Ioan Dămian, cleric abs., care ne-a înmulţit programul cu o piesă musicală.

Sibiiu, în 10 Decembre, st. v. 1889.

Pentru comitetul aranjatoriu:

Elie Cristea, preşedinte.

G. Negoescu, secretariu.

Mulţămită publică.

Comitetul parochial gr. or din Ernea săséscă în numele poporului împărtăşit din ajutórele încurse la apelul preotului Veniamin Almăşan publicat în „T. Rom" Nr. 52 după cum arată adeverinţele dto 28 şi 26 Iuniu 1889, îşi împlinesce o plăcută datorinţă esprimând şi pe calea acésta mulţămită Escelenţei Sale Inaltprésânţitului archiepiscop şi metropolit şi bunului nostru păstoriu şi părinte Miron Romanul, Institutului de credit şi economie „Albina", precum şi celorlalţi domni, cari cu mare generositate a binevoit a contribuí pentru ajutorarea celor nenorociţi prin incediul din comuna Ernea săséscă, aducêndu-le cea mai căldurósă mulţămită, asigurându-i de deosebita nóstră stimă şi recunoscinţă şi dorind ca bunul Dumneḑeu sĕ le rĕsplătéscă însutit binfacerile lor.

Ernea saséscă, 15 Novembre, 1889.

In numele comitetului parochial:

V. Almăşan.

Adeverinţă *).

Indiviḑii păgubiţi prin foc din Ernea-săséscă, cari obvin în lista de faţă înşiraţi recunosc a fi primit prin mâna dlui preot Veniamin Almăşan ca ajutoriu fiesce carele suma de 3 fl. 70 cr. Acésta faptă o întărim prin subscrierea proprie.

Nicolau Stef cu Petru, Avram Stef, Pavel Dêrlosan, Sofron Ioanaş, Ana Kis, Sinefta Todoran, George Todoran, Ioaniche Sas, Gligor Sas, Duda Ilie, Ioan Sas (Crăciun), Ioan Deac, Aldea Nicolae, Maier Parchirie, Avram Satrariu, Iacob Satrariu, Stef Toma, Maier Gavrilă, Aladea Macedon, Kis Vasalica, Duda Zaharie, Maier Andreiu cu Bertea Nonu, Nicolae Dengulea cu Ioan, Maier Tóder (herca) Nicolae Sas (a Savului,) Derlosan Gavrilă, Derlosan Safta, Kis Gavrilă, Rus Aron, Tóder Tocaciu, Morariu Ioan, Maier Nonu, Gligor Nicolae şi Stefan, Ilisie Kis, Nicolae Sas (Crăciun), Maier Florea, Sas Vasalica (Crăciun), Bacilă Magdalina, Todoran Pătruţiu, Stancu Ioan, Deac Iosif, ér Ilie Sas 4 fl. 4 cr.

Ernea săséscă, în 28 Maiu, 1889.

Vasilie Sancu, jude comunal

I. Ban, ca martor.

Adeverinţă.

despre împărţirea vestmintelor colectate din Sân-Petru cari s'a împarţit lui:

Bertea Nonu una rochie roşie, Satrar Iacob, una cămeşe, Dengulea Nicolae una păreche ismene, Bêrsan Tóder una cămaşe şi ismene, Maier Nonu una ie de copile, ismene şi o cămaşe, Gligor Stefan cămaşă şi un stergariu, Maier Androiu 2 cămeşi, Maier Tóder 1 cămaşe 1 ismene, Deac Forica 1 cămaşe, Stef Toma o cămaşe, Săstrar Iacob jun: 1 cămaşe, Sastrar Avram 1 cămaşe, Dengulea Nicolae clicină, Deac Florica o cămaşe şi un stergariu de cap, Vasilica Chis, 2 părechi ismene şi 2 stergare, Zacharie Duda 3½ coţi pânză, Avram Rusu 4 coţi de pânză, Deac Catalina o ie, Maier Tóder un stergariu.

Ernea-săséscă, 26/6 1889.

Vasilie Sancu, jude comunal.

Ioan Ban, martore.

---

*) La timpul seu am cuitat în fóia nóstră primirea ofertelor întrate pentru păgubiţii prin foc din Ernea-săséscă, ér acéstă adeverinţă servesce şi pentru noi de un document că ofertele întrate a ajuns la menţiunea lor. Red.

MONITOR. 49

Calendariul sĕptemânii

17 — 23 Decembre.

17 Duminecă: Profetul Daniil, Anania, Azasia, Misail, Patermutiu, Copri, Alecsandru, Dunale, Iachu, Dionisiu cel nou, Nichita. *18 Luni*: Sebastian, Zoi, Tragiliu, Nicostrat, Claudiu, Castor, Tiburtiu, Castul, Marcheliu, Marco, Evbiot, Foca, Ermil, Zacheu, Alfiu, Sofia, Michail singelul, Modest. *19 Marţi:* Bonifaţiu, Ilie, Prob, Aris, Timoteiu, Polievet, Evtichiu, Tesalonichi, Trigentiu, Trifon. *20 Mercuri:* Ignatiu, Filogoniu, Ioan cel nou. *21 Joi:* Iuliana, Timistocleu. *22 Vineri:* Anastasia, Chrisogon, Teodota, Zoil. *23 Sâmbătă*: SS. ḑece Martiri din Crit, Pavel archiepiscopul Neochesariei, Naum, Schinon.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 17 Decembre a XXIX-a dela Rusalii, a Sânţilor Strămoşi. Cântările din Octoich tonul 4 şi din Mineiu ale Sânţilor Strămoşi. La Utreniă Polieleu şi Evangelia invierii a 7-a. Catavasia: „Christos se nasce, măriţi-l"

Vineri în 22 Decembre se face cântarea Ciasurilor din ajunul Nascerei Domnului nostru Iisus Christos, liturgie în acésta ḑi nu se face, ci numai Ciasurile şi vecernia la timpul seu.

Loterie.

Marţi în 24 Decembre 1889.

Brünn: **4 82 47 20 8**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 Decembre 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.59	5.56
Napoleon	9 31	9.34

Publicare.

Prin acésta se face cunoscut cumcă în **28 Decembre 1889**, se vor vinde prin licitaţiune publică, **lemne de fag pentru stêngini, de pe 15½ jugĕre, eventual 21 jugĕre** în pădurea comunei **Vestem** numită **Piciora** plus oferentelui, pe lângă depunerea preţului oferit.

Pădurea e situată lângă drumul statului.

Vestem, în 13 Decembre, 1889

[247] 4—4

Oficiul comunal.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strĕinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕțături pentru popor,* culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ḑiariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite povĕțuiri primite dela învĕțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală româ(n)éscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțători și preparanḑi. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douĕ limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strĕine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reerate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sĕ o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheților, învĕțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem-1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 25—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 136 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 15 Decembre.

Restaurațiunea municipielor s'a făcut pretutindenea în tótă țéra, și astădi scriem sub impresiunea alegerilor făcute.

S'a făcut mult svon mai spre tómnă, când voci autorisate au enunciat reforma în administrațiune. Dóue curente puternice s'au pornit, și ca doi dușmani neimpĕcați au inceput a și mĕsura puterile. Amicii autonomiei municipale s'au grupat în o tabĕră, cei ai reformei în alta, și au început lupta deocamdată în presă.

Pre noi acésta luptă nu ne-a putut priví mai de aprópe, deóre ce în viața municipală noi suntem reduși la o rolă fórte neinsemnată, putem dice la o rolă rușinătóre, deóre ce glasul nostru nicăiri nu este audit, interesele generale ale poporului nostru nicăiri nu sunt considerate în aceea mĕsură, în care credem noi, că este în interesul bine ințeles al statului, ca ele se fie considerate.

Putem luá dearêndul comitatele locuite în marea lor preponderanță de români, le putem trece în revistă, spre a constatá proporția dintre amploiați după naționalitate.

In colosul comitat al Hunedórei locuit aprópe numai de români, după cum ne spune o corespondență bine orientată în situațiune, abia vom avea unul sau doi amploiați mai de influință, și puținii cari i-am avut, cu nici un preț nu pot dá inainte, și ni se spune, că se va considerá ca o deosebită grație, dacă vor fi lăsați la oficiile avute.

In comitatul Turda-Arieș, comitat la care aparțin partea preponderantă a munților apuseni, și o mare parte din câmpie, abia avem ca de sĕmênță unul sau doi români, apoi în comitatul Mureș Turda, la care aparține valea Mureșului, până în granița Moldovei, nu avem nici un singur român, la vre-un post de influință.

In inima Transilvaniei, incepênd din munții Bihorului până sus la Borszék, în granița țĕrei, căci o asemenea fâșie formézá aceste dóue comitate locuite în maioritate de români, abia ici-colea dai de un român aplicat la administrațiune.

Tot așa stăm în comitatul Albei inferióre, cu mulțimea de români din valea Ampoiului, și de pe șesul Mureșului până aprópe de Sebes și Orĕstie, așa și dóră și mai rĕu în comitatul Solnoc-Dobâca, cu mulțimea de români de pe valea Șomesului până în Sĕlagiu, așa în comitatul Coșocna, unde abia 3—4 posturi sunt date românilor.

Ajungem la nefericitul comitat al Têrnavei mici, și ne crépă obrazul de rușine, când cetim, că advocatul Zehan, altcum figură simpatică între români și bun amic al ungurilor, în congregațiune s'a sculat, și se rógă se fie reales ca președinte la sedria orfanală președintele de până acum, Vasiliu Moldovan. Am ajuns în acest comitat, care se estinde asupra ambelor Têrnave locuite aprópe esclusiv de români, am ajuns la cerșite pentru un singur oficiu, și acésta cerșire încă ni s'a respins.

In comitatul Têrnava-mare încă nu stăm mai bine. Șovinismul încuibat în ómenii puși în fruntea acestui comitat, s'au se dicem în fruntea ambelor comitate ale Têrnavelor este destul de cunoscut, încât suntem dispensați dela amenunte.

Acésta este icóna cea posomorîtă în vederea căreia am privit la lupta începută între autonomisti și între aderenții reformei.

Pre noi acéstă luptă nu ne-a putut priví mai de aprópe, căci noi la mai rĕu nici în casul denumirei amploiaților nu ne putem asteptá.

Restaurațiunea s'a făcut deci aprópe pretutindenea, și cu puține escepțiuni s'au ales tot amploiații cei vechi. Escepțiunile făcute sunt însĕ în defavorul nostru, căci ni s'a luat și ce credeam până acuma că mai avem.

Am ajuns la o totală desconsiderare aprópe pe tóte terenele.

Ce ne supĕră mai mult este, că suntem cuprinși de un fatalism, care ne póte aduce mari stricăciuni. Suntem cuprinși de o amorțélă chiar și în afacerile municipiali, unde nu ar trebuí sĕ fim pasivi. Așa ne vin plângeri din comit. Alba inf., așa din cel al Hunedórei.

Vom întrá deci în un ciclu de 6 ani tot cu fața posomorîtă, și dacă va fi dat sĕ fi fost acésta cea din urmă restaurațiuue, noi nu avem lacrămi pentru autonomia municipielor.

41

Revista politică.

In ton sĕrbătoresc 'și face presa europénă cu ocasiunea sĕrbătorilor de crăciun darea de sémă asupra evenimentelor, cari mai mult sau mai puțin au contribuit la realisarea spiritului evangelic: Mărire întru cei de sus lui Dumnedeu și pre pămênt pace.

Și nu cu puțină satisfacțiune se accentuézá vorbele ingeresci, când sciut este, cât de ușor se póte clătiná ecuilibrul europén și câte cause s'ar aflá, în care punctul de sprigin al balanției europene nu s'ar defige, când sciut este, câte jertfe se recer și câtă iscusință diplomatică e necesară pentru-ca ecuilibrul sĕ pótă fi susținut.

Dar acésta se póte accentuá numai în general și intru cât privesce direcțiunea politică esternă a diferitelor state europene. Incât privesce relațiunile interne se observă o încordare, care apare de tot vrășmașă chiar și în statele per eminentiam naționale.

In statul nostru icóna relațiunilor interne e zugrăvită cu colori de tot posomorîte. Lupta pentru esistență pare a fi ajuns în cele de pe urmă fase de desvoltare și e purtată cu o desperațiune amară. Ridicarea unei națiuni în contul celoralalte, stirbirea drepturilor cu forța brachială sunt tot lucruri, cari s'au repetat și în anul acesta, in al 1889-lea, decând ingerescul cântec vestia ómenilor bucuria cea mare: bună învoirea între ómeni.

Și ca în statul nostru ungar se urmézá desfășurarea lucrurilor și în Cislaitania, numai cât ele i-au o altă țață, deóre ce acolo tot se mai respectézá, cel puțin de guvern, dacă nu de diferitele naționalități, principiul bunei învoire între tóte naționalitățile, căci așa se sperá numai la consolidarea mai temeinică a monarchiei. Egoismul orb, ce se manifestézá în diferite direcțiuni îl întunecă cu totul și din principiul sănĕtos îl preface în umbră.

Neconsolidate sunt relațiunile interne în statele balcanice, asupra căróra adi întréga Europă 'și aruncă privirea și cari vor mai formá încă multă vreme obiectul amenințărilor pasionate între patentații europei, până-ce un resbel înfricoșat nu va dá un verdict definitiv.

In România animositățile dintre diferitele nuanțe politice sunt mari și vehemente, ér situațiunea guvernului e de tot problematică, prin prea mare iredulitate, ce o a arĕtat senatul și tenacitatea cu care cameră deputaților voesce sĕ apară mai independentă de influința „sacului cu grăunțe“.

Spiritele se vor agitá și mai mult, situațiunea va devení și mai nesigură, căci tocmai în acésta crisă latentă s'a presentat și proiectul pentru darea în judecată a ministeriului Ioan Bratianu, care a ridicat România în șirul statelor moderne și i-a asigurat vada, ce o are în concertul statelor europene. Proiectul a provocat mare sensație și și mai mari miscări, pe cari aderenții dlui Bratianu vor sĕ le generaliseze în țéra întrégă, cu tóte că șeful lor, cu sinceritatea omului drept voesce sĕ se apere în liniste.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

Povestea lui Archirie cu nepotu-seu Anadan.

Adecă eu Archirie învĕțaì pe nepotul meu Anadan, nepot de sor, în dilele lui Sinagrit împĕrat din țara Dorului. Și era Archirie prea înțelept, și boeriu mare la acest împĕrat. Și Dumnedeu nu-i dedese feciori sĕ aibă: ce luà pre nepotu-seu Anadan. Și l'au hrănit tot cu pâne albă și cu miere, și cu vin bun. Și-l crescù, și-l învĕțà carte de biserică. Și începù a-l învĕțá înțelepciune frumósă, și minte sĕ aibă, și-i dise: Fĕtul meu Anadane, pre tată-teu și pre mamă-ta sĕ-i cinstesci, se nu te blasteme, că nu-ți va dá Dumnedeu feciori buni, nice-ți vor lăsa bucatele tale cu blagoslovenie. Fĕtul meu Anadane, și cine va grăí cu tine rĕu, iar tu sĕ-i grăescí și sĕ-i rĕspundi cu blândețe. Că omul năprasnic curênd rĕspunde omului, apoi îi pare rĕu. Fĕtul meu Anadane, când vei slugí la domnul teu, și va fi nebun domnul teu: tu se nu-i dici, că-i nebun, ci cum va dice el, tu așa se faci, că vei fi miluit de dênsul. Fĕtul meu Anadane, sĕ nu fii vorovitoriu înaintea domnu-teu, nici grabnic, că-i greșí, — și fĕtul meu, — la dile mari sĕ mergi la biserică, mai vêrtos sfânta Dummineçă. Fĕtul meu Anadane, când vedi omul plângênd, sĕ mergi acolo, sĕ-l mângăi, și sĕ-i aduci aminte, că va murí și el. Fĕtul meu, când vei fi om mare, tu te plécă cătră toți, că mintea și la mai mare cinste te va scóte înaintea ómenilor. Fĕtul meu Anadane, și mănia nu o vĕrsá curênd, că apoi îți va părea rĕu, Fĕtul meu, ține-ți mânile de furtișaguri, și de ucideri de om, și limba de cuvinte rele. Fĕtul meu, ferescete de curvie, mai vêrtos de muerea cu bărbat, că-ți va mâncá capul. Fĕtul meu, sĕ asculți de omul înțelept, și sĕ-l cinstesci. Fĕtul meu, nu săpa grópa altuia, că apoi vei cădé tu întrênsa. Fĕtul meu, când vei sĕ faci tocmélă, sau niscare-va lucruri bune, sĕ socotesci fórte bine întâi, sĕ nu te grăbesci, sĕ cauți întâi cum va cădé pre urmă, apoi sĕ faci. Fĕtul meu, omul înțelept de-l vei învățá, asculta-te-va: ér nebunul, de l'ai bate cu toiagul, nimica nu scie. Fĕtul meu, sĕ nu iai mită cu aslam, că mită cu aslam orbesce ochii omului, și-i perde sufletul. Fĕtul meu, mai bine cu sluga diréptă și înțeléptă, decât cu fratele nebun, și nedrept și rĕu. Fĕtul meu, mai bine omul sĕ zacă o bólă grea, și rea, decât sĕ lăcuéscă cu muierea-și rĕu. Fĕtul meu, tóte se-ți dai muierei, ér sfatul sĕ nu-ți dai. Fĕtul meu, când vei vrea sĕ grăesci înaintea domnu-teu, se aibă cuvêntul trei porți: una la inimă, alta la grumazi, alta la gură, apoi se grăiesci, că cuvêntul, dacă-l lași din gură, nu-l poți ajunge nice cu calul, nice cu ogarul, nice cu șoimul, ce dacă-l grăesci, este grăit. Fĕtul meu, omul înțelept și sĕrac sĕ-l miluesci, și sĕ-l socotesci, că Dumnedeu este dătătoriu de bucate pentru sĕraci. Fĕtul meu, de vei avé un vecin rĕu, tu sĕ-l cinstesci, că Dumnedeu te va miluí, și nu-ți va puté face nimica rĕu. Fĕtul meu, sĕ nu grăesci cuvinte sprênțare și nedirepte, că minciuna întâi cade ca plumbul în fundul apei, ér apoi iasă ca frunda în fața apei. Fĕtul meu, mai bine este sĕ porți pétră cu înțeleptul, decât sĕ ședi la masă cu nebunul. Fĕtul meu, cine te va loví deoparte preste obraz, tu sĕ întorci și cealaltă parte. Fĕtul meu, cine va aruncá în tine cu pétră, tu aruncă întrênsul cu pâne, că pânea se va întórce la tine, ér pétra se va întórce la el. Fĕtul meu, pre cine vedi, că-ți gândesce ceva rĕu, tu gândesce lui bine, că Dumnedeu va fi cu tine. Fĕtul meu, mai bine omul înțelept sĕ te bată, decât nebunul sĕ te cinstéscă. Fĕtul meu, când mergi la masa omului, sĕ nu ședi mult, că apoi te vor urí: mai bine sĕ le pară rĕu că te duci, decât că ședi. Fĕtul meu, fără arme nóptea sĕ nu umblí nici în o cale, că nu scii ce te va têmpiná. Fĕtul meu, când mergi în cale, sĕ aibi pita ta, sĕ nu te nădăjduesci altuia, că pómele în sinul altuia putredesc și se sdrobesc, și fie ce cu soție nu-i bine. Fĕtul meu, când 'ți spune cineva vre-o învĕțătură bună, ca și când bei apă bună din fântênă rece. Eu Archirie înțeleptul învĕțaì pe nepotul meu Anadan tótă înțelepciunea, și gândì sĕ-l duc la împĕratul! sĕ slujéscă, la Sinagrit împĕrat.

(Va urmá.)

Bulgaria e în stadiul primordial, nimic sigur şi nimic legitimi. Incercările, cari au şi succes de a se cuotá hârtiile de valóre la bursa vieneză şi la cea din Budapesta au aflat atâta resens în cei ce nu pot suferí amestecul austro-ungar în statele din Orient, încât au început a ameninţá cu călcarea tractatului de Berlin, ér în lăuntrul ţĕrei a provocá mereu intrigi şi uneltiri meschine.

Sêrbia pare statul cel mai dubios, care se clatină după vênt şi după forţa influinţei, ce se eserciază din afară. In lăuntrul ei s'au aglomerat o mulţime de strĕini din tóte părţile, în special muntenegreni, bosnieci şi herţegovineni, cari au năvălit spra a-şi căutá pânea de tóte ḑilele şi cari la cas de trebuinţă pot provocá scene turbulente, cari pot dá mult de lucru guvernului şi pot decădé până la casuri acute, când va fi necesară păşirea unei puteri esterne pentru aplanarea lucrurilor. Şi cine stă bun, că emigrările cele mari, ce se fac în Sêrbia nu se fac cu precauţiune politică,şi după un plan intenţionat.

Despre desfăşurarea lucrurilor din Grecia nu s'a vorbit de multă vreme, cu atât mai mult a fost ea obiectul discusiunei în ḑilele din urmă. In camera senatului lucrurile au ajuns până la bătăi formale, preşedintele cabinetului a fost huiduit cu bâta de pe tribună, ér regele s'a vĕḑut constrins sĕ lăţéscă faima, că are de cuget sĕ dimisioneze şi acésta cu intenţiunea de a potolí spiritele şi a năbuşí aspiraţiunile oposiţiunei, carea formézá o falangă din ce în ce tot mai puternică.

Acéstă e priveliscea din statele înşirate, privelişce nu prea favorabilă, căci focul tulburărilor arde mereu sub spusă şi când flacăra va isbucní ea póte cuprinde vatra întrégă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Rĕşinari, 14 Decembre, 1889. Dle redactor! Duminecă în 22 Decembre a ţinut reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului, o adunare după cum acésta la timpul seu, s'a fost anunţat şi prin ḑiare, Ve rog deci dle redactor a publicá acest scurt raport despre acésta adunare.

Intr'adevĕr ţi era mai mult drag se privesci cum cete de cete veniau rĕşinărenii nostri, îmbrăcaţi în cojóce frumóse la sala frumos decorată din partea corpului învĕţătoresc a hotelului comunal, unde aveau ţĕranii sĕ audă sfaturi economice.

Discursul despre „ţinerea vitelor“ ţinut de preşedintele reuniunei, dl Eugen Brote, e vrednic de tótă lauda. Limbagiul d-sale fluent poporal, cunoscinţa, cu care a tractat obiectul, a ţinut pe public într'o continuă ascultare.

Pare că vedeai cum ascultătorii 'i sorbiau vorbele. Incât mi-am putut însemná, voiu cercá a reproduce în reasumat vorbirea dlui E. Brote:

Me bucur, când astăḑi am onóre a presidá a V a intrunire agricolă după întrunirile ţinute în Sĕlişte, Avrig, Apoldul de jos şi Nocrich. Şi bucuria mea este indoită, când acésta o fac în comuna mea natală. Dacă privesc preste d-vóstre, vĕd că lipsesc mulţi din venerabili nostri bĕtrâni, şirurile lor s'au umplut cu d-vóstre, ómenii se schimbă şi cu ei şi impregiurările! Părinţii nostri au purtat negóţe mari, aḑi negoţul a luat alte căi. Ce trebue se facem noi acum? Sĕ stăm cu mânile în sin, până negoţul se va întórce érăşi pe la noi? Nu. Sĕ căutăm isvóre de venit în alte direcţiuni acomodate nóue, şi acestea pot fi numai: „ţinerea vitelor şi lucrarea raţională a pămêntului“ E adevĕrat, că pămênt cultivabil avem puţin. Dară nu sciţi d-vóstre, că sunt comune cu hotar cu mult mai mare ca al nostru şi totuşi sunt sĕrace. Nu pămêntul estins hotăresce, ci lucrarea lui cu pricepere, e lucru de căpetenie.

Aceste cuvinte din urmă mi-au adus aminte de sentinţa, care o am pus în fruntea acestei dări de sémă:

> Un om bun econom, cu tótă sĕrăcia sa e bogat,
> Un om neeconom cu tótă bogăţia sa, e sĕrac

După acésta introducere dl vorbitor s'a oprit mai mult la punctul despre: „ţinerea vitelor“.

Ací a vorbit tot numai şi numai luând în considerare împregiurările, în cari se află rĕşinărenii. Ideile mai remarcabile din cele ḑise ací le reasum în următórele:

E bine sé ţinem vite de soiu bun, sĕ le hrănim şi ţinem bine. Ca sĕ avem vite de soiu bun, ne trebue prăsilă bună; prasila bună se capĕtă numai dacă taurul şi vaca, caprele şi óia sunt ele frumóse şi bine făcute. Vita se hrănesce bine, dacă i se dă nutreţ bun, cu cumpĕt şi regulat. Pentru esposiţia, ce vrem sĕ o ţinem, vitele nu trebuesc îngrăşate, ci bine hrănite Intre nutreţurile pentru vite esceléză nu paiele şi păşii, ci napii, turta de uleiu şi trifoiul. Napii e mai bine se fie sĕmĕnaţi decât sădiţi. Vitele se ţin bine, dacă se curăţă şi se aşéḑă în grajduri cu temperatură potrivită. Căldura mare ca şi rĕcélă mare din grajduri face ca vitele sè tângéscă. Din grajd gunoiul sĕ nu se scótă mai mult timp, numai asternutul sĕ se premenéscă în anumite intervale.

A ḑis multe la acest punct dl vorbitoriu, permiţĕnd ascultătorilor sĕ i pună întrebări, unde vor fi în nedumerire.

Nu voiesc a ve fi d-vóstre numai dascăl, cam aşa ḑise dl E. Brote, dar chiar şi învĕţăcel. D vóstre aveţi esperinţă şi convorbind unii cu alţii ne putem lămurí şí mai bine.

Sfiindu-se ţĕranii a pune întrebări, fură inadins provocaţi se rĕspundă după cunoscinţele lor, la întrebarea: „ce vite trebuesc alese de prăsilă“? La acésta întrebare rĕspunseră după esperinţa lor destul de bine mai mulţi ţĕrani. Fiind că însĕ întrebarea acésta reclamă mai mare lamurire, luà cuvêntul on. d. prof. sem D. Comşa, membru în comitetul contral al reuniunei, şi cu cunoscuta-i dialectică, ḑise cam următórele:

Vita de prăsilă trebue sĕ aibă: cap mic şi frumos, córne scurte şi cam gróse, grumaz frumos, spinare nici deşelată, dar nici cucuiată, trup mai mult lung decât gros. Apoi vita de prăsilă se fie lată în şolduri, sĕ aibă picióre nici prea gróse, dar nici subţiri. Vaca lăptósă nu se cunósce numai după ugerul mare, căci acesta póte fi cărnos. Póte o vită sĕ aibă uger mic şi totuşi se fie lăptósă, numai atunci ugerul se fie móle ca o perină şi vaca se aibă pe burtă vine gróse. Astăḑi e constatat, că laptele din sânge se face.

Intre aplausele publicului, isprăvindu se discursul despre ţinerea vitelor, urmà un alt discurs despre „cultivarea pomilor“, ţinută de dl prof. sem. D. Comşa. Espunerile dsale au fost dovedite şi prin câteva esemplare de pomi, cultivaţi anume după sistema mai nóuă. Şi vorbirea acésta ca şi cealaltă a fost ascultată cu atenţiune şi acomodată impregiurărilor nóstre.

Inainte şi după acest discurs s'au făcut inscrieri de membrii noi. Câţi se vor fi inscris şi în ce categorie, nu sciu.

Ridicându-se şedinţa, vrednicul nostru paroch de aici Iosif Goga în numele seu şi al poporenilor mulţămi celor ce se intereséză de prosperarea economică a poporului românesc. Vorbirea părintelui I. Goga a fost urmată de un puternic întreit „sĕ trăéscă“ din partea celor de faţă.

După şedinţă a fost masă comună, dată din partea comitetului arangiator de aici.

Fiind timpul „suşelelor“ (pecii de carne de óie aite şi puţin afumate) se înţelege, că ele n'au putut lipsí. „Şuşala“ e o bucată proprie rĕşinăréscă, cu care se pot fălì şi la mese cât de mari.

Ca la tóte mesele de feliul acesta aşa şi aici toastele n'au putut lipsí. Primul toast a fost ridicat de preşedintele reuniunei, al doilea de primariul Aleman Dancăş arĕtând bunele sale intenţiuni şi pentru progresul economic al poporaţiunei, punênd la cale în primăvară într'altele şi construirea unei scalde de apă rece de munte. Fiind Sibiiul aprópe, ajunge dacă nu alţii, cel puţin domnii nostri români de acolo vor cercetá scaldele nóstre de apă rece, ca şi care mai bună nu se găsesce în apropiere. Numai laudă şi recunoscinţă póte secerá un asemenea primariu de inimă. S'au mai ridicat şi alte toaste al căror subiect au fost tot cestiunile economice.

Masa a ţinut până cătră 10 óre séra în cea mai vie disposiţie, când domnii din comitetul central al reuniunei au plecat cătră Sibiiu.

Auspiciile sub cari s'au început preparativele pentru esposiţiune fiind bune, ne asigură că şi esposiţia va trebuí sĕ reuşéscă. *Drept-vorbesce.*

Galeş, în 12 Decembre 1889. Dle redactor! Cetind subscrisul în articolul din fruntea „Tel. Rom“ Nr. 126 a c. unele espuneri privitóre la situaţiunea şi chemarea factorilor principali, cari stau în fruntea poporului şi afacerilor nóstre bisericesci şi scolare, dela care atêrnă în cea mai mare parte sórtea şi viitoriul regeneraţiunei pe terenul acestei instituţiunei ce singur ne au mai rĕmas la disposiţie, am aflat a fi de bine şi de interes public a face cunoscut un cas ce s'a petrecut în mai multe rênduri în biserica nóstră la 25 Novembre a. c.

Nu voesc însĕ a o face pentru óre şi care laudă deşartă a ómenilor, ci mai mult de a se puté cineva folosí de asemenea procederi şi mijlóce de care eu m'am folosit şi mi le-am adoptat, pentru de a asigurá încâtva bunăstarea bisericei şi a scólei mie încredinţate.

Incă în anul 1854 am esoperat o donaţie de 160 fl. dela o femeie bĕtrână, Ana Irimie Circel, în anul 1862 tot asemenea dela alta 120 fl pentru biserică după-cum se póte vedea din jurnalul bisericei vechi.

In anul 1869 se desvoltase mai tare ideia, de a se înfiinţá fonduri scolare şi parochiale, şi fiind că tóte promisiunile şi vorbele, ce se ventilau pe atunci, că ar fi sosit timpul, ca şi sórtea acestor instituţiuni sĕ se îmbunătăţéscă, s'au dat însĕ uitărei cu deosebire instituţiunile pentru preoţi. Convenind eu adese cu ómeni de principiul meu de cari eram încunjurat le am spus că cum se întêmplă în tot anul, de vin nesce vagabunḑi de călugări dela Ierusalim şi de prin muntele Athos şi culeg sute şi mii de floreni din comunele nóstre sub firma, că ei îi înscriu în pomelnicul titorilor la mănăstirile lor, dacă cine va depune o anumită sumă în mânile lor.

După unele consultări cu factori principali, Avram Acilenescu ca învĕţătoriu atunci, şi Nicolae Marcu am pus în lucrare următórele disposiţiuni spre înfiinţarea unui fond scolar şi parochial.

Am pregătit un conspect în care sĕ inscrie numele donatoriului titor, suma donată, pomelnic: Vii, morţi, suma o am împărţit în 3 părţi după voinţa donatoriului, la fond scolar, parochial şi al bisericei.

Ca începĕtoriu al acestor disposiţiuni am păşit cu muma mea Paraschiva Dan Răchiţan, care la întrepunerea mea din neinsemnata ei părticică rĕmase de tatăl meu a testat pentru fondul scolar şi parochial o sumă de 40 fl., în părţi egale.

Am dispus pentru acei contribuitori la casul morţii o deosebită ceremonie funebrală, sĕ se spună suma donată în cuvêntarea ocasională, şi mai departe în tot anul sĕ se facă parastas în Dumineca după hramul bisericei, — care cade în 21 Novembre, — cu o deosebită ceremonie pentru cei înduşi în pomelnic.

In şedinţa comitetului parochial din 1870 am dispus al II-lea disc în biserică pentru fondul scolar şi spre scopul acesta în anul 1871 am întreprins la iniţiativa învĕţătoriului de atunci A. Acilenescu cu ocasiunea sânţirei edificiului nou scolariu o colectă cu resultat de 23 fl.

Urmarea acestor disposiţiuni au avut de resultat, că astăḑi fondul scolar numĕră un capital de 2340 fl., cel parochial 540 fl. şi cel bisericesc 2740 deosebit de ce s'au spesat pentru reparatura bisericei şi procurarea orologiului din turnul bisericei, care singur au costat 800 fl.

Am întimpinat cei drept dela început şi până astăḑi multe greutăţi şi chiar neplăceri, din partea unor erezi ai acelor donatori şi în multe casuri mi-am periclitat chiar şi interesul meu personal, dar nici cele mai mari ispite la care eu fără cruţare am fost espus n'au fost în stare a me abate şi a me schimbá întru realisarea intenţiunilor mele, ce mileam adoptat în direcţiunea susmenţionatului scop.

N. Răchiţan
par. gr. or. în Galeş.

Voci simpatice.

Concertul din 11/23 Decembre a. c. al Reuniunei române de cântări din Sibiiu a fost apreţiat de întrégă presa din loc, se înţelege fie-care a accentuat aceea, ce a creḑut că este de cuviinţă sĕ fie apreţiat la acest concert.

Ḑiarul **„Tribuna“**, numĕrul de Mercuri, în rubrica *„Cronică“* după o scire dela curte, apoi după un necrolog, şi după o scire despre unele mine de aur, care sunt de vênḑare în Sĕcărêmb, aduce următórea notiţă edificătóre:

> Aséră şi-a dat reuniunea română de cântări de aici unicul concert ordinariu în anul acesta în sala dela „Musikverein“. Deşi reuniunea duce de un timp încóce mare lipsă de membri activi, domnul dirigent G. Dima şi-a dat de astădată mare silinţă, de a scóte la cale ceva bun cu puterile, de care dispune. Corurile bărbătesci au esecutat piesele din program, dintre care pe una am mai avut prilegiu de a o auḑi şi de altădată, cu destulă esactitate şi numai la corurile micste se observa une-ori lipsa de sopraniste şi altiste suficiente O surprindere ni-au causat soli al dómnei A. M., pe care de mult nu mai eram obicinuiţi a o auḑí cântând solo în concertele reuniunii nóstre Dómna A. M. a cântat cele dóue cântece „Princesa de Edvard Ịrig“ şi „A fost odat' un rege“ de A. Rubinstein cu efect şi s'a îngrigit, ca părţile mai înalte, care trebuiau sĕ formeze órecare greutate pentru cântăréţă, sĕ nu tradeze schimbarea ce natural se produce cu timpul în ceea-ce privesce vocea unei dame. Dómna A. M. a fost viu aplaudată şi chemată. Deasemenea bine au fost cântate şi soli de bas ale domnilor I. D. şi I. P. În special cel din urmă, care nu mai face parte din reuniunea de cântări şi nici nu mai locuesce în Sibiiu, a fost întimpinat îndată la păşirea pe podiu cu aplause frenetice şi îndelungate. Concertul a fost dealtmintrelea slab cercetat, am puté ḑice mai slab ca ori când altădată. Se sperăm însĕ, că reuniunea în curênd va ajunge érá la renumele ce-l avea şi şi interesul publicului român şi strĕin va cresce din nou pentru producţiunile ei.

Ḑiarul **„Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“** de aici tot în numĕrul de Mercuri sub rubrică specială reservată recensiunilor despre concerte aduce următórea recensiune:

„Concertul reuniunei de cântări.“

Sibiiu, 24 Decembre.

Programa concertului pentru membrii, dat eri de reuniunea română de cântări de aici, o a compus dirigentul profesorul Dima cu multă pricepere (feinfühlig) şi o a potrivit cu succes (glücklich) caracterului ḑilei, şi respectabilei forţe de prestaţiune a puterilor de cari dispune. După esecutarea plină de succes (stimmungsvoll) a corului pentru bărbaţi „Nóptea“ de Fr. Schubert au urmat dóue cântări de R. Schumann „Rosa mea“ şi „Tu esti ca o flóre“, cântată de domnul Demianu, a cărui móle şi plină voce de bass am avut plăcuta ocasiune se o lăudăm deja la altă ocasiune. După acésta a esecutat corul micst „Ave verum“, de Mozart, cunoscut în tótă lumea, şi a învins cu o siguritate remarcabilă numerósele greutăţi de intonare ale acestui op, unul dintre cele din urmă de Mozart, care siguritate a ridicat la deplin succes şi Moteta a capella: „Tenebrae factae sunt“ (Mórtea Mântuitoriului) de Michael Haydn. Dómna Dr. Moga a cântat cu gust fin şi cu adêncă concepţiune (mit feinem Geschmack und tiefer Empfindung) dóuě cântări, „Princesa“ de Eduard Grieg, şi „A fost odată un rege“ de Rubinstein, şi a secerat aplause furtunóse.

După corul de bărbaţi: „Cu adevěrat deşertăciune sunt tóte“ de Dima, care atât ca composiţiune, cât şi ca esecutare a fost frumos (gediegen nach Anlage und Durchführung) a urmat esecutarea baladei de Löwe „Călugărul din Pisa“ (Domnul Demianu*), care a fost primită cu aplaus însufleţit. Incheerea o au făcut dóue colinde originale poporale, a căror naivă espresiune s'a mărit în mod însemnat prin lucrarea în patru voci pentru cor micst, făcută de domnul Dima.

Reuniunea română de cântări, precum vedem, a câstigat mulţi membrii noi, şi cu nisuinţa sa de odinióră este însufleţită spre a dá înainte.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Ḑilele de crăciun au fost pentru familia domnitóre o îndoită sěrbătóre, căci d'odată cu aceste ḑile cade şi ḑiua nascerei Maj. Sale împěrătesei-regine. Sěrbătorile crăciunului precum şi ḑiua nascerei Maj. Sale s'a petrecut însě în tótă linistea şi în cerc strêns familiar în castelul din Miramera. Un pom de crăciun a fost împodobit de însaşi archiducesa vĕduvă Stefania, carea în ḑilele trecute suferise de influenţă. Mica archiducesă Elisabeta a primit o păpuşe dela Edinson, carea rosteşte o poesie, compusă de archid. Maria Valeria, logodnica archiducelui Salvator.

* (De ale armatei.) Cu prima Ianuariu sunt inaintaţi la rangul de oficeri în reservă: Macsim Novac, Antoniu Çublic, Iosif Vecerca, Nicolau Pecornic, Vicenţiu Nicola. Ioan Bunea, Ioan Mina, Dumitru Popoviciu, Augustin Berian, A. Baliga, Teodor Elcan, Ioan Stratic, Blasiu Costa, Iosif Marşan, Iosif Lazar, O. Ostian, Corneliu Pecar, Vasile Jurca, Constantin Velcean, Alecsandru Fogolian, Teofil Cioban, Victor Nasta, Ioan Suran, Antonin Stefan, Mihaiu Pinter, Ioan Popoviciu, Andreiu şi Ioan Pinter, Ioan Teger, Victor Rosca şi Iuliu Todorescu.

* (Felicitările în Vatican.) Din incidentul sěrbătorilor Crăciunului papa a primit felicitările corporaţiunilor diferite în Vatican. Bětrânul părinte a combătut în vorbirea sa resbelul declarat bisericei mai cu sémă din partea Italiei şi a accentuat, că acésta ţinută a Italiei 'şi va avé consecinţele sale rele. Intr'o encyclică indrumă la iubirea şi la consolidarea bisericei catolice chiar cu lupta vieţii contra „schismaticilor.“

* (Pregătiri de rěsbel.) Depeşile ce sosesc din Rusia spun că acolo ministrul de resbel a cerut din nou, şi i s'a şi acordat, un credit de 80 milióne ruble pentru cumpěrări de arme. In acelaşi timp se scrie din Odesa, că flota rusă atât pe marea négră cât şi pe cea baltică se va mărí câte cu dóuě cuirasate şi mai multe torpile. Vasele vor fi construite în fabrici rusesci.

* (Un pictor fără mâni). Macsima lui Lessing, că Rafael ar fi fost cel mai mare geniu din lume, dacă din norocire s'ar fi născut fără mâni nu apare paradocsă. Un articol al fóiei „Bazar“ descrie biografia lui Adam Siepen, un tiněr, care arětă cele mai înalte talente în pictură, dar pe care natura îl dărui se lumei fără mâni. Tiněrul, după ce a făcut o bună scólă, zugrăvesce în mod neintrecut folosindu-se de picióre, cu cari din causa elasticităţii lor merge numai cu mari anevoe. Tablourile espuse în timpul din urmă a provocat mare entusiasm în tabera pictorilor.

* (Ascensiunea muntelui Ararat) Jurnalele rusesci naréză o recentă ascensiune a muntelui Ararat, cel mai înalt al platoului armenian, de către un forestier numit Mlokossevitsch, de către fiica sa de 17 ani, fiiul seu de 14 ani şi trei guizi care îi insoţiau.

Ajunşi la o înălţime de 14,000 picióre, băiatul nu a putut urcá Tatăl a putut sě atingă înălţimea de 16,750 picióre. Singură fata şi guizii putură ajunge în vêrful Araratului la 16,917 picióre (5631 metri). Dar intensitatea frigului era astfeliu, că intreprida ascensionistă perdù aprópe cu desěvêrşire cousciinţa şi nu se putù scobori decât fiind transportată de giuzi. „Democraţia.“

* (Crisă în Africa sud-ostică). Din colisiunea intereselor între Anglia şi Portugalia, conflictu' între aceste douĕ state pare tot mai apropiat. Portugesii sub conducerea maiorului Serpa Pinto a înfrânt atacurile englesilor, ér guvernul engles atăcat în abiţie a esmis o circulară cam despreţuitóre a adresa Portugaliei. Portugalia a rěspuns cu punerea la disposiţiune a maiorului duor năi mari şi le pregătesce încă cu altele.

„Cuvênt ocasional“

rostit în şedinţa publică a societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“, din preséra sfântului „Andreiu“ — de Elie Cristea, cler. în curs. III-lea 1)

Ilustră adunare!

> Şi a ḑis Domnul către Moisi: Vĕḑênd am vĕḑut něcasurile poporului în Egipet şi strigarea lor am auḑit .... şi m'am pogorit sě-i scot pe ei din mâna egiptenilor şi sě-i bag pe ei în pămênt bun .... unde curge lapte şi miere. Eşire III. 7. 8.

Poporul român, precum limba, aşa şi credinţa creştină o a adus din Roma, din patria lui străveche. Deodată cu limba a supt el şi simburile credinţei crestine din pepturile mamelor romane.

Aşeḑat în acésta patrie nóuă de împěratul Traian, nu numai a continuat a-şi nutri spiritul cu învĕţăturile cele edificătóre ale religiunei lui Christos, ci întemeindu-şi o biserică bineconsolidată s'a nisuit a atrage în sinul ei şi pe celelalte popóre, cu cari a venit în atingere şi cu cari timp îndelungat a vieţuit în tignă şi armonie.

Dar ceriul senin al românilor în curênd a început a fi acoperit de nori negrii, aducĕtori de vifor şi furtune.

Ḑilele de bucurie pentru naţiunea nóstră, şi în special pentru noi ardelenii, devin tot mai rari, căci după ḑisa evangelistului Marcu: „S'au adunat asupra nóstră neamurile de prin împregiurul nostru, ca sĕ ne pérdă pe noi“.

Abia din când în când sĕ mai revarsă câte o raḑă de lumină printre norii deşi asupra poporului român, dară şi aceia nu era alt ceva decât prevestirea unei sorţi şi mai severe, şi mai triste.

Sufletul ni se umple de amărăciune, când deschiḑênd istoria trecutului nostru cetim, că dinaintea órdelor barbare, cari ca lăcustele nimiciau ce întâlniau, românii au fost siliţi sĕ-şi părăséscă vetrele şi casele lor prefăcute în cenuşe şi sĕ se aşeḑe în mijlocul munţilor şi a codrilor. Retraşi în sinul carpaţilor ospitali făceau sĕ resune délurile şi văile de accentele dureróse ale inimei lor, de acele doine clasice, cari atât de mult caracteriséză sórtea poporului român.

După retragerea órdelor barbare s'au reîntors românii în mare parte ér la şesurile, ce odată le-au părăsit; dar sórtea nu li s'au îmbunătăţit, prigonirile nu au încetat, viéţa nu li s'au îndulcit, din contră, după ḑisa psalmului: „Beutura cu plângere au amestecat.

Suferinţele seculari şi tóte uneltirile viclene nu i-au putut însĕ estermina.

Şi óre cari au fost acei factori, cari în decurs de atâtea vécuri fatale l'au condus prin mijlocul atâtor tempestăţi şi l'au scăpat de perire? Sunt mai mulţi acei factori şi între cei mai puternici biserica.

Biserica a fost asilul de scăpare a românului. Ea a făcut pe poporul român în mijlocul celor mai mari nenorociri sĕ nu despereze, ci sĕ se alipéscă de ea cu cea mai mare încredere; şi acésta a făcut-o românul, pentru-că scia, că biserica sa îi garantéză limba şi naţionalitatea, adecă ceea-ce i este mai scump.

Biserica totdeuna a fost condusă de cuvintele evangelice: „Nu te teme turmă mică (Luca XII 32), pentru-că: „aprópe este Domnul de cei umiliţi şi pe cei smeriţi cu Duchul îi va mântuí.“ (Ps. XXXIII 19). Nu te teme: „căci ochii Domnului sunt spre cei drepţi şi urechile lui spe rugăciunea lor.“ (Ps. XXXIII 16).

Şi poporul român nu s'a temut, căci Domnul totdeuna şi-a îndreptat privirea asupra bisericei, carea-l mângăia, carea ca un stâlp de foc îi mergea înainte şi ca o busólă 'l conducea prin mijlocul celor mai periculóse valuri.

Dar observând contrarii nostri că biserica este o fortăréţă atât de puternică, au început „a-şi îndrepta săgeţile cu preferinţă asupra ei, creḑênd, că căḑênd aceea fortăréţă va cădea împreună şi însaşi naţiunea“ 2)

Incă de pe timpul primului rege ungar s'au făcut încercări de a se împedeca biserica ortodocsă în cursul ei, căci Stefan primul rege primind religiunea apusénă s'a angajat a apĕrá interesele papei în tóte împregiurările; ér Bela IV intreprinsă o persecuţiune formală contra schismaticilor, cum se numiau atunci ortodocsii.

Evenimentele întêmplate la începutul vécului al XVI au schimbat starea lucrurilor şi în Ardél. Ardélul îşi alege principi naţionali, sub cari devine domnitóre confesiunea calvină dar precum mai nainte catolicii, astfeliu încep acum calvinii a „vîna“ după românii iortodocşi; şi ca mai uşor sĕ le succédă planul aduc legi, prin cari religiunea gr. or. e declarată de tolerată „usque ad beneplacitum principis et regnicolarum“- Biserica ortodocsă sĕ pune sub tutoratul superintendentului calvin. Metropolitul e supus volniciei şi discreţiunei aceluia; ba mai mult, avem date, „că protopopii românilor erau siliţi a duce pe superintendentul calvin aşeḑat în scaun pe umeri pănă la sinod. 3)

Pe lângă tótă asprimea legilor şi a persecuţiunilor românii, afară de puţine esceptiuni nu şi-au părăsit credinţa străbună aducêndu-şi aminte de cuvintele poetului: „Cred că treptat se perde a neamului fiinţă, când el se depărtéză de a bunilor credinţă“.

In curênd biserica română începe se respire mai uşor, căci căḑênd domnia principilor naţionali Transilvania ajunge sub casa habsburgică. Leopold dà şi românilor libertate religionară. Acésta împrejurare umplù de bucurie inimile românilor; dară bucuria fù fórte scurtă, căci acum pomenitul împĕrat, crescut sub influinţa Iesuiţilor, dà acelora voie, ca cu ori-ce mijlóce sĕ lucre la convertirea românilor în sinul bisericei apusene, „o armată întrégă de Iesuiţi“, precum sĕ esprimă un bărbat vrednic 4) năvăli asupra românilor, grupându-se mai ales pe lângă capul bisericei lor. Pe acesta precum ne spune un cronicar magiar 5) atâta-l întorseră şi suciră, pănă ce uitând frumósele esemple ale predecesorilor sei, şi jurămêntul solemn, părăsí turma sa. (Va urmá).

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea producţiunei literare musicale arangiate la 3/15 Decembre a. c. de corpul învĕţătoresc dela scóla capitală gr. or. din loc a rosultat pe lângă minimul preţului de întrare, un venit brut în suma de 32 fl. 60 cr. Substragênd spesele împreunate cu arangiarea acelei producţiuni precum şi pe cele avute cu petrecerea cu joc premergĕtóre aceleia în suma de 25 fl. 56 cr. resultă un venit curat de 7 fl. 04 cr. în favorul elevilor sĕraci dela numita scólă.

P. T. domni, cari au binevoit a suprasolví sunt următorii: Dr. Ioan Mihu, advocat, 1 fl., Ioan Nemeş, jude cercual, 1 fl., Ioan Mihaiu, cassariu la inst. „Ardeleana“, 1 fl., Aurel P. Barcianu, contabil la banca „Ardeleana“, 1 fl., Petru Drăghici protonotariu magistratual, 1 fl., George Lucaciu, notariu cercual în Bobâlna, 1 fl., Vasile Bidu, comerciant, 1 fl., Nicolau Nestor, protopresbiter gr. cat. în Orĕştie, 50 cr., Iosif de Orbonaş, pretore 50. cr., Daniil David, senator magistratual, 50 cr. şi Petru Beleiu, notariu cercual în Căstău 50 cr.

Numiţilor domni, precum şi celor cari n'au pregetat a ne onorá cu presenţa, li se aduce şi pe calea acésta cea mai căldurósă mulţămită pentru sprijinirea atât morală cât şi materială a întreprinderii nóstre, asigurându-i că încuragiaţi de cei competenţi ne vom silí şi pe viitoriu a pune la cale astfeliu de conveniri culturale, prin care se putem fi puşi în plăcuta posiţie a împreuna după putinţă binele cu tot ce e plăcut şi folositoriu.

Orĕştie, 12 Decembre 1889.

Pentru corpul învĕţătoresc dela scóla
capitală gr. or:

George Jóndrea,
dir. scol.

Mulţămită publică.

Comitetul parochial român din Sighişóra în şedinţa sa din 12 Novembre a. c. v. a fost pe neasteptate suprins de o faptă nobilă din partea unui domn cetăţên din loc, anume: Domnul Mihail Manchen, vărsători de clopote loco, a cărui firmă esistă încă dela anul 1822, şi care chiar şi în strĕinătate se bucură de un bun renume; a donat pentru tóte naţionalităţile din loc câte un clopot la scólă şi prin urmare şi pentru scóla nóstră, care clopot căpĕtênd o crepătură, acum a fost inlocuit cu altul mai mare şi mai frumos în valóre de 25 fl. v. a. pentru care faptă nobilă subscrisul comitet parochial se vede prea plăcut indemnat a esprimá stimabilului domn donatoriu Michail Manchen, şi pe calea acésta, cea mai adêncă a sa mulţămită şi recunoscinţă.

Din şedinţa comitetului parochial român din Sighişóra, ţinută la 12 Novembre, 1889.

Ioan Muntean, preşedinte.
Ambrosie Stoicovici, notariu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Decembre 1889

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.59	5.67
Napoleon	9 30	9.46

---

*) Recensentul aici este în rătăcire încât privesce persóna, deóre-ce piesa acésta o a cântat domnul Isaia Popa. Red.

1) Aflăm de interes a dá publicităţii acésta lucrare, ce spre acest scop ni s'a pus la disposiţiune din partea autorului, constatând prin acésta la dsa şi un feliu de bun simţ faţă de instituţiunile nóstre bisericesci, în raport cu un coleg al dsale, carele şi-a publicat lucrarea sa în „Tribuna“, în acésta fóie notoric cunoscută ca ostilă bisericei nóstre. Red.

2) Nicolae Popea „Vechia Metropolie“.

3) Petru Maior Istoria bis. pag. 79.

4) Michail Cserei.

5) Nicolae Popea „Vechia Metropolie“,

Nr. 284. [249] 2—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Unguraşului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele ordinare ale parochiei de clasa III-a din Unguraş, carea este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ 'şi va puté ocupá parochia numai după-ce ea va devení vacantă, fiind de present ocupată în mod definitiv;

b) venitele proprii protepresbiterale, care constau din pauşalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archiḑiecesane, din tacsele ordinarie ale visitaţiunei canonice, şi ale visitaţiunei scólelor, din tacsele ordinarie dela nupturienţi şi din alte venite accidentale, computându-se tóte celea de sub b) aprocsimativ la 470 fl.

Aspiranţii la acest post de protopresbiter au a substerne concursele lor Veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificaţiunea normată în § 53 al statutului organic şi în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avĕnd a alătura şi o tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate în § 12 al regulamentului congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Unguraşului, ţinută în Fizeş Sânpetru, la 29 Octobre 1889.

Pavel Roşca, adm. ppresbiteral.
Ioan Andreiu, notariu.

Nr. 8163 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. [251] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedură la alegerea de ppresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. 136 protocolar din 1888 prin acésta sĕ publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de ppresbiter în tractul Făgăraşului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totdeodată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Făgăraş.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele usuate păna acuma ce curg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni ppresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa III a din Făgăraş.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888, avĕnd sĕ subscérnă de odată cu concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiteri § 12.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidecesan în Sibiiu în restimp de 30 ḑile computate dela prima ḑi, ce urméză după publicarea acestui concurs în fóia „Telegraful Român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se i au în censiderare.

Făgăraş, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Făgăraş, ţinută la 24 Novembre st. v. 1889.

Preşedinte: **Iuliu Dan,** adm. prot.
Notariu *Ioan Degenariu,*

Nr. 8203 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

[250] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888 prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Cluşulu

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluş-cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan, şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa III din Cluş-cetate, la care e computată şi locuinţa în natură.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua, ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluş, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Cluş, ţinută la 3 Novembre 1889.

Preşedinte: **Tuliu Roşescu,** adm. ppresb.
Notariu: *Georgiu Prigónă,*

Nr. 8014. Plen.

Se apróbă şi se publică cu acel adaus, că concurenţii mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 410 [253] 1—3

CONCURS.

Pre basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 24 Octobre 1889 Nr. 6963 B. şi a conţelegerei cu comitetul şi sinodul parochial se publică concurs, pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Peleş de clasa III din protopresbiteratul Câmpenilor, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 402 fl., staverit de comitetul şi sinodul parochial.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi substérnă concursele lor cu documentele cerute de legile din vigóre subscrisului oficiu până la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Decembre, 1889

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr 797 [252] 1—3

CONCURS.

Lângă bĕtrânul şi neputinciosul paroch şi fost administrator protopresbiteral Artemiu Crişan din Sânbenedic, tractul Têrnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs de capelan cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Casa, curtea şi grădina parochială, în mărime de 890 °□, pivniţă cu şopru şi şură în folosul parochului actual până trăesce	fl. 100.—
2. Porţiunea canonică comasată: arătoriu şi fênaţ în mărime de 7 jugĕre 817 °□, din cari 3 jugĕre 1208 °□ rĕmân în folosinţa parochului actual până trăesce; totul computat cu venit de	fl. 150.—
3. Folosinţa cimiteriului nou de 2 jugĕre 613 °□, cu venit de	fl. 35.—
4. Casa cu 3 încăperi, curtea şi cimiteriul vechiu din jurul bisericei, în mărime de 725 °□ în folosul capelanului până la mórtea parochului actual, computate cu venit de	fl. 30.—
5. Dela 60 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 1 fl.	fl. 60—
6. Dela 90 familii câte o ḑi de lucru à 20 cr. .	fl 18—
7. Tóte celelalte venite stolare statorite în şedinţa sinodului parochial din 28 Novembre a. c. computate în sumă de	fl. 193—
Suma totală .	fl. 624.—

Subtragêndu-se venitele reservate pentru paroch de sub punctul 1 şi 2 175 fl.; rĕmân pentru capelan 449 fl.

Doritorii de a ocupá acest post de capelan au sĕ-şi trimită suplicele lor la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre în Cetatea de baltă (Kükülővár) instruate cu documentele necesare conform „Statutului organic“ şi a legilor în vigóre până la terminul suscitat.

Dela concurenţi se recere sĕ se presenteze odată ori de dóue ori în comună, spre a-şi arătá desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

Sânbenedic, 29 Novembre, 1889.

Pentru comitetul parochial:
Artemiu Crişan, preşed. comit. parochial.
Solomon Crişan, notariu.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral concernente.

Cetatea de baltă, 30 Novembre, 1889

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 381 [254] 1—3

CONCURS.

Neputêndu se conferí, din lipsa de concurenţi, cele dóue ajtóre de câte 100 fl. pe an, pentru care s'a publicat concurs sub Nr. 311/1889, pt. III prin acésta se escrie de nou concurs la dóue ajutóre à fl. 100 pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecţioná în o măestrie de lemnărie mai perfecţionată, facerea de cruci şi colonade, şi învĕlişe de case după sisteme moderne, sculptură în lemn sau strugărie mai perfecţionată.

Aspiranţii la aceste ajutóre au sĕ şi trimită suplicele lor la Comitetul Associaţiunei transilvane în Sibiiu până la 1 Februariu 1890, însoţite de următórele documente:

a) Atestat pe botez în original sau în copie legalisată;

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕţătură la una din specilităţile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferóire clasei a IV a elementară nu se vor luá în considerare;

c) Atestat, că sĕ află lucrând la vre-un măestru sau institut de acéstă specialitate şi cu ce succes;

d) Atestat de sĕrăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan;

e) Atestat de moralitate dela autorităţile competente;

f) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că se deobligă a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor fi perfecţionat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenţii cu cualificaţiunea egală se vor preferí tinerii născuţi în munţii apuseni ai Transilvaniei.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 21 Decembre n. 1889.

G. Bariţiu, presedinte.
Dr. I. Crişian, secretariu II.

GRATIS! GRATIS! GRATIS!

300
Anecdote şi glume
se dau tuturor acelora cari cumpĕră
65
de
Anecdote şi glume
à 1 cr.

Câştig mai mare nu póte fi
Pentru o nimica tótă a se înveselí!?

Dar se ne înţelegem!

A eşit de sub tipăriu o carte stêrnitóre de veseliă şi bucuriă, care pórtă titlul şi cuprinde

365 anecdote şi glume
adunate, prelucrate şi arangiate
de
TITU V. GHEAJA

Cuprinsul acestei cărţi este forte petrecătotiu, aşa că cetind numai o faţă din ea, cautā sĕ rîḑi ori-cât ai fi fost de necăjit şi mâchnit.

Şi acéstă carte de aşa mare preţ pentru lumea nĕcăjită şi amarîtă, se vinde

numai cu 65 cr.
la [255] 1—5
Cancelaria Negruţiu,
în Gherla—Sz.-ujvár.

Calic cel ce nu abonéză „Calicul“
ḑiar humoristic şi satiric cu multe ilustraţiuni,
anul al X-lea
cu preţul de **3 fl.** sau **7 franci** pe an.

Cel ce abonéză „Calicul“ rîde şi pe dógă morţii de s'ar dógele dela bute.

Abonanţii, care ne trimit întreg abonamentul de **3 fl.,** *sau* **7 franci** *deodată primesc*

„Calendariul Calicului pe anul 1890“

pe deasupra, ca fuiorul popii, adecă gratis, espedat franco. Altcum „Calendariul Calicului“ costă **36 cr.** sau **1 franc.**

☞ **Numĕrul prim al „Calicului“ îl espedăm tuturor celor ce ni-l cer, ca numĕr de probă gratis.**

A se adresa la Sibiiu.

[256] 1—3 „Administraţiunea Calicului.“

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 137 Sibiiu, Marți 19/31 Decembre 1889. *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 18 Decembre.

Sunt unele lucruri în viața nóstră bisericéscă, cari trebue sulevate și pe calea ḑiaristică, și după cum se presintă, trebue susținute s'au cumbătute de timpuriu, ca sĕ nu apuce a prinde rădăcini prea adânci.

De astădată indigităm un rĕu, care la tot casul trebue îndreptat sĕ nu se generaliseze.

Este vorba de procederea la instituirea de învĕțători definitivi.

Din mai multe părți ni s'a comunicat unele abusuri in acéstă privință, cari dacă s'ar practicá, numai urmări funeste pot sĕ aibă pentru îmbunătățirea stărei instrucțiunei nóstre poporale, pentru care cu atâta intețire se lucră, și atâtea jertfe se prestau și din partea poporului, și și din partea bisericei preste tot. Ni se comunică anume, că după-ce se fac cele de lipsă pentru escrierea de concurse, în terminul prescris de lege de regulă sĕ și presentéză la concurs ómeni cualificați și necualificați.

Décă însĕ organele chemate cu esecutarea actului de alegere vor ca și mai departe sĕ susțină în postul de învĕțătoriu un om fără cualificațiunea recerută de lege, atunci spun celor ce se presentéză la concurs, că deja acolo este cutare și cutare om, care sĕ bucură de încrederea poporului, are conecsiuni de rudenii și așa nu-i póte garantá că va reușí, și așa nu-i dă sfatul sĕ competeze la aceea stațiune.

Ce se facă un candidat în casul acesta, decât ca sĕ și vadă de altă stațiune. Așa apoi se întêmplă de espiră concursul, ómenii aștéptă sĕ se facă alegerea, dar se trezesc cu un ordin protopopesc, că deóre-ce nu a competat nimene la cutare post, se institue de nou fostul învĕțătoriu, ér în mod provisoriu pe un an.

În chipul acesta se face ilusorie alegerea, în chipul acesta poporul escrie an după an concursul, dar nu se alege decât cu spesele impreunate cu acésta procedură, și nu va vedé stabilindu-se odată un învĕțătoriu cum se cade în parochiă; o procedere acésta în detrimentul scólei, în detrimentul poporului și în detrimentul constituțiunei nóstre celei frumóse bisericesci.

Când îndigităm rĕul acesta dorim ca sĕ încete pentru viitoriu, și pentru eventuala stirpire a acestei procederi condamnabile, nu aflăm altă modalitate mai recomandabile, decât ca casurile ce s'ar iví sĕ se arete la autoritatea nóstră bisericéscă, ca acésta sĕ pótă întrevení și pedepsí pe cel vinovat după merit.

Este un lucru cu greu de creḑut după a nóstră părere, că se pot întêmplá și lucruri de aceste, dar ele totuși se întêmplă și dacă se întêmplă, trebue pus degetul pe rană, trebue pus cuțitul chiar, ca sĕ se tăie ce e putred până nu prinde a provocá în popor disgust și neincredere față de organele chemate a esecutá legea, căci prins odată rădăcini, e cu greu de a mai face poporul se crédă, că se lucră cu bunăvoință la fericirea poporului.

De ani de ḑile ne plângem, că nu putem instituí învĕțători definitivi, dar nu ne am putut închipuí, că și cause de aceste pot fi, cari sĕ pun în calea instituirilor definitive.

Noi scim aprețiá neajunsurile de tot soiul ce se ivesc în administrațiunea afacerilor bisericesci, și scim aprețiá sarcinile ce zac pe umerii organelor nóstre bisericesci, dar trebue sĕ luăm posiție hotarîtă, unde ni se presântă bănueli de necorectitate, sau chiar rea voință față de una sau altă instituțiune.

Astfel de lucruri se pot practisá la comitate, aceste abusuri le pot face strĕinii, dar noi și organele nóstre nu ar trebuí se le facem odată cu capul, și cu atât mai puțin sĕ le suferim. Lege avem și după ea trebue sĕ lucrăm, dacă nu voim sĕ trecem de nisce speculanți în ochii poporului. Credem, că cei pe cari i privesce, ne vor înțelege.

42 7717

Revista politică.

Comform dispositiunei, ce o a luat guvernul Boemiei, cont. Thun, alegerile de întregire se vor face în ajunul anului nou. Din tóte părțile se fac pregătiri pentru reușirea deputaților, cari au fost repășit din dietă și totodată se fac pregătiri și pentru a se ajunge la o aplanare a lucrurilor. Deputatul Plener, marele pangermanist a sosit în Praga pentru de a luá și dênsul parte la activitatea, ce o desfășură colegii sei de principiu.

Intre polonii și rutenii Galiției se pórtă o mare dușmănie, care a ajuns până la amenințări formale. Rutenii pretind ca în ținuturile locuite de ei limba pe tóte terenele administrațiunei sĕ fie cea ruténă, ér polonii, cari pórtă gândul sĕ asimileze tot, au devenit și mai îndârgiți în politica, ce o urmăresc.

De altfeliu polonii pórtă gândul sĕ poloniseze și Bucovina și în direcțiunea acésta sunt ei spriginiți și de cehi. Acestia pretind ca universitatea din Cernăuți sĕ se transfereze la Brün, polonii, cari vĕd în universitate un stâlp al germanismului vor sprigini reciproc pretensiunile cehilor.

De cât-va timp Galiția a devenit de tot agreată din partea Rusiei. Ḑiarele ruse se ocupă mereu cu situațiunea critică financiară din Galiția și îndémnă pe ruși la jertfe bănesti pentru frații lor, cari gem sub jugul austriac totdeodată însĕ le imputá acestora, că ei mai astéptă dela Viena restaurarea statului lor, uitesc la frați lor din Polonia rusésca în ce stare bună materială se află, încât sunt demni de invidiat, și nici prin gând nu le mai trece de a mai formá un stat independent. La stăruiuțele guvernului Ignatieff s'au și împărțit între locuitorii Galiției mai multe sume cousiderabile de bani.

Pentru sprigininirea slavilor lucréză din tóte puterile și societatea de binefacere rusésca. Acésta a ținut la 22 l. c. adunarea anuală în Petersburg, la care a luat parte între alții, representantul sêrbesc, Sirainic, marele rusofil Zankoff și alți representanți strĕini. Ca de obiceiu decurse și acésta adunare cu demonstrațiuni însuflețite „pentru frații slavi“. Intre altele s'a cetit și un apel, în care se arată stările nelegitime ale slavilor din Bucovina și ale altora supuși jugului strĕin, ér la urmă apeléză la ajutoriu pentru „frații din Galiția și din Muntenegru“, cari sunt espuși peirei din causa fómetei. Profesorul Palmia vorbí pentru monumentul lui Hus și pentru cehii tineri, cari înclină la Rusia.

Agitațiunile foilor rusesci pentru provinciile ocupate continuă în mod sistematic. „Slavanskija Is-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Povestea lui Archirie cu nepotu-seu Anadan.

(Urmare.)

Și l'am dus de l'am cortenit la dênsul, și am ḑis: Dómne, voia mi se slujască nepotu-meu Anadan în locul meu, că eu sunt bĕtrân, éră el este tinĕr de mai póte slují. Eu voiu sĕ me ert dela împĕrăția ta sĕ me duc la casele mele sĕ me odichnesc. Éră împĕratul ḑise: Fii ertat Archirie, și pasă la curțile tale de te odichnesce. Éră când vei trebuí și te voiu chemá, tu sĕ vii. Éră nepotul teu va slují și va fi boeriu mare la mine. Și se închinà Archirie, și-și luà ḑiua bună, și se duse la casele sale, și ședea de se odichnea. Éră nepotu-seu Anadan gândí rĕu asupra unchiu-seu lui Archirie, și socotí cum va face ca sĕ-l pérḑă, și sĕ fie el volnic pre avuția unchiu-seu. Și șeḑù de scrise carte mincinósă, și o pecetluì cu pecetea împĕratului, și o trimise la unchiu-seu Archirie. Și scria în carte așa: Eu, Sinagrit împĕrat, scriu la tine Archirie înțelept sănătate, și bunătate, ca la nădeșdea nóstră, și în ce cias vei vedé cartea nóstră, tu într'acel cias sĕ te scoli de acolo cu tótă țara ta, cu óste cum vei scí mai tare și mai curênd se vii la mine, că me împresură óste grea dela turci. Și dacă vĕḑù Archirie cartea lui Sinagrit împĕrat: îndată creḑù, și-și strînse óste mare fórte, și purcese la domnu-seu la Sinagrit împĕrat într'ajutoriu. Și dacă se apropià Archirie cu ostile de cetate, éră Anadan merse la împĕratul, și pîrì pre Archirie, și ḑise: Dómne împĕrate, óre scii Măria-Ta, că unchiu-meu Archirie s'au sculat de a strîns óste mare, și vine cu óste pre capul împĕrăției tale, sĕ te prinḑă și sĕ te taie, și sĕ se pue el împĕrat. Éră Sinagrit, împĕrat grăì: óre póte sĕ fie așa, éră Anadan ḑise: De nu me creḑi, se cauți că vei vedé óstea lui viind la cetate. Și se spăimêntà împĕratul fórte rĕu, și nu scia ce se facă. Și ḑise împĕratul, Anadane cum voiu face, că vine unchiu-teu cu óste pre mine. Anadan ḑise, merge-voi eu la dênsul, și-l voi mângăià cu cuvinte bune și dulci, și-l voi aduce la împĕrățiata. Impĕratul ḑise: De-l vei aduce tu la mine, mai mare boeriu decât tine nu va fi altul nici unul la mine.

Și se duse Anadan la unchiu-seu Archirie, și se sărutară, și ḑise: Bine ai venit Părintele meu, și-și dete sănătate dela împĕratul, și-i ḑise: Bine ai venit, pare-i bine împĕratului de tine, că ai venit. Și așa au ḑis împĕratul sĕ mergi tu singur cu mine la dênsul, éră oștile sĕ le lași aicia, sĕ priviți amêndoi de acolo cu împĕratul. Archirie creḑù și merseră amêndoi la împĕrătul, și-și lăsară óstea pre loc. Și dacă sosì Archirie la împĕratul, se închinà înaintea împĕratului, și-l întrebà pre împĕratul de sănĕtate. Éră împĕratul aciași începù a-l pedepsí pre Archirie și-i ḑise: Bine este Archirie sĕ vii cu óstea pre mine sĕ me scoți din împĕrăția mea.

Cred, tu ai fost miluit de tată-meu, și de mine, și decât tine la cinste nu mai era altul nime și mai mare boeriu, éră acum tu ai vrut sĕ-mi mânânci capul meu, ci-ți vei mâncá capul teu, și acum capul teu voiu sĕ-ți taiu. Ér Archirie nu putù nimica se rĕspundă, ci numai ce apucă de rĕspunse, nu sciu nimica Dómne. Și începù și nepotu-sĕu Anadan a-l pedepsí, și-i ḑise: îmbĕtrănit-ai, mintea-ți-ai perdut, cum nu putu-și rĕspunde Domnu-teu nimic. Împĕratul ḑise: Anadane cum se cade unchiu-teu, judecă-l, că-i esti nepot. Anadan ḑise: Că i se cade sĕ-i tai capul, și sĕ-l depărtezi 300 de coți dela trup. Și așa ḑise împĕratul armașului celui mare îndată sĕ-i taie capul, și sĕ-l delunge dela trup 300 de coți, cum 'i județul. Și luà armașul pre Archirie, și-l legà, și-l scóse afară. Ér Archirie ḑise către armaș, frate scii, că óre-când mult bine ți-am făcut și eu, și ți-am scos capul, sĕ-ți aduci aminte. Ér armașul ḑise: Sciu frate, ce dară cum vom face că cela ce nu face pre ḑisa împĕratului, cu capul plătesce. Ér Archirie ḑise: Mergi la împĕratul și ḑi așa: împĕrate se rógă Archirie sĕ-l lași sĕ-l duc la casa lui, sĕ-l taiu acolo, sĕ-l slujască popii lui, și sĕ-l plângă jupânésa lui și róbele lui, și trupul sĕ-l îngrópe acolo, ér capul eu îl voiu aduce aicia la împĕrăția ta. Și étă eu am un tâlhariu în temnița mea, și-și sémănă cu mine, și-i vei tăiá capul lui, și-l vei aduce la împĕratul, și i vei spune, că mai tăiat.

(Va urmá).

vestija“, organul societăţii de bine facere aduce un memorand cu privire la emigranţii din Bosnia şi Herţegovina, care se va asterne camerilor marilor puteri europene. „P. Viedomosti“ scrie între altele, că numai prin forţă şi teróre mai póte ocârmuí guvernul austriac aceste provincii şi acésta o şi eserciază. Pe sêrbii ortodocsi ii supune la dări grele numai, căci sunt sêrbi, încât restanţele au ajuns sume ne mai audite în raport cu timpul scurt, decând administraţia austriacă a ajuns stăpânitóre. Soldaţii cari fac gardă înaintea caselor, comit cele mai ilegale fapte, populaţiunea a ajuns pradă nu numai fómetei, dar şi catolicismului şi prozelitismului politic. Guvernele europene vor trebuí mai curênd sau mai târḑiu sĕ se ocupe, ca sĕ resolvéscă odată definitiv acésta cestiune.

Crisa din senatul României s'a aplanat. Demisiunea generalului Florescu a fost primită şi senatul şi-a ales preşedinte pe dl Creţulescu, ér între vicepresidenţi pe dl Urechiă. Preşedintele s'a şi presentat la palat cu rĕspunsul la adresă. Regele a rĕspuns, că grija cea dintâiu ce o pórta e bună starea ţĕrei şi că acésta va continuá a o nutrí şi moştenitoriul tronului.

Ce privesce darea in judecată a ministeriului Bratianu încă nu se póte scí, cum se va terminá. Guvernul nu va face cestiune de cabinet din ea, mai mulţi oratori din şirurile guvernamentale vor combate însĕ darea în judecată.

In Brasilia domnesce mare anarchie. Monarchistii au început a înscená tulburări şi cu acésta ocasiune s'a dovedit, că puterea lor încă e mare, de aceea şi continuă cu tulburările Mulţi dintre republicani, neindestuliţi cu politica urmărită de capii revoluţiunei, cari au resturnat dinastia ca se domnéscă despotice, încă s'au rĕsculat. Mai multe ciocniri au avut loc şi numai după mari vărsări de sânge cu ajutoriul miliţiei s'a putut pune întru-câtva capĕt tulburărilor. Guvernul provisor s'a vĕḑut necesitat a anunţá, că contra tulburătorilor se va pronunţá pe viitoriu tribunalul marţial.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Făgăraş, 24 Decembre n. Dle redactor! Reconstituirea oficialilor comitatensi s'a făcut în cele din urmă şi la noi la 23 Decembre a. c. Inainte de a se face alegerea s'au înscenat pregătiri mari, atât din partea magiarilor cât şi din partea românilor, cari de astădată, conduşi de bărbaţi bravi au căutat sĕ şi angageze tóte puterile spre a puté reeşí cu candidaţii, pe cari intenţionau a-i alege. Cu vre-o dóuĕ sĕptĕmâni înainte de ḑiua alegerei s'au ţinut mai multe conferenţe, clubul electoral şi-a formulat apoi programa, pe care a comunicat-o şi conferinţei generale, ce s'a ţinut în preḑiua alegerei Duminecă după améḑi, carea a fost presidată de M. O. D. Iuliu Dan, adm. protopresb. gr. or. şi carea din causa lungilor discusiuni, ce s'au escat, a durat până séra la 7. Lucruri mari însĕ nu s'au putut hotărí cu tóte discusiunile, deóre ce puternicii ḑilei încă 'şi aveau programul lor, dela care nu voiau sĕ lase nici o iotă, şi acest program ni s'a fost comunicat şi nóue într'o conferinţă micstă, la carea din partea românilor au fost chemaţi numai adm. protop. Iuliu Dan, Dr. Micu, Dr. Motoc şi preot. gr. cat. Chişereanu.

Lupta s'a aprins la primul punct al programului, la postul de vice-comite. Ungurii s'au luptat pe mórte şi pe viaţă pentru vice comitele de până acum Dănilă Grămoiu. Cu durere trebue sĕ accentuez, că aici fraţii greco-cat. au făcut cestiune de confesiune, alăturându-se şi ei pe partea magiarilor şi a jidanilor şi protestând pentru candidarea la vice-comite a protonotarului Ioan Turcu, care prin energia sa şi prin tactul seu a făcut mult bine comitatului şi care cu deosebire pentru români e mâna dréptă în tóte cestiunile

Abstrăgênd însĕ dela acésta, dl Turcu e considerat ca cel dintâiu, carele póte dá pept cu afacerile nóstre. Acésta o sciu toţi fórte bine şi nimenea n'a putut sĕ ridice vre-un protest, dar cu tóte acestea la puternicii ḑilei nu le place de dênsul.

Dênsul se bucură însĕ de mare popularitate şi vĕḑênd contrarii că părintele administrator Iuliu Dan şi cu partida sa nu vor sĕ cedeze de loc şi că cu tóte înfricările lor vor rĕmâné tari, au recurs la alte mijóce. Dl Turcu a fost ameninţat, că dacă nu va abḑice până la 7 óre în preḑiua alegerei de a fi candidat la postul de vice-comite, nu va fi ales nici barem protonotariu, ér lucru curios, gr. cath. cu dl comite suprem în frunte au ameninţat şi pe dl administrator, că dacă mai persistă 'l va pârí la Venerabilul consistoriu din Sibiiu ca pe un agitator.

Duminecă séra târḑiu s'a ţinut încă o conferinţă la dl comite suprem, la care au luat parte dintre români: părintele administrator Dan, Dr. Iancu Meţian Dr. Micu, căpitanul i. p. Stanciu, căpit. i. p. Cosgarea şi preot gr. cath. Chişereanu şi aici s'a statorit apoi definitiv programul, ce avea sĕ se presente mâne adunărei generale, lucru tare uşor, după ce dl Turcu a abḑis de a candidá la postul de vice comite.

Acésta abḑicere a pricinuit în tabera contrară mare bucurie, nóue însĕ mare mâchnire, dar nu l'am putut pune în risic.

Adunarea generală s'a deschis Luni la 10 óre. Vice-comitele Grămoiu prin o vorbire a abḑis în numele amploiaţilor, lui i-a rĕspuns judii Tibald şi Gal, cari au mulţămit amploiaţilor pentru serviciile aduse lor, le urmă părintele adm. cu o vorbire frumósă în limba română tot la adresa amploiaţilor. S'a constituit apoi comisiunea candidatóre şi s'a ales din partea adunărei: Iuliu Dan adm. protop. gr. or., adv. Dr. Micu şi căpitan. Stanciu, ér din partea comitelui suprem s'a denumit: Simon Jenő, Zankó Emil şi Könczei Gyula. La propunerea comisiunei s'au aclamat: Dănilă Grămoiu vice comite, Ioan Turcu protonotariu, Aron Poparad I vice-notariu, Benedek Arthur II-lea vice-notariu şi Csató N. III vice-not., Nagy Sándor preşed. scaun. orfanal; Ioan Florea I asesor, Herszényi Bálint II asesor, Grigore Negrea perceptor şi Franz Schneider controlor; protopretori: Aldulea Meţian, Ales. Belle, Herszényi Imre şi Iacob Popeneciu; pretori; Necşa Russ, Borosnyai, Molnár.

După atâta muncă séra s'a ţinut o convenire, în care n'au lipsit nici toastele. Au toastat adm. Iuliu Dan pentru o viĕţă laboriósă a vice-comitelui, Dr. Micu pentru amploiaţi, Nicolau Aron pentru învĕţători, Vicenţiu Grama pentru solidaritate între români, Iosif Pop preot gr. cat. pentru armonia între confesiuni, respective între părintele vicariu V. Raţ şi adm. Iuliu Dan, advocatul Benedek Gyula pentru libertate şi frăţietate, căp. Cosgarea pentru limba română, Benedek pentru coróna sf. Stefan, ér Costi Pop într'un toast nimerit a satirisat pe magiari, luând esemplul: sobolul cu ariciul. *β*

Deda, 14/26 Decembre, 1889. Dle redactor. Erí în 13/25 Decembre a. c. preoţimea, inteliginţa şi poporul din acest ţinut a petrecut la cele eterne pe vrednica preutésă Maria Popescu născ. Şandor.

Serviciul divin s'a început la 1 óră p. m. după tipicul bisericei nóstre, şi a fost esecutat cu cea mai mare punctualitate de către 6 preoţi conduşi de vrednicul nostru protopresbiter Galaction Şagău. După finirea serviciului a urmat cuvêntarea funebră eşită din rostul M. O. D. Galaction Şagău, prin-care a arĕtat în liniamente generale meritele defunctei ca económă şi educătóre a familiei sale, a arĕtat însemnătatea cuvêntului „mamă“, datorinţele mamei în familie şi societate; făcênd aplicări la defuncta, carea cu adevĕrat a fost model de soţie şi mamă.

In decursul serviciului divin cosciugul defunctei era încunjurat de întristatul ei soţ Ioan Popescu, fost administrator protopopesc şi paroch în Deda, de fii sei Leon capelan lângă bĕtrânul seu tată, Iosif, rigorosant în drepturi şi unica sa fică Rafila, măritată după parochul Ciril Deac, apoi de numeroşii sei consângeni şi afini, cari au alergat din mari depărtări spre ai dá iubitei ultimul tribut, vĕrsând câteva lacrimi pe cosciugul şi la mormêntul în veci neuitatei lor: soţie, mamă, cumnată, consângene şi afine.

In veci va fi neuitată de poporul din Deda, pe care l'a ajutorat după putinţe cu mijlóce şi cu sfaturi bune, fiind o adevĕrată mamă a sĕracilor.

Îndemnând pe cei tari la lucru, pe cei neputincioşi ajutându i, pe cei bolnavi şi năcăjiţi mângăindu-i, cu un cuvênt dând poveţe bune tuturor în timp de 38 de ani, cât a fost preutésă în Deda.

Defuncta un model vrednic de imitat în fapte bune, ne-a lăsat comóră în vrednicii sei fii, în cari cu multă îngrigire a sciut sĕ sĕdéscă simţeminte de român, făcêndu i astfeliu membrii folositori bisericei, naţiunei, patriei şi societăţei.

Dee Dḑeu ca astfeliu de mame sĕ fie multe, căci numai aşa vom puté sperá la un viitoriu mai bun.

Defunctei ii ḑic eu şi cu mine toţi aceea câţi au cunoscut-o:

Fi-ei ţĕrina uşóră şi memoria în veci neuitată.!

S. A. Călean.

Incă odată cestiunea meseriaşilor nostri.

Nu pot sĕ me despart de cestiunea acésta înainte de a atinge încă un punct, după mine, fórte momentos în deslegarea cu succes a problemelor atinse în articulii mei, cari au avut de sujet pre meseriaşii nostri şi ridicarea lor la trépta dorită do tot fiiul naţiunei române.

Nu este, nici raţional şi dóră nici potrivit cu resultatele dorite ca sĕ asteptăm binele tot dela alţii, nu este însuşire de om serios, sau de clasa socială seriósă şi cu dor de progres a asteptá sĕ-ţi cadă para în gură.

Acésta cu atât mai puţin just, cu cât, cred eu, că astăḑi suntem sburători, ceea-ce indică, că noi prin noi înşine sĕ ne susţinem şi cultivăm.

Aceste sunt reflecsiunile, cari 'mi veniră în minte, când prinsei condeiul amână, ca de nou sĕ me ocup de meseriaşii nostrii.

Mi se pare, că meseriaşii nostri, prea mult pretind şi asteptă dela cei de un ném cu ei, pe când de altă parte plângerea generală e, că meseriaşilor nostri mai mult le place sĕ petrécă în societăţi strĕine, decât române, ba chiar întră în raporturi de rudenie cu de acestia. Sĕ nu găséscă ei la căsătorie şi o fată de român: de preot, învĕţătoriu, de ţĕran de frunte, carea sĕ fie după inteligenţa sa firéscă cu mult mai superióră unei domnişóre strĕine şi mai recomandabilă din tóte punctele de vedere.

A-şi trage deci atenţiunea tinerilor nostrii meseriaşi asupra acestui punct delicat, fără a voí câtuşi de puţin sĕ esercit prin acésta vre o presiune óre care, căci sciut este, că în nici o afacere luméscă nu este mai periculósă în consecuenţele sale presiunea decât chiar în punctul acesta.

Aprópe în general se accentuéză, că dintre meseriaşii nostri prea puţini 'şi o pricep pe deplin meseria lor şi nenumĕrate încercări a le familiilor române, de a-i sprigini au rĕmas fără resultatul dorit, fiind aceste silite sĕ alerge la strĕinul, carele le ofere şi lucru mai cum se cade şi şi mai solid, ba se susţine, că şi cari lucră mai bine, au însuşirea uriciósă şi descreditóre, de a te amâná de pe o ḑi pe alta chiar ad calendas graecas.

Sunt aceste afirmaţiuni drepte, ori dóră suntem noi prea pretensivi faţă de ai nostri, una din dóuĕ, dar la tot casul sunt cause suficiente, ca sĕ ne tragem bine séma cu ele şi rĕul, unde este, sĕ căutăm sĕ-l vindecăm.

Cum vine de meseriaşii nostrii nu-şi pricep pe deplin meseria? Cari sunt causele acestei apariţiuni? Sunt rĕi măiestrii, la cari îşi primesc instrucţia elementară sau ulterióră? Ori mânaţi de ajutoriu sĕ prea grăbesc cu începerea meseriei pe picióre proprii? Sĕ póte, că sunt rĕi şi măiestrii, la cari 'şi încep şi continuă meseria, se póte că lipsesce şi interesul, faţă de cultivarea lor, tóte se pot, dar decât tóte, mai mult se póte, că tinerii nostri meseriaşi prea de timpuriu mirósă a domnie, sunt prea comoḑi, dar mai pre sus decât tóte, sunt leneşi la picióre.

Aceste scăderi trebue deci indreptate.

Intreb eu, câţi sodali români aud de dorul de a vedé lume mai largă, decât caminul domnului seu? Câţi dintre meseriaşii nostri pot documentá, că au lucrat în Arad, Timişóra, Budapesta, Viena, Berlin sau dóră şi Paris? Puţini de tot!

Acésta este fórte rĕu, de tot rĕu şi înzădar ne vom încercá noi sĕ ajutăm clasei acesteia, când în ea nu este plântat dorul de progres.

Noi bine scim cu toţii, că scóla prea puţin póte sĕ ţi dea în timpul relativ scurt şi dacă nu vom căutá sĕ ne cultivăm mai departe, rĕmânem indĕrĕpt.

Mai mult decât cartea, ne cultivă lumea şi viaţa socială, în carea căutăm sĕ ne învêrtim. Lumea şi viaţa socială însĕ nu vine la noi, dacă nu mergem noi la ea.

Acesta este un punct cam negru în intreg organismul nostru social-cultural, dar pre alţi rami ai vieţii nu se manifestéză cu o aşa evidenţă şi atât de funest în urmări ca şi chiar în ramul industriei, care de sine este avisat la folosirea acestui puternic mijloc cultural.

Judecaţi deci tinerilor meseriaşi serios la acéstă împrejurare, dacă aveţi in vedere binele vostru proprin şi a scumpei naţiuni române!

Étă ve aduc un esemplu, luaţi-l de model şi urmaţi-l în cariera vóstră!

In ḑilele acestea întâlnì în o localitate din loc un tinĕr sibinan, pe care domnul locului îl salută cu multă căldură şi chiar cu espresiunea unei bucurii óre care, a bucuriei, pe carea o simte ori şi care om când îşi revede un cunoscut. Din schimbarea de cuvinte reciproce, putuì se înţeleg, că dînsul este un industriaş care de cinci ani s'a depărtat din locul natal şi a lucrat prin Timişóra, Seghedin, Debreţin, Budapesta, Viena, Triest, München, Dresda şi apoi un an şi jumĕtate în Berlin, timpul cel mai frumos al vieţii sale, cum ḑicea el.

Mi a plăcut mult acest tinĕr, atât pentru cele ce sciá sĕ le enareze cât şi pentru modul, cum sciá el sĕ le enareze.

Câte cunoscinţe nu şi-a câştigat acesta. Cum nu ţi se presenta el ca un bărbat, trecut prin scoli înalte.

Am oftat în inima mea şi m'a durut, că acest tinĕr nu e român, o slăbiciune omenéscă, ce se fac.

Tot atunci am cugetat, că atunci, când reuniunile meseriaşilor nostri s'ar îngrijí de cultivarea acestui simţ, când numai unul mai inteligent, sau doi, ar umbla prin lume, căutându-li-se perfecționarea, acéstă clasă socială, pe carea noi atât am dorit-o și pe carea o stimăm, ar prosperá nespus, spre binele și fericirea némului românesc. *Dr. P. S.*

Convocare.

P. T. membrii ai despĕrțĕmêntului învĕțătoresc din tractul Orĕștiei se învită prin acésta la prima adunare ordinară de despărțemênt, care se va ținé Sâmbătă, în 23 Decembre c. st. v la 9 óre a. m. în edificiul scólei capitale gr. or. din loc cu următoriul

Program:

1. Autenticarea procesului verbal din ședința premergĕtóre;
2. Raportul cassariului despre starea cassei;
3. „Ce póte fi subiectul în propositiune“, prelegere practică din limba română, de Ioan Fleșeriu, învĕțătoriu în Romos.
4. „Desvoltarea inteliginței în elev“, disertațiune de N. Bêrsan, critică de comisiunea constatătóre din: Vasilie Corcodel, I. Fleșeriu și I. Petruțescu;
5. Din istoria patriei: „Lupta de pe câmpul pânei la anul 1479“ prelegere practică de G. Joandrea.
6. Propuneri eventuale;
7. Diverse.

Se observă în interesnl domnilor învĕțători, că prelegerile practice se vor tractá înaintea elevilor și elevelor din cursurile superióre dela scóla capitală din loc.

Totdeodată se atrage atențiunea onoratelor comitete parochiale asupra dispozițiunilor din statute in urma cărora sunt indatorate a provedé pe dnii învĕțatori cu diurnele recerute.

Orĕștie, 14 Decembre, 1889 v.

G. Joandrea
vice. preș. desp.

I. Fleșeriu
secretariu.

Varietăți.

* (**Resignațiunea archiducelui Ioan.**) In călindariul de curte pro 1890 numele fostului archiduce nu mai obvine, precum nici în lista genealogiei, în carea el se numera ca al 30-lea copil al marelui duce Leopold II. Toscana

* Ședința plenară a consistoriului gr. or. din Arad se va ținé la 21 Decembre (2 Ianuariu 1890) a. c. la 10 óre diminéța. Obiectul principal, precum comunică „Gaz. Pop.“ este petițiunea românilor ortodocsi din Budapesta prin care arĕtând dorința de a se constituí intr'o comună bisericéscă română, cer incorporarea lor la eparchia română gr. orientală din Arad.

* (**Atentat contra vieții țarului**). Țarul Rusiei era gata sĕ cadă érăși jertfa unui atentat. Deastădată cursa s'a pregătit cu o rafinărie mai mare. S'a încercat adecă ca sĕ-l învenineze și sĕ pare a fi și succes întru-câtva, căci precum raportéză foile francese țarul sufere, dar s'a ținut mult timp secret causa suferinței. Nihilismul a început deci cu alte mijlóce a pune capĕt vieții țarului

* (**Recunóscerea principelui bulgar.**) Bulgarii tot mai sperézá, că principele Ferdinand, va fi recunoscut de principe bulgar, de către puterile, cari au semnalat tractatul de Berlin. In una din ședințele sobraniei a rĕspuns ministrul Stransky, că guvernul de acum pórtă mare grijă pentru acésta și că s'au făcut și pași cu succes. In detalii însĕ nu póte sĕ se lase. Ministrul a făcut de sigur alusiune la cuotarea imprumutului bulgar prin bursa vienesă și cea din Budapesta.

* (**Influența.**) Influența ruséscă a cuprins Europa întrégă. Sunt orașe, între cari și Parisul, unde a treia parte a locuitorilor sufere de influență. Morbul a luat un caracter mai acut încât degenerézá în alte morburi, de pept, de plumâni etc. Influența o capeți din bun senin. Simtómele ei se arată mai întâiu prin perderea gustului de mâncare, beutura spirtuósă n'are gustul obicinuit. membrele încep încetul cu incetul se te dóră până ce corpul întreg 'ți ințepenesce și încep durerile grozave de cap, cari te mistue, și la cari se mai adauge o grétă mare și fiori reci prin óse, cu tóte, că ai nădușeli mari. Lucrul cel mai cu minte e, când se arată primele simtóme sĕ te așeḑi în pat, sĕ ți faci căldură în casă și se astepți până ce ți trece. O sticlă cu apă de soda, un gram praf de China luat în trei rênduri în părți egale și o compresă rece la cap, care te mai aperă de aiurări pot sĕ se intrebuințeze cu succes ca medicamente. Ḑiariul „Figaro“ recomândă o amestecătură de céiu Elatină cu lapte în părți egale, care trebue luat de mai multe ori.

* (**Reuniune pentru ajutorarea copiilor sĕraci.**) Din Lipova se comunică, că damele române s'au întrunit Dumineca la 22 Dec. n. într'o adunare, unde au hotărit a se constituí într'o reuniune pentru ajutorarea copiilor de scólă sĕraci. Păna la constituirea definitivă și întărirea statute'or „reuniunei femeilor române din Lipova“ s'au angajat mai multe dame și damicele sĕ colecteze bani, pentru ca și în anul acesta cu ocasiunea sĕrbătorilor copii sĕrmani sĕ pótă fi ajutorați cu haine.

* (**Cât a câștigat Melchior Farkaș?**) După protocólele de instrucțiune în procesul șarlatanului Melchior Farkas, s'a statorit, că acesta a făcut în total următórele câștiguri fraudulóse în loterie: La 1863 primul câștig cu 24,000 fl. La 1875 odată 33,000 fl., altă dată 16,000 fl. La 1883 a câstigat 20,000 fl. La 1887 și 1888 câte 20,000 fl. la loteria din Buda. In anul 1888 a mai făcut un câstig de 15,000 fl. la loteria din Viena și tot în acel an la loteria din Buda altul de 16,000 fl In anul de față a câștigat odată 12,000 fl. și pe urmă 380.000 Acesta este câstigul care i-a frênt gâtul. In total a câstigat suma oribilă de *655,000 fl.* Va se ḑică 26 de ani și-a continuat acésta meserie în complicitate cu funcționarii și colectanții statului! Frumóse stări de lucruri.

* **Ajutorarea învĕțăceilor sĕraci** dela meserii din Brașov s'a făcut Dumineca la 17/29 Decembre în sala gimnasiului român. Vestmintele au fost procurate din fundațiunea generoșilor Mihail și Elisa Stroescu.

* (**Ḑiaristic.**) *„Meseriașul român“*, singura fóie care o aveam noi români pentru industriași și carea a fost până acum susținută numai cu mari sacrificii din partea părintelui Bart. Baiulescu, în numĕrul ultim dín anul acesta 'și ea rĕmas bun dela cetitori, deóre-ce trebue sĕ apună. Causele sunt ușor de aflat. Fóia, carea costa *numai 1 fl. 20 cr.* și-a mărit numĕrul restanțierilor încât cu tótă suma de 250 fl din fundațiunea M. și E. Stroesco nu și póte plătí nici spesele de tipariu. Regretăm acest fenomen cam obicinuit la noi românii.

* (**Repețirea esamenului de oficeri.**) In urma unei decisiuni a ministeriului comun de resbel, fostii voluntari până inclusiv în 1888/9, cari n'au depus esamenul de oficer se admit din nou la esamen, până de trei ori. Esamenul se va face însĕ din tóte obiectele și încât privesce teoreticul, după nóua instrucțiune pentru scólele militare Cei cari au depus esamenul teoretic, ér în practică nu sunt destul de deprinși vor fi înaintați la gradul de oficeri în reservă numai după ce vor face esercițiì patru sĕptĕmâni pe spesele lor proprii.

* (**Esecutat în Paris.**) In ḑilele trecute a fost decapitat în Paris renumitul ucigaș Caps, care deja în etate de 14 ani a comis un omor și care numai în primăvara trecută și-a împușcat amanta. Publicul n'a fost numeros, din causa frigului. Osânditul presimția, că i se apropiá césul cel din urmă. După meḑul nopții s'a sculat, s'a îmbrăcat și astĕptá se vie sĕ-l ducă la locul de esecutare. Dar când vĕḑù, că nici la 7 óre nu se deschide ușa, Caps se trântí érăși pe asternutul seu. După câteva minute însĕ intrà la el comisia judecătorésca care 'l avisà, că rugarea lui de grațiare i s'a respins și că îi s'a apropiat óra pedepsei. El se lăsa cu blândețá sĕ i se lege mânile cu curele. Pe umerii lui goli îi aruncară o manta négră, ca se nu sufere de frig. Osânditul n'a voit se primésca pe preot, l'a rugat numai sĕ-i serute părinții în locul lui, beù apoi trei pahare de rum și plecà cu pași gravi dealungul coridórelor. Când s'a deschis pórta și a vĕḑut butucul pe care avea sĕ și plece capul, îngălbení grozav, dar nu șovăí, ci plecà curagios spre treptele locului de osândă. Preotul îi mai arătà odată crucea cu Christos rĕstignit, dar el își întórse capul. După câte-va minute capul lui Caps era despărțit de corp.

„Cuvênt ocasional“

rostit în ședința publică a societății de lectură „Andreiu Șaguna“, din preséra sfântului „Andreiu“ — de Elie Cristea, cler. în curs. III-lea

(Încheere.)

Cine e acel bărbat, care cu inima plină de dor alérgă din depărtare spre a rengenerá o națiune și spre a desgropá instituțiunile ei bisericeșci?

Se rĕspund la acésta întrebare? Nu! Căci vĕd, că buzele fie-căruia sunt pregătite a-mi dá rĕspunsul dorit.

Inima ne pălpitéză cu mai multă repejune, când ne aducem aminte de acel bărbat providențial.

Atât este de fermecătoriu numele de *„Andreiu“*, pre care aḑi și pruncii 'l esprimă cu pietate, ér bĕtrânii cu mult respect.

A-și abusa de paciința ilustriei adunări, dacă m'a-și estinde asupra tuturor faptelor acestui mare archiereu. In scurt ni le descrie unul din discipulii sei în cuvintele:

„Nu e luptă unde el n'ar fi bravat, nici triumf la care n'ar fi meritat*).

Me mărginesc a atinge numai una din florile, cari îi compun cununa nemuririi și anume: „Reinoierea Metropoliei“, și acésta cu atât mai vêrtos, cu cât preste 12 ḑile se împlinesce un $1/_4$ de seclu, de când biserica nóstră și-a reocupat locul, ce-i compete, și pe care vitregitatea timpurilor i l'a denegat timp de vre-o 166 ani.

Anul 1846, anul venirei lui Șaguna, este acel an epocal în viéța nóstră națională-bisericéscă, în care „s'a întors plângerea nóstră spre bucurie,“ căci biserica și națiunea și a primit pe adevĕratul conducĕtoriu, care la începutul activității sale striga: „Până aci trecutul, de aci viitoriul.“

Șaguna îndată după așeḑarea sa în Sibiiu își îndreptà atențiunea asupra ridicărei bisericei sale din starea umilită, unde intrigile Iesuiților și a puternicilor ḑilei o dejosiră, sciind, că precum în trecut, așa și pe viitor numai biserica va puté fi poporului român adevĕrata mamă. Și lucrând din tóte puterile ḑi și nópte planul propus i-a succes; i-a succes, căci arma lui a fost cuvêntul adevĕrului: „și adevĕrul mai curênd ori mai târḑiu trebue sĕ ésă la lumină.

Trec peste adunarea din 3/15 Maiu 1848, în carea s'a făcut primul pas în direcțiunea restaurărei metropoliei, peste petițiunile și memorandele făcute în causa acésta de Șaguna și de alți bărbați destinși ai bisericei nóstre, trec peste memorabila deputațiune din anul 1862, sciind, că tóte aceste sunt ilustrei adunări prea bine cunoscute.

Amintesc numai, că după o luptă grea și lungă de aprópe II decenii mormêntul Metropoliei nóstre se deschide și biserica reinvie spre o nóuă viéță.

Preabunul nostru rege a fost acela, care ca și îngerul dela mormêntul Domnului, prăvălind piatra de pe mormênt a strigat românilor ortodocsi: Nu Ve temeți, sciu, că metropolia cea rĕstignită o căutați — ea a reînviat.*)

Ḑiua de 12/24 Decembre 1864 a fost ḑiua, carea a vestit românilor ortodocsi din Transilvania și Ungaria cuvintele mântuirei și în carea marele Andreiu însoțit de biserica sa putú sĕ serbeze desgroparea vechei metropolii, pe carea fii scurt vĕḑĕtori o îngropară de vie.

Preste puține ḑile se împlinesc 25 de ani, de când maica nóstră biserică serbéză acésta ḑi cu sóre în viéța nóstră bisericéscă.

25 de ani, de când mama, carea ne dă adevĕratul nutremênt lepădând haina de jale se îmbracă în haină de bucurie și de sĕrbătóre; 25 de ani se împlinesc în curênd, de când fii credincioși ai bisericei nóstre mulțămesc prin rugăciuni ferbinți puternicului Creator, că i-a scos din întunerecul trecutului, și preabunului monarch, că s'a îndurat a pune biserica lor la locul, ce după drept îi compete. Sĕ lĕpădăm deci și noi grijile vieței, sĕ aruncăm un vĕl asupra trecutului trist și sosind ḑiua iubileului de 25 ani a reînființărei bisericei nóstre sĕ cântăm împreună cu Psalmistul: „Acésta este ḑiua, care a făcut-o Domnul sĕ ne bucurăm și sĕ ne veselim întrênsa.

Prin restaurarea Metropoliei s'a resolvat unul din cele mai esențiale puncte ale programei lui Șaguna; dară marea lui operă nu era terminată.

Biserica își avea numai „corpul și inima“, îi lipseau însĕ „vinele și prin urmare procesul vital nu se puté observá.“

Nu avé legi speciale, cari sĕ i reguleze afacerile.

Abia trecură 7 ani și Șaguna a împlinit și acésta lipsă, căci în primul congres național-bisericesc a pus în mâna trimișilor bisericei: *„Magna Charta“*, adecă statutul organic, ḑicênd cu lacrimi de bucurie:

Înoescete, înoescete
Noule Ierusalime,
Că ți-a venit lumină,
Și mărirea Domnului
Preste tine a strălucit.

Aci culmineḑă bucuria marelui prelat; aci este coróna faptelor sale.

Frumóse și mărețe fapte aceste și multe altele, pe cari nu le-am amintit!

Prin ele și-a câștigat sie-și nemurirea, ér nóue ne-a deschis calea spre o nóuă viéță.

Cum vom puté noi mai bine rĕsplătí atâte binefaceri?

Eu cred, că numai așa, dacă ne vom nisuí a-l avé purure de model în faptele nóstre, și dacă pe fundamentul așeḑat și croit de dênsul cu demnitate vom continuá a clădí acel edificiu cultural, pe care cu toții îl dorim.

Sĕ rugăm deci spiritul lui, că precum în momentul de față ne-a adunat și unit întru serbarea amintirei sale, așa sĕ ne întrunésca în tóte întreprinderile nóstre și sĕ ne umple de iubire spre mai ușóra lor îndeplinire, căci scris este:

„Când veți sta toți pentru unul și unul pentru toți, atunci și porțile infernalului se vor sfărâmá înaintea vóstră“ și atunci vom puté esclamá cu poetul:

„Viitor de aur țara nóstră are
„Și prevĕd prin secoli a ei înălțare.

Loterie.

Sâmbătă în 28 Decembre 1889.

Buda: 87 31 45 62 11.

---

*) Z. Boiu la banchetul iubileului de 25 ani ai episcopiei lui Șaguna (21 Aug. 1871).

*) Nicolae Popea: „Vechea Metropolie.“

Nr. 284. [249] 3—3

CONCURS.

Prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Unguraşului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele ordinare ale parochiei de clasa III-a din Unguraş, carea este designată de parochie protopresbiterală; fiitoriul protopresbiter însĕ 'şi va puté ocupá parochia numai după-ce ea va deverí vacantă, fiind de present ocupată în mod definitiv;

b) venitele proprii protepresbiterale, care constau din pauşalul anual de cancelarie, ce se dă din mijlócele archidiecesane, din tacsele ordinarie ale visitaţiunei canonice, şi ale visitaţiunei scólelor, din tacsele ordinarie dela nupturienţi şi din alte venite accidentale, computându-se tóte celea de sub b) aprocsimativ la 470 fl.

Aspiranţii la acest post de protopresbiter au a substerne concursele lor Veneratului consistoriu archidiecesan în terminul indicat, instruite cu documentele necesare despre cualificaţiunea normată în § 53 al statutului organic şi în conclusul congresual Nr. 111 din anul 1888, avênd a alătura şi o tabelă de cualificaţiune după rubricile indicate în § 12 al regulamentului congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Unguraşului, ţinută în Fizeş Sânpetru, la 29 Octobre 1889.

Pavel Roşca, *Ioan Andreiu*,
adm. ppresbiteral. notariu.

Nr. 8163 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

[251] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedură la alegerea de ppresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. 136 protocolar din 1888 prin acésta sĕ publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de ppresbiter în tractul Făgăraşului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totdeodată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Făgăraş.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele usuate păna acuma ce curg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni ppresbiterale.

b) venitele parochiei de clasa III-a din Făgăraş.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888, avênd sĕ subscérnă de odată cu concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiteri § 12.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidecesan în Sibiiu în restimp de 30 ḑile computate dela prima ḑi, ce urméză după publicarea acestui concurs în fóia „Telegraful Român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se i au în considerare.

Făgăraş, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Făgăraş, ţinută la 24 Novembre st. v. 1889.

Preşedinte: Notariu
Iuliu Dan, *Ioan Degenariu*,
adm. prot.

Nr. 8203 Plen.

Concursul acesta se apróbă şi se dă spre publicare.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

---

[250] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania sub Nr. protocolar 136 din 1888 prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Cluşulu

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului, anume în parochia din Cluş-cetate.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele protopresbiterale, care stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan, şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa III din Cluş-cetate, la care e computată şi locuinţa în natură.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursele instruite cu tóte documentele necesare sĕ se substérnă la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua, ce urméză după prima publicare a acestui concurs în fóia „Telegraful român“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Cluş, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Cluş, ţinută la 3 Novembre 1889.

Preşedinte: Notariu:
Tuliu Roşescu, *Georgiu Prigónă*,
adm. ppresb.

Nr. 8014. Plen.

Se apróbă şi se publică cu acel adaus, că concurenţii mai au sĕ astérnă deodată cu concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter, § 12.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 4 Decembre, 1889.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 410 [253] 2—3

CONCURS.

Pre basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 24 Octobre 1889 Nr. 6963 B. şi a conţelegerei cu comitetul şi sinodul parochial se publică concurs, pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Peleş de clasa III din protopresbiteratul Câmpenilor, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 402 fl., staverit de comitetul şi sinodul parochial.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile din vigóre subscrisului oficiu până la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Decembre, 1889

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr. 797 [252] 2—3

CONCURS.

Lângă bĕtrânul şi neputinciosul paroch şi fost administrator protopresbiteral Artemiu Crişan din Sânbenedic, tractul Têrnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs de capelan cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Casa, curtea şi grădina parochială, în mărime de 890 °☐, pivniţă cu şopru şi şură în folosul parochului actual până trăesce fl. 100.—
2. Porţiunea canonică comasată: arătoriu şi fênaţ în mărime de 7 jugĕre 817 °☐, din cari 3 jugĕre 1208 °☐ rĕmân în folosinţa parochului actual până trăesce; totul computat cu venit de fl. 150.—
3. Folosinţa cimiteriului nou de 2 jugĕre 613 °☐, cu venit de . . . . . . fl. 35.—
4. Casa cu 3 încăperi, curtea şi cimiteriul vechiu din jurul bisericei, în mărime de 725 °☐ în folosul capelanului până la mórtea parochului actual, computate cu venit de . . . . . . fl. 30.—
5. Dela 60 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 1 fl. . . . . fl. 60—
6. Dela 90 familii câte o ḑi de lucru à 20 cr. . fl. 18—
7. Tóte celelalte venite stolare statorite în şedinţa sinodului parochial din 28 Novembre a. c. computate în sumă de . . . . . . fl. 193—

Suma totală . fl. 624.—

Subtragêndu-se venitele reservate pentru paroch de sub punctul 1 şi 2 175 fl.; rĕmân pentru capelan 449 fl.

Doritorii de a ocupá acest post de capelan au sĕ şi trimită suplicele lor la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre în Cetatea de baltă (Kükülővár) instruate cu documentele necesare conform „Statutului organic“ şi a legilor în vigóre până la terminul suscitat.

Dela concurenţi se recere sĕ se presenteze odată ori de dóue ori în comună, spre a-şi arătá desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

Sânbenedic, 29 Novembre, 1889.

Pentru comitetul parochial:
Artemiu Crişan, *Solomon Crişan*,
preşed. comit. parochial. notariu.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral concernente.

Cetatea de baltă, 30 Novembre, 1889.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Lr. 490. [255] 1—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu dto 24 Octobre Nr. 7110 B. a. c. prin acésta sĕ publică concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Anghel Filimonescu din Renghet, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr. al parochiei de clasa a III a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitelul parochiaal.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geógiului II.

Sĕcărêmb, 8 Decembre, 1889

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 381 [254[2—3

CONCURS.

Neputêndu se conferí, din lipsa de concurenţi, cele dóue ajutóre de câte 100 fl. pe an, pentru care s'a publicat concurs sub Nr. 311/1889, pt. III prin acésta se escrie de nou concurs la dóue ajutóre à fl. 100 pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecţioná în o măestrie de lemnărie mai perfecţionată, facerea de cruci şi colonade, şi învĕlişe de case după sisteme moderne, sculptură în lemn sau strugărie mai perfecţionată.

Aspiranţii la aceste ajutóre au sĕ-şi trimită suplicele lor la Comitetul Associaţiunei transilvane în Sibiiu până la 1 Februariu 1890, însoţite de următórele documente:

a) Atestat pe botez în original său în copie legalisată;

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕţătură la una din specilităţile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferóire clasei a IV a elementară nu se vor luá în considerare;

c) Atestat, că sĕ află lucrând la vre-un măestru sau institut de acéstă specialitate şi cu ce succes;

d) Atestat de sĕrăcie sau de orfan, dacă concurentul este orfan;

e) Atestat de moralitate dela autorităţile competente;

f) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că se deobligă a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor fi perfecţionat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenţii cu cualificaţiunea egală se vor preferí tinerii născuţi în munţii apuseni ai Transilvaniei.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 21 Decembre n. 1889.

G. Bariţiu, **Dr. I. Crişian**,
presedinte. secretariu II.

Nr. 539. [256] 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto 28 Novembre a. c. Nr. 7906 B. George Cândea din Sărata este despărţit legal de pribegita lui soţie Paraschiva Paştea tot din Sărata; ceea ce în sensul § 124 din procedura în cause matrimoniale din 1878 se aduce la cunoscinţă publică.

Avrig, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 540. [257] 1—1

Publicaţiune.

Prin sentinţa Preavenerabilului consistoriu archidiecesan ddto 28 Novembre a. c. Nr. 7905 B. Joana Jacob din Sebeşul inferior este despărţită legal de pribegitul ei bărbat Toma Relea tot din Sebeşul inferior, ceea ce în sensul § 124 din procedura în cause matrimoniale din 1878 se aduce la cunoscinţă publică.

Avrig, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Sz. ad 5481/89 polg. [258] 1—3

Hirdetmény.

Az oláh-sályi általános határ tagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, működő mérnök választása és a költség előirányzat elkészitése végett határidöül **1890 évi január hó 27 napjának d. e. 10 óráját** O. Sályi községben a falusi biró lakására tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1889 évi december hó 22 én.

A kir. tszék kiküldött birája.

Kelemen,
kir. tszéki eljáró biró.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 138 Sibiiu, Joi 21 Decembre 1889, (2 Ianuariu 1890). *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 20 Decembre.

Mai avem numai o sĕptĕmână, și încheiem cu anul Domnului 1889.

Nu vom căutá de astădată între ce impregiurări ne-a aflat pe noi anul acesta, nu vom căuta întru cât ele s'au schimbat eventual, și dacă da întru cât s'a făcut schimbarea spre binele nostru, sau dóră în defavorul nostru.

Nu vom cercetá întru cât ne-am sciut folosí de împregiurările date pentru consolidarea nóstră ca națiune și biserică, nu vom cercetá întru cât am făcut unele spre binele nostru sau întru cât am întrelăsat de a face ceea ce pentru prosperarea nóstră trebuia sĕ facem.

Nu cu acestea ne vom ocupá acuma în ajunul sĕrbătorilor nascerei Domnului. De astădată mânați de nobila ambițiune de a îmbrăcá în carne frumósa instituțiune bisericéscă, între marginile căreia ne este dat sĕ ne croim condițiunile de viață pentru binele și înaintarea poporului nostru, învăpăéți de dorul de a vedé funcționând acest organism în tóte părticelele sale, vom trage în discusiune o lucrare reservată comitetelor parochiale tocmai pentru sĕptĕmâna cea din urmă a fie cărui an solariu, anume vom vorbí despre consemnarea membrilor sinodului parochial.

Noi nu pentru prima dată ne ocupăm la locul acesta cu cestiuni bisericesci de natură administrativă, și trăim în convingerea, că e bine, ca cestiunile bisericesci, mai cu sémă cele contraversate, și cele de mai mare interes, cele care mai puțin se fac uniform și cu esactitate, sĕ fie discutate și prin o espunere clară, sĕ se contribue la limpeḑirea lor.

Nu pentru prima dată ne ocupăm cu cestiunea acésta, de o deosebită importanță în biserica nóstră constituțională, în care fără o esactă consemnare a membrilor sinodului parochial nici o lucrare nu se póte sĕvêrșí fără de a nu puté fi atacată și nimicită din defecte formale.

În special am vorbit asupra acestei cestiuni în anul trecut, când ne-a venit la cunoscință, că în multe locuri nu se observă disposițiunile § 5 din regulamentul pentru parochii, făcut de congresul nostru național bisericesc la 1878 și am vorbit în cas concret, când am vĕḑut, că la biserica din parochia Sibiiu Cetate în punctul acesta s'a susținut până la inceputul anului 1888 un us vechiu în contradicțiune cu disposițiunile § lui provocat.

După regulamentul congresual pentru parochii § 5 comitetele parochiale la finea fie-cărui an solariu compun în conțelegere și conlucrare armonică cu oficiul parochial consemnarea membrilor sinodului parochial, având în vedere disposițiunile §-lui 6 din statutul organic.

În lucrarea sa comitetul parochial trebue sĕ aibă în vedere binele bisericei, care mai cu efect se ajunge, dacă toți fiii bisericei conlucră din tóte puterile lor pentru consolidarea bisericei atât moralicesce, cât și materialicesce.

Drept acea nisuința comitetului parochial trebue sĕ fie îndreptată într'acolo, ca toți parochienii sĕ fie esemple vii pentru ridicarea bisericei. Ḑi și nópte comitetul parochial are sĕ caute cele mai potrivite căi, cele mai eficace mijlóce spre a puté satisface cu succes datorințelor impuse prin punctul 13 din § 23 al statutului organic, va se ḑică: ḑi și nópte necontenit va privegiá comitetul parochial asupra religiosității și a moralității membrilor parochiali, va desrădăciná datinele stângace și desfrânările parte prin mijlóce morale, parte prin pedepse mai mici bisericesci.

Îngrigirea comitetului parochial de moralitatea publică în parochie, de religiositatea parochienilor, susținerea datinelor admise de biserică, și desrădăcinarea desfrânului este chemată sĕ aducă ródele cele mai binefăcĕtóre pentru viéța crestinéscă din parochie, și prin acésta pentru desvoltarea vieței bisericesci în spiritul canónelor. Lucrarea acésta a comitetului până acuma puțin a fost considerată, puțin aprețiată, de aceea noi o vom tractá în articolul următoriu și o vom comunicá pe Crăciun cetitorilor nostri, aducêndu o în legătură cu compunerea consemnărei membrilor sinodului parochial, în special lucrarea cea din urmă presentându-o ca mijloc pentru ajungerea scopului precisat în punctul 13 § 23 din statutul organic.

Revista politică.

De când s'a sulevat cestiunea cu retragerea ministrului președinte Tisza dela putere, foile oposiționale au folosit tóte momentele, ca acésta cestiune sĕ fie în continuu discutată, pentru-că astfeliu pe deoparte lumea din afară sĕ fie mereu cu atențiunea îndreptată spre acésta cestiune, ér pe de altă parte ea sĕ apară próspetă, pe când își va începe dieta lucrările.

Și espunerile presei oposiționale au un caracter cu atât mai serios și mai afirmătoriu, cu cât se scie, că presa guvernamentală se feresce a se lăsá in discusiune și a aduce cestiunea la ordinea ḑilei, astfeliu încât s'ar crede, că dl Tisza s'a sfêrșit cu totul.

Numai încape nici cea mai mică îndoélă, ḑice o fóie oposițională, că dl Tisza trebue sĕ plece, că numai este nici un moment, care ar reclamá se mai rĕmână. Din contră, tóte împregiurările ii sunt nefaforabile și au protestat de mult încă contra d-lui Tisza; s'au aflat însĕ mai multe persóne, la cari a fost agreat și cari n'au voit sĕ-l lase ca sĕ pice din înălțime. Acum o desvoltare mai departe a intereselor sub egida sa numai e posibilă, dar nici nu se póte închipuí, deóre-ce totul trebue premenit și scuturat, o eră nóuă în care sĕ putem privi cu mai mare siguranță la viitoriu, este necesară.

Negoțierile pentru impĕcarea cehilor cu germanii decurg pe cale normală. Ele s'au început la inițiativa contelui Taaffe, care voesce sĕ vadă odată aplanată cérta între aceste dóuĕ națiuni, ca așa pe ḑeoparte sĕ aibă mână bună cu cehii, ér pe de altă parte se fie scutit de interpelațiunile și atacurile vehemente, ce vin din partea conducĕtorilor germani pentru acésta cestiune.

Contelui Taaffe i-a succes a întruní pe cele mai înalte persóne la o ințelegere comună, rĕmânênd afară numai conducĕtorii cehilor tineri, cari nu vor sĕ ia parte la desbateri, deóre-ce au fost atăcat în mod vehement pe gubernatorul Boemiei cont. Thun, pentru că nu posede limba cehă. —

Foile italiene discută cu viu interes ultimele evenimente, ce s'au petrecut în camera italiană. Cu

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Povestea lui Archirie cu nepotu-seu Anadan.

(Urmare.)

Și merse armașul la împĕratul, și-i spuse cuvintele lui Archirie. Și-l creḑù împĕratul, și lăsà sĕ fie așa. Și eșì armașul afară, și luà pre Archierie și-l duse la casele lui, și scóse pre tâlhariul din temniță, și-i tăià capul, și-l duse de-l departà dela trup 300 de coți, și-l vĕḑù tótă țara. Ér pre Archirie-l băgà într'o grópă adêncă, și ședea acolo, și-l chrănia jupănésa lui în taină. Ér armașul se duse la împĕratul, și duse capul tâlharului, și-l vĕḑù împĕratul, și creḑù. Ér după aceea se cerșù Anadan la împĕratul și ḑise: Dómne, lase-me sĕ me duc la casele lui Archierie unchiu-meu, sĕ-i vĕd bucatele și avuția, și sĕ le tocmesc, și ér voi vení la împĕrăția ta. Împĕratul îl lăsà, el își luà ḑiua bună dela împĕratul și se duse la casele lui Archierie. Și începù a bé și a mâncá și a se veselí; și bătea robii și róbele, și vĕrsa vinul lui Arehirie și multă grózà a făcut Anadan. Și auḑì Faraon împĕrat dela Egipet, că au perit Archierie Sfetnicul lui Sinagrit împĕrat din țara Dorului, și într'aceea trimise Faraon la Sinagrit împĕrat soli, și trimise carte, și scrise așa: În ce cias și în ce vreme va sosí cartea mea acésta, ér tu sĕ-mi trimiți mesteri, sĕ-mi zidéseă o cetate sĕ nu fie nice în ceriu, nici pe pămênt, și de sîrg sĕ-mi rĕspunḑi: Ér de nu vei face cum-ți poruncesc, eu voi vení la tine, și te voi sparge din cuibul teu. Sau sĕ-mi dai dașde câtă voi vrea eu de trei ani. Și merserà solii la Sinagrit împĕrat și-și dederă solia și se închinară cu cărțile dela Faraon împĕrat. Și-și strînse Sinagrit împĕrat toți sfetnicii lui și cei mari și cei mici din tótă țara lui. Și începură a cetí cărțile dela împĕratul Faraon. Și ḑise Sinagrit împĕrat, ni acum cum vom face, și pe cine vom mâná la Faraon împĕrat sĕ isprăvéscă acéstă slușbă. Ér ei se sculară toți domnii în picióre, și ḑiseră: Împĕrate, cine era de vrea isprăví acéstă slușbă Măria ta l'ai tăiat: adecă pre Archierie înțeleptul. Dară aicia este nepotu seu Anadan, și lui i-au lăsat tótă învĕțătura lui și ințelepciunea cea frumósă, sĕ-l poftesci împĕrăția ta sĕ vie aicia în divan. Și îndată-l chemară, și stătù Anadan de față, și-i ḑise împĕratul: Ni acum Anadane, sciu cum vom face au ba; Anadan ḑise: Nu sciu Dómne. Împĕratul ḑise: Étă că eu ascultaì de tine, de am perdut pre Archirie unchiu-teu, acela vrea isprăví acéstă slușbă. Éră armașul cel mare ḑise împĕratului: Împĕrate dară de ar fi Archirie viu undeva ertal'ai au ba. Împĕratul ḑise ertal-voiu, și pe acela cel va aduce cu bun dar îl voi dăruí. Și se duse armașul, și scóse pe Archirie din grópă, și-i era pĕrul lui până în brêu, și unghile ca de vultur, și-l aduse la împĕratul, și dacă l'a vĕḑut și l'au cunoscut, l'au întrebat, tu esti Archirie; eu sunt Dómne. Și ḑise împĕratul lui Archirie, du-te la feredeu de te spală și te îmbracă și vină la mine. El ḑise, Dómne, sĕ me lași, sĕ me odichnesc 15 ḑile, sĕ me desmețesc de duchul pămêntului, și apoi voi grijí eu grija ta, și fii fără de grijă. Și se bucura împĕratul fórte, și lăsà pe Archirie sĕ se odichnéscă. Și după aceea merse Archirie la împĕratul, și îi spuse împĕratul ce-i era trimis dela împĕratul Faraon tot. Și ér ḑise Archirie, împĕrate sĕ-mi dai doi vulturi din șoimii împĕrății tale, și fii fără de grijă. Și-i dederă tot ce cerșù, și-și luà ḑiua bună dela domnu-seu, și s'au dus la împĕratul Faraon în țara Egipetului. Și s'au închinat lui Faraon dela Sinagrit împĕrat din țara Dorului. Și-l veḑù Faraon și-l întrebà pre Archirie, cine ești tu; ér Archierie îi ḑise: Sunt mânat cinstite împĕrate dela Sinagrit împĕrat din țara Dorului sĕ ți fac împĕrăției tale cetate sĕ nu fie nici în ceriu, nice pe pămênt. Faraon ḑise lui Archirie; dar pe un gâscariu ca tine au mânat la mine. (Va urmá).

deosebire votul camerii, prin care s'a ridicat diferenţele de vamă cu Francia şi discursul lui Crispi cu acéstă ocasiune formézĕ substratul discusiunei. Votul dat de camerĕ a provocat în Paris o impresiune de tot favorabilă şi se astéptă numai ca şi Francia cu o ocasiune cât de aprópe sĕ se arete mulţămitóre faţă de încrederea, ce i-o a arĕtat camera italiană. Din acestea uşor se póte vedé, că opinia publică a Italiei mai ţine încă mult la Francia şi dacă Crispi mai persista în politica sa militantă, era ameninţat cu totală cădere. Acésta o a şi simţit premieriul italian şi aici e a se căutá şi motivul pentru-care el a ţinut vorbirea sa atât de ecuivocă, încât în Viena şi Berlin n'a cam făcut mare bucurie.

Incordările dintre Anglia şi Portugalia devin din ce în ce mai serióse. Regimul portugez a rĕspuns la nota lui Salisbury în acela-şi ton, care a caracterisat nota britanică. A declarat, că Portugalia va face totul ca sĕ-şi asigure posesiunile în tocmai precum intenţionézĕ Anglia. Regimul mai astéptă însĕ sĕ-i soséscă scirile dela Mozambic.

Presa din Londra a şi început campania contra Portugaliei şi încă în mod pasionat. „Morning Post“, organul lui Salisbury nu crede, că vor vení lucrurile la un conflict între Anglia şi Portugalia. Anglia 'şi cunósce dreptul seu, dar cruţă susceptibilitatea Portugaliei, vrea sĕ lase timp opiniunei din Lisabona ca sĕ cugete serios asupra puterei sale.

Scirile, cari anunţau, că a şi plecat o parte a flotei englese spre Lisabona, se desmint formal din Londra. Anglia încă astéptă desfăşurarea lucrurilor la locul de conflit.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Chirpĕr, în 16 Decembre, 1889. Dle redactor! În preţuitul ḑiariu „Tel. Român“, Nr. 123 din 14 Novembre, s'a dat espresiune, că esistă unele defecte scolare, pentru care în prima linie se face responsabil parochul ca membru natural al comitetului şi director de scólă local. Şi mai mult, atât meritul pentru o scólă bună cât şi culpa pentru o scólă necorespunḑĕtóre se pune în socotéla parochului.

Spre a combate acésta afirmaţiune trebue sĕ ne punem pe terenul legei, care este pentru noi „Stat. org. şi Norm. scolar“.

In amêndóuĕ acestea se dă cel mai mare teren de activitate comitetului parochial*) şi este fórte mărginit sau numai sporadic dreptul şi terenul de activitate al parochului local. E comitetul parochial din individi cu tragere de inimă pentru scólă, atunci parochul póte face mult, ca unul despre care se presupune, că scie da poveţele şi sfaturile cele mai bune pentru înflorirea scólei; dacă însĕ în comitetul parochial sunt ómeni obscuri, cărora nu le vine la socotélă ori ce imbunătăţire proiectată în favorul scólei; sau dacă mai sunt cuprinşi de rea voinţă, atunci tóte sfaturile bune ale parochului se risipesc ca fumul de vênt. Spre a se puté înţelege mai bine afirmaţiunile mele, le voiu ilustrá cu câteva esemple, sau mai bine întêmplări din viaţa practică a mea ca paroch.

In anul 1880 am întemeiat un fond scolariu de aprópe 400 fl. v. a. provenit dela comuna politică cu meniţiunea ca la timpul seu din interese sĕ se acopere salariul învĕţătoresc. Salariul până la acel timp se solvia din alte venite bisericesci şi o sumă de 30 fl. din repartiţiune. Invĕţătoriul însĕ nu-şi implinia chemarea sa în scólă, poporul cârtia tot deuna asupra lui, când se încassa aceea neinsemnată repartiţiune şi aşa ca se scape de un astfeliu de reproş, el a început a capacitá pe comitet, apoi pe popor, că mai bine sĕ se solvéscă şi acei 30 fl. din cassa bisericei, căci tot ai poporului sunt şi aceia, ce lipsă avem noi de fonduri, asta o face parochul numai pentru sine, ca cu timpul se tragă el salariu în bani din acel fond şi nu scóla sau invĕţătoriul. Tóte sfaturile mele n'au fost în stare a repará ce a putut stricá un om rĕutăcios; toţi membrii comitetului s'au înstrĕinat de mine, şi în urmă şi poporul sedus de invĕţătoriu cu minciuni. El a devenit omul lor şi eu nepopular, şi a trebuit sĕ trécă mult timp, până am câstigat de nou popularitatea, — fond scolariu însĕ nu mai e — nici pomenire din el.

La venirea mea în acésta parochie am aflat scóla în cea mai primitivă stare cu un mobilar de tot necorespunḑĕtoriu, care consta din o masă lungă şi mai multe scaune, pe cari şedeau elevii, cărţi, tăbliţe şi alte recuisite de loc. Invĕţătoriul era mulţămit aşa, pentru-că se putea scusá, că din lipsa acelora nu póte face sporiu.

Am stăruit mai întâiu pre cale legală în, şi cu comitetul parochial pentru delăturarea defectelor scolare, dară tóte în zadar, a trebuit se astept pănă-ce cassa bisericei se pótă acoperí acele lipse, a trebuit sĕ astept până am avut un epitrop cu inimă pentru scólă, şi atunci am întors lucrul altfeliu, în loc de a sfătuí am spus, că am ordin sĕ le fac, şi am sĕvêrşit lucrul pe rĕspunderea mea şi a epitropului primariu. Am făcut bance după sistema nóuă, am procurat condicele scolare, am procurat: cărţi, tăbliţe, libele de scris, pene şi negrélă din cassa bisericei, predându-le pe lângă consemnare şi revers învĕţătoriului ca se le distribuéscă celor cu mijlóce sĕ le plătéscă; celor sĕraci grătuit.

Vĕḑênd învĕţătoriul, că nu mai are motivele de mai nainte spre a-şi ascunde lipsa de zel. şi eu 'mi arăt pre faţă nemulţămirea faţă cu dênsul, s'a cugetat la alte mijlóce, cu care m'ar putea descreditá inaintea comitetului şi poporului. A făcut calcul esagerat cu cât am scăḑut eu cassa bisericei prin procurarea lucrurilor scolare şi cu acela a început a agitá, spunênd, că dacă vor mai lăsá după mine, în scurt timp cassa bisericei se va golí de tot şi atunci va trebuí se contribue poporul pentru acoperirea salariului întreg precum şi pentru celelalte trebuinţe bisericesci şi scolare. Acésta este córda cea mai delicată de a-ţi puté înstrĕiná poporul, şi pre acésta a sciut se o atingă contrariul meu, şi al progresului, şi prin acésta şi-a câstigat, ér eu am perdut simpatia poporului. Prin acésta a câstigat un mare avantagiu faţă de mine la popor, aşa încât la ultima alegere de comitet parochial s'au ales ómeni după chipul şi asemĕnarea lui, hotăriţi a mi face resistinţă la tot pasul, ce a şi voí sĕ-l mai fac pentru imbunătăţirea scólei şi bisericei.

Epitropia incasséză bani, speséză de acuşi doi ani fără ca se dea vre-o socotélă. Aşi vrea sĕ sciu care este modalitatea ca sĕ pótă face ací parochul ordine*) şi cum s'ar puté impune sau opune unui astfeliu de comitet.

S'a întêmplat, că insuşi păr. protopresbiter a cerut dela epitropi sĕ i aducă jurnalul de cassă spre scontrare şi epitropia basată pre spriginul comitetului i-a denegat ascultarea. Tot păr. protopresbiter a demandat epitropiei în presenţa poporului întreg, că jurnalele de pre mai mulţi ani pentru care raţiociniile bisericesci nu sunt făcute sĕ le predea parochului ca se le facă, dară nici la acésta disposiţie epitropia nu s'a supus.

S'a mai întêmplat şi aceea, că unul din epitropi a denunţat pre colegul seu păr. protopresbiter, că defraudéză bani bisericesci şi pre dênsul ca om nesciutoriu de carte il înşélă. Părintele protopresbiter a insărcinat pe un paroch din comuna vecină sĕ ésă în faţa locului cu ordin în scris şi sĕ ia dela epitropul denunţat cheile cassei bisericesci şi tóte documentele bisericesci, ce s'ar aflá la el. Parochul esmis a şi eşit în faţa locului, dară s'au dus fără nici o ispravă, căci epitropul n'a vrut a-i dá ascultare şi lucrul acesta întêmplat în luna lui Maiu a. c. stă până acum ne dus în indeplinire.

Tot pentru neinteresarea comitetului, sau mai bine din rĕutatetea lui, la începutul anului acesta scolastic era mai sĕ nu am unde adăpostí scóla. Proprietariului de casă, unde s'a ţinut scóla, comitetul i-a anunţat contractul tocmai la inceputul anului acesta scolastic, fără ca pre mine sĕ me încunosciinţeze; éră altă localitate n'a voit a închiriá, spunênd acelui proprietariu, că bâncile şi tóte recuisitele scolare dacă nu vrea a le mai ţiné sĕ le arunce în stradă. Motiv la acésta a fost pensionarea învĕţătoriului, pe care ne mai putêndu-l delăturá altfeliu, l'am recomandat din tóte puterile, deşí cel mai nedemn — spre pensionare. Acum ne mai avênd el lipsă de scólă, a adus ca preşedinte al comitetului lucrul, precum am arĕtat mai sus.

Acésta impregiurare m'a adus în cea mai mare perplesitate, şi dacă nu-mi venia în ajutoriu proprietariul casei de scólă, care interesat de chiria ce era sĕ o pérḑă, nu sciu cum eşiam din acésta încurcătură. Aşa însĕ cu risicul şi pe responsabilitatea mea am început invĕţămêntul tot în aceea localitate; remâne acum ca sĕ me îngrijesc pentru solvirea din partea epitropiei cei devotate comitetului chiria de casă.

A-şi mai avé de înregistrat încă ḑeci de abusuri comise de acest comitet, care este o plagă pentru biserica nóstră referitoriu la biserică, casă, edificiile parochiali, dară fiind menirea acestor rênduri numai a reflectá la verdictul pronunţat asupra preotului ca membru al comitetului şi director de scólă local, am fost silit şi eu a me restringe numai la lucrurile referitóre la acest obiect, şi cred, că după espunerea faptelor, moderat faţă de bietul preot, a cărui muncă nu este nici a ḑecea parte rĕsplătită, şi dacă lucrurile în parochia sa nu merg după cum se astéptă şi acésta nu e vina lui, este tras la rĕspundere în cele mai multe casuri fără nici o cruţare.

E imposibil ca un preot sĕ pótă face în parochie ceea-ce trebue făcut, de ar avé el cea mai mare bunăvoinţă; dacă nu are la îndemână un comitet compus din ómeni de inimă, şi o epitropie zelósă, căci el şi ce ar vrea, şi sci sĕ facă, nu póte face, de o parte pentru că i se pun obstacole chiar de către cei chemaţi a lucrá alăturea cu el; éră de altă parte, ii lipsesc mijlócele materiali, care în cele mai multe casuri sunt neapĕrat de lipsă. Şi chiar când ar fi cassa bisericei în stare a suportá unele cheltueli, epitropia ii denégă categorice ori ce sprigin, şi chiar cu legea în mână nu o poţi silí sĕ-ţi impli-

---

*) Parochul este membru natural al comitetului parochial şi cu neinsemnate escepţiuni preşedintele comitetului parochial; ceea-ce încă va se ḑică ceva! Red.

*) Sĕ se arete starea lucrului la Preavenerabilul consistoriu. Red.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

IX. Colindă.

(Din comuna Cebea.)

Irod şi Solii.

Astăḑi Domnul s'o născut,
Lumea cu dar s'o umplut
Sus în curtea lui Crăciun
S'a născut un Domn prea bun.
El în esle se născea,
Prin nuiele flori crescea,
Pe păreţi făclii ardea,
Vestea-'n ţeară se ducea
La Irod cel împĕrat,
Şi Irod s'a supĕrat
Când Irod a auḑit,
Trei soli mari el a gătit
El un sol mi trimitea,
Ca sĕ spună ce-o vedea.
Solul însĕ se pleca,
Eslea mândră o afla,
Domn frumos i se-arĕtă,
Cum e pruncul mitutel,
Bĕluşel şi sprintenel.
Tot în ţaşă de mĕtasă
Şi-'n haine mai alese
Şi-'n légăn aurel
Scutece de bumbăcel.
Solul éră sĕ-nturna
Lui Irod de povestia,
Dară Irod n'a creḑut,
Căci el fórte s'ă temut.
Şi când el nu se'ncredea
Mai un sol, că trimetea.
Solul însĕ se pleca,
Eslea mândră o afla,
Domn frumos i s'arĕta,
Cum e junele voios,
Când e tare sănĕtos.
Solul éră sĕ-nturna,
Lui Irod le povestia.
Dar Irod nu credea
Şi pe altul trimetea
Faţa lui sĕ o mai vaḑă
Cum sĕ spună, cum se créḑă.
Solul însĕ se pleca,
Eslea mândră o afla,
Domn frumos i se-arĕta
Şi boieriul cel bĕtrân,
Ce are barba până-'n sin,
Când trecea din tinereţe
Mestecând în cărunteţe
Când legi drepte el croeste
Pentru cel-ce pătimesce.
Solul éră sĕ-înturna
Lui Irod tóte-i spunea.
Ér Irod se minuna
Cum de Domnul se schimba.
Şi Irod nu mai credea,
Ci el singur purcedea,
El mergea, dar nu putea,
Tare de-a se apropia
La curtea Crăciunului
De sânţenia Domnului
De mirosul florilor,
De para făcliilor
Fie'n lume tot dreptate,
Ş'onchinăm de sănĕtate
Pe la gazde pe la tóte

X. Colindă.

(din Cebea.)

Sus boieri nu mai durmiţi
Timpul e sĕ ve gătiţi,
Casa sĕ o măturaţi,
Masa sĕ-o 'ncărcaţi,
Că umblăm sĕ colindăm.
Şi pre Domnul căutăm
S'o născut un Domn prea bun
Sus în curtea lui Crăciun,
S'o născut un Domn frumos
Numele lui e Christos!
— — — — — — — —
Nu durmim de astă séră
Tot şedem 'n priveghelă,
Din cea séră-ajunului
Pănă-ntr'a Crăciunului,
C'asceptăm pre Duchul sânt
Ca sĕ vină pre pământ,
Că e fiul ceriului
Şi e domn pământului!
— — — — — — — —
In cea séră-ajunului
Vin junii Crăciunului,
Câte patru, câte şepte
Ca sé cânte la feréstră,
Cruce-'n casă, rótă-'n masă
Boerésa afară ésă,
C'un colac, şi c'un cârnaţ
Colindă şi bagă-'n sac,
Şi c'o mână de parale
Sĕ ne bage-'n şĕrpare.
Fii boier tot sănĕtos
Sĕ-ţi ajute şi Christos,
Boierésă bucurósă
Sĕ-ţi ajute maica nóstră,
Şi de-acum pănă-n vecie
Mila Domnului sĕ fie,
Naşterea lui sĕ ne fie
La mulţi ani cu veselie.

Iuon dela rĕspântii.

néscă cererea, fiind-că este de lipsă conclusul comitetului parochial şi parochul este numai un membru al aceluia şi un singur judecătoriu, lăsând afară casul, când parochul nu este nici învitat la şedinţele comitetului parochial. *B.*

Când am terminat cu reproducerea capitlului „*Simeon Popescu*“ din broşura dlui P. Cosma, am indigitat, că vom mai reproduce un capitlu, care revarsă multă lumină asupra modului cum s'a înfiinţat „Tribuna“, un lucru cam puţin cunoscut până aci; sub acest capitlu: **„Tribuna“**, se marchéză fórte bine activitatea şi unele momente din ţinuta politică a ei

Autorul arătând cum a fost atăcat încă dela început de acésta fóie, care atât de neurbană a fost, încât nu a voit sĕ i publice nici reflecsiunile la atacurile din doi Nri consecutivi, după-ce reproduce aceste reflecsiuni publicate în Nr. 29 din 1886 al „Tel. Rom.“, continuă astfeliu:

Pentru lămurirea situaţiunei merg de astădată cu un pas mai departe şi mai fac unele revelaţiuni din cele ce mi-le reservasem în reflecsiunile de mai sus.

Pe o ḑi în luna lui Aprile 1884, convocase fundatorii „Institutului tipografic“ o conferenţă aici la Sibiiu, la care erau chemaţi şi unii esterni din cei se subscrisese acţiuni.

Din cei chemaţi au venit şi domnii: Iuliu Coroian din Cluş şi Augustin Muntean din Deş.

Acesti domni, când subscrisese acţiuni de ale „Institutului tipografic“ credeau, că acela va fi „Ateneul Român“ iniţiat prin comitetul naţional, şi vĕḑênd că din conferenţă lipsesc membrii comitetului au interpelat pe fundatori de causa absentării dlui Bariţiu etc.

Luminaţi despre situaţiune au propus sĕ se încerce o fusiune între „grupul“ fundatorilor şi între comitetul naţional.

În urma acesteia, comitetul naţional a fost provocat sĕ esmită din sinul seu trei membri, cari întruniţi cu alţi trei membri esmişi din conferenţa „grupului“, se discute asupra condiţiunilor, sub cari eventual s'ar putea realisá fusiunea.

Comitetul naţional a primit învitarea cu tótă prevenirea, şi a esmis din sinul seu pe d-nii George Bariţiu, Visarion Roman şi pe mine, ér esmişii conferenţei „grupului“ au fost d-nii Dr. Aurel Brote, Iuliu Coroian şi Aug. Muntean.

Ne-am întrunit în scopul amintit la casa lui V. Roman.

Nĭ s'a spus din partea esmişilor conferenţei, că scopul ar fi, ca comitetul naţional se nu înfiinţeze „Ateneul Român“ aşa precum se proiectase, ca adecă direcţiunea aceluia sĕ constee numai din membrii comitetului, ci sĕ se combineze o direcţiune din membri de ai comitetului şi din membri de ai grupului „Institutului tipografic“, apoi împreună sĕ continue acuirarea subscripţiunilor de acţiuni, ér activitatea sĕ se încépă cu scóterea unui ḑiar cuotidian, carele sĕ fie organul partidului naţional.

Cel dintâiu carele a luat cuvêntul asupra acestei propuneri am fost eu şi am ḑis că:

„ca preşedinte al comitetului naţional m'a-şi bucurá, dacă s'ar puté realisá o învoéla între fundatorii „Institutului tipografic“ şi între comitetul naţional astfeliu, ca sĕ se ajungă scopul, pentru carele intenţionéză comitetul naţional înfiinţarea „Ateneului Român“ *fără ca prin acéstă învoélă sĕ se compromiţă comitetul naţional şi causa naţională;* eu însĕ, cunoscênd elementele din cari este compus grupul „Institutului tipografic“ şi scopul pentru carele vor ele sĕ înfiinţeze la moment ḑiariul, dechiar din capul locului, că nu voiu sĕ am nici o influinţă nici directă nici indirectă asupra institutului, ce eventual s'ar înfiinţa în urma fusiunei intenţionate, prin urmare, la combinarea direcţiunei *sĕ nu se reflecteze la persóna mea, căci eu chiar ales fiind, n'a-şi primí se fac parte din direcţiune*“.

Dl Muntean: „Eu sum un „grader Michel“, carele nu port mâţa în sac, şi ca atare vin a-ţi face descoperirea: că comitenţii nostrii nici n'ar primí o combinaţiune, în carea ar fi şi persóna Dtale, căci din toţi membrii comitetului naţional *numai pe Dta nu te-ar voí nici la un cas de membru în direcţiune*“.

Dl Coroian: „Ér eu dechiar, că într'o direcţiune, la carea dl Cosma nu póte luá parte, nici eu nu voiu întrá, deci sĕ nu se reflecteze nici la persóna mea“.

După acéstă întroducere s'au pornit pourparleurile şi în fine s'a făcut o combinaţiune „ad referendum“ pentru conferenţa fundatorilor „Institutului tipografic“ în carea pe esmişii comitetului naţional i-a representat V. Roman.

Când ne re'ntorceam dela casa lui V. Roman, eu cu Dl Dr. A. Brote eram cei din urmă şi conversam despre cele întêmplate.

Într'altele i-am ḑis şi următórele:

„Îmi pare fórte rĕu de pornirea acésta, căci precum prevĕd eu lucrurile, nici din una nu se va alege nimică“.

„Ba da! — ḑice dl Brote — căci eştia — ţintind la fundatorii „Inst. tipogr.“ — sunt resoluţi sĕ înfiinţeze „Insitutul tipografic“ şi sĕ scóţă ḑiariul cu ori-ce preţ, ori va succede fusiunea, ori ba.“

„Cu atât mai rĕu“, — reflectaiu eu — „căci în acel cas se va şi paralisá înfiinţarea „Ateneului Român“ şi în scurt timp se va consumá şi capitalul social al „Institutului tipografic“, pentru-că astăḑi este imposibil la români sĕ subsiste un ḑiar cuotidian numai din prenumeraţiuni, ér un capital de fl. 40,000 nu póte produce atâta cât se acopere deficitul inevitabil al unui asemenea ḑiariu, ci în câţiva ani se va mâncá capitalul însuşi, şi atunci nici „Ateneul Român“, nici „Institutul tipografic“, nici ḑiariu, numai ruşinea şi paguba şi morală şi materială“.

Încercarea de fusiune n'a reuşit, pentru-că „grupul“ nu a primit condiţiunile comitetului.

„Grupul“ a mers înainte pe calea începută. A înfiinţat „Institutul tipografic“, ér acesta numai decât şi-a început activitatea cu „Tribuna“. Conferenţa naţională din Iuniu 1884 a aflat deja pe „Tribuna“ mare şi tare.

„Cine n'a cunoscut până acum secretul nascerei „Tribunei“ póte vedé din „descoperirile d-lui A. Muntean, că eu şi „metropolitul Miron“ formam deja un punct al programei „Tribunei“, încă înainte de botezul ei, eram a priori meniţi de nutremêntul ḑiarului.

La conferenţa din 1884 am mers şi mai departe. Sciam că „grupul“ intenţionéză sĕ-şi câştige pentru fóia sa patentă de „organ al partidului naţional“, dar vĕḑênd, că terenul nu este încă destul de bine cultivat spre acest scop, nu cutéză se iésă pe faţă cu acéstă dorinţă

Eu credeam, că şi în astă privinţă le fac un bun serviciu, dacă me voiu dá la o parte.

Am rugat deci pe membrii conferenţei, ca la compunerea noului comitet *se numai reflecteze la persóna mea,* căci eu me retrag cu totul de pe terenul politic, espunêndu-le şi motivele, motive destul de ponderóse ca sĕ fie considerate.

Conferenţa totuşi m'a ales şi în noul comitet, eu însĕ după ce am provocat un conclus, în sensul căruia, comitetul este autorisat a se întregí, dacă sau prin mórte sau prin abḑicere se nasc vacanţe în sinul seu, — încă în aceeaşi ḑi, nainte de constituirea comitetului am abdicat şi de atunci încóce nu m'am mai ocupat cu politica, nu i-am turburat apa „Tribunei“, nici în comitet, nici afară de comitet, — de mine deci putea sĕ ajungă măcar în fruntea comitetului naţional. (Va urmá).

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Din incidentul anului nou Maj. Sa s'a îndurat graţios a numí pe ministrul Welserscheib membru în casa magnaţilor, ministrul de culte Gautsch a primit baronatul, Falkenheim a primit marea cruce a ordinului Leopoldin, ér miniştrii Schönborn şi Zelesky coróna de fer clasa I.

* Invitare la balul arangiat de „Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ ce se va ţiné în 5 Februariu 1890 st. n. în sala hotelului la „Impĕratul roman“. Inceputul la 8 óre séra.

Venitul curat este destinat în favorul reuniunei.

Preţul de intrare: *a*) de persónă 1 fl. 50 cr.; *b*) membrii de familie câte 1 fl. 50 cr. de persónă; ér dela 3 persóne în sus de fie care persónă câte 1 fl. Loge mare 8 fl.; loge mică 5 fl.

Bilete de intrare se vênd în ḑiua balului înainte de améḑi dela 10—12 şi după améḑi dela 3—5 óre la hotelul „Impĕratul roman“ camera Nr. 1 şi séra la cassă. Abonare la loge se póte face la d-na presidentă a reuniunei, Maria Cosma, strada Baier Nr. 1.

* (Defraudări.) Mare sensaţiune a provocat în Pojon scirea, că cassariul comitatens Bittó a dispărut fără de veste. Bittó, care avea sĕ predea în ḑiua de prima Ianuariu cassa noului cassariu ales, a luat o sumă de 57,268 fl, din banii dela scaunul orfanal.

* (Ciorapii reginei.) Regina Italiei Margareta este recunoscută pentru binefacerile şi dărnicia sa. În ḑilele trecute întêlnì o fetiţă şi fiind că-i plăcea de ea, o rugă sĕ-i facă o păreche de ciorapi pe o ḑi anumită, când avea sĕ mérgă la o petrecere. Fetiţa se presentă cu ciorapii tocmai la timp. Reginei îi plăcù şi mai mult şi dăruì pe fetiţă cu alţi doi ciorapi, într'unul însĕ îi băgà mai multe piese de aur, într'altul dulceţuri. Mai târḑiu regina trimise sĕ întrebe, ce a făcut cu ciorapii; ér fetiţa dete curieriului următoriul rĕspuns în scris: Scumpă regină! Cu ciorapii am avut mare măchnire, tata mi-a luat pe cel cu aurul, fratele meu pe cel cu dulceţurile, ér eu nu-i am până în ḑiua de aḑi.

* (Afacerea cu pădurile năsĕudenilor.) In ḑilele acestea s'au continuat pertractările cu privire la munţii şi pădurile năsĕudenilor pentru cari făcea pretensiune familia Kemény. La pertractări au luat parte fostul comisariu regesc bar. Desideriu Bánffy; secretariul de stat Fehér şi Teleszky, ér din partea familiei comitele suprem bar. Koloman Kemény. Familia primesce ca despăgubire odată pentru totdeuna suma de 316.000 fl.

* (Teatrul german din B-pesta) După catastrofa întêmplată directorul teatrului a făcut paşii necesari, ca sĕ i se concédă a ridicá un nou teatru după tóte cerinţele singuranţei publice. Spre scopul acesta s'au şi angajat mai mulţi bancheri, cari vor contribuí la ridicarea noului teatru. Afară de acésta au încurs sume considerabile de bani dela privaţi şi alte societăţi teatrale. Maj. Sa monarchul încă a dăruit 1000 fl. pentru personalul teatrului, carele 'şi capĕtă plata regulat cu puţine reduceri.

* (Mórte causată prin foc.) In comuna Verendin din comitatul Caraş-Severin, scrie „F. Diecesană“ în sĕptĕmâna trecută într'o casă făcêndu-se foc în cuptoriu şi umplêndu-se chilia cu cânepă ca sĕ se usce bine spre a-o milinţa s'a întêmplat de a luat tótă cânepa flacără. In chilie se afla o fetiţă de 6 ani, carea punea cânepa lângă cuptoriu sĕ se usce. Fetiţa vĕḑênd focul, începù a strigá „curi mamă“, şi alergând prin chilie nu putea găsí uşa ca sĕ ésă afară. Mama fetiţei, care era în curte, ajungênd în chilie, nu putea vedé pe nenorocita fetiţă prin fum şi flăcări, când o zărí şi o scóse afară tótă arsă era mai mórtă. După acea sermana femeie mai încercà de a scóte din odaie şi alte lucruri, dându-i ajutoriu şi sócra sa. Ele însĕ nu numai că nu putură se scape nimic de furia focului, ci se arseră fórte greu, astfeliu, că în a cincea ḑi muriră amândóuĕ, ér fetiţa murise mai nainte, a dóuă ḑi după catastrofă. Bărbatul casei pe timpul nenorocirei era în pădure, dênsul remase deodată singur: fără mamă, fără socie, şi fără fiică, numai cu amara durere în inimă.

* (Sinucidere în biserică.) Din Timişóra se comunică, că Duminecă la 10 óre a. m. după-ce se terminase missa în catedrala catolică rĕsunà deodată o împuşcătură. Tot publicul a rĕmas înmărmurit, creḑênd, că se restórnă asupra lui zidurile bisericei. Deodată se observà căḑênd lângă un colţ al altariului un tiner, ţinênd în mână încă revolverul, cu care îşi puse capĕt ḑilelor. Din epistolele ce i-au rĕmas reese, că datoriile şi lipsa de bani l'au îndemnat sĕ-şi ia viéţa. Pentru ce tocmai în biserică pe timpul serviciului divin, nu o spune în nici o epistolă!

* (Un isvor cald în lacul Garda.) În lacul Garda s'a descoperit un isvor cald. Cam 200 metri in ost dela peninsula Sermiome s'a vĕḑut mai demult clocotind apă. Cu ajutoriul duor cofundători veneţieni s'a putut descoperí acest isvor. El are + 37° Celsius, aşa dar aprópe temperatura termelor dela Gaststein.

MONITOR.

50

Calendariul sĕptemânii

24 — 30 Decembre.

24 Duminecă: Evgenia, Vasila, Filip, Protast, Iachint Nicolau monachul, Achaic, Antioch, Vitimion, Afrodisiu, Grat, Achmed. *25. Luni*: (†) Nascerea cea după trup a Domnului Dumneḑeului şi Mântuitoriului nostru Iisus Christos. *26 Marţi:* (†) Soborul Preasântei Născătórei de Dumneḑeu şi pururea feciórei Mariei, Evtimiu, Constantin cel din Iudei, Evarest, Constantin Rusul. *27 Mercuri:* (†) S. Apostol, ântâiul Martir şi Archidiacon Stefan, Teodor însemnatul, Teodor archiepiscopul Constantinopolei, Luca triglinul. *28 Joi:* SS. douĕḑeci de mii de Martiri, arşi în biserica Nicomidiei, Indis, Gorgoniu Petru, Zinon, Mardoniu, Doroteu, Teofil diaconul, Migdoniu, Glicheriu, Nicanor, Secund, Vavila, Simon. *29 Vineri:* SS. patru-spre-ḑece mii de prunci, cari s'au ucis de Irod în Vitleemul Iudeii pentru Christos, Marcel, Tadeu, Veniamin, Atinodor, Georgiu episcopul Nicomidiei. *30 Sâmbătă*: Anisia, Zotic preotul, Teodora, Fileter, Leon archimandritul.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 24 Decembre înaintea Nascerei lui Christos, a Sânţilor Părinţi. Cântările din Octoich tonul 5 şi din Mineiu ale Inainte Prăznuirea şi ale Sânţilor Părinţi. La Utrenia din Octoich nu se cântă nimic, ci numai din Mineiu ale înainte Prăznuirei şi ale SS. Părinţi. Evangelia invierii a 8-a. Catavasia: „Christos se nasce, măriţi-l“

Luni în 25 Decembre: (†) Praznicul Nascerei Domnului. Cântările din Mineiu ale Praznicului. La Utrenià. Polieleu, Antifóne, Evangelia dela Mateiu cap. 30 st. 18. Nascerea lui Iisus Christos aşa a fost.... Catavasia: Christos se nasce, măriţi-l.“ Liturgia a S. marelui Vasiliu. Irmosul praznicului: „Taină strĕină vĕd.“

Marţi în 26 Decembre: (†) Soborul Preasântei Născătórei de Dumneḑeu. Cântările numai din Mineiu. Irmosul Nascerei lui Christos, care se cântă până la eşirea praznicului.

Loterie.

Marţi în 31 Decembre 1889.

Sibiiu: **52 28 57 10 81**

Nr. 3676 [259] 1—3

CONCURS.

Devenind în comuna mare **Poiana** postul de notariu vacant, pentru definitiva ocupare prin alegere, se escrie prin acésta concurs cu următórele

Emolumente:

1. Salariu anual de 600 fl.
2. Bani de cuartir 80 fl.
3. Relut de lemne 40 fl. şi
4. Competinţele normate prin statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuali pentru ocuparea acestui post instruate cu documentele necesari despre cualificaţiunea prescrisă în § 74 XXII 1886 şi § 6 I. 1883 au de a se presentá subscrisului protopretor până *în 15 Ianuariu 1890 la 6 óre după améḑi.*

Mercurea, în 22 Decembre, 1889.

Protopretorele cercual:

I. Branisce.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic şi enciclopedic-literariu — cu ilustraţiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 şi 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustraţiuni frumóse; şi publică articlii sociali, poesii, novele, schiţe, piese teatrali ş. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie şi scientifice cu reflecsiune la cerinţele vieţii practice; apoi petrece cu atenţiune viéţa socială a românilor de pretutindené, precum şi a celorlalte poporaţiuni din patriă, şi străinătate; şi prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieţii; şi preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă şi instructivă. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România şi strĕinătate 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic şi literariu — cu ilustraţiuni.; — Cursul XV. — Apare în broşuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ cóle; şi publică portretele şi biografiile archiereilor şi preoţilor mai distinşi, precum şi alte portrete şi ilustraţiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de predice pre Dumineci, sĕrbători şi diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari; şi în urmă tot soiul de amĕnunte şi sciri cu preferinţa celor din sfera bisericéscă, scolastică şi literară. — Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili şi în bilete de bancă ori marce postali.

— Colectanţii primesc gratis tot al patrulea esemplariu. —

— Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere. —

Tot de aici se mai pot procura şi următórele cărţi din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere învederită şi apreţiată de Dr. Gregoriu Silaşi. (Op complet). Broşura I. II şi III. Preţul broş. I. II. câte 40 cr. — Broşura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învĕţături pentru popor*, culese din ḑiariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povĕţuirile lui valoróse, are sĕ ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de faţă un ḑiariu de scólă, ce şi-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se ḑică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest ḑiariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât şi afară de scólă: o colecţie bogată de diferite povĕţuiri primite dela învĕţătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat şi desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naţionalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, aşa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curăţirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sĕ nu lipséscă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8^0. — Preţul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Preţul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradiţiune de Georgiu Simu. Preţul 10 cr.

Bunica şi nepoţelul. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Preţul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiţă din sfera educaţiunei. După Ernest Legouvé. Preţul 10 cr.

El trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruţiu. Preţul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiţă din emigrarea lui Dragoş. Novelă istorică naţională. Preţul 20 cr.

Numerii 76 şi 77. Naraţiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Preţul 30 cr.

Herman şi Dorotea după W. de Goethe, traducţiune liberă de Constantin Morariu. Preţul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Preţul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ţinută prin Vincenţiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Preţul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese şi arangiate. Preţul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri şi viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Preţul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloşca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Preţul 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante şi amusante. Preţul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante şi amusante. Preţul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu şi chemie. Preţul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roşu. Ed. II. Preţul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Preţul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte şi instrucţiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Preţul 30 cr.

Nu me uita. Colecţiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ş. a. Preţul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Şugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurĕşului etc. etc. Ediţiunea I. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Preţul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Preţul unui esemplariu 10 cr.

Influinţa mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Preţul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕţători şi preparanḑi. Broş. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Preţul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sĕrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8^0 mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sĕ fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învĕţat a i apreţuí scrierile d-sale pentru însemnata lor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiţă istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arĕta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut şi modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătóre. — Preţul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însĕ mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bĕtrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor şi a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulţime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, şi anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinţi, 6 — a fratelui sau surorei dela fraţi şi surori, 7 — a nepoţilor dela moşi, móşe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoţilor dela unchi şi mătuşe, 9 — dela némuri şi consângeni mai depărtaţi, 10 — dela consoţi de aceea-şi ocupaţiune, 11 — dela binefăcĕtori, amici, cunoscuţi şi dela toţi creştinii adunaţi. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali şi iertăciuni lucrate amĕsurat tuturor cerinţelor preoţimei fungente la casuri funebrali. — Preţul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci şi se estinde pe 12 cóle 8^0 mare. — Preţul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanţele tradiţiunei,** în douĕ limbi — română şi latină tractéză despre primatul bisericei şi se estinde pe 22 cóle 8^0 mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu şi lăudat şi de foile strĕine. — Preţul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscinţele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relaţiunile şi scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti şi prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8^0 e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu preţul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Raţiu, fost profesor de s. scriptură, catechetică şi metodică în seminariul archidiecesan din Blaş, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraş. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relaţiunile şi lipsele băeţilor nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise şi usitate în biserica nóstră română. În note se arată şi procederea, ce are sĕ o observe catechetul faţă cu discipulii sei. Acésta scriere are sĕ fie un îndreptariu în mâna catecheţilor, învĕţătorilor şi a părinţilor la instrucţiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilor băeţi. — Preţul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaş şi care cuprinde 222 pag. 8^0, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinţi parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit şi Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneḑeésca Liturghie, a celui dintru sânţi părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroş paroch gr. cat. şi ases. consist. Preţul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărţi de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni şi cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Preţul unui esemplariu broşurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni şi cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Preţul unui esemplariu broşurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni şi cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Preţul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Preţul unui esemplariu legat şi spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 27—50

☞ A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, ☜

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 139 Sibiiu, Sâmbătă 23 Decembre 1889, (4 Ianuariu 1890). *Anul* **XXXVII.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Nascerei Domnului nostru Iisus Christos“ Nrul procsim va apăré Joi în 28 Decembre v.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea fóiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decembre 1889, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 22 Decembre.

În punctul 13 al §-ului 23 din statutul organic se înșiră tacsativ relele, cari trebuesc sĕ fie delăturate din parochie, dacă comitetul parochial vrea sĕ aibă un material bun pentru lucrările reservate competenței sinodului parochial.

Religiositatea și moralitatea trebue susținută în parochie, datinele stângace și desfrênarea trebue desrădăcinate, și tóte aceste comitetul parochial trebue sĕ le facă prin aplicarea de mijlóce morale, și prin pedepse mai mici bisericesci.

In § 6 al statului organic se dispune, că în sinodul parochial iau parte toți parochienii maioreni, de sine stătători, nepĕtați, cari 'și împlinesc datorințele parochiale.

Când a venit așadară congresul la anul 1878 și a dispus în § 5 al regulamentului pentru parochii ca consemnarea membrilor sinodului parochial sĕ o facă comitetul parochial, prin acésta a pus în mâna comitetului o armă puternică, i-a dat posibilitatea de a aplicá un mijloc moral pentru susținerea religiosității și a moralității în parochie, i-a dat posibilitatea aplicărei de pedepse bisericesci pentru indreptarea relelor, respective pentru crearea de lucruri temeinice pentru ulterióra desvoltare bisericéscă.

Cu acésta armă în mână comitetul parochial póte curățí representanța bisericéscă, va se ḑică sinodul parochial, de elementele cele netrebnice, de parochienii cei pĕtați, de acei ómeni, cari nu-și implinesc datorințele lor către biserică, fie prin purtare, care vătĕmă religiositatea, fie prin purtare, care lovesce în moralitatea publică, fie prin luarea după datine stângace, fie prin desfrĕu, fie prin ocolirea bisericei, fie prin nesupunerea față cu conclusele sinodului în ce privesce contribuțiunile pe séma preotului sau a învĕțătoriului. Cu un cuvênt combinat § 23 punct 13 cu § 6, unde se cere viață nepĕtată și implinirea datorințelor parochiale, comitetul parochial are la disposițiune o forță morală, care bine aplicată la tot casul aduce duple resultate bune: feresce sinodul parochial de elemente, cari nu au inimă pentru biserică, le eschide dela conlucrarea în agendele din parochie, și prin aplicarea acestei pedepse bisericesci aduce pe cei rătăciți la reson, și îi face érăși membrii folositori bisericei.

Consemnarea membrilor sinodului parochial o face, după cum am mai accentuat, comitetul parochial în ultimele ḑile ale lunei lui Decembre, și o face în conlucrare armonică cu parochul locului, care este membru natural al comitetului parochial. In acéstă consemnare trebue sĕ vină toți acei parochieni, cari întrunesc condițiunile cuprinse în § 6 din statutul organic.

De basă a lucrărei servesce deci consemnarea tuturor parochienilor, va se ḑică a tuturor acelora, cari sunt membrii ai parochiei.

Pe parochienii acestia are sĕ-i cérnă comitetul parochial în frica lui Dumneḑeu și cu deosebită considerare la interesele generale ale bisericei. Ca mĕsură vine § 6, care dispune, că: în lista acésta au sĕ între parochienii majoreni, de sine stătători, *nepĕtați* și dintre acestia toți numai aceia, *cari își împlinesc datorințele de parochieni.*

Nu este acésta o lucrare atât de indiferentă, încât sĕ nu merite deosebită considerațiune, căci după cum am arĕtat, ea este un mijloc moral, dat în mâna comitetului parochial, ca sĕ dea intrare în sinod numai parochienilor vrednici, cari țin la cinstea și omenia lor de români ortodocsi, și cei nevrednici sunt făcuți atenți sĕ se indrepte.

Mai departe consemnarea acésta în tóte impregiurările trebue sĕ fie la îndemână, ca sĕ se scie: cine póte luá parte în sinodul parochial.

Consemnarea făcută se dă parochului, ca înainte de ținerea sinodului parochial ordinariu din luna lui Ianuariu cel puțin cu 8 ḑile sĕ o cetéscă în biserică spre acel scop, ca dacă cineva se crede neindreptățit, se recurgă la sinodul parochial ordinariu.

Reclama la sinodul parochial se póte face în scris sau cu vorba, ea se póte face și pentru altul însĕ și contra altuia.

Asupra indreptățirei sau neindreptățirei reclamei decide sinodul parochial în ședința sa ordinară și cu acestea consemnarea membrilor este în rênduélă. Contra decisiunei sinodului se póte luá recurs la consistoriul eparchial.

Ca de încheere recapitulăm momentele mai de căpetenie:

1. In sinodul parochial pot luá parte numai credincioși de ai bisericei nóstre, cari sunt parochieni, va se ḑică, cari sunt primiți în regulă în parochie.

2. Consemnarea membrilor sinodului parochial o face comitetul parochial în conțelegere cu oficiul parochial, și o face la finea fie cărui an solariu.

3. Inainte de ținerea sinodului parochial ordinariu din Ianuariu (§ 12 st. org.) cel puțin cu 8 ḑile mai nainte parochul cetesce în biserică consemnarea membrilor sinodului parochial, ca eventual sĕ se pótă face reclamă.

4. Asupra reclamelor decide sinodul parochial ordinariu. Contra acestor decisiuni se póte face recurs la consistoriul eparchial în terminul din § 16 al st. org.

5. Consemnarea se face la finea fie-cărui an solariu cu valóre pentru anul solariu viitoriu. Va se ḑică, ea se face numai odată, în fie-care an se rectifică numai în sinodul parochial ordinariu, și trebue bine conservată, ca sĕ nu se pérdă, și se pótă formá în decursul anului basă la lucrările sinodului, convocat de câte ori va cere trebuința.

Revista politică.

E cu totul caracteristică desfășurarea lucrurilor în Boemia. Cestiunea de a se aplaná neințelegerile între germani și cehi era dorită din tóte părțile și afară de cehii tineri, cari nu vor sĕ scie de nici o pretensiune a germanilor, toți păreau, că lucră pentru a se puté ajunge cât mai îngrabă la o împăcare comună.

Aḑi conducĕtorii germanilor sunt în Boemia, contele Thun a călĕtorit la Viena pentru a se inspirá de tendințele celor de sus și conferințe de con-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Povestea lui Archirie cu nepotu-seu Anadan.

(Urmare.)

Archirie ḑise: cine va slugí domnu seu cu dreptate, și va isprăví slușba, nu va fi gâscariu, ce mare om va fi, și la mai mare cinste de toți. Și creḑù Faraon împĕrat, și-i ḑise, pasă, și sĕ-mi faci o funie de năsip, sĕ-mi leg mânzii mei. Archierie luà un sfredel și sfredelì păretele casei: și dederă razele sórelui pe găuri, și ḑise: strînge Dómne funea, ér de-ți va mai trebuí și alta-ți voi face. Faraon ḑise: Sĕ-mi faci cetate nici în ceriu nici pe pământ. Și făcù Archirie hamuri și înhămà vulturii, și băgà un cocon într'o răcliță de brad, și-l învĕțà Archirie când va fi sus se strige coconul, și se ḑică așa de trei ori: aduceți var și cărămidă, că șed meșterii fără lucru. Și înhămà vulturii în racle, unde era coconul, și le arătà carne într'o frigare, și sburară vulturii după carne și cu racla după ei, și se suiră sus, și strigà coconul de trei ori, aduceți var și cărămidă, aduceți că meșterii stau fără lucru. Și auḑì împĕratul, și toți boerii. Și ḑise Archirie, eu am adus împĕrate meșterii, ér împĕrăția ta se trimiți slugile și ómenii se sue varul și cărămida.

Ér împĕratul ḑise, cum te chiamă, el ḑise, Archirie me chiamă cinstite împĕrate, și mai nainte scia Faraon, că l'au tăiat, și-i ḑise, fii ertat abré câne. Ér coconul plecà frigarea cu carnea în jos, și se slobozîră vulturii după carne pre pămênt, și eșì coconul din raclă, și merse la Archirie. Și Faraon éră ḑise: abré câne sĕ-mi spui cui me potrivesc eu. Archirie ḑise: sórelui. Dară boerii mei, el ḑise: ca raḑele sórelui. Dară ce este un copaciu cu 12 ramuri, și pe un ram 4 cuiburi, și într'un cuib 7 óuĕ, unul negru și altul alb; Archirie ḑise: copaciul este anul, 12 ramuri sunt 12 luni, într'o lună 4 cuiburi, 4 sĕptĕmâni, într'o sĕptĕmână 7 óuĕ, 7 ḑile cel negru noptea, cel alb ḑiua, Faraon ḑise: Blagoslovit se fii Archirie, și-l cunoscù și-l întrebà de tot și-l mânà la domnu-seu la Sinagrit împĕrat, și se închinà cu slușba, și-l dăruì cu daruri multe. Și le dede Archirie tóte armașului celui mare, ce-i scosese capul. Éră Archirie au cerut pe nepotu-seu Anadan, și-l dede împĕratul în mâna lui Archierie legat. Și-l duse la casele lui, și au început a-l bate cu toege de corn, și-l bătù până ḑise Anadan: nu me ucide părintele meu sĕ-ți fiu comis la cai. Archirie ḑise, ba fĕtul meu, că tu ai fost ca óre-când, și legà un om măgariul cu o fune rea, și se deslegà măgariul și fugí. Éră un lup întâlnì pe măgariu, și-i ḑise: bună calea măgariule. Măgariul ḑise: Se nu fie bună calea stăpânu meu, că m'au legat cu o fune slabă, și tu me vei mâncá. Și ér ḑise Anadan, nu me ucide părintele meu, sĕ-ți fiu pĕcurariu la oile tale. Ér Archirie ḑise: ba fĕtul meu, că tu ai fost ca și lupul, când învĕța carte, și-i ḑise dascălul, ḑi lupule, az, buche, vid, glagol, el ḑise: miel, ezi, oi, capre. Dascălul ḑise: că rĕu ḑici tu lupule, el ḑise, dascăle, învață-me carte mai tare, că se apropie caprele de pădure. Și éră ḑise Anadan: nu me omorì părintele meu, sĕ-ți fiu porcariu la porci. Archirie ḑise: ba fĕtul meu, că tu ai fost ca un pom pe țermurele unei ape, deci câte póme făcea, tóte pe apă se ducea, așa fù și învĕțătura mea, care te învĕțam nicăirea n'a fost. Și ér ḑise Anadan, nu me ucide părintele meu, că ce vei vré, acea-ți voi face. Archirie ḑise: ba fĕtul meu, că tu ai fost ca lupul, când mergea pe urma oilor: ér pĕcurariul ḑise: ce mergi așa tare lupule; lupul ḑise: doru-me ochii, și-mi-i lécul praful oilor. Ér lui nu-i era de léc ci-i era se apuce vre-o óie, se o mânânce. Așa și tu fĕtul meu, nu ți-a fost destul învĕțătura mea, ci tu ai vrut se-mi mânânci capul meu, ci ți-ai mâncat capul teu. Si-l bătù până murì: coreț Anadan.

Și am scris eu logofĕt Mateiu Voileanu, cu îndemnarea soției mele Mărinca, șeḑênd în Șoimușul românesc, anul 1768, Feb. 27.

(Va urmá).

ferinţe se ţin în scopul de a se ajunge la o înţelegere. Tocmai în ajunul înţelegerei însĕ, vine presa cehă cu surprinderi, şi nu atât a cehilor tineri, cât mai mult a partidului lui Rieger, şi face pe cehi responsabili la urmări din împĕcarea cu germanii. Demnitatea poporului ceh nu se póte luá în bătae de joc, într'atâta, încât sĕ se cobóre din înălţime şi sĕ împlinéscă dorinţele unei opoşiţiuni facţióse, care n'are curagiul sĕ-şi apere interesele pe băncile dietei. Prin aceea, că cehii vor luá parte la conferinţe, se compromit drepturile poporului ceh; ér demnitatea lui reclamă, ca sĕ fie tréz şi sĕ şi apere interesele cu cea mai mare sfinţenie, ḑice presa cehă.

Contele Taaffe a început însĕ opera, el şi voesce sĕ o termine, făr a se amestecá în partide. Şi se astéptă cu mare încordare terminarea acestei cestiuni, deóre-ce se scie, că dela ea atârnă şi direcţiunea politică a actualului guvern austriac şi totdeodată şi ulteriora desvoltare a lucrurilor în Boemia.—

Se vorbesce, că bĕtrânul cancelariu, principele de Bismarck, care se retrăsese de lume la Friedrichsruhe va vení în curênd la Berlin şi se va avêntá în desbaterile parlamentare. Cu deosebire va luá parte la desbaterile bugetului pentru rĕsboiu şi asupra legei socialiste. Lumea se astéptă deci ér la enunciaţiuni importante asupra politicei, ce predomnesce în Europa şi asupra direcţiunei politice, ce se dirigéză din Berlin.—

Fără a-şi anunţá mai dinainte candidatura, ministrul de interne frances, Constans, a fost ales Sâmbăta trecută în oraşul seu natal, Toulouse, de senator. Vorbirea, carea o a ţinut ministrul după alegere, e interesantă din punct de vedere politic. După douĕ-ḑeci de ani în luptă pentru democraţie, ḑice dl Constans, ar fi de prisos a mi mai spune dogma politică, cu tóte acestea trebue sĕ declar, că eu sunt un aderent al păcei şi al politicei liniştite, prin urmare şi un contrariu înverşunat contra agitaţiunei facţióse şi a neordinei, ce se însceneză mereu prin tulburători. Cu privire la cler, Constans, a rĕspuns, că acestei clase trebue sĕ i-se dea respectul cuvenit; micile neînţelegeri, cari au provenit din causa, că unii preoţi n'au voit sĕ se supună legilor, se vor aplaná, deóre-ce şi preotul ca cetăţén este supus lor. Cât privesce deschilinirea bisericei de stat, a accentuat ministrul, că nu e acum timpul oportun, guvernul are deocamdată a resolví alte afaceri. Cestiunei economice trebue în primul rênd ajutată şi regimul nici nu va încetá a lucrá pentru îmbunătăţirea sorţii ţĕranului, carele a mântuit republica. Trebue redusă darea fundamentală şi introdus creditul agricol. A sosit césul, ḑice ministrul, în care toţi aceia, cari au combătut republica, precum şi aceia, cari o au apĕrat, sĕ depună armele şi sĕ se ocupe cu interesele generale, ce le reclamă ţara.—

Proiectul de dare în judecată a ministeriului Ioan Bratianu începe a fi discutat din partea presei. „Românul“ care promite, că va mai reveni, scrie între altele în primul seu: Aḑi, când suntem în posiţiune de a vedé spiritul, de care a fost animată comisiunea, când a cercetat datele şi s'a alcătuit lucrarea, ne credem datori a ne spune părerea asupra-i şi stăruim: că raportul comisiunei este departe de a-şi atinge scopul; că este o lucrare de ură; că aduce ca probă lucruri, cari în loc de a face bine causei, o sdruncină din temelie; că în loc de a fi oglinda greşelelor din trecut, el nu este decât un act de rĕsbunare şi încă de rĕsbunare nelealā, făcută de unii, cari au puterea, în contra altora, cari nu o au.

„Tribuna“.

(Urmare.)

Cu tóte acestea ceea ce prevedeam eu s'a întêmplat, *dar într'un mod, la care nici cei mai mari inimici ai némului românesc uu s'au putut ascepta.*

Devisa „Tribunei“ — după o epistolă a d-lui Diamandi Manole ddto 13/25 Februariu 1884 adresată preşedintelui comitetului naţional, prin carea ca membru al comitetului naţional a refusat a aderá la conclusul aceluiaşi comitet relativ la înfiinţarea „Ateneului Român“ — trebuia se fie: „a apĕrá interesele naţionale pe basa programei conferenţei naţionale din Maiu 1881 şi a combate pe toţi domnii mari şi mici cari vor stá în cale şi vor alterá principiile de interes general naţional“.

Încât privesce „apĕrarea programei naţionale din 1881“ — accea cred, că a fost intenţiunea dlui D. Manole, în mâna acelora însĕ, cari au esecutat principiul, a fost numai pretecst ad captandam benevolentiam celor mai slăbuţi.

Dovadă lungul şir de articoli publicaţi în „Gazeta Transilvaniei“ contra „Tribunei“ pentru modul în care apĕrá ea programa naţională, mai mulţi articoli ai „Tribunei“, cari „bîjbăie“ de termini echivoci, ba sunt şi de aceia, în cari se ḑice apriat, că p. e. „Autonomia Transilvanei“ este un punct în programa naţională, asupra căruia ne putem têrguí, până când în fine în N-rul 244 din 9 Novembre n. 1887 întréga programă naţională a partidului seu, carele „este în faşe este încă mic, dar bine organisat, care partid este viitoriul mare partid naţional, şi carele ḑi de ḑi va cresce, se va închega bine şi se va înmulţi cu elemente tinere şi incoruptibile“ — o reduce la legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor, şi ḑice:

„Ţinem însĕ a fi un element de ordine, — acceptăm deocamdată terenul legal creat prin legea naţionalităţilor din 1868, şi pe acest teren voim a inaugurá o eră nouă în viéţa politică a némului nostru. Pe acest teren legal ne vom luptá cu toţii pentru tron şi pentru naţiune“.

Întreb eu pe dl Manole: ce a mai rĕmas aci din programa conferenţei naţionale din Maiu 1881?

Ce este oposiţional chiar, în acéstă programă nóuă, pe basa căreia voesce „Tribuna“ a inaugurá o eră nouă în viéţa politică a némului nostru?

Cu acéstă programă, până când legea de naţionalităţi nu este abrogată prin altă lege, ori-care partid guvernamental este datoriu sĕ ve priméscă în sinul seu; „viitoriul mare partid naţional“ representat prin „Tribuna“ stă pe aceleaşi base cu dl Tisza şi într'adevĕr este o enigmă persecuţiunea de care s'a bucurat „Tribuna“ din partea guvernului pentru echivoca sa ţinută politică.

N'a apĕrat deci „Tribuna“ „programa conferenţei naţionale din Maiu 1881“, ci din contră a abandonat o, şi a abandonat pe însuşi partidul naţional organisat pe basa acelei programe, nisuindu-se a-şi creá şi „închegá“ un nou partid naţional, pe base nóue, cu programă nóuă, introdusă cu frase mari, carea însĕ în esenţă este fórte inocentă, este minimul pretensiunilor naţionalităţilor, o programă, pentru care se póte espune ori-care funcţionariu al statului.

Partea a dóua însĕ a devisei, adecă: „şi a combate pe toţi domnii mari şi mici, carii vor stá în cale şi vor alterá principiile de interes general naţional“ — a cultivat-o după un „tipic“ propriu al „Tribunei“ astfeliu, încât o invasiune de tătari n'ar fi putut devastá némul românesc mai cu efect decât l'a devastat acest organ al „grupului independent“ românesc.

Se însoţesc nisce ómeni, dintre cari numai unul este cu óre care „trecut politic“, dar şi acel trecut este opus „programei naţionale“, ér ceialalţi toţi sunt nisce cantităţi necunoscute în politică, şi încât sunt cunoscuţi sunt „oportunişti“, — toţi însĕ parte tineri începĕtori, parte ómeni pătimaşi, cu chemarea de a *„combate“ pe unii români* sub pretecst, că aceia, ar stá în cale şi ar alterá 'principiile de interes general naţional“.

Dar frasa „de interes general naţional“ este atât de largă, atât de „generală“, încât în cadrele ei încape ori ce voesci, şi om sĕ fie cel ce va scí distinge corect: care fapte politice pot avé efectul numai de a alterá interesesele „generale“ naţionale? ér dată în mâna unor tineri neesperţi şi în mâna unor ómeni pătimaşi acéstă armă periculósă este: a dá tăciunele aprins în mâna copilului sau a nebunului sĕ se jóce cu el sub streşina unei caşe acoperite cu paie.

Şi se pare că acéstă frasă din adins a fost stilisată astfeliu, numai ca se pótă „combate“ fără sfială pe persónele, pe care unii a priori le luase la ochi.

La început atitudinea „Tribunei“ era corectă şi eu unul începusem a me bucurá, că m'am înşelat în presupunerile mele, dar astă bucurie n'a durat mult, a început a se manifestá nervositatea, care a tot progresat până la deliriul, ce a culminat în desorganisarea societăţii române din Sibiiu, în insultarea Reuniunei femeilor române din Sibiiu şi a scólei sale de fete, apoi în încercarea de a desorganisá scóla superióră de fete a „Asociaţiunei transilvane“.

Ori-ce a făcut şi ori-ce n'a făcut 'metropolitul gr. or. din Sibiiu tot a fost rĕu, şi tot spre stricarea naţiunei şi a bisericei. În cósta lui şi-au pus spion, pe carele l'au plătit cu bani grei, numai ca sĕ le adune tot feliul de minciuni, din cari au făcut capital politic şi moral cu scopul de a-l face imposibil în sus la guvern şi în jos la credincioşii sei.

Au scris despre capul bisericei române gr. or. din Ungaria şi Transilvania într'un limbagiu de surugii ne mai pomenit în jurnalistica nóstră, şi acel limbagiu a devenit cu atât mai vehement şi mai obrasnic, cu cât regisorii sciau bine, că în astă direcţiune pot lucrá nesupĕraţi de nimene, căci Metropolitul nu se dimite la polemii ḑiaristice, nu este omul, carele cérca popularitate prin frase şi prin linguşiri la cei guralivi, ci ignoréză tóte provocările ḑiaristicei şi îşi află mângăerea numai în împlinirea datorinţei sale fără sgomot, ér când stă faţă în faţă cu organele bisericei, îndreptăţite a-i esaminá faptele, — cu sinódele şi congresele bisericei, are generositatea a primí rĕspunderea şi pentru faptele altora, *pentru faptele lor chiar.*

A trebuit sĕ vină representanţa bisericei şi sĕ le strige un puternic „veto“, ca sĕ se mai modereze încât va.

Eu, deşi retras de pe terenul politic, am fost figura permanentă, de carea s'a simţit îndreptăţită „Tribuna“ a flecărí dela începutul esistinţei sale până în ḑiua de astăḑi, fără ca se fi putut arĕtá măcar numai o faptă din viéţa mea publică sau privată, destul de cunoscută contimporanilor mei, carea sĕ nu fie românéscă. (Va urmá).

Varietăţi.

* (Doliu de curte). Din incidentul repausărei împĕrătesei din Brasilia, s'a ordinat doliu de curte, care s'a început la 2 Ianuariu n., şi duréză până în 20 Ianuariu, şi anume: până în 11 Ian. doliu adênc şi din 11—20 esclusiv doliu uşor.

* (Sciri militare) Maj. Sa s'a îndurat a denumí pe locot F. M. şi comand. corp. 12 de armată Anton Sveteney de Nagy-Ohay şef de onóre al regiment. 86 de inf. La cererea proprie Maj. Sa s'a îndurat preagraţios a primí cererea de pensionare a colonelului A. de Cassan din Sibiiu şi totdeodată în considerarea lungului serviciu prestat cu o fidelitate esemplară şi în considerarea meritelor escelente i-a oferit ordul coróna de fer cl. III, scutindu-l de tacsă.

*(Telefonul între Viena şi Budapesta.) Dela instalarea acestei linii telefonice nu s'au făcut decât tot probe şi reparaturi, deóre-ce nu se putea

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

XI. Colindă

(din comuna Cebea.)

Irod şi Solii.

Colo susu mai de sus *)
La vêrvuţul muntelui
La dumbriţa pinului
Este un leu ne adurmit.
P'ăn junele se gândia
Şi leul se pomenia;
Da aicea ce-ai cotat.
In luptă sĕ ne'nluptăm,
O'n sabii sé ne tăiem.
Se luară se luptară
Se luptară o ḑi de véră,
Şi-aduse junele pe leu,
Cum 'l aduse, jos î-l puse,
Scóse-o sforă de mătase,
Împletită în cinci şi şése,
Ca mâna la cot de grósă,
Şi pe leul î-l legară
Şi pe murg î-l aruncară,
Saltă ici, saltă cólea,
Saltă 'n pórta maicii mele.
Eşì maica sĕ se spele
Şi nu se putù de jele,
C'am un junel de'nsurat,
Şi-mi aduce leul legat,
Netăiat, neimpuşcat
Numa 'n luptă înluptat.

XII. Colindă

(din Valeabrad.)

Christos cel din veci dorit *)
Astăḑi în trup a venit,
Şinca flórea rĕsăria
Din fecióra Maria,
Mirosul din ea dedea
Preste tótă Iudea,
Cei din legea jidovéscă,
Nu au vrut ca sĕ priméscă,
Cei din ţéră depărtată
Cei trei Crai veniră odată,
Scumpe daruri i-au adus
Şi nainte i le-au pus,
Maică sĕ le mulţămesce,
Şi deacum pănăn'vecie,
Tot Crăciun şi Pasci sĕ fie.

XIII. Colindă

(din Valeabrad).

Sculaţi fraţi numai dormiţi,
Ci degrabă sĕ porniţi,
La oraşul jidovesc,
Ce Vifleim îl numesc,
Că acolo s'a născut,
Cel aşteptat de demult,
Şi semnul acesta este:
Veţi aflá un prunc în esle.
Eată s'o născut Mesia,
Precum scrie prorocia.
Şi zace pe fên uscat,
În scutece înfăşat.

XIV. Colindă

(din Crisciori)

Dómne Iisuse Christóse,
Tu eşti nóuĕ ḑori frumóse,
Şi raze prea luminóse.
Tu din ceriu te-ai pogorît,
Dela tatăl ai venit,
Ne-ai venit în chip de slugă,
Ca sĕ ne scoţi dela muncă.
Tu eşti marele Împĕrat,
Chinuri mari, multe ai răbdat,
Ca sĕ ne scapi dela iad.
Pentru noi ómenii esti,
Ca pe toţi sĕ-i hrăneşti,
Tot cu mâna, din pomană
Şi cu vie din pustie.
Àmin, Dómne slavă ţie,
Prasnicul de bucurie,
Tuturor de veselie.

XV. Colindă

(din Criscior).

Oi! sântă Duminecă, *)
Diminéţa te-ai sculat,
Faţă albă ţ'ai spălat,
Prânḑul bun tu ţ'ai gătat.
Prânḑuşel de meluşel,
Meluşel de douĕ luni,
Aplecat la douĕ mumi.
Se luară se duseră,
La cea lină de fântână.
De asupra de fântiniţe,
Sunt vre'o trei clombiţe sfinte,
Tinse mâna şi le rupse,
Şi în casă că le duse,
Şi pe masă, că le puse.
Domnii dacă le vĕḑură,
Toţi în talpe se sculară
Şi la rugă se'nchinară.
Şi la rugă şi la sóre.
Se luară se duseră,
Pe sub póla ceriului,
Deadreapta tatălui.
Rĕmâneţi gazde bogate
La mulţi ani cu sănĕtate.

Iuon dela rĕspântii.

---

*) La fie-care rênd se repeţesce: „Junelui bun“.

*) La fie-care rênd sĕ ḑice: „Şi Domnul Christos“.

*) La fie-care rênd se ḑice: „Ai Dlui Domn de a nost.“

de loc vorbele dintr'un loc întraltul, din causa, că firele comunicau vorbele unile altora şi aşa se perdeau. Acum vine scirea, că cu tótă depărtarea cea mare cuvintele se comunică limpede şi firele rĕmân isolate. Se sperézǎ, că cu începutul lunei lui Ianuariu linia telefonică sĕ între în activitate. —

* (Invitare) Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. din Sĕlişte invită la „Producţiunea musicală teatrală" împreunată cu joc, ce o va arangiá Mercuri în 27 Decembre st. v.

Programa:

1. *„Auḑiţi acolo"*, cântată de elevii şi elevele scólei.
2. *„Oda ostaşilor români"*, declamată de o elevă.
3. *„Cine trece Oltul-mare"*, cântată de elevii şi elevele scólei.
4. *„Toporul şi pădurea"*, declamată de un elev.
5. *„Intre pétra Detunată"*, cântată de elevi şi eleve.
6 *„Mórtea lui Mihaiu Viteazul"*, declamată de o elevă.
7. *„Doi învĕţăcei"*, declamată de un elev.
8. *„Eu aveam odată dreaptă avuţie"*, cântată de elevi şi eleve.
9. *„ Peatra din casă"*, piesă într'un act de V. Alecsandri, jucată de corpul învĕţătoresc pe lângă concursul altor persóne din loc şi giur.
10. *„Étă hora se pornesce"*, cântată de diletanţi.
11. *„Cină în comun"*.
12. *„Petrecere cu joc"*

Începutul la 7 óre p. m.

Ofertele marinimóse benevole sunt destinate în favorul bibliotecii scolare şi se vor cuitá pe cale ḑiaristică. *Corpul învĕţătoresc.*

* (Universitatea din Budapesta). Inscrierile pentru semestrul al doilea la universitatea din Budapesta se încep la 6 Ianuariu şi durézǎ pănă în 17 aceea-şi lună. Pănă în 21 inscrierile se pot face numai cu învoirea decanului, pănă la 28 cu a rectorului, ér mai târḑiu numai cu a ministrului de culte.

* (Lucrul de mână.) Din Bucovina ni se scrie, că părintele Epaminonda Dracinschi din Igesti, carele a participat la cursul de impletituri din Frătăuţul nou a introdus deja împletiturile la scóla din parochia sa. Acest început l'a făcut cu aprobarea senatului scolariu districtual şi încă în mod deobligătoriu pentru elevi. Părintele Dracinschi însuşi iustruézǎ împletiturile fără nici o remuneraţiune. Copii de scólă precum şi poporul sunt fórte prevenitori faţă de aceste ocupaţiuni folositóre.

* (Liga patriotică.) Liga patriotică francesă, carea în fie care an 'şi ţinea adunarea în sĕptĕmâna Crăciunului, deastădată, după-ce prin lege s'a desfiinţat, neputĕndu şi ţinea adunarea sub firma vechie, a arangeat o serată musicală şi dramatică, la care au luat parte toţi deputaţii boulangisti.

* (Germanii în Africa de ost.) Scirile ce sosesc din Africa ostică semnalézǎ lupte sângeróse între indigeni şi germani. Şeful arabilor şi-a întocmit o cétă de 6000 ómeni, ca sĕ atace pe germani la Pagani. Strangularea lui Cuschiri n'a avut efectul asteptat, deóre-ce rĕsculaţii în loc sĕ se îngrozéscă, ci au devenit mai îndărgiţi şi mai de temut. Germanii vor avé încă mult de lucru, pănă-ce vor prinde încât-va siguranţă.

* (Un rĕspuns al magistratului din Paris.) Locuitorii din strada „Rue de Berlin" au cerut ca numele stradei sĕ se schimbe cu un nume frances, deóre-ce în Elsaţia încă se înlocuesc numele francese cu cele germane. Magistratul a dat următoriul rĕspuns: Cetatea Paris se ridică preste nimicurile pasionate. Dacă cei din Berlin comit nedreptate, noi nu vrem sĕ scim. Tóte capitalele şi oraşele mari ale lumei 'şi au numele pe firmele stradelor nóstre. Noi înşine ne-am umilí, dacă am cercá sĕ stergem vre-un nume dintre acelea.

* (Podul peste Bosphor.) In „Cur. Fin." din Bucuresci cetim: Ni se scrie din Constantinopol, că proiectul pentru construirea unui pod peste Bosphor, de care se ocupă de vre o 20 sau 30 de ani, este din nou obiectul serióselor studii în cercurile diriginte. Construcţia căilor ferate din Rumelia şi din Anatolia, făcênd sĕ se créḑă, că acest pod ar puté serví de legătură între aceste linii ferate, un numĕr de capitalişti francezi ar dorí sĕ ia în întreprindere esecuţiunea. Podul proiectat ar avé o lungime de 800 de metri şi o lărgime de 75 metri. El va fi cu nu singur arc şi va rĕmâné una din lucrările de fer grandióse ale secolului.

* (Arestări în Rusia.) Numai înainte cu câteva septĕmâni au fost arestaţi un numĕr considerabil de oficeri din marină şi dela artilerie şi în ḑilele acestea s'au arestat din nou. Ei formau o societate sub numirea de socialisti cu caracter secret. S'a dovedit, că acesti socialisti aparţin celor mai înverşunate principii revoluţionare.

* (Un om care 'ţi spune cugetul.) Din Londra se scrie, că de curênd a sosit acolo Dr. Onofroff, care dă representaţiuni şi-ţi spune, tot ceea ce gândesci. Spre deosebirea premergĕtorilor sei el nu atinge, pe cei ce vor sĕ le cetéscă gândul, ci stă înaintea lor şi încă cu ochii închişi. Nu numai că cetesce toţi numerii, cari se scriu pe tăbliţe fără a se uitá la tăbliţe, ci resólvă lucrări de te pun în uimire. Astfeliu o persónă înaintea căreia stá, concepù ideia hazlie sĕ ia pălăria vecinului din cap şi se o pună în capul altuia care era la o depărtare considerabilă. Dr. Onofroff după dóue minute, îi descoperí tóte intenţiunile şi totdeodată arĕtă c mâna, fiind legat la ochi, şi persóna, căreia proiectase sĕ-i pună pălăria în cap.

* (Statistica ḑiarelor). După constatările statisticilor, în întréga Europa, Germania este cea dintâiu dintre tóte statele, în care ḑiarele sunt mai numĕróse: Şi anume: în Germania apar 5,500 de ḑiare, dintre cari 800 apar în fie-care ḑi. După Germania vine Anglia cu 3000, dintre cari 809 sunt cuotidiane; apoi Francia cu 2819, dintre cari 700 sunt ḑiare de ḑi; mai departe Italia cu 1400, între cari 179 sunt de ḑi; Austro-Ungaria cu 1200 între cari 150 cuotidiane; apoi Spania cu 850, Rusia cu 800 şi Elveţia cu 450. Tóte ḑiarele ce apar în Europa ating cifra de 20,000. In Asia apar 3000, dintre cari cea mai mare parte în Japonia şi India-englesă. In Africa apar 2000, în Austraiia 700, ér în America adevĕrata patrie a ḑiarelor, 12,000. După calculul statisticilor pentru fie-care ḑiariu se vin 18,600 de cetitori de ḑiare.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Comitetul arangiatoriu al maialului filantropic dat din partea comitetului parochial al bisericei gr. or. din Abrud la 11/23 Iuniu a. c. în favorul acestei sânte biserici se simte moralminte deobligat a se lămurí pre de o parte pre sine, ér pe de altă parte a informá pe acésta cale şi pre publicul interesat asupra resultatului obţinut cu acésta ocasiune prin constatarea următórelor:

Venitul brut încassat parte prin liste şi parte incurs la cassă în ḑiua petrecerei a fost în suma de 245 fl., spesele ce s'au făcut cu acésta ocasiune sunt 69 fl. 78 cr., detragênd suma speselor din suma venitului brut, resultă un venit curat pentru biserică în suma de 175 fl. 22 cr., acestea în sumă deplină s'au predat epitropului cassariu dlui Absolon Faur spre depunere în cassa bisericei.

Meritul la acest resultat frumos se atribue fără tótă indoéla în prima linie Preastimatul public contribuitoriu din loc şi giur, care şi de astădată prelângă tóte greutăţile şi vitregitatea timpului în care trăim, au sciut dá cu o dovadă mai mult, că-i zac la inimă şi se interesézǎ de scopurile sânte bisericesci.

Cu o deosebită plăcere deci, ne luăm voie a însemná aici individualminte pe toţi acei prea stim. domni şi dómne, cari într'un mod atât de demn au sciut sucurge cu spriginul lor pecunial la reuşita acestei intreprinderi filantropice şi anume:

Nicolae David propr. de mine cu 10 fl.; Boer Béla ablegat diet. cu 8 fl.; Mihail Cirlea not. publ. reg. şi Alajos Bross forest. silv. cu câte 5 fl.; Nicolau Adamoviciu preot rom. cu 4 fl.; Kuncz Mihály cu 2 fl. 50 cr.; Iosif Crişian adv., Lanes Jurchescu econom de mine, Alecsandru Filip adv.; Alesandru Danciu propr. şi director de mine, Dr. Bybring Rgm.-Artzt, Képes Ferencz căpitan oraş., Dionisiu Balos comerciant, Glückseel Reinhard comerciant, Ajtaj János comerciant, Ioan Jancu preot rom. Pompiliu Şuluţ, Petru Fizeşan proprietariu, Jánó József proprietariu, Nicolau Jurca, Ioan Toma, Simeon Dandea docinte, Vasilie David, Maria David, Lazar Botoş, Alesandru Leac, Simeon Tomuş cu câte 2 fl.; George Ivascu comerciant cu câte 1 fl. 50 cr., Ioan Têrnovean, proto-not., Dr. Aurel Kisbach Candin David proprietariu, George Tomuş, Nicolae Corcheş, Ioan Naic, Aviron Macaveiu, Ioan David, Ioan Corpade, Iuonuţ David, Ioan Crâsnic, Nicolau Băişan preot român, Alesandru Danciu preot rom., Sebastian Malea, George Urs, Basiliu Başota advocat, George Balta, Alesandru Ciura preot român, Nicolau Cirlea pielar, George Roman, pielar George Şuluţ pielar, Absolon Faur luminar, Nicolae Crâsnic, George Bembea, Todor Ciandreu, Ioan Colda, Ioan Jurca, Nicolau Mestecan preot român, Stefan Obveger, Schlett Lipot, George Cosma, Ioan Almaşan, Simeon Henzel, Moldovan Alajos, farmacist, Gruber József, Ioan Dregan, Ioan Daid, Nicolae Bocanits, neguţătoriu, George Arnand, Simeon Brascovita, Ioan Sêrb, Alesandru Danciu, Artemiu Martius, Krészács Istvan, Dionisiu Moldovan, Dimitrie Moldovan, Petru Balos, Ioan Fer, Alesandru Ivaşcan, Nagy Ferencz, Nicolau Moldovan, Nicolae Şuluţ, Nicolae Martius, Constantin Vêtca, Iosif Moldovan, George Danciu, Simeon Grec, Azarie Moldovan, Alesandru Danciu, morariu, Iuonuţiu Danciu, morariu, George Cozac, Aron Malea, Iosif Negru, Iuliana Crişan, Ioan Devian, Alesandru Szabó, George Szabó, Ioan Ciocan, Ioan Devian jambor, Terentiu Iurchescu, Petru Mladin, Ludovic Jetter, George Hebedean, Ioan Almăşan, Nicolae Mecea, Lazar Mignea, Alesandru Perja, Ioan Călimariu, Dionisiu Glodean, Alesandru Mladin, Alesandru Moldovan, Ioan Martius, Sebastian Simina, Ludovik Rácskövi, comerciant, Fridrich Denggel, George Balta, Vasilie Botar, Vasilie Zlagnean, Iosif Almaşan, Alesandru Tomuş, Gregoriu Suciu, Nicolae Popa, Iosif Bornemisa, Alesandru Grec, Paul Stoica cancelist regesc, Alesandru Pop, Simeon Dragomir, Ioan Julla, Victor Bariţiu notariu cercual, Alesandru Mera, Nicolae Borza, Romul Coloja, Szakács Samu, Rády József, Oberstleutenant Sertic, Incze Ferenz, Rákosi István primariu, Căpitanul Czink, Gelei Kálmán jude regiu, N. Lőringer, Kuhn Ferencz, Todor Păcurar, Elen Iosif, Petru Dregan, Alesandru Borza, Ioan Balta, Zacharie Ciora, Iosif Lazarescu, Szapfir Marczi, Farkas Mariska, Samoil David, Căpitanul Haracsek, Oberleutenant Dibolt, Leutenant Hakman, Leutenant Missinger, Leutenant Markoczi, Gregoriu Todor, Rudolf Schmidt, Lazar Petrinca, Tabákovics Zoltán, Teofil Faur, Samoil Cirlea măcelariu, Iosif Selagian, George Petrinca, Vari Gábor, Nicolau Cirlea, Nicolau Brădean, Iuonuţiu Hazu, George Anca preotul greco-oriental Sturḑa, Nicolae Goea cu câte 1 florin; Alesandru Danciu, Ioan Banioi, George Zlagnean, Dionisiu Deónca, Ilie Bidiga, Alecsandru Pasca, Constantin Botoş, Silviu Lazar comptabil, N. Popescu cand. de adv., Octaviu Boeriu cand. de adv., Konerth Taufert docinte priv., Aureliu Lazar, George Toma, N. Bodea, Lörincz József, Alecsandru Ciora, Rozalia Kövári, Simeon Cisthianu, Al. Oprişa, László József, Nagy Ferencz, Azarie Martius, Gtorge Danciu, Ioan Martius, Istvánfy János, Löwy Beniamin, Alecsandru Popoviciu, Alecsandrn Ciura, Sabin Thiulescu, Fodor Mihály, Bartok József, Petru Stan, Kovács József, Alecsandru Macaveiu, Ionuţiu Macaveiu, Ioan Muntean docinte, Alecsandru David, N. Tomuş, Nicolae Leach, Nicolae Trifan, Dionisiu Corpade, vĕd. Gruber, Nicolae Trifa, Nicolae Ciandreu, Lazar Ceteraş, Ioan Cosma, George Trifa cu câte 50 cr.; George Iancu, Moise Czipczer şi Moise Colda cu câte 40 cr.; ér Nicolae Colda, Gerasim Jurca şi Nicolae Colda cu câte 30 cr.; priméscă deci, toţi acestia binevoitori contribuenţi cea mai căldurósa mulămită şi recunoscinţă a nóstră.

Abrud, la 16 Iuliu, 1889.

Pentru comitetul aranjatoriu:

Dionisiu Adamoviciu,
preşedinte.

Aron Cioran,
notariu.

Mulţămită publică.

Fiind biserica nóstră gr. or. din Abrud oraş, de un lung şir de ani sprijinită cu un deosebit zel întru împodobirea şi înzestrarea cu cele necesare, de marimosul epitrop al ei domnul Petru Fizeşan şi stimatai consórtă Maria; subscrisul me simt îndatorat ale aduce pe calea acésta atât pentru preţiósele vesminte preoţesci donate acum, cât şi pentru nenumĕratele jertfe din trecut, cele mai ferbinţi mulţămiri rugând pe atotputernicul Dumneḑeu ca sĕ le rĕsplătéscă cu îmbelşugare rodurile binefăcĕtóre.

Abrud, în 16 Decembre, 1889.

Dionisiu Adamovici,
paroch gr. or.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 Decembre 1889

	Viena	*B.-pestu*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.59	5.67
Napoleon	9 36	9.47

Nr. 3676 [259] 1—3

CONCURS.

Devenind în comuna mare **Poiana** postul de notariu vacant, pentru definitiva ocupare prin alegere, se escrie prin acésta concurs cu următórele

Emolumente:

1. Salariu anual de 600 fl.
2. Bani de cuartir 80 fl.
3. Relut de lemne 40 fl. şi
4. Competinţele normate prin statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuali pentru ocuparea acestui post instruate cu documentele necesari despre cualificaţiunea prescrisă în § 74 XXII 1886 şi § 6 I. 1883 au de a se presentá subscrisului protopretor pănă *în 15 Ianuariu 1890 la 6 óre după améḑi.*

Mercurea, în 22 Decembre, 1889.

Protopretorele cercual:
I. Branisce.

Nr. 814. [263] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al II-lea paroch, în parochia de clasa a II-a din comuna bisericéscă Ţinţari, protopresbiteratul I al Braşovului, se escrie concurs, în sensul părintescei ordinaţiuni consistoriale din 3 Septembre 1889 Nr. 4818 B. în termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salariu dela parochieni familii întregi câte 1 fl., ér dela vĕduvi şi vĕduve câte 50 cr., cari au sĕ se plătéscă până la finea lui Octobre a fie-cărui an; apoi venitul dela boteze, cununii, înmormêntări, porţiune canonică şi alte venite sigure aprobate de Măritul consistoriu archidiecesan în şedinţa sa din 14 Februariu 1889 Nr. 276 B. dau suma de . fl. 517.81

b) La Botozul Domnului dela fie care familiă câte 10 cr. şi dela fie-care vĕduv sau vĕduvă câte 5 cr., care dau o sumă de . . . , fl. 27.50

5 stângini lemne scurte din Dumbravă, cari are sĕ şi le facă şi aducă parochul; dau suma de . . . . . fl. 10.—

Dreptul de păşunat liber pentru 5 vite mari computat în . . . . fl. 10.—

şi pentru 10 oi à 80 cr. fl. 8.—

Tóte aceste venite sunt aprobate de Venerabilul consistoriu sub Nr. 3443 B, ex 1889.

c) Din interesele fondaţiunei de 750 fl. compete parochului . . . . fl. 26.69

Tóte venitele enumerate dau suma anuală de . . . fl. 600.— afară de venitele accidentale necomputate în suma de sus.

Doritorii de a ocupá acest post au a substerne până la terminul susarătat concursele lor instruite conform prescriselor regulamentului pentru intregirea parochiilor, la oficiul protopresbiteral subscris.

Braşov, în 17 Novembre, 1889.

Oficiul protopopesc al Braşovului I, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ioan Petric,
adm. protopopesc.

Nr. 381 [254[3—3

CONCURS.

Neputêndu se conferí, din lipsa de concurenţi, cele dóue ajutóre de câte 100 fl. pe an, pentru care s'a publicat concurs sub Nr. 311/1889, pt. III prin acésta se escrie de nou concurs la dóue ajutóre à fl. 100 pe an, pentru tineri, cari ar voí a se perfecţioná în o măestrie de lemnărie mai perfecţionată, facerea de cruci şi colonade, şi învĕlişe de case după sisteme moderne, sculptură în lemn sau strugărie mai perfecţionată.

Aspiranţii la aceste ajutóre au sĕ-şi trimită suplicele lor la Comitetul Associaţiunei transilvane în Sibiiu până la 1 Februariu 1890, însoţite de următórele documente:

a) Atestat pe botez în original sau în copie legalisată;

b) Atestat despre cursurile scolare absolvate înainte de a întrá la învĕţătură la una din specilităţile de lemnărit, amintite mai sus. Atestate de clase inferóire clasei a IV a elementară nu se vor luá în considerare;

c) Atestat, că sĕ află lucrând la vre-un măestru sau institut de acéstă specialitate şi cu ce succes;

d) Atestat de sĕrăcie sau de orfani dacă concurentul este orfan;

e) Atestat de moralitate dela autorităţile competente;

f) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că se deobligă a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor fi perfecţionat pe deplin.

Se însémnă, că între concurenţii cu cualificaţiunea egală se vor preferí tinerii născuţi în munţii apuseni ai Transilvaniei.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 21 Decembre n. 1889.

G. Bariţiu, presedinte. **Dr. I. Crişian,** secretariu II.

Lr. 490. [255] 2—3

CONCURS.

Pe basa încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu dto 24 Octobre Nr. 7110 B. a. c. prin acésta sĕ publică concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Anghel Filimonescu din Renghet, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr. al parochiei de clasa a III a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

In conţelegere cu comitelul parochiaal.
Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geógiului II.

Sĕcărêmb, 8 Decembre, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 410 [253] 3—3

CONCURS.

Pre basa aprobărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 24 Octobre 1889 Nr. 6963 B. şi a conţelegerei cu comitetul şi sinodul parochial se publică concurs, pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Peleş de clasa III din protopresbiteratul Câmpenilor, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit de 402 fl., staverit de comitetul şi sinodul parochial.

Doritorii de a ocupá acest post sĕ-şi subştérnă concursele lor cu documentele cerute de legile din vigóre subscrisului oficiu până la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Decembre, 1889

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr. 358. [264] 1—1

Publicaţiune.

Ioan Oagă din Budila, prin sentinţa consistorială din 11 Iuliu a. c. Nr. 4371 B. este despărţit de soţia sa pribegită Ana Neculicioiu.

Ceea ce prin acésta se aduce la cunoscinţă publică.

S. San-Georgiu, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiteri.

Nr. 357. [265] 1—1

Publicaţiune.

Ana Dima din Intorsura Buzeului, prin sentinţa consistorială din 11 Iuliu a. c. Nr. 4370 B. este despărţită de pribegitul ei bărbat Nicolae Neagoviciu.

Ceea-ce prin acésta se aduce la cunoscinţă publică.

S. Sân-Georgiu, 17 Decembre, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Sz. 3444/889 polg. [261] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a felsö kapolna községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedhetősége és az aránykulcsnak meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Február hó 11-én délelött 11 órára** tüzetik ki felsö kapolna községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint meg nem jelenésük esetében részükre ügygondnok fogna kinevezetetni és a tárgyalás azzal fogna megtartatni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 deczember 23-án tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *Májaj,* jegyzö.

Sz. 3410/889 polg. [262] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a Gyulas községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedhetősége és az aránykulcsnak meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Február hó 12-én d. elötti 11 órára** tüzetik ki Gyulas községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint meg nem jelenésük ese ében részökre ügygondnok fogna kineveztetni és a tárgyalás azzal fogna megtartatni.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszéknek 1889 évi deczember hó 23-án tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *V. Jacab.* jegyző.

Sz. ad 5481/89 polg. [258] 2—3

Hirdetmény.

Az oláh-sályi általános határ tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködö mérnök választása és a költség elöirányzat elkészitése végett határidöül **1890 évi január hó 27 napjának d. e. 10 óráját** O. Sályi községben a falusi biró lakására tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1889 évi december hó 22 én.

A kir. tszék kiküldött birája.

Kelemen,
kir. tszéki eljáró biró.

GRATIS! GRATIS! GRATIS!

300
de
Anecdote şi glume
se dau tuturor acelora cari cumpĕră
65
de
Anecdote şi glume
à 1 cr.

Câştig mai mare nu póte fi
Pentru o nimica tótă a se înveselí!?

Dar se ne înţelegem!

A eşit de sub tipăriu o carte stêrnitóre de veseliă şi bucuriă, care pórtă titlul şi cuprinde

365 anecdote şi glume
adunate, prelucrate şi arangiate
de
TITU V. GHEAJA

Cuprinsul acestei cărţi este fórte petrecătoriu, aşa că cetind numai o faţă din ea, caută sĕ rîḑi ori-cât ai fi fost de necăjit şi mâchnit.

Şi acéstă carte de aşa mare preţ pentru lumea nĕcăjită şi amarîtă, se vinde

numai cu 65 cr.
la [255] 2—5
Cancelaria Negruţiu,
în Gherla—Sz.-ujvár.

☛ Chiar acum a eşit de sub tipariu: [243] 3—5

Directoriul sau ordul oficiului divin
pe anul 1890,
de cunoscutul nostru literat Ioan Boroşiu, paroch gr.-cat. şi asesor consistorial.

Scopul acestui op este a înlesní observarea practică a prescriselor rituale ocurente la funcţiunile sacre în decursul anului viitoriu. — Ca acest scop sĕ se pótă ajunge, **Directoriul** este compus aşa, încât începênd dela *1 Ianuariu stil. vechiu* în paralelă cu calendariul civil pentru fie-care Duminecă, sĕrbătóre ori altă ḑi normală în mod continuativ şi în ord sistematic sunt coadunate tóte prescrisele tipicuiui, câte în cărţile rituali sunt împrăştiate. Din coadunarea acestora fie-care — la prima vedere — póte cunósce cum este de a se împliní oficiul înseratului, mânecatului, sântei liturgie şi altor funcţiuni rituali-sacre etc. Preţul unui esemplariu espedat franco costă **45 cr.,** 5 esemplare procurate deodată costă franco **2 fl. v. a.**

A se adresa la **„Cancelaria Negruţiu“** în Gherla (Szamos-Ujvár).

Calic cel ce nu abonéză „Calicul“
ḑiar humoristic şi satiric cu multe ilustraţiuni,
anul al X-lea
cu preţul de **3 fl.** sau **7 franci** pe an.

Cel ce abonéză „Calicul“ rîde şi pe dógă morţii de s'ar dógele dela bute.

Abonanţii, care ne trimit întreg abonamentul de **3 fl.,** *sau* **7 franci** *deodată primesc*

„Calendariul Calicului pe anul 1890“

pe deasupra, ca fuiorul popii, adecă gratis, espedat franco. Altcum „Calendariul Calicului“ costă **36 cr.** sau **1 franc.**

☛ **Numĕrul prim al „Calicului“ îl espedăm tuturor celor ce ni-l cer, ca numĕr de probă gratis.**

A se adresa la Sibiiu.

[256] 2—3 **„Administraţiunea Calicului.“**

Redactor responsabil Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 140 Sibiiu, Joi 28 Decembre 1889, (9 Ianuariu 1890). *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1889, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 27 Decembre

(*I.*) A trecut cu ajutoriul lui Dumneḑeu ḑiua cea mare, pe care biserica nóstră din vécuri o a sĕrbat ca pe o ḑi, care a fost menită a aduce pe pământ pacea şi buna invoire intre ómeni.

Cel puţin Mântuitoriul Christos acésta o a primit de cea mai înaltă misiune, ce o a avut pe pământ.

Şi nimic nu e mai sânt, mai curat şi mai inocent decât pacea. Ea gonesce din inimele ómenilor egoismul, ea stirpesce brutalitatea, ea apĕră pe cei asupriţi, ea dă fie-cărui om ticnă de viaţă, ea şi numai ea e în stare a face din om fiinţă alésă şi apropiată de D-ḑeu.

Unde nu e pace, e turburare, unde nu e înţelegere, nu e fericire, şi unde spiritele nu sunt conduse de aceste două idealuri sublime, simţul ómenilor de bine stă înmărmurit şi privesce cu nelinişte şi cu sfială la viitoriu.

Şi pare că nici odată nu a fost mai mare necesitate de pace şi de bună inţelegere ca tocmai acum.

Scoşi de către cei mai tari din posiţiunile, ce am avut, impinşi spre sărăcie de către cei imbuibaţi şi bine hrăniţi, nu ne rĕmâne decât starea tristă şi durerósă de a suferí posiţiunea umilită, ce ni s'a creat, şi numai fiind intre noi pace şi bună-inţelegere, putem avé o raḑă de speranţă într'un viitoriu mai bun.

Cercat-am sĕ trăim în pace cu tóte popórele conlocuitóre, cedat-am din drepturile, ce am avut, în interesul păcei, mers-am până acolo de am ḑis, că ne impăcăm cu lucrurile, cum s'au desvoltat, şi cu tóte aceste tot nu e bine, tot nu vedem pacea, aşa după cum credem noi, că ar trebuí sĕ domnéscă.

Românul nici după aceste tóte nu e binevĕḑut în vatra strămoşilor sei, coliba lui este privită cu dispreţ în loc ca sĕ punem umĕr la umĕr spre a face din ea o casă mai solidă şi mai trainică, cultura lui este în ochii celor ce nu le place pacea un spin, şi aceste le suferim în dragul păcii, şi credem, că principiile lui Christos tot vor triumfá, biserica tot va isbutí sĕ prefacă acéstă stare ruşinósă în una mai de suportat, în una mai dulce şi mai priinciósă nóue, celor ce suntem fii ai patriei, nóue celor, ce jertfim ce avem mai bun, pentru-ca sĕ vedem patria în fericire şi bună stare. E multă miserie în lume, poporul e sărăcit până la os, creditul lipsesce şi lângă ele s'au mai adaus animositățile între partide, confesiuni, invidiile şi calomniile ca tot atâtea rele, ce conturbă pacea internă şi nu ne lasă sĕ ne desvoltăm în mod firesc, nu pun capĕt suferinţelor, ci le măresc în mod inspăimêntătoriu.

Poporul e şi aḑi sătul de necasuri, amploiaţii, cari ar trebuí sĕ l mângăe şi apere, 'l torturéză, şi în lume e în loc de pace şi bună înţelegere ferbere de spirite aţiţate şi nemulţămite.

Aşa ne a aflat pe noi românii nascerea lui Christos în ţĕrile de sub coróna stului Stefan.

Nemulţămiţi cu posiţiunea politică, în care ne găsim, strimtoraţi pe cale socială, luaţi la ochiu de ómeni, ce şi-au facut meserie din denunciaţiuni, puşi sub pază poliţiană şi tóte aceste numai pentru-că suntem şi voim sĕ remânem români, voim sĕ remânem în legea, în care ne-am botezat, în care am fost crescuţi. Alipirea naturală, ce o avem către popor, către talpa ţĕrei, ni se impută, împlinirea datorinţelor ni se scriu de pĕcat, şi noi încă tot nu ne am perdut speranţa în ḑile mai bune, în care pacea şi buna inţelegerea au sĕ triumfeze şi sĕ se ridice preste tóte patimile omenesci.

Pentru-ca sĕ ajungem în condiţiuni mai avantagióse, avem lipsă de pacea între noi cei de o lege şi de un sânge, ca astfeliu cei ce aḑi ne sunt contrari, sĕ ne vadă uniţi în cugete şi în simţiri, sĕ ne vadă, că ne iubim unii pe alţii şi suntem în stare a pune unul pentru altul tot ce avem mai scump. Atunci credem, că vom impune, atunci credem, că vor vení ḑile mai senine asupra capului nostru, norii cei grei, ce ne amenință cu descărcarea furtunei vor dispăré încetul, şi némul nostru ajuns la bună înţelegere va continuá în pace de a-şi croí o sórte bună şi mai fericită pe pămêntul udat cu sângele străbunilor lui şi udat aḑi cu multe lacrimi din ochi nevinovaţi, cari sufer mult, pentru-că li a fost dată a auḑí din légăn dulcele graiu românesc.

Dar la o parte cu ieremiadele, căci va vení dóră şi pentru noi românii ḑiua, dela care asteptăm pe pămênt pace şi între ómeni bună învoire!

Revista politică.

Felicitările de anul nou, ce s'au adus monarchului şi diferiţilor bărbaţi de stat din monarchia nóstră, au lămurit mult situaţiunea politicei interne.

In special încât privesce Ungaria o a lămurit rĕspunsul, ce l'a dat premierul ungar, dl Tisza, partidului liberal cu ocasiunea felicitărilor de anul nou.

La vorbirea baronului Huszár, carele l'a apoteozat, că sub regimul seu a sdrobit aspiraţiunile naţionalităţilor şi le a făcut sĕ se uite cu umilinţă la puterea de viaţă, ce o desfăşură naţiunea magiară, dl Tisza a sciut sĕ ocoléscă acéstă cestiune şi nici sĕ nu o atingă în rĕspunsul dat.

A atins însĕ cestiunea incolatului în general, şi în special încât privesce încetăţănirea lui Kossuth, şi din rĕspunsul, ce l'a dat, se vede, că începe a se clătiná şi a fi tot mai nesigur viitoriul d-lui Tisza.

Se scie adecă, că la 22 Novembre ministrul preşedinte declarase în dietă, că nu este necesară o schimbare a legei de dragul unui om, ér în 11 Decembre ḑise: Regimul simte în general necesitatea şi în special încât privesce pe Kossuth şi pe emigranţii din America, a modificá legea incolatului. Cu ocasiunea felicitărilor de anul nou acela-şi ministru a declarat, că până-ce va fi susţinut de maioritate, va stá la putere şi va conduce guvernul, în butul sbuciumărilor oposiţiunei, ér încât privesce legea incolatului, nimenea nu póte pretinde dela dênsul sĕ supună monarchului spre aprobare un proiect de lege pentru un bărbat, care desconsideră legile Ungariei şi nu vrea sĕ recunóscă pe regele ei încoronat.

Aceste enunciaţiuni au provocat mare resens şi oposiţiunea începe a se mişcá, ér foile ei o provócă sĕ-şi facă datoria, deóre-ce terenul de luptă s'a lămurit şi se póte constatá că: nu se mai póte dá nici o încredere enunciaţiunilor ministrului pre-

FOIŢA.

Din literatura populară a Zarandului.

Colindele.

XVI Colindă

La pomul edenului,
La grădina raiului
Ce veste s'a arĕtat:
Nóuĕ cruciuliţi de brad.
Pre Christos sĕ-l restignéscă
Pre jidovi sĕ-i mulcomésca.
Grăiau jidovii cu toţii:
Restignesce-l împĕrate
Că de nu li restigní
Nóue'mpĕrat nu ni fi.
Ér Pilat s'o măniat
Şi la mâni s'a sufulcat
Pălmi preste obraz i-a dat.
Cu suliţa l'a împuns
Apă şi sânge i-a curs.
Ingerii'ncepură a plânge,
Luna s'o îmbrăcat în sânge.
Sórele s'o'ntunecat
Pămêntul o tremurat
De milă şi de bănat,
Că-i sânge nevinovat.
O de acum până'n vecie
Mila Domnului sĕ fie!

XVII Colindă

Poruncit'au, poruncit,
Poruncit'au maica sfântă
Sĕ se stringă, sĕ se adune,
Sĕ se adune, multă lume
La o mică de fântână,
Fântână cu apă lină.
Deasupra fântânii este,
Este-o pétră resturnată
De ea ce mi-i răḑimată?
Răḑimată-i crucea sfântă.
De cruce ce-i propită?
D'ai propită maica sfântă
Şi maica din graiu grăia:
Eşi tu fiuţ din fântână;
Ba io maică n'oiu eşi,
Până tu maică ti duce
Inde i têrg în tóte ḑile
Mai ales Duminecile
Şi tu maică sĕ-ţi cumperi
Măturişca de argint,
Şi tu maică sĕ mături
Pămêntul de pulbere
Şi ceriul de negură.
Atunci maică oiu eşi,
Sus în ceriu cu îngerii
Prin gomonul sfinţilor,
Prin svonul albinelor
Unde cântă cocoşii,
Unde sbéră meluşeii,
Unde cântă îngereii.
O de acum până-n vecie
Tot mai multă bucurie
Şi mulţi ani cu veselie.

XVIII Colindă

(din Vală).

Doi şeduţi, mai şeduţi, Dómne!
Doi domni din ceriu mari, Dne
La mésa galbină, Dne!
Galbenă de céră Dómne!
Ei de ei se intrébă, Dómne!
Care ese (sûnt) mai mare? Dne!
Sân-Petru-i grăiare, Dómne!
Sûnt eu mai mare, Dómne!
Din ḑile bĕtrâne, Dómne
Din Domnie mare, Dómne!
Décă eşti mai mare, Petre!
Domnul ţi va dare, Petre!
On tulnic de aur, Petre!
De vei tulnicare, Petre!
De s'ar adunare, Petre!
Tóte sufletele, Petre!
Suflete, dirępte, Petre!
Noi le om îndreptare, Petre!
Pe cale diréptă, Petre!
La loc de hodină, Petre!
La mese întinse, Petre!
La făclii aprinse, Petre!
Suflete greşite, Petre!
Nu le-om dá perdute, Petre!
Şi le-om dá tinere, Petre!
Până la judeţ, Petre!
Şi le om judeca, Petre!
Care ce-o făcut, Petre!
Din nascerea sa, Petre!
Până la mórtea sa, Petre!
Şi le-om întrebá, Petre!
Şi le-om dispití, Petre!
Noi, o închinăm, Dómne!
D'albai sănĕtate, Dómne
La gazdă sănĕtate, Dómne.

XIX Colindă

(din Brad).

Umbla maica după fiu.
Raza sórelui, sora sórelui,
Tot plângênd şi întrebând,
N'aţi vĕḑut pre fiul sânt?
Póte-că noi l'am vĕḑut,
Dar noi nu l'am cunoscut.
Décă cumva l'aţi vĕḑut,
A-l cunósce l'aţi putut,
Căci pe faţa fiului
Scrisă-i raza sórelui,
Şi pe frunte lună plină,
Luna plină cu lumină,
Ér pe a lui umer,
Strălucesc luceferei.
Maică décă e aşa
Noi 'ţi dăm o veste rea.
Că-i la curtea lui Pilat.
Restignit pe un lemn de brad,
Maica plânge şi se înfrânge,
Inima'i înótă în sânge,
Ingeri albi o cétă mare
Sbóră la ea de întristare
Şi la ceriuri o ridică
Éră ea le cuvênta:
Fiul meu tot domn va fi,
Şi ce-i buni îi vor fi fii,
Celor rei va resplătí,
Că în veci îi va osândí,
O închinăm cu sănĕtate
La gazde la tóte.

Iuon dela rĕspântii.

ședinte; cât timp dênsul va mai ocupá portofoliul de ministru președinte, nici o reformă de o mai mare însemnătate pentru Ungaria nu se va puté aduce; că e gata a purtá rěsboiu cu opozițiunea până la estrem și așa nici în parlament și nici în cercurile electorale nu va mai puté domní pace și liniste și în fine, că nu-i aplicat a demisioná, până-ce impregiurări esterne nu-i vor luá puterea din mână.

Nici chiar în cercurile domnitóre, dice presa opozițională, dl Tisza nu mai e persona grata. Dênsul s'a dus la Viena spre a felicitá pe monarchul, ér monarchul a fost la vênătóre și dóuě dile a asteptat dl Tisza în Viena până-ce a fost primit în audiență, carea n'a durat decât ½ óră. A conferit cu acéstă ocasiune cu șeful de secțiune Szögyeny dóuě óre și cu ministrul de esterne Kálnoky.

Pe terenul politicei interne întréga atențiune este îndreptată și asupra conferințelor de împěcare între cehi și germani. Se vede, că de acord cu vederile ministrului președinte Taaffe este și Maj. Sa. Ministrul președinte a dat un dineu splendid în onórea membrilor dela conferințe și dineu a dat și monarchul la curte, la care pe lângă membrii conferinței au luat parte și ministrii. Membrii conferinței ședeau astfeliu, că tot lângă un deputat german a luat loc unul ceh. In convorbirea cu delegații s'a esprimat monarchul în mai multe rênduri, ca sě se ajungă la o înțelegere și conferințele sě se termine cu succes.

In dilele trecute se sulevase cestiunea convențiunei vamale cu România și se vorbia, că guvernul român intenționéză a trimite pe d-l Carp ca ministru plenipotențiar al României la Viena și așa sě se ajungă mai curênd la o înțelegere comună.

Scirile de acum nu desmințesc încă acéstă intențiune, dar privit lucrul mai de aprópe, se vede, că România caută ori-ce mijlóce a nu mai lăsá se trécă productele austriace în România, decât sub tacsa cea mai mare a tarifului autonom, chiar și mărfurile naturalisate. Așa se scie de měsurile, ce le-a luat cu Elveția, dând ordin ca productele naturalisate în Elveția sě fie supuse vamei fără considerare, că sunt naturalisate. Tot astfeliu se procede acum cu productele, cari trec prin Holanda și chiar prin portul Triest.

Aceste disposițiuni au provocat mare resens în presa monarchiei nóstre și în special în cercurile vieneze și cestiunea convențiunei vamale începe a se discutá cu mai multă insistință și seriositate.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Viena, 6 Ianuariu, 1890 n. Dle redactor! Un an s'a strecurat din nou în noianul veciniciei și mii de speranțe sunt legate de anul nou. In special pe terenul politic sunt a se realisá o mulțime de cestiuni, cari inițiate în anii premergětori, nu s'au putut terminá în anul 1889.

Foile monarchiei nóstre 'și dau silința se presente desfășurarea politicei europene în cea mai optimistă lumină. Acésta este un merit, întru cât țintesc a linistí spiritele și a propagá speranțe pacinice între cetățeni; comitem însě o mare eróre, dacă ne mărginim a privî lucrurile numai din partea lor cea bună, pentru-ca sě putem aruncá umbră și sě putem ascunde partea cea slabă.

Ce-i drept, anul 1889 și-a adus tributul pe altariul păcei. Pe principiul: si vis pacem, para bellum, guvernele europene s'au întrecut, care de care sě céră credite mai mari pentru sporirea armatei; ér representanții țěrii, avênd în vedere, că adi în aděvěr pacea se pădesce numai cu forța armelor n'au hesitat a incuviințá cele mai esorbitante sume, numai pentru-ca sě nu li se impute la urmă.

Tocmai însě sub povara acestor sume și sub ecuilibrarea politicei esterne s'a provocat o aděvěrată perturbațiune în afacerile interne ale diferitelor state.

Nu vorbesc aici de Francia, ea stă în privința economică în fruntea tuturor statelor europene, dela ea vor atârná convențiunile, ce vor avé sě le închee diferitele state, ér încât privesce bugetul statului, Francia e în stare sě presinte cel mai strălucit buget. Nimenea nu s'ar fi asteptat la astfeliu de succese ale unui ministeriu de 10 luni, când sciut este că cu începerea anului 1889 ușa republicei părea, că se va închide pentru totdeuna.

Voesc se ating însě aici în prima linie pe Italia, aliatul nostru. Și o fac acésta, pentru că se scie, că cel mai bun aliat în timp de rěsboiu este banul. Dar numai bani nu poți dice, că posede. Din contră, ultimele sciri, cari n'au produs nici în Viena și nici în Berlin impresiuni favorabile, arată un deficit esorbitant, deficit, care până acum a fost acoperit, căci dacă dela început se descoperia, oposiția avea arme puternice și cine scie, dacă dl Crispi, agreatul lui Bismarck se mai afla adi în fruntea statului italian.

Acésta se póte afirmá cu atât mai vêrtos, cu cât se scie, că descoperirea deficitului s'a făcut cu mare prevedere, dl Crispi s'a incovoiat sub povara responsabilității și a lăsat, cu tot odiul ce a trebuit sě-l provóce în Viena și Berlin, ca sě se aplaneze diferența vamală intre Italia și Francia, pentru-ca așa se atragă atențiunea țěrei asupra acestei cestiuni, ce era dorită din tóte părțile și se scape téfěr cu deficitul cel mare.

Noi încă nu putem sě dicem, că stăm prea escelent, cu tóte că guvernul austriac a presentat un proiect de buget ecuilibrat, ér guvernul ungar aprópe ecuilibrat. Meșteșugirile până-ce s'au ajuns la aceste resultate, sunt de multe feliuri și ecuilibrarea este numai țěrină aruncată în ochii lumei. Poverile pe tóte terenele s'au sporit și mult nu o vom mai puté nici noi duce cu astfeliu de pace. Pe lângă acésta s'a incuviințat și cuotarea imprumutului bulgar, un lucru, care apare prematur, deóre-ce cu tótă ordinea, ce domnesce acum în Bulgaria, nu se póte contá de loc la acésta țěrișóră, pentru care póte încă sě se încingă Europa intrégă în flacări.

Desfășurarea lucrurilor din provinciile ocupate trebue sě ne umple încă de ingrijiri. Rusia prin agenții sei secreți și prin miliónele de ruble a sciut sě-și transpună punctul de acțiune pe viitoriu în locul cel mai espus pentru noi, în provinciile ocupate de monarchia nóstră. Acțiunea ruséscă trebue paralisată, dacă e ca se ne ținem deschis drumul în Orient, ér acésta contra acțiune póte sě provóce un conflict sângeros.

Și intențiunile Rusiei nu sunt altele, decât de a țině poporațiunea într'o ferbere continuă, a o ațițá la ură contra monarchiei nóstre și apoi la timpul seu binevenit a o pune în picióre și a pretinde, cum dic foile ruse: respectarea tractatului de Berlin.

În céertă cu Rusia ne a găsit anul 1889 și în céertă cu ea ne-a lăsat. Lucrurile odată trebue sě se limpedéscă, ér limpedirea lor definitivă se va face numai în urma unui conflict infricoșat. De anul nou este legată și acésta speranță. X.

Comitatul Hunedórei, 3 Ianuariu, 1890 La 31 Decembre st. n. 1889 sau îndeplinit alegerile comitatense și în acest colos de comitat. Totul a fost o pură formalitate. Pare-că te și genezi a numí alegeri comitatense nisce pure denumiri. Așa a fost aci, așa se vede, că au fost și în alte multe comitate. Se vede, că magiarii nostrii de altadată atât de jaluși de drepturile municipiali, acum s'au urît și ei de formalități cu candidări și alegeri și le-a venit bine la socotélă enuncierile ministrului Teleky, că funcționarii dela administrațiune se vor denumí pe viitoriu pe basa unei legi nouě. Comiții se vede că au grăbit a pune in pracsă, ceea-ce ministrul are numai proiectat. Lucrul e ușor de practisat mai vêrtos când nu trebue sě țini sémă de drepturile românilor și de justele lor pretensiuni, precum și de ale sasilor, slovacilor etc. Dar sě nu me abat, sě me restring aci la noi în comitat.

În o coferință prealabilă din 27 Decembre s'au împărțit tóte oficiele. Toți officialii cei vechi au remas, singur asupra protopretorului Borha din Ilia, fiind el român, era sě i-se arunce sórtea, și numai după o deputațiune pe la comitele a putut se rěmână Va se dică din 12 protopretori unul român, și și pe acela sě-l cerșesci. Ce amară satiră într'un comitat românesc, și câtă dragă de dreptate în împărțirea de oficii la români? Séra în 27 Decembre a fost mare bal sub patronatul comitelui.

Nu mai puțin ca 38 inși afli în comitetul arangiatoriu, dintre cari firesce nu a lipsit nici un oficial tiner

In 28 Decembre, firesce după bal, în grațiósa sală a comitatului s'au îndeplinit denumirile după decurgerea formalităților obicinuite.

In comisiunea candidatóre a fost ales și un membru român, ppresbiterul gr. or. Papiu. Pentru fiecare oficiu a fost candidat câte unul. Firesce, ce se alegi. Au mers tóte cu aclamare, dela vice-comite până la pretor. Românii aleși sunt: Ciaclani președinte la sedria orfanală, Simionaș asesor, și altul nime în centru. Protopretore în Ilia: Borha; la Geógiu pretore I. Orbonaș, în Baia de Criș: V. Petco tinerul. Și cu acestea am gătat-o cu oficialii români.

Bětrânul oficial: Cutean dela comptabilitate a remas afară și în locu-i a fost denumit un tiner, fost oficial de postă. Se póte că de aceea a fost lăsat afară Cutean, fiind-că a fost denumit Petco tinerul ca oficial nou. Nu cum-va sě fie mai mulți oficiali români ca în trecut.

In comisiunea administrativă sufletul comitatului, nici un român nu e ales. In celelalte s'a strecurat ici cólea câte unul de leac. Așa stăm cu alegerile municipiali și cred, că nu e nime dintre români, care sě verse lacrimi, dacă se va întroduce sistemul de denumire. Cel puțin nu va mai denumí un comite, condus de ce mai sciu eu ce interese.

Administrațiunea aprópe întrégă e în mânile maghiarilor, justiția asemenea. Scóle comunali și de stat avem din greu. Scóla reală din Deva a început a remagiarisá, din pretinșii magiari valachisați. Element nou — ciangăi — încă s'au adus pre domeniul statului la Deva, décă nici acum nu va face mai mari progrese magiarisarea ca în trecut, atunci rele semne de viéță.

In special se vede că se pune mare pond pre elementul din viéță — ciangăii, meniți a cutropí pre opincașii de români. — Ca nu cumva se fie și acestia infectați de vorba românéscă, li s'a interdis a vorbí românesce, și décă-i întrebi, că cine i-a oprit? ei rěspund că: „Domnii ăi mari din oraș.“ Trebue se rîdi de sermanii ómeni, cum vreau sě se prefacă, că nu sciu românesce, până pre urmă trebue sě se dea de gol. Altcum acestia sunt copii desmerdați ai Devei — scutiți de aruncuri, li se face tot ce e posibil, ca sě nu ia frunde 'n buze. Sunt folosiți ca cărăuși și la lucru, unde numai e lipsă de ceva. Noi ne mirăm numai de una, cum de nu au fost vre-unul ales și membru la municipiu.

Atât pentru acum. *Aliquis.*

„Tribuna“.

(Urmare.)

Eu am fost „vogelfrei“ pentru toți „tribuniștii“ mici și mari, pentru toți băiețandrii „perdevară“, numai se scie îndrugá câteva „floricele“ culese din ciupercile Bucurescilor; dar loc de apěrare eu n'am avut în „Tribuna“ și când în fine atacat în onórea mea, am fost necesitat sě-mi cer satisfacțiune pe calea legii, acésta mi-s'a imputat de pěcat național, căci după „Tribuna“ „un român nu póte trage la rěspundere pe alt român la judecětorii unguresci“, ci după logica ei ar trebuí sě astepte până când vom avé judecătorii românesci, căci la Bucuresci nu va fi credênd nici ea, că ne am putea legiuí, — sau, ceea-ce ar fi dorința ei, jurnalistica română și în special „Tribuna“ sě aibă privilegiul de a atacá onórea ori-cărui român, *fără nici o frică de a fi trasă la rěspundere*, căci judecătorii naționale nu avem, sau sě silim pe toți ómenii cinstiți, ca eventual, ad maiorem gloriam a cavalerilor de cafenele, sě se bată cu toți băețandrii.

Îmi iau voie a întrebá aci pe toți aceia, carii se fac a secundá „Tribunei“ în acest punct: cu ce este mai de puțină valóre onórea unui român, decât averea lui? Dacă nu este lucru românesc a esoperá satisfacție pentru vătěmare de onóre dela judecătoriile, ce le avem, — pentru-ce nu pretindeți: ca la astfeliu de judecătorii sě nu-și cerce dreptul un român contra altui român nici în cestiuni de avere, nici în cestiuni criminale?

Dar în fine a vědut „Tribuna“, că numai metropolitul și eu nu suntem nutremênt suficient pentru nesațiul ei, ba au esperiat și aceea, că ómenii de óre-care valóre o desapróbă, a pornit deci mai departe cu „combaterea“.

A început cu terorisări, cu persecuțiuni contra tuturor, cari nu și-au plecat capul înaintea puterii discreționare, ce cu voie și fără voie i-au acordat întemeetorii „Institutului tipografic“.

Nime afară de adoratorii tribuniștilor n'a fost român aděvěrat, n'a fost „moral“, n'a fost nimic, tot ce este bun, tot ce este corect, tot ce constitue o politică reală națională s'a concentrat numai în „grupul“ lor, până când din persecutori ce erau, în închipuirea lor înferbêntată au devenit ei cei persecutați, și din prăpastia, în care au ajuns, ne mai putêndu se ridicá de sine, țipau mereu, că în contra lor s'a conjurat tótă lumea, paralisându-i în lupta pentru drepturile națiunei.

„E multă miserie în viața de adi a Românilor — dice „Tribuna“ în Nrul seu 147, din 2 Iuliu v. 1887 — și în timp de câțiva ani „Tribuna“ fórte adeseori a trebuit sě ia asupra ei odiul de a spune cele mai supěrătóre aděvěruri (?) încât n'are sě se mire nimeni, dacă în cele din urmă vom întrebá: De ce totdeuna „Tribuna“ și numai ea“?!.....

„Când vorba a fost de surparea „Tribunei“ maghiarii n'au fost nici odată singuri și dl Dr. Aurel Murěșan, dl Vincentiu Babeș, dl Pavel Rotariu dimpreună cu toți cei-ce aderă la dênșii (va se dică și Mocionyiescii) nu le-au fost agenți mai puțin zeloși ca Metropolitul Miron cu întregul grup de matadori dela „Albina“, ca episcopul Mețian, cu întréga cétă a slugilor lui, ori ca dl Dr. Iosif Gall cu toți cei ce sunt deopotrivă cu d-sa. Ba colegii nostri dela „Românul“ vor fi sciind tot atât de bine ca noi, că mai aveau maghiarii agenți și peste hotarele acestei țěri, în România, unde sute de ómeni merși acolo de aici fac treburile pretenilor de acasă, combătênd „Tribuna“....

„Nu din întêmplare tocmai acum, când „Românul“ ne cere deslușiri, un alt diariu din Bucuresci își deschide colónele, pentru ca sě fim presentați în ele drept nisce mișei“.

„Români au fost aceia, carii însinuaseră, că una suntem cu irredentiștii, că noi am făcut proclamațiunea, noi am tipărit-o, noi am rěspândit-o: — Români au fost denunciații, ba încă Români „aděvěrați“ 1) ....

„E multă miserie în viața de adi a românilor, pentru că ómenii cu rîvnă bună, deși sunt mulți, nu fac causă co-

---

1) Astă calomnie nu o crede nici un om cu minte.

mună, nu sar unul pentru altul, nu se ajută nici măcar cu vorba, ba sunt chiar accesibili pentru inspiraţiuni rele, pe când cei cu slăbiciuni omenesci,2) formézā o ligă secretă, şi scie tot omul bine informat, că plecând dela dl Gall pela episcopia din Arad spre metropolia din Sibiiu şi de aici prin „Albina“ la Braşov sosesci în cele din urmă la domnul Secăşan“.3)

„Cu liga acésta avem sĕ ne luptăm noi, şi luptându ne cu ea ne facem duşmani, şi trebue sĕ ne impunem adese-ori lucruri pe cari nu le voim“.....

Acest spirit de denunciant s'a manifestat mereu în „Tribuna“, pănă când a isprăvit cu toţi şi cu tóte.

N'a rĕmas scutit de colţii ei nici chiar dl Bariţiu, nici nimene, despre care se putea presupune, că în puterea trecutului seu are vre-o autoritate înaintea românilor, nici biserica, nici instituţiunile naţionale, ce le avem, nici societatea, nici comitetul naţional. (Va urmá).

Invitare.

In preséra anului nou, Duminecă în *31 Decembre 1889 (12 Ianuariu 1890)* se va arangiá în noul local al „Casinei române“ — piaţa mare Nr. 6 restaurant Pankiewicz etagiul I — *o întrunire cu danţ*, la care avem onóre a învitá pe acéstă cale intrégă inteliginţa română din loc.

Inceputul 8 1/2 óre séra.

Pentru comitetul arangiatoriu:
Dr. Russu.

Varietăţi.

* (Sĕrbătorile Crăciunului.) In ḑiua de Crăciun a celebrat sânta liturghie în biserica din cetate Inalt Preasânţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuvioşiile lor archimandritul Dr Ilarion Puşcariu, şi protosincelul Nicanor Frateşiu, şi de parochul Nicolau Bucşa, chirotonit în ḑilele acestea pentru comuna Varghiaş. Ca diaconi au funcţionat protodiaconul Dr. Ioan Crişianu, şi ierodiaconii Ioan Popovici şi Simeon Marcan, cest din urmă sub decursul sântei liturghii a fost chirotonit întru presbiter, şi chirotesit de duchovnic pentru parochia Călăţele.

Puţina asistenţă a Escelenţiei Sale Inalt Prealuminatului Domn archiepiscop şi metropolit la celebrarea liturgiei se esplică cu impregiurarea, că toţi preoţii de mir din Sibiiu, asesorii consistoriali şi profesorii seminariali din causa bólei generale „Influenţa“ trebue se păḑéscă odaia caldă.

După sânta liturghie puţinii asesori consistoriali şi profesori seminariali, câţi mai stau pe picióre, sub conducerea Părintelui vicariu Dr. Ilarion Puşcariu s'au presentat la Escelenţia Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit şi i-au poftit sĕrbători fericite.

* (Chirotoniri) In ḑilele acestea au fost chirotoniţi întru presbiteri: Antoniu Ungur pentru comuna Uroiu (tractul Geógiu I), Atanasie Cândea pentru comuna Peteritea (tract. Solnoc), Nicolae Clonţia pentru comuna Beclean (tract. Făgăraş), Vasile Bumbuţiu pentru comuna Oresci (tract. Lupşa), Ioan Medrea pentru comuna Streiu Plopi (tract. Haţeg), Nistor Purdu pentru comuna Rucăr (tract. Făgăraş), Nicolau Bucşa pentru comuna Varghiaş (tract. Cohalm) şi Simion Marcan pentru comuna Călăţele (tract. Cluş).

* (Cas de mórte). Impĕrătésa germană vĕduva *Augusta*, după un morb greu a încetat din viéţă în Berlin în 7 Ian. n. la 4 óre 30 minute p. m.

(Arestarea lui Bittó). Defraudantul dela Pojon, fostul cassariu comitatens Bittó, a fost arestat în Semlin, în urma unei epistole subscrise Francisc Kiss, carea conţinea 1620 fl. şi era adresată lui Kol. Bacsak în Pojon. El a fost adus la Pojon cu o puternică escortă şi îndată s'a început interogatoriul. Bittó a mărturisit, după multe mustrări sufletesci, că banii nu i-a prăpădit, ci se află îngropaţi la o vie a sa. Iute s'a compus o comisiune, care la însoţit şi a aflat în o şatulă de blech îngropată în nesce vii 44,300 fl. Un copil al defraudantului, student, care sciuse de defraudare a fost arestat. Până acum s'a aflat 51,000 fl.

* (Regele spaniol.) Micul rege din Spania Alfonso, sufere de mai mult timp de un morb, care până acuma nu s'a observat la copii. Ingrijirea ce domnesce în casa domnitóre e mare.

* (Festivitatea pe ghiaţă.) A doua festivitate pe ghiaţă arangiată de reuniunea de patinat din Sibiiu în 6 l. c. n. a reeşit cu succes, favorisându-o mult şi timpul potrivit. Iluminaţia a fost splendidă şi numerul patinatorilor cât şi al privitorilor a fost considerabil.

(Ars de viu.) Ni se scrie din Filea: În nóptea din spre 1 Ianuariu a. c. st. n. în comuna Ruşiimunţi comitatul Murĕş-Turda a ars o casă cu tóte supraedificatele, ce sè ţineau de ea şi se aflau în jurul ei.

Proprietarul Vasile Gavrilaş, treḑĕndu se abia când focul cuprinsese aprópe tóte edificiile şi voind a-şi scăpá vitele, deasupra cărora ardea grajdul, întrà în grajd şi 'i succese de a le sloboḑi, dar ce folos, el n'a mai scăpat înăduşindu-l fumul şi flacăra. După el n'a cutezat nimenea sĕ se bage şi astfeliu a ars aşa de tare, încât după potolirea focului, abia i-a putut stringe ósele în coşarcă. Focul nu s'a estins mai departe, fiind Murĕşul aprópe şi pompele manuate bine şi cu destulă desteritate. Causa acestei aprinderi sigur nu sĕ scie. Se dă cu socotéla, că altul din mănie sĕ-l fi aprins.

O altă causă, din care omul respectiv ar fi ars în grajd, se ḑice şi póte e cea mai adevĕrată, că Vasile Gavrilaş trăind rĕu cu muerea sa fiind-că era beţivă, ér el fiind om cu stare şi dispunĕnd cu deosebire de parale, de frica muierei sale dinaintea căreia nimic nu rĕmânea nescodolit şi nefurat din casă, când o ajungea patima beţiei, sĕ-şi fi ascuns banii sub iesle în grajd. După-ce şi-a sloboḑit vitele a dat se-şi scótă şi banii şi póte neputĕndu i luá destul de repede, l'a cuprins flacările, devenind prada acelora împreună cu comóra sa.

(Un omor). Redactorul fóei „Zavasta“ Iosa Tomici a junghiat ḑilele trecute pe colaboratorul prim dela foia „Branic“ şi fost deputat Misa Dimitrievici, carele a şi murit. Faptul s'a săvêrşit în urma unei polemii lungi, ce o au purtat aceste dóuĕ persóne şi precum se afirmă din Carloviţ, Iosa Tomici, a voit pe calea acésta sĕ-şi rĕsbune. El căutá ocasiune de mult, ca sĕ şi intâlnéscă adversariul. Dimitrievici, tocmai voia sĕ călĕtoréscă la Zenta cu soţia şi cu copilul şi trecù la gară pe lângă casa lui Tomici. Acesta cum îl observà, 'şi luà o trăsură, ajunse la gară şi se asvêrlì asupra lui Dimitrievici cu un cuţit cu dóuĕ tăişe, tocmai pe când Dimitrievici era întors spre tren, şi îl înfipse. Tomici voia sĕ mai bage încă odată cuţitul în Dimitrievici, a fost însĕ împedecat de un colaborator, care venise sĕ-şi petrécă şeful. Tomici voì sĕ fugă. In perplesitatea sa însĕ nu află uşa de eşire şi se vîrì într'un birou, unde a fost prins de ómenii dela gară.

Incunoscinţare.

Acte şi documente relative la „Istoria renascerei României“

publicate de

Ghenadie Petrescu,
episcop de Argeş.

Dimitrie A. Sturdza,
Membru Academiei române

şi

Dimitrie C. Sturdza.

Patru mari evenimente stau în istoria modernă a României ca semne vĕḑute şi pipăite a viitoriului ei: revolta lui Tudor Vladimirescu din 1821, revoluţiunea din 1848, rostirea voinţei naţiunei din 1857 şi resbelul din 1877.

După un secol de apăsare, de umilire şi de dominaţiune strĕină dl Tudor ridică drapelul naţional, şi fanarioţii fură isgoniţi de pe tronurile domnesci din Bucuresci şi Iaşi.

Două ḑeci şi şepte de ani în urma acelei acţiuni generóse şi de o energie estraordinară, când ne amintim starea ţĕrei şi a Europei de atunci, un mănuchiu de bărbaţi aprinşi de iubire de patrie, luminaţi de ideile lumei culte, dau o nóuă impulsiune naţiunei, sdrobind lanţurile sclăviei, în care o ţinea protectoratul Rusiei, înainte mergĕtoriul realei incorporaţiuni a statului şi a desfiinţărei poporului românesc. Vitalitatea naţiunei fu proclamată în momentul, în care regulamentul organic fu ars în mijlocul Bucurescilor şi constituţiunea subscrisă ca programă a viitoriului.

Tudor perí şi revoluţiunarii din 1848 se duseră în esil: dar sămênţa cea bună dădù róde neasteptate. Ideile şi simţemintele patriotice se laţiră în tótă ţara, umplură inimile celor nestricaţi şi necorupţi de fanarioţi, de ruşi şi de turci. Naţiunea voia sĕ fie liberă, sĕ fie ea însaşi stăpână pe destinele ei; ea avea consciinţa, că este capabilă sĕ se constitue şi sĕ se organiseze singură şi de sine, ca se ocupe locul insemnat ce i se cuvine între popórele Europei civilisate.

Cinci ani abia trecură dela măréţa manifestare din 1848 şi colosul dela Nord se asvîrlì din nou asupra Orientului, şi de reuşia atunci, România era sĕ fie întâia victimă a cotropitoriului. Deocamdată Rusia ne luà ca zălog. Europa însĕ veghia. După o luptă uriaşă, Anglia, Francia şi Italia puseră ţĕrm celui nesaţios. Sub ruinele Sebastopolului fură înmormêntate tractatele ruso-turcesci şi cu dênsele dispărù şi protectoratul asupra principatelor Dunărene.

Rusia zăcea sdrobită şi umilită, ér poporul românesc, despre care cancelariui imperiului rusesc ḑicea la 1848, că represintă o pretinsă naţionalitate perdută în întunerecul secolilor, poporul românesc, la întrebarea, ce i se făcu de Europa, rĕspunse cu voce tare şi bărbată, că voesce a fi ceea ce a fost totdeuna în timpurile de furtună, bulevardul civilisaţiunei apusene in Orient, sentinela redesteptată a marelui împĕrat Traian.

Acésta este semnificarea voturilor date de divanurile ad hoc în memorabilele ḑile din luna lui Octobre 1857, în urma cărora românii lucrară dóuĕ decenii, cu voinţă nestrămutată şi credinţă tare şi sinceră, la realisarea acelor voturi, mandatul imperativ al naţiunei.

Astfeliu se făcù, ca atunci când óra sună, ţara a fost gata şi în picióre, ca sĕ şi ia cu sabia în mână independinţa deplină şi sĕ-şi aşeze fiinţa politică potrivit cu chemarea ei. Regatul român se proclamă ca şi independinţa României de naţiunea însaşi, ér Europa recunóscù ceea-ce devenise, pentru liniştea ei proprie, o necesitate neînlăturabilă.

Dacă căutăm a ne luminá în ce mod şi prin ce mijlóce strămoşii nostri au luptat ca sĕ nu cadă ţara cu desăvĕrşire prada inimicilor, de care eram încunjuraţi din tóte părţile; dacă ne interesăm de amĕnuntele traiului nostru în timpul acelor domnii, cari au spîrcuit mai tare virtutea şi bărbăţia poporului, de cât potopul cel mare al invasiunilor barbare din timpul căderei cetăţii mume Roma: nu a sosit óre timpul a cercetá cu deamĕnuntul, cum am lucrat, cum am luptat, pentru a fi independenţi? nu a sosit óre timpul a cunósce cursul acelor mari evenimente, cari au constituit statul român neatêrnat? nu a sosit óre timpul sĕ căpĕtàm cu toţii consciinţa istorică, că ceea-ce am devenit astăḑi, nu e darul nimerui, ci e însăşi opera mânilor nóstre?

Furtuni mari se anunţă şi e nevoe ca de timpuriu sĕ luminăm câmpul de luptă, sĕ ne ascuţim vederile, sĕ ne întărim inimile, sĕ ne oţĕlim voinţa; ca şi astădată sĕ remânem învingĕtori. (Va urmá).

MONITOR.

51

Calendariul sĕptemânii

31 Decembre 1889 — 6 Ianuariu 1890.

31 Duminecă: Melania, Zotic, Gelasiu, Olimpiodora, Gaiu, Nemi, Vusiris, Gaudentiu. 1 Ianuariu 1890: *Luni:* † Tăierea împregiur a Domnului nostru Iisus Christos, şi amintirea celui dintru Sânţi Par. Vasiliu cel mare, archiepiscopul Cesariei Capadochiei, Teodot. *2 Marţi:* Silvestru, Teagen, Teopompt, Teodota, Marcu, Vasiliu din Angira, Sergiu, Teopist, Cosma, Zors. *3 Mercuri:* Profetul Malachia, Gordiu, Petru. *4 Joi:* Soborul Sânţilor şepte-ḑeci de Apostoli, Teoctist, Zosima, Atanasiu, Apolinaria, Evtimiu, Chrisant, Eufimia, Onufriu. *5 Vineri:* Teopemt, Teona, Siglitichia, Grigoriu, Fostiriu, Saiu, Teoit, Domnina, Taţiana, Romans. *6 Sâmbătă*: † Arătarea (Botezul) Domnului.

Rituale bisericesci.

Dumineca din 31 Decembre 1889 înaintea Botezului: Cântările din Octoich tonul 6 şi din Mineiu ale praznicului Nascerei lui Christos. La Utrenià Evangelia invierii a 9-a. Catavasia: „Christos se nasce.“

Luni, 1-a Ianuariu 1890: (†) Praznicul Tăierei împregiur şi S. Vasiliu cel mare. Cântările din Mineiu ale Praznicului. La Utrenià Polieleu, Antifóne, Evangelia dela Ioan: Eu sunt uşa. Catavasia praznicului. Liturgia S. Vasiliu celui mare.

Vineri, 5 Ianuariu 1890. Ajunul Botezului. Post strins. Césurile Botezului.

Sâmbătă în 6 Ianuariu 1890: Cântările din Mineiu ale praznicului. La Utrenià Polieleu, Antifóne, Evangelia dela Marcu: În vremea aceea venitau Iisus din Nazaretul Galileei: Catavasia praznicului. Liturgia S. Marelui Vasiliu. Irmosul Prăznicului.

Loterie.

Sâmbătă 4 Ianuariu, 1890.

Timişóra:	**29**	**84**	**13**	**55**	**34**
Viena:	**9**	**31**	**12**	**3**	**61**

Mercuri 8 Ianuariu, 1890.

Brünn:	**19**	**59**	**79**	**72**	**86**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Ianuariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.56	5.55
Napoleon	9 32	9.31

---

2) „Tribuniştii“ toţi sunt îngeri fără „slăbiciuni omenesci“.

3) „Wie der Schelm ist, so denkt er“! Dar cine este „Tribuna“ ca astfeliu de elemente sĕ o considere de démnă de a se conjurá în „ligă secretă“ contra ei?!

Nr. 797 [252] 3—3

CONCURS.

Lângă bĕtrânul și neputinciosul paroch și fost administrator protopresbiteral Artemiu Crișan din Sânbenedic, tractul Têrnavei inferióre, prin acésta se escrie concurs de capelan cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Casa, curtea și grădina parochială, în mărime de 890 ⁰☐, pivniță cu șopru și șură în folosul parochului actual pănă trăesce fl. 100.—

2. Porțiunea canonică comasată: arătoriu și fênaț în mărime de 7 jugĕre 817 ⁰☐, din cari 3 jugĕre 1208 ⁰☐ rĕmân în folosința parochului actual pănă trăesce; totul computat cu venit de fl. 150.—

3. Folosința cimiteriului nou de 2 jugĕre 613 ⁰☐, cu venit de . . . . . . fl. 35.—

4. Casa cu 3 încăperi, curtea și cimiteriul vechiu din jurul bisericei, în mărime de 725 ⁰☐ în folosul capelanului pănă la mórtea parochului actual, computate cu venit de . . . . . . fl. 30.—

5. Dela 60 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit à 1 fl. . . . . fl. 60.—

6. Dela 90 familii câte o ḑi de lucru à 20 cr. . fl. 18.—

7. Tóte celelalte venite stolare statorite în ședința sinodului parochial din 28 Novembre a. c. computate în sumă de . . . . . . fl. 193—

Suma totală . fl. 624.—

Subtragêndu-se venitele reservate pentru paroch de sub punctul 1 și 2 175 fl.; rĕmân pentru capelan 449 fl.

Doritorii de a ocupá acest post de capelan au sĕ-și trimită suplicele lor la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei inferióre în Cetatea de baltă (Kükülővár) instruate cu documentele necesare conform „Statutului organic“ și a legilor în vigóre pănă la terminul suscitat.

Dela concurenți se recere sĕ se presenteze odată ori de dóue ori în comună, spre a-și arătá desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

Sânbenedic, 29 Novembre, 1889.

Pentru comitetul parochial:

Artemiu Crișan, președ. comit. parochial. *Solomon Crișan*, notariu.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral concernente.

Cetatea de baltă, 30 Novembre, 889.

Nicolau Todoran, protopresbiter.

Lr. 490. [255] 3—3

CONCURS.

Pe basa încuviințărei Preavenerabilului consistoriu dto 24 Octobre Nr. 7110 B. a. c. prin acésta sĕ publică concurs pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Anghel Filimonescu din Renghet, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Jumĕtate din venitul anual de 464 fl. 32 cr. al parochiei de clasa a III a Renghet.

Doritorii de a ocupá acest post au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre, la subscrisul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul susindicat.

In conțelegere cu comitelul parochiaal.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Geógiului II.

Sĕcărêmb, 8 Decembre, 1889.

Sabin Piso, protopop.

Sz. 3444/889 polg. [261] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a felsö kapolna községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedhetősége és az aránykulcsnak meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Február hó 11-én délelött 11 órára** tüzetik ki felső kapolna községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint meg nem jelenésük esetében részükre ügygondnok fogna kinevezetetni és a tárgyalás azzal fogna megtartatni.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek

1889 deczember 23-án tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *Májaj*, jegyzö.

Sz. 3410/889 polg. [262] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint a Gyulas községi italmérési jog gyakorlatának arányositása megengedhetősége és az aránykulcsnak meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1890 évi Február hó 12-én d. előtti 11 órára** tüzetik ki Gyulas községébe a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint meg nem jelenésük esetében részökre ügygondnok fogna kineveztetni és a tárgyalás azzal fogna megtartatni.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszéknek

1889 évi deczember hó 23-án tartott üléséből.

Nagy Lajós, elnök. *V. Jacab.* jegyző.

Sz. 937/ 1889 végreh. [263] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1889 évi 2204 számu végrehajtást elrendelő és a medgyesi kir. járásbiróságnak 1889 évi 2376 számu kiküldő végzése folytán „Albina“ tak. és hitelintézet végrehajtató részére Harthmann Márton és társai végrehajtást szenvedők ellen 117 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen 1889 évi November hó 11-ik napján biróilag lefoglalt és 369 frt. becsült ingóságokra a medgyesi kir. járásbiróság 1889 évi 6000 számu végzésével a további kielégitési végrehajtást elrendelte. Ennek folytán a medgyesi kir. járásbiróság 1889 évi 6000 számu, kiküldő végzése folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében Dr. Russu Oktavian ügyvéd végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésre a még eddig fen álló 117 frt. tőke, ennek 1889 évi januar hó 8 dik napjától járó 6% kamatai, s az eddig 39 frt. 73 krban megállitott költségek iránt a 776/889 számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 §-ára, az árverésnek Mártonfalván végrehajtás szenvedők lakásán leendő megtartására határnapul **1890 évi Január hó 14-ik napjának délelötti 10 órája** kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt I. Schuller Georgnak 3 drb ló, 1 fehér 9 éves tehén, 5 szekér széna. II. Harthmann Iánosnak 3 drb ló, 1 vasalt ló szekér, 1 fehér hizó kocza. III. Harthmann Mártonnak 2 hat éves fehér tehén, 1 vasalt ökör szekér, 82 zsák csöstörökbuza, 3 szekér széna, 2 hectó vegyes buza legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is el fognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelöző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsöbbségi igénybejelentéseiket a felhozott törv. cz. 111 és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak különben a későbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Medgyesen 1889-ik évi December hó 31 napján.

Lang Róbert, kir. bir. végrehajtó.

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Prețurile pentru trenuri accelerate:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.60,	—.50,	—.30	VIII.	fl.	4.80,	4.—,	2.40
II.	„	1.20,	1.—,	—.60	IX.	„	5.40,	4.50,	2.70
III.	„	1.80,	1.50,	—.90	X.	„	6.—,	5.—,	3.—
IV.	„	2.40,	2.—,	1.20	XI.	„	6.60,	5.50,	3.30
V.	„	3.—,	2.50,	1.50	XII.	„	7.20,	6.—,	3.60
VI.	„	3.60,	3.—,	1.80	XIII.	„	8.40,	6.50,	4.20
VII.	„	4.20,	3.50,	2.10	XIV.	„	9.60,	7.—,	4.80

Prețurile pentru trenuri de persóne:

Zona		Clasa I.	II.	III.	Zona		Clasa I.	II.	III.
I.	fl.	—.50,	—.40,	—.25	VIII.	fl.	4.—,	3.20,	2.—
II.	„	1.—,	—.80,	—.50	IX.	„	4.50,	3.60,	2.25
III.	„	1.50,	1.20,	—.75	X.	„	5.—,	4.—,	2.50
IV.	„	2.—,	1.60,	1.—	XI.	„	5.50.	4.40,	2.75
V.	„	2.50,	2.—,	1.25	XII.	„	6.—,	4.80,	3.—
VI.	„	3.—,	2.40,	1.50	XIII.	„	7.—,	5.30,	3.50
VII.	„	3.50,	2.80,	1.73	XIV.	„	8.—,	5.80,	4.—

Clasa		I.	II.	III.
1. Stațiune	fl.	—.30,	—.15,	—.10
2. Stațiuni	„	—.40,	—.22,	—.15

	Vințul de jos	Arad	Blaș	Huedin	Bistrița	Brașov	Deeș	Deva	Elisabetopol	Feldióra	Alba - Iulia	Hațeg	Homorod - Cohalm	Cluș	Murĕș - Oșorheiu	Mediaș	Aiud	Sibiiu	Oradea - mare	Petroșeni	Simeria (Piski)	Predeal	Püspök - Ladány	Sighișóra	Gherla	Reghinul - săsesc	Orĕștie	Odorheiul - sĕcuesc	Turda	Teiuș	Hunedóra	Ocna - Sibiiului	
Vințul de jos		13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	Vințul - de - jos
Arad	13		14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14	Arad
Blaș	3	14		12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	3	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	Blaș
Huedin	12	14	12		11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	Huedin
Bistrița	12	14	12	11		14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	Bistrița
Brașov	14	14	13	14	14		14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	Brașov
Deeș	11	14	10	7	4	14		13	13	14	10	14	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13	Deeș
Deva	3	10	7	14	14	14	13		11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11	Deva
Elisabetopole	7	14	4	14	14	10	13	11		8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4	Elisabetopole
Feldióra	14	14	12	14	14	1	14	14	8		14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	Feldióra
Alba - Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14		5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	Alba - Iulia
Hațeg	5	12	8	14	14	14	14	2	12	14	5		14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	Hațeg
Homorod - Cohalm	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14		14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	Homorod - Cohalm
Cluș	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14		8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	Cluș
Murĕș - Oșorheiu	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8		10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	Murĕș - Oșorheiu
Mediaș	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10		5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	Mediaș
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5		7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	Aiud
Sibiiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7		14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	Sibiiu
Oradea - mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14		14	14	14	4	14	12	14	14	14	13	14	14	14	Oradea - mare
Petroșeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14		5	14	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	Petroșeni
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5		14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	Simeria (Piski)
Predeal	14	14	14	14	14	12	14	14	12	3	14	14	7	14	14	14	12	14	14	14	14		14	10	14	14	14	13	14	14	14	14	Predeal
Püspök - Ladány	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	4	14	14	14		14	14	14	14	14	14	14	14	14	Püspök - Ladány
Sighișóra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14		13	14	10	3	11	7	12	5	Sighișóra
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13		12	12	14	5	8	13	13	Gherla
Reghinul - săsesc	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12		12	11	8	8	13	13	Reghinul - săsesc
Orĕștie	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12		13	8	4	2	9	Orĕștie
Odorheiul - sĕcuesc	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13		13	10	14	9	Odorheiul - sĕcuesc
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13		4	10	10	Turda
Teiuș	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4		6	6	Teiuș
Hunedóra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6		11	Hunedóra
Ocna - Sibiiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11		Ocna - Sibiiului

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsa de manipulație:

	Zona I—III.	Zona IV—VI	Zona VII—XIV.
1— 50 chilogr. se plătesce . .	fl. —.25	fl. —.50	fl. 1.—
51—100 „ „ „ . .	„ —.50	„ 1.—	„ 2.—
101 și mai mult „ „ . .	„ 1.—	„ 2.—	„ 4.—

Lădi mai mari pachetate negutătoresce nu se primesc spre transportare ca bagagiu.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca. Editura și tiparul tiporafiei archidiecesane.

Nr. 141 Sibiiu, Sâmbătă 30 Decembre 1889, (11 Ianuariu 1890). *Anul XXXVII.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de tre. or. 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători „Tăierea împregiur şi S. Vasile" Nrul procsim va apăré Joi în 4 Ianuariu 1890 v.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1890, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1889, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 29 Decembre.

Suntem la finea anului 1889, şi astfeliu nu ne putem dispensá nici noi de datorinţa, ce o avem ca publicisti a luá în revistă momentele mai însemnate petrecute în decursul anului, care deja la început a cuprins în modul cel mai dureros popórele credinciόse dinastiei. Este vorba de mórtea clironomului **Rudolf**, o mórte, care pe cât a fost prea de timpuriu, pe atât a causat dureri iubitului nostru monarch şi adicţilor ai preabunului nostru împĕrat şi rege.

Biserica nóstră încă a perdut tot în acest an pe un bun prelat şi pre un apĕrătoriu infocat al instituţiunilor ei canonice, pe episcopul Caransebeşului **Ioan Popasu**, şi dacă la alegerea noului episcop votul sinodului electoral a intimpinat aprobarea mai inaltă, acésta noi cu bucurie o am constatat în colónele diariului nostru, pentru-că nimenea nu este mai pĕtruns de dorul de a vedé croindu se în biserică un curs regulat şi normal şi nimenea nu scie érăşi mai bine ca noi cu câte greutăţi a ajuns biserica, până când şi-a dat acele instituţiuni, cari sunt menite a-i asigurá esistenţa şi viitoriul în aceste timpuri grele.

Pentru noi românii politica este terenul cel mai nemănos şi mai nemulţătoriu. Scoşi din posiţiunea, ce am credut că ni se cuvine, suntem osândiţi la un rol de tot neinsemnat.

Nimenea nu se crede datoriu a mai întrebá de ne place, cum se direg adi trebile statului. Chiar şi în municipii, unde până bine de curênd în unele locuri mai eram consideraţi de factori, am rĕmas sĕ cerşim câte un post pentru un funcţionariu, şi dacă sistema electorală va fi mâne inlocuită prin sistema denumirei amploiaţilor, noi vom fi cei din urmă, cari vom vĕrsá o lacrimă după un sistem, care aplicat bine, ar fi putut fi spre mulţămirea tuturor.

Ar fi terenul economic, pe care ar trebuí sĕ ne încordăm tóte puterile. Aici însĕ prin comasări tendenţióse, prin dări urcate preste putinţele nóstre poporul începe a vinde bucată de bucată din moşia străbună şi după-ce a gătat, începe a trece graniţele. Tóte mĕsurile luate de a împedecá emigrările în ţĕri strĕine au rĕmas şi vor remâné între astfeliu de împregiurări zădarnice.

Cu operaţiunea rescumpĕrărei regalielor statul a purces din punct de vedere curat fiscalistic, a lăsat o mulţime de comune în procese, fără nici un venit, pe deci de ani, ér unde lucrurile sunt în cea mai bună ordine, totuşi nu primesc rĕscumpĕrare o sumă, care sĕ le aducă atâtea venite, cum aveau până ací, vor trebuí aruncuri noue, ca sĕ pótă suportá greutăţile comunale, şi sub povara acelor greutăţi poporul se încovóie, ér instituţiunile culturale, biserica şi scóla cu oficialii lor sufer în linia primă.

Până-ce se petrec aceste în jos, părinţii patriei inscenéză demonstraţiuni pre la Budapesta, ca sĕ atragă ochii lumei dela trista realitate, în care se găsesce ţéra. În mod măiestrit se pune la cale conflictul intre cetăţeni şi armată şi se stórce în modul acesta câte un favor la aparinţă, dar în schimb bugetul rĕsboiului se urcă şi poporul clatină din cap.

Scólele confesionale nu se ajută cu nimica, din contră li se pun feliuri şi chipuri de greutăţi în cale spre a nu-şi puté impliní misiunea, cum se cade. Aşa se introduce în un gimnasiu românesc limba magiară ca limbă de propunere a mai multor obiecte. Am puté inşirá deci şi sute de neajunsuri în contul anului ce trece, dar acestea sunt de ajuns ca sĕ ne trezéscă şi se ne dea se înţelegem, că am trăit un an rĕu şi că lesne se póte adeverí proverbul: „*Selten kommt was besseres nach*", dacă nu ne vom trage séma mai bine în viitoriu.

Revista politică.

Bulgaria, despre care presa încetase în timpul din urmă a mai vorbí, a devenit érăşi obiectul discusiunei europene.

Ansă la acésta a dat în special imprumutul bulgar, ce s'a conces sĕ se cuoteze la bursa vienesă şi din Budapesta; apoi zălogirea liniilor ferate, pe cari Rusia le privesce de acte ilegale, contrare tractatului de Berlin şi prin cari se intenţionéză recunóscerea principelui Ferdinand de Coburg de principe al Bulgariei.

Rusia a eşit érăşi din reserva, ce şi-o impusese, ca a adresat o circulară, în care protestéză contra acestor acte, menite a sdrunciná pacea europénă. Foile monarchiei nóstre se încércă a desminţí scirea, că Rusia ar fi adresat în adevĕr circulară şi dic, că cestiunea s'a discutat la Petersburg şi că s'a provocat înalta Pórtă a luá disposiţiunile de lipsă şi a nu lăsá sĕ se amanetiseze veniturile Bulgariei, a avênd ea sĕ mai plătéscă Rusiei sume considerabile, ca despăgubire pentru resbelul din 1877/8.

Tot pe acest calapod o mână şi foile germane; ele reproduc articolul 21 al tractatului de Berlin, unde se dice: Drepturile şi datorinţele înaltei Porţi, încât privesce liniile ferate din Rumelia-Ostică, rămên neschimbate. Pe basa acestor enunciaţiuni foile germane dic, că Turcia ar avé drept sĕ pârască pe bulgari, nici decum însĕ Rusia.

Foile rusesci însĕ sunt de tot dure şi în espunerile lor atacă aspru pe Bulgaria şi pe puterile, cari o îndémnă sĕ facă astfeliu de paşi „nesocotiţi." Precum împrumutul bulgar, dic ele, este o flagrantă violare a tractatului de Berlin, tot astfeliu este şi încheerea convenţiunei din partea Bulgariei, carea Rusia nu o póte lăsá sĕ trécă numai aşa la ordinea dilei. Anglia, scrie „Novosti" prin recunóscerea drepturilor Bulgariei de a tacsá însaşi mărfurile strĕine, a făcut un nou pas pe calea recunóscerei independenţei principatului. Bulgaria însĕ, trebue sĕ se scie, este un stat vasal şi ca atare nu póte întreţiné relaţiuni diplomatice cu statele strĕine şi nu e îndreptăţită fără intervenţiunea Porţii a încheá tractate internaţionale. Art. 8 al tractatului de Berlin s'a violat şi diplomaţia ruséscă trebue sĕ lămuréscă acésta cestiune. Cu deosebire în ce privesce importanţa economică e ea de mare însemnătate, căci dacă Bulgariei i-se concede a încheá tractate internaţionale, independenţa trebue sĕ fie recunoscută. „Viedomosti" din Moscva, combătând împrumutul bulgar, dice, că cu Bulgaria a violat tractatul deodată şi Austro-

FOIŢA.

Congres pentru lucrul de mână.

În fóia nóstră Nr. 100 din Septembre a. c. am publicat programul congresului al IX-lea german pentru lucrul de mână, ţinut în anul acesta în Hamburg la 28, 29 şi 30 Septembre nou.

In dilele acestea ne veni şi raportul despre desbaterile acelui congres — o carte de 11½ cóle în octav mare cu litere garmond. Acésta ne dă nóuă dovadă destul de evidentă despre seriositatea şi interesul, cu care se lucră necurmat în Germania pentru valorósa idee a lucrului de mână în serviciul educaţiunei.

Cele mai mari încăperi dintre localurile publice din Hamburg s'au destinat pentru şedinţele congresului susmenţionat şi cu tóte acestea abia a putut cuprinde tot publicul, ce a venit chiar din mari depărtări cu scop de a luá parte la desbateri. 180 de deputaţi, cari au representat statele Germaniei, statele vecine, apoi reuniuni pentru lucrul de mână şi diferite alte corporaţiuni şi institute, afară de persónele private, cari au venit din indemn propriu din diferite state şi ţinuturi. Dintre statele esterne (afară de cele ale Germaniei, cari au fost representate oficios prin delegaţi), numim ací: Rusia, Englitera, Svedia, Dania, Austria, America nordică ş. a.

Guvernele, cari nu au putut trimite reprensentanţi la congres, au trimis adrese de aderenţe în termini fórte măgulitori. Lăsăm sĕ urmeze aici unele pasage din aceste adrese:

„.....Ministeriul, neputênd trimite de astădată delegat la congres, prin acésta dă espresiune interesului seu faţă de stăruinţele reuniunei pentru lucru de mână şi doresce bun succes desbaterilor din Hamburg. Coburg 13 Septembre, 1889. Ministeriul ducal sacson: Bandler".

„.....Străduinţele şi succesele reuniunei pentru lucru de mână le urmărim cu viu interes.

Sondershausen, 14 Septembre, 1889. Ministeriul princiar de Schwarzburg, despărţĕmêntul cultelor şi instrucţiunei, Petersen."

„....Mulţămind în numele autorităţii nóstre supreme scolare pentru amicabila învitare, nu pot a nu adauge, cum-că interesul nostru către afacerea representată şi promovată de d-vóstră- a rĕmas tot acelaşi ca mainainte şi sper, că în anul viitor ne vom revedé în persónă la congresul procsim.... Darmstadt, 16 Septembre 1889. Greim, consilier suprem de scóle."

„...Străduinţelor reuniunei li se dă de aici cea mai mare atenţiune şi se pórtă tótă grija pentru întroducerea lucrului manual în scóle. De aceea voiu urmărí cu mare interes şi acum desbaterile congresului reuniunei şi astept cu mulţămită trimiterea câtorva esemplare din raportul congresului. Arnsberg, 13 Septembre, 1889. Presidentul guvernului. Seezlands:" ş. a. ş. a.

Pentru a se vedé şi mai mult, cu ce rîvnă se lucră în Germania pe tóte căile, oficios şi privat, pentru încetăţenirea lucrului de mână în tóte categoriile de scóle, reproducem aici epistola ministrului de rĕsboiu din Berlin către secretariul reuniunei germane pentru lucrul de mână la congresul din Hamburg:

„Ve mulţămesc din inimă pentru preţuita d-vóstră epistolă din 11 Septembre şi pentru celelalte scrieri alăturate. Credincios antecesorilor mei nutresc şi eu aceea-şi simpatie faţă de reuniunea condusă de d-vóstră şi consider lucrul de mână ca un mijloc puternic pentru desvoltarea omni-laterală a talentelor şi puterilor tinerimei. Precum ve este deja cunoscut, lucrul de mână se învaţă în institutul militar de crescere dela Annaburg, în institutul militar pentru orfani din Potsdam şi în alte asemenea institute. Cât pentru întroducerea lucrului manual în scólele de cadeţi, regret mult, că deocamdată mi se pun în cale unele greutăţi, tot din aste greutăţi me vĕd silit a me absţiné dela trimiterea unui representant la congresul pentru lucrul de mână din Hamburg... Berlin, 5 Octobre, 1889. Ministrul de rĕsboiu: de Verdy."

Secretariul reuniunei pentru lucrul manual închee raportul seu cu următórele cuvinte primite de congres cu cel mai viu entusiasm:

„*Opera, ce o avem în purtare de grijă, v'am presentat-o adi aici în elementele sale ca într'o icónă şi credem cu deplină mângăiere sufletéscă, că v'am putut convinge, cum-că pe calea acésta procurăm mult bine*

Ungaria, carea merge cu o cutezanță prea mare în acésta direcțiune. Rusia a putut tăcea până la un timp, se înțelege, făcêndu se, că nu vede, ce fac strěinii cu Bulgaria. Tăcerea ei însě va trage cu atât mai mult în cumpěnă, când va fi sě-și dea cuvêntul ultim. „Novoie Vremia“ se provócă la situațiunea politică internă a Austro-Ungariei și ḑice, că ar fi bine, ca ea sě se consolideze înlăuntru, sě se lase de politica esternă de până acum, deóre ce ea îi îngreuézā numai situațiunea internă. —

O adevěrată surprindere a făcut în lumea diplomatică un articol remarcabil din organul german „Nat. Ztg.“ asupra Franciei și în care acéstă fóie dătătóre de ton constată cu bucurie, că în Francia lumea se ocupă în linia primă cu cestiunile economice și numai in a doua cu cele politice și în special încât privesce zelul de revanșă și ura contra Germaniei s'au mai potolit. Acest articol a făcut mai ales în Paris mare sensațiune și „Temps“ aduce articolul în combinațiune cu posibilitatea întâlnirei presidentului Carnot cu împěratul german Wilhelm cu ocasiunea iubileului regelui Leopold în Brussela. Acésta întêlnire ar formá în adevěr un eveniment din cele mai însemnate și ar fi un sem, că pacea europénă s'a inaugurat pe base și mai solide.

Svonul, ce s'a făcut cu aceste sciri, a amărît până la suflet pe boulangisti, cari în foile lor au început a trimite săgeți atât în președintele republicei Carnot, cât și în guvern, acusându-l, că se fac trădători de patrie. Înfocatul boulangist, Rochefort, scrie în „Intransigeant“: Oportunistii și germanii au fost de mai dinainte aliați; ei împreună au purtat compania contra generalului Boulanger. Noi n'am fost prin urmare surprinși, dacă nepotul lui „Père de la victoire“ pășesce cu atâta predilecțiune pe terenul politicei alianței triple. Dacă Sadi Carnot se va duce la Brussela, ca sě recomânde pe Constans, desigur îl va denumí șef al vr'unui regiment de ulani ca și cum ar fi un feliu de Alfonso XII-lea. E întrebarea însè, că presidentul oportunistilor republicei va întimpiná triumf în Paris, când se va reîntórce în uniforma unui colonel prusian. —

Cu ocasiunea primirei comisiunei camerei regele Carol din România a rostit următórele:

Am ascultat cu deosebită mulțămire adresa camerei și sunt viu mișcat de simțēmintele de dragoste și de devotament, ce d vóstră îmi reînoiți și de astădată, în numele representațiunei naționale. In adevěr, legăturile între țéră și dinastia Mea s'au strîns încă mai mult, asigurându se și viitoriul prin așeḑarea mostenitoriului presumptiv al corónei între noi.

Sunt fericit a constatá, că camera este pětrunsă de dorința de a se pune la lucru, și spiritul înțelept și patriotic de care d-vóstră sunteți însuflețiți, 'mi este o singură dovadă, că guvernul meu va găsí în d-vóstră acel sprigin, de care are neapěrată trebuință spre a împliní înalta sa chemare.

Numai prin o strînsă înțelegere între corpurile legiuitóre și puterea esecutivă vom învinge tóte greutățile, și vom întărí viitoriul scumpei nóstre Românie.

Plin de acéstă încredere ve mulțămesc încă odată pentru bunele urări, ce d-vóstră Ni-le rostiți pentru regina și pentru mine.

---

pentru tinerimea nóstră, pentru poporul nostru și pentru timpul nostru. Ajutați-ne, rugămu ve, și d vóstră, avênd în vedere întregirea acestui edificiu, ajutați ne la munca, ce avem a o purtá la punerea fundamentului. Noi, întrucât ne vor permite puterile, nu vom pregetá a lucrá, purceḑênd mai departe din loc în loc și an de an! Veni-va càndva timpul — și trebue sě vină — când ni se va presentá lucrarea nóstră într'o față cu totul strălucită, apropiindu-se de bunul seu sfěrșit!“

Desbaterile congresului s'au stenografat în tóte aměnuntele sale prin stenograful parlamentului din Berlin C. de Diembovski. Congresul din ěst an din Hamburg dovedesce o înmulțire fórte mare a agendelor reuniunei pentru lucrul manual în decursul anului espirat. In acésta měsură s'au sporit și îmbunătățirile atât materiale cât și morale. Guvernele statelor federative precum și guvernul central imperial au mărit ajutórele; scólele, în cari se învață lucrul de mână de asemenea s'au înmulțit; nu mai la cursurile de vară dela seminariul pentru lucrul de mână din Lipsca s'au cualificat în anul trecut (1889) 127 de învěțători, afară de cei pregătiți în decursul anului și afară de învěțătorii pregătiți la alte seminare dintr'alte centre de cultură. De ací s'a aflat îndemnat congresul a solicitá pentru anul viitor 4 cursuri pentru învěțătorii esterni, unul de 5 sěptěmâni la Pasci; al doilea, al treilea și al patrulea de câte 4 sěptěmâni în lunile Iuliu, August și Septembre.

„Tribuna“.

(Urmare.)

Astăḑi, când tótă lumea se plânge de lipsa bărbaților cu autoritate, lucéfěrii dela „Tribuna“ se plâng, că cea mai mare nenorocire pentru români este „tirănia autorității“.

Lor le trebue „tabula rasa“ fără ca sě fi scos la ivélă măcar numai un singur bărbat, carele sě dovedéscă, că scie și clădí ceva, nu numai dărîmá.

Astăḑi, când ori de câte-ori petrecem la mormênt pe câte un bětrân, totdeuna suspinăm cu durere: că înzadar privim în jurul nostru, nu vedem suscrescența, care sě umple golul, ce-l lasă în urma sa — „Tribuna“ organiséză o cruciată formală „contra bětrânilor“.

Până când „Gazeta Transilv.“ scrie despre bětrâni:

„Timpuri de nobilă însuflețire, de frățéscă dragoste, timpuri de gândire și lucrare armoniósă a inimilor sincere, timpuri de jertfire pentru marile idealuri ale poporului, timpuri de gloriósă renascere națională, ve salătăm cu iubire.“

„Cu mândrie și admirare privim înděrěpt, la lucrarea măréță a bětrânilor noi urmașii, carii ne-am ridicat pe umerii lor“.

„Fie ca în grelele încercări, ce ne mai stau înainte, faptele lor românesci sě ne înalțe gândirile, sě ne curețe sentimentele și sě ne insufle curagiul strămoșesc“! (Numěrul festiv al „Gaz. Trans.“ din 1 Ianuariu 1888).

„Tribuna“ Nr. 129 din 8/20 Iuniu 1888 le dă următoriul pasaport:

„Una dintre bólele de care suferim noi românii politicesce, este cultul necondiționat pe care-l dăm bětrânilor“.

„Crescuți în mijlocul unei societăți deprinse a se tîrí înaintea celui dintâiu venit, bětrânii nostri n'au avut ocasiune a se hrăní din ideile apusului, 1) și astfeliu a dá o nouă direcție vieții nóstre politice și sociale“.

Este incontestabil, că apusul a avut puțină influență asupra desvoltării lor intelectuale, nefiind însě spiritul lor accesibil pentru tóte ideile occidentului luminat, s'au desvoltat prea unilateral, și deodată cu acéstă desvoltare intelectuală li s'a desvoltat într'un grad primejdios vanitatea și îndrăsnéla, și resultatul acestora: „*apucăturile autoritative*“.

„Acésta o simțim astăḑi“.

„O simte tinerimea hrănită cu idei și vederi moderne. 2)

„O simt toți aceia, care vor sě împrăscie prin popor vederile lor înaintate“. 3)

O simt, deóre-ce pretutindeni în calea lor se întâlnesc cu bětrânii nostri, care îi împedecă în tóte lucrările lor, fie ele cât de bune. Ei pășesc cu „autoritatea“ pe care au sciut sě o câștige prin declamațiuni patriotice. 4)

„Acesti *visionari* condamnă astăḑi pe toți acei tineri, care nu se supun lor orbesce și necondiționat. 5) Ei au dreptate, ei trebue sě aibă dreptate“.

„Îți spun de esemplu cum era prin 48 și după acésta sublimă sguduire socială și politică europénă; îți spun cât s'au luptat ei și cum se înțelegeau ei între ei, cum se puneau uměr la uměr puntru realisarea cutărui ori cutărui scop. 6) Și astăḑi? Politica de astăḑi este destructivă? așa spun dênșii și mulți naivi le cred“. 7)

„Și este ușor de priceput, pentru ce bětrânii au adese ori o memorie tenace în ce privesce trecutul, asupra căruia raționéză destul de corect, pe când de present nu-și pot aduce aminte nici a-l judecá serios. Creerului ca ori-cărui organ al corpului, i-se micșoréză activitatea proporțional cu vêrsta: devine mai greu de manuat, ideile și mișcările pe care le dictéză se esecută încet și cu rěcélă, respunde la impresiuni din ce în ce mai flasc, potrivit cu micșorarea capacității de asimilare; de aci resultă o percepție imperfectă, și o aprețiare incorectă a evenimentelor“.

„*Tirănia autorității*“ după cum a observat domnul *Enea Hodoș* a prins răděcini atât de puternice prin unele părți a societății nóstre, încât mulți, fórte mulți nu dispun nici într'atâta de curagiul opiniunii lor, ca cel puțin sě protesteze în contra acestei molime a societății nóstre:“ 8)

„Sunt érăși mulți, care se simt fericiți, că s'au pus sub „aripile ocrotitóre ale tiraniei autorității“.

„E dureros când veḑi ce „fericiți“ se simt și vre-o câți va tineri, cari s'au pus sub pavěza acestei „aripi ocrotitore“. etc. etc.

În astă direcțiune a progresat acest ḑiar, organ al malcontenților, al „nihilistilor“ români, până când le-a succes a stricá solidaritatea ce începuse binișor a se manifestá în tóte acțiunile mai importante ale inteliginței române, a învrășbí societatea în tóte centrele de mai nainte, a amăgí pe o parte a tinerimei neesperte, a săměná ură între frate și frate, a subminá disciplina în biserică și în scólă și a dedá publicul seu sě se nutréscă numai cu lucruri sensaționale, fie și in contul moralității publice și al buuului simț, până-când ajunsese a se sfií ori care bărbat serios, carele avea nenorocirea a fi lăudat în „Tribuna“ — dar acel „mare partid“ al viitoriului tot nu s'a închegat, și aprigii „combatanți“ an prin Octobre, cu puterile sleite zăceau deja sub ruinele casei căreia ei îi dăduse foc, și astăḑi póte că ar aparțíné numai domeniului istoriei, dacă nu „*bětrânii*“ cei combătuți de ei, — Mocionyescii și Babeș cel urgisit, nu aveau generositatea sě le întindă mâna și sě-i ridice din penibila situațiune, în care ajunsese, făcênd o încercare cu ei, dacă cu ajutoriul lor moral și material mai este posibil sau ba, sě scape de perire o avere considerabilă națională, și sě salveze numele unui organ opozițional?

Ḑic „numele“ căci atacurile contra „autorităților“, „contra bisericilor“, contra „instituțiunilor“ și contra „societății“ române, după scirea mea positivă trebue sě fie eliminate din colónele „Tribunei“, dacă ea mai contéză la spriginul Mocsonyescilor.

Avea-va acéstă generositate și jertfă a d-lor Mocsonyesci resultatul dorit de ei sau ba? este o mare întrebare a viitoriului.

(Va urmă).

---

1) Nu, pentru că ei au trebuit sě-și câștige pânea de tóte ḑilele cu instruirea domnișorilor, și de multe ori chiar servind la profesori, ca sě pótă frecuentá scólele, cu ajutoriul cărora apoi sě-și câștige posiții cinstite în societate și mijlóce, ca sě pótă fondá stipendii (burse) pentru cei-ce aḑi își câștigă „cultură apusénă“ prin cafenelele și pe stradele orașelor cu universități, ca apoi după-ce se re'ntorc pe acasă enervați și fără titli, cu capetele prin nori ca spicele cele góle sě aibă cine-i insulta. Onóre puținelor escepțiuni!

2) Anarchia, socialismul, nihilismul?

3) Ateismul?

4) „Autoritatea“ ca si stima, nu se impune ci se cuceresce, firesce nu prin calomnii și minciuni, nici prin declamațiuni, ci prin superioritatea spirituală, prin desinteresare și prin virtuți, de cari nu am prea zărit în „Tribuna“.

5) Arětați un singur cas!

6) Fórte bun esemplu de imitat și pentru cei adăpați cu „ideile occidentului“.

7) Și savanții cu „cultură occidentală“ dela „Tribuna“ nu o simt asta?

8) Par'că-ți vorbesce un fiu îngâmfat de boieriu, carele cu punga plină și cu pretențiuni familiare a fost crescut cel puțin prin „salónele“ Parisului, și nu un biet fiu de român „ploat“ crescut cu cojile bětrânilor.

Avis.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu a închiriat pentru ținerea probelor sala dela „Musik-verein“, pămêntul mic Nr. 1.

Aducênd acésta la cunoscința membrilor activi, notificăm totodată, că Mercuria viitóre, în 3/15 Ianuariu 1890 reuniunea 'și începe din nou probele în sala dela „Musik-verein.“

Cu abarere dela ordinea de până acuma probele se încep séra la 7 óre.

Sibiiu, 29 Decembre, 1889.

G. Dima,
preș.

Mateiu Voileanu,
secret. substit.

Varietăți.

* (Un svon pripit.) În cercurile din Londra și din Paris s'a rěspândit scirea, că monarchul nostru ar avé de gând sě abḑică din causa greutăților interne și a nemulțămirei, ce domnesce în monarchie din causa alianței cu Germania. „Evenement“ a întrebat despre acésta pe ambasadorul din Paris Hoyos, care a rěspuns, că nu e nimic adevěrat. Tot așa vorbesc și scirile vienese.

* (Monarchul despre economia politică.) La prânḑul de curte, dat la 6 Ianuariu n. monarchul s'a esprimat, că în ceea-ce privesce situațiunea politică economică, ea e cu mult mai critică decât situațiunea politică esternă. Monarchul și-a esprimat însě totdeodată speranța, că situațiunea se va lămurí până la 1892, când se vor re'noí cele mai importante tractate de comerciu. Aceste espuneri ale împěratului, ḑice o fóie vienesă, arată cu câtă încordare se urmăresce crisa economică, care amenință sistemul de convențiune europén. Espunerile mai dovedesc încă, că regimul austriac pe basa informațiunilor se teme de o desvoltare cu totul nefavorabilă a politicei economice față cu statele strěine. Situațiunea critică, despre care a vorbit monarchul, va fi provocată prin atitudinea Franciei, căreia nici nu se póte închipuí, că i s'ar puté face oposițiune. Francia e hotărîtă a numai re'noí nici un tractat de comerciu și a creá un tarif autonom îndreptat în special contra Germaniei și contra Italiei. Noi nu avem mari speranțe, că ne vom puté înțelege nici cu Germania și póte nici cu România.

* (Aprobare.) Ministrul de interne a aprobat sub Nr. 85,024 din 1889 statutele reuniunei de ajutorare „*Vasile Nascu*“ din Năsěud.

* Invitare la balul român, ce se va arangiá în Arad la 1 Februariu 1890 st. n. în salelele hotelului „Crucea albă“ în favorul scolarilor români lipsiți de mijlóce.

Dr. Virgil Bogdan.
președinte.

Dr. Silviu Moldovan,
secretariu.

Dr. George Popoviciu,
cassariu.

Cornel Ardelean, Dr. George Chicin, Dr. Aurel Damian. Iuliu Herbay, Dr. Iuliu Mera, Dr. Cornel Nicóră, Valeriu Petco, Stefan M. Pelcoviciu, Dr. Petru Pipoș, Dr. Stefan C. Pop, Nicolae Șerban, Dr. Ioan Trailescu, membrii comitetului arangiatoriu.

Bilete: de persónă 3 fl., de familie 5 fl., — bilete de galerie: rêndul I. cu 3 fl., al II-lea cu 2 fl, al III-lea cu 1 fl.

Biletele se capětă pe lângă presentarea invitărei, cu 2 ḑile înainte de bal: la „Crucea albă,“

ér séra la cassă. Inceputul la 9 óre séra. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se cuitéză în public.

* (Biserica în Brasilia). Brasilia voesce sě întrécă în republicanism pe Francia. Guvernul cel nou a esmis un decret, prin care se face cunoscut, că biserica e despărţită de stat. Tot deodată s'a garantat libera esercitare a tuturor religiunilor.

* (Influenţa.) Acest morb, care s'a lăţit cu iuţala fulgerului pe întréga faţă a Europei, a trecut şi pe celelalte continente. In oraşele Europei a degenerat în morburi mai acute, cari seceră victime, sporind mortalitatea în numěr considerabil In Sibiiu mai fie care casă a fost până acum cercetată de acest óspe rusesc. Intre soldaţii de infanterie a început a scădé, s'a sporit însě casurile între soldaţii dela artilerie. In seminariul teologico-pedagogic prelegerile au trebuit sě înceteze. E caracteristic, că în internatul scólei civile a Asociaţiunei nu s'au ivit încă casuri de influinţă.

* (Casa reuniunei învěţătorilor croaţi) ḑidită pe piaţa universităţii în Zagrabia în stil florentin renaissance cu dóuě etage s'a deschis serbătoresce încă în Sept. a. c. Acest edificiu scrie „Ped. Rom“ a costat suma de 95 000 fl. Vor întrebá învěţătorii nostrii cum au devenit colegii croaţi la atâta fir de ban? Ècă fórte uşor, căci cu puteri unite şi cu bună înţelegere mari minuni se pot reasá. In anul 1885 comitetul central al reuniunei învěţătorilor croaţi a făcut apel către învěţătorimea croată, în urmarea căruia acésta a subscris suma de 20,000 fl. Mulţi au subscris câte 50—100 fl. S'au adresat apoi către institute finanţiare şi către mecenaţi, cari încă i-au ajutat. In tóte comunele Croaţiei şi Slavoniei comitetele de femei prin loterii de efecte au adunat suma de 15,000 fl. Societatea pentru orfanii învěţătorilor „zadruga“ a participat la zidire cu 30,000 fl., şi societatea pedagogică literară cu 20,000 fl. Casa are 2 fronturi de 42 şi de 30 metri. In localităţile suterane se află marile magazine de editură a societăţii pedagogice literare. In parter sunt localităţile reuniunei constătătóre din trei căncelarii, un cabinet de lectură cu 2 camere, o sală mare a bibliotecei, localul de espediţiune, 5 camere întocmite pentru descălecarea învěţătorilor esterni, o sală de conferinţe şi locuinţa portariului. In primul şi al doilea etagiu sunt locuinţe private. După ce se va mai uşurá casa de sarcini, reuniunea va arangiá întrênsa o esposiţiune permanentă pentru mijlóce de învěţămênt. Se mai ocupă reuniunea învěţătorilor croaţi de present cu realisarea unui convict pentru copii de învěţători. — Étă o corporaţiune, carea-şi scie întrebuinţa puterile sale cu folos!

* (Foc în Maros-Vasárhely.) In 7 l. c. s'a aprins, precum se presupune, din causa neîngrijirei muncitorilor, fabrica de spirt din Maros Vasárhely şi focul s'a lăţit cu o iuţală mare, cuprinḑênd în flacări tóte edificiile de prin pregiur. Gendarmeria, pompierii şi soldaţii au fost la locul lor, dar cu tóte acestea focul numai în ḑiua următóre a putut fi stins. In decursul arderei s'au întêmplat dóuě esplosiuni de spirt. Dauna e considerabilă.

* (Arderea teatrelor.) Nu trece sěptěmână, în care flacările sě nu prefacă în cenuşă câte un teatru. In ḑilele trecute a ars grandiosul teatru din Brussela „De la Bourse“. Focul s'a escat diminéţa pe la 3 óre din causa maşinăriei electrice.

* (Hoţii în Sêrbia.) Scirile din Belgradul Sêrbiei anunţă, că hoţii se înmulţesc tot mai tare cu tóte měsurile aspre, ce s'au luat pentru siguranţa publică. Adeseori gendarmaria e strimtorată şi măcelărită, fără a se mai dá de urmele făptuitorilor. Averea şi viaţa este nesigură şi îndrăsnéla hoţilor e aşa de mare, încât ḑiua la améḑi se comit cele mai mari tâlhării.

* (Anglia şi Portugalia.) Relaţiunile între aceste douě state devin din ce în ce tot mai încordate. Marquis of Salisbury, premieriul engles, intenţionéză în adevěr, ca desastrul suferit la Majuba al repará prin o imposantă demonstraţiune contra Portugaliei, şi anume va trimite o flotă imposantă la Delagoa-Bai spre a luá měsuri energice în Africa sudică. Atacurile contra portugesilor se continuă Regimul Transwaal însě ţine mult la Portugalia, carea nici ea nu voesce sě se prea umiléscă în faţa Angliei.

* (Un mare binevoitoriu al bolnavilor sěraci.) Un individ necunoscut din Londra, pětruns de iubire şi milă faţă de sěracii din capitala engleză, a făcut o fundaţiune de 100,000 funţi sterlingi sau 1 milion 200,000 după bani de ai nostri, cu scopul ca sě se ajute toţi bolnavii sěraci câţi se vor aflá pe stradele şi în casele misere ale Londrei. Ḑiarele engleze răpite de admiraţiune pentru acéstă nóbilă faptă a necunoscutului, n'au destule cuvinte pentru a o lăudá.

* (Baccilul amorului). Ce nu născocesc ómenii şi mai ales „învěţaţii“ doctori din vremile nóstre! Ḑiarele din America aduc scirea, că un medic din Chicago a aflat baccilul amorului, pe care apoi l'a oltuit într'o mulţime de ómeni. Efectele s'au arětat numai decât. Aşa un holteiu de 50 de ani, care n'avea dinţi, a lăsat sě i se pună un întreg şir de dinţi, şi-a comandat haine scumpe şi frumóse de postav în colóre deschisă şi şi-a cumpěrat o ghitară. O domnişóră bětrână şi-a stricat o lădiţă, în care avea păstraţi o mie de dolari, şi şi-a comandat o perucă după modă, angajându-şi şi un măestru de canto. Efectele baccilului însě sunt cu totul altele la ómenii tineri. Aşa un tiněr de 17 ani turnà într'un coşuleţ de hârtiă sirup în loc de a-l turná într'o buteliă, şi în loc de a şedé pe scaun, se puse pe o coşarcă cu ouě. Un tiněr fotograf însě, pe când lucra la o fotografia unei tinere fete, sěrutà cu căldură chipul şi era pe ací sě se învenineze cu materiile chimice, cu care lucra. O doică tiněră era p'ací se arunce pe băiat din légăn şi se pună în locul lui o mâţă, dar surprinsă fiind de crescětóre, o huiduì dela casă.

Autorităţile din Chicago au fost silite sě oprécă pe doctorul respectiv dela meseria sa.

Incunoscinţare.

Acte şi documente relative la „Istoria renascerei României“

publicate de

Ghenadie Petrescu,
episcop de Argeş,

Dimitrie A. Sturdza,
Membru Academiei române,

şi

Dimitrie C. Sturdza.

(Încheere.)

Şi ce are sě dea mai multă lumină, decât constatarea faptelor săvêrşite: ér acestea nu se pot altfeliu stabilí, decât prin documentele timpului, doveḑile neperitóre de cele întêmplate, făptuite, cugetate de buni şi rěi, de amici şi de inimici. Calěuḑind prin mijlocul lor, vom vedé trecutul ca într'o oglindă, şi la lumina, ce le va face asupra lui vom puté pětrunde şi în viitoriu.

Iute trece timpul, iute evenimentele: mai iute însě uită ómenii ce au věḑut ei inşişi cu ochii lor, şi de abia păstréză în aducerea lor aminte cea-ce au auḑit dela alţii, făptuitori ai celor întêmplate. Acésta esplică, cum partea cea mai puţin cunoscută a istoriei românesci este cea recentă, cum lucruri importante s'au sters din memoria nóstră, cum le micşorăm însemnătatea. Acésta esplică cum simţemêntul operei măreţe, rădicate astăḑi, nu este respândit peste tot locul şi cum am perdut chiar amintirea greutăţilor, ce am avut de învins.

Aceste sunt îndemnurile, cari au dat nascere publicaţiunei de faţă. Ea cuprinde documentele acelei epoce mari, în care românii au rostit în faţa areopagului europén voinţa lor asupra organisării statului lor. De aceea şi titlul publicaţiunei este: „Acte şi documente relative la istoria renascerei României“ de aceea şi acéstă lucrare va fi dedicată „Naţiunei române învingětóre prin voinţă şi credinţă“.

Publicaţiunea cuprinde întêmplările, din care s'a născut resboiul Crimeei şi care au avut de resultat tractatul de Paris din 1856, precum şi acele prin-care au trecut românii pentru a-şi puté esprimá în tótă libertatea dorinţele şi voinţele lor şi ale dá un început de esecutare. Acéstă periodă istorică începe în 1850 cu cestiunea locurilor sfinte din Palestina şi sfârşesce în 1859 cu îndoita alegere alui Alecsandru Ioan I. E natural, că pentru a înţelege mai bine situaţiunea principatelor române în momentul, în care se încăerà lupta pe teritoriul lor mai întâiu, nu departe de gurile Dunărei mai târḑiu precum şi schimbările cele mari ce s'a produs în urma acestor lupte; e necesar a pune sub ochii cetitorilor actele principale ale situaţiunei politice înaintea rěsboiului din Crimea.

Planul deci al publicaţiunei este următoriul:

I. Documente anterióre rěsboiului din Crimea

1. Tratatele româno-turce. 2. Tratatele româno ruse. 3. Tratatele austro-turce, 4. Tratatele ruso-turce. 5. Acte diplomatice dintre puterile europene privitóre la români. Aceste documente vor fi cuprinse în volumul I.

II. Documente din timpul resboiului din Crimea. 1. Intenţiunile Rusiei asupra Orientului. 2. Acţiunea diplomaţiei dela reclamaţiunea generalului Aupick, ambasadorul Franciei la Costantinopole, în cestiunea locurilor sfinte până la declaraţiunea de resbel dintre Rusia de o parte, Turcia şi puterile apusene de alta. 3. Evenimente din timpul resboiului. 4. Tratativele, cari au isbutit la tratatul de Paris. 5. Tratatul de Paris cu anecsele lui.

Aceste documente, cari încep dela 1844 şi se întind până în Aprile 1856, vor fi cuprinse în volumul II şi privesc atât cestiunea Orientului propriu ḑisă — locurile sfinte şi starea crestinilor din imperiul turcesc — mai ales afacerile principatelor românesci.

III. Documente privitóre la pregătirile necesare pentru consultarea dorinţelor românilor decătră Europa şi anume: 1. dela 28 Februariu 1856, până la mórtea caimacamului Moldovei Teodor Balş, 1 Martie 1857; 2., dela instalarea caimacamului Moldovei Nicolae Vogoride, 2 Martiu, până la 30 Iuniu 1857; 3., dela Iuliu, 1857 până la finea acelui an. Acestea documente vor formá trei volume, al III-lea al IV-lea şi al V-lea.

IV. Desbaterile divanurilor adhoc din Bucuresci şi Iaşi şi protocólele comisiunei internaţionale din Bucuresci vor fi publicate în volumul al VI-lea.

V. Actele privitóre la evenimentele după divanul adhoc, la comisiunile interimare din Bucuresci şi Iaşi şi în fine îndoita alegere a domnitoriului Alesandru Ioan I., anul 1858 şi întâiele luni ale anului 1859, vor formá volumul al VII-lea.

Afară de aceste documente, volumul I-iu va cuprinde o prefaţă, carea va espune starea legală şi politică a principatelor române înainte de tratatul de Paris şi semnificarea acestui pentru dênsele precum şi o enumerare cronologică a tuturor faptelor şi documentelor acestei epoce, pentru a serví la înţelegerea amănuntă a întêmplărilor; ér volumul din urmă afară de o espunere a luptei susţinute de România pentru a ajunge la resultatul îndoitei alegeri va cuprinde şi un registru alfabetic spre orientare.

Documentele, ce se publică sunt fórte numeróse şi de aceea publicaţiunea are proporţiuni însemnate. Aceste şapte volume vor cuprinde peste 2,500 documente, în cea mai mare parte inedite.

S'au luat tóte měsurile ca la ḑi ântâia a fiecărei luni se apară un volum. Astfel volumul al II-lea apare cu acest anunciu.

Volumul III la 1 Februariu, Volumul IV la 1 Martie, Volumul V la 1 Aprilie, Volumul VI la 1 Octobre, şi Volumul VII la 1 Novembre 1890.

Fie-care volum se va compune de minimum 70 cóle de tipar, după prospectul alăturat, şi va costà 15 lei noi.

Doritorii de a şi-l procurá vor adresá domnului Dimitrie A. Sturdza, Bucuresci, Strada Mercur 11, o carte postală cu indicarea esactă a adresei, a numěrului de esemplare, şi a sumei corěspunḑětóre trimise prin mandat postal şi vor primí imediat volumul franco la adresa dată.

Puindu-se acest preţ modest pentru o publicaţiune atât de voluminósă, s'a făcut accesibil celor mai mulţi monumentul rădicat faptelor mari ale naţiunei române. Dacă publicul român va ajutá acéstă publicaţiune, se va urmărí şi restul operei începute: publicaţiunea documentelor celor-lalte trei epoce ale renascerei României.

Volumul II cuprinde, pe 1132 pagine, documente dela 1844 până la 31 Martiu 1856 în numěr de 480, dintre care 19 inedite. Aceste documente se împart:

După ani: 1 din 1844, 1 din 1848, 1 din 1850, 1 din 1851, 1 din 1852, 172 din 1853, 125 din 1854, 100 din 1855, 78 din 1856.

După ţěri: 80 tratate şi conferinţe, 100 din Anglia, 44 din Austria, 57 din Francia, 1 din Italia 30 din Prusia, 92 din Rusia, 41 din Turcia, 23 din Moldova, 11 din Valahia, 1 din Sêrbia.

Volumul III, care va apără la 1 Februarie 1890, va cuprinde în 1229 pagini, 378 documente, din care 174 inedite, şi se întinde dela 28 Februariu 1856 până la 4 Martiu 1857.

Documentele ce conţine se împart:

După ani: 3 din 1855, 282 din 1856, 93 din 1857.

După ţěri: 8 tratate şi conferinţe, 6 din Anglia, 8 din Austria, 197 din Francia, 1 din Italia, 5 din Prusia, 3 din Rusia, 20 din Turcia, 88 din Moldova, 42 din Valachia.

Bucuresci, Decembre, 1889.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Ianuariu 1889.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.90
Acţiuni de bancă de credit ung.	333.50	334.—
Galbin	5.56	5.55
Napoleon	9 32	9.31

Nr. 3676 [259] 3—3

CONCURS.

Devenind în comuna mare **Poiana** postul de notariu vacant, pentru definitiva ocupare prin alegere, se escrie prin acésta concurs cu următórele

Emolumente:

1. Salariu anual de 600 fl.
2. Bani de cuartir 80 fl.
3. Relut de lemne 40 fl. şi
4. Competinţele normate prin statutul aprobat din partea municipiului.

Cererile concursuali pentru ocuparea acestui post instruate cu documentele necesari despre cualificaţiunea prescrisă în § 74 XXII 1886 şi § 6 I. 1883 au de a se presentá subscrisului protopretor până *în 15 Ianuariu 1890 la 6 óre după améḑi.*

Mercurea, în 22 Decembre, 1889.

Protopretorele cercual:
M. Branisce.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„Amicul Familiei.“ Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numeri câte de 2—3 cóle cu lustrațiuni frumóse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrali ș. a.; — mai departe tractéză cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a românilor de pretutindené, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și strěinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni.; — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sěrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de aměnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Tot de aici se mai pot procura și următórele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scólă, *sau învěțături pentru popor,* culese din diariul unui scolariu de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru pověțuirile lui valoróse, are sě ocupe un loc de frunte în bibliotecele nóstre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un diariu de scólă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scólei poporale superióre din Câmpeni, va se dică, pe când era în al 4-lea an de scólă. În acest diariu se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scólă cât și afară de scólă: o colecție bogată de diferite pověțuiri primite dela învěțătoriul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrigire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita sě nu lipsécă din nici o bibliotecă poporală românéscă. Opul cuprinde 289 pag. 8⁰. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebue sě se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicóra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrósa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii fórte interesante și amusante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblíoteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scólele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scólele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsěud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolari din scólele poporale. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rotenburg de Titu Budu, paroch gr. cat. în Sat-Șugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramurěșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'un act. A. Cotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducětóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învěțători și preparandi. Broș. I scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvêntări bisericesci la tóte sěrbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 cóle 8⁰ mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este multmai binecunoscut clerului român, decât sě fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învěțat a i aprețuí scrierile d-sale pentru însemnatalor valóre literară. Noul tom de predici întrece încă tóte volumurile de predici edate pănă acum, prin întocmirea sa, — avênd o notiță istorică la fie-eare sěrbătóre, — care arěta timpul întroducerei, fasele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sěrbătóre. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl v. a.

Cuvêntări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mórte, 4 pentru casuri ordinare de mórte întêmplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însě mai speciali de mórte, 4 la înmormêntarea ómenilor bětrâni, 5 la înmormêntarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mórte speciali; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorei dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, móșe, buni, bune, străbuni. străbune, 8 — a nepoților dela unchi și mătușe, 9 — dela némuri și consângeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceea-și ocupațiune, 11 — dela binefăcětori, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvêntări funebrali și iertăciuni lucrate aměsurat tuturor cerințelor preoțimei fungente la casuri funebrali. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețul unui esomplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau **concordanțele tradițiunei,** în douě limbi — română și latină tractéză despre primatul bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. Scrisă de Jón Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și lăudat și de foile strěine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu — Acest op, care se estinde pe 11 cóle 8⁰ e fórte acomodat ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catechetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost protesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catechetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele referate de relațiunile și lipsele băeților nostri, ér ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. În note se arată și procederea, ce are sě o observe catechetul față cu discipulii sei. Acésta scriere are sě fie un îndreptariu în mâna catecheților, învěțătorilor și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sě o dea micilor băeți. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pórtă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avênd mai multe poesii în tecst, — esem- 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnedeésca Liturghie, a celui dintru sânți părintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele acelui sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci fórte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătórei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esemp. 6 fl., 100 esemp. 10 fl. v. a. [8] 27—50

A se adresá la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,

unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.

Redactor responsabil Dr. Remus Roșca.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.